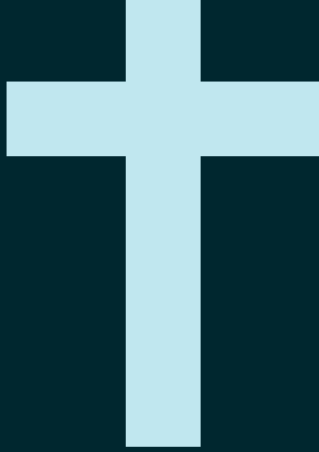

Bayiburu Ikwo

Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb

Contents

Mbulembu	1
Awufu	60
Livítikọsu	106
Ọgú	138
Ditoronomi	188
Jóshuwa	230
Ndu Ikpe	256
Rutu	283
1 Sámẹlu	287
2 Sámẹlu	320
1 Ndu Eze	352
2 Ndu Eze	388
1 Iphe e meru l'oge ndu Eze	421
2 Iphe e meru l'oge ndu Eze	455
Ẹzura	494
Nehemáya	509
Ẹsuta	531
Jobu	539
Egvu-Oma	610
Ẹtu	789
O-zi-iphe	847
Egvu Sólomonu	856
Azáya	868
Jeremáya	957
Egvu-Aphu	1049
Ezekẹlu	1062
Dánẹlu	1119
Hosáya	1137
Jówẹlu	1147
Ẹmọsu	1156
Obedáya	1172
Jona	1175
Mayịka	1178
Náhumu	1184
Habakuku	1189
Zefanaya	1193
Hagayi	1197
Zekaráya	1199
Malakayi	1210
Mátíyú	1213
Maku	1257
Luku	1283
Jọnu	1326
Ozi, Ndu Ishi-Ozi Jeru	1359
Rómu	1399
1 Kórintu	1420
2 Kórintu	1439
Galéshiya	1452
Ẹfesọsu	1459

Fílipayi	1466
Kólósi	1472
1 Tesalonáyika	1477
2 Tesalonáyika	1481
1 Tímoti	1484
2 Tímoti	1491
Táyitòsu	1495
Fayilímõnu	1498
Híburu	1500
Jémusu	1518
1 Pyita	1523
2 Pyita	1530
1 Jõnu	1534
2 Jõnu	1539
3 Jõnu	1540
Judu	1541
Àphù	1543

Mbulembu

1 Lẹ mbulembu; bẹ Nchileke meru igwe; bya emee mgboko. 2 Mgboko te nwe ugbugba; to nwe iphe nọ iya nọ. Yọ buru mini jiru ekemeke obule. Eli mini ono agbakota ochi. Ume Nchileke eruphelephu l'eli mini ono ege ono.

3 Tọ dọ iya bụ; Nchileke asụ: "T'iphoro dọ." Iphoro aduwaphu. 4 Iphoro ono adu Nchileke mma. Yọ bya edokahu iphoro ono yẹ l'ochi ono. 5 Nchileke abya agua iphoro ono "Eswę;" gụa ochi ono "Enyashi." Nchi ejihu bya abọhu. Ono aburu mbọku kẹ mbu.

6 Ya ndono; Nchileke asụ: "T'iphe* nọdu l'echi mini ono; nọ-buhu iya ebo." 7 Tọ dọ iya bụ; Nchileke abya emee iphẹ ono; yo doobuhu mini ophu nọ l'imeli; l'ophu nọ l'alị. Yọ dọwaphu ege ono. 8 Nchileke eworu iphẹ ono gụa "Akpamigwe." Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ẹbo.

9 Nchileke asụ: "Tẹ mini ophu nọ lẹ mgboko nọkobe l'ekalanu; tẹ eke, kpọhuru nkụ mifuta." Yọ dọwaphu ege ono. 10 Nchileke agua eke ono, kpọhuru nkụ ono "Alị;" gụa mini phụ "Eze Enyimu." Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma.

11 Nchileke asụ: "T'alị fushia unwu iru; iphe, eye nebyi; mę oshi-omi; t'ophu nonu mışhia akpuru l'ugbugba nkiya." Yọ dọwaphu ege ono. 12 Alị abya efushia unwu iru; fushia oshi, eye nebyi; mę oshi-omi; ophu nonu amışhia akpuru l'ugbugba nk'iya. Yọ dọ Nchileke mma. 13 Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'eto.

14 Nchileke asụ: "T'iphoro nọdu l'akpamigwe dokahuje eswe l'enyashi; shi ege ono koshije teke bụ ogè iphe; mę uboku; mę teke bụ l'afa gvuru. 15 T'iphoro ono, nọ l'akpamigwe ono chije lẹ mgboko." Yọ dọwaphu ege ono. 16 Nchileke abya emee iphoro labu, shihuru ike. Iphoro ophu ka nshinu b'o meru t'o chije l'eswe; bya emee iphoro ophu k'ọla alị t'o chije l'enyashi. Yọ bya emekwaaphu unwu mkpọ-kpodo. 17 Nchileke abya eworu iphoro dobe l'akpamigwe t'o chije lẹ mgboko; 18 eswe l'enyashi; mękwaphu ege ephẹ edokahu iphoro l'ochi. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma. 19 Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'eno.

20 Nchileke asụ: "Tẹ mini kpofuta anu l'ótú t'o buru lẹ mini; unwenu awata ophe lẹ mgboko lẹ mkpuli akpamigwe." 21 Tọ dọ iya bụ; Nchileke emeshia ejo anu, bugbaa l'eze ẹnnyimu; mę iphe, nọ ndzụ, awu awuwu l'udu iya l'udu iya; ephẹ eburu lẹ mini. Unwenu, ephẹ l'eli l'ọ ha ekpofutakwaphu l'udu iya l'udu iya; ophu nonu l'ugbugba nk'iya. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma. 22 Yọ bya agooru iya onu; sụ iya: "T'ọ zua; zụ-jishia mini, nọ l'eze ẹnnyimu; unwenu azukwaaphu zụ-jia mgboko." 23 Nchi abya ejihu; bya abọhu. Ono aburu mbọku k'ise.

24 Nchileke abya asụ: "Tẹ mgboko kpofuta iphe, nọgbaa ndzụ l'udu iya l'udu iya. T'iphe bụ elu kpofuta; mę ndu ophu awu l'ephe; mę anu ndu ophu bu l'egbudu. T'ophu nonu kpofuta l'ugbugba nk'iya." Yọ dọwaphu ege ono. 25 Nchileke meshiru anu-egu-egbudu l'udu iya l'udu iya; mee elu l'udu iya l'udu iya; mekwaaphu anu ophu awu l'ephe l'udu iya l'udu iya. Nchileke abya elee ya ẹnya; yọ dọ iya mma.

26 Nchileke asụ: "T'ayi mee madzụ t'o yeru ayi; mbu t'ọ dọ ege ayi dọ. T'ọ buru ishi, l'achị iphe, bụ ẹma, nọ l'eze ẹnnyimu; unwenu, ephẹ l'eli; iphe, bụ elu l'ọ ha; mę eliphe gbaa mgburumburu jeyekpo l'iphe bụ iphe, awu l'ephe."

27 Tọ dọ iya bụ;

Nchileke ekee madzụ;

yo yeru iya.

Yọ buru ege Nchileke dọ

bụ ege o keru iya; yọ dọ.

Yo kee ephẹ nwoke lẹ nwanyi.

28 Nchileke abya agooru ephẹ

onu; sụ ephẹ:

"T'ephe zua ha l'igwe.

T'ephe zua zụ-jia mgboko; buru ishi iya.

T'ephe buru ishi, ẹma,

bu l'eze ẹnnyimu;

buru ishi unwenu, ephẹ l'eli;

buru ishi iphemiphe obule,

* 1:6 1:6 Iphe eeku "iphe" l'ẹke-a bụ iphe mbeke kuru "firmament" m'ọ kwanu "dome", bụ iphe dọ l'ọ bụ eze bọlu, a waru ebo; yo shihu ike; hatabe nshinu; k'ophu bụ l'ọ kpuchitaru mgboko mgburumburu. O bụ iya bụ akpamigwe yẹle urukpu; mę mkpọ-kpodo, tso iya nọ.

e meru dobe lẹ mgboko-a.”

²⁹ Ya ndono; Nchileke asu:

“L’iphe, bụ iphe, amị akpuru
lẹ mgboko-a; mę iphe, bụ oshi-omi;
mę akpuru iya l’o ha;

bę ya nụkotawaru unu t’o buru unu nri.

³⁰ Iphe, bụ anụ, nọ lẹ

mgboko-a;
mę iphe, bụ unwenu, ephe l’eli;
mę iphemiphe obule,
awụ l’epho;

mbụ iphe bụ iphe nọ ndzụ l’o ha;

bę ya nụkotaru iru ęswa t’o buru ephe nri.”

Yọ dųwaphu ęge ono.

³¹ Nchileke abya elele ęnya; pụ iphemiphe obule, o meru; yọ dukota mma. Nchi abya ejihu; bya abohu. Ono aburu mboku k’ishingu.

2

¹ Ono aburu ęge e gude mee igwe yele mgboko; mę iphemiphe obule, nọ iya nụ.

² Lẹ mboku k’ęsaa bę Nchileke jegewaru ozi, o shi eje. Yo be lẹ mboku k’ęsaa ono; yọ tųa ume ozi ono, o jekotaru ono. ³ Nchileke agooru mboku k’ęsaa ono ọnu; bya emee ya; yọ dų nsọ; kę l’o bụ mboku ono b’o tųru ume kę iphemiphe obule ono, o meshiru ono.

Adamu yele İvu

⁴ Owaa ęge o gude mee igwe yele mgboko teke o meru iya.

Mboku Ojejoje, bụ Nchileke meru mgboko yele igwe; ⁵ b’ę to nwedu oshi, shiwa gvuru l’alị; ọphu o nwedu iru, ruwaru l’ęgu; kęle Ojejoje, bụ Nchileke te shidu mewa tę mini chije lẹ mgboko; madzụ ta nọwa k’okobe iphe l’alị. ⁶ Yọ buru mini, shi l’alị mufuta bę oogudeje agba mini l’alị. ⁷ Tọ dų iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke abya egude ęja, shi l’alị kpua madzụ; bya ekuru ume ndzụ ye iya l’imi; onye ono abya aburu madzụ, nọ ndzụ.

⁸ Ojejoje, bụ Nchileke abya eworu mgbabu gbaa l’uzo ęnyanwu-ahata lẹ İdęnu; bya eworu nwoke ono, ọ kpuru ono dobe iya.* ⁹ Ojejoje, bụ Nchileke abya emee t’oshi, dųtsua iche iche fushia l’alị ono; mbụ oshi, dų mma ole ęnya; bya adų mma eriri. L’echi mgbabu ono; bę oshi, anųje ndzụ nọ; mę oshi, emeje t’a maru iphe, dų mma yele iphe, dų ęji.

¹⁰ Yọ buru l’alị İdęnu bę nggele, agba mini lẹ mgbabu ono eshije atsoshi. Nggele ono abya amakahụ uzo ęno lẹ mgbabu ono. ¹¹ Epha nggele kę mbụ bụ Pishonu ghajahuru alị Havila, bụ ęke mkpola-ododo nọ. ¹² Okpobe mkpola-ododo nọ l’alị ono. Bedelomu, bụ etse, eshi mkpo anodu iya; ọniküsü, bụ mkpuma, aswa nọ anodukwa iya pụ. ¹³ Epha nggele k’ębo bụ Gihonu. Yebedua ghajahuru echi alị Kúshi. ¹⁴ Epha nggele k’ęto bụ Tųyigirisu; yebedua tsoru shia uzo ęnyanwu-ahata l’ibiyi kę Ashuru. Nggele k’ęno aburu Yufurętsu.

¹⁵ Ojejoje, bụ Nchileke abya eduta nwoke ono je edobe lẹ mgbabu İdęnu t’o jeje iya ozi; letaje iya ęnya. ¹⁶ Ojejoje, bụ Nchileke abya atųaru nwoke ono ekemu; sụ iya: “L’a haru iya t’o rije akpuru oshi, nọkota lẹ mgbabu-wa; ¹⁷ ọbu lẹ nanụ ọphu ę too ridu bụ oshi ono, emeje t’a maru iphe, dų mma yele iphe, dų ęji ono; kęle mboku, o riru iya bę ọo-nwuhukwa.”

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje, bụ Nchileke abya asu: “L’ę tọ dukwa mma tę nwoke ono nọdu nwenkinyi iya. Lę ya e-metaru iya onye n-yemęka, gbaru iya nų.”

¹⁹ Tọ dų iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke egudetsua ęja, shi l’alị mee unwu anumanu; mę unwenu, ephe l’eli; bya achitaru iya Adamu t’o maru iphe, ọo-gushi iya. Yọ buru iphe, Adamu gushiru iphemiphe obule ono, nọ ndzụ ono bę ephe wataru azaza. ²⁰ Tọ dų iya bụ; Adamu abya eworu ępha gushia elu l’o ha; mę unwenu, ephe l’eli; mę anęgu-ęgbudu l’o ha.

Obenu lẹ Adamu te nwedu onye n-yemęka, gbaru iya nų, a cho-vuru iya. ²¹ Tọ dų iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke abya emee Adamu; okpobe mgbenya atsu iya. Yọ nọdu lẹ mgbenya ono; Nchileke abya ahata iya okpu-nggara; gude anų ęhu rachita iya.

* 2:8 2:8 Iphe, İdęnu bụ bụ ęhu-ọtso-ęna.

²² Ojejoje, bu Nchileke abya egude okpu-nggara ono, o hataru Adamu l'ehu ono mee nwanyi; bya edutaru iya eya.

²³ Adamu echia mkpu; su:

“Onye owaa bu okpu,
shi mu l'okpu;
buru ehu, shi mu l'ehu mu.
Iphe, ee-ku iya bu 'nwanyi';
ke l'e shi l'ehu nwoke wofuta iya.”

²⁴ Oo ya kparu iphe, nwoke a-haje nne iya; haa nna iya; yele nyee ya atugbabe; buru ugwehu lanu.

²⁵ Nwoke ono yele nyee ya ono ajiko gbaru otu; ophu iphere 'adudu ephe.

3

Adada madzu

¹ Agwo bu anu, shi kakota eregede l'iphe, bu anegu-egbudu, Ojejoje, bu Nchileke meshiru l'o ha. Ya ndono; yo ji nwanyi ono: “Nchileke; ?o suru t'e b'o dushi akpuru oshi, no le mgbabu-wa, unu e-rije to?”

² Nwanyi ono asu agwo ono: “Le Nchileke sukwaru t'ayi rije iphe, bu akpuru, shi l'oshi, no le mgbabu-a. ³ Obenu le Nchileke sukwanuru t'ayi be erikwa akpuru oshi, shi l'oshi ophu no l'echi mgbabu ono. Mbụ t'ayi be edenyikwa iya eka edenyi le phuu; l'ayi denyiwa iya eka be ayi a-nwuhukwa.”

⁴ Agwo asu nwanyi ono: “E to dukwa anwuhu, unu a-nwuhu. ⁵ Iphe gbe mechia nu bu le Nchileke marua l'unu -ria ya; be enya a-sahu unu; unu adu l'o bu Nchileke; maru iphe, du mma; me ophu du eji.”

⁶ Nwanyi ono abya elee enya l'akpuru oshi ono; phu l'o du mma k'eriri; l'amakwaphu mma ole enya. Yo gukfuru iya te ya ria akpuru oshi ono; maru mmamiphe. Yo bya awota iya taa; bya awotakwaphu nu nji iya, yele iya tuko nodu l'eke ono; yo takwaaphu. ⁷ Enya abya asahukota ephe; ephe abya amaru l'ephe gba otu. Ephe abya adzukobewaphu mkpekwo figu weru.

⁸ Ephe abya anua ukporo Ojejoje, bu Nchileke l'eke oojephe le mgbabu ono le gerigeri urenyashi; je eworu onwephe domishia l'azu oshi, notsua le mgbabu ono te Ojejoje, bu Nchileke ba aphu ephe. ⁹ Ojejoje, bu Nchileke abya ekua Adamu; su iya: “?Bu awe b'i no?”

¹⁰ Adamu asu iya: “Le ya nukwaru ukporo ngu le mgbabu ono; je eworu onwiya domia l'eke ya atsu egvu; kele ya gba otu.” ¹¹ Ojejoje asu iya: “?Bu onye suru ngu l'i gba otu? ?Ti riakwa nu akpuru oshi ono, ya suru t'e b'i ri ono?”

¹² Adamu asu iya: “L'o kwa nwanyi-a, i doberu iya l'eka-wa be wotaru iya nu iya; ya ataa ya.”

¹³ Ojejoje, bu Nchileke abya aji nwanyi ono: “?Nanu ege o du b'i meru iya ege ono?” Nwanyi ono asu iya: “L'o kwa agwo deru iya ye; ya eje eria ya.”

¹⁴ Ojejoje, bu Nchileke asu agwo:

“Le keshinu ophu i meru
egbe iphe owaa; be:
Bu nggubedua nwenkinyi ngu;
b'a turu onu l'iphe, bu elu;
me anegu-egbudu l'o ha.
Ii-wata owu l'epho.
Yo buru eja, no l'ali be ji-nodu eri
gbururu jeye ege ii-no-bebe.”

¹⁵ Ya mewaru te nggu le nwanyi-a nodu l'okfu. Awa ngu yele ke nwanyi-a a-nodukwaphu l'okfu. Oo-dzopyaje ngu ishi; nggubedua emeka iya iphe l'ichirukfu.”

¹⁶ Nwanyi ono b'o suru:
“Ya e-me te opa ephe-ime
karu ngu ehuka.
Ii-jenwuje ehu
temanu nggu amua nwa.”

Obenu lẹ nji ngu
a-nòdujele-e agù ngu ẹgu.
Yọ bọru nji ngu ono
a-bọru ngu onye ishi.”

¹⁷ Ádamu b'ọ sùru: “Keshinu ọphu i kwetaru ngabẹru nyee ngu nchi; je eria akpuru oshi ono, ya sùru tẹ b'i rishi ono bẹ

Ya gudeekwa okfu ẹka ngu tọ alì ọnu.
Ii-jeje ntakfuru;
tẹmanu nggu esebuta iphe, ii-ri.
Yọ bọru ẹge ìi-nòduje eje iya ndono
gbururu jeye ẹge
ìi-nọ-bebe.”

¹⁸ “Alì a-wataru ngu ofushiru
ejo ẹgbudu; mẹ ogvu.

Yọ bọru akpuru iphe, mịtaru l'ẹgu
a-bujeru ngu nri.

¹⁹ Ii-gbutaje ephuru phee

tẹmanu nggu eria nri;
gbururu jeye teke ìi-lata azù l'alì;
keshinu ọphu ọ bọ l'ẹja b'i shi;
yọ bọru ẹja b'i bọ.
Ọ bukwapu l'ẹja ono;
bẹ ìi-laphu azù.”

²⁰ Tọ dọ iya bọ; Ádamu agua nyee ya ono Ívu; kẹ l'ọo-buru nne ọha mgburumgburu.

²¹ Ojejoje, bọ Nchileke abya eworu akpọ anọ mee ẹkwa webe Ádamu yele nyee ya.
²² Ya ndono; Ojejoje, bọ Nchileke asù: “Nta-a bẹ madzọ dọwa l'ọ bọ ayìbedua; mbọ l'ọ mawaru iphe, dọ mma; maru ọphu, dọ ẹji. Ẹ ta ahakwa iya t'ọ wotafua akpuru oshi, emeje t'a nọdu ndzọ ria; nọdu ndzọ ojejoje.” ²³ Tọ dọ ya bọ; Ojejoje, bọ Nchileke achifu iya lẹ mgbabu Ídenu; t'ọ je ejeje ozi l'alì, bọ ẹke e shiru wota ẹja kpua ya. ²⁴ Yọ chífutsulephu nwoke ono lẹ mgbabu ono; bya eworu ojozi-imigwe, bọ Cherobu dobe l'uzo ẹnyanwu-ahata mgbabu ono; bya eworu ogu-mbeke, enwu ọku; l'egbu ifu l'azú dobe t'ọ cheje ọzo, e shi eje l'oshi-ndzọ phụ nche.

4

Kenu yele Ebelu

¹ Ádamu yele nyee ya; mbọ Ivu abya azẹ; yọ tsuta ime; mọ Kenu. Ivu asù: “Lẹ Ojejoje yewaru iya ẹka; ya amọ nwata nwoke.” ² E metsua; yọ bya amọ Ebelu, bọ nwunne Kenu.

Ebelu aburu onye akpa elu; Kenu aburu onye akọ okfu. ³ Yo be ujiku lanu; Kenu ahata iphe, ọ kotaru l'alì tẹ ya je anọ Ojejoje. ⁴ Ebelu akputa nwa ọdungu l'aturu iya gbua; bushia ya anọ iya l'ẹke, ọ katsua ọgba ẹbà bya anọ Ojejoje. Ebelu; mẹ iphe, ono ọ nuru ono adọ Ojejoje mma. ⁵ Obenu lẹ Kenu; mẹ iphe ọphu ọ nuru b'ọ jikaru. Ya ndono; ẹhu eghulaha Kenu eghughu; yọ swikobe.

⁶ Ojejoje asù Kenu: “?Bọ ngunu kparu iphe ẹhu eghu ngu eghughu? ?Nanọ ẹge ọ dọ b'i swikoberu? ⁷ Ọ -bọru l'i meru iphe, dọ mma; ?bọ ngunu meru iphe ẹhu ta ga atsọdu ngu ẹna. Obekwanu; ọ -bọru l'ẹ ti medu iphe, dọ mma; makwaru amaru l'ejo iphe vudokwa l'ọnu ọzo ngu; l'eme tẹ ya ripyabe ngu. Ọlobu; kakwa iya ike!”

⁸ Tọ dọ iya bọ; Kenu asù nwunne iya; mbọ Ebelu t'ẹphe je l'ẹgu. Ephe atugbua; shi rua; Kenu egude nwunne iya ono gbua.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asù Kenu: “?Nanọ nwunne ngu Ebelu?”

Kenu asù iya lẹ ya ta amakwa. Wo iya: “?Bọ yẹbedua bọ onye eche nwunne iya nche tọ?”

¹⁰ Ojejoje asù iya: “?Bọ onye ziru ngu ome egbe iya ọwaa?” Wo iya: “Ngabekwa nchi! Mee nwunne ngu ono bẹ nọ l'alì l'echiku iya lẹ mkpu. ¹¹ Nta-a b'i buakwa onye, a turu ọnu. Alì ono, ghecharu ọnu; ngua mee nwunne ngu ono a-tukwa ngu uchi. ¹² I -kọo alì ono b'ẹ tọ dukwa iphe, i meta iya. Ìi-nòdulephu agba ọso ndzọ; l'agha ngvudangvu lẹ mgboko.”

¹³ Kenu asù Ojejoje: “Ahuhu ọwaa, ìihu iya ọwaa bẹ karikwaru iya ẹka. ¹⁴ Ẹge ìichifuwa iya l'alì-a ntanu tẹ ya gbeshi ngu l'ifu; wata ọgha ngvudangvu lẹ mgboko-a; bẹ iphe, bọ onye -phuru iya nọ e-gbukwa iya.”

¹⁵ Ojejoje asù iya: “L’è tọ òkwa ẹge ono. L’o -nweru onye gburu nggube Kenu bẹ aa-gwatakwa onye obu ugwo iya ugbo ẹsaa.” Ojejoje abya emee Kenu iphe-òhubama; k’òphu bụ l’è-tọ dudu onye, phuru iya nù e-je iya egbugbu. ¹⁶ Tọ dọ iya bụ; Kenu eshi l’ẹke, Ojejoje nọ gbeshi; je eburu lẹ Nọdu* l’uzo ẹnyanwu-ahata Ídenu.

Eri Kenu

¹⁷ Kenu yẹle nyee ya abya azẹe. Yọ tsuta ime; mua Ínọku. Kenu bẹ nweru mkpukpu, ọkpku teke ono. Yo woru mkpukpu ono gua nwatibe iya; mbụ Ínọku. ¹⁸ Ínọku abya amuta Iradu; Iradu abya amuta Mehujayelu; Mehujayelu abya amuta Metushelu; Metushelu abya amuta Lameku.

¹⁹ Lameku luru unwanyi labu. Onye lanu bu Ada; onye ophu aburu Zela. ²⁰ Ada abya amuta Jabelu. Jabelu ono bu iya bu nna ndu ebuje l’ulo-ekwa; l’akpa iphe-edobe. ²¹ Nwunne Jabelu bu Jubalu. Yebedua, bu Jubalu bu nna ndu akpoje ogumogu; l’aphu opu. ²² Ophube Zila be mutaru nwata nwoke, epha iya bu Tubalu-Kenu. Yebedua bu onye gude ope; me igwe kpushia iphe, du iche l’iche, eegudeje eje ozi. Epha nwunne Tubalu-Kenu ke nwanyi bu Naama.

²³ Ya ndono; Lameku asu unyomu iya ono:

“Ada; nggu le Zela;

unu gebe nchi!

Unube unyomu Lameku;

unu lo eka le nchi!

Ya gbukwaru madzu;

ke lo mekaru iya iphe.

O kwa nwokorobia, meru;

ehu afua iya onya;

be ya gburu.

²⁴ O -buru le Kenu b’a gwataru

ugwo-ochi iya ugbo esaa;

be ke yebe Lameku

a-bukwaru ugbo ukporo

eto l’ugbo iri esaa!”

²⁵ Tọ dọ iya bụ; Ádamu yẹle nyee ya abya azẹe ọdo. Yọ bya atsuta ime mua nwata nwoke; gua ya Setu; su: “Lẹ Nchileke nwaru iya nwata nwoke ọdo, a-nodu ozori Ebelu ono, Kenu gburu ono.” ²⁶ Setu abya amuta nwata nwoke; gua ya Enoshi. Madzu eshiwaphu teke ono wata okpo-ku epha Ojejoje.

5

Eri Ádamu

¹ Owaa bu iphe, e deru le ke ndu eri Ádamu; me iphe, ephe meshiru.

Teke Nchileke meru madzu b’o meru iya; yọ dọ ege Nchileke du. ² O meru ephe nwoke le nwanyi; bya agooru ephe onu; kua ephe “madzu.”

³ Ádamu anotsulephu ukporo afa ishinguru l’afa iri bya amuta nwata nwoke, duplephu ege o du. Yo woru iya gua Setu. ⁴ A mutsua Setu; Ádamu abya anọ unu afa ẹbo. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsoke Setu.

⁵ Ádamu nọru unu afa ẹbo l’ukporo afa ishinguru l’afa iri b’o nwuhuderu.

⁶ Setu anotsulephu ukporo afa ise l’afa ise bya amuta Enoshi. ⁷ Yọ mutsua Enoshi; bya anofua unu afa ẹbo l’afa esaa. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsoke Enoshi. ⁸ Setu nọru unu afa ẹbo l’ukporo afa ise l’afa iri l’ẹbo b’o nwuhuderu.

⁹ Enoshi anotsulephu ukporo afa eno l’afa iri bya amuta Kėnanu. ¹⁰ Yọ mutsua Kėnanu; bya anofua unu afa ẹbo l’afa iri l’ise. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsoke Kėnanu. ¹¹ Enoshi nọru unu afa ẹbo l’ukporo afa ise l’afa ise b’o nwuhuderu.

¹² Kėnanu anotsulephu ukporo afa eto l’afa iri bya amuta Mahalalelu. ¹³ Yọ mutsua Mahalalelu; bya anofua unu afa ẹbo l’ukporo afa ẹbo. O mushikwaruphu unwegirima unwoke; me unwegirima unwanyi ọdo tsoke Mahalalelu. ¹⁴ Kėnanu nọru unu afa ẹbo l’ukporo afa ise l’afa iri b’o nwuhuderu.

¹⁵ Mahalalelu anotsulephu ukporo afa eto l’afa ise bya amuta Jaredi. ¹⁶ Yọ mutsua Jaredi; bya anofua unu afa ẹbo l’ukporo afa l’afa iri. O mushikwaruphu unwegirima

* 4:16 4:16 Iphe Nodu bu bu o-gha-ngvudangvu.

unwoke; mę unwegirima unwanyi ọdo tsobe Jaredi. ¹⁷ Mahálalẹlẹ nọru unu afa ẹbo l'ukporo afa ẹno l'afa iri l'ise b'ọ nwuhuderu.

¹⁸ Jaredi anọtsulephu ukporo afa ẹsato l'afa ẹbo; bya amuta Ínọku. ¹⁹ Yọ mọtsua Ínọku; bya anofua unu afa ẹbo. Ọ mụshikwaruphu unwegirima unwoke; mę unwegirima unwanyi ọdo tsobe Ínọku. ²⁰ Jaredi nọru unu afa ẹbo l'ukporo afa ẹsato l'afa ẹbo b'ọ nwuhuderu.

²¹ Ínọku anọtsulephu ukporo afa ẹto l'afa ise bya amuta Metúsela. ²² Yọ mọtsua Metúsela yele Nchileke abya ayia ayiyi ukporo afa iri l'ise. Ọ mụshikwaruphu unwegirima unwoke; mę unwegirima unwanyi ọdo tsobe Metúsela. ²³ Mkpakọ iphe Ínọku nọru bụ ukporo afa iri l'ẹsato l'afa ise. ²⁴ Ínọku bẹ yele Nchileke yiru ayiyi. A nonyaa; ta phuhe iya; kele Nchileke kutaru iya.

²⁵ Metúsela anọtsulephu ukporo afa tete l'afa ẹsaa bya amuta Lamẹku. ²⁶ Yọ mọtsua Lamẹku; bya anofua unu afa l'ukporo afa iri l'etete l'afa ẹbo. Ọ mụshikwaruphu unwegirima unwoke; mę unwegirima unwanyi ọdo tsobe Lamẹku. ²⁷ Metúsela nọru unu afa ẹbo l'ukporo afa ẹsato l'afa tete b'ọ nwuhuderu.

²⁸ Lamẹku anọtsulephu ukporo afa tete l'afa ẹbo bya amuta nwata nwoke; ²⁹ gwa ya Nówa; sụ: "L'ọo-dụ ẹphe ike lẹ nsegbu-akanya-a, ẹphe ese l'alí-a, Ojejoje turu ọnu-a." ³⁰ Yọ mọtsua Nówa; bya anofua unu afa l'ukporo afa tete l'afa iri l'ise. Ọ mụshikwaruphu unwegirima unwoke; mę unwegirima unwanyi ọdo tsobe Nówa. ³¹ Lamẹku nọru unu afa l'ukporo afa iri l'ẹsato l'afa iri l'ẹsaa b'ọ nwuhuderu.

³² Nówa anọtsulephu unu afa l'ukporo afa ise bya amuta Shemu; mę Hamu; mę Jafẹtu.

6

Ugbo Nówa

¹ Tọ dọ iya bụ; ndiphe l'aka nshinu eje lẹ mgboko; aamushi unwanyi l'eyeru ẹphe. ² Unwu Nchileke abya aphụ l'unwanyi ono, ndiphe amushitsua ono amagbaa mma; onyenonu eje alutatsua onye ọpụ, dọ iya mma. ³ Ojejoje asụ: "Lẹ ya ta ahahedu Ume yebe Ojejoje t'ọ nọdu madzụ l'ẹhu mgbe-'agvụ-agvụ; kele madzụ bụlephu anụ-ẹhu mmanu b'ọ bụ. Tsube nta-a bẹ iphe ọo-noje bụ ukporo afa ishingụ."

⁴ Teke ono bẹ ndu mkparawa, shi emeje iphe-kpaa* nọkwadua lẹ mgboko; nọdukwa iya rụ kwaseru; teke unwu Nchileke wataru ojekfu unwanyi kẹ ndiphe; ẹphe amushilahaaru ẹphe unwu. Ndu ono bụ ndu ogbo-mkparawa, e shi maru amaru teke ndiche.

⁵ Ojejoje abya elee ẹnya; phụ ẹge madzụ dọ-tabewa eji lẹ mgboko; l'iphe, ẹphe anọduje arí tekenteke bụ ẹge ẹphe e-shi mee iphe, dọ eji. ⁶ Yọ buru Ojejoje iphe-aphụ lẹ ya meru madzụ dobe lẹ mgboko; yọ tsua ya l'ẹhu nshinu. ⁷ Ojejoje asụ: "Lẹ ya e-melephu tẹ madzụ, ya meru dobe lẹ mgboko chíhu. Madzụ a-chíhu; anụ achíhu; iphe, bụ iphe awụ l'ẹpho achíhu; je akpaa lẹ nwenu, ẹphe l'eli; kẹ l'ọ bụwa iya iphe-aphụ lẹ ya meru ẹphe." ⁸ Obenu lẹ Nówa bẹ túburu Ojejoje l'obu.

⁹ Qwaa akọ ẹhu Nówa:

Nówa bụ onye doberu ẹka ndoo; onye ọta ẹ ta dudu l'ẹhu l'ogbo nk'ia. Yele Nchileke yiru ayiyi. ¹⁰ Ọ mọtaru unwegirima unwoke ẹto: Shemu; Hamu; mę Jafẹtu.

¹¹ Teke ono bẹ mgboko mebyishihwaru l'ẹnya Nchileke; yọ buru iphe-kpaa bẹ jiru ẹkemeke ọbule. ¹² Nchileke aphua ẹge mgboko rehabetaru; kele ndiphe metoshiwaru onwephe. ¹³ Tọ dọ iya bụ: Nchileke asụ Nówa: "Lẹ ya abyaakwa tẹ ya bya ekpochafu ndiphe; kẹ l'iphe, jiru mgboko bụlephu iphe-kpaa, shitaru ephebedua l'ẹka. Ya ekpochafu ndiphe; mebyishia mgboko. ¹⁴ Ọo ya bụ; gude oshi gofa kua eze ugbo. Nngu atụ-bushia ya mkpura mkpura; gude umu chia ya l'ime iya; mę l'azụ iya. ¹⁵ Qwaa ẹge ii-gude kua ya ndọ-ọ: eze ugbo ono a-dụ ukporo nkwo-ẹka iri l'ise l'ogologo; usa iya adụ ukporo nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri; eli iya adụ ukporo nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka iri. ¹⁶ Nngu abya akụ-chia eli ugbo ono akụ-chi t'ọ gude nkwo-ẹka lanụ ka l'eli. Íi-kụ ugbo ono t'ọ bụ mkpo-kfu ẹto; nngu eye ibo lẹ mgberemeke iya. ¹⁷ Ya e-gude utso bya lẹ mgboko bya erigbushikota iphe, bụ iphe nọ ndzụ lẹ mkpuli igwe-a; mbụ iphemiphe ọbule, e meru ememe, atụ ume. Iphemiphe ọbule, nọ lẹ mgboko a-buru kpurupyata. ¹⁸ Obenu lẹ nggubedua bẹ nggu l'ia a-gba ndzụ; nggu abahụ l'ugbo ono; nggubedua; mę unwu ngu; mę nyee ngu; mę yonumu unwu ngu. ¹⁹ Nngu abya afọo iphemiphe ọbule, nọ ndzụ ẹbo ẹbo; okee lẹ nyee; dobe ndzụ l'ẹke í nọ. ²⁰ Nwenu, ẹphe l'eli a-dụ ẹbo ẹbo dọ l'udu iya l'udu iya byakfuta ngu; anegu-egbudu yele anu, awụ l'ẹpho adukwaphu

* 6:4 6:4 Ọ bụ ndu-a b'e ku Nefilimu. Ẹphe bụ unwu Anaku, gbagbaaru ogologo; gbaa mkparawa; buru ndu emeje iphe-kpaa. Nefilimu ta bukwa ẹpha madzụ; tọ bụ ẹpha mkpukpu.

ẹbo ẹbo byakfutakota ngu t'i dobe ẹphe ndzụ. ²¹ Nnggu abya afọo nri iche l'iche dobe t'ọ buru nri, unu l'ẹphe a-ndu eri."

²² Nónwa abya emekota iphemiphe ọbule ono ẹge ono, Nchileke sọru t'o mee ya ono.

7

Utso ono

¹ E meebe; Ojejoje asụ Nónwa: "T'ọ bahụ l'ugbo ono yele ndibe iya l'ẹphe ha; kẹ l'ọ buphu yẹbedua nwenkinyi iya bẹ ya phuru, bụ onye doberu ẹka ndoo l'ogbo-wa. ² Fọta anụ, ẹ ta sọdu nsọ ẹsaa ẹsaa: oke lẹ nyee. Nnggu afọta anụ, aasọ nsọ ẹbo ẹbo: oke lẹ nyee. ³ Fọta unwenu ẹsaa ẹsaa l'udu iya l'udu iya: okee lẹ nyee; k'ophu ọo-bya azufuta udu iya lẹ mgboko ọdo. ⁴ A -nọlephu ujiku ẹsaa nta-a bẹ ya e-me tẹ mini chia lẹ mgboko ụkporo abalị ẹbo: eswe l'enyashi; gude rigbushikota iphemiphe ọbule, nọ ndzụ, ya meru dobe lẹ mgboko-a."

⁵ Nónwa abya ajiko iphemiphe ọbule ono, Ojejoje sọru t'o mee ono mekota.

⁶ Nónwa gbawaru unu afa l'ukporo afa iri teke utso ono byaru lẹ mgboko. ⁷ Nónwa yele unwu iya; mę nyee ya; mę unyomu unwu iya awuba l'ugbo ono; t'ẹphe gbalaaru utso ono. ⁸ Anụ ẹbo ẹbo l'ophu ẹ ta sọdu nsọ; mę ophu aasọ nsọ; mę l'unwenu; mękpo iphemiphe ọbule, awu l'ẹpho: ⁹ okee lẹ nyee abyakfutakota Nónwa bya awuba l'ugbo ono ẹge ono, Nchileke ziru iya ono. ¹⁰ A nọtsulephu ujiku ẹsaa ono; utso abya eji mgboko.

¹¹ L'afa, kwe Nónwa unu afa l'ukporo afa iri; lẹ mbọku, ọnwa k'ẹbo dulephu l'abalị iri l'ẹsaa bẹ ọgba-mini, nọtsua l'ime ime alị gbafushihuru; a ghashia iphe, bụ onu-uzo mini k'akpamigwe. ¹² Igwe achia mini lẹ mgboko ụkporo abalị ẹbo: eswe l'enyashi.

¹³ Lẹ mbọku ono gẹdegede bẹ Nónwa yele unwu iya, bụ iya bụ Shemu; Hamu; mę Jafetu; mę nyee ya; mę unyomu unwu iya ono ẹphe ẹto jiko wuba l'ugbo ono. ¹⁴ Anegu-egbudu, dutsua l'udu iya l'udu iya; mę elu, dutsua l'udu iya l'udu iya; mę iphemiphe ọbule, bụ iphe awu l'ẹpho, dutsua l'udu iya l'udu iya; mę unwenu, dutsua l'udu iya l'udu iya; mbu iphemiphe ọbule, furu ẹbà bẹ tukoru tsoru ẹphe bahụ l'ugbo ono. ¹⁵ Iphemiphe ọbule, e meru ememe, nọ ndzụ dọ ẹbo ẹbo byakfuta Nónwa; bya abahụ l'ugbo ono. ¹⁶ Anụ, wubakotaru l'ugbo ono bukotalephu okee lẹ nyee iphemiphe ọbule, nọ ndzụ; ẹge ono, Nchileke sọru Nónwa t'ọ dọ ono. E meebe; Ojejoje abya agụ-chia ugbo ono gụ-buru ẹphe ye l'ime iya.

¹⁷ Ụkporo abalị ẹbo bẹ utso ono byakotaru lẹ mgboko; mini ono l'aka nshinu akaka l'ẹje; ugbo ono l'ese atugbu. ¹⁸ Yọ buru ẹge utso ono abya kulakula l'atugbu bụ ẹge ugbo ono ese l'eli iya. ¹⁹ Utso ono byataberu; k'ophu bụ l'ọ kpukotaru iphe, bụ ugwu ha l'eli lẹ mgboko. ²⁰ O byataberu; k'ophu bụ l'ọ gude nkwo-ẹka iri l'ise kakota ugwu l'eli. ²¹ Iphemiphe ọbule, nọ ndzụ lẹ mgboko-a; bẹ lakotaru l'iyi. Mbụ unwenu; elu; anegu-egbudu; iphe, bụ iphe nọ lẹ mgboko; je akpaa lẹ madzụ bẹ bukotaru kpurupyata. ²² Iphemiphe ọbule, nọ l'eli alị, gude imi atụ ume anwushihukota. ²³ Iphemiphe ọbule nọ ndzụ lẹ mgboko agvụ. Mbụ madzụ; mę anụ; iphemiphe ọbule, awu l'ẹpho; mę unwenu b'e mebyishikotaru lẹ mgboko. Yọ buru Nónwa yele iphemiphe ọbule ono, ẹphe l'iya nọ l'ugbo ono wafuru.

²⁴ Utso ono dọru lẹ mgboko ụkporo abalị ẹsaa l'abalị iri.

8

Alala utso ono

¹ Obenu lẹ Nchileke nyatarua Nónwa; mę unwu-anụ-egu; mę elu, ẹphe l'iya jiko nọdu l'ugbo ono. Yọ bya emee; pherephere awata ephephe lẹ mgboko; mini ono awata alala. ² Nchileke abya eworu ọgba-mini ime alị phụ zụ-chishia; woru onu-uzo mini k'akpamigwe phụ gụ-chishikwaaphu. Mini ono achị-buhu; ³ watawaphu alala. A nọlephu ụkporo abalị ẹsaa l'abalị iri; mini ono alawa nshinu. ⁴ Onwa k'ẹsaa agbalephu abalị iri l'ẹsaa; ugbo ono eje je asuru l'ugwu Araratu. ⁵ Mini ono alakpelephu jeye l'ọnwa k'iri. Yọ buru lẹ mbọku mbụ l'ọnwa k'iri ono b'e beberu phua ọnungonu ọnungonu ugwu.

⁶ A nọlephu ụkporo abalị ẹbo; Nónwa abya aguhaa windo, o yeru l'ugbo ono; ⁷ bya ezifu ọphegu. Yo je ephephelaha l'imeli: o -pheru jee; yo pheru laa; gbururu jeye teke mini ono tashihukotaru lẹ mgboko. ⁸ Yọ bya ezifu ndo t'ọ maru mę mini ono; ?ọ tahukotawaru l'eli alị? ⁹ Obenu lẹ ndo ono ta phudu ẹke, oo-beru; kẹle mini kpukwaduru mgboko ekpukpu. Ya ndono; yọ lashia azu lakfube Nónwa l'ugbo ono. Nónwa amachia ẹka; nwuta ndo ono ye l'ime ugbo ono ọdo. ¹⁰ Yọ bya anọ ujiku ẹsaa; bya eshikwa l'ugbo ono zifu ndo ono ọdo. ¹¹ Ndo ono alatashia l'urenyashi; takpuru mkpẹkwo oshi olivu ọphungu

l'onu. Nónwa amaru lẹ mini tahwawaru lẹ mgboko. ¹² Yọ nọkwaa ujiku ẹsaa ọdo; bya ezifukwa ndo ono ọdo. Ndo ono ta latahe.

¹³ Yo be lẹ mbọku mbụ l'ónwa mbụ l'afa, kwe Nónwa unu afa l'ụkporo afa iri l'afa lanu; mini ono atashihuwa l'alị. Nónwa abya ewofu iphe, e gude kuchia ụgbo ono; bya aphụ lẹ mini tashihuwaru lẹ mgboko. ¹⁴ Yo rua l'ónwa k'ẹbo gbaru ụkporo abalị l'abalị ẹsaa; alị akpọshihukotawa nkụ.

¹⁵ Ya ndono; Nchileke asụ Nónwa: ¹⁶ "Unu lufuta l'ụgbo ono; nggu lẹ nyee ngu; mę unwu ngu; ẹphe l'unyomu ẹphe. ¹⁷ Nggu achifuta iphemiphe ọbule, nọ ndzụ, unu l'iya nọ l'ẹke ono: unwenu; mę anụ; mękpọ iphemiphe ọbule, awụ l'ẹpho; t'ẹphe bya azụa azụzu zụ-jia mgboko."

¹⁸ Tọ dụ iya bụ; Nónwa abya alufuta yele unwu iya; mę nyee ya; mę l'unyomu unwu iya. ¹⁹ Anụ ono l'ọ ha; mę iphemiphe ọbule, awụ l'ẹpho; mę unwenu kpmukpamu; mbụ iphemiphe ọbule, ejephe ejephe lẹ mgboko eshikota l'ụgbo ono lufutakota l'udu iya l'udu iya.

²⁰ Nónwa abya akpwaru Ojejoje ẹnya-ngweja; bya ahata anụ yele unwenu ndu ọphu ẹ taa sọdu nsọ; gwoo ngweja-ukfuru l'ẹke ono. ²¹ Ojejoje anulephu mkpọ iya; kfuwa l'ime obu iya; sụ: "Lẹ ya te egudehedu okfu ẹhu madzụ taa alị onu ọdo; kẹ l'iphe, madzụ anọdujekpelephu arị l'obu iya shita lẹ nwata bulephu ẹjo iphe. Ọphu ya te emebyishihedu iphemiphe ọbule, ya meru ememe, nọ ndzụ ẹge-a ọdo.

²² "Jeye ẹge mgboko a-nọ-bebe;
 bẹ oge ọkobe iphe l'alị
 a-nọ;
 oge akpata iya anọdu.
 Oge oyi a-nọ;
 oge okpomọku anọdu.
 Udzu-mini anọ;
 winta* anọdu.
 Eswe a-nọ;
 ẹnyasi anọdukwapu;
 Ẹ to nwedu ọphu a-nonyaa; tọo nọhe."

9

Ndzụ, Nchileke yele Nónwa gbaru

¹ Nchileke abya agọoru Nónwa yele unwu iya onu; sụ ẹphe: "Unu zua; zụ-jishia mgboko. ² Unwu anụ-ẹgu-ẹgbudu, nọkota lẹ mgboko; unwenu, epe l'eli; iphemiphe ọbule, awụ l'ẹpho; mę iphe bụ ẹma, bu lẹ mini bẹ biribiri unu e-gudeje; epe atsuhu unu egvu. ³ Iphemiphe ọbule, nọ ndzụ; l'eme ụkporo a-bukotaru unu nri. Ọ bụ ẹge ya nukotaru unu iphe, bụ oshi-ọmi bụ ẹge ya anụ unu iphemiphe ọbule.

⁴ "Ọlobu; unu ba atajekwa anụ; taa ndzụ iya; bụ iya bụ mee ya. ⁵ Ya a-jikwa aji ishi unu. Iphe bụ anẹgu, gburu madzụ bẹ ya a-jikwa aji ishi onye ono. Madzụ -gburu madzụ ibe iya bẹ ya a-jikwapu aji ishi onye ono.

⁶ "Iphe bu onye -gburu madzụ
 kwaphụ madzụ e-gbu iya;
 kẹle Nchileke meru madzụ;
 yọ dụ l'ọ bụ Nchileke.

⁷ A -bya l'unubedua;
 unu jaa àjàjà;
 ka ẹsua l'igwe;
 unu azụa azụzu zụ-jia mgboko."

⁸ Ya ndono; Nchileke asụ Nónwa yele unwu iya, ẹphe l'iya jiko nọdu l'ẹke ono: ⁹ "Nta-a bẹ unu l'iya agba ndzụ; unubedua unu l'unwu unu ndu ọphu nọ l'ifu. ¹⁰ Ẹge ono bẹ yele iphe, bụ iphe nọ ndzụ, unu l'iya shi jiko nọdu gbakwaruphu ndzụ; mbụ nwenu; elu; anẹgu-ẹgbudu; mę iphemiphe ọbule ono, unu l'iya jiko shi l'ụgbo ono lufuta ono; mbụ iphemiphe ọbule, nọ lẹ mgboko. ¹¹ Unu l'iya gbaakwaru ndzụ. E te egudehedu utso rigbushia iphe, bụ iphe, nọ ndzụ ọdo. Ọphu o nwedu l'utso, e-mebiyishikwadua mgboko-a ọdo."

* **8:22 8:22** "Winta" bụ teke oyi akagejee atsutsu l'alị mbeke. Ọbuje tsube l'ónwa iri 'ẹ nanu; rua l'ónwa k'eto l'afa kẹ mbeke. Iphe yẹ ya g'eyeru; bụ uguru. Ọ bụ l'uguru akpọhuje nkụ; udzudu atuko mgboko taa. Obenu l'oge ke winta; bẹ mini anọduje achị; suno l'ada. Yoo meje ogude ọkpa; m'ọ bụ moto eswe l'uzo adu ẹhuka.

¹² Nchileke asụ: “Ọwaa iphe, a-nọdu ekoshi ndzụ ono, unu l'iya gbaru ono; mbụ ndzụ ono unu l'iya; mę iphe bụ iphe nọ ndzụ; mę l'ogbo ọpụ nọ l'ifu agba ono ndọ-ọ: ¹³ Ya wowaru evu-mini dobe l'akpamigwe. Ọ bụ evu-mini ono a-nọdu ekoshi ndzụ ono yele mgboko mgburumburu gbaru ono. ¹⁴ Teke igwe ruru eruru; -gbaa evu-mini ono; ¹⁵ ya anyata ndzụ, unu l'iya gbaru; unubedua; mę iphe, bụ iphe, nọ ndzụ l'udu iya l'udu iya. Mbụ l'ę to nwehedu lę mini erigbushia iphe, nọ ndzụ ọdo. ¹⁶ Iphe bụ teke evu-mini gbaru l'urukpu bę ya a-phụ iya; nyata ndzụ tutu yoyo ono, yebe Nchileke yele iphe, bụ iphe, nọ ndzụ l'udu iya l'udu iya lę mgboko-a gbaru ono.”

¹⁷ Nchileke asụ Nówa: “Ọ bụ evu-mini ono a-nọdu ekoshi ndzụ ono yele iphemiphe ọbule, nọ ndzụ lę mgboko-a gbaru ono.”

Ụnwu Nówa

¹⁸ Ụnwu Nówa, shi l'ugbo ono lufuta bụ Shemu; Hamu; mę Jafetu. Yọ bụru Hamu bę mụru Kénanu. ¹⁹ Ọ bụ shita l'ęka ụnwu Nówa; ephe unwoke ęto bę madzụ shi dzuru mgboko kparamkamu.

²⁰ Nówa, bụ onye akoje okfu, bụ iya bụ onye ọdungu, vuru ụzo wata ọko mgbo vayinu. ²¹ Yọ be ujiku lanụ; yọ ngua mę, shi l'akpuru vayinu ono. Męe ono egude iya; k'ọpụ o wefuru iphe; gbaru ọtu je adaburu l'ulo-ękwà iya. ²² Hamu, bụ nna Kénanu aphụa nna iya l'ęke ọ gba ọtu; je ekfuaru iya unwunne iya ephe ębo l'etezi. ²³ Shemu; mę Jafetu achịta ękwa kobetsua onwephe l'ukuvu; kpoo l'azụ l'azụ je aphụ-kpua ya nna ephe ono. Ephe eworu ifu ghaa l'ibiyia ọdo t'ephe ba phụ nna ephe l'ęke ọ gba ọtu.

²⁴ Męe ono ephohulephu Nówa l'ęnya; yọ bya anụa iphe ono, mbuhu-ime iya meru iya ono. ²⁵ Yọ sụ:

“Kénanu bụakwa onye
a turu ọnu.
Ọo-buru ohu laaru ohu
l'ęke unwunne iya phę nọ.”

²⁶ Yọ sụkwaphu:

“T'ę tua Ojejoje, bụ
Nchileke kę Shemu ępha!
Tę Kénanu bụkwaru
ohu Shemu!

²⁷ Tę Nchileke mekwaa tę

Jafetu jaa ajaja!
Tę Jafetu buru
l'ulo-ękwà Shemu;
Kénanu aburu ohu iya!”

²⁸ L'utso ono byatsuaru ono bę Nówa nọru ụkporo afa iri l'ęsaa l'afa iri. ²⁹ Mkpako afa, Nówa nọru bụ unu afa ębo l'ukporo afa ęsaa l'afa iri b'ọ nwuhuderu.

10

Eri ụnwu Nówa

¹ Ọwaa eri ụnwu Nówa, bụ iya bụ Shemu; Hamu; mę Jafetu, bụ ndu ephe mụshiru l'utso ono latsuaru.

Eri Jafetu

² Ụnwu Jafetu bụ Goma; Mágogu; Madayi; Javanu; Tubalu; Mésheku; mę Tirasu.

³ Ụnwu kę Goma bụ Ashukenazu; Rifatu; mę Togarama.

⁴ Ụnwu kę Javanu bụ ndu Elisha; ndu Tashishi; ndu Kítimu; mę ndu Ródu. ⁵ Ndu ono bụ ndu eri Jafetu. Yọ bụru l'ephe; bę iphe bụ ọha ndu eli-alị; mę ndu butsua l'ikfuli shiru jakashia. Ndu nọnu enwetsuaru ókè-alị nk'ephe; nweru okfu-alị nk'ephe; nwekwaruphu ikfu nk'ephe.

Eri Hamu

⁶ Ụnwu kę Hamu bụ Kúshi; Íjiputu; Putu; mę Kénanu.

⁷ Ụnwu kę Kúshi bụ Séba; Havila; Sabúta; mę Réma yele Sabuteka.

Ụnwu kę Réma bụ Sheba; mę Dedanu.

⁸ Kúshi bụ iya mụru Nimurodu, bụ onye ọdungu, byaru bya aburu oke mkparawa lę mgboko. ⁹ Nimurodu bę Ojejoje meru; yọ bụru onye achị nta nshinu. Ọ bụ iya kparu iphe aanọduje anma iya l'ętu; sụ: “L'onye ọwaa du l'ọ bụ Nimurodu, Ojejoje meru; yọ bụru iya ka lę kę ọchi nta.” ¹⁰ Ęke alị-eze iya byidoru bụ lę Babelu; Ereku; Akadu; mę Kalune. Ęke ono nọkota l'alị Shina. ¹¹ Yọ shi l'ęke ono jaa jarua Asiriya, bụ ęke ọ nọ

meta mkpukpu Nínive; Rehobotu-Iye; Kala; ¹² me Resenu. Resenu ono no le mgbaku Nínive yele Kala, bu iya bu oke mkpukpu ono.

¹³ Jjiputu bu iya bu nna ndu Ludu; ndu Anamu; ndu Lehabu; ndu Nafutu; ¹⁴ ndu Paturosu; ndu Kafuto; me ndu Kasulu. Ndu Kasulu bu ephe metaru ndu Filisutayinu.

¹⁵ Kénanu bu yebedua muru Sayidonu. Yo buru Sayidonu ono bu okpara iya. O bukwapu Kénanu bu nna ndu Hetu; ¹⁶ ndu Jebusu; ndu Amoru; ndu Gigashi; ¹⁷ ndu Hevu; ndu Aruka; ndu Sinu; ¹⁸ ndu Avadu; ndu Zema; me ndu Hamatu.

A nonyaa; ikfu ndu Kénanu abya ajakashia. ¹⁹ Okè-alì ndu Kénanu shi le Sayidonu noo jeye e gude ala Géra; mbu jeru Gáza. O shikwapu le Gáza noo jeye e gude ala Sódomu; Gomóra; Adama; me Zeboyimu; mbu jeyewaru le Lasha.

²⁰ Ono bu unwu Hamu ndono; me ikfu, ephe shitsua; okfu-alì ephe; mkpukpu ephe; me mba ephe l'iche l'iche.

Eri Shemu

²¹ Shemu mushikwaruphu unwegirima unwoke. Nwunne Jafetu k'ogurennya bu Shemu. Yo buru Shemu bu ochechoroche unwu Eba l'ephe ha.

²² Unwu Shemu bu Élamu; Ashuru; Afakusadu; Ludu; me Áramu.

²³ Unwu ke Áramu bu Uzu; Hulu; Geta; mefua Mashu.

²⁴ Afakusadu bu yebedua muru Shela. Shela amua Eba.

²⁵ Eba mutaru unwoke labu. Onye lanu b'ò guru Pélegu,* ke l'a muru iya teke ndu mgboko kekashihuru. Nwunne ke Pélegu ono bu Jokutanu.

²⁶ Jokutanu bu yebedua muru Alumodadu; Shelefu; Hazamaveti; Jera; ²⁷ Hadoramu; Uzalú; Dikila; ²⁸ Obalu; Abímèlu; Sheba; ²⁹ Ofi; Havila; mefua Jobabu. Ephe l'ephe ha bukota unwu Jokutanu.

³⁰ Ephe buru tsube le Mésha jeru e gude ala Sefa laa l'oha, bu l'ugvu, no l'uzo enyanwu-ahata.

³¹ Yo buru unwu Shemu ndono; l'ikfu l'ikfu; okfu-alì ephe; alì ephe; me mba ephe l'iche l'iche.

³² Ndu ono l'ephe ha bukota eri unwu Nówa; l'ège ephe, shi fokashia butsuaru ikfu; shikwapu ege ono ghotsua mba iche l'iche. O bu ephebedua be bakashihuru nu; ghoo mbakeshi; dzuru mgboko l'utso ono byatsuaru.

11

Origodo ulo-eli Babelu

¹ Ndihe gbaa mgburumburu bu okfu-alì lanu be ephe shi ekfu; olu ephe aburu nanu. ² Ya ndono; yo be teke ndihe tugburu uzo enyanwu-ahata; je aphua eke alì daburu swanmangu l'alì Shina; ephe eje ebukobe l'èke ono.

³ Ephe asu onwephe: "Unu bya t'ayi yoo eja hua ya l'oku hu-ghee ya ahu-ghe." Yo buru eja ono, ephe yoshiru ayoyo ono be no ozori mkpuma. Ephe abya egude korota nyia ya ozori epoto. ⁴ Ephe asu: "Unu bya t'ayi metaru onwayi mkpukpu; t'ayi kpu origodo ulo-eli, e-je etsukfuru l'igwe. Oo ya bu; ayi aburu ndu aa-maru epha ayi; k'ophu ayi ta agbakashihudu dzuru mgboko."

⁵ To du iya bu; Ojejoje abya enyizita te ya phu mkpukpu ono yele origodo ulo-eli ono, unwu eliphe akpu ono. ⁶ Yo bya asu: "Ndu-a bukwa ndu lanu; l'ekfukota okfu-alì lanu; bya awata ome iphe-a. E to nwekwa iphe, ephe chiru idzu ememe, ephe e-te meggedu. ⁷ Unu t'ayi nyizita je akpaka okfu ephe; t'e b'ò duhe onye a-nodu anukwadu iphe ibe iya ekfu."

⁸ To du iya bu; Ojejoje abya achikashia ephe; ephe edzuru mgboko; paru okpu mkpukpu ono haa. ⁹ O bu iya kparu iphe e gude kua eke ono Babelu; ke l'ò bu l'èke ono be Ojejoje gbaghashiru unwu eliphe okfu; shi l'èke ono chikashia ephe; ephe edzuru mgboko.

Tsube l'oge ke Shemu rua l'oge ke Ébiramu

¹⁰ Qwaa eri Shemu:

A noleruphu afa ebo l'utso ono byatsuaru le Shemu nowaru ukporo afa ise; Shemu abya amua Afakusadu. ¹¹ Yo mutsua Afakusadu; bya anofua unu afa l'ukporo afa ise. O mushikwaruphu unwegirima unwoke odo; me unwegirima unwanyi odo tsobe Afakusadu.

* 10:25 10:25 Iphe, "Pélegu" bu bu "ekekashi."

¹² Afakusadu abya anọọ ụkporo afa l'afa iri ise; bya amụa Shela. ¹³ Yọ mụtsua Shela; bya anọfua ụnu afa l'afa ẹto. Ọ mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Shela.

¹⁴ Shela abya anọọ ụkporo afa l'afa iri; bya amụa Eba. ¹⁵ Yọ mụtsua Eba; bya anọfua ụnu afa l'afa ẹto. Ọ mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Eba.

¹⁶ Eba abya anọọ ụkporo afa l'afa iri l'eno; bya amụa Pélegu. ¹⁷ Yọ mụtsua Pélegu; bya anọfua ụnu afa l'ụkporo afa l'afa iri. Ọ mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Pélegu.

¹⁸ Pélegu abya anọọ ụkporo afa l'afa iri; bya amụa Rewu. ¹⁹ Yọ mụtsua Rewu; bya anọfua ụkporo afa iri l'afa tete. Ọ mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Rewu.

²⁰ Rewu abya anọọ ụkporo afa l'afa iri l'ẹbo; bya amụa Sérugu. ²¹ Yọ mụtsua Sérugu; bya anọfua ụkporo afa iri l'afa ẹsaa. Ọ mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Sérugu.

²² Sérugu abya anọọ ụkporo afa l'afa iri; bya amụa Nahọ. ²³ Yọ mụtsua Nahọ; bya anọfua ụkporo afa iri. Ọ mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Nahọ.

²⁴ Nahọ abya anọọ ụkporo afa l'afa tete; bya amụa Téra. ²⁵ Yọ mụtsua Téra; bya anọfua ụkporo afa ise l'afa iri lę tete. Ọ mụshikwaruphu ụnwegirima unwoke; mę ụnwegirima ụnwanyi ọdo tsobe Téra.

²⁶ Téra abya anọọ ụkporo afa ẹto l'afa iri; bya amụa Ébiramu; Nahọ; mę Háranu.

²⁷ Ọwaa eri Téra:

Téra bụ iya mụru Ébiramu; Nahọ; mę Háranu. Háranu bụ iya mụru Lótu. ²⁸ Háranu bę nwụhuru nụ lę Úru l'alị Kalúdiya, bụ ẹke a mụru iya teke nna iya; mbụ Téra nọkwaduru ndzụ. ²⁹ Ébiramu yele Nahọ abya ajiko lua nwanyi. Ẹpha nyee Ébiramu bụ Seráyi; ẹpha nyee kę Nahọ aburu Milika. Onye mụru Milika bụ Háranu. Yọ bụkwaruphu Háranu ono mụru Isuka. ³⁰ Ọphu Seráyi amụta nwa; kę l'ẹ tọ tşudu ime.

³¹ Ya ndono; Téra eduta nwatibe iya, bụ Ébiramu; dutakwaphu Lótu, bụ nwanwa iya. Lótu ono bụ nwatibe Háranu. O dutakwaruphu Seráyi, bụ nyee-nwa iya; mbụ nyee Ébiramu. Ẹphe ajiko shi lę Úru lę Kalúdiya jeshia Kénanu. Obenu l'ẹphe ruru Háranu bukwaduaruphu l'ẹke ono.

³² Téra anọlephu ụkporo afa iri l'afa ise; nwụhu lę Háranu.

12

Nchileke eku Ébiramu

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Ébiramu: “T'ọ haa mkpụkpu iya; haa ndibe ẹphe; haa ndu ufu ẹphe; lashia alị, yębe Ojejoje e-koshi iya.

² “Ya e-me ngu;
nggu aburu mba,
ha nshinu.
Ya a-goru ngu ọnu;
mee t'ẹpha ngu dee ude.
Ngggu aburu ọnu-oma nụ ndu ọdo.

³ Ndu goru ngu ọnu;
bę ya a-goru ọnu.
Ndu turu ngu ọnu;
bę ya a-tụ ọnu.
Ya e-gude okfu ẹhu ngu gọoru
ndiphe mgburumgburu ọnu.”

⁴ Tọ dụ iya bụ; Ébiramu atụgbua ẹge Ojejoje kfuru iya. Lótu etsoru iya. Teke ono, Ébiramu shi Háranu tųgbua ono b'ọ nọwaru ụkporo afa ẹto l'afa iri l'ise. ⁵ Tọ dụ iya bụ; Ébiramu achiko ẹku, ẹphe kpataru l'ọ ha gwota; duta nyee ya, bụ Seráyi; duta Lótu, bụ nwa nwunne iya; mę ndu, ẹphe shi lę Háranu gude. Ẹphe atụgbua; yọ bụru ẹphe ọla alị Kénanu. Ẹphe ejee jeye ẹphe ejerua ẹke ono.

⁶ Ébiramu phę etsoru alị ono kwaseru gbururu jeye; ẹphe erua ẹke eze oshi More gvuru lę mgboro Shékemu. Teke ono bę ndu Kénanu bukwadu l'alị ono. ⁷ Ojejoje abyakfuta Ébiramu bya asụ iya: “Ọ kwa eri ngu bę ya a-nụkota alị-a.” Ébiramu abya akpụaru Ojejoje, ono byakfutaru iya nụ ono ẹnya-ngwęja l'ẹke ono.

⁸ Ébiramu phẹ eshi l'ẹke ono tũgbua kwaseru ọzo ẹnyanwu-ahata ugwu Bételu; je atũa ọlo-ékwa ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ariba Bételu; l'ibya ke ẹnyanwu-ahata Eyayi. Ébiramu erua ẹke ono bya akpuru Ojejoje ẹnya-ngweja; nọdu l'ẹke ono kpọ-kua ya. ⁹ Tọ dũ iya bũ; Ébiramu atũgbua chebe ifu l'uzo echi-egu ọhuda.

Ébiramu bu lẹ Íjiputu

¹⁰ Tọ dũ iya bũ; ẹjo-egu awata ememe l'alĩ ono; Ébiramu phẹ alashia Íjiputu t'ẹphe je ebutota; ke l'egu ono ajawa madzũ agba l'ẹke ono. ¹¹ Ẹphe abahudelephu Íjiputu; Ébiramu asũ nyee ya, bũ Seráyi: "Ya makwarũa l'ĩ bũ nwanyi, manũkaru mma. ¹² Ndu Íjiputu -phũa ngu be ẹphe a-sũkwa l'ĩ bũ nyee ya. Ẹphe eshi ẹge ono woru iya gbua; haa ngu t'ĩ nọdu. ¹³ Sũjekwa lẹ nggu l'iya bũ nwunne; k'ophu ẹphe e-gude okfu ẹhu ngu meeru iya ọhuma; nggu eshikwaphu ẹge ono mee t'ishi iya kpọ-kfuru."

¹⁴ Ébiramu phẹ abya erua Íjiputu; ndu Íjiputu aphũa lẹ Seráyi bũ nwanyi, manũkaru mma. ¹⁵ Ndu bũ ishi l'ọchichi Fero aphũlephu Seráyi; je atũaru Fero ọnu iya. A bya eduta iya lashia ke Fero. ¹⁶ Fero egude okfu ẹhu Seráyi meeru Ébiramu ọhuma: kpẹe ya atũru; kpẹe ya eswi; kpekwa ya phũ nkakfu-igara: oke lẹ nyee; bya eduru unwoke yele unwanyi, a-nọdu ejeru iya ozi nũ iya. Ọ kpekwaru iya phũ inya-ivu.

¹⁷ Obenu lẹ Ojejoje byaru bya alọru ẹjo iphe-ememe tũ Fero yele ndibe iya; okfu l'o dutaru nyee Ébiramu, bũ Seráyi. ¹⁸ Ya ndono; Fero abya ekua Ébiramu; sũ iya: "?Nanũ ẹge ọ dũ b'ĩ meru iya egbe iya ọwaa? ?Bũ ngunu b'ẹ tĩ kadũru iya l'ọo nyee ngu? ¹⁹ ? Nanũ ẹge ọ dũ b'ĩ suru l'ọo nwunne ngu nwanyi; nggu ahaa; ya eduta iya tẹ ya je alũa ya? Ọwaa nyee ngu! Duta iya tũgbua!" ²⁰ Fero atũa iwu tẹ ndu ozi iya chĩfu Ébiramu. Ẹphe abya achĩfu yele nyee ya; mẹ iphemiphe ọbule, o nweru.

13

Ébiramu yele Lótu ebukahu

¹ Ya ndono; Ébiramu yele nyee ya eshi lẹ Íjiputu chĩta iphemiphe ọbule, ẹphe nweru; yọ buru ẹphe ọla echi-egu ọhuda. Lótu etsoru ẹphe. ² Teke ono be Ébiramu bũwa eze madzũ l'elu; mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo.

³ Ẹphe eshi l'echi-egu ọhuda ono kwaseru: ẹphe -shi l'ibiyia ọwaa; ẹphe alũfu l'ibiyia ọphu jeye ẹphe ejeru Bételu l'ẹke ono, ọ kpọbejehawaru ọlo-ékwa iya lẹ mgbaku Bételu yele Eyayi ono. ⁴ Ọ bũ l'ẹke ono be Ébiramu vuru ọzo kpua ẹnya-ngweja. Yọ nọdu l'ẹke ono kpọ-kua Ojejoje.

⁵ Ya ndono; Lótu-wa yele Ébiramu yi-wa be nwekwaruphu atũru l'igwe; mẹ eswi; mẹ ọlo-ékwa. ⁶ Yo mee; alĩ ono te dzuhe ẹphe ẹbo; ke l'elu ẹphe hatabe l'uru; k'ophu bũ l'ẹphe ta anọkota-ghehedu l'ekalanu. ⁷ Ya ndono; okfu awata ọdaru ndu echeru Ébiramu elu; ẹphe lẹ ndu ophu echeru Lótu nk'iya. Teke ono be ndu Kénanu ẹphe lẹ ndu Pérezu shikwaphu buru l'alĩ ono. ⁸ A nọnyaa; Ébiramu asũ Lótu: "T'okfu ba adashĩnuru nggu l'iya; ọphu ọ daru ndu echeru ngu atũru yele ndu echeru yebedua nk'iya; ke lẹ nggu l'iya bukwa ndu ọnu-ọlo lanũ. ⁹ ?Tọ bũdu alĩ daburu ngu ẹge-a l'ifu. T'ayi nọkahunu anọkahu; t'ayi be akwọkfuhenu l'ekalanu ẹge-a. Hatakpelephu ẹkiya ọphu ịi-la je eburu. Ọ -buru l'ịi-la l'ẹka-ibiyita; yebedua alaa l'ẹka-utara. Teke bũ l'ĩ laru l'ẹka-utara; yebedua alaa l'ẹka-ibiyita."

¹⁰ Lótu apalia ẹnya bya aphũ l'ọkpa-ugwu Jódanu, nọru je kpaa lẹ Zówa be mini nọkota ọhuma. Yọ dũlephu l'ọbu mgbabu Ojejoje; dũkwaphu l'ọbu alĩ Íjiputu. Teke ono be Ojejoje te emebyidua Sódomu me Gómóra. ¹¹ Tọ du iya bũ; Lótu egude ẹka iya hata ọkpa ugwu Jódanu kpmukpamu; bya egwota lashia ọzo ẹnyanwu-ahata. Yọ buru iya bũ lẹ yele Ébiramu ebukahu: ¹² Ébiramu eburu l'alĩ Kénanu; Lótu eje eburu lẹ mkpukpu lanũ lẹ mkpukpu, nọtsua l'ọkpa ugwu ono; woru ọlo-ékwa iya kpọbe lẹ mgboro Sódomu. ¹³ Ndu Sódomu bũ ndu, teru iphe, dũ ẹji ote uswe; bũru ndu menukaru ẹjo iphe l'ẹke Ojejoje nọ.

¹⁴ Ya ndono; Lótu alũfutsulephu; Ojejoje asũ Ébiramu: "Palia ẹnya lee l'uzo isheli; mẹ l'uzo ọhuda; mẹ l'uzo ẹnyanwu-ahata; mẹ l'uzo ẹnyanwu-ariba. ¹⁵ Alĩ ono, ị phũru ono be yebe Ojejoje a-nukota nggu l'awa ngu t'unu nweru jeye lẹ tutu yoyo. ¹⁶ Ya e-me awa ngu t'ẹphe ha l'igwe l'ọ bũ ẹja, nọ l'alĩ; k'ophu bũ l'ọo onye dũru ike gũta ẹja, nọ l'alĩ be a-dũ ike gũta awa ngu. ¹⁷ Gbeshi; tsophekota alĩ ono maru ẹge ogologo iya ha; nggu amakwaruphu ẹge ọsa iya ha; kele ya a-nukota ngu iya."

¹⁸ Tọ dũ iya bũ; Ébiramu ekwe bya afọta ọlo-ékwa nk'iya tũgbua je eburu l'iku ọswa Mamure l'iku Héburonu. Yọ nọdu l'ẹke ono kpuru Ojejoje ẹnya-ngweja.

14

Ébiramu adzo Lótu

¹ Yò bǔru teke ono bẹ Amurafelu, bǔ eze ndu Shina; chítaru ndu eze ndu ọ̀do; ephe ejeshia ọ̀gu. Ndu eze ndu ọ̀phu bǔ Ariyoku, bǔ eze ndu Elasa; Kedolawoma, bǔ eze ndu Élamu; mẹ Tidalu, bǔ eze ndu Goyimu. ² Ndu ephe jeru je etso ọ̀gu bǔ: Bera, bǔ eze ndu Sódому; Bisha, bǔ eze ndu Gómóra; Shinabu, bǔ eze ndu Adama; Sheméba, bǔ eze ndu Zeboyimu; ọ̀waa eze ndu Béla, bǔkwa iya phǔ bẹ eekuje Zówa. ³ Ndu eze k'íkperazu-wa abya edzukoo chíta ndibe ephe jeshia ọ̀gu lẹ nsúda Sidimu, bǔ iya megeeru bǔru Eze Ẹnyimu Únú. ⁴ Iphe, kparu ọ̀gu ono bǔ l'ephe nọru Kedolawoma l'ẹka afa iri l'ẹbo. Yo be l'afa k'iri l'eto ya; ephe ekwefu ikẹ l'ephe ta nọhedu ephe l'ẹka.

⁵ Yo rua l'afa k'iri l'ẹno; Kedolawoma yele ndu eze ono, wu-kfutaru iya nǔ ono eje anọdu lẹ Ashiterotu Kanayimu lu-gbua ndu Réfa; nọdu lẹ Hamu lu-gbua ndu Zuzu; je anọdukwaphu lẹ Shave Kiriayatayimu lu-gbua ndu Emimu. ⁶ Ephe abya eje anọdu l'ali ugvu Séyi lu-gbua ndu Họru; lya ephe je akpaa lẹ Élu-Paranu, nọ l'iku echi-ẹgu. ⁷ Ephe alatashia azu bya eje anọdu lẹ Ẹnu-Mishupatu, bǔ iya bǔ Kadéshi; lütakota ali ndu Amalẹku kpmukpamu; bya emekputa ndu Amọru, bu lẹ Hazazonu Táma.

⁸ Tọ dǔ iya bǔ; eze ndu Sódому; eze ndu Gómóra; eze ndu Adama; eze ndu Zeboyimu; mẹfa eze ndu Béla, bǔ iya bǔ Zówa; awufuta bya eje akwaa k'ọgu lẹ nsúda Sidimu. ⁹ Ndu ephe kwaberu aburu Kedolawoma, bǔ eze ndu Élamu; Tidalu, bǔ eze ndu Goyimu; Amurafelu, bǔ eze ndu Shina; ọ̀waa Ariyoku, bǔ eze ndu Elasa. Ephe adu ndu eze ẹno l'eto ndu eze ise ọ̀gu. ¹⁰ Nsúda Sidimu ono bẹ iduma iduma, ẹpotọ korota hatsua nshinu. Yo be teke ndu eze Sódому mẹ Gómóra ono; ephe lẹ ndibe ephe jederu t'ephe gbalaa; uphodu ephe adalashihu l'iduma ono. Ndu ọ̀phu phoduru nǔ agbaru laa l'ugvu ugvu je anọdu. ¹¹ Ndu eze ẹno ono abya ajiko ẹku ndu Sódому mẹ kẹ ndu Gómóra; mẹ nri ephe gwoo tǔgbua. ¹² Ephe kputakwaruphu Lótu, bǔ nwa nwunne Ébiramu; gwoo ẹku iya; keshinu ọ̀phu o bu lẹ Sódому.

¹³ Onye lanu lẹ ndu ono, gbalaru nǔ ono; abya ekfuaru iya Ébiramu, bǔ onye Híburu. Ébiramu bu lẹ mgboro eze ọ̀swa Mamure. Mamure bǔkwanu onye Amọru; bǔru nwunne Eshukolu mẹ Ana. Ndu ono bẹ ephe lẹ Ébiramu tǔgbaru bǔru nanu. ¹⁴ Ébiramu anulephu lẹ nwa nwunne iya b'a kputaru l'ọgu; yo kua ụkporo unwoke iri l'ise l'unwoke iri l'eshato, a mǔshiru lẹ nk'iya, bǔkwaruphu ndu e ziru ẹge aaluje ọ̀gu; ephe achipyabe ephe; gbakfu ephe lẹ Dánu. ¹⁵ Yo rua l'enyashi; Ébiramu abya ekekashia unwoke ono ẹge ephe e-shi tso ndu ono ọ̀gu. Ndu kẹ Ébiramu ono alua ephe; chia ephe gbururu jeye ephe agbarua Hoba, bǔ isheli Damásukosu. ¹⁶ Yọ nakota ephe ivu ono, ephe gworu ono; bya edulata Lótu, bǔ nwa nwunne iya yele ẹku kẹ yebe Lótu; mẹ unwanyi; mẹwaru ndu ọ̀do, ephe kputaru.

¹⁷ Ébiramu alu-gbutsua Kedolawoma yele ndu eze ono, tso iya nǔ ono bya alatashia; eze ndu Sódому abya iya ndzuta lẹ Nsúda Shave, bǔkwa iya phǔ bẹ eekuje Nsúda Eze.

¹⁸ Tọ dǔ iya bǔ; Melikizedeku, bǔ eze ndu Salemu egude buredi; mẹ mẹe byakfuta ephe. Melikizedeku ono bǔ onye achijeru Nchileke, bǔ Ọkaribe-Kakota-Nu eja. ¹⁹ Yọ bya agooru Ébiramu ọ̀nu; sǔ iya:

“Tẹ Nchileke, bǔ
 Ọkaribe-Kakota-Nu
 goru ọ̀nu-ọ̀ma nǔ nggube Ébiramu;
 Mbǔ Nchileke ọ̀phu
 bǔ iya meru igwe
 bya emee mgboko.

²⁰ T'e tua Nchileke, bǔ
 Ọkaribe-Kakota-Nu ẹpha;
 Mbǔ onye ono, woru ndu
 ọ̀hogu ngu ye ngu l'ẹka ono!”

Ébiramu eworu iphemiphe ọ̀bule ono, ọ lutaru l'ọgu ono kee uzo iri; gworu uzo lanu nǔ iya. ²¹ Eze Sódому asu Ébiramu t'ọ haaru iya ndu ọ̀phu bǔ madzu; gwotawaru ọ̀phu bǔ ivu nworu.

²² Ébiramu asu eze ndu Sódому: “Ya riakwaru Ojejoje angu; mbǔ Nchileke, bǔ Ọkaribe-Kakota-Nu; onye meru igwe bya emee mgboko; ²³ l'ẹ tọ dudu iphe, shi ngu l'ẹka ya a-nata; mbǔ m'ọ eri owu; m'ọ kwanu eri akpọkpa; t'ẹ b'ọ dǔ teke ị-su l'ọo nggu meru yebe Ébiramu; ya abaa eze. ²⁴ Ẹ tọ dukwa iphe, ya anata; gbahaa ọ̀phu ndu

eppe l'iya yi riwaru eriri; me òkè ophu ruberu Ana yele Eshukolu; me Mamure. Tẹ ndu onanu hata òkè-ìphe ephe.”

15

Ogba-Ndzụ Nchileke yele Ébiramu

¹ E mehetsua; Ébiramu abya aphụa àphù. L'àphù ono; bẹ Ojejoje sụru iya:

“Ébiramu; ba atsụkwa egvu.

Ọ bụ yebe Ojejoje bụ
onye egbochitaje ngu nụ;
bụru iya bụ obunggo ngu, ha nshinu.”

² Ébiramu asụ iya: “Nnajiufu, bụ Ojejoje; ?bụ ngunu bẹ ìi-nụ iya, ka nwa-a, ya ta mụta-du-a? ?Tọ bụdu Eliyéza-a, bụ onye Damásukọsu-a e-mekochaa ria ẹku iya?”

³ Ébiramu asụkwaphu: “Keshinu ẹ tị nđudu iya nwa; bunu l'ọo ohu ono, a mụru l'ufu iya ono e-mekochaa ria iphe iya.”

⁴ Ojejoje asụ iya: “L'ẹ tọkwa onye ono e-ri iphe ngu. Onye e-ri iphe ngu kwa nwata nwoke ophu shi nggubedua l'ẹhu gedegede.” ⁵ Yọ bya eduta iya lufu etezi; sụ iya: “T'ọ palia ẹnya lee l'akpamigwe; yọ gua mkpo-kpodo, nọ iya nụ ọgu; m'ọ -bụru l'ọo-du ike gụkota iya.” Sụ iya: “Ono bụ ege awa iya a-ha.”

⁶ Ébiramu ekweta iphe ono, Ojejoje kfuru ono. Yọ guaru iya ẹya l'odobé-ẹka-ndo.

⁷ Ojejoje asụkwa iya phụ: “Ọo yebe Ojejoje bẹ shi lẹ Úru l'alị Kalúdiya dufuta ngu tẹ ya bya anụ ngu alị-a t'ọ bụru nke ngu.”

⁸ Ébiramu asụ iya: “Nnajiufu, bụ Ojejoje; ?nanụ ege ya e-shi maru l'alị ono a-bụ nk'ia?”

⁹ Ojejoje asụ iya: “Kpọtaru iya ada eswi; me ada egwu; me ebyila, gbatsụaru afa ẹto ẹto; nggu eyekwa iya phụ ndo; ọwaa kparakobe.”

¹⁰ Ébiramu ajiko iphe ono wotaru iya; bya atụkota iya ibè. Yọ bya eworu ibè iya ono doo; k'ophu o chegbatsuaru onwia ifu. Ndu ophu bụ ụnwenu b'ẹ tọ tọdu ibè. Ọ haru epe ege ono. ¹¹ Yo be teke ụnwenu, erije anụ byaru t'ọ bya avụkaa anụ ono; Ébiramu achikashia ya.

¹² Ụnyanwu anyihudelephu; oke mgbenya abya avọta Ébiramu. Ọchi, dọ egvu abya agbaa l'ẹke ono; k'ophu bụ l'egvu iya gbe bya egude iya. ¹³ Ojejoje asụ iya: “T'ọ doo ngu ẹnya ọhuma l'eri ngu e-mekochaa bụru mbyamumbya l'alị, ẹ tabudu nk'ephe. Ee-me epe ohu; kpaa epe ẹhu l'ẹke ono unu afa. ¹⁴ Obenu l'ọha ono, epe e-jeru ozi l'ọ bụ ohu ono bẹ ya a-nụ aphụ. E -megelephu bẹ epe e-vu ẹku, ha nshinu lata. ¹⁵ A -bya lẹ nggubedua; ìi-ka nka; laa l'oge nka-ezekuna nke ngu l'ẹhu-gudangu. ¹⁶ O -rua l'ogbo k'ẹno bẹ eri ngu a-lata azụ l'ẹke-a; kẹ l'iphe, dọ eji, ndu Amọru eme te ebuhudua.”

¹⁷ Yo rua l'ẹnyanwu nyihutsuaru; ọchi abyawa; ite, a kpọberu ọku, akpọ tūtutu yele itsu-ọku, enwu phophopho abya eshijahu ibè anụ ono ẹbo. ¹⁸ Yọ bụru mbọku ono bẹ Ojejoje yele Ébiramu gbaru ndzụ. Yọ sụ Ébiramu: “Ọ bụ eri ngu bẹ ya nuru alị-a; tsube lẹ Ụnyimu l'jiputu jeye lẹ Ụnyimu Yufurétusu. ¹⁹ Mbụ alị ndu Kenu; kẹ ndu Kenazu; kẹ ndu Kadumọnu; ²⁰ kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Pérezu; kẹ ndu Réfa; ²¹ kẹ ndu Amọru; kẹ ndu Kénanu; ọwaa kẹ ndu Gigashi; me kẹ ndu Jebusu.”

16

Héga yele Ishimelu

¹ Seráyi, bụ nyee Ébiramu ta mụtaduru iya nwa. Ọ bụ lẹ Seráyi nwekwanuru nwamgbọko l'jiputu, ọ gbaru ohu. Ẹpha nwamgbọko ono bụ Héga. ² Ya ndono; Seráyi asụ Ébiramu: “Ege Ojejoje mewaru; ya ta mụta nwa; bẹ nggu l'ohu iya-a a-zekwa t'a maru; ?ya e-shi iya l'ẹka nweru ụnwegirima?”

Ébiramu ekweta iphe, Seráyi kfuru. ³ Ébiramu buwaru afa iri lẹ Kénanu teke Seráyi, bụ nyee ya dutaru nwamgbọko l'jiputu ono, bụ ohu iya ono dee ya t'ọ luru. ⁴ Ébiramu yele Héga abya azẹ; yọ tsuta ime.

Yò maleruphu lẹ ya dūwa ime; to nwehe iphe ọ gubekwaduru nnufu* iya ono. ⁵ Seráyi asù Èbiramu: “Iphe-ẹhuka-wa, ya eje-wa kwa nggu b’o shi l’ẹka. Ya dutaru ohu iya dee ngu. Yò maleruphu lẹ ya dūwa ime; to nwehe iphe ọ gubekwaduru iya. Ọ kwa Ojejoje e-kpe ikpe ẹhu nggu l’iya.”

⁶ Èbiramu asù Seráyi: “Ohu ngu ono kwa nggu b’o nọ l’ẹka. Ọ kwa ege dū ngu mma; nggu emee ya.” Ya ndono; Seráyi awata ọkpo Héga mkpọnwu; k’ọphu bụ l’a nọnyaaru; Héga akwata gbalaa.

⁷ Tọ dū iya bụ; ojozi Ojejoje apha Héga l’iku ọgba-mini, nọ l’echi-ẹgu. Ọgba ono, nọ l’uzo, shiru jee Shu. ⁸ Yò bya eku iya: “Héga; nggube ohu Seráyi; ?bụ awe b’i shi? ? Búkwanu awe b’i je?”

Héga asù iya: “Lẹ ya agbalaru nnufu iya; Seráyi.”

⁹ Ya ndono; ojozi ono asù iya: “Laphu azụ lakfu nnufu ngu. Nggu ewozita onwongu alí meje iphe, ọ suru t’i mee.” ¹⁰ Ojozi ono asúkwa iya phụ: “Lẹ ya e-me tẹ awa iya ha l’igwe; k’ọphu ẹphe a-buru’ aguta aguta.”

¹¹ Ojozi Ojejoje ono asù iya:

“Í dūkwa ime;
iphe ịi-mụ aburu nwata nwoke.
Iphe, ịi-gụ iya bụ ‘Ishimelu’;[†]
kele Ojejoje nwaru ẹkwa, ịira
t’a gbaaru ngu mkpu.

¹² Ọo-buru nkakfu-igara ọswa;
letso onyemonye ọbule okfu;
onyemonye ọbule
l’etsokwa iya phụ okfu.
Yeke unwanne iya e-buru
lẹ mgbal’ọgu.”

¹³ Yò woru ẹpha gua Ojejoje, bụ onye ono, kfuru yeru iya ono. Iphe, ọ guru iya bụ Elu-Royi, bụ iya bụ “Nchileke, ẹnya iya dū l’ẹke, ya nọ;” kele Héga sukwanuru: “? Ya gbe phụwanu Nchileke; nọdukwadua ndzụ.” ¹⁴ Ọo ya kparu iphe, a guru wẹlu ono “Biye-Lahayi-Royi” Ọ nọ lẹ mgbaku Kadéshi yeke Beredu jeye nta-a.[‡]

¹⁵ Ya ndono; Héga abya amáru Èbiramu nwata nwoke. Èbiramu agua nwata ono Ishimelu. ¹⁶ Iphe Èbiramu nwaru teke Héga muru iya Ishimelu bụ ọkporo afa ẹno l’afa ishingū.

17

Ndzụ, e gude obu-útsù gbaa

¹ Èbiramu anọlephu ọkporo afa ẹno l’afa iri lẹ tete; Ojejoje abyakfuta iya bya asù iya: “L’ọ kwa yebedua, bụ Nchileke bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.* Tsoje iya t’uta ba dū lẹ ndzụ ngu. ² Ya e-me tẹ ndzụ, nggu l’iya gbaru vuru ire. Ya emee ngu t’i jàà ájaja ha l’igwe.”

³ Èbiramu adaa kpube ifu l’alí; Nchileke asù iya: ⁴ “Ndzụ ọwaa, nggu l’iya gbaru-wa bẹ bụwa nke ngu: ịi-buru nna mba, ha l’igweligwe. ⁵ Ẹpha ngu ta abuhedu Èbiramu. Ẹpha ngu bụwa Èbirihamu; kele ya mewaru ngu nna mba, dū l’igweligwe. ⁶ Ya e-me ngu t’i zua azuzu nshinu. Ya eshi l’eri ngu mee ọha, dū iche l’iche; ndu eze eshikwapu l’eri ngu lufuta. ⁷ Ya e-me ndzụ ono, nggu l’iya gbaru ono t’ọ buri ọgba-ndzụ, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu. Ọgba-ndzụ ono a-buru ke nggu l’iya; buri k’unwu ngu l’ogbo ọphu nọ l’ifu; k’ọphu ya a-buru Nchileke ngu; buri Nchileke k’unwu ngu ndu ọphu abya l’uzo ifu. ⁸ Alí Kénanu l’ọ ha; mbụ ẹke ono, unu bụ mbyamumba nta-a ono bẹ ya a-nu nggu l’eri ngu; t’ọ buri ọkè-ipe unu jeyewaru; yebedua aburu Nchileke ẹphe.”

⁹ Nchileke asù Èbirihamu: “A bya lẹ nggubedua; dobekwa ọgba-ndzụ mu ono; nggubedua; nggu l’unwu ngu ndu ọphu a-bya nọ l’ogbo ọphu nọ l’ifu. ¹⁰ Ọwaa bụ iphe unu e-meje gude dobe ndzụ ono unu l’iya gbaru ono; nggubedua mẹ l’unwu ngu ndu

* **16:4** 16:4 nnufu Lẹ ome-l’alí ke Ikwo; bẹ “nnufu” bụ (1) nwanyi, gude nwatibe nwanyi ọdo; m’ọ kwanu (2) nwanyi, bụ iya gude nwanyi ọdo, nji iya lútaru yeru iya l’ulo (Mbụ 16:4, 8, 9); (3) m’ọ bụ nwanyi, ke nwoke, epyofuje teke ke nyee ya ta gadu. Obenu l’ome-l’alí ke ndu Ju; l’ẹge e deru iya lẹ Bayiburu ọwaa; bẹ “nnufu” bụ nwanyi, ẹ te jedu okfu iya ejeje; k’ọphu a lútaru iya ege aalutaje nwanyi. Obekwanu l’unwegirima, ọ mọtaru l’ẹke ono; bụ nwoke ono, ọnono l’ẹka ono nwe iya (Mbụ 22:24; 2 Sám 15; 1 Eze 11:13). [†] **16:11** 16:11 Iphe, “Ishimelu” bụ bụ “Nchileke angabeje nchi.” [‡] **16:14** 16:14 Iphe, “Biye-Lahayi-Royi” bụ bụ “Ọ-nọ-ndzụ-ele-mu-ẹnya”, * **17:1** 17:1 Iphe “Ọkaribe-Kakọta-Ike” bụ bụ “Elu Shadayi” bụ iya bụ Nchileke, ẹ to nwedu iphe nyiberu iya nọ.

ophu tso ngu l'azụ: Tẹ ndibe ngu ndu k'unwoke l'ephe ha bujekwa útsù. ¹¹ Nggubedua l'onwongu e-bukwaphu útsù t'ò buru iphe-òhubama, a-nòdu ekoshi ndzù ono, nggu l'ia gbaru ono. ¹² Iphe bụ nwata nwoke, a mụru lẹ nke ngu bẹ ee-bufutaje útsù; m'ò -nòlephu abalí ẹsato. Iphe, bụ onye nwoke, nọ lẹ nke ngu b'e bufutaje útsù; m'ò -bụ onye a mụru lẹ nke ngu; m'ò -bụ onye òhodo, ẹ-te shidu l'eri ngu, i gude okpoga zùta azùta; ¹³ m'a mụru iya lẹ nke ngu; m'i gude okpoga ngu zùta iya; e bufutaje iya útsù. Ọgba-ndzù kẹ yẹbe Nchileke ono, iphe-òhubama iya nọ ngu l'èhu ono a-buru ọgba-ndzù, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁴ Iphe, bụ nwoke, bụ akpapyi; mbụ onye ẹ te budu útsù; t'e bufukwa iya ebufu; kẹ l'ò dakawaru ọgba-ndzù ono."

¹⁵ Nchileke asụkwaphu Ébirihamu: "A bya lẹ kẹ Seráyi, bụ nyee ngu; be ekujehekwa iya Seráyi. Epha iya bụakwa Séra. ¹⁶ Ya a-goru ọnu-oma nù iya; mee ya t'ò mụtaru ngu nwata nwoke. Ya a-goru iya ọnu-oma; mee ya t'ò buru nne, mụru ọha, dū iche l'iche. Ya e-shikwa iya phụ l'èhu fọta ndu eze."

¹⁷ Ébirihamu adaa kpube ifu l'alí; chía ọchi; sù onwiya: "Bụ yẹbe nwoke, nọwaru ụkporo afa ise bẹ aa-mutaru nwa nta-a tọ? Tẹmanu; ?bụ Séra ophu nọwaru ụkporo afa ẹno l'afa iri bẹ a-mụ-ghekwa nwa?" ¹⁸ Ébirihamu asụ Nchileke: "Byiko; tẹ Ishimèlu nọdukporo iya nù ndzù; ẹnya ngu anọdu l'èke ọ nọ!"

¹⁹ Nchileke asụ: "Ọ dya mma. Ọbule nyee ngu; mbụ Séra a-mutaru ngu nwata nwoke. Iphe ì-ğ-ù iya bụ Áyizaku. Áyizaku ono; mẹ eri iya ndu ophu etso iya l'azụ bẹ ephe l'ia a-gba ndzù, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu. ²⁰ O -buru kẹ Ishimèlu bẹ ya nọwaru iphe, i kfulu. Ya a-goru ọnu-oma nù iya; mee ya t'ò zua buru ọ-jaa-jagba-egu; mbụ t'ò zua inyinwuru. Ọo-buru nna ndu ishi iri l'èbo; ya emekwa ya phụ t'ò buru mba, ha nshinu. ²¹ Obenu l'ò bụ lẹ Áyizaku bẹ ya a-kpọbe ọgba-ndzù iya ono; mbụ onye Séra a-mutaru ngu egbe nta afa ọdo." ²² Nchileke ekfuebetsuaru Ébirihamu iphe ono; paru iya haa tųgbua.

²³ Mbọku ono gẹdegedede bẹ Ébirihamu dutaru nwatibe iya kẹ nwoke; mbụ Ishimèlu; ndu ohu ọdo, a mụshiru lẹ nk'ia; mẹ ndu ophu o gude okpoga iya zùta azùta bushikota útsù. Iphe bụ unwoke, nọ lẹ nk'ia b'ò bukotaru útsù, bụ iya bụ ege Nchileke suru t'ò mee ya. ²⁴ Ébirihamu nọwaru ụkporo afa ẹno l'afa iri lẹ tete b'ò buderu útsù. ²⁵ Nwatibe iya; mbụ Ishimèlu bẹ gbaru afa iri l'èto; bua nkia. ²⁶ O bụ ujiku lanụ ono b'e buru Ébirihamu yẹle nwatibe iya, bụ Ishimèlu útsù. ²⁷ Unwoke, bukota lẹ kẹ Ébirihamu l'ephe ha: ndu ophu a mụru amụmu lẹ nk'ia; mẹ ndu ophu a zùtaru azùta l'èka ndu ọhodo; bẹ ephe l'ia jiko bukota útsù.

18

Umadzu ẹto, kpakfutaru Ébirihamu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya abyakfuta Ébirihamu lẹ mgboro ọsua Mamure; l'èke ọ nọ l'ọnu ọlo-ékwa iya l'echi oke-eswe. ² Ébirihamu apalia ẹnya phua unwoke ẹto, vudonyabe iya nù. Yọ phulephu ephe; zilihu l'ọnu-uzo iya gbakfushia ephe. Yọ gbakfu ephe bya ebyiaru ephe ikpere; ³ sù ephe: "Onye nwe mu nù; ọ -buru lẹ ya tųbaru ngu l'obu; be eswetakwa kẹ yẹbe nwozi ngu. ⁴ T'e kutaru unu nwa mini t'unu kwọ ọkpa; tųta ume lẹ mkpuli oshi-a. ⁵ Yẹbedua achọkwanuuru unu iphe t'unu ria; ege ike a-du unu t'unu jeshia iphe, unu eje; keshinu ophu unu batawaru kẹ yẹbe nwozi unu."

Ephe asụ iya l'ẹge o kfulu dya mma.

⁶ Ébirihamu emewaphu ẹgwegwa bahushia lẹ ọlo-ékwa iya; jekfube Séra; je asụ iya: "Ngwaa; mee ẹgwegwa tųta ntụ iphe eegudeje eme buredi ogbonga ẹto; gwọo; gude mee buredi."

⁷ Yọ bya agbaru jeshia l'èke eswi iya dọru; je afọta nwada eswi, dū nwa pẹlepele; kpẹe nwozi iya. Yọ kpọta iya je egbua; bọkashia; woru iya shia. ⁸ Yọ bya apata ẹra eswi yẹle manụ, e gude ẹra eswi mee; mę anụ nwada eswi ono doberu ephe. L'ephe wataru ori nri ono; b'ọ byaru bya evudonyabe ephe lẹ mkpuli oshi ono.

⁹ Ephe aji Ébiriham eke nyee ya nọ.

Yọ sù ephe l'ò nọkwa lẹ ọlo-ékwa phụ l'ekaphu.

¹⁰ Ojejoje asụ iya: "L'egbe nta-a akele; bẹ ya a-lata azụ; nyee ngu; mbụ Séra amua nwata nwoke."

Séra bẹ nọ l'ọnu-uzo ọlo-ékwa ono, Ojejoje gharu azụ ono gebe nchị. ¹¹ Ébirihamu yẹle Séra bẹ kahwaru nù; ọgurenya ephe ahatsua nshinu; k'ophu bụ lẹ Séra ta aphujehedu nsọ iya. ¹² Séra egude obu iya tų-kpẹe ọchi; sù: "Bụ nta-a lẹ ya kahutsuaru; nnajufu iya akahukwaphu ẹge-a bẹ ọo-lakwaduru iya l'ọlo ọdo."

¹³ Ojejoje asụ Èbirihamu: “?Bụ ngunu kparu iphe Séra chịru ọchi; l'aji ege ya e-shikwadu mta nwa nta-a, ya kahwaru ege-a? ¹⁴ ?O nweru iphe, akpoje Ojejoje eka? Ya a-laphuta azụ l'ògè teke ono, ya turu ono l'akele; teke ono bẹ Séra a-mụ nwata nwoke.”

¹⁵ Séra egude ọtsu egvu; taa ẹgo ẹ ya ta chidu ọchi.

Nchileke asụ iya l'ọ chiru ọchi.

Èbirihamu arọ arọ ẹhu ndu Sódomu mę Gómóra

¹⁶ Unwoke ono aladelephu; chebe ifu l'uzo Sódomu. Èbirihamu etsoru ẹphe t'ọ duribe ẹphe. ¹⁷ Ojejoje asụ: “?Nanụ ege ya e-shi domiaru Èbirihamu iphe, ya abya ememe edomi; ¹⁸ keshinu Èbirihamu e-mekochaa buru eze mba; buru l'ẹka iya bẹ ya e-shi ọoru iphe bụ mbakeshi ẹ mgboko-a onu. ¹⁹ Ya ọfataru iya t'ọ buru onye a-kpọ-ziru unwu iya ọzo; ọle ndibe iya ndu ọphu etso iya l'azụ; t'ẹphe tsoru ọzo ẹ ọbẹ Ojejoje, bụ iya bụ t'ẹphe meje iphe, vudo nhamunha; mę iphe, gbaru ẹphe; k'ọphu ọbẹ Ojejoje e-mekwanuru Èbirihamu iphe, ya kweru iya ọkwa iya.”

²⁰ To dọ iya bụ; Ojejoje asụ: “Lẹ mkpu, e chiwaru kpua ya l'okfu ẹhu ndu Sódomu mę Gómóra bẹ hawa nshinu. ²¹ Ya ejewa tẹ ya ja amaru: Ejo iphe, ẹphe eme; ?ọ du-tabe ẹji ẹge aatụ ọnu iya? Teke ẹ tọ dudu; ya amakwaruphu.”

²² Unwoke ono aghachi kwaseru ọzo Sódomu. Obenu ẹ Èbirihamu vudophu Ojejoje l'ifu l'ẹke ono. ²³ Èbirihamu abya akpita iya ntse; sụ iya: “?Ii-gbukobe ndu doberu ẹka ndoo; ẹphe ẹ ndu eme iphe, dọ ẹji tọ? ²⁴ Ọ -buru ẹ ndu doberu ẹka ndoo ruru ọkporo ọmadzu ẹbo l'ọmadzu iri ẹ mkpukpu ono; ?ii-mebyishikwa iya phụ tọ? ?Tii gudedu okfu ẹhu ọkporo madzụ ẹbo l'ọmadzu iri ọphu doberu ẹka ndoo, nọ iya nụ phụ haa ẹphe? ²⁵ Tụsweka; ba ejekwa ome iphe, dọ ege ono; mbụ ẹ t'i gbua ndu doberu ẹka ndoo; ẹphe ẹ ndu ẹjo madzụ; m'ọ bụ t'i mee ndu doberu ẹka ndoo ẹge i meru ndu eme iphe, dọ ẹji. Tẹ ẹjo nrọ kwakwaa ẹ maa! Nggube Onye Ikpe ẹ mgboko-a e-menu iphe, vudo nhamunha.”

²⁶ Ojejoje asụ: “Ọ -buru ẹ ya phuru ọkporo madzụ ẹbo l'ọmadzu iri, bụ ndu doberu ẹka ndoo ẹ Sódomu bẹ ya e-gudekwa-a okfu ẹhu ẹphe haa mkpukpu ono l'ọha.”

²⁷ Èbirihamu ekfukwaaphu ọdo; sụ: “Ọwaa ya bya azigabe k'okfu l'anụ nggube Nnajiufu; ẹ ọbẹ onye ẹ-ta dudu iphe ọdo, ya bụ; gbahaa udzu-ẹja; mę ntụ-a; ²⁸ ọ bụ; ?ọ -bukwanuru ẹ ndu ono te rudu ọkporo madzụ ẹbo l'ọmadzu ire; mbụ ọ -buru l'ẹphe phoduru ọmadzu ise; t'ẹphe rua ege ono eghe-e?”

Ojejoje asụ iya: “Ya -phua ọkporo madzụ ẹbo l'ọmadzu ise l'ẹke ono bẹ ya te emebyikwa iya.”

²⁹ Èbirihamu abykwa bya aji iya ọdo; sụ: “?Ọ -bukwanuru ọkporo madzụ ẹbo damu b'a phuru eghe-e?”

Ojejoje asụ iya: “Lẹ ya e-gudekwa-a okfu ẹhu ọkporo madzụ ẹbo ono haa ya ememe.”

³⁰ Èbirihamu asụ iya: “Nnajiufu byiko; t'ẹhu be ejekwa ngu oghu eghughu; tẹ ya kfufukwaa ẹ nwugbo lanu-a: ?Ọ -bukwanuru ọkporo madzụ l'ọmadzu iri b'a phuru l'ẹke ono eghe-e?”

Ojejoje asụ: “Lẹ ya te emebyikwa iya mę ya phua ọkporo madzụ l'ọmadzu iri l'ẹke ono.”

³¹ Èbirihamu asụ: “Keshinu ọphu ya gbe kerebewanu k'okfu anụ Nnajiufu; ?ọ -bukwanuru l'ọdo ọkporo madzụ b'a phuru l'ẹke ono eghe-e?”

Ojejoje asụ iya: “Lẹ ya e-gude okfu ẹhu ọkporo madzụ ono haa ya emebyi.”

³² Èbirihamu asụ iya: “Nnajiufu byiko; t'ẹhu be ejekwa ngu oghu eghughu; tẹ ya kfufukwaa ẹ nwugbo lanu-a: ?Ọ -bukwanuru l'ọdo ọmadzu iri nwenkinyi b'a phuru l'ẹke ono eghe-e?”

Ojejoje asụ iya: “Lẹ ya e-gudekwa-a okfu ẹhu madzụ iri ono haa ya emebyi.”

³³ Ojejoje ọle Èbirihamu ekfugetsulephu; yọ tųgbua; Èbirihamu alashia ufu.

19

Eemebyishi Sódomu; mę Gómóra

¹ Yo be l'urenyashi teke unwu ojoyi labu ono jeruru Sódomu; Lótu anoduwa l'obu-educfu mkpukpu ono. Yọ phulephu ẹphe; gbakfube ẹphe; bya ebyia ikpere; kpuberu ẹphe ifu l'ali; ² sụ ẹphe: “Ndu nwe mu nụ; ya arọ unu t'unu bataru ẹ ẹbẹ nwozi unu; bya akwọ ọkpa; unu aradu. O -rua l'oswi ọtsu; unu atugbuwaru jeshia iphe, unu eje.”

Ẹphe asụ iya: “Wawa; l'ẹphe a-radua l'educfu.”

³ Yò ronyaa éphe; éphe ekwe tsoru iya bahù nk'ia. Yò bya akwaaru éphe ébyee, ha nshinu; gheeru éphe buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi; éphe ataa. ⁴ Éphe abyade òla l'ùlo; unwoke ndu Sódomu: nwata mē ogurennya eshi l'èke, dù l'iche l'iche bya agbaa ùlo ono mgburumburu. ⁵ Éphe abya ekua Lótu; jia ya eke unwoke ono, bataru nk'ia l'urēnyashi ono nò. Wo iya t'ò je edufuta éphe t'éphe l'éphe zee!

⁶ Lótu abya alufu etezi; woru Ẕzo gu-chia jekfushia éphe; sù éphe: ⁷ "Ndu mu; unu be emebukwaa egbe akpamara owaa!" ⁸ Unu lekwa; lē ya nwekwaru unwu-mgbòko labù, éphe lē nwoke ta azēbua. Tē ya dufutachiaru unu éphebedua; t'unu mee éphe ège dù unu mma. O -buru k'unwoke owaa; unu be ebyikwa éphe èka; kē l'éphe kabèkwa byaru iya ébyee."

⁹ Éphe asù iya t'ò kpìriberu éphe l'ùzo. Wo iya: "Bù nggubedua, bù mbyamubya-a; gbe emewa nù t'ì turu éphe ònu iphe, éphe a-nòdu eme tò." Wo iya t'ò kpìriberu éphe l'ùzo; odumeka bē éphe e-mekwa iya iphe ka òphu éphe g'e-me ndu òphu. Éphe enwube Lótu eka ikike; l'enwu iya t'éphe gbakpofu ibo ono.

¹⁰ Unwoke labù ono amachìwaphu èka lóbata Lótu l'ùlo; woru ibo ono gu-chia. ¹¹ Éphe emee; iphe bù ndu ono, vudokota l'ònu ibo ono atsulahaa ishi: nwata mē ogurennya; k'òphu éphe ta phùhedu ònu ibo ono.

¹² Unwoke labù ono aji Lótu: "O nweru ndu òdo, i nweru l'èke-a? O nweru ndu i keru nwanyi; unwu ngu ndu k'unwoke; ndu kē unwanyi; m'ò kwanu ndu òdo, bu lē mkpukpu-wa, nggu l'éphe bù abubu. Tùkokwa éphe dufuta; ¹³ l'éphe abyakwa omēbyi èke-a. Lē mkpu, eechi anù Ojejoje lē k'iphe, dù èji ndu èke-a eme haakwa nshinu; k'òphu o ziru éphe t'éphe bya emēbyishia ya."

¹⁴ Tò dù iya bù; Lótu atugbua je ekfutsuaru iya ndu abya òlu unwu iya; sù éphe: "Unu mekwaa egwegwa lufu lē mkpukpu-a; kēle Ojejoje abyaakwa iya emēbyishi." Obenu lē ndu ògo iya ono gbe rìle-è l'òo ẩja bē òobo.

¹⁵ Yo be lē gerigeri nchi-abòhu; ojozi ono achìshilaha Lótu òku; sù iya: "T'ò mee egwegwa duta nyee ya; mē unwu-mgbòko ono éphe èbo lufu. Odumeka bē unu l'unu ha a-bùkwaru kpurupyata teke aa-nù mkpukpu-a aphu."

¹⁶ Lótu ejeshia ome mgbùgbu; unwoke ono akputa iya l'èka; kputa nyee ya; mē unwu-mgbòko ebo phu; kpufu lē mkpukpu ono; kēle Ojejoje aphuru éphe imiko. ¹⁷ Éphe alufutatsulephu; onye lanù asù éphe t'éphe gbakwaa òso ndzù éphe! T'éphe ba aghakwa ènya l'azu; òphu éphe ejekwa ovudo evudo l'oghègu! T'éphe gbakwaru latsua l'ugvu! Odumeka bē éphe a-bùkwaru kpurupyata!

¹⁸ Lótu asù éphe: "Wawakwa; ndu nwe mu nù! ¹⁹ Keshinu òphu yēbe nwozi unu túburu unu l'obu; unu ekoshiwa l'unu yeru iya obu; dzòwa iya ndzù; bē ya ta agbaghekwa ala l'ugvu: kē l'èjo iphe-ehuka-a a-byakfutakwa iya; bya egbua ya. ²⁰ Unu lekwa mkpukpu phù, nò l'èkaphu. È to tekwa ènya; tò ba nwishi. Tē ya gbanuru laa l'èke ono ège ndzù e-dzua ya ru."

²¹ Nwoke ono asù iya: "L'ò dùa mma. Lē ya te emēbyishidu mkpukpu ono, ookfu okfu iya ono; ²² O bùphu t'ò gbachìlekwapu lashia ya. Lē to nwekwa iphe, ya eje ememe jeye teke o gbaruru èke ono." O bù okfu lē Lótu kfulu lē mkpukpu ono ha nwanshi; meru iphe aawataru oku mkpukpu ono Zówa.*

²³ Lótu abya eru Zówa; ènyanwu-ahata-wa. ²⁴ Tò dù iya bù; Ojejoje eshi l'imigwe chĩa òku nshì-egbe òchi mini lē Sódomu mē Gómóra. ²⁵ Yò buru ège ono b'ò gude mebyishikota mkpukpu ono; mē iphe, bù nsùda, nò iya nù; mē iphe bù ndu bu iya nù; jeyekpo l'iphe bù iphe, futaru efuta l'alì ono. ²⁶ Ya ndono; nyee Lótu eje eworu ènya ghaa l'azu; ghòò únú; gvuru l'ò bù itso.

²⁷ Yo be l'onma-èwa ẩtsu echile iya; Ébirihamu egbeshi lashia azù l'èke, o shi nòduhawa Ojejoje l'ifu. ²⁸ Yò nòdu l'èke ono lee ènya l'ùzo Sódomu mē Gómóra; lekota ènya l'ùzo òkpa ugvu ono. Iphe o phuru abùleruphu ènwuru-òku, akpò tütutu l'ò bù o-tata-kufuku òku.

²⁹ Obenu lē teke ono, Nchileke mebyishiru mkpukpu, nòkota l'ùzo nsùda ono; b'ò nyataru-a Ébirihamu; bya edufuta Lótu l'èke ono, o shi buru teke ono, o gude ẩmuruku bya ekpoo mkpukpu ono okpo-ntù ono.

Eri ndu Móabu; mē eri ndu Amõnu

³⁰ A nonyaa; Lótu awata ẩtsu egvu lē Zówa. Yo kwe tugbua yēle unwegirima unwanyi iya ono éphe èbo; je eburu l'ime ogba. ³¹ Yo be ujiku lanù; onye k'ogurennya l'unwegirima ono asù onye kē nwata: "Lē nna éphe buakwa ogurennya; tò bù l'ò nweru nwoke, nò l'uswe iya owaa gbaa mgburumburu, éphe l'ia a-zē, bù ège emejekpo ya

* 19:22 19:22 Iphe Zówa bù bù "nwanshi".

le mgboko, gba mgburumburu.”³² Wo iya t'ephe chee nna ephe ono mee. Teke o gudeleru iya phu; ephe eje t'ephe l'iya zee; k'ophu ephe e-shi ege ono muta nwa t'ephe be ribuhu.

³³ Yo be l'enyashi iya; ephe abya echee nna ephe ono mee; yo gude iya. Onye k'ogurennya ejekfushia ya yele iya azee. Ophu nna iya ono amadu teke o byaru bya azenyabe iya; to ma teke o gbeshiru.

³⁴ Yo be echile iya; onye k'ogurennya phu asu onye ke nwata: “Le yele nna ephe zekwaru l'enyashi. T'ephe chefukwaa ya phu mee l'enyashi-a; nggu eje te nggu l'iya zee; k'ophu ephe e-shi ege ono muta nwa; t'ephe be ribuhu.”³⁵ Ephe eworu mee chee nna ephe ono l'enyashi ono; yo gude iya. Onye ke nwata ejekfu iya yele iya azee. Ophu nna iya ono amadu teke o byaru bya azenyabe iya; to ma teke o gbeshiru.

³⁶ To du iya bu le Lotu eyee unwegirima iya ono ime; ephe ebo.³⁷ Onye k'ogurennya abya amua nwata nwoke; gua ya Moabu. Yo buru Moabu ono bu iphe, metaru ndu Moabu ntanu.³⁸ Onye ke nwata abya amukwaaphu nwata nwoke; gua ya Benu-Ami. Yo buru Benu-Ami bu iphe, metaru ndu Amonu ntanu.

20

Ébirihamu yele Abyímeleku

¹ Ébirihamu eshi l'eke ono tugbua shia uzo ohuda; je eburu le mgbaku Kadéshi yele Shu. Yo nonyaa tugbua je ebutota le Géra.² Yo buru l'eke ono be Ébirihamu no su le nyee ya; mbu Séra bu nwunne iya. Abímeleku, bu eze ndu Géra ezia; e je edutaru iya Séra.

³ Yo be l'enyashi; Nchileke abyakfutashia Abímeleku le nro; bya asu iya: “L'i buakwa maa. Ishi iya aburu nwanyi ono, i dutaru ono. Nwanyi ono kwa nyee madzu.”

⁴ Obenu le Abyímeleku yele nwanyi ono ta zedua. To du iya bu; Abímeleku asu iya: “Nnajiufu; ?ii-gbu ndu, e-te nwedu iphe, ephe meru to? ⁵ ?Me Ébirihamu sukwaru iya le nwanyi ono bu nwunne iya. Nwanyi l'onwiya asukwa iya phu le nwoke ono bu nwunne iya? Iphe-a be ya te lebezikwa enya mee; to bu le ya meru iya te ya mebata madzu.”

⁶ Nchileke asu iya le nro ono: “L'o bu oswi-okfu l'e to lebezidu enya mee ya. L'oo ya kparu iphe, ya meru t'e b'o meswe yebe Nchileke; mbu te yele nwanyi ono ba azeshi.⁷ Ngwaa; dulaaru nwoke ono nyee ya; kele nwoke ono bukwa onye nkfuchiru Nchileke. L'oo-kfurua nu yebe Nchileke l'okfu ehu ke nggube Abyímeleku te ndzu dzua ngu. Teke e ti duladuru iya eya; makwaru amaru le nggu le ndibe ngu buakwa maa.”

⁸ Yo be l'onmewa utsu; Abímeleku abya ekukoo ndu ozi iya l'ephe ha; woru nro ono zeeru ephe. Ephe anule ya phu; egvu erua ephe l'ehu.⁹ Abímeleku abya ekua Ébirihamu; su iya: “?Bu egbe ngunu? ?Bu awe be ya mesweru ngu, meru iphe i wotaru iphe, du eji ophu ha ege-a bya ebobe yele ndu ali iya? I mekwaru iya iphe ta dudu ke t'i mee ya eya!”¹⁰ Abímeleku abya aji Ébirihamu; su iya: “?Bu ngunu kpakporu iphe, i meru iphe ono?”

¹¹ Ébirihamu asu iya le ya riru le keshinu e to nwedu ndu atsu Nchileke egvu, bu l'eke-a be ephe e-gbu iya l'okfu ehu nyee ya.¹² Odo abukporu nu le nwanyi ono kwa nwanna iya gedegede. O kwa nna lanu muru yele iya; obule ephe te shidu le nne lanu; ya alukwanuru iya.¹³ Yo be teke Nchileke meru te mu gbeshi l'ufu nna mu wata oghaphe ege-a; mu asu nyee mu ono l'ege oo-gude koshi le ya yeru mu obu bu te oosuje le mu l'iya bu nwunne iphe bu eke, ayi jejeru.

¹⁴ Abímeleku abya ahata aturu iya; me eswi iya nu Ébirihamu; bya ahatakwaphu ndu ohu iya: ndu k'unwoke me ndu k'unwanyi yeru iya eya; metsua bya edulataru iya nyee ya, bu Séra.¹⁵ Yo bya asu Ébirihamu l'o bu yebe Abímeleku be nwekota ali ono, oole enya ono. T'o je ahata eke, du iya mma buru.

¹⁶ Yo bya asu Séra le ya nukwaru nwunne ngu unu mkpola-ocha labu l'ukporo mkpola-ocha iri. Ono iphe, ya gude asu ngu paru haa l'ifu ndu unu l'ephe yi l'emeswe, e mesweru ngu. Liswi dukotakwa ngu mma.

¹⁷ To du iya bu; Ébirihamu abya ekfuru nu Nchileke; Nchileke abya emee Abímeleku; me nyee ya; me unwanyi ndu ophu bu ohu iya; ephe awata omu nwa odo;¹⁸ kele Ojeoje shi mee; iphe bu unyomu Abímeleku l'ephe ha ekekotaru ekeru l'okfu ehu nyee Ébirihamu; mbu Séra.

21

Aamu Áyizaku

¹ Ojejoje abya emeeru Séra ege o kforu; bya emeeru iya ege o kweru iya ukwa iya. ² Séra abya atsuta ime; m̄aru Ébirihamu nwata nwoke l̄e nka; l'ògè teke ono, Nchileke kweru iya ukwa iya ono gèdegede. ³ Ébirihamu aḡa nwata ono, Séra m̄uru iya ono Áyizaku. ⁴ Áyizaku an̄olephu abal̄i ̄esato; Ébirihamu ebua ya útsù, b̄u iya b̄u ege Nchileke suru t'ò meje iya. ⁵ Iphe Ébirihamu n̄oru b'a m̄uderu iya Áyizaku b̄u ukporo afa ise.

⁶ Séra as̄u: "L̄e Nchileke meekwaru t̄e ya m̄ua on̄u-òchi. O kwaph̄u ege ono b̄e iphe, b̄u onye n̄uru iya n̄u e-tsokwaru iya ph̄u m̄ua on̄u-òchi." ⁷ Yò suk̄waphu: "¿B̄u onye photajeru Ébirihamu l̄e ya e-mekochaa chee nwa ̄era? Ya egbe byal̄e bya am̄utaru iya nwata nwoke l̄e nka."

Aachifu Héga ȳele Ishim̄elu

⁸ Nwata ono abya evua; a m̄ifu iya on̄u l'̄era. Mb̄oku ono, a m̄ifuru iya on̄u l'̄era ono; b̄e Ébirihamu gbaru aji, d̄u egvu. ⁹ Séra abya aph̄ua l̄e nwata nwoke ono, Héga, b̄u nwanyi Íjiputu m̄utaru Ébirihamu ono ajalaha Áyizaku ewena; ¹⁰ s̄u Ébirihamu: "Ch̄ifukwa nwanyi ohu-wa ȳele nwa iya; k̄ele nwatibe nwanyi ohu-a ȳele nwatibe nk'íya; mb̄u Áyizaku ta agbakwaru mgba l'iphe ngu."

¹¹ Iphe ono ats̄ua Ébirihamu l'̄ehu nshinu; k̄ele o b̄u okfu ̄ehu nwatibe iya b'e ekfu. ¹² Obenu l̄e Nchileke suru iya: "T̄e k̄e nwata ono ȳele nwanyi ono, b̄u ohu ngu ono ba ats̄ukwa ngu l'̄ehu. Mekwaa iphe, Séra kforu ngu; k̄e l'ò b̄u l̄e Áyizaku b̄e awa ngu e-shi jaa. ¹³ Ya e-mekwaphu nwatibe k̄e nwanyi ohu ph̄u t'ò buru mba k'̄eka iya; k̄e l'ò buk̄waphu nwatibe ngu."

¹⁴ Yo rua l'ònma-̄ewa útsu echile iya; Ébirihamu ewota nri; kuru mini ye l'èda-akp̄o, eeyeje mini woru n̄u Héga; bya eworu iya d̄ee ya l'ukuvu; ch̄ifu iya ȳele nwata ono. ̄Epe atuḡbua je etsoru echi-̄egu Besheba ḡaphelaha.

¹⁵ Mini, n̄o l'èda-akp̄o ono agv̄ulephu; ȳo t̄ogbo nwata ono l̄e mk̄puli iru lan̄u l'̄eke ono; ¹⁶ tuḡbua je an̄odu iche l'iku ̄eke ono; l'̄eke b̄u a -ḡbaa akf̄u; yo jerua ya; k̄e l'ò k̄eburu l̄e ya ta an̄odudu ele nwata ono ̄enya t'ò nw̄uhu. Yo kp̄o-kforu l'iku ̄eke ono; wata ora ̄ekwa.

¹⁷ Nchileke an̄ua nwata ono ̄ekwa. Ojosi Nchileke an̄odu l'imigwe kua Héga; s̄u iya: "¿B̄u nḡunu Héga? Ba ats̄ushi egvu; k̄ele Nchileke n̄waru olu nwata ono l'̄eke ono, o z̄e l'ara ̄ekwa ono. ¹⁸ Gbeshi; je ekulia nwata ono; heta; k̄ele ya e-me iya t'ò buru mba, ha nshinu."

¹⁹ Nchileke abya emee; ̄enya asah̄u Héga. Yò ph̄ua w̄elu, mini n̄o; je ekujia mini l'èda-akp̄o ono; bya echebe nwata ono.

²⁰ Nchileke echee nwata ono jeye yo vufuta. Yo bua l'echi-̄egu ono gh̄o o-ka-ibe l'oḡba akf̄u. ²¹ Yò buru l'echi-̄egu Paranu b'ò bu; nne iya eje al̄aru iya nwanyi l̄e Íjiputu.

Ébirihamu ȳele Abyímeleku aḡbaa ndz̄u

²² Abímeleku ȳele F̄ikolu, b̄u onye ishi ndu soja iya as̄u Ébirihamu l̄e mḡbaku ono: "L̄e Nchileke n̄okwa swiru ngu eswiru l'iphemiphe obule, iime ememe. ²³ Rinuaru ȳebe Abyímeleku anḡu l'ifu Nchileke l'̄eke-a l'̄e to nwedu l'í ḡbaaru iya eregede; ȳebedua ȳele unwegirima iya; m̄e ndu awa iya l'̄ephe ha. O buchia t'í koshi l'í yeru iya obu; bya eyeru mk̄p̄k̄pu-a obu; mb̄u mk̄p̄k̄pu-a, ì byaru abyabya-a; ege ono, ya koshiru l̄e ya yeru ngu ono."

²⁴ Ébirihamu ekweta l̄e ya e-ri-a nte ono.

²⁵ Ébirihamu abya echia Abímeleku ichi k̄e w̄elu, ndu ozi Abyímeleku nataru iya. ²⁶ Abímeleku as̄u iya: "L̄e ya ta makwa onye meru iya n̄u; ophu i k̄fubukwaaru iya ̄eya. O kwa ntan̄u ōwaa b̄e ya bebe an̄u iya."

²⁷ T̄o d̄u iya b̄u; Ébirihamu akp̄ta at̄uru ȳele eswi k̄pee Abímeleku; ephe ̄ebo ono abya aḡbaa ndz̄u. ²⁸ Ébirihamu abya eshi l'igwe at̄uru iya f̄ota ada at̄uru ̄esaa dobe iche. ²⁹ Abímeleku as̄u Ébirihamu: "¿B̄u nḡunu k̄paru iphe ì f̄otarua ada at̄uru ̄esaa ono dobe iche?"

³⁰ Ébirihamu as̄u iya t'ò nata ada at̄uru ̄esaa ono t'ò buru iphe, a-n̄odu aḡba ekebe l'ò b̄u iya t̄uru w̄elu-a.

³¹ T̄o d̄u iya b̄u; e woru ̄eke ono ḡua Besheba; k̄e l'̄eke ono b̄u ̄eke unwoke ̄ebo ono riru nte.

³² Éphe agbatsulephu ndzụ ono lẹ Besheba; Abímeleku; mę Fìkolu mbụ onye ishi ndu soja iya alashia Filisutayĩnu. ³³ Ébirihamu abya eworu oshi tamarisuku dzaa lẹ Besheba; ñodu l'ẹke ono kpọ-kua Ojejoje, bụ onye a-nọ jeye tutu yoyo. ³⁴ Ébirihamu ebua l'alì Filisutayĩnu ụlori.

22

Nchileke àhù Ébirihamu ama

¹ A nọnyaa; Nchileke abya ahùà Ébirihamu ama; kua ya: “Ébirihamu!”

Ébirihamu aza iya.

² Yọ sụ iya: “Duta nwatibe ngu ono, bụ Áyizaku; mbụ nwananụ ngu ono, i yeru obu ono gude je l'alì Moriya. Teke i ruru bę ya e-koshi ngu-a ugvu ẹke ì-ñodu gude nwatibe ngu ono gwooru iya ngweja-ukfuru.”

³ Yo be l'ọnma-ẹwa ụtsu echile iya; Ébirihamu enyikobe nkakfụ-igara iya; duta nwatibe iya ono; mbụ Áyizaku; duta umadzu labụ lẹ ndu ejeru iya ozi; yọ bụru ẹphe oje ẹke ono, Nchileke kfuru iya ono. O watakwaruphu nkụ, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono. ⁴ Yo be mbọku, kwe ẹphe ẹto l'ije ono; Ébirihamu ejenyaa bya apalia ẹnya; phụa ẹke ono l'ẹke teru ẹnya. ⁵ Yọ sụ ndu ozi iya ono t'ẹphe ñodukwa l'ẹke-a; ẹphe lẹ nkakfụ-igara ono; tẹ yẹle nwata-a jeribefua l'ẹkaphu je abaaru Ojejoje ẹja. Teke ẹphe metsuaru bę ẹphe a-lata-a azụ byakfuta ẹphe.

⁶ Ébirihamu apata nkụ ngweja-ukfuru ono bo nwatibe iya ono; mbụ Áyizaku. Yebedua egude ọku yẹle mma. Ẹphe ẹbo ayịru tųgbua. ⁷ Ẹphe ejenyaa; Áyizaku eku iya: “Nna!”

Yọ za iya.

Áyizaku asụ iya: “Ọku bę nọwa nụ; nkụ anọdu. O bụ; ?nanuhunu aturu, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ọbu?”

⁸ Ébirihamu asụ iya: “Nwa mu; Nchileke a-nụ-a aturu, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ọbu.” Ẹphe ẹbo atųgbua; yọ bụru ẹphe ejeje.

⁹ Ẹphe erua ẹke ono, Nchileke kfuru iya ono; Ébirihamu abya akpụa ẹnya-ngweja l'ẹke ono; bya eworu nkụ doo ya. Yọ bya ekee nwatibe iya ono; mbụ Áyizaku ẹgbu; pata iya tų-kobe l'eli nkụ ono, edoru l'eli ẹnya-ngweja ono; ¹⁰ bya amachia ẹka; wota mma tẹ ya gbua nwatibe ya. ¹¹ Ojosi Ojejoje anọduwaphu l'imigwe kua ya; sụ iya: “Ébirihamu! Ébirihamu!”

Yọ za iya.

¹² Yọ sụ iya: “Be byikwa nwata ono ẹka! Ba dukwa iphe, ii-me iya. Nta-a bę ya mawaru l'ịitsu Nchileke egvu; kẹ l'i tii seladuru iya ẹka azụ l'ẹke nwatibe ngu ono nọ; mbụ nwananụ ngu ono.”

¹³ Ébirihamu abya apalia ẹnya; phụa ebyila, mpo iya gbagaru l'iphe. Yo je akpụta ebyila ono gbua ọzori nwatibe iya ono gude gwoo ngweja-ukfuru ono. ¹⁴ Ya ndono; Ébirihamu eworu ẹke ono gụa: “Ojejoje bụ O-kwọ-lẹ-mkpa.” Gbururu jeye ntanụ ọwaa bę aasụje: “L'eli ugvu Ojejoje bę aa-kwọ ngu lẹ mkpa.”

¹⁵ Ojosi Ojejoje anọdu l'imigwe kua Ébirihamu k'ugbo ẹbo; sụ iya: ¹⁶ “Lẹ yẹbe Ojejoje gudeekwa onwiya ria angu lẹ keshinu ọphu i du-gheru ike mee egbe iphe ọwaa; ti selaru iya ẹka azụ l'ẹke nwatibe ngu ono nọ; mbụ nwa-nanụ ngu ono; ¹⁷ bę ya gofutajeru ngu ọnu; mee t'awa ngu ha l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe; ha l'ọ bụ eveve mgbogidi ẹnyimu. Awa ngu phẹ a-luje ọgu luta mkpukpu ndu ohogu ẹphe. ¹⁸ O bụ l'eri ngu bę ee-shi gọoru iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko-a ọnu. Ishi iya aburu l'ị nuru yẹbe Ojejoje okfu.”

¹⁹ E mebetsua; Ébirihamu yẹle Áyizaku ejekfushia ndu ozi iya ono; ẹphe ayịru lashia azụ lẹ Besheba. Ébirihamu ebuwaruru lẹ Besheba.

Unwu Nahọ

²⁰ A nọkwaru-o jeye; a bya ezia Ébirihamu lẹ Milika mụshiakwaru nwunne iya, bụ Nahọ unwegirima. ²¹ Uzu bụ ọkpara. Buzu aburu nwunne iya nwoke yẹle Kemuwelu. Kemuwelu bụ iya bụ nna Áramu. ²² A bya amụa Kesedu tsoke Kemuwelu; bya amụa Házo; ọwaa Piludashu yẹle Jidulafu; mę Bétuwelu. ²³ Bétuwelu ono bụ yebedua bụ nna, muru Ribéka. Yọ bụru unwegirima ẹsato ono bę Milika mụtaru Nahọ, bụ nwunne Ébirihamu. ²⁴ Nnufu iya ọphu aza Ruma bę mụtaru iya Teba; Gahamu; Tahashu; mę Maaka.

23

Anwuhu Séra

¹ Séra ngoru ukporo afa ishinguru l'afa esaa. ² Eke o nōdu nwuhu bu le Kiriya Araba, bu iya bu Héburonu, nō l'alí Kénanu. Ébirihamu agua aphu Séra; kwaa ekwa iya.

³ Ébirihamu ahaa odzu nyee ya ono; jekfu ndu Hetu; je asu ephe: ⁴ "Le ya bukwa mbyamumbya, shi eshishi lakfuta unu l'eke-a. Byiko; unu renua ya ali; te ya lia nyee ya-a."

⁵ Ndu Hetu asu iya: ⁶ "Onye nwe mu nu; ephebe ndu Hetu suru: Li kwa eze madzu l'ephe. Hatalephu ili ndibe ayi ophu katsua ngu mma je elia nyee ngu. E to nwedu onye ndu-ephe, a-jika su t'e b'i lishi nyee ngu l'ili iya."

⁷ Ébirihamu egbeshi bya ebyiaru ndu ali ono, bu iya bu ndu Hetu ikpere; ⁸ su ephe: "O -buru l'o du unu te ya lia nyee ya be ya ekfu t'unu rōoru iya Éfurōnu Zóha; ⁹ t'o ree ya ogba Makupela iya phu, nō l'ishi ali iya phu. Iphe, bu iphe o huru iya eya be ya a-kfu iya l'ifu unu l'eke-a; t'o buru eke ayi a-nōduje eli odzu."

¹⁰ Éfurōnu ono, bu onye Hetu ono be ye le ndu ndu-ephe jikokwa-a nōdukota l'obu-edukfu mkpukpu ono. Éfurōnu araa ya arara; k'ophu ndu Hetu, nō l'eke ono nukotaru iya; su Ébirihamu: ¹¹ "Onye nwe mu nu; wawakwa! Ya suru le ya nō l'ifu ndu ali iya-a l'ekfu iya; su t'i nwekotaru ali ono l'o ha; nggu enworu ogba ono, nō iya nu ono; lia nyee ngu!"

¹² Ébirihamu abya ebyiaru ndu ali ono ikpere; ¹³ su Éfurōnu: "T'o ngabe nchi. Ya a-kfu aswa ali ono. Nata iya ru aswa iya; k'ophu ya e-je elia nyee ya l'eke ono." O kfuru iya; k'ophu ndu ali ono nukotaru iya.

¹⁴ Éfurōnu asu iya: ¹⁵ "Onye nwe mu nu; ali ono dzukwaru unu mkpola-ocha. Olobu; ?bu ngunu b'o bu l'eke nggu l'ia nō? Jeru je elia nyee ngu l'eke ono."

¹⁶ Ébirihamu ekweta iphe, Éfurōnu huru iya l'alí ono; bya eworu iya kfua ya l'ifu ndu Hetu l'eke ono. Iphe, o kfuru iya bu unu mkpola-ocha, bu era iphe, a tutaru l'iphe, eegde ere aswa teke ono.

¹⁷ Tō du ya bu; e woru ali Éfurōnu, nō le Makupela ree Ébirihamu. Makupela obu nō l'uzo enyanwu-ahata Mamure. E reru iya ali obu ye le ogba, nō iya nu; me iphe, bu oshi, nō iya nu je akpaa l'eke oke iya jeberu. ¹⁸ Iphe, bu ndu Hetu, nō l'ōnu edukfu mkpukpu ono aphua teke e reru Ébirihamu ali ono t'o buru ali iya. ¹⁹ E metsua; Ébirihamu elia nyee ya; mbu Séra l'ogba ono, nō l'alí Makupela ono l'uzo enyanwu-ahata Mamure, bu iya bu Héburonu l'alí Kénanu. ²⁰ Tō du iya bu le ndu Hetu eworu ali ono ye le ogba, nō iya nu rekota Ébirihamu; yō buru ali iya eke ee-lije odzu.

24

Áyizaku yele Ribéka

¹ Nta-a be Ébirihamu kahwaru ohuma; Ojejoje agowaru iya onu l'iphemiphe obule.

² Yō bya ekua onye ophu kage obu ogurennya le ndu ejeru iya ozi; mbu onye ophu elekotaru iya enya l'iphemiphe obule, o nweru enweru; su iya: "Gude iya eka l'utakfu;*

³ gude epha Ojejoje, bu Nchileke k'imigwe; buru Nchileke k'eliphe riaru iya angu l'e tji luduru nwatibe iya Áyizaku nwanyi le Kénanu-a, ephe bu-a; ⁴ mbu l'ii-jechia l'alí yebe Ébirihamu; mbu le ke ndu abubu iya gedegede je alutaru nwatibe iya Áyizaku nwanyi."

⁵ Nwozi iya ono aji iya: "O -bukwanuru le nwanyi obu te kwedu l'oo-tsoru iya lata eke-a; ?ya e-duta Áyizaku gude lashia l'alí ono, i shi ono tō?"

⁶ Ébirihamu asu iya t'e b'o dutakwa nwatibe iya laa eke ono odo! ⁷ "Le Ojejoje, bu Nchileke k'igwe, bu onye dufutaru iya l'ufu nna iya; me l'alí eke, a muru iya; mbu onye kfuru nu iya; bya ekwee ya ukwa; riru angu yeri iya eya: 'Le awa iya be ya a-nu ali-a; Nchileke e-zi-a ojezi iya t'unu l'ia yiru; k'ophu ii-lu-ghe nwanyi l'eke ono dulataru Áyizaku l'eke-a. ⁸ O -buru le nwanyi obu te ekwedu tsoru ngu; evu ngu evu ogu. O buphu t'e b'i dukwa Áyizaku laa eke ono." ⁹ Tō du iya bu; nwozi ono abya egude nnajiufo iya ono mbu Ébirihamu eka l'utakfu; riaru iya angu l'okfu ono.

¹⁰ Ya ndono; nwozi iya ono abya akputa inya-ivu nnajiufo iya ono iri gude tugbua; bya egwokwaaphu iphe odo, dutsua mma, nnajiufo iya ono nutsuaru iya gude; yō buru iya oje Mesopotémiya. Yo jerua bya abahu le eke Nahō bu. ¹¹ Yo rua; bya eruta inya-ivu

* **24:2** 24:2 L'ome-l'alí ndu Hiburu; be teke madzu gude ibe iya eka l'utakfu kfua okfu; b'o buwa nte; yo ria ya: l'iphe ono, ya kfuru ono; be ya ta agbanwedū agbanwe.

ono jeshia l'iku welu, nọ l'azu mkpukpu ono. Yo rua iku welu ono; bya emee ya; yo byishikota ikpere; k'ophu ọo-dụ ike nyizita. Teke ono bẹ bụwa urenyashi teke unwanyi awufuje je oseta mini.

¹² Onye ozi Ébirihamu ono abya ekfuru nọ Nchileke; sụ iya: "Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nnajiufu iya Ébirihamu. Mekwaa t'ije iya-a nweru ishi ntanụ! Koshinu l'i yeru nnajiufu iya, bụ Ébirihamu obu! ¹³ Mbụ; ọ kwa l'iku welu-a bẹ ya nọ ege-a; unwu-mgboko mkpukpu-a awu abya oseta mini. ¹⁴ Menua t'unwu-mgboko ono onye ophu ya sụru: 'Byiko t'o zinua ite iya tẹ ya nguta mini'; teke nwamgboko obu kweru chebe iya mini ono; bya asụ lẹ ya e-chebefua inya-ivu iya mini; ya amaru l'ọo onye onanu b'ị fotaru nwozi ngu, bụ Áyizaku. Ọ bụ iya e-me tẹ ya maru l'i yeruphu nnajiufu iya, bụ Ébirihamu obu."

¹⁵ Yo gudekwadua ege ono ekfu anụ Nchileke; ọwaa bụ-wa Ribéka yele ite, o tukoberu l'ukuvu. Ribéka ono bụ nwatibe Bétuwelu. Betuwelu bukwanu nwatibe Milika. Milika bụ nyee Nahọ. Nahọ aburu nwunne Ébirihamu. ¹⁶ Nwamgboko ono ama mma nshinu; bụru onye doberu onwiya ọgá; kele ẹ to nwedu nwoke, chikahujewaru iya ọkpa. Yọ bya eje lẹ welu ono seja mini l'ite iya gude lufuta.

¹⁷ Onye ozi ono abya agbakfukebe iya; sụ iya: "Byiko t'o kenua ya nwa mini l'ite iya ono tẹ ya ngua."

¹⁸ Ribéka asụ iya: "Onye nwe mu nụ; nguta nụ iya!" Teke ono phụ; yọ pazitawaphu ite ono; paru iya l'eka; yọ nguta iya.

¹⁹ Yo chebetsua ya mini ono; sụ iya: "Tẹ ya setafukwaaruphu inya-ivu iya t'ọ ngua; k'ophu oo-dzuru iya." ²⁰ Yọ bya awufu-kebe mini l'ite iya ono ye l'ochi-eswi, nọ l'eke ono; bya agbaphu azụ lẹ welu ono je esetafua mini ọdo. Yo see mini; jeye yo setakotaru inya-ivu ono mini, dzuru iya nụ. ²¹ Onye ozi ono anodukpelephu nwandoo l'ege iya t'ọ maru: ?Bụ-a ya bẹ Ojejoje fotaru iya obu?

²² Inya-kamelu ono angutsua mini ono; nwoke ono abya achifuta echi-imi, e gude mkpola-ododo, ere ire mee; mę mgbalẹka labu, e gude mkpola-ododo iri mee gba bẹ iya. ²³ Yọ bya aji Ribéka onye muru iya nụ. Ji iya; ?m'o nweru eke ephẹ a-zẹ lẹ kẹ nna iya t'ephe je aradu l'enyashi-a?

²⁴ Ribéka asụ iya lẹ ya kwa nwatibe Bétuwelu ophu Milika mutaru Nahọ; ²⁵ sụkwa iya phụ l'ephe nwekwaru ewu onyingu; mę k'okponku nshinu; nwekwaruphu ọlo, ephẹ a-zẹ l'enyashi-a.

²⁶ Nwoke ono abya efozeta; baaru Ojejoje eja; sụ iya: ²⁷ "T'ajaja bụru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Ébirihamu; mbụ Ojejoje ono, n-yemobu iya ẹ-ta agvudu agvugvu l'eke nnajiufu mu bụ Ébirihamu nọ. O koshiwaru l'ọ gbaru tẹ nnajiufu mu ono gude ire iya eka. A bya lẹ mbẹdua; Ojejoje duwaru mu; mu eruta lẹ k'abubu nnajiufu mu."

²⁸ Nwamgboko ono agbaru lashia l'ulo nne iya je atuko iphe ono l'ọ ha kọru ephẹ. ²⁹ Ribéka nweru nwunne iya kẹ nwoke, aza Lébanu. Lébanu agbachiwaphu jeshia nwoke ono ndzuta lẹ welu ono; ³⁰ kẹ l'ọ phuru echi-imi phụ; mę mgbalẹka ono, Ribéka gba ono; bya anukwaaphu iphe ono, ọ sụru lẹ nwoke ono kfuru iya ono. Yọ tugbua jekfushia nwoke ono; rua; yo vudonyabewa inya-ivu iya l'iku welu ono. ³¹ Lébanu asụ iya: "Bata abata; nggube onye Ojejoje goru onu-oma nụ! ?Nanu ege ọ dụ b'i vudo eke-a? Ya doziakwaru ngu ọlo eke ji-zẹ; dozikwaaphu eke inya-ivu ngu a-doru."

³² Tọ dụ iya bụ; nwoke ono abya abahu l'ulo obu. Lébanu abya atoshia inya-ivu iya ono iphe, o vu; bya achitaru inya-ivu ono l'ephe ha ewu onyingu; mę k'okponku; bya apataru yebedua; mę unwoke, yele iya yi mini t'ephe gude kwọ ọkpa. ³³ E mebotsua; a bya egwota nri doberu nwoke ono. Yọ sụ lẹ ya te erikwa nri jeye teke ya kfuodoru iphe, ya byaru.

Lébanu asụ iya t'ọ kfuedu iphe obu!

³⁴ Yọ sụ Lébanu lẹ ya bukwa nwozi Ébirihamu. ³⁵ Lẹ Ojejoje mewaru nnajiufu iya ono iphe-oma, dụ biribiri. Ọ bụwa onye nweru iphe nweshia ya ike. Ojejoje mewaru; yo nweru aturu; nweru eswi; nweru mkpola-ọcha; mę mkpola-ododo. Ọ nukwaru iya phụ ndu ejeru iya ozi: unwoke l'unwanyi; b'ọ byakwaruphu bya anushia ya inya-ivu; mę nkakfu-igara. ³⁶ Séra, bụ nyee nnajiufu mu; bẹ mutaru iya nwata nwoke l'ishi ewo. Ébirihamu ewowaru iphemiphe obule, o nweru enweru nukota nwata obu. ³⁷ Nnajiufu mu ono bẹ meru; mę eriaru iya angu; lẹ mu ta aluduru nwatibe iya ono nwanyi Kénanu. ³⁸ L'obu ndu ufu nna iya; mbụ l'enyia ufu ephẹ gededede bẹ mu e-je aluaru nwatibe iya ono nwanyi.

³⁹ "Mu aji nnajiufu mu ono; sụ iya: 'Ọ -bukwanuru lẹ nwanyi obu te ekwedu l'ootsoru mube nwozi ngu-a ala eke ono eghe?'"

⁴⁰ “Yò sù mu lẹ Ojejoje ono, bụ onye, ya abaru eja ono e-duru-a ojozi iya ye tẹ mu l’iya yiru; k’òphu oo-me t’ije mu nweru ishi; k’òphu mu a-lùkwanuru nwatibe iya nwanyi l’abubu ephè; mbù l’ènya ufu ephè gèdegede. ⁴¹ Lẹ mu -jekpowaa l’ufu ephè; ndibe ephè te kwe bẹ ẹvu mu; buakwa ẹvu ugu.

⁴² “Ya ndono; mu abya abyaruta lẹ wẹlu-a ntanụ; bya ekfuru Nchileke; sù iya: ‘Nggube Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Èbirihamu; ọ -bùru l’ò dū ngu mma; byiko menua tẹ ije-a, mu byaru-a nweru ishi. ⁴³ Nta-a bẹ mu vudowa l’iku wẹlu-wa; ọ -bùru l’ò nweru nwamgboko, byaru oseta mini; mu -sù iya: “Byiko tẹ mu ngutanu mini l’ite ngu ono;” ⁴⁴ ọ -bùru l’ò kwetaru chebe mu iya; bya asù lẹ yẹbe nwamgboko ono e-jekwa echebefua ìnya-ivu mu; t’onye ono bụkwaru onye nggube Ojejoje ọtaru nwatibe nnajiufu mu.’

⁴⁵ “Mu egudekwadua ẹge ono ekfu anụ Nchileke l’ime obu; Ribéka l’abyawaphu yele ite, ọ ẹru l’ukuvu. Yò bya ejeshia lẹ wẹlu ono je eseta mini. Mu asù iya: ‘Byiko t’ò chebe mu nù mini.’

⁴⁶ “Yò pazitakebewaphu ite ono, ọ pa l’ukuvu ono; sù mu tẹ mu nguta iya; ẹge ya e-je esetakwaruphu ìnya-ivu mu t’ephè ngya.”

⁴⁷ “Mu ajì iya nwatibe onye ọ bụ.

“Yò sù mu lẹ ya bụ nwatibe Bétuwẹlu Nahọ; onye ophu Milika mụtaru iya.”

“Mu abya eworu echi-imi ye iya l’imi; bya agbabẹ iya mgbalẹka. ⁴⁸ Mu abya efozeta; baaru Ojejoje eja; jaa Ojejoje, bụ Nchileke nnajiufu mu Èbirihamu ajaja; mbù Ojejoje, bụ onye duru mu; mu eshia ụzo, dū mma byaruta ẹke-a; bya apha nwata, bụ nwanwa nwunne nnajiufu mu, mu a-luru nwatibe nnajiufu mu ono. ⁴⁹ Nta-a bụ: ọ -bùru l’unu e-koshi l’unu yeru nnajiufu mu obu; mbù l’ò gbaru t’e gude ire unu ẹka; unu kfuwa tẹ mu maru. Teke ẹ tọ dudu; unu kfukwaa ya phụ tẹ mu maru ụzo ophu mu e-shi iya.”

⁵⁰ Lébanu yele Bétuwẹlu asu: “Ọ kwa Ojejoje bẹ iphe owaa shi l’ẹka; ?bụkwadu ngunu ọdo bẹ ephè e-kfu? ⁵¹ Owaa Ribéka ndo-ọ; duta iya lashia t’o je aluru nwatibe nnajiufu ngu obu; keshinu ophu ọ bụ ẹge Ojejoje sùru l’oo-du ndono.”

⁵² Onye ozi Èbirihamu ono anụlephu onu, ephè yeru; byishi ikpere l’alị; baaru Ojejoje eja. ⁵³ Yò bya egwota ngwa, e gude mkpola-ododo; mẹ mkpola-ọcha mee chee Ribéka; chẹkwa ya phụ ẹkwa. Ọ nùtsukwaaruphu nwunne Ribéka kẹ nwoke; mẹ nne iya iphe, eretsua ire nshinu. ⁵⁴ Ọ bụ teke ono bẹ yele ndu ephè l’iya yi tukuru bya eria nri; ngya iphe. E metsua; ephè aradu l’ẹke ono mbọku ono.

Yo be l’utsu; nwozi ono asù t’ephè ha ya ru tẹ ya laa lakfu nnajiufu iya.

⁵⁵ Nwunne Ribéka ono yele nne iya arọ ya t’ọ haa t’ephè lẹ Ribéka nọfukpoonu m’ọ bụ abalị iri; tẹmanu ephè ayiwaruru lashia.

⁵⁶ Yò sù ephè t’ephè be esedeshi iya; l’ẹke Ojejoje meekwaru ije iya; yo nweru ishi? Wo ephè t’ephè hanụ ya tẹ ya lakfu nnajiufu iya.

⁵⁷ Ephè asù iya t’ephè kukpooduanu nwata jịedu iya; t’a maru iphe, oo-kfu. ⁵⁸ Ephè abya ekua Ribéka; jì iya: “?M’oo-tsoru nwoke-a tọ?”

Yò sù ephè lẹ ya e-tsoru iya-a.

⁵⁹ Tọ dū iya bụ; ephè abya eduru Ribéka nù iya; mękwaphu nwanyi, bụ iya heru Ribéka teke ọ ha nwanshị. Onye ozi Èbirihamu ono; mẹ ndu yele iya yi eduta ephè lashia. ⁶⁰ Ephè abyadẹ alala; ndu nwe Ribéka agọoru iya onu; sù iya:

“Nwunne ayi nwanyi;

zụkwaa azuzu bụru nne unukurunu!

T’awa ngu lujee kwa ọgu

luta mkpukpu ndu ohogu ephè!”

⁶¹ Ya ndono; Ribéka yele ndu ozi iya akwakọbe bya enyihu ìnya-ivu ephè; tsoru nwozi Èbirihamu ono. Yo duta ephè; yọ bụru ephè alala.

⁶² Teke ono bẹ Áyizaku shiwa l’uzo wẹlu Byiye-Lahayi-Royi bya; kẹ l’ẹke o bu ebubu bụ l’echi-egu ụzo ohuda. ⁶³ Yo be l’urenyashi ujiku lanu; Áyizaku ejeshia oghe-egu tẹ ya je amachia ukfu. Yò bya ele ẹnya phua ìnya-ivu, liberu l’abya. ⁶⁴ Ribéka apalikwaaphu ẹnya; phụ Áyizaku; bya eshi l’eli ìnya-ivu ono nyizita; ⁶⁵ jì nwozi ono: “Nwoke ono, shi l’egu eje abya ono; ?bụ onye b’ọ bụ?”

Onye ozi ono asù iya l’ọ kwa nnajiufu iya. Ribéka achitawaphu ụlari-ifu iya phụ-kpua onwiya ifu.

⁶⁶ Onye ozi ono abya akọkotaru Áyizaku ẹge ya jeru iya. ⁶⁷ Áyizaku eduta Ribéka duba l’ulo-ẹkwá nne iya; mbù Séra; yọ ghowaphu nyee ya. Yo yeeru Ribéka obu nshinu. Yò bụru iya bụ l’obu ago-zita Áyizaku lẹ kẹ nne iya ono, nwuhuru nù ono.

25

Anwūhu Ébirihamu

¹ Ya ndono; Ébirihamu abya alua nwanyi odo, epha iya bu Ketúra. ² Ketúra amutaru iya Zimuranu; Jókushanu; Medanu; Mídiya; Ishibaku; me Shuwa. ³ Jókushanu bu nna Sheba; me Dedanu. Ndu bu ndu eri Dedanu bu ndu Ashuru; ndu Letushi; me ndu Leyumu. ⁴ Ünwu Mídiya bu Ifa; Efa; Hanoku; Abida; me Eludaa. Epehe l'ephe ha tuko buru ünwu Ketúra.

⁵ Ébirihamu atuko iphe, bu iphe o nweru enweru haaru Áyizaku. ⁶ Obenu le teke o nokwadu ndzu b'ò hataru iphe keeru unwegirima iya; ndu ophu nnufu iya phe mushiru iya. Yo bya edufushia unwegirima ono je edobe l'uzo enyanwu-ahata t'ephe le Áyizaku be ebushiru l'ekalanu.

⁷ Iphe Ébirihamu noru bu ukporo afa esato l'afa iri l'ise. ⁸ O karu nka likpahu alikpahu b'ò nwuhuderu lakfu ndiche iya phe ⁹ Yo nwuhutsua ono; unwegirima iya; mbu Áyizaku yele Ishimelu elia ya l'ogba Makupela l'alí Éfuronu Zóha, bu onye Hetu. Ogba Makupela no l'uzo enyanwu-ahata Mamure. ¹⁰ Alí ono bu alí, Ébirihamu zuru ndu Hetu. Yo buru l'eke ono b'e liru Ébirihamu; me nyee ya, bu Séra. ¹¹ Ébirihamu anwuhutsulephu; Nchileke abya agooru nwatibe iya; mbu Áyizaku onu. Teke ono be Áyizaku bu l'iku welu Byiye-Lahayi-Royi.

Ünwu Ishimelu

¹² Qwaa eri Ishimelu ophu nwanyi Íjiputu; mbu Héga, bu ohu Séra mutaru Ébirihamu:

¹³ Qwaa ünwu Ishimelu l'ege e shi mua epehe: Nebayotu bu okpara iya. Ndu ophu etso iya nu bu Kéda; Adubelu; Mibusamu; ¹⁴ Mishima; Duma; Masa; ¹⁵ Hadadu; Téma; Jeturu; Nafishi; qwaa Kedema. ¹⁶ Epehe l'ephe ha bukota ünwu Ishimelu; bukotaru ishi l'ikfu eke epehe shi. O bu epha epehe b'e gudetsua maru mkpukpu; me edukfu eke epehe butsua l'iche l'iche. ¹⁷ Iphe Ishimelu noru bu ukporo afa ishingu l'afa iri l'esaa b'ò nwuhuderu. ¹⁸ Eri iya shilephu le Havila bua jeye le Shu le mgboro oke onye le Íjiputu; l'e gude eje Asiriya. Epehe l'unwu Ébirihamu ndu ophu ta dubua le mma.

Jékópu me Iso

¹⁹ Qwaa eri Áyizaku Ébirihamu:

Ébirihamu bu iya bu nna Áyizaku. ²⁰ Iphe, Áyizaku gbaru bu ukporo afa labu teke o luru Ribéka, bu nwatibe Bétuwelu. Ribéka ono bu nunne Lébanu. Eke epehe shi bu Áramu le Padanu Áramu.

²¹ Áyizaku abya ekfuru nu Ojejoje l'okfu ehu nyee ya; kele o keru ekeru. Ojejoje anua iphe ono, o kfuru iya ono; bya emee nyee ya; mbu Ribéka; yo tsuta ime. ²² Ünwegirima ono anodu iya l'ephe l'akpa onwephe mkpa. A nonyaa; yo su: "Bü ngunu kparu iphe, ege iphe qwaa amuru iya ege-a?" Yo tugbua jeshia okpata Ojejoje ishi iya.

²³ Ojejoje asu iya:

"L'ò kwa mkpukpu labu no ngu l'ephe;
mbu l'ò bu umadzu labu
e-shi ngu l'ehu;
kee onwephe ebo.
Onye lanu a-ka onye ophu ike;
onye k'ogurennya a-nodu
ejeru onye ke nwata ozi."

²⁴ Yo rua ya l'ezeda; yo zeda mua ejima; yo bukotaru unwoke. ²⁵ Onye ophu vu uzo eke meeme; gbaka eji l'ehu iya. To du iya bu; epehe agua ya Iso. ²⁶ Amu-tsuta, aamu-tsuta iya; nunne iya etsowa iya phu; su-de iya eka l'ichirukfu. To du iya bu; a gua ya Jékópu. Iphe Áyizaku nowaru bu ukporo afa eto teke Ribéka mushiru iya unwegirima ono.

²⁷ Ünwegirima ono abya evufuta. Iso aburu onye maru enya nta; onye anoduje achi nta l'egu eke daburu adaburu. Jékópu aburu onye eme nggujunggui; l'anoduje l'ufu. ²⁸ Áyizaku yeru Iso obu; ke l'anu ono, oogbuje ono atsoje iya ena. Obekwanu le Ribéka bu Jékópu b'o yeru obu.

²⁹ Yo be ujiku lanu; Jékòpu l'agwo ine. Íso eshi nta bata; l'abya oda mba. ³⁰ Yò sù Jékòpu: “T'ò kónua ya ine iya ono, nwuru vji ono tẹ ya ria; lẹ ya adaakwa mba.” Ọ bú iya meru iphe a wataru iya oku Édòmu.*

³¹ Jékòpu asù iya: “L'ò kwa; m'ò -bùru l'ò haru tẹ yẹbedua bùru ọgurennya.” ³² Íso asù t'ò lekwa; lẹ ya anwuhuakwa. ?Ya gude k'ọgurennya eme ngunu?

³³ Jékòpu asù iya t'ò rioduru iya angu; woru ọgurennya, gbaru iya nù nù yẹbe Jékòpu. Yo kwe; riaru iya angu; shi ege ono woru ọgurennya iya ọbu nù Jékòpu.

³⁴ Jékòpu abya awẹe Íso buredi; bya akọo ya ine azakọ ono, ọ gwọru ono; yo ria. Yo riebetua ya; nguru mini ye iya; gbeshi; tũgbua.

Yò bùru ege ono bẹ Íso shi; woru ọgurennya, gbaru iya nù gbaa mgbukuma.

26

Áyizaku yele Abyímẹleku

¹ A nọnyaa; ẹjo-ẹgu abya abya l'alj ono; t'a gufukwa ọphu byajeru l'oge kẹ Ébirihamu. Áyizaku alakfu Abímẹleku, bú eze ndu Filisutayinu lẹ Géra. ² Ojejoje abyakfuta Áyizaku bya asù iya t'ẹ b'ọ lakwa Íjiputu. T'ò bukwaru l'alj ono, ya a-sù iya t'ò buru ono! ³ Wo iya t'ò butota l'alj-a; lẹ ya a-nọdu-a swiru iya; ya agọkwaruphu ọnu-ọma nù iya. Kẹ l'ò bú nggubedua; nggu l'awa ngu bẹ ya a-nukota alj-a l'ò ha. Ọdo bú l'iphe, ya riru Ébirihamu angu lẹ ya e-meru iya bẹ ya e-mekotakwa. ⁴ Ya e-me awa ngu t'ẹphe ha l'igwe l'ò bú mkpọ-kpodo, nọ l'igwe. Ya anu ẹphe alj-a l'ò ha. Ọ bú l'eri ngu bẹ ee-shi gooru iphe bú mbakeshi lẹ mgboko-a ọnu. ⁵ Ishi iya aburu lẹ Ébirihamu nuru yẹbe Ojejoje okfu; mekota iphemiphe ọbule, ya tọru iya ọkpa iya; dobekotakwaphu ekemu iya l'ọha. ⁶ Tọ dú iya bú; Áyizaku eburu lẹ Géra.

⁷ Unwoke ndu eke ono akpalahaa ya ishi nyee ya. Yò sù ẹphe l'ò kwa nwunne iya; kẹ l'ọotsu egvu lẹ ya -sù l'ò bú nyee ya bẹ ẹphe e-gbu iya; nata iya Ribéka. Ribéka ọphu bukwa nù nwanyi l'ẹke ọoma mma.

⁸ Yo be ujiku lanu; Abímẹleku, bú eze ndu Filisutayinu epyofu ẹnya lẹ windo iya; phu Áyizaku l'ẹke ọokpabashi nyee ya, bú Ribéka. Teke ono bẹ Áyizaku buakwaru l'ẹke ono ulori. ⁹ Ya ndono; Abímẹleku abya ekua Áyizaku; sù iya: “?Ọ kwa lẹ nwanyi ono bẹ jilu alulu? ?Bù ngunu kparu iphe j sùru l'ò bú nwunne ngu?”

Áyizaku asù iya: “Lẹ ya rikwaru l'ee-gude okfu iya kpaphua ya?”

¹⁰ Abímẹleku asù iya: “?Bù ngunu b'i meru ẹphe ege-a? Ndege ọ -bùru l'onye lanu l'unwoke-wa bẹ jeru yele nyee ngu ono azẹ; mẹ jì-ga emekwa t'a taa ayi ọta.”

¹¹ Tọ dú iya bú; Abímẹleku abya atọaru ndu eke ono l'ẹphe ha ekemu; sù l'onye chọru nwoke-a; m'ò bú nyee ya okfu bẹ ee-gbukwa egbugbu!

¹² Áyizaku abya emebe iphe l'alj ono; iphe emehuru iya nshinu l'afa ono; mbù mehu gbaa mgburumgburu ugbo ọkporo ise; kele Ojejoje gọru iya ọnu. ¹³ Yò bya enweru iphe; ẹku l'abyaru iya; jeye yọ bùru ọbaba. ¹⁴ O nweru aturu l'igweligwe; nweru eswi; bya agbashia ohu dobe. A nọnyaa; ndu Filisutayinu ejilahaaru iya ijimẹnnya. ¹⁵ Ẹphe abya egude ẹja vuchishikota iphe, bú wẹlu, unwu ohu nna iya; mbù Ébirihamu, tushiru teke ọ nọ ndzu.

¹⁶ Abímẹleku asù Áyizaku t'ọ kwata kwafuru ẹphe l'alj; kẹ l'ò kawa ẹphe ẹkuku!

¹⁷ Tọ dú iya bú; Áyizaku abya akwafu je akpọbe ulo-ẹkwà iya lẹ nsuda Géra; buru l'ẹke ono. ¹⁸ Áyizaku abya atukwazikota wẹlu ono, a tushiru teke nna iya; mbù Ébirihamu shi nọdu ndzu ono; mbù wẹlu ono, ndu Filisutayinu yechishiru lẹ nna iya nwuhutsuaru ono. Yò bya agukwata wẹlu ono ẹpha ono, nna iya shi gushia ya ono.

¹⁹ Ndu ozi Áyizaku egvua nsuda ono; gvuvu mini, nkru edodo l'ẹke ono. ²⁰ Obenu lẹ ndu, echeru ndu Jira elu; mẹ ndu, echeru Áyizaku elu nk'ia wataru ọdzo wẹlu ono adzọdzo. Ẹphe asù lẹ mini ono bú mini ẹphebe ndu Géra. Tọ dú iya bú; Áyizaku agua wẹlu ono Iseku kẹ l'a sworu iya uswo.* ²¹ Ẹphe abya egvua wẹlu ọdo; ndu Jira adzọkfwakwaru iya phu. Áyizaku agua onanu Sitina.† ²² Yo gbeshi l'ẹke ono je atua wẹlu ọdo; tọ duple onye dzoru onanu. Yò gua onanu Rehobotu bya asù: “Lẹ nta-a bẹ Ojejoje mewaru t'ẹphe túsaru ehu l'alj-a nọdu iya buru ọ-jaa-jagba-ẹgu.”‡

²³ Yo gbeshi l'ẹke ono; yọ bùru iya ọla Besheba. ²⁴ Ojejoje abyakfuta iya l'enyashi ono; bya asù iya: “L'ò kwa yẹbedua bú Nchileke kẹ nna ngu, bú Ébirihamu.” Wo iya t'ẹ b'ọ

* 25:30 25:30 Iphe Édòmu bú bú o-nwu-vji.

* 26:20 26:20 Iphe “Iseku” bú bú “uswo”.

† 26:21 26:21 Iphe

“Sitina” bú bú “qogou”. ‡ 26:22 26:22 Iphe “Rehotobu” bú bú “ọ-jaa-jagba-ẹgu”.

tsukwa egvu; kele ya nọ-ọ swiru iya. Ya e-gude okfu ẹhu nwozi iya; mbụ Ẹbirihamu goro onu-oma nụ yẹbe Áyizaku; mee t'awa iya ha igweligwe.

²⁵ Áyizaku abya akpua ẹnya-ngweja l'ẹke ono; bya akpo-kua ẹpha Ojejoje. Yọ bya egvube ọlo-ẹkwá iya l'ẹke ono. Ndu ozi iya abya atua wẹlu l'ẹke ono.

²⁶ Yọ buru teke ono bẹ Abimeleku yele Ahuzatu; onye akpo-zijeru iya ọzo; mẹ Fikolu, bụ onye ishi ndu soja iya shi Gera kpakfuta iya. ²⁷ Áyizaku aji ẹphe: “?Bụ ngunu kparu iphe unu abya nk'ia; l'ẹke ya dukwa unu ashi; unu achifu iya l'alì unu.”

²⁸ Ẹphe asụ iya: “L'ẹphe makpooru ohuma lẹ Ojejoje nọ swiru iya eswiru. Oo ya kparu iphe ẹphe sùru l'ọ dọ mma tẹ nggu l'ẹphe ria nte; tẹ nggu l'ẹphe gbaa ndzụ; ²⁹ l'ẹ tị medu ẹphe ẹji ẹge ono, ẹ tọ dudu iphe ẹphe mejeru unu teke ono, unu shi buru ndu-ẹphe ono. Yọ buleruphu ohuma bẹ ẹphe mekotaru unu; bya edufu unu lẹ domangu lẹ rimangu ono. Nta-a bẹ Ojejoje byawaru bya agowaru ngu onu.”

³⁰ Áyizaku abya agbaaru ẹphe aji; ẹphe eria; ngua. ³¹ Yo be l'onmewa utsu echile iya; ẹphe agbaa ndzụ. Áyizaku abya edube ẹphe; ẹphe alashia l'ẹhu-gudangu.

³² Yọ buru mboku ono bẹ ndu ozi Áyizaku bya ekfuaru iya kẹ wẹlu phu, ẹphe turu phu; sụ iya l'ẹphe phukwaru iya mini. ³³ Yọ gụa ya Shiba. Ẹpha mkpukpu ono aburu Besheba jeye ntau-a. §

³⁴ Iso anọlephu ukporo afa labu; je alua Juditu, bụ ada Beri onye Hetu; bya alukwaaphu Basematu, bụ ada Elonu, bukwapu onye Hetu. ³⁵ Ẹphe aburu iphe-ẹhuka nọduru Áyizaku yele Ribéka.

27

Áyizaku agoru Jékọpu onu

¹ Yo rua teke Áyizaku kahwaru; k'ophu bụ lẹ nka lawaru iya l'ẹnya; yo kua Iso, bụ okpara iya.

Yọ za iya.

² Áyizaku asụ iya: “Nta-a bẹ ya buakwa nwoke ogurennya; tọ bụ lẹ ya maru mboku, ya a-nwuhu. ³ Ngwaa; wota iphe, iigudeje achì nta; mbụ ẹda-akfu ngu; mẹ akfu ngu; gude je l'ẹgbudu je egbua anụ; ⁴ gude iya shia nri, atso ẹna; mbụ egbe iya ophu aduje iya mma. Teke i shitsuaru iya; nggu egwotaru iya ẹya; tẹ ya ria; gooru ngu onu; ẹmanu ya anwuhude!”

⁵ Yọ buru lẹ teke Áyizaku ekfuru Iso iphe ono bẹ Ribéka nukotaru iphe ookfu. Iso atugbulephu jeshia nta ono; ⁶ Ribéka asụ nwatibe iya Jékọpu: “Lenu; lẹ ya nukwaru ẹke nna ngu shi ekfuru nwunne ngu Iso; ⁷ t'ọ je egbua anụ gude shiaru iya nri, atso ẹna tẹ ya ria; ẹge ya a-goru iya onu l'ifu Ojejoje; ẹmanu ya anwuhude.” ⁸ Nwa mu; nta-a kwa t'ì ngabekwa nchì ohuma; mee iphe-a, ya abyaru ngu ekfuru-a! ⁹ Jee l'ẹke, elu dọru; fota ada egbu labu, dọ mma; tẹ ya gude shiaru nna ngu nri, dọ mma. Ya e-shile iya phụ ẹge ọo-dụ iya mma. ¹⁰ Teke ya shituaru iya; nggu egwota iya je anụ nna ngu t'ọ ria; k'ophu ọo-goru ngu onu; ẹmanu yọ nwuhude.

¹¹ Jékọpu asụ nne iya; mbụ Ribéka: “Mẹ nwunne iya; mbụ Iso gbakwaru ẹji; yẹbedua aburu onye ẹhu kworu akwọkwo. ¹² O nwekwaru ẹge ọo-dụ; nna mu ejeshia mu ọra ẹka l'ẹhu; ọo-makwa l'ọ bụ ọgho bẹ mu aghoru iya. ?T'oo-medu nụ; yo gbe tị mu onu l'ozori onu, ọo-ga agoru mu.”

¹³ Nne iya asụ iya: “Nwa mu; ọ -tụa ngu onu tẹ ya vukwaru iya! O bụlephu t'i mee iphe, ya sùru t'i mee. Tugbua je akputaru iya egbu ono!”

¹⁴ Ya ndono; yọ tugbua je akputaru nne iya egbu ono. Nne iya abya egude iya mee kẹ nri, atso ẹna; mee ya ẹge aduje nna iya mma. ¹⁵ Ribéka abya achita uwe Iso, bụ okpara iya; mbụ uwe iya ophu kakota oma mma; yee onye kẹ nwata, bụ iya bụ Jékọpu. Uwe Iso ono bẹ shi koru l'ulo Ribéka. ¹⁶ Yọ bya eworu akpo egbu ono kwee ya l'ẹka; bya aphụ-kpua ya ẹya l'olu ẹke kworu iya akwọkwo. ¹⁷ Yọ bya aparu nri ono, o shiru, a tso ntumatu ono pẹ Jékọpu; nukwa iya phụ buredi, o gheru ye iya.

¹⁸ Jékọpu egwota iya gwojeru nna iya; je eku iya: “Nna!”

Yọ za iya; bya aji iya: “?Ì bụ onye; nwa mu?”

¹⁹ Jékọpu asụ iya: “L'ọ kwa yẹbedua, bụ Iso, bụ okpara ngu. Ya meekwaru ẹge i ziru iya. Gbeshi nụ nọdu anodu taa anụ obu, ya gburu obu; k'ophu ì-goru iya onu.”

²⁰ Áyizaku aji iya: “Nwa mu; ?nanu ẹge i meru gbukebewa anụ obu ẹgwegwa ẹge-a?” Jékọpu asụ iya: “L'ọ kwa Ojejoje, bụ Nchileke ngu yetaru iya ẹka.”

§ 26:33 26:33 Iphe “Shiba” bụ bụ “Wẹlu Ogba-ndzụ”. Iphe ọdo, ọ bụ bụ “Wẹlu ẹsaa”.

²¹ Áyizaku asú Jékòpu t'ò kpírítàedu tẹ ya raèdu iya ẹka; maru: ?m'ì bú-a nwatibe iya Íso tẹ tì búdu?

²² Jékòpu abya ejekfube nna iya, bú Áyizaku ntse. Yò bya araphee ya ẹka l'èhu; sù iya: "L'olu ngu kwa olu Jékòpu; obenu l'ẹka ngu búkwanu kẹ Íso." ²³ Ẹ tọ hùbehedu Jékòpu ama; kẹ l'ẹka iya dù ẹjì ẹjì l'ò bú kẹ nwnunne iya; mbù Íso. Yò gòoru iya ọnu; l'arì l'ò bú Íso. ²⁴ Yò jì iya: "?Bù-a nggu bú nwatibe iya Íso?"

Jékòpu asù iya: "Iye-e!"

²⁵ Yò sù iya: "Nwa iya; patanuru iya anù ọbu, i gburu; bya eshia ọbu; k'ọphu ya a-ta iya; gòoru ngu ọnu ọbu!"

Jékòpu abya apataru iya ẹya; yò taa. Yò bya anù iya mée; yò nguru ye iya. ²⁶ Nna iya ono; mbù Áyizaku asù iya t'ò bya bya anmaa ya akpa!*

²⁷ Yo jenyabe iya ntse je anmaa ya akpa. Áyizaku anù mkpọ uwe iya; bya agòoru iya ọnu; sù iya:

"Ha! Mkpọ nwatibe iya dúkwa

l'ò bú mkpọ ẹgu,

Ojejoje gòru ọnu-ọma nù.

²⁸ Tẹ Ojejoje mekwaa tẹ

igwe chíjeru ngu mini;

Yo mekwaaphu ẹke,

i meberu iphe t'ò mehujeru ngu.

T'ò mee t'ì nweru nri;

nweru mée; nweru k'etsushi iya.

²⁹ Tẹ iphe bú mbakeshi jejeru ngu ozi;

iphe, bú ọha, nonu ebyijeru ngu ikpere!

T'ò búru nggubedua a-búru

nnajiufu unwnunne ngu phẹ;

unwnunne ngu phẹ

ebyijeru ngu ikpere!

Iphe, bú onye túru ngu ọnu

búakwa onye a túru ọnu;

onye gòru ngu ọnu

abúru onye a gòru ọnu!"

³⁰ Áyizaku agebetsuaru Jékòpu ọnu ono; ọ búkwadua alúfu, ọ lúfu l'ẹke, nna iya ono nọ; ọwaa búwa nwnunne iya; mbù Íso l'ẹke o shi nta ono ala. ³¹ Íso abya eshikwaaphu nri, atsọ ẹna gwojeru nna iya; sù iya: "Nna; gbeshi bya ataa anù, ya gburu; shiaru ngu ọbu; ẹge ì-gòru iya ọnu ọbu."

³² Áyizaku ajì iya: "?Bù onye b'ì bú?"

Yò sù iya: "L'ò kwa yèbedua bú nwa ngu nwoke; mbù ọkpara ngu, bú Íso."

³³ Èhu anmahu Áyizaku kpakpakpa. Yò jì: "?Bùhunú onye gburu anù wotaru iya, ya gudekwadua l'ẹka ata; nggu abata-a? Ya gòokwaru onye ono ọnu; mbù l'onye ono búakwa onye a gòru ọnu-ọma nù."

³⁴ Íso anùlephu iphe ono, nna iya kfuru ono; gude aphù; gude ẹkwa; sù nna iya ono: "T'ò gòoru iya rù ọnu. T'ò gòoru iya rù ọnu nk'ia!"

³⁵ Áyizaku asù iya: "Lẹ nwnunne ngu gudeekwa ọgho bya anata ọnu-ọma ngu."

³⁶ Íso asù iya: "L'ò búlephu Jékòpu ono, a guru iya ono bẹ gbaru iya nù. ?Qwaa te kweedua ugbo ebo, o kputaru iya. Ọ nataru iya ọgurennya, ya bú. Nta-a b'ò byawaru bya anatafua ya ọnu, a ga agòru iya." Yo kfutsua ẹge ono bya ajì nna iya ono: "?To nwekpodua nwọnu ọphu phòduru nù, ì gòru iya tọo?"

³⁷ Áyizaku asù iya: "Lẹ ya meekwaru Jékòpu t'ò búru nnajiufu ngu; bya emekwaaphu tẹ ndu abùbu iya l'ẹphe ha jejeru iya ozi. Ya gòokwaru ọnu nù iya lẹ nri; mẹ lẹ mée. ?Bù ngunu bẹ ya e-meru ngu nta-a nggube nwa iya?"

³⁸ Íso asù nna iya ono: "Nna; ?bùlephu ọnu-ọma lanù b'ì nweru kpù? Nna; gònuaru iya ọnu nk'ia!" Íso awata ẹkwa.

³⁹ Nna iya mbù Áyizaku asù iya:

"Èke ii-bu bẹ bú alì

ẹke, ẹ-te emehujedu iphe;

ẹke mini ta achíduru ngu.

⁴⁰ Ọ bú ogu-mbeke bẹ ii-gude buru;

* 27:26 27:26 Iphe ọ kwata kfua bú t'ò tsuta iya ọnu.

nwunne ngu be yi-nodu agbaru mboyi.
Obenu le teke o wataru ngu otsu l'ehu;
be ii-kwefuru iya ikè;
nggu l'iya ebukahu."

Jékòpu agba ala ke Lébanu

⁴¹ Iso abya akpoo Jékòpu ashi le k'onu ono, nna iya goru nu iya ono. Yo su onwiya: "? Q kwa le nna iya abyawa anwuhu? Teke ono be ya e-gbu-a nwunne iya; mbu Jékòpu."

⁴² Ribéka anulephu iphe, Iso kfuru; bya ezia t'e je ekuaru iya nwa iya ke nwata; mbu Jékòpu. Yo rua; Ribéka asu iya: "Lekwa l'iphe nwunne ngu Iso gude l'adu onwiya ike; bukwa le ya e-gbu ngu. ⁴³ Oo ya bu; nggube nwa iya; mekwaa iphe-a, ya abyaruru ngu ekfururu-a: Gbalaa nta-a lakfu nwunne iya, bu Lébanu le Háraru; ⁴⁴ te nggu l'iya butota; t'e gude t'obu dazita nwunne ngu. ⁴⁵ Teke o ghubuhuru iya eghughu; yo zahawa iphe ono, i meru iya ono be ya ezia t'i lata. ?Bu ngunu a-akpakwanu iphe ya a-nodu t'unu nwushihu l'ujiku lanu?"

⁴⁶ Ya ndono; Ribéka asu Áyizaku l'ike onodu ndzu ta dūhekwa iya; ke l'ike unwanyi Hetu-a gvakwaru iya. O -buru le Jékòpu e-je alufua nwanyia Hetu odo; ?ya a-nokwadu ndzu k'ome ngunu odo?

28

¹ To du iya bu; Áyizaku abya ekua Jékòpu; gooru iya onu; bya anmaaru iya okwa; su iya: "Ba alukwa nwanyia Kénanu! ² Tugbulekwaphu jeshia ke Lébanu, bu nwunne nne ngu le Padanu-Áramu t'o kee ngu nwanyia; mbu l'ufu nna, muru nne ngu, bu iya bu Bétuwelu. ³ Te Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike gokwaru onu-oma nu ngu le nwa; yo mee t'i jaa ajaja buru nna igweligwe mba. ⁴ Te Nchileke mekwaa t'onu ono, o goru nu Ébirihamu ono bukwaruphu nke ngu; nggu l'unwu ngu; k'ophu ali ono, iibu nta-a l'o bu onye mbyamumbya ono a-buru nke ngu; mbu ali ono, Nchileke nuru Ébirihamu ono." ⁵ Ya ndono; Áyizaku abya ezifu Jékòpu; yo tugbua jeshia ke Lébanu le Padanu-Áramu. Lébanu ono bu nwatibe Bétuwelu, bu onye Áramu; bukwaruphu nwunne Ribéka, bu nne Jékòpu ye le Iso.

⁶ Ya ndono; Iso abya amaru le Áyizaku gowaru Jékòpu onu; bya ezifuwa iya t'o je Padanu-Áramu; je alua nwanyia; bya amaru le teke ono, o goru iya onu ono b'o nmaru iya okwa t'e b'okwa nwanyia Kénanu; ⁷ bya amaru le Jékòpu nwaru nna iya me nne iya okfu; tugbua jeshia Padanu-Áramu. ⁸ O bu teke ono b'o bya edoo Iso enya ege unwanyia Kénanu du-be nna iya; mbu Áyizaku eji. ⁹ Yo tugbua jeshia ke Ishimelu; je alua Mahalatu yekobe l'unwanyia ndu ophu ooluhawa. Mahalatu ono bu nwunne Nebayotu, bu okpara Ishimelu; buru nwanwa Ébirihamu.

Nro, Jékòpu roru le Bételu

¹⁰ Ya ndono; Jékòpu egbeshi le Besheba; yo buru iya oje Háraru. ¹¹ Yo jenyaa; nchi ejikfu iya l'uzo; yo nodu tu ya radu. Yo je apata mkpuma lanu l'eke ono; dobe; zezita; chebe iya ishi kuru mgbenya. ¹² Yo bya aruo nro phua ubube, e gvuberu l'ali; yo je adu-kfuru l'igwe. Unwu ojozi Nchileke l'enyi iya godogodo; ndu enyihu enyihu; ndu enyizita enyizita. ¹³ Ojejoje evudo l'onungonu ubube ono; su: "L'o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke ke nna ngu, bu Ébirihamu; bukwaruphu Nchileke ke Áyizaku. Ali ono, i ze ono be ya a-nu nggu l'awa ngu. ¹⁴ Awa ngu a-ha igweligwe l'o bu eja, no l'ali. Unu e-bu jeye uzo enyanwu-ariba; bya ebua jerua uzo enyanwu-ahata. Unu e-bukwaphu jeye uzo isheli; bua jerukwaaphu uzo ohuda. Ya e-shi l'eka nggu l'awa ngu gooru ndiphe mgburumburu onu. ¹⁵ Ya e-swiru ngu eswiru; l'eleta ngu enya l'iphe, bu eke ii-jekpo. Odo aburu le ya e-dulata ngu azu l'ali-a. E to nwedu le ya aha ngu jeye teke ya e-mekotaru ngu iphe ono, ya kweru ngu ukwa iya ono."

¹⁶ Jékòpu etehu; bya asu: "Ha! ?Oo ya bu le Ojejoje no l'eke-a; ya ta ama." ¹⁷ Yo wata otsu egvu; su: "L'akpaji eke-a be dukwa egvu! E to nwekwa iphe odo, eke-a bu; 'abudu ulo Nchileke. O kwa eke-a bu onu-uzo imigwe!"

¹⁸ Yo be l'onmewa utsu echile iya; Jékòpu apata mkpuma ono, o shi chebe ishi ono; gvube l'o bu itso; bya eworu manu gbashì l'eli iya. ¹⁹ Yo gua eke ono Bételu; e guderu l'iphe, e shi ekuje eke ono bu Luzu.*

²⁰ Jékòpu abya eribua ya le nte; su: "O -buru le Nchileke e-swiru iya; leta iya enya l'ije iya-a; mee te ya phuje iphe oye l'onu; me iphe owe l'ukfu; ²¹ k'ophu bu le ya jeru iphe

* 28:19 28:19 Iphe "Bételu" bu bu "Ulo Nchileke".

owaa lata l'ufu nna iya l'ehu-gudangu; be Ojejoje a-bukwaru Nchileke iya! ²² Mkpuma-wa, ya gvuberu l'ọ bu itso-wa a-buru ọlo Nchileke; iphe bu iphe, nggube Nchileke nuru iya be ya e-ke ọzo iri nu ngu ọzo lanu."

29

Jékọpu jeruru Padanu Áramu

¹ Ya ndono; Jékọpu akwaseru ije iya jeye yo bya erua ali ndu ọzo enyanwu-ahata. ² Yo rua eke ono bya aphu welu, no l'oghe-egu l'eke ono; me uzi aturu eto l'iku iya; ke l'aturu ono bu le welu ono b'ọ nguje mini. Mkpuma, e gude swichia onu welu ono aha nshinu. ³ Yo buje; aturu ono -dzukolephu l'eke ono; ndu eche iya nu abya agbako eka swifu mkpuma ono l'onu welu ono; seta mini doberu aturu ono. Epehe -megee; epehe abya eswikwazi mkpuma ono l'onu welu ono.

⁴ Jékọpu abya aji ndu eche aturu ono eke epehe shi.

Epehe asu iya l'ephe shikwa Haranu.

⁵ Yo su epehe me epehe maru Lebanu, bu nwanwa Nahọ?

Epehe asu iya l'ephe makwaru iya-a.

⁶ Jékọpu aji epehe: "?Me ehu du iya-a mma?"

Epehe asu iya l'ehu dukwa iya-a mma; l'ọ kwa nwatibe iya; mbu Rechelu be chi aturu abya egaphu.

⁷ Yo su epehe: "?Unu ta phudu l'uboku hakwadua nshinu; l'e to gbadua teke, aachikobeje aturu. Unu setanu mini doberu aturu ono t'ọ ngua. Teke e metsuaru; unu achiru iya je eke okpaje nri t'ọ kpafua nri!"

⁸ Epehe asu iya: "L'ephe te emeghekwa iya ege ono. L'ọ kwa teke aturu ono dzuleruphu edzudu l'eke-a; e swifu mkpuma ono l'onu welu ono. Teke ono; e setaru iya mini t'ọ ngua."

⁹ Yo buru teke ono, epehe l'iya ekfu ono be Rechelu chi aturu nna iya byaruta; ke l'ọ bu nwangboko eche aturu. ¹⁰ Jékọpu aphulephu Rechelu; me aturu Lebanu ono, ọ chi ono; tugbua je eswifu mkpuma ono l'onu welu ono; bya eseta mini doberu aturu nwanne nne iya ono; yo ngua. ¹¹ Jékọpu abya anmaa Rechelu akpa; wata ekwa. ¹² Jékọpu asu Rechelu le yele nna iya bukwa; le ya bukwa nwatibe Ribeka. Rechelu agbagbua je akoru iya nna iya.

¹³ Lebanu anulephu ke nwa nwanne iya ono; mbu Jékọpu; gbagbuwaphu gbakfutashia ya. Yo rua je anmaa ya akpa; tsuta iya onu; duta iya jeshia nk'iya. Epehe erua; Jékọpu abya akokotaru iya iphemiphe obule ono, meru nu ono. ¹⁴ Lebanu asu iya le yele iya bukwa mee lanu; mbu e -kee; e-kehe-odo.

Jékọpu aluta Lii yele Rechelu

Jékọpu ebulephu onwa ophu le ke Lebanu; ¹⁵ Lebanu asu iya: "?Bu okfu le nggu l'iya bu abubu b'iji-nodu ejeru iya ozi ke mmanu to?" Wo iya t'ọ kfua iphe, ya a-nodu akfu iya.

¹⁶ Lebanu be mutaru unwu-mgboko labu. Epha onye k'ogurennya bu Lii; onye ke nwata aburu Rechelu. ¹⁷ Lii be enya du eruru-eruru; obenu le Rechelu ama mma; du ugu. ¹⁸ Rechelu be shi tubahawa Jékọpu l'enya. Yo su Lebanu: "Te ya jenuaru iya ozi afa esaa; t'ọ kee ya nwatibe iya ke nwata; mbu Rechelu."

¹⁹ Lebanu asu iya: "L'ọ gbe kakwa mma le ya keru ngu iya; male ya keru iya akataka onye odo. Ngwanu; t'ephe buwaruru." ²⁰ To du iya bu; Jékọpu ejee ozi afa esaa changu t'e kee ya Rechelu. Afa esaa ono adule-e Jékọpu l'ọ bu nwujiku olemole; ke l'ọ yeru Rechelu obu nshinu.

²¹ Ya ndono; Jékọpu asu Lebanu: "Le ya no-dzuakwaru afa esaa obu. Dee ya nyee ya; k'opu ye ya a-ze."

²² To du iya bu; Lebanu abya ekua ndu eke ono; shiaru epehe nri. ²³ Yo be l'uřennyashi; yo duta ada iya; mbu Lii; dee Jékọpu; ye ya aze. ²⁴ Lebanu abya eshi le ndu ohu iya duta nwangboko ophu aza Zilipa duru nu Lii t'ọ jejeru iya ozi-ulo.

²⁵ Nchi abghulephu; Jékọpu abya amaru l'ọ bu Lii b'e gbe dee ya. Yo su Lebanu: "?Bu ngunu b'i meru iya egbe iya owaa. ?To budu Rechelu be ya jeru ngu ozi iya. ?Nanu ege o du b'i gbaru iya egbe eregede owaa."

²⁶ Lebanu asu iya: "Ti madu l'e to budu ome-l'ali ayi l'eke-a t'e vuru ọzo kee onye ke nwata nji; temanu e kede onye ke ogurennya. ²⁷ Taa nshi megeodu eswa-nwanyi k'onye owaa l'idzu-wa. E megee; ya ekefua ngu onye ke nwata; obule ii-jekwaru iya phu ozi afa esaa odo."

²⁸ Jékọpu ekweta; bya emee eswa-nwanyi l'ehu Lii idzu ophu. Lebanu abya ekefua ya Rechelu. ²⁹ Lebanu abya eshi le ndu ohu iya duta nwangboko ophu aza Biliha duru nu

Rechêlu t'o jejeru iya ozi-ulo. ³⁰ Jékôpu yêlê Rechêlu abya azêe. Yô ka oyeru Rechêlu obu; malê Lii. Yô bya ejeeru Lébanu ozi afa êsaa ôdo.

Unwu, Jékôpu mûtaru

³¹ Ojejeje abya elee ênya phû l'e te yeduru Lii obu; mee ya; yô wata ôtsu ime; Rechêlu ekeru ekeru. ³² Lii abya atsûta ime; mûa nwata nwoke; gûa ya Rúbênu; * kê l'ô sûru: "Lê Ojejeje phûwaru iphe-êhuka, ya eje. Nta-a bê ya maru lê nji iya a-kabê-ê yeru iya obu."

³³ Yô bya atsûta ime ôdo; mûkwaaphu nwata nwoke; sû: "Lê Ojejeje nûwaru l'ê t'e yeduru iya obu kparu iphe ô nufukwaaru iya phû onye ôwaa." Yô gûa ya Símiyônu.†

³⁴ Yô bya atsûtakwa ime ôdo; mûkwaaphu nwata nwoke. Yô sû: "Nta-a bê ya maru lê nji iya e-kwe-e rûkota iya; kêlê ya mûtaru iya unwoke êto." Yô gûa ya Lívayi.‡

³⁵ Yô tsûta ime ôdo; mûkwaaphu nwata nwoke; bya asû: "Ugbiya-a bê ya e-tu Ojejeje êpha." Yô gûa ya Júda.§ Yô mûtsua Júda; tsû-buhu ime.

30

¹ Rechêlu aphûa lê ya ta amûtaduru Jékôpu nwa; kolahaaru nwunne iya ono okopho. Yô sû Jékôpu: "L'ô -yedu iya ime bê ya a-nwûhukwa!"

² Iphe ono, o kfuru ono eghua Jékôpu eghughu. Yô sû Rechêlu: "?Bû iya bû Nchileke, meru t'ê b'î mûta nwata?"

³ Ya ndono; Rechêlu asû iya: "Ôwaa Biliha ndô-ô, bû nwata ejeru iya ozi-ulo. Duta iya tê nggu l'iya zêe t'ô mûtaru iya nwa; k'ôphu ya e-shi l'êka iya nweru akô."

⁴ Tò dû iya bû; yô bya eduta Biliha, bû nwata mgbôko, ejeru iya ozi-ulo dee ya; yô lûru. Jékôpu yêlê Biliha abya azêe; ⁵ yô tsûta ime; mûaru iya nwata nwoke. ⁶ Rechêlu asû: "Nta-a bê Nchileke hawaru iya enge. Ô ngabêwaru nchî nûa iphe, ya rôru iya; bya anû iya nwata nwoke." Yô gude k'ono gûa ya Dánu.*

⁷ A nonyakwaa; Biliha abya atsûta ime ôdo; mûaru Jékôpu nwata nwoke k'êbo. ⁸ Rechêlu asû: "Lê yêlê nwunne iya kparu ênya nshinu; ôbule nta-a bê ya kaakwanu iya êkuku." Yô gûa ya Náfutali.†

⁹ Teke Lii bya amaru lê ya tsu-buwaru ime; b'ô dutaru nwata ôphu ejeru iya ozi-ulo; mbû Zilipa dee Jékôpu t'ô lûru. ¹⁰ Onye ozi-ulo kê Lii ono; mbû Zilipa abya amûtaru Jékôpu nwata nwoke. ¹¹ Lii asû: "Ôwaa kwa iphe-ekweru." Yô gûa nwata ono Gádu.‡

¹² Onye ozi kê Lii ono; mbû Zilipa abya amûtaru Jékôpu nwata nwoke k'êbo. ¹³ Lii asû: "Êhu atsôkwa nû yêlê Lii ntûmatu. Nta-a bê ûnwanyi a-nôdu eku iya onye êhu atso êna." Yô gûa nwata ono Ásha.§

¹⁴ Yo be teke eebuje witu; Rúbênu atûgbua jeshia l'êgu; je aphûa akpûru mandureku; wôta iya wolataru nne iya Lii. Rechêlu asû Lii: "T'ô hênua ya mandureku ono, nwatibe iya wôtaru ono."

¹⁵ Lii asû iya: "Nji iya b'î nataru iya. Onanu te dzu ngu; ?iime t'î natafûa ya mandureku, nwatibe iya wôtaru iya t'ô?"

Rechêlu asû iya: "T'ô laarûru nji iya l'ûlo l'ênyashi-a ûgwo mandureku nwatibe iya ôbu."

¹⁶ Ya ndono; Jékôpu eshilephu l'êgu lata l'urênyashi ono; Lii agbafube iya; je asû iya: "L'ôo-lakwaru iya l'ûlo l'ênyashi-a; kêlê ya gudeekwa mandureku, nwatibe iya zûta iya." Ya ndono; yo be l'ênyashi; yô laaru iya ûlo ôbu.

¹⁷ Nchileke anûa ekfuku, Lii kfuru nû iya; yô tsûwaphu ime; mûaru Jékôpu nwata nwoke k'ise. ¹⁸ Lii asû: "Lê Nchileke buakwaru iya nggo; kêlê ya dutaru nwamgbôko, e jeru iya ozi-ulo dee nji iya." Lii agûa nwata ono Ísaka.*

¹⁹ Lii abyakwa bya atsûta ime ôdo; mûaru Jékôpu nwata nwoke k'ishingu. ²⁰ Lii asû: "Nchileke mewaru iya iphe-ôma, dû biribiri. Nta-a bê ya maru lê nji iya a-nôdu akwabê iya ugvu; keshinu ôphu ya mûtaru iya obodo okoro ishingû." Tò dû iya bû; yô gûa nwata ono Zêbulônu.†

²¹ A nonyakwaa; yô bya atsûta ime ôdo; mûa nwamgbôko; gûa ya Dayina.

²² Nchileke abya anyata Rechêlu; ngabêru iya nchî; bya emee ya; yô wata ôtsu ime. ²³ Yô bya atsûta ime; mûa nwata nwoke; bya asû: "Nta-a bê Nchileke wofuwaru iya

* **29:32** 29:32 Iphe Rúbênu bû bû "Lekwa nwata nwoke!" † **29:33** 29:33 Iphe Símiyônu bû bû "Onye anuje iphe, eekfu." ‡ **29:34** 29:34 Iphe Lívayi bû bû "arûkota"; m'ô kwanu "atûgbabe." § **29:35** 29:35 Iphe Júda bû bû "Ekele." * **30:6** 30:6 Iphe Dánu bû bû enge; lê "Nchileke kperu ikpe; haaru iya enge." † **30:8** 30:8 Iphe Náfutali bû bû "Ôkpa-ênya." ‡ **30:11** 30:11 Iphe Gádu bû bû "Iphe-ekweru." § **30:13** 30:13 Iphe Ásha bû bû "Êhu-ôtsô-êna." * **30:18** 30:18 Iphe Ísaka bû bû "O-bu-nggo." † **30:20** 30:20 Iphe Zêbulônu bû bû "Ûgvû."

iphe-iphere.”²⁴ Yò gua nwata ono Jósefu;‡ sù: “Tẹ Ojejoje yekwafukwaaru iya nwata nwoke odo l’owaa.”

Jékòpu mẹ Lébanu

²⁵ Rechelu amùtsulephu Jósefu; Jékòpu asù Lébanu t’ò ha ya tẹ ya la kẹ nna iya, bu ẹke a muru iya. ²⁶ T’ò haaru iya unyomu iya; haaru iya unwegirima iya, bu ndu ya jeru iya ozi l’ishi ẹphe; tẹ ya chita la. L’ò phùwaru ẹge ya jeberu iya ozi.

²⁷ Obenu lẹ Lébanu sùru iya: “Ò -bùru lẹ ya túbàru ngu l’òbu; byiko nonyafunua! Lẹ ya phùwaru l’ò bu l’okfu ẹhu ngu bẹ Ojejoje gude gooru iya onu ẹge-a.” ²⁸ Sùkwa iya phù t’ò kfuà iphe, ya a-kfujẹ iya tẹ ya kfujẹ iya ẹya.

²⁹ Jékòpu asù iya: “L’i mawaru ẹge ya jeberu ngu ozi; maru ẹge elu ngu gude zùta-be lẹ ya echeru ngu iya. ³⁰ Nwiphe ono, i shi nweru bẹ ya byaderu ono abarahù bya aha ẹge-a; kẹ l’oobuje; ibiyi ọphu ya shiru; Ojejoje agooru ngu onu. Nta-a bu; ?buhunu teke ole bẹ ya a-wata ogba mkpu ẹhu kẹ yẹle ndibe iya?”

³¹ Lébanu aji iya iphe ya a-kfù iya?

Jékòpu asù iya t’ẹ b’ò dushi iphe ọo-kfù iya. “L’iphe e-gbe mechianu bu lẹ ya a-nòdu echeleru ngu-a aturu ẹge ya eche iya; m’ò -bùru l’i kwetaru iphe-a, ya abya ekfukfu-wa: ³² Tẹ ya tsoo iphe bu ẹke elu ngu kuru ntanu; foshikota aturu ndu ọphu turu iphe poopoo; mẹ ndu ọphu deberu iphe edebe; mẹ iphe bu nwaturu ndu ọphu eji uji; mẹ iphe, bu eghu, deberu iphe edebe; mẹ ọphu turu iphe poopoo. Ndu onanu a-bùru aswa ozi iya. ³³ O -rua l’uzo ifu bẹ i-ma-a mẹ ya bu onye ire-lanu. Teke ji-bya ọphu elu ndu onanu, i gude kfua ya ugwo ozi iya ono; ọ -bùru l’i phuru iya eghu, ẹ ta atudu iphe poopoo; ọ dudu buru ọphu ẹ te edebedu iphe edebe; m’ò bu nwaturu ọphu ẹ te ejidu uji; maleruphu l’ò bu ezita bẹ ya zitaru iya.”

³⁴ Lébanu ekweta; sù iya tọ dọ ẹge ono, o kfulu iya ono. ³⁵ Mbòku ono gèdegede bẹ Lébanu tughuru je afoshikota mkpi, dengashiru iphe edengashi; ndu ọphu debetsuaru iphe edebe; ndu ọphu turu iphe poopoo; mẹ nebyi eghu ndu ọphu tushiru iphe ọcha; ọwaa iphe bu unwu aturu ndu ọphu eji uji; chiru iya nu unwu iya t’ẹphe cheje. ³⁶ Yò chita elu ono tughua. Iphe o jeru ije bu abali ẹto b’o jeruru ẹke ooje, bukwanu ẹke yele Jékòpu a-nòdu onwẹphe ote-ẹnya. Jékòpu anodu l’ẹke ono, ọ gharu iya ono chelahaaru iya eghu ndu ọphu o chi-phoduru.

³⁷ Jékòpu abya egbuta ẹkali-oshi popula onyingu; mẹ oshi alumundu; mẹ oshi pulenu. Yò bya aswashia ekali-oshi ono ùgbò; mee ya; yò dọ l’a kashiru iya iphe ọcha. ³⁸ Yò bya achita ekali-oshi ono, ọ swashiru ùgbò ono yetsua l’ochi, elu anguje mini; dobe iya ẹge ọo-nòduje ẹphe nhamunha l’ifu teke ẹphe byaru ongu mini; kẹ l’ò bu teke ono, ẹphe byaru ongu mini ono bẹ ẹphe agbaje l’òkée. ³⁹ Yoo buje; teke ẹphe nọ l’ifu ekali-oshi ono gbaa l’òkée; ẹphe -bya amụ nwa; ẹphe amushia ndu ọphu dengashiru iphe edengashi; ndu ọphu tushiru iphe poopoo; mẹ ndu ọphu debetsuaru iphe edebe. ⁴⁰ Jékòpu abya afoshia unwu elu ono dobe iche; bya achiru ndu ọphu yeru ndu ọphu dengashiru iphe edengashi; mẹ kẹ ojingu yeru ndu kẹ Lébanu l’ifu. Yò shiwaphu ẹge ono nweru elu k’ẹka iya; t’ò chikobejehe iya lẹ kẹ Lébanu. ⁴¹ Yoo buje teke ndu ọphu bu nyee ya, shihuru ike byaru ogba l’òkée; Jékòpu achita ekali-oshi ono yetsua l’ochi, elu ono anguje mini; dohetsua ẹge ifu ẹphe l’iya e-chekotsua; k’ọphu ẹphe a-nòduje l’iku ekali-oshi ono gbaa l’òkée. ⁴² Teke ọ buru elu ndu ọphu dọ nyegenyegẹ; too dobeduru ẹphe ekali-oshi ono. E shiwaphu ẹge ono; elu ndu ọphu dọ nyegenyegẹ alaaru Lébanu; ndu ọphu shihuru ike alaaru Jékòpu. ⁴³ Ya ndono; Jékòpu eshiwaphu ẹge ono báhù; buru ubabanyi; nwee elu igweligwe; gbashia ohu: ndu k’unwanyị mẹ ndu k’unwoke; bya enweshia inya-ivu; mẹ nkakfù-igara.

31

Jékòpu agbafu lẹ kẹ Lébanu

¹ A nonyaa; Jékòpu anulahaal’ unwu Lébanu ekfu l’ò jikowaru iphe, nna ẹphe nweru chita; l’iphemiphe obule ono, o nweru ono bukota ẹku nna ẹphe. ² Jékòpu abya aphekwaaphu l’ẹ tọ buhedu umere, Lébanu shi emejeru iya b’o mekwaduru iya.

³ Ya ndono; Ojejoje asù Jékòpu: “Tughua lakfu ndibe unu l’alì nna ngu phẹ. Ya a-nọ-ọ swiru ngu.”

⁴ Tọ dọ iya bu; Jékòpu abya ezia t’e je ekuaru iya Rechelu yele Lii t’ẹphe byakfuta iya l’egu l’ẹke elu iya nọ. ⁵ Ẹphe erua; yò sù ẹphe: “Lẹ ya phùwaru l’ẹ tọ buhedu ẹge nna unu shi emejeru iya umere bẹ oomeru iya ẹya nta-a. Obule Nchileke kẹ nna iya bẹ swiru iya-a. ⁶ Unu makotaru-a lẹ ya gude ike iya l’ò ha jeeru nna unu ozi. ⁷ E megee;

‡ 30:24 30:24 Iphe Jósefu bu bu “Eyekwa”.

nna unu ekputale iya-a; gbanwee aswa ozi iya ugbo iri. Obenu lẹ Nchileke te kwekwanu t'o merua ya ehu. ⁸ Oobuje; o -sụ l'oo elu ndu ophu turu iphe poopoo bu aswa ozi iya; elu ono -bya omu unwu; yo mshikota unwu, turu iphe poopoo. Teke o suru l'o bu ndu ophu dengashiru iphe edengashi a-buru aswa ozi iya; elu ndu onanu -bya omu unwu; yo mshilephu unwu, dengashiru iphe edengashi. ⁹ Oo ya bu; l'o bu Nchileke rutaru elu nna unu nu yebedua.

¹⁰ "Oge teke elu agbaje l'okée; be ya rojeru nro; phua mkpi ndu ophu dengashiru iphe edengashi; phua ndu ophu turu iphe poopoo; me ndu ophu deberu iphe edebe; l'eke oochi ndu ophu. ¹¹ Ojosi Nchileke abya ekua ya le nro ono; su iya: 'Jékopu!' Ya aza iya. ¹² Yo su iya: 'Paliduduphu enya apali; phu le mkpi ono, echikota elu ono be bukota mkpi, dengashiru iphe edengashi; ndu ophu turu iphe poopoo; me ndu deberu iphe edebe. Iphe kparu iphe o du ege ono bu le ya phwaru iphe Lébanu eme ngu. ¹³ O bu yebedua bu Nchileke ke Bételu. Bételu bu eke ono, i wuru manụ l'eli mkpuma; bya aburu eke ono, i kweru yebe Nchileke ukwa ono. Gbeshilekwaphu nta-a lufu l'alí-a; la eke, a muru ngu.' "

¹⁴ To du iya bu; Rechelu yele Lii abya eyeeru iya onu; su iya: "O nwekwaduru okè, gbaru ephe l'iphe nna ephe. ¹⁵ ?Nna ephe ta agubedua ephe ndu ohodo. E t'o bulekwa l'e reru ephe erere; obenu l'okpoga, a kwaru l'ishi ephe b'o kphashuwaru. ¹⁶ O doru enya l'iphe, bu eku ono, Nchileke nataru nna ephe ono; be bu nk'ephe; me k'unwu ephe. Oo ya bu t'i mee iphe, bu iphe, Nchileke suru t'i mee!"

¹⁷ To du iya bu; Jékopu abya achita unwu iya; me unyomu iya ye l'eli inya-ivu; ¹⁸ bya achiru elu iya l'o ha yee l'ifu; me l'iphemiphe obule, o setakotaru le Padanu Áramu; yo buru ephe ola ke nna iya, bu Áyizaku l'alí Kénanu.

¹⁹ Teke Lébanu jeru te ya je ebyishia aturu iya eji be Rechelu jeru je ezikoo unwu ntekepe nna iya ono. ²⁰ Jékopu agbakkuru Lébanu, bu onye Áramu l'ako; ke l'e to kfiduru iya le ya abyawa agbala. ²¹ Yo chita iphemiphe obule, o nweru gbalaa; je adaa Enyimu Yufurétusu; tugbua uzo, no l'e gude eje l'alí ugwu Giledu.

Lébanu achí Jékopu t'o gude

²² Ya ndono; yo be mboku k'eto k'ophu Jékopu gbalaru; ama eje agbaaru Lébanu le Jékopu gbalaakwaru. ²³ Yo chitawaphu ndu abubu iya; ephe achiru Jékopu tugbua. Yo be le mboku k'eesaa ya; ephe agbaku iya l'alí ugwu Giledu. ²⁴ Obenu lẹ Nchileke byakfutaru Lébanu, bu onye Áramu le nro l'enyasi; su iya: "T'o kwabenuphu enya: t'e b'o dukwa iphe, oo-kfuru nu Jékopu! T'e b'o kfukwaru iya k'oma; to kfuru iya k'ejo iya!"

²⁵ Teke Lébanu chi-kfuru Jékopu be Jékopu gvubewaru ulo-ekwa iya l'alí ugwu Giledu. Lébanu yele ndu abubu iya ono ephe l'iya yi ono abya egvukwaaphu ulo-ekwa nk'ephe l'eke ono. ²⁶ Lébanu asu Jékopu: "Bụ ngunu b'i meru iya ege-a; gude ugho; chita unwu iya, ya keru ngu l'o bu ndu a lutaru l'ogu? ²⁷ Bụ ngunu meru iphe i ghuru iya ugho; gbalaa l'edomi? Bụ ngunu kparu iphe e ti kfiduru iya eya; k'ophu ya ga egude ehu-otso-ena; gude egwu; me nkwa; me une dua unu? ²⁸ Nngu emee te ya ba anma ununwa iya; me unwegirima ono, ya keru ngu ono akpa; su ephe t'ephe lawaru. I mekwaru umere onye eswe. ²⁹ Ya ga emekwa ngu iphe; o kwa-a le Nchileke ke nna ngu be byakfutaru iya nu le nro l'enyasi; su iya: "Te ya kwabenuphu enya: t'e b'o dukwa iphe, ya e-kfuru nu ngu! Te ya be ekfukwaru ngu k'oma; ya te ekfuru ngu k'ejo iya!" ³⁰ Nta-a b'i tugburu alala; ke l'obu ufu nna ngu duwa ngu. O bu; ?bu ngunu kparu iphe i zitaru unwu ntekepe iya."

³¹ Jékopu asu Lébanu: "L'o kwa egvu be ya shi atsu; kele ya riru l'ii-nata iya unwu ngu ono, i keru iya ono k'ehuka. ³² A bya le k'unwu ntekepe ngu; o -buru l'i phuru onye gude iya nu be ndzu ta aphodukwaru onye obu. Nta-a kwa t'i nodu l'ifu ndu abubu ayi-wa; gude eka ngu choo t'i maru; ?o nweru iphe ngu, ya gude? O -nweru ophu i phuru; nggu ewota iya!" Jékopu ta ma le Rechelu zikoru unwu ntekepe obu.

³³ To du iya bu; Lébanu abya abahu l'ulo-ekwa Jékopu; me ke Lii; me k'unwanyi labu ono, ejeru unyomu iya ozi ono; chokota iya; ophu o dudu iphe, o phuru. Yo shi l'ulo-ekwa Lii bahu le ke Rechelu. ³⁴ Ama le Rechelu be woru unwu ntekepe ono nwua l'iphe, aanoduje anodu l'eli inya-ivu; nopyabe iya. Lébanu abya achiko iphe, no l'ulo-ekwa ono voshia avoshi; to du iphe o phuru.

³⁵ Rechelu asu nna iya ono: "Onye nwe mu nu; t'e b'o ghukwa ngu eghughu; le ya te gbeshidu egbeshi l'i byaru-a; o kwa nso eme iya." Lébanu ekwe iya; bya achoo unwu ntekepe ono nta; choo ya imo; to phu iya.

³⁶ Iphe awata oghu Jékopu eghughu; yo su Lébanu: "Bukpo awe be ya mesweru ngu ono?" Mbụ; "bu egbe ejo iphe ngunu be ya mekpoo, kparu iphe ichi iya ke

kparakpara ege-a? ³⁷ Nta-a, i tukowa iphe iya voo avovo-a; ?bu ngunu bi phuru, bu nke ngu, no iya nu. O -buru lo nweru iphe i phuru; wofuta nu iya l'ifu ndibe unu-a me ndu nk'ia-a; t'ephe kfuwa onye acho ibe iya okfu le nggu l'ia!

³⁸ "L'ime ukporo afa-a, nggu le iya buru-a; ?o nweru aturu ngu; me egbu ngu m'oo nanu, phejeru nwa. ?Te ya wotajeru anu ebyila ngu m'oo nanu taa. ³⁹ O -buru lo nweru elu ngu ophu anu-egbu-egbudu taru; ?ya vulatajeru ngu odzu iya; ?to budu yebedua gedegede be obujeru usu sua. Iphe bu iphe ngu, e zitaru l'eswe; m'o bu l'enyashi: ?o nweru ophu e tji sujedu te ya kfuwa ngu ugwo iya. ⁴⁰ Lewaru iphe yeba Jekopu shi ejeje: Anwu shi egheje iya egheghe l'eswe; oyi eshi abyaje iya atsugbu l'enyashi; mgbenya te edzubua ya. ⁴¹ O bu ege ono be ya jekotaru ngu iya ukporo afa ophu. L'ime ukporo afa ono be ya gude afa iri l'eno jeeru ngu ozi l'ishi unwu ngu epe ebo. Afa ishingu ophu phoduru nu be ya gude cheeru ngu elu ngu. Ugwo ozi yeba Jekopu bi gbanweru ugbo l'ugbo iri. ⁴² Ndege Nchileke ke nna mu; mbu Nchileke ke Ebirihamu; mbu onye Ayizaku atsugbu ta anoru swiru mu; mi gbae mu eka odu; chia mu. Obenu le Nchileke phwaru ntakfuru, mu eje; me ege mu esetabe akanya, kparu iphe o baru ngu mba l'enyashi unyaphua."

⁴³ Lebanu asu Jekopu: "Unwanyia-a kwa unwu mu; unwegirima-a aburu unwegirima mu; elu-a abukotaru elu mu. Iphemiphe obule-a, iile enya-a l'o ha bukota nke mu. O bu; ?bu ngunu be mu e-me l'okfu ehu unwu mu-a; me unwegirima-a, epe mushiru-a. ⁴⁴ Ngwa-a; bya t'ayi gbaa ndzu t'o buru ekebe noduru nggu l'ia!"

⁴⁵ To du iya bu; Jekopu abya apata mkpuma gvube; yo gvuru l'o bu itso. ⁴⁶ Yo su ndibe epe ono t'ephe kpakoo mkpuma. Epe abya akpaa mkpuma kube. Epe anodu l'iku ikpo mkpuma ono ria nri. ⁴⁷ Lebanu agwa eke ono Jega Sahaduta;* Jekopu agwa ya Galidu.†

⁴⁸ Lebanu asu: "Ikpo mkpuma-a be bu ekebe nggu l'ia ntanu-a." O bu iya kparu iphe a guru iya Giledu ⁴⁹ E kukwaru iya phu Mizupa‡ ke l'o suru: "Te Ojeje chejekwa epe nche teke epe gbakahutsuaru tugbu. ⁵⁰ I -mee unwu mu-a eji; o du du buru l'i jeru je alu unwanyi odo; a gufu epe ebo; a makwaru-a l'e to nwedu onye, ayi eya no l'eka-a; o bu; nyatakwa le Nchileke bu onye ekebe nggu l'ia."

⁵¹ Lebanu asukwaphu Jekopu: "Qwaa bu ikpo mkpuma-a; me itso-mkpuma-a, ya kpoberu t'o nokahu nggu l'ia. ⁵² Ikpo mkpuma-a bu iphe ekebe. Ege ono kwaphu be itso mkpuma ono bu iphe ekebe l'eka nggu l'ia no. Ya te eswetakwa ikpo mkpuma-a bya ocho iphe e-me ngu nu l'eka iya ophu. Ophu nggubedua 'eswetakwanu ikpo mkpuma ono; me itso mkpuma ono bya ocho iphe e-me mu nu. ⁵³ Te Nchileke ke Ebirihamu, bu Nchileke ke Nah; bukwaruphu Nchileke ke nna epe kpee nggu l'ia ikpe!"

To du iya bu: Jekopu abya egude epha Nchileke ono, nna iya, bu Ayizaku atsugbu ono riaru iya angu le ya ta adakadu ndzu ono, epe gbaru ono. ⁵⁴ Jekopu abya anodu l'eli uguvono gwoo eja; bya ekukoo ndu abubu iya; epe abya eria nri. Epe eriebetsua nri ono; jiko radu l'eka ono l'enyashi mboku ono.

⁵⁵ Yo be l'onmewa utsu; Lebanu abya anmatatsua unwunwa iya; me unwu iya ono akpa; bya agooru epe onu. Yo metsua; laphushia azu l'ufu iya.

32

Jekopu akwakobe k'okpofu Iso l'ifu

¹ Jekopu atugbuwa; yo buru iya alala. Yo jenya; unwu ojosi Nchileke awu-kfuta iya. ² Jekopu aphulephu unwu ojosi ono; su: "Ha! Eke-a bukwa odu ndu soja Nchileke!" Yo gua eke ono Mahanayimu.*

³ Jekopu abya eyefu ndu ozi iya t'ephe vuru iya uzo jekfu nwunne iya; mbu Iso le Seyi l'ali Edomu. ⁴ Yo zia epe; su: "Qwaa iphe, unu e-kfuru nnajufu iya; mbu Iso. Unu su iya le nwozi iya; mbu Jekopu suru l'o bu l'eka Lebanu be ya shi keshinu ono butaru jeye nta-a. ⁵ Le nta-a be ya nwewaru eswi; nweru nkakfu-igara; nweru aturu; me egbu; nweru ohu: unwoke l'unwanyi. Ya eyefu ndu ozi iya-a t'ephe byakfuta nggube onye nwe mu nu t'a maru; ?mi kwee te ya bata?"

⁶ Ndu ozi ono ejeebe; lata bya asu Jekopu: "L'ephe jekfukwaru nwunne ngu obu; mbu Iso. Le nta-a b'o chikwa unu madzu l'abya ngu ndzuta."

* **31:47** 31:47 Iphe "Jiga Sahaduta" bu l'okfu Aramu bu "Ikpo-mkpuma, l'agba ekebe". † **31:47** 31:47 Iphe "Galidu" bu bu "Ikpo mkpuma, l'agba ekebe." ‡ **31:49** 31:49 Iphe Mizupa bu bu "Ulo-eli eke nche." * **32:2** 32:2 Iphe Mahanayimu bu bu "Odu ndu ogbo soja labu".

⁷ Meji atofu Jékòpu; yò tsulaha egvu. Yò bya ekekahu ndu yele iya yi uzi labu; bya ekee aturu iya; eghu iya; eswi iya; me ìnya-ivu iya uzi èbo èbo kwaphu. ⁸ Yò rja; sù: “Teke o -bunuru lè Íso byaru bya etso uzi lanu ogu; t’uzi lanu ophu phoduru nu gbalaa.”

⁹ Jékòpu abya ekfuru nu Nchileke; sù iya: “Nggube Nchileke ke nna mu oche, bu Ébirihamu; Nchileke ke nna mu, bu Áyizaku; nggube Ojejoje; onye suru te mu lashia azu l’ali, a muru mu; lakfu abubu mu phe; l’ii-me-e t’iphe duru mu le mma; ¹⁰ mbu mube onye ta agbadu ke t’i meeru mu ohuma ono, i mekotaru mu ono; ophu mu adukpodua nu ke t’i mekotaru mu iphe ono, i kwekotaru mu ukwa, l’ii-meru mube nwozi ngu ono. Teke mu daru Enyimu Jodanu-a; be bu mgboro be mu kpakfu. Obenu le nta-a be mu jakawaru okpa uzo labu. ¹¹ Ya ekfu anu ngu su t’i dzota iya l’eka nwanne iya Iso; kele ya atsu egvu l’oo-bya bya afuaru iya; me unwanyi iya-a; me unwegirima ephe. ¹² Obenu l’i kfuru su l’ii-me t’iphe duru mu le mma; mekwaaphu t’awa mu ha l’igwe l’o bu eveve mgbogidi enyimu; buru aguta aguta.”

¹³ Yò radu l’eke ono l’enyashi ono. Yò bya eshi l’iphe ono, o nweru ono fota iphe, oo-gude meeru Iso iphe-oma. ¹⁴ Iphe, o fotar bu: ukporo nne eghu iri; ukporo mkpi; ukporo nne aturu iri; owaa ukporo ebyila. ¹⁵ Yò bya afotakwaphu ukporo nne ìnya-ivu; le nne ìnya-ivu iri yele l’unwu iya; ukporo nne eswi èbo; oke eswi iri; ukporo nne nkakfu-igara; me oke nkakfu-igara iri. ¹⁶ Jékòpu edokota elu ono iche l’iche; yeshia ndu ozi iya t’ephe switsuaru iya iche iche. Yò su ephe: “T’ephe vuru iya uzo tugbua! Wo ephe t’ephe tushiaru onwephe ubara; t’è b’o du onye yele k’ibe iya a-tugbabe.”

¹⁷ Yò su onye ophu vu uzo: “O -buru l’unu le nwanne iya; mbu Iso dzudaru; yò ji ngu: ‘?Unu bu ndibe onye? ?bu awe be unu eje? ?bu onye nwekota elu-a, kuru unu l’ifu-a;’ ¹⁸ unu su iya: ‘L’o kwa nwozi iya; mbu Jékòpu nwe iya. Oke o kwanu iphe o nuru t’e wotaru onye nwe mu nu Iso; le yebedua abyakwa-a; obu l’o nokwadua l’uzo alu.’ ”

¹⁹ Yo kfukwaruphu ndu k’èbo; ndu k’eto; me iphe, bu ege ephe hakota, etso elu ono: “L’o kwaphu iphe ono ya kfuru ono be unu e-kfukotaru Iso teke unu l’iya dzudaru. ²⁰ Qlobu; unu nyatakwa su iya le nwozi iya; mbu Jékòpu abyakwa-a.” Iphe Jékòpu riru bu l’iphe ono, ya nuru; yo vuta uzo ono e-mee Iso t’obu jizita iya; k’ophu bu teke Iso phuru iya; t’o kweru nata iya. ²¹ To du iya bu; e rutakota iphe ono, o gude eje ome iphe oma ono; ephe evuru iya uzo tugbua; yebedua, bu Jékòpu aradu l’odu ephe l’enyashi ono.

Jékòpu yele Nchileke agba mgba

²² Jékòpu abya eduta unyomu iya ephe èbo l’enyashi ono; duta unwanyi labu ono, e deru iya t’ephe jejeru unyomu iya ozi ono; dutakwaphu unwegirima nk’iya ephe iri le nanu; duta ephe je adaa Enyimu Jáboku dafu azu iya ophu. ²³ Yo dughatsua ephe enyimu ono; latashia azu bya egwotakota iphemiphe obule, o nweru gwofu azu enyimu ono azu iya ophu. ²⁴ To du iya bu; Jékòpu anodu l’eke ono nwenkinyi iya. Yo nweru nwoke lanu, byaru nu yele iya agbalephu mgba jeye nchi aburu petekengu. ²⁵ Nwoke ono abya amaru le ya te egudeghedu Jékòpu; woru eka byia ya l’okpu-nka l’ephe agbakwadua mgba ono; nka agbafu iya. ²⁶ Yò sù Jékòpu t’o haa ya te ya la; le nchi abyawa abohu!

Jékòpu asu iya “Le ya ta ahakwa iya t’o la; gbahaa l’o goru iya onu.”

²⁷ Nwoke ono aji iya epha iya.

Yò su iya l’epha iya bu Jékòpu.

²⁸ Nwoke ono asu iya l’epha iya ta abuhedu Jékòpu. Iphe o-bu bu Ízurèlu;† kele yele Nchileke ghawaru iya; yele madzu aghaa ya; yo mekputakota.

²⁹ Jékòpu asu iya: “Byiko; t’o konuaru iya epha iya.”

Nwoke ono aji iya: “?I gude epha iya eme ngunu?”

Yò bya agooru Jékòpu onu l’eke ono. ³⁰ Ya ndono; Jékòpu agua eke ono Penuwelu;‡ sù: “Le yele Nchileke phuru ifu l’ifu; ya anodukwadua ndzu.”

³¹ Jékòpu eswedelephu Penuwelu; enyanwu-ahata-wa. Yo gbe etewa nu okpa; le k’okpu-nka ono, a gbufuru iya ono. ³² O bu iphe ono kparu iphe ndu Ízurèlu ta atajedu ájí, likfuru l’enu nka; mbu jeye ntanu owaa; ke l’o bu l’eke ájí anoje l’enu nka b’e byiru Jékòpu eka ono.

33

Jékòpu yele Iso edzuda

† 32:28 32:28 Iphe Ízurèlu bu bu “Onye yele Nchileke agba mgba.” ‡ 32:30 32:30 Iphe “Penuwelu” bu bu “Ifu Nchileke”.

¹ Jékòpu apalia ɛnya; phua Íso yele unu madzù, ọ chị abya. Yọ bya achịta unwegirima iya keeru Lii yele Rechelu; mę unwanyi ẹbo phụ, bụ ndu ejeru unyomu iya ozi phụ. ² Yọ bya achiru unwanyi ẹbo ono, bụ ndu ejeru unyomu iya ozi ono yele unwu ẹphe ye l'uzo ifu. Yọ bya edobe Lii yele unwu iya l'azụ ndu ọphụ; bya edobe Rechelu yele Jósefu; ẹphe ekpechi azụ. ³ Yẹbedua evutaru ẹphe ụzo. Yo jekfudelephu nwunne iya ono; bya ebyiaru iya ikpere ugbo esaa.

⁴ Ya ndono; Íso agbakfube iya; je atụ iya gbirimu; gbakua ya ẹka l'olu; nmaa ya akpa; bya etsua ya ọnu. Ẹphe ẹbo aji ko wata ẹkwa. ⁵ Iso abya apalia ɛnya; phua unwanyi ono yele unwegirima ono; bya aji ya: “?Bụ ndu ole; mbụ ndu ọwaa, nggu l'ẹphe yi-a?”

Jékòpu asụ iya: “L'ọ kwa unwegirima, Nchileke gude k'eze-iphe-oma nk'ia nụ yẹbe nwozi ngu.”

⁶ Unwanyi labu phụ, ejeru unyomu iya ozi phụ yele unwegirima ẹphe abyaruta; bya efooru iya ifu l'alị. ⁷ Lii yele unwegirima nk'ia abyakwaphu bya efokwaaru iya phụ ifu l'alị. Jósefu yele Rechelu abyakpe azụ bya efokwaaru iya phụ ifu l'alị.

⁸ Iso aji iya: “Igweligwe elu phuu, yele iya dzuru l'uzo phụ; ?bụ kę ngunu?”

Jékòpu asụ iya l'ọo iphe, ya gude eme t'obu dụ nggube onye nwe mu nụ mma l'ẹke ya nọ.

⁹ Iso asụ iya: “Nwunne mu; mę ya gbe nweekwaru iphe nshinu; wotaru iphe ngu nweru.”

¹⁰ Jékòpu asụ iya: “Wawakwa! Ọ -bụru lę ya buphu nwunne ngu l'oswiya; natanu iphe-a, ya nuru ngu-a! L'ẹge i shiru nabata iya bę ifu ngu dulekwa iya phụ l'ọ bụ ifu Nchileke. ¹¹ Byiko; t'ọ nataru iphe ono, ya wotaru iya ono; kęle Nchileke meekwaru iya eze-iphe-oma; ya enwokatowa iphemiphe ọbule, mkpa iya duru iya.” Jékòpu aronyaa ya; yo kwa nata iya.

¹² Iso asụ: “Unu t'ayi la! Yẹbedua e-vutaru unu ụzo.”

¹³ Jékòpu asụ iya: “Onye nwe mu nụ; i marua l'unwegirima-a te shihudia ike ọhuma. Ọdo aburu lę ya eme tę ya leta aturu-a; mę eswi ndu ọwaa, mụshiru unwu k'ophungu-a ɛnya; kę l'e -gude ike chita iya ẹge ono tugbua; mbụ-a m'ọo ujiku lanu bę ẹphe a-nwushihukotakwa. ¹⁴ Ọo ya bụ; onye nwe mu nụ; vururu yẹbe nwozi ngu ụzo tugbua. Yẹbedua a-tokpelephu nwęhu l'etso elu-a; mę unwegirima-a gbururu jeye ya abyakfuta ngu lę Séyi.”

¹⁵ Iso asụ iya: “Tę ya hanuru unwoke ndu nk'ia haaru iya t'ẹphe l'ẹphe yiru.”

Jékòpu asụ iya: “T'ọ haaru. L'iphe, bụ iphe dụ iya mkpa buphu tę nggube onye nwe mu nụ kweru nabata iya l'oswiya.”

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; Íso egbeshi mbọku ono; yọ bụru iya ọla Séyi. ¹⁷ Jékòpu aswĩa ya lę Súkọtu. Yo rua Súkọtu bya akwata ufu buru l'ẹke ono; bya atushiaru elu iya mkpa. Ọ bụ iya meru iphe eeku ẹke ono Súkọtu.*

¹⁸ Jékòpu eshi lę Padanu Áramu; laruta Shékemu l'alị Kénanu; to nwe iphe meru iya nụ. I -nọdu l'ọdu ẹke ẹphe nọ; nggu ele mkpukpu ono ɛnya. ¹⁹ Yo gude ụkporo mkpọla-ọcha ise zuta unwu Hamọ alị ẹke o gvuberu ọlo-ékwa iya. Hamọ ono bụ iya bụ nna Shékemu. ²⁰ Yọ bụru l'ẹke ono b'ọ kpuru ɛnya-ngwęja; kua ya Elu-Elohe† kę Ízuręlu.

34

E guderu Dayina k'ẹhuka

¹ Yo be ujiku lanu; Dayina bụ, nwata mgboko, Lii mularu Jékòpu akpafushia uri l'ẹke unwanyi alị ono. ² Shékemu apua ya; gude iya k'ẹhuka; raa; shi ẹge ono mebyishia ya. Shékemu ono bụ nwatibe Hamọ; onye Hevu, bụ eze achị ọnu-ogo ono. ³ Nwatibe Jékòpu ono; mbụ Dayina atsomahu Shékemu; yọ bya eyeru iya obu; swalahaaru iya aswaru. ⁴ Ya ndono; Shékemu asụ nna iya; mbụ Hamọ t'ọ lụaru iya nwamgboko ono t'ọ bụru nyee ya.

⁵ Tọ dụ iya bụ; Jékòpu abya anua lę nwatibe iya; mbụ Dayina b'e gudekwaru k'ẹhuka; fatoshia; kwe nọ-kirishia nwandoo jeye unwegirima iya ndu k'unwoke eshi l'ẹke ẹphe shi nọdu eche elu lata.

⁶ Ya ndono; Hamọ, bụ nna Shékemu atugbua jeshia tę yele Jékòpu kfgba. ⁷ Unwu Jékòpu anulephu iphe ono, meru nụ ono; wụ-latashia. Ndumashi; mę ẹhu-eghughu eji ẹphe obu; kęle Shékemu meru ndu Ízuręlu iphe-iphere l'ọ raru nwatibe Jékòpu, bụ iphe, ẹ ta gbadu t'ọ mee.

* **33:17** 33:17 Iphe, “Súkọtu” bụ bụ “Ẹke, eedobeje ishi.” † **33:20** 33:20 Iphe “Elu-Elohe” bụ bụ “Nchileke bụ Nchileke kę ndu Ízuręlu.”

⁸ Hamọ asù ephè: “Lẹ nwatibe iya-a; mbù Shékemu bẹ obu iya òkwa l'ẹke nwatibe unu-a nọ. Byiko; unu kenaa yẹ ẹya t'ọ lù. ⁹ T'unu l'ephè lùgbaje nù nwanyi: mbù t'unu kejee ephè nwanyi; ephèbedua ekee unu. ¹⁰ Ọ -bùru l'ọ dabaru unu l'obu; unu eburu l'alì ayi l'ẹke-a. Alì b'ẹ te gbe achọdu achọcho. Ọ -bùru ngho; unu agba iya. Ọ -bùru alì; unu azùshia ya.”

¹¹ Shékemu asù nna Dayina; mẹ unwanne iya: “Unu kweru t'unu l'ephè gbaru. Iphe, bụ iphe unu sùkpooru tẹ ya nù unu bẹ ya a-nùkwa unu. ¹² Unu kfua iphe, ya a-kwaru unu lẹ nwada unu; unu ekfukwaaphu iphe, ọ ò unu tẹ ya meeru unu. Iphe, bụ iphe, unu sùru tẹ ya kwaa bẹ ya a-kwaru unu. Ọ bùlephu t'unu kee ya nwamgbọko ọwaa tẹ ya lù.”

¹³ Unwegirima Jékọpu abya oyeru Shékemu yẹ nna iya mbù Hamọ onu; woru akọ yẹ iya; okfu k'egude ono, e guderu nwanne ephè mebyishia ono. ¹⁴ Unwegirima Jékọpu ono asù ephè: “Tùswekwa! L'ephè te ewotakwa nwanne ephè kee onye akpapyi. Ọ-obukwaru ephè iphe-iphèrè mẹ ephè -mee ya. ¹⁵ Ege ee-me iya; ephè ekweta bụ t'unu wata ome l'ọ bụ ephèbedua: mbù t'iphe, bụ nwoke l'unubèdua buje ugwu. ¹⁶ Teke ono; unu l'ephè alùgbalahaa nwanyi. Teke ono kwaphu; unu l'ephè abya ebua ẹghirigha; ghọo ndu lanù. ¹⁷ Ọlobu; ọ -bùru l'unu te ekwedu ege ono, ephè kfuru ono; bushia útsù; bẹ ephè e-dutakwa nwanne ephè lashia.”

¹⁸ Iphe ono, ephè kfuru ono adù Hamọ yẹle nwatibe iya Shékemu mma. ¹⁹ Nwokorọhya ono, bụ iya b'a kakọta okwabe ugwu l'ufu nna iya ono te emekpodua mbekwa l'iphe ono, ephè kfuru iya ono; kẹle nwatibe Jékọpu ono bẹ ò l'ia phù mma. ²⁰ Tò ò iya bụ; Hamọ yẹle nwatibe iya Shékemu atùgbua jeshia l'obu-edukfu mkpukpu ephè; t'ephè kfuru iya ephè. ²¹ Ephè erua je asù ephè: “Lẹ ndu-a bẹ umere ephè òkwa mma. L'aa-hakwa ephè t'ephè buru l'alì-a; túsaru ehu; nọdu iya agba ngho; keshinu ophu alì daburu phorongu, ephè e-buru. Odo aburu l'ephè l'ephè a-nọdu alùgba nwanyi. ²² Obenu lẹ tẹmanu ndu ono ekwe l'ephè l'ephè e-buru; tũko buru ndu lanù bẹ ndu k'unwoke ayi l'ephè ha e-bukota útsù; l'ọ bụ ephèbedua. ²³ ?Unu ta amadù l'elu ephè; ẹku ephè; mẹ iphe bụ anù ọdo, ephè nweru enweru a-bukotaru nk'ayi? Ọo ya bụ; unu t'ayi kweta iphe, ephè kfuru; k'ọphu ephè e-kweta buru l'alì ayi-a.”

²⁴ Iphe, bụ unwoke mkpukpu ono l'ephè ha, bụ ndu lufutaru l'obu-edukfu ono ekwetakota iphe Hamọ yẹle nwatibe iya kfuru; a bya ebushikota ephè útsù.

²⁵ A nọlephu abalì ẹto teke ephè nọkwadua ọnya ugwu ono; unwu Jékọpu umadzu labù; ndu ophu ephè lẹ Dayina shi lẹ nne lanù, bụ iya bụ Símiyọnu; mẹ Lívayi egbeshi mịta ogu-mbeke ephè je afọaru ndu mkpukpu ono l'otu-l'úkfu. Ephè eje etso ndu mkpukpu ono ogu; jiko iphe, bụ unwoke, nọ iya nù gbugee. ²⁶ Ephè egbua Hamọ yẹle nwatibe iya Shékemu; bya eduta Dayina l'ulo Shékemu; yọ buru ephè alala. ²⁷ Unwu Jékọpu awùda lẹ mkpukpu ono yẹle odzu ono, kuru iya nù ono; je akwaa ephè l'okwata * l'okfu nwanne ephè ono, e guderu k'ẹhuka mebyishia ono. ²⁸ Ephè kpukoru aturu ephè; kpukoo eswi ephè; mẹ nkakfu-igara ephè; jiko iphemiphe ọbule, bụ kẹ ndu mkpukpu ono gwoo; mbù gwoo gwoo mẹ iphe ophu nọtsua l'egu. ²⁹ Ephè gwokotaru ẹku ephè; kpukota unwanii ephè; mẹ unwegirima ephè lẹ ndzù; bya egwoo tũtua l'ulo ephè.

³⁰ Tò ò iya bụ; Jékọpu asù Símiyọnu yẹle Lívayi: “Ọwaa egbe iphe ophu unu kpataru iya nta-a! Nta-a bẹ unu meru tẹ ya buru ejo madzù l'ẹke ndu alì-a nọ; mbù ndu Kénanu yẹle ndu Pèrezu. ?Mgbẹ unu marua lẹ ya ha nwanshì. Ephè -zakọta nta-a bya afọaru iya bẹ yẹle ndibe iya a-bukwaru kpurupyata!”

³¹ Ephè asù iya: “?Ọ gbakwanuru t'ọ mee nwanne ephè l'ọ bụ nwanyi ọkpara ege ono, o meru iya ono?”

35

Jékọpu akwala Bételu

¹ Ya ndono; Nchileke asù Jékọpu: “T'ọ kwalia lashia Bételu je eburu.” Sù iya: “O -rua; t'ọ kpuaru yẹbe Nchileke ẹnya-ngwẹja; mbù yẹbe Nchileke ono, byakfutaru iya nù l'ọ shi agbaru nwanne iya Íso ọso ono.”

² Tò ò iya bụ; Jékọpu asù ndibe iya; mẹ ndu ephè l'ia bu: “T'ephè pakotakwaru iphe, bụ nte ndu ọhodo, ephè gude haa; ephè emee onwẹphe t'ephè ò nsọ; yeshia uwe ephè; chitatsua ophu ka mma yee. ³ L'ephè abyakwa oje Bételu, eke ya a-kpuru Nchileke ẹnya-ngwẹja. Nchileke bụ onye ono, dzọru iya nù teke ono, ya shi eje ntakfuru ono;

* 34:27 34:27 Ọkwata bụ ogwo iphe madzù l'ike; gwoo ya k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu ophu a haru iya. Ọkwata bụ iphe etsoje l'ẹke aalù ọgu; m'ọ kwanu l'ẹke utsu ada.

būru onye, chekotaru iya nū l'iphe bụ ẹge ya jekotaru iya.”⁴ Ya ndono; ẹphe atūko iphe, bụ nte ndu ọhodo ono, ẹphe doru ono nū Jékọpu; tūkokwaphu iphe-nchị ẹphe yeshia nū Jékọpu. Jékọpu achịta iya lia lẹ mkpuli achị, nọ lẹ Shékemu.⁵ Ẹphe akwalia tūgbua; Nchileke emee; egvu egudekota iphe, bụ ndu mkpukpu, nọ-pheru ẹphe mgburumburu; k'ọphu bụ l'ẹ t'ọ dudu ndu tūru iya àmà k'ọje ẹphe ọchi ọso.

⁶ Tọ dū iya bụ; Jékọpu yele ndu ẹphe l'iya yi ejee bya ejerua Luzu, bụ iya bụ Bételu l'alj Kénanu.⁷ Yọ kpua ẹnya-ngweja l'ẹke ono; bya agua ẹke ono Ẹlu Bételu;* kẹ l'ọ bụ l'ẹke ono bẹ Nchileke koshiru iya onwiya teke o shi agbaru nwunne iya ọso.

⁸ Ya ndono; Debóra, bụ nwanyi, heru Ribéka teke o shi buri nwata abya anwuhu. E woru iya lia lẹ mkpuli ukfu achị, nọ lẹ nsuda Bételu. Oo ya meru; e woru ẹke ono gua Alonu Bakutu.†

⁹ Jékọpu eshitsuilephu Padanu-Áramu lata; Nchileke abyakfuta iya ọdo bya agooru iya ọnu.¹⁰ Nchileke asu iya: “Ẹpha ngu bụ Jékọpu; ọle tsube nta-a bẹ ẹpha ngu ta abuhedu Jékọpu; ẹpha ngu a-buru Ízurẹlu.” Yọ buri iya bụ lẹ Nchileke agua ya Ízurẹlu.

¹¹ Nchileke asu iya: “L'oo yebedua, bụ Nchileke bụ Okaribe-Kakota-Ike. Ịi-zu azuzu bya adu l'otu. Ii-meta ndu a-buru mba; metakwaphu mbakeshi. Ndu eze e-shi ngu l'ehu lufuta.¹² Alj ono, ya nuru Ébirihamu; mẹ Áyizaku ono bẹ ya anukwa ngu phu; l'anukwa iya phu unwu nwanwanwaranwa ngu.”¹³ Nchileke ekfutsuaru yeru iya; haa ya l'ẹke ono tūgbua.

¹⁴ Jékọpu abya apalia mkpuma gvube l'ẹke ono, Ojejoje nodu kfuru yeru iya ono; bya awua mee l'eli iya; wukwaa ya phu manu; gude gwaa ya.¹⁵ Jékọpu agua ẹke ono, Nchileke nọ kfuru yeru iya ono Bételu.

Anwuhu Rechelu yele Áyizaku

¹⁶ Ẹphe egbeshi lẹ Bételu tūgbua. Efuratu adudelephu ẹphe ntese; ime awata ome Rechelu. Ime ono ataa ya ike.¹⁷ Teke ono, ime ono shiru ike ono bẹ nwanyi, eswi iya ime suru iya: “T'ẹ b'ọ tsushi egvu. L'ọ kwa nwata nwoke ọdo bẹ ọo-mu.”¹⁸ Yọ byade ọtu-bu ume; gua nwata ono Benoni;‡ E meketsua; nna nwata ono abya agua ya Bénjaminu.§

¹⁹ Ya ndono; Rechelu anwuhu; e lia ya l'uzo, e shi eje Efuratu, bụ iya bụ Bétulehemu.²⁰ Jékọpu eswita mkpuma gvube l'eli ili ono. Mkpuma ono nọphu l'eli ili ono jeye ntan-a l'ekoshi l'ọ bụ ili Rechelu.

²¹ Ízurẹlu atugbukwaa ọdo; je egvube ọlo-ékwa l'azu ọlo-eli mkpukpu Eda.²² Yọ buri teke Ízurẹlu bu l'ẹke ono bẹ Rúbenu raru Biliha, bụ nnufu nna iya. Nna iya; mbu Ízurẹlu anua ya.

Jékọpu mataru unwoke iri l'ẹbo.

²³ Unwegirima kẹ Lii bụ
Rúbenu, bụ iya bụ ọkpara Jékọpu;
mẹ Símiyọnu; Lívayi;
Júda; Ísaka; mẹ Zébulonu.

²⁴ Unwegirima kẹ Rechelu aburu
Jósẹfu; mẹ Bénjaminu.

²⁵ Unwegirima kẹ Biliha;
mbu onye Rechelu guderu egude
bụ Dánu; mẹ Náfutali.

²⁶ Unwegirima kẹ Zilipa;
mbu onye Lii guderu egude
aburu Gádu; mẹ Ásha.

Ndu onanu bụ unwoke, a mushikotaru Jékọpu lẹ Padanu-Áramu.

²⁷ Jékọpu alakfuta nna iya, bụ Áyizaku lẹ Mamure l'iku Kiriya Aruba, bụ iya bụ Héburonu, bụ ẹke Ébirihamu yele Áyizaku shi jiko buru.²⁸ Iphe Áyizaku nọru bụ ọkporo afa tete; ²⁹ b'ọ nwuhuderu; lakfushia ndiche iya phe. O kakporo nka ọhuma. Yọ nwuhutsua ono; unwu iya; mbu ịso yele Jékọpu elia ya.

36

Eri Iso

* 35:7 35:7 Iphe “Ẹlu Bételu” bụ bụ “Nchileke kẹ Bételu”; † 35:8 35:8 Iphe “Alonu Bakutu” bụ bụ: “Achị Uzu-Ẹkwa”. ‡ 35:18 35:18 Iphe “Benoni” bụ bụ “nwa, ya muru l'aphu.” § 35:18 35:18 Iphe “Bénjaminu” bụ bụ “nwa, nọ iya l'eka-utara”.

¹ Qwaa bu eri Iso, bu iya bu Edomu.

² Iso luru unwanyi ndu Kenanu. Nwanyi k'odungu bu Ada, bu nwatibe Elonu onye Hetu. Nwanyi k'ebo bu Oholibama, bu nwatibe Ana; bukwaruphu nwanwa Zibiyonu onye Hevu. ³ Nwanyi k'eto bu Basematu, bu nwatibe Ishimelu; bukwaruphu nunne Nebayotu.

⁴ Ada mutaru Iso Elifazu; Basematu amutaru iya Ruwelu. ⁵ Oholibama amutaru iya Jewushi; mutaru iya Jelamu; mefua Kora. Ndu ono bukota unwu, a mutaru Iso le Kenanu.

⁶ Iso abya eduta unyomu iya; me unwegirima iya ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; duta iphe, bu ndibe iya l'ephe ha; ruta elu iya; me iphe bu anu, o kpataru le Kenanu; yo buru iya ola eke, teru enya l'eke nunne iya; mbu Jekopu bu. ⁷ Iphe ephe nweru hatabewa nshinu; k'opu bu l'ephe ebo te ebukotahedu l'ekalanu. Elu ephe emee; alj ono, ephe bu ndu mbyamumbya ono te edzuhe ephe ebubu. ⁸ Yo buru iya meru iphe Iso, bu iya bu Edomu jeru je eburu l'alj ugwu Seyi.

⁹ Qwaa eri Iso, bu nna ndu Edomu teke o bu l'alj ugwu Seyi:

¹⁰ Qwaa epa unwu Iso: Elifazu bu nwata nwoke ophu Ada mutaru iya. Ruwelu bu nwata nwoke ophu Basematu mutaru iya.

¹¹ Unwegirima unwoke ophu Elifazu mushiru bu: Temanu; Omaru; Zefo; Getamu; me Kenazu.

¹² Elifazu nweru nwanyi ophu bu nnuvu iya. Onye onanu bu Timina. Timina mutaru iya nwata nwoke lanu, aza Amaleku. Ndu onanu bu unwu-nwa Ada, bu nyee Iso.

¹³ Unwegirima unwoke ophu Ruwelu mutaru bu: Nehatu; Zera; Shama; me Miza. Ndu onanu bu unwu-nwa Basematu, bu nyee Iso.

¹⁴ Unwegirima unwoke ophu Oholibama mutaru Iso bu: Jewushi; Jelamu; me Kora. Oholibama ono bu nwatibe Ana bya aburu nwanwa Zibiyonu.

¹⁵ Qwaa ndu bu ishi l'eri Iso ndo-o: Unwegirima ke Elifazu, bu okpara Iso bu: Temanu; Omaru; Zefo; Kenazu; ¹⁶ Kora; Getamu; me Amaleku. Ndu ono bu ndu bu ishi l'eri Elifazu l'alj Edomu. Ephe bu unwunwa Ada.

¹⁷ Ndu ophu bu ndu ishi l'unwegirima ke Ruwelu bu: Nehatu; Zera; Shama; me Miza. Ndu onanu bu ndu bu ishi l'eri Ruwelu l'alj Edomu. Ephe bu unwunwa nyee Iso, bu iya bu Basematu.

¹⁸ Unwegirima ophu Oholibama mutaru Iso bu: Jewushi; Jelamu; me Kora. Ndu onanu bu ndu bu ishi l'eri nyee Iso, bu iya bu Oholibama, bu nwatibe Ana.

¹⁹ Ndu ono l'ephe ha bukota unwu Iso, bu iya bu Edomu; buru ephe bugbaa ndu ishi l'ikfu ephe iche iche.

²⁰ Unwegirima ke Seyi, onye Huru, bu iya bu onye nwe alj ono bu: Lotanu; Shobalu; Zibiyonu; Ana; ²¹ Dishonu; Eza; me Dishanu. Unwegirima Seyi ono, bu le Edomu ono bu ephe bugbaa ndu ishi ndu Huru.

²² Unwegirima ke Lotanu bu: Hori; me Hemanu. Timina bu nunne Lotanu ke nwanyi.

²³ Unwegirima ke Shobalu bu: Aluvanu; Manahatu; Ebalu; Shefo; me Onamu.

²⁴ Unwegirima ke Zibiyonu bu: Aya; me Ana. Ana owananu bu iya cho-vuru nwogwu obu, ekpo oku l'echi-egu l'eke oocheru nna iya, bu Zibiyonu nkakfu-igara.

²⁵ Unwegirima ke Ana bu: Dishonu; me Oholibama, bu nwatibe iya ke nwanyi.

²⁶ Unwegirima Dishonu bu Hemudanu; Eshubanu; Ituranu; me Keranu.

²⁷ Unwegirima ke Eza bu: Bilihanu; Zevanu; me Ekanu.

²⁸ Unwegirima ke Dishanu bu: Uzu; me Aranu.

²⁹ Qwaa ndu ishi ndu Huru: Lotanu; Shobalu; Zibiyonu; Ana; ³⁰ Dishonu; Eza; me Dishanu. O bu ephebedua bu ndu ishi ndu Huru l'ege ephe shitsua l'ikfu l'ikfu l'alj Seyi ono.

Ndu eze, achj ndu Edomu

³¹ Qwaa bu ndu eze, vuru uzo chia ndu Edomu; be eze odo, shi Izurelu chideru ephe:

³² Bela Beyo buru eze ndu Edomu.

Mkpukpu iya bu Dinuhaba.

³³ Bela anwuhulephu;

Jobabu Zera, bu onye Buzura

abya aburu eze l'ozori iya.

³⁴ Jobabu anwuhulephu;

Hushamu, bu onye Temanu

abya anodu l'ozori iya chilahaa.

³⁵ Hushamu anwuhulephu;
Hadadu Bedadu, bu iya
lu-gburu ndu Mídiya le
Móabu abya aburu eze l'ozori iya.
Mkpukpu nk'ia bu Avitu.

³⁶ Hadadu anwuhulephu;
Samúla ke Masureka
abya anodu l'ozori iya chilahaa.

³⁷ Samúla anwuhulephu;
Shawulu ke Rehobotu,
no l'iku Enyimu Yufurétusu
abya anodu l'ozori iya chilahaa.

³⁸ Shawulu anwuhulephu;
Bálu-Hananu Akubo
abya aburu eze l'ozori iya.
³⁹ Bálu-Hananu anwuhulephu;
Hada aburu eze l'ozori iya.
Mkpukpu iya be eekuje Pawu.
Epha nyee ya aburu Mehetabelu,
bu nwatibe Maturedi.
Maturedi bukwanu ada Mezahabu.

⁴⁰ Qwaa epha ndu bu ishi l'eri Iso lege ephe shitsua l'ikfu l'ikfu; me eke ephe butsua, eekutsua epha ephe alaru: Timina; Aluva; Jitetu; ⁴¹ Oholibama; Ela; Pinonu; ⁴² Kenazu; Témanu; Mibiza; ⁴³ Magudelu; me Iramu. Ndu-a l'ephe ha bukota ndu ishi ndu Édomu; l'ege ephe gude bua l'alí ono, ephe lutaru ono.

Ephe l'ephe ha tuko buru ndibe Iso, bu nna ndu Édomu.

37

Nro, Jósefu roshiru

¹ To du iya bu; Jékopu eburu l'alí ono, nna iya shi buru ono, bu iya bu alí Kénanu.

² Qwaa akó ehu Jékopu:

Jósefu anolephu afa iri l'ésaa wata otso unwanua iya phe l'eche aturu. Unwanua iya phe ono bu unwegirima nyee nna iya phe; mbu Biliha; me Zilipa. Yoo buje; epeh -lata; yo dooru nna epeh ejo iphe, unwanua iya ndu ophu anoduje eme.

³ Ízurélu aka oyeru Jósefu obu me l'ege o yeru unwu iya ndu ophu. Ishi iya aburu l'o bu nwa, a muru iya le nka. Yo bya akwaaru Jósefu uwe-nlókpuru éka-ogologo, e dengashiru edengashi. ⁴ Teke unwanua iya bya amaru le nna epeh ka iya oyeru obu me l'ege o yeru epehbedua; epeh abya akpoo ya ashí; epeh te ekfujeheru iya okfu oma.

⁵ Yo be ujiku lanu; Jósefu aroo nro; bya ezeeru iya unwanua iya ono. Nro ono emee; epeh akabakpo ya ru okpo ashí. ⁶ Yo su epeh t'ephe gebe te ya zeeru epeh nro, ya roru. ⁷ Wo epeh: "Le ya roru nro; epeh ajiko l'esweshi oshiwitil'egu. A nonyaa; iswe witu nk'ia egbeshi vudo evudo; iswe iya nk'ephe abya ano-pee nk'ia mgburumburu; l'eforu nk'ia ono ifu l'alí."

⁸ Unwanua iya ono asu iya: "Bú iya bu l'iri l'oo nggu e-mekochaa buru eze l'achi epeh too? Mbú; ?bu nggu e-mekochaa buru ishi epeh too?" Nro ono, o roru ono yehe okfu ono, o kuru ono emee; epeh akabaa ya ru okpo ashí.

⁹ Yo be mboku odo; yo byakwa bya aroo nro odo; bya ezekwaaru iya phu unwanua iya ono. Ono b'o suru epeh: "Unu gebe te ya zeeru unu nro odo, ya roru. Ya roru nro; enyanwu; me onwa; qwaa mkpo-kpodo iri le nanu abya efooru iya ifu l'alí."

¹⁰ Teke o zeru nna iya nro ono ege o zeru iya unwanua iya phe be nna iya baru iya mba; su iya: "Bú egbe nro ngunu du ege onanu? ?o bu le nne ngu; me yebedua, bu nna ngu; me unwanua ngu phe e-mekochaa bya efooru ngu ifu l'alí too?" ¹¹ Unwanua iya ono awataru iya okoru okopho. Obenu le nna iya wotaru iphe ono kwachia l'okpoma.

Unwanua Jósefu ere iya

¹² Ya ndono; unwanua iya achita aturu nna epeh jeshia echeche l'iku Shékemu.

¹³ Ízurélu asu Jósefu: "Mgbe i marua l'unwanua ngu phe eche aturu l'iku Shékemu. Ngwaa; bya te ya zi ngu t'i je agbaphee epeh."

Jósefu ekwe iya.

¹⁴ Nna iya asu iya t'o je agbaphee unwanwa iya l'eke ephe no l'eché aturu; maru ege ephe du; ephe l'aturu ono. Teke o phutsuaru ephe; yo lata bya akporu iya. Yo buru le nsuda Héburonu b'o no zia ya ozi ono.

Jósefu erua Shékemu; ¹⁵ nwoke obu aphu iya l'eke ooghá-phe l'egu l'eke ono; ji iya: “?Bù ngunu bẹ jicho?”

¹⁶ Yo sù iya: “L'ò kwa unwanwa iya phe; bẹ ya achò. O -buru l'i maru eke ephe no l'eché aturu ephe; byiko tunuru iya onu iya.”

¹⁷ Nwoke ono asu iya: “L'èphe lufuakwaru l'èke-a. Lẹ ya nukwaru teke ephe shi ekfu t'èphe je Dótanu.”

Tò dù iya bù; Jósefu achoru ephe tugbua; je achò-vu ephe l'uzo Dótanu. ¹⁸ Ephe aphu l'iya phu l'uzenya; wata ochi idzu ege ephe e-shi gbua ya.

¹⁹ Ephe asu onwèphe: “Q-rò-nrò-a abyakwa-a! ²⁰ Unu bya t'ayi gbua ya; chee le nsu lanu l'èke-a. Teke e metsuaru; ayi asu l'ò bù anu-egu-egbudu gburu iya. T'ayi mawaruru ege nrò iya ono e-shi vù.”

²¹ Rúbenu anule iya phu; chòlahaa ege ya e-shi dzò ya t'èphe bẹ egbu iya. Yo sù: “Unu t'ayi be egbukwa iya egbugbu. ²² Unu be egbukwa ochi. Iphe unu e-mechia bù t'unu paru iya chee l'iduma-wa, no l'echi-egu eke-a. Olobu; unu be emekakwa iya iphe.” Iphe kparu iphe Rúbenu kfuru ege ono bù k'òphu oò-dzòfuta iya; duta iya dulaaru nna iya.

²³ Ya ndono; Jósefu abyarutalephu eke unwanwa iya ono no; ephe egude iya; yefu iya uwe-nlòkpuru eka-ogologo iya ono, e dengashiru edengashi ono; ²⁴ kpùta iya chee l'iduma. Iduma ono kpohuru nku; to nwe iphe no iya nu.

²⁵ Ephe anòdukwadua k'ori nri; bya apalia enya; phua ndu Ishimelu, liberu shi le Giledu; ephe l'inya-ivu ephe, vutsua manù, eshi mkpò; manù bamù; * yeru mèeru gude l'èje Ijiputu.

²⁶ Júda asu unwanwa iya ndu ophu; “?Bù ngunu bẹ ayi e-rita iya mẹ ayi gbua nwanwa ayi woru odzu iya lia? ²⁷ Unu bya t'ayi ree ya ndu Ishimelu. T'è b'ò dukwa iphe ayi e-je iya ememe; l'ò kwa nwanwa ayi, ayi enya bù mee lanu.” Unwanwa iya ono ekwe.

²⁸ Ndu Mídiya ono, l'agba nghò ono eswedelephu; unwanwa Jósefu ono akpufuta iya l'iduma ono; woru iya ree ndu Ishimelu ono ukporo pongu. Ephe eduta iya lashia Ijiputu.

²⁹ Rúbenu abya enyoo iduma ono; bya aphu le Jósefu ta anòhedu iya; yo gude ehu-eghughu woru uwe iya lajaa. ³⁰ Yo jekfushia unwanwa iya phe ono; je sù ephe: “Mẹ nwata ono ta anòhekwa l'èke ono. ?Nanu ụzo, ya e-shi iya nta-a?”

³¹ Ya ndono; ephe akpùta egbu lanu gbua; chita uwe Jósefu tsee le mee egbu ono. ³² Ephe achita uwe-nlòkpuru eka ogologo ono chilaaru nna ephe; sù iya: “T'o lekwa uwe, ephe detataru. T'o leedu iya enya; maru m'ò bù kẹ nwatibe iya tẹ t'ò budu iya.”

³³ Jékòpu abya elee ya enya; yo buru iya. Yo sù: “L'ò kwa uwe nwatibe iya! O dukwa l'ò bù èjo anu-egu-egbudu gburu iya. L'ò kwa anu-egu-egbudu labushiru Jósefu v'iriviri!”

³⁴ Jékòpu egude aphu lajaa uwe iya; chita uwe-aphu yee; kwaa ekwa nwa iya ono abali olemole. ³⁵ Unwegirima iya: ndu k'unwoke; mē ndu k'unwanyị abya egboo ya nta; gboo ya imo; to kwe t'e gbota iya. Yo sù ephe: “T'èphe haa ya tẹ ya gua aphu nwa iya ono jeye teke ya a-lakfa iya l'ili.” O bù ege ono bẹ nna iya gude kwaa ekwa iya.

³⁶ Ya ndono; ndu Mídiya ono eje eworu Jósefu ree Pótifa le Ijiputu. Pótifa ono bù onye lanu le ndu ejeru Fero ozi; buru iya bù onye ishi ndu soja, eche Fero nche.

38

Júda yele Téma

¹ Ya ndono; yo buru teke ono bẹ Júda haru unwanwa iya; tugbua jeshia kẹ nwoke Adulámu, eeku Hira je eburu. ² Yo buru l'èke ono bẹ Júda no phua nwatibe nwoke, eeku Shuwa, bù onye Kénanu. Yo lùá nwata ono; yele iya abya azè; ³ yo tsùta ime; bya amataru iya nwata nwoke, o guru Èru. ⁴ Yo bya atsùta ime odo; mụá nwata nwoke; gụá ya Onanu. ⁵ Yo bya atsùta ime odo; mụkwaaphu nwata nwoke; gụá ya Shela. Yo buru le Kezibu b'o no mụá nwata ono.

⁶ Júda abya aluru Èru, bù okpara iya nwanyi. Èpha nwanyi, o luru iya bù Táma. ⁷ Obenu le Èru, bù okpara Júda bù onye menukaru èjo iphe. Ojeje eworu iya chigbua.

⁸ Tò dù iya bù; Júda asu Onanu: “T'ò lụpyabe nyee nwanne iya ono; k'òphu oo-shi ege ono toghboru nwanne iya ono akò le mgboko.” ⁹ Obenu le Onanu mawaru le nwata,

* **37:25** 37:25 Iphe e kuru manù bamù l'èke-a bù ogvu, eeteje onye iphe eme; bukwaruphu ogvu, eeteje odzu t'è b'o rehu egwegwa.

nwanyi ono a-muṭa ta abudu nk'iya. Yoo buje yeḷe nyee nwanne iya ono zeru; o -gbaa teke oo-nyị iphe; yoo nyiru iya wushi l'ali; k'ophu e too doberu nwanne iya ono akọ. ¹⁰ Iphe ono, oonoduje eme ono adu Ojejoje eji; yo wokwaru iya phu chigbua.

¹¹ Ya ndono; Júda asu nyee nwa iya ono; mbu Táma t'ọ la ke nna iya je anodu jeye te Shela, bu nwatibe iya vufuta. Ishi iya aburu l'ọ riru; su: "A maru; ?onye onanu ta anwuhufuduanu ege unwanne iya ndu ophu nwushihuru." To du iya bu; Táma atugbua; lashia ke nna iya.

¹² A bya anookwaru ophu baru ishi; nyee Júda, bu iya bu nwatibe Shuwa abya anwuhu. Júda akwagetsua ekwa iya; tugbua; yo buru iya oje Timina ogba-phe ndu akpuru iya aturu iya eji. Onya iya; mbu Hira, bu onye Adulamu etsoru iya; yo buru ephe ejeje.

¹³ Ya ndono; ama abya agbaaru Táma le nna nji iya ejekwa Timina obyishi aturu iya eji. ¹⁴ Yo yefuwaphu uwe, nwanyi, no l'ulo-maa, o yeru; chita ulari-ifu phu-kpua onwiya ifu t'e ba ahube iya ama; je adugaru l'onu eke, eeshije abahu Enemu, bukwanu uzo, e shi eje Timina; ke l'ọ mawaru le Shela vufutawaru; obule e te eduardu iya nu iya t'ọ lupyabe obu.

¹⁵ Júda abya aphua Táma tubesu l'ọo nwanyi okpara; ke l'ọ phu-kpuru onwiya ulari ifu; ¹⁶ to ma l'ọ bu nyee nwa iya. Yo jekfube iya l'iku uzo ono; su iya t'ephe zee.

Táma aji iya iphe oo-kfu iya t'ephe zee obu.

¹⁷ Júda asu iya: "Le ya e-shi l'elu iya kpee ya nwada-eghu lanu."

Táma asu iya t'ọ wofuta iphe-itumo, ya e-gude jeye teke oo-kputaru iya nwada-eghu obu?

¹⁸ Yo ji Táma; su iya: "Bu ngunu b'ọ du ngu te ya yeru ngu l'itumo obu?"

Yo su iya: "L'ọ bu iphe-olu iya; iphe-ohubama, tso iya nu; me mgboro ono, o gude l'eka ono." Júda ekwe iya; chiru iphe ono nu iya; yeḷe iya eje azee. Táma atsutawaphu ime. ¹⁹ Júda atugbulephu; Táma aphufu ulari-ifu ono, o shi phu-kpua ifu ono; chita uwe nwanyi, no l'ulo-maa phu, o shi yee phu yepu azu.

²⁰ E metsua; Júda abya akputa nwada-eghu ono kpee onya iya phu; mbu Hira t'ọ je akpee nwanyi ono; chitakwanuru iya iphe phu, o yeru iya l'itumo phu. Yo shi rua eke ono; to phuhe nwanyi ono. ²¹ Yo ji ndu eke ono: "Nanu nwanyi okpara ono, shi nodu l'iku uzo Enemu* ono?"

Ephe asu iya l'e to nwekwa nwanyi okpara, nojeru l'eke ono.

²² To du iya bu; yo laphushia azu; je asu Júda: "Le ya ta aphukwa iya. Odo aburu le ndu, bu l'eke ono sukwaru l'e to nwekwa nwanyi okpara, nojeru l'eke ono."

²³ Júda asu: "T'a haa ya t'ọ nwewaruru iphe ophu, o gude; a nonyakwaa; e gude iya nu chilahaa ayi ochi. Mbu; ?ya ta kpedunua ngu-a nwada-eghu-a; nggu egude iya je achoo ya; ti phu iya?"

²⁴ A nolephu iphe ruru onwa eto; a bya asu Júda le nyee nwa iya-a; mbu Táma gbe agbaakwanu okpara; l'ọ gbe dukwanu ime.

Júda asu t'a kpufuta iya; je akpoo ya oku!

²⁵ A kpufutadele iya phu; yo gworu iphe ono, Júda chejeru iya ono nu t'e gwojeru iya; su t'e kforu iya: "L'ọ kwa onye nwe iphe-a be yeru iya ime." Su t'e kforu iya: "T'ọ gbuedu iphe-olu-wa igo; iphe-ohubama, tso iya nu; me mgboro-wa t'ọ maru: ?o-maghe onye nwe iya nu?"

²⁶ Júda aphulephu iphe ono; maru l'ọo nk'iya; bya asu: "Ha! Nwanyi-a kakwa iya obu onye doberu eka ndoo; keḷe ya sutuaru le Shela a-lupyabe iya; e metsua; ya te emehe iya."

²⁷ Yo gbaa teke oo-zeda; a maru l'ọ bu ejima unwoke labu, no iya l'epho ono. ²⁸ Yo zedade; onye lanu evuru uzo wofuta eka. Nwanyi, eswi iya ime ono abya ewota owuu uswe gbaḷe iya l'eka; su l'ọo onye onanu vu uzo. ²⁹ Nwata ono ewobalephu eka ono; nwanne iya eyewaphu ishi; kwofuta. Nwanyi ono, eswi ime ono asu: "?Qwaa ege i shiru kpataru onwongu uzo?" Ya ndono; a gaa onye onanu Pérezu.† ³⁰ Nwanne iya ophu a gbaḷeru eri owu uswe l'eka phu etsowa iya phu. A gaa yebedua Zera.‡

39

Josefu yeḷe nyee Potifa

* 38:21 38:21 O nweru Bayiburu, e deru l'onye nwoke ono suru le ya achọ bu nwanyi, agbaru omarali okpara.

† 38:29 38:29 Iphe "Pérezu" bu bu "ekwofuta". ‡ 38:30 38:30 Iphe "Zera" bu bu "o-ke-too".

¹ Tò dù iya bụ; e duru Józsefu rua Íjiputu; Pótifa azụ-ghachi iya ndu Ishimeḷu ono. Pótifa bụ onye Íjiputu, tso lẹ ndu Fero nṛu oke-ọkwa. Yò bṛu iya bụ onye ishi ndu soja, echeje Fero nche.

² Ojejoje eswiru Józsefu; iphemiphe ọbule, o yeru ẹka l'ajahjeru iya. Yo buru l'ulo onye Íjiputu ono, bụ nnajiufu iya ono. ³ Nnajiufu iya ono abya aphụ lẹ Ojejoje swiru Józsefu eswiru; bya aphụ l'iphemiphe ọbule, o yeru ẹka agajeru iya; ⁴ Józsefu abya atuba iya l'obu; yo woru iya mee nwozi iya; mbụ mee ya onye, elekota ufu iya kparamupamu ẹnya; bya ewokwaruphu iphemiphe ọbule, o nweru enweru ye iya l'ẹka t'o letajeru iya ẹnya. ⁵ Tsube teke ono, Pótifa meru Józsefu onye ishi, eletaru iya ufu iya ẹnya; mē iphemiphe ọbule, o nweru enweru ono bẹ Ojejoje bya egude okfu ẹhu Józsefu gooru nwoke Íjiputu ono ọnu. Onu ono, Ojejoje goru iya ono emee iphemiphe ọbule, Pótifa nweru l'ufu; mē ọpḥu nọ l'egu; yo kweru iya. ⁶ Pótifa ahakotaru Józsefu iphemiphe ọbule, o nweru enweru t'o letajeru iya ẹnya; k'ọpḥu bụ l'ẹ tọ dḥedu iphe, ọkpajekwadu ishi ege ee-me iya. Iphe, ọ maleruphu nwenkinyi bụ tẹ ya ria nri.

Józsefu bẹ gbaru ugbugba oma; l'amashi mma ike. ⁷ A nonyalephu; Józsefu atuba nyee nnajiufu iya ono l'ẹnya. Yò sụ iya t'ọ bya t'ẹpḥe zẹe.

⁸ Józsefu ajika; sụ iya: "Lẹ keshinu nnajiufu iya meru iya onye ishi iphemiphe ọbule, o nweru enweru b'ẹ tọ ọkpajehakwa ishi iphe eme nṛ l'ufu iya. Iphemiphe ọbule, o nweru enweru b'o yekotaru iya l'ẹka tẹ ya letaru iya ẹnya. ⁹ Ọ bụ ege ike kẹ nnajiufu iya ha l'ulo-wa bụ ege ike nk'ia ha. To nwe iphe o wohajeru iya ewoha; a gufuphu nggubedua; kẹ l'i bụ nyee ya. ?Nanu ege ya e-shi bya emee egbe akpamara ọwaa; kpua Nchileke?" ¹⁰ Iphe bụ mbọku-mbọku, mṛtaru amṛta; yo kfukwaruphu Józsefu tẹ yeḷe iya zẹe. Obenu lẹ Józsefu te kwedu; mbukponu tẹ yeḷe iya nḍu l'ekalanu.

¹¹ Yo be ujiku lanṛ; Józsefu abahụ l'ulo tẹ ya jee ozi, nṛu iya nṛ. Teke ono b'ẹ tọ dḥdu ndu ejeje ozi l'ulo ono m'ọo onye lanṛ, nḍ l'ime ọlo ono. ¹² Nyee Pótifa ono awọ iya l'uwe iya; sụ iya t'ọ bya t'ẹpḥe zẹe. Józsefu eyefu uwe iya ono haa ya l'ẹka gbafu etezi.

¹³ Yò phulephu lẹ Józsefu yefuru uwe iya haa ya l'ẹka kfufu etezi; ¹⁴ kukowaphu ndu ozi ọlo iya; sụ ephẹ: "Unu lenu! Nwohu-a, shi Hiburua-b'e dutaru t'ọ bya emeru ejo ahuma kpua ephẹ. Ọ bakfutaru iya l'ime ọlo l'ẹke-a tẹ yeḷe l'ia zẹe. Ya eworu mkpu chia. ¹⁵ Yò nulephu lẹ ya echi mkpu t'a bya agbaaru iya mkpu; paru uwe iya haaru iya; kfufu etezi."

¹⁶ Nwanyi ono egude uwe ono gbururu jeye nnajiufu Józsefu abata. ¹⁷ Yò bya akọoru iya iphe, mṛu nṛ; sụ iya: "Lẹ nwohu Hiburua-a, i dubataru ayi l'ẹke-a bẹ byakwaru t'o mee mu ejo ahuma ntanṛ-a. ¹⁸ Ya echilephu mkpu t'a bya agbaaru iya mkpu; yò haaru iya uwe iya kfufu etezi."

¹⁹ Nnajiufu Józsefu anulephu iphe ono, nyee ya kfuru iya l'ọ bụ ege ohu iya meru iya ndono; vṛu ọku ghua ẹhu. ²⁰ Pótifa akputa Józsefu je eye l'ọka-mkpọro, eze atṛ-chije ndu mkpọro iya.

Obenu lẹ Józsefu nḍ lẹ mkpọro ono; ²¹ Ojejoje eswiru iya; l'ekoshi iya lẹ ya yeru iya obu. Yo mee onye eche ọka-mkpọro ono; yo yeru Józsefu obu. ²² Onye ono, eche ọka-mkpọro ono emee Józsefu ishi ndu nọkota l'ọka-mkpọro ono. Iphemiphe ọbule, eeme l'ẹke ono abṛu Józsefu b'ọ nọkota l'ẹka. ²³ Iphe nṛwa Józsefu l'ẹka bẹ onye eche ọka-mkpọro ono ta akpajehedu ishi ege ee-me iya; kẹle Ojejoje swiru Józsefu; iphemiphe ọbule, o yeru ẹka l'agajeru iya.

40

Józsefu akọ iphe, nṛ, ndu mkpọro rṛu bụ

¹ A nonyaa; onye, agbajeru eze ndu Íjiputu mē; mē onye eghejeru iya buredi emeswee nnajiufu ephẹ.* ² Iphe eghulaha Fero eghughu l'ẹke umadzu labu ono, ejeru iya ozi ono nḍ; mbụ onye ishi ndu agbajeru iya mē; mē onye ishi ndu ọpḥu eghejeru iya buredi. ³ Yò chṛta ephẹ je atuchishia l'ufu onye ishi ndu soja, echeje Fero nche. Ọ kwaphu l'ẹke ono b'a tṛ-chiru Józsefu. ⁴ Onye ishi ndu soja ono, echeje Fero nche ono eduru Józsefu yeru ephẹ t'ẹpḥe zije iya ozi.

Ẹphẹ anonyaa lẹ mkpọro ono; ⁵ unwoke labu ono; mbụ onye ono, agbajeru Eze ndu Íjiputu mē; mē onye ọpḥu eghejeru iya buredi abya ajiko rṛo nṛ l'enyashi ujiku lanṛ. Iphe nṛo ono ekfu adugbaa iche l'iche. ⁶ Yo be l'utsu iya; Józsefu abya aphụ l'ẹhu ta atsḍu ephẹ ẹna. ⁷ Yò jṛ ndu ono, ọkwa ephẹ kpṛ-litaru l'ṛu Fero ono; mbụ ndu ono, a

* **40:1** 40:1 Lokfu Hiburua b'e deru l'onye-a bụ "ọ-pa-okoro"; bụ iya bụ l'okwa iya ha nshinu l'obu-eze; bṛu iya aphṛ gbasaru nri eze; mē mē eze. Ọ bụ yebedua egudeje ẹka iya gbḗe eze mē.

jiko ephe l'iya tuchia le ke nnajiufu iya ono; su: “?Bu ngunu meru iphe ehu ta atsodu unu ena ntanu?”

⁸ Ephe asu iya l'ephe ebo tukoru roo nro; to du onye a-karu ephe iphe nro ono butsa.

Josefu asu ephe: “?To du Nchileke bu onye akoje nro? Unu zenuaru iya nro obu.”

⁹ Onye ishi ndu ono, agbajeru Fero mee ono abya ezeeru Josefu nro nk'ia; su iya: “Le ya roru nro; pha onwiyi oshi vayinu l'ifu. ¹⁰ Oshi vayinu ono nweru ekali eto. Yo bya erua iru; tsua igu; mishia akpuru l'ofoko l'ofoko; bya achashja. ¹¹ Ya ndono; ya egude okoro Fero l'eka; bya ewota akpuru vayinu ono pyia ya apyipyi; pyita iya mini ye l'okoro ono; nu Fero.”

¹² Josefu asu iya: “Qwaa iphe nro ono bu ndo-o: Ekali oshi eto ono bu ujiku eto. ¹³ Abali eto ntanu be Fero a-bya edufuta ngu l'eke-a; mee t'i laphu azu l'oru ngu; gbalaharu Fero mee ege, i shi agbaru iya eya. ¹⁴ Olobu; teke ono, iphe a-duru ngu le mma ege ono, o-duru ngu iya ono; nyatabukwa yebe Josefu; kfuaru Fero okfu ehu iya; k'opha aa-tufu iya l'oka-mkporo-a; ¹⁵ ke l'o kwa ezita b'e zitaru iya l'alij Hiburu. A bya erua eke-a; bya ekweputa iya chee le mkporo l'e b'o du iphe, ya meru.”

¹⁶ Ya ndono; onye ishi ndu ophu eghejeru Fero buredi aphulephu le Josefu koru nro ono ohuma; su iya: “Le yebedua rokwaruphu nro; vuru nkata buredi eto. ¹⁷ Nkata ophu kpo-kfuru l'eli iya b'e yeru iphe du iche l'iche, e gheshiru Fero. Unwenu abya avukalaha iphe, no le nkata k'eli iya ono.”

¹⁸ Josefu asu iya: “Qwaa iphe nro ono bu ndo-o: Nkata eto ono bu abali eto. ¹⁹ Abali eto ntanu be Fero a-bya akpufuta ngu; woru ngu swigbua l'eli oshi. Unwenu abya avukaa anu ngu.”

²⁰ Ya ndono; yo be mboku k'eto ono; yo gbaa le mboku, a muru Fero. Yo bya anodu l'agbaru ndu ozi iya aji, o gude ekoshi l'oo mboku ono b'a muru iya. L'aanokwadu l'agba aji ono b'o ziru; e je edufutaru iya onye ishi ndu onanu, agbajeru iya mee ono; me onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi. E je edufuta ephe dobe l'ifu ndu ozi iya ndu ophu. ²¹ Yo bya anu-phu onye ishi ndu onanu, agbajeru iya mee ono okwa iya azu; yo wataru iya ogbaru mee odo. ²² Obenu l'onye ishi ndu ophu eghejeru iya buredi b'o swi-gbukwanuru.

Yo buru iya bu le nro ono avukota l'ege ono, Josefu kfuru iya ono. ²³ Obenu l'onye ishi ndu ono, agbajeru Fero mee ono ta nyatahedu Josefu; yo woru iya zahaa.

41

Josefu ekfu iphe Nro Fero bu

¹ A nolephu afa ebo; Fero abya aroo nro; phu eke o vudo l'iku Enyimu Nanyi. ² A bya ele enya; eswi esaa, bukataru eji tayingu; dukota bemubemu eshi le Enyimu Nanyi ono rufuta; bya awushiru l'iku eke ono l'akpa nri. ³ A nonyaa; eswi esaa odo, dutsua ejo adudu; dukota nyago-nyago-nyago eshikwaphu l'enyimu ono rufuta bya anonyabe ndu ophu l'iku enyimu ono. ⁴ Eswi esaa ono, dutsua ejo adudu; bya adukota nyago-nyago-nyago ono abya ajiko eswi esaa ophu, bukataru eji tayingu phu; dukota bemubemu phu takota. E megee; Fero abya elutehu.

⁵ A nonyakwaa; mgbenya abya eziru iya odo. Yo roo nro k'ebo. L'onanu b'o roru nro; oke-akpe esaa, hakota okporokpo; du mma fokataru l'ishi akpe lanu. ⁶ A nonyaa; oke akpe esaa odo, bukota mgbapya akpe, pherephere uzo enyanwu-ahata mebyishiru emebyishi afoshikwaaphu; ⁷ oke akpe esaa ono, bugbaa mgbapya akpe ono abya ajiko oke akpe esaa ophu du okporokpo; foo afofo phu lekota. Fero elutehu; bya amaru l'o bu nro.

⁸ Yo be l'utsu; nro ono akwata tsulaha ya l'ehu nshinu. Yo zia t'e je ekuaru iya ndu njibya; me ndu Ijiputu, maru mmamphe. Fero abya ezeeru ephe nro ono. To du ephe onye duru ike koru iya iphe, nro ono bu.

⁹ To du iya bu; onye ishi ndu agbajeru Fero mee asu iya: “L'o kwa ntanu-a be ya nyataru iphe, ya meru, e ta dudu mma. ¹⁰ Teke ono, ehu ghujeru nggube Fero eghughu l'eke yebe nwozi ngu no, a gbajeru ngu mee; me onye ophu eghejeru ngu buredi. Iphe eghutabe ngu eghughu; k'opu i chitaru ephe je atuchia l'ufu onye ishi ndu soja, echeje ngu nche. ¹¹ Yo be enyashi ujiku lanu; ephe ebo aroo nro; nro ono enwekotaru iphe, o bu. ¹² Yo nweru nwokorobya, bu onye Hiburu, ejeru onye ishi ndu soja, echeje ngu nche ozi, ayi l'iya tuko nodu l'eke ono. Ayi ezeeru iya nro ono; yo koru ayi iphe, o bu. Onyenonu b'o koru iphe, nro nk'ia bu. ¹³ Yo buleruphu ege ono, o koru iya ono b'o vukataru. Mbueda, agbajeru ngu mee-a b'i nu-phuru okwa mu azu; bya eworu onye ophu kfu-gbua.”

¹⁴ Tò dù iya bú; Fero abya ezia t'e je ekua Jósefu. Nta-a nta-a b'a tofúwaru iya lẹ mkpòro ono. Yò bya akpà ishi; chíta uwe ọdo yee; yò búru iya oje l'ífu Fero.

¹⁵ Fero asú Jósefu: "Lẹ ya rọru nrọ; tọ dù onye duru ike kọoru iya iphe ọ bú. Obenu lẹ ya nwaru l'ọbujẹ; e zeeru ngu nrọ; nggu akọoru onye ọphu iphe nrọ ọphu bú."

¹⁶ Jósefu asú Fero: "Lẹ tọ kwa yẹbedua akọje iya. L'ọ kwa Nchileke bẹ a-kọru nggube Fero iphe nrọ ono bú ẹge oo-ji ngu ẹpho."

¹⁷ Fero asú Jósefu: "Lẹ ya rọru nrọ; vudo l'iku Ẹnyimu Náyílu; ¹⁸ phúa eswi ẹsaa, bukataru ẹji tayíngu, dukota bẹmubemu ẹke ẹphe shi lẹ mini ono rufuta bya anọdu l'iku mini ono l'akpa nri. ¹⁹ Eswi ẹsaa ọdo, dutsulephu ẹjo adudu; dukota nyago-nyago-nyago erufutakwaphu. Ya ta aphubudua eswi, dujeru ẹji ẹge ono lẹ Íjiputu! ²⁰ Eswi ẹsaa onanu, dutsua ẹjo adudu; dukwaphu nyago-nyago-nyago ono; abya ajiko eswi ẹsaa k'ivuzọ phú takota. ²¹ Yò tatsua ya; dukwaphu ẹjo adudu ẹge ọ dughawa; k'ọphu bú lẹ tọ dudu onye e-kweta l'ọo ya taru eswi ndu ọphu. Ya ndono; ya elutehu.

²² "Ya abyakwa bya ekuru mgbenya ọdo; watakwa ọro nrọ ọdo. Lẹ k'ugbiya-a bẹ ya phuru oke-akpe ẹsaa, ọru afọfo; dù mma; l'ẹke ọ bya apakota l'ukfu akpe lanu. ²³ A nọnyaa; ya abya aphukwaaphu oke-akpe ẹsaa ọdo, dutsua mgbapya mgbapya; bukataru mkpegbafu akpe; pherephere ọzo ẹnyanwu-ahata ephenwushia ya ephenwushi l'ẹke ọ patakotakwaruphu. ²⁴ Oke-akpe ẹsaa ono, dukota mgbapya mgbapya ono abya ajiko ndu ọphananu, dù mma phú lekota. Ya ezekataru ndu njibya nrọ ono; tọ dù onye duru ike kọo iphe ọ bú." ²⁵ Tò dù iya bú; Jósefu asú Fero: "Lẹ nrọ ẹbo ono, nggube Fero rọru ono bukwa iphe lanu b'ọ bú. L'ọ kwa Nchileke eme tẹ ya koshi nggube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁶ Eswi ẹsaa phú, dukota mma phú bú afa ẹsaa. Ẹge ono kwaphu bẹ oke-akpe ẹsaa phú, dukota mma phú bukwapu afa ẹsaa. Ọo ya bú lẹ nrọ ono jiko búru nrọ lanu. ²⁷ Eswi ẹsaa phú, dutsua nyago-nyago-nyago; bya adu ẹjo adudu, wufutaru nù lẹ ndu ọphu wufutatsuaru phú; mẹ l'oke-akpe ẹsaa phú, dutsua mgbapya mgbapya; pherephere, shi ọzo ẹnyanwu-ahata phepyashiru ephepyashi phú bú afa ẹsaa, ẹjo-ẹgu e-me.

²⁸ "Ọ dua l'ọ bú ẹge ono, ya kfuhawaru ngu ono: L'ọ kwa Nchileke koshiru nggube Fero iphe, ya abya ememe. ²⁹ Afa ẹsaa bẹ nri a-ha nshinu lẹ Íjiputu gbaa mgburumgburu. ³⁰ Obenu l'afa ẹsaa ọphu tso iya nù bẹ ẹjo-ẹgu e-me. Afa ẹsaa phú, nri a-ha nshinu lẹ Íjiputu phú bẹ aa-zahakota; ẹgu emee madzú ẹge ono jaa ya eze. ³¹ Ẹjo-ẹgu, a-byanu e-me to nwedu onye a-nyatakwadu teke ono, nri shi ha nshinu ono. ³² Iphe kparu iphe e meru tẹ Fero rọru nrọ ono uzi labu ẹge ono bú tẹ Fero maru lẹ Nchileke ribawaru ẹtomu iya; mbu lẹ tọ dudu ẹge aa-nọ-be; Nchileke emee ya.

³³ "Nta-a bukwa tẹ nggube Fero lee ẹnya; fota onye iphe edoje ẹnya; búru onye maru iphe; mee ya t'ọ búru onye ishi l'alí Íjiputu mgburumgburu. ³⁴ Nggu afotakwaphu ndu a-nọ-tsota onye ishi Íjiputu ono; t'ẹphe keje iphe bú iphe, ndu Íjiputu kparu l'okfu ẹphe ọzo ise wota ọzo lanu l'ime afa ẹsaa phú, nri a-ha nshinu phú. ³⁵ T'ẹphe nakoo nri ono l'afa ono, nri a-ha nshinu ono. Teke ẹphe nakotsuaru iya; t'ẹphe gude ikike kẹ nggube Fero jee l'edukfu l'edufu l'alí-a gbaa mgburumgburu je akwakobetsua ya. ³⁶ Nri ono bẹ ee-doberu ndu alí-a kwaburu afa ẹsaa ono, ẹjo-ẹgu e-me lẹ Íjiputu ono; k'ọphu ẹgu te eyechidu alí-a."

³⁷ Iphe ono, Jósefu kfuru ono adu Fero yẹle ndu ozi iya l'ẹphe ha mma. ³⁸ Fero aji ẹphe; su: "Ọ nweru onye ọdo, ẹphe a-phú ọdo, e-gbe ka nwoke ọwaa, bú onye Ume Nchileke nọ l'ẹhu ẹge-a?"

³⁹ Tò dù iya bú; Fero asú Jósefu: "Keshinu ọphu Nchileke meru t'í makotaru iphemiphe ọbule-a l'ọ ha b'ẹ tọ nwehekwa onye ọdo gbe ka ngu nù lẹ k'iphe-odo-ẹnya; to nwe onye ọdo, ka ngu ọmaru iphe. ⁴⁰ Ọo nggubedua l'a-buru ishi l'ufu iya. Onyemonye ọbule, nọ l'alí-eze yẹbe Fero a-nodu anuru ngu okfu. Iphe yẹbe Fero e-gude ka ngu nwenkinyi búwa kẹ l'ọo ya bú eze."

Ndu Íjiputu l'ọphu nọ Jósefu l'ẹka

⁴¹ Ya ndono; Fero asú Jósefu: "Alí Íjiputu l'ọ ha; bẹ ya yeekwaru ngu l'ẹka." ⁴² Fero agbata echí mkpúshí-ẹka iya gbaẹ Jósefu; bya eyee ya akpawuru uwe; bya anyabẹ iya iphe-olu mkpọla-ododo. ⁴³ Yò bya ewota ugbo-inya k'ẹbo nu Jósefu t'ọogbaje. Ndu madzú awata ọra t'e fooru Jósefu ifu l'alí. Yò búru iya bú l'ọ woru alí Íjiputu l'ọ ha ye Jósefu l'ẹka.

⁴⁴ Ya ndono; Fero asú Jósefu: "L'ọo yẹbe Fero bú eze. Obenu l'ẹ to nwedu onye ha k'ome iphe l'alí Íjiputu gbaa mgburumgburu; a -gufu l'í sùru t'e mee iphe ọbu." ⁴⁵ Fero abya agụ-kwazi Jósefu ẹpha; kulahaa ya Zafunatu-Paniya; byakwaphu bya eduta

Asenatu, bu nwatibe Potifera, agwajeru ndu Onu iphe dee ya t'ọ luru. Joséfu abya atuko alí Íjiputu l'ọ ha jebakota.

⁴⁶ Joséfu nowaru ukporo afa l'afa iri teke ọ wataru ojeru Fero, bu eze ndu Íjiputu ozi. Joséfu eshi le ke Fero jebakota alí Íjiputu mgburumburu. ⁴⁷ L'afa esaa ono, nri no ono be alí mehukotaru iphe ntumatu. ⁴⁸ Joséfu ajiko nri, a kotaru le Íjiputu l'afa esaa ono, nri no ono kwakokota; doo ya l'ulo eke, eedobeje nri l'edukfu l'edukfu. Yoo buje; ọ -bya l'edukfu; yo tuko iphe, bu nri, a kotaru l'egu, no l'uzo ibiyi onanu kwakobe. ⁴⁹ Joséfu wuleruphu akpe, e gbutaru egbuta jeye yo kuru l'ikpo, ha l'ọ bu eveve mgbogidi enyimu. Nri ono hatabe nshinu; k'ophu a nonyaaru; e debuhu iya l'ekwo; ke l'ọ kpowaru eka ege ee-me guta iya aguta.

⁵⁰ T'afa ejo-egu ono kwaa bya be Asenatu, bu nwatibe Potifera, agwajeru ndu Onu iphe mutawaru Joséfu unwegirima unwoke labu. ⁵¹ Joséfu guru okpara iya Manase;* su: "Le Nchileke mewaru te ya zahaa iphe-ghuka, byaru iya nu; zahaakwaphu ufu nna iya." ⁵² Onye k'ebo b'ọ guru ifuremu;† su: "Oo Nchileke be meru te ya barahu l'alí-a, ya shi eje ntakfuru-wa."

⁵³ Afa esaa ono, nri no le Íjiputu ono abya agvu. ⁵⁴ Afa esaa k'ejo-egu phu abya abya. Yo buleruphu ege ono, Joséfu kfuru ono b'o meru. Ejo egu ono emekota ndu mkpukpu ọdo; yo buru Íjiputu nwenkinyi bu eke nri no. ⁵⁵ Ejo egu ono emedelephu ndu Íjiputu; ephe eje aralahaaru Fero ekwa nri. Fero asu ndu Íjiputu kpmukpamu: "Unu jekfufe Joséfu. Iphe ọ suseru t'unu mee; unu emee ya!"

⁵⁶ Ejo egu ono edzuleruphu alí ono; Joséfu eworu ulo ono, e doru nri ono tushashia; reshilaha ndu Íjiputu nri; ke l'ejo-egu ono ajawa madzu eze l'alí Íjiputu gbaa mgburumburu. ⁵⁷ Iphe bu mbakeshi abyajé Íjiputu okpata Joséfu nri; ke l'ejo-egu ono ajawa madzu eze l'iphe bu mgboko mgburumburu.

42

Unwu Jekopu eje Íjiputu okpata nri

¹ Jekopu anu le nri no le Íjiputu; bya aji unwu iya ege ọ du be ephe nodu; chiru enya yeru onwephe ege ono? ² Wo ephe: "Le ya nukwaru le nri no le Íjiputu. Unu jekwa eke ono je akpata nri; k'ophu egu te egbushidu ephe."

³ To du iya bu; unwana Joséfu ephe iri atugbua jeshia okpata nri le Íjiputu. ⁴ Obenu le Jekopu te kwedu te Benjaminu, bu nwunne Joséfu tsoru ephe; ke l'ootsu egvu l'iphe e-me iya. ⁵ To du iya bu; unwu Izurelu etsoru le ndu jeru okpata nri; ke l'ejo-egu ono rukwaruphu alí Kénanu.

⁶ Ya ndono; yo buru Joséfu bu govano ndu Íjiputu; buru iya ereje ndu alí ono nri. To du iya bu; unwana iya phe ono erua bya ebyishi ikpere; puaru iya ifu l'alí. ⁷ Joséfu aphulephu unwana iya ono; hubewaphu ephe ama; melahaa l'e to madu ephe; kfulahaaru ephe ntanwu ntanwu; ji ephe eke ephe shi?

Ephe asu iya l'ephe shikwa alí Kénanu abya okpata nri.

⁸ O bu oswi-okfu le Joséfu hubekotaru unwana iya ono ama; obenu l'ephebedua ta hubehedu iya ama. ⁹ To du iya bu; Joséfu abya anyata nrọ ono, ọ rọjeru l'ehu ephe ono; su ephe: "L'ephe bu ndu ngge. L'iphe, ephe byaru bu t'ephe maru eke, a tuzoru eh u l'alí-a!"

¹⁰ Ephe asu iya: "Onye nwe mu nu; wawakwa; l'ọ kwa nri be ephebe ndu ozi ngu byaru akpata. ¹¹ L'ọ kwa nna lanu be mukotaru ephe. L'ephebe ndu ozi ngu bukwa ndu ire-lanu; l'ephe ta bukwa ndu ngge."

¹² Joséfu asu ephe: "L'ọ ejo-ire! L'iphe ephe byaru bu t'ephe maru eke, a tuzoru eh u l'alí-a!"

¹³ Ephe asu iya: "L'ephebe ndu ozi ngu dukwa iri l'ebo shi le nna lanu l'alí Kénanu. Onye ke nwata be yele nna ephe no l'ufu; onye lanu be ta anohedu nu."

¹⁴ Joséfu asu ephe: "L'ọ bu iphe ono, ya kfuru ono be unu bu; mbu l'unu bu ndu ngge! ¹⁵ Qwaa ege ee-shi maru ire unu ndo-ọ: O -burua le Fero no-ọ ndzu ege ọ no iya; be unu ta aladu l'e ba bu le nwanna unu ke nwata phu b'e dutaru bya l'eke-a. ¹⁶ Iphe unu e-me bu t'unu zi onye lanu l'ime unu t'ọ je eduta nwanna unu ono; unu be ndu ophu l'unu ha be a-nodukota le mkporo. Oo ya bu; t'e shi ege ono; maru me iphe, unu ekfu; ? ọ bua oswi-okfu. Teke e t'ọ -dudu; Fero -nodu-a ndzu ege-a, ọ nonu iya-a be unu bukwa ndu ngge l'oswiya." ¹⁷ Yo chita ephe je eye le mkporo; ephe anọ abali eto.

* **41:51** 41:51 Iphe "Manase" bu bu "o-meru-t'a-zahaa". † **41:52** 41:52 Iphe "ifuremu" bu bu "nwa omi".

¹⁸ Yo be mboku k'eto; Jósefu asu ephe: "Unu -mewa iphe-a, ya abya ekfukfu-a be ndzu e-dzukwa-a unu; kebe ye Jósefu bukwa onye atsu Nchileke egvu. ¹⁹ O -buru l'unu bu ndu ire-lanu l'oswiya; t'onye lanu l'unu nodu le mkporo l'eke-a; te ndu ophu wota nri wolaaru ndibe unu ophu egu eme l'ufu. ²⁰ Obenu le nwanna unu ke nwata ono be unu dutafuje dutaru iya l'eke-a. Teke unu meru iya ege ono; ya amaru l'unu bu ndu ire-lanu; haa t'e b'e egbushi unu." Ephe ekweta; ²¹ kfulahaaru onwephe: "L'o kwa iphe ephe meru nwanna ephe be aanu ephe aphu iya ege-a. L'ephe phuru egbe aphu, o guru kpua ephe teke ono, o shi aruo t'e dobe iya ndzu ono; ophu ephe angaduru iya nchi. L'o kwa iphe ono kparu iphe ephe eje egbe iphe-ehuka-a ntanu-a."

²² Rúbenu asu ephe: "?Ya te kfuduru unu t'e b'o du iphe unu e-me nwata ono; unu te yeru iya onu? Nta-a be ochi iya nonu ephe l'ishi." ²³ Ephe ta ma le Jósefu anu iphe ephe ekfu; keshinu ophu o nweru onye atu-nweru iya iphe ephe ekfu.

²⁴ Jósefu eshi l'eke ephe no lufu je awata ora ekwa; metsua laphutashia azu bya ekfuru yeru ephe odo. Yo su t'a kpufiata Simiyonu; kee ya egbu l'ifu ephe l'eke ono.

²⁵ Jósefu abya asu t'e yejishiaru ephe nri l'eda ephe; yephukotar u ephe okpoga ephe azu l'eda ephe; a nu ephe nri, ephe e-ri l'uzo. E megetsulephu ege ono, o kfuru ono; ²⁶ ephe apatsuaru eda nri ephe ono doo l'eli nkakfu-igara ephe; tugba; yo buru ephe alala.

²⁷ Ephe erua l'eke ephe no-zitaru k'aradu; onye lanu l'ime ephe abya atoshia eda iya te ya hata nri nu nkakfu-igara iya; okpoga iya anoduwa l'onu eda ono. ²⁸ Yo su unwunne iya ndu ophu: "Inhi; me okpoga iya b'e gbe yephukwaru iya azu! Owaa ya l'eda iya l'eke-a!"

Meji atofu ephe; ehu anmalahaa ephe anmanma. Ephe asu onwephe: "?Bu egbe ngunu be Nchileke meru ephe ege-a?"

²⁹ Ephe alaruta Kénanu; bya atuko iphemiphe obule, meru nu kporu nna ephe; mbu Jékopu; su iya: ³⁰ "L'onye bu ishi l'ali ono be kfukwaru ephe ntanwu ntanwu; mee ephe l'o bu ndu byaru ngge l'ali ephe. ³¹ Obenu l'ephe kfukwaru iya l'ephe kwa ndu ire-lanu; l'ephe ta bukwa ndu ngge. ³² L'ephe dukwa unwoke iri l'ebo shi le nna lanu. Onye lanu ta nohedu; onye ke nwata be ye le nna ephe no l'ufu le Kénanu.

³³ "Ya ndono; onye ishi ono, achi ndu ali ono asu: 'L'ege ya e-shi maru me ayi bu ndu ire-lanu bu t'ayi haa onye lanu l'ayi te ye le iya nodu l'eke ono; ayibe ndu ophu ewota nri wolaaru ndibe ayi, egu eme. ³⁴ Qlobu t'ayi dutakwaru iya nwanna ayi ke nshih phu. Oo ya bu; ya amaru l'ayi ta budu ndu byaru ngge; l'ayi bu-a ndu ire-lanu l'oswiya. Teke ono; ya eduru unwunne ayi ophu nu ayi; ayi ejelahawaru ege du ayi mma l'ali ono.' "

³⁵ L'ephe wataru otoshi eda ephe ono; be ephe phutsuaru ekpa okpoga ephe l'ime eda ephe ono. Egvu egude ephe; gudekwaphu nna ephe. ³⁶ Nna ephe; mbu Jékopu asu ephe: "Nta-a be unu emewa t'unu nagee ya unwu iya. Jósefu ta nohedu; Simiyonu ta nohe; nta-a be unu emefua t'unu natafua ya Bénjaminu. E to nwehedu eke ya shiru iya nta-a, o dukwaduru iya le ntse."

³⁷ Rúbenu asu nna iya: "O -buru le ya te edulataduru ngu Bénjaminu; gbulephu unwegirima ke yebe Rúbenu; ephe ebo-o. Ye iya Bénjaminu l'eka; ya e-dulataru ngu iya-a."

³⁸ Obenu le Jékopu suru: "Wawa; nwa mu; Bénjaminu te tsodu unu; kele unwunne iya nwuhawaru; nta-a buwa-a yebedua nwenkinyi iya. O -nweru iphe meru iya nu l'uzo; buwa iphe unu eme bu te ya gude ishi-ewo iya-a gua aphu laa maa."

43

Unwunna Jósefu; du Bénjaminu eje Ijiputu

¹ Ya ndono; ejo-egu ono te kwe ekwekwe l'ali Kénanu. ² Ndibe Jékopu erigelephu nri ono, ephe shi le Ijiputu wolata ono; Jékopu asu unwu iya t'ephe la azu le Ijiputu je azutafuaru ephe nri!

³ Júda asu iya: "Le nwoke ono nmakwaru ephe okwa nmashia ya ike: l'e te ekwekwa t'ephe phu iya odo; m'o -buru l'ephe le nwanna ephe ono ta ayidu." ⁴ Wo iya: "I -kwe t'ephe le Bénjaminu yiru; be ephe e-jekwa-a je akpata ngu nri obu. ⁵ O -buru l'i ti kwedu; be ephe te ejakwa; kele nwoke ono nmakwaru ephe okwa nmashia ya ike: l'e te ekwekwa t'ephe phu iya odo; m'o -buru l'ephe le nwanna ephe ono ta ayidu."

⁶ Ízurelu aji ephe: "?Nanu ege o du; be unu kfulahaaru nwoke ono l'unu nweru nwanna odo; shi ege ono wolataru iya egbe iphe-ehuka owaa?"

⁷ Ephe asu: "L'o kwa nwoke ono jlahaaru ephe njikponu; l'akpa ephe ishi ehu ephe; me ke ndibe ephe. O jiru ephe: 'Me nna ayi; ?o nokwadu-a ndzu? Me ayi nwefuaru

nwunne odo?' Ayi ekwelephu l'eyekotaru iya onu l'iphe ooji. ?O nweru teke ayi maru l'oo-su t'ayi duta nwanna ayi obu byatashia eke ono?"

⁸ Ya ndono; Júda asu Ízuru; mbu nna iya: "T'ọ haa tẹ yele nwata ono yiru; ege epehe a-tugbu nta-a jeshia; k'ophu nggubedua; yebedua; me unwu epehe a-waru; t'egu be egbushi epehe. ⁹ Mbēdua, bu Júda asuberu ngu ndzu mu l'ishi nwata ono. O -buru le mu te dulataduru ngu iya; taa mu uta iya jeye le gbururu.

¹⁰ "Ndege ayi te eshi keshinu ono noduta eke-a; mgbē nta-a be ayi ge ejewa nu gbe latawanu ugbo ebo."

¹¹ To du iya bu; nna epehe ono; mbu Ízuru asu epehe: "O -buru l'ọ bu ege ono; be ee-mefutaje iya; bukwa iya bu t'unu wotatsua iphe katsua mma l'iphe, a kotaru l'alí-a ye l'eda, unu a-nu nwoke ono. Unu gude nwa manu bamu; nwa manu-engu; etse; meuru; akpuru pisutasho; me akpuru alumondu. ¹² Unu egude okpoga, ha l'ọ bu ophu unu gudehawa ugbo labu; k'ophu unu a-du ike nu-phu epehe okpoga ono azu; mbu okpoga ono, e yetsuaru unu l'onu eda unu ono; ke l'o nweru ike buru l'ephe te elebezidu enya mee ya.

¹³ "Unu duta nwanna unu obu; tugbua jekfu nwoke obu nta-a! ¹⁴ Te Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike mee t'imiko unu du nwoke ono t'o kwe t'unu le Simiyonu; me Benjaminu jiko yiru lata. A bya le mbēdua; o -buru l'ọo ume-nwa; t'o menua mu."

¹⁵ To du iya bu; epehe abya egwota iphe ono, epehe a-nu Joséfu ono; bya ewota okpoga, ha l'ọ bu ophu epehe gudehewa ugbo labu; bya eduta Benjaminu; yo buru epehe oje Ijiputu. Epehe erua bya evudo Joséfu l'ifu. ¹⁶ Joséfu aphulephu Benjaminu l'eke epehe l'ia yi; su nwozi ọlo iya: "T'o duta ndu ono je nk'ia." Wo iya: "T'o gbua anu gude meuru epehe ke nri; ke l'ephe l'ia e-riko nri l'eswe."

¹⁷ Nwoke ono abya emee ege ono, Joséfu kfuru iya ono; duta epehe lashia ke Joséfu. ¹⁸ E dutalephu epehe je edobe l'ulo Joséfu ono; egvu abya epehe l'ehu. Epehe arilaha l'iphe, kparu iphe e dutaru epehe dobe l'eke ono bu k'okpoga phu, e yekwaziru epehe azu l'eda epehe le mboku k'ivuzo phu; l'ephe mawaru l'iphe, oome t'o mee bu t'o shi ege ono tso epehe ọgu lu-gbua epehe t'ephe buru ohu iya; kputakota nkakfu-igara epehe nworu.

¹⁹ Ya ndono; epehe ejekfu nwozi Joséfu ono l'onu ọlo ono; su iya: ²⁰ "Byiko nna; l'ugbiya ophu l'ephe byajeru okpata nri phu; ²¹ be epehe ruru eke epehe a-radu; bya atohaa ekpa epehe; phu l'okpoga, epehe gudetsua kpata nri be notsua l'onu ekpa epehe; to gbe nweudu ophu e wofuru m'ọo afu. Le nta-a be epehe wolatakotakwaru iya unu." ²² Wo iya: "L'ephe gudekwaphu okpoga odo, epehe e-gude kpatafua nri. L'ephe ta makwa onye yekwaziru epehe okpoga ono azu l'ekpa."

²³ Onye ọru Joséfu ono asu epehe: "Unu noduru nwandoo; unu ba atsushi egvu! O bu Nchileke unu; mbu Nchileke ke nna unu be yeshiru unu okpoga ono l'eda unu; ke l'okpoga unu l'ogiya ophu be bu yebedua nataru iya." To du iya bu; yo je atufuta Simiyonu; duta iya jekfube epehe.

²⁴ Onye ozi ono eduta epehe je edobe l'ulo Joséfu; bya ekee epehe mini; epehe akwo okpa; bya anu nkakfu-igara epehe nri. ²⁵ Epehe abya akwakobe iphe ono, epehe gude, epehe a-nu Joséfu ono; mbu iphe, epehe a-nu iya teke o lataru l'eswe; ke l'ephe nuru l'ọ bu l'eke ono be epehe e-ri nri.

²⁶ Joséfu alatalephu; epehe abya egworu iphe ono, epehe guderu iya ono nu iya; bya efooru iya ifu l'alí. ²⁷ Yo ji epehe ege epehe du; jikwaphu epehe ege nna epehe du; mbu nwoke ogurenya ono, epehe kfuru iya okfu iya ono? "O nokwadia ndzu?"

²⁸ Epehe asu iya: "L'o nwozi iya ono; mbu nna epehe nokwa-a ndzu; ehu adu iya mma." Epehe abya efokwaaru iya phu ifu l'alí odo.

²⁹ Yo bya apalia enya phua Benjaminu; onye ophu bu nwunne iya l'epho. Yo ji epehe: "Bu nwunne unu ke nwata, unu shi ekfuru iya obu ndo-o?" Yo bya asu Benjaminu: "Nwa mu; te Nchileke meuru ngu eze-iphe-oma!" ³⁰ Imiko nwunne iya ono adu iya l'ọ phuru iya. Joséfu alufu-kebe; jeshia ocho eke o-nodu raa ekwa. Yo bya abahu l'ime mkpura iya je anodu raa ekwa.

³¹ Yo metsua bya aswaa ifu; lufuta; kpade onwiya; su t'e gwofutaru epehe nri.

³² E doberu Joséfu nri nk'ia iche; doberu unwanne iya nk'ephe iche; bya edoberu ndu Ijiputu, no l'eke ono nk'ephe iche; ke l'oduje ndu Ijiputu oyi t'ephe le ndu Hibuuru rigbabe nri. ³³ Ndu ono b'e doru; epehe aghaaruu Joséfu ifu; noo l'ege epehe bu ogurenya. Epehe shi l'okpara noo jeye l'onye ophu katsukpo oburu nwata. Yo dukota epehe biribiri. ³⁴ A bya eshi le teburu ke Joséfu keuru epehe nri; oke iya ke Benjaminu aka ke ndu ophu ugbo ise. Epehe etsoru Joséfu ria; ngua; tee eswa.

44

A lɔ-guderu Bénjaminu

¹ Ya ndono; Jófěfú asú onye ejeru iya ozi l'ulo: "T'ò yejishiaru ndu ono nri l'èda ɛphe; yetabe l'iya phú ege ɛphe e-gudeghe." ² Wo iya: "T'ò wota okoro mkpòla-òcha kẹ yebe Jófěfú ye l'ònu ɛda onye kẹ nwata; m̄kwaphu okpoga, o gude bya òkpata nri." Yò bya emee ya ɛge ono, Jófěfú kfuru iya ono.

³ Yo be l'ònma-ɛwa utsu echile iya; a bya edube ndu ono; ɛphe alashia; ɛphe lẹ nkakfú-ìgara ɛphe. ⁴ ɛphe eshilephu lẹ mkpùkpu ono tɔgbua; ɔle ɛ to nwedua ɛge ɛphe jeburu; Jófěfú asú nwozi iya ono: "Tsopyabe ndu ono nta-a nta-a. Teke i gbakfuru ɛphe; nggu aji ɛphe: "ʔEge ɔ dɔ be ɛphe gbe gude ɛjò iphe k̄f̄ua ɔgwò ɔhuma, e meru ɛphe? ⁵ ʔ Tò bɔdu okoro, nnajiufu iya anguje mini ndò-ò; mbù okoro oogudeje aphú ɛnya-labú? Iphe ono, unu meru ono b̄kwa ishi iphe, dɔ ɛji b'ò bú!"

⁶ Onye ozi ono abya agbakfú ɛphe; bya ewotalephu iphe ono, Jófěfú ziru iya ono k̄fuaru ɛphe. ⁷ ɛphe asú iya: "Onye nwe mu nù; ʔnanù ɛge ɔ dɔ be iikfú ɛge ono? Tẹ n̄jò gbakwa ɛgbudu; l'òo ɛphebeda, bú ndu ozi ngu e-je ome ɛgbe iphe onanu! ⁸ Mkpòla-òcha, ɛphe phùtsuaru l'èda ɛphe l'iche ɛphe shiru lẹ Kėnanu wolaru unu. ʔNanù ege ɛphe e-gbe bya eshi l'ulo nnajiufu ngu zita mkpòla-ododo iya; m'ò kwanù mkpòla-òcha iya? ⁹ ʔ -b̄ru l'a ch̄ru iphe ono; yo nweru ɛphebe ndu ozi ngu-a onye, a ch̄-vuru iya l'èka; t'ishi onye ɔbu lakwaa ya; ɛphebe ndu ɔphu l'èphe ha aghòo obu nggube onye nwe mu nù."

¹⁰ Yò sù ɛphe: "L'ò dɔ mma; t'ò dɔ ɛge ono, ɛphe kfuru iya ono. Ọlobu l'òo onye a ph̄ru, gude iya nù be a-b̄ru iya ohu; unu be ndu ɔphu l'unu ha ta d̄du iphe eeme unu."

¹¹ Onyenon̄u abya apazitawaphu ɛda iya ɛgwegwa ono; t̄haa ya. ¹² Onye ozi ono abya awata iya a ch̄ocho. Yo shi l'èda k'onye ɔphu kak̄ta ɔbu ɔguren̄ya ch̄o ya jeye l'èda k'onye ɔphu kak̄ta ɔ bú nwata. Yo rua l'èda kẹ Bénjaminu; je ap̄ua okoro ono l'èke ono. ¹³ Ya ndono; ɛphe eworu uwe ɛphe lajashia; bya apaa ivu ɛphe tukobetsua nkakfú-ìgara ɛphe l'òkpurukpu-azú; yò b̄ru ɛphe ọla azú lẹ mkpùkpu ono.

¹⁴ Teke Júda yeke unwunne iya rutaru be Jófěfú n̄dukwadua l'ulo. ɛphe abya adashia ya kp̄urumu kp̄urumu l'ifu. ¹⁵ Jófěfú aji ɛphe ɛge ɔ dɔ be ɛphe meru ɛgbe iphe onanu? Wo ɛphe: "ʔUnu ta amad̄ lẹ nwoke, dɔ l'ò bú yebedua aphuje ɛnya labú t̄o."

¹⁶ Júda asú: "ʔOnye nwe mu nù; ʔb̄ru ngunu be ɛphe makwaduru, ɛphe e-kfuru ngu nta-a? ʔB̄kwadu ngunu be ɛphe e-kfú? Nan̄kwadu ege ɛphe e-shi dofu onwephe? Nchileke meekwaru t'iphe, dɔ ɛji, ndu ozi ngu meru v̄o. Nta-a be ɛphe b̄akwa ohu nggube onye ishi; ɛphebeda; m̄e onye a ph̄ru okoro ono l'èka iya."

¹⁷ Jófěfú asú ɛphe: "T̄swekwa! Lẹ ya te emekwa iya ɛge ono. L'ò kwa onye ono, a ph̄ru okoro ono l'èka ono a-b̄ru iya ohu. Unubẹ ndu ɔphu; unu lakfu nna unu lẹ ch̄iruru lẹ werere."

¹⁸ Ya ndono; Júda ejekfube Jófěfú je asú iya: "Onye nwe mu nù; byiko; tẹ yebe nwozi ngu kfunuru yeru ngu. ʔ bú oswi-okfú lẹ nggu lẹ Fero ha. Ọlobu; byiko; t'èhu be egħukwa ngu egħughu l'èke ya n̄. ¹⁹ Onye nwe mu nù: "ʔ bú nggubedua be j̄ru ayibe ndu ozi ngu; ʔm̄e ayi nweru nna; m'ò bú nwunne nwoke?" ²⁰ Ayi asú ngu lẹ nna ayi n̄kwa-a; ɔle ɔ b̄wa nwoke ɔguren̄ya; l'ò nweru nwata nwoke, a m̄uru iya lẹ nka. Nwunne nwata ono be nw̄uhwarunu; yò b̄warua yebedua nk̄inyi iya be ph̄oduru nù lẹ ndu ɔphu shi l'èpho nne iya; nna iya eyekwanuru iya obu nshinu.

²¹ "Tò dɔ iya bú; nggu abya asú ayibe ndu ozi ngu t'ayi dutaru ngu nwata ono l'èke-a t'ì ph̄. ²² Ayi asú nggube onye nwe mu nù lẹ nwata ono te egbeshijekwa egbeshi l'èke nna iya n̄; l'ò -gbeshi be nna iya a-hakwa ishi. ²³ Obenu l'ì s̄ru ayibe ndu ozi ngu: 'L'ò -b̄ru lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono te etsodu ayi b̄a be ayi ta aph̄hekwa ngu ɔdo.' ²⁴ L'ayi ruru ufu be ayi jeru je ek̄fuaru nwozi ngu, bú iya bú nna ayi ɛge nggube onye nwe mu nù kfuru.

²⁵ "Onye ozi ngu ono, bú iya bú nna ayi asú ayi: 'T'ayi tɔgbua je az̄ufua nri ɔdo!'

²⁶ Ayi asú iya l'ayi te ejekwa; a ḡfukwa lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono tso ayi; kẹ l'ayi ta ad̄du ike ɔphu nwoke ono; l'èbe ab̄ lẹ nwanna ayi kẹ nwata ono tso ayi.

²⁷ "Onye ozi ngu ono, bú iya bú nna ayi asú ayi: 'L'ayi marua lẹ nyee ya m̄taru iya unwegirima unwoke labú. ²⁸ Onye lanù be ya ta ph̄hedu; ya asú lẹ ya mawaru l'ò bú anu-ɛgu-ɛgbudu be f̄o-gburu iya nù. Keshinu teke ono be ya ta ph̄kwa iya. ²⁹ Wo ayi: L'ò -b̄ru l'ayi dutafuaru onye ɔwaa tɔgbua; o -nweru iphe meru iya nù b̄nu iya bú l'unu mewartu tẹ ya gude ishi ɛwo; ḡua aph̄ laa.'

³⁰ "ʔo ya bú; ɔ -b̄ru lẹ nwata ono te etsodu ayi laa; lakfu nwozi ngu ono, bú iya bú nna ayi ono; mb̄; ɔ -b̄ru lẹ nna ayi ono, ndz̄u iya yeke kẹ nwata ono b̄wa iphe

lanu ono; ³¹ -phu ayi; ayi le nwata ono ta yi lata; be oo-hakwa ishi. Iphe o bu aburu l'oo ayibedua be meru t'o gude nggumaphu laa le nka. ³² Mube nwozi ngu, bu Jüda be kwekwaru nna mu ukwa l'e to dudu iphe e-me nwata-a. Mu suru iya: 'L'o -buru le mu te edulataduru iya eya; t'o taa mu uta iya gbururu jeye le gbururu.'

³³ "Oo ya bu; byiko te mube nwozi ngu nodunu l'eke-a buru ngu ohu l'ozori nwata ono; te nwata ono tsoruru unwunna mu ndu ophu la. ³⁴ ?Nanukpoo ege mu e-me lakfu nna mu; le mu le nwata ono ebe ayi? Byiko be emekwa te mu phu egbe aphu owaa a-byakfuta nna mu ege-a!"

45

Jósefu eme t'unwunna iya maru onye ya bu

¹ Ya ndono; Jósefu ta duhe ike kpade onwiya l'eke ndu, ejeru iya ozi no; yo chia mkpu; su t'e mee t'onnyemone obule lufu iya l'ifu. Ephe awufu; to nwehe onye yeke iya nokwadu l'eke ono. O bu teke b'o meru t'unwunna iya maru onye ya bu. ² Yo wata ekwa; rashia ya ike; k'ophu bu le ndu Ijiputu nuru iya; ndibe Fero anukwaa ya phu.

³ Jósefu asu unwunna iya ono: "L'o kwa yebedua bu Jósefu! Nna iya; ?o nokwaduna ndu?" Yo kpoo unwunna iya ono okfu; ke l'egvu gudekotaru ephe.

⁴ Jósefu abya asu ephe t'ephe kpíríta iya ntse. Ephe ekwe bya akpíríta. Yo su ephe: "L'o kwa yebedua bu nwanna unu phu; mbu Jósefu ono, unu reru ndu Ijiputu ono."

⁵ Wo ephe: "Unu ba awakwa obu; ophu unu 'atakwa onwunu uta; k'erere, unu reru iya. Ke l'o kwa ege ee-shi t'a dzoo ndiphe ndu kparu iphe Nchileke zifuru iya te ya vuru unu uzo bya. ⁶ Owaa kwewa afa ebo, ejo-egu-a mewaru l'alí-a. Lime afa ise ophu abya nu b'e to nwekwa onye emebe iphe l'alí; k'ophu o buru k'akpata iya. ⁷ O bu Nchileke zifuru yebe Jósefu te ya vuru unu uzo bya; k'ophu ya e-me t'eri unu phodu le mgboko; mekwaaphu t'unu le ndu eri unu du l'igwe wafu.

⁸ "Oo ya bu; l'e to bukwa unubedua be ziru iya te ya bya eke-a; o kwa Nchileke. O bu Nchileke ono meru iya; ya anodu onodu nna Fero; mee ya; ya aburu ishi l'ufu eze; bukwaru iya phu l'alí Ijiputu l'o ha. ⁹ Nta-a bukwa t'unu tgbua egwegwa je ekfuru nna iya: 'Le nwatibe iya; mbu Jósefu suru le Nchileke mewaru yebe Jósefu onye ishi ndu Ijiputu kparamkamu. T'o byalékwaphu nta-a lakfuta iya; t'e b'o jekwa okpo ukfu! ¹⁰ Eke oo-buru bu le Góshenu eke yebedua yeke unwu iya; me unwu nwanwa iya e-bunyabe iya ebunyabe; mbu jeye l'aturu iya; eswi iya; mewaru iphemiphe obule, unu nweru enweru l'o ha. ¹¹ I -nodu le Góshenu be ya e-leta ngu enya; ke l'ejo-egu-a, byaru nu-a e-mefukwaa afa ise nta-a. Odumeka be yebedua; ndibe iya; me iphemiphe obule, bu nk'ia be egu e-gbukwa.'

¹² "Unubedua l'onwunu jeye le nwunne iya; mbu Bénjaminu gudewa enya unu ele l'o bu yebedua, bu Jósefu gedegede ekfu okfu-a anu unu. ¹³ Unu kooru nna iya k'egbe ugu, a kwaberu yebe Jósefu le Ijiputu; me k'iphemiphe obule, unu phukotaru l'onwunu. Unu dutakwa nna iya bya eke-a egwegwa!"

¹⁴ Yo bya agbakua nwunne iya; mbu Bénjaminu eka l'olu; wata ora ekwa. Bénjaminu arukotakwa iya phu; wata ekwa nk'ia. ¹⁵ Jósefu abya anmakota unwanna iya ono akpa l'ephe ha; l'arakwaphu ekwa. E metsua yeke unwanna iya ono abya akoo ako.

¹⁶ Nzi abya erua ke Fero le unwunne Jósefu be byaru nu; ehu atsoo Fero yeke ndu ozi iya l'ephe ha ena. ¹⁷ Fero asu Jósefu: "T'o kfuru unwanna iya phe t'ephe gwoo ivu ephe doo l'eli elu ephe; la Kénanu; ¹⁸ je eduta nna ephe; me ndibe ephe kparamkamu gude bya. Ya a-nu ephe alí Ijiputu eke ophu kakota mma; k'ophu ephe e-buru iya l'eriji ephe. ¹⁹ Kfuru ephe t'ephe pata ugbo-inya ndu Ijiputu gude je achita unwegirima ephe; unyomu ephe; me nna ephe bya. ²⁰ T'ephe ba yokwa oshi ege ephe e-me iphe, ephe a-ha l'ufu; ke l'iphe, bu alí, katsukpo mma le Ijiputu a-buru nk'ephe."

²¹ To du iya bu; unwu Izurelu abya emee ege ono, Fero kfuru ono. Jósefu abya anu ephe ugbo-inya ege ono, Fero kfuru ono; bya anukwaphu ephe nri, ephe e-ri l'ije ephe ono. ²² Yo bya anukota ephe uwe ophungu iche l'iche. Bénjaminu b'o nuru ukporo mkpola-ocha iri l'ise; owaa uwe, du iche iche uzo ise. ²³ Iphe o nuru t'a nu nna iya bu: nkakfu-igara iri, e dojishiru iphe katsukpo mma le Ijiputu edoji; me nne nkakfu-igara iri, e dojikotaru witu; buredi; mewaru iphe odo, nna iya a-nodu eri l'uzo teke oo-nodu abya. ²⁴ E metsua; yo iya edube unwanna iya ono; ephe alashia. Yo su ephe t'ephe ba aswokwa uswo l'esu-uzo.

²⁵ To du iya bu; ephe egbeshi le Ijiputu; yo buru ephe ola ke nna ephe; mbu Jékopu l'alí Kénanu. ²⁶ Ephe erua je asu nna ephe: "Le Jósefu nokwa ndu! L'o kwa iya bu onye ishi ndu Ijiputu mgburumgburu." Yo tee Jékopu ukfu; to kweta l'o bu oswi-okfu

bę ęphe ekfu. ²⁷ Obenu l'ęphe bya akokotaru iya iphe, Józęfu kfushiru; yę phųlephu ųgbo-inya, Józęfu nųru t'e gude pata iya; woru ume zų; meji alatashia ya l'oru iya. ²⁸ ızurelu asų: "Ya kwetawaru le nwa iya; mbų Józęfu nękwadua ndzų. Ya e-je aphų iya; tęmanu ya anwųhude."

46

Jękopu ala ıziputu

¹ Ya ndono; ızurelu abya egwokoo iphemiphe ębule, o nweru tųgbua. Yo rua Besheba bya egwooru Nchileke kę nna iya, bų Ȁyizaku eja.

² Nchileke abya eshi l'aphų kfuru yeru ızurelu l'ęnyashi ono; sų iya: "Jękopu! Jękopu!"

Yę za iya. ³ Nchileke asų iya: "L'ę kwa yębe Nchileke bų Nchileke kę nna ngu. Ba atsųkwa egvu ęla ıziputu; kęle ya e-me ngu t'ı bųru mba, ha nshinu l'ęke ono. ⁴ Ya e-duru ngu je ıziputu ono; dulatakwa ngu phų azų. ę bų Józęfu a-nę swiru ngu teke ıi-nwųhu."

⁵ Ya ndono; Jękopu egbeshi le Besheba; yę bųru iya atųgbu. ųnwu ızurelu eduta nna ęphe ono, bų iya bų Jękopu ye l'ųgbo-inya ono, Fero nųru t'e gude pata iya ono. ęphe edutakwaphu ųnwu ęphe; mę unyomu ęphe ye l'ųgbo-inya ono; yę bųru iya ęphe. ⁶ ęphe erutakota elu ęphe; mę iphemiphe ębule, ęphe setaru l'alı Kęnanu. Jękopu yęle ųnwu iya kpamųkpamu ekpolihu; yę bųru ęphe ęla ıziputu. ⁷ O dutaru ųnwu iya: ndu kę unwoke; mę ųnwu nwanwa iya ndu k'unwoke; duta ndu k'unwanyi; mę ųnwu nwanwa iya ndu k'unwanyi; tųko iphe bų iphe, shi l'eri iya; ruta; yę bųru ęphe ęla ıziputu.

⁸ Owaa ųnwu ızurelu,
bų iya bų Jękopu;
mę iphe bų iphe,
shi l'eri iya, tso iya la ıziputu:
Rúbęnu, bų ękpara iya.

⁹ ųnwu Rúbęnu bų:
Hanęku; Palu; Hęzuręnu;
mę Kami.

¹⁰ ųnwu kę Sımiyęnu bų:
Jimuwęlu; Jaminu; Ohadu;
mę Jakinu; Zoharu;
mę Shęlu, bų nwatibe
nwanyi kę Kęnanu.

¹¹ ųnwu kę Lıvayi bų:
Geshęnu; Kohatu;
mę Merari.

¹² ųnwu kę Jıda bų:
Eru; Onanu; Shela;
Pęrezu; mę Zera.
Eru yęle Onanu;
bę nwųhuhawaru
le Kęnanu.
ųnwu Pęrezu bų:
Hęzuręnu; ęwaa Hamulu.

¹³ ųnwu kę ısaka bų:
Tola; Puwa; Jashubu;
ęwaa Shimuręnu.

¹⁴ ųnwu kę Zębulęnu bų:
Seredu; Elęnu; mę Jahulelu.

¹⁵ Ndu ono l'ęphe ha bųkota ųnwu, Lii mųshiru Jękopu le Padanu-Ȁramu; a gųfukwa nwatibe iya kę nwanyi, bų iya Dayina. ųnwegirima iya ono l'ęphe ha: unwoke l'unwanyi bų iphe ęphe kpakęru dų bų ųkporo madzų l'ųmadzų iri l'ęto.

¹⁶ ųnwu kę Gądu bų:
Zefęnu; Hagi; Shuni;
Ezubęnu; Ȁri;
Arodi; mę Areli.

¹⁷ ųnwu kę Ȁsha bų:

Imuna; Ishiva; Ishivi;
 owaa Beríya.
 Nwunne ephe ke nwaníyí bú Séra.
 Ünwu ke Beraya abúru:
 Heba; me Milikiyelú.

¹⁸ Ndu ono bukota unwu, Zilipa mutaru Jékópu. Zilipa bú nwaníyí ono, Lébanu duru yeru nwatibe iya ke nwaníyí; mbú Lii l'ulo t'ò búru iya ohu ono. Iphe ephe kpakóru dú bú umadzu iri l'ishingu.

¹⁹ Ünwu ke Rechelu,
 bú nyee Jékópu bú:
 Jósefu yele Bénjaminu.

²⁰ Jósefu nó le Íjiputu múta
 Manáse; me Ifuremu.
 Nwaníyí, múru Jósefu unwegirima ono
 bú Asenatu, bú nwatibe Pótifera.
 Pótifera bú onye agwajeru ndu Onu iphe.

²¹ Ünwu ke Bénjaminu bú:
 Béla; Beka; Ashibelu;
 Gera; Námanu; Ehi;
 Roshí; Mupimu;
 Hupimu; me Arudu.

²² Ndu ono l'ephe ha bú unwu, Rechelu mutaru Jékópu. Iphe ephe kpakóru dú bú umadzu iri l'eno.

²³ Nwatibe ke Dánu bú Hushimu.

²⁴ Ünwu ke Náfutali bú:
 Jazelu; Guni;
 Jeza; owaa Shilemu.

²⁵ Ndu ono bú unwegirima, Biliha mutaru Jékópu. Biliha bú nwaníyí ono, Lébanu duru yeru nwatibe iya ke nwaníyí; mbú Rechelu l'ulo t'ò búru iya ohu ono. Iphe ephe kpakóru dú bú umadzu esaa.

²⁶ Iphe ephe kpakóru dú mbú ndu tsoru Jékópu laa Íjiputu bú ukporo umadzu eto l'umadzu ishingú; mbú ndu be unwu iya; a gufukwa unyomu unwu iya phe. ²⁷ A - gúkobe iya umadzu labú ono, a mutaru Jósefu le Íjiputu ono be iphe ephe kpakóru dú; mbú ndibe Jékópu, larú Íjiputu bú ukporo umadzu eto l'umadzu iri.

²⁸ Tò dú iya bú; Jékópu abya eyefu Júda t'o vuru úzo je eduta Jósefu t'ò bya ekoshi ephe eke e shi eje Góshenu. Ephe erulephu alí Góshenu; ²⁹ Jósefu abya ewota ugbo-ínya iya mee ya ege oo-dú t'ò gude iya je ephe ndzuta. Yo rua je atú nna iya ono gbirimu; rúkua ya éka; wata ékwa; raa ékwa ono ogologo.

³⁰ Ízurélu asú Jósefu: "Té ya nwuhwaru nta-a; keshinu ophu ya gudewa enya iya phú l'í nokwadia ndzú!"

³¹ Tò dú iya bú; Jósefu asú unwunna iya; me ndibe nna iya l'ephe ha: "Lé ya e-je ekfuru Fero l'unwunna iya; me ndibe nna iya, shi l'alí Kénanu be lakfutaakwaru iya nú. ³² Ya e-kfuru iya l'ephe bukwa ndu eche aturu; mbú l'ephe bú ndu azú elu; l'ephe chíkwa aturu ephe; me eswi ephe; me iphemiphe obule, ephe nweru enweru l'ò ha."
³³ Wo ephe: "Ò -buru le Fero kuru unu; jí unu iphe bú éka-oru unu; ³⁴ unu súkwa iya l'unubé ndu ozi iya shikwaru le dedeedeé butaru ndu azú elu; ege nna unu oche phe shihawa buru. Ono kwa ege ee-shi; e kwe t'unu buru le Góshenu; kele ndu eche aturu adjekwa ndu Íjiputu ashí."

47

¹ Jósefu abya ejekfu Fero je asú iya: "Lé nna iya yele unwunne iya; aturu ephe; eswi ephe; me l'iphemiphe obule, ephe nweru enweru be shiakwa Kénanu byaruta Góshenu." ² Yò bya afota unwunne iya ono umadzu ise gude jekfu Fero.

³ Fero abya aji ephe iphe bú éka-oru ephe.

Ephe asú iya: "L'ephebe ndu ozi iya bukwa ndu eche aturu. L'ò kwa ege ono be nna ephe oche phe cheru iya." ⁴ Ephe asúkwa iya phú: "L'ephe byaru t'ephe butota l'èke-a; ke l'ejo-egu, eme l'alí Kénanu ta dúdu k'ekfukfu; k'ophu bú l'è to nwedú éke aturu ndu ozi ngu a-kpajé nri. Oo ya be ephe ekfu; sú byiko t'í haaru t'ephebe ndu ozi ngu buru le Góshenu."

⁵ Fero asú Jósefu: "Lé nna ngu; me unwunne ngu byakfutaakwaru ngu. ⁶ Alí Íjiputu bú nggu b'ò nó l'éka. Hata éke kagee mma l'alí-a nú nna ngu yele unwunne ngu t'ephe

buru. Woru alí Góshenu nù ephe t'ephe buru. O -bùru l'o nweru ndu ophu, i maru l'ephe ha, ike-ozí dù; nggu eye ephe t'ephe chejeru iya elu nk'ia."

⁷ Tò dù iya bù; Jósèfu abya eduru nna iya; mbù Jékòpu jekfu Fero. Jékòpu abya agòoru Fero ònu. ⁸ Fero ají iya afa ole, o nòwaru.

⁹ Jékòpu asù iya "L'ò kwadua ùkporo afa ishingú l'afa iri bẹ ya nòwaru; òle o bùlephu iphe-èhuka l'ò ha; k'òphu bù l'oo-se tẹ ya ba anò-ruhe ege nna iya oche phe nò-ruru."

¹⁰ Jékòpu abya agòoru Fero ònu òdo; lùfushia.

¹¹ Tò dù iya bù; Jósèfu abya emee tẹ nna iya; mẹ ùnwunna iya phẹ buru lẹ Íjiputu. Yò nù ephe alí Íjiputu, eke kagee mma t'ephe buru, bù iya bù alí Ramesesu, bù ege Fero sùru t'o mee ya. ¹² Jósèfu l'anù ndu ono nri l'ephe ha; bù iya bù nna iya; mẹ ùnwunna iya; mẹ iphe bù ndibe nna iya l'ephe ha. Oonoduje anù ephe nri l'ège ùnwegirima ephe ha.

Jósèfu yeke ejo-egu ono

¹³ Nri agvùkòta l'alí ono gbaa mgburumburu; kẹ l'egu ono kpòru eka. Alí Íjiputu mẹ alí Kénanu ajiko gbajòshihu; l'okfu ejo-egu ono. ¹⁴ Ndu Íjiputu; ephe lẹ ndu Kénanu atùko okpoga, ephe nweru kpafòkòta lẹ nri l'èka Jósèfu. Jósèfu evuta okpoga ono je akùbe l'ùlo Fero. ¹⁵ Okpoga onyemonye obule agvùlephu; ndu Íjiputu abyakfutashia Jósèfu bya asù iya: "T'ò nù ephe nri! O -dùdu bẹ ephe a-nwùshihukwa; kẹ l'okpoga ephe gvùakwaru lẹ nri."

¹⁶ Jósèfu asù ephe: "O -bùru l'okpoga ephe gvùwaru; t'ephe kpùtajeru iya elu ephe l'ugwo nri, ya a-nù ephe." ¹⁷ Tsube teke ono; ephe akpùtalahaaru iya elu ephe; mbù ìnya ephe; aturu; egbu; eswi; mẹ nkakfu-ìgara ephe. Yòo natajẹ ephe elu ephe; nù ephe nri òzori iya. Yò bùru ege ono b'o gude zua ephe afa ophu.

¹⁸ Afa ono agvùlephu; ephe abyakfuta iya l'afa ophu tso iya nù bya asù iya: "L'ẹ to nwekwa iphe ephe edomiru nggube onye nwe-ephe edomi. Lẹ keshinu ophu okpoga ephe gvùru; elu ephe abùkotawaru nke ngu; b'ẹ tó duhekwa iphe ephe tókfu eka, ee-gudeje akfù nggube nnajiufu ugwo; a gufu epheredua l'onwèphe; mẹ alí ephe." ¹⁹ Wo iya: "O dù l'oo-kwe t'ephe bùru kpurupyata; epheredua; mẹ alí ephe? L'iphe, ephe ekfu bù t'o wota epheredua; mẹ alí ephe gude kfua ugwo nri ono; t'alí ephe bùwaruru kẹ Fero; epheredua aburu iya ohu. Yò nù ephe iphe t'ephe mebe l'alí tẹ ndzù dzuaru ephe; k'òphu alí-a ta adabuduru ochobo."

²⁰ Tò dù iya bù; ndu Íjiputu l'ephe ha erekota alí ephe; kẹ l'egu ono ta bùdu iphe e gude ònu ekfu ekfukfu. Jósèfu azùkòta iphe, bù alí, nọ lẹ Íjiputu l'ò ha; yò bùru kẹ Fero. ²¹ Jósèfu emee ndu Íjiputu l'ephe ha; ephe aburu ohu. ²² Alí ndu ophu ẹ tó zùdu nwenkinyi bù alí ndu achijeru ndiphe eja; kẹ l'ò bù Fero anuje ephe nri. Nri ono, Fero anuje ephe ono edzujekwanuru ephe. Yò bùru iya meru iphe ephe te eredu alí nk'ephe.

²³ Jósèfu asù ephe: "Lẹ keshinu ophu ya zùwaru unu; zua alí unu nù Fero; owaa iphe, unu e-gude mebe l'alí. ²⁴ Teke unu kpatajeru iphe ono; unu ekee ya ụzo ise; nù Fero ụzo lanù. Ụzo eno ophu bẹ unu e-shi l'eri nri; shi iya l'anù ndibe unu; mẹ ùnwegirima unu nri; shikwa iya phù wofu ophu unu e-dobe akù."

²⁵ Ephe asù iya: "L'ò dzòwaru ephe ndzù! Byiko; t'ò dùnu nggùbe onye nwe-ephe mma t'ephe bùru ohu Fero."

²⁶ Jósèfu abya atụa ya; yò bùru ekemu l'alí Íjiputu. Ekemu ono bẹ vukwa irè jeye ntanù-a; mbù ekemu ono, a turu sù l'uzi lanù l'uzo ise l'iphe a kpataru l'okfu a-bùjeru kẹ Fero. O bùphu alí ndu achijeru òha eja nwenkinyi bẹ ta bùdu alí kẹ Fero.

²⁷ Ya ndono; ndu Ízurèlu abya eburu Góshenu lẹ Íjiputu. Ephe eburu l'èke ono nweru eku; nòdu iya zùshia; bya aka l'igwe.

²⁸ Jékòpu ebua lẹ Íjiputu afa iri l'èsa; teke o gbaru ùkporo afa èsaa l'afa èsaa. ²⁹ Yò gbadelephu Ízurèlu l'anwùhu; yo kua nwatibe iya; mbù Jósèfu; sù iya: "O -bùru lẹ ya nò ngu-a l'obu l'oswiya; gude nù iya eka l'ùtakfu; riaru iya angu l'ẹ tii lidu iya l'alí Íjiputu.

³⁰ L'ji-patachia ya je elia l'èke e liru nna iya oche phe."

Jósèfu asù iya l'ò bùlephu ege ono, o kfuru iya ono bù ege ya e-me iya.

³¹ Yò sù iya t'ò riaru iya angu l'oo-me iya-a. Jósèfu abya eriaru ya eya. Ízurèlu abya efoo ifu l'oshi-azẹe ya; baaru Nchileke eja.

48

Jékòpu agòru Manáse yeke Ifuremu onu

¹ Yo be ujiku lanù; a bya ezia Jósèfu lẹ nna iya bẹ ehu ta dùdu mma. Yo duta ùnwegirima iya ephe ebo, bù iya bù Manáse; mẹ Ifuremu; yò bùru ephe ejeje. ² Ephe

erua; e je ezia Jékòpu lẹ nwatibe iya; mbụ Jósèfù bẹ byakwaru iya ajiji. Yo keshia ẹhu gbeshi bya anòdu l'oshi-azẹe ya.

³ Jékòpu asụ Jósèfù:

“Lẹ Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
byakfutaru yebe Jékòpu lẹ Luzu
l'alì Kénanu; bya agọoru iya ọnu l'ẹke ono;

⁴ sụ iya: ‘Lẹ ya e-me iya tẹ ya zụa azụzu;
ya ha l'igwe.

Lẹ ya e-me iya tẹ ya bụru
mba k'ẹka iya; nụ iya alì-a
t'ọ bụru òkè-iphe ndu eri iya
jeye lẹ tutu yoyo.’

⁵ “Ụnwegirima labụ ono,

ọ mụtaru lẹ Íjiputu tẹmanu ya abyadẹ ono;
bụ iya bụ Ífuremu mẹ Manásẹ
bẹ ya guwaru yeru ụnwu
kẹ yẹbe Jékòpu.

Ífuremu yẹle Manásẹ bụwa
ụnwu iya ẹge ono, Rúbenu;
mẹ Símiyọnu bụ iya ono.

⁶ Ọ bụ ndu ọphu aa-mụtaru ngu nta-a
tsobe ndu ọwaa a-bụru ụnwu ngu.

Òkè-alì, ẹphe a-hata bẹ e-shi l'ẹka
unwunne ẹphe ono, bụ iya bụ
Ífuremu; mẹ Manásẹ.

⁷ Ọ bụ lẹ ya shi Padanu alata;

bẹ ụmuruku mụru iya;
kẹle Rechelu nahuru iya nwụhu
lẹ Kénanu l'ẹphe nọkwaduru l'ụzo
lẹ mgboro Efuratu.

Ya eworu iya lia l'iku ụzo ono,
eeshi eje Efuratu ono,
bụ iya bụ Bétulehemu.”

⁸ Ízurelụ aphulephu ụnwu Jósèfù ono; ji iya: “?Bụ ndu ole ndọ-ọ?”

⁹ Jósèfù asụ iya: “L'ọ kwa ụnwegirima, Nchileke nuru iya l'ẹke-a.”

Ízurelụ asụ iya t'ọ dutaru iya ẹphe tẹ ya gọoru ẹphe ọnu.

¹⁰ Teke ono bẹ nka lawaru Ízurelụ l'ẹnya; t'ọ phufuhe ụzo ọhuma. Jósèfù abya eduta ụnwegirima ono donyabe iya ntse; nna iya ono abya etsuta ẹphe ọnu; nmaa ẹphe akpa.

¹¹ Ízurelụ asụ Jósèfù: “Lẹ ya te shikwa arikwadu lẹ ya a-phụkwadu ngu ifu ọdo; Nchileke abya emewa nụ nta-a; ya egbe phufua ụnwu ngu yekobe iya.”

¹² Jósèfù abya edufuta ụnwegirima ono l'ụtakfu* Ízurelụ; bya efurita; wota ifu kpube l'alì; ¹³ bya esekputa ẹphe ẹbo; gude ẹphe ẹge ono machiari Ízurelụ. Ífuremu b'ọ sekpu l'ẹka-utara; nụ iya Ízurelụ l'ẹka-ibiyita. Manásẹ b'ọ sekpu l'ẹka-ibiyita; nụ iya Ízurelụ l'ẹka-utara. ¹⁴ Obenu lẹ teke Ízurelụ wataru ẹphe ọgoru ọnu; b'ọ kụ-swiberu ẹka iya akụ-sibe; woru ẹka-utara iya byibe Ífuremu, bụ onye kẹ nwata l'ishi; woru ẹka-ibiyita iya byibe Manásẹ, bụ ọkpara.

¹⁵ Yọ bya agọoru Jósèfù ọnu; sụ:

“Tẹ Nchileke ono, nna iya oche pẹ,

bụ iya bụ Ébirihamu;

mẹ Áyizaku tsoru ụzo iya ono;

mbụ Nchileke ono, shi keshinu

ya bụ nwata chee ya jeye ntanụ-a ono;

¹⁶ mẹ Ojosi-imigwe ono, dzọkotaru iya nụ

l'iphe, bụ iphe-ẹhuka ono, byaru iya nụ ono;

* **48:12** 48:12 L'okfu Hibururu bụ “ikpere” b'a kwata dee l'ẹka-a. Obenu l'okfu kẹ Ikwo bụ “l'ụtakfu” bẹ eeheje nwata. Iphe “ikpere” ono kwata bụru l'ome-l'alì kẹ ndu Hibururu bụ l'ọ bụwa amụpyabe bẹ Ízurelụ mụpyaberu unwunwa iya ono ẹphe ẹbo. Ẹ te egbe agbanwehedu iya agbanwe ọdo. Phụ iphe e gude chja Mbụ 24:2 ẹka l'azu.

gokwaru onu-oma nu unwegirima-a.
T'e kujekwa epha unwegirima-a laa l'epha
ke yebe Jékôpu yele ke nna iya ochephê,
bu Ébirihamu; me Áyizaku;
ephe azua inyinwuruku le mgboko-a."

¹⁷ Jófèfu aphùlephu le nna iya byiberu ífuremu eka-utara l'ishi; ehu adaa ya kôo. Yo je azu nna iya l'eka; te ya lofuta iya eka ono, o byiberu ífuremu l'ishi ono byibe iya l'ishi ke Manáse. ¹⁸ Jófèfu asu iya: "Wawakwa nna; o kwa onye ophu bu okpara ndo-o. O kwa yebedua be ii-byibe eka-utara l'ishi!"

¹⁹ Obenu le nna iya jikaru; su iya: "Nwa mu; ya marua. Ya marua. Oo-zu-a azuzu; buru mba k'eka iya; bya aha nshinu. Obenu le nwunne iya ke nwata a-ka iya; ege ono kwaphu be eri iya aburu igweligwe mba." ²⁰ Yo bya agooru ephe onu mboke ono; su:

"Ndu ízurelu l'e-gudeje epha
ngu ago onu; su:
"Tê Nchileke mekwaa ngu
t'i du l'o bu ífuremu yele Manáse.' "

Ya ndono; yo mee;

Ífuremu aka Manáse.

²¹ Ízurelu abya asu Jófèfu: "Le ya abyaakwa anwuhu; obule Nchileke e-swikwaru-a unu; dulaa unu azu l'ali nna unu. ²² Ya nwaru ngu okè-ali lanu t'i gude ka unwunne ngu phe. Ali ono be ya gude ogu-mbeke; me akfu luta l'eka ndu Amoru."

49

Jékôpu agoshiru unwu iya onu

- ¹ Ya ndono; Jékôpu abya ekua unwu iya; su ephe:
"Unu dzukobe te ya kooru unu iphe,
a-muru unu l'uzo l'ifu!
- ² Unu dzukoo; ngaberu iya nchi;
unube unwu yebe Jékôpu!
Unu ngaberu iya nchi;
yebe nna unu ízurelu!
- ³ Rúbènu; o bu nggu bu
okpara iya;
bya agburu-ike iya;
O bu nggu vu uzo kpo iya ifu;
koshi le ya bu nwoke.
O bu nggu be aa-kakota okwabe ugvu;
buru nggu a-kakota ike.
- ⁴ Keshinu ophu iitu akpara l'o bu utso;
b'e tji kahedu ndu ophu.
Ishi iya aburu le nggu le
nyee nna ngu zèru;
nggu eshi ege ono farua oshi-azee nna ngu.
- ⁵ Simiyonu; me Lívayi bu unwunne.
Ephe e-gudeje ogu-mbeke
l'eme iphe-kpaa.
- ⁶ Ya te etsokwa l'ejo idzu,
ephe achi; to nwe le
ya anoo l'eke ephe no;
ke l'ephe gude ehu-iwe gbushia ndiphe;
bushia oke-eswi
akwara-achi ke manu.
- ⁷ T'ehu-eghughu ephe ono
vukwaru mburonu;
ke l'ephe nwenukaru okpoma-oku.
T'okpoma-oku ephe ono
vukwaru mburonu;
ke l'ephe nwenukaru onwuu.
Ya a-chikashi ephe t'ephe
dzuru ali Jékôpu; dokashia ephe;

t'ephe dzuru alì Ízurelù kpamu.

- 8 Júda; unwunna ngu phe
 a-nòdu aja ngu ajaja.
 Ndu ohogu ngu;
 be ìi-pyitàje l'ekpiri.
 Unwunna ngu l'ephe ha
 a-nòdu ebyiru ngu ikpere l'alì.
- 9 Júda; ì bụ nwa agụ.*
 Nwa mu; ì shiwa l'èke
 ì gbushiru anụ lata.
 Nta-a b'ì byishiwaru ikpere l'ò bụ agụ.
 Ì zèwa l'òbu nne agụ;
 ?bụ onye ha kẹ t'ò kpatee ngu?
- 10 Júda ta abụ-buhudu
 eze abụ-buhu.
 Mgboro-eze ono
 te nwedu l'ò lufu ngu l'èka;
 gbururu jeye teke
 onye o kuru ishi l'èka
 a-bya.
 O -byalèphu be iphe bụ mbakeshi
 a-nòdu anụru iya okfu.
- 11 Oo-libeje nkakfù-ìgara iya
 l'oshi vayinu;
 Nwa nkakfù-ìgara iya ono;
 be oo-libeje l'oshi vayinu,
 katsukpo amìmi.
 Oo-gudeje mée saa uwe iya;
 gude mini akpuru vayinu
 ono, ekeje kfu ono l'asa
 uwe-eze iya.
- 12 Oo-ngútaje mée; enya achaa ya vji;
 yò ngua era eswi;
 eze acha iya pemu-pemu.
- 13 Zébulónu e-buru l'iku eze enyimu.
 Onu-enyimu iya a-buru odu ugbo-mini;
 Ókè-alì iya eje akpaa lè Sayidonu.
- 14 Ísaka bụ nkakfù-ìgara,
 shihuru ike.
 Ooze azè lè mgbaku
 èkpa-ivu labù.
- 15 Teke o phuru ège èke
 onoduje atùta ume dùta-be mma;
 mè ège alì iya dù-be ugvu;
 be oo-pata ivu-èra iya
 tukobe onwiya l'ukuvu;
 ghoo ohu; jelahaa ozi mkpo-nyi-enya.
- 16 Dánu a-nòduje ekpe ndu nk'ia ikpe,
 dù mma;
 l'ò bụ ndu ikfu ndu Ízurelù ndu ophu.
- 17 Dánu a-dù l'ò bụ agwò, nò l'iku ụzo;
 mbù l'ò bụ ogiji, nò l'iku ụzo, abuje:
 o -taa ìnya era l'ichirukfu;
 ìnya obu atufu onye agba iya nù.
- 18 Nggube Ojejoje;
 ya ele enya tii dzoo yèbe Jékòpu.
- 19 Gádu† be ndu o-lua-qlaa
 a-furu;
 Obenu l'ìi-chì ephe

* 49:9 49:9 Ógú 24:4; Àph 5:5. † 49:19 49:19 Iphe Gádu bụ bụ o-lua-qlaa.

agada-eru-alị.

²⁰ Ásha a-nọdu akọfuta nri,
dụ mma.

Nri, ọo-nọdu akọ bụ nri, atso ọna;
bụru nri, gbaru ndu eze.

²¹ Náfutali bụ ele, akfụ ọge ọ dụ iya.
Ọonoduje amụshi unwu, ama mma.

²² Jófesụ bụ oshi vayinu,
mịru akpuru wọkfuru awọkfuru.
Ọ bụ vayinu, gvuru l'iku mini
l'amị akpuru ntumatu;
Ekali iya abakahụ; tuko upho-mkpuma sweta.

²³ Ndu akfụ gude ọhu-eghughu
tso iya ọgu.

Ephe egude akfụ ono
ghanwua ya ọhu;

²⁴ Obenu l'akfụ iya shihulerua ike
ọge o shihuru iya;

okpu ọka iya eshihu ike.

Yọ bụru ike kẹ Ọkaribe
kẹ Jékọpu;

bẹ kparu iya nụ;

mbụ onye ono, bụ iya bụ onye

nche aturu; bụru iya bụ

oke mkpuma kẹ Ízurẹlu ono.

²⁵ Onye ike ono shi l'ẹka

bụ Nchileke kẹ nna nggube Jófesụ,

bụ onye eyejeru ngu ọka;

Mbụ onye ono,

bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike,

bụ iya agojeru ngu onu-oma.

Ooshije lẹ mini achichi

gọoru ngu onu; shi lẹ mini ime-alị;

gọoru ngu onu; shi l'elu;

mẹ nwa gọoru ngu onu.

²⁶ Onu ophu nna ngu gọru ngu

kakwa k'eze ugvu ndiche;

ka ukwa k'ugvu, shi l'oge ndiche.

T'iphe-oma ono l'ọ ha

bukwaru kẹ Jófesụ;

mbụ kẹ onye ono, a fofuru;

dobe iche l'ẹke unwunne iya phẹ nọ ono.

²⁷ Bénjaminu bụ ọjọ

nkuta-ọswa, ọgu egvu

akurepho kfurukfuru.

O -bee l'utsu; yọ taa anụ,

o gburu.

O -bee l'urenyashi;

yọ kee iphe, ọ lutaru l'ọgu."

²⁸ Ndu ono bukota ndu ikfu Ízurẹlu; ephe iri l'ẹbo. Iphe ono bukota iphe nna ephe kfuru nụ ephe teke ọogoru ephe onu. Iphe, bụ onyenọnu b'ọ goru onu, gbaru iya nụ nụ.

Anwụhu Jékọpu

²⁹ Ya ndono; yọ bya ekeeru ephe ekpe; sụ ephe: "Lẹ ya abyaakwa ọla-kfu ndiche iya phẹ. Unu likwa-a ya l'ẹke e liru nna iya l'ọgba, nọ l'alị Éfurọnu, bụ onye Hetu;

³⁰ mbụ ọgba ono, nọ l'alị Makupela l'iku Mamure lẹ Kénanu, bụ ẹke Ébirihamu zuru Éfurọnu onye Hetu yeke alị, tso iya nụ t'ọ bụru ẹke ee-lije odzu. ³¹ Ọ bụ l'ẹke ono b'e liru Ébirihamu yeke nyee ya; mbụ Séra; bụru l'ẹke ono b'e liru Áyizaku yeke nyee ya; mbụ Ribéka; bukwaruphu l'ẹke ono bẹ ya liru Lii. ³² Alị ono yeke ọgba ono, nọ iya nụ ono b'a zuru ndu Hetu."

³³ Jékòpu eketsuaru unwu iya ekpe ono; chíru òkpa dobe l'oshi azèe ya; tų-bua ume; lakfushia ndiche iya phẹ.

50

¹ Jósèfu abya atų nna iya ghirimu; bya etsuta iya onu; wata ekwa. ² Ya ndono; Jósèfu abya ezia ndu òkinta, ejeru iya ozi t'èphe kwakòbe odzu nna iya t'è b'o rehu. Èphe ekwe bya akwakòbe odzu ono. ³ Iphe ò nataru èphe bù ụkporo abalì èbo t'èphe gude kwakòbe odzu ono; kẹ l'ò kwanụ ège ono bẹ ònataje; t'è gude kwakòbe odzu.

Ndu Íjiputu akwaa ekwa iya ụkporo abalì èto l'abalì iri.

⁴ A ratsulephu ekwa iya ono; Jósèfu asụ ndu ozi Fero: “Ò -bųru lẹ ya nọ unu l'obu; unu kferu Fero ⁵ lẹ teke nna iya abya anwųhu b'ò sukwaru tẹ ya riaru iya angu lẹ ya e-je je eli-a ya l'ili, ò tųru doberu onwiya l'alì Kénanu. Ọo ya bų t'a haa ya tẹ ya je elia ya. Teke ya litsuaru iya; ya alata.”

⁶ Fero asụ iya: “T'ò jekwa je elia nna iya l'èke, ò sųru t'ò riaru iya angu l'oo-je je elia ya.”

⁷ Tọ ðų iya bų; Jósèfu atųgbua jeshia oli nna iya. Iphe, bų ndu, bų ishi l'oru Fero awų-tsoru iya. Ndu, bų ògurenya l'ufu eze; ndu, bų ògurenya l'alì Íjiputu; ⁸ ndibe Jósèfu kparamukpamu; unwunne iya; mẹ iphe bų ndu nna iya l'èphe ha awų-lihu tsoru Jósèfu; èphe ejeshia oli nna iya ono. Ọ bųphu unwegirima èphe; mẹ elu èphe bẹ èphe haru lẹ Góshenu. ⁹ Ugbò-inya; mẹ ndu l'agba ìnya; bẹ èphe l'iya yìkwaphu. Ọ bųlephu l'èphe zaru l'ìgwe je.

¹⁰ Èphe erua eke, eetsuje balì lẹ Atadu l'iku Ènyimu Jódanu; nọdu l'èke ono raa ekwa Jékòpu rashija ya ike. Jósèfu anọ l'èke ono abalì esaa; nọuru nna iya l'ùlo-èkwà. ¹¹ Ndu Kénanu, bu l'èke ono anọya ekwa-aphų, aara l'èke ono, eetsuje balì lẹ Atadu ono; sų: “Ọ kwa ekwa-anwųhu bẹ ndu Íjiputu akwa ège ono.” Ọo ya kparu iphe eekuje eke ono, nọ l'iku Jódanu ono “Èbẹlu-Mizaremu.”*

¹² Tọ ðų iya bų; unwu Jékòpu emee ège ono, ò sųru t'èphe mee ono; ¹³ pata odzu iya jeshia Kénanu je elia ya l'ogba, nọ l'ègu Makupela l'iku Mamure, bų èke Èbirihamu zųtaru Èfurọnu onye Hetu yeale alì, tso iya nų; t'ò bųru eke, ee-lije odzu.† ¹⁴ Jósèfu elitsua nna iya ono yele unwanna iya; mẹ iphe bų ndu ono, tso iya je oli odzu ono alashia azų lẹ Íjiputu.

Jósèfu aguru unwanna iya nvų

¹⁵ Unwanna Jósèfu abya aphų lẹ nna phẹ nwųhuwaru; bya asụ: “L'ò nwekwaru ège ọo-ðų; Jósèfu evukwaduru èjo iphe ono, èphe meru iya ono l'obu; bya kfiya èphe ụgwo iya.” ¹⁶ Tọ ðų iya bų; èphe abya ezia ozi t'è je ezia Jósèfu; sų iya: “L'ò nwekwaru ókwa, nna ngu nmaru b'ò nwųhuderu. ¹⁷ Ọ sųru t'ayi kferu ngu: “Lẹ yẹbedua, bų Jékòpu arọ ngu t'ì guaru unwanna ngu-a nvų l'iphe, ðų eji ono, èphe meru ngu ono; mẹ l'iphe bų eke, èphe meru ngu eji.”

“Nta-a bẹ èphe arọ ngu t'ì guaru èphe nvų l'iphe, ðų eji ono, èphe meru ngu ono; l'èphe bųkwa-a ndu ozi kẹ Nchileke kẹ nna ngu.” Ozi ono erua Jósèfu nchì; yọ wata ekwa.

¹⁸ Unwanna iya ono awų-kfuta iya; bya ebyishiru iya ikpere; sų iya: “L'èphe l'èphe ha bukotaakwa ohu ngu.”

¹⁹ Jósèfu asụ èphe: “Unu ba atsushi egvu; kẹ l'ẹ tọ bųdu iya bų Nchileke. ²⁰ Ọ bų oswi-okfu l'unu rjiru t'unu mee yẹbe Jósèfu èjo iphe; ọbu lẹ Nchileke meru t'ò bųru iphe-oma; k'ophu ee-shi ège ono dzọta ndu, ðų l'ìgwe, bųnu iya bų iphe-a, eme nta-a. ²¹ Ọo ya bų t'unu ba atsushi egvu. Ya a-nọdu anų-a unu nri; unu l'unwu unu.” Yo gude olu-odoo kferu yeru èphe; mee t'obu raa èphe alì.

Anwųhu Jósèfu

²² Jósèfu eburu lẹ Íjiputu yele ndibe nna iya. Iphe ò nọru bų ụkporo afa ise l'afa iri. ²³ Ọ nọ ndzų; phų unwunwa Ífuremu; nọdukwaphu ndzų; a mųshia unwegirima kẹ Makiru, bų nwatibe Manásẹ; yo hetatsua èphe.

²⁴ Ya ndono; Jósèfu asụ unwanna iya: “Lẹ ya abyaakwa anwųhu. Ole ya marua lẹ Nchileke e-yerua unu eka dufuta unu l'alì-a; dulala unu azų l'alì ono, o kweru Èbirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékòpu ụkwa iya; tsua ya etomu ono.” ²⁵ Jósèfu emee; unwu Ízuru lẹ eriaru iya nte lẹ Nchileke e-yeru-a èphe eka; t'èphe vuta odzu iya vulaa teke èphe a-nọdu ala.

* 50:11 50:11 Iphe Èbẹlu-Mizaremu bų bų “ekwa-anwųhu ndu Íjiputu”. † 50:13 50:13 Ndu 7:16.

²⁶ Tọ dọ iya bụ; Józefu anwụhu l'ọ nọsuaru ụkporo afa ise l'afa iri. Ẹphe abya akwakọbe iya; tee ya manụ banụ; kọya ya l'igbe-odzu dobe lẹ Ịjiputu.

Awufu

Ndu Íjiputu akpa ndu Ízurelu ẹhu

¹ Qwaa bu ẹpha unwu Ízurelu; ndu tso Jékọpu laa Íjiputu. Onyenonun bẹ chì ndibe nk'íya lashia ẹke ono. ² Rúbenu; Símiyọnu; Lívayi; Júda; ³ Ísaka; Zébulọnu; Bénjaminu; ⁴ Dánu; Náfutali; Gádu; mẹ Ásha. ⁵ Ndu bu o-shi-l'eri Jékọpu dọ ukporo madzọ ẹto l'umadzọ iri l'ẹphe ha. Jósefu nọhawa lẹ Íjiputu anọno.

⁶ Tọ dọ iya bú; Jósefu l'unwunne iya; mẹ ndu ogbo onanu l'ẹphe ha anwushihukota. ⁷ Obenu lẹ ndu Ízurelu nọlee l'azushi; bya abarahú l'ẹje. Ẹphe abya azọ kwatakpọ ha nshinu; k'ọphu ẹphe bya achiko alì ono dzuru.

⁸ Ya ndono; onye eze ọphungu, ẹ-ta madu kẹ Jósefu achilaha ndu Íjiputu. ⁹ Yọ sọ ndu alì iya: "Unu lenu lẹ ndu Ízurelu-a kaakwa ayi l'igwe; l'abyawa ayi ọka ike. ¹⁰ Unu byakwa t'ayi gude àkọ lepyabe ẹphe ẹnya; ọdumeka bẹ ẹphe a-kakwa l'igwe. Ọ -bọru l'a nọnyaaru; ọgu daa bẹ ẹphe e-tsokwaru ndu ọhogu ayi; tso ayi ọgu; shi ẹge ono haa alì-a wufu."

¹¹ Ya ndono; ndu Íjiputu abya afọ madzọ; mee ẹphe udumali; sọ t'ẹphe dzujeru ndu Ízurelu ozi mkpọ-nyi-ẹnya. Ẹphe bya akpọaru Fero mkpukpu Pyítomu; mẹ mkpukpu Ramesesu t'ọ bọru ẹke aa-kwakọbejeru Fero ẹku iya. ¹² Obenu l'ọ gbe abuje; a -ka ẹphe ọkpa ẹhu; ẹphe egbe ka azọzu; ka l'igwe; ji ẹkemeke ọbule. Ndu Íjiputu akabakpọoru ọtsu ndu Ízurelu egvu; ¹³ bya akabakpọoru ẹphe odzuru ozi mkpọ-nyi-ẹnya. ¹⁴ Ẹphe egude ozi mkpọ-nyi-ẹnya mee; ndzọ abọru ẹphe nggumaphu. Ẹphe akpabẹ ẹphe ozi l'ọyo búloku; mẹ l'ọdzo ẹja; mękwaphu ozi ẹgu. Ozi, ndu Íjiputu edzuru ẹphe abukotaru ozi mkpọ-nyi-ẹnya.

¹⁵ Eze ndu Íjiputu asọ unwanyi, eswije ndu Ízurelu ime, ẹpha ẹphe bú Shifura; mẹ Puwa: ¹⁶ "Teke unu a-nọdu eswi unwanyi Ízurelu ime; unu lejee ẹnya; phú iphe ẹphe mọru. Ọ -bọru nwoke; unu egbua ya. Teke ọ bú nwanyi; unu ahaa ya t'ọ nọdu ndzú!" ¹⁷ Obenu l'unwanyi ono, eswi ime ono atọ Nchileke egvu; k'ọphu ẹphe ta adujedu ike ome iphe ono, eze ndu Íjiputu ziru ẹphe ono. Ẹphe ahajẹ unwegirima unwoke; t'ẹphe nọdu ndzú. ¹⁸ Ya ndono; eze ndu Íjiputu abya ekukobe unwanyi ono, eswije ime ono; sọ ẹphe: "?Nanú ẹge ọ dọ bẹ unu eme ẹge-a? ?Nanú ẹge ọ dọ bẹ unu ahajẹ unwegirima unwoke; t'ẹphe nọdu ndzú?"

¹⁹ Unwanyi ono, eswije ime ono asọ Fero l'unwanyi Híburu ta dukwa l'ọ bú unwanyi Íjiputu. L'ẹphe shihukwaru ike; k'ọphu bú lẹ tẹmanu tẹ unwanyi, eswi ime ruta; bẹ ẹphe gbe zedawa nọ.

²⁰ Nchileke emeeru unwanyi ono, eswi ime ono iphe-ọma; ndu kẹ Ízurelu abya azọ; kabaaru l'igwe. ²¹ Nchileke egude kẹ l'unwanyi ono, eswi ime ono atọ iya egvu; mee ẹphe; ẹphe abya amutatsua nwa nk'ẹphe.

²² Ya ndono; Fero abya atọaru ndu nk'íya l'ẹphe ha ekemu; sọ: "Ọ -bọru lẹ ndu Híburu mọru nwa; ọ -bọru nwoke; t'e jeje je echee ya lẹ Ẹnyimu Náyílú! Ọ -bọru nwanyi; t'a haa ya t'ọ nọdu ndzú!"

2

Amọmu Mosisu

¹ Ya ndono; nwoke, shi l'ọnu-ọlo Lívayi abya alọ nwanyi, shikwaphu l'ọnu-ọlo Lívayi. ² Nwanyi ono abya atọta ime; mọ nwata nwoke. Yọ phulephu lẹ nwata ono ama mma nshinu; hee ya l'edomi ọnwa ẹto. ³ A nọnyaa; tọ duhẹ ike domikota iya. Yọ bya egbuta ẹji; kpaaru iya nkata; bya echia ya ọra mbeke. Yo kuta nwata ono ye lẹ nkata ono; pata je edobe l'iku Ẹnyimu Náyílú ẹke ẹji zeru ezeze. ⁴ Nwunne Mosisu kẹ nwanyi eje evudo ote-ẹnya t'ọ maru iphe, e-eme nwata ono.

⁵ Ya ndono; nwatibe Fero kẹ nwanyi ejeshia ọghu ẹhu lẹ Ẹnyimu Náyílú ono. Yeje unwu-mgbọko, ejeru iya ozi ayíru eje l'iku ẹnyimu ono. Yọ phọ nkata ono l'ẹke ọ nọ l'ime ẹji ono; zi nwamgbọko, bú ohu iya t'ọ je wotaeduru iya ẹya. ⁶ Yo kpuhaa ya; bya aphọ nwata ono. Nwata ono l'ara ẹkwa; imiko iya egude iya. Yọ sọ: "Ọ kwa nwatibe onye Híburu ndọ-ọ!"

⁷ Nwunne nwata ono kẹ nwanyi asọ nwatibe Fero ono: "?Tẹ ya jewaru je ekuaru ngu nwanyi Híburu, e-heru ngu nwata ono tọ?"

⁸ Yò sù iya t'ò je. Nwamgbòko onò atùgbua je ekua nne nwata onò. ⁹ Nwatile Fero onò asù nne nwata onò t'ò kuta nwata onò je ehéfutaru iya; lẹ ya a-kfù ya-a ùgwò. Ya ndono; nwanyi onò ekuta nwata onò je ehelaha. ¹⁰ Nwata onò evutalephu; yò duta iya dulaaru nwatile Fero; yò búrù nwa iya. Yò gù ya Mòsisu; kẹ l'ò sùrù l'ò nwata, ya gùtaru lẹ mini.

Mòsisu agba ala Mídiya

¹¹ Ya ndono; yò be ujiku lanù lẹ Mòsisu vufutawaru; yò jeshia ẹke ndu nk'ia nọ l'ẹke onò, ẹphe eje ozi mkpò-nyi-ẹnya onò. Yò phà onye Íjiputu ẹke oochi onye Híburu iphe, bụ onye lanù lẹ ndu nk'ia. ¹² Yò chíkàa ẹnya; chíkàa ẹnya; t'ò dù onye ọ phuru. Yò gbua onye Íjiputu onò; kpota eja kpochia ya. ¹³ Yò be echile iya; yò tùgbua ọdò je aphà ndu Híburu ùmadzu labù ẹke ẹphe alù ọgù. Yò jí onye ọphù achọ okfù: “?Nanù ẹge ọ dù bẹ iichi onye Híburu ibe ngu iphe?”

¹⁴ Onye onanu asù iya: “?Bù onye meru ngu onye ishi; mẹ onye ikpe l'ẹke ẹphe nọ? ? T'i mewa t'i gbua ya ẹge i gburu onye Íjiputu phù?” Ya ndono; Mòsisu atsulaha egvu; rí; sù: “Iphe-a, ya meru-a b'e gbe madzuwaru nù.”

¹⁵ Fero anùlephu iphe onò; melaha tẹ ya gbua Mòsisu. Obenu lẹ Mòsisu gbalaru l'ufu Fero; gbaru lasha alì ndu Mídiya je eburu. Yò rua je adùgaru anọdu l'iku wẹlu. ¹⁶ Yò nweru onye agwajeru ndu Mídiya iphe, m̀taru ùnwu-mgbòko ẹsaa. Ùnwu-mgbòko onò abya lẹ wẹlu onò okuta mini ye l'iphe eeyejeru anù mini tẹ aturu nna ẹphe ngua. ¹⁷ Yò nweru ndu ọdò, eche aturu, byaru bya achífù ẹphe. Ya ndono; Mòsisu egbeshi je eyetaru ẹphe ẹka; kuta mini doberu aturu ẹphe.

¹⁸ Ùnwu-mgbòko onò alatalephu; nna ẹphe; mbù Ruwẹlu; ajì ẹphe: “?Nanù ẹge ọ dù bẹ unu latakeberu ẹgwegwa ẹge-a ntanù?”

¹⁹ Ẹphe asù iya l'ò nweru nwoke Íjiputu, nafutaru ẹphe l'ẹka ndu eche aturu ndu ọphù; bya esetakwaphu mini doberu aturu ẹphe; t'ò ngua.

²⁰ Yò jí ùnwada iya onò: “?Nanù onye ọphù? ?Bù ngunu kparu iphe unu paru iya haa? Unu je ekua ya t'ò bya eria nri.”

²¹ Mòsisu ekweta tẹ yele nwoke onò e-buru. Yò duta nwatile iya ọphù eeku Zipora kee Mòsisu; yò luru. ²² Zipora abya amataru Mòsisu nwata nwoke. Mòsisu agua ya Geshomu; kele Mòsisu sùru: “Ya bụ mbyamumbya l'alì ndu ọhodo.”

²³ A nonyaa; eze ndu Íjiputu anwuhu. Ndu Ízurẹlu anọdu l'ude; l'echi mkpu; l'ara t'e yeru ẹphe ẹka l'iphe-ehuka, ẹphe eje k'abubu onò, ẹphe bụ ohu onò. Ekwa onò, ẹphe ara onò abya erua Nchileke nchì. ²⁴ Nchileke anù aphù onò, ẹphe agù onò; bya anyata ndzù, ẹphe lẹ Èbirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékọpu gbaru. ²⁵ Nchileke abya aghaa ẹnya; lee ndu Ízurẹlu; rílahaa ọriri ẹhu ẹphe.

3

Mòsisu yẹle ọku, enwu l'iru nwoshi

¹ Ya ndono; Mòsisu l'ẹche aturu Jeturo, bụ nna nyee ya, bukwa iya phù bụ onye agwajeru ndu Mídiya iphe. Yò be ujiku lanù; Mòsisu achíta aturu onò jeshia ẹke, teru ẹnya l'echi-ẹgu. Yò bya ejerua l'ugvu Hórebu, bụ iya bụ ugwu Nchileke. ² Yò nọdu l'ẹke onò; ojosi Ojejoje egude ire-ọku, enwu l'iru nwoshi hee ya l'ifu. Mòsisu aphà l'ọku onò enwu l'iru nwoshi onò; obenu l'ẹ to kedu iya ekeke. ³ Mòsisu asù tẹ ya jeedu je aphù iphe ọwaa, dù biribiri, eme nù-a; tẹ ya maeduru iphe, meru iphe, ọku onò te ekedu nwoshi onò ekeke.

⁴ Ojejoje aphulephu l'ò kpìritawaru ntse tẹ ya phù iphe onò; Nchileke eshi l'iru onò kua ya: “Mòsisu! Mòsisu!”

Mòsisu aza iya; sù iya: “L'ò kwa iya ndọ-ọ.”

⁵ Nchileke asù iya: “Ba akpìritahékwa ntse ọdò! Yefu akpọkpa ngu; kẹ l'ẹke onò, iivudo onò bụ alì, dù nsọ.” ⁶ Yò sùkwaphu Mòsisu: “Ọo yẹbedua bụ Nchileke kẹ nna ngu; búrù Nchileke kẹ Èbirihamu; búrù Nchileke kẹ Áyizaku; bukwaruphu Nchileke kẹ Jékọpu.” Mòsisu a-nù l'ia phù; wohaa ifu; kẹ l'ọotsu egvu ole Nchileke ẹnya.

⁷ Ojejoje asù iya: “Lẹ ya phùwaru iphe-ehuka, ndu nk'ia eje lẹ Íjiputu. Ya nùwaru mkpu, ẹphe echi; sù t'a dzọfuta ẹphe l'eka ndu udumalì. Iphe-ehuka, ẹphe eje bẹ ruwaru iya l'ẹhu. ⁸ Ọo ya bụ; lẹ ya byawaru tẹ ya nafuta ẹphe l'ẹka ndu Íjiputu; duru ẹphe lasha l'alì, dù mma; ha nshinu; bya aburu alì-ọtsu ndu Kénanu; mẹ kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Amọru; kẹ ndu Pérezu; kẹ ndu Hevu; mẹ kẹ ndu Jebusu. ⁹ Nta-a bẹ mkpu, ndu Ízurẹlu echi ruwaru iya nchì. Ya aphùwa ẹge ndu Íjiputu gude akpa ẹphe ehù. ¹⁰ Nta-a bẹ ya ezi ngu t'i jekfube Fero je edufuta ndu nk'ia, bụ ndu Ízurẹlu lẹ Íjiputu!”

¹¹ Obenu lẹ Mósísu sùru Nchileke: “?Bụ onye bẹ ya bụ k’oje ọkpofu Fero l’ifu; dufuta ndu Ízurẹlu lẹ Íjiputu?”

¹² Nchileke asụ iya: “Ya e-swíru ngu-a eswíru. Odo bụ l’owaa a-buru iphe-ọhubama, ii-gude maru l’oo yẹbedua ziru ngu: I -dufutałephu ndu ono lẹ Íjiputu bẹ unu a-baru yẹbe Nchileke ẹja l’ugvu-a.”

¹³ Mósísu asụ Nchileke: “Ọ -bụkwanuru lẹ ya jekfuberu ndu Ízurẹlu je asụ ẹphe: ‘Lẹ Nchileke kẹ nna ẹphe zikwaru iya tẹ ya byakfuta ẹphe.’ Ẹphe -jikwanu iya ẹpha ngu; ?bụ ngunu bẹ ya e-kfuru ẹphe?”

¹⁴ Nchileke asụ Mósísu: “YA BỤ ONYE YA BỤ. Iphe, ii-kfuru ndu Ízurẹlu bụ: ‘L’oo YĒBEDUA bẹ ziru ngu t’i byakfuta ẹphe.’ ”

¹⁵ Nchileke asụkwaphu Mósísu t’ọ sụ ndu Ízurẹlu: “L’oo Ojejoje,* bụ Nchileke kẹ nna unu pẹ; mbụ Nchileke kẹ Ẹbiríhamu; Nchileke kẹ Áyízaku; mẹ Nchileke kẹ Jékọpu; bẹ ziru ngu t’i byakfuta ẹphe. Ọ bụ ẹpha iya ndono gbururu jeye lẹ gbururu; buru ẹpha ono bẹ ee-gude maru iya tsube l’ogbo rua l’ogbo.

¹⁶ “Tugbua je ekukobe ndu bụ ọgurenya lẹ Ízurẹlu; sụ ẹphe lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna unu pẹ; mbụ Nchileke kẹ Ẹbiríhamu; mẹ kẹ Áyízaku; mẹ kẹ Jékọpu byakfutaru ngu bya asụ lẹ ya lewaru unu ẹnya; bya aphụ egbe iphe, eeme unu lẹ Íjiputu. ¹⁷ Ya kwewaru ụkwa lẹ ya e-dufuta unu l’iphe-ẹhuka, unu eje lẹ Íjiputu; duru unu je edobe l’ẹgiri alí ndu Kénanu; mẹ kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Amọru; kẹ ndu Pẹrezu; kẹ ndu Hevu; mẹ kẹ ndu Jebusu.

¹⁸ “Ndu bụ ọgurenya lẹ Ízurẹlu e-geberu ngu-a nchị. Ọo ya bụ lẹ nggubedua; mẹ ndu bụ ọgurenya a-yi jekfube eze ndu Íjiputu je asụ iya: ‘Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Híburu; bẹ byakfutakwaru unu. T’ọ hanụ unu t’unu jee ije ujiku ẹto lufu l’echi-ẹgu; je egwooru Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹja.’ ¹⁹ Ya makwaru-a l’eze ndu Íjiputu te ekwedu t’unu je; gbahaa l’e meru iya l’ẹka ike. ²⁰ Ọo ya bụ lẹ ya a-machị ẹka; gude iphe, dụ biribiri, ya e-me lẹ Íjiputu nua ẹphe chikfuu. Teke iphe ono -metsuaru bẹ oo-kwetaa haa unu t’unu la.

²¹ “Ya e-me tẹ ndu Ízurẹlu nọdu ndu Íjiputu l’obu; k’ọphu bụ; unu -ladẹlephu; t’unu ba agba ẹka. ²² Iphe, bụ nwanyi Ízurẹlu, nnonu a-rọta onye obutobu iya; m’ọ bụ nwanyi, bu l’ulo iya iphe, e meru lẹ mkpọla-ọcha; mẹ ọphu e meru lẹ mkpọla-ododo; mẹ uwe, unu e-ye unwegirima unu. Ọo ya bụ unu eshi ẹge ono gwoo iphe ndu Íjiputu gude la.”

4

Iphe-ọphulenyá, Mósísu e-meshi

¹ Mósísu asụ: “?Ọ -bụkwanuru l’ẹphe te kwetadu iphe, ya kfuru; m’ọ bụkwanu l’ẹphe te kwedu ngabẹru iya nchị; sụ l’ọ bụ ẹjo-ire; lẹ Ojejoje ta abyakfutadu iya-e?”

² Ojejoje aji iya: “?Bụ ngunu b’i gude l’ẹka ẹge ono?”

Yọ sụ iya l’ọ kwa mgboro.

³ Ojejoje asụ iya t’ọ tọgbo iya l’alí!

Yọ tọgbo iya. Yọ ghọo agwọ. Yọ ye ọkpa l’oso. ⁴ Ojejoje asụ iya: “Machia ẹka gude iya lẹ mgbodzu!” Mósísu abya amachia ẹka; zụ agwọ ono. Yọ ghọo; bya aburu mgboro ẹge o shi buru. ⁵ Ojejoje asụ iya l’iphe ono bụ k’ọphu ẹphe e-kweta lẹ Ojejoje, bụ iya bụ Nchileke kẹ nna ẹphe; mbụ Nchileke kẹ Ẹbiríhamu; Nchileke kẹ Áyízaku; mẹ Nchileke kẹ Jékọpu bẹ byakfutaru ngu nụ.

⁶ Ojejoje asụkwaphu Mósísu t’o nwua ẹka lẹ mkpuli uwe* iya! Mósísu abya enwua ya. T’o wofuta ẹka; bẹ ẹhu-labụ mewaru iya ẹka; yọ चाहुwa phorophoro.

⁷ Nchileke asụ iya: “Ngwaa; yepu ẹka ngu azụ lẹ mkpuli-ẹpho ngu!” Mósísu abya eyepu iya azụ. Yọ wofuta iya; ẹhu-labụ ono emishihuwa; ẹka iya adụkotawa iya ẹge ẹhu iya ibe iya ọphu dụ.

⁸ Ya ndono; Ojejoje asụ: “Ọ -buru l’ẹphe te kwetadu nke ngu; m’ọ kwanu l’ẹphe ta angabẹduru ngu nchị l’iphe-ọphulenyá kẹ mbụ phụ bẹ ẹphe e-kweta-a k’ẹbo-wa. ⁹ Ọbu; ọ -buru l’ẹphe te kwetadu; ọ -bụkwanuru l’ẹphe ta ngabẹduru ngu nchị l’iphe-ọphulenyá

* **3:15** 3:15 Ojejoje bụ ẹpha, Nchileke kuru onwíya. E -je iya edede lẹ Híburu bẹ iphe ee-de bụ YHWH. YHWH aburu akpuru okfu, ẹ ta gu-ghedu agughe. Yọ dụ l’ọ bụ ọphu aa-sụ l’iphe bụ “ọ-kọ-l’epha.” Ọ bụ ẹge ee-shi t’a agụ-je iya agụgụ; bẹ ndu ka iya amama bya edeshia akpuru okfu ndu ọphu e tsuru kpọngu kpọngu ye iya; yọ buru Yahuwe; k’ọphu aa-duje ike kpọo ya. Iphe, e deru iya lẹ Ikwo bụ Ojejoje, bụkwanu l’ọ bụ onye ẹ te nwedu teke o shi; to nwe teke ọ -nonyaa; tọo nọhe. * **4:6** 4:6 Iphe, eekfu okfu iya l’ẹka-a bụ mkpuli uwe iya ẹke ọphu kpuchíru iya ẹpho; k’ọphu ọ dụ ụdudu l’ọora ẹka l’ẹpha.

labu-wa; nggu eje ekuta mini lẹ Ẹnyimu Náyi; bya awúshi l'alí ọkponku. Mini ono, i kutaru l'enyimu ono a-gho mee l'alí l'ẹke ono."

¹⁰ Mósísu asú Ojejoje; "Nnajiufu; ya ta amakwa ege aasajẹ okfu. Tsubekpoo lẹ mbu byeye nta-a, iikfu eyeru yẹbe nwozi ngu-a bẹ ya bụlephu onye apa ire apapa; bya aburu onye atsu ntsu."

¹¹ Ojejoje asú iya: "Bụ onye meru ọnu madzụ? Bụ onye emeje madzụ t'oda nkichi; m'ọ bụ t'ọnu buri iya kpurukuduku? Bụ onye emeje madzụ t'ọ phụ ọzo; m'ọ bụ t'ọ tsu ishi? Tọ bụdu yẹbedua, bụ Ojejoje?" ¹² Ngwaa; je! Ya e-yetaru ngu-a ẹka t'i kfua okfu; zikwa ngu phụ iphe, ii-kfu."

¹³ Obenu lẹ Mósísu sùru iya: "Byiko; Onye nwe mu-nu; zia ya ru onye ọdo t'o je iya."

¹⁴ Ya ndono; ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke Mósísu nọ. Yọ sù Mósísu: "Nwunne ngu; mbu Ẹronu, bụ o-shi-l'eri Lívayi eghe-e? Ya makwarua lẹ Ẹronu maru ege eekfujẹ okfu. Ọ nọkwa l'uzo l'abya ngu ndzuta. Ọdo bụ l'ẹhu a-tso iya ẹna m'ọ -phua ngu. ¹⁵ Ii-kfujẹ yeru iya; karu iya iphe, oo-kfu. Ya a-nọdua eyeru unu ebo ẹka l'okfu okfu; l'ezijekwaphu unu iphe, unu e-meje. ¹⁶ Ọ bụ Ẹronu e-kfuchitajeru ngu l'ẹke ndu Ízurelu nọ. Ọ bụ iya a-buru ọnu ngu; nggubedua adu l'ọ bụ Nchileke l'ẹke, ọono. ¹⁷ Ọlobu t'i gude mgbọro-wa, i gude l'ẹka-wa; k'ophu ii-gude iya mee iphe-ophulenyanya ono."

Mósísu alaphu azu lẹ Íjiputu

¹⁸ Tọ dọ iya bụ; Mósísu abya ejekfu Jeturo, bụ nna nyee ya je asú iya t'ọ haa ya tẹ ya jekfu ndibe ephe Íjiputu je amaru; mę ephe nọ-kwadu-a ndzụ.

Jeturo ekweta; sù iya t'ọ tọkwa ẹhu.

¹⁹ Teke ono bẹ Ojejoje nọhawa l'alí Mídiya; sù Mósísu t'ọ tųgbua laphu azu lẹ Íjiputu; kẹ l'iphe bụ ndu ono, shi achọ ndzụ iya ono nwúshihukotawaru. ²⁰ Tọ dọ iya bụ; Mósísu abya eduta nyee ya; mę unwu iya; ephe enyikobe nkakfu-igara; yọ buri ephe ọla Íjiputu. Yo wota mgbọro Nchileke ono gude l'ẹka.

²¹ Ojejoje sù Mósísu: "Í-lalephu Íjiputu; chikokwa iphe, dọ biribiri ono, ya nuru ngu ike t'i mee l'ifu Fero ono mekota. Ole ya a-kpọ-chi iya ọkpoma akpọ-chi; k'ophu bụ l'ẹ too kwedu aha ndu Ízurelu t'ẹphe la. ²² Iphe, ii-kfuru Fero bụ l'ọo yẹbe Ojejoje sùru l'ọo Ízurelu bụ ọkpara iya. ²³ Ya kfuwaru ngu sù t'i haa ọkpara iya ono t'ọ la; k'ophu ọo-baru iya ẹja. Í-jika l'ẹ tị hadu iya t'ọ la bẹ ya e-gbukwa ọkpara nkengu."

²⁴ Ya ndono; yo rua l'uzo ẹke ephe raduru; Ojejoje abyakfuta Mósísu; melahaa tẹ ya gbua ya. ²⁵ Zipora ewota mkpuma, atsu nkọ; bya ebuta nwatibe iya akpapyi; denyi Mósísu l'ọkpa; sù iya lẹ nta-a bẹ ephe lụwaru l'ẹhu mee. ²⁶ Ya ndono; Ojejoje ahaa ya. Teke ono, Zipora sùru l'ẹphe lụwaru l'ẹhu mee ono bẹ iphe, ọoru ẹka bụ k'obu útsu phụ.

²⁷ Ojejoje asú Ẹronu t'ọ je Mósísu ndzuta l'echi-ẹgu. Tọ dọ iya bụ; Ẹronu agbakfu Mósísu l'ugvu Nchileke; je anmaa ya akpa. ²⁸ Mósísu abya akọkotaru Ẹronu iphemiphe ọbule, Ojejoje ziru iya t'ọ je ekfua; mękwaphu k'iphe-ophulenyanya ono, Nchileke sùru t'ọ meshia ono.

²⁹ Mósísu yele Ẹronu abya ekukota ndu bụ ọgurennya Ízurelu l'ẹphe ha; ³⁰ Ẹronu abya atuko iphemiphe ọbule ono, Ojejoje kfushiru Mósísu ono kfukotaru ephe. Yọ bya emee iphe-ophulenyanya ono l'ifu ndu Ízurelu; ³¹ ephe ekweta. Ephe anulephu lẹ Ojejoje akpa ishi ephe; mę l'ọ phụwaru iphe-ẹhuka, ephe eje; fuzita; baaru Nchileke ẹja.

5

¹ E metsua; Mósísu yele Ẹronu ejekfu Fero je asú iya: "Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu sùkwaru t'ọ haa ndibe iya t'ẹphe je agbaaru iya aji l'echi-ẹgu."

² Fero aji ephe: "Bụ onye bụ Ojejoje; k'ophu ya a-ngabẹru iya nchi; haa ndu Ízurelu t'ẹphe tųgbua? Ya ta makwa Ojejoje ono; ya ta aha ndu Ízurelu t'ẹphe tųgbua."

³ Ephe asú iya: "Nchileke ndu Híburu byakfutakwaru ephe. Hanua ephe t'ẹphe lufu l'echi-ẹgu jee ije abalí ẹto je agbaru Ojejoje, bụ Nchileke ephe ẹja. Ọdumeka bẹ oo-gudekwa o-me-l'ẹhu; m'ọ bụ ọgu gbushia ephe."

⁴ Obenu l'eze ndu Íjiputu kuru Mósísu yele Ẹronu; ji ephe: "Bụ ngunu kparu iphe unu jeru je achifuta ndu ono l'ozí ephe? Ngwaa; unu tųgbua laphu azu l'ozí unu!" ⁵ Yọ sùkwaphu ephe: "Unu lewaru! Nta-a bẹ ndu Ízurelu hawaa l'igwe; unu abya akpshilaha ephe ozi, ephe eje!"

⁶ O kwaphu mboku ono be Fero kuru ndu udumali; me ndu bu ishi l'ozu ndu Izurelu; su epehe: ⁷ "Unu ba anujehe ndu Izurelu eswa, epehe e-gudeje ayo eja! T'ephe jeje je achoo eswa chita l'onwephe! ⁸ Ole t'o bukwaru eja ole, epehe shi ayotajehawaa le mbu be unu e-me epehe t'ephe yotaje. Unu be egbubotakwa iphe l'aja ole, epehe shi ayotajehawaa. Epehe bu ndu enyiru. Yo buru iya kparu iphe, epehe echi mkpu t'a haa epehe t'ephe je egwooru Nchileke epehe eja. ⁹ Unu kabaa epehe okpabe ozi; k'opu uzo k'oje ongabe nchi le ntumatu ta dudeduru epehe."

¹⁰ Ya ndono; ndu udumali; me ndu bu ishi l'ozu ono asu ndu Izurelu: "Owaa iphe, Fero ekfu. O suru t'e ba nujehe unu eswa. ¹¹ T'unu jeje je achita iya l'onwunu l'eke unu phuru iya. Ole ozi unu; b'e te egbubotakwa iphe m'oo nanu." ¹² To du iya bu; ndu Izurelu agbakashihu tsoru ali Ijiputu l'o ha; cholahaa eswa, epehe e-vuta gude ayo eja obu. ¹³ Ndu udumali achilahaa epehe kpabekpabe; su epehe: "T'ephe yota-dzua eja ole, epehe shi ayotaje l'uboku teke phu, e shi evutajeru epehe eswa phu!" ¹⁴ Ndu udumali Fero abya echilahaa ndu ishi l'ozu ndu Izurelu ono iphe; mbu ndu ono, epehe fotaru dobe t'ephe letaje ndu Izurelu enya ono; su epehe: "?Bu ngunu kparu iphe, unu ta yo-dzudu eja unu unyaphua; me ntanu ege unu shi ayo-dzujehawa iya?"

¹⁵ Ndu ishi l'ozu ndu Izurelu ono abya awukfu Fero; su iya: "?Bu ngunu be iime epehebe ndu ozi ngu ege-a? ¹⁶ Ndu ozi ngu b'e te vutajeheduru eswa; temanu a sukwapu t'ephe yo eja. E chilahaa ndu ozi ngu iphe; l'eke o kwa ndu nke ngu b'o shi l'eka."

¹⁷ Fero asu: "O bu ke mmanu ono, unu no ono kparu iphe, unu wataru okfu t'a haa unu t'unu je egwooru Ojejoje eja. ¹⁸ Unu tugbua nta-a je epe ozi, unu eje. E te evutaheduru unu eswa. Ole mkpako bukwa t'unu yota-dzujee eja ole, unu shi ayotaje!"

¹⁹ Ndu ishi l'ozu ndu Izurelu abya amaru l'ephe nmawaru le gangu; l'ephe nutsuaru l'e te egbubotadu iphe l'aja ole, epehe shi ayotaje l'uboku. ²⁰ Epehe alufutalephu l'ufu Fero; phua Mosisu ye le Eronu l'eke epehe vudo l'echi epehe; ²¹ su epehe: "Te Ojejoje lekwa enya l'iphe-a, unu meru-wa; kpee unu ikpe iya! Ke l'unu kpatawaru; epehe abya adu Fero ye le ndu ozi iya ashu. Nta-a be unu wowaru mma ye epehe l'eka t'ephe gbushia epehe."

Ukwa Nchileke le ya

a-dzofuta ndu Izurelu

²² Mosisu ejekfu Ojejoje bya asu iya: "Nggube Nnajiufu! ?Bu ngunu kparu iphe, i wotaru ndu-a egbe iphe-ehuka owaa? ?Bu ngunu kparu iphe, i ziru iya egbe ozi owaa? ²³ Keshinu teke ya jekfutsuaru Fero je egude epha ngu kfuru yeru iya b'o wotaru iphe-ehuka, du ege-a tukobe epehe l'ishi. Ophu 'onwedu iphe, i meru le phuu gude dzofuta ndu nke ngu."

6

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: "Nta-a be ji-phunua iphe, ya e-me Fero. Ke l'oo eka-ike be ya e-gude mee; yo haa epehe; mbu l'oo eka-ike be ya e-gude mee; yo chifu epehe l'ali iya."

² Nchileke asu Mosisu: "L'oo yebedua bu Ojejoje. ³ Ya seru Ebirhamu l'ifu; see Ayizaku l'ifu; sekwaaphu Jekopu l'ifu; kfuru epehe l'epha iya bu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Ike. Obenu l'epha iya ono, bu Ojejoje ono be ya te medu t'ephe maru. ⁴ Epehe l'ia abya agbaa ndzu le ya a-nu epehe ali Kenanu, bu eke epehe shi buru l'o bu ndu laru alala. ⁵ Odo aburu le ya nuwaru ude, ndu Izurelu atsu; mbu ndu ono, ndu Ijiputu meru; epehe aburu ohu ono; nyata ogba-ndzu iya ono.

⁶ "Oo ya bu; unu su ndu Izurelu: 'L'o bu yebedua bu Ojejoje. Ya a-nafuta unu l'ozu mkpo-nyi-enya ono, ndu Ijiputu dzuberu unu ono; mee t'unu nweru onwunu; t'unu ba buhe ohu epehe. Ya a-machi eka iya gude dzofuta unu; bya emeshia iphe, du biribiri gude nua epehe aphu. ⁷ Ya e-me unu; unu aburu ndu nk'ia; yebedua aburu Nchileke unu. Oo ya bu; unu amaru l'oo yebedua, bu Ojejoje bu Nchileke unu; mbu onye ono, nafutaru unu l'ozu mkpo-nyi-enya ono, ndu Ijiputu dzuberu unu ono. ⁸ Ya e-duta unu dubata l'ali ono, ya paliru eka iya imeli; ria angu le ya a-nu Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu ono. Ya a-nu iya unu t'o buru okè-iphe unu. Oo yebedua bu Ojejoje.' "

⁹ Mosisu abya ezia ndu Izurelu, iphe ono, Nchileke ziru ono. Obenu l'ephe te yeduru iya onu; kele meji tofuaru epehe; l'ozu mkpo-nyi-enya ono, e dzuberu epehe ono.

¹⁰ Ojejoje asu Mosisu ¹¹ t'o je ekfuaru Fero, bu eze ndu Ijiputu t'o haa ndu Izurelu t'ephe tugbua lufu le Ijiputu.

¹² Mósísu asù Ojejoje: “O -bùru lẹ ndu Ízùrẹ̀lu ta ngaduru iya nchì; ?nanù ẹ̀ge Fero e-shì ngaarù iya nchì ẹ̀ge-a ya atṣù ntsù-a?” ¹³ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuaru Mósísu yẹ̀lẹ̀ Èrọ̀nu okfù ẹ̀hu ndu Ízùrẹ̀lu; mẹ̀ okfù ẹ̀hu Fero bụ, eze ndu Íjiputu; sù t'ẹ̀phe dufuta ndu Ízùrẹ̀lu lẹ̀ Íjiputu.

Okpa-ikfu Mósísu; mẹ̀ kẹ̀ Èrọ̀nu

¹⁴ Qwaa bụ ndu, bụ ishi l'ẹ̀nya-ufu nna ẹ̀phe.

Unwu kẹ̀ Rúbẹ̀nu, bụ ọ̀kpara Ízùrẹ̀lu bụ Hanọ̀ku; Palu; Hézurọ̀nu; mẹ̀ Kami. Ndu ono bụkọta ndu ikfu Rúbẹ̀nu l'ẹ̀phe ha.

¹⁵ Unwu kẹ̀ Símiyọ̀nu bụ Jimẹ̀lu; Jaminu; Ohadu; Jakinu; Zoharu; mẹ̀ Shọ̀lu, bụ nwanyi Kénanu m̀taru iya. Ndu ono bụkọta ndu ikfu Símiyọ̀nu l'ẹ̀phe ha.

¹⁶ Qwaa bụ ẹ̀pha unwu Lívayi l'ẹ̀ge e deru ẹ̀phe l'ẹ̀kwo: Geshọ̀nu; Kohatu; mẹ̀ Merari. Lívayi nọ̀ru ọ̀kporo afa ishingù l'afa iri l'ẹ̀saa.

¹⁷ Unwu Geshọ̀nu l'ẹ̀nya-ufu l'ẹ̀nya-ufu bụ Libuni; waa Shimeyi.

¹⁸ Unwu Kohatu bụ Amuramu; Izuha; Héburonu; mẹ̀ Uzẹ̀lu. Kohatu nọ̀ru ọ̀kporo afa ishingù l'afa iri l'ẹ̀to.

¹⁹ Unwu Merari bụ Mahuli; mẹ̀ Mushi. Ono bụ ndu ikfu Lívayi l'ẹ̀ge e deru iya l'ẹ̀kwo.

²⁰ Amuramu bẹ̀ luru nwunne nna iya, bụ Jokebẹ̀du. Yọ̀ m̀taru iya Èrọ̀nu; mẹ̀ Mósísu. Amuramu nọ̀ru ọ̀kporo afa ishingù l'afa iri l'ẹ̀saa.

²¹ Unwu Izuha bụ Kora; mẹ̀ Nefegu; ọ̀waa Zikiri.

²² Unwu Uzẹ̀lu bụ Mishẹ̀lu; mẹ̀ Eluzafanu; ọ̀waa Sitiru.

²³ Èrọ̀nu bẹ̀ luru Elisheba, bụ nwatibe Aminadabu; bụkwaruphu nwunne Náshọ̀nu kẹ̀ nwanyi. Elisheba ono am̀taru iya Nadabu; Abihu; Eliyẹ̀za; mẹ̀ Itama.

²⁴ Unwu Kora bụ Asiru; mẹ̀ Elukana; ọ̀waa Abiyasafu. Ndu ono bụ ndu ẹ̀nya-ufu Kora.

²⁵ Eliyẹ̀za Èrọ̀nu luru nwatibe Putẹ̀lu. Yọ̀ bya am̀taru iya Finehasu.

Ndu ono bụkọta ndu ishi ufu ndibe Lívayi l'ikfu l'ikfu.

²⁶ Q bụ Èrọ̀nu ono; yẹ̀lẹ̀ Mósísu bụ ndu Ojejoje sùru t'ẹ̀phe shi lẹ̀ Íjiputu dufuta ndu Ízùrẹ̀lu l'ẹ̀phe ha! ²⁷ Q bụ ẹ̀phe bụ ndu, kfuru Fero, bụ eze ndu Íjiputu kẹ̀ odufuta ndu Ízùrẹ̀lu l'alì Íjiputu. Q kwaphù Mósísu yẹ̀lẹ̀ Èrọ̀nu lanù ono b'ọ̀ bụ.

Èrọ̀nu bụ ọ̀nu, ekfuchitaru Mósísu

²⁸ Ya ndono; teke ono, Ojejoje kfuru yeru Mósísu l'alì ndu Íjiputu ono ²⁹ bẹ̀ Ojejoje sùru iya: “Q bụ yẹ̀bedua bụ Ojejoje. Zikota Fero, bụ eze Íjiputu iphemiphe ọ̀bule ono, ya ziru ngu ono.”

³⁰ Obenu lẹ̀ Mósísu sùru Ojejoje: “Keshinu ya bụ onye atṣù ntsù; ?nanù ẹ̀ge Fero e-shi ngabẹ̀ru iya nchì?”

7

¹ Tò dù iya bụ; Ojejoje asù Mósísu: “Lekwa lẹ̀ ya mewaru ngu; t'ì dù Fero l'ọ̀ bụ Nchileke. Nwunne ngu Èrọ̀nu aburu onye a-nọ̀du ekfuchitaru ngu okfù. ² Kfukotakwa iphemiphe ọ̀bule, ya kfuru ngu. Nwunne ngu Èrọ̀nu e-kfuru Fero t'ọ̀ haa ndu Ízùrẹ̀lu t'ẹ̀phe lufu l'alì iya. ³ Obenu lẹ̀ ya a-kpọ̀-chi Fero ọ̀kpoma. Ya e-meshi iphe-ọ̀phulenya; mẹ̀ iphe dugbaa biribiri l'alì Íjiputu; ⁴ obenu lẹ̀ Fero ta angaduru unu nchì. Q bụ teke ono bẹ̀ ya e-byi ndu Íjiputu ẹ̀ka; meshia iphe, dù biribiri; gude nua ẹ̀phe aphù; shi ẹ̀ge ono dufuta ndibe iya, bụ ndu Ízùrẹ̀lu l'ẹ̀phe ha lẹ̀ Íjiputu. ⁵ Ndu Íjiputu a-marua l'ọ̀ bụ yẹ̀bedua bụ Ojejoje teke ya machìleruphu ẹ̀ka; byia ndu Íjiputu; dufuta ẹ̀phe ndu Ízùrẹ̀lu l'ẹ̀ka.”

⁶ Mósísu yẹ̀lẹ̀ Èrọ̀nu abya emee iphe Ojejoje ziru ẹ̀phe. ⁷ Mósísu nọ̀waru ọ̀kporo afa ẹ̀no; Èrọ̀nu anọ̀wa ọ̀kporo afa ẹ̀no l'afa ẹ̀to teke ẹ̀phe jeru je ekfuru nù Fero.

Mgbọ̀ro Èrọ̀nu ghọ̀ru agwọ̀

⁸ Ojejoje asù Mósísu yẹ̀lẹ̀ Èrọ̀nu: ⁹ “O -bùru lẹ̀ Fero sùru unu t'unu mee iphe-ọ̀phulenya gude koshi iphe, unu ekfu; nggu asù Èrọ̀nu t'ọ̀ wota mgbọ̀ro iya tọ̀gbo Fero l'ifu; t'ọ̀ ghọ̀ agwọ̀!”

¹⁰ Ya ndono; Mósísu yẹ̀lẹ̀ Èrọ̀nu abya ejekfu Fero je emekota ẹ̀ge Ojejoje ziru ẹ̀phe. Èrọ̀nu atọ̀gbo Fero yẹ̀lẹ̀ ndu ozi iya mgbọ̀ro ono l'ifu; yọ̀ ghọ̀ agwọ̀. ¹¹ Fero abya ekukoo ndu mmamiphe; mẹ̀ ndu amamanshi. Ndu njibya Íjiputu ono egude ọ̀zo, ẹ̀phe egudeje eme amamanshi; mekwaaphu iphe ono. ¹² Onyenọ̀nu l'ẹ̀phe ha abya atọ̀gbokota mgbọ̀ro nk'ia l'alì; yọ̀ ghọ̀shia agwọ̀. Ọ̀le mgbọ̀ro kẹ̀ Èrọ̀nu bya achìko mgbọ̀ro kẹ̀ ndu

ono lekota. ¹³ Obekwanu l'obu Fero kpo-chileru-a ege o kpo-chiru; to ngaru ephe nchi, bu iya bu ege ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Mini ghoru mee

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu l'obu Fero kpo-chikwaru akpo-chi. O jikakwaru le ya ta ahadu ndu Izurelu t'ephe la. ¹⁵ Su iya: "Jekfu Fero l'utsu teke oo-ndu eje l'enyimu. Nodu l'iku Nayilu kwaberu iya; nggu ewota mgboro phu, shi ghoo agwo phu gude l'eka. ¹⁶ Ngggu asu iya le Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Hiburu zikwaru ngu t'i bya asu iya t'o haa ndibe iya t'ephe la; k'ophu ephe a-baru iya eja l'echi-egu. Obenu le keshinu teke ono b'e to kwedu. ¹⁷ Owaa iphe, Ojejoje ekfu: 'Le shita l'iphe-a; be ji-maru l'oo yebedua bu Ojejoje. Yebe Mosisu e-woru mgboro-a, ya gude l'eke-a chia le mini Nayilu. Mini ono aghoo mee. ¹⁸ Ema, nokota le Nayilu a-nwushihukota. Enyimu ono eshihu erehu erehu; k'ophu bu le ndu Ijiputu ta adudu ike ongu mini, shi iya nu.' "

¹⁹ Ojejoje asu Mosisu: "T'o kfuaru Eronu t'o wota mgboro iya machia l'iphe, bu mini, nokota l'al'i Ijiputu: l'iphe, bu enyimu; iphe, bu ngele; iphe, bu okuru; me iphe bu mgbakobe-mini nonu; t'o ghoo mee. Mee a-tuko ekemeke obule dzuru l'al'i Ijiputu; mbu je akpaa l'iphe bu odo-mini; ndu ophu a pyiru apyipyi; me ndu ophu a kpuru akpukpu."

²⁰ Mosisu ye le Eronu abya emee ege ono, Ojejoje ziru ephe ono. Yo bya eworu mgboro iya malia l'ifu Fero ye le ndu ozi iya; bya echia ya le Enyimu Nayilu. Mini, no l'enyimu ono l'o ha agbanwee buru mee. ²¹ Ema, nokota le Nayilu anwushihukota. Mini ono eshikota erehu erehu; k'ophu bu le ndu Ijiputu ta dudu ike ngua mini, shi iya nu. Mee ono achiko ekemeke obule sweta l'al'i Ijiputu.

²² Ndu njibya ke ndu Ijiputu abya egude amamanshi mekwaaphu ege ono. To du ya bu; Fero akpo-chilee obu iya ege o kpo-chiru iya; k'ophu bu l'e to ngaduru Mosisu ye le Eronu nchi ege ono, Ojejoje kfuhawaru ono. ²³ Fero aghakobe; laphushia azu l'ufu iya; ophu iphe ono 'erukpodua ya nu l'ehu. ²⁴ Ndu Ijiputu abya atushia nwogvu l'iku Nayilu; eke ephe achu mini, ephe a-ngu; ke le mini enyimu ono ta dudu k'angungu.

Mbara abya ogu

²⁵ A nolephu abali esaa; k'ophu Ojejoje byiru eka le Enyimu Nayilu.

8

¹ Ojejoje asu Mosisu: "T'o jekfu Fero je asu iya: 'Owaa iphe Ojejoje ekfu: Haa ndibe iya t'ephe la; k'ophu ephe eje a-baru iya eja. ² O -buru l'i jikaru t'ephe ba alashi; be ya e-gudekwa mbara bya ogu l'al'i ngu l'o ha. ³ Mbara a-tuko Enyimu Nayilu ji; kposhia bya eji ufu ngu; ji ime ulo eke ijizeje; ji oshi-azezeng ngu; ji ulo ndu ozi ngu; ji ufu ndu ali ngu l'ephe ha; ji onu ekfu, eeshijeru ngu ite; me l'ochi, eegudeje agwo iphe, e gude emeru ngu buredi. ⁴ Mbara ono a-nduje akfu-kogbaa ngu l'ehu; me l'ehu ndu ali ngu; me l'ehu ndu ozi ngu l'ephe ha.' "

⁵ Ojejoje asu Mosisu: "T'o kfuaru Eronu t'o wolia mgboro iya ono; maa l'enyimu enyimu; me ngele ngele; me l'okpuru okpuru; mee te mbara bya edzuru ali Ijiputu."

⁶ Eronu abya amachia eka le mini, nokota l'al'i Ijiputu. Mbara awufuta bya edzuru ali Ijiputu. ⁷ Obenu le ndu amamanshi ono gude amamanshi ephe mekwaaphu ege ono. Ephe emekwaaphu; mbara awubata l'al'i Ijiputu.

⁸ Fero ekua Mosisu ye le Eronu; su ephe: "T'ephe kfu nu Ojejoje t'o wofuru ye le ndu ali iya l'ephe ha mbara-wa; ege ya ahaa ndibe unu t'ephe je agwaa Ojejoje."

⁹ Mosisu asu Fero: "Le ya a-hakpoo ngu t'i koo teke ya e-kfuru nu Nchileke l'okfu ehuru ngu; l'okfu ehuru ndu ozi ngu; me l'okfu ehuru ndu ali ngu; k'ophu mbara ono a-ha ngu; haa ufu ngu; wulala le Enyimu Nayilu nwenkinyi."

¹⁰ Fero asu: "L'o bu echile."

Mosisu asu: "T'o du ege i kfuru; k'ophu ii-shi ege ono maru l'e to dudu onye du l'o bu Ojejoje, bu Nchileke ayi. ¹¹ Mbara ono a-ha ngu; haa ufu ngu; haa ndu ozi ngu; haa ndu ali ngu. Eke oo-phodu nwenkinyi bu le Enyimu Nayilu."

¹² Mosisu ye le Eronu alufulephu l'ifu Fero; Mosisu abya araku Ojejoje le ke mbara ono, o meru; yo bya ogu l'al'i-eze Fero ono. ¹³ Ojejoje abya emeeru Mosisu iphe, o roru iya. Mbara ono anwushihukota l'ulo; me l'ogbodufu; me l'egu. ¹⁴ A bya akua ephe l'ikpo l'ikpo. Ali ono l'o ha eshihu ke rukurugbangu. ¹⁵ Obenu le Fero phuleruphu le mbara ono gwawaru; woru okpoma iya kpo-chia. Ophu o kwehedu ngaberu Mosisu ye le Eronu nchi, bu iya bu ege ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Mkpurúmku abya ogu

¹⁶ To dú iya bú; Ojejoje asú Mósísu t'ò kfurú Èronu t'ò machia mgboro iya chia l'èja, nò l'alì; k'òphu èja ono a-ghò mkpurúmku; dzuru alì Íjiputu. ¹⁷ Èphe emee ya ège ono. Èronu abya amachia mgboro ono; chia l'èja, nò l'alì. Mkpurúmku abya erikputa madzú yèlè anù. Iphe, bú èja nò l'alì Íjiputu mgburumgburu aghò mkpurúmku. ¹⁸ Ndu amamanshi ono abya emelaha t'èphe gude amamanshi mekwaaphu ège ono. Èphe ta dú ike mee ya. Mkpurúmku ono achìkò madzú yèlè anù rikputa.

¹⁹ Ndu amamanshi ono asú Fero: "L'iphe-wa bè èka Nchileke dukwa." Obenu lè Fero kpò-chilerua obu; to kwe ngabè nchì; bú iya bú ège ono, Ojejoje kfuhawaru ono.

Ijiji abya ogu

²⁰ Ya ndono; Ojejoje asú Mósísu t'ò tehu l'onmewa utsu; jekfu Fero m'ò jedelephu l'enyimu; sù iya lè Ojejoje sùru: "T'ò haa ndibe iya t'èphe laa; je abaaru iya èja. ²¹ O -buru l'è tì hadu ndibe yèbè Ojejoje t'èphe la bè ya e-zikwa ijiji t'ò tsuru dududu; wù-kfuta ngu; wù-kfuta ndu ozi ngu; wù-kfuta ndu alì ngu; mèkwaphu ùlo ngu l'ò ha. Ùlo ndu Íjiputu bè ijiji e-jikota l'etsu dududu; mbù jeye l'alì èke èphe adzoje òkpa.

²² " 'Obenu lè mbòku ono bè ya e-me t'alì Gòshenu dú iche. Mbù l'èke ndibe iya bu bè ta aphudu ijiji; k'òphu ji-maru lè yèbedua, bú Ojejoje nò l'alì-a. ²³ Ya a-kpa ókè l'èke ndibe iya mè ndibe ngu nò. Iphe-ophulenyawa bú echile bè oo-me.' "

²⁴ Ojejoje abya emee ya ège ono. Ijiji etsuru dududu wùbata l'ufu Fero; mè l'ùlo ndu ozi iya; mè l'alì Íjiputu l'ò ha. Ijiji ono achìkòlephu alì Íjiputu l'ò ha mebyishikota.

²⁵ Fero abya ekua Mósísu yèlè Èronu; sù èphe: "Unu je agwaa Nchileke unu òbu l'alì èke-a!"

²⁶ Obenu lè Mósísu sùru iya: "L'è tò dukwa mma ège ono; kè l'iphe, èphe egudeje agwa Ojejoje, bú Nchileke èphe bukwa akpamara l'ènya kè ndu Íjiputu. Èphe -gudekwanu iphe, bú akpamara gwoo èja; ?ndu Íjiputu ta atù-gbukwa nù èphe lè mkpuma. ²⁷ Ayi e-jekwa ije abalì èto jerua l'èchi-ègu je egwooru Ojejoje, bú Nchileke ayi èja l'èke ono; ège ò tùru l'ekemu t'ayi mee."

²⁸ Fero asú: "Ya a-ha unu t'unu je egwooru Ojejoje, bú Nchileke unu èja l'èchi-ègu. Òlè t'unu be ejenukakwa ote-ènya. Unu kfurú nùru iya Nchileke nta-a!"

²⁹ Mósísu asú iya: "Ya -shilephu l'èke jìno lufu bè ya e-kfurua nù Ojejoje; k'òphu ijiji ono, etsu dududu ono a-ha nggùbè Fero; haa ndu ozi ngu; hakwaaphu ndu alì ngu. Òlè tè nggùbè Fero ba agbahèkwa èregede; shi ège ono jìka tè ndu Ízurèlu be èje egwooru Ojejoje èja!"

³⁰ Mósísu eshi l'èke Fero nò lufu; je kfurú nù Ojejoje. ³¹ Ojejoje emee iphe, Mósísu ròru iya. Ijiji ono aparú Fero; mè ndu ozi iya; mè ndu alì iya haa; to nwehe m'òo ijiji lanù, phòduru nù. ³² Fero akpò-chikwaaphu obu; to kwe tè ndu Ízurèlu tughua.

9*Onwu elu*

¹ Ya ndono; Ojejoje asú Mósísu: "T'ò jekfu Fero je asú iya: 'Òwaa iphe, Ojejoje, bú Nchileke kè ndu Híburu ekfu. Ò sùru "T'a aa ndibe iya t'èphe je; je abaaru iya èja!"

² I -jìka t'èphe be èje; lò-gude èphe ³ bè Ojejoje e-gudekwa èka iya ye èjo ome-l'èhu t'ò bya achìkò elu unu gbushia. Mbù l'òo-gbushi ìnya unu; gbushia nkakfu-ìgara unu; ìnya-ìvu unu; eswi unu; atùru unu; mè egu unu. ⁴ Òbule Ojejoje a-kpa oke l'èke elu ndu Ízurèlu; mè l'èke kè ndu Íjiputu nò; k'òphu bú l'è to nwedu elu kè ndu Ízurèlu m'òo nanù a-nwùhu nù."

⁵ Ojejoje abya eyee teke oo-mee iphe ono; sù l'òo echile bè yèbè Ojejoje e-me iphe ono l'alì-a. ⁶ Yo be echile iya; Ojejoje emee ya. Elu ndu Íjiputu anwùshihukota. Obenu l'è to nwedu kè ndu Ízurèlu m'òo nanù, nwùhuru nù. ⁷ Fero eye ndu jeru je aphù l'è to nwedu elu kè ndu Ízurèlu m'òo nanù, nwùhuru nù. Obenu lè Fero kpò-chilerua obu; to kwe tè ndu Ízurèlu tughua.

Iphe-etsetse abya ogu

⁸ Ya ndono; Ojejoje asú Mósísu mè Èronu: "Unu kpota ntù, jiru mkpòji èka l'ovo-vòku; tè Mósísu ghaa ya l'ifu èke, Fero nò. ⁹ Oo-tsukashihu l'ò bú udzu; jegbaru alì Íjiputu; ghòo iphe-etsetse teshia madzú yèlè anù, bu l'alì ono l'ò ha; fushihu bughbaaru èphe ònya l'èhu."

¹⁰ Ya ndono; èphe èje ekpota ntù-òku; bya evudo Fero l'ifu. Mósísu eworu ntù-òku ono phèkashia l'imeli. Iphe-etsetse abya etsekashia madzú; mè anù; fushihu buru

ɛphe ɔnya l'ɛhu. ¹¹ Ndu amamanshi ta du ike vudo Mosisu l'ifu; ke l'iphe-etsetse ono tshikwaruphu ɛphe ɛge o tshiruru ndu Ijiputu ophu l'ɛphe ha. ¹² Obenu le Ojejoje kpo-chiru Fero obu; to ngaru Mosisu ye le Eronu nchi, bu iya bu ɛge ono, Ojejoje kfuhawaru iya Mosisu ono.

Aka-mini abya ogu

¹³ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu: "Nmaa ɛwa l'utsu je evudo Fero l'ifu; su iya: 'Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Hiburu kfuru: Haa ndibe iya t'ɛphe je; je abaaruu iya ɛja. ¹⁴ Odumeka be ogiya-a be ya e-wota ejo mkpakehu, a-lo nggu le ndu ozi ngu; me ndu ali ngu ɛka l'obu; k'ophu ii-makwanuru l'e to du du onye du l'o bu yebedua le mgboko-a. ¹⁵ Ishi ya aburu le nta-a be ya ga amachihawa ɛka; gude ejo ome-l'ehu gbushia nggu le ndu ali ngu; unu achihu le mgboko-a. ¹⁶ Obenu l'iphe, kparu iphe, ya gude haa ngu bu k'ophu ya e-koshi ngu ɛge ike ke yebe Ojejoje habe nshinu; ee-kfudzuru ɛpha iya le mgboko l'o ha. ¹⁷ Obenu l'ipalikwadu onwongu imeli l'ɛke ndibe iya no; jika l'e ti hadu ɛphe t'ɛphe la. ¹⁸ Egbe nta-a echile be ya e-me t'ejo aka-mini tya l'ali-a; mbu egbe aka-mini ophu e ta tubua l'ali Ijiputu keshinu teke o du beru ndu byeye ntau-a. ¹⁹ Zikwaa ozi nta-a t'e je achibata elu ngu dobe l'ɛke iphe e-gbochita iya; ke l'aka-mini ono a-tu-gbushikota madzu; tu-gbushia elu, no l'egu, e ta chibatadu l'ufu; ɛphe anwushihu.' "

²⁰ Ndu ozi Fero ndu ophu atsu Ojejoje egvu achibata-kebewaphu ohu ɛphe; me elu ɛphe l'ime uo. ²¹ Obenu le ndu e-te nwevu iphe ɛphe guberu Ojejoje haru ohu ɛphe; me elu ɛphe l'egu.

²² Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu to machia ɛka l'akpamigwe te aka-mini wata adashi l'ali Ijiputu tu-gbushia madzu; me elu; me iru, nokota l'ali Ijiputu. ²³ Mosisu amachilephu mgboro iya l'akpamigwe; Ojejoje ezia egbe-igwe ye le aka-mini; yo wata adada. Ebemu-igwe l'eku meremu meremu. Ojejoje emee aka-mini; yo chia l'o bu mini l'ali Ijiputu. ²⁴ Aka-mini ono l'ada; ebemu l'eku o-ji-l'ɛka-togbo ono. Yo buru ejo oke pherephere, ha nshinu; ke l'o bu ono bu oke pherephere, kakota nshinu le pherephere, phejwaru nu l'ali Ijiputu keshinu ophu o du beru buru mba k'ɛka iya. ²⁵ L'ali Ijiputu mgburumgburu be aka-mini ono tu-gbushikotaru iphemiphe obule, nokota l'egu: madzu me elu. Yo tpyashia iphemiphe obule, futaru l'egu; zijashitsua iphe bu oshi, no l'egu ezijashi. ²⁶ Eke, e to tu du aka-mini ono nwenkinyi bu l'ali Goshenu, bu ɛke ndu Izurelu bu.

²⁷ Ya ndono; Fero ezia t'e je ekuaru iya Mosisu ye le Eronu; bya asu ɛphe: "Le ya mewaru eji. Le Ojejoje be iswi du maa; yebedua, bu Fero ye le ndu nk'ia achu okfu. ²⁸ Unu kfuru nu Ojejoje; ke l'egbe-igwe ono ye le aka-mini ono tuta-shiwaru. Ya a-ha unu t'unu laa; unu ba anhe odo."

²⁹ Mosisu asu iya: "Le ya lufulephu le mkpukpu-a be ya a-chili ɛka imeli; kfuru nu Ojejoje. Egbe-igwe a-ha agbagba; aka-mini adabuhu; k'ophu ii-maru le mgboko-a bu ke Ojejoje. ³⁰ Obenu le ya marua le nggubedua; nggu le ndu ozi ngu ta awatada otsu Ojejoje, bu Nchileke egvu."

³¹ Ohu balu ye le oghu fulakusu be aka-mini ono mebyishikotaru; ke le balu eyeshiwa nebyi; ophu be fulakusu abukwaduru-a igu be ootsu. ³² Obenu le witu; me supelutu be to mebyishidu; ke l'e to bu du teke ono be oomije.

³³ Mosisu aparuu Fero haa; shi le mkpukpu ono lufu; je apalia ɛka imeli machiaru Ojejoje. Egbe-igwe ono ye le aka-mini ono aburu ke nyonyoronyongu; mini ono aburu kengu l'ali ono. ³⁴ Fero aphulephu le mini ono chi-buhuwaru; aka-mini ono ye le egbe-igwe ono ebuhua; yo mekwaa iphe, du eji odo. Yebedua ye le ndu ozi iya akpo-chikwaa obu ɛphe odo. ³⁵ Okpoma Fero abya akpo-chikwaa; ophu o kwedu haa ndu Izurelu t'ɛphe la; bu iya bu ɛge ono, Ojejoje shihawa Mosisu l'onu kfua ono.

10

Igube abya ogu

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: "Jekfu Fero; ke le ya kpo-chiru iya obu; kpo-chia obu ke ndu ozi iya; k'ophu ya e-mekota oke iphe-ophulunya, dugbaa biribiri l'ɛke ɛphe no; ² k'ophu unu a-koru unwu unu; me unwu nwanwa unu ɛge ya gude meshia ndu Ijiputu ike; me ɛge ya gude mee oke iphe-ophulunya l'ɛke ɛphe no. Unu amakwanuru l'o bu yebedua bu Ojejoje."

³ Ya ndono; Mosisu ye le Eronu abya ejekfu Fero; je asu iya: "Owaa iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Hiburu ekfu. Qoji: 'Bu jeye teke ole; be ii-jika-be owozita onwongu

alì l'èke ya nọ? Haa ndibe iya t'èphe la; k'òphu èphe a-baru iya eja! ⁴ Q -bùru l'ì jìkaru t'èphe ba lashì bẹ ya e-gude igube bata l'alì ngu echile. ⁵ Qo-bya achìko alì ono nyinwukota; k'òphu bụ l'è tọ dudu èke aaphụ ụzo l'alì ono. Yọ chìko iphe, aka-mini mebyishiphodoru tapyashìkota; tapyashìkwaaphu iphe bụ oshi, futaru l'ègu unu. ⁶ Qo-bya atụko ụlo ngu; ụlo ndu ozi ngu; mẹ alì Ìjiputu l'ò ha nakọta. Iphe ono bụ iphe, nna ngu; mẹ nna ngu oche phẹ ta aphụbua l'alì-a; eshinu teke èphe laru èke-a byeye nta-a.' " Mósìsu aparu Fero haa; ghakòbe; yọ bùru iya alala.

⁷ Ndu ozi Fero asụ Fero: "Bụ teke ole bẹ nwoke-a a-chọ-beru ayi okpu-akpòhu-a? Haa ndu-a t'èphe laa je abaaru Ojejoje, bụ Nchileke èphe eja. ?Tì madu l'alì Ìjiputu bụwa kpurupyata?"

⁸ Ya ndono; a bya eduphuta Mósìsu yèlè Èrọnu azụ l'ifu Fero. Yọ sụ èphe: "Unu je abaaru Nchileke unu eja! Olobu; ?bụ ndu ole; èphe lẹ ndu ole e-je?"

⁹ Mósìsu asụ: "Ayì l'unwegirima ayi; mẹ ndu k'ògurenya; mẹ unwu ayi: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyì a-tùkokwa yìru. Ayi atùkokwaphu aturu ayi; mẹ eswì ayi ruta; kẹ l'ayi a-gbaru Ojejoje ayi aji."

¹⁰ Fero asụ èphe: "Tẹ Ojejoje swibukwaaru unu; m'ò bùru lẹ ya a-ha unu t'unu l'unwegirima unu yìru tughua. Nta-a b'ò doru enya l'òo iphe, dọ èjì bẹ unu arì k'ememe. ¹¹ Waawa-o; t'ò bùru ndu k'unwoke nwenkinyi bẹ unu e-gude je abaaru Ojejoje eja; keshinu ophu ọ bụ iphe ono bẹ unu shi ime-teke-wa rọta!" Ya ndono; a chifu Mósìsu yèlè Èrọnu l'ifu Fero.

¹² Ojejoje asụ Mósìsu t'ò machia eka maa l'alì Ìjiputu; tẹ igube wubata l'alì ono bya achìko iphe, futaru l'ègu l'alì ono tapyashìkota; mbụ iphe, aka-mini mebyishiphodoru.

¹³ Ya ndono; Mósìsu abya eworu mgboro iya maa l'alì Ìjiputu. Ojejoje abya emee; pherephere, shi l'uzo enyanwu-ahata awata ephèphe. Pherephere ono ephekota l'alì ono: eswe l'enyasi. A lufutashia l'utsu; pherephere ono evubatawa igube l'alì ono.

¹⁴ Igube atuko Ìjiputu nata; nyinwukota ekemeke obule l'alì ono. Etu egbe igube onanu ta adubua; t'ò bya l'adu odo. ¹⁵ Yọ nyinwukota alì ono l'ò ha; gbururu jeye; ekemeke obule ejihu kẹ kpalungu. Èphe abya atuko iphe, phoduru nụ l'aka-mini ono byatsuaru tapyashìkota; mbụ iphemiphe obule, rutakpooru iru l'ègu; mękwaphu akpuru oshi. Ekwo oshi; mẹ iphe, a kọru l'ègu te nwedu m'òo nanụ, phoduru nụ l'alì Ìjiputu l'ò ha.

¹⁶ Fero etsopyabewaphu kua Mósìsu yèlè Èrọnu; sụ èphe: "Lẹ ya meswewaru Ojejoje, bụ Nchileke; bya emeswewaphu unubedua. ¹⁷ Byiko; gufuaru iya nvụ k'ugbo lanu-a; nggu ekfuru nụ Ojejoje, bụ Nchileke unu t'ò wofuru iya ejo iphe-ehuka-a!"

¹⁸ Mósìsu aparu Fero haa; lufu je ekfuru nụ Ojejoje. ¹⁹ Ojejoje abya agbanwee pherephere ono; mee ya; yọ bùru eze pherephere, ha nshinu, shi l'uzo enyanwu-ariba bya evuta igube ono l'ò ha je enwuru ye lẹ Eze Enyimu Uswe. Tọ duche m'òo igube lanu, phoduru nụ l'alì Ìjiputu. ²⁰ Ole Ojejoje kpo-chilerua Fero obu; k'òphu bụ l'è to kwedu; haa ndu Ízurelu t'èphe la.

Ochi abya ogu

²¹ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósìsu t'ò machia eka maa l'akpamigwe; t'ochi gbaa l'ekemeke obule l'alì Ìjiputu. Ochi, e-me tẹ ekemeke obule gbaụ tsukiribangu.

²² Mósìsu abya amachia eka maa l'akpamigwe. Alì Ìjiputu mgburumgburu aburu tsirikiti; nọ abalì èto. ²³ Tọ dọ onye phuru ibe iya; t'ò nwe onye phuru uzo; k'è t'ò shi l'èke o bu lufu; jeye abalì èto eswee. Obenu lẹ ndu Ízurelu bẹ iphoro nọ l'èke èphe bu.

²⁴ Ya ndono; Fero ekua Mósìsu; sụ iya: "Unu je abaaru Ojejoje eja! Unu dutakota unwanyi; mẹ unwegirima unu t'unu l'èphe yìru! Iphe, unu a-ha nwenkinyi bụ aturu; mẹ eswì unu."

²⁵ Obenu lẹ Mósìsu sùru iya: "Ìi-hafukwaaphu ayi t'ayi gude iphe ayi e-gude gwooru Ojejoje, bụ Nchileke ayi ngweja-ukfuru; mẹ ngweja mmanu odo. ²⁶ Qo ya bụ l'ayi e-ruta elu ayi. Ayi ta ahakwa m'ò bụ eswì lanu l'èke-a; k'òphu ayi e-shi iya hata ophu ayi e-gude baaru Ojejoje, bụ Nchileke ayi eja. Q -bùdu l'ayi jeruru èke ono bẹ ayi ta amadu ndu ophu ayi e-gude baaru Nchileke eja."

²⁷ Ole Ojejoje kpo-chilerua Fero obu; k'òphu ẹ to kwedu haa ndu Ízurelu t'èphe tughua. ²⁸ Fero asụ Mósìsu: "Gbeshi iya l'ifu nta-a. Tẹ b'ò duche kwa mboku, ìi-bya bya evudo iya l'ifu odo. Mboku, ì byaru iya ege ono odo bẹ aa-chokwa ngu achochol!"

²⁹ Mósìsu asụ iya t'ò dọ nụ ege o k'furu. Lẹ ya ta abyahakwa iya ovudo l'ifu odo.

11

Mgbonwu abya ogu

¹ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósísu: “Lẹ ya e-gudefua oke iphe-ẹhuka lanụ byakfuta Fero yele ndu Ịjiputu. E -metsulephu be oo-kwee t’unu shi l’ẹke-a wufu. O -kwelephu be ọo-chishikota unu l’unu ha. ² Kfuaru ndu Ịzurẹlu; tẹ unwoke ephe; mẹ unwanyi ephe jekfu ndu obutobu ephe je arọta ephe iphe, e meru lẹ mkpọla-ọcha; mẹ ọphu e meru lẹ mkpọla-ododo.” ³ Ojejoje abya emee; ndu Ịzurẹlu atụba ndu Ịjiputu l’ẹnya; mekwaaphu tẹ ndu ozi Fero; mẹ ndu Ịjiputu l’ephe ha kwabẹ Mósísu l’onwiya eze ugwu, ha nshinu.

⁴ Tọ dọ iya bụ; Mósísu asụ: “Owaa iphe, Ojejoje ekfu: ‘L’uzo echí-abalí bẹ yebe Ojejoje a-tuko alí Ịjiputu jekota. ⁵ Iphe bụ ndu, bụ ọkpara l’alí Ịjiputu a-nwushihukota; shita l’ọkpara Fero, bụ eze; je akpaa l’ọkpara nwanyi, bụ ohu, bụ onye akwojeru iya iphe; mękwaphu elu, bụ iya vuru ụzo waa nne iya ọswa. ⁶ Oke uzu-ẹkwa, dọ egwu a-da l’alí Ịjiputu gbaa mgburumgburu; mbụ egbe uzu-ẹkwa, ẹtu iya ẹ-ta dúbua; tọ bụ l’ọo-bya l’adụ ọdo. ⁷ Obenu l’ẹke ndu Ịzurẹlu nọ b’ẹ to nwedu m’ọo nkuta, a-gbọru madzụ; m’ọ bụ anụ ọgbo.’ Teke ono; unu amaru lẹ Ojejoje bẹ kparu ọkẹ l’ẹke ndu Ịjiputu; ephe lẹ ndu Ịzurẹlu nọ. ⁸ Iphe, bụ ndu ozi ngu-a l’ephe ha a-wukfuta iya bụ ebyiaru iya ikpere; sụ: ‘Tẹ ya tughwaru; yele ndu tso iya nụ l’ephe ha!’ O -metsulephu ẹge ono; ya atugbua.” Ya ndono; Mósísu egude ẹhu-eghughu; shi Fero l’ifu lufu-shia.

⁹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ Mósísu lẹ Fero te ekwekwa angarụ iya nchị; k’ọphu ya e-shikwanu ẹge ono meshia igweligwe iphe-ophulenyia l’alí Ịjiputu. ¹⁰ Mósísu yele Ẹronu emeshikota Fero iphe-ophulenyia ono l’ifu. Obenu lẹ Ojejoje kpọ-chilerua iya-a obu; to kwe haa ndu Ịzurẹlu t’ephe shi l’alí iya lashia.

12

Aji Esweta

¹ Ojejoje asụ Mósísu yele Ẹronu lẹ Ịjiputu: ² “Ọnwa-a, ayi nọ nta-a a-bujeru unu ọnwa mbụ l’afa. ³ Kfuaru ndu Ịzurẹlu l’ephe ha l’o -rua mbọku, ọnwa-a a-gba abalí iri; tẹ nwoke, nonu kpụta nwaturu lanụ doberu yele ndibe iya. ⁴ Ọ -buru lẹ ndibe onye obu ta hadu l’igwe; k’ọphu bụ lẹ nwaturu ọphu kariru ephe ẹka; ephe ejekfu ndu katsua ephe obunyabe nte t’ephe l’ephe gbaru mgba lẹ nwaturu lanụ; mẹ ephe gu-gee onwephe ọgu; maru ole, ephe dọ. Unu lee ẹnya; maru l’ẹge onyemonye a-dụ ike taa. ⁵ Anụ, unu a-foata a-buru anụ, gbarụ afa; buru okee ya; bya aburu ọphu ẹ te nwedu ntụpo. Unu -eshidu l’aturu; unu eshi lẹ nnebyi egwu foata iya. ⁶ Unu leta iya ẹnya gbururu jeye mbọku, ọnwa-a a-gba abalí iri l’eno. Ọ bụ mbọku ono bẹ iphe, bụ ndu nonu lẹ Ịzurẹlu e-gbushikota nk’ephe l’uzo-enyashi iya. ⁷ Ephe aharu mee ya nata; tee lẹ mgboro oshi-ibo; mẹ l’eli oshi-ibo, nọkota l’ulo, ephe nọ ata anụ nwaturu ono. ⁸ Enyashi ono bẹ ephe a-hụ anụ nwaturu ono ahuhu taa yele ẹkwo oshi, atso ile; mẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. ⁹ Unu be eshikwa anụ ono eshishi; ọphu unu atakwa iya l’onyingwu. Ọ bụlephu t’unu hushia ya l’ọku; mbụ ishi iya; mẹ ọkpa iya; mękpo iphe-epho iya. ¹⁰ T’ẹ b’o nwekwa ọphu unu a-ha t’ọ bọo nchi. Ọ -buru l’o nweru ọphu a haru; yọ nọo lufuta l’utsu; unu kpọkwaa ya ọku. ¹¹ Owaa ẹge unu e-gude taa ya ndọ-ọ: Unu gude akpọ tubata uwe unu; unu eyee akpọkpa unu l’ọkpa; paru mgboro unu l’ẹka. Unu ataa ya wobuwobuwobu; kẹ l’ọ bụ Aji Esweta kẹ Ojejoje.

¹² “Enyashi ono kwaphu; bẹ ya e-jekota l’alí Ịjiputu; gbushikota iphe bụ ọkpara; lẹ madzụ mẹ l’elu. Iphe, bụ agwa ndu Ịjiputu l’ọ ha; bẹ a-nụ chikikfuu. Ọ bụ yebedua bụ Ojejoje. ¹³ Mee ono a-buru iphe-ophubama, e-koshije ụlo ọphu unu nọ; k’ọphu bụ; ya -phulephu mee ono; ya esweta unu. Ẹ to nwedu ẹjo iphe-ememe, e-ru unu l’ẹhu teke ono, ya a-nọdu egbushi ndu Ịjiputu ono.

¹⁴ “Mbọku ono a-buru unu mbọku eswe-iphe, unu e-gudeje nyata iphe-a; tsube l’ogbo rua l’ogbo bẹ unu a-gbajẹ iya; yọ buru aji kẹ Ojejoje. Ekemu ono a-nọdu gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁵ Abalí ẹsaa bẹ unu a-ta buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. Mbọku kẹ mbụ bẹ unu e-wofukota iphe, ekoje buredi l’ulo unu. Kẹ l’iphe bụ onye taru iphe, e yeru iphe, ekoje buredi shita lẹ mbọku mbụ ono jeye lẹ mbọku k’ẹsaa ono bẹ ee-bufu lẹ Ịzurẹlu. ¹⁶ Mbọku kẹ mbụ bẹ unu e-nweru ndzuko, dọ nsọ; bya enwekwaruphu ọdo mbọku k’ẹsaa. T’ẹ b’ọ dukwa iphe, unu e-je ujiku labụ ono; gbahalephu nri, unu e-ri bẹ unu e-shije. Yọ buru iphe, unu e-meje ndono nwenkinyi.

¹⁷ “Unu gbajẹ Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; kẹle ọ bụ mbọku ono gededegede bẹ ya dufutaru unu l’unu ha l’alí Ịjiputu. Unu dobe mbọku ono; t’ọ buru mbọku, unu a-gbajẹ

aji; t'ò bũru ekemu unu e-dobe shita l'ogbo rua l'ogbo. ¹⁸ L'onwa mbũ phũ bẽ unu a-tajẽ buredi, ẽ te yedu iphe, ekoje buredi; shita l'urenyashi mbokũ, onwa ono gbaru abali iri l'eno jeye l'urenyashi mbokũ, o gbaru ukporo abali l'abali lanũ. ¹⁹ Abali esaa b'ẽ ta aphũdu iphe, ekoje buredi l'ũlo unu. Onye rikpooru iphe, e yeru iphe ekoje buredi bẽ ee-bufu lẽ ndu ́zũrelũ; mẽ onye ono: o bũ mbyamũmbya; m'ò bu onye a mũru l'alĩ ono. ²⁰ T'ẽ b'ò nwekwa iphe, e yeru iphe, ekoje buredi, unu e-de onu. Ẹke unu bu; ẹke unu bu; unu taa buredi, ẽ te kodu ekoko!"

²¹ Tò dũ iya bũ; Mòsisu abya ekua ndu, bũ ogurenya ́zũrelũ l'ephe ha; sũ ephe: "Unu tugbua nta-a nta-a je afota anũ ophu unu lẽ ndibe unu e-gbu gude gbaa Aji Esweta nk'unu. ²² Unu ewota ẹkwo isopu, dũ jikfujikfu tsee lẽ mee anũ phũ, a nakoberu l'eze-efere phũ tee l'eli oshi-ibo ono; mẽ mgboro iya ephe ẹbo. T'ẽ b'ò nwekwa l'unu ha; onye a-lũfu etezi jeye l'ũtsu; ²³ k'ophu bũ; teke Ojejoje a-nòdu eswe; eje ogbushi ndu ́jiputu; o -phũwa mee, e teru l'eli oshi-ibo; mẽ mgboro iya; yo sweta ibo onanu. Ẹ too kwedu tẽ mgbugbu-madzũ ono bata l'ũlo unu bya unu egbugbu.

²⁴ "Unu mejekwa iphe-a t'ò bũru nsò, a-dũru unu l'eri unu gburrũ jeye lẽ gburrũ. ²⁵ Unu -bahũlephu l'alĩ ono, Ojejoje a-nũ unu ono; bũ iya bũ iphe ono, o kweru ụkwa iya ono; unu mejekwa ome-l'alĩ ono. ²⁶ O -bũru l'unwu unu jiru unu; sũ: 'ʔBu ngunu bẽ ome-l'alĩ ono bũ l'ẹke unu nò?' ²⁷ Unu sũ ephe: 'L'ò bũ ngweja ogbu anũ Aji Esweta, aachĩru Ojejoje, bũ onye swetarũ ũlo ndu ́zũrelũ l'alĩ ́jiputu je egbushia ndu ́jiputu; t'ò nwe ndibe ayi, o gburu.' "

Ndu ́zũrelũ anũlephu iphe ono; fozita ishi; baaru Ojejoje aja. ²⁸ Ndu ́zũrelũ abya emee iphe ono ẹge Ojejoje torũ Mòsisu yele Ẹronu okpa iya; yò bũru ẹge ono bẽ ephe meru iya.

²⁹ Yo rua l'echi-abali; Ojejoje abya egbushikota okpara ndu ́jiputu l'ephe ha; shita l'okpara Fero, bũ onye nò l'aba-eze; jeye l'okpara onye mkporo, a tũ-chiru l'oka-mkporo; mękwaphu iphe, waru elu ephe oswa. ³⁰ Fero yele ndu ozi iya; mẽ ndu ́jiputu l'ephe ha etehu l'enyashi; uzu-ekwa adawa l'alĩ ́jiputu gbaa mgburumgburu; kẹ l'ẽ to nwedu ufu, nò l'alĩ ono m'ò nanũ; madzũ ta nwũhudu.

Awufu unwu ́zũrelũ lẽ ́jiputu

³¹ Fero abya ekua Mòsisu yele Ẹronu l'enyashi ono; sũ ephe: "Unu gbeshi; tugbua; unu lẽ ndu ́zũrelũ. Unu haa ndu alĩ iya; tugbua je abaarũ Ojejoje aja, bũ iphe, unu shi keshinu ono róta. ³² Unu ruta atũru unu; mẽ eswi unu; bũ iya bũ iphe, unu shi ekfu gude tugbua. Olobu; unu gokwaaru iya onu-oma."

³³ Ndu ́jiputu l'achĩshi ndu ́zũrelũ oku t'ephe mee egwegwa lũfu l'alĩ ẹke ono; kẹ l'ephe suru l'odumeka bẽ ephebe ndu ́jiputu a-gwũkwa. ³⁴ Ndu ́zũrelũ ekpota iphe, eegudeje eghe buredi kpojia ochi buredi; gude uwe ephe kechia ya; paru iya l'ukuvu; ophu ephe eyedu iya iphe, ekoje buredi. ³⁵ Ndu ́zũrelũ emee ẹge Mòsisu ziru ephe; bya arokoo ndu ́jiputu iphe, e meru lẽ mkpola-ocha; mẽ kẹ mkpola-ododo; mẽ uwe. ³⁶ Ojejoje emee; ndu ́zũrelũ atũba ndu ́jiputu l'obu; ndu ́jiputu anũkota ephe iphe, ephe roru ephe. Ephe eshi ẹge ono gwoo iphe ndu ́jiputu; lashia.

³⁷ Ndu ́zũrelũ eshi lẹ Ramesesũ jeshia Sũkòtu. Unwoke ndu ophu gude okpa eje rukwarũ ukporo unu madzũ ukporo ẹto l'ukporo unu madzũ iri l'ise,* a gũfukwa unwanyi; mẽ unwegirima. ³⁸ Ndu odo dukwaphu l'igwe tsoru ephe; wakwaphu ikpotima elu; mbũ atũru; mẽ eswi. ³⁹ Iphe, eegheje buredi, ephe shi l'alĩ ́jiputu gude bẽ ephe gude ghee akara, ẽ te yedu iphe, ekoje buredi. Iphe meru iphe; iphe, ekoje buredi ta nõdu iya bũ l'a chĩfuru ephe achĩfu l'alĩ ́jiputu; uzo ta dũhe ephe k'okwakobe nri, ephe e-ri.

⁴⁰ Iphe, ndu ́zũrelũ nõru lẹ ́jiputu bũ unu afa l'ukporo afa l'afa iri. ⁴¹ Yo rulephu mbokũ, unu afa l'ukporo afa l'afa iri ono gvũru gededede; ndibe Ojejoje l'ephe ha, bũ iya bũ ndu ́zũrelũ; awũfukota l'alĩ ́jiputu. ⁴² Keshinu ophu Ojejoje mũru ẹnya l'enyashi ono ẹge oo-me dufuta ephe lẹ ́jiputu bẽ ephebe ndu ́zũrelũ l'ephe ha a-mũjekwaruphu Ojejoje ẹnya ẹge ono l'enyashi ono; gude kwabẹ iya ugwu; tsube l'ogbo sweru ogbo.

Kẹ ogba Aji Esweta

⁴³ Ojejoje asũ Mòsisu yele Ẹronu: "Owaa ẹge unu e-meje kẹ ogba Aji Esweta ndo-o:

* 12:37 12:37 Iphe o bũ bũ 6,000.

“T’ẹ b’o nwekwa onye mbyamumbya, e-tsoru ria iphe aji ono. ⁴⁴ Ohu, unu gbataru agbata bẹ unu e-bujeodu utschu; temanu yo taa ya. ⁴⁵ Ole tẹ onye, byaru abyabya; m’o bu onye e butaru ebuta ba atakwa iya.

⁴⁶ “Aa-noduje l’ulo lanu taa ya. T’ẹ b’o nwekwa anu obu; ophu unu ee-gude lufuta etezi. Ophu o dukwa okpu iya m’oo nanu, unu e-jikwo ejikwo. ⁴⁷ Ndu Izurelu a-tukojẹ l’ephe ha gbaa Aji Esweta ono.

⁴⁸ “Onye laru alala, unu ẹya bu, choru tẹ ya gbaa Aji Esweta kẹ Ojejoje bẹ e-bushikota ndibe iya ndu kẹ unwoke utschu l’ephe ha; temanu yo tsoru gbaa aji l’o bu onye a muru l’alẹ ono. T’ẹ b’o dukwa nwoke, bu onye akpapyi, a-ta iya nu. ⁴⁹ Oo ekemu lanu ono, duru onye a muru amumu l’alẹ-a; dukwaruphu onye laru alala; unu ẹya atuko buru.”

⁵⁰ Ndu Izurelu l’ephe ha abya atuko iphe, Ojejoje kforu Mosisu yele Eronu mekota. ⁵¹ Yo buru mboku ono gedegede bẹ Ojejoje dufutaru ndu Izurelu l’ephe ha l’alẹ Ijiputu.

13

Oye ndu, bu okpara l’eka Nchileke

¹ Ojejoje asu Mosisu: ² “Unu doberu iya okpara unu iche. Iphe mbu, vu uto waa nne iya oswa lẹ Izurelu; m’o -bu madzu; m’o -bu elu; bu kẹ yẹbe Nchileke.”

³ Ya ndono; Mosisu asu ndu Izurelu: “Unu nyata ntanu-a; mbu mboku, unu wufuru lẹ Ijiputu, bu ẹke unu shi buru ohu. Ntanu-a bu mboku, Ojejoje gude ẹka-ike dufuta unu. T’ẹ b’o dukwa onye a-ta iphe, e yeru iphe, ekoje buredi. ⁴ O bu ntanu-a l’ime onwa Abibu-a bẹ unu atugbu. ⁵ Teke Ojejoje duruleruphu unu l’alẹ ndu Kėnanu; mẹ kẹ ndu Hetu; mẹ kẹ ndu Amoru; mẹ kẹ ndu Hevu; mẹ kẹ ndu Jebusu; mbu ẹgiri alẹ ono, o riburu nna unu oche phe angu lẹ ya a-nu unu ono; unu dobejekwa nso-wa l’onwa-a. ⁶ Ujiku ẹsaa bẹ unu a-takota buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. O -rua lẹ mboku k’ẹsaa; unu agbaaru Ojejoje aji. ⁷ Unu takotaje buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi l’ime abalẹ ẹsaa ono. T’ẹ b’o nwekwa iphe, e yeru iphe, ekoje buredi, aa-phu l’ẹke unu no; ophu o dukwa iphe, ekoje buredi, aa-phu l’alẹ unu. ⁸ Mboku ono bẹ unu a-su unwu unu l’iphe, kparu iphe, unu gude eme iya bu iphe, Ojejoje meru unu mboku, unu lufutaru l’alẹ Ijiputu. ⁹ Tẹ ome-l’alẹ ono bukwaru iphe-ohubama, e byiru unu l’o bu mbo l’eka; dee ya unu l’o bu uri l’ifu; t’ẹ gude nyatajeru unu l’ekemu Ojejoje bu iphe, unu a-kpujeru l’onu; kẹ l’o bu Ojejoje ono bẹ gude ẹka-ike dzofuta unu l’alẹ Ijiputu. ¹⁰ Oo ya bu t’unu meje ekemu-a mẹ oge iya rulephu afa l’afa.

¹¹ “Ojejoje -durutsulephu unu alẹ Kėnanu ono; bya anu iya unu ẹge o riburu iya unu lẹ nna unu oche phe lẹ nte; ¹² bukwa t’unu nuje Ojejoje iphe mbu, vu uto waa nne iya oswa. Anu mbu, bu okee ya, vuru uto waa nne iya oswa l’elu unu a-buru kẹ Ojejoje. ¹³ Iphe, bu nkafu-igara, bu iya vu uto waa nne iya oswa bẹ unu e-gudeje nwaturu gbata. O -buru l’unu ta agbatadu iya; unu aswi-kwo ya olu aswi-kwo. Iphe, bu okpara unu lẹ nwoke bẹ unu a-gbatajekwaphu agbata.

¹⁴ “O -rua l’uzo-ifu; unwu unu -ji unu: ‘?Bu ngunu bẹ iphe-a bu?’ Unu asu ẹphe: ‘Lẹ Ojejoje gude ike-ẹka iya dufuta unu lẹ Ijiputu; mbu dufuta unu l’ẹke ono, unu shi buru ohu ono. ¹⁵ Lẹ teke Fero kpo-chiru obu; jika lẹ ya ta ahadu ayi t’ayi la bẹ Ojejoje gbushiru iphe, bu okpara l’alẹ ndu Ijiputu: madzu l’elu. O bu iya meru iphe ayi akputaje anu, bu okee ya, vuru uto waa nne iya oswa gbuaru Ojejoje; l’egudeje iphe gbata ndu, bu okpara l’ephe nne ẹphe lẹ madzu.’ ¹⁶ T’ome-l’alẹ ono bukwaru iphe-ohubama, e byiru unu l’o bu mbo l’eka; dee ya unu l’o bu uri l’ifu; gude koshi lẹ Ojejoje gude ike-ẹka iya dufuta unu l’alẹ Ijiputu.”

Ndu Izurelu eswe Eze Enyimu Uswe

¹⁷ Fero ahalephu ndu Izurelu; ẹphe atugbua; Ojejoje te du ẹphe shia uto alẹ ndu Filisutayinu; e guderu l’ono ka ntse. Kẹle Ojejoje suru: “?A maru: ogo -dakfu ẹphe; ẹphe ta agbanwedu nu obu; lashia azu lẹ Ijiputu?” ¹⁸ To du iya bu; Ojejoje eduru ndu Izurelu jee mgburumgburu; shia uto echi-egu; tugbua uto Eze Enyimu Uswe. Ndu Izurelu eshi lẹ Ijiputu tugbua kwakobe onwephe k’ogu.

¹⁹ Mosisu abya achita okpu Josefu gude; kẹle Josefu meru unwu Izurelu; ẹphe eriaru iya nte. O suru iya: “Ya maru lẹ Nchileke e-mekochaa bya eyeru unu ẹka. Ole t’unu chitakwa okpu iya l’ẹke-a teke unu a-nodu ala.”

²⁰ Ẹphe awufulephu lẹ Sukuotu; je akpobe ulo-ekwa ẹphe lẹ Etamu l’iku echi-egu. ²¹ O -rua l’eswe; Ojejoje egude urukpu, kpuru rogbondu edu ẹphe uto. O -rua l’enyashi; yo gude oku, kpuru rogbondu nulahaa ẹphe iphoro; k’ophu ẹphe a-noduje eje ije:

eswe l'enyashi. ²² Urukpu ono, kpuru rogbodongu, oogudeje edu ephe l'eswe; me l'oku ono, kpuru rogbodongu, oogudeje edu ephe l'enyashi ono ta alufubua ndu Izurelu alufu l'ifu.

14

¹ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: ² "Kfuaru ndu Izurelu t'ephe laphu azu je akpobe ulo-ekwa ephe le mgboro Payi-Hahirotu, no le mgbaku Migidolu. Ephe akpobe ulo-ekwa ephe ono l'iku eze enyimu; t'o chebe ifu le Balu-Zefonu nhamunha; ³ kele Fero a-ri le ndu Izurelu be ekwo-nji jiru; l'ephe kwawaru l'echi-egu. ⁴ Ya a-kpo-chi Fero obu; yo chikfuru ephe. Obenu l'ee-shi l'iphe, e-me l'ehu Fero ye le ndu soja iya; kwabe yebe Ojejoje ugwu; ndu Ijiputu amaru l'o bu yebedua bu Ojejoje." Ndu Izurelu emee ege ono, o kfuru ono.

⁵ A bya ekfuaru eze ndu Ijiputu le ndu Izurelu gbalaakwaru. Fero ye le ndu ozi iya agbanwee obu ephe l'eke ephe no; su: "?Bu ngunu be ephe meru ege-a? ?Ephe gbe haa ndu Izurelu t'ephe tugbua; paru ozi, ephe eje haa to." ⁶ To du iya bu; Fero asu t'a kwakoberu iya ugbo-inya iya ohuma. A kwakobebetsua ya; yo chita ndu soja yeru onwiya; ⁷ chita ugbo-inya, katsua mma l'ugbo-inya iya; unu ugbo-inya ukporo l'iri; mewaru ugbo-inya ndu Ijiputu l'o ha. Yo bya achiru ndu ishi soja yegbaa l'ugbo-inya ono. ⁸ Ojejoje akpo-chia obu Fero, bu eze ndu Ijiputu; yo chipyabe ndu Izurelu l'eke ephe adzo garamu garamu; awufu. ⁹ Inya Fero l'o ha; me ndu agba iya nu; me ugbo-inya iya; me igweligwe ndu soja iya; mbu ndu Ijiputu l'ephe ha achipyabe ndu Izurelu bya agbakfu ephe l'eke ephe kporu ulo-ekwa ephe l'iku eze enyimu; le mgboro Payi-hahirotu, cheru ifu le Balu-Zefonu nhamunha.

¹⁰ Fero abyarutadelephu ntse; ndu Izurelu apalia; yo buwaru ndu Ijiputu etso ephe. Egvu abya ephe l'ehu; ephe araku Ojejoje. ¹¹ Ephe asu Mosisu: "?Bu l'ili ta nodu l'ali Ijiputu meru iphe i dufutaru ephe t'ephe bya anwushihu l'echi-egu? ?Bunua ngunu meru; nggu edufuta ephe l'ali Ijiputu? ¹² ?Ephe te kfuduru ngu l'ali Ijiputu t'i paru ephe haa; t'ephe jejeru ndu Ijiputu ozi? ?T'o ga akaduru ephe mma l'ephe ejeru ndu Ijiputu ozi; ma l'ephe nwushihuru l'echi-egu?"

¹³ Mosisu asu ephe: "Unu ba atsushi egvu! Unu vudo vudoshia ike; phu iphe, Ojejoje e-me gude dzofuta unu ntanu. Ndu Ijiputu-a, unu ele enya ntanu-a be unu ta aphuekwa odo. ¹⁴ Unu nodu nggujungguji; le Ojejoje a-luru-a unu ogu!"

¹⁵ To du iya bu; Ojejoje asu Mosisu: "?Ngunu meru iphe jiraru iya ekwa? Kfuru ndu Izurelu t'ephe tugbua jeshia iphe, ephe eje. ¹⁶ Wolia mgboro ngu; maa l'eze enyimu ono t'o kekahu mini ono ebo; k'opu ndu Izurelu e-gude okpa ephe jee ije l'ali okponku l'enyimu ono; wu-sweta. ¹⁷ Ya a-kpo-chi ndu Ijiputu obu; k'opu ephe e-tsopyabe ephe. E shi l'iphe, a-muru Fero ye le ndu soja iya; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; kwabe yebe Ojejoje ugwu. ¹⁸ Oo ya bu; ndu Ijiputu eshi ege ono maru l'oo ya bu Ojejoje; mbu teke ephe e-shi l'iphe, a-muru Fero ye le ndu soja iya; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; kwabe yebe Ojejoje ugwu."

¹⁹ Ya ndono; Ojozi Nchileke phu, shi nodu ndu Izurelu l'ifu phu abya esweta ephe; je etsoru ephe l'azu. Urukpu phu, kpuru rogbodongu phu abya eshikwaphu l'uzo ifu; je anodu ephe l'azu; ²⁰ je anokahu ndu sojandu Ijiputu; me ndu Izurelu. L'enyashi ono mgburumburu be urukpu ono gbakotaru ochi l'eke lanu; l'acha oku l'eka iya ophu. Ipe ono emee; k'opu e to dududu ndu ophu jekfuberu ibe ephe ntse l'enyashi ono phuu.

²¹ To du iya bu; Mosisu abya amachia eka iya l'eli eze enyimu ono. Enyashi ono l'o ha be Ojejoje gude oke pherephere, shi l'uzo enyanwu-ahata ziphu eze enyimu ono azu; yo bya aghoo ali okponku. Mini ono ekekahu ebo. ²² Ndu Izurelu abya abahu l'eze enyimu ono; gude okpa jee l'ali okponku jeye ephe eswegee. Mini eze enyimu ono akpu l'o bu upho-mkpuma; nodu ephe l'eka-utara; me l'eka-ibiyita teke ephe eswe.

²³ Ndu Ijiputu achipyabe ephe. Inya Fero; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya; atuko tsoru ephe wuba l'ime eze enyimu ono. ²⁴ Yo rua l'uzo nchi-abohu; Ojejoje eshi l'oku; me l'urukpu ono, kpuru rogbodongu ono; lee ndu soja ndu Ijiputu enya; mee ephe; ephe aghahu phuringu. ²⁵ Yo mee; okpa ugbo-inya ephe ono awata ogba mgburumburu; k'opu agbagba iya tsulahaaru ephe l'ehu. Ndu Ijiputu asu: "T'ephe hakwaa ndu-a; laphu azu; ke l'o kwa Ojejoje etso ephebe ndu Ijiputu ogu l'oku ehu ndu Izurelu!"

²⁶ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ Mósísisu t'ọ machia ẹka; maa l'eze ẹnụmu ono; tẹ mini ono bya atso-kputa ndu Ịjiputu; mę ụgbo-inya ẹphe; mę ndu agbaru iya inya. ²⁷ Mósísisu abya amachia ẹka; maa l'eze ẹnụmu ono. Yo rua l'utsu; mini ono atsołahaa ẹge o shi atsołhawa. Ndu Ịjiputu agbalahaa t'ẹphe gbafu ị mini ono; Ojejoje azaru ẹphe ye l'eze ẹnụmu ono. ²⁸ Mini ono abya atsołgbabe; rikota ụgbo-inya ono yele ndu agbaru iya inya. Ndu soja Fero, chipyaberu ndu Ịzuru; chia ẹphe jeye l'eze ẹnụmu ono te nweu m'ọo onye lanu, wafuru nu.

²⁹ Obenu ị ndu Ịzuru jeru ije l'alị okponku sweta eze ẹnụmu ono. Mini eze ẹnụmu ono akpu a l'ọ bụ upho-mkpuma; vudo ẹphe l'eka-utara; mę l'eka-ibiyita. ³⁰ Mbọku ono bę Ojejoje dzofutaru ndu Ịzuru l'eka ndu Ịjiputu. Ndu Ịzuru aphua ndu Ịjiputu l'ẹke ẹphe nwushihuru; dabutsuaru ị mgbogidi ẹnụmu. ³¹ Ndu Ịzuru aphua egbe ike, Ojejoje gude mekputa ndu Ịjiputu; tsulahaa Ojejoje egvu; bya ekweta nk'ia; mę kę nwozi iya, bụ Mósísisu.

15

Egvu Mósísisu

- ¹ Ya ndono; Mósísisu; mę ndu Ịzuru agua egvu-a nu Ojejoje; su:
 Ya a-gu egvu nu Ojejoje;
 kę l'ọ koshiwaru l'ọ ha nshinu.
 Inya; mę ndu agba iya nu;
 b'ọ nwuru ye l'eze ẹnụmu.
- ² Ọ bụ Ojejoje bụ agburu-ẹhu mu;
 buru onye mu agu-ku l'egvu.
 Ọ bụ iya bụ onye dzofutaru mu nu.
 Ọ bụ iya bụ Nchileke mu;
 mu a-jaję iya ajaja.
 Ọ bụ iya bụ Nchileke nna mu;
 mu a-nodu apali ẹpha iya eli.
- ³ Ojejoje bụ soja.
 Ọo Ojejoje bụ ẹpha iya.
- ⁴ Ụgbo-inya Fero yele ndu soja iya;
 b'ọ nwuru ye l'eze ẹnụmu.
 Ndu, katsua mma
 ị ndu ishi ụgbo-inya Fero;
 bę mini rigbushiru
 ị Eze Ẽnyimu Uswę.
- ⁵ Ebo mini riru ẹphe;
 ẹphe aburu tubukungu
 l'ohu-mini l'ọ bụ mkpuma.
- ⁶ Ẽka-utara ngu nggube Ojejoje;
 bę agburu-ẹhu,
 nọ iya nu dọ biribiri.
 Ẽka-utara nggube Ojejoje;
 bę gweru ndu ohogu ngu ogwe uji.
- ⁷ I gude odu-biribiri ngu,
 ha nshinu kwatsushia ndu
 wu-lihuru nu; tso ngu okfu.
 Nggu ahaa oke
 ẹhu-eghughu ngu,
 enwu l'ọ bụ oku;
 yọ bya etsua ẹphe
 l'ọ bụ ẹswa okponku.
- ⁸ Ọ bụ ume b'i ziru;
 eze ẹnụmu akọo ogiji.
 Utso ono akfuru l'ọ bụ upho-mkpuma.
 Ebo mini ahukoo l'ohu eze ẹnụmu.
- ⁹ Ndu ohogu saru nsasa; su:
 "L'ẹphe a-chi ayi; gude ayi.
 L'ẹphe e-ke iphe ayi;
 gude ayi mee ẹge dọ ẹphe mma.

- Ɛphe a-mị ogu-mbeke Ɛphe
 gude gbushia ayi.”
- 10 Obenu l'ị t̄uru ume;
 eze Ɛnyimu at̄uko Ɛphe rigbushia.
 Ɛphe aburu t̄bukungu
 l'eze Ɛnyimu l'ọ bu
 ọta-njele.
- 11 ?Nanu agwa, at̄uru
 nggube Ojejoje?
 “?Bu onye d̄u l'ọ bu nggu?
 Ege ị d̄u-be nsọ d̄u biribiri.
 Ege ị d̄u-be akpabiri adu egvu.
 Iimeje iphe, d̄u biribiri.
- 12 Ɛka-utara ngu b'ị machiru;
 mgboko abya at̄uko
 ndu ọhogu ayi lee.
- 13 “Ndu ị gbafutaru;
 be ii-gude n-yemobu ngu; dua.
 Yọ buru l'eke ono,
 i bu, d̄u nsọ ono;
 be ii-gude agburu-ẹhu ngu
 durua Ɛphe.
- 14 Iphe bu mbakeshi,
 nuru iya n̄; be egvu e-ru l'ẹhu.
 Egvu e-gude ndu Filisutiya.
- 15 Ndu achị ndu Ɛd̄omu;
 be meji a-t̄ofu.
 Ehu anmaa ndu ishi
 Móabu anmanma.
 Ndu Kénanu erushihu.
- 16 Otsu egvu;
 me ẹhu-anmanma e-gude Ɛphe.
 Yọ buru agburu-ẹhu,
 nọ ngu l'eka-utara;
 be ii-gude mee t'Ɛphe
 dabutsuaru l'ọ bu mkpuma;
 gbururu jeye teke ndu ke
 nggube Ojejoje a-wu-sweta;
 mbu ndu ono, ị gbafutaru l'ohu,
 Ɛphe shi buru ono.
- 17 Ii-dubata Ɛphe;
 bya eye Ɛphe l'ugvu nke ngu;
 mbu eke nggube
 Ojejoje ƒotaru t'ọ buru ufu ngu;
 mbu ọlo, d̄u nsọ ọp̄hu
 i gude ẹka ngu kp̄ua.
- 18 Ọ bu nggube Ojejoje a-buru eze
 gburu jeye le gbururu.”
- 19 Teke inya Fero; me ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya bahuru l'eze Ɛnyimu ono
 be Ojejoje vutaru mini ono byabe Ɛphe. Obenu le ndu Ịzurueru jeru ije l'alị ọkponku sweta
 eze Ɛnyimu ono. ²⁰ Ya ndono; Miriyamu, bu nwanyị, ekfuchiru Nchileke, bu nwunne
 Ɛronu abya ewota nkwa; unwanyị l'Ɛphe ha awu-tSORU iya; l'aku nkwa; l'ete iya etete.
²¹ Miriyamu l'aguru Ɛphe egvu ono; l'asuje:
 “Unu ḡa egvu n̄ Ojejoje;
 ke l'ọ koshiwaru l'ọ ha nshinu.
 Inya yele ndu agba iya n̄
 b'ọ nwuru ye l'echi eze Ɛnyimu.”

Mini Mára; me Ɛlimu.

²² Tọ d̄u iya bu; Mosisu eshi le Eze Ɛnyimu Uswe dua ndu Ịzurueru; bahu l'echi-egu
 Shu. Ɛphe ejee ije abali ẹto l'echi-egu; Ɛphe ta phu mini. ²³ Ɛphe erua Mára; Ɛphe ta

dụ ike ngwa mini iya; kele mini ono atso ile. O bu iya kparu iphe, a guru eke ono Mára. ²⁴ Ephe agulaaharu Mósísu opho; sụ iya: “?Bụ ngunu be ephe a-ngu?”

²⁵ Ya ndono; Mósísu araku Ojejoje. Ojejoje abya ekoshi iya mkpirikpi oshi. Yo wota iya chee le mini ono. Mini ono atsołahaa uto-mini.

O kwa l'eke ono be Ojejoje turu ekemu nu ephe; bya atooru ephe okpa iya. Yo bukwaruphu l'eke ono b'ọ ndu data ephe. ²⁶ Ojejoje asu epho: “O -buru l'unu ngaberu nchi l'okfu yebe Ojejoje, bu Nchileke unu; l'eme iphe, vudo nhamunha l'enya iya; o -buru l'unu anga nchi l'iphe, ya suru t'unu meje; letso iphe, ya toru okpa su t'unu tsoje; b'e to dukwa ejo iphe-ememe ono, ya gude byakfuta ndu Ijiputu ono, ya egude abyakfuta unu; ke l'ọ bu yebedua bu Ojejoje: onye emeje unu t'unu ka mma l'iphe eme unu.”

²⁷ E metsua; ephe abya ejerua Ełimu; eke ogba-mini iri l'ebo no; ukporo nkfu eto le nkfu iri anodu iya. Ephe abya akpobe ulo-ekwa ephe le mghoro mini ono.

16

Mana; me okwa

¹ Ndu Izurelu l'ephe ha awufu le Ełimu; bya erua echi-egu Sinu, no le mgbaku Ełimu ye Uguwayi l'ephe ha awufu, onwa kebo gbaru abali iri l'ise l'ephe shitsulephu l'alijiputu lufuta. ² Ephe l'ephe ha agulahaaru Mósísu ye Eronu aphu l'echi-egu ono; ³ su ephe: “Ndege Ojejoje gude eka iya gbushia ephe l'alijiputu; me ehu akakwa ephe mma! Eke ono be ephe an-pheje ite-anu mgburumburu; l'eriji epho. Obenu l'unu chifutaru ephe bya edobe l'echi-egu l'eke-a t'unu kpo-gbushia ephebe igwe oha-a l'egu.”

⁴ Ojejoje asu Mósísu: “Ya e-shi l'imigwe chjaru unu nri l'ọ bu mini. Ndu Izurelu alufutaje mboku-mboku bya ekpota ophu e-dzuru ephe eriri ke mboku ono. Ya e-shi ege ono data ephe; maru: ?me ephe e-kweta-a meje iphe, ya turu ephe l'ekemu. ⁵ O -rua mboku k'ishingu; ephe eshia ophu ephe kpotaru. Mboku ono be ephe e-kpota iya t'ọ ha l'ọ bu ophu ephe ekpotajehawa mboku odo ugbo labu.”

⁶ To du iya bu; Mósísu ye Eronu asu ndu Izurelu l'ephe ha: “L'urenyashi-a be unu a-phu l'ọ bu Ojejoje bu onye dufutaru unu l'alijiputu. ⁷ O -rua l'utsu be unu a-phu odu-biribiri Ojejoje; ke l'ọ nuwaru aphu, unu agu ekpu iya. ?Bu onye be ephebedua bu; ophu unu a-ndu aguru ephe aphu?” ⁸ Mósísu asukwaphu: “Unu a-maru l'ọ bu Ojejoje l'oswiya teke ọ-nu unu anu, unu a-ta l'urenyashi-a; nu unu nri, e-dzu unu eriri l'utsu; ke l'ọ nuwaru aphu, unu guru kpua ya. ?Bu onye be ephe bu? E to kwa ephebedua be unu aguru aphu; o kwa Ojejoje be unu aguru iya!”

⁹ Mósísu asu Eronu: “Kfuru ndu Izurelu l'ephe ha t'ephe tuko bya Ojejoje l'ifu; ke l'ọ nuwaru ke aphu, ephe agu.”

¹⁰ Eronu ekfukwada eyeru ndu Izurelu l'ephe ha; ephe aghaa enya l'echi-egu; phu odu-biribiri Ojejoje l'eke o charu phoo l'urukpu ono, kpuru rogobodongu ono.

¹¹ Ojejoje asu Mósísu: ¹² “Le ya nuwaru aphu, ndu Izurelu agu. Kfuru ephe l'ephe a-ta anu le nchi-ejihu. O -rua l'utsu; e gude nri nu-jia ephe epho; k'ophu ephe a-maru l'ọ bu yebedua bu Ojejoje, bu Nchileke ephe.”

¹³ Yo be l'urenyashi ono; okwa abya atuko odu ndu Izurelu ono dzuru. A lufuta l'utsu; iji adashija; dzuru eke ono mgburumburu. ¹⁴ Iji ono akorohulephu; yo nweru nwa iphe, wushiru l'alijechi-egu ono, dugbaa yeriyeri; bya adu l'ọ bu iji, oyi meru; yo nmakwo anmakwo. ¹⁵ Ndu Izurelu aphua iphe ono; jilaha ibe ephe; su: “?Bụ ngunu ndo-ọ?” Ke l'ephe te shihadua maru iphe obu.

Mósísu asu ephe: “Oo nri, Ojejoje nuru unu t'unu ria. ¹⁶ Owaa ekemu, Ojejoje turu ndo-ọ: ‘Onyenonu e-kpotaje ophu e-dzuru iya nu. Ndu, bu l'ulo-ekwa unu be unu e-kpotajeru ogbonga lanu ogbonga lanu.’”

¹⁷ Ya ndono; ndu Izurelu emee ya ege e kfuru ephe. O nweru ndu ophu kpotaru nshinu; nweru ndu ophu kpotaru nwanshi. ¹⁸ E metsua; ephe egude ogbonga gbaa ya; onye kpotaru nshinu; te kpoghatadu; ophu onye kpotaru nwanshi; 'ekpopetakwanu. Onyenonu kpotaleruphu ophu dzuru iya nu.

¹⁹ Mósísu asu ephe: “T'e b'o nwekwa onye e-dobe nk'ia t'ọ rua l'utsu.”

²⁰ Obenu l'ọ nwelerua ndu ophu e-ta ngabeduru Mósísu nchi; haphodo nk'ephe dobe; yo ndu lufuta l'utsu. A lufutashia l'utsu; ehonwu ejiwa iya ejiji; yo shikwaphu nshi. Ehu eghulaha Mósísu eghughu le k'iphe ono, ephe meru ono.

²¹ Utsu mboku-mboku; onyenonu eje ekpota ophu e-dzuru ye ndibe iya eriri. Anwu chishidelephu ike; ophu phoduru l'alijazashihu. ²² Yo rua mboku ke ishingui; ephe

ekpota ophu ha l'ò bú ophu ephe ekpotaje ugbo labú; onye lanú ogbonga labú. Ndu ishi ndu Ízurelu abya ekfuaru iya Mósísu. ²³ Yò sù ephe: "Òwaa ekemu, Ojejoje tũru ndò-ò: 'Echile bú eswe Sábatu; mbù mbòku òtu-ume, dù nsò kẹ Ojejoje. Ọo ya bú; unu ghee iphe, dù unu kẹ egheghe; shia, iphe dù unu kẹ eshishi ntanú. Unu edobe ophu ghuduru nù jeye l'ùtsu.' "

²⁴ Ephe ahaa ya; yò bọo nchi, bú ege Mósísu kfuru ephe; too shi nshi; ehonwu ta la iya. ²⁵ Mósísu asù ephe: "Unu ria ono ntanú; kele ntanú bú mbòku òtu-ume kẹ Ojejoje. Ẹ to nwekwa nri, unu a-phù l'etezi ntanú-a. ²⁶ Unu e-kpotaje nri ono abalí ishingú; ọle mbòku k'èsaá, bú mbòku òtu-ume b'ẹ tọo nọdu."

²⁷ Ọle o nwelera ndu tũgburu lẹ mbòku k'èsaá jeshia okpota nri ono; to nwe ophu ephe phuru. ²⁸ Ojejoje asù Mósísu: "Bú teke ole bẹ unu a-jíkabe ome ekemu iya; mẹ l'okfu iya? ²⁹ Nyatakwa l'ọo Ojejoje bẹ nũru unu mbòku òtu-ume. Ọo ya meru iphe ọbujẹ: o -rua mbòku k'ishingú; yò nũ unu nri, e-dzuru unu abalí ẹbo. O -rua mbòku k'èsaá; tẹ onyenonũ nọdujẹlephu l'ẹke ọ nọ. T'ẹ b'ò nweshi onye a-lũfuje alũfu." ³⁰ Tọ dù iya bú; ndu ono atũa ume lẹ mbòku k'èsaá ono.

³¹ Ndu Ízurelu ekua nri ono mana. Ọocha ụcha l'ò bú akpũru koriyanda; l'atso l'ò bú ẹcha mbeke, e gude manũ-ẹngu mee. ³² Mósísu asù: "Òwaa iphe, Ojejoje ekfu: 'Unu kpota ogbonga mana lanú doberu ogbo ophu nọ l'ifu; k'ophu ephe a-phù nri, ya nũru unu t'unu ria l'echi-ẹgu; teke ya dufutaru unu l'alí Íjiputu.' "

³³ Ya ndono; Mósísu asù Ẹronu: "Wota ite; kporu ogbonga mana lanú ye iya. Dobe iya Ojejoje l'ifu; t'ẹ doberu iya ogbo ophu nọ l'ifu."

³⁴ Ẹronu eworu iya dobe l'ifu Okpoko Ekemu, bũkwanu iya bú ege Ojejoje kfuru iya Mósísu. ³⁵ Ndu Ízurelu eria mana ono ụkporo afa labú; gbururu jeye ephe ejerua alí ẹke e bu ebubu. Mbù l'ephe riru mana gbururu jeye ephe erua l'ókè-alí Kénanu.

³⁶ Ogbonga lanú bú oke lanú l'uzo iri l'iphe jiru efere nkwo-ẹka.

17

Mini, shi lẹ mkpuma

¹ Ndu Ízurelu l'ephe ha awu-lihu l'echi-ẹgu Sinu tũgbua; ephe -shi l'ibiyi ọwaa; ephe abahú l'ibiyi ophu; ege Ojejoje ziru ephe. Ephe eje adọ lẹ Réfidimu. Obenu lẹ mini ta nọdu l'ẹke ono, ephe a-ngu. ² Ya ndono; ephe abalahaaru Mósísu mba; sù iya t'ọ nù ephe mini t'ephe ngua.

Mósísu asù ephe: "Bú ngũnu bẹ unu abaru iya mba? Bú ngũnu kparu iphe unu adata Ojejoje adata?"

³ Obenu lẹ mini wataru ọgu ndu Ízurelu; ephe agulahaaru Mósísu aphú; sù iya: "Bunua ngũnu kparu iphe i dufutaru ayi; ayi l'unwu ayi; mẹ elu ayi l'alí Íjiputu bya edobe ayi t'ẹgu mini gbushia ayi?"

⁴ Tọ dù iya bú; Mósísu araku Ojejoje; sù iya: "Bú ngũnu bẹ ya e-me ndu-a; kẹ l'ephe a-byaakwa iya ọtu mkpuma."

⁵ Ojejoje asù Mósísu: "T'ò vuta ụzo tẹ ndu Ízurelu tsoru iya l'azụ. T'ọ haru ndu bú ọgurenya Ízurelu duta; yo wota mgboro ono, o chiru lẹ Ẹnyimu Náyílu ono gude jeshia. ⁶ Ya e-vudo ngu l'ifu lẹ mkpuma Hórebu. Teke i ruru eke ono; nggu echia mgboro ono lẹ mkpuma ono. Mini, ndu Ízurelu a-ngu e-shi iya-a gbalahaa." Mósísu abya emee ege ono l'ifu ndu bú ọgurenya ndu Ízurelu ono. ⁷ Yò bya agua eke ono "Masa;" gukwaa ya phù "Meriba;" kele ndu Ízurelu sworu uswo; bya adata Ojejoje; sù: "Ayi lẹ Ojejoje nọ-ò; t'ọ bú ibagha?"

Aalũ-gbu ndu Amalẹku

⁸ Ndu Amalẹku abya etso ndu Ízurelu ọgu lẹ Réfidimu. ⁹ Mósísu asù Jóshuwa: "Haru unwoke ayi fọta t'unu je awọta ndu Amalẹku ọgu. Echile bẹ ya e-gude mgboro Ojejoje l'ẹka je evudo l'eli ugwu."

¹⁰ Tọ dù iya bú; Jóshuwa eje awọta ndu Amalẹku ọgu ege Mósísu ziru iya. Mósísu; Ẹronu; mẹ Huru enyihu eli ugwu; je anọdu l'onungonu iya. ¹¹ Yọ bújẹ; Mósísu chilia ẹka imeli; ndu Ízurelu emukputalahaa. Teke ọ chizitaru ẹka; ndu Amalẹku emekputalahaa. ¹² A nonyaa; ẹka atsũhu Mósísu ume; ephe apata mkpuma; doberu iya; yò nọdu anọdu. Ẹronu; mẹ Huru abya apalia ya ẹka imeli; onye lanú l'ẹka-utara; onye ophu l'ẹka-ibiyita. Ya ndono; ẹka anọdule iya phù l'imeli ege ono gbururu jeye l'enyanywu-ariba. ¹³ Yò bũru iya bú lẹ Jóshuwa phẹ emekputa ndu Amalẹku.

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje asụ Mósísu: “Dee iphe-a l'èkwo t'ò bụru iphe, ee-gudeje nyata iya. Nngu emekwaaphu tẹ Jóshuwa maru lẹ ya e-me tẹ ndu Amalẹku chihu lẹ mgboko; tẹ ba nyatajẹhe ephe.”

¹⁵ Mósísu abya akpua enya-ngweja; gua ya “Ọ kwa Ojejoje bụ onye emeje tẹ ẹka mu kangoo l'ọgu.” ¹⁶ Yọ su: “Lẹ ya gụru iya ẹpha ono; kele a chi-liru ẹka kfuru nụ Ojejoje l'aba-eze iya. Ojejoje a-nọduplephu etso ndu Amalẹku ọgu; tsube l'ọgbo rua l'ọgbo.”

18

Jeturo akpakfuta Mósísu

¹ Ya ndono; Jeturo, bụ onye agwajeru ndu Mídiya iphe, bukwapu nna nyee Mósísu; abya anukota k'iphemiphe ọbule, Nchileke meshiru Mósísu; mę ndu nk'ia, bụ ndu Ízuru; ọwaa ẹge Ojejoje gude dufuta ephe lẹ Íjiputu.

² Teke Mósísu dularu nyee ya; mbụ Zipora lẹ ke nna nyee ya, bụ Jeturo; bę Jeturo nabataru nwanyi ono; ³ waa unwu iya unwoke labu. Onye lanu bę ẹpha iya bụ Geshomu; kele Mósísu suru lẹ ya bụ onye laru alala l'alí ndu ọhodo. ⁴ Onye ọphu bę ẹpha iya bụ Eliyẹza; ke l'ọ suru l'ọ bụ Nchileke nna iya bụ onye yeru iya ẹka. Ọ dzọfutaru iya tẹ Fero be gbu iya.

⁵ Jeturo, bụ nna nyee Mósísu duru unwu Mósísu; mę nyee Mósísu ọbu byakfuta iya l'echi-egu l'ẹke ọ kpoberu ọlo-ẹkwà l'iku ugwu Nchileke. ⁶ Jeturo zihawaru t'e je asụ iya: “Lẹ yebe Jeturo, bụ nna nyee ngu bę dukwa nyee ngu; waa unwegirima ngu l'abya.”

⁷ Tọ dọ iya bụ; Mósísu agba iya ndzuta; bya ebyishi ikpere; nmaa ya akpa. Ephe ekeletsua; bahushia l'ọlo-ẹkwà Mósísu. ⁸ Mósísu akọkotaru nna nyee ya ono ke iphemiphe ọbule, Ojejoje meru Fero waa ndu Íjiputu l'okfu ẹhu ndu Ízuru; ọwaa ke iphe-ẹhuka, ephe jekotaru l'uzo; mę ẹge Ojejoje gude dzọfuta ephe.

⁹ Ẹhu atsoo Jeturo ẹna l'ọ nuru ke iphe, dọ mma, Ojejoje mekotaru ndu Ízuru; dzọfuta ephe l'ẹka ndu Íjiputu. ¹⁰ Yọ su tẹ ajaja bụru ke Ojejoje, bụ onye nafutaru ngu l'ẹka ndu Íjiputu yeke ẹka Fero; mbụ onye nafutaru ndu Ízuru l'ẹka ndu Íjiputu.

¹¹ Nta-a bę ya maru lẹ Ojejoje bę kakọta agwa l'ọ ha nshinu. Ke l'ọ bụ ndu nmaru ndu Ízuru kulakula b'ọ meru iphe-a. ¹² Ya ndono; Jeturo, bụ nna nyee Mósísu abya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; gwokwaaru iya phụ ngweja ọdowaru. Ẹronu eduta ndu bụ ọgurennya Ízuru lẹ bya; ephe lẹ Jeturo eria nri l'ifu Nchileke.

Aafota ndu e-kpeshijeru ndu Ízuru okfu

¹³ Yo rua echile iya; Mósísu abya anọdu l'oshi iya; kpelahaaru ndu Ízuru ikpe. Ephe anọ-phae ya mgburumgburu shita l'utsu jeye l'urennyashi. ¹⁴ Nna nyee Mósísu apụ iphe, Mósísu emeru ndu Ízuru; bya aji: “?Bụ ngunu bę iimeru ndu Ízuru ẹge-a? ? Bụ ngunu kparu iphe ọ bụ nggubedua nwenkinyi ngu bụ onye ikpe; ndu-a l'ephe ha abya anọ-phae ngu mgburumgburu shita l'utsu jeye l'urennyashi?”

¹⁵ Mósísu asụ iya l'iphe kparu iya nwa l'ephe abyajẹ iya ọkpata ishi iphe, bụ uche-ọbu Ojejoje. ¹⁶ Teke ọ bụ l'ọ okfu adaru ephe; ephe ewotaru iya ẹya; ya edoshiaru iya ephe; karu ephe iphe, Ojejoje tọru ọkpa sụ t'e tsoje; waa ekemu iya.

¹⁷ Nna nyee Mósísu asụ iya: “L'ẹge iime iya ta dukwa mma. ¹⁸ Ọ kwa egbugbu bę nggubedua; waa ndu ono, awụ-kfutaje ngu nụ ono egbu onwunu. Ozi ono karikwaru ngu ẹka; ẹ tii jekotakwa iya nwenkinyi ngu. ¹⁹ Ngabe nchi tẹ ya kpọ-ziaru ngu ọzo ẹge ii-meje iya. Tẹ Ojejoje swikwaru ngu. Ọ bụ nggubedua a-nọ-chi ẹnya ndu-a l'ifu Nchileke. Ii-wotaje iphe, adaru ephe dooru iya. ²⁰ Zia ephe iphe, Ojejoje tọru ọkpa sụ t'e tsoje; ọwaa ekemu iya; nggu ekoshi ephe ọzo, ephe e-tsoru; mę iphe, gbaru ephe l'ememe. ²¹ Nngu abya eshi lẹ ndu Ízuru l'ephe ha fota ndu ike dọ; ndu atsu Nchileke egwu; ndu e gude ire ephe ẹka; bya aburu ndu ẹ te eridu nggolazu. Shi l'ephe fota ndu a-buru ndu ishi unu madzụ labu l'ukporo madzụ iri iri; ndu a-buru ndu ishi ukporo umadzu ise ise; ndu a-buru ndu ishi ukporo madzụ ẹbo l'iri iri; mę ndu ọphu a-buru ndu ishi umadzu iri iri. ²² Fota ephe t'ephe doshijeru ndu Ízuru okfu tekenteke. Okfu ọphu dọ npha; ephe edoshia ya l'onwephe. Okfu ọphu shihuru ike; ephe ewotaru ngu iya. Ono bụ ẹge -bu; unu -mee ya; ivu iya akaru ngu lẹ npha; ke l'unu l'ephe tukoru evu iya. ²³ I-mee ya ẹge ono, bukwanu ẹge ọ bụ uche-ọbu Nchileke bę ji-dukwa ike vua ivu ẹra ono. Teke ndu ono a-nọdu ala; ephe egude ẹhu-otso-ẹna l'ala.”

²⁴ Mósísu anụ iphe nna nyee ya kfuru; bya emekota iphe ono, ọ kfuru ono. ²⁵ Yọ bya eshi lẹ ndu Ízuru fota ndu ike dọ; bya emeshia ephe ndu ishi ndu dọ unu labu l'ukporo iri iri; mę ndu ishi ndu dọ ukporo ise ise; mę ndu ishi ndu dọ ukporo ẹbo l'iri iri; ọwaa ndu ishi ndu dọ iri iri. ²⁶ Yọ bụru ephe anọduje edoshiru ndu Ízuru okfu.

Okfu ophu shihuru ike; ephe ewojeru iya Mósísu. Okfu ophu dù ntse; ephe edoshia ya l'onwephe.

²⁷ Ya ndono; Mósísu ahaa nna nyee ya ono; yò lashia alí iya.

19

Ugvu Sáyinayi

¹ Yo be mbòku, kwe ndu Ízùrèlu onwa èto gedegede; k'ophu ephe shi lè Íjiputu wufuta; ephe abyaruta echi-ègu Sáyinayi. ² Èphe eshi lè Réfidimu bya erua echi-ègu Sáyinayi; bya akpòbe ùlò-ékwa ephe l'èke ono l'òkpa ugvu ono.

³ Mósísu enyihu eli ugvu ono nyikfu Nchileke. Ojejoje abya l'ugvu ono kua ya; sù iya: "Òwaa iphe, ii-zi ndu onu-òlu Jékòpu; mbù iphe, ii-kfuru ndu Ízùrèlu. ⁴ 'Unubèdua l'onwunu phuru iphe, ya meru ndu Íjiputu; mè ege ya gude hee unu l'ò bù ugo, he nwa iya; hekfuta onwiya. ⁵ Ò -bùru l'unu ngabèru iya nchi; bya edobe ogha-ndzù iya bè unu a-bùru òkè-iphe, dùru iya iche l'iphe bù mbakeshi. A makwaru-a lè mgboko l'ò ha bù nk'iya; ⁶ òle unu a-bùru iya alí-eze ndu achíjeru Nchileke eja; bùru mba, dù nsò. Ono iphe, ii-kfuru ndu Ízùrèlu ndono."

⁷ Tò dù iya bù; Mósísu abya alaphu azù; bya ekukoo ndu bù oghurennya ndu Ízùrèlu; bya atùko iphemiphe òbule ono, Ojejoje ziru iya t'ò kfua ono; kfukotaru ephe. ⁸ Ndu Ízùrèlu atùko zua mgbede; sù: "L'iphe, bù iphe Ojejoje kfuru bè ephe e-mekota." Mósísu abya egude onu, ephe yeru jekfushia Ojejoje òdo.

⁹ Ojejoje asù Mósísu: "Lè ya a-nòdu l'urukpu, jihuru kpalungu byakfuta ngu; k'ophu ndu Ízùrèlu a-nòdu anù èke, ya ekfu eyeru ngu; bya achíru ùkfu kwèe ngu."

Mósísu abya ekfuaru Ojejoje k'ònu, ephe yeru.

Odobe ndu Ízùrèlu nsò

¹⁰ Ojejoje asù Mósísu: "T'ò jekfu ndu Ízùrèlu je edoo ephe nsò ntau yèle echile. Yo kfuaru ephe t'èphe saa uwe ephe asasa. ¹¹ Ò -rua mbòku k'èto; t'èphe kwakòbe-gewa; kèle mbòku ono bè Ojejoje e-nyizita; nòdu lè Ugvu Sáyinayi; ndu Ízùrèlu aphókota iya l'èphe ha. ¹² Kpaaru ephe oke l'ugvu ono mgburumgburu. Kfuaru ephe: "T'èphe letakwa ènya t'è òkpa ephe be erukwa lè mgboro ugvu ono; k'ophu ò bùru k'è onyihu iya enyihu. Onye èhu iya rutaru l'ugvu ono bè ee-gbukwa egbughu. ¹³ T'a t'ù-gbukwaa onye òbu lè mkpuma; m'ò bù gbagbua ya l'arwa. T'è b'e denyikwa iya èka. Ò -bùru madzù; bùru anù; t'è b'e kwekwa t'ò nòdu ndzù." Ò bùlephu teke e gburu ùpyoku; ephe ejeshia l'eli ugvu ono."

¹⁴ Mósísu eshitsuilephu l'eli ugvu ono nyifuta byakfuta ndu Ízùrèlu; bya edoo ephe nsò t'èphe dùru Nchileke iche; ephe bya asashia uwe ephe. ¹⁵ Yò sù ephe l'ò -rua mbòku k'èto; t'èphe kwakòbe-geekwa onwèphe. T'è b'ò òkwa ephe onye e-jekfu nwanyì!

Mósísu enyikfu Nchileke l'ugvu Sáyinayi

¹⁶ Yo be l'ùtsu mbòku k'èto ono; ebemu awata ekuku; egbe-igwe l'agba; urukpu, jihuru kpalungu atso-kputa eli ugvu ono. Òda ùpyoku, shi l'ugvu ono l'ada l'adashi ike. Onyemonye òbule; l'òdu ndu Ízùrèlu ono anmalahaa kpakpakpa. ¹⁷ Mósísu abya edufuta ephe l'òdu ndu Ízùrèlu ono; t'èphe byakfuta Nchileke. Èphe eje evudo l'òkpa ugvu ono. ¹⁸ Ènwuru-òku achíko Ugvu Sáyinayi nata; kèle Ojejoje gude òku nyifuta lè Ugvu Sáyinayi ono. Ènwuru-òku ono akpùlephu t'ù l'ò bù èke a kpòberu òku icheku. Ugvu ono l'ò ha anmakòta jijiji l'anmashi iya ike. ¹⁹ Òda ùpyoku ono l'aka nshinu akaka l'èje; Mósísu l'ekfu okfu; aanù olu Nchileke l'èke ookfu eyeru Mósísu.

²⁰ Ojejoje enyizita l'eli Ugvu Sáyinayi ono; bya ekua Mósísu t'ò nyikfuta iya l'eli eli ugvu ono. Mósísu enyikfushia ya eli ugvu ono. ²¹ Ojejoje asù iya t'ò nyizita l'alí je anmaaru ndu Ízùrèlu òkwa t'èphe ba akpahè uzo t'èphe phù Ojejoje; òdumeka; bè ephe a-dùkwa l'igwe bùru kpurupyata. ²² Mbùkponu ndu achíjeru Nchileke eja, eme t'èphe byakfuta yèbe Ojejoje ntse bè e-do onwèphe nsò t'èphe dùru iya iche; òdumeka bè ya a-nùkwa ephe aphù.

²³ Mósísu asù Ojejoje: "Ndu Ízùrèlu te enyihukwa Ugvu Sáyinayi; k'è l'ì t'uru ayi ekemu sù t'ayi dobe ugvu ono nsò; t'èmanu ayi akpaa ya oke gbapee mgburumgburu."

²⁴ Ojejoje asù iya: "Nyizita l'alí je eduta Èronu t'è nggu l'iya yìru. Òle be ekwekwa t'è ndu achíjeru Nchileke eja; mè ndu Ízùrèlu òdo sweta èke ono nyikfuta yèbe Ojejoje; òdumeka bè ya a-nùkwa ephe aphù."

²⁵ Mósísu enyizita bya ekfuaru ndu Ízùrèlu iphe, Ojejoje kfuru.

20

Ekemu iri, shi l'eka Nchileke

¹ Ojejoje abya ekfukota iphe ono l'ò ha; sù:

² “Ò bụ yēbedua bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu; onye dufutaru unu l'alì Ìjiputu; mbụ alì ono, unu shi bụru ohu ono.

³ “Ba adụkwa iphe ìi-baru ẹja; gbahaa yēbe Nchileke kpurumu.

⁴ “Be emetakwaru onwongu ntēkpe, e meru; yò dū l'ò bụ iphe, nò ìimigwe; m'ò bụ òphu, nò l'è mgboko; m'ò bụ iphe, bu l'è mini-ime-alì. ⁵ Ba abakwaru iphe òphu ẹja; òphu ì jkwaru iya ozi; kēle yēbe Ojejoje, bụ Nchileke unu ekokwa okopho. Ya anūje ndu kpòru iya ashì aphù k'èjo iphe, ẹphe meru iya; shi iya nūa unwu ẹphe aphù; nūa ya unwu nwa ẹphe; nūa ya unwu nwanwanwanwanwa ẹphe. ⁶ Obenu l'iphe bụ ndu yeru iya obu; l'eme iphe, ekemu iya kfuru; b'è ya emejekwanu t'obu, ya yeru ẹphe bụru o-je-l'è-nwanwa.

⁷ “Be ekukwa ẹpha yēbe Ojejoje, bụ Nchileke unu k'è m'kp'è. Kēle yēbe Ojejoje ta ahakwa ndu eme ẹge ono; t'è ya ba nū ẹphe aphù.

⁸ “Nyataj'ekwa mee mbòku òtu-ume t'ò dū nsò. ⁹ Ujiku ishingù; b'è ii-seje akanya; jee ozi ngu. ¹⁰ Obenu l'è mbòku k'èsaa, bụ mbòku òtu-ume k'è yēbe Ojejoje, bụ Nchileke unu. T'è b'ò d'ukwa ozi, ii-jeje mbòku ono. Ophu ì kwekwa t'unwegirima ngu; ndu òphu ì gbaru ohu; elu ngu; jeye l'è ndu òphu laru alala, bu l'è nke ngu; jee ozi mbòku ono. ¹¹ K'è l'ò bụ ujiku ishingù; b'è yēbe Ojejoje meru igwe; bya emee eliphe yēle eze ẹnyimu; m'è iphemiphe òbule, nò iya nū. Yo be mbòku k'èsaa; ya at'uta ume. Yò b'uru iya k'paru iphe yēbe Ojejoje goru ònu-òma nū mbòku òtu-ume; bya emee ya; yò dū nsò.

¹² “Kwabejekwa nne l'è nna ngu ugvu; k'òphu ìi-ka nka l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anūnu ono.

¹³ “Be egbukwa òchi.

¹⁴ “Be erikwa ogori.

¹⁵ “Be ezikwa iphura.

¹⁶ “Be ebobekwa madzù ibe ngu ibo.

¹⁷ “Be ejikwaru madzù ibe unu ijim'anya l'ùlo iya; m'ò bụ l'è nyee ya; ohu, ò gbataru agbata; elu iya; m'èkpo iphe, bụ iphe o nweru enweru l'ò ha.”*

¹⁸ Ndu Ìzùr'èlu aphùl'èphu egbe-igwe ono; m'è ebemu ono; nūa òda upyoku ono; bya aphù ẹnwuru-òku, shi l'ugvu ono akpushi; ẹhu anmahu ẹphe anmanma l'èke ẹphe atsu egvu. Ẹphe evudo ote-nya; ¹⁹ sù Mòsisu t'ò kfujeru yeru ẹphe yēbedua l'onwiya; l'ẹphe a-ngabejee nchì. T'è Nchileke be ekfukwaru yeru ẹphe l'onwiya; òdumeka b'è ẹphe a-nwushihukwa.

²⁰ Mòsisu asù ndu Ìzùr'èlu: “T'ẹphe ba atsushi egvu; kēle Nchileke byaru t'ò data ẹphe; k'òphu ẹphe a-nòdu atsu yēbe Nchileke egvu; haa ome ẹjo iphe.”

²¹ Ndu Ìzùr'èlu evudo ote-nya; Mòsisu abya ejekfube òchi ono ntse, bụ ẹke Nchileke nò.

Aakpu ẹnya-ngweja Ojejoje

²² Ojejoje asù Mòsisu t'ò sù ndu Ìzùr'èlu l'ẹphe phùwaru l'onw'ẹphe l'è ya shi ìimigwe kfuru yeru ẹphe. ²³ T'è b'ò d'ukwa agwa, unu e-meta donyabe iya. T'ẹphe be egudekwa mkpòla-òcha; m'ò bụ mkpòla-ododo meta agwa doberu onw'ẹphe.

²⁴ “Ò bụ ẹja, shi l'alì b'è ee-gudeje kpuaru iya ẹnya-ngweja, bụ ẹke ee-gbuje aturu; m'è egbu; m'è eswi; gude gwooru iya ngweja-ukfuru; m'è ngweja ẹhu-agu. Iphe bụ ẹke ya meru t'a anyataj'ẹpha iya b'è ya a-byakfutaje unu bya agòru unu ònu-òma. ²⁵ Ò -b'uru l'ẹphe gude mkpuma l'akpuru iya ẹnya-ngweja; t'ẹphe be egudekwa mkpuma, a kpucharu akpucha. K'è l'ẹphe -tsua ya òngu b'è ẹphe t'uruwaru iya. ²⁶ Òphu ẹphe akpukwa ẹnya-ngweja ono t'ò ha l'eli; k'òphu aa-gbakobeje iphe l'èje iya; a n'onyaa; ẹphe ajihaa onw'ẹphe ajihà l'ẹnya-ngweja ono.”

21

Ndu Hiburur, a gbaru ohu

¹ “Òwaa ekemu, ii-zi ẹphe ndò-ò:

² “Ò -b'uru l'ì gbaru onye Hiburur oha b'è iphe, oo-jeru ngu ozi bụ afa ishingù. Ò -rua l'afa k'èsaa; yò nweru onwiya; ẹ ta kfùdu ugwo l'ishi iya. ³ Ò -b'uru l'è t'ò l'udu nwanyi teke ò d'uberu b'uru ngu ohu; t'ò b'ukwaruphu yēbedua b'è aa-ha t'ò la. Ò -b'ukwanuru l'è yēle nyee ya yì teke òobya; t'è nyee ya ono tsokwaru iya teke òo-nòdu ala. ⁴ Ò -b'uru l'è

* 20:17 20:17 Dit 5:21; Róm 7:7

nnajiuфу iya luru iya nwanу; yо mutaru iya unwegirima; nyee ya ono me unwegirima iya ono a-tuko buru ke nnajiuфу iya. Yo buru nwoke a-la nwenkinyi iya.

⁵ “Q -bukwanuru l'ohu ono suru le ya yeru nnajiuфу iya obu; yeru nwanу ono, oolu ono obu; me unwegirima iya; ya ta cho te ya lufu je nweru onwiya; ⁶ t'onye nwe iya nu duta iya je l'ifu ndu ikpe. T'o duru iya je l'onu-ibo; m'o bu l'oshi-ibo gude oji kpo-fua ya nchi. Yo buru ohu iya jeye teke oo-no-bebe.”

⁷ “Q -buru le nwoke reru nwa iya nwanу t'o buru ohu; e ta byadu bya aha iya t'o laa; ege aahaje ndu ophu bu unwoke. ⁸ Teke e reru iya onye ari ke t'o lua iya; a nonyaa; t'o duhe iya mma k'alulu; t'o hakwaa t'a gbata iya. E to gbakwa te nnajiuфу iya ono ree ya ndu ohodo; ke l'e to meduru ohu iya ono iphe, o kweru ukwa iya. ⁹ Q -buru l'oo nwatibe iya ke nwoke b'o gbaru iya doberu t'o lua; t'o mejekwa nwangboko obu l'o bu nwa iya nwanу. ¹⁰ Q -buru le nwoke luru nwanу odo; t'o nujekwa nyee ya ke mbu nri; nmajeru iya ekwa; l'emekwaru iya phu iphe, bu iphe emejeru nwanу aalu alulu. ¹¹ O -buru l'e too meduru nwanу ono uzo iphe eto ono; te nwanу ono lufukwa. Ole t'e b'o dukwa m'oo afu, aa-kfu nwoke ono.”

Omeka onye odo iphe

¹² “Onye chiru madu iphe chigbua ya; t'o lakwaa l'ochi iya. ¹³ Q -bukwanuru l'e to lebezidu enya; o -buru l'oo Nchileke haru iya t'o mee ege ono; b'o nweru eke ya e-koshi unu te onye du ege ono gbajeru laa. ¹⁴ Obenu; o -buru le madu kwaberu enya; gude eregede; gbua madu ibe iya; unu kputa onye obu kpufu l'enya-ngweja yebe Nchileke; je egbua ya l'eke odo.”

¹⁵ “Onye tsoru nne iya; m'o bu nna iya ogu be ee-gbu egbugbu.”

¹⁶ “Onye pataru madu ibe iya je eree; m'o bu l'o nokwadu iya l'eka teke e guderu iya; t'e gbua onye obu egbugbu.”

¹⁷ “Onye phuru nne iya; m'o bu nna iya iphu; t'e gbukwaa onye ono egbugbu.”

¹⁸ “Q -buru l'unwoke labu be okfu adaru; onye lanu atua onye ophu mkpuma; m'o bu l'o kfu kfuberu aka tsua ya; ophu onye ono anwuhudu; yo bu-chiaru iphe b'o mekaru iya; yo zeru iya azee; t'e b'o dukwa iphe, ee-me onye ono, mekaru iya iphe ono; ¹⁹ m'o buru l'onye ono mekocharu l'adu je ike gude mgboro ejephe l'etezi. Ole onye ophu mekaru iya iphe phu a-kfukwanu iya ugwo ke azee ono, o shi zee ono; bya aghakwaa ya phu jeye teke oo-kagee mma ohuma.”

²⁰ “Q -buru l'o nweru onye chiru ohu iya iphe; m'o bu ohu iya ke nwoke; m'o ke nwanу; ohu ono eshi l'iphe ono, e chiru iya ono nwuhu; t'a nukwaa onye ono, chigburu iya nu ono aphu. ²¹ Obenu l'o -buru l'ohu ono ngoru abali ebo; m'o bu eto bya akorohu; t'e b'o dukwa iphe, ee-me onye ono, chiru iya iphe ono; eshinu ohu ono bu eku iya.”

²² “Q -buru l'o nweru unwoke, alu ogu; ephe emeka nwanу, du ime iphe; mee k'ophu epho lufuru iya; ophu o nwedu eke a kwataru meka iya iphe odo; t'e eretakwa onye ophu mekaru iya iphe obu nre; ege du nji nwanу obu mma; me ege ndu ikpe kpeburu. ²³ Obenu; o -buru l'e mekaru iya iphe nshinu; t'e ndu lakwaa nre; ²⁴ enya alaarу enya; eze alaarу eze; aka alaarу eka; okpa alaarу okpa. ²⁵ Q -buru oku b'o huru iya; t'a hulatakwa iya. Teke o mefuru iya onya l'ehu; t'e melatakwa iya. Teke o tsuru mkpukpu-mee ye iya l'ehu; t'e tsukwaruphu mkpukpu-mee ye iya l'ehu.”

²⁶ “Q -buru l'o nweru onye chiru ohu iya iphe l'enya; k'ophu o chipyarу iya enya lanu; te onye ono hakwaa ohu ono t'o je enweru onwiya; t'o buru ugwo enya ono, o chipyarу iya ono. ²⁷ Q -buru l'o chikwofuru iya eze lanu; t'o hakwaa ohu ono t'o je enweru onwiya; t'o buru ugwo eze iya ono.”

²⁸ “Q -buru l'oke-eswi gude mpo du-gbua madu; t'a tu-gbukwaa eswi ono le mkpuma; ole t'e ba atakwa anu iya atata; ophu o dukwa iphe, ee-me onye nwe iya nu. ²⁹ Obenu; o -buru l'oke-eswi obu eme enari; e kfu hawaru iya onye nwe iya nu; t'o kwe kpo-chia ya l'oka; o -buru l'eswi ono du-gburu madu; t'a tugbukwaa eswi ono le mkpuma; onye nwe iya nu alaa l'ochi onye o du-gburu. ³⁰ Ole; o -buru l'o du ndu ono t'ephe gburu onye nwe eswi ono nre; t'o kfu kotakwa iphe, bu iphe, e gburu iya; shi ege ono gbata onwiya. ³¹ Ekemu ono bukwapu iphe lanu m'o -buru l'oke-eswi du-gburu nwata nwoke madu; m'o bu nwata nwanу ke madu. ³² Q -buru l'oke-eswi ono be du-gburu ohu; t'onye nwe eswi ono kfu onye nwe ohu ono ukporo mkpola-ocha le mkpola-ocha iri. T'a tu-gbukwaaphu eswi ono le mkpuma.”

³³ “Q -buru le madu kpuфuru iphe le nsu; m'o bu l'onye ono turu nsu; ghebe iya onu; oke-eswi; m'o bu nkakfu-igara eje adalaha iya; nwuhu; ³⁴ te onye nwe nsu ono kfu kwaa ugwo anu ono. T'onye ono kfu kwaa onye nwe anu ono, dalahuru le nsu ono ugwo iya; pata ono, nwuhuru nu ono.

³⁵ “O -būru lẹ madzū bẹ oke-eswi iya dū-gburu oke-eswi onye ọdo; tẹ ụmadzu labu ono gbaru mgba ree oke-eswi ophu nọ ndzū; kee aswa iya ẹnya-nhamunha. Ẹphe ekekwaaphu anụ iya ophu nwuhuru anwuhu ẹnya-nhamunha. ³⁶ Ọle; ọ -būru lẹ onye, nwe oke-eswi ono mahawaru l’oke-eswi iya eme ẹnari; jika lẹ ya ta akpọ-chidu iya l’ọka; tẹ onye nwe oke-eswi ono kpẹkwaa onye ophu oke-eswi ọdo; pata onanu, nwuhuru anwuhu ono.”

22

Okwaberu ẹku ẹnya

¹ “O -būru l’o nweru onye kpuru eswi; m’ọ bụ aturu onye ọdo l’iphura gba; m’ọ bụ l’o reri iya erere; t’o gudekwa eswi ise kfuà ụgwo eswi lanụ ono. O -būru aturu; yọ būru aturu ẹno.

² “O -būru l’a phuru iphura l’ẹke ootsukpo ụlo onye ọdo tẹ ya bahu; ọ -būru l’e mekaru iya iphe; yọ shi ẹge ono nwuhu bẹ onye ono, gburu iya nū ono tẹ gbukwa ọchi. ³ Obenu; ọ -būru l’o meru teke ẹnyanwu hatawaru buakwa ọchi bẹ onye ono gburu.

“Onye iphura kfulutaje ụgwo iphe, o zitaru. O -būru l’ẹ t’o nweđu iphe, o nweru; e ree yẹbedua l’onwiya; gude aswa iya kfuà ụgwo iphe, o zitaru.

⁴ “O -būru l’iphe ono, o zitaru ono b’a phuru iya l’ẹka; yọ nọdukwadu ndzū; m’ọ bụ oke eswi-o; m’ọ bụ nkakfu-igara-o; m’ọ bụ aturu; onye ono a-kfu ụgwo iya nkfukwase.

⁵ “O -būru lẹ madzū chiru elu iya ye; yọ je ataa iphe, e meberu l’okfu onye ọdo; m’ọ bụ lẹ mgbo vayinu onye ọdo; m’ọ bụ l’ọ haru iya ẹka; yọ je ataa iphe, e meberu l’okfu onye ọdo; tẹ onye nwe elu ono gude iphe, katsua mma l’okfu iya; m’ọ bụ lẹ mgbo vayinu iya; kfuà onye ophu ụgwo iya.

⁶ “O -būru l’ọku nahuru laa l’egbudu; k’ophu o keru witu, e butawaru ebuta; m’ọ bụ ophu ẹ tẹ butadua; m’ọ bụ l’o kekotaru okfu ono l’ọ ha; tẹ onye turu ọku ono kfuakwaa ụgwo iya.

⁷ “O -būru l’o nweru onye nuru madzū okpoga; m’ọ bụ iphe ọdo t’o doberu iya; a bya ezita iya l’ulo onye ono; ọ -būru l’e guderu onye oshi ono; t’ọ kfuakwaa ụgwo iya nkfukwase. ⁸ Teke bukwanu l’ẹ tẹ gudedu onye iphura ọbu; t’onye nwe ụlo ono lufuta l’ifu ndu ikpe; bya egude ẹpha Ojejoje gua ẹnwa t’a maru l’ẹ tọ dū iya kparamu iya. ⁹ O -būru l’o nweru iphe, aachọ achọcho; a phua ya onye ọdo l’ẹka; mbu iphe, dū l’ọ bụ eswi; m’ọ bụ nkakfu-igara; m’ọ bụ aturu; m’ọ bụ iphe eye l’ẹhu; mbu iphe bụ iphe, eenweru enweru; t’e duta ụmadzu labu, adzọ iphe ono bya l’ifu ndu ikpe. Onye ophu ikpe nmaru; yọ kfuà onye ophu nkfukwase.

¹⁰ “O -būru l’o nweru onye kpuru madzū nkakfu-igara; m’ọ bụ oke-eswi; ọdoo aturu; męwaru elu ọdo t’o doberu iya; yọ nwuhu; m’ọ bụ l’e mekaru iya iphe; m’ọ bụ l’o phuhuru; to nwe onye maru iphe meru iya nū; ¹¹ ẹge ee-shi doshia okfu ono bụ tẹ onye ono bya Ojejoje l’ifu je agua ẹnwa l’ẹ t’ọ makwa iphe, meru ẹku onye ophu; t’onye nwe iya nū kwetakwa ẹge ono; t’ẹ b’ọ kfuakwaa iya ụgwo. ¹² Ọle; ọ -bukwanuru l’a kpuru iya l’iphura lẹ k’onye ono, e doberu iya ono; tẹ onye ono kfuakwaa onye nwe iya nū ụgwo iya. ¹³ O -būru l’ọ bụ anụ-egu-egbudu tagburu iya; t’o wota anụ iya ophu ọ taphoduru je ekoshi; t’a maru l’ọ anụ tagburu iya. T’ẹ b’a sukwa t’ọ kfuà ụgwo iya.

¹⁴ “O -būru l’o nweru onye rotaru elu onye ọdo; iphe emeka iya; m’ọ bụ l’ọ nwuhuru teke onye nwe iya nū ta nọdu l’ẹke ono; tẹ onye rotaru iya nū kfuakwaa ụgwo iya. ¹⁵ Obenu; ọ -būru l’onye nwe iya nū nọ l’ẹke ono teke ono; t’onye rotaru iya nū ba akfukwa ụgwo iya. Teke bụ l’ọ kfuuru ụgwo; nguta eswi ono; tẹ okpoga ono, a kfuuru ono nọ-chiakwaru iyi, yitaru onye ọbu.

Iphe, gbaru l’ememe

¹⁶ “O -būru l’o nweru onye kpaguderu nwamgboko, nwoke ta achikahubua ọkpa; to nwewa onye eje iya alulu; ẹphe l’iya azee; t’ọ kwakwaa aswa nū ndibe ẹphe; duta iya je aluru. ¹⁷ O -būru lẹ nna nwamgboko ono jikaru; sụ lẹ ya tẹ ekedu iya ẹya; t’ọ kwakwaaphu aswa, aakwajẹ l’ishi nwamgboko, yele nwoke ta zebua; nū nna iya.

¹⁸ “Unu ba ahajekwa nwanyi, eme amamanshi t’ọ nọdu ndzū.

¹⁹ “Onye yele anụ zeru bẹ ee-gbuje egbugbu.

²⁰ “Onye gworu ẹja nū iphe ọdo, ẹ-ta budu yẹbedua, bụ Ojejoje bẹ ee-gbu egbugbu.

²¹ “Unu ba akpajekwa ndu laru alala ẹhu; ophu unu emegbukwa ẹphe emegbu; kẹ l’unu shikwa-a būru ndu laru alala l’al’ Ịjiputu.

²² “Unu be emegbukwa unwanyi, maa tufuru; ophu unu emegbukwa ndu a toru ogbe. ²³ Teke unu emegbu ẹphe emegbu; ẹphe araa; raku yẹbe Ojejoje bẹ ya a-nukwa olu ẹphe. ²⁴ Ẹhu-eghughu iya a-vọ-lihukwa; ya egude ọgu bya achiko unu gbugee. Unyomu unu aburu ndu, maa tufuru; unwegirima unu aburu unwu ogbe.

²⁵ “O -būru l'unu jeru ndu kẹ yẹbe Ojejoje, mkpa byaru ugwo l'ime onwunu; unu be emekwa l'ọbu ndu ejeje ugwo o-muru-nwa. Unu ba asukwa t'ephe k'furu o-muru-nwa yeru iya unu. ²⁶ O -būru lẹ madzū ibe unu yeru unu uwe l'itumo; unu wolaaru iya ẹya temanu enyanwu arība. ²⁷ Kẹ l'ọ bu uwe ono bu iphe, oogudeje egbochita ẹhu iya. ? Buhunu ngunu bẹ oo-gude kuru mgbenya? O -raku yẹbe Ojejoje bẹ ya a-nukwa olu iya; kele ya aphuje imiko.

²⁸ “Unu be ekfubyishijekwa Nchileke ekfubyishi; ọphu unu akojekwa onye achị ndu alị unu ọnu.

²⁹ “Unu ba ahakwa ogworu yẹbe Ojejoje ngweja, shi l'akpuru iphe, unu kpataru l'okfu; waa ọphu shi lẹ m̄e, unu pyitaru apyita.

“Unwegirima unu ndu ọphu bu ọkpara; bẹ unu a-nuje iya. ³⁰ Ono kwaphu ẹge unu e-meje iya l'eswi unu; m̄e l'aturu unu. Unu hajee ya t'ọ nọ l'ẹhu nne iya abalị ẹsaa. O -ru lẹ k'ẹsato iya; unu akputa iya kputaru yẹbe Ojejoje.

³¹ “Unu a-bū ndu duru yẹbe Ojejoje lẹ nsọ. Unu ba atajekwa iphe, anu-egu-egbudu gburu. Unu togbojeru iya nkuta.

23

Ekemu, a t̄uru swibe ikpe, d̄u mma; m̄e k'obu-imiko

¹ “Ba atujekwa ntumatu. Ba agbajekwa ẹjo ekebe gude eyeru ẹjo madzū ẹka.

² “Be etsojekwaru igwe-ọha ye ẹka l'ome iphe ẹ ta dudu mma. Teke i vudo l'ifu ndu ikpe; be egudekwa l'iime t'i k'fua iphe a-dū ọha mma; mee tẹ ikpe laaru onye iswi ẹ-ta dudu mma. ³ Be egudekwa l'ọo lẹ madzū bu onye ukpa; gbachiaru iya l'ifu ndu ikpe.

⁴ “O -būru l'ị phuru oke-eswi; m'ọ bu nkakfu-igara onye ọhogu ngu ẹke ọokpaphuhuwa akpaphuhu; kputakwa iya kpū-jeru iya. ⁵ O -būru l'ị phuru nkakfu-igara onye ị dū ash; ẹke ivu, o vu nyi-tsutaru iya; ba ahakwa iya. Tugbukwaa je eyeru iya ẹka.

⁶ “Unu ba ajikakwa okperu onye ukpa ikpe ọhuma l'ulo ikpe. ⁷ Sekwaa ẹka; m̄e okpa l'okpe ẹjo ikpe. Be egbujekwa onye, ẹ te nweđu iphe o meru; m'ọ bu onye doberu ẹka ndoo; kele ya ta ahakwa onye meru iphe, dū ẹji tẹ ya ba nma iya ikpe.

⁸ “Ba anakwa ẹka-azū; kele ẹka-azū emejekwa tẹ madzū mee ẹnya l'ẹ t'ọ phudu iphe, ọ phuchacharua; l'emejekwaphu t'a nma onye doberu ẹka ndoo ikpe.

⁹ “Unu be emegbujekwa ndu laru alala emegbu; kẹ l'unu maru ẹge ọduje onye laru alala; unubedua eshiwa būru ndu laru alala l'alị l̄jiputu.

Ekemu mbọku ọtu-ume

¹⁰ “Afa ishingū bẹ unu a-koje alị unu; kpata iya iphe, e meberu iya. ¹¹ O -be l'afa k'ẹsaa; unu ahaa ya akọko; k'ọphu ndu Ịzurelu ndu ọphu akpa ukpa e-jeje akpaa l'ẹke ono. Ọphu wuduru nū; anu-egu-egbudu erifufuwa iya ru. Unu mekwaaphu mgbo vayinu unu; m̄e egu-olivū unu ẹge ono.

¹² “Abalị ishingū bẹ unu e-jeje ozi; o -be lẹ mbọku k'ẹsaa; unu be ejekwa ozi; k'ọphu oke eswi unu; m̄e nkakfu-igara unu a-t̄utaje ume; mekwaphu k'ọphu ohu, a m̄uru lẹ nk'unu; m̄e onye bu mbyamumbya a-t̄utakwaphu ume.

¹³ “Unu kwabekwa ẹnya mekota iphemiphe ọbule-a, ya ekfuru unu-a. Unu ba adukwa iphe, bu iphe aagwa agwagwa, unu a-kpọ-kuje. Unu be ephotajekwa iya ẹpha ephota lẹ phuu.

Uzo aji ẹto, aa-gbaje

¹⁴ “Ugbo ẹto l'afa; bẹ unu a-gbajeru iya aji.

¹⁵ “Unu a-gba Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ujiku ẹsaa; bẹ unu a-taje buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; bu iya bu ẹge ya t̄uru unu l'ekemu. Unu meje iya teke ono, aagbaje aji ono l'onwa Abibu; kẹ l'ọ bu l'onwa ono; bẹ unu lufutaru lẹ l̄jiputu.

“T'ẹ b'ọ dukwa onye a-gbajeru ẹka bya iya l'ifu.

¹⁶ “Unu gudeje iphe ọdungu, unu kpataru l'iphe, unu meberu l'alị gbaa Aji O-je-l'egu. “Unu gbaa Aji Mkp̄ l'ishi-afa teke unu akpata iphe, unu meberu l'alị.

¹⁷ “Ugbo ẹto l'afa bẹ unwoke unu l'ephe ha a-chikojẹ bya l'ifu Nnajiufu, bu Ojejoje.

¹⁸ “T'ẹ b'ọ dukwa iphe e yeru iphe ekoje buredi, unu e-yekobe lẹ mee anu, unu gude egworu iya ngweja.

“T'ẹ b'ọ dukwa ẹbà anu ono, e gude gbaa aji ono, aa-ha t'ọ bọo nchi.

¹⁹ “Iphe mbū, vuru ọzo kaa l'okfu unu bẹ unu e-gudeje bya l'ulo Ojejoje, bu Nchileke unu.

“Unu be egudejekwa mini-ẹra nne eghu shia nwa iya.

Ojozi Nchileke a-boru ndu Ízurelu ọzo

²⁰ “Unu lekwa; lẹ ya e-zi ojozi-imigwe t’o vutaru unu ọzo; l’echе unu; dua unu durua ẹke ono, ya kwakọbewaru akwakọbe ono. ²¹ Unu ngabejekwaru ojozi-imigwe ono nchi; meje iphemiphe ọbule, ọ sọru t’unu mee. Unu be ekwefujekwaru iya ikẹ; kẹ l’ẹ tọo gukwaru unu nvu; keshinu ọpһu ọ bụ ẹpha yẹbe Ojejoje b’o gude eje. ²² Ọ -buru l’unu jiru obu oyi; ngaberu ojozi-imigwe ono nchi; l’emekota iphe, yẹbe Ojejoje sọru t’unu meje; bẹ ya a-buru ọhogu ndu ọhogu unu; ẹphe adu iya ash; mbu ndu unu du ash. ²³ Ojozi iya e-vutaru unu ọzo; duru unu bahu l’ali ndu Amoru; kẹ ndu Hetu; kẹ ndu Pẹrezu; kẹ ndu Kėnanu; kẹ ndu Hevu; me kẹ ndu Jebusu. Ya a-chikolephu ndu ono mee t’ẹphe chihu l’ali ono. ²⁴ Unu be efozitajekwaru iphe, bụ iphe aagwa agwagwa; ọpһu unu abajekwaru ẹphe eja; ọpһu unu etsojekwaru ẹphe mee ome-l’ali ẹphe. Unu mebyishia agwa ẹphe; unu etsukposhia mkpuma, ẹphe doberu l’anya-ngweja ẹphe. ²⁵ Unu bajeru yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke unu eja. Ya e-meru unu iphe-oma l’ nri; me mini; bya ewofu ome-l’ehu l’ẹke unu nọ. ²⁶ Ẹ to nweedu l’epһo alufu madzu l’ali unu; to nwe nwanyi, a-nonu t’o tsu ime. Ya e-me t’unu kaje nka likpahu alikpahu.

²⁷ “Ya e-me t’a atsuje unu egvu. Iphe bụ mbakeshi, unu l’ẹphe alu ọgu bẹ ya e-me; ẹphe emehu ririri. Ya emee ndu ọhogu unu l’ẹphe ha t’ẹphe ghakọbeje; gbaaru unu ọso. ²⁸ Ya e-zi evu t’o vuru unu ọzo je achishiaru unu ndu Hevu; me ndu Kėnanu; me ndu Hetu l’uzo. ²⁹ Ọle ya ta achifu-gedu ẹphe l’afa lanu; kẹ l’ali ono a-bya aburu okorobogwu; anu-egu-egbudu, nọ iya nu aka unu ẹka. ³⁰ Ya a-tokpelephu nwẹhu achishi ẹphe; jeye teke unu a-ka l’igwe; du ike nwekotaru ali ono.

³¹ “Ya e-me tẹ okẹ-ali unu tsube lẹ Eze Ẽnyimu Uswe je akpaa lẹ Eze Ẽnyimu Filisutayinu; me shita l’echi-egu jeye lẹ Ẽnyimu Yufurėtusu. Ya e-woru ndu ali ono ye unu l’eka; t’unu chifu ẹphe. ³² Unu l’ẹphe ba agbakwa ndu; unu l’agwa ẹphe ta agba. ³³ Unu be ekwekwa t’ẹphe buru l’ali unu; ọdumeka bẹ ẹphe a-kpatakwa t’unu mee ejo iphe meswee yẹbe Ojejoje. Kẹ l’unu -baaru agwa ẹphe eja; bẹ ọo-bukwaru onya nmata unu.”

24

Eeme ọgba-ndzu t’o nguru anguru

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje asu Mosisu tẹ yele Ẽronu; Nadabu; Abihu; me ndu bu ọgurennya Ízurelu ẹphe ukporo madzu ẹto l’umadzu iri nyikfuta yẹbe Ojejoje; nọdu ote-ẹnya; baaru iya eja. ² Ọ bu Mosisu nwenkinyi iya bu onye a-byakfuta yẹbe Ojejoje; tẹ ndu ọpһu be ejekwa iya ọkpirta ntse. Tẹ ndu Ízurelu be etsokwaru iya nyikota eli ugwu ono.

³ Mosisu eje ekfukotaru ndu Ízurelu iphe, Ojejoje kfushiru; me ekemu iya. Ẽphe atuko gude olu lanu zu; su: “L’iphe, bu iphe, Ojejoje kfuru bẹ ẹphe e-mekota.” ⁴ Mosisu abya atuko iphe, bu iphe ono, Ojejoje kfuru ono dekota l’ekwo.

Yo gbeshi l’onmewa utsu; bya akpu ẹnya-ngweja l’okpa ugwu ono; bya akfube mkpuma iri l’ebo, nọ-chiru ẹnya okpa-ikfu iri l’ebo ndu Ízurelu. ⁵ Yo bya ezia unwu-okorobyia ndu Ízurelu; ẹphe eje egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; gbushikwaaphu unwu oke-eswi gude gwooru iya ngweja-ehu-agu. ⁶ Mosisu abya ekee mee anu ono ẹbo; woru ọzo lanu wuru ye l’efere; bya ewota ọpһu phee l’anya-ngweja ono. ⁷ Yo bya ewota Ẽkwo Ọgba-ndzu ono guaru ndu Ízurelu. Ẽphe azu mgbede; su l’ẹphe a-nodu angaberu Ojejoje nchi; l’eme iphemiphe ọbule, o kfuru.

⁸ Mosisu abya ewota mee ono phee ndu Ízurelu l’ehu; su: “Owaa bu mee, ekoshi ndu, Ojejoje shi l’ekemu ono, ọ turu ono; unu l’iya agbaa l’ẹge o kfuru.”

⁹ Mosisu yele Ẽronu; Nadabu; Abihu; me ndu bu ọgurennya Ízurelu ẹphe ukporo madzu ẹto l’umadzu iri abya enyihu eli ugwu ono; ¹⁰ bya apһa Nchileke kẹ ndu Ízurelu. Iphe o vudo l’eli iya bu iphe e meru lẹ mkpuma, aswa nọ, eekuje safaya; yo gbulephu samu l’o bu akpamigwe. ¹¹ Ọpһu ọ dudu iphe, Nchileke meru ndu bu ọgurennya Ízurelu ono. Ẽphe apһu Nchileke; bya eria; ngua.

¹² Ojejoje asu Mosisu: “Nyikfuta iya l’ugwu-a bya anodu l’ẹke-a tẹ ya nu ngu mkpuma, du balibali, ya deru ekemu; me iphe, ya sọru t’ẹphe meje, a-noduje akpo-ziru ẹphe ọzo.”

¹³ Ya ndono; Mosisu yele Joshuwa, bu onye anyajeru iya ẹkpa ayiru tugbu; je enyihu ugwu Nchileke. ¹⁴ Mosisu asu ndu bu ọgurennya ono: “Unu nodu l’ẹke-a ngaberu ẹphe jeye teke ẹphe a-byakfuta unu ọdo. Ẽronu yele Huru bẹ unu l’ẹphe nọ l’ẹke-a; onye okfu dakfutaru; t’o jekfu ẹphe.”

¹⁵ Mósísu enyihulephu ugwu ono; urukpu atso-kputa iya. ¹⁶ Odu-biribiri Ojejoje abya atuko Ugwu Sáyínayi ono ji. Urukpu ono anọ l'ugwu ono ujiku ishing. Yo be le mboko k'ésaa; Ojejoje eshi l'urukpu ono kua Mósísu. ¹⁷ Ndu Ízurelu be ọdu-biribiri Ojejoje ono dulephu l'ọ bu ọku, enwu enwunwu l'eli ugwu ono. ¹⁸ Mósísu enyia eli ugwu ono jeye teke urukpu ono kpuchitaru iya. Yọ nọ l'eli ugwu ono ukporo abali ugbo ẹbo: eswe l'enyashi.

25

Utu iphe, ee-gude mee ọlo-ékwa
(Awu 35:4-9)

¹ Ojejoje asu Mósísu: ² "T'o kfuaru ndu Ízurelu t'ẹphe wota iphe bya anu yẹbe Ojejoje. Iphe, ọo-natajẹ bu iphe, onye gude obu iya wota bya anu. ³ Iphe, ẹphe a-nuje bu mkpọla-ododo; mkpọla-ọcha; ope; ⁴ ọwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; ọkpobe ọwúú ọcha; ẹji egwu; ⁵ akpọ ebyila, a tseru l'uswe; akpọ umoro-enyimu; oshi akesha; ⁶ manụ olivu, ee-gudeje amu ọku; iphe, eeyeje le manụ k'ọwu l'ishi t'ọ shi mkpọ; ọphu eeyeje l'insensu t'ọ shi kwẹkwẹwe; ⁷ mkpuma ọnikusi; męwaru mkpuma ọdo, aswa nọgbaa. Mkpuma ono be ee-me gbapyabẹ l'uwe-ukuvu* onye achijeru Nchileke ẹja yele uwe-ọkpoma.

⁸ "Kfuru ẹphe t'ẹphe ruaru yẹbe Ojejoje ọlo, du nsọ; te ya buru l'ẹke ẹphe bu. ⁹ Unu mekwaa ọlo-ékwa ono yele iphemiphe ọbule, a-nọ l'ime iya t'ọ dulephu ẹge ya e-koshi nggube Mósísu t'e mee ya.

Okpoko Ogba-ndzu ono
(Awu 37:1-9)

¹⁰ "T'ẹphe gude oshi akesha gbaa okpoko. Te ogologo iya du nkwo-ẹka labu le mkpirikpi iya. Usa iya adu nkwo-ẹka lanu le mkpirikpi iya. Eli iya adukwaphu nkwo-ẹka lanu le mkpirikpi iya. ¹¹ Wu ọkpobe mkpọla-ododo l'ime iya; me l'azu iya. Nggugudekwaphu mkpọla-ododo wu le mgberemeku iya mgburumgburu. ¹² Nggugudekwaphu mkpọla-ododo eno hebe l'okpa iya ẹphe eno. Mbụ t'i wota ẹbo hebe l'ibe lanu; wota ẹbo ọphu hebe l'ibe iya ọphu. ¹³ Gude oshi akeshia pyita mgboro labu; wu ya mkpọla-ododo. ¹⁴ Nggugudekwaphu mkpọla-ododo ẹphe ẹbo pyoshia l'echi ono, e hebetsuaru le mgberemeku okpoko ono t'ọ buru iphe, ee-gudeje apa iya. ¹⁵ Mgboro ono a-noduwaru l'echi okpoko ono. Te ẹ b'e wofukwa iya ewofu. ¹⁶ O bu ekemu ono, yẹbe Ojejoje a-nu nno ono be ii-dobe l'ime okpoko ono.

¹⁷ "Gude ọkpobe mkpọla-ododo meta okfu okpoko; ẹke, aa-kfuje ugwo iphe, du ẹji, madzu meru. Togologo iya du nkwo-ẹka labu le mkpirikpi iya. Usa iya adu nkwo-ẹka lanu le mkpirikpi iya. ¹⁸ Nggugudekwaphu mkpọla-ododo mee cherobimu labu, a-nodutsua l'ishi okfu okpoko ono. T'ọ bukwaru mkpọla-ododo, e tsusaru etsua be ii-gude mee ya. ¹⁹ Woru cherobimu lanu dobe l'ishi lanu; nggu eworu ọphu dobe l'ishi iya ọphu. Ii-me te cherobimu labu ono, notsua l'ishishi okpoko ono yele okpoko ono t'ẹphe buru nanu. ²⁰ Cherobimu ono be ẹba iya a-jakashihu ajakashihu laa imeli; gude kpuchita okfu okpoko ono. Cherobimu ono; be ee-dobe; k'ọphu ẹphe a-gharu onwẹphe ifu; tuko l'ele enya l'eli okpoko ono. ²¹ Nggugudekwaphu mkpọla-ododo meta okfu okpoko ono kpuchia ya; woru iphe ono, e deru ekemu yẹbe Ojejoje ono, bu ọphu, ya e-mekochaa nu unu ono; yekwaphu l'ime okpoko ono. ²² Yọ buru l'eli okfu okpoko ono; mbu le mgbaku cherobimu labu ono, nọ l'eli okpoko ono; bu iya bu ẹke ono, e doberu iphe, e deru ekemu iya ono be ya a-byakfuta ngu bya ekfuru ngu iphemiphe ọbule, ndu Ízurelu e-meje.

Teburu ono
(Awu 37:10-16)

²³ "Gude oshi akesha meta teburu. Te ogologo iya du nkwo-ẹka labu. Usa iya adu nkwo-ẹka lanu. Eli iya adu nkwo-ẹka lanu le mkpirikpi iya. ²⁴ Nggugudekwaphu mkpọla-ododo; bya egudekwaphu mkpọla-ododo wu le mgberemeku iya mgburumgburu. ²⁵ Nggugudekwaphu mkpọla-ododo wu le mgberemeku iya mgburumgburu; nggu egudekwaphu mkpọla-ododo wu-phee oshi ono mgburumgburu. ²⁶ Kputa echi mkpọla-ododo eno hebegbaa le mgberemeku okpa teburu ono. ²⁷ Echi ono a-nonyabetsukwaa oshi ono, du gbiriri ono; k'ọphu ọdukwana ike gudeshia mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ²⁸ Ii-gude oshi akesha pyishia mgboro ono; wu ya mkpọla-ododo t'ọ buru mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ²⁹ Nggugudekwaphu mkpọla-ododo wu le mgberemeku iya mgburumgburu.

* 25:7 25:7 Iphe e deru uwe-ukuvu l'ẹke-a b'e deru ifodu (ephod) le mbeke. O bu uwe, amashi mma ike, onye achijeru Nchileke ẹja anyajeru l'ukuvu; kobe iya urimu; me turimu, bu iphe, ẹphe egudeje ama uche-obu Nchileke.

okpobe mkpola-ododo meshia efere; ite; okoro; me nkwo-eka, aa-tu-kobeje l'eli teburu ono. Iphe ono l'o ha bu iphe, ee-gudeje gwooru yebe Ojejoje ngweja-me. ³⁰ Te eedobeje buredi l'ifu yebe Ojejoje. O bu l'eli teburu ono be aa-tu-kobeje iya; k'ophu oo-noduje iya l'ifu tekenteke.

Iphe, eegvubeje uroku

(Awu 37:17-24)

³¹ "Gude okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa mee iphe, ee-gvubeje uroku. Mee ya t'o nweru oshi; nweru ekali. Yo nweru efere; nweru nkwo iya; nweru iphe, du l'o bu nwopu okoko-oshi; me iphe, du l'o bu igu oshi, jawaru ajaja. Tukokwa iphe ono l'o ha mee te yebe iphe ono, eegvubeje uroku ono dzekfua buru nanu. ³² Oshi iya ono e-nweru ekali ishing: eto l'eka iya owaa; eto l'eka iya ophu. ³³ Te ekali iya ono nwejeru okoro eto. Okoro ono be ee-metsua t'o dugbaa l'o bu igu-oshi alumundu. E mekwaaphu nwopu okoko-oshi ye iya; owaa iphe, du l'o bu igu oshi, jawaru ajaja. Yo buru ege ono be oo-dukota l'ekali iya ono ephe ishing, dzekfugbaaru l'oshi iya ono. ³⁴ Te oshi iya ono nwekwaru okoro eno, e meru; yo du l'o bu igu alumundu. Yo nwekwaruphu iphe, e meru; yo du l'o bu nwopu okoko-oshi; owaa iphe, du l'o bu igu oshi, jawaru ajaja. ³⁵ Nwopu okoko-oshi lanu be ee-me t'o nodu le mkpuli ekali iya labu ono k'ali. K'ebo anodu le mkpuli ekali iya labu k'echi. K'eto anodu le mkpuli ekali iya labu k'eli. Mbụ l'oo-nodutsua le mkpuli ekali iya ono ephe ishing. ³⁶ Nwopu okoko-oshi ono yebe ekali iya ekali iya ono be ee-me te yebe oshi iya tuko dzekfuru. Yo buru okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa be ee-gude mee ya.

³⁷ "Nggụ emeta uroku esaa gvubegbaa l'eli iphe ono, eegvubeje uroku ono. T'e dobekwa iya k'ophu iphoro iya a-ngakotaje ifu eke onono. ³⁸ Akpa iya; me iphe, aagujeru oku iya ye bukwa okpobe mkpola-ododo be ee-gude mekwa ya phu. ³⁹ Iphe, eegvubeje uroku ono yebe ngwa iya l'o ha bu unu okpobe mkpola-ododo esaa l'ukporo iri be ee-gude mee ya. ⁴⁰ Letakwa enya t'e mee iphe ono l'o ha t'o du ege e koshiru ngu iya l'eli ugvu ono.

26

Ulo-ekwa

(Awu 36:8-38)

¹ "Ii-meta ulo-ekwa. Gude owuu ocha, a swiru l'o bu udo; me owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; me ophu eke mee-mee; kwee ekwa kweta iya ukfu-ekwa iri. T'onye maru ome nka gude owuu ono kwee cherobimu ye l'ukfu-ekwa ono. ² Te ukfu-ekwa ono tukokwa hako enya-nhamunha. Togologo iya du nkwo-eka ukporo lesato. Usa iya adu nkwo-eka eno. ³ Wota ukfu-ekwa ono ise gbagbabe t'o buru ishimishi lanu; nggu ewotakwaphu uzo ise ophu gbagbabe; t'o buru ishimishi lanu. ⁴ Ishimishi iya ono ke mbu b'ii-gude owuu, eke urukpu-urukpu yeshia ya nkolaba l'igbirimonu ukfu-ekwa iya ono ke ikperazu. Nggụ emekwaaphu ege ono l'ukfu-ekwa ke ikperazu l'ishimishi iya k'ebo. ⁵ Nkoloba ukporo labu l'iri be ii-ye l'ishishi ishimishi lanu; nggu eyekwaphu nkolaba ukporo labu l'iri l'ishishi ishimishi lanu ophu. Nkoloba na a-chiko chegbabe ifu. ⁶ Gude mkpola-ododo meta iphe, kweru nko ishi labu uzo ukporo labu l'iri. Nggụ egude iya dzegbabe ishimishi ekwa ono ephe ebo t'o buru nanu.

⁷ "Nggụ egude eji egu kwee ekwa; kweta iya ukfu-ekwa iri le nanu, ee-gude phu-chita eli ulo-ekwa ono. ⁸ Te ukfu-ekwa ono ephe iri le nanu tukokwa hako enya-nhamunha. Te ogologo iya du nkwo-eka ukporo l'iri. Usa iya adu nkwo-eka eno. ⁹ Chita ukfu-ekwa ono ise gbagbabe t'o buru ishimishi lanu; nggu achita ukfu-ekwa ishing ophu gbagbabe kwaphu t'o buru ishimishi lanu. Ukfu-ekwa ke ishing phu; be ii-pyaji ebo t'o gboru l'ifu ulo-ekwa ono. ¹⁰ Nkoloba ukporo labu l'iri be ii-ye l'ishishi ishimishi lanu; nggu eyekwaphu nkolaba ukporo labu l'iri l'ishishi ishimishi lanu ophu. ¹¹ Nggụ egude ope meta iphe, kweru nko ishi labu uzo ukporo labu l'iri. Nggụ egude iya kotagbaa nkolaba ishimishi ekwa ono ephe ebo; gude iya dzegbabe ulo-ekwa ono t'o buru nanu. ¹² A bya l'ukfu-ekwa, tsufuru l'ulo-ekwa ono; mbu nkere-ebo l'ukfu-ekwa ono be ee-me t'o wu-zita l'azu ulo-ekwa ono. ¹³ Ishimishi ono, e gude phu-chita ulo-ekwa ono e-gude nkwo-eka lanu ka k'ime iya phu usa le mgberemeku iya ephe ebo. Ndu k'ono be aa-ha t'o wu-zita l'uzo ali t'e gude iya kwechia mgberemeku iya. ¹⁴ Nggụ ewota akpo ebyila, e meru; yo ke uswuswe; phu-chia ulo-ekwa ono odo. Nggụ ewota akpo umoro-enyimu kwechita iya.

¹⁵ "Gude oshi akesha rushia oshi, ee-gudeje kpobe ulo-ekwa ono. ¹⁶ Oshi ono be aarugbaa ogologo iya t'o du nkwo-eka iri. Usa iya adu nkwo-eka le mkpirikpi iya. ¹⁷ Oshi ono be aa-pyitatsua okpa ye eka labu. Yo buru ege ono be ii-mekota oshi ulo-ekwa ono

l'ò ha. ¹⁸ A bya l'ùlo-ékwàwà ono ibyiya òphu gharu ifu l'ùzo òhuda; bụ ùkporo oshi bẹ ì-rùta; yeshia ya. ¹⁹ Nngu egude mkpòla-òcha meshia ẹnya ẹke ee-gvubetsua oshi ono. Nngu emeta iya ùzo ùkporo labù. Iphe bụ oshi òphu ònonu e-nweru ẹnya ẹke ee-gvubeje iya. ²⁰ A bya l'ibyiya òphu; mbù ibyiya òphu gharu ifu l'ùzo isheli; bukwapu ùkporo oshi bẹ ì-rùta; yeshia ya. ²¹ Gude mkpòla-òcha meshia ẹnya ẹke ee-gvubetsua oshi ono ye. Nngu emeta iya ùzo ùkporo labù. Iphe bụ oshi ònonu e-nweru ẹnya ẹke ee-gvubeje iya. ²² A bya l'azù ùlo-ékwàwà ono; mbù ibyiya òphu gharu ifu l'ùzo ẹnyanwu-arìba bụ oshi ishingu bẹ ì-rùta; yeshia ya. ²³ Nngu arushia oshi ẹbo ẹbo; yeshia l'iku iku ùlo-ékwàwà ono l'ùzo azù iya. ²⁴ Oshi labù ono, ee-yeshi l'iku iya ono bẹ a-dugbaa nkwegba ẹbo ẹbo. Oo-shi l'ùzo alì dù nkwegba ẹbo jeye l'imeli. Yò bụru echi lanù bẹ aa-kube iya. Ẹphe ẹbo a-chìko dùkota ẹge ono. ²⁵ Oo ya bụ l'òo-dù oshi ẹsato l'ùzo azù ùlo-ékwàwà ono. T'e gude mkpòla-òcha meshia ẹnya ẹke ee-gvubetsua oshi ono ye. Nngu emeta iya ùzo iri l'ishingu. Iphe bụ oshi ònonu e-nweru ẹnya ẹke ee-gvubeje iya.

²⁶ "Gude oshi akesha rashia oshi, dughbaa gbìriri, ee-gude swebushia l'oshi ono. Uzo ise bẹ ii-swebetsua l'oshi ẹka ùlo-ékwàwà ono ẹkalanu; ²⁷ nngu eswebekwapu ùzo ise òdo l'ẹka iya òphu. Uzo ise òdo aburu k'azù ùlo-ékwàwà ono; ibyiya òphu gharu ifu l'ùzo ẹnyanwu-arìba. ²⁸ Oshi òphu dù gbìriri, ee-swebe l'echi iya bẹ aa-pyì t'ò shi l'ishi lanù lufu l'ishi iya òphu. ²⁹ Nngu awùkota mkpòla-ododo l'oshi ono, eegudeje kpòbe ùlo-ékwàwà ono. Nngu egudekwaphu mkpòla-ododo meshia echi, e-gudetsua gbìriri oshi ono. Nngu abya awùkwaaphu mkpòla-ododo lẹ gbìriri oshi ono.

³⁰ "Rùkwaa ùlo-ékwàwà ono ẹge a tùru ngu ònu iya l'eli Ugwu Sáyinayi.

³¹ "Nngu egude òwúú, eke urukpu-urukpu; òphu eke uswuswe; òphu eke mee-mee ye lẹ k'òcha, a swìru l'ò bụ ùdo; kwee ékwà. T'onye maru ome nka gudekwa òwúú ono kwee cherobimu ye l'ékwàwà ono. ³² Nngu egude oshi akesha pyìta itso ẹno; wya ya mkpòla-ododo. Nngu eworu itso ono kpòbetsua l'ẹnya ẹke e meshiru lẹ mkpòla-òcha. Nngu egude iphe, kweru nko, e gude mkpòla-ododo mee kobe ẹkwa ono l'itso ono ³³ lẹ mkpuli iphe phù, kweru nko ishi labù phù, e gude dzegbabe ishimishi phù, e gude phuchita ùlo-ékwàwà ono. Nngu eworu Okpokò Ekemu ono sube l'ẹke ono, e gebutaru ékwàwà ono. Ẹkwa ono bẹ ee-gude kekahu Ẹke-dù-Nsò lẹ Ẹke-Kakòta-òdu-Nsò. ³⁴ Nngu ewota okfu okpokò ono, aakfuje ùgwo iphe, dù ẹji, madzù meru ono; kpube l'eli Okpokò Ekemu ono, a sùberu lẹ Ẹke-Kakòta-òdu-Nsò. ³⁵ Nngu apata teburu phù sube l'ifu ékwàwà ono, e gude gebuta Ẹke-Kakòta-òdu-Nsò ono. Eke aa-sube iya bụ l'ime ùlo-ékwàwà ono l'ibyiya òphu gharu ifu l'ùzo isheli. Nngu eworu iphe ono, eegvubeje urùzo ono gvube l'ibyiya òphu gharu ifu l'ùzo òhuda; t'ẹphe lẹ teburu phù chegbabe ifu.

³⁶ "A -bya l'ònu ùlo-ékwàwà ono; t'e gude òwúú, eke urukpu-urukpu; òphu eke mee-mee; òphu eke uswuswe; mẹ k'òcha, a swìru l'ò bụ ùdo; kwee ékwàwà gude kochita iya. ³⁷ Nngu egude mkpòla-ododo meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ékwàwà ono l'itso. Nngu egude oshi akesha pyìta itso ise; wùkwaa ya phù mkpòla-ododo; gude ope kpùshia ẹnya ẹke aa-kpòbeje itso ono; ẹphe ise.

27

Enya-ngweja-ukfuru (Awu 38:1-8)

¹ "Gude oshi akesha rùta ẹnya-ngweja. Tẹ eli iya dù nkwo-ẹka ẹto. Tẹ ogologo iya ye lẹ ụsa iya hakwaru ẹnya-nhamunha. Iphe, òo-dùtsua bụ nkwo-ẹka ise ise. ² Nngu emeta mpo dobetsua l'ishi ishi iku iya ùzo ẹno. Tẹ mpo ono ye lẹ ẹnya-ngweja ono ragbabe aragbabe bụru nanù. I -metsua; nngu eworu ope wya ya. ³ Nngu egude ope meshia iphe, bụ iphe, ee-gudeje ẹje ozi l'ẹnya-ngweja ono, bụ iya bụ ite okpo ntụ; mẹ iphe, eegudeje ekpo ntụ eye l'ite ono; mẹ ẹfere; mẹ oji; ọwaa iphe, aaguje ọku. ⁴ Nngu egude ope meta iphe, dù nggafu nggafu l'ò bụ ùgbu; bya enweru mgberemẹku ẹno. Nngu egudekwaphu ope meta echi ẹno hebetsua lẹ mgberemẹku iphe ono. ⁵ Nngu ewota iphe ono kwechia ùzo alì mgberemẹku ẹnya-ngweja ono. T'e shi l'ùzo alì iya kwechia ya jeye l'echilabu iya. ⁶ Nngu egude oshi akesha pyìta mgbòro labù, ee-gudeje apa iya. Nngu awùkwaaphu ope lẹ mgbòro ono. ⁷ T'e wotsuaru mgbòro ono nwua l'ẹnya echi phù lẹ mgberemẹku iya ẹphe ẹbo. Mgbòro ono ẹphe ẹbo a-nòdujetsua lẹ mgberemẹku ẹnya-ngweja ono ẹphe ẹbo teke aapa iya apapa. ⁸ Mekwaa ẹnya-ngweja ono tẹ uzo nòdu iya l'echi. Nngu egude ibiribe oshi rya ya; mee ya t'ò dù ẹge ono, ya koshiru ngu l'eli ugwu ono."

Ogbodufu ono (Awu 38:9-20)

⁹ "Meeru ùlo-ékwàwà ono ogbodufu. Gude òwúú ọcha, a swìru l'ò bụ ùdo; kwee ẹkwa, dù ùkporo nkwo-ẹka ise l'ogologo; gude gebuta ibyia òphu ogbodufu ono gharu ifu l'ùzo

ohuda. ¹⁰ Nngu egude ope meta ukporo itso, aa-kpobe iya yele enya eke aa-kpobetsua itso ono. Nngu egude mkpola-ocha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono yeke iphe, ee-swebe l'itso ono. ¹¹ Uzo isheli iya bukwapu ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo be ee-kwe; gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe l'uzo isheli ono yeke enya eke aa-kpobe itso ono a-dutsua ukporo ukporo. Yo bukwaruphu ope be aa-wukota iya; bukwanuru mkpola-ocha be ee-gude meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa l'itso ono yeke iphe, ee-swebe iya.

¹² "A -bya l'usa ogbodufu ono l'uzo enyanwu-ariba iya; bukwa ekwa, du ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri l'ogologo be ee-kwe; gude gebuta iya. T'e meta itso iri, aa-kpobe l'uzo enyanwu-ariba ono; metakwaphu enya eke aa-kpobetsua itso ono uzo iri. ¹³ Usa ogbodufu ono l'uzo enyanwu-ahata iya a-dukwapu ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri l'ogologo. ¹⁴ T'e kwee ekwa, du nkwo-eka iri l'ise l'ogologo; gude gebuta onu, eke e shi abata l'ogbodufu ono eke iya ophu. Itso, aa-kpobe iya yeke enya eke aa-kpobetsua itso ono a-dutsua eto eto. ¹⁵ A -bya l'eke, eeshije abata ogbodufu ono eke iya ophu; bukwapu ekwa, du nkwo-eka iri l'ise be ee-kwe; gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe iya; yeke enya eke aa-kpobetsua itso ono a-dutsukwaaphu eto eto.

¹⁶ "T'e gude owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe yeke k'ocha, a swiru l'o bu udo; gude kwee ekwa, du nkwo-eka ukporo l'ogologo; gude gechita eke eeshije abahu l'ogbodufu ono. T'o bukwaru onye maru ogude ngga kpaaw ekwa be e-eme iya nu. Eke ono, eeshije abahu iya ono be ee-metaru itso eno; owaa enya eno, aa-kpobetsua itso eno ono. ¹⁷ Iphe, ee-swebegbaa l'itso, ee-gude kpo-buta ogbodufu ono mgburumburu yeke iphe, nweru nkolaba, ee-gudegbaa kobe ekwa ono l'itso ono; bukota mkpola-ocha be ee-gude meta iya. Enya nsu, aa-kpobetsua itso ono be aa-wukota ope. ¹⁸ Ogbodufu ono a-du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo; du ukporo nkwo-eka labu l'iri l'usa. Ee-gude ekwa, e kweru l'owuu ocha, a swiru l'o bu udo; gebuta iya. Eli ekwa ono a-du nkwo-eka ise; a wukota ope l'enya eke aa-kpobetsua itso iya. ¹⁹ Iphe, bu ngwa odo, ee-gude eje ozi l'ulo-ekwa ono; m'o -ruhuru; o buru ngunu b'e gude iya eme; je akpaa le nggu, ee-libegbaa eri ulo-ekwa ono; mekwaphu ke ogbodufu ono bu ope be ee-gude mekota iya."

Manu Uraku ono

(Liv 24:1-4)

²⁰ "Kfuaru ndu Izurelu t'ephe wotaru ngu okpobe manu olivu, e megheru emeghe; t'e yeke l'uruku; te oku uruku ono nwuje mkpurumkpuru. ²¹ T'o buru Eronu yeke unwu iya e-yeke oku l'uruku ono l'ifu Ojejoje l'ime Ulo-Ekwa Ndzuko ono; mbu l'azu ekwa phu, e gude kebuta Okpoko Ekemu phu. T'ephe mejekwaa uruku ono t'o shi l'urenyashi nwua yeke l'utsu. Te ndu Izurelu dobekwa ekemu-a; shita l'ogbo sweru ogbo."

28

Uwe, ndu achijeru Nchileke aja

(Awu 39:1-7)

¹ "T'e shi le ndu Izurelu dufutaru ngu nunne ngu, bu Eronu yeke unwu iya; mbu Nadabu; Abihu; Eliyaza; owaa Itama t'ephe buru ndu achijeru Nchileke aja l'oji iya. ² T'a kwaarun nunne ngu, bu Eronu uwe, du nsu; t'e shi ege ono mee ya t'o du biribiri l'enya; du ugwu. ³ Kfuaru ndu maru ome nka; mbu ndu ya nuru mmamiphe l'uzo iya onanu; t'ephe kwaarun Eronu uwe, ee-gude doo ya nsu; k'ophu oo-buru onye a-chijeru yebe Ojejoje aja. ⁴ Owaa egbe uwe, ephe a-kwashiru iya ndo-o: uwe-okpoma; uwe-ukuvu; uwe-nlokpuru; uwe ime-ehu; okpu-ekwa yeke gbiriri ekwa-ukfu. T'ephe kwaarun nunne ngu, bu Eronu; me unwu iya; uwe ono, du nsu ono; t'ephe buru ndu achijeru Nchileke aja l'oji iya. ⁵ Iphe, ephe e-gude kwee ekwa l'uwe ono bu mkpola-ododo, a turu l'o bu owuu; me owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru; yo du l'o bu udo.

Uwe Ukuvu

(Awu 39:2-7)

⁶ "T'onye maru ome nka gude owuu mkpola-ododo; ophu eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'o bu udo; dzua uwe-ukuvu. ⁷ T'a dzua uwe ukuvu ono; woru gbiriri ekwa labu ye iya l'ishi l'ukuvu iya ephe ebo. Eegudeje gbiriri ekwa ono ephe ebo ligbabe k'ifu yeke k'azu. ⁸ T'e kwekwaaphu gbiriri ekwa, ee-gudeje kebuta iya l'ukfu ye iya. Gbiriri ekwa ono be yeke uwe ukuvu ono

a-túko búru iphe lanú. T'e gude òwúú m̀kpòla-ododo yèlè òwúú, eke urukpu-urukpu; òphu eke mee-mee yèlè òphu eke uswuswe; m̀ k'òcha, a swíru l'ò bú ̀udo.

⁹ "Wota m̀kpuma ònikùsù labù; deshia èpha ̀unwu Ízùrelù l'eli iya. ¹⁰ Deshia èpha ono l'ègè e gude m̀ya èphe. Èpha ishingu b̀è ii-de l̀è m̀kpuma lanù. Nggú edee èpha ishingu òphu l̀è m̀kpuma òphu. ¹¹ Oo ègè onye apyije m̀kpuma, vu oke aswa akashije iya èpha; gude mee ya iphe-òhubama bú ègè ii-kakòta èpha ̀unwu Ízùrelù l'èphe ha l̀è m̀kpuma labù ono. Nggú awùya m̀kpòla-ododo l'ìgburum̀onu m̀kpuma ono m̀gburumburu. ¹² Nggú adzùpyabe m̀kpuma labù ono l'eli uwe-ukuvu phù èphe èbo; k'òphu yèbè Ojejoje e-gudeje iya nyata ̀unwu Ízùrelù. Èpha ̀unwu Ízùrelù ono a-nò l'ukuvu Èronu èphe èbo t'ò búru iphe, ya e-gudeje nyata èphe. ¹³ Nggú awùya m̀kpòla-ododo l'ìgburum̀onu m̀kpuma ono. ¹⁴ Nggú egude òwúú òkpobe m̀kpòla-ododo swíta gwògìrigwo labù; swia ya t'ò dù l'ò bú onye swíru ̀udo. Nggú eworu m̀kpa ono líkfubetsua l̀è m̀kpòla-ododo ono, a wùru l'ìgburum̀onu m̀kpuma ono.

Èkwa-Òkpoma

¹⁵ "T'onye maru ome nka kwee uwe-òkpoma, ee-gudeje achò iphe, bú uche yèbè Ojejoje. T'e gude iphe ono, e gude kwee uwe-ukuvu ono kwee ya; bú iya bú m̀kpòla-ododo, a t̀uru l'ò bú òwúú yèlè òwúú, eke urukpu-urukpu; òphu eke mee-mee; òphu eke uswuswe; m̀ k'òcha, a swíru l'ò bú ̀udo. ¹⁶ T'e kwekwaa ya t'ò nweru m̀gberem̀eku èno; dù nkwegba labù. T̀è m̀gberem̀eku iya ono èphe èno hakòkwa ènya-nhamùna. T'ogologo iya dù nkwo-èka lanù; ̀usa iya adùkwaphu nkwo-èka lanù.

¹⁷ "Dzùpyabe m̀kpuma, vugbaa oke aswa t'ò k̀poo giriri ̀uzo èno l'èkwà ono. Ozo m̀kpuma k̀è mbù bù rubi; t̀òpàzù; m̀è b̀erilù. ¹⁸ K'èbo bù t̀òkwàsù; sáfaya; m̀è èm̀èràlùdù. ¹⁹ K'èto abùru jásintù; ágètù; òwaa àmitisùtù. ²⁰ K'èno abùru kírìsòlàyitù; ònikùsù; m̀è jásùpà. T'a wùya m̀kpòla-ododo l'ìgburum̀onu m̀kpuma ono. ²¹ Iphe, òo-dù bú m̀kpuma iri l'èbo. Èphe l'èphe ha nanù nanù nò-chitsuaru èpha ̀unwu Ízùrelù. T'e deshia èpha ̀unwu Ízùrelù ono l̀è m̀kpuma ono t'ò dù l'ò bú iphe-òhubama nò-chia ènya òkpa-ikfu iri l'èbo ndu Ízùrelù.

²² "Nggú egude òkpobe m̀kpòla-ododo swìshia gwògìrigwo, ee-likfubegbaa l'uwe-òkpoma ono. T'a swìshia ya t'ò dù l'ò bú ̀udo. ²³ Nggú egude m̀kpòla-ododo meta echì labù; yetsua l'ishi uwe-òkpoma ono. ²⁴ Nggú eworu gwògìrigwo phù libetsua l'echì ono, e yegbaaru l'ishi uwe-òkpoma ono. ²⁵ Nggú ewota ishi gwògìrigwo ono ishi iya òphu líkfubekwaphu l̀è m̀kpòla-ododo phù, a wùru l'ìgburum̀onu m̀kpuma labù phù, e líkfu beru l'eli uwe-ukuvu phù. ²⁶ Nggú egude m̀kpòla-ododo meta echì labù òdo; líkfube l'ishi uwe-òkpoma òbu l'̀uzo alì iya. Líkfubekwa iya l'ime uwe-òkpoma òbu; ibiyiya òphu tukuru l'eli uwe-ukuvu ono. ²⁷ Nggú egude m̀kpòla-ododo metafua echì èbo òdo; libetsua l'ishishi gbìriri èkwa labù phù l'̀uzo alì iya; mbù gbìriri èkwa ono, e líberu l'eli uwe-ukuvu ono. Líbekwa iya l'eli èke ono, a nmaru gbìriri èkwa, a t̀u-butaru l'ukfu uwe-ukuvu ono. ²⁸ Echì k'uwe-òkpoma phù b̀è ee-gude eri, e gude òwúú, eke urukpu-urukpu swia; libetsua l'echì uwe-ukuvu òbu; k'òphu òo-nòdu l̀è m̀gboro gbìriri èkwa, a t̀u-butaru l'ukfu phù; t̀è uwe-òkpoma phù ba anòdujekwa akù l̀okpalokpa l'eli uwe-ukuvu ono.

²⁹ "Oo ya bú; iphe bú teke Èronu abahù l̀è Èke-dù-Nsò ono; èpha ̀unwu Ízùrelù anòdu iya l'òbu; mbù l'èpha ono a-nòdu l'uwe-òkpoma, eegudeje achò iphe, bú uche-òbu Nchileke; shì ègè ono mee t̀è Ojejoje gudeje iya l'anyata èphe tekenteke. ³⁰ Nggú eyekobefukwaaphu ido Urimu m̀è Tumimu l'uwe-òkpoma ono; t'ò t̀u-kojeru Èronu l'òbu iphe bú teke òobyà Ojejoje l'ifu. Ègè ono b̀è Èronu e-gudeje paru iphe, eegudeje achò iphe, bú uche-òbu Nchileke l'èhu ndu Ízùrelù bya Ojejoje l'ifu tekenteke.

Uwe òdo, ndu achijeru Nchileke èja e-yeje

³¹ "Gude èkwa, dù urukpu-urukpu kwee uwe-nlòkpuru, ee-yeje uwe-ukuvu ono l'eli iya. ³² Kwekwaa ya t'è èke eepyoje iya ishi nòdu iya l'echilabu. Nggú eswia igburum̀onu iya ègè eeswiye olu uwe-a; t'è b'ò lakahù. ³³ Gude òwúú, eke urukpu-urukpu; òphu eke mee-mee yèlè òphu eke uswuswe; kpatagbaa akpuru ̀utara-òkumu; dophee ònu uwe ono m̀gburumburu. Nggú egudekwaphu m̀kpòla-ododo meshia m̀gbìrigba gude dokahu iya edokahu. ³⁴ T̀è m̀gbìrigba m̀kpòla-ododo ono; m̀è ̀utara-òkumu ono; nò-phekwaa igburum̀onu uwe ono m̀gburumburu. T'e dongakota èphe edonga l'ònu uwe ono. ³⁵ T̀è Èronu yeje iya teke oje ozi l'ifu Ojejoje; t'è b'ò nwùhu. Oda m̀gbìrigba ono b̀è aa-nòduje anù teke òobahu l̀è Èke-dù-Nsò ono l'ifu Ojejoje ono; m̀è teke òolufuta alùfuta.

³⁶ “Gude ɔkpobe mkpola-ododo meta iphe, ɖu l’o bu ekwekwekwe; dee ya iphe ege eedeje gude mee iphe-ɔhubama. Iphe, ee-de iya bu: ‘Onye-a ɖuru Ojejoje le nso.’
³⁷ Nggwu ewota eri, e gude ɔwuu, eke urukpu-urukpu swia; libe l’iphe ono, ɖu l’o bu ekwekwekwe ono; woru iya lipyabe l’ifu okpu-ekwa phu. ³⁸ Erɔnu -kpuru okpu-ekwa ono; t’o nɔdu iya l’egedege ifu; t’o buru yebedua be ɔo-tu-koru l’ishi; mbu emeru, e meruru iphe, ndu Izurelu doberu yebe Ojejoje nso; m’o -ruhuduru ɔ buru iphe, ɖu idagha be epe doberu iya nso obu. Iphe ono, ɖu l’o bu ekwekwekwe ono a-nɔdujelephu Erɔnu l’egedege ifu; t’iphe ono, e doberu nso ono dukwanu yebe Ojejoje mma k’anata.

³⁹ “Nggwu egude ɔwuu ɔcha kwee uwe-ime-ɔhu phu yebe okpu-ekwa phu. T’o bukwaru onye maru ogude ngga kwee ekwa be e-me gbiriri ekwa-ukfu phu. ⁴⁰ A -bya le k’unwu Erɔnu; kweeru epe uwe-ime-ɔhu yebe gbiriri ekwa-ukfu; me okpu ndu achijeru Nchileke eja; t’e shi ege ono mee epe t’ephe ɖu biribiri l’ɛnya; dukwaphu ngvu. ⁴¹ I -yetsulephu nwunne ngu Erɔnu; me unwu iya uwe ono; nggwu awua epe manu l’ishi; gude mee t’ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. Nggwu edobe epe iche; t’ephe buru ndu achijeru Nchileke eja l’ozi iya.

⁴² “Nggwu egude ekwa ɔcha metaru epe nwiba, epe e-yeje. T’ephe yeje iya t’o shi epe l’ukfu rua epe l’utakfu. ⁴³ Te Erɔnu yebe unwu iya yejekwa nwiba ono teke epe abahu le Ulo-Ekwà Ndzuko ono; m’o bu l’ephe ejeru yebe Ojejoje ozi l’ɛnya-ngweja Ekedu-Nso; k’ophu epe te emetadu iphe-uta kpua onwephe; shi ege ono nwushihu.

“Te ekemu ono dukwaru Erɔnu yebe awa iya jeye le tutu yoyo.”

29

Odobe ndu achijeru Nchileke eja nso

¹ “Owaa iphe, ii-me gude dobe epe nso; t’ephe buru ndu achijeru Nchileke eja l’ozi iya ndo-ɔ: Kputa nwa oke-eswi lanu; me ebyila ebo, e te nwedu eke ntupo no iya l’ehu; ² nggwu egude witu, e gweru egwegwe, e te yedu iphe, ekoje buredi; gude ghee buredi. Hatakwa iya phu gwokobe manu; gude ghee akara. Nggwu egudekwa iya phu ghee echa-mbeke, a ghashiru manu. ³ Nggwu achiko iya gworu ye le nkata pataru yebe Ojejoje; epe l’oke-eswi phu; me ebyila ebo phu. ⁴ Teke e metsuaru; nggwu eduta Erɔnu yebe unwu iya bya l’onu Ulo-Ekwà Ndzuko; gude mini ghua epe ehu. ⁵ Nggwu achita uwe ndu achijeru Nchileke eja yee Erɔnu. Vuru uzo yee ya uwe ime-ɔhu phu; temanu nggwu eyedu iya uwe-nlokpuru phu, ee-ye uwe-ukuvu l’eli iya phu. Nggwu abya teke ono bya eyeeye ya uwe-ukuvu ono l’onwiya; mefua uwe-ɔkpoma phu. Nggwu egude gbiriri ekwa phu, e kweru t’e gudeje tu-buta uwe-ukuvu ono; gude tu-buta iya. ⁶ Nggwu ewota okpu-ekwa phu kpube iya; wota iphe phu, ɖu l’o bu ekwekwekwe phu, e doru nso phu libe l’okpu ono. ⁷ Nggwu ewota manu, aawuje l’ishi wua ya l’ishi gude mee ya onye achijeru Nchileke eja. ⁸ Nggwu eduta unwu iya yeshia epe uwe-nlokpuru; ⁹ bya eworu okpu ndu achijeru Nchileke eja kpubebaa epe l’ishi. Nggwu ewotakwaphu gbiriri ekwa-ukfu phu; webegbaa Erɔnu yebe unwu iya l’ukfu. Ekemu, yebe Ojejoje turu epe bu t’ephe buru ndu achijeru Nchileke eja jeye le tutu yoyo. ɔ kwa ege ono be ii-me Erɔnu yebe unwu iya t’ephe buru ndu achijeru Nchileke eja.

¹⁰ “Teke e metsuaru; nggwu akputa oke-eswi phu gude bya l’onu Ulo-Ekwà Ndzuko ono. Te Erɔnu yebe unwu iya byabe iya eka l’ishi; ¹¹ nggwu anodu Ojejoje l’ifu gbua ya l’onu Ulo-Ekwà Ndzuko ono. ¹² Nggwu emeta mee oke-eswi ono gude mkpushi-eka ngu tee ya le mpo, nɔgbaa l’ɛnya-ngweja ono. Nggwu eworu ophu phoduru nu wushia l’ukfu ɛnya-ngweja ono. ¹³ Meshikota iya eba, no iya l’iphe-epho iya l’o ha. Nggwu abotakwaphu anyi iya; me akpuru-ose iya epe ebo yebe eba, nokota iya nu; kpoo oku l’ɛnya-ngweja ono. ¹⁴ Anu oke-eswi ono; me akpo iya yebe nshi iya; be ii-gude je akpoo oku l’azu odu ndu Izurelu ono. Iphe ɔ bu bu ngweja iphe ɖu eji.

¹⁵ “Nggwu akputa ebyila phu nanu gude bya te Erɔnu yebe unwu iya byabe iya eka l’ishi; ¹⁶ nggwu egbua ya; nata mee ya phedzuru le mgberemeke ɛnya-ngweja ono mgburumgburu. ¹⁷ Nggwu ebushia anyi ebyila ono ibiribe ibiribe; chita iphe-epho iya yebe okpa iya; saa asasa. Nggwu eworu iphe-epho iya ono yebe okpa iya ono; chikobe l’ishi iya yebe ibiribe ibiribe iya phu. ¹⁸ Nggwu achiko anu ebyila ono l’o ha kpoo oku l’ɛnya-ngweja ono. Iphe ɔ bu kwa ngweja-ukfuru; buru ngweja-oku, mkpo iya ɖu Ojejoje mma.

¹⁹ “Nggwu akputa ebyila ophu gude bya te Erɔnu yebe unwu iya byabekwa iya phu eka l’ishi; ²⁰ nggwu egbua ya; meta mee ya; tee Erɔnu yebe unwu iya l’atakpa-nchi eka-utara;

ezeke-eka eka-utara; me l'ezeke-okpa eka-utara. Nggw eworu mee ono phedzuru le ngberemeku enya-ngweja ono mgburungburu. ²¹ Nggw emeta mee ono, suru l'enya-ngweja ono; metakwaphu manụ phụ, aawuje l'ishi phụ phedzuru Eronu yele uwe iya; phedzukuraru iya phụ unwu Eronu yele uwe ephe. O bu ege ono be ee-shi mee te Eronu yele unwu iya; me uwe ephe; du nsọ.

²² "Ebyila ono be ii-heshikota ebà; hetatsua ebà, no l'ukfumodzu iya; me ebà, nokota l'iphe-epho iya l'o ha; botakwaphu anyi iya; owaa akpuru-ose iya ephe ebo yele ebà, nokota iya nu; wota utakfu eka-utara iya tukwase iya. Ebyila ono bukwa ophu e gude eme Eronu yele unwu iya t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. ²³ Nggw eje le nkata ono, e yeru buredi, e te gudedu iphe, ekoje buredi ghee ono, nowa Ojejoje l'ifu ono; wota iya ishi buredi lanu; hatakwaphu ishi akara lanu l'akara ono, a gwokoberu manụ ghee ono; owaa ishi echa-mbeke lanu. ²⁴ Nggw atuko iphe ono l'o ha de Eronu yele unwu iya l'eka t'ephe woru iya maa Ojejoje l'ifu t'o buru ngweja-amama. ²⁵ Teke e metsuaru; nggw anata ephe iphe ono l'o ha; chita yele ngweja-ukfuru phụ kpoo oku l'enya-ngweja ono. T'o buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. ²⁶ E -metsua; nggw ewota ndu ebyila ono, e gude mee Eronu t'o buru onye achijeru Nchileke eja ono; maa Ojejoje l'ifu t'o buru ngweja-amama. Ono a-buru oke iya nke ngu.

²⁷ "Anu ebyila ono, e gude mee Eronu t'o buru onye achijeru Nchileke eja ono be ii-do nsọ; mbu eke ono, ruberu Eronu yele unwu iya ono; bu iya bu ndu iya phụ, a maru amama phụ; me utakfu iya phụ, e doberu yebe Ojejoje phụ. ²⁸ Ndu Izurelu -gude iphe eja bya; te ndu iya; me utakfu iya bujekwaru oke, aa-hejeru Eronu yele unwu iya. Ono bu okè-iphe ophu ndu Izurelu e-doberu yebe Ojejoje iche me ephe bya ogwo ngweja-ehu-agu.

²⁹ "Uwe, du nsọ ke Eronu a-bukwaruphu k'awa iya. Yo buru uwe ono be ephe e-yeje teke aawu ephe manụ gude eme ephe t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. ³⁰ Te nwa Eronu onye ophu eeme t'o no-chia enya iya l'o bu onye achijeru Nchileke eja jeje le Ulo-Ekwà Ndzuko je ejee ozi le Eke-du-Nsọ ono; yejekwa uwe ono abali esaa.

³¹ "Wota anu ebyila ono, e gude mee Eronu; yo buru onye achijeru Nchileke eja ono; shia l'eke du nsọ. ³² Te Eronu yele unwu iya nodu l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko taa anu ebyila ono; me buredi phụ, e yeru le nkata phụ. ³³ O kwa ephedua a-ta anu ngweja ono, e gude kfua ugwo iphe, du eji ephe teke ono, aawu ephe manụ l'ishi ono; e shi ege ono dobe ephe nsọ t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. T'e b'o dukwa onye odo, a-ta iya nu; ke l'o du nsọ. ³⁴ O -buru l'o nweru anu ebyila ono, e gude mee Eronu; t'o buru onye achijeru Nchileke eja ono; m'o bu buredi phụ; ophu a taphoduru; yo kwa akwakwa lufuta l'utsu; t'a akpokwaa ya oku. T'e b'o dukwa onye a-ta iya nu; ke l'o du nsọ.

³⁵ "Meeru Eronu yele unwu iya iphe, ya turu ngu ekemu su t'i meeru ephe. Gude abali esaa mee ephe t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. ³⁶ Gbujekwa oke-eswi mbokum-boku l'ime abali esaa ono t'o buru ngweja, e gude akfu ugwo iphe, du eji. O kwaphu ege ono be ii-gwo ngweja gude kfua ugwo iphe, du eji; shi ege ono safu mmeru, no l'enya-ngweja ono. Nggw awukwaa ya phụ manụ gude mee ya t'o du nsọ. ³⁷ Gude abali esaa gwoo ngweja, e gude akfu ugwo iphe, du eji; shi ege ono safu mmeru, no l'enya-ngweja ono; k'ophu odo-du nsọ; iphe, bu iphe, ruru iya nu a-dukwaphu nsọ.

³⁸ "Iphe, ii-gudeje egwo ngweja ono l'enya-ngweja ono mboku-mboku kwa unwu aturu labu, gbagbaaru afa. ³⁹ I -gbua nanu l'utsu; nggw egbua nanu l'urenayashi. ⁴⁰ Aturu ke mbu phụ be ii-yekobeje witu, e gweru egwegwe je agbaa; mbu uzo lanu l'uzo iri ogbonga witu, a gwokoberu manụ olivu, a tsuru l'ikwe, jiru konggo labu. Nggw ewotakwaphu mee, jiru konggo labu; ye iya t'o buru ngweja-mee. ⁴¹ O -be l'urenayashi; nggw akputa aturu ophu gbua. Nggw eyekobekwa iya phụ ngweja-nri; me ngweja-mee ege e yeru l'utsu phụ; t'o buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma.

⁴² "T'e gwojekwa ngweja-ukfuru-a tekenteke l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko, bu iya bu l'ifu yebe Ojejoje; shita l'ogbo sweru ogbo. O bu l'eke ono be ya a-byakfutaje ngu bya ekfuru yeru ngu. ⁴³ O bukwapu l'eke ono be ya a-byakfuta ndu Izurelu; odu-biribiri iya emee eke ono; yo du nsọ.

⁴⁴ "Yo buru ege ono be ya e-shi mee te Ulo-Ekwà Ndzuko ono yele enya-ngweja ono du nsọ; mekwaphu te Eronu; yele unwu iya; du nsọ; buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozi iya. ⁴⁵ Teke ono; ya eburu l'eke ndu Izurelu bu; buru Nchileke ephe. ⁴⁶ Ephe amaru l'o bu yebedua bu Ojejoje, bu Nchileke ephe; onye dufutaru ephe l'ali Ijiputu; k'ophu ya e-buru l'eke ephe bu. O kwa yebedua bu Ojejoje, bu Nchileke ephe."

30

Enya-ngweja insensu
(Awu 37:25-28)

¹ “Gude oshi akeshia kya enya-ngweja, bu eke aa-kpoje insensu oku. ² T’ogologo iya me usa iya hakwaru enya-nhamunha. Iphe, oo-buru bu nkwo-eka lanu. Eli iya adu nkwo-eka ebo. Te mpo iya yeke enya-ngweja ono ragbabe buru nanu. ³ Wukotakwa okpobe mkpola-ododo l’eli iya yeke mgberemeku iya; me mpo iya. Nngu egudekwaphu mkpola-ododo kpu-phere mgberemeku iya mgburumgburu. ⁴ Nngu emeta echi mkpola-ododo ebo ebo yegbaa le mgberemeku iya ephe ebo. Yekwaa ya t’o nodutsua le mkpuli iphe ono, a kpu-pheru iya mgburumgburu ono. O bu l’echi ono be ee-yeje mgboro, eegudeje apa iya. ⁵ Gude oshi akeshia pyita mgboro ono; nngu awua ya mkpola-ododo. ⁶ Dobe enya-ngweja ono l’ifu ekwa phu, e gude gechita Okpoko Ekemu phu; mbu okfu okpoko phu, aa-noduje akfu ugwo iphe, du eji phu, e gude kpuchia Okpoko Ekemu phu. O bu eke ono be ya a-byakfutaje ngu.

⁷ “Te Eronu kpojekwa insensu, eshi mkpo oku l’anya-ngweja ono l’utsu m’o jeshia omezi uroku phu. ⁸ T’o kpojekwaphu insensu oku l’anya-ngweja ono l’urenyashi m’o jeshia oye oku l’uroku ono; k’ophu oku insensu a-noduje enwu Ojeoje l’ifu shita l’ogbo sweru ogbo. ⁹ Une be egudekwa insensu odo; ngweja-ukfuru odo; ngweja-nri odo; m’o bu ngweja-me e odo, bya egwogwo l’anya-ngweja-a. ¹⁰ Ugbo lanu l’afa be Eronu e-teje mee le mpo enya-ngweja ono gude kfua ugwo iphe, du eji. O kwa mee anu ngweja-iphe, du eji, e gude akfu ugwo iphe, du eji be ee-teje le mpo ono afa l’afa. T’e mejekwa iya ege ono shita l’ogbo sweru ogbo. Eke ono bukwa eke katsua oduru yebe Ojeoje nso.”

Utu Ulo-Ekwà Ndzuko

¹¹ Ya ndono; Ojeoje asu Mosisu: ¹² “Teke ji-gu ndu Izurelu ogu t’i maru ege ephe ha; t’onyenonu kfujekwa yebe Ojeoje aswa ishi onwiya gude gbata onwiya; m’a gu l’iya phu; t’e b’o du ejo iphe-ehuka, a-byakfuta ephe teke aa-nodu agu ephe ogu obu. ¹³ T’onye a guru kfujekwa nkere-ebo mkpola-ocha; temanu yo jekfube ndu ophu a guhawaru. Te nkere-ebo mkpola-ocha ono, onye ono a-nu ono bukwaru ophu ha l’o bu k’eze-ulo yebe Nchileke. Mkpola-ocha ono b’e -jeshia ya ebubu; e buta iya ukporo. Te nkere-ebo mkpola-ocha ono bukwaru iphe, ee-doberu yebe Ojeoje iche. ¹⁴ Iphe bu onye a guru ogu; shita l’onye noru ukporo afa jeye be a-nu yebe Ojeoje iphe. ¹⁵ Teke unu anu yebe Ojeoje iphe gude akfu ugwo iphe, du eji, unu meru; te ndu nweru iphe ba anughatakwa nkere-ebo mkpola-ocha; ophu ndu ukpa anu-petekwa. ¹⁶ Nata okpoga ndu Izurelu ono, e gude akfu ugwo iphe, du eji ephe ono; gude jee ozi le Ulo-Ekwà Ndzuko ono. O bu iphe ono be yebe Ojeoje e-gudeje l’anyata ndu Izurelu; buru iya be ee-gude kfua ugwo iphe, du eji, ephe meru.”

Eze efere ono
(Awu 38:8)

¹⁷ Ya ndono; Ojeoje asu Mosisu: ¹⁸ “Gude ope mee eze efere, ee-gudeje ghua ehu. O kwaphu ope be ee-gude mee okpa eze efere ono. Nngu asube iya l’echi Ulo-Ekwà Ndzuko ono yeke enya-ngweja ono; kuru mini ye iya. ¹⁹ T’o buru mini ono be Eronu yeke unwu iya e-gudeje kwoo eka; me okpa. ²⁰ Teke ephe abahu le Ulo-Ekwà Ndzuko ono; m’o bu l’ephe ejenyabe enya-ngweja ono; onu yebe Ojeoje ngweja-oku; t’ephe kwoshijekwa onwephe mini; k’ophu ephe ta anwushihudu. ²¹ T’ephe kwojekwaaphu eka; kwoo okpa; k’ophu ephe ta anwushihudu. Ono bu ekemu, a-noduru Eronu yeke awa iya; shita l’ogbo sweru ogbo.”

Manu owu l’ishi
(Awu 37:29)

²² Ya ndono; Ojeoje asu Mosisu: ²³ “Gwota okpobe iphe, eshi mkpo gude bya. Iphe ii-gude bya bu: Meeru mini ophu era iya du unu shekelu l’ukporo shekelu ise; me sinamonu, eshi mkpo ophu era iya du ukporo shekelu iri l’ebo le shekelu iri, bu iya bu nkere-ebo meru phu; me oshi omanko, eshi mkpo ophu era iya du ukporo shekelu iri l’ebo le shekelu iri; ²⁴ me kashiya ophu era iya du unu l’ukporo iri. Iphe ono l’o ha bu iphe, eegudeje atu era iphe l’eze-ulo yebe Nchileke be ee-gude tua ya. Nngu ewotakwaphu manu olivu, jiru konggo esato. ²⁵ T’onye maru ome manu-mbeleke tuko iya l’o ha gwakobe t’o buru manu, du nso l’eshi mkpo, aawuje l’ishi. Oo-buru manu, du nso, aa-wuje l’ishi. ²⁶ Nngu egude manu ono wukota le Ulo-Ekwà Ndzuko; me Okpoko

Ekemu; ²⁷ mē teburu yele ngwa iya l'ò ha; mē iphe eegvubeje uròku yele ngwa iya l'ò ha; mē ɛnya-ngweja insensu; ²⁸ mē ɛnya-ngweja, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru yele ngwa iya l'ò ha; mē eze efere yele ọkpa iya. ²⁹ Iphe ono l'ò ha bē ii-dobe iche; t'ò buru iphe, kakọta ọdu nsọ; k'ophu iphe, bụ iphe denyiru iya nū a-dụkwaphu nsọ.

³⁰ “Wụa Ẹronu yele unwu iya manụ l'ishi; nggu edoo ẹphe nsọ; k'ophu ẹphe a-buru ndu achijeru Nchileke eja l'ozu iya. ³¹ Kfuaru ndu Ịzuru Ịwaa bụ manụ, ọdu nsọ yēbe Ojejoje, aa-wuje madzụ l'ishi shita l'ogbo sweru ogbo. ³² T'ẹ b'a wujekwa iya madzụ mmanu; ọphu aagwajekwa manụ ọdo t'ò ọdu l'ò bụ ọwaa. Ọ kwa manụ, ọdu nsọ. Ọo ya bụ t'ẹ dobeje iya nsọ. ³³ O -nweru onye gwaru manụ ọdo; yọ ọdu l'ò bụ manụ ọwaa; m'ò bụ l'ò wuru iya madzụ mmanu l'ishi, abudu onye achijeru Nchileke eja; t'ẹ bufukwa onye ọbu lẹ ndu nk'ia.”

Insensu

³⁴ Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: “Wota iphe, eshi mkpọ gude bya. Iphe ii-wota bụ: etse; onika; galubanumu; mē ọkpobe furakinsensu. Tụa ya l'iphe, eegudeje atụ ẹra iphe t'ò hakọta ɛnya-nhamunha. ³⁵ T'onnye maru ome manụ-mbeleke tuko iphe ono l'ò ha gwakọbe t'ò buru insensu, eshi mkpọ. T'a pyashi iya unu. T'ò bukwaru iphe ono, a gushiru ono nkinyi iya; bē ee-gude mee insensu ọbu. Ọo-buru insensu, ọdu nsọ. ³⁶ Haru iya gwee egwegwe dobe l'ifu Okpoko Ekemu, nọ lẹ Ụlọ-Ẹkwà Ndzuko, bụ iya bụ ẹke ono, ya a-byakfuta unu ono. T'ò bukwaru unu insensu, kakọta ọdu nsọ. ³⁷ Unu be emekwa insensu nk'unu t'ò ọdu l'ò bụ ọwaa. Unu doberu iya yēbe Ojejoje nsọ. ³⁸ Ọ -buru l'ò nweru onye meru insensu ọdo, ọdu l'ò bụ ọwaa doberu onwiya l'ò bụ manụ-mbeleke; t'ẹ bufukwa iya lẹ ndu nk'ia.”

31

Bezalelu; mē Oholiyabu

¹ Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: ² “Lekwa; ya fọtawaru Bezalelu Ụri Huru, bụ onye ikfu Júda; ³ bya emewa; tē ume Nchileke ji iya ẹhu; k'ophu oo-nweru mmamiphe; kwaa ɛnya; buru onye iphe edoje iya ɛnya ọhuma l'ome nka l'iphemiphe ọbule; ⁴ t'ò maru ẹge eeshije gude mkpọla-ododo yele mkpọla-ọcha; mē ope ememashi iphe ememashi; ⁵ makwaruphu ẹge aawaję mkpuma, aswa nọ; mē ẹge aawuję mkpọla-ododo l'igburumonu iya; bya amakwaruphu ẹge aapyije iphe apyipyi; mēwaru ẹge eeshije emekota nka ọdo, dughbaa iche iche. ⁶ Ya fofafukwaaruphu Oholiyabu Ahisamaku, bụ onye ikfu Dánu; t'ò yeru iya ẹka. Ndu maru ome nka l'ephe ha bē ya nukotakwaruphu ike t'ephe mekota iphemiphe ọbule, ya suru t'unu mee; ⁷ dũnua l'ò bụ Ụlọ-Ẹkwà Ndzuko; Okpoko Ekemu yele okfu okpoko ono, aanọduje akfụ ugwo iphe, ọdu ẹji ono; mēwaru iphemiphe ọbule ọdo, eegudeje ẹje ozi l'ime ulo-ẹkwà ono; ⁸ bụ iya bụ teburu yele ngwa iya l'ò ha; mē iphe eegvubeje uròku, e meru l'okpobe mkpọla-ododo yele ngwa iya l'ò ha; mē ɛnya-ngweja insensu; ⁹ mē ɛnya-ngweja-ukfuru yele ngwa iya l'ò ha; mē eze efere ono yele ọkpa iya; ¹⁰ wafu uwe, e kweru ekwekwe; mbụ uwe, ọdu nsọ, Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke eja e-yeje; mē uwe, unwu iya e-yeje gude ẹje ozi ndu achijeru Nchileke eja; ¹¹ mē manụ ọwu l'ishi; mē insensu, eshi mkpọ kẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono. Ọ bụlephu t'ẹphe mee ya t'ò ọdu ẹge ya suru ngu t'ẹ mee ya.”

Mboku ọtu-ume

¹² Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: ¹³ “Kfuaru ndu Ịzuru l'ephe dobeje mboku ọtu-ume yēbe Ojejoje. Kẹ l'oo-buru iphe-ọhubama, nọduru unu l'ia tsube l'ogbo sweru ogbo. Ọo ya bụ t'unu maru l'ò bụ yēbedua bụ Ojejoje, bụ onye emeje unu t'unu ọdu nsọ.

¹⁴ “Unu nyataję mboku ọtu-ume; kẹle mboku ono ọdu unu lẹ nsọ. O -nweru onye dakaru iya nū; t'ẹ gbukwaa onye ọbu egbugbu. Iphe bụ onye jeru ozi mboku ono bē ee-bufu ebufu lẹ ndu nk'ia. ¹⁵ Ọ bụ abalị ishingụ bē unu e-gudeje jee ozi unu. Mboku k'ẹsaa bụ mboku ọtu-ume; bya aburu mboku, ọdu yēbe Ojejoje lẹ nsọ. Iphe bụ onye jeru ozi lẹ mboku ọtu-ume; t'ẹ gbukwaa onye ọbu egbugbu. ¹⁶ Tē ndu Ịzuru l'ephe dobeje mboku ọtu-ume; mee ekemu iya shita l'ogbo sweru ogbo; t'ò buru iphe, a-nọdu ekoshi ogba-ndzụ unu l'ia gbururu jeyewaru. ¹⁷ Ọo-buru iphe-ọhubama nọduru yele ndu Ịzuru l'ephe lẹ tutu yoyo; kẹ l'ò bụ abalị ishingụ bē yēbe Ojejoje gude mee igwe yele alị. Yo be mboku k'ẹsaa; ya ahaa ozi; tuta ume.”

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje ekfugetsulephu nū Mosisu l'eli Ugwu Sáyinayi; bya anụ iya ekwekwekwe mkpuma labu, e deru Ekemu. Mkpuma ono bụ Nchileke nwẹke-ia gude ẹka iya dee ya iphe.

32

Nweswi, a kpuru le mkpola-ododo

¹ Teke ndu Ízuru leri enya bya aphụ le Mosisu anonukawa odu l'eli ugvu ono; ephe abya agbaphee Éronu mgburumburu; sụ iya: "Ngwaa; t'o metaru ephe Nchileke, anodu edu ephe! Le Mosisu-a, dufutaru ephe l'alị Íjiputu-a be ephe ta makwa iphe, meru iya nụ."

² Éronu asụ ephe t'ephe yeshia iphe-nchị mkpola-ododo, unyomu ephe yeru le nchị; me ke unwu ephe unwoke; me k'unwu ephe unwanyị; chitaru iya. ³ Ya ndono; ndu ono l'ephe ha abya eyeshia iphe-nchị ephe; chijeru Éronu. ⁴ Yọ chita iphe ono, ephe nuru iya ono gude kputa agwa; yọ du l'ọ bu nweswi. Yọ bya egude ngwa-oru memashia ya ememashi. Ya ndono; ephe asụ: "Unube ndu Ízuru; owaa Nchileke unu ndo-ọ; mbụ onye dufutaru unu l'alị Íjiputu!"

⁵ Éronu aphulephu iphe ono bya akpua enya-ngweja l'ifu nweswi ono bya araa ya arara; sụ: "Echile be aa-gbaru Ojejoje aji-o!" ⁶ Tọ du iya bu; yo be echile iya; ndu Ízuru etehu l'utsu; bya egwoo ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu. E metsua; ephe abya anoshia ria; ngua; bya awu-lihu; wata ome k'enyishi.

⁷ Ya ndono; Ojejoje asụ Mosisu: "Nyizita l'alị; kele ndu nke ngu ono; mbụ ndu ono, i dufutaru l'alị Íjiputu ono be merushiakwaru onwephe. ⁸ Ephe hakebewaru ekemu ono, ya turu ephe ono; metawaru onwephe agwa, ephe kpuru; yọ du l'ọ bu nweswi. Ephe fuzitawaru ishi baaru iya eja; bya agwawa iya agwagwa; sụ: "Unube ndu Ízuru; owaa Nchileke unu ndo-ọ; mbụ onye dufutaru unu l'alị Íjiputu ono!" "

⁹ Ojejoje asụ Mosisu: "Ya phụwaru le ndu-a bunukaru ndu obu-kpokponyi. ¹⁰ Pakwaru yebe Ojejoje haa te ya gude oke ehu-eghughu iya dakfu ephe; kpukpoo ephe. Nggubedua, bu Mosisu be ya e-me oha, ha nshinu."

¹¹ Mosisu arolahaa Ojejoje, bu Nchileke iya; sụ iya: "Byiko Ojejoje; t'ehu be eghunukakwa ngu eghughu ege ono l'eke ndu nke ngu no; mbụ ndu ono, i gude ike-eka ngu dufuta le Íjiputu ono! ¹² Ndu Íjiputu a-sukwa l'iphe, kparu iphe, i dufutaru ephe bu t'i bya egbushia ephe l'ugvu ugvu-a; k'ophu ephe a-chihu le mgboko. Byiko; gbanua mini l'obu; paru haa; be mebyishikwa ndu nke ngu. ¹³ Nyatakwa ndu ozi ngu, bu Ébirihamu; me Áyizaku; me Ízuru, bu ndu i gude onwongu ria angu; sụ: 'Lii-me awa ephe t'ephe ha l'obu mkpo-kpodo, no l'igwe; tēmanu nggu anu awa ephe ali-a, i kwekotaru ephe ukwa iya; t'ọ buru okè-ephe ephe jeye le tutu yoyo.' " ¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya arị-phi ọriri azu; to mebyishihe ephe ege ono, o shi ria le ya e-mebyishi ephe ono.

¹⁵ Mosisu abya aghachi; shi l'eli ugvu ono nyizita yele ekwekwerewe mkpuma labu ono, e deru ekemu ono, o gude l'eka ono. Mkpuma ono b'e deru iphe: ifu; me azu. ¹⁶ Ekwekwerewe mkpuma ono bu Nchileke gude eka iya mee ya. Iphe, e deru iya aburu Nchileke gude eka iya dee ya.

¹⁷ Ya ndono; Joshuwa anulephu uzu, ndu Ízuru atụ; sụ Mosisu: "Aatukwa uzu ogu l'odu ndu Ízuru ono."

¹⁸ Mosisu asụ iya:

"E tọ dakwa l'ọ bu uzu ndu emekputa emekputa l'ogu.
Tọ da l'ọ bu uzu ndu, eemekputa emekputa.
Iphe, ya anu kwa egvu."

¹⁹ Mosisu abya erua l'iku odu ndu Ízuru ono; bya aphua nweswi ono; owaa ndu ono; l'eke ephe ete egvu. Ehu enwuhu iya oku; yo woru mkpuma ono, o gude l'eka ono tukposhia l'okpa ugvu ono. ²⁰ Yọ bya ewota nweswi ono, ephe kpuru ono kpo oku. Yọ kpotsua ya oku; bya egwee ya; yọ du l'ọ bu ntụ. Yọ bya awuru iya ye le mini; mee ndu Ízuru; ephe ngua ya.

²¹ Yọ ji Éronu: "Bụ ngunu be ndu-a kabekpoo mee ngu, kparu; nggu eduru ephe ye l'ome iphe, du eji, habe ege-a?"

²² Éronu asụ iya: "Onye nwe mu nụ; ba avokwaru oku ghua ehu. L'i mahawaru le ndu-a be ome iphe, du eji kwowaru ehu. ²³ Ephe suru te ya metaru ephe Nchileke, anodu edu ephe; kele Mosisu ophu, dufutaru ephe Íjiputu be ephe ta madu iphe, meru iya nụ. ²⁴ Ya ndono; ya sụ ephe: 'T'onye nweru iphe, e meru le mkpola-ododo; yefuta iya.' Ephe achitaru iya mkpola-ododo ono. Ya achiru iya ye l'oku; iphe shi iya lufuta aburu nweswi-a."

²⁵ Mósísu aphú lẹ ndu Ízurẹ̀lu nahúwaru; kẹ̀le É̀rọ̀nu hawaru ẹ̀phe; ẹ̀phe te kwehe t'a chikobe ẹ̀phe; ẹ̀phe eshiwa ẹ̀ge ono búwaru ndu, ndu ọ̀hogu ẹ̀phe gude eme iphe-ọ̀chi. ²⁶ Mósísu evudo l'ọ̀nu obu-edukfu ọ̀du ndu Ízurẹ̀lu ono; sù: "T'onye bú kẹ̀ Ojejoje byakfuta iya!" Ndu Lívayi l'ẹ̀phe ha awù-kfube iya.

²⁷ Yọ̀ sù ẹ̀phe: "Ọ̀waa iphe, Ojejoje, bú Nchileke kẹ̀ ndu Ízurẹ̀lu ekfu: "T'onyenọ̀nu turu ogu-mbeke ya l'ukfu; unu ejephee ọ̀du ndu Ízurẹ̀lu ono mgburumburu; tsube l'ishi iya ọ̀waa; rua l'ishi iya ọ̀phu. T'onyenọ̀nu gbushia nwanna iya; mẹ̀ ọ̀nya iya; mẹ̀ obutobu iya." ²⁸ Ndu Lívayi abya emee ẹ̀ge Mósísu ziru ẹ̀phe. Ndu e gburu mbọ̀ku ono rukwaru iphe, dú l'ọ̀ bú unu ẹ̀saa l'úkporo madzù iri.* ²⁹ Mósísu asù: "A fọtawaru unu doberu Ojejoje iche ntań; kẹ̀ l'unu tsoru unwu unu; mẹ̀ unwunne unu ọ̀gu. Ojejoje gọ̀waru ọ̀nu-ọ̀ma nù unu ntań-a."

³⁰ Yo be echile iya; Mósísu asù ndu Ízurẹ̀lu: "Iphe, dú ẹ̀ji, unu meru, hakwa l'uru. Nta-a bẹ̀ ya ejekfuwa Ojejoje t'a maru; ?ya a-dù ike rọ̀-butá iya t'ọ̀ gúaru unu nvù l'iphe, dú ẹ̀ji ono, unu meru ono."

³¹ Ya ndono; Mósísu abya ejekfu Ojejoje je asù iya: "L'ẹ̀jo iphe, ndu-a meru ta dúkwa k'ekfuku! ẹ̀phe gudeekwa mkpọ̀la-ododo metaru onwẹ̀phe agwa. ³² Olobu; byiko; gúaruru ẹ̀phe nvù l'ẹ̀jo iphe ono, ẹ̀phe meru ono. Teke ẹ̀ tọ̀ dúdu; nggu efuchafukwa ẹ̀pha yẹ̀be Mósísu l'ẹ̀kwo, i deru ẹ̀pha ndu nke ngu."

³³ Ojejoje asù Mósísu: "L'ọ̀ kwa onye mesweru iya nù bẹ̀ ya e-fufu ẹ̀pha iya l'ẹ̀kwo iya. ³⁴ Tugbua nta-a je eduta ndu Ízurẹ̀lu je ẹ̀ke ono, ya kfuru ngu okfu iya ono; lẹ̀ Ojozi iya a-ńdu-a edu unu. Oke oge teke, ya a-nù ẹ̀phe aphù -rulephu; bẹ̀ ya a-nù ẹ̀phe aphù k'iphe, dú ẹ̀ji, ẹ̀phe meru."

³⁵ Ojejoje abya egude ejo iphe-ememe byakfuta ndu Ízurẹ̀lu; k'iphe ono, ẹ̀phe gude nweswi ono, É̀rọ̀nu kpuru ono mee.

33

¹ Tọ̀ dú iya bú; Ojejoje asù Mósísu: "Shi l'ẹ̀ke-a tugbua; nggu lẹ̀ ndu ono, i dufutaru l'alí l'jiputu ono! Unu tugbua jeshia l'alí ono, ya kweru úkwa bya eriru angù yeru iya É̀biríhamu; mẹ̀ Áyizaku; mẹ̀ Jékọ̀pu pẹ̀; sù ẹ̀phe: "Lẹ̀ ya a-nù iya awa ẹ̀phe ono." ² Ya e-zi ojozi t'ọ̀ duru unu je; je achishiaru unu ndu Kénanu; ndu Amọ̀ru; ndu Hetu; ndu Pérezu; ndu Hevu; mẹ̀ ndu Jebusu. ³ Unu tugbua jeshia l'ẹ̀giri alí ono. Oke ya ta etsokwa unu; a -nọ̀nyakwaa; ya ekpukpoo unu l'úzo; kẹ̀ l'unu búnukaru ndu obu-kpọ̀kponyi."

⁴ Ndu Ízurẹ̀lu anùlephu ejo-nzi ono; wata ọ̀gu aphù; k'ọ̀phu bú l'ẹ̀ to nwedu ẹ̀phe onye kwakwaduru ngwa gude memashia onwiya. ⁵ Ishi iya abùru lẹ̀ Ojejoje sùru Mósísu: "T'ọ̀ kfuru ndu Ízurẹ̀lu l'ẹ̀phe bunuka ndu obu-kpọ̀kponyi. L'ọ̀ -buru l'ọ̀o tẹ̀ ya tsoru ẹ̀phe b'ọ̀ nwekwaru ẹ̀ge ọ̀o-dù; ya ekpukpoo ẹ̀phe. Ọ̀o ya bú; t'ẹ̀phe kwashia ngwa ono, ẹ̀phe kwaru gude memashia onwẹ̀phe ono; tẹ̀ ya ría ọ̀riri; maru iphe, ya e-me ẹ̀phe." ⁶ Ya ndono; ndu Ízurẹ̀lu eworu ngwa, ẹ̀phe kwaru gude memashia onwẹ̀phe kwashia l'ugvu Hórebu.

Ụ̀lo-É̀kwà Ndzuko

⁷ Yọ̀ búru Mósísu shi aphotaje ụ̀lo-ékwà ono; je akpobe l'azù ọ̀du ndu Ízurẹ̀lu; kua ya "Ụ̀lo-É̀kwà Ndzuko." Iphe bú onye eje ọ̀kpata Ojejoje ishi; ejeje lẹ̀ Ụ̀lo-É̀kwà Ndzuko ono, nọ̀ l'azù ọ̀du ndu Ízurẹ̀lu ono. ⁸ Yọ̀ búje; Mósísu -gbeshi l'ẹ̀je lẹ̀ Ụ̀lo-É̀kwà Ndzuko ono; ndu Ízurẹ̀lu l'ẹ̀phe ha awù-lihu; vudogbaa l'ọ̀nu ụ̀lo-ékwà ẹ̀phe l'ele Mósísu jeye teke ọ̀o-bahu lẹ̀ Ụ̀lo-É̀kwà Ndzuko ono. ⁹ Mósísu -bahùlephu lẹ̀ Ụ̀lo-É̀kwà Ndzuko ono; urukpu ono, kpuru rogboḍongu ono alazita bya anọ̀-chia ọ̀nu Ụ̀lo ono; Ojejoje ekfuru nù iya. ¹⁰ Ndu Ízurẹ̀lu -phùlephu urukpu ono, kpuru rogboḍongu ono l'ẹ̀ke ọ̀ nọ̀ l'ọ̀nu Ụ̀lo-É̀kwà Ndzuko ono; onyenọ̀nu anọ̀du l'ọ̀nu ụ̀lo-ékwà iya wù-lihu; baaru Ojejoje eja. ¹¹ Ojejoje shi anọ̀duje ekfu eyeru Mósísu ifu l'ifu ẹ̀ge ono, madzù anọ̀duje ekfu eyeru ọ̀nya iya ono. Teke e metsuaru; Mósísu alaphuta azù l'ọ̀du ndu Ízurẹ̀lu. Oke nwata okoro ono, e yejeru iya ẹ̀ka ono; mbù Jọ̀shuwa Nunu; ta alufujedu alufu lẹ̀ Ụ̀lo-É̀kwà Ndzuko ono.

Mósísu yẹ̀le ọ̀du-biribiri Ojejoje

¹² Mósísu asù Ojejoje: "I shilephu teke-wa kfutaru iya tẹ̀ ya dua ndu-a; ọ̀le ẹ̀ ti mekpodua tẹ̀ ya maru onye ii-yeru iya tẹ̀ yẹ̀le iya dua ẹ̀phe ọ̀bu; nggu asùkwaru l'ì maru yẹ̀be Mósísu ọ̀huma; ya abawa ngu l'obu. ¹³ Ọ̀ -buru phù lẹ̀ ya nọ̀ ngu l'obu

* 32:28 32:28 Iphe ọ̀ bú bú 3,000.

l'oswiya; koshinu iya ọzo ngu; k'ophu ya a-maru ngu; ọduwa ngu ru l'obu gbururu jeye. Nyatakwa l'oha-wa bu ndu nke ngu."

¹⁴ Ojejoje asu iya: "Le ya e-toruru-a unu yebedua l'onwiya; ya emee te meji nmakfuru ngu anmakfuru."

¹⁵ Ya ndono; Mosisu asu iya: "O -buru l'e tii tsoduru ayi eje nggubedua l'onwongu; be ekwekwa te ayi shi l'eke-a hata okpa lufu alufu! ¹⁶ ?Nanu ege ee-shi maru le yebedua ye le ndu nke ngu no ngu l'obu; abudu l'i tso ayi? ?Bu ngunu odo e-koshi le yebedua ye le ndu nke ngu du iche l'eke ndu mgboko l'ephe ha no?"

¹⁷ Ojejoje asu Mosisu: "Le ya e-melephu iphe ono, i suru te ya meeru ngu ono; ke l'i ọwa iya l'obu; ya amakwaru ngu phu osuma."

¹⁸ Mosisu asu iya: "Byiko; koshinu iya odu-biribiri ngu."

¹⁹ Ojejoje asu iya: "Le ya e-me t'i phu ege yebe Ojejoje du-tabu mma; ya anodu ngu l'ifu kua onwiya iphe ya aza. Onye o du iya te ya meeru eze-iphe-oma; ya emeeru iya eya; onye o du iya te ya phuru imiko; ya aphuru iya eya. ²⁰ Ole l' i ti phudu ifu iya; ke l'e to nwe du onye gude enya iya phu iya nu, a-nonu."

²¹ Ojejoje asu: "O nweru mkpuma, nonyabe iya nu, ii-vudo l'eli iya. ²² Odu-biribiri iya swetadelephu; ya eworu ngu ye le mgbaku mkpuma; gude eka iya gbochita ngu; gbururu jeye ya esweta-gee. ²³ Teke ono; ya ewofu eka iya; nggu aphu iya okpurukpuazu. Obenu l'ifu iya be t'a phujekwa aphuhu."

34

Ekwekwekwe Mkpuma k'eb

¹ Ojejoje asu Mosisu: "T'o je awata balibali mkpuma labu odo, a-du l'o bu ke mbu phu. Te ya dekwaa ya phu iphe, shi nodu le ke mbu phu, i tukporu phu. ² Kwakobe l'utsu echile; nyikobe Uguv Sayinayi; bya ekoshi iya onwongu l'eli uguv ono. ³ Te be nwekwa onye e-toruru ngu nu; ophu o dukwa onye aa-phi l'ugvu ono le phuu; te be nwekwa aturu; m'o bu eswi, a-nodu ata nri l'okpa uguv ono."

⁴ Ya ndono; Mosisu abya awata ekwekwekwe mkpuma labu odo, dulephu l'o bu ke mbu phu; gude iya nyihu Uguv Sayinayi l'onmewa utsu; paru ekwekwekwe mkpuma labu ono l'eka. ⁵ Ya ndono; Ojejoje eshi l'urukpu nyifuta; bya evudonyabe iya; raa ya arara l'epha iya bu Ojejoje. ⁶ Yo bya esweta Mosisu l'ifu; bya agbakushi onwiya epha; su: "Oo yebedua bu Ojejoje! Oo yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke, aphuru madu imiko; bukwaruphu Nchileke, emejeru madu eze-iphe-oma. Ya ta bukwa agunwu. Ya bu onye n-yemobu iya nyiberu anyibe; buru o-me-g'o-kfuru! ⁷ Ya ekoshije unukurunu madu le ya yeru epe obu. Ya agujeru epe nvu ke ejo okpoma epe; me ke ike, epe kwefuru iya; me ke iphe, du eji, epe meru iya. Obule ya ta ahajekwanu onye ikpe nmaru te ya ba hu iya ahuhu. Ndu iphe, du eji be ya ahije ahuhu k'iphe, du eji, epe meru iya; hu-rua ya l'eke unwu nwanwa epe no; me l'eke nwanwanwanwa epe no; hu-rua epe l'ogbo k'eno."

⁸ Mosisu abya eforita ifu l'al' teke ono teke ono; baaru Ojejoje eja; ⁹ su iya: "Nggube Ojejoje; o -buru-a le ya no ngu l'obu l'oswiya; byiko te nggube Ojejoje tsonuru ayi. A makwaru-a le ndu-a bunukaru ndu obu-kpokponyi; ole; byiko gunuaru ayi nvu ke ejo okpoma ayi; me iphe, du eji ayi. Nggu ewotaru ayi t'ayi buru ok'e-iphe ngu."

¹⁰ Ojejoje asu: "Le nggu l'iya a-gba ndu. Ya a-nodu l'atatifu ndu nkengu; mee eze iphe, du biribiri, ya te mebudua l'iphe bu mbakeshi l'o ha. Mba ndu ono, unu l'ephe gbaru ngbu-apho ono a-phukota ege iphe, yebe Ojejoje e-me du-be egvu. ¹¹ Unu ngabe nchi mee ekemu-a, ya aturu unu ntanu-a. Ya a-chifuru unu ndu Amoru; ndu Kenanu; ndu Hetu; ndu Perezu; ndu Hevu; me ndu Jebusu. ¹² Ole t'unu kwabekwa enya t'unu le ndu bu l'al' ono, unu ala ono be gba ndu; odumeka be epe a-bukwaru onya hata unu. ¹³ Unu gvukposhia enya-ngweja epe; unu etsukposhia mkpuma, epe doberu nsu; unu afokashikwaaphu itso, e doberu agwa epe, bu Ashera. ¹⁴ Te be dukwa iphe odo, unu a-bajeru eja odo; gbahaa yebe Ojejoje. Ishi iya aburu le yebe Ojejoje, epha iya bu Okopho be bukwa Nchileke, ekoje okopho.

¹⁵ "Unu kwabekwa enya t'e be odo ndu bu l'al' ono, unu l'ephe a-gba ndu. Ke l'ephe gwadelephu agwa epe; be epe e-kukwa unu t'unu bya; unu eje eria iphe, epe gude gwaa agwa epe ono. ¹⁶ O -buru l'unu haru unwanu epe lutaru unu t'ephe buru unyomu epe; be epe e-me unu ono; epe te kwehe nke mu; epe abalahaaru agwa epe ono eja.

¹⁷ "Unu ba akputakwa nteke, unu a-nodu agwa agwagwa!

¹⁸ “Unu gbaję Aji Buredi, ę te kodu ekoko. Abalı ęsaa bę unu a-taję buredi, ę te yedu iphe, ekoje buredi ęge ono, ya sęru t’unu meje iya ono. Unu agbaję aji ono teke ono, e doberu iya ono l’onwa Abibu; kę l’ọbu l’onwa ono bę unu shi l’alı İjiputu wufuta.

¹⁹ “Iphe, bu iphe, vuru ęzo waa nne iya ọsua bukwa kę yebe Ojejoje. Iphe bu anų, bu okee ya, vuru ęzo waa nne iya ọsua bukwa kę yebe Ojejoje: m’ọ bu eswi; m’ọ bu aturu; m’ọ bu egbu. ²⁰ Unu gudeje nwaturu gbata nkakfu-igara, vuru ęzo waa nne iya ọsua. Ọ -buru l’unu ta agbatadu iya agbata; unu aswi-kwo ya olu. Iphe, bu nwata nwoke, vuru ęzo waa nne iya ọsua bę unu a-gbataję agbata.

“T’ę b’ọ dukwa onye a-gbaję ęka bya l’ifu yebe Ojejoje.

²¹ “Abalı ishinguru bę unu e-jeje ozi unu; o -rua mbọku k’ęsaa; unu atuta ume. Unu be ejejekwa ozi lę mbọku k’ęsaa; m’o -ruhuru; ọ buru teke aakọbe iphe akọbe; m’ọ bu teke aakpata iphe, e meberu l’alı akpata.

²² “Witu ọdungu, unu butaru; bę unu e-gudeje gbaa Aji İdzü. Unu agbaa aji k’iphe, a kpataru l’okfu l’ishi-afa. ²³ Ugbo ęto l’afa; bę unwoke unu l’ęphe ha a-chikoje bya l’ifu Nnajiufu, bu Ojejoje; mbu Nchileke kę ndu İzurelu. ²⁴ Ya a-chishiru unu iphe bu mbakeshi; bya emee t’alı unu kabaa nshinu. Ophu ‘onwedu onye ęje unu ọnata alı unu teke ono, unu e-jeje l’ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ugbo ęto l’afa ono.

²⁵ “Unu be eyekobejekwa iphe ekoje buredi lę mee anų, unu gude egworu iya ngweja.

“Ophu ọ dukwa anų, e gude gwoo ęja Aji Esweta, aa-ha t’ọ ọo nchi.

²⁶ “Iphe, bu iphe vuru ęzo kaa l’iphe, unu meberu l’alı; bę unu e-gudeje bya l’ulo Ojejoje, bu Nchileke unu.

“Unu be egudejekwa mini-ęra nne egbu shia nwa iya.”

²⁷ Ya ndono; Ojejoje asu Mosisu: “Dee okfu ono l’ọ ha l’ękwo; kę l’ọo okfu ono bę nggu l’iya; me ndu İzurelu gude gbaa ndzu.” ²⁸ Mosisu bę yeje Ojejoje ngru l’ęke ono ọkporo abalı labu: eswe l’enyashi; ophu Mosisu ‘eridu nri; t’ọ ngu mini. Yo dee okfu ọgba-ndzu ono, bu iya bu ekemu iri ono, shi l’ęka Nchileke ono l’eli ekwekwerekwe mkpuma ono.

Ifu Mosisu egbu nwijnwii

²⁹ Teke Mosisu shi lę Ugwu Sáyınayi nyifuta; gude ekwekwerekwe mkpuma labu ono, e deru ekemu Ojejoje ono l’ęka; b’ę t’ọ madu l’ifu egbu iya nwijnwii; keshinu ophu yeje Ojejoje shi akọ akọ. ³⁰ Ęronu yeje ndu İzurelu l’ęphe ha aphų ęge ifu egbu Mosisu nwijnwii; tsulahaa egvu ęge ęphe e-shi jekfube iya ntse. ³¹ Mosisu abya ekua ęphe; Ęronu yeje ndu ishi ọha ono l’ęphe ha atugbua teke ono jekushia ya; yọ bya ekfuru yeru ęphe. ³² E metsua; ndu İzurelu l’ęphe ha abyakfuta iya ntse; yọ bya atushiaru ęphe ekemu ono, Ojejoje nuru iya lę Ugwu Sáyınayi ono.

³³ Mosisu ekfugetsua yeru ęphe; chita ulari-ifu phų-chia onwiya ifu. ³⁴ Ọle ọobuje; teke Mosisu bahuru lę Ulo-Ękwá Ndzuko ęke ono, Ojejoje nọ ono tę yeje iya kfugba; yọ phųfu onwiya ulari-ifu ono; gbururu jeye teke ọo-lufuta. Ọ -lufutalephu; yọ bya ekfukotaru ndu İzurelu iphe, e ziru iya; ³⁵ ęphe aphukwaaphu ęge ifu egbu iya nwijnwii. Mosisu ewotaje ulari-ifu ono phų-chia ifu ọdo jeye; yo jeshia tę yeje Ojejoje kfugba.

35

Mbọku ọtu-ume

¹ Mosisu abya ekukobe ndu İzurelu l’ęphe ha; su ęphe: “Qwaa iphe, Ojejoje suru t’unu mee ndọ-ọ: ² Abalı ishinguru bę unu e-jeje ozi unu. O -be lę mbọku k’ęsaa; unu edobe iya nsọ; t’ọ buru mbọku ọtu-ume kę Ojejoje. O -nweru onye jeru ozi mbọku ono; t’e gbukwaa onye ọbu egbugbu. ³ T’ę b’ọ dukwa onye a-phų-nwu ọku l’ufu iya mbọku ọtu-ume.”

Iphe, ee-gude mee

Ulo-Ękwá-du-Nsọ

(Awu 25:1-7; 35:10-19)

⁴ Mosisu asu ndu İzurelu l’ęphe ha: “Qwaa iphe, Ojejoje suru t’e mee ndọ-a: ⁵ Unu shi l’iphe, unu nweru hata iphe bya anų yebe Ojejoje. Onye oohe uhare t’ọ nu yebe Ojejoje iphe bę iphe, oo-gude bya bu mkpola-ododo; m’ọ bu mkpola-ọcha; ope; ⁶ ọwúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; ophu eke mee-mee; ọwúú ọcha; ęji egbu; ⁷ akọ ebyila, a tseru l’uswe; akọ umoro-ęnyimu; oshi akasha; ⁸ manų olivu, eegudeje amų ọku; iphe, eeyeje lę manų kę ọwu l’ishi t’o shi mkpọ; ophu eeyeje l’insensu, eshi kwękwękwe; ⁹ mkpuma ọniküsü; męwaru mkpuma ọdo, aswa nọgbaa. Mkpuma ono bę ee-mekochaa dzųpyabe l’uwe-ukuvu onye ishi ndu achijeru Nchileke ęja yeje uwe-ọkpoma iya.

¹⁰ "T'iphe bu ndu maru ome nka l'unu lufuta bya emee iphemiphe obule-a, Ojejoje turu onu t'e mee-wa; ¹¹ mbu ulo-ekwa-du-nsọ ono; ekwa, aa-phu-chi l'eli iya; iphe, egude kwechia ya; iphe, ee-gude kota nkolaba iya; iphe, ee-gude gu-chita iya; oshi-ibo iya; okpa iya; enya eke aa-kpogbaaru iya ye; ¹² mewaru Okpoko Ogba-ndzu ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; okfu okpoko ono, aa-noduje akfu ugwo iphe, du eji ono; ekwa ono, ee-gudeje gebuta iya ono; ¹³ teburo ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono yeke ngwa iya; me buredi ono, ee-dobeje Ojejoje l'ifu ono; ¹⁴ iphe ono, eegvubeje urọku ono, e-meje te iphoro ndu ono yeke ngwa iya l'ọ ha; urọku iya ono; manụ ono, ee-gudeje amụ oku ono; ¹⁵ enya-ngweja insensu ono; mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; manụ ono, aa-wuje l'ishi ono yeke insensu ono, eshi kwekwekwe ono; ekwa ono, ee-gbobutaje onu ulo-ekwa-du-nsọ ono; ¹⁶ enya-ngweja-ukfuru ono yeke iphe ono, du l'ọ bu ugbu, ee-gude ope mee ono; mgboro ono, ee-gudeje apa enya-ngweja ono yeke ngwa iya l'ọ ha; eze efere ono, ee-gude ope mee ono; ye l'okpa iya; ¹⁷ ekwa ono, ee-gude gebuta ogbodufu iya; itso ogbodufu ono yeke enya eke aa-kpobetsua itso ono; me ekwa ono, ee-gude gebuta onu-nggamgbo ogbodufu ono; ¹⁸ me nggu ulo-ekwa-du-nsọ ono yeke k'ogbodufu iya; me eri iya; ¹⁹ me uwe ono, e kweru ekwekwe, ee-yeje gude eje ozi l'ulo-nsọ ono; mbu uwe, e doberu nsọ te Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja yeke unwu iya yeje gude eje ozi ndu achijeru Nchileke eja."

²⁰ Tọ du iya bu; ndu Izurelu eshi l'ifu eke Mosisu nọ wukashihu. ²¹ Iphe bu onye oohe uhere; me onye o ruru l'ehu t'ọ nụ Ojejoje iphe; egudegbaa iphe bya; mbu iphe, ee-gude ruo Ulo-Ekwa Ndzuko ono; iphe, ee-gude eje ozi l'ime iya; mekwaphu ophu ee-gude kwee uwe, du nsọ. ²² Iphe bu ndu oohe uhere: unwoke me unwanyi; egudegbaa iphe, e gude mkpola-ododo mee bya anu; mbu iphe, dugbaa l'ọ bu ojaga; iphe-nchi; echi; mewaru iphe ọdo, dugbaa iche iche, e gude mkpola-ododo mee. Ephe egudegbaa mkpola-ododo ephe ono bya anu Ojejoje. ²³ Ndu nweru owuu ewotagbakwaa ya phu; mbu owuu eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; m'ọ bu k'ocha; m'ọ bu eji egbu; m'ọ bu akpo ebyila, a tseru l'uswe; m'ọ bu ke umoro-enyimu. ²⁴ Ndu eka ruru l'ọ bu mkpola-ocha; m'ọ bu ope; ewotakwa iya phu bya anu Ojejoje. Ndu nweru oshi akesha, nweru eke ee-gude iya ruo ọru ono anukwa iya phu. ²⁵ Iphe bu unwanyi, maru ome nka egudetsua eka ephe kwee ekwa bya anu. O nweru ndu, bu owuu, eke urukpu-urukpu be ephe gude kwee nk'ephe; nweru ndu bu ke mee-mee; nweru ndu bu k'uswe; nweru ndu bu k'ocha be ephe gude kwee nk'ephe. ²⁶ Unwanyi, oohe uhere; bukwaruphu ndu, maru ome nka; bu eji egbu be ephe gude kwee ekwa nk'ephe. ²⁷ Ophube ndu ishi wotagbaaru mkpuma onikusu; mewaru mkpuma ọdo, aswa dugbaa; t'a gbapyabe l'uwe-ukuvu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; yeke uwe-okpoma iya. ²⁸ Ephe nufukwaruphu iphe, eshi mkpo; manụ olivu, ee-gudeje amụ oku; ophu ee-yeje le manụ owu l'ishi; me k'insensu, eshi kwekwekwe. ²⁹ Ndu Izurelu l'ephe ha: unwoke me unwanyi; mbu ndu oohe uhere ewotakotaru Ojejoje iphe, ephe turu obu ephe onyo l'ephe a-nu t'e gude ruaru Ojejoje iphe ono, o shi l'onu Mosisu kfua t'e meeru iya ono.

³⁰ Mosisu asu ndu Izurelu: "Unu lekwa le Ojejoje fotaakwaru Bezalelu Uri Huru; buru onye ikfu Juda; ³¹ bya emewa; ume Nchileke eji iya ehuru; t'o nweru mmamiphe; kwaa enya; iphe edoje iya enya ohuma; k'ophu ọo-ma ome nka l'iphemiphe obule; ³² maru ege ee-shije gude mkpola-ododo; me mkpola-ocha; me ope l'ememashi iphe; ³³ makwaruphu ege aawaje mkpuma, aswa no; me ege aawuje mkpola-ododo l'igburumonu iya; bya amakwaruphu ege aapyije iphe apyipyi; mewaru ege eeshije emekota nka ọdo, dugbaa iche iche. ³⁴ O nukwaruphu yeke Oholiyabu Ahisamaku, bu onye ikfu Danu mmamiphe t'ephe zije ndu ọdo ome nka obu. ³⁵ O mewaru te mmamiphe ke ege e shi eme nka l'uzo, du iche iche; me mmamiphe ke ege e gude ememashi iphe ememashi rube ephe eka; me t'ephe maru ege eegudeje owuu, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha dengashia iphe edengashi. Ephe ebo bu ndu makotaru ege eemeje iphe nka t'ọ maa mma.

36

¹ "O bu Bezalelu yeke Oholiyabu; me iphe bu ndu maru ome nka; mbu ndu Ojejoje nuru mmamiphe; bya emee te iphe doo ephe enya l'iphe, bu iphe, laru le ke okpu ulo-nsọ ono: o bu ephe a-ru ọru ono; mee ya ege Ojejoje suru t'e mee ya."

² Tọ du iya bu; Mosisu ekua Bezalelu yeke Oholiyabu; me iphe bu ndu maru ome nka; ndu Ojejoje nuru mmamiphe; buru ndu oohe uhere t'ephe jee ozi ono; ³ chiru iphe ono, ndu Izurelu tutaru t'e gude kpua ulo-nsọ ono nụ ephe. L'utsu mboku-mboku be ndu Izurelu anoduje atuko iphe ono l'anu Mosisu l'ege ephe chiru obu ephe. ⁴ Iphe, bu ndu maru ome nka okpu ulo-nsọ ono atuko l'ephe ha paru ọru ephe haa; ⁵ tugbua je asu

Mósisu: “Lẹ ndu-a tutaakwaru iphe, dzuru t’e gude rya ọru ọbu, Ojejoje suru t’a rya ọbu; mbu l’ẹphe gbe tuwa k’etsutsu iya ye iya.”

⁶ Mósisu atọa ekemu; sù: “T’ẹ b’ọ dukwa nwoke; m’ọ bu nwanyi, nweru iphe, oowotakwadu bya anu; sù l’ọ bu iphe, o gude eyeta ẹka l’ulo-nsọ ono.” E woru iphe ono, Mósisu kfuru ono radzuru l’odu ndu Ízurelu ono. E shi ẹge ono kpọshia ndu Ízurelu t’ẹ b’ọ duhe iphe, ẹphe a-tutakwadu; ⁷ kẹ l’iphe, a tutawaru t’e gude rúkota ọru ono bẹ dzuwaru nu; tsufu etsufu.

Ulo-Ékwà-dù-Nsọ ono
(Awu 26:1-14)

⁸ Iphe bu ndu ophu maru iphe lẹ ndu ọru ono egude ukfu-ẹkwa iri mee ulo-ékwa-dù-nsọ ono. Ukfu-ẹkwa iri ono b’e kweru l’òwúú ọcha, a swiru l’ọ bu ọdo; mẹ òwúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; mẹ ophu eke mee-mee. Yọ buru onye maru ome nka gude òwúú ono kwee cherobimu ye l’ukfu-ẹkwa ono. ⁹ Ukfu-ẹkwa ono achiko haru enya-nhamunha. Ogologo iya dù nkwo-ẹka ukporo l’esato; ọsa iya adu nkwo-ẹka eno. ¹⁰ Ẹphe ewota ukfu-ẹkwa ono ise gbagbabe; yọ buru ishimishi lanu; bya ewotakwaphu ọzo ise ophu gbagbabe nanu. ¹¹ Ishimishi iya ono kẹ mbu bẹ ẹphe gude òwúú, eke urukpu-urukpu yeshia ya nkolaba l’igburumonu iya; mekwa ya phu ẹge ono l’ishimishi iya k’ẹbo. ¹² Nkoloba ukporo labu l’iri bẹ ẹphe yeru l’ishishi ishimishi lanu; bya eyekwaphu nkoloba ukporo labu l’iri l’ishishi ishimishi lanu ophu. Nkoloba ono atuko ghaaru onwẹphe ifu. ¹³ Ẹphe egude mkpọla-ododo meta iphe, nweru nkoloba ishi labu ọzo ukporo labu l’iri; gude iya dzegbabe ishimishi ẹkwa ono ẹphe ẹbo t’ọ tuko buru nanu.

¹⁴ Ẹphe abya egude eji eghu kwee ẹkwa kweta iya ukfu-ẹkwa iri lẹ nanu, ee-gude phu-chita eli ulo-ékwa òno. ¹⁵ Ukfu-ẹkwa ono ọzo iri lẹ nanu ono achiko haru enya-nhamunha. Ogologo iya dù nkwo-ẹka ukporo l’iri. Ọsa iya adu nkwo-ẹka eno. ¹⁶ Ẹphe abya achita ukfu-ẹkwa ono ise gbagbabe; yọ buru ishimishi lanu; chita ọzo ukfu-ẹkwa ishingú ophu gbagbabe kwaphu nanu. ¹⁷ Nkoloba ukporo labu l’iri bẹ ẹphe yeru l’ishishi ishimishi lanu; yekwaphu nkoloba ukporo labu l’iri l’ishishi ishimishi lanu ophu. ¹⁸ Ẹphe egude ope meta iphe, nweru nkoloba ishi labu ọzo ukporo labu l’iri; gude iya kotagbaa nkoloba ishimishi ẹkwa ono ẹphe ẹbo; gude iya dzegbabe ulo-ékwa òno; yọ buru nanu. ¹⁹ E metsua; ẹphe egude akpọ ebyila, a tseru l’uswe; mee iphe, ee-gude phu-chia eli ulo-ékwa òno; bya egudekwaphu akpọ umoro-enyimu mee iphe, ee-gude kwechita eli akpọ k’ebiyila ono.

²⁰ Ẹphe egude oshi akesha rúshia oshi-ibo, ee-ye l’ulo-ékwa-dù-nsọ ono. ²¹ Oshi-ibo ono b’a ruru; yọ dutsua nkwo-ẹka iri iri l’eli. Ọsa iya adu nkwo-ẹka lẹ mkpirikpi lẹ mkpirikpi. ²² Oshi-ibo ono bẹ ẹphe pyitatsuaru ọkpa ẹbo ẹbo ye ẹka labu. Yọ buru ẹge ono bẹ ẹphe mekotaru oshi-ibo ulo-ékwa-dù-nsọ ono l’ọ ha. ²³ A bya lẹ ulo-ékwa-dù-nsọ ono ibiyia ophu gharu ifu l’ọzo ọhuda bu ukporo oshi-ibo bẹ ẹphe rutaru t’e ye iya. ²⁴ Ẹphe egude mkpọla-ọcha meshia enya ẹke aa-kpogbaaru ọkpa oshi-ibo k’ọzo ọhuda ono ye; meta iya ọzo ukporo labu. Iphe bu oshi-ibo, nonu nwetsuaru enya labu ẹke, aa-kpotsuaru ọkpa iya ye. ²⁵ A bya l’ibe iya ophu; mbu ibiyia ophu gharu ifu l’ọzo isheli bukwaphu ukporo oshi-ibo bẹ ẹphe rutaru t’e ye iya. ²⁶ Ẹphe egude mkpọla-ọcha meshia enya ẹke aa-kpogbaaru ọkpa ibo ono; meta iya ọzo ukporo labu. Iphe bu oshi-ibo, nonu enweru enya labu ẹke, aa-kpotsuaru ọkpa iya ye. ²⁷ A bya l’azụ ulo-ékwa-dù-nsọ ono; ibiyia ophu gharu ifu l’ọzo enyanwu-ariba bu oshi-ibo ishingú bẹ ẹphe rutaru t’e ye iya. ²⁸ Iku azụ ulo-ékwa-dù-nsọ ono ẹphe ẹbo bu oshi-ibo labu bẹ ẹphe rutaru t’e ye iya. ²⁹ Oshi-ibo labu ono, ee-ye l’iku iya ono bẹ ẹphe ruru; yọ dù nkwegba labu. O shi l’ọzo alí dù nkwegba labu jeye l’ọzo imeli. Yọ buru echí lanu b’e gude ku-gbabe iya; ẹphe ẹbo. Ẹphe ẹbo ono b’a ruru; yọ dukota ẹge ono. ³⁰ Oo ya bu l’o nweru oshi-ibo esato l’azụ ulo-ékwa-dù-nsọ ono. E gude mkpọla-ọcha meshia enya ẹke aa-kpọru ọkpa oshi-ibo ono ye ọzo iri l’ishingu. Iphe bu oshi-ibo, nonu enweru enya labu ẹke, aa-kpọru ọkpa iya ye.

³¹ Ẹphe egude oshi akesha pyishia oshi, ee-gude swebushia oshi-ibo ono. Ọzo ise bẹ ẹphe sweberu l’oshi-ibo mgberemeku ulo-ékwa-dù-nsọ ono ibe lanu; ³² swebekwaphu ọzo ise ọdo lẹ mgboro iya ophu. Ọzo ise ọdo bu l’azụ ulo-ékwa-dù-nsọ ono; ibiyia ophu gharu ifu l’ọzo enyanwu-ariba bẹ ẹphe sweberu iya. ³³ Oshi ophu ee-swebe l’echi iya bẹ ẹphe pyiru t’o shi l’ishi lanu lufu l’ishi iya ophu. ³⁴ Ẹphe awua mkpọla-ododo l’oshi-ibo ono; bya egudekwaphu mkpọla-ododo meshia echí, e-gudetsua oshi ono, ee-gude swebushia l’oshi-ibo ono. Ẹphe abya awukwaaphu mkpọla-ododo l’oshi ono.

³⁵ Ẹphe egude òwúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke uswuswe; ophu eke mee-mee yeke k’ọcha, a swiru l’ọ bu ọdo; kwee ukfu-ẹkwa. Onye maru ome nka abya egude òwúú

ono kwee cherobimu ye l'ukfu-ekwa ono. ³⁶ Ephe egude oshi akesha pyia itso eno; bya awua ya mkpola-ododo; bya egudekwaphu mkpola-ododo meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono. Ephe abya egude mkpola-ocha kpushia enya eke aa-kpobe itso ono uzo eno. ³⁷ Onye maru okwe ekwa ohuma egude owiú, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; me k'ocha, a swiru l'o bu udo; kwee ekwa, ee-gudeje gebuta onu ulo-ekwa-du-nsó ono. Yo buru ndu gude ngga ekwe ekwa be meru iya nu. ³⁸ Ephe egude oshi akesha pyita itso ise; bya emetakwaphu iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono. Ishi itso ono; me iphe, ee-swebe l'itso ono be ephe wuru mkpola-ododo; bya egude ope meshia enya eke aa-kpobe itso ono uzo ise.

37

Okpoko Ogba-ndzu ono

(Awu 25:10-22)

¹ Bezalelu abya egude oshi akesha gbaa okpoko. Ogologo iya du nkwo-eka labu le mkpirikpi iya. Usa iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. Eli iya adukwaphu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. ² Yo wua okpobe mkpola-ododo l'ime iya me l'azu iya. Yo gudekwaphu mkpola-ododo kpu-phee mgbereme ku iya mgburumburu. ³ Yo kputa echi mkpola-ododo eno dukfubegbaa l'okpa iya ephe eno; mbu wota ebo dukfube l'ibe lanu; wota ebo ophu dukfube l'ibe iya ophu. ⁴ B'o bya egude oshi akesha ono pyita mgboro labu; wua ya mkpola-ododo; ⁵ bya ewota mgboro ono ephe ebo pyotsua l'echi ono, e dukfubegbaaru le mgbereme ku okpoko ono t'o buru iphe, ee-gudeje apa iya.

⁶ Yo gude okpobe mkpola-ododo meta okfu okpoko, aa-noduje akfu ugwo iphe, du eji. Ogologo iya du nkwo-eka labu le mkpirikpi iya. Usa iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. ⁷ Yo gude mkpola-ododo mee cherobimu labu, a-nodutsua l'ishi okfu okpoko ono. Yo buru mkpola-ododo, e tsusaru etsusa b'o gude mee ya. ⁸ Yo woru cherobimu lanu dobe l'ishi ibe lanu; woru ophu dobe l'ishi iya ophu; bya emee; cherobimu labu ono, notsua l'ishishi okpoko ono ephe ebo ye le okpoko ono aburu iphe lanu. ⁹ Cherobimu ono b'o meru; yo jashia eba l'uzo imeli; agu iya edochita eli okpoko ono. Ephe echegba onwephe ifu; chiru enya ye l'eli okpoko ono.

Teburu ono

(Awu 25:23-30)

¹⁰ Ephe egude oshi akesha pyia teburu. Ogologo iya du nkwo-eka labu. Usa iya adu nkwo-eka lanu. Eli iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpi iya. ¹¹ Ephe awua ya okpobe mkpola-ododo; bya egudekwaphu mkpola-ododo kpu-phee eli iya mgburumburu. ¹² Ephe ewota oshi, du ghiriri, usa iya ha l'o bu obehere-eka swiphee mgbereme ku iya mgburumburu; bya egudekwaphu mkpola-ododo kpu-phee oshi ono mgburumburu. ¹³ Ephe akputa echi mkpola-ododo eno dekfubegbaa le mgbereme ku okpa teburu ono. ¹⁴ Echi ono nonyabetsua oshi ono, du ghiriri ono; k'ophu o-dukwanu ike gudesia mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ¹⁵ Mgboro, ee-gudeje apa teburu ono bu oshi akesha b'e gude pyishia ya; bya awua ya mkpola-ododo. ¹⁶ Ephe egude okpobe mkpola-ododo meshia ngwa ke teburu ono; mbu efere; me ite; me okoro; me nkwo-eka, aa-tu-kobe l'eli teburu ono. Iphe ono l'o ha bu iphe, ee-gudeje gwooru Ojejoje ngweja-mee.

Iphe, eegvubeje uruku ono

(Awu 25:31-40)

¹⁷ Ephe egude okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa mee iphe, eegvubeje uruku. Ephe meru iya; yo nweru oshi; nweru ekali. Yo nweru efere; nweru iphe, du l'o bu nwopu okoko-oshi; me iphe, du l'o bu igu oshi. Ephe atuko iphe ono l'o ha mee te ye le iphe ono, eegvubeje uruku ono buru iphe lanu. ¹⁸ Oshi iya ono nweru ekali isingu. Ekali eto no le mgbereme ku iya lanu; eto k'ophu anodu iya le mgbereme ku ophu. ¹⁹ Ekali iya ono nweru efere eto. Efere ono b'e meru; yo dugbaa l'o bu igu alumundu. E mekwaaphu nwopu okoko-oshi ye iya; owaa iphe, du l'o bu igu oshi. Yo buru ege ono b'o dukota l'ekali iya ono ephe isingu, jakashiru l'oshi iya ono. ²⁰ Oshi iya ono nweru efere eno, e meru; yo du l'o bu igu alumundu. Yo nwekwaruphu iphe, e meru; yo du l'o bu nwopu okoko-oshi; owaa iphe, du l'o bu igu oshi. ²¹ Nwopu okoko-oshi lanu b'e meru; yo nodu le mkpuli ekali iya labu ono k'ali. K'ebu anodu le mkpuli ekali iya labu k'echi. K'eto anodu le mkpuli ekali iya labu k'eli. Mbu l'o nokota le mkpuli ekali iya ono ephe isingu. ²² Nwopu okoko-oshi ono ye le ekali iya ekali iya ono b'e meru ye le oshi iya aragba nanu. Yo buru okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa b'e gude mee ya. ²³ Ephe gudekwaphu okpobe mkpola-ododo meta uruku esaa, ee-gvubegbaa l'eli iphe ono, eegvubeje uruku ono; bya emetakwaphu akpa iya; me ashanga, aaguje oku

iya. ²⁴ Iphe, eegvubeje urọku ono yẹle ngwa iya l'ọ ha bụ ụnu ọkpobe mkpọla-ododo ẹsaa l'ụkporo iri b'e gude mee ya.

Enya-ngweja insensu
(Awu 30:1-5)

²⁵ Ẹphe egude oshi akesha kua ẹnya-ngweja, bụ ẹke aa-kpọje insensu ọku. Ogologo iya; mę ụsa iya chikokwa haru ẹnya-nhamunha. Iphe, ọ bụ bụ nkwo-ẹka lanu. Eli iya du nkwo-ẹka ẹbo. Mpo iya yele ẹnya-ngweja ono aragbabe buru nanu. ²⁶ Ẹphe awukota ọkpobe mkpọla-ododo l'eli iya; mgberemeķu iya; mę mpo iya. Ẹphe egudekwaphu mkpọla-ododo kpụ-pheru mgberemeķu iya mgburumgburu. ²⁷ Ẹphe emeta echi mkpọla-ododo ẹbo ẹbo dekfubegbaa lę mgberemeķu iya ẹphe ẹbo. Ẹphe dekfuberu iya; yọ nọdutsua lę mkpuli iphe ono, a kpụ-pheru iya mgburumgburu ono. O bụ l'echi ono bę ee-yeje mgboro, ee-gudeje apa iya. ²⁸ Ẹphe egude oshi akesha pyita mgboro ono; wua ya mkpọla-ododo.

²⁹ Ẹphe emekwaaphu manụ ono, du nsọ, eshi mkpọ, aawuje l'ishi ono; mę ọkpobe insensu ono, eshi mkpọ ono; bụ iya bụ ọru onye maru ome manụ-mbeleke.

38

Enya-ngweja-ukfuru ono
(Awu 27:1-8)

¹ Ẹphe egude oshi akesha kua ẹnya-ngweja. Eli iya du nkwo-ẹka ẹto. Ogologo iya; mę ụsa iya achiko haru ẹnya-nhamunha. Iphe, ọ dutsua bụ nkwo-ẹka ise ise. ² Ẹphe akputatsua mpo l'iku iku iya ẹphe ẹno. Ẹphe emee; mpo ono yele ẹnya-ngweja ono aragbabe buru nanu. Ẹphe emetsua ya ege ono; bya eworu ope wua ya. ³ Ẹphe egude ope meshia iphemiphe ọbule, ee-gudeje eje ozi l'ẹnya-ngweja ono, bụ iya bụ ite okpo ntụ; mę eku; efere; oji; mę ashanga, aaguje ọku. ⁴ Ẹphe egude ope meta iphe, du l'ọ bụ ugbu, nweru mgberemeķu ẹno; woru iya kwechia uzo alį mgberemeķu ẹnya-ngweja ono. Ẹphe shi l'echilabu iya kwechia ya jeye l'eli iya. ⁵ Ẹphe egudekwaphu ope kpushia echi ẹno hebetsua lę mgberemeķu iphe ono, du l'ọ bụ ugbu ono, e meru l'ope ono ẹphe ẹno; t'ọ buru ẹnya ẹke ee-pyotsua mgboro, ee-gudeje apa ẹnya-ngweja ono. ⁶ Ẹphe egude oshi akesha pyita mgboro labu; wua ya ope; ⁷ wotsuaru mgboro ono nwua l'ẹnya echi phu lę mgberemeķu ẹbo ya. Mgboro ono ẹphe ẹbo a-nọdujetsua lę mgberemeķu iya ẹphe ẹbo mę aaparuru iya. Ẹphe meru ẹnya-ngweja ono; uzo anọdu iya l'echi; mbu l'ẹphe gude ibiribe oshi ruja ya.

Eze efere ono
(Awu 30:17-21)

⁸ Ẹphe egude ope mee eze efere yele ọkpa iya. Ope ono shi l'onyo unwanyi, anọduje eje ozi l'onu Ụlo-Ẹkwá Ndzuko.

Ogbodufu
(Awu 27:9-19)

⁹ Ẹphe abya emeeru ụlo-ẹkwá ono ogbodufu; gude òwúú ọcha, a swiru l'ọ bụ udo; kwee ẹkwa, du ụkporo nkwo-ẹka ise l'ogologo; t'e gude gebuta uzo ohuda l'ogbodufu ono. ¹⁰ Ẹphe egude ope meta ụkporo itso, aa-kpọbe iya yele ẹnya ẹke aa-kpọbetsua itso ono; bya egude mkpọla-ọcha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua l'itso ono. ¹¹ Ụzo isheli iya bukwapu ẹkwa, du ụkporo nkwo-ẹka ise l'ogologo b'e kweru; gude gebuta iya. Itso, aa-kpọbe l'uzo isheli ono yele ẹnya ẹke aa-kpọbe itso ono dutsua ụkporo ụkporo. Yọ bukwaruphu ope b'e gude metatsua ya. Yọ bukwanuru mkpọla-ọcha b'e gude meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua ya.

¹² A bya l'usa ogbodufu ono l'uzo ẹnyanwu-ariba iya bukwa ẹkwa, du ụkporo nkwo-ẹka labu lę nkwo-ẹka iri l'ogologo b'e kweru; gude gebuta iya. Ẹphe abya emeta itso iri, aa-kpọbe l'uzo ẹnyanwu-ariba ono; metakwaphu ẹnya ẹke aa-kpọbetsua itso ono uzo iri. Ẹphe abya egude mkpọla-ọcha meshia iphe, nweru nkolaba, ee-gudeje kobe ẹkwa ono l'itso ono; mę iphe, ee-swebetsua l'itso ono. ¹³ Usa ogbodufu ono l'uzo ẹnyanwu-ahata iya dukwapu ụkporo nkwo-ẹka labu lę nkwo-ẹka iri l'ogologo. ¹⁴ Ẹphe abya ekwee ẹkwa, du nkwo-ẹka iri l'ise l'ogologo t'e gude gebuta ẹka onu ogbodufu ono ẹke iya ophu. Itso, aa-kpọbe iya yele ẹnya ẹke aa-kpọbetsua itso ono dutsua ẹto ẹto. ¹⁵ A bya l'onu ogbodufu ono ẹka iya ophu; bukwapu ẹkwa, du nkwo-ẹka iri l'ise bę ẹphe kweru t'e gude gebuta iya. Itso, aa-kpọbe iya yele ẹnya ẹke aa-kpọbetsua itso ono dutsukwaaphu ẹto ẹto.

¹⁶ Iphe bu ẹkwa, ee-gude gebuta ogbodufu ono mgburumburu bukota òwúú ọcha, a swiru l'ọ bu ọdo be ẹphe gude kwee ya. ¹⁷ Ẹnya ẹke aa-kpobetsua itso, ee-gude kpobuta ogbodufu ono mgburumburu bu ope be ẹphe gude meshia ya. Iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso ono yele iphe, ee-swebetsua l'itso ono abukwanuru mkpola-ọcha be ẹphe gude meshia iya. Ishi itso ono be ẹphe wuru mkpola-ọcha. Iphe, ee-swebegbaa l'itso ono, ee-gude kpobuta ogbodufu ono mgburumburu bu mkpola-ọcha be ẹphe gude meshia ya. ¹⁸ E gude òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe yele k'ọcha, a swiru l'ọ bu ọdo; gude kwee ẹkwa, du nkwo-ẹka ukporo l'ogologo; t'e gude gechita onu ogbodufu ono. Yo buru ndu gude ngga ekwe ẹkwa be meru iya nu. ¹⁹ Onu-abata iya ono be ẹphe metaru itso eno; owaa enya ẹke aa-kpobetsua itso ono ọzo eno. Iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso ono; me iphe, ee-swebetsua l'itso ono be ẹphe mekotaru le mkpola-ọcha. Ẹphe awukotakwaphu mkpola-ọcha l'eli itso ono. ²⁰ Iphe bu nggu, ee-libegbaa eri ulo-ẹkwà ono; mekwaphu k'ogbodufu ono be ẹphe gude ope mekota.

Iphe, e gude jee ozi obu.

²¹ Owaa bu mkpako iphe, e gude mee ulo-ẹkwà obu; mbu ulo-ẹkwà Ekemu ono. O bu Mosisu suru te ndu ikfu Livayi dekota iphemiphe obule ono l'ekwo. Onye ishi ẹphe bu Itama Eronu, bu onye achijeru Nchileke aja. ²² Bezalelu Uri Horu; buru onye ikfu Juda mekotaru iphemiphe obule, Ojejoje turu Mosisu onu t'e mee. ²³ Onye ẹphe l'iya tukuru mee ya bu Oholiyabu Ahisamaku, bu onye ikfu Danu. O maru ome nka; maru ẹrengete; bya aburu onye maru ẹge eegudeje òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; me k'ọcha dengashia iphe edengashi. ²⁴ Mkpola-ododo, a tutaru le ngweja-amama, a nuru t'e gude mee ulo ono, du nsọ ono du ukporo unu iri; l'unu iri le tete; l'ukporo ishinguru l'iri. Mkpola-ododo ono aburu ọphu ha l'ọ bu k'eze-ulo Nchileke. ²⁵ Mkpola-ọcha, ndu fuzurelu tutaru teke ono, a guru ẹphe ogu ono du ukporo unu eto; l'unu iri le tete; l'ukporo esato l'iri l'ise. Mkpola-ọcha ono aburu ọphu ha l'ọ bu k'eze-ulo Nchileke. ²⁶ Iphe, mkpola-ọcha obu gbaru ẹphe l'ehu l'ehu bu nkere-ẹbo mkpola-ọcha. Mkpola-ọcha ono aburu ọphu ha l'ọ bu k'eze-ulo Nchileke. Ndu a guru teke ono, a guru ndu fuzurelu ogu ono bu shita le ndu noru ukporo afa tugburu. Iphe, ẹphe du bu ukporo unu madzu ugbo ukporo eto l'iri l'ise; l'unu madzu esato; l'ukporo madzu iri l'esaa; le umadzu iri. ²⁷ Ukporo unu mkpola-ọcha ugbo ukporo l'iri l'esaa; l'unu mkpola-ọcha ugbo iri be ẹphe gude kpushigbaa enya ẹka aa-kpobegbaa okpa ibo ono, ee-gude ku-chita ulo-ẹkwà ono uzo ukporo ise. Unu mkpola-ọcha esaa l'ukporo mkpola-ọcha iri be ẹphe gude kpua enya lanu. ²⁸ Ẹphe egude unu mkpola-ọcha eno; l'ukporo mkpola-ọcha esato; le mkpola-ọcha iri l'ise kpushia iphe, nweru nkolaba, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso ono; bya egudekwa iya phu wukota l'ishi itso ono; bya egude iya mekwaaphu iphe, ee-swebegbaa l'itso ono. ²⁹ Ẹphe tutakwaruphu ukporo unu ope ugbo ukporo l'ishingu; l'unu ope ise le ngweja-amama ono. ³⁰ Ẹphe egude iya kpua enya ẹka aa-kpobegbaa itso k'onu Ulo-Ẹkwà Ndzuko ono; bya egudekwa iya phu kpua enyanngweja ono, bu ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono yele iphe ono, du l'ọ bu ugbo ono; waa ngwa enya-ngweja ono l'ọ ha. ³¹ Ẹphe egudekwa iya phu kpua enya ẹke aa-kpobegbaa itso, ee-gude kpobuta ogbodufu ono; wakwaphu k'onu iya; me nggu, ee-libegbaa eri ulo-ẹkwà ono; mekwaphu k'ogbodufu iya.

39

Uwe ndu achije aja Nchileke

(Awu 28:1-14)

¹ Ẹphe egude òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; me ọphu eke uswuswe; kweeru ndu achijeru Nchileke aja uwe, ẹphe e-yeje gude eje ozi l'ulo-ẹkwà ono. Ẹphe kwekwaruphu Eronu uwe, du nsọ; bu iya bu ẹge Ojejoje suru Mosisu t'e mee ya.

Uwe ifodu

² Ẹphe egude òwúú mkpola-ododo; òwúú, eke urukpu-urukpu; ọphu eke mee-mee; ọphu eke uswuswe; me k'ọcha, a swiru l'ọ bu ọdo; kwee uwe-ukuvu. ³ Ẹphe eworu mkpola-ododo tsusaa etsusa; mee ya; yo du ppheripheri; woru iya washia agwara; t'ẹphe gude agwara ono tsokota le mgbaku òwúú urukpu-urukpu; ke mee-mee; ke uswuswe; me k'ọcha, a swiru l'ọ bu ọdo. Yo buru onye maru ome nka meru iya. ⁴ Ẹphe eworu gbiriri ẹkwa labu gude ligbabe; k'ọphu aa-nyaje iya l'ukuvu ẹphe ẹbo; gude gbiriri ẹkwa ono ẹphe ẹbo ligbabe le k'ifu yele k'azu. ⁵ Ẹphe abya ekwekwaphu gbiriri ẹkwa, ee-gudeje kebata iya l'ukfu ye iya. Gbiriri ẹkwa ono be yele ifodu ono chiko buru iphe lanu. Iphe, e gude kwee ya bu òwúú mkpola-ododo yele òwúú, eke urukpu-urukpu;

ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; mę k'ocha, a swíru l'ọ bú ọdo; bú iya bú ege Ojejoje tųru Mósísu ọnu t'e mee ya. ⁶ Mkpuma ọnikùsù phų bę ephe wųru mkpọla-ododo l'igburumọnu iya. Yọ bųru ege ono, onye apyị mkpuma, vu oke aswa akashije ẹpha lẹ mkpuma; gude mee ya iphe-ọhubama ono bú ege ephe kakọtaru ẹpha ụnwu Ízurelụ lẹ mkpuma ono. ⁷ Ephe abya adzųpyabe mkpuma labų ono l'eli uwe-ukuvu phų ephe ẹbo; k'ophu Ojejoje e-gudeje iya nyata ụnwu Ízurelụ; bú iya bú ege Ojejoje tųru Mósísu ọnu t'e mee ya.

Uwe-Ọkpoma

⁸ Ephe abya ekwee uwe-ọkpoma phų, ee-gudeje achọ iphe, bú uche-obu yebe Ojejoje phų. Ephe kweru iya; yọ dų l'ọ bú uwe-ukuvu phų, e kweru l'ọwúú mkpọla-ododo yebe ọwúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; mę k'ocha, a swíru l'ọ bú ọdo. Yọ bųru onye maru ome nka meru iya. ⁹ O nweru mgberemęku ẹno; dų nkwegba labų. Mgberemęku iya ono ephe ẹno chikokwa hakọta ẹnya-nhamunha. Ogologo iya dų nkwo-ẹka lanų; ọsa iya adukwaphu nkwo-ẹka lanų. ¹⁰ Ephe abya adzųma mkpuma, vugbaa oke aswa; yọ kpoọ giriri ọzo ẹno l'ẹkwà ono. Mkpuma, ọno l'ogiri kę mbų bú rubi; tọpázù; mę bérilù. ¹¹ K'ẹbo bú tọkwásù; sáfayà; mę ẹmèràludù. ¹² K'ẹto abųru jásintù; ágètù; ọwaa ąmítisùtù. ¹³ K'ẹno abųru kirísòlàyítù yebe ọnikùsù; mę jásųpà. Ephe abya awųa mkpọla-ododo l'igburumọnu mkpuma ono. ¹⁴ Iphe, ọ dų bú mkpuma iri l'ẹbo. Ephe l'ẹphe ha nọ-chitsuaru ẹnya ẹpha ụnwu Ízurelụ nanų nanų. Ephe abya edetsua ẹpha ụnwu Ízurelụ ono lẹ mkpuma ono; yọ dų l'ọ bú iphe-ọhubama nọ-chia ẹnya ikfu iri l'ẹbo ndu Ízurelụ. ¹⁵ Ephe egude ọwúú ọkpobe mkpọla-ododo swishia gwọgirigwo, ee-likfubegbaa l'uwe-ọkpoma ọbu; mbų swishia ya; yọ dų l'ọ bú onye swíru ọdo. ¹⁶ Ephe egude mkpọla-ododo meta echi labų; yetsua l'ishi uwe-ọkpoma ono; ¹⁷ bya eworu gwọgirigwo phų libetsua l'echi ono, e yegbaaru l'ishi uwe-ọkpoma ọbu. ¹⁸ Ephe abya ewota ishi gwọgirigwo ono ishi iya ophu likfubekwaphu lẹ mkpọla-ododo phų, a wųru l'igburumọnu mkpuma labų phų, e likfuberu l'eli uwe-ukuvu phų. ¹⁹ Ephe abya egude mkpọla-ododo meta echi labų ọdo; likfube l'ishi uwe-ọkpoma ọbu l'uzo alị. Ephe likfuberu iya l'ime uwe-ọkpoma ọbu; ibyiya ophu tukoru l'eli uwe-ukuvu phų. ²⁰ Ephe abya egude mkpọla-ododo metafua echi ẹbo ọdo; libetsua l'ishishi gbíriri ẹkwa labų phų l'uzo alị; mbų gbíriri ẹkwa ono, e liberu l'eli uwe-ukuvu ono. Ephe liberu iya tẹmanu e rua ẹke ono, a nmaru gbíriri ẹkwa, a tų-butaru l'ukfu uwe-ukuvu ono. ²¹ Echi uwe-ọkpoma phų bę ephe gude eri, e gude ọwúú urukpu-urukpu swia; libetsua l'echi uwe-ukuvu phų; k'ophu ọo-nọdu lẹ mgboro gbíriri ẹkwa, a tų-butaru l'ukfu phų; k'ophu uwe-ọkpoma phų ta anọdụjeshi akų lọkpalo kpa l'eli uwe-ukuvu ono; bú iya bú ege Ojejoje tųru Mósísu ọnu t'e mee ya.

Uwe ọdo, ndu achijeru Nchileke ẹja e-yeje

²² Ephe egude ẹkwa, dų urukpu-urukpu mee uwe-nlọkpuru, ee-yeje uwe-ukuvu ono l'eli iya. Yọ bųru onye maru okwe ẹkwa ọhuma kweru iya. ²³ Ephe kweru iya; ẹke eepyoje iya ishi anọdu l'echilabu iya; bya eswia igburumọnu iya ege eeswije olu uwe-a; t'ẹ b'ọ lakahų. ²⁴ Ephe egude ọwúú, eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; ophu eke uswuswe; mę k'ocha, a swíru l'ọ bú ọdo; metatsua iphe, dųgbaa l'ọ bú akpuru ọtara-okumu; dophee ọnu uwe ono mgburumgburu. ²⁵ Ephe abya egude ọkpobe mkpọla-ododo meshia mgbírigha dophee igburumọnu uwe ono mgburumgburu lẹ mgbaku iphe ono, dųgbaa l'ọ bú akpuru ọtara-okumu ono. ²⁶ Mgbírigha ono; ọwaa iphe ono, e meru; yọ dų l'ọ bú akpuru ọtara-okumu ono; anọ-phee igbirimọnu uwe ono mgburumgburu. E dengashiru iya edengashi l'ọnu uwe ono, ee-yeje ejeru Ojejoje ozi ono; bú iya bú ege Ojejoje tųru Mósísu ọnu t'e mee ya. ²⁷ Ephe egude ọwúú ọcha kweeru Ẹrọnu yebe ụnwu iya uwe-nlọkpuru. Yọ bųru onye maru okwe ẹkwa ọhuma kweru iya. ²⁸ Ephe gudekwaphu ọwúú ọcha kwee okpu-ẹkwa ono; mę okpu ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; gude ọwúú ọcha, a swíru l'ọ bú ọdo kwee nwịba ono. ²⁹ Ephe gude ọwúú ọcha, a swíru l'ọ bú ọdo; ophu eke urukpu-urukpu; ophu eke mee-mee; mę ophu eke uswuswe; mee ẹkwa-ukfu ono; bú iya bú ozi onye maru odengashi iphe edengashi; bya abųru ege Ojejoje tųru Mósísu ọnu t'e mee ya. ³⁰ Ephe egude ọkpobe mkpọla-ododo meta iphe, dų l'ọ bú ekwekwerekwe; yọ bųru okpu, dų nsọ; bya edee ya iphe ẹge-a, eedeje l'iphe-ọhubama-a. Iphe, ephe deru iya bú: IPHE, DURU OJEJOJE NSỌ. ³¹ Ephe abya ewota eri, e gude ọwúú, eke urukpu-urukpu swia; libe l'iphe ono, dų l'ọ bú ekwekwerekwe ono; woru iya lipyabe l'ifu okpu-ẹkwa.

Mósísu ẹje ọgba-phe ọlo-ẹkwà ono.

³² Nta-a bẹ ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; mbụ Ọ̀lọ-Ẹ̀kwà Ndzuko ono b'e meghewaru. Ndu Ízurelụ mekotawaru iya ege Ojejoje sùru Mósìsù t'e mee ya. ³³ Ya ndono; ẹ̀phe achita iphe ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono l'ọ ha chítaru Mósìsù; mbụ ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; mẹ ngwa, tso iya nù; dù l'ọ bụ iphe iya ono, nweru nkolaba ono; mẹ ibo ono, ee-gude kù-chita ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; mẹ oshi ono, ee-gudegbaa swebushia lẹ mgbọ ono; mẹ itso iya ono; mẹ ẹn̄ya ẹ̀ke aa-kpọbe itso ono; mẹ ọ̀kpa ibo ono. ³⁴ Ẹ̀phe chítakwaruphu akpọ ebyila ono, a tseru l'uswe, ee-gude kpua ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; akpọ umoro-ẹn̄yimu ono; ẹ̀kwa ono, ee-gude gebuta Ẹ̀ke-Kakọta-ọ̀du-Nso; ³⁵ Okpoko Ekemu ono yele mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; okfu okpoko ono, aa-nọduje akfù ugwo iphe, dù eji ono; ³⁶ teburu ono yele ngwa, tso iya nù; buredi ono, ee-dobeje Ojejoje l'ifu ono; ³⁷ iphe ono, eegvubeje urọku ono, e meru l'ọkpọbe mkpọla-ododo ono; urọku iya ono yele ngwa iya l'ọ ha; manụ ono, ee-gudeje amụ ọku ono; ³⁸ ẹn̄ya-ngweja ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono; manụ ono, aa-wù l'ishi ono; insensu ono, eshi mkpọ ono; ẹ̀kwa ono, ee-kochita ọnu ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; ³⁹ ẹn̄ya-ngweja ono, bụ ẹ̀ke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono, e gude ope mee ono; iphe iya ono, dù l'ọ bụ ugbo ono; mgboro iya ono yele ngwa iya l'ọ ha; eze efere ono yele iphe ono, aa-subeje iya ono; ⁴⁰ ẹ̀kwa ono, ee-gude gebuta ogbodufu ono yele itso iya; ẹn̄ya ẹ̀ke aa-kpọbetsua itso ono l'ọ ha; ẹ̀kwa ono, ee-gude gechita ọnu ogbodufu ono; eri iya; nggu iya yele iphemiphe, ee-gude eje ozi l'ọ-ẹ̀kwà ono; mbụ Ọ̀lọ-Ẹ̀kwà Ndzuko ono; ⁴¹ mẹ uwe ono, e kweru ekwekwe, ee-yeje gude eje ozi l'ọ-nsọ ono; mbụ uwe, dù nsọ kẹ Ẹ̀ronu, bụ onye achijeru Nchileke aja yele k'unwu iya, ẹ̀phe e-yeje teke ẹ̀phe eje ozi ndu achijeru Nchileke aja. ⁴² Ndu Ízurelụ achiko iphe ono rụkota l'ẹge Ojejoje turu Mósìsù ọnu iya. ⁴³ Mósìsù abya elee ẹn̄ya l'ozì ono; phua l'ẹ̀phe jekotawaru iya ege Ojejoje sùru t'e jee ya. Yọ bya agọru ẹ̀phe ọnu; gude kele ẹ̀phe ekele k'ozì ono, ẹ̀phe jeru ono.

40

Aakpọbe Ọ̀lọ-Ẹ̀kwà Ndzuko ono

¹ Ya ndono; Ojejoje asù Mósìsù: ² "T'ọ kpọbe ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; mbụ Ọ̀lọ-Ẹ̀kwà Ndzuko ono mbọku mbụ l'ónwa kẹ mbụ. ³ Paru Okpoko Ekemu ono sube l'ime iya; nggu ewota ẹ̀kwa ono gude gebuta iya. ⁴ Nggu apabata teburu ono yele ngwa iya. Nggu apabatakwapu iphe ono, eegvubeje urọku ono; dozitsua urọku, nọ iya nù. ⁵ Nggu apatakwapu ẹn̄ya-ngweja insensu ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono; sube l'ifu Okpoko Ekemu ono; gude ẹ̀kwa ono gebuta ọnu ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono.

⁶ "Nggu asube ẹn̄ya-ngweja, bụ iya bụ ẹ̀ke ono, ee-gwoje ngweja-ukfuru ono l'ifu ọnu ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; mbụ Ọ̀lọ-Ẹ̀kwà Ndzuko ono. ⁷ Nggu apata eze efere ono sube lẹ mgbaku Ọ̀lọ-Ẹ̀kwà Ndzuko ono yele ẹn̄ya-ngweja ono, bụ ẹ̀ke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono; kuru mini ye iya. ⁸ Nggu achita ẹ̀kwa ogbodufu ono gude gebuta ogbodufu ono mgburumburu; nggu ewotakwapu ẹ̀kwa ọnu ogbodufu ono kochita ọnu iya. ⁹ Nggu ewota manụ ono, aawụ l'ishi ono; wua l'ọ-ẹ̀kwà ono yele iphemiphe ọ̀bule, nù iya nù; shi ege ono doo yele iphe, bụ iphe, nọ iya nù nsọ; t'ọ dù nsọ. ¹⁰ Nggu awụkwaaphu ẹn̄ya-ngweja ono, bụ ẹ̀ke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono manụ yele ngwa iya l'ọ ha; shikwapu ege ono doo ya nsọ; t'ọ buri iphe, dù nsọ nshinu. ¹¹ Nggu awụkwaaphu eze efere ono yele ọ̀kpa iya manụ; shi ege ono doo ya nsọ.

¹² "Nggu eduta Ẹ̀ronu yele unwu iya bya l'ọnu Ọ̀lọ-Ẹ̀kwà Ndzuko ono; ghua ẹ̀phe ẹ̀hu. ¹³ Nggu achita uwe ono, dù nsọ ono yee Ẹ̀ronu; wua ya manụ l'ishi gude doo ya nsọ; t'ọ buri onye achijeru Nchileke aja l'ozì iya. ¹⁴ Nggu edutakwapu unwu iya yeshia ẹ̀phe uwe-nlọkpuru phụ. ¹⁵ Nggu awua ẹ̀phe manụ l'ishi ege ị wuru nna ẹ̀phe; t'ẹ̀phe buri ndu achijeru Nchileke aja l'ozì iya. Manụ ono, ị-wù ẹ̀phe l'ishi ono e-me ẹ̀phe; t'ẹ̀phe buri ndu achijeru Nchileke aja l'ozì iya; tsube l'ọgbo sweru ogbo." ¹⁶ Mósìsù atuko iphe ono l'ọ ha mekota ege Ojejoje turu iya ọnu t'o mee ya.

¹⁷ Yo be mbọku mbụ; l'ónwa kẹ mbụ l'afa k'ẹbo; e woru ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono kpọbe. ¹⁸ Mósìsù eworu ẹn̄ya ẹ̀ke aa-kpọbetsua ibo ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; mẹ itso iya; kfubegbaa; bya akpọbe iya ibo ono; bya eye iya iphe ono, ee-gude swebushia l'ibo ono; bya akpọbekwa iya phụ itso ono. ¹⁹ Yo wota ẹ̀kwa ono phushia l'eli ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; bya achita iphe phụ-chita ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono, bụ iya bụ ege Ojejoje sùru t'e mee ya. ²⁰ Yọ pata ekemu ono ye l'ime Okpoko Ọgba-ndzù ono; woru mgboro iya ono pyotsua l'okpoko ono; bya apata okfu okpoko ono, aa-nọdu akfù ugwo iphe, dù eji ono; sube l'eli iya. ²¹ Yọ bya teke ono bya apata okpoko ono pabata l'ọ̀lọ-ẹ̀kwà ono; bya ewota ẹ̀kwa ono gebuta Okpoko Ekemu ono; bụ iya bụ ege Ojejoje sùru iya t'o mee ya. ²² Mósìsù abya apata teburu ono sube lẹ Ọ̀lọ-Ẹ̀kwà Ndzuko ono l'uzo isheli; l'azụ ẹ̀kwa, e gude gebuta Ẹ̀ke-Kakọta-ọ̀du-Nso. ²³ Yo woru buredi ono dobe Ojejoje l'ifu; bụ iya bụ ege Ojejoje sùru iya t'o mee ya. ²⁴ Yọ

pata iphe ono, eegvubeje urọku ono sùbe lẹ Ụlo-Èkwà Ndzuko ono l'uzo ọhuda yele teburu ono ghagbabe iya ifu; ²⁵ bya anọdu Ojejoje l'ifu l'ẹke ono mezitsua urọku, nọ iya nọ; bụ iya bụ ege Ojejoje turu iya ọnu t'o mee ya. ²⁶ Yọ patakwapu ẹnya-ngweja ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono sùbe l'ifu ẹkwa ono, e gude gebuta Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ono; ²⁷ bya akpọo insensu ọku l'ẹnya-ngweja ono; bụ iya bụ ege Ojejoje ziru iya t'o mee ya. ²⁸ Yo wota ẹkwa ono gude kochita ọnu ụlo-ẹkwà ono; ²⁹ bya eworu ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono sùbe lẹ mgboro ọnu Ụlo-Èkwà Ndzuko ono; bya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru yele ngweja-nri l'ẹnya-ngweja ono; bụ iya bụ ege Ojejoje turu iya ekemu t'o mee ya. ³⁰ Yọ bya apata eze efere ono sùbe lẹ mgbaku Ụlo-Èkwà Ndzuko ono yele ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru ono. ³¹ Yọ bụru eze efere ono bẹ Èrọnu yele unwu iya; mẹ Mosisu gude kwọo ẹka; kwọo ọkpa. ³² Yọo bụje; teke ẹphe eme t'ẹphe bahụ lẹ Ụlo-Èkwà Ndzuko ono; m'ọ bụ t'ẹphe jenyabe ẹnya-ngweja ono, bụ ẹke ono, eegwoje ngweja-ukfuru ono ntse; ẹphe akwọ-odu ẹka; kwọo ọkpa; bụ iya bụ ege Ojejoje turu ẹphe ekemu t'ẹphe meje iya. ³³ Mosisu abya achitakwapu ẹkwa ogbodufu ono gude gebuta ogbodufu ụlo-ẹkwà ono; mẹ ẹnyan-gweja ono mgburumburu; wotakwapu ẹkwa ọnu ogbodufu ono kochita ọnu iya. Yọ bụru iya bụ lẹ Mosisu arụ-ghee ọru ọbu.

Ọdu-biribiri Ojejoje

³⁴ Ya ndono; urukpu ono abya atso-kputa Ụlo-Èkwà Ndzuko ono; ọdu-biribiri Ojejoje abya eji ụlo-ẹkwà ono. ³⁵ Mosisu ta dọ ike ye ishi lẹ Ụlo-Èkwà Ndzuko ono; ke l'urukpu tso-kputaru iya; ọdu-biribiri Ojejoje eji Ụlo-Èkwà Ndzuko ono ejiji. ³⁶ Yọo bụje teke urukpu ono wukahuru l'eli ụlo-ẹkwà ono; ndu Ízurẹlu akwalia. ³⁷ Ọ -buru l'urukpu ono ta tųgbudu; ẹphe anọdu l'ẹke ẹphe nọ jeye mbọku, ọo-tųgbu. ³⁸ Ọ bụ iya bụ l'urukpu Ojejoje shi anọduje l'eli ụlo-ẹkwà ono l'eswe mgburumburu. O -be l'enyashi; yọ chalahaa l'ọbu ọku; dzuru ụlo ndu Ízurẹlu l'ọ ha. Yọ bụru ege ono b'ọ mekotaru iya jeye ndu Ízurẹlu ejeege ije ẹphe ono.

Livítikòsu

Ngweja-ukfuru

¹ Ojejoje eshi lẹ Ụlo-Èkwà Ndzuko kua Mòsisu; sù iya: ² “Òwaa iphe, ii-kfuru ụnwu Ịzuru ndo-ọ: ‘O -nweru l’unu ha onye gude ngweja bya ọnu Ojejoje; t’onye ono kputa eswi; m’ọ bụ aturu; m’ọ bụ egwu gude bya anị iya.

³ “ ‘O -buru onye, bụ eswi b’o gude l’abyaru iya ogworu ngweja-ukfuru; t’onye ono kpụtakwa oke-eswi, ẹ ta adudu ntupo, nọ iya l’ehu; bya anụ l’onu Ụlo-Èkwà Ndzuko; k’ophu Ojejoje a-natakwanu iya. ⁴ T’onye ono byibe anụ ono, ọ nuru t’ọ buru ngweja-ukfuru ono ẹka l’ishi. Aa-nata iya t’ọ nọ-chia ẹnya onye ono; buru iphe, ee-gude akfụ ugwo iphe, dọ eji, onye ono meshiru. ⁵ T’onye ono nọdu Ojejoje l’ifu gbua oke-eswi ono. Ụnwu Èronu, bụ ndu achijeru Nchileke aja egude mee oke-eswi ono phephee mgburumburu l’anya-ngweja l’ifu Ụlo-Èkwà Ndzuko ono. ⁶ T’ọ swakwa anụ ono akpo; bushia anụ iya ibiribe ibiribe. ⁷ Ụnwu Èronu, bụ onye achijeru Nchileke aja abya akpobe ọku l’anya-ngweja ono; woru nkụ doo ya. ⁸ Ndu ono, achijeru Nchileke aja ono, bụ iya bụ ụnwu Èronu abya eworu anụ ono, e bushiru ebushi ono; mę ishi iya; mę ẹbà iya doo lẹ nkụ ono, e doru l’eli l’anya-ngweja ono. ⁹ Iphe-epho iya; ọwaa ẹka iya; mę ọkpa iya bę onye ono e-gude mini saa asasa. Teke e metsuaru; t’onye achijeru Nchileke aja tuko iya l’ọ ha kpoo ọku l’anya-ngweja ono; t’ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma.

¹⁰ “ ‘O -buru l’oo egwu; m’ọ bụ aturu bę onye ọbu gude abya ogwo ngweja-ukfuru; t’ọ bukwaru iphe, oo-wota bụ okee ya, ẹ to nwedu ẹke, ntupo nọ iya l’ehu. ¹¹ T’onye ono kputa iya je l’uzo isheli ẹnya-ngweja ono gbua ya Ojejoje l’ifu. Ndu ono, achijeru Nchileke aja ono eworu mee anụ ono phephee mgburumburu l’anya-ngweja ono. ¹² T’onye ono bushia anụ ono ibiribe ibiribe. T’onye achijeru Nchileke aja chiru yeke ishi iya; mę ẹbà iya doo l’eli nkụ ono, a kpoberu l’eli ẹnya-ngweja ono. ¹³ Iphe-epho iya; ọwaa ẹka iya; mę ọkpa iya bę onye ono e-gude mini saa asasa. Onye achijeru Nchileke aja atuko iya l’ọ ha kpoo ọku l’anya-ngweja ono; t’ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma.

¹⁴ “ ‘O -buru l’oo anụ-ẹbà bę onye ọbu gude bya ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru ọbu; t’ọ bukwaru ndo; m’ọ kwanu kparakobe bę oo-gude bya. ¹⁵ T’onye achijeru Nchileke aja nwuta iya bya l’anya-ngweja ono; bya aswị-bufu iya ishi; kpoo ya ọku l’anya-ngweja ono. Yọ haa mee ya t’ọ lashi lẹ mgboro ẹnya-ngweja ono. ¹⁶ T’ọ chifuta iya ọkpá-nri; nmashia ya ẹbà; woru iya wushi l’uzo ẹnyanwu-ahata ẹnya-ngweja ono; mbụ l’eke ono, aawushije ntụ ono. ¹⁷ T’o shi l’ẹbà iya ono lajaa ya ẹbo t’o gheru ọnu. Ole t’ẹ b’ọ lajashi iya ẹbo t’ọ nọdu iche iche. T’onye achijeru Nchileke aja woru iya kpoo ọku l’anya-ngweja; mbụ l’eli nkụ ono, e doberu l’eli iya ono; t’ọ buru ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma.

2

Ngweja-nri

¹ “ ‘O -buru ngweja-nri bę onye ọbu gude bya ogworu Ojejoje; t’ọ bukwaru ntụ akpe; bę oo-gude bya. T’ọ gbashi iya manụ; yekwa iya phụ insensu. ² Teke o -metsuaru; t’ọ woru iya nọ ụnwu Èronu, bụ ndu achijeru Nchileke aja. T’onye achijeru Nchileke aja hata ntụ akpe ophu jiru ẹka; gbashi iya manụ; ye iya insensu; kpoo ya ọku l’anya-ngweja ono; t’ọ nọ-chia ẹnya-ngweja-nri; buru ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma. ³ Ngweja-nri ono ophu wuduru nọ a-buwaru kę Èronu yeke ụnwu iya. O dọ nsọ nshinu; kę l’o shi lẹ ngweja-ọku, e gworu nọ Ojejoje.

⁴ “ Teke ọ bụ ngweja-nri, e gheru lẹ ntụ-ọku b’i gude bya; t’ọ bukwaru akara, e gude ntụ witu, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. T’e yekwa iya manụ. Odumeka; t’ọ buru ẹchambeke, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. T’e yekwa iya phụ manụ. ⁵ Teke ọ bụ lẹ ngweja ngu bụ ngweja-nri, e gheru lẹ mbeji; t’ọ bukwaru ntụ akpe, a gwokoberu manụ; mbụ ophu ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. ⁶ Ii-gwepyashi iya egwepyashi; gbashi iya manụ; kę l’ọ kwa ngweja-nri b’ọ bụ. ⁷ O -buru lẹ ngweja ngu bụ ngweja-nri, e shiru l’ite; t’ọ bukwaru ntụ akpe, e yeru manụ bę ee-gude shia ya. ⁸ O bụ ngweja-nri, dugbaa ege ono bę unu e-gudeje wotaru Ojejoje. Teke e gwotaru iya bya anụ onye achijeru Nchileke aja; yo gude iya bya l’anya-ngweja ono. ⁹ Onye ono, achijeru Nchileke aja ono eshi lẹ ngweja

ono hata õphu õo-hata je akpõõ õku l'ẽnya-ngweja ono; t'õ buru ngweja-õku, mkpõ iya dũ Ojejoje mma. ¹⁰ Ngweja-nri ono õphu phõduru nõ buwa ke Ẹronu yele unwu iya. O dũ nsõ nshinu; ke l'õ shi le ngweja-õku, unu anũ Ojejoje.

¹¹ " 'T'ẽ b'õ dukwa ngweja-nri, unu gude bya ogworu Ojejoje eja, unu e-yeje iphe, ekoje buredi. Unu be eyejekwa iphe, ekoje buredi; m'õ bu manũ-ẽngu le ngweja-õku, unu anũ Ojejoje. ¹² Unu e-shije l'iphe õdungu, unu kpataru l'okfu unu bya egwooru Ojejoje ngweja akpuru-mbũ. Olobu; unu ba akpõkwa iya õku l'ẽnya-ngweja t'õ buru ngweja, mkpõ iya dũ Ojejoje mma. ¹³ Unu yejekwa unũ l'iphe bu ngweja-nri, unu abya õnu Ojejoje; ke l'unũ dũ ududu ndzu unu le Nchileke gbaru. Unu yejekwa unũ l'iphe, bu ngweja, unu egwo egwogwo.

¹⁴ " 'O -buru l'unu gude iphe õdungu, unu kpataru l'okfu unu l'abya ogworu Ojejoje ngweja-nri; unu gbutakwa akpe, nõkwadu l'onyingu; hũa ahũhu; m'õ kwanu tsua ya etsutsu gude gwoo ngweja-nri obu. ¹⁵ Unu gbashijekwa iya manũ; unu eyekwa iya phũ insensu; ke l'õ kwa ngweja-nri. ¹⁶ T'onye achijeru Nchileke eja wotakota insensu ono; yõ hata akpe ono, e tsuru etsutsu ono; meta manũ gbashĩ iya; kpõõ ya õku l'õzori ngweja ono. O buakwa ngweja-õku, unu anũ Ojejoje.

3

Ngweja-ẽhu-agu

¹ " 'O -buru ngweja-ẽhu-agu be madzũ abya egwogwo; õ -buru oke-eswi; m'õ bu nne-eswi b'õ gude bya; t'onye ono gudekwa õphu ẽ-te nwedu ntũpo. ² T'onye ono byibe anũ ono ẽka l'ishi; gbua l'õnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. Teke e gbutsuaru iya; t'unwu Ẹronu, bu ndu achijeru Nchileke eja gude mee anũ ono phephee l'ẽnya-ngweja ono mgburumgburu. ³ T'õ shi l'anũ ono, e gude gwoo ngweja-ẽhu-agu ono bõta anũ, ngweja-õku nõ Ojejoje. Iphe, õo-bõta bu ẹbà, kwechiru iphe-ẽpho iya; waa õphu nõkõta l'iphe-ẽpho iya l'õ ha. ⁴ T'õ bõtakwaphu akpũrũ-ose iya ephẽ ẹbo ye iya; mẽ ẹbà õphu nõ l'uzo ose iya. T'õ butakwaphu anyĩ iya yele akpũrũ-ose iya. ⁵ T'unwu Ẹronu woru iya kpõõ õku l'ẽnya-ngweja l'eli ngweja-ukfuru ono, nõ l'eli nkũ ono, e doru l'õku ono; t'õ buru ngweja-õku, mkpõ iya dũ Ojejoje mma.

⁶ " 'O -buru l'õõ anũ-ufu: okee ya; m'õ bu nyee ya be madzũ gude l'abya ogworu Ojejoje ngweja-ẽhu-agu; t'õ nukwa õphu ẽ-te nwedu ntũpo. ⁷ O -buru nwatũru be onye õbu kpũ bya õnu ke ngweja õbu; t'õ kpũkwaru iya bya Ojejoje l'ifu. ⁸ T'onye ono byibe atũru ono ẽka l'ishi; woru iya gbua l'õnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. Teke e metsuaru; t'unwu Ẹronu gude mee anũ ono phephee l'ẽnya-ngweja ono mgburumgburu. ⁹ T'õ shi le ngweja ẽhu-agu ono buta anũ, ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-õku. Ẹbà iya l'õ ha be ee-wotakota; bya eshi l'õkpũ ukfu iya gbujita ukfumõdzu iya l'õ ha, bu ẹke ẹbà anoje. Ee-wotakota ẹbà, kwechiru iphe-ẽpho iya; mẽ õphu nõkõta l'iphe-ẽpho iya. ¹⁰ T'õ bõtakwaphu akpũrũ-ose iya ephẽ ẹbo ye iya; mẽ ẹbà, nõ l'uzo ose iya. T'õ tũko anyĩ iya yele akpũrũ-ose iya bõfuta. ¹¹ T'onye achijeru Nchileke eja wota iya je akpõõru Ojejoje õku l'ẽnya-ngweja l'õ bu nri; mbũ ngweja-õku, unu anũ Ojejoje.

¹² " 'O -buru eghu be onye õphu kpũ bya; t'onye ono kpũtakwa iya phũ bya Ojejoje l'ifu. ¹³ T'onye ono byibe eghu ono ẽka l'ishi; woru iya gbua l'õnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. Teke e gbutsuaru iya; t'unwu Ẹronu wota mee ya phephee l'ẽnya-ngweja ono mgburumgburu. ¹⁴ Iphe, oo-shi l'eghu ono wota gude gwooru Ojejoje ngweja-õku bu ẹbà, kwechiru iphe-ẽpho iya; mẽ õphu nõkõta l'iphe-ẽpho iya. ¹⁵ Yõ bõtakwaphu akpũrũ-ose iya ephẽ ẹbo ye iya; mẽ ẹbà, nõ iya nõ, bu õphu nõ l'uzo ose iya. T'õ tũko anyĩ iya yele akpũrũ-ose iya ono bõfuta. ¹⁶ T'onye achijeru Nchileke eja wota iya je akpõõ õku l'ẽnya-ngweja; t'õ buru nri, e gworu ngweja-õku, mkpõ iya dũ Ojejoje mma. Ẹbà anũ l'õ ha bukõta ke Ojejoje. ¹⁷ Ekemu-a bu ekemu, a-dũru unu tsube l'õgbo sweru õgbo l'iphe bu ẹke unu nõ; bu iya bu t'unu ba atajekwa ẹbà iphe; unu te eri mee iphe.' "

4

Ngweja-iphe, dũ ẹji

¹ Tõ dũ iya bu; Ojejoje asũ Mõsisu: ² "Owaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelũ ndõ-õ: "Teke o nweru onye meru ẹjo iphe l'amagama; daka-a ekemu Ojejoje tũru; õwaa ẹge õo-dũru iya:

³ " 'O -buru l'õõ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja be meru iphe dũ ẹji; b'õ shiakwa ẹge ono mee tẽ ikpe nma õha l'õphu. T'onye ono kpũtakwa oke-eswi, ẽ-te nwedu ntũpo wotaru Ojejoje t'õ buru ngweja ẹjo iphe ono, o meru ono. ⁴ T'onye ono

kputa oke-eswi ono gude bya Ojejoje l'ifu l'ọnu Ụlo-Ēkwà Ndzuko ono. T'o byibe oke-eswi ono ẹka l'ishi; gbua Ojejoje l'ifu l'ẹke ono. ⁵ T'o meta mee oke-eswi ono gude bahù l'ime Ụlo-Ēkwà Ndzuko ono. ⁶ Teke o ruru; t'ọ tsee mkpushi-ẹka lẹ mee ono phee ugbo ẹsaa l'ifu Ojejoje; mbù l'ifu ẹkwa ono, dù nsọ ono. ⁷ T'o metakwaphu mee anù ono wùru ye lẹ mpo ẹnya-ngweja insensu phù; mbù ẹnya-ngweja ono, nọ Ojejoje l'ifu lẹ Ụlo-Ēkwà Ndzuko phù. T'ọ pata mee ọphu wuduru nù je awùru ye l'ukfu ẹnya-ngweja ẹke eegwoje ngweja-ukfuru, nọ l'ọnu Ụlo-Ēkwà Ndzuko ono. ⁸ Ẹbà oke-eswi ono, e gude egwo ngweja-iphe, dù ẹji ono; mbù ẹbà, kwechiru iphe-ephò iya; mẹ ẹbà, nọ iya l'ephò l'ọ ha bẹ oo-heshikota. ⁹ T'ọ bọfu iya àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo; woshikota iya ẹbà, nọ iya nù; mbù ọphu nọ l'uzo ose iya. T'ọ tuko anyi iya yele àkpùrù-ose iya ono bọfuta. ¹⁰ Ọ bụ ẹge ono, eeheshije ẹbà l'oke-eswi, e gude egwo ngweja-ẹhu-agu ono bụ ẹge eeheshikwaphu ọwaa. Teke e metsuaru; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono wota iya je akpọo ọku l'ẹnya-ngweja-ukfuru. ¹¹ Ọphu bụ akpọ oke-eswi ono; anù iya l'ọ ha jeye l'ishi iya; ẹka iya; ọkpa iya; iphe-ephò iya; mẹ nshì iya; ¹² mbù anù eswi ono l'ọ ha; bẹ oo-gude lufu alufu l'ọdu ndu Ízùrẹlu ono. T'o gude iya je l'ẹke ẹ te merudu emeru; mbù l'ẹke ono, aawshije ntù ono; je akpọo ya ọku l'ẹli ntù ono.

¹³ " Ọ -bùru l'ọo ndu Ízùrẹlu mgburungburu bẹ dakaru ekemu Ojejoje l'amagama; bẹ ikpe nmaakwaru ẹphe; e guderu l'ẹphe ta amadù amama. ¹⁴ Ọ -bùru l'ọ byaru bya edoo ẹphe ẹnya mbù iphe, ẹphe meru; t'ẹphe kpụtakwa nwa oke-eswi gude bya egwooru Nchileke ngweja-iphe, dù ẹji ono l'ifu Ụlo-Ēkwà Ndzuko. ¹⁵ Tẹ ndu bụ ọgurennya Ízùrẹlu byibe oke-eswi ono ẹka l'ishi l'ifu Ojejoje; gbua ya l'ẹke ono. ¹⁶ Tẹ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja meta mee oke-eswi ono bahù lẹ Ụlo-Ēkwà Ndzuko ono. ¹⁷ Teke o ruru; t'ọ tsee mkpushi-ẹka lẹ mee anù ono; phee ya ugbo ẹsaa l'ifu Ojejoje; mbù l'ifu ẹkwa ono. ¹⁸ T'o metakwaphu mee ono wùru ye lẹ mpo ẹnya-ngweja phù; mbù ẹnya-ngweja ono, nọ Ojejoje l'ifu lẹ Ụlo-Ēkwà Ndzuko ono. T'ọ pata mee ono ọphu wuduru nù; wùru ye l'ukfu ẹnya-ngweja-ukfuru, bụ ọphu nọ l'ọnu Ụlo-Ēkwà Ndzuko ono. ¹⁹ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono woshikota ẹbà anù ono l'ọ ha kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono. ²⁰ Ọ bụlephu ẹge o meru oke-eswi ono, e gude gwoo ngweja-iphe, dù ẹji ono bụ ẹge oo-me oke-eswi ọwaa. Ọ bụ ẹge ono bẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-shi kfuaru ẹphe ụgwo ẹjo iphe ọbu, ẹphe meru ọbu; a gụkwuanaru ẹphe nvù. ²¹ T'ọ pata anù oke-eswi ono gude lufu l'azù ọdu ndu Ízùrẹlu ono; je akpọo ya ọku ẹge a kpọru oke-eswi k'ivuzo phù. Ọ kwa ngweja iphe, dù ẹji ọha; b'ọ bụ.

²² " Ọ -bùru l'ọo onye ishi bẹ dakaru ekemu Ojejoje l'amagama; mee iphe Ojejoje, bụ Nchileke tũru l'ekemu t'ẹ b'e meshi bẹ ikpe nmaakwaru onye ọbu. ²³ Ọ -bùru l'iphe, dù ẹji ono, o meru ono b'e meru; yo doo ya ẹnya; iphe, oo-wota bụ mkpi, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu t'ọ bũru ngweja iya. ²⁴ T'o byibe mkpi ono ẹka l'ishi woru iya gbua l'ẹke eegbuje anù, e gude egwo ngweja-ukfuru l'ifu Ojejoje. Ọ kwa ngweja-iphe, dù ẹji b'ọ bụ. ²⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lẹ mee anù ono tee lẹ mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. Yo woru mee ono, wuduru nù ono ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ²⁶ Ẹbà anù ono l'ọ ha bẹ oo-heshikota kpọo ọku l'ẹnya-ngweja; ẹge a kpọru kẹ ngweja-ẹhu-agu phù. Onye achijeru Nchileke ẹja eshi ẹge ono kfua ụgwo iphe, dù ẹji ọbu, onye ọphu meru ọbu; t'e shi ẹge ono gụkwuanaru onye ono nvù l'iphe, dù ẹji iya ọbu.

²⁷ " Ọ -bùru l'ọ nweru onye Ízùrẹlu mmanu ọdo, meru iphe, dù ẹji l'amagama; mbù mee iphe, Ojejoje tũru ekemu t'e b'e meshi bẹ ikpe nmaakwaru onye ọbu. ²⁸ Ọ -bùru l'iphe, dù ẹji ono, o meru ono b'e meru; yo doo ya ẹnya; iphe, oo-wota bụ nyee egwu, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu; t'ọ bũru ngweja k'iphe, dù ẹji ono, o meru ono. ²⁹ T'o byibe ẹka l'ishi anù ono; woru iya gbua l'ẹke eegbuje anù, e gude egwo ngweja-ukfuru. ³⁰ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lẹ mee anù ono tee lẹ mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. Yo woru mee ono ọphu wuduru nù wùru ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ³¹ T'o heshikota ẹbà, nọ l'anù ono; mbù ẹge ono, eemeje kẹ ngweja-ẹhu-agu ono. Tẹ onye achijeru Nchileke ẹja kpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja; t'ọ bũru ngweja, mkpọ iya dù Ojejoje maa; t'o shi ẹge ono kfua ụgwo iphe, dù ẹji, onye ọbu meru; k'ọphu aa-gụkwuanuru iya nvù.

³² " Teke ọ bụ atũru bẹ onye ọbu gude bya anũnu kẹ ngweja-iphe, dù ẹji ọbu; tẹ onye ono gudekwa ada atũru, ẹ ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu. ³³ T'o byibe ẹka l'ishi anù ono; woru iya gbua; t'ọ bũru ngweja-iphe, dù ẹji. Ẹke ọo-nọdu gbua ya bụ ẹke eegbuje anù, e gude egwo ngweja-ukfuru. ³⁴ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lẹ mee anù ono tee lẹ mpo ẹnya-ngweja-ukfuru ono. T'ọ wùru mee ono, wuduru nù ono ye l'ukfu ẹnya-ngweja ono. ³⁵ Yo heshikota ẹbà, nọ l'anù ono ẹge ono, eemeje kẹ

ngweja-ḗhu-āgu ono. Onye achijeru Nchileke eja akpoo ya oku l'ḗnya-ngweja; t'ò buru ngweja-oku, mkpoo iya dū Ojejoje maa; t'ò shi ḗge ono kḗua ṽgwo iphe, dū eji, onye obu meru; k'ophu aa-gukwanuru iya nvu.

5

Iphe, bu madzu -mee ya; yo gwoo ngweja-iphe, du eji

¹ “ ‘O -buru l'ḗ madzu phuru iphe, meru nu; m'ò bu l'e meru t'ò maru iphe, meru nu; a raa ya arara t'onye phuru nu bya agbaa ekebe; onye obu ta bya; be iphe obu tukookwaru iya l'ishi.

² “ ‘O -bukwanuru l'o nweru onye denyiru eka l'iphe, aaso nso; m'ò bu odzu anu-egu-egbudu, aaso nso; odzu iphe-edobe, aaso nso; m'ò kwanu l'odzu iphe, awu l'epho, aaso nso; l'amagama be onye obu buakwa onye aaso nso; bukwaruphu onye ikpe nmaru.

³ “ ‘Teke bu l'o denyiru eka l'iphe, aaso nso, shi madzu l'ehu l'amagama; m'o -ruhuru; iphe, aaso nso obu du iduagha be oo-buakwa onye ikpe nmaru m'ò maleruphu.

⁴ “ ‘Onye e-ta ridu iphe ariri; kfu-buhulephu je eria angu l'owaa iphe ya e-me; m'ò bu iphe, du mma; m'ò bu iphe, du eji; e to dukpodua m'o -ruhuru; o buru egbe ngunu be onye obu riru angu ememe; l'e b'o vuoduru uzo rja ya ariri; be ikpe nmaakwaru iya; m'ò maleruphu.

⁵ “ ‘Iphe, bu teke a nonyaaru; madzu abya amaru l'o nweru iphe ono, a gushiru ono ophu o meru; te onye ono kfukwaa ya. ⁶ Teke o kfutsuaru iya; t'ò kputa ada egbu iya; m'ò bu ada aturu iya bya anu Ojejoje t'ò buru ngweja-iphe, du eji. Onye achijeru Nchileke eja eshi ḗge ono kḗua ṽgwo iphe du eji obu, onye obu meru obu.

⁷ “ ‘O -buru l'eka te rudu onye obu le nwaturu; t'ò woturu Ojejoje ndo labu; m'ò bu kparakobe ebo k'ejo iphe ono, o meru ono. Nanu bu ke ngweja-iphe, du eji; ophu aburu ke ngweja-ukfuru. ⁸ T'onye ono chiru unwenu ono je achee onye achijeru Nchileke eja. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono e-vuru uzo gwoo ophu bu ngweja-iphe, du eji. T'ò swi-kwoo ya olu; ole t'e b'o bufukwa iya ishi. ⁹ Yo meta mee ngweja-iphe, du eji ono phee l'iku enya-ngweja ono. Mee ophu wuduru nu be oo-ha t'ò lashi l'ukfu enya-ngweja ono. O kwa ngweja-iphe, du eji b'ò bu. ¹⁰ Yo wota nwenu k'ebò gwoo ngweja-ukfuru; mee ya ḗge eemeje iya; shi ḗge ono gude iya kḗua ṽgwo iphe, du eji, onye obu meru; t'a guaru iya nvu.

¹¹ “ ‘O -bukwanuru l'onye ono ta adudu ike gbata ndo labu; m'ò bu kparakobe labu; t'onye ono wota ntụ akpe, jiru ogbonga, e keru uzi iri; t'ò buru ngweja-iphe, du eji, ke iphe ono, o meru ono. T'e b'o yekwa iya manu; ophu o yekwa iya insensu; ke l'ò kwa ngweja-iphe, du eji b'ò bu. ¹² T'onye ono gude iya wojeru onye achijeru Nchileke eja. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono hata iya ophu jiru iya eka t'ò nò-chia enya-ngweja ono; yo kpoo ya oku l'eli enya-ngweja; t'ò buru ngweja-oku, unu anu Ojejoje; ke l'ò kwa ngweja iphe, du eji. ¹³ O kwa ḗge ono be onye achijeru Nchileke eja e-shije kḗua ṽgwo iphe, du eji, onye ono meshiru; a guaru iya nvu. Iphe phoduru nu le ngweja ono a-buru ke onye ono, achijeru Nchileke eja ono; ḗge ono, eemeje ke ngweja-nri ono.’ ”

Ngweja-ugwo

¹⁴ Ojejoje abya ekfuru nu Mosisu; su; iya: ¹⁵ “ ‘O -buru l'o nweru onye ta nudu Ojejoje iphe, gbaru iya nu; shi ḗge ono mee iphe, du eji l'amagama; t'onye ono kputa egbu iya; m'ò bu ebyila iya, e ta dudu ntupo, no iya l'ehu; bya anu Ojejoje t'ò buru ngweja-ugwo. T'e gudekwa mkpola-ocha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. O kwa ngweja-ugwo b'ò bu. ¹⁶ T'onye ono mekwazi iphe ono, o mesweru ono; ke l'e to nudu Ojejoje iphe, gbaru iya nu. Yo yekwakwa iya phu oke lanu l'uzo ise l'iphe ono; tuko iya chiru nu onye achijeru Nchileke eja. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono egude ebyila phu gwoo ngweja-ugwo; shi ḗge ono kḗua ṽgwo iphe, du eji, onye ono meru; a guaru iya nvu.

¹⁷ “ ‘O -nweru onye meru iphe, du eji; mbu l'o meru iphe, Ojejoje turu ekemu t'e b'e meshi; m'o -ruhuduru to ma amama; be ikpe nmaakwaru iya; iphe, du eji ono atukokwaru iya phu l'ishi. ¹⁸ T'onye ono shikwa l'eke egbu iya me aturu iya no; kputa ebyila, e ta dudu ntupo, no iya l'ehu; t'ò buru ngweja-ugwo. T'e gudekwa mkpola-ocha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. T'ò nu iya onye achijeru Nchileke eja t'ò gude iya kḗua ṽgwo iphe ono, o meru l'amagama ono; t'a guaru iya nvu. ¹⁹ O kwa ngweja onye ikpe-nmaru b'ò bu; ke l'ikpe nmaru onye ono l'ifu Ojejoje.’ ”

6

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su; iya: ² “ ‘O -nweru onye meru iphe, du eji; shi ḗge ono meswee Ojejoje; mbu l'ò dzuru madzu ibe iya ejo-ire l'iphe, a nuru

iya t'ò dobe; m'ò bú t'ò leta ẹńya; ọ́doo l'ò naru madzù ibe iya nfù; m'ò kwanù l'ò riru madzù ibe iya uru; ³ m'ò bú l'ò tùtutaru iphe, tufahuru etufahu; to kwe lẹ́ ya phùru iya; ọ́doo l'ò kpapyaberu iphe, o meru gua ẹńwa; ọ́doo l'ò meru iphe, dughbaa ege ono; shi ege ono mee iphe, dù eji: ⁴ onye ono, meru iphe, dù eji ono; shi ege ono meta iphe, ikpe nmaru iya; bú iphe, oo-me bú t'ò wolata iphe, o nataru lẹ́ nfù; m'ò bú ophu o ritaru l'uru; m'ò bú ophu a nuru iya t'ò leta ẹńya; yo ria ya; m'ò bú iphe onye ọ́do, tufahuru nù; yò tùtuta iya; ⁵ m'ò bú iphe, dughbaa ege ono, o meru; kpapyabe iya gua ẹńwa. T'onye ono kfkukwaa ụ́gwo iphe ono l'ò ha. Yo wotafua ophu ha ege ono ugbo ise; tukobe iya; woru nù onye nwe iphe ono. Mbòku, ọ́o-kfù ụ́gwo ono bú mbòku ono, oo-gude ngweja-ụ́gwo bya anunu ono. ⁶ Ngweja-ụ́gwo ono, oo-gworu Ojejoje ono bẹ́ oo-wotaru onye achijeru Nchileke eja. T'ò shi l'ẹ́ke egbu iya mẹ́ aturu iya nọ́ kpùta ebyila, ẹ́ ta dudu ẹ́ke ntụ́po nọ́ iya l'ẹ́hu. T'e gudekwa mkpòla-ọ́cha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. ⁷ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya anọ́du Ojejoje l'ifu kfua ụ́gwo iphe, dù eji, onye ono meru; l'a gùkotaru iya nvù l'iphemiphe ọ́bule ono, o meru, ikpe iya nmaru iya ono."

Ngweja-ukfuru

⁸ Ojejoje abya ekfuru nù Mòsisu; sù iya: ⁹ "Ọ́waa ekemu, ì-tùru Éronu yẹ́le unwu iya: Ekemu ọ́waa bú kẹ́ ngweja-ukfuru b'a tų́-doru iya: Tẹ́ ngweja-ukfuru nọ́dujekwa l'òku l'ẹńya-ngweja ẹńyashi mgburumgburu jeye tẹ́ nchi bohù. Ọ́ku, nọ́ l'ẹńya-ngweja ono bẹ́ ee-me t'ò nwu enwunwu tekenete. ¹⁰ Teke o ruru l'ùtsu; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono chita uwe iya ono, e meru l'òwúú ọ́cha ono yẹ́le nwiba phù yee. Yò bya ekpota ntụ́, shi lẹ́ ngweja-ukfuru ono, bú ophu ọ́ku kepyashiru l'ẹńya-ngweja phù; je asùbe l'iku ẹńya-ngweja ono. ¹¹ Yò bya eyefu uwe iya ono; chita uwe ọ́do yee; pata ntụ́ ono lufu l'ọ́du ndu Ízurẹ́lu ono; je asùbe l'ẹ́ke ẹ́ te merudu emeru. ¹² T'ọ́ku ono, nọ́ l'ẹńya-ngweja ono nwulekwaphu ege oonwu l'eli iya; t'ẹ́ b'e menyikwa iya emenyi. T'onye achijeru Nchileke eja yekewa iya nkù l'ùtsu mbòku-mbòku. Yò bya eworu anù ngweja-ukfuru doo giriri l'eli iya; l'ò kpòkwaaphu ẹ́bà, shi l'anù ngweja ẹ́hu-agu ọ́ku l'eli iya. ¹³ T'ọ́ku ono nwujelephu l'eli ẹńya-ngweja ono mkpùrumkpuru; t'ẹ́ b'ọ́ nyihujekwa anyihu.

Ngweja-nri

¹⁴ "Ọ́waa ekemu l'ẹ́ke ee-gudeje egwo ngweja-nri ndọ́-ọ́: Ọ́ bú unwu Éronu a-nọ́duje Ojejoje l'ifu gwoo ngweja ono; l'ifu ẹńya-ngweja ono. ¹⁵ T'onye achijeru Nchileke eja hata ntụ́ akpe ono, a gwòkoberu manù ono ophu jiru mkpoji-ẹ́ka; wotakwaphu iphe bú insensu, e yeru lẹ́ ngweja-nri ono; je akpọ́o ọ́ku l'ẹńya-ngweja ono t'ọ́ nọ́-chia ẹńya-ngweja ono; búru ngweja, mkpọ́ iya dù Ojejoje mma. ¹⁶ E- metsua; tẹ́ Éronu yẹ́le unwu iya ria ophu wuduru nù. Ole t'ẹ́phe be yekwa iya iphe, ekoje buredi; eke ephe a-nọ́du ria ya abùkwaru ẹ́ke dù nsọ́. T'ẹ́phe nọ́dukwa l'etezi Ụ́lo-Ékwà Ndzuko ria ya. ¹⁷ T'ẹ́ b'e yekobekwa iya iphe, ekoje buredi; ghee. Ono bẹ́ mu nuru ephe t'ọ́ búru ọ́kè iya nk'ephe lẹ́ ngweja-ọ́ku ono. Ọ́ kakọ́ta ọ́du nsọ́ l'ò bú ngweja iphe, dù eji; mẹ́ kẹ́ ngweja onye ikpe nmaru. ¹⁸ Iphe bú onye, bú nwoke l'eri Éronu bẹ́ e-rije iya nù. Ọ́ bú ege ono bẹ́ ee-meje iphe, bú ngweja-ọ́ku, a nù Ojejoje gbururu jeyewaru. Iphe bú onye denyiru ẹ́ka lẹ́ ngweja ono bẹ́ duakwa nsọ́."

¹⁹ Tọ́ dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru nù Mòsisu ọ́do; sù iya: ²⁰ "Ọ́waa bú ngweja, ndu eri Éronu e-gudeje gwooru Ojejoje mbòku, a wùru ephe manù l'ishi: Iphe, ephe e-gudeje bú ntụ́ akpe, jiru nkere-iri ogbonga; t'ọ́ búru ngweja-nri; ege eegwoje iya mbòku-mbòku. Nkere-ẹ́bo ya bẹ́ l'ee-gwo l'ùtsu; gwoo nkere-ẹ́bo ya ophu l'urẹńyashi. ²¹ T'e ye iya lẹ́ mbeji; gwòkobe iya manù ohuma; woru iya ghee egheghe pabata. Nngu abya eworu iya gwepýashia egwepýashi; gude bya egwooru Ojejoje; t'ọ́ búru ngweja-nri, mkpọ́ iya dù Ojejoje mma. ²² Yò búru onye ono, bú eri Éronu ono, a wùru manù t'ọ́ nọ́-chia ẹńya iya búru onye achijeru Nchileke eja ono bẹ́ e-gwo ngweja ono l'onwiya. Iphe ono bú iphe, a tọ́ru ọ́kpa iya t'e tsoje jeye lẹ́ tutu yoyo. T'a kpòkotajekwa iya ọ́ku l'ò ha. ²³ Mbù l'iphe bú ngweja-nri, onye achijeru Nchileke eja gworu bẹ́ aa-kpọ́ ọ́ku l'ophu; t'ẹ́ b'e rikwa iya eriri."

Ngweja-iphe, dù eji

²⁴ Tọ́ dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru nù Mòsisu; sù iya: ²⁵ "Kfuru Éronu yẹ́le unwu iya: L'ọ́waa bú ekemu kẹ́ ngweja-iphe, dù eji. Ọ́ bú l'ẹ́ke ono, eegbuje anù, e gude egwo ngweja-ukfuru ono búkwaphu ẹ́ke ee-gbuje anù, e gude egwo ngweja-iphe, dù eji; mbù l'aa-nọ́duje Ojejoje l'ifu gbua anù ọ́bu. Ọ́ kwa ngweja, kakọ́ta ọ́du nsọ́ b'ọ́ bú. ²⁶ T'onye achijeru Nchileke eja, bú iya gworu ngweja-iphe, dù eji ono rikwaa ya. T'ọ́ búru l'ẹ́ke dù nsọ́ bẹ́ ọ́o-nọ́du ria ya. Ẹ́ke ọ́o-nọ́du ria ya bú l'etezi Ụ́lo-Ékwà Ndzuko.

27 Iphe bụ onye denyiru ẹka l'anụ ono ɔwakwa nsọ. Ọ -buru lẹ mee anụ ono daru l'uwe; t'a nɔdukwa l'ẹke dū nsọ saa uwe obu. 28 Ọ -buru ite, a kpuru l'ura b'e gude shia anụ ono; t'a tɔkpokwaa ite obu. Teke ọ bụ ite-igwe; t'e fuchaodu iya efucha; t'emanu e gude mini nmasaa ya anmasa. 29 Iphe bụ ndu k'unwoke lẹ ndibe onye achijeru Nchileke eja l'ephhe ha a-ta iya. Ọ kwa ngweja, kakota ọdu nsọ b'ọ bụ. 30 Ọle; t'ẹ b'e erikwa anụ ngweja-iphe, dū eji, e wobataru lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko gude kfuwa ụgwo iphe, dū eji lẹ Ẹke-dụ-Nsọ. T'a kpokwaa ya ọku.

7

Ngweja-ugwo

1 "Owaa bụ ekemu kẹ ngweja-ugwo. Ọ kwa ngweja, kakota ọdu nsọ b'ọ bụ. 2 Ọ bụ l'ẹke, eegbuje anụ, e gude egwo ngweja-ukfuru ee-gbuje anụ, e gude egwo ngweja-ugwo. E phephee mee ya l'anya-ngweja ono mgburumburu. 3 Ẹbà anụ ono l'ọ ha bẹ ee-gude gwokotaru Nchileke; mbụ ẹbà, shi l'ukfumodzu iya; mę ophu kwechiru iphe-ephhe iya; 4 mę ąkpürü-ose iya ephhe ebo yeke ẹbà, nọ iya l'uzo ose iya; waa anyị iya bẹ aa-tuko yeke ąkpürü-ose iya wota. 5 T'onye achijeru Nchileke eja tɔkokwa iya kpoo ọku l'anya-ngweja; t'ọ buru ngweja-oku; nū Ojejoje. Ọ kwa ngweja-ugwo b'ọ bụ. 6 Iphe bụ nwoke lẹ ndu achijeru Nchileke eja e-rije iya. Ọ bụ l'ẹke dū nsọ bẹ aa-nɔduje ria ya; kẹ l'ọ bụ ngweja, dushi nsọ ike.

7 "Ọ bɔlekwapu ege ono, a turu onu t'e meje iphe ngweja iphe, dū eji ono bụ ege e-meje kẹ ngweja ikpe-anmanna. Yọ buru onye achijeru Nchileke eja, gude iya akfu ụgwo iphe, dū eji ono bẹ e-nweru iya nū. 8 Ọ bụ onye achijeru Nchileke eja, gworu madzụ ngweja-ukfuru e-nweru akpọ iya. 9 Iphe bụ ngweja-nri, e gheru lẹ ntụ-ọku; ophu e shiru l'ite; m'ọ kwanu ophu e gheru lẹ mbeji bukwa onye achijeru Nchileke eja, gworu iya nū nwe iya. 10 Iphe bụ ngweja-nri, a gwokoberu manụ; mę k'okponku; tɔkokwaruphu buru k'unwu Ẹronu l'ephhe ha. T'ephhe kejekwa iya ẹnya-nhamunha.

Ngweja-ehu-agu

11 "Owaa bụ ekemu kẹ ngweja-ehu-agu, madzụ gude bya onu Ojejoje. 12 Ọ -buru l'onye obu anụ iya t'ọ gude kele Ojejoje ekele; bẹ iphe, onye ono e-gude tsoru iphe ngweja ono bụ akara, a gwokoberu manụ. T'e ye iya iphe, ekoje buredi; ẹcha-mbeke, e meru manụ; ye iya iphe ekoje buredi; waa akara, e gude ntụ akpe, a gwokoberu manụ ọhuma ọhuma. 13 Oo-gudekwaphu akara, e yekoberu iphe, ekoje buredi lẹ ngweja-ehu-agu ono, o gude kele Ojejoje ono. 14 T'ọ shije lẹ ngweja ono wota akara lanu l'iphe ngweja ono l'iche l'iche woru gwoo t'ọ buru ngweja, e gworu nū Ojejoje. Ọ bụ onye ono, achijeru Nchileke eja, pheru mee ngweja ẹhu-agu phụ e-ri iya. 15 Anụ ngweja-ehu-agu ono, o gude bya okale Ojejoje ekele ono bẹ aa-takota lẹ mbọku, a nuru iya Ojejoje. T'ẹ b'ọ dukwa ophu aa-ha t'ọ nɔdu jeye l'utsu.

16 "Ọle; ọ -bukwanuru lẹ ngweja onye obu bụ ngweja, o gude eme iphe, o riburu angu ememe; m'ọ kwanu ngweja, ọ turu obu iya ama bya agwagwa; t'a taa anụ ono mbọku, a nuru iya. Ọ -buru l'ẹ ta tagedu iya; t'a tafufua ya nchi-ta-aboḥu iya. 17 Teke ọ bụ l'ọ phɔdukwaduru-a lẹ mbọku k'eto ya; t'a kpoo ya ọku. 18 Ọ -buru l'ọ nweru anụ ngweja ẹhu-agu ono ophu a taru lẹ mbọku k'eto bẹ aa-jikakwa ngweja obu; ta gu iya eyeru onye gworu iya nū. Ọo-buru ahuma b'ọ meru; yọ buru onye riru iya nū bẹ iphe, dū eji, o meru a-tụ-koru l'ishi.

19 "Anụ ono ophu ruru l'iphe, aasọ nsọ; t'ẹ b'a atakwa iya atata; t'e wokwaru iya kpoo ọku. Ọle ọ -bukwanuru l'ọ anụ ọdo; t'onye ẹ taa sɔdu nsọ taa ya. 20 Ọ -nweru onye aasọ nsọ, taru anụ ngweja-ehu-agu kẹ Ojejoje; t'e bufukwa iya lẹ ndu nk'iya. 21 Ọ -nweru onye denyiru ẹka l'iphe, aasọ nsọ; mbụ iphe dū l'ọ bụ iphe, aasọ nsọ, shi madzụ l'ehu; m'ọ kwanu anụ, aasọ nsọ; m'ọ bụ iphe ọdo, bugbaa iphe, aasọ nsọ; o -metsua bya ataa anụ ono, e gude gwooru Ojejoje ngweja-ehu-agu ono; t'e bufukwa onye obu lẹ ndu nk'iya."

22 Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: 23 "Kfuaru ndu Ịzurẹlu sụ ephhe-a: Unu ba atajekwa ẹbà iphe; mbụ iphe, dū l'ọ bụ ẹbà eswi; m'ọ kwanu ẹbà aturu; m'ọ bụ ẹbà eghu. 24 Ọ -buru ẹbà anụ, nwhuru l'onwiya; m'ọ bụ ophu anụ-egu-egbudu gburu; bẹ unu nwekwaru ike gude iya mee iphe ọdo; ọlobu; unu ba atokwa iya ono. 25 Iphe bụ onye taru ẹbà anụ, e gude gwoo ngweja-oku; nū Ojejoje; t'e bufukwa iya lẹ ndu nk'iya. 26 Iphe bụ ẹke unu laru; ẹke unu laru; unu be erijekwa mee-iphe; mbụ mee ẹnụ; m'ọ bụ mee anụ. 27 Onye riru mee-iphe; unu bufukwa onye ono lẹ ndu nk'iya."

28 Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: 29 "Kfuaru ndu Ịzurẹlu sụ ephhe-a: Onye gude ngweja-ehu-agu abya ogworu nū Ojejoje; t'ọ wotakwa ẹka iya ophu

ruberu Ojejoje gwooru iya; ³⁰ mbụ t'o gude ẹka iya wota ngweja-ọku nū Ojejoje. Yo wota ẹbà iya; waa òdú iya nū Ojejoje; woru òdú iya ono màà àmàmà l'ifu Ojejoje t'ọ bụru ngweja-amama. ³¹ Onye achijeru Nchileke ẹja ewota ẹbà iya ono kpọo ọku l'enyangweja. Ọbule òdú iya bụ kẹ Ẹronu yele unwu iya. ³² T'unu kwata ụtakfu ẹka-utara anụ ngweja-ẹhu-agu unu ono woru nū onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono t'ọ bụru utu, a tūru iya. ³³ Nwatibe Ẹronu onye ophu gude mee anụ ono yele ẹbà iya je egwoo ngweja-ẹhu-agu ọbu bẹ aa-nụ ụtakfu ẹka-utara iya ono t'ọ bụru ọkè iya nk'ia; ³⁴ kele ya shiwa lẹ ngweja-ẹhu-agu ono, ndu Ízuruẹlu egwojeru nū iya ono wota òdú iya ono, aamàjẹ àmàmà ono yele ụtakfu iya ono, a tūru l'utu ono; woru nū Ẹronu yele unwu iya; t'ọ bụru ọkè-iphe, ẹphe e-ketaje l'ẹka ndu Ízuruẹlu jeye lẹ tutu yoyo. ³⁵ Ọwaa bụ ọkè-iphe, shi lẹ ngweja-ọku, aanụ Ojejoje, bụ ophu e doberu t'a nūje Ẹronu yele unwu iya; keshinu mbọku, a fofutaru ẹphe iche; t'ẹphe buru ndu achijeru Nchileke ẹja jejeru Ojejoje ozi. ³⁶ Mbọku ono, a wūru ẹphe manụ l'ishi ono bẹ Ojejoje tūru ekemu sū tẹ ndu Ízuruẹlu nūje ẹphe ẹke ono t'ọ bụru ọkè-iphe ẹphe; mẹ t'ọ bụkwaruphu ẹge ono bẹ aa-nūje iya unwu ẹphe shita l'ogbo sweru ogbo jeye lẹ tutu yoyo."

³⁷ Ono bụ ekemu, ee-toje teke eegwo ngweja-ukfuru; ngweja-nri; ngweja-iphe, dū eji; ngweja-ugwo; ngweja, e gude eme madzū t'ọ bụru onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ ngweja-ẹhu-agu; ³⁸ bụ iya bụ ekemu ono, Ojejoje tūru nū Mósisu lẹ Ugwu Sáyinayi lẹ mbọku ono, ọ sūru tẹ ndu Ízuruẹlu wotaru yebe Ojejoje ngweja l'echi-ẹgu Sáyinayi ono.

8

Eedobe ndu achijeru Nchileke ẹja nsọ

(Awụ 29:1-37)

¹ T'ọ dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisu; sū iya: ² "Duta Ẹronu yele unwu iya; nggu achita uwe ndu achijeru Nchileke ẹja; nggu ewota manụ ọwu l'ishi ono; nggu akputa oke-eswi ono, ee-gude gwoo ngweja-iphe, dū eji ono; waa ebyila labụ ono; nggu apata nkata buredi ono, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi ono. ³ Nggu ekukoo ndu Ízuruẹlu l'ẹphe ha t'ẹphe dzukobe l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko."

⁴ Mósisu abya emekota ẹge ono, Ojejoje ziru iya t'o mee ono. Ndu Ízuruẹlu abya edzua l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. ⁵ Mósisu asū ndu Ízuruẹlu: "Ọwaa iphe, Ojejoje sūru t'e mee ndo-ọ."

⁶ Yọ bya eduta Ẹronu yele unwu iya lufuta; bya egude mini ghua ẹphe ẹhu. ⁷ Yo wota uwe ime-ẹhu ono yee Ẹronu; bya egude gbiriri ẹkwa-ukfu ono kebuta iya. Yọ bya ewota uwe-nlọkpuru yepyabe iya; bya ewota uwe-ukuvu ono yechita l'uwe-nlọkpuru ono; gude wẹrere ẹkwa ono, ee-gude tū-buta uwe-ukuvu ono l'ukfu ono; gude tū-buta iya. ⁸ Yo wota uwe-ọkpoma ono yekwaa ya phu; bya ewota ido Urimu; mẹ Tumimu ye l'uwe-ọkpoma ono. ⁹ Yọ bya eworu okpu-ẹkwa ono kpube iya; bya eworu iphe ono, dū l'ọ bụ ekwekwekwe, e meru lẹ mkpọla-ododo ono; mbụ okpu ono, dū nsọ ono; libe l'okpu-ẹkwa ono l'uzo ifu, bụ iya bụ ẹge Ojejoje tūru Mósisu ekemu sū t'o mee ya.

¹⁰ Ya ndono; Mósisu ewota manụ ọwu l'ishi ọbu; bya awukota l'ulo-ẹkwà ono; mẹ iphemiphe ọbule, nọkota iya nū; shi ẹge ono mee ya; yọ dukota nsọ. ¹¹ Yo meta manụ ono phee ugbo ẹsaa l'enyangweja ono; yeru ngwa iya l'ọ ha; mẹ eze efere ono yele ọkpa iya; shi ẹge ono mee ya; yọ dukota nsọ. ¹² Yọ bya ewota manụ ọwu l'ishi ono wua Ẹronu l'ishi gude mee ya; yọ dū nsọ. ¹³ Ya ndono; Mósisu abyakwaphu iya eduta unwu Ẹronu dufuta; bya eworu uwe-nlọkpuru yeshia ẹphe; bya egude gbiriri ẹkwa-ukfu webegbaa ẹphe; bya ewota ẹkwa-okpu kpwebegbaa ẹphe l'ishi; bụ iya bụ ẹge Ojejoje tūru Mósisu ọnu t'e mee ya.

¹⁴ Yọ bya akputa oke-eswi ono, ee-gude gwoo ngweja-iphe, dū eji ono bya; Ẹronu yele unwu iya eworu ẹka byabẹ oke-eswi ono l'ishi. ¹⁵ Mósisu eworu oke-eswi ono gbua; bya emeta mee ya gude mkpushi-ẹka iya tee ya lẹ mpo, nọgbaa l'enyangweja ono; shi ẹge ono swafu mmeru, nọ iya nū. Yọ bya eworu ophu phoduru nū wua l'ukfu ẹnyangweja ono; gude mee ya; yọ dū nsọ; kfuwa ugwo iphe, dū eji; shi ẹge ono swafu mmeru, nọ iya nū. ¹⁶ Mósisu abya eheshikota ẹbà, no l'iphe-ẹpho iya l'ọ ha; botakwaphu anyi iya; mẹ àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo; mẹ ẹbà, nọkota iya nū; woru kpọo ọku l'enyangweja ono. ¹⁷ Yọ bụru anụ oke-eswi ono; waa akpọ iya yele nshị iya; b'ọ gude je akpọo ọku l'azu ọdu ndu Ízuruẹlu; bụ iya bụ ẹge Ojejoje kfuru Mósisu t'o mee ya.

¹⁸ Yọ bya akputa ebyila ono, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono; Ẹronu yele unwu iya abya eworu ẹka byabẹ ebyila ono l'ishi. ¹⁹ Mósisu egbua ebyila ono; nakọbe mee;

pata mee ya ono phedzuru lẹ mgberemẹku ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ²⁰ Yo ghubushia anu ebyila ono ibiribe ibiribe; bya eworu ishi iya yele ibiribe ibiribe iya ono; me ẹbà iya kpokota oku. ²¹ Yo gude mini saa iphe-ephō iya; me ẹka iya yele okpa iya asasa; bya achiko anu ebyila ono kpo oku l'ẹnya-ngweja ono; yo buru ngweja-ukfuru, a nuru Ojejoje; mbu ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma; bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu ekemu t'o mee ya.

²² Yo bya akputa ebyila odo. Ebyila onanu bu ophu ee-gude mee Eronu yele unwu iya t'ephe buru ndu achijeru Nchileke ẹja. Eronu yele unwu iya eje eworu ẹka byabe iya l'ishi. ²³ Mosisu egbua ebyila ono; bya ewota mee ya gbashì Eronu l'atakpanchi ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; me mkpushi-okpa ezeke-okpa ẹka-utara. ²⁴ Mosisu edufutakwaphu unwu Eronu; bya etekwaaphu epe mee ono l'atakpanchi ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; me mkpushi-okpa ezeke-okpa ẹka-utara. Mosisu abya eworu mee ono phedzuru lẹ mgberemẹku ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ²⁵ Yo wota ẹbà iya; mbu ẹbà, shi l'ukfumodzu iya; me ophu nokota l'iphe-ephō iya l'o ha; botakwaphu anyi iya; waa akpuru-ose iya epe ẹbo yele ẹbà, nokota iya nu; wota utakfu ẹka-utara iya tukwase iya. ²⁶ Yo je le nkata ono, e yeru buredi, e te gudedu iphe, ekoje buredi ghee, no Ojejoje l'ifu ono; bya ewota ishi buredi lanu; wotakwaphu ishi akara lanu l'akara ono, a gwokoberu manu ghee ono; waa echa-mbeke lanu. Yo wota iya yekobe l'ẹbà iya phu yele utakfu ẹka-utara iya phu. ²⁷ Yo tuko iphemiphe ono l'o ha de Eronu yele unwu iya l'ẹka; epe abya eworu iya maa amama l'ifu Ojejoje t'o buru ngweja-amama. ²⁸ Mosisu abya anata epe iphemiphe ono; chikota yele ngweja-ukfuru phu kpo oku l'ẹnya-ngweja ono; yo buru ngweja, e gude mee madzu t'o buru onye achijeru Nchileke ẹja; mbu ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. ²⁹ Yo wotakwaphu ndu iya, bu iya bu oke, a heru Mosisu l'ebyila ono, e gude mee Eronu phe t'ephe buru ndu achijeru Nchileke ẹja ono; makwaaphu amama l'ifu Ojejoje; t'o buru ngweja-amama; bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu l'ekemu t'o mee ya.

³⁰ Ya ndono; Mosisu abya emeta manu, owo l'ishi ono; bya emetakwaphu mee ono, no l'ẹnya-ngweja ono; bya eworu phee Eronu yele unwu iya l'ehu; me l'uwe epe. Yo mee Eronu yele uwe iya; mee unwu iya phe l'uwe epe; epe adukota nsu.

³¹ Mosisu asu Eronu yele unwu iya: "Unu je eshia anu ono l'ifu Ulo-Ẹkwà Ndzuko. Unu anodu l'ẹke ono taa ya yele buredi ono, no le nkata ono, e yeru ngweja, e gude mee unu t'unu buru ndu achijeru Nchileke ẹja ono; bu iya bu ege ya turu ekemu su te Eronu yele unwu iya riye iya. ³² Anu ono yele buredi ono ophu phoduru nu; be unu e-woru je akpo oku. ³³ Unu be egbeshikwa l'ifu Ulo-Ẹkwà Ndzuko ono jeye ujiku esaa; teke ee-mege k'ome unu t'unu buru ndu achijeru Nchileke ẹja; ke l'o bu ujiku esaa; be ee-gude mege ya. ³⁴ Iphe, e meru ntanu-a bu iphe, Ojejoje turu ekemu t'e mee; gude kfua ugwo iphe, du eji, unu meru. ³⁵ Oo ya meru iphe, unu a-no l'onu Ulo-Ẹkwà Ndzuko: eswe l'enyashi ujiku esaa; shi ege ono mee iphe, Ojejoje suru t'e meje; t'onwu be egbu unu; ke l'o kwa ege a turu iya l'ekemu ndono."

³⁶ Ya ndono; Eronu yele unwu iya emekota iphe, Ojejoje shi l'onu Mosisu su t'ephe mee.

9

Ndu achijeru Nchileke ẹja awata ozi epe

¹ Yo be le mboku k'esato; Mosisu ekua Eronu yele unwu iya; me ndu bu ogurenaya Izurelu. ² Yo su Eronu: "T'o kputa nwa oke-eswi gude gwoo ngweja-iphe, du eji yele ebyila, ii-gude gwoo ngweja-ukfuru. Oke-eswi ono me ebyila ono a-bu ophu e-te nwedu ntupo, no iya l'ehu; kpuru iya bya Ojejoje l'ifu. ³ Kfuaru unwu Izurelu: T'ephe kputa mkpi t'e gude gwoo ngweja-iphe, du eji; unu akputa nweswi yele nwaturu. Epe ẹbo a-bugbaa ophu nowaru afa lanu; mbu ophu e-te nwedu ntupo, no iya l'ehu; gude je t'e gwoo ngweja-ukfuru. ⁴ Unu akputakwaphu oke-eswi; waa ebyila, ee-gude gwoo ngweja-ehu-agu; t'e gude gwoo ngweja l'ifu Ojejoje; mekwaphu ngweja-nri, a gwokoberu manu; kele ntanu owaa be Ojejoje e-koshikwa unu onwiya."

⁵ Epe egwota iphe ono, Mosisu gushiru ono bya l'ifu Ulo-Ẹkwà Ndzuko. Iphe bu ndu Izurelu l'ephe ha awufuta bya akuru Ojejoje l'ifu. ⁶ Mosisu asu: "Owaa iphe, Ojejoje suru t'unu mee ndo-o; te ya koshikwanu unu odu-biribiri iya." ⁷ T'o du iya bu; Mosisu asu Eronu: "Tugbua je l'ẹnya-ngweja ono je egwoo ngweja-iphe, du eji ngu obu yele ngweja-ukfuru ngu obu; gude kfuaru onwongu ugwo iphe, du eji yele ugwo iphe, du

èji ndu Ízurelu. Gwoo ngweja ono gude kfuà ugwo iphe, dù èji èphe; bù iya bù ège Ojejoje kfulu sù t'e mee ya."

⁸ Ya ndono; Èronu abya ejee l'ènya-ngweja ono; je egbua nwa oke-eswi ono, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dù èji nk'iaa ono. ⁹ Ünwu iya abya apataru iya mee nwa oke-eswi ono. Yo gude mkpùshi-èka meta mee ono tee lè mpo, e mobegbaaru l'ènya-ngweja ono; bya eworu mee ono ophu wuduru nu; wuru ye l'ukfu ènya-ngweja ono. ¹⁰ Yò bya eworu èbà anù ono, o gude gwoo ngweja-iphe, dù èji ono; owaa àkpùrù-ose iya èphe èbo; mē anyi iya; kpoo oku l'ènya-ngweja ono; bù iya bù ège Ojejoje turu Mòsisu onu t'e mee ya. ¹¹ Anù iya; mē akpò iya; b'ò kpòru oku l'azù odu ndu Ízurelu.

¹² Èronu akputa anù ono, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono gbua. Ünwu iya abya apataru iya mee anù ono; yò bya ephephee ya l'ènya-ngweja ono mgburumburu. ¹³ Èphe ahaa anù ngweja-ukfuru ono nanù nanù chítaru iya; jeye l'ishi iya. Yò tũko iya l'ò ha kpoo oku l'ènya-ngweja ono. ¹⁴ Yo gude mini saa iphe-èpho iya asasa; mē èka iya; mē okpa iya; bya akpòkwaa ya phù oku l'eli ngweja-ukfuru ono, nòhawa l'ènya-ngweja ono.

¹⁵ Èronu egwofuta iphe ngweja ndu Ízurelu; kputa egbu ono, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dù èji nk'èphe ono gbua; gude iya gwoo ngweja-iphe, dù èji; ège ono, o gworu kē mbù phù. ¹⁶ Yò bya akputa anù ono, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono; gude iya gwoo ngweja obu ege a turu onu t'e meje iya. ¹⁷ Yo wotakwaphu ngweja-nri ono; bya ahata iya ophu jiru mkpoji-èka; kpoo ya oku l'ènya-ngweja; a gufukwaru ngweja-ukfuru, eegwoje l'utsu. ¹⁸ Yò bya egbua oke-eswi phù ye ebyila phù; gude gwooru ndu Ízurelu ngweja-èhu-agu. Ünwu iya apataru iya mee anù ono; yò nata iya èphe phephee l'ènya-ngweja ono mgburumburu. ¹⁹ Èphe ewotakwaru iya phù èbà oke-eswi ono ye e k'èbyila ono; mbù èbà, shi l'ukfumòdzu iya; mē èbà, kwèchiru iphe-èpho iya; mēfua àkpùrù-ose iya èphe èbo; mē anyi iya. ²⁰ Èphe eworu èbà anù ono tukobe lè òdù iya. Èronu abya eworu èbà ono kpoo oku l'ènya-ngweja ono; ²¹ òlè òdù iya ono; owaa utakfu èka-utara iya; b'ò woru maa amama l'ifu Ojejoje t'ò bùru ngweja-amama; bù iya bù ège Mòsisu sùru t'e mee ya.

²² Tò dù iya bù; Èronu achilia èka imeli l'uzo èke ndu Ízurelu nò; bya agooru èphe onu; bya eshi l'èke o shi ogwo ngweja-iphe, dù èji phù ye e ngweja-ukfuru phù; mē ngweja-èhu-agu phù; nyizita. ²³ Mòsisu ye e Èronu atũko bahù l'ime Ulo-Èkwà Ndzuko ono. Èphe alufutalephu; bya agooru ndu Ízurelu onu; Ojejoje ekoshi ndu ono l'èphe ha odu-biribiri iya. ²⁴ Oku eshi Ojejoje l'èka daa bya ekee ngweja-ukfuru ono ye e èbà ono, nò l'eli ènya-ngweja ono. Ndu Ízurelu aphua iphe, meru nu; gude èhu-òtso-èna tya uzu; dakòta kpurumu; kpubekota ifu l'alì.

10

Anwùhu Nadabu ye e Abihu

¹ Ünwu Èronu, bù Nadabu; mē Abihu ewotatsua mbeji, aaguje oku èphe l'èhu l'èhu; bya amuru oku ye iya; ye iya ònsensu. Obenu l'òku ono, èphe gude bya l'ifu Ojejoje ono bù oku, è-ta dudu nsò; bù iphe Ojejoje sùru tē èphe bē emejeshi. ² Ya ndono; oku eshi Ojejoje l'èka bya eworu èphe tsua; èphe anòdu Ojejoje l'ifu l'èke ono nwushihu. ³ Mòsisu asù Èronu: "Ò kwa iphe-a bē Ojejoje shi ekfu teke ono, o sùru: 'Lè ndu abya iya ntse bē ya e-me t'èphe maru lè ya dù nsò. Ya e-me tē ndu Ízurelu l'èphe ha phù odu-biribiri iya.' " Èronu anòdulephu nwa nggujungguji.

⁴ Mòsisu ekua Mishèlu; mē Èluzafanu, bù ünwu Uzèlu; sù èphe: "Unu pata odzu unwunne unu l'ulo-èkwà Nchileke; pafù l'òdu ndu Ízurelu." Uzèlu ono bù unwunne nna Èronu. ⁵ Ya ndono; èphe abya egude èka l'uwe-nlòkpuru ndu ono; pata èphe pafushia l'òdu ndu Ízurelu; bù iya bù ège Mòsisu kfulu t'èphe mee ya.

⁶ Mòsisu asù Èronu ye e ünwu iya; mbù Eliyéza ye e Itama: "Unu ba ahakwa egbushi unu t'ò yagashihu ayagashihu; ophu unu alakwa uwe unu alaka. O dùdu bē unu a-nwushihukwa; Ojejoje atũ-koshi ndu Ízurelu l'èphe ha oke èhu-eghughu iya. O kwa ünwunna unu; mbù ndu Ízurelu l'èphe ha a-ra èkwa ndu ono, Ojejoje gude oku kegubushia ono. ⁷ Unu ba alufukwa alufu l'ifu Ulo-Èkwà Ndzuko; a -nonyakwaa; unu anwushihu; kēle Ojejoje wuru unu manù l'ishi." Yò bùleruphu ège ono, Mòsisu kfulu ono; bē èphe meru.

Èkemu kē ndu achijeru Nchileke èja

⁸ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nọ Érọnu; sụ iya: ⁹ “Nggubedua l'onwongu; mę unwu ngu; unu ba angujekwa męe; ophu unu 'angujekwa iphe, eme l'ęnya; teke unu abahụ lę Ụlo-Ékwà Ndzuko. Odumeka bę unu a-nwushihukwa. O bụ ege ono bę ọo-dụ jeyewaru l'ogbo ophu etso unu. ¹⁰ Ọo ya bụ; t'unu dokahuje iphe, dọ nsọ; yele iphe, ę-ta adudu nsọ. Unu edokahukwaphu iphe, aasọ nsọ yele iphe, ę ta asodu nsọ. ¹¹ Unu ezije unwu Ízurelu iphe, bụ ekemu ono l'ọ ha, bụ ophu Ojejoje shi l'ẹka Mósisu tọaru ẹphe.”

¹² Mósisu abya ekfuru yeru Érọnu; mę unwu iya ndu ophu phoduru nụ, bụ iya bụ Eliyéza yele Itama; sụ ẹphe: “Unu wota ngweja-nri ophu phoduru nụ lę ngweja-ọku ono, a kpọru ọku nụ Ojejoje ono. Unu ria ya lę mgboro ęnya-ngweja ono. Ole t'unu be eyekwa iya iphe, ekoje buredi. Ishi iya aburu l'ọ bụ ngweja, dọ nsọ nshinu. ¹³ Unu nọdukwa l'ẹke dọ nsọ ria ya; kę l'ọ iphe, ruberu ngu nụ; bya aburu iphe, ruberu unwu ngu; mbụ ngweja-ọku, aanụ Ojejoje; kę l'ọo ege a turu iya l'ekemu iya ndono. ¹⁴ Obenu l'ọ bụ nggubedua; nggu l'unwu ngu: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwany; a-taję ndụ anụ ono, e gude gwoo ngweja-amama ono yele ụtakfu iya ono, a nuru ono. Unu nọdujekwa l'ẹke dọ nsọ taa ya; kę l'ọ iphe, ruberu ngu nụ; bya aburu iphe, ruberu unwu ngu l'iphe, unwu Ízurelu gude bya ogwo ngweja-ẹhu-agu. ¹⁵ Ụtakfu iya ono, a nuru ono; waa ndụ iya ono, a mǎru ǎmǎmǎ ono bę ẹphe e-yekobeje ẹbà anụ ngweja-ọku ono wota; t'a maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ buru ngweja-amama. Ono aburu nke ngu yele k'unwu ngu; buru iphe, ruberu unu gbururu jeye lę gbururu, bụ iya bụ ege Ojejoje turu ekemu sụ t'e meje iya.”

¹⁶ Mósisu akpaa ishi ẹge e meru eghu phụ, e gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji phụ; bya amaru l'a kpọru iya ọku; ẹhu eghulaha ya eghughu l'iphe, unwu Érọnu ndu ophu nọkwadu ndzu meru; bụ iya bụ Eliyéza yele Itama. Yọ jį ẹphe: ¹⁷ “?Bụ ngunu kparu iphe, unu ta nọdudu l'ime ụlo-ékwa Nchileke taa anụ ono, gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji ono; keshinu ọ bụ iphe, dọ nsọ nshinu; bya aburu iphe, a nuru unu t'unu gude safu iphe, dọ ẹji, ndu ọha meru; shi iya kfu a ụgwo iphe, dọ ẹji ẹphe l'ifu Ojejoje? ¹⁸ Keshinu ę te gudedu mee anụ ono bahụ lę Ẹke-dụ-Nsọ bę unu ga anọdu l'ụlo-ékwa Nchileke taa ya, bụ iya bụ ege ya turu l'ekemu.”

¹⁹ Érọnu asụ Mósisu: “O kwa ntanụ-a bę ẹphe nọdu Ojejoje l'ifu gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji ẹphe yele ngweja-ukfuru ẹphe; yọ bya adakfuta iya ege-a! Ndege ya taru anụ ngweja-iphe, dọ ẹji ono ntanụ; Ojejoje; ?ọ ga anata iya-a?” ²⁰ Mósisu anutsulephu iphe ono, o kfuru ono; yọ jį iya ẹpho.

11

*Nri, aasọ nsọ; mę ophu,
ę taa sọdu nsọ
(Dit 14:3-21)*

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisu yele Érọnu; sụ ẹphe: ² “Unu kfuru ndu Ízurelu; sụ ẹphe: Ọwaa bụ egbe anụ, unu a-taję l'iphe, bụ anụ, nọkota lę mgboko: ³ Unu taję iphe, bụ anụ, nweru ụjaragvu-ọkpa; mbụ anụ, l'anwafutaje nri taphu azụ l'iphe, bụ unwu anụ. ⁴ O nwekwaru ndu ophu anwafutaje nri taphu azụ; ophu ẹphe 'enwedu ụjaragvu-ọkpa; nwekwanuru ndu ophu nweru ụjaragvu-ọkpa; ophu ẹphe 'anwafutajedu nri taphu azụ. Unu ba atajękwa ndu onanu. Ịnya-kamẹlu bę anwafutaje nri taphu azụ; obenu l'ọ to nwedu ụjaragvu-ọkpa. Ọo ya bụ l'ọ bụ anụ, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ. ⁵ Unu ba atajękwa nchi-ọgbà; kę l'oonwafutaje nri taphu azụ; obenu l'ę to nwedu ụjaragvu-ọkpa. O bụ anụ, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ. ⁶ Nggamanchị bukwapu anụ, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ; kę l'oonwafutaje nri taphu azụ; obenu l'ę to nwedu ụjaragvu-ọkpa. ⁷ Ezi bukwapu anụ, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ; kę l'ọ nweru ụjaragvu-ọkpa; obenu l'ę tọo nwafutajedu nri taphu azụ. ⁸ Anụ ono l'ọ ha bukota anụ, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ; unu ba atajękwa anụ iya; ophu unu 'edenyijekwa odzu iya ẹka.

⁹ “Ndu ọwaa bụ anụ ndu ophu unu a-taję ndo-ọ l'anụ ndu ophu, bu lę mini; anụ nweru m̀kpó yele ophu nweru ẹkiri; buru l'eze ęnyimu; mę nggele. Unu taję ndu onanu. ¹⁰ Obenu lę ndu ophu l'ẹphe ha; mbụ ndu ophu bu l'eze ęnyimu; mę nggele; to nwe m̀kpó; to nwe ẹkiri; mękpọ iphemiphe ọbule, bụ iphe eje lę mini; mę iphe, bụ iphe, nọ ndzu; buru lę mini l'ọ ha bukotakwa akpamara l'ẹke unu nọ. ¹¹ Keshinu ọ bụ unu akpamara; unu ba atajękwa anụ iya. T'odzu iya bukwaruphu unu akpamara. ¹² Mbụ l'iphe bụ iphe, bu lę mini, ę-te nwedu m̀kpó; to nwe ẹkiri a-bukotakwaru unu akpamara. ¹³ “Ọwaa unwenu ndu ophu a-buru unu akpamara; unu ba atajękwa ndu onanu; kę l'ọ bụ akpamara. Ndu onanu bụ ugo; udele; udele-ojingu; ¹⁴ mę egbe; ọwaa ivu l'udu iya

l'udu iya; ¹⁵ mękpọ ọphegu l'udu iya l'udu iya; ¹⁶⁻¹⁸ mę mgbashi-ujiku l'udu iya l'udu iya; mę ẹnu golu; mę egbe-nwọku l'udu iya l'udu iya; mę ọgu-ikporo; mę ọgu-mini; ¹⁹ eze ọku-eswi-uda; mę apyara-nhọko l'udu iya l'udu iya; ovu; ọwaa ọtsu-nwankuta.

²⁰ "Iphe, bu ọgu, furu ẹbà; gude ọkpa ẹno eje ije a-bukotaru unu akpamara. ²¹ Ọle o nwekwaru-a ọgu, furu ẹbà, gude ọkpa ẹno l'ẹje ije, unu a-tajẹ. Ọphu unu a-tajẹ bu ọphu nweru ọgbatingu, oogudeje akfu nkfu. ²² Ọphu unu a-tajẹ bu igube l'udu iya l'udu iya; mę ọnyarinya l'udu iya l'udu iya; mę atsu-egu l'udu iya l'udu iya; waa mkpakparamatsu l'udu iya l'udu iya. ²³ Iphe bu ọgu ọdo, furu ẹbà; gude ọkpa ẹno eje a-bukotaru unu akpamara.

²⁴ "Unwu iphe ono l'ọ ha e-me unu; unu aburu ndu aasọ nsọ. Onye denyiru odzu iya ẹka be aa-nọdu aasọ nsọ jeye l'urenyashi. ²⁵ Iphe bu onye pataru odzu iya a-sa uwe iya asasa. Onye ono a-buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. ²⁶ Iphe bu anu, nweru ọpyi-ọkpa; to nwe ọjaragvu-ọkpa; ọwaa ọphu ta anwafutajedu nri taphu azu; t'ọ bukwaru unu anu, aasọ nsọ. Iphe bu onye denyiru odzu iya ẹka a-bukwaruphu onye aasọ nsọ. ²⁷ Iphe bu anu, nweru ọkpa ẹno, bu ndu ọphu akọbeje nvọ eje ije a-bukwaru unu anu, aasọ nsọ. Onye denyiru odzu iya ẹka a-bukwaru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. ²⁸ Onye pataru odzu iya a-sa uwe iya asasa; yọ buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. Unwu anumanu ono a-bukotaru unu anu, aasọ nsọ.

²⁹ "A -bya l'anu, awu l'ẹpho; ndu ọwaa bu ndu ọphu unu a-nọdu aasọ nsọ: ọphegu; okerekfu; ngwere l'udu iya l'udu iya; ³⁰ agu-ulo; awala; aghu; orinvuru waa ogube. ³¹ Ndu onanu bukota anu, unu a-nọduje aasọ nsọ l'anu, awu l'ẹpho. Onye nweru ọphu o denyiru ẹka teke ọ nwuhuru anwuhu l'a-buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. ³² Iphe bu iphe ọphu nwuhuru anwuhuru dapyaberu buakwa iphe, aasọ nsọ; m'ọ bu iphe, e gude oshi pyia; m'ọ bu uwe; m'ọ bu akpo anu; m'ọ bu ẹda ukpo; mbukpo iphe, bu ngwo, e gude eme iphe; t'e dekwaa ya le mini; yọ buru iphe, aasọ nsọ jeye nchi ejihu; a tura ya. ³³ Teke o nweru l'ẹphe ha ọphu daru l'ite-ura; iphe bu iphe, nọ l'ite ono bukotaakwa iphe, aasọ nsọ; unu tukupkwaa ite obu atukpo. ³⁴ Nri, mini shi l'ite ono denyiru buakwa nri, aasọ nsọ. Iphe, bu iphe, aangụ angungu shi l'ite ono buakwa iphe-angungu, aasọ nsọ. ³⁵ Iphe, odzu anu ono, a gushiru ono daru buakwa iphe, aasọ nsọ. Ọ -buru l'ọ daru l'ite-ọku; m'ọ bu l'ekfu, eeshi ite t'a fotakwa iya je atukposhia. Ọ buakwa iphe, aasọ nsọ. Unubedua a-nọdukwanu aasọ nsọ. ³⁶ Ọnyia eke mini eshije awushi; m'ọ bu nwogvu, mini ha nshinu ta bukwa ẹke, aasọ nsọ. Ọle onye denyiru odzu, daburu iya nọ ẹka be buakwa onye aasọ nsọ. ³⁷ Ọ -nweru akpuru iphe, aaku akuku, odzu anu ono daru be nebyi iphe ono ta bukwa iphe aasọ nsọ. ³⁸ Obenu; ọ -buru l'e yewaru mini le nebyi iphe obu; odzu anu ono adalahu iya b'ọ buakwa unu iphe, aasọ nsọ.

³⁹ "Ọ -buru l'ọ anu ọphu a haru t'unu tajẹ anu iya be nwuhuru nọ be onye denyiru iya ẹka a-bukwaru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. ⁴⁰ Onye takwanuru odzu iya l'a-sa uwe iya asasa; buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. Onye patakwanuru odzu iya apata l'a-sakwaphu uwe iya; buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu.

⁴¹ "Iphe, bu iphe, awu l'ẹpho a-bukotakwaru unu akpamara; t'ẹ b'ọ dukwa onye e-ri iya eriri. ⁴² Unu ba atajekwa iphe, bu iphe, awu awuwu l'ali: ọphu gude ẹpho awu; m'ọ bu ọphu gude ọkpa ẹno l'ẹje; m'ọ kwanu ọphu gude igweligwe ọkpa eje; ke l'ọ tukoru buru akpamara. ⁴³ T'ẹ b'ọ dukwa iphe, awu l'ẹpho, unu e-gude merua onwunu. Ọphu unu 'egudekwa ẹphe mee onwunu ndu aasọ nsọ; t'unu be shi iya buru ndu e meruru emeru; ⁴⁴ ke l'ọ kwa yebedua bu Ojeoje; bya aburu Nchileke unu. Ọo ya bu; unu dobe onwunu iche; unu adu nsọ; kele yebedua du nsọ. Unu be egudekwa iphe, awu l'ẹpho; mbu ọphu akpu wuruwuru l'ali merua onwunu; ⁴⁵ ke l'ọ kwa yebedua bu Ojeoje, shi le Ọjiputu dufuta unu te ya buru Nchileke unu. Ọo ya bu: 'Unu dukwa nsọ; ke le yebedua dukwa nsọ.'

⁴⁶ "Ono bu ekemu, a tura swibe anu; waa ẹnu; mę iphe, bu iphe, nọ ndzu, bu le mini; mękpọ iphe ọdo, bu iphe, awu l'ẹpho; mbu ọphu akpu wuruwuru l'eliphe; ⁴⁷ t'e gude dokahu iphe, aasọ nsọ ye le iphe, ẹ taa sọdu nsọ; dokahu anumanu, bu ọphu ee-rije eriri; mę ọphu ẹ tee rijedu eriri."

12

Ọsafu nwanyi, zedaru ẹku nturu

¹ Ojeoje abya ekfuru yeru Mosisu; sọ iya: ² "Kfuru yeru unwu Ọzuru ẹge-a: Le nwanyi -tsuta ime bya amua nwata nwoke; t'ọ nọkwaa abali ẹsaa buru onye aasọ nsọ; ẹge ono, ọnoje teke nsọ eme iya ono; kele nturu nọ iya l'ẹhu. ³ Ọ -rua le mboku k'eso; e bua nwata obu utsu. ⁴ Teke ono; nwanyi ono abya anọ ukporo abali l'abalı iri l'eto

t'e gude swafu iya nturu ke mee, laru iya nu. T'e b'o dukwa iphe, e doberu nsq, oo-denyi eka; ophu t'e b'o bahukwa le Ulo-du-nsq jeye mboku, nsq k'osafu nturu iya a-gvu.

⁵ "Q -buru l'oo nwata nwanyi b'o muru be oo-no ujiku iri l'eno buru onye aasq nsq; bu iya bu ege aanoduje asq iya nsq teke nsq eme iya. Iphe, oo-no t'e gude safu iya mee, laru iya nu bu ukporo abali eto l'abali ishingū.

⁶ "Eswe mboku osafu nturu iya ono gvulephu; m'o bu nwata nwoke b'o muru; m'o bu nwata nwanyi; te nwanyi ono kpata nwaturu, noru afa lanu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru. Yo nwekwaaphu nwa ndo; m'o bu kparakobe; t'e gude gwoo ngweja-iphe, du eji. T'o gude iya bya l'ifu Ulo-Ekwā Ndzuko bya anu onye achijeru Nchileke eja. ⁷ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono egude iphe ono gwoo ngweja nu Ojejeje gude kfua ugwo iphe, du eji, nwanyi ono meru. Teke ono; yo bya aburu onye a safuru nturu le mee, laru iya nu. Ono bu ekemu, noru nwanyi, muru nwata nwoke; m'o bu nwata nwanyi.

⁸ "Teke bu l'onye obu ta adudu ike ogbata nwaturu; t'o nwataru iya kparakobe ebo; m'o bu ndo labu. T'a nwata nanu gude gwoo ngweja-ukfuru; gude ophu gwoo ngweja-iphe, du eji. Onye achijeru Nchileke eja egude iya kfua ugwo iphe, du eji iya; yo buru onye, a safuru nturu."

13

Onye ehu-labu eme

¹ To du iya bu; Ojejeje abya ekfuru Mosisu yele Eronu; su ephie: ² "O -buru l'o nweru onya, no madzu l'ehu; m'o bu iphe, du l'o bu eka; m'o bu iphe tukashiru iya poopoo l'ehu, bu iphe nweru ege oo-du; yo ghoo ehu-labu; nodu onye ono l'akpo-ehu; t'e dutakwa onye obu jekfu Eronu, bu onye achijeru Nchileke eja; m'o bu onye lanu l'unwu iya, bu onye achijeru Nchileke eja. ³ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee enya l'eke iphe obu, no iya nu l'akpo-ehu obu. Q -buru l'aji, futaru l'eke ono ghoru aghohu l'acha ucha; temanu o -buru l'eke ono miru iya emimi; b'o bukwa ehu-labu; nodu onye ono l'akpo-ehu. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya enya; gua onye ono onye aasq nsq. ⁴ Teke o bu l'akpo-ehu acha iya ucha l'eke obu; e lee ya enya t'o mi iya emimi; ophu eji, no iya nu l'aghođu aghohu l'acha ucha; t'onye achijeru Nchileke eja gu-chia onye ono ulo abali esaa. ⁵ O -be le mboku k'esaa; t'onye achijeru Nchileke eja je elefua onye ono enya l'ehu. Teke ehu-labu ono dukwadia ege o du; t'o bakahu iya abakahu l'akpo-ehu; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono gu-chifua ya ulo ujiku esaa odo. ⁶ O -be le mboku k'esaa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono jekwaphu je elefua onye ono enya l'ehu. Q -buru l'eke ono, iphe ono no iya ono ekpekputawa iya ekpekputa; to bakahu iya abakahu; t'onye achijeru ono, Nchileke eja ono gua ya onye e taa sodu nsq. Iphe, o bu bu iphe-ememe mmanu. T'onye ono saa uwe iya asasa; buru onye e taa sodu nsq. ⁷ Q -bukwanuru l'iphe ono byaru bya abakahu abakahu; l'onye achijeru Nchileke eja phutsuaru iya su l'e taa sodu iya nsq phu; t'o lakwa azu je ekoshifua onwiya onye ono, achijeru Nchileke eja ono odo. ⁸ Teke onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya enya bya aphua l'iphe obu aba iya ababa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya l'onye aasq nsq; o kwa ehu-labu eme onye ono.

⁹ "Q -buru le madzu be iphe eme iya l'akpo-ehu, bu iphe, eswe nswe; t'e dukwaru onye obu jekfu onye achijeru Nchileke eja. ¹⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya enya. Q -buru l'o nweru onya, no onye ono l'ehu, kweru igbagba-ocha; bya emewaa; eji, no iya nu; yo ghoshiwa aghoshi l'acha ucha; aji anodu iya; ¹¹ b'o kwa 'alagala ehu-labu, eswe nswe no onye ono l'akpo-ehu. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya l'onye aasq nsq. T'e b'o jekwa iya otu-chi ulo; ke l'o buakwa onye aasq nsq. ¹² Q -buru l'ehu-labu ono voshiru madzu l'akpo-ehu; tuko iya ehu dzuru; mbu shi iya l'ishi dzuru iya ehu lufu l'okpa; iphe bu eke onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya enya abukotaru iya; ¹³ t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lerekwaa ya enya elere. Q -buru l'iphe-ememe ono mewaru iya; kpohu; eke ono achawa iya ucha; t'o gukwaa onye ono onye e taa sodu nsq; ke l'o buwa ichii-iphe no iya l'ehu; e to buhedu ehu-labu. ¹⁴ Q -bukwanuru l'o nweru teke a nonyaaru; aji alufuta iya l'ehu; b'o buakwa onye aasq nsq. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono -phulephu aji ono; t'o gua onye ono onye aasq nsq; ke l'aji bu iphe, aasq nsq. Q kwa ehu-labu eme onye ono. ¹⁶ Q -buru l'aji ono nonyaaru gbanwee; chalahaa ucha; te onye obu jekfukwa onye ono, achijeru Nchileke eja ono. ¹⁷ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya enya; o -buru l'ejo-ehu obu kpohuwaru; chalahaa ucha; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono kfu kwaa l'onye ono b'e taa sodedu nsq. Teke ono; onye ono aburu onye e taa sodu nsq.

¹⁸ "A bya l'onye bu iphe-etsetse shi tsee ya; yo kawaa mma; ¹⁹ a bya l'eke ono, iphe-etsetse shi tsee ya ono; yo -buru l'o byaru bya afulia wata ocha ucha; m'o bu l'o nweru

ëke acha kpalakpala; l'ekewaphu nwuswuswe; t'o jekwa je ekoshi iya onye achijeru Nchileke aja. ²⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono lekwa ya enya. Q -buru l'ëke ono miru iya emimi; eji, nò iya nù aghò aghògho l'acha ùcha; t'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gù onye ono onye aasò nsò; kè l'ò kwa èhu-labù lufutaru onye ono l'ëke ono, iphe-etsetse shi tseta iya ono. ²¹ Qle; q -buru l'onye ono, achijeru Nchileke aja ono lèru enya l'ëke obu; eji, furu l'ëke ono ta ghò aghògho; to mi iya emimi; yo kpekputa ekpekputa; tẹ onye achijeru ono, Nchileke aja ono gu-chia onye ono ùlo ujiku esaa. ²² Q -buru l'ëke iphe ophu nò iya byaru bya abakahu iya abakahu; tẹ onye ono, achijeru Nchileke aja ono kfukwaa l'ò bụ onye aasò nsò; kè l'ò bụ èhu-labù eme iya. ²³ Q -buru l'ëke iphe ophu nò iya dulephu ege q du; tò bakahu abakahu; a maru l'òo ichii iphe-etsetse phù b'ò bụ. Tẹ onye ono, achijeru Nchileke aja ono gù ya onye e taa sòdu nsò.

²⁴ "Teke bụ l'òku hùru madzù l'èhu; èke ono, òku hùru iya ono achalaha ya kpalakpala; l'ekewa iya phu nwuswuswe; m'ò kwanu chalahaa ya ùcha; ²⁵ t'onye achijeru Nchileke aja lekwa ya enya. Q -buru l'èji, nò l'ëke ono ghòru aghògho chalahaa ùcha; bya emia emimi b'ò bukwa èhu-labù laru onye ono l'ëke ono, òku hùru iya ono. T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gùkwa ya onye aasò nsò; kè l'ò kwa èhu-labù eme onye ono. ²⁶ Obekwanu l'ò -buru l'onye ono, achijeru Nchileke aja ono lèru iya enya; eji, nò l'ëke ono ta ghò aghògho l'acha ùcha; to mi iya emimi; yo gbe kpekputawa ekpekputa; tẹ onye ono, achijeru Nchileke aja ono gu-chia ya l'ùlo ujiku esaa. ²⁷ O -be lè mbòku k'esaa tẹ onye ono, achijeru Nchileke aja ono lebaa ya enya l'èhu. Q -buru l'òoba iya ababa l'èhu; tẹ onye ono, achijeru Nchileke aja ono gùkwa ya onye aasò nsò. Q kwa èhu-labù eme iya. ²⁸ Qle; q -bukwanuru l'ëke ono, iphe nò iya ono dulephu ege q du; ophu q bakahùdu abakahu; yo gbechianu ekpekputawa ekpekputa; b'ò bukwa òku ono, hùru iya nù ono switaru iya eswita. T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gùkwa ya onye e taa sòdu nsò; kè l'òo ichii òku phù b'ò bụ. ²⁹ Q -buru lè nwoke; m'ò bụ nwanyi bẹ onye l'ishi; m'ò bụ l'agba; ³⁰ t'onye achijeru Nchileke aja lekwa enya l'onya obu. Q -buru l'ò miru emimi; eji, nò onye ono l'ëke ono adù manù-manù; bya adutsua nwulanwula; t'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gùkwa ya onye aasò nsò; kè l'òo ejo èkuluba; mbù l'òo èhu-labù turu onye ono l'ishi; m'ò bụ l'agba. ³¹ Teke bukwanu l'onye ono, achijeru Nchileke aja ono letsuaru enya l'èjo èkuluba ono; tò du iya l'ò miru emimi; eji, nò iya nù te eji uji; t'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gu-chikwaa onye ono l'ùlo ujiku esaa. ³² O -be lè mbòku k'esaa t'onye ono, achijeru Nchileke aja ono lebaa ya enya. Q -buru l'èjo èkuluba ono ta bakahùdu abakahu; eji, nò iya nù te ke manù-manù; tò du iya l'ò miru emimi; ³³ t'a kpushia onye ono ishi; kpù-buru èke èkuluba ono nò haa; t'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gu-chifua ya l'ùlo t'ò nòo ujiku esaa òdo. ³⁴ Teke o ruru mbòku k'esaa; t'onye ono, achijeru Nchileke aja ono lee enya l'èkuluba ono. Q -buru l'è tò bakahùdu abakahu; e lee ya enya; to mi iya emimi; t'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gù ya onye e taa sòdu nsò. T'onye ono saa uwe iya; buru onye e taa sòdu nsò. ³⁵ Qlobu; q -buru l'èkuluba ono bakahùru iya abakahu l'èhu; l'a gutsuaru iya l'onye e taa sòdu nsò-a; ³⁶ t'onye ono, achijeru Nchileke aja ono lebaa ya enya òdo. Q -buru l'èkuluba ono bakahùru iya abakahu l'èhu l'oswiya; tẹ onye ono, achijeru Nchileke aja ono be jehakwa ole enya t'a maru m'èji iya; ?ooke manù-manù. Onye ono bukwa onye aasò nsò. ³⁷ Qle; q -bukwanuru l'èkuluba obu bẹ dulephu ege q du l'enya; eji ojingu erutawaa l'ëke ono bẹ èkuluba obu kpohuakwaru; q bukwa onye e taa sòdu nsò. T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gù ya onye e taa sòdu nsò.

³⁸ "Q -buru lè nwoke; m'ò bụ nwanyi bẹ iphe-òcha tükashiru poopoo l'èhu; l'achagbaa ùcha; ³⁹ tẹ onye achijeru Nchileke aja lekwa onye obu enya l'èhu. Q -buru l'ëke obu ta chadu òkpobe ùcha; a maru l'òo ngwò bẹ tükashiru onye obu l'èhu; l'onye obu b'è taa sòdu nsò.

⁴⁰ "Egbushi -rishihu onye nwoke l'ishi; bukwa ishi-òmma b'ò bụ. È tò bukwa onye aasò nsò. ⁴¹ Q -buru l'òo l'ònu-ifu bẹ egbushi rishihu iya; bẹ onye obu bukwa ishi-òmma ònu-ifu. Obenu l'è taa sòdu iya nsò. ⁴² Qle; q -buru l'ò nweru onya, acha kpalakpala; l'ekewaphu nwuswuswe, nò iya l'ishi-òmma obu; m'ò bụ ònu-ifu obu; b'ò bukwa èhu-labù bẹ turu iya l'ishi-òmma obu; m'ò bụ l'ònu-ifu. ⁴³ T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono lee ya enya. Q -buru l'onya ono, nò onye ono l'ishi; m'ò bụ l'ònu-ifu ono acha iya kpalakpala; l'ekewaphu nwuswuswe; mbù dù l'ò bụ èhu-labù ono, eswe nswe, emeje madzù l'akpò-èhu ono; ⁴⁴ qo ya bụ l'onye obu bụ onye èhu-labù; buru onye aasò nsò. T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono gù ya l'onye aasò nsò; kèlè èhu-labù nk'ia turu iya l'ishi.

⁴⁵ “T’onye ono lakakwaa uwe iya; haa ẹgbushi iya t’ọ yagashihu ayagashihu; woru ẹkwa gbochita ugbo-onu; chia mkpu su le ya bukwa onye aasọ nsọ; ya bukwa onye aasọ nsọ. ⁴⁶ Ọ bu ẹge iphe ono nọ-beru iya l’ẹhu bu ẹge ọo-bu-beru onye aasọ nsọ. Yo shi l’odu ndu Ízurelu lufu; je eburu iche.

Ekemu k’iphe, tsuru evu

⁴⁷ “Ọ -buru l’o nweru uwe, tsuru evu; m’ọ bu uwe ẹji anu; m’ọ bu uwe ọcha; ⁴⁸ m’ọ bu ẹkwa, e kweru l’òwúú ọcha; m’ọ bu ọphu e gude ẹji anu kwee; m’ọ bu l’akpọ; m’ọ bu l’iphe, e meru l’akpọ; ⁴⁹ teke ọ bu l’ẹke ono, tsuru evu ono eke ẹwu-ẹwu; m’ọ bu l’ooke uswuswe; b’ọ bukwa ẹjo-ẹhu, eswe nswe. T’e jekwa je ekoshi iya onye achijeru Nchileke ẹja. ⁵⁰ T’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lekwa ẹnya l’ẹke ono, tsuru evu ono; woru iphe ọbu, tsuru evu ọbu gu-chia l’ulo t’ọ nọ abali ẹsaa. ⁵¹ O -be le mbọku k’ẹsaa; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono je elefua ya ẹnya ọdo. Ọ -buru l’evu ọbu haru bakahu l’uwe ọbu; t’a makwaru l’ọ bu ẹhu-labu. Iphe ono, tsuru evu ono buakwa iphe, aasọ nsọ. ⁵² T’onye ono kpọkwaa uwe ono ọku; m’ọ bu uwe ẹji anu; m’ọ bu uwe ọcha; m’ọ bu ẹkwa, e kweru l’òwúú ọcha; m’ọ bu ọphu e gude ẹji anu kwee; m’ọ bu iphe, e meru l’akpọ bu ọphu evu ono nọ; t’a kpọkwaa ya ọku; ke l’ọ kwa ẹhu-labu.

⁵³ “Ole ọ -buru l’onye achijeru Nchileke ẹja leri iya ẹnya; evu ono ta bakahudu l’iphe ono; ⁵⁴ t’o zia t’a saa iphe ono, tsuru evu ono asasa. Yo bya agu-chia ya l’ulo t’ọ nọ abali ẹsaa ọdo. ⁵⁵ T’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ẹnya l’iphe ono teke a satsuaru iya. Ọ -buru l’iphe ọbu ta gbanwedu ẹge ooke; m’o -ruhuduru ọ buru l’ẹ tọ bakahudu abakahu; b’ọ bukwa iphe, aasọ nsọ. T’a kpọkwaa ya ọku; me evu ọbu; ?ọ nọ iya l’ifu; m’ọ nọ iya l’azu. ⁵⁶ Ọ -buru l’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono leri iya ẹnya; ẹke ono, tsuru evu ono ekpekputawa ekpekputa l’a satsuaru iya ono; t’ọ lakafu ẹke ono, tsuru evu l’uwe ono; m’ọ bu l’akpọ ono; m’ọ bu l’ékwa ono, e kweru ekwekwe ono; m’ọ bu l’ọphu a kparu akpakpa. ⁵⁷ Ole; ọ -buru l’evu ono avua ọdo l’uwe ono; m’ọ bu l’iphe ono, e kweru ekwekwe ono; m’ọ bu l’ọphu a kparu akpakpa; m’ọ bu l’iphe ono, e meru l’akpọ anu ono; a maru l’ọ bu iphe, abakahu abakahu. T’a kpọkwaa iphe bu iphe ono, tsuru evu ono ọku. ⁵⁸ Iphe, bu iphe, tsuru evu, a sawaru asasa; evu ono ta nọhe iya; t’a saa ya k’ugbo ẹbo t’ọ buru iphe, ẹ taa sọdu nsọ.”

⁵⁹ Ono bu ekemu, nọru iphe bu evu, tsuru l’uwe ẹji anu; m’ọ bu l’uwe ọcha; m’ọ bu l’ékwa, e kweru ekwekwe; m’ọ bu l’ọphu a kparu akpakpa; m’ọ bu l’ọphu e gude akpọ mee; k’ọphu a gu iya l’iphe, aasọ nsọ; m’ọ bu ọphu ẹ taa sọdu nsọ.

14

Okoshi l’onye iphe eme l’akpọ-ẹhu kọrohuwaru

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² “Ọwaa bu ekemu, ee-tsoje mbọku, eeme t’a sọ-buhu onye ẹhu-labu shi eme nsọ: T’e duru onye ọbu dutaru onye achijeru Nchileke ẹja. ³ T’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono shikwa l’odu ndu Ízurelu lufu; je elee ya ẹnya ọhuma. Ọ -buru l’onye ono kọrohuwaru l’ẹjo-ẹhu ono, eswe nswe ono; ⁴ t’onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono zia t’e wotaru onye ọphu eeme t’a sọ-buhu nsọ ọbu unwenu labu, nọ ndzu, ẹ taa sọdu nsọ; waa oshi sida; me ẹkwa uswe; me ẹsua isopu. ⁵ T’o onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono su t’e gbua nwenu ono nanu l’eli ite, a kpuru l’ura, e yeru mini, doru rjsangu. ⁶ Nwenu ọphu nọ ndzu phu be ọo-nwuta; wota oshi sida phu; wota ẹkwa uswe phu; me ẹsua isopu phu; tuko tsee le mee nwenu onanu, e gburu l’eli mini ono, e kutaru k’ophungu ono. ⁷ Yo bya ephee ya onye ono, eeme t’ẹ b’a sọhe nsọ l’ẹhu-labu, eme iya nu ono ugbo ẹsaa. Yo su l’onye ono buwa onye, ẹ taa sọdu nsọ; haa nwenu onanu, nọ ndzu ono t’o pheba l’egu. ⁸ Onye ono, byaru t’e mee ya t’ẹ ba sọhe iya nsọ ono eje eworu uwe iya saa; kpushikota ẹji, nọ iya l’ẹhu l’ọ ha; me ẹgbushi iya; ghua ẹhu; shi ẹge ono buru onye ẹ taa sọdu nsọ. E -metsua ẹge ono; t’ọ batarawu l’odu ndu Ízurelu. Ole t’ọ nọfukwa anofu l’odu ndu Ízurelu ono abali ẹsaa. ⁹ Ọ -nọ-gee abali ẹsaa t’ọ kpushikwaa ẹji, nọ iya l’ẹhu l’ọ ha ọdo; kpushia ishi; kpushia ẹji-agba; me ẹjibu-ẹnya; mewaru ẹji ọdo, nọgbaa ya l’ẹhu. Yo saa uwe iya; ghua ẹhu; bya aburu onye ẹ taa sọdu nsọ.

¹⁰ “Teke o ruru le mbọku k’ẹsato; tẹ onye ọbu kputa unwu ebyila labu, ẹ-te nwedu ntupo; waa ada aturu, gbaru afa, ẹ-te nwedu ntupo. Yo gude nkere-eto ogbonga ntụ akpe, a gwọkoberu manụ; t’e gude iya gwoo ngweja-nri. Yo wotakwaphu manụ, jiru konggo ejiji tukobe iya. ¹¹ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono eduta onye ono, eeme t’ẹ ba sọhe nsọ ono ye le iphe ono, o gude bya ono; bya eworu dobe Ojejoje l’ifu l’onu Ụlo-Ékwá Ndzuko. ¹² Yo bya akpata nwa ebyila ono nanu ye le konggo phu, manụ jiru ejiji phu; gude gwoo ngweja-ugwo. Yo maa ngweja ono l’ifu Ojejoje t’ọ buru ngweja-amama.

¹³ Yò bya eworu nwa ebyila ono gbua lẹ Èke-dù-Nsò; mbù l'èke ono, eegbujè anù, e gude egwo ngweja-iphe, dù ejì; mè ké ngweja-ukfuru ono. Ò bú ège ono, ngweja-iphe, dù ejì bú k'onye achijèrù Nchileke èja ono bú ège ngweja-ùgwò búkwaphu nk'iya. Ò bú ngweja, dùshi nsò ike. ¹⁴ Onye ono, achijèrù Nchileke èja ono emeta mee anù ono, e gude gwoo ngweja-ùgwò ono; ye onye ono, eeme t'è ba asòhe nsò ono l'atakarama-nchì èka-ùtara; mkpùshi-èka ezeke-èka èka-ùtara mè mkpùshi-òkpa ezeke-òkpa èka-ùtara iya. ¹⁵ Onye ono, achijèrù Nchileke èja ono abya emeta konggo manù ono; meru iya ye onwiya l'òbèchere-èka èka-ìbyita; ¹⁶ woru mkpùshi-èka èka-ùtara tšè lẹ manù ono; meta iya phee ugbo èsaa l'ifu Ojejoje. ¹⁷ Manù òphu ghuduru iya l'òbèchere-èka phù bẹ ò-tada onye ono, eeme t'è ba sòhe nsò ono l'atakarama-nchì èka-ùtara; mkpùshi-èka ezeke-èka èka-ùtara; mè l'eli mee anù ono, e gude gwoo ngweja-ùgwò ono. ¹⁸ Manù òphu ghuduru nù bẹ oo-fu onye ono, eeme t'è ba sòhe nsò ono l'ishi; gude kfùà ùgwò iphe, dù ejì onye ono l'ifu Ojejoje.

¹⁹ "Onye ono, achijèrù Nchileke èja ono abya egwoo ngweja-iphe, dù ejì ono; gude kfùà ùgwò iphe, dù ejì, onye ono meru; mbù onye ono, eeme t'è ba sòhe nsò ono. Teke e metsuaru; yo woru anù ono, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono gbua; ²⁰ woru ngweja-ukfuru ono yèlè ngweja-nri, tso iya nù l'ènya-ngweja gwoo gude kfùà ùgwò iphe, dù ejì iya. Onye ono abya àbùrù onye è taa sòdù nsò.

²¹ "Ole; ò -bùrù l'onye òbù bú onye ùkpa; tò dù ike ònù iphe ono, a gùshìrù ono; t'onye òbù kpùta nwa ebyila lanù nù t'ò bùrù ké ngweja-ùgwò. E woru iya maa t'ò bùrù ngweja-amama, e gude akfù ùgwò iphe, dù ejì. Yò byakwaphu bya ewota nkere-ìrì ogbonga ntù akpe, a gwòkòberù manù; t'ò bùrù ngweja nri; waa manù, jìrù konggo; ²² mè ndò labù; m'ò bú kparakobe èbo; òphu rukpelerù iya phù èka. Nanù bẹ ee-gude gwoo ngweja-iphe, dù ejì. E gude òphu gwoo ngweja-ukfuru. ²³ O -bè lẹ mbòkù k'èsato; yò chìrù iphe bú iphe ono byakfuta onye ono, achijèrù Nchileke èja ono t'è gude mee ya t'è ba sòhe iya nsò; gude iya bya l'ifu Ùlò-Èkwà Ndzuko l'ifu Ojejoje. ²⁴ T'onye ono, achijèrù Nchileke èja ono kpùta nwa t'ò yèlè konggo ono, manù jìrù ejìjì ono je amaa Ojejoje l'ifu t'ò bùrù ngweja-amama. ²⁵ Yo woru nwa t'ò yèlè gbua; meta mee ya tada onye òbù, eeme t'è ba sòhe nsò òbù l'atakarama-nchì èka-ùtara; waa lẹ mkpùshi-èka ezeke-èka èka-ùtara; wafùà lẹ mkpùshi-èka ezeke-òkpa èka-ùtara. ²⁶ Onye ono, achijèrù Nchileke èja ono abya emeta manù ono meru ye onwiya l'òbèchere-èka èka-ìbyita; ²⁷ gude mkpùshi-èka èka-ùtara iya phee manù ono ugbo èsaa l'ifu Ojejoje. ²⁸ Onye ono, achijèrù Nchileke èja ono emeta manù ono, nò iya l'òbèchere-èka ono tada l'èke ono, ò tadarù mee anù ono, e gude gwoo ngweja-ùgwò ono; bú iya bú l'atakarama-nchì èka-ùtara onye ono, eeme t'è b'a sòhe nsò ono; mkpùshi-èka ezeke-èka èka-ùtara iya; mè mkpùshi-òkpa ezeke-òkpa èka-ùtara iya. ²⁹ Manù òphu ghuduru iya l'òbèchere-èka bẹ oo-fu onye ono, eeme t'è b'a sòhe nsò ono l'ishi; gude kfùà ùgwò iphe, dù ejì iya l'ifu Ojejoje. ³⁰ Yò nwùta ndo ono; m'ò bú kparakobe ono, onye ono dùrù ike gbata ono; gude gwoo ngweja òbù. ³¹ Nanù bẹ oo-gude gwoo ngweja-iphe, dù ejì; gude òphu gwoo ngweja-ukfuru yèlè ngweja-nri. Ò bú ège ono bú ège onye achijèrù Nchileke èja e-shi kfùà ùgwò onye ono, eeme t'è b'a sòhe nsò ono l'ifu Ojejoje. ³² Ono bú ekemu, nòrù onye oome; mbù èhu-labù; tò dù ike gbata iphe, ee-gude mee t'è b'a sòhe iya nsò."

Igbò-ùlò, tsuru evu

³³ Tò dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru Mòsìsù yèlè Èronù; sù èphè: ³⁴ "Unu -lalephù alì Kénanu, bú èke ono, ya abya unu anùnu t'ò bùrù òkè-iphe unu ono; ò -bùrù l'ò nwerù ùlò, nò l'alì ono, ya meru; yò tsùà evu; ³⁵ tẹ onye nwe ùlò òbù jekwa akòorù onye achijèrù Nchileke èja l'ùlò iya dùkwa iya l'ò tsùrù evu. ³⁶ Onye ono, achijèrù Nchileke èja ono a-sù t'è gwoshikota iphe l'ùlò ono; tẹmanù yò bahu je aphù èke tsuru evu òbù; k'òphù t'ò tùkodu ùlò ono yèlè iphe, nò iya nù gùà l'iphe, aasò nsò. E -gwòshitsua iphe l'ùlò ono; t'onye ono, achijèrù Nchileke èja ono bahù l'ùlò ono je elee ya ènya. ³⁷ T'ò lee ènya l'ìgbò-ùlò èke tsuru evu òbù. Ò -bùrù l'òoke èwu-èwu; m'ò kwanù uswuswe; èke òbù emia emimi; ³⁸ tẹ onye ono, achijèrù Nchileke èja ono lufuta l'ùlò ono; woru iya gùchia t'ò nò òjìkù èsaa. ³⁹ O -rua lẹ mbòkù k'èsaa; tẹ onye ono, achijèrù Nchileke èja ono laphu azù je elee ènya l'ùlò òbù òdò. Ò -bùrù l'evu òbù bakahùrù l'ìgbò-ùlò ono; ⁴⁰ t'ò sù t'è gvufu mkpuma ono, tsuru evu ono je etufaa l'èke aasò nsò l'azù mkpùkpù. ⁴¹ T'è kwoshia ime ùlò ono ekwòshì l'ìgbò-ùlò iya mgburungburu; kpota iphe, e kwòshìrù iya je awùshia l'azù mkpùkpù l'èke aasò nsò. ⁴² T'è wota mkpuma òdò gude tù-chishia ènya iya òphù e gvukpòshìrù phù; a kùtakwaphu èpoto òdò gude techia ùlò òbù òdò.

⁴³ "Ò -bùrù l'evu òbù chafùtarù l'ùlò ono òdò l'è gvukpòfutsuarù mkpuma phù; e kwòshitsua ya; bya etechita iya azù òbù; ⁴⁴ tẹ onye ono, achijèrù Nchileke èja ono laphu azù jee elee ya ènya òdò. Ò -bùrù l'evu òbù bakahùrù l'ùlò òbù b'ò búkwa evu, abakahù

abakaha nọ l'ulo ono. Oo ya bu l'ulo obu buwa ulo, aaso nsọ. ⁴⁵ T'e gbukaa ulo obu; vuta mkpuma iya; me oshi iya; waa aja, e gude techia ya je awushia l'azu mkpukpu l'eke aaso nsọ. ⁴⁶ Onye bahuru l'ulo ono teke ono, a gu-chikwaduru iya agu-chi ono; a-buru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. ⁴⁷ Onye zeru l'ulo ono kua mgbenya; m'o kwanu nodu iya ria nri; te onye ono sakwaa uwe iya asasa.

⁴⁸ "Teke bu l'onye ono, achijeru Nchileke aja ono byaru t'o lee ulo ono enya; bya aphu l'evu ono te nwehedu eke o nokwadu l'ulo ono l'e techitsuaru iya ono; t'o gua ulo ono ulo, e taa sodu nsọ; ke l'evu obu ta nchedu iya. ⁴⁹ Iphe, oo-gude mee ulo ono t'e b'a sohe iya nsọ; bukwa t'o nwuta unwenu labu; wotakwaphu oshi sida; me ekwa uswe; waa eswa isopu. ⁵⁰ Yo woru nwenu lanu gbua le ite, a kpuru l'ura, e yeru mini, du mma. ⁵¹ E wota oshi sida phu; me eswa isopu phu; waa ekwa uswe phu yele nwenu ophu no ndzu; tuko tsee le mee nwenu ophu e gburu egbugbu phu yele mini phu du mma phu; woru iya phee l'ulo ono ugbo esaa. ⁵² Oo-gude mee nwenu phu; me mini phu, du mma phu; me nwenu ophu no ndzu phu; me oshi sida phu; me eswa isopu phu; waa ekwa uswe phu; mee ulo ono t'e b'a sohe iya nsọ. ⁵³ Yo gude nwenu ophu no ndzu phu lufu azu mkpukpu je ahaa ya t'o pheba l'egu. O kwa ege ono be oo-shi kfua ugwo iphe, du eji; shi ege ono safu mmeru, no l'ulo ono; ulo ono aburu ulo, e taa sodu nsọ."

⁵⁴ Ono bu ekemu, ee-gudeje etso ehu-labu l'udu iya udu iya; jeye l'ejo ekuluba; ⁵⁵ me k'evu, tsuru l'uwe yele ophu tsuru l'ulo; ⁵⁶ me k'onye onya no l'ehu; m'o bu iphe, du l'o bu ekpa; m'o bu onye iphe tukashiru poopoo l'ehu; ⁵⁷ t'e shi ege ono koshi teke iphe bu iphe, aaso nsọ; m'oo teke o bu iphe, e taa sodu nsọ. Ono bu ekemu ege ee-meje ke ehu-labu; me k'iphe, tsuru evu.

15

Onye iphe alashi l'ehu

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Eronu; su ephe: ² "Unu kfuru yeru ndu Izurelu; su ephe-a: O -nweru onye nweru iphe, atsoshi iya atsoshi l'ehu; be iphe ono, atsoshi iya l'ehu ono bukwa iphe, aaso nsọ. ³ Iphe ono meekwaru onye obu; yo buru onye aaso nsọ; me iphe obu atsoshikwadu iya-a ege ootsoshi; m'o kwanu l'o nweru iphe, e gude gbobuta iya b'o bulekwa iphe, aaso nsọ. ⁴ Iphe bu oshi-azee, onye ono zeru buakwa iphe, aaso nsọ. Iphe, bu iphe, o noduru anodu a-bukwaruphu iphe, aaso nsọ. ⁵ T'onye denyiru eka l'oshi-azee onye obu; sakwaa uwe iya asasa; ghua ehu. Onye ono aburu onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁶ Onye noduru anodu l'iphe, onye iphe shi l'ehu alashi noduru; t'onye ono sakwaa uwe iya; ghua ehu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁷ T'onye denyiru onye iphe shi l'ehu l'atsoshi eka sakwaa uwe iya asasa; ghua ehu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁸ Onye ono, iphe atsoshi atsoshi l'ehu ono -gbushi onye e taa sodu nsọ onu-mini; t'onye obu sakwaa uwe iya; ghua ehu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁹ Iphe, bu iphe aagba agbagba, onye ono noduru l'eli iya gbaa buakwa iphe, aaso nsọ. ¹⁰ Iphe bu onye ehu iya ruru l'iphe onye obu shi nodu a-buru onye aaso nsọ jeye l'urenyashi. Onye wotaru iphe obu a-sakwa uwe iya asasa; ghua ehu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ¹¹ Onye o denyiru eka; mbu onye iphe shi l'ehu atsoshi; l'e b'o kwọ eka; t'onye ono sakwaa uwe iya asasa; ghua ehu. Oo-buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ¹² O -buru ite-ura; be onye obu denyiru eka; t'a tukpokwaa ya. Teke o bu iphe, e gude oshi mee; t'e gudekwa mini saa iphe obu asasa.

¹³ "Onye ono, iphe alashi l'ehu ono -kalephu mma; t'o gutaru onwiya ujiku esaa noo t'e gude mee ya t'e ba sohe iya nsọ. Yo saa uwe iya; gude mini, e kutaru k'ophungu ghua ehu. Yo buru onye e taa sodu nsọ. ¹⁴ O -be le mboku k'esato; yo nwuta kparakobe labu; m'o bu ndo labu gude bya Ojejoje l'ifu l'onu Ulo-Ekwa Ndzuko; bya anu iya onye achijeru Nchileke aja. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke aja ono anwuta iya gude gwoo ngweja. Nanu be oo-gude gwoo ngweja-iphe, du eji. Yo gude ophu gwoo ngweja-ukfuru. O bu ege ono be ee-shi; yo kfua ugwo iphe, du eji onye ono, iphe atsoshi l'ehu ono l'ifu Ojejoje.

¹⁶ "Teke nwoke nyiru iphe; t'o ghukwaa ehu ohuma; buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ¹⁷ Ekwa; m'o bu akpo, a nyiru iphe kpua be ee-gude mini saa asasa. Ekwa ono; m'o bu akpo ono a-buru iphe aaso nsọ jeye te nchi jihu. ¹⁸ Teke nwoke yele nwanyi zeru; nyia iphe; t'ephe ebo jekwa je aghua ehu. Ephe ebo a-buru ndu aaso nsọ jeye te nchi jihu.

Nwanyi, nsọ eme

¹⁹ "O -buru le nwanyi be nsọ eme be oo-buru onye mmeru no l'ehu abali esaa. Onye denyiru iya eka a-bukwaruphu onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ²⁰ Iphe bu iphe, o

zẹkpooru azẹe teke ono, nsọ eme iya ono; m'ọ bụ iphe, ọ nọduru anọdu tũkookwaru buru iphe, aasọ nsọ. ²¹ Onye denyiru oshi-azẹe ya ẹka; a-sa uwe iya asasa; ghua ẹhu. Onye ono aburu onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²² Onye denyiru iphe, ọ nọduru anọdu ẹka; a-sa uwe iya asasa; ghua ẹhu. Onye ono aburu onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²³ Onye denyiru ẹka l'oshi-azẹe ya; m'ọ bụ l'oshi, ọonodu anọdu bẹ buakwa onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²⁴ O -buru lẹ nwoke jekfuru nwanyi, nsọ eme; mee ono, ala nwanyi ono erua ya l'ehu; t'a sọkwaa nwoke ono nsọ abalị ẹsaa. Iphe bụ oshi, nwoke ono zẹru azẹe l'ọ ha a-bukota iphe, aasọ nsọ.

²⁵ "O -buru lẹ nwanyi bẹ mee laru ujiku olemole lẹ teke nsọ te emedu iya; m'ọ bụ lẹ mee obu laghataru iya ujiku ole, ọonoje lẹ nsọ iya; t'a sọkwaa onye obu nsọ ege aasọje iya teke nsọ eme iya. ²⁶ Iphe bụ oshi, ọ zẹru azẹe teke mee ono ala iya; bẹ aa-sọkwaphu nsọ ege a sọru oshi-azẹe, ọzeje teke nsọ eme iya. Iphe bụ iphe, ọ nọduru anọdu; t'a sọkwaa ya phụ nsọ ege ono, aasọje iya teke nsọ eme iya ono. ²⁷ Iphe bụ onye denyiru ẹka l'iphe ono buakwa onye aasọ nsọ. T'onye ono sakwaa uwe iya; ghua ẹhu. Onye ono aburu onye aasọ nsọ jeye tẹ nchi jihu. ²⁸ Obenu l'agha; mee obu -labuhule iya phụ; t'ọ gutaru onwiya ujiku ẹsaa nọ. Teke e metsuaru; yọ buru onye ẹ taa sọdu nsọ. ²⁹ O -be lẹ mbọku k'ẹsato t'onye obu nwuta kparakobe labu; m'ọ bụ ndo labu; nwutaru onye achijeru Nchileke eja l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ³⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono nwuta nwenu lanu gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji. Yo gude ophu gwoo ngweja-ukfuru. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono e-shi ege ono k'fua ụgwo iphe, dọ ẹji nwanyi ono l'ifu Ojejoje lẹ kẹ mee ono, laru iya nọ ono; yọ buru onye aasọ nsọ ono.

³¹ "Ono bụ ege unu e-shije dokahu ụnwu Ízurẹlu l'iphe, e-me t'ẹphe buru ndu aasọ nsọ; t'ẹphe be evuta mmeru vubata l'ulo-ẹkwà ono, nọ l'ẹke ono, ẹphe nọ ono; shi ege ono buru ndu aasọ nsọ nwushihu."

³² Ono bụ ekemu, a tũru doberu nwoke, iphe atsoshi l'ehu yele nwoke, nyiru iphe; shi ege ono buru onye aasọ nsọ; ³³ bya abukwaruphu kẹ nwanyi, nsọ eme; buru kẹ nwoke; m'ọ bụ nwanyi iphe alashị l'ehu; m'ọ bụ nwoke, jekfuru nwanyi, aasọ nsọ.

16

Mbọku okfu-ugwo-iphe, dọ ẹji

(Liv 23:26-32; Ógú 29:7-11)

¹ Ojejoje abya ekfuru nọ Mosisu l'ụnwu Ẹronu ẹphe ẹbo nwushihutsuaru teke ono, ẹphe jeru Ojejoje l'ifu ono; ² sụ ẹphe: "Kfuru nwunne ngu Ẹronu; t'ẹ b'ọ bujelekwapu teke dọ iya mma; yọ bahu lẹ Ẹke-Kakọta-odu-Nsọ; mbu l'ẹke ono, e gude ẹkwa kebuta l'ifu eke ono, aakfuje ụgwo iphe, dọ ẹji, nọ l'eli Okpoko Ogbá-ndzụ ono. Odumeka bẹ ọo-nwuhukwa. Ishi iya aburu lẹ ya anọduje l'urukpu bya l'eli eke ono, aakfuje ụgwo iphe, dọ ẹji ono. ³ Owaa bụ ege Ẹronu e-gudeje bahu lẹ Ẹke-Kakọta-odu-Nsọ: Oo-gude nwa oke-eswi, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji; bya egude ebyila, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru.

⁴ "Yọ chĩa uwe-ime-ẹhu ocha phụ, e doberu nsọ phụ yee; bya eyekwaaphu nwiba ocha, eeyeje l'ime ukfu. Yo wota ẹkwa ocha, gbiriri ẹkwa-ukfu tubuta onwiya; bya ewota okpu-ẹkwa kee. Uwe ono l'ọ ha bẹ dukota nsọ. Oo-gudejeodu mini ghua ẹhu; tẹmanu yo yede iya.

⁵ "Tẹ ndu Ízurẹlu kpẹe Ẹronu mkpi labu t'ọ gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji; waa ebyila lanu, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru. ⁶ Tẹ Ẹronu kputa oke-eswi phụ gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji kẹ nk'ia; shi ege ono k'fua ụgwo iphe, dọ ẹji, o meru yele kẹ ndibe iya l'ifu Ojejoje. ⁷ Yọ bya akputa mkpi labu phụ bya l'ifu Ojejoje l'onu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ⁸ Tẹ Ẹronu wota ẹnwa t̄ta lẹ mkpi labu ono. Ido lanu a-buru kẹ Ojejoje. Ido ophu aburu kẹ Azazelu.* ⁹ Mkpi ophu ẹnwa iya laru Ojejoje; bẹ Ẹronu e-gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji. ¹⁰ Ophu ẹnwa iya laru Azazelu; bẹ aa-kputa lẹ ndzụ bya Ojejoje l'ifu t'e gude iya k'fua ụgwo iphe, dọ ẹji; tẹmanu a kputawa iya ru je ahaa l'echi-ẹgu t'ọ buru eja-enwenwe† lakfu Azazelu.

¹¹ "Ẹronu a-kputa oke-eswi phụ, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dọ ẹji phụ; gude k'fua ụgwo iphe, dọ ẹji k'onwiya mẹ kẹ ndibe iya. Yo woru oke-eswi ono gbua t'ọ buru ngweja-iphe, dọ ẹji nk'ia. ¹² Yo wota mbei, aaguje oku; wota icheku-oku l'ẹnwa-ngweja l'ifu

* **16:8** 16:8 Iphe aarị lẹ Azazelu bụ bọ ejo ogvu, bu l'echi-ẹgu. † **16:10** 16:10 Eja enwenwe bụ eja, eegude elu, nọ ndzụ nwee madzụ; ụnwunna; ikfu; m'ọ bụ mkpukpu; akputa iya lẹ ndzụ; kpufu lẹ mkpokahu-uzo; m'ọ bụ l'egbudu t'ọ wota iphe, dọ ẹji ndu ophu meru; m'ọ bụ iphe-ememe, nọ ẹphe l'ehu vufu. O bụ eja, eegude akfu ụgwo iphe dọ ẹji; m'ọ kwana ụgwo iphe-ememe.

Ojejoje; vọ-jia ya avọ-jì; bya ahata ìnsẹnsu, e gwemaru egwema; yo jì mkpoji ẹka labù; gude bahu l'ẹke ono, e gebutaru ẹkwa ono. ¹³ T'o woru ìnsẹnsu ono tukobe l'eli ọku ono, nọ Ojejoje l'ifu ono; k'ọphu ẹnwuru-ọku ìnsẹnsu ono a-kpọ tọu rachia ẹke ono, aanođuje akfù ugwọ iphe, ọ eji l'eli Okpoko Ekemu ono; k'ọphu ẹ tọ nwhuhudu. ¹⁴ T'o meta mee oke-eswi ono; gude mkpushi-ẹka phee ya l'eli ẹke ono, aakfùje ugwọ iphe, ọ eji ono. Yo gudekwaphu mkpushi-ẹka phee mee-iphe ono ugbo ẹsaa l'ifu ẹke ono, aakfùje ugwọ iphe, ọ eji ono.

¹⁵ "T'o woru mkpì phù, o gude gwoo ngweja-iphe, ọ eji ndu Ízurelù phù; gbua; gude mee ya bahu l'ẹke ono, e gebutaru ẹkwa ono; woru mee ya ono mee ẹge o meru mee oke-eswi phù: mbù phee ya l'eli ẹke ono, aakfùje ugwọ iphe, ọ eji ono; phekwa ya phù l'ifu iya. ¹⁶ Yọ bọru ẹge ono bẹ oo-shi kfùja ugwọ iphe, ọ eji kẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; kẹle ndu Ízurelù bọwa ndu aasọ nsọ; bọru ndu kwefuru ikẹ l'iphe, ọ eji, ẹphe mekotaru l'ọ ha. Yọ bukwaruphu ẹge ono bọ ẹge oo-me iya lẹ kẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko, bọ ọphu nọ ẹphe l'echi teke ono, ẹphe bọ ndu aasọ nsọ ono. ¹⁷ T'ẹ b'ọ dukwa onye a-nọdu l'ime Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono; mẹ Ẹronu bahulephu lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ je ọkfu ugwọ iphe, ọ eji; jeye yọ kfu-gee ugwọ iphe, ọ eji k'onwiya yeke kẹ ndibe iya mẹ kẹ ndu Ízurelù l'ẹpha ha; lufuta. ¹⁸ Teke e metsuaru; yo jeshia l'ẹnya-ngweja ono, nọ Ojejoje l'ifu ono; je akfùja ugwọ iphe, ọ eji k'ẹke ono. Yo meta mee oke-eswi phù yeke mee mkpì phù; wuru ye lẹ mpo, e mobegbaaru l'ẹnya-ngweja ono. ¹⁹ Yo meta mee ono gude mkpushi-ẹka iya phee ya l'ẹnya-ngweja ono ugbo ẹsaa; shi ẹge ono safu iya nturu kẹ ndu Ízurelù; dobe iya nsọ ọdo.

Mkpì, vu iphe, ọ eji, ndu Ízurelù meru

²⁰ "Ẹronu -kfu-gelephu ugwọ iphe, ọ eji, e meru lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ yeke kẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono; mẹ k'ẹnya-ngweja ono; yọ bya akpufuta mkpì phù, nọ ndzù phù; ²¹ woru ẹka labù byabẹ mkpì onanu, nọ ndzù ono l'ishi; bya atuko ejo iphe, ndu Ízurelù meru kfushikota kpua ya yeke ikẹ, ẹphe kwefuru Nchileke; mękpo iphe, ọ eji, ẹphe mekotaru l'ọ ha. Yọ tuko iya byabẹ mkpì ono l'ishi; kpuru iya kpẹe onye a turu ẹka t'ọ je ahaa ya l'echi-ẹgu. ²² Yọ bọru mkpì ono e-vutakota iphe, ọ eji ẹphe l'ọ ha laa lẹ mgbẹgu ẹke ẹ te budu ebubu; je anọdu. Ẹke oo-je ahaa mkpì ono bọ l'echi-ẹgu.

²³ "Teke ono; Ẹronu abahu lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono je eyefu uwe ọcha ono, o yeru b'ọ bahuderu lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ. O -yefutsua ya; yọ haa ya l'ẹke ono. ²⁴ Yọ nọdu l'ẹke ọ nọ ghua ẹhu; woru uwe iya yee; lufuta bya egwoo ngweja-ukfuru kẹ nk'ia yeke kẹ ndu Ízurelù; shi ẹge ono kfùja ugwọ iphe, ọ eji k'onwiya yeke kẹ ndu Ízurelù. ²⁵ Yo woru ẹbà anù, e gude gwoo ngweja-iphe, ọ eji phù kpoo ọku l'ẹnya-ngweja ono. ²⁶ Onye phù, jeru je enwuhaa mkpì phù t'ọ bọru eghu-enwenwe phù; a-sakwaphù uwe iya; ghua ẹhu; ẹmanu yọ batadẹ l'ọdu ndu Ízurelù ọdo. ²⁷ Oke-eswi phù yeke mkpì phù, e gude gwoo ngweja iphe, ọ eji phù; mbù ọphu e wobataru; mee ya lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ t'e gude kfùja ugwọ iphe, ọ eji phù; bẹ aa-paru pafù l'ọdu ndu Ízurelù; woru akpọ iya; mẹ anù iya; mẹ nshì iya kpoo ọku. ²⁸ T'onye ono, jeru je akpoo ya ọku ono sakwaa uwe iya asasa; ghua ẹhu; ẹmanu yọ batadẹ l'ọdu ndu Ízurelù.

Ekemu mbọku ọkfu-ugwo iphe, ọ eji

²⁹ "Ọo ya bọ t'iphe-a bukwaru iphe, Nchileke tọru ọkpa iya sù t'unu meje gbururu jeyewaru. O -rujee l'abalì k'iri l'onwa k'ẹsaa; unu aswija aswiswi. T'ẹ b'ọ dukwa unu onye e-jeje ozi mbọku ono; tsube lẹ ndu ọphu a muru lẹ Ízurelù; je akpaa lẹ ndu laru alala, unu l'ẹphe bu; ³⁰ kẹ l'ọo mbọku ono bẹ aa-kfù ugwọ iphe, ọ eji, unu meru; t'e gude sachafu unu iphe, ọ eji, unu meru l'ọ ha; unu aburu ndu ẹ taa sọdu nsọ l'ifu Ojejoje. ³¹ Mbọku ono a-buru unu eswe Sábaturu; mbọku ọtu-ume, unu a-swije aswiswi. Iphe ono bọ iphe, Nchileke tọru ọkpa iya; sù t'unu meje iya gbururu jeyewaru. ³² Onye a-kfù ugwọ iphe, ọ eji ono bọ onye achijeru Nchileke ẹja, a wuru manù l'ishi; dobe iya nsọ t'ọ bọru eze onye achijeru Nchileke ẹja l'ọzori nna iya bọ iya. Oo-yeje uwe ọcha ono, ọ nsọ ono. ³³ Ọo-kfù ugwọ iphe, ọ eji kẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; mẹ kẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; mẹ k'ẹnya-ngweja; yọ bya akfùja ugwọ iphe, ọ eji, ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ kẹ ndu Ízurelù l'ẹphe ha. ³⁴ Ono a-buwaruru iphe, Nchileke tọru ọkpa iya sù t'e tsoje, unu a-nọdu emewaru gbururu jeye; mbù l'aa-kfùje ugwọ iphe, ọ eji, unu wu Ízurelù l'ẹpha ha. Yọ bọru ugbo lanù l'afa bẹ ee-meje iya."

Yọ buleruphu ẹge Ojejoje kfuru iya bẹ Mosisu meru iya.

17

Ekemu t'ẹ b'e erijeshi mee-iphe

¹ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisi; sù iya: ² “Owaa iphe, ii-kfuru Èronu yele unwu iya; mē l'unwu Ízurẹlu l'ẹphe ha: Kfuru ẹphe l'ọ kwa iphe, Ojejoje turu ekemu iya ndọ-ọ: ³ Ọ -nweru onye Ízurẹlu gburu eswi; m'ọ bụ nwaturu; m'ọ bụ egbu l'odu ndu Ízurẹlu; m'ọ bụ l'ọ pafuru iya apafu; gbua; ⁴ onye ono te gude iya bya l'ifu Ụlo-Èkwà Ndzuko; t'e gude gwoo ngweja; nù Ojejoje l'ifu ụlo-èkwà Ojejoje ono; onye ono bẹ ikpe ọchi nmaakwaru. Ọ bụakwa ọchi b'ọ gburu. T'e bufukwa iya lẹ ndu nk'ia. ⁵ Iphe, meru iphe, a turu ekemu-a bụ t'ọ mee tẹ ndu Ízurẹlu wotaje ngweja ono, ẹphe anọduje egwo l'egu ono bya egwooru Ojejoje; mbụ t'ẹphe woru iya nù onye achijeru Nchileke ẹja l'ifu Ụlo-Èkwà Ndzuko; t'ọ gbua ya t'ọ buri ngweja-ẹhu-agu, e gworu nù Ojejoje. ⁶ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono epee mee anụ ono l'ẹnya-ngweja l'ifu Ụlo-Èkwà Ndzuko; bya akpọo ẹba iya ọku t'ọ buri ngweja, mkpọ iya dù Ojejoje mma. ⁷ Tẹ ndu Ízurẹlu haa ogwo ngweja l'anụ agwa, a kpuru; yọ dughbaa l'ọ bụ egbu; mbụ agwa ono, ẹphe gbadoru Nchileke wata ọbaru ẹja ono. Ono bụ iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya sù t'e tsoje; kfube l'ogbo rua l'ogbo.

⁸ “Kfuru ẹphe: L'onye bụ onye Ízurẹlu; m'ọ bụ onye laru alala, ẹphe l'ẹphe bu, bụ onye gworu ngweja-ukfuru; m'ọ bụ l'ọ nweru ngweja ọdo, ọ nuru; ⁹ ọphu o gudedu iya bya l'ifu Ụlo-Èkwà Ndzuko bya egwooru Ojejoje; t'e bufukwa onye ọbu ebufu lẹ ndu nk'ia.

¹⁰ “Iphe bụ onye bụ onye Ízurẹlu; m'ọ bụ onye laru alala l'alị ẹphe, riru mee-iphe; onye ono bẹ ya e-bufu iya lẹ ndu nk'ia. ¹¹ Ishi iya aburu l'ẹke ndzụ iphe, bụ iphe, e keru ekeke nọ bụ lẹ mee. Ya anụakwanu unu mee ono t'unu gudeje bya akfua ugwo iphe, dù ẹji unu l'ẹnya-ngweja. Yọ buri mee bẹ eegudeje akfụ ugwo ndzụ madzụ. ¹² Ọo ya kparu iphe, ya suru unubẹ ndu Ízurẹlu: T'ẹ b'ọ dukwa l'unu ha onye e-rije mee-iphe. Ọphu ọ dukwa onye laru alala, unu l'ẹphe bu, e-rije mee-iphe.

¹³ “Onye Ízurẹlu; m'ọ bụ onye laru alala, unu l'ia bu, akpa l'egbudu; -gbua anụ; m'ọ bụ nwenu, ẹ taa sọdu nsọ; t'onye ono wushikwaa mee ya l'alị kpochia ya ẹja. ¹⁴ Ishi iya aburu l'ẹke ndzụ iphe, bụ iphe, e keru ekeke nọ bụ lẹ mee. Yọ buri iya kparu, iphe, ya suru ndu Ízurẹlu: T'ẹ b'ọ dukwa mee iphe, unu e-rije; kẹ l'ẹke ndzụ iphe, bụ iphe, e keru ekeke nọ bụ lẹ mee; l'iphe, bụ onye, riru iya nù bẹ ee-bufukwa ebufu.

¹⁵ “Onyemoneye kpọ; m'ọ bụ onye a muru lẹ Ízurẹlu; m'ọ bụ onye laru alala, bụ onye taru iphe, bụ iphe, nwuhuru anwuhu; m'ọ bụ iphe, anụ dzugburu adzugbu a-sakwa uwe iya asasa; ghua ẹhu; buri onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. Teke ono; yọ buri onye ẹ taa sọdu nsọ. ¹⁶ Ọle ọ -buri l'onye ọbu ta sadu uwe iya; tọ ghụ ẹhu bẹ iphe, dù ẹji ọbu, o meru ọbu tukokwaru iya l'ishi.”

18

Azẹ nwoke lẹ nwanyi ọphu bụ akpamara

¹ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisi; sù iya: ² “Owaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurẹlu ndọ-ọ. Sù ẹphe: L'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ³ Unu be emekwa ẹge eemeje lẹ Ijiputu l'ẹke ono, unu shi buru ono. Ọphu unu 'emekwa ẹge eemeje l'alị Kénanu, bụ ẹke ono, ya edu unu ala ono. Unu be etsokwa ẹka ẹphe. ⁴ Unu mejekwa iphe, ya turu l'ekemu; mē iphe, ya tọru ọkpa iya sù tẹ eetsoje; kẹ l'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. ⁵ Unu tsojekwa iphe, ya tọru ọkpa iya sù t'e tsoje; l'emekwaphu iphe, ya turu l'ekemu, bụ: onye meru iya nù; ndzụ aburu nk'ia. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

⁶ “T'ẹ b'ọ dukwa onye e-jekfu onye yele ya bụ abubu azẹ; kẹ l'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje. ⁷ Ba arakwa nne ngu; shi ẹge ono mee nna ngu iphe-iphere; kẹ l'onye ono bụ nne ngu. Tẹ nggu lẹ nne ngu ba azẹkwa azẹ nwoke yele nwanyi. ⁸ Ba arakwa nyee nna ngu; kẹ l'ọ kwa ome nna ngu iphe-iphere. ⁹ Ba arakwa nwunne ngu; m'ọ bụ nwanna ngu; m'a muru unu l'ufu lanu; m'a muru unu iche iche. ¹⁰ Ba arakwa nwanwa ngu; m'ọ bụ nwa ngu kẹ nwoke; m'ọ bụ nwa ngu kẹ nwanyi muru iya; kẹ l'ono bukwa ome onwongu iphe-iphere. ¹¹ Ba arakwa nwada nyee nna ngu; mbụ onye bụ nna lanu muru nggu l'ia; kẹ l'ọ bụ nwanna ngu kẹ nwanyi. ¹² Ba arakwa nwunne nna ngu kẹ nwanyi; kele yele nna ngu bụ mee lanu. ¹³ Ba arakwa nwunne nne ngu; kele yele nne ngu bụ mee lanu. ¹⁴ Ba arakwa nyee nwunne nna ngu; shi ẹge ono mee nwunne nna ngu ono iphe-iphere; kẹ l'ọ nyee nwunne nna ngu. ¹⁵ Ba arakwa nyee nwa ngu; kẹ l'ọ nyee nwa

ngu b'ọ bu. Ba arakwa iya. ¹⁶ Ba arakwa nyee nwunne ngu; kẹ l'ọ kwa ome nwunne ngu iphe-iphere. ¹⁷ Ba arakwa nwanyi; bya arakwaaphu nwatibe iya. Ophu ị rakwa nwanwa nwanyi ono; m'ọ bu onye ophu nwa iya kẹ nwoke muru; m'ọ bu onye ophu nwa iya kẹ nwanyi muru; kẹ l'ẹphe l'iya bu mee lanu. Onye eme ẹge ono bukwa ahuma be oome. ¹⁸ Ba alukwa nwunne nyee ngu te yele nwunne iya bya anodu l'akpa enya; yo laru ngu l'ulo l'ẹke nyee ngu ono nokwadu ndzu.

¹⁹ "Be arakwa nwanyi teke nsọ eme iya; mbu teke aasokwadu iya nsọ kẹ nsọ ono, eme iya nu ono. ²⁰ Ba arakwa nyee onye obutobu ngu; shi ẹge ono merua onwongu. ²¹ Ba adukwa unwu ngu ophu ii-kwe t'a kpoo oku gude gwaa Mólèku; shi ẹge ono merua ẹpha Nchileke ngu. O kwa yebedua bu Ojejoje. ²² Ba arakwa nwoke ibe ngu; kẹ l'ono kwa akpamara. ²³ Be arakwa anu; shi ẹge ono merua onwongu. T'ẹ b'ọ dukwa nwanyi, e-jekfu anu te yele iya zee; kẹ l'ono bukwa ejo ahuma b'ọ bu.

²⁴ "T'ẹ b'ọ dukwa iphe ono m'ọo nanu, unu e-gude merua onwunu. Ishi iya aburu l'ọo iphe-a l'ọ ha be iphe bu mbakeshi-a, ya abya achifu l'ifu unu-a gude merushia onwephe. ²⁵ O kwa iphe ono be ẹphe meru; shi ẹge ono merushia alı ono. Ya egude k'iphe, du eji ono, ẹphe meru ono gwaa alı ono ochi. Alı ono agbokwanua ẹphe l'ọ bu onye gbọru ẹgbo. ²⁶ Olobu; unubedua; unu tsojekwa iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje; me iphe, ya turu l'ekemu. Ophu ọ dukwa onye e-je ome iphe ono, bu ahuma ono m'ọo nanu; m'ọ bu onye a muru le İzurelu; m'ọ bu onye laru alala, unu l'iya bu; ²⁷ kẹ l'ọo ahuma ahuma ono l'ọ ha be ndu alı-a meru; merushia alı-a; mbu ndu ono, vuru unu uzo bua l'ẹke-a ono. ²⁸ Unu -merua alı ono emeru be oo-gbokwa unu l'ọ bu onye gbọru ẹgbo ẹge ono, o gboshiru mba ono, vuru unu uzo bua l'ẹke ono. ²⁹ Kẹ l'ọ -nweru onye meru iphe ono, bu ahuma ono m'ọo nanu; be ee-bufukwa onye obu le ndu nk'ia.

³⁰ "Oo ya meru iphe, unu e-meje iphe, ya suru t'e meje; t'ẹ b'ọ du ejo ome-l'alı ono ophu unu e-meje, bu ophu e shi emeje be unu lataderu. Ophu unu 'egudekwa iya merushia onwunu; kẹ l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu."

19

Ekemu k'unwu ibiribe iphe odo

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² Owaa iphe, ii-kfuru unwu İzurelu l'ẹphe ha: Unu bukwaru ndu du nsọ; kele yebe Ojejoje, bu Nchileke unu dukwa nsọ. ³ T'onyenonu l'unu ha kwabejekwa nne iya le nna iya ugvu. Unu edobeje ekemu mboku otu-ume iya; kẹ l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

⁴ "Unu ba aghachijekwa jelahaa le nte; ophu unu akpujekwa ogvu doberu onwunu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

⁵ "Teke unu egworu Ojejoje ngweja-ẹhu-agu; unu gwojekwa iya l'uzo, oo-nata iya unu l'eka. ⁶ Unu rijekwa iphe ngweja obu le mboku, unu gworu iya; m'ọ kwanu le nchi-tabohu iya. O -buru l'ọ nweru ophu phoduru nu jeye le mboku k'eto ya; t'a kpokwaa ya oku. ⁷ O -nweru ophu e riru le mboku k'eto ya b'ọ buakwa ahuma b'e meru; e taa natahekwa iya. ⁸ Oo ya bu l'iphe bu onye riru iya nu be iphe, du eji, o meru a-tukokwaru l'ishi; kẹ l'ọ meruru iphe, duru Ojejoje nsọ. Onye ono be ee-bufukwa le ndu nk'ia.

⁹ "Teke unu akpata iphe, unu meberu l'alı; unu ba akpajekwa iya jia ẹka l'alı. Ophu unu atutujekwa ophu nashihuru ndu akparu unu daa l'alı. ¹⁰ Unu be ejejekwa mkpakwa akparu vayinu le mgbo vayinu unu. Ophu unu 'atututajekwa ophu dashiru l'alı. Unu hajeru ndu onanu haaru ndu ukpa; me ndu laru alala; kẹ l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

¹¹ "Unu be ezijekwa iphura; unu ta adzufe ejo-ire. Ophu unu 'aghojekwaru madzu ibe unu ugho. ¹² Unu ba akpapyabejekwa iphe, unu meru; gude ẹpha iya gua enwa; shi ẹge ono merua ẹpha Nchileke unu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

¹³ "Be erijekwa madzu ibe ngu uru; ophu ị najekwa iya nfu. Te aswa-ozı onye i buru ozi ba anokwa ngu l'eka jeye l'utsu echile iya. ¹⁴ Ba akjekwa onye ada nkichi onu; ophu iigudejekwa iphe dochia onye ishi uzo. Tsuje Nchileke ngu egvu; kẹ l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje.

¹⁵ "Unu be ekpejekwa ejo ikpe. Unu be elejekwa madzu enya l'ifu; kpee ikpe; shi iya nma onye ukpa ikpe; kẹ l'ọ bu onye ukpa; bya ekperu yeru eze madzu; kẹ l'ọ bu eze madzu. Te ikpe unu bujekwaru ikpe, du mma. ¹⁶ Ba abukwa onye ntumatu l'ẹke madzu ibe ngu no; ophu jinokwa l'idzu t'e wota madzu ibe ngu tsebe l'ifu ogu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

¹⁷ "Be evukwaru nwunne ngu okfu l'okpoma. Jekfufe onye o daru nggu l'iya; t'unu kpeshia; t'ẹ b'i shi l'ẹhu iya je eye ẹka l'iphe, du eji. ¹⁸ Be emelatajekwa ndibe unu iphe,

ẹphe meru ngu; ọp̄hu ọ dukwa onye ọp̄hu ii-vujeru iphe l'obu. Yejechiaru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

¹⁹ “Unu mejekwa iphe, ya t̄oru ọkpa iya t'e tsoje. Unu ba ahajekwa t̄e elu chia ọp̄hu ȳe l'iya ẹ-ta ab̄udu ụdu lan̄u. Ba akujekwa uzi iphe lab̄u l'okfu ngu; ọp̄hu iyejekwa uwe, ẹ-ta ab̄udu ụdu ẹkwa lan̄u b'e gude kwaa ya.

²⁰ “Ọ -b̄uru l̄e madzụ raru nwamgboko, a gbaru ohu; bya edobewaru iya nwoke ọdo; t'ọ b̄u l'a gbafutawaru iya t'ọ nweru onwiya; t'e kpekwa ya ekpekpe; h̄ua ẹphe àh̄h̄h̄u ẹge gbaru n̄u. Ọle t'ẹ b'e egbukwa ẹphe egbugbu. Ishi iya ab̄uru l̄e nwamgboko ono bukwa du ohu. ²¹ T'onye k̄e nwoke kputakwa ebyila bya an̄u l'ifu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; t'e gude gwooru iya ngweja ọkfu-ugwo-iphe, d̄u ẹji l'ifu Ojejoje. ²² Onye achijeru Nchileke ẹja egude ebyila ono, e gude gwoo ngweja ọkfu-ugwo-iphe, d̄u ẹji ono kfuwa ụgwo iphe, d̄u ẹji onye ono l'ifu Ojejoje; a ḡuaru iya nv̄u l'iphe, d̄u ẹji ono, o meru ono.

²³ “Unu -bah̄ulephu l'al̄i ono; dzashia ya oshi-omi, d̄ugbaa iche l'iche; unu sojekwa nebyi iya ns̄o. Afa ẹto b̄e unu a-s̄o iya ns̄o; ha ya eriri. ²⁴ O -be l'afa k'eno t'e doo akp̄uru, oshi ono m̄itaru ns̄o; gude gwooru Ojejoje ngweja-ekede. ²⁵ O -be l'afa k'ise; unu awatawaru ori akp̄uru oshi ọb̄u; k'ọp̄hu oshi ono a-n̄odu eyeru unu nebyi k̄e yokfu-yokfu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya ab̄uru Nchileke unu.

²⁶ “Unu ba atajekwa an̄u, mee n̄okwadu. Unu ba agwojekwa ọgwu; ọp̄hu unu emejekwa mgbash̄i. ²⁷ Unu ba akp̄ufubebejekwa ẹgbushi, n̄o unu l̄e mgboro ishi; ọp̄hu unu akp̄ushijekwa iku ẹji-agba unu. ²⁸ Unu be egbubatajekwa onwunu ọnya l'ẹhu; okfu l̄e madzụ nw̄uhuru; ọp̄hu unu edejekwa onwunu mbo. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

²⁹ “Be emekwa nwa ngu nwanyi t'ọ b̄uru nwanyi ọkpara; shi ẹge ono merua nwa ngu ọb̄u; a n̄onyakwaa; ndu ọkpara abya ẹji al̄i unu; uru-al̄i abya ẹji iya. ³⁰ Unu dobeje ekemu mb̄oku ọtu-ume iya; unu akwabeje ụlo iya ono, d̄u ns̄o ono ugwu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

³¹ “Unu be ejejekwa ọkpata ishi l'ẹka ndu ap̄h̄u àp̄h̄u; m̄e ndu njibya; k̄e l'ẹphe emerukwa unu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje, b̄u Nchileke unu.

³² “Gbeshijekwaru ndu b̄u ọguren̄ya l'oshi. Kwabejeru ndu b̄u ọguren̄ya ugwu; nggu at̄sue Nchileke egvu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje.

³³ “Teke o nweru onye laru alala l'al̄i unu; unu ba akpakwa iya ẹhu. ³⁴ T'e emejekwa onye laru alala, bu l'al̄i unu ẹge eemeje onye a m̄uru l̄e Ịzurel̄u. Unu yekwaru onye ono obu ẹge unu yeru onwunu. Ishi iya ab̄uru l'unub̄edua shikwap̄hu b̄uru ndu lar̄u alala l'al̄i Ịjiputu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya ab̄uru Nchileke unu.

³⁵ “Teke unu at̄u ẹge iphe hatabe ogologo; m'ọ b̄u ẹge ẹra iya habe; m'ọ b̄u ẹge iphe hatabe l'igwe; unu be emejekwa iya l'uzo agh̄ugh̄o. ³⁶ Unu gudejekwa iphe, b̄u ọkpobe iya t̄ua ya; m̄e ọkpobe nkwo-eka; m̄e ọkpobe ekpemu. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya ab̄uru Nchileke unu; onye dufutaru unu l'al̄i Ịjiputu. ³⁷ Ọo ya b̄u t'unu tsokotaje iphe, b̄u iphe, ya t̄oru ọkpa iya s̄u t'e tsoje; m̄e iphe, ya t̄uru l'ekemu l'ọ ha. Unu meje iya ẹge ono; k̄e l'ọo yebedua bụ Ojejoje.”

20

Àh̄h̄h̄u, aa-h̄ije onye meru ẹjo iphe

¹ T̄o d̄u iya b̄u; Ojejoje abya ekfuru yeru M̄osisu; s̄u iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ịzurel̄u ndo-ọ: Iphe b̄u onye Ịzurel̄u; m'ọ b̄u onye laru alala l̄e Ịzurel̄u, kputaru nwa iya je an̄u Mól̄ẹku; t'e gbukwaa onye ono egbugbu. T̄e ndu mkpukpu ono wufutakwa je at̄u-gbua ya l̄e mkpuma. ³ Ȳebe Nchileke l'onwiya a-tachi ifu l'eke onye ọb̄u n̄o; bufu iya l̄e ndu nk'iya; k̄e l'ọ gude nwa iya gwaa Mól̄ẹku; shi ẹge ono merua ụlo iya ono, d̄u ns̄o ono; bya ar̄toshia ẹpha iya ono, d̄u ns̄o ono. ⁴ Ọ -b̄uru l̄e ndu mkpukpu ono phuru onye kputaru nwa iya je an̄u Mól̄ẹku; bya anyia nch̄i man̄u; ẹphe te gbu onye ọb̄u; ⁵ b̄e ya a-gbanw̄ukwaru onye ọb̄u ifu ȳele ndibe iya; bufu ẹphe l̄e ndu nk'ẹphe; m̄ekpo iphe, b̄u ndu ono ȳele iya eshiswe ụzo ono; mb̄u ndu ono, jeru je egwolahaaru Mól̄ẹku ẹja ono.

⁶ “ ‘Iphe, b̄u onye jelahaaru ọkpata ishi l'ẹka ndu ap̄h̄u àp̄h̄u; m̄e l'ẹka ndu njibya; shi ẹge ono gwolaha ẹja b̄e ya a-tachi ifu; bufu iya l̄e ndu nk'iya.

⁷ “ ‘Unu dobekwa onwunu iche; unu ad̄u ns̄o; k̄e l'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya ab̄uru Nchileke unu. ⁸ Unu dobe iphe, ya t̄oru ọkpa iya t'e tsoje; meje iya ememe; k̄e l'ọo yebedua bụ Ojejoje, emeje unu t'unu d̄u ns̄o.

⁹ “ ‘Onye phuru nna iya; m'ọ b̄u nne iya iphu; t'e gbukwaa onye ọb̄u egbugbu. Yo vuru ọchi onwiya; keshinu o phuru nna iya; m'ọ b̄u nne iya iphu.

10 “ ‘O -bùru lẹ nwoke raru nyee nwoke ibe iya; ephe eshi ege ono ria ogori; t'e gbukwaa nwoke ọbu yele nwanị ọbu egbugbu.

11 “ ‘Onye raru nyee nna iya bukwa nna iya b'o meru iphe-iphere. T'e gbukwaa ephe ẹbo egbugbu; ephe evuru ọchi onwephe.

12 “ ‘Onye raru nyee nwa iya; t'e gbukwaa ephe ẹbo. Ọchi onwephe atụ-koru ephe l'ishi; ke l'iphe ephe meru bu akpamara.

13 “ ‘O -bùru lẹ nwoke jekfuru nwoke ibe iya; ephe azee azee nwoke yele nwanị be ephe ebo meekwaru akpamara. T'e gbukwaa ephe egbugbu. Ọchi onwephe atụ-koru ephe l'ishi.

14 “ ‘Onye luru nwanị; bya alufua nne nyee ya ono bukwa ahuma b'o bu. T'a kpokwaa nwoke ono yele unwanị ono ọku ephe ẹbo; k'ophu e ta hadu ahuma t'ọ tọ ọkpa l'ẹke unu nọ.

15 “ ‘Teke ọ bu lẹ nwoke jekfuru anụ; t'e gbukwaa ya egbugbu. E gbukwaaphu anụ ọbu.

16 “ ‘O -bùru lẹ nwanị jekfuru anụ; t'e gbukwaa nwanị ọbu; gbua anụ ọbu. Teke e gbutsuaru ephe; ọchi onwephe atụ-koru ephe l'ishi.

17 “ ‘O -bùru lẹ nwoke luru nwanne iya; m'ọ bu nwanna iya yele iya azee; b'o bukwa iphe-iphere. T'a nọdukwa l'edzuzu ọha bufu ephe. Ọ kwa nwanne iya b'o meru iphe-iphere. Tẹ iphe, o meru tų-kokwaru iya l'ishi.

18 “ ‘Onye jekfuru nwanị teke nsọ eme iya be gvauakwaru ẹnu-mee nwanị ono; mbu lẹ nwanị ọbu kpuhawaru ẹnu-mee ya ghebe ọnu. Ọo ya bu; t'e bufukwa ephe ẹbo lẹ ndu nk'ephe.

19 “ ‘Ba arakwa nwanne nne ngu; m'ọ bu nwanne nna ngu; ke l'ọ kwa iphe-iphere l'ẹke ọkpobe abubu ngu. Iphe, unu meru kwa unu b'ọ tų-koru l'ishi.

20 “ ‘Onye raru nyee nwanne nna iya; m'ọ bu nyee nwanne nne iya; be bukwa nwanne nna iya ono; m'ọ bu nwanne nne iya ono b'o meru iphe-iphere. Iphe, ephe meru kwa ephe b'ọ tųkoru l'ishi. Ephe ta atọgbokwa akọ lẹ mgboko.

21 “ ‘Onye luru nyee nwanne iya be mekwaru iphe, aasọ nsọ; bya emee nwanne iya ọbu iphe-iphere. Ephe ta atọgbokwa akọ lẹ mgboko.

22 “ ‘Oo ya bu; unu dobekota iphe, ya tọru ọkpa iya; me iphe, ya turu l'ekemu; k'ophu alị ono, ya edu unu ala ono ta agbodu unu l'ọ bu onye gbọru egbọ. ²³ Unu be emejekwa l'ọ bu ndu mba ono, ya abya achifu l'ifu unu ono; ke l'ọ kwa iphe ono l'ọ ha be meru nọ; ephe adu iya oyi. ²⁴ Ya kfuhawaru unu: “L'unu e-nweru alẹ ephe; ya anụ iya unu t'ọ buru ọkè-iphe unu; mbu ẹgiri alị ono.” Ọ kwa yẹbedua bu Ojeoje; bya aburu Nchileke unu, bu onye shi l'iphe, bu mba fọta unu dobe iche.

25 “ ‘Oo ya bu; unu mejekwa iya t'ọ doo ẹnya; mbu iphe, du iche l'anụ, aasọ nsọ; l'ophu e taa sọdu nsọ; me iphe, du iche lẹ nwenu, aasọ nsọ; l'ophu e taa sọdu nsọ. Unu be egudekwa anụ; m'ọ bu nwenu; m'ọ kwanu iphe, awu l'epho merua onwunu; mbu unwu iphe ono, mu gushiru unu su t'unu soje nsọ ono. ²⁶ Unu dobekwaru iya onwunu nsọ; kele yebe Ojeoje dukwa nsọ. Ya shiwa l'iphe, bu mba fofuta unu dobe iche t'unu buru nk'ia.

27 “ ‘Nwoke; m'ọ bu nwanị, apụ àpù; m'ọ bu l'ọ bu nwanjibya l'unu; t'e gbukwaa ya egbugbu. T'e gudekwa mkpuma tų-gbushia ephe; ọchi ephe atụ-koru ephe l'ishi.’ ”

21

Ekemu, a turu ndu achijeru Nchileke ẹja

1 Tọ du iya bu; Ojeoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: “Qwaa iphe, ii-kfuru ndu achijeru Nchileke ẹja; mbu unwu Ẹronu: T'e b'ọ dukwa onye e-gudeje onye nk'ia, nwuhuru anwuhu mee onwiya onye aasọ nsọ; ² gbahalekwaphu l'onye ọbu bu ọkpobe abubu iya: ọ du g'oo nna iya; m'ọ bu nne iya; m'ọ bu nwa iya ke nwoke; nwa iya ke nwanị; nwanne iya nwoke; ³ m'ọ kwanu nwanne iya ke nwanị, e-ta aludua nji; yọ buru iya b'ọ nọ l'ẹka; ke l'e tọ ludua nji. Odzu egbe onye ono nwekwaru ike; yo gude iya mee onwiya onye aasọ nsọ. ⁴ T'e b'ọ mekwa onwiya onye aasọ nsọ l'odzu onye ọgo iya; shi ẹge ono merua onwiya.

⁵ “T'ephe ba akpushijekwa ishi; ophu ephe akpu-shijekwa ẹji-agba ephe; ophu ephe ebujekwa mbo l'ehu ephe. ⁶ T'ephe dukwaru Nchileke ephe nsọ; k'ophu ephe te emerudu ẹpha iya. Ishi iya aburu l'oo ephe egwoje ngweja-oku nọ Ojeoje; mbu nri ono, ephe anuje Nchileke ephe ono. Ọo ya bu; t'ephe bukwaru ndu du nsọ. ⁷ T'onye achijeru Nchileke ẹja ba alukwa nwanị, shiwa l'ogba ọkpara merushiwa onwiya. Ophu ọ lukwa nwanị, nji iya chifuru achifu; ke l'onye achijeru Nchileke ẹja dukwaru Nchileke iya lẹ nsọ. ⁸ Unu wotakwa onye achijeru Nchileke ẹja l'ọ bu onye du nsọ; ke l'oo yẹbedua

agwaru unu Nchileke. T'ọ bukwaru onye ọuru unu nsọ; kele yebedua, ọ Ojejoje, ọ onye ọuru unu nsọ bukwa onye ọuru nsọ.

⁹ “Q -buru ọ nwatibe onye achijeru Nchileke ọja wataru ọgba ọkpara; shi ọge ono merua onwiya bukwa nna iya b'ọ meruru. T'a kọkwa nwata nwanyi ọbu ọku.

¹⁰ “T'onye ọbu onye ishi ndu achijeru Nchileke ọja l'unwunne iya; mbu onye a wuru manu l'ishi; ọbu onye e meru t'ọ yeje uwe ndu achijeru Nchileke ọja; t' onye ono ba ahajekwa ọgbushi iya t'ọ yagashihu ayagashihu; ọphu ọ lajajekwa uwe iya alaja. ¹¹ T'onye ono ba abahajekwa l'eke odzu ze. T'e b'ọ dukwa m'ọ -ruhuru; ọ buru nna iya; m'ọ bu nne iya nwuhuru; ọo-bahu l'eke ono je ome onwiya onye aasọ nsọ. ¹² T'e b'ọ lufujekwa alufu l'ulo, ọ nsọ ke Nchileke; ọphu ọ merukwa ulo ọbu emeru; ke l'ọo manu Nchileke iya b'a wuru iya l'ishi. Ọ kwa yebedua ọbu Ojejoje.

¹³ “T'e nwanyi, ọo-lu bukwaru nwanyi yele nwoke ta zebu. ¹⁴ T'e b'ọ lukwa nwanyi, nji iya ta nchedu; ọphu ọlukwa nwanyi, a chifuru achifu; m'ọ kwanu nwanyi, shi l'ogba ọkpara merua onwiya. T'e nwanyi, ọo-lu bukwaru nwanyi yele nwoke ta zebu; nwanyi, shi l'ikfu nk'ia; ¹⁵ k'ọphu unwegirima iya ta ọbu ndu aasọ nsọ. Yo shi ọge ono merua ikfu iya. Ọ kwa yebedua, ọbu Ojejoje ọbu onye meru iya; ọ ọdu nsọ.”

¹⁶ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ¹⁷ “Qwaa iphe, ii-kfuru Ọronu ndo-ọ: Iphe ọbu onye ọbu eri ngu tsube l'ogbo rua l'ogbo, ọbu onye nweru ọke iphe mebyiru iya; t'e b'ọ byakwa t'ọ nu Nchileke iya nri. ¹⁸ T'iphe ọbu onye nweru ọke iphe mebyiru iya ba byakwa ntse; mbu onye ishi; onye ngvuru; m'ọ bu onye, nweru ọke ọhu e-te dzudu iya oke; ¹⁹ onye iphe lonwuru ọkpa lanu; m'ọ bu ọka lanu; ²⁰ onye ekwebe; onye, gbaru l'ọ bu ọha-ikirimia; onye iphe eme l'enyia; onye iphe eme l'akpo ọhu; m'ọ bu onye a haru ahahá. ²¹ T'e b'ọ dukwa onye eri Ọronu, ọbu onye achijeru Nchileke ọja, nweru ọke iphe mebyiru iya, a-byaje ntse bya ogworu Ojejoje ngweja-ọku. Keshinu ọ nweru ọke iphe mebyiru iya t'e b'ọ kpiritakwa ntse k'ogworu Nchileke iya ngweja-nri. ²² Ole t'ọ rijekwaru nri, a nuru Nchileke iya; mbu nri ọphu ọdu nsọ; me ọphu kakota ọdu nsọ. ²³ Ole keshinu ọ nweru ọke iphe mebyiru iya; t'e b'ọ jenyabejekwa mgboro ọkwa, e gude kpu-buta Ọke-Kakota-ọdu-Nsọ; ọphu oojenyabejekwa ọnyan-gweja; t'e b'ọ shi ọge ono merua ulo iya ono, ọdu nsọ ono; ke l'ọ kwa yebedua ọbu Ojejoje, ọbu onye emeje ọphe; t'ephe adu nsọ.”

²⁴ T'ọ ọdu iya bu; Mosisu abya eworu iphe ono l'ọ ha kfuaru Ọronu yele unwu iya; me ndu Ọzuru l'ephe ha.

22

Ndu achijeru Nchileke ọja yele iphe, ọdu nsọ ke Nchileke

¹ T'ọ ọdu iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² “Kfuaru Ọronu yele unwu iya t'ephe kwabejekwaru iphe ono, ndu Ọzuru doberu iya nsọ ono ọnyia; t'ephe be gude iya merua ọpha iya ono, ọdu nsọ ono; ke l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje.” ³ Su ọphe: “L'iphe ọbu onye bu eri unu; tsube l'ogbo sweru ọgba, ọbu onye aasọ nsọ, byanyaberu iphe, ndu Ọzuru doberu yebe Ojejoje nsọ; t'e bufukwa onye ono ebufu l'ifu iya. Ọ kwa yebedua bu Ojejoje.

⁴ “Q -buru l'ọ nweru onye, shi l'eri Ọronu, iphe, eswe nswe eme l'akpo-ọhu; m'ọ kwanu l'iphe alashi iya l'ehu; t'onye ono be erikwa iphe, ọdu nsọ jeye teke ọo-korohu; buru onye e ta asohedu nsọ. Onye denyiru ọka l'iphe, aasọ nsọ; ọdu l'ọ bu odzu; m'ọ kwanu l'ehu iya ruru l'iphe-anyinyi; ⁵ m'ọ bu l'ọ denyiru iphe, awu l'epho ọka, bu iphe, ee-me iya t'ọ buru onye aasọ nsọ; m'ọ bu l'ọ denyiru onye aasọ nsọ ọka; m'ọ bu l'ọ nweru iphe ọdu, meru iya; ọ bu buru onye aasọ nsọ; b'ọ bukwa onye aasọ nsọ. ⁶ Onye denyiru iphe, ọdu ọge ono ọka a-buru onye aasọ nsọ jeye t'e nchi jihu. T'e b'ọ dukwa iphe, e doberu nsọ, oo-ri; gbahaa l'ọ gude mini ghua ọhu. ⁷ Ọnyanwu -nyihulephu; b'e ta asohkwa onye ọbu nsọ. Ọ bu teke ono be onye ọbu a-watawaru ori iphe, e doberu nsọ; ke l'ọo ono bu nri iya. ⁸ T'e b'ọ rijekwa iphe, nwuhuru anwuhu; m'ọ bu iphe, anu-egu-egbudu dzugburu adzughu; t'e b'ọ shi ọge ono merua onwiya. Ọ kwa yebedua bu Ojejoje.

⁹ “T'e ndu achijeru Nchileke ọja mejekwa iphe, ya suru t'ephe meje. Ọ -buru l'ephe te emedu iya be ọphe e-metakwa iphe, ọdu ọji kpua onwephe; yo gbushia ọphe. Ọ kwa yebedua bu Ojejoje, ọbu onye meru ọphe; ọphe adu nsọ.

¹⁰ “T'e b'ọ dukwa onye e-ta abudu onye eri ndu achijeru Nchileke ọja, e-ri iphe, e doberu nsọ. T'onye byaru ọbye ọke l'onye achijeru Nchileke ọja; m'ọ bu onye byaru iya ozi be erikwa iya. ¹¹ Ole; ọ -buru l'onye achijeru Nchileke ọja gude okpoga iya gbata ohu; m'ọ bu l'a muru ohu l'ufu iya; t'e ndu onanu rijekwa iya. ¹² Ọ -buru ọke nwa nwanyi onye achijeru Nchileke ọja luru onye e-ta abudu onye achijeru Nchileke ọja; t'e nwanyi

öbu be erijekwa iphe ono, dü nsö ono, aanuje ndu achijeru Nchileke eja ono. ¹³ Öle; ö -bükwanuru le nwa nwanıy onye ono, achijeru Nchileke eja ono ta mutadu nwa; nji iya anwuhıwa; m'ö kwanu l'a chifuru iya achifu; yö laa ke nna iya; t'o rijekwa nri ono ege o shi erije iya teke ö bu nwata. Öle; te onye e ta abudu onye eri ndu achijeru Nchileke eja be erikwa iya.

¹⁴ "Onye riru iphe, e doberu nsö l'amagama; te onye ono kfukwaa onye achijeru Nchileke eja ugwo iya; kfuru nkere-ise tukobe iya. ¹⁵ Te ndu achijeru Nchileke eja be emerukwa ngweja, dü nsö, shi l'eka ndu İzurelu, bu ophu ephe nuru Ojejoje; ¹⁶ shi ege ono haa te ndu, e ta gbadu nu ria iphe ono, dü nsö ono; shi iya rita iphe, dü eji tukobe onwephe; buru ndu ikpe nmaru. Ö kwa yebedua bu Ojejoje, bu onye meru ephe; ephe adu nsö."

¹⁷ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ¹⁸ "Öwaa iphe, ii-kfuru Erönu ye le unwu iya; me ndu İzurelu l'ephe ha: Ö -buru l'onye İzurelu; m'ö bu onye laru alala, bu le İzurelu gude iphe bya t'e gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru k'iphe, o kweru ukwa iya; m'ö kwanu iphe, ö türu obu iya ama ke anunu; ¹⁹ t'onye ono kpütakwa anu, bu okee ya, e-ta adudu eke iphe mebyiru iya emeyi bya. Iphe, oo-gude bya bu oke-eswi; m'ö bu ebyila; m'ö bu mkpi; k'ophu aa-natakwa nu iya unu l'eka. ²⁰ Unu be ewotakwa iphe, nweru ntupo gude bya ogwo ngweja öbu; ke l'e taa natakwa iya unu l'eka. ²¹ Onye kpütaru eswi; m'ö bu aturu; m'ö bu egwu gude bya ogworu Ojejoje ngweja-öhu-ögu; t'o shi ege ono medzua iphe, o kweru ukwa iya; m'ö bu iphe, ö türu obu iya ama; t'ö bükwaru ophu e te nwedü ntupo; k'ophu aa-nata iya eya l'eka. ²² Unu ba anujekwa Ojejoje anu, atsü ishı; m'ö bu ophu e mekaru iphe; m'ö bu ophu iphe mebyiru ibe-öhu iya nanu embeyi; m'ö bu ophu iphe alashı l'öhu; m'ö bu ophu iphe eme l'akpo-öhu iya. Unu be egudekwa anu, dü ege ono bya ogworu Ojejoje ngweja-öku l'eli enya-ngweja. ²³ Ö -buru ngweja, madzu türu obu iya ama l'anu; be onye öbu nwekwaru ike nu eswi; m'ö bu aturu, nweru ntupo. Öle; teke bu l'ö -bu ophu onye ono gude emedzu iphe, o kweru ukwa iya b'e taa natakwa iya eya. ²⁴ Unu ba anujekwa Ojejoje anu, e mekaru iphe l'akpuru-aku; m'ö bu ophu e tsupyarı nk'ıya etsupya; m'ö bu ophu iphe lajaru nk'ıya alaja; m'ö bu ophu e bufuru nk'ıya ebufu. Unu be emejekwa iphe, dü ege ono l'ali unu-wa. ²⁵ Unu ba anujekwa anu, shi l'eka onye öhodo; t'ö buru nri, unu anu Nchileke unu. Le keshinu egbe anu ono dü l'ö bu anu, nweru ntupo b'e ta anatakwa iya unu l'eka."

²⁶ Tö dü iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²⁷ "A -mua nwa eswi k'ophungu; m'ö bu nwa aturu; ödo nweghu; t'a hajekwaa ya te ye le nne iya nö abalı esaa. Tsube le mböku k'esato tugburu b'e nweru ike kpüta iya je anu t'e gude gwooru Ojejoje ngweja-öku. Teke ono be aa-natakwa iya-a. ²⁸ Unu ba atukojekwa nne eswi ye le nwa iya; m'ö bu aturu ye le nwa iya gbua ujiku lanu.

²⁹ "Teke unu egworu Ojejoje ngweja-ekele; unu mejekwa iya l'uzo, dü mma; k'ophu aa-nata iya unu l'eka. ³⁰ Unu tukokwa anu, e gude gwoo ngweja öbu taköta mböku ono. T'e b'ö dukwa ophu aa-ha t'ö nö lufuta l'utsu. Ö kwa yebedua bu Ojejoje.

³¹ "Unu dobekwa ekemu iya; unu emeje iya ememe. Ö kwa yebedua bu Ojejoje. ³² Unu be emerukwa epha iya ono, dü nsö ono emeru. Te ndu İzurelu dobe epha iya nsö; ke l'ö kwa yebedua bu Ojejoje, bu onye meru unu; unu adu nsö; ³³ bya aburu onye dufutaru unu le İjiputu te ya buru Nchileke unu. Ö kwa yebedua bu Ojejoje."

23

Aji, dugbaa iche iche

¹ Tö dü iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "Öwaa iphe, ii-kfuru ndu İzurelu ndö-ö: Su ephe: L'owaa bu aji, yebe Ojejoje dobetuaru ndö-ö; mbu aji, unu a-ra arara l'öo ya a-bu ndzuko, dü nsö. ³ Ujiku ishingü be unu e-jeje ozi; mböku k'esaa aburu eswe Sabatu, bu mböku ötu-ume. Mböku ono a-buru eswe ndzuko ophu dü nsö. Unu be ejejekwa ozi mböku ono; ke l'ö bu mböku ötu-ume ke Ojejoje l'iphe bu eke unu nö. ⁴ Öwaa bu aji, Ojejoje doberu; mbu ndzuko, dü nsö, unu e-dzukobeje m'ö rua teke e doberu iya.

Aji Esweta

(Ögü 28:16-25)

⁵ "Aji Esweta Ojejoje bu mböku, aa-wataje iya bu l'urenyashi mböku onwa mbu gbaru l'abalı iri l'eno. ⁶ Ö -be le mböku k'iri l'ise l'onwa ono kwaphu; unu agbajeeru Ojejoje Aji Buredi, e te kodu ekoko. Ujiku esaa be unu a-ta buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi. ⁷ Mböku mbu l'oge aji ono be unu e-nweru ndzuko, dü nsö. T'e b'ö dukwa ozi, unu e-jeje mböku ono. ⁸ Ujiku esaa be unu a-nödulephu egworu Ojejoje ngweja-öku.

O -be lẹ mbọku k'ẹsaa; unu enwee ndzuko, dọ nsọ. T'ẹ b'ọ ọkwa ozi, unu e-je mbọku ono.

⁹ “ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisi; sụ iya: ¹⁰ Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu Ịzuru ọndọ-ọ: L'ephe -bahulephu l'alị ono, ya abya ephe anụnu ono; teke ephe kpataru iphe, e meberu l'alị ono; ephe ewota ukfu lanụ l'iphe ọdunja, ephe kpataru je anụ onye achijeru Nchileke aja. ¹¹ T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono wota ukfu iphe ono maa Ojejoje l'ifu; k'ọphu Nchileke a-nata iya unu l'ẹka. Ọ bụ lẹ nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume ono b'ọo-ma iya ọbu. ¹² Mbọku ono, unu a-ma ukfu iphe ono l'ifu Ojejoje ono bẹ unu e-gudekwaphu nwa ebyila, nọru afa lanụ, ẹ-te nweđu ntupo bya egwoo ngweja-ukfuru nụ Ojejoje. ¹³ Ngweja nri, a-yi nụ a-buru ntụ akpe, a gwọkoberu manụ; yo ji nkwo-ẹka, e keru ọzo iri wota uzi labụ, ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku, mkpọ iya dọ mma. E yekobekwa iya phụ mọe, jiru konggo labụ t'ọ buri ngweja-mọe. ¹⁴ T'ẹ b'ọ ọkwa buredi, unu a-ta; ọphu unu atakwa akpe, a huru ahuhu; ọphu unu erikwa ọphu nọ l'onyingụ; gbururu jeye mbọku ono, unu e-wotaruru Nchileke unu ngweja ono. Ono a-buru iphe, ya toru ọkpa iya t'ẹ tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo l'iphe bụ ẹke unu bu.

Aji Ịdzù

(Ọgụ 28:26-31)

¹⁵ “ Ịdzu ẹsaa -swelephu; tsube lẹ nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume ono, unu gworu ngweja-amama ono; ¹⁶ teke a nọ-dzuleruphu ọkporo abalị labụ l'abalị iri; o -rua lẹ nchi-ta-abọhu mbọku ọtu-ume k'ẹsaa; unu byakwa bya egwooru Ojejoje ngweja-nri, unu e-gude akpe ọphungu gwoo. ¹⁷ Unu shi l'ẹke unu bu wota ishi buredi ẹbo, e gheru lẹ ntụ akpe, jiru nkwo-ẹka, e keru ọzo iri; wota uzi labụ, e yeru iphe, ekoje buredi; bya anụ t'ẹ gude gwoo ngweja-amama t'ọ buri akpuru iphe mbụ, a nuru Ojejoje. ¹⁸ Iphe, unu e-yekobefua l'ishi buredi ono bụ unwu ebyila ẹsaa, nọsuaru afa ọphu; bukwaruphu ọphu ẹ-ta dudu ẹke ntupo nọ iya; waa nwa oke-eswi lanụ; mę ebyila labụ. T'ẹ gude anụ ono l'ọ ha; gude ngweja-nri; mę ngweja-mọe gwoo ngweja-ukfuru nụ Ojejoje; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma. ¹⁹ Unu akputa mkpi lanụ gude gwoo ngweja-iphe, dọ eji; kpụtakwaphu unwu ebyila labụ, gbagbaaru afa gude gwoo ngweja-ẹhu-agu. ²⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono woru unwu ebyila labụ ono; waa buredi ono, e meru l'akpuru iphe mbụ, a kpataru l'okfu ono maa Ojejoje l'ifu t'ọ buri ngweja-amama. Iphe ngweja ono bụ bụ ngweja, dọ nsọ kẹ Ojejoje. T'ọ buri onye achijeru Nchileke aja bụ onye e-ri iya nụ. ²¹ Mbọku ono kwaphụ bẹ unu e-nweru ndzuko, dọ nsọ. T'ẹ b'ọ ọkwa ozi, unu e-je mbọku ono l'ọ ha. Ono a-buru iphe, a toru ọkpa iya t'ẹ tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo; unu emeje iya l'iphe bụ ẹke unu bu.

²² “ Teke unu akpata iphe, unu meberu l'alị; unu ba akpajekwa iya jia ẹka l'alị. Ọphu unu atụtujekwa ọphu nashihuru ndu akparu iya unu daa l'alị. Unu hajeeru ndu ọkpa yeje ndu laru alala ọphu daru l'alị. Ọ kwa yebedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.”

Aji Afa Ọphungu

(Ọgụ 29:1-9)

²³ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisi; sụ iya: ²⁴ “Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ịzuru ọndọ-ọ: Sụ ephe: L'iphe bụ mbọku mbụ l'ọnwaa k'ẹsaa bukwa ephe mbọku ọtu-ume; mbụ mbọku, ephe e-nweru ndzuko, dọ nsọ. O -be mbọku ono t'ẹ gbua ọpyoku gude karu onyemoneye. ²⁵ T'ẹ b'ọ ọkwa ozi, unu e-jeje mbọku ono l'ọ ha. Iphe, unu e-mejechia bụ l'unu e-gwojeru Ojejoje ngweja-ọku.”

Eswe ọkfu ọgwo iphe, dọ eji

(Liv 16:1-34; Ọgụ 29:7-11)

²⁶ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje bya ekfuru yeru Mósisi; sụ iya: ²⁷ “Mbọku, ọnwaa ẹsaa ono dọ l'abalị iri a-bujeru unu Eswe Ọkfu Ọgwo Ejo iphe. Mbọku ono bẹ unu e-nwe ndzuko, dọ nsọ; swia aswiswi; gwoo ngweja-ọku; nụ Ojejoje. ²⁸ T'ẹ b'ọ ọkwa ozi, unu e-jeje mbọku ono; kẹ lẹ mbọku ono bụ Eswe Ọkfu Ọgwo; mbụ mbọku, unu a-nọdu l'ifu Ojejoje kfaa ọgwo iphe, dọ eji, unu meru. ²⁹ Kẹ l'iphe bụ onye ẹ-ta aswidu aswiswi mbọku ono bẹ eebufukwa ebufu lẹ ndibe ephe. ³⁰ Onye jeru ozi mbọku ono bẹ ya e-kwofukwa l'ẹke ndibe ephe nọ. ³¹ T'ẹ b'ọ ọkwa ozi, unu e-je lẹ phuu. Ono a-buru iphe, a toru ọkpa iya t'ẹ tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo. Unu a-nọdu eme iya iphe bụ l'ẹke unu bu. ³² Mbọku ono a-buru unu mbọku ọtu-ume. Unu swijee aswiswi mbọku ono. Unu e-shije l'urenyashi mbọku, ọnwaa dọ l'abalị tete taa ume jeye l'urenyashi kẹ mbọku, ọnwaa a-gba abalị iri.”

Aji Mkpù

(Ọgụ 29:12-40; Dit 16:13-17)

³³ Tọ ọ́ ọ́ iya ọ́; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu; sù iya: ³⁴ “Ọ́waa iphe, ii-kfuru unwu Ízùrẹ̀lù ndọ́-ọ́: Sù ẹ̀phe: ‘L’ọ́nwa ẹ́saa ono -gbalephu abalí iri l’ise; t’a gbaa Ají Mkpù ké Ojejoje. Iphe, aa-gbaru iya Ojejoje bú ujíku ẹ́saa. ³⁵ Mbọ́ku mbù; bẹ́ unu e-nwe ndzuko, ọ́ nsọ́. T’ẹ́ b’ọ́ ọ́kwa ozi, unu e-je mbọ́ku ono l’ọ́ ha. ³⁶ Ujíku ẹ́saa ono; bẹ́ unu e-gwojeru Ojejoje ngweja-ọ́ku. O -be lẹ́ mbọ́ku k’ẹ́sato; unu enwee ndzuko, ọ́ nsọ́; gwokwaaruphu Ojejoje ngweja-ọ́ku. Ndzuko ono búkwa ndzuko, ọ́ nsọ́. Ọ́o ya bú t’ẹ́ b’ọ́ ọ́kwa ozi, unu e-jeje mbọ́ku ono l’ọ́ ha.

³⁷ “ ‘Ono bú ají, Ojejoje doberu; mbù ọ́phu unu a-ra arara t’ọ́ búru ndzuko, ọ́ nsọ́. T’e gwooru Ojejoje ngweja-ọ́ku; bú iya bú ngweja-ukfuru; ngweja-nri; ngweja-mee; mẹ́waru ngweja ọ́do. Ngweja ono l’ọ́ ha bẹ́ aa-nọ́duje egwo lẹ́ mbọ́ku, gbaru iya nù. ³⁸ Iphe ono l’ọ́ ha b’a gufukpokwaarú ngweja ké mbọ́ku ọ́tu-ume; bya agufu iphe, unu anùje Ojejoje anunu; gufu lẹ́ madzù akfú ugwo iphe, o kweru ọ́kwa iya; gufu iphe unu chiru obu unu l’unu a-nù Ojejoje.

³⁹ “ ‘L’abalí ise l’ọ́nwa ẹ́saa teke unu kpatatsuaru iphe, unu meberu l’alí; unu agbaaru Ojejoje ají ono ujíku-ẹ́saa. Mbọ́ku abahù iya; mẹ́ mbọ́ku k’ẹ́sato iya bẹ́ unu a-tútakota ume ozi. ⁴⁰ Mbọ́ku mbù l’ají ono bẹ́ unu a-hata akpùru oshi, katsùa mma l’akpùru oshi, unu wotaru; gbuta igu; mẹ́ ẹ́kali-oshi, ẹ́kwo ọ́ nshinu; waa ẹ́kali-oshi wilo. Unu gwota iphe ono gude je anọ́du Ojejoje, bú Nchileke unu l’ifú tee ẹ́saa ujíku ẹ́saa. ⁴¹ Unu gbajekwaru Ojejoje ají ono ujíku ẹ́saa afa l’afa. Ono bú iphe, a tọ́ru ọ́kpa iya t’e tsoje tsube l’ọ́gbo sweru l’ọ́gbo. Ọ́nwa, aa-gbajẹ́ iya bú l’ọ́nwa k’ẹ́saa. ⁴² Yọ́ búru lẹ́ m̀kpù bẹ́ unu a-nọ́duje abalí ẹ́saa ono; mbù l’iphe bú ndu a m̀ru lẹ́ Ízùrẹ̀lù a-nọ́dukotaje lẹ́ m̀kpù teke ono; ⁴³ k’ọ́phu iphe bú ọ́gbo l’ufutaru nù a-maru lẹ́ ya meru tẹ́ unwu Ízùrẹ̀lù bua lẹ́ m̀kpù teke ono, ya shi lẹ́ Íjiputu dufuta ẹ̀phe ono. Ọ́ kwa yẹ́bedua bú Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.’ ”

⁴⁴ Tọ́ ọ́ ọ́ iya ọ́; Mósísu abya atọ́ko ají, Ojejoje doberu kfukotaru ndu Ízùrẹ̀lù.

24

Oleta Urọ́ku ono ẹ́nya
(Awù 27:20-21)

¹ Tọ́ ọ́ ọ́ iya ọ́; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu; sù iya: ² “Kfuru ndu Ízùrẹ̀lù t’ẹ̀phe wotaru ngu ọ́kpobe manù olívu, a tsùru l’ikwe, ee-yeje l’urọ́ku ono; k’ọ́phu ọ́o-nọ́duje enwu m̀kpùrumkpùru. ³ Tẹ́ Ẹ̀rọ́nu yẹ́le unwu iya yeje ọ́ku l’urọ́ku ono l’ifú Ojejoje l’ime Ulo-Ẹ̀kwà Ndzuko ono; mbù l’azù ẹ́kwa phù, e gude gebuta Okpoko Ekemu phù. T’ẹ̀phe mejekwa urọ́ku ono t’o nwu m̀kpùrumkpùru; shita l’urẹ́nyashi jeye l’ùtsu. Tẹ́ ndu Ízùrẹ̀lù dobekwa ekemu-a tsube l’ọ́gbo sweru l’ọ́gbo. ⁴ Tẹ́ Ẹ̀rọ́nu dozije ọ́ku l’urọ́ku ono l’eli iphe, eegvubeje urọ́ku ono, e meru lẹ́ m̀kpọ́la-ododo ono; t’o nwuje Ojejoje l’ifú m̀kpùrumkpùru.

Buredi, e doberu Nchileke nsọ́

⁵ “Gudeje ntù akpe gheeta ishi buredi iri l’ẹ́bo. L’ishi buredi lanù bẹ́ ii-yeje ntù akpe, jiru nkwo-ẹ́ka, e keru ọ́zọ́ iri wota uzi labù. ⁶ Nggú eworu buredi ọ́bu doo ọ́kpa labù l’eli teburu ono, e gude ọ́kpobe m̀kpọ́la-ododo mee ono dobe Ojejoje l’ifú. Ishi buredi ishingu l’ẹ́kalanu; ishi buredi ishingu ọ́phu l’ẹ́ka iya ọ́phu. ⁷ Nggú abya eworu ọ́kpobe ínshensu doo l’ọ́kpa l’ọ́kpa; t’ọ́ búru iphe, nọ́-chiru ẹ́nya buredi ono; t’ẹ́ gude iya gwooru Ojejoje ngweja-ọ́ku. ⁸ Iphe bú mbọ́ku ọ́tu-ume, sweru esweswe bẹ́ Ẹ̀rọ́nu e-dozije iya l’ifú Ojejoje. Yọ́ búru ndu Ízùrẹ̀lù bẹ́ ọ́o-nọ́du emeru iya; t’ọ́ búru ọ́gba-ndzù, a-nọ́ gbururu jeyewaru.

⁹ “Buredi ono bú Ẹ̀rọ́nu yẹ́le unwu iya nwe iya. T’ẹ̀phe nọ́dujekwa l’ẹ́ke ọ́ nsọ́ taa ya; ké l’ọ́ ọ́ nsọ́ nshinu; búru ọ́kẹ́ iya nk’ẹ̀phe lẹ́ ngweja, aakpọ́ ọ́ku anù Ojejoje jeye lẹ́ tutu yoyo.”

Onye kfubyiru ẹ́pha Ojejoje

¹⁰ Yo nweru nwoke, nne iya bú onye Ízùrẹ̀lù; nna iya abùru onye Íjiputu, ẹ̀phe lẹ́ ndu Ízùrẹ̀lù yí. A nọ́nyaa; ọ́gu adaru yẹ́le onye Ízùrẹ̀lù ono l’ọ́du ndu Ízùrẹ̀lù ono. ¹¹ Onye ono, nne iya bú onye Ízùrẹ̀lù ono ekfuyishilahaah ẹ́pha Ojejoje. A kpùta iya kpu-jeru Mósísu. Ẹ́pha nne nwata ono bú Shelomitu, bú nwatibe Dibiri l’ikfu Dánu. ¹² A kpùta iya je atù-chia; kwabẹ́ru Ojejoje t’ọ́ karu ẹ̀phe iphe, bú uche iya.

¹³ Tọ́ ọ́ ọ́ iya ọ́; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu; sù iya: ¹⁴ “Kpùta onye ono, kfubyiru ẹ́pha yẹ́be Ojejoje ono kpùfu l’ọ́du ndu Ízùrẹ̀lù. Tẹ́ iphe bú ndu nùru teke ookfuyi ẹ́pha iya ono; byabẹ́ iya ẹ́ka l’ishi; tẹ́ ọ́ha wù-lihu; tẹ́-gbua ya lẹ́ m̀kpùma. ¹⁵ Kfuru ndu

Ízùrèlù: L'iphe bụ onye kfbuyiru ẹpha Nchileke bụkwa onye ono e-vuru iphe, tso iya nù. ¹⁶ Iphe, bụ onye kfbuyiru ẹpha Ojejoje bẹ ee-gbukwa egbugbu. Tẹ ọha zefutakwa tų-gbua onye ọbu lẹ mkpuma. Onye ọbu -bùru onye laru alala; m'ọ bụ onye a mụru lẹ Ízùrèlù; o -kfbuyia ẹpha yẹbe Ojejoje; t'e gbukwaa ya egbugbu.

¹⁷ "Iphe, bụ onye gburu madzụ; t'e gbukwaa yẹbedua. ¹⁸ Iphe, bụ onye gburu anụmanu onye ọdo t'ọ kfkukwa ugwo iya. T'ọ bụkwaru ọphu nọ ndzụ bẹ oo-gude dochia ẹnya ọphu nwùhuru nù.

¹⁹ "Madzụ -yee ibe iya ọru l'ẹhu; t'e yekwaa ya phụ ọru l'ẹke o yeru onye ọphu. ²⁰ Madzụ -gbajia madzụ ibe iya ọkpu; t'a gbajilatakwa iya phụ. Teke ọ bụ ẹnya b'ọ meru; yọ pyahu onye ọbu; t'e mekwaaphu tẹ nk'ia pyahulata iya. Ọ -bùru eze b'ọ chikworu onye ono; t'e chikwolatakwa iya phụ. Ọ bụ ẹge o mekaberu onye ọdo iphe bụ ee-mekatabekwa iya phụ. ²¹ Onye gburu anụ madzụ ibe iya; t'ọ kfkukwaa ugwo iya. Ọ -bùru l'ọo madzụ b'ọ gburu t'e gbukwaaphụ yẹbedua. ²² Ekemu-a bẹ nọdu swiru ndu a mụru anụmụ lẹ Ízùrèlù yẹle ndu laru iya alala. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu."

²³ Mósisu ekfutsuaru iya ndu Ízùrèlù; ẹphe akpụta onye ono, kfbuyiru ẹpha Nchileke ono; kpufu l'ọdu ndu Ízùrèlù; je eworu iya tų-gbua lẹ mkpuma. Ndu Ízùrèlù eshi ẹge ono mee iphe, Ojejoje tųru Mósisu ekemu t'ẹphe mee.

25

Afa ọtuta-ume

(*Dit 15:1-11*)

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisu l'eli Ugwu Sáyinayi; sụ iya: ² "Kfuru unwu Ízùrèlù; sụ ẹphe: Teke unu bahuleruphu l'alì ono, ya abya unu anụnu ono; unu hajekwa-a alì ono t'ọ nọoru Ojejoje afa ọtuta-ume. ³ Unu mebeje iphe l'alì unu afa ishingu; unu akọchajee mgbo vayinu unu akọcha afa ishingu; wọo akpuru iya. ⁴ O -be l'afa k'ẹsaa; a haa alì ono t'ọ tuta ume. Ono bụ afa ọtuta-ume kẹ Ojejoje. Unu be emebekwa iphe l'alì unu afa ono; ọphu unu akọchakwa mgbo vayinu unu. ⁵ Unu be ejejekwa ọkpata iphe, daru ẹda. Teke oshi vayinu, ẹ te mekwadu emekwa mịru amìmi; unu ba awotakwa iya. Ishi iya bụ l'afa ono bẹ alì ono atuta ume. ⁶ Iphe, alì mītaru l'afa onanu, alì atuta ume ono a-bùru unu nri; buri kẹ ndu ohu unu; mẹ kẹ ndu ozi, unu butaru ebuta; mẹ ndu laru alala, unu l'ẹphe bu. ⁷ Ọ kwaphụ iphe shi l'alì ono a-bùru nri unwu elu unu; mẹ k'unwu anụ ẹgu, bu l'alì unu."

Afa eswe-aji

⁸ "Unu gwa afa ọtuta-ume guta afa ẹsaa; mbụ afa ẹsaa ẹsaa ugbo ẹsaa. Afa ọtuta-ume ẹsaa ono bụ iphe, ọo-dụ bụ ọkporo afa labụ l'afa tetee. ⁹ Onwa k'ẹsaa -dùlephu l'abalì iri, bụ iya bụ Eswe Okfu Ugwo Ejo iphe; nggu ezia t'e gbua ọpyoku gude jedzuru l'alì unu. ¹⁰ Unu edoo afa k'ọkporo ẹbo l'iri nsọ; unu araa ya arara t'onyenonu nweru onwiyi l'alì ono gbaa mgburumgburu. Afa ono a-bùru unu afa eswe-aji; teke iphe bụ onyenonu e-nweru alì iya; lakfu ndibe iya. ¹¹ Tẹ afa k'ọkporo ẹbo l'iri ono bụkwaru unu afa eswe-aji. Unu be emebekwa iphe l'alì; ọphu unu 'ejejekwa ọkpata ọphu daru ẹda l'afa ono; m'ọ bụ ọphu mītaru lẹ vayinu, ẹ ta kọchadu akọcha. ¹² Keshinu afa ono a-bùru unu afa eswe-aji; unu dobekwa iya nsọ. Ọ bụ iphe, daru ẹda l'alì ono bẹ unu e-ri l'afa ono.

¹³ "O -rua l'afa eswe-aji ono; t'onyenonu je enweru alì iyare.

¹⁴ "Ọ -bùru l'ọ nweru iphe, i reru madzụ ibe ngu; m'ọ kwanụ l'ọ nweru iphe, madzụ ibe ngu zataru ngu l'ẹka; unu mekwaa ya t'e b'ọ dụ onye e-ri ibe iya uru. ¹⁵ Onye azụ onye ọdo alì a-nọdu azụ iya l'ele ẹnya l'afa ole, alì ọbu nọwaru k'ọphu a gbaru afa eswe-aji. Onye ọphu ere erere elekwaaphu ẹnya l'afa ole, aa-nofua tẹmanu yọ laphu iya azụ l'ẹka. ¹⁶ Teke bụ l'ọo-tẹnya tẹmanu yo rua afa ẹhu-ọtso-ẹna; aswa alì ọbu aha nshinu. Teke bụ l'ẹ too tedu ẹnya tẹmanu yo rua afa ẹhu-ọtso-ẹna ọdo; nggu egbuzita aswa iya; kẹ l'iphe, ọ kwata azuta ngu bụ iphe, ọo-kọta l'ẹke ono l'oge, phoduru nù. ¹⁷ T'ẹ b'ọ dukwa onye ọphu e-rita ibe iya uru. Iphe, unu e-mejehia bụ t'unu tsuje Nchileke unu egvu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

Iphe, ọtsu l'ẹhu l'afa k'ẹsaa ono

¹⁸ "Ọo ya bụ t'unu mejekwa iphe, ya tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje. Unu emeje iphe, ya tųru l'ekemu; k'ọphu unu e-buru l'alì ono; t'ẹ b'ọ dụ iphe, e-me unu. ¹⁹ Ọo ya bụ; alì emehulaha iphe, e meberu iya; unu erijilaha ẹpho; buru iya lẹ domangu-rimangu.

²⁰ “Unu a-jikwaru: ‘?Bụ ngunu bẹ unu e-ri l’afa k’esaa ọbu; m’o -nwedu iphe, unu meberu l’alị; t’o nwe iphe, unu a-kpata akpata?’ ²¹ L’afa k’ishingu ono bẹ ya a-goru onu-oma iya nū unu; k’ọphu alị ono e-mehu iphe, e-dzuru unu afa ẹto. ²² Teke o beru l’afa k’esato; unu awata ọkobe iphe l’alị. Yọ bụru iphe, unu kọtahawaru bẹ unu a-nọdu eri jeye l’afa kẹ tete teke unu a-kpata iphe, unu meberu.”

Ege ee-shije gbafuta iphe, e reru erere

²³ “T’ẹ b’ọ dukwa onye e-reje alị iya nre-lanụ; kẹ l’alị bukwa yebedua nwe iya. Unubedua bụ abiyaba bẹ unu byaru. Yọ bụru anunu bẹ ya nuru iya unu t’unu buru. ²⁴ L’iphe, bụ alị unu l’ọ ha; unu hajekwaa alị, e reru erere t’onye ọdungu shi nweru iya nū gbata iya.

²⁵ “Ọ -būru lẹ nwunne ngu bẹ ụkpa guderu; k’ọphu o butaru alị iya ree; t’onye a-bya ọgbata alị ono bukwaru onye yele iya bụ ọkpobe abubu. ²⁶ Ọ -būru l’onye ọbu te nwedu onye e-je ọgbata alị ono; yebedua emekochaa bya enweru iphe oo-gude gbata iya; ²⁷ t’ọ gbakokwaa afa ole, swewaru nū keshinu teke o reru iya; k’fua onye o reru alị ono ụgwo afa ọphu ẹ t’ọ kọdua ya; laphu azu l’alị iya. ²⁸ Ọ -būru l’onye ọbu ta madu ụzo, oo-shi gbafuta iya; tẹ alị ono, o reru ono nọdukwa l’eka onye zuru iya nū jeye l’afa eswe-aji. O -rua l’afa eswe-aji; tẹ onye zuru iya nū haa ya; tẹ onye ono, nwe iya nū ono laphu azu l’alị iya.

²⁹ “O -nweru onye reru ọlo ebubu lẹ mkpukpu, e gude upho-mkpuma; kpụ-pheru mgburumgburu; b’o nwekwaru ike gbata iya l’afa ono, o reru iya ono. O bụ l’afa ono bẹ ọo-gbata iya. ³⁰ Teke bụ l’ẹ tọ gbatadu iya jeye afa agvụ; ọo ya bụ l’ulo ono, nọ lẹ mkpukpu, a kpụ-pheru mgburumgburu ono a-būwaruru k’onye zuru iya nū gbururu jeye. Ẹ ta natakwa iya ẹya l’afa eswe-aji. ³¹ Obenu l’ulo ndu ọphu nọgbaa lẹ mkpukpu ndu ẹ te gudedu upho-mkpuma; kpụ-pheru mgburumgburu bụ ege eemeje ọma ẹgu bẹ ee-meje iya. Yebedua bẹ aa-gbatata ẹgbata. O -rua l’afa eswe-aji; onye zuru iya nū akufu iya ẹka.

³² “A -bya lẹ mkpukpu kẹ ndu Lívayi; tẹ ndu Lívayi gbatajẹkwa ọlo, nọ iya nū teke dū ẹphe mma. ³³ Ọ -būru l’onye Lívayi ta adudu ike gbata ọlo, o reru lẹ mkpukpu ndu Lívayi l’eka onye zuru iya nū; o -rua l’afa eswe-aji tẹ ọlo ono laphukwa iya azu l’eka. Ishi iya aburu l’iphe bụ ọlo, nọ lẹ mkpukpu ndu Lívayi bukwa iphe ẹphe l’ẹke ndu Ízurelu nọ. ³⁴ T’ẹ b’ọ dukwa iphe, e-me t’ẹphe ree alị ẹke ẹphe echeje aturu ẹphe; mbu ọphu nọ lẹ mkpukpu ẹphe; kẹ l’ono bụ òkè-ipe ẹphe gbururu jeye lẹ gbururu.”

Ugwo, eje ndu ụkpa

³⁵ “Ọ -būru l’onye Ízurelu ibe ngu bẹ ụkpa byaru; tọ dufe ike ọnu onwiya nri; yejeru iya ẹka ẹge ono, eeyejeru onye laru alala; m’ọ bụ onye byaru abyabya ono; k’ọphu ọdu ike buru l’obutobu unu ẹge o bu iya. ³⁶ Ba anatajẹkwa iya ọ-muru-nwa. Tsuje-chia Nchileke ngu egvu; k’ọphu nwanna ngu ono a-du ike bunyabe ngu. ³⁷ Be ejekwa iya ụgwo okpoga; sụ t’ọ tükwaseru ngu iya iphe; ọphu i lekwa ẹnya uru lẹ nri, i reru iya. ³⁸ Ọ kwa yebedua bụ Ojeoje; bya aburu Nchileke unu, bụ onye dufutaru unu l’alị Íjiputu tẹ ya nū unu alị Kénanu; bụru Nchileke unu.

Ohu onweru onwiya

³⁹ “Ọ -būru l’onye Ízurelu ibe ngu, nggu l’iya bu obutobu bẹ ụkpa guderu; k’ọphu o woru onwiya ree ngu; be emekwa iya t’o jejeru ngu ozi l’ọ bụ ohu. ⁴⁰ Dobechia ya l’ọ bụ onye i buru ozi; m’ọ bụ onye byaru abyabya; t’o jeeru ngu ozi ẹge ono jeye l’afa eswe-aji. ⁴¹ O -rua teke ono; nggu ahaa ya; haa jeye l’unwu iya; t’ọ lakfu ndibe ẹphe; lakfu òkè-ipe nna iya. ⁴² Lẹ keshinu ndu Ízurelu bụ ohu nk’iya, ya shi l’alị Íjiputu dufuta b’e te erekwe ẹphe t’ẹphe bụru ohu. ⁴³ Ba adukwaru onye Ízurelu ibe ngu ẹhuka; nggu atujukwa Nchileke ngu egvu.

⁴⁴ “Ndu unu a-gbajẹ ohu; unwoke l’unwanyị; bukwaru ndu ọhodo-a, nọ-pheru unu mgburumgburu-a. Ono kwa ndu unu a-gbajẹ ohu ndono. ⁴⁵ Ndu ọdo, unu a-gbajẹfua ohu bụ ndu byaru abyabya, unu l’ẹphe tuko buru; m’ọ kwanu unwu, ẹphe nọ l’alị unu mụshia. Unu -gbaa ẹphe ohu; unu enwewaruru ẹphe. ⁴⁶ Ndu onanu bẹ unu e-me t’ẹphe bụru òkè-ipe, unu ketaru unwu unu; t’ẹphe bụru ohu ẹphe gbururu jeyewaru. A -bya lẹ ndu nk’unu, bụ unwu Ízurelu; unu ba adukwaru ẹphe ẹhuka.

⁴⁷ “Ọ -būru l’onye laru alala; m’ọ bụ onye byaru abyabya, unu l’iya tuko buru nọnyaaru bya enweru iphe; onye Ízurelu ibe ngu yele iya bunyabe adaa ụkpa bya eworu onwiya ree onye ono, laru alala ono; m’ọ kwanu l’o woru onwiya ree abubu onye ono, laru alala ono; ⁴⁸ b’e nwelekwaru-a ike gbafuta iya. Onye abubu iya nanu nwekwaru ike gbafuta iya. ⁴⁹ Tẹ nwunne nna onye ọbu; m’ọ bụ nwa nwunne nna iya; m’ọ bụ onye ọdo, ẹphe

l'ia bu abubu jekwa je agbafuta iya. O -buru l'onye obu nonyaaru bya enweru iphe k'ophu oo-du ike gbafuta onwiya; te onye obu gbafutakwa onwiya. ⁵⁰ Te yele onye gbaru iya ohu gbakokwaa afa ole o du tsube l'afa, a gbaru iya ohu jeye l'afa eswe-aji. T'e tsube l'iphe, onye o-gburu-mita ejetaje l'uboku; gbakoo okpoga afa, wuduru nu; karu iya iphe, oo-kfu; gude gbata onwiya. ⁵¹ O -buru l'afa, ghuduru nu hakwadu nshinu; t'onye ono keta okpoga ono, o shi gude ree onwiya ono ophu kwata ka nshinu kfua gude gbata onwiya. ⁵² Teke o -bukwanu l'afa, ghuduru nu habewa t'o rua l'afa eswe-aji; t'ephe l'ia gbakoo ya; t'o kfua ke afa ole, ghuduru nu; gbata onwiya. ⁵³ T'e mejekwa onye ono ege eemeje nwozi, e butaru ebuta afa l'afa. T'e letakwa enya te onye ono, o no l'eka ono ba dukwaru iya ehuka.

⁵⁴ "O -buru l'e te eshida ege ono gbafuta iya; t'a hakwaa yele unwegirima iya m'o rulephu l'afa eswe-aji. ⁵⁵ Ishi iya aburu le ndu Izurelu bu ohu iya. Ephe bu ohu iya, ya dufutaru le Ijiputu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu."

26

*Nggo, ee-bu onye, anuru Nchileke okfu
(Dit 7:12-24; 28:1-14)*

¹ T'e b'o dukwa agwa; m'o bu nteke, a pyiru apyipyi; m'o bu mkpuma, a kpoberu l'o bu itso, unu e-dobe l'alj unu. T'e b'o dukwa mkpuma, a pyiru apyipyi, unu ee-dobe l'alj unu; wata iya obaru aja. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

² "Unu dobeje mboku otu-ume iya iche; unu akwabeje ulo iya, du nsu ogvu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

³ "O -buru l'unu eme iphe, ya turu okpa iya; bya edobe ekemu iya; l'eme iya ememe; ⁴ be ya a-nodu achiru unu mini l'oruberu iya. Iphe, e meberu l'alj e-mehu emehu; oshi, no legu amishi nebyi l'oruberu iya. ⁵ Iphe a-nodu emehuru unu nshinu; k'ophu bu l'unu a-nodu etsu balj jeye; ogè owo akpuru vayinu erua. Unu egude owo akpuru vayinu jeye; ogè omebe iphe l'alj erua odo. Unu a-nodu eri nri; l'eriji epho; buru l'alj ono le domangu-rimangu.

⁶ "Ya e-me t'unu buru l'ehu-agu l'alj ono; k'ophu bu l'unu a-ze azee; to du onye eye unu egvu. Ya e-me t'ejo anu egu chihu l'alj ono; ophu ogu ta byadu bya ada l'alj ono. ⁷ Unu a-chi ndu ohogu unu; gbushia ephe. ⁸ Unu -du ise; unu achia ukporo madzu ise. Teke unu du ukporo ise; unu achia unu ukporo madzu l'ise. Unu e-gude nkogo gbushigee ndu ohogu unu.

⁹ "Ya a-nodu eleta unu enya; mee unu t'unu zua azuzu kabaa l'igwe. Ndzu, unu l'ia gbaru be ya e-me t'o nguru anguru. ¹⁰ Unu a-noduje eri iphe, unu kpataru jeye unu akpata k'ophungu; k'ophu bu; a -nonyaa; unu achishilahaa akahu iya; k'ophu unu e-wobata k'ophungu. ¹¹ Ya a-bya; unu l'ia eburu eburu; ophu unu 'aduhedu iya oyi. ¹² Ya a-nodu ejephe ejephe l'eka, unu no; buru Nchileke unu; unu aburu ndibe iya. ¹³ O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'alj Ijiputu; t'unu ba buheru ohu ndu Ijiputu. Ya mebyiwaru ike ono, ephe shi gude mee t'unu buru ohu ephe ono; shi ege ono mee unu t'unu phafuta ishi."

*Aphu, aa-nu onye kwefuru ike
(Dit 28:15-68)*

¹⁴ "O -buru l'unu ta ngabeduru iya nchi; unu te eme iphe, ya suru te unu meje l'o ha; ¹⁵ mbu; o -buru l'unu ta gubedu iphe, ya toru okpa iya iphe; k'ophu unu woru iphe, ya turu l'ekemu mee; yo buru iphe-mmanu; unu te emeje iphe, ya suru t'unu meje l'o ha; shi ege ono woru ndzu, unu l'ia gbaru mebyia; ¹⁶ bukwa iphe, ya e-me unu ndo-o: Ya e-me t'unu wata otsu egvu; ukwaranta alolahaa unu yeje ejo ehuru-oku, e-woru unu enya mebyishia; ndzu unu alaa ke mmanu. Unu -kobe iphe l'alj; yo buru iphe-mmanu; ke l'oo ndu ohogu unu e-ri iya. ¹⁷ Ya a-swainwuru unu ifu; ndu ohogu unu emekputa unu l'ogu. Ndu unu du ashia achilalaha unu; unu agbalahaa oso teke e to dudu onye achia unu.

¹⁸ "O -buru le ya metsuaru unu ono; unu ta angaru iya nchi; be ya e-me unu iphe, ha l'o bu ono ugbo esaa gude nua unu aphu k'iphe, du eji unu. ¹⁹ Ya e-me t'unu kubuhu onwunu ekuku; mbu mee akpamigwe, unu vu l'ishi t'o du l'o bu igwe; bya emee alj unu t'o du l'o bu ope. ²⁰ Ike, unu gude koo alj a-buru unu ke mmanu; ke l'alj te nwedu iphe, oo-meta; tmanu be oshi-omi, gvuru l'alj ono a-mi-buhu mebyi.

²¹ "O -buru l'unu emekwaphu iphe, ya suru t'unu be emejeshi; jika l'unu ta angaduru iya nchi be ya e-gude iphe-ehuka, ka iphe, du eji, unu meru ugbo esaa nua unu aphu. ²² Ya a-chiru anu-egu-egbudu ye t'o bya eripyabe unu; t'o gbabe unu aka

unwegirima unu; tũko elu unu tagbushia; mee; unu ta abahędu ishi; esu-ųzo unu adaburu ophorokpo.

²³ “E -meebe unu iphe ono l'ọ ha; unu ta agbanwe; l'emekwaphu iphe, ya sųru t'unu be meshi; ²⁴ bę ya e-me unu iphe, ya ta g'emedu; mbų gude iphe-ęhuka, ka iphe, dų eji, unu meru ugbo ęsaa nų unu aphų. ²⁵ Ya a-ha tę ogu dakfu unu; gude iya gwata unu ųgwo ogba-ndzų ono, unu mebyiru ono. Unu -dzukobelephu lę mkpųkpu unu; ya emee t'ęjo iphe-ememe dakfu unu; shi ęge ono woru unu yee ndu ọhogu unu l'ęka. ²⁶ Ya a-nọchi unu ųzo nri; k'ọphu bų l'unwanyi iri e-gudeje ite lanų shia iphe. ęphe egude iphe, eegudeje atų ęra iphe keeru iya unu; unu -rigee ya; ępho te ji unu.

²⁷ “Q -buru lę mu metsuaru unu iphemiphe ọbule ono; unu emekwaphu iphe, ya sųru t'unu be eme; ²⁸ bę ya e-gude ęhu-ęghughu mee unu iphe, ya ta g'emedu unu; mbų gude iphe-ęhuka, ka iphe, dų eji, unu meru ugbo ęsaa nų unu aphų. ²⁹ Ono teke unu a-wata ori anų unwu unu unwoke; mę anų unwu unu unwanyi. ³⁰ Ya e-mebyishi ęke unu agwaję nte; nwutsushia ęnya-ngweja ęke unu aakpoje insęnsu ọku. Ya a-tųkwashi odzu unu l'eli nte unu, bųhukwaphu odzu l'onwiya. Unubędua adų iya oyi. ³¹ Ya e-me mkpųkpu unu t'ọ dabugbaaru ophorokpo. Ya emee ųlo unu, dų nsọ t'ọ buru okorobo ųlo. Teke ono bę mkpọ ngweja, unu gworu ta byadų l'adų iya mma. ³² Alį ono bę ya e-me t'ọ daburu ophorokpo; k'ọphu bų lę ndu ọhogu unu, bų ndu e-buchi iya nų bę ọo-dų biribiri. ³³ Ya a-tųka unu nanų nanų l'iphe bų mbakeshi. Yọ bųru nkogo bę ya a-mįta gude tsoru unu. Alį unu bę ęgbara a-kfų. Iphe, bų mkpųkpu unu l'ọ ha adaburu ochobo. ³⁴ Teke ono bę ęhu a-wata ọtso alį ono ęna lę ya atųta ume; mbų teke ono, ọ daburu ochobo ono. Unubędua anọdu l'alį ndu ọhogu unu ono. Teke ono bę alį ono a-nọdu ete ęsua lę ya atųta ume. ³⁵ Teke ono, alį ono daburu ochobo ono bų ume bę ọotuta; kę l'ę tọ shidu atųtajekwadu ume l'afa ọtuta-ume unu teke unu shi buru iya.

³⁶ “A bya lę ndu ọphu wuduru nų l'unu; ndu onanu bę ya e-me tę meji tọfu ęphe l'alį ndu ọhogu ęphe; k'ọphu bų lę mkpękwo -mee ọkpọ; ęphe eye ọkpa l'oso l'ọ bų ndu e gude nkogo l'achi. ęphe a-nọdu ada l'ę ba dų onye achi ęphe ọso. ³⁷ ęphe e-vukotaje ibe ęphe daa l'ọ bų ndu e gude nkogo l'achi; l'ę b'ọ dų onye achi ęphe. T'ọ bųhe l'unu a-dųkwadu ike ovodo ndu ọhogu unu l'ifu. ³⁸ Unu a-nwųshihu l'alį ndu ọhodo. Yọ bųru alį ndu ọhogu unu e-ri unu ishi. ³⁹ Nwa ndu ọphu ọhodu nų l'unu a-nọdu eyifu eyifu l'alį ndu ọhogu unu. Yọ bųru iphe, dų eji, ęphe meshiru; mę ọphu nna ęphe oche pų meshiru bę ęphe e-gude yifu ono.

⁴⁰ “Q -buru l'ęphe kọshiru iphe, dų eji, ęphe meshiru yele iphe, dų eji, nna pųe oche meshiru; mę emeswe, ęphe mesweshiru iya yele ememe, ęphe emeje iphe, ya sųru t'ęphe be meshi, ⁴¹ bų iphe, meru; ya emee ęphe iphe, ya t'e g'emedu ęphe; chįru ęphe je eye l'alį ndu ọhogu ęphe. Q -buru l'ęjo ọkpoma ęphe ono bę ęphe e-wozita alį; bya akfųa ųgwo iphe, dų eji, ęphe meshiru; ⁴² bę ya a-nyatakwa-a ndzų yele Jękọpu gbaru; nyata ndzų yele Ayizaku gbaru; nyata ndzų yele ębirihimu gbaru; nyatakwaphu alį ono. ⁴³ Obenu l'alį ono bę ęphe a-ha t'ọ daburu ochobo; gude ęhu-ọtso-ęna tųta ume. Ono teke ęphe a-kfų ųgwo iphe, dų eji, ęphe meru; kę l'ę tọ dųdu iphe, ęphe guberu iphe, ya turu l'ekemu; wafųa l'ęphe woru iphe, ya tọru ọkpa iya sų t'e tsoje mee; yọ dųkota oyi. ⁴⁴ Ọle ęge ọ dų; ęge ọ dų bę teke ono, ęphe a-nọdu l'alį ndu ọhogu ęphe ono bę ya ta ajikakwa ęphe; ọphu ya edobekwa ęphe l'ọ bų ndu dų oyi; kę tę ya mebyishikota ęphe l'ęphe ha; mebyia ndzų, ęphe l'iya gbaru; kę l'ọ kwa yebedua bų Ojejoje; bya aburu Nchileke ęphe. ⁴⁵ Ọle ya e-gude okfu ęhu ęphe nyata ndzų yele ndu ndiche ęphe gbaru; mbų ndu ono, ya shi l'alį lįjiputu dufuta; iphe bų mbakeshi egude ęnya ęphe pų iya ono; k'ọphu ya a-bųru Nchileke ęphe. Q kwa yebedua bų Ojejoje.”

⁴⁶ Ono kwa iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya ndono; mę iphe, ọ tųru l'ekemu; waa ekemu, o shi l'ęka Mosisu tųaru ndu l'zurelu l'eli Ugwu Sáyinayi.

27

Okweta Ojejoje ųkwa iphe

¹ Tọ dų iya bų; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sų iya: ² Kfuaru unwu l'zurelu; sų ęphe: “Q -buru lę madzų riru angų lę ya e-woru madzų nų Ojejoje; t'ọ kfųkwaa ųgwo l'ishi onye ọbu.

³ “Q -buru nwoke, nọwaru tsube l'ųkporo afa rua ųkporo afa ęto; bų ųkporo mkpọla-ọcha ebo lę mkpọla-ọcha iri bę aa-kfų l'ishi iya. T'ọ bųkwaru iphe eegudeje atų ęra iphe l'eze-ųlo Nchileke b'ee-gude tųa ya.

⁴ “Q -buru nwanyi; bų ųkporo mkpọla-ọcha lę mkpọla-ọcha iri bę aa-kfų l'ishi iya.

⁵ “Q -buru nwokoro, nọru tsube l'afa ise jeye l'ųkporo afa; bų ųkporo mkpọla-ọcha bę aa-kfų l'ishi iya. Q -buru nwanyi; bų mkpọla-ọcha iri.

⁶ “Q -būru nwata nwoke, nọru tsube l'onwa lanu jeye l'afa ise; bu mkpọla-ọcha ise be aa-kfụ l'ishi iya. Q -būru nwata nwanyi; bu mkpọla-ọcha ẹto.

⁷ “Nwoke, kariwaru ụkporo afa ẹto bu mkpọla-ọcha iri l'ise be aa-kfụ l'ishi iya. Teke ọ bu nwanyi; bu mkpọla-ọcha iri.

⁸ “Q -būru l'onye ono, riburu anụ ono akpa nri; k'ọphu bu l'ẹ tọ dudu ike ọkfu iphe, a suru t'ọ kfua; t'ọ duru onye ọbu, o riru anụ iya ọbu; dujeru onye achijeru Nchileke ẹja. Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono elee ya ẹnya; kooru iya iphe, ọo-kfụ. T'ọ buru ẹge ike onye ono, riburu anụ ono ha b'ee-gburu iya t'ọ kfua.

⁹ “Q -būru l'ọo anụ be madzụ riburu nte ẹ ya a-nụ Ojejoje; mbụ anụ, gbaru iya nū; iphe, bu anụ, a nūru Ojejoje ẹge ono dukotaakwa nsọ. ¹⁰ T'ẹ b'ọ wotakwa anụ ọdo dochia ẹnya iya. T'ẹ b'ọ wotakwa anụ ọdo ka ẹji; m'ọ bu ọphu ka mma gude gbanweta anụ onanu, o riburu anụ ẹ ya a-nụ ono. Q -būru l'ọ gude anụ ọdo gbanweta iya be anụ ọphu o gude gbanweta ẹle anụ, o jeru agbanweta tũkookwa buru anụ, du nsọ. ¹¹ Obenu; ọ -būru l'iphe, o riburu anụ ẹ ya a-nụ bu anụ, aasọ nsọ; mbụ anụ ọphu e tee gudejedu egworu Ojejoje ẹja; t'a kputakwa anụ ọbu kpu-jeru onye achijeru Nchileke ẹja. ¹² T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ya ẹnya; maru m'ọ du mma; t'ẹ tọ dudu. Q bu iphe onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono sũkpeleruphu t'ọ kfua be ọo-kfụ. ¹³ Q -būru l'onye nwe iya nū b'ọ du t'ọ gbata iya; tẹ onye ono kee aswa iya ụzo ise; wota ọkẹ lanu tũkwase l'aswa iya kfua; gude gbata iya.

¹⁴ “Q -būru ẹ madzụ woru ụlo iya nū t'ọ duru Ojejoje nsọ; bukwa onye achijeru Nchileke ẹja e-kfụ me ụlo ono: ?ọ du mma; t'ẹ tọ dudu. Q bu iphe, onye achijeru Nchileke ẹja suru l'ọo aswa iya; bu aswa iya. ¹⁵ Q -būru l'onye ono, doberu Ojejoje ụlo ono nsọ ono b'ọ du t'ọ gbata iya; tẹ onye ọbu kee aswa iya ụzo ise; yekobe l'aswa iya kfua; ụlo ọbu aburu nk'ia.

¹⁶ “Q -būru ẹ madzụ butaru alị iya nū t'ọ buru ke Ojejoje; ẹge e-gude maru iphe, bu aswa iya bu ẹge iphe, aa-kọbe l'alị ono habe nshinu. Alị, aa-kọ balị, jiru nkwo-eka iri be aswa iya bu ụkporo mkpọla-ọcha ebo ẹ mkpọla-ọcha iri. ¹⁷ Q -būru l'ọo afa eswe-aji b'ọ nuru alị iya t'ọ buru ke Ojejoje ọbu; b'ulephu iphe, a suru t'a kfua be aa-kfụ. ¹⁸ Olee; ọ -būru l'afa eswe-aji swewaru; b'ọ ribuderu anụ ẹ ya e-woru alị ono doberu Nchileke nsọ; tẹ onye achijeru Nchileke ẹja gua afa ole, phọduru nū; ẹmanu yo rua l'afa eswe-aji ọdo; shi ẹge ono karu onye ono iphe, aswa iya bu. Ọo ya bu l'ee-gbubota iphe l'iphe, a suru t'ọ kfua. ¹⁹ Q -būru l'onye woru alị ono doberu Nchileke nsọ b'ọ du t'ọ gbata iya; t'ọ kekwa aswa iya ụzo ise; woru ọkẹ lanu yekobe l'aswa iya; kfua gude gbata iya. O metsua ya ẹge ono; alị ono abụwaruru nk'ia ẹge o shi buru iya. ²⁰ Olee; ọ -būru l'onye ono ta gbatadu alị ono; woru iya ree onye ọdo; be alị ọbu kwaakwaru. E ta gbatahẹkwa iya ọdo. ²¹ O -rulephu l'afa eswe-aji; be alị ono a-duru Ojejoje nsọ. Yo buru ndu achijeru Nchileke ẹja b'ọo-nodu l'eka; keshinu ọ bu alị, e dobehawaru Ojejoje nsọ.

²² “Q -nweru onye riburu anụ ọnu Ojejoje alị, ọ zuru azuzu, e-ta budu alị, shi l'ẹnya ikfu ẹphe; ²³ tẹ onye achijeru Nchileke ẹja gua afa ole, phọduru nū; ẹmanu yo rua l'afa eswe-aji; shi ẹge ono karu onye ono iphe, aswa iya bu. Ọo bu mbọku ono be onye ono a-kfụ aswa iya t'ọ buru iphe, duru Ojejoje nsọ. ²⁴ O -rua l'afa eswe-aji; tẹ alị ono laphu azu l'eka onye reru iya nū; mbụ onye alị ono bu nk'ia gedegede.

²⁵ “T'iphe bu aswa, aakfụ akfukfu bukwaru ọphu ha l'ọ bu k'eze-ulo Nchileke. Mkpọla-ọcha ono b'e -jeshia ya ebubu; e buta iya ụkporo.

²⁶ “T'ẹ b'ọ dukwa onye a-kputaje anụ, vuru ụzo waa nne iya ọswa; bya anụ t'e doberu Nchileke nsọ; ke l'anụ, vuru ụzo waa nne iya ọswa b'haakwa ke Ojejoje; m'ọ bu eswi; m'ọ bu aturu. L'ẹphe ha tũko buru ke Ojejoje. ²⁷ Q -būru anụ, aasọ nsọ; tẹ onye ono kfua iphe, a suru t'ọ kfua gude gbata iya. Yo kekwaaphu aswa iya ụzo ise; wota ọkẹ lanu yekobe l'aswa iya ono kfua. Teke ọ bu l'ẹ tọ dudu ike agbata iya; t'ẹ ree ya onye ọdo iphe, a suru l'ọ bu aswa iya.

²⁸ “Olee; t'ẹ b'ọ dukwa iphe, madzụ goru nū Ojejoje, ee-re erere; m'ọ kwanu gbata iya agbata. Mbụ iphe, shi l'iphe, madzụ nweru enweru; m'ọ bu madzụ; m'ọ bu anụ; m'ọ bu alị, bu iya nwe iya. Iphemiphe, a goru nū Ojejoje dukwaru Ojejoje nsọ nshinu. ²⁹ T'ẹ b'ọ dukwa onye a goru nū Ojejoje, aa-gbata agbata. T'ẹ gbukwaa onye ọbu egbugbu.

³⁰ “Okẹ lanu l'uzo iri l'iphe, e metaru l'alị; m'ọ -ruhuru; ọ buru nebyi iphe, a kpataru l'iphe, a koru l'alị; m'ọ bu akpuru, oshi mitaru; bukotakwa ke Ojejoje. Q duru Ojejoje nsọ. ³¹ O -nweru onye eme tẹ ya gbata ọkẹ lanu l'uzo iri nk'ia; tẹ onye ono kekwa iphe, bu aswa iya ụzo ise; wota ọkẹ lanu yekobe l'aswa iya ono gude gbata iya. ³² Uzo lanu l'uzo iri, shi l'eswi; me l'eghu; me l'aturu; mekpọ anụ k'iri l'iphe, bu anụ, onye eche elu gude mgboro iya guta a-dukotakwaru Ojejoje nsọ. ³³ T'ẹ b'ọ jejekwa iya enyocha ke woo: ?a maru; ọ dua mma; t'ẹ tọ dudu. Ọphu ọ gbakwa iya inwe. A -gbakwanua ya

inwe agbagba; be onanu yele ophu e gude angbanweta iya tukookwa buru iphe, du nsọ. Ophu a byadu bya agbata iya agbata.”

³⁴ Ono bu ekemu, Ojejoje tushiru nu Mosisu le Ugwu Sinyinayi t'o je anu ndu Izurelu.

Ógú

Aagú ndu Ízurelu ogu

¹ L'abalí mbù l'ónwa k'èbo l'afa, kwe ndu Ízurelu afa èbo k'òphu ephe shi l'alí Íjiputu lufuta; bẹ Ojejoje kfuru yeru Mósísu lẹ Ụlò-Èkwà Ndzuko ndu Ízurelu l'echi-ègu; sù iya: ² "Gua ndu Ízurelu l'ephe ha ogu. Gua ephe l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna l'unwunna. Gua unwoke l'ephe ha; nggu edeshikota èpha ephe nanù nanù. ³ Nggube Mósísu; nggu lẹ Èronu; unu tũko iphe, bụ unwoke lẹ Ízurelu gukota; mbù unwoke ndu nọwaru ụkporo afa m'ò kwanù karia; bya abụru ndu a-dụ ike oje ogu. ⁴ Unu shi l'iphe, bụ ikfu ono l'ò ha fọta onye nwoke lanù t'ò yetajeru unu èka. Ndu unu a-fọta bụ ndu bụ ishi l'unwunna ephe. ⁵ Owaa bụ èpha ndu unu a-fọta t'ephe yeru unu èka:

"Onye unu a-fọta l'ikfu

Rúbènu bụ Elizuru Shediyo.

⁶ "Onye unu a-fọta l'ikfu

Símiyọnu abụru

Shelumèlu Zurishadayi.

⁷ "Onye unu a-fọta l'ikfu

Júda bụ Nášọnu Amínadabu.

⁸ "Onye unu a-fọta l'ikfu

Ísaka abụru Netanelu Zuwa.

⁹ "Onye unu a-fọta l'ikfu

Zébulọnu bụ Eliyabu Helọnu.

¹⁰ "A -bya l'ikfu k'unwu Jósefu;

onye unu a-fọta l'ikfu

Ífuremu bụ Elishama Amihudu.

Unu afọta Gamalèlu Pedazo l'ikfu Manáse.

¹¹ "Onye unu a-fọta l'ikfu

Bénjaminu bụ Abidanu Gidiyóni.

¹² "Onye unu a-fọta l'ikfu

Dánu abụru Ahiyeza Amishadayi.

¹³ "Onye unu a-fọta l'ikfu

Ásha bụ Pagèlu Okuranu.

¹⁴ "Onye unu a-fọta l'ikfu

Gádu abụru Eliyasafu Diyuwèlu.

¹⁵ "Onye unu a-fọta l'ikfu

Náfutali bụ Ahira Enanu."

¹⁶ Ndu ono bẹ bụ unwoke, a fọtaru lẹ Ízurelu gbaa mgburumgburu. Ephe bukota ndu ishi l'ikfu ndiche ephe; bya abụgbaaru ishi l'ènya unwunna, nọ lẹ Ízurelu.

¹⁷ Mósísu yèle Èronu abya achíta ndu ono, a gushiru ono. ¹⁸ Yo rua l'abalí mbù l'ónwa k'èbo ono; ephe ekuu ndu Ízurelu l'ephe ha; deshia èpha ephe l'èkwo. Ephe deshiru iya l'ikfu l'ikfu; mẹ l'unwunna unwunna. Iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwasèru b'e dekotaru èpha ephe nanù nanù; ¹⁹ ège ono, Ojejoje sùru Mósísu t'ò mee ya ono. Yò bụru iya bụ lẹ Mósísu agua ndu Ízurelu ogu l'echi-ègu Sáyinayi.

Ụmadzu ole, a gútagbaaru l'ikfu, nọnu

²⁰ A -bya l'ikfu Rúbènu, bụ okpara Ízurelu; iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwasèru; mbù ndu a-dụ ike oje ogu b'a gùru; deshikota èpha ephe nanù nanù. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwaa ya phù l'unwunna l'unwunna. ²¹ Iphe, a gútaru l'ikfu Rúbènu bụ ụkporo unu madzù ise l'unu iri l'ishingu l'ụkporo ụmadzù ise.

²² L'ikfu Símiyọnu b'a gukotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwasèru, bụ ndu a-dụ ike oje ogu; bya edeshia èpha ephe nanù nanù l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ²³ Ndu a gútaru l'ikfu Símiyọnu dụ ụkporo unu madzù esaa l'unu esato l'ụkporo madzù ise.

²⁴ L'ikfu Gádu b'a gukotaru iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa kwasèru, bụ ndu a-dụ ike oje ogu; bya edeshia èpha ephe nanù nanù l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwaa ya phù l'unwunna l'unwunna. ²⁵ Ndu a gútaru l'ikfu Gádu dụ ụkporo unu madzù ise l'unu iri l'èno l'ụkporo madzù èbo l'iri.

²⁶ L'ikfu Júda b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu a-dù ike oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ²⁷ Ndu a gutaru l'ikfu Júda dù ùkporo ùnu madzù tete l'ùnu ishingù l'ùkporo madzù iri.

²⁸ L'ikfu Ísaka b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu a-dù ike oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ²⁹ Ndu a gutaru l'ikfu Ísaka dù ùkporo ùnu madzù ishingù l'ùnu madzù iri l'ishingù.

³⁰ L'ikfu Zébulònu b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu a-dù ike oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ³¹ Ndu a gutaru l'ikfu Zébulònu dù ùkporo ùnu madzù esaa l'ùnu èto l'ùkporo madzù iri.

³² A -bya l'ikfu Jósefu; mbù anma Ífuremu b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu a-dù ike oje ogu; bya edeshia epha ephe. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ³³ Ndu a gutaru l'ikfu Ífuremu dù ùnu madzù ùkporo ise l'ùnu lanù l'ùkporo madzù ise.

³⁴ Anma Manasè b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu a-dù ike oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ³⁵ Ndu a gutaru l'ikfu Manasè dù ùkporo ùnu madzù èno l'ùkporo madzù iri.

³⁶ A -bya l'ikfu Bénjaminu b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu dzuwaru oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ³⁷ Ndu a gutaru l'ikfu Bénjaminu dù ùkporo ùnu madzù èno l'ùnu madzù esato l'ùkporo madzù iri.

³⁸ L'ikfu Dánu b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu dzuwaru oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ³⁹ Ndu a gutaru l'ikfu Dánu dù ùkporo ùnu madzù esaa l'ùnu iri l'ishingù l'ùkporo madzù iri l'ise.

⁴⁰ L'ikfu Ásha b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu a-dù ike oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ⁴¹ Ndu a gutaru l'ikfu Ásha dù ùkporo ùnu madzù ise l'ùnu madzù èto l'ùkporo madzù iri l'ise.

⁴² L'ikfu Náfutali b'a gúkotaru iphe, bú unwoke, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu a-dù ike oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ⁴³ Ndu a gutaru l'ikfu Náfutali dù ùkporo ùnu madzù ishingù l'ùnu madzù iri l'èto l'ùkporo madzù iri.

⁴⁴ Ndu ono bè bú ndu Mòsisu yèlè Èrònu gùru ogu. Ndu yetaru ephe èka gua ogu ono bú ndu ishi ndu Ízùrèlu ùmadzù iri l'èbo ono, nò-chigbaaru ènya ùnwunna ephe nanù nanù ono. ⁴⁵ Iphe, bú unwoke Ízùrèlu l'èphe ha, nòwaru ùkporo afa kwasèru, bú ndu a-dù ike oje ogu; bya edeshia epha ephe l'èkwo. E deshiru iya l'ikfu l'ikfu; deshikwa ya phù l'unwunna l'unwunna. ⁴⁶ Mkpakò iphe, ephe dù l'èphe ha bú ùkporo ùnu madzù ùkporo ugbo èto l'ùkporo ugbo iri l'ise; l'ùnu esato; l'ùkporo madzù iri l'esaa l'ùmadzù iri.

⁴⁷ Ikfu Lívayi b'è ta gùdu teke a gùru ndu Ízùrèlu ndu ophu. ⁴⁸ Ishi iya abùru lè Ojeoje sùru Mòsisu: ⁴⁹ "T'è b'ò gùkwa ndu ikfu Lívayi; ophu ò gùkwa ephe teke o-òndò agu ndu Ízùrèlu ndu ophu. ⁵⁰ Iphe, oo-mechia bú t'ò fòta ndu Lívayi ono t'èphe letaje ùlo-èkwà, eedobeje èkwo-ekemu Nchileke ènya; t'èphe letaje iphe nò iya nù ènya; mè iphe bú iphe, anoje l'ùlo-èkwà ono. Ò bú ephe a-nòduje apa ùlo-èkwà ono; mè iphe, bú iphe, nò iya nù. Yò bùru ephe a-nòdu eleta iya ènya; ephe e-gudeje ùlo-èkwà nk'èphe kpò-èphe ùlo-èkwà ono mgburumburu. ⁵¹ Iphe, bú teke ùlo-èkwà ono abya atùgbu; t'ò bùru ndu Lívayi a-fò-tsutaje iya. Iphe, bú teke aakpòbe iya akpòbe; t'ò bukwaruphu ndu Lívayi a-kpòbe iya. Onye òdo mmanu, jekfuberu iya ntse; bè ee-gbu egbugbu. ⁵² Ndu Ízùrèlu a-kpòbetsua ùlo-èkwà ephe l'òkpa l'òkpa l'òdu ndu Ízùrèlu ono. Onye, nònu a-kpòbeje nk'èya; t'ò gbakfuru lè kè ndu ikfu iya; gbakfukwaruphu l'èkwà-òhubama kè ndu ikfu iya. ⁵³ Obenu lè ndu Lívayi bè e-gude ùlo-èkwà nk'èphe kpò-pheta ùlo-èkwà ono, eedobeje èkwo-ekemu Nchileke ono mgburumburu; k'òphu Nchileke è-ta atù-koshidu edzudzu òha Ízùrèlu oke èhu-eghughu iya. Ò bú ndu Lívayi a-nòdu eleta ùlo-èkwà èke eedobeje èkwo-ekemu Nchileke ono ènya."

⁵⁴ Yò bùru ège ono, Ojeoje sùru Mòsisu t'è mee ya ono bè ndu Ízùrèlu meru iya l'ò ha.

2

Aakpo ọ̀lo-ẹ̀kwà l'odu ndu Ízurelù

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósìsù yele Èrọ̀nu; sù ẹ̀phe: ² “Tẹ̀ ndu Ízurelù kpọ̀ ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀phe t'ọ̀ nọ̀-pherẹ̀ Ọ̀lo-Ẹ̀kwà Ndzuko ono mgburumgburu. Onyenọ̀nu a-kpọ̀be nk'iyà l'ẹ̀ke ndu ikfu nk'iyà iya nọ̀; dobe iya ẹ̀kwa-ọ̀hubama, e gude maru ndu ọ̀nu-ọ̀lo ẹ̀phe.”

Ndu ọ̀lo-ẹ̀kwà k'uzo ẹ̀nyanwu-ahata

³ L'uzo ẹ̀nyanwu-ahata; bụ̀ ndu ikfu Júda a-kpọ̀ iya ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe l'ọ̀nu-ọ̀lo ọ̀nu-ọ̀lo. Onye bụ̀ ishi kẹ̀ ndu Júda bụ̀ Nàshọ̀nu Amínadabu. ⁴ Ndu a gutaru l'ikfu Júda ono dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ tete l'ọ̀nu madzọ̀ ishingù l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ iri.

⁵ “Ndu a-kpọ̀be ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe tsota ẹ̀phe bụ̀ ndu ikfu kẹ̀ Ísaka. Onye bụ̀ ishi l'ikfu kẹ̀ Ísaka bụ̀ Netanelù Zuwa. ⁶ Ndu a gutaru l'ikfu Ísaka dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ishingù l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ iri l'ishingù.

⁷ “Ndu ọ̀do, a-kpọ̀be nk'ẹ̀phe tsota ẹ̀phe bụ̀ ndu ikfu Zébulọ̀nu. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Zébulọ̀nu bụ̀ Eliyabu Helọ̀nu. ⁸ Ndu a gutaru l'ikfu Zébulọ̀nu dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ẹ̀saa l'ọ̀nu ẹ̀to l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ iri.

⁹ “Ikfu ono, a fọ̀taru t'ẹ̀phe lẹ̀ ndu ikfu Júda kpọ̀nyabe ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀phe l'ọ̀nu-ọ̀lo ọ̀nu-ọ̀lo ono; bẹ̀ kpakọ̀ru dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ugbo ọ̀kpọ̀ro l'ọ̀nu madzọ̀ ishingù. Ọ̀ bụ̀ ẹ̀phebedua e-vuru ọ̀zo tųgbua.

Ndu ọ̀lo-ẹ̀kwà k'uzo ọ̀zọ ọ̀huda

¹⁰ “A bya l'uzo ọ̀huda; ọ̀ bụ̀ ndu ikfu Rúbẹ̀nu a-kpọ̀ ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe laa ọ̀zo ọ̀huda. Ẹ̀phe a-kpọ̀ iya l'ọ̀nu-ọ̀lo ọ̀nu-ọ̀lo. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Rúbẹ̀nu bụ̀ Elizuru Shediyo. ¹¹ Ndu a gutaru l'ikfu Rúbẹ̀nu dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ise l'ọ̀nu iri l'ishingù l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ ise.

¹² “Ndu a-kpọ̀be ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe tsota ndu ikfu Rúbẹ̀nu bụ̀ ndu ikfu Símiyọ̀nu. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Símiyọ̀nu bụ̀ Shelumẹ̀lù Zurishadayi. ¹³ Ndu a gutaru l'ikfu Símiyọ̀nu dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ẹ̀saa l'ọ̀nu ẹ̀sato l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ ise.

¹⁴ “Ndu ọ̀phu a-kpọ̀be nk'ẹ̀phe tsota ẹ̀phe bụ̀ ndu ikfu Gádu. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Gádu bụ̀ Eliyasafu Duwẹ̀lù. ¹⁵ Ndu a gutaru l'ikfu Gadù dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ise l'ọ̀nu iri l'ẹ̀no l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ ẹ̀bo l'iri.

¹⁶ “Ikfu ono, a fọ̀taru t'ẹ̀phe l'ikfu Rúbẹ̀nu kpọ̀nyabe ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀phe l'ọ̀nu-ọ̀lo ọ̀nu-ọ̀lo ẹ̀phe ono; bẹ̀ kpakọ̀ru dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ iri l'ẹ̀sato l'ọ̀nu iri l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ iri l'ẹ̀bo l'umadzu iri. Ọ̀ bụ̀ ẹ̀phebedua bụ̀ ndu k'ẹ̀bo, a-gbalihuje wata ije.

¹⁷ “Ndu Lívayi e-vuta Ọ̀lo-Ẹ̀kwà Ndzuko nọ̀du ndu ikfu ono l'ẹ̀chi; tųgbua. Ọ̀ bụ̀ ẹ̀ge ẹ̀phe kpọ̀ru ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀phe; bụ̀ ẹ̀ge ẹ̀phe e-gudeje gbeshi: tųgbua; ikfu, nọ̀nu; anọ̀du l'ẹ̀ge ẹ̀phe tso.

Ndu ọ̀lo-ẹ̀kwà k'uzo ẹ̀nyanwu-arịba

¹⁸ “Ndu ọ̀phu a-kpọ̀be ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe l'uzo ẹ̀nyanwu-arịba bụ̀ ndu ikfu Ífuremu. Ẹ̀phe a-kpọ̀ iya l'ọ̀nu-ọ̀lo ọ̀nu-ọ̀lo. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Ífuremu bụ̀ Elishama Amihudu. ¹⁹ Ndu a gutaru l'ikfu Ífuremu dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ise; l'ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ise.

²⁰ “Ndu a-kpọ̀be ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe tsota ikfu Ífuremu bụ̀ ndu ikfu Manáse. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Manáse bụ̀ Gamalelù Pedazọ̀. ²¹ Ndu a gutaru l'ikfu Manáse dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ẹ̀no; l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ iri.

²² “Ndu ọ̀phu a-kpọ̀be ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe tsobe ẹ̀phe bụ̀ ndu ikfu Bénjaminu. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Bénjaminu bụ̀ Abidanu Gidiyọ̀ni. ²³ Ndu a gutaru l'ikfu Bénjaminu dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ẹ̀no; l'ọ̀nu ẹ̀sato l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ iri.

²⁴ “Ikfu ono, a fọ̀taru t'ẹ̀phe lẹ̀ ndu ikfu Ífuremu kpọ̀nyabe ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀phe l'ọ̀nu-ọ̀lo ọ̀nu-ọ̀lo ẹ̀phe ono; kpakọ̀ru dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ iri l'ẹ̀to l'ọ̀nu iri. Ọ̀ bụ̀ ẹ̀phebedua bụ̀ ndu k'ẹ̀to; mẹ̀ ẹ̀phe tųgbua ije.

Ndu ọ̀lo-ẹ̀kwà k'uzo isheli

²⁵ “Ndu ọ̀phu a-kpọ̀be ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe l'uzo isheli bụ̀ ndu ikfu Dánu. Ẹ̀phe a-kpọ̀ iya l'ọ̀nu-ọ̀lo ọ̀nu-ọ̀lo. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Dánu bụ̀ Ahiyeza Amishadayi. ²⁶ Ndu a gutaru l'ikfu Danù dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ẹ̀saa; l'ọ̀nu iri l'ishingù l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ iri l'ise.

²⁷ “Ndu a-kpọ̀be ọ̀lo-ẹ̀kwà nk'ẹ̀phe tsota ikfu Dánu bụ̀ ikfu Ásha. Onye bụ̀ ishi l'ikfu Ásha bụ̀ Pagẹ̀lù Okuranu. ²⁸ Ndu a gutaru l'ikfu Ásha dọ̀ ọ̀kpọ̀ro ọ̀nu madzọ̀ ise; l'ọ̀nu ẹ̀to l'ọ̀kpọ̀ro madzọ̀ iri l'ise.

²⁹ “Ndu ophu a-kpòbe ọ̀lò-ék̀wà nk'èphe tsota ephe b̀u ndu ikfu Náfutali. Onye b̀u ishi l'ikfu Náfutali b̀u Ahira Enanu. ³⁰ Ndu a g̀turu l'ikfu Náfutali d̀u ̀kpòrò ̀unu mad̀z̀u ishing̀u; l'̀unu iri l'èto l'̀kpòrò mad̀z̀u iri.

³¹ “Ikfu ono, a fòturu t'èphe l'ikfu Dánu k̀pònyabe ọ̀lò-ék̀wà ephe; k̀pòo ya l'ònu-ọ̀lò ̀onu-ọ̀lò; k̀pàkòru d̀u ̀kpòrò ̀unu mad̀z̀u iri lè tete l'̀unu mad̀z̀u iri. O b̀u èphebedua; b̀e e-k̀pejeru az̀u l'ije ephe; d̀zee onwèphe l'ònu-ọ̀lò ̀onu-ọ̀lò.”

³² Ndu ono b̀u ndu Ízurùlù l'ège e gude g̀ua ephe ogu l'ènya-ufu ̀nya-ufu. M̀kpàkò ndu nòkòta l'òdu ndu Ízurùlù, b̀u ndu a guru ogu l'ònu-ọ̀lò ̀onu-ọ̀lò; d̀u ̀kpòrò ̀unu mad̀z̀u èto l'̀kpòrò mad̀z̀u iri l'ise l'̀unu mad̀z̀u ̀esato. ³³ Ọ̀le ndu Lívayi b'è ta g̀duru yeru ndu Ízurùlù ophu l'èphe ha. Yò b̀uru ège ono; b̀e Ojejoje s̀uru Mòsisu t'ò mee ya.

³⁴ Tò d̀u iya b̀u; ndu Ízurùlù emekotalephu iphemiphe ̀obule, Ojejoje t̀uru Mòsisu ekemu iya. Yò b̀uru ège ono b̀e ephe k̀pòshiru ọ̀lò-ék̀wà ephe l'ikfu l'ikfu. O kwaphu ège ono b̀e ephe eshije egbeshi atugbu; ndu ophu nònu ephe lè ndu ikfu nk'èphe; m̀e ndu ̀onu-ọ̀lò nk'èphe.

3

Ndu Lívayi

¹ Qwaa b̀u eri ndu ikfu Èrònu yèlè Mòsisu teke ono, Ojejoje kfuru yeru Mòsisu lè Ugwu Sáyìnayi ono: ² Èpha unwu Èrònu b̀u Nadabu, b̀u iya b̀u ̀kpàra iya; ̀owaa Abihu; Eliyéza; m̀e Itama. ³ Ono b̀u èpha unwu Èrònu, b̀u ndu a ẁuru maǹu l'ishi; mb̀u ndu ono, a fòturu dobe t'èphe b̀uru ndu achijeru Nchileke eja ono. ⁴ Ọ̀le Nadabu yèlè Abihu b̀e daru Ojejoje l'ifu; nwùshihu; k̀è l'èphe gude ̀oku, è-ta d̀udu nsò k̀pòoru Ojejoje ngweja ̀oku l'èchi-ègu Sáyìnayi. Èphebedua ta m̀tadu unwegirima. Yò b̀uru Eliyéza yèlè Itama b̀e jelahaaru ozi ndu achijeru Nchileke eja teke ono, nna ephe, b̀u Èrònu nòkwadu ndzu ono.

⁵ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Mòsisu; s̀u iya: ⁶ “T'ò ch̀ita ndu ikfu Lívayi je eye l'èka Èrònu, b̀u onye achijeru Nchileke eja; k'òphu ephe a-nòdu ejeru iya ozi. ⁷ Èphe a-nòdu ejeru Èrònu ozi; l'èjeru ndu Ízurùlù l'èphe ha ozi lè Ọ̀lò-Ék̀wà Ndzuko; mb̀u l'èphe a-nòdu eje ozi, g̀baru ephe l'ọ̀lò-ék̀wà Nchileke. ⁸ Èphe a-nòduje eleta iphe, nò lè Ọ̀lò-Ék̀wà Ndzuko ono ̀nya; shi ège ono l'èjeru ndu Ízurùlù ozi, g̀baru ephe l'ọ̀lò-ék̀wà Nchileke. ⁹ Wo Mòsisu t'ò woru ndu Lívayi l'èphe ha ye Èrònu yèlè unwu iya l'èka. E shiwa lè ndu Ízurùlù wota ephe l'èphe ha ye iya l'èka. ¹⁰ T'ò fòta Èrònu m̀e unwu iya t'èphe b̀uru ndu achijeru Nchileke eja. Iphe b̀u onye ̀odo, jenyaberu mgboro ọ̀lò-nsò ono ntse b̀e ee-gbu egbugbu.”

¹¹ Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Mòsisu ̀odo; s̀u iya: ¹² “Lenu; lè ya shiwa lè ndu Ízurùlù fòta ndu Lívayi t'èphe nò-chia ̀nya iphe, b̀u nwoke, vuru ̀uzo waa nne iya ̀oswa lè Ízurùlù. Oo ya b̀u lè ndu Lívayi b̀e b̀u nk'iya; ¹³ k̀ele ndu, b̀u ̀kpàra b̀ukòta nk'iya. Mbòku ono, ya gbushiru ndu b̀u ̀kpàra l'alì Íjiputu ono b̀e ya wotaru iphe, b̀u ̀kpàra ndu Ízurùlù; doberu onwiya; mb̀u shitakpoo lè mad̀z̀u je akpaa l'anù. Èphe a-b̀uru nk'iya. O b̀u yèbedua b̀u Ojejoje.”

Aagu ndu Lívayi ogu

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Mòsisu l'èchi-ègu Sáyìnayi; s̀u iya: ¹⁵ “Gua ndu Lívayi ogu. Gua ephe l'unwunna l'unwunna; m̀e l'ikfu l'ikfu. Ndu ji-gu b̀u unwoke, nòwaru ̀onwa lanù kwasèru.” ¹⁶ Tò d̀u iya b̀u; Mòsisu agua ephe ège ono, Ojejoje kfuru iya ̀eya ono.

¹⁷ Qwaa èpha unwu Lívayi: Geshònu; m̀e Kohatu; ̀owaa Merari. ¹⁸ Qwaa b̀u èpha unwu Geshònu l'unwunna l'unwunna: Libini m̀e Shimeyi. ¹⁹ Unwu k̀e Kohatu l'unwunna l'unwunna b̀u Amuramu; Izaha; Héburonu; m̀e Uzèlu. ²⁰ Unwu k̀e Merari l'unwunna l'unwunna b̀u Mahuli waa Mushi. Ndu ono t̀ukòru b̀uru ikfu Lívayi; ège ephe d̀u l'unwunna l'unwunna.

²¹ Unwu Geshònu b̀u ephe m̀uru ndu Libíni; m̀e ndu Shimeyi. Yò b̀uru ndu ono b̀e b̀u ndu ikfu Geshònu. ²² Unwoke, nòwaru ̀onwa lanù kwasèru l'ikfu Geshònu d̀u ̀unu mad̀z̀u iri l'èsatò l'̀kpòrò mad̀z̀u iri l'ise. ²³ Ikfu Geshònu b̀e a-k̀pòbeje ọ̀lò-ék̀wà ephe l'uzo ̀nyanwu-arìba; l'az̀u ọ̀lò-ék̀wà Nchileke. ²⁴ Onye b̀u ishi l'ikfu Geshònu b̀u Èlìyasafu Layelu. ²⁵ Ozi, e yeru unwu Geshònu l'èka t'èphe jeje lè Ọ̀lò-Ék̀wà Ndzuko ono b̀u oleta ọ̀lò-ék̀wà Nchileke ̀nya; waa ̀ekwa, e gude k̀pua ya; m̀e oleta ̀ekwa, e gude gbobuta ̀onu Ọ̀lò-Ék̀wà Ndzuko ono ̀nya; ²⁶ m̀e oleta ̀ekwa, e gude gbobuta ogbodufu; waa ̀ekwa, e gude gbobuta ̀onu ogbodufu ono, nò-pheru ọ̀lò-ék̀wà Nchileke ono; waa

ɛnya-ngweja mgburumburu; mɛ oleta ɔdo, e gude gebe ɛkwa ono ɛnya; waa iphe bu ozi, gbaru ephe.

²⁷ Ʋnwu kɛ Kohatu bu ephe mɔru ndu Amaramu; ndu Izuha; ndu Hɛburonu; mɛ ndu Uzɛlu. Ʋo buru ndu ono bu ikfu Kohatu. ²⁸ Unwoke, nɔwaru ɔnwa lanɔ kwasɛru l'ikfu Kohatu du ɔkporo unu l'unu madzɔ lanɔ l'ɔkporo madzɔ iri. Ʋ bu epehedua bɛ nwe ozi k'oje l'ulo-nso. ²⁹ Ndu ikfu Kohatu b'a suru t'ɛphe kpɔbe ɔlo-ɛkwá ephe l'uzo ɔhali ɔlo-ɛkwá Nchileke. ³⁰ Onye bu ishi l'ikfu Kohatu bu Elizafanu Uzɛlu. ³¹ Ozi ndu k'ɛphe aburu oleta Okpoko Ʋgba-ndzɔ ɛnya; mɛ teburu; mɛ iphe, eegvubeje urɔku; mɛ ɛnya-ngweja; mɛ iphe, nɔ l'ulo-nso, ndu achijeru Nchileke ɛja egudeje eje ozi; mɛ ɛkwa, e gude gebuta Ɛke-Kakɔta-ɔdu-Nso; mɛwaru iphe bu ozi ɔdo, gbaru ephe. ³² Onye ishi ndu ishi ndu Lívayi kpamukpamu bu Eliyéza Ɛronu, bu onye achijeru Nchileke ɛja. Ʋo yebedua b'a ɔtataru t'ɔ buru onye ishi ndu eleta ɛnya l'ulo-nso ono.

³³ Ʋnwu kɛ Merari bu ephe mɔru ndu Mahuli; mɛ ndu Mushi. Ʋo buru ndu ono bu ikfu Merari. ³⁴ Unwoke, nɔwaru ɔnwa lanɔ kwasɛru l'ikfu Merari du unu madzɔ iri l'ise l'ɔkporo madzɔ iri. ³⁵ Onye bu ishi kɛ ndibe Merari bu Zuriyelu Abihelu. Ndibe Merari b'a suru t'ɛphe kpɔbe ɔlo-ɛkwá ephe l'uzo isheli ɔlo-ɛkwá Nchileke. ³⁶ Ozi, e yeru unwu Merari l'ɛka bu: oleta ibo ɔlo-ɛkwá Nchileke ono ɛnya; mɛ oshi, e swebushiru l'ibo ono; mɛ itso iya; mɛ ɛnya ɛke aakpɔbeje ɔkpa ibo ono; mɛ itso ono; mɛ ibiribe iphe ɔlo, nɔkota iya nɔ; mɛwaru ozi ɔdo, gbaru ephe. ³⁷ Ozi ɔdo, e yeru ephe l'ɛka bu: oleta ɛnya l'itso, e gude kpɔ-phekota ogbodufu ɔlo-ɛkwá Nchileke ono mgburumburu; ɔkpa iya; nggu iya; mɛ eri, e kegbaaru iya.

³⁸ Mosisu; mɛ Ɛronu; mɛ unwu Ɛronu b'a suru t'ɛphe kpɔbe ɔlo-ɛkwá nk'ɛphe l'uzo ɛnyanwu-ahata ɔlo-ɛkwá Nchileke; mbu l'ifu Ʋlo-Ɛkwá Ndzuko ono. Ozi, duru ndu Ízurɛlu lɛ Ɛke-du-Nso ono; bu epehedua e-jechijeru iya ephe. Onye ɔdo mmanu -jenyabe Ɛke-du-Nso ono ntse; e gbua ya. ³⁹ Mkpakɔ ndu a guru ɔgu l'eri Lívayi; mbu ndu ono, Mosisu yeɛ Ɛronu guru l'ikfu l'ikfu ege ono. Ojejoje suru t'ɛphe gua ya ono; mbu unwoke, nɔwaru ɔnwa lanɔ kwasɛru du ɔkporo unu madzɔ ɛbo l'unu iri l'ise.

⁴⁰ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sɔ iya: "T'ɔ gɔkota unwoke, bu ɔkpara l'alí Ízurɛlu l'ɛphe ha ɔgu; mbu unwoke, nɔwaru tsube l'ɔnwa lanɔ kwasɛru; woru epha ephe deshia. ⁴¹ Wo iya t'ɔ wofuta eri Lívayi doberu yebe Ojejoje l'ɔnodu ɔkpara l'alí Ízurɛlu mgburumburu. Yo wota anɔ ufu kɛ ndu Lívayi dobe l'ɔnodu anɔ ivuzo l'anɔ, bu elu l'alí Ízurɛlu kpamukpamu. Ʋo yebedua bu Ojejoje." ⁴² Tɔ du iya bu; Mosisu agua iphe bu ɔkpara l'alí Ízurɛlu kpamukpamu ɔgu ege ono, Ojejoje suru t'ɔ gua ya ono. ⁴³ Mkpakɔ ndu bu ɔkpara l'iphe, bu unwoke l'alí Ízurɛlu gbaa mgburumburu; mbu unwoke, nɔwaru tsube l'ɔnwa lanɔ kwasɛru du ɔkporo unu madzɔ labu; l'unu iri l'ise; l'ɔkporo madzɔ iri l'ɛto l'umadzu iri l'ɛto. A guru ephe ɔgu; deshia epha ephe.

⁴⁴ Tɔ du iya bu; Ojejoje abya asu Mosisu ⁴⁵ t'ɔ wofuta eri Lívayi doberu yebe Ojejoje l'ɔnodu ɔkpara l'alí Ízurɛlu kpamukpamu. Yo wota anɔ ufu kɛ ndu Lívayi dobe l'ɔnodu anɔ ivuzo l'anɔ ufu l'alí Ízurɛlu mgburumburu. Ʋo yebedua bu Ojejoje. ⁴⁶ A -bya abya l'ɔkporo umadzu iri l'ɛto l'umadzu iri l'ɛto ono, bu iphe, ɔkpara ndu Ízurɛlu gude ka ndu ikfu Lívayi nshinu ono; iphe, aa-kfu gude gbata ephe bu: ⁴⁷ mkpɔla-ɔcha ise, bu: a -tua ya atutu; ɛra iya aha l'ɔ bu ɛra mkpɔla-ɔcha ɔlo-nso Nchileke, ɛra iya du ɔkporo gera. Aa-kfu iya l'ishi onye lanɔ l'ɛhu l'ɛhu. ⁴⁸ Wo iya t'ɔ woru okpoga ono, ee-gude gbata umadzu ole ono, ephe gude ka ndu Lívayi nshinu ono nɔ Ɛronu yeɛ unwu iya. ⁴⁹ Ya ndono; Mosisu anakɔo okpoga ono, ee-gude gbata ndu ono; l'ɛka ndu ono, a guru ɔgu; ephe aka ndu Lívayi nshinu ono. ⁵⁰ Iphe, Mosisu natakɔtaru l'ɛka ndu bu ɔkpara l'alí Ízurɛlu bu unu mkpɔla-ɔcha ɛto; l'ɔkporo mkpɔla-ɔcha ɛsato l'ɔkporo mkpɔla-ɔcha ɛto lɛ mkpɔla-ɔcha ise, bu: a -tude iya atutu; ɛra iya aha l'ɔ bu ɛra mkpɔla-ɔcha ɔlo-nso Nchileke. ⁵¹ Mosisu ewota okpoga ono, ee-gude gbata ndu ono nɔ Ɛronu yeɛ unwu iya; ege ono, Ojejoje tɔru iya l'ekemu ono.

4

Eri Kohatu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yeɛ Ɛronu; sɔ ephe: ² "Unu gua unwu Kohatu, bu ndu shi l'eri Lívayi ɔgu. Unu gua ephe l'ikfu l'ikfu; mɛ l'unwunna l'unwunna. ³ Ndu unu a-gu bu iphe, bu unwoke ndu, nɔwaru tsube l'ɔkporo afa l'afa iri je akpaa l'ɔkporo afa labu l'afa iri; mbu ndu dzuwaru oje ozi lɛ Ʋlo-Ɛkwá Ndzuko.

4 “Ozi, unwu Kohatu a-nòdu eje lẹ Ụlọ-Èkwà Ndzuko ono bụ: oleta iphe, kakọta ọdu nsọ ẹn्या. 5 Teke ẹphe abya t'ẹphe shi l'ọdu ndu Ịzuru ụlọ tughua; tẹ Ẹronu ye ụlọ unwu iya bahu lẹ Ụlọ-Èkwà Ndzuko ono; je atọfuta ẹkwa, eegudeje gebuta Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; gude iya phụ-chia Okpoko Ekemu ono. 6 Teke ono; ẹphe ewota akpọ umoro-ẹnyimụ phụ-kputa iya; gude ẹkwa, dukota urukpu-urukpu phụ ya l'eli; bya eworu mgboro, eegudeje apa iya ye iya.

7 “L'eli teburu ono, eedobeje buredi, e gude chiaru Ojejoje aja ono bẹ ee-kwebeje ẹkwa, eke urukpu-urukpu; wota efere tukobe l'eli iya; mẹ agọ; mẹ ọkwa; waa otumu, ngweja iphe-angungu anọje. A tukobekwa iya phụ buredi ọpụ anọje l'ifu Nchileke tekenteke. 8 Ẹphe abya eworu ẹkwa uswe tusa l'eli iphe ono l'ọ ha; kwechita iya akpọ umoro-ẹnyimụ; wota mgboro, eegudeje apa iya ye iya.

9 “Ẹphe abya egude ẹkwa, eke urukpu-urukpu kwechia iphe, aatukobeje urọku, e gude amụ ọku; gude iya kwechia urọku l'onwiya; mẹ iphe, apajẹ ọwúu iya; mẹ gbangugbangu, aagujeru ọku ye; mẹ iphemiphe ọbule, eeyeje manụ, e gude amụ ọku. 10 Teke ono; ẹphe egude akpọ umoro-ẹnyimụ phụ-kputa iphe ono l'ọ ha; mẹ ngwa iya l'ọ ha; woru dobe l'eli iphe, eedobeje iya gude apa iya.

11 “L'eli ẹn्या-ngweja ono, e meru lẹ mkpọla-ododo ono bẹ ẹphe a-phushi ẹkwa, eke urukpu-urukpu; gude akpọ umoro-ẹnyimụ kwechia ya; woru mgboro, eegudeje apa iya; ye iya.

12 “Ẹphe ewotakota iphe, bụ ngwa, eegudeje eje ozi l'ẹke-dụ-nsọ; gude ẹkwa, eke urukpu-urukpu kekobe iya; bya egude akpọ umoro-ẹnyimụ kwechita iya; woru iya tukobe l'eli iphe, eegudeje apa iya.

13 “A -bya l'ẹn्या-ngweja ono; t'ẹphe kpofu ntụ, nọ iya nụ; woru ẹkwa uswe tusa l'eli iya. 14 Teke ono; ẹphe ewota iphe, bụ iphe, eegudeje eje ozi l'ẹn्या-ngweja ono; tukobe l'eli ẹkwa uswe ono. Mbụ l'ẹphe a-tukobe iya gbangugbangu, aagujeru ọku ye; mẹ oji; mẹ shọvelu; mẹ efere nkwo-ẹka. Iphemiphe ọbule ono bẹ ee-kwechita akpọ umoro-ẹnyimụ; woru mgboro, eegudeje apa iya; ye iya.

15 “Ẹronu ye ụlọ unwu iya -kwechishitsulephu Ẹke-dụ-Nsọ; mẹ iphe, nọ iya nụ; ndu Ịzuru ụlọ -byadelephu oshi l'ọdu ẹphe; tughua; t'unwu Kohatu bya evuta iphe ono. Ọle t'ẹphe be denyikwa ẹka l'iphe ono, dụ nsọ ono. Ọdumeka; bẹ ẹphe a-nwushihukwa. Ọ bụ unwu Kohatu e-vutaje iphe ono, dụ lẹ Ụlọ-Èkwà Ndzuko ono.

16 “Eliyéza Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke aja bẹ ke manụ, eegudeje amụ ọku nọ l'eka; mẹ insensu, eshije mkpọ; mẹ ngweja nri, eegwoje mbọku-mbọku; mẹ manụ, aawuje l'ishi. Ọ bụ yẹbedua a-nòdu eleta ụlọ-ẹkwà Nchileke ẹn्या; mẹ iphemiphe ọbule, nọ iya nụ; mbụ Ẹke-dụ-Nsọ; mẹ iphe nọkota iya nụ.”

17 Ojejoje asụ Mosisu ye Ẹronu: 18 “Unu be ekwekwa tẹ ikfu Kohatu chihu l'eri ndu Lívayi. 19 Owa iphe, unu e-meru ẹphe; k'ọpụ ẹphe ta anwushihudu m'ọ -buri l'ẹphe -jenyaberu iphe, kakọta ọdu nsọ ntse: T'ọ buri Ẹronu ye ụlọ unwu iya a-bahuje l'ime Ẹke dụ Nsọ; je ekfuru onyenonu ozi ọpụ oo-je; mẹ ivu, oo-vuta. 20 Ọle tẹ ndu ikfu Kohatu ba abahukwa je ole ẹn्या l'iphe ono, dụ nsọ ono; m'ọ -ruhuru; ọ buri t'ẹphe lee ya ẹn्या ugbo lanu; ọdumeka bẹ ẹphe a-nwushihukwa.”

Unwu Geshonu

21 Ojejoje bya asụ Mosisu: 22 “Gukwaaphu unwu Geshonu ọgu. Gwa ẹphe l'unwunna unwunna; mẹ l'ikfu l'ikfu. 23 Ndu unu a-gụ bụ iphe, bụ unwoke ndu, nọwaru tsube l'ukporo afa l'afa iri je akpaa l'ukporo afa labu l'afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lẹ Ụlọ-Èkwà Ndzuko.

24 “Iphe, a-buru ozi ndu ikfu Geshonu l'ozí, eeje ejeje l'ụlọ-ẹkwà ndzuko; mẹ iphe, eevu evuvu bụ: 25 ovutaje ẹkwa, e gude mee ụlọ-ẹkwà Nchileke; vuta ụlọ-ẹkwà-dụ-nsọ ono; mẹ ẹkwa, e gude kpua ya; mẹ akpọ umoro-ẹnyimụ, e gude kwechia ya; mẹ ẹkwa, eegudeje gbobuta ọnu Ụlọ-Èkwà Ndzuko; 26 mẹ ẹkwa, eegebutaje mgburumgburu l'ogbodufu ono, nọ-pheru ụlọ-ẹkwà Nchileke ono; mẹ ẹn्या-ngweja ono; waa ẹkwa, eegebutaje l'onu-uzo; mẹ eri, eegebeje iya; mẹ iphe, bụ ngwa, nọ iya nụ, eegudeje eje ozi. Ọ bụ ndu Geshonu e-gudeje iphe ono l'ọ ha mee iphe, ọ gbaru t'e gude iya mee. 27 Iphe, bụ ozi, unwu Geshonu ejekpo ejeje; m'ọ -ruhuru; ọ buri ovu ivu; m'ọ bụ oje ozi ọdo bẹ bụ Ẹronu ye ụlọ unwu iya bẹ e-koshije ege ẹphe e-je iya. Ọo unubedua e-koshije ẹphe ivu, gbaru ẹphe l'evuvu. 28 Ono bụ ozi, ndu ikfu Geshonu a-nọduje eje lẹ Ụlọ-Èkwà Ndzuko ono. Ọ bụ Itama Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke aja a-nòdu ekoshije ẹphe iphe bụ ozi ẹphe; mẹ ege ẹphe e-shije eje iya.

Unwu Merari

²⁹ “A -bya abya l’ụnwu Merari; unu gụa ẹphe l’ikfu l’ikfu; mę l’ụnwunna l’ụnwunna. ³⁰ Ndu unu a-gu bụ iphe, bụ unwoke ndu, nọwaru tsube l’ụkporo afa l’afa iri je akpaa l’ụkporo afa labụ l’afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko. ³¹ Owaa iphe, gbaru ụnwu Merari l’ememe teke ẹphe eje ozi lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko. Ẹphe e-vutaje oshi, e gude gbaa ụlo-Ēkwà-dụ-nso Nchileke; mę oshi, e swebushiru iya eswebushi; mę itso iya; mę ọkpa iya. ³² Ẹphe e-vutajekwaphu itso, nọ-pheru ogbodufu ono mgburumgburu; mę ọkpa itso ono; mę nggu, a kporu l’ulo-Ēkwà ono; mę ụdo iya; męwaru ivu, etsoje iya nụ l’ọ ha; mę iphemiphe ọbule, e gude eje egbe ozi ono. Unu ketajeru onyemonye ọbule iphe, gbaru iya l’evuvu. ³³ Ono bụ ozi, ụnwu Merari a-nọduje eje lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko ono. Itama Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja bę a-nọduje ekoshi ẹphe ẹge ẹphe e-je ozi ono.”

Iphe, ndu Lívayi kpakọru dụ

³⁴ Ya ndono; Mósísu yęle Ẹronu; mę ndu ishi ndu Ízuręlu abya agukota awa Kohatu ọgu. A guru ẹphe l’ikfu l’ikfu; gụa ẹphe l’ụnwunna l’ụnwunna. ³⁵ Ndu bụ unwoke, nọwaru shita l’ụkporo afa l’afa iri jeye l’ụkporo afa ẹbo l’afa iri; mbụ ndu dzuwaru oje ozi lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko; ³⁶ mbụ ndu a guru l’ikfu Kohatu dụ ụnu madzụ ishingụ; l’ụkporo madzụ iri l’ęsaa l’umadzu iri. ³⁷ Ono bụ mkpakọ unwoke, a guru ọgu l’ikfu Kohatu; mbụ ndu jeru ozi lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko. Mósísu yęle Ẹronu guru ọgu ono ẹge ono, Ojejoje turu Mósísu ekemu t’ọ gụa ya ono.

³⁸ Ụnwu Geshonu b’a gụkwaruphu l’ikfu l’ikfu; mę l’ụnwunna l’ụnwunna. ³⁹ Iphe, bụ unwoke, nọwaru ụkporo afa l’afa iri jeye l’ụkporo afa ẹbo l’afa iri, bụ ndu a-dụ ike oje ozi lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko; ⁴⁰ b’a guru ọgu l’ikfu l’ikfu; mę l’ụnwunna l’ụnwunna. Ndu a gutaru dụ ụnu madzụ ishingụ l’ụkporo iri lę nanụ l’umadzu iri. ⁴¹ Ono bụ mkpakọ unwoke, a guru ọgu l’ikfu Geshonu; mbụ ndu jeru ozi lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko. Mósísu yęle Ẹronu guru ọgu ono ẹge ono, Ojejoje turu iya ęya ono.

⁴² Ikfu ụnwu Merari b’a gụkwaruphu l’ikfu l’ikfu; mę l’ụnwunna l’ụnwunna. ⁴³ Iphe bụ unwoke, nọwaru shita l’ụkporo afa l’afa iri jeye l’ụkporo afa ẹbo l’afa iri, bụ ndu dzuwaru oje ozi lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko ⁴⁴ b’a guru ọgu l’ikfu l’ikfu. Ndu a gutaru dụ ụnu madzụ ęsato. ⁴⁵ Ono bụ mkpakọ unwoke, a guru ọgu l’ikfu Merari. Mósísu yęle Ẹronu guru ọgu ono ẹge ono, Ojejoje sụru Mósísu t’ẹphe gụa ya ono.

⁴⁶ Ya ndono; Mósísu yęle Ẹronu; mę ndu ishi ndu Ízuręlu agukota ndu Lívayi l’ẹphe ha ọgu. A guru ẹphe l’ikfu l’ikfu; mę l’ụnwunna l’ụnwunna. ⁴⁷ Ndu ẹphe guru bụ iphe, bụ unwoke, nọwaru shita l’ụkporo afa l’afa iri jeye l’ụkporo afa ẹbo l’afa iri, bụ ndu dzuwaru oje ozi lę Ụlo-Ēkwà Ndzuko mę ovu ivu. ⁴⁸ Iphe, ẹphe kpakọru dụ bụ ụkporo ụnu; l’ụnu madzụ l’umadzu ụkporo tete. ⁴⁹ Ndu nonu l’ẹhu l’ẹhu b’e koshitsuaru ozi, ẹphe a-nọdu eje; mę iphe, ẹphe a-nọduje evu ẹge ono, Ojejoje sụru Mósísu t’o mee ya ono.

Tọ dụ iya bụ; a gụa ẹphe ọgu ono ẹge Ojejoje sụru Mósísu t’a gụa ya.

5

Odohe ọdu ndu Ízuręlu nso

¹ Ojejoje abya asụ Mósísu: ² “Kfuaru ẹphe t’ẹphe chishia iphe, bụ ndu ẹhu-labụ l’odu ndu Ízuręlu ono; ẹphe achishia ndu iphe alashi alashi l’ẹhu. Ẹphe achishikwaaphu ndu denyiru ẹke l’odzu; shi ẹge ono merua onwẹphe. ³ Unu chifukota ẹphe; unwoke; mę ụnwanyi. Unu chita ẹphe chifu l’odu ndu Ízuręlu; t’ẹphe be meru ẹke ono yęle ndu nk’iya bu ono.” ⁴ Ẹphe ekwe; chita ndu ono chifu l’odu ndu Ízuręlu ono. Yọ buru ẹge ono, Ojejoje kfuru iya Mósísu ono bę ẹphe meru iya.

Kę ọkfu ụgwo iphe, e mebyiru

⁵ Ojejoje asụ Mósísu: ⁶ “T’o kfuaru ndu Ízuręlu lę teke madzụ: m’ọ bụ nwoke; m’ọ nwanyi mesweru ibe iya ẹge ono, ndiphe emeje; shi ẹge ono meswee Ojejoje ono; bę ikpe nmaakwaru onye ọbu. ⁷ Onye ọbu kfufutaje iphe, dụ ẹji ono, o meru ono; kfudzukwaaphu ụgwo iphe, dụ ẹji ono, o meru ono l’ọ ha; wota ụzo lanụ l’uzo ise l’iphe iya yekobe iya; nụ onye ono, o mesweru ono. ⁸ Q -buru l’onye ono, e mesweru ono te nwedu abubu, bụ onye aa-kfu ụgwo iphe ono; ọo ya bụ; ụgwo ono aburu kę Ojejoje. Onye aa-nụ iya bụ onye achijeru Nchileke ẹja. Aa-kpuru ebyila yekobe iya; t’o gbaa gude doshiaru iya okfu ẹhu iya. ⁹ Iphe, bụ iphe, ndu Ízuręlu doberu nso t’ẹphe nụ Ojejoje, bụ iphe, ẹphe wotaru bya anụ onye achijeru Nchileke ẹja bükota k’onye ono, achijeru

Nchileke eja ono. ¹⁰ Iphe, bu iphe, madzú doberu nsò tẹ ya nù Nchileke bú onye achijeru Nchileke eja bẹ nwe iya nù; mbù l'iphe, madzú nùru onye achijeru Nchileke eja bú onye ono, achijeru Nchileke eja ono nwe iya."

Kẹ nwanyi, nji iya ele ẹnya l'oori ogori

¹¹ Tọ dọ iya bú; Ojejoje abya asú Mósísu: ¹² "T'ọ kfurú ndu Ízurẹlú l'ọ -buru lẹ nwoke bẹ nyee ya akpa ejo ọrì; nji iya te gudehe ire iya ẹka; ¹³ mbù; ọ -buru lẹ yẹlẹ nwoke ọdo zẹru; yo shi ẹge ono merua onwiya; nji iya ta ma; to nwe onye agba ekebe l'ọ iphe o meru ndono keshinú ẹ tọ dọdu onye guderu iya nù teke oome iya; ¹⁴ mbù; ọ -buru lẹ nwoke ono bẹ nọnyaaru; kolahaaru nyee ya ono okopho; lelaha ya ẹnya l'ọ meruwaru onwiya; lẹ teke nwanyi ono meruru onwiya l'oswiya; m'ọ kwanù l'a nọnyaaru; kolahaaru nyee ya ono okopho; lelaha ya ẹnya l'ọ meruru onwiya l'ẹ b'ọ meru onwiya; ¹⁵ tẹ nwoke ono duta nyee ya ono jekfu onye achijeru Nchileke eja. Yo gude uzo lanù l'uzo iri l'utu balí, jiru efere nkwo-ẹka, ee-gude gwoo eja l'okfu ẹhu nyee ya ono. T'ẹ b'ọ yekwa manù l'utu balí ono; ophu o yekwa iya insensu; kẹ l'ọ bú ngweja nri, e gworu lẹ k'okopho; mbù ngweja, e gude anyata iphe, dọ eji.

¹⁶ "Nwanyi ono bẹ onye achijeru Nchileke eja e-durita ntse t'ọ vudo Ojejoje l'ifu. ¹⁷ Tẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono kuta mini, e doberu nsọ l'ite, a kpuru l'ura; kpota udzu-eja, shi l'ogbodo-ulo ulo-ẹkwà Nchileke wuru ye lẹ mini ono. ¹⁸ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono -kfubetsulephu nwanyi ono l'ifu Ojejoje; yọ tọfu iya iphe, o keberu l'ishi; pata ngweja nri ono, e gude anyata iphe, dọ eji ono nù iya t'ọ paru l'ẹka; mbù ngweja nri ono, e gworu lẹ k'okopho ono. Onye ono, achijeru Nchileke eja ono l'onwiya aparú mini ono, atso ile, emeje tẹ madzú buru onye a turu ọnu ono. ¹⁹ Ọ bú teke ono bẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-nù nwanyi ono nte t'ọ ria: 'L'ọ -buru l'ẹ tọ dọdu nwoke ọdo, nggu l'iya zejuru; tọ bú l'í kpajeru ejo ọrì; shi ẹge ono merua onwongu l'ẹhu nwoke ọdo, gbahakwaa nji ngu-a; tẹ mini-wa, atso ile, emeje tẹ madzú buru onye a turu ọnu-a ba dukwa iphe, oo-me ngu. ²⁰ Teke bukwanu l'í nọ l'ẹka nji ngu-a; l'akpa ejo ọrì; nggu lẹ nwoke ọdo zẹjewa; gbahakwaa nji ngu-a; nggu eshi ẹge ono merua onwongu; ²¹ tẹ Ojejoje mekwaa tẹ ẹkpa-nwa chihu ngu; mbù t'ẹ b'í heshi nwa l'utakfu; t'í buru onye ndibe unu e-gude l'akọ l'onu; gude ngu l'anma ejo ẹtu. Ono bú teke onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-sù nwanyi ono t'ọ guaru onwiya ẹnwa. ²² Mbù; tẹ mini-a, atso ile, emeje tẹ madzú buru onye a turu ọnu-a kpobakwa ngu l'ẹpho; k'ophu ẹkpa-nwa e-chihu; to he nwa l'utakfu.'

"Teke ono; nwanyi ono asú: 'Ọ -buru l'ọ bú ẹge ọ dọ b'í kfurú; t'ọ dọ ẹge ono.'

²³ "Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya atuko mburonu ono dekota l'ẹkwo; bya asaa ya asasa saru ye lẹ mini ono, atso ile ono. ²⁴ Yọ bya eworu mini ono, atso ile ono, emeje madzú t'ọ buru onye a turu ọnu ono nù nwanyi ono t'ọ ngua. Ọ -ngu-ge l'iya phu; mini ono anodu iya l'ẹpho; mee t'ẹjo iphe-ẹhuka, atso ile dakfuta iya. ²⁵ Teke ono bẹ onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-nata nwanyi ono ngweja-nri ono, o gworu lẹ k'okopho ono, nwanyi ono pa l'ẹka ono. Yọ bya amaa ya amama l'ifu Ojejoje; woru iya je edobe l'ẹnya-ngweja. ²⁶ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya ahajia ngweja ono l'ẹka; woru kpoọ oku l'ẹnya-ngweja ono. Ngweja ono a-buru ngweja, e gude anyata iphe, dọ eji ono. O -metsulephu ẹge ono; yọ bya anù nwanyi ono mini ono t'ọ ngua. ²⁷ Ọ -buru lẹ nwanyi ono meruruphu onwiya; mbù; ọ -buru l'ọ riruphu ogori l'oswiya bẹ bú teke a nuleru iya phú mini ono; yọ ngua; teke ọ bahuleru iya phú l'ẹpho bẹ oo-me t'ẹjo iphe-ẹhuka, atso ile dakfuta iya. Oo-me tẹ ẹkpa-nwa iya chihu; mee t'ẹ b'ọ heshi nwa l'utakfu. Yọ ghọọ onye a turu ọnu l'ufu ẹphe. ²⁸ Teke ọ bú lẹ nwanyi ono te merudu onwiya; mbù; ọ -buru lẹ nwanyi ono doberu onwiya ndo-o; b'ẹ t'ọ dọdu iphe e-me iya nù. Ọo-nodu amushilee unwegirima.

²⁹ "Ono bú ekemu, a turu swiberu nwanyi, nji iya ekoru okopho; mbù nwanyi, nọ l'ẹka nji iya; l'akpa ejo ọrì; l'emerushi onwiya; ³⁰ ọdo bú l'a nọnyaaru; nwoke ekolahaaru nyee ya okopho; lelaha ya ejo ẹnya. T'onye achijeru Nchileke bya edobe nwanyi ọbu l'ifu Ojejoje; mekota iya iphe bú iphe ono, a turu l'ekemu ono. ³¹ Nwoke ono l'onwiya bẹ ta dukwa iphe, dọ eji, a-tukoru iya l'ishi. Ọ bú nwanyi ono e-vuru iphe, dọ eji, o metaru kpua onwiya."

6

Onye woru onwiya doberu Ojejoje iche

¹ Ojejoje asú Mósísu: ² "T'ọ kfurú ndu Ízurẹlú l'ọ -nweru nwoke; m'ọ bú nwanyi, kweru ukwa, gbaru iche lẹ ya a-duru Ojejoje iche; mbù lẹ ya e-dobe onwiya tẹ ya buru onye dọ iche l'ẹke Ojejoje nọ; ³ t'onye ọbu ba angujekwa mẹ; m'ọ bú iphe ọdo, aangú angungu,

eme l'ènya. T'onye òbu ba angujekwa mée, anwụ ònu, e meru lẹ mée vayinu; m'ò bú iphe òdo, aangụ angungu, eme l'ènya. T'è b'ò ngujekwa mini akpuru vayinu; òphu o rijekwa akpuru vayinu onyingu; m'ò bú k'òkponku. ⁴ T'è b'ò rijekwa iphe, shi l'òshi vayinu; m'ò bú akpuru vayinu òbu l'onwiya; m'ò bú ègbo vayinu jeye teke òo-bù-beru onye doberu onwiya Ojejoje iche.

⁵ "Tè àkwò be erukwa iya l'ishi jeye teke ono, òo-bù-beru onye doberu onwiya iche ono. Òo-dùlephu nsò ège ò dù iya jeye teke ono, o doberu onwiya Ojejoje iche ono e-dzu. Egbushi, nò iya l'ishi bẹ òo-ha t'ò ruchia eruchi. ⁶ L'ògè teke ono, o doberu onwiya Ojejoje iche ono b'è to jekwa èke odzu nò; ⁷ m'ò -ruhuru; ò buri l'òo nna iya; m'òo nne iya; òdudu l'òo nwanne iya kẹ nwoke; m'ò nwanne iya kẹ nwanji bẹ nwuhuru nù. È too gudedu okfu l'òo èphe jekfube odzu èphe ntse; shi ège ono merua onwiya; kẹ l'è gude ishi iya maru l'ò doberu onwiya Nchileke iche. ⁸ Lẹ teke ono òo-nòkotakpo buri onye doberu onwiya iche ono b'ò bú onye dùru Ojejoje nsò.

⁹ "Ò -buri l'ò -nweru onye gbabuhuru nwuhu lẹ mgboro èke ò nò; shi ège ono merua ègbushi ono, o doberu nsò ono bẹ bu: o -rulephu lẹ mbòku k'èsa; yò kpushia ègbushi ono; shi ège ono safu onwiya mmeru l'èhu. ¹⁰ O -be lẹ mbòku k'èsa; yò wota ndo èbo; m'ò bú kparakobe èbo wojeru onye achijeru Nchileke èja l'ònu Ùlo-Èkwà Ndzuko. ¹¹ Onye ono, achijeru Nchileke èja ono ewota nanù gwoo ngweja iphe, dù èji. Yò wota nanù òphu gwoo ngweja-ukfuru gude kfua ugwo iphe, dù èji, o meru; kẹ l'ò nòru l'èke madzù nwuhuru. Yò buri mbòku ono kwaphu bẹ oo-me t'ishi iya dù-phu nsò azù. ¹² Oo-doberu onwiya Ojejoje iche jeye teke ono, ò tì-buru lẹ ya e-doberu onwiya Ojejoje iche ono. Yò wota ebyila, gbaru afa nù t'è gude gwoo ngweja ikpe-anmanma. Oge òphu, ò nòhwaruphu b'è taa gu-kwaru eye iya. Ishi iya aburu l'ò meruru onwiya teke ono, o shi dobe onwiya iche ono.

¹³ "Qwaa bú ekemu, dùru onye doberu onwiya Ojejoje iche ndò-ò; mẹ oge, o doberu onwiya Ojejoje iche dzulephu. Ee-duru iya bya l'ònu Ùlo-Èkwà Ndzuko. ¹⁴ Yò buri l'èke ono bẹ òo-nòdu woru iphe, òonu Ojejoje nù iya. Òo-nù iya ebyila, gbaru afa; to nwe ntùpo t'è gude gwoo ngweja-ukfuru. Yò nù nwada aturu, nòwaru afa; to nwe ntùpo t'è gude gwoo ngweja iphe, dù èji. Yò nù ebyila, è-te enwedù ntùpo t'è gude gwoo ngweja èhu-agu. ¹⁵ Iphe òdo, oo-yekobe iya bú nkata buredi, è-te kodu ekoko; waa akara witu, a gworu lẹ manù; mẹ ècha-mbeke, a wùru manù l'eli; waa ngweja-nri yèle ngweja-mée, l'etsoje iya nù.

¹⁶ "Iphe ono l'ò ha bẹ onye achijeru Nchileke èja e-gworu nù Ojejoje. Yò gwoo ngweja iphe, dù èji ono; mẹ ngweja-ukfuru ono. ¹⁷ Onye ono, achijeru Nchileke èja ono e-woru nkata buredi ono, è-te kodu ekoko ono nù Ojejoje; bya egba ebyila phù gude gwoo ngweja èhu-agu nù Ojejoje; bya eyekobekwa iya phù ngweja-nri yèle ngweja-mée, etsoje iya nù tũko gwoo. ¹⁸ Yò buri l'ònu Ùlo-Èkwà Ndzuko bẹ onye ono, doberu onwiya Ojejoje iche ono a-nòdu kpushia ègbushi ono, o doberu iche ono. Yò kpota ègbushi iya ono ye l'òku, nò lẹ mkpuli èke iphe, e gude gwoo ngweja èhu-agu phù nò.

¹⁹ "Onye ono, dùru Ojejoje iche ono -kpushitsulephu ègbushi iya ono, o doberu iche ono; tẹ onye achijeru Nchileke èja wota èka ebyila ono òphu e shiru eshishi dee ya l'èka; wotafua akara lanù; mẹ ècha-mbeke lanù, è te kodu ekoko lẹ nkata ono nù iya. ²⁰ Oo ya bú; onye ono, achijeru Nchileke èja ono abya amàà ya àmàmà l'ifu Ojejoje t'ò buri ngweja-amama. Iphe ono bẹ dù nsò; yò buri onye achijeru Nchileke èja bẹ nwe iya nù yèle òdù ebyila ono, a maru amama; mẹ ùtakfu iya ono, a nùru Ojejoje ono. E -metsua ège ono bẹ onye ono, dùru Ojejoje iche ono nweru ike ngua mée.

²¹ "Ono bú ekemu, dùru onye doberu onwiya Ojejoje iche; mbù onye kweru ùkwa lẹ ya e-doberu onwiya Ojejoje iche; waa iphe, òo-nùje Ojejoje teke oge iya dzuleruphu; a gufukwa iphe òdo, òo-dù ike gbatafua. Òle o medzufutaje iphe, o kweru ùkwa iya; l'ège ekemu onye dùru Ojejoje iche gude dù."

Onu-oma ndu achijeru Nchileke èja l'èhu ndu Ízurelu

²² Ojejoje asù Mòsisu: ²³ "T'ò kfuru Èronu yèle unwu iya l'ò waa bú ège èphe e-shije agoru ndu Ízurelu ònu-òma:

²⁴ "Tẹ Ojejoje

gòoru unu ònu;
yò chekwaje unu.

²⁵ Tẹ Ojejoje

mùaru unu ònu-òchi;
yò meeru unu
eze-ìphe-òma.

26 Tẹ Ojejoje

lee unu ẹn̄ya-ọma;
yo mee t'ẹhu d̄u unu agu.

27 “Ọ b̄u ẹge ono b̄e ẹphe e-shije kp̄o-kua ẹpha iya l'ẹke ndu Ízuruẹlu n̄o; ya aḡooru ẹphe ọnu-ọma.”

7

Ngweja, e gude edobe ọlo-ẹkwà Ojejoje iche

1 Tọ d̄u iya b̄u; M̄osisu egvubetsulephu ọlo-ẹkwà Ojejoje ono; bya aw̄ya ya man̄u; bya edobe iya iche; bya edobekwaphu iphe, b̄u iphe, n̄o iya n̄u l'ọ ha iche. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ w̄ru man̄u l'ẹn̄ya-ngweja; dobe iya iche; bya edobekwaphu iphe b̄u iphe, n̄o l'ẹn̄ya-ngweja ono l'ọ ha iche. 2 Ndu ishi ndu Ízuruẹlu, b̄u ndu ishi l'únwunna l'únwunna; mb̄u ndu ishi l'ikfu l'ikfu; b̄u iya b̄u ndu ono, b̄u ishi ndu ọphu a guru ọgu ono 3 b̄e byaru bya eworu iphe n̄u Ojejoje. Iphe, ẹphe n̄uru b̄u ọ-gba-kperekpere ishinḡu, ekpuchiru iphe; m̄ẹ oke-eswi ẹri l'ẹbo. Ndu ishi ono b̄e n̄utsuaru oke-eswi nan̄u nan̄u l'ẹhu l'ẹhu. Ẹphe d̄utsua ẹbo ẹbo n̄u ọ-gba-kperekpere lan̄u. Ono b̄u iphe, ẹphe wotaru bya an̄u l'ifu ọlo-ẹkwà Ojejoje ono.

4 Ojejoje as̄u M̄osisu: 5 “T'ọ natak̄ota ẹphe iphe ono, ẹphe n̄uru ono; k'ọphu ee-gude iya ẹje ozi l̄e Ọlo-Ẹkwà Ndzuko. T'ọ woru iya n̄u ndu Lívayi. Onyen̄onu b̄e ọo-n̄u iya l'ẹge ozi iya gbaru.”

6 Ya ndono; M̄osisu abya ewota ọ-gba-kperekpere ono; m̄ẹ oke-eswi ono n̄u ndu Lívayi. 7 Ẹnwu Gesh̄onu b'ọ n̄uru ọ-gba-kperekpere ẹbo; waa oke-eswi ẹno t'ẹphe gude jeje ozi, gbaru ẹphe. 8 Ẹnwu Merari b'ọ n̄uru ọ-gba-kperekpere ẹno; waa oke-eswi ẹsato t'ẹphe gude jeje ozi, gbaru ẹphe. L'ẹphe ha b̄e n̄okota l'ẹka Itama Ẹr̄onu, b̄u onye achijeru Nchileke ẹja ẹje ozi, gbaru ẹphe. 9 Obenu l'ẹ t'ọ d̄udu ọphu ọ n̄uru Ẹnwu Kohatu; k̄e l'ọo ẹphebedua b'ọ n̄o l'ẹka; mb̄u oleta iphe, d̄u ns̄o ẹn̄ya; b̄u iya b̄u ovu iphe ono, d̄u ns̄o ono l'ukuvu.

10 Mb̄oku, a w̄ru man̄u l'ẹn̄ya-ngweja Nchileke gude woru iya ye Nchileke l'ẹka b̄e ndu ishi ono wotagbaaru iphe bya an̄u Nchileke l'ifu ẹn̄ya-ngweja ono. 11 Ojejoje abya ekfuru yeru M̄osisu; s̄u iya: “Iphe b̄u mb̄oku-mb̄oku t̄e onye ishi lan̄u wotaje iphe nk'ia bya an̄u t'ẹ gude woru ẹn̄ya-ngweja ono ye Nchileke l'ẹka.”

12 Onye wotaru iphe nk'ia bya an̄u l̄e mb̄oku k̄e mb̄u b̄u Náš̄onu Aminadabu, b̄u onye ishi ndu Júda. 13 Iphe, ọ n̄uru b̄u: efere lan̄u, e meru l'úkporo mkp̄ola-ọcha ishinḡu l̄e mkp̄ola-ọcha iri; bya an̄ukwaphu ochi lan̄u, e meru l'úkporo mkp̄ola-ọcha ẹto l̄e mkp̄ola-ọcha iri. Mb̄u mkp̄ola-ọcha, b̄u: a -t̄ya ya at̄utu; ẹra iya aha l'ọ b̄u ẹra sh̄ekelu ẹke-d̄u-ns̄o. Ọphu n̄onu b'ẹ yejishikotar̄u akpe, e gweru egwegwe; gw̄okobe iya man̄u; t'ẹ gude gwoo ngweja-nri. 14 Iphe ọdo, ọ n̄uru b̄u aḡo lan̄u, e meru l̄e mkp̄ola-ododo iri. Iphe, jiru iya n̄u b̄u íns̄ensu. 15 A n̄uru nwa oke-eswi lan̄u; ebyila lan̄u; nwa ebyila lan̄u, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; 16 m̄ẹ mkpi lan̄u, ee-gude gwoo ngweja iphe, d̄u ẹji; 17 m̄ẹ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; m̄ẹ Ẹnwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Náš̄onu Aminadabu gude bya an̄u ndono.

18 Yo be l̄e mb̄oku k'ẹbo; Netan̄elu Zuwa, b̄u onye ishi l'ikfu Ísaka ewota iphe nk'ia bya an̄u. 19 Iphe, ọ n̄uru b̄u: efere lan̄u, e meru l'úkporo mkp̄ola-ọcha ishinḡu l̄e mkp̄ola-ọcha iri; m̄ẹ ochi lan̄u, e meru l'úkporo mkp̄ola-ọcha ẹto l̄e mkp̄ola-ọcha iri. Mb̄u mkp̄ola-ọcha, b̄u: a -t̄ya ya at̄utu; ẹra iya aha l'ọ b̄u ẹra sh̄ekelu ẹke-d̄u-ns̄o. Ọphu n̄onu b'ẹ yejishikotar̄u akpe, e gweru egwegwe; gw̄okobe iya man̄u; t'ẹ gude gwoo ngweja-nri. 20 Iphe ọdo, ọ n̄uru b̄e b̄u aḡo lan̄u, e meru l̄e mkp̄ola-ododo iri. Iphe, jiru iya n̄u b̄u íns̄ensu, 21 B'ọ bya an̄u nwa oke-eswi lan̄u; ebyila lan̄u; nwa ebyila lan̄u, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; 22 mkpi lan̄u, ee-gude gwoo ngweja iphe, d̄u ẹji; 23 oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; m̄ẹ un̄wu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono b̄u iphe, Netan̄elu Zuwa gude bya an̄u ndono.

24 Yo be l̄e mb̄oku k'ẹto; Eliyabu Hel̄onu, b̄u onye ishi ndu k̄e Zébul̄onu ewota iphe nk'ia bya an̄u. 25 Iphe, ọ n̄uru b̄u: efere lan̄u, e meru l'úkporo mkp̄ola-ọcha ishinḡu l̄e mkp̄ola-ọcha iri; m̄ẹ ochi lan̄u, e meru l'úkporo mkp̄ola-ọcha ẹto l̄e mkp̄ola-ọcha iri. Mb̄u mkp̄ola-ọcha, b̄u: a -t̄ya ya at̄utu; ẹra iya aha l'ọ b̄u ẹra sh̄ekelu ẹke-d̄u-ns̄o. Ọphu n̄onu b'ẹ yejishikotar̄u akpe, e gweru egwegwe; gw̄okobe iya man̄u; t'ẹ gude gwoo ngweja-nri. 26 Iphe ọdo, ọ n̄uru b̄u aḡo lan̄u, e meru l̄e mkp̄ola-ododo iri. Iphe, jiru iya n̄u b̄u íns̄ensu. 27 Yọ bya an̄u nwa oke-eswi lan̄u; ebyila lan̄u; nwa ebyila lan̄u, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; 28 mkpi lan̄u, ee-gude gwoo ngweja iphe, d̄u

eji; ²⁹ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; mę ụnwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Eliyabu Helonu gude bya anụ ndono.

³⁰ Yo be le mbọku k'eno; Elizuru Shediyo, bu onye ishi, unwu Rubenu ewota iphe nk'ia bya anụ. ³¹ Iphe, o nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tụ ya atutu; ẹra iya aha l'o bu ẹra shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ³² Iphe odo, o nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ³³ Yo bya anụ nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ³⁴ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ³⁵ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; mę unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Elizuru Shediyo gude bya anụ ndono.

³⁶ Yo be le mbọku k'ise; Shelumelu Zurishadayi, bu onye ishi unwu Simiyonu ewota iphe nk'ia bya anụ. ³⁷ Iphe, o nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tụ ya atutu; ẹra iya aha l'o bu ẹra shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ³⁸ Iphe odo, o nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ³⁹ Yo bya anụ nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁴⁰ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ⁴¹ oke-eswi ẹbo; me ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Shelumelu Zurishadayi gude bya anụ ndono.

⁴² Yo be le mbọku k'ishingu; Eliyasafu Diyuwelu, bu onye ishi ndu Gadu ewota iphe nk'ia bya anụ. ⁴³ Iphe, o nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tụ ya atutu; ẹra iya aha l'o bu ẹra shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁴⁴ Iphe odo, o nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ⁴⁵ B'o bya anụ nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁴⁶ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ⁴⁷ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Eliyasafu Diyuwelu gude bya anụ ndono.

⁴⁸ Yo be le mbọku k'esaa; Elishama Amihudu, bu onye ishi ndu Ifuremu ewota iphe nk'ia bya anụ. ⁴⁹ Iphe, o nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tụ ya atutu; ẹra iya aha l'o bu ẹra shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁵⁰ Iphe odo, o nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ⁵¹ B'o bya anụ nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁵² mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ⁵³ oke-eswi ẹbo; ebyila ise; mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Elishama Amihudu gude bya anụ ndono.

⁵⁴ Yo be le mbọku k'esato; Gamalelu Pedazo, bu onye ishi ndu ikfu Manase ewota iphe nk'ia bya anụ. ⁵⁵ Iphe, o nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tụ ya atutu; ẹra iya aha l'o bu ẹra shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁵⁶ Iphe odo, o nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ⁵⁷ B'o bya anụ nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁵⁸ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du eji; ⁵⁹ oke-eswi ẹbo; ebyila ise, mkpi ise; waa unwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Ono iphe, Gamalelu Pedazo gude bya anụ ndono.

⁶⁰ Yo be le mbọku ke tete; Abidanu Gidiyoni, bu onye ishi ndu Benjaminu ewota iphe nk'ia bya anụ. ⁶¹ Iphe, o nuru bu: efere lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha ishingulu le mkpola-ocha iri; me ochi lanu, e meru l'ukporo mkpola-ocha eto le mkpola-ocha iri. Mbụ mkpola-ocha, bu: a -tụ ya atutu; ẹra iya aha l'o bu ẹra shekelu eke-du-nsọ. Ophu nonu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwokobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁶² Iphe odo, o nuru bu ago lanu, e meru le mkpola-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bu insensu. ⁶³ B'o bya anụ nwa oke-eswi lanu; ebyila lanu; waa nwa ebyila lanu, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁶⁴ mkpi lanu, ee-gude gwoo ngweja iphe, du

ejji; ⁶⁵ oke-eswi ẹ̀bo; mę ebyila ise; mkpi ise; waa Ẹ̀nwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹ̀hu-agu. Ono iphe, Abidanu Gidiyóni gude bya anụ ndono.

⁶⁶ Yo be le mbọku k'iri; Ahiyeza Amishadayi, bụ onye ishi ndu ikfu Dánu ewota iphe nk'íya bya anụ. ⁶⁷ Iphe, ọ nǔru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ le mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto le mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ọphu nọnu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁶⁸ Iphe ọdo, ọ nǔru bụ ago lanụ, e meru le mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ⁶⁹ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁷⁰ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ejji; ⁷¹ oke-eswi ẹ̀bo; ebyila ise; mkpi ise; waa Ẹ̀nwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹ̀hu-agu. Ono bụ iphe, Ahiyeza Amishadayi gude bya anụ ndono.

⁷² Yo be le mbọku k'iri le nanụ; Paęelu Ọkuranu, bụ onye ishi ndu ikfu Ásha ewota iphe nk'íya bya anụ. ⁷³ Iphe, ọ nǔru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ le mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto le mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ọphu nọnu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁷⁴ Iphe ọdo, ọ nǔru bụ ago lanụ, e meru le mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ⁷⁵ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁷⁶ mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ejji; ⁷⁷ oke-eswi ẹ̀bo; ebyila ise; mkpi ise; waa Ẹ̀nwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹ̀hu-agu. Ono bụ iphe, Paęelu Ọkuranu gude bya anụ ndono.

⁷⁸ Yo be le mbọku k'iri l'ẹbo; Ahira Enanu, bụ onye ishi ndu ikfu Náfutali ewota iphe nk'íya bya anụ. ⁷⁹ Iphe, ọ nǔru bụ: efere lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ le mkpọla-ọcha iri; mę ochi lanụ, e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto le mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. Ọphu nọnu b'e yejishikotaru akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ; t'e gude gwoo ngweja-nri. ⁸⁰ Iphe ọdo, ọ nǔru bụ ago lanụ, e meru le mkpọla-ododo iri. Iphe, jiru iya nụ bụ insensu. ⁸¹ B'ọ bya anụ nwa oke-eswi lanụ; ebyila lanụ; nwa ebyila lanụ, gbaru afa, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; ⁸² mkpi lanụ, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ejji; ⁸³ oke-eswi ẹ̀bo; ebyila ise; mkpi ise; waa Ẹ̀nwu ebyila ise, gbatsuaru afa, ee-gude gwoo ngweja ẹ̀hu-agu. Ono bụ iphe, Ahira Enanu gude bya anụ ndono.

⁸⁴ Iphe ono bę bụ iphe, ndu ishi ndu Ízurelu gudetsua bya anụ t'e gude woru ẹnya-ngweja ono ye Nchileke l'ẹka; mbụ teke ono, a wuru iya manụ ono. Iphe, ẹphe nǔru bụ: efere iri l'ẹbo, e meru le mkpọla-ọcha; ochi iri l'ẹbo, e meru le mkpọla-ọcha; waa ago iri l'ẹbo, e meru le mkpọla-ododo. ⁸⁵ Efere lanụ b'e meru l'ụkporo mkpọla-ọcha ishingụ le mkpọla-ọcha iri; mee ochi lanụ l'ụkporo mkpọla-ọcha ẹto le mkpọla-ọcha iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu ẹke-dụ-nsọ. ⁸⁶ Ago iri l'ẹbo ono, e meru le mkpọla-ododo, e yejishikotaru insensu eyejishi ono bę iphe, e gude mee ya bụ mkpọla-ododo iri iri. Mbụ mkpọla-ọcha, bụ: a -tụa ya atụtu; ẹra iya aha l'ọ bụ ẹra shẹkelu eke-dụ-nsọ. Mkpọla-ododo, e gude mekota iphe ono l'ọha bę dọ ụkporo mkpọla-ododo ishingụ. ⁸⁷ Iphe, iphe bụ mkpakọ anụ, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru dọkota bụ Ẹ̀nwu oke-eswi iri l'ẹbo; ebyila iri l'ẹbo; nwa ebyila iri l'ẹbo, gbatsuaru afa yele ngweja-nri, tso iya nụ; waa mkpi iri l'ẹbo, ee-gude gwoo ngweja iphe-ẹji. ⁸⁸ Anụ, ee-gude gwoo ngweja ẹ̀hu-agu bę kpakoru dọ ụkporo oke-eswi l'oke-eswi ẹno; ụkporo ebyila ẹto; ụkporo mkpi ẹto; waa ụkporo Ẹ̀nwu ebyila ẹto, gbatsuaru afa. Ono bụ iphe, a nǔru t'e gude woru ẹnya-ngweja ono ye Nchileke l'ẹka teke ono, a wuru iya manụ ono.

⁸⁹ Teke Mósísu bahuru le Ụlọ-Ékwá Ndzuko ono tę yele Ojejoje kfugbabe b'ọ nǔru olu, e shi l'eli iphe, e gude kpuchia ẹke aanọduje akfụ ugwo iphe, dọ ejji kfuru yeru iya. Okfu ono b'a nọ le mgbaku cherobimu ẹbo phụ kfa. Olu ono ekfuru yeru iya.

8

Urọku ẹsaa

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu; sụ iya: ² "Kfuru Érọnu; sụ iya teke oo-dobe urọku ẹsaa ono; t'ọ dobe iya; k'ọphu iphoro iya a-nga ifu iphe ono, a tukoberu iya ono." ³ Érọnu emee ya ẹge ono, o kfuru ono; bya edobe urọku ono; k'ọphu iphoro iya ngashiru ifu iphe ono, a tukoberu iya ono, bụ iya bụ ẹge Ojejoje tǔru Mósísu l'ekemu. ⁴ Ọwaa bụ ẹge e gude mee iphe ono, aatukobeje urọku ono: Ọo mkpọla-ododo, a kúsarú akúsa b'e gude mekota iya shita l'ike iya jeye le nchị iya. Iphe ono, aatukobeje urọku ono b'e meleruphu ẹge Ojejoje koshiru iya Mósísu.

Odohe ndu Lívayi iche

⁵ Ojejoje abya asú Mósísu: ⁶ “T’o shi l’èke ndu Ízùrèlù nọ fọfuta ndu Lívayi; mechaa ephe emecha. ⁷ Qwaa ege ii-shi mechaa ephe ndọ-ọ: Wota mini-nturu phee ephe l’ehu; ephe akpushikota iphe, bú eji, nọ ephe l’ehu; sashikota uwe ephe; shi ege ono mechaa onwephe. ⁸ T’ephe wota nwa oke-eswi yeke ngweja nri, tso iya nọ; bú iya bú akpe, e gweru egwegwe gwokobe iya manú. Nggube Mósísu ewota nwa oke-eswi ọdo, ee-gude gwoo ngweja iphe, dú eji. ⁹ Duru ndu Lívayi je l’ifu Ụlo-Èkwà Ndzuko; nggu ekukobe iphe, bú ndu Ízùrèlù l’ephe ha t’ephe dzua l’èke ono. ¹⁰ Nggu eduru ndu Lívayi bya l’ifu Ojejoje. Ndu Ízùrèlù ebyibe ephe éka l’ishi. ¹¹ Èrọnu bẹ e-wota ndu Lívayi ono nọ yebe Ojejoje t’ephe búru iya ngweja-amama, shi l’èka ndu Ízùrèlù; k’ophu ephe a-nọdu ejeru yebe Ojejoje ozi. ¹² Teke ono bẹ ndu Lívayi a-bya ebyibegbaa oke-eswi ono éka l’ishi; nggu egude oke-eswi lanú gwoo ngweja iphe, dú eji; gude ophu gwoo ngweja-ukfuru nọ Ojejoje; shi ege ono kfua ugwo iphe, dú eji ndu Lívayi.

¹³ “Tẹ ndu Lívayi vudo l’ifu Èrọnu yeke unwu iya; nggu ewota ephe nọ Ojejoje t’ephe nọdu onodu ngweja-amama. ¹⁴ Ono ege ii-shi dobe ndu Lívayi iche l’èke ndu Ízùrèlù ndu ophu nọ ndono. Ndu Lívayi a-buru ké yebe Ojejoje. ¹⁵ Teke i mechatsuaru ndu Lívayi ono; nggu ewofuta ephe dobe t’ephe dú l’ọ bú ngweja-amama ono; ephe ejelahaa ozi lẹ Ụlo-Èkwà Ndzuko. ¹⁶ Ọo ephebedua bú ndu, e shi lẹ ndu Ízùrèlù nọ yebe Ojejoje. Ya wotawaru ephe t’ephe búru nk’iya. Ya gudewa ephe dochia enya ndu, bú ọkpara l’alí Ízùrèlù gbaa mgburumgburu; mbú iphe, bú unwoke, vu ọzo waa nne ephe ọswa l’alí Ízùrèlù. ¹⁷ Iphe, bú iphe, bú oke ya, bú iya vu ọzo waa nne iya ọswa l’alí Ízùrèlù gbaa mgburumgburu: m’ọ bú madzú; m’ọ bú anú bẹ búkota ké yebe Ojejoje. Lẹ teke ono, ya gbushikotaru iphe, bú ọkpara l’alí Íjiputu ono bẹ ya doberu ephe iche t’ephe búru nk’iya. ¹⁸ Nta-a bẹ ya wowaru ndu Lívayi t’ephe nọ-chia enya ndu, bú ọkpara l’alí Ízùrèlù gbaa mgburumgburu. ¹⁹ Ya shiwa lẹ ndu Ízùrèlù l’ephe ha wota ndu Lívayi nọ Èrọnu yeke unwu iya; t’ephe jeje ozi lẹ Ụlo-Èkwà Ndzuko l’ọzori ndu Ízùrèlù; ephe akfufe ugwo iphe dú eji, unwu Ízùrèlù meru; k’ophu mgbonwu ete egbudu ephe mẹ ephe -byaa ntse l’èke ono, dú-nsọ ono.”

²⁰ Mósísu yeke Èrọnu; mẹ iphe, bú ndu Ízùrèlù l’ephe ha abya emeru yeru ndu Lívayi ege ono, Ojejoje túru iya Mósísu l’ekemu l’okfu ẹhu ndu Lívayi ono. ²¹ Ndu Lívayi abya asashia onwephe iphe, dú eji, ephe meshiru; bya asashia uwe ephe. Èrọnu abya eworu ephe ye Ojejoje l’èka t’ephe dú l’ọ bú ngweja-amama; bya akfua ugwo iphe dú eji, ephe meshiru; shi ege ono safu ephe nturu. ²² E metsua; ndu Lívayi abya anọdu Èrọnu yeke unwu iya l’èka wata oje ozi lẹ Ụlo-Èkwà Ndzuko. Yọ búru ege Ojejoje túru iya Mósísu l’ekemu bú ege ephe meru ndu Lívayi ono.

²³ Ojejoje abya asú Mósísu: ²⁴ “Iphe-a bẹ bú ndu Lívayi b’ọ duru: Unwoke, nọwaru ọkporo afa l’afa ise tugburu bẹ a-wataje oje ozi lẹ Ụlo-Èkwà Ndzuko. ²⁵ Ephe -gbawa ọkporo afa ẹbo l’afa iri; ephe a-haa oje ozi, ephe shi eje l’ulo-èkwà ndzuko ono. ²⁶ Ọle; ọ -búru l’ọ dú onye ọbu t’o yeru unwunna iya éka l’ozi Ụlo-Èkwà Ndzuko ono; t’o yetajekwaru ephe éka. Obenu lẹ yebedua l’onwiya e-jebuhu ozi. Ọ bú ege ono bẹ ii-shije nọ ndu Lívayi ozi, ephe a-nọduje eje.”

9*Ọgba Aji Esweta*

¹ L’onwa mbú l’afa, kwe ndu Ízùrèlù afa ẹbo, ephe shi lẹ Íjiputu lufuta bẹ Ojejoje kfuru yeru Mósísu l’echi-egu Sáyinayi; sọ iya: ² “Tẹ ndu Ízùrèlù gbakwaa Aji Esweta l’oge iya. ³ Onwa ọwaa -gbalephu abalí iri l’eno; unu gbaa Aji Esweta ono l’oge iya. Teke unu a-wata iya agbagba bú mẹ enyanwu ribadelephu. Unu gbaa aji ono l’ege ekemu iya dú; mẹ l’ege nsọ iya dú.” ⁴ Tọ dú iya bú; Mósísu abya ekfuaru ndu Ízùrèlù t’ephe gbaa Aji Esweta ono. ⁵ Ephe agbaa Aji Esweta ono l’echi-egu Sáyinayi l’onwa mbú ono gbaru abalí iri l’eno; l’enyanwu abyawa aríba. Ndu Ízùrèlù atúko iphemiphe ọbule ono mekota l’ege Ojejoje kfuru iya Mósísu.

⁶ Ọle; o nwekwanuru ndu ophu te tsodu gbaa Aji Esweta ono mbọku ono. Ishi iya aburu lẹ mmeru nọ ephe l’ehu; ké l’ephe denyiru onye nwuhuru anwuhu éka. Ndu ono abyakfutashia Mósísu yeke Èrọnu mbọku ono; ⁷ bya asú Mósísu: “Lẹ mmeru nọkwa ephe l’ehu; ké l’ephe denyiru onye nwuhuru anwuhu éka. Ọ bú; ?nanu ege e meru te kwe t’ephe tsoru ndu Ízùrèlù ndu ophu; nọ Ojejoje ngweja lẹ teke bú oge iya?”

⁸ Mósísu asú ẹ̀pẹ̀: “Unu ngabe tẹ̀ ya maru iphe, Ojejoje e-kfu l'okfu ẹ̀hu unu.”

⁹ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; Ojejoje asú Mósísu: ¹⁰ “T’o kfuaru ndu Ízuru l’ọ̀ -buru l’o -nweru onye l’ime ẹ̀pẹ̀; m’ọ̀ bụ l’eri ẹ̀pẹ̀, denyiru odzu ẹ̀ka; shi ẹ̀ge ono merua onwiya; ọ̀ dudu l’ọ̀ ọ̀pẹ̀ ọ̀do bẹ̀ onye ọ̀bu jeru bẹ̀ onye ono a-gbalẹ̀kwa-a Aji Esweta kẹ̀ Ojejoje ono. ¹¹ Teke ẹ̀pẹ̀ a-gba iya bụ l’abalí iri l’ẹ̀no l’onwa k’ẹ̀bo; mẹ̀ ẹ̀nyanwu ríbadalephu. Iphe, ẹ̀pẹ̀ e-gude gbaa ya bụ: buredi, ẹ̀-te kodu ekoko; yẹ̀le mkpẹ̀kwo, atsogbaa ile. ¹² T’ẹ̀ b’ọ̀ duka iphe ono ophu ẹ̀pẹ̀ a-ha t’ọ̀ bọ̀ nchi; ophu ọ̀ duka ọ̀kpu iya ophu ẹ̀pẹ̀ a-nyakwo anyakwo. Ọ̀ bụ ẹ̀ge ekemu Aji Esweta ono dukota bụ ẹ̀ge ẹ̀pẹ̀ e-gude gbaa ya. ¹³ Ole; onye mmeru ta nọdu l’ẹ̀hu; to nwe ẹ̀ke o jeru; to tsokwanu gbaa Aji Esweta ono bẹ̀ ee-bufukwa ebufu l’ẹ̀ke ndibe ẹ̀pẹ̀ nọ; kẹ̀ l’ẹ̀ tọ̀du Ojejoje ngweja iya l’oge iya. Ọ̀ kwa onye ono bẹ̀ iphe, dọ̀ ẹ̀ji, o meru a-tokuru l’ishi.

¹⁴ “ ‘A -bya abya lẹ̀ k’onye mbyamubya, unu l’iya bu ebubu: ọ̀ -buru l’onye mbyamubya ono bẹ̀ chọru t’o tsoru unu gbaa Aji Esweta kẹ̀ Ojejoje; t’onye ọ̀bu mekwaa ya ẹ̀ge ekemu iya; mẹ̀ nsọ̀ iya dọ̀. Ọ̀ bụ nsọ̀ lanu, dọ̀ru onye a mọ̀ru amọ̀mu l’alí-a; dukwaruphu onye laru alala.’ ”

*Urukpu atso-kputa ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke
(Awu 40:34-38)*

¹⁵ Mbọku ono, a kpọberu ọ̀lo-ẹ̀kwà Ojejoje, bụ iya bụ ọ̀lo-ẹ̀kwà, ẹ̀ke eedobeje ẹ̀kwo ekemu Ojejoje bẹ̀ urukpu byaru bya ekpuchia iya. Yo be l’urenyashi; urukpu ono adulephu l’ọ̀ bụ ọ̀ku l’eli ọ̀lo-ẹ̀kwà ono; dọ̀ ẹ̀ge ono jeye l’utsu. ¹⁶ Yọ̀ buru ẹ̀ge ono b’ọ̀ dọ̀ru kwasẹ̀waruru. O -be l’eswe; urukpu ono ekpuchia ọ̀lo-ẹ̀kwà Ojejoje ono. Teke o beru l’enyashi; yọ̀ chaa too l’ọ̀ bụ ọ̀ku. ¹⁷ Yọ̀ buje teke urukpu ono shi l’eli ọ̀lo-ẹ̀kwà ono palihi imeli imeli; ndu Ízuru awu-lihu tugbua. Ẹ̀ke ẹ̀pẹ̀ jeberu; urukpu ono keshiru; ẹ̀pẹ̀ akpọshia ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ̀ l’ẹ̀ke ono; nọshia. ¹⁸ Yọ̀ buje; Ojejoje -sụ ndu Ízuru t’ẹ̀pẹ̀ palia ije; ẹ̀pẹ̀ awu-lihu tugbua. Teke ọ̀ sọru t’ẹ̀pẹ̀ nọdu; ẹ̀pẹ̀ akpọshia ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ̀; nọshia l’odu ndu Ízuru ono. Yọ̀ buru ẹ̀ge urukpu ono nọ-beru l’eli ọ̀lo-ẹ̀kwà Ojejoje ono bụ ẹ̀ge ẹ̀pẹ̀ anọ-beje l’odu ọ̀lo-ẹ̀kwà ono. ¹⁹ Teke urukpu ono nọru anọno l’eli ọ̀lo-ẹ̀kwà Nchileke ono; ndu Ízuru emee ẹ̀ge Ojejoje kfuru ẹ̀pẹ̀; nọpyabe; ẹ̀pẹ̀ ta atugbudu. ²⁰ Teke ọ̀ bụ l’urukpu ono nọru l’eli ọ̀lo-ẹ̀kwà Ojejoje ono; nọo ya nwujiku olemole; bụ Ojejoje -sụ ẹ̀pẹ̀ t’ẹ̀pẹ̀ nọdu; ẹ̀pẹ̀ akwaa l’odu ndu Ízuru ono; nọshia. Ọ̀ -sụ ẹ̀pẹ̀ t’ẹ̀pẹ̀ wu-lihu; ẹ̀pẹ̀ awu-lihu tugbua. ²¹ Ọ̀ -buru l’urukpu ono nọru shita l’urenyashi jeye l’utsu; o -rua l’utsu; yọ̀ palihi; ẹ̀pẹ̀ awu-lihu tugbua. Ọ̀ -buru l’eswe bẹ̀ urukpu ono paliuru; m’ọ̀ kwanu l’enyashi bẹ̀ bulephu teke ọ̀ paliuru; ndu Ízuru awu-lihu tugbua. ²² M’o -ruhuduru urukpu ono nọdu l’eli ọ̀lo-ẹ̀kwà Ojejoje ono nọo ya abalı ẹ̀bo; m’ọ̀ bụ ọ̀nwa lanu; m’ọ̀ bụ l’ọ̀o afa ophu; ẹ̀pẹ̀ anọdu nọshia l’odu ndu Ízuru ono ẹ̀ge ẹ̀pẹ̀ nọ iya. Obenu l’a -nonyawaa; urukpu ono paliwa; ẹ̀pẹ̀ awu-lihu; tugbua. ²³ Yọ̀ buje; Ojejoje -sụ ẹ̀pẹ̀ t’ẹ̀pẹ̀ nọdu; ẹ̀pẹ̀ akwaa l’odu ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ̀; nọshia. Teke ọ̀ sọru ẹ̀pẹ̀ t’ẹ̀pẹ̀ tugbua; ẹ̀pẹ̀ awu-lihu tugbua. Iphe, bụ iphe, Ojejoje kfuru ẹ̀pẹ̀ bẹ̀ ẹ̀pẹ̀ mekotaru l’ẹ̀ge ọ̀ turu iya Mósísu l’ekemu.

10

Upyoku mkpọla-ọcha

¹ Upyoku asú Mósísu: ² “T’o gude mkpọla-ọcha, e tsusaru etsusa meta upyoku; k’ophu oo-gudeje iya eku ndu Ízuru t’ẹ̀pẹ̀ dzukoo; gudejekwa iya phu kfuru ẹ̀pẹ̀ teke ẹ̀pẹ̀ a-phutaje ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ̀ tugbua. ³ Teke e gburu upyoku labu ono bụ iphe, ookfu bụ t’iphe, bụ ndu Ízuru l’ẹ̀pẹ̀ ha dzua l’ifu nggube Mósísu l’onu Ulo-Ẹ̀kwà Ndzuko. ⁴ Ọ̀ -buru l’ọ̀o upyoku lanu nwenkinyi b’e gburu; iphe, ookfu bụ t’iphe, bụ ndu ishi, l’achinu dzua l’ẹ̀ke, jino; mbu ndu ishi, achigbaa ikfu l’ikfu ndu Ízuru. ⁵ Teke, e gburu upyoku ono ugbo lanu; iphe, ookfu bụ t’iphe, bụ ikfu ndu ophu kpọberu ọ̀lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ̀ l’uzo ẹ̀nyanwu-ahata wu-lihu tugbua. ⁶ Teke e gburu iya k’ugbo labu; bụ iphe ọ̀ bụ bụ tẹ̀ ndu ophu kpọru ọ̀lo-ẹ̀kwà nk’ẹ̀pẹ̀ l’uzo ọ̀huda wu-lihu; tugbua. Ee-gbuje upyoku ono gude koshi teke ẹ̀pẹ̀ a-wu-lihu; tugbua. ⁷ Ọ̀ -buru l’unu eku ndu oha t’ẹ̀pẹ̀ dzukoo; unu egbua upyoku ono. Ole t’ẹ̀ b’ọ̀ dakwa l’ọ̀ bụ ophu e gude agba ama. ⁸ Ọ̀ bụ unwu Eronu, bụ iya bụ ndu, achijeru Nchileke ẹ̀ja e-gbuje upyoku ono. Yọ̀ buru ome-l’alí, a-duru unu shita l’ogbo sweru ogbo. ⁹ Teke ọ̀ bụ l’unu eje otso ndu ọ̀hogu unu ogu l’alí unu; mbu ndu akpa unu ẹ̀hu; unu gbua upyoku ono t’ọ̀ dashia ọ̀da ike; k’ophu Ojejoje, bụ Nchileke unu a-nyata unu; bya adzofuta unu l’ẹ̀ka ndu ọ̀hogu unu ono. ¹⁰ Ọ̀ kwaphu ẹ̀ge ono bẹ̀

unu ee-gbuje ọpyoku teke ẹhu atso unu ẹna; teke unu agba Aji Onwa Ophungu;* me unu -gwotsulephu ngweja-ukfuru; me ngweja ẹhu-agu, unu egwoje; k'ophu Nchileke e-gude iya nyata unu. Oo yebedua bu Ojejoje, bu Nchileke unu."

Ndu Ízurelu alufu l'echi-egu Sáyinayi

¹¹ Yo rua teke onwa k'ẹbo gbaru ọkporo abali l'afa k'ẹbo ya; urukpu ono eshi l'eli ulo-ẹkwà Ojejoje ono, bu ẹke ẹkwo ekemu ono anoje palia. ¹² Ndu Ízurelu abya eshi l'echi-egu Sáyinayi ono; yo buru epe atugbu. Epe ejee jeye l'echi-egu Paranu; urukpu ono ano-kirishia l'ẹke ono.

¹³ Ono bu ke mbu, epe tugburu ije epe ono; ege ono, Ojejoje turu iya Mosisu l'ekemu ono. ¹⁴ Yo buru ndu onanu, epe le ndu ikfu Júda no le ntso-lanu ono; bu epehedua vutuaru ọzo; gude ẹkwa-ohubama ndu ikfu epe; yo buru epe atugbu. Nashonu Aminadabu bu onye ishi ndu ikfu Júda ono. ¹⁵ Netanelu Zuwa bu onye ishi ndu ikfu Ísaka; ¹⁶ Eliyabu Helonu aburu onye ishi ndu ikfu Zebulun.

¹⁷ To du iya bu; a bya afo-tsuta ulo-ẹkwà Ojejoje ono; unwu Geshonu; me unwu Merari apata iya; yo buru epe atugbu.

¹⁸ Ikfu odo, tsotaru epe bu ndu ono, epe le ndu ikfu ke Rubenu gba le ntso-lanu ono. Epe egude ẹkwa-ohubama ndu ikfu epe; yo buru epe atugbu. Elizuru Shediyo bu onye ishi ndu ikfu Rubenu ono. ¹⁹ Shelumelu Zurishadayi bu onye ishi ndu ikfu Simiyonu; ²⁰ Eliyasafu Diyuwele aburu onye ishi ndu ikfu Gadu.

²¹ To du iya bu; ndu ikfu Kohatu apata iphe ono, du nso ono tugbua. Epe erua; a kpobewa nu ulo-ẹkwà Ojejoje ono.

²² Ikfu odo, l'etsota nu aburu ndu ono, epe le ndu ikfu Ifuremu gba l'odze lanu ono. Epe egude ẹkwa-ohubama ndu ikfu epe; yo buru epe atugbu. Elishama Amihudu bu onye ishi ndu ikfu Ifuremu ono. ²³ Gamalelu Pedazo bu onye ishi ndu ikfu Manase; ²⁴ Abidanu Gidiyoni aburu onye ishi ndu ikfu Benjaminu.

²⁵ Ikfu odo, l'etsota iya nu; aburu ikfu ophu ekpejeru azu l'ije ono, bu ndu ono epe le ndu ikfu Danu gba l'odze lanu ono. Epe egude ẹkwa-ohubama epe; yo buru epe atugbu. Ahieya Amishadayi bu onye ishi ndu ikfu Danu ono. ²⁶ Pagelu Okuranu bu onye ishi ndu ikfu Asha; ²⁷ Ahira Enanu aburu onye ishi ndu ikfu Nafutali. ²⁸ O bu ege ono be ndu Ízurelu awujeru l'odze l'odze tugburu ije epe.

²⁹ Mosisu abya ekfuaru Hobabu Ruwele, bu onye Midiya; mbu onye ogo iya ono; su iya: "Nta-a be epe atugbuwa ala ali ono, Ojejoje kfuru epe l'oo-nu epe ono. Tsonuru epe; epe e-meru ngu-a ohuma; kele Ojejoje kweshiwaru ndu Ízurelu ukwa iphe, dugbaa mma."

³⁰ Hobabu asu iya: "Waawa; le ya te ejedu. Ya alaphuwa azu lakfu abubu iya phe l'ali iya."

³¹ Obenu le Mosisu suru iya: "Byiko; ba ahakwa ayi. Keshinu ophu i maru eke ayi a-kpobeje ulo-ẹkwà ayi l'echi-egu-a; nodunu tu-zijeru ayi ọzo. ³² I-tsuru epe be nggu l'ẹpe a-gbakwaru mgba l'iphe, bu iphe-oma, Ojejoje e-meru epe."

Okpoko Ogba-ndzu waa urukpu

³³ Ya ndono; epe eshi l'ugvu Ojejoje ono tugbua; jee ije abali ẹto. Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje evutaru epe ọzo l'ime abali ẹto ono; k'ophu oo-cho-vuru epe eke epe a-nodu tuta ume. ³⁴ Yo buje; o -be l'eswe; urukpu, shi l'eka Ojejoje abya atukoru epe l'ishi; teke ono, epe shi l'odu ndu Ízurelu atugbu ono.

³⁵ Teke e vutaleruphu Okpoko Ogba-ndzu ono tugbua; Mosisu asu: "Zilihu nggube Ojejoje. Te ndu ohogu ngu gbakashihukwa nanu nanu. Te ndu ono, i du ashi ono shikwa ngu l'ifu gbakashihu." ³⁶ Teke a pazetaru Okpoko Ogba-ndzu ono; Mosisu asu: "Laphuta azu nggube Ojejoje; lakfuta unukurunu ndu Ízurelu-a."

11

Oku, shi l'eka Ojejoje

¹ To du iya bu; ndu Ízurelu awata ogo aphu k'iphe-ehuka, epe eje. Aphu ono, epe agu ono abya erua Ojejoje nchi; ẹhu eghulaha ya eghughu. Ojejoje eye oku; yo bya ekekota odu ndu Ízurelu ndu ophu nofuru anofu. ² Ndu Ízurelu abya araku Mosisu; yo kfuru nu Ojejoje. Oku ono anyishihu. ³ Oo ya meru; a wata oku eke ono Tabera;* ke l'oku, shi Ojejoje l'eka bya ekee eke ono.

* **10:10** 10:10 Aji-a bu aji ndu Ízurelu agbaje ujiku ophu iphe bu teke onwa ophungu furu. Gua iphe etsoje iya nu le Ógú 28:18. * **11:3** 11:3 Iphe, "Tabera" bu bu "oku-adzudzu"

Nri, bu Mana

⁴O nweru igweligwe ndu odo, e ta budu ndu Ízurelu, e phe l'ephe tso l'ije ono. Ndu ono awata ora ke nri. Ndu Ízurelu e phebedua awata ora ekwa anu. ⁵Su: "L'ephe nyataru teke e phe shi nodu le Íjiputu. Teke ono be e phe shi anoduje ata anu ema ke mmanu; l'ata kukumba; akpuru-iphe; liku; alibasa; me galiku. ⁶Ole nta-a be t'o duhedu iphe, agujekwadu e phe agugu; ophu o dudu iphe, e phe apujekwadu ria; gbahaa mana-a!"

⁷Mana be ugbugba iya du l'o bu akpuru koriyanda. I-lee ya enya; yo nyaku anyaku; l'eshi mkpo l'o bu etse bedelomu. ⁸Ndu Ízurelu l'ejeje je ekpokoo ya; gwee ya egwegwe; m'o kwanu tsua ya etsutsu l'ikwe. E phe ahajeru shia ya eshishi; m'o kwanu ghee ya egheghe. Onoduje ats'o l'o bu iphe, e gude manu olivu ghee. ⁹Teke mana ono adajeru e phe bu teke iji datsuaru l'odu ndu Ízurelu ono l'enyashi.

Mosisu edoru Ojejoje edo

¹⁰Mosisu abya anu ege ndu Ízurelu wushigbaaru l'onu ulo-ekwa e phe l'ara ekwa; ehu akwata ghushilaha Ojejoje egughu ike. Yo tsulaha Mosisu l'ehu. ¹¹Mosisu ajia Ojejoje iphe, kpataru iphe, o wokfutaru yebe nwozi iya egbe iphe-ehuka owaa? "Nanu ege ya mekataru nggube Ojejoje, kparu iphe, i pataru ivu ehu ndu-a l'ephe ha bo iya? ¹²?Bu yebedua yeshiru ime ndu-a l'ephe ha. ?T'o ya mushiru e phe. ?Bu ngunu meru iphe i suru te ya heru e phe l'o bu onye he nwata jeye teke ya e-heru e phe l'al'i ono, i kweru ukwa iya; bya eribua nte l'ji-nu nna e phe ono? ¹³Tekenteke be ndu-a anoduje araru iya ekwa anu. ?Bu awe be ya a-phu anu, ya a-nu ndu-a l'ephe ha? ¹⁴Ya ta adukwa ike ohokota ndu-a nwenkinyi iya; ivu ehu e phe anyi-gbuakwa iya anyi-gbu. ¹⁵O -buru l'oo ege-a be ii-mee iya; gbuchikwa ya egbugbu nta-a. O -buru le ya no ngu-a l'obu; te ya ba anodukwa ndzu gude enya iya phu ejo onodu iya."

¹⁶Ojejoje abya eyeeru Mosisu onu; su iya: "Chita ndu bu ogurennya Ízurelu ukporo madzu eto le madzu iri t'ephe byakfuta iya. Ndu ono a-bu ndu i huberu ama l'ephe buphu ndu bu ogurennya; buru ndu ishi e phe. Chita e phe te nggu l'ephe bya evudo le Ulo-Ekwa Ndzuko. ¹⁷Ya e-nyizita byakfuta ngu l'eke ono; nggu l'ia ekfugba; ya aharu ume, no ngu l'ehu habota woru ye ndu ono l'ehu; k'ophu e phe e-yeta eka vuede ngu ivu ono; t'e b'i vuhe iya nkinyi ngu.

¹⁸"Nngu ekfuaru ndu Ízurelu t'ephe dobe onwephe iche kwaberu echile; l'o -rua echile be e phe a-ta anu. Ishi iya bu le yebe Ojejoje be nuwaru ekwa ono, e phe shi ara; l'aji onye a-nu e phe anu t'ephe taa ono? Le teke e phe shi nodu le Íjiputu b'o shikwa karu e phe mma. Nta-a be Ojejoje a-nu e phe anu t'ephe taa. ¹⁹Anu ono ta bukwa anu k'ujiku lanu; to bu k'ujiku ebo; to bu k'ujiku ise; to bu k'ujiku iri; to bu k'ujiku ukporo. ²⁰Unu a-ta anu ono onwa ophu; taa ya jeye; yo shi unu l'imi ebushihu ebushihu; mbu jeye yo tushihu unu; ke l'unu jikaru Ojejoje, bu onye swiru unu; unu araru ekwa kpua ya; l'aji iphe menarua be e phe shi le Íjiputu lufuta?"

²¹Mosisu asu Ojejoje: "T'o phuwaru l'o kwa ukporo unu madzu ugbo ukporo eto; l'ukporo unu madzu iri l'ise† be e phe l'ia gude okpa eje ege-a. Yo buru e phe b'i suru l'ji-nu anu, e phe a-ta onwa ophu. ²²E -gbushigee aturu; me eswi, onnu; ?oo-dzu e phe too? Mbu; o -buru l'e gbushikotaru e phe ema, nokota l'eze enyimu; ?oo-dzu e phe too."

²³Ojejoje asu Mosisu: "Eka yebe Ojejoje; ?odu mkpirikpi too. Nta-a be ii-phu me iphe, ya kfuru; doo-me t'e to medu too."

Ndu bu ogurennya Ízurelu ekfuchiru Nchileke

²⁴Ya ndono; Mosisu alufu je ekfuaru ndu Ízurelu iphe, Ojejoje kfuru. Yo chita ndu bu ogurennya ukporo eto l'iri ono; e phe abya evudo; gbaa ulo-ekwa Nchileke ono mgburumgburu. ²⁵Ya ndono; Ojejoje egude urukpu nyizita bya ekfuru yeru Mosisu; bya habota ume, no Mosisu l'ehu; ye ndu bu ogurennya ukporo eto l'iri ono l'ehu. Teke ume ono byaru e phe l'ehu be e phe wataru okfuchiru Nchileke. O bu l'ephe te kfudu iya tugburu.

²⁶Obenu l'o nweru umadzu ebo odo, kwaru l'ulo-ekwa e phe. Onye lanu bu Eludadu. Onye ophu aburu Medadu. E phe tso le ndu bu ogurennya, e deshuru iya; obu l'ephe te tso du jee l'ulo-ekwa Nchileke. Obenu le Ume ono byaleru-a bya eji e phe ehu; e phe anodu l'ulo-ekwa ono; kfuchilahaaru Nchileke. ²⁷Nwata-okoro lanu agbagbua je asu Mosisu: "Le Eludadu ye Medadu nokwa l'odu ndu Ízurelu ekfuchiru Nchileke."

²⁸Joshuwa Nunu, bu onye shi teke o bu nwata jetaru Mosisu ozi atufulekwaphu onu; su: "Nggube onye nwe mu nu, bu Mosisu; kfunuru e phe t'ephe dobe onu ndo."

† 11:21 11:21 Iphe o bu bu 600,000.

²⁹ Mósísu asú iya: “?L'iikoru iya okopu tọ? O gęge adu iya mma; ndęge ndu ke Ojejoje l'ęphe ha gbe bukotaru ndu nkfuchiru; mbu tẹ Ojejoje yekota ęphe Ume nk'ia l'ęhu.” ³⁰ E metsua; Mósísu yele ndu bu ọgurenja Ízuruẹlẹ ono alaphushia azu l'odu ndu Ízuruẹlẹ ono.

Ojejoje meru ọkwà anu atata

³¹ Ya ndono; pherephere abya eshi l'ęke Ojejoje nọ phelaha. Yo shi l'eze ęnyimu chikashia ọkwà; ęphe abya adashia lẹ mgboro ọdu ndu Ízuruẹlẹ ono. ęphe atuko ęke ono l'ọ ha dzuru rua iphe, ha l'ọ bu ęke madzu a-du ike jee l'okpa ujiku lanu. Ege ęphe ępheberu l'eli bu iphe, ruru ntụ-okpa ęto m'e shi l'alì l'agu iya. ³² Mbọku ono l'ọ ha; me echile iya: eswe l'enyashi; be ęphe tsoru je anwukoo ọkwà ono. Onye nwutanukaru nwanshi; be anwu-jije ukporo efere nkwo-ęka ise. ęphe eworu iya kpasaa t'ọ kpọhu nkụ. Yọ tuko ọdu ndu Ízuruẹlẹ ono dzuru. ³³ ęphe akpukwadurua anu ono l'onu ata; ęhu awata oghu Ojejoje eghughu l'ęke ndu Ízuruẹlẹ nọ. Yo meru ęjo mgbonwu tu ęphe. ³⁴ E kulaha ęke ono Kiburọtu Hatava;[‡] ke l'ọ l'ęke ono b'e liru iphe, bu ndu kuru photophoto nri.

³⁵ ęphe eshi lẹ Kiburọtu Hatava l'ęke ono tųgbua jeshia Hazerọtu je anoshia.

12

Miriyamu yele Ẹronu etso Mósísu okfu

¹ Tọ du iya bu; Miriyamu yele Ẹronu awata okfuru Mósísu ęji lẹ ke nwanyi Kúshi, o luru. Ishi iya aburu lẹ Mósísu luru nwanyi Kúshi. ² ęphe asu: “?Bu Mósísu nwenkinyi be Ojejoje eshije l'onu iya kfu okfu tọ? ?Too shidua ęphebedua l'onu kfu okfu tọ?” Ojejoje anu iphe ono, ęphe kfuru ono. ³ Mósísu l'onwiya bunukaru onye odoo. Oo ya katsukpo ometa odoo lẹ mgboko gbaa mgburumburu.

⁴ E ji ekfu-a; Ojejoje ekfuaru Mósísu yele Ẹronu; me Miriyamu; su ęphe t'ęphe lufuta; bya lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. ęphe ęto ono abya alufuta jeshia. ⁵ Tọ du iya bu; Ojejoje anodu l'urukpu, kpuru oronmono nyizita bya evudo l'onu ụlo-ękwà ndzuko ono; kua Ẹronu yele Miriyamu t'ęphe bya. ęphe erutalephu ntse l'ęke ono; ⁶ Ojejoje asu ęphe t'ęphe ngabe nchi nu iphe, ya ekfu: “L'ọbuje; unu l'onye nkfuchiru -nodu; ya eshi l'aphu koshi iya onwiya; shi lẹ nro kfuru yeru iya. ⁷ Obenu l'ẹ tọ dudu ęge ono l'ęke nwozi iya; mbu Mósísu nọ. Oo ya be ya wokotaru ndibe iya l'ęphe ha ye l'ęka. ⁸ Oo yebedua be yele iya anoduje l'ifu l'ifu l'ekfu. ęphe egudeje okfu, doru ęnya l'ekfu eyeru onwephe. ęphe te egudejedu ętu-okfu ekfu eyeru onwephe. Ọphuje ęge yebe Ojejoje gbaru ųgbugba. ?Bu ngunu meru iphe unu etso nwozi iya; mbu Mósísu okfu; unu ta tsu egvu?”

⁹ Ojejoje atukoshi ęphe ęhu-eghughu iya; yọ buru iya atugbu. ¹⁰ Yọ buru l'urukpu ono shi l'eli ụlo-ękwà ono palia; b'a bya amaru; Miriyamu egbe buwarunu onye ęhu-labu; ęhu achahuwa iya nu oswi ke phorphoro. Ẹronu abya elee Miriyamu ęnya; phu ęge ęhu-labu tukowa iya nu ęhu gvuru; ¹¹ bya asu Mósísu: “Onye nwe mu nu; be egudekwa ke iphe du ęji, ayi meru l'ẹ b'a ama amama; nu ayi aphu. ¹² Be ekwekwa tẹ Miriyamu du l'ọ bu nwata, a bya bya amu; yọ nwuhuwa; reshihu nne iya l'ępho.”

¹³ Tọ du iya bu; Mósísu abya araku Ojejoje; su iya: “Byiko; nggube Nchileke; menua ya t'ọ ka mma!”

¹⁴ Ojejoje asu Mósísu: “O -buru lẹ nna nwanyi-a vuru onu-mini kpua ya l'ifu; ?iphere iya ta ga dudu iya abali ęsaa tọ. Shi l'odu ndu Ízuruẹlẹ chifu iya; t'ọ je anọ abali ęsaa l'ęke ono. O -notsulephu abali ęsaa ono; yọ lata azu.” ¹⁵ Tọ du iya bu; a bya eshi l'odu ndu Ízuruẹlẹ ono nwufu Miriyamu. Yọ nọ l'ęke ono abali ęsaa; ophu ndu Ízuruẹlẹ 'alufudu alufu jeye teke e duphataru iya azu. ¹⁶ E metsua; ęphe eshi lẹ Hazerọtu l'ęke ono lufu je akpo ụlo-ękwà ęphe l'echi-ęgu Paranu.

13

*Umadzu iri l'ębo eje ngge l'alì Kėnanu
(Dit 1:19-33)*

¹ Ojejoje asu Mósísu ² “T'o ye ndu e-je ngge l'alì Kėnanu; mbu alì ono, ya eme tẹ ya nu ndu Ízuruẹlẹ ono. T'o shi l'iphe, bu ikfu ndiche ęphe fotatsua onye lanu, e-je nu. Ndu ọo-fota bu unwoke, bugbaa ishi l'ikfu, nonu.” ³ Mósísu abya eyefu ęphe ęge ono,

[‡] 11:34 11:34 Iphe, “Kiburọtu Hatava” bu bu “ili ndu akụ photophoto nri”.

Ojejoje kfuru ono; epe eshi l'echi-egu Paranu tugbua. Ndu ono, o yeru ono bukota ndu ishi ndu Ízurelu.

- ⁴ Owaa bu epha epe:
Onye shi l'ikfu ke
Rúbenu bu Shamuwa Zaku;
- ⁵ onye shi l'ikfu ke
Simiyonu aburu
Shafatu Hori.
- ⁶ Onye shi l'ikfu ke
Júda bu Kálebu Jefune;
- ⁷ onye shi l'ikfu ke
Ísaka aburu Igalu Jósefu.
- ⁸ Onye shi l'ikfu ke
Ífuremu bu Hosáya Nunu;
- ⁹ onye shi l'ikfu ke
Bénjaminu aburu Paliti Ráfu.
- ¹⁰ Onye shi l'ikfu ke
Zébulonu bu Gadiyelu Sodi;
- ¹¹ onye shi l'ikfu ke
Manáse, bu iya bu ikfu ke
Jósefu aburu Gadi Susi.
- ¹² Onye shi l'ikfu ke
Dánu bu Amiyelu Gemali;
- ¹³ onye shi l'ikfu ke
Ásha aburu Setu Máyikelu.
- ¹⁴ Onye shi l'ikfu ke
Náfutali bu Nahubi Vofusi;
- ¹⁵ onye shi l'ikfu ke
Gádu aburu Geyuwelu Maki.
- ¹⁶ Ono bu epha unwoke ono, Mósisu yeru t'ephe je ngge l'alí Kénanu ono. Hosáya Nunu be Mósisu guru Jóshuwa.

¹⁷ Mósisu abya ezia epe t'ephe je ngge l'alí Kénanu; su epe: "Unu tsoru echi-egu, no l'uzo ohuda bahu l'alí ugvu l'eke ono. ¹⁸ Unu je amaru ege alí ono gbaru; unu amaru ege ndu bu iya nu du. Unu maru me epe bu ndu ike no; t'ephe bu ndu ike ta ndu; unu amaru me epe du l'igwe; t'oo l'ephe habe nwahabe. ¹⁹ Unu amaru ege alí eke epe bu: ?bu alí, du mma; t'oo alí, du eji. Unu amaru ege mkpukpu, epe bugbaa: ? bu mkpukpu, gheru onu; t'oo mkpukpu, a kpuru upho-mkpuma ²⁰ Unu amaru ege alí epe du. Unu amaru bu alí emehuje iphe; t'e t'o budu. Unu amaru me oshi no iya; ?te t'oo ndu iya. T'obu shihukwa unu ike; unu egude akpuru oshi, shi l'alí ono lata." Teke ono bu oge, akpuru vayinu anoduje acha.

²¹ Ya ndono; epe atugbua jeshia je egekota alí ono ngge; shita l'echi-egu Zinu je akpaa le Rehobu l'uzo Lebo-Hámatu. ²² Epe etsoru echi-egu, no l'uzo ohuda jeye epe erua Héburonu, bu eke Ahimanu; Sheshayi; me Talumayi, bu ndu shi l'eri Anaku bu. (A kpuru mkpukpu Héburonu; yo no afa esaa; b'a kpuderu mkpukpu Zowanu ophu no l'alí Íjiputu.) ²³ Epe ejerulephu le nsuda Eshukolu; gbukwota ekali vayinu lanu, akpuru wokfuru awokfuru. Umadzu ebo l'ime epe epyokafu iya l'oshi, du ogologo paru; onye lanu aparu iya l'ishi lanu; onye ophu aparu iya l'ishi iya ophu. Epe awokokwaaphu akpuru utara-okumu; me akpuru figu wolata. ²⁴ A gaa eke ono nsuda Eshukolu; ke l'o bu l'eke ono be ndu Ízurelu gbukwotaru ekali vayinu, akpuru wokfuru awokfuru* vulata.

²⁵ Iphe epe noru l'ephe jeru ngge l'alí ono bu ukporo abali ebo be epe laduru. ²⁶ Epe abya alakfuta Mósisu me Erónu; me ndu Ízurelu l'ephe ha l'echi-egu Paranu le mkpukpu Kadéshi. Epe abya edooru Mósisu; me Erónu; me ndu Ízurelu l'ephe ha epe epe jeru iya; bya ekoshi epe akpuru oshi, shi alí ono; ²⁷ bya asu Mósisu: "Le epe jewaru je aphu alí ono, i suru t'ephe je aphu ono. Alí ono bu alí, emehuje iphe; bya aburu alí, iphe no. Owaa akpuru oshi, shi l'alí ono ndo-o. ²⁸ Ole ndu bu l'alí ono be ike no; mkpukpu, no iya nu hagbaa nshinu; bya aburu mkpukpu, e gude upho-mkpuma; kpü-phae ngburumgburu. Epe phutsuaruru ndu shi l'eri Anaku l'eke ono. ²⁹ Ndu Amaleku bu l'alí, no l'uzo ohuda. Ndu Hetu; ndu Jebusu; me ndu Amoru eburu

* **13:24** 13:24 Iphe, "Eshukolu" bu bu "wokfulangu"

l'alí ugwu l'èke ono. Ndu ké Kénanu bunyabe eze ẹnyimu; bukwaruphu l'iku Ẽnyimu Jódanu."

³⁰ Tò dù iya bú; Kálẹ̀bu abya emee ndu Ízùrẹ̀lù; ẹ̀phe adaa shìkongu l'ifu Mósìsù; bya asù ẹ̀phe: "Unu t'ẹ̀phe je alùta alì ono t'ò búru nk'ẹ̀phe; ké l'ẹ̀phe a-dù a ike lùta iya."

³¹ Obenu lẹ̀ ndu ono, ẹ̀phe lẹ̀ Kálẹ̀bu yì jee ije ono sùru l'ẹ̀phe ta adúkwa ike oje otso ndu ono ogu; ké l'ẹ̀phe kakwa ẹ̀phe ike. ³² Ozi, ẹ̀phe byaru bya ezia ndu Ízùrẹ̀lù lẹ̀ k'alì ono, ẹ̀phe jeru ngge ono aburu ejo iya. Ẽphe sùru: "L'alì ono, ẹ̀phe jeru ngge ono bẹ̀ egbushikwa ndu bu iya nù. Ndu ẹ̀phe phùkotaru l'èke ono búkotakwa ndu hagbaa ejo ahaha. ³³ Ẽphe phuru ndu gbaru mkparawa, shì emeje iphe-kpaa† l'èke ono. (Ndu ono bú ndu eri Anaku.) Ẽphe dehutsukwaaru onwẹ̀phe edehu l'ẹ̀nya; dughbaa onwẹ̀phe l'ò bú ẹnwu ogu l'ẹ̀nya. Yò búru ẹ̀ge ono bẹ̀ ẹ̀phe dù ndu ono."

14

Jóshuwa yẹ̀le Kálẹ̀bu ekfu l'alì Kénanu dù mma

¹ Tò dù iya bú; ndu Ízùrẹ̀lù l'ẹ̀phe ha arakòta ẹ̀kwa l'ẹ̀nyashi ono rashia ya ike. ² Ẽphe l'ẹ̀phe agulahaaru Mósìsù yẹ̀le Èrónu aphù; sù: "L'ò ga akakwaru ẹ̀phe mma l'ẹ̀phe nwushihuru l'alì Íjiputu; m'ò kwanu l'echi-ẹ̀gu-a! ³ ?Bù ngunu meru iphe Ojejoje eme t'ò duru ẹ̀phe je edobe l'alì ono t'e gbushia ẹ̀phe? Unyomu ẹ̀phe; mẹ̀ unwegirima ẹ̀phe a-bùru ndu a kpuru lẹ̀ ndzù. ?Tò ga akaduru ẹ̀phe mma l'ẹ̀phe daphu azù lẹ̀ Íjiputu?" ⁴ Ẽphe ekfulahaaru onwẹ̀phe: "T'ẹ̀phe fòta onye lanù; mee ya onye ishi t'ò duru ẹ̀phe laphu azù lẹ̀ Íjiputu."

⁵ Mósìsù yẹ̀le Èrónu adaa kpube ifu l'alì; l'echi ẹ̀ke ono, ndu Ízùrẹ̀lù l'ẹ̀phe ha dzuru edzudu ono. ⁶ Jóshuwa Nunu; mẹ̀ Kálẹ̀bu Jefune, tso lẹ̀ ndu ono, jeru ngge lẹ̀ Kénanu ono egude ẹ̀hu-eghughu lajashia uwe, ẹ̀phe yeru l'ẹ̀hu; ⁷ sù ndu Ízùrẹ̀lù ono l'ẹ̀phe ha: "L'alì ono, ẹ̀phe jeru ngge ono búkwa alì, dùshikpoo mma ike. ⁸ Ọ -bùru l'ẹ̀phe dù Ojejoje mma l'obu bẹ̀ oo-du ẹ̀phe durua alì ono; mbù ẹ̀giri alì ono; nù iya ẹ̀phe. ⁹ Ọ̀ búlephu t'unu bẹ̀ kwefukwaru Ojejoje ikẹ̀. Ọ̀do aburu t'unu ba atúkwa ndu alì ono egwu; ké l'ẹ̀phe te gbe dzudu ayi ọ̀kòri ọ̀tsu. Ẽphebedua te gbe nwedù onye egbòchita ẹ̀phe; ayìbedua bẹ̀ Ojejoje nọ̀ swiru eswiru. Ọ̀o ya bú; t'unu ba tsùshi ẹ̀phe egvu." ¹⁰ Obenu l'iphe bú ndu Ízùrẹ̀lù ono l'ẹ̀phe ha bẹ̀ sùru t'a tù-gbushia Mósìsù phẹ̀ lẹ̀ mkpuma. Tò dù iya bú; ọ̀du-biribiri ké Ojejoje abya enwuaru ndu Ízùrẹ̀lù l'ẹ̀phe ha ké phoo lẹ̀ Ụ̀lò-Èkwà Ndzuko ono.

Mósìsù arọ̀ Ojejoje l'okfu ẹ̀hu ndu Ízùrẹ̀lù

¹¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósìsù; sù iya: "¿Bù jeye teke ole bẹ̀ ndu-a a-ha iya ọ̀kpo ẹ̀bo-ẹ̀bo-l'afù? ?Bùkpo teke ole bẹ̀ ẹ̀phe a-jika-beru okweta nk'ia; yekwaru iphe-ọ̀phulenyà ono, ya meshibeberu l'èke ẹ̀phe nọ̀ ono? ¹² Ya e-gude iphe-ememe gbuchafu ẹ̀phe; woru ẹ̀phe mebyishia. Ole nggubedua l'onwongu bẹ̀ ya e-mee t'ì búru ọ̀ha, ha nshinu; bya aka ẹ̀phebedua agburu-ẹ̀hu."

¹³ Mósìsù asù Ojejoje: "Lẹ̀ ndu Íjiputu a-núkwa iya m'ì -mee ya ẹ̀ge ono. Nyatakwa l'ì gude ike ngu; shì l'èke ndu Íjiputu nọ̀ dufuta ẹ̀phe. ¹⁴ Ẽphe e-kfukwaru iya ndu, bu l'alì-a; ké l'ẹ̀phe nùkotawaru lẹ̀ nggube Ojejoje swiru ẹ̀phe eswiru; nùwa l'ẹ̀phe egudeje ẹ̀nya ẹ̀phe phù a nggube Ojejoje; mẹ̀ l'urukpu nke ngu bẹ̀ anọ̀duje ẹ̀phe l'eli. Yò bẹ̀; o -rua l'eswe; nggu egude urukpu, kpuru oronmono l'edu ẹ̀phe; o -rua l'ẹ̀nyashi; nggu egude ọ̀ku, kpuru oronmono edukwaphu ẹ̀phe. ¹⁵ I -gbushia ndu-a ugbo lanù nta-a bẹ̀ ọ̀ha ono, nùhawaru ọ̀du ngu ono a-sùkwa: ¹⁶ 'Lẹ̀ nggube Ojejoje ta dùhedu ike durua ẹ̀phe l'alì ono, i kweru ẹ̀phe úkwa iya; ribua ya lẹ̀ nte l'ì-nù ẹ̀phe ono; nggu egbe woru ẹ̀phe gbushia l'echi-ẹ̀gu.' ¹⁷ Nta-a; nggube Nnajiufu; ya ekfu anù ngu sù t'ì koshinu eze ike ngu ono; mbù ono, i kweru úkwa; sù: ¹⁸ 'Lẹ̀ Ojejoje ta búkwa agù-ọ̀nwuu. Ọ̀ bú onye n-yemobu iya kariru akari; onye aguje nvù l'iphe, dù ẹ̀ji; mẹ̀ l'ikẹ̀, ekwefuru iya. Obenu l'ò búkwaphu onye ta ahajèdu onye ikpe nmaru t'ò laa ké mmanu. Oohuje unwegirima àhùhù k'iphe, dù ẹ̀ji, ndu mùru ẹ̀phe nù meru jeye l'ogbo k'ẹ̀to rua lẹ̀ k'eno.' ¹⁹ Gudenu obu-imiko ngu ono, nyìberu anyìbe onọ̀ guaru ndu-a nvù l'iphe, dù ẹ̀ji, ẹ̀phe meru ngu; mbù ẹ̀ge ono, i shì l'alì Íjiputu gùtaru ẹ̀phe nvù jeye nta-a ono."

²⁰ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósìsù; sù iya: "Lẹ̀ ya guwaru ẹ̀phe nvù l'ẹ̀ge o kfuru. ²¹ Ọ̀le; lẹ̀ ndzù-a, ya nọ̀nu-a; ọ̀du-biribiri iya edzuru mgboko ẹ̀ge o dzuru iya-a; ²² b'ẹ̀ t'ò dùdu onye ọ̀phu gudewa ẹ̀nya iya phù ọ̀du-biribiri iya; mẹ̀ iphe-ọ̀phulenyà ono, ya meshiru l'alì Íjiputu ono; mẹ̀ ọ̀phu ya meshiru l'echi-ẹ̀gu; mbù ndu ono, metsuaru bya

† 13:33 13:33 Gufua iphe e deru lẹ̀ ké ndu-a lẹ̀ Mbù 6:4.

adata iya ugbo iri; òphu ephe 'angaduru iya nchị ono; ²³ ẹ tọ dudu m'oo onye lanu l'ime ephe e-gude ẹnya iya phụ alị ono, ya riburu nte; kwe nna ephe ukwa iya ono. Ophu ọ dudu iphe, bu ndu kporu iya ẹbo-ẹbo-l'afu, a-phụ ya nu. ²⁴ Ole; a -bya l'ehu ke nwozi iya ono; mbu Kálebu; keshinu ophu ọ bu onye obu iya gbaru iche; buru onye gude obu iya l'ọ ha l'etso yebe Ojejoje be ya e-duru iya bahu l'alị ono, o jeru ngge ono. Yo buru eri iya be e-nweru alị ono. ²⁵ Oo ya bu; keshinu ndu Amaleku; me ndu Kėnanu bu le nsuda nsuda; o -rulephu echile; unu ghakobe shia uzo echi-egu ono, no l'uzo, e shi eje Eze Enyimu Uswe ono."

Ojejoje anı ndu İzurelu aphu
(Dit 1:34-40)

²⁶ Ojejoje abya aji Mosisu yele Eronu; su ephe: ²⁷ "Bu teke ole be ndu ejo-obu-wa a-gu-buhuru iya aphu? Ya nukotawaru aphu, ndu İzurelu agu. ²⁸ Unu kfuru ephe le yebe Ojejoje suru: 'L'ega-a, ya no ndu-a; be ya a-tuko iphemiphe obule ono, ephe kfushiru ono mee ephe. ²⁹ O bu l'echi-egu-wa be odzu ephe a-wushiru; mbu iphe, bu ndu ono, nwaru tsube l'ukporo afa kwaseru ono; mbu ndu ono, a guru ugu teke aagu ugu ono; mbu ndu ono, tso guaru iya aphu ono. ³⁰ E to dudu m'oo onye lanu l'unu ha, byaru bya a-bahu l'alị ono, ya woluru aka iya imeli kweta le ya a-nu unu t'unu buru ono; gbahalephu Kálebu Jefune; me Joshuwa Nunu. ³¹ A bya abya le k'unwegirima unu ono, unu yoru oshi; su l'aa-kpu le ndu ono be ya e-duru bahu t'ephe je amaru alị ono, unu jikaru ono. ³² Ole; unubedu l'onwunu be odzu unu a-wushiru l'echi-egu-wa. ³³ Unwegirima unu a-odu l'echi-egu-wa ghaa ngvudangu ukporo afa labu; jee iphe-ehuka; ke l'unu bu 'ekwegekwe; mbu jeye teke odzu unu a-dabukotaru l'echi-egu-wa. ³⁴ Unu e-je iphe-ehuka ono ukporo afa ebo le k'ejo iphe ono, unu meru ono. Afa ophu a-no-chi enya ujiku lanu l'ime ukporo abali ebo ono, unu gude jee ngge l'alị ono. Oo ya bu; unu amakwanuru iphe, o bu le ya ta natadu iphe unu meru. ³⁵ Yebe Ojejoje be kfuakwaru nk'ia! Ya mefutajekwa iphemiphe obule ono l'eke ndu ejo-obu-wa no; mbu ndu ono, chikoberu onwephe l'etso iya okfu ono. Ephe a-tuko buru kpurupyata l'echi-egu-wa; mbu l'oo l'eke-a be ephe a-tuko nwushihu.' "

³⁶ To du iya bu; iphe, bu ndu ono, Mosisu yeru; ephe ejee ngge l'alị ono; mbu ndu ono, lataru bya atya onu alị ono eji eji; shi ege ono mee te ndu İzurelu guaru Mosisu aphu ono; ³⁷ ndu ono, bu ephe turu onu alị ono eji eji ono be Nchileke tawaru mgbonwu nu; ephe anwushihu. ³⁸ Yo buru Joshuwa Nunu yele Kálebu Jefune bu ndu waru nu l'iphe, bu ndu ono, jeru ngge l'alị ono.

Eemekputa ndu İzurelu le Homa
(Dit 1:41-46)

³⁹ Mosisu abya eworu iphe ono kfuaru ndu İzurelu l'ephe ha; yo rukpoo ephe l'ehu nshinu. ⁴⁰ Yo rua l'onma-ewa utsu; ephe egbeshi jeshia l'alị ugu Kėnanu je anodu; su: "L'ephe mewaru iphe du -eji. T'ephe tugbukwaa jeshia eke ono, Ojejoje kweru ephe ukwa iya ono."

⁴¹ Mosisu asu: "Bu ngunu meru iphe unu eme t'unu mebyia iphe, ekemu Ojejoje kfuru? E to dukwaru unu le mma! ⁴² Unu be ejakwa; kele Ojejoje taa nokwa swiru unu. Unu -jee; be ndu ohogu unu e-mekputakwa unu. ⁴³ Ishi iya aburu le ndu Amaleku me ndu Kėnanu be nokwa unu l'uzo ifu l'eke ono. Ephe e-gude ugu-mbeke gbugbushia unu. Ojejoje te eswikwaru unu; ke l'unu gbakutawaru iya azu."

⁴⁴ Obenu l'ephe te gbe kpadu ishi. Ephe atugbua jeshia l'alị ugu ono. O bu le Mosisu yele Okpoko Ogba-ndu Ojejoje te tsodu ephe lufu l'odu ndu İzurelu ono. ⁴⁵ To du iya bu; ndu Amaleku me ndu Kėnanu, bu l'alị ugu ono abya etso ephe ugu; mekputa ephe; chia ephe jeye le Homa.

15

Ekemu, tso le ngweja, du iche iche

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "T'o kfuaru ndu İzurelu; su ephe: 'Unu -lalephu je eburu l'alị ono, ya eme te ya nu unu ono; ³ unu -gwojelephu ngweja nu Ojejoje; unu eshi l'elu unu foto anu gbua; gude gwoo ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. Unu e-meje iya ege ono le ngweja-ukfuru; teke unu anu iphe, unu gude emedzu ukwa, unu kweru; me teke unu anu iphe, shi unu l'obu; m'o bu teke unu egwo ngweja-aji. ⁴ Onye wotaru ngweja ono e-yekobeje iya ngweja nri bya anu Ojejoje; mbu wota nkwo-eka akpe, e gweru egwegwe kee uzo iri; wota uzo iri iya; gwokobe iya nkere-eno ekpemu manu.

5 “ Iphe, bú nwaturu, e gude egwo ngweja-ukfuru; m’ò bú ngweja mmanu bẹ unu e-yekobeje ngweja-mẹe; mbụ nkere-ẹno otumu mẹe.

6 “ ‘A bya l’iphe, bú ebyila, e gude egwo ngweja; unu yekobeje iya ngweja nri; mbụ ụzọ labụ l’ime nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe kee ụzọ iri; bya agwọkobe iya nkere-ẹto ekpemu manụ. 7 Ngweja-mẹe ono bẹ unu e-gude nkere-ẹto otumu mẹe gwoo. Unu meje iya t’ò buru ngweja, mkpọ iya dọ Ojejoje mma.

8 “ ‘Teke ọ bú l’ò nwa oke-eswi bẹ unu gude abya ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru; m’ò bú ngweja, unu gude emedzu ụkwa, unu kweru Ojejoje; m’ò bú ophu e gude egwo ngweja ẹhu-agu; 9 t’onye egwo iya nụ yekobekwa iya ngweja nri; mbụ ụzọ ẹto l’ime nkwo-ẹka akpe, e gweru egwegwe kee ụzọ iri; bya agwọkobe iya nkere-ẹbo ekpemu manụ. 10 Ono kwaphụ ẹge unu e-wota nkere-ẹbo otumu mẹe gude gwoo ngweja-mẹe. Ngweja ono a-buru ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma.

11 “ ‘Yọ buru ẹge ono bẹ unu e-medzujeru iya l’iphe, bú oke-eswi; ebyila; nwaturu; m’ò bú nweghu, unu gude egwo eja. 12 Ono ẹge unu e-medzujeru iya l’iphe bú ngweja, unu egwokpoo egwogwo; m’ò -ruhuru; ọ ha igwe ịha-a. 13 Iphe, bú onye a mụru lẹ Ízurẹlu bú ẹge ono bẹ oo-meje ngweja, oogwo anụ Ojejoje; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma. 14 Shita l’ogbo nk’unu je akpaa lẹ ndu ophu a-bya nụ; onye bú onye laru alala, unu l’iya bu -wota ngweja tẹ ya gwooru Ojejoje; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma; t’ò bụkwaru ẹge unu emeje bẹ oo-me. 15 Ọ ome-l’alị lanụ ono bẹ duru unubẹ ndu Ízurẹlu l’unu ha; mẹ iphe, bú ndu laru alala, unu l’ephhe bu. Ome-l’alị ono a-nodulephu shita l’ogbo unu sweru ogbo ophu abya nụ gbururu jewaru. Ọo ẹge unu dọ l’ifu Ojejoje bú ẹge ndu, laru alala dọkwaphu. 16 Yọ buru ekemu lanụ yele ome-l’alị lanụ bẹ duru unu lẹ ndu, laru alala, unu l’ephhe bu.’ ”

Kẹ ọnu Ojejoje iphe mbụ

17 Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísis; sụ iya: 18 “T’o kfuru ndu Ízurẹlu sụ ẹphe: ‘Unu -rulephu alị ono, ya du unu eje ono; 19 unu ridelephu nri, shi l’alị ono; unu ketakwa oke iya bya anụ Ojejoje. 20 Unu gude ụtụ iphe, shi l’akpuru iphe mbụ, unu metaru l’alị ono gheeta buredi nụ Ojejoje t’ò buru ngweja, shi l’ẹke eetsuje balị. 21 Ngweja-nri mbụ, unu metaru l’alị ono bẹ unu a-nụje Ojejoje gbururu jeyewaru; mbụ shita l’ogbo sweru ogbo.

Ngweja k’iphe, dọ ejí, e meru l’amagama

22 “ ‘Ọ -buru l’unu ta madu amama; haa odobekota ekemu-a, Ojejoje tushiru ye Mósísis l’ẹka-a; 23 mbụ ekemu ono l’ọ ha, Ojejoje shi l’ẹka Mósísis nụ unu; tsube lẹ mbọku ono, Ojejoje turu iya nụ unu ono jeyewaru; 24 b’ọ -buru lẹ ndu Ízurẹlu l’ephhe ha ta madu; mbụ l’ephhe te lebezidu ẹnya mebyia ekemu ono; t’unubẹ ndu Ízurẹlu wota nwa oke-eswi gude gwoo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja, e meru; mkpọ iya adọ Ojejoje mma. Unu yekobeje iya ngweja-nri; mẹ ngweja-mẹe, l’etsoje iya nụ; mẹ mkpi, ee-gude gwoo ngweja iphe, dọ ejí. 25 T’onye achijeru Nchileke eja gwoo ngweja ono gude kfua ụgwo iphe, dọ ejí ndu Ízurẹlu l’ephhe ha; t’a guaru ẹphe nvụ l’iphe, dọ ejí, ẹphe meru; kẹ l’ephhe ta madu amama mee ya; byawa bya egwoo ngweja nụ Ojejoje lẹ kẹ emeswe ono, ẹphe mesweru ono; mbụ ngweja-ọku; mẹ ngweja iphe, dọ ejí. 26 Ndu Ízurẹlu l’ephhe ha; mẹ ndu laru alala, ẹphe l’ephhe bu bẹ aa-gụkotaru nvụ; kẹ l’ephhe l’ephhe ha tükowaru mee iphe, dọ ejí ono l’amagama.

27 “ ‘Ọle agha; ọ -buru l’ọo onye lanụ bẹ meru iphe, dọ ejí ono l’amagama; t’onye ọbu wota nwada eghu, gbaru afa t’e gude gwoo ngweja iphe, dọ ejí ono, o meru ono. 28 Onye achijeru Nchileke eja bẹ a-npọ l’ifu Ojejoje kfua ụgwo iphe, dọ ejí, onye ono meru l’amagama. A -kfua ụgwo iphe, dọ ejí ono, onye ono meru ono b’a gwaru iya nvụ. 29 Ọo ekemu lanụ ono bẹ duru iphe, bú onye meru iphe, dọ ejí l’amagama; m’ò bú onye a mụru lẹ Ízurẹlu; m’ò bú onye laru alala.

Ngweja k’iphe, dọ ejí, e lebeziru ẹnya mee

30 “ ‘Obekwanu l’onye maru amaru mee iphe, dọ ejí; m’a mụru onye ọbu amumu lẹ Ízurẹlu; m’ò bú onye laru alala bẹ onye ọbu kfusweekwaru epha Ojejoje. Onye dọ ẹge ono bẹ ee-bufu ebufu l’ẹke ndibe ẹphe nọ. 31 Keshinu ophu onye ono ta dudu iphe, ọ guberu Ojejoje; bya emebyiwa ekemu Ojejoje; bẹ ee-bufuje onye ọbu ebufu; iphe, o metaru atukoru iya l’ishi.’ ”

Nwoke, dakaru nsọ mbọku ọtu-ume

32 Lẹ teke ndu Ízurẹlu nọkwadu l’echi-ẹgu b’o nweru nwoke lanụ, e guderu l’ẹke ọokpa nkụ lẹ mbọku ọtu-ume. 33 Ndu phuru iya l’ẹke ọokpa nkụ ono akpata iya kpụ-kfushiaru Mósísis yele Ẹrọnu; mẹ ndu Ízurẹlu l’ephhe ha. 34 Ẹphe akpata iya tų-chia atų-chi; kẹ

l'ẹ te medua t'o doo ẹnya iphe, ee-me iya. ³⁵ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ Mósísisu: "Lẹ nwoke ono; bẹ ee-gbu egbugbu. Tẹ ndu Ízùrẹlu l'ẹphe ha kpufu iya l'ọdu ndu Ízùrẹlu je atụ-gbua ya lẹ mkpuma." ³⁶ Ya ndono; ẹphe eshi l'ọdu ndu Ízùrẹlu; kpụta iya kpufu; je atụ-gbua ya lẹ mkpuma ẹge ono, Ojejoje kfuru iya Mósísisu ono.

Iphe, a kparu akpakpa gude mengashia ọnu uwe

³⁷ Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísisu; sụ iya: ³⁸ "T'o kfuaru ndu Ízùrẹlu; sụ ẹphe: "T'ẹphe kpaa iphe-akpakpa l'igburumọnu uwe unu. Unu adzuru òwúú, eke urukpu-urukpu ye l'eli òwúú ono, unu kpangashiru akpangashi dzupyaabe l'uwe ono. Ono bụ ẹge unu e-meje iya ndono tsube l'ogbo sweru ogbo. ³⁹ Iphe-akpakpa ono bẹ unu e-leje ẹnya gude nyatakota ekemu yẹbe Ojejoje; k'ophu unu a-nọduje eme iya ememe; haa ẹgu iphe, dọ ẹji ono, anọduje agugbaa obu unu ono; mẹ ophu ẹnya unu aphuje; mbụ iphe, dọ ẹji ono, unu shi anọduje emegbaa ono. ⁴⁰ Ọo ya bụ; k'ophu unu a-nyatajẹ ekemu yẹbe Ojejoje; l'eme iya ememe; shi ẹge duru Nchileke unu nsọ. ⁴¹ Ọo yebedua bụ Ojejoje; bụ Nchileke unu; mbụ onye ono, dufutaru unu l'alị Íjiputu; tẹ ya bụru Nchileke unu ono. Ọo ya bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu." "

16

Kora; Detanu; waa Ebiramu

¹ Yo be teke ono; Kora Izaha Kohatu; onye eri Lívayi; waa Detanu; mẹ Ebiramu, bụ unwu Eliyabu; mẹ Ọnu Pelẹtu, bụ ndu ikfu Rúbenu achịta madzụ yeru onwẹphe; ² ẹphe awụ-lihu tsolahaa Mósísisu okfu. Ndu ono, tso ẹphe ono bụgbaa ndu a fọtaru t'ẹphe bụru ndu ishi, achị ndu Ízùrẹlu; bya aburu ndu a maru ẹpha ẹphe lẹ Ízùrẹlu gbaa mgburumgburu. Iphe, ẹphe dọ bụ ụkporo umadzu iri l'ẹbo l'umadzu iri. ³ Ẹphe achikobe onwẹphe byakfutashia Mósísisu yẹle Ẹronu bya asụ ẹphe: "L'unu metawaru iphe ọbu; yọ kabẹ kpoo akpokpo! Ndu Ízùrẹlu l'ẹphe ha bẹ unu maru l'ẹphe dọ nsọ l'ehu l'ehu; Ojejoje eswiru ẹphe eswiru. ?Bụ ngunu meru iphe unu paliru onwunu dobe l'ishi ndu kẹ Ojejoje ẹge ono?"

⁴ Mósísisu anulephu iphe ono, ẹphe kfuru ono; daa kpupyaabe ifu l'alị.

⁵ Yọ sụ Kora yẹle ndu tso iya nụ: "Teke o beru l'utsu bẹ Ojejoje e-koshi nụ onye ophu bụ nk'ia; waa onye dọ nsọ. Onye ọ fọtaru bẹ oo-mee t'ọ byanyabe iya ntse. ⁶ Ọwaa iphe, unu ee-me ndọ-ọ: Tẹ nggubedua, bụ Kora; nggu lẹ ndu otu ngu phẹ wota efere, aagujeru ọku ye; ⁷ o -be echile; unu aguru ọku ye iya; ye iya insensu l'ifu Ojejoje. Ayi a-maa onye ophu Ojejoje fọtaru. Ọ chikwaa unubedua, bụ ndu Lívayi metawaru iphe ọbu; yọ kabẹ kariwa ẹka akari!"

⁸ Mósísisu asukwaphu Kora phẹ: "Unu ngabẹ nchị; unubẹ ndu eri Lívayi! ⁹ ? Tọ dzudu unu l'ọo unubedua bẹ Nchileke kẹ ndu Ízùrẹlu fọtaru dobe iche lẹ Ízùrẹlu mgburumgburu; mee t'unu nọdu iya ntse; l'ẹje ozi, nọ l'ulo-ẹkwá kẹ Ojejoje; mẹ t'unu vudoje ndu Ízùrẹlu l'ẹphe ha l'ifu l'ejeru ẹphe ozi? ¹⁰ O meru tẹ nggube Kora; mẹ ndu eri Lívayi, bụ ndibe unu nọdu iya ntse. Nta-a bẹ unu achọwa ọzo, unu e-shi bụru ndu achijeru Nchileke ẹja. ¹¹ Ọ kwa Ojejoje bẹ nggu lẹ ndu otu ngu l'unu ha kpakọru etso okfu. ?Bụ onye bẹ Ẹronu bụ kẹ t'unu l'aguru iya aphụ?"

¹² Tọ dọ iya bụ; Mósísisu abya ezia t'e je ekua Detanu; mẹ Ebiramu, bụ unwu Eliyabu. Ẹphe asụ l'ẹphe ta abyadu; ¹³ sụ iya: "T'o gbe dzudua ngu l'i dufutaru ẹphe l'ẹgiri alị Íjiputu ono; t'i bya ẹgbushia ẹphe l'echi-ẹgu l'ẹke-a? Nta-a b'i chofukwaaphu t'i mee onwongu onye ishi l'ẹke ẹphe nọ. ¹⁴ Ọphu ka njo aburu l'ẹ ti dubadu ẹphe l'ẹgiri alị ono, i shi keshinu ono kfuta okfu iya ono; tọ bụ l'i koshiru ẹphe ẹke ẹphe a-kobeje iphe; mẹ ẹke ẹphe e-me mgbo vayinu. ?Iime t'i mee ndu-a nphuruphuru-ẹnya tọ? Waawa-o! Ẹphe ta abyadu-o!"

¹⁵ Tọ dọ iya bụ; ẹhu enwuhu Mósísisu ọku. Yọ sụ Ojejoje: "T'ẹ b'ọ dukwa ngweja, ndu-a gworu nụ iya, ọo-nata. L'ẹ to nwekwa ẹphe onye ya mejewaru ẹji; to nwe ẹphe onye ya natajẹwaru m'ọo mẹ nkakfụ-igara iya."

¹⁶ Mósísisu asụ Kora: "Tẹ yẹle ndu otu iya l'ẹphe ha lufutakota l'ifu Ojejoje echile. Tẹ nggube Kora; mẹ ẹphebedua; ọwaa Ẹronu tuko byakota. ¹⁷ T'onyenonnu gudekwa efere, aagujeru ọku ye; ye iya insensu gude bya l'ifu Ojejoje. Iphe, ọo-dụ; mbụ efere ono, aagujeru ọku ye ono bụ ụkporo iri l'ẹbo l'iri. Nggubedua, bụ Kora l'onwongu e-gude nke ngu; Ẹronu egude nk'ia bya." ¹⁸ Tọ dọ iya bụ; onyenonnu ewota efere ono, aagujeru ọku ye ono; bya aguru ọku ye iya; ye iya insensu je evudongbaa l'ọnu Ụlo-Ẹkwá Ndzuko ono. Ẹphe lẹ Mósísisu mẹ Ẹronu atuko vudo l'ẹke ono. ¹⁹ Kora abya achikobe ikpoto ndu

Ízurelu ono l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono t'ephe tso Mósísu yéle Éronu okfu. Tò dú iya bú; o-gbu-nwíi-nwíi ké Ojejoje abya enwua ké phoo l'edzudzu óha ono. ²⁰ Ojejoje asú Mósísu yéle Éronu: ²¹ "T'ephe shi l'edzudzu óha ono lufuta tẹ ya bya atuko ndu ono l'ephe ha mebyishikota nta-a."

²² Mósísu yéle Éronu adaa; kpube ifu l'alí chishia mkpu; sù: "Nggube Nchileke; nggube Nchileke, bú nggu anuẹ ndiphe ndzú. ?Ii-gude k'iphe, onye lanu metaru tukooshi ndu-a l'ephe ha ẹhu-eghughu ngu too?"

²³ Ojejoje asú Mósísu ²⁴ t'o kfuaru óha ono t'ephe lufuta l'ibiyi ọphu ụlo-ékwà Kora; mẹ ké Detanu; mẹ ké Ebiramu nọ.

²⁵ Mósísu agbalihu yéle ndu bú ọgurenya Ízurelu ayíru jekfushia Detanu; mẹ Ebiramu. ²⁶ Mósísu asú óha ono t'ephe lufutakwa l'ulo-ékwà ndu ejo iya ono! Sù ephe: "Unu be edenyikwa ẹka l'iphe, bú ké ndu ono; ọdumeka bẹ Ojejoje e-gudekwa k'ejo- iphe, ephe meshiru woru unu mebyishia." ²⁷ Tò dú iya bú; ephe awufu l'ulo-ékwà Kora; mẹ ké Detanu; mẹ ké Ebiramu. Detanu yéle Ebiramu abya alufuta vudo l'onu ụlo-ékwà ephe; ephe l'unyomu ephe; mẹ unwu ephe; mẹ unwegirima ephe. ²⁸ Mósísu asú: "Ọwaa iphe, unu e-gude maru l'ọo Ojejoje ziru iya tẹ ya mee iphemiphe ọbule ono; mbú l'ẹ t'ọ búdu iphe, gbataru iya l'uche bẹ ya eme. ²⁹ Ọ -búru lẹ ndu-a bẹ nwuhuru anwuhu-ugboshi; ọ -búru l'ọo iphe adakfuje madzú ba dakfuru ephe; ọo ya bú t'a maru l'ẹ t'ọ búdu Ojejoje ziru iya iphe ono, ya eme ono. ³⁰ Ọle; teke bú lẹ Ojejoje meru t'iphe ẹ-te emejedu nù mee; alí ekpuhaa ọnu lekota ephe; lee iphemiphe ọbule, ephe nweru enweru; mbú; ephe aburu ndu wúbaru l'alí-maa lẹ ndzú. Teke ono; unu amaru lẹ ndu-a te nweđu iphe ephe guberu Ojejoje."

³¹ Ekfuge, Mósísu ekfugelephu iphe ono; alí eke Detanu phẹ vudo ekejahu ẹbo; ³² kpuhaa ọnu lekota ephe; mẹ ndibe ephe; mẹ ndu ké Kora; mẹ iphe ephe l'ọ ha. ³³ Ephe awubakota l'alí-maa lẹ ndzú; mẹ iphe, bú iphe, ephe nweru enweru; alí ekpuyabe ephe; ephe l'ephe ha atuko lakota l'iyi edzudu óha. ³⁴ Yọ búru mkpu, ephe echi bẹ meru; ndu Ízurelu, nọ-pheru ẹke ono mgburumburu eye ọkpa l'oso; ara l'alí abyawa ephe elele!

³⁵ Ya ndono; ọku, shi Ojejoje l'ẹka abya ekegbushikota ụkporo madzú iri l'ẹbo l'umadzu iri phú, shi akpọ insensu ọku phú.

Efere, dú nsọ, aagujeru ọku ye

³⁶ Ojejoje asú Mósísu ³⁷ t'o kfuuru Eliyéza Éronu, bú onye achijeru Nchileke eja t'ọ loshia efere ono, aagujeru ọku ye l'ọku ono; voshia icheku-ọku, nọ iya nù tũkaa nanu nanu; ké l'iphe ono dú nsọ; ³⁸ mbú efere ono, aagujeru ọku ye, bú ké ndu ono, meru iphe, dú eji; shi ẹge ono tufashia ndzú ephe ono. Teke ọ loshitsuuru iya; t'a kua ya t'o chisaa echisa; k'ọphu ee-kpubeje iya l'eli ẹnya-ngweja Ojejoje. Ishi iya aburu l'a nwaru iya Ojejoje; yọ dúwa nsọ. Iphe ono bẹ a-buru iphe-ọhubama l'ẹke ndu Ízurelu nọ. ³⁹ Tò dú iya bú; Eliyéza, bú onye achijeru Nchileke eja abya achikoo efere ono, aagujeru ọku ye ono, bú ope b'e gude meshia ya ono; mbú iphe ono, ndu ono, ọku kepyashiru ono gude bya ọkpo insensu ọku. A kúsaa ya ọsa; k'ọphu ee-kpubeje iya l'eli ẹnya-ngweja Ojejoje; ⁴⁰ t'ọ búru iphe, ndu Ízurelu e-gudeje nyata l'ẹ t'ọ dúdu onye ọdo, ẹ-ta búdu onye eri Éronu, a-kpuritaje ntse bya ọkpo insensu ọku l'ifu Ojejoje; ọdumeka bẹ ọo-dukwaru onye ọbu ẹge ọ dúru Kora yéle ndu otu iya phẹ; mbú ege ono, Ojejoje shi l'ẹka Mósísu kfua ya ono.

Anwuhu egbushi ndu Ízurelu

⁴¹ Yo be echile iya; ndu Ízurelu l'ephe ha awata ọguru Mósísu yéle Éronu aphy; sù l'ephe gbushiwuru ndibe Ojejoje. ⁴² Teke ndu ono byaru bya edzukoo t'ephe tso Mósísu yéle Éronu okfu; chebe ifu l'uzo Ụlo-Ékwà Ndzuko; b'a bya amaru; urukpu atso-kputawa iya; o-gbu-nwíi-nwíi ké Ojejoje abya enwua ké phoo. ⁴³ Mósísu yéle Éronu ejeshia l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; ⁴⁴ Ojejoje asú Mósísu: ⁴⁵ "Unu shi edzudu óha ono lufuta tẹ ya bya atuko ephe mebyishia nta-a."

⁴⁶ Mósísu asú Éronu: "Wota efere, iigujeru ọku ye; shi l'ẹnya-ngweja Ojejoje guta ọku ye iya. Woru insensu ye iya; nggu emee egwegwa gude iya jekfu óha ono; gude iya kfua ugwo ejo iphe ephe. Ishi iya aburu l'ẹhu eghushikwa Ojejoje eghughu ike; mgbonwu awataakwa." ⁴⁷ Éronu ewota efere ono ege ono, Mósísu kfuru iya ono; gbagbua gbaba l'edzudzu óha ono. T'ọ kwaa rua bẹ mgbonwu ono watawuru ogbushi ndu ono. Yọ bya akporu Ojejoje insensu ono ọku; bya akfua ugwo iphe, dú eji ndu ono. ⁴⁸ Yo vudo lẹ mgbaku ndu ọphu nwuhuwuru anwuhu; mẹ ndu ọphu nọ ndzú; mgbonwu ono egbubuhu. ⁴⁹ Ndu mgbonwu ono gburu bẹ dú ụkporo unu madzú l'unu madzú

iri l'ishingu; l'ukporo madzú iri l'ise;* t'a gufukwa ndu ophu nwuhuru nù l'okfu éka Kora. ⁵ E megee; Éronu ejekfushia Mósísi l'onu Ùlo-Ékwà Ndzuko; kẹ lẹ mgbonwu ono buhuwaru.

17

Mgboro Éronu bẹ rutaru iru

¹ Ojejoje asú Mósísi: ² “Kfuaru ndu Ízurelu t'ephe chẹ ngu mgboro iri l'ẹbo. Tẹ ndu bũtsua ishi l'iphe bụ ikfu, nnonu nũgbaa ngu mgboro lanu. Deshia epha onyenonu lẹ mgboro nk'ia. ³ Onyenonu l'iphe, bụ ndu ishi ono, achigbaa ikfu ono e-nweru mgboro lanu. Teke a byaru lẹ mgboro kẹ ndu ikfu Lívayi; nggu edee ya epha Éronu. ⁴ Chita mgboro ono je awushi lẹ Ùlo-Ékwà Ndzuko l'ifu Okpoko Ekemu, bụ ẹke ono, ya abyakfutaje unu ono. ⁵ Onye mgboro nk'ia futaru ome; a maru l'oo onye ophu ya fotarú ndono. Teke e metsuaru; ya te eyeheduru ndu Ízurelu onu l'aphu ono, ephe anoje agú l'ekpu unu ono.” ⁶ Tọ dú iya bụ; Mósísi abya ekfuru yeru ndu Ízurelu. Ndu, bụ ishi l'iphe, bụ ikfu nnonu anũgbaa ya mgboro nanu nanu. Iphe, o dú bụ mgboro iri l'ẹbo. Mgboro kẹ Éronu l'ikfu kẹ ndu Lívayi tsokwa iya phu. ⁷ Mósísi achita iya je edobe l'ifu Ojejoje l'ulo-ékwa l'ẹke ono, Okpoko Ekemu Nchileke nọ ono. ⁸ Yo rua echile iya; Mósísi abahú l'ulo-ékwa l'ẹke ono, Okpoko Ekemu Nchileke nọ ono; bya aphua ege mgboro kẹ Éronu, bụ onye nọ-chiru ẹnaya ikfu kẹ ndu Lívayi fushiru ome; rushia iru; tushikwaaphu igu; bya amishia akpuru alumundu, gbe chashitsuanu achashí. ⁹ Mósísi abya eshi l'ifu Ojejoje chifuta mgboro ono chí-jeru ndu Ízurelu l'epha ha. Ephe elee ya ẹnaya; onyenonu ewotatsua mgboro ophu bụ nk'ia.

¹⁰ Ojejoje asú Mósísi: “T'ọ woru mgboro kẹ Éronu dobehpu azú l'ifu Okpoko Ekemu ono; t'ọ nọdu l'ẹke ono bũru iphe-ohubama l'ẹke ndu ono, ekwefuje ikẹ ono nọ; t'ọ bũru iphe, a-nọduje alọ ephe éka lẹ nchí t'ephe haa ogu-phe aphú l'ekpu yẹbe Ojejoje; a -nonyaa; ephe anwushu.” ¹¹ Yọ bũleruphu ege Ojejoje suru tẹ Mósísi mee ya b'ọ meru iya.

¹² Ndu Ízurelu asú Mósísi: “Ephe a-nwushihukwa! Ephe gvuakwaru! Ephe gvuakwaru l'ephe ha! ¹³ Iphe bụ onye, jekfuberu ulo-ékwa Ojejoje ntse a-nwuhukwa. ?Ephe a-nwushihukota l'ephe ha tọ?”

18

Ozi, duru ndu achijeru Nchileke aja; mę ndu Lívayi

¹ Ojejoje asú Éronu: “Nggubedua l'onwongu; mę unwu ngu; mę iphe, bụ onu-ulo nna ngu l'ephe ha bẹ ọo-tu-koru l'ishi; mbụ iphe, dú eji, e meru l'ẹke-dụ-nsọ nk'ia; yọ bũru nggubedua l'onwongu kwaphu; mę unwu ngu bẹ ọo-tu-kokwaruphu l'ishi; mbụ iphe, dú eji, e meru meswee k'ọbu onye achije aja. ² Duta unwunna ngu phẹ, bụ iya bụ ndu ikfu Lívayi, bụ ikfu nna ngu t'ephe yejeru ngu éka; nggubedua; mę unwu ngu phẹ a-nọdu l'onu ulo-ékwa ẹke Okpoko Ekemu Nchileke nọ eje ozi. ³ Ọ bụ nggu bẹ ephe a-nọdu l'ẹka; l'aje iphe, bụ ozi, nọ l'ulo-ékwa ono. Ọlẹ t'ephe be eshitakwa iku ẹke iphe ẹke-dụ-nsọ nọ; ephe te shita mgboro ẹnaya-ngweja Nchileke; ọ -dudu bẹ nggu l'ephe a-nwushihukwa. ⁴ Ephe e-tsoje ngu l'aje ozi, nọ lẹ Ùlo-Ékwà Ndzuko ono; mbụ iphe, bụ ozi, nọ l'ulo-ékwa ono. T'onye ọdo, ẹ ta bũdu onye Lívayi be eyetakwaru unu éka l'oru ono. ⁵ Ọ bụ unubedua a-nọdu eje ozi, nọ l'ẹke-dụ-nsọ; mę ozi k'ẹnaya-ngweja Nchileke; k'ophu Nchileke ẹta atụ-koshihedu ndu Ízurelu oke ẹhu-eghughu iya ọdo. ⁶ Ọo yẹbe Ojejoje l'onwiya bẹ shi lẹ ndu Ízurelu fọta unwunna unu bẹ ndu Lívayi. Ephe bụ ndu e woru nù unu; bũru ndu e doberu yẹbe Ojejoje iche t'ephe jeje ozi, nọ lẹ Ùlo-Ékwà Ndzuko. ⁷ Ọ bụ nggubedua; nggu l'unwu ngu a-nọdu eje ozi kẹ ogworu Nchileke aja; mbụ l'unu a-nọdu ejekota ozi k'ẹnaya-ngweja Nchileke; waa ozi, nọ l'ime ẹke ẹkwa-mgbochi nọ. Ono bụ ozi, unu a-nọdu eje ndono. Ya yeru unu kẹ ogwo ngweja ono l'ẹka t'ọ bũru iphe-oma, ya meru unu. Onye ọdo, ẹ ta bũdu onye Lívayi, byaru lẹ mgboro ẹke-dụ-nsọ a-nwuhukwa.”

Òkè, ruberu ndu achijeru Nchileke aja

⁸ Tọ dú iya bụ; Ojejoje asú Éronu: “Nta-a bẹ ya wowaru iphemiphe ọbule, bụ iphe, aanuje iya anunu ye ngu l'ẹka. Iphe, bụ iphe, ndu Ízurelu dobejeru nsọ nù iya bẹ ya nũwaru ngu t'ọ bũru òkè-iphe ngu; nggu l'unwu ngu phẹ gbururu jeyewaru. ⁹ Ọwaa bẹ a-bũfuaru òkè-iphe unu l'iphe, kakọta ọdu nsọ ono, bụ ophu ẹ ta kpọdu ọku: Iphe,

* 16:49 16:49 Iphe ọ bụ bụ 14,700.

èphe gudekota bya ogwo ngweja nù iya; mbù iphe, shi lẹ ngweja nri; mẹ ngweja iphe, dù èji; mẹ ophu shi lẹ ngweja ikpe-anmanma; mbù iphe, bù iphe ono, èphe nùru t'ò búru ngweja, kakòta ọdu nsò ono. Ndu onanu bẹ búkòta òkè-iphe, ruberu nggùbẹ Èrónu; mẹ unwu ngu phẹ. ¹⁰ Unu nọduje l'èke, kakòta ọdu nsò ria ya. Yò búru unwoke nwenkinyi bẹ e-rije iya nù. T'ò búkwaru unu iphe, dù nsò.

¹¹ "Iphe, bù iphe, ndu Ízùrẹlu doberu mu iche; mbù iphe, shikòta lẹ ngweja-amama bẹ bù nke ngu. Ya wowaru iya nù nggu l'unwu ngu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi gbururu jeye lẹ gbururu. Iphe, bù ndibe ngu, mmeru ta nọdu l'èhu bẹ e-tsoje ria ya.

¹² Iphe, bù iphe, ndu Ízùrẹlu nùru Ojejoje l'oo iphe mbù, shi l'iphe, èphe metaru l'alì bẹ bù nggu nwe iya; mbù iphe, bù manù olivu, kakòta mma; mẹ iphe, bù mée ophungu, kakòta mma; mẹ iphe, bù akpe, kakòta mma. ¹³ Iphe, bù iphe, èphe wotaru Ojejoje l'oo akpuru iphe mbù, èphe metaru l'alì èphe bù nke ngu. Iphe, bù ndibe ngu, mmeru ta nọdu l'èhu bẹ e-tsoje ria ya.

¹⁴ "Iphe, bù iphe, e yeru Ojejoje l'èka l'alì Ízùrẹlu bẹ búkòta nke ngu.

¹⁵ "Iphe, bù iphe, kpòru nne iya ifu; m'ò bù madzù; m'ò bù anumanu; mbù ophu e woru nù yèbẹ Ojejoje bẹ a-bùru nke ngu. Obenu aa-kfujẹ ọgwo gude gbata iphe, bù ọkpara, shi l'èhu madzù. O kwaphù ègẹ ono bẹ aa-kfujẹ ọgwo gude gbata iphe, bù anù mbù, shi l'èhu anù, aasọ nsò lufuta. ¹⁶ Èphe -nọwa ọnwa ophu bẹ aa-kfujẹ mkpòla-ọcha, dù shékẹlu ise gude gbata iya; mbù mkpòla-ọcha, bù a -tùdẹ era iya; yò ha l'ò bù era shékẹlu èke-dù-nsò, dù gera ọkporo. ¹⁷ Obenu lẹ nweswi; nwaturu; mẹ nweghu k'odungu bẹ aa-hajẹ agbata. Ndu onanu bẹ dù nsò. Unu phejee mee ya l'eli ẹnya-ngweja ono; unu akpoje èba iya ọku gude gwoo ngweja-ọku, mkpò iya dù Ojejoje mma. ¹⁸ Anù iya a-bùru nke ngu; yekoberu òdù-iphe, e gude gwoo ngweja-amama; mẹ ọtakfu èka-ọtara iya.

¹⁹ "Iphe, bù iphe, ndu Ízùrẹlu doberu nsò t'èphe nù Ojejoje bẹ ya nùwaru ngu; nggu l'unwu ngu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; t'ò búru nk'unu gbururu jeye lẹ gbururu. Ono bù ọgba-ndzù, yèbedua, bù Ojejoje gbaru l'èke ì nọ; mẹ l'èke awa ngu nọ. Ọgba-ndzù ono a-bùru ojejoje."

²⁰ Ojejoje asù Èrónu: "Unu bẹ etsokwa ndu Ízùrẹlu wata alì; ophu ọ dukwa òkè, unu etso èphe eketa. Ọo yèbẹ Ojejoje bẹ bù òkè, unu nweru; búru iya bù òkè, unu ketaru l'èke ndu Ízùrẹlu nọ."

Òkè lanù l'uzo iri bù òkè, dùru ndu Lívayi

²¹ "A -bya abya l'èke ndu Lívayi; keshinu èphe eje ozi, nọ lẹ Ọlò-Èkwà Ndzuko bẹ ya nukotawaru èphe iphe, ndu Ízùrẹlu anùje Ojejoje lẹ k'òkè lanù l'uzo iri t'ò búru òkè-iphe èphe. ²² Tsube nta-a kwaseru b'ẹ t'ò dùdù onye Ízùrẹlu ọdo, e-jenyabe mgboro Ọlò-Èkwà Ndzuko ono; ọdumeka bẹ iphe, dù èji onye ọbu meru a-tukokwaru iya l'ishi; yò nwùhu. ²³ Ọo ndu Lívayi bẹ ozi Ọlò-Èkwà Ndzuko nọ l'èka; búru èphe bẹ iphe, dù èji, e meru l'èke ono tukuru l'ishi. Iphe ono, a-bù nsò, a-dù nù jasuru asuru; mbù tsube l'ogbo sweru ogbo. Èphe te enwedu òkè l'èke ndu Ízùrẹlu nọ. ²⁴ Iphe, ndu Ízùrẹlu nùru yèbẹ Ojejoje, bù òkè lanù l'uzo iri bẹ ya nùru ndu Lívayi t'ò búru òkè-iphe èphe. Ọo ya meru iphe, ya kfuru okfu èhu èphe; sù: 'Èphe te eketadu òkè-iphe l'èke ndu Ízùrẹlu nọ.' "

Òkè lanù l'uzo iri; mẹ ndu Lívayi

²⁵ Ojejoje asù Mòsisu: ²⁶ "T'ò kfuaru ndu Lívayi; sù èphe: 'L'ò -bùru l'èphe nataru ndu Ízùrẹlu òkè lanù l'uzo iri ono, ya nùru èphe t'ò búru òkè-iphe èphe ono; t'èphe shije l'ime iya woru òkè lanù l'uzo iri nùkwaphu Ojejoje. ²⁷ Iphe, èphe nùru bẹ aa-nọje aguru èphe l'ò bù iphe, shi l'èke eetsuje balì; a gukwaa ya phù l'ò bù mée, shi l'èke aakù mée. ²⁸ Ọo ya bù l'èphe e-shije l'òkè lanù l'uzo iri ono, èphe anataje l'èka ndu Ízùrẹlu ono woru òkè lanù l'uzo iri iya nùkwaphu Ojejoje. Yò búru l'òkè lanù l'uzo iri ono bẹ èphe e-shi woru kẹ Ojejoje nù Èrónu, bù onye achijeru Nchileke eja. ²⁹ T'èphe wojekwaru iphe, gbaru Ojejoje nù iya l'iphe bù iphe, a nùru èphe. T'èphe shije l'ophu bù iya kakòta mma nù iya; mẹ l'ophu kakòta ọdu nsò.'

³⁰ "Kfuru ndu Lívayi; sù èphe: 'Lẹ teke èphe woru iphe, kakòta mma nù Ojejoje bẹ aa-guru iya èphe l'ò bù iphe, shi l'èke eetsuje balì; a gukwaa ya phù l'ò bù mée, shi l'èke aakù mée. ³¹ Èphe lẹ ndibe unu a-nọduje l'èke dù èphe mma ria ndu ophu; kẹ l'oo obunggo ozi, èphe eje lẹ Ọlò-Èkwà Ndzuko. ³² È tọ dùdù iphe, dù èji, a-tukuru èphe l'ishi; m'ò -bùru l'èphe wotaru iphe ono ophu katsua mma nù yèbẹ Ojejoje. Ọlẹ

t'èphe kwabèkwa ɛnya t'èphe be emeru iphe, ndu Ízùrèlu doberu nsò t'èphe nù Ojejoje; òdumeka b'ò kwa ɔnwu.' ”

19

Mini, e gude asafu mmeru

¹ Ojejoje asù Mòsisu yèlè Èrònu: ² “Qwaa ekemu, Ojejoje t̄uru; s̄u: ‘Unu kfuru ndu Ízùrèlu t'èphe kp̄taru nggube Mòsisu nwada eswi, eke uswuswe; ɔphu te enwedù ɔru, nò iya l'èhu; to nwe nt̄upo, o nweru; t'ò b̄u l'e gudejewa iya jee ozi. ³ Unu kp̄ta nwada eswi ono kp̄e Eliyéza, b̄u onye achijeru Nchileke ɛja. T'a kp̄ta iya kp̄f̄u l'òdu ndu Ízùrèlu; je egbua ya ɛya l'ifu. ⁴ T̄e Eliyéza, b̄u onye achijeru Nchileke ɛja t̄s̄e mkp̄ushi-ɛka iya l̄e mee ya p̄hee ya l'uzo ifu Ulo-Èkwà Ndzuko ono ugbo ɛsaa. ⁵ Nwada eswi ono b̄e aa-kp̄o ɔku l'ifu iya; kp̄oo akp̄o-èhu iya ɔku; m̄e an̄u iya; m̄e mee ya; m̄e nsh̄i iya. ⁶ Onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono e-wota oshi sida; m̄e ɛswa isopu; m̄e òwúú uswe ch̄iru chee l'òku ono, e gude akp̄o nwada eswi ono ɔku ono. ⁷ Teke ono; b̄e onye ono, achijeru Nchileke ɛja ono e-gude mini saa uwe iya; gude mini gh̄ua ɛhu. O -metsule iya ph̄u ɛge ono; yò batarawu l'òdu ndu Ízùrèlu. Ole ɔo-nòdu ɔnodu onye aasò nsò jeye l'ur̄enyashi mbòku ono. ⁸ Onye b̄u iya kp̄oru nwada eswi ono ɔku e-gudekwaphu mini saa uwe iya; gude mini gh̄ua ɛhu; yò nòdukwaphu ɔnodu onye aasò nsò jeye l'ur̄enyashi mbòku ono. ⁹ Onye ɔphu ɛ taa sòdu nsò e-kpota nt̄u nwada eswi ono je aw̄ushi l'èke ɛ te merudu emeru l'az̄u ɔdu ndu Ízùrèlu. Yò b̄uru l'èke ono; b̄e aa-wushiru iya ndu Ízùrèlu t'èphe gude meje k̄e mini, eegudeje asafu madz̄u nt̄uru; gude iya eme k̄e ɔsafu iphe, d̄u ɛji. ¹⁰ Onye b̄u iya kp̄otaru nt̄u ono a-sa uwe iya asasa; yò nòdu ɔnodu onye aasò nsò jeye l'ur̄enyashi mbòku ono. Ome-l'al̄i ono a-nòduwaru gb̄ururu jeyewaru. ɔo-nòduru ndu Ízùrèlu; nòduru ndu laru alala, ɛphe l'èphe bu.

Odenyi odzu ɛka

¹¹ “ ‘Onye denyiru odzu onye nwùhuru anwùhu ɛka a-b̄uru onye aasò nsò ujiku ɛsaa. ¹² Onye ɔbu e-gude mini ono, eegudeje asafu nt̄uru ono saa onwiya l̄e mbòku k'èto ya; m̄e l̄e mbòku k'èsa ya; t̄emanu yò d̄u mma. Ole; ɔ -b̄uru l'e t'ò safudu onwiya l̄e mbòku k'èto; m̄e l̄e mbòku k'èsa ya ono; b'ò b̄ukwaphu onye aasò nsò. ¹³ Iphe, b̄u onye meru odzu onye nwùhuru anwùhu ɛka; t̄o safu onwiya b̄ukwa ɔlo-èkwà Ojejoje be oomeru emeru. Onye ɔbu b̄e ee-bufu l'èke ndu Ízùrèlu nò. ɔo-buru onye aasò nsò; k̄e l'e te phedu iya mini, eegudeje asafu madz̄u nt̄uru l'èhu. Nt̄uru ono nòkwadu iya-a l'èhu ɛge ɔono iya ɛya.’

¹⁴ “Qwaa b̄u ekemu l̄e k'onye nò l'ime ɔlo-èkwà nwùhu. ‘Iphe, b̄u onye nò l'èke ono teke ono; m̄e onye bahuru l'ime ɔlo-èkwà ono teke ono kwaphu a-b̄uru onye aasò nsò abal̄i ɛsaa. ¹⁵ Iphe, b̄u iphe, nò l'ulo-èkwà ono, e gheberu ɔnu; te kpuchi iya ekpuchi b̄e aa-sòkwaphu nsò.

¹⁶ “ ‘Iphe, b̄u onye nò l'ègu denyi ɛka l'odzu onye e gburu l̄e mma; ɔdo b̄u odzu onye nwùhuru anwùhu mmanu; m'ò kwan̄u l'ò denyiru ɛka l'òkp̄u onye nwùhuru anwùhu; m'ò b̄u l'ili a-b̄uru onye aasò nsò abal̄i ɛsaa.’

¹⁷ “A -b̄ya l'èke ndu aasò nsò; t'èphe kpota nt̄u ono, shi l'òku, e gude kp̄oo ngweja iphe, d̄u ɛji ɔku ono ye l'iphe; ɛphe ɛje l'èke mini, at̄so at̄s̄ot̄so nò; kuta mini ye iya. ¹⁸ ɔo ya b̄u; onye ɛ taa asòdu nsò ewota ɛswa isopu t̄s̄e l'ime mini ono; p̄hee ya l'eli ɔlo-èkwà ono; m̄e l'eli iphe, nò l'ulo-èkwà ono; m̄e l'èhu ndu nò l'ime ɔlo-èkwà ono. O kwaphu ɛge ono b̄e oo-phe iya iphe b̄u onye denyiru ɛka l'òkp̄u onye nwùhuru anwùhu; m̄e onye denyiru ɛka l'odzu onye e gburu l̄e mma; ɔdo b̄u onye denyiru onye nwùhuru anwùhu mmanu ɛka; m̄e onye denyiru ɛka l'ili. ¹⁹ Onye ɔbu, ɛ taa sòdu nsò ɔbu e-phe onye ono, aasò nsò ono mini ono l̄e mbòku k'èto; m̄e mbòku k'èsa. O -rua l̄e mbòku k'èsa ya; yò safu iya nt̄uru ono. Onye ono, a saru ono asaa uwe iya asasa; gude mini gh̄ua ɛhu; yò bya ad̄u mma l'ur̄enyashi mbòku ono.

²⁰ “Obenu l'onye aasò nsò; ɔphu ɔ safudu onwiya asafu b̄e ee-bufu l̄e ndu Ízùrèlu; k̄e l'ò t̄uruwaru ɛke-d̄u-nsò k̄e Ojejoje. Eshinu ɛ te phedu iya mini, eegudeje asafu madz̄u nt̄uru b'ò b̄u onye aasò nsò. ²¹ Ono b̄u ekemu, a-d̄uru ɛphe gb̄ururu jeyewaru. Onye ono, b̄u iya epheje mini ono, eegudeje asafu madz̄u nt̄uru ono b̄e a-sakwaphu uwe iya asasa. Onye meru ɛka l̄e mini ono, eegudeje asafu nt̄uru ono a-b̄uru onye aasò nsò jeye l'ur̄enyashi mbòku ono. ²² Iphe, onye aasò nsò denyiru ɛka b'e meruwaru emeru; onye denyiru ɛka l'iphe ɔbu b̄e aa-nòdu asò nsò jeye l'ur̄enyashi mbòku ono.”

20

Anwùhu Miriyamu

¹ Tò dù iya bụ; yo rua l'onwa mbụ l'afa; ndu Ízuru l'èphe ha ejerua echi-egu Zinu. Èphe anòshia lẹ Kadèshi. Miriyamu anwùhu l'èke ono; e lia ya l'èke ono kwaphu.

Mini, shi lẹ mkpuma

² Teke ono b'è to nwedu mini, n'onu k'òphu ndu Ízuru a-ngụ. Èphe achikobe onwèphe tsolahaa Mòsisu yele Èronu okfu. ³ Èphe awata òbashiru Mòsisu mba; sụ: "L'ò ga akakwaru èphe mma; ò bụ l'èphe nwùshihuru teke phụ ndibe èphe nwùshihuru l'ifu Ojejoje phụ. ⁴ ?Bụ gunu meru; nggu achita èphebe ndu kẹ Ojejoje bya awùshi l'echi-egu èke-a t'èphe lẹ elu èphe nwùshihu? ⁵ ?Bụ gunu meru; nggu edufuta èphe lẹ Íjiputu bya eduru èphe dobe lẹ mkpòkoro èke-a, akpe ta n'odu; t'ò n'ò iya mbụ oshi figu; vayinu ta n'ò iya; utara-okumu ta n'ò iya; mini, èphe a-ngụ, ta n'ò iya-a?" ⁶ Tò dù iya bụ; Mòsisu yele Èronu alufu l'èke ono, ndu Ízuru d'oru ono jeshia l'onu Ùlo-Èkwà Ndzuko je adashia l'èke ono; kpubetsua ifu l'alì. O-gbu-nwì-nwì kẹ Ojejoje enwuaru èphe kẹ phoo.

⁷ Ojejoje asụ Mòsisu: ⁸ "Wota mgbòro phụ tẹ nggu lẹ nwunne ngu Èronu chikobe ndu Ízuru. Kfuru yeru mkpuma l'èke èphe ele ngu enya tẹ mini shi iya tsòfuta. Ono bụ ège ii-shi mee tẹ mkpuma ono tsòfutaru èphe mini; k'òphu ndu Ízuru mẹ elu èphe a-ngụ mini." ⁹ Tò dù iya bụ; Mòsisu abya ewota mgbòro ono l'ifu Ojejoje ège o kfuru iya.

¹⁰ Mòsisu yele Èronu abya achikobe ndu Ízuru l'ifu mkpuma ono. Mòsisu asụ èphe: "Unu ngabè nchì nta-a; unubè o-kwefuru-ikè phè ono. ?Bụ t'èphe shi lẹ mkpuma-wa kufutaru unu mini t'ò?" ¹¹ Tò dù iya bụ; Mòsisu ahalia èka iya; chia mgbòro ono ugbo labù l'eli mkpuma ono. Mini eshi lẹ mkpuma ono nwùshihu; ndu Ízuru; mẹ elu èphe angua ya.

¹² Òlè Ojejoje sùru Mòsisu yele Èronu: "Keshinu òphu unu te ekwetadu nk'ia; mbụ mee tẹ ya dù nsò l'enya ndu Ízuru bẹ unu tee duru-hekwa èphe alì ono, ya n'uru èphe ono."

¹³ Qwaa bụ mini Meriba;* kẹ l'ò l'èke ono bẹ ndu Ízuru n'ò tsoru Ojejoje uswo; Ojejoje ekoshikwanu èphe lẹ ya dù nsò.

Ndu Èdòmu ajika tẹ ndu Ízuru be esweshi l'alì èphe

¹⁴ Mòsisu abya eshi lẹ Kadèshi zia ozi t'e je ezia eze ndu Èdòmu; sụ: "Qwaa bụ iphe nwunne ngu, bụ Ízuru kfuru: Unu mawaru egbe iphe-èhuka, byakfutaru èphe l'ò ha. ¹⁵ Unu mawaru ège nna èphe ochè phè gude jeshia Íjiputu; èphe ebu lẹ Íjiputu l'èke ono n'ò odu. Ndu Íjiputu akpaa nna èphe ono èhu nshinu; bya akpakwaa ya phụ èphebedua. ¹⁶ Obenu lẹ teke èphe rakuru Ojejoje b'ò n'uru olu èphe; bya ezia ojozi; yo bya edufuta èphe lẹ Íjiputu. Nta-a bẹ èphe n'òwa lẹ Kadèshi, bụ mkpukpu, unu l'èphe riru ókè-alì. ¹⁷ Byiko; han'ua t'èphe shia alì unu sweta. Èphe te eshikwa ègu unu sweta; m'ò bụ eke unu gbaru mgbo vayinu; òphu ò dùdu welu unu, èphe e-kuta mini ng'ua. Èphe e-tsoleruphu echi-gbororo sweta. Èphe ta aswìbakwa l'uzo èka-utara; èphe ta aswìba l'uzo èka-ibyita jeye èphe eswèkota l'alì unu."

¹⁸ Òlè eze ndu Èdòmu sùru iya: "Unu be eswetakwa l'alì èphe; ò dùdu bẹ ya e-gudekwa ogu-mbeke byakfuta unu ogu."

¹⁹ Ndu Ízuru asụ iya: "Èphe e-shia oje sweta. O -b'uru l'èphe nguru mini unu; òdo l'ò elu èphe nguru mini unu; èphe a-kfua unu ugwo iya. Haaru t'èphe gude òkpa sweta; è t'ò dukwa iphe òdo."

²⁰ Òlè; eze ndu Èdòmu sùru t'èphe be swetashi. Tò dù iya bụ; ndu Èdòmu achita unwoke èphe l'igwe, bụ ndu ike dù; jekfushia ndu Ízuru ogu. ²¹ Keshinu òphu ndu Èdòmu te kwedu tẹ ndu Ízuru sweta l'alì èphe bẹ ndu Ízuru ghachiru l'èke èphe n'ò.

Anwùhu Èronu

²² Ndu Ízuru awù-lihu lẹ Kadèshi t'ugbuwa jeye; èphe ejerua l'ugwu H'oru. ²³ L'ugwu H'oru ono, nonyabe ókè-alì Èdòmu bẹ Ojejoje n'ò sụ Mòsisu yele Èronu: ²⁴ "Èronu bẹ a-nwùhu n'ò lakfu ndiche iya phè. È to jerudu alì ono, ya n'uru ndu Ízuru ono; kẹ l'unu kwefuru ikè l'ekemu, ya t'uru lẹ kẹ mini Meriba. ²⁵ Duta Èronu yele Eliyéza, bụ nwatibe iya t'unu nyihu eli ugwu H'oru. ²⁶ Yeshia Èronu uwe iya woru yee Eliyéza, bụ

* 20:13 20:13 Iphe, "Meriba" bụ bụ "uswo".

nwa iya; ọ́kẹ̀ Ẹ̀ronu a-nọ́du l'ẹ̀kẹ ono nwùhu lakfu ndiche iya phẹ́." ²⁷ Mósísu emee iphe, Ojejoje sùru t'o mee. Ndu Ízùrẹ̀lu anọ́du ele ẹ̀pẹ ẹ̀nya; ẹ̀pẹ enyihu eli ugwu Họ́ru ono. ²⁸ Mósísu eyeshia Ẹ̀ronu uwe iya woru yee Eliyéza, bú nwatibe iya. Ẹ̀ronu anwùhu l'eli ugwu l'ẹ̀kẹ ono. Mósísu yẹ̀le Eliyéza eshi l'eli ugwu ono nyizita. ²⁹ Ndu Ízùrẹ̀lu aphùlẹ̀phu lẹ́ Ẹ̀ronu bẹ́ nwùhuwaru nù; iphe, bú ọ́nu-ùlo Ízùrẹ̀lu araa ẹ̀kwa iya ọ̀kpọ́ro abalí l'abalí iri.

21

Ndu Ízùrẹ̀lu alù-gbu ndu Áradu

¹ Teke onye eze Kénanu, l'achí ndu Áradu; mbù onye ono, bu l'ùzo ọ́huda nùru lẹ́ ndu Ízùrẹ̀lu shi l'ùzo Atarimu abya; b'o tso ru ndu Ízùrẹ̀lu ọ́gu; kpùta ndu ọ́phu ọ́ kpùtaru lẹ́ ndzù. ² Ndu Ízùrẹ̀lu eribuaru Ojejoje nte; sù iya: "Ọ́ -bùru l'i woru ndu-a yee ẹ̀pẹ l'ẹ̀ka bẹ́ ẹ̀pẹ e-mebyishikota mkpùkpù ẹ̀pẹ l'ọ́ ha." ³ Ojejoje anù a iphe ndu Ízùrẹ̀lu kfuru; woru ndu Kénanu ye ẹ̀pẹ l'ẹ̀ka. Ẹ̀pẹ emee ndu ono; mẹ́ mkpùkpù ẹ̀pẹ; yọ́ bùru kpurupyata. Tọ́ dọ́ iya bú; e kulahaa ẹ̀ke ono Họ́ma.*

Agwọ́, e meru l'ope

⁴ Ndu Ízùrẹ̀lu abya eshi l'ugwu Họ́ru tųgbua; tso ru ọ́zo, laru Eze Ẹ̀nyimu Uswe; k'ọ́phu ẹ̀pẹ e-shi ẹ̀ge ono gbango Ẹ̀dọ́mu. Ẹ̀pẹ ejenyaa; ẹ̀pẹ ta dų́e ike takọ́ta nshi. ⁵ Ẹ̀pẹ awata okfurushi Nchileke yẹ̀le Mósísu; sù: "Bù ngunu kparu iphe unu dufutaru ẹ̀pẹ lẹ́ Íjiputu bya awùshi l'echi-ẹ̀gu-wa t'ẹ̀pẹ nwùshihu? Nri ta nọ́du l'ẹ̀ke-a! Mini ta nọ́ iya! Ejo nri-a, ẹ̀pẹ eriphe-wa bẹ́ gù-buhuakwaru ẹ̀pẹ!" ⁶ Tọ́ dọ́ iya bú; Ojejoje achíru ẹ́jo agwọ́ yẹ; t'ọ́ byaru ndu Ízùrẹ̀lu ọ́gu. Yọ́ taa ẹ̀pẹ; tagbushia ẹ̀pẹ l'igwe. ⁷ Ndu Ízùrẹ̀lu abyakfuta Mósísu bya asù iya: "Ẹ̀pẹ mewaru iphe, dọ́ ẹ́j; kẹ́ l'ẹ̀pẹ kfurushiru Ojejoje; kfurushia nggubedua. Kfunuru nù Ojejoje; k'ọ́phu oo-wofuru ẹ̀pẹ agwọ́ ono." Ya ndono; Mósísu abya ekfuru nù Ojejoje l'okfu ẹ́hu ndu Ízùrẹ̀lu ono. ⁸ Ojejoje asù Mósísu: "T'ọ́ meta ẹ́jo agwọ́ dobe l'eli itso lanù; k'ọ́phu bú: onye agwọ́ phù taru; teke o leru ẹ̀nya l'agwọ́ kẹ́ ope ono; yọ́ dzùru." ⁹ Ya ndono; Mósísu egude ope meta agwọ́; tukobe l'eli itso lanù. Yọ́ bújeru; onye agwọ́ ono taru; o -lewa ẹ̀nya l'agwọ́ ono, e meru l'ope ono; yọ́ dzùru.

Ndu Ízùrẹ̀lu eje ala Móabu

¹⁰ Ndu Ízùrẹ̀lu atųgbua; rua Obótu; bya akpọ́ ọ́lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ. ¹¹ Ẹ̀pẹ eshi lẹ́ Obótu tųgbua; je akpọ́ ọ́lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ lẹ́ Iye-Abarimu l'echi-ẹ̀gu ono, nọ́ chebe ifu lẹ́ Móabu l'ùzo ẹ̀nyanwu-ahata. ¹² Ẹ̀pẹ eshi l'ẹ̀kẹ ono tųgbua; rua ọ́kpa-ugwu Zeredu; bya akpọ́be ọ́lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ l'ẹ̀kẹ ono. ¹³ Ẹ̀pẹ eshi kwaphu l'ẹ̀kẹ ono tųgbua je akpọ́be ọ́lo-ẹ̀kwà ẹ̀pẹ l'azọ́ Ẹ̀nyimu Amónu azọ́ iya ọ́phu; ẹ̀ke ono, nọ́ l'echi-ẹ̀gu, nọ́ kpaa l'ókè-alí ndu Amọ́ru; kẹ́ l'ọ́ Ẹ̀nyimu Amónu bú ókè-alí ndu Móabu, nọ́kahuru ndu Móabu ẹ̀pẹ lẹ́ ndu Amọ́ru. ¹⁴ Oo ya meru iphe e kfuru lẹ́ Ẹ̀kwo ógù, Ojejoje; sù: "Mkpùkpù Wahebu ono, nọ́ lẹ́ Sufa yẹ̀le nsùda nsùda Ẹ̀nyimu Amónu; ¹⁵ mẹ́ lẹ́ mkpọ́-ze mkpọ́-ze ono, nọ́ lẹ́ nsùda nsùda, nọ́ je akpaa lẹ́ mkpùkpù Aru; bya anọ́ jeye l'ókè-alí ndu Móabu."

¹⁶ Ẹ̀pẹ egbeshi l'ẹ̀kẹ ono kwasẹ́ru bya ejerua Byiye, bú iya bú wẹ̀lu ono, Ojejoje sùru Mósísu: "T'ọ́ chikobe ndu Ízùrẹ̀lu l'ẹ̀kalanu; tẹ́ ya nù ẹ̀pẹ mini t'ẹ̀pẹ ngua ono." ¹⁷ Tọ́ dọ́ iya bú; ndu Ízùrẹ̀lu agua egvu-wa; sù: Nggube wẹ̀lu! Wùfuta mini;

T'a gùru egvu nù iya.

¹⁸ Ọ́ bú wẹ̀lu, bú ndu eze
guru iya;
mbù l'ọ́ ndu
a maru ẹ̀pha ẹ̀pẹ lẹ́
Ízùrẹ̀lu bẹ́ tųru iya nù.
Ọ́ bú mgbọ́ro ndu eze;
mẹ́ mgbọ́ro nk'ẹ̀pẹ;
bẹ́ ẹ̀pẹ gude tųa ya.

Tọ́ dọ́ iya bú; ẹ̀pẹ eshi l'echi-ẹ̀gu jeshia Mátana; ¹⁹ shi lẹ́ Mátana lufu lẹ́ Nahalẹ̀lu; shi lẹ́ Nahalẹ̀lu lufu lẹ́ Bamọ́tu; ²⁰ shi lẹ́ Bamọ́tu lufu lẹ́ nsùda, nọ́ l'alí Móabu lẹ́ mgboro Ugwu Pishiga, bú ẹ̀ke eeshije ele alí, daburu swanmangu.

* **21:3** 21:3 Iphe, Homa bú bú "kpurupyata".

Ízurelu alu-gbu Sihonu, bu eze ndu Amoru
(Dit 2:26-37)

²¹ Tò dù iya bú; ndu Ízurelu ezia ozi t'e je zia Sihonu, bú eze ndu Amoru; sù iya: ²² "T'èphe swetanu l'alì unu. Èphe ta aswìbakwa l'ègu unu; èphe ta aswìba l'è mgbo vayìnu unu. Ophu ò dùdu wèlu unu, èphe bya l'e-kuta mini ngua. Ò bùlèphu esu-ùzo bè èphe e-toru jeye èphe eswekota alì unu." ²³ Obenu l'è Sihonu te kwedu t'è ndu Ízurelu sweta l'alì iya. Yò chikobe ndu nk'ia l'èphe ha; èphe ejekfushia ndu Ízurelu ògu l'èchi-ègu. Èphe erulèphu mkpukpu Jahazu; yo tso ndu Ízurelu ògu. ²⁴ Ndu Ízurelu egude ògu-mbeke gbua ya; nata iya alì iya ono; shita l'è Enyimu Amónu je akpaa l'è Enyimu Jáboku; jeyewaru l'alì ndu Amónu; k'è l'ókè-alì ndu Amónu b'e gude ùpho-mkpuma kpua mgburumgburu; yo shihu ike. ²⁵ Ndu Ízurelu alùtakota mkpukpu ndu Amoru l'ò ha; buchikota iya; lùtakota Hèshibonu; m'è iphe, bú mkpukpu, n'ò-pheru iya mgburumgburu. ²⁶ Hèshibonu bè bú mkpukpu Sihonu, eze ndu Amoru. Yèlè onye, shi buru eze ndu Móabu lujeru ògu; Sihonu alùtakota alì iya je akpaa l'è Enyimu Amónu. ²⁷ Oo ya meru iphe ndu èvu-ègvu aguje; sù:

"Bya Hèshibonu; t'a kpua ya;

mbù t'a kpua mkpukpu Sihonu;
t'ò shihu ike.

²⁸ K'è l'òku shi l'è Hèshibonu kpufu;

òku eshi l'è Sihonu kpufu.

O tsuwaru mkpukpu

Aru k'è ndu Móabu;

mbù ndu nwe ugvu,

n'ògbaa l'ìku Enyimu Amónu.

²⁹ Nshòo unubè ndu Móabu!

E mebyishiwaru unu;

unubè ndu anòduje

agwa agwa Kemòshu!

Ùnwegirima unwoke unu

b'ò mewaru; èphe agbakashihu

lashia alì òdo.

Ùnwegirima ùnwanyi unu

b'ò mewaru; èphe abùwaru ndu

a kpuru l'è ndzù nù Sihonu,

bù eze ndu Amoru.

³⁰ Ayi gweekwaru èphe egwegwe;

tsube l'è Hèshibonu

je akpaa l'è Dìbonu.

Èphe gwewaru èphe

ogwe èkfu jeye l'è Nofa;

mbù je akpaa l'è Médebà."

Ndu Ízurelu alu-gbu Ogu, bu eze ndu Báshanu
(Dit 3:1-11)

³¹ Tò dù iya bú; ndu Ízurelu eburu l'alì ndu Amoru. ³² Mòsisu abya ezia ndu e-je ngge l'è mkpukpu Jáza; èphe ejetsulephu; ndu Ízurelu eje alua mkpukpu, n'ò iya nù; chikashia ndu Amoru, shi buru l'èke ono.

³³ Tò dù iya bú; ndu Ízurelu aghakòbe shia ùzo òphu shiru jeshia alì Báshanu. Ogu, bú eze ndu Báshanu achita ndu nk'ia l'èphe ha jekfushia èphe ògu l'è mkpukpu Edereyi.

³⁴ Ojejoje asù Mòsisu: "Ba atsukwa Ogu egvu; k'èlè ya wowaru iya ye ngu l'èka; m'è ndu nk'ia; m'è alì iya. Mekwaa ya iphe, i meru Sihonu, bu eze, bu l'è Hèshibonu achì ndu Amoru." ³⁵ Ya ndono; ndu Ízurelu egbua Ogu; gbushia ùnwegirima iya; m'è ndu nk'ia l'èphe ha; k'òphu bú l'è tò dùdu onye wafuru nù l'ime èphe. Ndu Ízurelu anata alì iya nweru.

22

Balaku ezi t'e je ekua Bélamu

¹ Ndu Ízurelu atugbua jerua phorokoto alì ndu Móabu; bya akpoo ùlò-èkwà èphe l'ìku Enyimu Jòdanu, n'ò chebe ifu l'è Jèriko.

² Balaku Zipo aphyà iphe bu iphe, ndu Ízuruḷu meru ndu Amòru. ³ Ndu Móabu atsulahaà egvu; keḷe ndu Ízuruḷu du l'igwe. Èhu erushihu ndu Móabu l'èke ndu Ízuruḷu nò. ⁴ Ndu Móabu ejakfu ndu bu ògurennya ndu Mídiya je asù ephe: "Lè nta-a bẹ ikpoto ndu Ízuruḷu-a a-tùko iphe, bu ndu gbaru ephe mgburumgburu lu-gbushikota ege eswi, atùkoje eswa, nò l'ègu taa." L'oge teke ono bu Balaku Zipo bẹ bu eze ndu Móabu. ⁵ Yo zia t'e eje ekua Bèlamu Beyo, bu onye nò lè mkpukpu Petò l'alì Amawu lè mgboro Ènyimu Yufurétusu. Balaku ezia ya; sù: "L'o nweru ndu shi Íjiputu lufuta; bya atùko mgboko dzuru. Nta-a bẹ ephe nòkwa iya lè mgboro. ⁶ Iphe, ya aro ngu nta-a bu t'i bya atuaru iya ndu ono onu; kẹ l'ephe ka iya ike. O nwekwaru ege o-o-du; ya alu-gbua ephe; chia ephe l'alì-a. Ishi iya aburu lè ya maru l'onye i goru onu bẹ buwa onye a goru onu; onye i turu onu aburu onye a turu onu."

⁷ Tò du iya bu; ndu bu ògurennya ndu Móabu; mẹ ndu bu ògurennya ndu Mídiya egude ugwo, aakfuje t'a gbaa eja jekfushia Bèlamu; je ezia ya ozi ono, Balaku ziru ono. ⁸ Bèlamu asù ephe: "Unu radu l'èke-a l'enyashi-a; k'ophu ya a-karu unu iphe, Ojejoje e-kfuru iya." Tò du iya bu; Bèlamu yele ndu ishi Móabu onu atùko nòdu.

⁹ Nchileke abyakfuta Bèlamu bya ajia ya; sù: "Bù ndu ole bẹ nggu l'ephe nò ono?"

¹⁰ Bèlamu asù Nchileke: "Lè Balaku Zipo, bu eze ndu Móabu bẹ ziru iya ozi; sù ¹¹ l'o nweru ndu shi lè Íjiputu lufuta bya atùko mgboko dzuru. L'oo tẹ ya bya atuaru iya ndu ono onu; l'o nweru ege o-o-du; ya emekputa ephe; chishia ephe l'alì ephe."

¹² Nchileke asù Bèlamu: "Bẹ etsokwa ephe je; ba atukwa ndu ono onu; kẹ l'ephe bukwa ndu a goru onu-oma nu."

¹³ Yo rua l'utsu iya; Bèlamu alufuta bya ekfuaru ndu ishi ono, ejeru Balaku ozi ono; sù ephe: "Unu lashia alì unu; lè Ojejoje te kwekwa tẹ ya tsoru unu je." ¹⁴ Tò du iya bu; ndu ishi Móabu ono atugbua lashia je asù Balaku: "Lè Bèlamu jikakwaru le ya te etsodu ephe."

¹⁵ Balaku abya ezifu ndu ishi odo, kaba l'igwe; mbu ndu a ka okwabe ugwu ama lè ndu kẹ mbu phu. ¹⁶ Ephe abyakfuta Bèlamu bya asù iya: "Òwaa iphe, Balaku Zipo kfuru. O suru: T'è b'ò dukwa iphe, ii-kwe t'ò kposhia ngu obya nk'iya. ¹⁷ Ishi iya aburu lè ya a-kwabẹ ngu ugwu, ha nshinu; bya emeeru ngu iphe, i suru tẹ ya meeru ngu. Byiko; byanu bya atuaru iya ndu-a onu."

¹⁸ Bèlamu asù ndu ozi Balaku ono: "M'o -ruhuru Balaku bya a-nu iya ulo iya ono, mkpola-ododo waa mkpola-ocha jiru ejiji ono; bẹ ya te emeghatadu iphe Ojejoje, bu Nchileke iya kfuru. Ya te ewofudu iya iphe; ophu ya 'eyekwakwa iya iphe. ¹⁹ Unu radu ege ndu ophunanu radujeru phu tẹ ya maru m'o -nweru iphe, Ojejoje e-kfubaa yeru iya."

²⁰ Nchileke abyakfuta Bèlamu l'enyashi bya asù iya: "O -buru l'oo oku; bẹ ndu-a byaru ngu ekuku; gbeshi tsoru ephe; oo l'oo iphe, ya suru t'i mee bẹ ii-me nwenkinyi."

Nkakfu-igara Bèlamu ekfu okfu

²¹ Bèlamu egbeshi l'utsu dozia nkakfu-igara iya tsoru ndu ishi Móabu ono; ephe tugbua. ²² Ole èhu ghuru Nchileke eghughu nshinu l'ò tugburu jeshia ono. Ojozi Ojejoje eje akfuchia ya ọzo. Teke ono bẹ Bèlamu nò l'eli nkakfu-igara iya agba eje yeḷe ndu ozi iya umadzu èbo ayiru. ²³ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; l'èke oovudo l'esu-uzo; mifuta ogu-mbeke ya gude l'èka; haa ọzo ono swiba l'egbudu. Bèlamu echilahaà nkakfu-igara ono iphe t'ò ghazia ya t'ò laphu azu l'uzo. ²⁴ Ojozi Ojejoje ono eje evudo l'owere uzo, nò lè mgbaku mgbo vayinu èbo, upho-mkpuma nogbaa èka labu. ²⁵ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; nwuta onwiya laa l'upho-mkpuma ono; nwuta Bèlamu okpa tsua l'upho-mkpuma ono; Bèlamu echia ya iphe odo. ²⁶ Ojozi Ojejoje ono atugbukwaa je evudo l'èke du gbiriri. Èke ono te nweudu uzo, ee-shi swia èka-utara; m'ò kwanu swia l'èka-ibyita. ²⁷ Nkakfu-igara ono aphulephu ojozi Ojejoje ono; bya anmakpuru lè mkpuli Bèlamu; èhu eghulahaà Bèlamu eghughu; yo chilahaà ya mgboro iya. ²⁸ Ojejoje akuhaa nkakfu-igara ono onu; yo kfuru okfu nu Bèlamu; sù iya: "Bù ngunu bẹ ya meru ngu, meru iphe, i chiru iya iphe ugbo èto?"

²⁹ Bèlamu asù nkakfu-igara ono: "Iphe, ya gude echì ngu iphe bẹ bu l'iime iya eswe. O -buru t'a sù lè ya gude ogu-mbeke l'èka mẹ ya eworu ngu gbua nta-a."

³⁰ Nkakfu-igara ono asù Bèlamu: "?Ya ta budu nkakfu-igara, i nwe enwenwe, i shihawa keshinu uwa gbata jeye ntau-a. ?Ya mejewaru ngu ege-a?"

Bèlamu asù iya: "Waawa."

³¹ Ya ndono; Ojejoje abya emee t'ènya sahu Bèlamu. Yò phua ojozi Ojejoje ono l'èke o vudo l'uzo; mifuta ogu-mbeke ya paru l'èka. Bèlamu efozita ishi; daa; kpube ifu l'alì. ³² Ojozi Ojejoje ono aji iya; sù: "?Bù ngunu meru iphe, i chiru nkakfu-igara ngu iphe ugbo èto-a? Ya byaru tẹ ya bya an-chia ngu uzo; kẹ l'uzo, i cheberu ifu bẹ gberu nggo

l'ènya mu. ³³ Ugbo èto bè nkakfu-igara-wa phuru iya; tóchikotaru iya. Ndege è tò tóduru iya l'úzo; mè ya ewowaru ngu gbua nta-a; haa yebedua t'ò nòdu ndzu."

³⁴ Bèlamu asù ojozi Ojejoje ono: "Ya mewaru iphe, dù èji; kele ya ta madu l'i vudo no-chia iya uzo. Oo ya bu; o -buru l'è tò dùdu ngu mma tẹ ya jee; ya alaphu azu."

³⁵ Ojozi Ojejoje ono asù Bèlamu: "T'o tsoruru ndu ono je; òle t'ò bukwaru iphe, ya sùru t'o kfua bè oo-kfu nwenkinyi." Tò dù iya bu; Bèlamu yele ndu ishi ono, ejeru Balaku ozi ono atugbua; yò buru èphe ejeje.

Bèlamu nọ lẹ kẹ Balaku

³⁶ Balaku anulephu lẹ Bèlamu abyawa; lufu jeshia ya ndzuta lẹ mkpukpu, nọ l'alì Móabu l'oke Ènyimu Amónu; mbù l'ime ime èke ókè-alì ono. ³⁷ Balaku asù Bèlamu: "Ya ziru ozi, dù òku-òku t'a bya ekua ngu t'ì bya. ?Buhunu ngunu meru iphe, è tì byakebedu? ?Bù lẹ ya ta adudu ike akwabẹ ngu ugwu tọ?"

³⁸ Bèlamu asù Balaku: "O dù mma; ya byawaru. Olobu; ?bulephu iphe dù iya mma bè ya e-kfu tọ? O bulekwapu okfu, Nchileke yeru iya l'ònu bè ya e-kfu." ³⁹ Tò dù iya bu; Bèlamu etsoru Balaku; èphe ejeshia Kiriyatu Huzotu. ⁴⁰ Balaku egbushia eswi; mè aturu gude gwoo ngweja; bya aharu nù Bèlamu yele ndu ishi ono yele iya yì ono.

Okfu mbù, Balamu nataru l'èka Ojejoje

⁴¹ Yo be l'utsu echile iya; Balaku eduta Bèlamu; èphe atugbua jeshia Bamotu-Bálu; Bèlamu eshi l'èke ono haru phù ndu Ízurelu.

23

¹ Bèlamu asù Balaku: "Kpàru iya ènya-ngweja èsaa. Nggú akputaru iya oke-eswi èsaa; waa ebyila èsaa."

² Balaku abya emee ège Bèlamu kfuru. Èphe èbo egbua oke-eswi; mè ebyila ono nanu nanu l'ènya-ngweja ono iche l'iche. ³ Bèlamu asù Balaku: "Vudo lẹ mgboro ngweja-ukfuru ono tẹ ya tugbua. O nweru ège oò-dù; Ojejoje abyakfuta iya. Iphe, bù iphe, o koshiru iya bè ya a-kòru ngu-a." Yò tugbua jeshia l'eli nwugvu, e-ta adudu iphe, nọ iya nù. ⁴ Nchileke abyakfuta Bèlamu. Bèlamu asù Nchileke: "Ya doziwaru ènya-ngweja uzo èsaa; bya egbuwa oke-eswi yele ebyila nanu nanu l'ènya-ngweja ono èphe èsaa."

⁵ Tò dù iya bu; Ojejoje eye Bèlamu okfu l'ònu sù iya: "Laphu azu jekfu Balaku je ezia ya ozi-wa." ⁶ Yo jekfushia Balaku; bya aphù iya ège oovudo lẹ mgboro ngweja-ukfuru ono yele ndu ishi Móabu l'èphe ha.

⁷ Bèlamu ekfulahaa; sù:

"Lẹ Balaku byaru bya
eduta iya lẹ Áramu;
Eze ndu Móabu;
eduta iya l'alì ugwu uzo
ènyanwu-ahata; sù iya:
Tẹ ya t̄aru iya ̄unwu Jékòpu ònu;
ya ekfubyi-a ̄unwu Ízurelu ekfubyi!"

⁸ O bù; ?nanu ège ya e-shi
t̄a ndu Nchileke è-ta atudu ònu ònu.
?Nanu ège ya e-shi
kfubya ndu Ojejoje è-te kfubyidu?

⁹ Oo l'eli eze mkpuma;
bè ya anòduje phù èphe.
Yò buru l'eli ugwu;
bè ya anòduje ele èphe ènya;
mbù ndu ono, dù iche ono.
Èphe ta agujeduru onwèphe
eyeru ndu ohodo.

¹⁰ ?Bù onye a-dù ike gùta
unwu Jékòpu l'ògu;
mbù ndu ha l'ò bù evevee, nọ l'alì.
Mbù; ?bù onye a-dù ike
guta nkere-èno unwu Ízurelu l'ògu.
Tẹ ya nwuhukwa anwuhu
onye doberu èka ndoo!
Tẹ ya lakwaa ège ndu
doberu èka ndoo alajè!"

11 Balaku asù Bèlamu: “?Bù ngunu b'i meru iya ege ono? Ya sùru ngu t'i bya atua ndu ohogu iya onu; yo gbe buru onu b'i goru nu epehe!”

12 Bèlamu asù: “?Bù tẹ ya be kfushi iphe, Ojejoje yeru iya l'onu tẹ ya kfua tọo?”

Okfu k'èbo, Bèlamu nataru l'eka Ojejoje

13 Balaku asù Bèlamu: “Tsuru iya t'ephe je l'èke odo, ìi-nodu phù epehe. È tii phukotakwa epehe l'ephe ha. O kwa uphodu l'ime epehe bẹ ìi-phù. Shi l'èke ono tuaru iya epehe onu.” 14 Balaku eduta Bèlamu; epehe ejeshia l'egu mkpukpu Zofimu, nọ l'eli ugvu Pishiga; yọ kpua enya-ngweja uzo esaa. Epehe egbushia oke-eswi yele ebyila nanu nanu l'enya-ngweja ono iche l'iche.

15 Bèlamu asù Balaku: “Vudo lẹ mgboro ngweja-ukfuru ono tẹ ya jekfu Ojejoje l'ekaphu.”

16 Ojejoje abyakfuta Bèlamu; bya eye iya okfu l'onu; sù: “Laphu azu odo je ezia Balaku ozi-a.” 17 Bèlamu abya ejekfu Balaku; phua ya l'èke oovudo lẹ mgboro ngweja-ukfuru ono yele ndu ishi Mòabu, yele iya tuko nodu. Balaku asù Bèlamu: “?Bù ngunu bẹ Ojejoje kfuru?” 18 Bèlamu ekfushilaha; sù:

“Nggube Balaku; gbeshi

egbeshi ngabẹ nchi!

Nua iphe, ya ekfu;

nggube nwatibe Zipo.

19 Nchileke ta abukwa madzu mmanu;

k'ophu oo-bya adzulaha ejo-ire.

Ophu o bukwanu nwa ndiphe;

kẹ t'ọ gbanwee obu iya.

?O kfujewaru okfu;

to me iya ege o kfuru?

?O kwejeru ukwa iphe;

to medzu ukwa iphe obu tọo?

20 Mbù l'agha; ozi,

ya nataru bukwa tẹ

ya gooru ndu ono onu.

Nchileke gowaru epehe onu;

ophu ya ta a-dukwa ike agbanwe iya.

21 È tọ dudu iphe, du eji,

ọ phuru l'ehu unwu Jékọpu;

ophu o dudu iphe,

e-ta dudu mma,

ọ phuru l'ehu unwu Ízurelu.

Ojejoje, bù Nchileke epehe

swiru epehe okpobe eswiru.

Ephe anọduje atọ uzu

l'ọ bù eze epehe.

22 Nchileke; bẹ dufutaru epehe

lẹ Íjiputu; bya emee epehe;

epehe enweru okpehu l'ọ bù atsu.

23 È te egudeghedu ogvu

gwota unwu Jékọpu.

Ophu eegudeghedu

agwugwo mekata unwu Ízurelu.

Nta-a bẹ ee-kfu okfu ehu unwu Jékọpu;

kfua okfu ehu unwu Ízurelu; sù:

'Unu leduduphu iphe,

Nchileke meeberu!'

24 Ndu Ízurelu angu-lihuje l'ọ bù nne agu.

Ephe anọduje ebu nggada

l'ọ bù agu, e-ta azejedu azee jeye

yọ labushia anu, o gburu; mbu jeye;

yọ ngua mee-iphe,

o guderu.”

25 Tọ du iya bu; Balaku asù Bèlamu: “Ba tukwa epehe onu lẹ phuu; ophu i gokwaru epehe onu lẹ phuu!”

26 Bèlamu asù Balaku: “?Ya te kfuduru ngu l'ọ iphe, Ojejoje kfuru bẹ ya e-me?”

Okfu k'eto, Bélamu nataru l'eka Ojejoje

²⁷ Tò dù iya bụ; Balaku asú Bélamu: “Bya tẹ ya duru ngu je eke ọdo. O nweru ike; yọ dọ Nchileke mma t'i shi l'ẹke ono tųaru iya ẹphe ọnu.” ²⁸ Balaku eduta Bélamu; ẹphe enyihu ọnonu ugwu Peyọ; mbụ ugwu ono, nọ chebe ifu l'alì, daburu swanmangu ono. ²⁹ Bélamu asú Balaku: “Kpųaru iya ẹnya-ngweja ẹsaa l'ẹke-a; nggu akpųaru iya oke-eswi ẹsaa; ọwaa ebyila ẹsaa.” ³⁰ Balaku emee ya ẹge Bélamu sųru t'o mee ya. Ẹphe egbua oke-eswi ono yele ebyila ono nanų nanų l'ẹnya-ngweja ono iche l'iche.

24

¹ Bélamu abya aphųa l'iphe, dù Ojejoje mma bụ t'a gọru ọnu-ọma nų ndu Ízurẹlu; o jeheduru ọjì ẹge ọojijehawa. Iphe, o meru bụ l'o woru ifu ghaa l'uzo echi-ẹgu. ² Bélamu abya apalia ẹnya imeli; phųa ndu Ízurẹlu l'ẹke ẹphe kpọbegbaaru ọlo-ẹkwà ẹphe l'ikfu l'ikfu. Ume Nchileke abya iya l'ẹhu; ³ yo kfulahaa; sų:

“Ọwaa iphe Bélamu Beyọ l'ekfu;

Ọ kwa onye ono, e meru;
ẹnya asahų ono ekfu iya.

⁴ Ọwaa okfu, onye ono, anųje
okfu, shi l'ẹka Nchileke ono ekfu;
mbụ onye ono, aphųje iphe,
Ọkaribe-Kakọta-Ike ekoshi ono;
mbụ onye ono, adaje kpurumu l'alì;
bya abųru onye e meru; ẹnya asahų iya.

⁵ Ẹge ọlo-ẹkwà ngu amabe mma;
nggube Jékọpu; mbụ ẹke
nggube Ízurẹlu bu ebubu!

⁶ Ọo ẹge nsųda nsųda adųje-a
bụ ege ọ sųsaru asųsa.
Ọ dù l'ọ bụ mgbabu,
a gbaru l'iku ẹnyimụ.
Ọ dù l'ọ bụ oshi alowe,
Ojejoje yeru l'onwiya;
bya adų l'ọ bụ oshi sida,
gvuru l'iku ẹnyimụ.

⁷ Mini e-shije l'ite-mini Ízurẹlu l'atsọshi atsọshi.
Ẹphe e-nweru mini nweru k'etsubo iya.
Eze ẹphe a-ka eze Agagu.
Alì-eze ẹphe bẹ aa-pali eli.

⁸ Nchileke dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu;
bya emee ẹphe;
ẹphe enweru ọkphe l'ọ bụ atsų.
Iphe, bụ mbakeshi ndu
ophu ẹphe dù ashì;
bẹ ẹphe e-ripya eripyա;
tsua ọkpụ ẹphe
yọgiri-yogiri.
Ẹphe e-gude arwa ẹphe
nmafushia ẹphe anmafushi.

⁹ Ízurẹlu nmakpuru anmakpuru;
zeru l'ọ bụ agų.
Ọ zẹ l'ọ bụ nne agų;
?bụ onye a-dų ike kpatsua ya.
Tẹ iphe, bụ ndu gọru ụnwu
Ízurẹlu ọnu bųkwaru ndu a gọru ọnu.
Tẹ iphe, bụ ndu tųru unu
ọnu bųkwaruphu ndu
a tųru ọnu.”

¹⁰ Tò dù iya bụ; ẹhu eghulahaa Balaku eghughu l'ẹke Bélamu nọ. Yọ kųa ẹka pamų; sų Bélamu: “Nta-a bẹ ya kuru ngu t'ì bya atųaru iya ndu ọhogu iya ọnu; yo gbe bųru ọnu b'ì gọru nų ẹphe ugbo ẹto-a. ¹¹ Ngwaa; gude ọso gbagbųa lashia nk'unu nta-a! Ya shi rja kẹ tẹ ya kwabẹ ngu ugwu, ha nshinu; obenu lẹ Ojejoje bẹ nafųwaru ngu ugwu ono.”

¹² Bèlamu aji Balaku sù iya: “?Ya te kfiduru iya ndu i ziru t'èphe bya ekua ya; sù: ¹³ 'M'o -ruhuduru Balaku nù iya ùlo iya ono, mkpòla-ododo mē mkpòla-òcha jiru ejiji ono bē ya te emeghatakwa iphe, Ojejoje sùru tē ya mee; ya te egudedu uche k'onwiya l'eme iphe, dù mma; m'ò kwanù iphe, dù èji. Ò bùlephu iphe, Ojejoje kfuru bē ya e-kfu.’ ¹⁴ Nta-a bē ya a-lakfuakwa ndibe iya. Òle byakwa tē ya nmaaru ngu òkwa iphe, ndu ono e-mekochaa mee ndibe unu lē teke nò l'ifu.”

Okfu k'èno, Bèlamu nataru l'èka Ojejoje

- ¹⁵ Tò dù iya bù; Bèlamu ekfulahaa; sù:
 “?Qwaa bù iphe, Bèlamu Beyò ekfu;
 mbù okfu, onye e meru;
 enya asahù asahù ekfu.
- ¹⁶ Qwaa bù okfu, onye ono,
 anùje okfu, Nchileke ono
 ekfu; mbù onye ono,
 maru iphe,
 shi Òkaribe-Kakòta-Nù l'èka;
 mbù onye ono, aphùje iphe,
 Òkaribe-Kakòta-Ike ekoshi;
 onye ono, daru kpurumu;
 bya abùleru-a onye ono,
 e meru; enya asahù ono.
- ¹⁷ Ya phùru onye ono;
 è-tò bùdu nta-a.
 Ya ele onye òbu enya;
 òle è tò nòdu ntse.
 Mkpòro eze e-shi
 l'ònu-ùlo Jékòpu lùfuta.
 Onye eze a-lùfuta lē Ízùrèlu.
 Móabu bē òo-tùko
 ókè-alì iya rakaa araka;
 tùko unwu Sheti l'ophu mebyishia.
- ¹⁸ Ndu Édòmu bē aa-lùta l'ògu;
 Ò kwaphù ege ono;
 bē aa-lùta ndu Séyi,
 bù ndu òhogu Ízùrèlu.
 Obenu lē ndu Ízùrèlu;
 bē a-nòdu aka ike l'eje.
- ¹⁹ Onye ishi e-shi l'ònu-ùlo
 Jékòpu lùfuta;
 bya emebyishia ndu òphu
 wafùru nù lē mkpùkpu ono.”
- ²⁰ Bèlamu abya aphùà ndu
 Amalèku; kfushilahaa; sù:
 “Ndu Amalèku bù ivuzò
 l'iphe bù mbakeshi;
 obenu l'èphe a-bùru
 kpurupyata l'ikperazù.”
- ²¹ Yò bya aphùà ndu Kenu; sù:
 “Èke unubè ndu Kenu,
 bu ebubu b'e meru;
 yo shihu kē dúngudungu.
 Nwamkpu, unu tùru;
 bē unu tùru l'eli mkpuma.
- ²² Òle unubè ndu Kenu;
 bē aa-lùkwa alùlu.
 Ndu Asiriya a-kpùko unu lē ndzù.”
- ²³ Bèlamu ekfutsua ono; bya asù:
 “?Bù onye a-nò ndzù teke
 Nchileke a-nòdu eme iphe ono?
- ²⁴ Ùgbo-mini e-shi lē Kítimu bya;

bya emeshia ndu Asiriya
yele ndu Eba ike.
Obenu l'èphebèdua
a-bùkwaruphu kpurupyata.”

²⁵ Tò dù iya bù; Bèlamu ekfutsua ège ono; gbeshi; yò bùru iya alala; Balaku atùgbua lashia.

25

Ndu Móabu dusweru ndu Ízurèlu ̀zo

¹ A nnyaa lè teke ndu Ízurèlu bu lè nsùda Shitimu; èphe awata ome k'enyishi eji; èphe l'̀unwanyi ndu Móabu. ² ̀Unwanyi Móabu ono ekuje ndu Ízurèlu t'èphe tsoru èphe je oja nte èphe. Ndu Ízurèlu l'eriye iphe, a gwaru lè nte ono; l'abaru nte ndu Móabu ono eja. ³ Tò dù iya bù; ndu Ízurèlu eworu onwèphe tùgbabe l'agwa Bálu-Peyò. E shi ège ono; èhu awata oghu Ojejoje eghughu l'èke ndu Ízurèlu nò. ⁴ Ojejoje asù Mòsisu: “Chìta ndu ishi ndu Ízurèlu l'èphe ha je egbushia l'ifu Ojejoje l'echi oke-eswe; k'òphu Ojejoje e-wofu èhu-eghughu iya, enwu kfukfukfu l'èhu ndu Ízurèlu.” ⁵ Tò dù iya bù; Mòsisu asù ndu ogbo ikpe ndu Ízurèlu: “T'onyenonu l'unu ha gbushia ndu nk'ia, bù ndu woru onwèphe tùgbabe l'agwa Bálu-Peyò ono.”

⁶ Teke ono, ndu Ízurèlu nò l'ònu ̀Ulo-Èkwà Ndzuko aragbaa èkwa ono; bè nwoke Ízurèlu lanù dutaru nwanyi Mídiya dubata lè nk'ia; l'èke Mòsisu yele ndu Ízurèlu l'èphe ha ele iya ènya. ⁷ Finehasu Eliyéza Èrònu, bù onye achijeru Nchileke eja aphùlephu iphe ono; gbalihu l'èke ono, òha ono kuru ono; je adzùta arwa iya. ⁸ Yo tsopyabe nwoke Ízurèlu ono bahù l'ime ̀ulo-èkwà ono; je eworu arwa ono nmaa èphe. Yo shi l'èhu kè nwoke baa lè kè nwanyi ono. E shiwaphu ège ono; mgbònwu ono ahaa ndu Ízurèlu. ⁹ ̀Ole ndu mgbònwu ono gburu ùkwa ̀ukporo unu madzù ugbo èto.

¹⁰ Ojejoje asù Mòsisu: ¹¹ “Finehasu Eliyéza Èrònu, bù onye achijeru Nchileke eja bè mewaru; èhu eghubuhu mu eghughu l'èke ndu Ízurèlu nò; kè l'ò wotaru okopho, ya ge ekoru ndu Ízurèlu kooru èphe; shi ège ono mee; ya te gudehe okopho iya ono mee tè ndu Ízurèlu laa l'iyi. ¹² ̀Oo ya bù t'i k'furu Finehasu lè yele iya gbawaru ndzù èhu-agu. ¹³ ̀Ogba-ndzù ono a-bùru nk'ia waa k'awa iya p'he, bù ndu òphu etso iya nù. ̀Ogba-ndzù ono bù l'èphe a-bùru ndu achijeru Nchileke eja gbururu jeyewaru; kè l'ò gude okfu-èhu Nchileke iya koo okopho; shi ège ono k'fua ̀ugwo iphe, dù èji, ndu Ízurèlu meru.”

¹⁴ Èpha nwoke Ízurèlu ono, e gburu yele nwanyi Mídiya ono bù Zimuri Salu. Nna iya; mbù Salu bù onye ishi l'ènya-ufu, nò l'ikfu Simiyònu. ¹⁵ Èpha kè nwanyi Mídiya ono, e gburu ono bù Kozubi nwatibe Zuru. Nna iya; mbù Zuru bù onye ishi l'ènya-ufu ndu Mídiya.

¹⁶ Ojejoje abya asù Mòsisu: ¹⁷ “K'paa ndu Mídiya èhu; woru èphe gbushia. ¹⁸ Ishi iya abùru l'èphe gude èregede k'paa unubèdua èhu; shi lè kè nte Bálu ono, nò lè Peyò ono duphua unu ̀zo. ̀Odo abùru lè kè Kozubi, bù nwada onye ishi ndu Mídiya; mbù nwunne ndu Mídiya kè nwanyi; mbù onye ono, e gburu l'oge teke ono, kè Peyò meru mgbònwu abya ono.”

26

Aagu ndu Ízurèlu ̀gu k'èbo

¹ Lè mgbònwu ono latsuaru bè Ojejoje k'furu Mòsisu yele Eliyéza Èrònu, bù onye achijeru Nchileke eja; sù: ² “Unu gua ndu Ízurèlu k'pamukpamu ̀ogu l'ènya-ufu l'ènya-ufu; tsube lè ndu nòwaru ̀ukporo afa kwasèru; mbù ndu dzuwaru oje ̀ogu lè Ízurèlu.”

³ Yò bùru lè baswangu alì Móabu, nò l'iku Ènyimu Jòdanu lè mgboro Jèriko bè Mòsisu yele Eliyéza, bù onye achijeru Nchileke eja nòdu k'fuaru ndu Ízurèlu; sù èphe: ⁴ “Unu gua ndu Ízurèlu k'pamukpamu ̀ogu; tsube lè ndu nòwaru ̀ukporo afa kwasèru; mbù ège ono, Ojejoje t'uru iya Mòsisu l'ekemu ono.”

Owaa ndu Ízurèlu, shi lè Íjiputu l'ufuta:

⁵ Ndu eri kè Rúbènu,
bù ̀okpara Ízurèlu bù:
Hanòku, metaru ikfu Hanòku;
Palu, metaru ikfu Palu;

⁶ Hèzuronu, metaru

ikfu Hézurọnu.

Kami emeta ikfu Kami.

⁷ Ndu ono l'ẹphe ha tuko buru ndu ikfu Rúbenu. Ndu ọp̄hu a guru ọgu tukuru du ụkporo unu madzụ ise l'unu madzụ tete; l'ụkporo madzụ ishingụ lẹ madzụ iri.*

⁸ Nwatibe Palu kẹ nwoke bụ Eliyabu. ⁹ Ụnwegirima Eliyabu ndu k'unwoke bụ: Nemẹlu; Detanu; mẹ Ebiramu. Ọ bụ Detanu; mẹ Ebiramu-a b'a fọtajeru t'ẹphe buru ishi lẹ Ízurelụ; ẹphe etsoru ndu kẹ Kora; kwefuru Mósisu yele Éronu ikè teke ono, ẹphe kwefujeru Ojejoje ikè; ¹⁰ alí asaa ọnu tuko ẹphe lẹ Kora lekota ono. Ndu shi etso iya nụ bẹ nwụshihuru nụ; teke ono ọku kegbushijeru ụkporo madzụ iri l'ẹbo l'umadzụ iri ono. Iphe ono aburu iphe aọ ẹka lẹ nchị. ¹¹ Obenu l'ụnwu kẹ Kora ta nwụshihukwa.

¹² Ndu ikfu Símiyọnu

l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:

Nemẹlu, metaru ndu ufu Nemẹlu;

Jaminu, metaru

ndu ufu Jaminu;

Jakinu, metaru

ndu ufu Jakinu;

¹³ Zera, metaru

ndu ufu Zera;

mẹ Shawulu, metaru

ndu ufu Shawulu.

¹⁴ Ndu ono tuko buru ndu ikfu Símiyọnu. Ndu ọp̄hu a guru ọgu bẹ du ụkporo unu madzụ ugbo labụ l'unu iri madzụ l'ise l'ụkporo madzụ iri.†

¹⁵ Ndu ikfu Gádu

l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:

Zefọnu, metaru

ndu ufu Zefọnu;

Hagi, metaru

ndu ufu Hagi;

Shuni, metaru

ndu ufu Shuni;

¹⁶ Ozuni, metaru

ndu ufu Ozuni;

Éri, metaru ndu ufu Éri;

¹⁷ Arodi, metaru

ndu ufu Arodi;

Arelí, metaru ndu ufu Arelí.

¹⁸ Ndu ono bẹ tuko buru ndu ikfu Gádu. Ndu ọp̄hu a guru ọgu du ụkporo unu madzụ ugbo ise l'unu madzụ l'ụkporo ise.‡

¹⁹ Júda bẹ mụtaru unwoke labụ, ẹpha ẹphe bụ Ẹru; mẹ Onanu. Ọle ẹphe ẹbo nwụshihuru l'alí Kénanu. ²⁰ Ndu kẹ ikfu Júda l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:

Shela metaru ndu ufu Shela;

Pérezu emeta ndu ufu Pérezu;

mẹ Zera, metaru ndu ufu Zera.

²¹ Ụnwu kẹ Pérezu bụ:

Hézurọnu, metaru ndu

ufu Hézurọnu;

mẹ Hamulu, metaru ndu

ufu Hamulu.

²² Ndu ono tuko buru ndu ikfu Júda. Ndu ọp̄hu a guru ọgu du ụkporo unu madzụ ugbo tete l'unu madzụ iri lẹ nanụ l'ụkporo madzụ ise.§

²³ Ndu ikfu kẹ Ísaka

l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu bụ:

Tola, metaru

ndu ufu Tola;

Puwa, metaru

ndu ufu Puwa;

²⁴ Jashubu, metaru

ndu ufu Jashubu;

* **26:7** 26:7 Iphe ọ bụ bụ 43,730. † **26:14** 26:14 Iphe ọ bụ bụ 22,200. ‡ **26:18** 26:18 Iphe ọ bụ bụ 40,500.

§ **26:22** 26:22 Iphe ọ bụ bụ 76,500.

mẹ Shimurõnu,
metaru ndu ufu
Shimurõnu.

²⁵ Ndu ono bẹ tũko buru ndu ikfu kẹ Ísaka. Ndu ophu a gũru ogu dũ ¼kporo ¼nu madzũ ugbo ẹsato l'¼kporo madzũ ugbo iri l'ise.*

²⁶ Ndu ikfu kẹ Zẹbulõnu l'õnu-ufu l'õnu-ufu ẹphe bũ:

Sẹredu, metaru
ndu ufu Sẹredu;
Elõnu, metaru
ndu ufu Elõnu;
mẹ Jahulelu,
metaru ndu
ufu Jahulelu.

²⁷ Ndu ono tũko buru ndu ikfu Zẹbulõnu. Ndu ophu a gũru ogu dũ ¼kporo ¼nu madzũ ugbo ẹsaa l'¼nu madzũ iri lẹ nanũ l'¼kporo madzũ ise.†

²⁸ Ndu ikfu kẹ Jófẹfũ l'õnu-ufu l'õnu-ufu ẹphe bũ:

Manáse; mẹ Ifuremu.

²⁹ ¼nwu kẹ Manáse bũ:

Makiya, metaru
ndu ufu Makiru.
Makiru bũ nna Giledu.
Giledu abũru iya
metaru ndu Giledu.

³⁰ ¼nwu Giledu bũ:

Iyeza, metaru
ndu ufu Iyeza;
Helẹku, metaru
ndu ufu Helẹku;

³¹ Asurelu, metaru
ndu ufu Asurelu;
Shékemu, metaru
ndu ufu Shékemu;

³² Shemida, metaru
ndu ufu Shemida;
mẹ Hefa, metaru ndu
ufu Hefa.

³³ Zelofehadu Hefa ta mutadu nwata nwoke. O bũ ¼nwanyi b'ọ mũshiru. Ẹpha ¼nwanyi ono, ọ mũshiru ono bũ Mahula; Nówá; Høgula; Milika; mẹ Tíza.

³⁴ Ndu ono tũko buru ndu eri Manáse. Ndu ophu a gũru ogu tũko dũ ¼kporo ¼nu madzũ ishingu l'¼nu madzũ iri lẹ nanũ l'¼kporo madzũ iri l'ise.‡

³⁵ ¼nwu kẹ Ifuremu l'õnu-ufu l'õnu-ufu bũ:

Shutela, metaru
ndu ufu Shutela;
Beka, metaru
ndu ufu Beka;
waa Tahanu, metaru
ndu ufu Tahanu.

³⁶ ¼nwu Shutela bũ Eranu, metaru ndu ufu Eranu. ³⁷ Ndu ono bẹ tũko buru ndu ikfu Ifuremu. Ndu ophu a gũru ogu dũ ¼kporo ¼nu madzũ ẹno l'¼nu madzũ l'¼kporo madzũ ise.§

Ndu ono tũko buru ndu eri Jófẹfũ l'õnu-ufu l'õnu-ufu.

³⁸ Ndu ikfu kẹ Bẹnjaminu bũ:

Béla, metaru
ndu ufu Béla;
Ashibẹlu, metaru
ndu ufu Ashibẹlu;
Ahiramu, metaru
ndu ufu Ahiramu;

³⁹ Shefufamu, metaru

* 26:25 26:25 Iphe ọ bũ bũ 64,300. † 26:27 26:27 Iphe ọ bũ bũ 60,500. ‡ 26:34 26:34 Iphe ọ bũ bũ 52,700.

§ 26:37 26:37 Iphe ọ bũ bũ 32,500.

ndu ufu Shefufamu;
waa Hufamu, metaru
ndu ufu Hufamu.

⁴⁰ Ụnwu Béla bụ:
Arudu; mę Námanu.
Arudu, bụ iya
metaru ndu ufu Arudu;
Namanu abụru iya
metaru ndu ufu Namanu.

⁴¹ Ndu ono tũko bũru ndu ikfu Bėnjaminu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. Ndu ọphu a guru ọgu dũ ụkporo ụnu madzũ ugbo ise l'ụnu madzũ iri l'eno.*

⁴² Ndu ikfu kę Dánu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe bụ:
Shuhamu, metaru
ndu ufu Shuhamu.

Ndu ono tũko bũru ndu ikfu Dánu l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. ⁴³ Ẹphe tũko bũru ndu ufu Shuhamu. Ndu ọphu a guru ọgu dũ ụkporo ụnu madzũ ugbo ẹsato l'ụnu madzũ.†

⁴⁴ Ndu ikfu kę Ásha bụ:
Imuna metaru ndu ufu Imuna;
Ishivi metaru ndu ufu Ishivi;
waa Beríya, metaru ndu ufu Beríya.

⁴⁵ Ụnwu Beríya bụ: Heba, metaru ndu ufu Heba; waa Malikẹlu, metaru ndu ufu Malikẹlu.

⁴⁶ Ọ bụ nwata nwanyi lanụ bę Ásha mụtaru. Ẹpha nwata ono bụ Séra. ⁴⁷ Ndu ono tũko bũru ndu ikfu Ásha. Ndu ọphu a guru ọgu dũ ụkporo ụnu ugbo ishingú l'ụnu madzũ iri l'ẹto l'ụkporo madzũ iri.‡

⁴⁸ Ndu bụ ndu eri Náfutali
l'ọnu-ufu l'ọnu ẹphe bụ:
Jahuzẹlu, metaru
ndu ufu Jahuzẹlu;
Guni, metaru ndu ufu Guni;

⁴⁹ Jeza, metaru
ndu ufu Jeza;
waa Shilemu, metaru
ndu ufu Shilemu.

⁵⁰ Ndu ono tũko bũru ndu ikfu Náfutali l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu ẹphe. Ndu ọphu a guru ọgu dũ ụkporo ụnu madzũ ugbo ise l'ụnu madzũ iri l'ẹto l'ụkporo madzũ iri.§

⁵¹ Iphe, ndu Ízurẹlu kpakoru dũ abụru ụkporo ụnu madzũ ugbo ụkporo ẹto l'ụkporo ụnu madzũ iri l'ise l'ụnu madzũ ẹno l'ụkporo madzũ ishingú l'ụmadzũ iri.*

Ndu Ízurẹlu awa alị ono, ẹphe eje eburu ono

⁵² Ojejeje asũ Mósísi: ⁵³ “Ọo ndu-a bę aa-washĩru alị ono t'ọ bũru òkè-iphe, ẹphe ketaru. Ndu ñonu e-keta l'ẹge ẹphe ha l'ọnu-ọgu. ⁵⁴ Ndu ha nshinu bę ñi-wę alị, ha nshinu. Ndu ọphu ha nwanshị; bę ñi-wę alị, ha nwanshị. Ndu ọphu ñonu e-keta l'ẹge ẹphe ha l'ọnu-ọgu. ⁵⁵ Alị ono bũ ẹnwa bę aa-tũ gude washĩa ya. Aa-wa iya l'ikfu l'ikfu; ndu ọphu ñonu; ẹphe eketa òkè iya nk'ẹphe l'ikfu nk'ẹphe. ⁵⁶ Ọ bũ ẹnwa bę aa-tũ gude washĩaru ndu ọphu ha nshinu; mę ndu ọphu ha nwanshị alị ono.”

Aagu eri Lívayi ọgu

⁵⁷ Qwaa ẹge e gude gũa ndu ikfu kę Lívayi l'ọnu-ufu l'ọnu-ufu:
Geshonu metaru
ndu ufu Geshonu;
Kohatu, metaru
ndu ufu Kohatu;
Merari emeta
ndu ufu Merari.

⁵⁸ Ndu ọwaa bę bũkwaphu ndu ikfu Lívayi:
Ndu ufu Libíni;
ndu ufu Héburonu;
ndu ufu Mahuli;

* 26:41 26:41 Iphe ọ bũ bũ 45,600. † 26:43 26:43 Iphe ọ bũ bũ 64,400. ‡ 26:47 26:47 Iphe ọ bũ bũ 53,400.

§ 26:50 26:50 Iphe ọ bũ bũ 45,400. * 26:51 26:51 Iphe ọ bũ bũ 601,730.

ndu ufu Mushi;
mẹ ndu ufu Kora.

Kora bụ iya metaru Amuramu. ⁵⁹ Ẹpha nyee Amaramu bụ Jekobèdu, bụ nwatibe Lívayi. Jokebèdu bụ nwata nwanyi, a mụtaru Lívayi lẹ Ẹjiputu. Ndu ọ mụtaru Amuramu bụ Ẹronu; mẹ Mósísu; waa Miriyamu, bụ nwunne ẹphe kẹ nwanyi. ⁶⁰ Ẹronu bụ nna Nadabu; Abihu; Eliyéza; waa Itama. ⁶¹ Nadabu yẹle Abihu bẹ nwuhuru nù teke ẹphe gude ọku, ẹ-ta dudu nsọ kporu Ojejoje ngweja ọku.

⁶² Ndu a guru ọgu l'eri Lívayi; mbụ unwoke ẹphe, nọwaru shita l'onwa lanụ kwaseru bẹ kpakọru dū ụkporo unu madzụ ugbo labụ l'unu madzụ iri l'ẹsaa l'ụkporo madzụ iri.† Ẹ ta gudu ẹphebedua teke a guru ndu Ízurelụ ndu ọphunanu; kẹ l'e te kevuduru ẹphe òkè lẹ Ízurelụ.

⁶³ Ndu ono bụ ndu Mósísu yẹle Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja guru ọgu; mbụ ndu ono, guru ndu Ízurelụ ọgu lẹ baswangu alị Móabu l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jéríko. ⁶⁴ Ndu ono ta dudu l'ẹphe ha, tso lẹ ndu ọphu Mósísu yẹle Ẹronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja guru ọgu teke ono, ẹphe guru ndu Ízurelụ l'echi-egu ono. ⁶⁵ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje suru ndu Ízurelụ ono l'ẹphe nwuhufutaje l'echi-egu ono. Ẹ tọ dudu m'ọo onye lanụ, phoduru nù l'ime ndu ono; a gufu Kálebu Jefune yẹle Jóshuwa Nunu.

27

Unwada Zelofehadu ekfu t'a nụ ẹphe òkè-alị nna ẹphe
(Ógú 36:1-12)

¹ Unwada Zelofehadu ejerua l'onu ụlo-ékwa ndzuko. Zelofehadu l'onwiya bụ nwatibe Hefa; Hefa aburu nwatibe Giledu; Giledu aburu nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manáse. Ndu ono bụ ndu eri Manáse. Manáse aburu nwatibe Joséfu. Ẹpha unwada Zelofehadu ono bụ: Mahula; Nówa; Hógula; Milika; waa Tiza. ² Unwada Zelofehadu ono abya evudo Mósísu l'ifu; mẹ lẹ Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ l'ifu ndu ishi; mẹ l'ifu ndu Ízurelụ kpamukpamu l'onu Ụlo-Ékwà Ndzuko; kfulahaa; sụ: ³ “Nna ẹphe bẹ nwuhuru l'echi-egu. Ọle; ẹ to tsokwa ndu ono, chikoberu onwẹphe tso Ojejoje okfu ono; mbụ ndu otu Kora. Ọ kwa k'iphe, dū ẹji, o metaru l'onwiya b'ọ gude nwuhu; tọ mụta unwoke. ⁴ ?Bụ kele nna ẹphe ta mụtadu nwata nwoke meru iphe ẹpha iya e-chihu tọ? T'a hẹkwa-a ẹphe òkè l'ẹke ndu nna ẹphe nọ.”

⁵ Tọ dū iya bụ; Mósísu ewota okfu unwada Zelofehadu ono pakfu Ojejoje. ⁶ Ojejoje asụ Mósísu: ⁷ “Lẹ unwada Zelofehadu kfururu iphe, gbaru nù. Unu shi l'òkè-iphe ndibe nna ẹphe woru iphe nù ẹphe t'ẹphe nweru. Unu nù ẹphe òkè-iphe, ruberu nna ẹphe t'ọ buru nk'ẹphe. ⁸ Kfuaru ndu Ízurelụ sụ ẹphe-a: ‘Ọ -buru lẹ nwoke nwuhuru; tọ mụta nwata nwoke; t'e wotaje òkè, ruberu iya nù nù nwatibe iya kẹ nwanyi. ⁹ Ọ -buru l'onye ọbu ta mụtadu nwa-nwanyi; t'e wotaje òkè, ruberu iya nù nù unwanne iya kẹ nwoke t'ọ buru iphe ẹphe. ¹⁰ Teke ọbu l'ẹ to nwedu unwanne nwoke; t'e woru òkè ono, ruberu iya nù ono nù unwanne nna iya ẹphe kẹ unwoke t'ọ buru nk'ẹphe. ¹¹ Ọ -buru lẹ nna, mụru onye ono te nwedu unwanne nwoke; t'e woru òkè, ruberu iya nù nù ndu ẹphe l'iya bụ ọkpobe abubu t'ọ buru iphe ẹphe. Iphe ono bụ ome-l'alị, a tọru ọkpa iya doberu ndu Ízurelụ; ẹge Ojejoje tọru iya Mósísu l'ekemu.’ ”

Aafota Jóshuwa t'ọ nọ-chia ẹnya Mósísu
(Dit 31:1-8)

¹² Tọ dū iya bụ; Ojejoje asụ Mósísu: “T'o nyihu eli ugwu Abarimu-a je anodu phukota alị ono, ya nuru ndu Ízurelụ ono. ¹³ I -phutsule iya phụ; bẹ ị-nwuhu lakfushia ndibe unu; ẹge ono unwanne ngu; mbụ Ẹronu jeru iya ono. ¹⁴ Iphe, kparu iya nù aburu l'unu kwefuru ikè l'okfu iya teke ono, ndu Ízurelụ gujeru aphụ lẹ mgboro mini ono, nọ l'echi-egu Zinu ono. Unu ta dū ike dobe iya nsọ l'ẹnya ẹphe.” (Mini ono bụ mini Meriba, nọ lẹ Kadéshi l'echi-egu Zinu.)

¹⁵ Mósísu asụ Ojejoje: ¹⁶ “Tẹ Ojejoje; mbụ Nchileke ọphu gude ndzụ onyemonye fota nù onye a-nodu edu ndu Ízurelụ. ¹⁷ Onye e-vutajeru ẹphe ụzo l'ejeje; mẹ l'alala; mbụ onye a-nodu edu ẹphe l'eje ejeje; l'ala alala; tẹ ndibe nggube Ojejoje ta adushi l'ọ bu aturu, ẹ-te nwedu onye eche iya nù.”

¹⁸ Tọ dū iya bụ; Ojejoje asụ Mósísu: “Duta Jóshuwa Nunu, bụ onye Ume kẹ yẹbe Ojejoje nọ l'ehu; byibe iya ẹka l'ishi. ¹⁹ Duru iya t'ọ je evudo Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja l'ifu; mẹ l'ifu ndu Ízurelụ kpamukpamu; nggu anodu ndu ono l'ifu woru

† 26:62 26:62 Iphe ọ bụ bụ 23,000.

ozi ono ye iya l'èka. ²⁰ Haru ike nke ngu ye iya l'èka; k'òphu iphe, bụ ndu Ízurelụ l'èphe ha a-nòdu anuru iya okfu. ²¹ Tẹ Jòshuwa vudo Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke eja l'ifu. Eliyéza egude ido urimu jee ajita aji l'ifu Ojejoje t'ò maru iphe, o kpeburu l'okfu èhu iya. Yò bụru iphe, Jòshuwa sùru tẹ ndu Ízurelụ mee bẹ èphe e-meje. O -sù tẹ ndu Ízurelụ tughua; èphe atughua; o -sù t'èphe bata yèlè èphe atuko bata."

²² Mòsisu emee ège Ojejoje kfuru iya. Yo duta Jòshuwa kfube Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke eja l'ifu; mē l'ifu edzudzu óha ndu Ízurelụ. ²³ Ya ndono; yo byibe Jòshuwa èka l'ishi woru ozi ono ye iya l'èka ège Ojejoje kfuru shita l'èka Mòsisu.

28

Ngweja kẹ mbọku-mbọku

(*Awụ 29:38-46*)

¹ Ojejoje asụ Mòsisu: ² "Turu ekemu nū ndu Ízurelụ; sù èphe: 'Unu leta ènya nùje iya ngweja, ruberu iya nū; mbụ nri, e gude egworu iya ngweja-òku, mkpọ iya dū iya mma. Unu nùje iya èya l'ògè iya.' ³ Kfuaru èphe ège-a: 'Ówaa ngweja-òku, unu e-gwoje nū Ojejoje: unwu ebyila labụ, gbatsuaru afa, è te nwedu ntùpo l'èhu. Unu gwoje iya mbọku-mbọku t'ò bụru ngweja-ukfuru, unu a-nòduje egwo tekenteke. ⁴ Unu gbujee ebyila lanụ l'ùtsu; unu egbua ebyila lanụ l'urènyashi. ⁵ Unu yeje iya ngweja nri gwoo; mbụ ụzo lanụ l'ụzo iri nkwo-èka ntụ akpe; bya agwọkobe iya nkere-èno ekspemu manụ, a pyishuru l'olivụ. ⁶ Oo ya bụ ngweja-ukfuru, unu a-nòduje egwo tekenteke, bụ iya bụ ège a turu iya dobe lẹ Ugwu Sáyinayi; mbụ ngweja-òku, mkpọ iya dū Ojejoje mma. ⁷ Unu -gbua ebyila lanụ; unu eyekobe iya ngweja-mee gwoo; mbụ nkere-èno ekspemu mee. Oo l'èke-dụ-nso bẹ unu a-gbashijeru Ojejoje ngweja-mee ono; mbụ mee, shihuru ike. ⁸ Unu egbua ebyila lanụ l'urènyashi; yekobekwa iya phụ ngweja nri; mē ngweja-mee ège ono, o dū lẹ k'ùtsu ono. Unu gwoo ya t'ò bụru ngweja-òku, mkpọ iya dū Ojejoje mma.

Ngweja kẹ mbọku ótu-ume

⁹ " 'A -bya lẹ mbọku ótu-ume; unu gbujee ebyila labụ, gbatsuaru afa, ntùpo è-ta nòdu l'èhu gude gwoo ngweja; unu egude ụzo labụ lẹ nkwo-èka ntụ akpe, e keru ụzo iri gwọkobe iya manụ gude gwoo ngweja nri. Unu eyekobe iya ngweja-mee, etsoje iya nū. ¹⁰ Ono bụ ngweja-ukfuru, unu e-gwoje mbọku ótu-ume; yekwaru ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke yèlè ngweja-mee, etsoje iya nū.

Ngweja k'ònwá òphungu

¹¹ " 'O rujee mbọku mbụ l'ònwá; unu egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Unu gudeje unwu oke-eswi labụ; mē ebyila lanụ; mē unwu ebyila èsaa, gbatsuaru afa, ntùpo è-ta nòdu l'èhu gude gwoo ngweja ono. ¹² Unu -gbua oke-eswi ono nanụ bẹ unu e-yekobeje iya ngweja nri gwoo; mbụ ụzo èto l'ime nkwo-èka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ. Unu -gbua ebyila ono; unu eyekobe iya ngweja nri gwoo; mbụ ụzo labụ lẹ nkwo-èka ntụ akpe, e keru ụzo iri, a gwọkoberu manụ. ¹³ Unu -gbua nwebyila lanụ; unu eyekobe iya ngweja nri gwoo; mbụ ụzo lanụ l'ụzo iri nkwo-èka akpe, e gweru egwegwe; gwọkobe iya manụ. Ono bụ ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-òku, mkpọ iya dū Ojejoje mma. ¹⁴ Ngweja-mee, e-tsojeru iya nū bu: unu -gbua oke-eswi; unu eyekobe iya nkere-èbo ekspemu mee. O -bùru ebyila; unu eyekobe iya nkere-èto ekspemu mee gwoo. Unu -gbua nwebyila; unu e-yekobe iya nkere-èno ekspemu mee gwoo. Ono aburu ngweja-ukfuru, unu e-gwoje l'ònwá ònwá; afa gbaa ngburumgburu. ¹⁵ Unu gbujee mkpí lanụ gude gwoo ngweja iphe, dū èji nū Ojejoje; a gufukwa ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke yèlè ngweja-mee, etsoje iya nū.

Aji Esweta

(*Liv 23:5-14*)

¹⁶ " 'Mbọku kẹ iri l'èno l'ònwá mbụ bụ Aji Esweta kẹ Ojejoje. ¹⁷ Mbọku kẹ iri l'ise l'ònwá mbụ ono bẹ bụ aji. Ujiku èsaa bẹ unu a-takọtaje buredi, è-te ekodu ekoko. ¹⁸ Mbọku mbụ, unu wataru aji ono bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dū nsọ. Te b'ò dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono lẹ phuu. ¹⁹ Unu gwoje ngweja-òku; mbụ ngweja-ukfuru nū Ojejoje. Unu gudeje unwu oke-eswi labụ; ebyila lanụ; mē unwu ebyila èsaa, gbatsuaru afa, ntùpo è-ta nòdu l'èhu gude gwoo ya. ²⁰ Ngweja nri, e-yekobeje l'oke-eswi lanụ gwoo bụ ụzo èto lẹ nkwo-èka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ. Teke o bụ ebyila lanụ; unu eyekobe iya ụzo labụ lẹ nkwo-èka ntụ akpe, e keru ụzo iri; bya agwọkobe iya manụ. ²¹ Yò bụru ụzo lanụ l'ụzo iri bẹ unu e-gwoje l'ishi unwu-ebyila ono nanụ nanụ èphe èsaa. ²² Unu e-gbukwaaphu mkpí lanụ gude gwoo ngweja iphe, dū èji; shi ège ono k'fua ụgwọ iphe, dū èji unu.

²³ “ Unu a-tùkoje ngweja ono gwokota; yekobe lẹ ngweja-ukfuru ono, eegwoje l'ùtsu, bụ iya bụ ngweja ono, eegwoje tekenteke ono. ²⁴ O bụ ẹge ono bẹ unu a-nòduje egwo ngweja ono mbòku-mbòku abalí ẹsaa ono; t'ò bụru ngweja nri; mbụ ngweja-òku, mkpò iya dū Ojejoje mma. Unu gwoje ngweja ono yekobe lẹ ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke ono; mẹ ngweja-mẹe, etsoje iya nū. ²⁵ O -rua mbòku kẹ ẹsaa; unu nweru ndzuko, dū nsò; t'ẹ b'ò dūkwa ozi, ejeje ejeje, unu e-je mbòku ono.

Aji Ídzù

²⁶ “ Mbòku, unu eme k'akpuru iphe mbụ unu; unu nwejeru ndzuko, dū nsò; t'ẹ b'ò dūkwa ozi, ejeje ejeje, unu e-jeje mbòku ono. Mbòku ono; bẹ unu a-nuje Ojejoje akpuru iphe òphungu unu lẹ teke unu agba Aji Ídzù. ²⁷ Unu gwoo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja, mkpò iya dū Ojejoje mma. Unu gbujee unwu oke-eswi ẹbo; waa ebyila lanụ; mẹ unwu-ebiyila ẹsaa, gbatsuuru afa gude gwoo ngweja ono. ²⁸ Ngweja nri, e-yekobeje l'oke-eswi lanụ bụ ọzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri, a gwòkoberu manụ. Teke o bụ ebyila; unu yekobe iya ọzo ẹbo lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri, a gwòkoberu manụ. ²⁹ Yò bụru ọzo lanụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; bya agwòkobe iya manụ bẹ unu e-yekobeje l'unwu-ebiyila ono nanụ nanụ gwoo ẹphe ẹsaa. ³⁰ Unu gbujee mkpi lanụ gude kfua ụgwo iphe, dū ẹji, unu meru. ³¹ Unu tũkoje ngweja ono l'ò ha gwokotaje; yekoberu ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke; mẹ ngweja nri ono, etsoje iya nū ono; mẹ ngweja-mẹe ono, etsoje iya nū ono. Oje; t'unu kwabekwa ẹnya phụ l'ẹ t'ò dudu anụ ono, nweru ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu.

29

Aji Upyoku

(Liv 23:23-25)

¹ “ Lẹ mbòku mbụ l'ònwa ẹsaa bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dū nsò; t'ẹ b'ò dūkwa ozi, unu e-jeje mbòku ono. Mbòku ono bụ mbòku, unu e-gbujee upyoku. ² Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja, mkpò iya dū Ojejoje mma. Unu egbua nwa oke-eswi lanụ; waa ebyila lanụ; mẹ unwu-ebiyila ẹsaa, gbatsuuru afa, ẹ-ta dudu ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu gude gwoo ngweja ono. ³ Ngweja nri, e-tsoje iya nū bụ ntụ akpe, a gwòkoberu manụ. Oke-eswi ono bẹ unu e-yekobeje ọzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; bya agwòkobe iya manụ. Ebyila ono bẹ unu e-yekobeje ọzo labụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri, a gwòkoberu manụ. ⁴ A -bya l'unwu-ebiyila ẹsaa phụ; nanụ bẹ unu e-yekobeje ọzo lanụ l'ime nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; gwòkobe iya manụ. ⁵ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dū ẹji; shi iya kfua ụgwo iphe-ẹji, unu meshiru. ⁶ Unu a-tũkoje ngweja ono l'ò ha l'egwo; yekoberu ngweja-ukfuru phụ, eegwoje mẹ ònwa fua phụ; mẹ kẹ mbòku-mbòku yele ngweja nri; mẹ ngweja-mẹe, etsoje iya nū; l'ẹge a toru òkpa iya; mbụ ngweja-òku, mkpò iya dū Ojejoje mma.

Mbòku òkfu ụgwo iphe, dū ẹji

(Liv 23:26-32)

⁷ “ Lẹ mbòku k'iri l'ònwa ẹsaa ono bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dū nsò. Mbòku ono bẹ unu a-swije aswĩswi; haa ori nri; òphu ò dūkwa ozi, unu e-je mbòku ono. ⁸ Unu egwoo ngweja-ukfuru nū Ojejoje; mbụ ngweja, mkpò iya dū mma. Unu gbua nwa oke-eswi lanụ; mẹ ebyila lanụ; mẹ unwu-ebiyila ẹsaa, gbatsuuru afa, ẹ-te nwedu ntupo, nọ iya l'ẹhu gude gwoo ngweja ono. ⁹ Ngweja nri, e-tsojeru iya nū bụ ntụ akpe, a gwòkoberu manụ bẹ unu e-gudeje gwoo ya. Oke-eswi ono bẹ unu e-yekobeje ọzo ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri. Ebyila ono bẹ unu e-yekobeje ọzo labụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri. ¹⁰ A -bya l'unwu-ebiyila ẹsaa phụ; nanụ bẹ unu e-keje nkwo-ẹka ntụ akpe ọzo iri; wota ọzo lanụ gude gwoo ya. ¹¹ Unu gbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, dū ẹji; a gũfukwa ngweja iphe, dū ẹji, eegwoje gude kfua ụgwo iphe, dū ẹji; mẹ ngweja-ukfuru ono, eegwoje tekenteke ono; yele ngweja nri, etsoje iya nū; mẹ ngweja-mẹe, etsojekwa iya phụ.

Aji Mkpù

(Liv 23:33-43; Dit 16:13-17)

¹² “ Lẹ mbòku k'iri l'ise l'ònwa ẹsaa; bẹ unu e-nwejeru ndzuko, dū nsò; t'ẹ b'ò dūkwa ozi, shihuru ike; unu e-jeje mbòku ono. Unu gbaaru Ojejoje Aji Mkpù abalí ẹsaa. ¹³ Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-òku, mkpò iya dū Ojejoje mma. Unu gbua unwu oke-eswi iri l'ẹto; mẹ ebyila labụ; waa unwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuuru afa, ẹ-te nwedu ntupo gude gwoo ngweja ono. ¹⁴ Ngweja nri, e-tsoje iya nū bụ ntụ akpe, a gwòkoberu manụ bẹ unu e-gudeje gwoo ya. Unwu oke-eswi ono nanụ ẹphe iri l'ẹto bẹ unu e-yekobeje ọzo

ẹto lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; bya agwọkobe iya manụ. Ebyila labụ phụ; nanụ iya bẹ unu e-yekobe ọzo ẹbo lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri; gwọkobe iya manụ. ¹⁵ Ọnwu ebyila iri l'ẹno phụ; nanụ nanụ bẹ unu e-yekobeje ọzo lanụ lẹ nkwo-ẹka ntụ akpe, e keru ọzo iri, a gwọkoberu manụ. ¹⁶ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, ọ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yeke ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ.

¹⁷ " 'O -rua mbọku k'ẹbo; unu egbua ọnwu oke-eswi iri l'ẹbo; mę ebyila labụ; waa ọnwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-to nwedu ntụpo gude gwoo ngweja ono. ¹⁸ A bya l'ọnwu oke-eswi ono yeke ebyila ono; mę ọnwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ; mbụ ẹge a tų-buru iya. ¹⁹ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, ọ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yeke ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

²⁰ " 'O -rua mbọku k'ẹto; unu egbua ọnwu oke-eswi iri lẹ nanụ; mę ebyila labụ; mę ọnwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntụpo gude gwoo ngweja ono. ²¹ A bya l'ọnwu oke-eswi ono yeke ebyila ono; mę ọnwu ebyila ono l'ẹphe ha bẹ unu e-yekobeje ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ; ẹge a tų-buru iya. ²² Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, ọ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yeke ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

²³ " 'O -rua mbọku k'ẹno; unu egbua ọnwu oke-eswi iri; mę ebyila labụ; mę ọnwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-ate nwedu ntụpo gude gwoo ngweja ono. ²⁴ A bya l'ọnwu oke-eswi ono yeke ebyila ono; mę ọnwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu eyekobeje iya ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsoje iya nụ; ẹge a tų-buru iya. ²⁵ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, ọ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru, unu egwoje tekenteke yeke ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

²⁶ " 'O -rua mbọku k'ise; unu egbua ọnwu oke-eswi tete; waa ebyila labụ; waa ọnwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntụpo gude gwoo ngweja ono. ²⁷ A bya l'ọnwu oke-eswi ono yeke ebyila ono; mę ọnwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri; mę ngweja-męe, etsoje iya nụ; ẹge ono, a tų-buru iya ono. ²⁸ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, ọ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yeke ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ. ²⁹ O -rua mbọku k'ishingu; unu egbua ọnwu oke-eswi ẹsato; ebyila labụ; mę ọnwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa; to nwe ntụpo gude gwoo ngweja ono. ³⁰ A bya l'ọnwu oke-eswi ono yeke ebyila ono; mę ọnwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu eyekobeje iya ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsoje iya nụ; ẹge a tų-buru iya. ³¹ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, ọ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yeke ngweja nri, etsoje iya nụ; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ.

³² " 'O -rua lẹ mbọku k'ẹsaa; unu egbua ọnwu oke-eswi ẹsaa; mę ebyila labụ; mę ọnwu ebyila iri l'ẹno, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntụpo gude gwoo ngweja ono. ³³ A bya l'ọnwu oke-eswi ono yeke ebyila ono; mę ọnwu ebyila ono l'ẹphe ha; unu yekobeje iya ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsoje iya nụ; ẹge a tų-buru iya. ³⁴ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, ọ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yeke ngweja nri; mę ngweja-męe, etsojekwa iya phụ.

³⁵ " 'O -rua mbọku k'ẹsato; unu enwee ndzuko, ọd nsọ. T'ẹ b'ọ dukwa ozi, ha nshinu, unu e-jeje mbọku ono. ³⁶ Unu e-gwo ngweja-ukfuru; mbụ ngweja-ọku, mkpọ iya ọ Ọjejoje mma. Unu egbua nwa oke-eswi lanụ; mę ebyila lanụ; mę ebyila ẹsaa, gbatsuaru afa, ẹ-te nwedu ntụpo gude gwoo ngweja ono. ³⁷ Nwa oke-eswi ono; ebyila ono; mę ọnwu ebyila ono l'ẹphe ha bẹ unu e-yekobeje ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsoje iya nụ; ẹge a tų-buru iya. ³⁸ Unu egbua mkpi lanụ gude gwoo ngweja iphe, ọ ẹji; a gufukwa ngweja-ukfuru ono, unu egwoje tekenteke yeke ngweja nri; mę ngweja-męe, l'etsojekwa iya phụ.

³⁹ " 'Ngweja ono l'ọ ha bẹ unu e-gwoje nụ Ojejoje lẹ teke unu agba aji; a gufukwa iphe, unu kweru Ojejoje ukwa iya; iphe, unu chiru obu unu l'unu a-nu Ojejoje; mę ngweja-ukfuru; ngweja nri; ngweja-męe; męwaru ngweja ẹhu-agu.' " ⁴⁰ Mosisu atuko ekemu ono, Ojejoje tushiru ye iya l'ẹka ono kufokotaru ndu Ịzuru.

30

Okwe Ojejoje ukwa iphe

¹ Mosisu abya ekfuaru ndu ishi l'ikfu l'ikfu Ịzuru; sụ ẹphe: "Ọwaa iphe, Ojejoje turu l'ekemu: ² Nwoke -kwee Ojejoje ukwa; m'ọ bụ l'ọ nweru iphe, o riburu lẹ nte lẹ ya te emedu; tẹ nwoke obu ba dakakwa okfu iya. T'ọ medzukwaa iphe bụ iphe, shi iya l'ọnu lufuta.

³ “Teke nwamgbòko, bukwadu lẹ kẹ nna iya kweru Ojejoje ụkwa; m’ò bụ l’o nweru iphe, o riburu nte lẹ ya te emedu; ⁴ nna iya -nua kẹ ụkwa ono, o kweru ono; mẹ k’iphe ono, o riburu nte lẹ ya te emedu ono; ophi ọ dudu iphe, nna iya ono kfuru yeru iya; ọo ya bụ l’ukwa ono, o kweru ono e-keru; iphe ono, o riburu nte lẹ ya te emedu ono ekekwaruphu. ⁵ Teke bụ lẹ nna iya nuru kẹ ụkwa ono; jika lẹ mbọku ono, ọ nuru iya ono; ọo ya bụ l’ẹ tọ dudu ụkwa ono, o kweru ono; mẹ iphe ono, o riburu nte lẹ ya te emedu ono, nweru ophi e-keru nū. Ojejoje a-guru nwamgbòko ono nvụ; kẹ l’oo nna iya te kwetadu t’o mee ya.

⁶ “Teke ọ bụ lẹ nwamgbòko ono bẹ kweoduru ụkwa ono; b’ò lụderu nji; mbụ l’o nweru iphe, o gudewa onu iya ribua nte lẹ ya te emedu; ⁷ nji iya ono -nua ya; ophi ọ dudu iphe, o kfuru yeru iya lẹ mbọku ono, ọ nuru iya ono; ọo ya bụ l’ukwa ono, o kweru ono e-keru; iphe ono, o riburu nte lẹ ya te emedu ono ekekwaruphu. ⁸ Ọle; ọ -buru lẹ nji iya ono bẹ nutsuaru kẹ ụkwa ono; jika lẹ mbọku ono, ọ nuru iya ono; ọo ya bụ l’ukwa ono, o kweru ono; mẹ iphe ono, o gude onu iya ribua nte lẹ ya te emedu ono a-rhu. Ojejoje a-guru nwamgbòko ono nvụ.

⁹ “Nwanyi, nji iya ta nohedu; m’ò bụ nwanyi, nji iya chifuru achifu; -kweta Ojejoje ụkwa; m’ò bụ l’o nweru iphe o riburu iya lẹ nte lẹ ya te emedu bẹ ụkwa ono tukokwaru l’ishi.

¹⁰ “Ọ -buru l’oo nwanyi, nọ lẹ nji bẹ kweru ụkwa iphe; m’ò kwanu l’o nweru iphe, o riburu nte lẹ ya te emedu; ¹¹ nji iya abya anua ya; to nwe iphe, o kfuru yeru iya; mbụ tọ jika; ọo ya bụ l’ukwa ono, nwanyi ono kweru ono e-keru; iphemiphe obule, o riru nte lẹ ya te emedu ekekwaruphu. ¹² Ọle ọ -bukwanuru lẹ nji iya bẹ nuru iya nū; jika mbọku ono, ọ nuru iya ono bẹ iphemiphe obule, shi nwanyi ono l’onu lufuta lẹ kẹ ụkwa ono, o kweru ono; mẹ k’iphe ono, o riru nte lẹ ya te emedu ono te ekehekwaru. Ojejoje a-guru nwanyi ono nvụ; kẹ l’oo nji iya bẹ jikaru nū. ¹³ Iphe, bụ ụkwa, nwanyi ono kweru; mẹ iphemiphe obule, o riburu nte lẹ ya te emedu bụ nji iya b’ò nọ l’eka. Nji iya -sụ t’o keru; yo keru; ọ -sụ t’ẹ b’o keshiru; too keduru. ¹⁴ Ọle; ọ -bukwanuru lẹ nji iya nuru iya; tọ du iphe, o kfuru; bẹ ụkwa, o kweru l’o ha e-keru; iphe, bụ iphe, o riru nte lẹ ya te emedu ekekwaruphu. Ọ bụ nji iya bẹ suru t’o keru; kẹ l’ẹ tọ dudu iphe, o kfuru mbọku, ọ nuru iya. ¹⁵ Ọle; ọ -buru l’o nutsuaru iya; a nonyaa; yo chikaa ya mee bẹ bụ ya e-vuta ojo iphe, nwanyi ono gage evuta.”

¹⁶ Ono bụ iphe, Ojejoje toru Mosisu okpa iya sụ tẹ eetsoje t’o noduru nwoke lẹ nyee ya; mẹ lẹ nna yele nwa iya nwanyi; mbụ nwata mgbòko, bukwadu lẹ kẹ nna iya.

31

Emelata ndu Midiya; iphe ephe meru ndu Izurelu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² “Gwata ndu Midiya ugwo iphe ono, ephe meru ndu Izurelu ono. Teke e metsuaru; bẹ ii-nwuhu lakfu ndibe unu.”

³ Tọ du iya bụ; Mosisu asụ ndu Izurelu: “T’uphodu l’unu kwakobe k’ogu t’ephe jekfu ndu Midiya je agwataru Ojejoje ugwo iphe ono, ephe meru ono. ⁴ L’iphe bụ ikfu, nonu lẹ Izurelu bẹ unu e-shi fota unu madzụ labu l’ukporo madzụ iri* t’ephe je ogu ono.”

⁵ Ya ndono; e shi l’iphe bụ ikfu, nonu lẹ Izurelu fotatsua unu madzụ ugbo ẹbo l’ukporo madzụ iri iri. Yọ buru ukporo unu madzụ l’unu madzụ iri b’a fotakotaru; kwakobe ephe k’ogu. ⁶ Mosisu ezifu ephe t’ephe je ogu ono. Ikfu, nonu bẹ fotaru unu madzụ ugbo ẹbo l’ukporo madzụ iri k’ogu ono. Ephe lẹ Finehasu Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke aja ayiru. Finehasu gude ivu, shi l’ẹke-du-nso; mẹ l’upyoku, eegudeje agba ama. ⁷ Ephe ejekfushia ndu Midiya ogu ege Ojejoje turu iya Mosisu l’ekemu; gbugee iphe, bụ unwoke ndu Midiya. ⁸ Ephe egbua gbua ndu eze ise, achị ndu Midiya: mbụ Evi; Rekemu; Zuru; Huru; mẹ Reba; yewaruru ndu ọdo, e gbukwaruphu egbugbu. Ephe gudekwaphu ogu-mbeke gbua Bélamu Beyo.

⁹ Ndu Izurelu achia unwanyi ndu Midiya; mẹ unwegirima ephe lẹ ndzụ; kwaa eswi ephe; elu ephe; mẹ iphe, bụ iphe nweru enweru l’okwata; ¹⁰ bya atushia oku lẹ mkpukpu eke ndu Midiya bukota; tukwaaphu l’odu ulo-ékwa ephe l’o ha. ¹¹ Ephe achitakota iphe, bụ iphe ephe kwaru l’okwata; iphe, ephe lutaru aluta; jeye lẹ madzụ; mẹ elu. ¹² Ephe achita ndu ono, ephe kpuru lẹ ndzụ ono; iphe, ephe lutaru aluta; mẹ iphe, ephe kwaru l’okwata wolataru Mosisu yele Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke aja; męwaru ndu Izurelu l’ephe ha l’odu ndu Izurelu; lẹ baswangu alj Móabu l’iku Enyimu Jodanu lẹ Jeriko.

* 31:4 31:4 Iphe ọ bụ bụ 1,000.

Ekemu, Mósísu tǔru teke ndu Ízuruḗlu shi oḡu Mídiya la

¹³ Tò dù iya bụ; Mósísu; mē Eliyēza, bụ onye achijeru Nchileke eja; mē ndu ishi ndu Ízuruḗlu l'ēphe ha; eshi l'òdu ndu Ízuruḗlu; wufu jeshia ephe ndzuta. ¹⁴ Èhu eghulaha Mósísu eghughu l'ēke ndu ishi, achì ndu soja ono, shi oḡu lata ono nọ; mbụ ndu ishi, achì unu ndu soja èbo l'ụkporo iri iri; mē ndu ishi, achì ndu soja ụkporo ise ise. ¹⁵ Mósísu asụ ephe: "ỌUnu haru unwanyi-a t'ēphe nọdu ndzụ tọo?" ¹⁶ Ọ bụdu ephe bē Bēlamu ziru; ephe emee tē ndu Ízuruḗlu meswee Ojejoje l'okfu èhu agwa, nọ lē Peyo; bụ eke mgbonwu shi dakfuta ndu kē Ojejoje. ¹⁷ Ngwaa; unu tũko unwegirima ephe ndu kē unwoke gbushikota ephe l'ēphe ha; unu egbushikota iphe, bụ unwanyi ephe, ephe nwoke zejewaru. ¹⁸ Ndu ophu unu a-haru onwunu bụ unwu-mgboko ephe, ephe lē nwoke ta zēbua. ¹⁹ A -bya l'unubē ndu ophu gburu madzụ; mē ndu ophu meru eka l'odzu; unu shikwa l'òdu ndu Ízuruḗlu; wufu je anọ abalì ẹsaa. O -rulephu lē mbọku k'eto ya; mē mbọku k'ẹsaa ya; t'ēphe meshia onwēphe emeshi; meshikwaaphu ndu ono, unu kpūtaru lē ndzụ ono. ²⁰ Unu meshia uwe unu emeshi; unu emeshia iphe, e meru l'akpọ; mē iphe, e meru l'ēji eghu; mē iphe, a pyiru l'oshi."

²¹ Eliyēza, bụ onye achijeru Nchileke eja asụ ndu ono, jeru oḡu ono: "Qwaa bụ ome-l'alì, nọ l'ekemu ono, Ojejoje tǔru nù Mósísu ono: ²² Ọo mkpọla-ododo; mkpọla-ọcha; ope; ígwè; efere; ọta-njele; ²³ mē iphe, bụ iphe, ọku ẹ-te ekepyashidu bē unu a-hụ l'ọku t'ọ dù mma. Ọle; e gudefutaje mini ono, eegudeje asafu ntǔru ono meshia ya emeshi. Iphe, bụkwanu iphe ọku e-ke; mē a -hụ ya l'ọku bē unu e-ye lē mini ono gude mee ya t'ọ dù mma. ²⁴ Lē mbọku k'ẹsaa; unu asaa uwe unu; dù mma. Unu -metsua ya ẹge ono; unu abatawaru l'òdu ndu Ízuruḗlu ọdo."

Eke iphe, a lūtaru l'ọḡu Mídiya

²⁵ Ojejoje asụ Mósísu: ²⁶ "Tē nggubedua; Eliyēza, bụ onye achijeru Nchileke eja; mē ndu ishi l'ēnya-ufu l'ēnya-ufu ndu Ízuruḗlu tũko iphemiphe ọbule ono, a lūtaru l'ọḡu ono ọkọta oḡu; jeyekpo lē madzụ; mē l'elu. ²⁷ Unu ekee iphe ono, a lūtaru l'ọḡu ono uzi labụ. Unu kekahuru iya ndu ono, jeru oḡu ono waa igwe-ọha Ízuruḗlu. ²⁸ Unu shi l'iphe ophu, unu keru nù ndu ono, jeru oḡu ono tǔaru Ojejoje utu. Onye lanụ bē unu e-wofuta l'ime unu madzụ l'ụkporo ise; unu ewofuta iphe-edobe lanụ l'ime unu iphe-edobe l'ụkporo ise; mbụ eswi; nkakfụ-igara; aturu; mē eghu. ²⁹ Unu shi l'oke iya nk'ēphe ono wota iya nù Eliyēza, bụ onye achijeru Nchileke eja t'ọ bụru iphe, aa-nù Ojejoje. ³⁰ Unu eshikwapu l'iphe ono, unu keru nù ndu Ízuruḗlu ono wofutatsua nanụ nanụ l'ime ụkporo èbo l'iri; mbụ lē madzụ; eswi; nkakfụ-igara; aturu; eghu; mē l'anụ ọdo. Unu eworu iya nù ndu ikfu Lívayi, bụ ndu eleta ọlọ-ékwa Ojejoje ẹnya." ³¹ Mósísu yele Eliyēza, bụ onye achijeru Nchileke eja emee ẹge Ojejoje tǔru iya Mósísu l'ekemu.

³² Qwaa iphe, phọduru nù l'iphe ono, ndu ono, jeru oḡu ono lūtaru l'ọḡu: Aturu, phọduru nù dù ụkporo unu aturu ugbo ụkporo ẹno l'ụkporo unu ẹno l'unu ẹsaa l'ụkporo iri. ³³ Eswi, phọduru nù adụ ụkporo unu eswi ugbo tete. ³⁴ Nkakfụ-igara, phọduru nù adụ ụkporo unu nkakfụ-igara ugbo ẹsaa l'unu iri l'èbo l'ụkporo iri. ³⁵ A -bya lē madzụ; unwanyi, ephe lē nwoke ta zēbua dù ụkporo unu unwanyi ugbo ẹno. ³⁶ Qwaa ẹge iphe, e keru nù ndu ono, jeru oḡu ono ha: Aturu dù ụkporo unu aturu ugbo ụkporo èbo l'ụkporo unu ugbo labụ l'unu ẹto l'ụkporo iri l'ise. ³⁷ L'ime aturu ono; ophu bụ iya utu, aatụ anụ Ojejoje dù unu aturu l'ụkporo iri l'ẹto l'aturu iri l'ise. ³⁸ Eswi dù ụkporo unu eswi ẹno l'unu iri. L'eswi ono; ophu bụ iya utu, aatụ anụ Ojejoje dù ụkporo eswi ẹto l'eswi iri l'èbo. ³⁹ Nkakfụ-igara dù ụkporo unu nkakfụ-igara ugbo ẹto l'unu iri l'ishingu l'ụkporo ise. Lē nkakfụ-igara ono; ophu bụ iya utu, aatụ anụ Ojejoje dù ụkporo nkakfụ-igara ẹto lē nkakfụ-igara lanụ. ⁴⁰ A bya lē madzụ; iphe, ephe dù bụ ụkporo unu madzụ èbo. Iphe bụ ndu e gude atụ utu anụ Ojejoje l'ime ephe; bụ ụkporo madzụ l'umadzụ iri l'èbo. ⁴¹ Tò dù iya bụ; Mósísu bya eworu utu ono, a tǔru nù Ojejoje ono; nù Eliyēza, bụ onye achijeru Nchileke eja t'ọ bụru iphe, aanụ Ojejoje; ẹge Ojejoje tǔru iya Mósísu l'ekemu.

⁴² Qwaa ẹge iphe ono, e keru nù ndu Ízuruḗlu ono ha ndọ-ọ; mbụ iphe ono, Mósísu kewafuru iche l'ophu e keru nù ndu ono, jeru oḡu Mídiya ono. ⁴³ Iphe, e keru nù igwe-ọha Ízuruḗlu ono bē ophu bụ aturu dù ụkporo unu aturu ụkporo ugbo labụ l'ụkporo unu ugbo èbo l'unu ẹto l'ụkporo iri l'ise. ⁴⁴ Ophu bụ eswi dù ụkporo unu eswi ẹno l'unu iri. ⁴⁵ Nkakfụ-igara dù ụkporo unu nkakfụ-igara ugbo ẹto l'unu iri l'ishingu l'ụkporo ise. ⁴⁶ Ndu madzụ, e ketaru nù ephe dù ụkporo unu madzụ ugbo èbo. ⁴⁷ Mósísu abya eshi l'iphe ono, e keru nù ndu Ízuruḗlu ono wotatsua iphe nanụ nanụ l'ime ụkporo èbo l'iri iri; mbụ lē madzụ; mē elu. Yo woru iya nù ndu eri Lívayi, bụ ndu eleta ọlọ-ékwa Ojejoje ẹnya; ẹge ono, Ojejoje tǔru iya Mósísu l'ekemu ono.

⁴⁸ Ya ndono; ndu ishi, achị ndu soja ono; mbụ ndu ishi, achị unu ndu soja ugbo ẹbo l'ukporo iri; mę ndu ishi, achị ndu soja ukporo ise ise awuru byakfutashia Mosisu. ⁴⁹ Ẹphe asụ Mosisu: “Ẹphebe ndu ozi ngu bę guakwaru ndu soja ono, ẹphe chị jee ogu ono ogu; ophu o dudu m'ọ bụ onye lanu, aachọ achọcho l'ime ẹphe. ⁵⁰ Ọwaa bụ iphe, ẹphe ewota t'a nụ Ojejoje. Onyenonu a-nụ iphe, o lutaru l'ogu ono; mbụ iphe, e meru lę mkpọla-ododo, bụ iya bụ iyagba-ukfu; echi mgbaleka; echi mkpushi-ẹka; iphe-nchi; mę iyagba-olu. Ẹphe wotaru iya t'e gude kfu ụgwọ iphe, dụ eji l'ifu Ojejoje.”

⁵¹ Mosisu yele Eliyęza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja anata ẹphe iphe ono, e meshiru lę mkpọla-ododo ono; mbụ iphe, bụ iphe, e meru ọna. ⁵² Iphe ono, e meru lę mkpọla-ododo ono, ndu ishi, achị unu ndu soja ugbo ẹbo l'ukporo iri iri; mę ndu ishi, achị ndu soja ukporo ise ise nuru Ojejoje ono bę bụ unu mkpọla-ododo, dụ unu shẹkelu ukporo ẹbo lę nanu l'ukporo iri l'ise l'ukporo ẹbo l'iri. ⁵³ Ndu soja ono l'ẹhu l'ẹhu nwetsuaru iphe, ẹphe kwataru l'okwata. ⁵⁴ Mosisu yele Eliyęza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja bę nataru iphe ono, e meru lę mkpọla-ododo ono l'ẹka ndu ishi, achị unu ndu soja ẹbo l'ukporo iri iri; mę l'ẹka ndu ishi, achị ndu soja ukporo ise ise. Ẹphe nataru iya je edobe lę Ụlo-Ẹkwà Ndzuko l'ẹke ọo-nodu l'ifu Ojejoje; k'ophu ndu Ịzurelu e-gudeje iya nyata k'ogu ono.

32

Ogu t'a luta Giledu (Dit 3:12-22)

¹ Unwu Rúbenu; ẹphe l'unwu Gádu bę nweru iphe-edobe nshinu. Ẹphe abya aphua l'alí Jáza; mę alí Giledu bę dụ mma t'e dobe iya iphe-edobe. ² Tọ dụ iya bụ; unwu Gádu; mę l'unwu Rúbenu ono ejekfu Mosisu; waa Eliyęza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ishi ndu Ịzurelu; je asụ ẹphe: ³ “Alí mkpukpu Atarotu; Dibonu; Jáza; Nimura; Hęshibonu; Eleyale; Sebamu; Nebo; mę mkpukpu Beyonu; ⁴ mbụ alí ono, Ojejoje meru tę ndu Ịzurelu luta bę ono bukwa alí, dụ mma k'odobe iphe-edobe; ẹphebe ndu ozi ngu aburu ndu nweru iphe-edobe. ⁵ Ọ -buru l'ẹphe nọ ngu l'obu; nunu ẹphebe ndu ozi ngu alí ono t'ọ bwaruru okè-alí nk'ẹphe. Unu be edutashinu ẹphe dafu azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ophu.”

⁶ Mosisu asụ unwu Gádu; mę unwu Rúbenu: “?Unwunna unu a-nodu eje ogu; unubędua anọ-kirishia l'ẹke-a tọ? ⁷ ?Bụ ngunu meru iphe, unu eme t'obu be shihushi ndu Ịzurelu ike t'ẹphe la l'alí ono, Ojejoje nuru ẹphe ono? ⁸ Ọ kwa ẹge ono bę nna unu phe meru le teke ya shi le Kadęshi-Baniya zifu ẹphe t'ẹphe je aphu alí ono. ⁹ Ẹphe jerutsuaru lę nsuda Eshukolu; je aphu alí ono; ẹphe emee t'obu be shihushi ndu Ịzurelu ike t'ẹphe bahu l'alí ono, Ojejoje nuru ẹphe ono. ¹⁰ Ẹphe eshi ẹge ono kpatsua Ojejoje ẹhu-eghughu mbọku ono; yo ribua ya; sụ: ¹¹ 'L'ę tọ dudu onye nwoke Ịzurelu, shi lę Ịjiputu lufuta; shita l'onye nwaru ukporo afa kwasęru, byaru bya e-gude ęnya iya phu alí ono; mbụ alí ono, ya riburu lę nte lę ya l'a-nu Ẹbiriham; Áyizaku; Jękọpu ono; kę l'ẹphe te gudedu obu ẹphe l'ọ ha e-tso iya; ¹² gbahalephu Kálebu Jefune, shi l'eri Kenazu; mę Jóshuwa Nunu; kę l'ẹphe gude obu ẹphe l'ọ ha tsoru Ojejoje.’ ¹³ Ojejoje wushiru ndu Ịzurelu ẹhu-eghughu iya; mee ẹphe; ẹphe etsoru echi-ęgu ghaa ngvudangvu ukporo afa labu; jeye teke ogbo ono, meru iphe, dụ eji l'ęnya Ojejoje ono gvuru. ¹⁴ Yo rukwaa nta-a; unubę unwu-a, ndu eme iphe, dụ eji mshiru-wa abyakwa bya evudo l'ozori nna unu phe; t'unu mee t'ẹhu-eghughu Ojejoje kaba atangirihu l'ẹhu ndu Ịzurelu. ¹⁵ Unu -ghachiru iya azu sụ l'unu te etsohedu iya nta-a bę ọo-pakwaru ẹphe haa l'echi-ęgu; yo buru l'ọo unu bę kpataru tę ndu Ịzurelu laa l'iyi.”

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; unwu Gádu; mę unwu Rúbenu ono abyakfuta Mosisu bya asụ iya: “L'ọo-dụ ẹphe mma t'ẹphe meta ọdu ẹke iphe-edobe ẹphe a-nọ; mę t'ẹphe kpushia mkpukpu ẹke unwegirima ẹphe e-bu. ¹⁷ Ọle; ẹphe kwakobewaru t'ẹphe chita ngwa-ogu vutaru ndu Ịzurelu ọzo jeshia; jeye teke ẹphe e-duru ẹphe ẹke ono, ẹphe e-buru ono. Unyomu ẹphe; ẹphe l'unwu ẹphe; e-buru lę mkpukpu-a, a kpuru; yo shihu ike-a; k'ophu oo-gbochita ẹphe l'ẹka ndu alí-a. ¹⁸ Ẹphe ta abyadi bya a-la l'ufu jeye teke ndu Ịzurelu e-ketadzu okè, ruberu ẹphe l'ẹphe ha. ¹⁹ Kę l'ẹphe te etsodu ẹphe eketa okè l'azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ophu. Iphe, kparu iya nụ aburu l'okè nk'ẹphe bę nọ l'azu iya ọwaa l'uzo ęnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu.”

²⁰ Tọ dụ iya bụ; Mosisu asụ ẹphe: “Ọ -buru l'unu e-me iya ẹge ono; ọ -buru l'unu a-kwa onwunu ngwa-ogu unu l'ifu Ojejoje vuta ọzo k'ogu ono; ²¹ ọ -buru l'ọo ẹge unu ha bę unu a-chiru ngwa-ogu unu daa Ẹnyimu Jódanu l'ifu Ojejoje; lya ogu ono jeye

teke Ojejoje chífuru onwiya ndu òhogu iya ono l'ifu; ²² a-lùtalephu alì ono l'ifu Ojejoje; unu alatashia; nweru onwunu l'iphe, a chòru t'unu mee l'èke Ojejoje nò; mè l'èke ndu Ízurelù nò. Alì òwaa a-bùru òkè-alì unu l'ifu Ojejoje. ²³ Òle; ò -bùru l'unu te medu iphe, unu kfuru; òo ya bù l'unu meru iphe, dù eji l'èke Ojejoje nò; t'ò dokwaa unu ñnya l'iphe, dù eji, unu meru ta a-hakwa unu. ²⁴ Unu kpúshia mkpúkpú, unyomu unu; mè ùnwegirima unu phé a-nòdu; unu emeta èke iphe-edobe unu a-nò; unu emedzukota iphe, shì unu l'ònu."

²⁵ Ùnwu Gádu ono; mè ùnwu Rúbènu asù Mósìsu: "Ò kwa ège nggube onye nwe-èphe kfuru bè èphe e-me. ²⁶ Ùnwegirima èphe; mè unyomu èphe; mè iphe-edobe èphe a-nòdu lè mkpúkpú lè mkpúkpú, nò l'alì Gíledu. ²⁷ Òle; èphebedua, bù ndu ozi ngu èphe, kwagbaaru ngwa-ògu a-da ènyimu; je alàaru Ojejoje ògu l'ifu ège ono, nggube onye nwe-èphe kfuru èphe ono."

²⁸ Ya ndono; Mósìsu abya atàa ekemu nù Eliyéza, bù onye achijeru Nchileke eja; mè Jòshuwa Nunu; mè ndu ishi, achìgbaa ñnya-ufu, ñonu l'ikfu Ízurelù lè k'òkfu èhu ùnwu Gádu ono; mè k'ùnwu Rúbènu. ²⁹ Yò sù èphe: "Ò -bùru l'ùnwu Gádu; mè ùnwu Rúbènu chítaru ngwa-ògu l'èhu l'èhu k'ògu ono l'ifu Ojejoje; èphe -tsoru unu daa Ènyimu Jódanu; bè teke a lùtatsuaru alì ono bè unu a-nù èphe alì Gíledu t'ò bùru òkè-alì èphe. ³⁰ Òle; ò -bùru l'èphe ta achítadu ngwa-ògu tsoru unu daa ènyimu; èphe etsoru unu keta òkè l'alì Kénanu."

³¹ Ndu ikfu Gádu; mè ndu ikfu Rúbènu ono asù: "Ò kwa ège Ojejoje kfuru èphebe ndu ozi ngu phé; bè èphe e-me. ³² Èphe a-chìru ngwa-ògu daa Ènyimu Jódanu bahù l'alì Kénanu l'ifu Ojejoje; òle òkè-alì èphe a-bùkòta l'azù Ènyimu Jódanu azù iya òwaa."

³³ Tò dù iya bù; Mósìsu abya eworu alì èke Sìhònu, bù eze ndu Amòru shì achì; mè alì èke òphu Ogu, bù eze ndu Báshanu shì achì nù ùnwu Gádu; mè ùnwu kè Rúbènu; mè nkere-èbo ndu ikfu Manásè Jósèfu. Ò nùru èphe alì ono l'òha; mè mkpúkpú, nòkòta iya nù l'ò ha; mbù iphe bù mkpúkpú, nò-pheru alì ono mgburumgburu. ³⁴ Ùnwu Gádu akpua mkpúkpú Dìbònu; Ataròtu; Árowa; ³⁵ Aturotu-Shofanu; Jáza; Jogbeha; ³⁶ Bétu-Nimura; mè Bétu-Háranu. Èphe kpúkòtaru mkpúkpú ono; yo shihutsua ike; bya emetagbaa èke iphe-edobe èphe a-nòdu anò. ³⁷ Ùnwu kè Rúbènu akpua mkpúkpú Hèshìbonu; Eleyale; Kiriyatayimu; ³⁸ mèkwaphu Nebo; mè Bálu-Meyònu. Èphe akpúkaruphu mkpúkpú Sibuma; gbanweshìkòta èpha mkpúkpú ono, èphe kpúshìru ono.

³⁹ Ùnwu Makìru Manásè eje ògu l'alì Gíledu; lùta iya; chíshia ndu Amòru, bu l'èke ono. ⁴⁰ Tò dù iya bù; Mósìsu eworu alì Gíledu nù Makìru Manásè; yo buru l'èke ono. ⁴¹ Jayì, bùkwaphu onye eri Manásè alùta ùnwu mkpúkpú mkpúkpú, nò iya nù; woru iya gua Havòtu-Jayì.* ⁴² Noba alùta mkpúkpú Kenatu; mè ùnwu mkpúkpú, nò-pheru iya mgburumgburu. Yò gua mkpúkpú ono Noba, bù èpha, yèbedua aza.

33

Ije ndu Ízurelù tsube lè Íjiputu rua Móabu

¹ Òwaa bù ège ndu Ízurelù gude jee ije èphe teke èphe lùfutaru lè Íjiputu. Èphe dzeberu l'òkpa l'òkpa; yò bùru Mósìsu yèle Èrònu bè du èphe. ² Mósìsu bè deru ège èphe gude jee ije ono l'èkwo ège Ojejoje kfuru iya èya. Òwaa ège èphe gude jee ije èphe ono ndò-ò tsube lè Íjiputu:

³ Ndu Ízurelù gbeshìru ije l'abalì iri l'ìse l'ònwa kè mbù. Lè mbòku, tsotaru mbòku Ajì Esweta kè Ojejoje bè èphe wataru ije èphe tsube lè mkpúkpú Ramesèsu; èphe adzòru garamùgaramu tughua; ndu Íjiputu ele èphe; èphe atughbu. ⁴ Teke ono bè ndu Íjiputu elishì odzu ndu bù òkpara èphe ono, Ojejoje chígbushìru ono. Ojejoje koshìkaruphu agwa èphe lè ya ka èphe ike.

⁵ Ya ndono; ndu Ízurelù eshì lè Ramesèsu gbeshì; rua Súkòtu; bya akpò ùlò-èkwà èphe. ⁶ Èphe egbeshì lè Súkòtu je akpò ùlò-èkwà èphe lè Etamu, nò l'ìku echi-ègu. ⁷ Èphe egbeshì lè Etamu; bya aghakòbe laphu azù lè Pi-hahìrotu, nò l'uzò ñnyanwu-ahata Bálu-Zefònu; bya akpò ùlò-èkwà èphe lè mgboro Migidòlu. ⁸ Èphe egbeshì lè Pi-hahìrotu; bya aghaa eze ènyimu bahù l'èchi-ègu. Èphe ejee ije abalì èto l'èchi-ègu Etamu; bya erua Mára; kpò ùlò-èkwà èphe èke ono. ⁹ Èphe egbeshì lè Mára; bya ejerua Élimu. Élimu bè nweru nwogvu minì iri l'èbo l'alì èphe; nwekwaruphu ùkporo nkfù èto l'ìri. Èphe akpò ùlò-èkwà èphe l'èke ono.

* **32:41** 32:41 Iphe Havòtu-Jayì bù bù "ùnwu mkpúkpú Jayì".

¹⁰ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Èlìmu bya erua iku Eze Ènyimu Uswe; bya akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he. ¹¹ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Eze Ènyimu Uswe bya eje akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ echi-ègu Sinu. ¹² Èp̄he egbeshi lẹ̀ echi-ègu Sinu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Dọfuka. ¹³ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Dọfuka je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Alushi. ¹⁴ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Alushi je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Rẹ́fídìmu. Èke ono b'ẹ̀ to nwedu mini tẹ̀ ndu Ízùrẹ̀lu nḡa.

¹⁵ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Rẹ́fídìmu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ echi-ègu Sáýìnayi. ¹⁶ Èp̄he egbeshi lẹ̀ echi-ègu Sáýìnayi je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Kíburotu Hatava. ¹⁷ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Kíburotu Hatava je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Házerotu. ¹⁸ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Házerotu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Ritima. ¹⁹ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Ritima je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Rìmọ̀nu-Pérezu. ²⁰ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Rìmọ̀nu-Pérezu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Libúna. ²¹ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Libúna je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Risa. ²² Èp̄he egbeshi lẹ̀ Risa je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Kehelata. ²³ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Kehelata je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Ugvu Shefa. ²⁴ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Ugvu Shefa je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Harada. ²⁵ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Harada je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Makelotu. ²⁶ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Makelotu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Tahatu. ²⁷ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Tahatu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Téra. ²⁸ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Téra je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Mitika. ²⁹ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Mitika je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Hashimona. ³⁰ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Hashimona je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he Moserotu. ³¹ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Moserotu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Bene-Jaakanu. ³² Èp̄he egbeshi lẹ̀ Bene-Jaakanu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Họru-Hagigadu. ³³ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Họru-Hagigadu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Jotubata. ³⁴ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Jotubata je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Aburona. ³⁵ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Aburona je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Ezeyonu-Géba. ³⁶ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Ezeyonu-Géba je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Kadéshi, nọ̀ l'echi-ègu Zinu. ³⁷ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Kadéshi je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Ugvu Họru, nọ̀ l'ókè-àlì ndu Èdọmu.

³⁸ Yọ̀ buru l'ẹ̀ke ono bẹ̀ èp̄he nọ̀; Ojejoje asù Èrọnu, bụ̀ onye achijeru Nchileke aja t'ọ̀ nyihu eli ugwu Họru ono. Èrọnu nyihu ugwu ono nọ̀du iya nwùhu; lẹ̀ mbọku mbụ̀ l'ọnwá ise l'afa, kwe ndu Ízùrẹ̀lu ọ̀kporo afa labụ̀, èp̄he shi lẹ̀ Íjìputu lufuta. ³⁹ Èrọnu bẹ̀ nọwaru ọ̀kporo afa ishingú l'afa ẹ̀to teke ọ̀ nwùhuru l'ugwu Họru.

⁴⁰ Onye Kénanu, bụ̀ eze ndu Áradu; mbụ̀ onye ono, shi buru l'uzo ọ̀huda Kénanu ono anụ̀ lẹ̀ ndu Ízùrẹ̀lu awụ̀wa abya.

⁴¹ Ndu Ízùrẹ̀lu egbeshi lẹ̀ Ugwu Họru je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Zalumona. ⁴² Èp̄he egbeshi lẹ̀ Zalumona je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Púnọnu. ⁴³ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Púnọnu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Obótu. ⁴⁴ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Obótu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Iye-Abarimu, nọ̀ l'ókè-àlì Móabu. ⁴⁵ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Iye-Abarimu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Dibọnu ke ndu Gádu. ⁴⁶ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Dibọnu ke ndu Gádu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ Alumọnu-Dibulatayimu. ⁴⁷ Èp̄he egbeshi lẹ̀ Alumọnu-Dibulatayimu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he l'ali ugwu Abarimu; l'iku ugwu Nebo. ⁴⁸ Èp̄he egbeshi l'ali ugwu Abarimu je akp̄oo ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he lẹ̀ baswangu l'ali ndu Móabu; l'iku Ènyimu Jódanu lẹ̀ mgboro Jéřiko. ⁴⁹ Èp̄he kporu ọ̀lọ̀-ék̀wà èp̄he l'iku Ènyimu Jódanu; shita lẹ̀ Bétu-Jeshimotu jeye lẹ̀ Èbẹ̀lu-Shitimtu lẹ̀ baswangu ali ndu Móabu ono.

⁵⁰ Yọ̀ buru lẹ̀ baswangu ali ndu Móabu ono, nọ̀ l'iku Ènyimu Jódanu lẹ̀ mgboro Jéřiko ono bẹ̀ Ojejoje kfulu yeru Mósìsu; sù iya: ⁵¹ "Kfuaru ndu Ízùrẹ̀lu sù èp̄he agha: 'Unu -swelephu Ènyimu Jódanu bahù l'ali Kénanu; ⁵² unu tũko ndu bu l'ali ono l'èp̄he ha chìshìkọta. Unu emebýishikọta mkpuma, èp̄he pyĩru onyĩpyĩ; mebyishia iphe, bụ̀ ntẹ̀kpe, èp̄he kpùshìru onwẹ̀p̄he. Unu atũko iphe, bụ̀ ẹ̀ke èp̄he achije aja nwukposhia. ⁵³ Unu nata èp̄he ali ono buru; kele ya nọwaru iya unu t'ọ̀ buru nk'unu. ⁵⁴ Unu tũa ẹnwa washia ali ono l'ikfu l'ikfu. Ikfu ophu ha nshinu; unu awẹ̀ èp̄he ali, ha nshinu. Ikfu ophu ha nwanshì; unu awẹ̀ èp̄he ali, ha nwanshì. Èke a tũru ẹnwa; yọ̀ dabaru ndu ophu ọ̀ dabaru; èp̄he ewota ẹ̀ka ọ̀bu. Onyenọnu a-wata ókè-àlì nk'ia l'ikfu nna iya. ⁵⁵ Ọle; ọ̀ -buru l'unu ta achífudu ndu, bu l'ali ono l'ifu unu bẹ̀ ndu ono, unu haru ono a-ghọkwa ogvu dzulaha unu l'ọkpa; mbụ̀ buru mkpọ̀ kpọlahaa unu lẹ̀ mgberemẹku. Èp̄he a-nọdulephu l'akpa unu ẹ̀hu l'ali ono, unu e-buru ono. ⁵⁶ Teke ono; ya emee unu iphe, ya kwakọberu tẹ̀ ya mee èp̄he.' "

34

Ókè-àlì Kénanu

¹ Ojejoje asù Mósìsu: ² "Kfuaru ndu Ízùrẹ̀lu sù èp̄he agha-a: "Teke unu bahuru l'ali Kénanu, bụ̀ ali ono, unu eje eketa t'ọ̀ buru ókè-àlì unu ono; ọ̀waa bụ̀ ẹ̀ge ókè-àlì unu a-dù ndọ-ọ̀. ³ Uzo ọ̀huda unu e-shi l'echi-ègu Zinu; tsoru oke ndu Èdọmu ogologo. L'uzo

ẹnyanwu-ahata bẹ òkè-alì ọ̀zọ ọ̀huda unu a-wata l'ishi ẹke Eze Ẹnyimu Ọ̀nú jẹberu. ⁴ Òkè-alì unu ono e-shi l'uzo ọ̀huda bya esweta alì Akurabimu; shi l'ẹke ono tẹgburu je alufu l'echi-ẹgu Zinu. Yo shi ẹge ono lufu l'uzo ọ̀huda Kadẹshi-Baniya; shikwaphu ẹge ono lufuta lẹ Hazarada; ghabua ẹke ono rua Azumonu. ⁵ Òkè-alì ọ̀zọ ọ̀huda unu ono e-shi lẹ Azumonu gojia lufu lẹ nggele Ijiputu. Ẹke oo-jebe; mbu òkè-alì ono bu l'eze ẹnyimu.

⁶ " 'A -bya l'òkè-alì unu l'uzo ẹnyanwu-ariba; òkè iya a-buru lẹ Oke Ẹnyimu. Ono ẹke a-buru òkè-alì unu l'uzo ẹnyanwu-ariba.

⁷ " 'A bya l'òkè-alì unu l'uzo isheli; unu shi lẹ Oke Ẹnyimu kpa a òkè-alì ono jeye l'ugvu Hõru. ⁸ Unu eshi l'ugvu Hõru kpa a òkè-alì ono jeye lẹ Lebo-Hámatu. Ẹke òkè-alì ono e-beru bu lẹ Zedadu. ⁹ Yo shi l'ẹke ono nõo jeye lẹ Zifurõnu. Ẹke òkè-alì ọ̀zọ isheli unu ono e-jebe aburu lẹ Haza-Enanu. Ono eke a-buru òkè-alì l'uzo isheli unu.

¹⁰ " 'A bya l'òkè-alì ọ̀zọ ẹnyanwu-ahata unu; unu shi lẹ Haza-Enanu kpa a òkè-alì ono jeye lẹ Shefamu. ¹¹ Òkè-alì ono e-shikwaphu lẹ Shefamu lufuta lẹ Ribula l'uzo ẹnyanwu-ahata Ayinu. Ọo-nõdu kwaseru mkpõ-ze mkpõ-ze ọ̀zọ ẹnyanwu-ahata Eze Ẹnyimu Kíneretu. ¹² Òkè-alì ono a-tẹgburu jeye lẹ Ẹnyimu Jõdanu. Ẹke oo-beru aburu lẹ Eze Ẹnyimu Ọ̀nú.

" 'Ono ẹke a-buru alì unu ndono; mẹ òkè iya mgburumgburu.' "

¹³ Mõsisu abya ekfuaru ndu Izurẹlu sù ẹphe: "Unu tã ẹnwa gude washia alì ono t'ọ̀ buru nk'unu. Ọo ya bu alì ono, Ojejoje sùru t'a nù ikfu tete lẹ nkere-ẹbo ya phu. ¹⁴ Ishi iya aburu lẹ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu wafua nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse bẹ natawaru òkè-alì nk'ẹphe l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu. ¹⁵ Ikfu labu ono; mẹ nkere-ẹbo ikfu Manáse bẹ natawaru òkè-alì nk'ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata l'azù Ẹnyimu Jõdanu azù iya kẹ Jériko."

Unwoke, a fõtaru t'ẹphe washia alì ono

¹⁶ Ojejoje asù Mõsisu: ¹⁷ "Owaa ẹpha unwoke, a-washì alì ono nù unu t'ọ̀ buru òkè-alì unu: Eliyéza, bu onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ Jõshuwa Nunu. ¹⁸ Shi l'iphe, bu ikfu nõnu fõta onye ishi lanu t'ẹphe yeta ẹka t'a washia alì ono. ¹⁹ Ẹpha unwoke ono bu: Kálebu Jefune, bu onye ikfu Júda; ²⁰ Shemuwẹlu Amihudu, bu onye ikfu Símiyõnu; ²¹ Elidadu Kisolõnu, bu onye ikfu Bénjaminu; ²² Buki Joguli; onye ishi ndu ikfu Dánu; ²³ Haniyẹlu Efõdu; onye ishi ndu ikfu Manáse, bu nwatibe Jõsefu; ²⁴ Kemuwẹlu Shifutanu; onye ishi ndu ikfu Ífuremu, bukwapu nwatibe Jõsefu; ²⁵ Elizafanu Panaku; onye ishi ndu ikfu Zébulõnu; ²⁶ Palutiyẹlu Azanu; onye ishi ndu ikfu Ísaka; ²⁷ Ahihudu Shelómi; onye ishi ndu ikfu Ásha; ²⁸ mẹ Pedahẹlu Amihudu; onye ishi ndu ikfu Náfutali."

²⁹ Ono bu ẹpha unwoke ọ̀bu, Ojejoje sùru t'ẹphe washia alì ono t'ọ̀ buru òkè-iphe ndu Izurẹlu l'alì Kénanu.

35

Mkpukpu, ndu ikfu Lívayi e-buru

¹ Ojejoje bẹ kfuru yeru Mõsisu lẹ baswangu alì Móabu; l'iku Jõdanu lẹ mgboro Jériko; sù iya: ² "Kfuaru ndu Izurẹlu t'ẹphe shi l'òkè, ẹphe ketaru nù ndu ikfu Lívayi mkpukpu, ẹphe e-buru. Unu anù ndu ikfu Lívayi alì ẹke iphe-edobe ẹphe a-kpajẹ nri lẹ mgburumgburu mkpukpu mkpukpu ono, aa-nù ẹphe ono. ³ Mkpukpu ono l'ọ̀ ha a-buru eke ndu ikfu Lívayi e-buru eburu; alì ono aburu eke eswi ẹphe; ẹku ẹphe; mẹkpo iphe-edobe ẹphe l'ọ̀ ha a-noje. ⁴ Alì ono, unu a-nù ndu ikfu Lívayi t'ẹphe dobe iphe-edobe ẹphe ono a-dù unu ntù-ọkpa labu lẹ ntù-ọkpa ọkporo iri; shita l'upho-mkpuma mkpukpu ono l'azù iya. ⁵ Ọ̀zọ ẹnyanwu-ahata azù mkpukpu ono bẹ unu a-tùta unu ntù-ọkpa ise; unu atùta unu ntù-ọkpa ise l'uzo ọ̀huda iya; tuta unu ntù-ọkpa ise l'uzo ẹnyanwu-ariba iya; tuta unu ntù-ọkpa ise l'uzo isheli. Mkpukpu kẹ ndu ikfu Lívayi a-nõdu l'echi. Azù mkpukpu ono aburu eke iphe-edobe ẹphe a-nõdu anọ. ⁶ Mkpukpu ishingù lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ono, unu a-nù ndu ikfu Lívayi ono a-bù mkpukpu ẹke aa-nõduje ezeru ndzù. Onye gburu ọchi; yọ gbaru laa lẹ mkpukpu ono je anõdu zeeru ndzù. Unu anufua ẹphe ọkporo mkpukpu labu lẹ mkpukpu labu ọ̀do yekoberu ẹphe lẹ mkpukpu ono. ⁷ Mkpukpu, unu a-nù ndu ikfu Lívayi a-kpajẹ dù ọkporo mkpukpu labu lẹ mkpukpu ẹsato yeke alì ẹke iphe-edobe ẹphe a-nõduje. ⁸ A bya lẹ mkpukpu, unu e-shi l'alì unu Izurẹlu nù ndu ikfu Lívayi; unu shikwa l'ikfu ọ̀phu alì ẹphe ha nshinu nù ẹphe mkpukpu l'igwe. Unu eshi l'ikfu ọ̀phu alì ẹphe ha nwanshì nù ẹphe mkpukpu nwanshì. Ọ̀ bụlephu t'ẹ shi l'ẹge òkè-alì ndu ikfu, nõnu hatabe nù ndu ikfu Lívayi."

Mkpukpu, onye gburu madzú a-gbabaje; zeeru ndzú
(Dit 19:1-13; Jós 20:1-9)

⁹ Ojejoje asú Mósisu: ¹⁰ "Kfuaru ndu Ízurèlú; sù ephe: 'Unu -swelephu Ònyimu Jódanu bahú l'alí Kénanu; ¹¹ unu fòta mkpukpu, unu a-nòduje ezeru ndzú; mbú èke bú onye è-te lebezidu enya gbua òchi; t'ò gbaru laa èke ono. ¹² Mkpukpu ono a-bùru unu èke unu a-nòduje zeeru ndzú; gbalaaru onye agwata úgwo òchi; t'onye gburu òchi ono ba anwùhu jeye teke ọ-lúfuta bya evudo l'ifu edzudzu ọha t'e kpee ya ikpe. ¹³ Mkpukpu ishingu ono, unu a-nú ndu ikfu Lívayi ono a-bùru mkpukpu ozeru-ndzú ọbu. ¹⁴ Unu a-nú mkpukpu, ee-zejeru ndzú ono èto l'azú Ònyimu Jódanu azú iya ọwaa; unu anú èto ọdo l'alí Kénanu. ¹⁵ Mkpukpu ishingu ono a-bùru mkpukpu èke ndu Ízurèlú; ndu mbyamumbya; mē ndu ọdo, è-ta búdu ndu Ízurèlú, bu l'alí ephe a-gbabaje; zeeru ndzú. Onye gburu òchi l'amagama bē a-gbajeru laa l'èke ono.

¹⁶ " 'Onye -gude ígwè chigbua ya bē onye ọbu búakwa onye gburu òchi. Onye ono, gburu òchi ono b'e gbufutaje egbugbu. ¹⁷ Ọ -bùru l'ò nweru onye tǔru madzú mkpuma tǔ-gbua ya bē onye ọbu búakwa onye gburu òchi. Onye ono, gburu òchi ono b'e gbufutaje egbugbu. ¹⁸ Ọ -nweru onye gude oshi, a-dú ike chigbua madzú; ọ -chia ya madzú woru iya chigbua bē onye ọbu búakwa òchi b'ò gburu. Onye ono, gburu òchi ono b'e gbufutaje egbugbu. ¹⁹ Onye bú iya agwata úgwo òchi ono ee-gbu onye ono, gburu òchi ono. T'ò gbua onye ono, gburu òchi ono teke ọ jekfuru iya.

²⁰ " 'Onye gude kē lē madzú dú iya ashí; nwutsua ya; yò nwùhu; m'ò kwanú l'ò lebeziru enya tǔa ya iphe; tugbua ya; ²¹ m'ò kwanú l'ò gude kēle yēle onye ọbu dú l'okfu; je echia ya éka chigbua ya bē onye ono, chigburu madzú ono b'e egbufutaje; kē l'ò gburu òchi. Onye agwata úgwo òchi ono; e-gbu onye ono, gburu òchi ono teke ọ jekfuru iya.

²² " 'Ọle; ọ -bùru l'ò nweru onye nwutsuru madzú l'òtu-l'ukfu; yò nwùhu; tǔ bú lē yēle onye ọbu nò l'okfu; m'ò bú l'è tǔ lebezidu enya tǔa ya iphe; ²³ ọdo l'ò ọ mkpuma, a-dú ike tǔ-gbua madzú b'è tǔ phudu onye ono; tǔa ya; woru onye ono tǔ-gbua bē keshinu onye ono, ọ tǔ-gburu ono bē yēle iya ta dúdu l'okfu; ọphu tǔ gba enya tē ya meka iya iphe; ²⁴ tē edzudzu ọha kpeshiaru iya onye ono, gburu òchi ono yēle onye agwata úgwo òchi ono, ọ gburu ono. Ọwaa ège ee-gude doshiaru iya ephe ndọ-ọ: ²⁵ tē edzudzu ọha nafuta onye ono, gburu òchi ono l'èka onye agwata úgwo òchi; ephe eduru iya je edobephu azú lē mkpukpu ono, aa-nòduje ezeru ndzú ono, bú èke ọ gbaru laa ono. Ọo-nòdu lē mkpukpu, aa-nòje ezeru ndzú ono jeye teke onye ishi ndu achijeru Nchileke éja, bú onye ono, a wùru manú, dú nsò l'ishi ono a-nwùhu.

²⁶ " 'Ọle; ọ -bùru l'onye ono, gburu òchi ono bē nweru teke ọ nnyaarú; sweghata oke mkpukpu ono, ọno l'ezeru ndzú ọbu; mbú mkpukpu ono, ọ gbaru je anọdu ono; ²⁷ onye agwata úgwo òchi ono -phú iya l'oke azú mkpukpu, ọ nò l'ezeru ndzú ono; ọ -bùru l'onye agwata úgwo òchi ono bē gburu iya nù bē ikpe òchi ta anmakwa iya. ²⁸ Ishi iya aburu l'onye ono, gburu òchi ono nòfutaje lē mkpukpu ono, ọ nò l'ezeru ndzú ono jeye teke onye ishi ndu achijeru Nchileke éja a-nwùhu. Ọ bú teke onye ishi ndu achijeru Nchileke éja ono nwùhu bē ọo-laphuta azú alí ọphu, ọ ketaru.

²⁹ " 'Iphe ono a-búkotaru ome-l'alí, a tǔru ọkpa iya, a-nòduru ọgbomogbo l'èke unu bukotakpo.

³⁰ " 'Ọo ya bú l'iphe, bú onye gburu madzú b'e gbufutaje egbugbu; m'ò -bùru l'ò nweru ndu agba iya ekebe. Ọle è tǔ búdu shita l'èkebe onye lanú bē ee-gude gbua ya.

³¹ " 'T'è b'ò tǔ dúkwa iphe, unu a-natajē t'e gude gbata ndzú onye gburu òchi, bú onye ọ gbaru t'ò nwùhu anwùhu. E gbufutaje iya egbugbu.

³² " 'Onye gbaru laa lē mkpukpu, eezejeru ndzú; bya eworu iphe nù l'úgwo t'a haa ya t'ò laa alí ephe tēmanu onye ishi ndu achijeru Nchileke éja anwùhu; unu ba natakwa iya iphe ọbu.

³³ " 'Unu be emerushikwa alí ono, unu bu ono emerushi; kēle mee òchi, e gburu egbugbu emerujekwa alí. E to nwedu ège ee-shi kfua úgwo iphe, dú éji alí èke e gburu òchi; gbahalephu l'e gburu onye ono gburu òchi ono. ³⁴ Unu be emerukwa alí ono, unu bu ono; kēle yēbedua, bú Ojejoje bukwa l'èke ndu Ízurèlú bu. "

36

Ókè-alí únwada Zelofehadu
(Dit 27:1-11)

¹ Ndu bugbaa ndu ishi l'enya-ufu l'enya-ufu, nọgbaa l'ikfu Giledu abyakfutashia Mósisu; mē ndu ishi l'enya-ufu l'enya-ufu ndu Ízurèlú. Giledu bú nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manásē. Manásē l'onwiya bē shi l'ónu-úlo Jóséfu. ² Éphe

abyakfuta ɛphe bya asụ: “Lẹ Ojejoje bẹ sụru tẹ nggube onye nwe mu nụ, bụ Mósisu tụa ɛnwa gude washia alị ono keeru ndu Ízurelu t'ọ buru ókè-alị ɛphe. Ojejoje asụkwaphu tẹ nggube nnajiufu ɛphe woru ókè-alị ọphu ruberu Zelofehadu, bụ nwanne ɛphe woru nụ ụnwada iya. ³ Ọ -buru l'ọ nweru onye shi l'ikfu ọdo, nọ lẹ Ízurelu bya aluta ɛphe; iphe ọ bụ bụ l'aa-gufu òkè-iphe ɛphe l'òkè-iphe, shi lẹ ndiche ɛphe; je eworu yekobe lẹ k'ikfu ono, ɛphe laru nji ono. Ọo ya bụ; e shi ẹge ono wofu iphe l'òkè-iphe, ɛphe ketaru. ⁴ O -rulephu l'afa eswe-aji kẹ ndu Ízurelu; e wota òkè-iphe ɛphe yekoberu ikfu ono, ɛphe laru nji ono. Òkè-iphe ɛphe bẹ aa-gufu l'òkè-iphe ikfu nna ɛphe phe.”

⁵ Tọ dụ iya bụ; Mósisu abya ekfuaru ndu Ízurelu ẹge Ojejoje kfuru iya; sụ: “L'iphe, ikfu ụnwu Jósefu ekfu bẹ vudokwa nhamunha. ⁶ Ọwaa iphe, Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu ụnwada Zelofehadu: Ọ sụru: 'T'ɛphe lụa onye dụ ɛphe mma. Ọle ẹke ɛphe a-lụ a-bụ l'ɛnya-ufu ikfu nna ɛphe. ⁷ Tẹ ókè-iphe ndu Ízurelu be shikwa l'ikfu dasweru ikfu. Iphe, bụ ndu Ízurelu e-gudetsua òkè-iphe, ɛphe ketaru l'ikfu nna ɛphe. ⁸ Iphe, bụ nwa nwanyi, ketaru ókè l'ikfu Ízurelu bẹ lufutaje nji l'ikfu nna iya; k'ophu ee-shi ẹge ono t'iphe, bụ ndu Ízurelu nwekotaru òkè-iphe nna ɛphe. ⁹ Ọo ya bụ l'òkè-iphe te eshidu l'ikfu laa l'ikfu ọdo; kẹ l'ikfu, nonu lẹ Ízurelu e-gudeshi òkè-iphe nk'ɛphe.' ”

¹⁰ Yọ buru ẹge Ojejoje kfuru Mósisu bụ ẹge ụnwada Zelofehadu meru; ¹¹ kẹle ụnwada Zelofehadu ono, bụ iya bụ Mahula; Tíza; Hógula; Milika; waa Nówa bẹ bụ ụnwu nwanne nna ɛphe lushiru ɛphe. ¹² A luru ɛphe lụbata l'ikfu ụnwu Manáse, bụ nwatibe Jósefu; òkè-iphe ɛphe anọdu ẹge ọ nọ l'ikfu nna ɛphe.

¹³ Ono bẹ ekemu, Ojejoje tųru; mẹ l'ome-l'alị, o shi Mósisu l'ẹka nụ ụnwu Ízurelu lẹ baswangu alị Móabu; l'iku Ẹnyimu Jódanu lẹ mgboro Jériko.

Ditoronomi

Ekemu t'a lufu l'ugvu Horebu

¹ Qwaa bu iphe, Mosisu kfuru nu ndu Izurelu l'ephe ha l'echi-egu uzo enyanwu-ahata Jodanu; bu iya bu nsuda Jodanu, cheru ifu l'uzo Sufu. Eke ono no le mgbaku Paranu eka lanu; me Tofelu; Lebanu; Hazerotu; me Dizahabu l'eka iya ophu. ² E-shi l'ugvu Horebu eje Kadeshi-Baniya be eejeje ije abali iri le nanu; temanu e rua ya; m'e shia uzo Ugvu Seyi.

³ Yo be mboku ke mbu lonwa k'iri le nanu l'afa ophu kwe ephe ukporo afa labu; Mosisu araaru iya ndu Izurelu l'ephe ha arara; mbu iphe, Ojejoje turu iya l'ekemu l'okfu ehu ephe. ⁴ Teke ono bu l'o lu-gbutsuaru Sihonu; eze ndu Amoru, shi achu ndu Heshibonu. L'oge teke ono kwaphu b'o shi le Edereyi; je alu-gbua Ogu, bu eze, shi achu ndu Bashanu; me ndu Ashutarotu.

⁵ Yo buru l'uzo enyanwu-ahata Jodanu l'ali Mofabu l'eke ono be Mosisu no tokashiaru ephe ekemu ono; su:

⁶ Ojejoje, bu Nchileke ayi no l'ugvu Horebu kfuru nu ayi; su: "L'unu nookwaru anono l'ugvu-a. ⁷ Unu fokashia ulo-ekwa unu tugbua jeshia ali ugvu ndu Amoru; mee ali ndu nonyabe ephe le nsuda Jodanu; me l'ali ugvu; me l'okpa-ugvu, no l'uzo enyanwu-ariba; me ndu bu l'uzo ohuda; me ndu bu l'uzo iku eze enyimu; mbu jeyewaru l'uzo ali ndu Kenu; me l'ali ugvu ugvu Lebanu; mbu je akpa l'eze enyimu ono; mbu Enyimu Yufuretus. ⁸ Unu lekwa; ya wookwaru ali ono dobe unu l'ifu. Unu jekwa je aluta ali ono nweru; mbu ali ono, Ojejoje riru angu le ya a-nu nna unu oche phe; mbu Ebirhamu; me Ayizaku; me Jekopu; me ndu awa ephe l'ephe ha ono."

Mosisu afota ndu ikpe

(Awu 18:13-27)

⁹ Yo buru teke ono be mu suru unu le ya ta adukwa ike ovu ivu ehu unu nwenkinyi iya. ¹⁰ Nta-a be Ojejoje, bu Nchileke unu mewaru; unu aka l'igwe; k'ophu bu le nta-a be unu hawa l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe. ¹¹ Mu ekfukwaaphu te Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu phe mee t'unu kabaa l'igwe l'ege unu ha nta-a ugbo ukporo l'unu; yo gokwaaruphu unu onu, bu iphe o kweru unu ukwa iya. ¹² ?Nanu ege yebedua nweke-ya a-du ike vua ivu era unu; me iphe, atsu unu l'ehu; l'edoshiru unu okfu, adaru unu? ¹³ Unu shikwa l'ikfu unu iche l'iche fotatsua ndu maru iphe; ndu iphe edoje enya; buru ndu a maru epha ephe; te ya mee ephe t'ephe buru ndu ishi unu.

¹⁴ Onu, unu yeru aburu l'iphe, mu kfuru du mma.

¹⁵ To du iya bu; mu abya afotatsua ndu bu ndu nweru enya l'ikfu unu iche l'iche; ndu maru iphe; bukwaruphu ndu a maru epha ephe; mee ephe t'ephe buru ndu ishi unu. O nweru ndu ophu mu meru; ephe achu unu umadzu ebo l'ukporo umadzu iri iri; nweru ndu ophu achu ukporo umadzu ise ise; nweru ndu ophu achu ukporo madzu ebo l'umadzu iri iri; nweru ndu ophu achu umadzu iri; bya enweru ndu ophu bu ndu ishi l'ikfu l'ikfu. ¹⁶ Mu abya atuaru ndu ikpe unu ekemu teke ono; su ephe: "Unu ngabejekwa nchi l'okfu, adaru unwunne unu; doshiaru iya ephe l'uzo, du mma: m'o bu onye Izurelu l'onye Izurelu b'o daru; m'o bu onye Izurelu yele onye laru alala. ¹⁷ Unu be elejekwa madzu enya l'ifu l'ekpe ikpe. Unu ngabejekwaru umadzu labu, okfu adaru nchi; t'ephe doo iphe, adaru ephe; me ephe bu ndu ha nwanshi; me ephe bu ndu ha nshinu. Unu ba atsujekwa madzu egvu; ke l'onye ikpe du l'eka bukwa Nchileke. Teke o bu okfu, kariru unu eka; unu egude iya byakfuta mu te mu nua." ¹⁸ Mbu le mu tukwa iphe, bu iphe, gbaru unu l'ememe kfukotarun unu teke ono.

Eezifu ndu ngge

(Ogu 13:1-33)

¹⁹ Teke Ojejoje, bu Nchileke ayi suru t'ayi kwafu l'ugvu Horebu; be ayi wufuru kwaseru uzo, e shi eje ali ugvu ndu Amoru; jekota ije l'echi-egu ono, paru eka; du egvu, unu phukotarun ono; jeye ayi erua Kadeshi-Baniya. ²⁰ Mu asu unu: "Nta-a be unu ruakwaru ali ugvu ndu Amoru, bu iya bu ali, Ojejoje, bu Nchileke ayi abya ayi anunu. ²¹ Unu lekwa: le Ojejoje, bu Nchileke unu nuakwaru unu ali ono. Unu tugbukwa je anata ali obu, bu iya bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi oche phe kfuru. Unu ba atsukwa egwu; ophu ehu anmakwa unu anmanma!"

²² Tò dù iya bụ; unu awukfuta mu bya asụ mu l'ò kakwa mma t'ayi fòta ndu e-vutaru ayi ụzo; jeeru ayi ngge l'alì onò; k'òphu ẹphe a-bya akaru ayi ụzo, ayi e-shi; mę mkpụkpụ, ayi e-shitsua.

²³ Iphe onò, unu kfuru onò adụ mu mma nshinu. Mu abya afòta ụmadzu iri l'ẹbo; onye lanụ l'iphe bụ ikfu, nonu. ²⁴ Ndu onò atụgbua shia ụzo alì ugvu onò; lufuta nsuda Ẹshukolu; gekota ngge l'alì onò. ²⁵ Ẹphe hatsuaru akpuru oshi, nò l'alì onò wòta wolataru ayi; bya asụ ayi: "L'alì onò, Ojejoje, bụ Nchileke ayi abya ayi anụnu onò dükwa mma."

Ndu Ízurelụ ekwefuru Ojejoje ikè

²⁶ Obenu l'unu nùtsuaru iya; bya ekwefu ikè ejeje; jika ome iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ayi sùru t'unu mee. ²⁷ Unu anòdu l'ùlo-ékwa unu wata ọgu aphụ; sù: "Lẹ Ojejoje bẹ unu dükwa ashì; l'ò kwa iya meru iphe, o dufutaru unu lẹ Íjiputu; woru unu ye ndu Amọru l'ẹka t'ẹphe gbushia." ²⁸ Unu asụ: "Bụ awe bẹ unu e-je nta-a; keshinu unwunna unu mewaru; mejì ekofu unu? Kẹ l'ẹphe sùru lẹ ndu bu l'alì onò kakwa ayi ike; kakọta ayi ogologo; mkpụkpụ ẹphe abụgbaaru oke mkpụkpụ, mgbodo iya etsu l'igwe. Ophu ka njo aburu l'ẹphe phuru ndu shi l'eri Anaku l'ẹke onò."

²⁹ Mu asụ unu: "Tẹ mejì ba awakwa unu awawa! Unu ba atsükwa ẹphe egvu." ³⁰ Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ onye vutaru unu ụzo bẹ a-lụ-chitaru-a unu ọgu; ẹge onò, ọ lụ-chitaru iya unu lẹ Íjiputu onò; bụ ọphu unu gude ẹnya unu phụ. ³¹ Ọ lụ-chitaru iya unu l'echi-egu; eke unu phuru ẹge Ojejoje, bụ Nchileke unu hetaru unu ẹge nna ehetaje nwatibe iya-a; hee unu gbururu jeye unu erua ẹke-a.

³² E guderu l'ò dù ẹge onò; unu ajikale-e okweta kẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu onò, ³³ bụ iya vutaru unu ụzo l'ije unu; buri iya anòduje eleru unu ẹnya l'ẹke unu a-kpobe ụlo-ékwa onò. Onye abuje; o -be l'enyashi; yò mụberu unu ọku; teke o beru l'eswe; yo doberu unu urukpu; shi ẹge onò ekoshi unu ụzo, unu a-nòdu eshi.

Ojejoje àhù ndu Ízurelụ àhùhù

(Ógú 14:20-45)

³⁴ Ojejoje anụ iphe, unu kfuru; ẹhu eghulaha ya eghughu; yo ria angụ; sù: ³⁵ "Lẹ tọ dudu m'ò bụ onye lanụ lẹ ndu ejo ọgbo-a, byaru bya e-gude ẹnya phụ egiri alì onò; mbụ alì onò, ya riru angụ lẹ ya a-nụ nna unu oche phẹ onò; ³⁶ gbahaa Kálẹbu Jefune. Yebedua a-phụ iya. Iphe bụ ẹke ọ dzọru ọkpa l'alì onò bẹ ya a-nụ iya yẹle unwu iya. Ishi iya aburu l'ò gude obu iya l'ò ha l'etso Ojejoje."

³⁷ Ọ bụkwaphu l'okfu ẹhu unu meru; ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke mu nọ. Yò sù: "Lẹ mbẹdua ta abahükwa iya phụ. ³⁸ L'ò bụ Jóshuwa Nunu, bụ onye eyeruru mu ẹka a-bahụ iya." Wo tẹ mu mekwaa t'obu shihu Jóshuwa ike; kẹ l'ò bụ yebedua e-du ndu Ízurelụ t'ẹphe je anata alì onò t'ò buri nk'ẹphe. ³⁹ A bya l'unwegirima kẹ nshì; mbụ ndu ọphu unu sùru l'aa-kpụ lẹ ndzụ; mbụ unwegirima ndu ọphu e-ta amadua iphe, dù mma; l'ọphu dù eji teke onò; ọ bụ ẹphebēdua a-bahù l'alì onò. Ọ bụ ẹphebēdua bẹ ya a-nụ alì onò t'ò buri òkè-ipehe ẹphe. ⁴⁰ A bya l'unubēdua; unu laphukwa azụ. Unu wükwaru; shia ụzo echi-egu lashia l'ụzo Eze Ẹnyimu Uswe.

Eemekputa ndu Ízurelụ

(Ógú 14:39-45)

⁴¹ Tò dù iya bụ; unu eyeeru iya ọnu; sù: "L'unu mesweekwaru Ojejoje. L'unu e-je alụ ọgu onò; mekota iphe, bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ayi sùru t'unu mee." Ya ndono; unu atụko l'unu ha kwakọbe k'ọgu; l'arì l'òbahu l'alì ugvu unu dù nphe.

⁴² Ojejoje asụ mu: "Tẹ mu kfuru unu t'unu be ejekwa abahù; ọphu unu 'ejekwa ọlu ọgu. Ishi iya aburu lẹ ya ta anọkwa unu l'azụ. Ndu ohogu unu e-mekputakwa unu."

⁴³ Mu ekfugeeru iya unu; unu ta anga nchì. Unu ekwefuru Ojejoje ikè; ngabaru ẹka jeshia l'alì ugvu onò. ⁴⁴ Ndu Amọru, bu l'alì ugvu onò awufuta bya etso unu ọgu. Ẹphe eripyabe unu l'ò bụ ẹngu; chĩa unu tsube lẹ Séyi jeye lẹ Homa; gbushia unu. ⁴⁵ Unu alaphuta azụ bya egude ẹkwa raku Ojejoje; ọphu o yeduru unu ọnu; tọ ngarụ unu nchì. ⁴⁶ Yò buri iya bụ l'unu anòdu lẹ Kadéshi; nọo ya ọdu.

2

Ndu Ízurelụ agha ngvudangvu l'echi-egu

¹ Ayi aghazia; wụ-phu azụ l'echi-egu; shia ụzo Eze Ẹnyimu Uswe, bụ iya bụ ẹge Ojejoje sùru mu t'ayi mee ya. Ayi aghaa ngvudangvu; nọo anọno l'alì ugvu Séyi l'ẹke onò.

² Ya ndono; Ojejoje asụ iya: ³ "L'unu gapheshitawaru l'alì ugvu-wa. Iphe, unu e-me nta-a bụ t'unu shia ụzo isheli. ⁴ Ọwaa iphe, ya e-kfuru ndu Ízurelụ. Tẹ ya kfuru unu lẹ

nta-a bẹ unu abyawa osweta ẹke unwunna unu; mbụ ndu awa Íso bu l'alì Séyi. Ẹphe a-nòdukwa atsu unu egvu; ọle; unu kwabẹkwaru onwunu ẹnaya! ⁵ Unu be etsokwa ẹphe ọgu. Ishi iya aburu l'ẹ tọ dukwa alì ẹphe m'ọo nanu, ya a-nu unu; m'o -ruhuru; ọ bụru ẹke ha l'ọ bụ ntu-ọkpa lanu. Ya nwakwaru Íso alì ugvu Séyi ono t'ọ bụru nk'ia. ⁶ Ọ bụ okpoga be unu e-gudeje zuta ẹphe nri; bụkwaruphu okpoga bẹ unu e-gudeje zuta ẹphe mini angungu.' "

⁷ Ojejoje, bu Nchileke unu ọọkwaru unu ọnu l'iphe, bụ iphe, unu yeru ẹka unu. Yọ bụru Nchileke ono letakotaru unu ẹnaya l'ije, unu jekotaru l'eze echi-ẹgu-wa. L'ime ọkporo afa labu-a bẹ Ojejoje, bụ Nchileke nonyabekotaru unu; t'o nwe iphe, ọko iya dujeru unu m'ọo nanu.

⁸ Yọ bụru iya bụ l'ayi abya esweta ẹke unwunne ayi pẹ ono, bụ iya bụ ndu awa Íso bu l'alì Séyi. Ayi agbado ọzo Araba ọpahu shiru ọzo nsuda Élatu; bya agbado ọzo Ezeyonu-Géba; shia ọzo echi-ẹgu Móabu tųgbua.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asu mu: "T'ayi ba achọkwa ndu Móabu okfu; ọpahu ayi 'etsokwa ẹphe ọgu; kẹ l'ẹ tọ dukwa alì ẹphe m'ọo nanu, ya anu ayi; keshinu ya wowaru alì Aru nu ndu awa Lótu t'ọ bụru nk'ẹphe."

¹⁰ Ndu shi buru l'ẹke ono bụ ndu Emimu. Ẹphe bụ ndu ike; dukwaphu l'igwe. Ẹphe hatsulephu ogologo ogologo l'ọbu ndu Anaku. ¹¹ Ndu Emimu bẹ eekuje ndu awa Réfa, bụkwaphu ẹge aasuje l'odu Anaku bu. Obekwanu lẹ ndu Móabu ekuje ẹphe ndu Emimu. ¹² Ndu Họru shikwaphu buru l'alì Séyi. Obenu lẹ ndu awa Íso naturu ẹphe alì ono; mee ẹphe; ẹphe aburu kpurupyata l'ifu ẹphe l'ẹke ono. Ẹphe abya ebuchia alì ẹphe ẹge ndu Ízurelu buchiru alì ono, Ojejoje nuru ẹphe t'ọ bụru nk'ẹphe ono.

¹³ "Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asu: 'Unu wu-lihu je adaghaa Ẹnyimu Zeredu ono.' Ayi awu-lihu je adaghaa ya."

¹⁴ Tsube lẹ teke ayi gbeshiru lẹ Kadéshi-Baniya jeye teke ayi jeru je adaghaa Ẹnyimu Zeredu; bẹ bụ ọkporo afa l'afa iri l'ẹsato. Tsube rua teke ono; bẹ ọgbo, shi dzua oje ọgu lẹ Ízurelu nwushihukotawaru, bụ iya bụ iphe, Ojejoje riburu lẹ ya e-me. ¹⁵ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje dabẹru ẹphe ẹka l'odu ndu Ízurelu jeye ẹphe agvu.

¹⁶ Onwu egbugetsulephu ndu Ízurelu, ndu ọpahu dzuru oje ọgu; ¹⁷ Ojejoje asu mu: ¹⁸ "Ntanu bẹ unu e-sweta Aru, nọ l'alì ndu Móabu. ¹⁹ Ọle; teke unu ruru l'alì ndu Amonu; unu ba achọkwa ẹphe okfu; unu te etso ẹphe ọgu. Ishi iya bụ l'ẹ tọ dudu alì ndu Amonu, ya bya anu unu. Alì ọbu bẹ ya nwaru ndu awa Lótu t'ọ bụru nk'ẹphe."

²⁰ Ẹke ono bẹ eekujekwaphu alì ndu awa Réfa. Bụ iya bụ l'ọo ndu Refa shi buru iya teke ndiche. Ndu Amonu anọduje eku ẹphe ndu Zamuzumimu. ²¹ Ndu ono shi buru ndu ike. Ẹphe dọ l'igwe; bya abukwaruphu ndu hagbaa ogologo l'ọ bụ ndu Anaku. Obenu lẹ Ojejoje mebyishiru ẹphe l'ifu ndu Amonu. Ndu Amonu achifu ẹphe; bya ebuchita ẹke ẹphe shi buru. ²² Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ojejoje meru iya ndu awa Íso, shi buru l'alì Séyi. O gbushiru ẹphe ndu Họru, shi buru l'ẹke ono. Ndu awa Íso achifu ẹphe bya ebuchita ẹke ẹphe shi buru gbururu jeye ntanu. ²³ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ muru ndu Avimu, shi bugbaaru l'unwu mkpukpu mkpukpu, nọru jeye lẹ Gáza. Ẹphebedua bẹ ndu Kafuto, shikwaphu Kafuto wufutaru bya egbugee; bya ebuchia ẹke ẹphe shi buru.

*Ízurelu alu-gbu Sihonu, bụ eze ndu Amoru
(Ógú 21:21-30)*

²⁴ Ojejoje asu mu: "Unu gbeshi ije je aghabua nsuda Amonu. Unu lenu; ya wookwaru Sihonu onye Amoru, bụ eze ndu Hëshibonu yele alì iya ye unu l'eka. Unu je etso ẹphe ọgu; wata ẹphe achifu. ²⁵ Tsube ntanu bẹ ya e-me tẹ iphe bu mbakeshi, nọ lẹ mkpuli igwe; wata unu ọtsu egvu; mbu t'ẹphe tuko l'ẹphe ha wata onma kpakpakpa l'ẹke unu nọ. Ẹphe a-nu iphe, unu eme; mejì agbabuhu ẹphe; ẹhu awata ẹphe onma kpakpakpa l'ẹke ẹphe atsu egvu."

²⁶ "Tọ dọ iya bụ; mu eshi l'echi-ẹgu Kedemotu zia ndu ozi t'ẹphe je ezia Sihonu, bụ eze ndu Hëshibonu ozi nchị-odoo; sụ iya: ²⁷ 'Byiko t'ayi swetaru l'alì unu. Eke ayi e-shi nwenkinyi bụ l'eze oje unu. Ayi ta ahakwa eze oje ono; swia ya l'uzo ọdo. ²⁸ Nri, ayi e-ri; mę mini, ayi a-ngu bụ okpoga bẹ ayi a-kwuje unu gude zuta iya. Iphe, ayi arọ unu nwenkinyi bụ t'ayi dzoọ ọkpa l'alì unu sweta. ²⁹ Unu haaru ayi t'ayi sweet; je esweta Ẹnyimu Jodanu bahu l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke ayi anu ayi ono.' Bụ iya bụ ẹge ndu awa Íso, bu l'alì Séyi; mę ndu Móabu, bu l'alì Aru haru ayi; ayi esweta." ³⁰ Obenu lẹ Sihonu, bụ eze ndu Hëshibonu jikaru t'ayi be eswetashi. Ishi iya aburu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu meru t'obu bụru iya obu-mkpuma; mbu t'obu kpọ-chia ya akpọ-chi; k'ọpahu ee-shi ẹge ono t'o woru iya ye unu l'eka; bunu-a ya bụ ẹge ọ dọ ntanu-a.

³¹ Ojejoje asù mu: “Tẹ̀ mu lenu; lẹ̀ ya wataakwaru oworu Sihonu yẹ̀le alì iya ye ayi l'ẹ̀ka. T'ayi watakwa iya alùta; k'ophu alì Sihonu a-bùru òkè-ìphe ayi.”

³² Tò dù iya bụ; Sihonu yẹ̀le ndu nk'ia l'ẹ̀phe ha awufuta bya etso ayi ọ̀gu lẹ̀ Jahazu. ³³ Ojejoje, bụ Nchileke ayi eworu iya ye ayi l'ẹ̀ka; ayi alù-gbua ya; lù-gbua unwu iya; lù-gbua ndu nk'ia iya l'ẹ̀phe ha. ³⁴ Ayi anakọta mkpukpu lẹ̀ mkpukpu iya l'ọ ha teke ono; mebyishikota iya l'ọha. Unwoke; unwanyi; l'unwegirima ta adudu onye wafuru nù. ³⁵ Elu; mẹ̀ iphemiphe ọ̀bule ọ̀do, ayi lùtaru l'ọ̀gu lẹ̀ mkpukpu ono, ayi mekputaru ono bẹ̀ ayi gworu; yọ̀ bụru nk'ayi. ³⁶ Tsube lẹ̀ Árowa, nọ̀ l'aguga nsùda Amónu; mẹ̀ lẹ̀ mkpukpu ono, nọ̀ l'aguga nsùda Amónu ono je akpaa l'alì Giledu ta dudu m'ọ̀o mkpukpu lanù, kpajeru ayi ẹ̀ka; kele Ojejoje, bụ Nchileke ayi tũko iya l'ọ ha nũkota ayi. ³⁷ Obenu l'alì ndu Amónu; mẹ̀ alì, nọ̀ l'iku Ẹnyimu Jáboku; mẹ̀ lẹ̀ mkpukpu, nọ̀gbaa l'alì ugwu bẹ̀ ayi te ejedu; mbụ̀ iphe bụ̀ ẹ̀ke ono l'ọha, Ojejoje, bụ Nchileke ayi buchiru t'ayi be eje ono.

3

Aalù-gbu Ọ̀gu, bụ eze ndu Báshanu

(Ọ̀gú 21:31-35)

¹ Tò dù iya bụ; ayi abya aghaa ifu tũgbua ọ̀zo Báshanu. Ọ̀gu, bụ eze ndu Báshanu; achita ndu alì iya byakfutashia ayi ọ̀gu lẹ̀ Edereyi. ² Ojejoje asù mu: “Unu ba atsũkwa iya egvu; kele ya wowaru iya ye unu l'ẹ̀ka; yẹ̀bedua yẹ̀le ndu alì iya l'ẹ̀phe ha; mẹ̀ alì iya. Unu mee ya iphe, unu meru Sihonu, bụ eze ndu Amọ̀ru, bụ lẹ̀ Hẹ̀shibonu.”

³ Ya ndono; Ojejoje, bụ Nchileke ayi eworu Ọ̀gu, bụ eze ndu Báshanu; mẹ̀ ndu alì iya l'ẹ̀phe ha ye ayi l'ẹ̀ka. Ayi egbua ẹ̀phe ogbu ẹ̀kfu; k'ophu bụ l'ẹ̀to nwedu ẹ̀phe onye wafuru nù. ⁴ Ayi anakọta iphe bụ̀ mkpukpu nk'ia l'ọ ha teke ono. L'ime ọ̀kporo mkpukpu ẹ̀to, o nweru; b'ẹ̀ tọ̀ dudu mkpukpu iya ono m'ọ̀o nanù, ayi haru; mbụ̀ alì Agobu l'ọ ha; bụ iya bụ̀ alì-eze Ọ̀gu l'alì Báshanu. ⁵ Mkpukpu ono l'ọ ha; b'e gude ọ̀pho-mkpuma kpù-phekota mgburumburu; yọ̀ ha l'eli. A bya eyekota mgbo-igwe l'ọ̀nu-abata iya; yekota iya iphe eegudeje atuchi iya atuchi. Ayi lù-takwaruphu igweligwe mkpukpu ndu ọ̀do, ẹ̀-te gudedu ọ̀pho-mkpuma kpua. ⁶ Ayi meru mkpukpu ono l'ọ ha; yọ̀ bụru kpurupyata; bụ iya bụ̀ ẹ̀ge ayi meru kẹ̀ Sihonu, bụ eze ndu Hẹ̀shibonu; mbụ̀ l'ayi tũko unwoke ẹ̀phe; unwanyi ẹ̀phe; mẹ̀ unwegirima ẹ̀phe l'ẹ̀phe ha gbushikota. ⁷ Elu ẹ̀phe; mẹ̀ iphe bụ̀, iphe ẹ̀phe nweru enweru l'ọ ha bẹ̀ ayi kwaru l'ọ̀kwata.

⁸ Ọ̀ bụ teke ono bẹ̀ ayi nataru ndu eze ndu Amọ̀ru ẹ̀phe ẹ̀bo alì, nọ̀ l'uzo ẹ̀nyanwu-ahata Ẹnyimu Jọdanu; shita lẹ̀ nsùda Amónu jeye lẹ̀ Ugwu Hemonu. ⁹ Ugwu Hemonu bẹ̀ ndu Sayidonu ekuje Siriyonu; ndu Amọ̀ru ekuje iya Seniru. ¹⁰ Ayi natakọtaru mkpukpu lẹ̀ mkpukpu, tukoru atukoru mẹ̀ alì Giledu l'ọha; alì Báshanu l'ọha jeye lẹ̀ mkpukpu Saleka yẹ̀le Edereyi, tũkokwaphu tsoru l'alì Báshanu; ẹ̀ke Ọ̀gu shi bụru eze.

¹¹ Ọ̀ bụ Ọ̀gu, bụ eze ndu Báshanu nwẹnkinyi iya; bẹ̀ shi ọ̀hodu nù lẹ̀ ndu eri Réfa. Iphe-azẹe ya bụ̀ ịgwè b'e gude mee ya. Ogologo iphe-azẹe ọ̀bu dù nkwo-ẹ̀ka tete. Ua iya adù nkwo-ẹ̀ka ẹ̀no; mbụ̀ nkwo-ẹ̀ka mmanu. Iphe-azẹe ya ọ̀bu nọ̀ lẹ̀ Rába l'alì ndu Amónu jeye ntau-a.

Eke alì ono

(Ọ̀gú 32:1-42)

¹² Ayi alùta-gelephu alì ono teke ono; mu eworu ọ̀zo ishieli mkpukpu Arówa, nọ̀ l'iku nsùda Amónu yẹ̀le nkere-ẹ̀bo alì ugwu Giledu mẹ̀ mkpukpu, nọ̀kota iya nù; nù ndu ikfu Rúbenu; mẹ̀ ndu ikfu Gádu. ¹³ Mu abya ekee ndu ikfu Manáse ẹ̀bo; wota alì Giledu ibiyi ọ̀phu wuduru nù; mẹe alì Báshanu l'ọphu; ẹ̀ke shikota bụru alì-eze Ọ̀gu; nù òkè lanù lẹ̀ ndu ikfu Manáse ono.

Agọ̀bu gbaa mgburumburu l'alì Báshanu bẹ̀ eekuje alì ndu awa Réfa. ¹⁴ Jayi, bụ onye ikfu Manáse bẹ̀ lùta-kotaru alì Agobu ono l'ọ ha jeye l'òkè ẹ̀phe lẹ̀ ndu Geshu; mẹ̀ kẹ̀ ndu Maaka. Yo woru mkpukpu, nọ̀kota l'alì ono gwa onwiya: Havotu Jayi. Yọ̀ bụru iphe ono bẹ̀ ẹ̀ke ono aza jeye nta-a.

¹⁵ Makiru; yẹ̀bedua bẹ̀ mu nùru alì ndibe Giledu. ¹⁶ A bya abya lẹ̀ ndu ikfu Rúbenu; mẹ̀ ndu ikfu kẹ̀ Gádu; ẹ̀phebedua bẹ̀ mu nùru alì, nọ̀ tsube lẹ̀ Giledu jeye lẹ̀ nsùda nsùda Amónu. Ọ̀ bụ l'echi nsùda ono bẹ̀ òkè iya kparu. Mu anũkwaphu ẹ̀phe alì ọ̀phu shi l'ẹ̀ke ono nọ̀ jeye lẹ̀ Ẹnyimu Jáboku; bụ iya bụ̀ ẹ̀ke alì ndu Amónu kparu. ¹⁷ Mu anũkwaphu ẹ̀phe nsùda Jọdanu; tsube lẹ̀ Kineretu jeye nsùda eze ẹ̀nyimu Jọdanu, bụ iya bụ̀ Eze Ẹnyimu Únú, nọ̀ l'ọkpa-ugwu Pishiga l'uzo ẹ̀nyanwu-ahata iya. Yọ̀ bụru Ẹnyimu Jọdanu bụ̀ òkè iya.

¹⁸ Mu abya atũaru iya unu l'ekemu teke ono; sù: “Ojejoje, bụ Nchileke unu nũakwaru unu alì-a t'ọ̀ bụru nk'unu. T'unwoke unu ndu ike dù k'ọ̀gu kwakwaa onwẹ̀phe k'ọ̀gu;

vuru unwunne unu ndu Ízurelu ọzo daa Ẹnyimu Jódanu. ¹⁹ Ọle; t'unyomu unu; unwu unu; me iphe bu elu unu; te ndu onanu nọdukwa le mkpukpu ono, mu nuru unu ono. Le mu makwaru-a l'elu unu ha nshinu. ²⁰ Unu tsokwaru ephe je ogu gbururu jeye teke Ojejoje e-me t'okpa rua ephe ali l'o bu unubedua; mbu teke ephe a-nata ali ono, Ojejoje abya ephe anunu l'azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ophu ono. E -megee; onyenonu l'unu ha alashiwaru azu l'okè-ali ophu mu nuru iya."

²¹ Mu abya ekfuaru Jóshuwa teke ono su iya: "Le nta-a b'o gudewa enya iya phu iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu meru ndu eze ebo-wa. O kwaphu ege ono be Ojejoje e-mekota ali-eze ophu nokota l'azu enyimu azu iya ophu unu eje phu. ²² Unu ba atuskwa ephe egvu; ke l'o kwa Ojejoje, bu Nchileke unu l'onwiya l'a-luru unu ogu obu."

Eekfuru Mosisu l'o t'o bahudu le Kénanu

²³ Mu abya arọ Ojejoje teke ono; su iya: ²⁴ "Nggube Nnajiufu, bu Ojejoje; nta-a b'i watawaru okoshi mbu nwozi ngu ege i habe nshinu; me ege okpu-ike ngu habe. ? Nanu agwa, no l'imigwe; m'o bu ophu no le mgboko, a-du ike omeshi iphe, ha nshinu ege-a iime-a? ²⁵ Byiko; hanu mu te mu swee enyimu-wa je aphu egiri ali ono, no l'azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ophu ono; mbu egiri ali ugvu ono yele ali ugvu Lébanonu!"

²⁶ Obenu l'o bu okfu ehu unu be meru; Ojejoje atukoshi mu oke ehu-eghughu iya; to kwe ngaberu mu nchi. Ojejoje asu mu: "L'o dzuwakwaru. Te mu be ekfuhakwa iphe ono, mu ekfu ono odo! ²⁷ Wo mu te mu nyihu ugvu Pishiga; lee enya l'uzo enyanwu-ariba; lee l'uzo isheli; lee l'uzo ohuda; lee l'uzo enyanwu-ahata. Lekota enya l'ali ono; ke le mu ta adakwa Enyimu Jódanu-a lufu azu iya ophu. ²⁸ Ọle; te mu zia Jóshuwa t'obu shihu iya ike; t'e b'o teshi etete; ke l'oo yebedua a-bu onye ishi; dua ndu-a t'ephe lufu azu iya ophu je enweru ali ono, mu a-phu ono."

²⁹ To du iya bu; ayi anoshia le nsuda ono, nonyabe mkpukpu Bétu-Peyo?

4

Mosisu ekfu te ndu Ízurelu meje iphe a turu l'ekemu

¹ Unubẹ unwu Ízurelu; unu ngabekwa nchi te mu zia unu iphe, Ojejoje toru okpa iya su te eetsoje yele iphe, o suru t'eemeje. Unu mejekwa ekemu-wa; k'ophu unu a-nodu ndzu; je aluta ali ono; mbu ali ono, Ojejoje, bu Nchileke nna unu phe abya unu anunu ono. ² Unu te eyekwakwa iphe, l'okfu-a, mu ekfuru unu-a. Ophu unu ahabotakwa iya iphe; k'ophu unu a-nodu eme ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu, bu ekemu ono, mu aturu unu ono.

³ Unu gudewa enya unu phu iphe, Ojejoje meru l'okfu ehu agwa Bálu-Peyo; mbu le Ojejoje, bu Nchileke unu meru iphe bu ndu shi l'ime unu tсорu omarali Bálu-Peyo; balahaaru iya aja; ephe abukotaru kpurupyata. ⁴ Obenu l'unubedua l'unu ha, bu ndu nohiru ike le Ojejoje, bu Nchileke unu be no ndzu rua ntanu-a.

⁵ Unu lekwa; mu ziakwaru unu iphe, Ojejoje toru okpa iya su t'e etsoje; bya ezia unu iphe, o suru t'e emeje, bu iphe Ojejoje, bu Nchileke mu suru te mu zia unu; k'ophu unu a-noduje eme iya l'ali ono, unu eje aluta ono. ⁶ Unu dobekwa ekemu ono; l'eme iya ememe; ke l'oo ya e-koshi l'unu maru iphe; buru iya e-me t'iphe dojee unu enya l'ifu ndiphe, bu iya bu ndu e-mekochaa nua iphe ono l'o ha, Ojejoje toru okpa iya ono; kfulahaa; su: "Okpobe okfu bu le mba-a, ha nshinu ege-a bukwa mba, maru iphe; buru mba, iphe edoje enya!" ⁷ ?Nanu ohodo, ha nshinu, agwa ephe nonyabe ntse okpobe anonyabe ege Ojejoje, bu Nchileke ayi anonyabeje ayi me ayi raku iya? ⁸ Temanu; ? nanu ohodo, habaa nshinu, nweru ekemu, du mma l'o bu ndu owaa, mu atushiru unu ntanu-a.

⁹ O bulephu t'unu kwaberu onwunu enya; unu eleta ndzu unu enya okpobe eleta; a nonyaa; unu zahaa iphe, unu gude enya unu phu; mbu t'e b'oo-lufukwa unu alufu l'okpoma jeye teke unu a-no-bebe. O buchia t'unu zia ya unwu unu; zia ya ununwa unu phe. ¹⁰ Unu nyatakwa mboku ono, unu vudo Ojejoje, bu Nchileke unu l'ifu l'ugvu Hórebu ono; mbu mboku ono, o suru mu: "Te mu kua ndu Ízurelu t'ephe dzukobe l'ifu iya; t'ephe nua olu iya; k'ophu ephe a-muta ege ephe e-shije akwabẹ iya ugvu; jeye teke ephe a-no-bebe l'ali ono. Iphe ono be ephe e-zikwaphu unwu ephe." ¹¹ Ya ndono; unu abya akpirita ntse bya evudo le mgoro okpa ugvu ono; oku, enwu phophopho l'eli ugvu ono ebulihuje ebulihu; rua igweli. Urukpu atso-kputa; ochi agbakota l'ekemeke obule. ¹² Ojejoje eshi l'oku ono l'ekfu anu unu. Unu anu olu iya; obule unu ta phudu onye ekfu iya nu. O bulephu olu iya nwenkinyi be unu nuru. ¹³ Yo bya atokashiaru unu ogba-ndzu iya; su t'unu dobe iya, bu iya bu ekemu iri ono; bya ewokwaru iya phu deeru unu le mkpuma ebo, dugbaa balibali. ¹⁴ Ojejoje abya ekfuru mu teke ono; su mu

tẹ mu zia unu iphe, ọ ọ́toru ọ́kpa iya sù t'e etsoje yẹle iphe, ọ sùru t'eemeje; k'ọ́phu unu a-nọdu eme iya l'ali ono, unu esweta l'eje enweru ono.

Eebuchi ke ogwa nte

¹⁵ Ọo ya bụ; keshinu e-tọ dudu ụgbugba iphe, unu phuru mbọku ono, Ojejoje shi l'ọku kfuru yeru unu l'ugwu Họrebu ono; unu kwabekwaru onwunu ẹnya. ¹⁶ Unu kwabekwa ẹnya; t'unu be egude ọpyi ntekpe merua onwunu; mbụ pyia ntekpe doberu onwunu; m'o -ruhuru; ntekpe ọbu dọ idagha; mbụ t'ẹ b'o yekwaru nwoke; t'o yeru nwanyi. ¹⁷ T'ẹ b'o yekwaru anụ, nọ lẹ mgboko; t'o yeru nwenu, epeheli; ¹⁸ t'o yeru iphe, akpụ l'ẹpho; t'o yeru ẹma, bu lẹ mini. ¹⁹ Unu kwabekwa ẹnya; t'ẹ b'o bụ: unu -palia ẹnya l'imeli phua ẹnyanwu; m'o bụ ọnwa; m'o bụ mkpọ-kpodo; męwaru iphemiphe ọbule ọdo, nọkota l'akpamigwe; yọ gulahaa unu t'unu baaru iya ẹja; wataru iya ojeru ozi; mbụ iphemiphe ọbule ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru; keeru iphe, bụ ndu nọ lẹ mkpuli igwe-wa. ²⁰ Unubedua be Ojejoje lotaru l'ofuta l'ọ-tata-kfukfu ọku, adazaje mgboro-igwẹ; mbụ l'o dufutaru unu l'ali l'ijiputu t'unu buri iya ndu o ketaru l'okẹ; ẹge unu bụ iya ntau-a.

²¹ Tẹmanu; mbedua be Ojejoje gudewa okfu-ẹhu unu wofutaru mu ẹhu-eghughu iya: bya eriru angu ye iya: lẹ mu te eswedu ẹnyimu Jodanu; ọphu mu 'abahu l'ẹgiri ali ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu nuru unu t'ọ buri okẹ iphe unu ono. ²² Lẹ mu nwuhufutaje l'ali-a; tọ dọ iphe, e-me tẹ mu swee ẹnyimu Jodanu. L'ọo unubedua a-daghata iya je enweru ẹgiri ali ono. ²³ Unu kwabekwa ẹnya t'unu ba azaha ndzọ Ojejoje, bụ Nchileke unu meru; unu l'ia agbaa. T'ẹ b'ọ dukwa iphe ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu suru t'unu ba abashiru ẹja ono, unu a-kpụ; m'o kwanu pyia ntekpe, yeru iya nọ; ²⁴ kele Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ ọku, enwu enwunwu; buri Nchileke, eko okopho.

²⁵ Ọ -buri l'unu butsuaru l'ali ono; nọo ọdu; nọdu iya mshia unwu; nọdu iya mshia unwu-nwanwa; bya etsube teke ono mebyishilaha onwunu; mbụ je akpua ntekpe; m'o -ruhuru; ọ dọ idagha; shi ẹge ono melahaa iphe, dọ ẹji l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu bya akpatsua ya ẹhu-eghughu; ²⁶ b'ẹ tọ dukwa ẹge unu anọ-beru; unu alakota l'iyi l'ali ono, unu abya ọda ẹnyimu Jodanu ẹje anata ono. Unu te ebukwa iya ulori; unu aburu kpurupyata. Mu l'ekukwa igwe; l'ali t'ẹphe buri ndu ekebe ntau. ²⁷ Ojejoje a-chikashi unu; unu edzuru iphe bụ ọhamoha. Yọ buri nwochi-l'eka madzọ l'unu e-mekochaa wafu l'iphe bụ mbakeshi ono, Ojejoje a-chiru unu ghaa ono. ²⁸ L'ẹke ono be unu a-baru agwa, madzọ gude ẹka mee ẹja; mbụ agwa, e gude mkpuma; mę oshi mee; tọo phụ ụzo; tọo nọ iphe lẹ nchi; too ri nri; tọo nọ nshishi iphe. ²⁹ Ọle; unu -nọdu l'ẹke ono chọo Ojejoje, bụ Nchileke unu be unu a-chotakwa iya-a; m'o buri l'unu gude obu unu l'ọ ha; gude ndzọ unu l'ọ ha chọo ya. ³⁰ Teke unu jelahaaru iphe-ẹhuka ono; mbụ teke iphemiphe ọbule-a wukotaru kpua unu b'o -rua l'ikperazu iya be unu a-ghakobe; woru ifu ghaaru Ojejoje, bụ Nchileke unu; bya emelaha okfu iya. ³¹ Lẹ keshinu ọphu Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ Nchileke, apuhje imiko; b'ẹ tọo jikakwa unu; ọphu oomeyishikwa unu; ọphu ọozahakwa ndzọ ono yele nna unu oche phe gbaru ono, bụ ọphu o riru angu yeru ẹphe.

Oo Ojejoje bụ Nchileke

³² Unu gbeshi kpaai ishi iphe, meru l'oge ọhazu; tẹmanu a mua unu; mbụ keshinu teke Nchileke keru madzọ lẹ mgboko. Unu kpaedu ishi ono jeye l'ẹke igwe beru; ali eberu; unu amaru mę iphe, ha nshinu ẹge-a; ?o mejehawaru. Ọdo aburu t'a maru; ? m'o nweru ẹtu iya ọdo, nonu. ³³ ?O nweru ndu ọdo, nujewaru ẹke Nchileke shi l'ọku l'ekfu okfu; ẹge-a unu nuru iya unubedua; metsua nọdu ndzọ? ³⁴ ?T'o nweru agwa, tujeru ama onafuta mba, nọ l'ẹka mba ọdo doberu onwiya; bya egude iphe-ophulenyia; mę iphe-ọhubama, dugbaa hiribiri; gude ọgu; gude ike; mę agburu-ẹhu iya yele oke n-yemegvu; egbe iya ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru unu lẹ l'ijiputu, unu gude ẹnya unu phụ ono? ³⁵ E koshiru unu iphe ono; k'ọ́phu unu a-maru l'ọo Ojejoje bụ Nchileke; l'ẹ tọ dudedu Nchileke ọdo, dọ nọ. ³⁶ Ọ bụ l'imigwe b'o shi mee t'unu nua olu iya; shi ẹge ono; l'ọo unu ẹka lẹ nchi. Yo koshi unu ọ-ta-kfukfukfu ọku iya l'eliphe; unu anu olu iya, o shi l'ime ọku ono ekfu. ³⁷ Ọo l'ọ yeru nna unu oche phe obu; bya afota ikfu ẹphe; kparu iphe yebedua l'onwiya gude eze ọkpehu iya ono, dọ egvu ono; dufuta unu lẹ l'ijiputu; ³⁸ bya achifuru unu ndu ọhodo, kagbaa unu nshinu; ka unu ike; bya edubata unu l'ali ẹphe ono; woru iya nọ unu t'ọ buri okẹ-iphe unu, buni iya bụ ẹge ọ dọ ntau-a.

³⁹ Iphe unu a-maru ntau, bụ iphe unu e-yekwaphu l'okpoma; bụ l'ọo Ojejoje bụ Nchileke l'imigwe ọphu nọ l'imeli; bya aburu iya lẹ mgboko ọphu nọ iya lẹ mkpuli. Ẹ tọ dudedu Nchileke ọdo, nonu. ⁴⁰ Ọo ya bụ; t'unu tsojekwa iphe, ọ ọ́toru ọ́kpa iya sù t'e etsoje yẹle iphe, ọ sùru t'e emeje, bụ iya bụ iphe, mu ekfuru ntau-a; k'ọ́phu iphe a-duru unu lẹ mma; duru unwu unu ndu ọphu tso unu l'azu; mę k'ọ́phu unu a-ka nka

l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu t'ò bụru nk'unu gburu jeye lẹ gburu ono.

Mkpukpu a -gbabe; a dzuru

(Ógú 35:9-34; Dit 19:1-13; Jós 20:1-9)

⁴¹ Tò dū iya bụ; Mósísu ewofuta mkpukpu ẹto dobe iche l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; ⁴² ẹke onye gburu madzū ibe iya; l'ẹ b'o lebezi ẹnya a-gbajeru laa; m'ò buri lẹ yele onye obu ta dūhaada l'okfu. T'onye dū ege ono gbaru laa lẹ mkpukpu lanu lẹ mkpukpu ẹto ono; je anodu zeeru ndzū. ⁴³ Ẹpha mkpukpu ono bụ; Beza, nò l'echi-egu, daburu baswangu. Ono bụ ẹke ndu ikfu Rúbenu a-gbajeru laa. Mkpukpu odo bụ Rámotu l'alì Gíledu; bụ ẹke ndu ikfu Gádu a-gbajeru laa. Odo aburu Gólanu l'alì Báshanu, bụ iya bụ ẹke ndu ikfu Manáse a-gbajeru laa.

Mósísu atojashi ekemu t'o doo ẹnya

⁴⁴ Qwaa bụ ekemu, Mósísu tūru doberu ndu Ízurẹlu. ⁴⁵ Qwaa bụ iphe, Ojejoje tūru l'ekemu; bya aburu iphe, ọ tūru okpa iya sū t'e etsoje; mē iphe, ọ sūru t'e emeje; mbu iphe Mósísu kfushikotaru nū unwu Ízurẹlu l'ẹphe shitsua l'alì Íjiputu wufuta; ⁴⁶ mbu teke ẹphe nò lẹ nsuda, nò lẹ mgboro mkpukpu Bétu-Peyo l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; l'alì Sihonu, eze ndu Amoru, bụ onye shi buru lẹ mkpukpu Hëshibonu; mbu onye ono, Mósísu yele ndu Ízurẹlu mekputaru l'ẹphe shi lẹ Íjiputu wufuta ono. ⁴⁷ Ẹphe anata alì Sihonu ono; mē alì Ogu, bụ eze ndu Báshanu. Ndu eze ebo ono bụ ndu eze ndu Amoru, shi buru l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu. ⁴⁸ Alì ono shi lẹ Árowa l'iku nsuda nsuda Amónu rua Ugwu Siriyonu; bụ iya bụ Ugwu Hemonu. ⁴⁹ O tūgbukwaruphu uswe iya k'ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; gbazitawaru l'okpa-ugwu Pishiga.

5

Ekemu iri

(Awu 20:1-17)

¹ Mósísu abya ekua ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha; sū ẹphe: Unubẹ ndu Ízurẹlu; unu nukwa-a iphe, Ojejoje toru okpa iya; sū t'e etsoje; mē iphe, ọ sūru t'e emeje, bụ iphe ya ekfu anu unu ntanu. Unu mụa ya ọmu-ekwo; unu edobe iya edobe; l'eme iya ememe. ² Ojejoje, bụ Nchileke ayi; bē mekwaru; ayi l'iya agbaa ndzū l'ugwu Hórebu. ³ Ẹ tò bükwa nna ayi oche pē; bē ẹphe lẹ Ojejoje gbaru ndzū ono. O kwa ayibedua; mbu ege ayi ha, bụ ndu nò ndzū l'ẹke-a ntanu-a. ⁴ Ojejoje shikwa l'oku kfuru nū unu ifu l'ifu l'eli ugwu ono. ⁵ Teke ono bē ya vudo lẹ mgbaku unu lẹ Ojejoje; l'ekfuru unu iphe, Ojejoje kfuru; kē l'egwu oku ono guderu unu; unu te nyihu ugwu ono. O sūru:

⁶ "L'ò kwa yēbe Ojejoje, bụ Nchileke unu. O bụ yēbedua bụ onye dufutaru unu l'alì Íjiputu; mbu l'alì ẹke ono, unu shi buru ohu ono.

⁷ "T'ẹ b'ò dukwa iphe odo, ii-bajeru eja; gbahaa yēbedua.

⁸ "Ba apyikwa ntēkpe doberu onwongu; m'ò bụ iphe odo, dū l'ò bụ ophu nò l'imigwe l'ephekerephe; m'ò bụ iphe, nò l'eli alì lẹ mkpuli igwe; m'ò bụ iphe, bu lẹ mini lẹ mgboko.

⁹ Ba abakwaru iya eja; ophu i jekwaru iya ozi; kē lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bükwa Nchileke, ekoje okopho. Oohùje ndu kpòru iya ashì àhùhù k'ejo iphe, ẹphe meru iya; hùà hùà unwu ẹphe; hùà unwu-nwanwa ẹphe; hùà unwu nwanwanwanwanwa ẹphe.

¹⁰ Obenu lẹ ya aphujeru unukurunu imiko, bụ ndu yeru iya obu; l'edobe ekemu iya.

¹¹ "Be ekujekwa ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke unu kē mkpē; kē l'onye eku epha Ojejoje kē mkpē b'ẹ tōo hakwa t'ẹ b'ò nma iya ikpe.

¹² "Dobekwa mboku ọtu-ume nsò; bụ iya bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu suru tē iimeje. ¹³ Abalì ishingu bē ii-seje akanya; jekota ozi ngu l'ò ha. ¹⁴ Obenu l'abalì k'esaa bụ mboku ọtu-ume kē Ojejoje, bụ Nchileke unu. T'ẹ b'ò dukwa ozi, ii-jeje mboku ono. Be ejekwa ozi nggubedua; ophu unwegirima ngu ndu k'unwoke; mē ndu kē nwanyi 'ejekwa; ophu unwoke, i gbaru ohu 'ejekwa; ophu unwanyi, i gbaru ohu 'ejekwa; ophu oke-eswi ngu 'ejekwa; ophu nkakfu-igara ngu 'ejekwa; ophu o dukwa elu ngu ophu e-je nū; ophu ndu byaru abyabya, nò lẹ nke ngu 'ejekwa. T'unwoke; mē unwanyi, i gbaru ohu tatakwa ume ege ituta. ¹⁵ Nyatakwa l'unu shi buru ohu lẹ Íjiputu; l'oo Ojejoje, bụ Nchileke unu; bē gude ike; mē agburu-ẹhu iya dufuta unu l'ẹke ono. Oo ya kparu iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu l'aturu ngu iya ọtu ekemu; t'unu tūtaje ume mboku ọtu-ume.

¹⁶ "Kwabeje nne lẹ nna, muru ngu nū ugwu; bụ iya bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu suru t'unu meje; k'ophu ii-ka nka; mē k'ophu iphe a-duru ngu lẹ mma l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono.

¹⁷ "Be egbukwa ochi.

¹⁸ “Be erikwa ogori.

¹⁹ “Be ezikwa iphura.

²⁰ “Be ebobekwa madzū ibe ngu ibo.

²¹ “Be ejikwaru madzū ibe ngu ijimēnya lē nyee ya; m'ò bụ l'ulo iya; m'ò bụ l'ali iya; m'ò bụ lē ndu ọ gbaru ohu; m'ò bụ l'oke-eswi iya; m'ò bụ lē nkakfū-igara iya; m'ò bụ l'iphe, bụ iphe, madzū ibe ngu nweru enweru.”*

²² Ono bụ ekemu, Ojejoje tūru nū unu l'eli ugwu l'ēke unu dzuru edzudzu. O shi l'òku; mē l'urukpu yēle ọchi; gude olu, shihuru ike kfuru yeru unu. Ẹ to nwehekwa iphe ọdo, o yekoberu iya ọdo. Yo woru iya dee l'eli mkpuma ẹbo, dū baļibali nū mu.

Ndu Ẫzurelū atsu egvu l'ugwu Sáyinayi
(Awū 20:18-21)

²³ Yo be teke unu nūru olu ono l'ēke o shi l'ime ọchi l'ekfu anū unu; kē l'òku ono bụ l'eli ugwu ono bē ootsu; iphe, bụ ndu ishi l'iphe, bụ ikfu unu iche iche yēle ndu bụ ọgurenya unu awū-kfuta mu; ²⁴ bya asū mu: “Nta-a bē Ojejoje, bụ Nchileke ayi koshiwaru ayi ọdu-biribiri iya; mē ẹge ọ habe nshinu. Ayi nūkwaruphu olu iya, o shi l'ime ọku ono ekfu. Ntanū-a bē ayi phūwaru lē Nchileke kfuru okfu yeru madzū; onye ọphu anọdukwadua ndzū. ²⁵ ?Nta-e? ?Ayī a-phū anwūhu je eye iya ishi ọo? Kē l'ejo ọku-a e-kegbushikwa ayi; mbū l'ayi -nūfua olu Ojejoje, bụ Nchileke ayi ọdo bē ayi a-nwūshihukwa. ²⁶ Ishi iya abūru l'ē tō dūdu madzū mmanu, nūjewaru ẹke Nchileke, nō ndzū; shi l'ime ọku l'ekfu okfu; ẹge-a, ayi nūru iya-a; mekochaa bya anọdu ndzū. ²⁷ Unu asū mu tē mu jekfubechia Ojejoje, bụ Nchileke ayi ntse; je anukota iphemiphe ọbule, ookfu. Teke e metsuaru; mu abya akọru unu iphe o kfuru. L'unu a-ngabēe nchi; mee iphe, o kfuru.”

²⁸ Tō dū iya bụ; Ojejoje anū iphe unu kfuru teke ono, unu ekfu eyeru mu ono; bya asū mu: “Lē ya nūkotawaru iphe, ndu ono kfuru mu. Iphe ẹphe kfuru dukwa-a mma. ²⁹ Ndege ọ bụ ẹge obu ẹphe a-dūje ndono tekenteke; k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono l'atsū iya egvu; l'eme iphemiphe ọbule, ya tūru l'ekemu; mē iphe adūkwaru-a ẹphe lē mma; ẹphe l'unwu ẹphe gbururu jeye lē gbururu!

³⁰ “Wo mu tē mu tūgbua; je ekfuru ẹphe t'ẹphe laphukotawaru azū l'ulo-ékwa ẹphe. ³¹ Ọle; tē nggubedua nonyabekwa iya l'ēke-a; k'ọphu ya a-kọru ngu iphemiphe ọbule, ya tūru l'ekemu; iphe, ya tōru ọkpa iya sū t'e etsoje; mē iphe, ya suru t'e emeje; bụ iphe, ya e-zi ẹphe t'ẹphe meje l'ali ono, ya abya ẹphe anūnu t'ẹphe nweru ono.”

³² Ọo ya bụ; unu zikwaa obu l'ali; meje iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu sūru t'unu meje. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe ọdo. ³³ Unu tūkojekwa ọzo ono shije; mbū ọzo ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu sūru t'unu shije ono; k'ọphu unu a-nọdu ndzū; mē k'ọphu iphe a-dūru unu lē mma; mēfua k'ọphu unu a-ka nka l'ali ono, unu abya enweru ono.

6

Iphe, a tū-doru ekemu ọbu

¹ Ọwaa bụ iphe Ojejoje tūru l'ekemu yēle iphe, ọ tōru ọkpa iya sū t'e etsoje yēle iphe, ọ suru t'e emeje, bụ ọphu Ojejoje, bụ Nchileke unu suru tē mu zia unu t'unu meje l'ali ono, unu e-swe Ẽnyimu Jódanu; eje enweru ono; ² mbū k'ọphu unu a-nọdu atsu Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu; unubēdua; mē unwu unu; mē unwu-nwanwa unu. Mbū t'unu eme iphe ọ tōru ọkpa iya; mē iphe ọ tūru l'ekemu, bụ iya bụ iphe mu ekfuru unu t'unu meje jeye teke unu a-nọ-beru; mē k'ọphu unu a-ka nka. ³ Unubē ndu Ẫzurelū; unu ngabekwa nchi. Unu letakwa ẹnya; mee iphemiphe ọbule ono; k'ọphu iphe a-dūru unu lē mma; unu ájáá ájaja; ka l'igwe l'ẹgiri ali ono, bụ iya bụ ẹge Ojejoje, bụ Nchileke nna unu phē kweru unu ọkwa iya.

⁴ Unu nūa ya; unubē ndu Ẫzurelū! Lē Ojejoje, bụ Nchileke ayi būlekwa iya phū kpū bụ Nchileke. ⁵ Ọo ya bụ t'unu gude obu unu l'ọ ha; gude ndzū unu l'ọ ha; gude ike unu l'ọ ha yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu. ⁶ Tē ekemu-a, mu atūru unu ntanū-a bukwaru unu eburu l'ọkpoma. ⁷ Unu zijekwaa obu l'ali kuziuru iya unwegirima unu. Unu gudeje iya l'abọru ẹphe ọbo ọja teke unu nō l'ime ulo unu; teke unu eje ije l'esu-ọzo; teke unu zē aze; mē teke unu gbeshiwaru egbeshi. ⁸ Unu gbajeru iya l'eka t'ọ buri iphe-ọhubama. Unu ekebeje iya ya l'onu-ifu; k'ọphu unu a-nyataje iya. ⁹ Unu dee ya edede l'ọkpa-ibo ulo unu. Unu edeekwa ya phū l'onu-oguzo unu.

¹⁰ Ọo ya bükwanu; teke Ojejoje, bụ Nchileke unu dubataleruphu unu l'ali ono, o riru nna unu oche phē; mbū Ẽbirihamu; mē Áyizaku; mē Jékoṗu angū; lē ya a-nū unu eze mkpukpu mē ẹgiri mkpukpu mkpukpu, ẹ ta būdu unu kpuru iya l'onwunu; ¹¹ nūkwaphu unu ulo, iphe dū mma jigbaaru ejiji; mbū iphe ẹ-ta būdu unu kwaru iya

* 5:21 5:21 Awū 20:17; Róm 7:7.

ye l'ulo ono; nū unu wēlu, ẹ-ta b̄udu unu t̄uru iya; nū unu mgbo vayinu yele oshi olivu, ẹ-ta b̄udu unu k̄oru iya. Teke ono, unu a-n̄odu eri nri l'eriji epho ono; ¹² unu kwab̄ekwa ẹnya; t'unu ba azahaa Ojejoje, b̄u iya dufutaru unu l'al̄i ̄ijiputu, b̄u ẹke ono, unu shi b̄uru ohu ono. ¹³ Unu tsuj̄e Ojejoje, b̄u Nchileke unu egvu. Unu jejeru iya ozi. Unu egudeje epha iya l'eri anḡu. ¹⁴ Unu be etsokwaru agwa ọdo; mb̄u agwa ndu ono, bupheru unu mgburumgburu ono. ¹⁵ L̄e Ojejoje, b̄u Nchileke ono, bu l'ẹke unu bu ono bukwa Nchileke okopho. Unu -mee ya ẹge ono b̄e ẹhu-eghughu Ojejoje, b̄u Nchileke unu a-dakfutakwa unu; mee unu; unu ach̄ihu l̄e mgboko-a. ¹⁶ Unu be ejekwa ọdata Ojejoje, b̄u Nchileke unu ẹge unu dataru iya l̄e Masa. ¹⁷ Unu t̄ubekwa nv̄o; meje iphemiphe ọbule, Ojejoje, b̄u Nchileke unu s̄uru t'unu meje; m̄e iphe, ọ t̄uru l'ekemu yele iphe, ọ t̄oru ọkpa iya; s̄u t'unu tsoje. ¹⁸ T'iphe unu e-meje bukwaru iphe, vudo nhamunha; b̄uru iphe d̄u Ojejoje mma l'ẹnya; k'ophu iphe a-d̄uru unu l̄e mma; m̄e k'ophu unu a-d̄u ike bah̄u je anata ẹgiri al̄i ono, Ojejoje riru anḡu l̄e ya a-n̄u nna unu oche ph̄e; ¹⁹ ch̄ifukotar̄u unu ndu ọhogu unu t'ephe l̄ufu unu l'ifu, b̄u iya b̄u ẹge Ojejoje kweru ụkwa iya.

²⁰ O -rua mgbe-l'ifu; unwu unu -jja unu: "B̄u ngunu b'ọ b̄u; mb̄u ekemu ono, Ojejoje, b̄u Nchileke ayi t̄uru ono yele iphe, ọ t̄oru ọkpa iya ono; m̄e ns̄o ono, ọ s̄uru t'e doje ono?" ²¹ Iphe, unu e-kfuru eph̄e b̄u l'unu shi b̄uru ohu Fero l'al̄i ̄ijiputu; Ojejoje egude ike k̄e ẹka iya; dufuta unu. ²² Unu gudekwaphu ẹnya unu ph̄u iphe-ophulenyā; m̄e iphe-ọhubama, d̄ugbaa biribiri, har̄u kpaā kpaā, Ojejoje meru kpua al̄i ̄ijiputu; m̄e Fero; m̄e ndu al̄i iya l'ephe ha. ²³ L'ọ dufutaru unu l'ẹke ono; bya an̄u unu al̄i ono, o kweru nna unu oche ph̄e ụkwa iya ono; bya eria anḡu yeru iya eph̄e. ²⁴ Ojejoje as̄u unu t'unu mekotaje iphe-a, ọ t̄oru ọkpa iya s̄u t'e etsoje; unu atsuj̄ekwaphu Ojejoje, b̄u Nchileke unu egvu; ẹge iphe a-d̄uru unu l̄e mma; unu akaa nka; b̄unu iya b̄u ẹge ọ d̄u ntan̄u-a. ²⁵ L'ọ -b̄uru l'unu toru ẹhu; dobekota iphe b̄u ekemu-a l'ifu Ojejoje, b̄u Nchileke unu; b̄u iya b̄u iphe ono, ọ s̄uru t'unu meje ono b̄e unu bukwa ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya.

7

Ndibe Ojejoje

(Awu 34:11-16)

¹ Teke Ojejoje, b̄u Nchileke unu durutaleruphu unu l'al̄i ono, unu eje anata ono; bya ach̄ishikotar̄u unu mkporo-ọha ono; mb̄u ndu Hetu; ndu Gigashi; ndu Am̄oru; ndu K̄enanu; ndu P̄erezu; ndu Hevu; waf̄ua ndu Jebusu; b̄u iya b̄u mba ẹsaa ono, kak̄ota unu nshinu; bya aka unu ike ono; ² Ojejoje, b̄u Nchileke unu -woleruphu eph̄e ye unu l'ẹka; unu gbushigekwaa eph̄e. Unu l'ephe ba agbakwa nd̄u; ọphu unu 'aph̄ukwaru eph̄e imiko. ³ Unu l'ephe ba al̄ugbakwa nwan̄yi. Unu be ekekwa eph̄e unwu unu; ọphu unu al̄utakwaru unwu unu nwan̄yi l'ẹke ono. ⁴ Ishi iya ab̄uru l'ephe e-mekwa unwu unu; eph̄e ahaa ya etsotso; wata ọbaru agwa ọdo ẹja. Teke ono b̄e ẹhu-eghughu Nchileke a-bya adap̄yab̄e unu; unu ab̄uru kpurup̄yata teke ono teke ono. ⁵ Qwaa iphe unu e-mechia eph̄e ndo-ọ: Unu t̄uko ẹnya-ngweja eph̄e mebyishikota; unu etsukposhikota mkpuma, eph̄e doberu ns̄o; gbutsushikota oshi nte eph̄e, b̄u Ashera. Unu akp̄okota iphe b̄u nte eph̄e ọku l'ọha. ⁶ Ishi iya ab̄uru l'unu b̄u ọha, d̄uru Ojejoje, b̄u Nchileke unu l̄e ns̄o. Mb̄u l̄e Ojejoje, b̄u Nchileke unu f̄otawaru unu t'unu b̄uru ọha, o doberu ns̄o t'unu b̄uru nk̄i'ya. O dobewaru unu t'unu kango-kota iphe, b̄u ndu n̄o l̄e mgboko gbaa mgburumgburu.

⁷ Ojejoje te wotakwa obu iya zia l'ẹke unu n̄o; bya af̄ota unu; okfu l'unu ka ndu ọdo l'igwe; o gbe buchiaru unub̄edua katsua ndu ọphu nwan̄sh̄i l'ephe ha. ⁸ Q buchia l̄e Ojejoje yeru unu obu; m̄e k̄e l'iphe ono, o riru anḡu iya l'ifu nna unu oche ph̄e l̄e ya e-meru unu ono b'ọ mefutaje. Ọo ya meru iphe Ojejoje gude ọkpehu, n̄o iya l'eka dufuta unu; bya agbaf̄uta unu l'ẹke ono, unu shi b̄uru ohu ono; mb̄u l'ẹka Fero, b̄u eze ndu ̄ijiputu. ⁹ Ọo ya b̄u t̄e unu makwaru l̄e Ojejoje, b̄u Nchileke unu bukwa Nchileke; mb̄u Nchileke, evudoshije ike l'iphe, o kweru ụkwa iya; b̄uru Nchileke, edobeje nd̄u, yele ndu yeru iya obu gbaru. T̄sube l'ogbo; rua l'ogbo b̄e Nchileke ekoshije l'obu, ya yeru eph̄e t'agv̄uj̄edu agv̄ugvu; mb̄u ndu, yeru iya obu l'emeje iphe ọ s̄uru eph̄e t'ephe me. ¹⁰ Ndu kp̄oru iya ash̄i b̄e ọokf̄uje ụgwo l'ifu. Oomeje eph̄e; eph̄e ab̄uru kpurup̄yata. Mb̄u l̄e ndu kp̄oru iya ash̄i b'ẹ t̄o kp̄ojekwa ụkfu; t̄emanu ȳo h̄ua eph̄e àh̄h̄h̄. ¹¹ Ọo ya b̄u; t'unu kwab̄ekwa ẹnya meje iphe, Ojejoje t̄uru l'ekemu; unu etsoje iphe, ọ t̄oru ọkpa iya s̄u t'e tsoje; meje iphe, ọ s̄uru t'unu me; b̄u iya b̄u ẹge mu at̄uru iya unu ntan̄u-a.

Onu-oma, n̄o l'ome iphe, a s̄uru t'e emeje

(Dit 28:1-14)

¹² Q -būru l'unu ngaberu nchi l'ekemu-wa; mbū dobe iya; l'eme iya ememe be Ojejoje, bu Nchileke unu e-dobekwa ogba-ndzu iya ono yele n-yemobu iya ono, bu ophu o riburu nna unu oche phe l'angu le ya e-me. ¹³ Oo-yeru unu obu; gōoru unu ōnu-ōma; bya emekwaphu t'unu ha igwe. Qo-gokwaruphu ōnu-ōma nū unwu unu; me iphe, unu meberu emebe; mbū witu unu; me mee unu; me manū unu. Oo-mekwaphu t'eswi unu; aturu unu; me egbu unu zūa azūzu l'alī ono, o riburu nna unu oche phe angu le ya a-nū unu ono. ¹⁴ Ōnu, aa-gōru nū unu a-kakōta ke ndu ōdo. Kele nwoke e-te eyedu ime; me nwanyi, e-ta atsūdu ime ta abyadu bya adū l'unu; tō dū l'elu unu. ¹⁵ Ojejoje a-tūko iphe bu iphe-ememe wofu unu l'ehu; ophu o dudu ejo iphe-ememe ndu Ijiputu ono, unu maru ono m'ōo nanū, oo-kwe t'o mee unu. O bu ndu unu dū ashī be oo-gude iya dakfu. ¹⁶ Unu tūkokwa iphe bu mba le mba ha ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abyā unu oye l'eka ono gbushia. Unu ba aphukwaru ephe imiko. Ophu unu 'ejekwaru agwa ephe ozi; ke l'ono a-bukwa ōnya; nma unu.

¹⁷ Unu a-sukwaru: "Iphe bu mbakeshi-wa l'ō ha kakōta nū unu ike. ?Nanu ege unu e-shi lua ephe?" ¹⁸ Ōlobu; unu ba atsukwa ephe egvu. Unu nyatakwa iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu meru Fero; me ndu Ijiputu l'ephe ha. ¹⁹ Unu gude enya unu phū oke iphe-ophulenyā; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri, Ojejoje, bu Nchileke unu gude ike iya yele okpehu iya dufuta unu. Ono bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu e-me iphe, bu ndu ono, unu atsū egvu ono. ²⁰ Ōdo abūru le Ojejoje, bu Nchileke unu e-ye evu t'o je agbagbushikota jeye me ndu ophu nahuru unu je edomishia onwephe edomi. ²¹ T'obu ba awakwa unu awawa; kele Ojejoje, bu Nchileke unu nokwa unu l'azu; mbū Nchileke ono, ha nshinu; bya aburu onye aatsū egvu ono. ²² Ojejoje, bu Nchileke unu a-tō nwēhu chishiaru unu iphe bu mbakeshi ono, nō-chishiru unu uzo ono. Unu ta adūka ike erushikota ephe ugbo lanū; ōdumeka be ejo anū egu a-ghatakwa igwe; būru ōgu nōduru unu. ²³ Obenu le Ojejoje, bu Nchileke unu e-wokwanuru ephe ye unu l'eka. Oo-meje t'utsu etsuaru ephe; jeye unu atūko ephe gbushikota. ²⁴ Qo-tūko ndu eze ephe l'ephe ha yokota unu l'eka; unu emee te ephe ephe chihu le mkpuli igwe ōwaa. E tō dudu ndu ha k'ogbaberu unu jeye teke unu a-tūko ephe l'ephe ha gbushikota. ²⁵ Agwa ephe, a pyiru apyipyi be unu a-kpokota ōku. Tē mkpola-ōcha; me mkpola-ododo, a wuru le ntēke ono ba agujekwa unu agūgu le phuu. Unu ba ewotajekwa iya nworu; ōdumeka be ōo-bukwaru ōnya nmata ngu; ke l'ō bukwa ome akpamara l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu. ²⁶ Unu b'e ewobatajekwa ahūma ono l'ulo unu; a nōnyakwaa unu aburu ndu a turu ōnu ege a turu iya. Iphe unu ee-mejehia bu t'unu kpokota iya ashī; l'atsō iya oyi; ke l'ō bu iphe, a turu ōnu b'ō bu.

8

Unu ba azahakwa Ojejoje

¹ Unu kwabekwa enya meje ekemu-a, mu aturu unu ntanū-a; k'ophu unu a-nōdu ndzu; zūa azūzu; je anata alī ono, Ojejoje kweru nna unu oche phe ūka iya; bya eriru angu yeru iya ephe ono. ² Unu nyatakwa ege Ojejoje, bu Nchileke unu gude dua unu ūkporo afa labū l'echi-egu; shi ege ono gō-zita unu; bya adata unu; tē ya maru iphe, nō unu l'obu; mbū tē ya maru; ?me unu e-mejee ekemu iya; t'unu te emedu? ³ Qo gō-zitaru unu; mee t'egu gua unu; bya anū-a unu mana, bu nri unu ta mahaadu; nna unu oche ephe ta mahawa iya; k'ophu unu a-maru l'e tō būdu nri kpurumu be madzū egudeje nōdu ndzu. L'iphe, madzū egudeje nōdu ndzu bu iphe, bu okfu, shi Ojejoje l'ōnu. ⁴ L'ime ūkporo afa labū ono be uwe unu ta kahūdu akahū; ōkpa ta bya unu era. ⁵ Qo ya bu t'ō dokwaa unu enya ōhuma; l'ōo ege madzū ahūje nwa iya ahūhū-a bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu ahū unu. ⁶ Qo ya meru iphe unu a-nōduje edobe ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu; l'etsō uzo iya; l'atsū iya egvu; ⁷ kele Ojejoje, bu Nchileke unu edu unu ala l'alī, dū mma; alī, mini, shi l'ime alī anōduje awūshi awūshi; nggele eshi le nsūda nsuda; me l'ugvu ugvu l'atsōshi atsōshi. ⁸ Mbū alī, witu; balī; vayinu; figu; me ūtara-okumu jiru ejiji; mbū alī, manū olivu; me manū-engu jiru ejiji. ⁹ Qo bu alī, ūko nri ta abyadu bya adū unu. E tō nwedu iphe ūko iya adū unu l'alī ono. Mkpuma, nō iya nū bukota igwè; ugvu, nōgbaa ya nū be unu a-nōdu egvu ope. ¹⁰ Teke unu rijitsujeeru ephe; unu tujukwa Ojejoje, bu Nchileke unu epha k'egiri alī ono, o nuru unu ono.

¹¹ Unu kwabekwa enya t'unu ba azaha Ojejoje, bu Nchileke unu; mbū t'unu ba ha omeje ekemu iya; me iphe, o suru t'e meje; me iphe, o tōru ōkpa iya sū t'e tsoje, bu iya bu ekemu ono, mu aturu unu ntanū ono. ¹² Unu kwabekwa enya t'e b'ō bu; unu ridelephu iphe ehu unu chōru; wata ōkpushi ūlo, dugbaa mma buru; ¹³ eswi unu yele aturu unu; me egbu unu -watalephu azūshi; mkpola-ōcha unu; me mkpola-ododo unu; mēwaru iphemiphe ōbule ōdo, unu nweru enweru hadelephu nshinu; ¹⁴ unu eworu

okpoma kpọ-vube; zahaa Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ iya dufutaru unu l'alị Ịjiputu; mbụ l'ẹke ono, unu shi bụru ohu ono. ¹⁵ Mbụ onye ono, duru unu swekota eze echị-egu ono, aatsụ egvu ono; ẹke ejo-agwo; mę akpị jiru ejiji; mbụ ẹke kpọhuru nkụ; mini ta nọ iya. Yọ bụru lę mkpuma, kpọru gbengu gbengu b'o shi emeje tę mini tsofutaru unu. ¹⁶ Mbụ onye bụ iya nuru unu mana l'echi-egu. Nri ono; mbụ mana bę nna unu oche phę ta madu. Iphe, kparu iya nụ bụ l'oome t'ọ gọ-zita unu; data unu; k'ọphu ọo-duru unu lę mma l'uzo ifu. ¹⁷ Unu kwabekwa ęnya t'unu ba awata okfu l'ime obu unu; sụ l'ọ kwa ike k'eka unu; bę unu gude kpakọta ẹku-wa. ¹⁸ Obenu; t'unu nyatajekwa Ojejoje, bụ Nchileke unu; kę l'ọo yębedua nuru unu ike, unu gude akpa ẹku ọbu; k'ọphu oo-me tę ogba-ndzụ ono keru ęge o keru ntau; mbụ ọphu o riru nna unu oche phę angu iya. ¹⁹ Unu -zahakwanua Ojejoje, bụ Nchileke unu; bya awata otso agwa; jelahaaru agwa ọphu ozi; balahaaru iya ęja bę mu agbakwaru unu ama ntau-a; sụ: L'ę tọ dukwa iphe, e-me t'unu ba alakọta l'iyi. ²⁰ Q kwa ęge iphe bụ mbakeshi ono, Ojejoje nọdu l'ifu unu mee; ephe aburu kpurupyata ono laru l'iyi; bụ ęge unubędua a-lakwaphu l'iyi; m'ọ -buru l'unu kwefuru Ojejoje, bụ Nchileke unu ike.

9

Ndu Ịzurelu ekwefuru Nchileke ikę

¹ Unubę ndu Ịzurelu; unu ngabekwa nchị. Ntau bę unu e-swe ęnyimu Jọdanu; je anata mba lę mba, kakọta unu nshinu; ka unu ike. Mgbodo, ephe gudetsua tų-phae mkpukpu ephe mgburumgburu erutsua akpamigwe. ² Ndu ono bụ ndu shihuru ike; dųgbaa ogologo. Ndu ono bụ ndu Anaku, bụ ndu unu maru amaru. Tęmanu bę unu anujehawa ętu ono, aanmaję sụ: "Bụ onye ha k'okpofu unwu Anaku l'ifu?" ³ Olobu; t'o dokwaa unu ęnya ntau l'ọo Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ onye e-vutaru unu ọzo l'ọbu ọku, enwu enwunwu. Oo-meyishia ephe; bya akpapyabę ephe l'ifu unu; k'ọphu unu a-chifu ephe ęgwęgwa; mee t'ephe buri kpurupyata, bụ iya bụ ęge Ojejoje kweru unu ųkwa iya.

⁴ Teke Ojejoje, bụ Nchileke unu chifutsuaru ephe l'ifu unu; unu ba awatanuphu ọri l'ime obu unu; sụ: "L'ọ kwa okfu l'unu doberu ęka ndoo meru iphe Ojejoje dubataru unu t'unu bya enweru alı-a." Wawakwa; iphe, Ojejoje gude achifu ephe l'ifu unu bukwa l'iphe bụ mbakeshi ono menukaru ejo iphe. ⁵ ę tọ bukwa kę l'unu doberu ęka ndoo; ọdumeka buri okfu l'obu guru unu iphoro meru iphe unu eje ọnata alı ephe. O buchia okfu l'ọha ono menukaru ejo iphe meru iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu achifu ephe l'ifu unu; męfua k'ọphu oo-me iphe ono, o riru nna unu oche phę angu iya ono; mbụ ębirihamu; mę Áyizaku; mę Jękọpu. ⁶ Ọo ya bụ; t'o dokwaa unu ęnya l'ę tọ buri okfu l'unu doberu ęka ndoo meru iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu anų unu ęgiri alı-a t'unu nweru; kę l'unubędua bukwapu ndu obu ikpokponyi.

Nweswi, a kpuru akpukpu

⁷ Unu nyatakwa iya; mbụ t'unu ba azahakwa ęge unu gude kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke unu oke ęhu-eghughu l'echi-egu. Tsube mbọku, unu gbeshiru l'alı Ịjiputu jeye unu abyaruta ẹke-a bę unu shilephu kwefutaru Ojejoje ikę. ⁸ L'ugvu Horebu bę unu kpatsuru Ojejoje oke ęhu-eghughu. ęhu eghutabe Ojejoje eghughu; k'ọphu ọ byaru t'o mebyishia unu. ⁹ Teke mu nyihuru ugwu ono; je ọnata mkpuma ono, dų balıbali ono; mbụ mkpuma ono, e deru ogba-ndzụ, unu lę Ojejoje gbaru ono; bę mu nuru l'eli ugwu ono ųkporo abalı ębo: eswe l'ęnyashi; mu te ri nri; mu ta ngu mini. ¹⁰ Ojejoje anų mu mkpuma labu, dų balıbali; mbụ mkpuma, bụ Nchileke l'onwiya gude ęka iya dee ya iphe. Iphe o deru lę mkpuma labu ono aburu iphe ono, Ojejoje kfuuru unu l'eli ugwu; mbụ okfu ono, o shi l'ọku kfuuru unu mbọku ono, unu dzuru l'ẹke ono ono. ¹¹ ųkporo abalı labu: eswe l'ęnyashi ono agvulephu; Ojejoje anų mu mkpuma labu ono; mbụ mkpuma ono, e deru ogba-ndzụ ono.

¹² Teke ono; Ojejoje asu mu: "Tę mu gbeshi; shi l'ẹke-a nyizita ęgwęgwa. Lę ndibe mu-a, mu dufutaru l'alı Ịjiputu-wa meruakwaru onwephe. ę ta nọkwa ọphu baru ishi; ephe agbakutawa azu l'uzo ono, ya turu ephe ekemu t'ephe shije ono; bya akputawaru onwephe nwantękpe."

¹³ Ojejoje abya asukwa mu phu: "Ya lewaru ndu-a ęnya; phu l'ephe bunuka ndu obu kpokponyi l'oswiya! ¹⁴ Sụ tę mu hakwaa ya tę ya mebyishia ephe; fufu epha ephe lę mkpuli igwe. Ya -metsua; ya emee mu tę mu buri ọha: ka ephe ike; ka ephe l'igwe."

¹⁵ Tọ dų iya bụ; mu aghachi; shi l'eli ugwu ono, ọku enwu phophopho ono nyizita. Mkpuma ogba-ndzụ labu ono, dų balıbali ono anọdu mu l'ęka. ¹⁶ Mu abya elee ęnya; phu l'oswiya l'unu meswewaru Ojejoje, bụ Nchileke unu; mbụ l'unu kputawaru

onwunu ntẹkpe, e meru; yọ dọ l'ọ bụ nweswi. Ẹ ta nọdu ọpụ baru nwishi; unu abya aghaa azụ l'uzo ono, Ojejoje turu unu ekemu; sụ t'unu shije ono. ¹⁷ Mu eworu mkpuma labụ ono, mu chị l'ẹka ono tũkposhia l'ifu unu; ¹⁸ daa kpurumu l'ifu Ojejoje ọdo; nọ ụkporo abalị labụ: eswe l'enyashi; mu t'eri nri; mu t'angu mini. Yọ buru iphe dọ eji, unu meru bẹ kparu iya nụ; mbụ iphe, dọ eji ono, unu meeberu l'ifu Ojejoje; shi ege ono kpatsua ya ẹhu-eghughu ono. ¹⁹ Mu atslahaa egwu lẹ mu phuru ẹge ẹhu eghutabe Ojejoje; kẹ l'ẹhu ghutabewaru iya eghughu; k'ọpụ o shiwa abya unu emebyishi. Obenu lẹ Ojejoje metsuaru ngabẹru mu nchị ọdo. ²⁰ Ojejoje bẹ ẹhu shikwaphu ghua eghughu l'ẹke Ẹronu nọ; ghutabe iya ẹya; k'ọpụ ọ byaru tẹ ya wofu iya. Mu ekfukwaruphu nọ Ojejoje l'okfu ẹhu Ẹronu teke ono. ²¹ Mu abya eworu iphe ono, unu gude mee iphe dọ eji ono, bụ iya bụ nweswi ono, unu kpuru ono kpo ọku; woru iya tsukposhia; bya egwee ya; yọ dọ l'ọ bụ ntụ. Mu ekpota ntụ iya ono wuru ye lẹ nggele, shi l'ugwu ono atsoshi.

²² Unu kpatsukwaruphu Ojejoje ẹhu-eghughu lẹ Tabera; mẹ lẹ Masa; mękwaphu lẹ Kiburọtu-Hatava. ²³ Yọ be teke Ojejoje ziru unu t'unu shi lẹ Kadęshi-Baniya jeje anata alị ono, ọ nuru unu ono; unu ekwefu ikẹ; jika ome iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu kfuru. Unu ajika okweta nk'ia; jika ọngabe nchị l'olu iya. ²⁴ Eshinu teke mu maru unu bẹ unu shilephu kwefutaru Ojejoje ikẹ.

²⁵ Iphe meru iphe mu daru kpuberu Ojejoje ifu l'alị ụkporo abalị labụ: eswe l'enyashi phụ; bụkwa okfu lẹ Ojejoje suru lẹ ya e-mebyishi unu. ²⁶ Mu abya ekfuru nọ Ojejoje; sụ iya: "Nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; byiko be emebyishikwa ndu nke ngu; mbụ ndu ono, bụ òkè-iphe ngu ono, i gude eze ike ngu gbafuta; bya egude ọkpehu ngu dufuta ephe l'alị Íjiputu. ²⁷ Nyatanu ndu ozi ngu, bụ Ẹbirihamu; Áyizaku; mę Jékọpu! Be eleshinu ẹnya l'ẹge ndu-a kwefubataru ngu ike; ẹge ejo-ọbu hatabe ephe; mę ege iphe, dọ eji ephe hatabe nshinu. ²⁸ Ọdumeka bẹ ndu ono, i dufutaru ayi l'alị ephe ono a-sũkwa: 'L'ọ kwa lẹ Ojejoje ta dudu ike oduru ephe alị ono, o kweru ephe ụkwa iya ono; yefuaru lẹ ndu ono dọ iya ashị; meru iphe, o dutaru ephe bya egbushia l'echi-ẹgu.' ²⁹ Obenu l'ephe ta dudu ngu ashị; ephe gbechia buru ndu nke ngu; buru òkè-iphe ngu, i gude eze ike ngu; mę agburu-ẹhu ngu dufuta."

10

Ekwekwerekwe Mkpuma k'ẹbo (Awụ 34:1-10)

¹ "Yọ buru teke ono bẹ Ojejoje suru mu tẹ mu jee awata ekwekwerekwe mkpuma labụ, dọ l'ọ bụ k'odungu phụ gude nyikfuta iya l'eli ugwu ono; mu egudekwaphu oshi rụta okpoko. ² Ya e-wota iphe, e shi dee l'ekwekwerekwe mkpuma kẹ mbụ phụ, mu tũkposhiru phụ dee ya. Mu achịta iya ephe ẹbo ye l'ime okpoko ono.

³ "Ya ndono; mu egude oshi akesha meta okpoko ono; bya awata ekwekwerekwe mkpuma labụ, dọ l'ọ bụ kẹ mbụ phụ. Mu egude ekwekwerekwe mkpuma labụ ono l'ẹka; nyihu eli ugwu ono. ⁴ Ojejoje abya eworu iphe, o shi dee l'ekwekwerekwe mkpuma kẹ mbụ phụ; dephu azụ l'ekwekwerekwe mkpuma ono, bụ iya bụ ekemu iri ono, o shi l'ime ọku l'eli ugwu phụ mee t'unu madzuru mbọku ono, unu dzukoberu ono; woru iya nụ mu. ⁵ Mu abya eshi l'eli ugwu ono nyizita; woru ekwekwerekwe mkpuma ono ye l'ime okpoko ono, mu rutaru ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje turu mu ekemu tẹ mu rụa ya. Ekwekwerekwe mkpuma ono nọkwa-a l'ime okpoko ono nta-a."

⁶ Ndu Ízuru lẹ eshi lẹ wẹlu ndu Jakanu jerua Moséra. Yọ buru l'ẹke ono bẹ Ẹronu nwuhuru; e lia ya l'ẹke ono kwaphu. Eliyéza, bụ nwatibe iya kẹ nwoke abya aburu onye achijeru Nchileke eja; nọ-chia ẹnya iya. ⁷ Ephe eshi l'ẹke ono jeshia Gudugoda; shi lẹ Gudugoda; yọ buru ephe oje Jotubata. Alị k'ono bụ ẹke nggele nọgbaa. ⁸ Yọ buru teke ono bẹ Ojejoje fọtaru ndu ikfu Lívayi dobe iche; t'ephe pajẹ Okpoko Ogbá-ndzụ ono; mę t'ephe vudoje l'ifu yebe Ojejoje l'ẹjeru iya ozi; męfua t'ephe gudeje ẹpha iya gọo ọnu-ọma. Ephe emekwa iya-a ẹge ono jeye ntanụ. ⁹ Yọ buru iphe ono kparu iphe ndu ikfu Lívayi tẹ nweedu òkè-iphe l'ẹke unwunna ephe ndu ọpụ nọ. Ọ bụ Ojejoje bụ òkè-iphe ephe, bụ iya bụ ẹge Ojejoje, bụ Nchileke unu kfuru iya ephe.

¹⁰ Ya ndono; mu abyakwa bya anọ l'eli ugwu ono ụkporo abalị labụ: eswe l'enyashi, bụ ẹge mu nọhawaru iya l'odungu. Ojejoje angakwaaru mu phụ nchị ẹge ọ ngaru mu iya l'ugbo iya ọpụ. Tọ buhe tche-ọbu Ojejoje t'ọ mebyishia unu. ¹¹ Ojejoje asụ mu tẹ mu tũgbua je edua ndu Ízuru lẹ t'ephe jeje anata alị ono, ya riburu angu lẹ ya a-nụ nna phẹ oche ono.

Iphe, Ojejoje ele ẹnya t'e meje

¹² Nta-a-e; unubę ndu ƙzurelu; ?bụ ngunu ọdo bę Ojejoje, bụ Nchileke unu ele ęnya t'unu mee; gbahaa t'unu tsuje Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu; tsoje uzo iya l'ọ ha; unu eyeru iya obu; gude obu unu l'ọ ha; mę ndzụ unu l'ọ ha l'ęjeru Ojejoje ono, bụ Nchileke unu ono ozi. ¹³ Ọdo aburu t'unu meje iphemiphe ọbule, Ojejoje suru t'unu meje; mę iphe, ọ toru ọkpa iya; sụ t'e etsoje; mbụ ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a; k'ọphu ọdururu unu lę mma. ¹⁴ Unu lewaru ęnya: eligwe yele imigwe, nọghataru eligwe bukwa Ojejoje, bụ Nchileke unu nwe iya. Mgboko; męwaru iphemiphe ọbule, nọ iya nų; bukotakwaphu nk'iya. ¹⁵ Obenu lę Ojejoje bę wotalerua obu iya dobe l'ęke nna unu oche phę nọ; yetaberu ęphe obu; k'ọphu o jidoru iphe bụ mbakeshi; ọta ndu awa ęphe, bụ iya bụ unubedua; ege-a ọ dụ ntanu-a. ¹⁶ Ọo ya bụ t'unu bua obu unu uto; wofu ejo iphe, kpọ-chiru unu obu l'ọ bụ akpapyi; ba buhe o-kwefuru-ike phę. ¹⁷ Ishi iya aburu lę Ojejoje, bụ Nchileke unu bukwa Nchileke, kakota iphe, bụ agwa; buru onye nwe-ọha ọphu kakota iphe bụ ndu nwe-ọha. Ọ bụ Nchileke, paru ęka; dụ biribiri; dụ egvu l'ęnya; ọphu ọ dudu onye ooleje ęnya l'ifu; ọphu ọnadu ęka-azụ. ¹⁸ Ọohajaru ndu a toru ogbe enge; l'aharu iya unwanyi, mma tufuru. Ndu laru alala bę ooyejeru obu; l'anų ęphe nri; mę iphe owe l'ukfu. ¹⁹ Ọo ya bụ; t'unu yejekwaru ndu laru alala obu; kę l'unubedua shikwaphu buru ndu laru alala l'alį ƙjiputu. ²⁰ Unu tsuje Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu; t'ọ buru iya bę unu a-nodu ejeru ozi nwenkinyi; buru iya bę unu a-chijeri ęka kwę; buru ępha iya bę unu e-gudeje eri angu. ²¹ Ọo Ojejoje bę unu a-jaję ajaja; buru iya bụ Nchileke unu, bụ onye meru unu eze iphe-a, dụ egvu-a, bụ ọphu unu gude ęnya unu phu-wa. ²² Teke nna unu oche phę laru alį ƙjiputu bę ęphe dụ ọkporo umadzu ęto l'umadzu iri. Obenu lę nta-a bę Ojejoje, bụ Nchileke unu męwaru unu; unu aha l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe.

11

Oyeru Ojejoje obu; l'anuru iya okfu

¹ Ọo ya bụ; unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; meje iphe, ọ tüberu t'e emeje; mę iphe, ọ toru ọkpa iya; mę nsọ, o doberu t'e tsoje; mę ekemu iya tekenteke. ² Iphe, unu a-maru ntanu-a bụ lę ndu mu ekfuru iphe-a ta bukwa unwu unu; kę l'ęphe ta madu kę ahuhu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu huru unu ono; mę ọdu-biribiri iya yele ike mę agburu-ęhu iya; tọ bụ l'ęphe gudeje ęnya ęphe phua ya. ³ ęphe ta phubua iphe-ọhubama iya; mę iphe ono, o meshikotaru l'alį ƙjiputu ono; mbụ iphe, o meru Fero, bụ eze ndu ƙjiputu; mę ndu alį iya l'ęphe ha; ⁴ mę iphe ono, o meru ndu soja ndu ƙjiputu; mę iya ęphe; mę ugbo-inya ęphe; mę ege o meru tę Eze ęnyimu Uswe gude utso hyapyabę ęphe teke ono, ęphe achį unu ọso ono; mę ege Ojejoje meru; ęphe abukotaru kpurupyata byeye ntanu; ⁵ męwaru iphemiphe ọbule ono, o meru unu l'echi-ęgu gbururu jeye unu abyaruta eke-a ono; ⁶ męfua iphe o meru Detanu; mę Ebiramu; mę unwu Eliyabu, bụ nwatibe Rubeņu; teke ono, alį kpuharu ọnu l'ęke ndu ƙzurelu dzuru edzudzu; lekota ęphe; ęphe lę ndibe ęphe l'ęphe ha; mę l'ulo-ękwą ęphe; mękpọ iphe bụ iphe, nọ ndzụ ọphu bụ nk'ęphe ono. ⁷ Ọo unubedua l'onwunu bę gude ęnya unu phua eze iphe ono, Ojejoje mekotaru ono.

⁸ Ọo ya bụ; unu tuko ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a dobekota; k'ọphu ike a-du unu; t'unu je aluta alį ono, unu abya ọda ęnyimu Jodanu je aluta ono; ⁹ mę k'ọphu unu a-ka nka l'alį ono, Ojejoje riburu nna unu oche phę yele ikfu ęphe nte; lę ya a-nų ęphe ono; mbụ ęgiri alį ono; ¹⁰ kę l'alį ono, unu eje anata ono ta dukwa l'ọ bụ alį ƙjiputu, bụ ęke unu shi lufuta; buru ęke unu shi akoje iphe l'alį l'onwunu; gude ọkpa unu je agbaa ya mini ege-a, aagbaję l'ęke a koru ękwo ophe-a. ¹¹ Obenu l'alį ọwaa, unu eje anata-a bụ alį ugwu, nwetsukwaaruphu nsuda nsuda. Ọ bụ igwe achije mini gbaa ya; yọ mų fokofoko. ¹² Ọ bụ alį, Ojejoje, bụ Nchileke unu tüberu ęnya. Mbụ l'ęnya Ojejoje, bụ Nchileke anoje l'alį ono mkpurumkpuru; tsube lę mgbube ishi-afa jeye l'ishi-afa; ¹³ k'ọphu bụ: ọ -buru l'unu kwetaru; l'eme ekemu mu-a aturu unu ntanu-a: bụ iya bụ t'unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; unu egude obu unu l'ọ ha; mę ndzụ unu l'ọha ejeru iya ozi; ¹⁴ bę Ojejoje e-me tę mini chijee l'alį unu l'oge iya: tsube lę mini-odungu je erua lę mini-ebuhu; k'ọphu onyenonu a-duje ike kpata iphe, o meberu l'alį; mbụ dų ike gbata akpe iya; kuta mę ya; bya emetakwaphu manų iya. ¹⁵ Ọo-me tę ęwu rujee lę mgbabu unu; k'ọphu eswi unu a-tajije epho; mekwaaphu t'unubedua rijije epho. ¹⁶ Unu kwabekwaru onwunu ęnya; t'ę b'e duphu unu ọzo; unu awata ojeru agwa ọdo ozi; balahaaru iya ęja. ¹⁷ Unu -mee ya ege ono bę Ojejoje a-tukoshikwa unu oke ęhu-eghughu iya: oo-me tę mini ba achijeheru unu; mee tę alį unu be emehujehe iphe, e meberu iya. ę ta anohedu ọphu baru ishi; unu aburu kpurupyata l'ęgiri alį ono, Ojejoje abya unu anunu ono. ¹⁸ Ọo

ya bu; t'unu woru okfu-a, mu ekfuru unu ntanu-a kwachia l'ime obu unu; me l'ime ndzu unu. Unu gbaru iya l'eka t'ọ buru iphe-ohubama; yo kojekwaruphu unu l'egedege-ifu. ¹⁹ Unu zije iya unwegirima unu. Unu akoje iya oko akọ teke unu no l'ulo unu; me teke unu eje l'uzo; teke unu zee azee; me teke unu vudo evudo. ²⁰ Unu dekwaa ya phu edede l'okpa-ibo unu; me l'ogun-nggamgbo unu; ²¹ k'ophu unubedua; me unwegirima unu a-ka nka l'alị ono, Ojejoje riburu angu le ya a-nu nna unu oche phe; t'ephe buru jeye teke mgboko a-no-bebe ono.

²² O -buru l'unu tukoru ekemu-a, mu aturu unu t'unu dobe-a tsokota; mbu t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; tsoje uzo iya; chiru eka kwee ya; ²³ be Ojejoje a-chifukwaru unu iphe bu mbakeshi ono l'ifu unu; mbu mbakeshi ono, kagbaa unu nshinu; ka unu okpehu ono; unu abya eburu l'alị ephe. ²⁴ Iphe bu eke, unu dzoru okpa a-bukotaru nk'unu. Alị unu a-buru tsube l'echi-egu je akpaa l'alị ugvu Lebanonu; noo tsube l'e Enyimu Yufuretusu je akpaa l'eze enyimu uzo enyanwu-ariba. ²⁵ E to dudu onye a-du ike akofu unu l'ifu; kele Ojejoje, bu Nchileke unu e-me t'a atsuje unu egvu l'alị ono l'ọ ha. Mbu l'iphe, bu eke unu dzoru okpa l'alị ono be ehu-anmanma iya e-gudeje ephe; bu iya bu ege o kweru unu ukwa iya.

²⁶ Unu lenu! Ntanu-a be mu edoberu unu onu-oma; me mburonu. ²⁷ Oo-buru onu-oma noduru unu; m'ọ -buru l'unu eme ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu; bu iya bu ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a. ²⁸ Oo-buru mburonu noduru unu; m'ọ -buru l'unu jikaru ome ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke turu t'unu meje ono; paru uzo ono, mu suru t'unu shije ono haa; tsolahaa agwa odo, unu e-ta mahaada. ²⁹ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu dubataleruphu unu l'alị ono, unu eje anata t'ọ buru nk'unu ono; teke ono be unu e-kfu k'onu-oma ono; raa ya arara le Ugvu Gerizimu; kfkwaaphu ke mburonu ono; raa ya arara le Ugvu Ebalu. ³⁰ Ugvu ono ephe ebo be unu mahawaru l'ọ tuko nodu l'azu Enyimu Jodanu azu iya ophu; l'uzo enyanwu-ariba; l'iku oshi oshi More; mbu l'alị ndu Kénanu onanu, bu le nsudu Jodanu; le mgboro Gilgalu ono. ³¹ Nta-a be unu abywa oswe Enyimu Jodanu je anata alị ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono. Unu -nata l'iya phu; ³² unu zikwaa obu l'alị; mekotaje iphe, bu iphe Ojejoje toru okpa iya; su t'e etsoje; me iphe, o suru t'e meje, bu ophu mu aturu unu nta nu-a.

12

Enya-ngweja ke Ojejoje

¹ Qwaa bu iphe, Ojejoje toru okpa iya; me nsọ, o turu t'unu doo enya edodo; meje l'alị ono, Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu phe anu unu t'ọ buru nk'unu jeye teke unu a-no-beru le mgboko-wa ono. ² Unu tuko eke iphe bu mbakeshi ono, unu eje onata alị ephe ono doberu agwa ephe; mebyishikota l'ọ ha. Agwa ono gukoberu ndu ophu ephe agweje l'eze ugvu ugvu; ugvu ugvu ke nshii; me l'iphe, bu oshi, jakashiru ajakashii. ³ Unu tuko eke ephe egwoje eja nwukposhia; unu atuko mkpuma, ephe doberu nsọ tsukposhia; tsukwaaphu iphe, bu itso Ashera ephe oku. Unu atukokwaphu ntẹkpe agwa ephe gbujishia; k'ophu epha agwa ono l'ọ ha a-chihu l'eke ono.

⁴ E to bukwa ege ephe eshije abaru agwa ephe eja bu ege unu e-shije l'abaru Ojejoje, bu Nchileke unu eja. ⁵ Iphe, unu e-mechia bu t'unu choo eke Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota l'ikfu unu t'ọ buru eke, ee-dobe epha iya; yo buru iya eburu. O bu l'eke ono be unu e-jeje. ⁶ Ngweja-ukfuru; ngweja mmanu odo; uzo lanu l'uzo iri; me iphe odo, unu nuru iya, du iche; iphe, unu kweru ukwa anunu; iphe onye chiru obu iya le ya a-nu; nwa eswi yele nwaturu, bu iya vuru uzo waa nne iya oswa; bu l'eke ono be unu a-tukoje wota iya bya anu iya. ⁷ Yo buru l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke ono be unu le ndibe unu a-tukoje nodu ria nri. Ehu atsojekwaphu unu ena l'iphemiphe obule, unu kuberu eka k'ememe; kele Ojejoje, bu Nchileke unu gowaru unu onu.

⁸ T'e b'ọ bukwa ege ayi eme l'eke-a ntanu-a bu ege unu a-nodu e-me l'eke ono. L'eke-a be onyenonu anoduje eme iphe, du iya mma; ⁹ kele nta-a be unu te erudua eke ono, unu a-nodu tuta ume, bu iya bu eke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru okè-iphe unu ono. ¹⁰ Ole unu -dalephu Enyimu Jodanu je eburu l'alị ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu; t'ọ buru okè-iphe unu ono; mbu o -melephu; t'unu nweru onwunu l'eka iphe, bu ndu ohogu unu, bupheru unu mgburumgburu; k'ophu unu buwa le domangu-rimangu; ¹¹ teke ono be Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota eke, ee-dobe epha iya; yo buru iya eburu; mbu eke unu e-wotaje iphemiphe obule-a, mu tushiru unu l'ekemu-wa gude bya: bu iya bu ngweja-ukfuru; ngweja mmanu odo; oke lanu l'uzo iri; iphe odo, unu nuru iya; me iphe, katsua mma l'iphe, unu nweru enweru, bu iphe, unu kweru ukwa iya l'unu a-nu Ojejoje. ¹² Yo buru l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ono be unu a-noduje; tee eswa. Unubedua lonwunu; me unwu unu: ndu k'unwoke;

lẹ ndu k'unwany; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwany; mę ndu Lívayi, bu lẹ mkpukpu unu; mbu ndu ophu te nwedu ali, eke a nuru epehe; to du iphe epehe ketaru t'o buru okè-iphe epehe. ¹³ Unu kwabekwa enya t'e b'o bulephu eke du unu mma be unu e-jeje je anodu gwoo ngweja-ukfuru. ¹⁴ Eke unu e-gwoje ngweja-ukfuru ono a-bulekwaphu l'eke Ojejoje a-fota l'ekfu unu nanu. Yo buru eke ono be unu a-tukoje iphemiphe obule-a, mu aturu unu l'ekemu iya-a emekota.

¹⁵ Olobu; unu gbujekwa anu, du unu mma taa lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu unu l'o ha; mbu iphe, bu anu, guru unu egu atata. O bulephu ege Ojejoje, bu Nchileke nta-beru onye ike bu ege oo-gbutabe iya; taa. Ndu aaso nso; me ndu e ta asodu nso nwekwaru ike; epehe ataa. T'a taje iya l'o bu anu mgbada; m'o bu anu umoro. ¹⁶ Olobu: unu be erijekwa mee ya. Unu wushijekwa iya l'ali l'o bu onye wushiru mini. ¹⁷ Unu ba anodujekwa lẹ mkpukpu unu ria uto lanu l'uto iri l'akpe unu; mee unu; manu unu; m'o bu iphe odungu, bu iya vuru uto waa elu unu oswa; mbu eswi unu; me iphe-edobe odo; mewaru iphe bu iphe onye kweru ukwa iya; me iphe ngweja, onye chiru obu iya le ya a-nu; mewaru iphemiphe obule odo, du iche a nuru anunu. ¹⁸ Iphe ono l'o ha be unu a-noduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ria; mbu l'eke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota ono. Unu anodu l'eke ono ria ya; unubedua; me unu unu: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwany; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwany; me ndu Lívayi, bu lẹ mkpukpu unu. Unu noduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu tee eswa ke iphemiphe obule, unu kuberu eka ke ememe. ¹⁹ Unu kwabekwa enya t'unu ba kwasweru ndu Lívayi enya jeyekpo teke unu a-n-beru l'ali unu ono.

²⁰ Ojejoje, bu Nchileke unu -melephu t'okè-ali unu ka nshinu; bu iya bu iphe, o kweru unu ukwa iya; o -nweru onye egu anu gutaru; onye obu asu l'anu agukwa iya; t'o takwaa ya ege oogu iya. ²¹ O -buru l'eke Ojejoje, bu Nchileke unu afota t'o buru eke oo-dobe epha iya be teru unu enya; unu eshi l'elu unu gbua l'ege Ojejoje nuru unu; bu iya bu ege ono, mu turu iya unu l'ekemu ono; unu anodu l'echi mkpukpu unu taa ya ege o guru unu. ²² O bulephu ege aataje anu mgbada; m'o bu anu umoro bu ege unu a-ta iya. Ndu aaso nso; me ndu e-ta sodu nso nwekwaru ike taa ya. ²³ O bulephu t'unu kwabe enya t'unu be erije mee ya; ke l'oo mee bu ndzu. Oo ya bu; unu be erijekwa ndzu iphe; taa anu iya. ²⁴ Unu be erijekwa mee-iphe. Unu wushijekwa iya l'o bu onye wushiru mini. ²⁵ Unu be erijekwa iya; k'ophu oo-duru unu le mma; duru unu unu le mma; mbu ndu a-nodu etso unu l'azu; ke l'unu eme iphe, du mma l'ifu Ojejoje. ²⁶ Obenu l'iphe unu doberu Ojejoje nso; me iphe ono, unu kweru iya ukwa iya ono be unu e-gudeje je l'eke, Ojejoje a-fota. ²⁷ Eke unu a-gbaje ngweja-ukfuru; mbu anu obu l'onwija yelee mee ya bu l'enya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke unu. Mee anu ono be unu a-gbashije l'enya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke unu; unu eworu anu iya taa. ²⁸ Unu dokwaa enya ndoo; mekotaje iphemiphe obule-a, mu aturu unu l'ekemu-a; k'ophu oo-duru unu le mma; duru unu unu, bu ndu ophu etso unu l'azu gbururu jeye le gbururu; ke l'unu eme iphe vudo nhamunha l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.

²⁹ Teke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu e-me t'ephe chihu unu l'ifu; mbu iphe bu mbakeshi ono, unu eje onata ali epehe ono; unu -natagelephu epehe ali ono; buchija ya; ³⁰ unu kwabekwaru onwunu enya; m'a -latsulephu epehe l'iyi l'ifu unu; k'ophu unu te jedu je anma l'onya; kpalahaa ishi agwa epehe; jilaha: "?Nanu ege iphe bu mbakeshi-wa eshije abaru agwa epehe eja; t'unubedua wata ome ege epehe eme?" ³¹ Unu ba abajekwaru Ojejoje, bu Nchileke unu eja ege epehe abajeru agwa epehe; ke l'o bu ejo akpamara ono, Ojejoje kpore ashi ono be epehe emejeru agwa epehe; mbu l'unwu epehe: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwany be epehe akpoje oku; nu agwa epehe.

³² Unu letakwa enya; meje iphemiphe obule-a, ya aturu unu l'ekemu. Unu be eyekwakwa iya iphe; unu ta habota iya iphe!

13

Obaru agwa ohodo eja

¹ O -buru l'a nonyaaru; madzu eshi l'unu lufuta bya aburu onye nkfuchiru; m'o bu o-ro-nro; melahaaru unu iphe-ohubama; m'o bu iphe-ophulanya; ² o -buru l'e metsuaru; iphe-ohubama ono; m'o bu iphe-ophulanya ono avua l'ege o kfuru iya; yo kfulahaaru unu: "T'unu wata otso agwa odo, unu ta mahaada; wata iya ojeru ozi;" ³ unu ba angakwa nchi l'okfu onye nkfuchiru ono; m'o bu o-ro-nro ono; ke l'o kwa Ojejoje, bu Nchileke unu adata unu adata te ya maru; unu gude-e obu unu l'o ha; me ndzu unu l'o ha yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu? ⁴ O kwa Ojejoje, bu Nchileke unu bu onye unu e-tsoje; buru iya nwenkinyi iya bu onye unu a-tsuje egvu. Unu dobeje ekemu iya; unu anujeru iya okfu. Unu jejeru iya ozi; unu achijeru eka kwee ya. ⁵ T'e gbukwaa onye

nkfuchiru ono; m'ò bụ ọ-rọ-nrọ ono egbugbu; kẹ l'ò ziru unu t'unu kwefu ikè; haa otso Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ onye dufutaru unu l'alì Ìjiputu; gbafula unu l'èke ono, unu shi buru ohu ono. Onye ono bụ iphe, oome bụ t'ò kpòshia unu t'unu be etsoshi ụzo ono, Ojejoje tũru unu ekemu t'unu tsoje ono. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya l'unu.

⁶ Q -buru nwunne ngu; nggu l'iya shi l'ephe; m'ò nwatibe ngu kẹ nwoke; m'ò nwatibe ngu kẹ nwanyi; ọ dudu buru nyee ngu; mbụ o-che-ishi ngu; m'ò bụ egiri onya ngu, nggu l'iya bụ 'a phụ mini; 'e me ekfu; byakfutaru ngu lẹ mpya bya emelaha tẹ ya rata ngu t'unu je awata obaru agwa ọdo eja; mbụ agwa, ẹ tị mahaada; nna ngu phẹ ta mahawa iya; ⁷ mbụ agwa ndu bupheru unu mgburumburu; ndu ophu bu unu ntse; mę ndu ophu bu unu ote-nya; mbụ enya ruru; okpa te ru; ⁸ unu be eyekwaru onye obu onu; ophu unu angakwaru iya nchi. Unu ba aphukwaru iya imiko; unu te dobe iya ndzu; ophu unu edomikwa iya edomi. ⁹ Unu gbukwaa onye obu egbugbu. Tẹ nggubedua vuru ụzo dabẹ iya ẹka onwu l'ehu; tẹmanu ndu ophu l'ephe ha eripyabẹ iya. ¹⁰ Unu gude mkpuma tu-gbua ya; kẹ l'ọ chọru ụzo, oo-shi mee t'unu ghaaru Ojejoje, bụ Nchileke unu azu; mbụ onye dufutaru unu l'alì Ìjiputu, bụ ẹke unu shi buru ohu. ¹¹ Teke ono; ndu Ìzuru l'ephe ha anụ ya; tsulahaa egvu; tọ duhe unu onye e-jekwadu ome egbe ejo iphe, dọ ẹge ono ọdo.

¹² Q -buru l'unu shi lẹ mkpukpu lanu l'ime mkpukpu lẹ mkpukpu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-nu unu t'unu buru ono nua; ¹³ l'ò nweru ndu ejo-madzu, shi l'unu je achita ndu bu lẹ mkpukpu ono; sụ ephe t'ephe bya: t'ephe je awata obaru agwa ọdo eja; mbụ agwa, ephe ta mahaada; ¹⁴ unu kpakwaa ishi; nyochaa ya okpobe enyocha; mbụ doo ẹnya lẹ mini; jia aji. Q -buru oswi-okfu l'ejo ahuma, dọ ẹge ono be meru nu; ¹⁵ unu gudekwa ogu-mbeke gbushikota iphe, bụ ndu bu lẹ mkpukpu ono; mee mkpukpu ono t'ọ buru kpurupyata. Unu gbukwaa gbua gbua jeye l'elu, nọ iya nu. ¹⁶ Iphe bụ iphe, nọ lẹ mkpukpu ono be unu e-vufutakota; bya akube l'edukfu. Unu etsukota mkpukpu ono oku ye l'ephemiphe obu lẹ, nọ iya nu; t'ọ buru ngweja-ukfuru, a nuru Ojejoje, bụ Nchileke unu. Mkpukpu ono a-buru ikpọzu gburuu jeye lẹ gburuu; to nwehe l'a kpu-kwaziru iya ọdo. ¹⁷ T'ẹ b'ọ dukwa iphe ono, e doberu kẹ emebyishi ono m'ọo nanu, aa-phụ madzu l'eka; k'ophu Ojejoje e-woru ọ-ta-chichichi oke ẹhu-eghughu iya ono wophu azu; imiko unu adu iya; okfu ẹhu unu erua ya l'ehu; yo mee; unu aka l'igwe, bụ iphe, o riru nna unu oche phẹ angu iya; ¹⁸ m'ò -bukwaru l'unu ngaberu Ojejoje, bụ Nchileke unu nchi; dobekota ekemu iya, mu aturu unu ntanu-a l'ọ ha; l'emekwaphu iphe kfuru nhamunha l'anya Ojejoje, bụ Nchileke unu.

14

*Nri, aaso nsọ; mę ophu, ẹ taa sọdu nsọ
(Liv 11:1-47)*

¹ Q kwa unu bụ unwu Ojejoje, bụ Nchileke unu. Be ebyijekwa onwongu onya l'ehu; ophu jikpushijekwa onwongu egbushi onu ifu teke unu akwa madzu; ² kẹ l'unu bụ ọha, duru Ojejoje, bụ Nchileke unu nsọ. Ojejoje afotawa unu dobe t'unu buru ọha, duru iya iche lẹ mgboko mgburumburu.

³ Be erijekwa iphe, bụ ebyi. ⁴ Qwaa bụ anu, unu a-taje: eswi; aturu; egbu; ⁵ ele; anyigo; egbu-oswa; atsu; mę aturu-oswa. ⁶ Unu taje iphe, bụ anu, nweru ularagvu-okpa; l'anwafutaje nri; taphu iya azu. ⁷ Ole anu ophu anwafutaje nri taphu azu; m'ò bụ ophu nweru ularagvu-okpa, unu ta atajedu bu: inya-ivu; nggamanchi; mę nchi-ogba. Ndu onanu anwafutaje nri taphu azu; obenu l'ẹ to nwedu ularagvu-okpa. Unu soje ndu onanu nsọ. ⁸ Ezi bukwapu anu, unu a-nodu aso nsọ. A makwaru-a l'ò nweru ularagvu-okpa; obekwanu l'ẹ tpo nwafutajedu nri taphu azu. Ba atajekwa anu iya; ophu iidenyijekwa odzu iya ẹka.

⁹ Iphe bu lẹ mini; be ophu unu a-taje bụ ophu nweru mkpọ ye lẹ ekiri. ¹⁰ Ndu ophu te nwedu mkpọ; mę ekiri bukwa anu, unu a-nodu aso nsọ. Ba atajekwa anu.

¹¹ Iphe bụ nwenu, ẹ taa sọdu nsọ be ii-taje. ¹² Ole ndu ophu unu ta atajedu bu: ugo; udele; udele-oringu; ¹³ egbe; l'udu iya l'udu iya; ivu; ¹⁴ ophegu l'udu iya l'udu iya; ¹⁵⁻¹⁷ mgbashi-ujiku l'udu iya l'udu iya; nwenu golu; egbe-nwoku l'udu iya l'udu iya; ugo-mini; ogu-ikporo; ¹⁸ eze oku-eswi-uda; apyara-nhoko; ovu; mę utsu-nwankuta.

¹⁹ Iphe bụ ogu, furu ẹba bukotakwa anu, unu a-nodu aso nsọ. Ba atajekwa iya. ²⁰ Obenu l'iphe, bụ iphe, furu ẹba l'ọ ha, l'ẹ taa sọdu nsọ be unu a-taje.

²¹ Ba atajekwa anu, nwuhuru anwuhu. Nuje iya ndu laru alala, bu l'alì unu t'ephe taa. Odumeka; nggu eje eree ya ndu ohodo. Kẹ l'unubedua bụ ndu duru Ojejoje, bụ Nchileke unu nsọ.

Be egudejekwa mini-era nne eghu shia nwa iya.

Uzo lanu l'uzo iri

²² Nujekwa uzo lanu l'uzo iri l'iphe bu iphe, unu kpataru l'okfu unu afa l'afa. ²³ O kwa l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke ono, o-fota; dobe epha iya; buru iya eburu ono be unu l'a-noduje ria uzo lanu l'uzo iri ono; bu iya bu iphe, shi le balu unu; mee unu; manu unu; me iphe bu iya vuru uzo waa nne iya oswa l'eswi; me l'elu unu; k'ophu unu e-shi ege ono muta otsu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu tekenteke. ²⁴ O -buru l'eke ono tenukaru unu enya; k'ophu bu le teke Ojejoje, bu Nchileke unu gotsuaru unu onu; unu ta du ike gudekota uzo lanu l'uzo iri ono eje eke ono, Ojejoje a-fota; dobe epha iya ono; ke l'o tenukaru unu enya; ²⁵ unu eree ya erere; reta iya okpoga gude l'eka je eke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota ono. ²⁶ Unu -rua eke ono; unu egude okpoga ono mee iphe, du unu mma. Unu gude iya zu eswi; m'o bu aturu; m'o bu gude iya gaa mee; m'o bu iphe angungu odo, atsu atsutsu; m'o bu iphe odo, du unu mma. Unu anodu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke ono ria ya; tee eswa; unu le ndibe unu. ²⁷ Unu ba akwaswekwaru ndu Livayi, bu le mkpukpu unu enya. Ishi iya aburu l'ephe te nweudu eke e doberu k'iche; ephe te nwe okè k'eka ephe l'o bu unubedua. ²⁸ Iphe bu afa k'eto, sweru esweswe; me afa k'eto ono gvude be unu a-chitakotaje uzo lanu l'uzo iri l'iphe bu iphe, unu meberu l'ali l'afa onanu; bya akubegbaa l'eke aa-kwakobetsua ya le mkpukpu le mkpukpu unu; ²⁹ k'ophu ephe a-byaje bya eria rijishia epho; mbu ndu Livayi, bu ndu, e te nweudu ali e kevuru ephe; to du iphe ephe ketaru t'o buru okè-ephe ephe; me ndu laru alala; ndu a toru ogbe; me unwanyi, maa tufuru, unu l'ephe tukoru buru. Oo ya bu; Ojejoje, bu Nchileke unu agoru onu-oma nu unu l'iphe bu iphe, unu kuberu e ka k'ememe.

15

Afa, onweru-onwonye
(Liv 25:1-7)

¹ Iphe, bu afa esaa, sweru esweswe; unu hajee iphe bu ugwo, madzu ji ibe iya; t'o laa. ² Owaa ege ee-shije mee ke oha ugwo ono ndo-o: "T'onye jeru onye Izurelu ibe iya ugwo hajekwaaru iya eya. T'e b'o jehekwa onata onye Izurelu ibe iya; m'o kwanu nwanna iya ugwo ono; ke l'iphe, e kuru afa ono bu afa, Ojejoje suru te k'ugwo laa. ³ O -buru onye ohodo ji ngu iya; jekwa je anata ugwo ngu. Obekwanu o -buru ophu dagbaru nggu le nwanna ngu; hakwaa eka l'ono.

⁴ "T'e b'o dukwa onye a-bu onye ukpa l'unu. Ke l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-ephe unu ono; be oo-shi goru onu-oma nu unu; ⁵ m'o -buru l'unu a-ngaberu Ojejoje, bu Nchileke unu nchi; leta enya; mekota ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a. ⁶ Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-goru unu onu-oma; bu iya bu iphe, o kweru unu ukwa iya. Unu a-nodu ejeje igweligwe ndu mba odo ugwo; ole unubedua te ejitadu ephe. Unu a-buru ishi; chia igweligwe ndu mba odo; ole e to dudu ndu abu ishi; chia unubedua.

⁷ "O -buru l'o nweru nwunne unu, bu onye ukpa, unu l'iya tuko buru le mkpukpu lanu l'ali-a, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu-a; unu ba anmakwaru iya obu kpo-gbungu; ophu unu ekekwaru nwunne unu ono, bu onye ukpa ono eka ngvu. ⁸ Iphe unu e-mejehia bu t'unu sajeeru iya eka asasa; jee ya ugwo, e-dzuru iya ome iphe, bu mkpa iya; m'o -rururu; mkpa obu ha ihagha. ⁹ Unu kwabekwa enya te ejo oriri ba abatahi unu l'okpoma; unu asu l'afa k'esaa, bu iya bu afa oka-gbu ugwo dukwa ntse; shi ege ono woru ifu tachia l'eke nwanna unu ono, no le mkpa ono no; jika l'e to nweudu iphe unu anu iya. Onye ono a-rakukwa Ojejoje kpube unu; yo buru unu iphe, du eji. ¹⁰ Unu gudejekwa obu unu; nu iya iphe bu iphe o suru t'unu nu iya; ophu unu agujekwa aphu anu iya eya; kele Ojejoje, bu Nchileke unu e-gudekwa ke iphe ono, unu nuru iya ono goru onu-oma yeru unu l'iphemiphe obule, unu eme ememe; me l'iphemiphe obule, unu yeru eka k'ememe. ¹¹ Ndu ukpa ta byadu bya agvu agvugvu l'ali-a. Oo ya meru iphe mu aturu iya unu l'ekemu; su t'unu sajekwaaru unwunna unu eka okpobe asasa yele ndu ukpa; me ndibe unu, no le mkpa l'ali unu ono.

Oha ndu bu ohu t'ephe nweru onwephe
(Awu 21:1-11)

¹² "O -buru l'o nweru onye Hiburu ibe ngu; i gbataru l'ohu; m'o -bu nwoke; m'o -bu unwanyi; yo jewaru ngu ozi afa ishingui; o -be l'afa k'esaa; hakwaa ya t'o laa; je enweru onwiya l'eka ngu. ¹³ Teke ono, i haru iya t'o shi ngu l'eka lashia ono; ba agbabekwa iya eka otu. ¹⁴ Sakwaa eka asasa; nu iya iphe, shi l'elu ngu; me l'eke eetsuru ngu bali;

mẹ lẹ mọe ngu. Saa ẹka asasa; shi l'phe Ojejoje, bụ Nchileke ngu gude ọọru ngu ọnu; nọ iya. ¹⁵ Unu nyatakwa l'unu shi buru ohu l'alị Ịjiputu; Ojejoje, bụ Nchileke unu abya agbafuta unu. Yọ buru iphe ono meru iphe, mu aturu unu ekemu-a ntanụ-a.

¹⁶ “Ọlobu; ọ -bụkwanuru l'ohu ngu ono sūru lẹ ya ta alufudu ngu l'ẹka; kẹ l'ọ yeru ngu obu; bya eyeru ndibe ngu obu; nggu l'iya adu lẹ mma; ¹⁷ nggu ewota oji; dobe iya nchị l'ibo; kpọ-fua; onye ono abụwaruru ohu ngu gbururu jeyewaru. Ọ kwaphu ẹge ono be ii-mekwaphu ohu ngu kẹ nwanyi. ¹⁸ T'ẹ b'ọ tsujekwa ngu l'ẹhu oha ohu ngu t'ọ je enweru onwiya; kẹ l'ozu, ọ jeru ngu l'ime afa ishingu ono kakwa nshinu ugbo labu; ma l'ozu onye e butaru ebuta gage e-jeru ngu. I -mee ya ẹge ono; Ojejoje, bụ Nchileke ngu a-ọguru ngu ọnu-oma l'iphemiphe ọbule bụ iphe, iime.

Anụ, vuru ụzo waa nne iya ọswa

¹⁹ “Ọphu bụ okee ya l'iphe bụ iphe vuru ụzo waa nne iya ọswa l'eswi; mọ l'elu unu; bẹ unu e-dobekotaru Ojejoje, bụ Nchileke unu nsọ. Unu be egudejekwa oke-eswi, bụ iya vuru ụzo waa nne iya ọswa ẹje ozi ẹgu; ọphu unu akpushijekwa aturu, bụ iya vuru ụzo waa nne iya ọswa ẹji. ²⁰ Iphe bụ afa, sweru esweswe bẹ unu lẹ ndibe unu a-nọduje l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu taa ya; l'ẹke Ojejoje a-fofa. ²¹ Ọle; ọ -bụkwanuru l'anụ ono nweru ẹke ntupo nọ iya l'ẹhu; mbụ l'ọ daru ngvuru; m'ọ bụ l'ootsu ishi; m'ọ bụ l'ọ nweru ẹke ọdo, iphe mebyiru iya kẹ ẹji ẹji; unu be egudekwa iya gwooru Ojejoje, bụ Nchileke unu ngweja. ²² Unu nọdujekwa lẹ ndu unu taa ya. Unu taa ya ẹge aatajẹ mgbada; m'ọ bụ umoro. Onye, aasọ nsọ l'onye ẹ ta sọdu nsọ nweru ike taa ya. ²³ Unu be erijekwa mee ya. Unu wushijee ya l'alị ẹge aawushije mini.

16

Aji Esweta
(Awu 12:1-20)

¹ “Unu gbajee Aji Esweta kẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu l'onwa Abibu; kẹ l'ọ bụ teke ono bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu duru unu l'enyashi dufuta l'alị Ịjiputu. ² Unu gudeje eswi; m'ọ bụ elu unu gwooru Ojejoje, bụ Nchileke unu ngweja Aji Esweta l'ẹke Ojejoje a-fofa; dobe ẹpha iya; buru iya eburu. ³ Unu be egudejekwa buredi, e yeru iphe, ekoje buredi taa ya. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-tajẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; bụ iya bụ buredi iphe-ẹhuka; kẹ l'ọo ephuru-ọku bẹ unu gude; shi lẹ Ịjiputu wufuta. Unu meje iya jeyekpo teke unu a-nọ-bebe; gudeje iya nyata teke unu shi lẹ Ịjiputu wufuta. ⁴ T'ẹ b'ọ dukwa onye aa-phụ iphe, ekoje buredi lẹ nk'ia l'alị ono mgburumgburu; gbururu jeye ujiku ẹsaa ono agvụ. Ọphu unu ekwejekwa tẹ anụ ono, e gburu l'urenyashi mbọku kẹ mbụ ono nọo lufuta l'utsu.

⁵ “Unu ba anọdujekwa lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu gbaa Aji Esweta ono. ⁶ Ẹke unu a-nọduje gbaa ya bụ l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fofa; dobe ẹpha iya; buru iya eburu ono. Ọ bụ l'ẹke ono bẹ unu a-nọduje gwoo ngweja Aji Esweta ọbu l'urenyashi; mọ ẹnyanwu ribadelephu arịba; l'oge teke ono, unu shi l'alị Ịjiputu wufuta ono. ⁷ Ọ bụ ahuhu bẹ aa-huje anụ iya taa l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fofa ono. Teke ọ beru l'utsu; unu ajikobe; onyenonu alashia nk'ia. ⁸ Ujiku ishingu bẹ unu a-tajẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; ọ -be lẹ mbọku k'ẹsaa; unu edzukoo l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu. T'ẹ b'ọ dukwa onye e-je ozi mbọku ono.

Aji Ịdzù
(Awu 34:22; Liv 23:15-21)

⁹ “Unu gütaje idzu* ẹsaa dobe. Teke aa-watajẹ ọgu idzu ono bụ mọ a watalephu obuta witu. ¹⁰ Ọ bụ teke ono bẹ unu a-gbajeru Ojejoje, bụ Nchileke unu Aji Ịdzù. Teke aa-nọdu agba aji ono; tẹ onyenonu wotajẹ iphe, ọ chiru obu iya; je anụ Ojejoje; l'ẹge ẹka beru onye. ¹¹ Unu dzukobe l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu tee ẹswa; onyemonye ọbule yeke unwu iya; ndu k'unwoke; mọ ndu k'unwanyi; mọ ndu ohu iya; ndu k'unwoke; mọ ndu k'unwanyi; ndu l'ivayi, bụ lẹ mkpukpu unu; ndu laru alala; ndu a toru ogbe; mọ unwanyi, maa tufuru, unu l'ephe tukururu buru. Eke unu a-nọdu mee ya bụ l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fofa; dobe ẹpha iya; buru iya eburu ono. ¹² Unu nyatajekwa l'unu shi buru ohu l'alị Ịjiputu; k'ọphu oo-me t'unu kwabẹ ẹnya mekotajẹ iphe-a, mu toru ọkpa iya; sụ t'e etsoje-a.

* 16:9 16:9 “Idzu” kẹ ndu Hiburu kwa abalị ẹsaa.

*Aji Mkpù**(Liv 23:33-43; Ógú 29:12-38)*

¹³ "Unu gbaḗ Aji Mkpù ujiku ẹsaa; mẹ unu tsugelephu witu unu; kuta-gee mẹe unu. ¹⁴ Unu tejekwa ẹsua teke unu a-nòdu agba aji ono; unubèdua; unu l'unwu unu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu a toru ogbe; mẹ unwanyi, maa tufuru, unu l'ephe tukuru buru. ¹⁵ O bu l'ẹke ono Ojejoje, bu Nchileke unu a-fòta ono bẹ unu a-nòdu gbaaru iya aji ono ujiku ẹsaa. Ishi iya aburu lẹ Ojejoje, bu Nchileke unu a-goru onu nu unu l'iphe, unu setaru eseta; mẹ l'iphemiphe obule, unu byiberu ẹka; k'ophu ẹhu a-tsofu unu ẹna tsofu iya l'ishi.

¹⁶ "Ugbo ẹto l'afa bẹ unwoke unu l'ephe ha a-byakotaje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ẹke, ọo-fòta. Ephe a-bya lẹ Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; mẹ lẹ Aji Ídzù; mẹ Aji Mkpù. Ephe -byadẹ t'ephe ba gbajekwa ẹka bya l'ifu Ojejoje. ¹⁷ T'ọ bukwaru l'ẹge ẹka beru onye bẹ ọo-nuje; bu iya bu l'ọo ẹge Ojejoje, bu Nchileke unu gọta-beru onu nu madzụ bẹ onye obu a-nuta-be.

Aafota ndu ikpe

¹⁸ "Unu fọtakwa ndu ikpe; mẹ ndu a-butua ndu ishi l'iphe bu ikfu, nonu l'iphe bu mkpukpu lẹ mkpukpu ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono. Yọ buru ndu ono, aa-fòta ono a-nòduje ekpe ndu Ízurelu ohuma. ¹⁹ Unu ba anmajekwa madzụ ikpe inmafu; ophu unu 'elejekwa madzụ ẹnya l'ifu l'ekpe ikpe. Unu be anakwa ẹka-azụ; kele ẹka-azụ apyi-chijekwa onye maru iphe ẹka l'ẹnya. Oomejekwaphu tẹ okfu onye doberu ẹka ndoo dọ ghelegheleghelẹ. ²⁰ T'iphe, unu a-nòdu l'ozo iya nwenkinyi bukwaru ikpe, dọ mma; k'ophu unu a-nòdu ndzụ; nweru alị ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono.

Ogworu nte ẹja

²¹ "Unu ba akpọbejekwa itso Ashera lẹ mgboro ẹnya-ngweja, unu doberu Ojejoje, bu Nchileke unu. ²² Ophu ọ dukwa mkpuma, unu e-dobeje wata agwagwa; kele Ojejoje, bu Nchileke unu kpọkwa ru iya ashi.

17

¹ "Unu be egudejekwa oke-eswi; m'ọo aturu, ntyo nọ l'ẹhu; m'ọ bu ophu nweru ẹke iphe mebyiru iya emebi; bya ogworu Ojejoje, bu Nchileke unu ẹja; ke l'ono bukwa iphe dọ Ojejoje, bu Nchileke unu oyi.

² "O -nweru nwoke; m'ọ bu nwanyi, unu l'iya bu lẹ mkpukpu lanu lẹ mkpukpu ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono, a phuru l'ẹke oome iphe, dọ eji l'ẹnya Nchileke; shi ẹge ono l'emebyi ogba-ndzụ Nchileke; ³ mbụ; ọ -buru l'onye ono wataru ogwa nte; balahaaru iya ẹja; abaru ẹnyanwu ẹja; ọdo ọnwa; ọdo mkpọ-kpodo, bu iphe, nu buchiru ebuchi; ⁴ ọ -buru l'e kfulu iya unu; unu anua ya; unu vujekwaru ọzo kpata ishi iya ohuma. Ọ -buru oswi-okfu l'iphe obu meru phụ; mbụ l'egbe akpamara, dọ ẹge ono b'e meru phụ l'alị Ízurelu; ⁵ t'a kpọtakwa onye obu, meru ẹjo iphe obu: m'ọ bu nwoke; m'ọ bu nwanyi kpufu l'ogu-nggamgbo mkpukpu unu; gude mkpuma tugbua ya. ⁶ Tẹmanu e kpee madzụ nkfugbu bẹ aa-duje ẹbo; m'ọ bu ẹto gbaa ya ekebe. T'ẹ b'ọ dukwa onye ee-gbu; m'ọ buru onye lanu agba iya ekebe. ⁷ T'ọ bukwaru ndu ekebe ono e-vuru ọzo dabẹ iya ẹka; tẹmanu ndu ophu l'ephe ha eripyabewa iya ru. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.

Ulo-ikpe

⁸ "O -buru l'ọ nweru okfu, daru nu, dunukaru unu ehuka ekpekpe; okfu ke l'e gburu ochi te egbu; m'ọ bu l'e tsuru madzụ iphe; ọ -buru okfu, ada lẹ mkpukpu unu; unu gude okfu ono je l'ẹke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fòta ono; ⁹ gude iya jekfu ndu achijeru Nchileke ẹja, bu ndu ikfu Lívayi; mẹ onye ikpe, nọ l'okwa teke ono; pafuru ephe ikpe obu t'ephe kpebua ya. ¹⁰ T'onye e kperu ikpe iya mekwaa ẹge a nòdu l'ẹnya ẹka ono, Ojejoje a-fòta ono kpebua. Unu kwabekwa ẹnya t'ọ buleruphu iphe, ephe suru t'e mee bẹ ee-me. ¹¹ Unu mejekwa iphe, bu ekemu, ephe turu unu l'ọ ha. Unu anabatajẹ ikpe ẹge ephe kperu iya. Unu ba ahakwa iphe, ephe kfulu; melahaa iphe ọdo. ¹² Onye jikaru ome iphe onye ikpe kpeburu; m'ọ bu iphe o kpeburu mbụ onye, achijeru Nchileke ẹja, nọ l'ẹke ono ejeru Ojejoje, bu Nchileke unu ozi bẹ ee-gbukwa egbugbu. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya l'alị Ízurelu. ¹³ Oha l'ophu a-nu iya; tsulahaa egvu. E tẹ duhekwa onye a-tukwadu ama k'ome ẹge ono ọdo.

Aafota Eze

¹⁴ “Teke unu bahuleruphu l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono; mbụ teke ọ laleruphu unu l'eka; unu abya akwaa ya ufu; wata okfu; su: 'Unu t'ayi fota eze, a-nọdu achì ayi l'ọ bụ ndu ọhodo, nọ-pheru ayi mgburumgburu;' ¹⁵ t'onye unu a-ma eka bukwaru onye Ojejoje, bụ Nchileke unu fọtaru. T'onye ono bukwaru onye Ízurelu ibe unu; t'ẹ b'ọ bukwa onye ọhodo. ¹⁶ T'onye ọbu ba abukwa onye a-nọdu achiko inya akuberu onwiya; ọphu o mekwa tẹ ndu Ízurelu laphu azụ lẹ Íjiputu; ẹge ee-shi tẹ ya kabaa onmashi inya dooru onwiya; kele Ojejoje kfuakwaru iya unu; su: 'Unu ba alaphuhakwa azụ l'ẹke ono ọdo.' ¹⁷ Ọphu onye ọbu abukwa onye a-nọdu aluko nwanyi kwaru onwiya; ọdumeka bẹ ọzo a-kpo-swehukwa iya. T'ẹ b'ọ chitakwa mkpola-ododo; waa mkpola-ọcha kuberu onwiya. ¹⁸ Onye ono -bahulephu l'okwa eze ono; t'ọ wotakwa ẹkwo, a gworu agwogwo dekotaru onwiya iphe, nọ l'ekemu-a, bụ ọphu shi l'ekwo, nọ l'eka ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu ikfu Lívayi. ¹⁹ T'ọ gudeje ẹkwo ono tekenteke; guje iya mboku-mboku jeye ẹge ọo-nọ-bebe; shi ẹge ono mụta ọtsu Ojejoje, bụ Nchileke iya egvu; zia obu l'alì; l'emekota iphe, bụ ekemu Ojejoje yeke iphe, ọ toru ọkpa iya su t'ẹ tsoje. ²⁰ T'onye ono ba arikwa lẹ ya ka unwunna iya ndu ọphu nshinu; shi ẹge ono paru ekemu ono haa; melahaa iphe ọdo. Mbụ l'ọ kwa k'ọphu onye ọbu a-nonyafuaru ndzụ l'aba-eze iya ọbu; yẹbedua yeke unwegirima iya l'alì Ízurelu.”

18

Òkè, gbaru ndu Lívayi

¹ “Ndu Lívayi, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mbụ ndu ikfu Lívayi l'ephe ha b'ẹ taa wẹkwa alì; ọphu ọ dudu òkè-iphe ọdo, e-rube ephe eka l'alì Ízurelu. Iphe, ephe e-gude buru bụ iphe ngweja, a kpo-phoduru ọku l'ifu Ojejoje; ke l'ọo ono bụ òkè-iphe ephe. ² Ephe te enwedu òkè-iphe l'ọ bụ unwunna ephe; ọo Ojejoje bụ òkè-iphe nk'ephe; bụ iya bụ iphe, o kweru ephe ukwa iya.

³ “Òkè, e-rubeje ndu achijeru Nchileke ẹja teke ndu Ízurelu gude oke-eswi; m'ọ bụ aturu bya ogworu Ojejoje bụ: eka iya; mę agba iya; ọwaa okfuru iya. ⁴ Iphe ọdo, unu a-nujekwaphu ephe bụ akpe, unu vuru ọzo buta; męe ọdungu; manụ ọdungu; mę eji ọdungu, unu kputaru l'aturu unu; ⁵ kele Ojejoje, bụ Nchileke unu shiwa l'ikfu unu kpmukpamu fota ephe; ephe lẹ ndu awa ephe; t'ephe gude ephe Ojejoje nọduje iya l'ifu; l'ejeru iya ozi tekenteke.

⁶ “Ọ -buru l'onye shi l'ikfu Lívayi shi lẹ mkpukpu, eke o bu l'alì Ízurelu; gude obu iya byatashia eke Ojejoje, bụ Nchileke a-fota; ⁷ t'a hakwaa ya t'ọ gude ephe Ojejoje, bụ Nchileke iya jejeru iya ozi l'ọ bụ ndu Lívayi ibe iya; bụ ndu nọ l'ifu Ojejoje eke ono l'ejeru iya ozi. ⁸ Iphe, gbaru ephe bẹ ee-kejekwa ẹnya-nhamunha; a gufukwaru ọphu onye ono ketaru l'iphe e retaru l'iphe ndu ufu ephe.

Ọha ejo ọkpa

⁹ “Teke unu bahuru l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono; unu be ejekwa oye eke l'akpamara ono, iphe bụ mbakeshi anọduje eme ono. ¹⁰ T'ẹ b'ọ dukwa l'unu ha onye a-kpo nwatibe iya ọku: m'ọ bụ onye ke nwoke; m'ọ bụ ke nwanyi gude gwoo ẹja. Ọphu ọ dukwa onye a-nọdu agba ẹja; m'ọ bụ l'agwo ogwu; m'ọ bụ l'akwa ahuma; m'ọ bụ l'eme mgbashì. ¹¹ T'ẹ b'ọ dukwa onye e-keje oswi; ọphu ọ dukwa onye e-jeje ọkpata ishi l'eka ndu aphụ àphù; m'ọ bụ ndu njibya; m'ọ bụ l'eka nwanyi-maa; ¹² ke l'iphe bụ onye eme iphemiphe ọbule ono bukwa akpamara bẹ oome l'ifu Ojejoje. Yọ buru ahuma ahuma ono, iphe bụ mbakeshi eme ono; kparu iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu achìshi ephe l'ifu unu. ¹³ Unu bukwaru ndu ọta ẹ ta adudu l'ẹhu l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu.”

Onye nkfuchiru, dū l'ọ bụ Mosisu

¹⁴ “Iphe bụ mbakeshi ono, unu abya achìshi ono anọduje anuru ndu agwo ogwu; mę ndu agba ẹja okfu. Ọle unubedua bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu te kwekwa t'unu meje ẹge ono. ¹⁵ Ojejoje, bụ Nchileke unu e-shi l'unu; mbụ l'unwunna unu gededede fọtutaru unu onye nkfuchiru, a-dū l'ọ bụ mu. Unu nujekwaru onye ono okfu.

¹⁶ “Kele mboku ono, unu dzukoberu l'ugwu Hórebu ono bukwa iphe ono bẹ unu roru Ojejoje, bụ Nchileke unu; su iya: 'Byiko t'unu ba anụhenu olu Ojejoje, bụ Nchileke unu; ọphu unu aphụke nọ ọku-a, ghataru nshinu-a; ọdumeka bẹ unu a-nwushihukwa.' ¹⁷ Ojejoje asụ mu l'iphe ono, ephe kfuru ono bẹ ephe kfukwaru ọhuma. ¹⁸ Ya e-shi l'unwunna ephe wofutaru ephe onye nkfuchiru, dū l'ọ bụ mbedua; woru okfu iya ye onye ono l'onu; yọ tuko iphe, ya kfuru iya kọkotajeru ephe. ¹⁹ Onye ta ngabedu nchì l'okfu, onye ono, ekfuchitaru iya nū ono ekfu; bụ yẹbedua l'a-jì onye ọbu aji. ²⁰ Ọle; onye

nkfuchiru, n̄nyaaru wata oku onwiya ekuku; kfulahaa iphe, ya te ekfudu; ọdumeka b̄uru onye gude ẹpha agwa ọdo l'ekfu; t'e egbukwaa onye nkfuchiru ono egbugbu.

²¹ "Unu a-jikwaru onwunu; su: "Nan̄ ẹge unu e-shi maru ozi ọp̄hu ẹ-ta b̄udu Ojejoje ziru iya?" ²² Ọ -b̄uru l'onye nkfuchiru gude ẹpha Ojejoje l'ez̄i ozi; ọ -b̄uru l'e mekocharu t'o re; t'o me ẹge o kfuru iya; ọo ya b̄u l'oz̄i ono ta b̄udu Ojejoje b̄e ziru iya n̄u. Ọ kwa ekuku b̄e onye nkfuchiru ono eku onwiya. Unu ba at̄s̄jekwa egbe onye ono egvu."

19

Mkp̄kpu, onye gburu mad̄z̄u a-gbalaj̄e; zeeru nd̄z̄u
(*Ọḡu 35:9-28; Dit 4:41-43; J̄os 20:1-9*)

¹ Teke Ojejoje, b̄u Nchileke unu melerup̄hu t̄e iphe b̄u mbakeshi ono ch̄ihu; mb̄u ndu ono, Ojejoje, b̄u Nchileke unu abya t'o woru al̄i ẹp̄he n̄u unu; t'unu buchishia mkp̄kpu ẹp̄he l'ọ ha; buchishia ufu ẹp̄he l'ọ ha ono; ² unu ọf̄utakwa mkp̄kpu ẹto dobe iche l'al̄i ono, Ojejoje, b̄u Nchileke unu a-n̄u unu t'ọ b̄uru nke unu ono. ³ Unu e-gude ẹka unu kee al̄i ono, Ojejoje, b̄u Nchileke unu abya unu an̄unu t'ọ b̄uru nk'unu ono ọzo ẹto. Ọk̄e-al̄i ono ẹp̄he ẹto e-nwekota mkp̄kpu, b̄u: a -gbabe iya e zeeru nd̄z̄u nan̄u nan̄u. Unu k̄pakwaa oje t'ọ l̄ufu l'ẹke ono; k'ọp̄hu onye gburu mad̄z̄u a-gbaj̄eru laa ya.

⁴ Ọwaa ẹge ọo-d̄uj̄eru onye gburu ọchi; gbalaa laa ẹke ono; k'ọp̄hu ọo-n̄odu nd̄z̄u; mb̄u onye ẹ te lebezidu ẹnya gbua mad̄z̄u ibe iya; ọp̄hu ọ b̄udu l'okfu n̄ohawaru yeke onye ọbu. ⁵ Mb̄u ẹge-a: l̄e mad̄z̄u b̄e yeke ibe iya ȳi je l'os̄wa je ọwata nk̄u; ȳo halia ẹka t̄e ya gbutsua oshi; ire oḡbu-nk̄u ak̄p̄ofu je at̄ya onye ono woru iya t̄u-gbua; t'onye ono gbalakwaa laa mkp̄kpu lan̄u l̄e mkp̄kpu ẹto ono je ezeeru nd̄z̄u. ⁶ Ọdumeka b̄e onye eme t'ọ gwata ọgwọ ọchi onye ono, e gburu ono e-gudekwa ẹhu-eghughu ch̄ia onye ono, gburu ọchi ono; gbakfube iya; k̄e l'uzo teru ẹnya; je eworu iya gbua; l'ẹbe ab̄u l'onye ọbu gbaru t'ọ n̄w̄uhu; keshinu ẹ-t̄o b̄udu l̄e yeke onye ono shi n̄oduhawa l'okfu. ⁷ Ọ kwa iya meru iphe, mu at̄uru iya unu l'ekemu s̄u t'unu ọf̄ofuta mkp̄kpu ẹto doberu onwunu.

⁸ Ọ -b̄uru l̄e Ojejoje, b̄u Nchileke unu k̄paru ọk̄e-al̄i unu; ȳo kabaa ọsa, b̄u iphe, o riburu ndiche unu p̄h̄e l'anḡu l̄e ya e-me; e metsua; ȳo n̄kota unu iphe, b̄u al̄i ono, o kweru ọkwa l̄e ya a-n̄u ndiche unu p̄h̄e ono; ⁹ ọ -b̄uru l'unu e-dobe-a ekemu-wa l'ọ ha; l'eme iya ememe, b̄u ọp̄hu mu at̄uru unu ntan̄u-a; mb̄u t'unu yeru Ojejoje, b̄u Nchileke unu obu; t'ọ b̄uru ọzo iya b̄e unu a-n̄oduj̄ekpelephu etso; unu eyekwabaa mkp̄kpu ẹto ọdo l̄e mkp̄kpu ẹto ọp̄hu; ¹⁰ k'ọp̄hu e te eḡbuj̄edu onye iswi d̄u mma l'al̄i unu ono, b̄u ọp̄hu Ojejoje, b̄u Nchileke unu n̄uru unu t'ọ b̄uru ọk̄e-iphe unu; shi ẹge ono mee t̄e ikpe-ọchi tukoru unu l'ishi.

¹¹ Obenu l̄e teke ọ b̄u l̄e mad̄z̄u b̄e okfu n̄oru yeke mad̄z̄u ibe iya; yo je akwab̄eru iya l'uzo; tso iya oḡu; woru iya gbua; bya agbaru laa l̄e mkp̄kpu ono nan̄u; ¹² t̄e ndu b̄u ọgurenya mkp̄kpu ono zia t'e je akp̄ta iya l'ẹke ono; k̄p̄e onye agwataj̄e ọgwọ ọchi; t'ọ gbua. ¹³ Unu ba aph̄ukwaru iya imiko. T'a gwatakwa ọgwọ ọchi onye ẹ-ta d̄udu iphe o meru l'al̄i l̄uz̄er̄u; k'ọp̄hu ọo-d̄uru unu l̄e mma.

Iphe e gude k̄paa ọk̄e-al̄i

¹⁴ T'ẹ b'ọ d̄ukwa onye e-wofuje ẹkp̄e, e gude k̄paaru ye l'obutobu iya ọk̄e-al̄i, b̄u iphe, ndu ndiche unu meru l'al̄i ono, Ojejoje, b̄u Nchileke an̄u unu t'ọ b̄uru ọk̄e-iphe unu ono.

Ndu ekebe

¹⁵ Unu be egudejekwa ekebe onye lan̄u gbaru; nma mad̄z̄u ikpe iphe d̄u ẹji, a suru l'ọ meru; m'ọ b̄u okfu, a suru l'ọ k̄pataru. T'ọ b̄ukwaru l'ẹkebe mad̄z̄u ẹbo; m'ọ b̄u ẹto gbaru b̄e ee-gude k̄p̄ebua ikpe onye ọbu. ¹⁶ Ọ -b̄uru l'onye ekebe ẹregede gbaru oḡba mad̄z̄u ekebe; gbalahaa ya ekebe, ẹ-ta ab̄udu os̄wi-okfu; ¹⁷ t̄e umad̄z̄u ẹbo ọbu, okfu adaru ọbu je evudo l'ifu Ojejoje: l'ifu ndu ach̄ij̄eru Nchileke ẹja; m̄e ndu ikpe, b̄u ndu n̄o l'okwa teke ono. ¹⁸ T̄e ndu ikpe ono zia obu l'al̄i j̄ia ẹp̄he aj̄i. Ọ -b̄uru l'onye ekebe ono ad̄z̄u ẹjo-ire; k'ọp̄hu b̄u l'ọ wataru okfu iphe, onye ọp̄hu te medu; ¹⁹ unu wota iphe ono, ọ r̄iru t'e mee onye ọp̄hu ono mee ya. T'e ch̄igbukwaa n̄jo l'igbo, o beru; t̄e ọdo be ebehe iya. ²⁰ Ọo ya b̄u; k'ọp̄hu ndu ọdo a-n̄u iya; ts̄uh̄u egvu; t'o nwe onye emekwadu egbe iphe, d̄u ẹji d̄u ẹge ono ọdo l'unu. ²¹ Unu ba aph̄uj̄ekwa imiko. Ọ kwa t̄e ndz̄u laaru ndz̄u; ẹnya alaar̄u ẹnya; eze alaar̄u eze; ẹka alaar̄u ẹka; ọkpa alaar̄u ọkpa.

20

Ekemu k̄e ẹge ee-shije ẹje ọgu

¹ Unu eje otso ndu ohogu unu ogu; unu eje akpo-luta ugbo-inya ephe; me ndu soja ephe l'eke ephe ka unu nshinu; unu ba atsukwa ephe egvu; kele Ojejoje, bu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'alì l'ijiputu be nokwa swiru unu. ² Teke unu abya owata ogu ono; te onye achijeru Nchileke aja lufutakwa bya ekfuru yeru ndu soja nk'unu. ³ T'o su ephe: "Unube ndu Izurelu; unu ngabekwa nchi. Ntanu-a be unu ejekfu ndu ohogu unu ogu. Te meji ba atofukwa unu; ophu unu 'atsukwa egvu. T'ehu be etekwa unu etete; ophu ephe eyekwa unu egvu; ⁴ ke l'oo Ojejoje, bu Nchileke unu be unu l'iya yi; t'o lu-chitaru unu ogu l'ifu ndu ohogu unu; shi ege ono mee t'unu lu-gbua ephe."

⁵ Te ndu ishi byakwaphu bya ekfuru nu ndu soja ono; jia ephe; su: "?O nweru l'unu ha, onye kpuru ulo ophungu, e to yedua Nchileke l'eka? T'onye ono lakwa ufu; t'e b'o nwuhu l'ogu; onye odo eje eworu ulo obu ye Nchileke l'eka. ⁶ ?O nweru onye koru mgbo vayinu; t'o riwa iphe, shi iya nu? T'onye ono lakwa l'ufu; a nonyaa; o nwuhu l'ogu; onye odo eria ya. ⁷ ?O nweru onye ejekwadu okfu nwanyi; nwanyi ta lawa nk'ia? T'onye ono lakwa l'ufu; a nonyakwaa; o nwuhu l'ogu; onye odo eje alua nyee ya."

⁸ Te ndu ishi ono kfuokwaruphu yeru ndu soja ono; su ephe: "?O nweru onye atsu egvu; m'o bu onye meji atofu atofu? T'onye ono lakwa l'ufu; a nonyakwaa; yo mee; meji atofulaha ibe iya ege o tofuru iya." ⁹ Teke ndu ishi ono kfugetsuleruphu iphemiphe obule ono nu ndu soja ono; t'ephe fotagbakwaa ndu ishi soja dobe, bu ndu a-nodu edu ephe eje.

¹⁰ Teke unu wufuru; l'ejekfu mkpukpu ogu; unu vukwaru uzo kua ephe t'unu l'ephe kpeshia. ¹¹ O -buru l'ephe kwetaru t'unu l'ephe kpeshia; bya aguhaaru unu onu-uzo ephe; oo ya bu l'iphe bu ndu bu le mkpukpu ono a-bukotaru ndu unu a-nodu edzuru ozi mkpo-nyi-nya. ¹² O -buru l'ephe te kwedu t'unu l'ephe kpeshia; gbenu tso unu ogu; unu kee ogu kephee mkpukpu ono mgburumgburu. ¹³ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu woleruphu mkpukpu ono ye unu l'eka; unu gude ogu-mbeke tuko unwoke, no iya nu gbushikota. ¹⁴ Unwanyi ephe; unwegirima ephe; elu ephe; mewaru iphemiphe obule odo, no le mkpukpu ono; mekpo iphe a lutaru l'ogu l'o ha; be unu e-gwotakota; t'o buru nk'unu. Unu e-ripya iphe, unu gwotaru l'eka ndu ohogu unu, bu ophu Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu. ¹⁵ Ono bu ege unu e-mekotaje iphe, bu mkpukpu le mkpukpu ono l'ephe ha, bu ndu ophu no unu ote-nya, bu ndu ophu e-ta ayidu l'iphe bu mbakeshi owaa, bugbaa l'eke-a.

¹⁶ Ole; o -buru mkpukpu ndu owaa, no l'alì, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu-a; t'e b'o dukwa iphe, atu ume m'oo nanu, unu a-ha t'o nodu ndzu. ¹⁷ Unu tukokwa iya l'o ha gbushikota; mbu ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Kénanu; ndu Pérezu; ndu Hevu; me ndu Jebusu; bu iya bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu turu ekemu t'unu mee ya; ¹⁸ t'ephe be shi ege ono zia unu ahuma ahuma ono, ephe anoduje eme ono, bu ophu ephe anoduje emeru agwa ephe; unu eshi ege ono meswee Ojejoje, bu Nchileke unu.

¹⁹ Teke unu keru ogu yechia mkpukpu noo odu; l'eke unu eme t'unu lua mkpukpu obu luta; unu be egudekwa ogbu-nku mebyishia oshi-omi, no iya nu. Unu hakwaa ya; wotaje nebyi iya ria; unu be egbutsushikwa iya egbutsushi. ?Unu e-ke ogu kebuta oshi, gvuru l'egu; oshi; ?o bu madzu too. ²⁰ O bu oshi ndu ophu unu maru l'e to budu oshi-omi bu ndu ophu unu e-mebyishi. Unu gbutsushia ndu onanu; gude kpua ose-ogu kpuephee mkpukpu ono, etso unu ogu ono mgburumgburu jeye teke unu emekputa ephe.

21

Onye e gburu; ophu a madu onye gburu iya nu

¹ O -buru l'a phuru odzu onye e gburu egbugbu; yo daburu l'egu; l'alì ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; ta ma onye gburu iya nu; ² te ndu bu ogurenya unu phe; me ndu ikpe unu phe wufuta; tsube l'eke odzu ono daburu; t'ia iphe atutu jeye le mkpukpu le mkpukpu, no-pheru iya mgburumgburu. ³ Te ndu bu ogurenya ophu, shi le mkpukpu ophu kakota ononyabe odzu ono ntse kpata ada eswi, e t'e gudebua jee ozi; ophu t'a tugbabeubua yele ada eswi odo; ⁴ kpuru bahu le nsuda, mini atso atsotso; mbu nsuda, e-ta kobu-a iphe; to du iphe e mebejewaru iya. T'ephe nodu le nsuda ono; swi-kwoo ada eswi ono olu. ⁵ Ndu achijeru Nchileke aja, bu unwu l'ivayi a-lufuta l'uzo ifu bya evudo. Ishi iya aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu fotawaru ephe t'ephe jejeru iya ozi; mefua t'ephe gudeje epha Ojejoje gooru madzu onu-oma. Teke okfu adaru madzu yele ibe iya; m'o kwanu le madzu mekaru ibe iya iphe; t'o buru ephe e-kpe iya. ⁶ Ndu bu ogurenya, shi le mkpukpu ophu ka ononyabe eke odzu ono ze ntse l'ephe ha akwo eka l'eli ada eswi ono, a swi-kworu olu le nsuda ono; ⁷ su l'eka ephe ta dukwa l'ochi onye-wa; ophu ephe aphukwa teke eegbu iya. ⁸ Byiko Ojejoje;

natanu ugwo-ọ, aakfu l'ishi ndu nke ngu, bu ndu ́zurelu; mbu ndu ono, i gbatu taru ono. T'ochi onye e-ta du du iphe, o meru ba atukokwaru ndu nke ngu, bu ndu ́zurelu l'ishi. Oo ya bu; e shi ege ono kfu ugwo ochi onye ono, e gburu ono. ⁹ Yo buru ege ono be unu e-shi nwefu onwunu ugwo ochi onye e-ta du du iphe, o meru; keshinu unu mewaru, iphe vudo nhamunha l'ifu Ojejoje.

K'olu nwanyi, a lutaru l'ogu

¹⁰ O -buru l'unu jekfuru ndu ohogu unu ogu; Ojejoje, bu Nchileke unu woru ephe ye unu l'eka; unu akpu ephe le ndzu; ¹¹ o -buru le ndu ono, unu kpu le ndzu ono nweru nwanyi, ama mma, nweru l'unu ha onye o du mma; l'agu onye obu t'o buru nyee ya; ¹² t'onye ono duta iya laa nk'ia; kpushia ya ishi; be ya nvọ ebebe. ¹³ Yo yefu uwe, o shi ye teke pu, a kputaru iya le ndzu pu. T'o nodu le ke onye obu; kwaa eka nne iya me eka nna iya onwa ophu. E -metsua; te yele onye obu watawaru azeze: onye obu aburu nji iya; yo buru nyee ya. ¹⁴ O -buru l'e metsuaru; nwanyi obu ta duhe onye obu mma; t'o pakwaru iya haa t'o je eke, du iya mma. Okekwapu t'e b'i re iya erere k'oreta okpoga; ophu ti mekwa iya ege eemeje ohu. Ishi iya aburu l'i mewaru iya iphe-iphere.

Iphe, ruberu okpara

¹⁵ O -buru le nwoke alu unwanyi labu; yeru onye lanu obu; kpo onye ophu ash; ephe ebo atuko mutawaru iya unwegirima; me onye ophu o yeru obu yele onye ophu o kporu ash; teke o bu l'oo onye ophu a kporu ash muru onye ophu bu okpara; ¹⁶ mboku, ooke ekpe gude keeru unwu iya eku iya; t'e b'o wotakwa nwatibe ke nwanyi ophu o yeru obu pu; dobe l'onodu okpara; haa nwatibe ke onye ophu, o kporu ash pu, bu iya bu okpara pu. ¹⁷ T'onye ono mekwaaru okpara iya ono, bu nwatibe ke nwanyi ono, o kporu ash ono iphe, ruberu iya nu. Mbu t'o kee iphemiphe obule, o nweru enweru uzo labu; ke l'oo nwata ono bu nwa mbu, koshiru l'o no l'ufu. Iphe, ruberu okpara bukwa iya nwe iya.

Nwa, kariru ndu muru nu eka

¹⁸ O -buru le madzu mutaru nwa, ka iya eka; k'ophu bu l'e to ngaduru ndu muru iya nu nchi; too meje du iphe, nna iya kuru; too meje ophu, nne iya kuru; teke ephe huru iya ahuru; too yeduru ephe onu; ¹⁹ te nna iya yele nne iya kputakwa iya kpu-jeru ndu bu ogurenya l'onu edukfu mkpuku ephe. ²⁰ T'ephe su ndu bu ogurenya mkpuku ono: "Nwatibe ayi owaa kaakwa ayi eka; bya aburu anuma anuma. O bu oke-ekpiri; ngunuka me." ²¹ T'unwoke mkpuku ono l'ephe ha wufuta; tu-gbu ya le mkpuma. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya; k'ophu ndu ́zurelu l'ephe ha a-nu iya; tsua egvu.

Ekemu, du iche iche

²² O -buru le madzu meru iphe, o gbaru t'o nwuhu; e woru iya gbu; unu kobe odzu onye ono l'eli oshi; ²³ t'odzu iya be kokwaru l'eli oshi l'eka ono jeye te nchi obu. Unu likwaa ya mboku ono gededede; ke l'onye kuru l'eli oshi be bu onye Nchileke turu onu. Unu be emerushikwa alu ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru ok-ephe unu ono.

22

¹ O -buru l'i phuru eswi madzu ibe ngu; m'o bu aturu iya l'eka okpaphuhu akpaphuhu; be emekwa enya l'e ti phudu iya; kebekwa ehu kpu ta iya kpu-phuru onye ono, nwe iya nu ono azu. ² O -buru l'onye ono te bunyabedu ngu nte; odumeka buru l'i ti madu onye obu; kputakwa iya laa nke ngu je edobe; jeye teke onye ono a-choru iya bya; nggu akpu iya nu iya. ³ Ono kwaphu ege ii-meje nkakfu-igara iya. Ege ono kwaphu be ii-meje uwe iya; mekpo iphemiphe obule, bu ke madzu ibe ngu, tufahuru etufahu; nggu aphu ya. Be emekwa enya l'e ti phudu iya.

⁴ O -buru l'i phuru nkakfu-igara madzu ibe ngu; m'o bu eswi iya l'eka o daru l'iku esu-uzo; be emekwa enya l'e ti phudu iya. Kebekwa ehu je eyeru onye obu eka t'o palia ya.

⁵ Te nwanyi ba akwajekwa ngwa nwoke; ophu unwoke akwajekwa ngwa nwanyi; ke l'onye eme ege ono bukwa akpamara be oome l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.

⁶ O -buru l'i swe l'esu-uzo; phu eka enu l'eli oshi; m'o bu l'ali; o -buru l'unwenu no iya; m'o bu eka iya; nne iya ekpuru iya; ba anwupyabekwa nwenu ono yele unwu iya. ⁷ Kebekwa ehu haa nne iya t'o phefu; nggu anwutawaru unwu iya; k'ophu oo-duru ngu le mma; me k'ophu ii-ka nka.

⁸ Q -bùru l'jikpu ọ̀lo ọ̀phungu; kpusakwaa l'uko* iya ọ̀sa; swia ya ọ̀nu mgburung-buru; t'ẹ̀ bọ̀ dọ̀ onye e-shi l'ẹ̀ke ono wefu bya ada; wọ̀ru ọ̀chi ye l'ọ̀lo ngu ono.

⁹ Q -bùru l'iki mgbo vayinu; ba akukwa iya iphe ẹghirigha. I -mee ya ege ono bẹ aa-natakwa ngu akpuru, ọ̀ mītaru; natakwa ngu phū akpuru, ọ̀ mītaru mbū vayinu ono je edobe l'ọ̀lo, dọ̀ nso.

¹⁰ Be eligbabejekwa eswi yele nkakfu-igara gude l'atupya alı ugbo lanu.

¹¹ Be yejekwa uwe, a kwaru ẹghirigha; mbū wota ẹkwa baragidi je akwakobe lẹ rebererebere ẹkwa mmanu.

¹² Kpajekwaru eri owu, dọ̀ yagiriagiri ye l'uwe-nlọkpuru ngu azu ẹno.

K'ochifu nwanyi

¹³ Q -bùru lẹ nwoke luru nwanyi yele iya azetsua; yọ̀ kpọ̀o nwanyi ọ̀bu ashı; ¹⁴ bolahaa ya ibo; kfubyishilaa ya; sū: "Lẹ̀ ya luru nwanyi-a; ya eje tẹ̀ ya ẹya zẹe; tọ̀ dūhe lẹ̀ nne muru iya." ¹⁵ Tẹ̀ nna nwamgbọ̀ko ono yele nne iya gude iphe, ekoshi lẹ̀ nwamgbọ̀ko ono bẹ̀ yele nwoke ọ̀do ta zẹ̀bua je ekoshi ndu bụ̀ ọ̀gurennya l'edukfu mkpukpu. ¹⁶ Tẹ̀ nna nwamgbọ̀ko ono sū ndu bụ̀ ọ̀gurennya ono: "Lẹ̀ nwatibe iya bẹ̀ ya keru nji; ọ̀le nta-a b'ọ̀ dūwa nji iya ashı. ¹⁷ O bowaru iya ibo; sū: "Lẹ̀ nwatibe iya ta dūhedu ege ọ̀ dọ̀ lẹ̀ nne muru iya." Olobu; ọ̀waa kwa iphe, ekoshi lẹ̀ nwatibe iya bẹ̀ nwoke ọ̀do ta chikahubua ọ̀kpa." Teke ono; ndu muru nwata ono abya eworu ẹkwa ono phushia l'ifu ndu bụ̀ ọ̀gurennya mkpukpu ono. ¹⁸ Tẹ̀ ndu bụ̀ ọ̀gurennya mkpukpu ono kputa nwoke ono; chia ya ẹchachi; ¹⁹ reta iya nre ọ̀kporo mkpọ̀la-ọ̀cha ise; woru nū nna nwamgbọ̀ko ono; kele nwoke ono boru nwamgbọ̀ko İzurelu ibo. Nwamgbọ̀ko ono a-buru nyee ya ege ọ̀ bụ̀ iya; ọ̀phu tọ̀ byadụ̀ nwa achifu iya achifu jeye ege ọ̀o-nọ̀-bebe.

²⁰ Ọ̀le; ọ̀ -bükwanuru l'ibo ono, e boru iya ono bụ̀ oswi-okfu; k'ọ̀phu bụ̀ l'ẹ̀ tọ̀ dudu iphe, e gude koshi lẹ̀ nwamgbọ̀ko ono bẹ̀ yele nwoke ọ̀do ta zẹ̀bua; ²¹ t'ẹ̀phe kpufuta nwamgbọ̀ko ono l'ọ̀nu ọ̀lo nna iya; tẹ̀ unwoke mkpukpu ono tū-gbua ya lẹ̀ mkpuma; kẹ̀ l'o meru ahuma l'alı İzurelu. Oono lẹ̀ kẹ̀ nna iya l'agba ọ̀kpara. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ̀ ọ̀do be ebehe iya.

²² Q -bùru l'e guderu nwoke l'ẹ̀ke yele nyee onye ọ̀do zẹ̀; t'e gbukwaa nwoke ono yele nwanyi ọ̀bu. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ̀ ọ̀do be ebehe iya l'alı İzurelu.

²³ Q -bùru lẹ̀ nwamgbọ̀ko yele nwoke ta zẹ̀bua; mbū nwamgbọ̀ko, e doberu madzū k'alulu bẹ̀ nwoke ọ̀do phuru lẹ̀ mkpukpu; jekfu iya; ephe azẹe; ²⁴ unu kputa ephe ẹbo kpufu l'ọ̀nu obu-edukfu† mkpukpu ono; gude mkpuma tū-gbushia ephe ẹbo. Aa-tū-gbu nwamgbọ̀ko ono lẹ̀ mkpuma; kẹ̀ l'ọ̀ nọ̀ l'ẹ̀ke, madzū nọ̀;‡ to chi mkpu t'a gbaaru iya mkpu; tū-gbukwaaphu kẹ̀ nwoke; kẹ̀ l'o mebyishiru nyee onye ọ̀do. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ̀ ọ̀do be ebehe iya.

²⁵ Obenu; ọ̀ -bùru l'ọ̀o l'ime ẹgbudu bẹ̀ nwoke guderu nwamgbọ̀ko, e doberu madzū k'alulu yele iya azẹe; bukwa onye kẹ̀ nwoke nwenkinyi bẹ̀ ee-gbu. ²⁶ T'ẹ̀ b'ọ̀ dukwa iphe, unu e-me nwamgbọ̀ko ono; l'ẹ̀ tọ̀ dukwa iphe dọ̀ eji, o meru, ee-gude gbua ya. Ishi iya aburu lẹ̀ ọ̀waa dukwa l'ọ̀ bụ̀ onye jeru je afuaru madzū ibe iya l'uzo; gbua. ²⁷ Mbū lẹ̀ nwoke ono guderu nwamgbọ̀ko ono, onye ọ̀do ejekwadu okfu iya ono l'ime ẹgbudu; yo chia mkpu; t'o nwe onye, a-gbaru iya mkpu.

²⁸ Ọ̀le; ọ̀ -bükwanuru lẹ̀ nwoke guderu nwamgbọ̀ko, ẹ-ta dudu onye edoberu iya k'alulu k'ẹhuka yele iya azẹe; a phua ephe; ²⁹ tẹ̀ nwoke ono kfukwaa nna nwamgbọ̀ko ono ọ̀kporo mkpọ̀la-ọ̀cha labu lẹ̀ mkpọ̀la-ọ̀cha iri. Tẹ̀ nwoke ọ̀bu lukwaa nwamgbọ̀ko ono; kẹ̀ l'o mebyishiwaru iya. Ọ̀phu ọ̀ byadụ̀ achifu nwamgbọ̀ko achifu gbururu jeye ege ọ̀o-nọ̀-bebe.

³⁰ Tẹ̀ nwoke ba lukwa nyee nna iya; shi ege ono mechia nna iya ifu.

23

Obufu madzū ebufu

¹ T'onye akpuraku pyahuru apyahū; mẹ̀ onye e bufuru útsù ba abatajekwa lẹ̀ ndzuko ndu kẹ̀ Ojejoje.

² T'ẹ̀ b'ọ̀ dukwa onye a gbataru l'ọ̀kpara, a-batajẹ̀ l'ẹ̀ke ndu kẹ̀ Ojejoje dzukoberu. Ọ̀phu ndu awa iya; mbū jeye l'ọ̀gbo k'iri 'abatajekwa l'ẹ̀ke ndu kẹ̀ Ojejoje dzukoberu.

* **22:8** 22:8 Uko, eekfu l'ẹ̀ke-a bụ̀ uko, ẹ̀ te nwedu okpotsu. Q bu uko ono bụ̀ okpotsu ọ̀lo ọ̀bu. † **22:24** 22:24 L'alı İzurelu; bẹ̀ eemetaşhije ogude upho-mkpuma kpu-pheta mkpukpu mgburungburu. L'ọ̀nu-abata mkpukpu ono; b'a kpufe ọ̀lo eke ndibe ọ̀gurennya anọ̀duje eye ọ̀nu l'iphe gbaru nū. Q bụ̀ eke ono b'e ku obu-edukfu lẹ̀ Bayiburu-a. Gua Rut 4:1, 11; Job 29:7-13. ‡ **22:24** 22:24 Iphe a kwata dee l'ẹ̀ke-a kwa mkpukpu.

³ T'ẹ b'ọ ɖukwa onye Amọnu; m'ọ bụ onye Móabu; mbụ je akpaa l'eri ẹphe jeye l'ogbo k'iri, a-bata ẹ ndzuko ẹ ndu Ojejoje gbururu jeye. ⁴ Ishi iya aburu l'ẹphe te gudedu nri; mę mini gba unu ndzuta teke unu shi Ịjiputu alufuta. Ephe egbechia buta Bẹlamu Beyo, bụ onye Peto l'alị Mesopotemiya t'ọ bya atua unu onu. ⁵ Obenu ẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu ta ngaduru Bẹlamu nchi; ọ gbechia mee mburonu ono; yọ ghoọ onu-oma; ẹke Ojejoje, bụ Nchileke unu yeru unu obu. ⁶ Unu ba achokwa uto unu, ee-shi t'ẹhu ɖ ẹphe agu; m'ọ kwanu t'ọ duru ephe ẹ mma jeye teke unu a-na-bebe.

⁷ Tẹ ndu Ẹdọmu ba adukwa unu ashi; ẹ l'ẹphe bụ unwunne unu. Ophu unu akpokwa ndu Ịjiputu ashi; ẹ l'unu shi buru ndu laru alala l'alị ephe. ⁸ T'a hajekwaa ndu awa ephe ogbo k'eto t'ẹphe bata l'ẹke ndu ẹ Ojejoje dzukoberu.

Odobe odu odu t'ẹ b'ọ ri inyi

⁹ O -buru l'unu nọ l'odu odu l'oge odu; unu bukwaru ɔba yeru iphe, ɖ eji. ¹⁰ O -buru l'o nweru l'unu ha, onye nyiru iphe kpua onwiya l'enyashi; shi ẹge ono buru onye aaso nsọ; t'onye ono shikwa l'odu odu ono lufu. ¹¹ O -be l'urenyashi; tọ ghua ẹhu. Enyanwu -nyihutsulephu; yọ batawaru l'odu odu ono.

¹² T'ọ nwekwaru ẹke, unu e-jeje oje-l'ukpo l'azu odu odu ono. ¹³ Unu yekobeje ikworo ẹ ngwa-odu unu; k'ophu bụ; o -nweru unu onye jeru oje-l'ukpo; t'ọ gude iya tua nsu nyiru iya ye; kpochia. ¹⁴ Ishi iya aburu ẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu etsojeru odu odu unu ejephe; l'adzo unu ndzu; woru ndu ohogu unu ye unu l'eka. Oo ya meru iphe odu odu unu bu-futaje ẹke, ɖ nsọ. T'ẹ b'ọ phushi iphe, aaso nsọ l'ẹke unu nọ; paru unu haa.

Unwu ekemu odo

¹⁵ Ohu -shi l'eka nnajiufu iya gbakfuta ngu; ba kpatakwa iya kpụ-phuru nnajiufu iya ono azu. ¹⁶ Hakwaa ya tẹ unu l'ia buru l'ẹke dukpele iya phụ mma ẹ mkpukpu unu ono ẹke ọ fotar. Unu ba kpakwa iya ẹhu.

¹⁷ T'ẹ b'ọ ɖukwa onye Ịzurelu: nwoke m'ọ bụ nwanyi, a-nodu agbaru agwa okpara. ¹⁸ Unu be egudejekwa ugwo, a kfuru nwanyi okpara; m'ọ bụ ophu a kfuru nwoke okpara bya l'ulo Ojejoje, bụ Nchileke unu bya okfu ugwo iphe, e riburu l'angu k'ememe; ẹ l'ẹphe ẹbo bukwa akpamara l'anya Ojejoje, bụ Nchileke unu.

¹⁹ Unu be ejekwa onye Ịzurelu ibe unu ugwo o-muru-nwa; l'okpoga; m'ọ bụ ẹ nri; m'ọ bụ l'iphemiphe obule, bụ iphe ejeje madzu l'ugwo. ²⁰ Onye unu e-jeje ugwo o-muru-nwa bụ onye mba odo. Obenu l'onye bụ onye Ịzurelu ibe unu be unu te ejekwa ugwo o-muru-nwa; k'ophu Ojejoje, bụ Nchileke unu a-gooru onu-oma nu unu l'iphemiphe obule, unu byibekpooru ẹka k'ememe l'alị ono, unu eje aluta ono.

²¹ O buru l'unu riburu Ojejoje, bụ Nchileke unu angu iphe unu e-me; unu ba akpokwa ukfu ememe iya; ẹke Ojejoje, bụ Nchileke unu jifutajekwa unu aji iya; unu aburu ndu ikpe nmaru l'unu meru ejo iphe. ²² Ole; ọ -bukwanuru l'ẹ t'ọ nwehu iphe unu riburu angu ẹ ememe; be ikpe ta nmakwa unu. ²³ Iphe, bụ iphe shi unu l'onu lufuta; unu letakwa ẹnya mekota iya; ẹ l'ọ bụ unubedua turu obu unu ama; gude onu unu ribuaru Ojejoje, bụ Nchileke unu angu ome iphe ono.

²⁴ O buru l'unu bahuru ẹ mgbo vayinu madzu ibe unu; unu rikwaa akpuru vayinu obu ege ɖ unu mma; ọle t'ẹ b'ọ ɖukwa ophu unu e-ye ẹ nkata unu. ²⁵ Teke unu -bahuru l'egu madzu ibe unu; yọ -ɖu unu t'unu wota iphe, ọ kuru akuku ria; unu wotakwa iya; ọle t'ẹ b'ọ ɖukwa ukfu iphe ono ophu unu e-gude mma gbutsua.

24

Ke ochifu nwanyi

¹ O -buru ẹ nwoke luru nwanyi; a -nonyaa; nwanyi ono ta duhe iya mma; ẹ l'ọ phuru iphe, ta ɖudu mma l'ẹhu nwanyi ono; yọ bya ederu ekwo ochifu nwanyi; nu iya; chifu iya; ² o -buru l'ọ lufuru; je alua nwoke odo; ³ nji iya k'ẹbo ono abyakwaphu bya akpoo ya ashi; dekwaruphu ekwo achifu odo nu iya; bya achifukwa iya phụ ẹ nk'ia; m'ọ bụ l'onye k'ono bụ anwuhu b'ọ nwuhuru; mbụ onye ophu, shi duta iya; lua phụ; ⁴ tẹ nji iya ẹ mbụ phụ, chifuru iya nu phụ ba alaphukwa azu jeshia ya alulu; l'e merushitsuwaru iya ono; ẹ l'ọ bukwa akpamara l'ifu Ojejoje. Unu be emetakwa akpamara kpube alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru okè-iphe unu ono.

Ekemu, ɖ iche iche

⁵ O -buru ẹ madzu luru nwanyi k'ophungu; t'ẹ b'e ezikwa iya t'ọ je odu; ophu ọ ɖukwa ozi odo, ee-zi iya. T'onye ono nọ-gbukwa afa lanu l'ufu; mee nyee ya ono, ọ lutaru ono t'ẹhu tso ya ẹna.

⁶ Tẹ madzū ba apatakwa mkpuma, eegweje nri; m'ò kwanū o-ji-l'ẹka mkpuma; t'ò buru iphe, e yeru iya l'itumo; kẹ l'ono dukwa l'ò bu onye gude ishi madzū ophu sùbe l'itumo.

⁷ Ọ -buru lẹ madzū b'e guderu l'o zitaru onye Ízùrẹlu ibe iya ezita: l'eme iya l'ò bu ohu; m'ò -bù ree ya erere; t'e gbukwaa onye ọ-pa-l'ẹda ono egbugbu. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.

⁸ Ọ -buru onye ẹhu-labū byaru; unu zikwaa obu l'alì; mee iphe, bù iphe, ndu achijeru Nchileke ẹja, bù ndu ikfu Livayi sùru t'unu mee. Unu tũkokpelephu iphe, bù iphe, mu tũru ẹphe ekemu sù t'ẹphe meje; mekota. ⁹ Unu nyatakwa iphe, Ojejoje, bù Nchileke unu meru Miriyamu teke unu nọ l'uzo; l'unu wufutatsuaru l'alì Íjiputu.

¹⁰ Teke i jeru madzū ibe ngu ụgwo; m'ò -rururu; ọ buru ụgwo, ọ buru ụgwo, ọ buru ụgwo; ba bahukwa l'ulo iya je owota iphe, ọ sùberu ngu l'itumo. ¹¹ Nodukwa l'etezi tẹ onye ọbu, i jeru ụgwo ọbu wofutaru ngu iphe, ọ sùberu ngu l'itumo ọbu. ¹² Ọ -buru l'onye ọbu bù onye ụkpa; be egudekwa iphe ono, o yeru ngu l'itumo ono lashia l'ufu; nọ jeye tẹ nchi bọhu. ¹³ Nchi -jihude; nggu ewophutaru iya ukpo iya ono azu; k'ophu ọo-zẹ iya; kua mgbenya; gọru ọnu-ọma nù ngu. A guaru ngu iya l'odobẹ ẹka ndoo l'ifu Ojejoje, bù Nchileke ngu.

¹⁴ Ọ -buru l'onye ẹ-te nwedu ẹge ọ haru iya; yọ kpa ụkpa -byaru ngu ozi; be emegbukwa iya emegbu; mẹ onye ọbu; ?ọ bù onye Ízùrẹlu ibe ngu; m'ò bù onye laru alala, buru lẹ mkpukpu unu. ¹⁵ Kfujekwa iya aswa ozi iya l'uboku; tẹmanu ẹnyanwu anyihude; kẹ l'onye ono, akpa nri ono gbawaru aswa ozi iya yeru lẹ mkpa ẹhu iya. Odumeka bẹ ọo-rakwaru Ojejoje ẹjo ẹkwa l'okfu ẹka ngu; yọ buru ngu ome ẹjo iphe.

¹⁶ Tẹ ndu bù nna ba alajekwa l'iphe, nwa ẹphe metaru; ophu ndu bù unwu 'alajekwa l'iphe, nna ẹphe metaru. T'onye metaru iphe o metaru lakwaa l'iphe, o meru.

¹⁷ Unu ba anafujekwa madzū iphe gbaru iya nù; okfu l'ò bù onye laru alala; m'ò kwanu okfu l'ò bù onye a tọru ogbe; ophu unu anatajekwa nwanyi, maa tufuru uwe iya l'itumo. ¹⁸ Unu nyatajekwa l'unubedua shi buru ohu l'alì Íjiputu; Ojejoje, bù Nchileke unu agbata unu l'ẹke ono. Ọo ya meru iphe mu aturu unu ekemu; sù t'unu meje iphe ono l'ò ha.

¹⁹ Teke unu akpata iphe unu meberu emebe; ọ -buru l'o nweru ophu unu haru l'okfu unu; unu ba alaphuhekwa azu je iya ewota. Unu hakwaaruru iya ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mẹ unwanyi, maa tufuru; k'ophu Ojejoje, bù Nchileke unu a-goru unu ọnu-ọma l'iphe bù iphe, unu kuberu ẹka. ²⁰ Teke unu awọ olivu unu; unu ba awojekwa iya n-wọ labu. Unu hajekwaa ophu phoduru nù t'ò duru ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mẹ unwanyi, nji ẹphe ta nọhedu. ²¹ Ọ -buru l'unu awọ vayinu lẹ mgbọ vayinu unu; unu be ejekwa mkpakwa iya. Unu hajekwaa ophu phoduru nù t'ò noduru ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mẹ unwanyi, nji ẹphe ta nọhedu. ²² Unu nyatajekwa l'unubedua shi buru ohu l'alì Íjiputu. Ọo ya meru iphe mu aturu unu ekemu; sù t'unu meje iphe ono l'ò ha.

25

Ekemu k'ochi madzū iphe

¹ Ọ -buru l'umadzu labu bẹ okfu adaru; t'ẹphe gude iya je l'ulo ikpe tẹ ndu ikpe kpeeru iya ẹphe; haaru onye ophu iswi du mma enge; nmaa onye ophu acho okfu ikpe. ² Teke ọ bù l'onye ophu ikpe nmaru b'ọ gbaru t'e chia iphe; t'onye ikpe mekwaa ya t'ọ zeru aze; t'e chia ya iphe l'ifu iya; chia ya ọnu ẹchachi ole yele iphe o meru hako. ³ Ụkporo unu ẹchachi ẹbo bẹ ee-chi onye ọbu. T'ẹ b'ọ karikwa ege ono. E -chighata iya ege ono b'ọ buakwa ome nwanna ngu ono l'ẹ tọ dudu iphe ọ bù l'ẹke i nọ.

⁴ Unu be ekechijekwa eswi ọnu teke ọodzoshiru unu witu unu.

Ozi, nọru onye nwunne iya nwuhuru; haa nyee ya

⁵ Ọ -buru l'unwunne ẹbo bu; onye lanu anonyaa nwuhu tọ muta nwa; tẹ nyee ya be jekwa ọlu esu-uzo. Tẹ nwunne nji iya lupyabekwa iya; lajeru iya l'ulo. Nwunne nji iya ono eshi ege ono medzukota iphe, gbaru iya nù l'ẹke nwanyi ono nọ. ⁶ Nwa nwoke mbu, ọ mutaru mbu nwanyi ono bẹ a-zaru epha laa l'ẹpha nwunne iya ono, nwuhuru nù ono; t'e shi ege ono t'ẹpha iya be chihu l'alì Ízùrẹlu. ⁷ Oje; ọ -buru l'ẹ tọ dudu onye ono t'ọ lupyabe nyee nwunne iya ono; tẹ nwanyi ono jekfu ndu bù ọgurennya ono l'obu-edukfu mkpukpu ono je asu ẹphe: "Lẹ nwunne nji iya jikakwaru ome t'ẹpha nwunne iya be ephuhu l'alì Ízùrẹlu. Ẹ to kwekwa lẹ ya emeru iya iphe, gbaru tẹ onye, bù nwunne nji madzū meeru iya." ⁸ Tẹ ndu bù ọgurennya mkpukpu ono kua nwoke ono; kfuaru iya okfu. Ọ -buru l'iphe, ookfu bẹ ookfu ekfushi ike: "Lẹ ya ta alupyabedu nwanyi ono;" ⁹ tẹ nyee nwunne iya ono gbeshi l'ifu ndu bù ọgurennya ono je eyeta akpokpa nwunne

nji iya ono nanu; vushi iya onu-mini l'ifu; su iya: "L'oo ege ono be eemeje onye e-ta chodu te ufu nwunne iya be echihu." ¹⁰ Iphe, ee-ku ufu nwoke ono le Izurelu bu: "Ufu onye e yetaru akpokpa iya."

¹¹ O -buru l'unwoke labu alu ogu; nyee onye lanu l'ime ephe abyatashia ogbaru nji iya odzori; bya azu nwoke ophu l'ehu-nwoke; ¹² t'e gbubufukwa nwanyi ono eka; t'e ba apukwaru iya imiko.

¹³ Unu be eyejekwa iphe, eegudeje atu era iphe uzo ebo l'eda unu: okpobe iya; me adigboroja iya. ¹⁴ Unu be enwekwaru iphe, eegudeje ama iphe amama uzo labu le nk'unu: okpobe iya; me adigboroja iya. ¹⁵ Unu gudeje okpobe iphe, eegudeje atu era iphe tua iphe; k'ophu unu a-ka nka l'alj ono, Ojejoje bu Nchileke unu abya unu anunu ono; ¹⁶ ke l'iphe bu onye, eme egbe iphe ono; mbu onye, eme iphe l'ugho bukwa akpamara be oome l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.

Ekemu t'e gbushia ndu Amaleku

¹⁷ Unu nyatakwa iphe, ndu Amaleku meru unu teke unu no l'uzo; l'unu lufutatsuaru le Ijiputu. ¹⁸ O bu teke ike ije gvuwaru unu; ike ta nohe unu; be ephe shiru unu uzo azu; bya etso unu ogu l'uzo; gbushia ndu ophu kpe azu; ephe ta tsu Nchileke egvu. ¹⁹ Oo ya bu; teke Ojejoje, bu Nchileke unu meleruphu; unu enweru onwunu l'eka iphe, bu ndu ohogu unu, bupheru unu mgburumgburu l'alj ono, oobyu unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; unu mekwaa te ndu Amaleku chihu le mkpuli igwe owaa. Unu ba zahakwa iya ememe!

26

Akpuru iphe mbu

¹ Unu -bahulephu l'alj ono, Ojejoje, bu Nchileke abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; mbu unu -nata l'iya phu buru; ² hatakwa akpuru iphe mbu l'iphe, i kotaru l'alj ono, Ojejoje abya unu anunu ono; chiru ye le nkata; vuru je l'eke Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota; dobe epha iya; buru iya eburu. ³ Jekfu onye achijeru Nchileke eja teke ono je asu iya: "Le ntanu-a be iikfuru Ojejoje, bu Nchileke unu l'unu larutawaru l'alj ono, Ojejoje riburu nna ayi oche phe anu le ya a-nu ayi ono."

⁴ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-nata ngu nkata ono; sibe l'ifu enya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke ngu. ⁵ Nngu anodukwaphu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu kfua: "Le nna mu shi buru onye Aramu, l'aghaphe aghaphe. O gude ndu ha nwanshi laa Ijiputu; je aburu onye laru alala l'eke ono. Yo buru l'eke ono b'o no buru oke mba, nweru agburu-ehu; bya aha igwe. ⁶ Obenu le ndu Ijiputu nuru ayi aphu; bya emee t'ayi jee iphe-ehuka; mee te ayi jee ozi mkpo-nyi-enya. ⁷ To du iya bu; ayi echia mkpu raku Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi oche phe. Ojejoje anua olu ayi; bya aphua iphe-ehuka, ayi eje; me ozi, ayi ejegbu onwayi; me ege eegude akpabe ayi eh. ⁸ Ya ndono; Ojejoje egude ike; agburu-ehu iya; oye egvu; iphe-ophulenyu; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri; dufuta ayi le Ijiputu. ⁹ Yo dubatawa ayi l'eke-a; bya eworu alj-a nu ayi; mbu egiri alj-a. ¹⁰ Nta-a b'i wotawaru iya akpuru iphe mbu, shi l'iphe, i meberu l'alj-a, nggube Ojejoje nuru iya-a." Nngu abya eworu iya dobe l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu; baaru Ojejoje, bu Nchileke ngu ono eja. ¹¹ Nngu abya etee eswa iphemiphe obule ono, du mma, Ojejoje, bu Nchileke ngu nuru nggu le ndibe ngu ono. Ndu Livayi; me ndu laru alala, unu l'ephe bu etekwaaphu eswa.

Uzo lanu l'uzo iri l'afa k'eto

¹² I -kfu-gelephu uzo lanu l'uzo iri l'iphemiphe obule, i setaru l'afa k'eto, bu iya bu afa, aakfuje uzo lanu l'uzo iri; mbu; teke i nutsuaru iya ndu Livayi; ndu laru alala; ndu nna ephe ta nohedu; me unwanyi, nji ephe ta nohedu; k'ophu ephe a-nodu le mkpukpu unu rijije epho; ¹³ nggu anodu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu; su: "Li wofuakwaru iphe ono, du nsu ono l'ulo ngu; wowaru iya nu ndu Livayi; ndu laru alala; ndu nna ephe ta nohedu; me unwanyi, maa tufuru, bu ekemu, o turu nu ngu. E to dukwa ekemu ono, o turu nu ngu ono, nweru ophu e ti tsodu; ophu o dukwa ophu i zahajeru. ¹⁴ E to dukwa uzo lanu l'uzo iri ono ophu i riru teke i no l'aphu; to du ophu i wofuru teke i bu onye aaso nso; ophu o dudu ophu i nujeru ndu nwuhuru anwuhu. I nukwaru Ojejoje, bu Nchileke ngu okfu; yo buru iphemiphe obule, o suru t'i mee b'i meru. ¹⁵ Shinu l'imigwe, bu ufu ngu ono, du nsu ono lee enya; goru onu-oma nu ndibe ngu, bu ndu Izurelu; nggu agoru onu-oma nu egiri alj ono, i riburu nna ayi oche phe le nte ono."

¹⁶ Ntanu-a be Ojejoje, bu Nchileke unu tawaru unu ekemu su t'unu meje iphe-a, ya toru okpa iya su t'unu tsoje; me iphe-a, ya suru t'unu meje-wa. Unu zikwaa obu l'alj;

gudeje obu unu l'ò ha; mę ndzụ unu l'ò ha meje iphemiphe ọbule ono. ¹⁷ Ntanụ-a bę unu kfuwaru iya hoo-haa l'òo Ojejoje bụ Nchileke unu; l'òo ụzo, ọ ọturu bę unu a-nọdu etso; l'eme iphe, ọ ọturu ọkpa iya; mę iphe, o kfururu; mę nsọ iya; l'anụkwaru iya phụ okfu. ¹⁸ Ojejoje abiyakwaphu bya ekfua ya hoo-haa ntanụ-a l'unu bụwa ndibe iya, ya nwe k'iche, bụ iphe, ya kwehawaru unu l'ụkwa; bya asụ t'unu mejekwa iphe ya turu unu l'ekemu. ¹⁹ Oo-me unu t'unu ka iphe bụ mbakeshi, o keru ekeke. Ẹpha unu a-ka kę ndu mba ọdo ono ode ude; ẹphe aka unu otushi ẹpha; ka unu ọkwabe ugvu. Unu aburu ọha, ọduru Ojejoje, bụ Nchileke unu lę nsọ, bụ iphe, o kfuhawaru.

27

Ẹnya-ngweja, nọ lę Ugwu Ebalu

¹ Ya ndono; Mosisu yele ndu bụ ọgurenya Ízurelụ abya atụaru ndu Ízurelụ ono ekemu; sụ ẹphe: “Unu tųkokwa ekemu-wa, ya aturu unu ntanụ-a dobekota. ² Teke unu sweru Enyimu Jđdanu bahu l'alį ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono; unu patatsua mkpuma, ha nshinu kpokobe; unu emeta ıra nyia ya. ³ Unu eworu ekemu-a l'ò ha dekota iya teke unu swetsuleruphu enyimu ono bahu l'ęgiri alį ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono. Ono bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke nna unu oche phę kweru unu ụkwa iya. ⁴ Ọo ya bụ; teke unu swetsuleruphu Enyimu Jđdanu; unu akpokobe mkpuma ono, mu aturu unu ekemu iya ntanụ ono. Ọ bụ lę Ugwu Ebalu bę unu a-kpokobe iya; gude ıra nyia ya. ⁵ Ọ bụ l'eke ono bę unu a-kpuru Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹnya-ngweja. Ọ bụ mkpuma bę ee-gude kpua ya; mbụ mkpuma, ę ọ dudu iphe e meru l'igwę, a kujeru iya. ⁶ T'ò bụkwaru mkpuma, ę ta wadu awawa bę unu e-gude kpuaru Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹnya-ngweja ono. Yọ buru l'eli iya bę unu a-gbaję ngweja-ukfuru nụ Ojejoje, bụ Nchileke unu. ⁷ Unu gwojekwaphu ngweja ẹhu-agu l'ęke ono. Unu atuko nọdu l'ęke ono ria ya; tee ęswa l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu. ⁸ Unu dekwaa ekemu-a l'ò ha t'ò shia ọhuma lę mkpuma ono, unu kpbetsuaru ono.”

Mburonu, a nọ lę Ugwu Ebalu bushua

⁹ Mosisu yele ndu ikfu Lívayi, bụ ndu achijeru Nchileke ęja abya ekfuru yeru ndu Ízurelụ l'ẹphe ha; sụ ẹphe: “Unubę ndu Ízurelụ; unu daa ashị; ngabe nchị! Ntanụ bę unu bụakwa ndibe Ojejoje, bụ Nchileke unu. ¹⁰ Unu nujekwaru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu. Unu dobekwa ekemu iya; meje iphe, ọ ọturu ọkpa iya; sụ tę eetsoje, bụ iphe, mu aturu unu ekemu iya ntanụ.”

¹¹ Yọ bụkwaruphu mbọku ono; bę Mosisu turu ndu Ízurelụ ekemu; sụ: ¹² Teke unu swetsuaru Ẹnyimu Jđdanu; ndu ikfu, e-vudo l'eli Ugwu Gerizimu goru ọnu-ọma nụ ndu Ízurelụ bụ: ndu ikfu Símiyonu; ndu ikfu Lívayi; ndu ikfu Júda; ndu ikfu Ísaka; ndu ikfu Jósefu; mę ndu ikfu Bénjaminu. ¹³ Ndu ikfu ọphu e-vudo l'eli Ugwu Ebalu bua ọnu bụ: ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; ndu ikfu Ásha; ndu ikfu Zébulonu; ndu ikfu Dánu; mę ndu ikfu Náfutali. ¹⁴ Ndu Lívayi e-woli olu raaru iya unwoke ndu Ízurelụ l'ẹphe ha arara; sụ:

¹⁵ “Mburonu bụ kę onye doberu ntękpe, a pyiru apyipyi; m'ọ bụ ọphu a kpuru akpukpu. Iphe ono bụkwa akpamara l'ifu Ojejoje; mbụ iphe ono, bụ ndu eme nka gude ęka mee ya; dobe iya l'agwa lę mpya ono.”

Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ò dụ ęge ono-o!”

¹⁶ “Mburonu bụ kę onye ę-ta akwabedu nne lę nna, muru iya nụ ugvu.”

Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ò dụ ęge ono-o!”

¹⁷ “Mburonu bụ kę onye wofuru ękpę, e gude kpaaru madzụ ókè-alį.”

Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ò dụ ęge ono-o!”

¹⁸ “Mburonu bụ kę onye dusweru onye atsụ ishi ụzo.”

Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ò dụ ęge ono-o!”

¹⁹ “Mburonu bụ kę onye anafuje madzụ iswi-ọdu-mma; okfu l'ò bụ onye laru alala; onye nna iya ta nọhedu; m'ọ bụ nwanyi, maa tufuru.”

Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ò dụ ęge ono-o!”

²⁰ “Mburonu bụ kę onye raru nyee nna iya; kę l'òo nna iya b'ọ mechiru ifu.”

Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ò dụ ęge ono-o!”

²¹ “Mburonu bụ kę onye raru anumanu.”

Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ò dụ ęge ono-o!”

²² “Mburonu bụ kę onye raru nwunne iya; mbụ nwunne yele iya shi lę nne lanu; m'ọ bụ nwanna iya.”

Ndu Ízurelụ l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ: “T'ò dụ ęge ono-o!”

²³ “Mburõnu bụ ke onye raru nne nyee ya.”

Ndu Ízurèlù l'èphe ha atũko zua mgbede; sụ: “T'ò dũ ège ono-o!”

²⁴ “Mburõnu bụ ke onye gburu madzũ ibe iya lè mpya.”

Ndu Ízurèlù l'èphe ha atũko zua mgbede; sụ: “T'ò dũ ège ono-o!”

²⁵ “Mburõnu bụ ke onye nataru òka-azũ je egbua onye è-ta dũdu iphe, o meru.”

Ndu Ízurèlù l'èphe ha atũko zua mgbede; sụ: “T'ò dũ ège ono-o!”

²⁶ “Mburõnu bụ ke onye pa iphemiphe òbule, a tũru l'ekemu-a òka lanũ.”

Ndu Ízurèlù l'èphe ha atũko zua mgbede; sụ: “T'ò dũ ège ono-o!”

28

Onu-oma, a gõru nũ ndu eme ekemu ono

(Liv 26:3-13; Dõt 7:12-24)

¹ Ò -buru l'unu nũru Ojejoje, bũ Nchileke unu okfu; -leta ãnya l'eme ekemu iya l'ò ha; mbũ ekemu ono, mu atũru unu ntaũ-a; bẽ Ojejoje, bũ Nchileke unu e-me t'unu kakõta iphe, bũ mbakeshi, nõ lè mgboko-a nshinu. ² Onu-oma-wa a-bũru nk'unu; m'ò -buru l'unu anũru Ojejoje, bũ Nchileke unu okfu.

³ Onu-oma a-bũru nk'unu lè mkpũkpu; bũru nk'unu l'ègu.

⁴ Onu-oma a-bũru k'unwu unu; bũru k'iphe, unu meberu l'alĩ; bũru k'unwu, elu unu mũshuru; mbũ eswi unu; mẽ egbu unu; mẽ atũru unu.

⁵ Onu-oma a-bũru kè nkata, unu vu eje l'ègu; mẽ õtumu, unu atszũ nri.

⁶ Onu-oma a-bũru nk'unu teke unu abata abata; mẽ teke unu alũfu alũfu.

⁷ Ojejoje e-me tũ unu mekputa ndu õhogu, wũ-lihuru; bya etso unu õgu. Èphe e-dzebe edzebe byakfuta unu õgu; õle èphe a-gba nanũ nanũ; gbakashĩhu.

⁸ Ojejoje e-me tũ õnu-oma iya bũru k'õba unu; mekpõ iphe bũ iphe, unu kũberu òka unu. Òo-gõru õnu-oma nũ unu l'alĩ ono, Ojejoje, bũ Nchileke unu abya unu anũnu ono.

⁹ Ojejoje e-me t'unu kwata õswa shihu ike; bũru ndu dũru iya lè nsõ, bũ iphe, o rihawaru unu anũ iya; m'ò -buru l'unu e-dobe ekemu Ojejoje, bũ Nchileke unu; l'etsokwaphu uezõ, õ tũru. ¹⁰ Ndiptè l'èphe ha a-phũ l'unu aza èpha alaru Ojejoje; tsulaha unu egvu. ¹¹ Ojejoje e-me t'unu nwee iphe; nweshia ya ike; unu azua zua k'etsutsu iya; elu unu azua; zua k'etsutsu iya; iphe, unu meberu l'alĩ emehu k'etsutsu iya; l'alĩ ono, Ojejoje riburu nna unu phẽ nte lè ya a-nũ èphe ono. ¹² Ojejoje a-gũhaaru unu ulõ èke oodobeje èku iya l'imigwe; tũ mini chijee l'alĩ unu; l'oge iya; gõru õnu-oma iya nũ iphe bũ ozi, unu gude òka unu jee. Unu e-jeje igweligwe ndu mba õdo õgwõ; tũ dukwanu ndu unu e-je ejita. ¹³ Ojejoje e-meje unu t'unu bũru ishi; unu ta anõdu ndu õdo l'òka. Oo-mee unu; unu akalephu nshinu nshinu eje; unu ta aladu alĩ alĩ. Òle ò kwan m'ò -buru l'unu anga nchi l'ekemu Ojejoje, bũ Nchileke unu, bũ õphu mu atũru unu ntaũ-a sũ tũ unu zia obu l'alĩ; meje iya ememe. ¹⁴ Unu ba aghakwaru ekemu-a, mu atũru unu ntaũ-a azũ m'ò nanũ. Unu ba ahakwa iya; melaha iphe õdo; wata otso agwa õdo, unu a-nõdu abaru èja.

Onu, a tũru ndu kwefuru ikè

(Liv 26:14-46)

¹⁵ Òle; ò -bũkwanuru l'unu ta anũduru Ojejoje, bũ Nchileke unu okfu; unu te zi obu l'alĩ; l'edobe ekemu iya; unu te etso iphe, õ tũru òkpa iya sũ tũ eetsoje, bugbaa iphe, mu atũru unu l'ekemu ntaũ-a; mburõnu-wa l'ò ha a-bũkotaru nk'unu.

¹⁶ Mburõnu a-bũru nk'unu lè mkpũkpu; bũru nk'unu l'ègu.

¹⁷ Mburõnu a-bũru kè nkata, unu vu eje l'ègu; mẽ õtumu, unu atszũ nri.

¹⁸ Mburõnu a-bũru k'unwu unu; bũru kè iphe, unu meberu l'alĩ; bũru k'unwu, elu unu mũtaru; mbũ eswi unu; egbu unu; mẽ atũru unu.

¹⁹ Mburõnu a-bũru nk'unu teke unu abata abata; bũru nk'unu teke unu alũfu alũfu.

²⁰ Ojejoje a-tũ unu õnu; kpõgháá unu egomunggo; mee tũ iphe, bũ iphe unu kũberu òka be ekeru ekeru. Oo-me iya unu ège ono gburruru jeye; unu abũru kpurupyata; mbũ laa l'iyi kè gbatabuta; l'okfu iphe, dũ èji, unu meshiru; zahaa Nchileke. ²¹ Ojejoje e-gude ejo iphe-ememe swiru unu eswiru gburruru jeye unu agvũ l'alĩ ono, unu abahũ eje alũta t'ò bũru nk'unu ono. ²² Ojejoje a-tũ unu iphe-ememe, amĩ madzũ mini yelè èhoku; èhu-ekoko; oke okpomõku; ejo mkpõ-anwũ; mẽ nwa-ntagbu, a-nõdu atagbushi iphe unu meberu l'alĩ. Iphe ono l'ò ha a-kpa unu èhu jeye teke unu a-bũru kpurupyata. ²³ Akpamigwe-a, unu vu l'ishi-a a-bũru ope; alĩ, unu dzõberu òkpa abũru mgboro-igwè. ²⁴ Ojejoje e-me tũ mini, ga anõdu achĩru unu ghõo evevee yelè udzu; shi l'imeli l'ekpu unu jeye teke unu a-gvu.

²⁵ Ojejoje a-ha tẹ ndu ọhogu unu lẹ-gbua unu. Unu e-dzebe edzebe byakfuta ndu ọhogu unu ọgu; ọle unu a-gba nanu nanu; gbakashihu. Unu a-ghoo ndu alẹ-eze, ọgbaa lẹ mgboko-a a-nodu atso oyi. ²⁶ Odzu unu a-buru nri unwenu, ephe l'eli; mẹ unwu-anu-egu, bu l'eliphe; ọphu ọ dudu onye agboru ephe chaa. ²⁷ Ojejoje a-tu unu ejo iphe-etsetse ndu Ijiputu; iphe-ebubu; ejo onya, aba yoyoyo; mẹ ekpa-eyi; yo buru 'agwota agwota. ²⁸ Ojejoje e-me tẹ ogvu gudeshia unu; unu awata otsu ishi; egomungo esweshiu unu. ²⁹ L'echi oke-eswe be unu a-wata obyipheshi eka ege onye ishi ebyipheshi l'ochi. Ọphu ọ dudu iphe, unu byiberu eka k'ememe, bya l'agaru unu. Aa-nodulephu akpa unu ehu; l'ana unu nfu mboku-mboku; to nwe onye a-gbaru unu mkpu.

³⁰ Ii-je okfu nwanji jebua; yo buru onye ọdo be yele iya a-nodu aze. Ii-kpu ọlo kpu-gha ya; ọle e tii budu iya. Ii-ko vayinu; ọle tii wotadu akpuru iya. ³¹ Aa-nodu ngu l'ifu gbua oke-eswi ngu; ọle e tii tadu anu iya. A kpua nkakfu-igara ngu l'ike; ọphu a kpu-phutaduru ngu iya azu. Aturu ngu be ee-ruta chiru nu ndu ọhogu ngu; to nwe onye ejeru ngu iya anafutaru. ³² Unwegirima unu: ndu k'unwoke; mẹ lẹ ndu k'unwanyi be aa-chiru nu ndu ọdo t'ephe buru ephe ohu. Enya a-no unu l'uzo mboku-mboku jeye enya agbakota unu ochi l'eke unu ele enya ephe; ọle ike taa dudu unu t'o nweru iphe, unu e-me. ³³ Ndu unu e-ta madu e-ri iphe, unu koru l'okfu; mbu iphe, unu setaru l'akanya. Ọ bulephu ehu be aa-nodu akpa unu; l'anu unu nshi mboku-mboku; ³⁴ k'ọphu bu l'iphe, unu e-gude enya unu phua e-me unu; unu emelahaa ogvu ogvu. ³⁵ Ojejoje a-tu unu ejo iphe-etsetse l'ikpere; mẹ l'okpa ephe ebo; mbu iphe-etsetse, a-bu 'agwota agwota. Oo-shi l'obocheru-okpa tsekota unu jeye l'ishi.

³⁶ Ojejoje a-chita unu l'onye unu fotaru t'ọ buru unu eze; laa mba, unu ta mahaadua; nna unu oche phe ta mahawa iya. Unu anodu l'eke ono balahaaru nte ọdo eja; mbu nte, e gude oshi yele mkpuma mee. ³⁷ Ndu eke ono, Ojejoje a-chiru unu laa ono be unu a-nodu anyi ishi edzu; buru iphe, e gude anma ejo etu; mẹ iphe, e gude atu mgbonu.

³⁸ Unu e-mebe iphe, ha nshinu l'alẹ; ọle nwiphe, unu a-kpata iya taa badu ishi; ke l'igube a-tapyashikota iya. ³⁹ Unu a-ko mgbo vayinu leta iya enya; ọle unu ta angudu mee, shi iya nu; ọphu unu awotadu akpuru, shi iya nu; ke l'unwehu a-tafu iya. ⁴⁰ Oshi olivu a-tuko alẹ unu sweta; ọle unu taa phudu manu iya; ke l'akpuru iya e-rishihu; dashia. ⁴¹ Unu a-mushi unwegirima unwoke; mushia unwegirima unwanyi; ọle ephe ta abaduru unu uru; ke l'aa-kpu ephe lẹ ndzu laa alẹ ọdo. ⁴² Iphe, bu oshi, no l'alẹ unu; mẹ iphe, bu iphe, unu meberu emebe be igube a-tapyashibebe.

⁴³ Ndu laru alala l'alẹ unu be eka a-nodu akango akango l'eje; unubedua aka ọla alẹ alẹ l'eje. ⁴⁴ Ephe e-jeje unu ugwo; ọle unu tee nwedu ọphu unu e-je ephe. Ephe a-bujeru ishi; unubedua anodu ephe l'eka.

⁴⁵ Mburonu-a l'ọ ha a-dakfuta unu; chia unu kpabe-kpabe; jeye yo gude unu; mee unu; unu aburu kpurupyata. Ishi iya aburu lẹ unu ta nuduru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu; mee ekemu iya; mẹ iphe, ọ toru okpa iya; su t'e tsoje. ⁴⁶ Mburonu ono a-bu iphe-ohubama; mẹ iphe, du biribiri; duru unu l'awa unu phe jeye lẹ tutu yoyo. ⁴⁷ Keshinu unu te gudedu ehu-otso-ena; tee eswa jeeru Ojejoje, bu Nchileke unu ozi teke iphe shi duru unu lẹ mma; ⁴⁸ be unu a-nodu aswi egu nri; mẹ egu mini; gbaa otu; gude uko iphemiphe obule; l'ejeru ndu ọhogu unu ozi; mbu ndu ono, Ojejoje e-ye t'ephe bya etso unu ọgu ono. Yo woru odogoro igwe nyabe unu l'olu jeye teke unu a-buru kpurupyata. ⁴⁹ Ojejoje e-duta ndu mba, shi ote-nya; mbu l'eke mgboko jeberu; t'ephe du l'ọ bu ugo bya apaa unu. Ndu mba ono a-buru ndu unu e-ta anodu okfu ephe. ⁵⁰ Ndu mba ono be ifu a-nodu eshi ephe onwu-onwu; k'ọphu bu l'ephe ta agubedu ndu bu ogurennya iphe; ephe ta aphuru unwegirima imiko. ⁵¹ Ephe a-tapaa elu unu; kpukpo iphe, unu meberu l'alẹ; jeye unu aburu kpurupyata. E to dudu akpe unu; m'oo mee ophungu unu; m'oo manu unu; m'oo eswi unu; m'oo aturu unu, ephe a-haru unu jeye teke unu a-lakota l'iyi. ⁵² Ephe a-no-chishikota mkpukpu unu l'ọ ha mgburumgburu jeye teke upho-mkpuma unu ono, hatsua l'eli, a kpushitsuaru ike ono; mbu upho-mkpuma ono, unu chiru ukfu kwee ono foshihuru; l'adashi. Ephe a-no-chishikota unu lẹ mkpukpu ono l'oha, nokota l'alẹ unu mgburumgburu; mbu alẹ ono, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu ono.

⁵³ Shita l'iphe-ehuka, ndu ọhogu unu e-me t'unu jee teke ephe a-no-chishikota mkpukpu unu ono be unu a-wata ọta anu unwegirima unu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi, bu unwegirima, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu. ⁵⁴ Oo-du-tabe eji k'ọphu bu lẹ nwoke, katsukpo ophuru madzu imiko l'ime unu; buru onye iphe katsua oru l'ehu be imiko nwanne iya nwoke; imiko nyee ya, o yeru obu; mẹ imiko unwu iya ndu ọphu, phoduru nu taa duhedu. ⁵⁵ E too butadu anu nwa iya, ọota; be m'oo onye lanu lẹ ndu ono. Ishi iya aburu lẹ to duhedu iphe ọdo, phodubaaru iya nu ọdo. Yo buru

shita l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ephe a-no-chishikota mkpukpu unu ono mgburumburu. ⁵⁶ Nwanyi, katsukpo ophuru madzu imiko; buru onye iphe katsua oru l'ehu l'unu; mbu onye e-ta achojedu iphe, a-da okfu be a-nodu edomiru nji iya, o yeru obu iphe edomi; l'edomiru iya unwegirima iya: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi. ⁵⁷ Nwata, o zedaru eku iya k'ophungu; me ezze, tso iya nu be oo-meje le mpya taa nwenkinyi iya t'e b'o du onye a-ma nu. Ishi iya aburu l'e to nwehedu iphe odo, oo-ri; ke l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ono, ephe a-no-phe mkpukpu unu mgburumburu ono a-du egvu.

⁵⁸ O -buru l'unu te letadu enya; meje iphemiphe obule, e kfulu l'ekemu-wa, e deru l'ekwo-a; k'ophu unu a-nodu akwabepha-wa ugvu; mbu epa ono, du akpabiri bya adu egvu ono; bu iya bu Ojejoje, bu Nchileke unu; ⁵⁹ be Ojejoje e-mekwa t'ejo iphe-ehuka, etu iya e-ta dudu adudu dakfu unu l'unwu unu; mbu ejo iphe-ehuka, a-kari eka; alala iya aburu ogu yeje ejo iphe-ememe, a-du ideyideyi; to la alala. ⁶⁰ Yo wokfutaru unu unwu ejo iphe-ememe ndu Ijiputu ono l'o ha, unu shi atsu egvu ono; yo bya elia unu agbu l'ehu. ⁶¹ Ojejoje evukwaruphu unwu iphe-ememe; me iphe-ehuka odo, e-te dedu l'ekwo ekemu-wa byabe unu l'ishi gbururu jeye unu aburu kpurupyata. ⁶² E guderu l'unu shi ha l'igwe l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe; ndu a-phodunu l'unu a-ha nwanshi. Ishi iya aburu l'unu te kwedu; nwaru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu. ⁶³ O kwa ege o shi atso-be Ojejoje ena te ya mee te iphe duru unu le mma; mee t'unu ka l'igwe; bukwaphu ege ootsobe Ojejoje ena te ya mee te unu buru kpurupyata; laa l'iyi. E fefu unu l'ali ono, unu abahu t'o buru nk'unu ono.

⁶⁴ Ojejoje a-chikashi unu; mee unu; unu edzuru iphe bu mbakeshi; tsube l'eka mgboko eka iya owaa jeye l'eka iya ophu. Eke ono be unu a-nodu; gwalahaa nte; mbu nte, e gude oshi; mee mkpuma mee. Nte ono aburu nte, unu ta mahaada; nna unu oche phe ta mahawa iya. ⁶⁵ Ipe ta byadu bya aduru unu le nte l'iphe bu mbakeshi ono; to nwe eke unu e-ku nk'unu. Ojejoje e-me t'unu chiru obu l'eka l'eke ono; enya agbaa unu owchi; to nwe iphe unu ele enya elevu. ⁶⁶ Ndzu unu a-nodu awa awawa. Eswe l'enyasi; be unu a-nodu atsu egvu. To nwe onye a-ma; ya a-no-o ndzu; te ya ta anodu. ⁶⁷ O -buru l'utsu; unu asu: "Ndege o -bururu l'urenyashi!" O -buru l'urenyashi; unu asu: "Ndege o -bururu l'utsu!" Ishi iya aburu ege unu a-nodu atsu-tabe egvu; yeru ejo iphe, unu e-gude enya unu aphutsua. ⁶⁸ Ojejoje e-ye unu l'ugbo-mini; mee; unu alaphu azu le Ijiputu, bu eke ono, ya suru l'unu te ejehedu odo ono. Eke ono be unu a-kpobe onwunu k'erere; te ndu ohogu unu zua unu t'unu buru ephe ohu: unwoke l'unwanyi. O bu l'e t'o nwe du onye azu unu.

29

Ndu, Nchileke yeje ndu Izurelu gbaru le Moabu

¹ Owaa bu iphe, e kfulu le ndzu ono, Ojejoje turu Mosisu ekemu su t'o mee te yeje ndu Izurelu gbaa le Moabu ono; a gufukwa ophu ephe l'iya gbahawaru le Horebu.

² Mosisu abya ekukobe ndu Izurelu l'ephe ha; su ephe:

Unu gudewa enya unu phua iphemiphe obule, Ojejoje meru l'ifu unu le Ijiputu; mbu iphe, o meru Fero; me ndu ozi iya l'ephe ha; me l'ali iya l'o ha. ³ Unu gude enya unu phukota eze iphe-adata ono l'o ha; me iphe-ohubama, du egvu; me iphe ono, dugbaa oke biribiri, meru nu ono. ⁴ Ole; jeyekwa ntanu owaa; be Ojejoje ta nukwa unu egomunggo, e-meje t'iphe doo unu enya; enya, unu e-gude aphu uzo; m'o bu nchi, unu e-gude anu iphe.* ⁵ Mu duru unu ukporo afa ugbo labu l'echi-egu; ophu uwe unu akahudu unu akahu l'ehu; akpo-okpa unu ta akahu unu akahu l'okpa. ⁶ Unu ta tadu buredi; unu ta angu mee; m'o bu iphe odo, eme l'enya; k'ophu unu a-maru l'oo mu bu Ojejoje bya aburu Nchileke unu. ⁷ Yo be teke ayi ruru ali eke ono; Sihonu, bu eze ndu Heshibonu; me Ogu, bu eze ndu Bashanu alufuta bya etso ayi ogu; ayi emekputa ephe. ⁸ Ayi aluta ali ephe; woru nu ndu ikfu Rubenu; me ndu ikfu Gadu; me nkere-ebo ndu ikfu Manase; woru iya nu ephe t'o buru dke-iphe ephe. ⁹ Oo ya bu; unu zikwaa obu l'ali; dobekota okfu, e kfulu l'ogba-ndzu-a; unu emeje iya ememe; te iphe, bu iphe unu kuberu eka k'ememe bujeru unu upete.

¹⁰ Ege unu ha vudokota l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ntanu-a; mbu ndu butsua ishi l'ikfu unu; me ndu bu ogurennya unu; me ndu ishi unu; mewaru ndu bu nwoke le ndu Izurelu l'ephe ha; ¹¹ yeje unwegirima unu; me unyomu unu; me ndu laru alala, unu ephe bu ebubu, bu ndu awajeru unu nku; l'ekuru unu mini. ¹² Unu vudokota l'ekwa; k'ophu unu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-gba ndzu; unu ekweta le nte ono, Ojejoje,

* 29:4 29:4 Azá 29:10; Róm 11:8.

bù Nchileke unu riru; gude agba ndzù ono ntanù; ¹³ ège ee-shi t'o mee unu ntanù-a t'unu bùru ndibe iya; yèbedua abùru Nchileke unu; bù iya bù iphe, o kweru ùkwa iya; bya abùru iphe, o riburu nna unu phè, bù Èbirihamu; mè Áyizaku; mè Jékòpu lè nte. ¹⁴ Ndzù-a, mu l'unu agba ntanù-a; mè nte-a, mu eri eye iya-a ta bùkwa unubèdua b'ò dùru nwenkinyi unu. ¹⁵ O nwekwaruphu ndu ayi l'èphe tùkoru vudo l'ifu Ojejoje, bù Nchileke ayi l'èke-a; nwekwaruphu ndu ayi l'èphe ta nõdu l'èke-a ntanù.

¹⁶ Unubèdua l'onwunu b'ò doru ènya òhuma ège ayi shi bua lè Íjiputu; mè ège ayi shi swekota alì ndu òhodo; ruta èke-a. ¹⁷ Unu phùwaru akpamara ono, èphe meru ono; mbù ntèkpe oshi; kè mkpuma; kè mkpòla-òcha; waa kè mkpòla-ododo ono, èphe dobetsuaru ono. ¹⁸ Unu letakwa ènya t'è b'ò dù nwoke; m'ò bù nwanyi; m'ò bù ènya-ufu; ò dùdu bùru ndu ikfu, obu èphe a-lufu l'èke Ojejoje, bù Nchileke ayi nõ ntanù; je abalahaaru agwa ndu òhodo ono èja. Unu be ekwekwa t'è iphe, dù èji, atso ile; l'egbu madzù ège ono kpofuta l'ime unu. ¹⁹ T'è b'ò dùkwa onye a-nùtsua okfu mburõnu-a; wata ògoru onwiya õnu: "L'èhu a-dù iya-a agu; m'ò -ruhuru; ya bùru 'anùmanuma." Iphe, dù ège ono e-mekwa t'è ndu òphu eme òhuma; mè ndu òphu eme èji bùkotaru kpurupyata. ²⁰ Ojejoje ta agùkwaru onye òbu nvù. Èhu-eghughu Ojejoje yèlè okopho iya a-nòdukwa swiru onye ono. Mburõnu ono, e deshuru l'èkwo-ò a-dakfutakwa iya; Ojejoje efufu èpha onye ono lè mkpuli igwe-a. ²¹ Ojejoje e-shi l'ikfu Ízuru wofu onye òphu dobe iche; t'umuru muaru iya; bù iya bù ège ò dù lè mburõnu ono, e kfuru okfu iya l'ògba-ndzù ono, e deru l'èkwo ekemu-a ono.

²² Ògbo òphu e-tsota unu; mbù unwu unu; mè ndu mba òdo, shi èke teru ènya; a-phù iphe, dù èji, eme l'alì ono; mè iphe-ememe, Ojejoje e-gude kpakaa alì ono. ²³ Alì ono l'ò ha b'è iphe, e-ji iya nù bù òku nshì-egbe; waa unù; k'òphu bù l'è taa kòdu iphe l'alì ono; òphu ò dùdu iphe, emehu iya nù; òphu èswa efukpodua ya nù. Mbù l'ee-mebyishi iya ège, e mebyishuru Sòdomu mè Gòmòra; mè Adama yèlè Zèboyimu; bù ndu Ojejoje gude èjo oke èhu-eghughu iya mebyishia. ²⁴ Iphe bù mbakeshi a-tùko jìlaha; sù: "Bù ngunu kparu iphe, Ojejoje meru alì-a ège-a; mbù iphe, kparu iphe, ò tù-koshiru alì-a èjo oke èhu-eghughu iya ège-a?"

²⁵ Teke ono b'è ndiphe e-yeru èphe õnu; sù: "Iphe, kparu iya nù bùkwa lè ndu ono gbakataru azù l'ògba-ndzù Ojejoje, bù Nchileke kè nna èphe oche, bù òphu èphe l'iya gbaru teke ono, o dufutaru èphe lè Íjiputu ono. ²⁶ Èphe gbafuru je agwalahaa agwa òdo; balahaaru iya èja; mbù agwa, èphe ta madu; t'ò bù l'òo Nchileke doberu iya èphe. ²⁷ Oo ya kparu iphe, èhu gbanwuhuru Ojejoje òku l'èke alì-a nõ; yo woru mburõnu ono l'ò ha, e deru l'èkwo-a tukobe l'alì ono. ²⁸ Tò dù iya bù; Ojejoje efufu èphe l'alì ono; gude iwe; gude oke èhu-eghughu iya; nwuru èphe ye l'alì ndu òdo; bù èke èphe nõ ntanù-a."

²⁹ Iphe, e domiru edomi bù kè Ojejoje, bù Nchileke ayi; obenu l'èke, e meru t'a maru bù nk'ayi; bùru kè unwu ayi gbururu jeye lè gbururu; k'òphu ayi e-meje iphemiphe òbule, e deru l'èkwo ekemu-a.

30

Iphe ee-mejeru onye izimana laru azu

¹ Teke iphemiphe òbule ono medeleruphu ège e kfuru iya l'èhu unu; mbù õnu-òma; mè mburõnu ono, mu tògboru unu ono; yo rua unu l'èhu l'iphe, bù mbakeshi ono, Ojejoje, bù Nchileke unu chikashiru unu dobe ono; ² k'òphu unu laphataru azù lakfuta Ojejoje, bù Nchileke unu; bya egude obu unu l'ò ha; mè ndzù unu l'òha; nulahaaru iya okfu; unu l'unwegirima unu; l'eme iphe, bù iphe-a, mu aturu unu l'ekemu iya ntanù-a; ³ b'è Ojejoje, bù Nchileke unu e-dophu unu azù l'ònodu unu; phàru unu imiko; dufutakota unu l'iphe bù mbakeshi ono, Ojejoje, bù Nchileke unu chiru unu ye ono. ⁴ M'ò -ruhuru; ò bùru l'a chiru unu je eye l'èke igwe jèberu alì èjebe; b'è Ojejoje, bù Nchileke unu e-jèlè èke ono je achikobe unu; dulata unu azù. ⁵ Mbù lè Ojejoje, bù Nchileke unu e-duphuta unu azù l'alì ono, bù kè nna unu oche phè ono; t'ò bùru nk'unu. Yo mee t'è iphe dùru unu lè mma; unu azù ka nna unu oche phè l'igwe. ⁶ Ojejoje, bù Nchileke unu e-me unu l'unwu unu t'unu anuru iya okfu; k'òphu unu e-yeru Ojejoje, bù Nchileke unu obu unu l'ò ha; gude ndzù unu l'ò ha yeru iya obu; k'òphu unu a-ka nka. ⁷ Ojejoje, bù Nchileke unu a-tùko mburõnu ono l'ò ha byabè ndu òhogu unu, bù ndu phuru unu èhenu; l'akpa unu èhu. ⁸ Ono bù teke unu a-wata ònuru Ojejoje okfu òdo; melahaa iphe, bù ekemu iya, bù òphu mu aturu unu ntanù-a. ⁹ Ojejoje, bù Nchileke unu e-me t'è iphe bù iphe, unu kùberu èka jahuru unu; unu azù azùzu; elu unu azù; iphe unu meberu l'alì emehuru unu; kè l'e -metsua b'è Ojejoje e-gude èhu-òtso-èna mee t'iphe jahuru unu; ège ono, o gude èhu-òtso-èna mee t'ò jahuru nna unu oche phè ono; ¹⁰ m'ò -bùru l'unu anuru Ojejoje, bù Nchileke unu okfu; l'eme ekemu iya; mè iphe, ò turu òkpa

iya sù t'e etsoje, bukwanu iphe, e deru l'èkwo ekemu-a; m'ò -bùru l'unu e-gude obu unu l'ò ha; gude ndzù unu l'ò ha ghaa ifu; lakfuta Ojejoje, bù Nchileke unu.

Okfu mkpò-chi ishi

¹¹ Ekemu-a, mu atùru unu ntau-a ta atsùnukakwa unu l'èhu ememe; òphu ò karikwanù unu èka. ¹² Ekemu ono ta nòkwa l'imigwe; k'òphu unu a-ji; sù: “?Bù onye e-nyihu imigwe je ewota iya; raaru iya ayi arara; k'òphu ayi e-me iya ememe?” ¹³ Òphu ò nòkwa l'azù eze ñyimu azù iya òphu; k'òphu unu a-ji; sù: “?Bù onye a-da eze ñyimu je ewota iya; raaru iya ayi arara; k'òphu ayi e-me iya ememe?” ¹⁴ Obenu l'okfu òbu nnyabe unu annyabe; nòdu unu l'ònu; nòdu unu l'òbu; k'òphu unu a-nòdu eme iya ememe.

¹⁵ Unu leduduphu; ntau-a bè mu dobekwaru unu ndzù; doberu unu akpùto l'òborotu. Mu doberu unu anwùhu; doberu unu iyi. ¹⁶ Ò -bùru l'unu yeru Ojejoje, bù Nchileke unu obu; l'etso ùzo iya; mbù dobe iphe, ò tùru l'ekemu; mē iphe, ò toru òkpa iya sù t'e etsoje; mē iphe, ò suru t'e meje, bù iya bù iphe-e, mu ezi unu ntau-a; bè unu a-nòdukwa ndzù; jaa ajaja ka l'igwe. Òdo abùru l'è Ojejoje, bù Nchileke unu a-goru ònu-òma nù unu l'alì ono, unu abahù eje alùta; t'ò bùru nk'unu ono. ¹⁷ Òle; ò -bùru l'òkpoma unu l'ufuru l'èke Ojejoje nò; unu ta anùheru iya okfu; bya aparu onwunu haa; e deta unu; unu eje abalahaaru nte ephe eja; jelahaaru iya ozi; ¹⁸ bè mu arakwaru iya unu arara ntau-a; sù l'unu a-lakwa l'iyi; òphu unu te ebukwa ulori l'alì ono, unu abya oswe Ñnyimu Jòdanu eje alùta t'ò bùru nk'unu ono. ¹⁹ Ntau-a bè mu ekukwa igwe; l'eku alì t'ò bya agbaa unu ekebe l'è mu dobeekwaru unu ndzù; doberu unu ònwu. Mu doberu unu ònu-òma; dobekwaruphu unu mburònu. Òo ya bù; unu hatalèkwa ndzù; k'òphu unu l'unwu unu a-dzuru ndzù. ²⁰ Unu yeru Ojejoje, bù Nchileke unu obu; meje iphe ò kfuru; unu a-chìru èka kwee ya. Ishi iya abùru l'òo Ojejoje bù ndzù unu; bùru iya a-nù unu ndzù t'unu kaa nka; k'òphu unu e-buru l'alì ono, Ojejoje riburu l'angù l'è ya a-nù nna unu oche phè; mbù Èbirihamu; Áyizaku; mē Jékòpu.

31

Jóshuwa anò-chi ñya Mòsisu

¹ Tò dù iya bù; Mòsisu ekfuru iphe ono, ookfu anù ndu Ízurèlu ono tuggburu; ² sù ephe: “Nta-a bè mu kawaru nka nòwa ùkporo afa ishingu; òphu ike 'adùhedu mu k'odu unu. Ojejoje kfuakwaru mu l'è mubè Mòsisu taa dadù Ñnyimu Jòdanu azù iya òphu. ³ Ò bù Ojejoje, bù Nchileke unu l'onwiya e-vutaru unu ùzo; unu adaa ñyimu ono. Yò bùru iya a-tùko iphe bù mbakeshi-a l'ò ha mebyishiaru unu; mee; unu alùta alì ephe. Jóshuwa a-bùru onye ishi; dua unu t'unu daa ñnyimu ono; bù iya bù ège Ojejoje kfuru. ⁴ Ojejoje e-me ephe ège ò meru ndu eze ndu Amòru, bù iya bù Sihonu yele Ògu; bù ndu ò mebyishiru; mebyishia alì ephe. ⁵ Ojejoje e-woru ephe ye unu l'èka. Unu mekotakwa ephe ège ya suru t'unu mee ephe. ⁶ Unu kakwaa èhu; obu eshihu unu ike. T'egvu ba byakwa unu l'èhu; òphu unu 'alakwa azù-azù l'èke ephe nò. Ishi iya abùru l'òo Ojejoje, bù Nchileke unu l'onwiya bù onye du unu eje. È t'òo hakwa unu èka; òphu òo-gbadokwa unu.”

⁷ Mòsisu abya ekua Jóshuwa; nòdu l'ifu ndu Ízurèlu l'ephe ha; sù iya: “Kakwaa èhu; obu eshihu ngu ike; kē l'ò kwa nggu l'è ndu-a a-yì bahù l'alì ono, Ojejoje riburu angù l'òo-nù nna ephe oche ono. Ò bù nggubedua l'e-me t'ephe lùta alì ono; t'ò bùru nk'ephe. ⁸ Ò bù Ojejoje l'onwiya e-vutaru ngu ùzo; swiru ngu eswiru. È t'òo hakwa ngu èka; òphu ò gbadokwa ngu. Ba atsùkwa egvu; òphu obu 'etekwa ngu etete!”

Ège ee-shije agù ekemu Ojejoje

⁹ Ya ndono; Mòsisu abya edee ekemu ono edede; woru nù ndu, achijeru Nchileke eja, bù unwu Lívayi, bù ephe apajè Okpoko Ògba-ndzù Ojejoje; nùkwa iya phù ndu bù ògurennya Ízurèlu l'ephe ha. ¹⁰ Mòsisu abya atàru ephe ekemu; sù: “Iphe, bù afa èsaa, sweru esweswe; l'ògè aahajè iphe bù ùgwò, madzù ji ibe iya; t'ò laa; mbù teke ono, aagbajè Ajì Mkpàù ono; ¹¹ mbù teke ndu Ízurèlu byalèruphu l'ifu Ojejoje, bù Nchileke unu l'èke òo-fòta; unu gwa ekemu-a t'è ndu Ízurèlu l'ephe ha nù ya. ¹² Kfuru ephe t'ephe dzua l'èkalanu: unwoke; unwanyi; unwegirima; mē ndu laru alala, bu l'è mkpùkpù unu; k'òphu ephe a-tùko ngabè nchi; mùta òtsu Ojejoje, bù Nchileke unu egvu; ephe eletakwaphu ñya mekotaje iphe, e kfuru l'ekemu ono l'ò ha. ¹³ Unwu ephe ndu òphu è-ta amadua ekemu-a a-nùkwa iya phù; mùta òtsu Ojejoje, bù Nchileke unu egvu jeye ège unu e-buberu l'alì ono, unu ada Ñnyimu Jòdanu; eje anata t'ò bùru nk'unu ono.”

Òkwa kēle ndu Ízurèlu e-mekochaa kwefuru Nchileke ikè

¹⁴ Tò dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru nù Mósísi; sù iya: “Lẹ̀ mbòku, ìi-nwùhu òduakwa ntse. Kua Jóshuwa; tẹ̀ nggu l’iya yìru bya evudo lẹ̀ Ọ̀lo-Èkwà Ndzuko tẹ̀ ya kfuru iya iphe, oo-me.” Mósísi yele Jóshuwa abyatashia bya evudo lẹ̀ Ọ̀lo-Èkwà Ndzuko ono.

¹⁵ Ojejoje egude urukpu, kpuru rogbondu bya lẹ̀ Ọ̀lo-Èkwà Ndzuko ono. Urukpu ono akpua rogbondu l’ònu-oguzo Ọ̀lo-Èkwà Ndzuko ono.

¹⁶ Ojejoje asù Mósísi: “Nta-a b’i byaakwa olakfu nna ngu oche phẹ. Oje; ẹ̀ taa nòdu ọ̀phu, baru nwishi; ndu-a awata ọ̀farushi onwẹ̀phe l’ò bú unwanyi ọ̀kpara l’ẹ̀ke ẹ̀phe abaru agwa ndu alì ono, ẹ̀phe abahù ono ẹ̀ja. Ẹ̀phe a-gbado yẹ̀be Ojejoje; mebyia ndzù ono yẹ̀le ẹ̀phe gbaru ono. ¹⁷ Teke ono bẹ̀ ẹ̀hu e-ghulaha yẹ̀be Ojejoje eghughu l’ẹ̀ke ẹ̀phe nọ; ya agbado ẹ̀phe. Ya e-wofu ifu l’ẹ̀ke ẹ̀phe nọ; a vya ẹ̀phe kpatakpata. Ejo iphe; mẹ̀ iphe-ẹ̀huka, dù l’igweligwe a-dakfu ẹ̀phe; k’ọ̀phu ẹ̀phe a-wata okfu mbòku ono; sù: ‘L’iphe, meru; iphe, dù ẹ̀ji-a adakfuta ẹ̀phe kwa lẹ̀ Nchileke ẹ̀phe ta nòhedu; swiru ẹ̀phe.’ ¹⁸ Mbòku ono bẹ̀ ya e-wofu ifu l’ẹ̀ke ẹ̀phe nọ. Ishi iya abùru l’ẹ̀phe woru ifu ghaar agwa ọ̀do; shi ẹ̀ge ono mee ẹ̀jo iphe.

¹⁹ “Nta-a; unu woru egvu-a deeru onwunu edede; unu zia ya ndu Ízurelù t’ẹ̀phe maru iya agugu; t’ò búru iphe, ya e-gude agba ẹ̀phe ekebe. ²⁰ Ya -durulephu ẹ̀phe l’ẹ̀giri alì ono, ya kweru nna ẹ̀phe oche phẹ̀ ọ̀kwa iya; bya eriru angu yeru iya ẹ̀phe ono; ẹ̀phe -rijidelephu ẹ̀pho; wata ọ̀da ọ̀kporokpo; bẹ̀ ẹ̀phe a-gharu nte ọ̀do ifu; jelahaaru ẹ̀phe ozi; kolahaa ya ọ̀kpa l’ishi; mebyishilaha ọ̀gba-ndzù iya. ²¹ Ejo iphe, dù l’igwe; mẹ̀ iphe-ẹ̀huka -dakfutalephu ẹ̀phe; bẹ̀ egvu ono a-bùru iphe ekebe; maa ẹ̀phe ẹ̀jo ẹ̀ka; kẹ̀le ndu awa ẹ̀phe taa gù-buhudu iya agù-buhu. Ishi iya abùru lẹ̀ tẹ̀manu ya edutade ẹ̀phe ẹ̀je l’alì ono, ya riburu angu lẹ̀ ya a-nù ẹ̀phe ono; bẹ̀ ya mahawaru iphe, ẹ̀phe arì k’ememe.”

²² Tò dù iya bú; Mósísi abya edee egvu ono mbòku ono; bya ezia ya ndu Ízurelù.

²³ Ojejoje ekfuaru Jóshuwa Nunu iphe, oo-me; sù iya: “Kakwaa ẹ̀hu; obu eshihu ngu ike; kẹ̀ l’òo nggubedua e-du ndu Ízurelù laa l’alì ono, ya riburu angu lẹ̀ ya a-nù ẹ̀phe ono. Yẹ̀bedua e-swikwaru ngu-a eswiru.”

²⁴ Mósísi edekota ekemu ono l’ẹ̀kwo; to nwe m’òo nanù, ọ̀ haru. ²⁵ Yò bya ekfuaru ndu Lívayi, bú ndu apajẹ̀ Okpoko Ọ̀gba-ndzù Ojejoje; sù ẹ̀phe: ²⁶ “Unu wota ẹ̀kwo ekemu-wa dobe lẹ̀ mgboro Okpoko Ọ̀gba-ndzù Ojejoje, bú Nchileke unu; t’ò nòdu l’ẹ̀ke ono l’agbaa unu ekebe; ²⁷ kẹ̀le ya maru ẹ̀ge unu bú-tabẹ̀ ndu ekwefuje ikẹ̀; búru ndu ẹ̀jo ọ̀kpoma. Ọ̀ -bùru l’unu shiwa nta-a, ya nòkwadua ndzù; swiru unu eswiru-a búru ndu kwefuru Ojejoje ikẹ̀; ?nanù ẹ̀ge ọ̀o-dù mẹ̀ ya nwùhulephu! ²⁸ Unu jee l’ikfu ono l’ò ha; kuaru iya iphe, bú ndu, bú ọ̀gurennya unu l’ẹ̀phe ha yẹ̀le iphe, bú ndu, bú ndu ishi unu; tẹ̀ ya kfua okfu-a ye ẹ̀phe lẹ̀ nchì; kua igwe l’alì t’ò bya agbaa ẹ̀phe ekebe; ²⁹ kẹ̀ l’ò dokpooru iya ẹ̀nya ọ̀huma lẹ̀ ya -nwùhutsua; bẹ̀ unu a-wata ome umere, rehuru erehu; haa ọ̀zo-a, ya turu unu l’ekemu t’unu tsoje-a. L’oge l’ifu bẹ̀ iphe, dù ẹ̀ji a-dakfukwa unu; kẹ̀ l’unu a-nòdu eme ẹ̀jo iphe l’ifu Ojejoje; shi ẹ̀ge ono gude iphe, unu gude ẹ̀ka unu meta kpatsua ya ẹ̀hu-eghughu.”

Egvu, Mósísi guru

³⁰ Tò dù iya bú; Mósísi eshi ishi lanù; gya egvu ono; gufu iya l’ishi. Edzudzu-ọ̀ha ndu Ízurelù ono l’ẹ̀phe ha anùkota iya.

32

¹ Nggube igwe; ngabẹ̀nuru mu nchì
tẹ̀ mu kfua okfu!

Nggube alì; nùkwaa okfu, shi mu l’ònu!

² T’iphe, mu ezi chìkwaa mgu l’ò bú mini l’obu.

T’okfu, shi mu l’ònu dakwaa l’ò bú ijì.

T’ò chìkwaa yeshiyeshi

l’ò bú mini, ada l’iru ẹ̀gbudu;

mbù l’ò bú oke mini,

ada yoyoyo l’eli iru oshi.

³ Mu a-rakwa ẹ̀pha Ojejoje arara.

Unubẹ̀dua; unu jakwaa ẹ̀pha

Nchileke ayi ono ajaja;

kẹ̀ l’ò ha nshinu!

⁴ Ọ̀ bú Ojejoje ono bú Agbara-Mkpuma!

Iphe bú iphe, oome;

bẹ̀ ntùpo ta anọ̀jedu;

Ọ̀zo iya kfuru ntumu.

Nchileke evudoshije ike l'iphe,
o kfuru; ophu o dudu iphe,
e-ta kfiduru ntumu, oomeje.
O doberu eka ndoo;
buru onye obu guru iphoro.

⁵ Ephe watawaru ome iphere,
rehuru erehu l'eke o no.
Ntupo, no ephe l'ehu mewaru;
ephe ta buhe unwu iya.
Ephe bu ogbo,
a chiliru eka l'ejo iphe;
ogbo, uzo ephe gberu nggo.

⁶ Bu egbe iphe owaa;
be unu gude akfu Ojejoje ugwo;
unube ndu-a, bu ndu eswe;
unu te nwe egomunggo-wa?
?To budunua ya bu
nna unu, bu iya keru unu?
?To budunua ya
kpuru unu; bya emee unu t'unu
nguru anguru?

⁷ Unu nyatakwa teke ndiche!
Unu rja oriri;
nyata ogbo ophu swetawaru nu!
Unu jja nna unu phe
t'ephe kooru iya unu!
Unu ajikwaa ya phu
ndu bu ogurenya unu;
t'ephe kooru iya unu!

⁸ Teke Okaribe-Kakota-Nu
keshiru mbakeshi okè-iphe ephe;
mbu teke o keshiru unwu eliphe;
b'o tu-bugbaaru ephe eke
okè-alì ephe a-kpa l'ehu l'ehu;
l'ege unwu izurelu ha;

⁹ ke l'okè-iphe ke Ojejoje bu ndibe iya.
Jekopu aburu okè-iphe ophu o fotararu.

¹⁰ Lechi-egu b'o cho-vuru ephe.
Mbu l'oo alì, aburu swanmangu,
bu ejo ora anoduje ada iya;
b'o no-pheru ephe mgburumburu;
leleta ephe enya.
Enya iya no l'eke ephe no;
l'o bu nwandodo-enya iya.

¹¹ O bu ege ono, ugo anoduje
ephephe l'ekfuna iya;
l'eruphe l'eli unwu iya-a;
mbu ege ono, ojakaje eba iya
pakoo unwu iya; paru ephe
l'igburumonu eba iya ono;

¹² be Ojejoje nwenkinyi iya duru ephe;
ophu o nwedu agwa ndu ohodo,
yeru iya eka.

¹³ O doberu ephe l'eke ha l'eli
le mgboko-a; t'ephe buru ishi;
bya egude akpuru iphe, shi l'egu
nu ephe nri.
O nukwaruphu ephe manu-engu,
shi le mkpuma; bya anu ephe manu,
shi l'alì, du ekfu-ekfu.

¹⁴ O gudekwaphu manu-era eswi;

- mẹ mini-ẹra aturu; mẹ nwaturu,
gbaru ẹba; mẹ ebyila; mẹ elu,
shi l'alì Báshanu; mẹ egbu;
mẹ ọkpobe witu zu-jia ẹphe ẹpho.
Ẹphe ngukwaruphu mée uswe,
shi l'akpuru vayinu.
- 15 Ọle; Jeshurunu datsuleruphu
okporokpo; bya ekwefu ikè.
Ọ daru okporokpo;
dụwa bogiri-bogiri.
Ọ tsuwaru onwiya ẹba;
bya ajika Nchileke, keru iya nù.
Yọ bọru Agbara-Mkpuma ono,
dzofutaru iya nù ono; b'ọ jikaru.
- 16 Ẹphe eshi ẹge ono mee;
yo kolahaaru agwa ndu
ọhodo ono okopho.
Mbụ l'ẹphe gude agwa ono,
bukota akpamara ono;
mee; ẹhu eghulaha ya eghughu.
- 17 Ẹphe awata ogwo ngweja l'anụ
agwa, ẹ-ta bụdu Nchileke.
Mbụ agwa, ẹphe ẹ-ta mabua.
Agwa ono bụ agwa,
ẹphe dobegbaaru k'ophungu;
mbụ agwa,
nna unu oche phe ta atsubua egvu.
- 18 Agbara-Mkpuma ono, zufutaru unu ono;
bẹ unu gbadoru.
Mbụ l'ọo Nchileke ono, bụ
iya mọru unu ono; bẹ unu zaharu.
- 19 Ojejeje abya aphua iphe ono,
ẹphe eme ono; tsolahaa ẹphe oyi;
kẹ l'unwu iya ndu k'unwoke;
mẹ ndu k'unwanyị;
bẹ kpatsuru iya
ẹhu-eghughu.
- 20 Yọ sù: "Lẹ ya e-wofu ẹnya
l'ẹke ẹphe nọ;"
phuedukpoo iphe,
ẹphe e-mekochaa bọru.
Ishi iya aburu l'ẹphe bụ ọgbo,
uzo ẹphe gberu nggo;
bọru unwegirima,
ẹ-te evudoshijedu ike
l'iphe, ẹphe kfuru.
- 21 Ẹphe gude iphe, ẹ-ta bụdu
Nchileke mee tẹ ya wata oko okopho;
gude unwu agwa, bụ iphe-mmanu
akpatsu iya ẹhu-eghughu.
Ya e-gudekwanu mba,
ẹ-ta bụdu mba;
ye ẹphe okopho l'ẹhu;
gude ọha, eme eswe
kpatsua ẹphe ẹhu-eghughu;
- 22 kẹ l'oke ẹhu-eghughu iya;
bẹ gbanwuhwaru ọku.
Ọku ọbu e-ke gbururu jeye;
yo kerua ime ime alì-maa.
Oo-kekota mgboko; kee iphe,
a kpataru akpata dobe iya;
bya eworu ọku tẹ l'ẹke ugwu futaru.

- 23 “Ya e-wota iphe-ẹhuka byabẹ ẹphe;
chịta arwa iya byibe ẹphe l'ẹhu.
- 24 Ejo ẹgu a-bya;
ẹnya ekoroshihu ẹphe;
okpomọku, a-nọdu erebushi ẹphe anụ;
ejo iphe-ememe,
abya egbushia ẹphe.
Ya e-zi ejo anụ-ẹgu-ẹgbudu
t'o gude ẹpyi iya byakfuta ẹphe;
zia ejo agwọ, awụ l'alị;
t'ọ bya atagbushia ẹphe.
- 25 Ee-gude ogu-mbeke egbu ẹphe
pyaapya l'etezi;
k'ọphu bụ l'ẹphe -nọdu l'ime ọlo;
bẹ meji te eguduru ẹphe eguru.
Ụnwu-okorọbya; ụnwu-mgbọko;
ụnwegirima nshị;
mẹ ndu ẹwo furu l'ishi
a-bụkotaru kpurupyata.
- 26 Ya shi sụ lẹ ya a-chịkashi
ẹphe nanụ nanụ;
mee t'ẹ ba nyatajẹhe ẹphe anyata
lẹ mgboko.
- 27 Obenu l'ọo ejo-ọnu ndu ọhogu ẹphe;
bẹ ya ezeru; mbụ; a -nonyakwaa;
ndu ọhogu ẹphe ekfua iphe,
ẹphe ẹ-ta madu ishi iya; sụ:
'L'ọo ẹphebe ndu ọhogu me-kputaru;
l'ẹ tọ bụkwa Ojejoje meeberu
iphemiphe ọbule ono!' ”
- 28 Ndu Ízurelụ bụkwa ọha,
egomunggo swehuru;
iphe te edoje ẹphe ẹnya lẹ phuu.
- 29 Ndẹge ẹphe, bụ ndu maru iphe;
mẹ ọo-ga e-dokwaa ẹphe ẹnya;
ẹphe amakwaru ẹge
ọo-muru ẹphe l'ikpazụ.
- 30 ?Nanụ ẹge onye lanụ e-shi
achị unu ụmadzu ugbo labu
l'ukporo madzụ iri ọso.
Ọdo abụru; ?nanụ ẹge ụmadzu ẹbo
e-shi mee unu ụmadzu ise;
t'ẹphe wata ọso;
a gufukwa l'onye ono,
bụ Agbara-Mkpuma ẹphe ono
sefuwaru ẹphe ẹka;
mbụ lẹ Ojejoje miwaru ẹphe ẹnya?
- 31 Kele mkpuma nk'ẹphe
ta dukwa l'ọ bụ
Agbara-Mkpuma nk'ayi.
Ndu ọhogu ayi makwaru-a
l'ọo ẹge ọ du ndono.
- 32 Vayinu nk'ẹphe shi lẹ
vayinu kẹ ndu Sódomu.
Yọ bụru l'ẹgu ndu Gómóra;
bẹ akpuru vayinu ẹphe shi.
Akpuru vayinu ẹphe bụ nshi l'onwiya;
jọkfujokfu iya abụru age.
- 33 Mee ẹphe bụ ẹra agwọ;
bụru ọnu-mini, shi óghù l'ọnu.
- 34 “Ya wowaru iphemiphe ọbule ono

- kwakòbè; mbù nmachia ya;
dobe l'èke ya akwakòbèje èku iya.
- 35 Oo yèbedua agwatajè ugwo iphe;
buru yèbedua;
bè òkfu ugwo nò l'èka.
L'oge iya bè òkpa e-chifua ephe.
Mbòku, ùmuruku a-mùru ephe nòokwa ntse.
Aphù abyaakwa ephe atsòtso."
- 36 Ojejoje a-haru ndibe iya enge.
Oo-phuru ndu ozi iya imiko;
m'ò phùlephu l'ike ta dùhedu ephe;
mbù l'è tò dùhedu onye wuduru nù:
ohu mè amadù.
- 37 Oo-sù ephe: ?Nanu agwa ephe òbu;
mbù mkpuma ephe òbu,
ephe agbabaje je anòdu zeeru ndzù?
- 38 Mbù agwa, taru èbà anù,
ephe gbaru eja;
ngua mee ngwèja ephe ono.
T'ò gbeshinu bya eyeru unu èka!
T'ò gbochitanu unu!
- 39 "Unu lekwa; ò kwa yèbedua
nwenkinyi bù Nchileke.
È tò dùhekwa Nchileke
òdo, nonu; a gufu iya.
Oo yèbedua emeje t'a nwùhu anwùhu;
buru iya emeje t'a nòdu ndzù.
Oo yèbedua emeje t'è iphe meka madzù;
buru iya emeje t'ò kpòhu;
òphu ò dùdu onye adù ike
anafù iya onye ya guderu.
- 40 Ya paliru èka iya imigwe; ribua ya:
L'ò bù ège ya a-nò gbururu jeye-wa;
- 41 bè ya a-ba ogu-mbeke ya ono,
egbu nwìnwii ono ababa;
gude iya l'èka kpee ikpe;
gwata ndu òhogu iya ugwo
iphe, ephe meru;
mbù kfù ndu
ya dù ashì ugwo.
- 42 Ya e-me t'è mee madzù
ngu-goo arwa iya agù-ngo;
mbù mee ndu e gburu egbugbu;
mè mee kè ndu a kpuru l'è ndzù.
Ogu-mbeke ya a-tsù madzù òtsu èkfu;
mbù je akpaa l'ishi ndu bù ishi ndu
òhogu iya ono."
- 43 Unu tee èswa; unubè mbakeshi!
Unu l'è ndibe Nchileke tee èswa;
kè l'òo-gwata ugwo òchi unwu iya.
Ndu òhogu ayi;
bè oo-melata ugwo
iphe, ephe meru;
Yò kfù ugwo iphe, dù eji,
ndu nk'iya meru l'alì iya.*
- 44 Mòsisu yèlè Jòshuwa Nunu abya agùkota egvu ono; ndu Ízurelù l'ephe ha anùkota iya.
- 45 Tò dù iya bù; Mòsisu ekfutsuleruphu ndu Ízurelù iphe ono l'ò ha; 46 bya asùkwaphu ephe: "Unu vukwaru okfu-a, ya kfuru ntanù-a l'òbu; k'òphu unu e-zia iya unwu unu t'ephe zia obu l'alì; mekota iphe, bù iphe, e deru l'ekemu-a. 47 T'è okfu-a ba bùkwaru

* 32:43 32:43 Róm 15:10.

unu mkpokoro okfu; kẹ l'ọ kwa ẹke ono bẹ ndzụ unu nọ. Yọ bụru iphemiphe ọbule ono e-me t'unu kaa nka l'alị ono, unu ada Ẽnyimu Jọdanu eje alụta t'ọ bụru nk'unu ono."

Mósisu a-nwùhu l'eli ugvu Nebo

⁴⁸ Yọ bụru mbọku ono gèdegede; bẹ Ojejoje kfuru yeru Mósisu; sụ iya: ⁴⁹ "Nyihu ugvu-a; mbụ Ugvu Nébo l'ugvu ugvu Abarimu-a, nọ l'alị Móabu, chebe ifu lẹ Jériko; phụ alị Kénanu, bụ alị, ya abya ọnu ndu Ízurẹlu t'ẹphe nweru. ⁵⁰ Ọ bụ l'eli ugvu ono, ii-nyihu ono; bẹ ịi-nọdu nwùhu; lakfu ndibe ngu lẹ maa; ẹge ono, nwunne ngu Ẹrọnu nwùhuru l'ugvu Họru; lakfube ndibe iya ono. ⁵¹ Ishi iya abụru l'unu nọ l'ifu ndu Ízurẹlu lẹ mini Meriba kẹ Kadéshi l'echi-ẹgu Zinu kwefuru iya íkè; mbụ l'unu te medu t'a maru ẹge yebe Ojejoje dụ-be nsọ l'ẹke ndu Ízurẹlu nọ. ⁵² Ọo ya meru iphe, bụ ụzenya bẹ ịi-nọdu lee ẹnya l'alị ono, ya anụ ndu Ízurẹlu ono; ọle ẹ tịi tudu iya ọkpa."

33

Mósisu agọru ndu ikfu Ízurẹlu l'ẹphe ha ọnu

¹ Ọwaa bụ ọnu, onye kẹ Nchileke, bụ Mósisu gọru nụ ụnwu Ízurẹlu b'ọ nwùhuderu.

² Ọ sọru:

Ojejoje shi l'ugvu Sáyinayi bya.
O shi l'ụzo alị Séyi nwuaru ẹphe phoo
l'ọ bụ nchi-abọhu.
O shi l'ugvu Paranu l'echiru ẹphe
oswi kẹ zaaa.
Ndu, ẹphe l'iya yị bụ ụnukurunu ndu,
dụ nsọ; bya aparu ọku,
l'enwu enwunwu l'ẹka-utara iya.

³ Mbụ lẹ ndiphe b'ọ yeru obu;
iphe, bụ ndu dụ nsọ nọkota iya l'ẹka.
Ẹphe adaje iya l'iku ọkpa;
baaru iya ẹja.
Yọ bụru iphe, o kfuru bẹ ẹphe emeje.

⁴ Mósisu tọru ekemu doberu ayi;
ọ bụru òkè-iphe kẹ ndu
awa Jékọpu l'ẹphe ha.

⁵ Ọ bụ Ojejoje bụ eze ndu
Jeshurunu teke ono,
ndu ishi ndu Ízurẹlu;
ẹphe lẹ ikfu ndu Ízurẹlu
l'ẹphe ha dzukoru ono.

⁶ "Tẹ ndzụ bụkwaru kẹ ndu ikfu Rúbenu!
T'ẹ b'ọ chíhukwa achíhu;
ọphu ọ kakwa nwanshí!"

⁷ Ọwaa bụ iphe,
o kfuru l'ẹhu ndu ikfu Júda:
"Byiko Ojejoje; nụkwaa olu ndu Júda!
Dutakwa ẹphe dukfuta ndu nk'ẹphe!
Mekwaa t'ẹka shia ẹphe ike l'ọgu.
Byiko; yejenuru ẹphe ẹka t'ẹphe
lụ-gbua ndu ọhogu ẹphe!"

⁸ Ndu ikfu Lívayi b'ọ kfuru nk'ẹphe;
sụ: "Nggube Ojejoje;
menua tẹ ndu ikfu Lívayi gudeje ẹnwa,
bụ iya bụ tumimu; mẹ urimu ngu;
maru iphe, bụ uche-obu ngu!
Mbụ ndu ono, ị dataru lẹ Masa;
okfu adaaru nggu l'ẹphe lẹ mini Meriba ono.

⁹ Ọ bụ ẹphe bẹ kfuru kẹ nne lẹ nna
ẹphe; sụ l'ẹ t'ọ dukwa iphe,
ẹphe guberu ẹphe.
Ẹphe amja ụnwu,
ẹphe mọru amụmu ẹnya;
míkwaaphu unwunne ẹphe ẹnya.

- Obenu l'èphe ziru obu l'ome okfu ngu;
 nggùbe Ojejoje;
 bya edobekwaphu oḡba-ndzù ngu.
- 10 O bụ èphe e-zije ndibe Jékpòu iphe,
 ì sùrù t'e emeje; búrù èphe e-zije ndu
 Ízurèlù iphe, ì tùrù l'ekemu.
 O bụ èphe e-dobejeru ngu insensu;
 búrù èphe e-dobeje ngweja-ukfuru
 l'ènya-ngweja ngu.
- 11 Byiko Ojejoje;
 ḡòrù onu-oma ye
 l'akanya, èphe ese;
 nggu anatajèkwa ozi,
 èphe gude èka èphe jee!
 Nyakakwaa èphe okpu-nka;
 mbù ndu ono, wù-lihuru etso èphe
 okfu ono; mē ndu kpòrù èphe ashì;
 k'òphu èphe ta adùhedu ike
 opa-li ishi apali òdo!"
- 12 Ndu ikfu Bénjaminu
 b'o k'furu nk'èphe; sù:
 "Ndu Ojejoje yeru obu
 a-nonyabe
 Ojejoje; túsaru èhu;
 kèlè Ojejoje anòduje
 egbochita èphe: eswe l'ènyashi.
 Ndu Ojejoje yeru obu;
 bè okwojeru l'azù."
- 13 Ndu ikfu Jósefu b'o k'furu nk'èphe; sù:
 "T'alì èphe bukwaru alì,
 Ojejoje ḡòrù onu-oma nù.
 Yo mee t'iji, shi l'imigwe dajèrù èphe;
 mini ime-alì amùrù èphe fùtufutu.
- 14 T'anwù mejekwaa t'iphe,
 e meberu l'alì mehu!
 Yo mee t'iphe, kakòta mma
 ruje èphe èka l'onwa l'onwa!
- 15 T'a nùkwa èphe iphe,
 katsùkpo mma,
 shi l'alì ugwu ndiche ono;
 yele ègiri iphe, shigbaa
 l'unwu ugwu ojejoje ono!
- 16 T'e gudekwa iphe, katsùa mma,
 jiru mgboko-a ḡòrù iya onu!
 T'ikfu Jósefu túbakwa onye
 ono l'ènya; mbù onye ono,
 nò l'iru oshi ono, enwu oku ono!
 T'iphemiphe obule-a
 bukotakwaru kè Jósefu;
 mbù onye ono, bù iya bù ishi
 l'unwunne iya ono.
- 17 O dù biribiri l'ò -bù oke-eswi,
 uzo waa nne iya oswa.
 Mpo iya dù l'ò bù k'atsù.
 Yò buru iya bè oo-gude adù-tsushi
 iphe bù mbakeshi;
 mbù jeye lè ndu bu l'èke mgboko jeberu.
 O bù ège ono;
 bè unukurunu ndu
 ikfu ifuremu dù;
 bukwaruphu ège ono bù ège

- 'aguta aguta ndu ikfu Manáse dú.”
- 18 Ndu ikfu Zébulonu
b'o kfulu nk'ephe; sù:
“T'èhu tsoje unu ɛna unubè ndu ikfu
Zébulonu; teke unu alúfu alúfu.
Èhu atsojekwaphu unu ɛna
unubè ndu ikfu Ísaka;
teke unu nò l'ufu unu.
- 19 Èphe e-ku ndiphe
t'èphe dzukoo l'ugvu;
nòdu l'èke ono gwoo ngweja l'ùzo,
vudo nhamunha.
Yò buru iphe-oma,
jiru eze ɛnyimu;
mè ɛku, domigbaaru onwiya
l'alì eveve; bè èphe e-gude buru.”
- 20 Ndu ikfu Gádu b'o kfulu nk'ephe; sù:
“T'ònu-oma buru k'onye meru t'alì
ndu ikfu Gádu jaa ajaja.
Ndu ikfu Gádu zèkwa l'ò bù agu.
Iphe bù iphe, èphe phuru;
bè èphe ezijashije ɛka yèle ishi.
- 21 Ò fòtaru alì, kakòta mma doberu onwiya;
kè l'ò bù ɛke, oke-alì kè ndu ishi
ndu soja nò; bè ndu ishi ndu Ízurèlu
edzukobeje; mee iphe vudo nhamunha
l'ifu Ojejoje; bya edobe iphe,
ò sùru t'e meje.”
- 22 Ndu ikfu Dánu b'o kfulu nk'ephe;
sù: “Lè ikfu Dánu bukwa nwa agu,
shi lè Báshanu akfù
gadamu gadamu eje abya.”
- 23 Ndu ikfu Náfutali b'o kfulu nk'ephe;
sù: “Lè ndu Náfutali bè túbakwaru
Ojejoje l'ɛnya.
Ònu-oma Ojejoje
abukwaruphu nk'iya.
Òkè-alì iya bè shi l'ùzo eze ɛnyimu
Gálili; jerua l'ùzo òhuda.”
- 24 Ndu ikfu Ásha b'o kfulu nk'ephe; sù:
“T'ònu, a gòru unwu Ásha
kakòtakwa k'unwegirima òdo.
T'èphe túbakwa unwunne èphe l'ɛnya.
T'òkpa iya dekwaru ederu lè manù.
- 25 T'iphe, unu e-gudeje gu-chia
nggamgbo unu bukwaru ígwè yèle ope.
Ò bù ɛge unu a-nò-bebe;
bù ɛge ike unu e-beru.”
- 26 “È tò dukwa onye dù l'ò bù
Nchileke kè Jeshurunu;
onye eswetaje igweli bya
agbaaru unu mkpu;
l'egudeje akpabiri iya swee urukpu.
- 27 Ò kwa Nchileke ono,
shi l'ede-nwede
ono bù onye unu a-nòduje
l'ime iya zeeru ndzù.
Oo-woru ɛka iya dèe unu adèe;
gude iya l'anù unu òkpu ike-ike jeyewaru.
Òochifuje unu ndu òhogu unu l'ifu; sù:
'Unu tũko ephe gbushikota!'

- 28 Oo ya bu le ndu Izurelu e-buru l'ehu-agu.
Eri Jekopu atusaru ehuru l'al' akpe yele mee no.
Iji eshi l'igweli l'adaru ephe.
- 29 Onu-oma bu ke unube ndu Izurelu.
?Bu ndu ole odo, du l'o bu
unu; unube ndu ono,
Ojejoje dzofutaru ono?
Oo yebedua bu onye
egbochitaje unu; bya aburu
onye eyejeru unu eka.
O kwaphu yebedua bu
ogu-mbeke,
unu gude eku onwunu.
Ndu ohogu unu e-gude
otsu egvu byakfuta unu;
unu adzopyashia eke ephe
agwaje iphe adzopyashi."

34

Anwuhu Mosisu

¹ Ya ndono; Mosisu eshi le nsuda Moabu nyihu Ugwu Nebo, bu iya bu ugwu, katsua l'eli le Pishiga, no ghaaru Jeriko ifu. Ojejoje abya ekoshikota iya ali ono l'o ha; tsube le Giledu jeye le Danu. ² Yo koshikota iya ali ndu Nafutali l'o ha; ali ndu Ifuremu; ali ndu Manase; ali ndu Juda je akpaa l'eze enyimu uzo enyanwu-ariba; mewaru ³ ali uzo ohuda; mewaru mgbaku iya onanu l'o ha tsube le nsuda Jeriko, bu iya bu ndu Oha-nkf; je akpaa le Zowa.

⁴ To du iya bu; Ojejoje asu iya: "Qwaa bu ali ono, ya riburu Ebirhamu; Ayizaku; me Jekopu angu le ya a-nu ndu awa ephe ono. Ya hawaru ngu t'i gude enya ngu phu iya; ole i tji tudu iya okpa." ⁵ To du iya bu; nwozi Ojejoje ono; mbu Mosisu anwuhu l'eke ono le Moabu ege Ojejoje kfuru iya. ⁶ Yo lia ya l'okpa ugwu Moabu; eke no ghaaru mkpukpu Betu-Peyo ifu. Ole e to dudu onye maru nhamunha eke, ili iya no jeye ntanu. ⁷ Mosisu noru ukporo afa iche iche ugbo ishing; b'o nwuhuderu; ole enya iya te mebua t'o phua raba-raba; ophu ike, no iya l'ehu ta alabua ali. ⁸ Ndu Izurelu anodu le nsuda Moabu ono raa ekwa Mosisu ukporo abali l'abali iri. Yo buru teke ono be oge, eegude akwa Mosisu gvuru.

⁹ Ume ke mmamiphe abya eji Joshuwa Nunu ehuru; keke Mosisu byiberu iya eka l'ishi. Ndu Izurelu l'emeje iphe, o kfuru; shi ege ono mekota iphe ono, Ojejoje turu Mosisu ekemu iya ono. ¹⁰ Keshinu teke ono ta dukwa onye nkfuchiru, lufutajeru l'al' Izurelu, du l'o bu Mosisu; mbu onye Ojejoje maru ifu l'ifu. ¹¹ E to dudu onye, du l'o bu iya l'ome iphe-ophulanya; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri, bu ophu Ojejoje ziru iya; yo je emeshia le Ijiputu; mbu ophu meshiru Fero; me ndu ozi iya; me ndu ali iya l'ephe ha. ¹² E to dudu onye, du l'o bu Mosisu l'onweru oke agburu-ehuru; me l'ome iphe, ha nshinu bya adu egvu l'enya, bu ophu o meshiru l'ifu ndu Izurelu kpmukpamu.

Jóshuwa

Ozi, Ojejoje ezi Jóshuwa

¹ Tò dú iya bú; nwozi Ojejoje; mbù Mósísu anwùhutsulephu; Ojejoje asù Jóshuwa Nunu, shi eyeru Mósísu éka: ² “Lè Mósísu, bú nwozi iya bẹ nwùhuwaru nù. Nta-a bú t’i gbeshi; tẹ nggu lẹ ndu-a; mbù ndu Ízùrèlù l’èphe ha kwakòbẹ; je adaghaa Ònyimu Jódanu-a; bahù l’alì onó, ya abya èphe anùnu onó. ³ Iphe bú èke unu dzòru òkpa; bẹ ya a-nùkota unu; bú iya bú ègẹ ya kweru iya Mósísu l’ùkwa. ⁴ Alì unu e-shi l’èchì-ègu nòò jeye l’alì ugvu Lébanonù. Yo shikwaphu l’eze enyimu onó; mbù Ònyimu Yufurétusu je akpaa lẹ Oke Ònyimu l’uzo ònyanwu-arìba. Alì ndu Hetu l’ò ha yìkwa iya phù. ⁵ È tọ dudu onye a-dù ike agbàbèru ngu l’ògu jeye teke ii-nò-bebe. Ò bú ègẹ onó, ya shi swiru Mósísu onó bú ègẹ ya e-swikwaru ngu phù. Ya te eleswetakwa ngu; òphu ya ‘agbadokwa ngu.

⁶ “T’òkpoma shia ngu ike; òphu obu ‘awakwa ngu awawa; kẹ l’ò bú nggùbedua bẹ e-du ndu-a je t’èphe je alùta alì onó, ya riburu nna èphe oche phẹ angu lẹ ya a-nù èphe onó. ⁷ Ò búphu t’òkpoma shia ngu ike; òphu obu ‘awakwa ngu awawa lẹ phuu. Tẹ ònya rua ngu alì t’i mekotaje ekemu onó, nwozi iya; mbù Mósísu nùru ngu onó. Ba ahakwa iya; melahaa iphe òdò; k’òphu éka a-bùru ngu upete l’iphe, bú èkemeke òbule, ii-jekpoo. ⁸ Tẹ Èkwo Ekemu-a ba alufujekwa ngu alufu l’ònu. Rije iya l’òriri: eswe l’ènyashi; k’òphu ii-zi obu l’alì l’emekota iphemiphe òbule, e deru iya. Ò -dù ègẹ onó; éka abùru ngu upete; iphe adùru ngu lẹ mma. ⁹ ?Ya te kfuhaadaru ngu iya; sù tẹ t’òkpoma shia ngu ike; òphu obu ‘awakwa ngu awawa. Ba atsùkwa egvu; òphu jilakwa azù azu. Kẹle yẹbe Ojejoje, bú Nchileke ngu nòkwaa swiru ngu eswiru l’èkemeke òbule, iije.”

¹⁰ Jóshuwa abya ezia ndu ishi ndu Ízùrèlù; sù èphe: ¹¹ “Unu jee l’òdu ndu Ízùrèlù; je ekfuru èphe t’èphe kwakòbẹ nri èphe, e-ri òhuma; l’ò wuduwaru-a abalì èto; èphe adaa Ònyimu Jódanu je alùta alì onó, Ojejoje bú Nchileke unu a-nù unu; t’ò búru nk’unu onó.”

¹² Obenu lẹ ndu ikfu Rúbènu; ndu ikfu Gádu; mẹ lẹ nkere-èbo ndu ikfu Manásẹ bẹ Jóshuwa suru: ¹³ “T’èphe nyatakwa ekemu onó, Mósísu, bú nwozi Ojejoje turu t’èphe mee onó: ‘Lè Ojejoje, bú Nchileke èphe abyawa ome t’èphe tuta ume; wowaru alì onó nù èphe t’ò búru nk’èphe.’ ¹⁴ Unyomu èphe; ùnwegirima èphe; mẹ elu èphe a-nòdu l’alì onó, Mósísu nùru èphe l’uzo ònyanwu-ahata Ònyimu Jódanu onó. Obenu lẹ ndu òphu bú mkparawa l’unu; ndu òphu è-ta atsùdu egvu; bya enweru ngwa-ògu e-vuru unwunne èphe ùzo daa ònyimu onó; je eyeru èphe éka; ¹⁵ gbururu jeye teke Ojejoje e-me t’èphe tuta ume; ègẹ o meru unubèdua; bya emee; t’èphe lùtakwaphu alì onó, Ojejoje, bú Nchileke unu a-nù èphe t’ò búru nk’èphe onó. Teke e metsuaru; unu alashiwaru azù je eburu l’alì nk’unu; mbù alì onó, Mósísu, bú nwozi Ojejoje wèru unu l’azù Ònyimu Jódanu azù iya òphu; l’uzo ònyanwu-ahata onó.”

¹⁶ Èphe asù Jóshuwa: “L’iphemiphe òbule, ì suru t’ayi mee bẹ ayi e-me. Èke, ì suru t’ayi jee bẹ ayi e-je. ¹⁷ Ò bú ègẹ onó, ayi shi angabèjeru Mósísu nchì l’iphemiphe òbule onó; bú ègẹ ayi a-nòdu angabèru ngu iya. Òlobu; tẹ Ojejoje, bú Nchileke ngu swikwaru ngu ègẹ o shi swiru Mósísu. ¹⁸ Iphe, bú onye kwefuru ngu ikè; jika lẹ ya te emedu okfu ngu; m’ò -ruhuru; ò búru ngunu b’i ziru iya bẹ ee-gbu egbugbu. Ò búphu t’òkpoma shia ngu ike; òphu obu ‘awakwa ngu awawa!”

2

Réhabu yẹle ndu ngge

¹ Ya ndono; Jóshuwa Nunu abya eshi lẹ Shitimu zifu umadzu labù lẹ mpya t’èphe je ngge. Yò sù èphe: “Unu je elee ònya l’alì onó; oswikposhia kẹ Jèríko.” Èphe atùgbua; rua; je abahù l’ùlo nwanyi òkpara, aza Réhabu je aradu.

² Ama abya agbaaru eze ndu Jèríko; l’ò nwekwaru ndu Ízùrèlù, bataru lẹ mkpùkpù-a lẹ nchi-ejihu-a; bya ngge l’alì-a. ³ Tò dú iya bú; Eze ndu Jèríko abya ezia ozi sù t’e je asù Réhabu: “T’ò dufuta unwoke onó, bataru nk’iya onó; kẹ l’èphe byaru ngge l’alì-a l’ò ha.”

⁴ Obenu lẹ nwanyi onó dutaru unwoke labù onó domia; sù èphe: “L’ò nwekwarua unwoke byaru nù; òbule ya ta amakwa èke, èphe shi. ⁵ L’ò bekwaru l’urènyashi teke aa-guchi obu-edukfu mkpùkpù; ndu onó atùgbua. Òphu ya ‘amakwa ibiyi òphu èphe shiru. L’ò -bùru l’unu tùgbu-keberu nta-a; chòru èphe kwasèru; bẹ unu a-gbakfukwa-a èphe l’uzo.” ⁶ (A ma l’ò dutahawaru ndu ngge onó je edomia lẹ mkpuli òwúú òcha, a

sùbetsuaru l'uko ono.) ⁷ Tò dù iya bù; unwoke ono awùfu chòru ndu ngge ono kwasèru l'ùzo, eeshije adafu Ènyimu Jòdanu. Èphe alufulephu; e woru obu-edukfu mkpukpu ono gu-chia.

⁸ Tèmanu tẹ ndu ngge ono zẹ-zita t'èphe kuru mgbenya; nwanyi ono abyakfuta èphe l'eli ọ̀lo ono; ⁹ bya asù èphe: "Lẹ̀ ya mawaru lẹ̀ Ojejoje nùwaru unu alì-a. Biribiri unu gudewaru èphe l'èphe ha; mbù l'èphebe ndu, bu l'alì-a bẹ̀ anmakòta ruuruu l'èke egvu unu guderu èphe. ¹⁰ Ayi nùwaru ège Ojejoje meru Eze Ènyimu Uswe; yò tabuhu èbo; unu egude okpa wù-swee ya l'unu shi Ìjiputu wùfuta; nùkwaaphu ège unu meru ndu eze ndu Amòru; èphe abùru kpurupyata l'ùzo ènyanwu-ahata ènyimu Jòdanu. Ndu eze ọ̀bu èphe èbo bù Sihonu mẹ̀ Ọ̀gu. ¹¹ Ayi anùle iya phù; mejì avèshihu ayi. Akpajiji unu emee; ayi ta dùhe ike lọ-gude onwayi; kẹ̀ l'ayi maru lẹ̀ Ojejoje, bù Nchileke unu bù Nchileke k'igwe; mẹ̀ kẹ̀ mgboko. ¹² Nta-a bukwa t'unu gude èpha Ojejoje riaru yẹ̀be Réhabu angù l'unu e-meru yẹ̀le ndìbe iya iphe-oma; kẹ̀le ya mekwaruphu unu iphe-oma. Unu koshu iya iphe-ohubama, e-me tẹ̀ ya maru ¹³ l'unu e-dobe-e nne iya lẹ̀ nna iya ndzù; mẹ̀ unwunne iya ndu k'unwoke; mẹ̀ ndu k'unwanyì; mẹ̀waru ndìbe èphe l'èphe ha. Mbù l'unu e-dobe-e èphe ndzù; t'èphe ba anwùshihu."

¹⁴ Unwoke ono asù iya: "L'èphe e-gude-e kẹ̀ l'ì dzòru èphebedua ndzù; dzò ọ̀ ndzù nkengu. L'ọ̀ -bùru l'ẹ̀ to nwedu onye, i kfuru iphe, èphe byaru bẹ̀ Ojejoje -nùlephu èphe alì ono bẹ̀ èphe e-meru-a unu iphe-oma; koshi l'èphe b'ì o-me-g'o-kfuru."

¹⁵ Yò bya epyofu eri lẹ̀ windo; èphe egude eri ono èka lùfu azù iya ọ̀phu; kẹ̀ l'ò bu l'ùlo, a kpugbaberu l'ùpho-mkpuma, e gude kpù-pheta mkpukpu ono mgburumgburu.

¹⁶ Yò sù èphe: "Unu tųgbukwaa je edomia onwunu l'ugvu; tẹ̀ ndu ono, achọ unu ono ba aphù unu. Unu domishia onwunu l'èke ono ujiku èto jeye tẹ̀ ndu ono lataodu azù; tẹ̀manu unu atųgbuwaru jeshia iphe, unu eje."

¹⁷ Unwoke ono asù iya: "Lẹ̀ nte ono, i meru; èphe eriaru ngu ono te egudekwa èphe; ¹⁸ a gufu lẹ̀ teke èphe a-kwa bya; b'ì wotawaru eri uswe ono, i libejeru èphe lẹ̀ windo ono, èphe shi pyofu ono libekwaphu. Ọ̀do abùru l'ii-duta nne lẹ̀ nna ngu; unwunne ngu phe; mekpò iphe, bù ndìbe ngu l'èphe ha dobe l'ùlo-wa. ¹⁹ Ọ̀ -bùru l'ò nweru èphe; onye, tųgburu lùfu esu-ùzo; iphe -mee iya; bukwa iya gburu onwiya. Ọ̀ kwa ndu ọ̀phu nọ̀ l'ime ọ̀lo ono gèdegede bẹ̀ ọ̀chi èphe a-nọ̀ èphe l'ishi; m'ò -nweru èphe onye iphe meru. ²⁰ Ọ̀le ọ̀ -bųkwawuru l'ì tųgburu je ekfukashia iphe, èphe byaru; bẹ̀ nte ono, i meru; èphe eriaru ngu ono te egudekwa èphe."

²¹ Nwanyi ono asù èphe: "Gbèregbede! Lẹ̀ ya kwewaru ège èphe kfuru." Yò bya edube èphe; èphe atųgbua. Yò bya ewota eri uswuswe ono libe lẹ̀ windo ono.

²² Èphe atųgbua je edomishia onwèphe l'ugvu ono ujiku èto jeye ndu ono, achì èphe ono achòkòta èphe l'ùzo ono mgburumgburu; èphe ta phù èphe; wùlala azù. ²³ Ya ndono; unwoke labù ono atųgbua alala. Èphe enyizita l'ugvu ono; daa ènyimu ono; lakfu Jóshuwa Nunu; bya akọ̀oru iya ège èphe jeru iya. ²⁴ Èphe asù Jóshuwa: "L'alì ono l'ọ̀ ha bẹ̀ Ojejoje nųakwaru èphe. Lẹ̀ ndu alì ono anmakòtakwa ruuruu; l'èke èphe atsu èphe egvu."

3

Ndu Ízurelu awù-swe Ènyimu Jòdanu

¹ Yo be l'ónma-ẹ̀wa ọ̀tsu; Jóshuwa yẹ̀le ndu Ízurelu l'èphe ha awùfu lẹ̀ Shitimu; jeshia Ènyimu Jòdanu. Èphe abya adọ̀ l'èke ono; bẹ̀ èphe wufuderu azù ènyimu ono azù iya ọ̀phu. ² A nọ̀lephu ujiku èto; ndu ishi ndu soja abya etsophekota ọ̀du ogu eke èphe dọ̀ru; ³ bya asù èphe: "Unu -phùlephu Okpoko Ọ̀gba-ndzù Ojejoje, bù Nchileke unu l'èke ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja, bù iya bù ndu ikfu Lívayi pa iya; unu wù-lihukwa l'èke, unu nọ̀ tsoy iya. ⁴ Ọ̀o ya bù ège unu amaru ọ̀zo, unu e-shi; keshinu ọ̀phu unu te shibudua ọ̀zo ọ̀waa. Ọ̀lobu; unu bukwaru ọ̀ba yeru Okpoko Ọ̀gba-ndzù ono iphe, ruru unu nkwo-ẹ̀ka ise. Unu be etsopyabekwa iya etsopyabe."

⁵ Tò dù iya bù; Jóshuwa asù ndu ono: "Unu mee onwunu t'unu dù nsọ̀; kẹ̀ l'echile bẹ̀ Ojejoje e-meru unu iphe-ọ̀phulenyà!"

⁶ Jóshuwa asù ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja: "Unu pata Okpoko Ọ̀gba-ndzù ono; sweta; vuta ọ̀zo!" Èphe abya apata iya; sweta; vuta ọ̀zo.

⁷ Ojejoje asù Jóshuwa: "Ntanù bẹ̀ ya e-me t'ì wata ode ude l'èke ndu Ízurelu l'èphe ha nọ̀; k'ọ̀phu èphe a-maru lẹ̀ ya swiru ngu-a ège ono, ya shi swiru Mòsisu ono. ⁸ Kfuru ndu ono, achijeru Nchileke ẹ̀ja, pa Okpoko Ọ̀gba-ndzù ono; sù èphe: "Teke èphe ruru lẹ̀ nggodo Ènyimu Jòdanu; t'èphe vudo l'èke ono!" "

⁹ Jóshuwa asú ndu Ízùrèlù: “Unu bya èke-a bya anà iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu ekfù. ¹⁰ Qwaa ège unu e-gude maru lè Nchileke, nò ndzù bu l'ime unu ndò-ò: l'ò-chìfuru unu ndu Kénanu; ndu Hetu; ndu Hevu; ndu Pérezu; ndu Gigashi; ndu Amòru; mē ndu Jebusu. ¹¹ Unu phù lè Okpoko Ogba-ndzù Ojejoje, nwe mgboko l'ò ha bē e-vuru unu ụzò ruba lè Ẽnyimu Jòdanu. ¹² Nta-a bụkwa t'unu fòta unwoke iri l'èbò l'ikfù ndu Ízùrèlù. Onye lanù l'ikfù lanù. ¹³ Ndu ono, achijeru Nchileke aja, pa Okpoko Ogba-ndzù Ojejoje ono; mbù Ojejoje ophù, bụ iya nwe mgboko; ephe -yelephu okpa lè Jòdanu; bē mini ono, atso ala l'uzò ọhuda ono a-tabuhu èbò kpàa rogbodongu.”

¹⁴ Tò dū iya bụ; ephe egbeshilephu t'ephe je adaa Ẽnyimu Jòdanu; ndu achijeru Nchileke aja abya apata Okpoko Ogba-ndzù ono sweta ephe; vuru ụzò. ¹⁵ Ẽnyimu Jòdanu bē byawaru utso; ji ejiji; ège oojije teke aakpata iphe l'alì. Yò buleruphu eruru, okpa ndu ono, achijeru Nchileke aja, pa Okpoko ono eru lè Ẽnyimu Jòdanu; ¹⁶ mini, shi l'uzò isheli ẹnnyimu ono atso-buhu. Mini ono abya akpoko; kpàa rogbodongu tughuru jeye lè mkpukpu Ádamu l'iku Zaretanu. Mini ophù, atso ala l'uzò Eze Ẽnyimu Araba, bụ iya bụ Eze Ẽnyimu Únú atabuhu; ndu Ízùrèlù abya awà wufu; chee ifu lè Jérìko azu iya ophu. ¹⁷ Ndu ono achijeru Nchileke aja, pa Okpoko Ogba-ndzù Ojejoje ono; aparu iya vudo l'echi Ẽnyimu Jòdanu ono, bụwa alì okponku ono; ndu Ízùrèlù awụ-swegee. Ephe evudo l'èke ono gbururu jeye ndu ono l'ephe ha awụ-swekota lè Ẽnyimu Jòdanu ono, bụwa alì okponku ono.

4

Mkpuma, eegude anyata iphe, Ojejoje meru

¹ Ndu Ízùrèlù eswegetsulephu Ẽnyimu Jòdanu ono; Ojejoje asú Jóshuwa: ² “Fòta umadzu iri l'èbò lè Ízùrèlù. Ii-shi l'iphe bụ ikfù, nonu fòta onye lanù. ³ Ngu ezia ephe t'ephe chita mkpuma iri l'èbò l'echi Ẽnyimu Jòdanu l'èke ono, ndu achijeru Nchileke aja shi vudo ono gedegede. T'ephe chita mkpuma ono swee ẹnnyimu ono. Ephe -rua èke, unu a-radu; ephe edobe iya l'èke ono.”

⁴ Tò dū iya bụ: Jóshuwa abya ekukoo unwoke iri l'èbò ono, ọ fòru nanù nanù l'iphe, bụ ikfù Ízùrèlù ono; ⁵ sù ephe: “Unu sweta Okpoko Ogba-ndzù Ojejoje, bụ Nchileke unu; je evudo l'echi Jòdanu. T'onyenonun l'unu ha patatsua mkpuma nanù nanù tukobe onwunu l'ukuvu t'ò gbaa ikfù ndu Ízùrèlù l'èhu l'èhu; ⁶ t'ò buru unu iphe-ohubama. Ọo ya bụ; teke unwu unu jiru unu l'oge l'ifu: ‘?Bù ngunu bē mkpuma ono bụhunu?’ ⁷ unu asú ephe lè teke e gude Okpoko Ogba-ndzù Ojejoje ruba lè Ẽnyimu Jòdanu bē ẹnnyimu ono tabuhuru èbò. Mkpuma ono bụ iphe, ndu Ízùrèlù e-gudeje nyata iphe ono, mụru nù ono jeye lè tutu yoyo.”

⁸ Tò dū iya bụ; ndu Ízùrèlù abya emee ège Jóshuwa ziru ephe; paa mkpuma iri l'èbò l'echi Ẽnyimu Jòdanu ono. Ephe apaa mkpuma ono; yò gbaa ikfù iri l'èbò ndu Ízùrèlù nanù nanù, bụ iya bụ ège Ojejoje kfuru Jóshuwa. Ephe apaa ya je edoo l'èke ephe nòduru. ⁹ Jóshuwa abya edoo mkpuma iri l'èbò ono, a pakoru l'enyoro èke ono, ndu achijeru Nchileke aja, pa Okpoko Ogba-ndzù Ojejoje ono shi vudo lè Ẽnyimu Jòdanu ono. Mkpuma ono nophu l'èke ono gbururu jeye ntanu.

¹⁰ Ndu achijeru Nchileke aja, pa Okpoko Ogba-ndzù ono evudokpelephu l'echi Ẽnyimu Jòdanu ono gbururu jeye ndu Ízùrèlù emekota iphe, Ojejoje sùru Jóshuwa t'e mee. Ephe mekotaru iya ège Mòsisu turu iya Jóshuwa l'iwu t'e mee ya. Ndu Ízùrèlù abya awụ-swekebe. ¹¹ Ephe awụ-swegelephu; ndu achijeru Nchileke aja aparu Okpoko Ogba-ndzù ono lufuta; sweta je anodu ephe l'uzò ifu. Ndu ono evudo l'ele ephe. ¹² Unwoke, shi l'ikfù Rúbenu; mē ndu k'ikfù Gádu; mē lè nkere-èbò ndu k'ikfù Manáse emee ège Mòsisu ziru ephe; bya akwaa onwephe ngwa-ogu bya awughata l'ifu ndu Ízùrèlù. ¹³ Iphe, ruru ụkporo unu madzù ise akwaa onwephe ngwa-ogu; wụ-swee Ẽnyimu Jòdanu l'ifu Ojejoje jeshia ọgu lè swanmangu alì Jérìko.

¹⁴ Mbòku ono bē Ojejoje meru t'epha Jóshuwa dee ude l'èke ndu Ízùrèlù nò. Ephe awata okwaberu Jóshuwa ugwu; kwabè iya ugwu ono gbururu jeye mbòku, ọ nwuhuru, bụ iya bụ ège ephe shi kwabè Mòsisu.

¹⁵ Ya ndono; Ojejoje asú Jóshuwa ¹⁶ t'ò kfuru ndu achijeru Nchileke aja, pa Okpoko Ekemu ono t'ephe shi lè Ẽnyimu Jòdanu ono lufuta. ¹⁷ Jóshuwa abya asú ndu ono, achijeru Nchileke aja ono t'ephe lufuta l'enyimu ono.

¹⁸ Ndu ono, achijeru Nchileke aja ono aparu okpoko ono lufuta. E ruru, okpa eru ephe l'eli nggodo bē Ẽnyimu Jòdanu ono tsogbareru; byaa utso ège o shi byahawa.

¹⁹ O bú mbòku, ònwa mbù gbaru abalì iri; bẹ ndu Ízurelù dagharu Ònyimu Jòdanu je adòo lẹ Gíligalu l'ókè-alì Jérikò l'uzò ẹnyanwu-ahata. ²⁰ Jóshuwa eworu mkpuma iri l'èbo onò, a pakoru lẹ Ònyimu Jòdanu onò kùkobe lẹ Gíligalu. ²¹ Yò sù ndu Ízurelù: "O -rua l'oge-l'ifu teke unwu unu a-ji unu iphe mkpuma onò bú; ²² unu sù ẹphe lẹ ndu Ízurelù sweru Ònyimu Jòdanu l'alì ọkponku; ²³ kẹle Ojejoje, bú Nchileke unu mífuru unu minì lẹ Ònyimu Jòdanu; yò kpòhu nkù; jeye unu awù-swee. O búlephu iphe onò, Ojejoje, bú Nchileke unu meru lẹ Eze Ònyimu Uswe onò b'o meru lẹ Ònyimu Jòdanu, bú iya bú ege onò, o meru; Eze Ònyimu Uswe atabuhu; ọgbodo-alì akpòhukota nkù jeye ayi awù-swekota onò. ²⁴ Iphe, kparu iphe, o meru iya ẹge onò bú k'òphu unwu eliphe a-ma lẹ yẹbe Ojejoje nweru ike; mẹ k'òphu unu a-nòdu atsù yẹbe Ojejoje, bú Nchileke unu egvu."

5

¹ Ya ndono; ndu eze, l'achì ndu Amòru l'uzò ẹnyanwu-arìba Ònyimu Jòdanu; mẹ ndu eze, l'achì ndu Kénanu l'ìku eze ẹnyimu anùlephu lẹ Ojejoje mìru minì lẹ Ònyimu Jòdanu; yò kpòhu nkù; ndu Ízurelù l'ẹphe ha abya awù-swee; meji atòfù ẹphe; ike ta dùhe ẹphe k'òje ọgbaberu ndu Ízurelù.

Ebu ndu Ízurelù útsù lẹ Gíligalu

² Yò búru teke onò bẹ Ojejoje sùru Jóshuwa: "T'o gude mkpuma meta mma; gude iya bushia unwu Ízurelù; ndu ọpù ẹ te buhadua útsù útsù!" ³ Tò dù iya bú; Jóshuwa abya egude mkpuma meta mma; gude iya bushia unwu Ízurelù útsù l'ẹke e ku Gíbiya Haaralòtu.

⁴ Ọwaa iphe, kparu iphe Jóshuwa bushiru ẹphe ugvu: Unwoke ẹphe ndu ọpù dzuru oje ọgu teke ẹphe shì Íjiputu lufuta bẹ nwùshihukotaru nù l'echi-ẹgu l'ẹphe wufutatsuaru lẹ Íjiputu. ⁵ Ndu onanu l'ẹphe ha bẹ bushikotaru útsù. Obenu lẹ ndu ọpù a mùshiru l'echi-ẹgu l'ẹphe shiwa Íjiputu lufuta te budu. ⁶ Ndu Ízurelù nòru ọkporo afa labù l'echi-ẹgu jeye unwu Ízurelù; ndu ọpù dzuru oje ọgu teke ẹphe wufutaru lẹ Íjiputu; anwùshihukota. Mkpata iya a búru l'ẹphe te kwedu ome iphe, Ojejoje k'furu. Ojejoje eribua ya l'ẹphe ta aphùdu egiri alì onò, ya kweru nna ẹphe oche phẹ ọkwa iya onò. ⁷ Yò búru unwegirima ẹphe, o hefutaru dobe l'òzori nna ẹphe bẹ Jóshuwa bushiru útsù onò. Ẹphe shì búru ndu akpapyì; kẹ l'e te buhadua ẹphe útsù l'echi-ẹgu. ⁸ E bugetsulephu ẹphe útsù onò l'ẹphe ha; ẹphe anòdu l'òdu ẹke ẹphe dọru; nyaa onya iya jeye; yò kpòshihu ẹphe.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asù Jóshuwa: "Ntanù bẹ ya fufuru unu iphere k'alì Íjiputu l'ifu!" Tò dù iya bú; e woru ẹke onò gù Gíligalu.*

¹⁰ Yò búru teke onò, ndu Ízurelù nò lẹ Gíligalu onò bẹ ẹphe gbaru Aji Esweta; l'urẹnyashi mbòku, ònwa onò gbaru abalì iri l'èno lẹ swanmangu alì Jérikò. ¹¹ Yo be lẹ nchi-ta-abòhu mbòku Aji Esweta onò; ẹphe eria iphe, shì l'alì onò. Ẹphe taru buredì, ẹ te kodu ekoko; mẹ l'akpe, a hùru ahùhu. ¹² Yo rua echile iya l'ẹphe ritsuaru iphe, shì l'alì onò; mana adabuhu. Mana adabuhuru ndu Ízurelù; ẹphe adùbe l'afa onò rilahaa nri, a kòtaru l'alì ndu Kénanu.

Jóshuwa yẹle onye, pa ogu-mbeke

¹³ Jóshuwa anòdulephu l'ìku Jérikò; palia ẹnya; phù nwoke, mífutaru ogu-mbeke; vudo iya l'ifu. Jóshuwa abya ejekfu iya; sù iya: "ʔì bú ayi; t'ì bú ọhogu ayi?"

¹⁴ Yò sù iya: "L'ẹ tó nwekwa iphe onò, i k'fushiru onò ọpù ya bú. Ya bú-chia onye ishi ndu soja kẹ Ojejoje." Jóshuwa adaa pẹ; woru ifu kpube l'alì; baaru iya eja; sù iya: "ʔBù ngunu bẹ Onye nwe mu nù ziru t'ì zia yẹbe nwozi iya?"

¹⁵ Onye ishi ndu soja Ojejoje onò asù Jóshuwa t'o yefu akpòkpa iya; l'ẹke onò, o vudo onò dùkwa nsò! Jóshuwa ekwe bya eyefu iya.

6

¹ Ya ndono; ndu Jérikò egude okfù ẹhu ndu Ízurelù; woru obu-edukfu mkpùkpù ẹphe gù-chishia dùdurudungu. Tò dùhe onye alufu alufu; tò dù onye abahù abahù.

² Tò dù iya bú; Ojejoje asù Jóshuwa: "Phùkwa lẹ ya wookwaru Jérikò; mẹ eze ẹphe; mẹ ndu soja ẹphe l'ẹphe ha, bú ndu ike-ka-l'ògu ẹphe ye ngu l'ẹka. ³ Chìtaje ndu soja ngu t'unu jeje lẹ ejephee mkpùkpù onò mgburumgburu ugbo lanù l'ùboku. Ege onò bẹ unu e-je iya ujiku ishingù. ⁴ T'umadzu ẹsaa, bú ndu achìjeru Nchileke ẹja wotagbaa

* 5:9 5:9 Iphe Gíligalu bú bẹ "eswifu".

úpyoku, e meru l'úpyi ebyila l'èhu l'èhu vuru úzo; aaparú Okpoko Ọgba-ndzú onó l'etso éphe. Teke o beru lè mbòku k'èśaa; unu ejephee mkpùkpu onó mgburumburu ugbo éśaa. Teke unu a-nòdu eje; ndu achijeru Nchileke éja l'egbu úpyoku onó. ⁵ Teke unu nùru úpyoku onó; yò dashia ọda ike; daa ogologo; unu l'unu ha t̄a úzu-ọgu. Teke onó; bẹ úpho-mkpuma mkpùkpu onó a-dashì. T'onyenonu t̄ugbulekwaphu w̄ba lè mkpùkpu onó."

⁶ Tò d̄u iya b̄; Jóshuwa Nunu abya ekua ndu achijeru Nchileke éja; s̄ú éphe t'èphe je apata Okpoko Ọgba-ndzú Ojejoje; t̄é ndu achijeru Nchileke éja úmadzu éśaa, gude úpyoku l'èhu l'èhu vuru úzo. ⁷ Yò bya as̄ú ndu Ízùrèlù: "Unu w̄u-lihu dzọ-phae mkpùkpu onó mgburumburu. T̄é ndu gude ngwa-ọgu vuru úzo; ndu ọphu pa Okpoko Ọgba-ndzú Ojejoje etso éphe."

⁸ Jóshuwa ekfuebetsua ége onó; ndu achijeru Nchileke éja úmadzu éśaa ndu ọphu paa úpyoku éśaa evudo Ojejoje l'ifu l'egbu úpyoku onó. Okpoko Ọgba-ndzú Ojejoje l'etso éphe. ⁹ Ndu ọphu chí ngwa-ọgu abya evutaru ndu onanu, achijeru Nchileke éja, egbu úpyoku onó evuta úzo. Ndu soja ọphu anoje l'az̄ú etsoru Okpoko Ọgba-ndzú onó. Ndu k'úpyoku l'egbu iya mgbup̄yabe. ¹⁰ Jóshuwa bẹ s̄uhawaru éphe: "T'è b'ò d̄ukwa onye a-t̄ú úzu-ọgu; ọphu ọ d̄ukwa onye e-chi mkpu; ọphu ọ d̄ukwa onye e-kfu okfu jeye mbòku, ya a-s̄ú t'èphe t̄waru úzu; t̄emanu éphe at̄a ya." ¹¹ Ya ndono; yò s̄ú éphe t'èphe pata Okpoko Ọgba-ndzú Ojejoje onó gude iya dzọ-phae mkpùkpu onó mgburumburu ugbo lan̄ú. Éphe -dzọ-phaegee ya ége onó; éphe aw̄u-phuta az̄ú l'òdu éphe; rad̄ú l'èke onó.

¹² Yo be l'ònma-èwa útsu echile iya; Jóshuwa egbeshi; ndu achijeru Nchileke éja apata Okpoko Ọgba ndzú Ojejoje onó. ¹³ Ndu achijeru Nchileke éja úmadzu éśaa egude úpyoku éśaa onó vutaru Okpoko Ọgba-ndzú Ojejoje onó úzo l'egbu úpyoku onó mgbup̄yabe l'èje. Ndu ọphu gude ngwa-ọgu evuta úzo. Ndu soja ọphu anoje l'az̄ú etsoru Okpoko Ọgba-ndzú Ojejoje onó. Ndu k'úpyoku l'egbu iya mgbup̄yabe. ¹⁴ Yo be mbòku k'èbo; éphe aw̄ufuta bya adzọ-phae mkpùkpu onó mgburumburu bya aw̄u-lashia az̄ú l'òdu éphe. Onó ége éphe meru iya jeye lè mbòku k̄é ishingù.

¹⁵ Yo be mbòku k'èśaa; éphe aw̄u-lihu l'ònma-èwa útsu bya adzọ-phae mkpùkpu onó mgburumburu ége éphe adzọ-phaejehawa. Oke mbòku onanu bẹ éphe dzọ-pheru iya ugbo éśaa. ¹⁶ Éphe adzọ-phaegetsule iya phu k'ugbo éśaa onó; ndu onó, achijeru Nchileke éja onó eworu úpyoku ḡbua; Jóshuwa as̄ú éphe: "T'èphe t̄a úzu-ọgu; keke Ojejoje n̄waru éphe mkpùkpu onó! ¹⁷ Mkpùkpu onó yele iphe, b̄ú iphe n̄o iya n̄ú b'è doberu Ojejoje t'è mebyishia. Ọ b̄uphu nwanyi ọkpara onó; mb̄ú Réhabu; m̄é ndibe iya, éphe l'iya chíko n̄odu l'ùlo iya b̄é aa-ha; k̄é l'ò b̄ú iya domijeru ndu ngge ph̄ú, éphe zijeru ph̄ú. ¹⁸ Ọlobu; unu n̄odukwa iphe onó, e yeru Ojejoje l'èka t'ò mebyishia onó ote-ènya. Ọdumeka; b̄é unu e-metakwa ọ-la-l'iyi; m̄é iphe-èhuka t̄uaru ọdu ọgu ndu Ízùrèlù. ¹⁹ Iphe b̄ú mkpòla-ọcha; mkpòla-ododo; iphe, e meru l'ope; m̄é iphe, e meru l'igwè b̄é d̄ukotakwaru Ojejoje lè nsò. T'a chítakwa iya doberu Ojejoje l'èke aakwakojeru iya iphe."

²⁰ Ya ndono; e gbulephu úpyoku onó; éphe e woru úzu t̄a. An̄unu, ndu Ízùrèlù an̄ú ọda úpyoku onó; éphe l'èphe ha at̄a úzu-ọgu; úpho-mkpuma mkpùkpu onó afòshihu daa gwodogongu. Onyenonu aw̄uba l'ime mkpùkpu onó je al̄a ya. ²¹ Éphe eworu iphemiphe ọbule, n̄o lè mkpùkpu onó ye Ojejoje l'èka t'ò mebyishia. Éphe egude ogu-mbeke chíko iphe, b̄ú iphe n̄o lè mkpùkpu onó gbufu: unwoke; unwanyi; unwegirima; ndu b̄ú ọguren̄ya; eswi; at̄uru; m̄ewaru nkakf̄ú-igara.

²² Ya ndono; Jóshuwa as̄ú unwoke lab̄ú ph̄ú, jejeru ngge l'alì onó t'èphe bah̄ú l'ùlo nwanyi ọkpara onó; dufuta yele ndibe iya; b̄ú iya b̄ú ége onó, éphe l'iya riburu iya lè nte onó. ²³ Unwoke lab̄ú onó, jejeru ngge onó abya abah̄ú l'ùlo Réhabu; je edufuta yele nne iya; nna iya; unwunne iya ndu k'unwoke; m̄é ndu ab̄ubu iya l'èphe ha. Éphe eduta éphe l'èphe ha; je edonyabe iku ọdu ọgu ndu Ízùrèlù; éke ẹ t̄o nwedu iphe eme éphe.

²⁴ Éphe abya eye ọku lè mkpùkpu onó; yò chíko iphe, b̄ú iphe n̄o iya n̄ú dz̄a. Obenu l'iphe ndu ọphu, b̄ú mkpòla-ọcha; mkpòla-ododo; iphe, e metsuaru l'ope; m̄é ọphu e metsuaru l'igwè b'è vutaru je edobe l'ùlo, a kwakòbejeru Ojejoje iphe. ²⁵ Obenu lè Jóshuwa dzoru nwanyi ọkpara onó; mb̄ú Réhabu yele ndibe iya; m̄é ab̄ubu iya l'èphe ha ndz̄ú; k̄é l'ò b̄ú iya domiru ndu Jóshuwa yejeru t'èphe je ngge lè Jérìko. Nwanyi onó buphu l'alì Ízùrèlù jeye ntan̄ú ọwaa.

²⁶ Tò d̄u iya b̄; Jóshuwa araaru iya éphe arara; s̄ú "L'iphe b̄ú onye, n̄onyaarú jeshia ọkpukwa Jérìko-a b̄ukwa onye a t̄uru ọnu l'ifu Ojejoje.

"T'onye onó b̄ukwaru ọkpara iya;

b̄é oo-gudè t̄o ntò-l'alì iya.

Yò b̄uru nwa mbuhu-ime iya;

bè oo-gude ye iya
 ogu-nggamgbo.”

²⁷ Ya ndono; Ojejoje eswiru Jóshuwa; epha iya atũko alĩ ono dee kfũkafuka.

7

Ejo iphe, Ekanu meru

¹ Obenu lè ndu Ízurèlu tē mehedu ege a sũru t'èphe mee lè k'iphe ono, e yeru Ojejoje l'èka ono. Ishi iya abũru lè Ekanu Kami Zimuri, bũ onye ɔnu-ũlo Zera l'ikfu Júda haru gwota iphe ono. Ya ndono; ehu eghulaha Nchileke eghughu l'èke ndu Ízurèlu nɔ.

² Tɔ dũ iya bũ; Jóshuwa anɔdu lè Jériko zia unwoke t'èphe je ngge lè Eyayi. Eyayi nonyabe Bètu-Avenu l'ũzo ɛnyanwu-ahata Bètèlu. Ya ndono; unwoke ono ejeshia ngge lè Eyayi.

³ Èphe alata bya asũ Jóshuwa l'ò kwa èphe ɔkpuchi: “Lè ndu Ízurèlu l'èphe ha taa awũfu-gekwa je otso ndu Eyayi ogu. T'ò bũru ɔnu unwoke ise; m'ò bũ ɔnu unwoke ɛsaa l'ũkporo unwoke iri e-je alũta èke ono. Ba ahakwa ndu Ízurèlu l'èphe ha t'èphe je omesweshi èka l'èke ono; lè ndu ono kwa-a ɔkpuchi bè èphe bũ ayi.” ⁴ Ya ndono; a bya ezi ɔnu unwoke ɛsaa l'ũkporo unwoke iri;* t'èphe je ogu lè Eyayi. Èphe erua; ndu Eyayi atsua èphe ɔtsu èkfu. ⁵ Ndu Eyayi gburu èphe iphe, ruru ɔkporo madzũ l'umadzũ iri l'ishingu. Èphe eshi l'obu-edukfu ndu Eyayi chĩa ndu Ízurèlu jeye l'èke aagbajè mkpuma; gbushia èphe lè mgbazita ugvu, nɔtsua l'èke ono. Iphe ono, meru nũ ono emee ndu Ízurèlu; obu eyoshihu èphe.

⁶ Jóshuwa alajashĩa uwe iya; daa kpurumu woru ifu kpube l'alĩ l'ifu Okpoko Ogbandzũ Ojejoje; zèwaruru l'èke ono jeye l'urenyashi. Ndu bũ ogurenya Ízurèlu etsokwaru iya phũ; kpoo ntu kpua onwèphe l'ishi. ⁷ Jóshuwa akpoo mkpu; sũ: “Nggũbe Nnajiufu, bũ Ojejoje; ?bũ iphe, i dufutaru ndu-a lè ɛnyimu Jɔdanu bũ t'ĩ bya enwuru èphe nũ ndu Amɔru t'e gbugee èphe. Ayi ga anɔdukwaru l'azũ ɛnyimu Jɔdanu azũ iya ophu! ⁸ Nggũbe Ojejoje; ?bũ ngunu bè ya e-kfu nta-a, ndu ohogu ndu Ízurèlu nũru èphe nshĩ-a. ⁹ Kèle ndu Kènanu; mē ndu ɔdo, butsua l'alĩ-a a-nũkwa iya; bya agbaa ayi mgburumburu; mee t'e fufu epha ayi lè mgboko-a. ?Bũ ngunu bè ii-me lè k'èpha ngu ono, dũ nsɔ ono?”

¹⁰ Ojejoje asũ Jóshuwa: “Gbeshi egbeshi!” Jĩ iya: “?Bũ ngunu kparu iphe, i zè; woru ifu kpube l'alĩ.” ¹¹ Wo iya: “Ò kwa ndu Ízurèlu meru iphe, dũ èji. Èphe dakaakwaru ogbandzũ ono, yèbe Nchileke sũru t'èphe dobe ono. Èphe hakwaru wota iphe ono, e yeru iya l'èka tē ya mebyishia ono. Èphe ziru iphura; dzua èjo-ire; bya egwoo iphe ono yekobe l'èku nk'èphe. ¹² Ọ bũ iphe ono kparu iphe ndu Ízurèlu ta dũdu ike gbabèru ndu ohogu èphe. Èphe aghakòbe; ye ɔkpa l'oso; kè l'e dobewaru èphe t'èphe bũru kpurupyata. Ya te eswihekwaru unu ɔdo; a gũfu l'unu tũkoru iphe ono, e yeru iya l'èka k'emebyishi ono mebyishikota.

¹³ “Tũgbua; je emee ndu Ízurèlu t'èphe dũ nsɔ. Sũ èphe t'èphe dobe onwèphe nsɔ; kwabèru echile. Lè Ojejoje, bũ Nchileke kè Ízurèlu sũkwaru l'iphe ono, ya sũru t'e ye iya l'èka kè emebyishi ono bè èphe kpamishiru. L'èphe ta adũkwa ike ɔkpofu ndu ohogu èphe l'ifu; gbahaa l'èphe gwofuru iphe ono.

¹⁴ “Teke o -beru l'ũtsu; t'iphe, bũ ikfu, nonu dzua. Ikfu ophu Ojejoje fɔtaru; èphe awũfuta bya edzee onwèphe l'unwunna l'unwunna. Unwunna ophu Ojejoje fɔtaru; èphe awũfuta bya edzee onwèphe l'ufu l'ufu. Ndu ufu ophu Ojejoje fɔtaru; èphe awũfuta bya edzee onwèphe l'onye l'onye. ¹⁵ Onye, a phũru iphe ono, e yeru yèbe Ojejoje l'èka kè emebeyishi ono bè aa-kpò ɔku; mē iphemiphe obule, o nweru enweru l'ò ha. Ishi iya abũru l'onye ɔbu dakaakwaru ogbandzũ Ojejoje; bya emewa akpamara l'alĩ Ízurèlu.”

¹⁶ Tɔ dũ iya bũ; yo be l'onma-èwa ɔtsu; Jóshuwa abya ekukoo ndu Ízurèlu; èphe awũfuta l'ikfu l'ikfu. A bya afɔta ndu ikfu Júda. ¹⁷ Unwunna, nɔtsua l'ikfu Júda awũfuta; a bya afɔta ndu unwunna Zera. Yò bya emee ndu unwunna Zera; èphe abya edzee onwèphe l'ufu l'ufu. A bya afɔta ndu ufu Zimuri. ¹⁸ Jóshuwa asũ ndu ufu Zimuri t'èphe byaa l'onye l'onye. Èphe abyatashia l'onye l'onye; a bya afɔta Ekanu Kami Zimuri. Zimuri bũ onye ɔnu-ũlo Zera l'ikfu Júda.

¹⁹ Ya ndono; Jóshuwa asũ Ekanu: “Nwa mu; kwabèkwa Ojejoje, bũ Nchileke Ízurèlu ugvu. Kfuru iya iphe, i meru; ba aghò-chikwaru iya èya aghò-chi!”

* 7:4 7:4 Iphe ɔ bũ bũ 3,000.

²⁰ Ekanu asù: “L’ò kwa oswi-okfu! Lẹ ya mesweekwaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹ̀lu. Iphe, ya meru ²¹ bụ lẹ ya phuru uwe-nlọkpuru, ama mma, e meru lẹ Bábyilonu; mẹ ẹkpa mkpọla-ọcha labu; mẹ ugwu ẹkpa mkpọla-ododo; yọ gulaha ya. Ya achita iya; je atua nsu l’ime ọ̀lo-ẹkwà iya; woru iya libe l’ẹke ono. Ophu bụ mkpọla-ọcha bẹ ya yeru l’ohu nsu ono.”

²² Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa abya ezia ndu ozi iya; ephe ejeshia l’ọ̀lo-ẹkwà Ekanu. Ephe erua; yọ buruphu l’ẹke ono b’o domishiru iya l’oswiya; woru ophu bụ mkpọla-ọcha ye l’ohu iya. ²³ Ephe abya avoshia iphe ono l’ọ̀lo-ẹkwà ono; chitaru Jóshuwa; mẹ ndu Ízurẹ̀lu l’ephe ha; woru iya wushi l’ifu Ojejoje l’ẹke ono.

²⁴ Ya ndono; Jóshuwa yele ndu Ízurẹ̀lu l’ephe ha abya akputa Ekanu Zera; chita mkpọla-ọcha ono; uwe-nlọkpuru ono; mkpọla-ododo ono; kputakota unwu iya ndu k’unwoke; mẹ ndu k’unwany; bya eruta eswi iya; nkakfu-igara iya; aturu iya; chita mẹ l’ọ̀lo-ẹkwà iya; mękpo iphemiphe obule, o nweru enweru l’o ha jeshia Nsuda Akọ.†

²⁵ Jóshuwa asù iya: “?Bukpo ngunu kparu iphe, i jetaru egbe iphe-ehuka owaa tu-kobe ephe? Ntanu bẹ Ojejoje e-mekwanu t’iphe-ehuka byakfuta nggubedua.”

Ya ndono; ndu Ízurẹ̀lu awupya yele ndibe iya; tu-gbushia ephe lẹ mkpuma; bya akpoo ephe oku. ²⁶ Ephe abya ekpoo mkpuma kya Ekanu. Mkpuma ono nophu l’ẹke ono gburruru jeye ntanu-a. Yọ buru iya bụ lẹ Ojejoje ewofu ephe oke ehughu iya ono. Ya ndono; a watawaphu oku ẹke ono Nsuda Akọ‡ keshinu ono.

8

Aalu-gbu ndu Eyayi

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asù Jóshuwa: “Ba atsukwa egvu; ophu obu ‘awakwa ngu awawa. Chita ndu soja l’ephe ha gude jekfu ndu Eyayi ogu; kẹ lẹ yebe Ojejoje wowaru eze ndu Eyayi; ndu alı iya; mkpukpu iya; mẹ l’alı iya l’o ha nu ngu. ² L’o kwa ẹge unu meru ndu Jériko; mẹ l’onye eze ephe bẹ unu e-me ndu Eyayi; mẹ onye eze ephe. Obenu l’iphe ephe, unu kwaru l’okwata; mẹ elu ephe a-buru nk’unu. Unu je ekeeru ephe l’azu mkpukpu ono.”

³ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa yele ndu soja ndu Ízurẹ̀lu l’ephe ha ejeshia ogu lẹ Eyayi. Jóshuwa abya afota ukporo unu ndu soja eto l’unu ndu soja iri l’ise,* bụ ndu ike-ka-l’ogu ephe zifu; t’ephe tugbua l’enyashi: ⁴ sù ephe: “Unu je ekeeru ephe l’azu mkpukpu ono. Unu ba anonukakwa mkpukpu ono ote-nya. Unu l’unu ha mukwaru enya; kwabẹ akwabẹ. ⁵ Yebedua; mẹ ndu ephe l’iya yi a-wuru je mkpukpu ono ntse. Teke ndu Eyayi byatashiaru ayi otso ogu ẹge ephe byahawaru; ayi emee l’ayi agbalaa agbala. ⁶ Ephe a-chi ayi jeye teke ayi e-defutabebe ephe; k’ophu ephe a-noduwa mkpukpu ono ote-nya; kẹ l’ephe a-su: ‘L’ayi gbaakwaru ephe oso ẹge ayi agbaje.’ Oo ya bụ; ayi gbadeleruphu ephe oso; ⁷ unu eshi l’ẹke unu shi nodu keeru ephe; wufuta; bya anaa mkpukpu ono; kele Ojejoje, bụ Nchileke unu e-woru-a mkpukpu ono ye unu l’eka. ⁸ Unu -natalẹphu mkpukpu ono; unu amuru oku ye iya. Unu mekwaa ya ẹge Ojejoje suru t’e mee ya. Unu chikokwa iphemiphe obule-a, mu ziru unu-a mekota.”

⁹ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa ezi ephe; ephe eje ekee lẹ mgbaku Bételu yele Eyayi; l’uzo enyanwu-ariba Eyayi. Jóshuwa yele ndu Ízurẹ̀lu akwaa l’ufu l’enyashi ono.

¹⁰ Yo be l’onma-ewa utsu; Jóshuwa achikobe ndu nk’iya. Ephe lẹ ndu, bụ ogurenaya ndu Ízurẹ̀lu evuta uzo duru ephe jeshia Eyayi. ¹¹ Ndu soja, ephe l’iya yi l’ephe ha awuru tso ru iya; ephe awuru jerua ifu mkpukpu ono; bya adọ l’uzo isheli Eyayi. Nsuda anobuhu ephe lẹ mkpukpu ono. ¹² Jóshuwa achita unu unwoke iri l’ebo l’ukporo unwoke iri† je edoo; ephe ekee lẹ mgbaku Bételu yele Eyayi; l’uzo enyanwu-ariba mkpukpu ono. ¹³ Tọ dọ iya bụ; ephe emee ndu soja ono; ephe anodutsua kwabẹ akwabẹ. Ndu ophu adoru l’uzo isheli mkpukpu ono; ndu ophu phoduru nu eje ekee l’uzo enyanwu-ariba. Jóshuwa akwaa l’uzo nsuda ono l’enyashi ono.

¹⁴ Eze ndu Eyayi aphua iphe, eme nu. Yo be l’onma-ewa utsu yele ndu Eyayi egude oso wufuta lẹ mkpukpu ono; chebe ifu l’uzo nsuda Araba jekfushia ndu Ízurẹ̀lu ogu. Tọ ma l’o nweru ndu keru l’azu mkpukpu ono; kwaberu ephe. ¹⁵ Jóshuwa yele ndu Ízurẹ̀lu l’ephe ha ahaa ephe; ephe achia ephe jerua l’uzo echi-egu. ¹⁶ E kukoo iphe, bụ unwoke, bu lẹ Eyayi l’ephe ha t’ephe chia ephe. Ephe ehehu chiru Jóshuwa phe tugburu. Jóshuwa phe egude ẹge ono defuta ephe lẹ mkpukpu ono. ¹⁷ E to nwe du m’oo

† 7:24 7:24 Iphe Akọ bụ bụ “Nsuda Iphe-ehuka”. ‡ 7:26 7:26 Iphe Akọ bụ bụ “Iphe-ehuka”. * 8:3 8:3 Iphe o bụ bụ 30,000. † 8:12 8:12 Iphe o bụ bụ 5,000.

nwoke lanu, bu le Eyayi; m'o bu mkpukpu Bételu, e te tsođu chia ndu Ízuru. Epe ahaa mkpukpu ono; yo gheru onu; chiru ndu Ízuru kwaseru.

¹⁸ Ya ndono; Ojejoje asu Jóshuwa t'o wolía arwa ono, o gude l'eka ono mabe l'uzo Eyayi; kele ya e-woru mkpukpu ono nu iya. To du iya bu; Jóshuwa abya ewolia arwa iya ono mabe l'uzo Eyayi. ¹⁹ Ewoli, o woli arwa ono; ndu phu, shi kee k'ogu phu eshi l'eke, epe no kfushia wuba le mkpukpu ono je anaa ya teke ono teke ono; muru oku ye iya.

²⁰ Unwoke Eyayi ejeshia ogha enya l'azu; enwuru-oku eshiwa le mkpukpu epe kulube ala l'akpamigwe. Epe ta mabe uzo ophu epe e-shi iya; kele ndu Ízuru ono, shi agbaru epe oso agba ala echi-egu ono gbe ghakobewanu tso epe ogu. ²¹ Jóshuwa ye le ndu Ízuru l'ephe ha aphulephu le ndibe epe; ndu ophu shi kee k'ogu phu be natawaru Eyayi; oku etsuwa mkpukpu ono; epe awata ogbushi unwoke Eyayi. ²² Ndu ono, shi kputsuaru ekpuru k'ogu, bu epe wubaru je anaa mkpukpu ono; muru oku ye iya ono awufuta tsoru Jóshuwa phe l'ogu ono. Epe eyebuta ndu Eyayi; gbaa epe mgburumgburu. Ndu Ízuru atuko epe l'ephe ha gbushikota; to du epe onye wafurunu; to du onye nahuru nu. ²³ Ophu bu eze ndu Eyayi be epe kputaru le ndzu kpu-geru Jóshuwa.

²⁴ Ndu Ízuru egbuebelephu ndu Eyayi l'egu; me l'echi-egu eke ono, ndu Eyayi chiru epe jerua ono; mbu gudetsulephu ogu-mbeke gbushikota epe l'ephe ha; bya awuba le Eyayi je egbushikota ndu ophu phodurunu l'eke ono. ²⁵ Ndu Eyayi, e gburu mboku ono du ukporo unu madzu l'unu madzu iri:‡ unwoke me unwanyi. ²⁶ Jóshuwa te ewozitadu arwa ono, o gude l'eka ono gbururu jeye teke e gbugeru ndu, bu le Eyayi l'ephe ha. ²⁷ Ndu Ízuru atuko iphe, bu elu ndu mkpukpu ono kpa; tuko iphe epe l'o ha kwaa l'okwata, bu iya bu ege Ojejoje ziru Jóshuwa.

²⁸ To du iya bu; Jóshuwa egude oku tufu Eyayi; mee ya; yo buru ikpozu. Eke ono adaburu ochobo jeye ntanu owaa. ²⁹ Jóshuwa akputa eze ndu Eyayi je aswi-gbua l'eli oshi; haa ya; yo koru l'eke ono jeye l'urennyashi. Yo be l'enyanwu anyihu; yo su t'e je ekofuta iya l'eli oshi ono. E kofuta iya je atogbo l'obu-edukfu mkpukpu ono. Epe akpaa mkpuma kpa ya l'eli ehu; yo kuru l'ikpo. Yo buru ege ono b'o kuru jeye ntanu owaa.

Jóshuwa akpuru Ojejoje enya-ngweja le Ugwu Ebalu.

³⁰ Ya ndono; Jóshuwa abya akparu Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízuru enya-ngweja le Ugwu Ebalu; ³¹ mekota iya ege nwozi Ojejoje; mbu Mosisu turu l'ekemu; su te ndu Ízuru meje iya, bukwanu ege e deru iya l'ekwo Ekemu Mosisu; su: "L'anya-ngweja ono bu mkpuma, kpukoru ophu; be ee-gude kpa ya; mbu mkpuma e-ta dubua mgboro-igwe, a kujeru iya." Yo buru l'eli iya be epe gworu Ojejoje ngweja-ukfuru; me ngweja-ehu-agu. ³² Jóshuwa anodu l'ifu ndu Ízuru l'eke ono deshia ekemu Mosisu ono le mkpuma; mbu ekemu ono, o shi dehawa ono. ³³ Ndu Ízuru l'ephe ha; ndu mbyamumbya; ndu, bu ndu Ízuru ye le ndu bu ogurenya epe; ndu ishi epe; me ndu ikpe epe akpo l'iku Okpoko Ogha-ndzu Ojejoje ono eka labu; ghakotaru ndu pa iya nu ifu, bu iya bu ndu Livayi, bu ndu achijeru Nchileke eja. Okpogu lanu le ndu ono doru onwephe l'ifu Ugwu Gerizimu; okpogu iya ophu edoo onwephe l'ifu Ugwu Ebalu; ege ono nwozi Ojejoje; mbu Mosisu suru t'ephe kpo teke ono, o turu ekemu t'a goru ndu Ízuru onu ono.

³⁴ E metsua; Jóshuwa abya agukotaru epe ekemu ono l'o ha; gushikotaru epe onu-oma ono; me mburunu ono; mbu guleru iya phu epe ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu ono. ³⁵ E t'o duđu m'ogu akpuru okfu lanu, Mosisu kfuru, Jóshuwa e-ta gufutaduru ndu Ízuru l'o ha; epe l'ephe ha anukota iya; jeyekpo l'unwanyi; unwegirima; me ndu mbyamumbya, epe le ndu Ízuru bu.

9

Eregede, ndu Gibiyonu agbaru ndu Ízuru

¹ To du iya bu; ndu eze, bukota l'uzo enyanwu-ariba Enyimu Jodanu; ndu butsua l'alí ugu; ndu ophu butsua le nsuda nsuda l'uzo enyanwu-ariba ye le ndu ophu bu l'iku Oke Enyimu je akpaa le Lebanonu; mbu ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Kenanu; ndu Perezu; ndu Hevu ye le ndu Jebusu anukota iphe, meru nu; ² je achikobe t'ephe je etso Jóshuwa ye le ndu Ízuru ogu.

‡ 8:25 8:25 Iphe o bu 12,000.

³ Ndu Gíbiyónu anùlephu iphe, Jóshuwa meru ndu Jéríko; mē ndu Eyayi; ⁴ je eworu eregede gbaa; wata ome umere l'ò bú ndu nweru ndu, ephe nò-chiru ɛnya ephe; je eworu nkaraba ɛda-ukpo; mē akahù ɛda akpò, eeyeje mēe, lakashihutsuaru alakashihu, a dzúkwasuaru adzúkwa doo l'eli nkakfu-igara ephe. ⁵ Ephe abya achìta nkaraba akpòkpa; mē nkaraba uwe; yeshia. Buredi, ephe gude, ephe a-ta kpòshihuwaru nkù; tsushia evu. ⁶ Ya ndono; ephe ejekfushia Jóshuwa; mē ndu Ízurelu ndu ophu l'òdu ephe lē Giligalu; je asù ephe: "L'ephe shikwa mba, teru ɛnya bya t'unu l'ephe gbaa ndzù."

⁷ Ndu Ízurelu asù ndu Hevu ono: "Ò -bùkwanuru l'unu bua l'iku ɛke-a; ?nanù ɛge unu l'ephe e-shi gbaa ndzù?"

⁸ Ephe asù Jóshuwa l'ephe bùkwa ndu ozi iya. Jóshuwa asù ephe: "?Unu bú ndu ole? Bù awe bē unu shi?"

⁹ Ephe asù iya l'ephe kwa ndu ozi iya, shi mba, teru ɛnya. L'ephe nùwaru ɛge Ojejoje, bú Nchileke unu ede ude; nukotawa ɔtu-onu iphe, o meru lē Íjiputu; ¹⁰ mē iphe, o meru eze labù ono, achì ndu Amòru, bu l'uzo ɛnyanwu-ahata ɛnyimu Jòdanu ono; mbù Sihónu, bú eze Hēshibonu; mē Ogu, bú eze ndu Báshanu, achì mkpùkpu Ashùtarotu. ¹¹ "Oo ya kparu iphe ndu, bú ɔgurennya ayi; mē iphe, bú ndu alì ayi l'ephe ha sùru t'ayi kwakòta iphe, ayi e-ri l'esu-uzo; bya unu ndzuta. Ayi ekfuru unu l'ayi buakwa ndu ozi unu. T'ayi l'unu gbanua ndzù. ¹² Lewaru buredi, ayi gude, ayi a-ta l'uzo. Teke ayi egbeshi; b'o vo ɔku. Obu; lewaru ɛge ɔ kpòshihuru nkù; tsushiwa evu; dù. ¹³ ɛda-mēe-wa shikwa buru k'òphungu teke ayi yeru iya mēe. Olobu; phùwaru ɛge ɔ lakashihuru. Uwe ayi; mē akpòkpa ayi bú l'esu-uzo b'ò chìko kashihukota; kē l'ɛke ayi shi teru ɛnya."

¹⁴ Ndu Ízurelu abya etsoru ephe ria nri ono; ophu ephe ejehedu ɔkpta Ojejoje ishi iya. ¹⁵ Ephe lē Jóshuwa abya agbaa ndzù. Yo kwe ephe ukwa l'è t'ò dùdu iphe oome ephe; lē ndzù a-bùru-a nk'ephe. Ndu ishi Ízurelu abya eriaru ephe angù iya.

¹⁶ Ya ndono; a nòlephu ujiku ɛto, ephe lē ndu Gíbiyónu gbaru ndzù ono; ndu Ízurelu anù l'ephe bú ndu ephe l'ephe bu-a obutobu l'ɛke ono. ¹⁷ Tò dù iya bú; ndu Ízurelu abya atugbua ije; jee ije abalì ɛbo; yo be lē k'ɛto ya; ephe erua Gíbiyónu; mē Kefira; Berotu; mē Kiriyatu-Jerimu. ¹⁸ Obenu lē ndu Ízurelu te tsodu ephe ɔgu; kēle ndu ishi ephe gudewa ɛpha Ojejoje, bú Nchileke kē ndu Ízurelu riaru ephe angù iya.

Ndu Ízurelu l'ephe ha ataa ndu ishi ephe ɔta k'iphe ono. ¹⁹ Obenu lē ndu ishi ephe sùru ephe: "L'ephe gudeekwaa Ojejoje, bú Nchileke kē ndu Ízurelu riaru ephe angù. Lē nta-a bē ephe te edenyikwa ephe ɛka. ²⁰ Iphe, ayi e-me bú l'ayi e-dobe ndu ono ndzù; k'òphu Ojejoje te medu ayi iphe l'ayi dakaru ndzù, ayi l'ephe gbaru." ²¹ Ephe asù: "T'ayi haa ephe t'ephe nòdu ndzù; ɔbule ephe a-nòduje awaru ayi nkù; ekuru ayi mini." Ndu ishi ono emee ukwa ono, ephe kweru ephe ono.

²² Tò dù iya bú; Jóshuwa abya ekukobe ndu Gíbiyónu; sù ephe: "?Bù ngunu kparu iphe, unu dzùru ayi ɛjo-ire; l'unu bu ayi ote-ɛnya; l'ɛke ayi l'unu bua l'iku ɛke-a?" ²³ Nta-a bē unu buakwa ndu a tùru ɔnu. Unu a-bùru ohu; l'awa nkù; l'eku mini edobe l'ulo Nchileke yēbe Jóshuwa."

²⁴ Ephe asù Jóshuwa: "Ayìbe unwu ohu ngu b'a kòtsukwaaru ɛge Ojejoje, bú Nchileke unu gude t̄ta ekemu nù nwozi iya, bú Mòsisu; sù t'ò nù unu alì-a l'ò ha; mē t'ò chìko ndu, bu l'alì-a gbushikotarun unu. O kwa iya bē egvu unu guderu ayi. Yò buru iya kparu iphe ayi meru iphe ono, ayi meru ono. ²⁵ Nta-a bē ayi nòkwa ngu l'ɛka. O kwa t'i mee ayi ɛge dùkpelephu ngu phù mma."

²⁶ Oo ya bú lē Jóshuwa adzò ephe l'ɛka ndu Ízurelu; ephe te gbushihe ephe. ²⁷ Yo woru ndu Gíbiyónu mee ndu a-nòdu awaru ɔha nkù; l'ekuru ephe mini. ɛge ono kwaphu bē ephe a-nòdu awa nkù; l'eku mini, ee-gudeje eme iphe l'ɛke Ojejoje a-fota t'ò buru ɛnya-ngweja iya. Yò buru iphe ono bē ephe bu gbururu jeye ntanù-a.

10

ɛnyanwu keru l'ekalanu

¹ Tò dù iya bú; Adoni-Zèdeku, bú eze ndu Jerúsalemu abya anù lē Jóshuwa lùwaru ndu Eyayi; mewa mkpùkpu ephe; yò buru kpurupyata. Mbù l'ò mewaru ndu Eyayi; mē onye eze ephe ɛge o meru ndu Jéríko yele onye eze ephe; nùkwaaphu lē ndu Gíbiyónu jekfuru ndu Ízurelu; ephe l'ephe agbaa ndzù; ephe l'ephe achìkowa buru. ² Iphe ono akwatakpoo rua yele ndu alì iya l'èhu; kēle Gíbiyónu bú eze mkpùkpu. O tso lē mkpùkpu, nweru eze; ka Eyayi nshinu; unwoke Gíbiyónu buru ndu ike dù l'ògu. ³ Tò dù iya bú; Adoni-Zèdeku, bú eze ndu Jerúsalemu ezia t'e je ezia Hohamù, bú eze

ndu Héburonu; Píramù, bú eze ndu Jamútu; Jafíya, bú eze ndu Lakíshi yéle Débi, bú eze ndu Egulónu; ⁴ sù éphe: “T’èphe bya eyeru iya éka tẹ ya je etso ndu Gíbiyónu ógu; kẹ l’ò tǔgburu jekfu Jóshuwa yéle ndu Ízurẹ̀lu; éphe l’èphe agbaa ndzù.”

⁵ Ya ndono; ndu eze ise ono, achi ndu Amọ̀ru ono; mbù eze ndu Jerúsalemu; kẹ ndu Héburonu; kẹ ndu Jamútu; kẹ ndu Lakíshi; mẹ kẹ ndu Egulónu abya atǔgbabe ndu soja éphe. Éphe eruta ndu soja éphe je ekee ógu; tso ndu Gíbiyónu ógu.

⁶ Ndu Gíbiyónu ezia t’è je zia Jóshuwa l’òdu ndu Ízurẹ̀lu; sù iya: “T’è b’ò gbadokwa éphebe ndu ozi iya. T’ò byakwa nta-a bya adzoo éphe. T’ò byakwa bya agbaaru éphe mkpu; lẹ ndu eze ndu Amọ̀ru, butsua l’alì ugvu l’èphe ha; tǔkokwaru éka l’etso éphebe ndu Gíbiyónu ógu.”

⁷ Tò dù iya bú; Jóshuwa eshi lẹ Gílígalu ruta ndu soja iya l’èphe ha; je akpa lẹ ndu ophu bú ike-ka-l’ògu; éphe ejeshia Gíbiyónu. ⁸ Ojejoje asù Jóshuwa: “Ba atsúkwa éphe egvu; kéle ya nwuwaru éphe ye ngu l’éka. Ẹ to nwekwa m’òo onye lanù l’ime éphe, agbaberu ngu nù.”

⁹ Jóshuwa phẹ eshi lẹ Gílígalu jee ije ényashi mgburumburu; bya atù éphe l’ùkfu; fúaru éphe. ¹⁰ Ojejoje emee éphe; éphe aghahu ndu Ízurẹ̀lu beringu l’ifu. Ndu Ízurẹ̀lu egbua éphe iphe, dù biribiri lẹ Gíbiyónu. Ndu Ízurẹ̀lu eruta éphe; chíja éphe kwasẹru ọ̀zo, shiru jeshia Bétu-Họronu; saa éphe ọ̀sa ékfu l’ọ̀zo, shiru laa Azeka; mẹ Makéda.

¹¹ Ya ndono; éphe eye okpa l’ọ̀so l’agbalaru ndu Ízurẹ̀lu. Éphe erulephu ọ̀zo ophu shiru Bétu-Họronu kwasẹru Azeka; Ojejoje emee; aka-mini eshi l’akpamigwe l’ada; l’atù-gbushi éphe. Ndu aka-mini ono tǔ-gbushiru; kakwa shinu mẹ lẹ ndu, ndu Ízurẹ̀lu gude ogu-mbeke gbushia.

¹² Lẹ mbọku ono, Ojejoje woru ndu Amọ̀ru ye ndu Ízurẹ̀lu l’éka ono bẹ Jóshuwa vudo ndu Ízurẹ̀lu l’ifu: sù Ojejoje:

“Nggube ényanwu;

kekwaru jingu lẹ

Gíbiyónu!

Nggube ọ̀nwa;

nggu ekekwaruphu ekeru

lẹ nsuda Ajalónu.”

¹³ Tò dù iya bú; ényanwu ekeru jingu l’èkalanu; ọ̀nwa akwaa l’èke o jeberu; gbururu jeye ndu Ízurẹ̀lu agwata ndu ohogu éphe ọ̀gwo iphe, éphe meru; bú iya bú ége e deru iya l’èkwo Jasha: L’enyawu keru l’echi akpamigwe; jika ariba; iphe ruru ujiku ophu.

¹⁴ Mbọku, dù ége ono ta dùbua; ophu ọ̀ dùbukwanua ọ̀do; mbù mbọku, Ojejoje nuru madzù okfu. Ọ kwa Ojejoje lù-chiru ndu Ízurẹ̀lu ógu mbọku ono.

¹⁵ E metsua; Jóshuwa yéle ndu Ízurẹ̀lu alashia azù l’òdu ndu Ízurẹ̀lu lẹ Gílígalu.

Egbushi ndu eze ndu Amọ̀ru; éphe ise

¹⁶ Ya ndono; ndu eze ise ono agbagbua je edomishia onwèphe l’ogba, nọ lẹ Makéda.

¹⁷ A bya ekfuaru Jóshuwa lẹ ndu eze ise ono b’a phuru l’èke éphe domishiru onwèphe l’ogba, nọ lẹ Makéda. ¹⁸ Yò sù: “T’è je apata eze mkpuma gude gù-chia ọ̀nu ogba ono; a fọta ndu, e-je anọdu l’èke ono; swiru iya. ¹⁹ Olobu; unu ba ahakwa ógu ono! Unu chíkwaru ndu ohogu unu tǔgburu. Unu shia éphe ọ̀zo azù; fúaru éphe. Unu be ekwekwa t’èphe gbarua mkpukpu éphe; lẹ Ojejoje nwuakwaru éphe nù unu.”

²⁰ Tò dù iya bú; Jóshuwa yéle ndu Ízurẹ̀lu azaa éphe azana; k’ophu bú l’ò phoduru mẹ éphe agvù. Obenu l’o nweru-a nwandu ophu nahurunu; gbarù lashia mkpukpu éphe eke, a kpu-shiru ike. ²¹ E mebetsua; ndu soja ndu Ízurẹ̀lu l’èphe ha awulata l’èhugudangu; lakfushia Jóshuwa l’òdu éphe lẹ Makéda; ophu o nweđu onye halibaaru ọ̀nu l’èke ndu Ízurẹ̀lu nọ ọ̀do.

²² Jóshuwa asù t’è swifu mkpuma ono l’ogba ono; kpufutaru iya ndu eze ise ono. ²³ Éphe abya akpufuta ndu eze ise ono. Ndu eze ono bú eze kẹ ndu Jerúsalemu; kẹ ndu Héburonu; kẹ ndu Jamútu; kẹ ndu Lakíshi; ọ̀waa kẹ Egulónu. ²⁴ Éphe akpukoo ndu eze ono; kpútaru Jóshuwa; yo kukoo unwoke Ízurẹ̀lu; bya ekua ndu ishi ndu soja, bú ndu éphe l’iya yi; sù éphe t’èphe bya agbabetsua ndu eze ono okpa l’èkpiri. Éphe awufuta bya agbabekota éphe okpa l’èkpiri.

²⁵ Jóshuwa asù éphe: “Unu ba atsúkwa egvu; ophu obu ’awakwa unu awawa. Unu shihukwa ike; obu akaa unu akaka; kẹ l’ò bú ége ono bẹ Nchileke e-mekota iphe, bú ndu ohogu unu, unu eje otso ógu.” ²⁶ Ya ndono; Jóshuwa eworu ndu eze ono gbushia; woru odzu éphe kobetsua l’eli oshi ise iche iche. A paru éphe haa l’eli oshi ono jeye l’urenyashi.

²⁷ Yo be le gberegbede urényashi; Jóshuwa ezia; e je ekoshia ephe l'eli oshi ono; chíru ye l'ime ogba ono, ephe shi domishia onwephe ono. Ephe apako oke mkpuma, hatsua nshinu swichia onu ogba ono. Mkpuma ono nophu l'eke ono gbururu jeye ntanu.

²⁸ Yo buru mboku ono be Jóshuwa litaru Makéda; chíko ndu mkpukpu ono; me onye eze ephe gbushikota. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu. O bulephu ege o meru eze ndu Jéríko b'o meru eze ke ndu Makéda.

Aaluta mkpukpu mkpukpu ndu uzo ohuda

²⁹ Ya ndono; Jóshuwa yele ndu Ízurelu l'ephe ha eshi le Makéda jekfu ndu Libina ogu. ³⁰ Ojejoje ewokwaruphu mkpukpu ono; me onye eze ephe ye ndu Ízurelu l'eka. Jóshuwa achiko ndu, bu le mkpukpu ono gbukota. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu. Yo buru ege o meru eze ndu Jéríko b'o meru eze ke ndu Libina.

³¹ To du iya bu; Jóshuwa yele ndu Ízurelu kpmukpamu awufu le Libina jeshia Lakishi; je ekeuru ephe ogu l'eke ono; tso ephe ogu. ³² Ojejoje eworu Lakishi nu ndu Ízurelu. Jóshuwa aluta iya le mboku k'ebo ya. Yo tuko iphe, bu ndu, bu iya nu gbushia ege o gbushiru ndu Libina. ³³ Teke ono kwaphu; Horamu, bu eze ndu Géza abyatashia te ya yeru eze ke ndu Lakishi eka; Jóshuwa alu-gbua yele ndu soja iya. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu.

³⁴ Ya ndono; Jóshuwa yele ndu Ízurelu kpmukpamu eshi le Lakishi wufu jeshia Egulonu; je keuru ephe ogu l'eke ono; tso ephe ogu. ³⁵ Ephe anata mkpukpu ono mboku ono kwaphu; gbukota ndu, bu iya nu ege ephe gburu ndu Lakishi.

³⁶ Jóshuwa yele ndu Ízurelu kpmukpamu eshi le Egulonu je etso ndu Héburonu ogu. ³⁷ Ephe anata mkpukpu ono; gbushikota iphe, bu ndu, bu iya nu; me onye eze ephe. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu. Yo buru ege ephe meru; gbugee ndu Egulonu; be ephe meru ndu Héburonu.

³⁸ Jóshuwa yele ndu Ízurelu kpmukpamu abya aghakobe; tso ndu Débi ogu. ³⁹ Ephe aluta mkpukpu ono; kputa onye eze ephe; bya anakwaaphu unwu ibiribe mkpukpu odo, notsua ya nu; tuko ephe gbushikota. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu. Ephe emee Débi yele eze, achí iya nu ege ephe meru Libina; Héburonu; me eze, achí iya nu.

⁴⁰ To du iya bu; Jóshuwa alu-gbukota onu-ogo ono l'o ha jeye le ndu ali ugvu; ndu uzo ohuda; uzo enyanwu-ariba okpa-ugvu; ndu uzo mgbazita ugvu; me ndu eze ephe l'ephe ha. Ophu o dudu m'o bu onye lanu, wafuru nu. Iphe, bu iphe atụ ume b'o gbukotaru, bu iya bu ege Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu turu ekemu t'o mee ya. ⁴¹ Jóshuwa shi le Kadéshi-Baniya lua ephe jeye le Gáza; bya eshi l'onu-ogo Góshenu lua ephe je akpaa le Gibiyonu. ⁴² Jóshuwa alutakota ndu eze ono l'ephe ha; me ali ephe l'ugbo lanu; kele Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurelu bu iya l'aluru ephe ogu.

⁴³ Jóshuwa yele ndu Ízurelu emetsua latashia l'odu ephe le Giligalu.

11

Aalu-gbu ndu eze ndu isheli

¹ To du iya bu; Jabinu, bu eze ndu Házo anulephu ege ndu Ízurelu shi akpa ike; zia ozi t'e je ezia Jobabu, bu eze ndu Madonu; eze ndu Shimuronu; eze ndu Akushafu; ² ndu eze, bu l'ali ugvu uzo isheli; me ndu ophu bu l'oghegu, no l'ohuda eze enyimu Kineretu yele ndu ophu butsua l'okpa ugvu, notsua l'uzo enyanwu-ariba; mekwaphu ndu Nafotu Doo, no l'uzo enyanwu-ariba. ³ Yo zikwaaphu ozi t'e je ezia ndu Kénanu, bu l'uzo enyanwu-ahata; ndu ophu bu l'uzo enyanwu-ariba; ndu Amoru; ndu Hetu; ndu Pérezu; ndu Jebusu, butsua l'ali ugvu; me ndu Hevu, bu l'okpa Ugvu Hemonu l'ali Mizupa. ⁴ Ndu eze ono l'ephe ha eruta ndu soja ephe byatashia. Ndu soja ephe obu habekwa l'igwe l'o bu eveve mgbogidi enyimu. Ephe egudekwaphu inya; me l'ugbo-inya, du igweligwe. ⁵ Ndu eze ono l'ephe ha atugbabe ndu soja ephe ono; bya edzua l'iku mini Meromu; kee k'oje etso ndu Ízurelu ogu.

⁶ Ojejoje asu Jóshuwa: "Ba atskwa ephe egvu; ke l'egbe nta-a echile; be ya e-nwuru ephe nu ndu Ízurelu t'ephe gbushia. Inya ephe be unu e-bushikota akwara azachi; kpokota ugbo-inya ephe oku."

⁷ To du iya bu; Jóshuwa yele ndu soja iya awufuta; bya atụ ephe l'ukfu le nggele Meromu; tso ephe ogu. ⁸ Ojejoje eworu ephe nu ndu Ízurelu; ephe alu-gbua ephe; chia ephe kwaseru uzo Oke Sayidonu; me uzo Misurepotu Mayimu; chīwaruru ephe je akpaa le nsuda Mizupa, no l'uzo enyanwu-ahata. Ndu Ízurelu egbua ephe jeye t'o

dù ɛphe m'ò bú onye lanù, wafùru nù. ⁹ Jóshuwa emee ɛphe ɛge Ojejoje sùru t'ò mee ɛphe. ɛphe atùko ìnya ɛphe akwara achi bushikota; kpòkòta ugbo-ìnya ɛphe òku.

¹⁰ Jóshuwa abya aghakòbe teke ono je anata Házo; woru onye eze ɛphe gbua. Házo bú iya bú ishi alì-eze ono l'ò ha, tugbaberu bya etso ndu Ízurelù ògu ono. ¹¹ ɛphe atùko iphe, bú ndu bu lè Házo gbua. È to nwedu iphe, atù ume lè mkpùkpù ono, wafùru nù. ɛphe emege bya atù ọkù lè mkpùkpù ono.

¹² Jóshuwa atùko iphe, bú mkpùkpù ono l'ò ha; mē ndu eze, achi iya nù lùtakota; bya achiiko ndu, bu iya nù gbushia, bú iya bú ɛge nwozi Ojejoje; mbù Mòsisu tùru l'ekemu. ¹³ Obenu l'è to nwedu mkpùkpù ono ọphu, e metaru l'èke, shi daburu ochobo, ndu Ízurelù tùru ọkù; a gufu Házo nwenkinyi iya, bú Jóshuwa tùru iya ọkù. ¹⁴ Ndu Ízurelù akwaa iphe ndu mkpùkpù l'òkwata; kpùkoo elu ɛphe. Ndu ọphu bú madzù b'è gburu; ɛphe abùru kpurupyata; to nwe m'ò bú onye lanù, ɛphe haru. ¹⁵ Ọ bú ɛge Ojejoje tùru iya Mòsisu, bú nwozi iya l'ekemu bú ɛge Mòsisu tùru iya Jóshuwa. Yò buru ɛge ono bē Jóshuwa meru iya. È to nwedu iphe, Ojejoje ziru Mòsisu m'ò bú nanù, Jóshuwa te medu.

¹⁶ Tò dù iya bú; Jóshuwa alùtakota alì ono l'ò ha: ndu alì ugvu; ndu ọzo ọhuda; mēwaru ọnu-ogo Góshenu l'ò ha; ọwaa ndu kē nsùda, nò l'ọzo ọnyanwu-arìba; mē l'alì ugvu Ízurelù yeke ọkpa-ugvu iya. ¹⁷ ɛphe shi l'ugvu Halaku, nòru jeye lè Séyi lù alì ono jeye lè Bálu-Gádu, nò lè nsùda Lébanonu l'ọzo ọhuda Ugvu Hemonu. Yò kpua ndu eze ɛphe lè ndzù; gbushia. ¹⁸ Jóshuwa bē yeke ndu eze ono luru ọgu nọ ọdu. ¹⁹ A -gufu ndu Hevu, bu lè Gíbiyonu b'è to nwehedu ndu ọdo, ɛphe lè ndu Ízurelù gbaru ndzù ọdo. Ndu Ízurelù alùtatsua ndu ọphu l'ɛphe ha; ²⁰ k'è l'ò bú Ojejoje l'onwiya kpò-chiru ɛphe obu t'ɛphe byakfuta ndu Ízurelù ọgu; k'ọphu ɛ ta phùduru ɛphe imiko; ɛphe eshi ɛge ono chíhu, bú iya bú iphe, Ojejoje tùru Mòsisu l'ekemu.

²¹ Ọ kwaphù teke ono bē Jóshuwa jeru je egbushikota ndu Anaku, a maru l'ò bú ndu, gbataru agbata. ɛphe shi lè Hèburonu bua ɛge ono jeye lè Débi; Anabu yeke ndu ọphu bu l'alì ugvu ndu Júda l'ò ha; mēkwaphu ndu bu l'alì ugvu Ízurelù kpamukpamu. Jóshuwa egbushikota ɛphe; mebyishikota mkpùkpù ɛphe l'ò ha. ²² È to nwedu ndu Anaku, phòduru nù lè Ízurelù m'ò bú nanù. Ọ búphu lè Gáza; Gatù mē Ashudòdu b'ò nweru ndu ọphu haru wafù nù. ²³ Tò dù iya bú; Jóshuwa achiiko alì ono l'ò ha lùtakota; bú iya bú ɛge ono, Ojejoje sùru Mòsisu t'ò mee ya ono. Yò lùtatsua ya bya eworu iya nù ndu Ízurelù l'ikfu l'ikfu t'ò buru òkè-iphe ɛphe.

Yò buru iya bú lè ndu alì ono akabè zua ume lè kē ọgu.

12

Ndu eze, Mòsisu lùtaru

¹ Ọwaa ndu eze alì ono, ndu Ízurelù lù-gbushiru; naa alì ɛphe l'ọzo ọnyanwu-ahata ɛnyimu Jòdanu azù iya ọphu. Alì ono shi lè nsùda nsùda Amònu je akpaa lè Ugvu Hemonu. ɛphe lùkwaruphu iphe, bú alì, nò l'ọzo ọnyanwu-ahata ẹke iya kē Araba. Ndu eze ọphu bú:

² Sihonu, bú eze ndu Amòru. Ẹke o shi buru bú lè Hèshibonu. Ẹke o shi achi abùru Árowa, nò lè nsùda nsùda Amònu. O shi l'èke ono nọ jeye l'è ɛnyimu Jáboku, bú òkè-alì ndu Amònu, bú iya bú nkere-ẹbo Gíledu. ³ Ọ chíkwaruphu ọzo ọnyanwu-ahata Araba; shi l'èke ono chia jeye lè Eze ɛnyimu Kíneretu; je akpaa lè Eze ɛnyimu Araba. Ọ chíkwaruphu jeye lè Bétu-Jeshimotu; ruwaru l'òkpa-ugvu Pishiga.

⁴ ɛphe lùkwaruphu alì Ogu, bú eze ndu Báshanu. Ogu tso lè ndu wafùru nù lè ndu ikfu Réfa. Ọ bú iya shi buru eze ndu Ashutarotu; mē kē ndu Edereyi.

⁵ Ndu, o shi achi bú ndu Ugvu Hemonu; ndu Saleka; ndu alì Báshanu kpamukpamu; je akpaa l'òkè-alì ndu Geshu; mē kē ndu Maaka. Nkere-ẹbo alì ndu Gíledu jeye l'òkè-alì Sihonu, bú eze ndu Hèshibonu búkòta ẹke o shi achi.

⁶ Ọ bú nwozi Ojejoje; mbù Mòsisu yeke ndu Ízurelù lù-gburu ndu eze labù ono. Mòsisu, bú nwozi Ojejoje abya eworu alì ono nù ndu ikfu Rùbenu; ndu ikfu Gádu; mē nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse.

Ndu eze ọphu Jóshuwa lù-gburu

⁷ Ọwaa bú ndu eze ọphu, bu l'ọzo ọnyanwu-arìba ɛnyimu Jòdanu, bú Jóshuwa yeke ndu Ízurelù lù-gburu ɛphe. Alì ndu eze ono shi lè Bálu-Gádu, nọ jeye lè nsùda Lébanonu; je akpaa l'ugvu Halaku, nòru jeye l'è gude ala Séyi. Jóshuwa abya eworu alì ono keeru ndu Ízurelù l'ikfu l'ikfu t'ò buru òkè-iphe ɛphe. ⁸ Alì ono bú alì ugvu; mē nsùda ọzo ọnyanwu-arìba; mē Araba; mē alì, nò lè mgbazita ugvu ugvu; echi-ẹgu; mē

uzo ohuda. Mbù l'ali ndu Hetu; ke ndu Amoru; ke ndu Kénanu; ke ndu Pérezu; ke ndu Hevu; me ke ndu Jebusu.

- ⁹ Ndu Ízurelu lu-gburu
 onye eze ke ndu Jéríko;
 onye eze ke ndu Eyayi,
 nonyabe Bételu;
- ¹⁰ onye eze ke ndu Jerúsalemu;
 onye eze ke ndu Héburonu;
- ¹¹ onye eze ke ndu Jamútu;
 onye eze ke ndu Lakíshi;
- ¹² onye eze ke ndu Egulonu;
 onye eze ke ndu Géza;
- ¹³ onye eze ke ndu Débi;
 onye eze ke ndu Geda;
- ¹⁴ onye eze ke ndu Homa;
 onye eze ke ndu Áradu;
- ¹⁵ onye eze ke ndu Libina;
 onye eze ke ndu Adulámu;
- ¹⁶ onye eze ke ndu Makéda;
 onye eze ke ndu Bételu;
- ¹⁷ onye eze ke ndu Tapúwa;
 onye eze ke ndu Hefa;
- ¹⁸ onye eze ndu Afeku;
 onye eze ke ndu Lasharonu;
- ¹⁹ onye eze ke ndu Madonu;
 onye eze ke ndu Házo;
- ²⁰ onye eze ke ndu
 Shimuronu Meronu;
 onye eze ke ndu Akushafu;
- ²¹ onye eze ke ndu Ténaku;
 onye eze ke ndu Megido;
- ²² onye eze ke ndu Kedeshi;
 onye eze ke ndu Jokuniyamu,
 no le Ugvu Kamelu;
- ²³ onye eze ke ndu Dọo,
 no le Nafotu Dọo;
 onye eze ke ndu Goyimu Gligalu;
- ²⁴ me onye eze ke ndu Tíza.
 Iphe, ephe tuko du bu ukporo ndu eze le ndu eze iri le nanu.

13

Ali ndu ophu ee-mekochaa je alutafua

¹ Jóshuwa akawa nka; buwaru ogurenya; Ojejoje asu iya: "Le nta-a bi kawaru nka; buwaru ogurenya; ali ndu ophu ee-je aluta azakwaduaru igwe.

² "Ali ndu ophu phoduru nu bu:
 onu-ogo ndu Filisutayinu;
 me ke ndu Geshu;

³ me tsube le Enyimu Shiho
 l'uzo enyanwu-ahata
 Ijiputu; je akpaa le
 Ekuronu l'uzo isheli.
 Ali ono l'ọ ha b'a gukotaru
 yeru ali Kénanu;
 bu iya bu ali ono, ndu
 Filisutayinu ise achị ono.
 Mkpukpu ono l'ọ ha bu:
 Gáza; Ashudodu;
 Ashikelonu; Gatụ;
 Ekuronu; mewaru Avimu.

⁴ Dube l'uzo ohuda;
 be bukota ali ndu Kénanu;

mbù e shi lẹ Meyara,
 bụ alì ndu Sayìdonu
 je akpaa lẹ Afẹku,
 bụ ókè-alì ndu Amọru;
⁵ mẹkwaphu alì ndu Gébálu;
 mẹ alì ugvu Lébanọnu
 kpamukpamu l'uzo
 ẹnyanwu-ahata iya;
 byakwaphu bya eshi lẹ
 Bálu-Gádu, l'uzo ọhuda
 Ugvu Hemonu je akpaa
 lẹ Lebo-Hámatu.

⁶ "A bya abya l'iphe, bụ ndu alì ugvu ono; mbù tsube lẹ Lébanọnu jeye lẹ Misirefotu Mayimu, bụ iya bụ alì ndu Sayìdonu kpamukpamu bẹ ya a-chífukotaru ndu Ízurẹlu. Iphe ii-me bụ t'i keshiaru iya ndu Ízurẹlu t'ọ bụru ókè-alì ẹphe ẹge ono, ya sùru t'i keeru iya ẹphe ono. ⁷ Ndu ii-keru alì ono bụ ndu ikfu tete phụ; mẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse t'ọ bụru ókè-alì ẹphe."

Eke alì, nọ l'uzo

ẹnyanwu-ahata Ẽnyimu Jódanu

⁸ Nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse ọphunanu; mẹ ndu ikfu kẹ Gádu bẹ nwozi Ojejoje; mbù Mósìsu wẹwaru alì l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẽnyimu Jódanu.

⁹ Ókè-alì ọbu, a wẹru ẹphe ọbu bẹ tsuberu lẹ Árowa, nọ l'ọnu nsùda nsùda Amọnu; shia mkpukpu ono, nọ l'echi nsùda nsùda Anọnu; mẹ swanmangu alì ono, nọ l'eli ugvu Médebà ono je akpaa lẹ Díbọnu. ¹⁰ Iphe, bụ mkpukpu Sihọnu, shi buru lẹ Hẹshibonu bụru eze ndu Amọru tsokotakwa l'ókè-alì ono, a wẹru ndu ikfu ono. O nọru ẹge ono je akpaa l'ókè-alì ndu Amọnu. ¹¹ Ẽke ọdo, tso iya nọ bụ alì Giledu; alì Geshu; alì Maaka yeke iphe, bụ Ugvu Hemonu l'ọ ha; mẹkwaphu alì Báshanu kpamukpamu je akpaa lẹ Saleka; ¹² mbù alì Báshanu ono, shi buru alì-eze Ọgu, bụ iya bụ onye shi achì ndu Ashutarotu; mẹ ndu Edereyi. Ọgu tso lẹ ndu wafuru nọ l'eri Réfa. Mósìsu lụ-gburu ẹphe; naa ẹphe alì ẹphe. ¹³ Obenu lẹ ndu Ízurẹlu ta chifudu ndu Geshu; mẹ ndu Maaka. Ẽphe haru ẹphe; ẹphe l'ẹphe eburu ẹghirigha jeye ntanụ.

¹⁴ A bya lẹ ndu ikfu Lívayi; ndu onanu b'ẹ t'ọ wẹdu alì lẹ phuu; keke Ojejoje sùru l'ọ bụ ngweja-ọku, aakpojeru yebe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu a-buru ókè-iphe ẹphe; ẹge ya kweru ẹphe l'ukwa.

Alì ndu ikfu Rúbẹnu

¹⁵ Ọwaa ẹge Mósìsu keshiru ndu ikfu Rúbẹnu alì l'unwunna l'unwunna.

¹⁶ Alì ndu ikfu Rúbẹnu bẹ tsuberu lẹ Árowa; nọ jeye lẹ nsùda nsùda Amọnu; nọkwaaphu jeye lẹ mkpukpu ono, nọ l'echi nsùda ono. Ọdo tsokwa iya phụ bụ swanmangu alì ugvu Médebà. ¹⁷ Ẽke ọdo, tsofukwaa ya phụ bụ Hẹshibonu; mẹ iphe bụ mkpukpu, nọkọta lẹ swanmangu alì ugvu ono; bụ iya bụ: Díbọnu; Bamotu Bálu; Betu Bálu Meyonu; ¹⁸ Jahazu; Kedemotu; Mefatu; ¹⁹ Kiriyatemu; Sibuma; Zeretu Shaha l'eli ugvu, nọ lẹ nsùda; ²⁰ mẹkwaphu Bétu-Peyo; mẹ mgbazita ugvu Pishiga; mẹ Bétu-Jeshimotu. ²¹ Iphe, bụ mkpukpu, nọkọta lẹ swanmangu alì ugvu ono bẹ tsokwa iya phụ; mẹ alì-eze ẹke, Sihonu, shi achì; mbù eze, ndu Amọru ono, shi buru lẹ Hẹshibonu l'achì ono. Mósìsu lụ-gburu Sihonu; lụ-gbukotakwaphu ndu ishi ndu Mídiya, bụ iya bụ Evi; Rekemu; Zuru; Huru; mẹ Riba. L'ẹphe ha shi nọdu Sihonu l'ẹka l'achì alì ono.

²² Bélamu Beyo, bụ onye njibya tso lẹ ndu, ndu Ízurẹlu gburu l'ọgu. ²³ Ẽke ókè-alì ndu ikfu Rúbẹnu kparu bụ l'iku Ẽnyimu Jódanu. Ono bụ mkpukpu, a nọkotaru ndu ikfu Rúbẹnu l'unwunna l'unwunna t'ọ bụru ókè-alì ẹphe.

Alì ndu Gádu

²⁴ Ọwaa bụ alì, Mósìsu keshiru ndu ikfu Gádu l'unwunna l'unwunna:

²⁵ Alì Jáza tsokotakwa iya; mẹ iphe, bụ mkpukpu, nọtsua l'alì Giledu l'ọ ha; mẹ nkere-ẹbo alì ndu Amọnu jeye lẹ Arówa l'uzo ẹnyanwu-ahata Rába. ²⁶ Alì ono shikwaphu lẹ Hẹshibonu nọ jeye lẹ Ramatu Mízupa; mẹ Bétonimu. O shikwaphu lẹ Mahanayimu nọ jeye l'alì Débi. ²⁷ Alì ẹphe ndu ọphu, nọ lẹ nsùda bụ: Bétu-Háramu; Bétu-Nimura; Súkotu; Záfọnu; mẹ iphe, bụ ẹke alì-eze Sihonu jeberu; mbù Sihonu ono, shi buru eze ndu Hẹshibonu l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẽnyimu Jódanu ono; mbu; je ephefu l'ẹke Eze Ẽnyimu Kínẹretu jeberu. ²⁸ Ono bụ alì, a nuru ndu ikfu Gádu l'unwunna l'unwunna t'ọ bụru ókè ẹphe; mẹ iphe, bụ mkpukpu, tso iya nọ.

Alì kẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse

²⁹ Mósísu butaru alì onò wẹẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse l'unwunna l'unwunna.

³⁰ Alì nk'ẹphe shi lẹ Mahanayimu nọọ jeye l'alì Báshanu l'ọ ha; nọkwaaphu je akpaa l'ẹke alì-eze Ọgu, bụ eze ndu Báshanu l'ọphu; ọwaa ọkporo mkpukpu ẹto, nọkwaphu lẹ Jayi l'alì Báshanu. ³¹ Nkere-ẹbo alì Giledu tsokwa iya phụ; mẹ Ashutarotu; mẹ Edereyi, bụ iya bụ ishi mkpukpu Ọgu, shi buru eze ndu Báshanu. Mkpukpu ono, a gushiru ono b'a wẹru nù nkere-ẹbo unwu Makiru Manáse. E keshiru iya ẹphe l'ikfu l'ikfu.

Iphe, e doberu ndu ikfu Lívayi

³² Alì ono bụ lẹ swanmangu alì ndu Móabu l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu; l'uzo ẹnyanwu-ahata Jéríko bẹ Mósísu nọ keshia ya. ³³ Obenu l'ikfu Lívayi bẹ Mósísu ta wẹdu alì; kẹ l'ọ sùru ẹphe l'ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelù bụ òkè-iphe ẹphe.

14*Eeke alì, nọ l'uzo ẹnyanwu-aríba Kénanu*

¹ Ọwaa ẹge e shi keuru ndu Ízurelù alì ndu Kénanu t'ọ buru òkè-iphe ẹphe. Ndu, keshiru iya ẹphe bu Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; Jóshuwa Nunu; mẹ ndu ishi ikfu ikfu ndu Ízurelù. ² Alì ono bụ ẹnwa b'a tushiru; gude keuru iya ndu ikfu tete lẹ nkere-ẹbo ya phụ; bụ iya bụ ẹge Ojejoje sùru Mósísu t'e mee ya phụ. ³ Mósísu wẹhawaru ikfu labụ ọphu lẹ nkere-ẹbo ya phụ alì nk'ẹphe l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu. Obenu l'ikfu kẹ Lívayi ta dudu ọphu ọ wẹru ẹphe ẹge ọ wẹru ndu ọphu. ⁴ Ikfu Jófefu bẹ dọwa ikfu labụ. Ikfu labụ ono bụ ndu ikfu Manáse; mẹ ndu ikfu Ífuremu. Ndu Lívayi b'ẹ ta wẹdu alì. Ẹke a nọru ẹphe bụlephu mkpukpu ẹke ẹphe e-buru eburu, bụ ẹke elu ẹphe a-kpajẹ nri. ⁵ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelù eworu alì ono keshia ẹge Ojejoje sùru Mósísu t'e keshia ya.

Anụ Kálebu alì lẹ Héburonu t'ọ buru òkè-iphe nk'íya

⁶ Ya ndono; yo nweru unwoke, shi l'ikfu Júda wụ-kfuta Jóshuwa lẹ Giligalu. Kálebu Jefune, bụ onye Kenazu asụ Jóshuwa: "Ọ kwa l'ì marua iphe, Ojejoje kfuru nwozi iya, bụ Mósísu l'okfu-ẹhu nggube Jóshuwa; mẹ kẹ yebe Kálebu lẹ Kadéshi-Baníya? ⁷ Iphe, ya gbaru bụ ọkporo afa labụ teke nwozi Ojejoje; mbụ Mósísu zifuru yebe Kálebu; ya eshi lẹ Kadéshi-Baníya bya ngge l'alì-a. Ya ejegee bya egude obu iya kọkotaru iya iphe, ya phuru. ⁸ Obenu l'unwunna iya; ndu ẹphe l'íya yì je bẹ lataru bya emee; mejì atofu ndu Ízurelù. Olee yebedua gudelephu obu iya l'ọ ha etso Ojejoje, bụ Nchileke iya. ⁹ Tọ dọ iya bụ; Mósísu anọdu mbọku ono gededede kwee ya ọkwa; riru anụ yeru iya ẹya: 'L'alì ono ẹke, ya dzọru ọkpa a-buru nk'íya; buru k'unwu iya jeye lẹ tutu yoyo; kele yebe Kálebu gude obu iya l'ọ ha etso Ojejoje, bụ Nchileke yebe Mósísu.'

¹⁰ "Yọ buleruphu ẹge ono, Ojejoje kweru yebe Kálebu ọkwa ono bụ ẹge o meru: bya edobe yebe Kálebu ndzụ jeye ya anọ ọkporo afa labụ l'afa ise; keshinu teke ono, o kfuru Mósísu iphe ono; mbụ teke ono, ndu Ízurelù shi awụ-phe l'echi-egu ono. Ọwaa yebe Kálebu ntanu-a; ya nọwaru ọkporo afa ẹno l'afa ise! ¹¹ Ọkpu shihukwaduru iya-a ike l'ẹhu ẹge o shihuru iya ẹya mbọku ono, Mósísu ziru iya ozi ono. Ọ kwa ẹge ike dọ-be iya mbọku ono; bụ ẹge ọ dọ iya ntanu: k'ọphu bụ l'ẹ t'ọ nwedu m'ọ - dataru kẹ oje ọgu nta-a; ya te ejedu iya; jee lata. ¹² Ọ kwa iya bụ t'ì nù iya alì ugvu-a, Ojejoje kweru iya ọkwa iya mbọku ono ono. I nuru-a lẹ ndu Anaku bu l'ẹke ono teke ono; nùkwaaphu lẹ mkpukpu ẹphe hatsua nshinu; e gudekota ọkpo-mgbinyiku uphokmuma kpụ-phetakota mkpukpu ẹphe mgburumgburu. Obenu lẹ Ojejoje a-gbaru mu-a mkpu; mu achifu ẹphe; nata ẹphe alì ono ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ono."

¹³ Tọ dọ iya bụ; Jóshuwa abya agọoru Kálebu Jefune ọnu; bya eworu Héburonu nù iya t'ọ buru òkè-iphe iya. ¹⁴ Tọ dọ iya bụ; alì Héburonu adube teke ono buru kẹ Kálebu Jefune, bụ onye Kenazu; kẹ l'ọ gude obu iya l'ọ ha tsoo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelù. ¹⁵ Héburonu b'e shi ekuje Kiriyatu Aruba. Aruba ono bụ nwoke, bụ iya shi katsua nshinu l'eri Anaku.

Ya ndono; e metsua; ẹphe atụa ume ọgu.

15*Alì, ndu ikfu Júda ketaru*

¹ Alì, a tọru ẹnwa; yọ lauru ndu ikfu Júda l'unwunna l'unwunna bẹ nọru jeye l'alì ndu Édọmu; bya anọ jeye l'echi-egu Zinu l'ishi ishi ọzo ọhuda.

² Ókè-àlì ephe l'uzo òhuda shi l'iku Eze Ñnyimu Únú l'ishi ishi ụzo òhuda; ³ nọ kwaseru ụzo òhuda ugwu Akarabimu; bya eshi l'èke ono nọo jeye l'echi-ẹgu Zinu; shikwaphu l'èke ono nọo lufu l'uzo òhuda Kadéshi-Baniya. O shikwaphu ẹge ono je atụjahụ Hézurọnu bahụ Adaru; je ago-jia bahụ lẹ Karaka. ⁴ Yọ bya etsube l'èke ono nọo jeye lẹ Azumonu; bya alufuta lẹ nggele ndu l'jiputu; nọwaru je asụ-chia ishi l'eze ñnyimu. Ono bụ ókè-àlì ephe l'uzo òhuda.

⁵ Ókè-àlì ephe l'uzo ñnyanwu-ahata bẹ tsuberu lẹ Eze Ñnyimu Únú nọo jeye l'èke Ñnyimu Jọdanu tsobaru lẹ Eze Ñnyimu Únú ono.

Ókè-àlì ono l'uzo isheli shi l'èke ono ⁶ nọo jeye lẹ Bétu-Hogula; nọwaru jeye l'uzo isheli Bétu-Araba jeye lẹ Mkpuma Bohanu. Bohanu ono bụ nwatibe Rúbenu. ⁷ Ókè-àlì ono abya eshi lẹ nsụda Akọ tughua ụzo Débi; bya aswĩa ya l'uzo isheli; lufu lẹ Giligalu, nọru chebe ifu lẹ Ugwu Áduminu; l'uzo òhuda nggele, nọ l'èke ono. O shikwaphu l'èke ono nọo jeye l'uzo mini Enu Shemeshi; mbụ nọo ẹge ono je ephefu lẹ Ẹnu-Rogelu. ⁸ Yo shi lẹ nsụda Benu Hínọmu, nọ l'uzo òhuda Jebusu, bụ iya bụ Jerúsalemu; tujahụ ugwu, nọ l'uzo ñnyanwu-arịba nsụda Hínọmu; mbụ l'uzo isheli nsụda Réfa. ⁹ Ókè-àlì ono eshi l'eli ugwu ono nọo jeye lẹ nwoḡvu Nefutowa; je ephefu lẹ mkpụkpụ, nọtsua l'iku ugwu Ẹfuronu; bya aswĩa-jia lufuta lẹ Bala, bụ iya bụ Kiriyatu-Jerimu. ¹⁰ Yọ bya ajizia swĩa ya l'uzo-ñnyanwu-arịba lẹ Bala; swee lashia Ugwu Séyi; shiwaru ẹke ono je anyiru ẹhu l'uzo isheli ugwu Jerimu, bụ iya bụ ugwu Kesalọnu. Yọ bya eshi l'èke ono gbazita lẹ Bétu-Shemeshi; bya aghajaa Timina. ¹¹ O shikwaphu l'èke ono je anyiru ẹhu l'ugwu, nọ l'uzo isheli Ẹkuronu; bya aswĩa ya lẹ Shikerọnu; je alufu ugwu Bala; tughua jerua Jabunilu. Ẹke o jeru je asube ishi bụ l'eze ñnyimu.

¹² Ókè-àlì iya l'uzo ñnyanwu-arịba bụ lẹ mgboro mgboro Oke Ñnyimu.

Ono bụ ẹge ókè-àlì kẹ ndu ikfu Júda shiru ndono l'ụnwunna l'ụnwunna.

*Alì, Kálẹbu lutaru
(Ikpe 1:10-15)*

¹³ Jóshuwa shi l'alì ndu ikfu Júda wẹe Kálẹbu Jefune alì ono. Yọ bụru ẹge ono bẹ Ojejoje turu iya Jóshuwa l'ekemu. Ẹke, ọ wẹru ephe alì ono bụ lẹ Héburonu. Héburonu ono bụ mkpụkpụ Aba, bụ iya bụ nna-oché Anaku. ¹⁴ Kálẹbu abya achishia ndu ikfu Anaku ephe ẹto lẹ Héburonu. Ndu ono bụ ụnwu Sheshayi; ụnwu Ahimanu; mẹ ụnwu Talumayi. Ndu ono l'ephe ha tuko bụru ndu ikfu Anaku. ¹⁵ Yo shi l'èke ono jekfushia ndu Débi oḡu. Iphe, e shi ekuje ndu Débi bụ ndu Kiriyatu Sefa. ¹⁶ Kálẹbu abya asụ: "L'onye-dukporo ike je etso ndu Kiriyatu Sefa oḡu; lu-gbua ephe; bẹ ya e-ke nwatibe iya, aza Akusa!" ¹⁷ Tọ dọ iya bụ; Otuniyelu Kenazu, bụ nwanne Kálẹbu eje alụ-gbua ndu ono.

Kálẹbu eduta nwatibe iya; mbụ Akusha kee ya.

¹⁸ Yọ lalẹphu kẹ Otuniyelu; Akusa asụ nji iya t'ọ kfuru Kálẹbu, bụ iya bụ nna iya t'ọ bee ya alì. Akusa eshi l'eli nkakfụ-igara iya nyifuta; Kálẹbu ajì iya: "Nanụ ẹge ọ dọ?"

¹⁹ Yọ sụ iya: "Tẹ ya rọnuwa ngu iphe. Keshinu ophu ì nuru iya alì l'uzo òhuda; nufunua alì l'èke ogba-mini nọ."

Tọ dọ iya bụ; Kálẹbu abya anụ iya alì l'uzo ugwu ẹke ogba-mini nọ; nụkwa iya phụ alì l'uzo nsụda ẹke nwoḡvu nọ.

²⁰ Owaa alì, e keshiru ndu ikfu Júda l'ụnwunna l'ụnwunna t'ọ bụru nke ephe ndọ-ọ:

²¹ Mkpụkpụ, e keshitsuaru ndu ikfu Júda l'ishi ishi ụzo òhuda lẹ mgboro ókè-àlì ndu Ẹdọmu bụ: Kabuzelu; Eda; Jagu; ²² Kina; Dimona; Adada; ²³ Kedeshi; Házo; Itunanu; ²⁴ Zifu; Telemu; Beyalotu; ²⁵ Házo Hadata; Kiriyatu Hézurọnu, bụ iya bụ Házo; ²⁶ Amamu; Shéma; Molada; ²⁷ Haza-Gada; Heshimonu; Bétu-Peletu; ²⁸ Haza-Shuwalu; Besheba; Biziyotiya; ²⁹ Bala; Imu; Ezemu; ³⁰ Ẹlutoladu; Kesilu; Homa; ³¹ Zikulagu; Madumana; Sansána; ³² Lebawotu; Shilihimu; Ayinu; mẹ Rimọnu. Iphe, ọ dọ bụ ụkporo mkpụkpụ lẹ mkpụkpụ tete; owaa ụnwu mkpụkpụ, gbaru iya mgburumgburu.

³³ Mkpụkpụ ndu ophu, a nushiru ndu ikfu Júda lẹ nsụda ụzo ñnyanwu-arịba bụ: Ẹshutawolu; Zora; Ashuna; ³⁴ Zanowa; Enu Ganimu; Tapuwa; Enamu; ³⁵ Jamutu; Adulamu; Soko; Azeka; ³⁶ Sharému; Aditemu; Gederu; mẹ Gederotemu. Iphe, ọ dọ bụ mkpụkpụ iri l'eno; owaa ụnwu mkpụkpụ, gbaru iya mgburumgburu.

³⁷ Mkpụkpụ ndu ophu, nọ lẹ nsụda ñnyanwu-arịba, a nụkwaphu ndu ikfu Júda bụ: Zenanu; Hadasha; Migudalu Gádu; ³⁸ Dileyanu; Mizupa; Jokutelu; ³⁹ Lakishi; Bozukatu; Egulonu; ⁴⁰ Kabonu; Lahumasu; Kitulishi; ⁴¹ Gederotu; Bétu-Dagonu; Nama; mẹ Makéda. Iphe, ọ dọ bụ mkpụkpụ iri l'ishingu; owaa ụnwu mkpụkpụ, gbaru iya mgburumgburu.

⁴² Mkpukpu ndu ophu, nọ lẹ nsụda ẹnyanwu-arịba, a nụkwaruphu ndu ikfu Júda bụ: Libina; Eta; Áshanu; ⁴³ Ifuta; Ashuna; Nezibu; ⁴⁴ Keyila; Akuzibu; mę Marésha. Iphe, o dọ bụ mkpukpu tete; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁴⁵ Eke odo bụ alị Ékuronu; mę mbukobe mbukobe; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu. ⁴⁶ Odo bụ iphe bụ mkpukpu, nọ l'uzo Ashudodu; l'uzo ẹnyanwu-arịba alị Ékuronu yeke eze enyimu. ⁴⁷ Odo bụ alị Ashudodu l'onwiya; mę mbukobe mbukobe yeke unwu ibiribe mkpukpu odo, nọ-pheru iya mgburumgburu. Eke odo aburu alị Gáza; mę mbukobe mbukobe; yeke unwu ibiribe mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumgburu je akpaa lẹ nggele, bụ okè-alị ndu Íjiputu yeke Oke Ẽnyimu.

⁴⁸ Mkpukpu ndu ophu, a nuru ndu ikfu Júda l'alị ugvu bụ: Shamiru; Jatiru; Soko; ⁴⁹ Dana; Kiriyatu Sana, bụ iya bụ Débi; ⁵⁰ Anabu; Eshitemowa; Animu; ⁵¹ Góshenu; Holonu; mę Gilo. Iphe, o dọ bụ mkpukpu iri lẹ nanu; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵² Mkpukpu odo, a nushiru ndu ikfu Júda l'alị ugvu ono bụ: Arabu; Duma; Éshanu; ⁵³ Janimu; Betu Tapúwa; Afeka; ⁵⁴ Humuta; Kiriyatu Aruba, bụ iya bụ Héburonu; mę Ziyọ. Iphe, o dọ bụ mkpukpu tete; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵⁵ Mkpukpu odo, a nushiru ndu ikfu Júda l'alị ugvu ono bụ: Mawonu; Kamelu; Zifu; Juta; ⁵⁶ Jézerilu; Jokudeyamu; Zanowa; ⁵⁷ Kenu; Gibiya; mę Timina. Iphe, o dọ bụ mkpukpu iri; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁵⁸ Mkpukpu odo, a nuru ndu ikfu Júda l'alị ugvu ono bụ: Haluhulu; Bétu-Zu; Gedo; ⁵⁹ Mátatu; Bétu-Anotu; mę Elitekonu. Iphe, o dọ bụ mkpukpu ishing; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶⁰ Mkpukpu odo, a nuru ndu ikfu Júda l'alị ugvu ono bụ: Kiriyatu Bala, bụ iya bụ Kiriyatu-Jerimu; mę Rába. Iphe, o dọ bụ mkpukpu labu; yeru unwu ibiribe mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶¹ Mkpukpu ndu ophu a nuru ndu ikfu Júda l'echi-egu bụ: Bétu-Araba; Midinu; Sekaka; ⁶² Nibishanu; Ndu Unu; mę Ẽnu-Gedi. Iphe, o dọ bụ mkpukpu ishing; owaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁶³ Ndu Júda ta dukwa ike chifu ndu Jebusu, bụ ndu shi buru lẹ Jerúsalemu. Ẽphe l'ephhe abya ebua gbaa eghirigha jeye ntanu.

16

Alị, ndu ikfu Jósefu ketaru

¹ Alị ophu a turu enwa; yọ daaru ndu ikfu Jósefu bę shi l'uzo ẹnyanwu-ahata mini Jériko, nọ jeye l'iku Ẽnyimu Jódanu; swee Jériko; kwaseru echi-egu je akpaa l'alị ugvu Bételu. ² Yo shi lẹ Bételu l'eke ono lufu Luzu; bya eshi l'eke ono swee Atarotu l'alị ndu Aki. ³ B'ọ bya eshi l'eke ono lashia uzo ẹnyanwu-arịba l'ókè-alị ndu Jafuletu; nowaru ege ono jeye lẹ Bétu-Horonu; shi l'eke ono nọ jeye lẹ Géza; je akpawaru l'ókè eze enyimu. ⁴ Ono bụ alị, ndu ikfu Manáse; mę ndu ikfu Ífuremu, bụ unwu Jósefu ketaru; yọ buru nke ephę.

⁵ Owaa ege okè-alị ndu ikfu Ífuremu jeru iya l'unwunna l'unwunna: O shi lẹ Atarotu Ada l'uzo ẹnyanwu-ahata nọ jeye lẹ Bétu-Horonu ophu tukoru atukoru; ⁶ shikwaphu l'eke ono nọ je akpaa l'eze enyimu. O shikwaphu lẹ Mikumetatu ghajia shia uzo ẹnyanwu-arịba jeshia Tanatọ Sháyilo; swee eke ono tugburu Janowa l'uzo ẹnyanwu-ahata. ⁷ Yọ bya eshi lẹ Janowa gbazita lashia Atarotu; mę Naara; bya anyiru ehu lẹ Jériko; je ephęfu Ẽnyimu Jódanu. ⁸ Okè-alị ono eshi lẹ Tapúwa nọ l'uzo ẹnyanwu-arịba jeye lẹ nggele Kana; je asuchia ishi l'eze enyimu. Ono bụ alị, a nuru ndu Ífuremu l'unwunna l'unwunna t'ọ buru nk'ephę; ⁹ a gufukwa mkpukpu olemole odo, e bufuru ndu Ífuremu l'alị kę ndu Manáse.

¹⁰ Obenu l'ephę ta chifudu ndu Kėnanu, bu lẹ Géza. Ẽphe lẹ ndu Ífuremu buru eghirigha jeye ntanu-a; ndu Ífuremu l'edzuru ephę ozi mkpo-nyi-ęnya.

17

Alị, a węru ndu ikfu Manáse

¹ Owaa bụ alị ophu a węru ndu ikfu Manáse. Manáse bụ okpara Jósefu. Makiru, bụ iya bụ nna Giledu bụ okpara Manáse. Makiru ono b'a węru Giledu; mę Báshanu; kę l'ephę bụ ndu ike dọ l'ogu. ² A bya eworu alị odo waaru ndu ikfu Manáse ndu ophu phoduru nọ l'unwunna l'unwunna. Unwunna ono l'iche iche bụ ndibe Abiyéza; ndibe

Heléku; ndibe Asurelu; ndibe Shékemu; ndibe Hefa; me ndibe Shemida. Ndu ono bu unwoke, o mushiru mbu Manáse Jósefu l'unwunna ephe l'iche iche.

³ Zelofehadu Hefa ta mutadu nwata nwoke. O bu unwanyi kpuu b'o mushiru. Epha unwanyi ono, o mushiru ono bu Mahula; Nówa; Hoqula; Milika; me Tiza. Zelofehadu bu nwatibe Hefa; Hefa aburu nwatibe Giledu; Giledu aburu nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manáse. ⁴ Ya ndono; unwanyi ono abya awu-kfube onye achijeru Nchileke eja, bu Eliyéza; me Jóshuwa Nunu; me ndu ishi; je asu ephe: "Le Ojejoje sukwaru Mosisu t'o wee ephe alí ege a weru unwunne ephe ndu k'unwoke." To du iya bu; Jóshuwa abya emee ege Ojejoje kfuru; woru alí wee ephe ege a weru unwunne ephe ndu ophu. ⁵ Ndu ikfu Manáse b'a weru uzo alí iri; a gufukwa Giledu; me Báshanu, bu ophu no l'uzo enyanwu-ahata Enyimu Jódanu; ⁶ ke l'unwegirima unwanyi Manáse ono b'e kevuru okè-alí ege e kevuru unwunne ephe ndu k'unwoke. Alí Giledu b'a weru ndu ikfu Manáse ndu ophu.

⁷ Alí ndu Manáse shi l'ókè-alí ndu ikfu Ásha no je akpaa le Mikumetatu l'uzo enyanwu-ahata Shékemu. Alí ono shi l'eke ono kwaseru uzo ohuda; keta ndu bu le Enu Tapúwa yeru iya. ⁸ Tapúwa mgburumgburu bu ke ndu Manáse. Obenu le Tapúwa gedegede l'ókè-alí ndu Manáse bu alí ke ndu Ifuremu b'o laru. ⁹ Alí ono eshi l'eke ono no kwaseru uzo ohuda lufu le nsuda nggele Kana. O nweru mkpukpu olemole, no l'uzo ohuda nggele ono, bu ke ndu ikfu Ifuremu. Ole mkpukpu olemole ono be yele ke ndu ikfu Manáse nqgbaberu. Okè-alí ndu ikfu Manáse shi l'eke ono lufu l'uzo isheli nggele ono je etsube l'eze enyimu. ¹⁰ Alí ono l'uzo ohuda nggele ono bu ke ndu ikfu Ifuremu; uzo isheli iya aburu ke ndu ikfu Manáse. Okè iya ke ndu ikfu Manáse ruru eze enyimu; bya ejerukwaaphu l'ókè-alí ke ndu Ásha l'uzo isheli iya; bya ejerukwaaphu l'alí ke ndu Ísaka l'uzo enyanwu-ahata iya.

¹¹ Lime alí ke ndu ikfu Ísaka; me ke ndu ikfu Ásha b'o nweru mkpukpu olemole, bu ke ndu ikfu Manáse, bu iya bu: Bétu-Shanu; Ibulamu; mekwaphu ndu ke Doo yele Énu-Doo; Ténaku; owaa Megido; me mbukobe mbukobe, no-pheru iya mgburumgburu. (Mkpukpu ophu kwe k'eto le mkpukpu ono, a gushiru ono bu Nafotu.)

¹² Obenu le ndu ikfu Manáse ta dudu ike chifu ndu Kénanu, bu le mkpukpu ono; kele ndu Kénanu kwefuru ike l'ephe ta alufudu l'alí ono. ¹³ Ole a nonyaaru; ndu Ízurelu abya akapyabe ndu Kénanu ekuku; bya eyebuta ephe; ephe ejelaahaaru ephe ozi mkponyi-enya. Obenu l'ephe ta chifukwanu ephe.

¹⁴ Ya ndono; yo be ujiku lanu; ndu ikfu ke Jósefu awu-kfu Jóshuwa; je asu iya: "Nanu ege o du b'o bu nwalí lanu, a turu enwa wee ephe; me nwalí lanu odo b'a nuru ephe; l'ephebe ndu Nchileke goru onu-oma; ephe azaa l'igwe ege-a?"

¹⁵ Jóshuwa asu ephe: "O -buru l'unu ha l'igwe; k'ophu bu l'alí ugwu Ifuremu hanuka unu nwanshi; unu je asua oswa l'alí ndu Pérezu; me ke ndu Réfa yefua ya!"

¹⁶ Ndu ikfu Jósefu asu iya: "L'ugwu ono te edzukwa ephe; odo bu le ndu Kénanu, bu le nsuda nsuda, no l'iku eke ono bu ndu nwetsuaru ugbo-inya, e meru l'igwè; mbu ndu, bu le Bétu-Shanu; me ndu, butsua le mbukobe l'eke ono; me le ndu ophu bu le nsuda Jézerilu."

¹⁷ Jóshuwa asu ndu ikfu Jósefu, bu iya bu ndu Ifuremu; me ndu Manáse: "Unu ha l'igwe nshinu; bya eshikwaphu ike; e to budu okè-alí lanu nwenkinyi be aa-we unu. ¹⁸ Ugwu ono, bu oswa ono a-bufukwaaphu nk'unu. Unu sua ya jeye l'eke okè iya jeberu t'o bukotaru nk'unu. A makwaru-a le ndu Kénanu nweru ugbo-inya, e meru l'igwè; agburu-ehu anodu ephe; obenu l'unu a-du-a ike chishia ephe l'eke ono!"

18

Aawashifua alí ophu phoduru nu

¹ Ndu Ízurelu l'ephe ha abya edzukoo le Sháyilo; woru Ulo-Ékwá Ndzuko ephe gwube. Alí ono l'o ha be ephe lutawaru; ² obule ndu ikfu Ízurelu uzo esaa te nwedua okè-alí, ephe hataru.

³ To du iya bu; Jóshuwa asu ndu Ízurelu: "Bu teke ngunu meru; temanu unu atugbua je aluta alí ono, Ojejoje, bu Nchileke ke nna unu oche phe nuru unu ono?" ⁴ Su ephe: "Ngwaa! T'iphe, bu ikfu nonu unwoke eto eto t'ephe bya te ya zia ephe t'ephe je agbaphee alí ono; k'ophu ephe e-de iya l'ekwo ege alí ono gbaru; me ege ee-shi kee ya t'o bugbaaru okè-ipe ephe. Teke ephe metsuaru ege ono t'ephe byakfuta iya. ⁵ Unu e-ke alí ono uzo esaa. Ndu ikfu Júda e-buru l'alí ophu a weru ephe l'uzo ohuda. Ndu ikfu Jósefu eburu l'ophu a weru ephe l'uzo isheli. ⁶ Teke unu detsuaru ege okè-alí esaa ono

gbaru l'èkwo; unu ewotaru iya éya tẹ ya tɔ́aru iya unu ẹnwa l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke ayi. ⁷ Ndu ikfu Lívayi te etsokwa unu hata òkè-alì; kẹ l'èja, ephe achijeru Nchileke bẹ bụwa òkè-iphe nk'ephe. Ndu kẹ ikfu Gádu; ndu ikfu Rúbẹnu; mẹ lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manásẹ bẹ hatawaru alì nk'ephe l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu. Ọ bụ nwozi Ojejoje; mbụ Mósísu bẹ wẹru ephe alì nk'ephe."

⁸ Unwoke ono awufudelephu t'ephe je akpaa òkè-alì ono; Jóshuwa anmaaru iya ephe kungu; sụ ephe: "Unu tũgbua je etsophee alì ono mgburumgburu; maru ege ọ gbaru; dee ege ọ gbaru l'èkwo. Teke unu detsuaru iya; unu ewotaru iya éya lẹ Sháyilo; tẹ ya nõdu lẹ Sháyilo l'èke-a tɔ́aru iya unu ẹnwa l'ifu Ojejoje." ⁹ Tọ dọ iya bụ; unwoke ono awufu; je atũko alì ono jekota. Ephe etsoo alì ono lẹ mkpũkpu lẹ mkpũkpu; kee ya ọzo ẹsaa; bya edekota ege ọ dọ l'èkwo agwogwo. Ephe emetsua; gude iya lakfu Jóshuwa l'odu ephe lẹ Sháyilo. ¹⁰ Jóshuwa abya atɔ́aru ephe ẹnwa l'ifu Ojejoje lẹ Sháyilo; nõdu l'èke ono keshiaru ndu Ízurẹlu alì ono l'ikfu l'ikfu.

Alì ndu ikfu Bénjaminu

¹¹ A bya atɔ́a ẹnwa ono; yọ daaru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna. Alì ọphu, a wẹru ephe nõ lẹ mgbaku alì ndu ikfu Júda yele kẹ ndu ikfu Jósefu.

¹² L'uzo iya k'isheli bẹ ẹke òkè-alì ephe dũberu bụ lẹ Ẹnyimu Jódanu; tũgbua shia nyĩru ẹhu l'uzo isheli Jéríko kwasẹru ọzo ẹnyanwu-arĩba; bahù l'alì ugvu; shiwaru ẹke ono p̄hefu l'echi-egu Bétu-Avenu. ¹³ Yo shi l'èke ono swee ọzo ọhuda ugvu Luzu, bụ iya bụ Bételu; bya atũgbua Atarọtu Ada l'eli ugvu, nõ lẹ Bétu-Họronu ọphu nõ l'uzo nsuda.

¹⁴ Òkè-alì ono shikwaphu l'ugvu, cheberu ifu lẹ Bétu-Họronu l'uzo nsuda; swĩa ya l'uzo ọhuda; kwasẹru ọzo ẹnyanwu-arĩba bya alufuta lẹ Kiriyaatu Bálu, bụ iya bụ Kiriyaatu-Jerimu, bụ mkpũkpu, nõ l'alì ndu ikfu Júda. Ono bụ òkè-alì ndu ikfu Bénjaminu l'uzo ẹnyanwu-arĩba.

¹⁵ A bya l'uzo ọhuda bẹ alì ephe shi l'azụ Kiriyaatu-Jerimu l'uzo ẹnyanwu-arĩba; tũgbua lufu l'iku nwogvu Nefutowa. ¹⁶ Òkè-alì ono abya eshi l'èke ono nyĩru ẹhu l'okpa ugvu, nõ ghaa ifu lẹ nsuda Hínomu; mbụ l'uzo isheli nsuda Réfa. Yọ tũgbua nsuda Hínomu, nõ l'uzo ọhuda ugvu Jebusu; je alufu lẹ Ẹnu-Rogẹlu. ¹⁷ Yo shi l'èke ono jì-zia ọzo isheli; lufu lẹ Enu Shemeshi; jewaru ege ono je alufu lẹ Gelilotu, nõ chebe ifu l'ẹ gude ala Áduminu; shi l'èke ono gbafu lẹ Mkpuma Bohanu. Bohanu ono bụ nwatibe Rúbẹnu. ¹⁸ Yo shikwaphu l'èke ono nyĩru ẹhu lẹ nsuda-nsuda ọzo isheli Bétu-Araba; bya eshia bahù lẹ Araba; ¹⁹ bya eshia nsuda-nsuda ọzo isheli Bétu-Hogula; shi l'èke ono bya ebufuta l'uzo isheli ẹke eze Ẹnyimu Únú; l'èke, Ẹnyimu Jódanu atsoba l'uzo ọhuda. Ono bụ òkè-alì ndu ikfu Bénjaminu l'uzo ọhuda iya.

²⁰ L'uzo ẹnyanwu-ahata bụ Ẹnyimu Jódanu bụ òkè iya. Ono bụ òkè ẹke alì ndu ikfu Bénjaminu kparu l'unwunna l'unwunna gbaa mgburumgburu.

²¹ Ọwaa mkpũkpu, a wẹru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna: Jéríko; Bétu-Hogula; Emẹku Kezizu; ²² Bétu-Araba; Zemarayimu; Bételu; ²³ Avimu; Para; Ofura; ²⁴ Kefa; Amoni; Ofuni; mẹ Géba. Iphe, ọ dọ bụ mkpũkpu iri l'ẹbo; ọwaa unwu mkpũkpu, gbaru iya mgburumgburu.

²⁵ Mkpũkpu ọdo, a nushiru ndu ikfu Bénjaminu bụ: Gíbiyọnu; Ráma; Berotu; ²⁶ Mízupa; Kefira; Moza; ²⁷ Rekemu; Ipẹlu; Tarala; ²⁸ Zela; Helefu; mẹ lẹ mkpũkpu ndu Jebusu, bụ iya bụ Jerúsalemu; Gíbiya; mẹ Kiriyaatu. Iphe, ọ dọ bụ mkpũkpu iri l'ẹno; ọwaa unwu mkpũkpu, gbaru iya mgburumgburu.

Ono bụ alì, a wẹru ndu ikfu Bénjaminu l'unwunna l'unwunna.

19

Alì ndu ikfu Símiyọnu

¹ A bya atɔ́a ẹnwa k'ẹbo; yọ daaru ndu ikfu Símiyọnu l'unwunna l'unwunna. Òkè-alì, a wẹru ephe nõ l'ime alì ndu Júda.

² Mkpũkpu, tso l'ọphu a wẹru ephe bụ: Besheba, bụ iya bụ Sheba; Molada; ³ Haza-Shuwalu; Bala; Ezemu; ⁴ Ẹlutoladu; Betulu; Homa; ⁵ Zikulagu; Bétu-Makabotu; Haza Susa; ⁶ Bétu-Lebawotu; mẹ Sharuhenu. Iphe, ọ dọ bụ mkpũkpu iri l'ẹto; ọwaa unwu mkpũkpu, gbaru iya mgburumgburu.

⁷ Mkpũkpu ọdo, tsokwaphu l'alì ndu ikfu Símiyọnu bụ: Ayinu; Rimọnu; Eta; mẹ Áshanu. Iphe, ọ dọ bụ mkpũkpu ẹnọ; ọwaa unwu mkpũkpu, gbaru iya mgburumgburu; ⁸ mẹwaru iphe bụ unwu mkpũkpu ọdo, nõ-pheru iphe, bụ mkpũkpu ono, a gushiru ono mgburumgburu; je akpaa lẹ Belatu-Biye, bụ iya bụ Ráma l'uzo ọhuda.

Ono bụ ẹke, a wẹru ndu ikfu Símiyọnu l'unwunna l'unwunna t'ọ buru òkè-alì ephe. ⁹ Alì kẹ ndu ikfu Símiyọnu p̄he ono b'ẹ shi l'alì ọphu a nũru ndu Júda wata; kẹ l'alì a

wëru ndu ikfu Júda kariru ephe eka; ephe ta dü ike buchia ya. O bu iya meru iphe e shi l'alì ndu Júda ono wëpe ndu ikfu kẹ Símiyõnu.

Alì ndu ikfu Zébulõnu

¹⁰ A bya aṭa ɛnwa k'eto; yõ daaru ndu ikfu Zébulõnu l'ũnwunna l'ũnwunna. Ókè-alì nk'ephe kparu lẹ Sarìdi. ¹¹ O shi l'ẹke ono kwaseru ẗzo ɛnyanwu-arìba Mára; shia je anyiru ɛhu lẹ Dabeshetu; bya anõ ẹge ono jeye lẹ nggele, nõ l'uzo Jõkuniyamu. ¹² Lẹ Sarìdi b'õ swiru iya l'uzo ɛnyanwu-ahata; je eshia ókè-alì mkpũkpu Kisolotu Tábo; shiwaru l'ẹke ono nõ jeye lẹ Daberatu; gbafũwaru Jafiya; ¹³ bya eshi ẹke ono kwaseru ẗzo ɛnyanwu-ahata lufu Gatú Hefa; mẹ Etu Kazinu; bya ebufuta lẹ Rimõnu; bya aji-zia jeshia Neya. ¹⁴ Yo rua ẹke ono; ghajia kwaseru ẗzo isheli lufu Hanatõnu; je akpaa lẹ nsũda Ifuta Elu. ¹⁵ Mkpũkpu ndu odo, tso l'alì ndu ikfu Zébulõnu ono bu Katatu; Nahalalu; Shimurõnu; Idala; mẹ Bétulehemu. Iphe, o kpakõta dü bu mkpũkpu iri l'ẹbo; owaa unwu mkpũkpu, gbaru iya mgburumburu.

¹⁶ Mkpũkpu ono l'õ ha yele unwu ibiribe mkpũkpu ono, tso iya nõ ono tũko buru ókè-iphe ndu ikfu Zébulõnu l'ũnwunna l'ũnwunna.

Alì ndu ikfu Ísaka

¹⁷ A bya aṭa ɛnwa k'eno; yõ daaru ndu ikfu Ísaka l'ũnwunna l'ũnwunna. ¹⁸ Mkpũkpu, nõ l'alì ophu a wëru ephe bu:

Jézerilu; Kesolotu; Shúnemu; ¹⁹ Hafarayimu; Shiyõnu; Anaharatu; ²⁰ Rabiti; Kishõnu; Ebezu; ²¹ Remetu; Enu Ganimu; Enu Hadahu; mẹ Bétu-Pazezu. ²² Ókè-alì iya rutsuaru Tábo; Shahazuma; mẹ Bétu-Shemeshi; shi l'ẹke ono lufu lẹ ɛnyimu Jõdanu. Iphe, o kpakõta dü bu mkpũkpu iri l'ishingu; owaa unwu mkpũkpu, gbaru iya mgburumburu.

²³ Mkpũkpu ono yele unwu mkpũkpu ono l'õ ha tũko buru kẹ ndu ikfu Ísaka l'ũnwunna l'ũnwunna.

Alì ndu ikfu Ásha

²⁴ A bya aṭa ɛnwa k'ise; yõ daaru ndu ikfu Ásha l'ũnwunna l'ũnwunna. ²⁵ Mkpũkpu, nõ l'alì ophu a wëru ephe bu:

Helukatu; Hali; Bétenu; Akushafu; ²⁶ Alameleku; Ámadu; mẹ Mishalu. Eke a kparu ókè-alì obo l'uzo ɛnyanwu-arìba bu ugwu Kamelu; mẹ Shiõ Libinatu. ²⁷ Yo bya aswia ya l'uzo ɛnyanwu-ahata shia Bétu-Dagonu; bya anyiru ɛhu l'alì ndu ikfu Zébulõnu; mẹ nsũda Ifuta Elu; bya eshi l'ẹke ono kwaseru ẗzo ohuda jeye lẹ Bétu-Emeku; mẹ Niyelu; bya eswee Kabulu l'uzo ẹka-ibyita. ²⁸ Yo tugbua ẹge ono shia Abudõnu; Rehobu; Hamõnu; Kana; jeye yo rua eze mkpũkpu ono; mbu Sayidonu. ²⁹ Ókè-alì ono abya eshi l'ẹke ono lashia azu kwaseru ẗzo Ráma; bya erua Táya, bu mkpũkpu, a kpũ-phetaru upho-mkpuma iya mgburumburu. Yo bya eshi l'ẹke ono swia ya lẹ Hosa; je ephefu l'eze ɛnyimu. Mkpũkpu, nõtsua l'alì ono bu Mahalabu; Akuzibu; ³⁰ Uma; Afeku; mẹ Rehobu. Iphe, o kpakõta dü bu ukporo mkpũkpu lẹ mkpũkpu labu; yeru unwu ibiribe mkpũkpu, gbaru iya mgburumburu.

³¹ Mkpũkpu ono l'õ ha yele unwu ibiribe mkpũkpu ono, tso iya nõ ono l'õ ha chiko buru ókè-iphe ndu ikfu Ásha l'ũnwunna l'ũnwunna.

Alì ndu ikfu Náfutali

³² A byakwa aṭa ɛnwa k'ishingu; yõ daaru ndu ikfu Náfutali l'ũnwunna l'ũnwunna.

³³ Ókè-alì ephe shi lẹ Helefu; mẹ l'iku eze oshi Zanimu; swee Adami Nekebu; mẹ lẹ Jabunilu; shi l'ẹke ono lufu Lakumu; kwaseru ẹge ono jeye lẹ ɛnyimu Jõdanu. ³⁴ Ókè-alì ono abya eshia ẗzo ɛnyanwu-arìba lashia Azunotu-Tábo; shia ẹke ono lufuta lẹ Hukõku. Yo bya anyiru ɛhu l'alì ndu ikfu Zébulõnu l'uzo ohuda; mẹ kẹ ndu Ásha l'uzo ɛnyanwu-arìba; mẹ ɛnyimu Jõdanu l'uzo ɛnyanwu-ahata. ³⁵ Mkpũkpu mkpũkpu, nõ l'alì ndu ikfu Náfutali ndu ophu, a kpũ-phetaru upho-mkpuma iya mgburumburu bu: Zidimu; Zeru; Hámatu; Rakatu; Kineretu; ³⁶ Adama; Ráma; Házo; ³⁷ Kedeshi; Edereyi; Enu-Házo; ³⁸ Yirõnu; Mígdalu Elu; Horemu; Bétu-Anatu; mẹ Bétu-Shemeshi. Iphe, o kpakõta dü bu mkpũkpu iri lẹ tete; owaa unwu mkpũkpu, gbaru iya mgburumburu.

³⁹ Mkpũkpu ono l'õ ha; yeru unwu ibiribe mkpũkpu ono, gbaru iya mgburumburu ono l'õ ha tũko buru ókè-alì ndu ikfu Náfutali l'ũnwunna l'ũnwunna.

Alì ndu ikfu Dánu

⁴⁰ To dü iya bu; a bya aṭa ɛnwa k'esaa; yõ daaru ndu ikfu Dánu l'ũnwunna l'ũnwunna. ⁴¹ Mkpũkpu ndu ophu, nõ l'alì ophu a wëru ephe bu:

Zora; Ẹshutawolu; Iru Shemeshi; ⁴² Shalubimu; Ajaḷonu; Itula; ⁴³ Elõnu; Timína; Ẹkuronu; ⁴⁴ Eluteke; Gibétõnu; Belatu; ⁴⁵ Jéhudu; Bene-Béraku; Gatụ-Rimõnu; ⁴⁶ Mejakõnu; məkwapu Rakõnu; yeru alì ọphu, nọ ghaa ifu le Jópá.

⁴⁷ Ọle ọ tsuru ndu ikfu Dánu l'ẹhu ọluta alì nk'ẹphe. Tọ dọ iya bụ; ẹphe atugbua je etso ndu Leshemu ọgu; lụ-gbua ẹphe; bya atuko ẹphe gbushia; naa ẹphe alì ọbu buru. Ẹphe eje eburu le Leshemu; woru mkpukpu ono gua ochechoroche ẹphe, bụ iya bụ Danu.

⁴⁸ Mkpukpu ono l'ọ ha; ọwaa unwu mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu achiko bukotaru okè-alì ndu ikfu Dánu l'unwunna l'unwunna.

Alì Jóshuwa

⁴⁹ A tų-getsulephu enwa; keshia alì ono l'oruberu iya; ndu Ízurelu abya eshi l'oke iya nk'ẹphe wẹe Jóshuwa Nunu alì t'ọ buru okè-iphe iya. ⁵⁰ Yọ buleruphu ẹge Ojejoje turu ẹphe l'ekemu t'ẹphe mee ya; bẹ ẹphe meru iya. Mkpukpu ẹke ọ turu ẹka; sụ t'a nụ iya bẹ ẹphe nuru iya. Mkpukpu, ẹphe nuru iya bụ Timinátu Séra, nọ l'alì ugvu Ífuremu. Yọ bya akpụ-kwazi mkpukpu ono buru.

⁵¹ Alì ono l'ọ ha bẹ Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ Jóshuwa Nunu; mẹ le ndu ishi ndu Ízurelu l'ikfu l'ikfu nọdu l'ifu Nchileke le Sháyilo; l'onu ẹke eeshije abata le Ụlo-Ẹkwá Ndzuko tųa enwa gude washjaru iya ndu Ízurelu. Yọ buru ẹge ono bẹ ẹphe keru alì ono l'ọ ha; jeye ẹphe ekegee iya.

20

Mkpukpu ishingu, bụ a -gbabe a dzuru

(Ógú 35:9-34; Dit 4:41-43; 19:1-13)

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje asụ Jóshuwa ² t'ọ kfuru ndu Ízurelu t'ẹphe fota mkpukpu mkpukpu, bụ a -gbabe; a dzuru, bụ iya bụ ẹge ono, ya shi l'onu Mósísu kfuru ẹphe ono; ³ k'ọphu bụ: o -nwejeru onye gburu madzụ l'ẹ b'ọ ma amama; t'ọ gbaru laa ẹke ono je ezee ndzụ; shi ẹge ono nahụ ụgwọ ọchi onye ono, o gburu ono.

⁴ "Onye ọbu -rulephu l'onu obu-edukfu mkpukpu ono; t'ọ vudokwa l'ẹke ono dooru ndu bụ ọgurennya mkpukpu ono iphe, dakfutaru iya nụ. Ọ bụ ndu bụ ọgurennya ono e-duta iya duba le mkpukpu ono; wẹe ya alì t'ẹphe l'iya buru. ⁵ Ọ -buru l'ọ onye ono, eme tẹ ya gwata iya ụgwọ ọchi ono chiru iya bya; tẹ ndu bụ ọgurennya mkpukpu ono ba ahakwaru iya onye ono, gbaru ọso ndzụ ono; kẹ l'ẹ to lebezidu ẹnya gbua onye ono; ọphu ọ bụdu l'okfu, shi adahawaru yele onye ọbu. ⁶ Onye ono e-bu le mkpukpu ono jeye teke oo-vudo l'ifu ọha; ẹphe ekpee ya ikpe. Yọ bukwaaphu l'ẹke ono jeye teke onye achiru Nchileke ẹja teke ono a-nwuhu. Ọ bụ teke ono bẹ ọo-laphu azụ l'ufu iya, bụ iya bụ mkpukpu ẹke o shi gbaa ọso ndzụ ono."

⁷ Tọ dọ iya bụ; ẹphe abya afota Kedeshi, nọ l'alì ugvu ndu Náfutali l'alì Gálili; mẹ Shékemu, nọ l'alì ugvu ndu Ífuremu; mẹ Kiriya Abu, bụ iya bụ Héburonu, nọ l'alì ugvu ndu Júda. ⁸ E rua l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; mbụ swanmangu alì, nọkota l'eli ugvu l'echi-egu l'uzo ẹnyanwu-ahata Jériko; ẹphe afota Beza l'alì ndu ikfu Rúbenu; Rámọtu le Gíledu l'alì ndu ikfu Gádu; mẹ Gólanu, nọ le Báshanu l'alì ndu ikfu Manáse. ⁹ Mkpukpu ono l'ọ ha b'a fotarar doberu ndu Ízurelu; mẹ ndu bụ mbyamumbya; t'onye gbujeru madzụ l'ẹ b'ọ ma amama; gbaru laa ẹke ono je ezee ndzụ; shi ẹge ono nahụ ụgwọ ọchi onye ono, o gburu ono; gburu jeye teke oo-vudo l'ifu ọha t'ẹ kpee ya ikpe.

21

Mkpukpu ndu Lívayi

¹ Ya ndono; ndu bugbaa ishi l'anya ufu ndu ikfu Lívayi abyakfutashia Eliyéza, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ Jóshuwa Nunu; mẹ ndu, bugbaa ishi l'anya ufu ndu ikfu Ízurelu l'ẹphe ha. ² Yọ buru le Sháyilo l'alì Kénanu bẹ ẹphe byakfutaru ẹphe; bya asụ ẹphe: "Le Ojejoje shikwa l'onu Mósísu tųa ekemu sụ t'a nųtsua ẹphe mkpukpu ẹke ẹphe e-buru; mẹ alì ẹke elu ẹphe a-nọduje akpa nri." ³ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu abya emee ya ẹge Nchileke turu l'ekemu; bya eshi l'oke iya nk'ẹphe ketatsua mkpukpu; nų ndu ikfu Lívayi; nųkwaphu ẹphe ẹke elu ẹphe a-nọduje akpa nri.

⁴ Enwa kẹ mbụ, e vuru uzo tųa adaaru ndu ufu Kohatu l'unwunna l'unwunna. Ndu Lívayi ndu ọphu bụ ndibe Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja b'a nuru mkpukpu iri l'eto, shi alì ndu ikfu Júda; kẹ ndu ikfu Símiyõnu; mẹ kẹ ndu ikfu Bénjaminu. ⁵ Ndu ufu Kohatu ndu ọphu nanu b'a wẹru mkpukpu iri, shi l'alì ndu ikfu Ífuremu; kẹ ndu ikfu Dánu; mẹ kẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse l'unwunna l'unwunna.

⁶ Ndu ufu Geshonu b'e shi l'alì ndu ikfu Ísaka; ke ndu ikfu Ásha; ke ndu ikfu Náfutali; me nkere-èbo ke ndu ikfu Manáse l'alì Báshanu wee mkpukpu iri l'èto l'unwunna l'unwunna.

⁷ Ndu ufu Merari b'e shi l'alì ndu ikfu Rúbenu; ke ndu ikfu Gádu; me ke ndu ikfu Zébulonu wee mkpukpu iri l'èbo l'unwunna l'unwunna.

⁸ Mkpukpu ono l'ò ha; me eke, elu akpaje nri; be ndu Ízurelu wekotaru ndu ikfu Lívayi l'ège ono, Ojeoje shi l'onu Mósisu tya l'ekemu ono.

⁹⁻¹⁰ Qwaa mkpukpu ophu e shi l'alì ke ndu ikfu Júda; me ke ndu ikfu Símiyonu wee unwu Éronu, shi l'unwunna Kohatu, bu ndu ikfu Lívayi. Iphe, kparu iphe, a weru ephe alì ono bu l'enwa ke odungu bu ephe b'ò daru.

¹¹ Mkpukpu ndu ophu a weshiru ephe bu: Kiriyatu Aruba, bu iya bu Héburonu yeke eke, elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Héburonu ono no l'alì ugwu ndu Júda. Aruba bu nna oche Anaku. ¹² Obenu l'ophu, bu egu; me mkpukpu, no-pheru ono mgburumburu be ephe nuru Kálebu Jefune t'ò buru okè-iphe iya.

¹³ Unwu ke Éronu, bu onye achijeru Nchileke eja b'a weru mkpukpu Héburonu t'ò buru mkpukpu eke onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu. Mkpukpu ndu odo, tso iya bu Libina; ¹⁴ Jatiru; Eshitemowa; ¹⁵ Holonu; Débi; ¹⁶ Ayinu; Juta; me Bétu-Shemeshi yeke eke elu akpaje nri, nokota iya nu. Mkpukpu tete b'a wataru l'alì ke du ikfu labu ono.

¹⁷ A bya l'alì ke ndu ikfu Bénjaminu bya awee ephe Gibiyonu; Géba; ¹⁸ Anatotu; me Alu monu; mekwaphu eke, elu ephe a-kpaje nri, nokota iya nu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

¹⁹ Mkpukpu, a weshiru ndu achijeru Nchileke eja, bu iya bu unwu Éronu du iri l'èto; yeri eke elu ephe a-kpaje nri.

²⁰ Ndu ufu Kohatu, shi l'ikfu Lívayi ndu ophu phoduru nu b'a wataru mkpukpu olemole l'alì ke ndu ikfu Ífuremu nu.

²¹ Eke, a nuru ephe bu Shékemu l'alì ugwu Ífuremu. Shékemu ono tso le mkpukpu, onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu zeeru ndzu. Eke odo, a nuru ephe bu Géza; ²² Kibuzayimu; me le Bétu-Horonu; yeri eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

²³ Mkpukpu ndu ophu e shi l'alì ndu ikfu Dánu nu ephe bu Eluteke; Gibétonu; ²⁴ Ajalonu; mekwaphu Gatú-Rimonu yeke eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

²⁵ Mkpukpu ndu ophu e shi le nkere-èbo ikfu Manáse nu ephe bu: Ténaku; me Gatú-Rimonu; yeri eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu labu.

²⁶ Mkpukpu iri ono yeke eke elu ephe a-kpaje nri ono b'a nukotaru ndu ufu Kohatu ndu ophu phoduru nu.

²⁷ A bya le ndu ufu Geshonu, mekwaphu ndu ikfu Lívayi. Mkpukpu, a nuru ephebeda bu mkpukpu ndu ophu shi le nkere-èbo ndu ikfu Manáse.

Eke, a nuru ephe bu Gólanu l'alì Báshanu eke onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu; mekwaphu ephe Be Eshutara; yeri eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu labu.

²⁸ Eke ophu e shi l'alì ke ndu ikfu Ísaka nu ephe bu: Kishonu; Daberatu; ²⁹ Jamútu; mekwaphu Enu Ganimu; yeri eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

³⁰ Eke ophu e shi l'alì ndu ikfu Ásha nu ephe bu: Mishalu; Abudonu; ³¹ Helukatu; Rehobu; me eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

³² Eke ophu e shi l'alì ndu ikfu Náfutali nu ephe bu: Kedeshi, no l'alì Gálili t'ò buru eke onye gburu ochi a-gbajeru laa je anodu. A nukwaruphu ephe Hamotu Doo; Katanu; yeri eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu èto.

³³ Mkpako mkpukpu, a nuru ndu ufu Geshonu chiko du iri l'èto; yeri eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu.

³⁴ A bya le ndu ikfu Lívayi ndu ophu phoduru nu, bu iya bu ndu ufu Merari.

E shi l'alì ke ndu ikfu Zébulonu nu ephe Jokuníyamu; Kata; ³⁵ Dìmuna; mekwaphu Nahalalu; yeri eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

³⁶ Eke, e shi l'alì ndu ikfu Rúbenu nu ephe bu: Beza; Jahazu; ³⁷ Kedemotu; mekwaphu Mefatu; yeri eke elu ephe a-kpaje nri, no-pheru iya mgburumburu. Iphe, o du bu mkpukpu eno.

³⁸ Èke, e shi l'alì kẹ ndu ikfu Gádu nù ephè bụ: Rámọtu Gíledu t'ọ bụru eke onye gburu ọchi a-gbajeru laa je anọdu. A nukwaruphu ephè Mahanayimu; ³⁹ Hëshibonu; mę Jáza; yeru eke elu ephè a-kpaję nri, nọ-pheru iya mgburumburu. Iphe, ọ chiko dọ bụ mkpukpu ęno.

⁴⁰ Mkpakọ mkpukpu, a weru ndu ufu Merari, tso l'ikfu Lívayi dọ iri l'ębo.

⁴¹ Mkpakọta mkpukpu, e shi l'alì ndu Ízuruẹlu wẹe ndu ikfu Lívayi dọ ukporo mkpukpu labụ lę mkpukpu ęsato; yeru alì eke, elu ephè a-kpaję nri. ⁴² Iphe, bụ mkpukpu ono l'ọ ha l'iche iche bę nwekotaru alì, gbaru iya mgburumburu eke elu a-kpaję nri.

⁴³ Tọ dọ iya bụ; lę Ojejoje anukota ndu Ízuruẹlu alì ono, o riburu ndu ndiche ephè l'angu; lę ya a-nụ ephè ono. Ephè eje aluta alì ono buru. ⁴⁴ Ya ndono; Ojejoje emee; ephè atufu ume; tusaru ęhu, bụ iphe, o kweru ndiche ephè ukwa lę ya e-meru ephè. Ę tọ dųhedu ndu ọhogu ephè, dųkwaduru ike ọgbaberu ephè; kęle Ojejoje nwukotawaru ndu ọhogu ephè ono nụ ephè. ⁴⁵ Ę to nwedu ukwa ọma ono, Ojejoje kweshiru ndu Ízuruẹlu ono, nweru m'ọo nanu, ę to meduru ephè. O mekotaru iya ephè l'ọ ha.

22

Ikfu ęto akwala l'alì nk'ephe l'uzo ęnyanwu-ahata.

¹ Ya ndono; Jóshuwa abya ekukoo ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę nkere-ębo ndu ikfu Manáse; ² sụ ephè: "Nta-a bę unu mekotawaru iphe, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje tųru unu ekemu t'unu mee; bya anukotaru yębe Jóshuwa okfu l'iphe, bụ iphe, ya ziru unu l'ọ ha. ³ Eshinu ime teke ono jeye ntań-a bę unu ta gbadobua ununna unu; ęnya erua unu alì; unu ejee ozi, Ojejoje ziru unu. ⁴ Nta-a, nchì dųwa ununna unu ndoo, bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu kweru unu ukwa iya; bukwa t'unu lashiwaru l'ufu unu l'alì ono, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje nųru unu l'azụ Ęnyimu Jódanu azụ iya ọphu ono. ⁵ Ọlobu; unu letakwa ęnya meje ekemu ono, Mósisu, bụ nwozi Ojejoje tųru nụ unu ono, bụ iya bụ t'unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; tsoje ųzo iya; chįkoje ekemu iya l'ọ ha l'eme. Unu achįru ukfu kwęe ya; gudeje obu unu l'ọ ha l'ęjeru iya ozi; gude ndzų unu l'ọ ha l'abaru iya ęja."

⁶ Jóshuwa abya agooru ephè ọnu; sụ ephè t'ephe lawaru. Ephè awukahu lashia l'ufu ephè. ⁷ Nkere-ębo ikfu Manáse bę Mósisu węhawaru alì lę Báshanu. Nkere-ębo ọphu; ephè l'ununna ephè b'ọ weru alì l'azụ Ęnyimu Jódanu azụ iya ọphu l'uzo ęnyanwu-arịba. Jóshuwa asụ ephè t'ephe lawaru; bya agooru ephè ọnu; ⁸ sụ ephè: "Iphe, unu vu l'ala hakwa nshinu; yeru elu; mkpọla-ọcha; mkpọla-ododo; ope; igwè; mewaru ękwa unu, zaru ntųmatu. Tę unu l'ununna unu kekwa iphe ono, unu kwaru l'ọkwata ono."

⁹ Tọ dọ iya bụ; ndu Rúbenu; mę ndu Gádu; ephè lę nkere-ębo ndu Manáse ahaa ndu Ízuruẹlu lę Sháyilo l'alì Kėnanu; wufu lashia alì Gíledu, bụ alì nk'ephe, bụ iya bụ alì ono, Ojejoje tųru ekemu; sụ Mósisu t'ọ bụru nk'ephe ono.

¹⁰ Ya ndono; ephè ejee bya erua Gelilotu l'iku Ęnyimu Jódanu l'alì Kėnanu; ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę lę nkere-ębo ndu ikfu Manáse abya eworu ęnya-ngwęja, ha ęjo nshinu kpua l'iku Ęnyimu Jódanu l'ęke ono. ¹¹ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízuruẹlu anulephu l'ephe kpuru ęnya-ngwęja lę Gelilotu, bụ ókè-alì Kėnanu l'iku Ęnyimu Jódanu l'azụ iya kę ndu Ízuruẹlu; ¹² ndu Ízuruẹlu l'ephe ha abya edzukobe lę Sháyilo t'ephe je etso ephè ọgu.

¹³ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízuruẹlu abya ezia Finehasu Eliyęza t'ọ je Gíledu; je aphụ ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę lę nkere-ębo ndu ikfu Manáse. Eliyęza phụ bụ onye achįjeru Nchileke ęja. ¹⁴ Ephè eyeru iya ndu ishi iri. Ụmadzụ iri ono shitsua l'ikfu ndu Ízuruẹlu iche iche. Ephè l'ephe ha bukota ishi l'ọnu-ufu, dųgbaa iche iche lę Ízuruẹlu.

¹⁵ Ephè erua Gíledu je jekfu ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę lę nkere-ębo ndu ikfu Manáse bya asụ ephè: ¹⁶ "Ndibe Ojejoje l'ephe ha sukwaru: '?Nanu ęge ọ dọ bę unu mebyiru ekemu, Nchileke tųru? Mbụ; ?bụ ngunu kparu iphe unu gharu Ojejoje azụ je akpųaru onwunu ęnya-ngwęja; shi ęge ono kwefuru iya iké? ¹⁷ ?Iphe ono, ephębe ndu Ízuruẹlu meru lę Peyọ ono te edzudua tọo? Keshinu ono jeye nta-a bę ephè te nwefukwaa onwephe l'iphe, dų ęji ono. Ọ bụ iphe, dų ęji ono kparu iphe iphe-ęhuka-wa byakfutaru ndu Ízuruẹlu. ¹⁸ ?Unu tọwaru nwehu alufu Ojejoje l'ęhu tọo?

"Unu makwaru l'unu-kwefuru Ojejoje iké ntań-a; bę ęhu e-ghukwa Ojejoje eghughu teke o beru echile. ¹⁹ Ọ -bųru l'ọ dọ unu l'alì nk'unu b'ę merushiru emerushi; unu alakfuta ayi l'alì kę Ojejoje l'azụ iya-a; l'ęke ųlo-ękwà kę Ojejoje nọ t'ayi l'unu chįko buru. Unu ba kpųshiru onwunu ęnya-ngwęja, ę ta bųdu ęnya-ngwęja Ojejoje, bụ Nchileke ayi; shi ęge ono kwefuru Ojejoje; mę ayibedua iké. ²⁰ Teke ono, Ekanu Zera mebyiru ekemu, Ojejoje tųru lę k'iphe, dųru iya nsọ ono; ?Ojejoje ta nųbeduru ndu Ízuruẹlu l'ephe ha oke

ẹhu-eghughu iya ọ̀o? Ẹ ọ̀ b̀kwa yẹbedua nwenkinyi iya bẹ nwhuru nù l'okfu iphe ono.' "

²¹ Tò d̀ ọ̀ iya b̀; ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ lẹ nkere-ẹbo ndu ikfu Manasẹ asù ndu ishi ndu Ízuru. ²² "Ọkaribe, b̀ Nchileke; bya aburu Ojejoje! Ọkaribe, b̀ Nchileke; bya aburu Ojejoje! Ọ makotaru iphemiphe obule. T'unubẹ ndu Ízuru makwaruphu! Ọ -buru l'ọo t'ayi kwefuru Ojejoje ikẹ; m'ọ b̀ ẹge ee-me t'ayi ba nuru iya okfu bẹ ayi gude kpua ẹnya-ngweja-a; unu be edobekwa ayi ndzu ntau. ²³ Ọdo b̀; ọ -buru l'iphe, ayi gude kpua ẹnya-ngweja k'eka ayi b̀ t'ayi shi ẹge ono lufu Ojejoje l'ehu; wata ogba ngweja-ukfuru; ngweja-nri; mẹ lẹ ngweja-ẹhu-agu; tẹ Ojejoje l'onwiya jikwaa ayi iyeregede!"

²⁴ "Wawakwa! Iphe, kparu iphe ayi jeru okpu ẹnya-ngweja ono kwa l'ayi tsuhuru egvu; l'ayi ta madu: ?unwu unu ta egbeshidu nù ujiku lanu; sù l'ẹ to nwedu iphe, jikoru ayi lẹ Ojejoje, b̀ Nchileke kẹ ndu Ízuru? ²⁵ Unwegirima unu; ?ta asudunu lẹ Ojejoje mewaru; okẹ ayi l'unu aburu lẹ Ẽnyimu Jodanu; l'ayibẹ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu ta gbakwa lẹ Ojejoje. E shi ẹge ono; unwu unu emee; unwu nk'ayi ababuhuru Ojejoje eja.

²⁶ "L'ọ kwa iya kparu iphe, ayi sùru: 'T'ayi kpule-e ẹnya-ngweja. Ọle ẹ tọ b̀kwanu ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru; m'ọ b̀ ngweja ọdo.' ²⁷ Iphe, ayi gbe kpua ya kwa t'ọ buru iphe, a-buru ekebe ayi l'unu; mẹ ogbo ophu nọ l'ifu; l'ayi e-gudeje ngweja-ukfuru; ngweja-ẹhu-agu; mẹ lẹ ngweja ọdo; baaru Ojejoje ẹja l'ulo iya, d̀ nso. T'ẹ b'ọ dukwanu teke a nonyaa; unwegirima unu asù l'unwegirima nk'ayi ta gbadu lẹ Ojejoje.

²⁸ "Ọ b̀ iya meru iphe ayi sùru: 'A makwaru ama; l'ephe -nonyaaru; kfuaru ayibedua; m'ọ b̀ unwegirima ayi ẹge ono; t'ayi sukwanu ephe: T'ephe phukwa l'ẹnya-ngweja ophu yele kẹ Ojejoje b̀kwa nanu; mbu ophu nna ayi oche phe kpuru l'onwephe. L'ephe ta kpukwa iya t'ephe gwojeru iya Ojejoje ngweja-ukfuru; m'ọ b̀ ngweja ọdo; l'ọ kwa t'ọ buru iphe, a-nodu agbaru ayi l'unu ekebe.'

²⁹ "Tẹ Nchileke be ekwewa t'ayi kwefuru Ojejoje ikẹ; ghaaru iya azu; je akpua ẹnya-ngweja-ukfuru ọdo; ngweja-nri; m'ọ b̀ ngweja ọdo; gbe haa ẹnya-ngweja Ojejoje, b̀ Nchileke ayi ono, nọ l'ifu ulo-ekwa iya ono."

³⁰ Tò d̀ ọ̀ iya b̀; Finehasu, b̀ onye achijeru Nchileke eja; mẹ ndu ishi ndu Ízuru, b̀ ephe b̀ ndu ishi, shitsua l'unwunna ndu Ízuru anubebe iphe ono, ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mẹ ndu ikfu Manasẹ kfuru ono; ẹhu atsoo ephe ẹna. ³¹ Ya ndono; Finehasu Eliyẹza asù ndu Rúbenu; ndu Gádu; mẹ ndu Manasẹ: "Ntau bẹ ayi maru lẹ Ojejoje nọo swiru ayi; kẹ l'unu te mebyidu ekemu Ojejoje. Nta-a bẹ unu dzofuwaru ayibe ndu Ízuru t'ẹ b'ọ d̀ iphe Ojejoje e-me ayi." Eliyẹza, b̀ nna Finehasu b̀ onye achijeru Nchileke eja.

³² Tò d̀ ọ̀ iya b̀; Finehasu Eliyẹza, b̀ onye achijeru Nchileke eja; mẹ ndu ishi ono eshi l'alì Giledu ẹke ephe lẹ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu shi nodu ndzuko ono lashia Kėnanu; ẹ akporu ndu Ízuru ẹge ephe jeru iya. ³³ Ẽhu atsoo ndu Ízuru ntumatu; l'ephe nũsuaru ẹge ephe jeru iya. Ndu Ízuru abya ajaa Nchileke ajaja. Ephe ekfubuhu kẹ oje otso ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu ogu; mbu ogu, ephe shi rukota ẹhu t'ephe yi emebyishia alì ndu ikfu Rúbenu; mẹ kẹ ndu ikfu Gádu.

³⁴ Ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu Gádu abya eworu ẹpha gaa ẹnya-ngweja ono. Iphe, ephe guru iya b̀: "Iphe, agbaru ayi ekebe lẹ Ojejoje b̀ Nchileke."

23

Ekpe, Jóshuwa eke anu ndu Ízuru

¹ A nonyakpowaru lẹ Ojejoje metsuaru; ẹhu adu ndu Ízuru agu l'eka ndu ohogu ephe, gbaru ephe mgburumburu; teke ono bẹ Jóshuwa kahwaru akahu; ogurenaya iya aduwa nshinu. ² Yo kua ndu Ízuru l'ephe ha. O kuru ndu b̀ ogurenaya ephe; mẹ ndu ishi ephe; ndu ikpe yele ndu ọdo, onu eru l'okfu; sù ephe: "Nta-a bẹ ya kahwaru; ogurenaya iya ahawa nshinu. ³ Unu gudewa ẹnya unu phua iphemiphe obule, Ojejoje, b̀ Nchileke unu meru iphe b̀ mbakeshi ono l'okfu ẹhu unu. Ọ b̀ Ojejoje ono, b̀ Nchileke unu ono b̀ onye lu-chitaru unu ogu. ⁴ Unu nyatakwa ẹge ya gude washaru unu alì iphe b̀ mbakeshi ndu ophu, e ta alutadua l'ogu; mẹ alì ndu onanu, ya lutawaru ono; mbu alì ono, nọ lẹ mgbaku Ẽnyimu Jodanu yele Oke Ẽnyimu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba ono. ⁵ Ọ b̀ Ojejoje, b̀ Nchileke unu l'onwiya bẹ a-chifu ephe l'alì ono. Oo-nwufu ephe l'alì ono; unu anata iya ephe; b̀ iya b̀ ẹge Ojejoje, b̀ Nchileke unu kweru unu ukwa iya.

⁶ “O buphu t’okpoma shia unu ike; ɛnya erua unu alì t’unu meje ekemu ono, e deru lẹ Ekwo Ekemu Mòsisu ono. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe odo. ⁷ T’ẹ b’o dukwa iphe, unu l’ephe e-je emegba; mbụ iphe bụ mbakeshi ndu ophu bunyabe unu. Unu ba akpọ-kujekwa agwa ephe; ophu unu ‘egudejekwa ephe ria angu. Unu be ejejekwaru ephe ozi; ophu unu ‘abajekwaru ephe eja. ⁸ O bụ Ojejoje, bụ Nchileke bẹ unu a-chìru ẹka kwee; ẹge unu shi teke ẹ ta madu kwetata jeye nta-a.

⁹ “Ojejoje chìshiru unu iphe bụ mbakeshi, hatsua nshinu; shihu ike. Keshinu ono jeye nta-à ta dúbua iphe bụ mbakeshi ono ophu dujeru ike gbaberu unu. ¹⁰ Onye lanu l’ime unu aduje ike chikashia unu madzụ ẹbo l’ukporo madzụ iri; kele Ojejoje, bụ Nchileke unu anoduje aluru unu ogu ẹge o kweru unu ukwa iya. ¹¹ Oo ya bụ; t’ɛnya rukwaa unu alì t’unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu.

¹² “Olobu; o -buru l’unu nonyaaru; ghaaru iya azu; unu lẹ mbakeshi ndu owaa, a lụ-phodoru-wa bya atugbabe; buru nanu; m’o kwanu l’unu l’ephe wataru olugba nwanyi; wata omegba iphemiphe obule; ¹³ unu makwaru amaru lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu ta achifuhekwaru unu iphe bụ mbakeshi ono. Iphe, e-gbe mechia nù bụ l’ephe a-buru igbudu tpyabe unu; buru onya hata unu. Ephe a-buru echachi, ee-gude ahụ unu ahühù; buru ogvu; turu unu l’ɛnya gbururu jeye teke unu a-chìko buru kpurupyata l’egiri alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu nuru unu ono.

¹⁴ “Nta-a bẹ oge nka-ezekuna nk’iya ruwaru, bụ iphe duru ndiphe l’ephe ha. Unu gudewa obu unu; mę uche unu maru l’ẹ tọ dudu egiri iphe ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu kwekotaru unu ukwa iya ono, nweru ophu ẹ to medu. O tukowa ukwa ono l’o ha mekota. Ẹ tọ dudu m’o nanu, o haru. ¹⁵ Ole o kwaphu ẹge ono, iphe, bụ iphe, du mma, Ojejoje, bụ Nchileke unu kwekotaru unu ukwa iya vukotaru ono; bukwapu ẹge iphe, du eji ono, Ojejoje nmaru unu okwa iya ono a-vukota; jeye teke oo-me unu; unu aburu kpurupyata l’egiri alì-a, o nuru unu-a; ¹⁶ m’o buru l’unu dakaru ekemu, nọ l’ogba-ndzụ ono, unu lẹ Ojejoje gbaru unu. O -buru l’unu je ejelaaharu agwa ozi; balaaharu iya eja bẹ Ojejoje a-nubekwaru unu oke ẹhu-eghughu iya. Ẹ tọ dukwa ẹge unu a-nọ-bebe; unu aburu kpurupyata l’egiri alì ono, Ojejoje nuru unu t’unu buru ono.”

24

Ojejoje nwenkinyi iya bẹ ayi a-nodu ejeru ozi

¹ Ya ndono; Jóshuwa abya ekukoo ikfu ndu Ízurẹlu kpmukpamu; ephe edzukoo lẹ Shékemu. Yo bya ekukoo ndu, bụ ogurenya; ndu ishi; ndu ikpe; mę ndu, nọtsua l’okwa lẹ Ízurẹlu; ephe edzua l’ifu Nchileke.

² Jóshuwa asu ndu ono l’ephe ha: “Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu suru: ‘Lẹ teke ndiche; bẹ nna unu oche phez jeye lẹ Tera, bụ nna Èbirihamu; mę Nahọ; shi buru lẹ azu Ẽnyimu Yufurétusu azu iya ophu; l’abaru agwa eja. ³ Obenu lẹ yẹbe Ojejoje dufataru nna unu, bụ Èbirihamu l’alì ono, nọ l’azu Ẽnyimu azu iya ophu ono; duta iya; yo jephekota alì Kénanu l’o ha; ya abya emee ya; yo nweru unwu l’igwe. Ya nuru iya Áyizaku; ⁴ Áyizaku amuta Jékọpu yele Iso. Ya eworu alì ugvu Séyi nù Iso; obenu lẹ Jékọpu; yele unwu iya laru Íjiputu.

⁵ “Ya ezia Mòsisu; mę Ẽronu; bya egude ephe mee tẹ iphe-ẹhuka dakfuta ndu Íjiputu; shi ẹge ono dufuta unu l’ẹke ono. ⁶ Teke ya shi lẹ Íjiputu dufuta nna unu phez bẹ ephe ruru eze Ẽnyimu; ndu Íjiputu egudewa ugbo-inya; mę ndu agbaru iya inya l’achì ephe. Ephe achia ephe jeye lẹ Eze Ẽnyimu Uswe. ⁷ Obenu lẹ ndu Ízurẹlu rakuru Ojejoje; yo wota ochi gude dokahu nna unu lẹ ndu Íjiputu. Ya mee eze Ẽnyimu ono; yo bya ekspua ephe; rigbushikota ephe. Unu egude ɛnya unu phukota iphe meru ndu Íjiputu. E metsua; unu eburu l’echi-egu nọ ntumatu.

⁸ “Ya duru unu jeye unu abata l’alì ndu Amọru, bụ ndu shi buru l’uzo ɛnyanwu-ahata Ẽnyimu Jódanu. Ephe abya etso unu ogu. Ya eworu ephe nù unu; gbushia ephe; unu anaap ephe alì ephe; yo buru nk’unu. ⁹ Teke ono, Balaku Zipu, bụ eze ndu Móabu rukotaru ẹhu t’o bya etso ndu Ízurẹlu ogu ono; b’o ziru t’e je ekuaru iya Bélamu Beyọ t’o bya atua unu onu. ¹⁰ Obenu lẹ ya ta ngaduru Bélamu nchi. Oo ya kparu iphe, o wataru unu ogoru onu; o -go-gee ya; yo gokwase iya. Ya eshi ẹge ono nafuta unu l’eka iya.

¹¹ “Tọ dọ iya bụ; unu adaa Ẽnyimu Jódanu; bya erua Jérico. Ndu Jérico etso unu ogu, bụ iya bụ ẹge ndu Amọru; ndu Pérezu; ndu Kénanu; ndu Hetu; ndu Gigashi; ndu Hevu; mękwaphu ndu Jebusu tsokwaruphu unu. Obenu lẹ ya nwuru ephe nù unu. ¹² Ya ziru evu-enyi; yo vuta ọzo je achishiaru unu ephe; mbụ je akpaa lẹ ndu eze labu, shi achì ndu Amọru. Alu-gbu, unu lu-gburu ephe te shikwa l’ogu-mbeke unu; m’o bụ l’akfu

unu. ¹³ Ya nūru unu alì, unu te sedu ẹ̀za iya; nū unu mkpukpu, unu te gudedu ẹ̀ka unu kpua. Unu eburu iya; l'eri iphe, shi lẹ mgbo vayinu, unu ẹ ta kọdu; l'eri iphe, shi l'oshi olivu, unu te eyedu.'

¹⁴ "Nta-a kwa t'unu tsuje Ojejoje egvu; unu egude ire-lanu l'abaru iya ẹja. Unu tufashikota nte, nna unu oche phẹ shi agwajẹ l'azụ ẹnyimu Yufurētusu azụ iya ophu; mẹ ophu ẹphe shi agwajẹ l'alì l'ijiputu; wata ojeru Ojejoje ozi. ¹⁵ Ọle; ọ -buru l'ọ jeru Ojejoje ozi dū unu ẹji; ọo ya bụ; t'unu hata onye ophu unu a-nọdu ejeru ozi ntanu-a. Ọ -buru agwa, nna unu oche phẹ shi baaru ẹja l'azụ ẹnyimu; unu ahata iya. Ọ -buru agwa kẹ ndu Amọru, bụ ndu ophu shi buru l'ẹke-a, unu bu-a; unu ahata iya. Obenu lẹ yẹbe Jóshuwa yẹle ndibe iya l'ẹphe ha kwa Ojejoje bẹ ẹphe a-nọdu ejeru ozi."

¹⁶ Ndu Ízurẹlu achiko zua; su: "Tuswekwa! Tẹ Nchileke be ekwekwa t'ẹphe haa Ojejoje; balahaaru agwa ọdo ẹja. ¹⁷ Ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke gedegede, bụ iya dufutaru ẹphe; mẹ nna ẹphe oche phe lẹ l'ijiputu; ẹke ayi shi buru ohu. O meshikotaru iphe, dū biribiri, ẹphe gude ẹnya ẹphe phukota. Ọ bụ iya gbochikotaru ẹphe l'ẹka iphe bụ mbakeshi, ẹphe swekotaru teke ẹphe nọ l'ije. ¹⁸ Ọ bụ Ojejoje chifukotaru ẹphe iphe bụ mbakeshi; mbụ jeye lẹ ndu Amọru-a, shi buru l'alì-a. Ọ kwa iya bụ l'ephebedua l'onwẹphe bukwapu Ojejoje bẹ ẹphe a-nọdu ejeru ozi; kẹ l'ọ ya bụ Nchileke ẹphe."

¹⁹ Jóshuwa asụ ẹphe: "Unu ta adukwa ike ojegheru Ojejoje ozi; kẹ l'ọ bụ Nchileke, dū nsọ; bukwaruphu Nchileke, eko okopho. Ẹ tọo hakwa unu kẹ mmanu; mẹ unu kwefuru iya ikẹ; mee iphe, dū ẹji. ²⁰ Ọ -buru l'a nnyaaru; unu ahaa Ojejoje balahaaru agwa ẹja bẹ ọo-ghakwa aghagha; wolataru unu ntakfuru; mee unu; unu achihu; mbụ l'ọ metsuaru unu ohuma ono."

²¹ Obenu lẹ ndu Ízurẹlu sūru Jóshuwa: "Waawa; l'ẹphe a-nọdu-a abaru Ojejoje ẹja."

²² Ya ndono; Jóshuwa asụ ẹphe: "Unu bukwaru onwunu ndu ekebe; l'unu hataru l'unu a-nọdu abaru Ojejoje ẹja."

Ẹphe atuko zua gberegbede; sụ: "Iye-e; l'ẹphe bwaru onwẹphe ndu ekebe."

²³ Jóshuwa asụ ẹphe: "Nta-a bukwa t'unu tuko agwa unu foshikota; chiru obu unu yee l'ẹke Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu nọ."

²⁴ Ndu Ízurẹlu azua mgbede; sụ Jóshuwa: "L'ẹphe a-nọdu abaru Ojejoje ẹja; l'anuru iya okfu."

²⁵ Yọ buru mboku ono bẹ Jóshuwa yẹle ndu Ízurẹlu gbaru ndzụ. Jóshuwa anọdu lẹ Shékemu l'ẹke ono t̄a ekemu doberu ẹphe; tuaru ẹphe nsọ, ẹphe a-nọdu atso.

²⁶ Jóshuwa abya atuko iphemiphe obule ono dekota l'ekwo ekemu Nchileke; bya apata mkpuma, ha nshinu gvube l'ukfu achì, nọ l'iku ẹke, Ojejoje doberu nsọ.

²⁷ Yọ gvubetsua ya; sụ ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha: "Unu phukwa! Mkpuma-a a-nọdu agba ayi ekebe. Iphe, bụ iphe, Ojejoje kfuru ayi b'ọ nukotakwaru. Ọ -buru l'e megeeru; unu te meheru Ojejoje ire-lanu; bẹ mkpuma ono a-gbakwa unu ẹjo ekebe!"

Anwuhu Jóshuwa

²⁸ Ya ndono; Jóshuwa ahaa ẹphe; onyenonu alashia l'ẹke a wẹru iya.

²⁹ E metsulephu iphemiphe obule ono; Jóshuwa Nunu, bụ nwozi Ojejoje anwuhu l'ọ gbatsuaru ukporo afa ise l'afa iri. ³⁰ E lia ya l'ẹke a wẹru iya alì lẹ Timinátu Séra l'alì ugvu ndu Ifuremu; l'uzo isheli ugvu Gaashì.

³¹ Ndu Ízurẹlu abakotaru Ojejoje ẹja lẹ teke ono, Jóshuwa nọ ono; mẹ teke ndu bụ ọgurennya, karpuru iya nū nọkwadu ndzụ; mbụ ndu gude ẹnya ẹphe phua iphemiphe obule ono, Ojejoje mekotaru ndu Ízurẹlu ono. ³² Ọkpụ Jósefu, ndu Ízurẹlu shi lẹ l'ijiputu chiru; bẹ ẹphe liru lẹ Shékemu lẹ mkpawaru alì, Jékoppu zuru unwu Hamọ, bụ nna Shékemu ukporo mkpola-ocha ise. Ẹke ono mekocharu buru alì ndu ikfu Jósefu.

³³ Eliyéza Ẹronu anwuhu; e lia ya lẹ Gíbiya, bụ ẹke a wẹru nwatibe iya, bụ Finehasu alì l'alì ugvu ndu Ifuremu.

Ndu Ikpe

Ndu Ízurelu etso ndu Kénanu ophu phòduru nù ogu

¹ Jóshuwa anwùhutsulephu; ndu Ízurelu eje akpata Ojejoje ishi; t'èphe maru ndu ikfu ophu e-vutaru èphe úzo je etso ndu Kénanu ogu.

² Ojejoje asù èphe: "L'ò bụ ndu Júda e-je. Lẹ ya wowaru alì-a ye èphe l'èka."

³ Ndu Júda abya asù ndu Símiyónu, bụ unwunne èphe: "Unu bya t'ayi jeru ndu Kénanu, bụ l'alì onò, e keru nù ayi onò ogu. Teke e metsuaru; ayìbedua etsokwaruphu unu t'ayi je alùta èke ophu e keru nù unu." Tò dụ iya bụ; ndu ikfu Símiyónu ekwe; tsoru èphe; èphe ejeshia. ⁴ Ya ndono; ndu Júda egbeshi jeshia ogu onò. Ojejoje eworu ndu Kénanu; mę ndu Pérezu ye èphe l'èka; èphe egbua èphe ùkporo unu madzù l'unu madzù isè* lẹ Bèzeku. ⁵ O bụ l'èke onò bẹ èphe phuru Adoni-Bèzeku lẹ Bèzeku; tso iya ogu. Èphe alua; lùta ndu Kénanu; mę ndu Pérezu. ⁶ Adoni-Bèzeku eye okpa l'oso; èphe achia ya gude; bushia ya ezeke-èka; mę ezeke-okpa. ⁷ Adoni-Bèzeku asù: "Ùkporo ndu eze èto lẹ ndu eze iri, e bushiru ezeke-èka; mę ezeke-okpa shi atùtuje èkpu-ùtara, adashì lẹ mkpuli okpokoro mu teke mu eri nri. Nta-a bẹ Nchileke akfùwa mu ùgwo iphe, mu meru èphe." Tò dụ iya bụ; èphe akpuru iya jeshia Jerúsalemu èke o nòdu nwùhu.

Ndu Júda alùta Jerúsalemu; mę Héburonu

⁸ Ndu Júda eje ogu lẹ Jerúsalemu; lùta iya. Èphe egude ogu-mbeke gbufu mkpukpu onò; nwuru oku ye iya. ⁹ E metsua; ndu Júda awùkwaruphu jekfushia ndu Kénanu ndu ophu bu l'alì ugwu; ndu ophu bu l'echi-ègu l'úzo ohuda; mę ndu ophu butsua l'alì okpa-ugwu l'úzo enyanwu-arìba ogu.

Otuniyelu alùta mkpukpu Débi

(Jós 15:13-19)

¹⁰ Ndu Júda eje etso ndu Kénanu ophu bu lẹ Héburonu ogu; lụ-gbua ndu Sheshayi; ndu Ahimanu; mę ndu Talumayi. Iphe, e shi ekuje Héburonu bụ Kiriyatu Aba.

Otuniyelu alùta mkpukpu Débi

(Jós 15:13-19)

¹¹ Èphe eshi l'èka onò; wuru jeshia je etso ndu bu lẹ Débi ogu. Iphe, e shi ekuje Débi bụ Kiriyatu Sefa. ¹² Ya ndono; Kálẹbu asù: "L'onye duru ike je etso ndu Kiriyatu Sefa ogu; mekputa èphe; bẹ ya e-de ada iya, bụ Akusa t'ò lụa." ¹³ Tò dụ iya bụ; nwunne Kálẹbu k'iru-alì, bụ Otuniyelu Kenazu; eje alua mkpukpu onò; lùta iya. Kálẹbu edee ya ada iya onò; mbù Akusa; yò lùlahaa. ¹⁴ Yò be ujiku lanu; Akusa asù nji iya t'ò kforu Kálẹbu, bụ iya bụ nna iya t'ò bee ya alì. Akusa abya enyizita l'eli nkakfu-ìgara, o nò; Kálẹbu ajì iya; sù: "Nanù ege o dù?" ¹⁵ Yò sù iya: "Tẹ ya rónua ngu iphe. Keshinu ophu ì nuru iya alì l'úzo ohuda; nufunua alì l'èke ogba-mini nòtsua." Tò dụ iya bụ; Kálẹbu abya anù iya ogba-mini k'eli; mę k'alì.

Ogu adaru ndu Júda; mę ndu Bénjaminu

¹⁶ Tò dụ iya bụ; onye Kenu, bụ ndu eri nna nyee Mòsisu eshi lẹ Ndu Nkfu, bụ iya bụ Jérìko; èphe lẹ ndu Júda awùfuta; jeshia echi-ègu Júda l'úzo ohuda; l'iku Áradu; je eburu l'èke onò. ¹⁷ Ya ndono; ndu Júda; mę ndu Símiyónu, bụ unwunne èphe atùgbabe je etso ndu Kénanu ophu bu lẹ Zefatù ogu; lụ-gbua èphe; mee mkpukpu onò; yò chíhu. E kulahaa mkpukpu onò Hòma† ¹⁸ Ndu Júda lütakwaruphu Gáza; Ashikelonu; Èkuronu; mę iphe, bụ alì, nòtsua ya nù. ¹⁹ Ojejoje anòdu swiru ndu Júda; èphe alua ogu onò; nakòta alì ndu ophu bu l'ugwu ugwu. Ndu ophu bu lẹ nsuda nsuda bẹ kporu èphe l'achìshi; kele ndu onanu bẹ nweshiru ugbo-ìnya ìgwè. ²⁰ Mkpukpu Héburonu b'e keru nù Kálẹbu; kele Mòsisu kweshawaru iya ùkwa lẹ ya a-nù iya èya. Tò dụ iya bụ; Kálẹbu abya achìshia unwu Anaku èto, bu l'èke onò. ²¹ Obule ndu Bénjaminu ta dudu ike chífu ndu Jebusu, bu lẹ Jerúsalemu. Ndu Bénjaminu; mę ndu Jebusu atùko bua eghirigha lẹ Jerúsalemu jerua ntanù owaa.

Ndu Ífuremu; mę ndu Manáse alùta Bételu

²² Tò dụ iya bụ; ndu onu-ùlo Jósefù egbeshi jekfushia ndu Bételu ogu. Ojejoje anòdu swiru èphe l'ogu onò. ²³ Yò nweru unwoke, èphe zifuru t'èphe je ngge lẹ Bételu onò.

* 1:4 1:4 Iphe o bụ bu 10,000. † 1:17 1:17 Iphe, Hòma bụ bu "Achìhu",

Iphe, e shi eku Bételu bu Luzu. ²⁴ Ya ndono; ndu ono erudelephu; bya aphụ nwoke, shi le mkpukpu ono alufuta; ephe asụ iya: “Byiko koshinu ayi eke ayi e-shi bahu le mkpukpu-a; l'ayi e-mekwa ngu-a ohuma.” ²⁵ Ya ndono; yo koshi ephe uto, eeshije abahu le mkpukpu ono. Ephe etso ndu mkpukpu ono ogo; gude ogo-mbeke gbufu ephe. Onye ephe haru bu nwoke ono, koshiru ephe uto, ephe shiru bahu le mkpukpu ono; me ndibe iya l'ephe ha. ²⁶ To du iya bu; nwoke ono akwafu lasha l'alj ndu Hetu; nodu l'eke ono meta mkpukpu, o kuru Luzu. Yo buru iphe ono b'ọ za jeye ntanu.

Oha, ndu Izurelu ta chifudu

²⁷ Obenu le ndu Manase ta chifudu ndu Betu-Shanu; ndu Ténaku; ndu Doo; ndu Ibulamu; ndu Megido; me unwu mkpukpu odo, bupheru mkpukpu ndu ono mgburumburu; kele ndu Kénanu be kweru ikpokponyi l'alj ono. ²⁸ A nonyaa; ndu Izurelu abya aka ndu Kénanu ekuku; dzulahaaru ephe ozi mkpo-nyi-enya. Obenu l'ephe ta dudu ike chifu-gee ndu Kénanu l'eke ono.

²⁹ Ndu Ifuremu ta dukwaphu ike chifu-gee ndu Kénanu ophu bu le Géza. Ndu Ifuremu; me ndu Kénanu atuko bua eghirigha l'eke ono.

³⁰ Ndu ke Zébulonu ta dukwaphu ike chifu-gee ndu Kénanu ophu bu le Kitiyonu; me Nahalolu. Ephe le ndu ono abya ebua eghirigha. Ephe edzulahaaru ndu ke Kénanu ozi mkpo-nyi-enya.

³¹ Ndu ke Asha ta dukwaphu ike chifu-gee ndu Akọ; ndu Sayidonu; ndu Ahulabu; ndu Akuzibu; ndu Hēluba; ndu Afiku; me ndu Rehobu. ³² Ndu Asha ephe le ndu Kénanu, bu l'alj ono ajiko bua eghirigha; kele ndu Asha ta chifu-gude ephe l'eke ono.

³³ Ndu Náfutali ta dukwaphu ike chifu-gee ndu Betu-Shemeshi; ndu Betu-Anatu; me ndu Náfutali. Ephe le ndu Kénanu, bu l'alj ono ajiko bua eghirigha. Obule ndu Betu-Shemeshi; me ndu Betanatu jelahaaru ephe ozi mkpo-nyi-enya.

³⁴ Ndu Dánu be ndu Amoru nwularu azu; chiru ephe ye l'alj ugvu ono; jika t'ephe ba wu-kfuta ephe le nsuda. ³⁵ Ndu Amoru ekebe l'ephe bufutaje l'ugvu Heresu; me mkpukpu Ajalonu; Shalubimu. Obenu le ndu eri Joséfu byaru bu awuppyabe ephe; ka ephe ekuku; mee ndu Amoru; ephe ejelahaaru ephe ozi mkpo-nyi-enya.

³⁶ Oké-alj ndu Amoru shi l'ugvu Akpi bua eswee Sela tugba.

2

Ojosi Ojejoje abaru ndu Izurelu mba

¹ Yo be ujiku lanu; ojosi-imigwe, shi l'eka Ojejoje eshi le Gligalu byatashia Bokimu bu asu ndu Izurelu: “Ya dufutaru unu le Ijiputu; duru unu ye l'alj ono, ya riburu nna unu phe nte le ya a-nu ephe ono; su: ‘Le ya ta adakadu ndzu ono, yele unu gbaru ono; ² ophu ‘o dukwa ndu alj ono, unu l'ephe a-gba ndzu. T'unu gbe tuko-chia eke ephe anodu agwa iphe chikposhia.’ Obenu l'unu dakaru iphe ono, mu kforu unu ono. ? Nanu ege o du? ³ Iphe ya ekfuru unu nta-a be le ya ta achifuekwaru unu ndu ono. Ephe a-buru unu aghamehu; unwu agwa ephe aburu onya; hata unu.” ⁴ Ojosi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono ezigelephu ndu Izurelu ozi ono; ephe atua uzu-ekwa. ⁵ Ya ndono; ephe agube eke ono Bokimu.* Ephe anodu l'eke ono chjaru Ojejoje eja.

Anwuhu Joshuwa

⁶ Joshuwa asutsua ephe t'ephe la. Ephe agbakashihu. Onyenonu; yo lasha eke a weru iya alj. ⁷ Ndu Izurelu bakotaru Ojejoje eja teke Joshuwa no ndzu; mekwaphu l'oge ndu bu ogurennya Izurelu ndu ophu nonu le Joshuwa nwuhutsuaru; mbu ndu onanu, phukotaru iphe, du biribiri, Ojejoje meshiru ndu Izurelu ono. ⁸ Nwozi Ojejoje; mbu Joshuwa Nunu noru ukporo afa ise l'afa iri b'ọ nwuhuderu. ⁹ Ephe elia ya l'eke o kwataru ufu le Timinatu Heresu, no l'alj ugvu Ifuremu l'uzo isheli ugvu Gaashi. ¹⁰ Ya ndono; ogbo onanu anwuhugetsua; lakfu ndiche ephe; ogbo odo evufuta, bu ndu e-ta madu Ojejoje; ephe ta ma iphe ono, Ojejoje meshiru ndu Izurelu ono.

Ndu Izurelu haru Nchileke; gwalahaa nte

¹¹ To du iya bu; ndu Izurelu abya emechishilaha Ojejoje enya; wata obaru Balu eja; ¹² mbu; paru Ojejoje, bu Nchileke nna ephe oche, bu onye dufutaru ephe l'alj Ijiputu haa. Ephe etsoru iphe bu nte ndu buphe ephe mgburumburu gwalaha. Ya ndono; ephe emee iphe eghulaha Ojejoje eghughu; ¹³ ke l'ephe paru obaru iya eja ha; balahaaru agwa Balu me Ashitoretu eja. ¹⁴ To du iya bu; Ojejoje egude ehu-eghughu iphe ono

* 2:5 Iphe Bokimu bu bu “uzu-ekwa”.

nwuru ndu Ízurèlu nù ndu o-lua-olaa; ephe alua ephe alulu. Yo nwuru ephe nù ndu ohogu ephe, bupheru ephe mgburumgburu, bu ndu ephe ta dudu ike gbaberu. ¹⁵ Yo buje iphe bu teke ndu Ízurèlu jeru ogu; yo paru ephe haa; e mekputa ephe; bu iya bu ege o ribuhawaru nte le ya e-me ephe. Iphe ono emee; ephe anodu l'oke iphe-ehuka.

¹⁶ To du iya bu; Ojejoje emee; yo nweru ndu ikpe, bu ndu byaru bya adzofuta ephe l'eka ndu o-lua-olaa ono, shi alu ephe alulu ono. ¹⁷ Obenu l'ephe ta ngaduru ndu ikpe ono nchi; toleru-a l'afarushi onwephe; l'omara-ali, dugbaa iche iche. Ephe agbado okpa ono, nna ephe oche tsoru ono; mbu nna ephe oche phe ono, mekotaru iphe, Ojejoje turu ephe l'ekemu ono. ¹⁸ Iphe bu teke Ojejoje meru te ndu Ízurèlu nweru onye ikpe; be too dehajedu iya aka. Oogudeje onye ikpe ono dzofuta ndu Ízurèlu l'eka ndu ohogu ephe. O bu onye ikpe ono; be oogudeje dzoo ephe gbururu jeye teke onye obu a-no-bebe. Ojejoje emejeru ephe ege ono ke l'imiko ephe egudeje iya l'ude ephe, atsu l'eka ndu akpa ephe ehuru; me l'ehu, ephe emerushi ephe. ¹⁹ Yoo bujelephu teke onye ikpe ono nwuhuru; ephe aghakobe tsolahaa uzo, ka ophu nna ephe tsoru eji; gwalahaa nte; balahaaru iya aja. Ephe ajika oha iphe, du eji ephe eme; jika l'ephe ta hadu okwefuru Ojejoje ikè. ²⁰ Yo buru iya bu l'iwe ewelaha Ojejoje l'eke ndu Ízurèlu no; yo su: "Keshinu ophu ndu-a dakaru ndzu ono, mu gbaru doberu nna ephe oche ono; ephe ta nuru mu okfu; ²¹ be mu ta achifuduru ephe iphe bu mbakeshi ono, Joshuwa chifuphodoru b'o nwuhuderu ono. ²² Mu e-gude ephe daedu ndu Ízurèlu te mu maeduru; ?ephe e-tsoru-a uzo mu ege nna ephe oche tsoru; to bu l'ephe te etsodu." ²³ O bu iya kparu iphe Ojejoje haru iphe bu mbakeshi ono l'ephe ha; to chishi ephe; ophu o mekwanu te Joshuwa mekputa ephe.

3

Mbakeshi, Ojejoje ta chishiduru ndu Ízurèlu

¹ Owaa bu mbakeshi, Ojejoje haru te ya gude daedu ndu Ízurèlu l'ephe ha; mbu ndu ophu ta phudu ogu l'ali Kenanu. ² Iphe, kparu iya nu aburu t'o gude iya kpo-ziaru ogbo unwu Ízurèlu ndu ophu e-ta mahadu k'ogu k'ogu. ³ Owaa bu ndu mba obu: Ndu ishi ise, achi ndu Filisutayinu; ndu Kenanu l'ephe ha; ndu Sayidonu; me ndu Hevu, bu l'ali Ugvu Lebanonu, shita l'ugvu Balu-Hemonu je akpaa le Lebo-Hamatu. ⁴ Ojejoje haru ephe achishi t'o gude ephe data ndu Ízurèlu t'o maru m'ephe e-meje iphe, o turu ephe l'ekemu ono, o shi l'eka Mosisu tuaru nna ephe oche ono. ⁵ Ndu Ízurèlu; ephe le ndu Kenanu; ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Perezu; ndu Hevu; me le ndu Jebusu buru eghirigha. ⁶ Ndu Ízurèlu; ephe le ndu ono alukolaha nwany; shiwaphu ege ono tsoru ndu ono gwalahaa nte ephe.

Otuniyelu adzo ndu Ízurèlu

⁷ Ndu Ízurèlu emee iphe, du Ojejoje eji. Ephe azahaa Ojejoje, bu Nchileke ephe; gwalahaa Balu; me Ashera. ⁸ Ojejoje ewelahaaru ndu Ízurèlu iwe; k'ophu bu l'o woru ephe ye l'eka Kushanu Rishatayimu, bu eze ndu Mesopotemiya. Ndu Ízurèlu anoo eze ono l'eka afa esato. ⁹ Teke ndu Ízurèlu rakuru Ojejoje b'o meru Otuniyelu Kenazu, bu nwunne Kalebu ke nwata; yo bya adzofuta ephe. ¹⁰ To du iya bu; Ume Ojejoje abya iya l'ehu; yo buru onye ikpe ndu Ízurèlu; chiru ephe jeshia ogu. Ojejoje eworu Kushanu Rishatayimu, bu eze ndu Mesopotemiya ye iya l'eka; yo kapyabe Kushanu Rishatayimu ekuku. ¹¹ Yo buru iya bu le nchi adu ndoo l'ali ono ukporo afa ebo teke Otuniyelu Kenazu nwuhuru.

Ehudu adzo ndu Ízurèlu

¹² To du iya bu; ndu Ízurèlu abyakwa bya emee iphe, du Ojejoje eji odo. Yo mee Egulonu, bu eze ndu Mofabu; yo bya aka ndu Ízurèlu ekuku. ¹³ Ya ndono; Egulonu eje ekua ndu Amonu; me ndu Amaleku; ephe etso ndu Ízurèlu ogu. Ephe alua ndu Ízurèlu; naa ephe mkpukpu Ndu Nkfu. ¹⁴ Ya ndono; ndu Ízurèlu anoo l'eka Egulonu, bu eze ndu Mofabu afa iri l'esato.

¹⁵ To du iya bu; ndu Ízurèlu araku Ojejoje odo; yo nu ephe onye ogbata, bu Ehudu Gera, bu onye ikfu Benjaminu. Ehudu be eme ibyita. Ya ndono; ndu Ízurèlu abya ezi Ehudu; yo gwota utu, ephe atuje anu Egulonu, bu eze ndu Mofabu t'o je anu iya. ¹⁶ Temanu Ehudu atugbude b'o baru ogu-mbeke, atsu nkofu labu, ha ogologo l'o bu nkwo-eka lanu; chibe l'utakfu aka-utara iya l'ime uwe iya gude jeshia. ¹⁷ Yo rua; bya egworu iphe ono nu Egulonu, bu eze ndu Mofabu. Egulonu bu onye okporokpo.

¹⁸ Ehudu anuebetsua ya iphe ono; bya edufu ndu vu iphe ono, ephe tataru ono. ¹⁹ Ephe erua l'ẹke a pyishiru nteke le Giligalu; yo ghakobe lashia azu le k'eze ono. Yo rua; je asu eze: "Byiko; o nweru iphe, ya eme te ya kfuru ngu l'edomi."

Eze ono asu ndu ozi iya: "Unu gbeshi!" To du iya bu; ephe egbeshi; wukahu.

²⁰ Ya ndono; Ehudu abya akpirita iya ntse l'ime mkpura ulo-eli, jiru oyi, bu eke eze ono no nkinyi iya; su iya: "L'o nweru ozi, Nchileke ziru, ya eme te ya zia ngu." Ya ndono; eze ono egbeshi vudo evudo. ²¹ Ehudu eyewaphu eka-ibiyita l'uwe iya miwaphu ogumbeke ono, o chiberu l'utakfu eka-utara iya phu; sua ya eze ono l'epho. ²² Ogu-mbeke ono abagee ya l'epho jeye l'ishi iya. Onunu ogu-mbeke ono eje ephee ya l'okpurukpu-azu. Yo kpo Ehudu l'anmafuta. Akurepho iya atsushia. ²³ Ehudu agu-chishikota ibo, no l'ogbodo ulo-eli ono; woru iya gbachishia. ²⁴ Yo latsua; ndu ejeru eze ozi eje aphu le mkpura ulo-eli ono b'a gbachishiru agbachishi; ephe aria l'oo-bukwa l'o no le mkpu eke ono, eji oyi ono l'eje uboku. ²⁵ Ephe anodu l'ẹke ono chee ya ege ono mehu maa; ophu o dudu. Ephe ewota igodo gbahaa uzo ono; bya aphu nnajiufo ephe ono; l'ẹke o daburu l'ogbodo-ulo ono; gbe nwuhuanu anwuhu.

²⁶ Yo buru teke ono, ephe no l'echi ono be Ehudu pyofuru; shia uzo eke ono, a pyishiru nteke ono; gbalaa lashia Seyira. ²⁷ Yo gbarua eke ono je anodu l'ali ugwu Ifuremu; woru upyoku gbua. Ndu Izurelu awufuta; wuru tsoru iya. Yo vutaru ephe uzo; ²⁸ su ephe: "Unu tso mu; le Ojeoje wookwaru ndu Moabu, bu ndu ohogu unu ye unu l'eka." To du iya bu; ephe awuru tsoru iya. Ephe eje ano-chishikota Enyimu Jodanu, eke dukota bachara bachara, bu eke eeshije gude okpa dafu Moabu; ophu ephe ekwedu t'o nweru m'o bu onye lanu le ndu Moabu ono a-dafu enyimu ono azu iya ophu. ²⁹ Ephe egbua ndu Moabu ono iphe ruru ukporo unu madzu l'unu madzu ise* teke ono; mbu ndu bukota unwoke mkparawa; buru ndu okpehu; to nwe m'o bu onye lanu, wafuru nu. ³⁰ Ndu Izurelu aluta ndu Moabu mboku ono; ephe aburu ndu no ndu Izurelu l'eka. Yo buru iya bu le nchi adu ndoo l'ali ono ukporo afa eno.

Shamuga adzofuta ndu Izurelu

³¹ Onye, tsotaru Ehudu bu Shamuga Anatu. Shamuga Anatu gude mgboro, e gude eche eswi chigbushia ndu Filisutayinu unu madzu l'ukporo† madzu iri. Yebedua bukwapu onye ogbata ndu Izurelu.

4

Debora; me Baraku gbafutaru ndu Izurelu

¹ Ya ndono; Ehudu anwuhutsulephu; ndu Izurelu awatakwa ome iphe, du Ojeoje eji odo. ² Ojeoje enwuru ephe nu Jabinu, bu eze ndu Kenanu, shi buru le Hazo l'achi. Onye ishi ndu soja Jabinu bu Sizera, shi buru le Harosetu Hagoyimu. ³ Yo buru okfu l'o nweru unu ugbo-inya igwe ebo l'ukporo ugbo-inya ise b'o gude ukporo afa mgburumgburu kpa ndu Izurelu ehu. To du iya bu; ndu Izurelu echiku Ojeoje t'o gbaaru ephe mkpu.

⁴ Debora, bu onye nkfuchiru Nchileke; bya aburu nyee Lapidotu bu iya shi buru onye ikpe ndu Izurelu l'ogege ono. ⁵ Eke o shi anoduje ekpe ikpe bu le mkpuli Nkfu Debora, no le mgbaka Rama; me Betelu l'ali ugwu Ifuremu. Yo buru l'ẹke ono be ndu Izurelu e gudeje okfu, adaru ephe nu bya t'o kpeshiaru ephe. ⁶ Yo be ujiku lanu; Debora ezia Baraku Abinowamu; yo shi le Kedeshi, no l'ali ndu Nafutali byatashia. Yo rua; Debora asu iya: "Le Ojeoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu ziru ngu ti je Nafutali; me Zebulun; chita ukporo unu unwoke l'unu unwoke ise* yeru onwongu; t'unu shia uzo Ugwu Tabo. ⁷ Le ya e-deta Sizera, bu onye ishi ndu soja Jabinu; yo chita ugbo-inya; me ndu soja iya gude bya ngu ogo le Enyimu Kishonu. Ya e-woru iya-a ye ngu l'eka."

⁸ Baraku asu Debora: "Ya e-jekwa-a; m'o -buru l'ii-tsoru iya je. O -buru l'e tii tsodu iya eje; be ya te ejekwa."

⁹ Debora asu iya: "Ya e-tso ngu-a je. O bu l'ugvu, tso iya nu ta abuhakwa nke ngu. Ishi iya aburu l'o kwa nwanyi be Ojeoje e-me; yo gude Sizera." Ya ndono; Debora ekwe; tsoru Baraku; ephe ejeshia Kedeshi, ¹⁰ bu eke Baraku kukoru ndu Zebulun; me ndu Nafutali; ephe edzua. Ukporo unu madzu l'unu ise be tso iya je; Debora tsokwa iya phu.

¹¹ Ya ndono; Heba, bu onye Kenu be haru ndu Kenu ibe ephe l'ẹke ephe no; je eworu ulo-ekwa iya gvube l'ukfu achi, no le Zanimu l'iku Kedeshi ntse. Ndu Kenu bu eri Hobabu, bu nwunne nyee Mosisu. ¹² A bya ekfuaru Sizera le Baraku Abinowamu

* 3:29 3:29 Iphe o bu bu 10,000. † 3:31 3:31 Iphe o bu bu 600. * 4:6 4:6 Iphe o bu bu 10,000.

bẹ ọ̀ọkwa lẹ Ugwu Tábo; ¹³ Sizéra achíkotawaphu ọ̀kporo ọ̀nu ọ̀gbo-inya ígwè iya ẹ̀bo l'ọ̀kporo ọ̀gbo-inya ígwè ise; mẹ unwoke, yẹle iya nọ l'ẹ̀phe ha; shi lẹ Haroshetu Hagoyimu jeshia lẹ Ẹnyimu Kishonu.

¹⁴ Ya ndono; Debóra asuwaphu Baraku: “Ọ̀ bụ ntanu bẹ Ojejoje e-woru Sizéra ye ngu l'ẹ̀ka. Ojejoje vutaakwaru ngu ọ̀zo.” Ya ndono; Baraku yẹle ọ̀kporo ọ̀nu ndu soja ẹ̀bo l'ọ̀kporo ndu soja iri ono eshi lẹ Ugwu Tábo nyizita. ¹⁵ Ọ̀ bụkwadua ogu, Baraku yẹle ndu soja iya etso Sizéra; Ojejoje egude ogu-mbeke; mee Sizéra; yẹle ọ̀gbo-inya iya; mẹ ndu soja iya; ẹ̀phe agbahu gharaghara. Sizéra akfufuta l'ọ̀gbo-inya iya gude ọ̀kpa rebe ọ̀so. ¹⁶ Baraku achia ndu soja Sizéra; mẹ ọ̀gbo-inya ẹ̀phe ejerua Haroshetu Hagoyimu. Ẹ̀phe ajiko ndu soja iya l'ẹ̀phe ha gwọo ọ̀gwo ine; to nwe m'ọ̀ bụ onye lanu, wafuru nu.

Jeyelu egbu Sizéra

¹⁷ Ya ndono; Sizéra egude ọ̀kpa gbaa gbarua ọ̀lo-ékwa Jeyelu, bụ nyee Heba kẹ Kenu. Ishi iya aburu lẹ Jabinu, bụ eze ndu Házo bẹ yẹle ndu Heba kẹ Kenu nọ lẹ nchị-odo.

¹⁸ Jeyelu aphule iya phụ l'ẹ̀ke ọ̀ gba abya; gbakfubeshia ya; sụ iya: “Bata abata; onye nwe mu nu! Bata abata; ba atsushi egvu!” Tọ̀ dọ iya bụ; yọ bya abahu zẹ-zita. Yọ bya eworu ẹ̀kwa kpube iya. ¹⁹ Yọ sụ iya: “Byiko; ke mu nu mini.” Yọ je ekpuhaa iphe, ooyeje mini ẹ̀ra-eswi; gbata iya chebe iya. Yọ bya eworu ẹ̀kwa kpuchitakwa iya phụ. ²⁰ Yọ sụ nwanýi ono: “Vudo l'ọ̀nu-ọ̀guzo; o -nweru onye jiru ngu: ‘?M'ọ̀ nweru onye nọ l'ẹ̀ke-a?’ sụkwa iya: ‘Waawa!’ ”

²¹ Obenu lẹ Jeyelu, bụ nyee Heba gbe wota nggu, o gude kpọbe ọ̀lo-ékwa iya; wota ọ̀ngu; pyaa apyapya jekfushia Sizéra l'ẹ̀ke ọ̀ zẹ l'eku mgbenya l'ẹ̀ke ike gvuru iya; gude ọ̀ngu ono kpọo ya nggu ono l'ishi-nchị jeye yo je anguru l'alị. Yọ nwuhu. ²² A bya ele ẹ̀nya; Baraku achíwa Sizéra l'abya. Jeyelu abya iya ndzuta; bya asụ iya t'ọ̀ bya tẹ ya koshi iya nwoke ono, ọ̀ocho ono. Baraku etsoru iya bahu; phụ Sizéra; yọ daburu l'ẹ̀ke ono; gbe nwuhuanu anwuhu; nggu ono anguru iya l'ishi-nchị.

²³ Mbọku ono bẹ Nchileke meru Jabinu, bụ eze ndu Kénanu; ishi erua ya alị l'ẹ̀ke ndu Ízurelu nọ. ²⁴ Ike ndu Ízurelu abya akapyabẹ kẹ Jabinu, bụ eze ndu Kénanu l'ẹ̀je gburu jeye ẹ̀phe akpaphua ya.

5

Egvu, Debóra mẹ Baraku aguru Nchileke

¹ Ọ̀waa egvu, Debóra yẹle Baraku Abinowamu guru mbọku ono:

² Ndu bụ ndu ishi ndu Ízurelu

vutaru ọ̀zo ogu.

Ndu Ízurelu awu-lihu tsoru ẹ̀phe.

Unu jaa Ojejoje ajaja!

³ Unu nua iphe-wa;

unubẹ ndu eze!

Unu ngabekwa nchị;

unubẹ ndu ishi;

Mu a-guru Ojejoje egvu;

Mu a-gu egvu;

gude jaa Ojejoje,

bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ajaja!

⁴ Nggube Ojejoje;

teke i gbalihuru l'alị Séyi;

dzọru lufu l'ọ̀nu-ogo

ndu Ẹdọmu;

bẹ mgboko tehuru kfukakfuka;

igwe erua eruru; wa mini.

⁵ Iphe bụ ugvu, nonu;

jeyekpo lẹ Ugwu Sáyinayi

nmakotaru jijiji l'ifu nggube Ojejoje;

mbụ l'ifu nggube Ojejoje,

bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu.

⁶ L'oge kẹ Shamuga Anatu;

mẹ Jeyelu; b'a gwọberu

oshi ọ̀kpobe ọ̀zo;

ndu ije epyolaha ntubo.

⁷ Iphe, bụ mkpukpu,

- nọ lẹ Ízurẹlu adaburu ochobo;
 jeye Debóra alufuta;
 bya aburu nne ndu Ízurẹlu.
- ⁸ Teke ephe hataru
 agwa ophungu;
 bẹ ogu dalahaaru l'alì
 Ízurẹlu mgburumburu.
 Tọ dọ m'ogo iphe mgbochi-ogu;
 ọ dọdu bọru arwa, a phuru
 ndu Ízurẹlu l'ẹka k'ogu.
- ⁹ Obu mu nọkwa l'ẹke ndu ishi
 ndu Ízurẹlu nọ; mbụ ndu
 ono, chiru obu ephe;
 wofuta onwephe ono.
 Unu jaa Ojejoje ajaja!
- ¹⁰ Unu kfukwaa ya; unubẹ ndu
 agba nkakfu-igara ọcha;
 nọdu l'eli ukpo, e gude
 dozia nkakfu-igara;
 mẹ unubẹ ndu eje l'esu-uzo.
- ¹¹ Unu geedukwa olu-egvu
 ndu ono, agụ egvu l'ẹke
 eeku mini ono!
 Ọ bụ l'ẹke ono;
 bẹ ephe nọ l'agu iphe,
 vudo nhamunha,
 Ojejoje mekotaru;
 mẹ l'iphe vudo nhamunha,
 ndibe iya, bụ ndu Ízurẹlu mekotaru.
 Tọ dọ iya bụ; ndibe Ojejoje
 awuru jeshia l'obu-edukfu
 mkpukpu ono.
- ¹² "Gbeshi egbeshi; Debóra!
 Gbeshi egbeshi; gụa egvu!
 Gbeshi egbeshi; Baraku;
 duru ndu ì lútaru l'ogu tųgbua;
 nggube nwatibe Abinowamu!"
- ¹³ Ndu ophu phoduru nọ
 awu-kfuta ndu onu eru l'okfu.
 Ndibe Ojejoje awukfuta mu
 t'ayi tso ndu ike nọ l'ogu ogu.
- ¹⁴ Ndu Ifuremu, bụ ndu
 gbaru ogvu l'alì Ugvu
 Amaleku awufuta tsoru
 nggube Bénjaminu;
 nggu lẹ ndu nke ngu.
 Ndu ishi soja, shi Makiru awufuta.
 Ndu Zébulonu, bụ ephe
 gude mgboro onye ishi soja awufuta.
- ¹⁵ Ndu ishi ndu Ísaka etsoru Debóra;
 ege ono bẹ ndu kẹ Ísaka
 tsokwaruphu Baraku
 wuba lẹ nsudata ugvu ono.
 Obenu lẹ ndu ikfu Rúbenu;
 bẹ okpoma agba iche l'iche.
- ¹⁶ Ndibe Rúbenu; ?bụ ngunu
 bẹ unu dọru l'odu-aturu* eme?

* 5:16 5:16 Iphe eeku odu-aturu l'ekwo-wa ta bulekwa ẹke aachikobeje egbu; m'ọ kwanu aturu. Iphe doru enya bu lẹ ndu Ju te edobejedu elu ephe l'ẹke ephe bu ebubu; kẹ l'ephe ebujekwanu mbukobe. Odu-aturu anọje l'egu. Ephe agbaa ya agbagba; mee ya k'ophu onye iphura; m'ọ bụ agụ ta byadu bya apata iya. (Jon 10:1).

- ?Bụ t'unu nwa opu,
 ndu eche aturu aphụ ọo?
 Ndu ikfu Rúbènu;
 bẹ ọkpoma
 agba iche l'iche.
- 17 Ndu Gíledu bẹ kwaru l'azụ Ẹnyimu Jódanu.
 Unubẹ ndu Dánu;
 ?bụ ngunu
 kparu iphe, unu je
 arịretsuaru l'ugbo-mini.
 Ndu Ásha akwaa l'iku ẹnyimu;
 l'iku ọdu ugbo-mini.
- 18 Ndu Zébulonu tufaru ndzụ;
 hata ọnwu.
 Ege ono bẹ ndu Náfutali
 tufakwaruphu ndzụ;
 hata ọnwu;
 yọ bụru ẹphe oje ọgu ono.
- 19 Ndu eze byaru bya alua ọgu ono.
 Ndu eze ndu Kénanu
 byaru bya alua ọgu ọ
 Ténaku; mẹ ọ mini Megido;
 ọphu ọ dudu iphe, ẹphe
 lútaru; mbụ m'ọo shishi.
- 20 Mkpọ-kpodo shi l'imigwe
 bya ọgu;
 Ẹphe shi l'ẹke ẹphe eshije
 bya etso Sizéra ọgu.
- 21 Ẹnyimu Kishonu;
 mbụ ẹnyimu ndiche ono
 abya ekpota ẹphe.
 Obu shihuru mu ike;
 tẹ mu dzọru tugbua!
- 22 Igidi ọkpa inya Sizéra
 ada l'ọ bụ egbe-igwe.
 Yọo gbagbaa kẹ
 kwago-kwago.
- 23 Ojozi-imigwe Ojejoje sụru:
 "Tẹ mburọnu bụru kẹ ndu
 Merọzu; kẹ l'ẹphe ta byadu
 oyetaru Ojejoje ẹka l'ọgu;
 mbụ yetaru Ojejoje ẹka
 lua ndu ike dọ l'ọgu."
- 24 Tẹ Jeyelu, bụ nyee
 Heba kẹ Kenu bukwaru
 onye aa-kage ọgoru ọnu
 l'iphe bụ unwanyi.
 T'ọ bụru iya bẹ ugwu
 a-kage etsotso l'iphe,
 bụ unwanyi, bu l'ulo-ékwa.
- 25 Sizéra raru ọra mini;
 yọ nụ iya mini ẹra-eswi.
 Yo metaru iya manu
 ẹra-eswi, e yeru l'iphe,
 gbaru ndu oke amadu.
- 26 Ọ dzụ-liru ulo-ékwa;
 bya egude ẹka-utara
 palia ọngu ndu ozi;
 kpọbe iya Sizéra l'ishi-nchi;
 kpọo ya ishi yọgiriogiri.
- 27 Yọ bụru iya gwọkfungu l'iku ọkpa;

- daa; daburu l'ẹke ono.
 O bụ l'iku ọkpa iya
 b'ọ gwọshihuru.
 Yọ bụru l'ẹke ono,
 ọ gwọshihuru ono
 b'ọ nọdu nwuhu.
- 28 "Nne Sizéra eshi lẹ windo
 pyofu ẹnya; nọdu l'azụ
 windo ono l'ara; sụ:
 'Bụ ngunu kparu iphe,
 ụgbo-inya iya
 ta latadu keshinu ono?
 ?Bụ ngunu meru iphe,
 ẹ ta anọdu ụkporo, ọkpa
 ụgbo-inya iya eme keshinu ono?'
- 29 Ndu ọpflu kagee ọmaru iphe
 l'unwanyi, ejeru iya ozi azuru yeru iya.
 Yẹbedua ekfukwaphu eyeru onwiya."
- 30 Ẹphe asụ iya: ?Tọ bụdu
 ọkwata; bẹ ẹphe akwa;
 l'ekekwapfu ọpflu ẹphe lụtaru.
 Unwoke; bẹ unwu-mgbọko
 a-gba nanụ nanụ;
 m'ọ bụ ẹbo ẹbo.
 Sizéra eketatsua uwe,
 a dzuru; dengashia ya edengashi;
 unwanyi ono e-yeje.
- 31 "Tẹ ndu ọhogu nggube
 Ojejoje bụkwaru kpurupyata.
 Ọlobu; tẹ ndu yeru ngu obu
 dukwa l'ọ bụ ẹnyanwu-ahata;
 l'echi taataa teke ọ hafutaru."
 Yọ bụru iya bụ lẹ nchị adu ndoo l'alị ono ụkporo afa ẹbo.

6

Ndu Mídiya akpa ndu Ízurẹlu ẹhu

¹ Ndu Ízurẹlu abyakwa bya emee iphe, dọ ẹji l'ifu Ojejoje. Ojejoje enwuru ẹphe ye ndu Mídiya l'ẹka afa ẹsaa. ² Ndu Mídiya emee ndu Ízurẹlu; k'ọpflu bụ l'ẹphe haru gwota lashia l'ugvu je anọdu lẹ mgbaku mgbaku mkpuma; ndu awụlaa l'ogba je eburu; ndu awụlaa l'ẹke a kpuru; yọ bụru ọkpo-mgbinyiku. ³ Yọo bụje teke ndu Ízurẹlu kọru okfu; ndu Mídiya; ndu Amaleku; męwaru ndu ụzo ẹnyanwu-ahata ọdo ehehu je alua ẹphe. ⁴ Ẹphe ejeje je adọo l'alị ono; tuko iphe ẹphe meberu l'alị kpukpoo je akpaa lẹ Gáza. Ẹ to nweudu m'ọ bụ iphe lanụ, ẹphe ahajeru ndu Ízurẹlu t'ẹphe gude buru; mbụ m'ọo aturu; eswi; m'ọ bụ nkakfu-igara. ⁵ Ẹphe achijeru elu ẹphe; mę ụlo-ẹkwá ẹphe l'ọ bụ igube bya aphụpyabe ndu Ízurẹlu. Ndu ono; ẹphe l'inya-ivu ẹphe abuje 'aguta aguta. Ẹphe abyajẹ bya ekpukpoo alị ono. ⁶ Ndu Mídiya emee ndu Ízurẹlu; ẹphe aburu ndu ụkpa-mkpere. Ẹphe abya echiku Ojejoje t'ọ gbaaru ẹphe mkpu.

⁷ Ndu Ízurẹlu arakutsua Ojejoje lẹ kẹ iphe ono, ndu Mídiya eme ono; ⁸ yo zitaru ẹphe onye nkfuchiru Nchileke, bụ onye sụru: "Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu sụru: L'ọ bụ iya bụ onye dufataru unu l'alị Íjiputu; mbụ l'alị ono, unu shi bụru ohu ono. ⁹ Ya nafutaru unu l'ẹka ndu Íjiputu; mę l'ẹka ndu shi ewe unu ishi ẹbiriba. Ya achishia ẹphe l'alị ẹphe; woru iya nụ unu. ¹⁰ Ya kfuru sụ l'ọ bụ yẹbedua, bụ Ojejoje bụ Nchileke unu; t'unu be ejekwa ọgwa nte ndu Amọru, bụ ẹke ono, unu bu ono; ọpflu unu eyeduru iya ọnu."

¹¹ Ya ndono; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje abyatashia bya anọdu l'ukfu achị, nọ lẹ Ọfura. Onye nwe achị ono bụ Jowashi, bụ onye ikfu Abiyéza. Nwatibe iya ọpflu eeku Gídiyọnu anọdu l'ẹke eetsuje witu; tẹ ndu Mídiya ba aphụ iya. ¹² Ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono abyakfutashia Gídiyọnu bya asụ iya: "Nggube mkparawa l'ọgu; Ojejoje nọkwaa swiru ngu!"

¹³ Gídiyónu asụ iya: “Nnajiufu; ọ -bụru lẹ Ojejoje nọo; swiru ayi; ?bụ ole bụ kẹ iphe ọwaa dakfutakotaru ayi ege-a. ?Nanụhunu iphe-biribiri iya ono, nna ayi oche phe kọru ayi; sụ: ‘L’ọ bụ Ojejoje dufutaru ayi lẹ l’jiputu-a.’ Yo be nta-a; Ojejoje agbado ayi; nwuru ayi tū-haaruru ndu Mídiya.”

¹⁴ Ya ndono; Ojejoje abya aghachi; sụ iya: “Gude ike, i nweru je anafuta ndu Ízurẹlu l’ẹka ndu Mídiya; mbụ; ?tọ bụdu yẹbedua ezi ngu t’i je tọo.”

¹⁵ Gídiyónu asụ iya: “Nnajiufu; ?nanụ ege mu e-shi dzọfuta ndu Ízurẹlu l’ẹke ọ kwa ufu nk’ayi bẹ ẹnya iya katsua alala lẹ ndu ikfu Manáse; bya aburu mbẹdua bẹ kage ọla alí l’anya-ulo nk’ayi?”

¹⁶ Ojejoje asụ iya: “Obenu lẹ mu e-swiru ngu-a; nggu egbupyakota ndu Mídiya l’ugbo lanu.”

¹⁷ Gídiyónu asụ iya: “O -bụru lẹ mu nọ ngu phụ l’obu; koshinu mu iphe, e-me tẹ mu maru l’ọ bụ-a nggu bẹ mu lẹ nggu ekfu. ¹⁸ Byiko; be jeodukwa atugbu; tẹ mu je ewota iphe, mu gude egworu ngu eja bya edoberu ngu l’ifu.”

Yo kwe iya; sụ iya: “Mu e-che ngu-a gbururu jeye t’i lata azụ.”

¹⁹ Ya ndono; Gídiyónu abahụ l’ulo je eworu nwophoja egbu gba; shia; bya ewota iphe, e gude eme buredi, jiru efere nkwo-ẹka gmeta buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi. Yo bya agushia anụ ono ye lẹ nkata; wuru mini iya ye l’itoshi; gwota iya gwojeru iya l’ukfu achí ono. ²⁰ Ojosi-imigwe ono, shi l’ẹka Nchileke ono asụ iya: “Gwota anụ ono; mę lẹ buredi ono dobe l’eli mkpuma-wa, nọ l’ẹke-a; nggu apata mini anụ ono wua l’eli iya.” Gídiyónu ekwe bya emee ya ege ono, o kfuru ono. ²¹ Tọ dụ iya bụ; ojosi-imigwe ono, shi l’ẹka Nchileke ono abya eworu onunu mgboro, o gude l’ẹka denyi l’anụ ono; mę buredi ono. Ọku agbanwuhu lẹ mkpuma ono kepyashia anụ; mę buredi ono. Ojosi-imigwe ono, shi l’ẹka Nchileke ono emihuwaphu.

²² Gídiyónu amawaruphu l’ọ bụ ojosi-imigwe, shi l’ẹka Ojejoje; rashiwaphu: “Nshoo iya-e! Nnajiufu, bụ Nchileke Ọ kwa ojosi-imigwe, shi l’ẹka Nchileke bẹ ya phuru lẹ madzụ ege-e!”

²³ Obenu lẹ Ojejoje sụru iya: “T’ẹhu dukwa ngu agu! Ba atsukwa egvu; l’ẹ tii nwuhukwa.” ²⁴ Tọ dụ iya bụ; Gídiyónu abya akpuru Ojejoje ẹnya-ngweja l’ẹke ono; gua ya: “Ojejoje bụ ehu-agu.” Enya-ngweja ono bẹ nophu lẹ mkpukpu Ọfura l’alí ndu Abiyéza gbururu jeye ntanụ ọwaa.

²⁵ L’enyashi mbọku ono kwaphu bẹ Ojejoje sụru iya: “Kpata oke-eswi k’ẹbo l’eswi nna ngu; mbụ; onanu, gbaru afa ẹsaa ono; je afokashia ẹnya ẹke nna ngu agwajẹ Bálụ; nggu egbutsushia itso Ashera, nọ l’azụ iya. ²⁶ Temanu nggu abya akpuru Ojejoje, bụ Nchileke ngu ẹnya-ngweja; mee ya t’ọ dụ mma l’eli eli ugwu-a. Nggu egba eswi ono; chita itso Ashera ono, i gbutsushiru ono mee nkụ; gude kpoo oke-eswi ono ọku t’ọ bụru ngweja-ukfuru.” ²⁷ Ya ndono; Gídiyónu achita ndu ozi iya unwoke iri; ephe eje emee ya ege ono, Ojejoje ziru iya ẹya ono. Ọlobu l’enyashi b’o meru iya; kẹ l’ọ tsu ndibe ephe; mę l’unwoke mkpukpu ono egvu ememe iya l’eswe.

²⁸ Ndu mkpukpu ono alufuta l’utsu; e mebyishikotawanu ẹnya-ngweja Bálụ; gbutsushiwanu itso Ashera, nọ l’azụ iya; kpwanu oke-eswi k’ẹbo ono ọku l’eli ẹnya-ngweja k’ophungu ono. ²⁹ Ephe ajilaha: “?Bụ onye meru iphe ọwaa?” Ephe awata ogvu ẹnu iphe ono, meru nụ ono; t’ephe maru onye meru iya nụ. A bya asụ ephe: “L’ọ kwa Gídiyónu Jowashi bẹ meru iya nụ.” ³⁰ Ya ndono; ndu mkpukpu ono abya ekua Jowashi; sụ iya: “Je edufuta nwatibe ngu. Ọo-la l’iphe, o meru; kẹ l’ọ fokashiru ẹnya-ngweja Bálụ; bya egbutsushia itso Ashera, nọ l’azụ iya.”

³¹ Iphe, Jowashi gbe kfuru ndu ono ripyaberu iya nụ ono bụ: “?Unu ejeru Bálụ ọdzori tọo? ?Bụ t’unu dzoo ya bẹ unu eme tọo? Iphe, bụ onye ejeru Bálụ ọdzori bẹ egbukwa l’utsu. Ọ -bụru lẹ Bálụ bụ-a ọkpobe agwa b’ọo-gwata nū ugwo iya teke madzụ mebyishiru ẹnya-ngweja iya.” ³² Ọ bụ mbọku ono bẹ ephe guberu Gídiyónu “Jeru-Bálụ.” Iphe, Jeru-Bálụ bụ bụ “Tẹ Bálụ gbataru onwiya”; keje Gídiyónu bẹ nwutsushiru ẹnya ẹke, aagwajẹ Bálụ.

³³ Ya ndono; ndu Mídiya kpamukpamu; ndu Amalẹku; mę ndu bu l’uzo-ẹnyanwuhata achita ndu soja ephe tugbabe nanụ; bya adaa Enyimu Jódanu azụ iya ophu; je akwaa lẹ nsudata ugwu Jézérilu. ³⁴ Ya ndono; Ume, shi l’ẹka Ojejoje abya eji Gídiyónu ẹhu; yo woru upyoku gba gude kukokota unwu Abiyéza t’ephe tsoru iya. ³⁵ Yọ zia ozi; yo jedzuru alí Manáse t’ephe kwakọbe k’ogu. O zikwaruphu ozi; e je ekuaru iya ndu Ásha; ndu Zébulónu; mę ndu Náfutali; ephe awukfuta ephe.

³⁶ Gídiyónu asụ Nchileke: “Teke ọ buruphu l’ii-shi l’ẹka mu dzoo ndu Ízurẹlu l’ẹke i kweru mu ukwa iya; ³⁷ lenu; ya a-kube eji aturu l’ẹke-a, eetsuje witu-a. Ọ -bụru l’iji dashiru kpua eji aturu ono; tọ dashi l’ogbodali, nọ-pheru iya mgburumgburu; mu

amaruphu l'ii-shi-a l'eka mu dzọo ndu Ízurelu l'ege i kfulu." ³⁸ Yọ bụru ege ono b'o meru. Yo be l'oswi ?bụ-onye-ndono; Gídiyọnu eje je apyia eji aturu ono; mini, nọ iya nọ eji efere nkwo-eka. ³⁹ Gídiyọnu asụ Nchileke: "Byiko; t'ehu be ejekwa ngu oghu eghughu; tẹ mu rọfua ngu iphe lanu ọdo: Haa tẹ mu gude eji aturu ono ọdo mafueduru ege ọo-dụ. K'ugbo iya-a bẹ ii-me t'ejí aturu ono kpọhukota nkụ; nggu emee t'iji dashikota l'ogbodali l'eke ono." ⁴⁰ Nchileke emee ya ege ono l'enyashi mbọku ono. Ọ bụphu eke ono, eji aturu ono nọ ono bẹ iji ta dadu; ogbodo-ali, nọ-pheru iya mgburumgburu bẹ iji dashikotaru.

7

Gídiyọnu etso ndu Mídiya ọgu

¹ Yo be l'oswi ?bụ-onye-ndono; Jeru-Bálu, bụ iya bụ Gídiyọnu yeke ndu soja iya l'ephe ha awụ-lihu wụru je adọo l'iku nwovgu Harọdu.* Ndu ke Mídiya adọo lẹ nsụda, nọ l'uzo isheli eke Gídiyọnu phẹ dọru; lẹ mgboro Ugvu More.

² Ojeje asụ Gídiyọnu: "Ndu soja ngu hanukakwa mu nshinu k'oworu ndu Mídiya ye epe l'eka; k'ophu ndu Ízurelu e-ta anodudu ekfu l'ọ bụ ike k'eka epe; bẹ dzofutaru epe. ³ Iphe ii-me bụ t'i je araarua iya epe arara nta-a; sụ epe: 'Onye makwaru l'ehu anma iya anmanma l'eke ọ tsụ egvu; t'onye ọbu shikwa lẹ Ugvu Giledu-a lashia.' " Ya ndono; ụkporo unu madzụ ugbo ebo l'unu madzụ iri l'ise† ehehu lashia. Yọ bụwaru-a ụkporo unu madzụ l'unu madzụ ise‡ bẹ phoduru nụ.

⁴ Ojeje asụ Gídiyọnu: "Lẹ ndu ono hanukakwadu nshinu. Chita epe je lẹ mini tẹ mu fooru ngu epe l'eke ono. Onye mu suru l'oo-tso ngu je; e-je. Onye mu suru l'ẹ too tsodu ngu; tee jedu." ⁵ Tọ dụ iya bụ; Gídiyọnu abya achita epe jeshia lẹ mini. L'eke ono bẹ Ojeje suru iya: "Dobe ndu ophu gude ire ngua mini ege ono, nkuta anguje ono iche. Nggu edobekwaphu ndu byishiru ikpere ngua iche." ⁶ Yọ bụru ụkporo madzụ iri l'ise gude eka kwota mini ono ngua; ndu ophu l'ephe ha gbushikotaru ikpere ngua. ⁷ Ojeje asụ Gídiyọnu: "Ọ kwa ụkporo madzụ iri l'ise-wa, gude eka kwota mini ngua-wa bẹ mu e-gude dzọo unu; woru ndu Mídiya ye ngu l'eka. Tẹ ndu ophu l'ephe ha lakwa." ⁸ Ya ndono; Gídiyọnu achilashia ndu ophu; epe alashia. Ụkporo madzụ iri l'ise ophu akwaa; nakọo ndu ophu nri epe; mẹ l'ụpyoku epe. Eke ọdu ọgu ke ndu Mídiya nọ; bụ l'uzo nsụda eke ono, ọdu ọgu ke Gídiyọnu phẹ nọ ono.

⁹ Yo be l'enyashi mbọku ono; Ojeje asụ Gídiyọnu: "T'ọ gbeshi; je ọgu l'odu ọgu ndu Mídiya; kele ya wowaru iya ye iya l'eka. ¹⁰ Ọ -buru l'ootso egvu; tẹ yeke Pura, bụ onye ejeru iya ozi yiru je l'odu ọgu epe ono. ¹¹ Teke o ruru; yọ ngabẹ nchi; nua iphe, epe ekfu. Ọ -nụ-gee ya; bẹ oo-ye iya-a ọkpu-ikike, oo-gude je ọgu l'odu ọgu ono." Tọ dụ iya bụ; yeke Pura, bụ nwozi ayiru jerua mgboro eke ono, ndu soja ndu Mídiya dọru ono. ¹² Epe erua; ndu Mídiya; ndu Amaleku; mẹ lẹ ndu onanu, shitsua l'uzo-nyanwu-ahata ono akwaru l'ọ bụ igube lẹ nsụda-ugvu ono. Inya-kamelu epe aburu 'aguta aguta l'ọ bụ eveve mgbogidi enyimu.

¹³ Gídiyọnu erua; yo nweru nwoke, ezeru onya iya nro, ọ roru. Onye ono suru onya iya ono: "Lẹ ya roru nro; ishi buredi, e meru lẹ balị, dụ mgburumgburu ewee kperekpere webeta l'odu ọgu ndu Mídiya. Ishi buredi balị ono egude ike ono, o gude ewe kperekpere ono nwuta ọlo-ékwa, nọ l'eke ono tya. Yọ daa; kpọo ishi akụ."

¹⁴ Onya iyo ono asụ iya: "L'ẹ to nwekwa iphe ọdo, nro ono a-buru; gbahaa ogu-mbeke Gídiyọnu Jowashi, bụ onye Ízurelu; kele Nchileke wowaru ndu Mídiya; mẹ l'odu ọgu epe l'ọ ha ye iya l'eka."

¹⁵ Gídiyọnu anubebe nro ono, e zero ono; mẹ l'iphe, ọ bụ; baaru Nchileke eja. Yọ latashia l'odu ọgu ke ndu Ízurelu; bya asụ epe: "Ngwaa; unu wụ-lihu; lẹ Ojeje wookwaru ọdu ọgu ndu Mídiya ye unu l'eka." ¹⁶ Yọ bya eworu ụkporo madzụ iri l'ise ono, ọ fotaru, e-je ọgu ono kee uzi eto; bya eworu ụpyoku; mẹ ọkpopya ọkponku, e yetsuaru itsu-ọku nushia epe; ¹⁷ sụ epe: "Unu le ya enya! Ege ya meru; unu emee. Teke ya ruru ọnu eke ono, epe dọru ọdu ono; ege ya meru; unu emee ege ọbu. ¹⁸ Teke ndu epe l'iya yi gburu ụpyoku; t'unubedua nọdukwa l'eke unu nọ lẹ mgboro-mgboro ọdu ọgu ndu Mídiya ono gbua ụpyoku nke unu. Unu -gbutsua ya; unu araa: 'Unu bụ ke Ojeje; bụru ke Gídiyọnu!' "

¹⁹ Tọ dụ iya bụ; Gídiyọnu yeke ụkporo madzụ ise phụ, ọ chị phụ erua l'onu ọdu ọgu ke ndu Mídiya; l'echi-abali keleruphu ebo. Yọ bụru teke ono; bẹ ndu Mídiya, nọ lẹ nche lufuleruphu; ndu ọdo l'abata. Epe eworu ụpyoku gbua; kụkposhia ọkpopya ono,

* 7:1 7:1 Iphe ọdo, eekuje nwovgu-a bụ "Nwovgu, eke aatsụ egvu". † 7:3 7:3 Iphe ọ bụ bụ 22,000. ‡ 7:3 7:3 Iphe ọ bụ bụ 1,000.

ephe gudetsua l'eka ono. ²⁰ Ndu okpa-ogu eto ono egbuwaphu upyoku nke ephe; woru okpopya nke ephe kukposhia. To du iya bu; ephe egude aka-ibiyita wotatsua itsu-oku ono; gude ophu bu upyoku l'eka-utara; rakota: "Ayi bu ke Ojejoje; buru ke Gidiyonu!" ²¹ Ndu Izurelu agbaa odu odu ndu Midiya ono mgburumgburu; onyenonu evudotsua kemukemu l'eke o vudo. Ndu Midiya agbahu gharaghara; l'agba l'echi mkpu. ²² Ukpuro madzu iri l'ise ono egbuebetsulephu upyoku ono; Ojejoje emee iphe bu onye, no l'odu odu ndu Midiya ono; ephe egude ogu-mbeke gbushilaha ibe ephe. Ephe alunya ya; gbalashia; gbaru lashia Betu-Shita, no l'uzo iya ke Zerera; mbu gbakpoo gbarua okè Ebelu-Mehola. Ebelu-Mehola no le mgboro Tabatu.

²³ E kukwaruphu ndu Izurelu, shi le ndu ikfu Nafutali; ndu ikfu Asha; me le ndu ikfu Manase l'ephe ha; ephe awufuta; chiru ndu Midiya ono kwaseru. ²⁴ Gidiyonu ezikwaaphu ndu ozi; ephe eje ezikota iphe, bu ndu bu l'alj ugwu Ifuremu t'ephe wufuta je agbabua ndu Midiya le Enyimu Jodanu je akpa le Betu-Bara.

E kua ndu Ifuremu l'ephe ha; ephe awufuta je ekee tsube le Enyimu Jodanu je akpa le Betubara. ²⁵ Ephe guderu ndu ishi ndu Midiya ebo, bu iya bu Orebu me Zeyebu. Orebu be ephe gburu le mkpuma Orebu; gbua Zeyebu l'eke aadzoshije mee le Zeyebu. Ephe achilataru Gidiyonu ishi Orebu me Zeyebu l'azu Enyimu Jodanu eke o no.

8

Gidiyonu alu-gbu ndu Midiya ophu phoduru nu

¹ Ya ndono; ndu Ifuremu asu Gidiyonu: "?Bu ngunu kparu iphe, i meru ayi ege-a? ? Bu ngunu kparu iphe, e-ti kudu ayi teke iije otso ndu Midiya odu?" Ephe ekfuaru iya okfu onwu-onwu.

² Gidiyonu asu ephe: "?Nanu iphe, ya meru, gbe ka nk'unu? Iphe ndu Ifuremu kpataru l'akpa l'akpuru vayinu ephe ta akadu mma; me l'iphe ndu Abiyeza wotaru le vayinu nk'ephe? ³ Nchileke meru; unu egude Orebu me Zeyebu, bu ndu ishi ndu Midiya. ? Bu ngunu be mu meru, gbe bya aka nk'unu ono?" Onu, o yeru ephe emee; obu ejizita ephe.

⁴ Gidiyonu yele ukporo madzu iri l'ise ono yele iya alu ndu Midiya ono achia ephe ege ono je adaa enyimu Jodanu; yekwaru kpokakpoka, Gidiyonu yele ndu soja iya ono esetsuwa l'eke ike gvushiwaru ephe. ⁵ Ephe erua Sukotu; Gidiyonu asu ndu mkpukpu ono: "Byiko unu nnu ndu soja mu nri; l'ephe adaakwa mbà adada l'eke ayi achì Zeba; me Zalumuna, bu ndu eze ndu Midiya."

⁶ Ndu ishi Sukotu asu iya: "Ikfu t'ayi nu ndu soja ngu buredi; ?unu gudewaru Zeba yele Zalumuna to?"

⁷ Gidiyonu asu ephe: "O du mma. Teke Ojejoje yeluru mu phu Zeba; me Zalumuna l'eka bu ogarama-mbo; me mkpakpari, shi l'echi-egu; be mu e-gude lakashia anu unu alakashi." ⁸ Yo shi l'eke ono jeshia le Penuwelu. Yo rua; bya ekfukwaaruphu ephe iphe ono, o kfuwaru ndu Sukotu ono; ndu Penuwelu ekfukwaru iya phu ege ono, ndu Sukotu kfuru iya ono. ⁹ Yo su ndu Penuwelu: "Teke mu mekputaru l'ogu ono; be mu e-tsukposhi ulo-eli obu-edukfu unu-a teke mu a-odu alata alata."

¹⁰ Ya ndono; Zeba me Zalumuna anodu le Kako; ephe le ndu soja ephe, du ukporo unu madzu l'unu madzu iri esaa l'ukporo madzu iri,* bu ndu, e gbuphodoru le ndu soja ophu shi l'uzo enyanwu-ahata; ke l'e gburu ndu soja ono ukporo unu madzu ugbo iri l'ise,† bu ndu jeru odu. ¹¹ Gidiyonu eshia uzo ndu ije eshije l'uzo enyanwu-ahata Noba; me Jogbeha; je afuaru Zeba me Zalumuna; ephe le ndu soja ephe ono teke ephe tuzuru onwephe ehu. ¹² Eze ndu Midiya ono ephe ebo, bu iya bu Zeba yele Zalumuna erebe oso. Gidiyonu achia ephe gude; zekaa ndu soja ephe; ephe agbahu mbutso-mbutso.

¹³ Ya ndono; Gidiyonu Jowashi alade odu ono; shia uzo, shiru ugwu Heresu; ¹⁴ Yo gude nwata okoro lanu, bu onye Sukotu; jilaha ya aji. Nwata ono edeshikotaru iya epha ndu bu ogurennya; me ndu ishi Sukotu; deta ephe ukporo madzu eto l'umadzu iri l'esaa. ¹⁵ Gidiyonu abya ejekfushia ndu Sukotu; bya asu ephe: "Unu lekwa Zeba yele Zalumuna ophu unu shi ekfuru mu kulakula: 'Me mu gudewaru Zeba me Zalumuna, kparu iphe unu a-nu ndu soja mu, ike gvushiru nri t'ephe ria.' " ¹⁶ Yo bya eruta ndu bu ogurennya Sukotu; gude ogarama-mbo; me mkpakpari echi-egu; hua ephe ahuhuh. ¹⁷ Yo bya ejeshia Penuwelu; woru ulo-eli obu-edukfu ephe tsukposhia; gbukwaaphu ndu mkpukpu ono.

* 8:10 8:10 Iphe o bu bu 15,000. † 8:10 8:10 Iphe o bu bu 120,000.

¹⁸ Gídiyónu abya aghakòbe teke ono jì Zeba mę Zalumuna: “?Bù egbe ndu ngunu bę unu gbushiru l’ugvu Tábo ono?”

Èphe asù iya: “L’ò kwa unwoke, òkòtòlèphu l’ò bù nggùbedua. Èphe òkòtò l’ò bù unwu eze.”

¹⁹ Gídiyónu asù èphe: “Lẹ ndu ono búkòtakwa unwunne mu phẹ. Ọ kwa nne lanu; bę muru mu l’èphe. Kamenu; mu ta g’egbukwa unu; ndẹge unu doberu èphe ndzu!”

²⁰ Yò sùwaphu ọkpara iya, aza Jeta: t’ò je egbushia èphe. Obenu l’ò kpọru nwata ono ọmili mma gbua èphe; kẹ l’ò bù nwata; l’atsụ egvu.

²¹ Ya ndono; Zeba mę Zalumuna asù iya: “Gbeshinu bya egbua ayi nwẹka-ngu; kẹ l’ò bù ẹge nwoke beru bẹ ẹge ike iya ebejeru.” Ya ndono; Gídiyónu ezilihuwapu; woru èphe gbushia; metsua bya anyashia maamaa, èphe nyabetsuaru inya-ivu èphe.

²² E megee; ndu Ízuruẹlu asù Gídiyónu: “T’ò búru onye ishi; chíja èphe; yẹbedua; mę nwatibe iya; mę nwanwa iya; kẹ l’ò dzọfutawaru èphe l’ẹka ndu Mídiya.”

²³ Gídiyónu asù èphe: “Lẹ ya ta achikwa unu; ọphu nwa iya ‘achikwa unu. Ọ bù Ojejoje bẹ a-chì unu.” ²⁴ Yò sù èphe: “Tẹ ya rọo unu iphe. T’onyenọnu nù iya iphe-nchì, ọ kwaru l’òkwata.” Ndu Mídiya eyeje iphe-nchì; kẹ l’èphe bù ndu eri Ishimẹlu, eyeje iphe-nchì, e meru lẹ mkpọla-ododo.

²⁵ Èphe asù iya: “Ayì e-gudekpoo obu ọtso-ẹna nù ngu iya.” Èphe abya eworu ẹkwà ọsaa l’ogbodali; onyenọnu ewotatsua iphe-nchì, ọ kwaru l’òkwata doo l’ẹkwà ono.

²⁶ Èra iphe-nchì mkpọla-ododo ono, ọ nakọru èphe ono byaru ọha l’ò bù era ẹkpa mkpọla-ododo iri l’esaa; a gufukwa iphe maamaa; mę l’uwe, eke too, ndu eze ndu Mídiya eyeje; ọwaa gwogirigwo, ndu eze ono nyabetsuaru inya-ivu èphe l’olu.

²⁷ Gídiyónu egude iphe-nchì ono kpọta uwe-ukuvu; gube iya agwa lẹ mkpọkpu iya, bù Ọfura. Ndu Ízuruẹlu abya agwalahaa ya; shi iya farushilahaa onwẹphe. Yò wọo ọnya; hata Gídiyónu yẹle ndibe iya.

²⁸ Tọ dù iya bù; ndu Ízuruẹlu abya aka ndu Mídiya ẹkuku; ọphu ndu Mídiya eselibudua ishi eseli ọdo. Yò búru iya bù lẹ nchì adu ndoo l’alì ono ọkporo afa ẹbo l’oge kẹ Gídiyónu.

Anwuhu Gídiyónu

²⁹ Jeru-Bálu, bù iya bù Gídiyónu Jowashi alashia ufu; je eburu. ³⁰ Gídiyónu mọtaru ọkporo unwegirima unwoke ẹto l’umadzu iri, búkòta unwegirima iya gẹdegede; kẹ l’ò luru unwanyì l’igwe. ³¹ O nweru nwanyi ọphu bù nnufu iya, bu lẹ Shékemu. Nwanyì onanu mọtaru iya nwata nwoke lanu, ọ guru Abímẹleku. ³² Gídiyónu Jowashi nwuhuru teke ọ kawaru nka ọhuma. E liru iya l’ili nna iya Jowashi lẹ Ọfura Abiyéza.

³³ Ọ búkwadua ishi, Gídiyónu eye lẹ nsù; ndu Ízuruẹlu aghakòbe; wata ọgwa Bálu ọdo. Èphe ewota Bálu-Beritu dobe ọzori Nchileke èphe. ³⁴ Ndu Ízuruẹlu ta anyatahẹ Ojejoje, bù Nchileke èphe ono, dzọru èphe mgburumgburu egede l’ẹke ndu ọhogu èphe ono; ³⁵ ọphu èphe emebuaru ndibe Jeru-Bálu; mbù Gídiyónu iphe-ọma gude kfua ya ugwo iphe-ọma ono, o mekotaru ndu Ízuruẹlu ono.

9

Eme Abyímẹleku eze

¹ Tọ dù iya bù; Abímẹleku Jeru-Bálu egbeshi jeshia k’unwunne nne iya phẹ lẹ Shékemu; mę kẹ ndu nne iya l’èphe ha; ² sù èphe: “Unu jì ndu Shékemu l’èphe ha: ?Bù ole ka unu mma; l’unwu Jeru-Bálu èphe ọkporo madzù ẹto l’umadzu iri chíru èphe; mę l’onye lanu chíru èphe?” Unu nyatakwa l’ayi bù mee lanu.” ³ Ndu nne iya ono eje eworu iphe ono kfukotaru iphe bù unwoke ndu Shékemu; ọkpoma èphe anatawa iya phù t’èphe tsoru Abímẹleku; kẹ l’èphe kfuru; sù: “Ọ kwa nwanne ayi.” ⁴ Èphe abya eshi l’ulo agwa Bálu-Beritu wofuta ọkporo mkpọla-ọcha ẹto lẹ mkpọla-ọcha iri nù iya. Abímẹleku egude iya je ebuta ndu bù l’ò-ga-lẹ-mkpa phẹ; mę ndu mbuko-mbuko; èphe etsolahaa ya. ⁵ Yò tųgbua jeshia kẹ nna iya lẹ Ọfura je egbushikòta unwanu; mbù unwu Jerubalu ono, dù ọkporo madzù ẹto l’umadzu iri ono l’eli mkpuma lanu. Ọ búphu Jótamu, bù onye kẹ nwata l’unwu Jeru-Bálu bẹ wafuru nù; kẹ l’ò jeru je edomia onwiya. ⁶ Ndu Shékemu; mę ndu Betu-Milo l’èphe ha azafu je edzua l’ukfu achì, nọ l’iku itso, dù nsọ lẹ Shékemu; chia Abímẹleku eze.

⁷ Jótamu anu iphe ono, meru nù ono; gbachìwaphu je enyihu ọnungonu Ugwu Gerizimu; raaru iya ndu ono arara; sù: “Unubẹ ndu Shékemu; unu ngabeduduru mu phù nchì; ẹge Nchileke a-ngabẹkwaruphu unu nchì!” ⁸ O nweru teke ọbu, oshi wu-lihuru jeshia ọfota oshi ọphu a-nọdu achì èphe. Èphe asù oshi olivu t’ò búru èphe eze! ⁹ Oshi olivu asù èphe: “?Bù tẹ ya paru manù iya ono, eegudeje akwabẹ yẹle madzù ugwu ono haa; letalahaa oshi ndu ọphu ẹnya tọ?” ¹⁰ Èphe asù oshi figu t’ò búru èphe eze!

11 Oshi figu asụ ẹphe: “?Bụ tẹ ya paru ẹgiri akpuru ono, ya amije, atsoje ririri ono haa; letalahaa oshi ndu ophu ẹnya tọ?” 12 Ẹphe asụ vayinu t’o buru ẹphe eze. 13 Vayinu asụ ẹphe: “?Bụ tẹ ya paru mee ya ono, emeje t’obu tsoo maa yele madzụ ẹna ono haa; letalahaa oshi ndu ophu ẹnya tọ?” 14 E megee; ẹphe asụ uke t’o buru ẹphe eze. 15 Uke asụ ẹphe: “O -buru l’unu emephu tẹ ya buru eze l’oswiya; unu wubata le mkpuli iya zee ndzụ. O -dudu; t’oku shikwa le yebe uke bya ekee iphe, bu oshi sida, no l’ali ugwu Lebanonu!”

16 “O -buru l’iphe, unu meru; be unu meru l’ire-lanu; o -buru l’iphe, unu meru; be unu meru l’o-ruberu-ia chia Abimeleku eze; o -buru-a l’o bu iphe, gbaru nu; be unu meru Jeru-Balu yele ndibe iya; o -buru iphe, gbaru iya nu; be unu meru; 17 mbu nna mu, gude ishi iya gbaa ugbo; lua ogu ẹhu unu; dzofuta unu l’eka ndu Midiya; 18 yo be ntanu; unu etsopyabewanu ufu iya; gbukota unwu iya ẹphe ukporo eto l’umadzu iri l’eli mkpuma lanu. Unu abya eworu Abyimeleku, bu nwatibe nwanyi, bu ohu, nna mu gbaru agbagba mee eze ndu Shékemu; okfu l’o bu nwunne unu. 19 O -buru l’iphe, unu meru Jeru-Balu yele ndibe iya ntanu be unu meru ono l’ire-lanu; mee ya l’o-ruberu-ia; te Abimeleku bukwaru unu iphe ẹhu-otso-ena; unu abukwaru iya phu iphe ẹhu-otso-ena! 20 Teke ẹ tọ dudu; t’oku shikwa le Abimeleku bya ekepyashia unu; unube ndu Shékemu; me ndu Betu-Milo. T’oku shikwaphu l’unube ndu Shékemu; me ndu Betu-Milo bya ekepyashia Abyimeleku!” 21 Jotamu agbalaa lashia Biyiye je eburu; ke l’o tsu nwanna iya ono; mbu Abimeleku egwu.

Okfu ada le Shékemu

22 Ya ndono; Abimeleku achilephu ndu Izurelu afa eto; 23 Nchileke eworu ejo-maa ye le mgbaku Abimeleku yele ndu Shékemu. Ndu Shékemu ekwefulahaaru Abyimeleku ike; 24 t’e shi ege ono gwata ugwo iphe-kpaa ono, ẹphe meru unwu Jeru-Balu; ẹphe ukporo madzụ eto l’umadzu iri ono; k’ophu ugwo ochi ẹphe a-tukoru nwanna ẹphe, bu Abimeleku l’ishi. Yo tu-kokwaruphu ndu Shékemu, bu ẹphe yetaru iya eka t’o gbushia ẹphe. 25 Tọ du iya bu; ndu Shékemu ezifu madzụ; ẹphe eje ekeeru Abimeleku phe l’eli ugwu ugwu, nogbaa l’eke ono. Ẹphe ezifu ndu odo; ẹphe eje analahaa iphe bu onye eswenu nfu. Ama eje agbaaru Abyimeleku.

26 A nonyaa; Galu Ebedu egbeshi rukoo unwunne iya; ẹphe ejeshia Shékemu. Ndu Shékemu anabata ẹphe ohuma. 27 Ẹphe abya awufu; jeshia l’egu je awo akpuru vayinu le mgbo vayinu ẹphe. Ẹphe awoebe iya; bya adzoshia ya mee; wata ogba aji l’ulo agwa ẹphe ono. Ẹphe anodu l’eke ono l’eri; l’angu; l’eburu Abimeleku onu. 28 Galu Ebedu asu: “?Bụ onye be Abimeleku bu? ?Bụ ngunu a-kpata te ayibe ndu Shékemu nodu iya l’eka? ?Tọ budunua ya bu nwatibe Jeru-Balu? ?Tọ buduna Zebulu l’etsota iya nu l’o bu ishi? Unu jeeru Hamo, bu nna Shékemu ozi! ?Bụ ngunu a-kpata iphe, ayi a-bya anodu Abimeleku l’eka. 29 T’a sukwanu l’oo mu; be ndu-a no l’eka; me mu ewofuhawaru Abimeleku. Mu g’asu Abyimeleku t’o ruta ndu soja iya l’ẹphe ha; gude bya.”

30 Zebulu, bu govano mkpuku ono anulephu iphe ono, Galu Ebedu kforu ono; akpo agbanwuhu iya oku. 31 Yo zifuwaphu ndu ozi l’edomi t’ẹphe jekfu Abimeleku; je asu iya: “Lekwa-a; le Galu Ebedu yele ndu ufu ẹphe nokwa le Shékemu. Ẹphe tukookwa ndu mkpuku-wa kpalia; t’ẹphe tso ngu okfu. 32 Iphe, ii-me bu t’i gbeshi l’enyashi; nggu le ndu ophu nggu l’ẹphe no; je ekee l’egbudu. 33 O -be l’utsu; me anwu -hatalephu; unu je afuaru mkpuku ono. Teke Galu yele ndu nk’iya byaru t’ẹphe bya etso ogu; mee ẹphe ege ike beru ngu.”

Abyimeleku aka Galu yele ndu soja iya ekuku

34 Yo be l’enyashi; Abimeleku yele ndu soja iya l’ẹphe ha ekee onwephe uzi eno; kee l’iku Shékemu. 35 Galu Ebedu egbeshi je evudo l’obu-edukfu mkpuku ono. Abimeleku yele ndu soja iya awu-lihu l’eke ẹphe shi domishia onwephe. 36 Galu aphulephu ẹphe; su Zebulu: “Lenu-o! O nwekwaru ndu shikwa l’eli ugwu awu abya!”

Zebulu asu iya: “O kwa nwonyonyo ugwu ono b’i phuru; yo du ngu l’o bu madzụ ono.” 37 Galu abya ekfukwaa ya phu odo; su: “Ophu t’i lenu; l’o nwekwaru ndu shi l’echi ali ono awu abya; nwekwaruphu ndu ophu shi l’uzo ukfu achu ndu njibya l’abya.”

38 Zebulu asu iya: “?Nanu ire obu, i shi gude l’aji: ?Bụ onye be Abimeleku bu; k’ophu unu a-nodu ejeru iya ozi? ?Tọ budu ndu-a b’i shi ekfutoshi-wa? Gbeshinu je etso ẹphe ogu!” 39 Ya ndono; Galu egbeshi; ruta ndu Shékemu; je etso Abimeleku ogu. 40 Abimeleku eruta Galu phe; ẹphe eye okpa l’oso. Ndu ke Galu adu l’igwe; mbu ndu ophu e mekashiru iphe; ẹphe adaa gwogwoogwoo jerua l’onu obu-edukfu mkpuku ono. 41 Abimeleku emetsua lashia Aruma je anodu. Zebulu achifu Galu yele ndu nk’iya phe le Shékemu. 42 Yo be le nchi-aboju iya; ndu Shékemu awufu jeshia l’egu. E je ekfuaru iya Abimeleku. 43 Yo bya achita ndu nk’iya kee uzi eto. Ẹphe egbeshi je ekeeru ẹphe

l'egbudu. Yò paliwaphu ɛnya; ɸhũa ndu Shékemu, shi lẹ mkpukpu ono awufuta; yo gbeshi je afuaru ephe. ⁴⁴ Abímẹleku yele ọkpa-ọgu lanu ọphu yele iya yi awufu-kebe lashia l'obu-edukfu mkpukpu ono. Ọkpogu ẹbo ọphu awufu je afuaru ndu Shékemu ndu ọphu nọ l'egu ono; gbua ephe pyaapya. ⁴⁵ Mbọku ono l'ọphu bẹ Abímẹleku lọkataru ọgbu lẹ mkpukpu ono. Yò luta iya; gbushia ndu, nọ iya nọ; bya ephee ya únú.

⁴⁶ Ndu nọ l'ulo-eli Shékemu anulephu iphe, Abímẹleku eme; wubakota l'ime ẹke a kpuru; yò buri ọkpo-mgbinyiku l'ulo agwa Elu-beritu. ⁴⁷ Ama abya agbaaru Abímẹleku lẹ ndu nọ l'ulo-eli Shékemu wukobeekwaru l'ekalanu. ⁴⁸ Abímẹleku yele ndu nk'ia awuru jeshia l'ugvu Zalumonu. Ephe erua l'ẹke ono; Abímẹleku egude ogbu-nku, ọ pa l'eka gbukwoshia nku; chikobe iya; chiru ye l'ukuvu. Yò sù ndu ono yele iya yi ono: "Ngwaa! Iphe, bu iphe unu phuru, ya meru; unu mee ya nta-a nta-a!" ⁴⁹ Ya ndono; onyenonu abya awaa nku; vuta iya tsoru Abímẹleku. Ephe evuru nku ono je edoo l'ẹke ono, a kpuru; yò buri ọkpo-mgbinyiku ono; muru ọku ye iya. Ọku erefu l'ulo-eli ono; dzua ya; kegbushikota ndu, nọ iya nọ, ruru unu madzọ ẹbo l'ukporo madzọ iri;* unwoke l'unwanyi.

Anwuhu Abímẹleku

⁵⁰ Abímẹleku emetsua jeshia Tebezu; je agbaa ya mgburumgburu; nata iya. ⁵¹ Obenu l'o nwekwanuru ọkpo-mgbinyiku ulo-eli, nọ lẹ mkpukpu ono, ndu ẹke ono, gbaru laa; je anodu; unwoke mẹ unwanyi. Ephe alashia l'okpotsu ulo-eli ono; kpo-budo onwephe l'ime ẹke ono. ⁵² Abímẹleku abyatashia ọgu l'ulo-eli ono; rukwadua onu-ibo ulo-eli ono ntse t'ọ taa ya ọku. ⁵³ Yo nweru nwanyi, paliru mkpuma uswe; haa ya ẹka. Yò bya adaa Abímẹleku l'ishi; tufua ya ọkpu-ishi. ⁵⁴ Abímẹleku ekuwaphu nwokoroɸya, apajeru iya ngwa-ọgu; sù iya: "Mita-kebe ọgu-mbeke ngu gbughua mu; k'ọphu ẹ ta anodudu ekfu l'ọ kwa onye nwanyi gburu iya." Onye ozi iya ono ewotawaphu mma súa ya; yò nwuhu. ⁵⁵ Ya ndono; ndu Ízurelu aphulephu lẹ Abímẹleku bẹ nwuhuru nọ; ephe awukashihu; lashia.

⁵⁶ Yò buri iya bu lẹ Nchileke agwata Abímẹleku ugwo ejo iphe ono, o meru nna iya l'unwunna iya ono, o gbushiru ono; ephe ukporo madzọ ẹto l'umadzu iri. ⁵⁷ Nchileke eshikwaphu ẹge ono mee; ejo iphe ono, ndu Shékemu meru ono abya atukoru ephe l'ishi. Onu ono, Jótamu Jeru-Bálu turu ephe ono erekota l'ẹge ọ turu iya.

10

Tola; onye ikpe ndu Ízurelu

¹ Abímẹleku anwuhutsulephu; nwoke lanu, shi l'ikfu Ísaka alufuta t'ọ dzọta ndu Ízurelu. Ẹpha nwoke ono bu Tola, bu nwatibe Puwa; buri nwanwa Dodo. Ẹke o bu bu lẹ Shamiru l'alí ugwu Ífuremu. ² Ọ chiru ndu Ízurelu ukporo afa l'afa ẹto b'ọ nwuhuderu. Ẹke e liru iya bu lẹ Shamiru.

Jayi; onye ikpe ndu Ízurelu

³ Tola anwuhutsua; Jayi, bu onye Giledu abya tsota iya; kpeeru ndu Ízurelu ikpe ukporo afa l'afa ẹbo. ⁴ Ọ mutaru ukporo unwegirima unwoke l'unwoke iri. Unwegirima ono nweru nkakfu-igara l'ẹhu l'ẹhu. Ọ bu ephe bu ishi l'ukporo mkpukpu lẹ mkpukpu iri l'alí Giledu. Iphe, eeku mkpukpu ono l'ọ ha jeye ntanu bu Havotu Jayi. ⁵ Jayi anwuhu; e lia ya lẹ Kamonu.

Jefuta; onye ikpe ndu Ízurelu

⁶ Ya ndono; ndu Ízurelu abya emee iphe, du Ojejoje eji ọdo; balahaaru Bálu eja; mẹ Ashitoretu; agwa ndu Áramu; agwa ndu Sayidonu; agwa ndu Móabu; agwa ndu Amonu; mẹ l'agwa ndu Filisitayinu. Ephe aparu Ojejoje haa; ephe ta abajeheru iya eja. ⁷ Ẹhu eghulaha Ojejoje eghughu l'ẹke ndu Ízurelu nọ; yo nwuru ephe ye ndu Filisitayinu; mẹ ndu Amonu l'ẹka. ⁸ Ephe egwee ephe ogwe ujimu l'afa ono. Afa iri l'eshato bẹ ephe kpakotaru ndu Ízurelu ẹhu; mbu ndu ọphu bu l'uzo ɛnyanwu-ahata ɛnyimu Jódanu lẹ Giledu l'alí Amoru. ⁹ Ndu Amonu abya adaa azu Jódanu azu iya ọphu jeshia otso ndu Júda; ndu Bénjaminu; mẹ ndu ulo Ífuremu ọgu. Iphe atsulaha ndu Ízurelu l'ẹhu nshinu.

¹⁰ Tọ du iya bu; ndu Ízurelu abya echiku Ojejoje; sù iya: "L'ephe meswewaru ngu; ke l'ephe hawaru nggube Nchileke; je abalahaaru agwa Bálu eja."

* 9:49 9:49 Iphe ọ bu bu 1,000.

¹¹ Ojejoje asụ ẹphe: “Teke ono, ndu Ịjiputu; ndu Amọru; ndu Amọnu; ndu Filisitayinụ; ¹² ndu Sayidonu; ndu Amaleku; ọwaa ndu Mawonu shi kpọtoo unu ọnu akpọtoo ono, unu rakuru mu ono; ?mu ta byadunūa bya adzofuta unu tọ. ¹³ Unu egbe halẹe mu-a; balahaaru agwa ẹja. Iphe ọ bụ bụ lẹ mu ta adzohedu unu ọdo. ¹⁴ Unu je echiku agwa, bụ ọp̄hu unu hataru t’o dzofutaja unu teke unu nọ l’iphe-ẹhuka!” ¹⁵ Ndu Ịzuru ẹja asụ Ojejoje: “Ayi meswewaru; melephu ayi ege dū ngu mma. Ọlobu; byiko; dzofutalephu ayi kẹ ntanū.” ¹⁶ Ya ndono; ẹphe abya afoshikota agwa ndu ohodo ono, ẹphe dobertsuaru ono; balahaaru Ojejoje ẹja. Iphe-ẹhuka ono, ndu Ịzuru ẹja eje ono abya erua ya l’ẹhu; k’ọp̄hu bụ l’ẹ tọ dūhedu ike ọta nshi.

¹⁷ Tọ dū iya bụ; e kua ndu Amọnu; ẹphe abya edzua k’ọgu lẹ Giledu. Ndu kẹ Ịzuru ẹja abya edzukaaphu k’ọgu lẹ Mizupa. ¹⁸ Ndu ishi, achị Giledu asụ ẹphe: “?Bụ nwoke ole e-vukpooru ụzo je etso ndu Amọnu ọgu? Onye ono a-bụ onye ishi ndu Giledu gbaa mgburumburu.”

11

¹ Jẹfuta bụ onye Giledu. Ọ bụ mkparawa l’ọgu. Nna iya bụ Giledu; nne iya aburu nwanyi ọkpara. ² Unyomu Giledu bẹ mshiaru iya unwu. Yo be teke unwegirima ono vufutakotaru; ẹphe achifu Jẹfuta; sụ iya: “E tii ketakwa oke l’ufu ayi; kẹ l’o bụ nwanyi ọdo mtoru ngu.” ³ Ya ndono; Jẹfuta agbafuru unwana iya ono; gbaru lashia alị Tobu je eburu. Ndu, bụ ọgalemkpa p̄hẹ awu-kfuta iya; ẹphe l’iya ayiru gaphelaha.

⁴ A nonyaa; ndu Amọnu abya etso ndu Ịzuru ẹja ọgu. ⁵ Ndu bụ ọgurenya ndu Giledu eje ekua Jẹfuta l’alị Tobu; ⁶ sụ iya: “T’o bya aburu ẹphe onye ishi; k’ọp̄hu ẹphe a-dū ike je etso ndu Amọnu ọgu.”

⁷ Jẹfuta asụ ẹphe: “?Mu ta dūdunua unu ashị, kparu iphe unu chifuru mu l’ufu nna mu. ?Ngunu kparu iphe unu choru mu bya nta-a, unu nọ l’iphe-ẹhuka-a?”

⁸ Ndu bụ ọgurenya Giledu asụ: “Mgbẹ ọ buphu k’iphe ono kparu iphe, ayi choderu ngu. Byanū t’i tsoru ayi je alua ndu Amọnu; ege ị-buru onye ishi ndu Giledu mgburumburu.”

⁹ Jẹfuta asụ ẹphe: “Teke unu dutaru mu lashia azu l’ufu tẹ mu je aluaru unu ndu Amọnu; ọ -buru le Ojejoje woru ẹphe ye mu l’eka; ?mu a-buru-a onye ishi unu?”

¹⁰ Ndu bụ ọgurenya Giledu ono asụ iya: “Ọ bụ Ojejoje a-buru nngu l’ephe onye ekebe. Ọ buphepu ege i kfuru bẹ ọo-dū.” ¹¹ Jẹfuta ekwe tsoru ẹphe; ẹphe emee ya onye ishi; mẹ onye ishi-ọgu ẹphe. Jẹfuta anọdu lẹ Mizupa kfushia iphe ono, o kfuhawaru ono l’ifu Ojejoje.

Jẹfuta yele eze ndu Amọnu

¹² Ya ndono; Jẹfuta abya ezia ndu ozi t’ẹphe je aji eze ndu Amọnu sụ iya: “Iphe ẹphe meru, meru iphe, ọ byaru bya etso alị ẹphe ọgu?”

¹³ Eze ndu Amọnu ezia ndu ono, Jẹfuta ziru ono; sụ ẹphe: “Iphe, kparu iya nū bụ lẹ teke ndu Ịzuru shi lẹ Ịjiputu wufuta bẹ ẹphe naru mu alị mu shita lẹ nsuda nsua Amọnu jeye lẹ Ẹnyimu Jáboku; mbụ je akpaa lẹ Ẹnyimu Ọdanu. Unu nū-phu mu alị ono, unu natatsuaru mu ono azu lẹ domangu lẹ rimangu.”

¹⁴ Jẹfuta eziphu ndu ozi iya azu t’ẹphe je ezia eze ndu Amọnu; ¹⁵ sụ iya: “Ọwaa iphe, Jẹfuta ekfu. Ọ suru: ‘Lẹ ndu Ịzuru ta natakwa alị ndu Móabu; ẹphe ta nata kẹ ndu Amọnu. ¹⁶ Iphe mechiaru nū bụ lẹ teke ndu Ịzuru shi lẹ Ịjiputu; bẹ ẹphe shiru echigwu lufuta Eze Ẹnyimu Uswu; shiwaru onanu lufu Kedeshi. ¹⁷ Ndu Ịzuru anọdu lẹ Kedeshi ono zia ndu ozi t’ẹphe je ekfuru eze ndu Ẹdọmu: ‘T’o kweru t’ẹphe shia alị iya sweta.’ Obenu l’eze ndu Ẹdọmu te yeduru ẹphe ọnu. Ẹphe abyakwaphu bya ezia eze ndu Móabu ege ono, ẹphe ziru eze ndu Ẹdọmu ono. Eze ndu Móabu ajikawaphu. Ya ndono; ndu Ịzuru akwaa lẹ Kedeshi. ¹⁸ Ẹphe anonyaa; wu-lihu l’echi-egwu ono; shia nkupẹ-nkupẹ alị ndu Ẹdọmu; mẹ kẹ ndu Móabu; lufuta l’uzo ẹnyanwu-ahata alị ndu Móabu; bya adọo l’azu Ẹnyimu Amọnu azu iya ọp̄hu. Ẹphe ta bahudu l’alị ndu Móabu; kẹ l’o bụ Ẹnyimu Anọnu bụ okè ẹphe lẹ ndu Móabu. ¹⁹ Tọ dū iya bụ; ndu Ịzuru abya ezia ndu ozi t’e zia Sihonu, bụ eze ndu Amọru, l’achị ndu Heshibonu. Ndu Ịzuru ezia ndu ozi ono t’ẹphe je ekfuru iya sụ iya: ‘T’ayi shinua alị ngu sweta jeshia l’alị nk’ayi.’”

²⁰ Sihonu ajika tẹ ndu Ịzuru be swe l’alị iya; kẹ l’ẹ tọ madu ege ẹphe e-me teke o kwetaru t’ẹphe je swe. Ya ndono; Sihonu ekukoo ndu nk’iya l’ẹphe ha; ẹphe awufu je adọo lẹ Jahazu; tso ndu Ịzuru ọgu. ²¹ Ya ndono; Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ịzuru enwuru Sihonu; mẹ ndu nk’iya ye ndu Ịzuru l’eka. Ẹphe emekputa ẹphe. Ndu Ịzuru anakota alị ndu Amọru, bu l’ẹke ono. ²² Ẹphe dūberu l’alị ndu Amọnu naa alị ono jeye

lẹ Jábòku; mẹ tsube l'echi-ẹgu; je akpaa lẹ Jódanu. ²³ Nta-a bụ; keshinu ọp̄hu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízuruḗlu ch̄shiwaru ndu Amọnu; bya eworu al̄i ono n̄u ndu nk'íya, bụ ndu Ízuruḗlu; ?b̄uhunu ole b̄u k'òbya ọnata al̄i ọdọ? ²⁴ ?Tọ d̄u iphe agwa ngu; mb̄u Kemọshu n̄uru ngu; bẹ ìi-kwe ẹka? Aȳibedua akw̄ee ẹka l'iphe Ojejoje, bụ Nchileke ayi n̄uru ayi. ²⁵ ?Ì ka eze ndu Móabu, b̄u Balaku Zipo mma? Ȳele ndu Ízuruḗlu te sebua okfu; ọp̄hu ẹphe l'íya al̄ubua ọgu. ²⁶ Ndu Ízuruḗlu buru lẹ H̄eshibonu; Arówa; m̄e l'unwu mkp̄ukpu, n̄o-pheru iya mgburumgburu; m̄ekwaphu lẹ mkp̄ukpu, n̄otsua l'iku Ẽnyimu Am̄onu ụkporo afa iri l'ise phuu. ?B̄u ngunu kparu iphe, ẹ t̄i natad̄u ẹphe al̄i teke ono? ²⁷ Ẽ to nwekwa ẹke mu mesweru ngu. O gbechikwa b̄uru nggubedua achoro mu okfu; kẹ l'ì byaru bya etso mu ọgu. Tẹ Ojejoje, b̄u onye ikpe kpeeru ndu Ízuruḗlu; ẹphe lẹ ndu Am̄onu ikpe ntan̄u.' " ²⁸ Ọbule eze ndu Am̄onu ta ngad̄u nch̄i l'oz̄i J̄efuta.

J̄efuta Al̄u-gbua ndu Am̄onu

²⁹ Ya ndono; ume Ojejoje abya eji J̄efuta ẹhu. Yo je eshijaa al̄i ndu Ḡiledu; m̄e al̄i ndu Manáse; shia Mizupa l'al̄i Ḡiledu; bah̄u l'al̄i ndu Am̄onu. ³⁰ J̄efuta abya ekwee Ojejoje ụkwa; s̄u iya: "O -b̄uru l'ì woru ndu Am̄onu ye mu l'ẹka; ³¹ bẹ iphe iwu-uzo, shi l'ulo mu; bya mu otu ìlaa teke mu shi l'ọgu ono alata a-b̄uru kẹ Ojejoje. Mu e-gude iphe ọbu gwooru ngu ngweja-ukfuru."

³² Tọ d̄u iya b̄u; J̄efuta at̄ugbua; je etso ndu Am̄onu ọgu. Ya ndono; Ojejoje eworu ẹphe ye iya l'ẹka. ³³ Tsube lẹ Arówa jeye l'oge iya kẹ Minitu; rua lẹ Èb̄elu-Keramimu b'ọ gbufuru ụkporo mkp̄ukpu. Yọ b̄uru iya b̄u l'ishi erua ndu Am̄onu al̄i l'ẹke ndu Ízuruḗlu n̄o.

J̄efuta an̄u Ojejoje ada iya

³⁴ A bya ele ẹnya lẹ J̄efuta lateru l'ufu iya lẹ Mizupa; ada iya ak̄wa nkwa l'ete egvu abya iya ndzuta. Nwata ono b̄u nwa lan̄u, ọ m̄utaru. A gufu nwata ono b'ẹ to nwehedu nwata ọdọ, ọ m̄utaru: lẹ nwoke; m'ọ b̄u lẹ nwanyi. ³⁵ J̄efuta aphaḗle iya ph̄u; woru uwe iya lawaa; rash̄a: "Haa! Ada mu. I gbuakwaru mu! I meekwaru t'aph̄u ts̄oru mu; kẹ l'ukwa, mu kweru Ojejoje b̄e mu ta ahaghedu iya emerul!" ³⁶ Ada iya ono as̄u iya: "Nna; ọ -b̄uru l'ì sawaru ọnu l'ẹke Ojejoje n̄o; menua mu ẹge i kweru Ojejoje ụkwa l'ii-me mu; nta-a, Ojejoje mewaru; nggu agwata ndu ọhogu ngu, b̄u ndu Am̄onu ugwo iphe, ẹphe meru ngu. ³⁷ Iphe, ii-meru iya b̄u t'ì haaru iya ọnwa ẹbo tẹ ȳele ndu ọnȳa iya ph̄e ȳiru je aghaphee l'ugvu ugvu; raa ẹkwa; kẹ l'ẹ to nwedu lẹ ya al̄ukwadia nji." ³⁸ Nna iya ekwe; haa ya; yo je an̄o ọnwa ẹbo. Unwu-mgb̄oko ibe iya etsoru iya; je an̄o l'ugvu ugvu; kwaa ẹkwa; kẹ l'ẹ to nwedu l'ọ l̄ukwadia nji. ³⁹ Ọnwa ẹbo ono agvulephu; yọ lashia l'ufu. Nna iya ono emee ya ẹge ono, o kweru ụkwa iya ono; ọp̄hu nwoke 'ach̄ikahubua ya ọkpa. E mewa iya; yọ b̄uru ome-l'al̄i ndu Ízuruḗlu ⁴⁰ l'iphe, b̄u afa, sweru esweswe b̄e unwu-mgb̄oko ndu Ízuruḗlu e-jeje je egude abal̄i ẹno raa ẹkwa ada J̄efuta ono, b̄u onye Ḡiledu.

12

J̄efuta ȳele ndu Ífuremu

¹ Ya ndono; e kua unwoke ndu Ífuremu; ẹphe abya akwaa ngwa-ọgu; yọ b̄uru ẹphe ọdafu Ẽnyimu Jódanu az̄u iya ọp̄hu jeshia lẹ mkp̄ukpu Záfonu jeshia je aji J̄efuta s̄u iya: "?B̄u ngunu meru iphe, i je al̄a ndu Am̄onu; t'ì ku ayi t'ayi lẹ nggu ȳiru? Ayi abyakwa ọtu ulo ngu ọku t'ì n̄odu l'ime iya t'ọ dz̄u nggu l'íya."

² J̄efuta as̄u ẹphe: "?Ọ kwanu teke oke okfu shi adaru ayi lẹ ndu Am̄onu b̄e mu kuru unu; ọp̄hu unu ekwedu bya adz̄ofuta ayi l'ẹka ndu Am̄onu ono. Tọ d̄u iya b̄u; ³ teke mu ph̄uru l'unu ta agbagheduru mu mkpu; mu eworu ndz̄u mu tufaa; hata anw̄hu; yọ b̄uru mu ọdafu Ẽnyimu Jódanu az̄u iya ọp̄hu; jekfushia ndu Am̄onu ọgu. Ojejoje emee; mu emekputa ẹphe. Mb̄u; ọp̄hu unu gbe bya mu etso mu ọgu nta-a b̄uhunu kẹ ngunu?"

⁴ Ya ndono; J̄efuta abya ekukobewaphu ndu Ḡiledu; ẹphe eje al̄ushi ndu Ífuremu ono ọgu. Ndu Ḡiledu emekputa ndu Ífuremu; keḗle ndu Ífuremu s̄uru ẹphe: "Unub̄e ndu Ḡiledu; unu b̄u ndu alala, bu lẹ mgbaku ndu Ífuremu ȳele ndu Manáse." ⁵ Tọ d̄u iya b̄u; ndu Ḡiledu at̄ugbua je eketsua l'ẹke eeshije adafu Ẽnyimu Jódanu az̄u iya ọp̄hu, b̄u ụzo, shitsuaru laa al̄i ndu Ífuremu. Yọ b̄u teke onye Ífuremu, nah̄uru n̄u ruru ẹke ono; s̄u ẹphe: "Tẹ ya swetakwa;" ẹphe aji onye ọbu: "?Ì b̄u onye Ífuremu?" Teke onye ọp̄hu s̄uru ẹphe: "Waawa;" ⁶ ẹphe as̄u iya: "Ọ d̄u mma. Kuedu: 'Shibóletu.'" Teke onye ọbu kusweru iya; kua ya "Shibóletu"; ẹphe egude iya; gbua l'ẹke ono, eeshije adafu

Enyimu Jódanu ono. Ndu Ífuremu, e gburu teke ono bu ụkporo unu madzụ ise l'unu madzụ ise.*

⁷ Jefuta aburu onye ikpe ndu Ízuru afa ishingụ. Jefuta, bu onye Giledu abya anwuhu; e lia ya le mkpukpu, o shi l'alị Giledu.

Ibizanu; onye ikpe ndu Ízuru

⁸ Jefuta anwuhutsua; Ibuzanu, bu onye Bétulehemu achilaha ndu Ízuru. ⁹ O mutaru ụkporo unwoke l'unwoke iri; muta ụkporo unwanyi l'unwanyi iri. Unwu nwanyi iya ono b'o kekotaru nji l'ikfu odo; lushiaru egirima iya unwoke unwu-mgboko l'ikfu odo. Ibuzanu chiru ndu Ízuru afa esaa; ¹⁰ nwuhu; e lia ya le Bétulehemu.

Elonu; onye ikpe ndu Ízuru

¹¹ Ibizanu anwuhutusa; Elonu, bu onye Zébulonu abya achia ndu Ízuru afa iri. ¹² Elonu, bu onye Zébulonu anwuhu; e lia ya le Ajalonu, no l'alị ndu Zébulonu.

Abudonu; onye ikpe ndu Ízuru

¹³ Elonu anwuhutsulephu; Abudonu Hilelu, bu onye Piratonu achia ndu Ízuru. ¹⁴ O mutaru ụkporo unwoke labu. Unwunwa iya adu ụkporo unwoke l'unwoke iri. Unwu iya ono; me unwunwa iya ono l'ephe ha nweru nkfu-igara l'ehu l'ehu. Abudonu buru onye ikpe ndu Ízuru afa esato. ¹⁵ To du iya bu; Abudonu Hilelu anwuhu; e lia ya le Piratonu l'alị Ífuremu l'alị ugu Amaleku.

13

Amumu Samusinu

¹ Ya ndono; ndu Ízuru abya emee ejo iphe l'enya Ojejoje. Ojejoje eworu ephe ye ndu Filisutayinu l'eka ụkporo afa labu.

² O nweru nwoke obu, eeku Manowa, bu onye Zora. Manowa shi l'ikfu ndu Danu. O luru nwanyi; nyee ya ono ta atsụ ime; to mutakwanu nwata. ³ Ojozi-imigwe, shi l'eka Ojejoje abya ehee nyee nwanyi ono l'ifu; su iya: "E-ti tsudu ime; ti muta nwata; obule l'ii-tsuta ime; mua nwata nwoke. ⁴ Kwabekwa enya t'e b'i ngu mee; m'o bu iphe odo, eme l'enya; ophu iirikwa iphe, aaso nsọ; ⁵ kele ii-tsuta ime; mua nwata nwoke. T'agube be erukwa nwata ono l'ishi; ke l'o-buru onye duru Nchileke iche shita l'ephe nne iya. Oo-wata odo ndu Ízuru l'eka ndu Filisutayinu."

⁶ To du iya bu; nwanyi ono ejekfube nji iya; je asu iya: "L'onye ke Nchileke be byakfutakwaru iya nu; l'onye obu dulephu l'o bu ojozi-imigwe, shi l'eka Nchileke; mbu l'o du egvu. Mu ta jikwa iya eka, o shi; ophu o kakwanuru mu epha iya. ⁷ Obenu l'o suru mu: 'Le mu a-tsuta ime; mua nwata nwoke; olobu; dube nta-a te mu kwabekwa enya t'e b'o du teke mu a-ngu mee; ophu mu angukwa mee, eme l'enya; ophu mu erikwa iphe, aaso nsọ; kele nwata ono a-bukwa onye duru Nchileke iche shita teke aa-mu iya jeye mboku, oo-nwuhu.' "

⁸ Ya ndono; Manowa abya ekfuru nu Ojejoje; su: "Byiko; Nnajiufu; mu arọ t'i meeru te onye ke Nchileke ono, i ziru; yo byakfuta ayi ono byafua odo bya ezia ayi ege ayi e-me nwata ono, aa-mu ono."

⁹ Nchileke anu iphe ono, Manowa kfuru ono; ojozi-imigwe, shi l'eka Nchileke abyakfuta nwanyi ono odo l'eke o no l'egu. Obule nji iya ono; mbu Manowa be ye ya ta nodu l'eke ono. ¹⁰ Nwanyi ono ejewaphu je asu nji iya ono: "Le nwoke-wa, byakfutaru iya mboku-a byaakwaru odo!"

¹¹ Manowa egbeshi; tsoru nyee ya ono. Yo rua je aji nwoke ono: "?Bu nggu be kfujeru nu nwanyi-a?"

Yo su iya: "L'o kwa iya."

¹² Manowa asu iya: "Teke iphe ono, i kfuru ono reru; ?nanu ege ndu nwata ono a-du? ?Bu ngunu a-bu oru iya?"

¹³ Ojozi-imigwe ono asu iya: "Te nyee ngu kwabekwa enya; mekota iphe, mu kfuru iya. ¹⁴ T'e b'o rikwa iphe, shi l'oshi vayinu; ophu o ngukwa mee; m'o bu iphe, eme l'enya; ophu o rikwa iphe, aaso nsọ. T'o dobekwa iphemiphe, obule ono, mu turu iya ono."

¹⁵ Manowa asu ojozi-imigwe ono, shi l'eka Ojejoje ono: "Nodukwa l'eke-a t'ayi je egbua nwophoja egbu; mee; wotaru ngu."

* 12:6 12:6 Iphe o bu bu 42,000.

¹⁶ Ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono asụ iya: "Unu a-lọ-gudekpokwa mu; ọbule mu te erikwa nri unu. Olee; ọ -buru ngweja-ukfuru bẹ unu egwo; unu gwooru iya Ojejoje." Manowa ta ma l'onye ono bụ ojozi-imigwe kẹ Ojejoje.

¹⁷ Manowa aji ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono; sụ iya: "Bụ ngunu bụ epha ntu; k'ophu ayi a-kwabẹ ngu ugwu teke iphe ono, i kfishiru ono reru?"

¹⁸ Yọ sụ iya: "Bụ ngunu kparu iphe, iji iya epha iya? Epha iya dukwa biribiri."

¹⁹ Ya ndono; Manowa abya akputa nwophoja egwu yeke ngweja-nri; gwooru Ojejoje eja l'eli mkpuma. Ojejoje abya emee iphe, dū biribiri; Manowa yeke nyee ya anọdu ege ono l'ele. ²⁰ Teke ọku gbanwuhuru l'enya-ngweja ono; ire-ọku akpuchia l'ala l'igwe bẹ ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono bahuru l'ire-ọku ono; tsoru iya tugbua. Manowa yeke nyee ya aphulephu iphe, meru nū; dashia; woru ifu kpuke l'alị. ²¹ Ojozi-imigwe ono, shi l'ẹka Ojejoje ono ta byakfutahe ephe ọdo; Manowa amaru l'ọ bụ ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje.

²² Manowa asụ nyee ya: "Mẹ ayi buakwa maa; m'ọ kwa Nchileke bẹ ayi phuru ono!"

²³ Obenu l'ẹke ya suru iya: "Dege Ojejoje choru tẹ ya gbua ayi; m'ẹ tọ g'anatakwa ayi ngweja-ukfuru ono; m'ẹ ngweja-nri ono; tọ g'ekoshi ayi iphe ono, o koshikotaru ayi ono; ophu to g'ekfukwaru ayi iphe ono, o kfishiru ayi ono."

²⁴ Ya ndono; nwanyi ono abya atsuta ime; ma nwata nwoke; gwa ya Sámusinu. Nwata ono abya evufuta; Ojejoje agoru onu-oma nū iya. ²⁵ Ume Ojejoje abya awata iya ome ire l'ẹhu teke ọ nọ lẹ Mahane-danu, nọ lẹ mgbaku Zora; m'ẹ Eshutawolu.

14

Sámusinu alu nwamgboko Filisutayinu

¹ Yo be ujiku lanu; Sámusinu ejeshia Timína. Yo rua l'ẹke ono; je aphụ nwamgboko ndu Filisutayinu lanu. ² Yọ lashia; je asụ nne iya; m'ẹ nna iya: "L'ọ nwekwaru nwamgboko Filisutayinu, ya phuru lẹ Timína. Unu jekwa je aluaru iya ẹya."

³ Nne iya lẹ nna iya ono asụ iya: "T'ọ nwekpodua nwamgboko, dū ngu mma l'iphe bụ ndu abubu ngu; m'ọ kwanu l'iphe bụ ndibe ayi l'ẹke-a. ?Ọ bífutaje nwanyi Filisutayinu; mbu ndu akpapyi ono."

Sámusinu asụ nna iya: "T'ọ jeru aluaru iya ẹya. L'ọ bụ onye onanu dū mu mma."

⁴ Ndu, muru iya nū ta ma l'ọo Ojejoje, bẹ iphe ono shi l'ẹka, bụ onye achọ ọzo, ya e-shi fuaru ndu Filistayinu; kẹ l'ọo ndu Filistayinu shi achu ndu Ízurelu teke ono.

⁵ Tọ dū iya bụ; Sámusinu etsoru nne lẹ nna iya jeshia Timína. Ephe erude lẹ mgbo vayinu ndu Timína; ọwaa nwa agụ, lufutaru nū; l'ede ekiri abyakfuta iya. ⁶ Ume Ojejoje abawa iya phụ l'ẹhu k'igiri-igiri. Yọ zū nwa agụ ono; gude ẹka labuhu iya ẹbo l'ọ bụ onye, labuhuru nweghu nshii. Ọbule ẹ to kfuduru iya nne lẹ nna iya.

⁷ Sámusinu eje; yeke nwamgboko ono akọọ akọ; nwamgboko ono adu iya mma. ⁸ Yo be teke o jeru t'ẹ dee ya nwamgboko ọbu. Yọ swiba; tẹ ya phuedu odzu agụ ono. Engu egbe yewa iya nū; manụ-engu anọdu iya. ⁹ Yo gude ẹka kọta manụ-engu ono; milahaa ogologo l'ẹje. Yo jekfube nne lẹ nna iya; ja anụ ephe; ephe amia. Obenu l'ẹ to kfuduru ephe l'ọ bụ l'odzu agụ phụ b'ọ hataru engu ono.

Ílu, Sámusinu turu

¹⁰ Tọ dū iya bụ; nna iya ejeshia t'ọ je aphụ nwamgboko ọbu. Sámusinu agbaaru ephe aji ẹswa-nwanyi, bukwanu ege onye alu nwanyi k'ophungu emeje. ¹¹ Teke ndu Filistayinu phuru Sámusinu bẹ ephe duru ukporo madzū l'umadzu iri nū iya t'ephe nọduru iya l'oshi ndu ọnya. ¹² Sámusinu asụ ephe: "Tẹ ya tūaru unu ilu. Onye-koru iya iphe, ọ bụ l'ime abali ẹsaa-wa, eeme ẹswa-nwanyi-wa bẹ ya a-nū ukporo uwe-nlọkpuru; ọwaa ukporo uwe l'uwe iri, dūgbaa iche iche. ¹³ Teke ọ buri l'unu ta akatadu iya; unu anụ yebedua ukporo uwe-nlọkpuru l'uwe iri; ọwaa ukporo uwe l'uwe iri, dūgbaa iche iche."

Ephe asụ iya: "T'ọ tueduru ephe ilu ọbu; t'ephe nua!"

¹⁴ Yọ sụ ephe:

"L'ọo iphe, erije iphe;

bẹ iphe, eeri eriri shi lufuta.

Iphe, nweru ọkphehu;

bẹ iphe atso rengerenge shi lufuta."

A nọo abali ẹto; ephe ta ma iphe, ilu ono bụ.

¹⁵ Yo be lẹ mbọku k'eno; ephe asụ nyee Sámusinu: "T'ọ gude ọji jifuta iphe, ilu ono bụ; ọdumeka bẹ ephe e-tsukwa iya ọku; tsua ndibe nna iya. ?Bụ iphe, i kuru ephe bụ ẹge ee-me t'i naa ephe iphe ephe tọ?"

¹⁶ Tò dù iya bụ; nyee Sámusínú onó abya anòdu Sámusínú l'ifu; wata ẹkwa; sù iya: "L'ò kporu iya ashì! L'è to yeduru iya ru obu. Ọdumeka; ?nanù ẹge ọ dù b'ọ nmaru ndibe ayi ẹtu; tọ karu iya iphe, ẹtu onó bụ!"

Sámusínú asù iya: "Nne lẹ nna, mụru iya nù bẹ ya ta kòduru iya; yọ buru nggubedua bẹ ya e-gbe kachiaru iya?" ¹⁷ Nwanyi onó arakòta ẹkwa abalì ẹsaa onó, ẹphe nọ l'ẹswa-nwanyi onó. Yo be mbòku k'ẹsaa ya; yo woru iya kfuaru iya; kẹ l'ò shi keshinu onó nwupuyabe iya t'ò kfuru iya ẹya. Nwanyi onó atụgbua je eworu iphe, ilu onó bụ kfuaru ndibe ẹphe. ¹⁸ T'ẹnyanwu kwaa rìba lẹ mbòku k'ẹsaa onó; ndu mkpukpu onó asù Sámusínú:

"?Bù ngunu ka manù-ẹngu ọtso ẹna?

?Bù ngunu ka agù ike?"

Sámusínú asù ẹphe:

"Dege unu te gudedu ada-eswi iya kọo iphe;

mẹ unu ta ga amakwa iphe, ilu iya onó bụ."

¹⁹ Ya ndono; Ume Ojejoje abyawa iya phù l'ẹhu k'igiri-igiri. Yo yeshia Ashikelonu je egbua ndu eke onó ọkporo madzu l'umadzu iri; gwoo iphe ẹphe. Yọ lata; chita ẹphe; chiru nù ndu onó, kọtaru ilu onó. Yo gude ẹhu-eghughu lashia lẹ kẹ nna iya. ²⁰ Nyee Sámusínú onó bẹ bụ ọnya Sámusínú, duru iya l'ẹswa-nwanyi onó b'e duru iya nù.

15

Sámusínú atù ọku l'iphe, ndu Filisutayinu meberu l'alì

¹ A bya anọwaru jeye teke eebuje witu; Sámusínú akputa nwada egbu; yọ buru iya ọje oji nyee ya onó. Yo rua; je asù ọgo iya onó: "Lẹ ya ẹjekwa lẹ mkpura nyee ya."

Nna nyee ya ajika t'ẹ b'ò jeshi; ² sù Sámusínú: "Ya makwarua lẹ nyee ngu onó bẹ dù ngu ashì; dùa ngu iya k'inumuchacha, meru iphe, mu dutakwaduru iya phù kee ọnya ngu. ?Nwunne iya kẹ nwata ta kadunua ya oma mma? Dutanu onye onanu l'ọzori iya."

³ Sámusínú asù ẹphe: "Nta-a bẹ ya nweru iphe, ya agbabe ọkpa meshia ndu Filisutayinu ike; ụta ta aduru iya ẹya." ⁴ Ya ndono; yọ tughua; je anwukoo ọkporo uphẹgu iri l'ise. Yọ bya afọo ẹphe ẹbo ẹbo; lọta ẹphe odzu; logbabetua. Yo meebe; bya eworu itsu-ọku lishikota iya; ⁵ mụru ọku yeshia ya; paru iya ẹka haa. Ẹphe egude iya wufu; je atukota ọku l'ẹgu ndu Filisutayinu: ndu ophu, e buwaru ebubu; mẹ ndu ophu, e te budua; mbù dzua jeye lẹ mgbabu olivu ẹphe.

⁶ Ndu Filisutayinu aji onye meru iya nù.

A sù ẹphe: "L'ò bụ Sámusínú, bụ ọgo nwoke Timína; kẹ l'onye ọgo iya onó dutaru nyee ya dee ọnya iya." Ya ndono; ndu Filisutayinu ekwe; hehu je egude nyee Sámusínú onó; mẹ nna iya tsua ẹphe ọku.

⁷ Sámusínú asù ẹphe: "Lẹ keshinu unu meru iya ẹge onó bẹ mu ta ahadù unu; ẹbe abù lẹ mu melataru unu!" ⁸ Yo tsowaphu ẹphe ọgu k'ẹhuka ẹhuka; gbua ẹphe l'igwe. Yo meebetsua; tughua je anọdu l'ogba, nọ lẹ mkpuma Etamu.

Sámusínú emekputa ndu Filisutayinu

⁹ Tò dù iya bụ; ndu Filisutayinu awufu je adọo lẹ Júda k'ọgu; tso ndu Lehi ọgu ọluala. ¹⁰ Ndu Júda aji ẹphe ẹge ọ dù bẹ ẹphe byaru ẹphe ọgu?

Ẹphe asù: "L'ẹphe byaru ogude Sámusínú t'ẹphe gwata iya ụgwo iphe, o meru ẹphe."

¹¹ Ya ndono; unu madzù ẹsaa l'ọkporo madzù iri* eshi lẹ Júda zafù jekfushia Sámusínú l'ogba mkpuma Etamu; je aji iya: "?Tì madu l'ọ bụ ndu Filisutayinu bẹ ẹphe nọ l'ẹka tọo? ?Bù ngunu meru iphe, i meru ayi ẹge-a?"

Yọ sù ẹphe: "Ọ kwa ụgwo iphe, ẹphe meru iya; bẹ ẹphe melataru ẹphe."

Ẹphe asù iya: "L'ẹphe byakwaru t'ẹphe kee ngu; kputa je anù ndu Filisutayinu."

Sámusínú asù ẹphe: "T'ẹphe riaru iya nte l'ẹphebedua l'onwẹphe te egbudu iya."

¹³ Ẹphe asù iya: "L'iphe ẹphe e-me nwẹnkininyi bụ l'ẹphe e-ke iya ẹgbu; kpuru je anù ẹphe. L'ẹphe te egbukwa iya egbugbu." Ẹphe egude ọkpukpu ẹbo, bụkota k'ophungu kee ya; dufuta iya lẹ mkpuma onó.

¹⁴ Yo rudelephu Lehi, bụ iya bụ ẹke onó, ndu Filisutayinu dọru onó; ẹphe ehehu; l'atù ụzù l'abyakfuta iya. Ume Ojejoje abyawa iya phù l'ẹhu k'igiri-igiri; ọkpukpu onó, nọ iya l'ẹka onó eribushihu l'ọ bụ eri-owu, ọku daru. ¹⁵ Yọ phuwaphu ọkpu-agba nkakfu-igara, dughbaa ophungu ophungu. Yo detawa iya phù; gude iya chigbua unu unwoke labù l'ọkporo unwoke iri.† ¹⁶ Sámusínú asù:

"Ọkpu-agba nkakfu-igara;

bẹ ya mewaru;

* 15:11 15:11 Iphe ọ bụ bụ 3,000. † 15:15 15:15 Iphe ọ bụ bụ 1,000.

ephe akua l'ikpo l'ikpo.
 Okpu-agba nkakfu-igara;
 be ya gudewa
 gbua unu unwoke labu
 l'ukporo unwoke iri."

¹⁷ Yo kftusua ege ono; woru okpu-agba nkakfu-igara ono tufaa. Ya ndono; e woru eke ono gua Ramatu-Lehi, bu iya bu "ugvu okpu-agba."

¹⁸ Ya ndono; mini agulaha Samsinu l'agushi iya ike. Yo raku Ojejeje; su iya: "I shiwa l'eka yebe nwozi ngu dzofuta ndu nkengu l'uzo, du biribiri. ?Bu egu mini e-gbe bya egbua ya nta-a te ya dalahu ndu akpapyi-a l'eka too?" ¹⁹ Nchileke abya eworu eke enu no tu-fua le Lehi; mini awushilaha ya. Samsinu anguebetsua mini ono; ehu alazita iya; ike abya adu iya. E woru eke ono gua "Enu Hakore"[‡] Eke ono nokwaphu le Lehi jeye nta-a. ²⁰ Samsinu aburu onye ikpe; kpeeru ndu Izurelu ikpe ukporo afa l'oge ke ndu Filisutayinu.

16

Samsinu afofu obu-edukfu ndu Gaza

¹ Yo be ujiku lanu; Samsinu ejeshia Gaza. Yo rua; je aphu nwanyi okpara; jekfushia ya; ephe aze. ² Ya ndono; a bya ekfuru ndu Gaza: "Le Samsinu nokwa l'eke-a!" Ephe eje agbaa eke ono mgburumburu; keeru iya l'obu-edukfu mkpukpu ono enyashi ophu. To nwe iphe, ephe meru l'enyashi ono. Ephe l'ekfu: "L'oo t'ephe chee; teke o beru le ngguge utsu; ephe egbua ya." ³ Yo be l'echi-abali; Samsinu egbeshi l'eke o ze; je ebe eka l'ibo obu-edukfu ono; fota yele itso labu, gude iya nu; fota me mgboro-igwe, e gude gbapyabe iya; ye iya l'ukuvu; je enyia eli ugvu obu, no chebe ifu le Hiburunu.

Samsinu yele Delayila

⁴ A nonyawaru; Samsinu aphu nwanyi obu, aha Delayila le Nsuda Soraku; yo du iya mma. ⁵ Ndu ishi ndu Filisutayinu abya ejekfu nwanyi ono; su iya: "T'o dee ya edede; deta iya t'o karu iya eke eze ike iya ono shi; me iphe, ephe e-me; ka iya ekuku; gude iya kee." Ephe asu nwanyi ono l'ephe l'ephe ha a-nu iya unu mkpola-ocha ebo l'ukporo mkpola-ocha iri lise l'ehu l'ehu.

⁶ To du iya bu; Delayila abya ejekfu Samsinu; je asu iya: "Byiko; kanuru mu eke eze ike ngu ono shi ngu; nggu akaru mu uzo, madzu e-shighe; ka ngu ekuku; gude ngu kee."

⁷ Samsinu asu iya: "L'e -gude okpukpu esaa, a swikwaduru-a k'ophungu, e ta kpohudua nku kee ya; be ike iya a-gvu; ya abya adu l'o bu madzu mmanu."

⁸ To du iya bu; ndu ishi ndu Filisutayinu abya achae Delayila okpukpu esaa, a swikwaduru-a k'ophungu, e ta kpohudua nku; yo gude iya kee Samsinu. ⁹ Yo nweru ndu Delayila domiru l'ime mkpura, no l'eke ono. Yo chia; su: "Samsinu! Ndu Filisutayinu abyaakwa ngu egude!" Samsinu eworu okpukpu ono gbashia l'o bu eri-owu b'e gude oku dabua. Yo buru iya bu l'e ta phudua eke ike iya ono shi.

¹⁰ Ya ndono; Delayila asu Samsinu: "I meru mu eswe; dzaru mu ejo-ire. Ngwa-a; kanuru mu ege ee-shi kee ngu!"

¹¹ Samsinu asu iya: "E -gude eri ophungu, e-ta dudu iphe, e gudejewa iya kee; kee mu; be ike mu a-gvu; mu abya adu l'o bu madzu mmanu."

¹² To du iya bu; Delayila abya achita eri ophungu gude kee ya. Yo nweru ndu Filisutayinu, no l'ime mkpu kwaberu Samsinu. Delayila echia; su: "Samsinu! Ndu Filisutayinu abyaakwa ngu egude!" Samsinu eworu eri ono, no iya l'eka ono gbashia l'o bu eri-owuu. ¹³ Delayila asu Samsinu: "Ege teke i shi meta mu eswe; l'adzuru mu ejo-ire. Kanuru mu ege ee-shi kee ngu egbu."

Yo su iya: "O -buru l'i lokahuru egbushi mu ukfu esaa; gude eri, e gude ekwe ekwa kepyabe iya; bya ewota ngga dzu-deshia ya ike; be ike a-gvu mu; mu abya adu l'o bu madzu mmanu."

¹⁴ Ya ndono; Samsinu ekuleruphu mbenya; Delayila abya alakahu egbushi iya ono ukfu esaa; bya egude ngga, e gude ekwe ekwa dzu-deshia ya ike; bya asu Samsinu: "Ndu Filisutayinu abyaakwa ngu egude!" Yo zilihu; mifu ngga ono; lafu eri ono; me l'iphe ekwa ono. ¹⁵ Delayila asu iya: "?Nanu ege ii-shi su l'i yeru mu obu; l'eke obu ngu ta nodu l'eke mu no? Owaa ekwe ugbo eto, i mearu mu eswe; ti kwe karu mu eke ike ngu ono shi." ¹⁶ Mkpurumkpuru; yo kpabe Samsinu okfu iphe ono; jeye yo kfufu iya madzu l'ehu. ¹⁷ Yo bya ekfuaru Delayila obu iya; su iya: "Le ta adabudua ya agube

[‡] 15:19 15:19 Iphe "Enu Hakore" bu bu "Nwogvu onye-oku."

l'ishi; kele ya bu onye duru Nchileke iche shitakpoor l'epho nne iya. A -kpushiwa iya ishi; ike iya alufu; ya abya adu l'o bu madzu mmanu."

¹⁸ Ya ndono; Delayila amaleruphu l'o kfuaru iya obu iya; yefu madzu t'e je ezia ndu ishi ndu Filisutayinu; su ephe: "Unu laphuta azu odo; l'o kfuwaru iya iphemiphe." To du iya bu; ndu ishi ndu Filisutayinu egude okpoga ono rutashia. ¹⁹ Yo mee Samusinu; yo nodu iya l'utakfu kuru mgbenya. Yo kua nwoke lanu; yo bya akpushia ya ukfu egbushi esaa phu. Delayila emekashilaha ya ehu; ike ta duhe iya. ²⁰ Yo su iya: "Samusinu! Ndu Filisutayinu egudeekwa ngu!" Yo tehu; rja: "L'oo te ya yoo onwiya ege ya ayojehawa; nyikufu nweru onwiya." To ma le Ojejoje hawaru iya. ²¹ Ndu Filisutayinu egudewa iya phu; swoshia ya enya; kpuru iya jeshia Gaza. Ephe egude iphe, e meru l'ope tua ya mkpakobe; chee l'ulo-mkporo to kwogeru ephe iphe. ²² Yo nodu l'eke ono; egbushi ono erutalaha odo; l'akpotsuaru iya ono.

Anwuhu Samusinu

²³ Ya ndono; ndu ishi ndu Filisutayinu abya edzukobe t'ephe gwooru agwa ephe, bu Dagonu oke aja gude tua ya epha. Ephe ete eswa; l'ekfu: "Le agwa ephe wowaru onye ohogu ephe; mbu Samusinu ye ephe l'eka." ²⁴ Ndu ono aphulephu Samusinu; tulaha agwa ephe ono epha; l'asuje: "Agwa ayi wowaru onye ohogu ayi ye ayi l'eka; mbu onye meru alj ayi; yo daburu ochobo; tsua ndibe ayi l'otumu." ²⁵ Ephe etenyaa eswa; su: "T'e dufutaru ephe Samusinu t'o meeru ephe iphe-ochi." Ya ndono; a bya edufuta Samusinu l'ulo-mkporo; yo melahaaru ephe iphe-ochi. Ephe emee ya; yo vudo le mgbaku itso labu, bu iya gude ulo ono. ²⁶ Samusinu asu nwata okorobya obu, kpu iya l'eka: "Menua t'eka rua ya l'itso ono, gude ulo ono; k'ophu ya a-dakobe iya." ²⁷ Ulo ono be unwoke me unwanyi jiru; l'atsu rukfurukfu. Iphe, bu ndu ishi ndu Filisutayinu l'ephe ha nokotakwaphu l'eke ono. O nweru ndu odo. O nweru ndu odo, no l'eli ulo ono l'ele iphe-ochi ono, Samusinu eme ono. Ndu ono du unu umadzu esaa l'ukporo madzu iri: unwoke l'unwanyi.

²⁸ To du iya bu; Samusinu abya ekfuru nu Ojejoje; su iya: "Nggube Nnajiufu, bu Ojejoje; nyatakwa mu! Nggube Nchileke; byiko; nufunua mu ike ugbo lanu-wa; te mu gude iya kfu ndu Filisutayinu ugwo enya mu-a ephe ebo." ²⁹ Samusinu awowaphu eka l'itso labu ono, bukwanu iya gude ulo ono. Yo gude eka-utara iya nwupyabe itso ono nanu; gude eka-ibya nyipyabe ophu. ³⁰ Samusinu asu: "Te ye le ndu Filisutayinu nwushihukota!" Yo fua agburu-ehu; gude ike iya l'o ha nyibe l'itso labu ono. Ulo ono adaa dapyabe ndu ishi ono; me iphe, bu ndu no iya nu l'ephe ha. Ndu, Samusinu gburu teke o nwuhuru anwuhu aka ndu, o gburu teke o no ndzu.

³¹ Ya ndono; unwunne iya; me ndu ufu iya eje apata iya; lia le mgbaku Zora le Eshutawolu l'ili Manowa, bu nna iya. Samusinu chiru ndu Izurelu ukporo afa.

17

Unwu nteke Mayika

¹ O nweru nwoke lanu, epha iya bu Mayika, shi l'alj ugvu Ifuremu. ² Yo be mboku ono; yo su nne iya: "Eka mkpola-ocha iri le nanu ngu ono, phuhjeru nu, ya nuru eke iiburu onye wotaru iya nu onu ono kwa yebedua gude iya; l'o kwa iya wotaru iya."

Nne iya ono asu iya: "Te Ojejoje gokwaaru ngu onu-oma; nwa mu!" ³ Yo wolataru nne iya unu mkpola-ocha labu l'ukporo mkpola-ocha iri l'ise phu. Nne iya asu iya: "Ya doberu Ojejoje mkpola-ocha ono nsu te nwatibe iya kputa nteke; gude mkpola-ocha ono wua ya l'ehu. Nta-a be ya a-nu-phu ngu iya azu." ⁴ Ya ndono; yo bya eworu mkpola-ocha ono nu nne iya ono. Nne iya ono atsee eka le mkpola-ocha ono; wota iya ukporo mkpola-ocha iri je achee onye akpuje mkpola-ocha. Yo gude gude iya kputa nteke; gude iya meta unwu okpata. E megee; je edobe iya l'ulo Mayika. ⁵ Mayika nweru ulo nte; bya emeta uwe-ukuvu; mewaru unwu okpata odo dobe; bya ewota nwatibe iya lanu ke nwoke dobe to gwaje iya. ⁶ Teke ono be ndu Izurelu te shidu nweru eze, ach ephe. Onyenonu emelephu ege du iya mma. ⁷ To du iya bu; yo nweru nwokorobya, shi Betulehemu l'alj Juida. O bu onye okpa-ikfu Livayi. ⁸ Yo shi le Betulehemu jeshia ocho eke odo, oo-buru. Yo rua l'alj ugvu Ifuremu; bahu l'ufu Mayika. ⁹ Mayika aji iya eke o shi?

Yo su iya: "Le ya bukwa onye Livayi. Le ya shi le Betulehemu l'alj Juida; l'ach eke ya e-buru."

¹⁰ Mayika asu iya: "Ngg l'ia bunuru; t'i buru iya nna; nggu agwajeru iya iphe. Yebedua a-noduje anu ngu mkpola-ocha iri l'afa; l'akporu ngu uwe; l'anukwa ngu phu nri." ¹¹ Onye Livayi ono ekwe; ye le iya eburu. Nwokorobya-a adu Mayika l'o bu nwa

iya. ¹² Mayịka emee ya onye agwajeru iya iphe; yọ kwaa lẹ kẹ Mayịka. ¹³ Ya ndono; Mayịka asụ: “Lẹ ya maru lẹ Ojejoje a-nọduje eme t’iphe dọjeru iya lẹ mma; keshinu ọp̄hu ya mewaru onye Lívayi; yọ gwaru iya iphe.”

18

Ndu Danu achọ alị, a-buru nk’ephe

¹ Teke ono bẹ ndu Ízurelụ te shidu nweru eze, achị ephe. Teke ono kwaphu bẹ ndu ikfu Dánu shi achọ ẹke a-buru alị; kẹ l’ẹ-to nwedu alị, a wẹwaru ephe lẹ Ízurelụ t’ọ buru òkè-iphe ephe. ² Tọ dọ iya bụ; ndu ikfu Dánu abya eshi lẹ Zora mẹ Eshutawolu yefu mkpawara unwoke ise t’ephe je ngge l’alị ono; maru ẹge ọ gbaru. Ụmadzu ise ono nọ-chikotaru ẹnya ndu ikfu Dánu. Ndu ono asụ ephe: “Unu je amaru ẹge alị ono gbaru.”

Ndu ono atugbua; rua alị ugwu Ífuremu; bahụ lẹ kẹ Mayịka; radụ. ³ Ephe erudelephu kẹ Mayịka; nwa olu nwokorọbya ono, shi l’ikfu Lívayi ono; hụbewa iya phụ ama. Ephe awụba l’ẹke ono; jị iya: “?Onye du ngu bya ẹke-a? ?Bụkwanu ngunu bẹ iime l’ẹke-a? ?Bụ ngunu kparu iphe, i nọ l’ẹke-a?”

⁴ Yọ kọoru ephe iphe, Mayịka meshikotaru iya; sụ ephe: “Lẹ Mayịka butaru iya tẹ ya gwajeru iya iphe.”

⁵ Ephe asụ iya: “Byiko; jitaeduru ephe Nchileke t’ephe maru; ije ephe-wa; ?oo-nweru-a ishi?”

⁶ Onye ono, agwajẹ iphe ono asụ ephe: “Ụkfu ta akpọkwa unu; nji ta aji unu; lẹ Ojejoje vutaakwaru unu ụzo.”

⁷ Unwoke ise ono atugbua; rua Layishi; bya aphụ ege ndu ẹke ono túsaru ẹhu l’ọ bụ ndu Sayidonu; nchị adụ ephe ndoo; to nwe iphe, ephe awa ọkpoma iya. Ndu alị ono ta dudu iphe ephe achọ achọcho. Yo mee; ephe abụkotaru ọva. Ephe bu ndu Sayidonu ote-ẹnya; to nwe ndu ephe l’ephe emegba. ⁸ Ephe emegee bya alaphu azụ lẹ Zora; mẹ Eshutawolu. Ndibe ephe aji ephe ege ephe jeru iya. ⁹ Ephe asụ ephe: “Unu bya t’ayi je etso ephe ọgu; kẹ l’ayi phuru alị ọbu; yọ buru ọkpobe alị. ?Unu te emedu ụkporo tọ? Unu be ejekwa ome mgbugbu ọdzota alị ono. ¹⁰ Teke unu ruru ẹke ono bẹ unu a-phua ege ndu, bu iya nọ tuzokotaru onwephe ẹhu; mẹ ege alị ono gburu barakatangu. Nchileke wookwaru alị ono ye unu l’ẹka; mbụ alị, ẹ ta dudu iphe, achọ iya achọcho.”

¹¹ Tọ dọ iya bụ; unu unwoke l’ukporo unwoke iri eshi l’ikfu Dánu kwaa ngwa-ọgu; shi lẹ Zora mẹ Eshutawolu ono wufuta tugbua. ¹² Ephe ejebe l’uzo je adọo l’iku Kiriyatu-Jerimu l’alị Júda. Ọ bụ iya kparu iphe, eeku ẹke ono, bụ ụzo ẹnyanwu-arịba Kiriyatu-Jerimu “Mahane Dánu,” bụ iya bụ “Odu Ọgu Dánu” gbururu jeye ntanụ ọwaa. ¹³ Ephe eshi l’ẹke ono jeshia l’alị ugwu Ífuremu; rua; wụba lẹ kẹ Mayịka.

Ndu Dánu alụ-gbu ndu Layishi

¹⁴ Tọ dọ iya bụ; unwoke ise ono, jeru ngge l’alị Layishi ono asụ unwunna ephe ono: “?Unu marua l’ọ nweru ụlo-wa ọp̄hu uwe-ukuvu; unwu ọkpata; mẹwaru ntẹkpe, a pyiru apyipyi nọgbaa? Unu makwaru iphe unu e-me?” ¹⁵ Ephe aswibawaphu l’ẹke ono; je abahụ l’ulo nwokorọbya ndu ikfu Lívayi ono lẹ kẹ Mayịka; bya etua ya ndo-o. ¹⁶ Unu unwoke l’ukporo unwoke iri ono, shi l’ikfu Dánu, kwaru ngwa-ọgu akwaa l’onu-nggamgbo. ¹⁷ Unwoke ise phụ, jeru ngge l’alị phụ abaa l’ulo ono; je apaa ntẹkpe ono, a pyiru apyipyi ono; paa uwe-ukuvu ono; chĩa ọgwu ọdowaru; mẹ unwu ntẹkpe ọp̄hu, a kpuru akpukpu. Onye agwajẹ iya nọ yele unu nwoke l’ukporo unwoke iri phụ, kwaru ngwa-ọgu phụ; evudo l’onu-nggamgbo.

¹⁸ Teke ndu ono bahuru l’ulo Mayịka; l’achiko ntẹkpe ono, a pyiru apyipyi ono; ndu ọp̄hu a kpuru akpukpu; uwe-ukuvu; mẹwaru ọgwu ọdowaru; bẹ onye ono, agwajẹ iphe ono jiru ephe: “?Nanụ ẹge ọ dọ?”

¹⁹ Ephe asụ iya: “Dobekwa onu ndo! Ba adukwa iphe, ii-je ekfukfu. Tsoru ayi; k’ophu i-buru ayi nna; gwajeru ayi iphe. ?Ọ ka ngu mma t’ọ buru onye lanụ; bẹ i-nọdu lẹ nk’iya l’agwaru iya iphe; mẹ l’igwaru ikfu ndu Ízurelụ; mẹ ndu ufu ephe iphe?” ²⁰ Ẹhu atsolahaa onye ono, agwajẹ iphe ẹnà; yo wota uwe-ukuvu ono; ọgwu ọdowaru; mẹ lẹ ntẹkpe ono, a pyiru apyipyi ono; tsoru ephe.

²¹ Ephe achiru unwegirima ephe; elu ephe; mẹ lẹ ngwokongwoko, ephe ọdo ye l’uzo ifu; yọ buru ephe atugbu. ²² Ephe jemihuakwaru ọhuma lẹ kẹ Mayịka; b’e kuru ndu obutobu Mayịka; ephe ezefu je agbabua ndu Dánu ono. ²³ Ephe awata ochi mkpu l’ekpu ndu Dánu ono. Ndu Danu aghakọbe; sụ Mayịka: “?Bụ ngunu byaru ngu, iichi eze ndu ọwaa l’abya?”

²⁴ Yò sù ẹ̀pẹ̀: “Unu gwotaru nte mu; bya eduta onye, agwajeru mu iphe. ?Bù ngunu ọ̀dọ̀ bẹ̀ mu tọ̀kfukwadu ẹ̀ka? ?Nanù ẹ̀ge e meru bẹ̀ unu gbe aji mu: “?Bù ngunu byaru mu?” ”

²⁵ Ndu Dánu asù iya: “T’ayi ba anùhekwa ngu okfu ọ̀dọ̀; ọ̀dumeka bẹ̀ ndu ẹ̀nya enwu ọ̀ku a-byakwa nggu lẹ̀ ndibe ngu l’ẹ̀hu; a ọ̀chọ̀ unu a-ọ̀chọ̀.” ²⁶ Ya ndono; ndu Dánu atugbua jeshia iphe, ẹ̀pẹ̀ eje. Mayịka aphua l’ẹ̀pẹ̀ kariru iya ẹ̀ka; kwekwaduphu ghaa ifu; laphushia azù l’ufu.

²⁷ Ẹ̀pẹ̀ egwota iphe ono, Mayịka meshiru ono; duta onye agwajeru iya ẹ̀ya; yò bụru ẹ̀pẹ̀ oje Layishi. Ẹ̀pẹ̀ eje afuaru ndu, ẹ̀-te ledu ẹ̀nya ọ̀gu; ẹ̀pẹ̀ ta ma l’o nweru iphe abya ẹ̀pẹ̀ ememe; gude ogu-mbeke gbua ẹ̀pẹ̀ pyaapya; tufu mkpukpu ẹ̀pẹ̀ l’ọ̀ku. ²⁸ To nwe ndu byaru ẹ̀pẹ̀ agbataru; kẹ̀le ndu Sayidonu bukwanu ẹ̀pẹ̀ ote-ẹ̀nya; ọ̀phu ọ̀ dudu iphe, ẹ̀pẹ̀ lẹ̀ ndu ọ̀dọ̀ emegbaje. Ẹ̀ke mkpukpu ono; mbù Layishi nọ̀ bụ lẹ̀ nsuda ugwu, nọ̀ l’egude ala Bétu-Rehobu. Ndu Dánu abya akpukwaa mkpukpu ono; buru; ²⁹ gaa ya Dánu, bụ iya bụ onye metaru ẹ̀pẹ̀. Dánu bụ nwatibe Ízurẹ̀lu. Iphe, mkpukpu ono shi aza bụ Layishi. ³⁰ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; ndu Dánu eworu ọ̀kpata ono, ẹ̀pẹ̀ nakoru ono dobe; mee Jonátanu Geshomu Mósisu; mẹ̀ l’unwegirima iya; ẹ̀pẹ̀ aburu ndu agwaru iya ẹ̀pẹ̀ jeye teke a kpuru ndu alì ono lẹ̀ ndzù. ³¹ Ẹ̀pẹ̀ edobe ntẹ̀kpe Mayika ono; gwaa ya jeye l’ẹ̀ge ọ̀lo Nchileke nọ̀-beberu lẹ̀ Sháyilo.

19

Nnufu onye Lívayi b’e gburu

¹ L’oge teke ndu Ízurẹ̀lu te shidu nweru eze b’o nweru nwoke Lívayi, shi buru l’imime alì ugwu Ífuremu. Nwoke ono nweru nwanji Bétulehemu, o dutaru dobe; yò bụru nnufu iya. ² Nwanji ono awata ome k’enyishi ẹ̀ji. Yò nọ̀nyaa; lufu; lashia kẹ̀ nna iya lẹ̀ Bétulehemu l’alì Júda. Yò nọ̀sua ọ̀nwa ẹ̀no lẹ̀ kẹ̀ nna iya ono; ³ nji iya ejeshia t’o je ekfuru iya t’ọ̀ lata. Yò kpata nkakfù-igara ẹ̀bo; yẹ̀le onye, ẹ̀jeru iya ozi ayiru jeshia. Ẹ̀pẹ̀ erua; nwanji ono eduta iya duba l’ulo nna iya. Nna nwanji ono aphule iya phù; ẹ̀hu atsoo ya; yò gbaru bya iya ndzuta. ⁴ Ogo iya ono, bụ iya bụ nna nwamgbọ̀ko ono enwupya ẹ̀pẹ̀ t’ẹ̀ b’ọ̀ lashi. Yo kwe; ẹ̀pẹ̀ l’iya anọ̀ abalì ẹ̀to; ria; ngu; l’ekukwaphu mgbenya. ⁵ Yo be mbọ̀ku k’ẹ̀no; ẹ̀pẹ̀ egbeshi l’oswi ọ̀tsu kwakọ̀be k’alala; nna nwamgbọ̀ko ono asù onye ogo iya ono: “Nọ̀du ria nri; k’ọ̀phu ume a-dukwanu ngu. Teke e metsuaru; nggu alawaru.”

⁶ Ẹ̀pẹ̀ ẹ̀bo abya anọ̀du ria; ngua. Nna nwamgbọ̀ko ono asù iya: “Byiko; nọ̀dufunua ẹ̀nyashi-a t’ẹ̀hu tsoo ngu ẹ̀na.”

⁷ Nwoke ono egbeshide tẹ̀ ya la; ogo iya ono arọ̀ ya; yò nọ̀fua ẹ̀nyashi mbọ̀ku ono. ⁸ Yo be l’oswi ọ̀tsu l’abalì k’ise ya; yò gbeshi lẹ̀ ya alawa. Nna nwamgbọ̀ko ono asù iya: “Ria iphe t’ume dọ̀ ngu. Teke o beru l’eswe; nggu alashia.” Ẹ̀pẹ̀ ẹ̀bo abya anọ̀du; ria nri.

⁹ Ya ndono; yo be teke nwoke ono yẹ̀le nnufu iya ono; mẹ̀ l’onye, ẹ̀jeru iya ozi gbeshiru k’alala; nna nnufu iya ono asù iya: “T’o lenu; lẹ̀ nchi jihuakwaru. Unu radu nù. Teke o beru l’ọ̀tsu echile; unu alawaru.”

¹⁰ Obenu lẹ̀ nwoke ono b’ẹ̀ tọ̀ dudedu k’aradu. Yo gbeshi; yò bụru iya alala. Yo duta nnufu iya ono; kpata nkakfù-igara ẹ̀bo, e doru iphe l’azu; ẹ̀pẹ̀ atugbua; shia ọ̀zo Jébusu, bụ iya bụ Jerúsalemu. ¹¹ Jébusu anọ̀dulephu ẹ̀pẹ̀ ntse; uboku agwuwa. Onye ozi ono asù nnajiufu iya ono: “Ọ̀phu t’ayi bahù lẹ̀ Jébusu-wa; radu.”

¹² Nnajiufu iya ono asù iya: “Wawa. L’ẹ̀pẹ̀ ta abahudu mkpukpu ndu ọ̀hodo, ẹ̀ ta budu mkpukpu ndu Ízurẹ̀lu. L’ẹ̀pẹ̀ e-jeru mkpukpu Gíbiya.” ¹³ Yò sù iya: “T’ọ̀ bya t’ẹ̀pẹ̀ keshia ẹ̀hu rua Gíbiya; m’ọ̀ kwanù Ráma; radu.” ¹⁴ Ya ndono; ẹ̀pẹ̀ atugbua; nchi ejikfu ẹ̀pẹ̀ l’uzo l’ẹ̀pẹ̀ erua Gíbiya l’alì Bénjaminu. ¹⁵ Ẹ̀pẹ̀ abahù t’ẹ̀pẹ̀ radu lẹ̀ Gíbiya. Ẹ̀pẹ̀ eje anọ̀du l’edukfu mkpukpu; to nwe onye sùru ẹ̀pẹ̀ t’ẹ̀pẹ̀ bya aradu nk’iya.

¹⁶ A bya ele ẹ̀nya; yo nweru nwoke ọ̀gurennya, shi ozi l’ẹ̀gu ala l’urenyashi ono. Nwoke ono bụ onye shi l’alì ugwu Ífuremu. O bu ebubu lẹ̀ Gíbiya. Ndu ẹ̀ke ono bụ ndu Bénjaminu. ¹⁷ Nwoke ọ̀gurennya ono apalia ẹ̀nya l’o ruru edukfu ono; phua onye ije ono; ji iya: “?Bù awe bẹ̀ iije? ?Bukwanu awe b’i shi?”

¹⁸ Yò sù nwoke ọ̀gurennya ono: “Ayi shi Bétulehemu l’alì Júda l’ala iphe, ayi jeru; l’ala l’alì ugwu Ífuremu, bukwanu iya bụ ẹ̀ke mu bu ebubu. Mu jeru Bétulehemu; l’alawa l’ulo Ojejoje; to nwe onye sùru mu tẹ̀ mu bata lẹ̀ nk’iya. ¹⁹ Ayi gudekwa nri, nkakfù-igara ayi e-ri; gude ẹ̀swa ọ̀kponku, ẹ̀pẹ̀ a-zẹ̀. Ayìbe unwu-ọ̀jozi ngu; mbù mbẹ̀dua; nwozi

ngụ kẹ nwanyi; mę nwozi, ayi l'iya yi gudekwa nri, ayi e-ri; gude iphe ayi a-ngu. Ẹ to nwekwa iphe ayi eje arọta.”

²⁰ Nwoke ọgurennya ono asu ẹphe: “Unu t'ayi je nke mu. Iphe, bu mkpa unu bu mu b'o nọ l'ẹka. Unu ba aradu l'edukfu.” ²¹ Ya ndono; yo duta iya; ẹphe ejeshia nk'iya. Yọ bya anu nkakfu-igara nwoke ono nri. Ẹphe akwọebetsua ọkpa; bya eria nri; ngua iphe angungu.

²² Ẹphe anọdukwadua l'eme ẹsua l'ẹke ẹhu atso ẹphe ẹna; nwoke, bu ndu iwe lẹ mkpukpu ono abya agbaa ọlo ono mgburumburu; tsulaha ẹka l'ibo; su nwoke ọgurennya ono, bu iya bu onye nwe ọlo ono: “T'o dufutaru ẹphe nwoke ono, byaru l'ọlo iya ono t'ẹphe l'iya zẹ!”

²³ Nwoke, nwe ọlo ono ejekfu ẹphe l'etezi; su ẹphe: “Wawa; ndu mu. Unu be enwekwa egbe akirishi ọwaa. Unu elewanua lẹ nwoke-wa bẹ byaru mu ẹbyee. Unu be mekwa ejo akpamara ọwaa. ²⁴ Ọwaa bu nwatibe mu, nwoke ta chikahubua ọkpa. Ọwaa kwaphu nnufu nwoke ono. Mu e-dufuta ẹphe nu unu t'unu raa; mee ẹphe ege du unu mma. Ọle; ọ -buri nwoke ọwaa; t'ẹ b'o dukwa ejo akpamara, unu e-me iya.” ²⁵ Obenu lẹ ndu ono ta ngaduru iya nchi. Nwoke Lívayi ono ekwe; dufuta nnufu iya ono duru nu ẹphe. Ẹphe egude iya k'ẹhuka; raa ya ẹnyashi mgburumburu. Nchi abyadelephu abọhu; ẹphe aparu iya haa.

²⁶ Nchi abọhulephu; nwanyi ono akputa onwiya je atua l'onu ibo ọlo nwoke ono, nnajiufu iya nọ ono; daburu l'ẹke ono gbururu jeye nchi abọhu. ²⁷ Nnajiufu nwanyi ono etehu l'utsu; guhaa ọlo tẹ ya lufu lasha; nnufu iya ono adabuwaru l'onu-uzo ono; wushi ẹka l'onu ibo ono. ²⁸ Yọ su iya: “T'o gbeshi t'ẹphe la!” To kfudu okfu. Yo kwe; pata iya tu-kobe l'eli nkakfu-igara iya; yọ buri ẹphe alala. ²⁹ Yo rua ufu bya ewota mma kwakashia nnufu iya ono akwakashia; sajarahia ya lẹ nkwo lẹ nkwo sata iya uzo iri l'ẹbo; chita anu iya wojetsua l'ekemeke ọbule l'alí Ízurelu. ³⁰ Iphe, bu onye phuru iya nu; yọ su: “Egbe iya ọwaa b'ẹ te mebukwaa l'alí Ízurelu; mbu l'ẹ ta phubedua egbe iphe ọwaa shitakpo keshinu ẹphe shi alí l'ijiputu jeye ntau. Unu rikwaa ya ariri! Unu achia idzu; kfuru ayi iphe ayi e-me.”

20

Ndu Ízurelu akwakọbe k'ọgu; ẹphe lẹ ndu Bénjaminu

¹ Tọ du iya bu; ndu Ízurelu l'ẹphe ha azafuta shitakpo lẹ Dánu jeye lẹ Besheba; mbu jeyekpo l'alí Giledu. Edzudzu-ọha ono azafuta l'ọ bu onye lanu je adọo Ojejoje l'ifu lẹ Mízupa. ² Ndu ishi ndu ishi l'ikfu l'ikfu ndu Ízurelu edzua l'edzudzu ọha ndu kẹ Nchileke ono. Iphe, ẹphe du bu ọkporo unu ugbo labu l'ọkporo unu iri, bu ndu gude ọkpa; pagbaaru ogu-mbeke. ³ Nzi erua ndu Bénjaminu lẹ nchi lẹ ndu Ízurelu zafuwaru je edzua lẹ Mízupa.

Ndu Ízurelu asu: “T'a kooduru ẹphe ege ejo akpamara ọwaa shiru ma.” ⁴ Ya ndono; nwoke Lívayi, bu iya bu nji nwanyi ono, e gburu ono asu ẹphe: “Lẹ yele nnufu iya bahuru lẹ Gíbiya l'alí Bénjaminu t'ẹphe radu. ⁵ Yo be l'enyashi; unwoke ndu Gíbiya abyatashia l'ọlo, ya nọ; gbaa ọlo ono mgburumburu l'eme t'ẹphe gbaa ya. Ẹphe egude nnufu iya k'ẹhuka; raa ya; ragbaa ya. ⁶ Ya abya apata nnufu iya ono; kwakashia anu iya nanu nanu; keeru ndu Ízurelu l'onu-ogo onu-ogo; kẹ l'iphe ẹphe meru l'alí Ízurelu bu akpamara; buri utsuruku. ⁷ Nta-a; unubẹ ndu Ízurelu l'unu ha; unu kfua ege bu ememe iya.”

⁸ Ndu Ízurelu awu-lihu l'ọ bu onye lanu; su: “L'ẹ to nwedu l'ayi ha, ala l'ufu. Mbu; l'ẹ to nwedu l'ayi ha; m'ọ bu onye lanu, a-la l'ọlo iya. ⁹ Iphe, ayi e-me ndu Gíbiya nta-a bu t'ayi tua ẹnwa; gude tso ẹphe ọgu. ¹⁰ L'iphe, bu ikfu Ízurelu l'ophu bẹ ayi e-shi lẹ ndu, du ọkporo unwoke ise; fota unwoke iri; shi lẹ ndu unu labu l'ọkporo iri fota ọkporo ise; shi lẹ ndu du ọkporo unu l'unu ise fota unu labu l'ọkporo ise. Ọ bu ẹphe a-nodu ewojeru ndu soja ayi nri; k'ọphu bu teke ndu soja ono ruru Gíbiya t'ẹphe gwata ndu Gíbiya k'alí Bénjaminu ugwo akpamara ono, ẹphe kparu l'alí Ízurelu ono.” ¹¹ Unwoke Ízurelu l'ẹphe ha abya edzua; mekobe onwẹphe l'ọ bu onye lanu t'ẹphe je afuuru mkpukpu ono.

¹² Ya ndono; ndu ikfu Ízurelu abya ezia ozi t'e je etsogbakota ikfu Bénjaminu; su ẹphe: “?Ejo akpamara ọwaa, e meru l'unu-a bu ole-e? ¹³ Unu dufutaru ayi ndu iwe ono; mbu ndu Gíbiya ono t'ayi gbushia ẹphe; fufu ejo akpamara ono l'alí Ízurelu.”

Obenu lẹ ndu Bénjaminu ta ngakpoduaru nchi l'iphe ono, ndu Ízurelu ibe ẹphe kfuru ẹphe ono. ¹⁴ Ya ndono; ndu Bénjaminu azafu l'edukfu l'edukfu je edzua lẹ Gíbiya t'ẹphe je etso ndu Ízurelu ọgu. ¹⁵ Ẹphe abya eshi l'edukfu iche l'iche fota ọkporo unu madzu

eto l'unu ise, bu ndu pakota ogu-mbeke; yeru unu madzu l'ukporo madzu iri l'ise, bu ndu e doru enya edodo fọo le Gbiya. ¹⁶ L'ime ndu soja ono l'ephe ha be unu soja l'ukporo soja iri ise bu ndu e doru enya edodo fọo, bukota ndu, eme ibyita. Ephe bu ndu agba mgbeka; k'ophu bu l'ephe a-du gbata ekete; ephe ta agbaswe iya agbaswe. ¹⁷ Ndu Izurelu; e to bukwa ndu Benjaminu; abya edzukobe ukporo unu unwoke ise iche iche ugbo iri, bu ndu pakota ogu-mbeke. Ephe bu ndu maru enya ogu.

Ndu Izurelu etso ndu Benjaminu ogu

¹⁸ Ndu Izurelu awu-lihu jeshia Betelu okpata Nchileke ishi t'ephe maru ndu e-vuru uzo je etso ndu Benjaminu ogu?

Ojejoje asu ephe: "L'o bu ndu Juda e-vu uzo."

¹⁹ Yo be l'utsu iya; ndu Izurelu awu-lihu je adoo; kwaaru Gbiya. ²⁰ Ndu Izurelu awufu t'ephe je etso ndu Benjaminu ogu. Ya ndono; unwoke Izurelu eje etso ephe ogu le Gbiya. ²¹ Ndu Benjaminu eshi le Gbiya wufuta bya egbua ndu Izurelu ukporo unu madzu ebo l'unu madzu iri l'ise* mboku ono. ²² Obenu le ndu Izurelu shilerua okpoma ike; chikobe onwephe odo; je ekee ogu l'eke ono, ephe kehewaru iya le mboku k'ivuzo ono. ²³ Ndu Izurelu awufu je anodu Ojejoje l'ifu kwaa ekwa jeye l'urennyashi. Ephe abya aji Ojejoje; su iya: "T'ephe jearu je etso unwunne ayi ndu Benjaminu ogu odo to?"

Ojejoje asu ephe: "T'ephe jeru."

²⁴ Yo be mboku k'ebo; ndu Izurelu awufuta; byaruta ndu Benjaminu ntse. ²⁵ Le mboku ono kwaphu; ndu Benjaminu eshi le Gbiya wufuta; ephe le ndu ke Izurelu awogba iya. Ndu Benjaminu egbua ndu ke Izurelu ukporo unu madzu ebo l'unu ise,† bukota ndu pa ogu-mbeke. ²⁶ Ndu Izurelu l'ephe ha awufu jeshia Betelu je anodu l'eke ono kwaa ekwa l'ifu Ojejoje; swikota aswisiwisi mboku ono jeye l'urennyashi. Ephe abya agwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; me ngweja-ehu-agu. ²⁷ Ndu Izurelu abya akpata Ojejoje ishi; ke l'o bu l'eke ono be Okpoko Ogbanduzi Ojejoje shi nodu teke ono; ²⁸ Finehasu Eliyza Eronu aburu onye eleta iya enya. Ephe aji Ojejoje; su iya: "T'ephe jearu je etso ndu Benjaminu, bu unwunna ephe ogu odo; t'o bu t'ephe be ejeshi?"

Ojejoje asu ephe: "T'ephe je; ke l'echile be ya e-woru ephe ye ephe l'eka."

Ndu Izurelu alu-gbu ndu Benjaminu

²⁹ To du iya bu; ndu Izurelu abya ekee; gbaa ephe mgburumgburu le Gbiya. ³⁰ Yo be le mboku k'eto; ndu Izurelu ekpofu; jekfushia ndu Benjaminu ogu. Ephe eje ekeeru ndu Gbiya ogu ege ephe ekejhawa iya. ³¹ Ndu Benjaminu awufuta; t'ephe le ndu Izurelu kpogba iya. Ephe eshi ege ono wufuta-gee le mkpukpu ephe. Ephe awata ogbu ndu Izurelu pyaapya ege ephe egbuje ephe; k'ophu bu le ndu Izurelu, ephe gburu l'egu; me l'esu-uzo, e shi eje Betelu; me l'esu-uzo ophu e shi eje Gbiya gbe duwa ukporo madzu l'umadzu iri. ³² Ndu Benjaminu anodukwadua ekfu: "Nhuu! Ayi aluakwa ephe ege ayi luru ephe mboku k'ivuzo!"

Ndu Izurelu asu: "T'ayi kpolala azu; k'ophu ephe a-wufuta-ge le mkpukpu ephe nodu l'uzo." ³³ Ya ndono; ndu Izurelu l'ephe ha awufukota l'eke ephe shi nodu; kee ogu le Balu-Tama. Ndu Izurelu ndu ophu shi nodu l'egbudu kee; eshi l'eke ephe no l'uzo enyanwu-ariba Gbiya wufuta. ³⁴ Ukporo unu madzu l'unu madzu ise le ndu ke Izurelu, e doru enya edodo fọo awufu jeshia l'ifu ogu je etso ndu Gbiya ogu. Ogu ono eshia ike; k'ophu bu le ndu Benjaminu ta madu l'ola-l'iyi nowa ephe ntse. ³⁵ Ojejoje egude ndu Izurelu lua ndu Benjaminu. Ndu Izurelu egbua ukporo unu madzu eto l'unu madzu ebo l'ukporo madzu iri l'ise le ndu ke Benjaminu mboku ono, bu ndu pagbaa ogu-mbeke. ³⁶ Ndu Benjaminu amaru l'e mekputawaru ephe.

Ndu ke Izurelu abya akpolaaru ndu Benjaminu azu; ke l'ephe kporu obu ye; le ndu onanu, ephe yeru t'ephe kee l'egbudu kwabe l'iku Gbiya ono be keru-a ohuma. ³⁷ Ndu ono, shi kee l'egbudu ono ezifulephu ugbo lanu; wuba le Gibeya; je egude ogu-mbeke gbua ndu mkpukpu ono pyaapya. ³⁸ Ndu Izurelu; ephe le ndu onanu, keru l'egbudu ono chihawaru iya achichi t'ephe mee t'enwuru-oku kpufu le mkpukpu ono. ³⁹ Teke ono; ndu Izurelu aghakobe wuppyabe ephe.

Ndu Benjaminu watahawaru ogbu ndu Izurelu; gbuwa ephe ukporo madzu l'umadzu iri; lekfuwaru onwephe: "Nhuu! Ayi aluakwa ndu Izurelu ege ayi luru ephe mboku ke mbu phu!" ⁴⁰ A bya ele enya; enwuru-oku akpuchiwa le mkpukpu ono. Ndu Benjaminu

* 20:21 20:21 Iphe o bu bu 22,000. † 20:25 20:25 Iphe o bu bu 18,000.

aghaa ɛnya; ph̄ ɛ mkp̄kpu ɛphe akp̄kotawa t̄tutu l'ɛnwuru-oku l'ala l'igwe. ⁴¹ Ndu ke Ẹzurelu aghakobewaphu wu-kputa ndu Bénjaminu. Meji atofu ndu Bénjaminu; ke l'ɛphe mawaru l'ɛphe abyawa ekpolashihi. ⁴² ɛphe eche okpa l'oso l'agba ala l'uzo echigwu; l'eke ɛphe agbalaru ndu Ẹzurelu. Obenu l'e-t̄o dudu iphe, ɛphe gbataru iya. Ndu Ẹzurelu eshi ɛ mkp̄kpu, n̄otsua l'iku ɛke ono wufuta; abya ekebuta ɛphe; wata ɛphe egbushi. ⁴³ ɛphe agbaa ndu Bénjaminu mgburumgburu; gbaa ɛphe obo l'uzo ɛnyanwu-ahata Gíbiya. ⁴⁴ Ndu Bénjaminu, e gburu du ukporo unu madzu ɛbo l'unu madzu ise, † b̄ukota mkparawa l'ogu. ⁴⁵ Teke ɛphe ghakoberu; gbaru lashia l'echi-egu ɛ mkpuma Rimonu be ndu Ẹzurelu gburu ɛphe unu madzu iri l'ɛbo l'ukporo madzu iri l'uzo. ɛphe achia ndu Bénjaminu gude-gude jeye ɛ Gidomu; gbufua ɛphe unu madzu ise. * ⁴⁶ Ndu Bénjaminu, e gburu mboku ono du ukporo unu madzu ɛto l'unu madzu ɛbo l'ukporo madzu iri, † b̄ukota ndu jeru ogu; buru mkparawa l'ogu.

⁴⁷ Ndu Bénjaminu, du unu madzu l'ukporo madzu iri aghakobe gbalaa; lashia l'echigwu ɛ mkpuma Rimonu; n̄o l'ɛke ono onwa ɛno. ⁴⁸ Ya ndono; ndu Ẹzurelu alaphushia azu; l'al̄i ndu Bénjaminu; je atuko iphe, bu mkp̄kpu, n̄o l'al̄i ono gbua pyaapya. ɛphe gburu madzu; gbua iphe bu elu, n̄o l'ɛke ono; gbua iphemiphe obule, ɛphe phuru l'ɛke ono; t̄ukota oku l'iphe, bu mkp̄kpu, ɛphe jeruru.

21

Ndu Ẹzurelu daru ɛhu ndu Bénjaminu

¹ Ndu Ẹzurelu n̄hawaru ɛ Mizupa; ribua ya: "L'e to nwedu onye Ẹzurelu, e-duta nwa iya ke onye Bénjaminu." ² T̄o du iya bu; ndu Ẹzurelu azafu ɛ akuru ɛ Bételu; n̄odu Nchileke l'ifu l'ɛke ono; kwaa ɛkwa jeye l'urenyashi. ³ ɛphe asu: "Nggube Ojeoje, bu Nchileke ke ndu Ẹzurelu; ?bu ngunu kparu iphe, egbe iphe owaa dakfutaru ndu Ẹzurelu. ?bu ngunu kparu iphe, aach̄o ikfu lanu ach̄ocho ɛ Ẹzurelu ntanu."

⁴ Yo be echile iya; ndu Ẹzurelu anmaa ɛwa; woru ɛnya-ngweja kpua l'ɛke ono; bya egwoo ngweja-ukfuru; me ngweja-ɛhu-agu l'ɛke ono. ⁵ Ya ndono; ndu Ẹzurelu abya aji onwephe; su: "'O nweru ikfu Ẹzurelu, ɛ-te tsodu ayi n̄odu l'ifu Ojeoje l'ɛke-a?" Ishi iya aburu l'ɛphe ribuhawaru iya l'o-nweru onye ɛ-ta abyadu t'ɛphe n̄okobe l'ifu Ojeoje ɛ Mizupa bu egbughu be ɛphe e-gbu onye obu. ⁶ T̄o du iya bu; ndu Ẹzurelu adaa ɛhu unwunna ɛphe ono; mbu ndu Bénjaminu; su: "L'ikfu lanu ɛ Ẹzurelu be ph̄oduwarua me ɛphe agvu." ⁷ "'Nanu ɛge ayi e-me lushiaru ndu Bénjaminu ndu ophu wafuru nu nwanyi; keshinu ayi gudewa epha Ojeoje ribua l'ayi te ekedu ɛphe unwu ayi."

⁸ ɛphe abya aji: "'Bu ndu ikfu ole ɛ Ẹzurelu te tsodu ɛphe n̄odu l'ifu Ojeoje ɛ Mizupa?" ɛphe abya achofuta ɛ ndu Jábeshi-Giledu ta dudu; m'oo onye lanu, byaru ndzuko ono; ⁹ ke l'ɛphe dzuwaru onwephe maru l'e-t̄o dudu ndu Jábeshi-Giledu m'o bu onye lanu n̄o l'ɛke ono. ¹⁰ T̄o du iya bu; oha ono, dzuru l'ɛke ono abya afota ukporo unu ndu soja l'unu ndu soja iri; * zifu ɛphe t'ɛphe gude ogu-mbeke je Jábeshi-Giledu je egbushikota iphe bu ndu bu l'ɛke ono: nwoke; nwanyi; me unwegirima. ¹¹ ɛphe asu: "Owaa, iphe unu e-me teke unu ruru: Unu gbushikota iphe bu nwoke; l'unwanyi, nwoke ch̄ikahujewaru okpa." ¹² Ndu ɛphe phuru ɛ Jábeshi-Giledu, nwoke ta ch̄ikahubua okpa du unu unwu-mgboko lanu. ɛphe edukoo ɛphe jeshia l'odu ɛphe ɛ Sháyilo l'al̄i Kénanu.

¹³ Ya ndono; ndu Ẹzurelu l'ɛphe ha abya ezia t'e zia ndu Bénjaminu ɛ Mkpuma Rimonu l'ɛphe ch̄oru t'ɛphe l'ɛphe kpeshia. ¹⁴ T̄o du iya bu; ndu Bénjaminu alatashia teke ono; ndu Ẹzurelu eworu unwu-mgboko ndu Jábeshi-Giledu ono, ɛphe kpuru ɛ ndzu ono keuru ndu Bénjaminu t'ɛphe luru. Obule ɛ to dzugbaduru ɛphe.

Aalutaru ndu Bénjaminu unwanyi odo

¹⁵ Ya ndono; imiko ndu Bénjaminu egude ndu ono; keke Ojeoje mewaru ikfu ndu Ẹzurelu; yo gbaa oru. ¹⁶ T̄o du iya bu; ndu bu ogurennya ndu Ẹzurelu asu: "'Nanu ɛge ee-me t'o buru l'a lukotaru ndu Bénjaminu ndu ophu ph̄oduru nu nwanyi; keshinu e gbugeru unwanyi ndu Bénjaminu?" ¹⁷ ɛphe asukwaphu onwephe: "L'e ndu Bénjaminu ophu wafuru nu nwefutaje ako; te mkpurophu ikfu be echihu ɛ Ẹzurelu. ¹⁸ Obo; ɛ t̄o b̄ukwa l'ayibedua e-gbe keghee ndu Bénjaminu unwu ayi; keshinu ayi ribuhawaru iya: 'L'onye keru ndu Bénjaminu nwatibe iya l'ayi b̄ukwa onye e buru onu.' "

‡ 20:44 20:44 Iphe o bu bu 18,000. § 20:45 20:45 Iphe o bu bu 5,000. * 20:45 20:45 Iphe o bu bu 2,000.

† 20:46 20:46 Iphe o bu bu 25,000. * 21:10 21:10 Iphe o bu bu 12,000.

¹⁹ Ẹphe asụ: “Oo-o! ?M'o nwenarua aji, ayi agbajeru Ojejoje afa l'afa le Sháyilo, no l'uzo isheli Betelu; nodu l'uzo enyanwu-ahata uzo, shiru Betelu laa Shékemu l'uzo ohuda Lebona?” ²⁰ Ẹphe asụ ndu Bénjaminu: “Unu tugbua; je edomishia onwunu le mgbo vayinu; ²¹ kwabe akwabe. Teke unwu-mgboko Sháyilo wufutaru bya ote egvu; te onyenonu shi le mgbo vayinu ono je egude onye ophu oo-lu; gude lashia ali Bénjaminu. ²² Teke ndu nna; m'o bu unwunne ephe ndu k'unwoke jiru ayi; ayi asu ephe t'ephe gude okfu ehu ayi; meeru unu iphe-oma; haaru unu unwegirima ono; ke l'ayi ta dudu ike lu-dzuaru ephe nwanyi teke ono, a luru ogo ono. Temanu be enwa te egudekwa unu; ke l'unu te gudedu eka unu kee ephe nwanyi.”

²³ Ndu Bénjaminu ekwe. Yo be teke unwu-mgboko ono ete egvu; onyenonu; yo gbafuta je egude nwamgboko lanu; pata iya gbachia; yo buru nyee ya. Ephe alata l'ali ephe; bya akpukwa-zi mkpukpu ono; buru. ²⁴ Ndu Izurelu awukahu l'eke ono teke ono; onyenonu alashia l'ikfu nk'iya; shiwaru eke ono lashia l'eke o hataru oké-ali nk'iya.

²⁵ Teke ono be ndu Izurelu te shidu nweru eze, achị ephe. Onyenonu emelephu ege du iya nma.

Rutu

Naomi yele Rutu

¹ Teke ono, ndu ikpe shi achị ndu Ízurelụ ono; bẹ ẹjo-ẹgu byaru l'alị ono. Nwoke lanụ, bụ onye Bétulehemu l'alị Júda egbeshi yele nyee ya; mę unwu iya unwoke ephe ẹbo; lashia Móabu. ² Ẹpha nwoke ono bụ Elimeleku. Ẹpha nyee ya aburu Naomi; kę unwegirima iya unwoke ono ephe ẹbo aburu Mahulonu; mę Kiliyọnu. Ẹphe bụ ndu Ẹfuratu lẹ Bétulehemu l'alị Júda. Ẹphe atụko gwota lashia Móabu je eburu.

³ Ẹphe ebunyaa l'ẹke ono; Elimeleku, bụ iya bụ nji Naomi anwuhụ; haa nwanyi ono yele unwegirima unwoke ẹbo ono. ⁴ Ẹphe abya alushia nwanyi Móabu. Ẹpha onye lanụ l'unwanyi ono bụ Opa; onye ọpflu aburu Rutu. Ẹphe ebulephu l'alị ono iphe, ruru afa iri; ⁵ Mahulonu yele Kiliyọnu anwushihu. Naomi agbaru ẹka; unwegirima iya ono ephe ẹbo ta nọhe; nji iya ta nọ.

⁶ Yọ nnyaa lẹ Móabu; nja lẹ Ojejoje mewaru t'iphe duru ndu nk'ia lẹ mma; kę l'o mewaru t'ephe nweru nri eriri. Naomi yele unyomu unwu iya ono ephe ẹbo ajikobe; yọ buru ephe alala. ⁷ Yele unyomu unwu iya ono ephe ẹbo eshi l'ẹke ono, ephe shi buru ono gbeshi; kwaseru ụzo Júda.

⁸ Naomi asụ unyomu unwu iya ono ephe ẹbo: "Unu lakwa azụ lakfube nne unu lẹ nk'ephe. Tẹ Ojejoje mekwaaru unu iphe-oma ẹge ono, unu meru ndu ọpflu nwuhuwaru anwuhụ mę lẹ mbędua ono. ⁹ Tẹ Ojejoje mekwaa t'unu lutsua nji ọdo l'ẹke ẹhu a-dụ unu agu."

Yo kfuebe ẹge ono; nmaa ephe akpa tsutatsua ephe ọnu. Ẹphe atụko wata ẹkwa; ¹⁰ sụ iya: "Wawa; l'ephe e-tsoru iya lakfube ndibe ephe."

¹¹ Naomi asụ ephe: "Unu la; unwu mu. ?Bụ ngunu meru iphe unu e-tso mu. ?Mu a-tsukwadu ime ọdo k'omuta ndu, a-lushi unu. ¹² Unu laa byiko unwu mu; kęle mu kahwuru k'olu nji ọdo. Ọ -bururu t'a sụ lẹ mu levuru ẹnya; lya nji l'enyashi-a; ?mu a-tsuta-ghe ime; mụa unwegirima unwoke. ¹³ ?Unu a-nodukpelephu gburu jeye t'ephe vufuta. ?Unu a-ha ọlu nji; nọdu ngabekpeleruphu ephe tọo. Wawa; unwu mu. Ọ kakwa mbędua ọburu iphe aphụ; mę l'unubędua. Ishi iya aburu lẹ Ojejoje mewaru mu ọduge-eme."

¹⁴ Yo kfuebe ẹge ono; ephe atụko wata ẹkwa ọdo. Ya ndono; Opa ekwe bya etsuta nne nji iya ọnu; yọ buru iya ọla azụ. Obenu lẹ Rutu swikuru nne nji iya ono; mbụ Naomi.

¹⁵ Naomi asụ iya: "Lekwa; nyee nwunne nji ngu alakfubeekwa ndibe ephe; mę l'agwa ephe. Tsuru iya la!"

¹⁶ Rutu asụ iya: "Ba asushi tẹ ya haa ngu; m'ọbu tẹ ya haa ngu etsotso. L'ọ kwa ẹke iije; bẹ ya e-je; buru ẹke i zeru; bẹ ya a-zẹ. Ndibe ngu a-bụ ndibe iya; Nchileke ngu abukwaruphu Nchileke iya. ¹⁷ Ẹke i nwuhuru; bụ eke ya a-nwuhu. Yọ buru l'ẹke ono; bẹ ee-li iya. Tẹ Nchileke nukwaa ya aphụ; mbụ t'ọ gwakwaa ya ọchi; m'ọ buduphu anwuhụ kpụ; bụ iphe, e-kekahu nggu l'ia!" ¹⁸ Naomi abya amaru lẹ Rutu ribuwaru lẹ ya e-tso iya; paru iya haa.

¹⁹ Tọ dụ iya bụ; ephe ẹbo atugbua; jee gbururu jeye ephe erua Bétulehemu. Teke ephe larutaru Bétulehemu; bẹ mkpukpu ono gbahuru gharaghara l'okfu ephe. Unwanyi l'ebutsua mkpu; l'ajitua; sụ: "?Bụ-a Naomi ndo-ọ tọo?"

²⁰ Yọ sụ ephe: "Ndu mu; unu be ekujehe mu Naomi.* Unu kujechia mu 'Mára;† kęle Ọkaribe-Kakọta-Ike meekwaru ndzụ mu; yọ buru olubu. ²¹ Kęle teke mu eje eje; bẹ mu w l'ishi; paru l'ẹka. Ọbule Ojejoje mewaru mu; mọ agbaru ẹka lata. ?Bụ kę ngunu; bẹ unu e-gude eku mu Naomi; l'ẹke Ojejoje nwaru mu chikikfuu? Mbụ lẹ Ọkaribe-Kakọta-Ike nyiwaru mu ẹka swongu."

²² Tọ dụ iya bụ; Naomi yele nyee nwa iya; mbụ Rutu kę Móabu; ayiru laruta Bétulehemu teke eebuwa balị.

2

Rutu eje àkpà l'okfu Bówazu

¹ Ya ndono; yo nweru nwoke lanụ, Naomi nweru, bụ abụbu nji iya. Nwoke ono shi l'eri Elimeleku phe; bya aburu onye nweru iphe nshinu. Ẹpha iya bụ Bówazu.

² Yo be ujiku lanụ; Rutu; mbụ nwanyi Móabu phụ asụ Naomi: "Byiko tẹ ya jenu je amaru; ?m'ọ nweru onye ya a-tuba l'ẹnya tẹ ya kpaa mkpakwa iphe l'ukabyi iya."

* 1:20 1:20 Iphe "Naomi" bụ bụ "ena". † 1:20 1:20 Iphe "Mára" bụ bụ "olubu".

Naomi asù iya t'o jeru. ³ Yò tǔgbua jeshia ẹke aakpata iphe l'alì; l'etso ephe l'azù akpa mkpakwa iya. Yò b̀l̀eruphu l'ẹke Bówazu ono, b̀u ab̀ubu Elimẹleku ono kòru b'ò jeru.

⁴ A bya ele ẹn̄ya; Bówazu eshiwa lẹ Bétulehemu bya. Yò bya ekele ndu ono, aakparu iya iphe ono; sù ephe: "Tẹ Ojejoje swikwaru unu!"

Ephe asù iya: "Tẹ Ojejoje gokwaaru ngu ọnu-ọma."

⁵ Tò d̀u iya b̀u; Bówazu abya aji nwozi iya, b̀u onye ishi ndu akparu iya iphe l'ẹgu; sù iya: "B̀u onye alù nwamgboko owaa?"

⁶ Onye ozi iya, b̀u onye ishi ndu akpa iphe l'ẹgu ono asù iya: "L'ò kwa nwamgboko ono, shi Móabu, tso Naomi lata ono. ⁷ L'ò rókwaru mu tẹ ya tsoru ndu ebu balì l'azù; l'akpa mkpakwa iya ọphu dashiru nù. Keshinu ọtsu b'ò tsoru ndu ono, ebu balì ono jee ozi jeye nta-a. Ọ b̀uphu ugbo lanù b'ò jeru ja atùta ume nwanshì l'ulo-ẹgu."

⁸ Ya ndono; Bówazu asù Rutu: "Ngabe nchì nwa mu; ba dukwa mb̀oku, ii-je mkpakwa balì l'ẹge ndu ọdo; a gufu ẹke-a. Nopyabelekwapu l'ẹke-a nggu l'unwu-mgboko-ọ, ejeru mu ozi-a. ⁹ Lepyabekwa ẹn̄ya l'ẹke, ephe akpata iphe-a; nggu etsoje unwu-mgboko-a l'azù. Mu kfuakwaru unwu-okorọbya ono t'ẹ b'ò dukwa onye a-chọ ngu okfu. Teke mini gùtajeru ngu; nggu eje angùta mini, unwoke ono kutaru ye l'ite-mini, nọ l'ẹke ono."

¹⁰ Ya ndono; Rutu ada; kpube ifu l'alì; sù iya: "?Nanù ẹge e meru; bẹ ya t̀ubaru ngu l'ẹn̄ya; kẹ t'ì nyata yẹbe onye ohodo?" ¹¹ Bówazu asù iya: "A kòkotawaru iya iphe, i meru nne nji ngu; keshinu nji ngu nwùhuru; mẹ ẹge ì haru nne ngu; haa nna ngu; haa alì ẹke, a m̀uru ngu; bya tẹ nggu lẹ ndu ẹ t'ì mahaada buru. ¹² Tẹ Ojejoje kfuakwa ngu ọgwo iphe-ọma ono, i meru ono. Tẹ Ojejoje, b̀u Nchileke kẹ ndu Ìzuru, b̀u onye, ì gbabataru bya ekpuru l'ẹhu; kfuakwa ngu ọgwo iya nkfu-ngo k'ọma."

¹³ Rutu asù iya: "Onye nwe mu nù; tẹ mu t̀ubajelekwa ngu ph̀u l'obu ẹge ono mu t̀ubaru ngu iya ono; kẹ l'ì gudewa olu-ọma ngu mee t'obu shihu m̀ube nwozi ngu ike; lẹ mu ba adùkponu l'ò b̀u ẹke onye lanù l'unwu-mgboko-ọ, ejeru ngu ozi dzuru ọkpa."

¹⁴ Yò gbaa l'ori nri; Bówazu asù iya t'ò bya anọdu l'ẹke ephe nọ wota buredi tsutaje lẹ vinega taa. Tò d̀u iya b̀u; yò bya anọnyabe ndu ono, akpata iphe ono; Bówazu eworu balì, a h̀uru ah̀uhu nù iya; yò taa ya tajia ephe; taphodo iya ataphodo. ¹⁵ L'ò meeberu jeshia mkpakwa balì ono ọdo; bẹ Bówazu sùru ndu ono, eburu iya balì ono; t'ẹ b'ò dukwa onye a-baru iya mba; m'ò -ruhuru; ọ chikolaha ndu ọphu e bukoberu ebukobe. ¹⁶ "Iphe, unu e-gbe meje b̀u t'unu lebezije ẹn̄ya haru shije l'ọphu unu sweru esweswe mifutatsua balì wushiru iya t'ò t̀utua; ọphu unu abakwaru iya mba."

¹⁷ Ya ndono; Rutu akpa mkpakwa balì ono jeye l'urenyashi; bya echishia ya; yo jì ashanga lanù. ¹⁸ Yo wuta iya vulata l'ufu; nne nji iya apy ẹge ọ ha; mb̀u ọphu ọ kpataru. Rutu abya ewofutafua iphe, o riphoduru eriphodo l'ẹke ono.

¹⁹ Nne nji iya ono aji iya: "?B̀u awe b'ì jeru mkpakwa kẹ ntanù? ?B̀u awe b'ì jeru iya? T'ò dukwaru onye ono, gu-vutaru ngu nù ono lẹ mma!"

Tò d̀u iya b̀u; Rutu akọoru nne nji iya ono onye o jeru akpa ono; sù iya: "L'ẹpha onye ya jeru akpa l'ẹgu iya ntanù kwa Bówazu."

²⁰ Naomi asù nyee nwa iya ono: "Tẹ Ojejoje gokwaru ọnu-ọma nù onye ono! Ojejoje, b̀u onye ta ahajẹdu okoshi ndu nọ ndzù mẹ ndu nwùhuwaru anwùhu lẹ ya yeru ephe obu." Yò sù Rutu: "Lẹ nwoke ono bẹ ayi l'iya bukwa mee lanù; mb̀u onye lanù lẹ ndu ọgbaru oleta ayi ẹn̄ya."

²¹ Rutu; b̀u onye Móabu-wa asù iya: "L'ọphu katsukpo nù kwa l'ò sùru tẹ ya byajekpelephu iya etsoru ndu eburu iya balì ono jeye teke ee-buge nk'ia."

²² Naomi asù Rutu; mb̀u nyee nwa iya: "Ọ kakwaru ngu mma; nwa mu; t'ì tsojeru unwu-mgboko, ejeru iya ozi; kẹ l'ì -jee ẹke ọdo bẹ oo-nwekwaru ẹge ọ d̀u; a chọ ngu okfu."

²³ Tò d̀u iya b̀u; Rutu etsolaha unwu-mgboko, ejeru Bówazu ozi l'akpa akpa balì jeye teke e bueberu balì; mẹ witu. Ya ndono yẹle nne nji iya ono achìko buru.

3

Rutu yẹle Bówazu l'ẹke eetsuje balì

¹ Yo be ujiku lanù; nne nji iya ono; mb̀u Naomi; asù iya: "Nwa mu; ?tò d̀udunua mma mẹ mu chọtaru ngu ẹke ì-nọdu t'e leta ngu ẹke a-b̀uru ngu ufu, b̀u ẹke ẹhu a-d̀u ngu agu tpo. ² Bówazu; mb̀u onye ono, nggu l'unwu-mgboko, ejeru iya ozi shi nọdu ono; ? ta b̀uduna ab̀ubu ayi. L'ẹn̄yashi ntanù bẹ ọo-nọdu apyucha balì l'ẹke eetsuje balì ono. ³ Ghua ẹhu; nggu aja manù, eshi mkpọ; nggu ewota uwe ngu ọphu katsu mma yee. Teke e metsuaru; nggu atugbua jeshia l'ẹke ono, eetsuje balì ono. Ọle be emekwa t'ò maru l'ì nọ l'ẹke ono jeye teke oo-rieberu nri; ngua iphe angungu. ⁴ T̀onwubelephu ẹn̄ya

maru eke o ze. Teke O -ze-zitalephu; nggu atugbua je aphu-lia ya iphe, o phu-kpuru onwiyi l'okpa; zenyabe iya. Oo-karu ngu-a iphe, ii-me."

⁵ Rutu asu iya: "Iphe bu iphe, i suru te mu mee be mu e-me." ⁶ To du iya bu; yo tugbua jeshia eke ono, eetsuje balı ono je emekota ege ono, nne nji iya suru iya t'o mee ono.

⁷ Bówazu eritsulephu nri; ngua iphe angungu; gude ehu-otso-ena je azeru le nkulahu eke a kuberu balı. Rutu atoo nwehu je aphu-lia ya iphe l'okpa zenyabe iya. ⁸ Yo rua l'echi-abalı; Bówazu elubirihu. Yo ghaa aghagha; phu l'o nweru nwanyi, ze iya l'uzo okpa!

⁹ Yo ji: "?Bu onye?"

Rutu asu iya: "L'o kwa mbedua; Rutu, bu nwozi ngu. Lupyabenu mu; byiko; ke l'oo nggubedua bu abubu ayi, gbaru t'i leta ayi enya."

¹⁰ Yo su iya: "Te Ojejoje gokwaaru ngu onu-oma; ada mu. Iphe-oma owaa kakwa ophu i mehawaru; ke le ti gbatsoduru unwokoro; me epe nweru iphe; me epe te nwedu. ¹¹ Nta-a; ada mu; ba atsushi egvu. Le mu e-mekotaru ngu-a iphemiphe obule, i roru mu; ke l'onymonye obule le mkpukpu ayi makotawaru l'i bu nwanyi umere oma. ¹² O bu oswi-okfu le mu l'unu bu. Obenu l'o nweru onye odo, unu l'ia ka abubu, bu onye o gbaru t'o leta ngu enya. ¹³ Nodu l'eka-a l'enyashi-a. Teke o beru l'utsu; o -buru l'oo-meru ngu-a iphe, gbaru te madzu meeru abubu iya; b'o dukwa mma. O -dudu; kamenu; be ya e-meru ngu iya-a. Zeru l'eka-a; te nchi bohu."

¹⁴ Ya ndono; Rutu azeru iya l'uzo okpa jeye l'utsu. Yo be l'oswi ?bu-onye-ndono; yo gbeshide; Bówazu asu iya: "Te b'o mekwa t'o nweru onye a-ma le nwanyi byaru l'eka-a, eetsuje balı-a."

¹⁵ Rutu abyade alufu; Bówazu asu iya: "T'o tofu ekwa, o we; tosa ya atosa." Yo bya atosaa ya; Bówazu abya egude iphe vota balı ugbo ishinguru yeru iya l'ekwa ono; kekoo ya; bo iya. Yo tugbua; lasha.

¹⁶ Yo lakfushia nne nji iya; bu Naomi; yo ji iya: "?Nanu ege o muru; nwa mu?" Yo bya akokotaru iya iphemiphe obule ono, nwoke ono meru iya ono; ¹⁷ su iya: "L'o tutaru balı-a l'iphe, aatuje iya ugbo ishinguru; nu mu; su mu te mu ba agbashi eka lakfube nne nji mu."

¹⁸ Naomi asu iya: "Nodukpelephu nwandoo nwa mu; maru iphe, e-me nu; kele nwoke ono ta byadu bya anmakfuru anmakfuuru ntanu jeye teke oo-phu ishi iya."

4

Bówazu alu Rutu

¹ Ya ndono; Bówazu atugbua jeshia l'obu-edukfu mkpukpu ono je adugaru. A bya ele enya; onye ono yele nwanyi ono ka abubu ono, o shi ekfuru ono eswewa; Bówazu ekua ya; su iya: "T'o bya anoduedu l'eka-a!" Yo tugbua je je ano-zita.

² Bówazu abya ekua ndu bu ogurenya mkpukpu ono umadzu iri; su epe: "Unu bya anodu anodu l'eka-a." Epe ekwe bya anodu. ³ Yo su abubu epe ono: "Le Naomi shiakwa Móabu lata; yoo me t'o ree alı abubu ayi; mbu Elimeleku. ⁴ Ya arıa l'o ka mma te ya mee t'i maru. O -buru l'ii-zu iya; nggu azua ya l'ifu ndu-a, no l'eka-a; me l'ifu ndu bu ogurenya ayi-a. O -buru l'oo agbata be ii-gbata iya; nggu agbata ya. Teke bu l'e tji gbatadu; nggu ekfuru iya te ya maru. Ke l'e to nwedu onye odo, o ruberu l'agbata iya; a gufu nggubedua. Onye odo buwa yebedua."

Nwoke ono asu iya: "Le ya a-gbata iya."

⁵ Bówazu asu iya: "I -za Naomi yele Rutu, bu nwanyi Móabu alı ono; be ii-lupyabekwaphu nyee nwoke ono, nwuhwaru nu ono; k'ophu oo-toqbo ako; t'epha onye ono, nwuhwaru nu ono be ephuhu."

⁶ To du iya bu; abubu epe ono asu: "Le keshinu o bu ege ono b'o du; be ya ta agbafutakwa alı obu; kele ya te ejedu otu eku iya ntı. Gbafutachia ya nggubedua; kele ya te emeghekwa iya!"

⁷ L'ogege ono l'alı İzuru; be oobuje; madzu eme t'o gbata iphe; m'o -bu t'o gbanweta iphe; be ooyefuje akpokpa iya; nu onye ono. Yo buru ege ono; be ndu İzuru egudeje ekoshi l'e mebuwaru iphe obu.

⁸ To du iya bu; abubu epe ono asu Bówazu: "T'o zu ya." Yo kfutsua ege ono; bya eyefu akpokpa iya; nu Bówazu.

⁹ Teke ono phu; Bówazu asuwaphu ndu bu ogurenya ono; me iphe bu ndu nokota l'eka ono: "O kwa unubedua bu ndu ekebe ntanu le Naomi rewaru iya iphemiphe obule, bu ke Elimeleku; me ke Kiliyonu; me ke Mahlonu. ¹⁰ Ege ono kwaphu; be ya lupyaberu Rutu; mbu nwanyi Móabu, nji iya; mbu Mahlonu haru; k'ophu ee-shi ege ono t'e

doberu iya akọ; mę ęge ee-shi t'iphe nji iya, nwụhuwaru anwụhu nọdu; k'ọphu ẹpha iya ta achiḥudu l'ufu ẹphe; mę lę mkpukpu ẹphe. Unubędua bu ndu ekebe ntanu."

¹¹ Tọ dụ iya bụ; ndu bụ ọgurennya ono; mę iphe, bụ ndu nọkota l'obu-edukfu ono azụa mgbede; sụ: "L'ẹphe bụ ndu ekebe. Tę Ojejoje mekwa-a nwanyi-a, alata nke ngu-a t'ọ dụ l'ọ bụ Rechelu mę Lii; ndu bụ ẹphe; bę ndu ikfu Ízurelu shi futa. T'ẹka ngu bụkwaru ụpete l'alị Efuratu; nggu aburu onye a maru amaru lę Bétulehemu. ¹² Tę Ojejoje shikwa l'unwu, ọo-nụ nwata nwanyi-a; mee t'ufu ngu dụ l'ọ bụ ufu Pérezu, bụ nwa, Táma mұtaru Júda."

Eri Dévidi

¹³ Tọ dụ iya bụ; Bówazu eduta Rutu; yọ bụru nyee ya. Yọ bya ejekfu iya; Ojejoje emee; yọ tsuta ime; mụa nwata nwoke. ¹⁴ Ndu k'unwanyi efulahaaru Naomi; sụ iya: "T'ajaja bụru kę Ojejoje, bụ onye meru t'i nweru nwanwa, e-leta ngu ęnya. Tę ẹpha iya dekwaa ude l'alị Ízurelu. ¹⁵ Nyee nwa ngu ono yeru ngu obu; bya emewaru ngu iphe unwegirima unwoke ẹsaa ta ga emeduru ngu. Nta-a b'ọ mұwaru ngu nwanwa, bụ iya e-le ngu nka; mee t'ị bya etsefu lę nwamgbọko ọdo."

¹⁶ Tọ dụ iya bụ; Naomi ekuta nwata ono dobe l'utakfu; yọ bұwaru iya rụ heru iya. ¹⁷ Unwanyi obutobu aḡa nwata ono Óbędu; sụ: "L'a mұwaru Naomi nwata nwoke!" Óbędu ono bụ iya bụ nna Jesi; Jesi aburu nna Dévidi.

¹⁸ Qwaa bụ eri Pérezu:

Pérezu bụ nna Hézuronu.

Hézuronu aburu nna Ramu.

¹⁹ Ramu bụ nna Amínadabu.

²⁰ Amínadabu aburu nna Náshonu.

Náshonu bụ nna Sálumonu.

²¹ Sálumonu aburu nna Bówazu.

Bówazu bụ nna Óbędu.

²² Óbędu aburu nna Jesi.

Jesi aburu nna Dévidi.

Sámèlù kẹ̀ mbù

¹ O nweru nwoke obu, bụ onye Ráma l'alí ugwu Ífuremu. Èpha nwoke ono bụ Elukana Jerohamu Elihu. Elihu ono bụ nwatibe Tohu; Tohu aburu nwatibe Zufu l'íkfu ndu Ífuremu. ² Èlukana bẹ́ luru unwanyi labu. Onye lanu bụ Hana; onye ophu aburu Penina. Penina; bẹ́ mụshiru unwegirima; obenu lẹ́ Hana te nwedu ophu o mutaru.

³ Afa l'afa; bẹ́ nwoke ono eshije lẹ́ mkpukpu iya jeshia Sháyilo; obaru Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike eja; mẹ́ t'o gworu ngweja nù iya. O bụ l'ẹ́ke ono bẹ́ unwegirima Elayi ephe ẹbo, bụ iya bụ Hofini; mẹ́ Finehasu anọduje l'achiru Ojejoje eja. ⁴ Yọo buje; teke Èlukana gworu eja ono; yo wota anu, gbaru nyee ya; mbù Penina yẹ́ l'unwu iya; ndu k'unwoke; mẹ́ ndu k'unwanyi nù ephe. ⁵ Obenu lẹ́ Hana; bẹ́ oobeje anu lẹ́ nk'iya; kẹ́ l'o yeru iya obu nshinu; yeru lẹ́ Ojejoje kechiru iya epho. ⁶ Yọ buru okfu lẹ́ Ojejoje kechiru iya ẹkpa-nwa meru iphe onye o buru yẹ́le iya anọduje aduka iya l'iphe; gude iya l'akpatsu iya aphu. ⁷ Yọ buru ẹ́ge ono bẹ́ onoduje ada afa l'afa. Iphe bụ teke Hana jeru l'eze-ulo Nchileke; nyee nji iya ono l'akpatsu iya aphu; k'ophu bụ l'ooraje ẹkwa; jika nri. ⁸ Yọo buje aanonyaa; Èlukana, bụ nji iya ono aji iya iphe ooraru, kpọru iya nri: "Bụ ngunu kparu iphe aphu jiru iya obu? ?Ya ta kaduru iya ogaru mkpa karia unwegirima nwoke iri tọ?"

⁹ Yo be ujiku lanu lẹ́ Sháyilo l'ephe ritsuaru nri; ngua iphe-angungu; Hana egbeshi. Teke ono bẹ́ Elayi, bụ onye achijeru Nchileke eja nọdu anodu l'oshi, nọ l'onu eze-ulo Nchileke. ¹⁰ Hana egude aphu; gude enya-mini; kfuru nu Ojejoje. ¹¹ Yo ribua ya; su: "Nggube Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike; o -buru l'ii-le enya l'aphu, byaru nwozi ngu; nyata iya; k'ophu ẹ́ tị zahadu yẹ́be nwozi ngu; nù iya nwata nwoke; bẹ́ ya e-wokwaru iya phu nu nggube Ojejoje; t'ọ buru nke ngu jeye ẹ́ge ọo-nọ-bebe. Agube ta abyadu eru iya l'ishi."

¹² Teke ono, ookfu anu Ojejoje ono bẹ́ Elayi phuberu iya enya l'onu. ¹³ Hana egude obu iya l'ekfu anu Nchileke. Onu l'eme iya ukporo; obu l'ẹ́ ta anudu iphe, ookfu. Elayi arilaha l'ọ bụ mẹ́ b'ọ nguru; ¹⁴ su iya "Bụ teke ole bẹ́ mẹ́ ọwaa e-mebuhu ngu l'enya? Panuru mẹ́ haal!"

¹⁵ Hana asu iya: "È tọ kwa ẹ́ge ono b'ọ du; onye nwe mu nu. Mu bukwa nwanyi, aphu jiru okpoma. Mu ta ngukwa mẹ́; to nwe iphe ọdo, eme l'enya, mu nguru. L'ọ kwa ẹ́ge o duru mu; bẹ́ mu atoshiru Ojejoje. ¹⁶ Be ewotakwa mubẹ́ nwozi ngu l'ọ bụ nwanyi, iphere gvuru l'ifu. O kwa ẹ́ge iphe ono ahutabe mu oku; mẹ́ ẹ́ge ọotsuta-be mu l'ehu bẹ́ mu shi teke ono kfushitaru Nchileke ono."

¹⁷ Elayi asu iya: "Lawaru nta-a! Tẹ́ Nchileke kẹ́ ndu Izurelu mekwaaru ngu iphe, jioru iya."

¹⁸ Hana asu iya: "T'obu rukwaa ngu l'ẹ́ke nwozi ngu nọ." Ya ndono; Hana atugbua je eria nri; ifu abya atusahu iya.

¹⁹ Yo rua l'onma-ewa utsu echile iya; ephe egbeshi; baaru Ojejoje eja tugbua laphushia azu l'ufu ephe lẹ́ Ráma. Èlukana abya ejekfu nyee ya ono; mbù Hana; Ojejoje anyata iya. ²⁰ A nonyaa; Hana abya atsuta ime; ma nwata nwoke; gua ya Sámèlù; kẹ́ l'ọ suru: "Lẹ́ ya rotaru iya Ojejoje."

Hana eye Sámèlù l'ẹ́ka Nchileke

²¹ Yo be teke nwoke ono; mbu Elukana yẹ́le ndibe iya jeru t'ephe je egwooru Nchileke eja; mekwaphu t'o mee iphe, o kweru Nchileke ukwa iya, bụ ẹ́ge oomeje afa-l'afa; ²² Hana akwaa l'ufu. Yọ su nji iya: "Lẹ́ ya te ejekwa jeye teke nwata-wa wofuru onu l'era. Teke ono; ya ekuta iya je edobe l'ulo Ojejoje. Yo buwaruru l'ẹ́ke ono."

²³ Nji iya; mbu Elukana asu iya: "O kwa t'i mee ya l'ẹ́ge o du ngu l'obu. Nodu jeye teke nwata e-wofu onu l'era. Tẹ́ iphe Ojejoje kfuru rekwa l'ẹ́ge o kfuru iya." Ya ndono; nwanyi ono anodu hee nwata ono jeye teke o ngu-buru era.

²⁴ Nwata ono ewofutsulephu onu l'era; yo kuta iya; bya akputa oke-eswi, gbaru afa ẹto; wota ntu witu, jiru, nkwo-eka labu; bya egude otumu mẹ́; duru iya jeshia l'ulo Ojejoje lẹ́ Sháyilo; e gudekpooru lẹ́ nwata ono hakwadu nwanshi. ²⁵ Ephe egbutsua oke-eswi ono; duta nwata ono dujeru Elayi. ²⁶ Hana abya asu Elayi: "Keshinu i nọ ndzu ẹ́ge i nọ iya-a; nggube onye nwe mu nu; b'ọ kwa mu bụ nwanyi phu, vudonyabeje ngu nu l'ẹ́ke-a; l'ekfu anu Ojejoje phu. ²⁷ Mu roru t'ọ nu mu nwata-wa; nta-a bẹ́ Ojejoje mewaru mu iphe ono, mu roru iya ono. ²⁸ Oo ya bụ lẹ́ nta-wa bẹ́ mu kutawaru iya Ojejoje. Oo-buru kẹ́ Ojejoje jeye ẹ́ge ọo-nọ-bebe." Ephe abaaru Ojejoje eja l'ẹ́ke ono.

2

Ekfukfu, Hana kfuru nù Nchileke

- ¹ Tò dù iya bụ; Hana abya ekfuru nù Ojejoje; sù iya:
 Mu ete ẹswa l'ẹke Ojejoje nọ.
 Ike mu bụ l'ẹka Ojejoje b'o shi.
 Nta-a bẹ mu asawa okfu
 l'ifu ndu ọhogu mu;
 kẹle mu etewa ẹswa
 l'ì dzọfutaru mu.
- ² Ẹ to nwedu onye dù nsọ
 l'ọ bụ Ojejoje; to nwe onye,
 l'aturu ngu nù;
 Ọphu o nwedu Agbara-Mkpuma,
 dù l'ọ bụ Nchileke ayi.
- ³ Unu haa ọsa nsasa;
 unu ahaa ogude ọnu l'apali
 onwunu eli;
 kẹle ọ bụ Ojejoje, bụ
 Nchileke kwa iya
 nwe mmamiphe;
 bụru iya bụ onye enyochaje
 umere, madzụ eme ememe.
- ⁴ Akfù ndu mkparawa
 b'i nyakwoshiwaru.
 Obenu lẹ ndu ike gvuru
 b'i kwawaru agburu-ẹhu
 l'ọbu onye kwaru
 ngwa-ọgu.
- ⁵ Ndu ẹpho shi ji;
 wowaru onwẹphe nù l'okfu nri.
 Ndu ọphu ẹgu shi agụ;
 bẹ ẹpho jiwaru.
 Nwanyi, ẹ-te shidu atsù ime;
 mụtaru unwegirima ẹsaa.
 Obenu lẹ nwanyi ọphu
 mụtaru unwu l'igwe;
 bẹ gbawa ẹka.
- ⁶ "Ọ bụ Ojejoje anafuje madzụ ndzụ;
 bụru iya anuje ndzụ.
 Ọ bụ iya enwujeru madzụ ye
 lẹ maa; bụru iya emeje
 t'e teta nọdu ndzụ.
- ⁷ Ọ bụ Ojejoje emeje tẹ madzụ
 bụru onye ụkpa;
 bụru iya emeje t'e nweru iphe.
 Ọ bụ iya ewozitaje madzụ alị;
 bụru iya ewolije madzụ eli.
- ⁸ Ookulije ndu ụkpa l'ẹja;
 palia ndu ẹ-ta dudu ege
 ọ haru ẹphe l'ikpo ntụ;
 woru ẹphe dobe l'ẹke
 ndu ishi nọ; ẹke aa-nọdu
 akwabẹ ẹphe ugvu.
 Ọkpa-ulo kẹ mgboko
 kwa Ojejoje nwe iya.
 Ọ bụ l'eli iya b'o
 gvugaberu mgboko.
- ⁹ Ọbojeru ndu duru iya lẹ nsọ ọzo.
 Obenu lẹ ndu akirishi;
 bẹ oomeje t'ẹphe tabuhu
 ọnu l'ẹkpuru-ọchi.

Madzù te egudejekwa
okpehu pyafùta ishi.

¹⁰ Ndu etso Ojejoje okfu;
bè aa-nyakwoshi anyakwoshi
teke oo-shi l'imigwe
gude egbe-igwe bya oḡu.
Oo-kpe mgboko l'ophu ikpe;
woru ike; m'okpehu nù
onye nke ngu ono,
a wùru manù ono."

¹¹ Tò dù iya bù; Èlukana phè atḡgbua lashia l'ufu ephe lè Ráma. Nwata ono; mbù Sámèlù anòdu l'èka Elayi, bù onye achijeru Nchileke èja; jelahaaru Ojejoje ozi.

Unwegirima Elayi

¹² Unwegirima Elayi bè bükota ndu ejo-madzù; to nwe iphe ephe guberu Ojejoje. ¹³ Iphe, ndu achijeru Nchileke èja emeje bù l'òobuje: madzù -bya ogwo èja; nwozi onye ono, achijeru Nchileke èja ono egude òjì, nweru onu èto bya teke anù ono shikwadururu l'òku; ¹⁴ woru ye l'ite ono. Iphe, òjì ono gvutaru bù k'onye ono, achijeru Nchileke èja ono. Yò buru ège ono bè eemeje iya iphe, bù onye Ízurèlù, gude ngweja bya Sháyilo. ¹⁵ Yò bùje tẹmanu a kpoo èba anù ono, e gude gwoo èja ono oku bù nwozi onye ono, achijeru Nchileke èja ono abyakfutaje onye ono, egwo èja ono; sù iya: "T'o wotakwa anù ono; nù onye achijeru Nchileke èja t'a hua ahùhu; l'è tọ natakwa ophu e shiru eshishi; gbahaa k'onyingu."

¹⁶ Yò bùje teke ndu ono sùru nwozi ono: "T'e vuoduru ọzo kpoo èba anù ono oku; tẹmanu yo wotawaru ège dù iya mma;" nwozi ono asù: "Waawa! T'o ye iya èya l'èka nta-a; odumeka bè ya e-wotakwa iya k'èhuka." ¹⁷ Iphe, unwu-okorọbya ono eme akwata ha nshinu l'ènya Ojejoje; kè l'ephe gude iphe, a nùru Ojejoje l'atù jola-jola.

Sámèlù awata ojeru Ojejoje ozi

¹⁸ Sámèlù bù nwata-okoro, l'èjeru Ojejoje ozi; l'eye uwe-nlòkpuru ocha, ndu achijeru Nchileke èja eyeje. ¹⁹ Afa-l'afa ha bè nne iya akwajè uwe-nlòkpuru; chítaru iya teke yèlè nji iya byaru ogwo èja, ephe egwoje l'afa. ²⁰ Yoo bùje Èlukana yèlè nyee ya bya ège ono; Elayi aḡru onu-oma nù ephe; sù ephe: "Tè Ojejoje mekwaa tẹ nwan yi-a mütaru ngu unwegirima, l'a-nò-chi ènya nwata-wa, nwan yi-a roru Ojejoje; yo metsua; kuta iya nù-phu iya azù-a." Teke Elayi gotsuaru ephe onu ège ono; ephe atḡgbua lashia.

²¹ Ojejoje abya emeeru Hana iphe-oma. Yò bya atsùta ime; bya amütafua unwegirima unwoke èto; mè unwan yi labù. Nwata ono; mbù Sámèlù anòdu l'ifu Ojejoje vuta.

Elayi mè unwegirima iya

²² Nta-a bè Elayi kahuwaru okpobe akahù. Eekfujeru iya iphemiphe obule, unwegirima iya anòduje eme ndu Ízurèlù l'ephe ha; mè l'ephe anòduje ara unwan yi, èje ozi l'onu Ùlo-Èkwà Ndzuko. ²³ Ya ndono; yò sù ephe: "Nanù ège o dù bè unu eme ège-a? Nchi jiakwaru iya lè kè èjo ememe-wa, unu eme-wa. ²⁴ Wawakwa; unwu mu. Iphe, mu anù l'onu ndu kè Nchileke l'èke unu nò ta dukwa mma. ²⁵ O -buru lè madzù mesweru madzù ibe iya; Nchileke aburu iya onye-ogbo. Olobu; madzù -meswee Ojejoje; ?bù onye e-kfuru iya èya." Unwegirima iya ono anyilee nchi manù l'okfu nna ephe ono; kèlè Ojejoje tù-buwaru lè ya e-gbushi ephe.

²⁶ Nwata ono; mbù Sámèlù l'evu; nòdu Ojejoje l'obu; nòdukwa iya phù ndiphe.

Ama iphe, a-dakfuta onu-ulo Elayi

²⁷ Onye kè Nchileke abyakfuta Elayi; bya asù iya: "Owaa iphe, Ojejoje kfuru: "Ya te wodunaru-a onwiya koshi onu-ulo nna ngu teke ono, ephe nò Fero l'èka l'alì Íjiputu ono? ²⁸ O bù yèbedua fọtaru nna ngu l'ikfu ndu Ízurèlù l'ephe ha t'ò buru onye a-chijeru Nchileke èja; t'ò buru iya e-jeje l'ènya-ngweja mu; kpoo insensu oku; yeje uwe-ukuvu nòdu iya l'ifu. Iphe, bù ngweja-oku, ndu Ízurèlù nùru iya bè ya nùkotakwaruphu ndu onu-ulo nna ngu. ²⁹ ?Bù ngunu meru iphe unu ta agubedu ngweja iya iphe; mè iphe ono, ya turu ekemu; sù t'a nùje iya l'èze-ulo èke ya bu ebubu ono? ?Nanù ège o dù b'ì ka okwabe unwu ngu ugvu; ma lè yèbedua; kparu iphe o bù iphe ndu nk'ia, bù ndu Ízurèlù nùru iya bè unu afọtaje ophu kakọta mma eri; l'ada rẹkfurekfu?"

³⁰ "Oo ya bù lè Ojejoje, bù Nchileke kè ndu Ízurèlù; sùru: 'O bù oswi-okfu lè ya sùru l'ò bù onu-ulo ngu; mè onu-ulo nna ngu a-nòduje èje ozi l'ifu iya gbururu jeye lè gbururu.' Obule nta-a; bè yèbe Ojejoje ekfu; sù: 'L'è tọ dühedu ège ono! L'ò bù ndu akwabè iya ugvu bè ya a-kwabè ugvu. Ndu ophu akpò iya èbo-èbo-l'afù bè aa-tuphu

l'ònu. ³¹ Tùbekwa iya nvò l'òogbaakwa teke ya a-gbajifu ike ngu; gbajifu ike kẹ ndu ònu-ùlo nna ngu; k'òphu bù l'e too nwedù onye, bù ọgurennya, a-nòkwadù l'ènya ufu unu. ³² Ii-gude ẹnya ngu phù l'ẹke ono, ya bu ono bẹ nọ l'iphe-ẹhuka. Iphe, dù mma bẹ mu e-mekpokwaarù ndu Ízùrẹlù. Obenu l'ènya-ufu unu te enwedù onye byakwadù bya a-ka nka gbururù jeye.' ³³ L'unu ha onye ọphù ya te egbudù l'ènya-ngweja iya a-dzùkwaru-a. Obenu l'òo-bùru unu apha; bùru unu ẹkwa; bùru unu iphe-ẹhuka. Ndu ònu-ùlo unu a-nòdù agbakwohu agbakwohu. ³⁴ Iphe, e-me l'ẹhu unwegirima ngu; ndu k'unwoke ẹphe ẹbo, bù iya bù Hofini yẹle Finehasu a-bùru ngu iphe-ọhubama. ẹphe ẹbo a-nwùshihu ujiku lanù. ³⁵ Mu e-gude ẹka mu wofuta onye a-nòdù achijeru mube Nchileke ẹja. Onye ono a-bùru onye e gude ire iya ẹka; bùru onye eme uche mu; mẹ obu mube Nchileke. Mu e-me t'ònu-ùlo onye ọbu nguru anguru; yọ nòdù l'ifu onye nke mu ono, mu wuru manù l'ishi ono ẹje ozi gbururù jeye. ³⁶ Iphe, bù onye phòduru nù l'ènya-ufu e-byije ikpere bya iya ọro okpoga; mẹ nri; l'arọ iya: 'Tọ yenu iya l'ọru, gbaru onye achijeru Nchileke ẹja; k'òphu ya a-phuje iphe oye l'ònu.' "

3

Ojejoje eku Sámèlù oku

¹ Nwata ono; mbù Sámèlù anòdù Elayi l'ẹka l'ẹjeru Ojejoje ozi. Teke ono bẹ Ojejoje te shidù ekfujekwadù eyeru madzù; t'a kwata shi aphujekwadù àphù.

² Yo be l'enyashi ujiku lanù; Elayi azèru l'ẹke ọzeje. Teke ono bẹ nka lawaru iya l'ènya; k'òphu bù l'ẹ tọ kwatadù aphùkwadù ọzo ọhuma; ³ urọku eze-ùlo Nchileke ta anyihuwa teke ono. Sámèlù azekwanuru l'ime eze-ùlo Nchileke l'ẹke Okpoko Ogbandzù Ojejoje nọ. ⁴ Ojejoje abya eku Sámèlù. Yọ za iya; ⁵ bya egude ọso gbakfushia Elayi je asù iya: "?! kuru iya oku? O kwa iya ndọ-ọ!" Elayi asù iya: "Lẹ ya te ekukwa ngu oku; jekwa je azèru azẹe!" Yọ tughua je azẹ-zita ọdo. ⁶ Ojejoje abyakwa bya ekua ya ọdo: "Sámèlù!" Sámèlù egbeshikwa jekfushia Elayi; je asù iya: "?! kuru iya oku? O kwa iya ndọ-ọ." Elayi asù iya: "Nwa iya; ya te kukwa ngu oku; jekwa je azèru azẹe." ⁷ Teke ono bẹ Sámèlù ta amadua Ojejoje; kẹle Ojejoje te kfuduaru yeru iya. ⁸ Ojejoje abyakwa bya ekua Sámèlù k'ugbo ẹto; Sámèlù ezilihukwa jekfushia Elayi je asù iya: "?! kuru iya oku? O kwa iya ndọ-ọ." Yọ bya erua Elayi l'ẹhu l'ọ bù Ojejoje bẹ eku nwata ono. ⁹ Yọ sù Sámèlù: "Tughua je azèru azẹe. Teke o kuru ngu ọdo; nggu asù iya: 'Nnajiufu kfua iphe, ọ bù; kẹle nwozi ngu ngabèru ngu-a nchì.' " Sámèlù atughua je azèru l'ẹke ọ zẹhawa.

¹⁰ Ojejoje abya evudo l'ẹke ono; bya ekua ya ege ookujehawa iya: "Sámèlù! Sámèlù!" Sámèlù asù iya: "Kfua iphe, ọ bù; kẹle nwozi ngu ngabèrua nchì." ¹¹ Ojejoje abya ekfuaru Sámèlù; sù iya: "Lenu; iphe, ya abya ememe l'alì Ízùrẹlù a-bù onye nuru iya nù; yọ gbaw ya anwirinwa lẹ nchì. ¹² Mbọku, ya e-me iphe ono bẹ ya e-me t'iphe, ya kfuru l'ẹhu ònu-ùlo Elayi mekota. ¹³ Ya kfuwaru Elayi lẹ ya abyawa tẹ ya nua ndibe iya apha gbururù jeye lẹ gbururù. Ishi iya abùru k'ẹjo iphe, ọ machacharua l'unwu iya eme; l'ekfubyishi epha Nchileke; tọ lọ ẹphe ẹka lẹ nchì. ¹⁴ Ọo ya kparu iphe ya riburu iya: 'L'ẹjo iphe, ndu ònu-ùlo Elayi metaru; bẹ ngweja; m'ọ bù iphe-anunu ta asafu-ghekwa gbururù jeyewaru.' "

¹⁵ Sámèlù abya azèru. Yo be l'utsu; yo gbeshi je aguhaa ọlo Ojejoje. Ọbule ọ tshuru egvu; tọ dùhe ike kfuaru Elayi kẹ àphù ono, ọ phuru ono. ¹⁶ Tọ dù iya bù; Elayi abya ekua ya: "Nwatibe mu Sámèlù." Sámèlù aza iya. ¹⁷ Elayi aji iya: "Bù ngunu bẹ Ojejoje kfuru ngu-a? Be edomikwaru iya ẹya edomi. O -nweru ọphù i domiru iya edomi; tẹ Ojejoje mekwaa ngu iya; mbù; t'ọ mee ngu ọphù ka njọ." ¹⁸ Tọ dù iya bù; Sámèlù abya achìko iphe ono, o kfuru iya ono kfushikotaru iya; tọ nwe m'ọ bù nanù, o domiru iya edomi. Elayi asù iya: "O bù iya bù Ojejoje; t'ọ mekwaa iphe, bù iphe dù iya mma."

¹⁹ Sámèlù l'evu; Ojejoje anòdù swiru iya; ọphù o nwedù okfu, Sámèlù kfuru, alajẹ kẹ mmanu. ²⁰ Iphe bù ndu Ízùrẹlù l'ẹphe ha; tsube lẹ Dánù jeye lẹ Besheba amakotaru lẹ Sámèlù bù ọkpobe onye nkfuchiru, shi Ojejoje l'ẹka. ²¹ Yọo bùje; a-nọta nọta; Ojejoje ehee lẹ Sháyilo; shi l'okfu ọnu iya koshi Sámèlù onwiya.

4

Ndu Filisutayinu aluta Okpoko Ogba-ndzù

¹ Tọ dù iya bù; Sámèlù awata okfu l'eyeru ndu Ízùrẹlù mgburumgburu.

Yọ bùru iya bù lẹ ndu Ízùrẹlù awufu t'ẹphe je etso ndu Filisutayinu ọgu. Ndu Ízùrẹlù ẹje akwaa ọdu ọgu lẹ Ebeníza; ndu kẹ Filisutayinu akwaa nk'ẹphe lẹ Afẹku. ² Ndu Filisutayinu abya edzua onwẹphe k'ọgu byakfutashia ndu Ízùrẹlù t'ẹphe kpogba iya.

Ọku ekeru achi l'ọgu ono; k'ọphu bụ lẹ ndu Filisutayinu mekputaru ndu Ízurèlù; gbua ẹphe iphe, ruru unu ọmadzu iri* l'ifu ọgu ono. ³ Ndu soja ndu Ízurèlù alaphulephu azu l'odu ẹphe; ndu bụ ọgurennya ẹphe aji: “?Bụ ngunu meru iphe, Ojejoje haru tẹ ndu Filisutayinu mekputa ẹphe l'ọgu ntanu? L'ẹphe e-jekwa je apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje lẹ Sháyilo; k'ọphu oo-tsoru ẹphe je adzọta ẹphe l'ẹka ndu ọhogu ẹphe.” ⁴ Ya ndono; ẹphe abya ezifu madzụ; ẹphe ejeshia Sháyilo je apata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ onye ono, nọ l'aba-eze l'echi cherobimu ono. Ụnwegirima Elayi ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Hofini; mẹ Finehasu nọkwaphu l'ẹke ono; ẹphe lẹ Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono.

⁵ A pabatalephu Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono l'odu ọgu ndu Ízurèlù; ọzu aburu kẹ wọ; k'ọphu bụ l'alị nmaḥuru jijiji. ⁶ Ndu Filisutayinu anulephu ẹge ndu Ízurèlù atụ wọwọ; jilaha: “Iphe eme nụ l'odu ọgu ndu Hibururu?”

A nọnyaa; ẹphe abya amaru l'ọ bụ Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje; b'a pabataru l'odu ọgu ono; ⁷ tsulaha egvu; kfulaha; su: “L'ọ nwekwaru agwa, bataru l'odu ọgu ndu Ízurèlù. Nshọ ayi! Iphe, dū ẹge-a te mebukwaa! ⁸ Ayi laakwaru! ?Bụ onye a-dzọ ayi l'ẹka oke agwa ọwaa? L'ọ kwa agwa ono bụ iya gude iphe-ememe, dū iche iche gbushia ndu Íjiputu l'echi-egu ono. ⁹ Unubẹ ndu Filisutayinu! Unu shihu ike l'ọ bụ nwoke; ọdumeka bẹ unu buakwa ohu ndu Hibururu ẹge ono ẹphe shi buru ohu unu ono. Ọo ya bụ; t'unu tso ẹphe ọgu l'ọ bụ unwoke!”

¹⁰ Tọ dū iya bụ; ndu Filisutayinu aḷa ọgu ono; lụ-gbua ndu Ízurèlù; k'ọphu onyenonu gbalashiru lashia l'ufu iya. Ndu e gburu egbugbu adu egvu; kẹle ndu kẹ Ízurèlù dū ọkporo unu madzụ eto l'iri l'ise,† bụ ndu soja k'ọkpa, laru l'ọgu ono. ¹¹ Ẹphe naru Okpoko Ojejoje ono; gbua unwegirima Elayi ono ẹphe ẹbo, bụ iya bụ Hofini; mẹ Finehasu.

Anwuhu Elayi

¹² Mbọku ono kwaphu bẹ onye Bénéjaminu gude ọso shi l'ifu ọgu ono jeshia Sháyilo yele uwe iya, ọ lajashiru alajashi; kpota ẹja kpua onwiya l'ishi. ¹³ Teke ọ bataru; bẹ Elayi nọlephu lẹ nwaba iya ele ẹnya l'esu-uzo; kẹ l'obu ete iya etete; lẹ kẹ Okpoko Ojejoje ono. Onye ono abata bya ekfua iphe, meru nū; ọzu-ekwa aburu yọ lẹ mkpukpu ono. ¹⁴ Elayi anu ọzu-ekwa ono; jilaha; su: “?Bụ ngunu bụ kẹ wọwọwọ onanu?”

Nwoke ono emewaphu egwegwa jekfushia Elayi, ¹⁵ bụ onye nwaru ọkporo afa ẹno l'afa iri l'eshato. Nka lawaru iya l'ẹnya; tọ phufuhe ọzo ọhuma. ¹⁶ Nwoke ono asu Elayi: “L'ọ kwa nta-a bẹ ya shi l'ifu ọgu. L'ọ kwa ọso bẹ ya gude shi l'ẹke ono gbalaa ntanu.” Elayi aji iya: “?Nanu ẹge ọ muru; nwa mu?” ¹⁷ Nwoke ono, byaru ozi ono asu iya: “Lẹ ndu Ízurèlù bẹ gbakwaru ọso l'ifu ndu Filisutayinu; e gbua soja ndu Ízurèlù ogbu-ekfu. Ọdo aburu l'unwegirima ngu ẹphe ẹbo, bụ Hofini; mẹ Finehasu b'e gbukwaru; nakwaaphu Okpoko Nchileke ono.” ¹⁸ Yo kulephu Okpoko Nchileke ono; Elayi eshi l'aba ono daa laa azu; su-kwoolu; yọ buru iya anwuhu; kẹ l'ọ bụwa nwoke ọgurennya; hakwaphu ọkporokpo. Yọ buru ọkporo afa labu b'ọ buru ndu Ízurèlù onye ikpe.

¹⁹ Nye Finehasu, bụ nyee-nwa iya; bẹ dū ime teke ono. Yọ gbawa iya l'ezeda. Nwanyi ono anulephu lẹ Okpoko Nchileke; b'a nataru; mẹ lẹ nna nji iya; mẹ nji iya bẹ nwuhuru nū; ime awatawa iya phụ ememe. Yo zeda. Ọ bụ l'ime ọbu tsuru iya l'ehu. ²⁰ Yọ buru teke ọotu-buwa ume bẹ unwanyi, eswi iya ime suru iya: “T'ọ gude ẹka l'obu; l'ọ bụ nwata nwoke b'ọ muru.” Obenu l'ẹ tọ kfudu okfu; tọ ngaru ẹphe nchi. ²¹ Yọ gụ nwata ono Ikabodu; su: “L'odu-biribiri Nchileke lufuwaru l'alị Ízurèlù.” Ishi iya bụ l'a nataru Okpoko Ojejoje; nna nji iya yele nji iya anwuhufua. ²² Yọ su: “L'odu-biribiri Nchileke bẹ lufuwaru l'alị Ízurèlù; kẹ lẹ Okpoko Ojejoje b'a natawaru.”

5

Ndu Filisutayinu ẹphe lẹ Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje

¹ Ndu Filisutayinu anatatsua Okpoko Nchileke; bya apafu iya lẹ Ebeniza je edobe lẹ Ashudodu. ² Ẹphe aparu iya je edobe l'ulo agwa ẹphe, bụ Dagonu; dokube Dagonu l'onwiya. ³ Ndu Ashudodu abya etehu l'ọnmewa ọtsu echile iya; Dagonu ekpubewa ifu l'alị l'onu Okpoko Nchileke ono. Ẹphe apalia Dagonu; woru iya docephu azu l'ẹke ọnojehawa. ⁴ Ẹphe abya etehu l'ọnmewa ọtsu ophu tsotaru mbọku k'ono; Dagonu ekpubewa ifu l'alị l'onu Okpoko Ojejoje ono. Ishi iya; mẹ ẹka iya atuku chikwoshihawa; daburu l'ogbodo-ulo ono. Yọ buru ugwehu iya nwenkinyi bẹ phoduru nū. ⁵ Ọ bụ iya

* 4:2 4:2 Iphe ọ bụ 4,000. † 4:10 4:10 Iphe ọ bụ 30,000.

kparu iphe ndu agwaję Dagonu lę Ashudodu; mę ndu abahuje l'ulo iya ta adzojedu okpa l'ogbodo-alı ulo ono jeye ntanu-a.

⁶ Ojejoje abya adabę ndu Ashudodu ęka l'ęhu; męwaru ndu obutobu ęphe. Yo loru iphe-ebubu nu ęphe; gude iya merushia ęphe ęhu. ⁷ Unwoke ndu Ashudodu abya aphu ęge omuru ęphe; su: "L'okpoko Nchileke kę ndu İzurelu ta anodukwa eswiru ęphe l'ęke-a; kę l'odawa ęphe l'agwa ęphe, bu Dagonu ęka l'ęhu." ⁸ ęphe ezia ozi; kukoo ndu ishi ndu Filisutayinu l'ęphe ha; jilaha ęphe: "Bę imagha; bę ayi e-me Okpoko Ojejoje kę ndu İzurelu?" ęphe asu: "T'a pafu Okpoko Ojejoje kę ndu İzurelu je edobe lę Gatı." T'o du iya bu; ęphe apafu Okpoko Ojejoje kę ndu İzurelu ono. ⁹ ęphe apafutsua ya; Ojejoje adalaha mkpukpu ono ęka l'ęhu; k'ophu ęphe wataru otsu egvu. Yo mee; iphe-ebubu awata obu ndu mkpukpu ono: nwata mę ogurennya. ¹⁰ T'o du iya bu; ęphe agulia Okpoko Ojejoje ono je edobe lę ękuronu.

Okpoko Nchileke ono abahudelephu lę ękuronu; ndu ękuronu arashia: "ęphe pataakwaru Okpoko Ojejoje ndu İzurelu t'o gbushia ęphe lę ndibe ęphe." ¹¹ T'o du iya bu; ęphe abya eku-koo ndu ishi ndu Filisutayinu l'ęphe ha; bya asu ęphe: "Unu pafu Okpoko Ojejoje kę ndu İzurelu t'o laphu azu l'ęke o shi; o -dudu bę oo-gbugekwa ayi lę ndu nk'ayi." Kę l'egvu mgbonwu bya eruta ndu mkpukpu ono; Nchileke l'ada ęphe ęka l'ęhu l'ęke ono. ¹² Ndu ophu nwuhu-phodoru nu bę iphe-ebubu bulahaaru; ękwa, ndu mkpukpu ono ara erua imigwe.

6

Okpoko Ogba-ndzu Nchileke alaphu azu lę İzurelu

¹ Okpoko Ojejoje ono anotsulephu onwa ęsaa l'alı Filisutayinu; ² ndu Filisutayinu abya ekua ndu l'agwajęru ęphe omarali; mę ndu njibya; jia ęphe: "Bę imagha bę ayi e-me kę Okpoko Ojejoje ono? Unu kfaru ayi ęge ayi e-gude paphu iya azu l'ęke o shi." ³ Ndu ono, agwajęru ęphe omarali; mę ndu njibya ono asu ęphe: "O -buru l'unu ewola Okpoko Ojejoje kę ndu İzurelu; unu ba agbabękwa iya ęka otu wolaa. Unu keshikwaa ęhu gworu ngweja ikpe-anmanma nu iya. Teke ono; a gwoo unu l'iphe eme unu; unu abyakwaphu bya amaru iphe kparu iphe ę to kwedu kufu unu ęka l'ęhu." ⁴ Ndu Filisutayinu ono bya aji: "Bę ngunu bę aa-nu iya l'onodu kę ngweja ikpe-anmanma obu?"

ęphe asu ęphe: "L'o bu iphe-ebubu ise, e gude mkpola-ododo kpua; mę okerekfu ise, e gude mkpola-ododo kpua, bu iya bu ęge ndu ishi ndu Filisutayinu hatabe l'igwe. Kę l'o bu iphe-ememe lanu shi emekota unu lę ndu ishi unu. ⁵ Unu kpua iphe ono, du l'o bu iphe-ebubu ono; mę okerekfu ono, eyi alı unu iyi ono; unu abya akwabę Nchileke kę ndu İzurelu ugvu; t'a maru: ?oo-tuwo ęka l'oda unu l'agwa unu; mę alı unu ęka l'ęhu. ⁶ Bę ngunu kparu iphe unu kpọ-chiru obu unu ęge ndu İjiputu; mę Fero kpọ-chiru iya? T'o będu teke Nchileke meshilahaaru ęphe iphe ike bę ęphe haru ndu İzurelu; ęphe alashia tọ? ⁷ Oo ya bu; unu mee o-gba-kperekpere ophungu. Unu akputa nne eswi labu, he unwu; mbu ndu ophu e te gudebudua odogoro tugbabe ębo. Unu woru nne eswi labu ono tugbabe l'o-gba-kperekpere ono. Unu apaphu unwu eswi ono azu l'odu-eswi, ęke ęphe shi. ⁸ Unu aparu Okpoko Ojejoje ono tukobe l'o-gba-kperekpere ono; unu eworu iphe ono, unu gude mkpola-ododo kpushia ono; mbu ngweja ikpe-anmanma ono ye l'okpoko, nọ l'iku Okpoko Ojejoje ono. Teke unu metsuaru; unu ewehaa ya; t'o la ęke o shi. ⁹ Olọbu; unu lezikakwa iya ęnya. O -buru l'o tugburu; chebe ifu l'uzo ęke o shi; l'uzo iya kę Bętu-Shemeshi; unu amaru l'o bu Ojejoje meru t'ęji iphe ono dakfuta ayi. Teke ę to dudu; ayi amaru l'ę to będu iya daru ayi ęka; l'o bulephu iphe-ęhuka byaru."

¹⁰ T'o du iya bu; ęphe emee ya ęge ono. ęphe eworu nne eswi labu libe l'ogba-kperekpere ono; bya eworu unwu eswi je aguchia l'odu-eswi. ¹¹ ęphe aparu Okpoko Ojejoje ono tukobe l'o-gba-kperekpere ono; paru okpoko, a chiru okerekfu mkpola-ododo phu; mę iphe ono, dugbaa l'o bu iphe-ebubu ono, e gudekwaphu mkpola-ododo kpushia ono ye iya. ¹² Nne eswi labu ono akwasęleruphu uzo Bętu-Shemeshi. ęphe atugburu uzo ono; l'ęgbu ọrą; eje; to nwe ęke ęphe swıbaru aswıba. Ndu ishi ndu Filisutayinu l'etso ęphe l'azu l'azu jeye l'oke ęphe lę ndu Betu-Shemeshi. ¹³ Teke ono bę ndu Bętu-Shemeshi akpata witu l'okpa ugvu okpa ugvu ęphe. ęphe abya apalia ęnya; phua Okpoko Nchileke ono; ęhu atsoo ęphe ntumatu l'ęphe phuru iya. ¹⁴ O-gba-kperekpere ono erua l'ęgu Jọshuwa kę Bętu-Shemeshi; bya evudo l'iku eze mkpuma, nọ l'ęke ono. Ndu ono egbujashia oshi, e gude kua o-gba-kperekpere ono; bya egude nne eswi labu ono gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje. ¹⁵ Ndu Lıvayi abya apazita Okpoko Ojejoje ono; mę okpoko ono, e yeru iphe ono, a kpushiru lę mkpola-ododo phu; bya

achìru iya tukobe l'eli eze mkpuma ono. Ndu Bétu-Shèmeshi abya egwoo ngweja-ukfuru; nù Ojejoje; gwokwaaru iya phù ngweja. ¹⁶ Ndu ishi ndu Filisutayinu ephè ise aphùkòta iphè ono; bya alaphu azù lẹ Èkuronu mbòku ono kwaphù.

¹⁷ Qwaa bù mkpòla-ododo ono, a kpùshiru; yò dù l'ò bù iphè-ebubu ono; mbù ono, ndu Filisutayinu nùru Ojejoje t'ò bùru ngweja ikpe-anmanma ono. Ndu Ashudòdu; ndu Gáza; ndu Ashikelònu; ndu Gatù; mè ndu Èkuronu nùtsuaru nanù nanù iche l'iche. ¹⁸ Okerekfu phù, e gude mkpòla-ododo kpua phù bẹ hatabelephu l'igwe l'ò bù mkpùkpu, ndu Filisutayinu, ndu ishi ise phù achìgbaa; mbù mkpùkpu ono, a kpù-phègbaaru mgburumgburu; mè mkpùkpu, nògbaa ya nù. Eze oke mkpuma ono, ephè tù-koberu Okpoko Nchileke l'ègu Jòshuwa kẹ Bétu-Shèmeshi phù; bẹ bùkwa iphè, agba ekebe jeye ntanù-a.

¹⁹ Obenu lẹ Nchileke haru chìgbushia unwoke ndu Bétu-Shèmeshi. Ùkporo madzù èto l'umadzù iri bẹ nwùhuru nù; kẹ l'èphè nyoru Okpoko Qgba-ndzù Ojejoje enyonyo. Ndu Ízurèlù agwa aphù; kele ndu, Nchileke chìgbushiru kwata oswa ha nshinu. ²⁰ Ndu Bétu-Shèmeshi asu: “?Bù onye a-dù ike vudo Ojejoje, bù Nchileke, dù nsò l'ifu? ?Bù onye bẹ Okpoko Nchileke ono e-shi l'èke-a je anòdu l'ufu iya?” ²¹ Tò dù iya bù; ephè bya ezifu ndu ozi t'èphè jekfu ndu Kiriyatu-Jerimu je ezia ephè: “Lẹ ndu Filisutayinu palataakwaru Okpoko Ojejoje. Unu bya apata iya je edobe l'ibiyi nk'unu.”

7

¹ Tò dù iya bù; unwoke ndu Kiriyatu-Jerimu eje apata Okpoko Ojejoje ono. Ephè aparù iya je edobe l'ùlo Abinadabu l'eli ugvu; bya edobe nwa iya, bù Eliyéza nsò t'ò letaje Okpoko Ojejoje ono ènya.

Aadzòfuta ndu Ízurèlù l'èka ndu Filisutayinu

² O tewartu ènya; mbù ruwa ùkporo a k'òphu Okpoko Qgba-ndzù ono shi nòduta lẹ Kiriyatu-Jerimu. Ndu Ízurèlù l'èphè ha atùkowa gudewa èkwa; l'achò Ojejoje.

³ Tò dù iya bù; Sámèlù abya ekfuru ndu Ízurèlù l'èphè ha; sù: “Ò -bùru l'unu gudewa obu unu l'ò ha alakfuta Ojejoje; unu ewoshia agwa ndu ohodo; mè agwa Ashera ono. Unu kpòru obu unu ye l'èke Ojejoje nò; t'ò bùru iya kpùu bẹ unu a-nòdu abaru eja; k'òphu òo-nafuta unu l'èka ndu Filisutayinu.” ⁴ Ya ndono; ndu Ízurèlù ewofukota agwa Bálu; mè kẹ Ashìtoretu, ephè dobegbaaru; bya abalahaaru Ojejoje nwènkinyi iya eja.

⁵ Sámèlù asù: “Unu dzua lẹ Mízupa unubẹ ndu Ízurèlù l'unu ha; tẹ mu kfuru nù Ojejoje l'òkfu èhu unu.” ⁶ L'èphè dzukotsuaru lẹ Mízupa; bẹ ephè kutaru mini wùshia l'alì l'ifu Ojejoje. Ephè aswija aswìswi; nòdu l'èke ono kfushia iphè, dù eji ephè meshiru; sù: “L'èphè meswewaru Ojejoje.” Yò bùru Sámèlù bù onye ishi ndu Ízurèlù lẹ Mízupa.

⁷ Ndu Filisutayinu anùlephu lẹ ndu Ízurèlù dzuru lẹ Mízupa; ndu ishi ndu Filisutayinu ejeshia t'èphè je etso ephè ògu. Ndu Ízurèlù anù l'iya phù; egvu ndu Filisutayinu egude ephè. ⁸ Ndu Ízurèlù asù Sámèlù: “Ba ahakwa oraku Ojejoje, bù Nchileke ayi l'òkfu èhu ayi; k'òphu òo-gbafuta ayi l'èka ndu Filisutayinu!” ⁹ Sámèlù ekwe; bya ewota nwatùru, angùkwadu era gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Yò bya araku Ojejoje l'òkfu èhu ndu Ízurèlù; Ojejoje anù a olu iya. ¹⁰ Yo gudekwadua ngweja-ukfuru ono l'èka l'egwo; ndu Filisutayinu abyakfutashia ndu Ízurèlù ògu. Ojejoje egude egbe-igwe gbòoru ndu Filisutayinu ògbo mbòku ono; ephè atshùu egvu gbaa nanù nanù. ¹¹ Ndu Ízurèlù awùfuta lẹ Mízupa; chìru ephè tughburu; l'egbutsushi ephè l'ùzo jeye lẹ mkpòda Bétu-Karu.

¹² Tò dù iya bù; Sámèlù eworu mkpuma sùbe l'echi Mízupa; mè Shènu; woru èke ono gwa Ebeníza; * sù: “Jeye nta-a bẹ Ojejoje eyeleruphu ayi èka.” Iphè, Ebeniza bù bù “mkpuma n-yemèka.” ¹³ Yò bùru iya bù lẹ ndu Ízurèlù akapyabẹ ndu Filisutayinu; ephè ta byahẹ ògu ò-lù-a-òlaa òdo lẹ Ízurèlù. Ojejoje anòdulephu l'ada ndu Filisutayinu èka l'èhu l'ège Sámèlù nòta-beru ndzù. ¹⁴ Tsube lẹ Èkuronu jeye lẹ Gatù, bùkòta mkpùkpu, ndu Filistayinu shi naa ndu Ízurèlù l'ògu bẹ ndu Ízurèlù byaru bya anaphutakota ephè azù òdo. Ndu Ízurèlù anafutakota ndu ephè l'èphè bù obutobu l'èka ndu Filisutayinu. Nchì abya adù ndu Ízurèlù; ephè lẹ ndu Amòru ndoo.

¹⁵ Sámèlù bù iya bùru ndu Ízurèlù ògbo ikpe jeye l'ège ò nò-beru. ¹⁶ Afa-l'afa ha b'ò shije lẹ Bételu jeye lẹ Gíligalu; lufu lẹ Mízupa; l'edoshiru ndu Ízurèlù okfu l'èke ono l'ò ha. ¹⁷ Qle òobuje; o -jee l'ò jeru; yò laphuta azù lẹ Ráma, bù èke ufu iya nò. Yò bùru

* 7:12 7:12 Iphè Ebeniza bù bù “n-yemèka”.

l'èke ono bẹ ọ́nóduje edoshiru ndu Ízurèlù okfu. Ọ kpúru Ojejoje ẹ̀nya-ngwẹ́ja l'èke ono.

8

Ndu Ízurèlù achọ onye a-bùru ẹ̀phe eze

¹ Sámèlù akahùlèphù; bya agwa ùnwegirima iya ndu k'unwoke t'ẹ̀phe bùru ndu ọ̀gbó ikpe ndu Ízurèlù. ² Ẹ̀pha ọ̀kpara iya bụ Jówèlù; otsota iya abùru Abíja. Ẹ̀ke ẹ̀phe shi nọdu bùru ndu ọ̀gbó ikpe bụ Besheba. ³ Obenu l'unwu iya ono te tsođu ùbeka iya. Ẹ̀phe gharu ifu; wata ọ̀cho uru l'ùzo, ẹ̀-te vudodu nhamunha; l'eri ẹ̀ka-azụ; l'ekpe ẹ̀jo ikpe.

⁴ Ndu bụ ọ̀gurennya ndu Ízurèlù l'ẹ̀phe ha abya edzukobe; jekfushia Sámèlù lẹ̀ Ráma. ⁵ Ẹ̀phe asụ iya: "Lenu: nta-a b'ì kahùwaru; unwu ngu te etso ùbeka ngu. Nta-a kwa t'ì tũaru ayi ẹ̀ka l'onye a-bùru ayi eze ẹ̀ge ono iphe bụ mbakeshi ndu ọ̀phù nwegbaaru ono." ⁶ Obenu l'onanu, ẹ̀phe kfuru Sámèlù "t'ọ̀ nù ẹ̀phe eze, a-nọdu achì ẹ̀phe" ono bẹ dũru iya ẹ̀ji. Yo wota iya ye Ojejoje l'ẹ̀ka. ⁷ Ojejoje asụ Sámèlù: "T'ọ̀ ngabẹ̀kwaru ndu ono nchì l'iphe, bụ iphe, ẹ̀phe ekfuru iya. L'ẹ̀ tọ̀ bũkwa nggùbedua bẹ ẹ̀phe jikaru; ọ̀ kwa yebe Ojejoje bẹ ẹ̀phe jikaru tẹ̀ ya ba abùheru ẹ̀phe eze. ⁸ Ọ bụ ẹ̀ge ono bẹ ẹ̀phe shi keshinu mbọku, ya dufutaru ẹ̀phe lẹ̀ Íjiputu meta jeye ntanù-a; k'ọ̀phù bụ l'ẹ̀phe gwọ̀beru yebe Ojejoje; balaharu agwa ndu ọ̀do ẹ̀ja. Ọ kwaphù ẹ̀ge ono bẹ ẹ̀phe gwọ̀beru nggùbedua nta-a. ⁹ Geeruru ẹ̀phe nchì l'iphe, ẹ̀phe ekfu. Olobu; nmashikwaaru ẹ̀phe ọ̀kwa ike; mee t'ẹ̀phe maru ẹ̀ge eze ono, a-nọdu achì ẹ̀phe ono e-me ẹ̀phe."

¹⁰ Ya ndono; Sámèlù abya achìko iphe ono, Ojejoje kfuru ono kfuaru ndu ono, ekfu t'ọ̀ nù ẹ̀phe eze, a-nọdu achì ẹ̀phe ono. ¹¹ Yọ̀ sù ẹ̀phe: "Ọwaa iphe, eze ono, a-nọdu achì iya ono a-nọdu eme unu: Ọo-chìta ùnwegirima unu; ndu k'unwoke dobe t'ẹ̀phe gbajeru iya ụ̀gbò-ìnya; mẹ̀ ìnya l'onwiya gude ẹ̀jeru iya ozi. Yọ̀ bùru ẹ̀phe a-nọdu evuru ụ̀gbò-ìnya ono uzo. ¹² O nweru ndu ọ̀phù oo-zi t'ẹ̀phe chìjeru iya ụ̀kporo unu ndu soja labù l'ụ̀kporo iri iri; nweru ndu ọ̀phù a-nọdu achì ụ̀kporo ndu soja labù lẹ̀ ndu soja iri iri; nweru ndu ọ̀phù a-nọdu akọru iya ọ̀kori; mẹ̀ ndu ọ̀phù a-nọdu akpataru iya iphe o meberu l'alì; mẹ̀ ndu ọ̀phù a-nọdu eme ngwa-ọ̀gu; mẹ̀ ngwa, etsoje ụ̀gbò-ìnya. ¹³ Ọo-chìru ùnwegirima unu ndu k'unwanyi; ye t'ẹ̀phe meje manù mbeleke; shije nri; m'ọ̀ bụ gheje iphe. ¹⁴ Ọo-nashìkota unu alì unu; mẹ̀ mgbo vayinu unu; mẹ̀ mgbabu olivu unu ọ̀phù kakaṭa mma; nù ndu ozi iya. ¹⁵ Witu unu; mẹ̀ akpuru vayinu unu bẹ oo-ke uzo iri; vuta uzo lanù nù ndu ishi l'ozi iya; mẹ̀ unwu-mbọyi iya. ¹⁶ Ohu unu ndu k'unwoke; mẹ̀ ndu k'unwanyi; eswi unu; mẹ̀ nkakfù-ìgara unu ndu ọ̀phù kagee oshihu ike bẹ ọ̀o-chìtakota t'ẹ̀phe jejeru iya ozi. ¹⁷ Atũru unu; mẹ̀ egwu unu bẹ oo-ke uzo iri; ruta uzo lanù iya; unubẹ̀dua l'onwunu atũko l'ẹ̀jeru iya ozi. ¹⁸ O -rua teke ono; bẹ unu a-rangarahùkwaa t'a nafuta unu l'ẹ̀ka onye ono, unu gude ẹ̀ka unu fọta t'ọ̀ bùru unu eze ono; ọ̀bule Ojejoje ta angakwarù unu nchì teke ono."

¹⁹ Obenu lẹ̀ ndu ono dahũru Sámèlù nkìchi; sù iya: "Wawa; l'ẹ̀phe chọru onye a-bùru ẹ̀phe eze; ²⁰ k'ọ̀phù ẹ̀phe a-dù l'ọ̀ bụ iphe bụ mbakeshi ọ̀do; nweru eze, a-nọdu achì ẹ̀phe; vutajeru ẹ̀phe uzo l'ọ̀gu." ²¹ Sámèlù anùkota iphemiphe ọ̀bule ono, ndu ono kfuru ono; tũko iya l'ọ̀ ba kfuaru Ojejoje. ²² Ojejoje asụ Sámèlù: "Meeru ẹ̀phe iphe, ẹ̀phe kfuru; nù ẹ̀phe onye a-bùru ẹ̀phe eze."

Tọ̀ dù iya bụ; Sámèlù asụ unwoke Ízurèlù: "T'onyenọnu lakwa mkpũkpu ẹ̀ke o shi."

9

Sámèlù ete Sọlu manù l'ishi

¹ O nweru nwoke, bụ onye ikfu Bénjaminu. Ẹ̀pha nwoke ọ̀bu bụ Kishi Abiyèlù. Abiyèlù bụ nwatibe Zerọ; Zerọ abùru nwatibe Bekoratu; Bekoratu abùru nwatibe Afaya onye Bénjaminu. Kishi ono bụ onye nweru ẹ̀ku. ² Kishi mùru nwata nwoke, aza Sọlu. Sọlu bụ nwokoro; matabe mma; k'ọ̀phù bụ l'ẹ̀ tọ̀ nwedu onye aatù eyeru iya l'alì Ízurèlù. Onye vutanukaru evuta ebeje iya l'ukuvu.

³ Yo be teke nkakfù-ìgara Kishi, bụ nna Sọlu phushihuru; Kishi asụ nwatibe iya ono; mbù Sọlu: "T'ọ̀ duta nwozi lanù tẹ̀ ye l'iya je achọ nkakfù-ìgara ono." ⁴ Ẹ̀phe atugbua; bya atujahù alì ugwu Ifuremu; bya atujahù alì Shalisha; ẹ̀phe ta phù iya. Ẹ̀phe abya etsogburu uzo alì ndu Shaalimu; to nwe nkakfù-ìgara ono, ọ̀phù nọ l'èke ono. Ẹ̀phe atũko ẹ̀ke iya kẹ̀ Bénjaminu jekota; ẹ̀phe ta phù iya. ⁵ Ẹ̀phe erulephù l'alì Zufu; Sọlu ekfuaru nwozi ono yele iya yi ono; sù iya: "Bya t'ẹ̀phe la; ọ̀dumeka bẹ nna iya a-hakwa kẹ̀ nkakfù-ìgara; rìlahaa nk'ẹ̀phe."

⁶ Nwozi ono asù iya: “T’o lenu; l’o nwekwaru onye kẹ Nchileke, bu lẹ mkpụkpu-wa. Ọ bu onye aakwabẹ ugwu; bya eyeru l’iphemiphe ọbule, o kfuru erekotaje. T’ayi jeedukwa ẹke ono; je amaru: ?m’oo-koshi ayi ẹge ayi e-shi iya.”

⁷ Sọlu asù iya: “?Nanụ iphe ayi a-nụ nwoke ọbu; mẹ ayi -jee? Nri, nọ lẹ nwẹda ayi gvwwaru; to nwe iphe, ayi a-nyako onye kẹ Nchileke ono. ?Nanụ ẹge ee-me t’ẹka ayi l’iya tughba?”

⁸ Nwozi ono abya eyeeru Sọlu ọnu ọdo; sù iya: “Lenu; iphe, nọ mu l’ẹka kwa nkere-ẹno ẹkpa mkpọla-ọcha lanụ. Mu e-woru iya nù onye kẹ Nchileke ono; k’ọphu ọo-karụ ayi ọzo, ayi e-shi iya.” ⁹ L’odungu l’alì Ízùrelù; shi abuje: madzu -je ọjita Nchileke iphe; yọ sù: “Unu bya t’ayi jekfu onye àphù;” ọke ndu ono, eekuje ndu nkfuchiru Nchileke nta-a ono b’e shi ekuje ndu àphù teke ono.

¹⁰ Sọlu asù nwozi iya ono l’ọ dọ mma; t’ọ bya t’ẹphe je: Ya ndono; yọ buru ẹphe oje mkpụkpu ono, onye kẹ Nchileke bu ono.

¹¹ L’ẹphe enyikpelephu ọgụv abahụ lẹ mkpụkpu ono bẹ ẹphe l’unwu-mgbọko, eje okuta mini dzadaru. Ẹphe ajiya ẹphe mẹ onye àphù ono; ?ono-ọ? ¹² Unwu-mgbọko ono asù ẹphe: “L’ọ nọkwa-a. L’ọ nọ unu l’ọzo ifu. Unu lọbekwa alọbe. Ọ bu-a ntanụ b’ọ byaru mkpụkpu ayi; ọke ndu ndu-ayi egwo ngweja l’ẹke eegwoje ẹja. ¹³ Unu -bebe abahụ lẹ mkpụkpu ono bẹ unu a-phù iya-a; ọmanu yọ jeshia ori nri l’eli ẹke eegwoje ẹja. Ọke ndu ono te erikwa nri jeye teke ọo-bya bya agoru ọnu-oma ye l’ẹja ono, e gworu ono. Teke e metsuaru; ọmanu ndu e kuru eriwaru nri. Unu tughua nta-a; l’unu a-phù iya-a!” ¹⁴ Ẹphe atughua bahù lẹ mkpụkpu ono. Abahù, ẹphe abahù lẹ mkpụkpu ono; ọwaa Sámèlù l’ẹke oje abyakfuta ẹphe; eje ala l’eli ẹke eegwoje ẹja.

¹⁵ Obenu lẹ Ojejoje koshihawaru Sámèlù iphe ono ọnyaphua ya; sù: ¹⁶ “L’egbe nta-a echile; bẹ mu e-zi nwoke, shi l’ikfu ndu Bénjaminu t’ọ byakfuta ngu. Teke o ruru; nggu etee ya manù t’ọ buru onye ishi, a-nọdu achị ndu nke mu, bu Ízùrelù. Ọ bu iya a-nafuta ẹphe l’ẹka ndu Filisutayinu. Lẹ mu lewaru ndu nke mu ọnya; ẹkwa, ẹpha ara eruwa mu nchị.”

¹⁷ Aphụpụ, Sámèlù aphù Sọlu bẹ Ojejoje sùru iya: “Lekwa nwoke ono, ya kfuru ngu okfu iya ono; ọo ya a-chị ndibe ya.” ¹⁸ Tọ dọ iya bu; Sọlu abya ejekfu Sámèlù l’ẹke, eeshije abata lẹ mkpụkpu ono; sù iya: “Byiko; kanuru mu ẹke ọlo onye àphù ono nọ.”

¹⁹ Sámèlù asù iya: “L’ọ kwa yẹbedua bu onye àphù ono. Vuru mu uzo nyihu eli ẹke ono, eegwoje ẹja ono; lẹ ntanụ ọwaa; bẹ nggu l’iya e-rigba nri. O -be l’utsu; mu ahaa unu t’unu la; mu akawaru ngu rụ iphe, nọ ngu l’obu. ²⁰ A bya lẹ kẹ nkakfu-igara unu ono, phushihuru nù keshinu abalì ẹto ọphu sweru nù; t’obu rua unu alì; kẹ l’a phụwaru iya. ?Tọ ọdunua l’ẹke ị nọ; mẹ l’ọnu-ọlo nna ngu bẹ ndu Ízùrelù chiri obu tųyaa?”

²¹ Sọlu asù iya: “?Ya ta ọdunua onye Bénjaminu, bu ikfu ọphu, kakọta nwanshì lẹ Ízùrelù. ?Tọ ọdunua ufu nk’ẹphe kakọta nwanshì l’ikfu Bénjaminu. ?Bu ngunu kparụ iphe ikfuru mu egbe iphe ọwaa?”

²² Sámèlù abya eduta Sọlu yẹle nwozi iya bahù l’ogbodo-ọlo ẹke ono, eegwoje ẹja ono; bya eworu ẹphe dobe t’ẹphe nọdu l’ishi ndu ono, e yeru t’ẹphe bya, bu ndu ruru ọkporo ọmadzu l’ọmadzu iri ono. ²³ Sámèlù abya ekfuaru onye eshi nri; sù iya: “T’o wota nù anụ ono, ya nuru iya ono; mbụ ọphu, ya suru t’o dobe iche phụ” ²⁴ Onye ono, eshi nri ono abya ewolia ọtakfu anụ ono yẹle iphe, tukoru iya nù; doberu Sọlu l’ifu. Sámèlù asù: “Ọwaa iphe, e doberu ngu. Ria ya; kẹ l’e dobehawaru ngu iya rụ teke ono, ya sùru: ‘L’o nweru ndu, ya kuru ẹyee ono.’”

Ya ndono; Sọlu yẹle Sámèlù erigba nri mbọku ono. ²⁵ E metsua; ẹphe eshi l’eli ẹke ono, eegwoje ẹja ono lufuta bahushia l’ime mkpụkpu. Sámèlù yẹle Sọlu anọdu l’eli ọlo iya kọo akọ.

²⁶ Ẹphe abya etehu l’onmewa utsu teke nchi abọhuwa; Sámèlù ekua Sọlu l’eli ọlo ono; sù iya: “Gbeshi tẹ ya dube ngu.” Sọlu egbeshi yẹle Sámèlù alufushia etezi. ²⁷ Ẹphe abya ọlufu l’ogè mkpụkpu ono; Sámèlù asù Sọlu: “T’o kfuru nwozi iya ono t’ọ tughua; vuru ayi ọzo. Nggubedua angabe nwanshì; k’ọphu ya e-zi ngu ozi, Nchileke ziru.” Nwozi ono abya evuta ọzo tughua.

10

¹ Ya ndono; Sámèlù ewota ekpemu manù ono wua Sọlu l’ishi; bya etsutsua ya ọnu; sù: “Ojejoje bẹ wųwaru ngu manù l’ishi t’i buru onye ishi, a-nọdu edu ndu nk’iya, bu Ízùrelù. Ị-bụ onye ishi ndu kẹ Ojejoje; dzofuta ẹphe l’ẹka ndu ọhogu, gbaru ẹphe mgburumburu. Ọwaa a-buru iphe-ọhubama, e-koshi l’ọo Ojejoje fọtaru ngu t’ọ buru nggu a-nọdu edu ndu ono, bu òkè-ipe kẹ yẹbe Ojejoje ono. ² Ị -halẹ mu phụ; shi l’ẹke-a tughua ntanụ-a b’o nweru unwoke labụ, nggu l’ẹphe e-dzuda lẹ mgboro ili Rechelu lẹ

Zelu a l'ókè-alì ndu Bénjaminu. Èphe a-sù ngu lẹ nkakfù-ìgara ono, i jeru a-chòcho ono b'a phùakwaru. Lẹ nna ngu ta arihekwa kẹ nkakfù-ìgara; o gbekwanu buru òriri èhu ngu jiru iya èhu. Aji iya abùru: "Bù ngunu bẹ ya e-me lẹ kẹ nwatibe iya-a?" "

³ "Ò bụ l'èke ono bẹ ii-shiwaru lufu l'ukfu oke oshi, nọ lẹ Tábo. L'èke ono bẹ nggu l'unwoke èto, eje Betèlu oje òbaru Ojejoje èja e-dzuda. Onye lanù a-kpuru unwu-eghu èto; onye òphu achìru ishi buredi èto; onye òphu aparù otumu mèe. ⁴ Èphe e-kele nggu ekele; chìru ishi buredi labù, ìi-nata; nù ngu. ⁵ E -megee; bẹ ii-je l'ugvu Nchileke lẹ Gíbiya l'òdu soja ndu Filisutayìnu. I -rudelephu mkpukpu ono bẹ ìi-phù ndu nkfuchìru Nchileke l'èke èphe dzeberu; shi l'eli èke eegwoje èja; chìru ogumogu; mẹ nkwa; mẹ opu; mẹ une l'akù; eje l'uzo; l'ekfuchìru Nchileke. ⁶ Ume Ojejoje e-gude ike bya ngu l'èhu; nggu etsoru èphe kfulahaaaru Nchileke; nggu agbanwee; ghòo onye dù ichè. ⁷ Iphe-òhubama-a -metsulephu; mee iphe, bụ iphe ì maru l'ò dù mma; kele Nchileke nòkwa-a swìru ngu eswìru.

⁸ "Òo ya bụ; t'ì vuru mu ụzo jeshia Gíligalu. Mu a-byakfuta ngu-a l'èke ono; bya egwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja èhu-agu. Ò bụ l'ii-che abalì èsaa jeye tẹ mu byakfuta ngu bya ekoshi ngu iphe, ii-me."

⁹ Sọlu aghachi tẹ ya haa Sámèlù tughua; Nchileke agbanwee ya obu; iphe-òhubama ono emekota mbòku ono. ¹⁰ Èphe erua Gíbiya; èphe lẹ ndu nkfuchìru Nchileke, dzeberu edzebe abya edzuda. Ume Nchileke abya iya l'èhu k'ike ike; èphe l'iya atùko kfulahaaaru Nchileke. ¹¹ Ndu mahawaru iya nù aphua ège yèlè ndu nkfuchìru Nchileke tũko ekfuchìru Nchileke; èphe ajilahaa onwephe; sù: "Bùkwa ole bẹ dakfutaru nwatibe Kishi ège-a? Sọlu; ?o tsofua lẹ ndu nkfuchìru Nchileke tọ?" ¹² Nwoke, bu l'èke ono aji: "Bù onye bụ nna èphe?" Ò bụ l'èke ono; bẹ ètu ono shi, aanmaje; sù: "Sọlu; ?o tsofua lẹ ndu nkfuchìru Nchileke tọ?" ¹³ Sọlu ekfuchitsuaru Nchileke ono; tughua jeshia l'èke eegwoje èja.

¹⁴ Nwunne nna Sọlu bya aji yèlè nwozi iya ono èke èphe shi jee.

Sọlu asù: "L'èphe shikwa jẹ òcho nkakfù-ìgara-wa. Èphe achònyaa ya; bya amaru l'èphe ta aphùdu iya; chòru Sámèlù jeshia."

¹⁵ Nwunne nna Sọlu ono asù iya: "Bùkwanu ngunu bẹ Sámèlù kfuru unu?"

¹⁶ Sọlu asù iya: "Ò kfuru iya ayi kfushia ya ike l'a phùkotawaru nkakfù-ìgara òbu." Obenu l'è to kfukwanuru iya iphe phù, Sámèlù kfuru iya lẹ k'òburu eze phù.

Eeme Sọlu eze ndu Ízurèlù

¹⁷ Sámèlù abya ekuu ndu Ízurèlù l'ifu Ojejoje lẹ Mízupa; ¹⁸ sù èphe: "Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurèlù sùru: 'Ya dufutaru ndu Ízurèlù lẹ Íjiputu; nafuta unu l'èka ndu Íjiputu; mewaru l'èka ndu alì ndu òdo, shi akpa unu èhu.' ¹⁹ Obenu lẹ nta-a bẹ unu jìkaru Nchileke unu ono, adzòfutaje unu l'oke iphe-èhuka; mẹ l'oke aphù ono. Unu egude ònu unu; sù: 'Waawa; l'ò bụ t'e doberu unu onye a-buru unu eze.' Nta-a bụ; unu doo onwunu l'ikfu l'ikfu; mẹ l'ufu l'ufu wofuta l'ifu Ojejoje."

²⁰ Sámèlù achìkòbetsua ikfu ndu Ízurèlù l'èke lanù ono; yò buru ikfu kẹ Bénjaminu b'a fòtaru. ²¹ Yò bya achìkobe ndu ikfu Bénjaminu ono l'ufu l'ufu l'ifu Nchileke; yò buru ndu ufu kẹ Matiri b'a fòtaru. E megee; yò buru Sọlu Kishi b'a fòtaru. A chòde iya; ta phùhe iya. ²² Èphe abya eje ajìtafua l'ifu Ojejoje: "Mẹ onye òbu; ò byawaru l'èke ono tọ?"

Ojejoje asù: "Ìi-ye; l'o domiru onwiya l'èke ivu kuru."

²³ Èphe egude òso jẹ akpufuta iya. Yò buru iya kakòta ndu òphu l'eli; k'òphu bụ l'onye vutanukaru evuta beru iya l'ukuvu. ²⁴ Sámèlù abya asù ndu nòkota l'èke ono: "Unu lewaru onye Ojejoje fòtaru. È to nwekwa onye dù l'ò bụ iya lẹ ndu Ízurèlù l'èphe ha."

Ndu ono azua ya; sù: "Ndzù ngu ndzù ogologo; nggùbe eze!"

²⁵ Sámèlù abya ekfuaru ndu Ízurèlù ekemu, a-nòdu achì nù lẹ k'onye eze ono. Yò bya edee ya edede l'èkwo; woru iya dobe l'ifu Ojejoje. Sámèlù emetsua; haa èphe; onyenonu alashia. ²⁶ Sọlu alashikwaaphu l'ufu iya lẹ Gíbiya. Ndu mkparawa, Nchileke yeru iya l'òbu etsoru iya. ²⁷ Obenu l'ò nweru ndu mkpaka sùru "Nanù ège onye òwananu e-shi dzòfuta èphe?" Èphe akpòo ya èbo-èbo-l'afù; to nwe iphe, èphe nuru iya. Obenu lẹ Sọlu dakpèleruphu ashì.

11

¹ Tò dù iya bụ; Nahashi, bụ eze ndu Amọnu atugbua je ekee ọgu; yechia Jábèshi-Gíledu. Ndu Jábèshi l'èphe ha asụ iya: "T'èphe l'iya gbanụa ndzụ t'èphe nọdu iya l'èka."

² Eze ndu Amọnu ono; mbụ Nahashi sụru èphe: "Tẹmanu unu l'èphe agbaa ndzụ bụlèphu mę ya swòshikotaru unu ẹnya ẹka-utara l'unu ha; shi ẹge ono meru iphe-iphè kpua ndu Ízurèlù l'èphe ha."

³ Ndu bụ ọgurenya ndu Jábèshi asụ iya: "T'ọ nụ èphe abalí ẹsaa t'èphe ye ndu ozi t'èphe je ezikota iya l'alí Ízurèlù. Ọ -bùru l'e to nwedu onye a-dzofuta èphe; èphe achìko nù wùru byakfutashia ngu."

⁴ Tò dù iya bụ; ndu ozi ono erua Gíbiya, bụ iya bụ mkpukpu ẹke Sọlu bu; bya ekfuaru ndu ono iphe ono. Èphe atua uzu-ekwa. ⁵ Yò bụlèruphu teke ono bẹ Sọlu shi l'ègu chìru oke eswi l'alata. Yò jì èphe ẹge ọ dù bẹ uzu-ekwa ada ẹge ono. Èphe abya ekfuaru iya iphe ono, ndu Jábèshi kfuru ono. ⁶ Sọlu anụtsua iphe ono, èphe kfuru ono; Ume Nchileke abya iya l'èhu k'èhuka k'èhuka; èhu agbanwuhu iya ọku. ⁷ Yò kpụta oke-eswi labụ gbua; bya ebushia anụ iya ebushi; chìru nù ndu ozi t'èphe koshikota iya l'alí Ízurèlù l'ọ ha. Èphe ara iya arara; l'asuje: "Ọ kwa ẹge-a bẹ ee-me oke-eswi onye, ẹ te ekwedu otso Sọlu yèlè Sámèlù."

Yo mee; egvu Ojejoje abya èphe l'èhu; èphe awufutakota. ⁸ Sọlu abya agukota èphe ọgu lẹ Bèzeku. Ndu kẹ Ízurèlù dù unu umadzu unu; l'ụkporo unu madzụ iri l'ẹsaa l'unu madzụ iri.* Ndu kẹ Júda adụ ụkporo unu madzụ ẹto l'umadzu iri l'ise.† ⁹ Èphe abya ezia ndu ozi ono, byaru nù phụ; sụ èphe: "Unu zia unwoke Jábèshi-Gíledu l'aa-nafuta èphe echile teke anwụ shihuleruphu ike." Èhu atsọo ndu Jábèshi ẹnà lẹ ndu ozi ono jetsuaru je ezia èphe ozi ono. ¹⁰ Ndu Jábèshi abya asụ ndu Amọnu: "L'ọ -be echile bẹ ayi a-wụ-kfuta unu; t'unu mee ayi ẹge dù unu mma."

¹¹ Yo bẹ echile iya; Sọlu eworu ndu nk'iya kee uzi ẹto. A bya erua teke eecheje nche ikperazụ l'enyashi; èphe awụba l'ọdu ndu Amọnu je egbua èphe pyaapya jeye anwụ eswe eshìhu ike. Ndu ọphu phoduru nù; agbaa nanụ nanụ; k'ọphu bụ l'e to nwedu onye yèlè ibe iya gbaru ẹkalanu.

¹² Tò dù iya bụ; ndu ono abya asụ Sámèlù: "Nanụ ndu ono, jìru mę Sọlu a-dụa ike chĩa èphe ono? Dufutaru ayi ndu ono t'ayi gbushia."

¹³ Sọlu asụ èphe: "L'e to nwedu onye eegbu egbugbu ntanụ; kẹ l'ọ bụ ntanụ bẹ Ojejoje nafutaru ndu Ízurèlù." ¹⁴ Sámèlù bya asụ ndu ono: "Unu bya t'ayi je Gíligalu; je emee t'aba-eze iya ono kabaaru evuru ire l'èke ono." ¹⁵ Tò dù iya bụ; èphe achìko l'èphe ha jeshia Gíligalu je anọdu Ojejoje l'ifu chia Sọlu eze. Èphe bya egwooru Ojejoje ngweja èhu-agu l'èke ono. Sọlu; mę ndu Ízurèlù l'èphe ha atụko tee ẹsua nshinu l'èke ono.

12

Okfu ikperazụ, Sámèlù kfuru nù ndu Ízurèlù

¹ Sámèlù abya ekfuaru ndu Ízurèlù l'èphe ha; sụ èphe: "Mu nukotaru iphe bụ iphe, unu kfuru mu l'ọ ha; bya ewofutawaru unu eze, a-nọdu achì unu. ² Nta-a bẹ unu nwewaa eze, a-nọdu edu unu. Mbèdua l'onwomu kahụwaru nù; ishi abụwaru mu ishi-ewo Unwu mu unwoke bẹ unu l'èphe chìkokwaru nọdu. Mu shi lẹ nwata duta unu jeye ntanụ-a. ³ Unu lenu; ọwaa mu ndọ-ọ. Unu gbaaru mu ekebe l'ifu Ojejoje; mę l'ifu onye ono, ọ wùru manụ l'ishi ono l'ọo ọwaa bụ iphe, dù eji, mu yejeru ẹka. ?Bụ eswi onye bẹ mu kpọtajeru? ?Tọo nkakfu-igara onye bẹ mu kpọtajeru? ?Bụ onye bẹ mu kpọtajeru? ?Bụ onye bẹ mu kpajeru èhu? ?Bụ onye bẹ mu natajeru ẹka-azụ; ẹge ee-shi tẹ mu mee ẹnya l'ẹ to nwedu iphe, mu phuru? Ọ -bùru l'ọ nweru iphe ono ọphu mu yejeru ẹka; t'ẹ kfua ya; mu e-mekwazia ẹke mu mesweru."

⁴ Èphe asụ iya: "È ti kpatabukwaa ayi; ọphu ì kpabukwaa ayi èhu; ọphu o nwekwa onye ì natajeru iphe iya."

⁵ Sámèlù asụ èphe: "L'ọ kwa Ojejoje bụ onye ekebe ntanụ. Onye-a, e chiru eze ntanụ-a abụkwaruphu onye ekebe; l'e to nwedu iphe, unu agbabe ọkpa ebo mu ibo."

Èphe azụa; sụ: "L'ọo ya bụ onye ekebe."

⁶ Sámèlù asụ ndu ono: "Obenu lẹ Ojejoje bẹ fofutaru Mósìsu yèlè Éronu; bya edufutakwaphu nna unu oche phẹ Íjiputu. ⁷ Ọo ya bụ; unu vudokwa ẹge unu vudo; tẹ mu nyataru unu l'ifu Ojejoje iphe ono, bụkota iphe, dù mma, Ojejoje meshìru unu; mę lẹ nna unu oche phẹ ono.

* 11:8 11:8 Iphe ọ bụ bụ 300,000. † 11:8 11:8 Iphe ọ bụ bụ 30,000.

⁸ “Teke Jékòpù latsàru ájíputu; nna unu phẹ abya araku Ojejoje t’ò gbaaru ephe mkpu; bẹ Ojejoje yeru Mòsisu yẹlè Èrònu, bụ ndu dufutaru nna unu phẹ lẹ jíputu; bya emee; ephe eburu l’ẹka-a.

⁹ “Obenu l’ephe zaharu Ojejoje, bụ Nchileke ephe; yo nwuru ephe ye l’ẹka Sízera, bu onye ishi soja ndu Házo; yekwaphu ephe l’ẹka ndu Filisutayinu; mẹ l’ẹka eze ndu Móabu, bụ ndu tsotsuaru ephe ogu. ¹⁰ Ephe abya araku Ojejoje; sù iya: ‘L’ayi meekwaru ejo iphe; kẹ l’ayi paru Ojejoje haa; balahaaru Bálu; mẹ Ashitoretu eja. Qlobu; dzofutaru ayi l’ẹka ndu ohogu ayi l’ayi a-baru ngu-a eja.’ ¹¹ Ojejoje abya ezia Jeru-Bálu; Baraku; Jefuta; mẹ Sámèlù; gude ephe nafuta unu l’ẹka ndu ohogu unu, nọ-pheru unu anọ-pheru; unu abya eburu l’ẹhu-agu.

¹² “Yo be teke unu bya aphua lẹ Nahashi, bụ eze ndu Amọnu bẹ abyawa unu otso ogu; unu asụ mu: Waawa; l’unu choru onye a-buru unu eze; e gudekwaru lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu gbe buhawaruru eze unu. ¹³ Nta-a bụ t’unu phụ eze obu, unu fotaru obu; mbụ onye ono, unu suru t’a nụ unu ono. Unu phụ iya lẹ Ojejoje nwaru unu onye eze obu. ¹⁴ O -buru l’unu a-nọdu atsụ Ojejoje egvu; l’abaru iya eja; l’anuru iya okfu; unu te ekwefuje ikẹ l’ome ekemu Ojejoje ono; mbụ unu l’eze ono, achị unu ono atuko l’etso Ojejoje, bụ Nchileke unu; be ọo-dụkwa-a mma. ¹⁵ Obenu; ọ -buru l’unu ta anọduru Ojejoje okfu; l’ekwefuru iya ikẹ l’ekemu, ọ turu bẹ ọo-dakwa unu ẹka ẹge ono, ọ daru iya nna unu phẹ ono.

¹⁶ “Nta-a bụ t’unu vudo l’ẹka, unu vudo; gude ọnya unu phụ eze iphe, Ojejoje e-me. ¹⁷ ?Tọ bụdu nta-a bẹ aakpajẹ witu? Mu a-kpọ-ku Ojejoje t’ò tua egbe-igwe; chia mini. Unu eshikwanu ẹge ono maru ẹge iphe, dọ eji, unu metaru l’ifu Ojejoje habe nshinu; mbụ lẹ k’onye eze ono, unu suru t’a nụ unu ono.”

¹⁸ Tọ dọ iya ya bụ; Sámèlù abya akpọ-ku Ojejoje. Ojejoje atua egbe-igwe; chia mini mbọku ono. Ndu ono l’ephe ha awata otsu Ojejoje; mẹ Sámèlù egvu; l’atsushi iya ephe ike. ¹⁹ Ndu ono l’ephe ha asụ Sámèlù: “Kfururu nọ Ojejoje, bụ Nchileke ngu l’okfu ẹhu ndu ozi ngu t’ayi ba anwushihu; kẹ l’ayi byawaru bya wota k’ẹ t’ò nụ ayi eze; yekobe l’ejo iphe ophu, ayi mehawaru.”

²⁰ Sámèlù asụ ephe: “Unu ba atsushi egvu. Ọ bụ oswi-okfu l’unu mekotaru ejo iphe ono l’ọ ha; ọ bụ t’unu ba agwọbekwa otso Ojejoje. Unu gudechikwaa obu unu l’ọ ha baaru Ojejoje eja. ²¹ Unu ta aghakọbekwa; tsolaha agwa, bụ iphe-manu; mbụ l’ẹ to nweduru uru, ọba; t’ọ bụ l’oo-gbe nafuta unu; kẹ l’ọ bụkota iphe-manu. ²² Ojejoje e-gude k’epha iya ono, ha nshinu ono; haa ndu nk’iya; kẹ l’ọ bụ l’ọ dọ iya mma b’o gude mee unu t’unu buru ndu nk’iya. ²³ A -bya lẹ mbẹdua; t’iphe ophu e-me tẹ mu ba anọdu ekfu anụ Ojejoje l’okfu ẹhu unu; mbụ shi ẹge ono meswee Ojejoje ba abyakwa. Mu e-zi unu ọzo, dọ mma; buru ọzo, gbaru nụ. ²⁴ Ọ bụ l’ephu t’unu tsuje Ojejoje egvu; unu egude ire-lanu; wofuta obu unu l’abaru iya eja. Unu nyatakwa eze iphe, o meeberu unu. ²⁵ Ọle; ọ -buru l’unu kwaseru l’ome ejo iphe bẹ unu l’eze unu obu a-tukokwa buru ntụ-e kpofu.”

13

Sámèlù alọ Sọlu ẹka lẹ nchị

¹ Iphe Sọlu gbaru bụ ọkporo afa l’afa iri teke ọ wataru achịchi. Yọ chia ndu Ízurẹlù afa labu; ² bya afọta ndu Ízurẹlù unu unwoke ẹsaa l’ọkporo unwoke iri. * Unu unwoke ise b’ọ chítaru swibe onwiya lẹ Mikumashi; mẹ l’alì ugwu Bételu. Yọ bya achita unu unwoke labu l’ọkporo iri swibe Jonátanu lẹ Gíbiya l’alì ndu Bénéjaminu. Unwoke ndu ophu b’ọ sọru onyenonu t’ọ la.

³ Jonátanu eje etso ndu Filisutayinu ogu lẹ nwọdu ogu ephe, nọ lẹ Géba; yo rua ndu Filisutayinu lẹ nchị. Sọlu abya egbwa ọpọyoku l’alì onọ l’ọ ha: “Tẹ ndu Híburu nụkwaa ya!” ⁴ Ndu Ízurẹlù anụ lẹ Sọlu bẹ lu-gbuwaru ndu Filisutayinu lẹ nwọdu-ogu ephe. Nta-a bẹ ndu Ízurẹlù dụwa ndu Filisutayinu ashì l’ẹnya. A bya ekua ndu Ízurẹlù t’ephe jekfu Sọlu lẹ Gíligalu.

⁵ Ndu Filisutayinu abya edzukoo t’ephe tso ndu Ízurẹlù ogu. Ephe gude ugbo-inya ogu, dọ ọkporo unu ẹto l’ọkporo unu iri l’ise; mẹ ndu ugbo-inya, dọ unu madzụ iri l’ise. † Ndu soja mmanu adulephu l’ọ bụ eveve mgbogidi ẹnymu. Ephe awu-lihu je akwabẹ k’ogu lẹ Mikumashi l’ọzo ọnyanwu-ahata Bétu-Avenu. ⁶ Ndu Ízurẹlù abya aphua l’alì rúhuwaru arúhu; lẹ ndu nk’ephe b’a kariru ẹka; ephe eje eworu onwephe domishia l’ime ogba; mẹ l’ime ẹkfukala; mẹ lẹ mkpuli oke mkpuma; mẹ l’ime iduma; mękpó

* 13:2 13:2 Iphe ọ bụ bụ 3,000. † 13:5 13:5 Iphe ọ bụ bụ 6,000.

l'ime ogvu mini. ⁷ O nweruru ndu Híburu ondu ndu ophu datsuaru azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ophu bahu l'alí Gádu; me l'alí Gíledu.

Sòlu anọ-kirishia lẹ Giligalu. Ehu atuko anmatsua ndu soja ophu yele iya yi kpakpakpa; l'ẹke ephe atsu egvu. ⁸ Sòlu anọ l'ẹke ono abali ẹsaa, bu iya bu oge, Sámèlù turu; o bu lẹ Sámèlù ta byakwanu Giligalu. Ndu ke Sòlu awata agbakashihu. ⁹ Ya ndono; Sòlu asu: "T'e wotaru iya ngweja-ukfuru; me ngweja ẹhu-agu ono." Sòlu abya eworu ngweja-ukfuru ono gwoo. ¹⁰ O kwadua egwoghe, o gwoghe ngweja-ukfuru ono; Sámèlù eruta. Sòlu egbeshi; jeshiwa iya phu ndzuta. ¹¹ Sámèlù aji iya: "Nanu ẹge o du?"

Sòlu asu iya: "Lẹ ya byaru bya elee ẹnya; phu lẹ ndu ephe l'iya yi agbakashihuwa; nggubedua ta bya teke i suru l'ii-bya; bya eyeru lẹ ndu Filisutayinu e-dzuwa lẹ Mikumashi; ¹² ya arija; su: 'Nta-a be ndu Filisutayinu a-byakwa bya etso iya ogu lẹ Giligalu l'ẹke-a l'ẹbe obu lẹ ya rowaru Ojejoje t'o gbaaru iya mkpu.' O kwa iya meru iphe o kpapyaberu iya; ya eworu ngweja-ukfuru ono gwoo."

¹³ Sámèlù asu iya: "O kwa umere onye eswe bi meru ono. E ti dobehekwa ekemu, Ojejoje, bu Nchileke ngu turu ngu. Ndege o bu l'i doberu iya; me Ojejoje ge emekwa-a te aba-eze nguru anguru l'alí Ízurelu gbururu jeyewaru. ¹⁴ Obenu lẹ nta-a be aba-eze ngu ta akpohékwa ukfu; kele Ojejoje cho-vuakwaru nwoke lanu, no iya l'obu; tuwa iya ẹka t'o buru iya bu onye a-nodu edu ndu nk'iya. Ishi iya aburu l'e ti dobedu ekemu, Ojejoje turu nu ngu."

¹⁵ To du iya bu; Sámèlù eshi lẹ Giligalu lashia Gíbiya l'alí ndu Bénjaminu. Sòlu abya agua unwoke, ephe l'iya no l'ifu ogu. Ephe akpakọ du unu umadzu l'ukporo madzu iri. ¹⁶ Sòlu yele nwatibe iya Jonatanu; me ndu ephe l'iya yi atuko nodu lẹ Gíbiya. Ndu Filisutayinu edobe odu ogu ephe lẹ Mikumashi. ¹⁷ Ndu o-lua-olaa ekee onwephe uzo ẹto; shi l'odu ogu ndu Filisutayinu wufuta. Uzo lanu shiru uzo Ofura l'uswe iya k'alí Shuwalu. ¹⁸ Uzo lanu odo akwasaru uzo Bétu-Horonu; ndu k'eto echebe ifu l'oke-ali ono, no laaru nsuda Zeboyimu; chebe ifu l'echi-egu ono.

¹⁹ A bya l'alí Ízurelu mgburumgburu b'e to nweđu onye uzu lanu; kele ndu Filisutayinu suru: "L'o du ẹge ono be ndu Híburu a-watakwa omeshiru onwephe ogu-mbeke; m'o bu ara!" ²⁰ Yo buru lẹ Filisutayinu be ndu Ízurelu ejeje oba iphe, ephe egudeje atụ ntupya; me ogu; me ogbu-nku; me mma ephe. ²¹ Ugwo, ephe akfufe gude baa iphe eegude atụ ntupya; ogbu-nku; me iphe, eegude achikwa eswi, atupya ali akwata ha nshinu. ²² Yo be mboku, ogu ono daru; to nwe ndu soja Sòlu me Jonatanu, nweru m'o bu onye lanu, gude ogu-mbeke; me obu ara. Yo buleruphu Sòlu yele nwatibe Jonatanu be gude iya nu.

²³ Ndu Filisutayinu abya ahata ndu soja ephe; ephe awufu je akwaa k'ogu lẹ mgbango Mikumashi.

14

Jonatanu etso ndu Filisutayinu ogu

¹ Yo be ujiku lanu; Jonatanu Sòlu asu nwokoro bya, achiru iya ngwa-ogu: "T'o bya t'ephe je azu iya ophu l'odu ogu ndu Filisutayinu." Obenu l'e to kfiduru iya nna iya. ² Sòlu anodu l'ukfu utara-okumu l'iku Gíbiya lẹ Miguronu. Ndu tso iya nu nodu l'ẹke ono rukwaru unu madzu l'ukporo iri; ³ Onye tso ephe nodu l'ẹke ono bu Ahija, bu onye yeru uwe-ukuvu, bu uwe ndu achijeru Nchileke ẹja eyeje. Ahija ono bu nwatibe Ahitubu, bu nwanne Ikabodu. Onye muru Ahitubu bu Finehasu, bu nwatibe Elayi, bu onye achijeru Ojejoje ẹja lẹ Sháyilo. To nwe onye maru lẹ Jonatanu be tugbuwaru nu.

⁴ Lẹ mgbaku ugvu ono, Jonatanu eme t'o shia sweta je l'ẹke ndu Filisutayinu doru ono be mkpuma kpuru oronmono ẹka labu. Ibe lanu be eekuje Bozezu; ibiyiya ophu aburu Sene. ⁵ Mkpuma ono, kpuru oronmono ono be nanu no l'uzo isheli laaru Mikumashi. Ophu nanu anodu l'uzo ohuda laaru Géba.

⁶ Jonatanu abya asu nwokoro bya ono, achiru iya ngwa-ogu ono: "T'o bya t'ephe sweta jeshia lẹ nwodu-ogu ndu akpapyi ono. L'o nweru-a ẹge oo-du; Ojejoje aluaru ayi ogu. E to nwekwa iphe kporu Ojejoje ogude dzofuta madzu: me a ha igwe; m'a ha nwanshi."

⁷ Onye ono, chiru iya ngwa-ogu ono asu iya: "Melephu iphe, no ngu l'obu. Iphe, ii-malephu bu lẹ mu vudo ngu l'azu; yo buru uche-obu ngu bu uche-obu mu."

⁸ Jonatanu asu iya: "Ngwanu; bya t'ayi je. Ayi e-sweta jekfu ndu ono; mee k'ophu ephe a-phu ayi. ⁹ O -buru l'ephe suru ayi t'ayi gebe t'ephe byakfuta ayi; ayi anodu l'ẹke ayi no. ¹⁰ O -bukwanuru l'ephe suru t'ayi byakfuta ephe; ayi enyikfushia ephe; ke l'o bu iya e-koshi ayi lẹ Ojejoje wowaru ephe ye ayi l'ẹka."

¹¹ Ya ndono; èphe èbo abya emee; ndu Filisutayinu aphù èphe. Ndu Filisutayinu ono asù: "Lekpoduanu! Ndu Híburu bè kabèkwa shiwa l'ime enu, èke èphe shi domishia onwèphe l'alùfuta." ¹² Unwoke ono, òru kwagetsuaru k'ògu ono araaru Jonátanu yèle onye ono, chíru iya ngwa-ògu ono; sù èphe: "Unu bya nù t'ayi koshi unu ège unu a-du!"

Jonátanu asù onye ono, chíru iya ngwa-ògu ono: "Nyiru; tso mu; lè Ojejoje wowaru èphe ye ndu Ízurelù l'èka." ¹³ Jonátanu egude òkpa; gude l'èka l'enyi eje. Onye ono, achíru iya ngwa-ògu ono etsopyabe iya. Jonátanu egbushi ndu Filisutayinu ndu òphu shi èphe l'ùzo ifu. Onye ono, achíru iya ngwa-ògu ono etsoru iya l'egbushi ndu òphu shi èphe l'ùzo azù. ¹⁴ L'ògu kè mbù ono bè Jonátanu yèle onye ono, achíjeru iya ngwa-ògu ono gburu ùkpòro madzù. Ogologo alì èke e tsopyaberu ndu ono gbushia bè hakwa l'òbu nkere-èbo èke ee-gude eswi labù tùpyaa atùpya. ¹⁵ Akpajiji iya egudekota ndu soja ono l'èphe ha; mbù ndu òphu nò l'òdu nk'èphe; mè l'ègu; mbù je akpaa lè ndu òphu nò kwagebetsua k'ògu; mè ndu kè ò-lù-òlaa. Alì anmahu jijiji. Yò buru Nchileke; bè meru akpajiji ye èphe l'èhu.

Ndu Ízurelù achíkashi ndu Filisutayinu

¹⁶ Ndu soja Sòlu ndu òphu nò lè nche lè Gíbiya l'alì Bénjaminu aphù lè ndu kè Filisutayinu; l'agba nanù nanù l'erebahu erebahu. ¹⁷ Sòlu abya asù ndu èphe l'ìya nò: "Unu guedu ndu soja ono t'a maru ndu òphu è-ta nòdu nù." A bya agua èphe; yò buru Jonátanu yèle onye ono, achíjeru iya ngwa-ògu ono bè ta anòdu. ¹⁸ Sòlu asù Ahíja: "Pata Okpoko Ògba-ndzù Ojejoje ono;" kèlè Okpoko Ògba-ndzù Ojejoje ono nò swiru ndu Ízurelù teke ono. ¹⁹ Sòlu akpukwaduraa iphe l'ònu ekfuru onye ono, achíjeru Nchileke eja ono; ùzu, ada l'òdu kè ndu Filisutayinu akabakpòoru adada. Sòlu asù onye ono, achíjeru Nchileke eja ono: "T'ò hawa iya rù!" ²⁰ Sòlu yèle ndu soja iya abya edzua; yò buru èphe oje ògu. Èphe abya aphù lè ndu Filisutayinu ta madu iphe, èphe eme; l'èphe gudegbaa ogu-mbèke l'egbushi onwèphe. ²¹ Ndu Híburu; ndu òphu shi turu ikè yeru ndu kè Filisutayinu; tsoru èphe; abya atù a ikè ituphu; wù-kfushia ndu kè Ízurelù ndu òphu tso Sòlu; mè Jonátanu. ²² Ndu Ízurelù òphu shi domishia onwèphe l'alì ugvu Ìfuremu anù lè ndu Filisutayinu agbawa òso; wùfuta chípyabe èphe. ²³ Èphe alù a ògu ono je esweta Bètu-Avenu. Ojejoje anafùta ndu Ízurelù mbòku ono.

Jonátanu amì manù-èngu

²⁴ Mbòku ono bè ndu Ízurelù jenwuru èhu; kèlè Sòlu guderu èphe; nù a èphe nte: "L'onye wotaru nri dee l'ònu tẹmanu nchi ejihu bè buakwa onye a turu ònu; k'òphu yèbe Sòlu a-gwata ndu òhogu iya ugwo iphe, èphe meru iya." Yò buru iya meru; to nwe ndu soja ono onye wotaru nri mee l'ònu. ²⁵ Ndu soja ndu Ízurelù ono l'èphe ha ezehu; wùba l'òswa. Alì ono bù èke manù-èngu nò. ²⁶ Èphe awùba l'òswa ono; phù a ège manù-èngu ono alashì; to nwe onye meru iya èka; mee l'ònu; kè l'èphe atsu egvu nte ono, èphe riru ono. ²⁷ Jonátanu te shikwanu nùhawa lè nna iya nuru ndu Ízurelù nte. Yo je eworu ishishi mgbòro, o gude l'èka rù l'èbaku-èngu ono; bya akpaa ya èka; dee l'ònu. Ènya abya ephohu iya. ²⁸ Onye lanù lè ndu ono asù iya: "Nna nggu guderu ayi; ayi eria nte: 'L'onye wotaru nri dee l'ònu ntanù-a bè buakwa onye a turu ònu!' O kwa iya meru iphe mbà l'atùtsua ndu-a."

²⁹ Jonátanu asù: "Lè nna mu; bè meekwaru t'iphe-èhuka dakfuta ndu alì-a. Lewaru ège ènya bya agusahu mu lè nwa manù-èngu-a, mu deru ònu-a. ³⁰ Iphe ga akakwaru mma; ndege a haru ndu Ízurelù; t'èphe haru ria iphe, èphe kwataru l'òkwata l'èka ndu òhogu èphe ntanù-a? Èphe ta ga akaduru ogbushi ndu Filisutayinu òbu l'igwe tò?"

³¹ Ègu egudeshia ndu Ízurelù mbòku ono l'èphe shitsua lè Mikumashi gbua ndu Filisutayinu ège ono jeye lè Ajalonu. ³² Èphe abya avùpyabe iphe ono, èphe kwaru l'òkwata ono; tsoru eggu; aturu; eswi mè unwu iya; gbushia l'alì l'èke ono; l'ata l'onyingu. ³³ Yo nweru ndu jeru je asù Sòlu: "T'ò phùkwa; lè ndu Ízurelù egbukwa anù; ata iya l'onyingu; shi ège ono emeswe Ojejoje."

Sòlu asù: "È tò buhekwa iphe, unu kfuru bè unu eme. Ngwaa; unu switaru mu eze mkpuma nta-a!" ³⁴ Yò sù èphe: "Unu tùgbua je asù ndu ono t'onyenonù kpùta eswi l'aturu l'èhu l'èhu; bya eworu iya gbushia l'èke-a; haa òta anù, mee nò; k'òphu èphe t'emeswedu Ojejoje." Onyenonù akpùta eswi nk'ìya l'ènyashi ono bya egbua l'èke ono. ³⁵ Sòlu abya akpàru Ojejoje ènya-ngweja. Ono aburu ènya-ngweja òdungu, Sòlu kpuru Ojejoje.

³⁶ Sòlu asù: "Unu t'ayi bakfu ndu Filisutayinu l'ènyashi; je akwaa iphe èphe l'òkwata jeye lè nchi-abòhu; òphu ò òkwa èphe onye, ayi e-dobe ndzù."

Èphe asù: "Ò bù ège i kfuru iya bù ège òo-du."

Onye achijeru Nchileke eja asụ: “T’èphè kpataodukwa Nchileke ishi l’èke-a.”

³⁷ Sọlu abya aji Nchileke: “?Bụ tẹ ya bakfuwaru ndu Filisutayinu oḡu tọo? ?L’oworu èphè ye ndu Ízùrèlù l’èka tọo?” Obenu lẹ Nchileke te eyeduru iya ọnu mbọku ono. ³⁸ Sọlu abya asụ ndu ishi soja ono: “Unu dzua l’èke-a t’ayi maeduru ègè ayi shiru meswee ntanụ. ³⁹ Ọ -bùru-a lẹ Ojejoje ono, adzọfutaje ndu Ízùrèlù ono nọo ndzụ ègè ọ nọ iya-a; b’o -ruhuru; ọ bụru ọkpara mu; mbụ Jonátanu b’o teru; b’o nwùhufutaje.” To nwe onye yeru iya ọnu. ⁴⁰ Sọlu abya asụ ndu Ízùrèlù l’èphè ha: “Unu vudo l’èkaphu; tẹ yebedua yèlè ọkpara iya; mbụ Jonátanu vudo l’èke-a.”

Ndu ono asụ iya: “Ọ bụ ègè i kfulu iya bụ ègè ọo-dụ.” ⁴¹ Sọlu abya ekfuru nù Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízùrèlù; sụ: “Yenuaru mu ọkpobe ọnu.” A bya atụa ẹnwa; yo gude Jonátanu yèlè Sọlu. ⁴² Sọlu asụ: “Unu tueduru mu lẹ Jonátanu ẹnwa ono.” A bya atụa iya; yo gude Jonátanu. ⁴³ Sọlu abya asụ Jonátanu: “T’o kfueduru iya iphe, o meru.”

Jonátanu asụ iya: “L’ọ kwa nwa manụ-engu, ya gude mgboro, ya gude l’èka rùta bẹ ya kparụ l’ọnu. Nk’iya gvụwaru nù!”

⁴⁴ Sọlu asụ iya: “Tẹ Nchileke gwakwaa ya ọchi; mbụ mee ya ọpflu ka njọ; m’ọ -bùru l’ẹ tị nwùhudu; nggube Jonátanu.”

⁴⁵ Ndu ono abya asụ Sọlu: “Tùsweka! ?Nanu ègè ee-shi gbua Jonátanu, bụ onye dzọru ndu Ízùrèlù ndzụ ègè-a? Kamenu; ẹ to nwekwa; m’ọ bụ ẹgbushi, e-shi ya l’ishi lufu; kẹ l’ọ bụ Nchileke; bẹ yetaru iya ẹka; yo mee iphe ono ntanụ.” Ndu Ízùrèlù eshi ègè ono nafuta Jonátanu; te gbuhe iya.

⁴⁶ Sọlu achibuhu ndu Filisutayinu; èphè aghaa ifu; laphushia azụ l’alị èphè.

Ndu Sọlu tsogbaarụ oḡu

⁴⁷ Teke Sọlu wataru ọchi ndu Ízùrèlù b’o tsoru ndu ọhogu iya l’èphè ha oḡu: mbụ ndu Móabu; ndu Amọnu; ndu Édọmu; ndu eze, achị ndu Zóba; mẹ ndu Filisutayinu. Iphe, bụ ndu ọpflu ọ ghachiru ifu; bẹ oomeje; èphè anyia nshì. ⁴⁸ Ọ luru oḡu mkparawa lụ-gbua ndu Amalẹku; shi ègè ono nafuta ndu Ízùrèlù l’èka ndu kwaru iphe èphè l’okwata.

⁴⁹ Unwegirima Sọlu lẹ ndu k’unwoke bụ: Jonátanu; Ishivi; mẹ Malukishuwa. Èpha nwatibe iya nwanyi k’ogurennya bụ Merabu; èpha kẹ nwata aburu Mikalu. ⁵⁰ Èpha nyee ya bụ Ahinowamu, bụ nwatibe Ahimazu. Èpha onye ishi ndu soja Sọlu bu Ábuna Nẹru. Nẹru bụ nwunne nna Sọlu. ⁵¹ Nna, muru Sọlu bụ Kishi. Kishi yèlè nna Ábuna, bụ iya bụ Nẹru tũko bụru unwegirima Abiyèlù.

⁵² L’oge kẹ Sọlu l’ọ ha bụlèphu oḡu oḡu, nwugbaarụ ọku bẹ èphè lẹ ndu Filisutayinu shi anọduje. Yọ bụje Sọlu -phua onye, bụ mkparawa l’oḡu; yo duta iya; yeru onwiya.

15

Aalụ-gbu ndu Amalẹku

¹ Tọ dụ iya bụ; Sámèlù abya asụ Sọlu: “Ọ bụ mbèdua bụ onye ono, Ojejoje ziru tẹ mu bya awua ngu manụ l’ishi t’i bụru eze ndu nk’iya, bụ Ízùrèlù ono. Nta-a bụ t’i ngabe nchì; nua ozi, Ojejoje ziru t’e zia ngu. ² Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: ‘Lẹ ya a-nụ ndu Amalẹku aphi iphe ono, èphè meru ndu Ízùrèlù teke ono, èphè je akwaaru èphè l’uzo l’èphè shi Íjiputu alufuta ono. ³ Tugbua nta-a je etso ndu Amalẹku oḡu; nggu atuko iphe, bụ iphe, èphè nweru enweru mebyishia. Ba adukwa onye iido bẹ ndzụ: nwoke lẹ nwanyi; unwegirima mẹ ndu e he l’èka; mẹ eswi; aturu; inya-ivu; mękpo nkakfu-igara.’ ”

⁴ Tọ dụ iya bụ; Sọlu abya ekua ndu soja iya; èphè abya edzua lẹ Telayimu. Yọ gua èphè oḡu: ndu ọpflu shi Ízùrèlù adụ ọkporo unu madzụ l’ukporo madzụ ise.* Ndu ọpflu shi Júda adụ ọkporo unu madzụ ise.† ⁵ Sọlu phẹ atugbua jeshia mkpukpu ndu Amalẹku; je ekeeru èphè lẹ nsuda. ⁶ Yọ sụ ndu Kenu: “T’èphè lufu l’èke ndu Amalẹku nọ; k’ọpflu ya ta achikodu èphè lẹ ndu Amalẹku gbushia; kẹ l’unu meru ndu Ízùrèlù l’èphè ha iphe-oma teke ono, èphè shi lẹ Íjiputu alufuta ono.” Ya ndono; ndu Kenu eshi lẹ Amalẹku wufu.

⁷ Sọlu abya eshi lẹ Havila tsoo ndu Amalẹku oḡu jeye l’echi-ẹgu Shu, nọ l’uzo ẹnyanwu-ahata alị Íjiputu. ⁸ Yọ kpua Agagu, bụ eze ndu Amalẹku lẹ ndzụ; gude oḡu-mbeke gbugee ndu kẹ Agagu ono l’èphè ha. ⁹ Obenu lẹ Sọlu yèlè ndu nk’iya doberu Agagu ndzụ; mẹ iphe bụ aturu; eswi; unwu eswi, gbashiru ẹba; mẹ unwu aturu ndu ọpflu kakọta mma;

* 15:4 15:4 Iphe ọ bụ bụ 200,000. † 15:4 15:4 Iphe ọ bụ bụ 10,000.

jeyewaru l'iphemiphe obule, dù mma; èphe te mebyishi iya. Iphe èphe mebyishiru nwenkinyi abùleruphu unwu nkìrika iphe; mè iphe, è-ta badù uru.

Ojejoje anafù Sòlù ókwa-eze iya

¹⁰ Tò dù iya bù; Ojejoje abya ekfuru yeru Sámèlù; sù iya: ¹¹ "Ò bù aphù nòduru iya lè ya meru Sòlù t'ò bùrù eze; kẹ l'ò ghawaru yẹbe Ojejoje azù; haa ya etsotso; too mehe iphe, ya tìrù l'ekemu." Iphe ono atsua Sámèlù l'èhu nshinu; yò rakòta èkwa l'enyashi ono phuu l'araku Ojejoje. ¹² Yo be l'ùtsu iya; Sámèlù anmaa èwa jeshia tẹ yẹle Sòlù phu. Yo rua; a sù iya: "Lẹ Sòlù jeshiakwaru l'ugvu Kamèlù. Yò kpùtsua iphe, ee-gudeje anyata iya; ghazia; yò bùrù iya oje Giligalu." ¹³ Sámèlù abya ejekfu Sòlù; Sòlù asù iya: "Tẹ Ojejoje gòkwaru onu-oma nù ngu. Ya meekwaru iphe, Ojejoje sùru tẹ ya mee."

¹⁴ Sámèlù asù iya: "Òra aturu-a, ya anua bù kẹ ngunu? Òra eswi-a, ya anua bù ole-e?"

¹⁵ Sòlù asù iya: "Ò kwa ndu soja bẹ shi lẹ Amalèkù gude iya lata. Aturu èphe; mè eswi èphe ndu ophu kakòta mma b'è doberu, ee-gude gwooru Ojejoje, bù Nchileke ngu eja. Ndu ophu bẹ ayi mebyishikotaru l'èphe ha."

¹⁶ Sámèlù asù Sòlù: "T'ò dukwaarù ngu. Tẹ ya karù ngu iphe, Ojejoje kfuru iya l'enyashi."

Sòlù asù iya: "Ngwaa; kfunuaru iya eya."

¹⁷ Sámèlù asù iya: "T'a gùfuru l'ì shi ha onwongu nwanshì l'ènya; ?tò bùdunua nggu b'è meru ishi l'òkpa-ikfu ndu Ízurèlù tóo. Ojejoje abya awùda ngu manù l'ishi t'ì bùrù eze ndu Ízurèlù? ¹⁸ Ojejoje ziru ngu ozi; sù: 'T'ì je etso ndu èjo iya ono; mbù ndu Amalèkù ogu; gbua èphe jeye teke èphe a-bùrù kpurupyata.' ¹⁹ ?Bù ngunu kparù iphe, è tì mehedu iphe, Ojejoje kfuru? Unu agbakebe je avùpyabe iphe-òkwata; shi ège ono mee iphe, dù eji l'ènya Ojejoje."

²⁰ Sòlù abya asù Sámèlù: "Mu meekwaru iphe, Ojejoje kfuru; bya ejee ozi ono, Ojejoje ziru mu. Mu tókowa ndu Amalèkù l'èphe ha gbushia; bya akpua Agagu, bù eze èphe lẹ ndzù lata. ²¹ Ndu soja eshi l'iphe ono, a kwaru ókwata ono kpùkoo aturu; mè eswi; mbù iphe, bù ophu kakòta mma, e doberu k'emebyi. Èphe egwota iya t'è gude gwooru Ojejoje, bù Nchileke ngu ngweja lẹ Giligalu."

²² Sámèlù asù iya:

"?Ngweja-ukfuru;

mẹ ngweja mmanu ódo;

?ì tubesu l'ò ka Ojejoje mkpa;

ma l'onuru iya okfu?

Onuru iya okfu kakwa

ogworu iya ngweja;

onu iphe lẹ nchì aka ogude anù,

gbaru eba gwoo ngweja.

²³ Okwefu ikè dùta-be eji l'ò bù ogwo ogvu.

Oku onwonye ekuku

adùta-be eji l'ò bù ógwa nte.

Keshinu ophu ì jìkaru iphe,

Ojejoje kfuru;

bẹ Ojejoje jìkaakwaru t'ẹ b'ì bùhe eze."

²⁴ Ya ndono; Sòlù asù Sámèlù: "Ya meekwaru iphe, dù eji. Ya dakaawaru ekemu Ojejoje; dakaak okfu nkengu. Ò kwa egvu bẹ ya tsuhuru; kpuchia onu mee uche nk'èphe.

²⁵ Nta-a bẹ ya arò ngu t'ì gùaru iya nvù; nggu etsoru iya laphu azù lẹ Giligalu tẹ ya je abaaru Ojejoje eja."

²⁶ Obenu lẹ Sámèlù sùru iya: "Lẹ ya te etsokwa iya alaphu azù. Kẹ l'ò jìkaru okfu Ojejoje; Ojejoje ajìkakwa iya phù t'ẹ b'ò bùhe eze ndu Ízurèlù!"

²⁷ Sámèlù aghakòbe tẹ ya tǔgbua; Sòlù eje awòru iya l'onu uwe-nlòkpuru iya; yò labahu. ²⁸ Sámèlù asù iya: "Ntanù owaa bẹ Nchileke lafuru ngu alì-eze ndu Ízurèlù l'èka; woru iya nù onye obutobu ngu; onye ophu ka ngu oburu ókpobe madzù.

²⁹ Ojejoje, bù iya bù ódu-biribiri ndu Ízurèlù ta byakwa bya adzù èjo-ire; ophu ó gbanweghedu obu iya; kẹ l'è tó bùdu madzù mmanu; k'ophu óo-gbanwe obu iya."

³⁰ Sòlù asù iya: "Ya meswewaru. Ólobu; byiko kwabènu iya ugvu l'ifu ndu bù ogurennya ndu nke mu; mè l'ifu ndu Ízurèlù; tsoru iya laphu azù; k'ophu ya a-barù Ojejoje, bù Nchileke ngu eja." ³¹ Sámèlù ekwe bya etsoru Sòlù laphushia azù; Sòlù baarù Ojejoje eja.

³² Sámèlù abya asù: "T'a kpùtaru iya Agagu, bù eze ndu Amalèkù l'èke-a!"

Agagu egude èhu-òtso-èna jekfushia ya; l'arì lẹ teke e gege egbu iya egbugbu bẹ eswetawaru nù. ³³ Obenu lẹ Sámèlù sùru:

“Ò bụ ège ono, i gude
 ogu-mbeke mee unwanyì;
 èphe agbaru èka nwa ono;
 bụ ège nne ngu a-bùru
 onye gba èka nwa l'èke unwanyì nọ.”

Sámèlù eworu Agagu gbua; t̄a anù iya nanù nanù l'ifu Ojejoje lẹ Gíligalu.

³⁴ Tò d̄u iya b̄u; Sámèlù atugbua lashia Ráma. Sòlu alashia l'ufu iya lẹ Gíbiya. ³⁵ Ophu Sámèlù te egudebua ènya iya ph̄u Sòlu òdo jeye mbòku, yèbe Sámèlù nwuhuru; e guderu l'ò tsòru aph̄u èhu Sòlu nshinu. Yo rua Ojejoje l'èhu lẹ ya meru tẹ Sòlu bùru eze ndu Ízurèlù.

16

Sámèlù echi Dévidi eze

¹ Tò d̄u iya b̄u; Ojejoje abya asù Sámèlù; “?Bù teke ole bẹ ì-tsòbebe aph̄u èhu Sòlu; l'èke ya gbe jikawa t'è b'ò bùhe eze ndu Ízurèlù. Gbajia manù l'ùpyi ngu; tẹ ya zi ngu kẹ Jesi, b̄u onye Bétulehemu; lẹ ya fòtawaru onye lanù l'unwu iya ndu k'unwoke t'ò bùru eze.”

² Sámèlù asù iya: “?Nanù ège ya e-shi jee? Sòlu -n̄a ya bẹ oo-gbukwa iya.”

Ojejoje asù: “Kp̄ta nwada eswi; nggu asù l'ò b̄u Ojejoje b'ì byaru ogworu ngweja.

³ Zia Jesi t'ò bya l'èke ono, eegwo ngweja ono. Ya e-koshi ngu-a iphe, ii-me. Ò b̄u onye òphu ya kfuru ngu; bẹ ì-wù manù l'ishi t'ò bùru eze òbu.”

⁴ Sámèlù abya emee iphe ono, Ojejoje kfuru ono. Yo rulephu Bétulehemu; ndu b̄u òguren̄ya mkp̄kpu ono atuko anma kpakpakpa lẹ k'abyabya iya ono. Èphe ajigbaa: “?Ò d̄ua lẹ mma b'ò byaru?”

⁵ Sámèlù asù èphe: “Iye; ò kwa-a k'òma. Ò b̄u Ojejoje bẹ ya byaru ogworu ngweja. Unu je emee onwunu t'unu d̄u nsò; unu abya etsoru iya lẹ ngweja ono.” Ya ndono; yò bya emee Jesi yèlè unwu iya ndu k'unwoke; èphe ad̄u nsò. Yò bya ekua èphe t'èphe bya lẹ ngweja ono.

⁶ Èphe erua; Sámèlù aph̄a Eliyabu; r̄ia: “L'ò doru ènya l'ò b̄u onye òphu, Ojejoje fòtaru t'a w̄a manù l'ishi òbu bẹ vudo Ojejoje l'ifu-a.” ⁷ Obenu lẹ Ojejoje sùru Sámèlù: “Be elekwa ènya l'ège ò gbaru; m'ò b̄u ège ò habe l'eli; lẹ ya jìkaakwaru iya. Ishi iya aburu l'è t̄o bùdu ège madz̄u ele ènya l'iphe b̄u ège Ojejoje ele iya. Madz̄u anòduje ele ugbugba eli èhu; obenu lẹ Ojejoje anòduje ele ènya l'ime obu.”

⁸ Tò d̄u iya b̄u; Jesi abya ekua Abinadabu; bya emee t'ò shi Sámèlù l'ifu swee. Sámèlù asù: “L'è t'ò bukwa onye òwaa bẹ Ojejoje fòtaru.” ⁹ Jesi abya emee tẹ Shama sweta; Sámèlù asù: “L'è t'ò bukwapu onye òwaa bẹ Ojejoje fòtaru.” ¹⁰ Jesi emee unwu iya ndu kẹ unwoke; èphe èsaa; èphe eshikota Sámèlù l'ifu swee. Sámèlù asù: “L'è to nweudu èphe onye òphu Ojejoje fòtaru.” ¹¹ Sámèlù abya aji Jesi; s̄u iya: “?Bùwaphu mkp̄kò unwegirima ngu; ndu k'unwoke ndò-ò?”

Jesi asù iya: “Ò phòdufuaru onye kẹ nwata; òle oochekwanu aturu.”

Sámèlù asù iya: “T'ò ye madz̄u t'e je ekua ya; kẹ l'ayi ta anòdudu anòdu jeye teke oo-ruta.” ¹² Ya ndono; yò zi; e je ekua ya. Dévidi b̄u nwata, d̄u kẹ nwa potopoto; l'ama mma; òkwaphu ugvu.

Ya ndono; Ojejoje asù Sámèlù: “Gbeshi w̄a ya manù l'ishi; kẹ l'ò b̄u iya b̄u onye òphu.” ¹³ Sámèlù abya egude ùpyi ono; w̄a ya manù ono l'ishi l'ifu unwunne ndu òphu. Keshinu mbòku ono; Ume Ojejoje abya Dévidi l'èhu k'íkike-íkike. Sámèlù atugbua lashia Ráma.

Dévidi akpòru Sòlu une

¹⁴ Ume Ojejoje lufuwaru Sòlu l'èhu; Ojejoje abya eye èjo maa t'ò kpakashije ya èhu.

¹⁵ Ndu ozi Sòlu asù iya: “?Lewaru; nta-a; bẹ èjo maa, Nchileke ziru akpakashì ngu èhu? ¹⁶ Tẹ nggube onye nwe-ayi zinua ayibe ndu ozi ngu t'ayi je achòo onye maru ège aakpòje une; k'òphu b̄u èjo maa ono, Nchileke ziru ono kparutale ngu phu; onye ono aakpòru ngu iya; nggu aka nwa mma.”

¹⁷ Ya ndono; Sòlu asù ndu ozi iya: “Unu chòo onye maru òkpo une òhu-òma; dutaru iya.”

¹⁸ Onye lanù lẹ ndu ozi ono asù iya: “L'ò nweru nwatibe Jesi kẹ Bétulehemu, ya ph̄uru; kẹ òkpo une doru ènya. O shihuru ike madz̄u; bya aburu mkparawa l'ògu. Ò maru ège eekfuje okfu; l'amakwaphu mma; bya aburu onye Ojejoje swiru eswiru.”

¹⁹ Sòlù abya eyefu ndu ozi iya; t'èphe je kẹ Jesi je asù iya: "T'o dee ya nwatibe iya kẹ nwoke iya ono; mbù Dévidi, bụ iya bụ onye onanu, eche aturu ono." ²⁰ Ya ndono; Jesi abya akputa nkakfù-ìgara; chíru buredi tukobe iya; pata otumu mée; bya akputa nweghu ye iya; duru nwatibe iya ono; mbù Dévidi nù èphe t'èphe dujeru Sòlù. ²¹ Ya ndono; Dévidi alakfushia Sòlù je ejelahaaru iya ozi. Sòlù akwata óswa yeru Dévidi obu. Dévidi egbe bya abwaruru onye achijeru iya ngwa-ògu. ²² Tò dù iya bụ; Sòlù abya ezia t'e je ziaru iya Jesi: "T'ò hanàru iya Dévidi t'o tsoru jejeru iya ozi; kele umere iya dù iya mma."

²³ Yò bụje teke ejo maa ono, Nchileke ziru ono kparutaru Sòlù l'èhu; Dévidi ewota une iya kpòlaha. Sòlù agbakerehu; bya aka mma; èjo maa ono a parù iya haa.

17

Dévidi yele Goliyatu

¹ Ndu Filisutayìnu abya atùko ndu soja èphe kukobe k'ògu. Èphe abya edzua lẹ Soko l'alì Júda. Yò búrù lẹ Ifèsu-Damimu, nọ lẹ mgbaku Soko yele Azeka; bẹ èphe byaru bya akpòo k'ògu. ² Sòlù yele ndu Ízurèlù akpòo k'ògu lẹ nsùda Ela; kwabèru ndu Filisutayìnu. ³ Ndu Filisutayìnu anòdu l'eli ugwu lanù; ndu Ízurèlù anòdu l'eli ugwu òphu. Yò búrù nsùda ugwu labù ono bẹ nòkahuru èphe.

⁴ O-ka-ibe l'ògu, shi lẹ Gatù, èpha iya bụ Goliyatu abya eshi l'òdu kẹ ndu Filisutayìnu lufuta. Ogologo iya bẹ dù nkwo-èka tete. ⁵ Okpu-ìgwé, ookpu l'ishi bẹ bụ ope b'e gude mee ya. Uwe ògu, o yeru l'èhu kwaphù ope b'e gude mee ya. Uwe ono bẹ era iya dù unu shékèlù iri l'èbo l'ùkporo iri. ⁶ O gude iphe òbù, e gude ope mee kechia òkpa; bya ewofuru arwa e gude ope kpua tukobe l'azu. ⁷ Ara, o gude l'èka dùlephu l'ò bụ ìgwé, shihuru ike, onye akpa èkwa egudeje akpa èkwa. Igwe, e gude kpua ishi arwa ono bẹ era iya ha l'ò bụ era èkpa ope ishingù. Onye apàjeru iya iphe, oogbobeje l'ezuru onwiya bẹ vutaru iya zara. ⁸ Goliyatu abya evudo; raaru ndu soja ndu Ízurèlù arara; sù èphe: "Bù ngunu kparu iphe unu lufutaru bya akpòo k'ògu? Mbèdua; ?mu ta bùdu onye Filisutayìnu tòo. Tòo unubèdua; ?unu ta bùdu ndu ozi Sòlù. Unu shi l'ime unu fòta onye lanù t'ò byakfuta mu! ⁹ O -bùru l'òo-dù ike tso mu ògu; gbua mu; ayi anòdu unu l'èka. Olobu; ò -bùkwanuru lẹ mbèdua mekputaru iya; woru iya gbua; unubèdua anòdu ayi l'èka; jelahaaru ayi ozi!" ¹⁰ Onye Filisutayìnu ono asù: "Ntanù òwaa bẹ mu etsoru ndu soja ndu Ízurèlù èka l'òkpoma! Unu ye onye lanù tẹ mu l'iya megba iya l'èka!" ¹¹ Anùnu, Sòlù yele ndu Ízurèlù nùru iphe, onye Filisutayìnu ono kfurù; èhu erushihu èphe; egwu abya èphe l'èha.

Dévidi abya ògba-phe ndu Ízurèlù

¹² Dévidi bẹ bụ nwatibe onye Efuratu ono, èpha iya bụ Jesi, shi Bétulehemu l'alì Júda. Jesi bẹ m̀taru unwoke esato. O b̀wa ògurenya; kawa nka teke Sòlù shi achì. ¹³ Unwegirima Jesi ùmadzu èto ndu kẹ ògurenya bẹ tso Sòlù jee ògu. Onye kẹ òkpara bụ Eliyabu. Otsota iya abùru Abinadabu. Onye k'èto abùru Shama. ¹⁴ Dévidi bụ iya katsua òbata nwata l'èphe. Ùmadzu èto lẹ ndu k'ògurenya phù bẹ tso Sòlù. ¹⁵ Dévidi eshi eshije lẹ kẹ Sòlù eje ocheru nna iya egbu lẹ Bétulehemu. O -jetsua; yò la-phushia azù lẹ kẹ Sòlù.

¹⁶ Ùkporo abalì labù mgburumgburu bẹ onye Filisutayìnu ono lufutakotaru ùtsu l'urènyashi bya asùgabe onwiya l'èke ono.

¹⁷ Tò dù iya bụ; Jesi asù nwatibe iya; mbù Dévidi: "T'o wota nkwo-èka akpe-a, a hùru ahùhu-a; mē ishi buredi iri-wa; gude òso wojeru iya unwunne iya phè l'èke ono, èphe doru k'ògu ono. ¹⁸ Gudekwaphu chíizu iri; nù onye ishi ndu soja èphe. Maru mē èhu -dù unwunne ngu phè mma; nggu abya edowaru mu rù ege èphe dù. ¹⁹ Èphe lẹ Sòlù; mē ndu Ízurèlù l'èphe ha bẹ chíkoru nòdu lẹ nsùda Ela l'ògu onye lẹ ndu Filisutayìnu."

²⁰ Ya ndono; yo be l'ònmewa ùtsu echile iya; Dévidi egbeshi paru aturu iya haarù onye eche-aturu òdo; bya akwakòbe ivu; tũgbua jeshia l'ège ono, Jesi ziru iya ono. Yò búrù l'ò ruru ono bẹ ndu soja ono azù egwu ògu; l'èje l'ifu ògu. ²¹ Ndu Ízurèlù mē ndu Filisutayìnu abya akpòo; cheeru onwèphe ifu. ²² Dévidi achìko ivu ono, o gude bya ono haaru onye l'eleta ivu ndu soja ènya; gude òso gbakfu unwunne iya phè l'ifu ògu gedegede je ekele èphe. ²³ Èphe l'iya ekfukwadia; o-ka-ibe ndu Filisutayìnu ono; mbù Goliyatu, bụ onye Gatù abya eshi l'èke èphe kpòru giriri k'ògu lufuta; bya ekfua ège ono, ookfujehawa ono; Dévidi anùya iya. ²⁴ Ndu Ízurèlù l'èphe ha ebù nwoke ono ènya; wata òtsu egwu; gbakashihu. ²⁵ Ndu Ízurèlù achìko l'ekfu; sù: "¿Unu phuru-a ège nwoke-wa anòdujelephu abya? Iphe, òlufutaje bụ t'ò bya aturua ndu Ízurèlù. Onye

dùru ike gbua ya bẹ eze e-vukwaru ẹku, ha nshinu nù. Oo-kekwapu onye ọbu nwatibe iya; bya agufu ndibe nna onye ọbu l'akiriko alì Ízurèlù."

²⁶ Dévidi aji unwoke ono, vudonyabe iya nù ono: "ʔBù ngunu bẹ ee-meru onye gburu nwoke Filisutayinu ono; wofu ndu Ízurèlù iphe-iphere ọwaa l'ifu? ʔBù ngunu bẹ onye Filisutayinu-wa bụ; mbụ akpapyi nwa-mma-wa; kẹ t'ọ tujọ ndu soja kẹ Nchileke ọphu nọ ndzụ?" ²⁷ Ẹphe asụ iya: "L'ọ iphe ono, ẹphe shi kfuwawa ono bẹ ee-meru onye gburu iya nù."

²⁸ Eliyabu, bụ nwunne Dévidi k'ogurennya anụ ẹge yẹle ndu ono ekfu; vọru ọku ghụa ẹhu l'ẹke Dévidi nọ; jì iya: "ʔI byaru ome ngunu l'ẹke-a? Mbụ; ʔbù onye b'ì haru unwaturu phụ l'echi-ẹgu? Ya makwaru-a l'ẹ tii kwejedu l'o nweru onye ishi kfu; makwaruphu ẹge obu shihuberu ngu ike; kẹ l'iphe, ì byaru bụ t'ì bya aphụ ẹge e gude alù ọgu ono."

²⁹ Dévidi asụ iya: "ʔBù ngunu bẹ ya meru? ʔBù tẹ ya be ekfushi okfu tọ?" ³⁰ Yọ ghachi; jìlahaa onye ọdo iphe ono. A bya ekfukwaa iphe phụ, e kfuhawaru iya phụ.

³¹ Ndu ọdo anụ ọnu, Dévidi yeru; tugbua je edooru iya Sọlu. Sọlu ezia t'ọ bya. ³² Dévidi abya asụ Sọlu: "T'ẹ b'ọ dukwa onye obu e-te etete l'okfu ẹhu onye Filisutayinu-a. Nwozi nggu bẹ e-jeetso iya ọgu."

³³ Sọlu asụ iya: "L'ẹ tì hakwa k'ọje otso onye Filisutayinu ono ọgu; ì bukwađu nwata; obenu lẹ yebedua bụwa onye bụ ọgurennya, shi teke ọ bụ okorọbya luta ọgu."

³⁴ Dévidi asukwanu Sọlu: "Mubẹ nwozi nggu; bẹ kwa aturu nna iya bẹ ya shihawa cheta. Teke agu; m'ọ bụ oke nkuta-ọswa byaru bya apata nwaturu mu l'ẹke ẹphe ọru; ³⁵ mu etsopyabe iya; kụya ya iphe; nafu iya ẹya l'ọnu. Teke ọ ghakoberu; chikfuru mu; mu aworu iya; kwaa ya agba; woru iya gbua. ³⁶ Nwozi nggu; bẹ gbuwaru gbua agu; gbua biye. Onye Filisutayinu-wa; mbụ akpapyi nwamma-wa a-dukwapu ẹge ono; kẹ l'ọ tujowaru ndu soja kẹ Nchileke ọphu nọ ndzụ. ³⁷ Ojejoje ono, bụ onye nafutaru mu lẹ nvo odumu; mẹ lẹ nvo biye ono a-nafutakwa mu phụ l'ẹka onye Filisutayinu ono."

Sọlu asụ Dévidi: "Jeshia. Tẹ Ojejoje swikwaru ngu eswiru." ³⁸ Sọlu abya achita akpawuru uwe iya kpua Dévidi; bya eworu okpu-ọgu, e meru l'ope kpube iya; bya achita uwe-ọgu iya yee ya. ³⁹ Dévidi abya eworu ọgu-mbeke ya kepyabe l'uwe-ọgu ono; bya ejeshia t'ọ gude iya jephee ejephe; kẹ l'ẹ kwoduru iya ẹhu. Yọ sụ Sọlu: "Lẹ ya ta adukwa ike oye iphe ọwaa l'ẹje; kẹ l'ẹ tọ kwoduru iya ẹhu." Yo woru iya yeshikota. ⁴⁰ Yọ bya ewota mgboro iya; bya afota mkpuma ise, kworu akwokwo lẹ nggele, nọ l'ẹke ono; bya achiru iya ye lẹ nwekpa, nọ l'ẹda iya, ndu eche aturu egudeje. Yo gude urobo iya l'ẹka; jekfushia onye Filisutayinu ono.

⁴¹ Ya ndono; onye Filisutayinu ono akparu onye apajeru iya iphe, eegude egbobuta onwonye ye l'ifu; l'ẹje abyakfuta Dévidi. ⁴² Yọ bya ele Dévidi ẹnya; bya aphụ l'ọ bụ nwata nshii, dū nwa potopoto; l'ama mma; bya elephee ya ẹnya. ⁴³ Yọ sụ Dévidi: "ʔ Ya bụ nkuta meru iphe jichi oshi abyakfuta iya?" Onye Filisutayinu ono egude agwa nk'ẹphe kolahaa Dévidi ọnu; ⁴⁴ sụ iya: "Bya tẹ ya woru anụ ngu keuru unwu anụ-ẹgu-ẹgbudu yẹle unwenu, ẹphe l'eli!"

⁴⁵ Dévidi asụ iya: "Ọ bụ oswi-okfu l'ì gude ọgu-mbeke; mẹ arwa, dū iche iche l'abyakfuta mu ọgu. Obenu lẹ mbẹdua gude ẹpha Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike; mbụ Nchileke kẹ ndu soja ndu Ízurèlù, bụ iya bụ onye ono, ì turuwaru ono. ⁴⁶ Ntanụ-a bẹ Ojejoje e-me t'ì daba mu l'ẹka; mu akụ-tsua ngu; buta ngu ishi. Ntanụ; bẹ mu e-me t'unwu anụ-ẹgu-ẹgbudu yẹ l'unwenu, ẹphe l'eli ria odzu ndu Filisutayinu; k'ọphu mgboko mgburumburu a-makwanuru lẹ Nchileke nọ-ọ lẹ Ízurèlù. ⁴⁷ Iphe, bụ ndu-a, jiru ẹke-a a-maru l'ẹ tọ bụdu ọgu-mbeke yẹle arwa; bẹ Ojejoje egudeje dzofuta madzụ; kẹ l'ọgu-a bẹ bụ kẹ Ojejoje; ọo-chikotaru unu ye ayi l'ẹka."

⁴⁸ Onye Filisutayinu ono ejenyabede l'iya phụ ntse k'ọgu; Dévidi egude ọso gbarua l'ifu ọgu ono tẹ yẹle iya megba iya. ⁴⁹ Dévidi eyewaphu ẹka l'ẹkpa iya; wofuta mkpuma lanụ; bya eseta urobo iya phụ gbua onye Filisutayinu ono l'egedege ọnu-ifu. Mkpuma ono aburu iya tsururu l'egedege ọnu-ifu ono. Yo ngahu; daa kpube ifu l'ali. ⁵⁰ Dévidi egude mkpuma; mẹ urobo mekputa onye Filisutayinu ono; woru iya gbua; l'ẹ b'ọ gude m'ọ bụ ọgu-mbeke l'ẹka. ⁵¹ Dévidi egude ọso je enyikobe iya; woru ẹka l'ọgu-mbeke onye Filisutayinu ono; mifuta iya l'obo iya; gude iya gbubufu iya ishi.

Ndu Filisutayinu aphulephu l'ọka-ibe ẹphe ono bẹ nwuhwaru nù; ghaa ifu; ye ọkpa l'oso. ⁵² Ndu soja ndu Ízurèlù; mẹ ndu kẹ Júda awụ-lihu; l'atụ ọzu; chiru ndu Filisutayinu tugbua. Ẹphe achia ẹphe chi-rua Gatụ; mẹ l'ẹke eeshije abahụ lẹ Ẹkuronu. Ndu Filisutayinu, e gbushiru adabutsuaru l'uzo, e shi eje Sharému; mbụ jeye lẹ Gatụ mẹ Ẹkuronu. ⁵³ Ndu Ízurèlù achì-gelephu ndu Filisutayinu ono; laphutashia azụ; je akwaa iphe ọkwata l'odu ẹphe. ⁵⁴ E metsua; Dévidi apata ishi onye Filisutayinu ono je edobe

lẹ́ Jerúsalemu. Yò bya achikoo ngwa-ọ́gu onye Filisutayínu ono dobe l'ùlo-ékwa nk'íya gèdegede.

Edu Dévidi edukfu Sọlu

⁵⁵ Ya ndono; teke Sọlu phuru Dévidi ẹ́ge oojekfu onye Filisutayínu ono ọ́gu b'ọ́ jiru Ábuna, bú iya bú onye ishi ndu soja iya; sù iya: “?Nwata ono bunua nwatibe onye?”

Ábuna asù iya: “Nggube eze; ẹ́ge ì nọ ndzụ ẹ́ge ì nọ iya-a bẹ ya ta makwa iya.”

⁵⁶ Eze asù iya: “Kpataedu ishi nwatibe onye ọ́ bú.”

⁵⁷ Alata, Dévidi alatakwadua ogbu onye Filisutayínu ono; Ábuna eduta iya dutaru Sọlu lẹ́ Dévidi pakwadua ishi onye Filisutayínu ono l'ẹ́ka. ⁵⁸ Sọlu abya ajja ya: “Nwokoro; ?ì bunua nwatibe onye?”

Dévidi asù iya: “Lẹ́ ya bukwa nwatibe nwozi ngu; mbụ Jesi kẹ́ Bétulehemu.”

18

¹ Dévidi yẹ́le Sọlu ekfutsulephu; obu Jonátanu yẹ́le kẹ́ Dévidi eje atugba; yò bya eyeeru Dévidi obu ẹ́ge o yeru onwiya. ² Tsube mbọ́ku ono bẹ́ Sọlu dutaru Dévidi swibe onwiya; too kwejehe t'ọ́ la kẹ́ nna iya. ³ Jonátanu yẹ́le Dévidi abya agbaa ndzụ; kẹ́ l'ọ́ yeru Dévidi obu ẹ́ge o yeru onwiya. ⁴ Jonátanu eyefu uwe-nlọkpuru, o yeru nù Dévidi; nùkwa iya phụ uwe-ọ́gu iya; ogu-mbeke ya; akfụ iya; mẹ́ akpọ́, ookeje l'uwe iya. ⁵ Iphe, bú iphe Sọlu ziru Dévidi t'ọ́ mee bẹ́ oomeje ọ́huma; k'ọ́phu bú l'ọ́ meru iya onye ishi ndu soja iya. Iphe ono adụ ndu Ízurẹ́lù l'ẹ́phe ha mma l'obu; je akpaa lẹ́ ndu, ejeru Sọlu ozi.

Sọlu ejiru Dévidi ijimanya

⁶ Ndu soja edzebe wata alala lẹ́ Dévidi gbutsuaru onye Filisutayínu ono; ụnwanyi eshi l'iphe bú mkpukpu, nọkota l'alí Ízurẹ́lù wufuta; chiru nkwa; chiru une; l'azụ egvu ẹ́hu-otso-ena; l'ete iya etete gude eje eze, bú Sọlu ndzuta. ⁷ Ẹ́phe agụ egvu ono; l'ete iya etete; asụje:

“Lẹ́ Sọlu gburu ụnukurunu;

Dévidi egbukwanua
unukurunu ugbo iri.”

⁸ Ẹ́hu eghulhaa Sọlu eghughu; kẹ́ l'iphe ono, ẹ́phe ekfu ono bẹ́ dụ iya eji. Yò rja; sù: “Dévidi bẹ́ eekfu l'ọ́ gburu ụnukurunu ugbo iri; yẹ́bedua aburu ụnukurunu kpụ. ?Bụ ngunu bẹ́ ọ́o-natafa ọ́do; ta búdu alí-eze ndu Ízurẹ́lù?” ⁹ Keshinu mbọ́ku ono bẹ́ Sọlu jilahaaru Dévidi ijimanya.

¹⁰ Yo rua echile iya; Nchileke ezi ẹ́jo maa; yò bya eji Sọlu l'ẹ́hu k'ẹ́ji-eji. Yò wata ome ogvu ogvu l'ime ụlo iya. Dévidi l'akpọ́ru iya une ẹ́ge ọ́okpojehawaru iya ẹ́ya. Sọlu egude arwa l'ẹ́ka; ¹¹ l'arí tẹ́ ya gude iya sụpyabe iya l'oshi-ẹ́poto. Yò tụa Dévidi arwa ono ugbo labụ; yo zekota iya.

¹² Sọlu l'atsụ Dévidi egvu; kẹ́le Ojejoje gbadowaru iya; swiwaru Dévidi eswiru. ¹³ Ya ndono; Sọlu abya edufu Dévidi l'ẹ́ke yẹ́be Sọlu nọ; woru iya mee onye ishi ụnu ndu soja labụ l'akporo ndu soja iri. Yò buru Dévidi eduje ẹ́phe l'ẹ́je ọ́gu. ¹⁴ Iphemiphe ọ́bule, o yeru ẹ́ka abujeru iya upete; kẹ́le Ojejoje bẹ́ nọ swiru iya nù. ¹⁵ Sọlu aphua ẹ́ge iphe agaberu Dévidi; tsulaha ya egvu. ¹⁶ Obenu l'iphe bú ndu Ízurẹ́lù; mẹ́ ndu Júda l'ẹ́phe ha yeru Dévidi obu; kẹ́ l'ọ́o ya bẹ́ eduje ẹ́phe l'ẹ́je ọ́gu.

Dévidi alụ nwatibe Sọlu

¹⁷ Sọlu asù Dévidi: “Owaa Merabu, bú nwata mu k'ọ́gurennya. Ọ́ -buru l'í gude ike ngu l'ọ́ ha l'ejeru mu ozi; l'a-luru Ojejoje ogu bẹ́ mu e-ke ngu iya.” Ishi iya bú lẹ́ Sọlu riru: “Lẹ́ ya te ebyikpọ́dua Dévidi ẹ́ka. T'ọ́ bururu ndu Filisutayínu e-do iya imo!”

¹⁸ Dévidi asù Sọlu: “?Bụ onye bẹ́ ya bú? ?Bụ ngunu bẹ́ ndu ibe iya; mẹ́ lẹ́ ndu ikfu nna iya bukwanu l'alí Ízurẹ́lù; kẹ́ tẹ́ ya bya aburu ogo eze?” ¹⁹ Yo be teke ee-ke Dévidi nwatibe Sọlu ono; mbụ Merabu; e gbe wowaru iya nù kee Adurelu, bú onye Mehola.

²⁰ Mikalu, bukwapu nwatibe Sọlu eyeeru Dévidi obu. A bya ekfuaru iya Sọlu; ẹ́hu atsọ ya ntumatu. ²¹ Sọlu arja: “Lẹ́ ya e-ke iya t'ọ́ buru ọ́nya hata iya; k'ọ́phu ee-shi ẹ́ge ono tẹ́ ndu Filisutayínu kpaphua ya.” Ya ndono; Sọlu asù Dévidi: “Owaa kwewa k'ugbo ẹ́bo, ọ́ dafutaru l'ìi-buru ogo iya.” ²² Tọ́ dụ iya bú; Sọlu ezi ndu ozi iya; sù ẹ́phe: “Unu kuchi Dévidi ekuchi; sù iya: ‘L'ehu atsokwa eze ẹ́na l'ẹ́ke ọ́ono. Ọ́ kwaphu ẹ́ge ono b'ọ́ dukota ndu ozi yẹ́be eze mma l'ẹ́nya. T'ọ́ byanụ tẹ́ eze mụ ya nta-a.’ ”

²³ Ẹ́phe anọ́duje l'ekfuru Dévidi iphe ono. Ọ́bule Dévidi asụjekwanu ẹ́phe: “?Unu tubesu l'ọ́ dú ntse ọ́buru ogo eze ẹ́ge ono? Nwogbe bẹ́ ya bú; to nwe onye maru iya nù k'ẹ́ge ono.”

²⁴ Ndu ozi Sòlu ekfutsuleru iya phụ iphe, Dévidi kfuru; ²⁵ Sòlu asụ: “Unu sụ Dévidi: ‘Lẹ Eze te elekwa enya t’ò kwaaru iya aswa ọdo l’ishi nwanji ono; a gufu útsù akpapyi ụkporo ndu Filisutayinu ụmadzu ise; tẹ ya shi ege ono melata ndu ọhogu iya ono.’ ” Idzu Sòlu aburu ege ee-shi tẹ Dévidi dalahụ ndu Filisutayinu l’ẹka. ²⁶ Ndu ozi eze abya ekfuaru Dévidi iphe ono, eze kfuru ono; yọ bya anabata iya tẹ ya buru ọgo eze. Ya ndono oge teke e kfuburu ta agvụkwa; ²⁷ Dévidi egbeshi yele ndu etsoje iya nụ je egbua ndu Filisutayinu ụkporo madzụ iri; chita útsù akpapyi ephe; bya agụ-dzua ya agụ-dzu chee eze; k’ophu ọo-bụkwanuru ọgo eze. Sòlu abya eduta nwatibe iya ono; mbụ Mikalu kee ya.

²⁸ Sòlu abya amaru lẹ Ojejoje nọ swiru Dévidi; bya eyeru lẹ nwatibe iya; mbụ Mikalu yeru iya obu nshinu; ²⁹ bya akaba ya rụ ọtsu egvu. Dévidi abụwaru iya rụ ọhogu jeyewaru.

³⁰ Ndu soja ndu Filisutayinu anọduje ejekfu ndu Ízurèlu ọgu njepyabe. Yọo buje iphe bụ teke ephe byaru; ndu kẹ Dévidi aka ephe ọnu nshj; a ma lẹ ndu ishi ndu soja Sòlu ndu ọphu l’ephe ha. E shi ege ono; ẹpha Dévidi edelaha edede.

19

Sòlu eme tẹ ya gbua Dévidi

¹ Sòlu abya ezi nwatibe iya; mbụ Jonátanu mę ndu ozi iya l’ephe ha t’ephe gbua Dévidi. Obenu lẹ Jonátanu yeru Dévidi obu nshinu. ² Jonátanu eje edooru iya Dévidi; sụ iya: “Lẹ nna iya; mbụ Sòlu achọkwa uzo, oo-shi gbua ya. Wo iya t’ọ kwabekwaru onwiya ẹnya l’utsu echile. T’ọ chọkwaa ẹke, nọ-chiru anọ-chi je edomia onwiya. ³ Ya e-tsoru nna iya je anọdu l’egu ẹke i nọ. Ya e-kfuru iya okfu ẹhu ngu. Iphe, ya nutaru iya l’onu bę mu a-bya emee t’i maru.”

⁴ Jonátanu abya ekfuaru nna iya; mbụ Sòlu kẹ Dévidi lẹ k’oma; sụ iya: “Nggube eze; be emekwa nwozi nggu Dévidi ejo iphe. Ẹ tọ dukwa ẹke o mewaru ngu ẹji. Iphe, o meshiru b’i ritakwaru uru nshinu. ⁵ O gude ishi ndzụ iya tuta ntụ teke ono, o jeru je egbua onye Filisutayinu ono. Ojejoje adzọo ndu Ízurèlu l’ephe ha l’ẹke ha nshinu. I phukwaru iya-a; tee eswa iya. ?Bu ngunu kparu iphe ii-me onye ẹ-to nwedu iphe, o meru iphe; mbụ t’i woru Dévidi gbua l’ẹ b’ọ dụ iphe ji-guru nụ iya?”

⁶ Sòlu anụ iphe, Jonátanu kfuru; bya eribua ya; sụ: “Kamenu; l’ẹ to nwedu iphe eme Dévidi.” ⁷ Tọ dụ iya bụ; Jonátanu abya ekua Dévidi; tuko iphe ono dokotar uya. Yo metsua duta Dévidi dujeru Sòlu; ephe atuko nọdu l’ẹge ephe shi nọduhawa.

⁸ Ọgu abya adakwaa ọdo. Dévidi agbalihukwa je etso ndu Filisutayinu ọgu; tsua ephe ọtsu ẹkfu; ephe agbaa nanụ nanụ.

⁹ Yo be ujiku lanụ; Ojejoje ezi ejo maa; yọ bya Sòlu l’ẹhu teke ọ nọ l’ime ụlo iya; paru arwa l’ẹka. Dévidi egudekwa nụ une iya l’ẹka akpo. ¹⁰ Sòlu achọ tẹ ya gude arwa ono supyabe Dévidi l’oshi-ẹpoto. Dévidi ezee ya; arwa ono. Yo je anguru l’oshi-ẹpoto. Dévidi epyofu l’enyashi ono; gbalaa.

¹¹ Sòlu abya ezi ndu ozi iya t’ephe je l’ụlo Dévidi je eche iya nche; k’ophu ephe e-gbu iya l’utsu. Mikalu, bụ nyee Dévidi ekfuaru iya; sụ: “L’ọ -buru l’i tị gbadu ọso ishi ndzụ ngu l’enyashi-a bę ee-gbukwa ngu echile.” ¹² Tọ dụ iya bụ; Mikalu eshi lẹ windo kuzita iya; yọ gbaful gbalaa. ¹³ Mikalu ewota ntekpe nyobe l’oshi-azẹe; chiru ẹkwà phukpua ya; bya eworu pyilo, e meru l’ẹji egbu dobe iya l’uzo ishi. ¹⁴ Yo be teke Sòlu ziru t’ẹ je egude Dévidi; Mikalu asụ ephe: “L’ẹhu ta dukwa iya mma.” ¹⁵ Sòlu eziphu ndu ono azụ ọdo t’ephe je aphụ Dévidi; sụ ephe: “Unu pata iya l’oshi-azẹe ọbu bya; k’ophu ya e-gbuwa iya ru.” ¹⁶ Ndu ono abya abata; yọ buru ntekpe bę zẹ l’oshi-azẹe ono; mę pyilo, e meru l’ẹji egbu, nọ iya l’uzo ishi. ¹⁷ Sòlu asụ Mikalu: “?Nanụ ege ọ dụ b’i dzuru iya egbe ejo-ire ọwaa; dufu onye ọhogu iya t’ọ gbalaa?”

Mikalu asụ Sòlu: “L’ọ sụkwaru lẹ ya e-gbu yẹbe Mikalu; m’ọ -buru lẹ ya ta hadu iya tẹ ya gbalaa!”

¹⁸ Dévidi anahulephu gbalaa ono; jekfushia Sámèlu lẹ Ráma je achiko iphe, Sòlu mekotaru iya dooru iya. Tọ dụ iya bụ; yele Sámèlu ayjuru jeshia Neyotu je anọdu. ¹⁹ Ozi abya erua Sòlu nchị lẹ Dévidi bę nọ lẹ Neyotu Ráma. ²⁰ Yo zia t’ẹ je egude Dévidi. Ephe erua bya aphụa ọgbo ndu nkfuchiru Nchileke l’ẹke ephe ekfuchiru Nchileke. Yọ buru Sámèlu bę vudo l’ẹke ono; nọdu l’ọ bụ onye ishi ephe. Ume Nchileke abya ndu ono, Sòlu ziru ozi ono l’ẹhu; ephe ekfuchilahaaru Nchileke. ²¹ A bya ekfuru iya Sòlu; yọ zia ndu ọdo; ephe erua bya ekfuchikwaaruphu Nchileke. Sòlu abya ezia ndu k’eto; ephe ekfuchikwaaruphu Nchileke. ²² Tọ dụ iya bụ; yọ bya atugbua jeshia Ráma l’onwiya; bya erua l’eze wẹlu ono, nọ lẹ Seku ono; bya aji; sụ: “?Bụ awe bę Sámèlu yele Dévidi nọ?” Ephe asụ iya: “L’ẹphe nọkwa lẹ Neyotu lẹ Ráma.” ²³ Sòlu atugbua jeshia Neyotu, nọ

lẹ Ráma ono; Ume Nchileke abyakwa iya phù l'èhu. Yo tsoru ọ̀zo ekfuchiru Nchileke jeye; yo rua Neyotu, nọ lẹ Ráma. ²⁴ Yọ lashia uwe iya; kfuchikwaaruphu Nchileke l'ifu Sámèlù. Yọ gbarù ọ̀tu; daburu l'ẹ̀ke ono: eswe l'enyashi. Ọ̀o ya kpataru iphe, ndiphe anọ̀duje ekfu; sù: "Sọ̀lu; ọ̀o tsofua lẹ ndu nkfuchiru Nchileke tọ̀o?"

20

Jonátanu eyeru Dévidi ẹ̀ka

¹ Dévidi abya eshi lẹ Neyotu Ráma gbalaa jekfushia Jonátanu je asù iya: "Bù ngunu bẹ ya meru? Bù ngunu bù iphe, dù ẹ̀ji, ya meru? Nanù ẹ̀ge ya shi meswee nna ngu meru iphe o gude l'achọ ishi iya?"

² Jonátanu asù iya: "Tùswekwa! Ishi ngu ta alakwa iya. Iphe, ọ̀-ma bù l'ẹ̀ to nwedu iphe nna iya e-me t'ẹ̀ b'ọ̀ vuoduru uzo kfuru iya ẹ̀ya: m'ọ̀ bù iphe ha nshinu; m'ọ̀ bù ophu ha nwanshì. Bùnua ngunu meru iphe oo-domiru iya ọ̀waa edomi? Ẹ̀ tọ̀o b̀ukwa oswi-okfu!"

³ Dévidi abya eribua ya; sù iya: "Lẹ̀ nna ngu; b'ọ̀ doru ẹ̀nya ọ̀huma lẹ̀ nggu l'iya dù lẹ̀ mma. Yo kpebuwa: 'Lẹ̀ ya te ekfuduru Jonátanu iphe ọ̀waa; ọ̀ -dùdu; bẹ̀ oo-ghu iya eghughu.' Kamenu; ọ̀ kwa 'avùhu avùhu; lẹ̀ ndzù iya egekwa egege."

⁴ Jonátanu asù Dévidi: "Iphe, ọ̀ sùkporu tẹ̀ ya meeru nggu bẹ̀ ya e-me."

⁵ Dévidi asù: "Echile kwa Aji Ọ̀nwa Ophungu, gbarù tẹ̀ yẹ̀le eze ọ̀du yekoo ẹ̀ka lẹ̀ nri. Ọ̀lobu; hanua ya tẹ̀ ya je edomia onwiya l'ẹ̀gu jeye l'urenyashi nwarechi. ⁶ Teke nna ngu jiru aji iya; nggu asù iya lẹ̀ ya rokwaru ngu t'ì haa ya tẹ̀ ya jee l'ufu lẹ̀ Bétulehemu; kẹ̀ l'ọ̀ nweru ẹ̀ja, ndu ufu egwoje afa-l'afa teke ono. ⁷ Ọ̀ -bùru l'ọ̀ sùru l'ọ̀ dua mma; nggu amaru lẹ̀ nwozi ngu a-wa-a. Ọ̀ -b̀ukwanuru l'èhu ghuru iya eghughu; nggu amaru l'ọ̀ ch̀iru mu ẹ̀jo idzu. ⁸ A -bya lẹ̀ nggubedua: Mejekwaru yẹ̀be nwozi ngu iphe-oma; kẹ̀le nggu l'iya nọ̀dukwa l'ifu Ojejoje gbaa ndzù. O -nweru iphe, dù ẹ̀ji, ya meru; gbukwaa ya l'onwongu; be edukwa iya rù gude je ọ̀nu nna nggu."

⁹ Jonátanu asù: "Tùswekwa! Ndege o nweru ẹ̀jo idzu, ya maru, nna iya achiru ngu; ọ̀ya tege ekfuduru ngu iya tọ̀o."

¹⁰ Dévidi ajia ya; sù: "Nanù ẹ̀ge ya e-me maru; m'ọ̀ -b̀uru lẹ̀ nna ngu yeru ngu ọ̀nu ẹ̀huka ẹ̀huka?"

¹¹ Jonátanu asù: "T'ọ̀ bya t'ẹ̀phe je l'ẹ̀gu ono." Ẹ̀phe abya ayiru jeshia l'ẹ̀gu ono.

¹² Jonátanu abya asù Dévidi: "Tẹ̀ Ojejoje, bù Nchileke kẹ̀ ndu Ízurelu b̀ukwaru iya onye ekebe; lẹ̀ ya a-jitakwa nna iya iphe ono l'egbe nta-a echile; m'ọ̀ bù nwarechi. Ọ̀ -b̀uru l'ochiru ngu idzu oma; bẹ̀ ya e-mee t'ì maru. ¹³ Ọ̀ -b̀ukwanuru lẹ̀ nna iya bẹ̀ achọ t'ọ̀ merua nggu ẹ̀hu; tẹ̀ Ojejoje mekwaa yẹ̀be Jonátanu ophu ka njo m'ọ̀ -b̀uru lẹ̀ ya te emedu t'ì maru; mbù dufu ngu t'ì gbalaa l'èhu-agu. Tẹ̀ Ojejoje swikwaru ngu ẹ̀ge o shi swiru nna iya. ¹⁴ Ọ̀ -b̀uru lẹ̀ ya nọ̀ ndzù; byiko; koshijekwa l'ì yeru iya obu; mbù egbe n-yemobu kẹ̀ Ojejoje; k'ọ̀phu ya ta anwùhudu. ¹⁵ Be ewofukwa ọ̀-du-ẹ̀-maa mma ayi ono l'ẹ̀ke ndibe mu nọ̀. Teke Ojejoje wofutsuaru ndu ọ̀hogu nggube Dévidi l'ẹ̀phe ha ¹⁶ tẹ̀ ẹ̀pha Jonátanu ba alufukwa l'ọ̀nu-ùlo Dévidi. Tẹ̀ Ojejoje jikwaa ndu ọ̀hogu Dévidi aji iya."

¹⁷ Jonátanu bẹ̀ yeru Dévidi obu ẹ̀ge o yeru onwiya; yo mee Dévidi to ribudaru iya nte ọ̀do le yebedua, bù Dévidi e-yekwaru iya phù obu ẹ̀ge ono. ¹⁸ Jonátanu abya asù Dévidi: "Lẹ̀ echile kwa Aji Ọ̀nwa Ophungu. Aa-makwaa l'ẹ̀ t'ì byadù; kẹ̀ l'oshi ngu adaburu ophorokpo. ¹⁹ Teke o beru nwarechi l'uzo urenyashi; nggu ẹ̀je anọ̀du l'ẹ̀kaphu, i domijeru onwongu teke iphe-a wataru adada phù; kwaburu iya l'iku mkpuma Ezelu. ²⁰ Ya a-gba ọ̀nu akfù ẹ̀to l'uzo ẹ̀ke ono; mbù gbaa ya l'ọ̀ nweru iphe, ya goberu iya. ²¹ Teke ono; bẹ̀ ya e-zi nwata okoro; sù iya t'ọ̀ tũgbua je achọ akfù ono. Ọ̀ -tũgbulephu; ya asù iya t'ọ̀ shia ẹ̀ke iya ophu ọ̀ nọ̀ chọ̀o ya. Teke ono; nggu eshi ẹ̀ke ono lufuta. Kamenu; ẹ̀ to nwedu iphe, e-me ngu nù. ²² Teke b̀ukwanu lẹ̀ ya suru nwata okoro ono t'ọ̀ tũgbua; l'akfù ono nọ̀kwadu iya-a l'uzo ifu; iphe ọ̀ bù bù t'ì tũgbua; lẹ̀ Ojejoje sùwaru ngu t'ì tũgbua. ²³ A -bya abya l'iphe ophu ayi shi kfu; nyatakwa lẹ̀ Ojejoje bù onye ekebe nggu l'iya gbururu jeye."

²⁴ Ya ndono; Dévidi eworu onwiya domia l'ẹ̀gu. Aji Ọ̀nwa Ophungu ono abya erua; eze abya anọ̀du tẹ̀ ya ria nri. ²⁵ Eze anọ̀du l'ẹ̀ke ọ̀noduje lẹ̀ mgboro upho-mkpuma. Jonátanu anọ̀du; ghaaru iya ifu. Ábuna anonyabe Sọ̀lu lẹ̀ mgberemẹ̀ku. Obenu l'oshi kẹ̀ Dévidi te nwedu onye nọ̀ iya nù. ²⁶ Ophu Sọ̀lu te nwedu iphe, o kfuru mbọ̀ku ono; kẹ̀ l'ọ̀ rikwanuru: "L'ọ̀ nweruphu ẹ̀ge ọ̀ m̀uru Dévidi tọ̀ dùdu nsọ̀."* O doru ẹ̀nya l'ẹ̀ tọ̀ dùdu nsọ̀." ²⁷ Yo be mbọ̀ku ophu tsotaru iya nù, bù iya bù mbọ̀ku k'ẹ̀bo l'ọ̀nwa ophungu ono;

* 20:26 20:26 Iphe, bù iphe nweru ike mee madzù t'ẹ̀ b'ọ̀ dù nsọ̀ b'ẹ̀ deshiru lẹ̀ Liv 7:20, 21; 15:2, 31; 22:4-8; mẹ̀ Dit 23:10, 11.

to nwe onye nọ l'èkè Dévidi anọje. Sọlu asụ nwatibe iya; mbụ Jonátanu: “?Bụ ngunu meru iphe, nwatibe Jesi ta byadụ ori nri unyaphua; t'ọ bya ntanụ?”

²⁸ Jonátanu asụ iya: “Lẹ Dévidi rọshikwaru iya ike tẹ ya haa ya t'ọ je Bétulehemu. ²⁹ Ọ sọru t'a haa ya tẹ ya je; lẹ ndibe ẹphe nweru ẹja, ẹphe egwo l'ibiyi nk'ẹphe. Unwunne iya pẹ asụkwanu tẹ ya bya. Yọ sụ l'ọ -buru lẹ ya nọ m'obu; tẹ ya jenu tẹ ye lẹ unwunne iya pẹ phụ. Ọ bụ iya meru iphe ẹ tọ byadụ ori nri-eze.”

³⁰ Ẹhu eghulaha Sọlu eghughu l'èkè Jonátanu nọ. Yọ sụ iya: “Nggube nwa, ẹjo nwanyi-a; mbụ nggube nwa, nwanyi-a, bụ 'anuma anuma-a! ?Ọ dū ngu lẹ ya ta madu l'ị tūru ike yeru nwatibe Jesi; l'eme iphe-iphere ekpu nggu lẹ nne, mūru ngu nū tọ? ³¹ Ọ kwa ẹge nwatibe Jesi nọ-beberu ndzụ lẹ mgboko-a bụ ẹge ẹhu ngu; mẹ alì-eze ngu ta abyadụ bya ekeru ekeru. Zikwaa t'e je ekuaru iya ẹya nta-a; kẹ l'ọ nwūhufutajel!”

³² Jonátanu aji nna iya: “?Bụ ngunu bụ ishi iphe, ee-gude gbua Dévidi? ?Bụ ngunu b'o meru?”

³³ Sọlu eworu arwa tūa tẹ ya nmagbua Jonátanu. Yo doo Jonátanu ẹnya lẹ nna iya kpebuwaru tẹ ya gbua Dévidi. ³⁴ Jonátanu egude oke iwe shi l'èkè ono, ẹphe nọ l'eri nri ono kwolihu lufu. Iphe-iphere ono, nna iya eme ekpu Dévidi ono erua ya l'ẹhu; k'ọp̄hu bụ l'ẹ to rihedu nri lẹ mbọku k'ẹbo l'onwa ophungu ono. ³⁵ Yo be l'utsu iya; Jonátanu egbeshi jekfushia Dévidi l'egu l'ẹge ẹphe chiru. Yo duta nwata okoro nshì; ye lẹ iya ayìru. ³⁶ Yọ sụ nwata ono t'ọ gbagbua je achọo akfū-wa, ya abya agbagba-wa. Nwata ono agbachia; yọ gbaa akfū ono l'uzo ifu nwata ono. ³⁷ Nwata erudelephu ẹke akfū ono daru; Jonátanu ekua ya; sụ iya: “L'akfū ono daru iya l'uzo ifu!” ³⁸ Yọ rashjaru nwata ono; sụ iya: “Ngwa-a! Gude ọso!” Be evudokwa evudo. Nwata ono atūtuta akfū ono; byakfutashia nnajiufo iya. ³⁹ Ọbule nwata ono ta madu iphe, akọ nū; gbahalephu Jonátanu ye lẹ Dévidi. ⁴⁰ Ya ndono; Jonátanu achiru ngwa-ọgu iya chee nwata ono; sụ iya: “T'ọ lawaru. Yọ chita akfū ono chílaa.”

⁴¹ Nwata ono atugbutsulephu; Dévidi eshi l'iku mkpuma ono l'uzo ọhuda bya adaa; buaru Jonátanu ifu l'alì ugbo ẹto. Ẹphe abya etsutsua onwephe ọnu; watakọta ẹkwa; ọbule Dévidi ka iya arara. ⁴² Jonátanu asụ Dévidi: “Laa l'ẹhu-agu; kẹ l'ayi gudewa ẹpha Ojejoje ribua lẹ nggu iya a-buru ọnyà: ‘Lẹ Ojejoje bẹ bụ onye ekebe nggu l'iya; mbụ jeye lẹ ndu o-shi-l'eri ngu rua lẹ ndu o-shi-l'eri nk'iya gbururu jeye.’ ” Ya ndono; Dévidi atugbutsua; Jonátanu ala phushia azụ l'ufu.

21

¹ Dévidi atugbua jekfushia Ahimeleku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja lẹ Nobu. Ẹhu anmahu Ahimeleku anmanma l'ọ phuru Dévidi. Yọ ji Dévidi: “Iphe, meru iphe ọ bụ yebedua byaru nwēnkinyi iya; to nwe onye ye ẹya yi?”

² Dévidi asụ Ahimeleku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja: “L'ọ nweru iphe, eze ziru iya, ọ sọru iya t'ẹ b'ọ dukwa onye ya e-me t'ọ maru iphe ọp̄hu, o ziru iya ọbu; mbụ iphe ono, o ziru mu; lọo mu ẹke lẹ nchì ono. Ndu ozi iya b'ọ nweru ẹke ya sọru tẹ ye l'ẹp̄he dzuda. ³ ?Ọ nweru ẹge ọ ha ngu l'ẹka nta-a? Nunu iya ishi buredi ise; m'ọ bụ iphe ọdo, nọ ngu nū.”

⁴ Onye ono, achijeru Nchileke ono asụ Dévidi: “Lẹ buredi mmanu ta nọkwa; gbahalephu buredi ndu ọp̄hu e doberu Nchileke iche; m'ọ buru-a l'unwokoro ono bẹ ẹp̄he l'unwanyi ta zedū.”

⁵ Dévidi asụ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono ọnu: “Ezi-okfu ezi-okfu bụ l'ayi l'unwanyi tẹ megbakwa keshinu, ayi gbeshiru ije. Mbụ l'unwoke ono edobejekwa onwephe nsọ teke ẹp̄he eje iphe mmanu ọdo; k'ọp̄hu ọ buru kẹ ntanụ!”

⁶ Ya ndono; onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono eworu buredi ono, e doberu Nchileke iche ono nū iya; eshinu ẹ tọ dudu buredi ọdo, nonu; gbahaa buredi, e doberu nsọ l'ifu Ojejoje, bụ ọp̄hu e wofuru; wota ọp̄hu evo ọku dobe iche mbọku, e wofuru akahụ iya.

⁷ Ọ nweru onye e jeru Sọlu ozi nọ l'èkè ono mbọku ono. Yọ buru esede b'e sederu iya l'ifu Ojejoje. Ẹpha iya bụ Dowegu. Ọ bụ onye Édomu; buru onye ishi ndu echeru Sọlu aturu.

⁸ Dévidi aji Ahimeleku; sụ iya: “?T'i nwedu arwa; m'ọ bụ ogu-mbeke l'èkè-a? Kẹ lẹ ya tẹ gudekwa ogu-mbeke; to nwe ngwa-ọgu ọdo, ya gude; kẹ l'ozì ono, eze ziru iya ono bẹ dū ọku-ọku.”

⁹ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono asụ iya: “L'ọ kwa ogu-mbeke Goliyatu kẹ Filisutayinu ono, i gburu lẹ nsuda Ela bẹ nọ l'èkè-a. A phụ-chiru iya l'èkwà dobe l'azụ uwe-ukuvu, onye achijeru Nchileke ẹja eyeje. Ọ -buru l'ìichoo; nggu ewota iya; eshinu ẹ tọ nwedu ogu-mbeke ọdo, nọ l'èkè-a; gbahaa onanu.”

Dévidi asụ iya: “L'ẹ to nwedu ọdo, ka onanu mma; t'ọ nū iya ẹya ru.”

¹⁰ Ọ̀ bụ̀ mbọ̀kọ̀ onọ̀ bẹ̀ Dévidi gbafurọ̀ lakfushia Akishi, bụ̀ eze ndu Gatụ̀ l'ẹ̀kẹ̀ ọ̀ gbaluru Sọ̀lu. ¹¹ Ndu ozi Akishi asụ̀ Akishi: "Tọ̀ bụ̀dunua Dévidi ọ̀waa bụ̀ eze ndu alì onọ̀ tọ̀? Tọ̀ bụ̀dunua yẹ̀bedua bẹ̀ ẹ̀phe agụ̀-kuje l'egvu: 'Lẹ̀ Sọ̀lu gburu ụ̀nukurunu ndu soja; Dévidi egbukwanua ụ̀nukurunu ugbo iri.' " ¹² Okfu onọ̀ erua Dévidi l'ẹ̀hu; yọ̀ wata ọ̀tsu Akishi, bụ̀ eze ndu Gatụ̀ egvu nshinu. ¹³ Yo lebezi ẹ̀nya; wata ome l'ọ̀ bụ̀ onye ọ̀gvu eme l'ifu ẹ̀phe l'ẹ̀ke onọ̀. Yo gude ẹ̀ka l'akakashì ibo obu edukfu mkpụ̀kpụ̀ onọ̀; l'alashì ọ̀nu-mini ekpu onwiya l'ẹ̀ji-agba. ¹⁴ Akishi asụ̀ ndu ozi iya: "Unu lenu; l'ọ̀gvu emekwa nwoke-wa! Bụ̀ ngunụ̀ kparu iphe unu dutaru iya ẹ̀ya? ¹⁵ Ụ̀ko ndu ọ̀gvu; ?ọ̀ dụ̀ iya, kparu iphe unu dutaru iya ẹ̀ya t'ọ̀ bya eme ẹ̀ge-a l'ifu iya. ?Ọ̀ batafujeru iya l'ụ̀lo tọ̀."

22

Sọ̀lu egbushi ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja

¹ Ya ndono; Dévidi eshi lẹ̀ Gatụ̀ gbaru lashia l'ọ̀gba, nọ̀ lẹ̀ Adulámu. Unwunne iya mẹ̀ ndibe ẹ̀phe l'ẹ̀phe ha anụ̀ l'iya phụ̀; wufu jekfushia ya l'ẹ̀ke onọ̀. ² Ndu bụ̀ ndu iphe atụ̀ l'ẹ̀hu; ndu ji ụ̀gwo; mẹ̀ ndu iphe, eemegbaa l'alì onọ̀ atụ̀ko wụ̀-kfu iya. Yọ̀ bya aburọ̀ onye ishi ẹ̀phe. Unwoke, wụ̀-tsoru iya nù; bẹ̀ dụ̀ unu madzụ̀.

³ Yọ̀ bụ̀ru l'ẹ̀ke onọ̀ bẹ̀ Dévidi shi jeshia Mízupa l'alì Móabu. Yo rua je asụ̀ eze ndu Móabu: "M'oo-kwe tẹ̀ nne lẹ̀ nna iya lakfuta iya tẹ̀ yẹ̀ l'ẹ̀phe nọ̀du jeye teke ya a-maru iphe, Nchileke e-meru iya?" ⁴ Ya ndono; yo duru ẹ̀phe haaru eze ndu Móabu; ẹ̀phe ebua lẹ̀ nk'ia l'oge onọ̀, Dévidi shi agba l'ezeru ishi iya onọ̀.

⁵ Onye nkfuchiru Nchileke, bụ̀ Gádu abya asụ̀ Dévidi: "Tẹ̀ b'ọ̀ nọ̀he l'ụ̀lo, a kpụ̀shiru ike. T'ọ̀ tų̀gbua lashia alì ndu Júda." Tọ̀ dụ̀ iya bụ̀; Dévidi eshi l'ẹ̀ke onọ̀ lufu lashia l'oswa Hẹ̀retu.

⁶ Sọ̀lu abya anụ̀a l'a phụ̀waru Dévidi mẹ̀ ndu etso iya nù. Teke onọ̀ bẹ̀ Sọ̀lu nọ̀ lẹ̀ mkpuli oshi tamarisuku l'eli ugvu, nọ̀ lẹ̀ Gíbiya. Sọ̀lu egude arwa l'ẹ̀ka; ndu ozi iya l'ẹ̀phe ha atụ̀ko vudo; gbaa ya mgburumgburu. ⁷ Sọ̀lu asụ̀ ẹ̀phe: "Unu gbeduduphu; unubẹ̀ ndu Bénjaminu! Nwatibe Jesi; ?ọ̀o-nụ̀kota unu alì; nù unu mgbo vayinu tọ̀. ?Ọ̀o-mekota unu ndu ishi, l'achì unu ndu soja labụ̀ l'ụ̀kporo iri iri; mẹ̀ ndu ishi, achì ụ̀kporo ndu soja ugbo ise ise tọ̀. ⁸ Bụ̀ iya meru iphe unu l'unu ha chìru mu ẹ̀jo idzu; to nwe onye, meru tẹ̀ mu maru teke nwatibe mu; mẹ̀ nwatibe Jesi gbaru ndzụ̀. To nwe l'unu ha onye ọ̀phu kparu mu ishi; m'ọ̀ bụ̀ kfuaru mu lẹ̀ nwatibe mu; bẹ̀ yewaru nwozi mu, bụ̀ Dévidi dụ̀bedube t'ọ̀ je edomia onwiya kwabẹ̀ru mu; mbụ̀ ẹ̀ge ọ̀ kwagebenuru mu-a ntanụ̀-a."

⁹ Tọ̀ dụ̀ iya bụ̀; Dowẹ̀gu kẹ̀ Édọ̀mu yẹ̀le ndu ozi Sọ̀lu tų̀koru vudo l'ẹ̀ke onọ̀ asụ̀: "Lẹ̀ ya phụ̀kwaru nwatibe Jesi; l'ọ̀ byakwaru kẹ̀ Ahimẹ̀leku Ahitubu lẹ̀ Nobu. ¹⁰ Ahimẹ̀leku ẹ̀je akpataru iya ishi l'ẹ̀ka Ojejoje. O nwekwaruphu nri, o gworu nù iya; bya eworu ogu-mbeke Goliyatu kẹ̀ Filisutayinu phụ̀ nụ̀kwa iya phụ̀."

¹¹ Ya ndono; eze abya ezia t'ẹ̀ je ekuaru iya Ahimẹ̀leku Ahitubu, bụ̀ onye achijeru Nchileke ẹ̀ja; mẹ̀ ndibe nna iya l'ẹ̀phe ha, bụ̀ ndu, achijeru Nchileke ẹ̀ja lẹ̀ Nobu. Ẹ̀phe atụ̀ko wụ̀-kfutashia eze. ¹² Sọ̀lu asụ̀ iya: "Gebe nchì nta-a nggube nwatibe Ahitubu!"

Ahimẹ̀leku asụ̀ iya: "Qwaa ya ndọ̀-ọ̀; onye nwe mu nù."

¹³ Sọ̀lu asụ̀ iya: "Bụ̀ ngunụ̀ meru iphe unu lẹ̀ nwatibe Jesi gbaru iya ẹ̀jo idzu; nggu anụ̀ iya buredi; nù iya ogu-mbeke; bya akpataru iya ishi l'ẹ̀ka Nchileke; k'ọ̀phu ọ̀ bya ekwefuru iya ikẹ̀; je akwageberu iya ẹ̀ge-a, ọ̀ kwageberu iya ntanụ̀-a?"

¹⁴ Ahimẹ̀leku asụ̀ eze: "Nanụ̀kpoo onye ọ̀do, e gude ire iya ẹ̀ka lẹ̀ ndu ozi ngu l'ẹ̀phe ha ẹ̀ge e gude ọ̀go ngu; mbụ̀ Dévidi, bụ̀ iya bụ̀ onye ishi lẹ̀ ndu eche nbu nche; bya aburọ̀ onye a kakọ̀ta ọ̀kwabe ugvu l'ufu ngu gbaa mgburumgburu!" ¹⁵ Bụ̀ nggube onọ̀ bẹ̀ ya beberu je ọ̀kpata Nchileke ishi l'okfu ẹ̀hu iya? Wawakwa! Tẹ̀ nggube eze ba atukobekwa nwozi ngu okfu; m'ọ̀o onye lanụ̀ lẹ̀ ndibe nna iya; kẹ̀le nwozi ngu ta makwa iphe, ada nù; a gufulephu ẹ̀ge mu kfuberu-wa."

¹⁶ Eze asụ̀: "Ị̀ bụ̀akwa maa; Ahimẹ̀leku; mbụ̀ nggubedua l'ishi onwongu; mẹ̀ ndibe nna ngu l'ẹ̀phe ha." ¹⁷ Eze asụ̀ ndu l'ẹ̀che iya nche, nonyabe iya nù: "Unu gbushia ndu-a, achijeru Nchileke ẹ̀ja-a; kẹ̀ l'ẹ̀phe tų̀ru ike yeru Dévidi. Ẹ̀phe machacharu teke Dévidi agbala; ẹ̀phe ta bya bya ekfuru iya ẹ̀ya." Obenu lẹ̀ ndu ozi eze te nweudu onye ọ̀phu o heru uhere tẹ̀ ya halia ẹ̀ka gbaa ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja. ¹⁸ Eze abya asụ̀ Dowẹ̀gu kẹ̀ Édọ̀mu t'ọ̀ gbushia ndu onọ̀, achijeru Nchileke ẹ̀ja onọ̀. Dowẹ̀gu aghakọ̀be gbushilahaa ẹ̀phe. Iphe o gburu mbọ̀kọ̀ onọ̀ bụ̀ ụ̀kporo madzụ̀ ẹ̀no l'ụ̀madzụ̀ ise, bụ̀ ndu yeru uwe-ukuvu. ¹⁹ Yo gudekwaphu ogu-mbeke bahụ̀ Nobu, bu mkpụ̀kpụ̀ ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja je egbushikota unwoke, bu iya nù; mẹ̀ ụ̀nwanyi; mẹ̀ ụ̀nwegirima; je akpaa lẹ̀ ndu ọ̀phu angụ̀kwadu ẹ̀ra; mẹ̀kpọ̀ eswi; nkakfụ̀-igara; mẹ̀ aturu.

²⁰ Obenu lẹ Abiyáta, tso lẹ ndu k'unwoke l'unwegirima Ahimeleku Ahitubu bẹ nahuru nọ gbakfushia Dévidi. ²¹ Yo kfuaru Dévidi lẹ Sọlu gbugeekwaru ndu achijeru Nchileke eja. ²² Dévidi abya asu Abiyáta: "Lẹ ya malekwaru-a mbọku ono lẹ Dowegu kẹ Édọmu e-kfuru iya Sọlu; keshinu o nọ l'ẹke ono mbọku ono. O kwa yẹbe Dévidi b'o shi l'ẹka; mbu egbushi ono, e gbushiru ndibe nna ngu ono. ²³ Nọdu l'ẹke-a; ba atsushi egvu. L'onye achọ ishi ngu kwa ishi kẹ yẹbe Dévidi bẹ onye obu achọ. I -nọdu l'ẹke ya nọ; b'ẹ tso nwedu iphe, e-me ngu nọ."

23

Dévidi adzọ ndu Keyila

¹ A bya ekfuaru Dévidi: "T'o lekwa-a; lẹ ndu Filisutayinu bẹ etsookwa ndu Keyila oḡu; l'akwa iphe eḡhe okwata l'ẹke eḡhe eetsuje balí." ² Dévidi abya aji Ojejoje; sọ iya: "Bụ tẹ ya je etso ndu Filisutayinu ono oḡu tọ?"

Ojejoje asu iya: "T'o je etso ndu Filisutayinu ono oḡu; dzofuta ndu Keyila."

³ Ndu kẹ Dévidi asu iya: "T'o lewaru; l'ẹḡhe atsụ egvu l'alí ndu Júda l'ẹke-a. ?Nanu eḡe o-o-dụ mẹ eḡhe -je etso ndu Filisutayinu oḡu lẹ Keyila!" ⁴ Dévidi abyakwa bya akpata Ojejoje ishi odo. Ojejoje asu iya: "T'o gbeshi jeshia Keyila; kẹle ya e-woru-a ndu Filisutayinu ye iya l'ẹka." ⁵ Ya ndono; Dévidi yele ndu etsoje iya nọ atugbua jeshia Keyila je etso ndu Filisutayinu oḡu; kpukoo elu eḡhe. Dévidi pẹ atsua ndu Filisutayinu oḡu-ẹkfu bya adzofuta ndu Keyila. ⁶ Teke ono, Abiyáta Ahimeleku gblaru gbakfushia Dévidi lẹ Keyila ono b'o chikwa uwe-ukuvu.

⁷ E je edooru Sọlu lẹ Dévidi bẹ nọkwa lẹ Keyila. Sọlu asu: "Lẹ Nchileke mewaru tẹ Dévidi dalahurawu iya l'ẹka; keshinu o je abahu lẹ mkpukpu, e gude upho-mkpuma kpu-pheta mgburumburu; ye iya mkpurukpu-igwé, eegudeje atuchi iya atuchi." ⁸ Sọlu abya ekukobe ndu soja iya k'ogụ; t'ẹḡhe je Keyila je ekepheta Dévidi yele ndu nk'iya.

⁹ Dévidi abya amaru lẹ Sọlu agbawaru iya ejo idzu; sọ Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke eja: "T'o chítaru iya nọ uwe-ukuvu ono." ¹⁰ Dévidi abya asu: "Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízuru; yẹbe nwozi ngu b'o ngwaru anguru lẹ nchí lẹ Sọlu bẹ eme t'o bya Keyila bya egude okfu ehu mu mebyishia mkpukpu-wa. ¹¹ Ndu Keyila; ?eḡhe a-kpúta mu nọ iya tọ? Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízuru; kfuru yẹbe nwozi ngu tẹ ya maru: Sọlu; ?l'ọo-bya eke-a eḡe ono, ya nuru ono tọ?"

Ojejoje asu iya: "L'ọo-byakwa."

¹² Dévidi abya ajikwaa ya odo: "Ndu Keyila; ?eḡhe a-kpúta yele ndu-a, etsoje iya nọ-a nọ Sọlu tọ?"

Ojejoje asu: "Iye; l'ẹḡhe a-kpukwaru unu nọ iya."

¹³ Ya ndono; Dévidi yele ndu etso iya nọ, ruru unu madzụ l'ukporo madzụ iri* egbeshi lufushia lẹ Keyila; tsoru aghaphe. A bya edooru Sọlu lẹ Dévidi gbafulakwaru lẹ Keyila; yọ haa; oḡphu o jehedu eke ono.

Dévidi nọ l'echi-egụ

¹⁴ Dévidi anọ-kirishia l'ime oḡba l'echi-egụ; mbu nọduwaru l'alí ugwu l'echi-egụ Zifu. Sọlu l'etsojeru l'achọ-phe iya mbọku-mbọku; obenu lẹ Nchileke te kwedu tẹ Dévidi daba iya l'ẹka.

¹⁵ Yọ buru lẹ Dévidi nọ l'alí Horeshi l'echi-egụ Zifu b'o nuru lẹ Sọlu abya t'o gbua ya. ¹⁶ Jonátanu Sọlu egbeshi jekfushia Dévidi lẹ Horeshi. Yọ bya eyetaru iya eka; mee tẹ oḡkpoma shihu iya ike lẹ Nchileke. ¹⁷ Yọ sọ Dévidi: "Ba atsushi egvu; kẹ l'ẹka nna iya; mbu Sọlu te erukwa iya l'ẹhu. O bụ nggu a-buru eze ndu Ízuru; yẹbedua e-kwe ngu ebo. Onanu dokpooru nna iya; mbu Sọlu enya oḡhuma." ¹⁸ Eḡhe ebo achiko gbaa ndzụ l'ifu Ojejoje. E metsua; Dévidi anọ-kirishiwaru l'alí Horeshi ono; Jonátanu alashia ufu iya.

¹⁹ Ya ndono; ndu Zifu awu-kfushia Sọlu lẹ Gíbiya je asu iya: "Lẹ Dévidi domikwaru onwiya l'alí eḡhe. O nọ l'ogba, nọ l'alí Horeshi; l'ugwu Hakila l'uzo oḡhuda alí, daburu swanmangu. ²⁰ Nta-a kwa t'i bya teke dukpole ngu phụ mma nggube eze. O bụ ayibedua b'o dūwaruru t'ayi kpúta iya ye nggube eze l'ẹka."

²¹ Sọlu asu eḡhe: "Tẹ Ojejoje gokwaru onu-oma nọ unu kẹ l'unu yeru mu obu. ²² Unu je akwakobefua; unu achofuta eke Dévidi anọduje; makwaruphu onye phuru iya nọ l'ẹke ono; kẹle ya nuru l'ọ dūnukaru eḡegede. ²³ Oo ya bụ t'unu je elezita enya; geta iphe, bụ eke oodomije onwiya; unu alaphuta azu bya eyeru iya okfu l'ẹda. Unu -byakwanu; mu l'unu ayiwaruru: o -buru l'ọ nọ l'alí ono bẹ mu a-chokota iya l'iphe bụ enya-ufu, nọ l'ikfu Júda mgburumburu."

* 23:13 23:13 Iphe o bụ bụ 600.

²⁴ Ya ndono; èphe atùgbua vuru Sòlu ọ̀zo jeshia Zifu. Dévidi yẹ̀le ndu etso iya nù bẹ̀ gbe ọ̀dunwa nù l'echi-ẹ̀gu Mawonu; l'ọ̀zo ọ̀huda alì, daburu swanmangu. ²⁵ Sòlu mẹ̀ ndu yẹ̀le iya yì abya awata ọ̀cho Dévidi. A bya edooru iya Dévidi; yọ̀ tùgbua lashia l'iku mkpuma, nọ̀ l'echi-ẹ̀gu Mawonu je anọ̀du. Sòlu abya anọ̀a iya; chílahaa Dévidi l'ẹ̀ke ono. ²⁶ Sòlu l'eje l'azụ̀ ugwu ono azụ̀ iya ọ̀phu; Dévidi yẹ̀le ndu nk'ia l'eje l'azụ̀ iya ọ̀phu; agba t'èphe gbalaarụ̀ Sòlu. Yo be lẹ̀ Sòlu yẹ̀le ndu soja iya eme t'èphe gbaa Dévidi pẹ̀ mgburungburu; gude èphe; ²⁷ nwozi erua bya asụ̀ Sòlu: "T'ọ̀ byakwa ẹ̀gwegwa! Lẹ̀ ndu Filisutayinu byaakwaru ọ̀gu ọ̀-lua-ọ̀laa l'alì ayi." ²⁸ Sòlu aghakọ̀belekwapu; parụ̀ ọ̀chi Dévidi ha; yọ̀ buru iya ojekfu ndu Filisutayinu. Ọ̀o ya kparụ̀ iphe èphe ekuje ẹ̀ke ono Sela-Hamahulekọ̀tu.† ²⁹ Dévidi abya eshi l'ẹ̀ke ono tùgbua je eburu l'ọ̀gba, nọ̀ lẹ̀ Ẹ̀nu-Gedi.

24

Dévidi edobe Sòlu ndzu

¹ Sòlu achífutsulephu ndu Filisutayinu; bya alata; e dooru iya lẹ̀ Dévidi nọ̀kwa l'echi-ẹ̀gu Ẹ̀nu-Gedi. ² Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; Sòlu abya achíta ọ̀nu ọ̀madzu ẹ̀saa l'ụ̀kporo madzụ̀ iri,* bụ̀ ndu a ọ̀fataru lẹ̀ ndu Ízurelu; èphe awufu chọ̀ru Dévidi yẹ̀le ndu nk'ia jeshia l'ọ̀zo iya kẹ̀ mkpuma eghu-ọ̀swa. ³ Sòlu erua l'ọ̀du-atọ̀ru l'iku esu-ọ̀zo; yo nweru ọ̀gba, nọ̀ l'ẹ̀ke ono. Sòlu abahụ̀ l'ọ̀gba ono tẹ̀ ya jee l'uboku. A ma lẹ̀ Dévidi; yẹ̀le ndu nk'ia nọ̀ l'ime ime ọ̀gba ono. ⁴ Ndu kẹ̀ Dévidi ono asụ̀ iya: "L'ọ̀ kwa ntanụ̀ bụ̀ mbọ̀ku ono, Ojejoje kfuru ngu okfu iya; sù lẹ̀ ya e-woru onye ọ̀hogu ngu ye ngu l'ẹ̀ka; t'i wuru iya mee ẹ̀ge dọ̀ ngu mma-a." Dévidi abya epyofuta; pyaa apyapya je ebyibuta ọ̀nu uwe-nlọ̀kpuru Sòlu. ⁵ E metsulephu; Dévidi awata ọ̀nma onwiya ikpe kẹ̀ l'ọ̀ byibutaru ọ̀nu uwe-nlọ̀kpuru Sòlu. ⁶ Yọ̀ sù ndu ono, etsoje iya nù ono: "Tẹ̀ Ojejoje be ekwekwa tẹ̀ ya mee nnajiufu iya egbe iphe-a; mbụ̀ onye ono, Ojejoje wuru manù l'ishi ono; m'ọ̀ bụ̀ kẹ̀ tẹ̀ ya halia ẹ̀ka denyi iya; kẹ̀ l'ọ̀ bụ̀ onye Ojejoje wuru manù l'ishi." ⁷ Yọ̀ buru okfu ono bẹ̀ Dévidi gude sede ndu nk'ia; tọ̀ ha èphe t'èphe tso Sòlu ọ̀gu.

Ya ndono; Sòlu eshi l'ọ̀gba ono lufushia; jeshia mkpa iya. ⁸ Dévidi emetsua bya eshi l'ọ̀gba ono lufuta bya ekua Sòlu; sù iya: "Onye nwe mu nù, bụ̀ eze!" Sòlu aghaa ẹ̀nya. Dévidi abya efozita kpube ifu l'alì; woru onwiya machia; ⁹ sù Sòlu: "Bụ̀ ngunu kparu iphe, ọ̀nọduje angarụ̀ ndiphe nchi, anọ̀duje edoru ngu lẹ̀ Dévidi l'achọ̀ t'ọ̀ merua ngu ẹ̀hu? ¹⁰ Ntanụ̀ ọ̀waa b'i gudewa ẹ̀nya ngu phụ̀ ẹ̀ge Ojejoje meru; t'i daba mu l'ẹ̀ka l'ime ọ̀gba phụ̀. O nweru ndu sùru tẹ̀ mu gbaa ngu; obenu lẹ̀ mu dobeleru ngu-a ndzụ̀. Mu asụ̀ lẹ̀ mu ta byakwa bya l'ahali ẹ̀ka mu denyi nnajiufu mu; kẹ̀ l'ọ̀ bụ̀ onye Ojejoje wuru manù l'ishi t'ọ̀ buru eze. ¹¹ Nna mu; lewaru ọ̀nu uwe-nlọ̀kpuru ngu ẹ̀ge mu gude iya l'ẹ̀ka! Mu byibutaru ọ̀nu uwe ngu ono; mu te gbu ngu egbugbu. T'ọ̀ doo ngu ẹ̀nya nta-a; nggu amakwaruphu lẹ̀ mu te meswedu ngu; ọ̀phu lẹ̀ mu kwefubuaru ngu ikẹ̀. Ẹ̀ tọ̀ nwedu iphe, dọ̀ ẹ̀ji, mu meru ngu; ọ̀bule ọ̀iche mu phụ̀ t'i gbaa mu. ¹² Tẹ̀ Ojejoje kpekwa ikpe ẹ̀hu mu lẹ̀ nggu; mbụ̀ tẹ̀ Ojejoje gwatakwa ngu ọ̀gwo iphe, dọ̀ ẹ̀ji ono, i meru mu on. Ọ̀ bụ̀ lẹ̀ mu ta byadụ̀ bya edenyi ngu ẹ̀ka. ¹³ Ọ̀ dọ̀ l'ọ̀ bụ̀ ẹ̀tu ndiche, sùru: 'L'ẹ̀jo-ememe shi l'ẹ̀ka ejo-ọ̀dudu.' Ọ̀o ya bụ̀ lẹ̀ mbẹ̀dua ta byadụ̀ bya edenyi ngu ẹ̀ka. ¹⁴ Bụ̀ ngunu meru iphe eze ndu Ízurelu a-nọ̀du achì iya k'egbugbu? Bụ̀ onye be ọ̀ichi ọ̀bu? Bụ̀ odzu nwankuta; tọ̀ bụ̀ nwogu, ta gbadu ẹ̀bà? ¹⁵ Tẹ̀ Ojejoje kpekwa ikpe nggu l'ia; kfua onye ọ̀phu iswi dọ̀ mma. T'ọ̀ lee ya ẹ̀nya; haaru mu enge nafuta mu l'ẹ̀ka ngu."

¹⁶ Dévidi ekfutsulephu ẹ̀ge ono; Sòlu aji iya: "Nwa mu, Dévidi; bụ̀ nggubedia ekfu iphe ono?" Sòlu ebyiswee ẹ̀kwa. ¹⁷ Yọ̀ abya asụ̀: "I kakwa mu odobe ẹ̀ka-ndo; kẹ̀ l'i meru mu iphe-oma; obenu lẹ̀ mbẹ̀dua eme ngu iphe, dọ̀ ẹ̀ji. ¹⁸ Ntanụ̀ ọ̀waa b'i koshiru l'i meru mu iphe-oma; mbụ̀ lẹ̀ Ojejoje meru tẹ̀ mu daba ngu l'ẹ̀ka; ti gbu mu. ¹⁹ Madzụ̀ -phua ọ̀hogu iya; ọ̀ohaje iya t'ọ̀ tùgbua kẹ̀ mmanu tọ̀. Ọ̀o ya bụ̀; tẹ̀ Ojejoje kfukwaa ngu ọ̀gwo iphe-oma ono, i meru mu ono ntanụ̀-a! ²⁰ Nta-a b'ọ̀ dowaru mu ẹ̀nya l'i bufutaje eze; buru nggu a-nọ̀du achì alì Ízurelu. ²¹ Gude ẹ̀pha Ojejoje riaru mu nte nta-a; l'ẹ̀ t'ọ̀ nwedu l'i bufu awa mu ebufu; m'ọ̀ bụ̀ mee t'ẹ̀pha mu chíhu l'ufu nna mu!" ²² Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; Dévidi abya eriaru Sòlu nte; Sòlu alashia l'ufu iya.

Dévidi yẹ̀le ndu nk'ia awufu lap hushia azụ̀ l'ọ̀gba ono.

25

Nebalu aswaru Dévidi ọ̀swara

† 23:28 23:28 Iphe "Sela-Hamahulekọ̀tu" bụ̀ bụ̀ eze "Mkpuma gboru ọ̀gu". * 24:2 24:2 Iphe ọ̀ bụ̀ bụ̀ 3,000.

¹ Ya ndono; Sámèlù abya anwùhu. Ndu Ízurélu abya edzukobe; kwaa èkwa iya; lia ya l'ufu iya lẹ Ráma.

E meebe; Davidi atúgbua lashia l'echi-ègu Paranu. ² O nweru nwoke Mawonu, nweru èku Kamèlù; búru onye nweru iphe nshinu. O nweru unu atúru èsaa l'ùkporo atúru iri.* Eghu iya adú unu egbu labù l'ùkporo egbu iri.† Yò nòdu lẹ mkpùkpù Kamèlù l'akpù atúru iya ono èji. ³ Èpha nwoke ono bú Nebalu; kẹ nyee ya aburu Abigelu. Nyee ya ono bú nwanyi, nweru egomnggo; l'amakwaphu mma. Obenu lẹ nji iya, bú onye Kálèbù dù èhuka; nweru ejo umere.

⁴ Dévidi anòdu l'echi-ègu nà lẹ Nebalu l'akpù atúru iya èji. ⁵ Yò bya ezifu umadzu iri l'unwu-okoròbà, l'etso iya nù; sù ephe: "Unu jekfu Nebalu lẹ Kamèlù; ye ekeleru iya èya. ⁶ Unu sù iya: 'Ndzù iya ndzù ogologo. T'èhu òkwa iya agu yele ndibe iya; mēwaru iphemiphe obule, o nweru enweru! ⁷ Ya nūwaru lẹ teke aakpùje atúru èji bẹ ruwaru nù. Lẹ teke ephe lẹ ndu echeru iya atúru shi tũko nòdu l'èke lanù bẹ ephe ta kpabua ndibe ngu ono èhu; to nwe iphe ephe, phuhujeru nù teke ephe shi nòdu lẹ Kamèlù. ⁸ Ì-jia ephe; bẹ ephe a-kòru ngu-a. Oo ya bú; t'obu ngu rua l'èke unwu-okoròbà mu-wa nò; keshinu ophu ayi byaru l'oge aji. Byiko; nùkwa ndu ozi ngu-a; mē yèbe nwa ngu, bú Dévidi iphe, èka ngu rkpeleruphu.' "

⁹ Ndu ozi Dévidi ono ruak; bya eworu ozi ono, Dévidi ziru ono zia Nebalu; bya angabẹ nchì l'ònu, oo-ye. ¹⁰ Nebalu aji ndu ozi Dévidi ono "Bù onye bú Dévidi? Bù onye bú nwatibe Jesi? Ndu nta-a òkwa l'igwe shi kẹ nnajiufu ephe l'agbakashìhu. ¹¹ Bù kẹ ngunu bẹ ya e-wota nri iya; wota mini iya; mē anù, ya gburu ndu akpù atúru iya èji je anù ndu, ya ta madù èke ephe shi?"

¹² Unwu-okoròbà ono aghachi je ekfukotaru Dévidi ège Nebalu kfulu. ¹³ Dévidi asù ephe: "T'onenyonu wota ogu-mbeke ya turu!" Ephe achita ogu-mbeke ephe tua onwèphe. Dévidi abya ewotakwaphu nk'ia turu. Ndu ophu tso Dévidi bẹ rukwaru unu madzù. Ùkporo umadzu iri anòdu swiru ivu ephe.

¹⁴ Nwokoròbà lanù lẹ ndu ozi kẹ Nebalu èje eooru nyee Nebalu; mbù Abigelu; sù iya: "Ì phurua lẹ Dévidi bẹ nò l'echi-ègu zia ndu ozi iya t'ephe bya ekeleru iya nnajiufu; yo gbe meru iphe-iphèrè kpua ephe. ¹⁵ Q bú lẹ ndu ono mekwaru ayi iphe-oma. Ephe ta akpabùkwaa ayi èhu; ophu iphe ayi 'epuhubua teke ono, ayi l'ephe shi tũko nòdu l'echi-ègu ono. ¹⁶ Mbòku-mbòku: eswe l'enyashi; bẹ ephe shi búru upho-mkpuma gbochiru ayi teke ono, ayi shi anonyabeje ephe l'èche atúru ayi ono. ¹⁷ Nta-a kwa t'ì rìedu iya; maru iphe, ii-me; kẹ l'iphe, dù èji bẹ abyakwa òda-kfuta nnajiufu ayi yèle ndibe iya l'ephe ha; kẹ l'umere iya kwatakwaru dù èji; to nwe onye onujeru okfu."

¹⁸ Abigelu abya emewaphù egwegwa je achita ùkporo ishi buredi iri; otumu mēè labù; atúru ise, e gburu hùchaa bya apama ya apama dobe; akpe, a hùru yèjia ogbonga ise; ùkporo ècha-mbeke ise, e gude akpuru vayinu ghee; mē ùkporo ècha-mbeke iri, e gude akpuru figu ghee. Yo gwoo ya doo l'eli nkakfu-ìgara; ¹⁹ sù ndu ozi iya: "Unu tũgbua vuta uto; ya a-nòdu etso-o unu l'azu." Q bú l'è to kfkwanwuru iya nji iya; mbù Nebalu.

²⁰ L'ò nò l'eli nkakfu-ìgara iya agbazita l'uwuru, nò l'ugvu ono; b'ò phuru Dévidi yèle ndu ono, tso iya nù ono l'èke ephe agbazitakwaphu l'abyakfuta iya. Ephe abya edzuda.

²¹ Yò búru teke ono bẹ Dévidi kfuwokwaduru-a: "L'è to nwedu uru, o baru iya mbù echeche, ya cheru nwoke-wa èku iya l'echi-ègu; mbù chee ya; k'ophu bú l'è to nwedu iphe iya ophu phuhuru nù. Yò búru ejo iphe b'ò gude kfua ya ùgwò iphe-oma, ya meru iya ²² T'è Nchileke mekwaa yèbe Dévidi ophu ka njo; mbù t'ò gwakwaa ya ochi; m'ò -rua l'utsu echile; ya edobe m'ò bú onye lanù, bú nwoke ndzù lẹ nk'ia."

²³ Abigelu aphulephu Dévidi; nyifutakebewaphu l'eli nkakfu-ìgara iya ono; bya daa l'ifu Dévidi; woru ifu kpube l'ali. ²⁴ Nwanyi ono adaa Dévidi l'ifu; sù iya: "Onye nwe mu nù; t'ò búkwaru yèbedua nwenkinyi iya bẹ aa-ta uta. Byiko; t'è yèbe nwozi ngu kfunuru yeru ngu; t'ì nua l'olu nwozi ngu. ²⁵ Onye nwe mu nù; ba angakwaru mkpokoro nwoke ono, bú Nebalu nchì; kẹ l'ò bulephu ège èpha iya dù b'ò dù. Ooza onye èswè l'èpha; l'emehukwaphu eswe. Obenu lẹ yèbe nwozi ngu nwanyi ta phùkwa ndu ozi ono, nggube nnajiufu iya yeru ono. ²⁶ Obenu agha; nnajiufu; keshinu Ojeje sephuwuru ngu azu; t'è b'ì je egba ochi; mē t'è b'ì gwata ùgwò iphe, e meru ngu l'onwongu; kamenu; bẹ búkwa ège Nebalu dù; bú ege ndu ohogu ngu; mē iphe, bú ndu l'achò ège ephe e-shi mekata nggube nnajiufu mu a-dù. ²⁷ T'è wonuru iphe-a, mube nwozi ngu nwanyi guderu nggube nnajiufu mu nù unwu-okoròbà ono, tso ngu nù ono. ²⁸ Byiko; gwaruru nwozi ngu nwanyi nvù l'èke mu mesweru; kẹ l'a makahawaru lẹ Ojeje e-me k'ophu bú: ì -chì-gee; nwatibe ngu achì-tsota ngu gbururu jeyewaru. T'è b'ò òkwa ejo iphe, aa-phù

* 25:2 25:2 Iphe o bú bú 3,000. † 25:2 25:2 Iphe o bú bú 1,000.

ngu l'èhu jeye l'ège ji-nò-beru. ²⁹ O -ruhuduru madzù l'achì ngu kẹ egbugbù bẹ Ojejoje, bụ Nchileke ngu e-woleruphu ndzù nggube nnajiufu mu kwachia ohu-mma l'ite ndzù. Obenu lẹ ndzù kẹ ndu ohogu ngu phẹ bẹ aa-gbaphu ege-a aagbaphuje mkpuma ụrobo-wa. ³⁰ Teke Ojejoje meleruphu nggube nnajiufu mu iphe dọ mma ono, o kweshigbaaru ngu ụkwa iya ono; bya eworu ngu mee ishi l'alì Ízuru; ³¹ b'ẹ tọ bọduru nnajiufu mu aphụ; obu te eku ngu ebemu l'i gburu ọchi ìnyigirinyi; m'ọ bụ l'i gwataru ụgwo iphe, e meru ngu. Teke ono, Ojejoje e-meshiru nggube nnajiufu mu iphe ono, dọ mma ono; nyatakwa mube nwozi ngu nwanyi."

³² Dévidi asụ Abigelu: "T'ajaja bụru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízuru; mbụ onye ziru ngu t'ì byakfuta iya ntanu-a. ³³ Tẹ ọnu-oma bụkwaruphu nke ngu l'ège ẹnya shiru rua ngu alì l'iphe ọwa. Tẹ ọnu-oma bụkwaruphu kẹ nggubedua gbobutaru mu tẹ mu be egbu ọchi ntanu-a; gude ẹka mu gwata ụgwo iphe, e meru mu. ³⁴ Ọdumeka bẹ mu ribuakwaru nte: 'L'ọ -buru-a lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízuru nọ ndzù ege ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, gbobutaru mu; mu te mehe ngu iphe ono, mu tuburu k'ememe ono; bẹ ndege ẹ tị gbaru bya iya ndzuta-a; b'ọ rua l'utsu echile; b'ẹ tọ dukwa iphe kfu utsù, ga aphodu nù l'ufu Nebalu.' " ³⁵ Tọ dọ iya bụ; Dévidi abya anata iphe ono, o gwotaru iya ono; sù iya: "T'ọ lawaru. Lẹ ya nwaru iphe, o kfuru bya ekwetawaa."

³⁶ Abigelu abya alakfu Nebalu je aphụ l'ọ nọru l'ufu iya l'agba aji; ege ono, onye eze agbaje ono. Ẹhu atso Nebalu ẹna; kẹle mẹ emewaa ya l'ẹnya. To nwe iphe, Abigelu kfuru iya jeye nchi bọhu. ³⁷ Yo rua l'utsu iya teke mee ono phohuru Nebalu l'ẹnya; nyee ya abya atuko iphemiphe ọbule ono dokotaru iya; mejì atofu iya; yọ kpọo-beru. ³⁸ A nọlephu iphe, dọ l'ọ bụ abalì iri; Ojejoje echigbua Nebalu; yọ bụru iya anwuhu.

Dévidi aluta Abigelu

³⁹ Dévidi abya anụ lẹ Nebalu nwuhwaru; yọ sù: "T'ajaja bụru kẹ Ojejoje; mbụ onye ono, gwataru ụgwo iphe-iphere ono, mu nataru l'ẹka Nebalu ono. Ojejoje kposhiwaru nwozi iya oye ẹka l'iphe, dọ eji, ya g'emeta kpua onwiya. Ojejoje meru t'ẹjo iphe, Nebalu meru tị-koru Nebalu l'onwiya iya l'ishi."

Dévidi ezia t'ẹ je ezia Abigelu t'ọ bya tẹ ya luru iya. ⁴⁰ Ndu ozi Dévidi ejeshia Kamèlù je ezia Abigelu lẹ: "Dévidi bẹ zikwaru t'ayi bya eduta ngu t'ì buru nyee ya."

⁴¹ Abigelu egbeshi bya ebuaru iya ifu l'alì; sù: "Ọwaa mube nwozi unu nwanyi ndo-ọ; mbụ onye a-nọdu asajẹ ndu ozi nnajiufu mu ọkpa." ⁴² Abigelu ajikobewaphu bya eduta unwu-mgboko ise, ejeru iya ozi yeru onwiya; nyikota nkakfu-igara tsoru ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; je awata ọlu Dévidi.

⁴³ Dévidi bẹ aluhawa Ahinowamu, bụ onye Jézerilu. Yele Abigelu abya achiko bụru unyomu Dévidi. ⁴⁴ Teke ono bẹ Sọlu kutawaru nwatibe iya, bụ Mikalu; mbụ nyee Dévidi kee Paliti Layishi kẹ Galimu.

26

Dévidi aha Sọlu ndzù ọdo

¹ Ndu Zifu atugbua jeshia Gibiya je edooru Sọlu: "Lẹ Dévidi bẹ domikwaru onwiya l'ugvu Hakila, nọ ghaa ifu l'echi-ẹgu Jeshimọnu?" ² Sọlu achita unu unwoke esaa l'ukporo unwoke iri, a fọru afofo l'alì Ízuru; ephe ayiri jeshia echi-ẹgu Zifu ọcho Dévidi. ³ Sọlu phẹ abya emee onodu l'iku ọzo l'ugvu Hakila ono, nọ chee ifu lẹ Jeshimọnu ono. Ọphu bẹ Dévidi nọru l'echi-ẹgu. Yọ phulephu lẹ Sọlu tsowa iya abya ẹke ono; ⁴ zia ndu ngge; t'ephe je amaru m'ọ bụ oswi-okfu lẹ Sọlu abya. ⁵ Ya ndono; Dévidi epyofu jeshia ẹke ono, Sọlu phẹ kwaru ọdu ọgu ono. Yo rua; je aphụ ẹke Sọlu yele Ábuna Neri, bụ onye ishi ndu soja zẹ. Sọlu bẹ zẹ l'ime ọdu ọgu ono; ndu soja iya adọ-pee ya mgburumburu.

⁶ Dévidi abya aji Ahimeleku, bụ onye Hetu; mẹ Abishayi Zeruya, bụ nwunne Jóabu: "Ọnye ọphu e-tsoru iya t'ephe jekfu Sọlu l'ẹke ono, ephe nọ ono?"

Abishayi asụ: "L'ọo yebedua l'e-tsoru iya."

⁷ Ya ndono; Dévidi yele Abishayi atugbua jekfu ndu soja ono l'enyashi. Ephe erua je aphụ Sọlu l'ẹke ọoze l'eku mgbenya l'ime ime ọdu ọgu ono yele arwa iya, o gwuberu l'alì l'uzo ishi iya. Ábuna yele ndu soja ono azẹ-pee ya mgburumburu. ⁸ Abishayi asụ Dévidi: "Ntanu bẹ Nchileke mearu tẹ ohogu ngu daba ngu l'ẹka. Hanu tẹ ya gude arwa sụpyabe iya l'alì ugbo lanu; ya ta asukwa iya ẹya ugbo labu."

⁹ Dévidi egberu sù Abishayi: "Be egbukwa iya! ?Bụ onye a-hali ẹka byia onye Ojejoje wuru manù l'ishi t'ọ bụru eze; tẹ ikpe ba nma iya?" ¹⁰ Yọ sù ya: "Kamenu; ọ kwa Ojejoje l'onwiya e-gude ẹka iya chigbua ya. Ọ -nwuhudu l'oge nka-ezekuna nk'ia; yọ laa l'ọgu.

¹¹ Tẹ Ojejoje be ekwekwa tẹ ya halia ẹka byia onye ono, Ojejoje wuru manù l'ishi ono.

Iphe, e-me nù bù t'ì mīta arwa ono; mē iphe-mini ono, nò iya l'uzo ishi ono t'ayi gude tūgbua." ¹² Ya ndono; Dévidi ewolia arwa ono yele iphe-mini ono, nò Sòlu l'uzo ishi ono; yò b̄uru ephe atūgbu. Iphe ono emee; to nwe onye ph̄uru iya nù; to nwe onye maru nù; ophu 'onwedū onye tehuru nù. Ephe atūko n̄odu lē mgb̄enya; k̄ele Ojejoje meru tē ōkpobe mgb̄enya gude ephe.

¹³ Dévidi abya adafu azū iya ophu; je evudo l'eli ugvu l'ēke teru nw̄enya. Eke, n̄obuhuru ephe akwata ha usa nshinu. ¹⁴ Dévidi abya ekua ndu soja ono; kua Ábuna N̄eru; s̄u iya: "T'jizadu oku; Ábuna?"

Ábuna aza; bya asū: "?I bù onye; nggube onye ophu, l'eku eze oku?" ¹⁵ Dévidi asū Ábuna: "?O kwa l'ì b̄unua nwoke? ?Nanù onye agbab̄eru ngu nù l'alì Ízurelu? ?Bù nḡunu meru iphe ē tì letadu onye nwe-ngu nù, bù eze ̄enya? Ishi iya bù l'o nweru onye byaru tē ya gb̄ua onye nwe-ngu nù, bù eze. ¹⁶ Iphe ono, i meru ono ta d̄ukwa mma. Kam̄enu; iphe, ruberu unu l'unu ha; kwa anw̄uhu; k̄e l'unu te letadu nnaiufu unu ̄enya; mb̄u onye ono, Ojejoje w̄uru man̄u l'ishi ono. Ch̄ikaedu ̄enya ach̄ika. ?Nanù arwa eze; mē iphe-mini, o shi donyabe ishi iya."

¹⁷ Sòlu amal̄ekwaruphu l'ò bù olu Dévidi. Yò s̄u: "?Bù olu ngu ndono nwatibe mu Dévidi?"

Dévidi asū iya: "I-ye; eze; onye nwe mu nù; o kwa iya-a." ¹⁸ Yò suk̄waphu: "Buhunu k̄e nḡunu b̄e nggube onye nwe mu nù ach̄i nwozi ngu? ?Bù nḡunu b̄e ya meru? ?Nanù egbe ejo iphe ya meru? ¹⁹ Byiko; nggube eze, bù onye nwe mu nù; ngabenuru nwozi ngu nch̄i nta-a. O -b̄uru l'ò bù Ojejoje b̄e k̄paliru ngu t'ì ch̄ilaha mu ēge ono; ōo ya bù t'ò natakwa nḡweja-a. Teke bù l'òo madz̄u b̄e eme iya nù; t'ephe buk̄waru ndu Ojejoje buru onu. Nta-a b̄e ephe ch̄ifwaru mu l'alì k̄e ndibe Ojejoje; s̄u tē mu je ejelahaaru agwa ōdo ozil! ²⁰ Olobu; tē mee mu be egedakwa l'alì l'ēke teru ̄enya l'ifu Ojejoje. ?I marua lē ya ta akad̄u t̄wogu nsh̄i oga mkpa. ?Nanù ege e meru b̄e eze ndu Ízurelu byaru bya ach̄ilaha ya l'ò bù onye ach̄i nta ōkwa l'eli ugvu."

²¹ Sòlu asū: "Ya meekwaru iphe, d̄u ēji. Latan̄u azū; nwatibe iya Dévidi. Ya te ejehekwa ngu ome iphe mb̄oku ōdo; k̄e l'ì guberu ndz̄u yēbe Sòlu iphe ntan̄u-a. O kwa ̄s̄wè b̄e ya meru; mb̄u lē ya mewaru ejo iphe, ha nshinu."

²² Dévidi asū: "O kwa arwa nggube eze nd̄o-ò. T'unwokoro ngu onye lan̄u bya ewota iya. ²³ Tē Ojejoje k̄fuk̄waa onyen̄onu uḡwo odobe-ēka-ndoo ya mē k̄e ovudoshi ike l'iphe, onye k̄furu. Ntan̄u b̄e Ojejoje meru; t̄i daba iya l'ēka; ōbule ya ta ch̄okwanu tē ya halia ēka byia onye ono, Ojejoje w̄uru man̄u l'ishi ono. ²⁴ T'ò buk̄waru ege ya guberu ndz̄u ngu iphe ntan̄u; b̄e Ojejoje a-ḡubek̄waphu ndz̄u nke iya; naf̄uta iya l'iphe, bù iphe-ēhuka, byaru iya nù."

²⁵ Ya ndono; Sòlu asū Dévidi: "T'ònu-òma buk̄waru nke ngu; nwa iya Dévidi. Ii-me iphe, ha nshinu; mee ya mefu iya onya!"

Dévidi atūgbua; Sò lu alaphushia azū l'ufu iya.

27

Dévidi alakfu ndu Filisutayinu

¹ Dévidi abya ar̄ia l'ime onwiya; s̄u: "M'a n̄onyaa ujiku lan̄u b̄e ya e-shikwa l'ēka Sòlu laa l'iyi. E to nwekwa iphe ōdo, ē ta b̄udu tē ya gbaru lashia alì ndu Filisutayinu; k'ophu Sòlu a-kab̄eru haa ya ach̄o-phe l'alì Ízurelu; ya eshi ege ono nah̄u iya." ² Tò d̄u iya bù; Dévidi yele unwoke ono, d̄u unu madz̄u l'uk̄poro iri ono, bù ndu nk'ia akwafu lak̄fushia Akishi Maw̄oku, bù eze ndu Gat̄u. ³ Dévidi ph̄e alak̄fushia Akishi je eburu lē Gat̄u. Onyen̄onu b̄e yele ndibe iya t̄ukoru buru. Dévidi b̄e yele anyomu ephe ēbo t̄uko buru; mb̄u Ahinowamu k̄e J̄ezerilu; mē Abigelu k̄e Kam̄elu, bù iya bù nwan̄yì ono, n̄ji iya; mb̄u N̄ebalu t̄ufuru ph̄u. ⁴ E dotsuaru Sòlu lē Dévidi gbalawaru lashia Gat̄u; ophu o ch̄ohedu iya ōdo.

⁵ Tò d̄u iya bù; Dévidi abya asū Akishi: "O -b̄uru lē ya nò ngu l'obu; wofutanu mk̄puk̄pu lan̄u l'alì-a nù iya tē ya buru. ?Nanù ege o bù yēbe nwozi ngu b̄e nggu l'ia a-ch̄iko buru lē mk̄puk̄pu-eze l'ēke eze bu?" ⁶ Ya ndono; Akishi eworu Z̄ikulagu nù iya mb̄oku ono. Yò b̄uru iya meru iphe Z̄ikulagu bù mk̄puk̄pu ndu eze ndu Júda jeye ntan̄u-a. ⁷ Dévidi ebua afa ophu l'onwa ̄eno l'alì ndu Filisutayinu ono.

⁸ Dévidi yele ndu nk'ia atūgbua jeshia je etso ndu Geshu; ndu Gizi; mē ndu Amal̄eku ōgu o-luru-olaa. Ndu ono b̄e shihawa teke turu etete butaru l'alì ono; t̄sube lē Shu jeye lē Íjiputu. ⁹ Yòo b̄uje ndu ophu Dévidi bak̄fwaru l'oḡu ono; yo gb̄ushikota ephe. E t̄o nwedū oke l'anya, oodobeje ndz̄u. Yò t̄uko at̄uru ephe; mē eḡhu; eswi; nkak̄f̄u-igara; mē ìnya-ivu; jeyewaru l'uwe ephe gwoo. Teke e -metsuaru; yò lak̄fushia Akishi. ¹⁰ Teke

Akishi jiru iya: “?Bù ibyiyi ole b'i jeru oḡu o-lua-ḡlaa oḡu ntanu?” Dévidi asù iya: “L'ò bù l'uzo ḡhuda ndu Júda; m'ò bù l'uzo ḡhuda kẹ ndu Jerahumelu; m'ò bù l'uzo ḡhuda ndu Kenu.” ¹¹ È to nwedu oke l'anya, oodobeje ndzù kpuru bya Gatù; kẹ l'ḡorije: “L'èphe e-jekwa je agbaa ya ama; sù l'ḡo iphe, Dévidi meru ndo-ḡ.” Yò buru ege Dévidi shi emeje iya ndono l'oge teke o bukotaru l'alì ndu Filisutayinu. ¹² Akishi eworu Dévidi ye onwiya l'èhu; sù onwiya: “L'è Dévidi l'a-buwaruru nwozi iya gburu jeye; kẹ lẹ ndibe èphe, bù ndu Ízurelù bẹ kpḡwaru iya ashì ḡkpobe akpḡkpo.”

28

¹ Yo rua teke oḡu; ndu Filisutayinu bya achikobe ndu soja èphe t'èphe tso ndu Ízurelù oḡu. Akishi eje asù Dévidi: “T'ò dokwaa ngu ẹnya; lẹ nggu lẹ ndu nkengu e-dubekwa iya oḡu.”

² Dévidi asù iya: “Teke ono; nggu aphūwaru iphe, nwozi ngu e-me.”

Akishi asù Dévidi: “Ḡ dulephu mma; ya e-mewa ngu ru t'ì buru iya onye nche jeye teke ya a-nḡ-bebe.”

Sòlù yèlè nwanyi, bu lẹ Ènuḡo

³ Sámèlù bẹ nwūhuwaru nù; ndu Ízurelù l'èphe ha araa èkwa iya; bya elia ya lẹ Ráma. Sòlù bẹ chikowaru ndu aphū àphù; mẹ ndu njibya rushikota l'alì ono.

⁴ Ndu Filisutayinu abya edzua l'òdu oḡu lẹ Shúnemu. Sòlù achikobe ndu kẹ Ízurelù l'èphe ha; dobe èphe l'òdu oḡu nk'èphe l'ugvu Gilobówa. ⁵ Sòlù aphūlephu ndu soja ndu Filisutayinu; egvu abya iya l'èhu; meji akfulahaa ya nkfu. ⁶ Yo jeshia ḡkpata Ojejoje ishi; oḡu lẹ to nwedu onu, Ojejoje yeru iya. È to shidu lẹ nrḡ zia ya ozi; to shi l'ido urimu; to shi l'onu ndu nkfuchiru iya yeeru iya onu. ⁷ Sòlù abya asù ndu ejeru iya ozi: “Unu leeru iya ẹnya nwanyi aphūje àphù; tẹ ya je akpata iya ishi.”

Èphe asù iya l'ò nweru onye lanù, bu lẹ Ènu-Ḋo.

⁸ Sòlù abya eworu onwiya gbugabe; chita uwe mmanu yee. Yò be l'enyashi; yeje unwoke labù ayiru jekfushia nwanyi ono. Sòlù erua bya asù iya: “T'ò kpataeduru iya maa ishi. Ḡ bù onye oḡu ya kuru èpha iya; bẹ ii-kpo-lita.”

⁹ Nwanyi ono asù iya: “Lenu; ḡ kwa ì marua iphe, Sòlù meru. Mbù lẹ ndu aphū àphù; mẹ ndu njibya b'ò rushikotaru l'alì-a. ?Bù ngunu kparu iphe ì bya eworu onya kwebe lẹ ndzù iya; tẹ ya shi ege ono nwūhu?”

¹⁰ Sòlù abya egude èpha Ojejoje ribua; sù iya: “Kamenu; l'è to nwedu iphe, e me iya nù; k'iphe-a.”

¹¹ Nwanyi ono abya aji iya; sù: “?Bù onye bẹ ya e-kuru ngu?”

Yò sù iya: “L'ò bù Sámèlù bẹ ii-kuru iya.”

¹² Nwanyi ono aphūlephu Sámèlù; chia mkpu; sù Sòlù: “?Nanu ege ḡ dù b'ì gbarù iya èregede? ?Tḡ bùdu nggu bù Sòlù!”

¹³ Sòlù asù nwanyi ono t'è b'ḡ tsushi egvu. Jì iya iphe ḡ phuru?

Nwanyi ono asù iya: “Lẹ ya phuru maa l'èke o shi l'alì alufuta.”

¹⁴ Sòlù aji iya: “?Nanu ege ḡ gbaru?”

Nwanyi ono asù iya: “L'ò kwa nwoke ḡgurennya, yeru uwe-nlḡkpuru bẹ alufuta nù.”

Sòlù amaleruphu l'ò bù Sámèlù; fozita; woru ifu bua l'alì gude kwabẹ iya ugvu.

¹⁵ Sámèlù abya asù Sòlù: “?Bù ngunu bẹ iikuru iya, i gude bya akpḡ-lita iya ège-a?”

Sòlù asù iya: “L'uboku ta dukwa mma; kele ndu Filisutayinu bẹ byaru iya oḡu; Nchileke apawaru iya haa; oḡu o shijehedu l'onu ndu nkfuchiru iya; m'ò bù lẹ nrḡ kfuru yeru iya. Ḡ bù iya meru iphe ya eku ngu t'ì karu iya uzo, ya e-shi iya.”

¹⁶ Sámèlù asù iya: “?Ìchoru iya ngunu nta-a, Ojejoje ḡḡwaru onye okfu ngu; ghawaru ngu azu-a? ¹⁷ Ḡ bù iphe ono, Ojejoje shi iya l'onu gbaaru ngu ama iya ono bẹ reru ege ono. Ojejoje bẹ nafuwaru ngu ḡkwa-eze ono; wowaru iya nù onye ḡdo, bù iya bù Dévidi.

¹⁸ Ishi iya aburu l'è ti nuduru Ojejoje okfu; jika ogbushi ndu Amalèku; shi ege ono mee tẹ oke èhu-eghughu iya l'èke èphe nḡ lufuta iphè. Ḡ bù iya meru iphe o meru ngu iphe-a, o meru ngu-wa ntanu. ¹⁹ Oḡu ka nù bù lẹ Ojejoje a-chiru nggu lẹ ndu Ízurelù ye ndu Filisutayinu l'èka; mbù l'echile ḡwaa bẹ nggu l'unwu ngu ndu unwoke a-lakfuta yebedua lẹ maa. Ḡ kwaphù ege ono bẹ Ojejoje a-chiru ndu soja ndu Ízurelù ye ndu Filisutayinu l'èka.”

²⁰ Akpajiji iphe ono, Sámèlù kfuru ono egude Sòlù; yò ngabuhuwaphu teke ono daa l'alì. Ike agvù iya; kẹ l'è to nwedu iphe, shiru iya onu eswe l'enyashi mboku ono.

²¹ Nwanyi ono abya aphū ege èhu anma Sòlù anmanma; sù iya: “Lenu; lẹ yèbe nwozi ngu nwanyi bẹ nḡkwaru ngu okfu; mee iphe, i ziru iya ememe. Ya tḡru ndzù iya ntḡ;

mekota iphemiphe òbule, ì sùru tẹ ya mee. ²² Byiko; gebenuru nwozi ngu nwanyi nchì; tẹ ya nù ngu nri t'ì ria; k'òphu ike a-dù ngu; t'ì la."

²³ Sòlu àjìka lẹ ya te eridu nri ono. Ndu ozi iya etsoru nwanyi ono; ròlahaa ya; yo kweta teke ono. Yo gbeshi l'èke, ọ zẹ l'alì je anọ-zita l'oshi-azẹe.

²⁴ Nwanyi ono bẹ nweru nweswi, gbaru ẹba, nọ l'ùlo iya. Yo gbuwa iya phù teke ono teke ono; wota ntù witu gwọọ gude ghee buredi, ẹ te eyedu iphe, ekoje buredi. ²⁵ Nwanyi ono abya akwashìaru Sòlu phẹ iphe ono; ẹphe eria. E metsua; ẹphe atugbua l'enyashi ono lashia.

29

¹ Ndu Filisutayìnu abya edzua ndu soja ẹphe lẹ Afẹku. Ndu kẹ Ízùrẹlu eje akpòbe ọdu ọgu nk'ẹphe lẹ mgboro ẹke mini, anọduje amùshi lẹ Jézerilu. ² Yo be teke ndu ishi ndu Filisutayìnu keshiru ndu soja ẹphe; ẹphe awù l'ùkporo ise ise; ndu unu labù l'ùkporo iri iri; Dévidi yele ndu nk'ìya l'awù etso ẹphe; ẹphe lẹ Akishi. ³ Ndu ishi ndu Filisutayìnu abya aji: "Bù ngunu bẹ ndu Hiburu ọwaa eme l'eke-a?"

Akishi asù ẹphe: "L'ọ kwa Dévidi ọphu shi bọru nwozi Sòlu, bọ eze ndu Ízùrẹlu? Mu l'ìya buakwaru iphe, kariru afa ophu. Ọ bọ lẹ keshinu ọphu ọ gbafutaru l'ufu Sòlu gbakfuta mu b'ẹ to nwekwa ntùpo, mu phujewaru iya l'ẹhu."

⁴ Ẹhu eghulaha ndu ishi ndu Filisutayìnu ono eghughu; ẹphe asù iya: "T'ọ duphukwa ẹphe azù t'ẹphe je anọdu l'èke ono, a nùru ẹphe t'ẹphe buru ono. T'ẹ b'ọ tsokwaru ẹphe je ọgu; ọdumeka bẹ ọo-ghakòbekwa tso ayi ọgu. ?Tọ kadù mma tẹ yele nnajiufu iya doshia iphe adaru ẹphe; mẹ lẹ t'ọ gbushia ayi? ⁵ ?Tọ bọdunua Dévidi ọwaa; bẹ ẹphe aguje l'egvu:

" Lẹ Sòlu gburu unukurunu;

Dévidi egbukwanua
unukurunu ugbo iri. "

⁶ Ya ndono; Akishi abya eka Dévidi; sù iya: "Kamẹnu; l'ì bọlephu onye eegude ire iya ẹka. Ọ dù iya; t'ì tsoru l'ọru soja ẹphe. Lẹ keshinu mbọku, ì lakfutaru iya jeye nta-a; b'ẹ to nwedu ntùpo, ya phujeru ngu l'ẹhu. Obenu l'ẹ tì dùdu ndu ishi ono mma l'ènya. ⁷ Tugbua lashia l'ẹhu-agu; bẹ ejekwa ome iphe, ẹ-ta dùdu ndu ishi ndu Filisutayìnu mma."

⁸ Dévidi aji iya: "Bùhununu ngunu bẹ ya meru? Bù ngunu b'ì phuru l'ẹhu yẹbe nwozi ngu tsube lẹ mbọku ono, ya lakfutaru ngu ono jeye nta-a? ?Nanù iphe bọ lẹ ya te ejedu je etso ndu ọhogu nggube eze, bọ onye nwe mu nù ọgu?"

⁹ Akishi asù iya: "Lẹ ya marua l'ì dù yẹbedua mma l'ènya l'ọbu ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke Ọbule ndu ishi ndu Filisutayìnu kfuwaru sù l'ẹ tii tsodu ẹphe eje ọgu ono. ¹⁰ Ọlobu; nmaa ẹwa l'ùtsu nggu lẹ ndu ono, shi ejeru nnajiufu ngu ozi ono; mbù ndu ono, nggu l'ẹphe tũko yiru ono t'unu tugbua mẹ iphoro dùlephu gerigeri l'ùtsu."

¹¹ Ya ndono; Dévidi yele ndu nk'ìya egbeshi l'onma-ẹwa ùtsu laphushia azù l'alì ndu Filisutayìnu; ndu Filisutayìnu atugbua; yọ bọru ẹphe oje Jézerilu.

30

Dévidi etso ndu Amalẹku ọgu

¹ Dévidi yele ndu nk'ìya phù erulephu Zìkulagu lẹ mbọku k'ẹto; k'òphu ẹphe gbeshiru; ndu Amalẹku ejewa ọgu ọ-lua-ọlaa l'uzo ọhuda; mẹ lẹ Zìkulagu. Ẹphe alua Zìkulagu; mọru ọku ye iya. ² Ndu Amalẹku ono akpua unwanyi, nọ iya nù lẹ ndzù; mbù kpua kpua nwata l'ogurennya. Ẹ to nwedu m'ọo onye lanù, ẹphe gburu egbugbu; gbahaa l'ẹphe kpuru ẹphe lẹ ndzù lashia. ³ Teke Dévidi yele ndu nk'ìya ono rutaru Zìkulagu bẹ ẹphe bya aphù ẹge ọku mebyishiru iya; bya eyeru l'a kpukotaru unyomu ẹphe; mẹ unwegirima ẹphe lẹ ndzù. ⁴ Dévidi yele ndu nk'ìya ono akwaa ẹkwa ẹge ono jeye ike agvushia ẹphe. ⁵ Unyomu Dévidi ẹphe ẹbo, bọ iya bọ Ahinowamu kẹ Jézerilu; mẹ Abigelu, ophu nji iya, bọ Nebalu tufuru phù; mbù onye Kamelù phù b'a kputakwaruphu.

⁶ Iphe ono atsua Dévidi l'ẹhu nshinu; kẹ lẹ ndu nk'ìya ono wataru okfu t'a tų-gbua ya lẹ mkpuma. Ẹphe l'ẹphe ha bẹ ẹhu gbanwuhuru ọku k'unwu ẹphe: ndu k'unwoke; lẹ ndu k'unwanyi, a kputaru. Obenu lẹ Dévidi shilee Ojeoje l'ẹka dua onwiya ike. ⁷ Tọ dù iya bọ; Dévidi abya asù Abiyáta Ahimẹleku, bọ onye achijeru Nchileke aja: "T'ọ wotaru iya nù uwe-ukuvu!" Abiyáta achita iya chijeru iya. ⁸ Dévidi abya aji Ojeoje; sù iya: "Tẹ ya chįwaru ndu ọ-lua-ọlaa ono tọo? ?Ya a-gbakfu ẹphe?"

Nchileke asù iya: "T'ọ chįpyabe ẹphe; l'ẹphe a-gbakfu-a ẹphe; nashikota ẹphe iphe ono l'ọ ha."

⁹ Dévidi yèlè ndu nk'iya ono dū unu l'ùkporo iri. Èphè abya erua nggele Besò. Yo nweru ndu òphu harù nòshia l'èke ono; ¹⁰ kẹ l'ùkporo madzù iri l'èphè; bẹ ike gvushiru; èphè te eswehe nggele ono. Yò buru Dévidi; mẹ unu madzù bẹ chipyaberu ndu ono jeshia. ¹¹ Èphè agbata je aphua onye Ìjiputu l'èchi-ègu. Èphè eduta onye ono dutaru Dévidi. Èphè abya eworu nri nù iya; yo ria; bya echebe iya mini; yo ngua. ¹² Èphè eworu ibiribe ècha-mbeke, e gude akpuru oshi figu mee; mẹ òphu e gude akpuru vayinu mee; nù iya. Yò taa ya bya awòta onwiya; kẹ l'ò nòwaru abali èto: eswe l'enyashi; tọ ngu m'òo mini. ¹³ Dévidi aji iya: "Bù onye b'i tso? Tẹmanu; ?bù awe b'i shi?"

Nwokoròbya ono asù iya: "Lẹ ya kwa onye Ìjiputu; bukwaruphu nwohu onye Amalẹku. Nnajiufu iya haru iya eshinu k'abalì èto nta-a; kẹ l'èhu ta dudu iya mma. ¹⁴ Ayi jeru ogu o-lua-òlala lẹ Keretu l'ùzo òhuda; mẹ lẹ ndu bu l'èke iya kẹ ndu Júda; mẹ ndu Kálẹbu, bu l'ùzo òhuda. Ayi eye òku lẹ Zíkulagu."

¹⁵ Dévidi aji iya: "Ìi-dù ike duru iya je ekoshi iya ndu o-lua-òlala ono?"

Yò sù iya: "Tò gude èpha Nchileke riaru iya nte l'ẹ tii gbudu iya; m'òbu kpuru iya nù Nnajiufu iya. I riwaru iya nte ono bẹ ya e-duru ngu-a je ekoshi ngu èke èphè nò." ¹⁶ Yo duta Dévidi; èphè erua. Ndu Amalẹku ono awushiru l'alì ono; l'eri; l'angu; l'eme èswà k'igweligwe òkwata ono, èphè kwaru l'alì ndu Filisutayinu; mẹ kẹ ndu Júda ono. ¹⁷ Dévidi phẹ eshi l'urẹnyashi mbòku ono gbua èphè jeye l'urẹnyashi echile iya. To nwe m'òo onye lanù, gbalaru nù; a gùfu unu unwu-okoròbya lanù, nyikoberu inya-ivu; gbalashia. ¹⁸ Dévidi phẹ atùko iphe ono, ndu Amalẹku gworo ono natakota jeye l'unyomu iya èphè èbo. ¹⁹ È to nweđu iphe èphè, òphu phuhuru ephuhu; onye ukfu l'onye nta; unwokoro l'unwu-mgbòko; iphe, a kwaru l'òkwata; mẹ iphe mmanu òdo, èphè gwokoru egwoko. Dévidi phẹ anaphutakota iya azù. ²⁰ David phẹ abya akpua aturu ndu Amalẹku; mẹ eghu èphè; mẹ eswi èphè. Ndu kẹ Dévidi ono, kparù èku ono evuru ùzo; sù: "Òwaa bù iphe, Dévidi kwataru l'òkwata."

²¹ Dévidi abya abyakfuta ùkporo madzù iri phù bù ndu ono, ike gvushiru k'òphu èphè ta dudu ike tsoru Dévidi phù; mbù ndu ono, a eswetaru lẹ nggele Besò phù; èphè awufuta t'èphè gba Dévidi yèlè ndu nk'iya ndzuta. Dévidi erua bya ekele èphè. ²² Ndu èjo madzù; mẹ ndu mkpaka lẹ ndu ono, tso Dévidi ono abya asù: "Lẹ keshinu èphè te tsodu ayi; bẹ ayi te ekevukwa èphè l'iphe ono, ayi kwataru l'ògu ono. Iphe, e-mechia nù bù l'onyenonu e-duta nyee ya; mẹ unwu iya lashia."

²³ Dévidi asù èphè: "Wawakwa; unwunna mu; unu be egudekwa iphe, Ojejoje nuru ayi mee ège ono. Ojejoje chewaru ayi; bya ewowaru ndu byaru ayi ogu ye ayi l'èka. ²⁴ ? Bù onye a-ngarù unu nchì l'iphe ono, unu ekfu ono? L'ò kwa iphe, onye nòdu swiru ivu ketaru bẹ bù iphe, onye tso je ogu e-keta. Onyenonu e-nweru òkè ènya-nhamunha."

²⁵ Dévidi atua ya; yò buru ekemu bya aburu ome-l'alì ndu Ízurelù shita mbòku ono jeye ntanu.

²⁶ Dévidi alarulephu Zíkulagu; yò haru iphe ono, èphè kwaru l'òkwata ono nù t'e je anù ndu ònyà iya, bù ndu ògurennya ndu Júda. Yò sù t'a sù èphè: "Òwaa bù iphe, ya anù unu l'iphe, èphè nataru ndu òhogu Ojejoje l'ògu." ²⁷ ? O nuru iphe ono t'a nù ndu Bételu; ndu Ráma l'ùzo òhuda; ndu Jatiru; ²⁸ ndu Arówa; ndu Sifimotu; ndu Eshitemowa; ²⁹ ndu Rakalu; ndu Jerahumelu; ndu Kenu; ³⁰ ndu Homa; ndu Borashanu; ndu kẹ Ataku; ³¹ ndu Hẹburonu; ndu kẹ Dévidi; mẹ iphe, bù ndu èke ono, o gvugbaaru òkpa teke ono, o shi aghaphe aghaphe ono.

31

Anwuhu Solu (1 Iphe 10:1-12)

¹ Ndu Filisutayinu abya etso ndu Ízurelù ogu; ndu Ízurelù agbaaru èphè òso. Ndu Ízurelù ndu òphu e gburu lẹ Ugwu Gilobówa aha l'igwe. ² Ndu Filisutayinu achiru Solu yèlè unwu iya tuggburu; gbakfube èphè; je egbua Jonátanu; Abinadabu; mẹ Malukishuwa. ³ Ogu ono eshihu ike l'èke Solu nò; ndu akfù agbaa Solu akfù; meka iya iphe nshinu. ⁴ Solu asù onye achiru iya ngwa-ògu: "Mita ogu-mbeke ngu nmagbua ya; a nonyaa nù; ndu akpapyi-wa abya eworu iya gbua; mee ya iphe-iphère."

Obenu l'onye ono, achiru iya ngwa-ògu ono bẹ egvu guderu; to kwe. Tò dù iya bù; Solu ewota ogu-mbeke nk'iya ngube l'alì; pata onwiya taa l'eli iya. ⁵ Onye ono, achijeru Solu ngwa-ògu ono amaru lẹ Solu nwuhuwaru; dafua l'eli ogu-mbeke nk'iya; èphè ẹ ya chiko nwushihu. ⁶ Oo ya bù lẹ Solu yèlè unwu iya unwoke èphè èto; onye achijeru ngwa-ògu; mẹ ndu soja iya l'èphè ha agvù ujiku lanù ono.

⁷ Ndu Ízurèlù ndu ọp̄hu bu l'azọ nsụda Jézerilù azọ iya ọp̄hu; m̄ ọp̄hu bu l'iku Ẽnyimù Jódanu aphùlèphù l̄ ndu soja Ízurèlù b̄ gbarù ndu Filisutayìnu ọso; bya aphùkwaaphù l̄ Sọlù yèlè ụnwu iya k'unwoke nwùshihwaru; haa mkpùkpù ẹp̄he gbalashia. Ndu Filisutayìnu abya ebuchia iya. ⁸ Yo be echile iya l̄ ndu Filisutayìnu jeru t'ẹp̄he yeshia ndu ono, e gburu l'ọgu ono uwe ẹp̄he; phụa odzu Sọlù yèlè ụnwu iya unwoke ẹp̄he ẹto l̄ Ugwu Gilobówa. ⁹ Ẽp̄he abya ebuta Sọlù ishi; yeshia ya ngwa-ọgu iya; bya eye ndu ozi t'ẹp̄he je araa ya arara l'alì Filisutayìnu mgburumburu l'ùlo agwa ẹp̄he; m̄ t̄ ndiphe nùgbaru iya. ¹⁰ Ẽp̄he eworu ngwa-ọgu iya ono dobe l'ùlo agwa Ashitoretu; bya eworu ugwehu iya kepyabe l'upho-mkpuma Bétu-Shanu.

¹¹ Ndu Jábèshi-Gíledu anùlèphù iphe, ndu Filisutayìnu meru Sọlù; ¹² unwoke agburu-ẹhu nọ l̄ mkpùkpù ono atùko wufu l'enyashi jeshia Betushanu. Ẽp̄he eje apazita odzu Sọlù yèlè k̄ ụnwu iya l'eli upho-mkpuma Bétu-Shanu; pata jeshia Jábèshi je akpòshia ya ọku. ¹³ Ẽp̄he abya achikobe ọkpù ẹp̄he lia l'ukfu oshi tamarisuku, nọ l̄ Jábèshi. Ẽp̄he abya aswija aswisiwì abalì ẹsaa.

Sámèlu k'èbo

Dévidi anu k'anwuhu Sọlu

¹ Sọlu anwuhutsulephu; Dévidi eshi l'ogun ono, o gbushiru ndu Amalẹku ono lata bya anọ abali labu le Zikulagu. ² Yo rua mboku ophu kwe iya eto; a bya ele enya; nwoke lanu, eshiwa l'odu ogu Sọlu phe rua yele uwe iya, a gbajashiru agbajashi; owaa aja, no ya l'ishi. Yo byakfuta Dévidi; bya ebyishi ikpere; gude kwabe iya ugvu. ³ Dévidi aji iya eke o shi.

Yo su Dévidi: "L'o bu l'odu ogu ndu Izurelu; be ya shi gbalaa."

⁴ Dévidi aji iya: "?Nanu ege o du? T'o koduru iya."

Yo su Dévidi: "Le ndu Izurelu gbakwaru oso l'ifu ogu. Ndu ophu daru nu; nwushihu aha l'igwe; k'ophu bu le Sọlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu; be nwuhukwaru nu."

⁵ Dévidi aji nwokorobya ono, bu iya bya akooru iya iphe ono; su iya: "?Nanu ege i shi maru le Sọlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu be nwuhuru nu?"

⁶ Nwokorobya ono abya akooru Dévidi: "L'o nweru ege o meru; ya anodu le Ugvu Gilobowa. Sọlu l'onwiya anodu leke ono dakobe arwa iya. Ugbon-inya yele ndu agba iya nu l'achi iya ke kpabe-kpabe." ⁷ Ya ndono; Sọlu abya aghaa enya; phu mu; bya araku mu. Mu aji iya iphe mu e-me. ⁸ Yo ji mu onye mu bu. Mu asu iya: "Le mu bu onye Amalẹku." ⁹ Yo su mu: "Te mu bya evudo-nyabe iya gbua ya; kele ya nowa dzedzee ndzu!"

¹⁰ "Mu ejenu je evudonyabe iya; woru iya gbua; ke l'o doru mu enya l'o -daruwa ali b'o buwa iya onwu. Mu abya ekputa iya okpu-eze iya; gbata iya echi-eka iya. Yo buru iya be mu wotaru nggube onye nwe mu nu l'eke-a."

¹¹ Dévidi yele ndu ono, etso iya nu eye eka l'uwe eph; gbajashia ya. ¹² Epha araa eka; gua aphu; swia egu jeye l'urenyashi l'okfu ehu Sọlu yele nwatibe iya ke nwoke, bu Jonatanu; me ke ndu soja Ojeoje, bu onu-ulo Izurelu ono, e gude ogu-mbeke gbugbushia ono.

¹³ Dévidi abya aji nwokorobya ono, byaru iya odoru iphe ono; su iya: "?Bu awe b'i shi?"

Yo su iya: "Le ya bukwa nwatibe onye Amalẹku, bu mbyamumbya."

¹⁴ Dévidi aji iya: "?Bu ngunu meru iphe e ti tsudu egvu k'ohali eka gbua onye Ojeoje wuru manu l'ishi?" ¹⁵ Dévidi abya ekua onye lanu l'unwu-okorobya iya; su iya: "T'o je egbuta nwoke ono togbo!" Yo je egbuta iya togbo; yo nwuhu. ¹⁶ Dévidi asu iya: "T'ochi ngu tukokwaru ngu l'ishi; ke l'i gudewa onu ngu gbua onwongu ama l'o bu nggu gburu onye Ojeoje wuru manu l'ishi."

Dévidi agu aphu Sọlu yele Jonatanu

¹⁷ Dévidi abya agua egvu-aphu ehu Sọlu yele nwatibe iya; mbu Jonatanu; ¹⁸ bya asu t'e zia ndu Juda ege aaguje egvu-aphu ono. Epha egvu ono bu "akfu." Eke e deru iya bu lekwo Jasha.

¹⁹ "Ugvu ngu; nggube Izurelu;
b'e gbuwaru togbo l'eli ugvu!
Unu lewaru ege ndu ike zetsua!

²⁰ T'e b'e kfukwa iya le Gatu;
ophu a rakwa iya arara
le mbaduzo ndu Ashikelonu;
k'ophu ehu ta awatadu otso
ndu Filisutayinu ena;
ndu akpapyi ono awata otu okokooko.

²¹ Unube ugvu Gilobowa;
t'iji ba adakwaru unu;
ophu mini achikwaru unu;
ophu ali, emehuje iphe
'abuhekwa nk'unu.
Ke l'o bu l'eli unu
b'a no merua iphe,
ndu ike no egudeje
egbobuta onwephe l'ogu.

- Mbù l'iphe, Sòlù egudeje
egbobuta onwiya l'ògu
ta abùhèdu iphe, a nyìru manù.
- 22 Akfù Jonátanu te ejejekwa
gbaru èka; l'è b'ò gvuta
anù ndu ike nò;
òphu ogu-mbeke Sòlù ta alajèkwa
l'è b'ò kuta mee madzù;
yo ji iya ejiji.
- 23 Sòlù; mè Jonátanu;
shi dù ugvu l'ènya;
bùru ndu e yeru obu.
Èphe tughbaru lè ndzù;
tughba l'ònwu.
Èphe shi ka ugo ome kòrokoro;
ka agù agburu-èhu.
- 24 Unubè unwanyi Ízurelù;
unu raa èkwa Sòlù;
mbù onye ono, yeru unu
uwe uswe, ama mma ono;
mbù onye ono,
gude mkpòla-ododo
memashia uwe,
unu yeru l'èhu ememashi ono.
- 25 Unu lewaru ège
ndu ike zètsua l'ògu!
L'eli ugvu b'è gburu Jonátanu;
yò daburu.
- 26 Mu agù aphù èhu ngu;
nwonne mu Jonátanu;
I shi bùnukaru mu
onye vu oke aswa.
Obu, i shi yeru mu;
bè òkwa biribiri.
Ò dù biribiri karia
n-yemobu k'unwanyi.
- 27 Unu lewaru ège
ndu ike zètsua!
Ngwa-ògu, eegudeje alù ògu
bùkotawa ò-la-l'iya!"

2

Eechi Dévidi eze ndu Júda

1 E metsua; Dévidi ejeshia òkpata Ojejoje ishi tẹ ya maru: “?Mẹ ya a-la lẹ mkpukpu lẹ Júda je eburu?”

Ojejoje asù iya: “T'o je!”

Dévidi aji iya: “?Bù awe bè ya a-la?”

Ojejoje asù iya: “T'ò la Héburonu!”² Dévidi atughua lashia èke ono yèle unyomu iya èphe èbo; mbù Ahinowamu kẹ Jézerilu; mè Abigelu kẹ Kamèlù, bù nwanyi ono, nji ya; mbù Nebalu tufuru ono. ³ Dévidi achitakwaphu ndu nk'iya, bù iya bù unwoke ono yèle iya yi ono. Onyenonnu eduta ndibe iya; èphe eje eburu lẹ Héburonu mè l'edukfu edukfu, nò-pheru iya mgburumgburu. ⁴ Ndu Júda abyatashia Héburonu. Yò bùru l'èke ono bè èphe nò wà Dévidi manù l'ishi t'ò bùru eze, cja ndu Júda.

A bya ekfuru Dévidi l'ò bù ndu Jábèshi-Gíledu bè liru Sòlù. ⁵ Dévidi abya eyefu ndu ozi t'èphe je ezia unwoke Jábèshi-Gíledu: “Tẹ Ojejoje goru onu-oma nù èphe k'ugvu ono, èphe kwabèru Sòlù, bù nnajiufu èphe; woru iya lia ono. ⁶ Tẹ Ojejoje mekwaa t'èphe maru ège obu-oma iya hatabe nshinu l'èke èphe nò. T'ò koshikwaphu èphe lẹ ya gbaru t'e gude ire iya èka l'èke èphe nò! Yèbedua, bù Dévidi l'onwiya e-mekwaruphu èphe iphe-oma; keshinu ophu èphe maru mee iphe owaa. ⁷ Oo ya bù; t'èka shihukwa èphe ike; èphe aburu ndu kwaru ènya; kẹle nnajiufu èphe; mbù Sòlù bè nwuhuakwaru nù; ndu onu-ùlo Júda awùwa iya manù l'ishi tẹ ya bùru eze èphe.”

Eeme Ishibosheti eze ndu Ízurelu

⁸ Ábuna Nèru, bú onye ishi ndu soja Sòlu abya eduta nwatibe Sòlu, bú Ishibosheti byatashia Mahanayimu; ⁹ bya emee ya eze ndu Giledu; ndu Ashuru; ndu Jézerilu; ndu Ífuremu; ndu Bénjaminu; mēwaru ndu Ízurelu l'èphe ha. ¹⁰ Iphe Ishibosheti Sòlu gbaru bú ùkpòro afa labù teke ò dùberu búru eze ndu Ízurelu. Iphe ò chíru bú afa labù.

Obenu lè ndu ònu-ùlò Júda bú Dévidi bè èphebedua wù-tsòru. ¹¹ Dévidi eburu lè Hèburonu; búru eze ndu ònu-ùlò Júda. Iphe, ò chíru bú afa èsaa l'ònwá ishingù.

Ogu adaru ndu kè Dévidi; èphe lè ndu kè Ishibosheti

¹² Ya ndono; Ábuna Nèru yèle ndu ejeru Ishibosheti Sòlu ozi, shi Mahanayimu atugbua jeshia Gíbiyónu. ¹³ Jóabu Zeruya yèle ndu kè Dévidi atugbua jekfushia èphe l'òkpuru Gíbiyónu. Yò nweru ndu òphu òdù l'azù òkpuru onò azù òphu; ndu òphu adù l'azù iya òphu. ¹⁴ Ábuna asù Jóabu: "T'ùnwu-okoròbya-a haru gbeshi je akpasweru onwèphe èka t'ayi phù."

Jóabu ekweta.

¹⁵ Èphe awù-lihu; a bya agùta èphe ùmadzu iri l'èbò l'èke iya kè ndu Bénjaminu yèle Ishibosheti Sòlu; gùta ùmadzu iri l'èbò l'èke iya kè Dévidi. ¹⁶ Tò dù iya bú; onyenónu abya awòru ibe iya l'ishi; woru ogu-mbeke nmatsua ibe èphe lè mgberemèku. Èphe adashia; nwùshihukota l'ugbo lanù. Ò bú iya meru iphe e gude kulahaa èke onò "Ègu Ogu-mbeke." Èke onò bè nò lè Gíbiyónu.

¹⁷ Ogu mbòku onò ekpòhu òku. Ndu kè Dévidi emekputa ndu kè Ábuna yèle unwoke Ízurelu. ¹⁸ Ùnwegirima Zeruya èphe èto nòkotakwa l'èke onò; mbù Jóabu; mē Abishayi yèle Ásahèlu; ndu k'unwoke. Ásahèlu bè eme kòrokoro l'òbu mgbada. ¹⁹ Ásahèlu achìpyabe Ábuna; k'òphu bú l'è tò ghachidu aghachi l'èke òochi iya. ²⁰ Ábuna abya aghaa ènya phù iya; jì iya: "Ásahèlu; bú nggu?"

Yò asù iya: "L'ò kwa iya."

²¹ Ábuna asù iya: "T'ò ghachi l'èka-ùtara iya; m'ò bú l'èka-ibiyita iya; gude onye lanù l'ùnwu-okoròbya onò nashia ya ngwa-ògu iya!" Obenu lè Ásahèlu te kwedu haa ya achìchi. ²² Ábuna abya anmaaru Ásahèlu òkwa òdo; sù iya: "Haa ya achìchi! Ya -gbuta ngu t'ala nta-a; ?ya e-shi agha palia ifu apali l'èke nwanne ngu; mbù Jóabu nò?" ²³ Ophu Ásahèlu 'ekwedu haa ya achìchi. Ábuna ewotawaphu arwa iya sù Ásahèlu l'èpho; yo je alùfuta iya l'òkpurukpazu. Yò daa; nwùhu l'èke onò. Yò bújè; onye -jetaru bya ebu ènya l'èke onò, Ásahèlu daburu onò; yo ovudo.

²⁴ Jóabu yèle Abishayi chìpyabe Ábuna. Yò búru l'ènyanwu-arìba-wa bè èphe chiruru iya l'ugvu Ama, nò chee ifu lè Giya l'ùzo iya òphu eeshije eje echi-ègu Gíbiyónu. ²⁵ Unwoke Bénjaminu atùko k'furu Ábuna l'azù. Èphe akpò onwèphe l'èkalanu; vudo l'eli ugvu lanù. ²⁶ Ábuna abya ekua Jóabu; sù iya: "Bù mma bè ayi e-gudewaru alùgbushi onwayi jeye? ?T'ì madù l'òo-mekochaa búru ayi aphù. ?Bù teke olè bè ii-kfuru ndu nke ngu t'èphe haa òchi ùnwunna èphe?"

²⁷ Jóabu asù: "Keshinu Nchileke nò-ò ndzù ègè ò nò iya-a; ndègè è t'i kfuru okfu; bè ndu-a ga a-chìkwa ùnwunna èphe ègè onò jeye l'ùtsu." ²⁸ Tò dù iya bú; Jóabu abya eworu ùpyoku gbua; ndu soja onò akfùshi; èphe ta achìhe ndu Ízurelu òdo; òphu èphe 'etsohedu èphe ògu òdo.

²⁹ Ábuna yèle ndu nk'iya eshia Araba; jekota ije l'ènyashi mbòku onò; bya eswée Ènyimu Jòdanu; jekota ije l'ùtsu iya lùfuta lè Mahanayimu.

³⁰ Jóabu abya eshi òochi Ábuna onò lata; bya edzua ndu nk'iya. Ùmadzu iri lè tete aburu ndu achò achòko lè ndu kè Dévidi; a gùfukwa Ásahèlu. ³¹ Obenu lè ndu kè Dévidi gbukwanuru ùkpòro madzù iri l'èsato lè ndu ikfu Bénjaminu, bú ndu kè Ábuna. ³² Èphe apata Ásahèlu je elia l'ili nna iya lè Bétulehemu. Jóabu yèle ndu nk'iya atugbua l'ènyashi onò; yò búru lè nchi abòhu bè èphe jeruru Hèburonu.

3

¹ Ogu, darù ndu ònu-ùlò Sòlu; mē ndu kè Dévidi abùru ògu, a lùru ogologo. Ike kè Dévidi l'aka akaka eje; ike kè ndu ònu-ùlò Sòlu l'agvù agvùgvu eje.

Ùnwegirima, a mùshiru Dévidi lè Hèburonu

(1 Iphe 3:1-4)

² Teke Dévidi bú lè Hèburonu b'a mùshiru iya ùnwegirima unwoke. Òkpara iya bú Amùnonu. Onye mùru iya nù bú Ahinowamu, bú nwanýi Jézerilu. ³ Abigelu, Nebalu kè

Kamèlù shi lújee; tufuwa iya atufu amutaru iya otsota, bụ Kiliyabu. Nwatibe Talumayi, bụ eze ndu Geshu; mbụ Maaka mularu iya Abusolomu, bụ onye k'eto. ⁴ Hagitu mularu iya Adónija, bụ onye k'èno. Abitalu amutaru iya onye k'ise, bụ Shefatíya. ⁵ Nyee ya; mbụ Ègula mularu iya onye k'ishingu, bụ Ituremu. Ndu-a b'a mụshikotaru Dévidi teke o bu lè Hèburonu.

Ábuna etso Dévidi

⁶ Yò bụru teke ono, oḡu adaru ndu onu-ulo Sòlu oḡaa ndu onu-ulo kẹ Dévidi ono bẹ Ábuna nòdu l'èka ọlò kẹ Sòlu; vudoshia ike. ⁷ Yo nweru nwanyi obu, shi bụru nnufu Sòlu, aza Rizúpa. Nwanyi ono bụ nwatibe Aya. Yo be ujiku lanụ; Ishibosheti abya ekua Ábuna; sù iya: “?Nanụ eḡe ọ dụ b'ì wataru ọra nnufu nna iya?” ⁸ Iphe ono, Ishibosheti kfuru ono eghua Ábuna ntumatu; yò sù Ishibosheti: “?Ya gbe bya atwawaru nù ikè yeru ndu Júda tọ? Keshinu kpọ byeye ntañ-a; bẹ ya shi gudeta obu iya l'ọ ha turu ikè yeru nna ngu, bụ Sòlu; mē ndibe iya; mē ndu ònyà iya. Ya anòdukepephu l'alu oḡu ẹhu unu tẹ ndu kẹ Dévidi ba aluta unu. Yò bụru nta-a b'ì bya ekobe iya okfu, larù lẹ kẹ nwanyi-a. ⁹ Tẹ Nchileke gwakwa ya ọchi; mbụ t'ò mekwa ya ọphu ka njo m'ọ bụru lẹ ya te meduru Dévidi iphe ono, Ojejoje riburu lẹ nte kwee ya ukwa iya ono; ¹⁰ mbụ lẹ ya e-me t'alì-eze ono lufu onu-ulo Sòlu l'èka; mee tẹ Dévidi bụru eze ndu Ízuru lẹ mē Júda; shita lẹ Dánu jeye Besheba.” ¹¹ Ophu Ishibosheti emekpodua onu ukporo k'okfu okfu yeru Ábuna ọdo; kẹ l'ọotsu iya egvu.

¹² Tọ dụ iya bụ; Ábuna abya eyefu ndu ozi t'ephe jeru iya kẹ Dévidi je asụ iya: “? Búnua onye bẹ alì-a nọ l'èka? Tẹ nggu l'iya gbaa ndzụ; k'ọphu ya e-yetaru ngu ẹka chita ndu Ízuru lẹ ephe ha ye l'èka iya nke ngu.”

¹³ Dévidi asụ iya: “L'ọ dọ mma tẹ nggu l'iya gbaa ndzụ. Ọ bụ l'ò nweru iphe lanụ, ya ele ngu ẹnya iya l'èka: Iphe obu bụ t'ẹ b'ì byakwa ẹke ya nọ; gbahaa l'ì du Mikalu Sòlu dutaru iya teke ì-nòdu abya!” ¹⁴ Dévidi abya eye ndu ozi t'ephe jekfu Ishibosheti Sòlu je asụ iya: “T'ò dee ya nyee ya Mikalu, ya butaru akpapyi ukporo ndu Filisutayinu iye gude kwaa aswa iya ono.” ¹⁵ Ya ndono; Ishibosheti ezia t'ẹ je anata Mikalu l'èke nji iya; mbụ Palutiye luy Layishi. ¹⁶ Nji nwanyi ono l'ara ẹkwa; etso iya; jeye; ephe erua Bahurimu. Ábuna asụ nwoke ono: “T'ọ la!” Yò tughua; lashia.

¹⁷ Ábuna abya ekua ndu bụ ọḡurennya ndu Ízuru lẹ idzu; sù ephe: “Unu shiwa teke teru ẹnya seta eḡe unu e-shi mee Dévidi eze unu. ¹⁸ Ngwa-a; unu mee ya ẹya nta-a! Ishi iya aburu lẹ Ojejoje kwewaru Dévidi ukwa; sù iya: “L'ọ bụ l'èka nwozi iya, bụ Dévidi; bẹ ya e-shi nafuta ndu nk'iya, bụ ndu Ízuru lẹ l'èka ndu Filisutayinu; mē l'èka ndu ọhogu ephe l'ephe ha.” ¹⁹ Ábuna abyakwaphu bya ekfuru yeru ndu Bénjaminu; b'ọ bya atughua jeshia Hèburonu je ekfuaru Dévidi iphe, bụ iphe ndu Ízuru lẹ; mē ndu ikfu Bénjaminu l'ephe ha abya ememe.

²⁰ Ndu ephe lẹ Ábuna yi je kẹ Dévidi ono lẹ Hèburonu bụ ukporo unwoke; Dévidi eshia nri gude gbaaru ephe aji. ²¹ Ábuna asụ Dévidi: “Onye nwe mu nù, bụ eze; ọ kwa tẹ ya je ekuaru ngu ndu Ízuru lẹ l'ephe ha tẹ nggu l'ephe gbaa ndzụ; k'ọphu ì-buru eze ephe eḡe ono, ọḡu ngu t'ì bụru ono.” Dévidi edufu Ábuna; yò tughua lashia l'ẹhu-agu.

Jóabu egbu Ábuna

²² Yò buleruphu teke ono bẹ ndu kẹ Dévidi; mē Jóabu shi oḡu ọ-lua-ọlaa, ephe jeru bata; vuru iphe, dụ egvu, ephe kwaru l'okwata. Obenu lẹ Ábuna ta nọkwanu l'ufu Dévidi lẹ Hèburonu; keke Dévidi dufuwaru iya. Yò tughua lashia l'ẹhu-agu. ²³ Jóabu ye lẹ ndu soja, ye lẹ iya yi abatalephu; e kfuru iya lẹ Ábuna Neri bẹ shikwa byakfuta eze; yo dufuwa iya; yò lashia lẹ nchì-odoo. ²⁴ Ya ndono; Jóabu ejekfushia eze je asụ iya: “?Bụ ngunu b'ì meru eḡe ono? ?Bụ ngunu meru iphe Ábuna byakfutaru ngu; nggu ahaa ya; yò lashia? Nta-a b'ọ laakwaru! ²⁵ Ì marua onye Ábuna Neri bụ. Ọ kwa ugho b'ọ byaru ngu aghoru; bya t'ọ maru eḡe iije iya ala; maru iphe, bụ iphe, iime ememe.”

²⁶ Jóabu ahaa Dévidi lufushia; bya ezia ndu ozi iya t'ephe gbakfu Ábuna. Ephe agbakfu Ábuna lẹ welu Síra; kuphuta iya azụ; Dévidi ta ma. ²⁷ Ábuna alaphutalephu azụ lẹ Hèburonu; Jóabu ekuchi iya ekuchi l'iku obu-edukfu ono; l'ò nweru iphe, ya eme tẹ ya kfuru iya. Jóabu anọdu l'èke ono; nmafua ya ẹpho; yò nwuhu. Yo shi eḡe ono gwata ugho ọchi nwunne iya phụ; mbụ Ásahelu. ²⁸ Dévidi abya anụ iya; su: “Gbururu jeye lẹ gbururu bẹ ẹka ye lẹ ndu alì-eze iya ta dukwa l'ochi Ábuna Neri l'ifu Nchileke. ²⁹ Tẹ ọchi Ábuna tų-kokwaru Jóabu; mē ndu onu-ulo nna iya l'ephe ha l'ishi! T'onye ẹjo ọnya ata ba agvukwa agvugvu l'ufu Jóabu; mē onye ẹhu-labu; mē onye gude mkporo

l'èje ije; mę onye e gburu l'ike; mę onye ụkpa." ³⁰ Yọ buru Jóabu yele nwunne iya kę nwoke; mbụ Abishayi bę gburu Ábuna; kę l'ọ bụ iya gburu Ásahelu, bụ nwunne ephẹ l'ogu lę Gibiyonu.

Eeli Ábuna

³¹ Dévidi abya asụ Jóabu mę ndu ephẹ ya nọ: "Unu lawashia uwe unu; unu achita uwe-aphụ yee; raa ekwa Ábuna." Eze, bụ Dévidi l'etso igbe-odzu ono l'azu. ³² Ephẹ elia Ábuna lę Héburonu; eze akwaa ekwa Ábuna l'eli ili iya. Ndu ono l'ephẹ atua uzu-ekwa.

³³ Eze, bụ Dévidi abya agwa egvu-aphụ l'ehu Ábuna; sụ:

"?Bụ Ábuna b'ọ gbaru
t'ọ nwuhu anwuhu onye
eswe-wa ọo?"

³⁴ Ẹ te kekwa ngu egbu l'eka;
ta tų ngu mkporo l'okpa.
Ị laru l'ike l'ọ bụ onye dabaru
ndu ejo madzụ l'eka."

Ndu ono l'ephẹ ha atuko tua uzu-ekwa iya odo.

³⁵ Ndu ono l'ephẹ ha abya arolahaa Dévidi t'o ria nri lę teke ọ bukwađu eswe. Obenu lę Dévidi riburu iya; sụ: "Kamenu; lę ya te ewotadu nri; m'ọ -bụ iphe odo kpaa l'onu tẹmanu ęnyanwu ariba!" ³⁶ Ehu atsođu ndu ono l'ephẹ ha ęna; ephẹ atube nvo l'iphe ono, Dévidi meru ono; iphemiphe ọbule, eze Dévidi meru adukota ephẹ mma. ³⁷ Ndu ono l'ephẹ ha; je akpaa lę ndu Ízuru l'ephẹ ha amaru mboku ono l'eka eze, bụ Dévidi ta anodu l'egbugbu ono, e gburu Ábuna Nęru ono. ³⁸ Eze asụ ndu ozi iya: "?Unu ta madu l'onye nwuhuru l'alí Ízuru ntanu bụ oke amadu; buru nwatibe eze? ³⁹ Ọ bụ oswi-okfu l'a wuru mu manụ l'ishi tę mu buru eze; obenu l'ike ta anodu mu ntanu-a; kę l'unwegirima Zeruya bę nabaru mu ęka. Tę Ojejeje kfu kwaa ndu ejo madzụ ugwọ l'ęge ejo iphe, ephẹ meru habe!"

4

Eegbu Ishibosheti

¹ Ishibosheti Sọlu anulephu lę Ábuna bę nwuhuwaru nụ lę Héburonu; ike agvụ iya. Ndu Ízuru l'ephẹ ha atsulahaa egvu. ² Nwatibe Sọlu ono bę nweru unwoke labụ, o yeru t'ephẹ buru ishi ndu ọ-lua-ọlaa. Onye lanu bụ Bena; onye ophu aburu Rekabu. Ndu ono bụ unwu Rimonu lę Berotu. Berotu bụ mkpukpu, a guru yeru ndu ikfu Bénjaminu; ³ kele ndu Berotu gbaru ọso laa Gitayimu je ebuwaruru l'ęke ono buru mbyambya jeye ntanu-a.

⁴ Ya ndono; nwatibe Sọlu; mbụ Jonatanu enweru nwatibe iya kę nwoke, daru ngvuru l'okpa labụ. Yọ buru afa ise bę nwata ono gbakwaduru teke ozi shi Jézerilu ruta ephẹ nchị lę Sọlu yele Jonatanu bę nwuhuru nụ. Nwanyi, ehe nwata ono anulephu iphe ono; kwolihi; kuta nwata ono gbala. Nwata ono anyifu daa; daa ngvuru. Epha nwata ono bụ Mefiboshetu.

⁵ Ya ndono; unwu Rimonu; onye Berotu; mbụ Rekabu mę Bena atugbua mboku ono; yọ buru ephẹ oje kę Ishibosheti. Ephẹ erua kę Ishibosheti l'echi oke-eswe teke Ishibosheti nọ l'atuta ume eswe; ⁶ bya abahu l'ime ime ọlo iya l'ọ bụ l'ephẹ eje ọhata witu. Ephẹ anmafua ya epho l'ime ęke ono; pyofu gbalaa. ⁷ Yọ buru teke Ishibosheti zę l'oshi-azęe ya bę ephẹ bakfuru iya l'ime mkpura ęke ọozeje l'ime ọlo iya. Ephẹ anmaa ya mma; nmagbua ya; buta iya ishi. Ephẹ apata ishi iya ono tugbua; gude iya jekota ije l'uzo nsuda ęnyimu Jodanu ęnyashi mboku ono l'ọ ha. ⁸ Ephẹ apata ishi iya ono pataru Dévidi lę Héburonu; bya asụ iya: "Owaa ishi Ishibosheti, bụ nwatibe Sọlu; mbụ ohogu ngu ono, shi achọ ishi ngu ono. Ntanu-a bę Ojejeje gwatawaru Sọlu yele eri iya ugwọ iphe ono, ephẹ meru nggube eze, onye nwe mu ono."

⁹ Dévidi abya eyeeru Rekabu yele nwunne iya kę nwoke, bụ Bena onu; mbụ unwu Rimonu; onye Berotu onu; sụ ephẹ: "Kamenu; l'ępha Ojejeje bụ onye, nafutaru iya l'iphe-ehuka ono; ¹⁰ kwa ęge ọ mụru nwoke ono, byaru bya asụ iya lę Sọlu nwuhuwaru ono; bụ ęge ọo-muru unu. O shi arị lę ya byaru iya ozi ozi, dų mma; obenu lę ya nwutawaru iya; gbua lę Zikulagu. Ono aburu nggo, ya buru iya; l'ozu ono, ọ byaru iya ezizi ono. ¹¹ Unu bę ndu ejo iya-wa; ?nk'unu ta kaduru eji l'unu bahuru l'ime ọlo onye ę te nwedu iphe o meru; je egbua ya l'eli oshi-azęe ya. ?Ya ta agwatadunua unu ugwọ ọchi iya; mbụ wofu unu lę mgboko-a?" ¹² Ya ndono; Dévidi ezifu unwu-okorọbua iya;

èphe eworu èphe gbushia; kwashia èphe èka; mē òkpa; pakò ugwèhu èphe je ekobe l'ìku okpuru, nò lẹ Hèburonu. Èphe apata ishi Ishibosheti je elia l'ìli Ábùna lẹ Hèburonu.

5

Echi Dévidi eze ndu Ízurèlù mgburumburu (1 Iphe 11:1-9)

¹ Tò dù iya bụ; ikfu ndu Ízurèlù l'èphe ha abyakfta Dévidi lẹ Hèburonu bya sù iya: "Ayìbedua mē nggubedua chìko bũru mee lanù mē anù-èhu lanù. ² L'oge òhazu teke Sòlù shi bũru eze ayi bẹ bụ nggubedua shi anòduje edu ndu Ízurèlù l'ògu. Yò bũru nggu bẹ Ojejoje sũru l'ìi-nòdu eche ndu nk'ia; mbù ndu Ízurèlù l'ò bụ onye eche atũru. Yò bũru nggu e-mekochaa chĩa èphe." ³ Tò dù iya bụ; ndu bụ ògurennya Ízurèlù l'èphe ha abyakfta eze, bụ Dévidi lẹ Hèburonu; èphe l'ia agbaa ndzù l'ifu Ojejoje; èphe awà ya manà l'ishi t'ò bũru eze ndu Ízurèlù. ⁴ Iphe Dévidi gbaru bụ ùkporo afa l'afa iri teke ò wataru achìchi. Yò chĩa ùkporo afa labù. ⁵ Teke o bu lẹ Hèburonu b'ò chĩru ndu Júda afa èsaa l'ònwà ishingù. Yò bya akwalala lẹ Jerúsalemu; nòdu l'èke ono chĩa ndu Ízurèlù l'èphe ha; mē ndu Júda ùkporo afa l'afa iri l'èto.

⁶ Eze, bụ Dévidi yèlè ndu nk'ia awùba lẹ Jerúsalemu jekfushia ndu Jebusu, bu l'èke ono ògu. Ndu Jebusu ono abya asù Dévidi: "È tji hakwa k'òbata l'èke-a; kẹ l'ò kwa ndu ishi; mē ndu ngvũru a-chiphu ngu azù." Èphe arĩa l'è to nwedù lẹ Dévidi abata l'èke ono. ⁷ Obenu l'è metsuleru-a; Dévidi anatalẹ èphe èke èphe kpũru; yo shihu ike l'eli Ugvu Záyõnu, mekochaarũ bũru Mkpũkpu Dévidi.

⁸ Ò bụ mbòku ono bẹ Dévidi sũru: "L'ò kwa onye a-dù ike lùà ndu Jebusu bẹ e-torũ òswa-mini bakfũ ndu ishi; mē ndu ngvũru ono, Dévidi kpõru ashì ono." Òo ya bụ iphe ono, eekfujẹ; sù: "Lẹ ndu ishi; mē ndu ngvũru ta byadù bya a-bahù l'ulo."

⁹ Dévidi abya awata ufu l'èke ono, a kpũshiru ike ono; gũà èke ono Mkpũkpu Dévidi. Ò kpũru ùpho-mkpuma mkpũkpu ono mgburumburu; shi l'agbarike ùpho-mkpuma mkpũkpu ono kpũa ya bahù abahù. ¹⁰ Dévidi l'aka oshihu ike akaka l'èje; kẹle Ojejoje; mbù Nchileke, bụ Òkaribe-Kakõta-Ike nò swiru iya.

¹¹ Ya ndono; Hiramũ, bụ eze ndu Táya abya eye ndu ozi iya t'èphe vutaru Dévidi oshi sida; bya eyekwaphu ndu kapyĩnta; mē ndu edoje ùlò; èphe abya akpũaru Dévidi ùlò-eze iya. ¹² Dévidi abya amaru lẹ Ojejoje mewaru tẹ ya ngũru angũru l'òbu eze ndu Ízurèlù; yeru lẹ Ojejoje gudewa k'òkfu èhu ndu nk'ia; mbù ndu Ízurèlù palia alì-eze iya imeli.

¹³ Dévidi akwafutsua lẹ Hèburonu; bya alũshia ùnwanyi òdo; bya achĩa ùnwanyi òdo doo; èphe abũru nnufu iya phẹ lẹ Jerúsalemu. Èphe abya amũshifuaru iya ùnwu: nwoke lè nwanyi. ¹⁴ Owaa èpha ùnwegirima, a mũshiru iya lẹ Jerúsalemu: Shamuwa; Shobabu; Nétanu; Sólomõnu; ¹⁵ Ibhũ; Elishuwa; Nefegũ; Jafiya; ¹⁶ Elishama; Eliyada; mē Elifèletu.

Dévidi emekputa ndu Filisutayĩnu (1 Iphe 14:8-17)

¹⁷ Ndu Filisutayĩnu anùlephu l'a wũwaru Dévidi manù l'ishi t'ò bũru eze ndu Ízurèlù; èphe achìko l'èphe ha zahù; chõru Dévidi jeshia. Dévidi anũa ya; je anò-kirishia l'èke ono, a kpũshiru ike ono. ¹⁸ Ndu Filisutayĩnu erua je edoo onwèphe; je akpaa lẹ nsũda Réfa. ¹⁹ Dévidi akpata Ojejoje ishi; sù: "Bũ tẹ ya je je etso ndu Filisutayĩnu ògu tò? ?L'oo-woru èphe ye iya l'èka tò?"

Ojejoje asù iya: "T'ò je; lẹ ya e-woru-a ndu Filisutayĩnu ono ye iya l'èka."

²⁰ Ya ndono; Dévidi ejeshia Bálu-Perazimu; je alũà èphe l'èke ono. Yò sù: "L'ò bụ ège ukporo-mini ekpoje-wa bụ ège Ojejoje shiwa l'èka iya kpota ndu òhogu iya phẹ." Ò bụ iya kparu iphe ò aguru èke ono Bálu-Perazimu. ²¹ Ndu Filisutayĩnu achĩru ntèkpe èphe l'ò ha wũshi l'èke ono; Dévidi yèlè ndu nk'ia achĩa iya tũgbua.

²² Ndu Filisutayĩnu alaphutakwa azù òdo; bya edoo onwèphe je akpaa lẹ nsũda Réfa. ²³ Dévidi abya akpata Ojejoje ishi. Ojejoje asù iya: "Unu be eshikwa èphe l'ifu nhamũha; unu shichikwaa èphe l'azù; gbua èphe mgburumburu l'ifu èke ono, oshi balusamu vudogbaa ono; tso èphe ògu. ²⁴ Unu nùlephu òda igidi-òkpa l'eli oshi balusamu ono; unu emekebe ègwegwa; kẹ l'ò bụ teke ono bẹ Ojejoje vutaru unu uzo t'unu je egbushia ndu soja ndu Filisutayĩnu." ²⁵ Ya ndono; Dévidi emee ya ège ono Ojejoje ziru iya ono. Yo shi lẹ Géba gbua ndu Filisutayĩnu jeye lẹ Géza.

6

Eedobe Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje lẹ ọ́kẹ́ Óbẹ̀du-É̀dọ̀mu
(1 Iphe 13:1-14; 15:1—16:3, 43)

¹ Dévidi abya ekua ndu a fotarú lẹ́ ndu Ízùrẹ̀lú. Iphe, ẹ̀pẹ́e dọ́ bọ́ ọ̀kpọ̀rọ́ ọ̀nu umadzu ugbo ẹ̀to l'ọ̀nu iri l'ise.* ² Dévidi yẹ̀le ndu nk'íya l'ẹ̀pẹ́e ha atugbua jeshia Béla l'alí Júda t'ẹ̀pẹ́e je apalata Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje; mbú okpoko ono, eekuje ala l'ẹ̀pẹ́e Ojejoje, bọ́ Okaribe-Kakọ́ta-Ike ono; mbú onye ono, aba-eze iya nọ́ lẹ́ mgbaku cherobimu ono. ³ Ẹ̀pẹ́e apafúta Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono l'ulo Abinadabu tukobe l'eli ọ́-gba-kperekpere ọ̀phungu. Ọ̀lọ́ Abinadabu ono bẹ́ tukoru l'eli ugwu. Yọ́ bọ́ru Uza; mẹ́ Ahiyo, bọ́ ọ̀nwu Abinadabu ndu k'unwoke l'anga ọ́-gba-kperekpere ọ̀phungu ono. ⁴ Ẹ̀pẹ́e angarú ọ́-gba-kperekpere ono, a tukoberu Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono lufuta lẹ́ kẹ́ Abinadabu l'eli ugwu ono. Ahiyo evuru Okpoko Ogbá-ndzú ono ọ̀zọ́. ⁵ Dévidi yẹ̀le ndu Ízùrẹ̀lú l'ẹ̀pẹ́e ha egude ike ẹ̀pẹ́e l'ọ́ ha l'ete ẹ̀swa l'ifu Ojejoje. Ẹ̀pẹ́e agú egvu; l'akpọ́ ogumogu; mẹ́ unu; l'akú nkwa; aphi ọ̀pẹ́; l'ayo oja.

⁶ Ẹ̀pẹ́e erulephu l'ẹ́ke Nekonu eetsuje balí; Uza atufu ẹ́ka tẹ́ ya wọ́ta Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono; kẹ́ l'eswi, alọkpú ọ́-gba-kperekpere ono, a tukoberu iya ono kpkotaru iphe. ⁷ Ẹ́hu eghua Ojejoje eghughu l'ẹ́ke Uza nọ́; yo woru iya chigbua; kẹ́ l'ọ́ meru iphe ẹ́-ta gbadu iya l'ememe. Uza anwúhu l'ẹ́ke ono l'iku Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono. ⁸ Ẹ́hu eghulaha Dévidi eghughu; kẹ́ lẹ́ Ojejoje chigburu Uza. A wata oku ẹ́ke ono Pẹ́rezu-Uza† jeye ntanu.

⁹ Dévidi atsulaha Ojejoje egvu mbọ́ku ono; yọ́ sù: “?Nanukpoo ẹ́ge Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje-a e-me rua ya ẹ́ka?” ¹⁰ Yo mee; too vuhe Dévidi evuvu t'ọ́ palata Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono lẹ́ Mkpúkpu Dévidi. Yo gbe patachia ya je edobe lẹ́ kẹ́ Óbẹ̀du-É̀dọ̀mu kẹ́ Gitu. ¹¹ Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono anọ́ ọ́nwa ẹ̀to lẹ́ kẹ́ Óbẹ̀du-É̀dọ̀mu kẹ́ Gitu; Ojejoje agọ́ru Óbẹ̀du-É̀dọ̀mu yẹ̀le ndibe iya l'ẹ̀pẹ́e ha ọ̀nu.

Evulata Okpoko Ogbá-ndzú Nchileke lẹ́ Jerúsalemú
(1 Iphe 15:25-29)

¹² Tọ́ dọ́ iya bọ́; a bya edooru eze, bọ́ Dévidi: “Lẹ́ Ojejoje gudekwa kẹ́ Okpoko Ogbá-ndzú Nchileke ono gọ́oru ndibe Óbẹ̀du-É̀dọ̀mu ọ̀nu; mẹ́waru iphemiphe ọ́bule, o nweru enweru.” Ya ndono; Dévidi eteru ẹ̀swa je apafúta Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono lẹ́ kẹ́ Óbẹ̀du-É̀dọ̀mu; palaa lẹ́ Mkpúkpu Dévidi. ¹³ Yọ́o búje; ndu pa Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono tọ́a ntú-ọ́kpa ishingú; Dévidi egbua oke-eswi; mẹ́ nweswi, gbaru ẹ́ba gude gwooru Nchileke ngweja. ¹⁴ Dévidi anmaa ẹ́kwa ọ́cha l'ukfu; bya egude ike ya l'ọ́ ha l'ete egvu l'ifu Ojejoje. ¹⁵ Dévidi yẹ̀le ndu Ízùrẹ̀lú l'ẹ̀pẹ́e ha egbu ọ̀pyoku; l'atú wọ́wowo apalata Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono.

¹⁶ Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono abatadẹ́lephu lẹ́ Mkpúkpu Dévidi; nwatibe Sọ́lu, aza Mikalu epyofu ẹ́nya lẹ́ windo; phiya eze, bọ́ Dévidi l'ẹ́ke o gude egvu-akfufu l'ete egvu l'ifu Ojejoje; kpọ́o ya ẹ́bo-ẹ́bo-l'afu. ¹⁷ Ẹ̀pẹ́e abya apabata Okpoko Ogbá-ndzú Ojejoje ono; woru iya dobe l'ẹ́ke ruberu iya nù l'ime ọ̀lọ́-ẹ́kwà, Dévidi kpọ́beru t'ẹ́ dobe iya. Dévidi abya egwoo ngweja-ukfuru; mẹ́ ngweja ẹ́hu-agu l'ifu Ojejoje. ¹⁸ Dévidi egwotsulephu ngweja-ukfuru ono; mẹ́ k'ẹ́hu-agu ono; gude ẹ́pha Ojejoje, bọ́ Okaribe-Kakọ́ta-Ike gọ́ru ọ̀nu-ọ́ma nù ndu Ízùrẹ̀lú. ¹⁹ Yọ́ bya ekeeru ndu ono l'ẹ̀pẹ́e ha ishi buredi nanu nanu l'ẹ́hu l'ẹ́hu. O kekwaruphu akara, e meru l'akpuru oshi detu; mẹ́ akara, e meru l'akpuru vayinu; kedzuru iya ndu Ízùrẹ̀lú ono l'ẹ̀pẹ́e ha; unwoke l'unwanyi. E metsua; ndu ono l'ẹ̀pẹ́e ha awúkashihu lashia l'ufu ẹ̀pẹ́e l'ẹ́hu l'ẹ́hu.

²⁰ Dévidi abya alata tẹ́ ya kele ndibe iya; nwatibe Sọ́lu; mbú Mikalu agbafuta bya iya ndzuta; bya asú iya: “Ẹ́ge eze ndu Ízùrẹ̀lú shikwanu dọ́ ugwu kẹ́ ntanu; k'ẹ́ t'ọ́ gbabẹ́ onwiya ọ́tu l'ifu ọ̀nwu-mgbọ́ko, ẹ̀pẹ́e gbaru ohu; mbú ẹ́ge ono, mkpọ́koro madzú meje onwiya; kele iphere gvuru iya l'ifu ono.”

²¹ Dévidi asú Mikalu: “Ọ́ kwa l'ifu Ojejoje bẹ́ ya shi nọ́du ete ẹ̀swa; mbú Ojejoje ono, haru nna ngu; haa onye ọ́do, shi l'ọ̀nu-ọ̀lọ́ nna ngu fọtachia yẹ́bedua tẹ́ ya bọ́ru ishi ndu kẹ́ Ojejoje, bọ́ iya bọ́ ndu Ízùrẹ̀lú. Ya a-nọ́dulekwaphu ete ẹ̀swa l'ifu Ojejoje. ²² Ya a-kabakwaarú ome onwiya onye eswe; bọ́ru onye aakpọ́ ẹ́bo-ẹ́bo-l'afu l'ẹ́ke ọ́ nọ́. Obenu l'ẹ́ke ọ̀nwu-mgbọ́ko ohu-wa, i kfuru-wa nọ́ bẹ́ ee-gbe l'akwabẹ́ iya nù ugwu.”

²³ Nwatibe Sọ́lu ono; mbú Mikalu ta mutakwa nwata jeye mbọ́ku, ọ́ nwuhuru.

* 6:1 6:1 Iphe ọ́ bọ́ bọ́ 30,000. † 6:8 6:8 Iphe Pẹ́rezu-Uza bọ́ bọ́ l'ẹ́hu gbanwuhuru Nchileke ọ́ku l'ẹ́ke Uza nọ́.

7

Ozi, Nétanu ziru Dévidi
(1 Iphe 17:1-15)

¹ Yo be teke eze buwa l'ufu iya; Ojejoje emewa t'obu rua ya alí; tọ chíhe obu l'ẹka l'ẹke ndu ọhogu iya, nọ-pheru iya mgburumgburu; ² eze asu onye nkfuchiru Nchileke, bu Nétanu: "T'o lenu; nta-a be ya bu l'ulo, e gude oshi sida mee; Okpoko Ọgba-ndzu Ojejoje aburu l'ulo-ẹkwá b'ọ nọ."

³ Nétanu asu iya: "Iphe, bu iphe, nọ ngu l'obu; nggu eje emee ya; le Ojejoje be swikwaru ngu eswiru." ⁴ Yo be l'enyashi mboku ono; Ojejoje abya ekfuru yeru Nétanu; su iya: ⁵ "Je ezia nwozi iya; mbu Dévidi: 'Le Ojejoje, bu Nchileke suru: ?Bu nggubedua akpuru iya ulo, ya e-buru too. ⁶ Keshinu mboku ono, ya dufutaru ndu Ízurelu le Íjiputu ono jeye ntanu-a be ya te ebubukwaa l'ulo. Ya egudeje ulo-ẹkwá iya l'ejephe ejephe. ⁷ L'iphe, bu eke yele ndu Ízurelu yiwa jekota; ?o nweru teke ya sjeru ndu ishi ikfu Ízurelu; mbu ndu ono, ya suru t'ephe cheje ndu nk'ia, bu Ízurelu l'ọ bu onye eche aturu ono; iphe, meru iphe ephe ta kpuduru iya ulo sida?' "

⁸ "Kfuru nwozi iya; mbu Dévidi: Ọwaa iphe yebe Ọkaribe-Kakota-Ike; mbu Ojejoje ekfu: 'Ya dufutaru ngu l'egu, eke elu ataje nri; t'e b'i tsophehe aturu; t'i byachia bya aburu onye a-nodu achí ndu nk'ia, bu Ízurelu. ⁹ Ya shi etoje ngu l'ejephe, bu eke, iije; ya achiko ndu ọhogu ngu l'ephe ha gbukota l'ifu ngu. Nta-a be ya e-me epha ngu t'ọ ha nshinu l'ọ bu ke ndu oke amadu, e nwegbaaru le mgboko. ¹⁰ Ya a-nu ndu nk'ia, bu Ízurelu alí k'eka ephe. Ya a-dzabé ephe l'ọ bu oshi l'alí ono; k'ophu ephe e-buru l'alí k'eka ephe. E to nwedu le madzu achọ ephe okfu ọdo. Ophu o nwedu le ndu ejo madzu akpaa ephe ehu ege ono, ephe shi akpa iya ephe l'odungu phu; ¹¹ mbu ege e shi kpata iya ephe keshinu teke ono, ya fotaru ndu ikpe t'ephe chíje ndu nk'ia, bu Ízurelu ono. Ya e-mekwaphu t'i tuta ume l'ẹke ndu ọhogu ngu l'ephe ha nọ. Yebe Ojejoje ekfukwaru ngu phu le ya e-meru ngu onu-ulo nke ngu. ¹² Oge nka-ezekuna nke ngu rulephu; nggu alakfuwa nna ngu phe; be ya e-shi l'unwu ngu fota onye a-nọ-chi enya ngu; mbu onye e-shi ngu l'ehu gedegede. Ya e-mee alí-eze iya t'ọ ngunu anguru. ¹³ Ọ bu onye ono akpuru yebe Nchileke ulo; ya emee aba-eze iya t'ọ nguru anguru gbururu jeye le gbururu. ¹⁴ Ya a-buru nna iya; yebedua aburu nwatibe iya. O-mee iphe, du eji; ya egude echachi ndiphe húa ya ahúhú; mbu chia ya echachi unwu-eliphe. ¹⁵ E to nwedu le ya ahaa ya oyeru obu; ege ono, ya haru iya oyeru Solu; bya egude ngu dochia enya iya ono. ¹⁶ Onu-ulo ngu; me alí-eze ngu a-nọ gbururu jeye le gbururu l'ifu iya. Aba-eze ngu be ee-me t'ọ nguru anguru gbururu jeye le gbururu.' "

¹⁷ Ya ndono; Nétanu akokotaru Dévidi iphe ono l'ege e kfuru iya eya; me ege ọ phukotaru iya l'ophulenyá.

Dévidi ekele Nchileke ekele
(1 Iphe 17:16-27)

¹⁸ Tọ du iya bu; eze, bu Dévidi egbeshi bahu l'ime ulo je anodu l'ifu Ojejoje; bya asu: "Nggube Nnajiufu, bu Nchileke; ?bu onye be ya bu; temanu onu-ulo iya bukwanu ngunu; ke t'i wolía ya je dobe l'ẹke ha l'eli ege-wa. ¹⁹ L'enya nke ngu b'e tọ baduru nwishi; nggube Nnajiufu, bu Ojejoje. I kfuwaru ege onu-ulo nwozi ngu a-du l'uzo ifu. ?Bu ege ono bu ege igudeje ehe madzu; nggube Nnajiufu, bu Ojejoje?"

²⁰ "Bu ngunu ọdo be yebe Dévidi e-kfufuaru ngu? Ishi iya aburu le nggube Nnajiufu, bu Ojejoje mahawaru ege yebe nwozi ngu gbaru. ²¹ I shiwa l'iphe i kfuru; me l'ege obu ngu du; mee eze iphe, ha ege-a; bya emee te yebe nwozi ngu maru iya.

²² "Ege i habekwanu nshinu nggube Ojejoje, bu Nnajiufu! E to nwedu Nchileke ọdo, nọ nu; gbahaa nggubedua; ege ono, ayi gude nchi ayi nua ya ono. ²³ ?Bu ndu ole ọdo a-du l'ọ bu ndu nke ngu, bu ndu Ízurelu; mbu mba lanu le mgboko-a, nggube Nchileke jeru je agbafuta t'ephe buru ndu nke ngu; bya egude ephe mee t'a maru epha ngu; bya emee iphe, ha nshinu; du biribiri l'ifu ndu nke ngu, bu ndu ono, i gbafutaru l'ẹka ndu Íjiputu. I chikashikwaruphu iphe bu mbakeshi; ephe l'agwa ephe l'ifu ndibe ngu ono? ²⁴ I mewaru te ndu nke ngu; mbu ndu Ízurelu nguru anguru; buru ndu nke ngu gedegede jeyewaru; nggube Ojejoje aburu Nchileke ephe.

²⁵ "Nggube Ojejoje, bu Nchileke; mekwaa t'o keru; mbu ukwa ono, i kweru l'ehu yebe nwozi ngu; me l'ehu onu-ulo iya ono. T'o rekwa l'ege i kfuru gbururu jeye le tutu yoyo; ²⁶ k'ophu epha ngu a-ha nshinu gbururu jeye le gbururu. Yo buru teke ono be ndiphe a-su l'ọ bu nggube Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike be bu Nchileke ke ndu Ízurelu; onu-ulo yebe nwozi ngu, bu Dévidi evudoshia ike l'ifu ngu. ²⁷ Ọ bu nggube Ojejoje, bu

Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurẹ̀lù. I koshiru yẹ̀be nwozi ngu iphe-a; sù: 'L'ii-meje t'eze shi l'ọ̀nu-ùlò.' Yò bọ̀ru iya bẹ̀ yẹ̀be nwozi ngu gbaberu ọ̀kpa l'ekfu anù ngu ege-a. ²⁸ 'Nggùbe Nnajiufu, bụ Ojejoje; ọ̀ bụ nggu bụ Nchileke! Okfu ngu bụkọta oswi-okfu; nggu abya ekweshia yẹ̀be nwozi ngu ụkwa iphe-ọ̀ma, dughbaa ege-wa. ²⁹ Nta-a bụkwa t'ọ̀ bọ̀ru iphe, dọ̀ ngu mma l'obu t'ì goru ọ̀nu-ọ̀ma nù ọ̀nu-ùlò yẹ̀be nwozi ngu; t'ì lezita ephẹ̀ ọ̀nyia l'ije ephẹ̀; kẹ̀ l'ọ̀ bụ nggubedua, bụ Nnajiufu; bọ̀ru Ojejoje bẹ̀ kfulu iya nù. T'ọ̀nu-ọ̀ma ngu ono nọ̀dukwaru ọ̀nu-ùlò nwozi ngu gbururu jeye lẹ̀ gbururu.' "

8

Ndu Dévidi lụ-gbukotaru
(1 Iphe 18:1-17)

¹ E megetsulephu; Dévidi abya alụ-gbua ndu Filisutayinu; mee ephẹ; ephẹ anọdu iya l'ẹka. Yò nafu ndu Filisutayinu ono mkpụkpu Metegama.

² Dévidi abya alụ-kpuwaruphu Hadadéza Móabu. O meru ephẹ; ephẹ azeshikota azẹe l'alì; kpo onwephe giriri. Yò bya ewota eri, ha ogologo tọo ephẹ ugbo labụ l'ephe zẹ azẹe ono; woru ndu k'ono gbushia. Yò bya atọo ndu k'eto. Ndu onanu b'o doberu ndzụ; ephẹ aburu ndu ozi yẹbe Dévidi; l'atụ utu anụ iya.

³ Dévidi bẹ lụ-gbukwaruphu Hadadéza Rehobu, bụ eze ndu Zóba teke Hadadéza jeru tẹ ya mee t'alì, nọ je akpaa lẹ Ọnyimu Yufurétusu lakọta iya l'ẹka. ⁴ Dévidi anata iya ụgbo-inya, dọ unu labụ l'ụkporo iri; * mẹ ndu ụgbo-inya, dọ unu l'ụkporo iri l'ise; † bya anatakwa iya phụ ndu soja k'okpa, dọ ụkporo unu madzụ labụ l'unu madzụ iri. ‡ Dévidi bushikotaru inya ono, anọduje akpụ ụgbo-inya ono akwara azụ ọkpa; a gufu ụkporo ise, o doberu onwiyia.

⁵ Ndu Áramu, bu lẹ Damásukọsu abya t'ephe yetaru eze ndu Zóba, bụ Hadadéza ẹka; Dévidi egbua ephẹ ụkporo unu madzụ labụ l'unu madzụ iri l'ise. § ⁶ Dévidi abya emeta ọdu ndu soja lẹ Áramu kẹ Damásukọsu; haru ndu soja iya chita dobe iya. Ndu Áramu ono anọdu Dévidi l'ẹka; l'atụ akirikọ anụ iya. Iphe Ojejoje anọduje eme aburu tẹ Dévidi mekputa l'iphe bụ ẹke, o je. ⁷ Dévidi achikoo iphe, ndu ozi Hadadéza egbojeje gude ezeru onwephe, e gude mkpọla-ododo meshia chilata lẹ Jerúsalemu. ⁸ Dévidi eshi lẹ Béta; mẹ lẹ Berotayi, bụkọta mkpụkpu, nọ l'alì, Hadadéza achì vua ope, hakpoo nshinu.

⁹ Eze ndu Hámatu, bụ Toyi anulephu lẹ Dévidi lụkotawaru ndu soja Hadadéza; ¹⁰ ye nwatibe iya nwoke, epha iya bụ Joram t'ọ je ekele eze, bụ Dévidi ekele; jaa ya ajaja kẹ l'ọ lụ-gburu Hadadéza. Ishi iya aburu lẹ Hadadéza bẹ ye lẹ Toyi shi anọduje alụ ọgụ tekenteke. Iphe, Joram gude bya bụ ivu, e megbaaru lẹ mkpọla-ododo; mkpọla-ọcha; mẹ l'ope. ¹¹ Eze, bụ Dévidi eworu ivu ono ye Ojejoje l'ẹka ege ono, o yehawaru mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo, ọ lularu l'iphe bụ mbakeshi phụ, ọ lụ-gbukotaru phụ; ¹² mbụ ọphu shi lẹ Édọmu; Móabu; Amonu; Filisutayinu; owaa ndu Amaleku. O kwaphụ ege ono b'o woru iphe, ọ nataru eze ndu Zóba, bụ Hadadéza Rehobu l'ọgụ ye Ojejoje l'ẹka.

¹³ Dévidi abya aburu onye a maru amaru l'ọ shitsulephu Nsuda Alì Únú lata, bụ ẹke o gburu ụkporo unu madzụ labụ l'unu madzụ ise lẹ ndu Édọmu. ¹⁴ Yò bya emeshia ọdu ndu soja l'alì ndu Édọmu l'ọ ha; chita ndu soja yekota iya. Ndu Édọmu l'ephe ha a abya nọdukota Dévidi l'ẹka. Ojejoje l'emeje tẹ Dévidi ka ike l'iphe, bụ ẹke, o jeru.

¹⁵ Dévidi abya aburu eze ndu Ízurẹ̀lù l'ephe ha; l'ekperu ephẹ ikpe l'uzo, dọ mma; mẹ l'uzo, vudo nhamunha. ¹⁶ Yò bọ̀ru Jóabu Zeruya bẹ̀ bụ onye ishi ndu soja. Jehoshafatu Ahiludu aburu onye edeje iphe meru nù. ¹⁷ Zadọku Ahitubu ye lẹ Ahimeleku Abiyata bụ ndu achijeru Nchileke eja; Seraya aburu o-de-ekwo. ¹⁸ Benaya Jehoyada bụ onye ishi ndu Keretu mẹ ndu Peletu, bụ ndu eche eze nche. Ndu k'unwoke l'unwegirima Dévidi aburu ndu ishi l'ozì eze.

9

Iphe-ọ̀ma, Dévidi meru Mefiboshetu

¹ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; Dévidi abya aji; sù: "O nwekpooru onye shi l'ọ̀nu-ùlò Sọlu, phọ̀duru nù tẹ̀ ya gude okfu-ẹ̀hu Jonátanu meeru iphe-ọ̀ma?"

² Yo nweru nwozi ndu ọ̀nu-ùlò Sọlu, epha iya bụ Ziba. Ephẹ ekua ya t'ọ̀ bya aphụ Dévidi. Eze, bụ Dévidi aji iya: "Bụ nggu bụ Ziba tọ̀?"

Ziba asụ iya: "L'ọ̀ kwa yẹ̀be nwozi ngu bụ iya."

* 8:4 8:4 Iphe ọ̀ bụ bụ 1,000. † 8:4 8:4 Iphe ọ̀ bụ bụ 7,000. ‡ 8:4 8:4 Iphe ọ̀ bụ bụ 20,000 § 8:5 8:5 Iphe ọ̀ bụ bụ 22,000.

³ Eze aji iya: “?O nwekpooru onye phoduru nu l’onu-ulo Solu te ya meeru iya iphe-oma, shitaru Nchileke l’eka?”

Ziba abya asu eze: “L’o nweru nwatibe Jonatanu lanu, nokwadu nu, okpa labu nwuhuru anwuhu.”

⁴ Eze aji iya: “?Bu l’awe b’o no?”

Ziba asu l’o nokwa le ke Makiru Amiyelu le Lodeba. ⁵ Ya ndono; eze, bu Dévidi ezia t’e je ke Makiru Amiyelu le Lodeba je eduta iya.

⁶ Mefiboshetu Jonatanu Solu ono erulephu; bya adaa byishiru Dévidi ikpere; gude kwabe iya ugvu.

Dévidi abya eku iya: “Mefiboshetu!”

Yo za iya; su iya: “L’o kwa yebe nwozi ngu ndo-o.”

⁷ Dévidi asu iya: “Ba atsukwa egvu; kele ya e-gude okfu-ehu nna ngu, bu Jonatanu meeru ngu iphe-oma. Ali nna ngu oche; mbu Solu be ya a-nu-phukota ngu azu. Odo aburu l’o le nk’iya be ephu ngu a-nodu ano tekenteke.”

⁸ Mefiboshetu ebyishi ikpere; su iya: “?Bu ngunu be yebe nwozi ngu bu ke t’i nyata l’o-ga-le-mkpa, * du l’o bu iya?”

⁹ Eze abya ekua Ziba, bu nwozi Solu; su iya: “Iphemiphe obule, shi buru ke Solu; je akpaa le ke ndu onu-ulo iya gedegede; be ya wowaru nu nwanwa nnajiufu ngu.

¹⁰ Ngubedua; me unwu ngu; me ndu ozi ngu be a-kojeru iya ali ono; kota nri; k’ophu nwanwa nnajiufu ngu e-nweru iphe-eriri. O bu le nwanwa nnajiufu ngu; mbu Mefiboshetu a-noduje eri nri l’okwa-nri yebe Dévidi.” Teke ono be Ziba mutaru unwoke iri l’ise; bya enweru ukporo ndu ozi.

¹¹ Ziba asu eze: “Yebe nwozi ngu e-mekotalephu iphe ngube eze, bu onye nwe mu nu ziru te ya mee ya.”

Ya ndono; Mefiboshetu erilahaa nri le ke Dévidi l’o bu nwatibe eze. ¹² Mefiboshetu be mutaru nwata nwoke, aba Mayika. Ndibe Ziba l’ephe ha achiko bukotaru ndu ozi Mefiboshetu. ¹³ Mefiboshetu aburu ngvuru okpa labu. Yo buru le Jerusalemu; ke l’o-noduje eri nri l’okwa-nri eze tekenteke e.

10

Dévidi emekputa ndu Amonu

(1 Iphe 19:1-19)

¹ A nonyaa; eze ndu Amonu abya anwuhu. Nwatibe iya ke nwoke, bu Hanunu abya aburu eze l’ozori iya. ² Dévidi asu: “Le ya e-meru Hanunu Nahashi iphe-oma; ege nna iya meru yebedua.” Yo bya ezi ndu ozi t’ephe je akporu Hanunu ifu nna iya ono.

Ndu ozi ono abya erua Amonu; ³ ndu ishi ndu Amonu asu Hanunu, bu onye nwe-ephe: “?Iiri l’o bu ugvu be Dévidi akwabé nna ngu, meru iphe o ziru t’a bya ngu okporu ifu? ?Iiri l’e t’o budu ngge be Dévidi ziru ephe t’ephe bya; k’ophu ephe a-makotaru ege mkpukpu-wa du; shi ege ono bya anata iya ayi?”

⁴ To du iya bu; Hanunu egude ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; kpushishia ephe eji-agba ephe ibe lanu ibe lanu; bya achabushia ephe uwe-nlokporu ephe l’oswara-iké; nwufu ephe t’ephe la. ⁵ A bay ekfuru iya Dévidi; yo zi t’e je ephe ndzuta; ke l’o bu iphe-iphere, ha nshinu b’e meru ephe. Eze ezia; su: “T’ephe nodu le Jeriko jeye teke eji-agba ephe ono e-ruchita; tēmanu ephe alata.”

⁶ Yo bya edoo ndu Amonu enya l’iphe ephe meru be mewaru te akpo gbanwuhu Dévidi oku; tugbua je ebuta ndu soja k’okpa ukporo unu ndu soja ugbo labu l’unu ndu soja iri* le ndu ke Siriya, bu le Bétu-Réhobu; me ndu ke Zóba. Ephe butakwaruphu eze ndu Maaka ye le ndu soja iya: unu ndu soja labu l’ukporo ndu soja iri;† bya ebutafua unu ndu soja l’ukporo ndu soja iri‡ le ndu ke Tobu yeru onwephe. ⁷ Anunu, Dévidi anu iya; yo zifu Jóabu ye le ndu soja iya l’ephe ha. ⁸ Ndu Amonu awufuta bya akporo giriri k’ogu l’ifu obu-edukfu mkpukpu ono. Ndu ke Áramu phu, shi le Zóba; me Rehobu; me ndu shi l’ali Tobu; owaa ndu ke Maaka nodu l’echi-egu.

⁹ Jóabu aphulephu l’e buru iya k’ogu ono ifu l’azu; yo fọo ndu Ízurelu ndu ophu katsua oma enya ogu; chiru ephe ye t’ephe kwaberu ndu ke Áramu ono; ¹⁰ bya achiru ndu ophanu dobe t’ephe nodu nwunne iya, bu Abishayi l’eka kwaberu ndu ke Amonu. ¹¹ Jóabu asu: “O -buru le ndu Áramu karilahaaru iya eka; unu abya eyetaru iya eka. Teke bukwanu l’o bu ndu ke Amonu be karilahaaru unu eka; be ephe a-bya bya eyetaru

* 9:8 9:8 Lokfu Hiburu be iphe, a kwata dee l’eke-a kwa nkuta.

* 10:6 10:6 Iphe o bu bu 20,000.

† 10:6 10:6

Iphe o bu bu 1,000. ‡ 10:6 10:6 Iphe o bu bu 12,000.

unu ẹka. ¹² T'obu shihu unu ike; t'ayi lya ọgu ẹhu ndibe ayi l'ọ bụ ndu bu mkparawaa; lya ọgu ofku ẹhu mkpukpu ke Nchileke. Le Ojejoje e-me-e iphe, du iya mma l'obu."

¹³ Tọ du iya bu; Jóabu yele ndu nk'ia awu-lihu; je etso ndu Áramu ọgu. Ndu Áramu eye okpa l'oso gbalashia. ¹⁴ Ndu ke Amonu aphulephu le ndu Áramu agbalawaa; ephedua eshi l'ẹke, Abishayi no ye okpa l'oso; wuba l'ime mkpukpu epe. Tọ du iya bu; Jóabu eshi l'ọgu epe le ndu Amonu ono latashia Jerúsalemu.

¹⁵ Ndu Áramu aphulephu le ndu Ízuru me-kputawaru epe; je edzukobe. ¹⁶ Hadadeza ndu Áramu, no l'azu Ẹnyimu Yufurétusu; epe abyatashia. Epe le Shobaku, bu onye ishi ndu soja Hadadéza awuru laa Helamu. ¹⁷ A bya ekfuru iya Dévidi; yo kua ndu Ízuru l'epe ha; epe ada Ẹnyimu Jódanu jeshia Helamu. Ndu Áramu ono abya akpo giriri; tso Dévidi phe ọgu. ¹⁸ Epe emekochaa gbaaru ndu Ízuru ọso. Dévidi egba unu ndu soja l'ukporo ndu soja iri l'ise le ndu k'ugbo-inya; me ukporo unu unwoke ugbo ise, bu ndu egudeje inya mmanu alu. Shobaku, bu onye ishi ndu soja epe b'e mekaru iphe; yo nwuhu l'ẹke ono. ¹⁹ Ndu eze ono, epe le Hadadéza shi yeko ẹka l'ọgu ono aphulephu le ndu Ízuru lu-gbuwaru epe; epe emee t'epe le ndu Ízuru no du le nchi-odoo; ephedua anodu ndu Ízuru l'ẹka. Ndu Áramu atulaha egwu; jika oyataru ndu Amonu ẹka ọdo.

11

Dévidi anata Uráya nyee ya

¹ Yo be l'oge mini-odungu teke ndu eze ejeje ọgu; Dévidi ezifu Jóabu yele ndu ozi iya; me ndu Ízuru l'epe ha; epe eje agwaa ndu Amonu maa; kee k'ọgu; yechia mkpukpu Rába. Dévidi l'onwiya akwaa le Jerúsalemu.

² Yo be l'urenyashi ujiku lanu; Dévidi egbeshi l'oshi-azee ya te ya kpape akpape l'eli ulo-eze iya. Yo nodu l'ẹke ono tufu ẹnya phua nwanyi, aghu ẹhu. Nwanyi ono l'amashikpo mma ike. ³ Dévidi ezifu madzu t'ọ je akpata ishi onye nwanyi ono bu. Onye ono asu iya: "L'ọ kwa Betisheba; nwatibe Eliyamu. O bu nyee Uráya ke Hetu." ⁴ Dévidi eye ndu ozi iya t'epe je edutaru iya ẹya. Betisheba abyalẹphu; Dévidi eduta iya yele iya aze. (Yo buru teke ono be Betisheba shilephu l'ome nso ke osafu mmeru, eemeje teke nso metsuaru nwanyi.) E metsua; nwanyi ono atugbua lashia. ⁵ Nwanyi ono atsuta ime; bya ezia Dévidi; su iya: "Le ya dukwa ime."

⁶ Dévidi ezia Jóabu; su iya t'ọ ziaru iya Uráya ke Hetu t'ọ lata. Jóabu abya ezia Uráya t'ọ je aza Dévidi oku. ⁷ Uráya erua; Dévidi aji iya aji Jóabu; me ndu soja iya; me ege ọgu ono eje ala. ⁸ Dévidi asu Uráya: "T'ọ laa l'ufu iya je atuta ume." Uráya egbeshi; tugbua. Eze egworu iphe nu t'e wolaaru iya. ⁹ Obenu le Uráya kwaru l'onu-nggamgo eze; yele ndu ozi nnajufu iya aradu; to laruhe l'ufu iya. ¹⁰ A bya ekfuru Dévidi le Uráya ta lahẹkwa. Yo bya aji Uráya: "T'ọ budunua eke teru ẹnya b'i shi lata nta-a? ? Nanu ege o du b'e ti lahedu l'ufu?"

¹¹ Uráya asu iya: "Le Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje; ndu Ízuru; ndu Júda; nnajufu iya, bu Jóabu; me ndu ozi iya l'epe ha; tukokwa wushiru l'egu ọgu. ?Nanu ege ya e-shi lashia l'ufu je eria; ngua; yele nyee ya aze? Kamenu; ya te emekwa iya ememe!"

¹² Dévidi asu iya: "Nofufua ntanu. Teke o beru echile; ya ahaa ngu t'i laphu azu." Ya ndono; Uráya akwaa le Jerúsalemu mboku ono; me echile iya; to lahe. ¹³ Dévidi ekua ya; yo bya; yele iya atuko ria; ngua; Dévidi echee ya me nshinu. ¹⁴ ?Bunua onye be gburu abimeshikwa je aze l'ẹke o ze unyaphua iya yele ndu ozi nnajufu iya; ophu o ladu l'ufu iya.

¹⁴ Yo be l'utsu; Dévidi ederu ekwo nu Uráya t'ọ nu Jóabu. ¹⁵ Iphe o deru l'ekwo ono bu: "Duru Uráya ye l'ifu ọgu l'ẹke ophu katsua okpo oku. I -dutsuaru iya ye; unu akpo-phu azu; k'ophu ee-gbu iya; t'ọ nwuhu." ¹⁶ Yo buru teke Jóabu gude ndu soja iya yechia mkpukpu ono b'ọ duru Uráya ye l'ẹke o maru le ndu ohogu epe, ike katsua no. ¹⁷ Ndu mkpukpu ono awufutalephu jekfu Jóabu phe ọgu; a haru ndu soja Dévidi gbushia. Uráya ke Hetu etsoru le ndu nwuhuru nu.

¹⁸ Jóabu abya ezia ozi; kooru Dévidi ege ọgu ono gude jee. ¹⁹ Jóabu asu onye ono, o ziru ono: "I -dogetsuaru eze ege ọgu ono jeru laa; ²⁰ o -buru l'iwe byaru iya l'ehu; yo jilaha ngu: 'Iphe meru iphe unu gude je anonuka mkpukpu obu ntse l'ọgu ono; ?unu ta mahaada l'epe a-nodu l'eli upho-mkpuma agba akfu. ²¹ ?Bunua onye be gburu Abimeshikwa Jerubesheti? ?Tọ budunua nwanyi, no l'eli upho-mkpuma gude o-ji-l'ẹka mkpuma tu-gbua ya le Tebezu? ?Bu ngunu meru iphe unu jeru je anonuka l'upho-mkpuma obu ntse?' O -jia ngu ege ono; nggu asu iya le nwozi iya; mbu Uráya ke Hetu be nwuhukwaruphu."

²² Nwozi ono atugbua jeshia. Yo rua; je atuko iphe, bu iphe Jóabu ziru iya zikota Dévidi. ²³ Nwozi ono asu iya: "Lẹ ndu ono nabaru ayi eka; wu-kfuta ayi ogu l'echi-egu. Ole ayi chi-phuru ephe azu jeye ayi erua l'obu-edukfu mkpukpu ephe. ²⁴ Ndu chi akfu anodu l'eli upho-mkpuma gude iya haru ndu ozi nggube eze tu-gbushia. Odo aburu le nwozi ngu; mbu Uraya ke Hetu tsokwa nwuhu."

²⁵ Dévidi abya ezia nwozi ono; su iya: "Iphe, ii-kfuru Jóabu bu: 'Lẹ ya suru te ike ba agvukwa unu; ke l'ogu ta akpadu oke onye oo-gbu. T'eka shia ya ike l'ogu ono l'eke mkpukpu ono no; jeye teke o-luta iya. Je ekfuaru Jóabu ege ono gude mee t'obu shihu iya ike.' "

²⁶ Nye Uraya anu le nji iya nwuhwaru; ngoru iya l'ulo-ekwa. ²⁷ Yo no-getsua l'ulo-ekwa ono ege aanoje; Dévidi eduta iya lulahaa. Yo mbaru iya nwata nwoke. Obenu l'iphe ono, Dévidi meru ono du Ojeoje eji.

12

Nétanu ekfuru Dévidi iphe, du eji, o meru

¹ To du iya bu; Ojeoje abya ezifu Nétanu t'o je ke Dévidi. Nétanu erua bya asu iya: "L'o nweru unwoke labu, bu le mkpukpu lanu. Onye lanu nweru iphe; onye ophu aburu onye ukpa. ² Onye onanu, nweru iphe ono nweru aturu; nweru eswi ligwe. ³ Obenu l'onye ukpa phu te nwedu iphe, o nweru; gbaha nwada aturu, o zataru azuta. Yo chee ya jeye; ye ndu ye le unwegirima ibe iya l'eka vuta. Nwoke ono ye l'ataru iya ono anoduje erigba nri; l'angu mini l'okoro lanu; k'ophu bu l'oohejeru nwaturu ono eheru; yo ku mgbanya. Aturu ono anodu onodu nwatibe iya ke nwanyi. ⁴ Yo be ujiku lanu; ebyee abyaru nwoke ono, nweru iphe ono. Yo jika le ya t'akputadu aturu nk'ia ono; m'o bu eswi iya ono nanu gbua; gude shiaru ebyee ya ono nri. Yo gbechia je akputa nwada aturu k'onye ukpa phu gbua gude shiaru onye ebyee ya ono nri."

⁵ Dévidi avoru oku ghua ehu; su Nétanu: "Kamenu; l'onye ono, meru iphe ono; be ishi iya a-lakwa iya! ⁶ O kfufutaje ugwo aturu ono ugbo eno; ke l'o meru iphe du ege ono; imiko onye ukpa ono ta du iya."

⁷ Nétanu asu Dévidi: "L'o kwa nggubedua bu onye ono! Ojeoje, bu Nchileke ke Izurelu suru: 'Lẹ ya wuru ngu manu l'ishi t'i buru eze, a-ndu achu ndu Izurelu; bya anafuta ngu l'eka Solu. ⁸ Ya woru ulo Solu, bu nnajiufu ngu ye ngu l'eka; woru unyomu iya ye ngu l'eka. Ya woru ali-eze ndu Izurelu; me ke Juda woru ye ngu l'eka. O -buru l'iphemiphe obule ono be ha nwanshi; be ya ge eyekwafuaru ngu iya iphe. ⁹ ?Nanu ege o du; b'i wotaru okfu Ojeoje kpo ebo-ebo-l'afu; shi ege ono mee iphe, du iya eji lenya? I gude ogu-mbeke gbua Uraya ke Hetu; bya eduta nyee ya lulahaa. Yo buru ogu-mbeke ndu Amonu b'i gude gbua ya. ¹⁰ Iphe, ii-maru bu l'e to nwedu l'ochi agvu l'ufu ngu gbururu jeye; ke l'e to nwedu iphe, i guberu iya; je anaa Uraya ke Hetu nyee ya lulahaa.' ¹¹ Ojeoje, bu Nchileke suru: 'Lẹ ya e-shi l'ufu ngu vofuta iphe, du eji kpube ngu. Ii-ndu ege-a; ya achita unyomu ngu; nu onye ufu ngu; yo raa ephe l'echi oke-eswe. ¹² I meru nkengu le mpya. Obule ya e-mekwanu ngu nke ngu l'echi oke-eswe l'ifu ndu Izurelu l'ephe ha.' "

¹³ Dévidi asu Nétanu: "Ya mesweekwaru Ojeoje."

Nétanu asu iya: "Lẹ Ojeoje wofuakwaru iphe, du eji, i meru. E tii nwuhuekwa. ¹⁴ Obenu le keshinu bu iphe ono, i meru ono be ndu ohogu Ojeoje shiwa kfubuya ya; be nwata ono, a muru ngu ono ta anokwa." ¹⁵ E metsua; Nétanu atugbua lashia l'ufu.

Anwuhu nwata ono, a muru Dévidi ono

To du iya bu; Ojeoje abya adaa nwata ono, nyee Uraya mbaru Dévidi ono eka; iphe-ememe abya azu iya. ¹⁶ Dévidi arolahaa Nchileke l'okfu ehu nwata ono. Yo wata oswi aswiswi. Enyashi mboku-mboku; o -laa l'ulo; yo je azeru l'ali; l'aroh Nchileke. ¹⁷ Ndu ophu bu ogurennya l'ufu iya abya t'ephe yeta eka kpu-lia ya l'ali ono, o ze ono; to kwe; jika le ya te etsodu ephe ria nri. ¹⁸ Yo be le mboku k'esaa; nwata ono anwuhu. Ndu ozi Dévidi awata otsu egvu ege ephe e-me kfuru iya le nwata ono nwuhwaru; ke l'ephe suru: "Teke nwata ono nokwadu ndu be ephe kfuru yeru Dévidi; to ngaru ephe nchi. ?Nanu ege ephe e-shi kfuru iya le nwata ono nwuhwaru? Oo-merukwa onwiya ehu."

¹⁹ Dévidi abya apuha ege ndu ozi iya adu-phere onwephe taphatapha; yo rua ya l'ehu le nwata ono nwuhwaru. Yo ji ephe: "Nwata obu; ?o nwuhwaru to?"

Ephe asu iya: "Iyee; l'o nwuhakwaru."

²⁰ Ya ndono; Dévidi abya egbeshi l'ogbodo-ali ono, o ze ono je aghua ehu; jia manu. Yo bya agbanwee uwe iya bahu l'ime ulo Ojeoje je abaaruru iya eja. Yo metsua ege ono; lashia l'ufu iya; rua; su t'a nu iya nri. A nu iya eya; yo ria. ²¹ Ndu ozi iya abya aja ya:

“?Nanù ẹ̀ge ọ̀ dọ̀ b’i meru egbe umere ọ̀waa? Teke nwata ono nọ̀kwadu ndzọ̀ b’i shi akwa ẹ̀kwa; l’aswì aswìswi. Yọ̀ bụ̀-chiaru nta-wa, ọ̀ nwùhuru-a b’i gbeshiru ria nri!”

²² Dévidi asụ̀ ẹ̀phe: “Lẹ̀ ya shi ara ẹ̀kwa; l’aswì aswìswi teke nwata ono nọ̀kwadua ndzọ̀; kẹ̀ lẹ̀ ya riru; sụ̀: ‘?Onye maru mẹ̀ Ojejoje e-meru iya eze-iphe-oma dobe nwata ono ndzọ̀?’” ²³ Ọ̀le nta-a l’ọ̀ nwùhuwaru-wa; ?bùkwadu kẹ̀ ngunu bẹ̀ ya a-nọ̀du aswìru aswìswi nta-a. ?Ya a-dù ike wophuta iya azụ̀ ọ̀do ọ̀? O bụ̀ yẹ̀bedua e-mekochaa lakfube iya; obenu lẹ̀ nwata l’onwiya ta alahẹ̀kwanu azụ̀ alakfuta iya ọ̀do.”

Amụ̀ Sólomọ̀nu

²⁴ Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; Dévidi abya adọ̀a nyee ya, bụ̀ Betisheba ike. Yọ̀ bya alaaru iya l’ulo; yọ̀ tsùta ime; mụ̀aru iya nwata nwoke. Dévidi agụ̀a nwata ono Sólomọ̀nu. Ojejoje eyeru nwata ono obu. ²⁵ Ojejoje egude kẹ̀ obu, o yeru iya zia onye nkfuchiru iya; mbụ̀ Nétanu t’o je agụ̀a ya Jedidaya.*

Jóabu alùta Rába

(1 Iphe 20:1-3)

²⁶ Ya ndono; Jóabu abya etso Rába Amọ̀nu ọ̀gu. Yọ̀ lụ̀a lụ̀ta mkpụ̀kpu, onye eze ẹ̀phe bu. ²⁷ Jóabu abya ezifu ndu ozi iya t’e zia Dévidi: “Lẹ̀ ya tsowaru ndu Rába ọ̀gu; nawa ẹ̀phe ẹ̀ke ẹ̀phe eshije angụ̀ mini. ²⁸ Ọ̀o ya bụ̀; chikobe ndu soja, phọ̀duru nù l’ẹ̀phe ha bya ekepheta mkpụ̀kpu ono; nata iya; mẹ̀ teke ya a-nata iya yẹ̀bedua; e woru mkpụ̀kpu ono gụ̀a ya.” ²⁹ Ya ndono; Dévidi abya achikobe ndu soja ono l’ẹ̀phe ha; chiru ẹ̀phe jeshia Rába. Yo rua; bya abakfu ẹ̀phe ọ̀gu; lụ̀ta iya. ³⁰ Yo kputa eze ẹ̀phe okpu-eze, o kpu l’ishi. Ẹ̀ra okpu-eze ono ha l’ọ̀bu ẹ̀ra talẹ̀ntu mkpọ̀la-ododo. Yọ̀ buru mkpuma, vugbaa oke aswa b’e gude dengashia ya edengashi. E wota okpu-eze ono kpube Dévidi. Dévidi akwata ọ̀swa kwaa okwata, ha nshinu lẹ̀ mkpụ̀kpu ono. ³¹ Yọ̀ chita ndu mkpụ̀kpu ono dobe t’ẹ̀phe gudeje soya; ikworo; mẹ̀ ogbu-nkụ̀ l’ẹ̀je ozi; bya eye ẹ̀phe t’ẹ̀phe yọ̀je ẹ̀ja. Yọ̀ buru ẹ̀ge ono b’o mekotaru mkpụ̀kpu, nọ̀kota l’alì ndu Amọ̀nu. E metsua; Dévidi yele ndu soja iya l’ẹ̀phe ha awùru lashia azụ̀ le Jerúsalemu mu.

13

Amụ̀nonu; mẹ̀ Táma

¹ Nwatibe Dévidi; mbụ̀ Abusolomu nweru nwunne iya nwanyi, aza Táma. Táma amashi mma ike. A nọ̀nyaa; nwatibe Dévidi kẹ̀ nwoke, aza Amụ̀nonu abya eyeru Táma obu. ² Ẹ̀hu abọ̀hu Amụ̀nonu l’okfu ẹ̀hu nwanna iya ono; mbụ̀ Táma; k’ọ̀phu bụ̀ l’iphe-eme guderu iya. Iphe, kpọ̀ru Amụ̀nonu aburu ẹ̀ge oo-shi tẹ̀ yele Táma zẹ̀; kele Táma bẹ̀ nwoke ta achikahubua ọ̀kpa. ³ Amụ̀nonu bẹ̀ nweru ọ̀nya iya, aza Jonadabu Shimeya. Jonadadu bụ̀ nwa nwunne Dévidi; buru onye ẹ̀regede. ⁴ Yọ̀ bya aji Amụ̀nonu: “?Bụ̀ ngunu kparu iphe ọ̀ bụ̀ nggube nwatibe eze abuje: o -rua l’ùtsu mbọ̀ku-mbọ̀ku; nggu awụ̀pyashihu ẹ̀ge-a? Kanuru iya iphe ọ̀bu.”

Amụ̀nonu asụ̀ iya: “Lẹ̀ ya yeru Táma, bụ̀ nwunne Abusolomu; bụ̀ nwanna iya obu.”

⁵ Jonadabu asụ̀ iya: “Je azẹ̀ru l’oshi-azẹ̀e ngu; meje l’ẹ̀hu ta dọ̀du ngu mma. Nna ngu -bya lẹ̀ ngu phụ̀ ajiji; nggu asụ̀ iya l’iiru iya t’ọ̀ haa nwanna ngu; mbụ̀ Táma t’ọ̀ bya anụ̀ ngu nri. T’ọ̀ nọ̀du l’ẹ̀ke iile iya ẹ̀nya; mee nri ọ̀bu; gude ẹ̀ka iya nua ngu iya.”

⁶ Amụ̀nonu ekwe je azẹ̀ru l’ọ̀bu onye ẹ̀hu e-ta dọ̀du mma.

Yo be teke eze byaru iya ajiji; Amụ̀nonu asụ̀ iya: “Byiko; tẹ̀ nwanna iya; mbụ̀ Táma byanụ̀ bya anọ̀du tẹ̀ ya le iya ẹ̀nya t’o ghee akara nù iya tẹ̀ ya taa.”

⁷ Tọ̀ dọ̀ iya bụ̀; Dévidi ezia t’e je l’ufu je ezia Táma; t’o je l’ulo nwanna iya; mbụ̀ Amụ̀nonu je emee nri; nù iya t’o ria. ⁸ Táma atụ̀gbua jeshia l’ulo nwanna iya; mbụ̀ Amụ̀nonu. Yo rua; Amụ̀nonu azẹ̀wa azẹ̀e. Táma abya ekpota ntụ̀ iphe, eegudeje eme akara bya agwọ̀kobe iya; bya eshi iya ghee akara. ⁹ Yọ̀ bya achiru akara ono ye l’efere woru nù iya. Amụ̀nonu ajika iya atata; sụ̀ iya t’ọ̀ chishia iphe, bụ̀ ndu, nọ̀ l’ẹ̀ke ono t’ẹ̀phe gbeshi! Ẹ̀phe alufukota. ¹⁰ Amụ̀nonu asụ̀ Táma: “T’o wobata nri ọ̀bu l’ime mkpura; yo gude ẹ̀ka iya nùje iya ẹ̀ya tẹ̀ ya ria.” Ya ndono; Táma apata akara ono, o gheru ono wojeru nwanna iya; mbụ̀ Amụ̀nonu l’ime mkpura iya. ¹¹ Táma ewolilephu nri ono nù iya t’o ria; Amụ̀nonu azụ̀pabe iya; sụ̀ iya: “Bya tẹ̀ nggu l’iya zẹ̀; nwanna iya.”

¹² Táma asụ̀ iya: “Wawakwa; nwanna iya! Be egudekwa iya ike! Ẹ̀ te emejekwa ẹ̀gbe iphe ono l’alì Ízurelù! Be emekwa ẹ̀jo akpamara ọ̀wananu. ¹³ A -bya l’ẹ̀hu nk’iya; ? bụ̀ awe bẹ̀ ya a-nọ̀du wofu onwiya iphe-iphere iya. Tẹ̀manu bẹ̀ nggubedua l’onwongu a-dùlephu l’ọ̀ bụ̀ onye tso lẹ̀ ndu ono, eme ẹ̀swé l’alì Ízurelù ono. Byiko; kfunuru yeru

* 12:25 12:25 Iphe, “Jedidaya” bụ̀ bụ̀ “onye Ojejoje yeru obu”.

eze; ẹ tọjọ jìkákwa t'ẹ b'ì lù iya." ¹⁴ Yo kfuá nta; kfuá imo; Amúnónu ta ngarù iya nchì. Yo gude iya k'ẹhuka raa; kẹ l'ọ ka iya ike.

¹⁵ E metsua; Táma abya adù Amúnónu ashì k'ẹjì. Mbù l'ashì, ọ kpọru iya byaru bya aka obu, o shì yeru iya. Amúnónu asù iya: "T'o gbeshì; lùfu!"

¹⁶ Táma ajjka; sù iya: "Waawa! L'achìchì ọwaa, jìchì iya tẹ ya lùfu nta-a bẹ kakwa ẹjì; karia ọphu i mewaru iya." Amúnónu ta angaru iya nchì; ¹⁷ kua onye ẹjeru iya ozi; sù iya: "T'ọ kpufuru iya nwanyi-a l'ifu; yọ guchia ibo ono; swọ-budo iya l'etezi!" ¹⁸ Onye ozi iya ono abya enwufu Táma; guchibodo iya ye l'etezi swọbe iphe l'ibo ono. Táma bẹ yeru uwe-nlọkpuru, nweru ẹka ogologo; kẹ l'ọ bụ egbe uwe ono bẹ unwada eze ndu ọphu nwoke ta chikahubua ọkpa eyeje. ¹⁹ Táma ekpota ntù kpua onwiya l'ishi; woru uwe-nlọkpuru ono, o yeru ono gbajashia; chiru ẹka kwee l'ishi; raru ẹkwa lashia.

²⁰ Nwunne iya; mbù Abusolomu aphua ya bya ajia ya: "Ọ dū lẹ nwanna ngu; mbù Amúnónu mebyiwaru ngu? Nọdu nwandoo nwunne mu. Nwanna ngu b'ọ bụ; be evukwaru iphe ono l'obu." Táma ẹje eburu lẹ kẹ nwunne iya Abusolomu; nọdu l'ọ -bù nwanyi, e bufuru ebufu.

²¹ Eze Dévidi anulephu iphe, meru nù; ẹhu agbanwuhu iya ọku. ²² Abusolomu adahu Amúnónu nkichì; to kfujehẹ okfu eyeru iya; m'ọ bụ k'ọma; m'ọ bụ k'ẹjì. Yọ kpọo Amúnónu ashì kẹ l'ọ guderu nwunne iya; mbù Táma k'ẹhuka raa.

Abusolomu; mẹ Amúnónu

²³ Afa labù eswetsua teke ndu akpújeru Abusolomu aturu iya ẹjì nọ lẹ Bálu-Házọ l'ókè ẹphe lẹ ndu Ífuremu. Abusolomu ezia iphe bụ unwu eze; ndu k'unwoke t'ẹphe dzua l'ẹke ono. ²⁴ Abusolomu ejekfu eze l'onwiya je asù iya: "Lẹ yebe nwozi ngu bẹ ndu akpúje aturu ẹjì byakwaru ozi. Ya arọ nggube eze tẹ nggu lẹ ndu ozi ngu yinuru bya."

²⁵ Eze asù iya: "Waawa; nwa iya. L'ẹphe ta achikodu bya; kẹ l'ẹphe a-bya aburu ivu-ẹra nọduru ngu." Yọ rọo ya nta rọo ya imo; to kwe lẹ ya e-je. Yọ bụ-chiaru ọnu b'ọ gọru nù iya.

²⁶ Abusolomu abya asù iya: "Ọ -bùru l'ẹ tji byadù; byiko tẹ nwanna iya; mbù Amúnónu tsokwaru ẹphe bya!"

Eze ajì iya: "Ọ bụ kẹ ngunu bẹ oo-gude tsoru unu je?" ²⁷ Abusolomu arọo ya; rọshia ike; yo kweta tẹ Amúnónu yẹ l'unwu eze ndu k'unwoke ndu ọphu tsoru iya je.

²⁸ Abusolomu asù ndu ozi iya: "T'ẹphe tọ-nwube ẹnya maru teke Amúnónu nguwaru mẹ; yo gudewa iya. Ya -sù unu t'unu chitsua Amúnónu; unu chigbua ya. Unu ba atսukwa egvu. Ọ tọ budo yebedua bẹ ziru iya unu tọo. T'obu shihu unu ike; unu be etekwa etete." ²⁹ Ya ndono; ndu ozi Abusolomu emee Amúnónu ẹge e ziru ẹphe. Unwu eze; ndu k'unwoke awu-lihu; onyenonu; yọ kfu-kobe inya-mulu iya; gbalaa.

³⁰ Ẹphe anọdukwaduru l'esu-uzo; ozi egbe ruwanu Dévidi nchì lẹ Abusolomu gbushikotaakwaru unwu eze; ndu k'unwoke l'ẹphe ha; l'ẹ to nwekwa ẹphe m'ọ bụ onye lanù phọduru nù. ³¹ Eze ezilihu; ye ẹka l'uwe iya lawaa ya. Yọ bya agwoshita l'alì; zeru. Ndu ozi iya, vudonyabe iya nù l'ẹke ono atuko uwe ẹphe lawashikwaaphu. ³² Jonadabu Shimeya, bụ nwa nwunne Dévidi asù eze: "Tẹ onye nwe mu nù; ba arikwa l'unwu-eze l'ẹphe ha b'e gbugewaru. Ọ kwa Amúnónu kpau bẹ nwuhuru nù. Ọ kwa iphe Abusolomu shihawa rita keshinu mboku ono, Amúnónu guderu nwunne iya nwanyi; mbù Táma k'ẹhuka raa ono ndono. ³³ Tẹ nggube eze, bụ onye nwe mu nù; ba achikwaru uche ye l'a suru l'unwu-eze gvuru. Ọ kwa Amúnónu kpau bẹ nwuhuru nù."

³⁴ Abusolomu bụ ọwaa yehawaruru ọkpa l'oso gbalaa-wa.

Tọ dū iya bụ; nwoke, nọ lẹ nche apalia enya; phù igweligwe ndu jiru uzo; l'ẹke ẹphe shi l'ugvu ẹje abya. ³⁵ Jonadabu asù eze: "Lenu; l'unwu nggube eze alaakwa. Ọ kwa ẹge yebe nwozi ngu kfuru iya bụ ẹge ọ muru." ³⁶ Ekfuge, ookfuge l'iya phù; unwegirima eze; ndu k'unwoke ono awubata; bya atua uzu-ekwa. Eze yele ndu ozi iya l'ẹphe ha akwaa ekwa; kwashia ya ike.

³⁷ Abusolomu agbalaa lakfushia Talumayi Amihudu; mbù eze ndu Geshu. Dévidi anọdu l'akwa ekwa nwa iya ono mboku-mboku. ³⁸ Abusolomu agbaru laa Geshu; je anọo afa ẹto l'ẹke ono. ³⁹ A nonyaa; obu Abusolomu emelaha eze, bụ Dévidi; kẹ l'ọ nwewaru ndu lẹ k'anwuhu Amúnónu nu.

14

Abusolomu alaphuta azù lẹ Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Jóabu Zeruya abya amaru l'obu Abusolomu bẹ emeshi eze ike. ² Yọ bya eye madzù t'ọ je Tékowa je ekuaru iya nwanyi mmamiphe l'ẹke ono; sù iya: T'ọ meje l'ọ bụ onye nọ l'aphu. T'ọ yee uwe onye nọ l'aphu; haa oji manù mbeleke. T'ọo mejelephu

l'ò bú nwanyi, shi teke teru ẹnya ọduta l'aphù onye nwùhuru anwùhu. ³ T'ò jekfu eze je ekfuaru iya ẹge ono. Tò dù iya; Jóabu abya eworu okfu ye iya l'onu.

⁴ Nwanyi Tékowa ono abya ejekfu eze tẹ ya kfuru yeru iya; rua bya ebyishi ikpere; kpube ifu l'alì gude kwabẹ iya ugvu; bya asù eze: "Nggùbe eze; byiko yenuru iya ẹka!"

⁵ Eze ajì iya: "Nanù ẹge ọ du?"

Yò sù iya: "Lẹ ya bú nwanyi, maa tófuru; mbù lẹ nji iya ta anọhedu. ⁶ Yò búru unwegirima unwoke labù bẹ yẹbe nwozi ngu nwanyi mütaru. Yo be ujiku lanù; ẹphe ẹbo awata ọgu l'ẹgbudu; to nwe onye nọ l'ẹke ono; k'ọphu ee-gbo ẹphe. Onye lanù echitsua ibe iya; woru iya chigbua. ⁷ Ya ndono; ndibe ayi l'ẹphe ha awù-lihu ripyabe yẹbe nwozi ngu nwanyi; sù tẹ ya kpufutafuaru ẹphe onye ọphu chigburu nwunne iya kẹ nwoke phù t'ẹphe gbua gude gwata ugwo ọchi iya; shi ẹge ono nafu iya òkẹ, gbaru iya nù l'iphe nna iya. Ẹphe eme t'ẹphe menya nwa akpuru icheku-ọku lanù ono, ya tọgboru ono; shi ẹge ono mee t'ẹpha nji iya; mẹ awa iya chíhu."

⁸ Eze asù nwanyi ono: "Tugbua lashia; tẹ ya bya aturu ekemu nù ẹphe l'okfu ẹhu ngu."

⁹ Nwanyi Tékowa ono asù iya: "Nggùbe eze, bú onye nwe mu nù; t'iphe, dù ẹji, alufuta iya nù tukokwaru iya l'ishi; mẹ l'ishi ọnu-ulo nna iya. Tẹ ikpe ba anmakwa eze yele aba-eze iya."

¹⁰ Eze asù iya: "O -nwekpoor onye jeru ngu ekfuru; duta iya byakfuta iya; onye ọbu aparu ngu haa."

¹¹ Nwanyi ono asù iya: "Byiko; tẹ nggùbe eze kpọ-kunua Ojejoje, bú Nchileke ngu; k'ọphu onye ọ nọ l'ẹka; mbù ọgwata ugwo ọchi ono a-ha ogbu nwatibe iya kẹ nwoke ono."

Eze asù iya: "Kamenu; l'ẹgbushi, nọ nwatibe ngu l'ishi te erifudu; m'ọo nanù."

¹² Nwanyi ono asù iya: "Tẹ yẹbe nwozi ngu nwanyi kfufunua akpuru okfu lanù yeru nggùbe eze, bú onye nwe mu nù."

Yò sù iya: "Kfua ya."

¹³ Nwanyi ono asù iya: "Bù ngunu meru iphe nggùbe eze pataru egbe iphe ọwaa kpube ndibe Nchileke? T'ò búdu ikpe bẹ nggùbe eze anma onwongu l'iphe ono, iikfu nta-a ono; kele nwatibe ngu phù, a chifuru achifu phù bẹ nggùbe eze te kwedu t'ọ lata.

¹⁴ Ayi l'ayi ha nwùhufutaje anwùhu. Ayi dù l'ò bú mini, wùshihuru l'alì, ẹ-te nwehedu ẹge ee-shi kukobe iya l'iphe ọdo. Ẹ to nwekwa onye Nchileke gufuru t'ẹ b'ọ nwùhushi. Iphe, oomejchia bú l'ọchoje ọzo, ee-shi t'onye a chifuru achifu laphuta azù lakfuta iya.

¹⁵ Ya byawaru tẹ ya kfuaru iya nggùbe eze, bú onye nwe mu nù; kẹ lẹ ndiphe mewaru egvu ye iya l'ẹhu. Yẹbe nwozi ngu nwanyi arja lẹ ya e-kfuru yeru nggùbe eze; kẹ l'ọ nweru ẹge ọo-dù; nggu emee iphe, nwozi ngu arọ ngu t'i mee. ¹⁶ Mbù lẹ nggùbe eze a-nua okfu iya; nafuta yẹbe nwozi ngu l'ẹka nwoke ono, achọ ọzo, oo-shi gbua yele nwa iya; nafu ayi òkẹ-iphe ono, Nchileke nuru ẹphe ono. ¹⁷ Nta-a bẹ yẹbe nwozi ngu nwanyi ekfu; sù: 'Byiko; tẹ okfu nggùbe eze, bú onye nwe mu nù mekwaa tẹ meji nmakfuru iya anmakfuru; kele nggùbe eze, bú onye nwe mu nù dù l'ò bú ojosi Nchileke, amajeru iphe, dù mma mẹ iphe, dù ẹji. Tẹ Ojejoje, bú Nchileke ngu swikwaru ngu eswiru.' "

¹⁸ Ya ndono; eze abya ajì nwanyi ono; sù iya: "Be ed omikwaru iya iphe-a, ya eme tẹ ya jia ngu-a edomi."

Nwanyi ono asù iya: "Jinua ya iphe ọbu; nggùbe eze, bú onye nwe mu nù."

¹⁹ Eze abya ajì iya: "Ẹka Jóabu; ọ du l'iphemiphe ọbule-a, iikfu-a tọo?"

Nwanyi ono asù iya: "Nggùbe eze, bú onye nwe mu nù; ọbu onye ha kẹ t'ẹ b'ọ ye ọnu l'aji, ị jiru? Ọ kwa nwozi ngu Jóabu bẹ ziru iya ije-wa; bukwaru iya phù bẹ yeru yẹbe nwozi ngu okfu l'onu tẹ ya kfu. ²⁰ Ọ bú nwozi ngu, bú Jóabu bẹ meru iphemiphe ọbule ono; k'ọphu ọo-gbanwe iphe-a, l'eme nta-wa. Nggùbe onye nwe mu nù bẹ manuru mmamiphe l'ọbu ojosi Nchileke; k'ọphu bú l'ì makotaru iphe, bú iphe, eme lẹ mgbokoa."

²¹ Ya ndono; eze asù Jóabu: "Ọ dù mma. Ya e-me-e iphe ono. Tugbua je edulata nwokorọbya ono; mbù Abusolomu."

²² Jóabu ebyishi ikpere; kpube ifu l'alì gude kwabẹ iya ugvu; bya etua eze ẹpha. Yò sù: "Ntanu-a bẹ yẹbe nwozi ngu maretaru lẹ ya nọ nggùbe eze, bú onye nwe mu nù l'obu; kẹ l'ì meru iya iphe, ya rọru ngu t'ì meeru iya." ²³ Tò dù iya bú; Jóabu atugbua jeshia Geshu je eduphata Abusolomu azù lẹ Jerúsalemu. ²⁴ Obenu l'eze sukwanuru t'ọ jelekwapu je eburu l'ulo nk'ia; t'ẹ b'ọ gudehekwa ẹnya iya phù iya ọdo. Ya ndono; Abusolomu eje eburu l'ulo nk'ia; too gudejehe ẹnya iya phù eze.

²⁵ L'alì Ízurèlù gbaa mgburumgburu b'è to nwedu nwoke ọ̀do, a jaberu ajaja kẹ́ mma iya l'ọ̀ bụ́ Abusolomu. Tsube l'ishi jeye l'ọ̀bechere-ọ̀kpa iya; b'è to nwedu ẹ̀ke o nweru ntụ̀po. ²⁶ Ẹ̀gbushi, nọ́ iya l'ishi shi evuje; dọ́ ogologo; dọ́ jikfujikfu. Yo shi akpuje iya ugbo lanù l'afa teke okpoko-ẹ̀gbushi iya hawa nshinu ẹ̀ge ono. Ọ́ -kpu-gee ya; yo wota iya tụa; t'ọ́ maru ẹ̀ge ọ̀nyita-be ẹ̀ra. Ẹ̀ra ẹ̀gbushi iya shi eruje ụ̀kporo shẹ̀kelu iri* m'e -gude iphe, eze egudeje atụ́ ẹ̀ra iphe tụa ya. ²⁷ Iphe a mụ̀taru Abusolomu; bụ́ unwegirima unwoke ẹ̀to; mẹ́ nwata nwanyi lanù. Ẹ̀pha nwata iya kẹ́ nwanyi ono bụ́ Táma. Táma ono amashi mma ike.

²⁸ Abusolomu ebua lẹ́ Jerúsalemu afa labù; ọ́ bụ́ l'è to gudebua ẹ̀nya iya phụ́ eze ifu. ²⁹ Abusolomu ezia tẹ́ Jóabu bya tẹ́ ya zi iya kẹ́ eze. Jóabu te kwe abyabya. Yọ́ bya ezia ya k'ugbo ẹ̀bo; yọ́ jikakwaphu abyabya. ³⁰ Yo kwe teke ono bya ezi ndu ozi iya; sù ẹ̀phe: "Unu lenu; l'ẹ̀gu, Jóabu kọ́ru balì bẹ́ nọ́-nyabe nke iya. Unu je atụa ya ọ̀ku." Ndu ozi iya atụ̀gbua je eworu ọ̀ku tụa ya.

³¹ Jóabu atụ̀gbua jekfube Abusolomu lẹ́ nk'iya; je asù iya: "Nanù ẹ̀ge ọ́ dọ́ b'i yeru ndu ozi ngu; ẹ̀phe eje atụa ọ̀ku l'ẹ̀gu iya?"

³² Abusolomu asù Jóabu: "Lẹ́ ya ziru t'è zia ngu t'i bya tẹ́ ya zia ngu t'i jekfu eze je aji iya: 'Iphe, meru iphe, ya shi Geshu latashia? O gege akaru iya mma lẹ́ ya nọ́-kwadu l'ẹ̀ke ono.' Ọ́o ya bụ́ t'i mee tẹ́ ya phụ́ eze. Ọ́ -bùru l'ọ́ nweru iphe, dọ́ ẹ̀ji, ya meru; t'ọ́ gbua ya rù ẹ̀gbugbu."

³³ Ya ndono; Jóabu atụ̀gbua je ekfuru eze iphe ono. Eze abya ekua Abusolomu. Yọ́ byaruta; bya ebyishi ikpere; kpuberu eze ifu l'alì. Eze abya etsutsua Abusolomu ọ̀nu.

15

Ẹ̀jo idzu, Abusolomu achirù Dévidi

¹ E metsua; Abusolomu abya edobe ugbo-inya k'onwiya; chíru inya ye iya; mẹ́ ụ̀kporo unwoke labù l'unwoke iri, bụ́ ndu e-vutajeru iya ọ̀zo. ² Yọ́o bụ́je; o -be l'ọ̀nmewa utsu; Abusolomu egbeshi je evudo l'iku esu-uzo l'ẹ̀ke eeshije abahù l'obu-edukfu mkpukpu ono. O -nweru onye eje ochi eze okfu; Abusolomu ekua ya; ji iya: "Bụ́ mkpukpu awe b'i shi?" Onye ono asù iya: "Lẹ́ nwozi iya shikwa l'ikfu lanù l'ikfu ndu Ízurèlù." ³ Onye ọ̀bu kfutsulephu ẹ̀ge ono; Abusolomu asù iya: "Iphe, i kfuru dukwa mma; buri iphe, vudo nhamunha. Obenu l'è to nwedu onye a-nọ́-chita ẹ̀nya eze; nua iphe, adaru unu." ⁴ Iphe ọ̀do, Abusolomu ekfujefua bụ́: "T'a sùkwaru l'a fọtaru iya tẹ́ ya buri onye ikpe l'alì-a bẹ́ ọ̀o-ga abujekwaru: iphe, bụ́ onye wotaru iya okfu; m'ọ́ bụ́ onye byaru bya echia ya okfu; mẹ́ ya ekpee ya; kperu iya nù iya." ⁵ Ọ́ kwaphù ẹ̀ge ono bẹ́ ọ̀obuje; o -nweru onye byakfutaru iya nù tẹ́ ya bua ifu l'alì; kele iya ekele; yọ́ machia ẹ̀ka; nmaa ya akpa; tsuta iya ọ̀nu. ⁶ Ono bụ́ ẹ̀ge Abusolomu shi emeje iphe, bụ́ ndu Ízurèlù, gude ikpe bya k'eze ndono. Yo mee; yọ́ buri yẹ̀bedua bẹ́ ndu Ízurèlù yeru obu.

⁷ A nọ̀tsulephu afa ẹ̀no; Abusolomu asù eze: "Byiko; hanua ya tẹ́ ya je Hẹ̀buronu je emedzua ụ̀kwa, ya kweru Ojejoje. ⁸ Ishi iya aburu lè teke ono, yẹ̀be nwozi ngu nọ̀kwadu lẹ́ Geshu l'alì Sayiria ono bẹ́ ya kweru ụ̀kwa; sù: 'Ojejoje -mewa; ya alaphu azù lẹ́ Jerúsalemu bẹ́ ya a-barù Ojejoje ẹ̀ja.' "

⁹ Eze asù iya: "T'ọ́ jekwaa l'ẹ̀hu-agu!" Ya ndono; yọ́ tũgbua jeshia Hẹ̀buronu. ¹⁰ Abusolomu abya ezifu ndu ozi lẹ́ mpya t'ẹ̀phe jekota l'ikfu ndu Ízurèlù l'ẹ̀phe ha; je asù ẹ̀phe: "Unu -nùlephu upyoku; unu echia mkpu; sù: 'Abusolomu bụ́ eze lẹ́ Hẹ̀buronu.'" ¹¹ Ndu ẹ̀phe lẹ́ Abusolomu shi Jerúsalemu yiru bẹ́ dọ́ ụ̀kporo unwoke iri. Ndu ono bụ́ ndu e ziru nzi t'ẹ̀phe bya. Ẹ̀phe egude obu guru iphoro jeshia; l'è ba ma iphe, eme nù. ¹² Abusolomu egudekwada ngwẹ́ja ono l'ẹ̀ka egwo; zia t'è je ekuaru iya Ahitofèlù kẹ́ Gilo lẹ́ mkpukpu iya, bụ́ Gilo t'ọ́ bya. Ahitofèlù ono bụ́ onye anọ̀duje atuziru Dévidi ọ̀zo. Ya ndono; ẹ̀jo idzu ono, aachirù Dévidi ono abya aka nshinu; ndu awù l'etso Abusolomu l'aka nshinu eje.

Dévidi agba ọ̀so lẹ́ Jerúsalemu

¹³ Tọ́ dọ́ iya bụ́; nwozi lanù agbaru bya asù Dévidi: "I marua lẹ́ ndu Ízurèlù l'ẹ̀phe ha bụ́wa l'ẹ̀ke Abusolomu nọ́ bẹ́ obu ẹ̀phe nọ́?"

¹⁴ Dévidi abya ekfuru yeru ndu ozi iya l'ẹ̀phe ha, bụ́ ndu yẹ̀le iya chíko nọ́du lẹ́ Jerúsalemu; sù ẹ̀phe: "Unu gbeshikwa t'ayi gbalaa; ọ̀dumeka b'è to nwekwa ayi onye a-nahù-ghe Abusolomu. Unu mekebe ẹ̀gwegwa t'ayi tũgbua; a nọ́nyaa nù; yọ́ tų ayi l'ụ̀kfu bya emee ayi ẹ̀jo iphe; gude ogu-mbeke gbugbushia ndu mkpukpu-wa."

* 14:26 14:26 Iphe ọ́ bụ́ bụ́ kilo ẹ̀bo.

¹⁵ Ndu ozi eze asù iya: “L’ò kwa iphe, bù iphe nggube onye nwe mu-nù, bù eze gbeburu bẹ ayibe ndu ozi ngu e-me.” ¹⁶ Tò dù iya bù; eze atùgbua; ndibe iya l’èphe ha etso iya. Eze ahaa ùnwanyi iri ndu òphu bù nnufu iya phẹ t’èphe leta ẹnya l’ufu.

¹⁷ Eze atùgbua; yẹle ndu tso iya nù l’èphe ha; èphe ejee ije ote-ẹnya; kflushi. ¹⁸ Ndu ozi iya abya awù-swekota; mbù ndu Keretu; ndu Peletu; mẹ unu madzù l’ùkporo iri ono, shi lẹ Gatù tsoru iya ono. Èphe abya esweta eze; vuta ọzo. ¹⁹ Ya ndono; eze abya asù Itayi, bù onye Gatù: “?Bù ngunu meru iphe i tso ayi? Laphukwa azù lakfu eze Abusolomu; kẹ l’i bù onye ọhodo; bya aburu onye a kpuru lẹ ndzù lẹ nk’unu. ²⁰ ?Nanù ege ee-shi; yò buru nggube onye búa nyaphua b’i byaru; bẹ ya e-me t’i tsoru ayi ghaphelaha ririri; lẹ ya e-ba ma ẹke ayi cheberu ifu. Chita ndibe unu laphu azù. Tẹ Ojeoje koshikwa obu-imiko iya l’ẹke i nọ; yo koshikwaphu lẹ ya bù onye eegude ire iya ẹka.”

²¹ Itayi asù eze: “Kamenu; l’ò kwa ẹke nggube eze, bù onye nwe mu nù nọ; bẹ yẹbe nwozi ngu nọ; lẹ ndzù; m’ò bù l’onwu.”

²² Dévidi asù Itayi: “Ngwaa; sweta vuta ọzo!” Itayi, bù onye Gatù abya esweta; mẹ ndu yele iya yi; mẹ unwegirima, tso iya nu. ²³ Ya ndono; ọzu-ekwa atù l’alì ono lẹ ndu ono wuswederu. Eze; mẹ ndu ono yele iya yi ono eje adaa nggele Kídironu; chebe ifu l’uzo echi-ẹgu.

²⁴ Abiyáta abya esweta; Zadọku eswetakwaphu; mẹ ndu Lívayi l’èphe ha, bù ndu pa Okpoko Ogbá-ndzù Ojeoje. Èphe abya apazita Okpoko Ogbá-ndzù Ojeoje ono dobe l’alì jeye teke ndu ono chikoru wufutakota lẹ mkpukpu ono. ²⁵ Eze asù Zadọku: “T’ò paphu Okpoko Ogbá-ndzù Ojeoje ono azù l’ime mkpukpu. O -buru lẹ ya nọ Ojeoje l’obu bẹ ooduphuta iya-a azù; mee tẹ ya phufua Okpoko Ogbá-ndzù Ojeoje; mẹ ẹke ono, ọonoduje ono ọdo. ²⁶ O -buru l’èhu ta atsođu Nchileke ẹnà l’ẹke ya nọ; bunua ya ndọ-ọ; t’o mee ya ege dù iya mma.” ²⁷ Eze asùkwaphu Zadọku, bù onye achijeru Nchileke ẹja: “?Ọ kwaa l’i phujenua aphù? Laphu azù l’ime mkpukpu l’èhu-agu; nggu lẹ nwatibe ngu, bù Ahimazu; mẹ Jonátanu, bù nwatibe Abiyáta. ²⁸ Ya a-nọdu-a l’okpa Ẽnyimu Jódanu ibyia ophu eeru iya eruru l’uzo echi-ẹgu kwaberu ozi unu.” ²⁹ Zadọku yele Abiyáta apata Okpoko Ogbá-ndzù Ojeoje ono laphushia azù lẹ Jerúsalemu je anọ-kirishia l’ẹke ono.

³⁰ Dévidi atùgbua kwaseru; gude ẹkwa l’enyi Ugvu Olivu. Yo kpuchia iphe l’ishi; gbarù okpa otu l’èje. Ndu etso iya nù l’èphe ha achiko kpuchishikota iphe l’ishi; l’ara ẹkwa awù etso iya. ³¹ A bya ekfuru Dévidi: “Lẹ Ahitofelù tsokwa Abusolomu l’ejo idzu ono.” Ya ndono; Dévidi abya ekfuru nù Nchileke; sù iya: “Byiko Ojeoje; menua t’uzo ono, Ahitofelù atù-ziru Abusolomu ono buru iphe-eswe.”

³² Dévidi enyirulephu eli eli ugvu ono, bù ẹke aanoduje abaru Nchileke ẹja; ọwaa bụwa-a Hushayi kẹ Akù l’ẹke ọ bya iya ndzuta. Uwe Hushayi agbajashihu agbajashihu; yo kpota ntù kpua onwiya l’ishi. ³³ Dévidi asù iya: “I -tsoru iya; bẹ ii-bukwaru ivu ẹra duru iya. ³⁴ Laphuchia azù lẹ Jerúsalemu je asù Abusolomu: ‘L’ii-buru nwozi yẹbe eze; ege ono, i shi buru nwozi nna iya Dévidi ono. Obenu lẹ nta-a; bẹ ii-buru nwozi iya.’ I -mee ya ege ono; bẹ ii-yetaru iya ẹka gbanwe ẹjo idzu ono, Ahitofelù achì ono. ³⁵ Zadọku; mẹ Abiyáta, bù ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ nggu l’èphe a-chiko nọdu l’ẹke ono. Iphe bù iphe, i nujeru lẹ k’eze; nggu ekfuru iya èphe. ³⁶ Unwu èphe èphe ẹbo; mbù Ahimazu Zadọku; mẹ Jonátanu Abiyáta bẹ èphe l’èphe chiko nọdu l’ẹke ono. Iphe, bù iphe i nutaru; nggu ezia èphe t’èphe bya ekfuaru iya ẹya.”

³⁷ Ya ndono; yò buru teke Hushayi, bù ọnya Dévidi eruta Jerúsalemu; bẹ Abusolomu erutakwaphu.

16

Dévidi yele Ziba

¹ Dévidi ejeribelephu nwanshì l’eli eli ugvu ono; nwozi Mefiboshetu, aza Ziba anọduwa t’ò gba iya ndzuta. Yò chiru nkakfù-igara olemole, a kwakoberu; bo iya ukporo ishi buredi iri; ukporo ẹcha-mbeke ise, e gude akpuru vayinu ghee; ukporo akpuru oshi-ọmi ise; mẹ l’otumu* mée lanù. ² Eze abya aji Ziba; sù iya: “?Bù kẹ ngunu b’i vutaru iphe ọwaa?”

Ziba asù iya: “Lẹ nkakfù-igara ono bù iphe, ndibe eze a-nọje l’agbaphe. Ophu bẹ buredi yele akpuru oshi-ọmi phù bù iphe, unwoke, tso ngu nù a-nọduje ata. Mee phù bù ndu ike gvuru l’echi-ẹgu bẹ a-ngutaje iya nù; gude rukota onwèphe.”

³ Eze aji iya: “?Nanù nwanwa nnajiufo ngu?”

* 16:1 16:1 Iphe e yeru mee-wa gedegede bù otumu, e gude akpo-eghu mee.

Ziba asù iya: “L’ò nòkwa lẹ́ Jerúsalemu; ekfu l’òo ntanù bẹ́ ndu Ízùrẹ̀lù e-woru aḷi-eze nna iya oche nù-phu iya azu.”

⁴ Eze asù Ziba: “L’iphemiphe ọ̀bule, shi búrù iphe Mefiboshetu bẹ́ buakwa nke ngu.”

Ziba asù iya: “Èka iya l’alì! Byiko; tẹ́ ya túbajekwa ngu l’ẹ̀nya nggùbe eze, bụ́ onye nwe mu nù.”

Dévidi; mẹ́ Shimeyi

⁵ Eze, bụ́ Dévidi erua Bahurimu; nwoke lanù, bụ́ onye ufu Sòlù phẹ́ eshiwa l’ẹ̀ke ono lufuta. Epha onye ono bụ́ Shimeyi Gera. Yò phushi iphu l’ẹ̀je abya. ⁶ Yò wata ọ̀tu Dévidi yẹ̀le ndu ozi iya l’ẹ̀phe ha mkpuma; l’ẹ̀ke ndu yẹ̀le iya yì; mẹ́ ndu soja iya; ndu ọ̀phu bụ́ ndu ike-ka-l’ọ̀gu l’ẹ̀phe ha nọ̀-pheru iya mgburumgburu. ⁷ Shimeyi l’akporu iya iphu ono; sù iya: “Gbeshi; nggùbe o-gbu-ọ̀chi ono. Gbeshi; nggùbe ‘ò-ga-lẹ̀-mkpa ono!” ⁸ Ojejoje gwatawaru ngu ugwo ọ̀chi ndu i gbushiru l’ọ̀nu-ọ̀lo Sòlù; mbụ́ onye ono, ì nọ̀-chiru ẹ̀nya iya chìlahaah ono. Ojejoje nafuwaru ngu aḷi-eze ono woru nù nwa ngu; mbụ́ Abusolomu. Lewaru l’ejo-ọ̀dudu ngu gudeshiwaru ngu; kẹ́ l’ì bụ́ o-gbu-ọ̀chi!”

⁹ Abishayi Zeruya asù eze: “Nggùbe eze, bụ́ onye nwe mu nù; ?nanù ẹ̀ge ọ̀ dù bẹ́ epherephere-wa† byaru bya akọ́ ngu onu. Hanù ya tẹ́ ya je ebufu iya ishi.”

¹⁰ Eze asù iya: “?Bù ngunu bẹ́ unu l’iya ji; unubẹ́ unwu Zeruya? Ọ̀ -bùru l’ò bụ́ Ojejoje ziru iya t’ò bya akọ́ ya ọ̀nu; ?bù onye a-dù ike jia ya iphe, kparu iya nù.” ¹¹ Ya ndono; Dévidi abya asù Abishayi yẹ̀le ndu ozi iya l’ẹ̀phe ha: “Unu lewaru l’ò bụ́ nwa, shi iya l’ẹ̀pho bẹ́ achọ́ ishi iya. ?Bù-chia ọ̀wananu, bụ́ onye Bénjaminu-wa ta a-kaduru njo? Unu parù iya haa t’ò kọ́ iya ọ̀nu, ọ̀ku iya; kẹ́ l’ò bụ́ Ojejoje ziru iya ẹ̀ya. ¹² O nweruru ẹ̀ge ọ̀-dù; Ojejoje elee ẹ̀nya; phù egbe iphe-ẹ̀huka, dakfutaru iya nù; meeru iya iphe-oma gude kfua ya ugwo ọ̀nu-a, aakọ́ iya ntanù-a.” ¹³ Ya ndono; Dévidi yẹ̀le ndu nk’iya ono akwasẹ́ru esu-ọ̀zo ono; Shimeyi akwasẹ́ru iku egwu, nọ́ chebe ifu ichefu. Yoo je; l’akọ́ iya ọ̀nu; atù iya mkpuma; l’aphuru iya ntù. ¹⁴ Eze yẹ̀le ndu yẹ̀le iya yìru erua ẹ̀ke ẹ̀phe eje; ike agvshikota ẹ̀phe; ẹ̀phe anọ́du l’ẹ̀ke ono tuta ume.

Ahitofẹ̀lù ezi Abusolomu ẹ̀jo ozi

¹⁵ Tọ́ dù iya bụ́; Abusolomu yẹ̀le ndu ono l’ẹ̀phe ha; mbụ́ unwoke Ízùrẹ̀lù awuru wúbata lẹ́ Jerúsalemu. Ahitofẹ̀lù etsokwaruphu ẹ̀phe. ¹⁶ Hushayi kẹ́ Akù, bụ́ ọ̀nya Dévidi ejekfu Abusolomu je asù iya: “Ndzù ngu ndzù ogologo; nggùbe eze! Nggùbe eze; ndzù ngu ndzù ogologo!”

¹⁷ Abusolomu asù Hushayi: “?Bù obu, i yeru ọ̀nya ngu ọ̀bu ndọ̀-ọ̀? ?Nanù ẹ̀ge ọ̀ dù b’ẹ́ ti tsodu ọ̀nya ngu ọ̀bu?”

¹⁸ Hushayi asù Abusolomu: “Waawa; kẹ́ l’ò bụ́ onye ọ̀phu Ojejoje; mẹ́ ndu-a; mẹ́ ndu Ízùrẹ̀lù l’ẹ̀phe ha fotaru bẹ́ ya a-bùru nk’iya. Yò búrù iya bẹ́ ya l’iya a-nọ́duwaru. ¹⁹ Tẹ́manu; ?bù onye b’ọ́ gbarù tẹ́ ya jejeru ozi? ?Tọ́ bụ́du nwatibe iya. ?Tọ́ bụ́du ẹ̀ge ya jeru nna ngu ozi bẹ́ ya e-jekwaru iya phù nggùbedua.”

²⁰ Abusolomu asù Ahitofẹ̀lù: “Gbazikwaaru ayi ọ̀zo; ?nanù ẹ̀ge ayi e-je iya?”

²¹ Ahitofẹ̀lù asù Abusolomu: “T’o jekfukota nnufu nna iya phẹ́ ono; mbụ́ ndu ono, ọ́ harù t’ẹ̀phe leta ufu-eze ẹ̀nya ono. Teke ono bẹ́ ndu Ízùrẹ̀lù mgburumgburu a-nù l’i mewaru onwongu; nggu eshi nna ngu nshi l’imi. Ọ̀do aburu l’ẹ̀ka e-shihukwaphu ndu ono, etso ngu nù ono ike.” ²² Ya ndono; a bya akpọ́beru Abusolomu ọ̀lo-ẹ̀kwà l’okpotsu ọ̀lo obu-eze; Abusolomu etsota nnufu nna iya phẹ́ ono; raa ẹ̀phe nanù nanù; ndu Ízùrẹ̀lù egudekota ẹ̀nya ẹ̀phe phù iya.

²³ L’ogege ono bẹ́ mgbazi Ahitofẹ̀lù shi adujelephu l’ọ̀bu ẹ̀ge ono, e shi ejeje ọ̀kpata Ojejoje ishi ono. Yò búrù ẹ̀ge ono bẹ́ Dévidi yẹ̀le Abusolomu shi ewotaje mgbazi Ahitofẹ̀lù.

17

Ahitofẹ̀lù eduswe Abusolomu ọ̀zo

¹ Ahitofẹ̀lù abya ekua Abusolomu; sù iya: “Tẹ́ ya fọ́ta ọ̀kporo unu unwoke; l’ọ̀kporo unwoke iri* t’ayi je achia Dévidi ọ̀so l’ẹ̀nyashi-a. ² Ya a-bakfu iya teke ike gvshiwaru iya; yò dũwa gologolo. Ya e-me t’ò wata ọ̀tsu egvu; k’ọ̀phu ndu ono yẹ̀le iya yì ono l’ẹ̀phe ha a-gbakashi. Teke ono; ya eworu eze gbua. ³ Ya e-duphutakotaru ngu ndu ono azu. Onye ono, ìicho ono -nwùhuwa bẹ́ ndu ọ̀phu l’ẹ̀phe a-latakọ́ta azu. Ẹ́ tọ́ nweđu ndu ono, onye ọ̀ku akọ́.” ⁴ Iphe ono adù Abusolomu yẹ̀le ndu bụ́ ọ̀gurennya ndu Ízùrẹ̀lù l’ẹ̀phe ha mma.

† 16:9 16:9 Lókfu Hiburu bẹ́ iphe, a kwata dee l’ẹ̀ka-a kwa odzu nkuta. * 17:1 17:1 Iphe ọ́ bụ́ bụ́ 12,000.

⁵ Abusolomu asù: “Unu kua Hushayi kẹ Akù t'ayi nufua iphe, oo-kfu.” ⁶ Hushayi abyakfuta l'iya phù; Abusolomu asù iya: “Ọwaa iphe, Ahitofèlù kfulu. Ọ sùru: ?L'ayi e-me ẹge o kfulu? Teke ẹ t'ò dudu; nggu eyee ọnu nke ngu.”

⁷ Hushayi abya asù Abusolomu: “Ụzọ onọ, Ahitofèlù tẹ-ziru ngu k'ogiyi-a ta dukwa mma. ⁸ I mahawaru lẹ nna ngu; mẹ ndu nk'iya l'ẹphe ha bụ ndu ike-ka-l'ọgu. Ẹhu anọduje enwu ẹphe ọku l'ọbu agu, a chitaru unwu iya. A -ghufukpooru onọ bẹ nna ngu kwa onye k'ọgu doru ẹnya; tẹmanu b'ẹ too kwekwa t'ẹphe l'iya nọdu l'ẹkalanu l'enyashi-a. ⁹ Nta-a ọwaa kpọ bẹ oo-gbe domiwa nọ onwiya l'ime ọgba ọdo l'ẹke ọdo. Ọ -lufuta bya etso unu ọgu ugbo lanu; bẹ onye nuru iya nọ a-sukwa: ‘Lẹ ndu etso Abusolomu gvụakwaru.’ ¹⁰ Je akpaa lẹ ndu ike-ka-l'ọgu; mbụ ndu onọ, obu shihutsuaru ike l'ọbu agu onọ bẹ e-gude ọtsu egvu rushihu; keke ndu Ízuru l'ẹphe ha marua lẹ nna ngu bẹ bụ onye ẹka karu akaka l'ọgu; ndu yeke iya yi abụ-ọturu mkparawa l'ọgu. ¹¹ Ọnu, ya eye aburu tẹ ndu Ízuru l'ẹphe ha; tsube lẹ Dánu jeye lẹ Besheba dzua byakfuta ngu. Mbụ t'ẹphe zahù l'ọbu l'ọ bụ eveve mgbogidi ẹnnyimu; nggubedua l'onwongu eduru ẹphe jeshia ọgu onọ. ¹² Teke onọ; ayi etso iya ọgu l'ẹke ayi cho-vukpeleri iya phù; ayi adapayabẹ iya ẹge onọ, iji ọtsu anọduje adashì l'alì onọ. Yẹbedua l'onwiya; mẹ ndu yeke iya yi l'ẹphe ha b'ẹ ta byadu bya a-ha ndzụ m'ọ bụ onye lanu. ¹³ O -nweru mkpukpu, o pyobaru; ndu Ízuru l'ẹphe ha e-gude eri je lẹ mkpukpu ọbu; je alo-tsua ya; kpua ya wuruwuru ye lẹ nsuda; k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu m'ọ bụ ibiribe eja, a phù l'ẹke onọ.”

¹⁴ Abusolomu mẹ ndu Ízuru l'ẹphe ha azua; sù: “L'Idzu Hushayi kẹ Akù bẹ kakwa kẹ Ahitofèlù mma.” Ishi iya aburu lẹ Ojejoje chì-buwaru iya tẹ ya shi ẹge onọ kpakaa ẹgiri ọzọ onọ, Ahitofèlù tuziru onọ; k'ọphu Ojejoje e-shikwanu ẹge onọ mee t'iphe, dọ ẹji dakfuta Abusolomu.

Ama gbaru Dévidi; yọ gbalaa

¹⁵ Tọ dọ iya bụ; Hushayi abya ekfuaru Zadọku yeke Abiyáta, bụ ndu, achijeru Nchileke eja ọzọ onọ, Ahitofèlù gbaziru Abusolomu yeke ndu bụ ọgurennya ndu Ízuru l'ẹphe ha; mẹ ọphu yẹbedua l'onwiya gbaziru ẹphe. ¹⁶ Yọ sù ẹphe: “Unu zia ozi rua Dévidi nchì nta-a nta-a t'ẹ b'ọ radukwa aradu l'ẹke onọ, eeruje Ẹnyimu Jódanu eruru l'echi-egu onọ. T'ẹ b'ọ dukwa iphe, e-me t'ẹ b'ọ dafu azu iya ọphu; ọ -dudu bẹ aa-chokwa eze; mẹ ndu yeke iya yi achọcho.”

¹⁷ Teke onọ bẹ Jonátanu yeke Ahimazu anọduje lẹ Ẹnu-Rogelu; kẹ l'ẹphe ta tudu ama ọbahu Jerúsalemu. Yọ buru nwata nwamgboko, eje ozi bẹ eezije t'ọ je ezia ẹphe ozi; ẹphe eje ezia ya eze, bụ Dévidi. ¹⁸ Obenu l'ọ nweru nwokoro bya lanu phuru ẹphe; je edooru iya Abusolomu. Ẹphe ẹbo alufu-kebe l'ẹke onọ; jeshia l'ufu nwoke lanu lẹ Bahurimu. Nwoke onọ nweru welu l'ogbodufu iya. Ẹphe enyiba l'ime welu onọ. ¹⁹ Nyee nwoke onọ achita iphe kpuchia ọnu welu onọ; bya eworu witu kpasaa l'eli iya; to nwe onye maru nọ. ²⁰ Ndu ozi Abusolomu abyakfuta nwanyi onọ l'ulo; bya aji iya: “?Nanu Ahimazu yeke Jonátanu?”

Nwanyi onọ asù ẹphe l'ẹphe daakwaru azu nggele phù tugbua.

Ẹphe achonyaa ẹphe; ẹphe ta aphù ẹphe; laphushia azu lẹ Jerúsalemu. ²¹ Ndu onọ alatsulephu; Ahimazu yeke Jonátanu eshi lẹ welu onọ nyifuta tugbua jeshia ozi eze, bụ Dévidi ozi onọ. Ẹphe erua bya akọru iya egbe idzu, Ahitofèlù chiru; sù iya t'ọ tugbulekwaphu nta-a dafu azu ẹnnyimu onọ azu iya ọphu. ²² Ya ndono; Dévidi yeke ndu yeke iya yi atugbua je adaa Ẹnyimu Jódanu. T'ọ kwa be l'enyi-ngge ọtsu b'ẹ to nwehedu ẹphe, onye phoduru nọ; ẹphe adafukotawa azu Ẹnyimu Jódanu azu iya ọphu.

²³ Ahitofèlù aphulephu l'ẹ tọ bụdu idzu nk'iya b'e tsoru; nyikobe nkakfu-igara iya gbagbua; yọ buru iya ala l'ufu lẹ mkpukpu iya. Yọ larua bya edozitsua ufu iya ẹge ọo-dụ; je aswi-gbua onwiya. A pata iya je elia l'ili nna iya.

²⁴ Dévidi atugbua jeshia Mahanayimu; Abusolomu yeke ndu Ízuru l'ẹphe ha, tso iya nọ adaa Ẹnyimu Jódanu kwaseru. ²⁵ Abusolomu bẹ wowaru Amasa mee onye ishi ndu soja iya l'ọzori Jóabu. Amasa bụ nwatibe onye Ízuru l'ẹphe ha bụ Itura. Itura onọ bẹ luru Abigelu Nahashi; bya aburu nwunne Zeruya, bụ nne Jóabu. ²⁶ Abusolomu yeke ndu Ízuru l'ẹphe ha adọ l'alì Giledu.

²⁷ Dévidi erutalephu Mahanayimu; Shobi Nahashi kẹ Rába, nọ l'alì ndu Amonu; mẹ Makiru Amiyelu kẹ Lodeba; mẹ Bazilayi, bụ onye Giledu, shi lẹ Rogelimu; ²⁸ vukoo oshiazẹ; eze efere; iphe, a kpushiru l'ẹja; witu; balì; akpuru iphe, e gweru egwegwe; ọphu a huru ahuhu; azaku; mẹ akpanyiko; ²⁹ manụ-engu; manụ, e meru l'era-eswi; aturu; mẹ nri ọdo, e gude era-eswi mee, eekuje chiizu; vuturu Dévidi yeke ndu yeke iya yi t'ẹphe riye; kẹ l'ẹphe sùru lẹ Dévidi phẹ bẹ egu guwaru; ike agvushiwa ẹphe; egu mini aguwa ẹphe l'echi-egu.

18

Anwùhu Abusolomu

¹ Tò dù iya bụ; Dévidi abya achikobe ndu ono yèlè iya yì ono; bya afọ ndu ishi soja ke ndu ophu dù unu labù l'ùkporo iri iri; bya afọ ndu ishi soja ke ndu ophu dù ùkporo ise ise. ² Dévidi abya eye ndu soja ono t'èphe tughua. Nkere-èto lè ndu soja ono bẹ bụ Jóabu bụ onye ishi èphe; nkere-èto ọdo aburu Abishayi Zeruya; mbụ nwunne Jóabu, bụ onye ishi èphe; nkere-èto ọdo aburu Itayi onye Gatù bụ onye ishi èphe. Eze asụ ndu ono: "Lè yèbedua l'onwomu a-lùfutakwaphu bya etosorù unu jeshia."

³ Obenu lè ndu ono sùrù iya: "L'è tii tsokwa èphe; kè l'ò -buru l'ò dataru k'ogba ọso bẹ ndu ono ta akpakwa ishi. Ọ -buru lè nkere-èbo l'ège èphe ha nwushihu; bẹ èphe ta akpakwaphu ishi. Obenu lè nggùbedua nwènkinyi ngu kakwa ephebedua ugbo ùkporo. Iphe gbe kakwa mma kwa t'ì nòdu lè mkpùkpu turu ike yeru èphe."

⁴ Eze asụ èphe: "L'ò kwa ège unu rìtakpeleru iya phù bụ ège ya e-me iya." Ya ndono; eze abya evudo l'iku obu-edukfu mkpùkpu ono; ndu ono l'awù l'eswe: ndu ophu dù ùkporo ise ise; mè ndu ophu dù unu labù l'ùkporo iri iri. ⁵ Eze anmaaru Jóabu; mè Abishayi; mè Itayi ọkwa; sù èphe: "Unu gudekwa okfu èka kè yèbedua haa ome nwokorọbya ono; mbụ Abusolomu iphe-kpangangu." Ndu ono l'èphe ha anùkota l'èze nmaru ọkwa èhu Abusolomu ye ndu ishi ndu soja ono l'èka.

⁶ Tò dù iya bụ; ndu ono awuru je etso ndu Ízuru l'ògu. Yò buru l'oswa Ífuremu bẹ èphe nò l'ua ọgu ono. ⁷ Ndu kè Dévidi alù-gbua ndu soja ndu Ízuru l'èke ono. Ndu e gburu egbughu mbọku ono aha nshinu. Èphe dù ùkporo unu madzù ugbo labù l'unu madzù iri.* ⁸ Ọgu ono aghalihu dzuru alì ono l'ò ha. Ndu ophu nwushihuru nù l'oswa ono mbọku ono kakwa ndu ophu e gude ogu-mbeke gbushia.

⁹ Teke ono, aalù ọgu ono bẹ Abusolomu yèlè ndu soja kè Dévidi byaru bya ahadzu. Abusolomu l'agbakwa nù inya-mulu iya. Inya-mulu ono agbaa je agbaba lè mkpuli eze achì. Achì ono ekota Abusolomu l'ishi; yo koru lè nphakata èkali achì ono l'akù eregede. Inya-mulu ono agbachia. ¹⁰ Nwoke lanù aphua ya; je edooru iya Jóabu; sù iya: "T'ò lenu; lè ya phukwaru Abusolomu; yo koru l'eli achì l'akù eregede."

¹¹ Jóabu ajì nwoke ono, kfulu iya iphe ono: "¿ì sù l'òo ngunu? ?L'ì gude enya ngu phù iya? ?Bù ngunu meru iphe è tì chitadù iya togbo l'alì l'èke ono. Teke ono; ya anù ngu shèkelu mkpòla-ọcha iri; mè akpò, eekebutaje l'ukfu."

¹² Nwoke ono asù Jóabu: "M'ò ruhuru a parù shèkelu mkpòla-ọcha, dù unu labù l'ùkporo iri nù iya; bẹ ya ta ga ahalikwa èka denyi nwatibe eze; l'èke ayi nùkwaru-a ọkwa, eze nmaru ye nggu lè Abishayi; mè Itayi l'èka; sù: "T'unu gudekwa okfu èka yèbe eze gbochita nwokorọbya ono; mbụ Abusolomu." ¹³ Ọ -buru lè ya je etsebe onwiya l'enya-mgbashì; woru Abusolomu gbua; bẹ eze ga amanua; unu ezeeru onwunu; yèbedua evuru iya."

¹⁴ Tò dù iya bụ; Jóabu asù: "Ya ta anòduhekwa t'ì gbu iya oge ège-a." Yò chita arwa èto l'èka je anmaa Abusolomu l'okpoma teke ọ nòkwadu ndzù l'eli achì ono. ¹⁵ Unwukorọbya iri, bụ ndu achijeru Jóabu ngwa-ọgu anọ-èphe Abusolomu mgburumgburu; woru iya gbughua.

¹⁶ Ya ndono; Jóabu abya egude upyoku sephuta èphe azù. Èphe ahaa ọchi ndu Ízuru l'ògu ono; kèlè Jóabu sùwaru t'èphe haa k'ọgu. ¹⁷ Èphe abya apata odzu Abusolomu chee l'èze iduma, nò l'oswa l'èke ono; kpaa ikpo mkpuma kùbe iya. Ndu Ízuru l'ògu etsukahù; onyenonu alashia nk'ia.

¹⁸ Teke Abusolomu nò ndzù b'ò pataru itso je egvube lè Nsùda Eze t'ò buru iphe, ee-gudeje anyata iya; kè l'ò sùrù: "Lè ya te nwedu nwata nwoke, ee-gudeje anyata iya." Yo woru itso ono gù onwiya. E shiwaru ège ono l'eku iya alaru Abusolomu byeye ntanu.

Eekfulu Dévidi lè Abusolomu larù l'ọgu

¹⁹ Ya ndono; Ahimazu Zadọku asù: "Tè ya gbagbua je ezia eze lè Ojejoje nafutaakwaru iya l'èka ndu ohogu iya."

²⁰ Jóabu asù iya: "L'è tọ kwa nggùbedua b'ò gbarù oje ozi ozi-a ntanù. Teke o beru mbọku ọdo; nggu eje. Ọ -buru kè ntanù b'è tọ gbakwa ngu l'èjeje; kèlè nwatibe eze; bẹ nwùhukwaru nù." ²¹ Ya ndono; Jóabu ezi nwoke Kùshi ono t'ò je akọoru eze iphe, ọ phuru. Onye Kùshi ono abya ebuaru Jóabu ifu l'alì; gbagbua; yò buru iya ejeje.

²² Ahimazu Zadọku abya ekfuaru Jóabu ọdo; sù iya: "T'ò haaru tè ya gbatsoru onye Kùshi ono; ophu e-me nù; t'ò mee."

Jóabu asù iya: "Nwa iya; ?bù ngunu meru iphe ọ dù ngu t'ì je? È to nwekwa nggo, ee-bu ngu l'ozì ono."

* 18:7 18:7 Iphe ọ bụ bụ 20,000.

²³ Yò sù Jóabu: “Lẹ ya jefutaje; m'ò -ruhuru ngunu me.”

Jóabu asù iya: “Ngwanù!” Ahimazu agbachia; shia ọ̀zo nsùda Ẽnyimu Jódanu; gbasweta onye Kúshi phù.

²⁴ Teke ono bẹ Dévidi nọ lẹ mgbaku ẹke eeshije abata lẹ mkpukpu ono; ọ̀waa ọ̀nu ẹke ọ̀phù eeshije aalufu alufu. Onye nche enyihu eli ọ̀pho-mkpuma, e gude kpua ọ̀nu ẹke ono je evudo l'imele imeli iya. Onye nche onye ejeshia ole ẹnya; phua nwoke, agbakpelephu ọ̀so nwenkinyi iya. ²⁵ Onye nche ono ekua eze oku; kfurú iya ẹya. Eze asù: “Ọ -buru l'ọ̀ yì nwenkinyi iya; bẹ̀ bụ̀ ozi, dù mma bẹ̀ ọ̀obyà ezizi.” Nwoke ono agbakwaphu abya.

²⁶ Ya ndono; onye nche ono atufu ẹnya phua nwoke ọ̀do, agbakwaphu abya. Yo kua onye nche obu-edukfu mkpukpu ono; sù iya: “Tọ̀ lenu; l'onye ọ̀do agbakwa abya; yebedua nwenkinyi!”

Eze asù: “L'ọ̀ kwaphù ozi, dù mma b'ọ̀ bya ezizi.”

²⁷ Onye nche ono asù: “Onye k'odungu phù; bẹ̀ ọ̀so iya gbe dù iya l'ọ̀ bụ̀ kẹ̀ Ahimazu Zadọku.”

Eze asù: “Ọ̀ bụ̀ ọ̀kpobe madzù b'ọ̀ bụ̀; buru ozi, dù mma bẹ̀ ọ̀obyà ezizi.”

²⁸ Ya ndono; Ahimazu abya ekua eze; sù iya: “L'iphe dukwa-a mma!” Yo fuzita; buaru eze ifu l'alì; sù iya: “T'ajaja buru kẹ̀ Ojejoje, bụ̀ Nchileke ngu! O wofuwaru ndu ono, paliru ẹka t'ephe gbua nggube eze, bụ̀ onye nwe mu nù ono.”

²⁹ Eze aji iya: “?To nwedunu iphe, meru nwokorọ̀bya ono; mbù Abusolomu?”

Ahimazu asù iya: “Lẹ ya phuru ẹ̀jo ọ̀zu, ada nù teke ono, Jóabu eme t'ọ̀ zia yẹ̀be nwozi nggube eze ozi-wa. Ọ̀ bụ̀ lẹ̀ ya ta makwanù ishi ọ̀zu ono.”

³⁰ Eze asù iya: “Ghachi; vudo l'ẹ̀ke-a.” Yọ̀ bya aghachi; vudo l'ẹ̀ke ono.

³¹ Onye Kúshi ono abyaruta bya asù: “Nggube eze, bụ̀ onye nwe mu nù; ọ̀kpobe-ozi abya-o! Ntanù-a bẹ̀ Ojejoje nafutakotawaru ngu l'ẹ̀ka ndu ono, wù-lihuru tso ngu okfu ono.”

³² Eze aji onye Kúshi ono: “?To nwedunu iphe, meru Abusolomu?”

Onye Kúshi ono asù iya: “T'ọ̀ bukwaru ẹ̀ge ọ̀ m̀yuru nwokorọ̀bya ono bụ̀ ẹ̀ge ọ̀o-m̀yuru iphe bụ̀ ndu ọ̀hogu eze, bụ̀ onye nwe mu nù; m̀kpo iphe, bụ̀ ndu wù-lihuru tso ngu okfu.”

³³ Iphe ono erua eze l'ẹ̀hu nshinu; yọ̀ tugbua jeshia l'ulo ọ̀phù a kpuru l'eli ẹ̀ke, eeshije abata mkpukpu ono je anọ̀du ralahaa ẹ̀kwa. Teke ooje l'abya b'ọ̀ sùru: “Nggube nwa mu Abusolomu; nwa mu-ee! Nwa mu Abusolomu! Ọ̀ gẹ̀ga aka mu mma l'ọ̀ bụ̀ mu nwuhuru; tẹ̀ nggubedua nọ̀du. Nggube nwa mu Abusolomu! Nwa mu-ee; nwa mu-ee!”

19

Jóabu abaru Dévidi mba

¹ Tọ̀ dù iya bụ̀; e je dooru Jóabu: “Lẹ̀ Eze bẹ̀ agukwa aphù; l'akwà ẹ̀kwa Abusolomu.”

² Ya ndono; ndu soja Dévidi anù mbọ̀ku ono l'eze gbe agù aphù nwa iya ono; k'ọ̀phù bụ̀ l'emekputa ono, ẹ̀phe mekputaru mbọ̀ku ono gbe ghọ̀waaaru ẹ̀phe aphù. ³ Ẽphe ezitatsua onwẹ̀phe ezita mbọ̀ku ono; pyobatsua lẹ̀ mkpukpu ẹ̀ge ono, ndu iphere guderu l'ẹ̀phe gbarù ọ̀so l'ọ̀gu ezitaje onwẹ̀phe ezita; pyobata ono. ⁴ Eze ekpuchia onwiya iphe l'ifu chia mkpu; sù: “Nggube nwa mu Abusolomu! Nwa mu Abusolomu; nwa mu-ee!”

⁵ Ya ndono; Jóabu abya ejekfu eze l'ime ọ̀lo je asù iya: “?Bù ndu nke ngu-a, dzọ̀ru ngu ndzù; dzọ̀ ọ̀nwu ngu; dzọ̀ ọ̀nyomu ngu; dzọ̀ nnufu ngu phẹ̀ b'i mechishiru ifu ntanù-a. ⁶ Yọ̀ buru ndu kporu ngu ashì b'i yeru obu; kpọ̀-chia ndu yeru ngu obu ashì. Umere ngu ntanù-a mewaru; yo doo ẹ̀nya l'ẹ̀ to nwedu iphe, ì guberu ndu ishi ndu soja ngu; mẹ̀ ndu ozi ngu phẹ̀. Ya phùwaru l'ẹ̀hu ga atso ngu ẹ̀na; ndege ọ̀ bụ̀ l'ọ̀o Abusolomu nọ̀ ndzù ntanù; ẹ̀phebedua l'ẹ̀phe ha achìko nwùshihukota. ⁷ Ngwa-a; tugbukwaa jekfu ndu ozi ngu; je eyeru ẹ̀phe ọ̀kpu ike-ike. Ya gude ẹ̀pha Ojejoje eri ngu; sù; l'ì -tugbudu je b'ẹ̀ to nwekwa m'ọ̀ bụ̀ onye lanù, a-nọ̀du swiru ngu l'enyashi-a. Yọ̀ buru ono a-bù ọ̀-ka-njọ̀ l'iphe dakfutawaru ngu nù keshinu ì bụ̀ nwokorọ̀bya jeye nta-a.” ⁸ Tọ̀ dù iya bụ̀; eze egbeshi pata oshi iya je anọ̀du l'obu-edukfu mkpukpu ono. A bya akọ̀oru ndu soja ono; sù ẹ̀phe: “T'ẹ̀phe lekwa; l'eze nọ̀kwa l'obu-edukfu mkpukpu-wa.” Ndu ono chìko l'ẹ̀phe ha wù-kfu iya.

Dévidi alaphu azù lẹ̀ Jerúsalemu

Teke ono bẹ̀ ndu Ízurelù gbakashìhuwaru; onyenọ̀nu alashia nk'iya. ⁹ Ndu Ízurelù l'ẹ̀phe ha aswọ̀lahaa uswo l'ikfu nọ̀nu; ẹ̀phe ekfugbaa: “L'eze bẹ̀ nafutaru ẹ̀phe l'ẹ̀ka ndu ọ̀hogu ẹ̀phe; bya adzọ̀futa ẹ̀phe l'ẹ̀ka ndu Filisutayìnu. Yo be nta-a; yọ̀ buru okfu ẹ̀ka Abusolomu b'ọ̀ gude gbafù l'alì-a. ¹⁰ Ọ̀do abùru lẹ̀ Abusolomu ono, ẹ̀phe wùru manù

l'ishi t'ò b̄uru eze ephe ono b̄e nw̄huakwaru l'ògu. Nta-a b̄u; ?b̄u nḡunu meru iphe ẹ te eyedu ọnu l'ẹge ee-shi duphuta eze azu?"

¹¹ Eze, b̄u Dévidi abya ezia ozi t'e je ezia Zadọku yele Abiyáta, b̄u ndu achijeru Nchileke ẹja; s̄u ẹphe: "T'ẹphe j̄itaedu ndu b̄u ọgurenya ndu Júda: Iphe meru iphe ọ b̄u ẹphebueda eme t'ẹphe kperu azu l'ẹge ee-shi t'eze laphuta azu l'ufu iya; l'ẹke iphemiphe ọbule, ndu Ízuru l'ẹphe ha ekfu ruwaru yẹbe eze nch̄i l'ufu iya? ¹² Ẹphe l'iya t̄uko b̄uru ndu ọnu-ulo lanu; mb̄u e -kee; e-kehe-odo. ?Nanu ẹge ọ d̄u, kparu iphe ọ b̄u unub̄ueda apa k'alata eze ẹkalanu? ¹³ Unu as̄u Amasa l̄e ya suru: "Yele iya ta b̄udunua mee lanu; e -kee; e-kehe-odo? Ọ b̄u yeb̄ueda b̄e ya e-gude dochia enya Jóabu t'ọ b̄uru ishi ndu soja tsube ntanu t̄ugburu. T̄e Nchileke gwakwaa ya ọchi; mb̄u t'ọ mekwaa yẹbe eze ọphu ka njo; m'ọ -b̄uru l'ẹ t̄o d̄udu ẹge ono." ¹⁴ Yo kfua kfubuta ndu Júda; obu abya ab̄uru ẹphe nanu. Ẹphe abya ezia t'eze yele ndu nk'ia l'ẹphe ha ch̄iko lata.

¹⁵ Eze abya alatashia; labebe Ẹnyimu Jódanu. Teke ono b̄e ndu Júda jewaru je anodu l̄e Gligalu t'ẹphe bya iya ndzuta; dughatawa iya ru Ẹnyimu Jódanu. ¹⁶ T̄o d̄u iya b̄u; Shimeyi Gera, b̄u onye Bénjaminu l̄e Bahurimu emekebe ẹgwegwa tsoru ndu Júda; ẹphe ejeshia eze, b̄u Dévidi ndzuta. ¹⁷ Ndu ikfu Bénjaminu, ẹphe l'iya ȳi b̄e d̄u unu madz̄u lab̄u l'ukporo madz̄u iri;* m̄e nwozi ọnu-ulo Solu; mb̄u Ziba yele unwu iya ndu k'unwoke, d̄u iri l'ise; m̄e ndu ozi iya ukporo madz̄u. Ẹphe emekebe jekfushia eze l̄e Ẹnyimu Jódanu l'ẹke ọ n̄o. ¹⁸ Ẹphe abya aghaa Ẹnyimu Jódanu t'ẹphe dulata ndibe eze; m̄e t'ẹphe meeru eze iphe, b̄u iphe ọ ch̄oru t'e meeru iya.

Dévidi aguru Shimeyi nvu

Dévidi adalephu Ẹnyimu Jódanu; Shimeyi Gera ebyishiru iya ikpere; ¹⁹ s̄u iya: "Onye nwe mu nu; pakwaru haa l'ẹke ya mesweru ngu. Be ejekwa onyata iphe, d̄u ẹji, yẹbe nwozi ngu meru nggube eze, b̄u onye nwe mu nu mb̄oku ono, i shi Jerúsalemu t̄ugbua ono. Eze; byiko wofukwa iya l'obu ngu. ²⁰ Yẹbe nwozi ngu marua l̄e ya meru ẹji; ọlobu kwanu yeb̄ueda b̄u onye ivuzo l̄e ndu ọnu-ulo Jósẹfu l'ọ ha, byaru nggube eze, b̄u onye nwe mu nu ndzuta."

²¹ Ya ndono; Abishayi Zeruya as̄u: "L'ọ gbaru t'e gude k'iphe-a gbua Shimeyi; k̄e l'ọ b̄u iphu b'ọ phuru onye Ojejoje wuru manu t'ọ b̄uru eze."

²² Dévidi as̄u: "?B̄u onye suru t'unu yee ọnu unub̄e unwu Zeruya, meru iphe unu a-bya ab̄uru ndu okfu iya ntanu? ?Ọ gbaru t'ọ nweru onye ee-gbu egbugbu l'al̄i Ízuru l̄e ntanu? ?T̄o b̄u l̄e ya ta madu l'ọ b̄u yeb̄ueda b̄u eze ndu Ízuru l̄e ntanu?" ²³ Ȳo bya eribuaru Shimeyi nte l'ẹ te egbudu iya.

Dévidi yele Mefiboshetu ekpeshi

²⁴ Nwanwa Solu; mb̄u Mefiboshetu atugbukwaaphu jeshia eze ndzuta. Keshinu mb̄oku ono, eze t̄ugburu ono jeye mb̄oku, ọ laphutaru azu l'ẹhu-agu b'ẹ to letabua enya l'okpa iya; ọphu ọ kp̄ubua ẹji-agba iya; to nwe uwe iya ọphu ọ sajeru asasa. ²⁵ Yo be teke o shi Jerúsalemu bya eze ndzuta; eze aji iya: "Mefiboshetu; ?b̄u nḡunu meru iphe ẹ ti tsodu iya gbalaa?"

²⁶ Ȳo s̄u: "Nggube eze, b̄u onye nwe mu nu; okfu l̄e yẹbe nwozi ngu n̄o ngwuru b̄e ya suru nwozi iya t'ọ doziaru iya nkakfu-igara iya t̄e ya n̄odu iya gbatsoru nggube eze. Obenu l̄e nwozi iya; mb̄u Ziba dephuru iya. ²⁷ Ȳo byawa bya ekfutoshia yẹbe nwozi ngu l'ẹke nggube eze, b̄u onye nwe mu nu n̄o. Obenu l̄e nggube eze, b̄u onye nwe mu nu b̄e d̄u-wa l'ọ b̄u ojozi Nchileke. Iphe, b̄u iphe d̄u ngu mma; nggu emee ya. ²⁸ Iphe, shi gbaa ndu ọnu-ulo nna iya l'ẹphe ha b̄u t'ẹphe nw̄shihu l'ifu eze, b̄u onye nwe mu nu. Obenu l'i woru yẹbe Mefiboshetu, b̄u nwozi ngu dobe t̄e ya tsoru l̄e ndu a-n̄oduje eri nri l'ulo ngu ḡedegede. ?B̄u nḡunu ọdo b̄e ya e-gude ẹka l'ar̄o t'i meeru iya nḡunu ọdo?"

²⁹ Eze as̄u iya: "Hawaru-o. Ya suwaru t̄e nggu l̄e Ziba kekahu al̄i ono!" ³⁰ Mefiboshetu as̄u eze: "Haa t̄e Ziba wotakota iphemiphe ọbule; keshinu e metsuaru; nggube eze, b̄u onye nwe mu nu alaruta ufu ngu l'ẹhu-agu."

Dévidi ekele Bazilayi

³¹ Bazilayi k̄e Giledu b̄e shi l̄e Rogelimu bya t̄e ya tsoru eze daghaa Ẹnyimu Jódanu; vudoberu iya t'ọ lawaru. ³² Bazilayi b̄e b̄uwa ọgurenya; gbawa ukporo afa ẹno. Ọ b̄u nwoke, nweru iphe nshinu; shi anuje eze nri teke ọ n̄o l̄e Mahanayimu. ³³ Eze as̄u Bazilayi: "T'ọ tsoru iya daa ẹnyimu-wa; t'ẹphe je anodu l̄e Jerúsalemu; k'ọphu ya a-n̄odu eleta iya enya."

* **19:17** 19:17 Iphe ọ b̄u b̄u 1,000.

³⁴ Bazilayi asù eze: “?Ya a-nofua afa ole nta-a; kẹ tẹ ya tsoru nggùbe eze la Jerúsalemu? ³⁵ Afa-a kweekwa iya ukporo afa ẹno. ?Ya makwaduru iphe, dù mma l’ophu, dù ẹji? ?Ya makwaduru otso-ena iphe, ya eri eriri; m’ò bú ophu ya angù angungu? ?Ya a-dukwadu ike ọnu olu-egvu unwoke; m’ò k’unwanyì? ?Bù kẹ ngunu bẹ yẹbe nwozi ngu a-bya aburu ivu-era nọdurun nggùbe eze, bú onye nwe mu nù? ³⁶ ?Bù kẹ ngunu bẹ nggùbe eze e-gude eje iya obu obunggo, ha ẹge-a? Yẹbe nwozi ngu búa tẹ ya dufu ngu azù Enyimu Jódanu azù iya ophu; ³⁷ nggu ahaa yẹbe nwozi ngu tẹ la; k’ophu ya a-nọdu l’alì ẹke ya shi; nwùhu l’ẹke e líru nne lẹ nna iya. Ọwaa nwozi ngu, bú Kimuhamu ndo-ọ; t’o tsoru nggùbe eze, bú onye nwe mu nù dafù azù iya ophu; nggu e-meeru iya iphe, dukpele ngu phù mma.”

³⁸ Eze asù iya: “Lẹ Kimuhamu e-tsoru iya-a dafù azù iya ophu; yọ buru iphe, bú iphe dù ngu mma bẹ ya e-meru iya. Ọdo aburu l’ò bú iphe, ì sùkpeleruphu tẹ ya meeru ngu bẹ ya e-meru ngu.” ³⁹ Ya ndono; ndu ono l’ẹphe ha adakọta azù Enyimu Jódanu azù iya ophu; eze abya adafukwaaphu. Eze abya eworu ọnu tsutsua Bazilayi; gọru ọnu-ọma nù iya. Bazilayi alashia l’ufu iya.

Ndu Ízurelù ekoru ndu Júda okopho

⁴⁰ Eze adatsua ẹnyimu ono jeshia Gligalu; Kimuhamu etsoru iya. Ndu Júda l’ẹphe ha; mẹ nkere-ẹbo ndu Ízurelù awuru vudoberu eze. ⁴¹ Ya ndono; iphe, bú ndu Ízurelù l’ẹphe ha azahù byakfuta eze bya asù iya: “?Nanù ẹge ọ dù bẹ unwunne ẹphe ndu Júda byaru bya eduta nggùbe eze lẹ mpya; mbù duta nggùbe eze; mẹ ndìbe ngu; mẹ ndu nggu l’ẹphe yì l’ẹphe ha daa azù Enyimu Jódanu?”

⁴² Ndu Júda l’ẹphe ha abya eyeeru ndu Ízurelù ọnu; sù ẹphe: “L’iphe, kparù iya nù bú l’ẹphe l’eze ka abubu. Mbù; ?nanù ẹge ọ dù bẹ oogbe egu unu eghughu? ?O nweru iphe, shi eze l’ẹka, ẹphe riru? ?To nweru iphe iya, ẹphe nataru t’ò buru nk’ẹphe?”

⁴³ Ya ndono; ndu kẹ Ízurelù asù ndu kẹ Júda: “Èka ayi dukwa l’ẹhu eze ugbo iri. Ọdo aburu l’ẹphe kakwa iya unu enwenwe. ?Nanuhunu ẹge ọ dù bẹ unu ta gùbedu ẹphe iphe? ?Tọ búdunua ẹphebedua yu uzo wata okfu ẹge ee-shi t’ẹ dulata eze?”

Obenu lẹ ndu kẹ Júda gbe kabaaru okfu ọnwuu-ọnwuu.

20

Sheba ekwefuru Dévidi ikè

¹ Tọ dù iya bú; yo nweru onye, bú 'o-ga-lẹ-mkpa, nọ l’ẹke ono, aza Sheba Bikiri. Ọ bú onye ikfu Bénjaminu. Yo woru ọpyoku gbua; chia mkpu; sù:

“L’ẹphe te nwekwa òkè

l’ẹhu Dévidi;

to nwekwa òkè,

gbaru ẹphe l’ẹhu nwatibe Jesi!

Unubẹ Ízurelù;

t’onyenọnu lakwa-o.”

² Ndu Ízurelù l’ẹphe awufu Dévidi l’ẹhu je etsoru Sheba Bikiri. Obenu lẹ ndu kẹ Júda tsube lẹ Enyimu Jódanu je akpaa lẹ Jerúsalemu wù-tsoru Dévidi.

³ Dévidi alarulephu nk’iya lẹ Jerúsalemu; bya achita nnufu iya phù; ẹphe iri phù, ọ harù t’ẹphe nọdu letaru iya ufu phù; ye l’ẹke aa-nọ eche ẹphe nche. Yọ nù ẹphe nri; ọbule ẹ tọ lajeheduru ẹphe l’ulo. E dochiru ẹphe l’ulo; ẹphe anọdu l’ò bú unwanyì, maa tafuru jeye ẹphe anwùshihu.

⁴ Ya ndono; eze abya ezia Amasa; sù iya: “T’o gude ujiku ẹto je ekuaru iya ndu Júda t’ẹphe bya t’ẹphe l’iya phù. Tẹ yẹbe Amasa tsokwaru ẹphe bya.” ⁵ Amasa atugbua je anoghata teke eze tẹ-buru iya. ⁶ Dévidi bya asù Abishayi: “L’ẹjo iphe, Sheba Bikiri e-me ẹphe kakwa ophu Abusolomu meru. Chita ndu ozi yẹbe nnajiufu ngu chipyabe iya; ọdumeka bẹ ọo-bahukwa lẹ mkpukpu, a kpu-pheru mgburumgburu; nahù gbalaa.” ⁷ Tọ dù iya bú; Abishayi achitanu ndu soja Jóabu; ndu kẹ Keret; ndu kẹ Peletu; mẹ iphe bú ndu ophu bú ike-ka-l’ogu phẹ; ẹphe eshi lẹ Jerúsalemu tųgbua jeshia ọchi Sheba Bikiri. ⁸ Ẹphe anokwadia l’oke mkpuma, nọ lẹ Gíbiyọnu; Amasa abyakfutashia ẹphe. Teke ono bẹ Jóabu yeru uwe soja iya; gude akpọ, o-we-l’ukfu gude kebuta ogu-mbeke, e yeru l’obo. Yo jeshia ọhata okpa; ogu-mbeke ono eshi l’obo iya mifu daa. ⁹ Jóabu abya aji Amasa: “?Ehu dù ngu-a mma; nwunne mu?” Jóabu abya eworu ẹka-utara denyi Amasa l’ẹji-agba tẹ ya tsutsua ya ọnu. ¹⁰ Ophu Amasa ‘aphudu ogu-mbeke, Jóabu kpapyi l’ẹka. Yo woru iya nmaa ya l’ẹpho; akurepho iya ekposhia l’alì. Ẹ to gvuhakwa iya ogu-mbeke ono ọdo; yọ búwaru iya phù anwùhu.

Ya ndono; Jóabu yèlè nwonne iya; mbù Abishayi achìpyabe Sheba Bikiri. ¹¹ Onye lanù lè ndu soja kẹ Jóabu eje evudonyabe Amasa; l'asujè: "Onye sùru lẹ Jóabu nọ iya l'òbù; mbù onye sùru lẹ ya bụ kẹ Dévidi; t'onye òbù tsonuru Jóabu!" ¹² Amasa adaburu l'echi-esu-uzo l'èke ono araswi onwiya lẹ mee ya. Yọ bújè; onye jetaru rua èke ono; yọ kpọo beru. Nwoke ono aphùlèphù l'òbùjè; onye jetaru rua èke ono; yọ kpọo beru; pata Amasa t̀a l'ègbudu; ch̀ta kpowula kpowula uwe kpuchia iya. ¹³ Yọ buru l'a pafùtsuaru iya l'uzo ono bẹ ndu soja ono l'èphè ha wùru tsoru Jóabu ch̀lahaa Sheba Bikiri.

¹⁴ Sheba eswejakota iphe, bụ ikfu, nọ l'alì Ízùrèlù je akpaa lẹ Èbèlù-Bètu-Maaka. Ndu ikfu Bikiri l'èphè ha edzua; wù-tsoru iya. ¹⁵ Jóabu; mē ndu soja iya l'èphè ha abya ekeke ogu; yechia Èbèlù-Bètu-Maaka; kebuta Sheba l'èke ono. Èphè abya akùbè eja gude kpù-buta mkp̀kp̀ku ono; eja ono anọo rua l'upho-mkpuma mkp̀kp̀ku ono. Èphè awata otsukposhi upho-mkpuma mkp̀kp̀ku ono; k'òphù oo-ze. ¹⁶ Yo nweru nwanyi, maru mmamìphè, bụ lẹ mkp̀kp̀ku ono. Nwanyi ono awata ochi mkp̀; l'ara: "Unu ngabekwa-o! Unu ngabekwa-o! Byiko; t'e ziaru iya Jóabu t'ò bya tẹ ya kfuru yeru iya." ¹⁷ Jóabu abya ejeshia ya; nwanyi ono aji iya: "Bù ngg̀bedua bẹ bụ Jóabu?"

Yo sù iya: "Iye."

Nwanyi ono asù iya: "Ngabekwa nch̀ l'iphe, yèbè nwozi ngu kẹ nwanyi abyaru ngu ekfuru."

Jóabu asù iya: "Lẹ ya ngabèru-a nch̀."

¹⁸ Nwanyi ono asù: "Lẹ teke ndiche b'e shi asujè: 'T'e je Èbèlù je òkpata ishi!' A -kpatawa ishi ono; e shi ege ono doshia okfu, ada nù. ¹⁹ Ayi kwa ndu dù agu; b̀ru ndu e gude ire èphè èka l'alì Ízùrèlù. Nta-a bẹ iime t'i meyishia mkp̀kp̀ku, nọ ònodu nne l'alì Ízùrèlù. ?Nanù ege ò dù b'i me t'i l̀a ndu bụ òkè-ìphè Ojejoje?"

²⁰ Jóabu asù iya: "Tuswekwa! E phokwa iya ru ephopho; kẹ l'òo yèbedua a-lù mkp̀kp̀ku unu; m'ò bụ meyishia ya. ²¹ È tó d̀kwa ege ono. Ò bụ l'ò nwekwanuru nwoke lanù, eeku Sheba Bikiri, shi l'alì ugwu Ífuremu, bụ onye kwefuru eze, bụ Dévidi ikè. Unu -kp̀tawá nwoke ono ye iya l'èka; ya alufu lẹ mkp̀kp̀ku-wa."

Nwanyi ono asù Jóabu: "Ee-shi lẹ mgbodo-ùlo t̀aru ngu ishi nwoke ono." ²² Tò dù iya bụ; nwanyi ono egude mmamìphè iya ono jekfu ndu mkp̀kp̀ku ono. Èphè ebuta ishi Sheba Bikiri t̀aru Jóabu. Yo woru upyoku gbua; ndu soja ono awufu lẹ mkp̀kp̀ku ono; onyenonù alashia l'ufu iya. Jóabu alaphu azu jekfushia eze lẹ Jerúsalemù.

Ndu ishi, nọ Dévidi l'èka

²³ Jóabu bẹ kẹ onye ishi soja ndu Ízùrèlù gbaa mgburumgburu. Benáya Jehoyada aburù onye ishi kẹ ndu Keretu; mē ndu Peletu. ²⁴ Adoniramù bụ onye ishi ozi mkp̀-nyienya. Jehoshafatu Ahiludu aburù onye edeje iphe meru nù; kwakòbè iya. ²⁵ Sheva bụ o-de-èkwò. Zadòku yèlè Abiyáta aburù ndu achijeru Nchileke eja. ²⁶ Ira kẹ Jayi aburù onye achijeru Nchileke eja kẹ Dévidi.

21

Egbushi unwu Sòlu

¹ Yo nweru teke ègu mejeru l'alì Ízùrèlù afa èto mgburumgburu l'oge kẹ Dévidi. Dévidi abya akpaa Ojejoje ishi iphe ono. Ojejoje asù: "L'iphe, kparu iya nù bụ l'òchì nọ Sòlu yèlè ònu-ùlo iya l'ishi; kẹ l'ò gbushiru ndu Gibiyonu." ² Ndu Gibiyonu ta b̀du ndu Ízùrèlù gèdegede. Èphè bụ ndu phòduru nù lẹ ndu Amòru. Ndu Ízùrèlù eribuaru èphè nte l'èphè e-dobe èphè ndzù. Obenu lẹ Sòlu gudekwanu ège iphe metutaru ndu Ízùrèlù; mē ndu Júda evutabe iya oku l'èhu; wudu m'ò gbushigee èphè. ³ Dévidi aji èphè: "Bù ngunu bẹ ya e-meru unu? ?Nanù ege ya e-me mezita unu; k'òphù unu a-gòru ònu-òma nù ndu ono, bụ òkè-ìphè Ojejoje ono?"

⁴ Ndu Gibiyonu ono asù iya: "L'èphè ta akpakwa ishi mkp̀la-òcha; m'ò bụ mkp̀la-ododo, shi Sòlu l'èka; m'ò kwanu òphù shi ndibe iya l'èka. Èphè ta chò t'ò nweru onye èphè e-gbu l'alì Ízùrèlù."

Yọ jì èphè: "Bù ngunu bẹ unu chòru tẹ ya meeru unu."

⁵ Èphè asù eze: "Ò kwa nwoke ono gbufuru ayi; ch̀aru ayi ejo idzu; k'òphù bụ l'òkpù ayi kpòhuru; to nwe èke ayi nweru oke l'alì Ízùrèlù lẹ phuu. ⁶ Òo ya bụ t'e duta unwegirima iya nwoke umadzu esaa dufutaru ayi l'ayi je egbushia l'ifu Ojejoje lẹ Gibiya, bụ mkp̀kp̀ku Sòlu, bụ onye ono, Ojejoje fòtaru ono."

Eze asù èphè: "Lẹ ya e-duta èphè nù unu."

⁷ Obenu l'eze bẹ gude kẹ ndzù ono, Dévidi yèlè Jonátanu Sòlu nòdu l'ifu Ojejoje gbaa ono dobe Mefiboshètu ndzù. Mefiboshètu bụ nwatibe Jonátanu; bya aburu nwanwa

Sòlù. ⁸ Yò búrù Amoni; mē Mefiboshēti, b̀ unwoke lab̀, Rizúpa, b̀ nwatibe Aya m̀taru Sòlù b'ò kp̀r̀r̀ ǹ ephē. O kp̀takwaruphu unwoke ise, nwatibe Sòlù; m̀b̀ Mikalu m̀taru ǹ ephē. Ephā ǹi nwaǹỳi onò b̀ Adur̀el̀u Bazilaỳi, b̀ oǹỳe Mehola. ⁹ Dévidi akp̀r̀r̀r̀ ephē ǹ ndu Gíbiỳoǹu; ephē e je egbushia ephē l'eli ug̀v̀ l'if̀u Ojejoje. Ephē esaa onò alak̀ta l'ug̀bo laǹ. Yò búr̀u m̀b̀òku m̀b̀u l'og̀e teke aawataj̀e òkpata iphe, e meberu l'al̀j̀ b'è gbushiru ephē onò; m̀b̀u l'og̀e teke a watal̀eph̀u obu bal̀.

¹⁰ Ya ndono; Rizúpa, b̀ nwatibe Aya eje ach̀ta uwe-aph̀u t̀saaru oǹwiya l'eli m̀kpuma. Nwaǹỳi onò shi l'og̀e teke aawataj̀e òkpata iphe, e meberu l'al̀j̀ ǹòdu swiru odzu uǹwu iya onò jeye mini, shi l'ig̀we ach̀ia kpua ephē. Oph̀u 'o kwebua t̀ ǹẁǹu, ephē l'eli g̀v̀u oǹu l'odzu ephē l'eswe; m'ò b̀ t̀ aǹ-èg̀u-èg̀budu byakfuta ephē l'enyashi.

¹¹ A bya ekfuru Dévidi iphe nwatibe Aya; m̀b̀u Rizúpa, shi búr̀u nnufu Sòlù meru; ¹² Dévidi at̀ug̀bua je ach̀ta òkp̀u Sòlù ỳel̀e k̀ nwatibe iya, b̀ Jonátanu l'èk̀e ndu Jábeshi-Giledu ẁshiru iya. Ephē jeru l̀e m̀pya je ach̀ta iya l'èze edukfu Bétu-Shanu l'èk̀e ndu Filisutaỳinu shi kobe odzu ephē l'èphē gbutsuaru ephē l'ug̀v̀u Gilobówa. ¹³ Dévidi ach̀ta òkp̀u Sòlù m̀ k̀ nwatibe iya; m̀b̀u Jonátanu l'ò ha ch̀lata l'èk̀e onò; m̀ k̀ òkp̀u ndu oph̀u e gbushiru egbugbu. ¹⁴ E metsua; ephē eworu òkp̀u Sòlù ỳel̀e k̀ nwatibe iya; m̀b̀u Jonátanu je elia l̀e Zela l'al̀j̀ ndu B́njaminu l'ili Kishi, b̀ nna Sòlù. Ephē ach̀ko iphe, eze s̀r̀u t'èphē mee; mekota. E metsua; Nchileke emeeru ephē iphe, ephē r̀r̀u iya l'òkfu èhu al̀j̀ onò.

*Ogu, ndu Ízur̀el̀u; ephē l̀e ndu Filisutaỳinu l̀tsuaru.
(1 Iphe 20:4-8)*

¹⁵ A ǹnyakwaa òdo; og̀u adar̀u ndu Filisutaỳinu; m̀ ǹdu Ízur̀el̀u. Dévidi ỳel̀e ndu soja iya at̀ug̀bua je etso ndu Filisutaỳinu og̀u. A ǹnyaa; ike ta dùhe Dévidi. ¹⁶ Ishibibenobu, b̀ oǹỳe eri Ráfa ar̀ja l'ò b̀-wa t̀ ỳa gbua Dévidi. Nwoke onò b̀ èra ara, o gude l'èka ruru èra ùkporo sh̀kelu ise. Yo tukwaruphu og̀u-mbeke ophungu. ¹⁷ Obenu l̀e Abishaỳi Zeruya b̀ bya agbataru Dévidi; bya echitsua oǹỳe Filisutaỳinu onò; woru iya gbua. Ya ndono; ndu soja Dévidi eria ang̀u: "L'è t̀ byad̀u bya etso ephē je og̀u òdo; t'è ba atsoǹỳi ur̀òku ndu Ízur̀el̀u."

¹⁸ A ǹotakwa; og̀u òdo adar̀u ephē l̀e ndu Filisutaỳinu l̀e Gobu. Sibekayi, b̀ oǹỳe Husha egbua Safu, b̀ oǹỳe eri Ráfa.

¹⁹ Og̀u òdo abyakwa bya adar̀u ephē l̀e ndu Filisutaỳinu l̀e Gobu. Eluhananu Jayi, b̀ oǹỳe Bétulehemu egbua Goliyatu, b̀ oǹỳe Gat̀u; m̀b̀u oǹỳe onò, igbidigbi arwa iya ha l'òbu k'oshi, eegudeje ekwe ekwa onò.

²⁰ Yo bekwaphu l'og̀u òdo, dar̀u ephē l̀e Gat̀u; yo nweru nwoke laǹ, hal̀eph̀u k̀ ngakf̀ngakfu. Yo futsua m̀kp̀sh̀i-èka ishingu ishingu l'èka iya ephē èbo; m̀ k̀kp̀sh̀i-òkpa ishingu ishingu l'òkpa iya ephē èbo; ỳ òkpak̀ta d̀ ùkporo l'èno. Nwoke onò shikwaphu l'eri ndu Ráfa. ²¹ Nwoke onò abya awata òko ndu Ízur̀el̀u oǹu; nwa nwanne Dévidi; m̀b̀u Jonátanu Shimèya eworu iya gbua.

²² Ndu onò ephē èno shikota l'eri ndu Ráfa l̀e Gat̀u. Yò búr̀u Dévidi b̀ ephē shikota l'èka ǹẁshihu.

22

*Eg̀v̀u, Dévidi g̀uru Ojejoje
(Eg̀v̀u 18:1-50)*

¹ Dévidi g̀uru eg̀v̀u-a ǹ Ojejoje m̀b̀òku, ò naf̀takotaru iya l'èka ndu òhogu iya l'èphē ha; kekeleke k̀ Sòlù.

² O g̀uru; s̀:

O b̀ Ojejoje b̀ oke m̀kpuma
nke mu; búr̀u iya b̀
a-gbabe-a-dz̀r̀u nke mu;
búr̀u iya agbaf̀taje mu.

³ O b̀ Nchileke mu b̀

Agbara-Mkpuma, mu agbabaj̀e
je edomia onwomu.

O b̀ iya egbochije mu
t'è b'ò d̀ iphe, e-me mu ǹ;
búr̀u iya b̀ oǹỳe egudeje
agburu-èhu iya dz̀o mu.
O b̀ l'ime iya;

- bẹ mu agbabajẹ; zeeru ndzụ;
 bụru iya bụ onye ndzọta mu.
 Ọ bụ iya adzọje mu l'ẹka ndu
 ẹnya enwu ọku.
- 4 Ọ bụ Ojejoje bẹ mu arakuje;
 yọ dzọo mu l'ẹka ndu ọhogu mu.
 Ọ gbaru t'a jaja iya ajaja.
- 5 Anwụhu shiwa ye mu
 egbirigba l'olu.
 Ọ-la-l'iyi atsọo l'ọ bụ
 mini bya atsọ-kputa mu.
- 6 Ẹkpa-oyi alì-maa nyìru mu kpa.
 Anwụhu eshiwa gbareru mu ọnya.
- 7 Mu eshi l'iphe-ẹhuka,
 byaru mu nù raku Ojejoje;
 mbụ raku Nchileke mu.
 Yo shi l'eze-ulo iya nua olu mu;
 Mkpu, mu chiru chiku iya
 erua ya nchì.
- 8 Ya ndono; eliphe l'ophu
 etehu kfukakfuka;
 nmakota jijiji.
 Ẹke a turu ọkpa-alì imigwe
 anmakota anmanma;
 kele Nchileke;
 bẹ ẹhu egbu eghughu.
- 9 Ẹnwuru-ọku shi iya l'imi
 akpọ ke tututu;
 Ọku, shi iya l'onu atuko
 iphemiphe ọbule ekepyashi.
 Icheku-ọku iphe,
 o kepyashiru achiko ẹkemeke
 ọbule ata kfukfukfu.
- 10 Yọ dajaa akpamigwe;
 yọ bụru iya alufuta.
 Ọchi, gbaru ke tsukiribangu
 anodu iya le mkpuli ọkpa.
- 11 Yọ nodu l'eli Cherobimu phefu.
 Yọ bụru pherephere bụ ẹbà
 o gude ephe.
- 12 Yo woru ọchi gbaphua
 onwiya l'o bụ mkpu;
 Urukpu, mini jiru ejiji
 anọ-pee ya mgburumgburu.
- 13 Urukpu; mẹ icheku-ọku,
 ata kfukfukfu eshi
 l'o-gbu-nwii-nwii ya awushi.
- 14 Ya ndono; Ojejoje eshi
 l'akpamigwe tya egbe-igwe.
 A nua olu onye ono, bụ
 Ọkaribe-Kakota-Nu ono.
- 15 Ọ gbaru akfu gude chikashia
 ndu ọhogu iya.
 Ebemu-igwe b'o kuru ke
 meremu; epe eze oso.
- 16 Oke ẹnimu ekekahu ẹbo;
 k'ophu a phutsuaru ime ime
 ebo ẹnimu l'ẹnya;
 kpuhatsua ẹke, a turu
 ọkpa-alì mgboko ghebe onu.
 Yọ bụru l'ẹke Ojejoje gude
 oke pherephere, shi iya l'imi

- deeru ndu ọhogu iya ekiri.
- 17 Ojejoje eshi l'imigwe
selita mu; ọfuta mu l'ime ebo.
- 18 Ọ nafutakwaru mu phu
l'ẹka ndu ọhogu mu,
shihuru ike; mẹ l'ẹka iphe,
bụ ndu mu dụ ashị;
Kẹ l'ẹphe kariru mu ẹka.
- 19 L'oge teke ono,
umuruku muru mu ono;
bẹ ẹphe je agbabua mu ifu.
Obenu lẹ Ojejoje byaru bya
aburu mu agbarike.
- 20 Ọ bụ yebedua kutaru mu
dobe l'ẹke gbasaru agbasa.
O yeru mu ẹka nafuta mu;
kẹle mu nọ iya l'obu.
- 21 Ojejoje buru mu nggo;
kẹle mu doberu ẹka ndoo;
iswi adu mu mma.
- 22 Kẹ l'ọ bụlephu ọzo,
Ojejoje toru bẹ mu etsoje.
Ọphu mu egudebua ejo iphe
ghaaruu Nchileke azu.
- 23 Ikpe Ojejoje bẹ mu
mubekotaru ẹnya l'ọ ha;
tọ bụ lẹ mu ghajeru ekemu,
ọ turu azu.
- 24 Ẹ tọ dudu ẹke uta duru mu l'ẹke ọono.
Mu sederu onwomu; to nwe
ejo iphe, mu yejeru ẹka.
- 25 Mu bụ onye doberu ẹka ndoo;
buru onye iswi dụ mma.
Ọ bụ iya meru iphe Ojejoje
buru mu nggo; l'ẹge
mu dutabe iya mma l'ẹnnya.
- 26 Ndu yeru nggube
Ojejoje obu bẹ iyejeru obu.
Ndu dukota mma
b'ị dubejeru mma.
- 27 Ndu obu guru iphoro;
b'ị gujeru obu iphoro.
Ndu doberu ọzo ẹphe
nggirigonggirigo;
bẹ iidobejeru ọzo ngu nggirigonggirigo.
- 28 Ndu wozitaru onwẹphe alị;
b'ị dzofutaje.
Obenu l'ẹnnya ngu anọduje
l'ẹke ndu eku onwẹphe
ekuku nọ t'i wozita ẹphe alị.
- 29 Ọ bụ nggube Ojejoje
bụ urọku mu.
Nggube Ojejoje emeje
t'iphoro duru mu l'ẹke ọchi nọ.
- 30 Ọ -bụ l'ike nke ngu;
bẹ mu e-gude mekputa
igwe-ọha ndu soja;
buru ike ngu;
bẹ mu e-gude
nyia upho-mkpuma mkpukpu;
je anaa mkpukpu obu.
- 31 Ọzo Nchileke bẹ ntupo ta nọdu.

- Okfu Nchileke bụ ọkpobe okfu.
Oogbochitaje ndu gbabaru
l'ime iya t'èphe zee ndzụ.
- 32 ?Nanufua onye ọdo,
bụ Ọkaribe ọdo;
a gụfu Ojejoje?
?Nanụ onye ọdo,
bụ Agbara-Mkpuma ọdo;
a gụfu Nchileke ayi?
- 33 Ọ bụ Nchileke emeje tẹ
ike dụ mu; bụru iya emeje
tẹ ntụpo ba anọ l'ụzo mu.
- 34 Ọ meru mu;
mu akfụ gelengu gelengu
l'ọbu mgbada; bya eworu
mu tukobe l'eli ugwu.
- 35 Ọ ziru mu;
mu amaru ẹge aaluje ọgu;
k'ọpflu bụ l'ẹ to nwedu
m'ọ -bụ akfụ, e kweru l'igwe;
mu agba l'iya-a.
- 36 Ọ bụ nggube Ojejoje
gbochitaru mu;
shì ẹge ono dzọfuta mu.
Ọ bụ ẹka, i yeru mu;
bẹ paliru mu nụ.
- 37 I mesaru ụzo mu t'ọ ha ụsa;
k'ọpflu ọkpa te echifudu mu.
- 38 Mu gude ọso chĩa
ndu ọhogu mu; gwe
e ẹphe ogwe-ẹkfu.
Ọpflu mu atsuladu azụ
jeye mu alụ-gbua ẹphe.
- 39 Mu chiru ẹphe pyakapyaka;
chibashitsua ẹphe ọnya;
k'ọpflu ẹphe ta dudu ike palia ishi ọdo.
Ẹphe adashĩa mu l'iku ọkpa.
- 40 Ọ bụ ike nke ngu;
bẹ mu gude eje ọgu.
Ndu etso mu okfu b'i meru;
ẹphe ebyishi ikpere;
fuaru mu ọnu l'alị.
- 41 Ndu ọhogu mu b'i meru;
ẹphe eye ọkpa l'ọso tsuphu azụ;
Mu emebyishikota ndu ono,
mu dụ ashị ono.
- 42 Ẹphe chiru mkpu; to nwe
onye gbaru ẹphe mkpu.
Ẹphe araku Ojejoje;
ọpflu o yeduru ẹphe ọnu.
- 43 Mu gweru ẹphe ogwe uji;
mee ẹphe; ẹphe adụ l'ọ bụ
udzu-ẹja, nọ l'alị.
Mu tsuru ẹphe ọtsu-ẹkfu;
ẹphe l'ọbu ẹpoto, nọ l'esu-ụzo.
- 44 Ị nafutaru mu l'ẹka ndu nke mu,
abyaru mu ọgu; mee mu;
mu aburu ishi iphe bụ mbakeshi;
k'ọpflu bụ lẹ ndu, mu te shidu
maru byaru bya anọdu mu l'ẹka.
- 45 Ịphe bụ ndu ọhodo anọduje
ebiyiru mu ikpere.

- Èphe -nùà l'òwaa iphe,
 mu sùru t'e mee ndò-ò;
 èphe emee ya ègwegwa.
- 46 Meji atòshihu èphe;
 èphe eshi l'èke èphe shi;
 wùru yòtiyoti byakfuta mu.
- 47 Ojejoje nòkwa ndzù!
 Unu tua ya èpha.
 Ò bụ iya bụ Agbara-Mkpuma òbu,
 domiru mu nù òbu.
 Unu kutsee Nchileke;
 l'òbu iya bụ onye adzòje mu nù!
- 48 Ò bụ Nchileke agwataje
 ùgwò iphe, ndu òhogu mu meru mu.
 Ò meru; ùnwu eliphe;
 èphe anòdu mu l'èka.
- 49 Ònafutaje mu l'èka ndu
 òhogu mu.
 Oowolije mu;
 woghata ndu etso mu ògu.
 Òogbafutaje mu l'èka ndu ènya enwu òku.
- 50 Ò bụ iya meru iphe
 mu e-vudo l'ifu mbakeshi;
 jaa nggùbe Ojejoje.
 Mu a-gù egvu gude jaa ngu.*
- 51 Onye eze, ì fòtaru; bè iimeje
 t'èka iya karia l'ògu.
 N-yemobu ngu; b'i koshije
 onye i teru manù: mbù Dévidi yèle
 ndu o-shi-l'eri iya phè jeye lè tutu yoyo.

23

Okfu ikperazù, shi Dévidi ònu

- 1 Òwaa bụ okfu ikperazù, Dévidi:
 “Òwaa bụ olu Dévidi Jesi;
 nwoke, Nchileke woliru eli;
 onye Nchileke kẹ Jékòpu
 teru manù t'ò bụru eze.
 Ò bụ iya agùjeru ndu
 Ízurèlu egvu-òma.
- 2 Ume Ojejoje shi mu l'ònu ekfu.
 Okfu iya degeru mu
 edegeru l'ònu.
- 3 Nchileke kẹ Ízurèlu kfuwaru.
 Agbara-Mkpuma kẹ ndu Ízurèlu;
 bè sùru mu:
- “Teke madzù achì l'ùzo,
 vudo nhamùha; gude
 òtsu-egvu Nchileke l'achì
- 4 bè òduje l'òbu iphoro
 nchi-abòhu teke ènyanwu
 ahata ahata; m'ò bụ teke
 ènya buru igwe kòroro.
 Òduje l'ò bụ anwù,
 emeje t'eswa, kpofuta l'alì
 teke mini chìtsuaru.’
- 5 ?Tò bùdu ège ono
 bè ndibe mu nò;
 èphe lè Nchileke tòò?

* 22:50 22:50 Róm 15:9

Kẹ l'o meru; mu l'iya agbaa ndzụ,
a-nòdu jeye lẹ tutu yoyo.

O meru iya; yọ nguru anguru
l'iphemiphe òbule;
bya emee ya t'ẹ b'ọ dọ iphe,
e-mebyi iya nụ.

Nchileke e-me tẹ
ndzọfuta mu dzua oke;
iphemiphe òbule, agụ mu nụ
bẹ oo-meru mu.

⁶ Obenu lẹ 'ọ-ga-lẹ-mkpa pẹ
bẹ ee-tufatsua etufa l'òbu
onye tufaru ogvu;
kẹ l'ẹ to gudejedu
ẹka achita ẹphe.

⁷ Onye edenyi ẹka l'ogvu ono
gudfutaje iphe igwẹ
m'ọ bụ oshi arwa;
gude kpota iya je akpọo ọku."

*Ndu kẹ Dévidi, ike ka l'ọgu
(1 Iphe 11:10-19)*

⁸ Ọwaa bụ epha ndu soja Dévidu, bụ ike-ka-l'ọgu pẹ: Ishubelu onye Hakumonu. Ọ bụ iya shi bụru onye ishi l'umadzu ẹto phụ. Ọ bụ yẹbedua egudeje arwa jekfu unu ndu soja labụ ọgu; gbushikota ẹphe l'ugbo lanụ.

⁹ Onye k'ẹbo, etsota iya nụ bụ Eliyéza Dodo kẹ Ahohi. Yẹbedua yikwapu l'umadzu ẹto phụ, bụ ndu ike-ka-l'ọgu phụ. O tso Dévidi mebyishia ndu Filisutayinu teke ẹphe dzukoberu k'ọgu. Ndu Ízuru l'atsulaa azụ. ¹⁰ Obenu l'ọ vudoshiru ike gbaa ndu Filisutayinu jeye ẹka atsushia iya ume; kọpyabetsua ya akọpyabe l'ogu-mbeke, ọ pa. Ojejeje emee ya; yọ kpaa ike, dọ egvu mbọku ono. E metsua; ndu ọphu awụ-phu azụ; yọ bụwarua t'ẹphe chita ngwa-ọgu kẹ ndu ọphu laru l'ọgu; bẹ ẹphe daphuru azụ.

¹¹ Onye k'ẹto, etsota iya nụ bụ Shama Agee; onye Hararu. Ujiku lanụ bẹ ndu Filisutayinu dzukojeru k'ọgu lẹ Lehi. Yo nweru ẹgu ẹke, a kọru azamu l'ẹke ono. Ndu soja ndu Ízuru eye ọkpa l'oso gbalashia. ¹² Obenu lẹ Shama vudoshilerua ike l'echi-ẹgu ono; tso ndu Filisutayinu ọgu; gbushia ẹphe. Ojejeje emee; ndu Ízuru emekputa ẹphe ọhuma ọhuma.

¹³ Yo be teke aakpata iphe l'alí; umadzu ẹto l'ime ọkporo umadzu l'umadzu iri, bụgbaa ndu ishi ọgu ono awuru wụ-kfu Dévidi l'ogba, nọ lẹ Adulámu. Teke ono bẹ igweligwe ndu Filisutayinu wufutaru bya adọru lẹ nsuda Réfa. ¹⁴ Teke ono bẹ Dévidi nọ l'ime ẹke ọ kpuru; yo shihu ike. Ndu soja ndu Filisutayinu adọru lẹ Bétulehemu. ¹⁵ Mini awata ọgu Dévidi. Yọ sụ: "Haa! Ndege o -nwekwanuru onye e-kutaru iya mini lẹ wẹlu, nonyabe ọnu ẹke eeshije abahụ lẹ Bétulehemu tẹ ya ngua!" ¹⁶ Unwoke ẹto ono, bụ ike-ka-l'ọgu pẹ ono akpata ọzo; swee ndu soja Filisutayinu l'ẹke ono, ẹphe dọru ono; je ekuta mini lẹ wẹlu ono, nọ-nyabe ẹke ono, eeshije abahụ Bétulehemu ono; wotaru Dévidi. E metsua; Dévidi ta nguhe mini ono; yọ wushiaru iya Ojejeje; ¹⁷ bya asụ: "E phokwa iya ru ephopho; Ojejeje; kẹ tẹ ya ngua mini ọwaa. ?Tọ bụdu ndzụ ndu-a; bẹ ẹphe jeru je etube lẹ mgbashị ege ee-shi t'ẹ kuta iya?" Yo mee; tọ nguhe mini ono. Ono bụ iphe ike, unwoke ẹto phụ, bụ ike-ka-l'ọgu phụ meru ndono.

¹⁸ Ọ bụ Abishayi yele Jóabu Zeruya bụ nwunne bụ onye ishi ọkporo unwoke l'unwoke iri ono, bụ ndu ishi ọgu ono. Abishayi bẹ gudeje arwa iya jekfu ọkporo madzụ l'umadzu iri l'ise ọgu; gbushikota ẹphe. E shiwaru ẹge ono; maru epha iya l'òbu k'umadzu ẹto ọphu. ¹⁹ Ọ bụ yẹbedua b'a katsua ọkwabe ugwu l'ọkporo madzụ l'umadzu iri ono. Yọ bụru yẹbedua bụ onye ishi ẹphe; l'ẹbe ọbu l'a guru iya ye l'umadzu ẹto phụ.

²⁰ Benáya Jehoyada bụ ọ-ka-ike l'ọgu. Ẹke o shi bụ Kabuzelu. Ọ kparụ ike, dọ egvu. Ọ bụ yẹbedua gburu unwoke Móabu labụ ono, bụ ndu ike ono; bụru iya jejeru je egbua agụ l'ime iduma mbọku, mini suno* jiru alí ono. ²¹ Benáya gbukwaruphu oke mkparawa onye Íjiputu, pa arwa byakfuta iya ọgu. Iphe, yẹbedua gude bakfuta iya bụ mgboro; bya anata nwoke Íjiputu ono arwa ono, o gude ono; gude nmagbua ya. ²² Ono bụ ike, Benáya

* **23:20** 23:20 Suno bụ mini, anọduje ada l'alí mbeke l'oge winta. Ọonoduje acha ọcha; l'ayo l'òbu ntụ mini. Ọ bụ l'ọ -dagee; bẹ ọqoyaje bya anmaa anmanma l'alí; l'atsụ oyi k'otsu-gbu madzụ; l'echi ẹturu.

Jehoyada kparù ndono. Yèbedua b'a makwarùphu èpha iya ège a maru k'umadzu èto phù, bù ike-ka-l'ògu phù. ²³ A -b'ya l'ùkporo madzù l'umadzu iri phù; b'o tso l'onye a kwata akwabè ugwu. Òbu l'è t'a gùkobekwa iya l'umadzu èto phù. Tò dù iya bù; Dévidi emee ya onye ishi lè ndu sòja, eche iya nche.

²⁴ Àsahèlù, bù nwunne Jóabu tso l'ùkporo madzù l'umadzu iri ono. Ndu òdo bù Èluhananu Dodo kè Bétulehemu; ²⁵ Shama kè Haròdu; Elika kè Haròdu; ²⁶ Helèzù kè Paliti; Ira, bù nwatibe Ikeshi ophù Tékowa; ²⁷ Abiyéza kè Anatótu; Mebunayi kè Husha; ²⁸ Zalùmonu k'eri Ahoi; Maharayi kè Netofa; ²⁹ Helèbu Bena kè Netofa; Itayi Ribayi kè Gibiya l'alì ndu Bénjaminu; ³⁰ Benáya kè Piratonu; Hidayi kè uzo nggele Gaashì; ³¹ Abiyalùbonu kè Araba; Azùmavetu kè Bahurimu; ³² Èliyahuba kè Shalùbonu; mè unwu Jashènu; mè Jonátanu; ³³ Shama kè Hararu; Ahiyamu Shararu kè Hararu; ³⁴ Elifèletu Ahasùbaya kè Maaka; Eliyamu Ahitofèlù kè Gilo; ³⁵ Hezuro kè Kamèlù; Parayi kè Arabu; ³⁶ Igálù Nétanu kè Zòba; Bani k'ikfu Gádu; ³⁷ Zelekù, bù onye Amònu; Naharayi kè Beròtu, bù onye achijeru Jóabu Zeruya ngwa-ògu; ³⁸ Ira kè Itiru; Garèbu kè Itiru kwaphù; ³⁹ mèfua Uráya, bù onye Hetu. Iphe èphe tùkoru dù bù ùkporo madzù l'umadzu iri l'èsa.

24

*Dévidi agù ndu Ízurèlù; mè ndu Júda ògu
(1 Iphe 21:1-6)*

¹ Ojejoje avòru òku ghùa èhu l'èke ndu Ízurèlù nò; yò kpalia Dévidi t'o mee t'iphe-èhuka dakfuta èphe; sù iya: “T'ò tughua je agua ndu Ízurèlù; mè ndu Júda ògu.” ² Eze, bù Dévidi ezia Jóabu; mè ndu ishi ndu sòja, èphe l'ya nò; sù èphe: “Unu jekota iphe, bù ikfu, nò lè Ízurèlù; shita lè Dánù je akpaa lè Besheba gùkota èphe ògu; k'òphu ya a-maru ole, èphe dù.”

³ Obenu lè Jóabu bè sùru eze: “Tè Ojejoje, bù Nchileke ngu mekwaa tẹ ndu ono ka l'igwe ugbo ùkporo ise mè l'ège èphe ha nta-a; nggùbe eze, bù onye nwe mu nù egude ènya ngu phù iya. Ò bù ?bùkwànu ngunu meru iphe nggùbe eze, bù onye nwe mu nù eme t'i mee egbe iphe òwaa?” ⁴ E metsua; okfu eze adanya kè Jóabu yèlè kè ndu ishi ndu sòja iya ono. Jóabu yèlè ndu ishi ndu sòja ono eshi l'ifu eze tughua oje ògu ono.

⁵ Èphe adalèphù Ènyimu Jòdanu; dòshia lè mgboro mkpùkpù Àrowa; l'uzò òhuda mkpùkpù, nò l'echi nsùda; bya eshi l'èke ono chebe ifu lè Gádu lufuwaru Jáza. ⁶ Èphe abya abahù Gíledu; mè l'ònu-ògo Tatimu-hodushi. Èphe eshi l'èke ono bahù lè Dánù-Janu; bya eswìjia lufu Sayidonu. ⁷ Èphe eshi ono bya echebewaru ifu lè a-gbabe-a-dzuru kè mkpùkpù Táya. Èphe eshi èke ono jekotawaru mkpùkpù, nòkòta l'alì ndu Hevu yèlè kè ndu Kénanu. Èphe abya akpò-chia ya ishi lè Besheba l'uzò òhuda Júda. ⁸ Èphe jeru iya ònwa tete l'ùkporo abalì bè èphe laphutaderu azù lè Jerúsalemu. ⁹ Jóabu abya akòru eze, bù Dévidi umadzu ole, ò gutaru l'ògu ono. Lè Ízurèlù bè èphe gutaru ùkporo unu unwoke ùkporo ugbo ise,* bù ndu sòja, ike dù l'ògu; bya aburu ndu e-gudeghe ogu-mbeke; guta ùkporo unu unwoke ùkporo ugbo èto l'unu unwoke ugbo ùkporo labù l'iri† lè Júda.

¹⁰ Dévidi agù-gelephu ògu ono; meji akfulahaa ya nkfù. Yò sù Ojejoje: “Ya mewaru iphe, dù èji, ha nshinu l'iphe ono, ya meru ono. Byiko Ojejoje; wofunu iphe, dù èji ono, yèbe nwozi ngu meru ono; kè l'ò kwa eswe bè yèlè meru ège ono.”

¹¹ Tè Dévidi kwaa tehu lè nchi-abòhu iya; bè Ojejoje kfuwaru Gádu, bù onye nkfuchiru Nchileke, aphujeru Dévidi àphù; sù iya: ¹² “Je asù Dévidi: Òwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘Uzi iphe èto; bè ya doberu iya; t'ò hata òphu ya e-me iya.’”

¹³ Tò dù iya bù; Gádu ejekfu Dévidi je asù iya: “?Bù èjo-ègu, a-nò afa èto; m'ò bù t'ì gbaaru ndu òhogu ngu òso ònwa èto; m'ò bù t'èjo mgbònwu nòo l'alì ngu abalì èto? Nta-a bùkwa t'ì rja ya ariri; karù iya; tẹ ya maru iphe, ya e-zi onye ziru iya nù.”

¹⁴ Dévidi asù Gádu: “Lè ya nòkwa l'òke iphe-èhuka. Obenu l'ò kakwaru ayi mma t'ayi daba Ojejoje l'èka; a ma l'ayi dabaru madzù l'èka; kè l'òbu-imiko kè Ojejoje pakwaru apaa.” ¹⁵ Ya ndono; Ojejoje abya alòru èjo mgbònwu tù ndu Ízurèlù shita l'ùtsu mbòku ono jeye mbòku, ò tù-buru èphe. Shita lè Dánù jeye lè Besheba bè èphe dù ùkporo unu madzù ugbo èsato l'unu madzù ugbo iri l'ise‡ nwùshihu. ¹⁶ Ojozi-imigwe ono amachìlephu èka tẹ ya dabè Jerúsalemu mebyishia ya; yò rua Ojejoje l'èhu; mbù èjo iphe ono, dakfuru èphe ono. Yò sù ojozi-imigwe ono, egbushi ndu ono: “L'ò dùwa mma!

* 24:9 24:9 Iphe ò bù bù 800,000. † 24:9 24:9 Iphe ò bù bù 500,000. ‡ 24:15 24:15 Iphe ò bù bù 70,000.

Sephu ẹka ngu azu; paru ẹphe haa." Teke ono be ojozi Ojejoje ono nowa l'oma ẹke Arawuna, onye Jebusu anoduje etsu balì iya.

¹⁷ Dévidi aphulephu ojozi-imigwe ono, Nchileke gude echigbushi ndu ono ono; su Ojejoje: "L'ọ kwa yebedua mesweru; mee iphe, ẹ ta dudu mma. ?Buhunu ole be unwu aturu-wa meru? T'ọ bu-chikwaaru yebedua; me ndu ndibe be yi-dabe ẹka!"

¹⁸ Yọ buru mboku ono be Gádu byakfutaru Dévidi bya asu iya: "T'ọ tugbua je akpuru Ojejoje enya-ngweja l'ẹke Arawuna ke Jebusu anoduje etsu balì iya." ¹⁹ Ya ndono; Dévidi atugbua jeshia ẹge ono, Ojejoje shi l'onu Gádu zia ya ono. ²⁰ Arawuna atufulephu enya phua eze, bu Dévidi yele ndu ozi iya l'ẹke ẹphe eje abyakfuta iya; byishi ikpere; kpuke ifu l'ali; gude kwabe iya ugu. ²¹ Arawuna asu: "?Bukwa ole be eze, bu onye nwe mu nu byakfutaru nwozi iya?"

Dévidi asu iya: "Le ya byaru te ya zuta iya ẹke ono, ootsuje balì ono; kpuru Ojejoje enya-ngweja; k'ophu ejo mgbonwu ono e-buhu." ²² Arawuna asu Dévidi: "Te nggube eze, bu onye nwe mu nu wotakpelephu iphe, du ngu mma gude gwoo ngweja obu. Qwaa eswi, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje; me bodu, eegudeje etsu balì; me odogoro, eegudeje atugbabe eswi l'ozori nku. ²³ Nggube eze; iphemiphe obule ono l'ọ ha be yebe Arawuna nuru ngu iya." Arawuna asukwa iya phu: "Te Ojejoje, bu Nchileke ngu natakwa ngweja ngu."

²⁴ Obenu l'eze suru Arawuna: "Waawa; ya kfufutaje ngu ugwo iya. Ya te egudekwa iphe, ẹ to nwedu iphe, o phuru iya gwooru Ojejoje, bu Nchileke iya ngweja-ukfuru." Oo ya bu le Dévidi azua ẹke ono, eetsuje balì ono; me eswi ono; gude ukporo shekelu mkpola-ocha labu le mkpola-ocha iri kfu ya. ²⁵ Dévidi abya akpuru Ojejoje enya-ngweja l'ẹke ono; bya egwoo ngweja-ukfuru; me ngweja ehua-aga l'eli iya. Ojejoje anua iphe, o roru iya l'okfu-ali ono; ejo mgbonwu ono, byaru ndu Izurelu ono alaa.

Ndu Eze kẹ mbụ

Teke Dévidi bụwa ọgurenya

¹ Teke ono bẹ eze, bụ Dévidi kahụwaru; bụwaru ọkpobe onye bụ ọgurenya; k'ophu bu l'oyi anọduje atsu iya; m'o -ruhuru; a phụ-kpua ya ukpo. ² Tọ dụ iya bụ; ndu ozi iya abya asụ iya: "T'ephē lenuaru nggube eze, bụ onye nwe mu nụ ọnya nwamgboko, nwoke ta achikahubua ọkpa; t'ọ bya eswiru nggube eze; letaje ngu ọnya. Yọ zenyabejekwaphu ngu phụ; k'ophu oo-meje t'ẹhu vo nggube onye nwe mu nụ ọku."

³ Ẹphe abya achiko alị Ízurelu l'ọ ha jegbaru l'ẹke ẹphe achọ nwamgboko, ama mma. Ẹphe achonyaa; bya aphua Abishagu kẹ Shúnemu. Ẹphe eduta iya dutaru eze. ⁴ Nwamgboko ono bẹ ama ntumatu. Yọ nọdu l'eleta eze ọnya; l'ejeru iya ozi. Q bụ l'eze te ejekfubua ya aze.

Adónija eme t'o mee onwiya eze ndu Ízurelu

⁵ Ya ndono; Adónija, bụ nwatibe nwanyi ophu, bụ Hagitu awata owoli onwiya eli; l'ekfu: "L'ọo ya a-buru eze." Yọ bya akwakoberu onwiya ugbo-inya; mę ndu agbaję iya nų; bya edobe ọkporo madzụ labụ l'umadzu iri t'ephē vutajeru iya ọzo. ⁶ Ophu nna iya 'ababuaru iya mba; m'ọ bụ jja ya: Iphe, kparu iphe oome ẹge ono. Adónija ono amashị mma ike. Yọ bụru iya tso Abusolomu l'azu.

⁷ Adónija eje achị-koshi Jóabu Zeruya; mę Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke eja idzu iya; ẹphe etsoru iya; ọru ikẹ yeru iya. ⁸ Obenu lẹ Zadọku, bụ onye achijeru Nchileke eja; Benáya Jehoyada; Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; Shimeyi; Rey; mę ndu soja Dévidi; ndu ophu bụ ike-ka-l'ogu l'ephē ha te nwedu onye ọru ikẹ yeru Adónija.

⁹ Adónija eje anọdu lẹ Mkpuma Zohęleti* lẹ mgboro Ẹnu-Rogelu gbushia aturu; oke-eswi; mę eswi, gbagbaaru ẹba gude shia nri. Yo kua unwana iya l'ephē ha, bụ iya bụ unwu eze; bya ekukwaaphu unwoke ndu Júda, bụ ndu eje ozi l'ufu-eze lẹ nri ono. ¹⁰ Q bụ l'ẹ to kudu Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; to ku Benáya; to ku ndu soja ndu ophu bụ ike-ka-l'ogu phe; to ku Sólomonu, bụ nwanna iya.

Betisheba ejekfu Dévidi l'okfu ẹhu Adónija

¹¹ Tọ dụ iya bụ; Nétanu abya aji Betisheba, bụ nne Sólomonu; sụ iya: "Tji nudu lẹ Adónija Hagitu bẹ bụwa eze; onye nwe mu nų; mbụ Dévidi ta ma? ¹² Byakwaphu nta-a tẹ ya karu ngu ẹge ii-me dzọta ishi ngu; mę kẹ nwatibe ngu Sólomonu. ¹³ Tugbulekwaphu nta-a jekfu eze, bụ Dévidi je asụ iya: 'Nggube eze, bụ onye nwe mu nų; ?Q kwa l'i riru mube nwozi ngu nte l'ọ bụ nwatibe mu Sólomonu a-buru eze nọ-tsota ngu l'aba-eze ngu? ?Nanu ẹge ọ dụ b'ọ gbe bụwaru nų Adónija gbe bụwaru nų eze ọbu?' ¹⁴ Teke ono, ii-nọ l'ẹke ono; kpuru okfu ono l'onu; nggu l'eze ono; bẹ ya a-bata bya achia ngu ẹka l'azu."

¹⁵ Tọ dụ iya bụ; Betisheba abya atugbua jekfushi eze l'ime ọlo-eze. Eze l'onwiya bụwa ọkpobe nwoke ọgurenya. Yọ bụru Abishagu kẹ Shúnemu eleta iya ọnya. ¹⁶ Betisheba abya efuzita byiaru eze ikpere.

Eze aji iya: "Nanu ẹge ọ dụ?"

¹⁷ Betisheba asụ iya: "Onye nwe mu nų; i gude ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke ngu ribuaru yebe nwozi ngu nwanyi nte; lẹ nwatibe ngu; mbụ Sólomonu a-buru eze nọ-tsota ngu l'aba-eze ngu. ¹⁸ Ọbu; lekwa lẹ Adónija gbe buakwaru nų eze ọbu nta-a; lẹ nggube eze, bụ onye nwe mu nų ẹ-ba ama. ¹⁹ O gbushiakwaru igweligwe oke-eswi, eswi, gbagbaaru ẹba; mę aturu; bya ekuwa unwu eze l'ephē ha; kua Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke eja; mę Jóabu, bụ onye ishi ndu soja; to ku nwatibe ngu, bụ Sólomonu. ²⁰ Nggube eze, bụ onye nwe mu nų; nta-a bẹ ndu Ízurelu l'ephē ha nọkwa l'ele ngu; t'ephē maru onye ii-sụ t'ọ nọdu l'aba-eze nggube onye nwe mu nų; l'ozori ngu. ²¹ Q -dudu bẹ mboku, a -nonyaru; t'i nọhe bẹ aa-watakwa ome yele nwatibe iya Sólomonu l'ephē -bụ ndu meru ejo iphe."

²² Betisheba yele eze akpukwaduru-a okfu ono l'onu; Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke abata. ²³ A abya ezia eze lẹ Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke bẹ byakwaru nų. Yọ bata; bya ebaru eze ifu l'alị.

* 1:9 1:9 Iphe, "Zohęleti" bụ bụ "Mkpuma ejo agwo".

²⁴ Nétanu abya asụ iya: “Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ?ọ dū l'ì sùwaru l'ò bụ Adónija a-buru eze, nò-chia ẹnya ngu tọ; mbụ l'ò bụ iya a-nòdu l'aba-eze ngu?” ²⁵ Ntanu-a b'ò jewaru je egbushia oke-eswi; mę swi, gbashiru ẹba; mę igweligwe aturu. O kuakwaru unwu eze l'ephhe ha; bya ekua ndu ishi ndu soja; mę Abiyata, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. Mbụ lę nta-a; bę ephhe nọkwa l'eri; l'angu: l'ekfu; sụ: ‘Ndzụ ngu ndzụ ogologo; eze, bụ Adónija!’ ²⁶ Ole mbędua, bụ nwozi ngu; mę Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Benaya Jehoyada b'ę to kukwa; ophu o kukwa nwozi ngu, bụ Sólomonu. ²⁷ ?Bụ nggube eze, bụ onye nwe mu nụ bę meru egbe iphe owaa; ophu i medu t'ayibe ndu ozi ngu maru l'ò owaa bụ onye ophu a-nòdu l'aba-eze ngu m'ì ch'ì-gelephu?”

Dévidi eme Sólomonu eze

²⁸ Tọ dū iya bụ; eze, bụ Dévidi asụ: “Kuaru mu nụ Betisheba.” Betisheba abya abata bya evudo iya l'ifu.

²⁹ Eze eribua nte; sụ: “Ojejoje -nòdu-a ndzụ ęge ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, nafutaru iya l'iphe-ẹhuka iya l'ò ha; ³⁰ bę nte ono, ya gude epha Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu ribuaru ngu ono bę ya e-medzu ntanu-a; mbụ nte ono, ya riru; sụ ngu l'ò bụ nwatibe ngu Sólomonu a-buru eze l'ozori iya; nọchi ẹnya yębe Dévidi l'aba-eze iya ono.”

³¹ Tọ dū iya bụ; Betisheba ebyishi ikpere; kpube ifu l'al'ì; gude kwabe eze ugwu; sụ iya: “Ndzụ ngu; ndzụ ogologo; nggube eze, bụ onye nwe mu nụ Dévidi!”

³² Eze, bụ Dévidi asụ: “Kuaru mu Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; mę Benaya Jehoyada.” Ephhe abyaruta l'ifu eze. ³³ Eze asụ ephhe: “Unu lę ndu ozi yębe onye nwe-unu yiru. Tę nwatibe iya nwoke; mbụ Sólomonu, nòdu l'eli inya-mulu yębe eze t'unu duru iya je lę nggele Gihonu. ³⁴ Unu -rulephu ẹke ono; tę Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke wụa ya manụ l'ishi t'ò buru eze ndu Ízurelu. Teke ono; unu egbu ụpyoku; sụ: ‘Ndzụ ngu; ndzụ ogologo; nggube eze, bụ Sólomonu!’ ³⁵ Teke unu metsuaru; unu awuru tsoru iya t'ò bya anòdu l'aba-eze mu; buru eze nọ-chia ẹnya mu; kę lę mu tųwaru iya ẹka t'ò buru iya a-buru eze ndu Ízurelu; buru eze ndu Júda.”

³⁶ Benaya Jehoyada azua mgbede; sụ: “Ono ęge ọ dū-o! Tę Ojejoje, bụ Nchileke kę nggube eze, bụ onye nwe mu nụ kfuukwaa ęge i kfu. ³⁷ T'ò bukwaru ęge Ojejoje swiru nggube eze, bụ onye nwe mu nụ bụ ęge oo-swiru Sólomonu; bya emee t'abubu, ọ bụ eze kangoo kę onye nwe mu nụ, bụ eze Dévidi.”

³⁸ Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; Benaya Jehoyada; męwaru ndu Keretu mę ndu Peletu edoziaru Sólomonu inya-mulu eze, bụ Dévidi; yọ nòdu iya l'eli agba; ephhe ejeshia Gihonu.

³⁹ Ephhe erulephu ẹke ono; Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja eshi l'ulo-ẹkwà wota mpo, manụ nọ; wụa Sólomonu l'ishi. Ephhe abya eworu ụpyoku gbu; ndu ono l'ephhe ha atua uzu; sụ: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; eze, bụ Sólomonu!”

⁴⁰ Ndu ono l'ephhe ha l'awu etso iya. Ephhe aphụ opu; l'atụ uzu ẹhu-otso-ena; k'ophu bụ l'al'ì nmahuru jijiji.

Adónija atsụ Sólomonu egwu

⁴¹ Adónija yęle ndu ono, o kuru lę nri ono aburu l'ephhe erigewa nri ono bę ephhe nuru uzu, atụ nụ. Jóabu abya anu ọda ụpyoku ada nụ; jì: “?Igidi owaa, ede ęge-a lę mkpukpu-a bụ kę ngunu?”

⁴² Yọ kpukwaduru iya-a l'onu ekfu; Jonatanu Abiyata, bụ onye achijeru Nchileke ẹja aburu phereketete. Adónija asụ iya: “Bata nwoke, dū mma. Ya marua l'ò bụ ozi, dū mma b'ì gude bya.”

⁴³ Jonatanu asụ iya: “Wawakwa. L'onye nwe-mu nụ; mbụ eze Dévidi meekwaru Sólomonu eze.” ⁴⁴ Eze bę yeru iya Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke; Benaya Jehoyada; ndu Keretu; mę ndu Peletu. Ephhe emee Sólomonu; yọ nòdu l'inya-mulu, eze agbaje. ⁴⁵ Yọ buru lę Gihonu ono bę Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Nétanu, bụ onye nkfuchiru Nchileke wuru iya manụ l'ishi t'ò buru eze. Ephhe gbe shiakwa l'ẹke ono gude ẹhu-otso-ena wufuta; k'ophu bụ lę mkpukpu bę tehuru kę kfukakfuka. O kwa iya bụ uzu ono, unu anu ono. ⁴⁶ Odo aburu lę Sólomonu gbę nòduakwa nụ l'aba-eze obu. ⁴⁷ Ndu ozi eze abyakwaphu okele nnajiufu ayi, bụ eze Dévidi asuje: “Tę Nchileke ngu mekwaa epha Sólomonu t'ò ka nke ngu. Yọ mekwaaphu t'aba-eze nk'iya ka nke ngu!” Eze l'onwiya anòdu l'oshi-azę ya; fozita baaru Nchileke ẹja; ⁴⁸ bya asụ: T'ajaja buru kę Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu, bụ onye ono, doberu mu ndzụ; mu egude ẹnya mu labu phụ onye nọ-chiru ẹnya mu; buru eze ntanu-a!

⁴⁹ Ndu ono, Adónija kuru lẹ nri ono atsulahaa egvu. Ẹphe awu-lihu; gbakashihu. ⁵⁰ Adónija egude k'egvu, ootsu Sólomonu; gbagbua je akwẹe ẹka lẹ mpo ẹnya-ngweja Ojejoje. ⁵¹ Ama abya agbaaru Sólomonu lẹ Adónija gudeekwa k'egvu nggube Sólomonu je akwẹe ẹka lẹ mpo ẹnya-ngweja Ojejoje; sụ: "Tẹ eze, bụ Sólomonu riaru iya nte ntanu-a l'ẹ t'oo gudedu ogu-mbeke gbua yẹbe nwozi iya!"

⁵² Sólomonu asụ: "O -buru l'oo-nodu ekoshi lẹ ya bụ ọkpobe madzụ; bẹ ẹgbushi, nọ iya l'ishi ta adafudu m'ọo nanu. Olobu; o -buru l'a phuru iphe, dọ ẹji lẹ ndzụ iya b'ọ laakwaru." ⁵³ Eze, bụ Sólomonu abya eye ndu jeru je edufuta iya l'ẹnya-ngweja ono. Adónija abya ebyishi ikpere l'ifu l'eze, bụ Sólomonu. Sólomonu asụ iya: "Tugbua lashia nke ngu."

2

Dévidi eke ekpe anụ Sólomonu

¹ Yo rudelephu teke Dévidi a-nwuhu; yo kee ekpe nụ nwatibe iya Sólomonu; sụ iya: ² "Nta-a bẹ oge nka-ezekuna nk'ia ruwaru, bụ iphe duru onyemonye obule. Shihukwa ike; nggu ekoshije l'ị bụ nwoke. ³ Mejekwa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ngu ele ẹnya iya; mbụ t'ị tsoru ụzo iya; nggu emeje iphe, o toru ọkpa iya; bẹ ekemu iya; mę ome-l'alị iya; mę iphe, o kfulu; ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu ono; k'ophu bụ l'iphe, bụ iphe, iime ememe; mę ẹkemeke obule, i yeru ọkpa a-bujeru ngu upete; ⁴ k'ophu Ojejoje e-medzu iphe ono, o kweru mu ukwa iya: 'L'ọ -buru l'unwu mu kwaberu onwephe ẹnya; gude obu ẹphe; mę ndzụ ẹphe l'ọ ha vudoshia ike l'etsotso ono, ẹphe etso iya ono; b'ẹ to nwedu l'ẹka akufu ngu l'aba-eze ndu Ízurẹlu.'

⁵ "Qodo bụ; l'ị maru iphe, Jóabu Zeruya meru mu. Mbụ iphe ono, o meru umadzu labu, bụ ndu ishi ndu sọja Ízurẹlu; mbụ Ábuna Neru; mę Amasa Jeta. O gburu ẹphe; l'ọ bụ ndu e gburu l'ogu; gude gwata ugwo ọchi, ẹphe gburu l'ogu. Yo gbe buru mbẹdua bya evuru ọchi ẹphe; mę mburọnu iya. ⁶ Gude mmamiphe ngu maru iphe, ii-me iya. Olobu; be ekwekwa t'ọ kaa nka nwuhu anwuhu ugboshi.

⁷ "A -bua l'unwu Bazilayi kẹ Giledu; mejekwaru ẹphe ọhuma. T'ẹphe tsokwaru lẹ ndu a-nọduje eri nri lẹ nke ngu; kẹ l'ọ bụ ẹge ẹpheedua mekwaru mu phụ ndono teke ono, mu shi agbalaru nwanna ngu, bụ Abusolomu.

⁸ "Onye ọdo bụ Shimeyi Gera kẹ Bahurimu l'alị Bénjaminu. O bụ yẹbedua koru mu ẹjo onu mbọku ono, mu jeru Mahanayimu ono. Teke o byakfutaru mu lẹ Jódanu; bẹ mu gude ẹpha Ojejoje ribuaru iya angu lẹ mu te egudedu ogu-mbeke gbua ya. ⁹ Obenu; ba ahakwa iya nta-a tẹ b'ị nụ iya aphu. I bụ onye maru iphe. I marua iphe, ii-me; t'ọ gude ishi-ẹwo ọkaa mee laa maa."

Anwuhu Dévidi

(1 Iphe 29:26-28)

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; Dévidi abya anwuhu lakfushia nna iya phe; e lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi.

¹¹ Iphe, Dévidi chiru l'alị Ízurẹlu bụ ukporo afa labu. O chiru afa ẹsaa lẹ Héburonu; bya achia ukporo afa l'afa iri l'eto lẹ Jerúsalemu. ¹² Sólomonu abya anọdu l'aba-eze nna iya, bụ Dévidi. Alị-eze iya abya anguru anguru; shihu ike.

Eegbu Adónija

¹³ Ya ndono; Adónija Hagitu abya ejekfu Betisheba, bụ nne Sólomonu. Betisheba aji iya: "Bụ-a k'oma b'ị byaru?"

Adónija asụ iya: "L'ọ kwa-a k'oma;" ¹⁴ sụ iya: "L'ọ nweru iphe, ya byaru ngu ekfuru." Betisheba asụ iya: "T'ọ kfunua iphe obu."

¹⁵ Adónija abya awata iya ekfukfu; sụ iya: "L'ị maru l'ọ bụ yẹbedua b'ọ gbaru tẹ ya buru eze. Ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha aburu yẹbedua bẹ ẹphe shi ele ẹnya l'ọ bụ iya a-buru eze. Obenu l'e mekohaaruu; iphe agbanwee; yọ buru nwanna iya b'ọ laru l'ẹka; kẹ l'ọ bụ Ojejoje bẹ meru t'ọ buru nk'ia. ¹⁶ Nta-a b'ọ nweru iphe lanu, ya eme tẹ ya rota ngu. Ba ajikakwa."

Betisheba asụ iya: "T'ọ kfunua iphe obu."

¹⁷ Adónija asụ iya: "Byiko; kfunuru eze, bụ Sólomonu t'ọ dee ya Abishagu kẹ Shúnemu t'ọ buru nyee ya. L'ẹ tọ jikakwa m'ị -kfuaru iya ẹya."

¹⁸ Betisheba asụ iya: "L'ọ dọ mma. Lẹ ya e-kfuru ya yeru eze l'okfu ẹhu ngu."

¹⁹ Ya ndono; Betisheba atugbua jekfu Sólomonu tẹ ya kfuaru iya okfu ẹhu Adónija. Eze egbeshi je iya ndzuta; rua bya ebyishuru iya ikpere; metsua bya anọ-zita l'aba-eze iya; zi; e je apata aba-eze doberu nne iya ono; yọ nọdu iya l'ẹka-utara.

²⁰ Betisheba bya asụ: “O nweru iphe, ha nwanshị, ya eme tẹ ya rọo ngu. Byiko; ba ajikakwa.”

Eze asụ iya: “Rọo iphe obu nne mu; mu taa jikakwa.”

²¹ Betisheba asụ iya: “T’e dunuru Abishagu kẹ Shúnemu nụ nwanna ngu; mbụ Adónija t’ọ buru nyee ya.”

²² Eze, bụ Sólomọnu asụ nne iya: “?Bụ kẹ ngunu b’i sụru t’e duru Abishagu kẹ Shúnemu nụ Adónija? I ga asufuanu t’a haaru iya alì-eze-wa; keshinu ọpụ ọ bụ nwanna mu k’ogurenya; mbụ t’a haaru iya yẹle Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke eja me Jóabu Zeruya!”

²³ Ya ndono; eze, bụ Sólomọnu egude epha Ojejoje ribua angụ; sụ: “Kamenu; m’ọ -buru l’ishi Adónija ta aladu l’iphe ono, o kfulu ono! ²⁴ Ojejoje bụ onye meru mu; mu anọdu l’aba-eze nna mu, bụ Dévidi; bya emee tẹ ọnu-ulo mu; buru eke ndu eze e-shije lufuta; bụ iya bụ ege ono, o kweru ukwa iya ono. Kamenu; Adónija ta awafukwa ntanu.” ²⁵ Eze, bụ Sólomọnu ezifu Benáya Jehoyada; yo je eworu Adónija gbugbua.

Iphe meru Abáyata; me Jóabu

²⁶ A bya lẹ kẹ Abiyáta, bụ onye achijeru Nchileke eja; eze asụ iya: “La eke i shi lẹ Anatotu. Iphe gbaru ngu nụ bụ t’i nwuhu; obu lẹ ya tee gbudu ngu nta-a; kẹ l’ọ bụ ngu pataru Okpoko Ogbá-ndzu Nnajiufu, bụ Nchileke l’oge kẹ nna mu, bụ Dévidi; nggu etsoru nna mu jekota iphe-ehuka, byakfutakotaru iya nụ.” ²⁷ Ya ndono; Sólomọnu ewofu Abiyáta t’ẹ b’ọ buhe onye achijeru Nchileke eja kẹ Ojejoje. E shi ege ono; okfu, Ojejoje kfuleru lẹ Sháyilo l’okfu ehu ọnu-ulo Elayi eree.

²⁸ Jóabu anulephu iphe, muru nụ; gbaba l’ulo-ékwá Ojejoje je akwée eka lẹ mpo ọnya-ngweja Ojejoje; kele Jóabu shi etso Adónija; ọle ẹ to tsohua Abusolomu.

²⁹ A bya ekfuaru eze, bụ Sólomọnu lẹ Jóabu bẹ gbakwaru laa l’ulo-ékwá Ojejoje; mbụ vudo-kube ọnya-ngweja. Sólomọnu ezifu Benáya Jehoyada t’o je egbua ya.

³⁰ Benáya ejeshia l’ulo-ékwá Ojejoje ono je asụ Jóabu: “L’eze sụkwaru t’i lufuta l’ẹke ono!”

Jóabu asụ iya: “Lẹ ya ta alufutadu. Ọ bụ l’ẹke-a bẹ ya a-nwuhu.”

Benáya alaphushia azụ je ekfuaru eze iphe, Jóabu kfulu.

³¹ Eze asụ iya: “T’o mee ya ege ya kfulu. Gbua ya; nggu elia ya; k’ọpụ bụ l’ochi ndu ono, o gbushiru l’ẹ b’ọ dụ iphe, ephie meru ono ta atukoduru yele ndu ọnu-ulo nna iya l’ishi. ³² Ojejoje e-mee t’ugwo ọchi ndu ono, o gbushiru ono tukoru iya l’ishi. Mbụ ọchi ụmadzu labụ ono, o tsoru ọgu gbushia; l’ẹ ba ama; mbụ nna mu, bụ Dévidi. Ndu ono, o gbushiru ono; mbụ Ábuna Neri, bụ onye ishi ndu soja Ízurelụ; Amasa Jeta, bụ onye ishi ndu soja Júda. Ndu ono bẹ kakota iya odobe-eka-ndoo; ka iya mma. ³³ T’ochi ephie tukokwaru Jóabu; me iphe, bụ eri iya l’ishi jeye lẹ tutu yoyo. Obenu lẹ Dévidi; me eri iya; me ọnu-ulo iya; me aba-eze iya bẹ Ojejoje a-nụ ehu-agu jeye lẹ tutu yoyo.”

³⁴ T’o dụ iya bụ; Benáya Jehoyada atugbua je eworu Jóabu gbua. E je elia ya l’ufu iya l’echi-egu. ³⁵ Eze abya ewota Benáya Jehoyada dochia ọnya Jóabu t’ọ buru onye ishi ndu soja; bya eworu Zadoku, bụ onye achijeru Nchileke eja dochia ọnya Abiyáta.

³⁶ T’o dụ iya bụ; eze bya ezia; e je ekua Shimeyi. Yọ sụ iya: “T’ọ kpua ulo lẹ Jerúsalemu buru.” Wo iya: “T’ẹ b’ọ dukwa teke oo-shi eke ono lufu.” ³⁷ Wo iya: “T’o dokwaa ya ọnya lẹ mbọku, ọ lufuru; daa nggele Kídironu; bẹ aa-chọkwa iya achocho; ọchi iya atụ-koru iya l’ishi.”

³⁸ Shimeyi asụ eze: “L’iphe, o kfulu dụ mma. Ọ bụ ege nggube eze, bụ onye nwe mu nụ kfulu bụ ege mube nwozi ngu e-me.” Shimeyi abya eburu lẹ Jerúsalemu; bua ya ogologo.

³⁹ A bya anọ afa ẹto; ohu Shimeyi adụ ụmadzu labụ gbafụ gbakfushia Akishi Maaka, bụ eze ndu Gatu. A bya ekfuaru iya Shimeyi; sụ iya: “Ohu ngu phẹ ọkwa lẹ Gatu.”

⁴⁰ Shimeyi egbeshi bya edozia nkakfụ-igara iya gbagbua; yọ buru iya oje Gatu lẹ kẹ Akishi je elee ọnya ohu iya phẹ ono. Yo je eduta ndu ohu iya phẹ ono lẹ Gatu.

⁴¹ E je ekfuaru Sólomọnu lẹ Shimeyi shiakwa lẹ Jerúsalemu jee Gatu; latawa azụ. ⁴² Eze abya ezia; e je ekuaru iya Shimeyi. Shimeyi erua; eze asụ iya: “?Ya te emedunua ngu-a t’i gude epha Ojejoje ria nte; bya anmaaru ngu ọkwa; t’o dokwaa ngu ọnya; lẹ mbọku, i shi l’ẹka-a lufu; jee eke ọdo; bẹ aa-chọkwa ngu achocho? ?T’i kfuluru iya: ‘L’ọ dukwa ngu-a mma; l’ẹ to nwe du eke ii-lufu eje?’ ⁴³ ?Buhunu ngunu meru iphe ẹ ti mehedu iphe, i riburu Ojejoje angu l’ii-meru iya; me ekemu ono, ya turu nụ ngu ono?”

⁴⁴ Eze abya asukwaphu Shimeyi: “I gude-a obu ngu maru ejo iphe, i meru nna mu, bụ Dévidi. Nta-a bẹ Ojejoje e-wota ejo iphe ono, i meshiru ono tukobe ngu l’ishi. ⁴⁵ Obu lẹ yebedua, bụ eze; bẹ Ojejoje aa-goru ọnu-oma nụ; aba-eze Dévidi anguru anguru l’ifu Ojejoje jeye lẹ tutu yoyo.”

⁴⁶ Eze abya ezi Benáya Jehoyada; yo je egbua Shimeyi.
Yọ bọru teke ono bẹ alí-eze ono bya anguru anguru l'ẹka Sólomọnu.

3

Sólomọnu ekfu t'a nù iya mmamiphe (2 Iphe 1:1-13)

¹ Sólomọnu bẹ luru nwatibe Fero, bụ eze ndu Íjiputu; shi ẹge ono yele iya agbaa ndzụ. Yo duta nwatibe Fero ono bya edobe lẹ Mkpukpu Dévidi; yọ nọdu l'ẹke ono jeye yọ kpụ-ghee ufu-eze iya; mẹ ọlọ kẹ Ojejoje; mẹ ọpho-mkpuma, nọ-pheru Jerúsalemu mgburungburu. ² Yọ bọru l'ọchi-ẹja bẹ ndu Ízurelu shi egwojeru Ojejoje ẹja; kẹ l'ẹ ta kpudua eze-ọlọ Ojejoje teke ono. ³ Sólomọnu bẹ yeru Ojejoje obu; l'emekota iphe, bụ iphe nna iya; mbụ Dévidi tọru ọkpa iya. Ọ bụlephu l'o shi ẹjeje ọgwa iphe; l'akpọ insensu ọku l'ọchi-ẹja.

⁴ Eze, bụ Sólomọnu ejeshia ogwo ngweja lẹ Gíbiyọnu, bụ ishi ẹke aagwajẹ iphe. Iphe Sólomọnu gworu l'ẹke ono karikwaru unu ngweja-ukfuru labụ l'ukporo ngweja-ukfuru iri. ⁵ Yo be l'enyashi; Ojejoje abyakfuta Sólomọnu lẹ nrọ lẹ Gíbiyọnu l'ẹke ono bya asụ iya: "T'o kfa iphe, ọ chọru tẹ ya nù iya."

⁶ Sólomọnu asụ iya: "I koshiwaru l'i yeru nwozi ngu Dévidi, bụ nna iya obu nshinu; kẹ l'ọ bụ onye e gude ire iya ẹka; bọru onye doberu ẹka ndoo; bụkwaruphu onye obu guru iphoro l'ifu ngu. I yeru iya obu ono; yetaberu iya ẹya; k'ọphu ị nuru iya nwata nwoke, a-nọdu l'aba-eze iya ntanụ-a."

⁷ "Nggube Ojejoje, bụ Nchileke iya; nta-a b'i mewaru yebe nwozi ngu tẹ ya bọru eze l'ọzori nna iya, bụ Dévidi; lẹ yebe nwata nshii, ẹ-ta madu ẹge ya e-shi eme iphe, gbaru iya nù. ⁸ Yebe nwozi ngu bẹ nọwa yele ndu ono, ị fọtaru ono; mbụ ndu ono, dụ l'igwe; bọru aguta aguta ono. ⁹ Oo ya bụ t'í nunu yebe nwozi ngu egomunggo, ya e-gude achị ndibe ngu; mẹ tẹ ya makahujeru iphe, dụ mma l'iphe, dụ ẹji. Ọ -dudu; ?bụ onye a-dụ ike ọchikota ndibe ngu-a, ha ẹge-a."

¹⁰ Iphe ono, Sólomọnu kfuru ono adụ Ojejoje mma. ¹¹ Yọ sụ Sólomọnu: "Keshinu ọ bụ iphe ị kfuru ndono; ti kfu kẹ ndzụ ogologo; ti kfu t'a nù ngu ẹku; ti kfu tẹ ndu ọhogu ngu nwushihu; yo gbe bụ-chiaru egomunggo, ii-gude achị l'uzo, vudo nhamunha b'í sụru t'a nù ngu; ¹² bẹ ya e-meru ngu iphe ono, i kfuru ono. Ya a-nù ngu mmamiphe; nù ngu egomunggo; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu onye aturu ngu nù, dujeru nù; to nwe onye aturu ngu nù, byaru bya ada nù. ¹³ Ya a-nụkwa ngu phụ iphe, ẹ ti kfudu tẹ ya nù ngu: Ya e-me t'í nweru ẹku; bya emee t'a kwabeje ngu ugvu; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu onye eze ọdo, a-turu ngu nù lẹ ndzụ ngu. ¹⁴ Ọ -buru l'í tsoru ọzo iya; l'eme iphe, ya tọru ọkpa iya; mẹ ekemu iya ẹge ono, nna ngu, bụ Dévidi meru ono; bẹ ya e-me t'í kaa nka." ¹⁵ Sólomọnu etehu; bya amaru l'ọbu nrọ bẹ ya aro.

Yọ latashia Jerúsalemu; je evudo l'ifu Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje gwoo ngweja-ukfuru; mẹ ngweja ẹhu-agụ. Yo metsua bya agbaaru ndu ozi iya l'ẹphe ha aji.

Sólomọnu kperu ikpe, dụ ẹhuka

¹⁶ O nweru unwanyi ọkpara labụ, byaru bya evudo eze l'ifu. ¹⁷ Onye lanụ asụ: "Onye nwe mu nù; yele nwanyi-a bẹ gba mgba buru l'ulo. Ọ nọ teke ya zedaru. ¹⁸ A nọtsua abalí ẹto; k'ọphu ya zedaru; yebedua abya ezeda nk'iya. Ẹ to nwekwa onye ọdo, nọ l'ulo-a; gbahaa ẹphe ẹbo.

¹⁹ "Yo rua l'enyashi; yo woru nwatibe nk'iya zẹ-gbua. ²⁰ Yo be l'echi-abalí teke yebe nwozi ngu ekuwa mgbenya; yo gbeshi pata odzu nwatibe iya ono bya enyonyabe mu; kuta nwata nke mu je enyonyabe onwiya. ²¹ A lufuta l'utsu iya; mu egbeshi tẹ mu chebe nwata mu ẹra; yọ bụwaru nù odzu. Nchi abọhulephu ọhuma; mu abya atọo nwẹhu lee nwata ono ẹnya; phụa l'ẹ tọ bụdu nwata nke mu."

²² Nwanyi ọphu aswọ-lihu; sụ: "Waawa! L'ọ bụ nwata ọphu nọ ndzụ bụ nk'iya; ọphu nwuhuru anwuhu aburu kẹ nwanyi ọphu."

Nwanyi ọphu asụ: "Waawa! Lẹ nwata ọphu nwuhuru anwuhu bụ nwa nke ngu; ọphu nọ ndzụ bọru nwa nk'iya." Ẹphe anọdu eze l'ifu l'adzokashi iya ẹge ono.

²³ Tọ dụ iya bụ; eze asụ: "Onye ọwaa sụru: 'L'ọo nwata ọphu, nọ ndzụ bụ nk'iya; ọphu nwuhuru anwuhu aburu k'onye ọphu.' Onye ọphu asụ: 'Waawa; l'ọbu nwa nke ngu nwuhuru anwuhu; nwa nke iya aburu ọphu nọ ndzụ.' "

²⁴ Eze asụ: "T'e wotaru iya mma." A bya ewotaru iya mma ono. ²⁵ Yọ sụ t'e bua nwata ọphu nọ ndzụ ẹbo; woru ibe lanụ nù onye lanụ; e woru ibe lanụ nù onye ọphu.

²⁶ Nwanyị ọpụ nwatibe nk'iyá nọ ndzụ ayẹkpeshihu; chia mkpu; sụ eze: "Byiko; onye nwe mu nù; kuta nwata ono, nọ ndzụ ono kee nwanyị ọpụ; t'ẹ b'e egbukwa iya egbugbu!"

Nwanyị ọpụnanu asụ: "L'ẹ to nwedu onye enwe iya nù l'ẹpẹ ẹbo. T'e bua ya rụ ẹbo!"

²⁷ Ya ndono; eze abya ebua okfu ono; sụ: "T'ẹ b'e egbukwa nwata ono. T'e kuru iya nù nwanyị k'odungu ọpụ; l'ọo ya bụ nne, mụru nwata ono."

²⁸ Ndu Ízuru l'ẹpẹ ha anụlephu ẹge eze gude kpee ikpe ono; tsulaha ya egvu; ke l'ẹpẹ maru l'ọ bụ Nchileke bẹ nuru iya mmamiphe, o gude kpee ikpe ono nhamunha ẹge ono.

4

Ndu nweru ọkwa l'ochichi Sólomonu

¹ Ya ndono; eze, bụ Sólomonu aburu eze ndu Ízuru l'ẹpẹ ha. ² Ọwaa bụ ndu ọkwa ẹpẹ ha nshinu l'ochichi iya:

Azariya Zadọku bụ onye
achijeru Nchileke ẹja.

³ Elihorefu yẹle Ahija, bụ
unwu Shisha bụ ẹpẹ
ederu eze ẹkwo.

Jehoshafatu Ahiludu bụ onye
akwakọbeje iphe.

⁴ Benaya Jehoyada bụ
onye ishi ndu soja.
Zadọku; mę Abiyata aburu
ndu achijeru Nchileke ẹja.

⁵ Azariya Nétanu bụ yẹbedua
elekota ndu achị ọnu-ogo.
Zabudu Nétanu aburu
onye achijeru Nchileke ẹja;
l'agbazikwaruphu eze ọzo.

⁶ Ahisha bụ onye ishi l'ufu-eze.
Adoniramu Abuda aburu onye
ishi ozi mkpọ-nyị-nyị.

Ndu ọ-chị-ọha; mę ọnu-ogo, ẹpẹ achigbaa

⁷ Sólomonu bẹ nweru ọvọvọ iri l'ẹbo, achị ndu Ízuru l'ẹpẹ ha. Yọ bụru ẹpẹ ewotajeru eze yẹle ndibe iya nri, ẹpẹ eri. Onye lanu ewotajeru iya nri l'ọnwala lanu l'afa. ⁸ Ọwaa ẹpha ndu ọ-chị-ọha ono:

Nwatibe Họru bụ ọ-chị-ọha
ọnu-ogo ugwu Ífuremu.

⁹ Nwatibe Deka bụ ọ-chị-ọha
ndu Maakazu;
ndu Shalubimu;
ndu Bétu-Shemesi;
mę ndu Elonu-Bétu-Hananu.

¹⁰ Nwatibe Hesusu bụ
ọ-chị-ọha ndu Arubotu.
Soko; mę alị Hefa l'ọ ha
abukotaru nk'iyá.

¹¹ Nwatibe Abinadabu,
aha Tafatu alu nwatibe
Sólomonu; bụru
ọ-chị-ọha ndu Naforu-Dọo.

¹² Bana Ahiludu bụ ọ-chị-ọha
ndu Ténaku; ndu Megido;
mę ndu Bétu-Shanu l'ẹpẹ ha.
Mbụ ẹke ono, nọ-nyabe
Zaretanu; nọdukwapu
lẹ nsuda Jézerilu; tsube lẹ
Betishanu je akpaa lẹ

Ébèlu-Mehola;

je eswee Jokumeyamu ono.

13 Nwatibe Géba bụ ọ-chị-ọha ndu Rámọtu-Gíledu.

Èke Jayi Manáşè shi buru lẹ Gíledu l'ọ ha bẹ bukota nk'ia; mę onu-ogo Agọbu l'alị Báshanu; mbụ oke ụkporo mkpukpu ẹto ono, e gude ụpho-mkpuma kpụ-phetagbaa

mgburumgburu; bya egude igodo ope tų-chia onu-uzo iya atuchi ono.

14 Ahinadabu Ido bụ ọ-chị-ọha ndu Mahanayimu;

15 Ahimazu aburu ọ-chị-ọha ndu Náfutali. Yẹbedua alụ nwatibe Sólomọnu ophu aha Basumatu.

16 Bana Hushayi bụ ọ-chị-ọha ndu Asha; mę ndu Alọtu.

17 Jehoshafatu Paruwa bụ ọ-chị-ọha ndu Ísaka;

18 Shimeyi Ela aburu ọ-chị-ọha ndu Bénjaminu;

19 Géba Úri bụ ọ-chị-ọha ndu Gíledu. Ọ bụ ẹke ono; bę Sihonu shi, shi buru eze ndu Amọru; eze ndu Ogu; mę kę ndu Báshanu. Ọ bụ yẹbedua nwenkinyi iya shi buru ọvavo ndu Júda.

Iphe, ewotajeru Sólomọnu l'ujiku lanu

20 Ndu Júda; mę ndu Ízurelu aha l'igwe l'ọbu eveve mgbogidi enyimu. Ephe shi nweru nri-eriri; nweru iphe angungu; ẹhu atso ephe. 21 Sólomọnu, bụ eze achia alị ono l'ọ ha shita lẹ Ọnyimu Yufurétusu je akpaa l'alị Filisutayinu; je akpaa l'oke ephe lẹ ndu Íjiputu. Ndu alị ono iche iche shi nọdu Sólomọnu l'ẹka; l'atụ akirikọ anụ iya jeye l'oge nka-ezekuna nk'ia.

22 Iphe, e shi ewotajeru Sólomọnu l'uboku bụ ụkporo ẹkpa witu l'ẹkpa witu iri, e tsuru etsutsu; ọwaa ụkporo ẹkpa witu ẹto, a kwọru akwọkwo; 23 eswi iri, gbaru ẹbà; ụkporo eswi, akpa l'onwiya; ụkporo aturu ise; męwaru ele; mgbada; anyigo; mę ọku, phuru l'enyà. 24 Sólomọnu achia alị, nọkota l'uzo ẹnyanwu-arịba Enyimu Yufurétusu l'ọ ha; mękpo ndu eze, bukota l'uzo ẹnyanwu-arịba enyimu ono; mbụ shita lẹ Tifuzà je akpaa lẹ Gáza. To nwe ndu obutobu iya, ọgu dajeru ephe l'ia.

25 Teke Sólomọnu nọ ndzụ bę ndu Júda; mę ndu Ízurelu buru lẹ nchị-odoo; tsube lẹ Dánu je akpaa lẹ Besheba. Onyenonu enweru mgbo vayinu; mę oshi figu nk'ia.

26 Sólomọnu shi nweru ụkporo unu ọlo ise,* bụ ẹke oodobeje inya, l'akpuru iya ụgbo-inya iya; bya enweru ụkporo unu madzụ iri,† bụ ndu agbaru iya inya.

27 Ọ bụ ndu ọ-chị-ọha ono shi ewotajeru eze, bụ Sólomọnu yele ndu ọnu nri nri. Onyenonu bę ewotaje nk'ia l'ọnwà ophu o ruberu iya. Ẹ to nwedu iphe, ephe shi ekweje t'ọ kọ ya ọko. 28 Ẹge ono kwaphu bę ephe shi ewotaje balị; mę ẹswa witu, inya-ọgu; mę inya mmanu ọdo ataję bya edobe l'ẹke gbaru nụ. Onyenonu shi ewotaje iphe, gbaru iya l'ewota.

Mmamiphe Sólomọnu

29 Nchileke nuru Sólomọnu mmamiphe; bya emee t'iphe doje iya ẹnya ọhuma. Ọ nụkwaru iya phụ egomunggo, dų egvu. 30 Sólomọnu bę mmamiphe iya kangokotaru mmamiphe kę ndu ọzo ẹnyanwu-ahata l'ephe ha; kangokwaaphu kę ndu Íjiputu l'ephe ha. 31 Mmamiphe iya bę kangokotaru kę madzụ l'ọ ha. Ọ ka kę Etanu, bụ onye Zera; ka kę Hemanu; ka kę Kalukolu; mę kę Dada, bụ unwu Maholu. Ẹpha Sólomọnu atụko iphe bụ mbakeshi, nọ-pheru iya mgburumgburu dee kfukakfuka.

32 Ẹtu ẹtu, ọ nmashiru dų unu ẹtu ẹsaa l'ụkporo ẹtu iri;‡ bya agwa unu egvu labụ l'ụkporo egvu iri l'egvu ise.§ 33 Ọ maru ẹnya oshi; mbụ tsube l'oshi sida Lébanonu je

* 4:26 4:26 Iphe ọ bụ bụ 4,000. † 4:26 4:26 Iphe ọ bụ bụ 12,000. ‡ 4:32 4:32 Iphe ọ bụ bụ 3,000. § 4:32 4:32 Iphe ọ bụ bụ 1,005.

akpaa l'ęswa isopu, efuje l'ųpho-mkpuma. Ọ kwaphu ęge ono b'ọ maru ęnya ųnwu ųnų jeye lę ndu ọphu awų l'ępho; ųnwu ęnu; mę k'ęma.

³⁴ Ndu eze, achi ęke, dųgbaa iche iche lę mgboko anųa kę mmamiphe Sólomọnu; yetsua ndu e-je anųta okfu mmamiphe, shi iya l'ọnu.

5

Sólomọnu akwakọbe k'ọkpu eze-ųlo Ojejoje

(2 *Iphe* 2:1-16)

¹ Hiram, bų eze ndu Táya bę yele Dévidi shi eshi ọnya. Yọ nųlephu lę Sólomọnu b'a wųwaru manų l'ishi t'ọ bųru eze; nọchia ęnya nna iya, bų Dévidi; yo zifu ndu ozi iya t'ęphe byakfuta Sólomọnu. ² Sólomọnu l'onwiya abya eziphu Hiram ozi azų; sų iya:

³ I mawaru lę nna mu; mbų Dévidi ta kpųduru Ojejoje, bų Nchileke iya ųlo; mkpata iya bųru ọgu ono, ndu ọhogu iya shi eshije l'ękememe etso iya ono; jeye; Ojejoje emee; ndu ọhogu iya ono anọdukota iya lę mkpuli ọkpa. ⁴ Obenu lę nta-a bę Ojejoje, bų Nchileke mu mewaru; nchi adų mu ndoo l'ękememe ọbule; to nwe onye okfu nọru mu l'iya; to nwe iphe-ęhuka, byakfutaru mu nų. ⁵ Ọ bų iya bų mkpata iphe mu ari k'ọ kpųru Ojejoje, bų Nchileke mu ųlo; ęge ono o kfuru iya nna mu, bų Dévidi; sų: "L'ọo nwatibe ngu, ya e-dobe t'ọ nọ-chia ęnya ngu l'aba-eze ngu ono a-kpųru iya ųlo ono."

⁶ Nta-a bųkwa t'i zia ndu e-je egbuaru mu oshi sida Lébanọnu. Ndu ozi mu; ęphe lę ndu ozi ngu e-yekota ęka l'ozu, nọ iya nų. Mu a-kfųa ngu-a ųgwu ozi ndu nke ngu; iphe, bų iphe i sųkpeleruphu tę mu kfųa; kę l'i marua l'ę to nwedu ndu maru ęnya k'ogbu oshi l'ọbu ndu Sayịdonu.

⁷ Hiram analephu ozi ono, Sólomọnu ziru ono; ęhu atsọo ya ęna nshinu. Yọ sų: "T'ajaja bųru kę Ojejoje ntanų-a; mbų onye ono, nųru Dévidi nwata, maru iphe ęge-a t'ọ bųru ishi ọha, ha nshinu!"

⁸ Hiram abya ezia Sólomọnu; sų iya:

"Ya nųwaru ozi, i ziru iya. Ya e-mekotakpoo iphe, i sųru tę ya mee lę kę oshi sida; mę l'oshi payinu ono. ⁹ Ndu ozi iya e-shi lę Lébanọnu vua oshi ono vufuta l'ọnu eze ęnyimu. Ya e-sweshi iya esweshi gude iya kpọghata l'eze ęnyimu; je edobe l'ęke, i tųru ęka t'e dobe iya. Ọ bų l'ęke ono bę ee-dobe iya; unu abya evutawa iya rų. Iphe, dų iya mma bų t'i nųje ndibe iya nri."

¹⁰ Ya ndono; Hiram anųkota Sólomọnu oshi sida; mę oshi payinu, mkpa iya dųru iya l'ọ ha. ¹¹ Sólomọnu l'anųje Hiram ųkporo ųnu ękpa witu labų l'ųnu ękpa witu iri t'ọ bųru nri ndibe iya; yeru ųkporo ųnu ite manų olivu labų l'ųnu ite iri. Manų ono bų manų, a kwurọ ęka mee. Yọ bųru ęge ono bę Sólomọnu anųje iya Hiram afa-l'afa. ¹² Ojejoje anųlephu Sólomọnu mmamiphe ęge ono, o kweru iya ųkwa iya ono. Sólomọnu yele Hiram adųa lę mma; bya agbaa ndų.

Ndu ọgbo-ozu Sólomọnu

(2 *Iphe* 2:17-18)

¹³ Eze, bų Sólomọnu abya afọta ndu ọgbo-ozu l'alị Ízurelų l'ọ ha. Ndu ọgbo-ozu ono bę chikọru dų ųkporo ųnu unwoke ęto l'ųnu unwoke iri l'ise.* ¹⁴ Yoo zifuje ęphe ųkporo ųnu unwoke l'ųnu unwoke ise ise l'ọnwa t'ęphe je Lébanọnu. ęphe -nọo ọnwa lanų lę Lébanọnu; ęphe abya anọo ọnwa labų l'ufu. Yọ bųru Adoniram bų onye ishi ozi mkpọnyị-ęnya. ¹⁵ Sólomọnu nwekwaruphu ųkporo ųnu madzų ęsato l'ųnu madzų iri l'ise,† bų ndu evuje iphe. Bya enweru ųkporo ųnu madzų iri,‡ bų ndu anọduje agbakpọshi mkpuma l'alị; ¹⁶ t'a gufukwa ųnu madzų ęsato l'ųkporo madzų ise,§ bų ndu ishi, eleta ęnya l'ozu ono. ¹⁷ Eze abya atųa ekemu t'ęphe gbakpọshia oke mkpuma, vu ọnu aswa kwatsushia ya t'e gude tọo ọkpa ųlo ono. ¹⁸ Tọ dų iya bų; ndu l'emere Sólomọnu nka; ndu l'emere Hiram nka; mę ndu Gébalu abya egbushia oshi kwakọbe; bya agbakpọshia mkpuma, ee-gude kpųa ųlo ọno.

6

Sólomọnu akpų eze-ųlo Nchileke

(2 *Iphe* 3:1-14)

¹ Sólomọnu wataru ọkpu eze-ųlo Nchileke ono l'ọnwa Zifu, bų iya bų ọnwa k'ębo; l'afa k'ęno k'ọphu ọ wataru ọchi ndu Ízurelų; l'afa, kwe ndu Ízurelų ųnu afa l'ųkporo afa ęno;* k'ọphu ęphe shi Íjiputu lųfuta.

* 5:13 5:13 *Iphe* ọ bų bų 30,000. † 5:15 5:15 *Iphe* ọ bų bų 80,000. ‡ 5:15 5:15 *Iphe* ọ bų bų 70,000. § 5:16

5:16 *Iphe* ọ bų bų 3,300. * 6:1 6:1 *Iphe* ọ bų bų 488.

² Eze-ulo ono, eze, bu Sólomónu kpuru Ojejeje ono be ogologo iya du ukporo ntụ-okpa eno le ntụ-okpa iri;† uswe iya adu ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri;‡ eli iya adu ukporo ntụ-okpa labu le ntụ-okpa ise.§ ³ Nwulo, a kpuru; dukfube l'onu eze-ulo ono be ogologo iya du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri; yekoberu uswe eze-ulo ono l'onwiya. Uswe ke nwulo ono du ntụ-okpa iri l'ise.

⁴ Eze-ulo ono be windo, o yeru l'eli iya dugbaa werere werere. ⁵ O kpụ-phetaru eze-ulo ono; me ime Eke-du-nsọ mgburumgburu. Yo kpua ya; yekota iya mkpura; yo nọdu l'ulo ono mgburumgburu. ⁶ Ulo-alị iya; be usa iya du ntụ-okpa esaa le mkpirikpi iya; usa iya k'echilabu adu ntụ-okpa tete; usa iya k'eto adu ntụ-okpa iri le mkpirikpi iya. A kpushiru mgbèjà mgburumgburu l'azu eze-ulo ono. Yo buru l'eli mgbeja ono b'a tukobegbaaru osweru; k'ophu bu l'osweru ono te gvufudu igbo-ulo eze-ulo ono.

⁷ Teke aakpu eze-ulo ono be mkpuma, e gude kpua ya buphu ophu a nọ l'eke, aagbaje mkpuma washia. Ophu o nwedu teke a nujeru oda ongu; m'o bu oda ogbu-nku; ophu a nubua oda igwe, e gudeje eme k'ulo teke aakpu iya.

⁸ Onu eke, eeshije abahu l'ogbodo-ulo ono k'alị be nọ laaru uzo ohuda eze-ulo ono. Yo nweru ubube ulo-eli eenyije nyiba le mkpọ-kfu ulo ono k'echilabu; bya eshi le k'echilabu ono nyihu mkpọ-kfu iya k'eto.

⁹ Sólomónu akpua eze-ulo ono kpụ-ghe. Yo gude oshi sida; me oshi sida, a washiru awashi ku-chia eli iya. ¹⁰ A kpushikwaruphu nwulo, du mkpọ-kfu mkpọ-kfu; yo dukfutsuaru l'eze-ulo ono mgburumgburu. Iphe, ephe dugbaa l'eli bu ntụ-okpa esaa esaa le mkpirikpi iya. Yo buru oshi sida b'e gude gbakfube iya l'eze-ulo ono.

¹¹ Ojejeje abya ekfuru yeru Sólomónu; sụ iya: ¹² "A -bya le k'eze-ulo-a, ikpu-wa; o -buru l'ii-tsoje iphe, ya toru okpa iya; l'edobe nsọ iya; edobekota ekemu iya l'o ha; l'eme iya ememe; be ya e-shi l'eka ngu mee te okfu ono, ya kfuru nna ngu ono; mbu Dévidi; ree. ¹³ Mbu le ya e-buru l'eke ndu Izurelu bu; ya ta aha ndu nk'ia ono, bu ndu Izurelu."

Ememashi ime eze-ulo ono
(2 Iphe 3:8-14)

¹⁴ Ya ndono; Sólomónu abya akpua eze-ulo ono kpụ-ghe ya. ¹⁵ Yo gude oshi sida, a washiru awashi kwechishia igbo-ulo ime eze-ulo ono; shita l'okpa-alị jeye l'eli iya eke a ku-chiru aku-chi. Yo buru oshi payinu b'o gude kwechishia ogbodo-ulo iya. ¹⁶ Yo gude oshi sida, a washiru awashi ku-butu eke du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri l'ime ime eze-ulo ono gude meta mkpura, bu iya bu Eke-Kakota-odu-Nso. E shi l'ogbodali iya kua ya oshi sida jeye l'eli iya. ¹⁷ Nwulo ophu nọ l'ifu Eke-Kakota-odu-Nso ono be ogologo iya du ukporo ntụ-okpa eto. ¹⁸ Ime eze-ulo ono be bu oshi sida b'e gude kwechishikota iya; k'ophu bu l'e to dudu mkpuma, e gude kpua ulo ono, nweru ophu a phuru l'enya le phuu. A pyishigbaa iphe, du l'obu otumu; me okoko, jawaru ajaja l'oshi sida ono.

¹⁹ O kpuru Eke-Kakota-odu-Nso ono dobe l'ime ime eze-ulo ono t'o buru eke ee-dobe Okpoko Ogba-ndzu Ojejeje. ²⁰ Eke-Kakota-odu-Nso l'ime ime ulo ono be du ntụ-okpa ukporo l'iri l'ogologo iya. Uswe iya du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri; eli iya adu ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri. Yo gude mkpola-ododo, guru egugu kwechishia ya; gudekwaphu oshi sida mee enya-ngweja.

²¹ Sólomónu egude okpobe mkpola-ododo kwechishikota ime eze-ulo ono l'o ha; bya eswebushia gwogirigwo, e gude mkpola-ododo mee l'onu ime mkpura Eke-Kakota-odu-Nso ono; bya awua ya mkpola-ododo gude kwechia ya. ²² Eze-ulo ono l'o ha b'o kwechikotaru mkpola-ododo l'ime iya. Kwaphu ege ono b'o gude mkpola-ododo kwechia enya-ngweja ono, nọ le Eke-Kakota-odu-Nso ono.

²³ O gude oshi olivu meta cherobimu labu, eli iya dugbaa nkwo-eka iri l'ise kfube l'eke ono, kakota nsọ ono. ²⁴ Ebà cherobimu ono nanu be du nkwo-eka esaa le mkpirikpi iya; nanu ophu adu nkwo-eka esaa le mkpirikpi iya. Shita l'ishishi nku ono owaa jeye l'ophu be du nkwo-eka iri l'ise. ²⁵ Cherobimu k'ebo dukwaphu nkwo-eka iri l'ise l'eli. Cherobimu ono ephe ebo be hakota enya-nhamunha; gbakota ugbugba lanu. ²⁶ Cherobimu ono nanu du nkwo-eka iri l'ise l'eli; yo buru ege ono be ophu dukwaphu. ²⁷ O gvubekotaru cherobimu ono l'ime eke ono, kakota nsọ l'eze-ulo ono. Akwa-eka ephe ajashikota ajashi. Akwa-eka ke cherobimu lanu; be nọ je adu-kfuru l'igbo-ulo ibe lanu; ke cherobimu ophu anọ je adu-kfuru l'igbo-ulo ibe iya ophu. Akwa-eka ephe ono abya adu-kfutsuaru ibe iya l'echi ulo ono. ²⁸ Yo buru mkpola-ododo b'o kwero l'eli cherobimu ono.

† 6:2 6:2 Iphe o bu bu 90 ft. ‡ 6:2 6:2 Iphe o bu bu 9 ft. § 6:2 6:2 Iphe o bu bu 45 ft.

²⁹ O pyishiru cherobimu; pyishia nkfu; me igu oshi l'eli igbo-ulo ime ulo, du nso ono; mekpoo azu iya gbaa mgburumgburu. ³⁰ Oma eze-ulo ono b'o kwechishiru mkpola-ododo l'ime iya me azu iya. ³¹ L'onu-uzo Eke-Kakota-odu-Nso b'o yeru ibo, du nkwegba labu, e gude oshi olivu pyia. Okpa ibo ono ke imeli yele ke mgberemeke be chikoru nweru mgberemeke ise. ³² O pyishiru cherobimu; me nkfu; owaa okoko, jaru ajaja l'eli ibo labu ono, e gude oshi olivu pyia ono; bya ekwekota iya mkpola-ododo l'eli; woru mkpola-ododo ono wua l'eli cherobimu; me nkfu ono. ³³ O kwaphu ege ono b'o meru okpa ibo, nweru mgberemeke eno, e gude oshi olivu mee; woru ye l'onu eze-ulo ono gedegede. ³⁴ Yo bya egude oshi payinu pyia ibo ebo. Ibo ono agujeru dakobe ibe iya. ³⁵ Yo pyishikwaaphu cherobimu; me nkfu; owaa okoko, jaru ajaja l'eli ibo ono; bya egude mkpola-ododo kwee l'eli iphe ono, o pyishiru l'ibo ono; mbu chibetsua ya echibe. ³⁶ Yo kputa ogbodu-ufu ye l'eze-ulo ono. Upho-mkpuma, e gude kpu-buta iya be aatu-kobeje oshi sida lanu l'eli mkpuma, a kwatsuru akwatsu; doo ya mkpo-kfu eto. ³⁷ O bu l'onwa Zivu l'afa, kwe Solomonu afa eno; k'ophu o wataru achichi b'o toru okpa-ulo eze-ulo Nchileke ono. ³⁸ O bu l'onwa Bulu, bu iya bu onwa k'esato; l'afa, kwe iya afa iri le nanu; k'ophu o duheru buru eze b'o kpu-chiru ulo ono l'o ha l'ege e kforu t'akpa ya. Yo buru afa esaa be Solomonu gude kpa ulo ono.

7

Solomonu akpu obu-eze iya

¹ Solomonu gude afa iri l'eto kpa obu-eze iya kpu-ghe. ² Obu-eze ono b'o gude oshi sida, shi le Qswa Lebanonu kpa. Ogologo ulo ono du ukporo ntu-okpa esaa le ntu-okpa iri; uswe iya du ukporo ntu-okpa eto le ntu-okpa iri l'ise; eli iya du ukporo ntu-okpa labu le ntu-okpa ise. Obu-eze ono b'a kporu itso oshi sida giriri uzo eno; bya eworu osweru oshi sida swee l'eli itso ono. ³ Yo buru oshi sida b'e gude kpuchia ya l'eli osweru ono, e swebegbaaru l'eli itso ono. O du ukporo itso labu l'itso ise. Iphe, o du l'okpa l'okpa aburu iri l'ise iri l'ise. ⁴ Windo, e yeru iya b'a kporu giriri uzo eto. E yeshiru windo obu; yo chegbatsua ifu. ⁵ Ibo, e yekotaru l'ulo ono; me windo, e yeshiru iya b'e meru okpa iya; yo nweru mgberemeke eno eno. Windo ono b'a kporu giriri uzo eto; yo chegbatsua ifu.

⁶ Yo bya akputa ulo ophu eekuje Ulo Itso. Ogologo iya du ukporo ntu-okpa eto le ntu-okpa iri l'ise; uswe iya adu ukporo ntu-okpa labu le ntu-okpa ise. O nweru nwulo ophu a kpuru du-kfube l'onu eke eeshije abahu iya; bya ekpa ya iphe l'eli; yo buru itso ono gudekota iya.

⁷ Yo bya akputa Ogbodo-Ulo Aba-Eze, bu iya bu Ogbodo-Ulo Ikpe; mbu eke oo-noduje ekpe ikpe. Yo buru oshi sida b'e kweru iya shita l'al'i iya jeye l'eli iya.

⁸ Ophu bu ulo ebubu Solomonu be no le nkulahu ufu ono, no l'uzo ulo ikpe ono. Ulo ono b'e meru; yo gbaa ugbugba lanu. O kwaphu egbe ulo lanu ono b'o kporu nyee ya; mbu nwatibe Fero, bu eze ndu Ijiputu phu, o lutaru phu.

⁹ Ulo ono l'o ha; shita l'eke a turu okpa iya jeye l'eli iya; mekwaphu shita l'azu iya jeye l'ogbodufu ono be bu mkpuma, vu oke onu-aswa b'e gude kpa ya. Mkpuma ono b'a gbakpashiru l'o ha; bya egude soya kwochashia ya: ifu l'azu.

¹⁰ Mkpuma, e gude tua okpa ulo ono be vugbaa oke onu-aswa bya ahagbaa nshinu nshinu. O nweru ndu ophu du nkwo-eka iri l'ise; nweru ndu ophu du nkwo-eka iri l'ebo. ¹¹ E gude mkpuma, a washiru awash, vugbaa oke onu-aswa; me osweru oshi sida doo l'eli iya.

¹² A kporu upho-mkpuma; gude gbaa eze ogbodufu ono mgburumgburu. Upho-mkpuma ono abujeru; a -kpa mkpo-kfu mkpuma eto; a tu-kobe iya osweru oshi sida lanu l'eli ege ono, e meru iya l'upho-mkpuma, e gude kpu-pheta ufu eze-ulo Nchileke phu; owaa nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono.

Iphe, e doru l'eze-ulo Nchileke

(2 Iphe 3:15-17; 4:1-10)

¹³ Eze, bu Solomonu abya ezia t'e je ekuaru iya Hiram le Taya. ¹⁴ Hiram bu onye Taya, o doru enya mbu iphe k'ogude ope l'eme nka. Nna iya ta nohedu; o bu le yebedua bukwapu onye Taya, makwaruphu ogude ope l'eme nka. Nne Hiram bu onye Nafutali. Yo bya ke Solomonu bya arukota oru, a suru iya t'o rua.

Itso, e meru l'ope

(2 Iphe 3:15-17)

¹⁵ Yo bya egude ope kpa itso labu, dutsua ukporo ntu-okpa le ntu-okpa esaa l'eli; owaa ntu-okpa iri l'esato le mgburumgburu iya. ¹⁶ O gudekwaphu ope, a dazeru adaze

kputa nchị-itso labu, aa-tụ-kobe l'eli itso ono. Nchị-itso ono l'ehu l'ehu be iphe, o dukota l'eli bu ntụ-ọkpa esaa esaa le mkpirikpi iya. ¹⁷ Yò bya akpata iphe, dū l'ò bu ugbu; owaa iphe, dū l'ò bu gwogirigwo yetsua le nchị-itso ono. Iphe, o dukota bu esaa esaa le nchị-itso lanu. ¹⁸ B'ò bya abya teke ono bya emeshia iphe, dū l'òbu akpuru ụtara-okumu; doo ya wiriri uzi labu l'eli nchị-itso ono gude dophetsua iphe ono, a kparu akpakpa phu mgburumgburu; gude memashia ya ememashi. ¹⁹ Nchị-itso ono, a tū-koberu l'eli itso ono, a kpòberu l'ònu nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono b'ò kpuru; yò dū l'òbu nkashì-iyi. Yò buru nkwo-ẹka ishingu b'ò dukota l'eli. ²⁰ O bu l'eli nchị-itso ono ephe ẹbo; mbu l'ẹke ono, e meru; yò gwò agwogwo ono b'e doru iphe ono, dū l'ò bu akpuru ụtara-okumu ono giriri ụzo labu. Ishi itso ono l'ehu l'ehu b'e doru ụkporo akpuru ụtara-okumu iri iri gbaa mgburumgburu. ²¹ B'ò bya akpòbe itso ono ephe ẹbo l'ifu nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Nchileke ono. Itso ọphu o kpòberu l'uzo ọhuda b'ò guru Jakinu. Ọphu o kpòberu l'uzo isheli b'ò guru Bówazu. ²² Nchị-itso ono l'ò ha b'e meru; yò dutsua l'ò bu nkashì-iyi. Ọo ya bu l'oru k'itso agvu.

Iphe, e meru l'opu, eeyeje mini

(2 Iphe 4:2-5)

²³ Tò dū iya bu; Hiram abya adazee ope gude kputa eze durongu mini, dū mgburumgburu. Igburumonu iya mgburumgburu dū nkwo-ẹka iri l'ise. Eli iya dū nkwo-ẹka esaa le mkpirikpi iya. Mgburumgburu iya adu ụkporo nkwo-ẹka labu le nkwo-ẹka l'ise. ²⁴ Le mkpuli igburumonu iya b'a kpuyaberu iphe, dū l'ò bu otumu iri iri l'enya ntụ-ọkpa lanu; woru iya kpoo giriri uzi labu. E meru iya; ye l'eze durongu mini ono aragbabe aragbabe.

²⁵ Eze durongu mini ono b'a dọberu l'eli oke-eswi iri l'ẹbo, a kpuru l'ope. Oke-eswi ono ẹto; gharu ifu l'uzo isheli; ẹto aghaa ifu l'uzo enyanwu-ariba; ẹto aghaa ifu l'uzo ọhuda; ẹto aghaa ifu l'uzo enyanwu-ahata. Ephe l'ephe ha aghakota iké l'ime. ²⁶ Eze durongu mini ono be igbi iya ha l'òbu nkufufumeka. Igburumonu iya b'o meru; yò dū l'òbu igburumonu okoro; mbu yò dulephu l'òbu okoko ojinkfu. Mini, alaje iya be e-ru iphe, dū l'ò bu unu ụkporo ọvara l'ise.

²⁷ O gudekwaphu ope meta o-gba-kperepere iri. O-gba-kperepere ono l'ehu l'ehu dukota ntụ-ọkpa ishingu ishingu l'ogologo; dū ntụ-ọkpa ishingu l'uswe. Eli iya dū ntụ-ọkpa ẹno le mkpirikpi iya. ²⁸ Owaa ege o gude mee o-gba-kperepere ono: O meru iya; yo nweru mgeremeke ẹno. Yo gude ope, dū gbarara-gbarara swebushia ya eswebushi l'echi iya. ²⁹ L'eli iphe ono, o swebushiru eswebushi l'echi iya ono b'ò kpuru agu; kpa oke-eswi; me cherobimu dobegbaa. Yò bya egude ongu tsua ope jeye yò dū l'òbu iphe, a kparu akpakpa; woru iya hebe l'eli agu ono; me oke-eswi ono; hebekwa iya phu le mkpuli iya. ³⁰ O-gba-kperepere ono nwetsuaru ọkpa ẹno l'ehu l'ehu, e meru l'ope; bya enweru iphe, emeje te ọkpa iya ono wephe ewephe, bukwaphu ope b'e gude mee ya. O gude ope meta iphe, aasubeje eze efere le mgeremeke iya ephe ẹno; bya akpaa iphe akpakpa; gude memashia ya ememashi. ³¹ L'eli o-gba-kperepere ono b'a kpofuru ụzo; bya eyephee ya iphe mgburumgburu l'uzo ono. Eke ono, a kpofuru iya ono be ogvurogvu iya dū nkwo-ẹka lanu le mkpirikpi iya. Ụzo ono be gharu mgburumgburu dū l'ò bu iphe, a dọberu iya adobe le mkpuli. Onu iya ye le iphe ono, e yeru iya le mkpuli ono chiko dū nkwo-ẹka labu le mkpirikpi iya. A pyishiru iphe, dū iche iche gude gbakota eke ono, a kpofuru iya ụzo ono mgburumgburu. A kuru o-gba-kperepere ono; yo nweru mgeremeke ẹno, e ta kudū iya mgburumgburu. ³² E meru ọkpa iya ephe ẹno ye le mkpuli iphe ono, e gude kpa o-gba-kperepere ono. Iphe ono, emeje; t'okpa iya ewephe ewephe ono b'e meru; yo likfutsuaru elikfuru l'ò-gba-kperepere ono. Okpa iya nanu be dū nkwo-ẹka labu le mkpirikpi iya. ³³ Okpa iya ono b'e meru; yò dū l'òbu ọkpa ugbo-inya. Yò buru ope b'a dazeru adaze gude meta iphe ono, emeje t'okpa iya ewephe ewephe ono; me igburumonu ọkpa iya; me nggara iya; me iphe, aagajeru nggara sputu ye.

³⁴ O-gba-kperepere ono nwekotaru iphe, adobeje iphe ụzo ẹno ẹno. Iphe ono be nokota nanu nanu le mgeremeke iya. Iphe ono b'e meru ye le o-gba-kperepere ono achiko likfugbaaru. ³⁵ L'eli o-gba-kperepere ono b'e yeru iphe, dū mgburumgburu, dū uzi ẹto l'ime nkere-ẹno nkwo-ẹka lanu l'eli. Iphe ono, aadobeje iphe ono; owaa iphe, e gude kpa o-gba-kperepere ono b'e meru; yo likfukotaru l'eli iya ono. ³⁶ Yò bya apyishia cherobimu; me agu; me nkfu l'eli iphe ono, aadobeje iphe ono; pyishikwaa ya phu l'eli iphe ono, e gude kpa o-gba-kperepere ono; mbu l'ẹke ta dudu iphe no-chiru iya nu; bya akpaa iphe-akpakpa l'eli iya gude memaa ya emema. ³⁷ Ono bu ege o meru o-gba-kperepere iri ono ndono. O meru iya; yò buru iphe lanu; hakota enya-nhamunha; gbakota ugbugba lanu.

³⁸ Yò bya egude ope mee eze efere iri. Ophu nanụ bẹ anatajẹ ụkporo ọvara mini ugbo iri lẹ nanụ l'ọvara iri. Efere ono l'ẹhu l'ẹhu bẹ ụkọta nkwo-ẹka ishingū ishingū l'usa iya. Efere ono bẹ aa-dòbetsua nanụ nanụ l'ọ-gba-kperekpere ono ẹphe iri. ³⁹ Ọ kfụberu ọ-gba-kperekpere ono ise l'uzo ẹka-utara eze-ulo Nchileke ono; bya akfube ise l'uzo ẹka-ibyita iya. Ẹke ọ dọberu eze durongu mini phụ bụ l'ẹka-utara eze-ulo ono; laaru uzo ẹnyanwu-ahata l'ibiyi k'uzo ọhuda. ⁴⁰ Iphe ọdo, Hiramụ kpufuaru bụ ite; mę eze ago; ọwaa eze efere.

*Iphe, Hiramụ kpushiru doo l'eze-ulo Nchileke
(2 Iphe 4:11-22)*

Tọ dọ iya bụ; Hiramụ atụko ozi ono, oojeru eze, bụ Sólomọnu l'eze-ulo Nchileke ono; yọ gvụ.

Ọwaa bụ iphe, ọ kpushiru l'eze-ulo Nchileke ono:

⁴¹ Itso labụ; ọwaa nchị-itso

labụ, gwọru agwoowo;

b'a tų-kobetsuaru l'eli

itso labụ ono;

mę iphe-akpakpa labụ,

ọ kparu gude memashia

labụ ono, gbaru yororo ono;

⁴² mę unu iphe ono, ụkọta

l'ọbu akpuru utara-okumu,

o dopheru iphe, a kparu akpakpa ono.

O doru iya giriri uzi labụ

lẹ nchị-itso ono,

gbaru yororo ono;

mbụ l'eli itso ono;

⁴³ mę ọ-gba-kperekpere iri;

ọwaa eze efere iri ono,

a dọbetsuaru iya l'eli ono;

⁴⁴ mę eze durongu mini;

mę oke-eswi iri l'ẹbo,

a dọberu eze durongu mini ono l'eli;

⁴⁵ mę ite; mę eze ago; ọwaa efere.

Iphemiphe, Hiramụ meshikotaru eze, bụ Sólomọnu l'eze-ulo Nchileke ono bẹ bụ ope, egbu nwjinwii b'ọ gude mekota iya. ⁴⁶ Eze bẹ ziru t'a dazee ope ono gude kpushia iphe ono lẹ phorokoto alị Jọdanu; mbụ alị Ụra, nọ lẹ mgbaku Súkọtu; Zaretanu. ⁴⁷ Sólomọnu ta tudu ẹra iphe ono atụtụ; kẹ l'ọ panụkaru l'igwe. Ẹra ope ono b'ẹ ta madu ẹge ọ ha.

⁴⁸ Sólomọnu mekotakarwaruphu

ngwa, nọ l'eze-ulo Nchileke

ono, bụ iya bụ:

Enya-ngweja, e gude

mkpọla-ododo mee;

teburu, e gude

mkpọla-ododo mee,

eedobeje buredi,

dụ nsọ l'ifu Ojejoje;

⁴⁹ mę iphe, eegvubeje urọku,

e gude ọkpobe

mkpọla-ododo mee.

Ise b'ọ doberu l'ẹka-utara;

dobe ise ophu l'ẹka-ibyita l'ifu

Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ono;

mę iphe, dọ l'ọ bụ okoko,

e gude mkpọla-ododo mee;

mę urọku, e gude

mkpọla-ododo mee;

mę iphe, eegudeje

akpapyabẹ iphe,

e gude mkpọla-ododo mee;

⁵⁰ mę omogo; mę iphe,

aswoje ọwúú urọku;

mẹ eze efere; mẹ ago,
 e gude ọkpobe
 mkpọla-ododo mee;
 mẹ iphe, aagujeru ọku ye;
 mẹ ẹnya ọkpa-ibo ọnu,
 ada Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ
 yẹle ẹnya ọkpa-ibo eze-ulo ono l'onwiya,
 e gude mkpọla-ododo mee.

⁵¹ Yọ buru iya bụ l'ozì, eze, bụ Sólomọnu eje l'eze-ulo Nchileke agvụ. Yọ bya ewobatakota iphemiphe ọbule ono, Dévidi, bụ nna iya doberu nsọ ono; bya egworu iya dobe l'ẹke eedobeje ẹku l'eze-ulo Nchileke ono; mbụ mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo; mẹ ivu, dū iche iche.

8

Apabata Okpoko Ogbandzụ l'eze-ulo Nchileke
 (2 Iphe 5:2—6:2)

¹ Tọ bụ iya bụ; Sólomọnu abya ekukoo ndu bụ ọgurennya ndu Ízurẹlu; mbụ ndu bụ ishi l'ikfu l'ikfu; mẹ ndu bụ ishi l'ẹnnya-ufu ndu Ízurẹlu; t'ẹphe byakfuta iya lẹ Jerúsalemu; k'ọphu ẹphe a-pafuta Okpoko Ogbandzụ Ojejoje lẹ Ugwu Záyọnu, bụ iya bụ Mkpukpu Dévidi. ² Yo rua l'ọnwa Etanimu, bụ iya bụ ọnwa k'ẹsaa teke ẹphe agbajẹ aji; unwoke Ízurẹlu l'ẹphe ha abya edzua Sólomọnu l'ifu.

³ Ndu bụ ọgurennya ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha edzua; ndu achijeru Nchileke ẹja abya apata Okpoko Ogbandzụ ono. ⁴ Ẹphe apata Okpoko Ogbandzụ Ojejoje; pata Ụlo-Ẹkwà Ndzuko; gwotakota iphe, e doberu nsọ l'ime iya. Yọ buru ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi bẹ vutaru iya nụ. ⁵ Eze, bụ Sólomọnu; mẹ igweligwe ndu Ízurẹlu, ẹphe l'iya dzuru l'ẹke ono anọdu l'ifu Okpoko Ogbandzụ ono; l'egbushi aturu; mẹ eswi. Iphe, ẹphe gbushiru mbụ anụ aburu 'aguta aguta.

⁶ Ya ndono; ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono apata Okpoko Ogbandzụ Ojejoje ono je edobe l'ẹke dū nsụ, e metaru iya l'ime mkpura eze-ulo ono, bụ iya bụ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; woru iya dobe lẹ mkpuli ẹbà cherobimu. ⁷ Cherobimu ono bẹ sakatsuaru ẹbà l'eli ẹke ono, Okpoko Ogbandzụ ono nọ ono; shi ẹge ono gbobuta Okpoko ono; mẹ oshi, eegudeje apa iya. ⁸ Oshi ono bẹ dū-tabẹ ogologo; k'ọphu bụ l'eeshije lẹ Eke-dụ-Nsọ ono, nọ l'ifu Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ ele ishishi iya ẹge o tsefutaru. Ọle ẹ te shijekwanu l'ẹke ọdo phua ya. Ẹphe nọkwa-a l'ẹke ono byeye ntanụ. ⁹ Ẹ tọ nwekwa iphe, nọ lẹ Okpoko ono; gbahaa mkpuma labụ ono, dū balịbali, Mósìsù yeru iya l'ugwu Hórebu l'ẹke ono, Ojejoje yẹle ndu Ízurẹlu nọ gbaa ndzụ l'ẹphe shi Íjiputu lufuta ono.

Odu-biribiri Ojejoje
 (2 Iphe 5:11-14)

¹⁰ Ndu achijeru Nchileke ẹja eshilephu lẹ Eke-dụ Nsọ ono lufuta; urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono. ¹¹ Urukpu ono emee; k'ọphu ndu achijeru Nchileke ẹja ta dūhedu ike jee ozi, ẹphe eje; kẹ l'ọdu-biribiri Ojejoje byaru bya eji eze-ulo Ojejoje ono.

Okfu, Sólomọnu kfuru
 (2 Iphe 6:3-11)

¹² Tọ dū iya bụ; Sólomọnu asụ: "Ojejoje sūru l'ọ bọ urukpu, gbahuru kẹ tsukiribangu bẹ ya e-buru. ¹³ Nta-a bẹ ya kpūwaru ngu eze-ulo, ha nshinu, bụ ẹke ii-buru jeye lẹ tutu yoyo."

Okfu, Sólomọnu kfuru

¹⁴ Lẹ teke ono, ndu Ízurẹlu dzukoberu l'ẹke ono bẹ Sólomọnu ghachiru ẹphe ifu; ọgoru ẹphe ọnu; ¹⁵ sụ:

"T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurẹlu; mbụ onye ono, gude ọnu iya kwee Dévidi, bụ nna mu ụkwa; bya egudewa ẹka iya medzua ụkwa ono. Kẹ l'ọ kfuru; sụ: ¹⁶ 'Eshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu nk'iya; mbụ ndu Ízurẹlu lẹ Íjiputu ono b'ẹ to nweedu mkpukpu, ya fofutaru l'ikfu Ízurẹlu l'ọ ha, bụ ẹke aa-kpuru iya t'ẹpha iya nọdukwanu l'ẹke ono. Ọle ya fọtaru Dévidi t'ọ chije ndu kẹ yẹbe Nchileke, bụ ndu Ízurẹlu.'

¹⁷ "Nna mu, bụ Dévidi b'ọ shikpoo vua evuvu tẹ ya kpūaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu eze-ulo. ¹⁸ Obenu lẹ Ojejoje sūru nna mu, bụ Dévidi: 'Keshinu ọphu i vu iya l'ọbu t'ì kpūaru iya eze-ulo b'ọ dukwa-a mma l'ọ nọ ngu l'ọbu. ¹⁹ Ọbu l'ẹ to bụdu

nggubedua bẹ a-kpụ ụlọ obu. Onye a-kpụ iya nụ bụ nwata ngu kẹ nwoke, bụ onye ophu shi ngu l'ehu. O bụ yebedua a-kpuru iya eze-ulo ono.'

²⁰ "Nta-a bẹ Ojejoje medzuakwaru ukwa ono, o kweru ono; kele mu lufutawaru bya anọ-chia enya nna mu, bụ Dévidi; nọduwa l'aba-eze ndu Ízurẹlu ege ono, Ojejoje kweru ukwa iya ono. Nta-a bẹ mu kpwaru eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurẹlu ono. ²¹ L'eze-ulo ono bẹ mu metawaru eke Okpoko Ogba-ndzụ nọ; mbụ okpoko ono, e yeru ogba-ndzụ ono, Ojejoje yele nna ayi phẹ gbaru teke ono, o dufutaru ephẹ lẹ Íjiputu ono."

Sólomonu ekfu anụ Ojejoje
(2 Iphe 6:12-42)

²² Tọ dụ iya bụ; Sólomonu evudo l'ifu enya-ngweja Ojejoje; l'ifu edzudzu oha ndu Ízurẹlu ono; chilia eka iya labụ imeli; ²³ kfulahaa nụ Ojejoje; sụ:

"Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu! E to nwedu Nchileke odo, dụ l'ọ bụ nggubedua l'imigwe; mẹ l'eliphe; mbụ nggube onye edobeje ogba-ndzụ, ngu lẹ ndibe ngu gbaru; l'ekoshije l'i yeru ndu ozi ngu obu; mbụ ndu ono, gude obu ephẹ l'ọ ha etso ụzo ngu ono. ²⁴ Nggube onye ono, medzuru ukwa, i kweru nwozi ngu ono, bụ nna mu Dévidi. I gude onu ngu kwee ya ukwa; bya egude eka ngu medzua ya ege-wa o dụ ntanụ-a.

²⁵ "Nggube Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurẹlu; nta-a bụ kwa t'i medzufua ukwa ono, i kweru nwozi ngu ono, bụ nna mu Dévidi; mbụ ono, i kweru iya; sụ: 'L'e to nwedu iphe, bya e-me t'unwu iya nọ-buhu l'aba-eze ndu Ízurẹlu; m'ọ buru-a l'unwu ngu obu bẹ a-kwaberu onwephe enya; letso ụzo ngu; ege ono, nggubedua tsoru iya ono.' ²⁶ Nta-a; Nchileke kẹ Ízurẹlu; t'okfu ono, i kfuru yeru nwozi ngu, bụ nna mu Dévidi ono rekwa.

²⁷ "Ọlọb; Nchileke; ọo-bughe lẹ mgboko-a tọ. Igwe; mbụ igwe ophu kakọta l'eli te dzudu ngu anọdu; ?bụ-chia eze-ulo owaa, mu kpuru owaa e-dzu ngu. ²⁸ Ọbu; nundua ekfukfu, nwozi ngu ekfu anụ ngu; mẹ arọro, ọoro ngu. Nggube Ojejoje, bụ Nchileke mu; ngabenu nchị lẹ mkpu, nwozi ngu echiku ngu; mẹ ekfukfu, o nọ l'ifu ngu l'ekfu anụ ngu ntanụ-a. ²⁹ Mbụ; t'enya ngu rujenua l'eze-ulo-wa eswe mẹ l'enyashi. Mbụ eke-wa i sụru l'ii-buru-wa; k'ọphu bụ teke mube nwozi ngu gharu ifu l'eze-ulo-wa kfuru nụ ngu; nggu angaberu mu nchị. ³⁰ Ngabejenuru nwozi ngu; mẹ ndibe ngu, bụ ndu Ízurẹlu nchị teke ephẹ gharu ifu l'eke-wa ekfu anụ ngu. Shikwa l'imigwe, bụ eke i bu ebubu nua ya. Teke i nuru iya; nggu aguaru ephẹ nvụ l'ejo iphe, ephẹ meru.

³¹ "Ọ -buru l'ọ nweru onye mesweru ibe iya; eele enya t'onye obu ria nte; o -buru l'onye obu byaru l'enya-ngweja ngu, nọ l'eze-ulo-wa; ria nte obu; ³² shikwa l'imigwe nua ya; nggu emee iphe, gbaru ngu nụ. Kpee ndu ozi ngu ono ikpe l'onwongu. Onye ophu ikpe nmaru; nggu anma iya ikpe; tų-kobe iya iphe, o metaru l'ishi. Onye ophu iswi dụ mma; nggu ahaaru iya enge; meeru iya iphe, gbaru iya nụ lẹ k'ọ dobe-eka-ndo iya.

³³ "Ọ -buru lẹ ndu ohogu mekputaru ndibe ngu, bụ ndu Ízurẹlu; kẹ l'ephe mesweru ngu; ephẹ -bya aghaa umere lakfuta ngu; bya ekulahaa epha ngu; nọdu l'eze-ulo-wa kfuru nụ ngu; ọo ngu; ³⁴ byiko; shikwa l'imigwe nua ya; nggu aguaru ndibe ngu ono, bụ ndu Ízurẹlu nvụ l'ejo iphe obu. Nggu eduphuta ephẹ azụ l'alị ono, i nuru nna ephẹ ono.

³⁵ "Teke obu l'igwe buru mini; mini -chibuhu; kẹ l'ephe meru ejo iphe; ephẹ -byakwanụ bya aghaa ifu l'uzo eke-wa kfuru nụ ngu; kulahaa epha ngu; bya agbakuta ejo iphe ephẹ ono azụ; kẹ l'i mewaru; ephẹ ejee iphe-ehuka; ³⁶ shikwa l'imigwe nua ya; nggu aguaru ndu zụ ngu ono, bụ ndu Ízurẹlu nvụ lẹ k'ejo iphe ono. Nggu akpoziaru ephẹ ụzo, vudo nhamunha, ephẹ a-nọdu etso. Nggu emee tẹ mini chia l'alị ono, i nuru ndibe ngu t'ọ buru okè-ephe ephẹ ono.

³⁷ "Ọ -buru lọo ejo-egu byaru l'alị-a; mẹ obu ejo iphe-ememe; m'ọ -bụ iphe, atagbu nri, a kọru l'okfu; m'ọ bụ ophu emeje t'ọ tsua evu; m'ọ bụ igube; m'ọ bụ ntaka, atakashije iphe; m'ọ bụ l'ọo ohogu ephẹ byaru bya ekepheta ephẹ lẹ mkpukpu, nọ l'alị ephẹ; mbụ; m'ọ -ruhuru; o buru ejo iphe-ehuka; m'ọ bụ iphe-ememe, dụ iduagha bẹ byaru nụ; ³⁸ o -nwekpooru onye machiru eka iya l'uzo ụlọ-wa kfuru nụ ngu; m'ọ bụ l'ọ bụ ndibe ngu, bụ ndu Ízurẹlu l'ọ ha bẹ kfuru nụ ngu nụ; bya arọo ngu; kẹ l'ọ bụ l'onyenonu maru ege iphe-ehuka ono atsu-be iya l'ehu; ³⁹ shikwa l'imigwe, bụ eke ono, i bu ebubu nua iya. Gukwaaru ephẹ nvụ; mee iphe, gbaru ngu nụ; nggu emeeru onyenonu l'ege iphe, o meru gbaru; eshinu ophu i maru obu onyemonye obule. Kẹ l'ọ bụ nggubedua kpụu bẹ maru obu unwu eliphe l'ephe ha; ⁴⁰ k'ọphu ephẹ a-nọdu atsu ngu egvu mbọku-mbọku; jeye teke ephẹ a-nọ-bebe l'alị-a, i nuru nna ayi phẹ-wa.

⁴¹ “A bya l’onye ọhodo; ẹ-ta ọbụdu onye Ízùrèlù, ọbụ ndibe ngu; mbụ onye, gude k’ẹpha ngu shi l’ẹke teru ẹnya bya; ⁴² kele ndiphe ọ́ a-nụa k’ẹpha ngu ono, ha nshinu ono; mę k’ike ngu; mę k’iphe, ọ́ biribiri, ịinoduje emeebe. Teke onye ọ́bu byaru bya aghaa ifu l’eze-ọ́lo-wa; kfuru nụ ngu; ⁴³ shikwa l’imigwe, ọ́ ẹke ono, i bu ebubu ono; nụ ya; nggu emeeru onye ọ́hodo ono iphemiphe ọ́bule, o gude araku ngu; k’ọ́phu ndu mgboko l’ẹphe ha a-maru ẹpha ngu; shi ẹge ono l’atsụ ngu egvu ẹge ndibe ngu, ọ́ ndu Ízùrèlù atụ ngu. Ẹphe amakaruphu l’eze-ọ́lo-a, mu kpuru ngu-wa ọ́ ọ́ ẹpha ngu b’e gude kpua ya.

⁴⁴ “Ọ -bụru ẹ́ ndu nke ngu jeru je etso ndu ọ́hogu ẹphe ọ́gu l’ẹke ọ́ ẹke i ziru ẹphe; ẹphe -chebewa ifu ẹ́ mkpụkpu-wa, ị fotaru-a; mę l’eze-ọ́lo-a, mu kpuru ngu-a kfuru nụ nggube Ojejoje; ⁴⁵ ọ́dukwa l’imigwe nụa ekfukfu, ẹphe kfuru nụ ngu; mę arọro ono, ẹphe rọru ngu ono; gbaaru ẹphe mkpu.

⁴⁶ “Teke ọ́bu l’ọ́bu ẹjo iphe ọ́ ẹphe meru ngu; kę l’ẹ to nwedu onye ẹ-te emejedu ẹjo iphe; ẹhu -ghulahaa ngu eghughu; nggu eworu ẹphe ye ndu ọ́hogu l’ẹka; k’ọ́phu ọ́ ọ́ ẹ́ ndu ọ́hogu kpuru ẹphe ẹ́ ndzụ lashia alị ẹphe l’ẹke teru ẹnya; mę ọ́bu ẹke ọ́ ntse; ⁴⁷ ẹphe -nọdu l’alị ono, a kpuru ẹphe ẹ́ ndzụ laa ono; izimana ala ẹphe azụ; ẹphe anọdu l’alị ndu ono, kpuru ẹphe ẹ́ ndzụ ono rọo ngu: ‘L’ẹphe mewaru ẹjo iphe; mewa iphe, ẹ-te evudo nhamunha; mewa akpamara.’ ⁴⁸ Ọ -bụru l’ẹphe nọ l’alị ndu ọ́hogu ẹphe ono, kpuru ẹphe ẹ́ ndzụ ono gude obu ẹphe l’ọ́ ha; mę ndzụ ẹphe l’ọ́ ha lakfuta ngu ọ́do; ghaa ifu l’ali-wa, ọ́ alị, ị nuru nna ẹphe-wa; mbụ ẹ́ mkpụkpu-a, ị fotaru-a; mę l’eze-ọ́lo-a, mu kpuru ngu-a; ⁴⁹ shikwa l’imigwe, ọ́ ẹke ono i bu ebubu ono; nụa ekfukfu, ẹphe kfuru nụ ngu; mę arọro, ẹphe rọru ngu ono; gbaaru ẹphe mkpu. ⁵⁰ Gụaru ndibe ngu ono, meru ngu ẹjo iphe ono nvụ. Gụaru ẹphe nvụ l’emeswe ono, ẹphe mesweru ngu ono. Nggu emee tẹ ndu ono, lụtaru ẹphe l’ọ́gu ono phujeru ẹphe imiko; ⁵¹ kę l’ẹphe ọ́ ndibe ngu; bya aburu ọ́kẹ-ipe ngu ono, i dufutaru ẹ́ Íjiputu; mbụ l’ẹjo ọ́-tata-kfukfu ọ́ku ono, a-daze iphe-igwè ono.

⁵² “T’ẹnya dunu ngu l’ipe, nwozi ngu arọ ngu; mę iphe, ndibe ngu ono, ọ́ ndu Ízùrèlù arọ ngu; ngabejenuru ẹphe nwozi teke bu teke ẹphe rakuru ngu; ⁵³ kę l’ẹphe ọ́ ndu i wofutaru dobe iche l’ipe ọ́ mbakeshi, nọkota ẹ́ mgboko-a; t’ẹphe ọ́bu ọ́kẹ-ipe ngu; mbụ ẹge ono, i shi l’ọ́nu nwozi ngu, ọ́ Mósisu kfu ya teke ono, nggube Ọkaribe-Kakota-Nụ, ọ́ Ojejoje dufutaru nna ayi pẹ ẹ́ Íjiputu ono.”

⁵⁴ Ya ndono; Sólomọnu ekfugetsulephu nụ Ojejoje; rọkota iya iphemiphe ọ́bule ono; bya eshi l’ẹnya-ngweja Ojejoje ono, o shi byishi ikpere; chilia ẹka labụ imeli ono gbeshi. ⁵⁵ Ọ́ bya evudo; wolia olu ewoli; gọoru edzudzu ọ́ha ndu Ízùrèlù ono l’ẹphe ha ọ́nu; sụ:

⁵⁶ “T’ajaja ọ́bu kę Ojejoje, ọ́ onye ono, meru tẹ ndu Ízùrèlù tuta ume; ẹge, o kweru ọ́kwa iya ono. Iphe, ọ́ ọ́kwa ono, o shi l’ẹka nwozi iya, ọ́ Mósisu kwee ono te nwedu m’ọ́o nanụ, laru kę mmanu. ⁵⁷ Tẹ Ojejoje, ọ́ Nchileke ayi swiru ayi eswiru; ẹge ono, o swiru nna ayi pẹ ono. T’ẹ b’ọ́ pakwaru ayi haa; ọ́phu ọ́ gwọbekwa ayi. ⁵⁸ T’ọ́ mekwaa t’ayi kporu obu ayi yeru iya; tsoje ọ́zo iya l’ọ́ ha; meje ekemu iya; mę iphe, ọ́ tọru ọ́kpa iya t’e meje; mę ome-l’alị iya, ọ́ iya ọ́ iphe, ọ́ kfuru nna ayi pẹ. ⁵⁹ T’ekfukfu ọ́waa, mu nọ l’ifu Ojejoje kfuru nụ iya-a ọ́dukwa nggube Ojejoje, ọ́ Nchileke ayi ntse: eswe l’ẹnyashi; k’ọ́phu ọ́o-gbajeru nwozi iya; mę ndibe iya, ọ́ ndu Ízùrèlù mkpu ẹ́ mkpa mbọku-mbọku; ⁶⁰ k’ọ́phu ndu mgboko l’ẹphe ha a-ma l’ọ́ ọ́ ọ́ Ojejoje ọ́ Nchileke; l’ẹ to nwehedu Nchileke ọ́do, nọnu. ⁶¹ Unu wotakota obu unu l’ọ́ ha ye l’ẹke Ojejoje, ọ́ Nchileke nọ. Unu etsoje iphe, ọ́ tọru ọ́kpa iya; meje iphe, ekemu iya kfuru; ẹge-a ọ́ du ntanụ-a.”

Eeye eze-ọ́lo ono l’ẹka Ojejoje
(2 Iphe 7:4-10)

⁶² Tọ ọ́ iya ọ́; eze yele ndu Ízùrèlù l’ẹphe ha, ọ́ ndu yele iya nọ eworu ngweja gwoo l’ifu Ojejoje. ⁶³ Anụ, Sólomọnu gburu gude chiru Ojejoje ẹja ẹhu-agụ ọ́ ọ́; ọ́kporo unu eswi labụ l’unu eswi iri l’ise; mę ọ́kporo unu aturu l’aturu iri l’ise. Eze yele ndu Ízùrèlù l’ẹphe ha atugba woru eze-ọ́lo ono ye Ojejoje l’ẹka.

⁶⁴ Ọ́ kwaphụ mbọku ono ọ́ eze yeru Nchileke ogbodufu eze-ọ́lo ono l’ẹka; nọdu iya gwoo ngweja-ukfuru; ngweja-nri; mę ngweja ẹba anụ, e gude gwoo ngweja ẹhu-agu. Kę l’ẹnya-ngweja ono, e gude ope mee, nọ l’ifu Ojejoje ono hanụka nwanshị; k’ọ́phu ọ́ ọ́ ẹ́ ngweja-ukfuru ono; mę ngweja-nri ono; mę k’ẹba anụ, e gude chia ẹja ẹhu-agu ono taa lakotadu iya.

⁶⁵ Ya ndono; Sólomọnu; mę ndu Ízùrèlù ono, ẹphe l’iya nọ l’ẹke ono l’ẹphe ha; mę l’igwe ọ́ha, shi ẹ́ Lebo-Hámatu; je akpaa ẹ́ nggele Íjiputu atụko nọdu teke ono gbaa ajị

ono. Ɛphe nọ l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke ayi gbaa aji ono abali Ɛsaa; bya agbakwase iya abali Ɛsaa odo; bụ iya bụ abali iri l'eno. ⁶⁶ Yo be lẹ mbọku k'esato iya; yọ sụ t'ephelaa. Ɛphe ekele eze; gude Ɛhu-otso-ena k'iphe-oma, Ojejoje meshiru nwozi iya, bụ Dévidi; mę ndibe iya, bụ ndu Ízurelu; wụkahu; onyenonu alashia nk'iya.

9

Ojejoje eyeru Sólomonu onu (2 Iphe 7:11-22)

¹ Sólomonu akpụ-getsua eze-ulo Nchileke; mę ufu-eze; bya emekota iphemiphe obule, o tüberu k'ememe; ² Ojejoje abyakfuta iya k'ugbo ębo ęge ono, o byakfutahawaru iya lę Gíbiyonu phụ; ³ bya asụ iya:

"Ya nwaru ekfukfu, i kforu nụ iya; mę iphe, i roru iya. Ya dobewaru eze-ulo-wa, i kpuru-a nsọ; bya emewa iya t'ọ buru ęke ępha iya a-nodu l'ere ire jeye lę gbururu. Ɛnya iya; mę obu iya a-duje l'ęke ono tekenteke.

⁴ "A bya lę nggubedua; o -buru l'ii-gude obu, guru iphoro; mę ome iphe, vudo nhamunha l'etso iya ęge ono, Dévidi, bụ nna ngu tsoru iya; l'eme iphe, ya turu l'ekemu; l'edobe iphe, ya toru okpa iya; mę iphe, ya suru t'e meje; ⁵ bę ya e-me t'aba-eze ngu lę Ízurelu nguru anguru gbururu jeyewaru; ęge ono, ya kweru iya nna ngu, bụ Dévidi l'ukwa teke ono, ya suru iya: 'L'ę to nwedu iphe, e-me t'unwu ngu nọ-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu anọ-buhu.'

⁶ "Ole; o -buru l'a nonyaaru; nggubedua; m'ọ bụ unwu ngu tee tsohe iya; unu t'emehe ekemu iya; mę iphe, ya toru unu okpa iya; je awatachia ogwa nte; l'abaru iya ęja; ⁷ bę ya e-wofukwa Ízurelu l'alị ono, ya nuru ęphe ono; mĩa ęnya l'eze-ulo ono, ya doberu nsọ t'ępha iya deje udo ono. Ízurelu aburu ndu, ndu odo e-gude anma l'ęjo ętu; bukwaruphu ndu ee-gude eme iphe ọchi. ⁸ Eze-ulo-a, ha ęge-a a-buru onye esweta iya nụ; ishi anyia ya ękpa-oyi; yoo kpọ-yia ukuvu; sụ: '?Bụ ngunu meru iphe Ojejoje meru alị-a yele eze-ulo-a ęge-a?' ⁹ Teke ono; ndiphe asụ: 'Mkpata iya bụ l'ęphe haru Ojejoje, bụ Nchileke ęphe; mbụ onye ono, dufutaru nna ęphe l'alị Íjiputu; gbe bya akporu obu ęphe yeru agwa; gwalahaa ya; l'abaru iya ęja. O bụ iya meru iphe Ojejoje wokfutaru ęphe ęjo iphe-ehuka-wa.'"

Iphe odo, Sólomonu meshiru (2 Iphe 8:1-18)

¹⁰ Iphe o nataru Sólomonu bụ ukporo afa t'o gude kpụ-chia ulo labu ono, bụ iya bụ eze-ulo Nchileke yele ulo-eze. ¹¹ Eze, bụ Sólomonu eshi lę Gálili guta ukporo mkpukpu nụ Hiram, bụ eze ndu Táya; kę oshi sida; oshi payinu; mę mkpola-ododo ono, o nukotaru iya ono. ¹² Hiram eshi lę Táya bya tę ya bya apfu mkpukpu ono, Sólomonu nushiru iya ono; tọ dọ iya mma. ¹³ Yọ jị Sólomonu; sụ iya: "?Bụ egbe mkpukpu ngunu b'ị nushiru iya ęge-a?" Yo woru mkpukpu ono gube alị Kabulu.* E kulahaa ya Kabulu byeye ntanu. ¹⁴ Iphe, Hiram nuhawaru eze bụ ukporo ękpa mkpola-ododo ishinguru.

¹⁵ Qwaa bụ iphe, ndu ozi mkpọ-nyi-ęnya ono, eze Sólomonu fotaru ono rufutaru; mbụ ndu ono, o fotaru t'ęphe kpua eze-ulo Nchileke; yeru ulo nk'iya; mę upho-mkpuma Jerúsalemu; agburanyi upho-mkpuma ono; kę mkpukpu Házo; kę Megido; mę kę mkpukpu Géza. ¹⁶ Fero, bụ eze ndu Íjiputu eje ogu lę Géza je aluta iya; tufu iya l'oku; bya egbushia ndu Kėnanu, bụ ęphe bu lę mkpukpu ono; bya eworu iya nụ nwatibe iya kę nwanji ono, Sólomonu luru ono; t'ọ buru iphe, o gude dua ya ulo. ¹⁷ Ya ndono; Sólomonu abya akpukwaa Géza; kpukwakwaaphu Bėtu-Horonu, nọ l'uzo ndohali; ¹⁸ mę Belatu; mę Tadumo ono, nọ l'echi-ęgu alị Júda. ¹⁹ O kpushikwaruphu mkpukpu, okwakobeje iphe; ndu ophu eedobeje ugbo-inya iya; mę ndu ophu ndu agbaru iya inya anoduje. Sólomonu akpua iphemiphe obule, dọ iya tę ya kpua lę Jerúsalemu; mę l'alị ugwu Lébanonu; mękpọ l'alị-eze iya l'ọ ha.

²⁰ A bya lę ndu ophu phoduru nụ lę ndu Amoru; ndu Hetu; ndu Pérezu; ndu Hevu; ndu Jebusu; mbụ ndu onanu, ę-ta budu ndu Ízurelu ono, ²¹ bụ eri ndu ono, phoduru nụ l'alị ono; mbụ ndu ophu ndu Ízurelu te gbushidu bę Sólomonu meru t'ęphe buru ohu; l'ęje ozi mkpọ-nyi-ęnya byeye ntanu. ²² Ndu kę Ízurelu te nwekwa onye ophu Sólomonu meru ohu. Ɛphebedua b'ọ meru ndu soja iya; ndu ishi l'ozu iya; ndu ishi ndu soja iya; ndu ishi ugbo-inya iya; mę ndu agbaru iya inya. ²³ O bụ l'ęphe; bę Sólomonu fotaru unu madzụ l'ukporo umadzu ęsaa l'umadzu iri, a-buru ishi l'iphe, Sólomonu gude l'ęka eme; l'achikobe ndu ozi ono.

* 9:13 9:13 Iphe "Kabulu" bụ bụ 'o-ga-lę-mkpa.

²⁴ Ọ bụ ịe nwatibe Fero phụ shitsua ịe Mkpụkpu Dévidi bya eburu l'ụlo ono, Sólomọnu kpuru iya ono; ọe Sólomọnu kpuru agburanyi upho-mkpuma mkpụkpu ono.

²⁵ Ugbo eto l'afa ọe Sólomọnu egwoje ngweja-ukfuru; mę ngweja ẹhu-agu l'enyangweja ono, ọ kpuru Ojejoje ono. Ọ nọdujekwa iya phụ kpoo insensu ọku yekobe iya l'ifu Ojejoje; shi ẹge ono medzukota iphe, eemeje l'eze-ulo Nchileke.

²⁶ Eze, bụ Sólomọnu kpushikwaruphu ugbo-mini dobe ịe Ezeyonu-Géba, nọ-nyabe Élatu l'alị ndu Édomu l'iku Eze Ọnyimu Uswe. ²⁷ Hiram eye ndu nk'ia, bụ ndu akpoje ugbo-mini, mahawaru eze ọnyimu ono ọhuma; t'ephe tsoru ndu t'ẹ Sólomọnu meje k'ugbo ono. ²⁸ Ẹphe egude ugbo jee Ofi; shi l'ẹke ono wolataru Sólomọnu unu ẹkpa mkpọla-ododo l'ẹkpa mkpọla-ododo ụkporo.

10

Eze-nwanyi ndu Sheba akpakfuta Sólomọnu

(2 Iphe 9:1-12)

¹ Eze-nwanyi ndu Sheba abya anụ ẹge ẹpha Sólomọnu ede kfụkafkuka; mę ẹge yele Ojejoje gude nọdu. Nwanyi ono egude aji, shihuru ike byatashia ya adata. ² Ọ gude ndu ije l'igwe bya Jerúsalemu; chiru inya-ivu, vugbaa manụ, eshi kwẹkwẹkwe; bya egude igweligwe mkpọla-ododo; mę mkpuma, vugbaa oke aswa. Yo ruta bya achiko iphemiphe ọbule, nọ iya l'obu kfukotaru Sólomọnu. ³ Sólomọnu eyekotaru iya onu l'aji, ọ jiru iya l'ọ ha. E to nwedu aji, ọ jiru eze, kpuru iya ẹka l'anya kę t'ẹ b'o yeru iya ẹya onu. ⁴ Eze-nwanyi Sheba ono aphụ egbe mmamiphe, Sólomọnu nweru; mę ufu-eze iya; ⁵ phụ egbe nri, oorije; ọdu oshi, ndu ozi iya adugajeru anọdu; ẹge ndu ozi iya gude eje ozi; egbe uwe, ephe yegbaaru l'ẹhu; ndu etsujeru iya onu ịe męe; mę ngweja-ukfuru, achije l'eze-ulo Nchileke; yọ tufu iya ẹhu.

⁶ Yọ sụ eze: "L'ako, ya nuru l'alị iya; l'iphe i meshiru; mę kę mmamiphe ngu bukotakwa oswi-okfu. ⁷ Ọbule ya te shikwa kweta l'ako ono bụ oswi-okfu; jeye nta-a, ya byaru bya egude enya iya phụ iya-a. Mbụ l'e te kekwa iya ẹbo kooru iya. Mmamiphe ngu; mę iphe, i nweru ịe kakwa ẹge a turu onu iya. ⁸ Ọ bulephu ịe ndibe ngu ọe iphe kweru; kwekwaruphu ndu ozi ngu, bụ ndu anọduje ngu l'ifu tekenteke l'anụ okfu mmamiphe, shi l'onu! ⁹ T'ajaja buru kę Ojejoje, bụ Nchileke ngu, bụ onye ono, ị dọ mma t'o dobe ngu l'aba-eze ndu Ízurelu ono. Mkpata iya aburu ịe Ojejoje yeru ndu Ízurelu obu, 'agvụ agvụ; meru iphe o meru ngu eze ẹphe; k'ophu ịi-nọdu ekpe ikpe; l'eme iphe vudo nhamunha."

¹⁰ Eze-nwanyi ono abya eworu ụkporo ẹkpa mkpọla-ododo ishingu nụ eze; bya anụ iya manụ, dọ egvu, eshi kwẹkwẹkwe; mę mkpuma, vugbaa oke aswa. Manụ, eze-nwanyi ndu Sheba ono nuru eze, bụ Sólomọnu ọe hatabe nshinu; k'ophu bụ l'ẹ to nwedu manụ, a nujeru iya habe ẹge ono.

¹¹ Ugbo-mini Hiram eshi Ofi vulata mkpọla-ododo; mę oshi alumugu, dọ egvu; mę mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹² Ọ bụ l'oshi alumugu ono; ọe eze gude meshia itso ye l'eze-ulo Nchileke; mę l'ulo ufu-eze; gudekwa iya phụ mee une; mę ogumogu, ndu egvu egudeje agụ egvu. Oshi alumugu, ha ẹge ono b'ẹ ta evulatabudua; ophu 'a phubua ọdu iya ọdo jeye ntanụ.

¹³ Eze, bụ Sólomọnu anukota eze-nwanyi ndu Sheba iphe, bụ iphe, dọ iya mma, ọ suru t'ọ nụ iya; a gufukwa ẹyee, ọ saharu ẹka asasa kwaaruu iya. E metsua; eze-nwanyi ono alashia alị ẹphe yele ndu ozi iya.

Ẹku Sólomọnu

(2 Iphe 1:13-17; 9:13-28)

¹⁴ Mkpọla-ododo, abyajeru Sólomọnu afa l'afa ọe ẹra iya aduje unu ẹkpa mkpọla-ododo l'ụkporo ẹkpa mkpọla-ododo iri l'eto l'ẹkpa ishingu; ¹⁵ a gufukwa iphe, eshije l'ẹka ndu ngho; mę l'ẹka ndu agba ikike ngho; mę ophu eshije l'ẹka ndu eze ndu Arébiya; mę l'ẹka ndu govano alị ono.

¹⁶ Eze, bụ Sólomọnu gude mkpọla-ododo, e tsuru etsutsu meta iphe, eegudeje egbobuta onwonye, hagbaa nshinu. O metaru iya ụkporo iri. Mkpọla-ododo, laru ịe nanu iya aduje unu ẹkpa mkpọla-ododo lanu l'ụkporo ẹkpa mkpọla-ododo iri. ¹⁷ Yo gudekwaphu mkpọla-ododo, e tsusaru etsusa meta iphe ono, eegudeje egbobuta onwonye ono kę nshii, dọ ụkporo iri l'ise. Mkpọla-ododo, laru ịe nanu ọe e-ru ẹkpa mkpọla-ododo lanu l'ugvu iya. Ẹke eze doberu iya bụ l'ulo ono, e gude oshi, shi ịe Ọsua Lébanonu kpua ono.

¹⁸ O kwaphu ege ono be eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha nshinu; bya ekwekota iya okpobe mkpola-ododo l'eli. ¹⁹ Eke eeshije l'enyikobe aba-eze ono be nweru ntụ-okpa ishinguru. Azu iya b'e meru; yo gwoo mgburumburu. A kpuru agu dobetsua l'eke aatukobeje eka ephe ebo. ²⁰ A kpuru agu iri l'ebo dobetsua l'eli ntụ-okpa ishinguru ono. A kpuru iya; yo nọdutsua l'ishi ishi ntụ-okpa ishinguru ono. E to nwedu aba-eze odo, e mejewaru ege ono l'ali-eze odo. ²¹ Iphe, eze egudeje angu iphe bu mkpola-ododo b'e gude mekota iya. Ivu, nokota l'ulo ono, e gude oshi, shi le Oswa Lebanonu kpa ono bu okpobe mkpola-ododo b'e gude meshia ya. E to nwedu iphe ono, m'oo nanu ophu e meru le mkpola-ocha; ke l'e to nwedu iphe, a guberu mkpola-ocha l'oge ke Solomonu. ²² Eze nweshiru ugbo-mini, eegude a gbaru iya ngho; * me ugbo-mini ke Hiram. Iphe, bu afa eto, sweru esweswe be ugbo-mini ono alaje; vulata mkpola-ododo; mkpola-ocha; eze-enyi; adaka; me enwe.

²³ Yo buru eze, bu Solomonu be kakota onweru eku; buru iya kakota omaru mmamiphe l'iphe, bu ndu eze ndu mgboko l'ephe ha. ²⁴ Ndiphe mgburumburu l'eshije mba, du iche l'iche l'abya t'ephe nua okfu mmamiphe, Nchileke nuru Solomonu. ²⁵ Afa l'afa be oobuje: onye -byade; yo guderu iya iphe; mbu iphe, e meru le mkpola-ocha; ophu e meru le mkpola-ododo; uwe-nlokpuru; ngwa-ogu; manu, eshi kwekwekwe; inya; mewaru inya-mulu. Iphe, aanuje ahaje nu nshinu.

²⁶ Solomonu abya akuberu onwiya ugbo-inya; me ndu agbaaru iya inya. O nweru unu ugbo-inya eto l'ukporo inya iri;† bya enweru ukporo unu madzu l'unu madzu iri, bu ndu agbaru iya inya.‡ O nweru ndu ophu yebe eze doberu le mkpukpu, eedobeje ugbo-inya; dobe ndu ophu le Jerusalemu swibe onwiya. ²⁷ Eze be meru mkpola-ocha; yo ji Jerusalemu; bya emee oshi sida; yo dzuru ekemeke obule ege oshi sikamo, chikoru ali okpa-ugvu enyanwu-ariba dzuru. ²⁸ O bu le Ijiputu; me Kuwe b'e shi ejeje onmaru Solomonu inya. Yo buru ndu agbaru iya ngho shi anmatajeru iya inya obu. ²⁹ Iphe, ephe shi egudeje azuta ugbo-inya lanu le Ijiputu bu unu ekpa mkpola-ocha lanu l'ukporo ekpa mkpola-ocha iri; l'egudeje ukporo ekpa mkpola-ocha esaa le mkpola-ocha iri nmaa inya lanu. Ndu ngho eze ono shikwaphu evujejeru ndu eze ndu Hetu; me ndu eze ke ndu Aramu iphe.

11

Solomonu agharu Nchileke azu

¹ Ya ndono; Solomonu abya eyeeru unwanyi ohodo obu; je alushia unwanyi Moabu; unwanyi Amonu; unwanyi Edomu; unwanyi Sayidonu; me unwanyi Hetu; yekoberu nwatibe Fero phu, ooluhawa phu. ² Unwanyi ono shikota l'oha ono, Ojejoje nmaru ndu Izurelu okwa; su: "T'ephe l'ephe ba alugbakwa nwanji; ke l'ephe e-mekwa t'unu kporu obu unu yeru agwa ephe." Obule Solomonu gbe bya eyeshiaru ephe obu ike. ³ Unyomu iya du unu unwanyi l'ukporo unwanyi ugbo iri l'ise.* Ndu ono l'ephe ha bukota unwada eze. B'o bya enweru ukporo unwanyi ugbo iri l'ise,† bu nnufu iya phe. Unwanyi ono emee; obu iya alufu l'eke Ojejoje no. ⁴ Solomonu akahudelphu; unyomu iya phe emee ya; yo kporu obu ye l'agwa. Obu iya ta nohe l'eke Ojejoje, bu Nchileke iya no ege ono, obu nna iya, bu Dévidi shi nodu ono. ⁵ Solomonu agwalahaa Ashera, bu agwa ndu Sayidonu; me Molèku, bu ejo agwa ndu Amonu. ⁶ Yo buru iya bu le Solomonu emee ejo iphe l'enya Ojejoje; k'ophu e to gudehedu obu iya l'o ha l'etso Ojejoje ege nna iya, bu Dévidi tsoru.

⁷ L'ugvu uzo enyanwu-ahata Jerusalemu be Solomonu kpuru eke aagwaje Kemoshu, bu ejo agwa ndu Moabu; me Molèku, bu ejo agwa ndu Amonu. ⁸ O kwaphu ege ono b'o kpushiru unyomu iya phe ono, shigbaa ohodo ono eke ephe a-noduje akpo insensu oku; gude l'agwa ephe.

⁹ Ehu eghulahaa Ojejoje eghughu l'eke Solomonu no; ke l'obu iya lufuwaru l'eke yebe Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu no; mbu onye ono, byakfutaru iya ugbo labu ono. ¹⁰ Ojejoje tuhawaru Solomonu ekemu; su iya t'e b'o tsokwa agwa. Obenu l'o jikaru odobe iphe, Ojejoje turu iya ekemu iya. ¹¹ To du iya bu; Ojejoje asu Solomonu: "Keshinu ophu i meru iphe, du ege-a; mbu ophu e ti dobedu ogba-ndzu iya; me iphe, ya toru okpa iya; mbu iphe ono, ya turu ngu ekemu iya ono; be ya a-nafu ngu ali-eze ono; woru iya ye nwozi ngu l'eka. ¹² Ole ya e-gude okfu eka nna ngu, bu Dévidi; haa ya anafu nta-a, i

* **10:22** 10:22 L'okfu Hiburu; b'e ku iya ugbo-mini Tashishi; ke l'o bugbaa eze ugbo-mini, evu ngwa-aswa ndu ikeke-ngho. † **10:26** 10:26 Iphe o bu bu 1,400. ‡ **10:26** 10:26 Iphe o bu le bu 12,000. * **11:3** 11:3 Iphe o bu bu 700. † **11:3** 11:3 Iphe o bu bu 300.

nọ ndzụ-a. Ya a-nafu iya nwatibe ngu kẹ nwoke l'ẹka. ¹³ Ọbule ya taa a-nafu-koatakwa alì-eze ono l'ọ ha. Ya e-gude okfu ẹhu nwozi iya, bụ Dévidi; mę kẹ Jerúsalemu, bụ ẹke ono, ya fọtaru ono; woru ikfu lanu nụ nwatibe ngu kẹ nwoke."

Ndu ọhogu Sólomonu

¹⁴ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya edobe Hadadu, bụ onye Édọmu t'ọ bụru onye okfu Sólomonu. Hadadu shi l'eri eze ndu Édọmu. ¹⁵ Teke Dévidi yele ndu Édọmu luru ọgu; bę Jóabu, bụ onye ishi ndu soja iya jeru oli ndu, e gbushiru l'ọgu ono; je achiko unwoke Édọmu l'ẹphe ha gbushigee. ¹⁶ Jóabu bę yele ndu Ízurelu nọru ọnwa ishingụ l'ẹke ono; ẹphe egbushikota unwoke ndu Édọmu l'ẹphe ha. ¹⁷ Ọbule Hadadu bę nweru ndu Édọmu, shi ejeru nna iya ozi, o tsoru gbalaa; lashia Íjiputu. Teke ono bę Hadadu bukwađu nwata. ¹⁸ Ẹphe shi lę Mídiya; lufuta lę Paranu; lę Paranu chita unwoke; ẹphe l'ẹphe ayiru lashia Íjiputu; ẹphe ejekfu Fero, bụ iya bụ eze ndu Íjiputu. Yọ nụ Hadadu ulo; nụ iya alì; bya anụ iya nri.

¹⁹ Hadadu atuba Fero l'ẹnya nshinu; k'ọphu bụ lę Fero keru iya nwanne nyee ya; mbụ nwanne eze-nwanyi ono, bụ Tapénesu. ²⁰ Nwanne Tapénesu ono abya amutaru iya nwata nwoke, ọ guru Genubatu. Tapénesu, bụ eze-nwanyi ehee nwata ono; hefuta iya l'ufu-eze. Genubatu yele unwu Fero achiko vua.

²¹ Hadadu anodu lę Íjiputu nua lę Dévidi nwuhwaru; Jóabu, bụ onye ishi ndu soja anwuhkwaphu; yọ sụ Fero: "T'ọ haa ya tẹ ya tugba la alì iya."

²² Fero aji iya: "Bụ ngunu bę uko iya duru ngu l'ẹke ya nọ, meru iphe icho t'i la alì ngu?"

Hadadu asu iya: "T'ọ haa ya ru tẹ ya la."

²³ Nchileke abya edobefua onye ọdo, aza Rezonu Eliyada; t'ọ bụru onye okfu Sólomonu. Rezonu bę gbafujeru lę kẹ nnajiufu iya, bụ Hadadéza, bụ eze ndu Zóba. ²⁴ Ọ bụ lę Dévidi gbushiru ndu soja ndu Zóba bę Rezonu chikoberu ndu, ọ chikoberu; mee t'ẹphe kwefuru ndu ishi, achinu ikẹ. Yọ bụru iya bụ onye ishi ẹphe. Ẹphe atugbua jeshia Damásukosu eke ẹphe chiru iya eze ndu Damásukosu. ²⁵ L'oge kẹ Sólomonu gbaa mgburumburu bę Rezonu bę meleruphu onwiya onye okfu ndu Ízurelu. Ọ bụ ẹjo-oshi, Hadadu shi nọduru ndu Ízurelu bę Rezonu tsoru. Yọ bụru eze ndu Áramu; ndu Ízurelu adu ya ashì.

Jeróbuwamu ekwefuru Sólomonu ikẹ

²⁶ Jeróbuwamu Nébatu awatakwapu okwefuru Sólomonu ikẹ. O shi tsoru lę ndu ozi Sólomonu. Jeróbuwamu bụ onye Zereda l'ikfu Ífuremu. Nne iya bụ Zeruwa, nji iya tufuru atufu. ²⁷ Owaa ege o shi kwefuru Sólomonu ikẹ: Sólomonu bę kpuru agburanyi upho-mkpuma, e gude kpụ-pheta Mkpukpu Dévidi, bụ nna iya; bya akpụ-chishia eke gbaru ọru l'upho-mkpuma, e gude kpụ-pheta Mkpukpu Dévidi, bụ nna iya. ²⁸ Jeróbuwamu shi bụru nwoke, ike dọ. Sólomonu abya apuha lę nwata okoro ono bụ onye ejeshi ozi ike; yọ mee ya onye ishi ndu ogbo ozi ulo Joséfu l'ọ ha.

²⁹ Yo be ujiku lanu; Jeróbuwamu eshi Jerúsalemu jeshia iphe; yele Ahija, bụ onye nkfuchiru Nchileke, shi mkpukpu Sháyilo edzuda l'esu-uzo. Ahija yeru uwe ọphungu. Yọ bụru ẹphe ẹbo ono nọ nwẹke-ẹphe lę mgbegu ono. ³⁰ Ya ndono; Ahija eye ẹka l'uwe ọphungu ono, o ye ono; zijaa ya uzi iri l'ẹbo; ³¹ sụ Jeróbuwamu: "T'ọ wota mpekala uwe ono iri; kele Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu sụru: 'Lę ya abyawa ọnafu Sólomonu alì-eze ono l'ẹka; nụ ngu ikfu iri. ³² Ọle ya e-gude okfu ẹhu nwozi iya, bụ Dévidi; mę l'okfu ẹhu Jerúsalemu, bụ mkpukpu, ya fọtaru l'ikfu ndu Ízurelu l'ọ ha; haaru iya ikfu lanu kpụ. ³³ Mkpata iya aburu l'ẹphe haru yebedua; balahaaru Ashera, bụ agwa ndu Sayídonu eja; Kemoşhu, bụ agwa ndu Móabu; mę Mólėku, bụ agwa ndu Amonu; jika lę ya te etsodu ọzo yebe Ojejoje; meje iphe, vudo nhamunha l'ẹnya iya; mę iphe, ya toru ọkpa iya; mę ome-l'alì iya; ege ono, nna iya, bụ Dévidi meru ono.

³⁴ " Ọle agha; ya taa nafu-koatakwa iya alì-eze ono l'ọ ha l'ẹka. Ya e-gude kẹ nwozi iya, bụ Dévidi, bụ onye ya fọtaru; bya aburu onye doberu iphe, ekemu iya kfuru; mę iphe, ya toru ọkpa iya; haa ya t'ọ bụru onye ishi jeye teke ọo-nọ-bebe. ³⁵ Obenu lę ya a-nafu nwatibe iya nwoke alì-eze ono; shi l'ime iya wota ikfu iri nụ ngu. ³⁶ Nwatibe Dévidi bę ya a-nụ ikfu lanu; k'ọphu nwozi iya; mbụ Dévidi e-nweru onye a-nodu achì lę Jerúsalemu, bụ mkpukpu, ya fọtaru dobe ẹpha iya. ³⁷ Nggbuedua l'onwongu bę mu e-me t'i bụru eze ndu Ízurelu mgburumburu; chija eke dọ ngu mma. ³⁸ Ọ -buri l'iji-ngaberu iya nchì l'iphemiphe ọbule, ya turu ngu ekemu iya; l'etso ọzo iya; l'eme iphe, vudo nhamunha l'ẹnya iya; mbụ etso iphe, ya toru ọkpa iya; mę ekemu iya; ege-a nwozi iya, bụ Dévidi meru-a; bę ya e-swiru ngu eswiru; mee t'alì-eze ngu nọduwaru jeyeru

l'òbù kẹ́ Dévidi. Ya e-woru alí Ízùrèlù nùkòtá ngu; ³⁹ gude k'íphe ono, meru nù ono hùà ùnwu Dévidi àhùhù. Òlẹ́ àhùhù ono bẹ́ ta anòkwa gburu jeye.' "

⁴⁰ Ya ndono; Sólomọ̀nu achòkashilahaà ọ̀zọ, ya e-shi gbua Jeróbuwamu. Jeróbuwamu agbalaa lashia Íjiputu; lakfushia Shishaku, bụ́ eze ndu Íjiputu. Yọ́ nọ́duwaru lẹ́ Íjiputu jeye Sólomọ̀nu anwùhu.

Anwùhu Sólomọ̀nu
(2 Iphe 9:29-31)

⁴¹ Iphe ọ̀dọ, meeberu nù l'oge kẹ́ Sólomọ̀nu; mẹ́ iphemiphe ọ̀bule, o meshiru; mẹ́ kẹ́ mmamiphe iya; b'e dekotaru l'èkwo-akọ́, e deshiru iphe, Sólomọ̀nu meru. ⁴² Sólomọ̀nu nọ́ru lẹ́ Jerúsalemu búrù eze ndu Ízùrèlù ọ̀kporo afa labù. ⁴³ Yọ́ nwùhu lakfushia nna iya phẹ́. E lia ya lẹ́ Mkpukpu Dévidi, bụ́ nna iya. Nwatibe iya, bụ́ Réhobuwamu abúrù eze; nọ́-chia ẹ́ nya iya.

12

Ndu Ízùrèlù ekwefuru Réhobuwamu ikè
(2 Iphe 10:1-19)

¹ Tọ́ dọ́ iya bụ́; Réhobuwamu atùgbua jeshia Shékemu; kẹ́le ndu Ízùrèlù l'ọ́ ha wúwaru jeshia ẹ́ke ono t'ẹ́phe mee ya eze. ² Teke ono bẹ́ Jeróbuwamu Nébatu nọ́kwaduru lẹ́ Íjiputu, bụ́ ẹ́ke ono, ọ́ gbaru laa teke ono, ọ́ gbalaru Sólomọ̀nu ono. Yọ́ nọ́du lẹ́ Íjiputu ono nùya ya; latashia. ³ Ya ndono; e zia t'e je ekua ya. Jeróbuwamu yẹ́le ndu Ízùrèlù bya awù-kfu Réhobuwamu je asù iya: ⁴ "Lẹ́ nna ngu boru ẹ́phe ivu-ẹ́ra. Nta-a bụ́ t'i menua t'ozí mkpọ́-nyí-ẹ́nya ono, nna ngu shi kpabẹ́ ẹ́phe ono; mẹ́ ivu ono, o boru ẹ́phe ono ka nwa nphe. Teke ono; ẹ́phe ejelahaaru ngu ozi."

⁵ Réhobuwamu asù ẹ́phe: "T'ẹ́phe laa je anọ́o abalí ẹ́to; ẹ́phe adaphu azù." ẹ́phe awùkashihu.

⁶ Tọ́ dọ́ iya bụ́; eze, bụ́ Réhobuwamu eje akpata ndu bụ́ ọ́gurennya ono, shi ejeru nna iya, bụ́ Sólomọ̀nu ozi teke ọ́ nọ́ ndzù ono ishi. Yọ́ jì ẹ́phe: "?Nanù ẹ́ge unu sùru tẹ́ ya yeeru ndu-a ọ́nu?"

⁷ ẹ́phe asù iya: "Ọ́ -bùru l'ìi-bùru nwozi ndu-a ntanù; mbù jeeru ẹ́phe ozi; yeeru ẹ́phe ọ́nu ọ́huma; bẹ́ ẹ́phe a-bùkwaru ndu ozi ngu gburu jeye lẹ́ gburu."

⁸ Obenu lẹ́ Réhobuwamu jìkaru iphe ono, ndu bụ́ ọ́gurennya kfuru iya ono; jekfushia ùnwu-okorọ́bya, ẹ́phe l'iya bụ́ ọ́gbo, ejeru iya ozi tẹ́ ya kpata ẹ́phe ishi. ⁹ Yọ́ jì ẹ́phe: "?Nanù ẹ́ge unubẹ́dua sùru tẹ́ ya yeeru ẹ́phe ọ́nu? ?Bù ngunu bẹ́ ayi e-kfuru ndu-a, sùru tẹ́ ya mee t'ivu, nna iya boru ẹ́phe ka nwa nphe?"

¹⁰ Unwokoro ono, ẹ́phe l'iya bụ́ ọ́gbo ono asù iya: "L'iphe, ii-kfuru ndu ono, sùru ngu lẹ́ nna ngu shi bo ẹ́phe ivu ẹ́ra; l'ọ́o t'i mee ya t'ọ́ ka nphe ono bụ́ lẹ́: mkpùshi-eka nshìi ngu bẹ́ kakwa ukfu nna ngu igbi. ¹¹ Lẹ́ nna ngu boru ẹ́phe ivu ẹ́ra; ọ́ bụ́ l'ii-me iya t'ọ́ kabaa ọ́nyi ẹ́ra. Ọ́ bụ́ ẹ́chachi bẹ́ nna ngu shi egudeje echi ẹ́phe; obenu l'iphe nggubedua e-gude bụ́ akpì l'agba ẹ́phe."

¹² Tọ́ dọ́ iya bụ́; yo be mbọ́ku k'ẹ́to ono; Jeróbuwamu; mẹ́ ndu Ízùrèlù l'ẹ́phe ha abyakfuta Réhobuwamu ọ̀dọ; ẹ́ge ono, o kfuru ẹ́phe t'ẹ́phe bya lẹ́ mbọ́ku k'ẹ́to ono. ¹³ Eze agbado idzu kẹ́ ndu bụ́ ọ́gurennya ono; yeeru ndu ono ọ́nu ẹ́huka ẹ́huka. ¹⁴ Yo je etsoru ọ́nu ono, unwokoro phù yeru iya phù; sù: "Lẹ́ nna iya boru unu ivu ẹ́ra; ọ́lẹ́ yẹ́bedua e-me t'ọ́ ka ọ́nyi ẹ́ra. Nna iya bụ́ ẹ́chachi b'o shi echije unu. Ọ́lẹ́ yẹ́bedua e-gude akpì l'agba ẹ́phe." ¹⁵ Ọ́o ya bụ́ l'eze ta angaduru ndu Ízùrèlù nchì. Yọ́ búrù Ojejoje meru iya t'ọ́ dọ́ ẹ́ge ono; k'ọ́phu iphe ono, Ojejoje shije l'ọ́nu Ahíja kẹ́ Sháyilo kfuaru Jeróbuwamu Nébatu ono e-re.

¹⁶ Ndu Ízùrèlù ono l'ẹ́phe ha abya aphù l'eze ta angaduru ẹ́phe nchì; jì iya: "?Bù ngunu jì ẹ́phe lẹ́ Dévidi.

?Nanù ọ̀kẹ́, ẹ́phe nweru l'ẹ́ke
nwatibe Jesi nọ́.

Unubẹ́ ndu Ízùrèlù;
t'onyenọ́nu yekwa ọ́kpa

l'ẹ́ke o yeru iya!

Nggube Dévid;
letaakwaru ọ́nu-ùlo ngu!"

Tọ́ dọ́ iya bụ́; ndu Ízùrèlù awùkahu; onyenọ́nu alashia l'ùlo-ẹ́kwà iya. ¹⁷ Yọ́ búrùwaru ndu Ízùrèlù ọ́phu bu lẹ́ l'edukfu l'edukfu ọ́phu, nọ́ l'alí Júda bẹ́ Réhobuwamu chílahaaru.

¹⁸ Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Réhobuwamu ezifu Adoniramu, bụ onye ishi ozi mkpọnyi-nya; t'ọ jekfu ndu Ízurèlu. Yo rua; ephe egude mkpuma tu-gbua ya l'ọha. Eze Réhobuwamu enyihukebe ugbo-inya iya gbalaa; yọ bụru iya ọla Jerúsalemu. ¹⁹ Eshinu teke ono bẹ ndu Ízurèlu kwefuleruphu ọnu-ọlo Dévidi ikè jeye ntañu.

²⁰ Ndu Ízurèlu anụa lẹ Jeróbuwamu bẹ lawaru nụ; zia t'e je ekua ya. Yo rua l'ẹke ephe dzuru; ephe emee ya eze ndu Ízurèlu mgburumgburu. Yọ búruruphu ndu ikfu kẹ Júda nwenkinyi bẹ kwaru ọnu-ọlo kẹ Dévidi l'ẹka.

Ozi, Shemáya ezi Réhobuwamu

(2 Iphe 11:1-4)

²¹ Réhobuwamu alarulephu Jerúsalemu; chikobe ndu soja ndu ọnu-ọlo Júda; mẹ kẹ ndu ikfu Bénjaminu. Ephe dọ ụkporo unu unwoke ugbo ụkporo l'ẹbo, bụ ndu a fọtaru; t'ephe je etso ndu Ízurèlu ọgu; k'ọpflu ephe a-nataphu alị-eze ono azụ woru nụ Réhobuwamu Sólomonu.

²² Obenu lẹ Nchileke byaru bya ekfuru yeru Shemáya, bụ onye kẹ Nchileke; sụ iya: ²³ "T'ọ je kfuru Réhobuwamu Sólomonu, bụ eze ndu Júda; ndu ọnu-ọlo Júda; mẹ kẹ Bénjaminu l'ephe ha; męwaru ndu ọpflu l'ephe ha; ²⁴ lẹ Ojejoje sụru: 'Unu be ejekwaru unwuna unu, bụ ndu Ízurèlu ọgu. T'onyenonnu lakwa l'ufu iya; kẹ l'ọ kwa yẹbedua bẹ iphe ono shi l'ẹka.' " Ephe anutsua iphe ono, Ojejoje kfuru ono; wụkashihu; yọ bụru ephe alala ẹge ono, Ojejoje kfuru ono.

Jeróbuwamu gude ope kpua unwu eswi labu

²⁵ Tọ dọ iya bụ; Jeróbuwamu abya akpua mkpukpu Shékemu l'alị ugwu Ífuremu kpushia ya ike; buru l'ẹke ono. Yọ bụru l'ẹke ono b'ọ shi je akpua mkpukpu Penuwelu.

²⁶ Jeróbuwamu abya ekfua l'ime obu iya; sụ: "Alị-eze-wa bẹ e-mekochakwaa lapfu ndu ọnu-ọlo Dévidi azụ l'ẹka. ²⁷ Ọ -buru lẹ ndu ono, e-jeje ọchi eja l'eze-ọlo Nchileke lẹ Jerúsalemu bẹ obu ephe a-laphukwa azụ l'ẹke nnajiufu ephe nụ nọ; mbụ Réhobuwamu, bụ eze ndu Júda. Ephe eworu mu gbua; jekfushia Rehóbuwamu, bụ eze ndu Júda."

²⁸ Ya ndono; eze ejetsua je akpata ishi; bya egude mkpola-ododo kpua unwu eswi labu; bya asụ ephe: "Unubẹ ndu Ízurèlu! Jerúsalemu tenusakwaru unu ọnya. Ọwaa Nchileke unu ndọ-ọ; mbụ onye ono, dufutaru unu lẹ Íjiputu ono." ²⁹ Yo woru nanu dobe lẹ Bételu; dobe nanu ọpflu lẹ Danu. ³⁰ Iphe ono aburu iphe, dọ eji. Ephe ejeje ọbaru unwu eswi ono ẹja; je akpaa l'ọpflu nọ lẹ Danu.

³¹ Jeróbuwamu abya akpushia ọlo-agwa l'ẹke aagwajẹ iphe; bya eshi l'ẹke, dọ iche iche fọ ndu a-nọdu achiru ephe eja l'ẹke ono; mbụ ndu ẹ-ta bụdu ndu eri Lívayi. ³² Yo wota mbọku ọnwa-ẹsato gbaru l'abalị iri l'ise dobe eswe-iphe ẹge aagbajẹ iya l'alị Júda; gwoo ngweja, dọ iche iche l'ọnya-ngweja ono. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ meru iya lẹ Bételu; l'egworu unwu eswi ono, ọ kpushiru ono ngweja. Yo metsua; bya edobekwaphu ndu a-nọdu egwo ngweja lẹ Bételu l'ẹke ono, aagwajẹ iphe, o meshiru ono. ³³ Ọnwa-ẹsato gbalephu abalı iri l'ise, bụ iya bụ mbọku ono, ọ fọtaru l'onwiya; doberu ndu Ízurèlu eswe-iphe ono; yo je l'ọnya-ngweja ono, ọ kpuru lẹ Bételu ono; nọdu iya kpoo insensu ọku.

13

Onye kẹ Nchileke, shi l'alị Júda

¹ Ya ndono; yo be ujiku lanu lẹ Jeróbuwamu vudo l'ifu ọnya-ngweja ono lẹ Bételu tẹ ya kpoo insensu ọku; onye kẹ Nchileke eshi l'alị Júda gude ozi, shi Ojejoje l'ọnu ruta.

² Onye ono araa ozi ono, Ojejoje ziru ono arara kpua ọnya-ngweja ono; sụ: "Nggube ọnya-ngweja-wa! Ojejoje sụru: 'L'ọ nweru nwata nwoke, aa-mụ l'ọnu-ọlo Dévidi. Epha iya a-buru Josáya. Nwata ono e-gude ndu-wa, anọduje ngu l'eli akpọ insensu ọku-a gwoo eja. Ọkpụ madzụ bẹ aa-kpọ ọku l'eli ngu!' " ³ Mbọku ono gededede; onye kẹ Nchileke ono asụ: "Ọwaa bụ iphe-ọhubama, Ojejoje kfuru okfu iya; sụ: 'L'ọnya-ngweja-wa; a-gbakposhihu; ntụ, nọ iya nụ awushihu!' "

⁴ Eze, bụ Jeróbuwamu anulephu iphe ono, onye kẹ Nchileke raru kpua ọnya-ngweja ono, nọ lẹ Bételu ono; shi l'ọnya-ngweja ono machia ẹka; sụ: "Unu gude iya!" Ẹka ono, ọ maberu ono alonwuhu; k'ọpflu bụ l'ẹ tọ dūhedu ike sephu iya azụ. ⁵ Ọnya-ngweja ono agbakposhihu; ntụ, nọ iya nụ awushihu; bụ iya bụ iphe-ọhubama ono, onye kẹ Nchileke kfuhawaru lẹ Ojejoje sụru l'oo-me ono.

⁶ Ya ndono; eze asụ onye kẹ Nchileke ono: "Rónua Ojejoje, bụ Nchileke ngu; nggu ekfuru nụ iya l'okfu ẹhu mu; k'ọpflu ẹka mu a-dụ ẹge o shi dọ." Onye kẹ Nchileke ono abya ekfuru nụ Ojejoje; yo mee; ẹka eze; yọ dọ ẹge o shi dūhawa.

7 Eze asụ onye kẹ Nchileke ono: "T'o tsoru iya t'ẹphe je l'ufu; k'ọp̄hu oo-ri nri; ya ebuwa iya ru nggo."

8 Onye kẹ Nchileke ono asụ eze: "E to nwedu m'o -ruhuru; l'ii-ke iphe, nọ l'ulo ngu ẹbo; nụ iya ụzo lanụ; bẹ ya te etsokwa ngu. Ọp̄hu 'onwedu lẹ ya eria nri; m'ọ bụ tsua mini onu l'ẹke-a; 9 kẹle Ojejoje nmaru iya ọkwa iya; sụ: 'Tẹ ya be erikwa nri; ọp̄hu ya angukwa mini; ọp̄hu ọ bụkwa ụzo, ya shiru bya bẹ ya e-shi la.' " 10 Tọ dū iya bụ; yo tsoru ụzo ọdo; ẹ ta bụdu ụzo ọp̄hu o shiru teke ọboya Bételu lashia.

Onye nkfuchiru Nchileke, shi Bételu

11 O nweru nwoke ọgurenya, bụ onye nkfuchiru Nchileke, bu lẹ Bételu. Ụnwu nwoke ono abya ekfukotaru iya iphemiphe ọbule ono, onye kẹ Nchileke phụ bya emee lẹ Bételu mbọku ono. Ẹp̄he ekfukotaru nna ẹp̄he iphe ono, o kfuru eze ono. 12 Nna ẹp̄he aji ẹp̄he ụzo ọp̄hu o shiru? Ẹp̄he abya ekoshi iya ụzo ọp̄hu onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono shiru. 13 Yọ sụ ụnwegirima iya ono: "Unu doziaru iya nkakfụ-igara nta-a!" Ẹp̄he edoziaru iya nkakfụ-igara ono; yo nyikobe iya; 14 gbagbwa chikfuru onye kẹ Nchileke ono. Yo je aphua iya l'ẹke ọ dugaru l'ukfu achi; ji iya: "Bụ nggubedua bụ onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono?"

Yọ sụ iya: "Ii-ye; l'ọ kwa yẹbedua."

15 Nwoke ono asụ iya: "T'o tsoru iya t'ẹp̄he je l'ufu t'ọ je eria nri."

16 Onye kẹ Nchileke ọp̄hu shi Júda asụ iya: "Ya tee tsokwa ngu alaphu azụ; ya te etso ngu abahụ abahụ; ọp̄hu ya 'erikwa nri; ya ta angu mini l'ẹke-a; 17 kẹle Ojejoje turu iya ekemu; sụ tẹ ya be erikwa nri; ọp̄hu ya angukwa mini l'ẹke-a. Ọdo bụ t'ẹ b'ọ bụkwa ụzo, ya shiru bya; bẹ ya e-shi la."

18 Nwoke ono asụ iya: "Lẹ yẹbedua l'onwiya bụkwaphu onye nkfuchiru ẹge ono, ọ bụ ono. L'ọ kwa ojozi, shi l'ẹka Ojejoje bẹ kfuru yeru iya; sụ tẹ ya bya eduphuta ngu azụ t'ayi je l'ufu; t'i ria nri; ngua mini." 'A ma l'ọo ejo-ire bẹ ọodzuru iya ono. 19 Ya ndono; onye kẹ Nchileke ono etsoru iya; ẹp̄he eje eria nri; ngua mini l'ufu nwoke ono.

Agụ adzụ-gbu onye kẹ Nchileke, shi Júda

20 Ẹp̄he egudekwadua nri l'ẹka eri; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru k'ọgurenya ono, dubataru iya nụ ono. 21 Yọ rangarahu; sụ onye kẹ Nchileke ono, shi Júda ono: "Lẹ Ojejoje suru: 'Lẹ keshinu ẹ ti medu iphe, Ojejoje kfuru ngu; ti dobe ekemu ono, Ojejoje, bụ Nchileke ngu turu ngu ono; 22 nggu egbe lashia azụ; je eria; ngua l'ẹke ono, ya suru ngu: 'T'ẹ b'ọ dukwa iphe ii-ri; ọp̄hu ọ dukwa iphe ji-ngụ ono.' Nta-a b'ẹ te elikwa odzu ngu l'ẹke e liru nna ngu phẹ!'"

23 Yo ritsulephu nri ono; ngua mini ono; onye nkfuchiru Nchileke k'ọgurenya ono eje edoziaru onye nkfuchiru Nchileke ono, o dubataru ono nkakfụ-igara iya. 24 Yọ tūgbua; rua ezuzo yele agụ edzuda. Agụ ono adzụ-gbua ya; paru odzu iya tọgbo l'esu-uzo; nkakfụ-igara ono; mę agụ ono evudonyabe iya. 25 Yo nweru ndu eswe nụ; bya aphua odzu iya ẹge ọ daburu l'uzo; ọwaa agụ, vudonyabe iya nụ; kwe bahụ lẹ mkpukpu onye nkfuchiru k'ọgurenya phụ; je ekfua ya.

26 Onye nkfuchiru k'ọgurenya phụ, bụ iya dubataru iya l'ufu iya phụ anua iphe, meru nụ; sụ iya: "L'ọ kwa onye kẹ Nchileke ono, te medu iphe, Ojejoje kfuru. Ojejoje eworu iya nụ agụ; yọ dzụ-gbua ẹge ono, Ojejoje kfuru iya ẹya ono."

27 Yọ sụ ụnwegirima iya: "Unu doziaru iya nkakfụ-igara ono." Ẹp̄he abya edozi ya. 28 Yo je aphụ odzu ono l'ẹke ọ daburu l'esu-uzo; nkakfụ-igara; mę agụ evudonyabe iya. Ọp̄hu agụ ono 'atadụ odzu ono; tọ dzụ-gbu nkakfụ-igara ono. 29 Tọ dū iya bụ; onye nkfuchiru k'ọgurenya ono apata odzu onye kẹ Nchileke ono tukobe l'eli nkakfụ-igara; vulaa mkpukpu iya; k'ọp̄hu ọ-ra ẹkwa iya; lia ya. 30 Yọ bụru l'ili nk'ia b'ọ liru iya. Ẹp̄he araa ẹkwa iya; sụ: "Nwunne mu-e! Nwunne mu-e!"

31 Yo litsua ya; sụ unwu iya: "Teke yẹbedua nwuhuru; unu likwaa ya l'ili ono, e liru onye kẹ Nchileke ono. Unu chikwaru ọkpu iya donyabe ọkpu nk'ia. 32 Mkpata iya aburu l'ozu ono, Ojejoje ziru iya; yọ bya ararụ iya kpua ẹnya-ngweja ono, nọ lẹ Bételu; mę ulo-agwa ono, nọgbaa l'ẹke aagwajẹ iphe l'iphe, bụ edukfu Sameriya ono a-vukotakwa."

33 Iphe ono bẹ meru nụ; ọbule Jeróbuwamu ta hadu ẹjo iphe, oome. Iphe o gbe mechia bụ l'ọ fotatsuaru ndu dū iche iche, a-nọduje achiru ndiphe eja l'ẹke aachije eja. Iphe, bụ onye choru tẹ ya buri onye a-nọdu achiru ọha eja; yọ nata onye ọbu; doo ya nsọ kẹ t'ọ chije eja ono. 34 Iphe ono abya aburu iphe, dū eji l'ufu Jeróbuwamu. Yọ buri iya meru; ẹp̄he aburu ndu e bufuru ebufu; mee ẹp̄he; ẹp̄he aburu kpurupyata lẹ mgboko.

14

Ozi, Ojejoje ziru Ahija t'o zia Jeróbuwamu

¹ L'oge teke ono kwaphu; iphe-ememe abya egude Abija Jeróbuwamu. ² Jeróbuwamu asu nyee ya: "Gbeshi; mee onwongu ege ẹ to nwedu onye a-ma l'i bu nyee ya. Tugbua jeshia Sháyilo. Ii-phu onye nkfuchiru Nchileke, bu Ahija l'ẹke ono; mbu onye ono, kfuru iya le ya a-buru eze ndu Ízurelu ono. ³ Guderu iya ishi buredi iri; akara; me ite man-engu. Oo-karu ngu-a iphe, e-menu l'ehu nwata-a." ⁴ Nyee Jeróbuwamu abya emee ya ege ono; gbeshi; yo buru iya oje Sháyilo le ke Ahija.

Ahija ta aphuhedu uzo ohuma; kele nka bawaru iya l'anya. ⁵ Obenu le Ojejoje kfuhawaru Ahija su iya: "Le nyee Jeróbuwamu abyakwa iya okpata ishi ehu nwatibe iya, iphe eme. Owaa iphe, ii-kfuru iya; owaa iphe ii-kfuru iya."

Nyee Jeróbuwamu abya abyaruta; melahaa le ya bu onye odo k'iche.

⁶ Ya ndono; Ahija anulephu igidi-okpa iya l'ẹke oje abya l'onu ulo; su iya: "Bata-o; nyee Jeróbuwamu! ?Bu ngunu meru iphe iime t'a su l'i bu onye odo? E zikwaru mu ozi, du eji te mu zia ngu. ⁷ Lashia; je ezia Jeróbuwamu le Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu suru: "Le ya shiwa le ndu Ízurelu wolita ngu; mee ngu t'i buru onye ishi ke ndu nk'ia, bu Ízurelu. ⁸ Ya eshi l'onu-ulo Dévidi pafuta ali-eze ono woru nu ngu. Obenu l'e ti dudu l'obu nwozi iya, bu Dévidi, bu onye mekotaru ekemu iya; bya egude obu iya l'o ha tsoo ya. Iphe, oomeje l'anya yebe Ojejoje aburu iphe vudo nhamunha kpau. ⁹ Ejo iphe, i meru be kakotakwa ke ndu ophu vu ngu uzo. I meshiru onwongu agwa; gude igwe kpushia unwu ntkepe; shi ege ono kpatsua yebe Ojejoje iwe; bya ewowaru iya docha edocha l'azu ngu.

¹⁰ " 'Oo ya bu le ya e-wota iphe-ehuka bya ezia l'ufu Jeróbuwamu. Ya e-me t'unwegirima unwoke chihu l'ufu iya: m'o bu ohu; m'o bu amadu le Ízurelu. O bu ege ono, eekpofuje ntu ono bu ege ya e-kpofu ndibe Jeróbuwamu; jeye teke nk'ia a-gvu. ¹¹ Iphe, bu onye ke Jeróbuwamu, nwuhuru le mkpukpu bu nkuta a-ta anu iya. Onye ophu nwuhuru l'echi-egu aburu nwenu, ephe l'eli a-vuka anu iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.'

¹² "A bya le nggubedua; tugbua lashia. O bu teke i turu okpa le mkpukpu unu ono; be nwata ono a-nwuhu. ¹³ Ízurelu l'ephe ha a-ra ekwa iya; lia ya. L'iphe, bu unwu Jeróbuwamu l'ephe ha buphu yebedua kpau be ee-li elili; ke l'o bu yebedua kpau bu onye Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu cho-vuru iphe, du mma l'ehu iya l'ufu Jeróbuwamu gbaa mgburumgburu.

¹⁴ "Ophu ka nu aburu le Ojejoje e-wofuta onye a-buru eze ndu Ízurelu l'onwiya; mbu onye e-kpofu ndibe Jeróbuwamu ntanu-a; mbu nta-a nta-a owaa. ¹⁵ Ojejoje a-da ndu Ízurelu eka; k'ophu ephe a-du l'o bu eswa, pherephere enwunga enwunga le mini. Oofeshi ephe l'egiri ali ono, o nuru nna ephe ono; woru ephe tukashia nanu nanu l'azu Enyimu Yufuretusu. Ke l'ephe gudewa itso Ashera ono, ephe kpobegbaaru ono kpatsua Ojejoje iwe. ¹⁶ Oo-gude k'ejo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono; gude k'ejo iphe ono, o meru ndu Ízurelu; ephe eye eka ono; mja ndu Ízurelu enya."

¹⁷ To du iya bu; nyee Jeróbuwamu egbeshi; yo buru iya ala Tiza. O bukquadua okpa, ootu l'onu ulo iya; nwata ono anwuhu. ¹⁸ Ndu Ízurelu l'ephe ha araa ekwa iya; lia ya ege ono, Ojejoje shi l'onu nwozi iya, bu Ahija, buru onye nkfuchiru Nchileke kfuhawa ono.

Anwuhu Jeróbuwamu

¹⁹ Iphe odo, meeberu nu teke Jeróbuwamu shi achi; ogu, o lutsuaru; me ege o gude chia b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurelu. ²⁰ Jeróbuwamu be chiru ukporo afa l'afa labu. Yo nwuhu lakfube nna iya phe. Nadabu, bu nwatibe iya aburu eze no-chia enya iya.

Réhobuwamu bu eze ndu Júda

²¹ Réhobuwamu Sólomonu be bu eze le Júda. Iphe o gharu bu ukporo afa labu l'afa lanu teke o wataru achichi. Yo chia afa iri l'esaa le Jerúsalemu, bu iya bu mkpukpu ono, Ojejoje fotaru l'ikfu Ízurelu gbaa mgburumgburu t'o buru eke oo-ngube epha iya. Epha nne iya bu Neema; onye Amonu.

²² Ndu Júda be meru ejo iphe l'anya Ojejoje. Ejo iphe, ephe meru akpatsua Ojejoje okopho; ke l'ephe meru ejo iphe, ka ophu nna ephe meru. ²³ Ephe kpukwaruphu eke aagwaje iphe doberu onwephe; dobegbaa mkpuma, du nsó; me itso Ashera l'ugvu, nogbaa l'eli; me l'iphe bu oshi, nweru idzu. ²⁴ Ephe nwekwaruphu unwoke, agbatsua okpara

l'ulo agwa ephe l'alì ono l'ò ha. Үru-alì ono, ephe shi arushi mbù iphe bù mbakeshi ono, Ojejoje chifuru l'alì ephe; woru iya nù ndu Ízurelu ono bẹ ephe yekotaru eka l'ò ha.

Ndu Íjiputu abyaru ndu Jerúsalemu oḡu
(2 Iphe 12:1-11)

²⁵ Yo be l'afa, kwe Réhobuwamu afa ise, o wataru obu eze; Shishaku, bụ eze ndu Íjiputu abya oḡu lẹ Jerúsalemu. ²⁶ Yò bya evukota eku, nò l'eze-ulo Nchileke; me eku, nò l'ulo-eze. O vutakotaru iphemiphe obule; mbù chia chia iphe, eegudeje egbobuta onwonye ono, Sólomonu gude mkpòla-ododo kpushia ono. ²⁷ Eze, bụ Réhobuwamu abya egude ope kpu-phukota iphe ono azu gude dochita enya iya ophu; bya eworu iya ye l'eka ndu ishi ndu eche onu eke eeshije abahu l'ufu-eze nche; t'ephe leta iya enya. ²⁸ Yoo buje teke eze eje l'eze-ulo Nchileke; ndu nche ono aparu iphe ono, eegudeje egbobuta onwonye ono. Teke e megeru; ephe ewophuta iya azu bya edobe l'ulo-nche.

Anwuhu Réhobuwamu
(2 Iphe 12:15-16)

²⁹ Iphe odo, meeberu nù teke Réhobuwamu shi achì; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshìru iphe meru nù l'oge ndu eze Júda. ³⁰ Réhobuwamu yele Jeróbuwamu ta lù-bubua oḡu alù-bu. ³¹ Réhobuwamu abya anwuhu; lakfube nna iya phẹ. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi. Epha nne iya bụ Neema, onye Amonu. Abija, bụ nwatibe iya ke nwoke abya aburu eze nò-chia enya iya.

15

Abayja bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 13:1—14:1)

¹ L'afa, kwe Jeróbuwamu Nébatu afa iri l'esato, o wataru achìchi; bẹ Abija wataru ochi ndu Júda. ² Iphe, o chìru bụ afa eto lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Maaka; nwatibe Abusolomu.

³ Abija bẹ mekotaru ejo iphe, nna iya mehawaru. E to kpoduru obu iya l'ò ha yeru Ojejoje, bụ Nchileke iya ege ono, Dévidi, bụ nna iya oche shi kporu ye ono. ⁴ Ojejoje, bụ Nchileke iya egudele okfu ehu Dévidi nù iya nwata t'ò nò-chia enya iya lẹ Jerúsalemu; bya emee tẹ Jerúsalemu vudoshia ike. ⁵ Mkpata iya aburu lẹ Dévidi meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje. E to habua ome iphe, Ojejoje turu iya l'ekemu l'oge nk'ia; a gufulephu k'okfu ehu Uraya, bụ onye Hetu.

⁶ Réhobuwamu yele Jeróbuwamu anodulephu l'ogụ jeye l'oge nka ke Abayjamu. ⁷ Iphe odo, meeberu nù l'oge ke Abija; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshìru iphe meru nù l'oge ndu eze Júda. ⁸ Abija abya anwuhu lakfushia nna iya phẹ. E lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Ása, bụ nwatibe iya ke nwoke aburu eze nò-chia enya iya.

Ása bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 15:16—16:6)

⁹ L'afa, kwe Jeróbuwamu ukporo afa, o wataru ochi ndu Ízurelu bẹ Ása wataru ochi ndu Júda. ¹⁰ Iphe, o chìru bụ ukporo afa labu l'afa lanu lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya oche bụ Maaka; nwatibe Abusolomu.

¹¹ Ása be meru iphe, dū mma l'enya Ojejoje ege ono, Dévidi, bụ nna iya meru. ¹² O chishikotaru iphe, bụ unwoke okpara l'ulo agwa alì ono l'ò ha; bya alukota iphe, bụ nte, nna iya phẹ doberu. ¹³ O nafuru; nafu Maaka, bụ nne iya okwa eze-nwanyì, o bu; ke l'ò doberu ejo itso agwa Ashera. Ása egbukwoshia itso Ashera ono; je akpoo ya oku lẹ ngele Kidironu. ¹⁴ O bụ l'e to woshidu eke ono, aagwajẹ iphe ono. Gbururu jeye mboku, Ása nwuhuru b'ò kporu obu iya l'ò ha ye l'ẹke Ojejoje nò. ¹⁵ Yo gwota iphe ono yele nna iya shi yehawa Nchileke l'eka ono gwoba l'eze-ulo Nchileke; mbù mkpòla-ocha; mkpòla-ododo; me ngwa odo.

Oḡu ndu Júda; me ndu Ízurelu luru
(2 Iphe 16:1-6)

¹⁶ Gbururu jeye Ása yele Baasha anwushihu; bẹ ephe ta alù-bubua oḡu alù-bu. ¹⁷ Baasha, bụ eze ndu Ízurelu etso ndu Júda oḡu; je akpua mkpukpu Ráma t'ò shihu ike; t'e b'ò nwe onye e-shi ke Ása, bụ eze ndu Júda lufu; m'ò bụ bahu iya abahu.

¹⁸ Ása achita iphe, bụ mkpòla-ocha; me mkpòla-ododo, phoduru nù l'eku, nò l'eze-ulo Nchileke; me ophu, nò l'ulo-eze; nù ndu ozi iya t'ephe je ke Bénu-Hadadu Taburimonu

Heziyōnu, bụ eze ndu Áramu lẹ Damásukōsu; je ezia ya: ¹⁹ “T’èp’he gbaa ndzụ; bụru nanụ ège nna èp’he shi gbaa. T’o lekwa mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo, ya anụ iya. T’o je je adọkaa ndzụ ono yẹle Baasha, bụ eze ndu Ízurẹlu gbaru ono; k’ọp’hu ọo-paru iya haa.”

²⁰ Benu-hedadi ekweta iphe, eze, bụ Ása kfurū; bya eyefu ndu ishi ndu sọja iya; èp’he ejeshia ọgu lẹ mkpụkpu, nọgbaa lẹ Ízurẹlu. Èp’he alụ lụta ndu Íjōnu; ndu Dānu; ndu Èbẹlu-Bētu-Maaka; ndu Kínẹretu; mę alị ndu Náfutali l’ọ ha. ²¹ Baasha anụlẹp’hu iphe, meru nụ; haa ọkpụ Ráma t’o shihu ike; yọ bụru iya ọla Tíza. ²² Eze, bụ Ása abya atụaru ndu Júda l’èp’he ha ekemu t’èp’he je evua mkpuma; mę l’oshi ono, Baasha shi gude akpụ Ráma t’o shihu ike ono. Ekemu ono, ọ tūru ono te nwedū onye ọ gufuru agufu. Yọ bụru iya bę eze, bụ Ása gude kpua Géba l’alị Bénjaminu; mę Mízupa.

Anwụhu Ása
(2 Iphe 16:11-14)

²³ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Ása shi achị; ike, ọ kparu; mę iphemiphe ọbule, yẹbedua meru; yeru mkpụkpu, ọ kpushiru; b’e dekotaru l’èkwō, e deshiru iphe meru nụ l’oge ndu eze Júda. Yo rua teke ọ bụwa ọgurenya; iphe abya emee ya l’ọkpa. ²⁴ Ása nwụhuru lakfushia nna iya p’he; e lia ya l’èke e liru nna iya p’he lẹ Mkpụkpu Dévidi, bụ nna iya. Jehoshafatu, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Nadabu bụ eze ndu Ízurẹlu

²⁵ Nadabu Jeróbuwamu wataru ọchi ndu Ízurẹlu l’afa, kwe Ása, bụ eze ndu Júda afa labu. Iphe, Nadabu chịru ndu Ízurẹlu bụ afa labu. ²⁶ O meru ejo iphe l’ẹnya Ojejoje; tsoo ubeka nna iya l’ejo iphe; seta ndu Ízurẹlu ye l’ejo iphe ono.

²⁷ Baasha Ahíja k’ikfu Ísaka agbaaru Nadabu ejo idzu; woru iya gbua lẹ Gibétonu l’alị Filisutayinu teke ono, Nadabu yẹle ndu Ízurẹlu l’èp’he ha kephetaru Gibétonu mgburumgburu ono. ²⁸ Yọ bụru l’afa, kwe Ása afa ẹto, ọ wataru ọchi ndu Júda bę Baasha gburu Nadabu; bya aburu eze nọ-chia ẹnya iya ono.

²⁹ Baasha abulerup’hu eze; gbushikota ndibe Jeróbuwamu l’èp’he ha. E to nwedū m’ọo onye lanụ, ọ haru ndzụ l’ufu Jeróbuwamu; mbụ kpochafu èp’he ẹge ono, Ojejoje shi l’onu nwozi iya, bụ Ahíja kę Sháyilo kfua ono.* ³⁰ Ishi iya aburu k’ejo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono; mę ọp’hu ọ kpataru ndu Ízurẹlu; èp’he emee; mę k’èhu-eghughu ono, ọ kpatsuru Ojejoje, bụ Nchileke Ízurẹlu ono.

Anwụhu Nadabu

³¹ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Nadabu shi achị; mę iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b’e dekotaru l’èkwō, e deshiru iphe meru nụ l’oge ndu eze Ízurẹlu. ³² Gbururu jeye Ása yẹle Baasha anwụshihu bę èp’he ta lụ-bubua ọgu alụ-bu.

Baasha bụ eze ndu Ízurẹlu

³³ L’afa, kwe Ása afa ẹto, ọ wataru ọchi ndu Júda; bę Baasha Ahíja wataru ọchi ndu Ízurẹlu lẹ Tíza. Iphe, ọ chịru bụ ụkporo afa l’afa ẹno. ³⁴ O meru iphe, dụ eji l’ẹnya Ojejoje; kę l’o tsolerup’hu ụzo kę Jeróbuwamu l’ome ejo iphe ono; bya akpata ndu Ízurẹlu ye iya.

16

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuaru Jéhu Hanani okfu ẹhu Baasha; sụ iya: ² “Keshinu ọp’hu ya shi l’ikpọzu kufuta ngu; bya emee ngu t’i bụru onye a-nọdu edu ndibe iya, bụ ndu Ízurẹlu; nggu egbe je etsoru ụbeka Jeróbuwamu; mee tẹ ndibe iya, bụ ndu Ízurẹlu wata ome ejo iphe; shiwa l’ejo iphe ono, èp’he eme ono kpatsua ya ẹhu-eghughu; ³ bę ya e-me tẹ Baasha yẹle ndibe iya chihu. O bụ ẹge ya meru onu-ulo Jeróbuwamu Nébatu bę ya e-me onu-ulo iya. ⁴ Iphe, bụ onye kę Baasha, nwụhuru lẹ mkpụkpu bụ nkuta a-ta iya. Onye ọp’hu nwụhuru l’echi-ẹgu aburu nwenu, èp’he l’eli a-vụka anụ iya.”

Anwụhu Baasha

⁵ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Baasha shi achị; iphe, yẹbedua meru; mę ike, ọ kparu b’e dekotaru l’èkwō, e deshiru iphe meru nụ l’oge ndu eze Ízurẹlu. ⁶ Baasha nwụhuru lakfube nna iya p’he; e lia ya lẹ Tíza. Ela, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

* 15:29 15:29 1 Eze 14:10.

⁷ Okfu ono, Ojejoje shi l'onu onye nkfuchiru Nchileke; mbụ Jéhu Hanani kfa l'ehu Baasha yéle ndibe iya ono avúkota. Ishi iya aburu k'iphe, dū eji, o meeberu l'anya Ojejoje; shi ege ono kpatsua ya ehu-eghughu. Odo aburu l'o melahaaru l'ò bụ ndibe Jeróbuwamu; l'èke o kwa iya bẹ gbushiru epehe.

Ela bụ eze ndu Ízurelu

⁸ L'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa ishingū, o wataru ochi ndu Júda bẹ Ela Baasha wataru ochi ndu Ízurelu. Iphe, o chíru bụ afa labụ lẹ Tíza.

⁹ Onye ozi iya, aza Zimuri, bụ onye ishi nkere-ébo ugbo-inya iya agbaaru iya ejo idzu. Teke ono bẹ Ela nọ l'ulo Aruza, bụ onye ishi l'ufu-eze lẹ Tíza l'angu-sweshi ifu. ¹⁰ Zimuri abakfu iya je echitsua ya; woru iya gbua. Yò buru l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa esaa; k'ophu o wataru ochi ndu Júda bẹ Zimuri gburu Ela obu; bya aburu eze nọ-chia ɛnya iya.

¹¹ O bukwadua anọ-zita, Zimuri anọ-zita l'aba-eze iya; b'ò tukoru ndibe Baasha l'ephe ha gbushikota. Ndu k'unwoke te nwedu m'ò bụ onye lanu, o gbuphodoru; jeyekpo lẹ ndu abubu epehe; mę ndu onya epehe. ¹² Yò buru iya bụ lẹ Zimuri emee t'egbara kfa l'ufu Baasha. E shi ege ono; yò vwa mbụ okfu ono, Ojejoje shi l'onu Jéhu, bụ onye nkfuchiru iya kfa l'ehu Baasha ono. ¹³ Mkpata iya aburu ejo iphe ono, Baasha yéle nwatibe iya; mbụ Ela meshiru; bya eseta ndu Ízurelu ye t'ephe tsoru iya; gude 'o-ga-lẹ-mkpa agwa ono, epehe agwa ono; kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu iwe.

¹⁴ Iphe odo, meeberu nū teke Ela shi achí; mę iphemiphe obule, yébedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshíru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurelu.

Zimuri bụ eze ndu Ízurelu

¹⁵ L'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa esaa, o wataru ochi ndu Júda bẹ Zimuri chíru abalí esaa lẹ Tíza. Teke ono bẹ ndu soja ndu Ízurelu kwaru k'ogu l'iku Gibétonu l'alí Filisutayinu. ¹⁶ Ndu soja ono, kwaru k'ogu ono abya anu lẹ Zimuri; bẹ gbaru eze ejo idzu; gbe gbuwa iya egbugbu. Epehe anodu l'èke ono mboku ono, epehe kwaru k'ogu ono; chia Omuri, bụ onye ishi ndu soja ono eze ndu Ízurelu. ¹⁷ Ya ndono; Omuri yéle ndu Ízurelu ono yéle iya kwaru k'ogu l'iku Gibétonu ono eshi l'èke ono wufu; je eyechia Tíza. ¹⁸ Zimuri aphulephu l'aabyawa onata mkpukpu ono; bahu l'ime ulo, nọ l'ufu-eze, bụ eke anoduje ezeru onwonye; muru oku ye l'obu-eze ono; yo kegbua ya. ¹⁹ Ishi iya aburu ejo iphe ono, o meeberu ono. O tsoru ubeka Jeróbuwamu; mee iphe, dū eji l'anya Ojejoje; bya eseta ndu Ízurelu t'ephe tsoru iya.

²⁰ Iphe odo, meeberu nū teke Zimuri shi achí; mę ejo idzu, o gbaru b'e dekotaru l'ekwo, e deshíru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurelu.

Omuri bụ eze ndu Ízurelu

²¹ Ya ndono; ndu Ízurelu ekee onwephe ébo. Ndu lanu turu iké yeru Tibuni Ginatu t'ò buru eze; ndu ophu aturu iké yeru Omuri. ²² O bụ lẹ ndu ophu turu iké yeru Omuri ka ndu kẹ Tibuni Ginatu ike. Tò dū iya bụ; Tibuni anwuhu; Omuri aburu eze.

²³ Yò buru l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri lẹ nanu, o wataru ochi ndu Júda bẹ Omuri wataru ochi ndu Ízurelu. Iphe, o chíru bụ afa iri l'ébo. L'ime afa iri l'ébo ono b'ò buru lẹ Tíza afa ishingū chá. ²⁴ O zuru Uguv Samériya l'eka Shéma. Iphe o gude zua ya bụ eka mkpola-ocha labu. Yò bya akpu mkpukpu l'ugvu ono; gua ya Samériya, bukwaphu epha Shéma ono, bụ onye shihawa nweru uguv ono.

²⁵ Omuri bẹ emee ejo iphe l'anya Ojejoje. Ejo iphe, o meru akakota kẹ ndu vuhawa iya ọzo. ²⁶ Kẹ l'o tsoru ọzo Jeróbuwamu Nébatu; mee ejo iphe ono, o meru tẹ ndu Ízurelu ye eka; wata ogwa nte; shi ege ono kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu ehu-eghughu.

Anwuhu Omuri

²⁷ Iphe odo, meeberu nū teke Omuri shi achí; mę iphemiphe obule, yébedua meru; yeru ike, o kparu b'e dekotaru l'ekwo, e deshíru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurelu.

²⁸ Omuri anwuhu lakfube nna iya phe. E lia ya lẹ Samériya. Éhabu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ɛnya iya.

Éhabu bụ eze ndu Ízurelu

²⁹ L'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri l'esato, o wataru ochi ndu Júda bẹ Éhabu Omuri wataru ochi ndu Ízurelu. Iphe, o chíru bụ ukporo afa l'afa labu lẹ Samériya. ³⁰ Éhabu Omuri emee ejo iphe l'anya Ojejoje karia kẹ ndu ophu vuhawa iya ọzo. ³¹ E tọ bulekwa l'o meru ejo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono kpu; o lukwaruphu Jézebelu,

bụ nwatibe Etubalu, bụ eze ndu Sayidonu; shi iya gwalahaa Bálu; balahaaru iya ẹja. ³² Yo je akpáaru* ẹnya-ngweja l'ulo Bálu lẹ Samériya. ³³ Éhabu dobekwaruphu Ashera; bya emefua iphe ọdo gude kpatsua Ojeoje, bụ Nchileke kẹ Ízuru lẹ ẹhu-eghughu; karia kẹ ndu ọp̄hu vuhawa iya ọzo.

³⁴ Ọ bụ l'oge ke Éhabu bẹ Hiyelu kẹ Bételu kpuru Jéríko. O phuru iya ishi ọkpara iya nwoke, aza Ebramu t'ọ ọta nto-l'alí mkpukpu ono; phukwaa ya phuru ishi mbuhu-ime iya kẹ nwoke, aza Segubu t'ọ kpua ọnu ẹke ee-shije abah mkpukpu ono. Yo relephu ẹge ono, Ojeoje shihawa l'ọnu Jóshuwa Nunu kfuá ono.

17

Elayija ebuchi mini

¹ Ya ndono; Elayija kẹ Tishibe l'alí Gíledu abya asụ Éhabu: “Ojeoje, bụ Nchileke kẹ Ízuru lẹ -nọdu-a ndzụ ẹge ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, ya ejeru ozi ono; b'ẹ to nwekwa l'iji adaa; ọp̄hu mini 'achidi l'ime afa olemole nta-a; gbahalephu lẹ ya suru t'ọ chía.”

² Ojeoje abya ekfuru nụ Elayija; sụ iya: ³ “Gbeshi; shia ọzo ẹnyanwu-ahata je edomia onwongu lẹ l'iku nggele Keritu l'uzo ẹnyanwu-ahata Jódanu. ⁴ Ọ bụ lẹ nggele ono; bẹ ji-nọdu angu mini. Kẹ nri bẹ ya kfuwaru unwu ọp̄hegu t'ọ wotajeru ngu nri l'ẹke ono.”

⁵ Ya ndono; Elayija atugbua je emee ẹge ono, Ojeoje suru iya t'ọ mee ono. Yo tugbua je anọdu lẹ mgboro nggele Keritu l'uzo ẹnyanwu-ahata Jódanu. ⁶ O -be l'ut̄su; unwu ọp̄hegu ewotaru iya nri; mę anụ. O -be l'uręnyashi; yo wotakwaru iya phuru nri; mę anụ. Yo buru lẹ nggele ono bẹ ọonguje mini.

⁷ A nọyaa; nggele ono atahụ; kele mini ta chidu l'alí ono.

Elayija yele nwanyi Zárefatu

⁸ Tọ dọ iya bụ; Ojeoje abya ekfuru yeru Elayija; sụ iya: ⁹ “Gbeshi; jeshia Zárefatu lẹ Sayidonu je anọdu l'ẹke ono. O nweru nwanyi, nji iya ẹ-ta nọhedu, bu l'ẹke ono, ya kfuwaru t'ọ nuje ngu nri.” ¹⁰ Ya ndono; Elayija egbeshi; yo buru iya oje Zárefatu. Yo rulep̄ha obu-edukfu mkpukpu ono; yo nweru nwanyi, nji iya ẹ-ta nọhedu, no l'ẹke ono akpata nkụ. Elayija ekua ya; sụ iya: “Byiko; kuta nụ nwamini ye l'iphe wotaru iya tẹ ya ngua” ¹¹ Nwanyi ono atugbua tẹ ya je ekutaru iya mini ono; Elayija ekua ya; sụ iya: “Byiko; wotafuaru iya nụ nwa buredi.”

¹² Nwanyi ono asụ iya: “Ya gudekwa ẹpha Ojeoje, bụ Nchileke, nọ ndzụ l'ekfuru ngu lẹ ya te nwekwa buredi. Iphe, ya nweru kpuru bukwa nwọchi-l'ẹka ntụ iphe, eegudeje eghe buredi, nọ l'efere; mę nwa manụ, nọ l'ite-manụ. Ọo ya bẹ ya akpata nkụ-a tẹ ya bahụ je emee ya ẹge yele nwatibe iya e-ria. Ẹp̄he -rit̄sua ya; ẹp̄he anwushihu.”

¹³ Elayija asụ iya: “Ba tsushi egvu. Laa je emee ya ẹge ono, i kfuwu ono. Ọlobu t'i vuoduru ọzo ghetaru yẹbedua nwa buredi, ha nwanshì l'iphe ono; wotaru iya. Teke e metsuaru; nggu eghetawaru kẹ nggu lẹ nwatibe ngu. ¹⁴ Kele Ojeoje, bụ Nchileke kẹ Ízuru suru: ‘Lẹ ntụ iphe buredi ta byadu bya a-gv̄v agv̄vgvu l'efere ono; ọp̄hu ite-manu ono ta byadu a-nọ iphoro jeye mbọku, Ojeoje e-me tẹ mini chía l'alí-a.’”

¹⁵ Nwanyi ono atugbulekwaphu je emee ẹge Elayija kfuwu iya. Ya ndono; nwanyi ono; ndibe iya; mę Elayija abya enweru nri, ẹp̄he erije mbọku-mbọku. ¹⁶ Ntụ iphe buredi ono ta agv̄bua agv̄vgvu l'efere ono; ọp̄hu manụ ta gv̄vbua l'ite-manu ono, bụ iya bụ ẹge ono, Ojeoje shi l'ọnu Elayija kfuwa ya ono.

¹⁷ A nọnyaa; iphe-ememe egude nwatibe nwanyi ono, bụ iya nwe ọlo ono. Iphe-ememe ono l'aka njo eje; jeye nwata anwuhu. ¹⁸ Nwanyi ono asụ Elayija: “Nggube onye kẹ Nchileke; ?bụ ngunu bẹ ji-sụ lẹ ya meru ngu? ?l byaru t'i nyataru iya ejo iphe, ya meru; shi ẹge ono gbua nwatibe iya?”

¹⁹ Elayija asụ iya: “T'ọ kee ya nwata ngu ono!” Elayija ekuta nwata ono kuba l'ulo-eli, ẹke ọonoduje; je enyobe iya l'oshi-azẹ ya. ²⁰ Yo bya araku Ojeoje; sụ iya: “Nggube Ojeoje, bụ Nchileke iya; ?l mefuaru t'ejo akpamara ọwaa dakfuta nwanyi-a, nji iya ẹ-ta nọhedu-wa, ya nọ lẹ nk'ia-a; kẹ t'i gbua nwatibe iya?”

²¹ Elayija ewota onwiya machia l'eli nwata ono ugbo ẹto; bya araku Ojeoje; sụ: “Byiko; Ojeoje, bụ Nchileke iya; menua tẹ nwata-wa laphuta azụ!”

²² Ojeoje anụa olu Elayija. Nwata ono awata ọtu ume; koro huwaphu. ²³ Elayija ekuta nwata ono; shi l'ulo-eli ono nyizita lẹ k'alí; je ekee ya nne iya; sụ iya: “Ọwaa nwa ngu; ọ nọkwa ndzụ.”

²⁴ Nwanyi ono asụ Elayija: “O nta-a bẹ ya maru l'i bụ onye kẹ Nchileke; okfu, Ojeoje shi l'ọnu ngu kfuwa aburu ọkpobe-okfu.”

* 16:32 16:32 Iphe “Bálu” bụ bụ “nnajifu”. Iphe ọ bụ bụ l'ọo nnajifu bụ ẹpha, ẹp̄he ekuje agwa ẹp̄he, bụ Bálu.

18

Elayija yele Obedáya

¹ A nọkwáru ọ́phu baru ishi; l'afa k'ẹ̀to k'ọ́phu ẹ́jo mkpọ-anwụ́ ono byáru; Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija; sù iya: "Je eworu onwongu koshi Éhabu; ya e-me tẹ́ mini chia lẹ́ mgboko." ² Ya ndono; Elayija ejeshia je eworu onwiya koshi Éhabu.

Teke ono bẹ́ ẹ́jo-ẹ́gu ono shikpooru ọ́kpobe ike lẹ́ Samériya. ³ Éhabu abya ekua Obedáya, bu onye ishi, eletaru iya ufu-eze ẹ́nya. Obedáya bu onye Ojejoje dúru lẹ́ nsọ́ nshinu; ⁴ kẹ́le teke Jézebelu shi egbushi ndu nkfuchiru Ojejoje bẹ́ Obedáya chítaru ẹ́phe ọ́kporo madzú ise je edomishia l'ogba. O doru ẹ́phe ọ́kporo madzú labù l'umadzú iri iri l'ogba lanù; l'anù ẹ́phe nri; mẹ́ mini angungu. ⁵ Éhabu asù Obedáya: "T'ayi jẹgbakota alí-a l'ẹ́ke nwogvu; mẹ́ nsúda nsúda nọ́tsua; kẹ́ l'o nweru ẹ́ge ọ́o-dù; ayi aphúa ẹ́ke iru-ẹ́swa nọ́; shi ẹ́ge ono dọ́ta inya ayi; mẹ́ inya-mulu ayi ndzú; t'ẹ́ku ayi ba agvù l'ọ́ ha." ⁶ Ẹ́phe abya ekee alj ono ẹ́ge ẹ́phe e-shi jẹgbakota iya. Éhabu eshia ẹ́kalanua; Obedáya eshia ẹ́ka iya ọ́phu.

⁷ Obedáya ejenyaa; yele Elayija abya edzuda. Obedáya ahùbelekwa iya phù ama; byishi ikpere; sù iya: "Onye nwe mu nù, bu Elayija! ?Bu nggu ndọ́-ọ́?"

⁸ Elayija asù iya: "L'ọ́ kwa iya. Tugbua je ekfuru onye nwe-ngu nù lẹ́ Elayija nọ́kwa l'ẹ́ke-a."

⁹ Obedáya asù iya: "?Bù egbe ẹ́jo iphe ngunu bẹ́ ya meru; meru iphe iime t'i nwuru yebe nwozi ngu ye Éhabu l'ẹ́ka; t'o gbua?" ¹⁰ Ojejoje, bu Nchileke ngu, nọ́kwa ndzú; búru onye ekebe iya l'ẹ́ to nwekwa mba; mẹ́ alí-eze, nnajiufu iya te ezia t'e je ngu achocho. Mba; m'ọ́ bu alí-eze ọ́phu sùru l'ẹ́ tì nọ́du lẹ́ nk'ẹ́phe; yọ́ nua ẹ́phe nte t'ẹ́phe ria l'ẹ́phe ta phùdu ngu. ¹¹ Yọ́ búru iya b'ì byáru nta-a bya asù tẹ́ ya je ekfuru onye nwe mu nù lẹ́ nggùbe Elayija nọ́ l'ẹ́ke-a. ¹² ?Ya maru ẹ́ke Ume Ojejoje a-paru ngu je edobe teke ya haru ngu l'ẹ́ke-a tugbua. Ya -jelephe je ekfuaru iya Éhabu; yo rua; tọ́ phùhe ngu bẹ́ oo-gbukwa iya. Lẹ́ yebe nwozi ngu, Ojejoje shi keshinu ya bu nwokoro dútaru lẹ́ nsọ́. ¹³ Onye nwe mu nù ?tì nùbunua iphe, ya meru teke ono, Jézebelu shi egbushi ndu nkfuchiru Ojejoje ono; mbù ẹ́ge ya domiru ọ́kporo ndu nkfuchiru Ojejoje ise l'ogba? Ya domishiru ẹ́phe ọ́kporo madzú labù l'umadzú iri iri l'ogba lanù; l'anù ẹ́phe nri; mẹ́ mini.* ¹⁴ Yọ́ búru nta-a b'ì bya asù tẹ́ ya tugbua je ekfuru onye nwe mu nù lẹ́ Elayija nọ́ l'ẹ́ke-a. Oo-gbukwa iyal!"

¹⁵ Elayija asù iya: "Ojejoje, bu Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike nọ́du-a ndzú ẹ́ge ọ́ nọ́ iya-a; mbù onye ono, ya ejeru ozi ono; bẹ́ ya koshifutaje Éhabu onwiya ntanù."

Éhabu yele Elayija edzuda

¹⁶ Ya ndono; Obedáya atugbua jekfushia Éhabu je ezia ya ẹ́ya. Éhabu ejekfushia Elayija. ¹⁷ Éhabu aphùlephe Elayija; sù iya: "?Bù nggu ndọ́-ọ́; nggùbe onye ono, akpa ndu Ízurẹ́lu ẹ́hu-a?"

¹⁸ Elayija asù iya: "L'ẹ́ to búkwa yẹ́bedua akpa ndu Ízurẹ́lu ẹ́hu. Ọ́ búchikwaa nggubedua; nggu lẹ́ ndibe nna ngu phẹ́; kẹ́ l'unu haru ome ekemu Ojejoje; tsolahaa Bálu." ¹⁹ "Ngwaa; zia t'e je ekua ndu Ízurẹ́lu l'ẹ́phe ha t'ẹ́phe byakfuta iya lẹ́ Ugvu Kamẹ́lu. Chítà unu madzú l'ọ́kporo madzú labù l'umadzú iri ono, bu ndu nkfuchiru Bálu; mẹ́ unu madzú ọ́phu, bu ndu nkfuchiru Ashera ono; mbù ndu ono, Jézebelu anù nri ono t'ẹ́phe bya."

Elayija yele ndu nkfuchiru Bálu

²⁰ Tọ́ dù iya bú; Éhabu abya ezia; e je ekua ndu Ízurẹ́lu l'ẹ́phe ha; mẹ́ ndu nkfuchiru Bálu; ẹ́phe edzua lẹ́ Ugvu Kamẹ́lu. ²¹ Elayija abya evudo ndu Ízurẹ́lu ono l'ẹ́phe ha l'ifu; sù: "?Bù jeye teke ole bẹ́ obu a-bọ́-beru unu ẹ́bo ẹ́ge-a? Ọ́ -bùru l'ọ́ bú Ojejoje bú Nchileke; unu tsonuru iya. Teke bú l'ọ́ Bálu bú iya; unu etsonuru iya."

Yo kfitsua ẹ́ge ono; ọ́phu ẹ́phe 'ekfuduru okfu yeru iya.

²² Elayija asù ndu ono: "L'ọ́ bú yẹ́bedua kpùu bẹ́ phọ́duru nù lẹ́ ndu nkfuchiru kẹ́ Ojejoje. Obenu lẹ́ ndu nkfuchiru kẹ́ Bálu bẹ́ dù unu madzú l'ọ́kporo madzú labù lẹ́ madzú iri. ²³ T'a kpútaru ayi oke-eswi labù. T'ẹ́phebedua hata oke-eswi lanù; gbua; bọ́kashia ya; doo l'eli nkù. Ọ́lobu t'ẹ́phe ba amúkwaru ọ́ku ye iya. Yẹ́bedua e-gbua oke-eswi lanù ọ́phu; bọ́kashia ya; doo l'eli nkù; ya ta amúkwaru ọ́ku ye iya. ²⁴ Unu akpọ́-ku agwa unu; tẹ́ yẹ́bedua kpọ́-ku Ojejoje. Onye ọ́phu gude ọ́ku za oku; a maru l'ọ́ bú iya bú Nchileke."

Ndu ono l'ẹ́phe ha azúa mgbede; sù: "L'iphe, o kfuru dù mma."

* 18:13 18:13 1 Eze 18:4.

²⁵ Elayija asụ ndu nkfuchiru Bálu: “Unu vuru ụzo hata oke-eswi lanụ gbua; keshinu ophi unu ha l'igwe. Unu akpọ-kua agwa unu; olobu; unu ba amụkwaru ọku ye iya.”

²⁶ Ɔphe abya akpụta oke-eswi lanụ l'oke-eswi, a nuru Ɔphe; gbua.

Ɔphe eshi l'utsu kpo-kua Bálu jeye l'echi oke-eswe; l'asuje: “Nggube Bálu; zanụ ayi!” Tọ dū ophi, meru nū; to nwe onye yeru Ɔphe ọnu. Ɔphe etsoru Ɔnya-ngweja ono, Ɔphe meru ono l'ete iya egwu mgburumburu.

²⁷ Yo be l'eswe; Elayija ajalaha Ɔphe ewena; sū Ɔphe: “Unu kushifua ya oku ike; kẹ l'ọ kwa agwa b'ọ bu. ?A maru; ?m'ọ nọ l'oke ọriri; ?t'ọ bu l'oomo iphe; ?t'ọ bu l'ọ jeru iphe. A maru; ?bū mgbenya bẹ ooku; t'unu kutee ya.” ²⁸ Ɔphe awata iya ọrashi ike; gude mma; mę arwa l'egvujashi onwephe l'ęge ome-l'ali Ɔphe dū; jeye mee awushilaha Ɔphe l'ęhu. ²⁹ Ɔphe echia mkpu ono jeye Ɔnyanwu abya eswee l'echi ishi; chia ya jeye teke aachije ęja urenyashi; to nwe ophi meru nū; to nwe onye yeru Ɔphe ọnu; ophi o nwekwanu onye geberu Ɔphe nchi.

Ojejoje gude ọku erepya ngweja Elayija

³⁰ Tọ dū iya bu; Elayija asụ ndu ono l'Ɔphe ha: “Unu kpirita iya ntse.” Ɔphe akpita; jekfube iya. Elayija abya edozia Ɔnya-ngweja Ojejoje, e shi nwutsushia enwutsushi; ³¹ bya apata mkpuma iri l'ębo. Mkpuma iri l'ębo ono nọ-chiru Ɔnya ikfu iri l'ębo unwu Jękọpu; mbū onye ono, Ojejoje kfujeru: “L'ępha iya a-buru Ízurelu ono.” ³² Yo gude mkpuma ono kputaru Ojejoje Ɔnya-ngweja. Yo bya egvua nsū, ha ęsa gvuphee ęke ono mgburumburu. ³³ Yo bya edoo nkū ęge ọo-dū; bya egba oke-eswi ono bọkashia; doo l'eli nkū ono; sū: “Unu je ekujishia mini l'ite-mini ęno; bya awua l'eli ngweja-ukfuru-a; mę lę nkū-wa.”

³⁴ Yo sū Ɔphe: “Unu je ekutafua ya k'ugbo ębo” Ɔphe ęje ekutafua k'ugbo labū.

Yo sū Ɔphe: “Unu je ekutafua k'ugbo ęto.” Ɔphe ęje ekuta iya k'ugbo ęto. ³⁵ Mini ono eshi l'eli Ɔnya-ngweja ono; bya ęji nsū ono, e bupheru mgburumburu ono ęjiji.

³⁶ Oge teke eegwoje ngweja urenyashi erulephu; Elayija, bū onye nkfuchiru Ojejoje abya akpita ntse; sū: “Nggube Ojejoje, bū Nchileke kẹ Ębirihamu; kẹ Áyizaku; mę kẹ Ízurelu; menua t'a maru ntanū l'ọ bu nggu bū Nchileke lę Ízurelu; mę t'a maru lę ya bū nwozi ngu; mę l'iphe-a, ya meru-wa bę bū iphe, i sūru tę ya mee. ³⁷ Zanua ya oku nggube Ojejoje; zanua ya oku; k'ọphi ndu-a a-maru l'ọ bū nggube Ojejoje bū Nchileke; buru nggu bū onye e-me tę egomunggo Ɔphe laphuta azu.”

³⁸ Ọku eshiwaphu Ojejoje l'ęka bya ekepyashia ngweja ono; kee nkū ono; kee mkpuma ono; kee ęja, nọ l'ali; mbū kee kee mini ono, jiru nsū ono.

³⁹ Ndu ono l'Ɔphe ha aphū iphe ono; dashia kpurumu kpurumu; rashia; sū: “O bū Ojejoje bū Nchileke-o! O bū Ojejoje bū Nchileke!”

⁴⁰ Elayija asū Ɔphe: “Unu nwukoo ndu nkfuchiru Bálu ono. Unu be ekwekwa t'ọ nweru Ɔphe onye ophi e-pyofu nu!” Ɔphe anwukoo Ɔphe; Elayija achita Ɔphe jeshia lę nsuda Kishonu je eworu Ɔphe gbushia l'ęke ono.

Mini achi

⁴¹ Ya ndono; Elayija asū Ęhabu: “Tugbua je eria nri; nggu angua iphe; kẹ l'ęphu oke mini aphwakwa.” ⁴² Ęhabu atugbua tę ya je eria; ngua. Elayija ęje enyihu eli eli Ugwu Kamelū; je ęfurita; kpupyabe ifu lę mgbaku ikpere iya.

⁴³ Yo sū nwozi iya: “Tugbua nta-a je eleedu Ɔnya l'uzo eze ęnyimu.”

Nwozi iya ono atugbua je elee Ɔnya; bya asū iya: “L'ę to nwekwa iphe, nọ l'ęke ono.”

Yo sū iya t'ọ jee ya ęge ono ugbo ęsaa.

⁴⁴ Yo be lę k'ęsaa ya; nwozi iya ono asū iya: “Lenu; urukpu, habelephu l'ọbu ęka madzū bę shikwa l'eze ęnyimu ono akpū-lihu.”

Elayija asū iya: “Tugbua je ekfuru Ęhabu: ‘T'ọ dozia ugbo-inya iya gbagbua lashia. A nonyaa; oke mini anmabudo iya.’ ”

⁴⁵ A notalephu nwanshi; igwe erua eruru; jihu uji; pherephere awata ephophe; oke mini awata achichi. Ęhabu agbaru lashia Jęzerilu. ⁴⁶ Ike Ojejoje abya Elayija l'ęhu; yo chita uwe iya; kee onwiya; gbagbua je evuru Ęhabu ụzo rua Jęzerilu.

19

Elayija agbaru Jęzebęlu ọso

¹ Ęhabu abya akọkotaru Jęzebęlu iphemiphe ọbule, Elayija meru; mę l'ęge o gude ogu-mbeke gbushikota ndu nkfuchiru Bálu. ² Jęzebęlu abya ezia t'e je ezia Elayija; sū: “T'ali gwakwaa ya ọchi; mbū mee ya ọdu-geme; m'ọ rua egbe nta-a echile; ya te emewa ndzū ngu t'ọ dū l'ọ bū kẹ ndu nkfuchiru Bálu ono.”

³ Elayija atsulahaaa egvu; ye okpa l'oso. Yo rua Besheba l'alí Júda; woru nwozi iya haa l'èke ono. ⁴ Yèbedua l'onwiya ejee ije abalí ophu bahú l'echi-ègu. Yo rua l'ukfu oshi junipa; bya adugaru; kfulaha nù Nchileke t'o me tẹ ya nwùhu. Yò sù: "O dzuwaru. Byiko Ojejoje; wotanú ndzú iya; kẹle ya ta kadú ndiche iya phẹ mma." ⁵ Yo kfutsua ège ono; bya aze-zita l'ukfu oshi ono; mgbenya atú iya.

A bya ele ẹnya; ojozi-imigwe lanú abya akpa ya eka; sù iya: "Gbeshi; ria nri." ⁶ Elayija abya achikaa ẹnya; phúa ishi buredi, e gheru l'ovovo-okú; mẹ ite, mini, a sùberu iya l'uzo ishi. Yò abya eria; ngua; bya aze-zita odo.

⁷ Ojozi Ojejoje ono abya alaphuta azú k'ugbo labú; bya akpa ya eka; sù: "Gbeshi; ria nri; odumeka bẹ ike a-gvukwa ngu l'ije obu." ⁸ Yo gbeshi bya eria nri; ngua mini. Yo gude ike nri ono, o riru ono jee ije ukporo abalí labú: eswe l'enyashi jeye yo jerua ugvu Hórebu, bú iya bú ugvu Nchileke.

⁹ Yo rua l'èke ono; bahú l'ogba je aradú. Ojejoje abya bya ekfuru yeru iya l'èke ono; sù iya: "Bú ngunu bẹ iime l'èke-a; Elayija?"

¹⁰ Elayija asú iya: "Lokfu ẹhu nggube Ojejoje; mbú Nchileke, bú Okaribe-Kakota-Ike evukwa mu ẹhu. Ishi iya aburu lẹ ndu Ízurelu hakotawaru ogba-ndzú ngu; bya enwutsushiwa ẹnya-ngweja ngu; gude ogu-mbeke l'egbushi ndu nkfuchiru ngu. Yò búwaru-a yèbedua nkinyi iya bẹ phoduru nù. Nta-a bẹ ephe achowa ishi iya."*

¹¹ Ojejoje asú: "Tugbua je evudo l'ifu Ojejoje l'eli ugvu; kẹle Ojejoje abya esweta."

Tò dú iya bú; oke pherephere, ha nshinu abya ezilaha; agbawashi ugwu ono; l'agbakposhi eze mkpuma, nokota l'ugvu ono kẹ yogiriyogiri l'ifu Ojejoje ono. O bú lẹ Ojejoje ta nodu lẹ pherephere ono. Pherephere ono ezibuhulephu; alí awata onma jijiji; ophu Ojejoje 'anodu l'alí-onma-jijiji ono. ¹² Alí anmatsulephu jijiji; oku awata adzudzu; ophu Ojejoje 'anokwa l'oku ono. Oku ono anyihulephu; a wata odzu ndzumuka. ¹³ Elayija anua ya; bya egude uwe iya kwechia onwiya ifu; lufuta bya evudo l'onu ogba ono.

Yò nweru olu lanú, sùru iya: "Bú ngunu bẹ iime l'èke-a; Elayija?"

¹⁴ Elayija asú iya: "Iphe kẹ nggube Ojejoje; mbú Nchileke, bú Okaribe-Kakota-Ike; bẹ shihawa evu mu evuvu; kẹ lẹ ndu Ízurelu bẹ hakotaru ogba-ndzú ngu; ntwutsushiwa ẹnya-ngweja ngu; gude ogu-mbeke l'egbushi ndu nkfuchiru ngu. Yò búwaru yèbedua nkinyi iya bẹ phoduru nù. Nta-a bẹ ephe achowa ishi iya."

¹⁵ Ojejoje asú iya: "Laphu azú; shia ọzo ophu i shiru jeshia echi-ègu Damásukosu. Teke i ruru; nggu awúa Hazelu manú l'ishi t'ọ buru eze ndu Áramu. ¹⁶ Wúa Jéhu Nimishi manú l'ishi t'ọ buru eze ndu Ízurelu; nggu awúa Eláyisha Shafatu kẹ Ébèlu-Mehola manú l'ishi t'ọ nọ-chia ẹnya ngu; buru onye nkfuchiru Nchileke. ¹⁷ Onye gbalaru nù tẹ Hazelu be egbu iya; Jéhu egbua ya. Onye gbalaru nù tẹ Jéhu be egbu iya; Eláyisha egbua ya. ¹⁸ Obenu lẹ ya dokelerua unu umadzu iri l'èsa l'ukporo madzú iri l'alí Ízurelu, bú ndu ẹ-te wotabua ikpere byishiru Bálu; baaru iya eja; tò bú l'ephe tsujeru iya onu."

Elayija yele Eláyisha

¹⁹ Tò dú iya bú; Elayija eshi l'èke ono lufu; je aphúa Eláyisha Shafatu l'èke o gude ukporo oke-eswi l'oke-eswi ẹno l'ako okori. Elayija ejekfushia ya; je ewota ukpo iya gbaphua ya l'ehu. ²⁰ Eláyisha ahakota oke-eswi ono; gbatoru Elayija. Eláyisha asú iya: "Tẹ ya je anmaa nne lẹ nna iya akpa;† ya abya etsoru ngu." Elayija asú iya: "T'o je. Olobu; nyatakwa iphe ya meru iya."

²¹ Eláyisha aparu iya haa laphushia azú; je egbushikota oke-eswi iya phú. Yo gude oshi ono, e gude gako ya ono; shia anu iya. Yo metsua bya eworu iya keeru ndiphe; ephe ataa. Yo gbeshi teke ono tsoru Elayija; jelahaaru iya ozi.

20

Bénu-Hadadu etso ndu Samériya ogu

¹ Bénu-Hadadu, bú eze ndu Áramu abya achikobe ndu soja iya l'ephe ha. Yele ukporo ndu eze lẹ ndu eze iri l'èbo atugbabe; ephe l'inya; mẹ l'ugbo-inya ephe. Ephe eje ekee k'ogu; yechia Samériya; tso ephe ogu. ² Yo zia ndu ozi t'a bahú lẹ mkpukpu je ezia Éhabu, bú eze ndu Ízurelu: "Owaa iphe Bénu-Hadad kfuru: ³ Mkpola-ocha ngu; mkpola-ododo ngu bukotakwa nk'ia. Unyomu ngu; mẹ unwegirima ngu ndu ophu kakota oma mma abukwaruphu nk'ia." "

* **19:10** 19:10 1 Eze 19:14; Róm 11:3. † **19:20** 19:20 Lokfu Hiburu bẹ iphe o kwata kfua bú tẹ ya je etsuta nne lẹ nna iya onu, bú iya bú tẹ ya je ekfuru ephe ẹge ya eje iya.

⁴ Eze ndu Ízurelu asụ: “Nggube eze, bụ onye nwe mu nụ; ọ bụ ẹge i kfulu bụ ẹge ọo-du. Yẹbedua; mę iphemiphe ọbule, ya nweru enweru bụkota nke ngu.”

⁵ Ndu ozi ono alaphu azụ ọdo; bya asụ: “Owaa iphe Bénu-Hadadu ekfu. Ọ sụru: ‘Lę ya zihawaru t’i chitaru iya mkpọla-ọcha ngu; mkpọla-ododo ngu; unyomu ngu phe; ọwaa unwegirima ngu. ⁶ Ọle l’egbe nta-a echile; bę ya e-ye ndu ozi iya t’ephhe bya atụa ụlo ngu; mę kę ndu ozi ngu vulavula. Iphe bụ iphe, ẹka ephhe ruru, dụ ephhe mma bę ephhe e-wota.’ ”

⁷ Eze ndu Ízurelu abya ekua ndu bụ ọgurenya l’alị ono l’ephhe ha; sụ ephhe: “?Unu lewaru ẹge nwoke-wa achọ iya okfu? O ziru tę mu doberu iya unyomu mu; unwegirima mu; mkpọla-ọcha mu; ọwaa mkpọla-ododo mu; tọ bụkwa lę mu jikaru.”

⁸ Ndu bụ ọgurenya ono; mę ndu Ízurelu l’ephhe ha; asụ iya: “T’ę b’ọ ngashiru iya nchi; ọphu o kwetakwa iphe, o kfulu.”

⁹ Tọ dụ iya bụ; Éhabu eziphu ndu ono, Bénu-Hadadu ziru ozi ono; sụ ephhe: “Unu kfulu eze, bụ onye nwe mu nụ: ‘L’iphe ono, i vuru ụzo sụ tę yębe nwozi ngu mee ono bę ya e-mekota. Ọ bụ lę k’ikperazu-a bę ya te emeghekwa.’ ” Ndu ono, byaru ozi ono alufu; je ezia Bénu-Hadadu iphe, e ziru ephhe.

¹⁰ Bénu-Hadadu abya ezia ozi ọdo t’e je ezia Éhabu; sụ: “T’alị gwakwaa ya ọchi; mbu mee ya ọdu-geme; m’ọ -buru lę ya te emedu lę Samériya kpukpoo ya ekpukpo.”

¹¹ Eze ndu Ízurelu asụ: “Unu kfulu iya l’onye kwaru onwiya ngwa-ọgu ta asajędu nsasa; gbahaa teke o mekputatsuaru l’ọgu.”

¹² Yọ buru teke Bénu-Hadadu yęle ndu eze ndu ọphu nọtsua l’ulo-ẹkwa ephhe angu męe b’a byaru bya ezia ya ozi ono. Yọ sụ ndu soja iya: “Unu kwakọbe k’ọgu.” Ephhe abya akwakọberu ndu Samériya ọgu.

Éhabu alụ-gbu Bénu-Hadadu

¹³ Ya ndono; yo nweru onye nkfuchiru Nchileke, byakfutaru Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu bya asụ iya: “Owaa iphe Ojejoje ekfu: ‘?I phuru igweligwe ndu-a? Ya e-woru ephhe ye ngu l’eka ntanụ; t’ii-makwanuru l’ọ bụ yẹbedua bụ Ojejoje.’ ”

¹⁴ Éhabu asụ iya: “?Bụ onye a-lụ ọgu ono?”

Onye nkfuchiru Nchileke ono asụ iya: “Owaa iphe Ojejoje ekfu: ‘Ọ bụ unwu ọgbo lanụ lę ndu soja ndu ishi obodo; bę a-lụ iya nụ.’ ”

Tọ dụ iya bụ: Éhabu asụ: “?Bụ ndu ole a-wata ọgu ono?”

Onye nkfuchiru Nchileke ono asụ: “L’ọ bụ unubędua.”

¹⁵ Tọ dụ iya bụ; yọ bya achikobe unwu ọgbo lanụ lę ndu soja ndu ishi mkpukpu ono. Iphe, ephhe dụ bụ ụkporo madzụ iri lę nanụ l’umadzu iri l’ębo. * E metsua; yọ bya achikobe ndu Ízurelu ndu ọphu kpakoru dụ unu madzụ iri l’ęsaa l’ukporo umadzu iri. †
¹⁶ Yọ buru l’eswe bę ephhe tugburu jeshia teke Bénu-Hadadu yęle ụkporo ndu eze lę ndu eze iri l’ębo phụ, eyetaru iya ẹka phụ nọwa l’ulo-ẹkwa ephhe ngutawa męe; k’ọphu bụ l’o me ephhe l’ęnya. ¹⁷ Unwu ọgbo lanụ lę ndu soja ndu ishi obodo phụ evutaru ephhe ụzo.

Bénu-Hadadu bę yefuhawaru ndu jeru bya agbaaru iya ama; sụ: “L’o nwekwaru unwoke, shi lę Samériya eje abya.”

¹⁸ Benuhedadi asụ ephhe: “Ọ -buru l’ephhe byaru k’odoo; unu kpukoo ephhe lę ndzụ. Teke ọ bụ k’ọgu; unu kpukwaaphu ephhe lę ndzụ.”

¹⁹ Unwu ọgbo lanụ ndu soja ndu ishi obodo ono evuru ụzo wufuta lę mkpukpu; ndu soja ọphu l’etso ephhe. ²⁰ Onyenonu egbua onye ọphu ọ dagbaru yęe ya. Ndu Áramu eye ọkpa l’oso; ndu Ízurelu achipyabe ephhe. Bénu-Hadadu, bụ eze ndu Áramu anodu l’inya; gbalaa yęle ụphodo ndu agbaru iya inya. ²¹ Eze ndu Ízurelu atugbua je egudeshia inya ephhe; mę ugbo-inya ephhe; gwee ndu Áramu ogwe ẹkfu.

²² E metsua; onye nkfuchiru Nchileke ono abyakfuta eze ndu Ízurelu ono; bya asụ iya: “Jekwa je akwakọbe ndu soja ngu; maru iphe, unu e-me. Kę l’oge mini ọdungu k’afa ọdo rulephu; bę eze ndu Áramu a-byakwaru ngu ọgu ọdo.”

²³ Ndu ishi l’ozi eze kę ndu Áramu abya ekfuaru iya; sụ: “L’iphe, meru iphe ndu Ízurelu ka ephhe ike kę l’agwa ephhe butsua agwa eli ugwu. Ndege ọ bụ l’ęke daburu adaburu b’a luru ọgu ono mę ayi ga akakwa ephhe ike. ²⁴ Iphe, ii-me bụ t’i wofutsua ndu eze phụ l’onodu ephhe; wotachia ndu ishi ndu soja dochia ęnya ephhe. ²⁵ Nggụ achita ndu soja, ha l’ọbu ndu ọphu e gburu egbugbu; mę inya; mę ugbo-inya, ha l’ọbu ọphu

* 20:15 20:15 Iphe ọ bụ bụ 232. † 20:15 20:15 Iphe ọ bụ bụ 7,000.

tufashihuru nù; t'ayi jekfu ephe oḡu l'ẹke, daburu adaburu. Ayi kafutaje ephe ike." Bénu-Hadadu ekwe; bya emee iphe, ephe kfulu iya.

²⁶ Yo rulephu l'oge mini oḡungu l'afa ophu tso iya nù; Bénu-Hadadu achikobe ndu Áramu ephe ejeshia Afẹku; t'ephe je etso ndu Ízurelu oḡu. ²⁷ Ndu kẹ Ízurelu akwakobe k'oggu; wu-kfushia ephe. Ndu kẹ Ízurelu adọo uzi labu l'obu unwu ndokobe eghu; ghaaru ndu Áramu ifu; obenu lẹ ndu kẹ Áramu chikoru mgboko-egụ naa.

²⁸ Onye kẹ Nchileke abya asu eze ndu Ízurelu: "Owaa iphe Ojejoje ekfu: 'Lẹ keshinu ophu ndu Áramu gude onu ephe su lẹ Ojejoje bu agwa, ereje ire l'eli ugwu; l'ẹ too rejedu ire lẹ nsuda; bẹ ya a-chita igwe ndu-a l'ephe ha ye ngu l'ẹka; t'i makwanuru l'ọ bu yebedua bu Ojejoje.' "

²⁹ Ephe adọo cheeru onwephe ifu abali esaa. Yo be lẹ mboku k'esaa; ephe awogbabe onwephe l'ogụ ono. Ndu Ízurelu egbua ndu Áramu ukporo unu unwoke iri l'ẹbo; l'unu unwoke iri,‡ bu ndu soja k'okpa l'ujiku lanu. ³⁰ Ndu ophu e gbughodoru; bẹ gbabaru lẹ Afẹku; upho-mkpuma mkpukpu ono ezee tugbua ukporo unu madzu ugbo eto; l'unu madzu esaa; l'ukporo madzu iri.§ Bénu-Hadadu agbalaa je edomia onwiya l'ime ime ilo, nọ lẹ mkpukpu ono.

Éhabu edobe Bénu-Hadadu ndzu

³¹ Ndu ozi Bénu-Hadadu abya asu iya: "Lenu; ayi nuru lẹ ndu eze ndu Ízurelu bẹ aphuje imiko. T'ayi nmaru uwe-aphu l'ukfu; rikua onwayi eri l'ishi; jekfushia eze ndu Ízurelu. O nweru ege o-o-du; yo dobe ngu ndzu."

³² Ya ndono; ephe abya anmaa uwe-aphu l'ukfu; kee eri l'ishi jekfushia eze ndu Ízurelu je asu iya: "Onye ozi ngu Bénu-Hadadu suru ege-a: 'Byiko hanua ya tẹ ya nodu ndzu.' "

Eze aji ephe: "Ọ nokwadu-a ndzu? Ọ kwa nwunne iya b'ọ bu nù."

³³ Ndu ozi Bénu-Hadadu l'egkepelephu iphe, e-shi iya l'onu lufuta. Ephe anatakebe iya okfu l'onu; su: "Iye; mbu nwunne ngu Bénu-Hadadu."

Yo su ephe: "Unu je eduta iya t'ọ bya." Bénu-Hadadu erutalephu; Éhabu emee t'o nyihu l'ugbo-inya iya.

³⁴ Bénu-Hadadu asu iya: "Mkpukpu ono, nna mu nataru nna ngu ono bẹ ya a-nu-phukota ngu azu; nggu emee eke aa-noje azuru ngu aswa lẹ Damásukosu ege ono, nna nk'ia meru lẹ Samériya ono."

Éhabu asu: "Lẹ ya e-gude k'ogba-ndzu ono; haa ngu t'i la." Tọ du iya bu; ephe eworu ndzu gbaa; Éhabu aparu iya haa; yo lashia.

Aanma Éhabu ikpe kẹ l'ọ haru Bénu-Hadadu

³⁵ Yo nweru onye lanu lẹ ndu nkfuchiru Nchileke, Ojejoje suru t'ọ su onye ophu: "Byiko; t'ọ chia ya iphe." Onye ono ajika iya ochi iphe ono. ³⁶ Tọ du iya bu; onye nkfuchiru Nchileke ono asu iya: "Lenu; keshinu ophu i jikaru ome iphe, Ojejoje kfulu; b'i -haa ya l'ẹke-a nta-a lufu; bẹ agụ a-dzugbukwa ngu." Nwoke ono eshilephu l'ẹke ono lufu; agụ eworu iya dzu-gbua.

³⁷ Onye nkfuchiru Nchileke ono abya aphua onye odo; yo su iya: "Byiko; chinua mu iphe." Onye ono eworu iphe chia ya; meka iya iphe. ³⁸ Onye nkfuchiru Nchileke ono alufu; je evudo l'iku esu-uzo; kwaberu eze. Yo gude iphe kechia onwiya ifu; t'a ba ma l'ọo ya. ³⁹ Eze eswedelephu; onye nkfuchiru Nchileke ono arashia; su iya: "Lẹ yẹbe nwozi ngu bẹ bahuru l'ifu oḡu; yo nweru nwoke, dutaru onye o kputaru lẹ ndzu bya asu iya: "Tẹ ya leta onye ono enya. Teke o gbalaru; ishi iya alaa l'ugwo iya; odumeka ya akfua ekpa mkpola-ocha." ⁴⁰ Tọ du iya bu; yẹbe nwozi ngu akwaa lẹ mee owaa; mee owaa; nwoke agbalaa."

Eze ndu Ízurelu asu iya: "L'ọ kwa iphe, gbaru ngu ndono. Ọ kwa nggu b'o shi l'onu."

⁴¹ Ya ndono; onye nkfuchiru Nchileke ono aphufu-kebe iphe ono, o gude kechia onwiya ifu ono; eze ndu Ízurelu abya amaru l'ọ bu onye lanu lẹ ndu nkfuchiru Nchileke b'ọ bu.

⁴² Yo su eze: "Owaa iphe Ojejoje ekfu: 'Lẹ keshinu ophu i haru onye ya kpeburu t'ọ nwuhu; yo laa kẹ mmanu; bẹ ishi ngu a-lakwa l'ugwo ishi iya; ndu nke ngu alaa l'ugwo ndu nk'ia.' "

⁴³ Eze ndu Ízurelu atugbua lashia l'ufu-eze iya lẹ Samériya. Iphe aburu iya iwe; l'atsukwa iya phu l'ẹhu.

21

Mgbo vayinu Nebotu

¹ O nweru mgbo vayinu, nọ lẹ Jézerilu l'iku ufu-eze Éhabu, bụ eze lẹ Samériya. Onye nwe iya nụ bụ Nebotu kẹ Jézerilu. ² Yo be ujiku lanu; Éhabu asụ Nebotu: "T'ọ nunu iya mgbo vayinu iya-a tẹ ya mee mgbabu, ya a-kọbeje ẹkwo-ophe; keshinu ophu o nọ l'iku ufu iya. Ya e-gude mgbo vayinu ophu ka mma gbanweta iya; m'ọ kwanu ya egude okpoga kfuą ngu aswa iya."

³ Nebotu asụ Éhabu: "Tẹ Ojejoje be kwekwa tẹ ya woru oke-alị nna iya phẹ nụ ngu."

⁴ Éhabu atsoṛu gbudagbuda; gude iwe lashia l'ufu iya; keke Nebotu kẹ Jézerilu bẹ sūru lẹ ya taa nūdu iya oke-alị nna iya phẹ. Yọ lashia; je agbanwūa ifu; jika ori nri. ⁵ Jézebelu, bụ nyee ya abya abata; bya asụ iya: "Bụ ngunu b'ị gbanwūru ifu ẹge-a kẹ be eri nri?"

⁶ Éhabu asụ iya: "L'iphe, kparu iya nū bụ lẹ ya kfuru Nebotu kẹ Jézerilu t'ọ ree ya mgbo vayinu iya tẹ ya kfuą ya aswa iya l'okpoga; odumeka tẹ ya nū iya mgbo vayinu odo l'ugwo iya; m'ọ buru l'ọ dū iya mma. Obenu l'ọ sūru lẹ ya ta anūdu iya mgbo vayinu iya."

⁷ Nyee ya; mbụ Jézebelu asụ iya: "Bukwadia nggu bụ eze ndu Ízurelu tọ? Gbeshi ria nri ngu; obu atsoo ngu ẹna. Ya a-nataru ngu-a mgbo vayinu Nebotu kẹ Jézerilu."

⁸ Ya ndono; Jézebelu abya egude ẹpha Éhabu deshia ẹkwo; gude iphe-ophubama, Éhabu egudeje anyachishi ẹkwo nyachishia ya; woru iya keshiaru ndu bụ ogurenaya; mę ndu nweru ẹnya, bụ ndu ẹphe lẹ Nebotu chikoru buru lẹ mkpukpu.

⁹ Iphe, o deru l'ẹkwo ono bụ:

"Unu tūa onu mboku unu a-swi ẹgu. O rua mboku ono; unu dobe Nebotu l'onodu, ha nshinu l'echi oha. ¹⁰ Unu eyeru iya ndu bụ ejo madzū ẹbo t'ẹphe nodu iya l'ifu; gbaa ya ire l'ọ kfururu Nchileke; abya ekfutoo eze. Teke ono; unu akpufu iya je atū-gbua ya lẹ mkpuma."

¹¹ Tọ dū iya bụ; ndu mkpukpu; mbụ ndu bụ ogurenaya; mę ndu nweru ẹnya, bu lẹ mkpukpu Nebotu phẹ emee ẹge Jézebelu deru l'ẹkwo ono, o deru keshiaru ẹphe ono. ¹² Ẹphe abya atūa onu mboku aa-swi aswiswi; woru Nebotu dobe l'onodu, ha nshinu l'echi oha. ¹³ Ndu, bụ 'o-ga-lẹ-mkpa labu abata bya anodu iya l'ifu; gbalahaa ya ire; sụ: "Lẹ Nebotu kfururu Nchileke; kfutoshia eze." Ya ndono; ẹphe akpufu iya azu mkpukpu; je atū-gbua ya lẹ mkpuma. ¹⁴ Ẹphe emetsua bya ezia Jézebelu: "L'a tū-gbuakwaru Nebotu lẹ mkpuma; l'ọ nwūhuakwaru."

¹⁵ Anunu, Jézebelu anu l'a tū-gbuwaru Nebotu lẹ mkpuma; yọ sụ Éhabu: "Tūgbua je anata mgbo vayinu Nebotu kẹ Jézerilu phụ; mbụ alị ono, o jikaru lẹ ya tee redu ngu t'ị kfuą ya okpoga iya ono. Gbeshi je anata iya; lẹ Nebotu ta anọhekwa; o nwūhuakwaru."

¹⁶ Éhabu anulephu lẹ Nebotu bẹ nwūhuwaru nū; gbeshi jeshia lẹ mgbo vayinu Nebotu kẹ Jézerilu ono; tẹ ya nata iya.

Elayija ekfu iphe, e-me Éhabu

¹⁷ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija kẹ Tishibe; sụ iya: ¹⁸ "Gbeshi; jee Samériya; jekfu Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu. Eke o nọ nta-a bụ lẹ mgbo vayinu Nebotu, o jeru iya anata. ¹⁹ Kfuru iya: Owaa iphe Ojejoje ekfu: 'I gbutsuaru madzū; bya anaa ya iphe iya? Sụ iya: Owaa iphe Ojejoje ekfu: O bụ l'ẹke ono, nkuta mīcharu mee Nebotu ono; bẹ nkuta a-mīcha mee nk'iyal' "

²⁰ Éhabu asụ Elayija: "I chowaru iya bya; nggube onye ohogu iya?"

Elayija asụ iya: "Iye; ya chookwaru ngu bya; kẹ l'i wowaru onwongu ree l'ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. ²¹ 'Nta-a bẹ ya e-me t'iphe-ehuka dakfuta ngu; eri ngu bẹ ya a-za l'ẹza. Iphe, bụ onye bụ nwoke l'ufu Éhabu bẹ ya e-kpofu ekpofu l'alị ndu Ízurelu: ohu; lẹ amadu. ²² Ya e-me onu-ulo ngu l'ọ bụ kẹ Jeróbuwamu Nébatu; mę kẹ Baasha Ahija; kẹ l'ị kpatsuaru iya ẹhu-eghughu; bya emee tẹ ndu Ízurelu mee ejo iphe."

²³ "A bya l'ẹhu Jézebelu; Ojejoje kfukwaruphu; sụ: 'L'ọo nkuta a-ta anu Jézebelu lẹ Jézerilu."

²⁴ "Iphe, bụ onye kẹ Éhabu, nwūhuru lẹ mkpukpu bụ nkuta a-ta anu iya. Onye ophu nwūhuru l'echi-egu aburu nwenu, ẹphe l'eli a-vuka anu iya."

²⁵ Ẹ tọ nwedu nwoke, dujeru l'ọ bụ Éhabu; onye nyee ya Jézebelu nwuru ye; yọ woru onwiya togboru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. ²⁶ O meru akpamara; kẹ l'ọ tsoṛu agwa l'ọ bụ ndu Amọru ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu Ízurelu ono.

Éhabu ata onwiya uta

²⁷ Ya ndono; Éhabu anútsulephu iphe ono; gbajashĩa uwe iya; yee uwe-aphu; swílahaá aswíswí. Ooyeje uwe-aphu ono zèru azè; yee ya l'èjèphe gògòlo.

²⁸ Ojejoje abya ekfuru yeru Elayija kẹ Tishihe; sù iya: ²⁹ “?I phuru-a ege Éhabu byawaru bya ewozita onwiya alì l'ifu iya? Keshinu ophu o wozitaru onwiya alì l'ifu iya bẹ ya te emehedu t'iphe-èhuka ono bya teke o nò ndzù. Ya e-wota iphe-èhuka ono doberu onu-ùlo iya l'oge kẹ nwa iya.”

22

Iphe, Mikaya phuru l'èhu Éhabu
(2 Iphe 18:2-27)

¹ A nọ afa èto; ndu Áramu; èphe lẹ ndu Ízuru ta alù ogu. ² Yò buru l'afa k'èto ono bẹ Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda kpakfuru Éhabu, bụ eze ndu Ízuru.

³ Eze ndu Ízuru aji ndu ozi iya: “?Unu marua l'ò bụ ayibèdua nwe Rámotu-Gíledu; to nwe iphe, ayi eme; t'ayi nafuta iya l'èka eze ndu Áramu?”

⁴ Ya ndono; yò jì Jehoshafatu: “?M'oo-tsoru iya je ogu lẹ Rámotu-Gíledu tọo?”
Jehoshafatu asụ eze ndu Ízuru: “Nggú l'iya bukwa nanu. Ndu nke iya; mę ndu nke ngu aburu nanu. Inya iya; mę inya nke ngu aburu nanu.” ⁵ Jehoshafatu asụ iya: “T'ò kpataodukwa ishi; maru iphe, Ojejoje e-kfu.”

⁶ Tò dù iya bụ; eze ndu Ízuru abya achikobe ndu nkfuchiru, ruru unu madzù; jì èphe: “?Ya e-je ogu lẹ Rámotu-Gíledu; tọo tẹ ya be ejeshi?”

Èphe asụ iya: “T'ò je; kẹle Nnajiufu e-woru mkpukpu ono ye yebe eze l'èka.”

⁷ Jehoshafatu asụ: “?To nwedu onye nkfuchiru Ojejoje, nọ l'èka-a t'ayi kpata iya ishi?”
⁸ Eze ndu Ízuru asụ iya: “L'ò nwefukwaaru onye lanu, ayi e-shi l'èka iya kpata Ojejoje ishi. Oe onye ono dù iya ashì; kẹ l'e to kfubua okfu oma l'èhu iya; gbahalephu èjo iya. Onye ono bụ Mikaya Imula.”

Jehoshafatu asụ: “Eze; be ekfuhekwa ège ono odo.”

⁹ Tò dù iya bụ; eze ndu Ízuru abya ekua nwozi iya nanu; sù iya: “T'ò duta Mikaya Imula t'ò bya nta-a nta-a.”

¹⁰ Ya ndono; eze ndu Ízuru yele Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda eyeshia uwe eze èphe; sùgatsuaru l'aba-eze èphe l'èke eetsuje balì l'onu èke e shi abahu l'obu-edukfu Samériya; ndu nkfuchiru ono l'èphe ha a-nọdu èphe l'ifu ekfugbaa iphe, èphe ekfu.
¹¹ Zedekaya Kenana egude igwè meshia mpo; bya asụ: “Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke sùru: ‘Lẹ mpo-wa; bẹ ii-gude adu ndu Áramu jeye teke ii-kpochafu èphe.’ ”

¹² Olu ndu nkfuchiru ono l'èphe ha aburu iphe lanu: “T'ò je ogu lẹ Rámotu-Gíledu; je emekputa; kẹle Ojejoje e-woru-a mkpukpu ono ye nggube eze l'èka.”

¹³ Onye ono, jeru oku Mikaya ono asụ iya: “Lekwa; l'olu ndu nkfuchiru ophu bẹ wukwaru nanu; l'ekfu lẹ k'oma a-duru eze. Byiko; tẹ okfu nggu lẹ ndu ophu bukwaru nanu; mbù t'i kfukwaa okfu, dù mma.”

¹⁴ Mikaya asụ: “Kamenu; o bukewaphu iphe, Ojejoje kfuru iya; bẹ ya e-kfu.”

¹⁵ Mikaya abyaruta; eze aji iya: “Mikaya; ?bù t'ayi jee ogu lẹ Rámotu-Gíledu; tọo t'ayi be ejeshi?”

Mikaya asụ iya: “Ngwaa; jenu je emekputa èphe. Ojejoje e-woru-a mkpukpu ono ye nggube eze l'èka.”

¹⁶ Eze asụ iya: “?Bù ugbo ole bẹ ya a-rọ ngu t'i gude èpha Ojejoje kfuaru iya ire-lanu?”

¹⁷ Mikaya asụ iya: “Lẹ ya phuru ège ndu Ízuru l'èphe ha gbakashihuru nanu nanu l'ugvu l'ò bụ aturu, è-te nwedu onye nche. Ojejoje asụ: ‘Lẹ ndu-a te nwedu onye ishi. Oo ya bụ t'onyenonu lasha l'ufu iya l'èhu-agu.’ ”

¹⁸ Eze ndu Ízuru asụ Jehoshafatu: “?Ya te kfuhaadaru ngu l'e to kfudu iphe, dù mma l'ishi iya; gbahaa èjo iya?”

¹⁹ Mikaya ekfukwaru iphe, ookfu; sù: “Ngwaa; ngabẹ nchì nua iphe, Ojejoje kfuru: Ya phuru Ojejoje l'èke o nọ l'aba-eze iya; ndu ojozi-imigwe agbaa ya ngburumgburu: ndu vudo iya l'èka-utara; ndu evudo iya l'èka-ibya. ²⁰ Ojejoje asụ èphe: ‘?Bù onye e-je ekfubuta Éhabu t'ò je ogu lẹ Rámotu-Gíledu; k'ophu ishi iya e-phuhu l'èke ono?’

“Onye owaa -lufuta; yo kfua iphe lanu; onye odo -lufuta; yo kfua odo. ²¹ E metsua; ojozi lanu alufuta bya evudo l'ifu Ojejoje; sù: ‘L'oo yebèdua e-je ekfubuta iya.’

²² “Ojejoje aji iya: ‘?Nanu ège ii-shi kfubuta iya?’

“Yò sù: ‘Lẹ ya e-je aburu nwamaa èjo-ire je anọdu l'onu ndu nkfuchiru Éhabu.’

“Ojejoje asụ iya: ‘Je; l'ii-kfubuta iya-a; je emee ya ège ono.’

²³ “Oo ya bụ; t’i maru lẹ Ojejoje yewaru ndu nkfuchiru ngu l’ephe ha nwamaa ejo-ire l’onu. Ojejoje kfuakwaru okpu-akpohu tukobe ngu l’ishi.”

²⁴ Ya ndono; Zedekaya Kenana eje ebyiaru iya Mikaya l’ishi nchi; sụ iya: “?Nanụ ẹge Ume Ojejoje shiru lufu yebedua l’ehu; bya ekfuru yeru ngu?”

²⁵ Mikaya asụ: “Mbọku, ịi-maru bụ mbọku ono, ii-je edomia onwongu l’ime ime mkpura ono.”

²⁶ Eze ndu Ízurelu asụ ephe: “Unu kpụta Mikaya kpụ-kfu Amonu, bụ o-chi-oha mkpukpu; mę Jowashi, bụ nwa eze. ²⁷ Unu asụ ephe l’eze: ‘Unu tų-chia onye-a l’oka-mkporo; tųbataje nwa nri atųbata; nų iya; unu edeje ya nwa mini edee l’onu jeye; ya ejee; lata l’ehu-agu.’ ”

²⁸ Mikaya asụ: “Í -laa l’ehu-agu; nggu amaru l’e tọ bụdu Ojejoje bę shi iya l’onu kfua okfu.” Yọ sụ ndu nọ l’eke ono t’ephe tųbe nvọ l’okfu iya ono.

Éhabu ala l’ogu

(2 Iphe 18:28-34)

²⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelu; mę Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda atųgbua jeshia Rámotu-Giledu. ³⁰ Eze ndu Ízurelu asụ Jehoshafatu: “Ya e-me onwiya t’e b’a ma onye ya bụ; bahų l’ogu ono. Nggubedua eyee uwe-eze ngu.” Eze ndu Ízurelu abya emee onwiya t’e b’a ma l’o ya bahų l’ogu ono.

³¹ Eze ndu Áramu bę kfuhawaru ndu ishi ugbo-inya iya, dų ukporo madzų l’umadzu iri l’ebo; sụ ephe: “Unu ba etsokwa onye ukfu; m’o bụ onye nta ogu. Onye unu e-tso ogu kpų; bụ eze ndu Ízurelu.” ³² Ndu ishi ugbo-inya ono aphulephu Jehoshafatu; sụ: “O kwa eze ndu Ízurelu obu ndo-o!” Ephe aghazia t’ephe tso iya ogu; Jehoshafatu eye mkpu l’onu. ³³ Ndu ono, agba ugbo-inya ono amaru teke ono l’e tọ bụdu yebedua bụ eze ndu Ízurelu; haa ya achichi.

³⁴ Yo nweru onye agbalephu akfų nk’iya; to nwe eke o kwata gobe iya agobe. Yo je adaa eze ndu Ízurelu l’ehu lẹ mgbaku eke o kwa ngwa-ogu iya. Eze arangarahụ; sụ onye angaru iya ugbo-inya: “Kpolaa azų; pafų iya l’ogu-wa; kę l’e meruwaru iya ehụ.” ³⁵ Ogu ono ekpohu oku mbọku ono; e keyyabe eze ekeyyabe l’ugbo-inya ono; ephe lẹ ndu Áramu l’alų iya. Mee, shi l’eke ono, e mekaru iya iphe ono awų ala l’alį ugbo-inya ono. Yo be l’urenyashi iya; yọ nwųhu. ³⁶ Enyanwu aribadelephu; e woru mkpu chia l’eke ndu soja nọ; sụ ephe: “T’onyenonu yekwa okpa l’eke o yeru iya!”

³⁷ Tọ dų iya bụ; eze anwųhu; a pata iya bya elia lẹ Samériya. ³⁸ Ephe eje asaa ugbo-inya ono asasa l’okpuru Samériya, bụ eke ndu agba okpara aghųje ehụ. Nkųta erichaa mee ya ẹge ono, Ojejoje kfuahawaru iya ono.

³⁹ Iphe odo, meeberu nų teke Éhabu shi achị; mę iphemiphe obule, yebedua meru; mę k’ulo-eze, o kpuru gude eze-enyi memaa ya; mę kę mkpukpu, o kpųshiru; yo shihugbaa ike b’e dekotaru l’ekwo, e deshiru iphe meru nų l’oge ndu eze Ízurelu. ⁴⁰ Ya ndono; Éhabu anwųhu lakfushia nna iya phę. Ehezáyá, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze l’ozori iya.

Jehoshafatu bụ eze ndu Júda

(2 Iphe 20:31—21:1)

⁴¹ Jehoshafatu Ása wataru ochi ndu Júda l’afa, kwe Éhabu afa ẹno, o wataru ochi ndu Ízurelu. ⁴² Iphe Jehoshafatu gbaru bụ ukporo afa l’afa iri l’ise teke o wataru ochi ndu Júda. Yọ chį ukporo afa l’afa ise lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Azuba; nwatibe Shiliihi. ⁴³ Jehoshafatu bę tsoru ubeka nna iya, bụ Ása. E tọ nwedu ophu o haru m’o nanų. O meru iphe, kfųru nhamunha l’nya Ojejoje. O bụ l’e tọ wofudu eke aagwaję iphe. Ndu Ízurelu l’ejeje ochi eja; l’akpọ insensu oku l’eke ono. ⁴⁴ Jehoshafatu mekaruphu; yęle eze ndu Ízurelu anọdu lẹ nchi-odoo.

⁴⁵ Iphe odo, meeberu nų teke Jehoshafatu shi achị; ike, o kparu; mę ẹge o gude lųa ogu b’e dekotaru l’ekwo, e deshiru iphe meru nų l’oge ndu eze Júda. ⁴⁶ Unwoke ndu shi nọdu l’ulo agwa l’agba okpara, bụ ndu ophu phoduru nų teke nna iya shi bųru eze b’o chishikotaru l’alį ono. ⁴⁷ Teke ono bę ndu Édomu te nwedu eze, achị ephe; yọ bųru onye nọ-tsotaru eze bę achị nų.

⁴⁸ Jehoshafatu bę nweru ugbo-mini Tashishi, ejeje Ofi je ovuta mkpọla-ododo. Obenu l’ugbo-mini ono kpuru lẹ Ezeyonu-Géba; to jehe. ⁴⁹ L’oge ono bę Ehezáyá Éhabu sųru Jehoshafatu: “Tę ndu ozi iya; mę ndu ozi ngu tsojeru ugbo-mini ono.” Jehoshafatu ajika.

⁵⁰ Ya ndono; Jehoshafatu anwùhu; lakfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ẹke e liru nna iya phẹ lẹ Mkpukpu Dévidi, bụ nna iya. Jehoramu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Ehezáya bụ eze ndu Ízurẹlu

⁵¹ Ehezáya Éhabu wataru ọchi ndu Ízurẹlu l'afa, kwe Jehoshafatu afa iri l'ẹsaa, ọ wataru ọchi ndu Júda. Ọ chiru ndu Ízurẹlu afa labụ lẹ Samériya. ⁵² O meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje; tsoo ụbeka nna iya; mę kẹ nne iya; tsoo ụbeka Jeróbuwamu Nébatu; mbụ onye ono, kpataru tẹ ndu Ízurẹlu mee ẹjo iphe ono. ⁵³ Yoo shi egwojeru Bálu ẹja; l'abaru iya ẹja; shi ẹge ono kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurẹlu ẹhu-eghughu ẹge ono, nna iya meru ono.

Ndu Eze k'èbo

Ehezàya ezi t'e jeru iya l'agwa Bálu Zebòbu

- ¹ Ya ndono; Éhabu anwùhutsulephu; ndu Móabu awata okwefuru ndu Ízurelu ikè.
- ² Yò buru teke ono; bẹ Ehezàya shi l'ònu ọlo-eli iya lẹ Samériya bya adaa; meka onwiya iphe. Yo zia ndu ozi iya; sù ẹphe: "T'ẹphe je lẹ Bálu Zebòbu, bụ agwa ndu Èkuronu; je akpata ishi t'a maru; ?ya a-kaa mma l'iphe ọwaa, mekaru iya nù-a?"
- ³ Ya ndono; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Ojejoje asù Elayija kẹ Tishibe: "T'o gbeshi je je aji ndu ozi eze ndu Samériya ono: 'Bù l'ọo lẹ Nchileke ta nọdu l'alí Ízurelu; meru iphe unu eje lẹ Bálu Zebòbu, bụ agwa ndu Èkuronu ọkpata ishi tọo?' ⁴ Ojejoje, bụ Nchileke sùru: 'L'ẹ too shihekwa l'oshi-azẹe ono, ọ daburu ono gbeshi. Ọ bụakwa maa.' " Yo kfutsua ẹge ono; mbù Elayija; tǔgbua.
- ⁵ Ndu ozi ono abya alakfuta eze; yò jì ẹphe: "?Nanù ẹge ọ dọ; bẹ unu latakebewaru ẹge-a?"
- ⁶ Ẹphe asù iya: "L'o nweru nwoke, byakfutaru ẹphe bya asù ẹphe t'ẹphe jekfu eze ono, ziru ẹphe ozi ono; je asù iya: 'Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ọ sùru: ?Bù l'ọo lẹ Nchileke ta nọdu l'alí Ízurelu; meru iphe iizi t'e jeru ngu ọkpataru ishi lẹ Bálu Zebòbu, bụ agwa ndu Èkuronu tọo? Ẹ to nwekwa l'i shi l'oshi-azẹe ono, jize ono gbeshi. I bụakwa maa.' "
- ⁷ Eze asù ẹphe: "Nwoke ono, byakfutaru unu bya ekfuaru unu iphe ono; ?nanù ẹge ọ gbaru."
- ⁸ Ẹphe asù iya: "L'o yeru uwe, e meru l'ẹji anù. Iphe, o keru l'ukfu aburu akpọ anù." Ehezàya asù: "Ọ kwa Elayija kẹ Tishibe."

Ehezàya ezi t'e je egude Elayija

- ⁹ Eze eziwaphu onye ishi, achí ọkporo ndu soja labù lẹ ndu soja iri; bya eyeru iya ndu soja iya ono t'ẹphe je egude Elayija. Ẹphe erua; onye ishi ndu soja ono ejekfu Elayija l'elí ugwu l'ẹke ọ nọ; je asù iya: "Nggube onye kẹ Nchileke; eze sùru t'i nyizita!"
- ¹⁰ Elayija asù onye ishi ọkporo ndu soja labù lẹ ndu soja iri ono: "Ọ -burua lẹ ya bụ onye kẹ Nchileke; tẹ ọku shikwa l'imigwe bya ekegbushia nggu l'ọkporo ndu soja labù lẹ ndu soja iri ono, nggu l'ẹphe yì ono." Ya ndono; ọku eshiwaphu l'imigwe bya ekegbushia yẹle ọkporo ndu soja labù lẹ ndu soja iri ono.
- ¹¹ Eze abyakwa bya ezi onye ishi ọkporo ndu soja labù lẹ ndu soja iri ọdo; bya eyeru iya ndu soja iya ono t'ẹphe je egude Elayija. Ẹphe erua; onye ishi ndu soja ono asù iya: "Nggube onye kẹ Nchileke; eze sùru t'i nyifuta ẹgwegwa!"
- ¹² Elayija asù iya: "Ọ -burua lẹ ya bụ onye kẹ Nchileke; tẹ ọku shikwa l'imigwe bya ekegbushia nggu l'ọkporo ndu soja labù lẹ ndu soja iri ngu ono." Nchileke eshiwaphu l'imigwe ye ọku; yò bya ekegbushikota onye ishi ono yẹle ndu soja iya.
- ¹³ Ya ndono; eze abyakwa bya ezi onye ishi ọkporo ndu soja labù lẹ ndu soja iri ọdo; k'ẹto ya yẹle ndu soja iya. Ẹphe erua; onye ishi ndu soja ono enyikfube Elayija l'ẹke ọ nọ; je ebyishiru iya ikpere; rolahaa ya; sù: "Nggube onye kẹ Nchileke; byiko; tẹ ndzù dzua ya rù; yẹle ọkporo madzù labù l'umadzu iri-wa, bụ ndu ozi ngu-wa. ¹⁴ Lewaru ẹge ọku shi l'imigwe bya ekegbushia ndu ishi ndu soja labù phù, vuhawa ọzo bya; mẹ ọkporo ndu soja labù l'iri iri phù, ẹphe l'ẹphe yigbaa phù. Ọlobu; byiko; tẹ ndzù dzua ya rù l'ẹke ì nọ."
- ¹⁵ Ya ndono; ojozi Ojejoje ono asù Elayija: "T'o tsoru iya nyifuta. T'ẹ b'ọ tsùkwa iya egvu!" Elayija egbeshi tsoru iya nyifuta; ẹphe ejekfushia eze.
- ¹⁶ Elayija asù eze: "Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke sùru: '?Bù l'ọo l'ẹ-to nwedù Nchileke, nọ l'alí Ízurelu, jì-kpata ishi; meru iphe i ziru ndu ozi ngu t'ẹphe jeru ngu ọkpataru ishi lẹ Bálu Zebòbu, bụ agwa ndu Èkuronu. Eshinu ophu i meru iya ẹge ono; b'ẹ tji gbeshikwa l'oshi-azẹe ono, ì daburu ono. I bụakwa maa.' " ¹⁷ E megee; Ehezàya anwùhu ẹge ono, Ojejoje shi l'ònu Elayija kfua ono.
- Ehezàya ta mụtađu nwata nwoke. Yò buru nwunne iya; mbù Joramù bẹ buru eze nọ-chia ẹnya iya; l'afa, kwe Jehoramù Jehoshafatu afa labù, ọ wataru ọchi ndu Júda.
- ¹⁸ Iphe ọdo, meeberu nù teke Ehezàya shi achì; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'ẹ dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nù l'oge ndu eze Ízurelu.

2

Ojejoje okuta Elayija l'imigwe

¹ Teke Ojejoje abya ogude oke oku-maa kuta Elayija lashia imigwe; be Elayija yele Eláyisha shilephu le Gligalu alufuta. ² Elayija asu Eláyisha: "T'ọ nọdukwa l'ẹke-a; le Ojejoje zikwaru iya te ya je Bételu."

Eláyisha asu iya: "Kamenu; ya ta ahakwa ngu." Ya ndono; ephe ayiru jeshia Bételu.

³ Ndu ogbo nkfuchiru Nchileke, bu le Bételu awu-kfuta Eláyisha bya asu iya: "?! marua le Ojejoje abya okuta nnajiufu ngu ntanu?"

Eláyisha asu ephe: "Ya makwaru-a. Qlobu; unu hakwaa k'ono."

⁴ Elayija asu Eláyisha: "Nọdukwa l'ẹke-a Eláyisha; le Ojejoje zikwaru iya te ya je Jériko."

Eláyisha asu iya: "Kamenu; ya ta ahakwa ngu." Ya ndono; ephe ayiru jeshia Jériko.

⁵ Ndu ogbo nkfuchiru Nchileke, bu le Jériko awu-kfuta Eláyisha bya asu iya: "?! marua le Ojejoje abya okuta nnajiufu ngu ntanu?"

Eláyisha asu ephe: "Ya makwaru-a. Qlobu; unu hakwaa k'ono."

⁶ Elayija asu Eláyisha: "Nọdukwa l'ẹke-a le Ojejoje zikwaru iya te ya je Enyimu Jódanu."

Eláyisha asu: "Kamenu; ya ta ahakwa ngu." Ya ndono; ephe ẹbo ayiru; tugbua.

⁷ Ukpоро madzu labu l'umadzu iri le ndu ogbo ndu nkfuchiru Nchileke etsoru ephe; je evudo ote-nya l'ele ephe l'ẹke ephe ẹbo vudo l'iku Enyimu Jódanu ono. ⁸ Elayija eyefu uwe-nlọkpuru iya; bya apyako be iya apyakobe; chia le mini ono. Mini ono ekekahu ẹbo; ophu awuru laa ẹka iya ophu; ophu awuru laa ẹka iya ophu; ephe ẹbo abya eswee l'alí ọkponku.

⁹ Ephe eswetsulephu; Elayija asu Eláyisha: "Kfunuru iya iphe, ya e-meru ngu; temanu e kuta iya kufu l'ẹke i no."

Eláyisha asu: "Byiko; t'ume, ha l'ọ bu nke ngu ugbo labu nọdu nu iya l'ehu."

¹⁰ Elayija asu: "Iphe, i kfuru bukwa iphe du ehuka. O le agha; o -buru li phuru iya teke Nchileke a-nọdu ekulita iya; be oo-bukwaru-a nke ngu; o -dudu b'e t'ọ dukwa."

¹¹ Ya ndono; ephe eje l'akoshi ako. A bya ele ẹnya; ugbo-inya; me inya, enwugbaa oku abya ekekahu ephe. Oke oku-maa ekulia Elayija kuba l'imigwe. ¹² Eláyisha aphua ya; chishia mkpu: "Nna iya-ee! Nna iya-ee! Ugbo-inya; me ndu inya-ogu Izurelu!" Yo phu-beberu iya. Eláyisha eye ẹka l'uwe, o yeru; yo zijahu iya ẹbo.

Eláyisha awata ozi iya

¹³ Ya ndono; Eláyisha achita uwe Elayija, dafuru nu; lashia azu je evudo l'onu Enyimu Jódanu. ¹⁴ Yo wota uwe Elayija ono, dafuru nu ono chia le mini; su: "Nanu Ojejoje; mbu Nchileke ke Elayija?" Yo chia uwe ono le mini ono; mini ono ekekahu ẹbo; ophu alaa ẹka iya ophu; ophu alaa ẹka iya ophu. Eláyisha esweta.

¹⁵ Ndu ogbo nkfuchiru Nchileke phu, shi Jériko, bu iya bu ndu phu, shi vudo ote-nya ele ephe phu; aphulephu Eláyisha; su: "Ume Nchileke ono, shi nọdu Elayija l'ehu ono nọkwa Eláyisha l'ehu!" Ephe awufu jeshia ya ndzuta; bya ebyishiru iya ikpere. ¹⁶ Ephe asu iya: "Lenu; ephebe ndu ozi ngu be nweru ukporo umadzu labu l'umadzu iri, agburu-ehu nokota. Byiko; t'ephe jenu je achọ nnajiufu ngu; t'a maru: ?Ume Ojejoje pataru iya je edobe l'ugvu; t'ọ bu le nsuda."

Eláyisha asu ephe: "Wawakwa; t'ephe be ejekwa."

¹⁷ Ephe ekfunyaaru iya ẹya jeye iphere iya adu iya; yo su ephe: "Ngwa; unu zinua ya ephe." Ephe ezifu ukporo madzu labu l'umadzu iri ono. Ephe achọ ya abali ẹto; ephe ta phu iya. ¹⁸ Ephe alata; byakfuta Eláyisha l'ẹke o no le Jériko. Yo su ephe: "Ya ta sudunu-a unu t'unu be ejeshi?"

Iphe-ophuleny, Eláyisha meshibeberu

¹⁹ Ya ndono; unwoke mkpukpu ono abya asu Eláyisha: "Onye ishi; lekpoduaphu le mkpukpu-wa be nokpoo l'ẹke, du mma. O le mini, no iya nu be du eji; ophu ali-a emehujedu iphe."

²⁰ Eláyisha asu ephe: "Unu je eye unu le efere ophungu wotaru iya." Ephe eje ewotaru iya ẹya.

²¹ Yo tugbua jeshia l'ẹke ono, mini amushi amushi ono je agharu unu ono ye iya; su: "Owaa iphe Ojejoje Izurelu ekfu. O suru: 'Le ya mewaru mini-wa t'ọ du mma. E to nwedu l'o gbua onye nguru iya nu ọdo; ophu oo-mehedu t'alí-a be emehujehe iphe ọdo.' " ²² Mini ono abya adu mma byeye ntanu; bu iya bu ẹge ono, Eláyisha kfuru iya ono.

²³ Eláyisha eshi l'èke ono jeshia Bételu. L'ooje l'uzo be unwokoro shi l'ime mkpukpu ono lufuta; bya atulahaaru iya uzu; su iya: "Gbeshi l'èke-a; nggube ishi-onma ono! Gbeshi l'èke-a; nggube ishi-onma ono!" ²⁴ Eláyisha aghakoḅe bya aphụ ephe; gude ep̄ha Ojejoje t̄a ep̄he onu. Ejo anụ-eḡu-eḡbudu labụ, eekuje biye; bukota nyee ya eshi l'oswa lufuta bya alabushia ukporo unwokoro labụ l'unwokoro labụ ono alabushi.

²⁵ Eláyisha eshi l'èke ono; yò buru iya oje Ugwu Kamelu; shi èke ono lashia Samériya.

3

Ogu ndu Ízurelu; ephe le ndu Móabu

¹ Jehoramú Èhabu be wataru ochi ndu Ízurelu l'afa, kwe Jehoshafatu afa iri l'eshato, yebedua wataru ochi ndu Júda. Èke Jehoramú nò ch̄ia b̄u le Samériya. Iphe o ch̄iru b̄u afa iri l'èbo. ² O meru ejo iphe l'ènya Ojejoje; ole è to merudu iya ège nne iya; m̄e nna iya meru. O fofuru itso ono, duru Bálu le nsò, nna iya kp̄oberu ono. ³ Obenu l'o yelerua èka l'èjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru ono; mb̄u ejo iphe ono, o nwuru ndu Ízurelu ye ono. È to hadu iya ememe.

⁴ Ya ndono; Mésha, b̄u eze ndu Móabu be áz̄u aturu. Afa-l'afa ha be okp̄ujeru ukporo unu unwu aturu iri l'èbo l'unu aturu iri* kp̄ee eze ndu Ízurelu; nukwa iya ph̄u eji, shi l'ukporo unu ebyila iri l'èbo l'unu ebyila iri.† ⁵ Èhabu anw̄uhulephu; eze ndu Móabu awata okwefuru eze ndu Ízurelu ikè. ⁶ Ya ndono; eze, b̄u Jehoramú eshi le Samériya je ekukoo ndu Ízurelu l'ephe ha. ⁷ Yò bya ezia Jehoshafatu, b̄u eze ndu Júda; su: "L'eze ndu Móabu be kwefukwaru iya ikè. ?li-tsuru iya t'ayi je etso ndu Móabu ogu?"

Jehoshafatu as̄u iya: "L̄e ya e-tsuru iya-a je. Yebedua be d̄uwa l'ò b̄u nggubedua; ndu nk'iya ad̄uwa l'ò b̄u ndu nke ngu; inya iya ad̄uakwaphu l'ò b̄u inya nk'iya."

⁸ Jehoram aji iya: "?Nan̄u uzo, ephe e-shi eje ogu obu?"

Jehoshafatu as̄u iya: "L'ephe e-shi echi-eḡu ndu Édõmu."

⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurelu; eze ndu Júda; m̄e eze ndu Édõmu ayiru jeshia. Ephe ejee ije mgburumburu abali esaa; mini ephe agv̄u; to nwehe ophu ndu soja ephe a-ngu; to nwe ophu elu, ephe ch̄i a-ngu.

¹⁰ Eze ndu Ízurelu echishia; su ephe: "Haa! Ojejoje; ?o kuwaru ephebe ndu eze eto-wa t'ò ch̄iru ephe ye ndu Móabu l'eka t̄o." ¹¹ Jehoshafatu aji iya: "?To nwedu onye nkfuchiru Ojejoje, nò l'èke-a; k'ophu ephe e-shi iya l'eka kpata Ojejoje ishi?"

Onye lan̄u le ndu ozi eze ndu Ízurelu as̄u: "L̄e Eláyisha Shafatu, shi eyeru Elayija èka nokwa l'èke-a."

¹² Jehoshafatu as̄u: "L'onye ono be okfu Ojejoje nokwa l'èhu." Ya ndono; eze ndu Ízurelu; Jehoshafatu; m̄e eze ndu Édõmu ejekfushia ya.

¹³ Eláyisha as̄u eze ndu Ízurelu: "?O nweru iphe, nggu l'iya jigbanua? Jekfu n̄u ndu nkfuchiru onanu, nne le nna ngu ph̄e ejekfuje ono."

Eze ndu Ízurelu as̄u iya: "Wawakwa; kele Ojejoje kukobewaru ephebe ndu eze eto-wa t̄e ya ch̄iru ephe ye ndu Móabu l'eka."

¹⁴ Eláyisha as̄u iya: "Keshinu ophu Ojejoje, b̄u Okaribe-Kakota-Ike -n̄o ndz̄u ège o n̄o iya-a; mb̄u onye ya ejeru ozi; be ya te g'elekwa ngu enya; k'ophu o buru k'oyeru ngu onu; ndeḅe è t̄o b̄u uḡvu, ya akwab̄e Jehoshafatu, b̄u eze ndu Júda. ¹⁵ Olobu; jeru je ekuaru iya onye akpoje ogumogu." Onye ono, akpoje ogumogu ono abyatashia bya awata iya akpokpo; ike Ojejoje abya Eláyisha l'èhu.

¹⁶ Eláyisha as̄u: "Ojejoje suru t'unu t̄ushia ns̄u t'ò t̄uko ns̄uda ns̄uda-wa dzuru. ¹⁷ Kele Ojejoje suru l'unu ta ap̄h̄udu ph̄erephere; k'ophu o buru ke mini. Obenu le mini e-jikota ns̄uda ono pȳimu; unu yebedua angua mini; eswi unu angua; elu unu angua. ¹⁸ O b̄u iphe, du nphe l'ènya Ojejoje. Oo-wokwaruphu ndu Móabu ye unu l'eka. ¹⁹ Iphe b̄u mkpukpu, a kp̄ushiru ike be unu a-lukota; m̄e mkpukpu, nwegbaaru enya. Unu eḡbutsushikota iphe, b̄u oshi, d̄u mma; ch̄iko enya-oḡvu mini nwuchishia; gude mkpuma t̄u-chishia okpobe al̄i ephe."

²⁰ Yo be l'utsu echile iya; l'oge teke eegwoje ngweja utsu; mini shi l'uzo iya ke Édõmu atsoo; bya ejikota al̄i ono.

²¹ Ndu Móabu abya anua le ndu eze ono abyaru ephe ogu; bya achita unwoke ephe ndu ophu a-du ike oje ogu; shita le ndu ha nwanshi je akpaa le ndu ha nshinu; ephe eje akwaa l'ókè-al̄i ephe. ²² Ephe etehulephu l'onmewa utsu; anwu l'echi le mini ono. Ndu Móabu anodu l'az̄u iya ophu ph̄u mini ono; yoo ke ephe uswuswe l'ènya l'ò b̄u mee.

* 3:4 3:4 Iphe o b̄u b̄u 100,000. † 3:4 3:4 Iphe o b̄u le mbeke b̄u 100,000.

²³ Ɖphe asu: “L’o kwa mee du ege-a phu! Ndu eze ono l’uwaru ogu; gbushia onwephe. Unube ndu M’abu; ngwa; t’ayi je akwaa iphe epe l’okwata.”

²⁴ Ndu M’abu awuba l’odu ndu Izurelu; ndu Izurelu awu-lihu; tso epe ogu jeye epe eye okpa l’oso. Ndu Izurelu awubata l’ali ndu M’abu; l’egbushi epe; ²⁵ mebyishikota iphe, bu mkpukpu epe l’o ha. Onyenonu akpaa mkpuma kua l’iphe bu okpobe ali epe; jeye epe egude mkpuma tu-chishikota ali ono; nwuchishikota enya-ogvu mini epe; gbutsushikota oshi, du mma le mkpukpu ono. Eke epe haru mkpuma, no iya nu; yo nodu l’eke o no buphu le Kiri Hareseti kpau. Ole ndu atuje mgbeka no-phekwanuru iya mgburumburu; woru iya lua.

²⁶ Eze ndu M’abu aphulephu l’ogu ono nabawaru iya eka; chita unu umadzu l’ukporo umadzu iri l’ise, bu ndu chigbaa ogu-mbeke; see te ya kpata uzo jekfu eze ndu Edomu. O bu l’o to kpatadu uzo. ²⁷ Ya ndono; yo kpata okpara iya, bu onye ga aburu eze no-chia enya iya; gude gwoo eja l’eli upho-mkpuma mkpukpu ono. Iphe ono erua ndu Izurelu l’ehu; k’ophu bu l’ephe tsuphuruazu; lashia ali epe.

4

Manu nwanyi, nji iya ta nohedu

¹ O nweru nwanyi, bu onye ogo ndu nkfuchiru Nchileke shi alu iya. Yo byakfuta Elayisha bya araku iya; su iya: “Le nwozi ngu, bu iya bu nji iya; be nwuhwakwaru nu. O donuru ngu-a enya le nwozi ngu ono shi ats’u Ojejoje egvu. Ole nta-a; be onye o ji ugwo byawaru t’o nata iya unwegirima iya unwoke epe ebo l’ugwo ono; t’ephe buru iya ohu.”

² Elayisha asu nwanyi ono: “?Bu ngunu be ya e-meru ngu? ?Bu ngunu b’i nweru l’ulo ngu? Karu iya eya.”

Nwanyi ono asu iya: “Le nwozi ngu nwanyi ta dukwa iphe, o nweru l’ulo; gbahaa nwa ite manu lanu.”

³ Yo su iya: “T’o je arokoo ndu obutobu iya phe ite, e te nedu iphe e yeru iya. T’o rotakwa iya l’igwe. ⁴ Teke ono; nggu l’unwu ngu abahu l’ulo; swo-chia onwunu uzo. Unu wu-jishikota ite ono l’o ha; ophu jiru nu; unu edochi iya.”

⁵ Ya ndono; nwanyi ono ahaa Elayisha; lufu; je aswo-chia onwiya; me unwegirima iya l’ulo. Unwegirima ono apataru iya ite ono; yoo wu manu eye iya. ⁶ Ite ono ejitsulephu; yo su nwatibe iya ono: “T’o patafuaru iya ite odo!” Nwata ono asu iya: “L’o to nwehekwa ite odo, phoduru nu.” T’o du iya bu; manu ono awu-buhu.

⁷ Nwanyi ono atugbuja je ekfuaru iya onye ke Nchileke ono.

Yo su iya: “T’o je eree manu ono gude k’ua ugwo obu; ophu phoduru nu; be nggu l’unwegirima ngu e-gude buru.”

Nwatibe nwanyi Shunemu tetaru nodu ndzu odo

⁸ Yo be ujiku lanu; Elayisha ejeshia Shunemu. Yo nweru nwanyi, nweru iphe, bu l’eke ono. Yo kua Elayisha le nri. Yoo bujewaruru; o -swe l’eke ono; yo bahu je eria nri.

⁹ T’o du iya bu; nwanyi ono asu nji iya: “Ya mawaru le nwoke-wa, anoduje abya l’eke-wa tekenteke ege-a be bu onye du ns’o ke Nchileke. ¹⁰ T’ayi meta nwulo nsh’i kpo-kfube l’eli iya nk’ayi; doberu iya eya oshi-aze; doberu iya eya teburu; oshi-anodu; me uruku; k’ophu bu teke o byajeru; yo nodu l’eke ono.”

¹¹ Yo be ujiku lanu; Elayisha abya eke ono; bahu le nwulo ono je azeru. ¹² Yo su nwozi iya; mbu Gehazi: “T’o je ekuaru iya nu nwanyi Shunemu ono.” Yo je ekua ya. Yo byatashia.

¹³ Elayisha asu Gehazi t’o su nwanyi ono: “?Bu ngunu be epe e-meru iya l’ehu-a, o mekashiru onwiya l’okfu eh’u epe-wa? ?Bu t’ephe kfuru yeru eze; t’o bu t’ephe kfuru yeru onye ishi ndu soja l’okfu eh’u iya to?”

Nwanyi ono asu iya: “L’o to nwekwa iphe ya ach’o ach’ocho; le yele ndibe epe bukwa-a l’eke-a.”

¹⁴ Elayisha aji Gehazi: “?Bu ngunu be ee-meru nwanyi ono?”

Gehazi asu: “Okpobe okfu bu l’o to mutadu nwa; nji iya akah’wa akahu.”

¹⁵ Elayisha asu t’o kua ya. Yo kua nwanyi ono; yo bwa evudu l’onu ibo.

¹⁶ Elayisha asu iya: “Ege nta-a afa odo; be ii-he nwata nwoke l’eka.”

Nwanyi ono asu iya: “Waawa; onye nwe mu nu; ba akabekwa dzuaru yebe nwozi ngu ke nwanyi ejo-ire; nggube onye ke Nchileke.”

¹⁷ E metsua; nwanyi ono abya ats’uta ime. Yo rulephu l’oge teke ono, Elayisha kfuru ono l’afa ophu tso iya nu; yo ma nwata nwoke.

¹⁸ Yo be ujiku lanu le nwata ono vutawaru; yo tugbua jekfushia nna iya l'egu l'eke yeke ndu akpata iphe, o koru l'okfu chiko ndu. ¹⁹ Yo rangarahu; su nna iya ono: "Ishi iya-o! Ishi iya-o!"

Nna iya asu nwozi iya: "T'o kuta iya kulaaru nne iya." ²⁰ Onye ozi ono abya ekuta nwata ono kulaaru nne iya. Nne iya eheru iya l'utakfu jeye yo rua l'eswe; nwata ono anwuhu. ²¹ Yo je eworu iya nyobe l'oshi-azee onye ke Nchileke ono; gu-chia ulo ono; tugbua.

²² Yo bya ekua nji iya; su iya: "Byiko; t'o yenuru iya nwozi lanu; owaa nkakfu-igara lanu te ya gbaru je ke onye ke Nchileke; ege ya a-lata egwegwa."

²³ Nji iya asu iya: "?Bu ke ngunu be iije nk'ia ntanu-a; ege e to budu l'o bu Aji Onwa Ophungu; to bu mboku otu-ume-a?"

Nwanyi ono asu iya: "L'o du-a mma."

²⁴ Ya ndono; yo dozia nkakfu-igara ono; su nwozi ono: "T'o gba iya t'ephe je; be ejekwa otu-ze eka; gbahaa le ya suru t'i too nwehu." ²⁵ Nwanyi ono agbagbua; je ejekfu onye ke Nchileke le Ugwu Kamelu.

Yo ndudukwaduru ote-nya; onye ke Nchileke ono aphua ya; su Gehazi, bu nwozi iya: "T'o lenu. L'o kwa nwanyi Shunemu phu ndophu. ²⁶ Gbagbua je iya ndzuta; nggu aji iya: "Me ehu du iya-a mma; me nji iya; me nwatibe iya?"

Nwanyi ono asu iya: "L'ephe dukwa-a."

²⁷ Yo jekfulephu onye ke Nchileke ono l'ugvu ono; woru iya eka l'okpa. Gehazi abyatashia ya enwufu; onye ke Nchileke ono asu iya: "T'o haa ya; ke l'aphu jiru iya okpoma; to bu le Ojejoje meru te ya maru; to kfuru iya eya."

²⁸ Nwanyi ono asu iya: "Onye nwe mu nu! ?Ya kfunaru ngu-a okfu nwa? ?Ya ta sudunu ngu-a t'e b'i kobeshi iya obu l'eli?"

²⁹ Elayisha asu Gehazi: "Kwakobe onwongu; nggu ewota mgboro iya phu gude jeshia. O -nweru onye nggu l'ia dzudaru; be ekelekwaa onye ophu ekele; ophu o dukwa onye ii-kwe ekele. Teke i ruru; nggu ewota mgboro iya ono tu-kobe nwata ono l'ifu!"

³⁰ Nne nwata ono asu: "Kamenu; ya ta ahakwa ngu!" Ya ndono; Elayisha egbeshi; tsoru iya; ephe atugbua. ³¹ Gehazi evuru uzo tugbua je eworu mgboro ono tu-kobe nwata ono l'ifu. Nwata ono te kfu okfu; too tu ume. Yo lashia azu jekfu Elayisha je asu iya: "Le nwata ono te tetakwa."

³² Teke Elayisha rutaru l'ulo ono b'o phuru le nwata ono nwuhuwaru; nyoru l'oshi-azee ya phu. ³³ Yo bahu l'ime ulo ono swo-chia ya. Yo buru yeke nwata ono; be no l'ulo ono; yoo kfu anu Ojejoje. ³⁴ Yo gbeshi je azeru nwata ono l'eli ehu; woru onu nk'ia kfube iya l'onu; woru enya iya kfube iya l'enya; woru eka iya tu-kobe iya l'eka. O bu l'ooze l'eli nwata ono; be ehu bya awata ovo nwata ono oku. ³⁵ Elayisha abya egbeshi; jephee l'ulo ono; bya alaphu azu je azeru machia onwiyi l'eli nwata ono odo. A nonyaa; nwata ono abya ezee uze ugbo esaa; bya amusaa enya.

³⁶ To du iya bu; Elayisha ekua Gehazi; su iya: "T'o kuaru iya nwanyi Shunemu ono." Yo je ekua ya. Nwanyi ono erua; Elayisha asu iya: "T'o kuta nwatibe iya." ³⁷ Nwanyi ono abata; bya ebyishi ikpere l'iku okpa Elayisha; kuta nwa iya ono tugbua.

Iphe-ophulenyia ebo odo.

³⁸ E metsua; Elayisha abya alashia Giligalu; ejo-egu l'eme l'ali ono. Ogbo ndu nkfuchiru Nchileke abya adoo ya l'ifu; yo su nwozi iya: "T'o wota eze ite phu gworo ndu ogbo nkfuchiru Nchileke ono ine t'ephe ria."

³⁹ Ya ndono; onye lanu atugbua bahu l'egbudu te ya kpata ekwo; bya eje aphua vayinu oswa; wokoo nebyi iya; phukobe uwe-nlokpuru iya chiru iya yejia ya eyeji. Yo rua; bya ebyia ya ebyiby chiru ye l'ite ono, e shiberu ine ono; ophu o nwedu onye maru iphe o bu. ⁴⁰ A gwo-gele iya phu; wufuta iya yeru ndu ono t'ephe ria. Ephe eridelephu ine ono; chishia mkpu; su: "Nggube onye ke Nchileke; iphe, no l'ite-wa egbukwa madzu; ephe te eriekwa."

⁴¹ Elayisha asu: "Kpotaedu echa, e tsuru etsutsu." E kpotaru iya eya. Yo kpota iya ye l'ite ono; su: "T'a wufuta iya; nu ndu ono t'ephe ria." A wufuta iya; to duhe iphe, egbu madzu, nokwadu le nri ono.

Elayisha anu ukporo madzu ise nri

⁴² Ya ndono; nwoke obu, shi le Balu-Shalisha ewotaru onye ke Nchileke ukporo ishi buredi, e gude ntụ balı, bu akpuru-iphe odungu ghee; me ishi akpe olemole, o gbutaru k'ophungu ye l'ekpa iya. Elayisha asu nwozi iya: "T'o woru iya nu ndu ono t'ephe taa."

⁴³ Nwozi iya ono asu: "?Nanu ege mu e-shi doberu ukporo madzu ise iphe-a l'ifu?"

Eláyisha asú iya: “T’o nù iya ephe t’ephe ria; kele Ojejoje sùru l’ephe e-ri iya; riphodo iya eriphodo.” ⁴⁴ Ya ndono; yò bya edoberu iya ephe l’ifu; ephe eria ya riphodo iya eriphodo ege ono, Ojejoje kfuru iya ono.

5

Aagwọta Némanu l’èhu-labù, eme iya nù

¹ Némanu bụ iya bụ onye ishi ndu soja eze ndu Áramu. O bụ eze madzù l’èke nnajiufu iya nọ; bya aburu onye aakwabẹ oke ugwu; kẹ l’ò bụ l’èka iya bẹ Ojejoje shiru mee ndu Áramù; ephe emekputaje l’ògu. O bụ onye soja, ike dù l’ògu; o bụ l’èhu-labù emekwanu iya.

² O nweru teke ndu o-lua-ọlaa, shi Áramu jeru ọgu lẹ Ízurèlu; je akpua nwamgboko lanù lẹ ndzù; bya edobe iya; yoo jeru nyee Némanu ozi. ³ Yo be ujiku lanù; nwamgboko ono asù nyee nnajiufu iya ono: “O dù iya t’a sù lẹ nnajiufu iya jeru je aphù onye nkfuchiru Nchileke, nọ lẹ Samériya. O ge eme iya; yò ka mma l’èhu-labù ono, eme iya nù ono.”

⁴ Ya ndono; Némanu atùgbua je ekfuaru eze iphe nwamgboko Ízurèlu ono kfuru. ⁵ Eze ndu Áramu asù iya: “T’o je. Lẹ ya e-deru-a ẹkwo nù eze ndu Ízurèlu.” Tò dù iya bụ; Némanu atùgbua jeshia. Iphe, o gude bụ ẹkpa mkpọla-ọcha iri; unu ẹkpa mkpọla-ododo iri l’ise; mẹ ukfu-ẹkwa iri. ⁶ Yo rua; je eworu ẹkwo ono nù eze ndu Ízurèlu. Iphe eze deru l’ẹkwo ono bụ: “Lẹ ya gude ẹkwo-wa l’ezi nwozi iya; mbù Némanu t’ò byakfuta ngu; t’i mee ya t’ò ka mma l’èhu-labù, eme iya nù.”

⁷ Eze ndu Ízurèlu agùtsua ẹkwo ono; woru uwe iya dojashia; chia mkpu; sù: “?Bù iya bụ Nchileke, ike kẹ ndzù l’onwu nọ l’èka, meru iphe o ziru nwoke-wa t’ò bya tẹ ya mee ya t’ò ka mma l’èhu-labù, eme iya nù? O kwa okfu b’ò chọ iya ege-a.”

⁸ Eláyisha, bụ onye kẹ Nchileke abya anụ l’eze ndu Ízurèlu dojashiru uwe iya; zia t’e je ezia ya: “?Bù ngunu meru iphe, o dojashiru uwe iya? Wo iya: T’o kfuru onye ọbu t’ò byakfuta iya nta-a; k’ọphu ọo-ma l’onye nkfuchiru Nchileke nọ lẹ Ízurèlu.” ⁹ Tò dù iya bụ; Némanu achìru ìnya iya; mẹ ugbo-ìnya gbaa bya agbaruta onu-ùlo Eláyisha. ¹⁰ Eláyisha ezia nwozi t’o je asù iya: “T’o je aghua ẹhu lẹ Ònyimu Jòdanu ugbo ẹsaa; l’èhu iya a-bya-a bya adù iya ege o shi dùhawa; yò kọrohu.”

¹¹ Némanu egude ẹhu-eghughu tùgbua; sù: “Lẹ ya gbe shi arì l’òo-lufuta byakfuta iya; bya evudo kpọ-kua ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke iya; mbù raa ya ẹka l’èke ono, ẹhu-labù eme iya ono; mee tẹ ya kọrohu. ¹² ?O bụ l’enyimu Abana; mẹ ẹnyimu Farupa, nọgbaa lẹ Damásukọsu ta kakọtadu mini, nọkota lẹ Ízurèlu mma tọo? Ya e-jenu je aghua ẹhu ọbu l’èke ono kawaru mma.” Yò ghakọbe; gude iwe tùgbua.

¹³ Ndu ozi Némanu ejekfu iya je asù iya: “Nna; ?ndege onye nkfuchiru Nchileke ono suru t’i mee iphe ọdo, ka nshinu; tii g’emedu iya tọo? ?Bù-chia t’i ghua ẹhu; ka mma; b’ẹ ti meghe du tọo?” ¹⁴ Tò dù iya bụ; Némanu atùgbua je egvuda lẹ Ònyimu Jòdanu ugbo ẹsaa ege ono; gbe kẹ Nchileke kfuru iya ono. Akpèhu iya abya ala azù dù l’ò bụ kẹ nwata nshì; yò kọrohuwaphu.

¹⁵ Ya ndono; Némanu yele ndu ozi iya l’ephe ha aghaa ifu jekfushia onye kẹ Nchileke ono. Yo rua; bya evudo iya l’ifu; sù iya: “Nta-a; bẹ ya kabẹwa maru l’ẹ to nwedu eke Nchileke nọkwadu lẹ mgboko-a l’ò ha; gbahaa lẹ Ízurèlu. Byiko nata nù iphe, yẹbe nwozi ngu anù ngu.”

¹⁶ Eláyisha asù iya: “Kamenu; l’epha Ojejoje, bụ onye ono, ya ejeru ozi ono; ẹ tọ dukwa iphe, ya anata ngu.” Némanu arọ ya nta; rọo ya imo; yò jika.

¹⁷ Némanu asù: “O -buru l’ẹ tii natadu iya; byiko kponua yẹbe nwozi ngu eja, ìnya-mulu labù a-dù ike vuta. Kẹ lẹ yẹbe nwozi ngu ta abyahèdu bya egwota ngweja-ukfuru; m’ò bụ ngweja ọdo nù agwa ọdo; gbahaa Ojejoje. ¹⁸ Olobu; tẹ Ojejoje gukwaaru yẹbe nwozi ngu nvù l’iphe lanù-wa: Iphe ọbu bụ: o -buru le nnajiufu iya eje l’ùlo agwa Rimonu t’o je abaaru iya eja; yò buru iya bẹ yẹ l’iya yi; ya erua je efuzita l’ùlo agwa Rimonu ono; baaru iya eja; tẹ Ojejoje gukwaaru yẹbe nwozi ngu nvù.”

¹⁹ Eláyisha asù iya: “T’ò lawaru.”

Némanu atùgbua; jeribe nwanshì; ²⁰ Geházi, bụ nwozi onye kẹ Nchileke, bụ Eláyisha asù onwiya: “Nta-a bẹ nnajiufu iya haru Némanu onye Áramu kẹ mmanu; to nwe iphe, o gude bya, o nataru. Kamenu; ya tsófutaje iya; je aharu iphe ono nata iya.”

²¹ Ya ndono; Geházi etsopyabe Némanu. Némanu aphua onye agba etso iya nù; bya eshi l’ugbo-ìnya iya nyizita; gba iya ndzuta. Yo rua; bya asù iya: “?O dúa ma?”

²² Geházi asú iya: “L’ò bükwa-a k’òma. L’ò kwa nnajiufu iya bẹ ziru iya tẹ ya bya asú ngu l’ò bụ nta-a bẹ unwokoro labù, bụ ndu shi l’ògbo ndu nkfuchiru shi l’alì ugvu ìfuremu. Wo; byiko; t’ì nñnu ephe ẹkpa mkpòla-òcha; mẹ ukfu-ẹkwa labù.”

²³ Némanu asú iya: “T’ò wotaru ẹkpa mkpòla-òcha labù.” Yò rọlahaa Geházi t’ò nata iya ru. Yo woru ẹkpa mkpòla-òcha labù kee l’ekpa labù; woru ukfu-ẹkwa labù ye iya; bo ndu ozi iya umadzu labù; ephe evuta iya tughua; Geházi etso ephe. ²⁴ Geházi erulephu l’ugvu ono; nata ndu ozi ono iphe ono dobe l’ùlo; bya edube ephe; ephe alashia. ²⁵ Yò bahù l’ùlo je evudo nnajiufu iya; mbù Eláyisha l’ifu. Eláyisha aji iya:

“Geházi; ?Bù awe b’i shi jee?”

Geházi asú iya: “L’ẹ tọ dukwa ẹke yẹbe nwozi ngu shi jee.”

²⁶ Eláyisha asú iya: “?Maa ya te eshidunua l’etso ngu teke ono, nwoke ono shi l’ugbo-inya iya nyifuta byakfuta ngu ono? ?Bù nta-a b’ò gbaru t’a nata okpoga; nata ẹkwa; nata mgbabu olivu; nata mgbo vayinu; igweligwe aturu; eswi; mẹ ndu ozi: unwoke l’unwanyì? ²⁷ Ẹhu-labù ono, shi eme Némanu ono; bẹ swewaru nggu l’awa ngu phe gbururu jeye lẹ gbururu.” Geházi eshi Eláyisha l’ifu lufu; ẹhu-labù edzuwaru iya nù ẹhu. Yò chanwehu; chalahaa phorophoro.

6

Ire ogbu-nkù, ese eli

¹ Yo be yjiku lanù; ogbo ndu nkfuchiru ono asú Eláyisha: “Lenu; ẹke-a, nggu l’ephe bu-wa hanúkakwa nwanshì. ² T’ephe jenu Jódanu t’onyenonu gbuta oshi, ephe e-gude bya emeta ẹke ephe a-nòdu anò.”

Eláyisha asú ephe t’ephe je.

³ Onye lanù l’ephe asú iya: “Byiko; tsonuru ephebe ndu ozi ngu jee.”

Eláyisha asú iya: “Lẹ ya e-je-a.” ⁴ Tọ dù iya bụ; yo tsoru ephe jeshia.

Ephe erua Ẹnyimu Jódanu; wata ogbutsushi oshi. ⁵ Yo nweru onye lanù, bụ teke o gbuta itso nk’iia; bẹ ire ogbu-nkù iya kpofuru; dalahù lẹ mini. Yo chia: “Alakwaa ya; onye nwe mu nù. Ọ kwa anguta; bẹ ya ngutaru iya.”

⁶ Onye kẹ Nchileke ono aji iya eke ọ dalahuru. Yo koshi iya ẹya. Eláyisha egbuta oshi chee l’ẹke ono; ire ogbu-nkù ono abya esee. ⁷ Eláyisha asú iya: “T’ò gütawa iya ru.” Nwoke ono amachia ẹka; guta iya.

Ndu soja ndu Áramu atso ishì

⁸ A nonyaa; eze ndu Áramu abya etso ndu Ízurelu ogu. Yo kua ndu ishi soja iya idzu; kfuaru ephe ẹke ya e-dobe ọdu ogu iya. ⁹ Onye kẹ Nchileke abya ezia ozi t’e je ezia eze ndu Ízurelu; sù iya: “T’ò kwabekwa ẹnya. T’ẹ b’o shikwa ẹkaphu; lẹ ndu Áramu dobekwaru ọdu ogu ephe l’ẹke ono.” ¹⁰ Tọ dù iya bụ; eze ndu Ízurelu ezia t’e je l’ẹke ono, onye kẹ Nchileke kfuru iya ono. Eláyisha l’agbaru eze ama tekenteke; k’ophu ọ-kwabekwanuru onwiya ẹnya; tẹ ndu soja iya be a-tù phaa; wùlahu l’egbe ẹke ono.

¹¹ Iphe ono atsqà eze ndu Áramu l’ẹhu nshinu. Yò bya ekua ndu ishi soja iya; sù ephe: “T’ephe karu iya onye l’ephe, turu ike yeru eze ndu Ízurelu.”

¹² Onye lanù lẹ ndu ishi ono asú: “Nngùbe eze, bụ onye nwe mu nù! Ẹ tọ dukwa. L’ò kwa Eláyisha, bụ onye nkfuchiru Nchileke, bu l’alì Ízurelu; bẹ ewotaje iphemiphe ọbule, ì nò l’ime mkpura ngu kfuà; kfuaru iya.”

¹³ Eze ndu Áramu asú: “Unu je achọ ẹke Eláyisha ọbu nọ; k’ophu ya e-ye ndu e-je egude iya nù.” A bya ekfuaru iya l’ò nọ lẹ Dótanu. ¹⁴ Yò bya eyefu ndu soja l’igwe; ephe l’inya; mẹ ugbo-inya. Ephe egude ẹnyasi je agbaa mkpukpu ono mgburumgburu.

¹⁵ Yo be l’onma-ẹwa utsu; nwozi onye kẹ Nchileke ono etehu; lufuta; jeshia ole ẹnya; mkporo-ọha ndu soja; mẹ inya ephe; mẹ ugbo-inya ephe agbawa mkpukpu ono mgburumgburu. Nwozi iya ono echia mkpu; sù: “Onye nwe mu nù; ?bù ngunu bẹ ephe e-me?”

¹⁶ Onye nkfuchiru Nchileke ono asú iya: “Ba atsqushi egvu. Lẹ ndu ophu nọ swiru ayi; kakwa ndu ophu nọ swiru ephe.”

¹⁷ Eláyisha abya ekfuru nù Nchileke; sù iya: “Byiko Ojejoje; menua t’ẹnya sahu nwozi mu-wa; k’ophu ọo-phù ọzo.” Ya ndono; Ojejoje abya ekpuhaa nwokoro ono ẹnya; yò phù l’iphe, jiru ugvu ono; gbaa Eláyisha mgburumgburu bụ inya; mẹ ugbo-inya, enwugbaa ọku.

¹⁸ Teke ndu soja Áramu ono abyakfuta Eláyisha ogu b’ò kfuru nù Ojejoje; sù: “T’ò mee tẹ ndu-a l’ephe ha wata ọtsu ishì.” Ojejoje emeru ishì tų ephe ẹge ono, Eláyisha kfuru iya ono.

¹⁹ Tò dù iya bụ; Eláyisha asụ ẹphe: “L'ẹke-a ta bụkwa ọzọ; tó bụ mkpụkpu ono. Unu tso ru iya tẹ ya je ekoshi unu onye unu acho.” Yo duru ẹphe jeshia Samériya.

²⁰ Ẹphe abahụlephu lẹ Samériya; Eláyisha ekfuru nù Ojejoje; sù: “Nggùbe Ojejoje; menua tẹ ndu-a muhaa ẹnya; phulaha ọzọ.” Ya ndono; Ojejoje abya emee; ẹphe amuhaa ẹnya; phua l'ò bụ l'echi Samériya; bẹ ẹphe nọ.

²¹ Eze ndu Ízurẹlu aphua ẹphe; sù Eláyisha: “Nna; ?bù tẹ ya gbushia ẹphe? ?Tẹ ya gbushiwaru ẹphe?”

²² Eláyisha asụ iya: “Be egbukwa ẹphe. ?Bù ndu i gude ogu-mbeke ngu; mẹ akfù ngu kpúta lẹ ndzù; bẹ ii-gbu? Gbechia nù ẹphe nri; nggu anù ẹphe mini; k'òphu ẹphe e-ri; ngua; ẹphe alakfuwaru nnajiufu ẹphe.” ²³ Tò dù iya bụ; eze ndu Ízurẹlu abya agbaaru ẹphe aji, ha nshinu. Ẹphe eria; ngua; bẹ ẹphe lakfuduru nnajiufu ẹphe. Yò bụru iya bụ lẹ ndu soja ndu Áramu abyaberu ogu o-lua-qlaa l'alí Ízurẹlu.

Ẹjo-ẹgu byaru lẹ Samériya

²⁴ E metsua; Bénu-Hadadu, bụ eze ndu Áramu achita ndu soja iya l'ẹphe ha; ẹphe eje ekee k'ògu; yechia Samériya. ²⁵ Eyechi ono, ẹphe yechiru Samériya ono; bẹ ẹphe yechiru iya nọo ọdu. Iphe tso iya nù aburu ẹjo-ẹgu; k'òphu bụ l'e relahaaru ishi nkakfú-igara lanù ụkporo mkpòla-ọcha ugbo ẹno; relaha nshì ndo, habe nwahabe mkpòla-ọcha ise.

²⁶ Yo be ujiku lanù; l'eze ndu Ízurẹlu ejephe l'eli ụpho-mkpuma, e gude kpù-pheta mkpụkpu ono mgburumgburu; nwanyi lanù arashia: “Nggùbe eze, bụ onye nwe mu nù; gbanuaru iya mkpu!”

²⁷ Eze asu: “Ò -bùru lẹ Ojejoje ta gbaduru ngu mkpu; ?bù awe bẹ ya e-shi gbaaru ngu mkpu? ?Ya e-shi l'ẹke eetsuje balì; t'ò bụ l'ẹke adzòshije mée?”

²⁸ Eze abya aji iya: “?Nanù ẹge o dù?”

Nwanyi ono asu iya: “L'ò bụ nwanyi-a; bẹ sùru tẹ ya wota nwata iya; t'ẹphe gbu; taa anù iya ntanù. Teke o beru echile; yo wota nwata nk'ia; t'ẹphe gbu; taa anù iya. ²⁹ Tò dù iya bụ; ẹphe eworu nwata nk'ia shia; taa anù iya. Yo be echile iya; ya sù iya t'ò wota nwata nk'ia t'ẹphe taa anù iya; yo woru iya wohaa.”

³⁰ Eze anùtsulephu iphe ono, nwanyi ono kòru ono; woru uwe iya lajashia. Ndu phuru eze teke ono, ooswe l'eli ụpho-mkpuma ono; aphù l'ò yeru uwe-aphù l'ime ẹhu.

³¹ Yò sù: “Kamenu; m'ò -bùru l'ẹ te bufudu Eláyisha Shafatu ishi ntanù!”

³² Teke ono; bẹ Eláyisha yẹle ndu bụ ogurennya mkpụkpu tukurù nọdu l'ufu iya. Eze abya ezifù onye ozi; t'ò vuru iya ọzọ je kẹ Eláyisha. Ọbù lẹ tẹmanu onye ọphu, e ziru ejeruta; bẹ Eláyisha kfuhawaru ndu bụ ogurennya ono; sù ẹphe: “?Unu ta phudù onye mgbugbu-madzua-a ẹge o yeru onye a-bya ebuta iya ishi? Onye ozi ono rulephu; unu gu-chia ọzọ; swò-chia ya iphe; t'ẹ b'ò bata. ?Tò dù igidi-ọkpa nnajiufu iya; bẹ ya anù l'ẹke ọda iya l'azù phù.”

³³ Eláyisha akpukwadurua iphe ono l'ọnu; onye ono, e ziru ozi ono abyakfutawa iya phù. Eze asu: “Iphe-ehuka-wa kwa l'ẹka Ojejoje b'ò shi. ?Bù kẹ ngunu; bẹ ya a-nọdu ngabefuaru Ojejoje ọdo?”

7

¹ Eláyisha asu: “Unu nùkwaa iphe, Ojejoje kfuru: L'egbe nta-a echile; bẹ aa-nọdu ere ogbonga ntù iphe, eegudeje eme buredi mkpòla-ọcha lanù; l'ere ogbonga balì labù mkpòla-ọcha lanù l'ọnu obu-edukfù Samériya.”

² Onye ishi soja ọphu, bụ iya kakọta ọno eze ntse asù onye kẹ Nchileke ono: “L'ẹ too nwekwa; m'ò -ruhuru; Ojejoje guhashia ọzọ eku k'imigwe; oo-meghe.”

Eláyisha asù iya: “Ii-gudenua ẹnya ngu phù iya; ọle ẹ too rudu ngu ọnu.”

Ndu soja Áramu agba ọso

³ Yo nweru unwoke ẹno, bụ ndu ẹhu-labù, anọduje l'ọnu obu-edukfù Samériya. Ẹphe asu ibe ẹphe: “?Bù ngunu meru iphe ẹphe a-nọdu l'ẹke-a; nwushihu? ⁴ Ẹphe -sù t'ẹphe bahu l'ime mkpụkpu; bẹ ẹphe a-nwushihukwa; kẹ l'ẹjo-ẹgu emekwa l'ẹke ono. Ẹphe -nọdukwa nù l'ẹke-a; ẹphe anwushihukwaphu. Ọ bụ t'ẹphe gbe jechia l'ọdu ọgu ndu Áramu; je eworu onwẹphe nù ẹphe. Ẹphe -haa ẹphe; ẹphe anọdu ndzù. Ẹphe -gbushia ẹphe; yò bụwaru iya phù.”

⁵ Yo be lẹ nchi-ejihu-wa; ẹphe egbeshi jeshia l'ọdu ogu ndu Áramu ono. Ẹphe erua l'iku ọdu ogu ono; to nwehe onye nọkwadu iya nù; ⁶ kẹle Ojejoje meru tẹ ndu soja ndu Áramu nua igidi igweligwe ugbo-inya; mẹ k'inya; mẹ kẹ ikpoto ndu soja; k'òphu bụ l'onymonye ọbule sùru ibe iya: “Lenu; l'eze ndu Ízurẹlu; butaakwaru eze ndu Hetu;

mę eze ndu İjiputu t'ęphe byakfuta ęphe." ⁷ Ya ndono; yo be l'ęnyashi; ęphe awu-lihu gbalashia; hakota ęlo-ękwą ęphe; İnya ęphe; mę nkakfu-İgara ęphe. ęphe ahaa ędu ęgu ęphe ono; yę dę ęge ę dę; gbalashia.

⁸ Ndu ęhu-labę ono erua l'İku ędu ęgu ono; bahu l'ęlo-ękwą lanę; je eria; ngęa; vua mkpola-ęcha; mkpola-ododo; mę ękwa je eworu domishia. ęphe alaphuta azę; bya abahu l'ime ęlo-ękwą ędo; vua iphe, nę İya nę; je edomikwaaphu.

⁹ Tę dę İya bę; onyenęnu; yę sę İbe İya: "Ayi te emekwa ęhuma. Ntanę-a kwa eswe-aji b'ę bę; ęle ayi gbe nę-kirishia. Ayi -kwa l'ęka jeye l'ętsu; bę aa-nękwa ayi aphę. Unu t'ayi jelekwapu nta-a; je ekfuaru İya ndibe eze."

¹⁰ Ya ndono; ęphe atęgbua je ekua ndu echeje nche l'obu-edukfu kfuru İya ęphe; sę ęphe: "L'ęphe jekwaru l'ędu ęgu ndu aramu; to nwe m'ęo onye lanę, nę İya nę; to nwe onye ęphe nuru ękporo İya. Yę buru İnya; mę nkakfu-İgara; b'e litsuaru l'ęke ono; ęlo-ękwą ęphe adęlephu ęge ę dę." ¹¹ Ndu nche ono araa iphe ono, ndu ono kfuru ono arara; e je ekfua ya l'ufu-eze.

¹² Eze egbeshi l'ęnyashi ono; sę ndu ozi İya: "İphe ono, ndu aramu meru ono; bę ya a-karu unu nta-a. ęphe maru l'ęgu eme ayi. ę bę İya meru; ęphe awufu l'ędu ęgu ęphe ono; je edomishia onwęphe l'ęgu. İphe ęphe arı aburu l'ayi-wufutalephu; t'ęphe kpukoo ayi lę ndzų; wubata lę mkpukpu ayi."

¹³ Onye lanę lę ndu ozi eze ono asų: "T'ęphe fęta madzų; zi t'ęphe gude İnya ise, phęduru lę mkpukpu-wa je amaru ęge iphe dę. E -gude ęphe; bę onodu ęphe dękwataa l'ę bę kę ndu İzureęu ono, a haru l'ęke-a ono. Mbę l'ęphe a-dęlee l'ę bę igweligwe ndu İzureęu ono, nwşhihuwaru nę ono. ęo ya bę t'ayi zi ęphe t'ęphe je amaru iphe, meru nę."

¹⁴ Ya ndono; ęphe abya achęta ęgbo-İnya labę; mę İnya. Eze abya ezia t'a chęru ndu soja ndu aramu jeshia; bya asų ęphe: "T'ęphe je egude ęnya ęphe phę iphe, meru nę."

¹⁵ ęphe achęo ęphe jeye lę ęnyimu Jędanu; phęa l'uwe; mę İvu, ndu aramu tufashiru l'uzo; l'ęke ęso ono tęru ęphe l'ękfu. Ya ndono; ndu ono, jeru ozi ono alaphushia azę je ekfuaru İya eze. ¹⁶ Tę dę İya bę; ęphe atęgbua je egwoo iphe l'ędu ęgu ndu aramu ono. E megee; ree ogbonga ntę iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ęcha lanę; bya eree ogbonga balı labę mkpola-ęcha lanę, bę İya bę ęge ono, Ojejoje kfuru ono.

Aadzọ-gbu onye ishi ozi eze l'ękpa

¹⁷ Eze ndu İzureęu eye onye ishi soja, bę İya kagee ya ęno ntse; t'o leta ęnya l'obu-edukfu mkpukpu ono. Yę buru l'ęke ono; b'a dzę-gburu İya l'ękpa; bę İya bę ęge ono, onye kę Nchileke kfuhawaru İya teke ono, eze jeru l'ufu İya ono. ¹⁸ Ishi İya aburu lę teke ono, onye kę Nchileke kfuru eze: "L'ęgbe nta-a echile; bę ee-re ogbonga ntę iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ęcha lanę; bya eree ogbonga balı labę mkpola-ęcha lanę l'ęnu edukfu Sameriya;" ¹⁹ bę onye ishi soja ono, kakęta ęno eze ntse ono suru: "L'ę too mekwa; m'o -ruhuru; Ojejoje guhashia ęzo ęku k'imigwe." Eláyisha asų İya: "L'oo-gude ęnya İya phę İya; ęle too rudu İya ęnu." ²⁰ Yę buru ęge ono; b'o meru; mbę lę ndiphe dzę-gburu İya l'ękpa l'obu-edukfu mkpukpu ono.

8

Aanu-phu nwanyi Shúnemu alı İya azę

¹ O nweru teke Eláyisha kfuru nwanyi ono, o mejeru nwatibe İya, nwųhuru anwųhu; yo teta nędu ndzų ono; sę İya: "T'o gbeshi; duta ndibe İya t'ęphe lufu je anędu l'ęke dę ęphe mma; kęle Ojejoje tųwaru ęjo-ęgu ye l'alı-a afa ęsaa." ² Tę dę İya bę; nwanyi ono egbeshi je emee iphe ono, onye kę Nchileke kfuru ono; duta ndibe İya; ęphe alufu; je anęo afa ęsaa lę Filisutayınu.

³ Afa ęsaa ono agvęlephu; nwanyi ono eshi Filisutayınu lata. Yę bya ejekfube eze; je aręo ya t'a nę-phu İya ęlo İya; mę alı İya azę. ⁴ Teke ono; bę eze ekfu eyeru Gehızı, bę nwozi onye kę Nchileke; asųje: "T'o kfukotanuru İya iphe, bę iphe-ęphulenya Eláyisha l'ę ha?" ⁵ Gehızı anędu l'akoru eze ęge Eláyisha shiru mee t'onye nwųhuru anwųhu teta nędu ndzų ędo; a bya ele ęnya; nwanyi ono, Eláyisha meru nwa İya; yo teta ono abata bya arolahaa eze t'a nę-phu İya ęlo İya yeęle alı İya azę.

Gehızı asų: "Nggube eze, bę onye nwe mu nę! ę kwa nwanyi ębu ndę-ę; yeęle nwa İya ono, Eláyisha mejeru; yo teta nędu ndzų ono." ⁶ Eze abya aji nwanyi ono k'İphe ono; yę kękotaru İya ęya.

Eze abya eduru nwozi lanę yeru İya; sę İya: "Woru iphe, bę kę nwanyi-wa nę-phukota İya azę l'ę ha. Nękota İya iphe, bę iphe shi l'alı İya lufuta; tsube mbęku, ę lufuru l'alı-a jeye nta-a."

Hazèlu egbu Benuhedadu

⁷ Ya ndono; Eláyisha ejee Damásukòsu. Teke ono; bẹ iphe-ememe guderu Benu-Hadadu, bụ eze ndu Áramu. A bya ekfuaru iya l'onye kẹ Nchileke bẹ byaru nụ. ⁸ Eze asụ Hazèlu: "T'o wota iphe, ọo-nụ onye kẹ Nchileke ono gude; yo shi iya l'ẹka kpataèdu Ojejoje ishi; maru: "Mẹ ya a-kaa mma l'iphe ono, eme iya nụ ono?" "

⁹ Tò dụ iya bụ; Hazèlu abya egwoo iphe, dugbaa iche iche, nakọta mma lẹ Damásukòsu dojia elí ụkporo inya-ivu labụ gude jekfushia Eláyisha. Yo rua; bya evudo iya l'ifu; sụ: "Nwatibe ngu, bụ Benu-Hadadu; mbụ eze ndu Áramu; bẹ ziru iya tẹ ya bya ajita ngu; ?mẹ ya a-ka-a mma l'iphe-wa, eme iya nụ-wa?"

¹⁰ Eláyisha asụ iya: "Je je ekfuru iya l'ọo-ka-a mma; ọle Ojejoje koshikwanuru iya l'ọ nwuhufutaje." ¹¹ Eláyisha adabẹ Hazèlu ẹnya ẹge ono jeye iphere egude Hazèlu. Onye kẹ Nchileke ono arata ẹkwa.

¹² Hazèlu aji iya: "Onye nwe mu nụ; ?bụ ngunu bẹ jiraru?"

Eláyisha asụ iya: "L'ishi ẹkwa iya bụ lẹ ya mawaru iphe, dụ ẹji, ii-me ndu Ízurelu. Ii-yekota ọku l'iphe bụ ẹke, ẹphe kpuru; yo shihu ike. Unwokoro ẹphe; bẹ ii-gude ogu-mbeke gbushia; tụa unwegirima ẹphe ọtu pyaapya. Unyomu ẹphe; ndu ọphu dụ ime bẹ ii-gvufushi ẹpho."

¹³ Hazèlu asụ iya: "Yẹbe nwozi ngu, ẹ-to nwedu iphe ya bụ;* ?bụ onye nuru iya ike ọphu ya e-gude mee iphe, ha nshinu ẹge ono?"

Eláyisha asụ iya: "Lẹ Ojejoje koshiwaru iya l'ii-mekochaa buru eze ndu Áramu."

¹⁴ Tò dụ iya bụ; Hazèlu ahaa Eláyisha lakfushia nnajufu iya, bụ Benu-Hadadu. Benu-Hadadu aji iya: "?Bụ ngunu; bẹ Eláyisha kfuru?" Hazèlu asụ iya: "L'o sụkwaru l'ii-ka-a mma." ¹⁵ Yo rua echile iya; Hazèlu ewota ukpo tsee lẹ mini; mini angugua ya angugụ; yo wota iya phukputa Benu-Hadadu ifu; yọ nwuhu. Hazèlu aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Jehoram, bụ eze ndu Júda

(2 Iphe 21:1-20)

¹⁶ L'afa, kwe Joram Éhabu afa ise, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu; bẹ Jehoram Jehoshafatu wataru ọchi ndu Júda. Onye shi buru eze ndu Júda teke ono bụ Jehoshafatu. ¹⁷ Iphe Jehoram gbaru bụ ụkporo afa l'afa iri l'ẹbo teke ọ bya aburu eze. Ọ chíru afa ẹsato lẹ Jerúsalemu. ¹⁸ O tso ru ụbeka ndu eze ndu Ízurelu; mee ẹge ndibe Éhabu meru; kẹ l'ọ luru nwatibe Éhabu. Yo mee iphe, dụ ẹji l'ẹnya Ojejoje. ¹⁹ Ole Ojejoje gude okfu ẹka nwozi iya, bụ Dévidi; ọphu 'ovudu iya evuvu t'o mebyishia ndu Júda; kẹ l'ọ kwehawaru Dévidi ụkwa l'unwu iya; mẹ awa iya; bẹ ọchichi ta alufudu l'ẹka gbururu jeye lẹ gbururu.

²⁰ L'oge kẹ Jehoram; bẹ ndu Édomu kwefuru ndu Júda ikè; bya afotaru onwephe onye a-buru ẹphe eze. ²¹ Tò dụ iya bụ; Jehoram achita ụgbo-inya iya l'ọ ha jeshia Zayi. Ndu Édomu abya ekepee yele ndu ishi ụgbo-inya ono mgburumgburu. Yo be l'enyashi; yo gbeshi bakfu ndu Édomu ogu. Ndu soja iya agbakashi gbalashia. ²² Ya ndono; ndu Édomu kwefuru ndu Júda ikè jeye ntanụ. Teke ono kwaphu; bẹ ndu Libina kwefukwaruphu ikè.

²³ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Jehoram shi achi; mẹ iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda. ²⁴ Tò dụ iya bụ; Jehoram anwuhu lakfubeshia nna iya phe; e lia ya l'ẹke e liru nna iya phe lẹ Mkpukpu Dévidi. Nwatibe iya kẹ nwoke; mbụ Ehezáya abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Ehezaya, bụ eze ndu Júda

(2 Iphe 22:1-6)

²⁵ Ọ bụ l'afa, kwe Joram Éhabu afa iri l'ẹbo, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu; bẹ Ehezáya Jehoram wataru ọchi ndu Júda. ²⁶ Iphe Ehezáya gbaru bụ ụkporo afa l'afa labụ teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa lanụ lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Atalaya, bụ nwanwa Omuri, bụ eze ndu Ízurelu. ²⁷ O tso ru ụbeka ndibe Éhabu; mee iphe, dụ ẹji l'ẹnya Ojejoje ẹge ndibe Éhabu meru; kẹ l'ọ bụ ọgo ndu ufu Éhabu.

²⁸ Ehezáya bẹ yele Joram Éhabu tugburu jeshia otso Hazèlu, bụ eze ndu Áramu ogu lẹ Rámotu-Giledu. Ndu Áramu emeka Joram iphe. ²⁹ Tò dụ iya bụ; eze, bụ Joram alashia Jézerilu t'o je anọdu nyaa iphe ono, ndu Áramu mekaru iya lẹ Ráma teke ono, o tso ru Hazèlu, bụ eze ndu Áramu ogu ono.

* 8:13 8:13 Iphe e deru l'ẹke-a l'okfu Hibururu bụ "nkuta."

Ehezáyá Jehoramú, bú eze ndu Júda ejeshia Jézerilu oji Joramú Éhabu k'iphe ono, e mekaru iya ono.

9

Jéhu bú eze ndu Ízurelu

¹ Yo be ujiku lanú; onye nkfuchiru Nchileke; mbú Eláyisha ekua onye lanú l'ogbo ndu nkfuchiru; sù iya: "Kwakòbe; wota ekpemu manú-wa je Rámòtu-Gíledu. ² Teke i ruru; nggu elee énya Jéhu Jehoshafatu Nimishi. Kuchi iya ekuchi; duta iya t'unu bahú l'ime ọ́lọ. ³ Teke ono; nggu ewota ekpemu manú ono; woru manú ono tee ya l'ishi; sù: Qwaa iphe Ojejoje ekfu: 'Ya awú ngu manú l'ishi t'ì búru eze ndu Ízurelu.' Teke e metsuaru; nggu agúhaa ọ́lọ gbalaa; gude oso gbalaa. Ba akpòkwa ukfu!"

⁴ Nwokoròbya ono, bú onye nkfuchiru ono atúgbua jeshia Rámòtu-Gíledu. ⁵ Yo rua; ndu ishi ndu soja anòduwa lẹ ndzuko. Yò sù ẹphe: "Onye ishi ndu soja; ya nwekwaru ozi, ya e-zia ngu."

Jéhu aji iya: "ʔBú onye ole l'ẹke-a bẹ iikfuru?"

Yò sù iya: "L'ò bú nggùbedua; onye ishi ndu soja."

⁶ Jéhu egbeshi; ẹphe abahú l'ime ọ́lọ. Onye nkfuchiru ono eworu manú ono tee ya l'ishi; sù iya: "Lẹ Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízurelu sùru: 'Lẹ ya awú ngu manú l'ishi t'ì búru eze, achì ndibe kẹ Ojejoje; mbú ndu Ízurelu. ⁷ Ndu onu-ọ́lọ Éhabu, bú nnajiufo ngu; bẹ ì-dzò pyaapya; k'òphu ya e-shi ẹge ono gwata ọ́gwọ ọ́chì ndu ozi iya ono, bú ndu nkfuchiru; mẹ k'iphe bú ndu ozi Ojejoje, bú ndu Jézebelu gbushikotaru. ⁸ Ndibe Éhabu l'ẹphe ha a-búru kpurupyata. Iphe, bú nwata nwoke l'ònu-ọ́lọ Éhabu l'alì Ízurelu; bẹ ya e-domi: m'ò bú ohu; m'ò bú amadu. ⁹ Ya e-me ufu Éhabu t'ò dú l'ò bú ufu Jeróbuwamu Nébatu; mẹkwaphu t'ò dú l'ò bú ufu Baasha Ahíja. ¹⁰ Jézebelu; bẹ bú nkùta a-ta anú iya l'ẹgu, nọ lẹ Jézerilu. Ẹ to nwedú onye e-li iya elili.' " Yo kfutsua ẹge ono; gúhaa ọ́lọ; gbalaa.

¹¹ Jéhu abya ejekfu ndu ishi ndu soja ọ́phunanu; onye lanú aji iya: "ʔBú-a k'òma? ʔ Bú ngunu; bẹ onye ogvu ono chọru ngu bya?"

Jéhu asù: "ʔO kwa l'unu mahawaru onye ọ́bu bya amaru ẹge ookfuje okfu."

¹² Ẹphe asù iya: "L'ò ẹjo-ire! Kfuwaruru ẹphe iphe ọ́bu nta-a."

Jéhu asù ẹphe: "Iphe, o kfulu iya bú lẹ Ojejoje sùru lẹ ya wúwaru yẹbe Jéhu manú l'ishi; tẹ ya búru eze ndu Ízurelu."

¹³ Ẹphe emewaphu ẹgwegwa iye achítà uwe ẹphe; wúshi l'alì t'ò dzòbe ọ́kpa. Ẹphe abya egbua ọ́pyoku; sù: "Jéhu bú eze!"

Jéhu egbu Joramú

¹⁴ Ya ndono; Jéhu Jehoshafatu Nimishi eje achíaru Joramú ẹjo idzu. Teke ono; bẹ Joramú yeke ndu Ízurelu l'ẹphe ha shi adzò tẹ Hazẹlu, bú eze ndu Áramú ba ana ẹphe Rámòtu-Gíledu. ¹⁵ Ọ́bu l'eze, bú Joramú laru Jézerilu oje ọ́nya ẹke ono, ndu Áramú mekaru iya iphe teke ono, ẹphe lẹ Hazẹlu, bú eze ndu Áramú shi alù ọ́gu ono. Ya ndono; Jéhu asù: "O -búru l'ò bú obu unu ndono; t'ẹ b'ò dúkwa onye e-shi lẹ mkpùkpu-wa pyofu je Jézerilu odo iphe-a." ¹⁶ Jéhu enyihu ọ́gbọ-ìnya gbaru jeshia Jézerilu; kẹ l'ò bú ẹke ono; bẹ Joramú zẹ. Ehezáyá, bú eze ndu Júda bẹ jeru iya ajiji.

¹⁷ Onye nche, vudo l'ọ́lọ eli, nọ lẹ Jézerilu aphúa Jéhu; mẹ ndu l'awú etso iya nù; l'ẹke ẹphe dzeberu abya; chishia mkpu; sù: "L'ò nwekwaru ndu ya phuru, awú abya nù."

Joramú asù: "T'a chọta onye agba ìnya; zia ya t'ò je ẹphe ndzuta je aji ẹphe: 'ʔM'ò bú-a k'òma?' "

¹⁸ Onye agbajẹ ìnya agba Jéhu ndzuta; sù iya: "L'eze sùru: 'ʔBú-a k'òma?' "

Jéhu aji iya: "ʔUnu gude k'òma eme ngunu? Unu tso iya azù!"

Onye nche ono asù eze: "L'onye e ziru jekfuakwaru ẹphe; ọ́lẹ ẹ tọ latakwa nù azù."

¹⁹ Eze abya ezi onye ọ́do, agbajẹ ìnya t'ò jekfuedu ẹphe. Yo rua; bya asù ẹphe: "L'eze sùru: 'ʔBú-a k'òma?' "

Jéhu asù iya: "ʔUnu gude k'òma eme ngunu? Unu tso iya azù!"

²⁰ Onye nche ono asù eze: "L'ò jekfuakwaru ẹphe; ọ́lẹ ẹ tọ latakwa nù azù. Ẹge onye ọ́bu gude agba; b'ò dúkwa l'ọ́bu Jéhu Nimishi. Ọ́gbakwa iya k'ẹhuka k'ẹhuka."

²¹ Joramú asù: "T'ò doziaru iya ọ́gbọ-ìnya iya." E doziaru iya ẹya. Joramú, bú eze ndu Ízurelu yeke Ehezáyá, bú eze ndu Júda agbagbua jekfushia Jéhu. Onyenọnu anọdutsua l'ọ́gbọ-ìnya nk'iya. Ẹke ẹphe gbakfuru iya bú ẹke, shi bújeru alì Nebọtu kẹ Jézerilu. ²² Joramú aphùlephu Jéhu; jì iya: "Jéhu; ʔbú-a k'òma?"

Jéhu asú iya: “?Nanú ege k’oma e-shi dú; l’èke úru-alì; mę mgborogwu ono, shi nne ngu, bú Jézebelu l’eka ono haphú ege o shi hahawa?”

²³ Joramú agbaphushia azú; l’echi mkpu l’araru Ehezáyá: “Ehezáyá; l’ò kwa ogo-o!”

²⁴ Jéhu egude ike iya l’ò ha seta akfú iya gbaa Joramú lę mgbaku ukuvu; yo je atú-fua ya meji. Yò dawaphú dakoru l’eli úgbo-ínnya iya ono. ²⁵ Jéhu ekfuaru onye ishi úgbo-ínnya iya, aza Bidika: “T’ò pata iya je etufaa l’alì Nebotú kę Jézérilu phú. Nyatakwa lę teke phú, nggu l’iya chíkoje shi gude úgbo-ínnya agbatso nna iya; mbú Éhabu; bę Ojejoje kfuru okfu éhu iya; sù: ²⁶ Únyaphua; bę ya phúru mee Nebotú; mę mee k’unwu iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya mefutaje ngu t’ì kfua úgwo alì-a. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.’ Unu pata iya je etufaa l’alì ono; ege ono, Ojejoje kfuru iya ono.”

Egbu Ehezáyá

²⁷ Ehezáyá, bú eze ndu Júda aphúa iphe, meru nù; gbagbúa; tsoru úzo, shiru ónu edukfu Betihaganu. Jéhu achippyabe iya; sù: “Unu gbagbufua yébedua!” Éphe agbata iya akfú l’úzo, sweru laa Guru lę mgboro Ibulamu. Yò gbaru laa Megido; je anwúhu l’èke ono. ²⁸ Ndu ozi iya egude úgbo-ínnya pata iya jeshia Jerúsalemu je elia l’ili iya l’èke e líru nna iya phę lę Mkpúkpu Dévidi. ²⁹ Yò búru l’afa, kwe Joramú Éhabu afa iri lę nanú, ó wataru óchi ndu Ízúrelú; bę Ehezáyá wataru óchi ndu Júda.

Egbu Jézebelu

³⁰ Ya ndono; Jéhu atúgbua jeshia Jézérilu. Jézebelu anúlephu l’ò byaru; tee mkpo-énnya; memaa egbushi iya; je eworu énya pyofu lę windo. ³¹ Jéhu abya abyaruta l’obu-edukfu; Jézebelu ajì iya: “Nggúbe Zimuri-a; * ?bú-a k’oma; mbú nggúbe onye-wa, gburu nnajiufu ngu-a?”

³² Jéhu apalia énya l’úzo windo ono; sù: “?Bú onye ole bú onye nk’iya? ?Bú onye ole-e?” Úmadzu labú; m’ò bú úmadzu éto, bú ndu a haru ahaha eshi lę windo lee ya énya. ³³ Jéhu asú éphe: “Unu shi l’èke ono tífú Jézebelu!” Éphe atufu iya; mee ya akfúkashihu kpua l’úpho-mkpuma; mę ínnya, nógbaa l’èke ono. Jéhu egude ínnya ono dzoo ya pyakapyaka.

³⁴ Jéhu abahú l’ime uló je eribua ya; sù: “T’éphé pata nwanyi ono, vu ónu ono; je elia; kę l’ò bú ada eze!” ³⁵ Éphe alúfulephu t’éphé je elia ya; iphe, éphe phúru nwęnkinyi abúru okpokoro ishi iya; mę okpa iya; owaa éka iya. ³⁶ Éphe alaphu azú je ekfuaru iya Jéhu. Yò sù: “L’òo ya bú iphe ono, Ojejoje shi l’ónu nwozi iya; mbú Elayija kę Tishibe kfua; sù: ‘L’ò bú l’egu, nò lę Jézérilu; bę nkúta a-ta anú Jézebelu.’” ³⁷ Jézebelu bę odzu iya a-dú l’ò bú nshì, a nyikaru nanú nanú l’alì Jézérilu; k’òphu bú l’ę to nwedu onye a-húbe iya ama; sù: ‘L’ò kwa Jézebelu ndo-ò.’”

10

Egbushi ndibe Éhabu

¹ Únwegirima Éhabu dú úkporo madzú éto l’úmadzu iri lę Samériya. Jéhu abya edee ékwo keshiaru ndu achì nù lę mkpúkpu ono; keeru iya ndu bú ogurennya; mę ndu bú éphe hefutaru únwegirima Éhabu ono. L’ékwo ono b’o deru; sù: ² “Keshinu óphu únwegirima nnajiufu unu túkuru nódu; yeru l’unu nweru úgbo-ínnya; nweru ínnya; nweru ngwa-ógu; bya enweru mkpúkpu, a kpúshiru ike; bę búkwa ékwo-wa -bebelephu eru unu éka; ³ unu afóta onye katsua mma; mbú onye ó gbaru t’unu fóta l’unwu nnajiufu unu ono; mee ya eze; t’unu lya ógu l’okfu ónu-uló nnajiufu unu.”

⁴ Egvu abya éphe l’éhu; éphe asú: “T’e lewaru; ndu eze labú phú ta dúdu ike vudo iya l’ifu. ?Nanú ege éphebedua e-shi kpófu iya l’ifu?”

⁵ Tò dú iya bú; onye bú iya bú ishi l’ufu-eze; onye govano mkpúkpu ono; ndu bú ógurennya; mę ndu bú éphe hefutaru unwu Éhabu; ezia ozi t’e je ezia Jéhu; sù iya: “L’éphé bú ndu ozi iya. L’ò bú iphe, ó sùru t’éphé mee; bę éphe e-me. L’ę to nwekwa onye éphe eme eze. Melekwaphu iphe, bú obu ngu.”

⁶ Jéhu abya edeeru éphe ékwo k’ugbo ébo; sù éphe: “O -búru l’unu kfú yébedua l’azú; l’anúru iya okfu; óo ya bú; t’unu bushikota unwu nnajiufu unu ishi l’éphé ha; chítaru iya lę Jézérilu l’egbe nta-a echile.”

Unwu Éhabu ono, bú iya bú úkporo madzú éto l’úmadzu iri ono; bę bú éphe lę ndu oke amadú lę mkpúkpu ono shì bugbaaru. Yò búru ndu ono zúfutatsuaru éphe.

* **9:31** 9:31 Zimuri bę gburu eze Ela; gbua ndibe iya bya abúru eze; nóchia énya iya. Iphe ó chíru bú abalì ésaá nwęnkinyi. Gwa ya lę 1 Eze 16:8-20.

⁷ Èkwò onò erulephu ndu onò èka; èphe achìta ùnwu eze onò; gbushikòta l'èphe ha; mbù ùkporò madzù èto l'umadzù iri onò. Èphe edoo ishi èphe lè nkata; vulaarù Jéhu lè Jézerilu. ⁸ Onyè ozi abya ezia Jéhu l'è vulataakwaru iya ishi ùnwu Éhabu òbu.

Jéhu asù: "T'ò kùbè èphe l'ikpò labù l'ifu obu-edukfù mkpùkpu t'èphe nòdu l'èkè onò jeyè l'ùtsu."

⁹ Yo bè l'ùtsu; Jéhu alùfu; je evudo l'èkè onyemonye òbule a-phù iya; sù èphe: "Èka unu ta òkwa l'ìphe òwaa. Ò kwa yèbedua bẹ gbaru nnajìufu iya, bù Joramù èjò idzù; woru iya gbua. Òlobu; ?bù onyè gbushìru ndu òwananu?" ¹⁰ Òo ya bù t'unu maru l'è to nwekwa iphe, Ojejoje kfuru lè k'ufu Éhabu, è-te redu nù. Ojejoje; bẹ mewaru iphe, o shi l'ònu nwozi iya; mbù Elayija kfua."* ¹¹ Jéhu egbushikòta iphe bù ndìbè Éhabu, ndu òphu phòduru nù lè Jézerilu. O gbukòtaru ndu, shi bùru ishi l'oge kẹ Éhabu; ndu ònyà iya; mẹ iphe bù ndu shi achìjeru iya èja. È to nwedù m'òo onyè lanù, ò haru; t'ò wafù l'èphe.†

Jéhu egbushì ndu abùbu Ehezáya

¹² Ya ndono; Jéhu abya egbeshì jeshia Samériya. Yo jetabelephu rua èkè ndu eche aturu anòduje ebushì aturu èji; ¹³ yèlè ndìbè Ehezáya, shi bùru eze ndu Júda edzuda. Yò jì èphe: "¿Unu bù ndu ole?"

Èphe asù iya: "L'èphe bùkwa ndìbè Ehezáya. Iphe, èphe abya abùru t'èphe bya ajia ùnwegìrima Ehezáya; mẹ nne-eze."

¹⁴ Jéhu asù: "Unu kpùkoo èphe lè ndzù." Èphe abya akpùkoo èphe; metsua chìta èphe je akùbè l'iduma, nò l'èkè onò, ndu eche aturu anòduje ebushì aturu èji onò. Ndu èphe gburu dù ùkporò madzù labù l'umadzù èbo. È to nwedù èphe onyè wafùru nù.

Egbushì ndìbè Éhabu òphu phòduru nù

¹⁵ Jéhu egbeshì l'èkè onò; je aphù Jehonadabu Rekabu l'èkè oojè abyakfuta iya. Jéhu ekele iya; bya ajì iya: "¿Ì tùru-a ikè yeru iya ègè yèbedua tùru yeru ngu?"

Jehonadabu asù iya lè ya tùkwarua ikè yeru iya.

Jéhu asù iya: "Ò -bùru ègè onò b'ò dù; kwenu iya l'èka." Yò machìaru iya èka; Jéhu eselita iya dubata iya l'ùgbo-ìnya iya. ¹⁶ Jéhu asù iya: "Tsorù iya; k'òphu jì-phù ègè iphe kẹ Ojejoje evube iya òkù l'èhu." Ya ndono; yò pata iya l'ùgbo-ìnya onò tùgbua. ¹⁷ Èphe erulephu Samériya; Jéhu atùkò iphe bù ndìbè Éhabu ndu òphu, phòduru nù l'èkè onò gbushikòta. Yo dzò èphe l'èphe ha pyaapya ègè onò, Ojejoje shi l'ònu Elayija kfua onò.

Egbushì ndu abaru Bálu èja

¹⁸ Jéhu abya ekuà ndu Ízurèlu l'èphe ha; sù èphe: "Éhabu bẹ baru Bálu èja; òlè ò bapeteru iya èya. Yèbè Jéhu a-baru Bálu èja baruaru iya èya abaru. ¹⁹ Ngwa; unu kua ndu nkfuchìru Bálu l'èphe ha; iphe bù ndu òru Bálu; mẹ ndu achìjeru iya èja. T'è b'ò nwekwa onyè a-gbala nù; kẹlè ya abya ogworu Bálu èja, ha nshinu. Onyè gbalaru nù; ta anòdukwa ndzù."

Iphe onò abùru èregede, Jéhu gude eme tẹ ya gbushikòta iphe, bù ndu abaru Bálu èja.

²⁰ Jéhu asù èphe: "Unu tùa ndzuko; t'a kwabẹ Bálu ugvu." Èphe abya araa kẹ ndzuko onò arara. ²¹ Jéhu abya achìkòta alì Ízurèlu l'ò ha zikòta ozi; iphe bù ndu abaru Bálu èja l'èphe ha abyakòta; to nwe m'òo onyè lanù, è ta abyadùnu. Èphe awù-jia eze ùlo Bálu onò; jì iya pyìmu; shìta l'ìshi iya òphu je akpaa l'ìshi iya òphu. ²² Jéhu ekfuaru onyè eleta ùlo, eedobeje uwe; sù iya: "T'ò chìtaru ndu onò l'èphe ha uwe-nlòkpuru t'èphe yee!" Yò bya achìtaru iya èphe.

²³ Tò dù iya bù; Jéhu yèlè Jehonadabu Rekabu abahù l'ùlo Bálu onò. Jéhu asù ndu onò, abaru Bálu èja onò: "Unu lewaru; phù l'è to nwedù onyè kẹ Ojejoje tso unu nòdu l'èke-a; gbahaa ndu abaru Bálu èja nwenkinyi èphe."

²⁴ Ya ndono; èphe abahù jeshia ogwo èja; mẹ ngwèja-ukfuru.

Jéhu bẹ wowaru ùkporò madzù èno ye t'èphe kwabẹ l'etezi; bya asù èphe: "Ò -nweru onyè, haru m'òo onyè lanù lè ndu-a, ya eye unu l'èka-a; yò gbalaa; bẹ ee-gude ishi nk'ìya kfua ùgwo iya."

²⁵ Egwoje, Jéhu egwoje ngwèja-ukfuru onò; yò sù ndu nche; mẹ ndu ishi: "Unu bahù je egbushikòta èphe! T'è b'ò òkwa onyè òphu unu e-kwe t'ò gbalaa." Tò dù iya bù; èphe egude ogu-mbeke gbugbushikòta èphe. Ndu nche onò; mẹ ndu ishi onò etufashia odzù èphe l'etezi; bya awùba l'ime ime ùlo Bálu onò. ²⁶ Èphe apashìa oshì èkè, aagwajè

* 10:10 10:10 1 Eze 21:17-21. † 10:11 10:11 Gùà Hos 1:4.

Bálù; kpọọ ya ọku; ²⁷ bya etsukposhia oshi Bálù; tsukposhia ọlo iya. Yọ buru nshì; bẹ eejeye anyịnyị l'ẹke ono jeye ntau.

²⁸ Yọ buru iya bụ lẹ Jéhu emebiya k'ọbaru Bálù ẹja l'alì Ízurẹlu. ²⁹ Ọ bụ le Jéhu te esefudu ẹka l'ẹjo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu kpataru tẹ ndu Ízurẹlu mee ono. Mbụ ẹja ono, ẹphe baru unwu-eswi phụ, e gude mkpọla-ododo kpọa dobe lẹ Bételu; mẹ lẹ Dánu phụ.

³⁰ Ojejoje asụ Jéhu: “Keshinu i meru iphe, dọ mma; mee iphe, vudo nhamunha l'anya iya; bya emee ndibe Éhabu iphe, nọ iya l'obu t'e mee ẹphe; bẹ awa ngu a-nọ l'aba-eze ndu Ízurẹlu jeye l'ogbo k'eno.” ³¹ Ọ bụ lẹ Jéhu te gudedu obu iya l'ọ ha dobe iphe, ekemu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurẹlu kfuru. Ẹ tọ hadu ẹjo iphe Jeróbuwamu ono; mbụ ẹjo iphe ono, ọ kpataru; ndu Ízurẹlu emee ono.

Anwụhu Jéhu

³² Teke ono; bẹ Ojejoje wataru ọhabota oke alì ndu Ízurẹlu. Hazẹlu alụ-gbukota mkpukpu lẹ mkpukpu ndu Ízurẹlu; ³³ tsube l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; l'alì Giledu l'ọ ha; mẹ alì ndu Gádu; kẹ ndu Rúbenu; mẹ kẹ ndu Manáse shita lẹ Árowa lẹ nsuda nsuda Amónu; je akpaa lẹ Giledu; mẹ Báshanu.

³⁴ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Jéhu shi achì; iphemiphe ọbule, yebedua meru; mẹ ike, ọ kparu; b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Ízurẹlu.

³⁵ Tọ dọ iya bụ; Jéhu anwụhu lakfushia nna iya phe; e lia ya lẹ Samériya. Jehowahazu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya. ³⁶ Iphe, Jéhu chiru ndu Ízurẹlu lẹ Samériya; bụ ụkporo afa l'afa ẹsato.

11

Atalaya, bụ eze-nwanyi ndu Júda yele Jowashi (2 Iphe 22:10—23:15)

¹ Atalaya, bụ nne Ehezáya aphulephu lẹ nwatibe iya; bẹ nwụhuwaru nọ; gbeshi je emee ndibe eze l'ẹphe ome-l'iwe. ² Jehosheba, bụ ada eze Joram; buru nwunne Ehezáya kẹ nwanị eduta Jowashi dufu l'ẹke ndibe eze ono, eeme t'e gbushia ono nọ. Yo duta yele onye ehe iya nọ; je edomia lẹ mkpura; shi ẹge ono wohaaruru iya Atalaya; k'ọphu bụ l'ẹ to gbuhedu iya. ³ E domiru Jowashi yele onye ehe iya nọ l'eze-ọlo Nchileke afa ishinguru l'oge ono, Atalaya achì ono.

Ekwefuru Atalaya ikè (2 Iphe 23:1-15)

⁴ Yo rua l'afa k'ẹsaa; Jehoyada abya ezia t'e je ekua ndu ishi, achigbaa ụkporo ndu soja ụkporo ise ise, shi l'alì Karu; mẹ ndu nche t'e duru ẹphe byakfuta iya l'eze-ọlo Nchileke. Ẹphe l'iya agbaa ndzụ; yo mee; ẹphe eribuuru iya nte l'ọlo Ojejoje ono. Yọ abya ekoshi ẹphe Jowashi, bụ nwatibe eze ono. ⁵ Yọ bya atọaru ẹphe ekemu; sụ: “Ọwaa iphe, unu e-me ndọ-ọ: Unu kee onwunu ọzo ẹto unubẹ ndu ono, echeje nche mbọku ọtu-ume ono. T'uzo lanụ je anọdu lẹ nche l'ufu-eze; ⁶ ọzo lanụ anọdu lẹ nche l'ọnu-uzo Suu; ọzo lanụ ọphu a-nọdu l'ọnu-uzo, nọ l'azụ ndu nche ono. Ono bụ ẹge unu e-shi chee ọlo ono; k'ọphu ẹ te enwutsudu iya. ⁷ Ọzo labụ l'unu, bụ ndu ẹ-te chejedu nche mbọku ọtu-ume a-nọduje lẹ nche l'eze-ọlo Nchileke; gbochita eze. ⁸ Unu gudębaa ngwa-ọgu unu l'ẹka gbaa eze, bụ Jowashi mgburumburu. Iphe, bụ onye shitaru ẹke unu nọ; unu gbua onye ọbu. Unu swijeru eze eswiru l'ẹjeje; mẹ l'alala.”

⁹ Ndu ishi, achigbaa ụkporo ndu soja ise ise ono emee ẹge ono Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja kfuru ẹphe ono. Onyenọnu ẹje eduta ndu nk'ia, bụ ndu nche kẹ mbọku ọtu-ume; mẹ ndu ọphu chigewaru nọ l'alawa alala; ẹphe abyakfutashia Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ¹⁰ Onye ono, achijeru Nchileke ono achita arwa; mẹ iphe ono, eegudeje gbobuta onwonye ono, shi buru kẹ Dévidi, e doberu l'eze-ọlo Nchileke ono woru nọ ndu ishi, achigbaa ụkporo ndu soja ise ise ono. ¹¹ Ndu nche ono apagbaaru ngwa-ọgu l'ẹhu l'ẹhu vudo; gbaa eze mgburumburu tsube l'uzo ọhuda eze-ọlo ono jeye l'uzo isheli iya; mbụ jeye l'anya-ngweja Ojejoje; mẹ eze-ọlo ono.

¹² Jehoyada abya edufuta nwatibe eze ono; bya eworu okpu-eze kpube iya; woru ẹkwo, ekemu Nchileke nọ iya. Ẹphe awọya ya manụ l'ishi; chia ya eze. Ndu ono akọaru iya ẹka; zua ya; sụ: “Ndzụ ngu ndzụ ogologo; nggube eze!”

¹³ Atalaya anulephu ọzo, ndu nche; mẹ ndu ọha atụ l'eze-ọlo Ojejoje; tųgbua jekfushia ẹphe l'ẹke ono. ¹⁴ Yọ bya elee ẹnya; phụ ẹge eze ono vudo l'iku itso, bụ iya bụ ẹge ome-l'alì kfuru; phụkwaaphu lẹ ndu ishi ndu soja; mẹ ndu egbuje ọpọku vudonyabe iya;

mẹ ẹge ndu alì onò l'ẹphe ha chikoru etegbaa ẹswa; l'egbu ọpyoku. Yò gbajashia uwe iya; chia mkpu; sù: "Èjò iphe eme-o! Èjò iphe eme-o!"

¹⁵ Ya ndono; Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya atuaru ndu ishi ọkporo ndu soja ise ise onò ekemu; sù ẹphe: "Unu kpufuta nwanji onò l'ẹke onò, ndu nche nọ onò. Unu egude ogu-mbeke gbua iphe, bụ onye tso iya nù." Kẹ l'onye onò, achijeru Nchileke ẹja onò sùru: "T'e b'e gbukwa iya l'eze-ulo Nchileke." ¹⁶ Tò dọ iya bụ; ẹphe egude iya; kpu-rua ọnu ẹke inya eshije abahù l'ufu-eze; woru iya gbua l'ẹke onò.

Jehoyada edozi alì Júda

(2 Iphe 23:16-21)

¹⁷ Jehoyada abya emee t'eze; mẹ ndu Júda; ẹphe lẹ Ojejoje gbua ndzụ. Ndzụ onò, ẹphe gbaru onò aburu l'ẹphe a-buru ndu e gude ire ẹphe ẹka l'ẹke ibe ẹphe nọ; mẹ l'ẹke Ojejoje nọ. ¹⁸ Ndu alì onò l'ẹphe ha ejeshia l'eze-ulo Bálu je enwutsushia ya; tuko ẹnya-ngweja Bálu; mẹ iphe bụ ntekpẹ iya tsua yọgiriogiri. Ẹphe egbua Mátanu, bụ onye achijeru Bálu ẹja l'ifu ẹnya-ngweja Bálu.

Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya eye ndu nche; ẹphe echelaha eze-ulo Nchileke. ¹⁹ Yo duta ndu ishi ọkporo ndu soja ise ise onò, shi Karu; mẹ ndu nche; mẹ ndu alì onò l'ẹphe ha; ẹphe eshi l'eze ulo Nchileke dufuta onye eze onò; duba iya l'ufu-eze. Ẹke ẹphe shiru bụ l'ọnu-nggamgbo ẹke ndu nche anọduje. Eze eje anọdu l'aba-eze iya; wata ọchi ndu Júda. ²⁰ Ẹhu atsolaha ndu alì onò l'ẹphe ha ẹna. Nchì abya adu ẹphe onò ndoo; kẹ l'e gudewa ogu-mbeke gbua Atalaya l'ufu-eze.

²¹ Iphe Jowashi gbaru bụ afa ẹsaa teke ọ wataru achichi.

12

Jowashi bụ eze ndu Júda

(2 Iphe 24:1-16)

¹ L'afa, kwe Jéhu afa ẹsaa k'ọphu ọ bụ eze ndu Ízurẹlu; bẹ Jowashi wataru achichi lẹ Jerúsalemu. Yò chia ọkporo afa labù lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Zibaya; onye Besheba. ² Jowashi bẹ mekotaru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje l'oge nk'ia; keje Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja shi akpọ-ziru iya ọzo. ³ Obenu l'ẹke aagbaje ẹja b'e te ewofudu; ndu alì onò l'ẹjeje ogwo ẹja; l'akpọ ínsensu ọku l'eli ẹke onò.

⁴ Jowashi abya ekfuru yeru ndu achijeru Nchileke ẹja; sù ẹphe: "Unu natakota iphe, bụ okpoga, dọ nsọ, eewobataje l'eze-ulo Nchileke; mbụ okpoga, aatutaje l'utu; okpoga, e ketaru onyenonu t'ọ kfufe; mẹ okpoga, madzụ gude obu iya bya anù l'eze-ulo Nchileke. ⁵ Tẹ ndu achijeru Nchileke ẹja l'onye l'onye natakota okpoga onò l'ẹka onye edobeje okpoga t'e gude iya mekwaa iphe, bụ ẹke mebyihuru nù l'ulo Ojejoje."

⁶ Ọle ndu onò, achijeru Nchileke ẹja onò ta watadu omekwa eze-ulo Nchileke onò jeye l'afa, kwe Jowashi ọkporo afa l'afa ẹto; k'ọphu ọ wataru achichi. ⁷ Eze, bụ Jowashi abya ekua Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu achijeru Nchileke ẹja ọdo jì ẹphe: "Bụ ngunu meru iphe unu te emekwadu iphe onò, mebyishihuru l'eze-ulo Nchileke onò? Unu ba anatahẹkwa ndu edobeje okpoga okpoga ọdo. Unu wotachia okpoga ọphu nọ unu l'ẹka nù t'e gude mekwaa eze-ulo onò." ⁸ Ndu onò, achijeru Nchileke ẹja onò ekweta l'ẹphe ta anatahẹdu okpoga ọdo; yeru l'ẹphe te emekwadu eze-ulo Nchileke onò l'onwẹphe.

⁹ Jehoyada, bụ onye achijeru Nchileke ẹja apata okpoko; swofua ya ọzo l'okfuchi iya; je eworu iya dobe l'ẹnya-ngweja Ojejoje l'uzo ẹka-utara teke aabata l'eze-ulo Nchileke onò. Ndu achijeru Nchileke ẹja ndu ọphu eche ẹke, eeshi abata l'eze-ulo Nchileke l'ewotaje okpoga, e wobataru l'eze-ulo ye l'okpoko onò. ¹⁰ Yọo buje; okpoga onò -halephu nshinu l'okpoko onò; onye ederu eze ẹkwo; mẹ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja abya agua ya; chiru ye l'ekpa; kechia. ¹¹ Ẹphe gùtsua okpoga onò l'ẹge ọ ha; ẹphe eworu iya nù ndu bụ ishi eleta ẹnya l'ozì eze-ulo onò. Yò buru l'okpoga onò bẹ ẹphe eshije l'akfua ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke onò ọgwo: mbụ ndu kapyinta; ndu akpụ ulo obu akpukpu; ¹² ndu edo ọlo; mẹ ndu akuposhi mkpuma. Yò buru l'okpoga onò bẹ ẹphe eshije zuta oshi; mẹ mkpuma, a gbakpòshiru agbakpòshi, e gude emekwa eze-ulo Nchileke onò. Yò buru iya b'e gude mekota l'iphemiphe ọbule, eemekwa emekwa l'eze-ulo onò. ¹³ Ẹ tọ dukwa okpoga onò ọphu e gude mee efere mkpola-ọcha; mẹ iphe, apaje ọwúú urọku; mẹ ochi, eeyeje mini; mẹ ọpyoku; mēwaru iphe ọdo, e gude mkpola-ododo; mẹ mkpola-ọcha mee dobe l'eze-ulo Nchileke onò. ¹⁴ Ọ bulephu ndu eje ozi l'eze-ulo onò bẹ a nuru iya t'ẹphe gude mekwaa eze-ulo onò. ¹⁵ Ẹ ta súbua ndu a nuru okpoga onò t'ẹphe bya edoo ẹge ẹphe shiru kpaphushia ya; kẹ l'ẹphe bụ ndu gude ire-lanù eje ozi onò.

¹⁶ Okpoga, shi lẹ ngweja ndu ikpe-nmaru; mẹ kẹ ngweja ndu iphe, dọ ẹji b'e te wobatadu l'eze-ulo Nchileke. Ndu nwe iya nù bụ ndu achijeru Nchileke ẹja.

¹⁷ Yò b̀uru teke ono b̀e Haz̀el̀u, b̀u eze ndu Áramu jeru je etso ndu Gat̀u ògu; l̀uta iya. Yò ghak̀obe jeshia ògu l̀e Jerúsalemu. ¹⁸ Jowashi, b̀u eze ndu Júda egwota iphemiphe òbule, nna iya p̀he, b̀u Jehoshafatu; Jehoramu; m̀e Ehezáya, b̀u ndu shi b̀uru eze ndu Júda doberu Ojejoje ichi; m̀e òphu yebedua doberu Ojejoje ichi; m̀e mkp̀ola-ododo, a ph̀uru l̀'eke eedobeje eku l̀'eze-ùlo Nchileke; m̀e l̀'ufu-eze; gwolaaru Haz̀el̀u, b̀u eze ndu Áramu. Yo ch̀ita ndu soja iya; shi l̀e Jerúsalemu l̀ufu-shia.

Anẁuhu Jowashi

¹⁹ Iphe òdo, meeberu ǹu teke Jowashi shi achì; m̀e iphemiphe òbule, ỳebedua meru b̀'e dekotaru l̀'ekwo, e deshìru iphe meru ǹu l̀'oge ndu eze Júda.

²⁰ Ndu ozi Jowashi ach̀jaru iya ejo idzu; woru iya gbua l̀'ùlo, ǹo l̀e B̀etu-milo l̀'uzo, shìru jee Sila. ²¹ Ndu ozi iya òphu gburu iya ǹu òphu b̀u Jozaka Shimeyatu; m̀e Jehozabadu Shoma. T̀o d̀u iya b̀u; Jowashi anẁuhu; e lia ya l̀'eke e liru nna iya p̀he l̀e Mkp̀ukpu Dévidi. Nwatibe iya, b̀u Amazáya abya ab̀uru eze ǹo-chia ẹnya iya.

13

Jehowahazu b̀u eze ndu Ízurèlu

¹ L'afa, kwe Jowashi ̀ukporo afa l'afa ̀eto, o wataru ochi ndu Júda b̀e Jehowahazu J́ehu wataru ochi ndu Ízurèlu l̀e Samériya. Iphe, o ch̀iru b̀u afa iri l̀'esaa. ² O meru iphe, d̀u eji l̀'ẹnya Ojejoje. O tsoru ̀ubeka, Jeróbuwamu Nébatu; mb̀u iphe ono, o meru ndu Ízurèlu; ephe e-mee ono. ̀E t̀o hab̀ua ome iphe, d̀u eji. ³ T̀o d̀u iya b̀u; Ojejoje atukoshi ndu Ízurèlu ehu-eghughu iya; ch̀iru ephe ye l̀'eka Haz̀el̀u, b̀u eze ndu Áramu; m̀e l̀'eka nwatibe iya, b̀u Bénu-Hadadu.

⁴ Jehowahazu abya ekfuru ǹu Ojejoje; Ojejoje angaarù iya nchi; k̀e l̀'ò ph̀uru ege eze ndu Áramu gude akpa ndu Ízurèlu ehu. ⁵ Ojejoje abya aǹu ndu Ízurèlu onye dzoru ephe; ephe anah̀u ndu Áramu. Ndu Ízurèlu abya eburu l̀e nchi-odoo ege ephe shihawa buru. ⁶ Obenu l̀'ephe ta hadu eka l̀'ejo iphe ono, ndibe Jeróbuwamu meru ono; mb̀u iphe ono, o meru ndu Ízurèlu; ephe emee ono. Iphe ono l̀'ò ha b̀'ò yekotaru eka. Yò b̀uru ege itso Ashera ǹo l̀e Samériya ǹo b̀'ò ǹo.

⁷ ̀E to nwedu ndu soja Jehowahazu ph̀oduru ǹu; gbahaa ̀ukporo ndu soja lab̀u l̀e ndu soja iri, b̀u ndu agbajè ìnya; m̀e ugbo-ìnya iri; m̀e ̀ukporo ̀unu ndu soja l̀'ise,* b̀u ndu soja k̀'okpa; k̀e l̀'eze ndu Áramu b̀e gbugeru ndu ophu; mb̀u dzoo ephe pyaapya l̀'ò b̀u eja.

Anẁuhu Jehowahazu

⁸ Iphe òdo, meeberu ǹu teke Jehowahazu shi achì; m̀e iphemiphe òbule, ỳebedua meru; m̀e ike, o kparu b̀'e dekotaru l̀'ekwo, e deshìru iphe meru ǹu l̀'oge ndu eze Ízurèlu. ⁹ Jehowahazu anẁuhu lakfushia nna iya p̀he; e lia ya l̀e Samériya. Jehowashi, b̀u nwatibe iya nwoke ab̀uru eze ǹo-chia ẹnya iya.

Jehowashi b̀u eze ndu Ízurèlu

¹⁰ L'afa, kwe Jowashi ̀ukporo afa l'afa iri l̀'esaa, o wataru ochi ndu Júda b̀e Jehowashi Jehowahazu wataru ochi ndu Ízurèlu. Iphe, o ch̀iru b̀u afa iri l̀'ishingu l̀e Samériya. ¹¹ O meru iphe, d̀u eji l̀'ẹnya Ojejoje. ̀E t̀o hab̀ua ome ejo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru; mb̀u iphe ono, o meru ndu Ízurèlu; ephe e-mee ono. ̀E t̀o hab̀ua ejo iphe ono.

Anẁuhu Jehowashi

¹² Iphe òdo, meeberu ǹu teke Jehowashi shi achì; m̀e iphemiphe òbule ỳebedua meru; yeru ike, o gude tso Amazáya, b̀u eze ndu Júda ògu; b̀'e dekotaru l̀'ekwo, e deshìru iphe meru ǹu l̀'oge ndu eze Ízurèlu. ¹³ Jehowashi anẁuhu lakfushia nna iya p̀he; e lia ya l̀'eke e liru ndu eze ndu Ízurèlu l̀e Samériya. Jeróbuwamu, b̀u nwatibe iya abya anòdu l̀'okwa-eze ono.

Anẁuhu Eláyisha

¹⁴ Yò b̀uru teke ono b̀e iphe-ememe, b̀u iya mekochaaru gbua Eláyisha guderu iya. Jehowashi, b̀u eze ndu Ízurèlu ejeshia ya ajji. Yo rua bya aralahaa ekuwa l̀'ifu iya; s̀u: "Nna iya-ee! Nna iya-ee! Nggube ugbo-ìnya; bya ab̀uru o-gba-ìnya-ògu ndu Ízurèlu!"

¹⁵ Eláyisha as̀u iya: "T̀'ò wota ̀uta; yo seta akf̀u." Jehowashi abya ewota iya. ¹⁶ Eláyisha as̀u eze ndu Ízurèlu ono: "Gude eka ngu seta akf̀u ono!" Yò bya eseta iya. Eláyisha abya

* 13:7 13:7 Iphe o b̀u b̀u 10,000.

atụ-kobe eze ono ẹka l'ẹka nk'ia; ¹⁷ sụ iya: "Gụhaa windo ọp̄hu nọru laa ụzo ẹnyanwu-ahata!" Yọ gụhaa ya. Eláyisha asụ iya: "Gbaa akfụ ono!" Yọ gbaa ya. Eláyisha asụ iya: "Ono bụ akfụ Ojejoje, e-gude mekputa ndono! Ono bụ akfụ, ii-gude lụ-gbua ndu Áramu; kẹ l'ii-mekputa ẹp̄he lẹ Afẹku; ẹp̄he abụru kpurupyata."

¹⁸ Eláyisha asụkwa iya phụ: "Wota akfụ ono!" Yo wota iya. Yọ sụ eze ndu Ízuruẹlu ono: "Sụ ya l'alí!" Yọ sụ ya ụgbo ẹto; haa ya. ¹⁹ Ẹhu eghulaha onye kẹ Nchileke ono eghughu l'ẹke ọ nọ. Yọ sụ: "I gege asụ iya ugbo ise; m'ọ -bụ ụgbo ishing; k'ọp̄hu i gege alụ-gbukwanu ndu Áramu jeye ẹp̄he abụ-geeru kpurupyata. Ọle nta-a bụ ugbo ẹto kp̄uu bẹ ii-mekputa ẹp̄he."

²⁰ Tọ dụ iya bụ; Eláyisha anwụhu; e lia ya.

Ndu ọ-lụa-ọlaa, shi Móabu eshi awubatajẹ l'alí Ízuruẹlu lẹ mini ọdungu. ²¹ Yo be ujiku lanụ; yo nweru ndu eli odzu. Ẹp̄he aphulephu ndu ọ-lụa-ọlaa ono; paru odzu nwoke ono chee l'ili Eláyisha; gbalashja. Odzu nwoke ono eje edenyi l'ọkp̄u Eláyisha; teta; bya evudo l'ọkp̄a iya ẹp̄he ebo.

Ogu ndu Ízuruẹlu; mę ndu Áramu

²² L'oge kẹ Jehowahazu bẹ Hazẹlu, bụ eze ndu Áramu kpakotaru ndu Ízuruẹlu ẹhu. ²³ Ọle Ojejoje anọduje emeru ndu Ízuruẹlu eze-iphe-oma; l'aphuru ẹp̄he imiko; too kweje t'ọ nweru iphe e-me ẹp̄he. Iphe, kparu iya nụ abụru ndzụ ono yẹle Ẹbirihamu; Áyizaku; mę Jékọpu gbaru ono. Jeye ntañ-a b'ẹ tọ bụdu uche iya tẹ ya mebyishia ẹp̄he; m'ọ bụ tẹ ya chifu ẹp̄he l'ifu iya.

²⁴ Hazẹlu, bụ eze ndu Áramu anwụhulephu; nwatibe iya; mbụ Bénu-Hadadu aburu eze; nọ-chia ẹnya iya. ²⁵ Yọ buri teke ono bẹ Jehowashi Jehowahazu natakotaru iya mkp̄kp̄u ono, Hazẹlu shi nata nna iya; mbụ Jehowahazu l'ọgu ono. Jehowashi emekputa iya ugbo ẹto; shi ẹge ono naphutakota mkp̄kp̄u ndu Ízuruẹlu azụ.

14

Amazáya bụ eze ndu Júda (2 Iphe 25:1-24)

¹ L'afa, kwe Jehowashi Jehowahazu afa labụ, ọ wataru ọchi ndu Ízuruẹlu bẹ Amazáya Jowashi wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yo chja ụkporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jehowadinu; onye Jerúsalemu. ³ Amazáya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje. Ọ bụ l'ẹ to merudu iya l'ọ bụ ochechoroche iya, bụ Dévidi. O tsoleruphu ụbeka nna iya, bụ Jowashi. ⁴ Obenu l'ẹ to woshidu ẹke ono, aagwajẹ iphe ono. Ndu Júda eshi anọduje l'ẹke ono egwo ẹja; l'akp̄o insensu ọku.

⁵ Ẹka eshihulephu Amazáya ike l'ọchichi; yo gbushia ndu ozi iya ono, bụ ẹp̄he gburu nna iya teke ọ bụ eze ono. ⁶ Ọ bụ l'ẹ to gbudu ụnwegirima ndu mgbugbu-madzụ ono; kẹ l'ọ tsoru iphe ono, e deru l'ekwo ekemu Mósisu l'ẹke ono, Ojejoje turu ekemu; sụ: "Ndu muru nwa b'ẹ te egbudu l'ugwo iphe, unwu ẹp̄he metaru; ọp̄hu 'e gbukwanu ụnwegirima l'ugwo iphe, ndu, muru ẹp̄he metaru; onyenonu bẹ a-la l'iphe, o metaru."

⁷ Ọ bụ Amazáya bẹ gburu ndu Ẹdọmu unu madzụ ugbo ụkporo l'ise lẹ Nsuda Alí Únú; bya aluta mkp̄kp̄u Sela l'ọgu; woru iya gụa Jọkutelu. Yọ buri ẹpha ono bẹ ọzo jeye ntañ-a.

⁸ Tọ dụ iya bụ; Amazáya abya ezia ozi t'e je ezia eze ndu Ízuruẹlu; mbụ Jehowashi Jehowahazu Jéhu: "T'ọ bya t'ayi kpogba iya."

⁹ Jehowashi, bụ eze ndu Ízuruẹlu eziphu Amazáya, bụ eze Júda ozi azụ; sụ iya: "Oshi uke, nọ l'alí ugwu Lébanonu ziru oshi sida ugwu Lébanonu; sụ iya: "Tẹ nwatibe iya byanụ bya alua ada iya.' Ya ndono; an-ẹgu-ẹgbudu alí ugwu Lébanonu eswedelephu; dzọo uke ono pyaapya. ¹⁰ I mekputawaru ndu Ẹdọmu; gbe gudewa iya rụ l'eku onwongu. Ophu t'ẹpho ji ngu l'ọp̄hu i meru; nggu ejibe onwongu ejibe. ?Bụ ngun meru iphe ijichoru onwongu okfu; nggu lẹ ndu Júda ishi-ephuhu?"

¹¹ Ọ bụ lẹ Amazáya ta angaduru iya nchi. Tọ dụ iya bụ; Jehowashi, bụ eze ndu Ízuruẹlu achita ndu soja iya jeshia yẹle Amazáya eje akpogba iya lẹ Bétu-Shemeshi Júda. ¹² Ndu Ízuruẹlu alụ-gbua ndu Júda; onyenonu eye ọkpa l'oso; gbalashja; lashia l'ufu ẹp̄he iche iche. ¹³ Jehowashi, bụ eze ndu Ízuruẹlu akpua Amazáya Jowashi Ehezáya, bụ eze ndu Júda lẹ ndzụ lẹ Bétu-Shemeshi. Yo jeshia Jerúsalemu je enwutsushia ụpho-mkpuma Jerúsalemu; shita lẹ Onu-Ụzo ndu Ífuremu je erua lẹ Onu-Ụzo Aguga; nwutsushia ẹke ogologo iya ruru unu ntụ-ọkpa. ¹⁴ Ọ chitakotaru mkp̄qla-ododo; mę mkp̄qla-ọcha;

męwaru ivu, nọkota l'eze-ulo Nchileke; mę ọphu nọ l'ẹke eedobeje ẹku l'ulo-eze. O nweru ndu ọphu e guderu l'ọgu, ọ chiru laa Samériya; t'a bya agbata ẹphe agbata.

Anwuhu Jehowashi

¹⁵ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Jehowashi shi achi; mę iphemiphe ọbule, yębedua meru; yeru ike, ọ kparu; mę ẹge yele Amazáya, bụ eze ndu Júda gude lya ọgu; b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Ízurelu. ¹⁶ Tọ dọ iya bụ; Jehowashi anwuhu lakfushia nna iya phe; e lia ya l'ẹke eelije ndu eze lę Samériya. Nwatibe iya; mbụ Jeróbuwamu abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Anwuhu Amazáya

¹⁷ Amazáya Jowashi, bụ eze ndu Ízurelu bę nọru afa iri l'ise lę Jehowashi Jehowahazu, bụ eze ndu Ízurelu nwuhutsuaru. ¹⁸ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Amazáya shi achi b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Júda.

¹⁹ Lę Jerúsalemu b'a nọ chjaru Amazáya ejo idzu. Yọ gbalaa lasha Lakishi. Ẹphe eye ndu jekfuru iya nọ lę Lakishi l'ẹke ono; je eworu iya gbua. ²⁰ Ẹphe egude inya palata iya bya elia lę Jerúsalemu l'ẹke e liru nna iya phe lę Mkpukpu Dévidi.

²¹ Ndu Júda l'ẹphe ha ewota Azariya, bụ onye nọwaru afa iri l'ishingu mee ya eze l'ozori nna iya, bụ Amazáya. ²² Ọ bụ Azariya bę kpukwa-ziru mkpukpu Élatu; woru iya nọ-phu ndu Júda azụ lę Amazáya nwuhutsuaru lakfushia nna iya phe.

Jeróbuwamu k'ẹbo bụ eze ndu Ízurelu

²³ L'afa, kwe Amazáya Jowashi afa iri l'ise, ọ wataru ọchi ndu Júda bę Jeróbuwamu Jehowashi wataru ọchi ndu Ízurelu. Iphe, ọ chiru bụ ọkporo afa labụ l'afa lanụ lę Samériya. ²⁴ O meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje. Ẹ tọ hadu ome ejo iphe ono, Jeróbuwamu Nébatu meru tę ndu Ízurelu mee ono. ²⁵ Ọo ya b'e shi l'ẹka; a nataphukota ókè-alí ndu Ízurelu azụ; shita lę Lebo-Hámatu jeye lę Eze Ẹnyimu Araba. O shi ẹge ono vua; mbụ iphe ono, Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelu shi l'ọnu nwozi iya, bụ Jona Amitayi kfa; mbụ onye nkfuchiru Nchileke ono, shi Gatú Hefa ono.

²⁶ Ojejoje bę phụwaru ẹge iphe-ẹhuka, ndu Ízurelu hatabe nshinu; tsube lę ndu ọphu bụ ohu je akpaa lę ndu ọphu bụ amadụ: to nwe onye a-gbaru ẹphe mkpu. ²⁷ Ọ bụ lę keshinu Ojejoje te kfudu lę ya e-me t'ẹpha ndu Ízurelu chihu lę mgboko-a b'o shi l'ẹka Jeróbuwamu Jehowashi dzofuta ẹphe.

²⁸ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Jeróbuwamu shi achi; mę iphemiphe ọbule, yębedua meru: ike, ọ kparu; ọgu, ọ lutsuaru; yeru ẹge o shi nataphu Damáskosu; mę Hámatu azụ l'ẹka ndu Júda; woru nọ ndu Ízurelu b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Ízurelu. ²⁹ Tọ dọ iya bụ; Jeróbuwamu anwuhu lakfushia nna iya phe, bụ iya bụ ndu eze ndu Ízurelu. Zekaráya, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

15

Azariya bụ eze ndu Júda

(2 Iphe 26:1-5)

¹ L'afa, kwe Jeróbuwamu ọkporo afa l'afa ẹsaa, ọ wataru ọchi ndu Ízurelu bę Azariya Amazáya wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe ọ gbaru bụ afa iri l'ishingu teke ọ wataru achichi. Yọ chia ọkporo afa labụ l'afa iri l'ẹbo lę Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jekolaya; onye Jerúsalemu. ³ Azariya bę meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje ẹge nna iya; mbụ Amazáya meru. ⁴ Obenu l'ę to wofudu ẹke aagwaję iphe; ndu Júda l'ejeje ọgba eja l'ẹke ono; l'akpọ insensu ọku.

Ẹhu-labụ eme Azariya

(2 Iphe 26:16-23)

⁵ Ojejoje abya alọru ẹhu-labụ tų eze ono; yọ taa ya jeye teke ọ nwuhuru. Ẹhu-labụ ono emee; yo shi buru iche. Jótamu, bụ nwatibe iya aburu ishi l'ufu-eze; mekochoa wata ọchi ndu alí ono l'ozori iya.

⁶ Iphe ọdo, meeberu nọ teke Azariya shi achi; mę iphemiphe ọbule, yębedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nọ l'oge ndu eze Júda. ⁷ Ya ndono; Azariya anwuhu lakfushia nna iya phe; e lia ya l'ẹke e liru nna iya phe lę Mkpukpu Dévidi. Jótamu, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Zekaráya bụ eze ndu Ízurelu

⁸ L'afa, kwe Azariya ukporo afa l'afa iri l'esato, o wataru obu eze ndu Júda be Zekaraya Jerobuwamu wataru obu eze ndu Ízurèlu. Iphe, o chiru bu onwa ishingụ le Sameriya. ⁹ Zekaraya be meru iphe, du eji l'enya Ojejoje l'ọ bu nna iya phe. E to habua ome ejo iphe ono, Jerobuwamu Nebatu meru ono; mbu iphe ono, o meru ndu Ízurèlu; ephe emee ono.

¹⁰ To du iya bu; Shalumu Jabeshi agbaaru Zekaraya ejo idzu; nodu l'ifu ndu Ízurèlu gbua ya; bya aburu eze no-chia enya iya. ¹¹ Iphe odo, meeberu nu teke Zekaraya shi achị b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurèlu. ¹² To du iya bu; iphe ono, Ojejoje kfuru Jehu ono avua; mbu iphe ono, o kfuru iya; su: "L'ọ bu unwu iya phe a-nodu anọ l'aba-eze ndu Ízurèlu chia jeye l'ogbo k'eno."

Shalumu bu eze ndu Ízurèlu

¹³ Shalumu Jabeshi wataru achichi l'afa, kwe Uzaya ukporo afa l'afa iri le tete, o wataru ochi ndu Júda. Iphe, o chiru bu onwa lanu le Sameriya. ¹⁴ Menahemu Gadi eshi le Tiza jeshia Sameriya. Yo nodu le Sameriya l'eke ono tso Shalumu Jabeshi ogu; gbua ya; buru eze no-chia enya iya.

¹⁵ Iphe odo, meeberu nu teke Shalumu chiru; me ejo idzu, o gbaru b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurèlu.

¹⁶ Teke ono be Menahemu shi le Tiza tso ndu Tifuzo ogu; woru ephe lua; mbu lua lua ndu bunyabe ephe; bufushia iphe, bu unwanyi, du ime ephe; ke l'ephe jikaru iya.

Menahemu bu eze ndu Ízurèlu

¹⁷ L'afa, kwe Azariya ukporo afa l'afa iri le tete, o wataru ochi ndu Júda; be Menahemu Gadi wataru ochi ndu Ízurèlu. Iphe, o chiru bu afa iri le Sameriya. ¹⁸ Menahemu be meru ejo iphe l'enya Ojejoje. L'oge ochichi iya l'ọ ha b'e to wofubua eka l'iphe, du eji ono, Jerobuwamu Nebatu meru ono; mbu ono, o meru; ndu Ízurèlu emee ono.

¹⁹ Eze ndu Asiriya; mbu Pulu achiru ndu soja bya ogu o-luru-olaa le Ízurèlu. Menahemu anu iya ukporo unu ekpa mkpola-ocha labu l'ukporo ekpa iri; t'o yetaru iya eka; te eka shia ya ike l'ochichi. ²⁰ Yo buru le Ízurèlu be Menahemu shi nafuta okpoga ono. Yo buru ndu nweru iphe l'alị ono b'o naru ukporo mkpola-ocha labu le mkpola-ocha iri iri l'onye l'onye; nu eze ndu Asiriya. Eze ndu Asiriya ono atugbua laphushia azu; to nodu l'alị ono.

²¹ Iphe odo, meeberu nu teke Menahemu shi achị; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurèlu. ²² Menahemu anwuhu lakfushia nna iya phe. Nwatibe iya; mbu Pekahaya aburu eze; no-chia enya iya.

Pekahaya bu eze ndu Ízurèlu

²³ L'afa, kwe Azariya ukporo afa labu l'afa iri, o wataru ochi ndu Júda be Pekahaya Menahemu wataru ochi ndu Ízurèlu. Iphe, o chiru bu afa labu le Sameriya. ²⁴ Pekahaya be meru ejo iphe l'enya Ojejoje. E to habua ome ejo iphe ono, Jerobuwamu Nebatu meru ono; mbu iphe ono, o meru ndu Ízurèlu; ephe emee ono. ²⁵ Onye ishi ndu soja Pekahaya, aza Peka Remaliya agbaaru iya ejo idzu; gbata ukporo madzu labu l'umadzu iri le Giledu; ephe etsoru iya je etso Pekahaya ogu l'eka a kpuru; yo shihu ike l'ufu-eze le Sameriya. Ephe egbua ya; gbukwaaphu Agobu; me Ariye yeru iya. Yo buru iya bu le Peka egbua Pekahaya; bya aburu eze; no-chia enya iya.

²⁶ Iphe odo, meeberu nu teke Pekahaya shi achị; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe meru nu l'oge ndu eze Ízurèlu.

Peka bu eze ndu Ízurèlu

²⁷ L'afa, kwe Azariya ukporo afa labu l'afa iri l'ebo, o wataru ochi ndu Júda be Peka Remaliya wataru ochi ndu Ízurèlu. Iphe, o chiru bu ukporo afa le Sameriya. ²⁸ Peka meru ejo iphe l'enya Ojejoje. E to habua ome ejo iphe ono, Jerobuwamu Nebatu meru; mbu ono, o meru ndu Ízurèlu; ephe emee ono.

²⁹ Teke Peka bu eze ndu Ízurèlu be Tigulatu-Pilesa, bu eze ndu Asiriya nataru mkpukpu Ijonu; nata Ebelu-Betu-Maaka; nata Janowa; nata Kedeshi; nata Hazo. O natakwaruphu alị Giledu; me alị Galili, bu iya bu alị ndu Nafutali l'ọ ha; kpua ndu eke ono le ndzu lashia Asiriya. ³⁰ Yo be l'afa, kwe Jotamu Uzaya ukporo afa, o wataru obu eze ndu Júda; Hosaya Ela agbaaru Peka Remaliya ejo idzu; woru iya gbua; buru eze no-chia enya iya.

³¹ Iphe ọdo, meeberu nū teke Peka shi achi; mē iphemiphe ọbule, yēbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Ízurelū.

Jótamu bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 27:1-9)

³² L'afa, kwe Peka Remaliya afa labū, ọ wataru ọchi ndu Ízurelū bē Jótamu Uzáya wataru ọchi ndu Júda. ³³ Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achìchi. Yọ chĩa afa iri l'ishingu lē Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Jerusha; nwatibe Zadoku. ³⁴ Jótamu bē meru iphe, vudo nhamunha l'enyà Ojejoje ẹge ono nna iya; mbụ Uzáya meru ono. ³⁵ Obenu l'ẹ tọ wofudu ẹke aagwajē iphe. Ndu ono l'agba ẹja; l'akpọ insensu ọku l'ẹke ono. Jótamu bụ iya kpukwaru ọnu -uzo imeli l'eze-ulo Nchileke.

³⁶ Iphe ọdo, meeberu nū teke Jótamu shi achi; mē iphemiphe ọbule, yēbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Júda. ³⁷ Yọ bụru teke ono bē Ojejoje wataru ozi Rezinu, bụ eze ndu Áramu; mē Peka Remaliya t'ephē jeje otso ndu Júda ọgu. ³⁸ Jótamu anwuhū; lakfushia nna iya phē; e lia ya l'ẹke e liru nna iya phē lē Mkpukpu Dévidi, bụ ochechoroche iya. Nwatibe iya; mbụ Éhazu abya abūru eze nọ-chia ẹnya iya.

16

Éhazu bụ eze ndu Júda
(2 Iphe 28:1-4)

¹ L'afa, kwe Peka Remaliya afa iri l'ēsaa, ọ wataru achìchi bē Éhazu Jótamu wataru ọchi ndu Júda. ² Iphe Éhazu gbaru bụ ụkporo afa teke ọ wataru achìchi. Yọ chĩa afa iri l'ishingu lē Jerúsalemu. E tọ medu iphe, vudo nhamunha l'enyà Ojejoje, bụ Nchileke iya ẹge ono ochechoroche iya; mbụ Dévidi meru ono. ³ O tsoru ụbeka ndu eze ndu Ízurelū. Ọ kpọru nwatibe iya kē nwoke ọku gude gwoo ẹja; bụ iya bụ ẹjo akpamara ono, iphe bụ mbakeshi ono, Ojejoje chishiru ndu Ízurelū ono shi anọduje eme. ⁴ O gworu ngweja; kpọọ insensu ọku l'alì ugwu; mē l'iphe, bụ oshi, nweru idzu.

⁵ Tọ dū iya bụ; Rezinu, bụ eze ndu Áramu; mē Peka Remaliya, bụ eze ndu Ízurelū ejeshia ọgu lē Jerúsalemu; je eyechia Éhazu. Ọ bụ l'ephē ta dudu ike lụ-gbua ya. ⁶ Yọ bụru teke ono bē Rezinu, bụ eze ndu Áramu lụta-phuru Élatu azụ; nū ndu Áramu. Yọ chishia ndu Júda lē Élatu; ndu Áramu abya ebuchia ya jeye ntanụ-a.

Éhazu eje aro l'ẹka ndu Asiriya
(2 Iphe 28:16-21)

⁷ Ya ndono; Éhazu abya ezia t'e je ezia Tigulatu-Pilesa, bụ eze ndu Asiriya: "Lē ya bụ nwozi iya; bụru nwatibe iya." Wo iya: "T'ọ byanū bya anafuta iya l'ẹka eze ndu Áramu; mē l'ẹka eze ndu Ízurelū, bụ ndu byaru iya ọgu." ⁸ Éhazu abya achikoo mkpọla-ọcha; mē mkpọla-ododo, nọ l'eze-ulo Nchileke; mē ọphu nọ l'ulo ẹku l'ufu-eze nū t'e eje anuru iya eze ndu Asiriya. ⁹ Eze ndu Asiriya abya ekweta iphe, Éhazu rọru iya; chĩa ndu soja iya; ẹphe awuru jeshia Damásukọsu je aluta iya; kpukoo ndu bu l'ẹke ono lē ndzụ lashia Kíru; woru Rezinu gbua.

¹⁰ Ya ndono; eze, bụ Éhazu atugbua jeshia Damasukosu tē ya je aphū Tigulatu-pilesa, bụ eze ndu Asiriya. Yo rua; je aphū enya-ngweja lē Damasukosu; bya eseta iya; dekota ugbugba iya; mē ẹge, ee-gude kpua ya; nū t'e wolaaru Uráya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ¹¹ Ya ndono; Uráya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja ono akpua enya-ngweja ọphu dulephu ẹge ono, Éhazu shi Damásukosu nū t'e wotaru iya ono. Tē Éhazu kwaa; shi Damásukosu lata bē Uráya gbe kpū-ghewa nū enya-ngweja ono. ¹² Eze eshi Damásukosu lata bya aphū enya-ngweja ono; jeruta iya ntse; bya egwoo ya ngweja. ¹³ O gworu ngweja-ukfuru; gwoo ngweja-nri; mē ngweja-mē; bya epee mee anū, o gburu k'ẹja ẹhu-agụ l'enyà-ngweja ono. ¹⁴ Enya-ngweja ono, e gude ope mee, shi nọdu l'ifu Ojejoje ono b'ọ pafutaru l'ifu ulo ono; mbụ ono, nọ lē mgbaku enya-ngweja ono, a kpuru k'ophungu yele eze-ulo Nchileke; je eworu iya dobe l'uzo isheli enya-ngweja ono, ọ kpuru ono.

¹⁵ Ya ndono; eze, bụ Éhazu abya aturu ekemu nū Uráya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; sụ iya: "Ọ bụ l'eli enya-ngweja-wa, a kpuru k'ophungu-a bē ii-gwoje ngweja-ukfuru l'utsu; gwoo ya ngweja nri l'urenayashi. Ọ bụ l'ẹke-a bē ii-gwoje ngweja-ukfuru; mē ngweja-nri, shi eze l'ẹka; gwoo ya ngweja-ukfuru, shi ndu alì-a l'ẹka; mē ngweja nri ephē; mē ngweja-mē ephē. Ọ kwaphu ẹge ono bē ii-ephē mee anū, ngweja-ukfuru;

mę mee anụ, e gude gwoo ngweja ọdo. Ọ bụ l'ęnya-ngweja ono, e meru l'ope ono bę ya e-jeje ọkpata ishi iphe." ¹⁶ Uráya, bụ onye ono, achijeru Nchileke ęja ono emekota iphe ono, eze ́hazu kfuru iya ono.

¹⁷ Eze, bụ ́hazu akpọkashia iphe ono, e swebegbaaru lę mgberemęku ọ-gba-kperekpere phụ; pashia eze efere, shi nọdugbaa l'eli iya. Ọ pafukwaruphu eze dųrongu mini phụ, e doberu l'eli oke-eswi phụ, a kpuru l'ope phụ; mbụ ono, shi nọdu iya lę mkpuli ono; woru iya tų-kobe l'ọkpa-mkpuma. ¹⁸ O gude tę ya mee iphe, a-đu eze ndu Asiriya mma l'obu pafų ęke oshi-eze atųkojeru; bya agų-chia ęke ndu eze Júda eshije abahų l'eze-ųlo Nchileke.

*́hazu arọ n-yemęka l'ęka ndu Asiriya
(2 Iphe 28:16-21)*

¹⁹ Iphe ọdo, meeberu nų teke ́hazu shi achį; mę iphemiphe ọbule, yebedua meru b'e dekotaru l'ękwo, e deshiru iphe meru nų l'oge ndu eze Júda. ²⁰ Ya ndono; ́hazu anwuhų lakfushia nna iya phę; e lia ya l'ęke e liru nna iya phę lę Mkpųkpu Dévidi. Nwatibe iya kę nwoke; mbų Hezekáya abya bųru eze; nọ-chia ęnya iya.

17

Hosáya bų eze ndu ́zurelų

¹ L'afa, kwe ́hazu afa iri l'ębo, ọ wataru ọchi ndu Júda bę Hosáya Ela wataru ọchi ndu ́zurelų. Iphe, ọ chįru bų afa tete lę Samériya. ² Hosáya meru ęjo iphe l'ęnya Ojejoje. Ọ bųlephu l'ęjo iphe, o meru te rudu l'ọ bę kę ndu vuhawa iya ųzo bųru eze l'alį ́zurelų.

³ Shalumanesa, bų eze ndu Asiriya ęje etso Hosáya ọgu; mekpata iya. Hosáya awata iya ojeru ozi; wata ọtu akįriko l'anų iya. ⁴ A nọnyaa; Hosáya ezi t'e je ezia So, bų eze ndu ́jiputu t'ọ bya eyetaru iya ęka; k'ọphu ya ta nọdu atųkwadu akįriko anų eze ndu Asiriya ęęe o shi atųje iya afa-l'afa ha. Eze ndu Asiriya abya amaru l'ọ bų idzu, Hosáya achį ndono; gude iya tuchia. ⁵ Eze ndu Asiriya achįta ndu soja iya; ęphe awubata l'alį ́zurelų; vųya ya kpatakpata. ęphe ęje eyechia Samériya afa ęto. ⁶ Yọ bųru l'afa, kwe Hosáya afa tete k'ọphu ọ dųberu bųru eze; bę eze ndu Asiriya nataru Samériya; kpųa ndu ́zurelų lę ndzų; lashia Asiriya. Yo rua; je edobe ęphe; ęphe eburu lę Hala; mę l'ųzo ęnyimu Habọ lę Gozanu; chįta ndu ọphu ọ chįtaru; ęphe ęje ebua lę mkpųkpu lę mkpųkpu, nọ l'alį Mídiya.

ęjo iphe, ndu ́zurelų; mę ndu Júda meeberu

⁷ Iphe, meru iphe, ọ mųru ndu ́zurelų ęęe ono bų l'ęphe mesweru Ojejoje, bų Nchileke ęphe; mbų onye ono, dufutaru ęphe lę ́jiputu l'ęka Fero, bų eze ndu ́jiputu ono. ęphe abalahaaru agwa ęja; ⁸ bya emelaha l'ọ bų mbakeshi ono, Ojejoje chįshiru ęphebe ndu ́zurelų ono; mbų melaha iphe ono, ndu eze ndu ́zurelų wobataru l'alį ono. ⁹ Ndu ́zurelų anọduje eme Ojejoje, bų Nchileke ęphe iphe, ę-te vudo nhamųnha l'edomi. Lę mkpųkpu lę mkpųkpu; bę ęphe kpushiru ęke aagwaję iphe dobęgbaaru onwęphe. ęphe kpushiru iya lę mkpųkpu, hagbaa nwanshį; kpushia ya lę mkpųkpu, a kpuru; yo shihugbaa ike. ¹⁰ ęphe dobęgbaaru agwa; kpobekota itso Ashera l'iphe, bų eze ugwu l'alį ono; mę iphe, bų oshi, nweru idzu. ¹¹ Ọ bų ęęe iphe bų mbakeshi shi anọduje akpọ insensu ọku l'eli ęke, aagwaję iphe tęmanu bę Nchileke chįfuderu ęphe l'alį ono; bę ndu ́zurelų watakwaruphu akpọkpo. ęphe gudewa ęjo iphe ono kpatsua Ojejoje ęhu-ęghughu. ¹² ęphe awata ọbaru agwa ęja; e guderu lę Ojejoje suru ęphe t'ęphe ba abakwa. ¹³ Ojejoje shiwa l'ọnu ndu nkfuchiru iya l'ęphe ha; mę ndu àphų lọo ndu ́zurelų; mę ndu Júda ęka lę nchį; sų ęphe: "Unu haa ęjo iphe. Unu meje ekemu iya. Unu emeje iphe, ya tọru ọkpa iya; mbų ekemu ono, ya tųru; nų nna unu phę; bya eshi l'ęka ndu ozi iya phę, bų ndu nkfuchiru; nų unu ono."

¹⁴ Obenu l'ęphe ta angadu nchį. ęphe ekwefu ikę l'ọbu nna ęphe, jįkaru kę Ojejoje, bų Nchileke ęphe. ¹⁵ ęphe jįkaru ome iphe, ọ tọru ọkpa iya; jįka ndzų ono yele nna ęphe gbaru ono; kwefu ikę l'iphe, ọ nmaru ęphe ọkwa iya. ęphe abalahaaru unwu agwa, bų 'ọ-ga-lę-mkpa ęja; jeye teke ęphebedua l'onwęphe bya abųfuaru 'ọ-ga-lę-mkpa. ęphe tsoru ubeka iphe bų mbakeshi ono, bupheru ęphe mgburumgburu; bų iya bų ndu ono, Ojejoje suru t'ęphe be etsokwa ubeka ęphe ono.

¹⁶ Iphe, bų ekemu, Ojejoje, bų Nchileke ęphe tųkotaru ęphe l'ọ ha bę ęphe jįkakataru. ęphe kpuru agwa labų, dų l'ọ bų oke-eswi doberu onwęphe; dobekwaphu itso Ashera; balahaaru mkpọ-kpodo; mę Bálu ęja. ¹⁷ ęphe kpọru unwu ęphe ndu k'unwoke; mę ndu

k'unwanyi oku; gude gwoo eja. Ephe shi ejeje le njibya; l'eme amamanshi. Ephe woru onwephe togboru ejo iphe l'enya Ojejoje; shi ege ono kpatsua ya ehu-eghughu.

¹⁸ Ehu ghutaberu Ojejoje l'eke ndu Izurelu no; k'ophu bu l'o chifuru ephe l'ifu iya. Ndu o haru nwenkinyi bu ndu okpa-ikfu ke Jüda. ¹⁹ Obenu le ndu ke Jüda te dobekwapu ekemu Ojejoje, bu Nchileke ephe. Ephe eye eka l'ome iphe ono, ndu Izurelu wobataru ono. ²⁰ Ojejoje ajikakota iphe bu o-shi-l'eri Izurelu; nua ephe aphu bya enwuru ephe nu ndu kwaru ephe l'okwata jeye yo chifukota ephe t'e b'o phujehe ephe.

²¹ Teke Ojejoje bufuru Izurelu l'onu-ulo Dévidi be ephe meru Jeróbuwamu Nébatu eze ephe. Jeróbuwamu emee ndu Izurelu; ephe ahaa otso Ojejoje; bya emee; ephe emee iphe, du eji, ha nshinu. ²² Ndu Izurelu yekotaru eka l'iphe, bu ejo iphe ono, Jeróbuwamu meru ono. Ephe te esefubua ya eka; ²³ jeye teke Ojejoje chifuru ephe l'ifu iya ege ono, o shihawa l'onu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru kfuwa ono. A kpua ndu Izurelu l'alí ephe; lashia Asiriya byeye ntanu.

Ndu ohodo buchiru Samériya

²⁴ Eze ndu Asiriya eje achita madzu le Bábyilonu; Kuta; Ava; Hámatu; me le Sefavemu je edobe ephe t'ephe buchishia iphe, bu mkpukpu Samériya l'ozori ndu Izurelu. Ephe anaa alí Samériya; buchikota mkpukpu iya. ²⁵ Teke ndu ono wataru obu l'eke ono be ephe te shidu abaru Ojejoje eja. Ya ndono; Ojejoje eye agu; yo je aharu ephe tagbushia. ²⁶ E kfuaru iya eze ndu Asiriya: "Le ndu, o chitaru dobe t'ephe butsuaru le mkpukpu Samériya ta makwa nsó Nchileke alí ono. L'o yeekwaru agu; yo wata ephe atagbushi; ke l'ephe ta madu nsó Nchileke alí ono."

²⁷ To du iya bu; eze ndu Asiriya atua ekemu; su: "T'e duta onye lanu le ndu ono, achijeru Nchileke eja, unu kputaru l'eke ono; t'o je eburu eburu l'eke ono; zia ephe nsó Nchileke alí ono." ²⁸ Ya ndono; onye lanu le ndu ono, achijeru Nchileke eja, ephe shi le Samériya kputa ejeshia je eburu le Bételu; zilaha ephe ege ephe e-shije abaru Ojejoje eja.

²⁹ Obenu l'iphe, bu ndu ophu nonu metatsuaru agwa alí ephe swibe onwephe le mkpukpu eke ephe bugbaa; woru iya dobetsua le nwulo-agwa, ndu Samériya kpushiru l'eke ephe agwaje iphe. ³⁰ Ndu ophu shi Bábyilonu metaru agwa Súkotu Benotu; ndu ophu shi Kuta emeta agwa Negalu. Ndu ophu shi Hámatu metaru agwa Ashima; ³¹ ndu ophu shi Ava emeta agwa Nibuhazu ye le Tatakú. Ndu ophu shi Sefavemu akpoje unwu ephe oku gude gwooru agwa nk'ephe eja, bu iya bu Adurameleku ye le Anameleku.

³² Ephe abajekwarua Ojejoje eja. Obenu l'ephe fotaru ndu nk'ephe t'ephe gwajeru ephe iphe le nwulo-agwa, nogbaa l'eke aagwaje iphe. ³³ Ephe shia abaru Ojejoje eja. Obenu l'ephe abajekwaruphu agwa ephe eja l'uzo ndu alí ephe agwa iya.

³⁴ Yo buru ege ephe shi emejehawa be ephe eme byeye ntanu owaa. Ephe ta abaduru Ojejoje eja; ophu ephe 'emedu iphe, o toru okpa iya; me ome-l'alí iya; ophu ephe 'emedu ekemu iya; me ekemu ono, o toru nu o-shi-l'eri Jékopu; mbu onye ono, o guberu Izurelu ono. ³⁵ Teke Ojejoje ye le ndu Izurelu gbaru ndzu b'o suru ephe: "T'e b'o dukwa agwa odo, unu a-baru eja; m'o bu byiaru iya ifu l'alí; m'o bu jeeru iya ozi; m'o bu gwooru iya ngweja. ³⁶ O bu Ojejoje, bu iya gude ike iya, ha nshinu; me agburu-ehu iya dufuta unu le Ijiputu be unu a-bajeru eja. O bu iya be unu e-byijeru ifu l'alí; buru iya be unu e-gwojeru eja nu. ³⁷ Unu kwabekwa enya meje iphe, ya toru okpa iya; unu emeje ome-l'alí iya; iphe, ya suru t'e meje; me ekemu ono, ya deru doberu unu ono jeye le gbururu. Unu ba abajekwaru agwa eja. ³⁸ Unu ba azahakwa ndzu ono, unu l'iya gbaru ono; ophu unu 'abajekwaru agwa eja. ³⁹ O bu Ojejoje, bu Nchileke unu be unu a-baje-chiaru eja. O bu iya bu onye a-nafuta unu l'eke ndu ohogu unu l'ephe ha."

⁴⁰ O bu l'ephe ta angaduru iya nchi; l'emelee ege ephe shi emejehawa. ⁴¹ Ya ndono; iphe bu mbakeshi ono l'abaru Ojejoje eja; l'abakwaruphu agwa nk'ephe eja. Unwu ephe; je akpaa l'unwunwa ephe aburu ege nna ephe meru be ephebedua eme byeye ntanu.

18

Hezekáya bu eze ndu Jüda (2 Iphe 29:1-2)

¹ L'afa, kwe Hosáya Ela afa eto, o wataru ochi ndu Izurelu be Hezekáya Éhazu wataru ochi ndu Jüda. ² Iphe o gbaru bu ukporo afa l'afa ise teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa l'afa tete le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Abí; nwatibe Zekaráya. ³ Hezekáya be meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje ege ono, ochechoroche iya; mbu Dévidi

meru ono. ⁴ O wofuru ẹke aagwaje iphe; kúpuyashia mkpuma, ẹphe doberu nso; bya egbutsushia itso Ashera. O tsupyashikwaruphu agwo phu, Mósísu gudeje ope mee phu; kele jeye l'oge teke ono be ndu Ízurẹlu shi akpojekwadu ínsensu oku anu iya. Iphe e shi ekuje agwo ono bu Nehushutanu.

⁵ Hezekáya be dakoberu Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurẹlu. E to nwedu onye eze odo, dukwadu l'ọ bu yebedua l'iphe, bu ndu eze ndu Júda l'ẹphe ha; mbu je akpaa le ndu ophu vu iya uzo chia; me ndu ophu tsotaru iya nu. ⁶ Ke l'ọ haru onwiya eka l'ẹke Ojejoje no. E to tsonyabua Ojejoje tsobuhu iya. O dobekotaru ekemu ono, Ojejoje turu nu Mósísu ono. ⁷ Ojejoje eswiru iya okpobe eswiru; k'ophu bu l'iphemiphe obule, o yeru eka l'abujeru iya upete. O kwefuru eze ndu Asiriya ikẹ; ophu 'o jebuduaru iya ozi. ⁸ O lu-gburu ndu Filisutayinu; shita le mkpukpu, ha nwanshi je akpaa le mkpukpu ẹphe, a kpuru; yo shihu ike; mbu je akpaa le Gáza yele mkpukpu, gbaferu iya mgburumgburu.

⁹ L'afa, kwe Hezekáya afa eno, k'ophu o duberu buru eze ndu Júda, bu iya bu afa, kwe Hosáya Ela afa esaa, o wataru ochi ndu Ízurẹlu be Shalumanesa, bu eze ndu Asiriya jeru ogu le Samériya je eyechia ya. ¹⁰ A nọlephu afa eto; ndu Asiriya anaa mkpukpu ono. O bu l'afa, kwe Hezekáya afa ishingu b'a nataru Samériya; bu iya bu afa, kwe Hosáya afa tete, o wataru obu eze ndu Ízurẹlu. ¹¹ Eze ndu Asiriya achita ndu Ízurẹlu lashia Asiriya; je edobe ẹphe le Hala; me l'uzo Enyimu Habo le Gozanu; me le mkpukpu le mkpukpu, no le Mídiya. ¹² Mkpata iya aburu le ndu Ízurẹlu jikaru ome iphe, Ojejoje, bu Nchileke ẹphe suru t'ẹphe mee; daka ndzu, ẹphe le Nchileke gbaru. Iphe, bu iphe Mósísu, bu nwozi Ojejoje kfkotaru ẹphe; be ẹphe ta angadu nchi; ẹphe te me iya.

Senákeribu eye ndu Jerúsalemu egvu
(2 Iphe 32:1-19; Azá 36:1-22)

¹³ Yo rua l'afa, kwe eze, bu Hezekáya afa iri l'eno k'ophu o wataru achichi; Senákeribu, bu eze ndu Asiriya abyaru ndu Júda ogu; bya atuko mkpukpu ẹphe l'ọ ha; ndu ophu a kpuru; yo shihutsua ike luta. ¹⁴ Ya ndono; Hezekáya, bu eze ndu Júda abya ezia ozi t'e je ezia eze ndu Asiriya l'ẹke o no le Lakishi; su iya: "Le ya chowaru iya okfu. T'o selala eka azu. L'iphe, bu iphe o sukpooru te ya kfua; be ya a-kfu iya-a." Eze ndu Asiriya asu Hezekáya, bu eze ndu Júda t'ọ kfua ya ukporo ekpa mkpola-ocha iri l'ise l'ekpa mkpola-ododo ukporo l'iri. ¹⁵ Ya ndono; Hezekáya achitakota iphe, bu mkpola-ocha, nokota l'eze-ulo Nchileke; me l'ulo eku ufu-eze vuta je anu eze ndu Asiriya ono.

¹⁶ Hezekáya kweshikwaruphu mkpola-ododo, o kweru l'ibo; me ophu o kweru l'okpa ibo eze-ulo Nchileke; woru nu eze ndu Asiriya ono.

¹⁷ Ya ndono; eze ndu Asiriya abya eshi le Lakishi zifu igweligwe ndu soja; bya eyeru ẹphe ndu ishi soja eto; t'ẹphe jeru eze, bu Hezekáya ogu le Jerúsalemu. Ẹphe erua Jerúsalemu; bya evudo l'iku mgbodzu okpuru uzo eli, no l'uzo, eeshije eje eke aasa uwe. ¹⁸ Ẹphe ezia t'e je ekuaru ẹphe eze. Yo buru Elyakimu Hilikaya, bu onye ishi l'ufu-eze; me Shebuna, bu o-de-ekwo; me Jowa Ásafu, bu onye akwakobeje iphe be lufutaru nu; byakfuta ẹphe.

¹⁹ Onye ishi ndu soja ono abya asu ẹphe: "Unu je ekfuru Hezekáya; su iya: Qwaa iphe, Onyibe, bu eze ndu Asiriya kfuru ndo-o. O suru: ?Bu ke ngunu b'i gude adzuga ege ono? ²⁰ Isuje l'i maru ẹregede k'ogu; me ike, e gude alu ogu. Obenu l'ọ bukota mkpokoro okfu be iikfu. ?Bu onye b'i dakoberu gude l'ekwefuru yebe eze ndu Asiriya ikẹ? ²¹ Nta-a b'i jeru je adakobe ndu Ijiputu; mbu Ijiputu ono, bu mkpo-asenyimu, bu: onye dakoberu iya nu; yo yeshia ya eka; meka iya iphe. O kwa ege ono be Fero, bu eze ndu Ijiputu emeje iphe bu ndu dakoberu iya nu. ²² I sukwanu iya l'ọ bu Ojejoje, bu Nchileke unu be unu dakoberu; ?to buduna Ojejoje ophu be Hezekáya wofuru ẹke aagwaje iya; mebyishia enya-ngweja iya; bya asu ndu Júda me ndu Jerúsalemu: 'T'ẹphe byawaj ochi eja l'enya-ngweja-a, no le Jerúsalemu-a.'

²³ "Byakwaphu nta-a te nggu le nnajiufu iya, bu eze ndu Asiriya chia idzu. Ya a-kpuru unu inya ise kpee ngu; m'ọ buru l'ii-du ike ye ndu a-nodu agba iya nu. ²⁴ O -buru ndu Ijiputu b'i dakoberu t'ẹphe nu unu ugbo-inya; me ndu agba iya nu; ?nanu ege i riru l'ii-du ike gbaferu; m'o -ruhuru; o buru onye ishi ndu soja ophu enya iya katsua alala; le ndu ishi soja nnajiufu iya. ²⁵ Odo bu: ?i tubesu le ya gba eka byaru ngu ogu-a, ya byaru bya emebyishia ya-wa. O kwa Ojejoje gedegede be ziru iya te ya je emebyishia alj-wa."

²⁶ To du iya bu; Elyakimu Hilikaya yele Shebuna; me Jowa asu onye ishi ndu soja ono: "Byiko; gude Áramu kfuru yeru ẹphebe ndu ozi ngu; l'ẹphe anu iya-a. Be egudekwa okfu Hiburu kfuru yeru ẹphe; kele ndu no l'eli upho-mkpuma phu a-nodukwa anu iya."

²⁷ Onye ishi ndu soja ono asụ ephē: “?Unu arị l’o bụ unubēdua; unu lē nnajiufo unu nwenkinyi; bē nnajiufo iya ziru iya ozi-wa; tē ya bya ezia? O kwa unu lē ndu phụ, nọ l’eli upho-mkpuma phụ; mbụ ndu ono, unu l’ephe e-mekochaa ria nshị unu l’onu; bya angwa mamjini, unu nyirụ; bē ya ekfuru.” ²⁸ Onye ishi ndu soja ono akfu-lihu vudo evudo; gude okfu Hibururashia ya ike; sụ: “Unu nūkwaa iphe, o kfurū; mbụ Onyibe, bụ eze ndu Asiriya! ²⁹ Eze sūru: ‘Unu be ekwekwa tē Hezekāya dūphua unu ụzo. E tōo dzo-ghekwa unu! ³⁰ Unu be ekwekwa tē Hezekāya deta unu t’unu dakobe Ojejoje; l’ēke ookfuru unu lē Ojejoje a-dzōta-a unu; lē mkpūkpū-a ta alakwa l’ēka eze ndu Asiriya.’

³¹ “Unu ba angakwaru Hezekāya nchị; kē l’eze ndu Asiriya sūkwaru: ‘T’unu wūfuta wū-kfuta iya t’unu l’iya doshia; k’ophu onyenonu l’unu ha e-ri iphe, shi lē vayinu iya; ria akpuru, shi lē figu iya; ngwa mini, o kutaru lē wēlu iya; ³² jeye teke ya a-bya akpua unu; lashia alị, dū l’o bụ nk’unu ono; mbụ alị, witu nọ; mēe ophungu anōdu iya. Alị, nri nọ; mgbo vayinu anōdu iya. Oshi olivu nọ iya; bya aburu alị man-ēngu. Unu hata ndzu; unu ba ahatakwa anwūhu.’

“Unu ba angakwaru Hezekāya nchị; l’ēke ooduphu unu eduphu; l’ekfuru unu lē Ojejoje l’a-dzōta-a unu. ³³ ?O nwejeru iphe bụ mbakeshi ono ophu agwa alị ephē dzōtajewaru l’ēka eze ndu Asiriya? ³⁴ ?Bū awe bē agwa ndu Hāmatu yeke kē ndu Apadu nọ? Agwa ndu Sefavemu; kē ndu Hena; mē kē ndu Iva; ?o n’l’awe? ?Ephē dūru-a ike dzōfuta ndu Samēriya l’ēka yēbe eze ndu Asiriya? ³⁵ ?Bū ole l’iphe bụ agwa iphe bụ mbakeshi ono bē dūru ike dzōta ndu alị iya l’ēka yēbe eze ndu Asiriya? ?Būchia Ojejoje e-gbe dū ike dzōo ndu Jerūsalemu l’ēka iya?”

³⁶ Ndu Jūda ono, ookfu eyeru ono adaa ashị; to nwe ephē onye kfurū okfu; kē l’eze, bụ Hezekāya tūru ekemu; sū: “T’ē b’o dukwa onye e-yeru iya onu.”

³⁷ Tō dū iya bụ; Elyakimu Hilikaya, bụ onye ishi l’ufu-eze; mē Shebuna, bụ o-de-ekwo; mē Jowa Ásafu, bụ onye nkwaqōbe atūgbua jekfu Hezekāya. Ephē erua; je alajashia uwe ephē; kōoru iya iphe, onye ishi ndu soja ono kfurū.

19

Eekfu l’aa-dzota Jerūsalemu (Azá 37:1-37)

¹ Hezekāya anulephu iphe ono; woru uwe iya lajashia; chita uwe-aphu yee; yō buru iya oje l’eze-ulo Nchileke. ² Yō bya ezia Elyakimu, bụ onye ishi l’ufu-eze; mē Shebuna, bụ o-de-ekwo; mē ndu bụ ishi lē ndu achijeru Nchileke eja; t’ephe jekfu onye nkfuchiru Nchileke, bụ Azāya Emōzu. Ephē atūko l’ephe ha yee uwe-aphu jeshia. ³ Ephē erua; je asụ iya: “Qwaa iphe Hezekāya kfurū. O sūru: ‘Lē ntanu owaa bukwa mboku oke iphe-ehuka; buru mboku, aahū ayi ahūhū; bya aburu mboku iphe-iphere. Ayi dukwa l’o bụ nwanyi ime eme; tō dū ike nyia mgbu; mwa nwa iya. ⁴ ?Onye maru; Ojejoje, bụ Nchileke ngu -nuru iphe ono, Rabushake kfurū ono; mbụ onye ono, nnajiufo iya, bụ eze ndu Asiriya yeru t’o bya ekfutoshia Nchileke ono, nọ ndzū ono; k’ophu bụ lē Ojejoje a-baru iya mbà l’okfu ono, yēbe Ojejoje, bụ Nchileke ngu nuru ono. Būnu iya bụ t’i kfurū nū Nchileke l’okfu ehū ndu ophu wafuru nū.’ ”

⁵ Tō dū iya bụ; ndu ono, eze, bụ Hezekāya ziru ono abya byakfuta Azāya. ⁶ Azāya asụ ephē: “Unu kfurū oga unu lē Ojejoje sūru: ‘T’ē b’o tsukwa egvu lē k’iphe ono, o nuru ono; mbụ okfu ono, ndu ozi eze ndu Asiriya gude bya ekfutoshia yēbe Ojejoje ono. ⁷ Ngabekwa nchị; l’o nweru ume, ya e-ye iya l’ehu; k’ophu bụ: o -nua kekfukekfu; yō gbalaa; lashia alị iya. L’alị iya ono bē ya e-me t’ē gude ogu-mbeke gbua ya.’ ”

⁸ Rabushake abya anua l’eze ndu Asiriya lufuwaru lē Lakishi; tsu-phu azu jekfushia eze ono l’ēke o jeru ndu Libina ogu.

⁹ Ya ndono; Senakeribu, bụ eze ndu Asiriya abya anata ozi lē Tirihaka, bụ eze ndu Itiyōpiya abyarū iya ogu; zifu ndu ozi iya t’ephe je kē Hezekāya: ¹⁰ “Iphe, unu e-kfurū Hezekāya, bụ eze ndu Jūda bụ: ‘T’ē b’o kwekwa tē Nchileke iya, bụ onye ono, o dakoberu ono dūphua ya; l’ēke ookfu lē Jerūsalemu taa ladu l’ēka yēbe eze ndu Asiriya.’ ¹¹ Ophu doru enya bụ l’i nūhawaru iphe ndu eze ndu Asiriya mehawaru ndu alị odo; mbụ l’o kpochafuru ephē. ?Buchia nggūbedua bē ee-gbe nafuta tōo? ¹² Iphe bụ mbakeshi ono, nna iya oche ephē laru l’iyi ono; ?o nweru agwa ephē ono ophu nafutaru ephē tōo? Mbụ agwa ndu Gozanu; kē ndu Hāranu; kē ndu Rezefu; mē kē ndu Idenu, bụ ndu shi nōdu lē Telasa. ¹³ ?Bū awe bē eze ndu Hāmatu nọ nta-a; mē eze ndu Apadu; eze ndu Sefavemu; eze ndu Hena; mē eze ndu Iva?”

¹⁴ Tò dù iya bụ; Hezekáya nata ẹkwo ono l'ẹka ndu ozi ono bya eworu iya gwa. Yò bya abahù l'eze-ulo Nchileke je atọsaa ẹkwo ono l'ifu Ojejoje. ¹⁵ Hezekáya abya ekfuru nù Ojejoje; sù iya: "Nggùbe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu, bụ onye dugaru l'aba-eze iya l'echi cherobimu. O bụ nggu nkinyi ngu bụ Nchileke, nwekota alì-eze, nọ lẹ mgboko mgburumburu. O bụ nggu meru igwe; mee eliphe. ¹⁶ Ngabenu nchì nggube Ojejoje; nua iphe, ya ekfu. Sanua ẹnya phududuphu. Ngabekpoduaphu nchì; nua ozi ono, Senákeribu ziru t'e gude bya ekfutoshia nggube Nchileke, nọ ndzù ono.

¹⁷ "Nggube Ojejoje; o kwa oswi-okfu lẹ ndu eze ndu Asiriya mebyishiwaru iphe bụ mbakeshi; mebyishia alì ẹphe. ¹⁸ Ẹphe chíwaru agwa ndu ono ye l'ọku; kepyashia ya; kẹ l'agwa ẹphe ọbu ta bụdu chi; gbahaa nkù; mẹ mkpuma, bụ iphe, madzù gude ẹka mee. ¹⁹ Nta-a; nggube Ojejoje, bụ Nchileke ayi; dzọfuta nù ayi l'ẹka eze ndu Asiriya; k'ọphu alì-eze, nọkota lẹ mgboko l'ọ ha a-maru l'ọ bụ nggubedua kpù; mbù nggube Ojejoje bẹ bụ Nchileke."

Àphù Azáya l'ẹge Senákeribu e-gude daa

²⁰ Tò dù iya bụ; Azáya Emọzu abya ezia Hezekáya; sù iya: "Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu kfuru: Ya nùwaru iphe, i kfuru nù iya l'okfu ẹhu Senákeribu, bụ eze ndu Asiriya. ²¹ Ọwaa iphe, Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu Senákeribu:

"Ụnwegirima Záyonu

aja ngu ewena;
to nwe iphe ẹphe guberu ngu.
Ụnwegirima Jerúsalemu
anọdu l'e-kwe l'ishi l'ishi
l'ẹke ìgba ọso ndzù.

²² ?Bù onye bụ onye ono,
i shi agba okfu ọgba egbe;
l'ekfubyishi ono.
?Bù onye b'i shi atù ọzu ekpu;
l'ẹke iiku onwongu.
O kwa Onye dù nsọ kẹ Ízurẹlu!

²³ I ziru ndu ozi ngu;
ẹphe abya egude ọnu nmaa
Nnajiufu phulaphula.
Ì sùru l'i gudewa ọgbo-inya
ọgu ngu, zaru ntumatu
naa naa jeye l'ugvu ugvu.
L'ẹke ono b'ì sùru l'i
gbutsushiru oshi sida iya
ndu ọphu katsua l'eli;
gbutsushia oshi payinu iya
ndu ọphu kakota ugvu l'ẹnya.
B'ì bya ejerua ẹke ọ katsua
ọburu ẹkfukala;
mẹ ẹke ọ katsua ọburu ọswa, dù mma.

²⁴ Ya tųwaru wẹlu l'alì
ndu ọhodo; ngwa ya mini;
bya egudewa ọbechere-ọkpa
iya dzọọ iphe, bụ nggele,
nọ l'alì Íjiputu; yọ tashihu."

²⁵ ?O dù l'ẹ tì nùhadua lẹ ya
mehawaru iphe ọwaa
ege ọo-dù teke teru etete.
O bụ l'oge ndiche;
bẹ ya chíru idzu iya dobe.
Yọ bụru nta-a;
bẹ ya meru iya t'o ree;
mbù mee;
nggu eworu mkpukpu,
a kpuru; yo shihugbaa ike mebyishia;
yọ bụru ikpo mkpuma.

²⁶ Yọ bụru iya bụ l'ike agvù

- ndu bu iya nù;
 Ya emee ephe;
 ephe emehu ririri;
 kpoo beru.
 Ephe abya adù l'ò bụ iphe,
 a kuru l'okfu; mbụ; l'ò bụ iphe,
 ruru iru k'ophungu;
 dù l'ò bụ eswa, furu l'okpotsu
 ụlo, anwụ chighbushuru
 l'ẹ ba adù ẹge o vutaberu l'eli.
- 27 Obenu lẹ nggubedua;
 bẹ ya magheru amaghe.
 Ya maru teke ịdugaru adugaru;
 maru teke ịlufu alufu;
 maru teke ịbata abata;
 bya maru ẹge ịitsutaberu iya ẹka l'okpoma.
- 28 Keshinu ọ bụ yẹbe Nchileke;
 bẹ ịitsuru ẹka l'okpoma;
 l'ekfuru iya gbaphugbaphu;
 bẹ ya e-gude ịkokoro iya
 dzupyabe ngu imi;
 woru mkpụrumkpụ igwe
 ye ngu l'onu l'obu inya.
 Ya e-mee ngu t'i shia ophu
 i shi laphu azụ l'ẹke i shi.
- 29 Nggube Hezekaya;
 owaa iphe, a-buru ngu
 iphe-ohubama:
 "Afa-a bẹ ii-ri iphe, daru ẹda.
 Afa odo; nggu eria ophu shi l'ono.
 O -rua l'afa k'eto ya;
 nggu akoo okfu; kpata iya;
 nggu agbaa mgbo vayinu;
 ria iphe, shi iya nù.
- 30 Nwa ndu, a-phodu nù
 lẹ Júda; a-gba akwara l'ime alị;
 mịa nebyi l'elikoro.
- 31 Mkpata iya aburu l'ò nwerua
 nwa ndu a-wafu nù lẹ Jerúsalemu;
 nweru nwa ndu ophu e-shi
 lẹ Ugwu Záyonu wafu."
- Ọ bụ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike e-gude ẹge ọ ru-beru iya l'ẹhu mee t'ọ dọ ẹge ono.
- 32 Owaa iphe, Ojejoje kfuru
 l'ẹhu eze ndu Asiriya:
 "E tọ hadu kẹ
 bata lẹ mkpụkpụ-a;
 ophu 'ọ gbadu m'oo
 akfụ lanu l'ẹke-a.
 E too gudedu iphe,
 eegbobutaje onwonye bya iya ifu.
 Ophu 'ọ gvudu iya ose-ogu.
- 33 Ọ bụ ụzo, o shi bya;
 bẹ oo-shi laa.
 E tọ batadu mkpụkpụ owaa lẹ phuu."
- Ono kwa iphe, Ojejoje kfuru ndono.
- 34 "Ya e-gude okfu k'epha iya;
 mẹ okfu ẹhu Dévidi,
 bụ nwozi iya gbochita
 mkpụkpụ-a; dzoo ya."

³⁵ Ya ndono; yo be l'enyashi iya; ojozi Ojejoje atugbulekwaphu jeshia l'odu soja ndu Asiriya; je egbua ephe ukporo unu ndu soja ugbo iri l'ebo; l'ukporo ndu soja iri.* A lufuta l'utsu; odzu azeshiwa rekperekpe. ³⁶ Ya ndono; Senákeribu, bu eze ndu Asiriya atugbua; ye ifu l'eke o yeru iya; laphushia azu le Nínive je anodu.

³⁷ Yo be ujiku lanu; l'o gwa nte iya, bu Nisuroku; unwu iya; mbu Adurameleku; me Sharéza egude ogu-mbeke gbugbua ya; gbalaa lashia Araratu. Esahadonu, bu nwatibe iya abya aburu eze no-chia enya iya.

20

Iphe-ememe guderu Hezekáya

(Azá 38:1-8, 21-22; 2 Iphe 32:24-26)

¹ Yo buru teke ono be iphe-ememe guderu Hezekáya; k'ophu bu l'o byawa anwuhu. Onye nkfuchiru Nchileke, bu Azáya Emozo abya ejekfu iya; je asu iya: "Qwaa iphe Ojejoje ekfu: Dozia ufu ngu; ke l'ibyaakwa anwuhu; e ti kakwa mma."

² Ya ndono; Hezekáya abya aghaa ifu l'utsu-epoto; k'furu nu Ojejoje; su iya: ³ "Nggube Ojejoje; nyatanu ege ya bu-be onye gude ire-lanu; l'obu iya l'o ha tsoo uzo ngu; me ege ya meberu iphe, du mma l'enya ngu." Hezekáya araa ekwa; k'poo kfulakfula.

⁴ Temanu te Azáya sweta l'echi-ogbodufu ono; Ojejoje abya ekfuru yeru iya; su iya: ⁵ "T'o laphu azu je ekfuru Hezekáya, bu onye ishi, achu ndu ke yebe Ojejoje le Ojejoje, bu Nchileke ke nna ngu, bu Dévidi be suru ege-a: Ya nwaru ekfuku, i k'furu nu iya; phuwa enya-mini, shi ngu l'enya. Ya e-me ngu ti korohu. Abali eto nta-a be ii-je l'eze-ulo Nchileke. ⁶ Ya e-yekwaru ngu afa iri l'ise le ndzu ngu. Odo bu le ya a-nafuta ngu; nafuta mkpuku-wa l'eka eze ndu Asiriya. Ya e-gude okfu epha ke yebe Ojejoje; me ke Dévidi ono, bu nwozi iya ono gbhochita mkpuku-wa."

⁷ Ya ndono; Azáya asu: "Unu wota iphe figu, e gweru egwegwe." Ephe wota iya ghaa Hezekáya l'iphe-etsete ono, fokashiru iya l'ehu ono; yo korohuwaphu.

⁸ Hezekáya aji Azáya; su: "Buru ngunu bu iphe-ohubama, e-koshi le Ojejoje e-me-a te ya korohu; je l'eze-ulo Nchileke le mboku k'eto?"

⁹ Azáya asu: "Qwaa bu iphe-ohubama, Ojejoje e-koshi ngu; ti gude maru le Ojejoje e-me-e iphe ono, o k'furu ono. Bu te nwonyonyo gude ntukpa iri jeru laa l'ifu; to t'o gude ntukpa iri laa azu?"

¹⁰ Hezekáya asu: "L'o dukwa nphe te nwonyonyo gude ntukpa iri jeru laa ifu; male t'o gude ntukpa iri laa azu."

¹¹ Ya ndono; onye nkfuchiru Nchileke, bu Azáya abya akpo-ku Ojejoje; Ojejoje emee nwonyonyo, shi jeruwa ntukpa iri l'ulo-eli Ehazu; t'o tsu-phu azu jerua ntukpa iri.

Ndu e ziru ozi, shi Babilonu

¹² Yo buru teke ono; be Merodaku-baladanu Baladanu, bu eze ndu Babilonu deshuru ekwo; nu te je anu Hezekáya; yeru iphe, o nuru iya k'iphe-ememe, eme iya nu.

¹³ Hezekáya anabata ndu ono, e ziru ozi ono; bya ekoshikota ephe ulo-eku iya l'o ha; mbu koshi koshi ephe mkpola-ochia; mkpola-ododo; manu, eshi mkpo; manu, du mma; bya ekoshi ephe ulo ngwa-ogu iya; me iphe, bukota eku iya. E to nwedu iphe, no l'ufu-eze iya; me iphe, no l'ali-eze iya l'o ha, Hezekáya te koshidu ndu ono.

¹⁴ Ya ndono; Azáya, bu onye nkfuchiru Nchileke abya ejekfu eze, bu Hezekáya; je aji iya: "Buru awe be ndu ono shi bya? Buru ngunu be ephe k'furu?"

Hezekáya asu iya: "L'ephe shikwa eke teru enya bya. Ephe shikwa Babilonu."

¹⁵ Onye nkfuchiru Nchileke ono aji iya iphe ephe phueberu l'ufu-eze iya.

Hezekáya asu iya: "L'ephe phukotaru iphe, no l'ulo-eze iya. Le to nwekwa eku, ya nweru enweru, ya te koshidu ephe."

¹⁶ Ya ndono; Azáya abya asu Hezekáya: "T'o nua okfu, shi Ojejoje l'onu." ¹⁷ O suru: "L'uboku abyaphu teke iphemiphe obule, no l'ufu-eze iya; me iphe ono, nna iya phe setaru dobe; yo no byeye nta-a ono a-buru iphe, ee-vuta lashia Babilonu. E to nwedu m'o ophu e-wudu nu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁸ Unwegirima ndu ophu shi ngu l'epho gedegede be aa-haru kpua le ndzu; ephe eje aburu ndu, a haru ahaha; ndu l'ufu-eze ndu Babilonu."

¹⁹ Hezekáya asu: "L'okfu ono, i suru le Ojejoje k'furu ono dukwa mma." Iphe, meru iphe Hezekáya k'furu ege ono bu l'o riru le nchi a-dua ndoo; le to nwedu iphe eme nu nta-a, ya nokwadu ndu-a.

Anwuhu Hezekáya

(2 Iphe 32:32-33)

* 19:35 19:35 Iphe o bu bu 185,000.

²⁰ Iphe ọdo, meeberu nū teke Hezekáya shi achí; yeru ike, ọ kparu; mē ẹge o shiru tpa okpuru; bya egvua ụwara ẹke mini e-shi atsóbata lẹ mkpukpu ono b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Júda. ²¹ Hezekáya anwūhu lakfushia nna iya phe. Nwatibe iya, bụ Manáse abya aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

21

Manáse bụ eze ndu Júda (2 Iphe 33:1-20)

¹ Iphe Manáse gbaru bụ afa iri l'ẹbo teke ọ wataru achíchi. Yọ chia ụkporo afa labụ l'afa iri l'ise lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Hefuziba. ² Manáse bẹ meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje; o meru akpamara l'ọ bụ ndu mbakeshi ono, Ojejoje chishiru l'alí ẹphe; nū ndu Ízurelụ ono. ³ Eke ono, aagwajẹ iphe, nna iya; mbụ Hezekáya mebyishiru ono b'ọ kpukwa-ziru; bya akpáaru Bálu ẹnya-ngweja; kpọbe itso Ashera ẹge ono, Éhabu kpọberu; teke ono, o shi bụru eze ndu Ízurelụ ono. O shi ebyijeru mkpọ-kpodo, nọgbaa l'igwe ikpere; l'abakwaru iya phụ eja. ⁴ Ọ kpushiru ẹnya-ngweja agwa l'ime eze-ulo Nchileke, bụ ẹke ono, Ojejoje sūru: "Ọ bụ lẹ Jerúsalemu bẹ ya e-dobe epha iya."* ⁵ L'echi-ogbodufu labụ eze-ulo Nchileke ono b'ọ kpushiru ẹnya-ngweja ẹke aabyajẹ ọgwa mkpọ-kpodo. ⁶ Ọ kpọru nwatibe iya kẹ nwoke ọku gude gwoo eja. Ọ tọru nshí; gwọo ọgvu. O jeru ọkpata ishi l'ẹka ndu aphụ àphụ; mē ndu njibya. O meru iphe, dụ ẹji nshinu l'ifu Ojejoje; shi ẹge ono kpatsua Nchileke ẹhu-eghughu.

⁷ Yọ pyja ntẹkpe Ashera je edobe l'eze-ulo Nchileke, bụ ẹke Ojejoje sūru Dévidi; mē nwatibe iya, bụ Sólomonu: "Leze-ulo-wa; mē lẹ Jerúsalemu, bụ mkpukpu, ya fọtaru l'ikfu ndu Ízurelụ l'ọ ha; bẹ ya e-dobe epha iya gbururu jeye lẹ gbururu. ⁸ Ọ -bụru l'ẹphe e-leta ẹnya; l'eme iphe, bụ iphe ya tūru ẹphe l'ekemu; l'eme ekemu ono, Mósísu, bụ nwozi iya tūru nū ẹphe ono; b'ẹ to nwedu lẹ ya emee t'ẹphe shi l'alí ono, ya nūru nna ẹphe ono hata ọkpa lufu alufu." ⁹ Obenu lẹ ndu Ízurelụ ta ngadu nchí. Manáse dusweru ẹphe ụzo; k'ọphu bụ l'ẹphe meru iphe, dụ ẹji, ka ophu ndu mbakeshi ono, Ojejoje mebyishiru; ndu Ízurelụ egude ẹnya ẹphe phua ya ono meru.

¹⁰ Ojejoje abya eshi l'onu ndu ozi iya, bụ ndu ekfuchiru iya nū; sū: ¹¹ "Lẹ keshinu ọphu Manáse, bụ eze ndu Júda mewaru iphe, dụ ẹji; bya arụwa uruburuku, ka ophu ndu Amọru, bụ ndu vu iya ụzo ruru; bya emekwaaphu tẹ ndu Júda ye ẹka l'ogwa nte iya; shi ẹge ono mee iphe, dụ ẹji; ¹² bẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelụ sūru: Lẹ ya e-wota iphe, dụ ẹji bya edoberu ndu Jerúsalemu; mē ndu Júda; mbụ ụdu iya ophu bụ onye nūru iya nū; ẹhu afgangahu iya afgangahu. ¹³ Ya e-wota iphe, ya meru ndu Samériya; mē iphe, ya meru ndibe Éhabu mee ndu Jerúsalemu. Ya e-fufu ndu Jerúsalemu ẹge ono, onye asa efere efuchaje iya kpube iya ifu alí ono. ¹⁴ Ndibe iya ono ndu ọphu wafuru nū; bẹ ya e-ye ndu ọhogu ẹphe l'ẹka; t'a lụa ẹphe alụ; kwaa iphe ẹphe l'ọkwata. ¹⁵ Mkpata iya aburu l'ẹphe meru iphe, dụ ẹji l'ẹnya yẹbe Ojejoje; shi keshinu mbọku, nna ẹphe shi lẹ Íjiputu lufuta kpatsua ya iwe byeye ntanu."

¹⁶ A gufu ono; Manáse gbushiru ndu ẹ-te nwedu iphe, ẹphe meru; k'ọphu bụ lẹ mee ẹphe jiru Jerúsalemu; tsube l'ishi iya ọwaa rua ishi iya ophu; yeru ejo iphe ono, o duru ndu Júda ye; ẹphe eshi ẹge ono mee iphe, dụ ẹji l'ẹnya Ojejoje ono.

Anwūhu Manáse (2 Iphe 33:18-20)

¹⁷ Iphe ọdo, meeberu nū teke Manáse shi achí; mē iphemiphe ọbule, yẹbedua meru; yeru ejo iphe, o meshiru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshiru iphe meru nū l'oge ndu eze Júda. ¹⁸ Ya ndono; Manáse anwūhu; lakfushia nna iya phe; e lia ya lẹ mgbabu ufu-eze; lẹ mgbabu Uza. Tọ dụ iya bụ; nwatibe iya; mbụ Amọnu aburu eze nọ-chia ẹnya iya.

Emọnu bụ eze ndu Júda (2 Iphe 33:21-25)

¹⁹ Iphe Amọnu gbaru bụ ụkporo afa l'afa labụ teke ọ wataru achíchi. Yọ chia afa labụ lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Meshulemetu; nwatibe Haruzu. Nne iya ono bụ onye Jotuba. ²⁰ Emọnu bẹ meru ejo iphe l'ẹnya Ojejoje l'ọ bụ nna iya, bụ Manáse. ²¹ O tso ru ụbeka nna iya; baaru agwa, nna iya baru eja; l'ebiyuru iya ikpere. ²² Ọ haru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna iya phe; jịka otso ụzo kẹ Ojejoje.

* **21:4** 21:4 Iphe ọ bụ bụ l'ọo Nchileke nwẹnkinini iya bẹ aa-nọdu abaru eja l'ẹke ono.

²³ Ndu ozi Amõnu agbaaru iya ẹjo idzu; je egbua ya l'ulo-eze iya. ²⁴ Ndu alì ono egbushikota ndu ono, gbaru eze, bụ Amõnu ẹjo idzu ono. Ẹphe emetsua; bya eworu nwatibe iya, bụ Josáya mee eze l'ozori iya.

²⁵ Iphe ọdo, meeberu nù teke Amõnu shi achì; mę iphemiphe obule, yębedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshìru iphe meru nù l'oge ndu eze Júda. ²⁶ Ẹka e liru iya bụ l'ili iya lę mgbabu Uza. Tọ dọ iya bụ; nwatibe iya, bụ Josáya aburu eze nọ-chia ęnya iya.

22

Josáya bụ eze ndu Júda (2 Iphe 34:1-2)

¹ Iphe Josáya gbaru bụ afa ẹsato teke ọ wataru achìchi. Yọ chĩa ụkporo afa l'afa iri lę nanụ lę Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Jedida; nwatibe Adaya. Nne iya ono bụ onye Bozukatu. ² Josáya meru iphe, vudo nhamunha l'ęnya Ojejoje. O tsoru ụbeka ochechoroche iya, bụ Dévidi; to nwe ẹke, ọ hasweru ọkpa.

A phuru ẹkwo ekemu (2 Iphe 34:1-2)

³ Yo be l'afa, kwe eze Josáya afa iri l'ẹsato k'ọphu ọ wataru achìchi; yo zi Shefanu Azalaya, bụ o-de-ẹkwo; buri nwanwa Meshulamu t'ọ jee l'eze-ulo Nchileke. Yo zia ya; sụ: ⁴ "Jekfu Hilikaya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; t'ọ gukota okpoga, e wobataru l'eze-ulo Nchileke; mbụ okpoga, ndu, eche nche l'onu eze-ulo Nchileke nataru ndu madzụ. ⁵ T'e woru okpoga ono nù ndu eleta ęnya l'ozì eze-ulo Nchileke ono; t'ẹphe gude iya kfua ndu ono, emekwa eze-ulo Nchileke ono ụgwo; ⁶ mbụ ndu kapyinta; ndu akpụ ụlo; mę ndu edo ụlo. Ẹphe egudekwa iya phụ zua oshi; mę mkpuma, a gbakpọshìru agbakpọshì, ee-gude kpukwaa eze-ulo ono. ⁷ Ẹ tọ gbakwa t'a kpa ẹphe ishi ẹge ẹphe gude kpaphua okpoga ono; kę l'ẹphe bụ ndu e gude ire ẹphe ẹka."

⁸ Hilikaya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja asụ Shefanu, bụ o-de-ẹkwo: "Lę ya phukwaru ẹkwo ekemu l'eze-ulo Nchileke." Yọ bya eworu ẹkwo ekemu ono nù Shefanu; yọ gua. ⁹ Shefanu, bụ o-de-ẹkwo alaphu azụ je asụ eze: "Ndu ozi ngu wotaakwaru okpoga ọbu, nọ l'eze-ulo Nchileke nù ndu eleta ęnya l'ozì ono, e je l'ulo Ojejoje ono." ¹⁰ Shefanu, bụ o-de-ẹkwo; asụkwaphu eze: "L'ọ nwekwaru ẹkwo, Hilikaya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja nuru iya;" bya anọdu eze l'ifu gua ya.

¹¹ Eze anụ iphe ono, ọ gufutaru l'ekwo ekemu ono; woru uwe iya lajashja. ¹² Yọ bya ekua Hilikaya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; kua Ahikamu Shefanu; Akubo Mikaya; Shefanu, bụ o-de-ẹkwo; mę Asáya, bụ nwozi eze; sụ ẹphe: ¹³ Unu je akpata Ojejoje ishi l'okfu ẹhu iya; mę l'okfu ẹhu ndu-a; mę l'okfu ẹhu ndu Júda l'ẹphe ha kę iphe-a, a gufutaru l'ekwo-a, a phuru-a. Kę l'oke ẹhu-eghughu Ojejoje bę hakwa nshinu nọdu swiru ayi; kęle nna ayi phę ta ngabedu nchì l'iphe, nọ l'ekwo-wa; ọphu ẹphe 'emedu iphe, e deru ayi l'ekwo ekemu-wa.

¹⁴ Ya ndono; Hilikaya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; mę Ahikamu; Akubo; Shefanu; mę Asáya ejeshia ọkpata Huluda, bụ nwanyi, bụ onye nkfuchìru Nchileke ishi. Nwanyi ono bu lę Jerúsalemu lę Oghe-ẹgu kę Ẹbo. Onye shi alụ iya nù bụ Shalumu Tikuva Hahasu; buri onye eleta uwe ndu achijeru Nchileke ẹja ęnya.

¹⁵ Nwanyi ono asụ ẹphe: "Lę Ojejoje, bụ Nchileke kę ndu Ízurelu sùru: Unu je ezia onye ziru unu t'unu bya; ¹⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Lę ya a-byaakwa owotaru Jerúsalemu; mę ndu bu iya nù ẹjo iphe-ẹhuka ẹge ono, e deru iya l'ekwo ekemu ono, eze ndu Júda guru ono. ¹⁷ Mkpata iya aburu l'ekeshinu ọphu ẹphe lufuwaru iya l'ẹhu; l'akpọ insensu ọku anụ agwa ọdo; yọ buri iphe, ẹphe gude ẹka mee bę ẹphe gude akpatsu iya ẹhu-eghughu; bę oke ẹhu-eghughu iya a-nọdulephu ata kfukfukfu l'ọ bụ ọku l'ẹhu Jerúsalemu; ọphu 'e gbotadu iya egbobuta. ¹⁸ A bya l'ishi eze ndu Júda l'onwiya, bụ onye ziru unu t'unu bya ajita l'ẹka Ojejoje; unu kfuru iya lę Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízurelu bę sùru ẹge-a: Lę k'okfu ono, ọ nuru ono; ¹⁹ bę keshinu ọphu ọ taru onwiya ụta; bya ewozita onwongu alì l'ifu Ojejoje l'ọ nuleruphu iphe, ya kfuru lę kę Jerúsalemu mę ndu bu iya nù; l'ẹphe a-buru kpurupyata; buri ndu a turu onu; yo gude iphe ono lajashja uwe iya; raa ẹkwa l'ifu iya; bę ya nwaru iphe, ọ kfuru nù iya. Ono bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ²⁰ Iphe, e-gbe meenu bụ lę ya e-duta iya dukfu nna iya phę; e lia ya lę chիրිරu-werere. Ẹjo iphe-ẹhuka ono, ya e-me t'ọ dakfu ndu mkpukpu-wa ono ta adakfudu iya."

Ẹphe alashja je akọru eze ẹge nwanyi ono kfuru.

23

*Josáya agbakwazi ndzụ onye lẹ Ojejoje**(2 Iphe 34:3-7, 29-33)*

¹ Tò dū iya bụ; eze, bụ Josáya abya ezi t'e je ekuaru iya ndu bụ ogurennya ndu Júda; mę ndu kę Jerúsalemu. ² Eze yęle unwoke ndu Júda ono; mę ndu Jerúsalemu; ndu achijeru Nchileke ęja; ndu nkfuchiru Nchileke; mę ndu Júda l'ephe ha: ndu ukfu lę ndu nta eje edzua l'eze-ulo Nchileke. Yo woru ękwo ogba-ndzụ ono, a phuru l'eze-ulo Nchileke ono guru ye ephe lę nchị. ³ Eze abya evudo lę mgboro itso eze-ulo ono; gbwakwazi ndzụ ono l'ifu Ojejoje: lę ya a-nodu etso Ojejoje; gude obu iya l'ọ ha; mę ndzụ iya l'ọ ha eme ekemu iya; mę iphe, ọ sụru t'e meje; mę iphe, ọ tọru ọkpa iya; shi ęge ono l'eme iphe, ękwo ogba-ndzụ ono kfuru. Ndu ono l'ephe ha ekweta l'ogba-ndzụ ono.

Josáya edokwazi iphe

⁴ Ya ndono; eze abya ezi Hilikaya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ęja; mę ndu achijeru Nchileke ęja ophu etsota iya nụ; mę ndu eche onu eze-ulo Nchileke nche t'ephe je achishikota ivu, eegudeje abaru Bálu ęja; mę kę Ashera; mę kę mkpọ-kpodo l'eze-ulo ono. Eze eje akpọo ivu ono ọku l'ęgu Kídironu l'azụ Jerúsalemu; kpota ntụ iya ghaa lę Bételu. ⁵ Yọ chishikota ndu ono, ndu eze ndu Júda yeru t'ephe kpoje insensu ọku l'ęke ono, aagwaję iphe, nọgbaa lę Júda ono; mę ophu nọ-pheru Jerúsalemu mgburumgburu; mbụ ndu ono, akpoje insensu ọku nụ Bálu; mę enyanwu; mę onwa; mę iphe bụ mkpọ-kpodo, nọnu ono. ⁶ Ọ fofuru agwa Ashera l'eze-ulo Nchileke; je akpọo ya ọku lę nggele Kídironu l'azụ Jerúsalemu; gwee ya; yọ buru ntụ. Yo kpota ntụ iya ono je awushia l'ikiri-kpọo. ⁷ O nwutsuhiru ulo unwoke, agba ọkpara l'iku eze-ulo Nchileke butsea; nwutsuhia ulo unwanyi, anọduje akpa uwe, eewebeje Ashera.

⁸ Yọ bya achịta iphe, bụ ndu achijeru Nchileke ęja lę mkpukpu, nọgbaa l'alị Júda; bya emerushia ęke aagwaję iphe; mbụ ęke ono, ndu ono shi akpoje insensu ọku; tsube lę Géba jeye lę Besheba. Yo mebyishia ęke aagwaję iphe l'onu-uzo Jóshuwa, bụ govano; l'ęka-ibiyita edukfu mkpukpu ono. ⁹ Ndu ono, egwojeru agwa ęja ono te shikwa etsoje egwo ęja l'ęnya-ngweja kę Ojejoje lę Jerúsalemu; obenu l'ephe shi etsoje unwunna ephe l'ata buredi, ę-te ekodu ekoko.

¹⁰ Josáya tūruru Tofętu, bụ ęke aagwaję iphe lę nsuda unwu Hínomu; k'ophu bụ l'ę to nwedu onye ewotajekwadu nwatibe iya kę nwoke; m'ọ bụ kę nwanyi gwoo ęja nụ Mólęku. ¹¹ Iphe, bụ inya, ndu eze ndu Júda nuru enyanwu, gvutsuaru l'onu eze-ulo Nchileke; b'ọ chishiru; bya amuru ọku ye l'iphe, bụ ugbo-inya, e shi dobekwaruphu enyanwu; ọku ekekota iya. Ęke ephe shi nodu bụ l'ęchi ęke ono, nọ lę mgboro ulo ono, nwozi ono, aza Nétanu-Melęku bu.

¹² O nwutsushiru ęnya-ngweja ono, ndu eze ndu Júda kpuru l'ulo-eli Éhazu; nwutsushia ęnya-ngweja ono, Manasę kpuru l'ęchi ogbodufu labu ono, nọ l'eze-ulo Nchileke. Ọ chifuru iya l'ęke ono; je akua ya pyaapya; chita je enwuru ye lę nggele Kídironu. ¹³ Eze aturukota ęke ono, aagwaję iphe l'uzo enyanwu-ahata Jerúsalemu; l'ęka-utara Ugwu Uru-alị; mbụ ęke ono, Sólomonu kputaru Ashitoretu, bụ ęjo agwa ndu Sayidonu; kputaru Kemoshu, bụ ęjo agwa ndu Móabu; kputaru Mólęku, bụ ęjo agwa ndu Amonu. ¹⁴ Josáya kụ-kwoshikotarú ntękpe, nọ l'ęke ono; gbutsua Ashera; woru ọkpu ndu nwuhuru anwuhu kuba l'ęke ono.

¹⁵ O chikporu ęnya-ngweja Bételu l'ęke ono, Jeróbuwamu Nébatu kpoberu; gude iya mee tę ndu Ízurelę ye ęka l'iphe, dū ęji ono. O turu ọku l'ęnya-ngwaję ono; tükwaaphu ọku l'agwa Ashera; bya egwee ya; yọ buru ntụ. ¹⁶ Ya ndono; Josáya abya achikaa ęnya phua ili, nọgbaa l'ugwu ono. Yo zi; e je avoshiaru iya ọkpu, nọ l'ili ono; yọ kpọo ya ọku l'eli ęnya-ngweja ono; merua ya. Yo shi ęge ono vua; mbụ iphe ono, Ojejoje shi l'onu onye nkfuchiru iya kfuá ono.*

¹⁷ Josáya abya aji: "Bụ ngunu bę ya ele ęnya, a kpuru ęgaphu?"

Ndu mkpukpu ono asụ iya: "L'ọ kwa ili ęke e liru onye kę Nchileke phụ, shije Júda bya ekfua kę iphe-a, i meru ęnya-ngweja Bételu-wa."

¹⁸ Yọ sụ ephe: "Unu hakwaa ya; t'ę b'ọ dukwa onye e-me ęka l'ọkpu iya." Ephe aparu ọkpu ono haa; hakwaaphu l'onye nkfuchiru Nchileke phụ shi Samériya phụ.[†]

¹⁹ Ọ bụ ęge ono, Josáya mebyishiru ęke ono, aagwaję iphe, nọkota lę Bételu ono bukwapu ęge o mebyishiru iphe, bụ ęke aagwaję iphe lę Samériya, bụ ophu uphodu ndu eze ndu Ízurelę kpushiru; shi ęge ono kpatsua Ojejoje ęhu-ęghughu. ²⁰ Ọ tuko iphe bụ ndu agwaję iphe l'ęke ono, aagwaję iphe ono gbugee l'eli ęnya-ngweja ono; bya etsua ọkpu ndiphe ọku l'eli ęnya-ngweja ono. Yo metsua; laphushia azụ lę Jerúsalemu.

* 23:16 23:16 1 Eze 13:1-2. † 23:18 23:18 1 Eze 13:11-32.

*A wataru ọgba Aji Esweta ọdo**(2 Iphe 35:1-19)*

²¹ Tò dù iya bụ; eze, bụ Josáya abya asụ ndu Júda l'èphe ha: "T'èphe gbaaru Ojejoje, bụ Nchileke èphe Aji Esweta ège ono, e deru iya lẹ Ekwo Ọgba-Ndzu ono." ²² È tọ nwedu Aji Esweta ọpụ a gbajewaru ège a gbaru ono. È ta ghabụ ya ège ono l'oge ndu ikpe. T'a gba iya ège ono l'oge ndu eze kẹ Ízurẹlụ; m'ọ bụ l'oge ndu eze kẹ Júda. ²³ Ọlọbu l'afa, kwe Josáya afa iri l'èsato, yọ wataru aburu eze b'a gbaru Ojejoje Aji Esweta ono lẹ Jerúsalemu.

Iphe Josáya meshiru

²⁴ Iphe ọdo, Josáya meru bụ l'ọ chishikotaru ndu aphụ àphù; mę ndu njibya; chiko iphe bụ agwa; mę ẹjo akpamara, nọkota lẹ Jerúsalemu; mę l'alị ndu Júda l'ọ ha wofukota. Iphemiphe ọbule ono b'ọ mekotaru tẹ ya gude medzua iphe, e deru l'ekwo ekemu ono, Hilikaya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja phuru l'eze-ulo Nchileke ono. ²⁵ È tọ nwedu eze ọdo, dù l'ọbu Josáya lẹ ndu vu iya ụzo chia; mę ndu ọpụ, etso iya l'azụ, bụ onye gudeje obu iya l'ọ ha; mę ndzụ iya l'ọ ha; mę ike iya l'ọ ha ziberu Ojejoje; ẹge ono ọ nọ l'ekwo ekemu Mosisu.

²⁶ Obenu l'oke ẹhu-eghughu Ojejoje, ata kfukfukfu, ọ dabẹru ndu Júda ono bẹ ta ejizitaduru ejizita. Yọ buru iphe, kparu iya nụ bụ iphemiphe ọbule ono, Manásẹ meeberu gude kpatsua ya ẹhu-eghughu. ²⁷ Obenu lẹ ya meru iphe, Ojejoje kfuru; sụ: "Mu e-wofufua ndu Júda l'ẹke, mu nọ ẹge ono, mu wofuru ndu Ízurẹlụ; mu ajika Jerúsalemu, bụ mkpukpu ono, mu fọtaru; mę eze-ulo ono, mu suru l'ọ bụ ẹke ẹpha mu a-nọdu ere ire ono."

*Anwuhu Josáya**(2 Iphe 34:3-7, 29-33)*

²⁸ Iphe ọdo, meeberu nụ teke Josáya shi achị; mę iphemiphe ọbule, yẹbedua meru b'e dekotaru l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nụ l'oge ndu eze Júda.

²⁹ Obenu l'oge kẹ Josáya bẹ Fero Neko, bụ iya bụ eze ndu Íjiputu chị ndu soja iya jeshia Ẽnyimu Yufurétusu tẹ ya yetaru eze ndu Asiriya ẹka l'ọgu. Eze, bụ Josáya achịta ndu soja nk'iya jekfushia ya ọgu. Fero-neko aphụ l'iya phụ; woru iya gbua lẹ Megido. ³⁰ Ndu ozi iya shi lẹ Megido gude ugbo-inya palata odzu iya lẹ Jerúsalemu; bya elia ya l'ili nk'iya. Ndu Júda ewofuta nwatibe Josáya kẹ nwoke, aza Jehowahazu; tee ya manụ l'ishi t'ọ buru eze nọ-chia ẹnya nna iya.

*Jehowahazu bụ eze ndu Júda**(2 Iphe 36:2-4)*

³¹ Iphe Jehowahazu gbaru bụ ụkporo afa l'afa ẹto teke ọ wataru achịchi. Yọ chia onwa ẹto lẹ Jerúsalemu. Ẽpha nne iya bụ Hamutalu; nwatibe Jeremáya kẹ Libina. ³² Jehowahazu bẹ meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje ẹge nna iya oche èphe meru. ³³ Fero Neko tuchiru iya lẹ mkporo lẹ mkpukpu Ribúla l'alị Hámatu; k'ọpụ bụ l'ẹ tọ nọduhedu lẹ Jerúsalemu achị. Fero-neko bya atụ-buaru ndu Júda t'èphe kfua ụkporo ẹkpa mkpọla-ọcha ugbo ise; mę ẹkpa mkpọla-ododo. ³⁴ Fero Neko eworu Ẽliyakimu Josáya mee eze l'ọzori nna iya, bụ Josáya. Yọ gbanwee ẹpha Ẽliyakimu; yọ zalahaa Jehoyakimu. Ya ndono; yọ dufu Jehowahazu je edobe lẹ Íjiputu; yọ nọdu l'ẹke ono nwuhu. ³⁵ Jehoyakimu kfua Fero Neko mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo ono, ọ tū-buru ndu Júda. O keru utu nutsua ndu Júda l'ẹge ike beru onyemonye; shi ẹge ono gbata mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo ono.

*Jehoyakimu bụ eze ndu Júda**(2 Iphe 36:5-8)*

³⁶ Iphe Jehoyakimu gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achịchi. Yọ chia afa iri lẹ nanụ lẹ Jerúsalemu. Ẽpha nne iya bụ Zébidá; nwatibe Pedaya kẹ Ruma. ³⁷ Jehoyakimu meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje ẹge nna iya oche èphe meru.

24

¹ Ọ bụ l'oge kẹ Jehoyakimu; bẹ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu byaru ọgu lẹ Júda. Jehoyakimu anọ ya l'ẹka afa ẹto; bya aghachi; kwefulahaaru iya ikè. ² Ojejoje abya eshi lẹ Bábyilonu; Aramu; Móabu; mę Amọnu zifu ndu ọ-lua-ọlaa; ẹphe abyaru Jehoyakimu ọgu; t'èphe bya emebyishia Júda ẹge ono, Ojejoje shi l'ọnu ndu ozi iya, bụ ndu nkfuchiru iya kfua ono. ³ Iphe, doru ẹnya aburu l'iphe ono, mekotaru l'ẹhu ndu Júda ono bẹ bụ Ojejoje suru t'ọ mee; t'ọ shi ẹge ono wofu èphe l'ẹke ya nọ l'okfu ẹjo iphe Manásẹ; męwaru iphemiphe ọbule ọdo, o meshiru; ⁴ mękwaphu kẹ ndu ono, ẹ-te

nwedu iphe, ephe meru, o gbushiru; ochi ephe atukoru Jerúsalemu l'ishi; ophu Ojejoje 'ekwedu le ya aguru ephe nvu.

⁵ Iphe odo, meeberu nu teke Jehoyakimu shi achi; me iphemiphe obule, yebedua meru b'e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ndu eze Júda. ⁶ To du ya bu; Jehoyakimu anwuhu lakfushia nna iya phe. Nwatibe iya, bu Jehoyakinu abya aburu eze no-chia enya iya.

⁷ Eze ndu Ijiputu te eshibudua l'alj iya lufuta odo; ke l'eze ndu Babylonu be naru iya alj iya mgburumburu; shita le nggele Ijiputu je akpaa le Enyimu Yufuretusu.

*Jehoyakinu bu eze ndu Júda
(2 Iphe 36:9-10)*

⁸ Jehoyakinu be gbawaru afa iri l'esato teke o wataru obu eze. Iphe, o chiru bu onwa eto le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Nehushita; nwatibe Elunatanu ke Jerúsalemu. ⁹ Jehoyakinu meru ejo iphe l'enya Ojejoje ege nna iya meru.

¹⁰ Yo buru teke ono; be ndu soja Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu wuru bya bya eyechia Jerúsalemu. ¹¹ Nebukadineza l'onwiya abyakfuta ndu nk'ia le Jerúsalemu teke ono, ephe yechiru iya ono. ¹² To du iya bu; Jehoyakinu, bu eze ndu Júda; me nne iya; ndu ozi iya; ndu, bu amadu le ndu ozi iya; me ndu ishi l'ozi iya atuko l'ephe ha woru onwephe nu eze ndu Babylonu.

Yo buru l'afa, kwe eze ndu Babylonu afa esato k'ophu, o wataru achichi b'o kpuru Jehoyakinu le ndzu. ¹³ Yo vva mbu iphe ono, Ojejoje kfuwaru l'iphe, bu eku, no l'eze-ulo Nchileke; me l'ulo-eze; yeri iphe, bu ivu ono, Solomonu, shi buru eze ndu Izurelu gude mkpola-ododo mekota; doo l'eze-ulo Nchileke ono be ee-gwo. Yo buru iphe ono be Nebukadineza byaru bya emedzua. ¹⁴ O kpuru ndu Jerúsalemu l'ephe ha le ndzu lashia Babylonu. O kpuru ndu ishi; kpua ndu soja; kpua ndu ophu bu ike-ka-l'ogu phe; kpua ndu eme nka; kpua ndu uzu. Iphe, ephe du bu unu madzu ugbo ukporo l'ise teke o kpuru ephe. Ndu o haru nwenkinyi bu ndu katsua oburu ndu ukpa l'alj ono.

¹⁵ Nebukadineza eshi le Jerúsalemu kpua Jehoyakinu le ndzu laa alj Babylonu. O kpuru nne Jehoyakinu; kpua unyomu iya; kpua ndu ishi l'ozi iya; kpua ndu ike no l'alj ono. ¹⁶ Eze ndu Babylonu akputa unu ndu soja iri l'esaa l'ukporo ndu soja iri,* bu ndu ike no; buru ndu maru enya ogu; bya akpua unu madzu labu l'ukporo madzu iri,† bu ndu nka; me ndu uzu. ¹⁷ Yo wota Mataniya, bu nwnne nna Jehoyakinu mee eze l'ozori Jehoyakinu; gbanwee epha iya gube iya Zedekaya.

*Zedekaya bu eze ndu Júda
(2 Iphe 36:11-12; Jer 52:1-3)*

¹⁸ Zedekaya be nowaru ukporo afa l'afa lanu teke o wataru achichi. Iphe, o chiru bu afa iri le nanu le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Hamutalu; nwatibe Jeremaya. Eke nne iya ono shi bu Libina. ¹⁹ Zedekaya be meru ejo iphe l'enya Ojejoje l'o bu Jehoyakimu. ²⁰ Yo buru ehu-eghughu Ojejoje be meru iphe iphe ono meru ndu Jerúsalemu; me l'ehu ndu Júda jeye teke o chifuru ephe l'ifu iya.

E metsua; Zedekaya abya ekwefuru eze ndu Babylonu ikè.

25

*Adada Jerúsalemu
(2 Iphe 36:13-21; Jer 39:1-10; 52:3-11)*

¹ Ya ndono; yo be l'afa, kwe Zedekaya afa tete; k'ophu o wataru achichi; l'abalj k'iri l'onwa iri; eze ndu Babylonu, bu Nebukadineza achita ndu soja iya l'igwe; ephe abyatashia Jerúsalemu. Ephe eje akwaa k'ogu l'azu mkpukpu ono; nodu l'eke ono gvua ya ose-ogu mgburumburu. ² Ephe eyechia mkpukpu ono jeye l'afa, kwe eze, bu Zedekaya afa iri le nanu. ³ Yo rua l'abalj ke tete l'onwa k'eno; ejo-egu, no le mkpukpu ono bya aka njo; k'ophu ndu bu iya nu te nwehedu nri, ephe e-ri. ⁴ E woru upho-mkpuma mkpukpu ono tsufua; yo be l'enyashi; ndu soja mkpukpu ono l'ephe ha etsukahu gbalaa. Eke ephe shiru gbalaa bu l'onu-uzo ophu, no le mgbaku upho-mkpuma labu ono, no le mgboro mgbabu eze ono. Eke ephe shiru aburu uzo Araba. Teke ono kwa teke ndu soja Babylonu kephekwaduru mkpukpu ono mgburumburu. ⁵ Ndu soja Babylonu achipyabe eze, bu Zedekaya le egude iya l'alj daburu swanmangu le Jeriko. Ndu soja iya ebuhaa ya tsukashihu. ⁶ Ephe egude eze; kpu-kfu eze ndu Babylonu le Ribula, bu eke a no nmaa ya ikpe. ⁷ Ephe anodu eze Zedekaya l'ifu gbushia

* **24:16** 24:16 Iphe o bu bu 7,000. † **24:16** 24:16 Iphe o bu bu 1,000.

unwegirima iya; bya aswoshia ya akpuru-ɛnya; gude ope tua ya mkpakobe; kpuru iya lashia Bábyilonu.

*Emebiyishi Jerúsalemu; me eze-ulo Nchileke
(Jer 52:12-23)*

⁸ Yo rua abali k'ɛsaa l'ime onwa k'ise; l'afa, kwe Nebukadineza afa iri le tete, o wataru ochi ndu Bábyilonu; Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze Nebukadineza; buru nwozi eze ndu Bábyilonu ono ejeshia Jerúsalemu. ⁹ Yo rua je atua oku l'eze-ulo Nchileke; tua oku l'ufu-eze; tua oku l'iphe, bu ulo, no le Jerúsalemu. Iphe, bu ulo, aga mka l'eke ono b'o tukotaru oku. ¹⁰ Ndu soja, no onye ishi ndu soja-eze ono l'eka eje etsukoshia upho-mkpuma, e gude kpu-pheta Jerúsalemu mgburumburu. ¹¹ Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze ono eruta iphe, bu ndu phoduru le mkpukpu ono lashia Bábyilonu; mbu igwe oha ono; yeru ndu ophu gharu oso laa k'eze ndu Bábyilonu. ¹² Ndu ophu onye ishi ndu soja ono haru bu ndu ophu kakota obu ndu ukpa l'ali ono; t'ephe jeje ozi le mgo voyinu; me l'okfu.

¹³ Itso ope, no l'eze-ulo Nchileke; o-gba-kperekpere; eze durongu mini, e gude ope kpa, no iya nu be ndu Bábyilonu kpyashiru; vuta ope ono lashia Bábyilonu. ¹⁴ Ephe vukwaruphu ite; eze ago; iphe, apaje owuu uruku; efere; iphe bu iphe, a kpuru l'ope, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke; ¹⁵ iphe, aakpoje insensu oku; ochi; iphemiphe obule, e meru le mkpola-ododo; me le mkpola-ocha be onye ishi ndu soja ono vukotaru.

¹⁶ Ope, laru l'itso labu ono; eze durongu mini ono; me l'o-gba-kperekpere ono, Solomonu meshiru dobe l'eze-ulo Nchileke ono be era iya, kariru ege aa-tu onu iya. ¹⁷ Itso ono be eli iya dugbaa ntokpa ukporo l'ɛsaa ɛsaa. Yo buru ope b'e gude wua l'ishi iya. Iphe ishi itso ono du bu ntukpa eno eno le mkpiriki iya; bya unwebaaru iphe, a kparu akpakpa; me ophu a kpuru l'ope, dugbaa l'o bu utara-okumu, no-pheru iya mgburumburu, e gude memashia ya ememashi. Itso k'ɛbo; ye le iphe, a kparu ye iya be bu iphe lanu ye le ophu.

*Aakpu ndu Júda le ndzu ala Bábyilonu
(Jer 52:24-27)*

¹⁸ Ya ndono; onye ishi ndu soja-eze ono abya akpua Seraya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja le ndzu; kputa Zefanaya, bu onye, etsota Seraya; me umadzu eto, echeje nche l'onu eze-ulo Nchileke. ¹⁹ Le mkpukpu ono b'o kputaru onye ishi ndu soja; me umadzu ise, anoduje edoziru eze uzo, bu ndu ophu a phuru le mkpukpu ono; kputa onye ederu onye ishi ndu soja ekwo, bu iya bu onye anaje ndu ali ono l'oru soja; me ukporo umadzu eto, bu unwoke ali ono, a phuru le mkpukpu ono. ²⁰ Nebuzaradanu, bu onye ishi ndu soja-eze akputa ephe kpu-jeru eze ndu Bábyilonu le Ribula. ²¹ Yo buru le Ribula l'ali Hamatu be eze ndu Bábyilonu no gbushia ephe.

Yo buru ege ono b'e shi kpua ndu Júda le ndzu laa ali odo.

*Gedaliya bu o-chi-oha ndu, a haru le Júda
(Jer 40:1—41:15)*

²² Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu abya afota Gedaliya Ahikamu Shefanu t'o buru o-chi-oha ndu ophu phoduru nu l'ali Júda. ²³ Ndu ishi ndu soja; me ndu nk'ephe anua l'o bu Gedaliya be Nebukadineza meru govano ndu Júda; wuru wu-kfuta Gedaliya le Mizupa. Epha ndu ono bu: Ishimelu Netenaya; Johananu Kareya; Seraya Tanihumeti, bu onye Netofa; me Jezaniya, shi Maaka; ephe le ndu nk'ephe. ²⁴ Gedaliya eribuuru ephe le ndu nk'ephe ono nte; gude mee t'obu shihu ephe ike; su ephe: "Unu ba tsukwa ndu ishi ndu Bábyilonu egvu. O -buru l'unu no l'ali ono l'ejeru eze ndu Bábyilonu ozi; be iphe a-dukpooru unu le mma."

²⁵ Yo rua l'onwa k'ɛsaa l'afa ono; Ishimelu Netenaya Elishama, shi l'ufu ndu eze; achija umadzu iri jeshia ogu le Mizupa je egbua Gedaliya; ndu Júda; me ndu Bábyilonu, ephe l'iya no le Mizupa. ²⁶ To du iya bu; ndu Júda l'ephe ha; ndu ukfu le ndu nta; je akpaa le ndu ishi ndu soja ephe; egude k'otsu-egvu ndu Bábyilonu gharu lashia l'iputu.

*Aatufuta Jehoyakinu le-mkporo
(Jer 40:7-9; 41:1-3)*

²⁷ L'afa, kwe Jehoyakinu, bu eze ndu Júda ukporo afa l'afa iri l'ɛsaa, a kpuru iya le ndzu be Evilu-Merodaku byaru bya aburu eze; wata ochi ndu Bábyilonu. Yo tufu Jehoyakinu, bu eze ndu Júda le mkporo l'onwa iri l'ebo no l'ukporo abali l'abali ɛsaa. ²⁸ O kfuru okfu oma nu Jehoyakinu; bya edobe iya l'onodu, kakota ke ndu eze odo, a kpuru ephe l'iya ndzu laa ali Bábyilonu. ²⁹ Jehoyakinu eyefu uwe mkporo iya; bya etsoru rilahaa nri l'ufu-eze jeye l'ege o no-beru. ³⁰ Mboku-mboku be eze nuru iya okpoga, oo-gudeje eme mka iya jeye l'ege o no-beru.

Iphe e meru l'oge ndu Eze kẹ mbụ

Ndu a mụru tsube l'ogbo Ádamu rua l'ogbo Ébirihamu

(Mbụ 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)

¹ Ádamu bụ nna Sẹtu; Seti aburu nna Énoshi. ² Énoshi bụ nna Kénanu; Kénanu aburu nna Mahálalẹlu. Mahálalẹlu bụ nna Jeredi; ³ Jeredi aburu nna Ínọku. Ínọku bụ nna Metúsela; Metúsela aburu nna Lémẹku. ⁴ Lémẹku bụ nna Nówa. Ụnwu Nówa bụ Shemu; Hamu; mẹ Jafetu.

⁵ Ụnwu Jefetu bụ Goma; Mágoggu; Madayi; Javanu; Tubalu; Mésheku; mẹ Tirasu. ⁶ Ụnwu Goma bụ Ashukenazu; Difatu; mẹ Togama. ⁷ Ụnwu Javanu bụ Elisha; Tashishi; Kítimu; mẹ Ródu.

⁸ Ụnwu Hamu bụ Kúshi; Íjiputu; Putu; mẹ Kénanu. ⁹ Ụnwu Kúshi bụ Séba; Havila; Sabúta; Ráma; mẹ Sabuteka. Ụnwu Réma aburu Sheba; mẹ Dedanu. ¹⁰ Kúshi bụ nna Nimurodu. Nimurodu bụ onye soja ivuzọ, ike kakọta ọ mgboko. ¹¹ Íjiputu bụ nna ndu Ludu; ndu Anamu; ndu Lehabu; ndu Nafutuhu; ¹² ndu Paturọsu; ndu Kafuto; mẹ ndu Kasulu. Ndu Kasulu bụ ẹphe metaru ndu Filisutayinu. ¹³ Kénanu bụ nna Sayidonu. Sayidonu bụ iya bụ ọkpara iya. Kénanu bụkwaphu nna ndu Hetu; ¹⁴ ndu Jebusu; ndu Amọru; ndu Gigashi; ¹⁵ ndu Hevu; ndu Aka; ndu Sinu; ¹⁶ ndu Avadu; ndu Zéma; mẹ ndu Hámatu.

¹⁷ Ụnwu Shemu bụ Élamu; Ashuru; Afakusadu; Ludu; Áramu; Uzu; Hulu; Geta; mẹ Mésheku. ¹⁸ Afakusadu bụ nna Shela; Shela aburu nna Iba. ¹⁹ Iba mụtaru unwoke labu. Ẹpha onye lanu bụ Pélegu.* Ishi iya aburu l'a mụru iya l'ògè teke mgboko kekashiru ekekashi. Ẹpha nwunne iya kẹ nwoke bụ Jọkutanu. ²⁰ Jọkutanu bụ nna Alumodadu; Shelefu; Hazamaveti; Jera; ²¹ Hadoramu; Uzalú; Dikila; ²² Obalu; Abímẹlu; Sheba; ²³ Ofi; Havila; mẹfua Jobabu. Ẹphe l'ẹphe ha bụkọta ụnwu Jọkutanu.

²⁴ Shemu bụ nna Afakusadu; Afakusadu aburu nna Shela. ²⁵ Shela bụ nna Iba; Iba aburu nna Pélegu. Pélegu bụ nna Rewu; ²⁶ Rewu aburu nna Sérugu. Sérugu bụ nna Nahọ; Nahọ aburu nna Téra. ²⁷ Téra bụ nna Ébirihamu, bụ iya bụ Ébirihamu.

Eri Ishimẹlu

(Mbụ 25:12-16)

²⁸ Ụnwu Ébirihamu bụ Áyizaku mẹ Ishimẹlu. ²⁹ Qwaa bụ eri ẹphe ndọ-ọ: Nebayotu bụ ọkpara Ishimẹlu. Ndu ọphu bụ Kéda; Adụbelu; Mibusamu; ³⁰ Mishima; Duma; Masa; Hadadu; Tima; ³¹ Jeturu; Nafishi; mẹ Kidema. Ẹphe l'ẹphe ha bụkọta ụnwu Ishimẹlu.

³² Ketúra, bụ nnufu Ébirihamu mụtaru iya Zimuranu; Jọkushanu; Medanu; Mídiya; Ishibaku; mẹ Shuwa. Ụnwu Jọkushanu bụ Sheba; mẹ Dedanu. ³³ Ụnwu Mídiya bụ Ifa; Iferu; Hanọku; Abída; mẹ Ẹludaa. Ndu ono l'ẹpha ha bụkọta ụnwu Ketúra.

Eri Iso

(Mbụ 36:1-19)

³⁴ Ébirihamu bụ nna Áyizaku. Ụnwu Áyizaku bụ Iso; mẹ Ízurelu. ³⁵ Ụnwu Iso bụ Elifazu; Ruwẹlu; Jewushi; Jelamu; mẹ Kora. ³⁶ Ụnwu Elifazu bụ Témanu; Omaru; Zefo; Getamu; Kenazu; Timína; mẹ Amalẹku. ³⁷ Ụnwu Ruwẹlu bụ Nahatu; Zera; Shama; mẹ Miza.

Ndu ọdungu, buru l'alị Édọmu

(Mbụ 36:1-19)

³⁸ Ụnwu Séyi bụ Lotanu; Shobalu; Zebiyonu; Ana; Dishonu; Iza; mẹ Dishanu.

³⁹ Ụnwu Lotanu bụ Hori mẹ Homamu. Timína bụ nwunne Lotanu kẹ nwanyi.

⁴⁰ Ụnwu Shobalu bụ Aliyanu; Manahatu; Ebalu; Shefi; mẹ Onamu. Ụnwu Zibiyonu bụ Aya; mẹ Ana.

⁴¹ Nwa, Ana mụtaru bụ Dishonu.

Ụnwu kẹ Dishonu bụ Hamuranu; Eshubanu; Ituranu; mẹ Keranu.

⁴² Ụnwu Iza bụ Bilihanu; Zavanu; mẹ Jakanu. Ụnwu Dishanu bụ Uzu; mẹ Aranu.

Ndu eze ndu Édọmu

(Mbụ 36:31-43)

* **1:19** 1:19 Iphe, "Pélegu" bụ bụ "ekekashi".

⁴³ Qwaa bụ ndu eze, chi-oduru ndu Édọmu tẹmanu bẹ ndu Ízuruẹlu nwederu eze: Béla Beyo. Epha mkpukpu iya bụ Dinuhaba.

⁴⁴ Teke Béla nwuhuru bẹ Jobabu Zera kẹ Bọzura bụru eze; nọ-chia ẹnya iya.

⁴⁵ Teke Jobabu nwuhuru bẹ Hushamu kẹ Témanu bụru eze; nọ-chia ẹnya iya.

⁴⁶ Teke Hushamu nwuhuru bẹ Hadadu Bedadu bụru eze; nọ-chia ẹnya iya. O bụ iya bẹ mekpataru ndu Mídiya l'alí Móabu. Epha mkpukpu iya bụ Aviti.

⁴⁷ Teke Hadadu nwuhuru; Samúla kẹ Masureka aburu eze; nọ-chia ẹnya iya.

⁴⁸ Teke Samúla nwuhuru; bẹ Shawulu kẹ Rehobotu, nọ lẹ mgboro Ẽnyimu Yufurétusu bụru eze; nọ-chita ẹnya iya.

⁴⁹ Teke Shawulu nwuhuru bẹ Bálu-Hananu Akubo bụru eze; nọ-chia ẹnya iya.

⁵⁰ Teke Bálu-Hananu nwuhuru bẹ Hadadu bụru eze; nọ-chia ẹnya iya. Epha mkpukpu iya bụ Payi. Nyee ya bụ Mehetabẹlu; bụ nwatibe Maturedi. Maturedi bụ nwanwa† Mezahabu.

⁵¹ Hadadu abya anwuhu.

Ndu owaa bụ ndu ishi ndu Édọmu: Timína; Aliya; Jetetu; ⁵² Oholibama; Ela; Pinonu; ⁵³ Kenazu; Témanu; Mibuza; ⁵⁴ Magudẹlu; mẹ Iramu. Ndu ono shi bụjeru ndu ishi ndu Édọmu.

2

Eri Ízuruẹlu

¹ Qwaa unwu Ízuruẹlu ndọ-ọ: Rúbenu; Símiyọnu; Lívayi; Júda; Ísaka; Zébulọnu; ² Dánu; Jósefu; Bénjaminu; Náfutali; Gádu; mẹ Ásha.

³ Unwu Júda bụ: Eru; Onanu; mẹ Shela. Onye o shi l'ẹka iya mụta umadzu ẹno ono bụ nwanyi Kénanu, bụ nwatibe Shuwa. Olee Ira, bụ okpara iya bẹ meru ẹjo-iphe l'ẹnya Ojejoje. Ojejoje eworu iya gbua. ⁴ Táma, bụ nyee-nwa Júda abya amụtakwaru iya phụ Pérezu mẹ Zera. Iphe, unwu Júda tuko dọ bụ ise.

⁵ Unwu Pérezu bụ Hézurọnu; mẹ Hamulu. ⁶ Unwu Zera bụ Zimuri; Etanu; Hemanu; Kalukọlu; mẹ Dara. Iphe, ẹphe dukota bụ ise. ⁷ Nwatibe Kami bụ Ekanu. O bụ iya wolataru ndu Ízuruẹlu nche-ọtsu-l'anụ; kẹ l'ọ dakaru iphe, e kfuru sụ t'ẹ b'ọ dukwa onye e-wota iphe, e doberu Nchileke iche.*

⁸ Nwatibe Etanu bụ Azaríya.

⁹ Unwu, a mụtaru Hézurọnu bụ Jeramẹlu; Ramu; mẹ Kelubayi.

¹⁰ Ramu bụ nna Amínadabu; Amínadabu aburu nna Náshọnu, bụ iya bụ onye ishi ndu Júda. ¹¹ Náshọnu bụ nna Saluma; Saluma aburu nna Bówazu. ¹² Bówazu bụ nna Óbẹdu; Óbẹdu aburu nna Jesi.

¹³ Ndu owaa bụ unwu Jesi: Eliyabu bụ okpara iya; Abinadabu aburu otsota; Shimeya bụ onye kẹ ẹto; ¹⁴ Netanẹlu bụ onye k'ẹno; Radayi aburu onye k'ise. ¹⁵ Ozemu bụ onye k'ishingu; Dévidi aburu onye k'ẹsaa. ¹⁶ Unwunne ẹphe ndu k'unwanyi bụ: Zeruya; mẹ Abigelu.

Unwu Zeruya bụ: Abishayi; Jóabu; mẹ Ásahẹlu; ẹphe ẹto ono. ¹⁷ Abigelu bụ nne Amasa. Nna Amasa bụ Jeta, shi l'eri Ishimẹlu.

Eri Hezurọnu

¹⁸ Kálebu Hézurọnu bẹ shi l'ẹka nyee ya, bụ Azuba mụta Jeriyotu. Nwanyi ono mụtakwaru iya phụ Jeshu; Shobabu; mẹ Adonu. ¹⁹ Azuba anwuhulephu; Kálebu eje alụ Efuratu; yọ mụtaru iya Huru. ²⁰ Huru bụ nna Úri; Uri aburu nna Bezalẹlu.

²¹ E megee; Hézurọnu eje alụ nwatibe Makiru. Makiru bukwanu nna Gíledu. Hezurọnu luru nwanyi ono teke yẹbe Hezurọnu gbaru ukporo afa ẹto. Nwanyi ono amụtaru iya Segubu. ²² Segubu bụ nna Jayi; onye ukporo mkpukpu lẹ mkpukpu ẹto l'alí Gíledu shi nọdu l'ẹka. ²³ Olee ndu Geshuru; mẹ ndu Eramu nataru mkpukpu lẹ mkpukpu ono, shi nọdu Jayi l'ẹka ono; natakwa iya phụ Kenatu; mẹ unwu mkpukpu mkpukpu, gbapheru iya mgburumgburu. Mkpukpu ono dukota ukporo mkpukpu ẹto. Ndu ono l'ẹphe ha bukota ndu awa Makiru, bụ iya bụ nna Gíledu. ²⁴ Hézurọnu, bụ nna Kálebu anwuhutsulephu; Kálebu aluppyabe Efuratu, bụ nyee nna iya. Efuratu amụtaru iya Ashuru. Ashuru amụta Tékowa.

Eri Jeramẹlu Hézurọnu

²⁵ Ndu owaa bụ unwu Jeramẹlu, bụ okpara Hézurọnu: Ramu bụ okpara iya; mẹ Buna; Orẹnu; Ozemu; mẹ Ahíja. ²⁶ Jeramẹlu bẹ lukwaruphu nwanyi ọdo, epha iya bụ Atara.

† 1:50 1:50 Mehetabẹlu bụ nwanwa iya kẹ nwanyi. * 2:7 2:7 Jós 7:1-26.

Yèbedua bụ nne Onamu. ²⁷ Ụnwu Ramu, bụ ọkpara Jerameļu bụ: Mahazu; Jaminu; mę Eka. ²⁸ Ụnwu Onamu bụ Shamayi; mę Jada. Ụnwu Shémayi abụru Nadabu; mę Abishuru.

²⁹ Epha nyee Abishuru bụ Abihelu. O mụtaru iya Ahụbanu; mę Molidu. ³⁰ Ụnwu Nadabu bụ: Seledu; mę Apemu. Seledu nwùhuru; to dobe akọ. ³¹ Nwatibe Apemu bụ Íshì. Íshì bụ nna Sheshanu; Sheshanu abụru nna Ahụlayi.

³² Ụnwu Jada; mbụ nwunne Shémayi kę nwoke bụ Jeta; mę Jonátanu. Jeta nwùhuru; to dobe akọ. ³³ Ụnwu Jonátanu bụ Peletu; mę Zaza. Ndu ono bụ ndu eri Jerameļu.

³⁴ Sheshanu ta mụtadu unwoke. O bụ ụnwanyi b'ọ mụshiru kpụu. O nweru onye Íjiputu, bụ ohu iya, aza Jaha. ³⁵ Sheshanu eduta nwatibe iya kee Jaha, bụ ohu iya. Yọ mụtaru iya Atayi. ³⁶ Atayi bụ nna Nétanu; Nétanu abụru nna Zabadu. ³⁷ Zabadu bụ nna Efulalu; Efulalu abụru nna Óbèdu. ³⁸ Óbèdu bụ nna Jéhu; Jéhu abụru nna Azariya. ³⁹ Azariya bụ nna Helezu; Helezu abụru nna Eleyasa. ⁴⁰ Eleyasa bụ nna Sisumayi; Sisumayi abụru nna Shalumu. ⁴¹ Shalumu bụ nna Jekamiya; Jekamiya abụru nna Elishama.

Eri Kelebu

⁴² Ndu ọwaa bụ ụnwu Kálebu, bụ nwunne Jerameļu kę nwoke: Méscha bụ ọkpara iya. Méscha ono bụ nna Zifu. Nwatibe Kelebu ọdo bụ Maréscha. Maréscha bụ nna Héburonu. ⁴³ Ụnwu Héburonu bụ: Kora; Tapúwa; Rekemu; mę Shéma. ⁴⁴ Shéma bụ nna Rahamu. Rahamu abụru nna Jókamu. Rekemu bụ nna Shémayi. ⁴⁵ Nwatibe Shémayi bụ Mawonu. Mawonu abụru nna Bétu-Zu.

⁴⁶ Ifa, bụ nnufu Kálebu mụtaru iya Háranu; Moza; mę Gazezu. Háranu bụ nna Gazezu.

⁴⁷ Ụnwu Jahudayi bụ: Regemu; Jótamu; Geshanu; Peletu; Ifa; mę Shaafu.

⁴⁸ Maaka, bụ nnufu Kálebu bę mụtaru iya Shebe; mę Tirihana. ⁴⁹ O kwa iya phụ mụtaru Shaafu, bụ onye metaru Madumana; Sheva bụ iya metaru Makubina; mę Gibeya. Nwata nwanyi, Kálebu mụtaru bụ Akusa.

⁵⁰ Ọwaa bụ ndu eri Kelebu: Efuratu bụ nyee Kálebu. Huru abụru ọkpara Efuratu. Ụnwu Huru bụ: Shobalu, bụ onye metaru Kiriyatu-Jerimu; ⁵¹ mę Saluma, bụ iya metaru Bétulehemu; mę Harifu, bụ onye metaru Bétu-Geda.

⁵² Ọwaa bụ ndu eri Shobalu, bụ onye metaru Kiriyatu-Jerimu: O bụ iya metaru Harowe, bụ nkere-ẹbo ndu Menuhotu. ⁵³ Ndu ọwaa bụ ndu ọnya-ufu Kiriyatu-Jerimu: ndu Jeta; ndu Putu; ndu Shumatu; mę ndu Mishura. O bụ l'ẹka ndu ono; bę ndu Zora; mę ndu Eshutawolu; shi futa.

⁵⁴ Ndu ọwaa bụ ndu eri Saluma: ndu Bétulehemu; ndu Netofa; ndu Atarotu-Betu-Jóabu; nkere-ẹbo ndu Manahatu; mę ndu Zora.

⁵⁵ Ndu ọnya-ufu ọphu bụ ndu o-de-ẹkwo, bụ lę Jebezu bụ: ndu Tiratu; ndu Shimeya; mę ndu Suka. Ndu ono bụ ndu Kenu, shi l'eri Hámatu, bụ nna ndu ọnu-ulo Rekabu.

3

Eri Dévidi

(2 Sám 3:2-5)

¹ Ọwaa bụ ụnwu Dévidi; ndu ọphu a mụshiru iya lę Héburonu:

Amụnonu bụ ọkpara.

Nwanyi, mụru iya nụ
bụ Ahinowamu kę Jézerilu.

Dánèlu bụ otsota.

Nwanyi, mụru iya nụ
bụ Abigelu kę Kamèlu.

² Abusolomu bụ onye k'ẹto.

Nwanyi, mụru iya nụ
bụ Maaka. Maaka bụ
nwatibe Talumayi,
bụ eze ndu Geshu.

Adónija bụ onye k'ẹno.

Nne, mụru iya nụ bụ Hagitu.

³ Shefatiya bụ onye k'ise.

Nne, mụru iya nụ bụ Abitalu.
Ituremu bụ onye k'ishingu.
Nne, mụru iya nụ bụ
nwanyi ọphu eeku Egula.

4 Ʋmadzu ishingwa-wa b'a mɔtaru Dévidi lẹ Héburonu, bụ ẹke ọ ọdụ chĩa afa ẹsaa l'onwa ishingwu.

Lẹ Jerúsalemu b'ọ chĩru Ʋkporo afa l'afa iri l'ẹto. ⁵ Ʋwaa bụ ndu a mɔshiru iya lẹ Jerúsalemu: Shimeya; Shobabu; Nétanu; mẹ Sólomonu. Nwanyị, mɔshiru iya Ʋmadzu ẹnọ onọ bụ Betusheba, bụ nwatibe Amiyelu.

⁶ Ʋnwu iya ọdo bụ Ibuha; Elishama; Elifeletu; ⁷ Noga; Nefegu; Jafiya; ⁸ Elishama; Eliyada; mẹ Elifeletu; ẹphe tete. ⁹ Ndu onọ l'ẹphe ha bụkota Ʋnwu Dévidi kẹ unwoke; t'a gufukwa unwoke, o shi l'ẹka nnufu iya phẹ mɔshia. Táma bụ nwunne ẹphe kẹ nwanyi.

Eri Sólomonu

¹⁰ Réhobuwamu bụ nwatibe Sólomonu; Abayíja aburu nwatibe Réhobuwamu. Ása bụ nwatibe Abíja; Jehoshafatu aburu nwatibe Ása. ¹¹ Joramu bụ nwatibe Jehoshafatu; Ehezáya aburu nwatibe Joramu. Jowashi bụ nwatibe Ehezáya; ¹² Amazáya aburu nwatibe Jowashi. Azaríya bụ nwatibe Amazáya; Jótamu aburu nwatibe Azaríya. ¹³ Éhazu bụ nwatibe Jótamu; Hezekáya aburu nwatibe Éhazu. Manáse bụ nwatibe Hezekáya; ¹⁴ Amonu aburu nwatibe Manáse; Josáya aburu nwatibe Emonu. ¹⁵ Ʋwaa bụ Ʋnwu Josáya ndọ-ọ: Johananu bụ ọkpara iya; Jehoyakimu aburu otsota; Zedekaya aburu otsota, tsotaru ọkpara; Shalumu aburu onye k'ẹnọ. ¹⁶ Ndu ọwaa bụ ndu eri Jehoyakimu: Jekonaya bụ nwatibe Jehoyakimu; Zedekaya aburu nwatibe Jekonaya.

Eri Jekonaya

¹⁷ Ʋwaa bụ ndu eri Jekonaya onanu, a kpuru lẹ ndzụ onọ: Sheyalutiyelu; ¹⁸ Malukiramu; Pedaya; Shenaza; Jekamaya; Hoshama; mẹ Nedabaya. ¹⁹ Ʋnwu Pedaya bụ Zerúbabelu; mẹ Shimeyi. Ʋnwu Zerúbabelu bụ Meshulamu; mẹ Hananiya. Shelomitu bụ nwunne ẹphe kẹ nwanyi. ²⁰ Ʋ mɔtakwaruphu Hashuba; Ohelu; Berekaya; Hasadaya; mẹ Jushabu-Hesedu; ẹphe ise.

²¹ Ʋwaa bụ ndu eri Hananiya: Pelatiya; Jeshaya; Ʋnwu Refaya; Ʋnwu Ananu; Ʋnwu Obedáya; mẹ Ʋnwu Shekaniya.

²² Ʋwaa bụ ndu eri Shekaniya: Shemáya mẹ Ʋnwu iya, bụ Hatushi; Igalu; Bariya; Neyaraya; Shafatu. Ẹphe tuko dọ ishingwu.

²³ Ʋnwu Neyaraya bụ: Eliyowenayi; Hezekáya; mẹ Azurikamu. Ẹphe tuko dọ ẹto.

²⁴ Ʋnwu Eliyowenayi bụ: Hodaviya; Eliyashibu; Pelaya; Akubu; Johananu; Delaya; mẹ Anani. Ẹphe tuko dọ ẹsaa.

4

Ndu ikfu Júda

¹ Ʋnwu Júda bu: Pérezu; Hézuronu; Kami; Huru; mẹ Shobalu. ² Shobalu bụ nna Reyaya. Reyaya aburu nna Jahatu. Jahatu aburu nna Ahumayi; mẹ Lahadu. Ndu onọ bụ ndu Ʋnwunna Zora. ³ Ʋwaa bụ Ʋnwu Etamu ndu kẹ unwoke: Jézerilu; Ishima; mẹ Idubashi. Ẹpha nwunne ẹphe kẹ nwanyi bụ Hazeleluponi.

⁴ Penuwelu bụ nna Gedọ. Iza aburu nna Husha. Ndu ọwaa bụ Ʋnwu Huru. Huru l'onwiya bu ọkpara Efuratu, bụ nna Bétulehemu.

⁵ Ashuru, bụ nna Tékowa. Ʋ luru Ʋnwanyi labu, ẹpha ẹphe bụ Hela; mẹ Naara.

⁶ Naara bẹ mɔtaru iya Ahuzamu; Héfa; Timeni; mẹ Haahashutari. Ndu onanu bụ Ʋnwu kẹ Naara. ⁷ Ʋnwu kẹ Hela bụ Zeretu; Zoha; mẹ Etinanu.

⁸ Kozu bụ nna Anubu; mẹ Zobiba; bya abụkwaruphu nnajiufu ndu ẹnya-ufu Ahahelu, bụ nwatibe Harumu.

⁹ Jebezu b'a ka ọkwabe ugwu mele unwanne iya unwoke ọdo. Nne iya bẹ guru iya Jebezu; sụ: "Lẹ ya jeru iphe-ẹhuka gude mụa ya." ¹⁰ Jebezu kpokuru Nchileke kẹ ndu Ízuru; sụ iya: "Byiko; gónuru ọnu-oma nụ iya; menu-a tẹ oke-alí iya ka ọsa. Tẹ nggube Nchileke gude ẹka ngu heje iya; wofuru iya ẹjo-iphe; k'ophu ẹ to merudu iya ẹhu!" Nchileke emeuru iya iphe onọ, ọ rọrọ iya onọ.

¹¹ Kelubu, bụ nwunne Shuha; buri nna Mehuru. Mehuru aburu nna Ẹshutonu.

¹² Ẹshutonu bụ nna Bétu-Ráfa; Paseya; mẹ Tehina. Tehina bụ iya metaru ndu Iru-Nehashi. Ndu onọ; ẹphe lẹ ndibe ẹphe bụ ẹphe bụ ndu Rika.

¹³ Ʋnwu Kenazu bụ Otuniyelu; mẹ Seráya. Ʋnwu kẹ Otuniyelu aburu Hatatu; mẹ Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi onọ bụ nna Ofura. Seráya bụ nna Jóabu, bụ nna ndu Ge-Harashimu. Mkpukpu onọ aza Ge-Harashimu,* kẹ lẹ ndu bu iya nụ bụ ndu eme nka.

¹⁵ Ʋnwu Kálebu Jefune bụ: Iru; Ela; mẹ Naamu. Nwatibe kẹ Ela bụ Kenazu.

* 4:14 4:14 Iphe "Ge-Harashimu" bụ bụ "nsụda ndu eme nka."

¹⁶ Ụnwu Jehalelelu bụ: Zifu; Zifa; Tiriya; mę Ásaręlu.

¹⁷ Ụnwu Ezura bụ Jeta; Meredu; Ifa; mę Jalonu. Nyeer Meredu bę mụru Miriyamu; Shémayi; Ishuba, bụ nna Eshitemowa. ¹⁸ Nwanyi ọdo, Meredu luru l'ikfu Júda mụtaru iya Jeredu, bụ iya metaru ndu Gedọ. Ọ mụtakwaruphu Heba, bụ iya metaru ndu Soko; bya amụkwaaaphu Jekutiyele, bụ iya metaru ndu Zanova. Ndu ono bụkota ụnwu Bitiya, bụ nwatibe Fero, ọ luru mbu Meredu.

¹⁹ Hodiya bę luru nwunne Nahamu. Ọ bụ Hodiya bę mụtaru onye metaru ndu Keyila; mụta onye metaru ndu Gami; mụta onye metaru ndu Eshitemowa kę Maaka.

²⁰ Ụnwu Shimonu bụ Amunonu; Rina; Benu-Hanana; mę Tilonu.

Ụnwu Ishi bụ: Zohetu; mę Benu-Zohetu.

²¹ Ọwaa bụ ụnwu Shela Júda: Iru bụ nna Lika; mę Laada, bụ iya metaru ndu Marésaha; bya abụkwaru iya phụ metaru ndu ęnya-ufu ono, akpaję ękwa-ọcha lę Betu-Ashubayi; ²² mę Jokimu; mę unwoke Koziba; Jowashi; mę Sarafu; onye ono shi achị l'al'í Móabu; mbu onye ono, megeeru laa Jashubi-lehemu ono. (Iphe ono bụ iphe meru nụ l'oge ndiche). ²³ Ọ bụ ęphe bụ ndu ọ-kpụ-ite, shi bujeru lę Netayimu; mę Gedira. Ęphe bu l'ęke ono; l'aruru eze ęphe ọru.

Ndu ikfu Símiyonu

²⁴ Ụnwu Símiyonu bụ: Nemuwele; Jaminu; Jaribu; Zera; mę Shawulu. ²⁵ Shalumu bụ nwatibe Shawulu; Mibusamu aburu nwatibe Shalumu; Mishima aburu nwatibe Mibusamu. ²⁶ Nwatibe kę Mishima bụ Hamuwele; Zakuru aburu nwatibe Hamuwele; Shimeyi aburu nwatibe Zakuru. ²⁷ Shimeyi mụtaru unwoke iri l'ishingu; waa ụnwanyi ishing. Ọbu l'unwunne iya ndu k'unwoke ta mütadu ụnwu l'igwe; k'ophu bụ lę ndu ęnya-ufu ęphe ta jadụ ajaja ęge ndu Júda jaru.

²⁸ Mkpukpu eke ete shi butsuaru bę Besheba; Molada; Haza-Shuwalu; ²⁹ Biliha; Ezemu; Toladu; ³⁰ Betuwele; Homa; Zikulagu; ³¹ Bētu-Makabotu; Hazaru-Susimu; Bētu-Biri; mę Sharemu. Ọ bụ lę mkpukpu ono bę ęphe shi bukotaru jeye teke Dévidi shi buru eze. ³² Edukfu ndu ophu bupheru ęphe mgburumburu bụ: Etamu; Ayinu; Rimonu; Tokenu; mę Áshanu. Edukfu ise b'ọ dukota; ³³ yeru ụnwu edukfu, nọ-pheru obodo ono mgburumburu je akpaa lę Bálu. Ono bụ ęke ęphe shi bugbaaru. Ọ nwekwaruphu ękwo, ęphe deshuru ęge e shi mụshia ęphe.

³⁴ Meshobabu; Jamuleku; Joshua bụ nwatibe Amazáya; ³⁵ mę Jówelu. Jéhu bụ nwatibe Joshibiya. Joshibiya aburu nwatibe Seráya; Seráya aburu nwatibe Asiyelu. ³⁶ Eliyowenayi; Jaakoba; Jeshohaya; Asáya; Adiyelu; Jesimelu; Benáya; ³⁷ mę Ziza Shifi. Shifi bụ nwatibe Alonu; Alonu aburu nwatibe Jedaya; Jedaya aburu nwatibe Shimiri; Shimiri aburu nwatibe Shemáya. ³⁸ Ndu ono, a gushiru ęge ono bugbaa ishi l'ęnya-ufu ęphe; l'onu-ulo nna ęphe byatsuaru bya evua evuvu; ha nshinu. ³⁹ Ęphe buru je akpaa l'onu eke eeshije abahụ Gedọ; bua jeye l'uzo ęnyanwu-ahata nsuda ono l'ęke ęphe achọ nri, elu ęphe a-nọdu eri. ⁴⁰ Yọ buru l'ęke ono bę ęphe chọ-vuru ọkpobe nri; mę nri, dọ mma, elu ęphe a-nọdu eri. Alí ọbu ha ọsa nshinu; bya ejia oyí; okfu ta ada iya. Ndu shi buru l'ęke ono bụ ndu eri Hamu.

⁴¹ Ndu-a, e deshuru ępha ęphe-wa byaru teke Hezekáya shi buru eze ndu Júda bya emebyishia ulo-ękwá ndu eri Hamu ono; chigbushia ndu Meyunimu, ęphe phuru l'ęke ono; mee ęphe; ęphe aburu kpurupyata, bụ iya bụ ęge ęphe dọ jeye ntanu; bya ebuchia ęke, ęphe shi buru; kęle nri nọru elu ęphe l'ęke ono. ⁴² Ụphodu l'ime ęphe, bụ iya bụ ndu eri Símiyonu atugbuwa jeshia lę Ugvu Séyi. Iphe, ęphe dọ bụ unu unwoke l'ukporo unwoke ise. Ndu bụ ishi ęphe bụ: Pelatiya; Neyaraya; Refaya; mę Uziyele. Ęphe bụ ụnwu Ishi. ⁴³ Ęphe egbushia ndu phoduru nụ lę ndu Amaleku ono, gbaru ọso ono; buru l'ęke ono jeye ntanu.

5

Ndu ikfu Rúbenu

¹ Ọ bụ Rúbenu bụ ọkpara Ízurele. Obenu l'o jeru je araa nyeer nna iya; shi ęge ono nafu onwiya onodu k'okpara ono, ọ bụ ono. E woru ọkpara ono nụ ụnwu Jósefu, bụkwaphu nwatibe Ízurele. Ọ bụ iya meru iphe ę te dedu l'ọo Rúbenu bụ ọkpara l'ękwo, e deshuru ęge e shi mụla ęphe. ² E guderu l'ọo Júda mekocharu bya akakọta ike l'unwunne iya l'ęphe ha; yọ buru l'eri iya bę onye ishi shiru lufuta; obenu l'onodu ọkpara bụ Jósefu b'ọ laru. ³ Ọwaa ndu bụ ụnwu Rúbenu, bụ ọkpara Ízurele: Hanoku; Palu; Hézuronu; mę Kami.

⁴ Ọwaa bụ awa Jówelu: Jówelu bụ nna Shemáya; Shemáya aburu nna Gogu; Gogu aburu nna Shimeyi. ⁵ Shimeyi bụ nna Mayika; Mayika aburu nna Reyaya; Reyaya aburu

nna Bálu; ⁶ Bálu aburu nna Bera. Bera be Tiligatu-Pileasa, bu eze ndu Asiriya kpuru le ndzu. Yo bukwaru iya phu shi buru ishi l'ikfu Rúbenu.

⁷ Qwaa bu ndu abubu ephe; l'enya-ufu l'enya-ufu ephe; me le ege e shi dee ephe ephe l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe. Onye ishi ephe bu Jeyelu; Zekaraya; ⁸ me Béla Azazu. Azazu bu nwatibe Shéma; Shéma aburu nwatibe Jówelu. Eke ephe bu bu le Árowa. Ephe e shi l'eke ono bua je akpaa le Nebo; me le Bálu Meyonu; ⁹ bukwaaphu je akpaa l'uzo enyanwu-ahata; bua jeye l'eke eeshije abahu l'echi-egu; l'azu Enyimu Yufurétusu azu iya qwaa. Ishi iya aburu l'elu ephe zushuru kabaa l'igwe l'alí Giledu.

¹⁰ Teke Solu shi achí be ikfu Rúbenu tsoru ndu Héga ogu; lu-gbua ephe; je ebuchia ulo-ékwà ndu Héga ono l'alí, nokota l'uzo enyanwu-ahata alí Giledu gbua mgburumburu.

Ndu ikfu Gádu

¹¹ Ünwu Gádu be buru cheeru ünwu Rúbenu ifu l'alí Báshanu; bua jeye le Saleka. ¹² Jówelu bu onye ishi ephe. Shafamu aburu otsota. Ndu odo bu Jányai; me Shafatu le ndu bu l'alí Báshanu. ¹³ Ndu bu abubu ephe l'enya-ufu l'enya-ufu ephe bu: Máyikelu; Meshulamu; Sheba; Jorayi; Jakanu; Ziya; me Iba; ephe esaa. ¹⁴ Qwaa bu ndu eri Abihelu Huri: Huri bu nwatibe Jarowa; Jarowa aburu nwatibe Giledu; Giledu aburu nwatibe Máyikelu; Máyikelu aburu nwatibe Jeshishayi; Jeshishayi aburu nwatibe Jahudo; Jahudo aburu nwatibe Buzu. ¹⁵ Ahi Abudiyelu Guni be shi buru onye ishi l'enya-ufu nna iya. ¹⁶ Ephe bu l'alí Giledu; me l'alí Báshanu; me le mkpukpu mkpukpu, no iya nu; bua enwewotaru alí eke elu ephe akpaje nri l'alí Sheronu je akpaa l'eke o jeberu. ¹⁷ Ndu ono l'ephe ha b'e dekotaru ephe l'ekwo, e deshuru l'ege e shi mua ephe. Teke e deru iya bu l'oge teke Jótamu shi buru eze ndu Júda, bukwaphu oge teke Jeróbuwamu shi buru eze ndu Ízuru.

¹⁸ Ndu ikfu Rúbenu; me ndu ikfu Gádu; me nkere-ébo ndu ikfu Manáse be nweru ndu mkparawa l'ogu; mbu ndu bu ephe apaje iphe, eegudeje egbobuta onwonye; me ogu-mbeke; bua aburu ndu agba akfu. Ephe bu ndu ke ogo doru enya ohuma. Ephe du ukporo unu ndu soja ugbo ise l'unu iri le nanu; l'ukporo ugbo iri l'esato; * bukotaru ndu soja. ¹⁹ Ephe tsoru ndu Héga ogu; ndu Jeturu; ndu Nafishi; me ndu Nodabu. ²⁰ Nchileke eyetaru ephe eka; ephe emekputa ndu Héga; me ndu ephe le ndu Héga tukoru eka nanu; ke l'ephe rakuru Nchileke l'ogu ono; bua akporu obu yeru iya; yo meuru ephe iphe, ephe suru t'o meuru ephe. ²¹ Ephe erukoo elu ndu Héga. Inya-kamelu, ephe kpukoru du ukporo unu ishingú l'unu ise.† Aturu, ephe kpukoru du ukporo unu ugbo ukporo l'iri le nanu l'unu ise.‡ Nkakfu-igara, ephe kpukoru du unu ise.§ Madzu, ephe kpuru le ndzu du ukporo unu ugbo iri l'ébo l'unu iri.* ²² Ndu ogo ono riru ha nshinu; ke l'ó bu Nchileke be ogo ono shi l'eka. Ndu Rúbenu eje ebuchia eke ono jeye teke a kpuru ephe le ndzu laa alí odo.

Nkere-ébo ndu ikfu Manáse

²³ Nkere-ébo ndu ikfu Manáse du l'igwe. Yo buru ephe bu l'alí ono. Ephe buru shita l'alí Báshanu jeye le Bálu-Hemonu; me l'ugvu Seniru; mbu Ugvu Hemonu. ²⁴ Qwaa bu ndu ishi l'enya-ufu nna ephe: Ifa; Íshi; Eliyelu; Azuriyelu; Jeremaya; Hodaviya; me Jahudiyelu. Ndu ono bu o-ka-ike l'ogu; ndu a maru amaru; bua abugbaaru ishi l'enya-ufu nna ephe.

²⁵ Qbule ephe te koshidu l'ó gbaru te Nchileke ke nna ephe gude ire ephe eka. Ephe abalahaaru agwa ndu alí odo eja; mbu ndu alí ono, Nchileke mebyishuru ephe l'ifu ono. ²⁶ To du iya bu; Nchileke ke Ízuru lu abya akpalia Pulu, bu eze ndu Asiriya, bu iya bu Tiligatu-Pileasa; yo je akpaa ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; me nkere-ébo ndu ikfu Manáse le ndzu; lashia Hala; Habo; Hara; me l'enyimu Gozanu. Ephe akwaa l'eke ono jeye ntanu.

6

Ndu ikfu Lívayi

¹ Ünwu Lívayi ndu k'unwoke bu Geshonu; Kohatu; me Merari.

² Ünwu Kohatu ndu ke unwoke bu Amuramu; Izaha; Hëburonu; me Uzelu.

³ Ünwu Amuramu bu Erónu; Mósísu; me Miriyamu.

Ünwu Erónu ndu k'unwoke bu Nadabu; Abihu; Eliyéza; me Itama.

* 5:18 5:18 Iphe o bu bu 44,760. † 5:21 5:21 Iphe o bu bu 50,000. ‡ 5:21 5:21 Iphe o bu bu 250,000. § 5:21 5:21 Iphe o bu bu 2,000. * 5:21 5:21 Iphe o bu bu 100,000.

⁴ Eliyéza bú nna Finehasu; Finehasu abúru nna Abishuwa; ⁵ Abishuwa abúru nna Buki; Buki abúru nna Uzi; ⁶ Uzi abúru nna Zerahiya; Zerahiya abúru nna Merayotu; ⁷ Merayotu abúru nna Amariya; Amariya abúru nna Ahitubu; ⁸ Ahitubu abúru nna Zadoku; Zadoku abúru nna Ahimazu; ⁹ Ahimazu abúru nna Azariya; Azariya abúru nna Johananu; ¹⁰ Johananu abúru nna Azariya. Ó bú iya shi achijeru Nchileke éja l'eze-úlo ono, Sólomoni kpúru Nchileke le Jerúsalemu ono. ¹¹ Azariya bú nna Amariya; Amariya abúru nna Ahitubu; ¹² Ahitubu abúru nna Zédoku; Zédoku abúru nna Shalumu; ¹³ Shalumu abúru nna Hilikaya; Hilikaya abúru nna Azariya; ¹⁴ Azariya abúru nna Seráya; Seráya abúru nna Jehozadaku. ¹⁵ Jehozadaku b'a kpúru le ndzú laa alí ódo teke ono, Ojejoje shi l'éka Nebukadineza kpukoo ndu Júda; me ndu Jerúsalemu le ndzú laa alí ódo. ¹⁶ Únwu Lívayi ndu k'unwoke bú Geshonu; Kohatu; me Merari. ¹⁷ Ówaa bú épha unwu Geshonu: Libina; me Shimeyi. ¹⁸ Únwu Kohatu bú: Amuramu; Izaha; Héburonu; me Uziyelu. ¹⁹ Únwu Merari bú Mahuli; me Mushi.

Owaa bú ndibe Lívayi l'énya-ufu l'énya-ufu ephe:

²⁰ Ówaa bú ndu eri Geshomu: Libini bú nwatibe Geshonu. Jahatu abúru nwatibe Libini. Zima abúru nwatibe Jahatu. ²¹ Jowa bú nwatibe Zima. Ido abúru nwatibe Jowa. Zera abúru nwatibe Ido. Jeyaterayi abúru nwatibe Zera.

²² Ówaa ndu eri Kohatu: Amínadabu bú nwatibe Kohatu; Kora abúru nwatibe Amínadabu; Asiru abúru nwatibe Kora; ²³ Élukena abúru nwatibe Asiru; Ebasafu abúru nwatibe Élukana; Asiri abúru nwatibe Ébyasafu; ²⁴ Tahatu abúru nwatibe Asiru; Uriyelu abúru nwatibe Tahatu; Uzáya abúru nwatibe Úriyelu; Shólu abúru nwatibe Uzáya.

²⁵ Ówaa ndu eri Elukana: Amasayi; me Ahimotu. ²⁶ Élukana bú nwatibe Ahimotu; Zofayi abúru nwatibe Élukana; Nehatu abúru nwatibe Zofayi; ²⁷ Eliyabu abúru nwatibe Nehatu; Jerohamu abúru nwatibe Eliyabu. Élukana abúru nwatibe Jerohamu; Sámélu abúru nwatibe Élukana.

²⁸ Ówaa bú unwu Sámélu: Jówélu bú ókpara iya. Abíya abúru otsota.

²⁹ Ówaa ndu eri Merari: Mahuli bú nwatibe Merari; Libini abúru nwatibe Mahuli; Shimeyi abúru nwatibe Libini; Uza abúru nwatibe Shimeyi; ³⁰ Shimeya abúru nwatibe Uza; Hagiya abúru nwatibe Shimeya; Asáya abúru nwatibe Hagiya.

Ndu egvu l'eze-úlo Nchileke

³¹ Ówaa bú unwoke, Dévidi doberu t'ephe búru ndu ishi egvu l'úlo Ojejoje l'e dobetaaru Okpoko Ogba-ndzú Nchileke l'éke ono. ³² Ozi ephe bú ógu egvu l'ifu úlo-ékwà Nchileke, bú iya bú Úlo-Ékwà Ndzuko ono. Ó bú l'éke ono be ephe shi anóduje jeye Sólomoni abya akpá eze-úlo Nchileke le Jerúsalemu. Ephe eje ozi ephe l'ége ó gbaru.

³³ Ówaa bú unwoke obu, shi búru ógbo-egvu obu; me unwu ephe k'unwoke:

Le ndu eri Kohatu b'e nweru ndu ówaa: Himanu; onye ishi egvu. Himanu bú nwatibe Jówélu; Jówélu abúru nwatibe Sámélu. ³⁴ Sámélu bú nwatibe Élukana; Élukena abúru nwatibe Jerohamu; Jerohamu abúru nwatibe Eliyelu; Eliyelu abúru nwatibe Towa. ³⁵ Towa bú nwatibe Zufu; Zufu abúru nwatibe Élukana; Élukena abúru nwatibe Mahatu; Mahatu abúru nwatibe Amasayi. ³⁶ Amasayi bú nwatibe Élukena; Élukana abúru nwatibe Jówélu; Jówélu abúru nwatibe Azariya; Azariya abúru nwatibe Zefanaya; ³⁷ Zefanaya abúru nwatibe Tahatu; Tahatu abúru nwatibe Asiru; Asiru abúru nwatibe Ebasafu; Ébyasafu abúru nwatibe Kora; ³⁸ Kora abúru nwatibe Izaha. Izaha bú nwatibe Kohatu; Kohatu abúru nwatibe Lívayi; Lívayi abúru nwatibe Ízurelu.

³⁹ Ásafu bú nwunne onye ufu Himanu. Ó bú yebedua bú agbarike Himanu. Ásafu bú nwatibe Berekaya; Berekaya abúru nwatibe Shimeya. ⁴⁰ Shimeya bú nwatibe Máyikelu; Máyikelu abúru nwatibe Baseya; Baseya abúru nwatibe Malukíja. ⁴¹ Malukíja bú nwatibe Etuni; Etuni abúru nwatibe Zera; Zera abúru nwatibe Adaya. ⁴² Adaya bú nwatibe Etanu; Etanu abúru nwatibe Zima; Zima abúru nwatibe Shimeyi. ⁴³ Shimeyi bú nwatibe Jahatu; Jahatu abúru nwatibe Geshonu; Geshomu abúru nwatibe Lívayi.

⁴⁴ Onye ódo, tso l'otu Hemanu bú Etanu, shi l'eri Merari. Yebedua anódujekwapu eyeru Hemanu éka. Etanu bú nwatibe Kishi; Kishi abúru nwatibe Abudi; Abudi abúru nwatibe Máluku. ⁴⁵ Maluki bú nwatibe Hashabiya; Hashabaya abúru nwatibe Amazáya; Amazáya abúru nwatibe Hilikaya. ⁴⁶ Hilikaya bú nwatibe Amuzi; Amuzi abúru nwatibe Bani; Bani bú nwatibe Shemeru. ⁴⁷ Shemeru bú nwatibe Mahuli; Mahuli abúru nwatibe Mushi; Mushi bú nwatibe Merari; Merari abúru nwatibe Lívayi.

⁴⁸ Únwunna ephe, bú ndu eri Lívayi b'e yeru t'ephe jeje ozi, dú iche iche le nkpú nkpú eze-úlo Nchileke.

Unwu Éronu

⁴⁹ A bya lẹ Éronu yẹle unwu iya; ọ bụ ẹphe egwoje ẹja l'enyanya-ngweja-ukfuru; mę l'enyanya ẹke aakpoje insensu oku. Ọ bụ ẹphebedua b'ọ nọ l'eka mbụ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nso. Yọ buru ẹphe ekpuchijeru ndu Ízurelu iphe, dọ ẹji ẹphe l'ẹke Nchileke nọ; bụ iya bụ ẹge Mosisu, bụ nwozi Nchileke turu iya l'ekemu.

⁵⁰ Qwaa bụ ndu eri Éronu; Eliyéza bụ nwatibe Éronu; Finehasu aburu nwatibe Eliyéza; Abishuwa aburu nwatibe Finehasu. ⁵¹ Buki bụ nwatibe Abishuwa; Uzi aburu nwatibe Buki; Zerahiya aburu nwatibe Uzi. ⁵² Merayotu bụ nwatibe Zerahiya; Amariya aburu nwatibe Merayotu; Ahitubu aburu nwatibe Amariya. ⁵³ Zadọku bụ nwatibe Ahitubu; Ahimazu aburu nwatibe Zadọku.

⁵⁴ Qwaa bụ ẹke ẹphe bu ebubu; mbụ oke alị, a wẹru ẹphe t'ẹphe buru. Ẹke ono bụ ndu eri Éronu; mbụ ndu eri Kohatu b'a wẹru iya; ẹphe eburu; kẹ l'oo ẹphe; bẹ ẹnwa mbụ daru. ⁵⁵ A nuru ẹphe Héburonu, nọ l'alị Júda; mę alị ẹke elu akpajẹ nri, gbaru iya mgburumgburu. ⁵⁶ Obenu lẹ ndegu mkpukpu ono; mę l'unwu edukfu edukfu ọdo, nọkota iya nọ b'a nuru Kálebu Jefune. ⁵⁷ Ndu eri Éronu b'a nushiru mkpukpu ozeru-ndzụ. Mkpukpu ozeru-ndzụ, a nuru ẹphe obu bụ Héburonu; Libina; Jatiru; mę Eshitemowa yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota lẹ mkpukpu ono. ⁵⁸ Ẹke ọdo bụ mkpukpu Hilenu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota lẹ mkpukpu ono; mę mkpukpu Débi yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota lẹ mkpukpu ono; ⁵⁹ mę mkpukpu Áshanu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota lẹ mkpukpu ono; mę mkpukpu Bétu-Shemeshi yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota lẹ mkpukpu ono. ⁶⁰ E shi l'alị kẹ ndu ikfu Bénjaminu woru mkpukpu Géba; Alemętu; mę Anatótu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ nọ ndu ikfu Lívayi. Mkpukpu, a nuru ndu eri Kohatu l'enyanya-ufu ẹnanya-ufu dukota iri l'eto. ⁶¹ A bya atọ ẹnwa shi lẹ mkpukpu kẹ nkere-ẹbo ẹnanya-ufu ndu ikfu Manáse keta mkpukpu iri nọ ndu phoduru nọ l'eri Kohatu.

⁶² E shi lẹ mkpukpu ikfu Ísaka; ikfu Ásha; Náfutali; mę l'ikfu Manáse, bụ ndu ọphu bu l'alị Báshanu keta mkpukpu iri l'eto nọ eri Geshonu; l'enyanya-ufu ẹnanya-ufu.

⁶³ E shi l'alị ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę lẹ ndu ikfu Zébulonu keta mkpukpu iri l'ebo nọ ndu eri Merari; l'enyanya-ufu ẹnanya-ufu.

⁶⁴ Tọ dọ iya bụ; ndu Ízurelu achiru mkpukpu ono l'ọ ha nọ ndu eri Lívayi yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ. ⁶⁵ Ndu Ízurelu tukwaruphu ẹnwa shi lẹ mkpukpu kẹ ndu ikfu Júda; ndu ikfu Símiyonu; mę ndu ikfu Bénjaminu woru mkpukpu ono nọ ẹphe, bụ iya bụ iphe bụ mkpukpu ono, a gushiru ono.

⁶⁶ Ụphodu lẹ ndu ẹnanya-ufu Kohatu b'e shi l'ikfu Ífuremu nọ mkpukpu ẹke ẹphe butua.

⁶⁷ A nuru ẹphe mkpukpu ozeru-ndzụ l'alị ugwu ugwu Ífuremu, bụ iya bụ Shékemu; Géza; ⁶⁸ Jokumeyamu; Bétu-Horonu; ⁶⁹ Ajalonu; Gatụ-Rimonu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ.

⁷⁰ Ẹnya-ufu, phoduru nọ lẹ ndu eri Kohatu b'e shi lẹ nkere-ẹbo ikfu Manáse nọ mkpukpu Ana; mę Bilemu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ.

⁷¹ Ndu k'eri Geshonu b'e shikwaphu lẹ nkere-ẹbo alị ikfu Manáse nọ mkpukpu Gólanu, nọ l'alị Báshanu; mę Ashutarotu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ.

⁷² E shi l'alị ndu ikfu Ísaka nọ ẹphe mkpukpu Kedeshi; Daberatu; ⁷³ Rámotu; mę Anemu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ.

⁷⁴ E shi l'alị ndu ikfu Ásha nọ ẹphe mkpukpu Mashalu; Abudonu; ⁷⁵ mę Hukọku; Rehobu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ.

⁷⁶ E shi l'alị ndu ikfu Náfutali nọ ẹphe mkpukpu Kedeshi l'alị Gálili; Hamonu; mę Kiriyatayimu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ.

⁷⁷ Ndu phoduru nọ lẹ ndu eri Merari b'e shi l'alị ikfu Zébulonu keta mkpukpu Rimonu; mę Tábo yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ woru nọ.

⁷⁸ E shi l'alị ndu ikfu Rúbenu, nọ m'e swee Ẹnyimu Jódanu l'azu iya ọphu l'uzo ẹnyanwu-ahata mkpukpu Jériko nọ ẹphe Beza, nọ l'echi-egu; mę alị ẹke, elu akpajẹ nri, nonyabe iya nọ; mę mkpukpu Jahuza; mę ẹke, elu akpajẹ nri, nonyabe iya nọ; mę ⁷⁹ Kedemotu; mę Mefatu yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ.

⁸⁰ Eshi l'alị ndu ikfu Gádu nọ ẹphe mkpukpu Rámotu l'alị Gíledu; Mahanayimu;

⁸¹ Hẹshibonu; Jáza yẹle alị ẹke elu akpajẹ nri, nọkota iya nọ.

7

Ndu ikfu Ísaka

¹ Unwu Ísaka bụ: Tola; Puwa; Jashubu; Shimuronu; ẹphe ẹno.

² Ụnwu kẹ Tola bụ: Uzi; Refaya; Jeriyelu; Jahumayi; Ibusamu; mę Shemelu. Ephe bukota ndu ishi l'anya-ufu nna ephe, bụ Tola. Ephe bukota o-ka-ike l'ogu l'ogbo nk'ephe. L'oge kẹ Dévidi; bę ephe shi dų ụkporo unu ugbo labụ l'unu madzụ ugbo iri l'ishingu l'ụkporo iri.*

³ Nwatibe kẹ Uzi bụ Izurahiya. Ụnwegirima unwoke Izurahiya bụ: Màyikelu; Obedáya; Jówelu; mę Ishiya. L'ephe hakota ephe ise tuko bukotaru ndu ishi l'ehu l'ehu. ⁴ Ephe lushiru unwanyi l'igwe; mushikwaaphu unwu l'igwe. L'eri nk'ephe l'anya-ufu nna ephe b'e nweru ụkporo unu unwoke eno l'unu unwoke iri, bugbaa ndu dzuwaru oje ogu.

⁵ Ndu ikfu Ísaka l'ephe ha; mbụ ndu enya-ufu ephe mę ndu abubu ephe, bụ o-ka-ike l'ogu dų ụkporo unu ugbo iri; l'unu madzụ ugbo iri 'esaa l'ụkporo iri;† mbụ ege e deru iya l'ekwo, e deshuru ege e shi mụa ephe.

Ndu ikfu Bénjaminu

⁶ Ụnwu Bénjaminu bụ: Béla; Beka; mę Jediyelu; ephe eto.

⁷ Ụnwu kẹ Béla bụ: Ezubonu; Uzi; Uziyelu; Jerimotu; mę Iri; ephe ise. Ephe tuko bukotaru ndu ishi l'anya-ufu ephe; bya abukotaru o-ka-ike l'ogu. L'ekwo, e deshuru ege e shi mụa ephe; bę ephe dų ụkporo unu ugbo labụ; l'unu ugbo iri l'ise; l'ụkporo l'iri l'eno.‡

⁸ Ụnwu kẹ Beka bụ: Zemira; mę Jowashi; mę Eliyéza; mę Eliyowenayi; mę Omuri; mę Jeremotu; mę Abayíja; mę Anatotu; mę Alemetu. Ephe l'ephe ha tuko bukotaru unwu Beka. ⁹ L'ekwo, e deru ege e shi mụa ephe; bę ephe dų ụkporo unu ugbo labụ; l'unu iri l'ụkporo iri.§ Ephe bukota ndu ishi l'anya-ufu ephe; bya abukotaru o-ka-ike l'ogu.

¹⁰ Nwa Jediyelu bụ Bilihanu. Ụnwu kẹ Bilihanu bụ: Jewushi; Bénjaminu; Ehudu; Kenana; Zetanu; Tashishi; mę Ahishaha. ¹¹ Ụnwu Jediyelu ono l'ephe ha bukota ndu ishi l'anya-ufu ephe; bya aburu o-ka-ike l'ogu. Ndu dzuwaru oje ogu l'ime ephe; bę dų ụkporo unu ugbo labụ l'unu eto.* ¹² Shupimu mę Hupimu bę bụ unwu Iri; Hushimu aburu nwatibe Aha.

Ndu ikfu Náfutali

¹³ Ụnwu Náfutali bụ Jazielu; mę Guni; Jeza; mę Shalumu. Ephe bụ eri Biliha.

Ndu ikfu Manáse

¹⁴ Ụnwu kẹ Manáse bụ: Asurelu, onye ophu nwanyi Áramu, bụ nnuvu iya; mutaru iya; mę Makiru, bụ nna Giledu. ¹⁵ Makiru bę luru Hupimu yele Shupimu nwanyi. Epha nwunne Makiru kẹ nwanyi bę Maaka. Epha onye k'ebo bụ Zelofehadu. Zelofehadu bę bụ unwanyi nwenkinyi b'ọ mushiru.

¹⁶ Nyee Makiru ono, epha iya bụ Maaka ono bę mutaru nwata nwoke; bya agwa ya Pereshi. Epha nwunne Pereshi bụ Shereshi. Ụnwu Pereshi aburu Ulamu waa Rekemu. ¹⁷ Nwatibe kẹ Ulamu bụ Bedanu. Ndu ono bụ ndu eri Giledu. Giledu bụ nwatibe Makiru; Makiru aburu nwatibe Manáse.

¹⁸ Nwunne iya kẹ nwanyi, bụ Hamoleketu bę mutaru Ishodu; Abiyéza; mę Mahula.

¹⁹ Ụnwu kẹ Shemida bụ Ahiyanu; Shékemu; Likih; mę Aniyamu.

Ndu ikfu Ífuremu

²⁰ Ífuremu bụ nna Shutela; Shutela aburu nna Beredu; Beredu aburu nna Tahatu; Tahatu aburu nna Eliyada; Eleyada aburu nna Tahatu; ²¹ Tahatu aburu nna Zabadu; Zabadu aburu nna Shutela. Eza waa Eladu bę jeru ozita eswi lę mkpukpu Gatụ; ndu a muru l'eke ono egude ephe gbua. ²² Nna ephe; mbụ Ífuremu araa ekwa ephe nshinu; unwunna iya bya adu ya ike. ²³ Ífuremu abya alaar nnye ya l'ulo; yo tsuta ime mụa nwata nwoke. Iphe o guru iya bụ Beriya; kẹ l'iphe, dų eji meru lę nk'iya.

²⁴ Ífuremu bę mutaru nwata nwanyi, aza Sheera. Yo buru iya kpuru mkpukpu Bétu-Horonu, nọ l'uzo nsuda yele k'isheli; bya akpua mkpukpu Uzenu-Sheera.

²⁵ Onye nwoke odo, Ífuremu mutaru bụ Refa. Refa bụ nna Reshefu; Reshefu aburu nna Tela; Tela aburu nna Tahanu; ²⁶ Tahanu aburu nna Ladanu; Ladanu aburu nna Amihudu; Amihudu aburu nna Elishama; ²⁷ Elishama aburu nna Nunu; Nunu aburu nna Jóshuwa.

²⁸ Alí, bụ nk'ephe; mbụ eke ephe bu ebubu bụ: Bételu; mę mkpukpu, nokota iya nų; je akpaa lę Naaranu, l'uzo enyanwu-ahata; mę Géza, nọ l'uzo enyanwu-aríba yele

* 7:2 7:2 Iphe o bụ bụ 22,600. † 7:5 7:5 Iphe o bụ bụ 87,000. ‡ 7:7 7:7 Iphe o bụ bụ 22,034. § 7:9 7:9 Iphe o bụ bụ 20,200. * 7:11 7:11 Iphe o bụ bụ 17,200.

mkpukpu, ñokota iya nù; mēwaru Shékemu; mē mkpukpu, ñokota iya nù; waa Aya; mē mkpukpu, ñokota iya nù.

²⁹ Ndu buru laa ókè-àlì ùnwu Manáse bụ: mkpukpu Bétu-Shanu; Ténaku; Megido; Dọ; mē iphe, bụ mkpukpu ñokota iya nù.

Mkpukpu ono l'ọ ha bụ ndu eri Jófẹfu Ízurelu bukota iya.

Ndu ikfu Ásha

³⁰ Ùnwu nwoke Ásha bụ: Imuna; Ishiva; Ishivi; mē Beríya. Nwunne ẹphe kẹ nwanyi bụ Séra.

³¹ Ùnwu Beríya bụ Heba; mē Malukiyẹlu, bụ nna Biruzayitu.

³² Heba bụ nna Jafuleti; Shoma; mē Hotamu. Nwunne ẹphe kẹ nwanyi bụ Shuwa.

³³ Ùnwu Jafuleti kẹ nwoke bụ: Pasaku; Bimuhalu; mē Ashuvatu. Ono ndu bụ ùnwu Jafuleti.

³⁴ Ùnwu Shéma bụ: Ahi; Rohuga; Huba; mē Áramu.

³⁵ Ùnwu nwoke kẹ Helemu bụ: Zofa; Imuna; Sheléshi; mē Amalu.

³⁶ Ùnwu Zofa bụ: Suwa; Hanéfa; Shuwalu; Beri; Imura; ³⁷ Beza; Hodu; Shama; Shilusha; Ituranu; mē Bera.

³⁸ Ùnwu Jeta bụ: Jefune; Pisupa; mē Ara. ³⁹ Ùnwu Úla kẹ nwoke aburu: Ara; Haniyẹlu; mē Riziya.

⁴⁰ Ndu ono l'ẹphe ha bukota ndu eri Ásha. Ẹphe bukota ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹphe; bukotaru ndu a fọru afọfo; bya aburu ọ-ka-ike l'ọgu; bukotaru ndu ishi ndu bụ ishi. L'ẹkwo, e deru ẹge e shi mua ẹphe; bẹ ẹphe kpakọ dọ ụkporo ụnu ugbo ẹto l'ụnu ise,† bụ ndu dzuwaru oje ọgu.

8

Ndu ikfu Bénjaminu

¹ Ùnwu Bénjaminu bụ Béla, bụ ọkpara iya. Ashibẹlu bụ otsota. Ahara bụ onye k'eto. ² Nohahu bụ onye k'eno; Ráfa aburu onye k'ise.

³ Ùnwu Béla bụ: Adaru; Gera; Abihudu; ⁴ Abishuwa; Námanu; Ahowa; ⁵ Gera; Shefufanu; mē Huramu.

⁶ Ùnwu Éhudu bukota ndu ishi l'ẹnya-ufu ndu shi buru lẹ Géba. Ọle a chíru ẹphe; ẹphe alashia Manahatu. ⁷ Ẹpha ẹphe bụ Némanu; Ahíja; Gera, bụ onye chí ẹphe laa Manahatu. Gera bụ nna Uza; mē Ahihudu.

⁸ Shahaarayimu bẹ mọtaru ùnwu lẹ Móabu l'ọ chífutsuaru unyomu iya; mbụ Hushimu yele Bara. ⁹ Nwanyi ọdo, ọ luru, aza Hodeshu bẹ mọtaru iya: Jobabu; Zibiya; Méshe; mē Malukamu; ¹⁰ Jewuzu; Sakiya; mē Miruma. Ndu ono bukota ùnwu iya; bya abukotaru ndu ishi l'ẹnya-ufu ẹphe. ¹¹ O shikwaphu l'ẹka Hushimu mọta Abitubu yele Elupalu.

¹² Ùnwu Elupalu bụ: Iba; Mishamu; mē Shemedi, bụ onye metaru mkpukpu Ono; mē Lodu; mēwaru mkpukpu lẹ mkpukpu, gbaru iya mgburumgburu.

¹³ Beríya; mē Shéma bụ ndu ishi l'ẹnya-ufu ndu bu lẹ mkpukpu Ajalọnu. Yọ bụru ẹphe chífuru ndu shi buru lẹ Gatụ.

¹⁴ Ùnwu kẹ Beríya bụ: Ahiyo; Shashaku; Jeremotu; ¹⁵ Zebadaya; Áradu; Eda; ¹⁶ Máyikelu; Ishupa; mē Joha.

¹⁷ Ùnwu Elupalu bụ: Zebadaya; Meshulamu; Hiziki; Heba; ¹⁸ Ishimerayi; Iziliya; mē Jobabu.

¹⁹ Ùnwu Shimeyi bụ: Jakimu; Zikiri; Zabudi; ²⁰ Eliyenayi; Ziletayi; Eliyẹlu; ²¹ Adaya; Beraya; mē Shimuratu.

²² Ùnwu kẹ Shashaku bụ: Ishupanu; Iba; Eliyẹlu; ²³ Abudọnu; Zikiri; Hananu; ²⁴ Hananiya; Élamu; Antotayija; ²⁵ Ifudeya; mē Penuwẹlu.

²⁶ Ùnwu kẹ Jerohamu bụ: Shamusherayi; Shehariya; Atalaya; ²⁷ Jareshiya; Elayija; mē Zikiri.

²⁸ Ndu ono bukota ndu ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe; ẹge e deru iya l'ẹkwo, e deshuru ẹge e shi mua ẹphe. Eke ẹphe shi buru bụ lẹ Jerúsalemu.

²⁹ Nna Gíbiyọnu bụ lẹ Gíbiyọnu b'o shi buru. Ẹpha nyee iya bụ Maaka. ³⁰ Ọkpara iya bụ Abudọnu. Ndu ọphu tsota iya nù bụ: Zuru; Kishi; Bálu; Nadabu; ³¹ Gedọ; Ahiyo; Zeka; ³² mē Mikulotu. Mikulotu bụ nna Shimeya. Ẹphebedua bẹ bunyabe ndu abụbu ẹphe lẹ Jerúsalemu.

³³ Neri bụ nna Kishi; Kishi aburu nna Sọlu; Sọlu aburu nna Jonátanu; Malukishuwa; Abinadabu; mē Eshibalu. ³⁴ Nwatibe Jonátanu bụ Meribu-Bálu, bụ iya bụ nna Mayíka.

† 7:40 7:40 Iphe ọ bụ bụ 26,000.

³⁵ Ụnwu ke Mayịka bụ: Pitonu; Melẹku; Taréya; me Éhazu. ³⁶ Éhazu bụ nna Jehowada; Jehowada aburu nna Alemetu; Azumavetu; me Zimuri. Zimuri bụ nna Moza; ³⁷ Moza aburu nna Bineya; Bineya aburu nna Ráfa; Ráfa aburu nna Eleyasa; Eleyasa aburu nna Ázelu.

³⁸ Ázelu mụtara unwu isingu. Epha ephe bụ Azurikamu; Bokeru; Ishimelu; Sheyariya; Obedáya; me Hananu. Ndu ono l'ephe ha bukota unwu Ázelu. ³⁹ Owaa bụ unwu nwanne iya nwoke Eshẹku: Ulamu bụ ọkpara iya; Jewushi bụ otsota; Elifeletu aburu onye k'eto.

⁴⁰ Unwu Ulamu bukota ndu ọ-ka-ike l'ogu; buru ndu maru ọgba akfu. Ephe mushiru unwu l'igwe; mushikwaaphu unwu nwanwa l'igwe. Iphe ephe kpakoro du bụ ukporo iche iche ugbo esaa l'umadzu iri.* Ndu ono l'ephe ha bukota ndu ikfu Bénjaminu.

9

*Ndu a kpuru le ndu,
daphuru azu le Jerúsalemu*

(Awu 9:1; Ezu 2:70; Neh 7:73; 11:3)

¹ Ndu Ízurelu l'ephe ha; b'e dekotaru epha ephe l'ekwo, e deshuru ege e shiru mua ephe. E dekotaru iya l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu.

Ndu Júda b'a kpuru le ndu laa Bábyilonu. Ishi iya aburu l'ephe mesweru Nchileke. ² Ndu, vuru ọzo bya ebuphu azu l'alj ono, bụ nk'ephe ono bụ uphodu le ndu Ízurelu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu eri Lívayi; me ndu l'eje ozi l'eze-ulo Nchileke.

³ Owaa bụ ndu shi l'ikfu Júda; ndu ikfu Bénjaminu; ndu ikfu Ífuremu; me ndu ikfu Manase, bu le Jerúsalemu: ⁴ Utayi, bụ nwatibe Amihudu; Amihudu aburu nwatibe Omuri. Omuri bụ nwatibe Imiri; Imiri aburu nwatibe Bani. Bani shi l'eri Pérezu; Pérezu aburu nwatibe Júda.

⁵ Ndu ufu Sháyilo tsokwaphu le ndu, lataru nu; yekoberu Asáya, bụ ọkpara yele unwu iya.

⁶ Ndu ufu ke Zera latakwaruphu; yekoberu Jewelu. Ndu, shi l'eri Júda du unu madzu; l'ukporo ugbo iri l'eno; l'umadzu iri.*

⁷ Ndu ophu, shi l'eri Bénjaminu, lataru nu bu:

Salu Meshulamu;
Meshulumu Hodaviya;
owaa Hodaviya Hasenuwa.

⁸ Ibuneya bụ nwatibe Jerohamu;

Ela aburu nwatibe Uzi;
Uzi aburu nwatibe Mikiri.
Meshulamu bụ
nwatibe Shefatíya;
Shefatíya aburu nwatibe Réwelu;
Ruwelu aburu nwatibe Ibunija.

⁹ Ndu ikfu Bénjaminu, lataru nu du unu madzu ugbo labu; l'ukporo ugbo esaa; l'umadzu iri l'ishingu.† Ephe l'ephe ha bugbaa ishi l'enya-ufu nk'ephe.

¹⁰ Ndu, achijeru Nchileke eja, lataru nu bu: Jedaya; Jehoyaribu; me Jakinu;

¹¹ wafua Azariya, bụ nwatibe

Hilikaya. Hilikaya
bụ nwatibe Meshulamu;
Meshulumu aburu nwatibe
Zédoku. Zédoku bụ
nwatibe Merayotu;
Merayotu aburu nwatibe
Ahitubu, bụ onye ishi
eze-ulo Nchileke.

¹² Onye ọdo bụ Adaya,

bụ nwatibe Jerohamu.
Jerohamu bụ nwatibe
Pasho; Pasho aburu
nwatibe Malukija.
Masayi, bụ nwatibe Adiyelu;

* 8:40 8:40 Iphe ọ bu bu 150. * 9:6 9:6 Iphe ọ bu bu 690. † 9:9 9:9 Iphe ọ bu bu 956.

Adiyelu aburu nwatibe
 Jahuzera. Jahuzera bu
 nwatibe Meshulamu;
 Meshulamu aburu
 nwatibe Meshilemitu;
 Meshilemitu aburu nwatibe Imá.

¹³ Ndu ono, achijeru Nchileke ono, bugbaaru ishi l'enya-ufu ephe ono du unu eno; l'ukporo madzu ugbo esato.[‡] Ephe bu ndu ike no l'oje ozi, no l'eze-ulo Nchileke.

¹⁴ Ndu ke ikfu Lívayi ndu ophu lateru nu bu: Shemáya, bu nwatibe Hashubu. Hashubu bu nwatibe Azurikamu; Azurikamu aburu nwatibe Hashabaya ke Merari.

¹⁵ Ndu odo, latakwaruphu
 le ndu ikfu ke Lívayi bu:
 Bakubaka; Hereshi; Galalu;
 me Mataníya, bu nwatibe Mayíka.
 Mayíka bu nwatibe Zikiri;
 Zikiri aburu nwatibe Ásafu.

¹⁶ Obedáya bu nwatibe Shemáya;
 Shemáya aburu nwatibe Galalu.
 Galalu bu nwatibe Jedutunu;
 Berekaya aburu nwatibe Ása;
 Ása aburu nwatibe Ełukana,
 shi buru le Netofa.

¹⁷ A bya le ndu nche eze-ulo
 Nchileke;
 yo buru Shalumu;
 Akubu; Talumonu;
 Ahimanu; mewaru unwunne ephe.

Shalumu bu onye ishi ephe. ¹⁸ Eke ephe eche bu onu-oguzo Eze, no laaru uzo enyanwu-ahata. Ephe eche iya-a byeye ntanu. O bu ephe shi eche eke eeshije abahu l'odu ikfu ndu Lívayi.

¹⁹ Shalumu bu nwatibe Kore; Kore aburu nwatibe Ebasafu; Ebyasafu aburu nwatibe Kora. Shalumu yele unwunna iya, bu iya bu ndu enya-ufu ephe bu unwu Kora b'o shi l'eka; mbu oche eke eeshije abahu l'ulo-ekwa Ojejoje. Ono kwaphu ege nna ephe shi eche eke eeshije abahu l'odu ke Ojejoje.

²⁰ L'oge ohazu bu Finehasu Eliyéza shi buru onye ishi ephe; Ojejoje eshi swiru iya.

²¹ Zekaraya, bu nwatibe Meshelemaya shikwaphu eche onu eke, eeshije abahu le Ulo-Ékwá Ndzuko.

²² Ndu a fotarú t'ephe cheje nche l'onu eke ono, eeshije abahu ono du ukporo madzu iri l'umadzu iri l'ebo. § E dekotaru epha ephe l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe l'ikfu l'ikfu; le mkpukpu le mkpukpu ephe. O bu Dévidi yele Sámelu, bu onye aphuje aphu be yeru ephe ozi ono l'eka; ke l'ephe bu ndu, gbaru t'e gude ire ephe eke. ²³ Yo buru ephe l'unwu ephe b'ọ no l'eka t'ephe cheje eke eeshije abahu l'ulo Ojejoje, bu iya bu ulo-ekwa. ²⁴ Ndu nche ono anodukotaje le mgberemeke eno k'eze-ulo ono. Ephe anoduje l'uzo enyanwu-ahata; nodu l'uzo enyanwu-ariba; nodu l'uzo isheli; me l'uzo ohuda. ²⁵ Ndibe ephe eshije lime obodo bya ephe ocheede nche, ephe anoje abali esaa. Yo buru ege ono be ephe emeje iya tekenteke kpo. ²⁶ Umadzu eno, shi l'ikfu Lívayi, bu ndu ishi nche ono be anodujelephu l'ozí ephe mkpurumkpuru. O bu ephe echeje mkpura; me ulu, aakwakobe eku l'ulo Ojejoje. ²⁷ Ephe ano-pheje eze-ulo Nchileke ono mgburumgburu; radu aradu; ke l'oo ephebedua anoduje eche eke ono nche. Yo buru ephe aguhaje ulo ono iphe bu utsu mboku-mboku.

²⁸ O nweru ephe ndu ophu eleta enya l'iphe, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke. O bu ephebedua aguje iya ogu teke a chibataru iya; me teke a chifuru iya achifu. ²⁹ O nweru ndu ophu a tukwaruphu eka t'ephe buru ndu ishi, eleta ngwa, no l'eze-ulo ono enya; me l'iphe, dukota nsọ; me ntụ akpe; mee vayinu; manụ; insensu; me manụ, eshi mkpo. ³⁰ O nweru ndu achijeru Nchileke eja ono, ozi ephe bu t'ephe gwakobeje manụ, eshi mkpo.

³¹ Onye Lívayi, aza Matitiya; mbu okpara Shalumu, bu onye eri Kora be ozi nk'ia bu oghe iphe bu buredi, eghe eghege l'efere. ³² O kwaphu ege ono b'o nweru unwunna

‡ 9:13 9:13 Iphe o bu bu 1,760. § 9:22 9:22 Iphe o bu bu 212.

ephe, bu onye eri Kohatu, o no l'eka mbu ome buredi, eedobeje l'ifu Nchileke, bu iya bu buredi mboku otu-ume.

³³ O nwekwaruphu ndu ogbo egvu. Ephe bugbaa ndu ishi l'enya-ufu ephe l'ikfu Livayi. Eke ephe bu ebubu bu l'eze-ulo Nchileke. E to nweddu ozi odo, a guru ephe ye; ke l'ephe anoduje l'ozi: eswe l'enyashi.

³⁴ Ndu ono l'ephe ha bukota ndu ishi l'enya-ufu ndu Livayi; l'ege e deru iya l'ekwo, e deshiru ege e shi ma ephe. Ephe bugbaa ndu ishi, bu le Jerusalemu.

Eri Solu

(1 Iphe 8:29-38)

³⁵ Jeyelu, bu nna Gibiyonu shi buru le Gibiyonu. Epha nyee iya bu Maaka. ³⁶ Okpara iya bu Abudonu; ndu ophu etsota iya nu aburu Zuru; Kishi; Balu; Neru; Nadabu; ³⁷ Gedo; Ahiyo; Zekaraya; me Mikulotu. ³⁸ Mikulotu bu nna Shimeyamu. Ephebedua be bunyabekwaphu unwunna ephe le Jerusalemu.

³⁹ Neru bu nna Kishi; Kishi aburu nna Solu; Solu aburu nna Jonatanu; Malukishuwa; Abinadabu; me Eshibalu. ⁴⁰ Nwatibe Jonatanu bu Meribu-Balu; Meribu-Balu aburu nna Mayika.

⁴¹ Unwu Mayika bu: Pitonu; Meleku; Taraya; me Ehazi. ⁴² Ehazi bu nna Jara; Jara aburu nna Alemetu; Azumavetu; me Zimuri. Zimuri bu nna Moza; ⁴³ Moza aburu nna Bineya. Bineya bu nna Refaya; Refaya aburu nna Eleyasa; Eleyasa aburu nna Azelu.

⁴⁴ Azelu be mutaru unwoke ishing. Epha ephe bu Azurikamu; Bokeru; Ishimelu; Sheyariya; Obedaya; me Hananu. Ndu ono bukota unwu Azelu.

10

Anwuhu Solu

(1 Sam 31:1-13)

¹ To du iya bu; ndu Filisutayinu awata otso ndu Izurelu ogu; ndu Izurelu agbaaru ephe oso. E gbushia igweligwe ndu Izurelu le Ugu Gilobowa. ² Ndu Filisutayinu ono etsopyabe Solu ye le unwu iya k'ehuka k'ehuka. Ephe egbaa Jonatanu; me Abinadabu ye le Malukishuwa, bu unwu Solu. ³ Ogu ono ekpohu oku l'eke iya ke Solu; ndu agba akfu aphu iya; gude akfu merua ya eh. ⁴ Ya ndono; Solu asu onye achiru iya ngwa-ogu: "Mi ta ogu-mbeke ngu nmagbua ya; a nonyaa nu; ndu akpapyi-wa abya emeru iphe-iphere kpua ya."

Obenu l'onye ono, achiru iya ngwa-ogu ono be egvu guderu; to kwe. To du iya bu; Solu ewota ogu-mbeke nk'ia ngube l'ali; pata onwiya ta l'eli iya. ⁵ Onye ono, achijeru iya ngwa-ogu ono aphulephu le Solu nwuhuwaru; dakwaaphu; nmaa onwiya l'eli ogu-mbeke nk'ia; nwuhufua. ⁶ To du iya bu le Solu ye le unwu iya ephe eto; me ndibe iya atuko l'ephe ha kpolahu. ⁷ Teke ndu Izurelu ndu ophu bu le nsuda phuru le ndu soja ephe gbalashikotawaru; Solu ye le unwu iya anwushihuwa; ephe ahaa mkpukpu ephe gbalashia; ndu Filisutayinu abya akwachia ya; buru.

⁸ Yo be echile iya; le ndu Filisutayinu byaru t'ephe yeshia ndu ono, e gburu l'ogu ono iphe, ephe yetsuaru l'ehu; ephe aphua odzu Solu ye le unwu iya ege o dabugbaaru le Ugu Gilobowa. ⁹ Ephe eyeshia Solu iphe, o yeru l'ehu; bya ebuta iya ishi; chikoo ngwa-ogu iya; bya eye ndu ozi t'ephe jegbaru ali Filisutayinu je arakashia ya; k'ophu agwa ephe; me ndu nk'ephe a-nukota iya. ¹⁰ Ephe eworu ngwa-ogu Solu je adobe l'ulo agwa ephe; woru ishi iya kobe l'ulo agwa, bu Dagonu. ¹¹ Ndu Jabeshi-Giledu anulephu iphe ono, ndu Filisutayinu meru Solu ono; ¹² iphe bu unwoke ephe ndu ophu bu mkparawa ezelihi je apata odzu Solu ye le k'unwu iya palata Jabeshi. Ephe eje elia ephe l'ukfu eze oshi, no le Jabeshi; bya aswia aswisi abali esaa.

¹³ Solu be nwuhuru nu; okfu l'o mesweru Ojejoje. E to medu iphe, Ojejoje kforu; yekobefuaru l'o jeru okpata ishi le k'onye aphu aphu; ¹⁴ to kpatadu Ojejoje ishi. To du iya bu; Ojejoje eworu iya gbua; woru ali-eze ono ye Davidi Jesi l'eka.

11

Dévidi bu eze ndu Izurelu mgburumgburu

(2 Sam 5:1-10)

¹ To du iya bu; ndu Izurelu l'ephe ha atuko wu-kfuta Davidi le Hiburunu bya asu iya; "Nngu l'ephe tuko buru mee lanu; me anu-ehu lanu. ² L'oge ohazu; mbu me teke Solu shi buru eze; bu nggubedua shi edujeru ndu Izurelu l'eje ejeje; l'ala alala l'ogu. Temanu be Ojejoje, bu Nchileke ngu sukwaru ngu l'ogo nggu bu onye a-nodu eche ndibe iya, bu

ndu Ízurèlu l'ò bụ onye eche aturu; mbụ l'ìi-buru ishi ndibe iya, bụ ndu Ízurèlu." ³ Iphe, bụ ndu bụ ọgurenya Ízurèlu l'èphe ha awukfu eze, bụ Dévidi lẹ Héburonu; èphe l'iya agbaa ndzu l'ifu Ojejoje; èphe awúa Dévidi manụ t'ò buru eze ndu Ízurèlu; ège ono, Ojejoje shi l'onu Sámèlu kfua ya ono.

⁴ Dévidi yèle ndu Ízurèlu l'èphe ha awuru jeshia ọgu lẹ Jerúsalemu, bụ iya bụ Jebusu. Ndu Jebusu bụ èphe bu l'èke ono. ⁵ Ndu Jebusu asụ Dévidi: "Ò -buru l'ì bụ nwoke; bataèdu lẹ mkpukpu-a." Obenu lẹ Dévidi metsuleru-a luta èke a kpushiru ike, nọ lẹ Ugwu Záyonu, bụ iya mekocharu buru Mkpukpu Dévidi. ⁶ Dévidi bẹ kfuwaru sụ l'onye bụ iya vuru ọzo gbua onye Jebusu bẹ a-buru ishi; bukwaruphu onye ishi ndu soja. Tọ dụ iya bụ; Jóabu Zeruya evuru ọzo tughua madzụ; bya aburu onye ishi ono. ⁷ Dévidi abya akwata ufu l'èke ono, a kpushiru ike ono. E kulahaa ya Mkpukpu Dévidi. ⁸ Yo gude upho-mkpuma kpụ-peehe mkpukpu ono mgburumgburu. Yo shi l'agharike upho-mkpuma mkpukpu ono kpua ya jeye l'upho-mkpuma ono gègedede. Yo buwaruru Jóabu; bẹ dozifuaru èke phoduru nụ lẹ mkpukpu ono. ⁹ Dévidi l'aka ike eje; kẹle Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-lke nọdu swiru iya.

Ndu a maru amarụ lẹ ndu soja Dévidi
(2 Sám 23:8-39)

¹⁰ Ọwaa ndu bụ ishi ndu ọphu bụ ike-ka-l'ọgu phẹ lẹ ndu soja Dévidi: mbụ ndu èphe lẹ ndu Ízurèlu l'èphe ha turu ikè yeru Dévidi l'ọchichi iya. Ọ bụ èphe yetaru èka t'e mee ya eze; ège ono, Ojejoje kforu ndu Ízurèlu l'ọo-dụ ono.

¹¹ Ọwaa èpha ndu ọphu bụ ike-ka-l'ọgu lẹ ndu soja Dévidi: Jeshobimu, bụ onye Hakomonu shi buru onye ishi kẹ ndu ishi ọphu èphe èto. O nweru teke o gude arwa iya gbua ụkporo madzụ iche iche ugbo iri l'ise* l'ugbo lanụ ono. ¹² Onye ọphu etsota iya nụ bụ Eliyéza Dodo; kẹ Ahohi. Yebedua tsokwaphu l'èze ndu ishi èto phụ, bụ ike-ka-l'ọgu phụ. ¹³ O tso Dévidi nọdu lẹ Pasu-Daminu teke ndu Filisutayinu dzukoberu l'èke ono k'ọgu. O nweru ègu, a kọru balị; yo buru l'èke ono bẹ ndu kẹ Ízurèlu tsuberu ye ọkpa l'oso; gbalaaaru ndu Filisutayinu. ¹⁴ Yebedua yèle Dévidi evudoshia ike l'ègu ono; luta iya; gbushia ndu Filisutayinu. Ojejoje adzofuta èphe; mee; èphe emekputa ndu ọphu nshinu.

¹⁵ Ụmadzu èto l'ime ụkporo ụmadzu l'ụmadzu iri ono, bugbaa eze ndu ishi ọgu ono abyakfuta Dévidi lẹ mkpuma, nọ l'ogba mkpukpu Adulamu. Teke ono; bẹ ikpoto ndu Filisutayinu dọru lẹ nsụda Réfa. ¹⁶ Teke ono bẹ Dévidi nọ l'ime èke ọ kpuru; yo shihu ike. Ndu soja ndu Filisutayinu adọru lẹ Bétulehemu. ¹⁷ Mini awata ọgu Dévidi. Yọ sụ: "Ndege o -nweru onye e-je ekutaru iya mini lẹ wèlu ono, nọ l'èke eeshije abahụ lẹ Bétulehemu ono tẹ ya ngua!" ¹⁸ Ya ndono; unwoke èto ono, bụ ike-ka-l'ọgu phẹ ono; akpakata ọzo l'èke ndu soja ndu Filisutayinu nọ; je ekuta mini lẹ wèlu ono, nọ l'èke eeshije abahụ lẹ Bétulehemu ono; wojeshiaru Dévidi. Ọ bụ lẹ Dévidi te kwedu ngua mini ono; yo woru iya wushiaru Ojejoje; ¹⁹ sụ: "Tẹ Nchileke iya; be kwekwa tẹ ya mee ège iphe ọwaa. ?Nanụ ège ya e-shi bya angua mini-wa, dụa l'ò bụ mee ndu-a, woru ndzụ èphe tsebe l'onu ọgù; ège ee-shi t'èphe kuta iya-a?" E mekochara; Dévidi ta nguhe mini ono. Ono aburu ike, èphe kparu; mbụ unwoke èto ono, bụ ike-ka-l'ọgu phẹ ono.

²⁰ L'ime ụkporo unwoke l'unwoke iri ono, bụ ndu ishi ọgu ono bụ Abishayi, bụ nwunne Jóabu bẹ bụ onye ishi èphe. Abishayi bẹ gudeje arwa iya jekfu ụkporo ụmadzu iri l'ise ọgu; gbukota èphe; e shiwaru ège ono; èpha iya edelaha ude l'ò bụ k'ụmadzu èto ọphu. ²¹ Ọ bụ yebedua b'a katsua ọkwabe ugwu l'ime ụkporo ụmadzu l'ụmadzu iri ono. Yọ buru yebedua bụ onye ishi èphe; ọle è ta gukwanuru iya ye l'ụmadzu èto phụ.

²² Benáya Jehoyada bụ ọ-ka-ike l'ọgu. Èke o shi bụ Kabuzelu. Ọ kparu ike, dū egwu. Ọ bụ yebedua gburu unwoke Móabu labụ ono, bụ ndu ike ono; buru iya jejeru je egbua agụ l'ime iduma mbọku, mini suno jiru alị ono. ²³ Benáya gbujekwaruphu eze nwoke Íjiputu, dū ntụ-ọkpa èsaa lẹ mkpirikpi iya l'ogologo. Ara, nwoke Íjiputu ono pa l'èka bẹ ha l'ò bụ oshi, ndu ekwe èkwa egudeje ekwe èkwa. Obenu lẹ yebedua gude mgboro lẹ anyichata nwoke Íjiputu ono arwa ono; gude nmagbua ya. ²⁴ Ono ike, Benáya Jehoyada kparu ndono. E shiwaru ège ono; maru èpha iya l'ò bụ k'ụmadzu èto phụ, bụ ndu ike-ka l'ọgu phụ. ²⁵ Ọ bụ onye aakwabẹ ugwu l'ime ụkporo madzụ l'ụmadzu iri phụ; ọle è ta gukwanuru iya ye l'ụmadzu èto phụ. Ya ndono; Dévidi emee ya onye ishi lẹ ndu soja, eche iya nche.

²⁶ Èpha ndu ishi ọgu ono bụ: Ásahèlu, bụ nwunne Jóabu; Èluhananu Dodo kẹ Bétulehemu; ²⁷ Shamotu, bụ onye Haroru; Helèzu, bụ onye Pelonu; ²⁸ Ira Ikeshi kẹ

* 11:11 11:11 Iphe ọ bụ bụ 300.

Tékowa; Abiyéza ké Anatótu; ²⁹ Sibekayi ké Husha; Ilayi ké Ahohi; ³⁰ Maharayi, bú onye Netofa; Heledu Bena ké Netofa; ³¹ Itayi Ribayi ké Gíbiya, nọ l'alí ndu Bénjaminu; Benáya, bú onye Piratonu; ³² Hurayi, shi lẹ nsúda nsúda ugwu Gaashí; Abiyélu ké Araba; ³³ Azumavetu, bú onye Baharumu; Eliyahuba ké Shalubonu; ³⁴ waa unwu Hashemu ké Gizonu; mé Jonátanu Shage ké Hararu; ³⁵ Ahiyamu Saka ké Hararu; Elifalu Úru; ³⁶ Hefa ké Mechera; Ahíja, bú onye Pelonu; ³⁷ Hezuro, bú onye Kamélu; mé Narayi Ezubayi; ³⁸ Jówélu, bú nwonne Nétanu; mé Mibuha Hagiri; ³⁹ Zeleku, bú onye Amonu; Naharayi ké Beerotu, bú onye achijeru Jóabu Zeruya ngwa-ogu; ⁴⁰ Ira, bú onye Jatiru; Garébu ké Jatiru; ⁴¹ Uráya, bú onye Hetu; Zabadu Ahúlayi; ⁴² mé Adina Shiza, bú onye ikfu Rúbenu. Óo ya bú onye ishi ndu ké Rúbenu; bya aburu onye ishi ndu ukporo soja l'iri, ephe l'iya tuko nọdu. ⁴³ Mefua Hananu Maaka; Joshafatu, bú onye Mitanu; ⁴⁴ Uziya ké Ashitera; Shama yeke Jeyélu, bú unwu Hotamu, bú onye Arówa; ⁴⁵ Jediyélu Shimiri; mé Joha, bú nwonne iya. Ephe bú ndu Tizu. ⁴⁶ Mefua Eliyélu, bú onye Mahava; Jeribayi yeke Joshaviya, bú unwu Elunamu; Ituma ké Móabu; ⁴⁷ Eliyélu; Óbedu; mé Jasiyéla, bú onye Mezoba.

12

Ndu soja, shi l'ikfu Bénjaminu

¹ Ówaa ndu byakfutaru Dévidi lẹ Zikulagu teke ono, ẹ to shidu eje ege sọru iya nọ ono. Onye kparụ iya nọ aburu Sọlu Kishi. Ndu ono tso lẹ ndu soja, yetaru iya ẹka l'ogu. ² Ephe chí ụta; bya amaru ege eegudeje ẹka-utara mé ẹka-ibiyita l'agba akfu; m'ọ bú ụta mkpuma. Ephe bú ndu abubu Sọlu; ndu ikfu Bénjaminu. ³ Onye ishi ephe bú Ahiyeza; onye ọdo bú Jowashi. Ephe ẹbo bú unwu Shéma ké Gíbiya. Ndu ọdo fua bú Jezeyélu; mé Pẹletu, bú unwu Azumavetu; ówaa Béraku; mé Jéhu ké Anatótu. ⁴ Ishimaya, bú onye Gibiyonu tsokwa iya phụ. Ọ bú onye ike, tso lẹ ndu soja ukporo l'iri phụ. Yẹbedua bú onye ishi ephe. Ndu ọphu bú Jeremáya; Jazélu; Johananu; Jozabadu, bú onye Gedera; ⁵ mé Eluzayi; Jerimotu; Beyaliya; Shemariya; mé Shefatiya ké Harufu. ⁶ Ndu ọdo bú Ẹlukana; Ishaya; Azarélu; Joweza; mé Jashobeyamu, bú onye Kora; ⁷ mé Jowéla; Zebadaya, bú unwu Jerohamu ké Gẹdo.

Ndu soja, shi l'ikfu Gádu

⁸ Lẹ ikfu ké Gádu; b'o nweru ndu ọphu bufuru onwephe jekfu Dévidi l'ẹke a kpushiru ike l'echi-egu. Ndu ono bú ọ-ka-ike l'ogu; buru ndu soja, k'ogu doru enya; buru ndu aduje ike parụ iphe, eegudeje egbobuta onwonye l'og u; mé ara. Ephe gbarụ igiri-igiri l'ọ bú agu; l'agbashi oso ike l'ọ bú mgbada, nọ l'ugwu. ⁹ Onye ishi ephe bú Eza. Onye k'ẹbo bú Obedáya. Onye k'ẹto aburu Eliyabu. ¹⁰ Onye k'ẹno bú Mishumana. Onye k'ise aburu Jeremáya. ¹¹ Onye k'ishingu bú Atayi. Onye k'ẹsaa aburu Eliyélu. ¹² Onye k'ẹsato bú Johananu. Onye ké tete aburu Ẹluzabadu. ¹³ Onye k'iri bú Jeremáya. Onye k'iri lẹ nanu aburu Makubanayi.

¹⁴ Ndu k'ikfu Gádu ono bukota ndu ishi soja l'ẹhu l'ẹhu. Onye ọphu enya iya katsua alala l'ephe bú onye ọphu achị ndu soja ukporo ise; onye ọphu kakota ike l'ephe aburu onye achị unu ndu soja labụ l'ukporo iri. ¹⁵ Ọ bú ephe dajeri Ẹnyimu Jódanu l'onwa ké mbu teke ọ byajeri tso tsófuta l'onu iya; je achikashia iphe, bú ndu bu lẹ nsúda nsúda je akpaa lẹ l'uzo ẹnyanwu-ahata; mé l'uzo ẹnyanwu-ariba.

Ndu soja, shi l'ikfu Bénjaminu; mé l'ikfu Júda

¹⁶ O nwekwaruphu ndu ọphu shi l'ikfu Bénjaminu; mé l'ikfu Júda jekfu Dévidi l'ẹke ono, a kpushiru ike ono. ¹⁷ Dévidi alufu; je ephe ndzuta; sụ ephe: "Ọ -buru l'ọo k'odoo be unu gude byakfuta iya; t'unu yeru iya ẹka; be obu yeke unu a-tugbakwa-a buru nanu. Teke ọ bú l'iphe, unu byaru bú t'unu seru iya ye l'ẹka ndu ohogu iya; l'ẹ ba bú l'ẹka iya dú l'iphe, dú eji be bukwa tẹ Nchileke ké nna ephe oche phẹ lee ya enya; kpee unu ikpe."

¹⁸ Tọ dú iya bú; ume Nchileke abya Amasayi, bú onye ishi ké ndu soja ukporo l'iri phụ l'ẹhu; yọ sụ:

"Ephe kwa nke ngu; Dévidi!

Ephe tukuraru iké yeru ngu;
nggube nwatibe Jesi!

T'ọ dukwaru ngu lẹ mma!

T'ọ dukwaru ngu lẹ mma!

T'ọ dukwaru ndu,

kfu ngu l'azu mma;

kele Nchileke ngu e-yeru ngu ẹka."

Tò dù iya bụ; Dévidi anata ẹphe; bya emee ẹphe ndu ishi ndu ọ-lụa-ọlaa ya.

Ndu soja, shi l'ikfu Manáse

¹⁹ O nwekwaruphu ndu shi l'ikfu Manáse, bukafuru tsoru Dévidi lẹ teke ono yẹle ndu Filisutayinu tųgbaberu ẹka l'ejekfu Sọlu ọgu ono. Ode Dévidi metsuaru; to yetaheduru ndu Filisutayinu ẹka; kele ndu ishi ẹphe chiru idzu; chifu iya t'ẹ b'o tsohe ẹphe. Ẹphe asu l'ishi ẹphe e-je; kele Dévidi e-bukafu tsoru nnajufu iya, bụ Sọlu. ²⁰ Yọ buri teke Dévidi eje Zikulagu bẹ ndu ikfu Manáse ono wu-kfutaru iya; mbu Aduna; Jozabadu; Jediyelu; Màyikelu; Jozabadu; Elihu; me Ziletayi. Ndu ono bụ ndu ishi, achị unu ndu soja labu l'ukporo iri iri l'ehu l'ehu l'ikfu Manáse. ²¹ Ẹphe eyetaru Dévidi ẹka l'ẹke ndu ọ-lụa-ọlaa nọ. Ẹphebdua bụ ndu soja ọpflu, bụ ndu ike-ka-l'ogu. ²² Mbọku-mbọku; ndiphe l'awu abya t'ẹphe yetaru Dévidi ẹka; jeye ẹphe agho eze ndu soja, dù l'ọ bụ ndu soja Nchileke.

Ndu soja Dévidi lẹ Héburonu

²³ Ọwaa ọnu-ọgu ndu kwaru onwẹphe ngwa-ọgu; byakfuta Dévidi lẹ Héburonu t'ẹphe nafu Sọlu ọkwa-eze iya nu Dévidi; bụ iya bụ ẹge Ojejoje kfuru l'ọ-odu.

²⁴ Ndu k'ikfu Júda; mbu ndu pa iphe, e gude egbobuta onwonye; me arwa bẹ dù unu iri l'esaa;* bukotaru ndu kwaru ngwa-ọgu.

²⁵ Ndu k'ikfu Símiyonu dù unu ndu soja iri l'esaa l'ukporo iri l'ise;† bukotaru ndu soja ọpflu bụ ndu ike-ka-l'ogu.

²⁶ Ndu k'ikfu Lívayi dù unu iri lẹ nanu l'ukporo madzu iri;‡ ²⁷ yekoberu Jehoyada, bụ onye ishi ọnu-ulo Éronu. Ndu ẹphe l'iya yi dù unu tete l'ukporo ise.§ ²⁸ O nwekwaruphu nwata-okoro, aza Zadoku. Ọ bụ ọ-ka-ike l'ogu. Ndu ishi ndu soja, shi l'ọnu-ulo nna iya dù ukporo l'ẹbo.

²⁹ Ndu k'ikfu Bénjaminu, bụ iya bụ ndu abubu Sọlu dù unu esaa l'ukporo umadzu iri.* Ndu ọpflu ka l'igwe l'ime ẹphe tųkwadururu ike yeru Sọlu jeye teke ono.

³⁰ Ndu k'ikfu Ifuremu bẹ dù ukporo unu ugbo labu; l'unu iri l'ẹbo;† bukotaru ọ-ka-ike l'ogu. Ẹphe butskwaaphu ndu a maru epha ẹphe l'anya-ufu nna ẹphe.

³¹ Lẹ nkere-ẹbo ikfu Manáse bẹ ẹphe dù ukporo unu ugbo labu l'unu ise.‡ Ndu ono bụ ndu e wofutaru epha ẹphe t'ẹphe bya etsoru chia Dévidi eze.

³² Ndu k'ikfu Ísaka bukota ndu k'oge doru ẹnya; buri ndu makotaru iphe, gbaru tẹ ndu Ízurelu mee. Ẹphe dù ukporo iri;§ bukotaru ndu ishi. Ndu abubu ẹphe anodu ẹphe lẹ mkpuli.

³³ Ndu k'ikfu Zébulonu dù ukporo unu ugbo ishingui; l'unu umadzu ise;† bukotaru ndu maru k'ogu nshinu. Ẹphe nweru ngwa-ọgu, dù iche iche; bya egude obu lanu bya t'ẹphe yeru Dévidi ẹka.

³⁴ Ndu k'ikfu Náfutali dù unu labu l'ukporo iri;† bukotaru ndu ishi ndu soja. Ndu tso ẹphe; bẹ dù ukporo unu ugbo eno l'unu madzu iri l'ẹbo l'ukporo iri;‡ buri ndu patsua iphe, e gude egbobuta onwonye; mekwaphu ara.

³⁵ Ndu k'ikfu Dánu dù ukporo unu ugbo ẹto l'unu iri lẹ nanu l'ukporo iri;§ bukotaru ndu k'ogu doru ẹnya.

³⁶ Ndu k'ikfu Ásha dù unu ukporo ise;† bukotaru ndu maru k'ogu nshinu; buri ndu kwakoberu k'ogu.

³⁷ Ndu k'ikfu Rúbenu; me ndu k'ikfu Gádu; me nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse, bụ iya bụ ndu k'ono, bu l'azu ẹnyimu azu iya ọpflu ono bẹ dù ukporo unu ugbo iri l'ise;† buri ndu nweru ngwa-ọgu, dù iche iche.

³⁸ Ndu soja ono l'ẹphe ha kwakotaru ngwa-ọgu l'ehu l'ehu. Ẹphe gudekota obu ẹphe l'ọ ha byakfuta Dévidi lẹ Héburonu t'ẹphe mee ya eze ndu Ízurelu kpmukpamu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ obu ndu Ízurelu ndu ọpflu bukota nanu t'e mee Dévidi eze. ³⁹ Ndu ono bẹ ẹphe lẹ Dévidi noru abali ẹto l'ẹke ono. Ẹphe anodu l'eri; l'angu; kele ndibe ẹphe tųkoru ẹphe iphe-eriri. ⁴⁰ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ndu obutobu iphe; je akpaa lẹ ndu shi l'ikfu Ísaka; ndu ikfu Zébulonu; me l'ikfu Náfutali kebegbaaru nri l'eli nkakfu-igara; eli inya-ivu; eli inya-mulu; mekpọ l'eli oke-eswi vutaru ẹphe. Nri abya etsubo etsubo; mbu

* 12:24 12:24 Iphe ọ bụ bụ 6,800. † 12:25 12:25 Iphe ọ bụ bụ 7,100. ‡ 12:26 12:26 Iphe ọ bụ bụ 4,600. § 12:27 12:27 Iphe ọ bụ bụ 3,700. * 12:29 12:29 Iphe ọ bụ bụ 3,000. † 12:30 12:30 Iphe ọ bụ bụ 20,800. ‡ 12:31 12:31 Iphe ọ bụ bụ 18,000. § 12:32 12:32 Iphe ọ bụ bụ 200. * 12:33 12:33 Iphe ọ bụ bụ 50,000. † 12:34 12:34 Iphe ọ bụ bụ 1,000. ‡ 12:34 12:34 Iphe ọ bụ bụ 37,000. § 12:35 12:35 Iphe ọ bụ bụ 28,600. * 12:36 12:36 Iphe ọ bụ bụ 40,000. † 12:37 12:37 Iphe ọ bụ bụ 120,000.

ntu akpe; echa-figu; akpuru vayinu, a miru amimi; mee; manu; me eswi; me aturu; ke l'ehu-otso-ena jiru Izurelu ejiji.

13

Okpoko Ogba-ndzu le ke Obedu-Edomu

¹ To du iya bu; Dévidi abya ejekfu ndu ishi, achì unu ndu soja labu l'ukporo iri iri idzu; me ndu ishi ophu, achì ukporo ndu soja ise ise. ² Dévidi abya ekfuru ndu Izurelu l'ephe ha; su ephe: "O -buru l'o du unu mma; -buru uche-obu Ojejoje, bu Nchileke ephe; t'ephe zikwaa ozi t'o rukota unwunne ephe l'ephe ha nchi l'ali Izurelu; zikwaa ya phu ndu achijeru Nchileke aja; me ndu Livayi, buru le mkpukpu eke eeche elu; t'ephe bya t'ephe l'ephe yiru; ³ je apalata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ephe ono; ke l'ephe ta kpadu ishi iya l'oge ke Solu." ⁴ Ndu ono l'ephe ha ekweta t'e mee ya ege ono; ke l'o du ephe mma t'e mee ya ege ono.

⁵ To du iya bu; Dévidi abya ekua ndu Izurelu l'ephe ha; tsube le Enyimu Shihò le Ijiputu jeye le Lebo-Hámatu; t'ephe je apafuta Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono le Kiriyatu-Jerimu. ⁶ Dévidi ye le ndu Izurelu l'ephe ha azaru jeshia Bala, bu iya bu Kiriyatu-Jerimu le Júda t'ephe je apata Okpoko Ogba-ndzu Nchileke ono; mbu okpoko ono, a guru epha Ojejoje; mbu onye ono, aba-eze iya no le mgbaku cherobimu ono. ⁷ Ephe abya apafuta Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono l'ulo Abinadabu paru tukobe l'eli ogba kperekpere ophungu; Uza ye le Ahiyo angata o-gba-kperekpere ono. ⁸ Dévidi ye ndu Izurelu l'ephe ha egude ike ephe l'o ha l'ete eswa l'ifu Nchileke. Ephe egude ogumogu; gude une; gude nkwa; gude ogele; me upyoku l'agu egvu.

⁹ Ephe erulephu eke eetsuje balì le Kidonu; Uza atufu eka te ya wota Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono; ke l'eswi, alokpu o-gba-kperekpere, a tukoberu iya be kpakotaru iphe. ¹⁰ Ehu agbanwuhu Ojejoje oku l'eke Uza no; yo woru iya chigbua; ke l'o tufuru eka denyi le Okpoko Ogba-ndzu ono. Yo nodu Nchileke l'ifu l'eke ono nwuhu. ¹¹ Ehu adalephu Dévidi koo; ke le Ojejoje wekoshiru Uza iwe. A gube eke ono Pérezu Uza byeye ntau.

¹² Egvu Ojejoje egude Dévidi mboku ono; yo su; "?Nanu ege ya e-shi pata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje bya edobe le nk'ia?" ¹³ Yo mee; Dévidi ta paruhe Okpoko Ogba-ndzu ono Mkpukpu Dévidi. Iphe, o mechiaru bu l'o pataru iya je edobe le ke Obedu-Edomu, bu onye Gatù. ¹⁴ Okpoko Ogba-ndzu Nchileke ono anoo le ke Obedu-Edomu phe onwa eto. Ojejoje agooru ndibe Obedu-Edomu onu; mewaru iphemiphe obule, o nweru enweru.

14

Ndibe Dévidi

¹ To du iya bu; Hiram, bu eze ndu Táya abya eye ndu ozi iya t'ephe jekfu Dévidi. Yo nu ephe oshi sida; yeru ephe ndu akpuje ulo; me ndu kapyinta t'ephe je akparu Dévidi ulo. ² Dévidi abya amaru le Ojejoje be mewaru t'o nguru anguru l'abubu, o bu eze ndu Izurelu; yefuaru l'ali-eze iya b'e gudewa okfu ehu ndu nk'ia ono, bu Izurelu palia imeli.

³ To du iya bu; Dévidi abya alushifua unwanyi l'igwe le Jerúsalemu; bya amushifua unwu: unwoke l'unwanyi. ⁴ Owaa bu epha unwegirima, a mushiru iya le Jerúsalemu: Shamuwa; Shobabu; Nétanu; Sólomonu; ⁵ Ibuha; Elishuwa; Elipeletu; ⁶ Noga; Nefegu; Jafiya; ⁷ Elishama; Belyada; me Elifeletu.

Dévidi alu-gbu ndu Filisutayinu

(2 Sam 15:11-16)

⁸ Ndu Filisutayinu anulephu l'a wuwaru Dévidi manù l'ishi t'o buru eze ndu Izurelu l'ephe ha; ephe l'ephe ha awufu jeshia ya achochò. Dévidi anu l'ia phu; jeshia ephe ndzuta. ⁹ Teke ono be ndu Filisutayinu byawaru ogu o-lua-qlaa le nsuda Réfa; gwowaa tutua. ¹⁰ Dévidi abya aji Nchileke; su iya: "?Te ya jewaru je etso ndu Filisutayinu ogu too? ?Ii-woru-a ephe ye iya l'eka?"

Ojejoje asu iya: "T'o jeru; le ya e-woru-a ephe ye iya l'eka."

¹¹ To du iya bu; Dévidi me ndu nk'ia ejeshia Balu-Perazimu; je alu-gbua ephe l'eke ono. Yo su; "L'o bu ege ukporo-mini ekpoje-wa bu ege Nchileke shiwa l'eka iya kpota ndu ohogu iya." O bu iya meru iphe, a guberu eke ono Balu-Perazimu. ¹² Ndu Filisutayinu achiru agwa ephe haa l'eke ono; Dévidi atua ekemu t'a kpo ya oku.

¹³ E metsua; ndu Filisutayinu abyakwa ogu o-lua-olaa; gwoo tutua le nsuda ono odo. ¹⁴ Dévidi abyakwa okpata Nchileke ishi odo; Nchileke asu iya t'è b'o shikwa ephe l'ifu; t'o shichia ephe l'azu; gbaa ephe mgburumburu; shi l'ifu eke ono, oshi balusamu vudotsua ono tso ephe ogu. ¹⁵ Su ephe: "Teke unu nuleruphu igidi okpa l'eli oshi balusamu ono; unu etsopyabe je ogu; ke l'oo Nchileke be vutawaru unu uzo t'unu je egbushia ndu soja ndu Filisutayinu." ¹⁶ Ya ndono; yo buleruphu ege Nchileke ziru iya Dévidi b'o meru iya. Yo shilephu le Géba gbushia ndu soja ndu Filisutayinu jeye le Géza. ¹⁷ Epha Dévidi atuko mgboko l'o ha dee kfkakfuka. Ojejoje emee mba le mba ha; ephe atsukota iya egvu.

15

Okpoko Ogba-ndzu Nchileke ala Jerúsalemu

¹ Dévidi akpushitsuaru onwiya ulo le Mkpukpu Dévidi; bya edozia eke Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje a-no; bya akoberu iya ulo-ekwa. ² To du iya bu; Dévidi asu: "Le to dudu onye odo, a-paru Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje; gbahaa ndu Lívayi; ke l'o bu ephe; be Ojejoje fotaru t'ephe pajé iya; me t'ephe jejeru iya ozi gbururu jeyewaru."

³ Dévidi abya ekukoo ndu Ízurelu l'ephe ha le Jerúsalemu; t'ephe je apata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono bya edobe l'èke ono, o kwakoberu iya ono. ⁴ Yo kua ndu eri Éronu; me ndu Lívayi. ⁵ Ndu eri Kohatu, o kuru du ukporo madzu ishing. Yo buru Yuriyelu bu onye ishi ephe. ⁶ Ndu eri Merari du ukporo madzu iri le nanu. Yo buru Asaya bu onye ishi ephe. ⁷ Ndu eri Geshonu du ukporo madzu ishing l'umadzu iri. Yo buru Jowelu bu onye ishi ephe. ⁸ Ndu eri Elizafanu du ukporo madzu iri. Yo buru Shemaya bu onye ishi ephe. ⁹ Ndu eri Héburonu du ukporo madzu eno. Yo buru Eliyelu bu onye ishi ephe. ¹⁰ Ndu eri Uzelu du ukporo ise l'umadzu iri l'èbo. Yo buru Aminadabu bu onye ishi ephe.

¹¹ To du iya bu; Dévidi abya ekua Zadoku ye le Abiyata, bu ndu achijeru Nchileke eja; me Uriyelu; Asaya; Jowelu; Shemaya; Eliyelu; me Aminadabu, bu ndu Lívayi; ¹² su ephe: "O bu unubedua bu ndu ishi l'enya-ufu nna unu l'ikfu Lívayi. Unu je edobe onwunu nso; unu l'unwunna unu phe; k'opu unu a-pata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu bya edobe l'èke ya kwakoberu iya. ¹³ O bu okfu l'e to budu unubedua pataru iya l'odungu phu meru iphe Ojejoje, bu Nchileke gude tukoshi ephe ehu-eghughu phu; ke l'ephe ta jitadu iya; mee ya l'uzo, e doberu iya."

¹⁴ To du iya bu; ndu ono, achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi ono abya edobe onwephe nso; k'opu ephe e-je apata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu ono. ¹⁵ Ndu Lívayi ono abya atukobetsua oshi, e gude apa Okpoko Ogba-ndzu ono l'ukuvu gude paru iya, bu iya bu ege Mosisu turu iya l'ekemu; mbu ege Ojejoje kfuru iya.

¹⁶ Dévidi asukwaphu ndu ishi ndu Lívayi t'ephe tua unwunna ephe eka t'ephe buru ndu a-nodu agu egvu; mbu gude ngwa-egvu, bu une; ogumogu; ogele; me ehu-otso-ena gushia egvu ike. ¹⁷ To du iya bu; ndu Lívayi abya agua Hemanu Jowelu; me Asafu Berekaya, bu onye lanu l'unwunna iya; me Etanu Kushaya ke Merari. ¹⁸ Unwunna ephe odo, ephe fotaru yeru ephe bu Zekaraya; Jaziyelu; Shemiramotu; Jehiyelu; Uni; Eliyabu; Benaya; Maseya; Matitiya; Elifelehu; Mikuneya; Obedu-Edomu me Jeyelu, bu ndu nche onu oguzo. ¹⁹ Ndu opu agu egvu agugu; bu iya bu Hemanu; Asafu; me Etanu be anoduje aku ogele, e meru l'ope. ²⁰ Zekaraya; Aziyelu; Shemiramotu; Jehiyelu; Uni; Eliyabu; Maseya; me Benaya aburu ephebedua a-nodu akpo ogumogu t'o daje gengugengu.

²¹ Matitiya; Elifelehu; Mikuneya; Obedu-Edomu; Jeyelu; me Azaziya aburu ndu a-noduje akpo une.

²² Kenaniya, bu onye ishi-egvu ndu Lívayi bu iya a-nodu eduzi k'egvu ono; ke l'o doru iya enya.

²³ Berekaya ye le Elukana a-buru ndu nche onu eke Okpoko Ogba-ndzu ono no.

²⁴ Shebaniya; Joshafatu; Netanelu; Amasayi; Zekaraya; Benaya; me Eliyèza, bu ephe bu ndu achijeru Nchileke eja a-nodu l'ifu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono l'egbu upyoku. Obedu-Edomu waa Jehiya a-bukwaruphu ndu nche onu eke Okpoko Ogba-ndzu ono no.

Apalata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono

(2 Sam 6:12-22)

²⁵ To du iya bu; Dévidi; me ndu bu ogurennya ndu Ízurelu; me ndu ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri egude ehu-otso-ena jeshia opata Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono le

ke Óbèdu-Édòmu. ²⁶ Èphe egbua oke-eswi ẹsaa waa ebyila ẹsaa; kele Nchileke yetawuru ndu Lívayi ono, pa Okpoko Ọgba-ndzụ ono ẹka. ²⁷ Dévidi eyee akpawuru uwe ọcha; mę ndu Lívayi ono, apa Okpoko Ọgba-ndzụ ono; mę ndu egvu; mę Kenaniya, bụ onye ishi-egvu ono. Dévidi ewekwaruphu ẹkwa ọcha. ²⁸ Ya ndono; ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha evulia Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono; l'atụ wọwowo gude ụpyi ebyila; gude ụpyoku; gude nkwa; gude ogumogu; mę une l'azụ egvu.

²⁹ Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje erudelephu Mkpụkpu Dévidi; nwada Sọlu, eeku Mikalu epyofu ẹnya lẹ windo; phụa eze, bụ Dévidi l'ẹke oote egvu; l'eme ẹswa; tọ gubehe iya iphe l'ime obu iya.

16

¹ Tọ dụ iya bụ; ẹphe apabata Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono; bya edobe iya l'ime ụlo-ékwa ono, Dévidi kpọberu t'e dobe iya ono. Èphe abya egwoo ngweja-ukfuru; mę ngweja ẹhu-agu l'ifu Nchileke. ² Dévidi egwotsulephu ngweja-ukfuru; mę k'ẹhu-agu ono; bya egude ẹpha Ojejoje gọoru ndu Ízurẹlu ọnu.

³ Yọ bya ekeeru ndu ono ishi buredi nanụ nanụ l'ẹhu l'ẹhu; mę ọkpurukpu anụ; mę akara, e meru l'akpuru vayinu; kedzuru iya ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha: unwoke l'unwanyi.

⁴ Yọ bya aharụ ndu Lívayi fọta t'ẹphe jeje ozi l'ifu Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono; mbụ t'ẹphe roje Nchileke iphe; tuje iya ẹpha; jajẹ Ojejoje, bụ Nchileke ke Ízurẹlu ajaja. ⁵ Ásafu bụ ishi; Zekaráya aburu otsota. Ndu ọdo bụ: Jeyẹlu; Shemiramọtu; Jehiyẹlu; Mattíya; Eliyabu; Benáya; Óbèdu-Édòmu; mę Jeyẹlu. Èphebedua a-nọduje akpọ une; mę ogumogu. Ásafu akụ ogele. ⁶ Benáya yele Jazẹlu, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja a-nọduje egbu ụpyoku tekenteke l'ifu Okpoko Ọgba-ndzụ Ojejoje ono.

Egvu-ekete

(Egvu 105:1-15; 96:1-13; 106:1, 47-48)

⁷ Mbọku ono bẹ Dévidi vuru ụzo kfuaru Ásafu; mę ndu egvu iya t'ẹphe gua egvu ekele nụ Ojejoje.

⁸ Unu kele Ojejoje ekele;
unu kpọ-kua ẹpha iya!
Unu mee t'iphe bụ
mbakeshi madzuru iphe,
o mekotaru!

⁹ Unu guku iya l'egvu;
unu gua egvu gude tua ya ẹpha!
Unu kfukashia iphe bụ
iphe, dụ biribiri, ọonoduje eme!

¹⁰ Unu gude ẹpha iya ono,
dụ nsọ ono kua onwunu ekuku!
T'obu ndu achọ Ojejoje
teje ẹswa!

¹¹ Unu wojeru ẹnya dabẹ lẹ
Ojejoje; mę l'ọkpẹhu iya!
Unu achọje ifu iya tekenteke!

¹² Unu nyatakwa iphe,
dụ biribiri, o meshiru;
iphe-ọphulenyá,
o meshikotaru;
mę ikpe, o kpekotaru.

¹³ Unubẹ ndu eri Ébirihamu,
bụ nwozi iya;
unubẹ unwu Jékọpu,
bụ ndu o gude ẹka iya fọta!

¹⁴ Ọ kwa iya bụ Ojejoje
bya aburu Nchileke ayi;
Ikpe iya tọko
mgboko vọo kfurukfuru.

¹⁵ Ọgba-ndzụ iya bẹ ọonyataje
jeye lẹ tutu mimimi.
Ukwe iphe, o kweru bẹ anọje
shita l'ọgbo sweru ọgbo.

- 16 Ndzụ yẹle Ébirihamu gbarụ;
mẹ angu ono, o riburu Áyizaku
- 17 b'o meru; yọ bụru ekemu l'ẹhu Jékọpu;
Ndu Ízurẹlu b'o meru;
yọ bụru ọgba-ndzụ,
a-nọ gbururu jeye;
- 18 sụ ẹphe: “Ọ bụ unu;
bẹ ya a-nụ alị Kénanu
t'ọ bụru òkè-iphe, unu ketaru.”
- 19 Teke ẹphe shi habe ahabe;
mbụ teke ẹphe shi bụru
kpakọru-chịta;
bụru ndu nlamunla l'alị ono;
- 20 ẹphe shi eshije l'ọha ọwaa;
lufu l'ọphu;
shi eshije l'alị-eze ọwaa;
lufu l'alị-eze ọphu;
- 21 ọphu ọ dudu onye
o kweru t'ọ kpa ẹphe ẹhu.
Yọ bụru okfu ẹhu ẹphe;
bẹ oogudeje baarụ ndu eze mba;
- 22 sụ ẹphe:
“Unu be edenyikwa
ndu nk'ia, e teru manụ ẹka;
ọphu ọ dukwa iphe,
unu e-me ndu ekfuchiru iya!”
- 23 Unu gwa egvu nụ Ojejoje;
unubẹ eliphe l'ọphu!
Unu rajẹ iya arara
mbọku-mbọku l'ọodzọje madzụ!
- 24 Unu tọaru ndu ọhodo ọnu
ẹge ọ dọ-be biribiri;
unu ekfuaru ndiphe l'ọphu
iphe, dọ biribiri, oomeje.
- 25 Ishi iya aburu lẹ
Ojejoje parụ ẹka;
bụru onye gbaru
t'a jajẹ iya oke ajaja.
Ọ gbakwaruphu t'a tsuje iya egvu,
kariru kẹ agwa.
- 26 Kẹ l'agwa ndiphe l'ọphu;
bẹ bụkota ntekpe.
Obenu l'ọo Ojejoje;
bẹ meru igwe.
- 27 Akpabiri yẹle
o-gbu-nwii-nwii; bẹ nọ iya l'ifu.
Ike waa ẹhu-ọtso-ẹna
tuko ẹke o bu dzuru.
- 28 Unubẹ ikfu l'ikfu,
nọ lẹ mgboko-a;
unu kwabẹ Ojejoje ugvu!
Unu kfu ẹge oogbube
nwiiinwii yẹle ẹge
ọkpehu iya habe nshinu!
- 29 Unu kwabẹ Ojejoje ugvu,
gbarụ ẹpha iya.
Unu wotaru iya iphe.
Unu yee ọdu nsọ l'ọ bụ uwe;
baarụ Ojejoje ẹja.
- 30 Unubẹ unwu eliphe l'unu ha;
unu nmahụkwa iya kpakpakpa l'ifu.

- Mgboko b'e mewaru;
 yo nguru anguru.
 E-tọ nwedu iphe,
 ha kẹ enwubata iya.
- 31 Tẹ imigwe l'ophu tee ẹswa;
 ehụ atsoo eliphe l'ophu ẹna.
 T'ẹphe karu iphe bu mbakeshi
 l'oo Ojejoje bu eze.
- 32 T'eze ẹnyimu taa oke eyii;
 me iphe, bu iphe, no iya nu.
 T'egu, eke e meberu iphe
 tee ẹswa yele iphemiphe obule, no iya nu.
- 33 Ono teke iphe, bu oshi,
 no l'oswa a-gu egvu
 ehụ-otso-ena l'ifu Ojejoje.
 Ishi iya aburu l'ooobyawa
 okpe unwu eliphe ikpe.
- 34 Unu keke Ojejoje ekele;
 ke l'o bu onye oma!
 N-yemobu iya anoje
 gbururu jeye le gbururu.
- 35 Unu raku iya; su iya:
 "Nafutanu ayi;
 nggube Nchileke,
 bu Onye ndzofuta ayi!
 Rukobenu ayi;
 dzofuta ayi l'eka ndu ohodo;
 k'ophu ayi e-gude epha ngu
 ono, du nsọ ono keke ngu ekele;
 gude ajaja, ayi aja ngu
 kua onwayi ekuku."
- 36 Tẹ ajaja buru kẹ Ojejoje,
 bu Nchileke kẹ Ízuruẹlu;
 gbururu jeye le gbururu.

Ndu Ízuruẹlu l'ẹphe ha atuko zukota mgbede; su: "Ono kwa ege o du. Tẹ ajaja buru kẹ Ojejoje."

Eke ozi

37 To du iya bu; Dévidi abya ahaa Ásafu me ndu egvu iya l'ifu Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje ono; t'ẹphe jeje ozi l'ẹke ono tekenteke; mbu ege a choru t'e meje iya mbokum-boku. 38 O hakwaruphu Óbedu-Édomu waa ndu oru iya, du ukporo eto l'umadzu ẹsato. Óbedu-Édomu Jedutunu yele Hosa be eche onu eka ono nche.

39 Dévidi hakwaruphu Zadoku, bu onye achijeru Nchileke eja; waa unwunna iya, bukwaphu ndu achijeru Nchileke eja t'ẹphe nodu l'onu nkpọ Ojejoje, no l'ẹke aagwaje iphe le Gibiyonu ono. 40 Ozi ẹphe bu t'ẹphe gwojeru Ojejoje ngweja-ukfuru l'enyangweja-ukfuru: eswe l'enyashi; mbu tekenteke; ege ono, e deru iya l'ekwo ekemu, Ojejoje turu nu ndu Ízuruẹlu ono. 41 Ndu a guru yeru ẹphe bu Hemanu; Jedutunu; mewaru ndu a fotar; kua ẹphe l'ẹpha t'ẹphe kejeje Ojejoje ekele kẹ n-yemobu iya ono, anoje gbururu jewaru ono. 42 Hemanu yele Jedutunu bu ẹphe anoduje egbu upyoku; l'aku ogele; mewaru ngwa-egvu odo, e gude agu egvu, du nsọ. Unwu Jedutunu bu ẹphebdua anoduje eche onu-uzo.

43 To du iya bu; ndu Ízuruẹlu l'ẹphe ha awukashihu; onyenonu alashia l'ufu iya. Dévidi alashia l'ufu te ya je agoru onu-oma nu ndibe iya.

17

Ozi, Nétanu ezi Dévidi (2 Sám 7:1-17)

1 Ya ndono; yo be teke Dévidi buwa ebubu le nk'ia; yo su Nétanu, bu onye nkfuchiru Nchileke: "T'o lenu; le yebe Dévidi bu l'ulo, e gude oshi sida kpua; Okpoko Ogba-ndzu Ojejoje aburu l'ulo-ekwa b'o no."

² Nétanu asụ Dévidi: “Iphe, bụ iphe, nọkpele ngu phụ l'obu k'ememe; mee ya; keje Nchileke nọkwa-a swiru ngu eswiru.”

³ Yo be l'enyasi; Ojejoje abya ekfuru yeru Nétanu; sụ iya: ⁴ “Je ezia nwozi iya; mbụ Dévidi lẹ yẹbe Ojejoje sụru: L'ẹ tọ bụdu yẹbedua a-kpuru iya ụlo, ya e-buru. ⁵ Lẹ keshinu mbọku ono, ya dufutaru ndu Ízuru lẹ Íjiputu ono jeye ntanu; bẹ ya te bubua l'ulo. Ege o dọ bụ: ya -shi l'ulo-ékwa ọwaa; ya abahụ l'ulo-ékwa ọdo; ya -shi lẹ m̀kpù ọwaa; ya abahụ lẹ m̀kpù ọdo. ⁶ L'iphe bụ ẹke ono yele ndu Ízuru tuko jekota ono; ?o nweru teke ya sụjeru n'ọno yele lanụ lẹ ndu ishi ẹphe ono, bụ ndu ono, ya sụru t'ẹphe cheje ndibe iya l'ọ bụ onye eche aturu ono: “?Bụ ngunu meru iphe, unu ta kpuduru iya ụlo, e meru l'oshi sida?”

⁷ “Kfuru nwozi iya; mbụ Dévidi lẹ yẹbe Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Ojejoje sụru agha: Ya dufutaru ngu l'egu, eke elu akpaję nri; l'echę aturu; t'ị bya aburu onye achi ndu nk'ia, bụ Ízuru. ⁸ Ya shihawa switaru ngu eswiru l'iphe bụ ẹke, iije; bya atuko ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha lu-gbua l'ifu ngu. Ya e-me ẹpha ngu t'ọ ha nshinu l'ọ bụ ẹpha ndu bụ oke amadu, nọgbaa lẹ mgboko-a. ⁹ Ya a-nụ ndibe iya, bụ ndu Ízuru alị k'ẹka ẹphe. Ya a-dzabę ẹphe l'obu oshi l'alị ono; k'ophu ẹphe e-buru l'alị k'ẹka ẹphe; ophu ndu akirishi 'akpahedu ẹphe ehu ege e shi akpa iya ẹphe l'odungu phụ; ¹⁰ mbụ ege e shi akpa iya ẹphe keshinu teke ono, ya fotaru ndu ikpe t'ẹphe chije ndibe iya, bụ ndu Ízuru ono. Iphe bụ ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha bẹ ya a-kapyabekota ike.

“ Iphe ọdo, ya ekfuru ngu bụ lẹ Ojejoje a-kpuru ngu ụlo. ¹¹ Teke oge nka-ezekuna nke ngu ruleruphu; nggu alakubewa nna ngu phę; bẹ ya e-shi l'unwu ngu wofuta onye a-nọ-chi ẹnya ngu. Ya e-mee tẹ alị-eze iya nguru anguru. ¹² O bụ onye ono bẹ a-kpuru iya ụlo ono; ya emee tẹ eri iya buru eze jeye lẹ tutu yoyo. ¹³ Ya a-buru nna iya; yẹbedua aburu nwatibe iya. E to nwekwa lẹ ya ewofu n-yemobu oma iya l'ẹke ọno; ege ya wofuru iya l'ẹke onye ono, vu ngu ọzo ono nọ. ¹⁴ Ya e-dobe iya t'ọ buru onye ishi l'ulo iya; mę l'alị-eze iya jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwaphu ege eri iya a-buru eze gbururu jeye lẹ gbururu.”

¹⁵ Ya ndono; Nétanu ekfukotaru Dévidi iphe ono ege e koshiru iya ẹya l'aphu.

Dévidi ekfu anụ Nchileke

(2 Sám 7:18-29)

¹⁶ Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Dévidi egbeshi bahụ l'ime ụlo je anodu l'ifu Ojejoje; sụ: “Nggube Ojejoje, bụ Nchileke; ?bụ onye bẹ ya bụ; tẹmanu onu-ulo iya bụ gunu ke t'i wota iya kfube l'ẹke ha l'eli ege-a? ¹⁷ L'ẹnya nke ngu b'ọ ha ngu nwanshi; nggube Nchileke. I kfuwaru okfu ehu onu-ulo nwozi ngu ege ọo-dụ l'uzo ifu. I wotawaru iya mee l'ọ bụ onye, bụ iya b'a katsua ọpa-li eli l'ẹke ndiphe nọ; nggube Ojejoje, bụ Nchileke?

¹⁸ “?Bụ ngunu ọdo bẹ yẹbe Dévidi e-kfubakwadaru ngu l'egbe ugwu ọwaa, i kwabęru yẹbe nwozi ngu-a? I makotaru ege nwozi ngu gbaru. ¹⁹ Nggube Ojejoje; i gudewa okfu ehu nwozi ngu; mę ege o dọ ngu l'obu; meshia eze iphe, hagbaa ege-a; bya emee tẹ ya makotaru eze iphe ọwaa.

²⁰ “E tọ dudu onye dọ l'ọ bụ nggu; nggube Ojejoje; ophu o dudu Nchileke ọdo, nonu; gbahaa nggubedua ege ono, ayi gudewa nchi ayi nua ono. ²¹ ?Nanukpoo ndu ọdo, dọ l'ọ bụ ndu nke ngu, bụ ndu Ízuru; mbụ ọha lanụ lẹ mgboko-a, nggube Nchileke jeru je agbafuta t'ẹphe buru ndu nke ngu; bya egude ẹphe mee t'a maru ẹpha ngu amaru; bya emee iphe, dagbaaru kpaa; dọ biribiri l'ifu ndu nke ngu ono, bụ ndu i gbafutaru lẹ Íjiputu; chikashia iphe bụ mbakeshi l'ifu ndibe ngu ono. ²² I meru tẹ ndu nke ngu, bụ ndu Ízuru buru ndu nke ngu gędegede gbururu jeyewaru; nggube Ojejoje abụwaru Nchileke ẹphe.

²³ “Nggube Ojejoje; mekwaa t'ọ keru; mbụ ukwa ono, i kweru yẹbe nwozi ngu yele onu-ulo iya ono gbururu jeye lẹ gbururu. Mekwaa l'ęge i kfuru. ²⁴ T'ọ kekwaru; k'ophu ẹpha ngu a-pa ẹka apaa gbururu jeye lẹ gbururu. O bụ teke ono bẹ aa-sụ lẹ nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke ke Ízuru bẹ bụ Nchileke ke ndu Ízuru l'oswiya! Tẹmanu bẹ onu-ulo yẹbe nwozi ngu, bụ Dévidi a-ngukwaruphu anguru l'ifu ngu.

²⁵ “O bụ okfu lẹ nggube Nchileke iya bẹ koshiru yẹbe nwozi ngu l'ii-meru iya onu-ulo iya bẹ meru; onu adu nwozi ngu k'onodu l'ekfu anụ ngu. ²⁶ Nggube Ojejoje; ọo nggu bẹ bụ Nchileke ọbu! I kweshiwaru yẹbe nwozi ngu ukwa iphe-oma, dugba ege-a. ²⁷ Nta-a bukwa t'ọ dọ ngu mma t'ị goru onu-oma nụ onu-ulo nwozi ngu; k'ophu bụ l'ọo-nodu kwasęru l'ifu ngu. Ishi iya aburu l'ọo nggube Ojejoje bẹ goru onu-oma nụ iya; ọo-buru onu-ulo, a goru onu-oma nụ gbururu jeye lẹ gbururu.”

18

*Ogu, Dévidi lụgbaaru; mekputa**(2 Sám 18:1-18)*

¹ E metsua; Dévidi abya alụ-gbua ndu Filisutayinu; mee ẹphe; ẹphe anọdu iya l'ẹka. Yọ nata ndu Filisutayinu Gatụ yẹle unwu edukfu edukfu, nọkota iya nụ. ² Dévidi lụgbukwaruphu ndu Móabu; mee ẹphe; ẹphe ejelahaaru iya ozi; atụkwaphu akirikoro anụ iya.

³ Dévidi abya alụ-gbukwaaphu Hadadéza, bụ eze ndu Zóba; je akpaa lẹ Hámatu; teke Hadadeza jeru tẹ ya mee tẹ alị, nọ je akpaa lẹ Ẹnyimu Yufurétusu lakọta iya l'ẹka.

⁴ Dévidi anata iya unu ugbo-inya labụ l'ụkporo iri;* mę ndu agbaję inya-ọgu, dụ unu iri l'ẹsaa l'ụkporo madzụ iri;† bya anatakwa iya phụ ndu soja k'ọkpa, dụ ụkporo unu ugbo labụ l'unu umadzu iri.‡ Dévidi egbubushikota inya ono, alọkpufe ugbo-inya ono akwara azụ achi; haa ụkporo ise nwenkinyi.

⁵ Yo be teke ndu Áramu kę Damásukọsu byaru t'ẹphe yetaru eze ndu Zóba, bụ Hadadéza ẹka; Dévidi egbua ẹphe unu ụkporo labụ l'iri l'ise.§ ⁶ Dévidi abya emeta ọdu ndu soja lẹ Áramu kę Damásukọsu chiru ndu soja dobe iya. Ndu Siriya ono anọdu iya l'ẹka; l'atụ akirikoro anụ iya. Ojejoje l'emeje tẹ Dévidi mekputa l'iphe bụ ẹke o jeru.

⁷ Dévidi achiko iphe ndu ozi Hadadéza egudeje egbobuta onwẹphe, e gude mkpọla-ododo meshia chilata lẹ Jerúsalemu. ⁸ Dévidi eshikwaphu lẹ Tibuhatu; mę lẹ Kunu, bụkota mkpukpu, nọ l'alị, Hadadéza achi; vukoo ope, ha nshinu. Yọ buru iya bę Sólomoni gude tuta eze mini ope; mę itso; męwaru iphe, o gude ope meshia.

⁹ Tọ dụ iya bụ; Towu, bụ eze ndu Hámatu anụlephu lẹ Dévidi bę lụ-gbuwaru ndu soja Hadadéza, bụ eze ndu Zóba; ¹⁰ bya eyefu nwatibe iya kę nwoke, bụ Hadoramu t'o je ekele eze, bụ Dévidi ekele; jaa ya ajaja; kę l'ọ lụ-gburu Hadadéza l'ọgu ono. Ishi iya bụ lẹ Hadadéza bę yẹle Towu shi anọduje l'ọgu tekenteke. Hadoramu egwota ivu, dụ iche iche, e meru lẹ mkpọla-ododo; mę lẹ mkpọla-ọcha; mę ope gude nụ Dévidi.

¹¹ Eze, bụ Dévidi eworu ivu ono doberu Ojejoje nsọ ẹge ono, o dobehawaru mkpọla-ọcha yẹle mkpọla-ododo, ọ natagbaaru ndu ohodo ono; mbụ ndu Édomu; ndu Móabu; ndu Amonu; ndu Filisutayinu; mę ndu Amaleku.

¹² Abishayi Zeruya gburu ndu Édomu ụkporo unu madzụ ugbo labụ l'unu umadzu ise* lẹ Nsuda Alị Únú. ¹³ Yọ bya edobe ọdu ndu soja lẹ Édomu; chita ndu soja ye iya. Ndu Édomu l'ẹphe ha anodukota Dévidi l'ẹka. Ojejoje l'emeje Dévidi t'ọ lụ-gbua iphe bụ ndu ọ daru ẹphe l'iya.

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Dévidi aburu eze ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha; l'ekperu ndu nk'iya ono l'ẹphe ha ikpe l'uzo, dụ mma; mę l'uzo, vudo nhamunha. ¹⁵ Jóabu Zeruya bụ onye ishi ndu soja. Jehoshafatu Ahiludu aburu onye edeje iphe, meru nụ. ¹⁶ Zadọku Ahitubu yele Ahímẹleku Abiyáta bụ ndu achijeru Nchileke ẹja. Shavisha aburu o-de-ekwo. ¹⁷ Benáya Jehoyada bụ onye ishi ndu Keretu; mę ndu Peletu. Ndu k'unwoke l'unwegirima Dévidi aburu ndu ishi l'ozị eze.

19

*Ogu, Dévidi yẹle ndu Amonu luru**(2 Sám 10:1-19)*

¹ A nọnyaa; Nahashi, bụ eze ndu Amonu abya anwuhu. Nwatibe iya kę nwoke aburu eze; nọ-chia ẹnya iya. ² Dévidi asụ lẹ ya e-meru Hanunu, bụ nwatibe Nahashi ohuma; kele nna iya meru yẹbedua ohuma. Tọ dụ iya bụ; Dévidi abya eye ndu ozi t'ẹphe je akporu Hanunu ifu nna iya ono.

Ndu ozi Dévidi ono abya erua Hanunu l'alị Amonu t'ẹphe kporu iya ifu ono; ³ ndu, bụ ishi ndu Amonu asụ Hanunu: "Ịiri l'ọo ugwu bę Dévidi akwabę nna ngu ono, kparu iphe o ziru t'a bya akporu ngu ifu kę nna ngu? M'ọ kwa ngge bę ndu ozi iya ono byaru; k'ophu bụ: ẹphe -getagelephu ege mkpukpu-wa dụ; ẹphe abya alụ-gbua ya; wota."

⁴ Tọ dụ iya bụ; Hanunu egude ndu ono, Dévidi ziru ozi ono; kpushia ẹphe ẹji-agba; bya eshi ẹphe l'ọswara-ikè chabushia uwe-nlọkpuru ẹphe; nwufu ẹphe t'ẹphe la; ⁵ ẹphe atụgbua. Yo nweru ndu jeru je ekfuaru Dévidi ẹge e meru ndu ono; yo zia t'a gba ẹphe ndzuta; kę l'e meru ẹphe iphe-iphere, ha nshinu. Eze ezia sụ ẹphe: "T'ẹphe nọdu lẹ Jeriko jeye teke ẹji-agba ẹphe e-rudz; tẹmanu ẹphe alatadę."

* 18:4 18:4 Iphe ọ bụ bụ 1,000. † 18:4 18:4 Iphe ọ bụ bụ 7,000. ‡ 18:4 18:4 Iphe ọ bụ bụ 20,000. § 18:5 18:5 Iphe ọ bụ bụ 22,000. * 18:12 18:12 Iphe ọ bụ bụ 18,000.

⁶ Ndu Amõnu abya amalèrurphu l'èphe meru umere ùnwegirima l'èke Dévidi nõ; Hanunu mē ndu Amõnu ewota ùnu mkpõla-õcha ugbo labù l'ùkporo iri gude je ebuta ugbo-ìnya; mē ndu agbajè ìnya lè Mesopotémiya; mē l'alì ndu Áramu-Maaka; mē lè Zóba. ⁷ Èphe eje ebuta ugbo-ìnya, dù ùkporo ùnu ugbo èno; * butafua eze ndu Maaka yeke ndu soja iya. Èphe abya adõru l'ìku Médebà. Ndu kè Amõnu eshigbaa lè mkpùkpu èphe dzukobe k'õgu ono.

⁸ Anõnu, Dévidi nũru iya; yo yefu Jóabu yeke ndu soja iya l'èphe ha. ⁹ Ndu Amõnu awùfuta bya akpõo giriri k'õgu l'ifu èke eeshije abahù lè mkpùkpu ono. Ndu eze phù, byaru nù phù anõdu l'ime ègu.

¹⁰ Jóabu aphùlephu lè ndu òhogu iya kpõru iya giriri: ifu mē l'azù k'õgu; yò fòkoo ndu Ízurèlu ndu òphu katsùkpo òkwa ènya l'õgu; chìru èphe ye t'èphe nõdu kwabèru ndu kè Áramu ono. ¹¹ Yò chìru ndu òphu yeru nwunne iya; mbù Abishayi t'èphe nõdu kwabèru ndu kè Amõnu. ¹² Jóabu asù: "O -bũru lè ndu Áramu karilahaaru iya èka; nggu abya eyetaru iya èka. Teke ò bũ l'õo ndu Amõnu bè karideru ngu èka; ya abya eyetaru ngu èka. ¹³ T'obu shihukwa ngu ike; t'èphe lua ya õgu mkparawa; l'ò kwa õgu èhu ndibe èphe; bũkwarurphu õgu èhu mkpùkpu kè Nchileke. Ojejoje e-mee iphe, dù iya mma l'ènya nk'ìya."

¹⁴ Tò dù iya bũ; Jóabu yeke ndu nk'ìya awùfu jekfushia ndu Áramu õgu; ndu Áramu òbu eye òkpa l'õso. ¹⁵ Ndu kè Amõnu aphùlephu lè ndu Áramu gbalaru; yehukwaphu òkpa l'õso èphebedua; gbalaaru Abishayi, bũ nwunne Jóabu. Èphe agbaru gbaba l'ime mkpùkpu èphe. Jóabu alaphushia azù lè Jerúsalemu.

¹⁶ Ndu Áramu aphùlephu lè ndu Ízurèlu lù-gbuwaru èphe; zia; e je achìtakota ndu Áramu ndu òphu nõ l'azù Ènyimu Yufurétusu. Yò bũru Shofaku, bũ onye ishi ndu soja Hadadéza bũ onye ishi èphe. ¹⁷ Dévidi anùlephu iphe meru nù; bya achìkobe ndu Ízurèlu l'èphe ha; èphe adaa Ènyimu Jódanu jekfushia èphe õgu. Dévidi abya akpõo ndu soja iya ono giriri t'èphe tso ndu Áramu õgu òbu; yò swõru. ¹⁸ Ndu Siríya ono agbaaru ndu Ízurèlu õso. Dévidi egbua èphe ùnu unwoke iri l'èśaa l'ùkporo madzù iri,† lè ndu k'ugbo-ìnya; waa ndu soja k'òkpa, dù ùkporo ùnu ise.‡ Shofaku, bũ onye ishi ndu soja èphe b'e gbukwarurphu. ¹⁹ Tò dù iya bũ; ndu kè Hadadéza abya aphù lè ndu Ízurèlu mekputawaru èphe; èphe ejekfushia Dévidi; èphe l'ìya ekpeshia. Èphe abya anõdu Dévidi l'èka. Òphu ndu Áramu 'ejebahèdua oyeru ndu Amõnu èka òdo.

20

Jóabu alùta mkpùkpu Rába (2 Sám 12:26-31)

¹ Yo be l'oge mini-òdungu teke ndu eze ejeje õgu; Jóabu achìta ndu soja iya; èphe eje agwaa ndu Amõnu maa. Dévidi l'onwiya bè kwaru lè Jerúsalemu. Jóabu phè eje ekee k'õgu; yechia Ráma; mee èphe òduge-eme. ² Dévidi ekputa eze èphe okpu-eze, o kpu. Èra okpu-eze ono bè ha l'ò bũ èra talèntu mkpõla-ododo. Yò bũru mkpuma, vugbaa òke aswa b'e gude dengashia ya. E woru okpu-eze ono kpube Dévidi l'ishi. Dévidi akwaa mkpùkpu ono l'òkwata; zaa ya azaza. ³ Yo rukoo ndu mkpùkpu ono doobe t'èphe gude soya, e gude ekwo oshi jelahaaru iya ozi; mē ògù, e meru l'ìgwè; mē ogbu-nkù. Yò bũru ège ono bè Dévidi mekotaru mkpùkpu ndu Amõnu l'èphe ha. E metsua; Dévidi yeke ndu soja iya l'èphe ha alaphushia azù lè Jerúsalemu.

Ndu ishi ndu Filisutayìnu ala l'õgu (2 Sám 21:15-22)

⁴ E metsua; õgu adaru èphe lè ndu Filisutayìnu lè Géza. Yò bũru teke ono bè Sibekayi; onye Husha gburu Sipayi, bũ onye lanù l'eri ndu mkparawa. A kakputa ndu Filisutayìnu ono l'ènya.

⁵ L'õgu òdo, darù èphe lè ndu Filisutayìnu; Eluhananu Jayi egbua Lahumi, bũ nwunne Goliyatù, bũ onye Gatù; mbù onye ono, igbidigbi arwa, o gude dù l'ò bũ oshi, onye ekweje èkwa egudeje ekwe èkwa ono.

⁶ Ògu òdo abya adaaru èphe lè ndu Gatù. L'õgu onanu b'o nweru nwoke lanù, ha nshinu. O furu mkpùshi-èka ishingu ishingu l'èka iya èphe èbo; waa mkpùshi-òkpa ishingu ishingu l'òkpa iya èphe èbo, bũ iya bũ ùkporo l'èno. Nwoke ono bũkwaphu

* 19:7 19:7 Iphe ò bũ bũ 32,000. † 19:18 19:18 Iphe ò bũ bũ 7,000. ‡ 19:18 19:18 Iphe ò bũ bũ 40,000.

onye eri ndu mkparawa. ⁷ Nwoke ono awatalèphu òko ndu Ízurelu ònu; nwa nwunne Dévidi, aza Jonátanu Shimeya eworu iya gbua.

⁸ Ndu ono bukota eri ndu mkparawa lè mkpukpu Gatụ. Dévidi yele ndu ozi iya egbushikota ephe.

21

Dévidi agu ndu Ízurelu ogu

(2 Sám 24:1-25)

¹ Tò dù iya bụ; Sétanu egbeshi tẹ ya mebata ndu Ízurelu; bya akpalia Dévidi t'ò gua ndu Ízurelu ogu. ² Dévidi asụ Jòabu mę ndu ishi ndu soja: “Unu je agụa ndu Ízurelu ogu; tsube lẹ Besheba je akpaa lẹ Dánu. Teke unu gutsuaru iya; unu abya akarụ iya; k'òphu ya a-maru ege ephe ha.”

³ Jòabu asụ iya: “Tẹ Ojejoje mekwaa tẹ ndibe iya ka l'igwe ugbo ukporo ise; karia ege ephe ha nta-a. Nngụbe eze, bụ onye nwe mu nụ; ?ndu-a ta bụdunua ndu ozi ngu? ? Nanụ ege e meru bẹ onye nwe mu nụ achọ t'ò mee ege-a? ?Bụ ngunu meru iphe ọ bụ yebedua bẹ gbe l'emeta iphe, ikpe a-nma ndu Ízurelu?” ⁴ Okfu eze adagbunua kẹ Jòabu. Jòabu alufu je atụko Ízurelu l'ọ ha jẹgbakota; bya alaphuta azụ lẹ Jerúsalemu. ⁵ Jòabu abya akọru Dévidi ege ndu ono, ọ gụru ogu ono hakọta. Ndu kẹ Ízurelu l'ephe ha dù ukporo unu unwoke ugbo ishingu l'unwoke iri l'ẹsaa l'unu iri,* bụ ndu aduje ike paa ogu-mbeke. Ndu kẹ Júda dù ukporo unu unwoke ugbo labụ l'unwoke iri l'ẹsato l'unu iri l'ise,† bụkwaphu ndu aduje ike paa ogu-mbeke.

⁶ Ọbule ẹ tọ gụkobekwa ndu ikfu Lívayi; mę ndu ikfu Bénjaminu; kẹ l'iphe ono, eze kfuru ono ta dudu iya mma.

⁷ Iphe ono, ọ sụru t'e mee ono aburu iphe, dù Nchileke eji; yo gude iya nua ndu Ízurelu aphụ. ⁸ Dévidi abya asụ Nchileke: “Lẹ ya mewaru iphe, dù eji, ha nshinu shita l'iphe-a, ya meru-wa. Ọle ya arọ ngu t'i wofunu iphe, dù eji ono, nwozi ngu meru ono; kẹ l'ọ bụ eswe bẹ yele iya meru.”

⁹ Ojejoje ekfuru yeru Gádu, bụ onye aphujeru Dévidi àphù; sụ iya: ¹⁰ “T'ò je asụ Dévidi lẹ Ojejoje sụru: ‘Lẹ ya kpoberu iya uzọ iphe ẹto. T'ò hata ọphu ya e-me iya.’ ” ¹¹ Gádu abya ejekfu Dévidi je asụ iya: “Ọwaa iphe, Ojejoje ekfu: ‘T'ò hata nanụ. ¹² ?Ọ hataru ejo-egu, a-nọ afa ẹto? ?Tọ tẹ ndu ohogu iya phẹ gude onwa ẹto; mee ephe umuruku; gude ogu-mbeke gbushia ephe? ?T'ò hataru ogu-mbeke kẹ Ojejoje abalị ẹto, bụ iya bụ oge ejo mgbonwu a-bya l'alí-a; ojozi Ojejoje atụko alí Ízurelu l'ọ ha mebyishia? Nta-a; bukwa t'ò kpeba iphe, ya e-je ekfuaru onye ziru iya nụ.’ ”

¹³ Dévidi asụ Gádu: “Ọ kwa oke iphe-ẹhuka byakfutaru iya ege-a. Tẹ ya dabachikwaa l'ẹka Ojejoje; kẹ l'obu-imiko iya parụ ẹka. Tẹ ya ba adabakwa l'ẹka madzụ.”

¹⁴ Tò dù iya bụ; Ojejoje aloru mgbonwu nụ ndu Ízurelu. Ndu nwushihuru nụ dù ukporo unu madzụ ugbo ẹsato l'unu iri l'ise.‡ ¹⁵ Ojejoje ezia ojozi ono t'ò je emebyishia Jerúsalemu. Ojozi ono awatalèphu ome iphe e ziru iya; yo rua Ojejoje l'obu; yọ sụ ojozi ono: “L'ò dzuwaru! Sephu ẹka ngu azụ.” Teke ono bẹ ojozi Ojejoje ono nọwa l'ẹke Ọnanu, bụ onye Jebusu anọduje etsu balị iya.

¹⁶ Dévidi abya apalia ẹnya; phụ ojozi Ojejoje ono l'ẹke oovudo lẹ mgbaku igwe yele alí; mífuta ogu-mbeke mabẹ lẹ Jerúsalemu. Teke ono bẹ Dévidi yele ndu bụ ọgurenya tuko yegbaa uwe-aphụ; ephe adashia kpube ifu l'alí.

¹⁷ Dévidi asụ Nchileke: “L'ọ kwa yebedua bẹ turu ekemu t'a gua ndu-a ogu. Mbụ l'ọ yebedua bẹ meru iphe, dù eji. Ya mewaru iphe, ẹ-ta dudu mma. ?Unwu aturu-wa mehunuru ole? Byiko; Ojejoje, bụ Nchileke iya; iphe, ya arọ ngu bụ; t'ò buru yebedua yele unwanna iya; bẹ ì-dabẹ ẹka l'ẹhu. Be ekweshinu tẹ mkpakẹhu-wa nọduru ndibe ngu.”

¹⁸ Tò dù iya bụ; ojozi Ojejoje ono asụ Gádu t'ò je ekfuru Dévidi t'ò je emeeru Ojejoje ẹnya-ngweja l'ẹke ono, Ọnanu, bụ onye Jebusu etsuje balị ono. ¹⁹ Tò dù iya bụ; Dévidi atụgbua jeshia ege ono, Gádu gude ẹpha Ojejoje kfiaru iya ẹya ono. ²⁰ Teke ono bẹ Ọnanu etsu witu. Yọ ghakọbe bya aphụ ojozi ono; unwegirima iya; ephe ẹno, ephe l'iya tuko nọdu l'ẹke ono eworu onwephe domishia. ²¹ Dévidi abya ejekfushia Ọnanu. Ọnanu elee ẹnya; bya aphụ Dévidi l'ẹke oje abya; shi l'ẹke ọno l'etsu witu ono lufuta; je ebuaru iya ifu l'alí. ²² Dévidi asụ Ọnanu: “Nunu iya alí-a, bụ ẹke iitsuje witu tẹ ya meeru Ojejoje ẹnya-ngweja; k'òphu mkpakẹhu ono e-buhu l'ẹke ndu-a nọ. Ree ya ẹya tẹ ya kfụ-dzua ngu ugwo iya.”

* 21:5 21:5 Iphe ọ bụ bụ 1,100,000. † 21:5 21:5 Iphe ọ bụ bụ 470,000. ‡ 21:14 21:14 Iphe ọ bụ bụ 70,000.

²³ Onanu asụ Dévidi: “T’o wota iya rụ. Tẹ yẹbe eze, bụ onye nwe mu nū melekwapu iphe, dū iya mma. Ya a-nū eswi, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; bya anū iphe, eegudeje etsu witu; nū witu t’e gude gwoo ngweja nri. Iphe ono l’o ha be ya a-nūkota.”

²⁴ Eze, bụ Dévidi asụ Onanu: “Wawakwa. Ya a-kfụ-dzu ngu ugwo iya akfụ-dzu. Ya te ewotakwa iphe, bụ iphe ngu nū Ojejoje; ya te 'ewota iphe, e-te nwedu iphe, o phuru iya gwoo ngweja-ukfuru.” ²⁵ Tọ dū iya bụ; Dévidi akfua Onanu unu shẹkelu mkpọla-ododo l’ukporo shẹkelu iri t’o bụru ugwo alị ono. ²⁶ Dévidi abya akpūaru Ojejoje ẹnya-ngweja l’ẹke ono; bya eworu ngweja-ukfuru; mę ngweja ẹhu-agu gwoo; bya akpoku Ojejoje; Ojejoje eshi l’imigwe gude oku bya aza iya oku l’ẹnya-ngweja-ukfuru ono.

²⁷ Tọ dū iya bụ; Ojejoje asụ ojosi ono; yọ mị-phu ogu-mbeke ono azụ l’obo iya. ²⁸ Teke Dévidi phuru lẹ Ojejoje be zaru iya oku l’ẹke ono, Onanu, bụ onye Jebusu etsuje witu ono; b’o bya anodu l’ẹke ono gwoshia ngweja. ²⁹ Ishi iya aburu lẹ teke ono be ọlo-mkpū Ojejoje phu, Mosisu meru l’echi-egu phu yele ẹnya-ngweja-ukfuru phu be nokota-wa l’ẹke eegwoje ẹja lẹ Gíbiyonu. ³⁰ Ọle Dévidi ta kwadu tẹ ya jeodu njita l’ifu Nchileke l’ẹke ono; kẹ l’ootsu ogu-mbeke ojosi Ojejoje ono egvu.

22

¹ Tọ dū iya bụ; Dévidi asụ: “O bụ l’ẹke-a be ọlo Ojejoje, bụ Nchileke a-nodu; bụru iya a-buru ẹnya ẹke ndu Ízurelu a-noduje gwoo ngweja-ukfuru.”

Aakwakọbe k’okpu eze-ọlo Nchileke

² Tọ dū iya bụ; Dévidi atụa ekemu t’a chikobe ndu bụ mbyamubya, nọ l’alí Ízurelu. Yọ bya eshi l’ephe fota ndu l’a-nodu akpūyashi mkpuma, ee-gude kpua ọlo Nchileke ono. ³ O nūkwaruphu mkpūrukpu-igwè l’igwe t’e gude kpushia nturu, aa-kpūyabetsua l’ibo onu-oguzo; mę ophu ee-gude jiggabetsua iphe ajiggababe; bya anūkwaphu ope, kariru kẹ t’e je ọtu ege era iya ha. ⁴ Yọ bya anū oshi sida, bụ 'aguta aguta; kele ndu Saydonu; mę ndu Taya be vulataru Dévidi oshi sida, ha uru. ⁵ Dévidi asụ: “Lẹ nwatibe iya; mbụ Sólomonu bukwađu nwata nshii, e-te nwedu iphe, o mawaru. Ọlo obu, aa-kpuru Ojejoje obu a-kwata oswa ha nshinu; k’ophu bụ l’otu onu iya; mę l’odu-biribiri iya e-de kfukakfuka l’eliphe mgburumburu. Oo ya bụ lẹ ya a-kwakọbe iphe ee-gude kpua ya.” Tọ dū iya bụ; Dévidi atukọ iphe ee-gude kpua ọlo ono kwakọbe; mbụ kwakọbe k’etsutsu iya b’o nwuhuderu.

Iphe, Dévidi kfuru nwatibe iya Sólomonu

⁶ Tọ dū iya bụ; yo kua nwatibe iya, bụ Sólomonu; tūaru iya ekemu; sụ iya t’o kpūaru Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu ọlo. ⁷ Dévidi asụ Sólomonu: “Nwa mu; o shi bụru obu iya tẹ ya kpūaru ẹpha Ojejoje, bụ Nchileke iya ọlo. ⁸ Obenu lẹ Ojejoje byaru bya ekfuru yeru iya; sụ iya: ‘Lẹ ya lūwaru ogu; gbuwa madzū nshinu. Sụ tẹ ya ba akpūkwaru iya ọlo; kele ya gbuwaru madzū nshinu lẹ mgboko-a l’ẹnya yẹbe Nchileke. ⁹ Ọle tẹ ya phukwa l’aa-mutaru iya nwata nwoke. Nwata obu a-bụ onye ẹhu-agu. Oome tẹ nchị dū iya ndoo l’ẹke ndu ohogu iya nokota mgburumburu. Ẹpha iya a-buru Sólomonu*’; l’oge nk’iya; be ya e-me tẹ nchị dū ndu Ízurelu ndoo l’ekemeke obule; ekemeke obule a-dakotaru ẹphe jii. ¹⁰ L’o yẹbedua be a-kpuru iya ọlo. Ọo-buru nwatibe iya; yẹbedua aburu nna iya. Ya e-me tẹ abubu, o bụ eze lẹ Ízurelu bụru 'echihu echihu gbururu jeye.’

¹¹ “Nwa mu; tẹ Ojejoje swikwaru ngu eswiru; k’ophu ii-kpū ọlo Ojejoje, bụ Nchileke ngu ono kpukota; ege ono, o kfuru iya l’ẹhu ngu ono. ¹² O bụ tẹ Ojejoje nū ngu oriri; mee tẹ iphe dojee ngu ẹnya; k’ophu bụ lẹ teke o nuru ngu ike t’i chia ndu Ízurelu; be ii-buru onye a-noduje eme ekemu Ojejoje, bụ Nchileke ngu ono. ¹³ Teke ono bụ; o -buru l’i tūberu ẹnya ome iphe, o turu okpa iya; mę ome-l’alí ono, Ojejoje kfuru Mosisu tẹ ndu Ízurelu meje ono; be ọzo nke a-buru ọpete. Shihukpelekwpfu ike; nggu eshihu obu ike. Ba atsukwa egvu; ophu ike 'agvukwa ngu.

¹⁴ “Ya jenwukwaru ẹhu ege ya e-shi dobe iphe, ee-gude kpua ọlo Ojejoje ono. Ya doberu mkpọla-ododo, dū ukporo unu talentu ugbo iri l’ẹbo l’unu iri; bya edobe mkpọla-ochka, dū ukporo unu talentu ukporo ugbo ishingu l’uzo ise; kwatakpo dobe ope; mę mkpūrukpu-igwè, kariru ege aa-tū era iya atutu. Ya dobekwaruphu oshi; mę mkpuma. Nggubedua nweru ike; nggu eyekwafua ya iphe. ¹⁵ Ndu ozi b’i nweru; nweru k’etsubo. I nweru ndu akpūyashi mkpuma; nweru ndu edoje ẹja ọlo; nweru ndu kapyinta; męwaru ndu eme nka l’uzo, dū ichi ichi; ¹⁶ ndu emeje nka lẹ mkpọla-ododo nọ iya; mę ndu kẹ

* 22:9 22:9 Iphe, “Sólomonu” bụ bụ “nchị-odu-ndoo”.

mkpola-ocha; me ndu ke ope; me ndu ke mkpurukpu-igwe. Epe bu 'aguta aguta. Gbeshi wata oru ono. Te Ojeoje swikwaru ngu eswiru."

¹⁷ Dévidi abya ekfukwaruphu ndu ishi ndu Ízurelu l'ephe ha t'ephe yetaru nwatibe iya; mbu Sólomonu eka; su epe: ¹⁸ "Ojeoje, bu Nchileke unu; ?to nodunua swiru unu too? ?To medunua te nchi du unu ndoo l'ekemeke too? O mewaru te ndu bu l'alí-a lakota iya l'eka; bya anatakotawa ali-a ye Ojeoje l'eka; me l'eka ndu nkíya. ¹⁹ Nta-a bukwa t'unu gude ndzu unu; me obu unu choo Ojeoje, bu Nchileke unu. Unu wu-lihu kpuaru Ojeoje, bu Nchileke Eke-du-Nso; k'oplu aa-pata Okpoko Ogba-ndzu Ojeoje; me ivu, du nso, bu ke Nchileke bya edobe l'ulo ono, aa-kpuru Ojeoje ono."

23

Unwunna ndu Lívayi

¹ Teke Dévidi karu nka; lilihuwa alilihu; b'o meru nwatibe iya; mbu Sólomonu eze ndu Ízurelu.

² Yo bya ekukobekwaphu ndu ishi ndu Ízurelu l'ephe ha; me ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi. ³ Ndu Lívayi ndu ophu nowaru shita l'ukporo afa l'afa iri kwaseru b'a guktaru ogu. Iphe ndu k'unwoke kpakoru du aburu ukporo unu ugbo eno l'unu iri l'ise.* ⁴ Dévidi asu: "L'ukporo unu unwoke ugbo eto l'ime ndu ono† a-nodu eleta enya lozi, eeje l'ulo Ojeoje ono. Unu unwoke iri l'ise‡ aburu ndu ishi; me ndu ikpe. ⁵ Unu unwoke iri§ aburu ndu nche onu-oguzo; unu unwoke iri odo* a-nodu aja Ojeoje ajaja; gude ngwa-egvu, ya metaru l'aja iya."

⁶ Dévidi abya ekee epe l'enya-ufu enya-ufu l'ege unwu Lívayi ha: bu iya bu Geshonu; Kohatu; me Merari.

⁷ Ndu ke Geshonu bu: Ladanu; me Shimeyi. ⁸ Unwu Ladanu bu: Jehiyelu, bu okpara; Zetamu; me Jówelu; epe eto. ⁹ Unwu ke Shimeyi bu: Shelomitu; Haziyele; me Haranu; epe eto. Epe bukota ndu ishi l'enya-ufu Ladanu.

¹⁰ Ndu ke Shimeyi bu: Jahatu; Zina; Jeyushi; me Beriya; epe eno. ¹¹ Jahatu bu okpara; Ziza aburu otsota. Jeyushi me Beriya ta mutadu unwoke l'igwe; a gua epe l'o bu ndu enya-ufu lanu.

¹² Ndu ke Kohatu aburu: Amuramu; Izuha; Héburonu; me Uzele; epe eno. ¹³ Unwu ke Amuramu bu: Eronu; me Mosisu. Eronu b'e doberu iche; yebedua yele unwu iya t'ephe buru ndu e-wojeru iphe, kakota odu nso dobe nso; kpoje insensu oku l'ifu Ojeoje gbururu jeye le gburu. Yo buru epe a-nodu ejeru Ojeoje ozi; gude epha iya ago onu-oma gbururu jeyewaru. ¹⁴ Mosisu, bu onye ke Nchileke b'a guru unwu iya yeru ndu ke Lívayi. ¹⁵ Unwu Mosisu bu: Geshomu; me Eliyeza. ¹⁶ Unwu ke Geshomu bu: Shebuwele, bu okpara. ¹⁷ Unwu ke Eliyeza bu: Rehabiya, bu okpara. Eliyeza ta mutahedu nwata nwoke odo; ole Rehabiya mushikwanuru unwoke l'igwe.

¹⁸ Unwu ke Izuha bu: Shelomitu; me okpara. ¹⁹ Unwu ke Héburonu bu: Jeriya, bu okpara. Amariya aburu otsota. Jazelu bu onye k'eto; Jakameyamu aburu onye k'eno.

²⁰ Unwu ke Uzele bu: Mayika, bu okpara; Ishiya aburu otsota.

²¹ Unwu ke Merari bu: Mahuli; me Mushi. Unwu ke Mahuli bu: Eliyeza; Kishi. ²² Eliyeza nwuhuru; to muta unwegirima unwoke. O bulephu unwanyi kpuu b'o mushiru. Yo buru unwu Kishi, bu ndu epe l'ephe bu be lukotaru epe. ²³ Unwu ke Mushi bu: Mahuli; Eda; me Jeremotu; epe eto.

²⁴ Ndu ono bukota ndu eri Lívayi l'enya-ufu l'enya-ufu. Epe bukota ndu ishi l'enya-ufu nna epe; ege e deru epha epe l'ekwo; bya agua epe ogu l'ehu l'ehu; mbu ndu ophu nowaru shita l'ukporo afa kwaseru; bya aburu ndu eje ozi l'ulo Ojeoje ono.

²⁵ Kele Dévidi kfuhawaru; su: "Le Ojeoje, bu Nchileke ke Ízurelu; mewaru te nchi du ndibe iya ndoo; byakwa bya ebuwaru eburu le Jerúsalemu ege-a, oobu iya-a jeyewaru.

²⁶ E to gbahedu te ndu Lívayi vupheje ulo-mkpú; me iphe, e gude eje ozi l'ime iya." ²⁷ Yo buru okfu ikperazu, Dévidi kfuru be meru iphe a guru ndu Lívayi ogu tsube le ndu no-swevaru ukporo afa kwaseru.

Ozi, noru ndu Lívayi l'ulo Ojeoje

²⁸ Ozi, noru ndu Lívayi bu t'ephe yetajeru unwu Eronu eka l'ozí, eeje l'ulo Ojeoje; mbu l'ogbodufu eze-ulo ono; me le mkpuli mkpuli iya; me omecha iphemiphe obule, du nso emecha; mewaru ozi odo, eeje l'ulo Nchileke ono. ²⁹ Ozi odo, noru epe bu ke buredi ono, eedobeje l'ifu Nchileke; me ke ntu akpe, eegudeje egwo ngweja nri; me

* 23:3 23:3 Iphe o bu bu 38,000. † 23:4 23:4 Iphe o bu bu 24,000. ‡ 23:4 23:4 Iphe o bu bu 6,000. § 23:5 23:5 Iphe o bu bu 4,000. * 23:5 23:5 Iphe o bu bu 4,000.

k'ècha-mbeke, è-te kodu ekoko; mē k'oghe iphe egheghe; mē k'iphe bụ iphe, a gworo agwogwo; mēwaru oṭu iphe atutu; t'a maru ole, o dū; mē ege o ha. ³⁰ Iphe bụ uto, sweru esweswe bē eṗhe e-vudoje l'ekelē Ojejoje ekele; aja iya ajaja. O -be l'urēnyashi; eṗhe emekwaa ya phū ege ono; ³¹ mē iphe bụ teke e gworo ngweja-ukfuru kē mbōku oṭu-ume; mē Aji Onwa Ophungu; mē k'ogba aji, a tūru teke aagbaje iya. Eṗhe a-nōduje eje ozi l'ifu Ojejoje tekenteke ege a tuburu t'ēphe jeje iya. ³² Oo ya bụ l'oo eṗhe b'ō l'eka; mbū ozi, eeje lē Ūlo-Ēkwā Ndzuko; mē kē Ēke-dū-Nsō ono; mbū t'ēphe nōdu l'eka unwunna eṗhe, bụ unwu Ēronu jee ozi, nō l'ulo Ojejoje ono.

24

Ogbo ndu achijeru Nchileke eja

¹ Qwaa ege egude kee unwu Ēronu: Unwu Ēronu bụ: Nadabu; Abihu; Eliyéza; mē Itama. ² Nadabu yele Abihu bē vu nna eṗhe ẗzo nwhūhū; ophu eṗhe 'amutadu unwu. Tō dū iya bụ; Eliyéza yele Itama ejelaha ozi ndu achijeru Nchileke eja. ³ Zadōku, bụ onye eri Eliyéza yele Ahimeleku, bụ onye eri Itama bē yetaru Dévidi eka kee eṗhe ege eṗhe a-nōdugbaa l'eye ozi eṗhe. ⁴ Ndu eri kē Eliyéza bē ka onwe ndu bụ ishi mē lē ndu eri kē Itama. Ege eṗhe gude keshia ya bụ: L'eri kē Eliyéza b'e ketaru madzū iri l'ishingu, buḡbaa ndu ishi l'ēnya-ufu l'ēnya-ufu; bya eketa umadzu eṣato, buḡbaa ndu ishi l'ēnya-ufu l'ēnya-ufu l'eri kē Itama. ⁵ A tūru enwa gude kee eṗhe; eṗhe ahakō enyan-nhamunha; kē l'oo ege e nweru ndu ishi oru lē Ēke-dū-Nsō; mē ndu ishi oru Nchileke l'eri Eliyéza; bū ege e nweru iya l'eri kē Itama. ⁶ O bū Shemáya Netanelu, bū o-de-ekwo, būru onye Lívayi bē deshuru epha eṗhe l'ifu eze; mē l'ifu ndu ishi bụ: Zadōku, bụ onye achijeru Nchileke eja; Ahimeleku Abiyáta; ndu ishi enya-ufu ndu achijeru Nchileke eja; mē ndu Lívayi. E vuru ẗzo fōta enya-ufu lanū l'eri Eliyéza; bya afōta enya-ufu lanū l'eri Itama.

⁷ A tūru enwa k'odungu; yō daaru Jehoyaribu; tūa k'ēbo; yō daaru Jedaya; ⁸ k'eto daru Harimu; k'eno daaru Seyorimu. ⁹ K'ise daru Malukija; k'ishingu daaru Mijiaminu. ¹⁰ K'esaa daru Hakozi; k'esato daaru Abija. ¹¹ Kē tete daru Jesuwa; k'iri daaru Shekaniya. ¹² K'iri lē nanū daru Eliyashibu; k'iri l'ēbo daaru Jakimu. ¹³ K'iri l'eto daru Hupa; k'iri l'eno daaru Jeshebeyabu. ¹⁴ K'iri l'ise daru Biliga; k'iri l'ishingu daaru Ima. ¹⁵ K'iri l'esaa daru Heziya; k'iri l'esato daaru Hapizezu. ¹⁶ K'iri lē tete daru Petahiya; k'ukporo daaru Jehezikelu. ¹⁷ K'ukporo lē nanū daru Jakinu; k'ukporo l'ēbo daaru Gamulo. ¹⁸ K'ukporo l'eto daru Delaya; k'ukporo l'eno daaru Maaziya.

¹⁹ Ono bū ege e keru eṗhe t'ēphe jeje ozi teke eṗhe bahuru l'ulo Ojejoje; ege ono, ochechoroche eṗhe; mbū Ēronu tūru eṗhe eka iya, bū iya bū ege Ojejoje, bū Nchileke kē fzurelu tūru iya ya l'ekemu.

²⁰ A bya lē ndu eri Lívayi; oṗwaa ndu ophu phoduru nū ndo-o:

L'ufu kē Amuramu b'a fōtaru Shubayelu. L'ufu kē Shubayelu b'a fōtaru Jehideya.

²¹ L'ufu kē Rehabiya b'a fōtaru Ishiya, bū okpara.

²² L'ufu kē Izuha b'a fōtaru Shelomōtu. L'ufu kē Shelomōtu b'a fōtaru Jahatu.

²³ L'ufu kē Héburonu bū Jeriya bū okpara; Amariya bū otsota; Jazelu bū onye k'eto; Jekameyamu aburu onye k'eno.

²⁴ L'ufu kē Uzelu bū Mayika. L'ufu kē Mayika aburu Shamiru.

²⁵ Nwunne Mayika kē nwoke bū Ishiya. Onye shi l'ufu kē Ishiya bū Zekaraya.

²⁶ L'ufu kē Merari bū: Mahuli; Mushi; mē Beno Jaziya. ²⁷ L'ufu kē Merari bē ndu shi l'unwu Jaziya bū: Beno; Shohamu; Zaku; mē Ibiri. ²⁸ L'ufu Mahuli bū Eliyéza. Eliyéza ta mutadu unwoke. ²⁹ A bya l'ufu kē Kishi bū nwatibe Kishi, bū Jerahumelu. ³⁰ L'ufu kē Mushi bū: Mahuli; Eda; mē Jerimōtu.

Ndu ono bukota ndu eri Lívayi l'ēnya-ufu l'ēnya-ufu.

³¹ Eṗhebedua bē tūkwaruphu enwa; ega phū, unwunna eṗhe ndu eri Ēronu tūru phū. Eṗhe nō l'ifu eze, bū Dévidi; mē l'ifu Zadōku; mē Ahimeleku; mē l'ifu ndu ishi enya-ufu ndu achijeru Nchileke eja; mē kē ndu Lívayi tūa enwa ono. O bū ege e meru enya-ufu unwunna eṗhe k'ogurenaya bū ege e meru ndu ophu bū nwa ta.

25

Ndu egvu

¹ Dévidi yele ndu ishi soja eshi l'unwu Ásafu; Hemanu; mē Jedutunu fofuta ndu egudeje ogumogu; mē une; mē ogele l'ekfuchiru Nchileke. Qwaa epha ndu eje ozi ono:

² L'unwu kē Ásafu bū: Zaku; Jósefu; Netanaya; mē Ásharela. O bū Ásafu l'onwiya bū onye ishi eṗhe. Yō būru eze bē eṗhe nō l'eka ekfuchiru Nchileke.

³ Ndu ọp̄hu shi l'ụnwu Jedutunu bụ: Gedaliya; Zeri; Jeshaya; Shimeyi; Hashabaya; m̄e Matitiya; ẹp̄he ishinḡu. O bụ nna ẹp̄he Jedutunu b̄e ẹp̄he n̄o l'ẹka; l'egudeje une l'aḡu egvu ekele; m̄e egvu ajaja; shi ẹge ono l'ekfuchiru Ojejoje.

⁴ Ndu ọp̄hu shi l'ụnwu Hemanu bụ: Bukiya; Mataniya; Uziyelu; Shebuwele; Jerimotu; Hananiya; Hanani; Eliyata; Gidaliti; Romamiti-Eza; Joshubekasha; Maloti; Hotiya; m̄e Mahaziyotu. ⁵ Ndu ono l'ẹp̄he ha b̄ukota ụnwu Hemanu; onye ap̄h̄jeru eze ap̄h̄. O bụ shita l'ụkwa, Nchileke kweru iya b'o shi m̄ushia ẹp̄he; k'ọp̄hu oo-shi ẹge ono b̄uru onye ike d̄u. Nchileke b̄e n̄uru Hemanu ụnwegirima nwoke iri l'eno; waa ụnwegirima unwanyi ẹto.

⁶ Ẹp̄he shi n̄odukota nna ẹp̄he l'ẹka t'o koshije ẹp̄he egvu, ẹp̄he a-n̄oduje aḡu l'ulo Ojejoje. Ẹp̄he egudeje ogele; une; m̄e ogumogu l'aḡu egvu l'ulo Nchileke. Ásafu; Jedutunu; m̄e Hemanu b̄e shi n̄odukota eze l'ẹka l'eme ip̄he, o s̄uru t'ẹp̄he meje.

⁷ Ip̄he, ẹp̄he dukota; mb̄u ndu aḡuje egvu ono b̄u ụkporo mad̄u iri l'eno l'umadzu ẹsato.* Ẹp̄he b̄ukota ndu e ziru k'egvu ono ezizi; bya ab̄uru ndu k'egvu, aaḡuru Ojejoje doru ẹnya.

⁸ Ẹp̄he l'ẹp̄he ha: nwata l'oḡuren̄ya; o-zi-ip̄he; m̄e ndu ọp̄hu eezi ezizi t̄uru ẹnwa l'ẹhu l'ẹhu gude kee ozi.

⁹ Ẹnwa k'odungu; b'a t̄uru Ásafu; ȳo daaru Jósefu.

K'ebo b̄e dar̄u Gedaliya. Ȳeb̄edua m̄e ụnwunna iya; waa ụnwu iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹⁰ K'eto dar̄u Zaku; yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya p̄he; ẹp̄he iri l'ebo.

¹¹ K'eno dar̄u Iziri yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹² K'ise dar̄u Netenaya yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹³ K'ishingu dar̄u Bukiya yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹⁴ K'esaa dar̄u Jesharela yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹⁵ K'esato dar̄u Jeshaya yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹⁶ K̄e tete dar̄u Mataniya yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹⁷ K'iri dar̄u Shimeyi yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹⁸ K'iri l̄e nan̄u dar̄u Azarelu yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

¹⁹ K'iri l'ebo dar̄u Hashabiya yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²⁰ K'iri l'eto dar̄u Shubayelu yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²¹ K'iri l'eno dar̄u Matitiya yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²² Kiri l'ise dar̄u Jeremotu yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²³ K'iri l'ishingu dar̄u Hananiya yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²⁴ K'iri l'esaa dar̄u Joshubekasha yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²⁵ K'iri l'esato dar̄u Hanani yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²⁶ K'iri l̄e tete dar̄u Maloti yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²⁷ K'ukporo dar̄u Eliyata yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²⁸ K'ukporo l̄e nan̄u dar̄u Hotiya yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

²⁹ K'ukporo l'eto dar̄u Gidaliti yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

³⁰ K'ukporo l'eto dar̄u Mahaziyotu yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

³¹ K'ukporo l'eno dar̄u Romamiti-eza yele ụnwu iya; m̄e ụnwunna iya; ẹp̄he iri l'ebo.

26

Ndu nche ọnu-uzo eze-ulo Ojejoje

¹ Ọwaa ẹge e gude keshia ndu eche ọnu-uzo nche ndo-ọ:

Ndu shi l'ufu Kora bụ: Meshelamiya Kore; onye eri Ásafu. ² Meshelamiya b̄e m̄ushiru unwoke: Zekaraya b̄u ọkpara; Jedyelu ab̄uru otsota; Zebadaya ab̄uru onye k'eto; Jatuniyelu ab̄uru onye k'eno. ³ Élamu b̄u onye k'ise; Jehohananu ab̄uru onye k'ishingu; Eliyowenayi ab̄uru onye k'esaa.

⁴ Ób̄edu-Éd̄omu m̄ushikwaruphu unwoke: Shemaya b̄u ọkpara; Jehozabadu ab̄uru otsota. Jowa b̄u onye k'eto; Saka ab̄uru onye k'eno; Netanelu b̄u onye k'ise; ⁵ Amiyelu ab̄uru onye k'ishingu. Ísaka b̄u onye k'esaa; Peyuletayi ab̄uru onye k'esato; kele Nchileke goru Ób̄edu-Éd̄omu ọnu. ⁶ Nwatibe Ób̄edu-Éd̄omu; mb̄u Shemaya m̄ushikwaruphu unwoke, b̄uḡbaa ndu ishi l'enȳa-ufu nna ẹp̄he; k̄e l'ẹp̄he b̄ukota ndu tsuru l̄e nwoke. ⁷ Ụnwegirima k̄e Shemaya b̄u: Ọtuni; Refayelu; Ób̄edu; m̄e Ẹluzabadu. Ụnwunna ẹp̄he, b̄u Elihu; m̄e Semakiya b̄ukwaphu ndu tsuru l̄e nwoke.

* 25:7 25:7 Ip̄he o b̄u b̄u 288.

⁸ Ndu ono l'ephe ha bukota ndu eri Óbèdu-Édómu. Ephe l'unwu ephe bukota ndu tsuru lè nwoke; nweru ike k'oje ozi ono. Ephe dù ụkpоро ẹto l'umadzu labụ; mbụ ndu eri Óbèdu-Édómu ono.

⁹ Meshelamiya nweru unwu; nwekwaruphu unwunna, tsugbaaru lè nwoke; ephe iri l'eshato.

¹⁰ Hosa, bụ onye eri Merari bè mụshiru unwu. Shimiri bụ okpara. E tọ bụdu yebedua bụ okpara gèdegede; ọle nna iya wotaru iya mee okpara. ¹¹ Hilikaya bụ otsota; Tabalaya bụ onye k'eto; Zekaraya aburu onye k'eno. Unwu Hosa l'ephe ha; mę unwunna iya bę kpakọru dų iri l'eto.

¹² Ndu nche ono b'e keshigbaaru l'ege ndu ishi ephe dų. Ephe nwegbaaru ozi, ephe eje l'ulo Ojejoje ege ono, unwunna ephe nweru ono. ¹³ Ephe atụa enwa l'enyafu l'enyafu ufu gude keshia onu-uzo ono; nwata l'ogurenaya. ¹⁴ Enwa, a turu lè k'onu-uzo ophu nọ laaru ụzo enyanwu-ahata bę daru Shelemiya. A bya aturu nwatibe iya, bụ Zekaraya enwa; yọ daaru iya; mbụ k'onu-uzo ophu nọ l'uzo isheli. Zekaraya bụ onye agbarike, nweru egomunggo. ¹⁵ Óbèdu-Édómu bę nk'ia daru l'onu-oguzo ndu ohuda. Yọ buru unwu iya bę enwa k'ulo, aakwakobeje iphe daru. ¹⁶ Shupimu yele Hosa bę enwa k'onu-oguzo ophu nọ l'uzo enyanwu-ariba bę daru yele oguzo Shaleketu, nọ l'uzo eli eli. Ndu nche owa; mę ndu nche ophu echegba ifu. ¹⁷ L'onu-oguzo k'uzo enyanwu-ahata bę ndu Liviya aduje ishingụ l'eche l'uboku. L'uzo isheli bę ephe aduje eno l'uboku; l'aduje eno l'uzo ohuda l'uboku; l'aduje ẹbo ẹbo ulo, aakwakobeje iphe.

¹⁸ A bya l'ogbodufu ono ibiyi ophu nọ chee ifu l'uzo enyanwu-ariba bę aaduje eno l'uzo; bya adu ẹbo l'eche ogbodufu ono gèdegede.

¹⁹ Ono bụ ege e kekashiru ndu nche onu-oguzo ono ndono; mbụ ndu eri Kora waa Merari.

Ulo ẹku k'ulo Nchileke

²⁰ O bụ ndu Liviya ibe ephe; bę ulo ẹku k'ulo Nchileke nọ l'eka; mę l'ulo ẹku k'eka aakwakobeje iphe, e doberu nsọ. Onye bụ ishi ephe bụ Ahija. ²¹ A bya lè ndu ufu Ladanu; mbụ ndu eri Geshonu ono ndu ophu shi l'eri Ladanu; ndu ophu bugbaa ishi l'enyafu Ladanu kę Geshonu bę bụ: Jehiyeli. ²² Jehiyeli bụ nna Zetamu. Nwunne Zetamu aburu Jowelu. O bụ ephe; bę ẹku k'ulo Ojejoje nọ l'eka.

²³ A bya lè ndu ufu kę Amuramu; kę Izuha; kę Hiburonu; mę kę Uziyelu bę bụ: ²⁴ Shebuwelu bụ onye ishi ẹku ono. Shebuwelu bụ onye eri Geshomu Mosisu. ²⁵ A bya l'unwunna iya lè ndu ufu kę Eliyęza: Eliyęza bụ nna Rehabiya; Rehabiya aburu nna Jeshaya. Jeshaya bụ nna Joram; Joram aburu nna Zikiri; Zikiri aburu nna Shelomitu. ²⁶ Yọ buru Shelomitu yele unwunna iya b'ọ nọ l'eka; mbụ ẹke ono, aakwakobeje iphe, e doberu nsọ ono; mbụ iphe ono, eze, bụ Dévidi; mę ndu ishi enyafu nna ephe; mę ndu ishi unu ndu soja labụ l'ukporo iri; ndu ishi ndu soja ukporo ise; mę ndu ishi ndu soja ọdo-waru doberu nsọ ono. ²⁷ Iphe, ephe gwotaru l'ogu bę ephe haru dobe nsọ t'e gude dozia ulo Ojejoje ono. ²⁸ Iphe bụ iphe, Sámelu, bụ onye aphuje àphù doberu nsọ; ophu Solu Kishi doberu nsọ; ophu Ábuna Neru doberu nsọ; mę ophu Jóabu Zeruya doberu nsọ bụ Shelomitu yele unwunna iya bę eletakota iya enya.

Ndu e yeru l'ishi

²⁹ E shi l'ufu Izuha tya Kenaniya yele unwu iya ẹka t'ephe buru ndu a-nodu eje ozi, ẹ-ta abudu l'eze-ulo Nchileke. A turu ephe ẹka t'ephe buru ndu ishi; mę ndu ogbo ikpe kę Ízurelu.

³⁰ E shi l'ufu Hiburonu fofuta Hashabaya; yę l'unwunna iya t'ephe buru ndu eleta ndu Ízurelu l'uzo enyanwu-ariba Enyimu Jodanu lè k'iphe bụ ozi, e jeru Ojejoje; mę ozi, eejeru eze. Ephe dų unu unwoke eno l'ukporo ise; * bukotaru ndu tsuru lè nwoke. ³¹ O bụ Jeraya bụ onye ishi l'ufu Hiburonu, bụ iya bụ ege e deru iya l'ekwo, e deshuru ege e shi mua ephe l'enyafu ufu ephe. L'afa, kwe Dévidi ukporo afa labụ, ọ wataru obu eze b'e nyocharu ekwo bya achofuta l'ọ nweru ndu eri ono, bụ ndu tsuru lè nwoke, bu lè Jáza lè Giledu. ³² Eze, bụ Dévidi afota Jeraya yele unwunna iya t'ephe buru ndu eleta ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; mę nkere-ẹbo ndu ikfu Manáse l'onodu iphe, eeme l'uzo kę Nchileke; mę iphe, eeme l'okfu ẹhu eze. Ephe dų unu unwoke ishingụ l'ukporo iri l'ise; bukotaru ndu tsugbaaru lè nwoke; butsukwaaruphu ndu ishi l'enyafu nna ephe.

* 26:30 26:30 Iphe ọ bụ bụ 1,700.

27

Ndu soja l'ogbo l'ogbo

¹ Qwaa bu epha ndu Ízurèlu, bùtsua ishi l'ènya-ufu l'ènya-ufu; mē ndu bùtsua ishi unu ndu soja labu l'ùkporo iri iri; mē ndu bùtsua ishi ndu soja ùkporo ise ise; mē ndu bùtsua ndu ishi, ejeru eze ozi l'iphe, laru l'ibiyiia ophu e ketaru ephē ye. Yòo bùje; ndu ophu eje; ndu ophu ala l'ònwá l'ònwá jeye afa asùgba ishi. Ndu ophu ñonu dùtsua ùkporo unu ugbo èto èto.*

² Onye ishi ndu soja k'ivuzò; mbù ndu k'ònwá ódungu bu Jashobeyamu Zabudiyèlu. Ndu e keru yeru iya dù ùkporo unu ugbo èto.† ³ Jashobeyamu shi l'eri Pérezu. Yò buru iya bu onye ishi ndu ishi soja l'ònwá k'ivuzò.

⁴ Onye ishi ndu soja l'ònwá k'èbo bu Dodayi, bu onye eri Ahohi. Mikulòtu tsokwaphu buru ishi. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.‡

⁵ Onye ishi ndu soja k'èto; mbù l'ònwá k'èto bu Benáya Jehoyada, bu onye achijeru Nchileke éja. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.§ ⁶ Benáya tso lè ndu soja ùkporo l'iri phù; buru iya bu onye ishi ndu soja ùkporo l'iri ono. Nwatibe iya; mbù Amizabadu bu ishi lè ndu soja, e keru yeru iya.

⁷ Onye ishi ndu soja k'èno; mbù l'ònwá k'èno bu Ásahèlu; nwunne Jóabu. Nwatibe iya; mbù Zebadaya bè mekocharu buru onye ishi l'òzori iya. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.*

⁸ Onye ishi ndu soja k'ise; mbù l'ònwá k'ise bu Shamuhutu, bu onye eri Izura. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.†

⁹ Onye ishi ndu soja k'ishingu; mbù l'ònwá k'ishingu bu Ira Ikeshi, bu onye eri Tékowa. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.‡

¹⁰ Onye ishi ndu soja k'èsa; mbù l'ònwá k'èsa bu Helèzu, bu onye eri Pelònu l'ikfu Ífuremu. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.§

¹¹ Onye ishi ndu soja k'èsa; mbù l'ònwá k'èsa bu Sibekayi, bu onye eri Husha lè Zera. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.*

¹² Onye ishi ndu soja k'ete; mbù l'ònwá k'ete bu Abiyéza kè Anatòtu; onye ikfu Bénjaminu. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.†

¹³ Onye ishi ndu soja k'iri; mbù l'ònwá k'iri bu Maharayi kè Netofa, shi l'eri Zera. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.‡

¹⁴ Onye ishi ndu soja k'iri 'è nanù; mbù l'ònwá k'iri lè nanù bu Benáya kè Piratonu; onye ikfu Ífuremu. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.§

¹⁵ Onye ishi ndu soja k'iri l'èbo; mbù l'ònwá k'iri l'èbo bu Heludayi kè Netofa, shi l'ènya-ufu Ótuniyelu. Ndu nk'iya dù ùkporo unu ugbo èto.*

Ndu bugbaa ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurèlu

¹⁶ Qwaa bu ndu bugbaa ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurèlu:

Onye bu ishi l'ikfu Rúbènu bu Eliyéza Zikiri.

Onye bu ishi l'ikfu Símiyònu bu Shefatíya Maaka.

¹⁷ Onye bu ishi l'ikfu Lívayi bu Hashabaya Kemuwèlu.

Onye bu ishi l'ènya-ufu Éronu aburu Zadòku.

¹⁸ Onye bu ishi l'ikfu Júda bu Elihu; nwunne Dévidi.

Onye bu ishi l'ikfu Ísaka aburu Omuri Máyikelu.

¹⁹ Onye bu ishi l'ikfu Zébulònu bu Ishumaya Obedáya.

Onye bu ishi l'ikfu Náfutali aburu Jeremòtu Azuriyelu.

²⁰ Onye bu ishi l'ikfu Ífuremu bu Hosáya Azaziya.

Onye bu ishi lè nkere-èbo ikfu Manásè aburu Jówèlu Pedaya.

²¹ Onye bu ishi kè nkere-èbo ndu ikfu Manásè ophu, bu l'alí Giledu bu Ido Zekaráya.

Onye bu ishi l'ikfu Bénjaminu aburu Jasiyèlu Ábuna.

²² Onye bu ishi l'ikfu Dánu bu Azarèlu Jerohamu.

Ono ndu bùtsua ishi l'ikfu ikfu ndu Ízurèlu.

* 27:1 27:1 Iphe o bu bu 24,000. † 27:2 27:2 Iphe o bu bu 24,000. ‡ 27:4 27:4 Iphe o bu bu 24,000. § 27:5

27:5 Iphe o bu bu 24,000. * 27:7 27:7 Iphe o bu bu 24,000. † 27:8 27:8 Iphe o bu bu 24,000. ‡ 27:9 27:9

Iphe o bu bu 24,000. § 27:10 27:10 Iphe o bu bu 24,000. * 27:11 27:11 Iphe o bu bu 24,000. † 27:12 27:12

Iphe o bu bu 24,000. ‡ 27:13 27:13 Iphe o bu bu 24,000. § 27:14 27:14 Iphe o bu bu 24,000. * 27:15 27:15

Iphe o bu bu 24,000.

²³ Dévidi bẹ ta gudu ndu ophu nọwaru ọkporo afa; męe ndu ophu ẹ-ta nọ-rudua ęge ono; kele Ojejoje bẹ kweru ọkwa lẹ ya e-me tẹ ndu Ízurelu hatabe l'igwe l'ọ mkpọkpodo, nọ l'igwe. ²⁴ Jóabu Zeruya bẹ wataru ogu ogo ono; tọ gu-ge iya. Yọ buru kẹ ogo ono, a guru ono bẹ Ojejoje gude tukoshi ndu Ízurelu oke ẹhu-eghughu iya. Ogu ono bẹ te dekwa l'ẹkwo, e deshiru iphe, e meru nọ l'oge kẹ Dévidi.

Ndu ishi lẹ kẹ eze

²⁵ Onye bụ ishi l'ulo-ẹku eze, akwakọbeje ẹku eze bụ Azumavetu Adiyelu. Onye bụ ishi ọlo, aakwakọbeje ẹku k'alì ono aburu Jonatanu Uzaya; mbụ ọlo ẹku, nọtsua lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; edukfu l'edukfu; mę l'ulo-eli ọlo-eli.

²⁶ Onye ishi ndu eje ozi ẹgu, bụ iya bụ ndu akọ okfu bụ Ezuri Kelubu.

²⁷ Onye bụ ishi mgbo vayinu bụ Shimeyi kẹ Ráma.

Onye bụ ishi, k'omefuta męe lẹ mgbo vayinu; mę k'ẹke aakwakọbeje iya bụ Zabudi kẹ Shifamu.

²⁸ Onye iphe k'oshi olivu; mę oshi sikamo ọkpa ugvu l'uzo enyanwu-ariba, nọ l'ẹka bụ Bálu-Hananu kẹ Geda.

Onye bụ ishi, l'ẹke eedobeje manụ aburu Jowashi.

²⁹ Onye ishi, eleta elu, akpa nri lẹ Sharónu bụ Shiturayi kẹ Sharónu.

Onye bụ ishi, eleta ẹku ophu nọ lẹ nsuda nsuda aburu Shafatu Adulayi.

³⁰ Onye bụ ishi, eleta inya-ivu bụ Obilu k'eri Ishimelu.

Onye bụ ishi, eleta nkakfu-igara aburu Jehudéya kẹ Meronotu.

³¹ Onye bụ ishi, eleta egbu; mę aturu bụ Jazizi kẹ Héga.

Ndu ono l'ephe ha bukota ndu eleta iphe Dévidi enya.

³² Nwunne nna Dévidi, bụ Jonatanu bẹ bụ agbarike iya. Ọ bụ onye ẹnya ruru alì; bya aburu o-de-ẹkwo. Ọ bụ yele Jehiyelu Hakomonu eletaje unwegirima eze ẹnya.

³³ Ahitofelu bụ yebedua shi anọduje agbaziru eze ọzo. Hushayi kẹ Aki bụ ẹgiri ọnya eze. ³⁴ Jehoyada Benáya yele Abiyáta bụ ephe nọchiru ẹnya Ahitofelu ẹka.

Jóabu bụ iya bụ onye ishi ndu soja eze.

28

Okwa, Dévidi nmaru l'ęge ee-gude kpua eze-ulo Ojejoje

¹ Dévidi abya ekua ndu ishi Ízurelu ndzuko lẹ Jerúsalemu. O kuru ndu bụ ishi l'ikfu l'ikfu; kua ndu bụ ishi ndu soja l'ogbo l'ogbo ęge ephe ha l'ẹjeru eze ozi; ndu ishi unu ndu soja labu l'ukporo iri iri; ndu ishi ndu ukporo soja ise ise; ndu eleta iphe eze yele k'unwegirima iya; ndu ishi eleta ẹku eze yele k'unwegirima iya; ndu bụ ishi l'ufu-eze; ndu bụ eze madzụ; mę ndu ophu bụ ike-ka-l'ogu.

² Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Dévidi abya egbeshi; vudo evudo; sụ ephe: "Unwunna iya! Ndu nk'ia! Unu ngaberu iya nchì-o! Ya shi vuru iya l'obu tẹ ya kpua ọlo ẹke Okpoko Ogbandzú Ojejoje a-nọduje; mbụ ọkpa-oshi, Nchileke a-tukobe ọkpa. Ya shi kwakọbewa k'okpu ọlo ono. ³ Obenu lẹ Nchileke sọru iya l'ẹ tọ bọdu yebedua a-kpuru iya ọlo ono; kẹ lẹ ya lúwaru ogu; gbuwa madzụ l'igwe. ⁴ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ Ízurelu fọtaleru iya-a l'onu-ulo nna iya l'oha tẹ ya buru eze ndu Ízurelu gbururu jeye. Ọ bụ iya fọtaru ikfu Júda t'ọ buru ishi; bya eshi l'ikfu kẹ Júda ono fóta onu-ulo nna iya. A bya l'unwunna iya; yọ buru yebedua bẹ dọ iya mma t'ọ mee ya eze ndu Ízurelu l'ephe ha. ⁵ Ọ nuru iya unwu l'igwe. Yọ buru l'unwu iya ono b'ọ shi fóta Sólomonu t'ọ nọdu l'aba-eze k'alì-eze Ojejoje; chĩa ndu Ízurelu.

⁶ "Ojejoje asụ mu: 'L'ọ kwa nwatibe mu Sólomonu a-kpuru iya ọlo; mę ogbodufu iya; kele ya fọtawaru iya t'ọ buru nwa iya; yebedua aburu nna iya. ⁷ Ya e-me tẹ alì-eze iya nguru anguru jeye lẹ tutu yoyo; m'ọ -buru-a l'oo-meje ekemu iya; mę iphe ya, tọru ọkpa iya ęge ono, oome iya nta-a ono.'

⁸ "Iphe, ya ekfuru unu l'ifu ndu Ízurelu l'ephe ha, bụ iya bụ edzudzu oha kẹ Ojejoje; tẹmanu bẹ ya ekfukwa iya phụ tẹ Ojejoje nua ya; bụ t'unu zia ẹnya l'alì; meje iphe, Ojejoje turu l'ekemu; k'opu unu e-nweru alì oma-wa; unu ahaaru iya unwegirima unu, bụ ndu ophu etso unu l'azụ t'ọ buru òkè-iphe ephe gbururu jeye lẹ tututu lẹ mímimi.

⁹ "Nggubedua, bụ nwa mu Sólomonu; makwaru Nchileke kẹ nna ngu. Nggu egude obu ngu l'ọ ha; mę uche ngu l'ẹjeru iya ozi; kẹ l'ọo Ojejoje enyochaje obu; iphe, madzụ riru l'oriri l'edokotaje iya ẹnya. I -chọo ya; bẹ ji-phu iya. Ole; ọ -buru l'ì gwoberu iya bẹ ọo-jikakwa ngu jeye lẹ tututu lẹ mímimi. ¹⁰ Kwabekwaphu ẹnya nta-a; kele Ojejoje fọtawaru ngu t'ì kpuaru iya ọlo, a-buru ẹke-du-nsọ. Shihulekwaphu ike jee ozi ono."

¹¹ Tọ dọ iya bụ; Dévidi eworu nwononyo ọlo, aa-kpụ dọ-kfube l'onu eze-ulo ono woru nọ nwatibe iya; mbụ Sólomonu; nukwa iya phụ nwononyo ęge ọlo ono a-dụ:

nwonyonyo m̀kp̀ù ẹ̀ke aa-kwakọ̀beje iphe l'ulo ono; m̀e ime ̀ulo k'eli eli iya; m̀e ̀ulo k'ime iya; m̀e k'ẹ̀ke aa-ǹoduje k'fua ̀ugwo iphe, d̀u ẹ̀ji; ¹² bya eworu ẹ̀ge nwonyonyo ogbodufu ̀ulo Ojejoje ono a-d̀u ǹu iya; m̀e k̀e m̀kp̀ù, aa-gba iya mgburumgburu; bya anu iya k'ulo ẹ̀ku k'eze-ulo Nchileke; m̀e ̀ulo ẹ̀ku, b̀u ẹ̀ke aa-kwakọ̀beje iphe, e doberu nsọ. Iphemiphe ọ̀bule ono b'ọ̀ nuru l'ẹ̀ge ọ̀ d̀u iya l'uche t'a kpua ya. ¹³ Yọ̀ bya ekfua ẹ̀ge ee-gude keshia ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja; m̀e ndu Lívayi; bya ekfua k'ozí, eejekota l'ulo Ojejoje; m̀e k'ivu, ee-gude ẹ̀je ozi l'ulo Ojejoje ono. ¹⁴ Yọ̀ bya ekoshi ẹ̀ra m̀kp̀ola-ododo, e-dzu ome iphe eeme l̀e m̀kp̀ola-ododo; bya ekoshi ẹ̀ra m̀kp̀ola-ọ̀cha, e-dzu ome iphe, eeme l̀e m̀kp̀ola-ọ̀cha; m̀b̀u ọ̀phu ee-gude ẹ̀je ozi, d̀u iche iche. ¹⁵ Yọ̀ bya ekoshi ẹ̀ra m̀kp̀ola-ododo, ee-gude kpushia iphe, aatukobeje urọ̀ku, e meshiru l̀e m̀kp̀ola-ododo; m̀e k̀e urọ̀ku l'onwiya; m̀b̀u ẹ̀ge ẹ̀ra iphe, aatukobeje urọ̀ku ono, a-hagbaa l'ẹ̀hu l'ẹ̀hu; m̀e k̀e urọ̀ku, a-nọ̀ iya ǹu; bya ekoshi ẹ̀ra m̀kp̀ola-ọ̀cha, ee-gude kpushia iphe, aatukobeje urọ̀ku, e meru l̀e m̀kp̀ola-ọ̀cha; m̀e k̀e urọ̀ku l'onwiya; m̀b̀u ẹ̀ge e-gvukwaruphu iphe, aatukobeje urọ̀ku ono l'ẹ̀hu l'ẹ̀hu. ¹⁶ Yọ̀ bya ekoshi ẹ̀ra m̀kp̀ola-ododo, ee-gude kpushia teburu, eedobejeru Nchileke buredi; m̀e ẹ̀ra m̀kp̀ola-ọ̀cha, ee-gude mee teburu m̀kp̀ola-ọ̀cha. ¹⁷ O koshikwaruphu ẹ̀ge ẹ̀ra m̀kp̀ola-ododo, guru egugu, ee-gude mee ọ̀ji; m̀e ọ̀phu ee-gude mee eze efere; m̀e okoro; bya ekoshitsua ẹ̀ra m̀kp̀ola-ododo, ee-gude meshia gbangugbangu m̀kp̀ola-ododo l'ẹ̀hu l'ẹ̀hu; koshi ẹ̀ra m̀kp̀ola-ọ̀cha ọ̀phu e-dzu omeshi gbangugbangu m̀kp̀ola-ọ̀cha. ¹⁸ B'ọ̀ bya ekoshi ẹ̀ra m̀kp̀ola-ododo, a huru l'ọ̀ku, e-dzu ome ẹ̀nya-ngweja insensu; bya ekoshikwaphu nwonyonyo ̀ugbo-inya, ee-me l̀e m̀kp̀ola-ododo doberu cherobimu ono, gbasaru ẹ̀bà iya agbasaa gude gbobuta Okpoko Ogbandzọ̀ Ojejoje ono.

¹⁹ "Iphe ono l'ọ̀ ha b̀e Dévidi sũru l'ọ̀o Ojejoje deshiru ǹu iya; bya emee t'o doo ya ẹ̀nya ẹ̀ge ọ̀o-gbakọ̀ta l̀e nwonyonyo iya."

²⁰ Dévidi abya ekfukwaaruphu nwatibe iya; m̀b̀u Sólomọ̀nu; s̀u: "Shihukpelekwapu ike; nggu egude ẹ̀ka l'obu jee ozi ono. Ba atsukwa egvu; ọ̀phu meji 'atofukwa ngu; k̀e l'ẹ̀ge Ojejoje, b̀u Nchileke; m̀b̀u Nchileke nk'ia b̀e swikwaru ngu eswiru. Ẹ̀ tọ̀ byad̀u bya agharifu l'ẹ̀ke ị̀ nọ̀; ọ̀phu ọ̀ gbadodu ngu jeye teke ozi, nọ̀ l'eze-ulo Nchileke ono a-gvu. ²¹ Ogbọ̀ ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja; m̀e k̀e ndu Lívayi b̀e nọ̀wa anọ̀no l̀e k'iphe b̀u ozi, ejeje l'ulo Nchileke ono. Ndu nggu l'ẹ̀phe a-gbaru mgba jee ozi ono b̀u ndu l'eme ọ̀na l'ọ̀ru, d̀u iche iche, b̀u ndu ozi ono, ehe uhere. O kwaphu ẹ̀ge ono b̀e ndu b̀u ishi; m̀e ndu Ízurelũ k'amukpamu a-nọ̀du l'emekota iphe, b̀u iphe ị̀ sũru t'ẹ̀phe meje."

29

Iphe, a nũru t'e gude kpua eze-ulo Nchileke

¹ Eze, b̀u Dévidi abya ekfuru edzudzu ọ̀ha ono l'ẹ̀phe ha; s̀u: "L̀e Sólomọ̀nu; m̀b̀u nwatibe iya ono, Nchileke fotarũ ono b̀e bukwađu nwata, ẹ̀ta dudu iphe, ọ̀ maru; ozi ono aburu ozi, hanũka l'uru; k̀e l'eze-ulo ono ta b̀udu madzũ b̀e aakpuru iya; ọ̀ b̀u Ojejoje, b̀u Nchileke b̀e aakpuru iya. ² Ya doberu iphe, ee-gude mee k'eze-ulo Nchileke iya ono ẹ̀ge ike beru iya. Ya doberu m̀kp̀ola-ododo, ee-gude mee iphe, eeme l̀e m̀kp̀ola-ododo; dobe m̀kp̀ola-ọ̀cha, ee-gude mee iphe, eeme l̀e m̀kp̀ola-ọ̀cha; dobe ope, ee-gude mee iphe, eeme l'ope; dobe m̀kp̀urukpu-igwè, ee-gude mee iphe, eeme l̀e m̀kp̀urukpu-igwè; m̀e oshi, ee-gude mee iphe, eeme l'oshi. Ono kwaphu ẹ̀ge ya k̀uberu m̀kpuma ọ̀nikũsũ m̀e m̀kpuma, ee-do edodo; m̀e m̀kpuma, egbugbaa ngerengere; mewaru m̀kpuma, d̀u iche iche, vugba oke aswa; m̀e m̀kpuma mabũlu. ³ Ya anũkwaphu m̀kp̀ola-ododo; m̀e m̀kp̀ola-ọ̀cha k̀e ẹ̀ka iya gedegede; m̀b̀u l'anũ iya anũghata ọ̀phu ka ọ̀phu mu shi kwakọ̀behawa t'ẹ̀ gude kpua ̀ulo nsọ̀ ono; k̀e l'ulo Nchileke iya ono b̀e ha iya nshinu l'obu. ⁴ Ya a-nũ unu talentu m̀kp̀ola-ododo ẹ̀saa l'ũkporo iri, b̀u m̀kp̀ola-ododo, shi l'alĩ Ofi. Ya anũkwaphu unu talentu m̀kp̀ola-ọ̀cha iri ẹ̀saa l'ũkporo iri, b̀u ọ̀phu a huru; yo gbuchafu egbuchafu, ee-gude wũkota l'eli ̀pho-mkpuma ̀ulo ono. ⁵ M̀kp̀ola-ododo ono b̀e ee-gude mee iphe, eeme l̀e m̀kp̀ola-ododo; gude m̀kp̀ola-ọ̀cha mee iphe, eeme l̀e m̀kp̀ola-ọ̀cha; m̀e iphemiphe ọ̀bule, ndu eme nka emekota. Nta-e; ?b̀u onye b̀e oovu evuvu t'ọ̀ woru onwiya ye l'ọ̀jeru Ojejoje ozi ntanu?"

⁶ Ya ndono; ndu ishi l'ẹ̀nya-ufu l'ẹ̀nya-ufu; m̀e ndu b̀u ishi l'ikfu l'ikfu; m̀e ndu ishi unu ndu soja labũ l'ũkporo iri iri; m̀e ndu ishi ndu soja ̀ukporo ise ise; m̀ekpo ndu ishi l'ozí eze abya anũ iphe l'ẹ̀ge onye ̀hĩru obu iya. ⁷ Iphe, ẹ̀phe nũru t'ẹ̀ gude mee k̀e ̀ulo Nchileke ono b̀u: m̀kp̀ola-ododo, d̀u unu talentu iri l'ẹ̀bo l'ũkporo iri; ̀ukporo unu dariku l'unu ise; m̀kp̀ola-ọ̀cha, d̀u ̀ukporo unu talentu l'unu ise; ope, d̀u ̀ukporo unu talentu ugbo labũ l'unu ise; m̀e m̀kp̀urukpu-igwè, d̀u ̀ukporo unu talentu ugbo iri l'ẹ̀bo l'unu iri. ⁸ Iphe, b̀u onye nweru m̀kpuma, vugbaa oke aswa b̀e nũru iya t'ẹ̀ dobe l'ulo ẹ̀ku eze-ulo Nchileke ono. Yọ̀ buru Jehiyelũ k̀e Geshonu b̀e eleta iya ẹ̀nya. ⁹ Ndu Ízurelũ

etekota ešwa; kepe ndu ono b'o vuru evuvu t'ephe nū iphe ono; mbū l'ephe chīru obu ephe nū Ojejoje iphe ono. Eze, bū Dévidi etekwaaphu ešwa nshinu.

Dévidi ekfu anū Nchileke

¹⁰ Tò dū iya bū; Dévidi awata oja Ojejoje ajaja l'ifu edzudzu oha ono; sū: “T'ajaja būru nke ngu; nggube Ojejoje, bū Nchileke ke nna ayi Ízurēlu jeye le tutu yoyo. ¹¹ Nggube Ojejoje; be paru apaa. Ike; me ugvu; me odu-biribiri aburu nke ngu. Iphemiphe obule, nō l'igwe; me ophu nō l'eliphe bukota nke ngu. O bū nggu bū eze; nggube Ojejoje; būru nggu bū ishi iphemiphe obule. ¹² Eku yeke okwabe ugvu bū nggu b'o shikota l'eka. O bū nggu bū ishi iphemiphe obule; būru nggu be ike yeke okpehu nō l'eka. Ome madzū t'ō buru oke madzū; būru onye ike nō bū nggu b'o nō l'eka. ¹³ Nta-a be ephe ekele ngu ekele; nggube Nchileke. Ephe aja epha ngu ono, dū biribiri ono ajaja.

¹⁴ “Olobu; ?bū onye be ya bū; tōo ngūnu be ndu nk'ia bū; ke t'ephe dū ike chia obu nū iphe ege-a? O bū nggu be iphemiphe obule shi l'eka; yō būru iphe ono, shi ngu l'eka ono be ephe wotaru bya anū ngu. ¹⁵ L'ifu ngu be ephe bū ndu mbyamūmbya; būru ndu ije; ege ono, nna ephe shi būru iya ono. Ndzū, ephe nō l'eliphe-a be agba phuruphuru l'ō nwonyonyo; ke l'e tōo nōdu jeyewaru. ¹⁶ Nggube Ojejoje, bū Nchileke; igweligwe iphe owaa, ephe wofutaru t'e gude kpuaru ngu ūlo-wa, bū k'epha ngu, dū nso-wa be bukwa l'eka ngu b'o shi bya. L'ephe ha bukota nggu nwe iya. ¹⁷ Nchileke mu; mu maru l'ileleje obu; yō būru obu, guru iphoro be aduje ngu mma. O bū obu, guru iphoro be ya gude nukota ngu iphe-a l'ō ha ege ya chīru obu iya. Nta-a be ya phūwaru ndu nk'ia, bū ndu ophu nō l'eka-a ege ephe chīru obu ephe; gude ehu-otso-ena nū ngu iphe-a. ¹⁸ Byiko Ojejoje, bū Nchileke ke nna ayi phe, bū Ébirihamu; me Áyizaku; me Ízurēlu; mekwaa te egbe oriri ono nōdu ndibe ngu l'obu gbururu jeye le gbururu; nggu emee te obu ephe nōdu l'eka i nō. ¹⁹ Mee te nwatibe mu; mbū Sólomōnu gude obu iya l'ō ha meje ekemu ngu; me iphe, i sūru t'e meje; me iphe, i toru okpa iya; mbū t'ō mekotaje iphemiphe obule ono l'ō ha; yō kpua eze-ulo ono, ya dobewaru iphe, ee-gude kpua ya ono.”

²⁰ Ya ndono; Dévidi abya asū edzudzu oha ono: “Unu jaa Ojejoje, bū Nchileke unu ajaja.” Edzudzu-oha ono atuko jaa Ojejoje, bū Nchileke ke nna ephe ajaja. Ephe abya efokota ishi l'alī; baarū Ojejoje eja; bya efozitaru eze ishi.

Eeme Sólomōnu eze

²¹ Yo be echile iya; ephe egwooru Ojejoje eja; gwokwaaru iya phū ngweja-ukfuru. Ephe gburu unu oke-eswi labū l'ukporo iri; gbua unu ebyila labū l'ukporo iri; me unu aturu labū l'ukporo iri yeke ngweja-mee, etsojegbaa ya nū. Ephe egwoo ngweja, dū l'igwe l'okfu ehu ndu Ízurēlu. ²² Ephe egude oke ehu-otso-ena ria; ngua l'ifu Ojejoje mboku ono.

Ephe abya emee Sólomōnu Dévidi eze k'ugbo labū. Ephe awya ya manū l'ifu Ojejoje t'ō būru onye ishi; Zadoku aburu onye achijeru Nchileke eja. ²³ Tò dū iya bū; Sólomōnu abya anōdu l'aba-eze Ojejoje; būru eze l'ozori nna iya, bū Dévidi. Iphe l'ejeru iya le werewere; ndu Ízurēlu l'ephe ha l'anuru iya okfu. ²⁴ Iphe bū ndu ishi; me ndu soja ndu ophu bū ike-ka-l'ogu phe; me unwu Dévidi l'ephe ha atuko eka kua eze, bū Sólomōnu. ²⁵ Ojejoje emee Sólomōnu; yō būru oke amadū l'enya ndu Ízurēlu kparamukpamu; bya eworu odu-biriri k'onye eze ye iya l'ehu; mbū ūdu iya ophu e-ta dudu onye eze, vu iya ūzo, nwejeru iya nū.

Anwūhu Dévidi

(1 Eze 2:10-12)

²⁶ Ono bū ege Dévidi Jesi shi būru eze ndu Ízurēlu. ²⁷ O chīru ndu Ízurēlu ukporo afa labū. Afa esaa b'ō chīru le Héburonu; chia ukporo afa l'afa iri l'eto le Jérúsalemu. ²⁸ O nwūhuru teke o kahūwaru okpobe akahū. O karu nka l'ehu otso ena; būru onye nweru eku; ria ugvu. Nwatibe iya; mbū Sólomōnu abya aburu eze nō-chia enya iya. ²⁹ Iphemiphe obule, eze, bū Dévidi mekotaru; shita l'ishi jeye le ngvūcha b'e dekotaru l'ekwo, ephe deshuru iphe, meru nū; mbū Sámēlu, bū onye apūje apū; me Nétanu, bū onye nkfuchiru Nchileke; me Gádu, bū onye apūje apū. ³⁰ E dekotaru ege o shi chia oichichi; me ege o gude kpaa ike; me iphe, dakfutakotaru iya nū; me ophu dakfutaru ndu Ízurēlu; me iphe, dakfutaru alī-eze ono l'ō ha.

Iphe e meru l'oge ndu Eze k'èbo

*Sólomõnu aro mmamiphe
(1 Eze 3:1-15)*

¹ Tò dù iya bụ; Sólomõnu Dévidi abya akpõo onwiya l'ò bụ abara l'alì-eze iya. Ojejoje, bụ Nchileke iya eswiru iya òkpobe eswiru; bya emee ya; yò bụru oke amadụ.

² Sólomõnu abya ekfuru yeru ndu Ízurelu l'èphe ha. Ndu o kfuru yeru bụ ndu ishi, achìgbaa ndu soja, dù unu labù l'ùkporo iri iri; ndu ishi, achìgbaa ndu soja, dù ùkporo ise ise; ndu ikpe; mē iphe, bụ ndu ishi ndu Ízurelu l'èphe ha; mbù ndu bụtsua ishi l'ènya-ufu èphe. ³ Sólomõnu yèle ndu Ízurelu l'èphe ha atùgbua jeshia l'èke aagwajè iphe lè Gíbiyõnu; kè l'òo l'èke ono bè Ùlo-Èkwà Ndzuko Nchileke nò; mbù ono, Mòsisu, bụ nwozi Ojejoje meru l'echi-ègu ono. ⁴ Dévidi bè pafutawaru Okpoko Ogbà-ndzù Ojejoje lè Kiriyatu-Jerimu bya edobe l'èke o metaru iya; kè l'ò kpõberu iya ùlo-èkwà lè Jerúsalemu. ⁵ Òbule ènya-ngweja, Bezalèlu gude ope mee bè nò lè Gíbiyõnu l'ifu ùlo-mkpù Ojejoje. Bezalèlu bụ nwatibe Ùri; Uri abùru nwatibe Huru. Sólomõnu yèle edzudzu òha ono achòlahaa Ojejoje l'èke ono. ⁶ Sólomõnu abya enyihu ènya-ngweja, e meru l'ope; mbù l'ifu Ùlo-Èkwà Ndzuko ono; nòdu l'ifu Ojejoje l'èke ono gwoo unu ngweja-ukfuru labù l'ùkporo iri.

⁷ Yo rua l'ènyashi; Ojejoje abyakfuta Sólomõnu bya asù iya: "T'o kfuru ya iphe bụ iphe, ò chòru tē ya nù iya."

⁸ Sólomõnu asù Nchileke: "I koshiwaru l'i yeru Dévidi, bụ nna iya obu nshinu; bya emewa tē ya bùru eze l'òzori iya. ⁹ Byiko Ojejoje, bụ Nchileke; tē ùkwa ono, i kweru nna iya; mbù Dévidi medzukwaa; kè l'i mewaru tē ya bùru eze mkporo-òha, ha l'ò bụ èja, nò l'alì-a. ¹⁰ Nuna iya mmamiphe; nggu emee tē ya kwaa ènya; k'òphu ya a-dù ike chĩa ndu-a; kè l'è tò dùdu onye a-dù ike achìkota ndu nke ngu-a, ha nshinu ege-a."

¹¹ Nchileke asù Sólomõnu: "Keshinu òphu ò bụ iphe ono bè agù ngu ègu l'òbu; tì sù t'a nù ngu èku; m'ò bụ iphe-enweru; m'ò bụ t'a kwabeje ngu ugvu; tì sù t'e mee tē ndu ìidu ashì nwùshihu; tì sù t'a nù ngu ndzù ogologo; gbahaa t'a nù ngu mmamiphe; mee t'iphe doje ngu ènya; k'òphu ii-gude iya l'achì ndu nk'ìya-a, ya meru t'ì bùru eze èphe-wa; ¹² bè ya a-nù ngu mmamiphe ono; mee t'ì kwaa ènya. Ya a-nùkwa ngu phù èku; nù ngu iphe-enweru; mē òkwabe-ugvu, è-ta dùdu onye eze, nwejeru iya nù lè ndu òphu vu ngu ùzo; òphu ò dùkwanu onye eze, bya bya enwe iya nù lè ndu òphu etso ngu etsotso."

¹³ Tò dù ya bụ; Sólomõnu eshi l'èke ono, aagwajè èja lè Gíbiyõnu ono nyizita; mbù l'ifu Ùlo-Èkwà Ndzuko ono; yò bùru iya òla Jerúsalemu. Yò bùru eze; wata òchi ndu Ízurelu.

*Èku Sólomõnu
(1 Eze 10:26-29; 2 Iphe 9:13-28)*

¹⁴ Sólomõnu akùberu onwiya ùgbo-ìnya; mē ndu agbaru iya iya. O nweru unu ùgbo-ìnya èto l'ùkporo iri; mē ùkporo unu madzù l'ùnù iri, bụ ndu agbajè iya nù. Ndu ono bè eze haru dobe lè mkpùkpù, eedobeje ùgbo-ìnya; bya enweru ndu òphu o doberu lè Jerúsalemu swibe onwiya. ¹⁵ Eze bè meru tē mkpòla-òcha; mē mkpòla-ododo kuru l'ò bụ mkpuma lè Jerúsalemu; bya emee oshi sida; yò tũko èkemeke òbule dzuru ege oshi sikamo, atũkoje alì òkpa-ugvu, nò l'ùzo ènyanwu-arìba dzuru. ¹⁶ Ò bụ l'alì Íjiputu yèle alì Kuwe b'è shi eshije nmataru Sólomõnu ìnya. Yò bùru ndu agbaru eze nghò shi ejeje Kuwe je anmashìa ya. ¹⁷ Aswa, èphe shi akfùje gude zua ùgbo-ìnya lè Íjiputu bụ unu shèkelu mkpòla-òcha lè shèkelu mkpòla-òcha iri. Ìnya bè èphe shi egudeje ùkporo shèkelu mkpòla-òcha esaa lè shèkelu iri nmata. Èphe shikwaphu shi evufuje iya je erishitsua ndu eze ndu Hetu; mē kè ndu Áramu.

2

*Nkwakò k'òkpu eze-ùlo Nchileke ono
(1 Eze 5:1-18)*

¹ Sólomõnu abya ekpèbua lè ya a-kpuru èpha Ojejoje eze-ùlo Nchileke; ya a-kpùkwaaruphu onwiya ùlo-eze. ² Yò bya agùta ùkporo unu unwoke èsato l'ùnù iri

'ise* t'ephe buru ndu a-nodu evu iphe; guta ukporo unu unwoke ugbo iri† t'ephe buru ndu a-nodu awashi mkpuma l'ugvu ugvu ali ono; bya aguta unu unwoke tete‡ t'ephe buru ndu a-nodu eleta ephe enya l'ozu ono.

³ Sólomonu abya ezia Hiram, bu eze ndu Táya; sù iya: "T'ò bukwaru ege ono, o meru nna iya; mbù Dévidi; nù iya oshi sida t'ò kpua ọlo ebubu iya ono bu ege oo-meru yebdua. ⁴ Nta-a bẹ ya abya ọkpuru Ojejoje, bu Nchileke iya ọlo; doberu iya ẹya nsọ t'ò buru ẹke aa-kpoje insensu, eshi kwekwekwe ọku l'ifu iya; mekwaphu t'e dobeje iya buredi, eedobeje l'ifu Nchileke tekenteke; bya aburu ẹke ee-gwoje ngweja-ukfuru utsu l'urenyashi; mbọku ọtu-ume; me lẹ Ajì Onwa Ophungu; me l'ogbaru Ojejoje, bu Nchileke ajì, l'ẹge a tğbaaru iya l'oge iya. Iphe ono b'e doberu t'ò buru ome-l'ali, aduru ndu Ízuru lẹ gbururu jeyewaru. ⁵ Ọlo ono, ya abya akpukpu ono a-hakwa nshinu; ke lẹ Nchileke ayi bẹ kangokotaru iphe bu agwa ndu ọdo l'ọ ha. ⁶ Obenu; ?bu onye bẹ dzuru k'ọkpuru iya eze-ulo Nchileke? Keshinu ophu imigwe; me imigwe ophu kakota l'eli te dzudu iya anodu; ?bu onye bẹ ya bu ke tẹ ya kpuru iya ọlo? O bulephu t'a kpua ẹke aa-kpoje insensu ọku l'ifu iya. ⁷ Nta-a bukwa t'i yeru iya onye emeje nka lẹ mkpola-ododo; me lẹ mkpola-ọcha; me l'ope; me lẹ mkpurukpu-igwẹ; bya aburu onye maru ege eegudeje ọwúú uswuswe; me ọwúú ododo l'eme nka; me ophu eke urukpu-urukpu. Onye ọbu a-bukwaruphu onye opyi iphe apyi yori doru enya. Ye lẹ ndu nk'ia bu ndu eme nka, nna iya Dévidi doberu a-tuko l'ẹje ozi lẹ Jerúsalemu; me lẹ Júda. ⁸ Nukwa iya phu oshi sida; oshi payinu; me l'oshi alugumu, shi l'ugvu ugvu Lébanonu; ke lẹ ya maru lẹ ndu nke ngu bẹ ọwaa oshi l'ugvu ugvu Lébanonu doru enya. Ndu nk'ia bẹ ephe lẹ ndu nke ngu a-tuko l'ẹje ozi ono; ⁹ k'ophu ephe a-kwakoberu iya oshi ono k'etsubo iya; ke l'ulo ọbu, ya abya akpukpu ophu a-hakwa nshinu; du biribiri. ¹⁰ Ndu nke ngu ono, egbu oshi ono bẹ ya a-nu witu, e gweru egwegwe, jiru ukporo unu ẹkpa ugbo labu l'unu ẹkpa iri. Ya a-nu ephe balì, jiru ukporo unu ẹkpa labu l'unu ẹkpa iri; bya anu ephe ite me, du ukporo unu labu l'unu iri; bya anu ephe ite manu, du ukporo unu labu l'unu iri."

¹¹ Tò du iya bu; Hiram, bu eze ndu Táya abya edee ekwo gude yeeru Sólomonu onu; sù: "Ò bu okfu lẹ Ojejoje yeru ndibe iya obu kparu iphe o meru t'i buru eze ephe."

¹² Hiram ekfukwaaphu; sù: "T'ajaja buru ke Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízuru lẹ; onye meru igwe; mee eliphe; mbu onye ono, nuru eze, bu Dévidi nwa, maru iphe; kwaa enya; bya aburu onye iphe edoje enya; t'ò buru onye a-kpuru Ojejoje eze-ulo; kpuru onwiya ufu-eze. ¹³ Nta-a bẹ ya ezia Huramu-Abyi t'ò bya. Huramu-Abyi bu nwoke, maru nka; buru onye iphe, edoje enya. ¹⁴ O bu nwatibe nwanyi ikfu Dánu. Nna iya bu onye Táya. O maru ege e shi eme nka lẹ mkpola-ododo; mkpola-ọcha; ope; mkpurukpu-igwẹ; mkpuma; me l'oshi. O makwaruphu ege eegudeje ọwúú uswe; ọwúú, eke urukpu-urukpu; me ọwúú ododo; me ọkpobe ẹkwa-ọcha l'eme nka. O maru ege aapyi ephe-apyi, du iche nke. Iphe bu ẹrengete, a suru t'o mee bẹ oomekotaje. Ye lẹ ndu nke ngu, bu ndu l'eme nka; me ndu eme nka ono, nnajufu iya, bu Dévidi, bu iya bu nna ngu doberu a-tuko jee ozi ono. ¹⁵ Nta-a bukwa tẹ nggube onye nwe mu nu nuwaru ndu ozi ngu witu; balì; manu; me mee ono, i kfuru okfu iya ono. ¹⁶ Teke ono; ephe eje awataru ngu oshi, i chokporo l'ugvu ugvu Lébanonu; sweshia ya esweshi kpoghaa ya eze enyimu; ẹ edobe iya lẹ Jọpa, bu ẹke ọo-nodu; nggu evuta iya lashia Jerúsalemu."

Aawata okpu eze-ulo Nchileke
(1 Eze 6:1-38)

¹⁷ Tò du iya bu; Sólomonu abya agwa ndu mbyamumba, bu l'ali Ízuru lẹ ọgu; ege ono, nna iya; mbù Dévidi guru ephe ono. Mkpako iphe, ephe du aburu ukporo unu ugbo iri lẹ tete; l'unu unwoke eno. ¹⁸ Yo woru ukporo unu ugbo ẹsato l'unu iri l'ise* dobe t'ephe buru ndu evu iphe, eevu evuvu; dobe ukporo unu ugbo iri† t'ephe buru ndu l'awa mkpuma l'ali ugvu ono; bya edobe unu tete‡ t'ephe buru ndu ishi, l'eleta enya l'ozu ono; k'ophu ephe a-nodu eme tẹ ndu ono jee ozi ephe.

3

Sólomonu akpu eze-ulo Nchileke ono
(1 Eze 6:1-36)

¹ Tò du iya bu; Sólomonu awata okpu eze-ulo Nchileke ono lẹ Jerúsalemu l'ugvu Moriya, bu ẹke ono, Ojejoje byakfutajeru nna iya; mbù Dévidi ono; mbù l'echi ẹke

* **2:2** 2:2 Iphe ọ bu bu 70,000. † **2:2** 2:2 Iphe ọ bu bu 80,000. ‡ **2:2** 2:2 Iphe ọ bu bu 3,600. § **2:17** 2:17 Iphe ọ bu bu 153,600. * **2:18** 2:18 Iphe ọ bu bu 70,000. † **2:18** 2:18 Iphe ọ bu bu 80,000. ‡ **2:18** 2:18 Iphe ọ bu bu 3,600.

Onanu ke Jebusu shi etsuje bali, bu iya bu eke ono, Dévidi doberu t'a kpua ya ono. ² O bu l'abali k'ebo l'onwa k'ebo l'afa k'eno, o wataru achichi bu wataru iya akpukpu. ³ Qwaa ege Sólomonu gude tua okpa-ulo ono, aakpuru Nchileke ono l'uzo, e shi atuje iphe l'oge ndiche. Ogologo iya du ukporo ntụ-okpa eno l'iri; uswe iya adu ukporo ntụ-okpa ukporo l'iri. ⁴ Nwulo, a kpuru; yo du-kfuru l'onu eze-ulo ono du ukporo ntụ-okpa l'iri l'ogologo. Ogologo iya; be yele uswe ulo ono l'onwiya halephu enya-nhamunha. Eli nwulo ono du ntụ-okpa ukporo tete. L'ime iya be bu okpobe mkpola-ododo b'o kwekotaru iya. ⁵ Phorokoto ulo ono b'o gbakotaru oshi payinu; kwekota iya mkpola-ododo, guru egugu; bya egude nkfu; me gwogirigwo mengashia ya emengashi. ⁶ O gude mkpuma, vugbaa oke aswa memaa ulo ono emema. Mkpola-ododo, o yeru l'ulo ono be bu mkpola-ododo, shi l'alj Pavayimu. ⁷ O wukotaru mkpola-ododo l'ulo ono l'o ha. O wukotaru iya l'itso; me l'onu ulo ono; me l'oshi-epoto ulo ono; mekpoto l'ibo iya; bya apyishia cherobimu l'eli oshi-epoto ono. ⁸ Yo bya akputa mkpura Eke-Kakota-odu-Nso. Ogologo ulo ono yele uswe iya; b'o kpuru; yo hako enya-nhamunha. O kpuru ogologo iya; yo du ukporo ntụ-okpa l'iri; uswe iya adu ukporo ntụ-okpa l'iri. Yo kwekota iya mkpola-ododo, guru egugu, du unu talentu l'ukporo iri. ⁹ Ntu mkpola-ododo, e gude mee k'ulo ono be era iya du shekelu ukporo labu l'iri. O wukotakaruphu mkpola-ododo l'ulo k'eli iya.

¹⁰ Le mkpura Eke-Kakota-odu-Nso ono b'o kpuru cherobimu labu akpukpu dobe; wukota iya mkpola-ododo. ¹¹ Eba cherobimu ono ephe ebo kpakor du nkwo-eka ukporo. Eba lanu; be du nkwo-eka ise l'ogologo; noo je asukfuru l'oshi-epoto ulo ono; nanu ophu du nkwo-eka ise; noo je asukfuru le nku cherobimu ophu. ¹² Eba cherobimu ono ophu; du nkwo-eka ise l'ogologo; noo je asukfuru l'oshi-epoto ulo ono; nanu ophu; du nkwo-eka ise; noo je asukfuru le nku k'odungu phu. ¹³ Cherobimu ono be gbasatsuaru eba iya agbasa; yo du nkwo-eka ukporo. Ephe evudo chebegbaa ifu le mkpura ono gedegede. ¹⁴ Yo gude owuu, eke urukpu-urukpu; owuu uswe; owuu ododo; me okpobe eka ocha kwee eka-mgbochi; bya eseshia cherobimu l'eli iya.

Itso, e meru l'ope
(1 Eze 7:15-22)

¹⁵ L'onu ulo ono b'o meru itso labu gvube. O dutsua ntụ-okpa ukporo labu l'iri l'ebo l'eli; bya emeta ishi itso, du ntụ-okpa esaa esaa le mkpiriki iya tukobegbaa l'eli iya iche iche. ¹⁶ O kparu iphe, du l'o bu gwogirigwo gangashia l'eli itso ono; bya akpa iphe, du l'o bu akpuru utara-okumu, du ukporo ise swobetsua le gwogirigwo ono. ¹⁷ Yo bya egvube itso ono ephe ebo l'ifu eze-ulo ono. Nanu b'o gvuberu l'uzo ohuda ulo ono; gvube ophu l'uzo isheli. Ophu o gvuberu l'uzo ohuda b'o gvuberu Jakinu; gube ophu no l'uzo isheli Bówazu.

4

Ememashi eze-ulo Nchileke
(1 Eze 7:23-51)

¹ To du iya bu; yo bya egude ope meta enya-ngweja, du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri l'ogologo; usa iya du ukporo ntụ-okpa le ntụ-okpa iri; eli iya adu ntụ-okpa iri l'ise.

Iphe, e meru l'opu, eeyeje mini
(1 Eze 7:23-26)

² Yo bya adazee ope adaze; gude meta eze enyimu, gbaru mgburumburu. Igbirinonu iya; du nkwo-eka iri; du nkwo-eka ise l'eli. Mgburumburu iya be kpakor du nkwo-eka ukporo l'iri. ³ Le mkpuli igburu-onu iya ono b'a kpuysteru iphe, du l'o bu oke-eswi dophee ya mgburumburu. Oduje iri l'enya nkwo-eka lanu. Oke-eswi ono b'a kpuru giriri uzi labu; e mee ya yele eze enyimu mini ono atuko ragbabe. ⁴ Iphe ono, eeyeje mini ono b'a doberu l'eli oke-eswi iri l'ebo. Eto be no chebe ifu l'uzo isheli. Eto odo cheberu ifu l'uzo enyanwu-ariba; eto ophu echebe ifu l'uzo ohuda; eto ophu echebe ifu l'uzo enyanwu-ahata; ephe atuko ghakota iké ye l'ime. ⁵ Iphe ono, eeyeje mini ono be igbidigbi iya ha l'o bu ukfukfumu-eka. Igburuma-onu iya b'e meru; yo du l'o bu onu okoro; mbu l'e meru iya; yo du l'o bu okfukfulike. Mini, alaje iya nu be e-ru iphe, du l'o bu unu galonu mini esaa l'ukporo galonu iri.* ⁶ O mekwaruphu eze gbangbangu iri, e gudeje asa iphe. Ise b'o suseru l'uzo ohuda; sube ise l'uzo isheli. O bu l'eze gbangbangu ono; be ephe asaje iphe, e gude eme ke ngweja-ukfuru. Iphe phu, eeyeje mini phu aburu eke ndu achijeru Nchileke eja egudje asacha onwephe.

* 4:5 4:5 Iphe o bu bu 17,500.

⁷ Yò bya egude mkpòla-ododo meta iphe, aatukobeje uròku ọ̀zo iri dobe l'eze-ọ̀lo ono. Yò buru ege a sùru t'e mee ya b'ò meru iya. O doberu ise l'ọ̀zo ọ̀huda; dobe ise l'ọ̀zo isheli. ⁸ Yò mekwaaphu teburu iri dobe l'eze-ọ̀lo ono. Ise b'ò doberu l'ọ̀zo ọ̀huda; dobe ise l'ọ̀zo isheli; b'ò bya egudekwaphu mkpòla-ododo mee ọ̀kporo gbangugbangu ise.

⁹ Yò bya emeta ogbodufu kẹ̀ ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja; mẹ eze ogbodufu; mẹ ibo, ee-yegbaa l'ogbodufu ono. Yo kwekota ope lẹ̀ ibo ono. ¹⁰ Yò pata eze ẹ̀nyimu mini phụ̀ sùbe l'ọ̀zo ọ̀huda; mbụ̀ l'ọ̀zo ẹ̀nyanwu-ahata ọ̀zo ọ̀huda ọ̀lo ono.

¹¹ Iphe ọ̀do, Hiramụ̀ mefuaru bụ̀ ite; mẹ eze ago; mẹ eze gbangugbangu.

Iphe, Hiramụ̀ kpùshiru dobe l'eze-ọ̀lo Ojejoje
(1 Eze 7:40-51)

Tò dụ̀ iya bụ̀; Hiramụ̀ arụ̀kota iphe bụ̀ ọ̀ru, ọ̀oruru eze, bụ̀ Sólomọ̀nu l'eze-ọ̀lo Nchileke ono; yò gvụ̀:

¹² Ọ̀ kpùru itso labụ̀; mẹ nchị itso labụ̀, gwọ̀tsuaru agwọ̀gwọ̀, ọ̀ tukobetsuaru l'eli itso ono; mẹ iphe-akpakpa, dụ̀ ọ̀zo labụ̀, ọ̀ kparụ̀ gude memashia nchị itso labụ̀ ono, gwọ̀tsuaru agwọ̀gwọ̀ ono; ¹³ mẹ iphe ono, dụ̀ l'ọ̀ bụ̀ akpùru ọ̀tara-okumu, dụ̀ unu, o dopheeru iphe akpakpa ono mgburumgburu. O doru iya giriri ọ̀zo labụ̀ lẹ̀ nchị itso ono gude memashia ya ememashi; ¹⁴ mẹ ọ̀-gba-kperekpere yẹ̀le eze gbangugbangu, a dobegbaaru l'eli iya; ¹⁵ mẹ eze ẹ̀nyimu mini yẹ̀le oke-eswi iri l'ẹ̀bo, a sùberu eze ẹ̀nyimu mini ono l'eli; ¹⁶ mẹ ite; mẹ eze ago; mẹ oji; mẹwaru unwu ivu ọ̀do, gbarụ̀ nụ̀.

Iphe, bụ̀ iphe, Huramụ̀-Abyi meshikotaru eze, bụ̀ Sólomọ̀nu lẹ̀ k'eze-ọ̀lo Nchileke ono bụ̀ ope, egbugbaa ngerengere b'ò gude mekota iya.

¹⁷ Yò buru l'alị ọ̀ra, nọ̀ lẹ̀ phorokoto alị, nọ̀ lẹ̀ mgbaku Sùkọ̀tu yẹ̀le Zereda lẹ̀ nsụ̀da Jódanu bẹ eze nọ̀ yotakota ivu ono l'ọ̀ ha. ¹⁸ Sólomọ̀nu bẹ meshiru iphe ono l'igwe; k'ọ̀phu bụ̀ l'era ope, laru iya nụ̀ b'ẹ̀ ta dọ̀du onye maru iya nụ̀.

¹⁹ Sólomọ̀nu abya emeshikota iphe, nọ̀kota l'eze-ọ̀lo Nchileke ono; bụ̀ iya bụ̀: ẹ̀nya-ngweja, e gude mkpòla-ododo mee; mẹ teburu, aatukobeje buredi, dụ̀ nsọ̀ l'ifu Nchileke; ²⁰ mẹ iphe, aatukobeje uròku, e meru l'ọ̀kpobe mkpòla-ododo yẹ̀le uròku, a tukobegbaaru iya t'ò nwuje l'ifu Ẹ̀ke-Kakọ̀ta-ọ̀du-Nsọ̀; ege ono, a sùru t'ọ̀ dụ̀ ono; ²¹ mẹ iphe, dụ̀ l'ọ̀ bụ̀ okfukfulike; mẹ uròku; mẹ iphe, e gudeje akpapyata iphe. E mekotaru iya l'ọ̀kpobe mkpòla-ododo; ²² mẹ iphe, apajẹ̀ ọ̀wúú uròku; mẹ eze gbangugbangu; mẹ ago; mẹ iphe, aagujeru ọ̀ku ye. E gudekota ọ̀kpobe mkpòla-ododo mekota iya; mẹkpọ̀ mgbo eze-ọ̀lo ono, bụ̀ iya bụ̀ mgbo k'ime mkpura Ẹ̀ke-Kakọ̀ta-ọ̀du-Nsọ̀; mẹ mgbo k'eze-ọ̀lo ono l'onwiya.

5

¹ Ya ndono; ọ̀ru Sólomọ̀nu l'eze-ọ̀lo Nchileke ono agvùlephu; yò chishia iphe, Dévidi, bụ̀ nna iya doberu iche bya edobe l'ọ̀lo ono; mbụ̀ mkpòla-ọ̀cha; mkpòla-ododo; mẹwaru agwa ọ̀do l'ọ̀ ha. Iphe ono b'ò dobekotaru l'ẹ̀ke aakwakọ̀beje ẹ̀ku l'ọ̀lo Nchileke ono.

Aapabata Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ l'eze-ọ̀lo Nchileke
(1 Eze 8:1-9)

² Tò dụ̀ iya bụ̀; Sólomọ̀nu abya ekukoo ndu bụ̀ ọ̀gurenya ndu Ízùrẹ̀lu lẹ̀ Jerúsalemụ̀; mẹ ndu bụ̀gbaa ishi l'ikfu l'ikfu; mẹ ndu bụ̀gbaa ishi l'ẹ̀nya-ufu ẹ̀phe lẹ̀ Ízùrẹ̀lu; t'ẹ̀phe shi lẹ̀ Mkpukpu Dévidi, bụ̀ iya bụ̀ Záyonu pafuta Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ Ojejoje ono. ³ Yo rua l'oge aji, ẹ̀phe agbajẹ̀ l'ọ̀nwa k'ẹ̀saa; unwoke Ízùrẹ̀lu l'ẹ̀phe ha abya edzua l'ifu eze.

⁴ Ndu bụ̀ ọ̀gurenya lẹ̀ Ízùrẹ̀lu edzulephu; ndu Lívayi apalia Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ ono. ⁵ Ẹ̀phe apata Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ ono; bya afọ̀ta Ọ̀lo-Ẹ̀kwá Ndzuko; gwotakota iphe, bụ̀ ivu, dụ̀ nsọ̀, nọ̀ iya nụ̀. Yò buru ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja mẹ ndu Lívayi vuturu iya. ⁶ Eze, bụ̀ Sólomọ̀nu yẹ̀le edzudzu ọ̀ha ndu Ízùrẹ̀lu l'ẹ̀phe ha, dzuru l'ẹ̀ke ono atụ̀ko nọ̀du l'ifu Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ ono l'egbushi aturu; mẹ eswi. Anụ̀, ẹ̀phe gburu b'ẹ̀ ta tụtọtadu ọ̀nu iya; ta aguta iya aguta.

⁷ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja apata Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ Ojejoje ono bya edobe l'ọ̀ru ẹ̀ke, e metaru iya l'ime mkpura eze-ọ̀lo ono, bụ̀ iya bụ̀ Ẹ̀ke-Kakọ̀ta-ọ̀du-Nsọ̀. Ẹ̀phe doberu iya lẹ̀ mkpuli ẹ̀bà cherobimu phụ̀. ⁸ Cherobimu ono bẹ gbasaru ẹ̀bà agbasa l'ọ̀ru ẹ̀ke ono, e doberu Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ ono; shi ege ono kpuchita Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ ono yẹ̀le mgboro, eegudeje apa iya. ⁹ Mgboro Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ ono bẹ dụ̀ ogologo k'ọ̀phu bụ̀ l'eeshije l'ọ̀nu Ẹ̀ke-dụ̀-Nsọ̀ ono l'ele ishishi iya ẹ̀ke o tsefutaru. Ọ̀le ẹ̀ te shijekwanu l'azụ̀ ọ̀lo ono phụ̀ iya. Ẹ̀phe nọ̀kwa-a l'ẹ̀ke ono jeye ntanu. ¹⁰ E tọ̀ dọ̀du iphe, nọ̀ l'ime Okpoko Ọ̀gba-ndzụ̀ ono; gbahaa mkpuma labụ̀, dụ̀ balịbali, Mósisu yeru l'ime iya l'ugvu Hórebu; mbụ̀ l'ẹ̀ke ono, Ojejoje yẹ̀le ndu Ízùrẹ̀lu gbarụ̀ ndzụ̀ teke ono, ẹ̀phe shi l'alị Íjiputu lufuta ono.

*Odu-biribiri Ojejoje**(1 Eze 7:40-51)*

¹¹ Tò dù iya bú; ndu achijeru Nchileke eja abya eshi lẹ mkpura Èke-dù-Nsọ ono lufuta. Ndu ono, achijeru Nchileke eja, bú ndu ophu nọ l'èke ono; bẹ dobehawaru onwephe nsọ l'ephe hakota; ophu ephe 'akpadu ishi k'ogbo ophu ephe tsotsua. ¹² Ásafu; mę Hemanu; mę Jedutunu; mę unwu ephe; mę ndu abubu ephe; mbu ogbo egvu ono, shi l'eri Livayi l'ephe ha ono abya evudo l'iku enya-ngweja eke iya k'enyanwu-ahata. Ephe eyekota uwe, e meru l'okpobe ekwa ocha; chiru ogele; mę une; mę ogumogu l'aku egvu. Ndu achijeru Nchileke eja adu ukporo umadzu ishingú atuko tsoru ephe l'egbu upyoku. ¹³ Oda upyoku ono; yeje olu egvu ndu egvu ono atuko l'awukotalephu nanu. Ephe egude egvu ono l'aja Ojejoje ajaja; l'ekele iya ekele. Ephe egude upyoku; gude ogele; męwaru ngwa-egvu odo l'agu egvu ono. Olu ephe atuko l'aha gengugengu l'èke ephe aja Ojejoje ajaja l'asuje:

“Ò bú onye oma;

n-yemobu iya a-noje

gbururu jeye lẹ gbururu.”

Tò dù iya bú; urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono; ¹⁴ k'ophu bú lẹ ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ta dhedu ike oje ozi ephe; kẹ l'odu-biribiri Ojejoje byaru bya eji ulo Nchileke ono.

6*Okfu, Sólomonu kfurú**(1 Eze 8:12-21)*

¹ Tò dù iya bú; Sólomonu asu: “Lẹ Ojejoje bẹ sùru l'oo l'urukpu, gharu ochi bẹ ya e-buru. ² Ya kpwaru ngu eze-ulo, dù egvu; eke ii-buru gbururu jeye lẹ gbururu.”

³ Ndu Ízurelu ono, dzukoru nu ono evudo l'èke ono; Sólomonu aghachiru ephe ifu; bya agooru ephe onu; ⁴ su: “T'ajaja buru kẹ Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízurelu; mbu onye ono, gudewa eke iya medzua ukwa ono, o kweru nna iya, bú Dévidi ono; mbu ukwa ono, o gude onu iya kwe iya lẹ teke ono, o sùru: ⁵ ‘Lẹ keshinu mboku ono, ya dufutaru ndu nk'iya lẹ Íjiputu b'ẹ tọ dudu edukfu, nọ l'ikfu Ízurelu kpmukpamu, ya fotaru t'ọ buru eke aa-kpuru iya tẹ epha iya ndukwanu l'èke ono; ophu o dudu onye ya fotaru t'ọ buru onye ishi ndibe iya, bú ndu Ízurelu. ⁶ Oje nta-a bẹ ya fotawaru Jerúsalemu t'ọ buru eke epha iya a-nodu; bya afofa Dévidi t'ọ chije ndibe iya, bú ndu Ízurelu.’

⁷ “Nna iya; mbu Dévidi b'o shi nodu l'obu t'ọ kpuaru Ojejoje, bú Nchileke kẹ Ízurelu ulo. ⁸ Obenu lẹ Ojejoje bẹ sùru nna iya; mbu Dévidi: ‘Keshinu ophu i shi vuru iya l'obu t'ọ kpuaru iya eze-ulo b'ọ dukwaa mma l'o shi nodu ngu l'obu. ⁹ Obenu l'ẹ tọ budu nggubedua a-kpu ulo ono. Onye a-kpu iya nu bú nwatibe ngu kẹ nwoke, bú mee ngu gedegede. O bú onye onanu a-kpuru iya eze-ulo ono.’

¹⁰ “Nta-a bẹ Ojejoje medzuwaru ukwa ono, o kweru ono; keje ya lufutawaru bya anochia enya nna iya; mbu Dévidi; noduwa l'aba-eze ndu Ízurelu ege ono, Ojejoje kweru ukwa iya ono; ya abyawa bya akpua eze-ulo Ojejoje, bú Nchileke kẹ Ízurelu ono. ¹¹ Yọ buru l'èke ono bẹ ya doberu Okpoko Ogba-ndzu; mbu okpoko ono, e yeru ogba-ndzu ono, Ojejoje yeje ndu Ízurelu gharu ono.”

*Sólomonu ekfu anu Nchileke**(1 Eze 8:22-53)*

¹² Tò dù iya bú; Sólomonu evudo l'ifu enya-ngweja Ojejoje l'ifu edzudzu oha ndu Ízurelu ono; chilia eka iya ephe ebo imeli. ¹³ Sólomonu gudewa ope meta eli eke, eevudoje, ogologo iya dù ntụ-okpa esaa lẹ mkpirikpi iya; usa iya adu ntụ-okpa esaa lẹ mkpirikpi iya; eli iya adu ntụ-okpa eno lẹ mkpirikpi iya. Èke o doberu iya aburu l'echi ogbodufu ono. Yọ kfu-koru l'eli iya; gbushi ikpere l'ifu edzudzu oha Ízurelu ono; bya achì-lia eka imeli; ¹⁴ kfulahaa; su: “Nggube Ojejoje, bú Nchileke kẹ Ízurelu; ẹ tọ dudu Nchileke odo, nonu, dù l'ọ bú nggubedua l'imigwe mę l'eliphe; mbu nggube onye edobeje ndzu, nggu lẹ ndu ozi ngu gharu; l'ekoshije l'i yeru ndu ozi ngu obu; mbu ndu, gude obu ephe l'ọ ha l'etso uto ngu. ¹⁵ Nggube onye ono, medzuru ukwa, i kweru nwozi ngu ono, bú nna iya Dévidi. I gude onu ngu kwee ya ukwa; bya egude eka ngu medzua ya; ege-a, o dù ntan-a.

¹⁶ “Nggube Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízurelu; nta-a bukwa t'i medzufua ukwa ono, i kweru nwozi ngu ono, bú iya bú nna iya; mbu Dévidi; mbu ukwa ono, i kweru iya; su: ‘L'ẹ tọ dudu iphe, e-me tẹ unwu iya nọ-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu; m'ọ -buru-a l'ephe

a-kwabę ęnya; me ekemu iya; ęge ono, nggubedua meru ono.' ¹⁷ Byiko; Ojejoje, bu Nchileke kę ndu ızurelu; te ękwa ono, i kweru nwozi ngu; mbu Dęvidi ono vukotakwa.

¹⁸ "O bu; Nchileke yele madzu mmanu; ?ęphe e-bukotagherua le mgboko-a? Igwe; mbu igwe ęphu kakęta l'eli te dzudu ngu ebubu; ?bu-chia ęlo ęwaa, ya kpuru-a e-dzu ngu ebubu? ¹⁹ Nggube Ojejoje, bu Nchileke; ngabenu nchi l'ekfukfu, nwozi ngu ekfu anu ngu; me aroro, ęoro ngu. Nuru mkpu ono, nwozi ngu echi l'echiku ngu ono; waa ekfukfu ono, ę no l'ifu ngu l'ekfu anu ngu ono. ²⁰ Te ęnya ngu nędjuenu l'ęlo-wa: eswe l'ęnyashi; mbu l'ęke-a, i suru l'ii-me te ępha ngu nędu-wa; k'ęphu ii-nuje ekfukfu, nwozi ngu gharu ifu l'ęke-a l'ekfu anu ngu-wa. ²¹ Njuenu aroro, nwozi ngu; me ęphu ndibe ngu, bu ndu ızurelu arę ngu teke ęphe cheberu ifu l'ęke-a l'ekfu anu ngu. Shikwa l'imigwe, bu ęke i bu ebubu nua ya. Nua ya; nggu aguaru ęphe nvu l'iphe, du ęji ęphe.

²² "O -buru l'o nweru onye mesweru ibe iya; a su iya t'ę gua ęnwa; yę bya l'ifu ęnya-ngweja ngu l'ęlo-wa bya agua ęnwa ębu; ²³ shikwa l'imigwe nua ya; nggu emee iphe, gharu ngu nu. Kpee ndu ozi ngu ono ikpe l'onwongu. Onye ęphu ikpe nmaru; nggu anma iya ikpe; tukobe iya iphe, o meru l'ishi. Onye ęphu iswi du mma; nggu ahaaru iya enge; meeru iya iphe, gharu iya nu; kę l'ę bu onye doberu ęka ndoo.

²⁴ "O -buru le ndu ęhogu lu-gburu ndu nke ngu, bu ndu ızurelu l'ęgu; okfu l'ęphe mesweru ngu; o -buru l'ęphe bya aghaa umere lakfuta ngu; bya ekulaha ępha ngu; nędu l'ęlo-wa kfuru nu ngu; roo ngu; ²⁵ shikwa l'imigwe nua iya; nggu aguaru ndibe ngu ono, bu ndu ızurelu nvu l'iphe, du ęji ono, ęphe meru ono. Ngu eduphata ęphe azu l'ali ono, i nuru ęphe le nna ęphe ono.

²⁶ "O -bu l'a kpo-chiru igweli; mini ajika achichi; okfu l'ęphe meru ngu iphe, du ęji; o -buru l'ęphe gharu ifu l'ęke-a; kfuru nu ngu; kulaha ępha ngu; bya agbakuta iphe, du ęji ęphe ono azu; kę l'i mewaru t'ęphe jee iphe-ęhuka; ²⁷ shikwa l'imigwe nua iya; guaru ndu ozi ngu, bu iya bu ndibe ngu ono, bu ndu ızurelu ono nvu l'iphe, du ęji ębu. Ngu ezia ęphe ęzo ęphu vudo nhamunha, ęphe a-nędu etso. Ngu emee te mini chia l'ali ngu ono, bu ali, i nuru ndibe ngu t'ę buru ękę-ęphe ęphe ono.

²⁸ "O -buru l'ęo ęjo-ęgu byaru l'ali-a; m'ę bu ęjo o-me-l'ęhu; m'ę bu iphe, emebyishije nri, a koru l'okfu; m'ę bu ęphu emeje t'ę tsua evu; m'ę bu igube; m'ę bu ntaka, atakashije iphe be byaru nu; m'ę bu l'ęo ęhogu ęphe; be byaru bya ekepheta ęphe le mkpukpu, no l'ali ęphe; mbu m'o -ruhuru; o -buru egbe iphe-ęhuka, du idagha; m'ę bu iphe-ememe, du idagha be byaru nu; ²⁹ o -nwekpooru onye machiru eka l'ęzo ęlo-wa kfuru nu ngu; m'ę bu l'ęo ndibe ngu, bu ndu ızurelu l'ęphe ha be kfuru nu ngu; bya aroro ngu; kę l'ęo onyenu maru ęge oomeberu iya; me ęge ootsu-beru iya l'ęhu; ³⁰ shikwa l'imigwe, bu ęke ono, i bu ebubu ono nua ya. Guaru ęphe nvu; nggu emeeru onyenu l'ęge iphe, oome gharu; keshinu i maru obu onyemone ębule; kę l'ęo nggubedua nwenkinyi ngu be maru obu unwu eliphe l'ęphe ha; ³¹ k'ęphu ęphe a-nędu atsu ngu egvu; l'etso ęzo ngu mbęku-mbęku jeye ęge ęphe a-nę-bebe l'ali ono, i nuru nna ayi phe ono.

³² "A bya l'onye bu onye mba ędo; mbu onye ta budu onye ızurelu, bu ndibe ngu; mbu onye shi l'ęke teru ęnya gude k'ępha ngu ono, paru ęka apaa ono bya; me k'ike ngu ono; me k'iphe ono, du biribiri, iimegbaa ono; teke onye ono byaru bya aghaa ifu l'ęlo-wa kfuru nu ngu; ³³ shikwa l'imigwe, bu ęke ono, i bu ebubu ono nua ya; nggu emeeru onye mba ędo ono iphemiphe ębule, ę rakuu ngu t'i meeru iya; k'ęphu ndu mgboko l'ęphe ha a-maru ępha ngu; shi ęge ono tsulaha ngu egvu ęge ndibe ngu, bu ndu ızurelu atsu ngu; mbu ęphe a-makwaruphu l'ęlo-wa, ya kpuru-wa be vu ępha ngu.

³⁴ "O -buru le ndibe ngu jeru je etso ndu ęhogu ęphe ęgu l'iphe bu ęke, i ziru ęphe; ęphe -ghawa ifu le mkpukpu-wa, i fotaru-a; me l'ęlo-ę, ya kpuru ngu-wa; ³⁵ shikwa l'imigwe nua ekfukfu, ęphe kfuru nu ngu; me l'aroro, ęphe roru ngu; gbaaru ęphe ędzori.

³⁶ "Teke ę bu l'ęo iphe, du ęji be ęphe meru ngu; kę l'ę to dudu onye ę-te emejedu iphe, du ęji; ęhu -wata ngu oghu eghugu l'ęke ęphe no; nggu eworu ęphe ye ęhogu l'ęka; k'ęphu bu l'aakpu ęphe le ndzu laa ali, teru ęnya; m'ę bu ęke du ntse; ³⁷ ęphe -nędu l'ali ono, a kpuru ęphe le ndzu laa ono; egomunggo alaa ęphe azu; izimana ala ęphe azu; ęphe anędu l'ali ndu ono, kpuru ęphe le ndzu ono roo ngu; su: 'L'ęphe mewaru iphe, du ęji; bya emewa iphe, ę-te vudodu nhamunha; mewa akpamara; ³⁸ o -buru l'ęphe no l'ali ono, a kpuru ęphe le ndzu laa ono; gude obu ęphe l'ę ha; me ndzu ęphe l'ę ha lakfuta ngu ędo; bya aghaa ifu l'ali-a, bu ali, i nuru nna ęphe-a; mbu le mkpukpu-wa, i fotaru; me l'ęlo-wa, ya kpuru ngu-a; kfuru nu ngu; ³⁹ shikwa l'imigwe l'ęke ono, i bu ebubu ono nua ekfukfu, ęphe kfuru nu ngu; me l'aroro ono, ęphe roru ngu ono; nggu agbaaru ęphe ędzori. Ngu aguaru ndibe ngu ono, mesweru ngu nu ono nvu.

⁴⁰ “Byiko Nchileke iya; tẹ ɛnya ngu ɲɔduje ru l'ekfukfu, a nọ l'ẹke-a l'ekfu anu ngu; nggu angabejekwa iya phu nchi.

⁴¹ “Nta-a bukwa t'i gbeshi nggube Ojejoje, bu Nchileke; jeshia l'okpoku ngu. “Gbeshi nggu le

Okpoko Ogba-ndzu ngu ono,
ekoshi l'i bu onye ike ono.
Nggube Ojejoje,
bu Nchileke;
te ndu nke ngu, achijeru Nchileke eja;
bukwaru ndu ee-ye
ndzofuta ege eeyeje uwe-a.
Te ndu bu ndu nke ngu
tekwa ɛsua l'iphe, du mma,
iimeru ephe.

⁴² Byiko Ojejoje, bu Nchileke;
be ewofukwa ifu l'ẹke onye nke ngu ono,
i teru manu ono no.
Nyatakwa obu ono, i yeru
Dévidi, bu nwozi ngu ono.”

7

Eeye Nchileke eze-ulo ono l'eka
(1 Eze 8:62-66)

¹ Sólomonu ekfutsulephu nu Nchileke; oku eshi l'imigwe bya ekekota ngweja-ukfuru; me ngweja ndu ophu l'o ha. Odu-biribiri Ojejoje abya eji ulo ono. ² Ndu achijeru Nchileke eja ta du ike bahu l'eze-ulo Ojejoje ono; ke l'odu-biribiri Ojejoje ono jiru iya ejiji. ³ Ndu Izurelu aphulephu oku ono teke o bya; bya aphu odu-biribiri Ojejoje ono, no l'eli ulo ono; dashia; kpubetsua ifu l'ali l'eli eke e gude mkpuma kpulia akpuli; ephe abalahaaru Ojejoje eja; l'ekele iya ekele; su:
“O bu onye oma;

n-yemobu iya anoje
gbururu jeye le gbururu.”

Eeye eze-ulo ono l'eka Ojejoje
(1 Eze 8:62-66)

⁴ To du iya bu; eze yele ndu Izurelu l'ephe ha atuko gwoo ngweja l'ifu Ojejoje. ⁵ Anu, eze Sólomonu gburu egbugbu gude gwoo ngweja ono be du; ukporo unu eswi ugbo labu l'unu iri 'ise;* me aturu, du unu ukporo iri l'ise.† Eze yele ndu Izurelu l'ephe ha eworu eze-ulo Nchileke ono ye iya l'eka. ⁶ Ndu achijeru Nchileke eja atuko vudogbaa l'ẹke ephe evudoje. Ono kwaphu ege ndu ke Livayi vudogbaa; gude ngwa-egvu Ojejoje; mbu ngwa-egvu ono, eze, bu Dévidi meshiru dobe t'e gude guje egvu ekele nu Ojejoje, bu iya bu ngwa-egvu ono, o shi egudeje l'agu egvu ekele; asuje: “Le n-yemobu iya anoje gbururu jeye le gbururu.” Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono anodu ghaaru ndu Livayi ifu; l'egbu upyoku; ndu Izurelu l'ephe ha atuko vudo evudo.

⁷ Sólomonu edobe echi ogbodufu ono, no l'onu eze-ulo Ojejoje ono nsọ. Yo buru l'ẹke ono b'o no gwoo ngweja-ukfuru; me ebà anu, e gude gwoo ngweja ehu-agu; ke l'enyangweja phu, e gude ope mee phu be ngweja-ukfuru ono; me ngweja nri; me k'ebà anu ta lakotadu.

⁸ To du iya bu; Sólomonu me iphe bu ndu Izurelu, ephe l'iya no l'ẹke ono; agbaa aji ono ujiku esaa; meko igweligwe edzudzu oha ono, shi l'onu eke eeshije bahu le Lebo-Hámatu; je akpaa le ngele Ijiputu ono. ⁹ Yo be mboku k'esato; ephe enwee ndzuko, du iche. Ishi iya aburu l'ephe meru ke odobe enya-ngweja ono nsọ ujiku esaa; gbaa aji iya ujiku esaa. ¹⁰ Yo be mboku, onwa esaa gbaru l'ukporo abali l'abali eto; yo su ndu ono t'ephe lakotawaru l'ufu. Ephe egude ehu-otso-ena lashia; k'iphe-oma, Nchileke meru Dévidi; me Sólomonu; me ndibe iya, bu ndu Izurelu.

Ojejoje eyeru Sólomonu onu
(1 Eze 9:1-9)

¹¹ Le Sólomonu kpu-getsuaru eze-ulo Nchileke ono; me ufu-eze iya; mbu tuko iphemiphe obule, o tuberu k'ememe l'eze-ulo Nchileke ono; me l'ufu-eze iya mekota;

* 7:5 7:5 Iphe o bu bu 22,000. † 7:5 7:5 Iphe o bu bu 120,000.

¹² be Ojejoje byakfutaru iya l'enyashi bya asu iya: "Le ya nuwaru ekfukfu, i kfuru nu iya; bya afotawa eke-a t'o buru ulo, aa-noduje l'egworu iya ngweja.

¹³ "O -buru le ya swo-chiru igweli te mini ba chi; m'o bu le ya zifuru igube t'o bya atuko iphe, no l'ali mebyishia; m'o bu le ya zifuru ejo ome-l'ehu bya atuaru ndibe iya; ¹⁴ o -buru le ndibe iya ono, bu ndu eeku l'alaru epha iya ono be wozitaru onwephe ali; kfuru nu iya; choo ifu iya; bya agbanwee; haa ejo iphe, epe eme be ya e-shikwaa l'imigwe nua ekfukfu, epe ekfu anu iya; guaru epe nvu l'iphe, du eji epe; mee t'ali epe mehujie iphe. ¹⁵ Nta-a be enya iya; me nchi iya a-noduje l'ekfukfu, eekfu anu iya l'eke-a. ¹⁶ Ya fotawaru ulo-wa; bya edobewa iya nsu; mewa iya t'o buru eke epha ya a-no gbururu jeyewaru. Enya iya; me obu iya a-noduje l'eka tekenteke.

¹⁷ "A bya le nggubedua; o -buru l'i tsoru uzo iya ege nna ngu Dévidi tsoru iya; l'eme iphemiphe obule, ya turu ngu l'ekemu; mbu meje iphe, ya toru okpa iya; me l'ome-l'ali iya; ¹⁸ be ya e-me te onodu ngu nguru anguru l'aba-eze ono; ege ono ye le nna ngu; mbu Dévidi gbaru iya le ndzu teke ono, ya suru iya: 'Le to nwedu iphe, e-me t'e b'i nwejeru onye a-nodu achi ndu Izurelu.'

¹⁹ "Ole; o -buru l'unu gbakutaru azu; gwobe ome iphe, ya toru unu okpa iya; me ekemu, ya turu unu; je agwalahaa agwa odo; l'abaru epe eja; ²⁰ be ya a-vukwa ndu Izurelu l'ogbaragba vufu l'ali ono, ya nuru epe ono; ya amia enya l'ulo-wa, ya doberu onwiya nsu-a. Ya e-me iya t'o buru iphe, ndiphe e-gude l'anma l'ejo etu; me iphe, eegude l'eme iphe ochi. ²¹ Ulo-wa gvuru ege-a be a-buru: onye swetaru nu; yo kpo beru; su: "Bu ngunu meru iphe Ojejoje meru egbe iphe owaa l'ali-a me l'ulo-wa?" ²² Ndi epe a-su: 'L'oo okfu l'ephe haru Ojejoje, bu Nchileke ke nna epe; mbu onye ono, dufutaru epe l'ali Ijiputu ono; epe anmalahu l'agwa odo; gwalahaa ya; l'abaru iya eja. Oo ya kparu iphe Ojejoje wokfutaru epe egbe iphe, du eji-a.' "

8

Iphe odo, Sólomonu meshiru

(1 Eze 9:10-28)

¹ Ya ndono; ukporo afa agvudelephu, bu oge, o nataru Sólomonu t'o gude kpua eze-ulo Nchileke ono; me l'ulo nk'ia; ² yo tuko mkpukpu, Hiram nu iya kpukwashia; bya achiru ndu Izurelu ye t'ephe je ebugbaaru iya. ³ Sólomonu abya ejee ogo le Hámatu-Zóba; je aluta iya. ⁴ Yo kpua mkpukpu Tadumo l'echi-egu; bya akpushia mkpukpu, aakwakobeje iphe le Hámatu. ⁵ Yo bya akpukwaa mkpukpu Bétu-Horonu k'eli; me k'ali; kpua ya; yo shihugbaa ike. Yo gude upho-mkpuma* kpu-phekota iya mgburumburu; bya eye iya onu-oguzo; me mgboro-igwe, eegude aswo-chi iya aswo-chi; ⁶ bya akpua mkpukpu Belatu; kpushia mkpukpu, ookwakobeje iphe; me mkpukpu eke ugbo-inya iya anoje; me mkpukpu eke ndu agbaru iya inya e-buru. Sólomonu atukokpo iphemiphe obule ono, o choru akpukpu ono kpushia le Jérusalemu; me l'ugvu ugvu Lébanonu; mekpoo eke no l'ali, ochi l'o ha.

⁷ Ndu bu ndu phoduru nu le ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Pérezu; ndu Hevu; ndu Jebusu; mbu ndu ono, e-ta budu ndu Izurelu ono; ⁸ mbu eri ndu ono, phoduru nu l'ali ono; bu ndu ophu ndu Izurelu te gbushidu; be Sólomonu doberu t'ephe buru iya ohu; l'ejeru iya ozi mkpo-nyi-enya. Yo buru ege epe bu iya ndono jeye ntanu. ⁹ Obenu le ndu Izurelu ta dudu onye ophu Sólomonu meru ohu l'ozi iya. Epebedua b'o meru ndu soja iya; me ndu ishi ndu soja iya; me ndu ishi ugbo-inya iya; me ndu agbaru iya inya. ¹⁰ O bu epe bu ndu ishi l'ozi Sólomonu. Epe du ukporo madzu iri l'ebo l'umadzu iri l'achi-zi ndu l'ozi ono.

¹¹ Sólomonu abya eshi le Mkpukpu Dévidi dufuta nwada Fero, oolu bya edobe l'ulo ono, o kpuru iya ono; ke le Sólomonu be suru le nyee ya te ebudu l'ulo Dévidi, bu eze ndu Izurelu. Ishi iya aburu l'iphe, bu eke Okpoko Ogba-ndzu ono bahugbaaru be dukota nsu.

¹² Sólomonu abya egwooru Ojejoje ngweja-ukfuru l'eli enya-ngweja ono, o kpuru l'ifu ulo ono. ¹³ Ngweja ono; be oogwoje ege o gbaru t'e gwoo ya l'uboku; mbu ege ekemu Mosisu kfuru t'e gwoje iya mboku otu-ume; me le Aji Onwa Ophungu; me l'uzo aji eto, aagbaje afa l'afa: bu iya bu Aji Buredi, e te kodu ekoko; me Aji Idzu; me Aji Mkpú. ¹⁴ O tsoru ege ono, nna iya; mbu Dévidi toru okpa iya gude foo ogbo ndu achijeru Nchileke eja dobe epe l'ozi, epe a-nodu eje; me ogbo ke ndu Lívayi t'ephe duje l'egvu ajaja;

* 8:5 8:5 Upho ke ndu Ikwo; be aagbaje agbagba; ke l'o metashijee o bu upho-oshi. Upho ophu e deru le Bayiburu-a; b'e gudeje mkpuma kpua; k'ophu oo-shihu ike; te ndu ohogu; be eshi iya bata; byaru ndu mkpukpu ono ogo.

mę t'ęphe yejeru ndu achijeru Nchileke ęja ęka l'ozi ęge ọ gbaru l'uboku uboku. Yọ bya agbaa ogbo ndu nche dobegbaa l'onu-oguzo l'onu-oguzo t'ęphe cheje nche; ke l'oo ęge ono be Dęvidi, bu onye ke Nchileke turu iya l'ekemu. ¹⁵ Ophu ọ dudu iphe, eze turu ekemu iya doberu ndu achijeru Nchileke ęja; me ndu Lıvayi t'ęphe meje, nweru ophu ęphe haru ememe; je akpaa le k'ęke aakwakọbeje ęku.

¹⁶ Iphe, bu iphe, Sólomonu tberu k'ememe le k'eze-ulo Ojejoje ono agvu; tsube le teke a tọru ntọ-l'alı iya jeye teke a kpọ-geru iya. Yọ buru iya bu l'aakpọ-gee eze-ulo Nchileke ono.

¹⁷ Tọ dọ iya bu; Sólomonu abya atugbua jeshia Ezeyonu-Gęba; me ęlatu ophu nọ l'alı ędọmu l'iku eze ęnyimu. ¹⁸ Hiram eye ndu nk'iya, bu ndu mahawaru eze ęnyimu ono; ęphe apatatsuaru Sólomonu ugbo-mini. ęphe le ndu ke Sólomonu atuko kporu ugbo ono jeshia Ofi; bya eshi l'ęke ono vulata mkpọla-ododo, dọ unu ękpa l'ukporo labu l'iri bya akuberu eze Sólomonu.

9

Eze-nwanyi ndu Sheba akpakfuta Sólomonu (1 Eze 10:1-13)

¹ Tọ dọ iya bu; eze-nwanyi ndu Sheba abya anọ ęge ępha Sólomonu ede kfukakfuka; byatashia Jerusalem te ya gude aji, shihuru ike data iya. Ọ chı madzọ l'igwe; chiru inya-ivu, vu manu, eshigbaa kwekwekwe; igweligwe mkpọla-ododo; me mkpuma, vugbaa oke aswa. Yọ byakfuta Sólomonu bya atuko iphemiphe ọbule, nọ iya l'obu kọkotaru iya. ² Sólomonu asakọta iya aji, ọ jikotaru iya. ę tọ dudu aji, ọ jiru Sólomonu, kporu iya l'asasa m'oo nanu. ³ Eze-nwanyi ndu Sheba ono aphutsua ęme mmamiphe, Sólomonu hatabe; ęgbe ọlo, ọ kpuru; ⁴ ęgbe nri, oorije; ęgbe oshi, ndu ozi iya anọduje anọdu; ęge ndu ozi iya gude l'ęje ozi; ęgbe uwe, ęphe eyeje l'ęhu; ndu edejeru iya onu le me; ęgbe uwe, ęphe eyeje l'ęhu; mekpọ ngweja-ukfuru, oogwoje l'ulo Ojejoje; kpọ beru.

⁵ Yọ su eze: "Ako, ya nọ l'alı ęphe nọ k'iphe, i meshiru; me ke mmamiphe ngu be bukota oswi-okfu. ⁶ Ya te shikwa kweta l'ako ono be bu oswi-okfu; jeye nta-a, ya byaru bya egude ęnya iya phukotawa iya-a. Iphe, e kuru iya le mmamiphe ngu te gbe kekwa ębo; ke l'i kariru ako, ya nuru ọkpobe akari. ⁷ Ọ bulephu le ndu nke ngu be iphe kwenukaru! Iphe kwekwaru ndu, l'ęjeru ngu ozi; mbu ndu ono, anọje l'ifu ngu tekenteke l'anu okfu mmamiphe ngu. ⁸ T'ajaja bukwaru ke Ojejoje, bu Nchileke ngu; bu onye ono, bu l'i dọ iya mma meru; yo dobe ngu l'aba-eze iya t'i buru eze l'okfu ęka Ojejoje, bu Nchileke ngu. Ọ bu okfu le Nchileke ngu yeru ndu ızurulu obu; bya abukwaruphu obu iya t'ęphe shihu ike gbururu jeyewaru meru iphe o meru ngu eze ęphe; k'ophu ii-me t'ęphe buru ndu doberu ęka ndo; l'ekpe ikpe, mma."

⁹ Tọ dọ iya bu; eze-nwanyi ono abya eworu ękpa mkpọla-ododo, dọ ukporo ękpa ishingun eze; bya anu iya igweligwe manu, eshi kwekwekwe; me mkpuma, vugbaa oke aswa. Manu ono, eze-nwanyi ndu Sheba nuru eze Sólomonu ono ta dudu udu iya ophu dujeru ęge ono.

¹⁰ Odo aburu le ndu ke Hiram; me ndu ke Sólomonu, bu ndu ono, evutaje mkpọla-ododo l'alı Ofi ono be evutajekwaphu oshi alugumu; me mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹¹ Ọ bu oshi alugumu ono be eze gude meta ęke aadzoje ọkpa l'enyihu eze-ulo Nchileke ono; me ọlo-eze; gudekwa iya phu mee une; me ogumogu, ndu egvu egudeje agu egvu. Udu oshi alugumu, dọ ęge ono be ę ta aphubua l'alı Jıda.

¹² Eze Sólomonu anukota eze-nwanyi ndu Sheba ono iphe bu iphe, ọ suru t'ọ nu iya; nọ ya; karia ophu yębedua nuru eze l'onwiya. Tọ dọ iya bu; eze-nwanyi aghakọbe yele ndu, ęjeru iya ozi; yọ buru ęphe ọla alı ęphe.

Ęku Sólomonu (1 Eze 10:14-25)

¹³ Mkpọla-ododo, abyajeru Sólomonu afa l'afa be ęra iya aduje unu ękpa mkpọla-ododo l'ukporo ękpa iri l'eto le ękpa ishingun; ¹⁴ a gufukwa iphe, eshije l'ęka ndu ngọ; me l'ęka ndu l'agbaru eze ngọ. Ndu eze ndu Arębiya; me ndu govano alı ono evutajekwaruphu Sólomonu mkpọla-ododo; me mkpọla-ocha.

¹⁵ Eze Sólomonu be metaru ukporo iphe iri, haję nshinu, eegudeje egbochi onwonye. Yọ buru mkpọla-ododo, a kusaru akusa b'ọ gude mee ya. Mkpọla-ododo, alaję le nanu iya aduje unu shekelu labu l'ukporo iri iri. ¹⁶ Ọ gudekwaphu mkpọla-ododo, a kusaru akusa meta iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono ke nshii, dọ ukporo iri l'ise.

Mkpòla-ododo, alajé lẹ nanù iya adúje ùkpòrò shékèlú mkpòla-ododo iri l'ise ise. Èkè eze doberu iya bú l'ùlò onò, e gude oshì, shì l'òswa ugvu Lébanònu kpua onò.

¹⁷ Onò kwaphù ègè eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha nshinu; bya ekwekota iya òkpobe mkpòla-ododo l'eli. ¹⁸ Aba-eze onò bẹ nweru èkè aadzoje òkpa ụzò ishingù; waa òkpa-oshi, e meru lẹ mkpòla-ododo ye iya t'a tukobeje òkpa. E meru iya èkè aatukobeje èka ụzò èbò; kpua agù lẹbù gvu-betsua l'iphe onò, aatukobeje èka onò èphe èbò. ¹⁹ A kpuru agù iri l'èbò gvube l'eli èkè onò, aadzoje òkpa, dù ishingù onò. Nanù vudo l'ishi lanù; òphu evudo l'ishi iya òphu. E gvubekota iya ègè onò l'èkè onò, aadzoje òkpa onò l'èhu l'èhu. È to nwedu alì-eze òdò, e mejeru ègè onò òdò. ²⁰ Iphe bú iphe, eze Sólomònu egudeje angu iphe bẹ bú mkpòla-ododo b'e gude mekota iya. Iphe, bú ngwa, nòkòta l'ùlò onò, e gude oshì, shì l'òswa ugvu ugvu Lébanònu kpua onò bú òkpobe mkpòla-ododo b'e gude mekota iya. E to nwedu òphu e gude mkpòla-òcha mee; kẹ lẹ mkpòla-òcha ta dudu iphe, a guberu iya l'oge kẹ Sólomònu. ²¹ Eze nwegbaaru ùgbo-mini, èphe lẹ ndu ozi Hiram ayije eje Tashishi. Yò buru ugbo lanù l'afa ètò bẹ ùgbo-mini Tashishi onò alajé; vulata mkpòla-ododo; mkpòla-òcha; eze-enyi; adaka; mẹ enwe.

²² Yò buru eze Sólomònu kakòta onweru èkù; buru iya kakòta oma mmamiphe l'iphe, bú ndu eze ndu mgboko kpmukpamu. ²³ Ndu eze ndu mgboko l'èphe ha l'abyajé l'ifu Sólomònu t'èphe nua okfu mmamiphe, Nchileke yeru iya l'òbu. ²⁴ Afa l'afa abuje; onye -byatashia; yò gude iphe bya anù iya; mbù iphe, e meru lẹ mkpòla-òcha; òphu e meru lẹ mkpòla-ododo; uwe-nlòkpuru; ngwa-ògu; manù, eshi kwèkwèkwe; ìnya; mẹ ìnyamulu. Iphe, aanuje iya bẹ akarije èka akari.

²⁵ Sólomònu bẹ nweru èkè, dù unu iri,* bú èkè oodobeje ìnya iya; mẹ ùgbo-ìnya iya; bya enweru ùkpòrò unu madzù l'unu iri,† bú ndu agbaru iya ìnya. O nweru ndu òphu o doberu lẹ mkpùkpù, eedobeje ùgbo-ìnya; nweru ndu òphu o swiberu onwiya lẹ Jerúsalemu. ²⁶ Yò buru iya shì buru ishi iphe, bú ndu eze; tsube lẹ Ènyimu Yufurétusu jeye l'alì Filisutayìnu; je akpawaru l'òkè-alì onye lẹ ndu Íjiputu. ²⁷ Eze meru mkpòla-òcha; yò kuru l'ò bú mkpuma lẹ Jerúsalemu; bya emee tẹ oshì sida dzuru ekemeke òbule l'ò bú oshì sikamo, tukurò alì òkpa-ugvu, nò l'uzò ènyanwu-arìba dzuru. ²⁸ E shì eshije lẹ Íjiputu mēwaru alì ndu òdò l'anmataru Sólomònu ìnya.

Anwùhu Sólomònu

(1 Eze 11:41-43)

²⁹ Iphemiphe òbule òdò, Sólomònu mekotaru; shitakpoo l'ishi je akpaa lẹ ngvùcha iya; b'e dekotaru l'ekwo-akò, Nétanu, bú onye nkfuchiru Nchileke; bya edee ya l'èkwo nkfuchiru Ahíja, bú onye Sháyilo; mẹ l'èkwo àphù Ido, bú onye aphuje àphù; mbù àphù, o phuru lẹ k'èhu Jeròbuwamu, bú nwatibe Nébatu. ³⁰ Sólomònu bẹ nòru lẹ Jerúsalemu chía ndu Ízuru l'ùkpòrò afa labù. ³¹ Tò dù iya bú; yò nwùhu lakfushia nna iya phẹ. E lia ya lẹ Mkpùkpù Dévidi, bú nna iya. Nwatibe iya kẹ nwoke; mbù Réhobuwamu aburu eze l'òzori iya.

10

Ndu Ízuru l'ekwefuru Réhobuwamu ikè

(1 Eze 12:1-20)

¹ Tò dù iya bú; Réhobuwamu atùgbua jeshia Shékemu; kẹle ndu Ízuru l'èphe ha wùwaru jeshia l'èkè onò t'èphe mee ya eze. ² Teke onò bẹ Jeròbuwamu Nébatu nòkwadu lẹ Íjiputu, bú èkè o gbarù laa teke oogbaru eze Sólomònu oso. Yò nua kẹ Réhobuwamu onò; shì lẹ Íjiputu latashia. ³ A bya ezia t'e je ekua Jeròbuwamu. Jeròbuwamu ye lẹ ndu Ízuru l'èphe ha abya awuru wù-kfu Réhobuwamu; je asù iya: ⁴ "Nna ngu boru èphe ivu-èra. Nta-a bukwa t'i mee t'ozì mkpò-nyi-ènya onò, nna ngu shì kpabẹ èphe onò; mẹ ivu-èra onò, o boru èphe onò kabaa òla alì; k'òphu èphe a-nòdu ejeleru ngu-a ozi."

⁵ Réhobuwamu asù èphe: "T'èphe lata azù l'abalì ètò." Tò dù iya bú; èphe awùkashihu.

⁶ Eze, bú Réhobuwamu ejeshia òkpata ndu bú ògurennya ishi; mbù ndu onò, shì ejeru nna iya; mbù Sólomònu ozi teke o nò ndzù. Yò bya aji èphe: "Nanu ègè unu sùru tẹ ya yeeru ndu-a onu?"

⁷ Èphe asù iya: "Ò -buru l'ìi-nweru obu-oma l'èkè ndu-a nò; l'emeru èphe òhuma; l'ekfuru èphe okfu oma; bẹ èphe a-bukwaru ndu ozi ngu gbururu jeyewaru."

⁸ Obenu lẹ Réhobuwamu bẹ jìkaru onu onò, ndu bú ògurennya onò yeru iya. Yò jekfushia unwu-okoròbya, bú ndu ogbo iya idzu. Ndu onò bú ndu l'èjeru iya ozi. ⁹ Yò

* 9:25 9:25 Iphe o bú bú 4,000. † 9:25 9:25 Iphe o bú bú 12,000.

ji ephe: “?Nanụ ege unubèdua yeru ọnu? ?Bụ ngunu bẹ ya e-kfuru ndu-wa, sụru tẹ ya mee tẹ ivu, nna iya boru ephe ka ọla ali-a?”

¹⁰ Unwokoro ono, bụgbaa unwu ogbo iya ono asụ iya: “Iphe, ii-kfuru ndu ono, sụru ngu lẹ nna ngu boru ephe ivu-era; l'ọ t'i mee ya t'ọ ka nphe ono bu: lẹ mkpūshi-ẹka-utso ngu bẹ ka igbi karia ukfu nna ngu.* ¹¹ Lẹ keshinu ọphu nna ngu boru ephe ivu-era bẹ ii-me t'ọ kaba ọnyi era. Keshinu ọphu ọ bụ ẹchachi bẹ nna ngu shi echije ephe; bẹ kwa akpi bẹ ii-gude l'agba ephe.”

¹² Ya ndono; yo be lẹ mbọku k'eto ono; Jeróbuwamu yele ndu Ízurelu l'ephe ha abyakfutashia Réhobuwamu ọdo, bụ iya bụ ege o kfuru ephe t'ephe bya lẹ mbọku k'eto ono. ¹³ Eze Réhobuwamu ajika ọnu ono, ndu k'ogurennya yeru iya l'ọ jekfuru ephe idzu ono; kfulahaaru ndu Ízurelu okfu ẹhuka ẹhuka. ¹⁴ Yo gude ọnu, unwokoro phụ yeru iya; sụ ephe: “Lẹ nna iya boru unu ivu-era; ọle yebedua e-me t'ọ kabaa ọnyi era. Nna iya bụ ẹchachi b'ọ shi echije unu; ọle yebedua bụ akpi bẹ ya e-gude l'agba unu.”

¹⁵ Ọphu eze, Réhobuwamu angaduru ndu Ízurelu nchi. Yọ bụkwanuru Nchileke b'ọ shi l'eka; dū ege ono; k'ọphu iphe ono, o shi l'ọnu Ahija kẹ Sháyilo kfuaru Jeróbuwamu Nébatu ono a-vukota.

¹⁶ Ndu Ízurelu l'ephe aphulephu l'eze ta angaduru ephe nchi; bya asụ iya: “?Bụ ngunu jiko ephe lẹ Dévidi.

?Nanụ òkè, ephe nweru
l'ẹke nwatibe Jesi nọ.
Unubẹ ndu Ízurelu;
t'onyenonu yekwa ọkpa
l'ẹke o yeru iya!
Nggube Dévid;
letaakwaru ọnu-ulo ngu!”

Tọ dū iya bụ; ndu Ízurelu awụkashihu; onyenonu alashia l'ulo-ékwa iya. ¹⁷ Yọ bụwarua ndu Ízurelu ọphu bu lẹ mkpūkpū mkpūkpū, nọ l'ali Júda bẹ Réhobuwamu bụru eze ephe.

¹⁸ Eze Réhobuwamu abya ezifu Adoniram, bụ onye ishi ozi mkpọ-nyị-nyị t'ọ jekfu ndu Ízurelu. Yo rua; ndu Ízurelu egude mkpuma tugba ya. Eze Réhobuwamu emee ẹgwegwa; nyikobe ugbo-inya iya gbalaa; yọ bụru iya ọla Jerúsalemu. ¹⁹ Keshinu teke ono bẹ ndu Ízurelu kwefuleruphu ndu ọnu-ulo Dévidi ikè byeye ntanu.

11

*Ozi, Shemáya ziru Réhobuwamu
(1 Eze 12:21-24)*

¹ Réhobuwamu alarulephu Jerúsalemu; bya achikobe ndu ọnu-ulo Júda; mę ndu kẹ Bénjaminu; unu unu unwoke ugbo unu l'unu ụkporo labu l'unu iri, bụ ndu soja, a foru afofo; t'ephe je etso ndu Ízurelu ọgu; k'ọphu ephe a-nataphu ali-eze ono azu nū Réhobuwamu.

² Obenu lẹ Ojejoje byaru bya ekfuru yeru Shemáya, bụ onye kẹ Nchileke; sụ iya: ³ “T'ọ je ekfuru Réhobuwamu Sólomonu, bụ eze ndu Júda; mę iphe bụ ndu Ízurelu l'ephe ha, bụ ndu ọphu bu lẹ Júda mę lẹ Bénjaminu; ⁴ lẹ Ojejoje sụru agha: ‘T'ephe be ejekwa otso unwunna unu phẹ ọgu. T'onyenonu lakwa l'ufu iya je anodu; kẹ l'ọ kwa yebedua bẹ iphe ono shi l'eka.’” Tọ dū iya bụ; ephe anua iphe, Ojejoje kfuru; laphu azu. Ephe te jehe otso Jeróbuwamu ọgu.

Réhobuwamu akpū Júda; t'ọ shihu ike

⁵ Réhobuwamu bụ lẹ Jerúsalemu b'ọ buru; shi l'ẹke ono kpūshia mkpūkpū, nọ l'ali Júda; yo shihu ike; k'ọphu oo-gbochi ephe l'ọgu. ⁶ Mkpūkpū ono, ọ kpūshiru ono bụ Bétulehemu; Etamu; Tékowa; ⁷ Bétu-Zu; Soko; Adulamu; ⁸ Gatū; Marésha; Zifu; ⁹ Adorayimu; Lakishi; Azeka; ¹⁰ Zora; Ajalonu; mę Héburonu. Mkpūkpū ono bükota mkpūkpū, a kpūshiru ike l'ali Júda; mę l'ali Bénjaminu. ¹¹ O mekwaruphu ẹke, eedomije onwonye; yo shihugbaa ike; bya achita ndu ishi ndu soja yetsua ya. Yọ bya emeta ulo eka aakwakobeje nri; mę manụ; mę mę yetsua ya. ¹² O yekotaru iphe, eegudeje egbochi onwonye l'ọgu; mę arwa l'iphe bụ mkpūkpū, nonu; bya emee mkpūkpū ono; yo shihugbaa ike ọkpobe eshihu. Júda; mę Bénjaminu abụwaruru iya b'ọ nọ l'eka.

Ndu achijeru Nchileke eja; mę ndu Lívayi laru Júda

* **10:10** 10:10 Iphe ẹtu-a bụ bụ lẹ nna iya e-gbe bụru iphe ahata l'ẹke yebedua nọ.

¹³ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi, nokota l'ali Ízurelu abya aturu ikè yeru iya. ¹⁴ Ndu Lívayi aparu ali eke elu ephe ataje nri; me ali ephe haa; lashia Júda; me Jerúsalemu; ke le Jeróbuwamu yeke unwu iya te kwehedu t'ephe chijeru Nchileke eja. ¹⁵ Jeróbuwamu egude eka iya foto ndu e-gwoje eja l'eke aagwaje iphe; me ndu e-gwoje eja nu mkpi yeke oke-eswi, o kpushiru dobe. ¹⁶ Iphe, bu ndu doberu obu ephe t'ephe choo uzo ke Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu eshi l'iphe bu ikfu, nonu le Ízurelu wufu tsoru ndu Lívayi jeshia Jerúsalemu; t'ephe gwooru Ojejoje ngweja; mbu Nchileke ke nna ephe. ¹⁷ Ephe emee ali-eze ndu Júda; yo ka oshihu ike; ephe aturu ikè yeru Réhobuwamu Sólomonu afa eto. Ephe l'etsokota uzo, Dévidi; me Sólomonu toru l'ime afa eto ono.

Ndibe Réhobuwamu

¹⁸ Réhobuwamu be luru Mahalatu, bu nwatibe Jerimotu. Jerimotu bu nwatibe Dévidi ke nwoke. Jerimotu ono luru Abihelu, bu nwatibe Eliyabu. Eliyabu bu nwatibe Jesi ke nwoke. ¹⁹ Mahalatu mutaru Réhobuwamu unwegirima unwoke eto: Jewushi; Shemariya; me Zahamu. ²⁰ Réhobuwamu abya alua Maaka, bu nwatibe Abusolomu. Maaka mutaru iya Abija; Atayi; Ziza; me Shelomitu. ²¹ Réhobuwamu bu Maaka, bu nwatibe Abusolomu b'o katsua oyeru obu l'iphe, bu unyomu iya l'ephe ha; mbu jeyewaru l'unwanyi ndu ophu bu nnufu iya phe. O luru unwanyi iri l'esato; bya enweru ukporo unwanyi eto, bu ndu ophu bu nnufu iya phe. O mutaru ukporo unwoke l'unwoke esato; bya amuta ukporo unwanyi eto.

²² Yo buru Abija, bu nwatibe ke Maaka b'o turu eka t'o buru onye ishi l'eke unwunna iya phe no; ke l'oo ya be oome te ya mee eze. ²³ O meru l'o bu onye maru iphe; bya edokaa unwu iya; ephe edzuru ali Júda; me ke Bénjaminu; mbu le mkpukpu ono, a kpuru; yo shihugbaa ike ono; l'anuje ephe nri k'etsutsu iya; bya alushigbaaru ephe unwanyi l'igwe.

12

Shishaku abyaru Jerúsalemu ogu

(1 Eze 14:25-28)

¹ Eka abya eshihulephu Réhobuwamu ike l'ochichi iya; yeke ndu Ízurelu l'ephe ha agwobe ekemu Ojejoje. ² Yo rua l'afa, kwe Réhobuwamu afa ise, k'ophu o duberu buru eze; Shishaku, bu eze ndu Íjiputu abyatashia ogu le Jerúsalemu; keke ndu Ízurelu te evudoshihedu ike l'eke Ojejoje no. ³ O chi unu ugbo-inya eto; * me ndu agbaje inya, du unu umadzu ugbo ukporo l'esaa l'unu iri† bya ogu ono. Ndu yeke iya shi Íjiputu yiru bya ogu ono bu 'aguta aguta ndu Libiya; ndu Sukimu; ndu Itiyopiya. ⁴ Yo nakota iphe, bu mkpukpu, a kpushiru ike le Júda; mbu jee jee jeruta Jerúsalemu.

⁵ To du iya bu; Shemaya, bu onye nkfuchiru Nchileke abyakfuta Réhobuwamu; yeke ndu ishi ndu Júda l'ephe ephe dzuru le Jerúsalemu; ke l'ephe agbaru Shishaku oso. Yo su ephe: "Qwaa iphe, Ojejoje ekfu: 'Unu pawaru iya haa; o bu iya meru iphe, yebedua paru unu haaru Shishaku.' "

⁶ Ya ndono; ndu ishi ndu Ízurelu ono; waa eze abya ewozita onwephe ali; su: "Ojejoje be iswi dukwa mma."

⁷ Ojejoje aphulephu l'izimana lawaru ephe azu; byakwa bya ekfuru yeru Shemaya; su iya: "Keshinu izimana lawaru ephe azu be ya te emebishedu ephe; ya e-mechia t'a anafuta ephe. Ya te eshihedu Shishaku l'eka tukoshi Jerúsalemu oke ehu-eghughu iya. ⁸ Obenu l'ephe a-nodu Shishaku l'eka; k'ophu ephe a-maru iphe, du iche l'ojeru yebedua ozi; l'ojeru ndu eze ndu ali odo ozi."

⁹ Ya ndono; Shishaku, bu eze ndu Íjiputu abyatashia ogu le Jerúsalemu; bya evukoo eku, no l'ulo Ojejoje; me eku, no l'ufu-eze. Yo vua iphemiphe obule; mbu chia chia iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono, Sólomonu gude mkpola-ododo kpushia ono. ¹⁰ To du iya bu; eze, bu Réhobuwamu abya egude ope kpushia iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono odo gude dochia enya iya ophu; woru iya ye ndu ishi ndu eche onu eke eeshije abahu l'ufu-eze nche l'eka; t'ephe letaje iya enya. ¹¹ Yo buje teke eze eje l'ulo Ojejoje; ndu nche ono aparu iphe ono, eegudeje egbochita onwonye ono tsoru iya. Teke e metsuaru; ephe ewolata iya azu bya edobe l'ulo-nche.

¹² O bu teke no; izimana laru Réhobuwamu azu ono be ehu-eghughu Ojejoje ono lufuru l'eke o no; k'ophu bu l'e to mehedu iya t'o buru kpurupyata; onodu abyakwaphu bya adu mma le Júda.

* 12:3 12:3 Iphe o bu bu 1,200. † 12:3 12:3 Iphe o bu bu 60,000.

Anwūhu Réhobuwamu

¹³ Eze, bụ Réhobuwamu akpọo onwiya l'ọ bụ abara lẹ Jerúsalemu; wata achichi. Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa ẹbo l'afa lanu teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'ẹsaa lẹ Jerúsalemu, bụ iya bụ mkpukpu ono, Ojejoje fọtaru l'ikfu Ízurẹlu t'o buru ono. Epha nne iya bụ Neema; onye Amọnu. ¹⁴ O meru iphe, dū eji; kẹ l'ẹ to wotadu obu iya zibe l'ọcho Ojejoje.

*Anwūhu Réhobuwamu**(1 Eze 14:29-31)*

¹⁵ Iphe, Réhobuwamu mekotaru; shita l'ishi jeye l'alì b'e dekotaru l'ekwo Shemáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke; mẹ l'ekwo Ido, bụ onye aphuje àphù. Réhobuwamu yele Jeróbuwamu ta lụ-bubua ọgu alubu. ¹⁶ Réhobuwamu abya anwūhu lakfushia nna iya ẹphe. E lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Abija, bụ nwatibe iya kẹ nwoke abya aburu eze l'ọzori iya.

13*Abayija bụ eze ndu Júda**(1 Eze 15:1-8)*

¹ L'afa, kwe eze Jeróbuwamu afa iri l'ẹsato, k'ophu ọ wataru ọchi ndu Ízurẹlu bẹ eze Abija wataru ọchi ndu Júda. ² O chiru afa ẹto lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Mikaya; nwatibe Yuriyẹlu kẹ Gíbiya.

Abija yele Jeróbuwamu shi anọduje alụ ọgu. ³ Abija abya atugbua jeshia ọgu ono; chia ndu soja, dū unu unu ugbo labu l'ukporo unu iri,* bukota ndu ike dū l'ọgu; buru ndu soja, a fọru afofo. Jeróbuwamu achita ndu nk'ia, dū unu ndu soja ugbo unu ise,† bukwapu ndu a fọru afofo; ẹphe eje akwabẹru Abayija k'ọgu ono.

⁴ Tọ dū iya bụ; Abija eje akfụ-koru lẹ Ugwu Zemarayimu; l'alì ugwu ugwu Ífuremu; kfishilaha; sụ: "Nggube Jeróbuwamu; mẹ ndu Ízurẹlu l'unu ha; unu ngabẹ nchi-o! ⁵ ? Unu ta madu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu gudewa ọgba-ndzụ, ẹ-te nwedu l'ochihuru echihu woru ọbu eze ndu Ízurẹlu nū Dévidi yele ndu eri iya. ⁶ Yọ buru iya bẹ Jeróbuwamu Nébatu, bụ nwozi Sólomọnu Dévidi gbalihuru bya ekwefuru nnajiufu iya ikè. ⁷ Uphodu ndu, bụ 'o-ga-lẹ-mkpa phẹ: mbụ ndu bụ o-la-l'iyi phẹ eje eswiphee ya mgburungburu; kwefuru Réhobuwamu Sólomọnu ikè; teke Réhobuwamu bukwapu ndu nwa nshii; to nwe iphe, ọ mawaru; k'ophu ọo-dū ike kpofo ẹphe l'ifu.

⁸ "Nta-a bụ iphe, unu tüberu bụ t'unu tso alì-eze Ojejoje ọgu; mbụ alì-eze ono, nọ l'eka unu Dévidi ono. Unubedua dū l'igwe; tẹmanu unu l'unwu oke-eswi mkpọla-ododo ono, Jeróbuwamu meshiru t'ọ buru agwa unu ono atuko nọdu. ⁹ Olobu; ?tọ buduna-a unu bẹ chishiru ndu achijeru Nchileke eja-a; mbụ ndu eri Ẹronu; mẹ ndu Lívayi; unu egude ẹka unu dobe ndu egworu unu eja ẹge ono, ndu ọhodo emeje ono? Iphe, bụ onye gude oke-eswi yele ebyila ẹsaa bya tẹ ya swaa onwiya eja bẹ abujewaru nū onye egworu agwa ono, ẹ-ta adudu iphe, ọ bụ ono ngweja.

¹⁰ "Obenu l'ayibedua bụ Ojejoje bụ Nchileke nk'ayi; ayi ta hakwaa ya. Ayi nweru ndu achijeru Nchileke eja, bụ ndu eri Ẹronu. Yọ buru ẹphe l'ejeru Ojejoje ozi; ndu Lívayi anọdu l'eyetaru ẹphe ẹka. ¹¹ Iphe bụ utsu; mẹ urenyashi, sweru esweswe bẹ ẹphe egwojeru Ojejoje ngweja-ukfuru; kpọo insensu, eshi kwekwekwewe ọku; bya edoo buredi, eedobeje l'ifu Nchileke l'eli teburu ono, e memaru emema ono. L'urenyashi bẹ ẹphe eyeje ọku l'uroku ono, a tukobeje l'iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo, aatukobeje uroku ono. Ishi iya aburu l'ayibedua eme iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ayi chọru. Obenu l'unubedua bẹ pawaru Ojejoje haa. ¹² Nchileke bẹ swiru ayi eswiru. Ọo ya bụ onye ishi ayi. Ndu achijeru iya eja bẹ chịwa ụpyoku l'abya ogbu opu-ọgu l'ishi unu. Unubẹ unu Ízurẹlu; unu be etsokwa Ojejoje ọgu; mbụ Nchileke kẹ nna unu phẹ; kẹ l'ẹ tọ lakwaru unu."

¹³ Jeróbuwamu bẹ yefuhawaru ndu soja iya; ẹphe esweta ndu Júda je ekeeru ẹphe l'azu; Jeróbuwamu phẹ anọdu ndu Júda l'ifu. ¹⁴ Ndu Júda abya aghaa ẹnya; phụ lẹ ndu ohogu ono shi ẹphe l'uzo ifu; shi ẹphe l'uzo azu. Ẹphe araku Ojejoje; ndu achijeru Nchileke eja eworu ụpyoku gbua. ¹⁵ Tọ dū iya bụ; ndu Júda echia mkpu ọgu. Ẹphe echilephu mkpu ọgu ono; Nchileke efefu Jeróbuwamu; mẹ ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha l'ifu Abija yele ndu Júda. ¹⁶ Ndu Ízurẹlu agbaaru ndu Júda ọso; Nchileke eworu ẹphe ye ndu Júda l'ẹka. ¹⁷ Abija yele ndu nk'ia emekputa ẹphe; gbua ẹphe pyaapya; k'ophu

* **13:3** 13:3 Iphe ọ bụ bụ 400,000. † **13:3** 13:3 Iphe ọ bụ bụ 800,000.

bụ lẹ ndu ephe gburu egbugbu lẹ ndu soja kẹ ndu Ízurẹlu bẹ dọ unu ugbo unu ukporo ishingụ l'unu ukporo labụ l'iri.[‡] 18 Tọ dọ iya bụ; a bya akapyabẹ ndu Ízurẹlu lẹ teke ono. Ndu Júda emekputa ephe; kẹ l'ephe dakoberu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ephe.

19 Abíja achípyabe Jeróbuwamu; je anaa ya Bételu; mẹ edukfu edukfu, nọkota iya nụ; yeru Jeshana; mẹ edukfu edukfu, nọkota iya nụ; yeru Efuronu; mẹ edukfu edukfu, nọkota iya nụ. 20 Jeróbuwamu ta dọhe ike nwetabaa ike odo l'oge kẹ Abíja. Ojejoje echighbua ya; yọ nwụhu.

21 Obenu lẹ Abíja bya akabaa oshihu ike. O luru unwanyi iri l'eno; mụta ukporo unwegirima unwoke ebo; l'unwanyi iri l'ishingu. 22 Iphe odo, Abíja mekotaru: iphe, o meru; mẹ okfu, o kfulu b'e dekotaru l'ekwo akọ onye nkfuchiru Nchileke, bụ Ido.

14

1 Tọ dọ iya bụ; Abíja anwụhu lakfushia nna iya phẹ. E lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Esa, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze nọ-chia enya iya. L'oge kẹ Ása bẹ alí ono nọru afa iri lẹ nchí-odoo.

Ása bụ eze ndu Júda

2 Ása bẹ meru iphe, dọ mma; mẹ iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje, bụ Nchileke iya. 3 O woshiru enya eke eegwojeru agwa ndu ohodo eja; woshia eke ono, aagwajẹ iphe ono; bya akupyashia mkpuma ono, e doberu nsọ ono; gbutsushikwaaphu itso Ashera. 4 Yọ bya atáru ndu Júda ekemu sụ t'ephe chọo Ojejoje; mbụ Nchileke kẹ nna ephe; mẹ t'ephe meje ekemu iya mẹ iphe, o suru tẹ eemeje. 5 O wofukwaruphu eke aagwajẹ iphe, nọkota lẹ mkpukpu ndu Júda; mẹ l'enya eke aakpoje insensu oku, nọ iya nụ. Alí-eze ono anọo lẹ nchí-odoo teke oochi. 6 O kpushiru mkpukpu, a kpu-phegbaaru mgburumburu l'alí Júda; kẹ l'alí ono nọ lẹ nchí-odoo. L'iphe, bụ afa ono l'ọ ha bẹ ogu ta dakfutadu iya; kẹle Ojejoje meru tẹ nchí dọ iya ndoo.

7 Yọ bya asụ ndu Júda: "Unu t'ephe kpua mkpukpu-a; t'o shihu ike; t'ephe gude uphokpuma kpu-pheta iya mgburumburu; kpushia ya ọlo-eli; yekota iya onu-oguzo; mẹ mgboro-ígwe, ee-gudeje agbachi iya agbachi. Alí-wa bẹ bukwađu nk'ephe; kẹ l'ephe chọru Ojejoje, bụ Nchileke ephe; ephe achọo ya ege ono; yo mewaa to nwe eke ogu shiru dakfuta ephe keshinu ono." Ephe akpua ya; yọ gaaru ephe.

8 Esa bẹ nweru ndu soja, shi l'ikfu Júda, dọ ukporo unu unwoke ugbo iri l'esa l'unu iri,* bụ ndu gudetsua eze iphe, eegudeje l'egbochita onwonye; mẹ arwa. O nweru ndu soja, shi l'ikfu Bénjaminu, dọ ukporo unu unwoke ugbo ukporo ọzo iri l'ise.† Ephebedua apajẹ iphe, eegudeje egbochita onwonye kẹ nshí; mẹ akfu. Ephe l'ephe ha bukota ndu ike-ka-l'ogu.

Ása mekputaru Zera

9 Ya ndono; onye Itiyópiya, eeku Zera abya achita unukurunu ndu soja byakfuta ndu Júda ogu; chíru ugbo-inya, dọ ukporo ugbo iri l'ise;‡ ephe awua wuruta Marésha.

10 Ása phẹ eje Zera phẹ ndzuta k'ogu ono. Ephe abya akpo k'ogu ono lẹ nsuda Zefata lẹ Marésha.

11 Ása abya akpo-ku Ojejoje, bụ Nchileke iya; sụ iya: "Byiko Ojejoje; e tọ dọhekwa onye odo, dọ l'ọ bụ nggubedua, bụ onye e-yetaru onye ike ta nọdu eka tẹ yele onye ike nọ lua ogu. Yetanuru ephe eka; nggube Ojejoje, bụ Nchileke ephe; kẹ l'ogo nggu bẹ ephe dakoberu; yọ buru epha ngu bẹ ephe gude l'abakfube igweligwe ndu a ogu. Nggube Ojejoje; o bụ nggu bụ Nchileke ephe; be kwekwa tẹ madzụ ka ngu ike."

12 Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya emekputa ndu Itiyópiya ono l'ifu Ása yele ndu Júda. Ndu Itiyópiya ono eye okpa l'oso. 13 Ása mẹ ndu yele iya yi achia ephe jeye lẹ Géra. E gbushia ndu Itiyópiya ono jeye ophu o dudu onye e gbuphodoru. E gwee ephe arakabya l'ifu Ojejoje yele ndu soja iya. Ndu Júda egwoo iphe ephe ophu, dọ egwu. 14 Ephe emebyishikota edukfu edukfu, nọ-pheru Géra mgburumburu; kẹ lẹ Ojejoje meru; egwu abya ephe l'ehu. Ephe akwaa iphe ndu ono l'okwata; kẹ l'iphe ee-gwota egwota ha nshinu. 15 Ephe akwatsushikwaaphu ọlo-ékwa ndu eche aturu; kpukoo aturu ephe l'igwe; mẹ inya-ivu ephe. Ephe emetsua; latasha Jerúsalemu.

15

Iphe, Ása doziru edozi

‡ 13:17 13:17 Iphe o bụ bụ 500,000. * 14:8 14:8 Iphe o bụ bụ 300,000. † 14:8 14:8 Iphe o bụ bụ 280,000.

‡ 14:9 14:9 Iphe o bụ bụ 300.

¹ Tò dù iya bú; Ume Nchileke abya Azariya Odèdu l'èhu. ² Yò lufu jekfushia Ása je asú iya: "Nggùbe Esa; unubè ndu Júda; mē ndu Bénjaminu l'unu ha; unu ngabèru iya nchì. Ojejoje a-tùkwaru ikè yeru unu; m'ò -bùru l'unu tùru ikè yeru iya. Unu -chòo ya bè unu a-chò-vu iya. Òle unu -haa ya; yò haa unu. ³ O tewaru ènya teke ndu Ízùrèlu babèru òkpobe Nchileke èja; tewa ènya, èphe nweberu ndu achìjeru Nchileke èja, e-zi èphe iphe; tewa ènya, èphe nweberu ekemu, achì èphe. ⁴ Òle iphe bú teke èphe nò l'iphe-èhuka; èphe -ghakòbe lakfuta Ojejoje, bú Nchileke kè Ízùrèlu; mbù chòo ya; b'ò yetajeru èphe èka. ⁵ Teke ono b'è to nwedù onye shi adù-je ike oje ège dù iya mma; t'iphe be eme iya; kè l'iphe, bú ndu bú l'alì ono nolephu l'aghamèhu. ⁶ Mba -lufuta; yo jee etso mba òphu ògu; mkpùkpu eje etso mkpùkpu ibe iya ògu; kè lè Nchileke gude iphe-èhuka, dù iche iche chibe èphe ònu l'alì. ⁷ Òlobu; unubèdua; unu shihukpelekwaphu ike. T'ike ba agvùkwa unu; kè l'ozì, unu jeru bè ee-bua unu nggo iya."

⁸ Ása anùtsulephu okfu ono, Azariya Odèdu zirù ono; obu eshihu iya ike. Yò bya ewofukota èjo agwa, nò l'alì Júda; mē l'alì Bénjaminu l'ò ha; mē ndu òphu nò lè mkpùkpu ono, ò lùtakotarù l'ugvu ugvu alì Ìfùremu ono. Yò bya emekwazi ènya-ngwèja Ojejoje, nò l'ònu ùlo Ojejoje ono.

⁹ Tò dù iya bú; yò chikobe ndu Júda; mē ndu Bénjaminu l'èphe ha; mē ndu òphu shi l'ikfu Ìfùremu; mē ndu k'ikfu Manásè; mē ndu k'ikfu Simiyònu; mbù ndu ono, èphe l'iya bú ono; kè l'igweligwe èphe bè bukfuru lè Ízùrèlu; wù-kfuta Ása l'èphe phùru lè Ojejoje, bú Nchileke iya bè swiru iya nù.

¹⁰ Èphe edza lè Jérusalemu l'ònwà k'èto l'afa, kwe Ása afa iri l'ise, ò wataru òbu eze. ¹¹ Èphe egwooru Ojejoje èja mbòku ono. Yò bùru anù, èphe kwaru l'òkwata bè èphe gude gwoo ngwèja ono: unu eswi l'ùkporo iri l'ise,* mē unu aturu iri l'èsaà l'ùkporo iri.† ¹² Èphe agbaa ndzù sù l'èphe e-gude obu èphe l'ò ha; mē ndzù èphe l'ò ha chòo Ojejoje, bú iya bú Nchileke kè nna èphe; ¹³ l'onye ta achòdu Ojejoje, bú Nchileke kè ndu Ízùrèlu bè ee-gbu egbugbu; nwata; l'ògurennya; nwoke lè nwanyi. ¹⁴ Èphe egude oke olu tùa ùzu; gude ùpyoku; mē opu ribuaru Ojejoje nte. ¹⁵ Ndu Júda l'èphe ha etee èswa kè nte ono, èphe riru ono; kè l'èphe gude obu èphe l'ò ha ria ya. Èphe akwata òswa chòo Nchileke òkpobe achòcho; chò-vu iya. Ojejoje abya emee; nchì adù èphe ndoo èka èbo-èbo.

¹⁶ Eze, bú Ása anafù nne iya, bú Maaka òkwa kè òbu nne eze; kè l'ò doberu èjo agwa, bú Ashera. Esa egbutsushia itso Ashera ono; nyakwoshia ya ibiribe ibiribe; woru iya je akpòo òku lè nggele Kídirònu. ¹⁷ Ò bú oswi-okfu l'è to wofugedu èke, aagwajè èja lè Ízùrèlu; obenu lè Ása bè obu guru iphorò l'èke Ojejoje nò jeye l'ège òo-nò-beru. ¹⁸ Yo wota iphe, nna iya doberu nsò; mē iphe, yèbedua doberu nsò bya edobe l'eze-ùlo Nchileke; mbù mkpòla-òcha; mkpòla-ododo; mē iphe ndu òdo.

¹⁹ Òphu ògu ta dabù òdo jeye l'afa, kwe Ása ùkporo afa l'afa iri l'ise; k'òphu ò wataru achìchi i.

16

Basha etso ndu Júda ògu

(1 Eze 15:17-22)

¹ Yo be l'afa, kwe Ása ùkporo afa l'afa iri l'ishingu; k'òphu ò dùberu bùru eze; Baasha, bú eze ndu Ízùrèlu wedyà etso ndu Júda ògu. Yo je akpua mkpùkpu Ráma; yo shihu ike; k'òphu bú l'è to abudu t'ò nweru onye e-shi l'èke iya kè Ása, bú eze ndu Júda lufu alufu; m'ò kwanu bahu abahù.

² Tò dù iya bú; Ása ewota mkpòla-òcha; mē mkpòla-ododo, shi l'èku, nò l'eze-ùlo Nchileke; mē òphu, nò l'ufu-eze wojeru eze ndu Áramu, bú iya bú Bénu-Hadadu lè Damásukòsu; bya asù iya: ³ "Tè nggu l'iya tughbanu bùru nanù; ège ono, nna iya yèlè nna ngu shi tughba ono. Lekwa mkpòla-òcha yèlè mkpòla-ododo, yo wotaru ngu. Tughbukwaa je emebyia atughba ono, nggu lè Baasha, bú eze ndu Ízùrèlu tughbaru ono; k'òphu òo-parù iya haa."

⁴ Tò dù iya bú; Bénu-Hadadu anata iphe ono, eze, bú Ása kfuru ono. Yo zifu ndu ishi ndu soja iya; èphe ejeshia ògu lè mkpùkpu, nõgbaa l'alì Ízùrèlu. Èphe alùta ndu Ìjònu; lùta ndu Dánù; lùta ndu Èbèlu-Memu; mēwaru iphe, bú mkpùkpu eke aakwakòbeje iphe l'alì Náfutali l'ò ha. ⁵ Baasha anùlephu iphe, meru nù; parù òkpu mkpùkpu Ráma t'ò shihu ike haa; gwòbe ozi, ò gude l'èka. ⁶ Ya ndono; eze, bú Ása achìta ndu Júda

* 15:11 15:11 Iphe ò bú bú 700. † 15:11 15:11 Iphe ò bú bú 7,000.

l'ephe ha; ephe eje evua mkpuma yele oshi ono, Baasha shi gude l'akpu Ráma t'o shihu ike ono. Yò buru iya bẹ Ása gude kpua Géba; mę Mízupa; yo shihu ike.

⁷ Yò buru teke ono bẹ Hanani, bu onye aphuje àphù byakfutaru Ása, bu eze ndu Júda bya asu iya: "Keshinu ophu i dakoberu eze ndu Sayiria; ti dakobe Ojejoje, bu Nchileke ngu; bẹ ndu soja eze ndu Sayiria ono gbafuakwaru ngu l'eka. ⁸ Ndu Itiyópiya; mę ndu Líbiya; ?tò budunua ephe chi ikpoto ndu soja; chiru igweligwe ugbo-inya; mę ndu agba iya nu byaru ngu ogu. Obu; ?tò budunua l'i dakoberu Ojejoje meru; yo woru ephe ye unu l'eka. ⁹ Enya Ojejoje bukwa o-jedzuru-úwa. Onoduje l'achọ ndu woru obu ephe l'ọ ha yeru iya t'o mee t'ephe kabaa oshihu ike. I mewaru umere onye eswe. Oo ya bu lẹ tsube nta-a kwaseru bẹ ogu a-ndu etso ngu."

¹⁰ Tò dú iya bu; Ása avọru oku ghua ehú l'eke onye ono, aphuje àphù ono nọ; gude iya tu-chia l'ọka mkpọro; k'iphe ono, o kfuru ono. Yo nweru ndu ono ndu ophu Esa wataru okpa ehú lẹ teke ono.

Anwuhu Ása
(1 Eze 15:23-24)

¹¹ Iphe, Ása mekotaru; shita l'ishi jeye lẹ ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Júda; mę kę ndu Ízurelu. ¹² Yò buru l'afa, kwe Ása ukporo afa l'afa iri lẹ tete, k'ophu o duberu buru eze; bẹ iphe-ememe melahaaru iya l'okpa. Iphe-ememe ono abya aka nọ. Mbukponu teke ono, iphe ono eme iya ono bẹ tọ chọkwa Ojejoje. Yò buru ndu l'eme ogvu b'ọ chọ-chiaru t'ephe yeru iya eka. ¹³ Tò dú iya bu; Ása abya anwuhu lakfushia nna iya phe. Yò buru l'afa, kwe iya ukporo afa labu l'afa lanu, k'ophu, o wataru obu eze b'ọ nwuhuru. ¹⁴ Ephe elia ya l'ili, o turu doberu onwiya lẹ Mkpukpu Dévidi. Ephe eye iya l'igbe-odzu, a wuru manụ, dú iche iche, eshigbaa kwekwekwe. Ephe akpobe oku, enwu phophopho gude kwabẹ iya ugvu.

17

Teke Jehoshafatu bu eze ndu Júda

¹ Tò dú iya bu; Jehoshafatu Esa, bu nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ozori iya. Yò bya emee onwiya; ike akabaa ya adudu kẹ tẹ ya tso ndu Ízurelu ogu. ² Yo dokashia ndu soja lẹ mkpukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike l'alí Júda; bya edobe odu ogu l'alí Júda; mę lẹ mkpukpu mkpukpu ndu Ifuremu, nna iya, bu Ása natakotaru l'ogu.

³ Ojejoje eswikpeleruphu Jehoshafatu eswiru; kẹ lẹ teke o wataru obu eze b'o tsoru ọzo, ochechoroche iya, bu Dévidi. E to tsodu ọzo Bálú. ⁴ O bu Nchileke kẹ nna iya b'ọ tsoru; l'eme ekemu iya; ophu o tsodu eka ndu Ízurelu. ⁵ O bu iya kparu iphe Ojejoje meru tẹ alí-eze ono nguru anguru l'eka Jehoshafatu. Ndu Júda l'ephe ha l'abyaje iya onu iphe; yò bya enweru iphe nshinu; buru onye aakwabẹ ugvu. ⁶ O wofutaru obu iya dobe l'eke Ojejoje nọ. Odo aburu l'o wofuru eke aagwaję nte; mę itso Ashera l'alí Júda.

⁷ Yo be l'afa, kwe iya afa eto, k'ophu o duberu buru eze; yo zia ndu ishi oru iya, bu Benuhayilu; Obedaya; Zekaráya; Netanęlu; mę Mikaya; t'ephe je ozi iphe lẹ mkpukpu, nokota l'alí Júda. ⁸ Ndu Lívayi, o yeru ephe bu Shemáya; Netanaya; Zebadaya; Ásahęlu; Shemiramotu; Jehonatanu; Adónija; Tobayija; mę Tobu-Adónija. Ndu ophu bu ndu achijeru Nchileke eja bu Elishama; waa Jehoramu. ⁹ Ephe ezikota iphe l'alí Júda; gude ekwo-ekemu Ojejoje ezi iya. Ephe ejekota mkpukpu, nokota l'alí Júda ezi ephe iphe.

¹⁰ Iphe, bu ndu eze ndu alí, bupheru ndu Júda mgburumgburu l'ephe ha awata otsu Ojejoje egvu; k'ophu bu l'ephe te etsodu Jehoshafatu ogu. ¹¹ Ndu Filisutayinu aharu wotatsuaru Jehoshafatu iphe; gude mkpola-ochá turu utu nu iya. Ndu Arabu kputaru iya ebyila, dú unu iri lẹ tete l'ukporo ise; mę mkpi, dú unu iri lẹ tete l'ukporo ise.*

¹² Jehoshafatu l'aka ike akaka l'eję; bya akpushia eke edomije onwonye; kpushia mkpukpu eke aakwakobeje iphe l'alí Júda; ¹³ bya enweru eke ookwakobeje iphe lẹ mkpukpu, dú iche iche, noğbaa l'alí Júda. O nwekwaruphu ndu soja, bu ndu ike-ka-l'ogu lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ Owaa ege e shi doo ephe l'enya-ufu l'enya-ufu: L'ikfu Júda bẹ onye bu onye ishi ndu soja, dugbaa unu labu l'ukporo iri iri[†] bẹ bu Aduna. Ndu soja, oochi dú ukporo unu ndu soja ugbo ukporo l'iri l'esaa l'unu iri.[‡] ¹⁵ Onye etsota iya nu bu onye ishi ndu soja, bu Jehohananu. Ndu soja, yębedua achí dú unu ugbo unu l'ukporo unu ugbo ukporo iri l'ise.§ ¹⁶ Onye ophu tsotaru iya nu aburu Amasáya Zikiri. Yębedua

* 17:11 17:11 Iphe o bu bu 7,700. † 17:14 17:14 Iphe o bu bu 1,000. ‡ 17:14 17:14 Iphe o bu bu 300,000.

§ 17:15 17:15 Iphe o bu lẹ mbeke bu 280,000.

bẹ wofutaru onwiya k'ojeru Ojejoje ozi. Ndu soja, ọochi dū ọnu ugbo ọnu l'ụkporo ọnu ise,* bụkota ndu ike-ka-l'ọgu.

¹⁷ L'ikfu kẹ Bénjaminu bụ Eliyada, bụ onye ike dū l'ọgu. Ndu soja, yẹbedua achi dū ọnu ugbo ọnu l'ụkporo ọnu ise,[†] bụ ndu pagbaa ọta; mę iphe, eegudeje egbochita onwonye. ¹⁸ Onye etsota iya nū bụ Jehozabadu. Ndu soja, yẹbedua achi dū ọnu ugbo ọnu l'ụkporo ọnu labū l'ọnu iri.[‡] ¹⁹ Ndu ono bụ ndu ejeru eze ozi; a gufukwa ndu ophu eze doberu lẹ mkpụkpu, ọ kpuru; yo shihugbaa ike l'alị Júda l'ọ ha.

18

Mikaya ekfu lẹ Éhabu a-la l'ọgu
(1 Eze 22:1-28)

¹ Teke ono bẹ Jehoshafatu nwewaru iphe nshinu; bụru onye aakwabẹ ugwu. Yẹle Éhabu agbaa ndzū l'ẹphe a-nọdu alugba nwanyi. ² Yo be ujiku lanū; Jehoshafatu ejeshia Samériya oji Éhabu. Éhabu egbushiaru yẹle ndu yẹle iya yi aturu l'igwe; mę eswi; bya akwaru iya ye t'o je etso ndu Rámọtu Gíledu ọgu. ³ Éhabu, bụ eze ndu Ízurẹlu asụ Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda: "¿Ii-tsoru iya je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu tọo?"

Jehoshafatu asụ iya: "Nnggu l'iya bụ nanū; ndu nke ngu mę ndu nk'iya aburu nanū. Nnggu l'ẹphe a-tuko ẹka lua ọgu ono." ⁴ Obenu lẹ Jehoshafatu kfkwaru eze ndu Ízurẹlu ono; sụ iya: "T'o vukwaru ọzo kpata Ojejoje ishi; maru iphe oo-kfu."

⁵ Tọ dū iya bụ; eze ndu Ízurẹlu abya achikobe ndu nkfuchiru, dū ọnu madzū bya ajja ẹphe; sụ: "¿Bụ t'ẹphe je etso ndu Rámọtu-Gíledu ọgu; tọo tẹ ya be jeshi?"

Ẹphe asụ iya: "Tugbua jeshia; lẹ Nchileke e-woru-a mkpụkpu ono ye eze l'ẹka."

⁶ Jehoshafatu abya ajja; sụ: "¿To nwehedu onye nkfuchiru Ojejoje ọdo, nọ l'ẹke-a t'ẹphe jtafuedu iya?"

⁷ Eze ndu Ízurẹlu asụ Jehoshafatu: "O nwefukwaaru onye lanū, ẹphe e-shi l'ẹka iya kpata Ojejoje ishi ọbu. Ọle onye ọbu dukwa iya ashị; kẹ l'ẹ to okfujedu okfu oma l'ẹhu iya; gbahalephu ejo iya. Onye ọbu bụ Mikaya Imula."

Jehoshafatu asụ Eze t'ẹ b'o kflushi ẹge ono.

⁸ Tọ dū iya bụ; eze ndu Ízurẹlu abya ekua nwozi iya lanū; sụ iya: "T'o je eduta Mikaya Imula t'ọ bya nta-a nta-a."

⁹ Ya ndono; eze ndu Ízurẹlu yẹle Jehoshafatu, bụ eze ndu Júda ewotsuaru uwe-eze ẹphe yee; sugatsuaru l'aba-eze ẹphe l'ẹke eetsuje balị l'ọnu obu-edukfu Samériya; ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha anọdu ẹphe l'ifu l'ekfugbaa iphe, ẹphe ekfu. ¹⁰ Zedekaya Kenana bẹ metaru ọpyi igwè l'asuje: "Ojejoje bẹ suru agha: 'O bụ l'ọpyi-a; bẹ yi-sụ ndu Áramu jeye teke ẹphe a-lakọta l'iyi.'" "

¹¹ Olu ndu nkfuchiru ono l'ẹphe ha aburu iphe lanū: "T'o je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; je emekputa; kẹle Ojejoje e-woru-a mkpụkpu ono ye nggube eze l'ẹka."

¹² Tọ dū iya bụ; nwozi ono, jeru oku Mikaya ono asụ iya: "Lenu; ndu nkfuchiru ophu; bẹ okfu ẹphe bụkwa nanū. Ẹphe tükokwa ekfu l'eze e-mekputa. Tẹ okfu nggu l'ẹphe bükwaru nanū; kfkwaaru iya okfu, dū mma."

¹³ Mikaya asụ iya: "Kamenu; l'ọ kwa iphe, Nchileke kfuru iya; bẹ ya e-kfu."

¹⁴ Mikaya abya ejerua k'eze; eze asụ iya: "Mikaya; ?Bụ t'ẹphe je ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; tọo tẹ ya be ejeshi?"

Mikaya asụ: "Ngwaa; jenu je alu-gbua; kẹ l'ee-woru-a ẹphe ye ngu l'ẹka."

¹⁵ Eze abya asụ iya: "¿Bụ ugbo ole bẹ ya a-rọkpo ngu t'i gude ẹpha Ojejoje ribuaru iya angu l'ẹ tọ dudu iphe ọdo, ii-kfuru iya; gbahalephu oswi-okfu?"

¹⁶ Mikaya ekfulahaa; sụ: "Ya phuru ẹge ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha gbaru nanū nanū l'ugwu l'ọ bụ aturu, ẹ-te enwedu onye nche. Ojejoje asụ: 'Lẹ ndu-wa te nwedu onye eleta ẹphe ẹnya. T'onyenonu lakwaa l'ufu iya l'ẹhu-agu.'" "

¹⁷ Eze ndu Ízurẹlu asụ Jehoshafatu: "¿Ya te ekfuduru ngu l'ẹ tọ byadu bya ekfu iphe, dū mma l'ishi iya; gbahalephu ejo iya?"

¹⁸ Mikaya ekfukpelekwapu iphe, ookfu; sụ: "Ngwaa; ngabẹ nchị nua iphe, Ojejoje kfuru: Ya phuru Ojejoje l'ẹke ọnono l'aba-eze iya; ndu soja imigwe evudogbaa ya l'ẹka-utara; mę l'ẹka-ibiyita. ¹⁹ Ojejoje asụ ẹphe: '¿Bụ onye bẹ e-deta Éhabu, bụ eze ndu Ízurẹlu t'o jeshia ọgu lẹ Rámọtu-Gíledu; k'ọphu oo-je adaphuhu?'

* 17:16 17:16 Iphe ọ bụ bụ 200,000. † 17:17 17:17 Iphe ọ bụ bụ 200,000. ‡ 17:18 17:18 Iphe ọ bụ bụ 180,000.

"Onye ọwaa -lufuta; yo kfuwa iphe lanu; onye ọphu -lufuta; yo kfuwa iphe ọdo. ²⁰ E metsua; ume lanu alufuta bya evudo Ojejoje l'ifu; su: 'Ọo yẹbedua bẹ e-je edeta iya t'ọ je.'

"Ojejoje asu iya: '?Nanu ẹge ii-me iya?'

²¹ "Yọ su: 'Lẹ ya e-je aburu nwa maa ntuphu-ire nọdu l'onu ndu nkfuchiru iya l'ephe ha.'

"Ojejoje asu iya: 'Ii-deta iya-a; tugbua je.'

²² "Oo ya bu lẹ Ojejoje yeekwaru nwa maa ntuphu-ire l'onu ndu nkfuchiru ngu-a. Ojejoje kfuakwaru l'iphe, du ẹji a-dakfuta ngu nu."

²³ Zedekaya Kenana akpirita; weeru iya Mikaya l'ishi-nchi; su iya: "'?Nanu ẹge Ume Ojejoje shi lufu iya l'ehu je ekfuru yeru nggubedua?'

²⁴ Mikaya asu iya: "Lẹ mbọku, ọo-sa ngu l'anya bu mbọku ono, ii-je edomia onwongu l'ime ime mkpura ono!"

²⁵ Eze ndu Ízurelu abya asu: "T'a kputa Mikaya kpu-jeru Amonu, bu ọ-chi-ọha mkpukpu; waa Jowashi, bu nwatibe eze. ²⁶ Unu su ephe l'eze suru: 'T'a tuchia onye-wa l'ọka-mkpọro. T'ẹ b'ọ dukwa iphe ọdo, unu a-nuje iya; gbahaa buredi; me mini jeye teke ya e-je ọgu ono; lata l'ehu-agu.' "

²⁷ Mikaya asu: "I-lata l'ehu-agu; nggu amaru l'ẹ tọ budu Ojejoje bẹ shi iya l'onu kfuwa okfu." Yọ bya asu: "Unu túbekwa nvọ l'okfu iya ono l'unu ha."

Éhabu ala l'ogu

(1 Eze 22:29-35)

²⁸ Tọ du iya bu; eze ndu Ízurelu yele Jehoshafatu, bu eze ndu Júda atugbua jeshia ọgu lẹ Rámotu-Giledu ọgu. ²⁹ Eze ndu Ízurelu asu Jehoshafatu: "Lẹ ya e-me onwiya t'ẹ ba ama onye ya bu; bahu l'ogu ono. Nggubedua e-ye akpawuru uwe-eze ngu." Tọ du iya bu; eze ndu Ízurelu abya emee onwiya t'ẹ ba ma l'ọ bu iya; ephe ejeshia ọgu ono.

³⁰ Eze ndu Áramu kfuahawaru ndu ishi ugbo-inya iya: "T'ẹ b'ọ dukwa onye ọdo, ephe e-tso ọgu ọdo: a gufu eze ndu Ízurelu nwenkinyi iya." ³¹ Ndu ishi ugbo-inya ono aphulephu Jehoshafatu; su: "L'ọ kwa eze ndu Ízurelu ndono!" Ephe aghazia t'ephe tso iya ọgu. Obenu lẹ Jehoshafatu chiru mkpu; Ojejoje agbaaru iya mkpu. Nchileke emee ephe; ephe ahaa ya. ³² Ndu ishi ugbo-inya ono abya amaru l'ẹ tọ budu eze ndu Ízurelu; ghazikwaa ọdo; haa ya achichi.

³³ Yo nweru onye ọphu, agbalephu akfu nk'ia l'iphe bu ẹke ọ phuru; woru iya gbaa eze ndu Ízurelu lẹ mgbaku ẹke ngwa-ọgu, ọ kwaru onwiya dzekfuru edzekfu. Eze arashiaru onye angaru iya ugbo-inya; su iya: "Ghazia; pafu iya l'ogu-a; ke l'e meruakwaru iya ehú ọkpobe emeru." ³⁴ Ọgu ono ekpohu ọku mbọku ono. Eze ndu Ízurelu adakobe ugbo-inya ono adakobe; ephe lẹ ndu Áramu alua ọgu ono jeye l'urenyashi. Enyanwu aribadelephu; yọ nwuhu.

19

Mba, onye nkfuchiru Nchileke baru Jehoshafatu

¹ Tọ du iya bu; Jehoshafatu, bu eze ndu Júda abya alaa nk'ia lẹ Jerúsalemu lẹ chiriri-werere. ² Jéhu Hanani, bu onye aphuje àphù alufu jeshia ya ndzuta. Yọ su Jehoshafatu: "'?Ọ gbaru ke t'i yetaru onye iphe, du ẹji ẹka? ?Ọ gbaru t'i yeru ndu kpọru Ojejoje ashí obu? Keshinu ọphu i meru ẹge ono; bẹ oke ehú-eghughu, shi l'ẹke Ojejoje nọ dakfutaakwaru ngu. ³ Ọbu l'ọ nwekwarua iphe, du mma, haru nọdu ngu l'ehu; ke l'i wofukotaru itso Ashera, nọkota l'alí-a; bya eworu obu ngu dobe l'ọcho Ojejoje."

Iphe, Jehoshafatu meziru emezi

⁴ Jehoshafatu bẹ buru lẹ Jerúsalemu; yo shi ẹke ono jetsua ọphu ndu nk'ia; mbu ndu bu tsube lẹ Besheba jeye l'ugvu ugvu alí Ífuremu; je emee ephe; ephe aburu ndu ke Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe ọdo. ⁵ Yo dokota ndu ọgbo ikpe lẹ mkpukpu, a kpukotaru; yo shihu ike l'alí Júda; dobegbaa ephe lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu. ⁶ Yọ su ndu ọgbo ikpe ono: "Unu kwabekwa enya l'iphe, unu eme; ke l'ẹ tọ bukwa madzụ bẹ unu ekperu ikpe; l'onye unu ekperu iya kwa Ojejoje, bu onye ono, anọduje swiru unu l'ikpe, unu ekpe ono. ⁷ Nta-a bukwa t'unu tsu Ojejoje egvu; unu akwabẹ enya l'iphe, unu eme; kele Ojejoje, bu Nchileke ayi bẹ ẹka iya ta dukwa l'ejo ikpe; to ole madzụ enya l'ifu; tọ na ẹka-azu."

⁸ Lẹ Jerúsalemu bẹ Jehoshafatu hakwaruphu dobe ndu Lívayi; ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ishi l'anya-ufu enya-ufu t'ephe kpeje ikpe Ojejoje; me t'ephe doshije okfu. Yọ buru lẹ Jerúsalemu bẹ ephe bu. ⁹ Yo kfushiaru iya ephe ike; su: "Unu gudeje ọtsu

Ojejoje egvu; mę ovudoshi ike l'iphe unu k'furu; gude obu unu l'oha l'eme iya. ¹⁰ Iphe, bu okfu, unwunna unu phe shi le mkpukpu, epe bu wotaru unu t'unu doo; m'o bu okfu l'e gburu ochi; odo okfu, laru l'ekemu; m'o bu l'oo k'iphe, e k'furu; m'o k'iphe, a toru okpa iya; m'o bu ke ome-l'al; unu loje-e epe eka le nchi k'ophu epe te emetadu iphe, ikpe a-nma epe l'ifu Ojejoje. Odumeka be oke ehu-eghughu Ojejoje a-dakfutakwa unu l'unwunna unu ono. Ono bu ege unu e-me iya ndono; te ikpe ba anma unu.

¹¹ "Oo Amariya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja a-buru onye ishi unu l'iphe, eeme ala le ke Ojejoje. Zebadaya Ishimelu, bu o-chi-oha ikfu Jüda a-buru onye ishi l'iphe, eeme ala le k'eze. Ndu Lívayi a-buru ndu ishi unu. Te obu shihukwa unu ike l'iphemiphe obule, unu eme. Te Ojejoje swikwaru ndu eme iphe, vudo nhamunha."

20

Jehoshafatu alu-gbu ndu Móabu; mę ndu Amõnu

¹ E metsua; ndu Móabu; ndu Amõnu; mę uphodu le ndu Meyuni abya etso Jehoshafatu ogu.

² Yo nweru ndu bya ekfuaru Jehoshafatu: "Le ndu awu abyakwuta iya ogu hakwa nshinu. L'ephe shikwa Edõmu l'azu eze enyimu azu iya ophu. L'ephe nookwa le Hazazonu Táma, bu iya bu Enu-Gedi." ³ Egvu abya Jehoshafatu l'ehu; yo k'fua ya kepyaa ya aku; le ya a-chõ ifu Ojejoje. Yo raa ya arara t'a swia aswiswi l'al Jüda gbaa ngburumgburu. ⁴ Ndu Jüda l'ephe ha abya edzwa t'ephe roo Ojejoje t'o yeru epe eka. Epe shi l'iphe, bu edukfu Jüda bya t'ephe roo Ojejoje.

⁵ To du iya bu; Jehoshafatu abya evudo edzudzu oha ndu Jüda ono l'ifu; mę ndu Jerúsalemu ono, dzuru l'ifu ogbodufu ophungu eze-ulo Nchileke ono; ⁶ su: "Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi phe! ?To budu nggu bu Nchileke l'imigwe? ?To budu nggu bu ishi al-eze, no l'iphe bu mbakeshi too? Ike; mę okpehu bu l'eka ngu b'o nokota; k'ophu bu le to nwedu onye, ha ke te ya k'pofu ngu l'ifu. ⁷ Nggube Nchileke ayi! ?To budunua nggubedua be chifuru ndu shi buru l'al-a le ndibe ngu; mbu ndu Izurelu bataru; bya eworu al-a nu ndu eri Ebirihamu, bu onya ngu t'o buru nk'ephe gbururu jeye le tutu yoyo. ⁸ Epe buwa iya ebubu; noduwa iya; k'puaru ngu ulo-nsõ, bu eke ii-buru; bya ekfua; su: ⁹ 'L'o -buru l'iphe-ehuka dakfutaru epe; m'o -ruhuru; o -buru ogu; m'o bu l'ii-nu epe aphu; m'o bu ejo iphe-ememe; m'o bu ejo-egu byaru; be epe e-vudo ngu l'ifu l'ifu ulo-a, vu epha ngu-a; raku ngu; k'iphe-ehuka, byaru epe; l'ii-nua olu epe; dzoo epe.'

¹⁰ "Lewaru unwoke ndu Amõnu; ndu ke Móabu; mę ndu ke ugu ugu al Jéyi; mbu ndu ono, e ti kwedu te ndu Izurelu luta l'al epe teke ono, epe shi le Ijiputu lufuta ono. Ndu Izurelu agbangoo epe; haa epe emebiyishi. ¹¹ Lewaru l'oo iphe, epe gude akfu epe ugwo iya bu l'ephe abya epe achifu l'iphe, epe nwe enwenwe; mbu l'al-a, i nuru epe t'o buru okè-ipe epe-wa. ¹² Nggube Nchileke ayi; gwanua epe ochi. Ishi iya aburu; l'ayi ta adukwa ike ojekfu mkporo-oha-a, eze gidigidi l'abyaru ayi ogu ege-a. Ayi ta makwa iphe, ayi e-me. O kwa nggu; be ayi chiru enya dzeeru."

¹³ Ndu Jüda l'ephe ha; epe l'unyomu epe; mę unwegirima epe; mę ndu ophu hagbaa nwanshi abya atuko vudo Ojejoje l'ifu.

¹⁴ Ya ndono; Ume Ojejoje abya Jazelu l'ehu l'edzudzu oha ono. Jazelu bu nwatibe Zekaraya; Zekaraya aburu nwatibe Benaya; Benaya aburu nwatibe Jeyelu; Jeyelu aburu nwatibe Mataniya. Jazelu ono bu onye Lívayi; buru onye eri Asafu. ¹⁵ Yo su: "Unu ngabe nchi; unube ndu Jüda; mę ndu bu le Jerúsalemu; mę eze, bu Jehoshafatu. Owaa bu iphe, Ojejoje ekfu: 'Unu ba atsushi egvu; ophu ike agwukwa unu l'okfu igweligwe ndu-a; ke l'ogu ono ta bukwa unu a-lu iya; oo Nchileke a-luru iya unu. ¹⁶ Unu gbeshi echile jekfu epe ogu. Epe e-shi uzo iya k'ugvu Zizu abya; eke unu a-phu epe bu l'ishishi nsuda k'uzo echi-egu Jeruwelu. ¹⁷ Unubedua l'onwunu te ejekwaru olu ogu. Teke unu dozitsuaru onwunu; unu vudo nwandoo; phu ege Ojejoje e-shi dzofuta unube ndu Jüda; mę ndu Jerúsalemu. Unu ba atsushi egvu; ophu obu 'echifukwa unu echifu. Teke o beru echile; unu jekfu epe; Ojejoje e-swiru-a unu eswiru.' "

¹⁸ To du iya bu; Jehoshafatu abya ebyishi ikpere; woru ifu kpube l'al. Ndu Jüda l'ephe ha; mę ndu bu le Jerúsalemu atuko l'ephe ha ebyishikota ikpere; kpube l'ifu l'al; balahaaru Ojejoje eja. ¹⁹ Ndu Lívayi, bu ndu ophu shi l'eri Kohatu; mę ndu ophu shi l'eri Kora awu-lihu l'atu uzu gude l'aja Ojejoje, bu Nchileke ke Izurelu ajaja.

²⁰ Yo be l'onmewa utsu; epe agbalihu jeshia echi-egu Tekowa. L'ephe epe be Jehoshafatu vudo evudo; su: "Unu nukwa iphe, ya ekfu; unube ndu Jüda; mę ndu bu le Jerúsalemu! Unu kweta ke Ojejoje, bu Nchileke unu; k'ophu unu a-nguru anguru. Unu

ekweta iphe, ndu nkfuchiru iya ekfu; k'ophu iphe a-nòdu ajahuru unu." ²¹ Jehoshafatu ejekfutsua ndu madzu idzu; bya atya eka lè ndu a-guru Ojejoje egvu; mbu ndu a-nòdu aja iya ajaja; yee uwe, du nsò vutaru ndu soja ono uzo; l'asuje:

"Unu kele Ojejoje ekele;

kele n-yemobu iya anoje jeye lè tutu yoyo."

²² Ephe awatalephu ozu egvu; l'aja Ojejoje ajaja; Ojejoje eworu ndu soja dobe t'ephe keuru ephe; shi ege ono tso ndu Amonu; ndu Móabu; me ndu ugvu ugvu ali Séyi ono ogu, bu iya bu ndu ono, byakfutaru ndu Júda ogu ono. E mekputa ephe. ²³ Ndu Amonu; me ndu Móabu ezelihi wuppyabe ndu k'ugvu ugvu ali Séyi; mee ephe; ephe aburu kpurupyata. Ephe egbushigelephu ndu k'ugvu ugvu ali Séyi ono; gbushilaha onwephe.

²⁴ Ndu Júda abya erua l'èke eeshije lee enya l'echi-egu; ephe abya elee enya l'uzo eke igweligwe ndu ono kuru. Iphe, ephe phuru aburu odzu, dabugbaaru l'ali; ophu o dudu m'ogo onye lanu, nahuru nu. ²⁵ To du iya bu; Jehoshafatu yele ndu nk'ia awuru jeshia owgo iphe ndu ono; je asu-vu igweligwe eswi; me iphe, bu 'aguta aguta k'ekwa; me iphe, vugba oke aswa; mbu iphe, kariru k'ophu ephe e-gwotakota iya. Okwata ono be hatabe nshinu; k'ophu ephe gworu iya ujiku eto. ²⁶ Yo be le mboku ophu kwe iya eno; ephe edzukota le nsuda Beraka; nodu l'èke ono jaa Ojejoje ajaja. Oo ya meru; ephe ekulaha eke ono nsuda Beraka jeye ntanu.

²⁷ To du iya bu; ndu Júda l'ephe ha; me ndu Jerúsalemu atuko latashia Jerúsalemu. Yo buru Jehoshafatu bu onye ishi ephe. Ephe egude ehu-otso-ena awu ala; kele Ojejoje be mewaru t'ephe turu okokooko kpua ndu ohogu ephe. ²⁸ Ephe awubata le Jerúsalemu; l'akpo une; l'akpo ogumogu; l'egbu upyoku gude abahu l'ulo Ojejoje.

²⁹ Iphe, bu ndu eze ali odo l'ephe ha atsulaha Ojejoje egvu; teke ephe nuluruphu le Ojejoje tsoru ndu ohogu ndu Izurelu ogu. ³⁰ To du iya bu l'ali-eze Jehoshafatu daa jii; kele Nchileke iya be meru t'o ngu mini kobe okoro l'ekemeke.

Mkpò-chi ishi oghichi Jehoshafatu

(1 Eze 22:41-50)

³¹ Ya ndono; Jehoshafatu aburu eze ndu Júda. Iphe o gbaru bu ukporo afa l'afa iri l'ise teke o wataru achichi. Yo chia ukporo afa l'afa ise le Jerúsalemu. Epha nne iya bu Azuba Shilishi. ³² O tsoru ubeka nna iya, bu Ása; to nwe eke o hasweru okpa. O meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje. ³³ Obu l'e to wofudu eke aagwaje iphe; ophu ndu Júda 'edobedu obu ephe l'èke Nchileke ke nna ephe no.

³⁴ Iphe odo, Jehoshafatu mekotaru; shita l'ishi jeye le ngvucha b'e dekotaru l'ekwo iphe, meru nu l'oge Jéhu Hanani; mbu ophu e deru l'ekwo ndu eze ndu Izurelu.

³⁵ E metsua; Jehoshafatu, bu eze ndu Júda yele Ehezáya, bu eze ndu Izurelu atugba; mbu onye ono, meru ejo iphe ono. ³⁶ Yele iya be tugbaru kpushia ugbo-mini, a-nodu eje Tashishi. Yo buru le Ezeyonu-Géba be ephe nodu kpushia ugbo-mini ono. ³⁷ To du iya bu; Eliyéza Dodavahu ke Marésha abya ekfuru yeri Jehoshafatu; su iya: "Keshinu ophu nggu le Ehezáya tugbaberu be Ojejoje a-tuko iphe, i mekotaru mebyishikota." Ugbo ono ekpukota; to jehe Tashishi ono.

21

Jehoram bu eze ndu Júda

(2 Eze 8:17-24)

¹ To du iya bu; Jehoshafatu abya anwuhu lakfushia nna iya phe. E lia ya l'èke e liru nna iya phe le Mkpukpu Dévidi. Jehoram, bu nwatibe iya ke nwoke aburu eze l'ozori iya. ² Jehoram be nweru unwunne iya ndu ke unwoke, bukwapu unwu Jehoshafatu. Epha unwunne iya ono bu: Azariya; Jehiyelu; Zekaraya; Azariya; Máyikelu; me Shefatiya. Ephe l'ephe ha bukota unwu Jehoshafatu, bu eze ndu Júda. ³ Nna ephe; be nuru ephe igweligwe mkpola-ocha; mkpola-ododo; me iphe, vugbaa oke aswa; bya anukota ephe mkpukpu, a kpugbaaru; yo shihu ike l'ali Júda. Yo woru ali-eze ono nu Jehoram; ke l'oo ya bu okpara iya.

⁴ Teke Jehoram bya aburu eze; chilaha ali-eze nna iya; mbu teke o kporu l'o bu abara; b'o gude ogu-mbeke tuko unwunne iya gbushikota l'ephe ha; hakwaruphu ndu ishi ndu Izurelu gbushia. ⁵ Jehoram be nwaru ukporo afa l'afa iri l'èbo teke o wataru obu eze. Iphe, o chiru aburu afa esato le Jerúsalemu. ⁶ O tsoru ubeka ndu eze ndu Izurelu; mee ege ndibe Éhabu meru; ke l'o luru nwatibe Éhabu. O meru iphe du eji l'enya Ojejoje. ⁷ Obu le Ojejoje gude ke ndzu, yele Dévidi gbaru haa onu-ulo Dévidi; to mebyishi iya; ke l'o kweru iya ukwa l'unwu iya; me awa iya ta byadu bya achibuhu achichi gbururu jeye le gbururu.

⁸ L'oge ke Jehoramụ bẹ ndu Éđomụ kwefuru ikè l'èphe ta anòduhedu lẹ mkpuli òchichi ndu Júda. Èphe edobe eze nk'èphe, bụ onye a-buru èphe ishi. ⁹ Tò dù iya bụ; Jehoramụ achịta ndu ishi ndu soja iya; mę ụgbo-inya iya l'ò ha gbakfushia ndu Éđomụ. Ndu Éđomụ abya agbaa yele ndu ishi ụgbo-inya iya ono mgburumburu. Yo be l'enyashi; Jehoramụ phẹ ezelihi je egbushia ndu Éđomụ ono. ¹⁰ Yò buru ege ndu Éđomụ kwefuru ikè l'òchichi ndu Júda ndono jeye ntanụ. Teke ono kwaphu bẹ ndu Libina kwefuru òchichi ndu Júda ikè; kele Jehoramụ gwọberu Ojeoje, bụ Nchileke kẹ nna iya phẹ.

¹¹ O kwaphụ ege ono bẹ Jehoramụ mekotaru eke, aagwaję iphe l'ugvu ugwu alį Júda. Yo mee tẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu melahaa ghẹleghelehele; duswekwaaphu ndu Júda ụzo.

Ozi, Elayija ziru Jehoramụ

¹² Tò dù iya bụ; ẹkwo, shi Elayija, bụ onye nkfuchiru Nchileke l'ẹka abya erua Jehoramụ ẹka. Ẹkwo ono sụru:

"Qwaa iphe, Ojeoje, bụ Nchileke kẹ nna ngu Dévidi kfuru: 'Keshinu ophu ẹ tii tsodu ụbeka nna ngu, bụ Jehoshafatu; tii tso kẹ Ása, bụ eze ndu Júda; ¹³ yò bụ-chiaru ụbeka ndu eze ndu Ízurelu b'i tsoru; bya emee tẹ ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu melahaa ghẹleghelehele; ege ono, ndibe Éhabu meru ono; bya egbushikwaaphu unwunne ngu, bụ ndibe nna ngu phẹ; mbụ ndu ono, ka ngu mma ono; ¹⁴ bukwa t'i lekwa-a lẹ Ojeoje e-gude oke mkpamẹhu daa ndibe unu ẹka; mę unwegirima unu; mę unyomu unu; mę ẹku unu l'ò ha. ¹⁵ Nggubedua l'onwongu bẹ ejo ome-l'ẹhu a-dakfuta; mbụ ejo o-me-l'ẹhu, a-nòdu eme ngu l'èpho. Ẹhu ono e-mee ngu jeye teke akuru-èpho ngu a-wufuta.' "

Anwụhu Jehoramụ

¹⁶ Ya ndono; Ojeoje abya akpalia ndu Filisutayinu; mę ndu Arabu, bụ iya bụ ndu ono, bunyabe ndu Ítiyópiya ono; Jehoramụ adụ èphe ashị. ¹⁷ Èphe abya ogu l'alį Júda; zebata l'alį ono; vukota iphemiphe ọbule, èphe phuru l'ufu-eze; kpukoo unwu iya unwoke; mę unyomu iya; k'ophu bụ l'ẹ tọ dudu nwatibe iya kẹ nwoke, a haru; gbahaa Ehezáyá, bụ onye ophu katsukpo oburu nwata l'unwu iya ndu k'unwoke.

¹⁸ Iphemiphe ono emetsulephu; Ojeoje abya aloru o-me-l'ẹhu, bụ 'agwọta agwọta ye Jehoramụ l'èpho. ¹⁹ Afa labụ eswelephu k'ophu ome-l'ẹhu ono byaru iya; akuru-èpho awufuta iya. Yò taa kpokpokpo nwụhu. Ophu ndibe èphe 'akpọbedu ọku gude kwabẹ iya ugwu; ege a kpọberu nna iya phẹ.

²⁰ Iphe Jehoramụ gbaru bụ ụkporo afa l'afa iri l'ẹbo teke ọ wataru achichi. Yò chĩa afa esato lẹ Jerúsalemu. O nwuhuru; tọ dù onye yoru ọshi iya. E liru ya lẹ Mkpukpụ Dévidi; ọle ẹ te lidu iya l'ili ndu eze.

22

Ehezáyá bụ eze ndu Júda

(2 Eze 8:25-29; 9:21-28)

¹ Tò dù iya bụ; ndu Jerúsalemu emee Ehezáyá, bụ iya kagee obuta nwata l'unwu Jehoramụ eze l'ọzori nna iya; kele ndu ọ-lua-ọlaa yele ndu Arabu, yi wubata l'odu ogu ono tükowa unwu nwoke ono ndu ophu bụwa ọgurennya; gbushikota. Tò dù iya bụ; Ehezáyá Jehoramụ awata ọchi ndu Júda.

² Iphe Ehezáyá gbaru bụ ụkporo afa l'afa labụ teke ọ wataru achichi. Yò chĩa afa lanu lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Atalaya; nwanwa Omuri.

³ O tsokwaruphu ụbeka ndibe Éhabu; kele nne iya bẹ kpọ-ziru iya ụzo t'o mee ejo iphe. ⁴ O meru ejo iphe l'enyanya Ojeoje; ege ono, ndibe Éhabu meru ono; kẹ l'èphe kpọ-zilahaaru iya ụzo; lẹ nna iya nwuhutsuaru; shi ege ono loru iya ye t'ọ laa l'iyi. ⁵ O tsoru ụzo, èphe kpọ-ziru iya; je etsoru Joramụ Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu; èphe eje etso Hazẹlu, bụ eze ndu Áramu ogu lẹ Rámọtu-Giledu. Ndu Áramu ono emerua Joramụ ẹhu. ⁶ Yò latashia Jézerilu t'ọ nọdu nyaa iphe ono, ndu Áramu mekaru iya lẹ Ráma teke ono, èphe tsoru Hazẹlu, bụ eze ndu Áramu ogu ono.

Ehezáyá Jehoramụ, bụ eze ndu Júda ejeshia ọji Joramụ Éhabu lẹ Jézerilu k'iphe ono, e mekaru iya ono.

Jéhu egbu Ehezáyá

⁷ Yò buru Nchileke b'o shi l'ẹka tẹ Ehezáyá je ọji Joramụ; k'ophu oo-shi ege ono daa. Ehezáyá abya erua eke ono yele Jehoramụ eje etsokfuru Jéhu Nimishi; mbụ onye ono, Ojeoje wuru manụ t'o gbushigee ndibe Éhabu ono.

⁸ Yò b̄uru teke Jéhu agwa ndibe Éhabu ochi; b'ò ph̄uru ndu ishi ndu Júda; m̄e ẓnwu nwunne Ehezáya, b̄u ndu ejeru Ehezáya ozi; t̄uko ep̄he gbushikota. ⁹ Yò wata oçokashi Ehezáya. E je gude iya l'èke o domiru onwiya l̄e Samériya; kp̄uru iya kp̄u-jeru Jéhu. E woru iya gbua. E liru iya elili; k̄e l'ep̄he s̄uru l'ò b̄u nwatibe Jehoshafatu, b̄u onye ono, gude obu iya l'ò ha çòo Ojejoje ono. To nwehe onye odo, shi l'ùlo Ehezáya, a-d̄u ike b̄uru ishi l'alì-eze ono.

Atalaya yeḷe Jowashi
(2 Eze 11:1-3)

¹⁰ Ya ndono; Atalaya, b̄u nne Ehezáya aph̄ulephu l̄e nwatibe iya nw̄uhuwaru; yò gbalihi je at̄uko ndibe ndu eze, shi l'ònu-ùlo Júda gbushikota l'ep̄he ha. ¹¹ Obu l̄e Jehosheba, b̄u nwatibe eze Joram̄u k̄e nwan̄yi zitaru Jowashi Ehezáya l'ẓnwu eze ono, eeme t'è gbushigee ono; je edomia yeḷe onye ehe iya n̄u je l'ime ùlo l'ime mkpura. O b̄u ep̄e ono b̄e Jehosheba, b̄u nwatibe eze Joram̄u k̄e nwan̄yi; mb̄u nyee Jehoyada, ach̄ijeru Nchileke eja shi domia Jowashi l'èka Atalaya; to gbu iya; keḷe Jehosheba b̄u nwunne Ehezáya k̄e nwan̄yi. ¹² E domiru iya; ep̄he l'iya an̄o l'eze-ùlo Nchileke afa ishinḡu; Atalaya l'ach̄i l'alì ono.

23

E kwefuru Atalaya ikè
(2 Eze 11:4-16)

¹ Yo be l'afa k'èsa; Jehoyada abya akaa obu. Yeḷe ndu ishi, ach̄igbaa ẓkporo ndu soja ise ise eworu ndz̄u gbaa; m̄e Azariya Jerohamu; Ishim̄elu Jehohananu; Azariya Ób̄edu; Maaseya Adaya; m̄e Elishafatu Zikiri. ² Ep̄he at̄uko alì Júda jegbaru; je ekukota ndu Lívayi, bu l̄e mkp̄ukpu, n̄okota l'alì Júda l'ò ha; kua ndu ishi l'ènya-ufu ènya-ufu ndu Ízurelu. Ep̄he edzua l̄e Jerúsalemu. ³ Eze waa edzudz̄u oha ono l'ep̄he ha an̄odu l'eze-ùlo Nchileke ono gb̄aa ndz̄u.

Jehoyada abya as̄u ep̄he: “Unu lekwa nwatibe eze! Oo ya a-n̄odu ach̄i; ep̄e ono, Ojejoje kfuru iya l'èhu ẓnwu Dévidi ono. ⁴ Qwaa iphe, unu e-me nd̄o-ò: Unub̄e ndu ach̄ijeru Nchileke eja; m̄e ndu Lívayi ono, an̄oje l̄e nche mb̄oku oṭu-ume ono; t̄e nkere-èto unu cheje oṅu-oguzo nche; ⁵ nkere-èto odo eche ufu-eze; nkere-èto odo eche Oṅu-oguzo Okpa-ùlo. Ndu ophu l'ep̄he ha a-n̄odu l'echi ogbodufu eze-ùlo Nchileke. ⁶ T'è b'ò dukwa onye e-je obahu l'eze-ùlo Nchileke; gbahalephu ndu ach̄ijeru Nchileke eja; m̄e ndu Lívayi, b̄u ndu eje ozi. O b̄u ep̄he b̄u ndu a-bah̄uje iya n̄u nwan̄kinyi; k̄e l'ep̄he d̄u ns̄o. Obenu l̄e ndu ophu a-kwab̄eje ènya l'iphe, Ojejoje s̄uru t'á kwab̄e ènya. ⁷ Ndu Lívayi a-n̄o-pee eze mgburumgburu. Onyen̄onu; yò paru ngwa-ògu iya l'èka. Iphe, b̄u onye bah̄uru l'eze-ùlo ono b̄e ee-gbu egbugbu. Iphe b̄u èke eze eje; unu eswiru iya eswiru.”

⁸ Ndu Lívayi ono; m̄e ndu Júda l'ep̄he ha at̄uko iphe, b̄u iphe ono, Jehoyada, b̄u onye ach̄ijeru Nchileke eja s̄uru t'ep̄he mee ono mee. Onyen̄onu ach̄ita ndu nk'iya; mb̄u ndu n̄o l̄e nche l̄e mb̄oku oṭu-ume; m̄e ndu ophu shi l̄e nche al̄ufuta mb̄oku oṭu-ume ono; keḷe Jehoyada, b̄u onye ach̄ijeru Nchileke eja ta d̄udu ogbo ophu o hawaru t'ep̄he la. ⁹ Tò d̄u iya b̄u; Jehoyada, b̄u onye ach̄ijeru Nchileke eja abya ach̄ita ara; m̄e iphe, eegudeje egbochita onwonye ophu ha nshinu m̄e k̄e nsh̄i ono, shi b̄uru k̄e Dévidi ono; mb̄u ndu onanu, e doberu l'eze-ùlo Nchileke ono; woru keshiaru ndu ishi ndu soja ẓkporo ise ise ono. ¹⁰ Yo woru ndu Júda l'ep̄he ha kp̄oo giriri; ep̄he apagbaaru ngwa-ògu ep̄he l'èhu l'èhu; vudo gbaa eze mgburumgburu l̄e mgboro ènya-ngw̄eja; shita l'ùzo ohuda eze-ùlo ono jeye l'ùzo isheli iya.

¹¹ Ep̄he abya edufuta nwatibe eze ono; mb̄u Jowashi; kp̄ube iya okpu-eze; woru èkwò, e deru ekemu Nchileke ye iya l'èka; s̄u l'òo ya b̄u eze. Jehoyada yeḷe ẓnwu iya aw̄ua ya man̄u t'ò b̄uru eze; z̄ua ya; s̄u: “Ndz̄u ngu ndz̄u ogologo; ngḡube eze!”

Anw̄uhu Atalaya

¹² Atalaya anulephu w̄owowo, ndu Júda at̄u l'èke ep̄he agba oso; l'aja eze ajaja; yò t̄ugbua jekfushia ep̄he l'eze-ùlo Nchileke. ¹³ Yò bya elee ènya; ph̄u eze l'èke oovudo l̄e mgboro itso, n̄o l'ònu-oguzo ono; bya aph̄u ndu ishi ndu soja; m̄e ndu egbu ẓpyoku l'èke ep̄he vudonyabetsua eze. Ndu alì ono l'ep̄he ha an̄odu l'ete èswa; l'egbu ẓpyoku; ndu egvu ach̄iru ngwa-egvu l'az̄u egvu. Atalaya agbajash̄ia uwe iya; chia mkpu; s̄u: “Ah̄uma eme-o! Ah̄uma eme-o.”

¹⁴ Tò d̄u iya b̄u; Jehoyada, b̄u onye ach̄ijeru Nchileke eja abya edufuta ndu ishi ẓkporo ndu soja ise ise ono; s̄u ep̄he: “Unu kp̄ufuta nwan̄yi ono l'echi ndu nche ono. Iphe, b̄u onye tso iya n̄u; unu gude mma gbua ya.” Ishi iya ab̄uru l'onye ono, ach̄ijeru Nchileke

ęja ono bę sęru t'ę be egbukwa iya l'eze-ęlo Nchileke. ¹⁵ Ya ndono; ęphe azę iya; kpuru iya rua Ọnu-oguzo Ịnya l'ufu-eze; woru iya gbua l'ęke ono.

Jehoyada edozi alį Júda
(2 Eze 11:17-20)

¹⁶ Ya ndono; Jehoyada abya agbaa ndzų doberu onwiya yele ndu Júda l'ęphe ha; mę eze. Ogb-a-ndzų ono aburu l'ęphe a-buru ndu kę Ojejoje. ¹⁷ Ndu Júda l'ęphe ha ejeshia l'ęlo agwa Bálų; je enwutsushia ya. ęphe atųko ęnya-ngweja Bálų; mę ntekppe, nọ iya nų tsukposhia; gbua Mátanu, bų onye achijeru ęphe ęja Bálų l'ifu ęnya-ngweja Bálų ono.

¹⁸ Ya ndono; Jehoyada abya eye ndu nche; ęphe echelaha eze-ęlo Nchileke nche. ęphe anọdu l'ęke ndu achijeru Nchileke ęja, bų ndu eri Lívayi; mę l'ęke ndu Lívayi ono, Dévidi yeru ozi ęlo Ojejoje l'ęka ono; mbų ndu ono, o doberu t'ęphe kpọje ngweja-ukfuru ọku nų Ojejoje ege ono, e deru iya l'ękwo ekemu Mósisu ono; mbų t'ęphe gude ęhu-ọtso-ęna; l'agu egvu l'eme iya ege ono, Dévidi turu iya doberu ęphe ono. ¹⁹ Yo woru ndu nche ono yekota l'ọnu eze-ęlo Nchileke; k'ọphu bų l'ę tọ dudu onye mmeru nọ l'ęhu a-bahų iya nų.

²⁰ Yọ chįta ndu ishi ndu soja ųkporo ise ise ono; ndu oke amadų; ndu ishi ndu Júda; mę ndu alį ono l'ęphe ha; yeru onwiya; ęphe eje edufuta eze l'eze-ęlo Nchileke ono. ęphe eshia ųzo ọnu-oguzo imeli duba iya l'ufu-eze; bya emee ya; yọ nọdu l'aba-eze. ²¹ Ndu alį ono l'ęphe ha etee ęswa. Mkpųkpu ono bya adaa jii; kę l'e gudewa ogu-mbeke gbua-Atalaya.

24

Jowashi bų eze ndu Júda
(2 Eze 12:1-16)

¹ Iphe Jowashi gbaru bų afa ęsaa teke ọ wataru achįchi. Yọ chįta ųkporo afa labų lę Jerúsalemu. ępha nne iya bų Zibiya; onye Besheba. ² Jowashi bę mekotaru iphe, vudo nhamunha l'ęnya Ojejoje l'oge kę Jehoyada, bų onye achijeru Nchileke ęja. ³ Jehoyada bę luru Jowashi ųnwanyi labų; yọ mųshia unwoke; mę ųnwanyi.

⁴ A nonyaa; Jowashi ekpebua lę ya e-dobe eze-ęlo Nchileke l'ọnodu, gbarų iya nų. ⁵ Yọ bya ekukobe ndu achijeru Nchileke ęja; mę ndu Lívayi; sų ęphe: "Unu tųko iphe, bų mkpųkpu, nọ l'alį Júda jegba; je anaa ndu Ịzurelų okpoga, ee-gudeje emekwa eze-ęlo Nchileke afa l'afa. Unu nakwaa ya ęgwegwa." Ọle ndu Lívayi ono te emedu iya ęgwegwa.

⁶ Tọ dų iya bų; eze ekua Jehoyada, bų onye ishi ndu achijeru Nchileke ęja; sų iya: "Ọ Buhunu ngunu meru iphe ę tį sųdu ndu Lívayi t'ęphe wolata okpoga akįriko ono, shi l'alį Júda; mę Jerúsalemu ono; mbų ono, Mósisu, bų nwozi Ojejoje; tuburu tę edzudzu ọha ndu Ịzurelų kfųje t'e gude mee k'ųlo-ękwà ono, e doberu ekemu Ojejoje ono?"

⁷ Ụnwegirima Atalaya, bų iya bų nwanyi ọkpoma-nshi ono bę wubatawaru l'eze-ęlo Nchileke; gudewa iphe, e doberu nsọ l'eze-ęlo Nchileke ono gwaa Bálų.

⁸ Tọ dų iya bų; eze abya asų t'e meta okpoko dobe l'azų ọnu eze-ęlo Nchileke. ⁹ A bya araa ya arara l'alį ndu Júda; mę lę Jerúsalemu; t'e wolataru Ojejoje okpoga akįriko ono, Mósisu, bų nwozi Nchileke keru nų ndu Ịzurelų l'echi-ęgu ono. ¹⁰ Ndu ishi; mę ndu Júda l'ęphe ha egude ęhu-ọtso-ęna wolata okpoga akįriko ono. ęphe ewojeru iya chee l'okpoko ono; jeye ęphe ewolatakota iya; yọ gvų. ¹¹ Yọo buje; teke ndu Lívayi pataru okpoko ono pajeru ndu ishi ọru eze; ęphe -phųa l'okpoga bę hawa iya nshinu; onye ederu eze ękwo yele nwozi onye achijeru Nchileke ęja abya efoo okpoko ono ọnu; pata iya paphu azų l'ęke ọnoje. Yọ buru ege ono bę ęphe emeje iya mbọku-mbọku; shi ege ono naa okpoga ono naa kę etsutsu iya. ¹² Eze yele Jehoyada eworu okpoga ono nų ndu ozi ono, eeje ozi l'eze-ęlo Nchileke ono. ęphe egude iya buta ndu akpųje ęlo; mę ndu kapyįnta t'ęphe mezia eze-ęlo Nchileke ono t'ọ dų l'ọnodu iya. Ọ kwaphų ege ono; bę ęphe gude iya buta ndu gude mkpųrukpu-įgwę; mę ope; l'arų ọru t'ęphe mekwaa eze-ęlo Nchileke ono.

¹³ Ndu eje ozi ono eyeru iya ęhu. Ọru ęlo ono enwuhu ọku; eje l'ifu l'ifu. ęphe abya akpųkwaa eze-ęlo Nchileke ono; yọ dų ege o shi dųhawa; mbų mee ya; yo shihu ike.

¹⁴ ęphe emebetsua ęlo ono; bya ewota okpoga ọphu phoduru nų; nų eze yele Jehoyada. Yọ buru iya b'e gude meshia iphe, e doberu l'eze-ęlo Nchileke ono; mbų iphe, e gude eje ozi; iphe, e gude eme kę ngweja-ukfuru; gbangųgbangu; iphe, e meru lę mkpọla-ododo; mę kę mkpọla-ọcha. ęphe egwoo ngweja-ukfuru l'eze-ęlo Nchileke ono jeye l'oge kę Jehoyada.

Anwũhu Jehoyada

¹⁵ Jehoyada bẹ karu nka; rua l'oge nka-ezekuna nk'ia. O nwũhuru l'ọ gbatsuaru ¼kporo afa ishingu l'afa iri. ¹⁶ E liru iya l'ẹke e liru ndu eze lẹ Mkpukpu Dévidi; kẹ iphe, dũ mma, o meru Nchileke lẹ ¼zurelu; mẹ l'eze-ulo Nchileke.

Okpoma-nshi Jowashi

¹⁷ Lẹ Jehoyada nwũhutsuaru bẹ ndu ishi ndu Júda byaru okele eze; eze angaberu ephe nchi. ¹⁸ Ephe aparu eze-ulo Ojejoje, bũ Nchileke kẹ nna ephe haa; gwalahaa Ashera; mẹ agwa ọdo. Nchileke atukoshi ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu ẹhu-eghughu iya; kẹ l'ikpe nmaru ephe. ¹⁹ Ojejoje abya ezifu ndu nkfuchiru iya t'ephe duphuta ephe azu. Ndu nkfuchiru ono ekfua eli kfuwa alj; ephe ta angaru ephe nchi.

²⁰ Tọ dũ iya bũ; Ume Nchileke abya Zekaráya Jehoyada, bũ onye achijeru Nchileke eja l'ẹhu. Yọ bya evudo ndu ono l'ifu; sũ ephe: "Owaa iphe, Nchileke ekfu. O sũru: ' ¼ Bũ ngũnu meru iphe unu adaka ekemu Nchileke; shi ẹge ono l'emelala onwunu azu? Keshinu unu gbadoru Ojejoje; bẹ Ojejoje gbadookwaru unubedua.' "

²¹ Obenu l'ephe gbawaru iya ejo idzu; eze anũ ephe ikike t'ephe tugbua ya lẹ mkpuma. Ephe eworu iya tugbua l'ogbodufu eze-ulo Nchileke. ²² Ophu eze Jowashi 'anyatadũ iphe-oma, Jehoyada, bũ nna Zekaráya meru iya; woru nwatibe iya kẹ nwoke gbua. Zekaráya anwũhude; sũ: "Tẹ Ojejoje lekwa ẹnya l'iphe-a, ephe meru-a; gwata ephe ¼gwo iya!"

²³ Afa ono agvudelephu; ndu soja ndu Áramu abya etso Jowashi ọgu. Ephe zebata l'alj Júda; mẹ lẹ Jerúsalemu iya atuko ndu ishi ndu Júda l'ephe ha gbushikota; gwoo iphe, ephe kwaru l'okwata vulaaru eze ephe lẹ Damásukosu. ²⁴ Ndu soja ndu Áramu ono bũ-a ndu habe nwahabe bẹ ephe chi bya ọgu ono. Obenu lẹ Ojejoje yeru ephe igweligwe ndu soja ndu Júda l'ẹka; kẹ l'ephe haru Ojejoje, bũ Nchileke kẹ nna ephe. Yọ bũru ẹge ono bẹ ephe shi nũa Jowashi aphũ. ²⁵ Ndu Áramu ono atugbutsulephu; kẹ l'ephe meruwaru Jowashi ẹhu; ndu ozi iya agbaaru iya ejo idzu; woru iya gbua l'oshi-azẹe ya; lẹ k'egbugbu ono, o gburu nwatibe Jehoyada ono, bũ onye achijeru Nchileke eja. Jowashi anwũhu; ephe elia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Ọle ephe te elidu iya l'ili ndu eze.

²⁶ Ndu gbaru iya ejo idzu ono bũ: Zabadu Shimeyatu, bũ nwanyi Amonu; mẹ Jehozabadu Shimiritu, bũ nwanyi Móabu. ²⁷ A bya l'ako ẹhu unwegirima iya; mẹ igweligwe ozi, Ojejoje zieberu l'ishi iya; mẹ ẹge o gude mezia eze-ulo Nchileke t'ọ dũ ẹge o shi dũ; b'e dekotaru l'ẹkwo, akowa iphe, e deru l'ẹkwo ndu eze. Tọ dũ iya bũ; Amazáya, bũ nwatibe iya kẹ nwoke abũru eze nọ-chia ẹnya iya.

25*Amazáya bũ eze ndu Júda**(2 Eze 14:1-6)*

¹ Iphe Amazáya gbaru bũ ¼kporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chia ¼kporo afa l'afa tete lẹ Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bũ Jehowadinu; onye Jerúsalemu. ² Amazáya bẹ meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje. Ọle ẹ to gudekotadu obu iya mee ya. ³ Ọkpa eshihulephu Amazáya ike l'ochichi; yo gbushia ndu ozi iya ono, bũ ephe gburu nna iya teke o shi bũru eze ono. ⁴ Ọbu l'ẹ to gbudo unwegirima ndu ono. O meru iphe ono, e deru l'ekemu; mbũ l'ẹkwo Mosisu; l'ẹke ono, Ojejoje tũru ekemu; sũ: "T'ẹ b'e egbujekwa ndu bũ nna l'ugwo iphe, unwu ephe metaru; ọphu e gbujekwa unwu l'ugwo iphe, nna ephe metaru. Onyenonũ a-lajẹ l'ugwo iphe, ọ kpataru."

⁵ Amazáya abya ekukobe ndu Júda; doo ephe l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu ndu bũ nna l'ikfu Júda; mẹ lẹ ndu ikfu kẹ Bénjaminu; t'ephe nọdu l'ẹka ndu ishi, achigbaa unu ndu soja labũ l'¼kporo iri iri; mẹ l'ẹka ndu ishi, achigbaa ndu soja ¼kporo ise ise. Ndu ọ gutaru bẹ bũ ndu nwaru shita l'¼kporo afa kwaseru. Yọ bya achofuta l'iphe, ephe dũ bũ unu ugbo unu l'unu ¼kporo iri l'ẹsaa l'unu iri. Ndu ono bukota ndu a foru afofo; mbũ ndu dzuwaru oje ọgu; bũru ndu a-dũ ike parũ ara; mẹ iphe, eegudeje egbochita onwonye.

⁶ Ọ kfukwaruphu ¼kporo talentu mkpola-ọcha ise gude buta ndu soja ndu ¼zurelu, dũ ¼kporo unu unwoke ugbo iri l'ẹbo l'unu iri, bũ ndu ike-ka-l'ọgu.

⁷ Ọle onye kẹ Nchileke bẹ yakfataru iya nũ bya asũ iya: "Nggũbe eze; tẹ nggu lẹ ndu soja ndu ¼zurelu ba ayikwa jee ọgu ono; kẹle Ojejoje te eswikwaru ndu ¼zurelu; to swiru ndu ¼furemu. ⁸ I -jee bẹ Nchileke a-kwatsukwa ngu l'ifu ndu ọhogu ngu; m'ọ -ruhuru; ike ọgu dũ ngu idagha; kẹ l'ọo Nchileke bũ onye nweru ike, oo-gude yetaru ngu ẹka; nwekwaruphu ike, oo-gudeje kwatsua ngu."

⁹ Amazáya asũ onye kẹ Nchileke ono: " ¼Bũ ngũnu bẹ ephe e-mekwanu lẹ k'¼kporo talentu mkpola-ọcha ise, ya kfuru ndu soja ndu ¼zurelu phũ?"

Onye kę Nchileke ono asu iya: "Le Nchileke a-du-a ike nu iya ophu ka onanu nshinu."

¹⁰ To du iya bu; Amazaya achifuta ndu soja ono, shi le Ifuremu byakfuta iya ono; su epehe t'ephe la. Yo tsa epehe l'ehu nshinu l'eke ndu Juda no; epehe avoru kfurukfuru lashia.

¹¹ Obu abya eshihu Amazaya ike. Yo duta ndu nk'ia; yo buru epehe oje le Nsuda Ali Unu; rua je egbushia ndu Seyi; unu unwoke ukporo l'ise.* ¹² Unwoke ndu Juda ono akpukwaaphu unu unwoke ukporo l'ise[†] le ndzu; chita epehe je edobe l'eli eze mkpuma; shi l'eke ono nwutsuhia epehe; epehe abya adashja; gwee onwephe yogiriyogiri.

¹³ Ole ndu soja ono, Amazaya chiphuru azu t'ephe be etsoshi jee ogu ono wubaru le mkpukpu ndu Juda; tso epehe ogu o-lua-olaa; mbu lua epehe tsube le Sameriya jeye le Betu-Horonu; gbua unu umadzu esaa l'ukporo madzu iri[‡] le ndu Juda ono; bya akwaa iphe epehe l'okwata l'eke o ha nshinu.

¹⁴ Le Amazaya shi ogbushi ndu Edomu ala b'o chitaru unwu agwa ndu Seyi. Yo bya edobe unwu agwa ono; yo buru nk'ia. Yo balahaaru iya aja; gwolahaaru iya ngweja. ¹⁵ To du iya bu; ehu eghulaha Ojejoje eghughu l'eke Amazaya no; yo zia onye nkfuchiru; t'o jekfu Amazaya je asu iya: "Bu ngunu meru yo unwu okpata, e-ta dudu ike nafuta ndu nk'ia l'eka ngu b'i gwalahaaru?"

¹⁶ Onye nkfuchiru ono akpukwaduru-a okfu ono l'onu ekfu; eze ajipyabe iya; su iya: "Bunua nggu b'a fotaru ti buru onye a-noduje akpoziru eze uzo? Dobe-nuphu onu ndoo! O -dudu b'i laakaruru."

To du iya bu; onye nkfuchiru ono ano-kirishia; nonyaa bya asu iya: "Ya makwarua le Nchileke chipyawaru iya t'o mee ti laa l'iyi; ke li meru iphe, du ege ono; jika ongabe nchi l'uzo, ya akpo-ziru ngu."

Ogu, daru ndu Juda waa ndu Izurelu

(2 Eze 14:8-14)

¹⁷ To du iya bu; Amazaya, bu eze ndu Juda ye le ndu akpo-zijeru iya uzo abya achia idzu. Yo zia t'e je ezia eze ndu Izurelu, bu Jehowashi: "T'o bya t'ephe kpogba iya." Jehowashi bu nwatibe Jehowahazu; Jehowahazu aburu nwatibe Jihu.

¹⁸ Jehowashi, bu eze ndu Izurelu abya eziphu Amazaya, bu eze ndu Juda ozi; su iya: "Loshi uke, no l'ugvu ugvu Lebanonu be ziru oshi sida, nokwaphu l'ugvu ugvu Lebanonu: 'T'o kenua nwatibe iya ke nwoke nwada iya t'o lua.' Anu egu, bu l'ugvu ugvu Lebanonu ono eswedelephu; dzoo uke ono pyaapya. ¹⁹ Iphe, iikfunu bu t'a phukwa li mekputawaru ndu Edomu. Nggu egude iya l'etse etsetse; l'eku onwongu ekuku. Ophu ti nodu nwandoo. ?Tji hadu ocho okfu, e-ri ngu ishi; ria ishi ndu Juda."

²⁰ Obenu le Amazaya ta ngadu nchi; ke l'oo Nchileke b'o shi l'eka; k'ophu oo-woru epehe ye ndu ohogu epehe l'eka; okfu l'ephe gwalahaaru agwa ndu Edomu. ²¹ To du iya bu; Jehowashi, bu eze ndu Izurelu achita ndu soja iya jeshia; epehe l'eze ndu Juda; mbu Amazaya abya akpogbabe iya le Betu-Shemeshi Juda. ²² Ndu Izurelu emekputa ndu Juda; epehe agbalashia; onyenonu agbalaa lashia nk'ia. ²³ Jehowashi, bu eze ndu Izurelu egude eze ndu Juda, bu Amazaya le Betu-Shemeshi. Amazaya bu nwatibe Jowashi; Jowashi aburu nwatibe Ehezaya. Jehowashi akputa iya rua Jerusalemu; bya enwutsushia upho-mkpuma Jerusalemu; tsube l'onu-oguzo ndu Ifuremu jeye l'onu-oguzo mgboro mkpukpu ono. Eke o nwutsuru be ogologo iya ruru unu ntu-okpa. ²⁴ Yo chitakota mkpola-ododo; me mkpola-ocha; me iphe, bu iphe, o phuru l'eze-ulo Nchileke, bu ndu ophu no l'eka Obedu-Edomu. O chitakaruphu iphe, bu eku, no l'ufu-eze; chita chita ndu e guderu egude; lashia Sameriya.

²⁵ Eze ndu Juda; mbu Amazaya Jowashi noru afa iri l'ise l'eze ndu Izurelu; mbu Jehowashi Jehowahazu nwuhutsuaru. ²⁶ Iphe odo, Amazaya mekotaru; tsube l'ishi jeye le ngvucha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Juda; me ke ndu Izurelu. ²⁷ Tsube teke Amazaya haru otso Ojejoje b'a no le Jerusalemu l'achiru iya ejo idzu; yo gbalaa lashia Lakishi. E ye ndu choru iya jeshia Lakishi je eworu iya gbua l'eke ono. ²⁸ E gude iya palata odzu iya; bya eworu iya lia l'eke e liru nna iya phe le Mkpukpu Devidi.

26

Uzaya bu eze ndu Juda

(2 Eze 14:21-22; 15:1-7)

* 25:11 25:11 Iphe o bu bu 10,000. † 25:12 25:12 Iphe o bu bu 10,000. ‡ 25:13 25:13 Iphe o bu bu 3,000.

¹ Tò dù iya bụ; ndu Júda l'èphe ha eduta Uzáya, nòwaru afa iri l'ishingu; mee ya eze l'òzori nna iya, bụ Amazáya. ² O bụ iya kpukwaru mkpukpu Élatu woru iya nù-p hu ndu Júda azụ; lè Amazáya nwuhutsuaru.

³ Iphe Uzáya gbaru bụ afa iri l'ishingu teke o wataru achichi. Yò chĩa ukporo afa labu l'afa iri l'ebo lè Jerúsalemu. Épha nne iya bụ Jekolaya; onye Jerúsalemu. ⁴ Uzáya meru iphe, vudo nhamunha l'ènya Ojeoje; ège ono, nna iya; mbụ Amazáya meru ono. ⁵ O chòru ụzò kè Nchileke teke Zekaráya nòkwadu ndzụ. Yò bụru Zekaráya ono bè kpò-ziru iya ụzò t'ò tsuje Nchileke egvu. Jeye l'ège o nò-beru l'achò ụzò kè Ojeoje; bè Nchileke meru eka iya; yò bụru upete.

⁶ Uziya bè jeru je etso ndu Filisutayinu ogu; je enwutsushia upho-mkpuma Gatụ; mkpukpu Jabuné; mè kè mkpukpu Asurelu. Yò bya akpúshia mkpukpu l'alì, nò lè Asurelu; mēwaru l'èke odo l'alì Filisutayinu. ⁷ Nchileke eyetaru iya èka l'ogu ephe lè ndu Filisutayinu; k'ephe lè ndu Arabu ono, bu l'alì Guru-balu ono; mē k'ephe lè ndu Meyunimu. ⁸ Ndu Amonu atulahaah utu l'anụ Uzáya. Épha iya angakòta je akpaa l'ókè-alì ndu Íjiputu; kè l'ò bya aburu onye atsu egvu nshinu.

⁹ Uzáya kpúshikwaruphu ụlo-eli lè Jerúsalemu lè Onu-Ụzò Mgboro; mē lè Onu-Ụzò Nsụda; mē lè nkujinkuji ono; kpua ya; yo shihugbaa ike. ¹⁰ O kpúshikwaruphu ụlo-eli l'echi-egu; tū-shia iduma mini l'igwe; kè l'ò nweru elu nshinu l'alì okpa-ugvu ụzò ẹnyanwu-arịba; mē èke alì daburu adaburu. O nweru ndu akòru iya okfu; nweru ndu eletaru iya mgbo vayinu iya ẹnya l'alì ugvu ugvu; mē l'alì-òtsu iya; kè l'ènya nò iya l'iphe eemebe l'alì.

¹¹ Uzáya nweru ndu soja, e ziru k'ogu okpobe ezizi. Éphe anòduje l'odzeru l'odzeru eje ogu; l'ège a guru ephe t'ephe nòduje. Ndu guru ephe bụ Jeyelu, bụ o-de-èkwò; waa Maaseya, bụ onye ishi. Yò bụru onye lanụ lè ndu ishi soja eze; mbụ Hananaya bè kpò-ziru ephe ège aa-gù iya. ¹² Iphe, ndu ishi l'ènya-ufu, achì ndu soja ono dù bụ unu ishingù l'ukporo iri.* ¹³ Ndu soja, ephe achì adù unu unwoke ugbo unu unu ukporo ugbo iri l'èsato; l'unu èto l'ukporo unwoke iri l'ise.† Éphe bụ ndu gude okpèhu l'alù ogu alù-chiru eze l'èke ndu ohogu iya nò. ¹⁴ Uzáya anukòta ndu soja ono iphe, eegudeje egbochita onwonye; mē arwa; mē okpu-ìgwè; mē uwe-ìgwè; mē akfù; mē mkpuma, eegudeje agba urobo. ¹⁵ Lè Jerúsalemu; b'ò meshiru injinu, agba akfù; l'atù mkpuma, ha nshinu; dobegbaa l'eli ụlo-eli; mē l'eli nggò-ji nggò-ji upho-mkpuma mkpukpu. Ndu meru iya nù bụ ndu eme nka. Épha Uzáya angakòta ekemeke obule; kèlè Nchileke yetaru iya èka l'uzò, dù biribiri jeye; yò bụru onye atsu egvu.

Èhu-labù eme Uziya
(2 Eze 15:5-7)

¹⁶ Teke ono, Uziya bya aburu onye ike ono; b'ò kulahaaru onwiya ekuku; kuru onwiya ye l'ò-la-l'iyi. È to vudoshihedu ike l'èke Ojeoje, bụ Nchileke iya nò; kè l'ò bahuru l'èze-ulo Nchileke tē ya kpò insensu oku l'ènya-ngweja insensu. ¹⁷ Onye achijeru Nchileke aja; mbụ Azariya yèlè ukporo madzù èno odo, achijeru Nchileke aja, bukota ndu ike etsopyabe Uzáya bahù l'èze-ulo ono. ¹⁸ Éphe anochia ya ụzò; sù iya: “Uzáya; è tò bụdu nggu b'ò gbaru t'ì kpòru Ojeoje insensu oku. Ndu o gbaru bụ ndu achijeru Nchileke aja, bụ ephe bụ ndu eri Èronu; mbụ ndu ono, e doberu nsò t'ephe kpòje insensu oku ono. Shi lè Eke-dù-Nsò ono; lufuta; kè l'ì mēwaru iphe, è-ta dudu mma; tēmanu b'ì nafuwaru onwongu ugvu, shi l'èka Ojeoje, bụ Nchileke.”

¹⁹ Iwe abya Uzáya l'èhu. Teke ono b'ò gudewa iphe, eegudeje akpò insensu oku l'èka tē ya kpò ya oku. Èhu awata l'iya phù oghu eghughu l'èke ono, ndu achijeru Nchileke aja nò ono; èhu-labù emifuta iya l'egedege ifu; l'ifu ndu ono, achijeru Nchileke aja ono; lè mgboro ẹnya-ngweja insensu l'ulo Ojeoje ono. ²⁰ Azariya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke aja ono; mē ndu ono, achijeru Nchileke aja ono l'èphe ha abya elee ya ẹnya; èhu-labù egbe tūwa iya nù l'egedege ifu. Éphe enwufukebewa iya phù l'èke ono. Yèbedua l'onwiya alufu-kebewaphu; kèlè Ojeoje biyiaru iya èka.

²¹ Èhu-labù ono meru eze Uzáya jeye mbòku o nwuhuru. Yo vuru èhu-labù ono buru l'ulo iche. E bufu iya l'èze-ulo Nchileke. Yò bụru Jótamu, bụ nwatibe iya kè nwoke bè bụru onye ishi lè k'èze; chilahaa ndu alì ono.

²² Iphe odo, Uzáya mekotaru; tsube l'ishi jeye lè ngvucha bè bụ onye nkfuchiru Nchileke; bụ Azáya Emozu bè deshuru iya nù. ²³ Uzáya nwuhuru lakfushia nna iya phè. E lia ya l'èke e liru nna iya phè; mbụ l'ègu, nonyabe èke eelije ndu eze; kè l'èphe suru l'ò bụ onye èhu-labù. Jótamu, bụ nwatibe iya kè nwoke aburu eze l'òzori iya.

* 26:12 26:12 Iphe o bụ bụ 2,600. † 26:13 26:13 Iphe o bụ bụ 307,500.

27

Jótamu bụ eze ndu Júda
(2 Eze 15:32-38)

¹ Iphe Jótamu gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. Epha nne iya bụ Jerusha; nwatibe Zadọku. ² Jótamu meru iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje; ege ono, nna iya; mbụ Uzaya meru ono. Olee ọ to bahukwanu l'eze-ulo Nchileke je ome ege nna iya meru. A -gufukwaru ono; ndu Júda kwakwaruru l'uru-alị, epha aru. ³ Ọ kpukwaziru Onu-oguzo Imeli, nọ l'eze-ulo Nchileke; rukwaaphu ọru nshinu l'upho-mkpuma Ofelu. ⁴ Ọ kwaphụ ege ono b'ọ kpushiru mkpukpu l'ugvu ugvu alị ndu Júda; bya akpūshia eke eedomije onwonye; mē ulo-eli l'ẹke ọswa nọgbaa.

⁵ Jótamu bē tsoru eze ndu Amọnu ọgu; mekputa iya. L'afa ono bē ndu Amọnu nuru iya ụkporo talentu mkpola-ocha ise; mē ogbonga witu, dū ụkporo unu l'unu ise; mē ogbonga balị, dū ụkporo unu l'unu ise. Epha nūkwaru iya phụ ọphu ha ege ono ọdo l'afa k'ẹbo ya; mē l'afa k'eto ya.

⁶ Jótamu abya aka oshihu ike; kẹ l'ọ bya evudoshia ike l'uzo kẹ Ojejoje, bụ Nchileke iya.

⁷ Iphe ọdo, Jótamu mekotaru; mē ọgu, ọ lūkotaru; mē iphe ọdo, o meeberu l'ọ ha; b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelụ; mē kẹ ndu Júda. ⁸ Iphe ọ gbaru bụ ụkporo afa l'afa ise teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. ⁹ Jótamu anwuhụ lakfushia nna iya phe; e lia ya lẹ Mkpukpu Dévidi. Éhazu, bụ nwatibe iya kẹ nwoke aburu eze l'ozori iya.

28

Éhazu bụ eze ndu Júda
(2 Eze 16:1-4)

¹ Iphe Éhazu gbaru bụ ụkporo afa teke ọ wataru achichi. Yọ chia afa iri l'ishingu lẹ Jerúsalemu. E to medu iphe, vudo nhamunha l'enya Ojejoje ege ochechoroche iya; mbụ Dévidi meru. ² O tsoru ụbeka ndu eze ndu Ízurelụ; kpūshiaru Balu nteke. ³ Ọ kpuru insensu ọku lẹ nsuda Benu Hínọmu; kpoo nwatibe iya kẹ nwoke ọku gude gwoo eja; mbụ yekota eka l'akpamara ono, ọha ono, Ojejoje chifuru l'ifu ndu Ízurelụ ono shi emeje. ⁴ O gworu eja; kpoo insensu ọku l'ẹke eegwoje eja; mē l'ugvu ugvu; mē iphe, bụ oshi, nweru idzu.

⁵ Tọ dū iya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke iya eworu iya ye l'eka eze ndu Áramu. Ndu Áramu emekputa iya; kpua igweligwe ndu nk'ia lẹ ndzụ; kpuru epha laa Damásukosu. E wokwaru iya phụ ye l'eka eze ndu Ízurelụ, bụ onye gbushiru ndu kẹ Éhazu; nua epha nshị. ⁶ Peka Remaliya bē gburu ụkporo unu unwoke ugbo iri l'ise* l'alị Júda ujiku lanu; mbụ ndu bukota soja, ike dū. Ishi iya aburu l'ephe gwoberu Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna epha. ⁷ Zikiri, bụ onye soja, shi l'ikfu Ífuremu bē gburu Maaseya, bụ nwatibe eze; mē Azurikamu, bụ onye ishi l'ufu-eze; gbukwaaphu Elukana, bụ onye etsota eze l'okwa. ⁸ Ndu Ízurelụ akpua unu madzụ ugbo unu l'unu ụkporo madzụ ise[†] lẹ ndzụ lẹ ndu Júda ono, bụ ndu abubu epha ono. Epha kpuru unwanyi; kpua unwu epha ndu k'unwoke; mē ndu k'unwanyi; bya akwaa iphe epha l'okwata kẹ eji eji vuru lashia Samériya.

⁹ Ọbu l'ọ nweru onye nkfuchiru Ojejoje, aza Odédu, bu lẹ Samériya. Yọ tugbua; je agba ndu soja ono ndzuta l'ephe shi ọgu ala Samériya; je asụ epha: "Unu lenu; Ojejoje, bụ Nchileke nna unu phe; bē gude k'ẹhu-eghughu, eghu iya nū l'ẹke ndu Júda nọ; woru epha ye unu l'eka. Obenu l'unu gudewa ẹhu-iwe ọphu ruru imigwe gbushia epha. ¹⁰ Iphe unu tüberu nta-a bụ t'unu dobe ndu Júda; mē ndu Jerúsalemu ono; unwoke l'unwanyi epha t'ephe buru ohu unu. Obenu; unubedua; ?to nwedu iphe dū eji, unu mejeru megude Ojejoje, bụ Nchileke unu tọo? ¹¹ Unu ngaberu iya nchị nta-a. Unu duphu ndu abubu unu ono, unu kpuru lẹ ndzụ ono azụ; kẹ l'oke ẹhu-eghughu Ojejoje bē dakfutaakwaru unu."

¹² Tọ dū iya bụ; Azariya Jehohananu; Berekaya Meshilemotu; Jehizekaya Shalumu; mē Amasa Hadulayi, bụ iya bụ ndu ishi ndu Ífuremu eje etso ndu soja ono, shi ọgu ala ono okfu; ¹³ sụ epha: "Unu be edubatakwa ndu ono, unu kpuru lẹ ndzụ ono eke-a; kẹ l'iphe, unu tüberu bụ t'unu menyafua ejo iphe; mē iphe, ikpe a-nma ayi l'ẹke Ojejoje nọ yekoberu ọphu, ayi mewaru ememe. Ikpe, nmaru ayi bē hatabekwa nshinu; k'ọphu oke ẹhu-eghughu Ojejoje tukookwaru ndu Ízurelụ l'ishi."

* 28:6 28:6 Iphe ọ bu bụ 120,000. † 28:8 28:8 Iphe ọ bu bụ 200,000.

¹⁴ Tò dù iya bụ; ndu soja ono anọdu l'ifu ndu ishi; mę l'edzudzu ọha ono haa ndu ono, ẹphe kpuru lę ndzụ ono; mę iphe ono, ẹphe kwaru l'okwata ono. ¹⁵ Unwoke phụ, a guru ẹpha ẹphe phụ abya achita ndu ono, a kpuru lę ndzụ ono; bya eye ẹka l'iphe ono, a kwaru l'okwata ono; chita uwe yeshia ndu ọphu gba ọtu l'ẹphe ha. Ẹphe anụ ẹphe iphe oye l'ẹhu; mę akpọkpa; mę nri; mę iphe angungu; bya edebetsua ẹphe manụ l'ẹke ọnya, nọ ẹphe l'ẹhu. E gude nkakfu-igara pata ndu ọphu ike gvshiru; duru ẹphe dulaaru ndu abụbu ẹphe lę Jériko, bụ iya bụ Mkpukpu nkfu. Ẹphe emetsua; latashia Samériya.

Éhazu eje arọ l'ẹka ndu Asiriya
(2 Eze 16:7-9)

¹⁶ Yọ bụru teke ono; bę eze, bụ Éhazu ziru tę eze ndu Asiriya bya eyetaru iya ẹka. ¹⁷ Ishi iya aburu lę ndu Édomu byaru bya etso ndu Júda ọgu ọdo; kpua ndu ọphu ẹphe kpuru lę ndzụ. ¹⁸ Ndu Filisutayinu abya ọgu ọ-lua-ọlaa lę mkpukpu, nọgbaa l'alị ọkpa-ugvu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba; mę lę ndu ọhuda Júda. Ẹphe anaa Bétu-Shemeshi; Ajalonu; Gederotu; mę Soko yele edukfu edukfu, nọkota iya nụ; bya anakwaaphụ Timina yele edukfu edukfu, nọ iya nụ; mę Gimuzo yele edukfu edukfu, nọ iya nụ. Ẹphe alaa ẹgu l'ẹke ono, ẹphe naru ono je eburu. ¹⁹ Ojejoje egude k'iphe, Éhazu, bụ eze ndu Ízurelu meru; wozita ndu Júda alị; kele Éhazu meru; uru-alị abya aka nshinu l'alị Júda; ọphu Ojejoje 'egudehedu ire iya ẹka. ²⁰ Ya ndono; Tiligatu-Pilesa, bụ eze ndu Asiriya abyakfuta iya. Iphe o mechiuaru aburu l'ọ byaru bya echia ya ọnu l'alị. ²¹ Éhazu eshi l'eze-ulo Nchileke; mę l'ufu-eze; mę l'ulo ndu ishi gwokoo iphe nụ eze ndu Asiriya ono. Obenu l'iphe ono te nweedu ẹka, o yeru iya.

Ẹjo iphe, Éhazu meru

²² L'oge teke ono, eze Éhazu nọ l'iphe-ẹhuka ono b'ọ kabaa ọburu onye Ojejoje ẹ-te egudedu ire iya ẹka. ²³ O gworu ẹja nụ agwa ndu Damásukosu, bụ iya bụ ndu ono, mekputaru iya nụ ono. Yọ sụ lę ya e-gwo ẹja nụ agwa ndu Áramu t'ẹphe yetaru iya ẹka; keshinu ọphu ẹphe yetaru ndu eze ndu Áramu ono ẹka. Obenu l'ọo ya mekocharu kpata adada iya; mę l'adada kę ndu Ízurelu l'ẹphe ha. ²⁴ Éhazu abya achikobe ngwa, nọ l'eze-ulo Nchileke; gbaa yọgiri-yogiri; bya agụ-chishia ibo eze-ulo Nchileke ono; bya achiko ẹnya-ngweja doo l'ekemeke ọbule lę Jerúsalemu. ²⁵ L'iphe bụ mkpukpu, nọkota l'alị Júda b'ọ metakotaru ẹke aagwaję nte; shi ẹge ono kpatsua Ojejoje, bụ Nchileke kę nna iya phę iwe.

Anwuhu Éhazu
(2 Eze 16:19-20)

²⁶ Iphe ọdo, mekotaru nụ teke ọ bụ eze; mę ẹka ọzo ọphu o tsokotaru; shita l'ishi jeye lę ngvcha b'e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Júda; mę kę ndu Ízurelu. ²⁷ Tò dù iya bụ; Éhazu anwuhu lakfushia nna iya phę. Ẹphe elia ya lę Jerúsalemu. Ọle ẹ te lidu iya l'ẹke eelije ndu eze ndu Ízurelu. Hezekáya, bụ nwatibe iya kę nwoke aburu eze l'ọzori iya.

29

Hezekáya bụ eze ndu Júda
(2 Eze 18:1-3)

¹ Hezekáya wataru achichi l'ọ gbawaru ọkporo afa l'afa ise. Ọ chiru ọkporo afa l'afa tete lę Jerúsalemu. Ẹpha nne iya bụ Abija; nwatibe Zekaráya. ² Hezekáya meru iphe, vudo nhamunha l'ẹnya Ojejoje; ẹge ochechoroche iya, bụ Dévidi meru.

Hezekáya asacha eze-ulo Nchileke

³ L'onwa k'odungu; l'afa k'odungu, Hezekáya wataru achichi; b'ọ guhashiru ibo eze-ulo Nchileke; mekwashia ya emekwa. ⁴ Yọ bya edubata ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi; kukobe ẹphe l'edukfu, nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata; ⁵ bya asụ ẹphe: "Unubę ndu Lívayi; unu ngabęru iya nchị! Unu dobe onwunu nsọ nta-a; unu edobe ọlo Ojejoje, bụ Nchileke kę nna unu phę nsọ. Unu wofukota iphe atso oyi, nọ lę Ẹke-dụ-Nsọ ono. ⁶ Ishi iya aburu lę nna ayi phę b'ę t'e shidu gude ire ẹphe ẹka. Ẹphe meru ẹjo iphe l'ẹnya Ojejoje, bụ Nchileke ayi. Ẹphe paru iya haa; wofu ifu l'ẹke Ojejoje bu ebubu; bya agbakutaru iya azu. ⁷ Ẹphe gụ-chishiru ibo nwọlo, nọ dukfuru l'ọnu eze-ulo Nchileke; menyishia ọku l'uroku, nọ iya nụ. Ẹphe akpọ-buhu insensu ọku; gwobuhuru Nchileke kę Ízurelu ngweja-ukfuru lę Ẹke-dụ-Nsọ. ⁸ Yọ bụru iya meru iphe oke ẹhu-eghughu

Ojejoje dakfutaru ndu Júda; me ndu Jerúsalemu. Iphe, o meru ephe emee; onyemonye obule akpo beru; wata otsu egvu. Ephe aburu ndu aagburu onu-mini; ege unu gudewa enya unu ele nta-a. ⁹ O bu iya meru iphe e gude ogu-mbeke gbushia nna ayi phe; buru iya kparu iphe a kparu unwu ayi ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; me unyomu ayi phe le ndu.

¹⁰ "Iphe, no iya l'obu nta-a bu te yele Ojejoje gbaa ndu; mbu Nchileke ke Izurelu; k'opu ehu-eghughu iya ono, ata kfkufuku ono a-lufu l'eke ephe no. ¹¹ Unwu iya-a; unu ba apakwa ozi unu aka lanu nta-a; kele Ojejoje be fotaru unu t'unu vudo l'ifu iya; lejeru iya ozi; mbu t'unu buru iya ndu ozi; me ndu anoduje akporu iya insensu oku."

¹² To du iya bu; ndu Livayi ono abya ajikobe k'ozi ono.

Ndu eri Kohatu, tso iya nu bu:

Mahatu Amasayi yele Jowelu Azariya.

Ndu eri Merari, tso iya nu

aburu Kishi Abudi yele

Azariya Jehalelelu.

Ndu eri Geshonu, tso iya nu

bu Jowa Zima yele Idenu Jowa.

¹³ Ndu eri Elizafanu, tso iya nu

bu Shimiri yele Jeyelu.

Ndu eri Asafu, tso iya nu

aburu Zekaraya yele Mataniya.

¹⁴ Ndu eri Hemanu, tso iya nu

bu Jehiyelu yele Shimeyi.

Ndu eri Jedutunu, tso iya nu

aburu Shemaya yele Uziyele.

¹⁵ Ephe abya achikobe unwunna ephe; bya emee onwephe; ephe adu nsu; be ephe bya abahu je emechaa eze-ulo Nchileke ege ono, eze tu-buru iya ephe ono; mbu ege ono, okfu Ojejoje kforu iya ono. ¹⁶ Ndu achijeru Nchileke eja abya abahu l'ime ime eze-ulo Nchileke ono; je emechaa ya emecha. Iphemiphe, ephe phuru, aaso nsu l'eze-ulo Nchileke ono; be ephe chifutakotaru l'ogbodufu eze-ulo ono. Ndu Livayi eye aka vuta iya vufu; je awushi le ngele Kidironu. ¹⁷ Eze-ulo ono be ephe wataru emecha le mboku mbu l'onwa ke mbu. Yo be le mboku k'esato l'onwa ono; ephe emetabe iya rua le nwulo ono, no dukfuru eze-ulo Nchileke ono. Ephe egude abali esato mecha eze-ulo Nchileke ono l'onwiya. Yo buru l'abali iri l'ishingu l'onwa ke mbu ono be ephe megeru iya.

Eyephu eze-ulo Nchileke azu l'eka Nchileke

¹⁸ To du iya bu; ephe ejekfushia eze, bu Hezekaya je asu iya: "L'ephe mechaakwaru eze-ulo Nchileke ono l'o ha; me enya-ngweja-ukfuru; me iphe, bu iphe, anoje iya nu; me teburu ono, eedobeje buredi, eedobeje l'ifu Nchileke ono yele iphe, anoje iya nu.

Eye Nchileke eze-ulo ono l'eka

¹⁹ "Iphe, bu ngwa ono, eze Ehazu woshiru l'eze-ulo teke ono, o bu eze ono; mbu teke ono, e te gudedu ire iya aka ono b'e dobephuru azu; ephe emechakotawa iya emecha. O nokota-a l'ifu enya-ngweja Ojejoje."

²⁰ Ya ndono; yo be l'onmewa utsu; eze, bu Hezekaya egbeshi je ekukota ndu ishi mkpukpu ono; ephe ejeshia l'ulo Ojejoje ono. ²¹ Ephe akporu oke-eswi esaa; ebyila esaa; unwu aturu esaa; me mkpi esaa, ephe e-gude gwoo ngweja iphe, du eji l'okfu aka ali-eze ono; me l'okfu aka ulo ono, du nsu ono; me l'okfu aka ndu Júda. Eze asu ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu eri Eronu t'ephe gwoo ngweja ono l'enya-ngweja Ojejoje. ²² To du iya bu; ephe egbua oke-eswi ono; ndu achijeru Nchileke eja anata mee ya; phee l'enya-ngweja ono. Ephe egbukwaaphu ebyila ono; phee mee ya l'enya-ngweja ono; bya egbua unwu aturu phu; phee mee ya l'enya-ngweja ono. ²³ Mkpi ono, e gude egwo ngweja iphe eji ono b'a kputakotaru je anu eze yeledudzu oha ono; ephe ebyibegbaa ya aka. ²⁴ Ndu achijeru Nchileke eja egbushia mkpi ono; gude mee ya gwoo ngweja iphe, du eji l'enya-ngweja ono; gude kfua ugwo iphe, du eji, ndu Izurelu l'epha ha meru; ke l'eze be turu ekemu su t'e gwoo ngweja-ukfuru; me ngweja iphe, du eji ono l'okfu ehu Izurelu l'ephe ha.

²⁵ Yo bya achiru ndu Livayi ye l'eze-ulo Nchileke; nu ephe ogele; me une; me ogumogu; ege ono, ephe turu l'ekemu; mbu Devidi yele Gadu, bu onye aphujeru eze aphu; me Netanu, bu onye nkfuchiru Nchileke. Ekemu ono be bu ekemu, Ojejoje shi l'eka ndu nkfuchiru iya tu. ²⁶ Ndu Livayi evudo gudegbaa ngwa-egvu Devidi ono; ndu achijeru Nchileke eja egudegbaa upyoku ephe.

²⁷ Ya ndono; Hezekáya at̄a ekemu s̄u t'e gwoo ngweja-ukfuru l'ɛnya-ngweja ono. A watalɛphu ogwo ngweja-ukfuru ono; wata ɔgu egvu l'an̄u Ojejoje; l'egbu ɔpyoku eye iya; l'ak̄u ngwa-egvu Dévidi, b̄u eze ndu Ízurelu. ²⁸ Edzudzu-ɔha ono l'ɛpha ha abaaru Ojejoje eja; ndu egvu l'aḡu; ndu ɔpyoku l'egbu. E mee ya ɛge ono jeye e gwogee ngweja-ukfuru ono. ²⁹ E gwotsulephu ngweja ono; eze; m̄e iphe, b̄u ndu yeke iya n̄o l'ɛke ono at̄uko l'ɛphe ha fozita; baaru Ojejoje eja. ³⁰ Eze, b̄u Hezekáya yeke ndu ishi iya abya ekfuaru ndu Livayi t'ɛphe gua egvu aja n̄u Ojejoje; mb̄u t'ɛphe gua ya l'uzo Dévidi yeke Ásafu, b̄u onye aphuje àph̄u guru iya. Ya ndono; ɛphe egude ɛhu-ɔtso-ɛna gua egvu aja n̄u; bya efozita baaru Ojejoje eja.

³¹ Hezekáya asu: "Nta-a b̄e unu dobewaru onwunu Ojejoje iche. Unu gude ngweja; m̄e ngweja-ekele bya l'eze-ulo Nchileke." T̄o d̄u iya b̄u; edzudzu ɔha ono egwota ngweja; m̄e ngweja-ekele ono. Iphe, b̄u ndu oovu evuvu l'obu ewotagbaa iphe, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru.

³² An̄u, edzudzu ɔha ono n̄uru t'e gude gwoo ngweja-ukfuru ono b̄e d̄u ɔkporo oke-eswi ɛto l'oke-eswi iri; ɔkporo ebyila ise; m̄e ɔkporo unwu at̄uru iri. An̄u ono l'ɔ ha b̄e b̄ukota ɔphu ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. ³³ An̄u, e doberu ns̄o k'ogwo ngweja ono d̄u unu oke-eswi l'oke-eswi ɔkporo iri; waa unu at̄uru ɛsaa l'ɔkporo iri. ³⁴ Ɔle ndu achijeru Nchileke eja han̄ka nwanshi; k'ɔphu b̄u l'ɛphe ta d̄udu ike swashikota akpo, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono. Yo b̄uru unwunna ɛphe, b̄u ndu Livayi b̄e yetaru ɛphe ɛka t̄e ndu ɔdo, b̄u ndu achijeru Nchileke eja dobefua onwephe ns̄o; ɛphe eyetaru ɛphe ɛka ono jeye ozi ono agvu; keke ndu Livayi b'ɔ ka oru l'ɛhu t'ɛphe dobe onwephe ns̄o; ama l̄e ndu achijeru Nchileke eja. ³⁵ An̄u, e gude eme ke ngweja-ukfuru ono b̄e ha l'igwe; m̄ekwaphu ɛba an̄u, e gude egwo ngweja ɛhu-agu; m̄e ngweja-m̄ee, etsoje ngweja-ukfuru ono.

T̄o d̄u iya b̄u; ozi, eje l'eze-ulo Nchileke abya ala az̄u l'onodu iya. ³⁶ Hezekáya yeke ndu ono l'ɛphe ha etekota ɛswa k'iphe, Ojejoje meru ndu nk'iya; ke l'iphe ono b'e mekotaru ɛgwegwa ɛgwegwa.

30

Aakwakobe ke Aji Esweta

¹ Hezekáya abya ezikota iphe, b̄u ndu Ízurelu m̄e ndu Júda ozi; dekwaruphu ɛkwo n̄u ndu Ífuremu; m̄e ndu Manáse t'ɛphe byakota l'ulo Ojejoje l̄e Jerúsalemu; k'ɔphu ɛphe a-gbaru Ojejoje, b̄u Nchileke ke Ízurelu Aji Esweta. ² Eze yeke ndu ishi; m̄e edzudzu ɔha ono, n̄o l̄e Jerúsalemu ono abya achipyaa ya l'oo l'onwa k'ɛbo b̄e ɛphe a-gba Aji Esweta ono. ³ Ɔphe ta agbadu iya teke aagbaje iya; keke ndu doberu onwephe ns̄o l̄e ndu achijeru Nchileke eja ta hadu nshinu; ɔdo aburu l̄e ndu Ízurelu te eshidu dzukowaa l̄e Jerúsalemu. ⁴ Iphe ono, ɛphe chitaru idzu iya ono ad̄u eze yeke edzudzu ɔha ono mma l'obu. ⁵ Ɔphe akabua l'aa-ra iya arara l'al̄ Ízurelu gbaa mgburumgburu; tsube l̄e Besheba jeye l̄e Danu t̄e ndu Ízurelu wuru bya Jerúsalemu bya agbaaru Ojejoje, b̄u Nchileke ke Ízurelu Aji Esweta ono; ke l'ɛphe ta hab̄a l'igwe gbaa aji ono l'ɛge e deru iya l'ɛkwo.

⁶ Eze abya at̄a ekemu t̄e ndu ɔkpa-ɛgwa gude ɛkwo, eze yeke ndu ishi iya deru jekota al̄ Ízurelu; m̄e l'al̄ Júda. Iphe, e deru l'ɛkwo ono s̄uru:

"Unub̄e ndu Ízurelu; unu laphuta az̄u lakfuta Ojejoje, b̄u Nchileke ke Ébirihamu; ke Áyizaku; m̄e ke Ízurelu; k'ɔphu ɔo-ghachiru unu ifu ɔdo; mb̄u unub̄e nwa ndu ɔphu wafuru n̄u l'ɛka ndu eze ndu Asiriya. ⁷ Unu ba ad̄ukwa l'ɔ b̄u nna unu phe; m̄e unwunna unu phe, b̄u ndu ono, Ojejoje, b̄u Nchileke ke nna ɛphe te shidu gude ire ɛphe ɛke ono; k'ɔphu b̄u l̄e Ojejoje meru ɛphe; ɛphe aburu kpurupyata ɛge-a unu phuru-wa. ⁸ Unu be ekwefukwa ik̄e l'ɔ b̄u nna unu phe. Iphe, unu e-mechia b̄u t'unu woru onwunu n̄u Ojejoje. Unu bya l'ulo iya ono, d̄u ns̄o ono; mb̄u l'ulo ono, o mewaru t'ɔ d̄u ns̄o jeye l̄e tutu yoyo ono. Unu abajeru Ojejoje, b̄u Nchileke unu eja; k'ɔphu ɛhu-eghughu iya ono, ata kfukufuku ono a-lufu unu l'ehu. ⁹ Ɔ -b̄uru l'unu lakfutaru Ojejoje ɔdo; b̄e ndu kpuru unwunna unu; m̄e unwegirima unu phe l̄e ndz̄u a-phuru ɛphe imiko; haa ɛphe; ɛphe alaphuta az̄u l'al̄-a; ke l̄e Ojejoje, b̄u Nchileke unu b̄u onye emeje eze-ipe-oma; b̄uru onye aphuje imiko. Ɖ to nwed̄u l'ɔ ghaaru unu az̄u; teke unu lakfutaru iya."

¹⁰ Ndu ɔkpa-ɛgwa ono at̄uko iphe, b̄u mkpukpu ndu ikfu Ífuremu; ke ndu k'ikfu Manáse; m̄e ke ndu ikfu Zébulonu jegbaru. Obenu l'oo ɔchi b̄e aach̄i ɛphe; l'aja ɛphe ewena. ¹¹ Ɔle o nwelerua ndu ikfu Ásha; ikfu Manáse; m̄e ikfu ke Zébulonu, b̄u ndu kweru n̄u; wozita onwephe al̄i; byatashia Jerúsalemu. ¹² Ɔ kwaphu ɛge ono b̄e ɛka

Ojejoje nọ l'ehu ndu Júda; yo mee k'ophu obu ephe bu nanu; ephe l'eme iphe, Ojejoje kfuru ege eze yele ndu ishi suru t'ephe mee.

Aagba Aji Esweta ono

¹³ Ya ndono; a dukpoo l'igwe mbu ndu byaru bya edzua le Jerusalemu t'ephe gbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko l'onwa k'ebo. ¹⁴ Ephe atuko enya eke e shi egwoje eja le Jerusalemu wofukota; woshikwaaphu iphe, bu enya-ngweja insensu je enwuru ye l'okpa-ugvu Kidironu.

¹⁵ Yo rua l'abali iri l'eno l'onwa k'ebo ono; ephe egbua nwaturu Aji Esweta ono. Iphere egude ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu Livayi. Ephe eje emechashia onwephe; gude anu, ee-gwo ngweja-ukfuru byatashia l'eze-ulo Nchileke ono. ¹⁶ Ephe eje anodukota l'onodu, ephe anoduje; ege ono, o kfuru iya; mbu ekemu Mosisu, bu onye ke Nchileke ono. Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ephee mee ono, ephe nataru l'eka ndu Livayi ono. ¹⁷ Ephe du l'igwe; mbu ndu no l'igwe-oha ono e-te emechadu onwephe emecha. Yo buru iya meru; ndu Livayi egbaru ndu ono, mmeru no l'ehu ono nwaturu Aji Esweta nk'ephe; k'ophu ephe e-me iya t'o duru Ojejoje nsọ. ¹⁸ Ndu ophu ka l'igwe le ndu shi l'ikfu Ifuremu; ikfu Manase; ikfu Isaka; me ke Zebulun te emechadu onwephe emecha; ole ephe rikwanuru iphe Aji Esweta ono. Eriri, ephe riru iya ta kwa ege ono b'e deru iya l'ekwo. Ole Hezekaya kfukwanuru nu Ojejoje l'okfu ehu ephe; su: "Te Ojejoje, bu onye ono, du mma ono guaru ¹⁹ iphe, bu onye, gude obu iya l'o ha achọ Ojejoje, bu Nchileke ke nna iya phe nvu; e guderu l'onye obu te emechadu onwiya ege ekemu k'ulo, du nsọ ono kfuru." ²⁰ To du iya bu; Ojejoje anua ekfukfu ono, Hezekaya kfuru nu iya ono; to mebyishihe ndu ono.

²¹ Ndu Izurelu, bu ndu ophu no le Jerualemu egude ehu-otso-ena gbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko abali esaa. Ndu Livayi me ndu achijeru Nchileke eja l'anoduje l'aguru Ojejoje egvu mboku-mboku; ephe egudeje ngwa-egvu, ada oda l'aguru Ojejoje egvu ono.

²² Ndu Livayi koshiru l'o doru ephe enya; mbu ozi, ephe ejeru Ojejoje. Hezekaya ekfua okfu gude dua ephe ike. L'ime abali esaa ono be ephe rikotaru iphe, gbaru ephe le ngweja ehu-agu; bya ekele Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe ekele.

²³ Edzudzu-oha ono l'ephe ha ekweta l'ephe a-gbafua aji ono ujiku esaa odo. To du iya bu; ephe egude ehu-otso-ena gbaa aji ono abali esaa odo. ²⁴ Hezekaya, bu eze ndu Júda anu edzudzu oha ono unu oke-eswi labu l'ukporo eswi iri; * me unu aturu iri l'esaa l'ukporo aturu iri.† Ndu ishi anu edzudzu oha ono unu oke-eswi labu l'ukporo iri;‡ me unu aturu ugbo ukporo l'ise§ t'ephe gbushia gude gbaa aji ono. Ndu achijeru Nchileke eja adu l'igwe kweta mecha onwephe emechaa. ²⁵ Iphe, bu edzudzu oha ndu Júda l'ephe ha etekota eswa. Ndu achijeru Nchileke eja; ndu Livayi; igwe-oha ndu shi Izurelu bya ndzuko ono; ndu mbyamumba, shi l'alí Izurelu bya; mewaru ndu ophu bu ebubu l'alí Júda atuko l'ephe ha tee eswa. ²⁶ Ehu akwata tsoo ndu Jerusalemu ena k'iche; kele tsube l'oge ke Solomonu Dévidi, bu eze ndu Izurelu b'e ta gbabua aji, du ege ono le Jerusalemu. ²⁷ Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi awu-lihu goru onu-oma nu ndu ono; Nchileke anua olu ephe; ekfukfu, ephe ekfu anu Nchileke erua imigwe, l'eka ono, du nsọ, o bu ebubu ono.

31

¹ E metsulephu iphemiphe obule ono; ndu Izurelu, no l'eka ono l'ephe ha awu-lihu bahu le mkpukpu ndu Júda; je atuko mkpuma, e dobegbaaru nsọ kupyashia; gbutsushia itso Ashera; nwutsushia eke aagwaje iphe; me iphe, bu enya-ngweja, no l'alí Júda l'o ha; ke Bénjaminu; ke Ifuremu; me ke Manase. Ephe emee ya ege ono jeye ephe emebyishikota iphemiphe obule ono. E metsua; ndu Izurelu l'ephe ha alashigbaa mkpukpu ephe; onyenonu alashia le nk'iya.

Iphe, a nuru t'e gude baaru Ojejoje eja

² Hezekaya abya agbaa ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi l'ogbo l'ogbo. Yo kee ozi; nu iphe, bu ogbo, nonu; mbu ozi, gbaru ndu achijeru Nchileke eja; me ophu, gbaru ndu Livayi. Ozi ephe bu ogwo ngweja-ukfuru; me ngweja ehu-agu; me onodu l'onu odu ke Ojejoje; l'eje ozi; l'ekele iya ekele; gude egvu l'aja iya ajaja. ³ Eze abya eshi l'iphe, o nweru enweru hata elu iya nu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru l'utsu me l'urenayashi; me ke mboku otu-ume; me ke Aji Onwa Ophungu; mewaru k'ogba aji, e dobegbaaru l'oge iya; mbu ege ono, e deru iya l'ekemu Ojejoje ono.

* 30:24 30:24 Iphe o bu bu 1,000. † 30:24 30:24 Iphe o bu bu 7,000. ‡ 30:24 30:24 Iphe o bu bu 1,000. § 30:24 30:24 Iphe o bu bu 10,000.

⁴ Yò bya at̄a ekemu t̄e ndu bu l̄e Jerúsalemu woru oke iphe, ruberu ndu achijeru Nchileke eja; m̄e ndu Lívayi n̄u ephe; k'òphu ephe e-yeru ̄ehu l'ome ekemu Ojejoje. ⁵ Ekemu ono, eze turu ono abya edzuru ̄ekemeke; teke ono teke ono; ndu Ízurelu an̄ulaha akpuru iphe ̄odungu ephe: mb̄u witu; m̄ee; man̄u olivu; man̄u-̄engu; m̄ekpo iphemiphe ̄obule, shi l'̄egu. Ephe evubatakwaphu ̄ok̄e lan̄u l'uzo iri, shi l'iphemiphe ̄obule, ephe nweru; yo tsubo etsubo. ⁶ Ndu Ízurelu; m̄e ndu Júda, bukota l̄e m̄kp̄ukpu, nõgbaa l̄e Júda ewotakwaphu oke lan̄u l'uzo iri, shi l'eswi; m̄e at̄uru; m̄e l'eghu ephe bya an̄u. Ephe an̄ukwaphu oke lan̄u l'uzo iri, shi l'iphe, d̄u ns̄o, e doberu Ojejoje, bu Nchileke ephe ns̄o. Ephe akua ya l'ikpo l'ikpo. ⁷ Ephe wataru iya l'onwa k'eto; megee ya l'onwa k'esaa. ⁸ Hezekáya yele ndu ishi abya ap̄h̄u ege iphe ono k̄utsuaru l'ikpo; jaa Ojejoje ajaja; bya agooru ndibe iya; mb̄u ndu Ízurelu ̄onu.

⁹ Hezekáya abya ajilaha ndu achijeru Nchileke eja; m̄e ndu Lívayi ege ee-me iphe ono, k̄utsuaru l'ikpo ono. ¹⁰ Azaríya, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; onye ̄onu-ulo Zad̄oku abya eyee ̄onu; su: "L̄e keshinu teke ephe wataru ovubata iphe ono l'eze-ulo Nchileke; b̄e ephe wataru oriji epho; ̄ophu aph̄oduje aph̄odu ahakwaduru nshinu; keke Ojejoje gowaru ̄onu-oma n̄u ndibe iya. ̄Oo ya meru iphe eze iya ̄ophu, a ege-a tsufukwadururu etsufu."

¹¹ Hezekáya abya ezi ephe t'ephe dozia m̄kpura, aakwak̄obeje iphe l'eze-ulo Nchileke. Ephe edozia ya. ¹² Ephe evutakota iphemiphe ̄obule ono, a n̄uru t'e gude baaru Ojejoje eja ono bya edobe l'ime m̄kpura ono; m̄ekpo ̄uzo lan̄u l'uzo iri ph̄u; m̄e iphe ono, e doberu ns̄o ono. Ephe ta pad̄u ozi ephe ̄eka lan̄u. Yò buru Konanaya, bu onye Lívayi b̄e bu onye ishi, eleta ephe ̄enya. Onye etsota iya n̄u aburu nwunne iya, bu Shimeyi. ¹³ Eze, bu Hezekáya; m̄e onye ishi ulo Ojejoje, bu Azaríya abya afota ndu a-n̄odu Konanaya yeke nwunne iya, bu Shimeyi l'̄eka; l'eleta iphe ono ̄enya. Ndu ephe f̄otaru bu: Jehiȳel̄u; Azaziya; Nahatu; Ásah̄el̄u; Jerim̄otu; Jozabadu; Eliȳel̄u; Isumakiya; Mahatu; m̄e Benáya.

¹⁴ Yò buru Kore, bu nwatibe onye Lívayi, bu Imuna; mb̄u onye nche ̄onu-oguzo ̄uzo ̄enyanwu-ahata; b̄e iphe, a n̄uru Nchileke l'̄ege onye ch̄iru obu iya nõ l'̄eka. Iphe, a n̄uru Ojejoje; m̄e iphe, k̄atsukpo ̄odu ns̄o bu iya an̄oduje ekeshi iya. ¹⁵ Ndu yeru ̄ehu l'oyeru iya ̄eka l̄e m̄kp̄ukpu ̄eke ndu achijeru Nchileke eja bu bu: Íden̄u; Mínyaminu; Jeshuwa; Shemáya; m̄e Amariya; m̄e Shekaniya. Ephe yetaru ̄eka l'okeru ndu achijeru Nchileke eja ibe ephe iphe, gbar̄u ephe. Ephe keru iya l'ogbo l'ogbo. Yò buru ege a n̄uru ̄oguren̄ya b'a n̄uru nwata.

¹⁶ Ndu ̄odo, ephe kevutsuaru bu unwoke, nõwaru tsube l'afa ̄eto kwas̄eru, bu ndu epha ephe nõ l'̄ekwo, e deshuru ege e shi m̄ua ephe; kevutsuaru iphe bu ndu abah̄uje l'eze-ulo Nchileke l'̄eje ozi mb̄oku-mb̄oku. E keru iya ephe l'ogbo l'ogbo l'̄ege ozi, ephe eje gbaru. ¹⁷ Ephe abya ekeru gba ndu achijeru Nchileke eja, e deru epha ephe l'̄enya-ufu ephe ege e shiru m̄ua ephe; m̄e ndu Lívayi, nõwaru tsube l'̄ukporo afa kwas̄eru. E keru ephe iphe ono l'ogbo l'ogbo l'̄ege ozi ephe gbaru. ¹⁸ E deshikotaru epha unwegirima ephe ndu k̄e nsh̄i; m̄e unyomu ephe; m̄e un̄wu ephe k'unwoke; m̄e un̄wu ephe k'unwanyi l̄e m̄kp̄ukpu ono k̄pamukpamu l'̄ekwo, e deshuru ege e shiru m̄ushia ephe; k̄e l'ephe gbaru t'e gude ire ephe ̄eka l'odobe onw̄ephe ns̄o.

¹⁹ A bya l̄e ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu k'eri ̄Er̄onu; mb̄u ndu ono, bu l'̄egu, nõpheru m̄kp̄ukpu ephe m̄gburumgburu ono; eph̄eb̄e dua b'a ḡutaru unwoke l̄e m̄kp̄ukpu l̄e m̄kp̄ukpu t̄e ephe keeru unwoke ndu k'eri ̄Er̄onu ono iphe nk'ephe; m̄ekpo ndu e deru epha ephe l'̄ekwo, e deshuru ege e shiru m̄ushia ndu Lívayi.

²⁰ Iphe ono b̄e bu iphe, Hezekáya meru l'al̄i ndu Júda gbaa m̄gburumgburu. O meru iphe, d̄u mma; m̄e iphe, vudo nham̄unha; bya aburu onye e gude ire iya ̄eka l'̄eke Ojejoje, bu Nchileke nõ. ²¹ Iphemiphe ̄obule, o yeru ̄eka l'ozi, nõ l'eze-ulo Nchileke; m̄e l'ome ekemu; m̄e l'ome iphe, a s̄uru t'e meje; mb̄u l'̄ocho Nchileke iya; b'o gudekota obu iya l'̄o ha mee. E shi ege ono; iphemiphe ̄obule aburu iya upete.

32

Senákeribu abyarú Jerúsalemu ogu

(2 Eze 18:13-37; 19:14-19, 35-37; Azá 36:1-22; 37:8-38)

¹ Hezekáya ejebetsua egiiri ozi ono, o jeru ono; eze ndu Asiriya, bu Senákeribu ach̄ita ndu soja iya; ephe abya ogu l'al̄i Júda; bya ekeph̄et̄agbaa m̄kp̄ukpu, a kpuru; yo shihugbaa ike. Iphe ̄oori aburu t̄e ya -l̄utaru iya onwiya. ² Hezekáya aph̄ulephu l'iphe Senákeribu gbaru ̄enya iya bya bu t'ò l̄ua ogu l̄e Jerúsalemu; ³ jekfushia ndu ishi ̄oru iya; m̄e ndu soja iya idzu. Ephe ach̄ita l'ephe e-je enwuchishia ̄enya-mini, nõ l'az̄u m̄kp̄ukpu ono t'ò gbabuhu mini. Ephe eyetarú iya ̄eka. ⁴ A d̄u l'igwe dzua; je enwuchishia

ɛnya-mini ono l'ọ ha; mę nggele, atsōbata l'alı̄ ono. Ɛphe asu l'ɛphe ta ahadu tẹ ndu eze ndu Asiriya phu mini, e-dzuru ɛphe; mę ɛphe byalephu. ⁵ Hezekaya abya efube ifu kpukwatsua eke daru adada l'upho-mkpuma mkpukpu ono; bya akpushia ulo-eli ulo-eli l'eli upho-mkpuma ono. Lazı upho-mkpuma ono; b'ọ kpuru upho-mkpuma ọdo. Yo bya emee agbarike k'upho-mkpuma Mkpukpu Dévidi; yo kabaa oshihu ike. Yo kpushikwaaphu ngwa-ogu l'igwe; mę iphe, eegudeje egbochita onwonye.

⁶ Yo bya edobe ndu soja, a-buru ishi ndu Ízurelu; bya ekua ɛphe; ɛphe abyakfuta iya l'edukfu, no l'iku obu-edukfu mkpukpu ono. Yo kfuaru ɛphe okfu, e-me tẹ obu shihu ɛphe ike su: ⁷ "T'okpoma shikwaa unu ike; ọphu obu 'awakwa unu awawa. Unu ba atsukwa egvu; ọphu meji 'atofukwa unu le k'eze ndu Asiriya ye le igwe ndu soja ono, tso iya nu ono; l'onye ọphu tso ayibedua kakwa onye ọphu tso iya nu. ⁸ Iphe, o nweru bu ngwa-ogu ke madzu; obenu l'ayibedua nweru Ojejoje, bu Nchileke ayi, bu onye e-yetaru ayi eka; lu-chiaru ayi ọgu." Iphe ono, Hezekaya, bu eze ndu Júda kfuuru ono emee; obu eshihu ndu Júda ike.

Senakeribu ekfutoshi Jerusalemu

⁹ A nonyaa; eze ndu Asiriya, bu Senakeribu; mbu onye ono, chi ndu soja iya yechia Lakishi ono abya ezi ndu ozi iya t'ɛphe je Jerusalemu je ezia Hezekaya, bu eze ndu Júda; mę ndu Júda, bu le Jerusalemu; su:

¹⁰ "Qwaa iphe, Senakeribu, bu eze ndu Asiriya kfuuru. O suru: ?Bu ngunu be unu chiru ukfu kwee, meru; unu anoshia le Jerusalemu l'eke e kephetaru unu ekepheta? ¹¹ ?Unu marua l'oo eduphu be Hezekaya eduphu unu l'eke ọosuje unu le Ojejoje, bu Nchileke unu a-nafuta unu l'eka eze ndu Asiriya? Iphe, oome bu tẹ egu nri; mę egu mini gbushia unu. ¹² ?To budu Hezekaya ono be wofuru eke aagwajeru iya iphe; mebyishia ɛnya-ngweja iya; bya asu ndu Júda; mę ndu Jerusalemu l'oo ɛnya-ngweja lanu be ɛphe a-bajeru eja; buru iya be ɛphe a-kpojeru insensu oku?"

¹³ " ?Unu ta madu iphe ye le nna iya oche phe meru ndu ali ọdo? Agwa ndu ali ọdo ono; ọo-dua ike nafuta iya ali ɛphe l'eka? ¹⁴ A bya l'iphe bu mbakeshi ono, nna iya phe meru; ɛphe aburu kpurupata ono; ?nanu agwa ọphu, duru ike nafuta iya ndu nk'ia l'eka. ?Nanu ege Nchileke nk'unu e-shi du ike nafuta iya unu l'eka. ¹⁵ Ọphu tẹ unu ba ahashi Hezekaya t'ọ ghọ-gbua unu; dephushia unu ege ono, oodephushi unu ono. Unu be ekwekwa nk'ia; ke le tẹ dukwa agwa ọha; m'ọ bu k'ali-eze, dujewaru ike nafuta iya ndibe iya l'eka; m'ọ bu l'eka nna iya phe. ?Nanu ege ọ bu Nchileke unu e-gbe nafuta-chia unu l'eka iya?"

E gburu Senakeribu

¹⁶ Ndu ozi Senakeribu ono l'ekfubyishikwaphu Ojejoje, bu Nchileke; mę nwozi Ojejoje, bu Hezekaya. ¹⁷ Eze Senakeribu edekwaaphu ekwo gude l'ekfubyishi Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu; su: "L'oo ege ono, agwa ndu ali ọdo ta dudu ike nafuta iya ndu nk'ia l'eka phu; bu ege Nchileke ke Hezekaya ta adukwaphu ike nafuta iya ndu nk'ia l'eka." ¹⁸ Ndu ozi Senakeribu ono egude okfu-ali ndu Júda chiru mkpu kpua ndu Jerusalemu ono, no l'eli upho-mkpuma mkpukpu ono; t'ɛphe shi ege ono mee t'ɛphe tsuhu egvu; k'ọphu ɛphe e-shi ege ono nata mkpukpu ono. ¹⁹ Ɛphe ekfulahaaru Nchileke ke Jerusalemu sukusuku; yo gbe du l'ọ bu agwa ndiphe, bu iphe, madzu gude eka iya mee.

²⁰ Eze Hezekaya; mę onye nkfuchiru, bu Azaya Emoza abya ekfuuru nu Nchileke; raku iya le k'iphe ono; yo rua l'imigwe. ²¹ Ojejoje ezia ojozi iya; yo je echigbushia iphe, bu ndu soja, ike du l'ogu; ndu ishi ndu soja; mę ndu ishi ọdo, no l'odu ọgu eze ndu Asiriya ono. Eze ndu Asiriya egude iphere laphushia azu l'ali iya. Yo rua; je abahu le nwulo agwa iya; unwegirima iya ndu k'unwoke, no eke ono; egude mma gbuta iya tua.

²² Ojejoje eshi ege ono dzofuta Hezekaya ye le ndu le Jerusalemu l'eka Senakeribu, bu eze ndu Asiriya; mewaru l'eka ndu ọdo. Yo mee; to nwehe ndu byaru ɛphe okpa ehu ọdo. ²³ A du l'igwe vuta iphe bya anu Ojejoje le Jerusalemu; mę iphe, eregbaa ire, ɛphe nuru Hezekaya, bu eze ndu Júda. Tsube le teke ono kwasuru be iphe bu mbakeshi byaru bya edobe iya l'onodu, ha nshinu.

Iphe-ememe guderu Hezekaya

(2 Eze 20:1-3, 12-19; Azá 38:1-3; 39:1-8)

²⁴ Yo buru teke ono be iphe-ememe byaru bya egude Hezekaya; k'ọphu bu l'ọ nowa l'onu-onwu. Yo kfuuru nu Ojejoje; yo za iya; bya emeru iphe-ophulenyu nu iya. ²⁵ Hezekaya awata otse etsetse l'ime obu iya; ọphu ọ dudu iphe, o meru le k'iphe-oma ono, ọ nataru ono. Ya ndono; oke ehu-eghughu Ojejoje adakfuta iya; dakfuta ndu Júda;

dakfuta ndu Jerúsalemu. ²⁶ Hezekáya yele ndu Jerúsalemu abya akwaa izimana ké etsetse ono. Ojejoje ahaa éphe ótu-koshi oke éhu-eghughu iya l'oge ké Hezekáya.

Iphe, Hezekáya nweru

²⁷ Hezekáya nweru iphe nshinu; bukwaruphu onye aakwabé ugwu nshinu. O metaru onwiya mkpura éke óokwakobeje mkpóla-ócha; mé mkpóla-ododo; mé mkpuma, vugbaa oke aswa; mé manú, eshi mkpó; mé iphe, eegudeje egbochita onwonye; méwaru iphe ódo, vugbaa oke aswa. ²⁸ Ó kpukwaruphu úlo éke oodobeje witu; éke oodobeje mé; mé manú; bya enweru ódu-eswi éke eswi, anje l'udu iya udu iya; mé ódu-atúru. ²⁹ Ó kpúshiru onwiya mkpukpu mkpukpu; nweru atúru l'igwé; mé eghu; mé eswi; kéle Nchileke nuru iya eku, dú egwu.

³⁰ Óo Hezekáya bé mechiru éke mini Gihónu eshije l'uzo imeli atsofu; bya eshi l'uzo alí iya bufuaru iya úzo l'uzo ényanwu-aríba Mkpukpu Dévidi. Iphe, bú iphe Hezekáya kúberu éka abújeru iya úpete. ³¹ Yo be teke ndu ishi, achí Bábyilonu yeru ndu madzú t'ephe bya amaru ége k'iphe-ophulenyá, Ojejoje meru l'alí ono dú; Nchileke ahaa ya t'ó data iya; maru iphe, nó iya l'obu.

Anwúhu Hezekáya

(2 Eze 20:20-21)

³² Iphe ódo, Hezekáya mekotaru; mé ége o gude koshi lé Nchileke dúru iya lé nsó; b'e dekotaru l'aphú onye nkfuchiru, bú Azáya Emózu; mé l'ekwo ndu eze ndu Júda; mé ké ndu Ízurelu. ³³ Tó dú iya bú; Hezekáya anwúhu lakfushia nna iya phé. E lia ya l'ugwu éke ili ndu eri Dévidi nó. Ndu Júda kpmukpamu mé ndu Jerúsalemu akwabé iya ugwu teke ó nwúhuru. Manáse, bú nwatibe iya ké nwoke abúru eze l'ózori iya.

33

Manáse bú eze ndu Júda

(2 Eze 21:1-9, 17, 18)

¹ Iphe, Manáse gbaru bú afa iri l'ébo teke ó wataru achíchi. Yó chíja úkporo afa labú l'afa iri l'ise lé Jerúsalemu. ² O meru iphe, dú éji l'énya Ojejoje. O meru akpamara ono, iphe bú mbakeshi ono, Ojejoje chífuru l'ifu ndu Ízurelu shi anóduje eme ono. ³ Éke ono, aagwajé iphe, nna iya; mbú Hezekáya mebyishiru ono b'ó kpukwaru; bya edobetsuaru Bálu énya-ngweja; kpóbetsua itso Ashera; bya abaaru unwu iphe, nógbaa l'igwe éja; jeeru iya ozi. ⁴ Yó kpúshia énya-ngweja l'eze-úlo Nchileke, nó lé Jerúsalemu, bú iya bú éke ono, Ojejoje sùru: "Ó bú lé Jerúsalemu bé épha iya a-nó gbururu jeye lé gbururu." ⁵ L'echi ogbodufu labú, nó l'eze-úlo Nchileke ono b'ó kpúshiru énya-ngweja unwu iphe, nógbaa l'igwe. ⁶ Ó kporo unwegirima iya unwoke óku gude gwoo éja lé nsúda nwatibe Hínómu. Ó gworu agwugwo; gwóo ogvu; mee mgbashi; l'ejeje ókpata ishi l'éka ndu aphú àphú; mé l'éka ndu njibya. Éjo iphe, o meru bé ha nshinu l'énya Ojejoje; shi ége ono kpatsua ya éhu-eghughu.

⁷ Ó pyíru ntépe dobe l'eze-úlo Nchileke; mbú l'éke ono, Nchileke kfuru Dévidi yele nwatibe iya, bú Sólonu; sù: "Ó bú l'ulo-wa; mé lé Jerúsalemu, bú mkpukpu ono, ya fótaru l'ikfu ndu Ízurelu l'ephe ha ono bé ya e-me tẹ t'epha iya nódu gbururu jeye lé gbururu. ⁸ Ophu ya ta abyadu l'eme tẹ ndu Ízurelu shi l'alí ono, ya túru nna éphe éka ono hata ókpa lufu alufu ódo; m'ó -búru-a l'ephe a-nwúbe énya l'emekota iphe, ya túru éphe l'ekemu ono, ya shi l'éka Mósísu nú éphe ono; mé iphe, ya tóru ókpa iya; mé l'ome-l'alí iya." ⁹ Ó bú lé Manáse dusweru ndu Júda; mé ndu Jerúsalemu; éphe emee iphe, dú éji, ka óphu ndu óha ono, Ojejoje mebyishiru l'ifu ndu Ízurelu ono mekotaru.

Izimana ala Manáse azú

¹⁰ Ojejoje ekfuru yeru Manáse yele ndu nk'ia; óphu éphe 'angadu nchí. ¹¹ Tó dú iya bú; Ojejoje achíta ndu ishi ndu sója eze ndu Asiriya; éphe abakfuta éphe. Éphe egude íkókoró kóta Manáse l'imi; tya ya égbirigba, e meru l'ope kpuru lashia Bábyilonu. ¹² Iphe ono atside l'ia phú l'éhu; yó chólahaá ége ya e-shi túbá Ojejoje, bú Nchileke iya l'énya; yó kwata bya ewozita onwiya alí l'ifu Nchileke ké nna iya phé. ¹³ Yo kfuru nú Nchileke; iphe ono, ó roru ono erua Ojejoje l'éhu; yó nua iphe, ó roru iya; duphuta iya azú lé Jerúsalemu; yó bya anódu l'alí-eze iya. Manáse abya amaru teke ono l'óo Ojejoje bú Nchileke.

¹⁴ E metsua; yó kpu-kwazi upho Mkpukpu Dévidi óphu nó teke aalufuta afúta; mbú l'uzo ényanwu-aríba ogvu-mini Gihónu lé nsúda; kpu ya jeye lé Onu-oguzo Éma; bya akpu-phe ugwu Ofelu mgburumburu. Ó kpukwaru iya phú; yó kabaa l'eli. Yó bya edokaa ndu ishi ndu sója l'iphe, bú mkpukpu, a kpuru; yo shihukota ike l'alí Júda.

¹⁵ Yo wofukota ogvu, e jetaru ejeta; bya ewofu ntekppe phụ l'eze-ulo Nchileke; bya emebishia ɛnya-ngweja, ọ kpushiru l'ugvu ẹke eze-ulo Nchileke nọ; mę lę Jerúsalemu ono. Yo vuta iya tufaa l'azụ mkpukpu. ¹⁶ Yo bya edozia ɛnya-ngweja Ojejoje; bya egwoo ngweja ɛhu-agu; mę ngweja-ekelę l'eli iya. Yo kfuaru ndu Júda t'ɛphe bajęru Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízuręlu ęja. ¹⁷ Ole; ndu Júda ta hakwanụ ogwo ngweja l'ęke, aagwaję iphe. Ole ọ kwanu Ojejoje, bụ Nchileke ɛphe kpụu bę ɛphe anọduje egwo iya anụ.

Anwụhu Manáse

(2 Eze 21:17-18)

¹⁸ Iphe ọdo, Manáse mekotaru; mę ekfukfu, o kfuru nụ Nchileke; mę iphe, ndu aphụ àphụ gude ɛpha Ojejoje, bụ Nchileke kę Ízuręlu kfuru nụ iya; b'e dekotaru l'ękwo akọ ndu eze ndu Ízuręlu. ¹⁹ Ekfukfu, o kfuru nụ Nchileke; mę ege Nchileke shiru nabata iya; mękwaphu ejo iphe, o meshiru; je akpaa lę ndzụ be gude ire iya ęka, nọ iya l'ęhu; mękpọ ẹke ọ kpushiru, aagwaję iphe; mę ẹke o doberu itso Ashera; mę ntekppe; b'o wozitaderu onwiya alį; b'e dekotaru l'ękwo akọ onye aphuję àphụ, bụ Hozayi. ²⁰ Tọ dụ iya bụ; Manáse anwụhu lakfushia nna iya phę. ɛphe elia ya l'ulo iya. Amọnu, bụ nwatibe iya kę nwoke abụru eze l'ọzori iya.

Amọnu bụ eze ndu Júda

(2 Eze 21:19-26)

²¹ Iphe, Amọnu gbaru bụ ụkporo afa l'afa labụ teke ọ wataru achịchi. Yo chĩa afa labụ lę Jerúsalemu. ²² O meru ejo iphe l'ɛnya Ojejoje l'ọ bụ nna iya; mbụ Manáse. Iphe, bụ ntekppe Manáse, bụ nna iya doberu b'o gworu ngweja nụ; baaru iya ęja. ²³ Ẹ to wozitadu onwiya alį l'ifu Ojejoje ege nna iya; mbụ Manáse wozitaru onwiya. Amọnu bụlephu ikpe b'o mekoru kpua onwiya. ²⁴ Ndu ozi iya agbaaru iya ejo idzu; woru iya gbua l'ufu iya. ²⁵ Obenu lę ndu Júda bę gbushikotaru ndu ono, tso gbaaru eze, bụ Amọnu ejo idzu ono. Ndu Júda eworu Josáya, bụ nwatibe iya kę nwoke mee eze l'ọzori iya.

34

Josáya bụ eze ndu Júda

(2 Eze 22:1-2)

¹ Iphe, Josáya gbaru bụ afa ɛsato teke ọ wataru achịchi. Yo chĩa ụkporo afa l'afa iri lę nanụ lę Jerúsalemu. ² O meru iphe, vudo nhamunha l'ɛnya Ojejoje. O tsoru ụbeka ochechoroche iya, bụ Dévidi; tọ dụ ọphu ọ haru.

³ L'afa, kwe iya afa ɛsato; k'ọphu ọ wataru achịchi b'ọ wataru ọcho ụzo kę Ojejoje, bụ Nchileke k'ọchechoroche iya, bụ Dévidi. Teke ono b'ọ bukwaduru nwata nshii. Yo be l'afa k'iri l'ębo ya; yo wata ọphashi ụrukutu, nọ lę Júda; mę Jerúsalemu; mbụ woshilahaa ẹke aagwaję iphe, nọgbaa ya nụ; mę itso Ashera; mę ntekppe, a pyiru apyipyi; mę ọphu a kpuru akpukpu. ⁴ Yo zia t'e tsukposhia ɛnya-ngweja Bálu. Yo nwutsushia ɛnya-ngweja insensu, nọ l'ẹke ono. Itso Ashera; mę ntekppe, a pyiru apyipyi; mę ọphu a kpuru akpukpu b'o gwekotaru; yo buri udzu; yo woru iya je ephekaa l'ili ndu shi agwaję iya nụ. ⁵ Ndu achijeru agwa ono ęja b'ọ kpokotaru ọkpu ɛphe ọku l'eli ɛnya-ngweja ɛphe ono. Yo saa alį Júda; mę Jerúsalemu asasa. ⁶ Tsube lę mkpukpu mkpukpu ndu Manáse; kę ndu Ífuręmu; mę kę ndu Símiyọnu; mę akpaa lę kę ndu Náfutali; mę l'ẹke nọ-pheru iya mgburumgburu, e meru; yo buri kpurupyata; ⁷ b'o nwutsushikotaru ɛnya-ngweja ɛphe; gwee itso Ashera; mę ntekppe, nọ iya nụ; yo buri udzu. Ọ tuko ɛnya-ngweja insensu, nọkota l'alį Ízuręlu nwutsushikota. Yo metsua; laphushia azụ lę Jerúsalemu.

A phuru Ẹkwo ekemu

(2 Eze 22:3-20)

⁸ Yo be l'afa, kwe Josáya afa iri l'ɛsato, ọ wataru achịchi; teke ono b'ọ woshiwaru iphe, dụ ęji l'alį ono; yo zi Shefanu Azalaya; mę Maseya, bụ ọ-chi-ọha mkpukpu ono; mę Jowa Jwahazu, bụ onye akwakọbeje iphe, meru nụ; t'ɛphe je emekwaa eze-ulo Nchileke, bụ Nchileke iya.

⁹ ɛphe abya ejekfu Hilikaya, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ęja je eworu okpoga, e wobataru l'eze-ulo Nchileke nụ iya; mbụ okpoga ono, ndu Livayi, bụ ndu eche nche l'ọnu-ulo nataru ndu Manáse; ndu Ífuręmu; mę ndu Bénjaminu l'ɛphe ha; mę lę ndu Jerúsalemu. ¹⁰ ɛphe eworu okpoga ono ye l'ẹka ndu ishi ọru ono, aaru l'eze-ulo Nchileke ono. ɛphebedua eworu iya nụ ndu arụ ọru l'eze-ulo Nchileke ono t'ɛphe gude kpukwaa ya; mezia ya emezi. ¹¹ ɛphe ewokwaruphu okpoga nụ ndu kapyinta; mę ndu akpu ulo

ono t'ephe gude zūta mkpuma, a washīru awashī; oshi-uko; mē l'osweru, eswebeje l'ulo; kele ndu ophu ndu nōdu iya nū bē ndu eze, shi achī Jūda harū; yō lakōta l'iyi.

¹² Unwoke ono bē yeru ēhu rya ōru ono. Ndu e doberu l'ishi t'ephe leta ɛnya l'ege e gude eje ozi ono bē bŭ Jahatu; mē Obedāya. Ndu ono bŭ ndu Līvayi, shi l'eri Merari. Ndu ōdo bŭ Zekarāya; mē Meshulamu, bŭ ndu eri Kohatu. Ndu Līvayi ono, bŭ ndu ophu emeje nka l'oku ngwa-egvu ¹³ bē bŭ ndu ishi kē ndu ophu evu iphe, e gude eme k'ulo ono. Yō bŭru ephe eleta ndu ōru ono l'oru, dŭ l'iche l'iche. Ndu Līvayi ono bē haru bŭru ndu o-de-ekwo; ndu ishi ōru; mē ndu nche ōnu-oguzo.

¹⁴ Yō bŭru teke ephe ewofuta okpoga ono, e wobataru l'eze-ulo Nchileke ono bē Hilikaya, bŭ onye achijeru Nchileke eja phuru ekwo ekemu ono, Ojejoje shi l'eka Mōsisu nŭ ono. ¹⁵ Hilikaya ekfuaru Shefanu, bŭ o-de-ekwo; sŭ: "Lē ya phŭakwaru ekwo ekemu-a l'eze-ulo Nchileke." Yō bya ewofuta ekwo ekemu ono nŭ Shefanu. ¹⁶ Shefanu egude ekwo ono jekfu eze; bya asŭ iya "L'iphemiphe ōbule, e yeru ndu ozi ngu l'eka t'ephe mee bē ephe emekwa-a. ¹⁷ Ephe wotaakwaru okpoga, nŭ l'eze-ulo Nchileke ye l'eka ndu ishi ōru; mē ndu ophu arŭ ōru ōbu." ¹⁸ Shefanu, bŭ o-de-ekwo abya ekfuaru eze teke ono; sŭ iya: "Lē Hilikaya, bŭ onye achijeru Nchileke eja bē nwekwaru ekwo, ō nŭru iya." Shefanu abya anōdu l'ifu eze gua ya.

¹⁹ Eze anŭlephu iphe, ō gŭfutaru l'ekwo ekemu ono; woru uwe iya lajashīa. ²⁰ Eze asŭ Hilikaya; mē Ahikamu, bŭ nwatibe Shefanu; mē Abudŏnu Mayīka; mē Shefanu, bŭ o-de-ekwo; mē Asāya, bŭ nwozi eze; sŭ ephe: ²¹ "Unu je akpataru iya Ojejoje ishi; kpataru iya ndu phŏduru nŭ lē Ízurēlu; mē lē Jūda; k'iphe ono, e deru l'ekwo, a phuru ono. Oke ēhu-eghughu, Ojejoje a-tukoshi ephe; bē hakwa nshinu; kele nna ephe phē te emedu iphe, Ojejoje kfuru; ephe te me iphe, e deru l'ekwo-a."

²² Tŏ dŭ iya bŭ; Hilikaya; mē ndu ono, eze ziru ozi ono ejeshia kē nwanyi, bŭ onye nkfuchiru Nchileke, bŭ Huluda. Huluda bŭ nyee Shalumu Tokuhatu, nwatibe Hasura. Shalumu bē eletaje uwe ndu achijeru Nchileke eja ɛnya. Eke Huluda bu bŭ l'obu-egu Jerúsalemu. Ephe abya ekfuaru iya k'iphe ono.

²³ Yŏ sŭ ephe: "Qwaa iphe, Ojejoje, bŭ Nchileke kē Ízurēlu ekfu: Unu je ezia onye ziru unu; ²⁴ lē Ojejoje sŭru: 'Lē ya abya owokfuta Jerúsalemu; mē ndu bu iya nŭ ejo iphe-ɛhuka; me iphe, bŭ mburŏnu ono, e deshuru l'ekwo ono, a guru l'ifu eze ndu Jūda ono. ²⁵ Ishi iya aburu l'ephe gwŏberu iya; kpŏlahaa insensu ōku l'anŭ agwa ōdo; gude iphe, ephe emetsua l'akpatsu iya ēhu-eghughu. Ōo ya bŭ lē ya a-byabē ephe oke ēhu-eghughu iya; ophu t'ŏ nwedu l'a byanyia ya abyanyi.' ²⁶ Iphe, unu e-kfuru eze ndu Jūda ono, ziru unu t'unu bya ajita l'eka Ojejoje ono; bŭ l'ŏ qwaa iphe, Ojejoje, bŭ Nchileke kē Ízurēlu kfuru lē k'iphe ono, ō nŭru ono: ²⁷ Keshinu ophu iphe ono ruru ngu l'obu; nggu ewozita onwongu alī l'ifu yebe Nchileke teke ono, ī nŭru iphe, ya kfuru, l'ŏ-dakfuta mkpŭkpu-a; mē ndu bu iya nŭ; mbŭ keshinu ophu i gude k'iphe ono wozita onwongu alī l'ifu iya; bya alawashīa uwe ngu; raa ekwa l'ifu iya; bē ya nŭwaru iphe, i kfuru. Ono bu iphe, Ojejoje kfuru ndono. ²⁸ Ya e-me; t'ī lakfu nna ngu phē; e lia ngu l'ēhu-agu. ɛnya ngu ta abyadŭ bya aphŭ ejo iphe-ɛhuka ono, ya e-wokfuta mkpŭkpu-a; mē ndu bu iya nŭ ono."

Ya ndono; ephe alaa bya akŏoru eze ege nwanyi ono kfuru.

Josāya agbakwazi ndzŭ onye lē Ojejoje
(2 Eze 23:1-20)

²⁹ Tŏ dŭ iya bŭ; eze abya ezia; e je ekukota ndu bŭ ōgurenya ndu Jūda l'ephe ha; mē ndu kē Jerúsalemu. ³⁰ Eze yele unwoke ndu Jūda ono l'ephe ha; mē ndu bu lē Jerúsalemu; mē ndu achijeru Nchileke eja; mē ndu Līvayi; mēkpo ndu ono l'ephe ha; ndu ukfu mē ndu nta; atŭko wŭru jeshia l'ulo Ojejoje. Yō guru ekwo ōgba-ndzŭ ono, a phuru l'eze-ulo Nchileke ono ye ephe lē nchī. ³¹ Eze abya evudo lē mgboro itso iya; gbaa ndzŭ l'ifu Ojejoje lē ya a-nŏdu etso Ojejoje; mē lē ya e-gude obu iya l'ŏ ha; mē ndzŭ iya l'ŏ ha eme ekemu iya, ō sŭru t'e meje; mē iphe, ō tŏru ōkpa iya; shi ege ono eme iphe, ōgba-ndzŭ ono, e deru l'ekwo ono kfuru. ³² Yo mee tē iphe, bŭ ndu Jerúsalemu; mē ndu Bēnjaminu kweta iphe ono, ō kfuru ono. Ndu Jerúsalemu emee iphe, ōgba-ndzŭ Nchileke ono kfuru; mbŭ Nchileke kē nna ephe.

³³ Josāya ewofukota ejo agwa, nŭ l'alī kē ndu Ízurēlu. Yo mee t'iphe, bŭ ndu nŏkota lē Ízurēlu bajeru Ojejoje, bŭ Nchileke ephe eja. Ephe ta habŭa otso ūzo Ojejoje, bŭ Nchileke kē nna ephe jeye l'oge nka-ezekuna nk'iya.

35

Josáya agba Aji Esweta
(2 Eze 23:21-23)

¹ Ya ndono; Josáya abya agbaaru Ojejoje Aji Esweta lẹ Jerúsalemu. E gbua nwaturu Aji Esweta ono l'ónwa mbụ gbaru l'abalị iri l'eno. ² Yọ bya edobetsua ndu achijeru Nchileke ẹja l'ozi, gbaru ẹphe; bya adụa ẹphe ike; sụ ẹphe t'ẹphe leta ẹnya l'ozi, nọ l'ulo Ojejoje. ³ Yọ bya ekfuru yeru ndu Lívayi, bụ ndu ezije ndu Ízuru ẹlu kpamukpamu iphe; bya aburu ndu dọ nsọ l'ẹke Ojejoje nọ; sụ ẹphe: "Unu woru okpokoro ono, dọ nsọ ono dobe l'ulo ono, Sólomonu Dévidi, bụ eze ndu Ízuru ẹlu kpuru ono. T'ẹ b'a pahẹkwa iya l'ukuvu ọdo. Unu jeeru Ojejoje, bụ Nchileke unu ozi nta-a yele ndibe iya, bụ ndu Ízuru. ⁴ Unu kwakọbe onwunu l'ẹnnya-ufu l'ẹnnya-ufu ẹge unu dọ l'ogbo l'ogbo, bụ iya bụ ẹge ono, Dévidi; onye ono, shi bụru eze ndu Ízuru ẹlu yele nwatibe iya; mbụ Sólomonu deru edede doberu unu ono.

⁵ "Unu vudo lẹ Ẹke-dụ-Nsọ ono; l'ogbo l'ogbo ẹge ọ dọ l'ẹnnya-ufu l'ẹnnya-ufu ndu Ízuru ẹlu mmanu. Unu egude ndu Lívayi tughashia onwunu l'iphe, bụ ogbo ọphu nnonu. ⁶ Unu egbua nwaturu Aji Esweta ono; mee onwunu t'unu dọ nsọ; kwakọbe nwaturu ono; k'ọphu unwunna unu pẹ a-nọdu eme iya ẹge Ojejoje shi l'ẹka Mósísu tẹ ekemu iya."

⁷ Ndu Ízuru ẹlu mmanu, nọ l'ẹke ono bẹ Josáya nuru aturu; mę egbu, kpakoru dọ ukporo unu ugbo ẹto l'unu iri l'ise,* ẹphe gude mee kę ngweja Aji Esweta ono. Ọ nukwaruphu ẹphe unu eswi ẹsaa l'ukporo eswi iri.† Elu ono l'ọ ha shikota eze l'ẹka.

⁸ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ndu ishi ọru Josáya woru iphe, shi ẹphe l'obu nụ ndu Ízuru ẹlu ono; ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi. Hilikaya; Zekaraya; mę Jehiyelu, bụ ndu ishi ọlu Nchileke abya eworu unu aturu ishingu l'ukporo iri;‡ mę ukporo eswi iri l'ise§ nụ ndu achijeru Nchileke ẹja t'ẹphe gude gwoo ngweja Aji Esweta ono. ⁹ Konanaya; Shemaya; mę Netanelu, bụ unwunna iya; mę Hashabaya; Jeyelu; mę Jozabadu; bụ ndu ishi ndu Lívayi bẹ nuru ndu Lívayi aturu; mę egbu, dọ unu iri l'ẹbo l'ukporo iri;* nukwaphu ẹphe unu eswi l'ukporo eswi ise;† t'ẹphe gude gwoo ngweja Aji Esweta ono.

¹⁰ A kwakọtsua kę Aji Esweta ono; ndu achijeru Nchileke ẹja eje evudo l'onodu ẹphe; ndu Lívayi anodu ẹge e keshiru ẹphe; mbụ ẹge ono, eze suru t'ẹphe nọo ono. ¹¹ Ẹphe egbushia unwu aturu Aji Esweta ono. Ndu achijeru Nchileke ẹja anata mee ya phee; ndu Lívayi aphushia anụ ono akpo. ¹² Ẹphe eworu anụ, e gude eme kę ngweja-ukfuru ono dobe iche; k'ọphu ẹphe e-keshiru iya ndu Ízuru ẹlu l'ẹnnya-ufu l'ẹnnya-ufu; t'ẹphe gude ẹka ẹphe gwooru iya Ojejoje; ẹge ono, e deru iya l'ẹkwo Mósísu ono. Yọ bukwaruphu ẹge ono bẹ ẹphe meru eshi ono. ¹³ Unwu aturu Aji Esweta ono; bẹ ẹphe hürü áhùhù; ẹge ome-l'alí iya dọ. Ẹphe gude ite-ọku; mę nwrite nshii; mę ite-ophe shia ngweja ọdo, dọ nsọ eshishi; bya emekebe egwegwa pajeru iya ndu Ízuru ẹlu mmanu ono l'ẹphe ha. ¹⁴ Ẹphe emetsua; bya akwakobe nk'ẹphe; mę kę ndu achijeru Nchileke ẹja; kęle ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu eri Éronu bẹ fuberu ifu l'ogwo ngweja-ukfuru; mę ẹbà anụ ono jeye ọchi agbaa. Ọo ya meru; ndu Lívayi akwakọbe nk'ẹphe; kwakọbekwaphu ọphu ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu eri Éronu iru.

¹⁵ Ndu ogbo-egvu; mbụ ndu eri Ásafu anodu l'onodu ẹphe, bụ iya bụ onodu, Dévidi; Ásafu; Hemanu; mę Jedutunu, bụ onye aphujeru eze áphù doberu ẹphe. Ndu nche anodutsua l'onu-oguzo onu-oguzo; ọphu ọ dudu onye haru ozi nk'iya; kę l'unwunna ẹphe, bụ ndu Lívayi l'eshiru ẹphe ite.

¹⁶ Tọ dọ iya bụ; e jekota ozi, e jeru Ojejoje mbọku ono gude gbaa Aji Esweta ono; gude iya gwoo ngweja-ukfuru ono l'ẹnnya-ngweja Ojejoje ẹge ono, eze, bụ Josáya suru t'e meje iya ono. ¹⁷ Ndu Ízuru ẹlu, bụ ndu ọphu nọ anono l'ẹke ono teke ono bẹ gbaru Aji Esweta ono; bya agbaa Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko abalı ẹsaa. ¹⁸ Egbe Aji Esweta ono b'ẹ ta gbabua l'alí Ízuru ẹlu keshinu oge k'onye nkfuchiru Nchileke, bụ Sámelu. Ọphu ọ dudu onye eze ndu Ízuru ẹlu, gbajeru Aji Esweta ọphu dọ l'ọ bụ ono, Josáya gbaru ono; mbụ yele ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; mę ndu Júda l'ẹphe ha; ndu Ízuru ẹlu, nọ l'ẹke ono; mę ndu Jerúsalemu. ¹⁹ Aji Esweta ono b'a gbaru l'afa, kwe Josáya afa iri l'esato; k'ọphu ọ wataru achichi.

* 35:7 35:7 Iphe ọ bụ bụ 30,000. † 35:7 35:7 Iphe ọ bụ bụ 3,000. ‡ 35:8 35:8 Iphe ọ bụ bụ 2,600. § 35:8 35:8 Iphe ọ bụ bụ 300. * 35:9 35:9 Iphe ọ bụ bụ 5,000. † 35:9 35:9 Iphe ọ bụ bụ 500.

*Anwuhu Josáya**(2 Eze 23:28-30)*

²⁰ E metsua iphemiphe obule ono; Josáya abya edozitsua eze-ulo Nchileke; yò dù mma; Neko, bù eze ndu Íjiputu egbeshi jeshia ogu lẹ Kakemishi, nọ lẹ mgboro Ẹnyimu Yufurétusu; Josáya ejeshia tẹ ya wọta iya ogu. ²¹ Ole Neko yeru ndu, je ezia Josáya sù iya: “?Bù ngunu adaru nggu l’iya; nggube eze ndu Júda? Ẹ tọ bukwa nggu bẹ ya byakfutaru ogu ntau. Ndu ya byakfutaru ogu bukwa ndu onu-ulo ono, ephe l’iya alu ogu ono. Nchileke bẹ ziru iya tẹ ya mekebe egwegwa. Ba kfu-chikwa Nchileke ọzo; l’o swikwaru iya eswiru; ọ -dudu bẹ oo-mekwa t’i laa l’iyi.”

²² Ole Josáya te kwedu haa ya; bya emee onwiya; t’ẹ b’a hube iya ama; tẹ yele iya lua ogu ono. Yò jika lẹ ya ta angadu nchì l’okfu Neko, bù iya bù okfu, shi l’onu Nchileke; yò tugbule-a jekfushia ya ogu lẹ phorokoto alì Megido.

²³ Ya ndono; ndu akfu agbanua eze, bù Josáya akfu. Yò sù ndu ọru iya: “Unu pafu iya; kẹ l’e meruakwaru iya ẹhu ọkpobe emeru.” ²⁴ Ndu ozi iya ono apata iya pafu l’ugbo-inya iya; paru iya ye l’ugbo-inya iya k’ẹbo palata Jerúsalemu. Yò nwuhu; e lia ya l’ẹke e liru nna iya phe. Ndu Júda l’ephe ha; mẹ ndu Jerúsalemu araa ẹkwa iya.

²⁵ Jeremáya agua egvu-aphu ẹhu Josáya. Unwoke l’unwanyi, agu egvu l’anoduje agu egvu ẹhu Josáya ono teke ephe jeru ẹkwa. Yò buru ẹge ono b’ọ dù jeye ntau. Ephe emee ya; yò buru ome-l’alì ndu Ízurẹlu; a bya e dee ya edede l’egvu-aphu.

²⁶ Iphe ọdo, Josáya mekotaru; mẹ ẹge o gude mee iphe-oma l’uzo, ọ du l’ekemu Ojejoje; ²⁷ mewartu iphe, o meeberu; tsube l’ishi jeye lẹ ngvucha b’e dekotaru l’ekwo ndu eze ndu Ízurẹlu; mẹ kẹ ndu Júda.

36*Jehowahazu bù eze ndu Júda**(2 Eze 23:30-35)*

¹ Tọ dù iya bù; ndu alì ono ewofuta Jehowahazu Josáya kẹ nwoke; mee ya eze lẹ Jerúsalemu l’ozori nna iya.

² Iphe Jehowahazu gbaru bù ọkpọro afa l’afa ẹto teke ọ wataru achìchi. Yò chía ọnwa ẹto lẹ Jerúsalemu. ³ Eze ndu Íjiputu akwatsua ya l’ochìchi lẹ Jerúsalemu; bya asù tẹ ndu Júda tẹ ọkpọro talentu mkpọla-ọcha ise; waa talentu mkpọla-ododo. ⁴ Eze ndu Íjiputu ono emee Ẹliyakimu, bù nwunne Jehowahazu kẹ nwoke; yò buru eze ndu Júda; mẹ Jerúsalemu; bya agbanwee ẹpha iya; gube iya Jehoyakimu. Obenu lẹ Neko kpọtaru nwunne Ẹliyakimu ono; mbù Jehowahazu lashia Íjiputu.

*Jehoyakimu bù eze ndu Júda**(2 Eze 23:36—24:7)*

⁵ Iphe Jehoyakimu gbaru bù ọkpọro afa l’afa ise teke ọ wataru achìchi. Yò chía afa iri lẹ nanu lẹ Jerúsalemu. O meru ẹjo iphe l’ẹnya Ojejoje, bù Nchileke iya. ⁶ Nebukadineza, bù eze ndu Bábyilonu abya etso iya ogu; tẹ ya egbirigba ope; kpuru lashia Bábyilonu. ⁷ Nebukadineza bẹ hakwaruphu iphe, nọ l’eze-ulo Nchileke vuta lashia Bábyilonu je edobe l’ulo agwa iya lẹ Bábyilonu l’ẹke ono.

⁸ Iphe ọdo, meru nù l’oge kẹ Jehoyakimu; mẹ akpamara, o mekotaru; mẹ iphe, dù eji, e gudetsuaru iya l’ẹka ẹke oome iya; iphe ono l’ọ ha b’e dekotaru l’ekwo ndu eze ndu Ízurẹlu; mẹ ke ndu Júda. Jehoyakimu, bù nwatibe iya kẹ nwoke abya aburu eze l’ozori iya.

*Jehoyakinu bù eze ndu Júda**(2 Eze 24:8-17)*

⁹ Iphe Jehoyakinu gbaru bù afa iri l’ẹsato teke ọ wataru achìchi. Yò chía ọnwa ẹto l’abalì iri lẹ Jerúsalemu. O meru ẹjo iphe l’ẹnya Ojejoje. ¹⁰ Yo rua l’oge mini ọdungu l’afa ono; eze, bù Nebukadineza ezia t’ẹ je akputa iya gude bya Bábyilonu. A kpọtaru iya; gwoo iphe, eregba ire, shi l’eze-ulo Nchileke gude tso iya. Nebukadineza eworu nwunne nna Jehoyakinu ono, bù Zedekaya mee eze ndu Júda; mẹ kẹ Jerúsalemu.

*Zedekaya bù eze ndu Júda**(2 Eze 24:18-20; Jer 52:1-3a)*

¹¹ Iphe Zedekaya gbaru bù ọkpọro afa l’afa lanu teke ọ wataru achìchi. Yò chía afa iri lẹ nanu lẹ Jerúsalemu. ¹² O meru ẹjo iphe l’ẹnya Ojejoje, bù Nchileke iya; ọphu l’o wozitadu onwiya alì l’ifu Jeremáya, bù onye nkfuchiru Ojejoje.

*Jerúsalemu adaa**(2 Eze 25:1-21; Jer 52:3b-11)*

¹³ Zedekaya ekwefukwaruphu eze, bu Nebukadineza ikè, bu iya bu onye ono, meru; yo gude epha Nchileke ria angu ono. Yo je ekerebe; kpọ-chia obu; le ya te tsodu uzo ke Ojejoje, bu Nchileke ke Ízurelu. ¹⁴ Odo aburu le ndu bu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Júda l'ephe ha be gheleghelehele nk'ephe karu eji. Ephe yeru eka l'akpamara ono iphe bu mbakeshi anoduje eme ono; bya emerushia eze-ulo Nchileke, bu eke ono, o doberu nsọ le Jerúsalemu ono.

Jerúsalemu daru

¹⁵ Ojejoje, bu Nchileke ke nna ephe l'eshije l'onu ndu ozi iya l'ekfuru ephe okfu; o -kfutsua; yo kfukwazi; kele imiko ndibe iya; waa eke ono, o bu ebubu ono aduje iya. ¹⁶ Obenu l'oo ewena be ephe anoduje aja ndu ozi Nchileke ono; l'akpo okfu iya ebo-ebol'afu; l'achi ndu nkfuchiru iya ochi. Ephe emee ya ege ono jeye teke oke ehu-eghughu Ojejoje gbanwuhuru oku l'eke ndibe iya no; to kwehe emekota.

¹⁷ Ojejoje ewota eze ndu Bábýlónu dobe t'o tso ephe ogu. Yo gude ogu-mbeke gbugbushia unwu-okorobia ephe l'ulo-nsọ. Ophu o dudu onye ophu o haru le ndu k'unwu-okorobia; l'unwu-mgboko ephe; ndu k'unwoke; me ndu ophu kahwaru nu. Nchileke atuko ephe l'ephe ha yekota Nebukadineza l'eka. ¹⁸ Yo gwoo iphe, bu iphe, no l'eze-ulo Nchileke lashia Bábýlónu; ndu ophu ha nshinu; me ndu ophu ha nwanshi. Yo vutakwaphu eku, no l'eze-ulo Nchileke; me eku ke eze; waa ke ndu ishi oru iya. ¹⁹ Ephe atua oku l'eze-ulo Nchileke; nwutsushia upho-mkpuma, e gude kpu-pheta Jerúsalemu. Ephe atukota oku l'iphe bu ufu-eze, no iya nu. Ephe atuko iphe, ere ire, no l'eke ono mebyishikota.

²⁰ Yo chita nwa ndu ophu wafuru nu lashia Bábýlónu; mbu ndu ophu wafuru nu, e t'e gudedu ogu-mbeke gbua; ephe ejelahaaru iya ozi; l'ejeru unwu iya ozi jeye teke ali-eze ndu Peshiya bya akwatsua ke Bábýlónu. ²¹ Ali ono be tutaru ume; teke ono, o daburu ochobo ono. Yo tua ume ukporo afa eto l'afa iri. Yo shi ege ono vukota; mbu okfu, Ojejoje shi l'onu Jeremaya kfu.

*Sáyirosu eme te ndu a kpuru le ndzu laphuta azu**(Ézu 1:1-4)*

²² Yo be l'afa mbu, Sáyirosu wataru ochi ndu Peshiya; l'ege ee-shi t'okfu ono, Ojejoje shi l'onu Jeremaya kfu ono ree; Ojejoje akpalia Sáyirosu; yo raa ya arara l'ali-eze iya mgburumburu; bya edee ya edede l'ekwo; su:

²³ "Qwaa iphe, Sáyirosu, bu eze ndu Peshiya ekfu. O suru:

"Le Ojejoje, bu Nchileke k'imigwe; be nuwaru iya iphe, bu ali-eze, no le mgboko-a; bya atawa eka te ya kpuaru iya ulo le Jerúsalemu l'ali Júda. Te iphe, bu onye ke Nchileke, no l'eke-a; tugbua lashia eke ono; le Ojejoje, bu Nchileke swikwaru iya-a."

Ézura

*Sáyirosu atụ ekemu tẹ ndu Ju, a kpuru lẹ ndzụ lata
(2 Iphe 36:22-23)*

¹ L'afa, Sáyirosu dūberu bụru eze ndu Peshiya; bẹ Ojejoje kpaliru iya obu; yo zia ozi; raa ya arara l'iphe, bụ ẹke ọochi l'ọ ha; bya edekwaaphu ozi ono edede l'ekwo; keshia. Iphe ono aburu ẹge ee-shi tẹ okfu ono, Ojejoje shije l'ọnu Jeremáya kfua ono; vĩa.

² Ọwaa bụ iphe, Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya kfuru. Ọ suru:

" 'Ojejoje, bụ Nchileke kẹ imigwe bẹ mewaru tẹ iphe bụ mbakeshi, nọ lẹ mgboko-wa nọdu yẹbe eze l'ẹka; bya asuwa tẹ ya je akpụaru iya eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu lẹ Júda. ³ Tẹ iphe, bụ onye kẹ Nchileke, unu l'iya bu l'ẹke-a tųgbukwaa lashia Jerúsalemu Júda je akpụkwazi eze-ulo Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu; mbụ Nchileke ono, nọ lẹ Jerúsalemu ono. Tẹ Nchileke unu swikwaru unu ọkpobe eswiru. ⁴ T'e yekwaru ndu ono, ala nụ ono ẹka. Tẹ ndu, ẹphe bugbaa l'ibiyi nk'ẹphe gude mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-ododo yetaru ẹphe ẹka. T'a nụkwa ẹphe ngwa ọdo, dụ iche l'iche; mẹ elu; mewaru iphe ọdo l'ẹge onye chiru obu iya t'ẹphe gude je akpua eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu.' "

⁵ Tọ dụ iya bụ; ndu bugbaa ishi l'unwunna lẹ ndu ikfu Júda; ndu ikfu Bénjaminu; ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; mewaru iphe bụ onye Nchileke kpaliru obu iya awu-lihu jeshia ọkpu eze-ulo Nchileke ono lẹ Jerúsalemu. ⁶ Ndu obutobu ẹphe egwoo mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ọcha nụ ẹphe; gude iya yetaru ẹphe ẹka; bya anụ ẹphe iphe ọdo, dụ iche l'iche; iphe-edobe; mewaru iphe, vugbaa oke aswa; t'a gufukwa iphe ọdo, shi ẹphe l'obu, ẹphe tųgbaaru obu ẹphe nụ ẹphe.

⁷ Eze, bụ Sáyirosu achífuta iphe, bụ iphe, Nebukadineza shi l'eze-ulo Nchileke lẹ Jerúsalemu gwoo je edoo l'ulo agwa iya. ⁸ Yọ bụru Mituredatu, bụ onye eche okpoga; bẹ Sáyirosu, bụ eze ndu Peshiya shi l'ẹka iya gwofuta iphe ono. Mituredatu agua ya ọgu nanụ nanụ; nụ Shelushubeza, bụ onye ishi kẹ ndu Júda.

⁹ Ọwaa ẹge iphe ono ha ndọ-ọ:

Efere, e meru lẹ
mkpọla-ododo dụ
ụkporo efere l'efere iri.
Efere, e meru lẹ
mkpọla-ọcha dụ
unu efere labụ
l'ụkporo efere iri.
Iphe, eegudeje akpọ
insensu ọku, e meru lẹ
mkpọla-ọcha dụ ụkporo lẹ tete.

¹⁰ Ochi, e meru lẹ
mkpọla-ododo dụ ụkporo l'iri.
Ochi, e gude mkpọla-ọcha mee
l'uzo, dụ iche iche dụ unu ochi l'ochi iri.
Unwu iphe ọdo, dutsua
iche iche dụ unu l'ụkporo iri.

¹¹ Iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo; mẹ ọphu e meru lẹ mkpọla-ọcha; bẹ dükota unu iri l'eto l'ụkporo iri. Iphe ono l'ọ ha bụ iphe, Sheshubaza gwolataru teke ono, ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ laa alị Bábyilonu ono laru Jerúsalemu.

2

Ndu lataru nụ lẹ ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ ono

¹ Ọwaa bụ ndu Ízurelu, shi Bábyilonu lata; mbụ ndu ono, Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu kpụjeru lẹ ndzụ laa Bábyilonu ono. Onyenọnu laru mkpukpu ẹke, o shi. O nweru ndu laru Jerúsalemu; nweru ndu laru Júda. ² Ndu du ẹphe lata bụ Zerúbabelu; Jeshuwa; Nehemáya; Seráya; Relaya; mẹ Mọdekáyi; Bilishanu; Mízupa; Biguvayi; Rehumu; mẹ Bena.

Ọwaa bụ ndu Ízurelu ono, lataru nụ ono:

³ Ndibe Paroshi dụ
unu madzụ ise l'ụkporo
madzụ ẹsato;

- l'umadzu iri l'ẹbo.
 4 Ndibe Shefatíyá dū
 ụkporo madzū ugbo iri
 l'ẹsato; l'umadzu iri l'ẹbo.
 5 Ndibe Ara dū ụnu madzū
 l'ụkporo iri l'ẹsato;
 l'umadzu iri l'ise.
 6 Ndibe Pahatu-Móabu,
 bụ iya bụ ndu eri Jeshuwa
 yẹle Jóabu bẹ dū
 ụnu madzū ẹsaa;
 l'umadzu iri l'ẹbo.
 7 Ndibe Élamu dū
 ụnu madzū ẹto;
 l'ụkporo madzū labū;
 l'umadzu iri l'ẹno.
 8 Ndibe Zatu adū
 ụnu madzū labū
 l'ụkporo madzū ẹsaa;
 l'umadzu ise.
 9 Ndibe Zakayi dū
 ụnu madzū l'ụkporo
 madzū iri l'ẹsato.
 10 Ndibe Bani adū
 ụnu madzū l'ụkporo madzū
 iri l'ẹbo; l'umadzu labū.
 11 Ndibe Bebayi dū ụnu
 madzū l'ụkporo madzū
 iri lẹ nanụ; l'onye lanụ.
 12 Ndibe Azụgadụ dū
 ụnu madzū ẹto;
 l'umadzu labū.
 13 Ndibe Adonikamu dū
 ụnu madzū l'ụkporo madzū
 iri l'ẹto; l'umadzu ishingū.
 14 Ndibe Biguvayi dū
 ụnu madzū ise l'ụkporo
 madzū ẹbo;
 l'umadzu iri l'ise.
 15 Ndibe Adinu dū
 ụnu madzū l'ụkporo
 madzū ẹbo; l'umadzu iri l'ẹno.
 16 Ndibe Ateya, bụ iya bụ
 ndu shi l'eri Hezekáya dū
 ụkporo madzū ẹno;
 l'umadzu iri l'ẹsato.
 17 Ndibe Bezayi dū
 ụkporo madzū iri l'ishingū;
 l'umadzu ẹto.
 18 Ndibe Jora dū
 ụkporo madzū ise;
 l'umadzu iri l'ẹbo.
 19 Ndibe Hashumu dū
 ụkporo madzū iri lẹ nanụ;
 l'umadzu ẹto.
 20 Ndibe Gíbaru dū
 ụkporo madzū ẹno; l'umadzu iri l'ise.
 21 Unwoke, shi lẹ Bétulehemu;
 bẹ dū ụkporo madzū ishingū;
 l'umadzu ẹto.
 22 Ndu kẹ Netofa dū
 ụkporo madzū ẹbo;

- l'umadzu iri l'ishingu.
 23 Ndu ke Anatotu du
 ukporo madzu ise;
 l'umadzu esato.
 24 Ndu ke Azumavetu;
 be du ukporo madzu ebo;
 l'umadzu labu.
 25 Ndu ke Kiriyatu-Jerimu;
 Kefira; me Berotu; be du
 unu madzu l'ukporo madzu
 iri l'esaa; l'umadzu eto.
 26 Ndu ke Rama yele Geba du
 unu madzu l'ukporo madzu iri
 le nanu; l'umadzu eto.
 27 Ndu ke Mikumashi du
 ukporo madzu ishing; l'umadzu labu.
 28 Ndu ke Betelu; me Eyayi du
 ukporo madzu iri le nanu; l'umadzu eto.
 29 Ndu ke Nebo du ukporo madzu ebo;
 l'umadzu iri l'ebo.
 30 Ndu ke Magubishi du
 ukporo madzu esaa;
 l'umadzu iri l'ishingu.
 31 Ndu ke Elamu ophunanu;
 du unu madzu eto
 l'ukporo madzu ebo;
 l'umadzu iri l'eno.
 32 Ndu ke Harimu du ukporo
 madzu iri l'ishingu.
 33 Ndu ke Lodu;
 ndu ke Hadidi;
 me ndu ke Ono du unu madzu
 l'ukporo madzu
 iri l'ishing; l'umadzu ise.
 34 Ndu ke Jeriko du
 ukporo madzu iri l'esaa;
 l'umadzu ise.
 35 Ndu ke Senaa du
 unu madzu tete
 l'ukporo madzu; l'umadzu iri.
 36 A bya le ndu, achijeru Nchileke eja;
 ndu lataru nu le ndu onanu bu:
 Ndibe Jedaya, bu iya bu ndu
 shi l'onu-ulo ndibe Jeshuwa
 du unu madzu labu
 l'ukporo madzu esato; l'umadzu iri l'eto.
 37 Ndibe Ima du unu madzu labu
 l'ukporo madzu iri l'ebo;
 l'umadzu iri l'ebo.
 38 Ndibe Pasho du unu madzu eto
 l'ukporo madzu labu;
 l'umadzu esaa.
 39 Ndibe Harimu du unu madzu ebo
 l'ukporo madzu iri; l'umadzu iri l'esaa.
 40 A bya le ndu Livayi;
 ndu lataru nu le ndu onanu bu:
 Ndibe Jeshuwa;
 me ndu eri Kadimiyelu,
 bu iya bu ndu shi l'eri Hodaviya.
 Iphe ephe kpakoru du bu
 ukporo madzu eto; l'umadzu iri l'eno.

- 41 A bya lę ndu l'aguje egvu;
 ndu lataru nų lę ndu onanu bų:
 Ndibe Ásafu, dų
 ųkporo madzų ishingu; l'ųmadzu ęsato.
- 42 A bya lę ndu echeje nche
 l'eze-ųlo Nchileke;
 ndu lataru nų lę ndu onanu bų:
 Ndibe Shalumu;
 ndibe Ateya;
 ndibe Talumųnu;
 ndibe Akubu;
 ndibe Hatita;
 mę ndibe Shobayi.
 Iphe ęphe kpakųru dų bų
 ųkporo madzų ise;
 l'ųmadzu iri lę tete.
- 43 A bya lę ndu ozi l'eze-ųlo
 Nchileke; ndu lataru nų
 lę ndu onanu bų:
 Ndibe Ziha;
 ndibe Hasufa;
 ndibe Tabayotu;
- 44 ndibe Kirosu;
 ndibe Siyáha;
 ndibe Pađonu;
- 45 ndibe Lebana;
 ndibe Hagaba;
 ndibe Akubu;
- 46 ndibe Hagabu;
 ndibe Shalumayi;
 ndibe Hananu;
- 47 ndibe Gidelu;
 ndibe Gaharu;
 ndibe Reyaya;
- 48 ndibe Rezinu;
 ndibe Nekoda;
 ndibe Gázamu;
- 49 ndibe Uza;
 ndibe Paseya;
 ndibe Besayi;
- 50 ndibe Asųna;
 ndibe Meyunimu;
 ndibe Nefusimu;
- 51 ndibe Bakubuku;
 ndibe Hakufa;
 ndibe Hahu;
- 52 ndibe Bazilutu;
 ndibe Mehida;
 ndibe Hasha;
- 53 ndibe Bakosu;
 ndibe Sizéra;
 ndibe Téma;
- 54 ndibe Neziya;
 mę ndibe Hatifa.
- 55 A bya l'eri ndu-ozu Sólomųnu;
 ndu onanu ndu ọphu
 shi l'ọgu lata bų:
 Ndibe Sotayi;
 ndibe Hasoferu;
 ndibe Peruda;
- 56 ndibe Jala;
 ndibe Dakųnu;

ndibe Gidelu;

⁵⁷ ndibe Shefatíyá;

ndibe Hatilu;

ndibe Pokeretu-Hazebeyimu;

mę ndibe Ami.

⁵⁸ Ndu ozi l'eze-ulo Nchileke

ndu ophu lataru nu;

mbu eri ndu-ozí Sólomónu dų

ųkporo madzu iri lę tete;

l'umadzu iri l'ębo.

⁵⁹ Ndu ono bu ndu ophu shi Tęlu-Mela; Tęlu-Hasha; Kerubu; Adanu; mę lę Ima lata. Ophule ephedua ta amahędu ikfu, ephę shi. Ephę ta mahę unwunna ephę; k'ophu ee-shi ege ono maru: ?mę ephę bu ndu İzurelu; t'ephe ta buđu?

⁶⁰ Ndu eri Delaya; ndu eri Tobíyá; mę ndu eri Nekoda dų; unu madzu l'ųkporo madzu iri l'ębo; l'umadzu iri l'ębo.

⁶¹ A bya l'eri ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu eri Hobaya; ndu eri Hakozu; mę ndu eri Bazilayi. Bazilayi bę luru nwaní l'ufu ndibe Bazilayi kę Giledu; zalahaa epha ndu nyee ya. ⁶² Ndu ono bę choru epha ephę l'ękwo, e deshiru ege e gude mushia ephę; ta phu epha ephę l'ękwo ono. Tọ dų iya bu; e wofu ephę l'onodu ndu achijeru Nchileke eja; dobe ephę l'ọ bu ndu, aasọ nsọ. ⁶³ Govano asu t'ephe be etsojeshi l'eri nri, kakota ọdu nsọ jeye teke o nweru onye achijeru Nchileke eja, e-gude Urimu; mę Tumimu kpata ishi l'ęka Ojejoje.

⁶⁴ Ndu ono l'ephe ha tukoru dų ųkporo unu madzu ise l'unu madzu ise; l'ųkporo madzu iri l'ęsato; ⁶⁵ a gufukwa iya ndu k'unwoke; mę ndu k'unwaní, ejeru ephę ozi. Ndu onanu dų unu madzu iri l'ęsato l'ųkporo madzu ishingų; l'umadzu iri l'ęsaa. Ephę nwekwaruphu ųkporo madzu ugbo iri, bu unwoke l'unwaní, agujeru ephę egvu.

⁶⁶ İnya ephę dų unu İnya l'ųkporo İnya iri l'ishingų; l'İnya iri l'ishingų. Ephę nweru ųkporo İnya-mulu iri l'ębo; l'İnya-mulu ise. ⁶⁷ Ephę nweru unu İnya-ivu l'ųkporo İnya-ivu iri l'ise; bya enweru unu İnya-ivu iri l'ishingų l'ųkporo İnya-ivu iri l'ishingų.

⁶⁸ Teke ephę rutaru l'ęke eze-ulo Nchileke shi nodu lę Jerúsalemu bę ndu butsua ishi l'ikfu l'ikfu ono haru nu iphe l'ęge onye chiru obu iya t'e gude kpu-phu eze-ulo Nchileke ono azu l'ęke ono. ⁶⁹ Ephę meru ege ike ephę beru; woru ękpa mkpola-ododo, dų unu l'ųkporo iri l'iri; nu t'e dobe l'ulo ęku, ee-gudeje eje ozi ono; bya anu ękpa mkpola-ọcha, dų unu ishingų l'ųkporo ise. Ephę nukwaruphu uwe ndu achijeru Nchileke, dų ųkporo ise.

⁷⁰ Ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; uphodu ndu Júda; ndu aguje egvu; ndu nche; mę ndu-ozí l'eze-ulo Nchileke alatsua lę mkpukpu ęke ephę shi; je eburu. Ndu İzurelu l'ephe ha ebutsuaru lę mkpukpu ęke ephę shi.

3

Aakpukwa ęnya-ngweja Nchileke

¹ Yo rua l'onwa k'ęsaa; ndu İzurelu l'ephe ha egude obu lanu bya edzua lę Jerúsalemu. Teke ono bę ndu İzurelu bukotawaa lę mkpukpu ęke ephę shitsua. ² Tọ dų iya bu; Jeshuwa Jozadaku; ndu ephę l'İya achijeru Nchileke eja; Zerúbabelu Shelutiyeļu; mę ndu otu iya awu-lihu; wata okpukwa ęnya-ngweja Nchileke kę İzurelu; k'ophu ephę e-gwo ngweja-ukfuru l'eli iya; bu iya bu ege e deru iya l'ękwo ekemu Mósıs, bu onye kę Nchileke. ³ O bu oswi-okfu l'ephe atsu ndu ono, bupheru ephę mgburungburu ono egvu; obenu l'ephe wolerua ęnya-ngweja ono kpobe l'eli ęke ono, a tohawaru ntọ-l'alı İya ono; gwolahaaru Ojejoje ngweja-ukfuru l'eli iya mbokwu-mbokwu: utsu l'urenyashi. ⁴ Ephę anodukwaphu l'ęke ono gbaa Ajı Mkpü. Ephę gbaru ajı ono ege e deru iya l'ękwo; bya egwoo ngweja-ukfuru, eegwoje mbokwu-mbokwu l'ajı ono. Ngweja ono bę ephę gworu ugbo ole, nsọ iya suru t'e gwoje iya l'uboku. ⁵ Ephę emetsua; bya egwoo ngweja-ukfuru, eegwoje tekenteke; mę ngweja, eegwoje lę Ajı Onwa Ophungu; męwaru ngweja ọdo, eegwoje l'ajı, e dobegbaaru Ojejoje iche. Ephę nukotakwaruphu Ojejoje iphe, a nuru iya l'ọ ha; mbu iphe, ndu ono chiru obu ephę nu iya. ⁶ Dube l'abalı mbu l'onwa k'ęsaa ono bę ephę wataru ogwo ngweja-ukfuru anu Ojejoje. Obenu l'ę ta todua ntọ-l'alı eze-ulo Nchileke teke ono.

Aakpu-kwazi eze-ulo Nchileke

⁷ Ephę eworu okpoga nu ndu akpu ulo; mę ndu kapyinta. Woru nri; iphe-angungu; mę manu nu ndu Sayidonu; mę ndu Táya; k'ophu ephę e-shi l'ugvu ugvu Lébanonu

vufutaru ẹphe oshi sida l'eze ẹnyimu; shi ẹke ono vuruaru iya ẹphe Jọpa, bụ iya bụ ẹge Sáyírosu, bụ eze ndu Peshiya sùru t'ẹphe vua ya. ⁸ Yo rua l'ọnwá k'ẹbo l'afa, kwe afa labụ k'ọp̄hu ẹphe shitsua Bábyilonu lata; ẹphe awata ọkp̄u eze-ulo Nchileke ono. Zerúbabelu Shelutiyeļu; mę Jeshuwa Jozadaku ẹphe lę ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi yele ndu ono, l'ẹphe ha, shi l'ẹke a kp̄uru ẹphe lę ndzụ laa lata Jerúsalemu ono abya achiko l'ẹphe ha wata ọru ono. Ẹphe afọta ndu Lívayi, gbatsuaru ụkporo afa tugbua t'ẹphe b̄uru ndu eleta ọru ono, aarụ l'eze-ulo Ojejoje ono ẹnya. ⁹ Tọ d̄u iya b̄u; Jeshuwa yele unwu iya; mę ndu abubu ẹphe; ẹphe lę Kadumiyeļu; mę unwu iya; ndu onanu b̄u ndu ufu Hodaviya atugba ẹka; b̄uru ndu ishi kp̄u-kwazi eze-ulo Nchileke ono. Ndu ufu Henadadu yetakwaruphu ẹphe ẹka l'ọleta ẹnya l'ozí ono. Ndu ono l'ẹphe ha b̄ukota ndu Lívayi.

¹⁰ Teke ndu ono, akp̄u ulo ono tọ-geleruphu ntọ-l'alí eze-ulo Nchileke ono; bę ndu achijeru Nchileke ẹja yeru uwe ẹphe; gudegbaa ụpyoku l'ẹka. Ndu Lívayi, shi l'ufu Ásafu egudegbaa nkwa lufuta; ẹphe ajalahaá Ojejoje ajaja ẹge Dévidi, b̄u eze ndu Ízurelu ziru ẹphe. ¹¹ Egvu l'ada; ẹphe atuko l'ekwe iya ekwekwe l'aja Ojejoje ajaja; l'ekelè iya ekele; asuje:
"Ojejoje d̄u mma.

Obu, o yeru ndu Ízurelu
aburu ojejoje."

Ndu ono l'ẹphe ha atụa ụzu; jaa Ojejoje ajaja; kę l'a tọru ntọ-l'alí eze-ulo Nchileke ono. ¹² Ọle igweligwe ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu Lívayi; mę ndu, b̄utsua ishi l'ikfu ẹphe; mb̄u ndu ono buwa ọgurenya, ph̄uhawaru eze-ulo kę mb̄u ph̄u bę raru ẹkwa rashia ya ike ẹke ẹphe phuru ẹge a tọru ntọ-l'alí ulo ono. Igweligwe ndu ọp̄hu egude ẹhu-ọtso-ena l'echi mkpu l'echishi iya ike; ¹³ k'ọp̄hu b̄u lę ndiphe ta madu iphe d̄u iche lę mkpu k'ẹhu-ọtso-ena; mę ụzu-ẹkwa ono, ndu k'ọgurenya atụ ono. Mkpu ono dashikpooru ike; k'ọp̄hu b̄u lę ndu nọ ụzenya nukotaru iya.

4

Ndu akp̄oshi; t'ẹ b'a akp̄u eze-ulo Nchileke

¹ Ya ndono; ndu ọhogu ndu Júda; mę kę ndu Bénjaminu anụ lę ndu ono, e shi kp̄ua lę ndzụ ono; gbe akp̄ukwaziwa n̄u eze-ulo Ojejoje, b̄u Nchileke kę Ízurelu; ² ẹphe ejekfu Zerúbabelu; mę ndu b̄utsua ishi l'ikfu l'ikfu ono; je asụ ẹphe: "T'ayi tsoru unu yeta ẹka kp̄ua eze-ulo ono; kę l'ayibedua abajekwaru-a Nchileke ẹja l'ọ b̄u unubedua. Ayi shiru gwota ẹja anụ iya d̄uberu l'oge kę Esahadonu, b̄u eze ndu Asiriya; mb̄u onye ono, duru ayi la ẹke-a ono."

³ Obenu lę Zerúbabelu; Jeshuwa; mę ndu ọdo, b̄utsua ishi l'ikfu l'ikfu lę Ízurelu s̄uru ẹphe l'ẹ tọ d̄udu iphe, ẹphe l'ẹphe jigba lę k'ọkp̄u ulo anụ Nchileke ẹphe. L'ọ b̄u ẹphebedua geđegede; a-kp̄u ulo ono; n̄u Ojejoje, b̄u Nchileke kę Ízurelu, b̄u iphe Sáyírosu, b̄u eze ndu Peshiya ziru ẹphe kepyia ya ak̄u.

⁴ Tọ d̄u iya b̄u; ndu alí ono emee; ẹhu ejishihu ndu Júda oyi; mee; ẹphe awata ọtsu egvu ọkp̄u ulo ono. ⁵ Ẹphe eje ebukoo ndu mgbazi t'ẹphe bya akp̄oshia ozi ono. Yọ b̄uru kę mkpaka ono; bę ẹphe nọ; tsube l'oge teke Sáyírosu, b̄u eze ndu Peshiya; je akpaa l'oge teke Dariyosu, b̄uru eze ndu Peshiya.

⁶ Yo be teke Kuzakusesu wataru achichi; ndu ọhogu ono edee ẹkwo kfushia iphe, ẹphe s̄uru lę ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu meru.

⁷ Yo be l'oge kę Atakusakesu, b̄u eze ndu Peshiya; Bishilamu; Mituredatu; mę Tabilu edee ẹkwo n̄u iya. Ẹkwo ono b'e gude okfu ndu Áramu dee; bya eworu iya gbanwee; dee l'okfu ọdo.

⁸ Rehumu, b̄u nnajiọha; mę Shimushayi, b̄u o-de-ẹkwo ndu alí ono abya edee ẹkwo; n̄u eze Atakusakesu. L'ẹkwo ono; bę ẹphe n̄du kfurushia ndu Jerúsalemu. Iphe ẹphe deru l'ẹkwo ono b̄u:

⁹ Ẹkwo-wa shi l'ẹka Rehumu, b̄u nnajiọha; mę Shimushayi, b̄u o-de-ẹkwo. Ndu ọdo, ẹphe l'ẹphe tso l'ede iya b̄u ndu otu ẹphe ndu ọp̄hu; mb̄u ndu ikpe; ndu govano; ndu ishi, achí ndu Peshiya; ndu ishi, achí ndu Ereku; ndu ishi, achí ndu Bábyilonu; ndu ishi, achí ndu Susa, b̄u iya b̄u ndu Élamu; ¹⁰ męwaru iphe, b̄u ndu mbakeshi ono, Asunaparu ch̄ishiru; ẹphe eje ebugbaaru lę mkp̄ukpu mkp̄ukpu Samériya; mę l'ẹke ọdo, n̄otsua l'azụ Ẹnyimu Yufurétusu ono. Asunaparu b̄u onye ha nshinu; b̄uru onye aakwabẹ ugvu.

¹¹ Ọwaa b̄u iphe, ẹphe deru l'ẹkwo ono, ẹphe deru n̄u Atakusakesu ono:
Ẹkwo-a; bę ayi ede anụ nggube eze Atakusakesu.

Ndu ede iya nū; bụ ndu ozi ngu; mbụ ayibe ndu ono, bu l'azụ Ңnyimu Yufurétusu ono:

¹² Tẹ nggube eze makwaru lẹ ndu Ju ono, bụ ndu shi ngu l'ẹka lakfuta ayi ono; bẹ rutaakwaru Jerúsalemu. Ҙphe akpukwaziakwa mkpukpu ono, bụlephu ndu kwefuru ikè; mẹ ndu ejo iya ono; bẹ jiru iya nū. Ҙphe akpukwaziakwa igbo-ulo ono odo; l'emekwakwaphu nto-l'alì ẹpoto iya. ¹³ Iphe odo bụ tẹ nggube eze makwaru l'ephe -kpūwa upho-mkpuma ono; kpū-chia; bya akpūa mkpukpu ono kpū-chia ya; b'ẹ to nwehekwa akiriko; m'ọ bụ utu odo, ẹphe atūbaa; shi ẹge ono mee tẹ okpoga, abatajẹ eze l'ẹka ruhu. ¹⁴ Keshinu ọ bụ l'ufu-eze; bẹ ẹpho ayi nọ; bẹ ayi ta anọdu-ghekwa t'o nweru onye a-nyiru ẹtsù kpua ngu. Yọ buri iya meru iphe ayi ezi ozi-a t'i maru; ¹⁵ k'ophu aa-tuko ẹkwo, e deshuru iphe, meru l'oge kẹ nna ngu phe nyochakota. E -nyochaa ẹkwo ono; bẹ ji-phụ lẹ Jerúsalemu bụ mkpukpu, ekwefuje ikè; buri mkpukpu emeje tẹ ndu odo kwefuru eze ikè. Ҙphe bụ ndu ewotaje iphe-ehuka t̄aru ndu, bụ eze; mẹ iphe, bụ ndu eletagbaa ғ̄nya l'onu-ogo, d̄u iche iche. Ono bụ ẹge ẹphe d̄u eshikpoo l'oge ndiche. Ҙ bụ iya meru iphe e mebyishiru mkpukpu ono. ¹⁶ Ayi eme tẹ nggube eze maru l'a -rū-ghee mkpukpu ono; bya akpū-chia upho-mkpuma iya b'ẹ t̄o d̄udu iphe e-shikwadu l'azụ Ңnyimu Yufurétusu eru ngu ẹka odo.

¹⁷ Eze abya eziphu ozi azụ; s̄u:

“Ya ekele Rehumu, bụ nnajiōha; l'ekele Shimushayi, bụ o-de-ẹkwo; mẹ ndibe ẹphe ono, bu lẹ Samériya; mẹ ndu ophu bu l'ẹke odo, d̄u iche iche l'azụ Ңnyimu Yufurétusu azụ iya ophu.

¹⁸ “Ҙkwo ono, unu n̄uru ayi ono b'a ḡwaru; bya ak̄waru mu iphe o kfuru. ¹⁹ Ya t̄akwaru ekemu; a bya enyochaa; ph̄y lẹ mkpukpu ono; mb̄y Jerúsalemu ekwefujeru ndu eze ikè keshinu kẹ ndiche; ẹphe anọdujekwaphu eme tẹ ndu odo be emeshi iphe ndu eze kfuru. ²⁰ Jerúsalemu shiwa nweru ndu eze, agburu-eh̄u n̄o, shi ach̄isua ẹke d̄u iche l'iche l'azụ Ңnyimu Yufurétusu. E shi anọduje at̄u ak̄iriko; m̄ẹ utu odo, d̄u iche l'an̄u ẹphe. ²¹ Ҙo ya b̄y; t'unu t̄ua ekemu ẹgwegwa t̄e ndu ono wofu ẹka l'oru ono, ẹphe ar̄u ono. T'ẹphe ba akp̄hekwa mkpukpu ono odo jeye teke ya a-s̄u t'ẹphe wata iya akpukpu. ²² Unu mekwaa iphe ono, ya kfuru ono nta-a ọwaa. Unu ba at̄ukwa iya k̄e ụchakuru-nwarechi; k'ophu ẹ to mebyiduru eze iphe.”

²³ T̄o d̄u iya b̄y; a ḡtsulephu iphe ono, eze nnajiōha, b̄y Atakusakusesu deru ono; nnajiōha, b̄y Rehumu; Shimushayi, b̄y o-de-ẹkwo; m̄ẹ ndu otu ẹphe ndu ophu l'ẹphe ha emekbewaphu ẹgwegwa jekfushia ndu Ju ono l̄e Jerúsalemu; je eyebuta ẹphe t'ẹphe haa ozi ono.

²⁴ Ya ndono; ozi ono, e gude l'ẹka eje l'ulo Nchileke l̄e Jerúsalemu ono; ekegaru ẹge ono; n̄o afa lab̄y l'oge k̄e Dariȳosu, b̄y eze ndu Peshiya.

5

Aakpuphu eze-ulo Nchileke azụ l̄e Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Hagayi; m̄ẹ Zekar̄aya, b̄y onye ufu Ido egude ẹpha Nchileke k̄e ndu Ízur̄el̄u, b̄y onye ach̄i ẹphe wata okfuchiru Nchileke l'ẹke ndu Ju n̄o; mb̄y ndu Ju, bu l̄e Júda; m̄ẹ Jerúsalemu. ² T̄o d̄u iya b̄y; Zer̄ubabelu Shelutiȳel̄u yele Jeshuwa Jozadaku awata ọkpukwa eze-ulo Nchileke ono, n̄o l̄e Jerúsalemu ono. Ndu nkfuchiru Nchileke ono; ẹphe ẹbo eswiru ẹphe; l'eyetaru ẹphe ẹka.

³ Yọ buri teke ono; b̄y Tatenayi, b̄y ḡvano ndu azụ Ңnyimu Yufurétusu; m̄ẹ Sh̄eta-Bozenayi yele ndu otu ẹphe w̄u-tsoru ẹphe bya aji ẹphe onye ziru ẹphe t'ẹphe mee k'eze-ulo Nchileke-a; kp̄ua upho-mkpuma-wa? ⁴ Ҙphe ajikwaaphu ẹpha ndu akp̄u ulo ono. ⁵ Obenu l̄e Nchileke nw̄beru ndu b̄y ọgurenya ndu Ju ono ғ̄nya; k'ophu b̄y l̄e ndu ono ta kp̄oshidu ẹphe ozi ono; jeye teke ozi e-ru Dariȳosu nchi; yebedua emekwanua t'ẹkwo rua ẹphe ẹka.

⁶ Ҙwaa b̄y iphe, e deru l'ẹkwo ono, Tatenayi, b̄y ḡvano ndu azụ Ңnyimu Yufurétusu deru n̄u eze, b̄y Dariȳosu. Ndu ẹphe l'iya deru iya b̄y Sh̄eta-Bozenayi; m̄ẹ ndu otu ẹphe, b̄y iya b̄y ndu ishi, ach̄i ndu azụ Ңnyimu Yufurétusu. ⁷ Ҙkwo ono, ẹphe deru ono b̄y ẹphe deru; s̄u:

L'ẹkwo-a; b̄y ayi ede an̄u nggube eze, b̄y Dariȳosu.

Ayi ekele ngu ekele-o!

⁸ Ҙwaa b̄y t̄e nggube eze nnajiōha maru l'ayi jeru l'al̄i Júda l'ẹke ono, aakp̄u-kwazi eze-ulo Nchileke ono, b̄y onye ha nshinu ono. Iphe ayi ph̄uru b̄y l̄e ndu ono gude mkpuma, haj̄e nshinu l'akp̄u ulo ono. Ҙphe dobetsuaru oshi l'upho-mkpuma ono; mb̄y zia obu l'al̄i l'eye ozi ọbu; yoo jekpokwaa werewere.

⁹ Ayi jiru ndu bu ogurennya ndu Júda ono onye nuru ephe ikike t'ephe kpua eze-ulo ono; ege o do hawaa. ¹⁰ Ayi jitakwaruphu ephe epha ephe; deshia ya edeshi; nu ngu; k'opu i-maru ndu bu ishi ozi ono.

¹¹ Iphe, ephe kfuru ayi bu l'ephe bu ndu ozi ke Nchileke ono, bu iya nwe igwe; nweru eliphe ono. L'ephe akpukwazi eze-ulo ono, onye eze ndu Ízuru kpújeru teke teru enya gvube ono. ¹² Yo buru l'oo le nna ephe kpatsuru Nchileke, bu l'imigwe iwe meru iphe o woru ephe ye Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu l'eka; mbu onye Kalúdiya ono, bu iya mebyishiru ulo-a; bya achita ndu ali-a lashia Bábyilonu ono. ¹³ Yo be l'afa k'odungu, eze Sáyirosu wataru ochi ndu Bábyilonu; yo tua ekemu t'a kpukwazi ulo Nchileke ono. ¹⁴ Iphe, e meru le mkpola-ododo; me opu e meru le mkpola-ocha dobe l'ulo Nchileke, bu iya bu ono, Nebukadineza gwotajeru l'eze-ulo ono, no le Jerúsalemu je edobe l'eze-ulo agwa ndu Bábyilonu ono; be eze, bu Sáyirosu l'onwiya jeru je egwota l'eze-ulo agwa ndu Bábyilonu. Eze, bu Sáyirosu egworu iphe ono ye l'eka onye l'aza Sheshubaza; o meru govano; ¹⁵ bya asu iya t'o gwota iphe ono gwolala azu l'eze-ulo ono, no le Jerúsalemu ono. Odo aburu t'a kpua ulo Nchileke ono t'o olata azu l'ege o duhawa. ¹⁶ To du iya bu; Sheshubaza abya ato nto-l'ali eze-ulo Nchileke ono, no le Jerúsalemu ono. Keshinu ono; byeye nta-a; b'e shi kpata iya; t'a kpu-chiwa iya.

¹⁷ "Nta-a; o -buru l'oo du nggube eze mma t'a kpukwazi eze-ulo Nchileke ono, no le Jerúsalemu ono; hanua t'e lee enya l'ulo eke aakwakobeje iphe ndu eze le Bábyilonu; maru: m'o bua ezi-okfu l'eze, bu Sáyirosu turu ekemu t'a kpu-kwazi eze-ulo-o, no le Jerúsalemu-a. Teke e metsuaru; te nggube eze mekwaa t'ayi maru iphe, i chitaru le k'iphe ono."

6

A cho-vuru ekemu, eze, bu Sáyirosu turu

¹ To du iya bu; eze, bu Dariyosu abya atua ekemu; su t'a vokashia eke a kuberu ekwo, e deshiru iphe, meru l'ali Bábyilonu l'oge ohazu. ² A bya awata ovokashi ekwo ono; jeye yo buru le Ekubatana, bu ishi obodo Midiya; b'a vofutaru ekwo-agwoغو o bu.

Iphe, e deru l'ekwo ono bu:

³ L'afa mbu k'opu eze, bu Sáyirosu wataru achichi; b'o turu ekemu su t'a kpu-kwazi ulo Nchileke ono, no le Jerúsalemu ono: T'a kpu-kwazi ulo ono, bu eke aanoduje egwo ngweja ono. Iphe, eli iya a-du bu ukporo ntu-okpa eno le ntu-okpa iri; usa iya adu ukporo ntu-okpa eno le ntu-okpa iri. Nto-l'ali iya be e-me t'o shihu ike; ⁴ k'opu bu: a -kpobeje iya mkpuma, ha okporokpo uzi eto; a gabe iya oshi lanu. Iphe, bu iphe ophu t'e gude kpua ya bu ulo-eku ndu eze a-kfu iya. ⁵ Iphe odo aburu l'iphemiphe obule ono, e gude mkpola-ododo; me mkpola-ocha mee, Nebukadineza gwotaru l'eze-ulo ono, no le Jerúsalemu je edobe le Bábyilonu ono; be ee-gwota gwolala azu le Jerúsalemu; dobehpu azu l'eke, o shi nodutsua l'eze-ulo Nchileke ono.

⁶ Oo ya bu; te nggube Tatenayi, bu govano ndu azu Enyimu Yufurutusu; Sheta-Bozenayi; me ndu otu unu, no tsua l'eze okwa l'eke ono; unu bukwaru uba yeru eke ono. ⁷ Unu hakwaa te govano ndu Ju; me ndu bu ogurennya ndu Ju kpu-kwazi eze-ulo Nchileke ono; t'o du ege o duhawa. Unu be ejekwa osela ozi ono azu. ⁸ Nta-a be mu a-tu ekemu; su t'unu kfu-dzukota ndu ono uguo, ephe gude eme k'ulo ono egwegwa. Eke ee-shi kfu ya bu l'akiriko, ndu bu l'azu Enyimu Yufurutusu turu ye l'ulo eku ndu eze; k'opu e to dudu iphe a-kposhi ozi ono akposhi. ⁹ Iphe bu iphe, mkpa iya duru ndu achijeru Nchileke eja, ephe e-gude l'egworu Nchileke k'imigwe eja l'uboku l'uboku; unu nujekwa iya ephe. Unu nuje ephe oke-eswi; ebyila; me aturu, ephe e-gude egwo ngweja-ukfuru. Unu anujekwaphu ephe witu; unu; mee; me manu. Unu ba ahakwa iya ephe anunu; ¹⁰ k'opu ephe ee-gwo eja, du mma nu Nchileke k'imigwe; kfuru nu iya t'o duru eze yele unwu iya le mma.

¹¹ Iphe odo aburu l'ya atu ekemu; l'onye gbanweru ekemu ono be aa-fota itso lanu l'itso, gude ulo iya; tsebe onye obu. Ulo iya ono a-ghoo ikpozu. ¹² Te Nchileke ono, bu iya fotaru eke ono t'o buru eke oo-buru eburu ono kwatsutakwa iphe, bu onye eze; m'o bu mba, a-cho t'ephe gbanwee ekemu-wa; m'o bu t'ephe mebyia ulo Nchileke-wa, no le Jerúsalemu-a. O bu mbueda, bu Dariyosu; be turu ekemu-a. Unu dokwa-a enya le mini; mee iphe, ekemu-a kfuru.

Eeye Nchileke eze-ulo Nchileke ono eka

¹³ Yo buru iya bu le Tatenayi, bu govano ndu azu Enyimu Yufurutusu; Sheta-Bozenayi; me ndu otu ephe abya edoo enya le mini; mekota iphe ono, eze, bu Dariyosu turu ephe l'ekemu ono. ¹⁴ Ndu bu ogurennya ndu Ju ono akpuru ulo ono tugburu; onye nkfuchiru Nchileke, bu Hagayi yele Zekarya, bu onye ufu Ido egude okfu Nchileke l'adu ephe ike.

Ĕphe akpua ɔlo ono kpɔ-gee. Yo buru ege Nchileke ke Ɔzurelu suru t'ephe kpua ya; be ephe kpuru iya; buru ege Sanyirosu; Dariyosu; me Atakusakusesu, bu ndu eze ndu Peshiya turu ephe l'ekemu be ephe tsoru. ¹⁵ Ephe akpua ɔlo ono kpɔ-chia ya l'abali k'eto l'ime onwa Ada; l'afa, kwe eze Dariyosu afa ishingu, o wataru achichi.

¹⁶ To du iya bu; ndu Ɔzurelu; mbu ndu achijeru Nchileke eja; ndu Liviayi; me ege ephe ha; mbu ndu ono, e shi kpua le ndzu ono achikota l'ephe ha gude ehu-otso-ena woru ɔlo Nchileke ono ye Nchileke l'eka. ¹⁷ Ephe gude ukporo oke-eswi ise; ukporo ebyila iri; me unu aturu gwoo ngweja, ephe gude; woru ɔlo ono; ye Nchileke l'eka. Ephe gudekwaphu mkpi iri l'ebo; gwoo ngweja-iphe, du eji; l'okfu ehu ndu Ɔzurelu l'ephe ha. Mkpi iri l'ebo ono no-chiru enya ikfu iri l'ebo ndu Ɔzurelu. ¹⁸ Ephe abya ekeeru ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; me ndu ke Liviayi ege ephe a-nodu eje ozi l'eze-ɔlo Nchileke le Jerusalemu; bu iya bu ege e deru iya l'ekwo Mosisu.

Aji Esweta

¹⁹ Yo be l'abali iri l'eno l'onwa ke mbu; ndu ono, e shi kpua le ndzu ono abya agbaa Aji Esweta. ²⁰ Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi b'a sachakotaru asacha; ephe l'ephe ha aburu ndu e-ta sodu nso. Ndu Liviayi egbaa aturu Aji Esweta l'okfu ehu ndu ono, e shi kpua le ndzu ono; me l'okfu ehu unwunna ephe ono, bu ndu achijeru Nchileke eja ono; me l'okfu ehu onwephe. ²¹ To du iya bu; ndu Ɔzurelu ono, e shi kpua le ndzu, lataru nu ono agbaa aji ono; ephe le ndu ono, woru onwephe dobe iche t'ephe be etso l'uru-ali ono, ndu e-ta madu Nchileke l'ali ono arubebe ono; shi ege ono abaru Ojejoje, bu Nchileke ke Ɔzurelu eja. ²² O kwaphu ege ono; be ephe gude ehu-otso-ena gbaa Aji Buredi, e te kodu ekoko abali esaa; kele Ojejoje meru t'ehu tsqje ephe ena; bya emee t'eze ndu Asiriya wota obu iya ziaru ephe; k'ophu bu l'o meru t'eka kabaa ephe oshihu ike l'okpu ɔlo Nchileke ono, bu Nchileke ke ndu Ɔzurelu ono.

7

Ezura alata azu le Jerusalemu

¹ To du iya bu; a bya anoo gbururu jeye teke eze, bu Atakusakusesu wataru ochi ndu Peshiya. Yo nweru nwoke lanu, ephe iya bu Ɔzura. Ɔzura bu nwatibe Seraya; Seraya aburu nwatibe Azariya. Azariya bu nwatibe Hilikaya; ² Hilikaya aburu nwatibe Shalumu. Shalumu bu nwatibe Zadoku; Zadoku aburu nwatibe Ahitubu. ³ Ahitubu bu nwatibe Amariya; Amariya aburu nwatibe Azariya. Azariya bu nwatibe Merayotu; ⁴ Merayotu aburu nwatibe Zerahiya. Zerahiya bu nwatibe Uzi; Uzi aburu nwatibe Buki. ⁵ Buki bu nwatibe Abishuwa; Abishuwa aburu nwatibe Finehasu. Finehasu bu nwatibe Eliyeza; Eliyeza aburu nwatibe Eronu. Eronu bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja.

⁶ Ɔzura ono abya eshi Babylonu lata. Ezura bu o-de-ekwo, maru ekemu Mosisu ye iya l'enya-nvo; mbu ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke ke Ɔzurelu turu ono. Eze emekotaru iya iphemiphe obule, o kfuru iya t'o meeru iya; ke l'eka Ojejoje, bu Nchileke; be no l'eka Ɔzura no. ⁷ Uphodu le ndu Ɔzurelu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu Liviayi; ndu egvu; ndu nche; me ndu ozi l'eze-ɔlo Nchileke atugbabe jeshia Jerusalemu l'afa, kwe eze Atakusakusesu afa esaa; k'ophu o wataru achichi. ⁸ Ɔzura be ruru Jerusalemu l'onwa k'ise, l'afa kwe eze afa esaa; k'ophu o wataru achichi. ⁹ O gbeshiru le Babylonu l'onwa ke mbu no l'abali ke mbu; rua Jerusalemu l'onwa ise no l'abali ke mbu; kele Nchileke gude iphe-oma swibe iya. ¹⁰ Ishi iya aburu le Ɔzura wotawaru obu iya ye te ya muta ekemu Ojejoje; meje iphe, o kfuru; me te ya zije iphe, Ojejoje toru okpa iya; me iphe, bu nso iya l'ali Ɔzurelu.

Ekwo, eze Atakusakusesu deru nu Ɔzura

¹¹ Owaa bu iphe, e deru l'ekwo, eze Atakusakusesu nuru Ɔzura, bu onye achijeru Nchileke eja; buru o-de-ekwo, o doru enya; mbu iphe, Ojejoje turu ekemu; me iphe, o toru ndu Ɔzurelu okpa iya:

¹² "Ekwo-wa; be shi l'eka yebe eze Atakusakusesu, bu eze ke ndu eze. Onye, ya ede iya anu bu Ɔzura, bu onye achijeru Nchileke eja; buru onye ezije ekemu Nchileke k'imigwe. "Ya ekele ngu ekele.

¹³ "Ya atu ekemu; su l'iphe, bu onye Ɔzurelu, no l'ali eke, yebe eze achi; ndu ophu, achijeru Nchileke eja; me ndu Liviayi, bu onye choru oje Jerusalemu; t'onye obu tsokwaru ngu jeshia. ¹⁴ Yebedua, bu eze; me umadzu esaa, agbazijeru iya uzo l'ezu unu t'unu je amaru ege iphe du le Juda; me le Jerusalemu; unu amaru ege eemebe ekemu Nchileke unu ono, bu iya bu ekemu ono, e yeru unu l'eka ono. ¹⁵ Iphe odo,

unu e-mefua bu t'unu chīta mkpōla-ōcha; mē mkpōla-ododo ono, yēbe eze; mē ndu ono, agbaziru iya uzo, chīru obu ephe; nū Nchileke kē Ízuruḗlu ono, bu lē Jerúsalemu ono. ¹⁶ Unu achītafua mkpōla-ōcha; mē mkpōla-ododo, unu a-nata lē Bábyilonu l'ō ha yekobe iya; mēfua iphe ndu Ízuruḗlu; mē ndu achijeru Nchileke eja a-nū l'ēge onye chīru obu iya t'e gude mee k'ulo Nchileke ephe obu lē Jerúsalemu.

¹⁷ "Unu dōkwaá ɛnya edodo; gude okpoga ono zūta oke-eswi; ebyila; mē atūru, unu e-gude achī eja yeḗle ngweja nri; mē ngweja-mē, l'etsojekwa iya phū. Unu a-chī eja ono l'ɛnya-ngweja l'ulo Nchileke unu lē Jerúsalemu. ¹⁸ A bya lē mkpōla-ōcha; mē mkpōla-ododo ophu phōduru nū; tē nggubedua; nggu lē ndu Ju ndu ophu; gude iya mee iphe, dū unu mma l'ēge o bu uche-obu Nchileke unu. ¹⁹ Iphe, bu iphe, a nūru unu t'unu gude jeje ozi l'ulo Nchileke; bē unu a-chīshikota dobe l'ifu Nchileke lē Jerúsalemu. ²⁰ O -nweru iphe odo, dū mkpa, a chōru, t'e gude eme k'ulo Nchileke unu; o -būru iphe, unu nūfutaje; unu eshi l'ulo-eku eze wota iya; nū.

²¹ "Nta-a bē yēbedua, bu eze Atakusakusesu atū ekemu anū iphe, bu ndu, akwakōbeje okpoga l'azū ɛnyimu Yufurētusu; sū: Iphe, bu iphe Ēzura, bu onye achijeru Nchileke eja; mbū onye ezije ekemu Nchileke k'imigwe sūjeru t'unu nū iya; unu phūkwaá l'a nūru iya ɛya; ²² mbū je akpaa l'ekpa mkpōla-ōcha, ruru ūkporo ise; mē ogbonga witu, ruru ūkporo ise; mē ipoti mē, ruru ūkporo ise; jeyewaru l'ūkporo ashanga manū ise; mē unū, l'e-dzu nū. ²³ Iphe, bu iphe, Nchileke k'imigwe tūru l'ekemu t'e mee lē kē eze-ulo iya; t'e zikwaa obu l'alī mee ya; k'ophu oke ɛhu-eghughu iya ta abyadū bya adakfu yēbe eze; mē l'unwu iya. ²⁴ Ephe emekwaaphu t'unu maru l'a tūwaru ekemu buchīa t'ē b'ō dūhe akīrīko; m'ō bu ūtu odo, unu a-nōdu ana ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; ndu egvu; ndu nche l'onu-oguzo; ndu ozi eze-ulo Nchileke; mēwaru iphe, bu ndu odo, ejewaru ozi l'ulo Nchileke.

²⁵ "Tē nggubedua, bu Ēzura gude mmamiphe ono, Nchileke ngu nūru ngu ono fōta ndu ikpe; mē ndu ishi t'ephe letaje ndu ono, bu l'azū ɛnyimu Yufurētusu ono ɛnya; mbū iphe, bu ndu maru ekemu Nchileke ngu. Ndu ophu bu ndu, ɛ ta madu iya nū; unu ezia ya ephe t'ephe maru iya. ²⁶ Iphe bu onye jīkaru ome iphe, ekemu Nchileke ngu kfuru; mē iphe, ekemu eze kfuru; t'e kpekwaá onye obu ikpe ɛgwegwa. O -būru nkfugbu; a kfū-gbua ya; teke bu l'ōo ebufu; e bufu iya l'alī ono. O -būru k'ogwota iphe iya; e gwota iya; o -dūdu; a tūa ya mkpōro."

Ēzura aja Nchileke aja

²⁷ Ēzura abya etua Nchileke ephe; sū: T'ajaja būru kē Ojejoje; mbū Nchileke kē nna ayi oche phe; onye meru t'egbe iphe owaa nōdu eze l'obu kē t'o mee t'eze-ulo Nchileke ono, nō lē Jerúsalemu ono būru ɛke, dū ugvu. ²⁸ O bu Nchileke meru t'ɛnya eze; ɛnya ndu agbazijeru eze uzo; mē kē ndu, onu eru l'okfu lē ndu oru eze rua ɛke ya nō. Obu shihuru iya ike; kēle Nchileke nūru iya okpu-ikike; ya adū ike chīta ndu, būsua ishi lē Ízuruḗlu; ephe etsoru iya lata Jerúsalemu.

8

Ndu ephe lē Ezura yi lata

¹ Owaa ndu būgbaa ishi l'ɛnya-ufu nna ephe; mē ɛkwo, ekoshi ɛge e shīru mūshīa ephe; mbū ndu ono, ephe l'īya shī Bábyilonu yīru lata teke ono, Atakusakusesu bu eze ono:

² Onye ishi ndibe Finehasu bu Geshōmu.

Onye ishi ndibe Itama abūru Dánelu.

Onye ishi ndibe Dévidi bu Hatushi,

³ bu nwatibe Shekanīya.

Onye ishi ndibe Paroshi bu Zekarāya.

Ūkporo unwoke ɛsaa l'unwoke iri bē ephe l'īya yi, bukwanu ndu e deru l'ɛkwo, e deshīru ɛge e shīru mūshīa ephe.

⁴ Onye ishi ndibe

Pahatu-Móabu bu

- Eliyowenayi Zerahiya.
 Ẁkporo unwoke iri
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ⁵ Onye ishi ndibe Zatu bu
 Shekaniya Jazelu.
 Ẁkporo unwoke iri l'ise
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ⁶ Onye ishi ndibe Adinu bu
 Ebedu Jonatanu.
 Ẁkporo unwoke labu
 l'unwoke iri;
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ⁷ Onye ishi ndibe Élamu bu
 Jeshaya Ataliya.
 Ẁkporo unwoke ẹto
 l'unwoke iri;
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ⁸ Onye ishi ndibe Shefatiya
 bu Zebadaya Mayikelu.
 Ẁkporo unwoke ẹno;
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ⁹ Onye ishi ndibe Jobabu bu
 Obedaya Jehiyelu.
 Ẁkporo unwoke iri;
 l'unwoke iri l'esato;
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ¹⁰ Onye ishi ndibe Bani bu
 Shelomitu Josifaya.
 Ẁkporo unwoke ẹsato;
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ¹¹ Onye ishi ndibe Bebayi bu
 Zekaraya Bebayi.
 Ẁkporo unwoke;
 l'unwoke ẹsato;
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ¹² Onye ishi ndibe Azugadu bu
 Johananu Hakatanu.
 Ẁkporo unwoke ise
 l'unwoke iri;
 bẹ ẹphe l'iya yi.
- ¹³ Ndibe Adonikamu bu
 ẹphebedua byakperu azu.
 Ẽpha ẹphe bu Elifeletu;
 Jewelu; me Shemaya.
 Ẁkporo unwoke ẹto;
 bẹ ẹphe l'ẹphe yi.
- ¹⁴ Ndu ishi ke ndibe
 Biguvayi bu Utayi;
 me Zaku.
 Ẁkporo unwoke ẹto;
 l'unwoke iri;
 bẹ ẹphe l'ẹphe yi.

Ezura achọ ndu, a-nọdu eje ozi l'eze-ulo Nchileke

¹⁵ Mu abya achikobe ẹphe l'enyimu ono, atso ala Ahava ono. Ayi abya akpobe ulo-ekwa ayi l'ẹke ono; nọ ya abali ẹto. Mu abya elee ndu ono enya l'ẹphe ha; me ndu achijeru Nchileke eja; to du onye Liviayi, no l'ẹke ono m'oo onye lanu. ¹⁶ To du iya bu; mu abya ezia t'e je ekuaru mu Eliyeza; Ariyelu; Shemaya; Elunatanu; Jaribu; Elunatanu; Netanu; Zekaraya; me Meshulamu, bu ndu ishi. Mu ekukwaaphu Joyaribu; me Elunatanu, bu ndu iphe edoje enya. ¹⁷ Yo buru Ido, bu onye ishi le Kasifiya; be mu ziru ẹphe t'ẹphe jekfu. Mu abya ezia ẹphe iphe, ẹphe ee-kfuru Ido; me ndu otu iya; mbu ndu ono, eje ozi l'eze-ulo, no le Kasifiya ono; t'ẹphe ye ndu a-byakfuta ayi l'oje ozi

l'eze-ulo Nchileke ayi. ¹⁸ Yò b̄uru okfu l'ènya Nchileke nò l'èke, ayi nò meru iphe ephe dutaru ayi onye iphe edoje ènya, aza Sherabiya. Sherabiya b̄u onye Lívayi, shi l'ufu Mahuli. Mahuli b̄u nwatibe Lívayi; Lívayi ab̄uru nwatibe Ízurèlu. Unwu Sherabiya; m̄e unwunne iya, ephe l'iya yì d̄u unwoke iri l'èsatò. ¹⁹ Ndu òdò, ephe yefuaru ayi b̄u Hashabaya; m̄e Jeshaya, b̄u ndu ufu Merari. Unwunne ephe; m̄e unwu-unwunne ephe k'unwoke, ephe l'èphe yì d̄u ùkporo. ²⁰ Èphe dutafukwaaruphu ùkporo madzù iri l̄e nanù òdò t'èphe yeta èka l'òzi eze-ulo Nchileke onò. Ndu onò b̄u ndu Dévidi yèlè ndu ishi l'òzi iya fòtahawaruru t'èphe yetajeru ndu Lívayi èka. Ndu onò l'èphe ha b'e deshikotaru epha ephe l'èkwo l'èphe ha.

Ndu Ízurèlu aswì aswìswi; ekfu anù Nchileke

²¹ Tò d̄u iya b̄u; mu abya araa ya arara; sù t'ayi nòdu l̄e Enyimu Ahava l'èke onò swià aswìswi; k'òphu ayi e-shi ege onò wozita onwayi alì l'ifu Nchileke ayi; t'ò duru ayi l'unwegirima ayi; m̄e ngwa ayi durua ayi l'èhu-agu. ²² Ishi iya ab̄uru l'ò d̄uru mu iphere òrò eze t'ò yeru ayi ndu soja; m̄e ndu ìnya-ògu t'èphe dube ayi l'òggu ndu òhogu l'ùzo; l'èke ayi kfuhaakwaru eze: "L̄e Nchileke ayi anòdu eleta-a iphe, b̄u onye woru onwiya ye iya l'èka ènya. Òlè iphe, b̄u onye jìkaru iya nù b'ò koshije ike iya; m̄e oke èhu-eghughu iya." ²³ Tò d̄u iya b̄u; ayi aswìà awswìswi; k'furu nù Nchileke ayi t'ò leta ayi ènya. O mekwaru ayi iphe, ayi k'furu iya.

Iphe, a n̄uru t'e gude mee iphe l'eze-ulo Nchileke

²⁴ Ya ndono; mu abya ewota umadzu iri l'èbo òphu, b̄u ndu ishi l̄e ndu onò, achijeru Nchileke èja onò, dobe ìche. Ndu onò b̄u Sherabiya; Hashabaya; m̄ewaru ndibe ephe umadzu iri òdò. ²⁵ Mu abya atùkòta era mkpòla-òcha; mkpòla-òdodo; m̄ewaru iphemiphe òbule, eze; m̄e ndu anòduje atù-ziru eze ùzo; ndu o meru ishi; m̄e iphe, b̄u iphe, ndu Ízurèlu, nò l'èke onò n̄uru t'e gude eje ozi l'eze-ulo Nchileke onò. ²⁶ Mu atùà era iphe onò; gworu iya ye ephe l'èka. Iphe, mkpòla-òcha d̄u b̄u unu talèntu l'ùkporo talèntu iri l'èbo l̄e talèntu iri. Ngwa, e meru l̄e mkpòla-òcha d̄u ùkporo talèntu ise. Mkpòla-òdodo adù ùkporo talèntu ise. ²⁷ Òphu b̄u efere, e meru l̄e mkpòla-òdodo d̄u unu dariku labù l'ùkporo dariku iri; m̄e ngwa labù, e meru l'òkpoberu ope, eke ododo; vuru onu aswa l'ò b̄u mkpòla-òdodo.

²⁸ Mu asù ephe: "Unu d̄ukwaru Nchileke nsò. Ò kwaphù ege onò b̄e iphe-a l'ò ha tukokwaphu d̄u. Òphu b̄e mkpòla-òcha; m̄e mkpòla-òdodo b̄u iphe, unu ch̄iru obu unu l'ò ha nù Ojejoje, b̄u Nchileke k̄e nna unu ph̄e. ²⁹ Unu letakwa iya ènya òhuma jeye teke unu a-tù era iya l'ifu ndu ishi ndu achijeru Nchileke èja; ndu ishi ndu Lívayi; m̄e ndu b̄u ishi l'iphe, b̄u ènya-ufu ndu Ízurèlu. Ò b̄u l'ime ùlo Nchileke l̄e Jerúsalemu b̄e unu a-nòdu t̄ua era iphe onò; nù iya ephe." ³⁰ Tò d̄u iya b̄u; ndu achijeru Nchileke èja ach̄ita mkpòla-òcha onò; mkpòla-òdodo onò; m̄e iphemiphe òbule onò, a t̄uwaru era iya atùtu; k'òphu ephe e-gude iya jeshia l'eze-ulo Nchileke l̄e Jerúsalemu.

Aala Jerúsalemu

³¹ Tò d̄u iya b̄u; yo rua l'ònwà k'òdungu gbaru abalì iri l'èbo; ayi eshi l̄e Enyimu Ahava jeshia Jerúsalemu. Ènya Nchileke anòdu l'èke ayi nò; to nwe ndu òhogu tsoru ayi ògu l'ùzo; to nwe ndu abalì-d'egvu jeru ayi onochi ùzo. ³² Ayi erua Jerúsalemu; bya egude abalì èto; t̄uta ume. ³³ Yo be l̄e mbòku k'èno; ayi anòdu l'eze-ulo Nchileke; t̄ua era mkpòla-òcha; mkpòla-òdodo; m̄e iphemiphe òbule òdò, d̄u nsò ye Meremòtu Úràya, b̄u onye achijeru Nchileke èja l'èka. Ndu tso iya nù b̄u Eliyéza Finehasu; Jozabadu Jeshuwa; m̄e Nówadiya Binuyi, t̄uko b̄uru ndu Lívayi. ³⁴ Iphe onò l'ò ha b'a guru ògu; t̄ua era iya atùtu. Era iphe onò l'ò ha b'e deshikotaru l'èkwo teke onò.

³⁵ Ndu onò, e shi kp̄ua l̄e ndzù, lataru nù onò abya egwoo ngwèja-ukfuru nù Nchileke k̄e Ízurèlu. Èphe gburu oke-eswi iri l'èbo l'èhu ndu Ízurèlu mgburumgburu; gbua ùkporo ebyila èno l'èbyila iri l'ishingu; m̄e ùkporo unwu aturu èto l'ataru iri l'èsa; m̄e egwu iri l'èbo, e gude gwoo ngwèja iphe, d̄u èji. Iphe onò l'ò ha b'e meru; yò b̄ukotaru ngwèja-ukfuru; e gwooru iya Ojejoje. ³⁶ Ùphodu l̄e ndu onò, l'ataru nù onò egude èkwo onò, eze deru onò je ekeshiaru ndu govano; m̄e ndu ishi, achì ndu azù Enyimu Yufurétusu. Ndu onò abya eyeru ndu Ju onò èka; yetakwaphu èka l'eze-ulo Nchileke onò.

9

Ndu Júda; m̄e ndu òhodo l̄e k'òlugba nwanyi

¹ Iphemiphe òbule onò emegetsulephu; ndu ishi abyakfutashia mu bya asù mu: "L̄e ndu Ízurèlu jeye l̄e ndu achijeru Nchileke èja; m̄e ndu Lívayi jìkakwaru odobe onwèphe

iche l'ėke ndu aļ-a nŃ; ęphe etsoru eyetsua ęka l'akpamara ono, ndu aļ-a anŃduje eme ono; mbu ndu Kėnanu; ndu Hetu; ndu Pėrezu; ndu Jebusu; ndu AmŃnu; ndu MŃabu; ndu ńjiputu; me ndu AmŃru. ² Ęphe watawaru ęlugba nwanyi ęphe le ndu aļ-a; k'Ńphu bu l'ęphebedua, bu ndu mba ono, du nsŃ ono be wotawaru onwęphe gwakŃbe; ęphe le ndu aļ-a. Yo buru ndu ishi; me ndu achj achichi be ęka ęphe kangoru l'ome ęjo- iphe ono." ³ Teke mu nuru iphe ono; be mu lakashiru uwe mu; lakashia uwe-nlŃkpuru mu; feshia onwomu ęgbushi; me ęji-agba; bya anŃ-zita anŃ-zita; l'ėke ęhu jihuru mu oyi. ⁴ TŃ du iya bu; ndibe ayi ndu ęphu iphe ono ruru l'ęhu azaa l'igwe bya agbaa mu mgburumburu; kele Nchileke ke ndu ńzurelu nmahawaru ayi ękwa t'ayi sefu ęka l'ėke ndu ęhodo nŃ. Mu adęgaru l'ėke ono; nŃ gbururu jeye teke eegwoje ęja urenyashi l'ėke ęhu jihuru mu oyi.

⁵ Yo rulephu teke ono, eegwoje ęja urenyashi ono; mu eshi l'Ńnodu onye aphu byaru ono, mu shi nodu ono gbeshi; mu l'uwe mu phu; me uwe-nlŃkpuru mu phu, mu lakashiru alakashiphu. Mu abya adaa; byishi ikpere; chiliaru Ojejoje, bu Nchileke mu ęka mu labu l'imeli; ⁶ bya ekfuru nu iya; su: Nggube Nchileke mu; iphere dukwa mu ęge mu e-eme palia ifu lee ngu ęnya; nggube Nchileke mu; ke l'ęjo-iphe, ayi eme be kawa ayi l'eli; ikpe, nmaru ayi eruwa imigwe. ⁷ Tsube l'oge ke nna ayi oche phe rua ntanu be iphe, du ęji, ayi meru hawa nshinu. Yo buru iphe du ęji ono, ayi meshiru ono kparu iphe e woru ayibedua; ndu eze ayi phe; me ndu achijeru Nchileke ęja ayi phe ye ndu eze ndu aļ-a l'ėka; ęphe emekputaje ayi l'Ńgu; l'akpu ayi le ndzu; l'eme ayi omele-iwe; l'eme ayi iphe-iphere ęge ono, ęphe eme iya ayi jeye ntanu-a. ⁸ Ole ke nta-a be nggube Ojejoje, bu Nchileke ayi phuwaru ayi imiko; ke l'i mewaru; ayi enweru nwa ndu ęphu, wafuru nu; bya emee t'ayi vudoshia ike l'ėke-a, duru ngu le nsŃ-wa. Nggube Nchileke ayi be mewaru t'ayi ba abuhe ohu; me te meji nmakfuru ayi nwa anmakfuru. ⁹ Ayi shi buru ohu. Obenu le nggube Nchileke ta ahadu ayi t'ayi bugbuwaru iya ru. I koshiru obu-imiko ngu l'ėke ayi nŃ ifu ndu eze ndu Peshiya. I nuru ayi ndzu ęphungu; shi ęge ono mee t'ayi ruaru nggube Nchileke ayi eze-ulo ngu; kpu-kwazikota ęke Ń dakposhihuru adakposhihu.

¹⁰ Nggube Nchileke ayi; ?bu ngunu be ayi e-kfu nta-a; l'ėke ayi dakakŃtawaru iphe, bu ekemu, ¹¹ i shi l'ėka ndu ozi ngu, bu ndu nkfuchiru ngu; tu; su: L'ali ono, ayi eje ebubu ono be ndu, bu iya nu gudeekwa uru-ali merushia emerushi. Ęphe gudewa, akpamara, ęphe eme merushia ali ono l'Ń ha. ¹² A nmaru ayi ękwa; t'ayi l'ęphe ba alugbakwa nwanyi; ęphu ayi l'ęphe 'agbakwa ndzu k'ęhu-agu. I kfuru ayi t'ayi l'ęphe ba dukwa le mma gbururu jeye le gbururu; k'Ńphu ayi e-bu l'ali ono; shihu ike; ria iphe-Ńma, nŃ iya nu; mee t'Ń buru Ńkė, ruru unwu ayi phe jeye le gbururu. ¹³ Ipha, ayi ęya meru bu l'ęjo-iphe ono, ayi meshiru ono; me l'ikpe ono, nmaru ayi ono b'o shi. Ole iphe du ęji, ayi meshiru be kakwanu nshinu ma le ahuhu, nggube Nchileke ayi huru ayi; byakwaru bya enweru ndu ęphu i meru t'ęphe wafu l'ime ayi. ¹⁴ ?Bunua ngunu e-me t'ayi dakabaa ekemu ngu Ńdo; ke t'ayi le ndu ono, eme akpamara ono je ęlugba nwanyi Ńdo? Ńbu; ęhu-ęghughu ngu; ?oo-kwekwadua t'Ń nweru ayi onye a-wafu nu; t'ayi ba achihu. ¹⁵ Nggube Ojejoje, bu Nchileke ke ndu ńzurelu; i bu onye doberu ęka ndoo. Obenu l'i halęrua ayi t'ayi buru nwa ndu ęphu wafuru nu ntanu. Ayi akoshiru ngu iphe, du ęji ayi meshiru; ke l'ayi te gbe gbadu ke t'ayi bya evuro ngu l'ifu.

10

Ndu Ju akŃshiru Nchileke ęjo iphe ęphe

¹ Teke Ězura nŃ l'ekfu anu Nchileke; l'akŃshiru iya ęjo iphe, ęphe meshiru; l'ara ękwa; l'ęchigbushi onwiya l'ifu eze-ulo Nchileke ono; be ndu ńzurelu; unwoke; unwanyi; me unwegirima wufutaru iya agbaa ya mgburumburu; wata Ńra ękwa; l'arashi iya ike. ² Shekaniya Jehiyelu, bu onye ufu ndibe ęlamu abya ekfuru yeru Ězura; su iya: "L'ęphe mesweekwaru Nchileke; ke l'ęphe jewaru je alushia unwanyi ęhodo; mbu unwanyi ndu aļ-a. Obenu le nta-a be bulekwarua ndu ńzurelu ęgwa. ³ Ńo ya bu; t'ayi le Nchileke ayi gbaa ndzu; t'ayi chishikota unwanyi ono, ayi lushiru ono; chishikwaaphu unwegirima ęphe. Ń bu iphe ono, nggube onye ishi suru t'ayi mee ono; be ayi e-me; mbu iphe ono, nggubedua; nggu le ndu ęphunanu, atsu ekemu Nchileke ayi egvu phu suru t'ayi mee phu. Ń bu iphe, bu iphe ekemu ke Nchileke kfuru; be ayi e-me. ⁴ Nggube Ězura; Ń kwa nggu be iphe-a nŃ l'ėka. T'obu shihukwa ngu ike; l'Ń kwa ęke i nŃ be ayi nŃ."

⁵ TŃ du iya bu; Ězura egbeshi; bya emee te ndu ishi ndu achijeru Nchileke ęja; ndu Livayi; me ndu ńzurelu l'ęphe ha ribua ya l'ęphe e-me iphe ono ęge e kfuru iya. Ęphe atuko l'ęphe ha ribua ya le nte. ⁶ Ya ndono; Ězura eshi l'ifu eze-ulo Nchileke ono tuginua;

yọ bọru iya oje lẹ ọ ọ Jehohananu Eliyashibu. Yo rua ẹke ono; jįka ori nri; jįka ọngu mini; ẹke mgbamuche k'ejo iphe ono, ndu ono, e shi kpua lẹ ndzọ meshiru ono bẹ jiru iya ẹhu.

⁷ A bya etsoru iphe, bọ Júda; mẹ Jerúsalemu raa ya arara tẹ ndu ono, e shi kpua lẹ ndzọ ono l'ẹphe ha dzua lẹ Jerúsalemu. ⁸ L'iphe bọ onye ẹ ta abyadu nọ l'ime abali ẹto-wa bẹ ee-gwo iphe iya; chifu onye ọbu l'ogbo ndu ono, a kpuru lẹ ndzọ ono. Ọ bọ ẹge ono; bẹ ndu ishi; mẹ ndu bọ ọgurennya chiru iya.

⁹ Tọ dọ iya bọ l'unwoke ndu Júda; mẹ ndu kẹ Bénjaminu l'ẹphe ha abya edzua lẹ Jerúsalemu l'ime abali ẹto ono. Mbọku ono bọ mbọku ọnwa kẹ tete gbaru ọkporo abali. Ndu ono l'ẹphe ha anọdu l'ẹke ọbu, nọ l'ifu eze-ọlo Nchileke; ẹhu l'anma ẹphe anmanma k'iphe ono; yekwaru eze mini, achị nọ. ¹⁰ Ēzura, bọ onye achijeru Nchileke ẹja egbeshi; sọ ẹphe: "Unu gudewa k'unwanyi ọhodo, unu lushiru meswee; shi ẹge ono mee tẹ ikpe ka ọnma ndu Ízurelu. ¹¹ Ọo ya bọ; unu chiko ejo iphe ono, unu meru ono kfushiaru Ojejoje, bọ Nchileke kẹ nna ayi pẹ; unu awata ome iphe, dọ iya mma. Unu sefu ẹka unu l'ẹke ndu ali-a nọ; mẹ l'ẹke unwanyi ọhodo, unu lushiru nọ."

¹² Ndu ono l'ẹphe ha azọya ya azọzu; sọ: "Ọo iphe meru nọ b'i kfulu-o! Yọ bọru iphe ono, i kfulu ono bẹ ayi e-me-o! ¹³ Obenu l'ayi ghataru l'igwe l'ẹke-a; yeru l'ọ bọ udzu-mini. Ayi te evudoghakwa ẹge-a l'echi ẹke-a! Ọdo aburu l'iphe-a ta bọdu iphe, ee-mekota l'ujiku lanu; m'ọ bọ ujiku labu; kẹ l'ayi haswewaru ọkpa nshinu l'iphe-a. ¹⁴ Tẹ ndu ishi ayi pẹ ọdu lẹ Jerúsalemu l'ẹke-a nọ-chita ẹnya igwe ọha. Tẹ ndu ndu-ayi ndu ọphu luru unwanyi ọhodo shije lẹ mkpukpu ẹphe bya mbọku, a sọru t'ẹphe bya. T'ẹphe lẹ ndu, bọ ọgurennya; mẹ ndu ọgbo ikpe mkpukpu ẹphe yijeru bya t'e yee ya ọnu. Ayi -mee ya ẹge ono bẹ Nchileke e-wofua oke ẹhu-eghughu iya ono, enwu l'ọ bọ ọku ono l'ẹke ayi nọ." ¹⁵ Yọ bularuphu Jonatanu Ásahelu yele Jazeya Tikuva bọ ndu jįkaru iphe ono, e kfulu ono. Meshulamu yele Shabetayi adẹru ẹphe ukfu.

¹⁶ Ndu ono, e shi kpua lẹ ndzọ, laru nọ phọ emee iphe ono, e kfulu ono. Ēzura, bọ onye achijeru Nchileke ẹja afọo unwoke, bọ ndu, bọtsua ishi l'ẹnya-ufu nna ẹphe; deshia epha ẹphe l'ẹkwo. Yo be mbọku kẹ mbọ l'ọnwa k'iri; ẹphe awata oye ọnu l'okfu ono. ¹⁷ Yo be l'ọnwa kẹ mbọ gbaru abali kẹ mbọ; ẹphe ekfubuwa okfu ẹhu ndu ono, luru unwanyi ọhodo ono; sefu iya ẹka.

Unwoke, luru unwanyi ọhodo

¹⁸ A bya lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; ọwaa bọ ndu luru unwanyi ọhodo: Ndu ufu Jeshuwa Jozadaku yele unwunne iya pẹ, luru unwanyi ọhodo bọ: Masiya; Eliyẹza; Jaribu; mẹ Gedaliya. ¹⁹ Ndu ono l'ẹphe ha ribukotaru l'ẹphe a-chishikota unyomu ẹphe ono. Onyenọnu l'ime ẹphe eshi l'igwe-aturu iya kpọta ebyila lanu nọ t'e gude gwoo ngweja-ugwo.

²⁰ Ndu ufu Ima, luru unwanyi ọhodo bọ: Hanani; mẹ Zebadaya.

²¹ Ndu ufu Harimu, luru unwanyi ọhodo bọ: Maseyiya; Elayija; Shemaya; Jehelu; mẹ Uzaya.

²² Ndu ufu Pashọ, luru unwanyi ọhodo bọ: Eliyowenayi; Masiya; Ishumelu; Netanelu; Jozabadu; mẹ Elasa.

²³ A bya lẹ ndu Livayi; ndu, luru unwanyi ọhodo bọ: Jozabadu; Shimeyi; mẹ Kelaya, bọkwa iya phọ bọ Kelita. Ndu ọdo bọ Petahiya; Júda; mẹ Eliyẹza.

²⁴ A bya lẹ ndu egvu bẹ bọ Eliyashibu bọ onye, luru unwanyi ọhodo.

Lẹ ndu nche ọnu-uzo eze-ọlo Nchileke bọ Shalumu; Telemu; mẹ Úri bọ ndu luru unwanyi ọhodo.

²⁵ A bya lẹ ndu Ízurelu ọdo:

Ndu ufu Paroshi, luru unwanyi ọhodo bọ: Ramaya; Iziya; Malukija; Mijaminu; Eliyẹza; Malukija; mẹ Benaya.

²⁶ Ndu ufu Elamu, luru unwanyi ọhodo bọ: Mataniya; Zekaraya; Jehiyelu; Abudi; Jeremaya; mẹ Elayija.

²⁷ Ndu ufu Zatu, luru unwanyi ọhodo bọ: Eliyowenayi; Eliyashibu; Mataniya; Jeremotu; Zabadu; mẹ Azayiza.

²⁸ Ndu ufu Bebayi, luru unwanyi ọhodo bọ: Jehohananu; Hananaya; Zabayi; mẹ Atulayi.

²⁹ Ndu ufu Bani, luru unwanyi ọhodo bọ: Meshulamu; Máluku; Adaya; Jashubu; Sheyalu; mẹ Jeremotu.

³⁰ Ndu ufu Pahatu-Móabu, luru unwanyi ọhodo bọ: Aduna; Kelalu; Benaya; Masiya; Mataniya; Bezalelu; Binuyi; mẹ Manase.

³¹ Ndu ufu Harimu, luru unwanyi ohodo bu: Eliyéza; Ishaya; Malukíja; Shemáya; Shimiyonu; ³² Bénjaminu; Máluku; me Shemariya.

³³ Ndu ufu Hashumu, luru unwanyi ohodo bu: Matenayi; Matáta; Zabadu; Elifeletu; Jeremayi; Manáse; me Shimeyi.

³⁴ Ndu ufu Bani, luru unwanyi ohodo bu: Madayi; Amuramu; Uweļu; ³⁵ Benáya; Bedeya; Keluhi; ³⁶ Vanaya; Meremotu; Eliyashibu; ³⁷ Mataniya; Matenayi; me Jesu.

³⁸ Ndu ufu Binuyi, luru unwanyi ohodo bu: Shimeyi; ³⁹ Shelemiya; Nétanu; Adaya; ⁴⁰ Makunadebayi; Shasháyi; Sharayi; ⁴¹ Azareļu; Shelemiya; Shemariya; ⁴² Shalumu; Amariya; me Jósefu.

⁴³ Ndu ufu Nebo, luru unwanyi ohodo bu: Jeyeļu; Matitiya; Zabadu; Zebayina; Jadayi; Jóweļu; me Benáya.

⁴⁴ Ndu ono l'ephe ha be lukotaru unwanyi ohodo. Ole ephe chishikotaru ephe; chishia chishia me unwegirima, unwanyi ono mutatsuaru ephe.

Nehemáya

Nehemáya ekfu anụ Nchileke

¹ Ọwaa bụ akọ ẹhu Nehemáya Hakalaya.

L'ónwa Kisilevu* l'afa k'ụkporo; ọ mu nọ ọ Súsá, bụ ishi obodo; ² bẹ Hanani, bụ onye ufu ayi; yeru unwoke ọdo; tukuru shi Júda bya. Mu abya ajja ẹphe aji ndu Ju ono, wafuru nụ ono; mbụ ndu ono, shi l'alí ono, a kpuru ẹphe ọ ndzụ; laphuta azụ ono. Mu jikwaruphu ẹphe aji Jerúsalemu. ³ Ẹphe asụ mu: "Lẹ ndu ono, e shi kpua ọ ndzụ; ẹphe emetsua laphuta azụ l'alí Júda ono; bẹ ọnodu ẹphe dukwa ẹji nshinu; mbụ l'ónodu ẹphe; bẹ iphere iya dukwa. Upho-mkpuma Jerúsalemu l'ọ ha; zẹkwa l'alí. Oku etsukotawa ẹke, eeshije abata iya." ⁴ Lẹ mu nṣuaru iphe ono; bẹ mu dugaru adugaru; raa ẹkwa.

Mu nọru abalí olemole; gua aphụ; swia aswisi l'ekfu anụ Nchileke k'imigwe. ⁵ Iphe, mu kfuru bụ: "Nggube Ojejoje, bụ Nchileke k'imigwe; mbụ Nchileke ono, paru ẹka; bya adu egvu ono; onye edobeje ogba-ndzụ iya l'ẹhu ndu yeru iya obu; l'emeje iphe, o kfuru; l'ekoshije ẹphe lẹ ya yeru ẹphe obu. ⁶ Ngabenu nchi; nggu efube ifu l'ekfukfu, mube nwozi ngu ekfu anụ ngu; mbụ ekfukfu, mu anọduje l'ifu ngu ekfu: eswe l'enyashi; l'ishi ndu ozi ngu, bụ ndu Ízurelu. Nta-a; bẹ mu ekfufuta ẹjo iphe, ayibe ndu Ízurelu mekotaru ngu; mbụ ẹjo iphe, mbẹdua; mẹ ndu ufu nna mu pẹ; meru ngu. ⁷ Ayi mewaru ngu ẹjo iphe, ha nshinu; haa ekemu ono, ị turu ono; haa otso ọkpa, ị tọru; haa ome-l'alí, i doberu, bụ iya bụ iphe, ị turu nụ nwozi ngu, bụ Mosisu t'e meje. ⁸ Nyatakwa okfu, i kfuru nwozi ngu, bụ Mosisu; sụ iya: 'L'ọ -buru l'e t'e egudedu ire ẹphe ẹka; bẹ ị-tukwa ẹphe nanụ nanụ l'iphe bụ mbakeshi. ⁹ Ọle ọ -buru l'ẹphe ghakoberu lakfuta ngu; dobe ekemu ngu; l'eme iya ememe; m'ọ -ruhuru; ẹke a chiru ẹphe laa buru l'ọha ẹke, igwe jeberu; bẹ ii-shi l'ẹke ọbu rukobe ẹphe; dughuta ẹphe azụ l'ẹke ono, ị fotaru t'ọ buru ẹke aa-nọduje akpọ-ku ẹpha ngu ono.'

¹⁰ "Ọ kwa ndu ozi ngu; bẹ ẹphe bụ; buru ndibe ngu; mbụ ndu i gude eze ike ngu; mẹ ọkpehu ngu gbafuta. ¹¹ Nggube Nnajiufu; ngabenu nchi l'ekfukfu, nwozi ngu ekfu anụ ngu; mẹ l'ekfukfu, ndu ozi ngu ekfukwaphụ anụ ngu; mbụ ndu ono, ọduje mma t'ẹphe l'atsụ ngu egvu ono. Byiko; menua t'iphe jeeru mube nwozi ngu ọhuma ntanụ-a; mbụ t'i mee; tẹ imiko mu dū nwoke-a, bụ eze-wa."

Teke ono; bẹ bụ mu shi buru onye agbajeru eze mee.

2

Aaha Nehemáya t'ọ jee Jerúsalemu

¹ Yo be l'ónwa Nisanu l'afa, kwe Atakusakusesu ụkporo afa; k'ọphu ọ dọberu buru eze; a pata mee bya edoberu iya. Mu apata mee ono gbalahaaru iya. Ọphu eze 'aphubukwanua mu l'ẹke mu tanwuberu ifu. ² Ya ndono; eze aji mu iphe, meru iphe mu doberu ifu ẹge ono; l'ẹbe abụ l'iphe eme mu? Sụ l'ẹ to nwedu iphe ọdo; gbahaa l'obu ta atsọdu mu ẹna.

Egvu erua mu l'ẹhu teke ono. ³ Mu abya asụ eze: "Ndzụ eze; ndzụ ogologo gbururu jeyewaru. ?Bụ ngunu kparu iphe ifu ta adudu mu dzudzudzu; lẹ mube onye mkpukpu mu dakposhihuru adakposhihu; ọku etsukotawa edukfu ayi; mbụ ẹke ono, e liru nna mu oche pẹ ono?" ⁴ Tọ dọ iya bụ; eze aji mu: "Bụ ngunu b'ọ dọ mu tẹ ya meeru mu?"

Mu abya ekfuru nụ Nchileke k'imigwe. Mu emetsua nụ Nchileke; ⁵ bya asụ eze: "Ọ -buru l'ọ dọ nggube eze mma; mbụ; ọ -buru lẹ mube nwozi ngu nọ ngu l'obu; hanụ mu tẹ mu je alí Júda; lẹ mkpukpu ono, e liru nna mu oche pẹ ono; je akpukwaa ya."

⁶ L'eze-nwanyị nnyabe eze; bẹ eze jiru mu; sụ: "Nanu ege mu a-nọ-bebe l'ije mu ọbu? ?Bụ teke ole bẹ mu a-lata?" Mu abya ataru eze ọnu teke mu a-alata; yọ sụ mu tẹ mu je.

⁷ Mu asukwa iya phụ: "Ọ -buru l'ọ dọ nggube eze mma; denuru ẹkwo nụ mu tẹ mu je anụ ndu govano azụ Enyimu Yufurétusu; k'ọphu ẹphe a-ha mu tẹ mu sweta jeshia Júda. ⁸ Nggu edekwaaphu ẹkwo ọphu mu a-nụ Ásafu, bụ onye eleta ọswa eze ẹnya; t'ọ nụ mu oshi, mu e-gude rụa ọnu-oguzo a-gbabe-a-dzuru l'iku eze-ulo Nchileke; mẹ oshi, mu e-gude kpụ-kwazi upho-mkpuma mkpukpu ono; mẹ ọphu mu e-gude mee ọlo

* 1:1 1:1 Ọnwa Kisilevu, bụ ọnwa tete l'oge ndu Hiburu, nọ lẹ nkere-ẹbo ọnwa iri lẹ nanụ; mẹ l'ónwa ekereshimeshi.

ophu mu e-buru.” Eze emekotaru mu iphemiphe obule, mu roru iya; ke l'eka-oma ke Nchileke mu; be no swiru mu nu.

Nehemáya agbaphe upho-mkpuma Jerúsalemu

⁹ Mu erua; bya eworu ekwo ono, eze deru ono keeru ndu govano azu Enyimu Yufurétusu. Eze be duru ndu ishi ndu soja; me ndu inya-ogu yeru mu; te mu l'ephe yiru.

¹⁰ Teke Sambálatu, bu onye Hronu; me Tobaya, bu onye ishi l'alí Amonu nuleruphu l'o nweru onye byaru ocho ege ee-shi t'iphe duru ndu Ízurelu le mma; yo dua ephe eji dushia ya ephe íke.

¹¹ Ya ndono; mu abya abata le Jerúsalemu; noo ya abali eto. ¹² Yo be l'enyashi; mu agbalihu; mu l'unwoke olemole; tugbua. Ophu o dudu onye mu kfuwaru iphe, Nchileke mu yeru mu l'obu te mu meeru Jerúsalemu. Ophu o dukwaphu anu odo, mu gude odo; gbahaa nkakfu-igara-wa, mu agba agbagba-wa. ¹³ O bu l'echi-abali be mu gude tugbua. Eke mu shiru bu Onu-oguzo Nsuda lufuta le Welu Nkuta-oswa; shia ono lufuta le Onu-oguzo Ikpozú. Mu ejekpelephu l'agbaphe upho-mkpuma Jerúsalemu ono, e tsukpohiru etsukposhi ono yele edukfu iya ono, oku tsukotaru ono. ¹⁴ Mu abya eshi l'eke ono tugbua shia uzo Onu-oguzo Enya-nwogwu; waa Okpuru Eze. Oke nkakfu-igara, mu agba agbagba te nweedu eke oo-shi sweta. ¹⁵ To du iya bu; mu egude enyashi ono tugbua kwaseru uzo nsuda; l'agbaphe upho-mkpuma ono. Mu agbaphegee ya; bya alaphuta azu; shia Onu-oguzo Nsuda bahu l'ime mkpukpu.

¹⁶ Ophu ndu ishi te nweedu onye maru eke mu jeru; to du onye maru iphe, mu meru. Ishi iya aburu le jeyekpo teke ono; b'e t'o dudu iphe, mu kfuwaru ndu Júda; ndu achijeru Nchileke eja; ndu a maru epha ephe; ndu ishi; mewaru ndu odo, bu ndu e-mekochaa eje ozi ono.

¹⁷ To du iya bu; mu asu ephe: “Unu phuwaru egbe iphe-ehuka, ayi no l'ime iya; mbu ege Jerúsalemu gude dakposhihu; oku etsukota edukfu iya. Unu byakwa t'ayi kpukwaa upho-mkpuma Jerúsalemu; k'ophu ayi e-mefu onwayi iphere l'ifu.” ¹⁸ Mu abya ekfukwaaruphu ephe ege eka-oma ke Nchileke mu gude du-be mu l'ehu; me k'iphe, eze kfukotaru mu. Ephe asu: “Ngwaa; t'ayi wata iya akpukpu.” Ephe akwakobelahaa k'oru ono.

¹⁹ Sambálatu, bu onye Hronu yele Tobaya, bu onye ishi l'alí Amonu; me Geshemu, bu onye Arabu anulephu iphe ono, ayi chiru idzu k'ememe ono; ephe achilahaa ayi ochi; jalahaa ayi ewena; su: “?Bu ngunu be ayi eme ege ono? ?Bu íkè be ayi ekwefuru eze to?”

²⁰ Mu abya eyeeru ephe onu; su ephe: “Le Nchileke k'imigwe e-me-e t'oru ayi gaa werewere. Ayibe ndu ozi iya a-wata okpu-kwazi upho-mkpuma ono; obu l'unubedua te enwewa okè le Jerúsalemu; to nwe iphe e-rube unu eka; to nwe iphe ee-gude anyata unu.”

3

Ndu akpukwa upho-mkpuma Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Eliyashibu, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu odo, bu ndu achijeru Nchileke eja egbeshi je akpukwaa Onu-oguzo Aturu. Ephe akpu-gee ya; bya eyeshia ya ibo. Ephe kpuru upho-mkpuma iya; yo lufuta le Ulo-eli Ukpuro-ise; me le Ulo-eli Hananelu. Ephe emeebe bya eworu iya ye Nchileke l'eka.

² Ndu kpuru tsota Eliyashibu bu unwoke Jéríko.

Onye kpuru tsota ephe aburu Zaku Imiri.

³ Unwu Hasena bu ephe kpuru Onu-oguzo Ema. O bu ephe gbaru oshi l'eli iya; yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwè.

⁴ Onye kpuru tsota ephe bu Meremotu Uráya Hakozu.

Meshulamu Berekaya Meshezabelu bu iya kpu-tsotaru Meremotu.

Zédoku Bena akpu-tsota Meshulamu.

⁵ Ndu Tékowa kpuru eke etsota iya nu. Oke ndu ophu a maru epha ephe le mkpukpu ono te kwedu ye eka l'ozí, ndu ishi-oru suru t'ephe jee.

⁶ Joyada Paseya; me Meshulamu Besodeya bu ephebedua kpukwaru Akahu Onu-oguzo. Ephe gbaru oshi l'eli iya; yeshia ya ibo; akpobe; me mgboro-igwè.

⁷ Ndu kpuru tsota ephe bu Melataya, bu onye Gibiyonu; Jadonu, bu onye Meronotu; unwoke Gibiyonu; me unwoke Mizupa. Eke ono bukota eke ndu govano azu Enyimu Yufurétusu achi.

⁸ Onye kpuru tsota ephe bu Uziyelu Hahaya. Uziyelu tso le ndu uzu mkpola-ododo.

Onye kpuru tsota iya nu aburu Hananiya. Hananaya tso le ndu emeje manu-mbeleke, eshi mkpo. Ephe kpuru upho-mkpuma ono jeye le Obosara Uphi-mkpuma.

⁹ Refaya Huru bẹ kpụ-tsotaru ẹphe. Refaya bụ onye ishi, l'achị nkere-ẹbo lanụ ị Jerúsalemu.

¹⁰ Onye kpụ-tsotaru ẹphe bụ Jedaya Harumafu. Ẹke ọ kpụkwazirụ bụ nhamunha iku ufu iya.

Hatushi Hashabuneya akpụkwaa ẹke tsotaru iya nụ.

¹¹ Malukija Harimu; mę Hashubu Pahatu-Móabu bẹ kpụkwaru ụpho-mkpuma ono ibyiya ọdo; bya akpua Ụlo-eli Oku-Ụzu.

¹² Onye kpụkwaru ẹke tsotaru iya nụ bụ Shalumu Haloheshi. Ọ bụ onye ishi, l'achị nkere-ẹbo lanụ ị Jerúsalemu. Yọ buru unwu iya: ndu k'unwanyị yetaru ẹka kpua ya.

¹³ Hanunu yele ndu bu ị Zanowa bụ ẹphe kpụkwaru Onu-oguzo Nsuda. Ẹphe kpuru iya; yeshia ya ibo; akpobe; mę mgboro-igwè. Ẹphe kpụkwaruphu ụpho-mkpuma ono ẹke dụ unu nkwo-eka labụ l'ukporo nkwo-eka iri; kpua ya jeye ị Onu-oguzo Ikpọzu.

¹⁴ Onye kpuru Onu-oguzo Ikpọzu bụ Malukija Rekabu, bụ onye l'achị Betu-Hakeremu. Ọ kpuru iya yeshia ya ibo; akpobe; mę mgboro-igwè.

¹⁵ Shalumu Kolu-Hoze, bụ onye ishi, l'achị Mízupa bụ iya kpụkwaru Onu-oguzo Nwogvu. Ọ kpuru iya; kpua ya iphe; bya eyeshia ya ibo; akpobe; mę mgboro-igwè. Ọ kpụkwakwaruphu ụpho-mkpuma Okpuru Sayilowamu l'iku Mgbabu Eze; kpua ya lufuta l'ubube ụlo-eli, eeshije ị Mkpukpu Dévidi nyizita enyizita.

¹⁶ Onye kpuru tsota iya nụ bụ Nehemáya Azubuku, onye bụ onye ishi, l'achị nkere-ẹbo Bétu-Zu. Ọ kpuru ụpho-mkpuma ono je akpaa l'ifu ili Dévidi; kpua ya jeye l'okpuru ono, e gude ẹka taa ono; mę l'ulo ẹke ndu soja bu.

¹⁷ Ndu kpuru tsota Nehemáya bụ ndu Lívayi. Onye ẹphe nọ l'ẹka kpua ya bụ Rehumu Bani.

Onye kpuru tsota Rehumu bụ Hashabaya, bụ onye ishi, achị nkere-ẹbo Keyila. Hashabaya ono bẹ bụ nkere-ẹbo ẹke ọochi b'ọ kpụ-chitaru ụpho-mkpuma ono.

¹⁸ Onye tsotaru iya nụ bụ Bavayi Henadadu, bụ onye achị nkere-ẹbo Keyila lanụ ọphu yele unwunna iya.

¹⁹ Onye kpuru tsota iya nụ bụ Eza Jeshuwa. Ọ kpụkwaru ibyiya ọphu nọ l'ifu ẹke eeshije enyiba l'ulo, eedobeje ngwa-ogu; mbụ ị nkulahu ngwọ-ji ụpho-mkpuma ono. Eza l'onwiya bẹ bụ onye ishi, achị Mízupa.

²⁰ Onye tsotaru iya nụ bụ Baruku Zakayi. Ọ gude ege oovu iya l'ẹhu kpụkwaa ya. Ọ shi ị ngwọ-ji ụpho-mkpuma ono kpua ya jeye l'onu nggambo Eliyashibu, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke eja.

²¹ Meremotu Uráya Hakozu bẹ kpuru tsota Zabayi. Ọ shi l'onu nggambo Eliyashibu kpua ya jeye l'ẹke ufu Eliyashibu jeberu.

²² Ndu ọdo, kpuru tsota iya nụ bụ ndu l'achijeru Nchileke eja, shi ị mkpukpu, nọpuru Jerúsalemu mgburumburu.

²³ Ndu ọdo, kpuru tsota ẹphe bụ Bénjaminu mę Hashubu. Ẹke ẹphe kpụkwaru bụ onu-nggambo ẹphe.

Onye kpuru tsota ẹphe bụ Azariya Maseya Ananiya. Ẹke ẹphebedua kpụkwaru bụ ẹke, nọ l'onu-nggambo ẹphe.

²⁴ Binuyi Henadadu bẹ kpuru tsota Azariya. Yẹbedua kpuru shita l'ufu Azariya jeye l'iku ngwọ-ji ụpho-mkpuma ono.

²⁵ Palalu Uzayi bẹ kpụkwaru ẹke nọ l'ifu ngwọ-ji ụpho-mkpuma ono; yele ụlo-ephekerephe ono, sefutaru ishi l'ufu-eze l'ẹka iya ọphu nọ l'uzo imeli mkpukpu ono ị mgboro echi ẹke ndu nche anoje.

Onye kpuru tsota iya nụ bụ Pedaya Paroshi.

²⁶ Ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke, bụ ndu bu l'ugvu Ofelu abya akpụkwaa nk'ẹphe lufuta l'ifu Onu-oguzo Mini, nọ l'uzo ẹnyanwu-ahata yele ụlo-ephekerephe ono, sefuru esefu ono.

²⁷ Ndu kpuru tsota ẹphe; bụ unwoke ndu Tékowa. Ẹphe kpụkwaru ifu oke ụlo-ephekerephe ono, sefuru esefu ono; kpua ya je asube ụpho-mkpuma Ofelu.

²⁸ Ndu l'achijeru Nchileke eja bẹ kpọtaru ọkpu ụpho-mkpuma ono ị Onu-oguzo Inya kwaseru: onyenonu akpua onu-nggambo iya.

²⁹ Onye kpuru tsota ẹphe; bụ Zédoku Ima. Yẹbedua kpụkwaru onu-nggambo iya.

Onye ọphu kpuru tsota iya nụ aburu Shemáya Shekaniya. Yẹbedua bụ onye nche Onu-oguzo Ẹnyanwu-awawa.

³⁰ Ndu ọdo, kpuru tsota iya nụ bụ Hananaya Shelemiya yele Hanunu, bụ onye k'ishingu l'unwu Zalafu.

Meshulamu Berekaya kpuru tsota ẹphe; ẹke ọ kpụkwaru aburu iku ụlo iya.

³¹ Onye ọphu kpuru tsota iya nụ bụ Malukija. Malukija tso ị ndu uzu mkpola-ododo. Ọ kpụkwaru ụpho-mkpuma ono jeye l'ulo ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; mę kẹ ndu ngho

l'ifu Onu-oguzo Ndzuko; bya akpukwaa ya phụ jeye lẹ nwụlo, nọ l'eli ngwọ-ji upho-mkpuma ono.

³² Ndu uzu mkpola-ododo; mę ndu nghọ bę kpukwaru mgbaku nwụlo ono, nọ l'eli nkulahu ngwọ-ji upho-mkpuma ono; ęphe akpua ya jeye lẹ Onu-oguzo Aturu.

4

Ndu akposhi-oru ono akposhi

¹ Ya ndono; Sambálatu anulephu l'ayi akpukwawa upho-mkpuma ono; ęhu agban-gahu iya; yọ vọru oku ghua ęhu wata oja ndu Ju ewena. ² Yọ ndodu l'ifu ndu otu iya; mę l'ifu ndu soja Sameriya kfulahaa; sụ: “?Bụ ngunu bę ndu Ju-wa, ụvo ta ndodu-a etu onwęphe? ?Epe arị l'ęphe e-gude ujiku lanụ kpukwaa upho-mkpuma ono; ndodu iya gwoo ngweja mbọku ono ọto? ?Epe a-dụ ike mee tẹ mkpuma ono dūbaa mma ọdo; mbụ mkpuma ono, epe voshiru lẹ mkpokpo upho-mkpuma ono, oku mebyishiru emebiyishi ono ọto?”

³ Tobaya, bụ onye Amonu, nonyabe iya nụ asụ: “Upho-mkpuma obu, epe akpụ obu; ọo nweru ishi? Iphe bụ; agụ-ulo -gbakobe iya; yọ dakposhihu!”

⁴ Mu abya ekfuru nụ Nchileke; sụ iya: “Byiko Nchileke ayi; ngabenuru ayi nchị; kę l'ę tọ dudu iphe, a guberu ayi. Menua tẹ ewena-a, ęphe aja ayi-a tukoru ęphe l'ishi. Nggụ emee t'a luta ęphe l'ogu lashia alị ọdo. ⁵ Ba agukwaru ęphe nvụ l'ęge ęphe gude katoshia ndu ono, akpukwa upho-mkpuma ono; shi iya kptsua ngu iwe ono.”

⁶ Ya ndono; ayi abya akpua upho-mkpuma ono jeye yo rua nkere-ębo l'ęge eli iya shi hahawa; kę lẹ ndu ono fuberu ifu jee ozi ono.

⁷ Sambálatu; Tobaya; ndu Arabu; ndu Amonu; mę ndu Ashudodu anulephu lẹ ndu akpukwa upho-mkpuma Jerúsalemu ono akpụ l'iya-a l'ęje; yeru l'ęke ụzo nọtsua ya bę ęphe emechishitsua; ęhu agbanwushihu ęphe oku. ⁸ Epe abya achia idzu t'ęphe bya ogu lẹ Jerúsalemu; kuru utsu kpua ya. ⁹ Tọ dụ iya bụ; ayi abya ekfuru nụ Nchileke ayi; woru ndu nche ye t'ęphe cheje mkpukpu ono nche: eswe l'enyashi; t'ę gude nọ-chia ęphe ụzo abyabya.

¹⁰ Yọ buri teke ono bę ndu Júda wataru okfu; sụ: “L'ike gvakwaru ndu l'ęje ozi obu; yefuaru lẹ mkpokpo upho-mkpuma ophu ghataru aghata; k'ophu bụ l'ęphe ta aduhedu ike okpukwa upho-mkpuma obu.”

¹¹ Ndu ohogu ayi l'ekfukwaphu l'ayi bya amaru; mbụ l'ayi bya aphụ ęphe; bę ęphe nọwa ayi l'ęchi; gbushia ayi; kę oru ono ebuhu. ¹² Ugbo olemole bę ndu Ju, bunyabe ęphe byawaru ayi okfuru l'iphe bụ ęke ayi shiru bę ndu ohogu ayi ono e-tsokwaruphu ayi bya. ¹³ Tọ dụ iya bụ; mu abya eye ndu nche l'azụ upho-mkpuma ono; t'ęphe cheje nche l'ęke a kpụ-beru upho-mkpuma ono ubele. Mu abya agbaa ndu nche ono l'ikfu l'ikfu; ęphe apagbaaru ogu-mbeke; mę arwa; mę akfụ.

¹⁴ Mu apụtsua ege iphe dụ; bya ekfuaru ndu a maru ępha ęphe; ndu ishi; męwaru ndu ọdo; sụ ęphe: “Unu ba atskwa ndu-a egvu! Unu nyatakwa Nnajiufu ono, bụ onye paru ęka apaa; bya aburu onye dụ egvu ono; gude iya lua ogu ęhu ndibe unu; unyomu unu; unwu unu; mę ndu ufu unu.” ¹⁵ Teke ndu ohogu ayi nuru l'ęjo idzu ono, ęphe chiri ayi ono be ayi mawaru; mbụ lẹ Nchileke mebiwaru ayi; ayi l'ayi ha alaphu azụ je akpulahaa upho-mkpuma ono ọdo. Onyenonu emelahaa ęka iya nk'iya l'oru ono.

¹⁶ Tsube mbọku ono kwasęru bę bụwaa nkere-ębo l'unwoke, ejeru mu ozi jelahaaru ozi ono; nkere-ębo ophu anodu lẹ nche; paru arwa; iphe, eegudeje egbobuta onwonye; akfụ; mę uwe-ogu. Ndu ishi evudoshia ndu Júda ono l'ęphe ha ike l'azụ; ¹⁷ ęphe akpụ upho-mkpuma ono. Ndu ophu evu iphe, eegude eje ozi ono egude ęka lanụ l'ęje ozi ono; gude ęka ophu paru ngwa-ogu. ¹⁸ Ndu ophu akpụ upho-mkpuma ono l'ęhu l'ęhu etugbaaru ogu-mbeke ęphe l'ukfu. Onye kę ụpyoku evudonyabe mu. ¹⁹ Mu abya ekfuru yeru ndu ono, a maru ępha ęphe ono; ndu ishi; męwaru ndu ọdowaru; sụ ęphe: “L'ozia hakwa nshinu; gbasaa agbasa; shi ęge ono mee; ayi anodugbaa onwayi ote-ęnya l'upho-mkpuma-wa. ²⁰ Iphe, bụ ęke unu nuru ọda ụpyoku ono; unu awuru byakfuta ayi l'ęke ono. Nchileke ayi a-luchiru-a ayi ogu!” ²¹ Ono ege ayi shi rua oru ono: nkere-ębo apaję arwa l'ęka tsube lẹ nchi-abọhu jeye teke mkpo-kpodo a-fushi l'urenyashi ²² Iphe ọdo, mu kfukwaruphu ndu ono teke ono bụ: “T'onyenonu yele onye ejeru iya ozi ndudjekwa lẹ Jerúsalemu l'enyashi; k'ophu ęphe a-buru ayi ndu nche l'enyashi; teke o beru l'eswe; ęphe ejee ozi.” ²³ Lẹ ayi ha: mbędua; unwunne mu pę; ndu ozi mu pę; mę ndu nche mu l'ęphe ha te nwedu onye eyefuje iphe, o yeru l'ęhu eyefu. Onyenonu apajeru ngwa-ogu iya; m'o -rururu; ọ buri mini bę onye obu eje ekuta.

5

Nehemáya eyeru ndu ụkpa ẹka

¹ Ya ndono; unwoke ndu Ju mę nyomu ẹphe awata ochi mkpu iphe, ndu Júda ibe ẹphe eme ẹphe. ² O nweru ndu ọphu sụru: "L'ẹphe l'ụnwegirima ha ịgwe. Ọo ya bụ t'a hanụa ẹphe t'ẹphe kpata nri ria nọdu ndzụ."

³ O nwekwaruphu ndu ọphu sụru: "L'ẹphe yeru alị ẹphe l'itumo; jeye lẹ mgbo vayinu ẹphe; mę ụlo ẹphe ege ee-shi t'ẹphe phụa nri ria teke phụ ẹgu shi eme phụ."

⁴ O nwekwaruru ndu ọphu sụru: "L'ẹphe jiwaru jia ụgwo nụ eze; gude ụta utu alị ẹphe; mę utu mgbo vayinu ẹphe. ⁵ A makwaru-a l'ẹphe lẹ ndu Ju ibe ẹphe bụ ndu lanụ. Ọ bụ ege ụnwegirima ẹphe ama mma; bę ụnwegirima nk'ayi amakwaphu. Obenu l'ụnwegirima ayi b'e dobewaru l'ọnodu ndu bụ ohu. Ụphodu ụnwegirima ayi ndu ke ụnwanyi nwekwaru ndu ọphu gbe bụwaru nụ ohu nta-a; ayi ta ma ege ayi e-me gbafuta ẹphe; ke l'alị ayi; mę mgbo vayinu ayi bụkotawa ke ndu ọdo."

⁶ Teke mu nuru mkpu ono, ẹphe echi ono yele iphe ono, ẹphe ekfushi ono; ẹhu agbanwuhu mu ọku. ⁷ Mu abya arịebe iphe ono l'ime onwomu; bobo iya ndu a maru ẹpha ẹphe; mę ndu ishi. Mu asụ ẹphe: "Nanụ ege unu e-shi ana ndu Júda ibe unu ọ-muru-nwa?" Mu abya ekua ndzuko, ha shinu t'a chia ege ee-shi meshia ẹphe ike. ⁸ Mu asụ ẹphe: "Ayi sewaru jeye teke ayi gbafutaru unwunne ayi, bụ ndu Júda, e shi reshia ndu ọhodo. Nta-a bę unu byaru bya ereshilahaa unwunne unu ono ọdo te ayi zụ-phulaha ẹphe azụ." Mu ekfuebe ege ono; ẹphe adaa shikongu; ẹphe ta amahę iphe, ẹphe e-kfu.

⁹ Mu asụkwaphu ẹphe: "L'iphe, unu eme ta dukwa mma. ?Tọ gbadı t'unu tsua Nchileke ayi egvu; k'ọphu ndu ọhodo, bụ ndu ọhogu ayi ẹ ta watadu ayi oja ewena?"

¹⁰ Mbędua; unwunne mu phę; mę ndu ozi mu phę ejekwaa ndibe ayi ụgwo okpoga mę ụgwo nri. Ọlobu; tẹ ke ọ-muru-nwa lakwaa! ¹¹ Unu nụ-phukota ẹphe alị ẹphe azụ ntanụ-a; mę mgbo vayinu ẹphe; mgbo olivu ẹphe; mę ụlo ẹphe. Unu eworu ọ-muru-nwa, unu nataru ẹphe l'okpoga; lẹ nri; lẹ mę; mę lẹ manụ n-phukota ẹphe azụ."

¹² Ẹphe atụko sụ: "L'ẹphe a-nụ-phukota iphe ono azụ. Ẹ tọ dudu iphe, ẹphe a-suba t'a nụ ẹphe ọdo. Ọ bulephu ege mu sụru t'ẹphe mee bę ẹphe e-me."

Mu abya ekua ndu achijeru Nchileke ẹja; sụ ndu ono, a maru ẹpha ẹphe ono; mę ndu ishi t'ẹphe nọdu ẹphe l'ifu ria nte; l'ẹphe emee iphe ono, ẹphe kweru ụkwa iya ono. ¹³ Mu abya ajia uwe mu kpaphungu; sụ: "T'ọ bụkwaru ege ono bę Nchileke a-jifu iphe, bụ onye ẹ-te medu iphe-a, o kweru ụkwa-a; mbụ jifu iya l'ulo iya; mę l'iphe, onye ọbu nweru enweru. T'ọ bụkwaru ege ono bụ ege aa-jifu onye ono; ghabę iya ẹka ọtu!"

Ndu ono l'ẹphe ha atuko zua mgbede; sụ t'ọ dukwa ege ono; metsua bya ajaa Ojejoje ajaja. Ndu ono emee iphe ono, ẹphe kweru ụkwa iya ono.

Nehemáya ta bụdu ọ-maru-onwiya

¹⁴ Tsube lẹ teke e meru mu govano ndu Júda; mbụ l'afa, kwe Atakusakusesu ụkporo afa jeye l'afa, kwe iya ụkporo afa l'afa iri l'ẹbo, ọ wataru ọbu eze; l'ime afa iri l'ẹbo ono; bę mbędua; mę unwunna mu ta dudu onye ọphu rijeru nri, gbaru govano. ¹⁵ Obenu lẹ ndu govano ọphu vu mu ụzo chia bę shi bo ndu Júda ivu-ẹra: shi ana ẹphe nri; mę mę; yeru shekelu mkpola-ọcha ụkporo labụ, ẹphe shi atuje l'uboku. Ọ kwaphụ ege ono bę ndu shi ejeru ẹphe ozi shi akpa ndu Ju ẹhu. Ọle mbędua gude ọtsu egvu Nchileke; mu te me ẹge ono. ¹⁶ Mu gbe yechiaru ẹhu lẹ k'ọkpu ụpho-mkpuma ono; ọphu ọ dudu alị, ayi zuru m'ọo nanụ. Ndu ozi mu l'ẹphe ha achikotaleruphu ẹka wya l'ọzi ono. ¹⁷ Ọdo aburu l'ụkporo ndu Júda ẹsaa l'umadzu iri; mę ndu bụ ndu ishi bę shi abyaję ori nri lẹ nke mu; yeru ndu eshije iphe, bụ mbakeshi, nọ-pheru ayi mgburumgburu byakfuta ayi. ¹⁸ Mbọku-mbọku bę eegbuje oke-eswi lanụ; waa aturu ishingụ, ẹhu dụ mma; mę ọku; gude shiaru mu nri. Iphe bụ abalị iri, sweru esweswe bę eevutajeru mu mę, dụ iche iche; vuta iya k'etsutsu iya. A makwaru-a l'iphemiphe ọbule ono nọkota; ọbu lẹ mu ta asubukwaa t'a nụ mu oke-nri, ruberu govano. Ishi iya aburu lẹ ivu-ẹra ndu Júda vu bę hawa nshinu.

¹⁹ Mu abya ekfuru nụ Nchileke; sụ iya t'ọ nyatakwa mu rụ lẹ k'iphemiphe ọbule ono, mu mekotaru ndu-wa ono.

6

Ejo idzu, aachiru Nehemáya

¹ Tọ dụ iya bụ; Sambálatu; Tobaya; Geshemu, bụ onye Arabu; mę ndu ọhogu ayi ọdo abya anụ lẹ mu kpu-ghewaru ụpho-mkpuma ono; l'ẹ tọ dūhedu ẹke ghekwaduru iya ọnu; a gụfu lẹ teke ono bę mu te yeshidua ibo l'onu-oguzo iya; ² Sambálatu yele Geshemo ezia tẹ mu bya tẹ mu l'ẹphe nwee ndzuko lẹ mkpụkpu lanụ l'obosara alị Ono.

Obenu l'iphe, epehe chíru idzu iya bú t'ephe merua mu ehu. ³ Ya ndono; mu ezifu ndu ozi t'ephe je ezia epehe: "L'ozí, mu gude l'eka hakwa l'uru. Lẹ́ mu ta abyaghekwa. ?Nanú ege mu e-shi paru ozi ono haa; lẹ́ mu eje epehe oza oku?"

⁴ Ugbo ẹno bẹ epehe ziru mu ozi lanú ono. Yọ búru ọnu ono, mu yehawaru epehe ono bẹ mu yekotaru epehe.

⁵ Yo be lẹ k'ugbo ise ya; Sambálatu eye nwozi iya t'o gude ẹkwo, o deru; ghebe iya ọnu; nù iya t'o wotaru mu. ⁶ L'ime ẹkwo ono b'o deru; sù:

"Iphe ada nù l'iphe bú mbakeshi bú lẹ nggu lẹ ndu Ju bẹ achí idzu t'unu kwefu ikẹ. Geshemu agbakwa ama l'ọ bú oswi-okfu. Yọ búru iya meru iphe unu akpukwa uphompkuma ono. Iphe ọdo, e kfulu ye iya bú l'ọo mbẹdua eme tẹ mu búru eze epehe. ⁷ Odo abúru lẹ mu gbe fọtawa ndu nkfuchiru t'ephe je araa ya arara lẹ Jerúsalemu l'ọ búwa mu bú eze ndu Júda. Wo; ?o doru mu-a ẹnya l'okfu ono e-rukwa eze nchí. L'ọ kakwa mma tẹ bya tẹ ayi chí-zia ya achí-zí."

⁸ Mu eziphu iya ozi azu; sù iya: "L'iphe ono, ookfu ono ta dukwa ọphu bú oswi-okfu; l'ọ kwa iphe ọ rítaru l'obu iya bẹ ookfu."

⁹ Iphe ono bú iphe, epehe eme te ayi tsuhu egvu; kẹ l'ephe ríru l'ayi a-paru ozi ono haa; ayi te efefuhe iya l'ishi. Ole mu rọru Nchileke; sù iya: "Byiko; menua te ẹka shihu mu ike."

¹⁰ Yo be teke mu jeru l'ulo Shemáya Delaya Mehetabẹlu, bú onye e bufuru ebufu; yọ sù tẹ mu l'iya dzuda l'eze-ulo Nchileke; l'ime ime eze-ulo ono; tẹ ayi gù-chishia ibo eze-ulo ono agù-chishi; l'ọ nweru ndu a-bya mu egbugbu; l'ọo l'enyashi bẹ epehe a-bya.

¹¹ Mu ajia; sù: "Bú onye du l'ọ bú mbẹdua a-bya agbalahaa ọso? Mbua: ?bú onye du l'ọ bú mbẹdua a-gbaru lashia l'eze-ulo Nchileke tẹ mu dzọta ndzú mu tọ? Lẹ́ mu te ejekwa."

¹² Yọ búru teke ono b'ọ byaru bya edoo mu ẹnya l'ẹ t'ọ búdu Nchileke bẹ ziru iya nù; l'ọo Tobaya yele Sambálatu kfulu iya ọgwo t'ọ kfu iphe, a-tsuru mu nù. ¹³ Epehe kfulu iya ọgwo t'ọ yee mu egvu; k'ọphu mu e-me iphe, ọ sùru tẹ mu mee; shi ege ono mee iphe, du ẹji; t'ephe nweru iphe, epehe agbabe ọkpa gube mu ẹjo epha; mee mu iphe-iphere.

¹⁴ Mu abya ekfuru nù Nchileke; sù iya: "Nggube Nchileke mu; ba azahakwa iphe, Tobaya yele Sambálatu meru mu. O kwaphu ege ono b'ẹ tji zahadu nwanyi nkfuchiru ono; mbù Nówadiya; mẹ ndu nkfuchiru ọdo, shi eme t'ephe yee mu egvu."

A kpù-gheru upho-mkpuma ono

¹⁵ Ya ndono; iphe, a kpuru upho-mkpuma ono bú ọkporo abalí labù l'abalí iri l'ẹbo. Mbọku, a kpù-gheru iya bú l'ọkporo abalí l'abalí ise l'ónwa Elulu. ¹⁶ Teke ndu ohogu ayi l'ephe ha; mẹ iphe bú mbakeshi, bupheru ayi mgburumburu nuru iya; bẹ epehe pehuru onwẹphe l'ẹnya; kẹ l'ọ bya edoo epehe ẹnya l'ozí ono bú Nchileke ayi yeru ayi ẹka; ayi efefu iya l'ishi.

¹⁷ L'ogege ono bẹ ndu a maru epha epehe l'alí Júda; epehe lẹ Tobaya shi anọduje edegba ẹkwo. ¹⁸ Ishi iya aburu l'igweligwe ndu Júda bẹ riru nte túru ikẹ yeru iya; kẹ l'ọ bú ọgo Shekaniya Ara. Nwatibe iya kẹ nwoke ọphu aza Jehohananu alukwaphu nwatibe Meshulam Berekaya. ¹⁹ Epehe anọdujekwaphu ekfuru mu iphe, du mma, Tobaya l'embe. Teke o -nweru iphe mbẹdua kfulu; epehe atútuta iya je edooru iya. Tobaya l'edetajeru mu ẹkwo tẹ ya gude yee mu egvu.

7

¹ A kpù-getsulephu upho-mkpuma ono; mu abya eyeshikota iya ibo; bya afọo ndu nche ọnu-oguzo; ndu egvu; mẹ ndu Lívayi. ² Mu abya ewota Hanani, bú nwunne mu mee ya ishi lẹ Jerúsalemu. Hananaya bẹ mu yeru ọlo ngwa-ọgu l'ẹka. Ishi iya aburu lẹ Hananiya bú onye e gude ire iya ẹka; bya aburu onye atsu Nchileke egvu karia igweligwe ndu ọdo. ³ Iphe, mu kfulu epehe bú: "T'ẹ b'ọ dukwa ọnu-oguzo, eeshi abata Jerúsalemu ọphu aa-guhaje aguha jeye teke ẹnyanwu hawaru ohuma. Teke ndu nche nọkwadu lẹ nche; t'a guchishijee ibo iya aguchishi; swobetsua ya akpọbe. Unu shi lẹ ndu, bú lẹ Jerúsalemu fọta ndu nche; t'ephe nọduje l'ẹke, du k'ọche nche; ndu ọphu anọduje lẹ nche l'ifu ọlo epehe."

Ndu, a kpuru lẹ ndzú alata

(Ẹzu 2:1-70)

⁴ Jerúsalemu bú eze mkpukpu, ha nshinu. O bú lẹ ndu bú iya nù ta badu nwishi; ta watawaa ọkpukwazi ọlo ono. ⁵ Tọ du iya bú; Nchileke mu eye mu iya l'obu tẹ mu kuko ndu a maru epha epehe; ndu ishi; męwaru ndu ọdo; t'e deshia epha epehe l'eri epehe l'eri epehe. Mu abya aphua ẹkwo, e deshiru epha ndu vuru ọzo, shi l'ẹka a kpuru epehe

lẹ ndzụ lata; mbụ ẹkwo, e deshiru ẹpha ẹphe l'eri ẹphe l'eri ẹphe. Iphe, mu phuru, e deru l'ẹkwo ono bu:

⁶ Ọwaa ndu Ízurelu ono, shi lẹ Bábyilonu lata ono; mbụ ndu ono, a kpụjeru lẹ ndzụ laa alì ọdo; mbụ ndu Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu kpụkojeru laa Bábyilonu. Ẹphe latatsuaru Jerúsalemu; mę Júda. Onyenọnu alatsua mkpụkpụ ẹke o shi. ⁷ Ndu ẹphe tso lata bu Zerúbabelu; Jeshuwa; Nehemáya; Azariya; Ramáya; Nahamani; Mọdekáyi; Bilishanu; Misupẹretu; Biguvayi; Náhumu; mę Bena.

Ọwaa ẹge ndu Ízurelu ono ha ndọ-ọ:

- ⁸ Ndibe Paroshi dụ
 unu madzụ ise
 l'ụkporo madzụ ẹsato
 l'umadzu iri l'ẹbo.
- ⁹ Ndibe Shefatíya dụ
 ụkporo madzụ iri l'ẹsato
 l'umadzu iri l'ẹbo.
- ¹⁰ Ndibe Ara dụ
 unu madzụ
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
 l'umadzu iri l'ẹbo.
- ¹¹ Ndibe Pahatu-Móabu,
 bu iya bu ndu shi l'eri
 Jeshuwa yele Jóabu dụ
 unu madzụ ẹsaa;
 l'umadzu iri l'ẹsato.
- ¹² Ndibe Élamu dụ
 unu madzụ ẹto;
 l'ụkporo madzụ labụ;
 l'umadzu iri l'ẹno.
- ¹³ Ndibe Zatu dụ
 unu madzụ labụ;
 l'ụkporo madzụ labụ;
 l'umadzu ise.
- ¹⁴ Ndibe Zakayi dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri;
 lẹ madzụ ẹsato.
- ¹⁵ Ndibe Binuyi dụ
 unu umadzu;
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
 l'umadzu ẹsato.
- ¹⁶ Ndibe Bebayi dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri lẹ nanụ;
 l'umadzu ẹsato.
- ¹⁷ Ndibe Azụgado dụ
 unu madzụ ise;
 l'ụkporo madzụ
 iri l'ishingu; l'umadzu labụ.
- ¹⁸ Ndibe Adonikamu dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹto;
 l'umadzu ẹsaa.
- ¹⁹ Ndibe Biguvayi dụ
 unu madzụ ise;
 l'ụkporo madzụ ẹto;
 l'umadzu ẹsaa.
- ²⁰ Ndibe Adinu dụ
 unu madzụ;
 l'ụkporo madzụ iri l'ẹbo;
 l'umadzu iri l'ise.
- ²¹ Ndibe Ateya, bu iya bu

- ndu eri Hezekáya dṽ
 ʊkporo madzṽ ɛno;
 l'ʊmadzṽ iri l'ɛsato.
- 22 Ndibe Hashumu dṽ
 ʊkporo madzṽ iri l'ishingu;
 l'ʊmadzṽ ɛsato.
- 23 Ndibe Bezayi dṽ
 ʊkporo madzṽ iri l'ishingu;
 l'ʊmadzṽ ɛno.
- 24 Ndibe Harifu dṽ
 ʊkporo madzṽ ise;
 l'ʊmadzṽ iri l'ɛbo.
- 25 Ndibe Gíbiyõnu dṽ
 ʊkporo madzṽ ɛno;
 l'ʊmadzṽ iri l'ise.
- 26 Unwoke, shi Bétulehemu;
 mɛ Netofa dṽ
 ʊkporo madzṽ tete;
 l'ʊmadzṽ ɛsato.
- 27 Ndu kɛ Anatõtu dṽ
 ʊkporo madzṽ ishingü;
 l'ʊmadzṽ ɛsato.
- 28 Ndu kɛ Bétu-Azṽmavetu dṽ
 ʊkporo madzṽ labṽ l'ʊmadzṽ labṽ.
- 29 Ndu kɛ Kiriyatu-Jerimu;
 Kefra; mɛ Berotu dṽ
 ʊnu madzṽ;
 l'ʊkporo madzṽ iri l'ɛsaa;
 l'ʊmadzṽ ɛto.
- 30 Ndu kɛ Ráma; mɛ Géba dṽ
 ʊnu madzṽ;
 l'ʊkporo madzṽ iri lɛ nanṽ l'onye lanṽ.
- 31 Ndu kɛ Mikumashi dṽ
 ʊkporo madzṽ ishingü;
 l'ʊmadzṽ labṽ.
- 32 Ndu kɛ Bételu; mɛ Eyayi dṽ
 ʊkporo madzṽ iri lɛ nanṽ l'ʊmadzṽ ɛto.
- 33 Ndu kɛ Nébo ophunanu dṽ
 ʊkporo madzṽ labṽ;
 l'ʊmadzṽ iri l'ɛbo.
- 34 Ndu kɛ Élamu ophunanu dṽ
 ʊnu madzṽ ɛto;
 l'ʊkporo madzṽ labṽ;
 l'ʊmadzṽ iri l'ɛno.
- 35 Ndu kɛ Harimu dṽ
 ʊkporo madzṽ iri l'ishingu.
- 36 Ndu kɛ Jériko dṽ
 ʊkporo madzṽ iri l'ɛsaa;
 l'ʊmadzṽ ise.
- 37 Ndu kɛ Lodu; Hadidi;
 mɛ Ono dṽ ʊnu madzṽ;
 l'ʊkporo madzṽ iri l'ishingu l'onye lanṽ.
- 38 Ndu kɛ Senaa dṽ
 ʊnu madzṽ tete;
 l'ʊkporo madzṽ iri l'ishingu l'ʊmadzṽ iri.
- 39 A bya lɛ ndu achijeru Nchileke ɛja:
 Ndibe Jedaya,
 bṽ iya bṽ ndu shi
 l'õnu-ʊlo Jeshuwa dṽ
 ʊnu madzṽ labṽ;
 l'ʊkporo ɛsato l'ʊmadzṽ iri l'ɛto.
- 40 Ndibe Ima dṽ

- unu madzụ labụ;
 l'ukporo madzụ iri l'ẹbo;
 l'umadzu iri l'ẹbo.
 41 Ndibe Pashọ dụ;
 unu madzụ ẹto;
 l'ukporo labụ l'umadzu ẹsaa.
 42 Ndibe Harimu dụ
 unu madzụ labụ;
 l'ukporo madzụ iri l'umadzu iri l'ẹsaa.
 43 A bya lẹ ndu Lívayi:
 Ndu ufu Jeshuwa;
 mẹ Kadimiyẹlu, bụ iya bụ
 ndu shi l'eri Hodaviya dụ
 ukporo madzụ ẹto; l'umadzu iri l'ẹno.
 44 A bya lẹ ndu egvu:
 Ndibe Ásafu dụ
 ukporo madzụ ẹsaa l'umadzu ẹsato.
 45 A bya lẹ ndu nche
 onu-oguzo:
 Ndibe Shalumu;
 ndibe Ateya;
 ndibe Talumonu;
 ndibe Akubu;
 ndibe Hatita;
 mẹ ndibe Shobayi;
 bẹ tukuru dụ
 ukporo madzụ ishingụ;
 l'umadzu iri l'ẹsato.
 46 Ndu ozi l'eze-ulo Nchileke bụ:
 Ndibe Ziha;
 ndibe Hasufa;
 ndibe Tabawotu;
 47 ndibe Kiroso;
 ndibe Siya;
 ndibe Padonu;
 48 ndibe Lebana;
 ndibe Hagaba;
 ndibe Shalumayi;
 49 ndibe Hananu;
 ndibe Shalumayi;
 ndibe Gaharu;
 50 ndibe Reyaya;
 ndibe Rezinu;
 ndibe Nekoda;
 51 ndibe Gázamu;
 ndibe Uza;
 ndibe Paseya;
 52 ndibe Besayi;
 ndibe Meyunimu;
 ndibe Nefisimu;
 53 ndibe Bakubuku;
 ndibe Hakufa;
 ndibe Hahuru;
 54 ndibe Bazulutu;
 ndibe Mehida;
 ndibe Hasha;
 55 ndibe Bakosu;
 ndibe Sizéra;
 ndibe Téma;
 56 ndibe Neziya;
 mẹ ndibe Hatifa.

57 A bya lẹ ndibe ndu ozi Sólomõnu.

Èphebèdua bụ:
ndibe Sotayi;
ndibe Soferetu;
ndibe Perida;

58 ndibe Jala;
ndibe Dakõnu;
ndibe Gidelu;

59 ndibe Shefatíya;
ndibe Hatilu;
ndibe Pokeretu-Hazebeyimu;
mẹ ndibe Amõnu.

60 Ndu ozi l'eze-ulo Nchileke l'èphe ha;
yeru unwu ndu ozi Sólomõnu dù
ùkporo madzù iri lẹ tete;
l'umadzu iri l'èbo.

61 Ndu owaa bụ ndu ophu shi lẹ Tèlu-mela; Tèlu-Hasha; Kerubu; Adõnu; mę Ima la. O bụ lẹ ndu onanu l'èphe ha ta dùdu ike koshi õnu-ulo, èphe shi; mę ndu ufu onye èphe bụ; k'õphu ee-shi ege ono maru l'èphe bụa ndu Ízuru. 62 Ndu ufu Delaya; ndu ufu Tobíya; mę ndu ufu Nekoda dù unu madzù l'ùkporo madzù iri l'èbo l'umadzu labù.

63 A bya lẹ ndu ufu ndu achijeru Nchileke eja: ndu ufu Hobaya; ndu ufu Hakozi; mę ndu ufu Bazilayi. Bazilayi luru nwatibe Bazilayi kę Giledu; eekujewa iya ru ala l'èpha nna nyee ya ono. 64 Ndu ono b'a chõru èpha èphe l'èkwu, e deru ege e gude mshia ndu ufu èphe; ta phù iya. E woshia èphe t'èphe ba bũhe ndu achijeru Nchileke eja; bya eworu èphe dobe l'õ bụ ndu mmeru nõ l'èhu. 65 Gõvano asù t'èphe be etsojeshi ria nri, kakõta õdu nsõ jeye teke ee-nwe onye achijeru Nchileke eja, e-gude Urimu; mę Tumimu kpata ishi.

66 A -gukota ndu ono l'èphe ha; bę èphe dù ùkporo unu madzù ise l'unu madzù ise l'ùkporo madzù iri l'èsatõ; 67 a gufukwa ndu ozi èphe ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi. Ndu onanu dù unu madzù iri l'èsatõ l'ùkporo madzù ishingù l'umadzu iri l'èsa. Èphe nwekwaruphu ùkporo umadzu iri l'èbo l'umadzu ise: unwoke l'unwanyi, bụ ndu egwu; 68 bya enweru unu ñnya l'ùkporo ñnya iri l'ishingù l'ñnya iri l'ishingù. Èphe nweru ùkporo ñnya-mulu iri l'èbo l'ñnya-mulu ise. 69 Ñnya-kamèlu èphe dù unu l'ùkporo l'iri l'ise; bya enweru nkakfù-ìgara, dù unu iri l'ishingù l'ùkporo iri l'ishingù.

70 O nweru ndu bụ ishi l'õnu-ufu nna èphe, nuru iphe t'e gude yeta eka jee ozi ono. Gõvano bę yeru unu mkpõla-ododo l'ùkporo mkpõla-ododo iri l'ulo-èku; ùkporo efere labù l'efere iri; mę uwe ndu achijeru Nchileke eja, dù unu uwe l'ùkporo uwe ishingù l'uwe l'iri. 71 Ndu bũgbaa ishi l'õnu-ufu nna èphe haru woru mkpõla-ododo, dù ùkporo unu ugbo labù l'unu iri; nù t'e dobe l'ulo-èku, ee-gudeje jee ozi ono; bya anù mkpõla-õcha, dù ùkporo unu ugbo iri l'èto l'unu iri l'ise. 72 Mkpakõ iphe, ndu õdo nuru dù mkpõla-ododo, dù ùkporo unu ugbo labù l'unu iri; mę mkpõla-õcha, dù ùkporo unu ugbo iri l'èbo l'unu iri; mę uwe ndu achijeru Nchileke eja, dù ùkporo èto l'èsa.

73 Tõ dù iya bụ; ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; ndu nche õnu-õguzo; ndu egwu; ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; męwaru ndu õdo; yeru ndu Ízuru l'èphe ha ebukotaru lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu èphe.

8

Èzura aguru ndu ono èkwõ ekemu Nchileke

¹ Yo rua l'õnwa k'èsa teke ndu Ízuru bukotawa lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu èphe; èphe l'èphe ha abya edza l'edukfu, nõ l'ifu õnu-õguzo Mini. Èphe asù Èzura, bụ o-de-èkwõ t'õ wofuta èkwõ ekemu Mõsisu, bụ iya bụ ekemu ono, Ojejoje turu nù ndu Ízuru ono. ² Yo be l'abalì k'õdungu l'õnwa k'èsa; Èzura, bụ onye achijeru Nchileke eja; ewofuta èkwõ ekemu ono l'ifu edzudu-õha l'èke unwoke; mę unwanyi; mę ndu mawaru iphe ekfu. ³ Yõ nõdu l'edukfu ono, nõ l'ifu õnu-õguzo Mini ono gũa èkwõ ekemu ono l'èke unwoke mę unwanyi; mę ndu ophu mawaru iphe ekfu dzuru. O wataru iya agũgu l'õnma-ewa ùtsu; gũa ya ege ono jeye l'echi oke-eswe. Edzuzu-õha ono angabę nchì õhuma l'iphe, èkwõ ekemu ono ekfu.

⁴ Èzura, bụ o-de-èkwõ evudo l'eli eke e gude oshi gbáá kę mbõku ono. Ndu vudo iya l'èka-õtara bụ Matítya; Shéma; Anaya; Uráya; Hilikaya; mę Maseya. Ndu ophu vudo iya l'èka-ìbyita aburu Pedaya; Mishèlu; Malukíja; Hashumu; Hashubadana; Zekaráya;

mę Meshulam. ⁵ Ézura abya ekpuhaa ekwo ono; ephe aphukota iya; ke l'ęke oovudo b'ọ kakaṭa ndu ono l'eli. Teke o kpuharu iya be ephe tuko wu-lihu vudo evudo. ⁶ Ézura ajaa Ojejoje ajaja; mbu Nchileke ono, paru eka apaa ono.

Ndu ono achilikota eka ephe; za su: "Ono kwa ege o du-o! Ono kwa ege o du-o!" Ephe efuzita kpubekota ifu l'ali; baaru Ojejoje eja. ⁷ Ndu Lívayi, bu iya bu Jeshuwa; Bani; Sherebiya; Jaminu; Akubu; Shabetayi; Hodiya; Maseya; Kelita; Azariya; Jozabadu; Hananu; me Pelaya eyeta eka; mee te ekemu ono doo ndu ono enya l'ephe vudokwaduru l'ęke ono. ⁸ Ephe agua iphe, no l'ekwo ekemu Nchileke ono; bya akowashia ya; mee iphe ono, a guru ono; yo dokota enya.

⁹ Govano Nehemáya; me Ézura, bu onye achijeru Nchileke eja; buru o-de-ekwo; me ndu Lívayi, bu ndu ezi ndu ono ekemu ono abya ekfuru nu ndu ono; su ephe: "Le ntau-a bukwa mboku, duru Ojejoje, bu Nchileke unu nsu. Unu ba agukwa aphu; ophu unu arakwa ekwa." Ishi iya aburu le ndu ono l'ephe ha wataru ekwa l'ephe nuru iphe, ekemu ono kfuru. ¹⁰ Nehemáya asu ephe: "T'ephe lawaru je eria okpobe nri; ephe angua mee, l'atsọ rengeenge; ephe ahatakwaphu je anu ndu ophu e-te enwedu ophu ephe e-ri. Ntau-a dukwaru Nnajiufu nsu. Unu ba agushi aphu; ke l'ọ kwa ehu-otso-ena ophu shi Nchileke l'eka bu ike unu."

¹¹ Ndu Lívayi egboo ndu ono; su ephe: "T'ephe nodu ndoo; ephe ahaa ogu aphu; kele ntau bukwa mboku, du nsu." ¹² Ndu Ízuru l'ephe ha awukashihu lashia je eria; ngua; wojetsuaru ndu odo nri; mbu gude ehu-otso-ena gbaa aji ono; ke l'okfu ono, a guru ephe ono be doru ephe enya.

Aji Ada-Ékwa

¹³ Yo be le mboku k'ębo ya; ndu ishi, shigbaa l'onu-ufu onu-ufu ndu Ízuru; ndu achijeru Nchileke; me ndu Lívayi awuru bya ado-pee Ézura, bu o-de-ekwo mgburumburu t'ephe ma iphe, ekemu ono kfuru. ¹⁴ Ephe aphu l'e deru l'ekwo ono le Ojejoje shi l'eka Mosisu tu ekemu su; le ndu Ízuru be e-bujeru l'ime mkpu teke aaga aji k'onwa esaa ono. ¹⁵ Odo aburu t'ephe raa ya arara; mee t'a nu-dzuru iya le mkpuku ephe gbaa mgburumburu; me Jerúsalemu; su: "T'ephe tugba je l'ugvu je egbukoo ekali-oshi olivu; ekali-oshi payinu; ke mituru; ekwo igu; mewaru oshi odo, nweru ekwo; t'e gude tushia mkpu, bu iya bu ege e deru iya l'ekwo ekemu ono."

¹⁶ To du iya bu; ephe atugba je egbukoo ekali-oshi ono bya atushiaru onwephe mkpu. Onyenonu; yo tu nk'ia l'eli ọlo iya; l'ogbodufu iya; l'ogbodufu ọlo Nchileke; edukfu ono, nonyabe Onu-oguzo Mini ono; me ophu nonyabe Onu-oguzo Ifuremu. ¹⁷ Igwe-pha ono, bu ndu shi l'ęke a kpuru ephe le ndzu lata ono be atushikota mkpu ono buru. Ndu Ízuru ta agbabu Aji Mkpú ege ono; shita l'oge ke Jóshuwa Nunu jeye mboku ono. Ehu tsokpooru ephe ena nshinu.

¹⁸ Mboku-mboku; shita le mboku ke mbu, a wataru oga aji ono jeye le mboku ke ikpazu iya be Ézura nodukotaru ga ekwo ekemu Nchileke ono. Ephe gbaru aji ono abali esaa; yo be le mboku k'esato iya; ephe enwee ndzuko, bu iya bu ege ekemu kfuru iya.

9

Ndu Ízuru ekfushi ejo iphe, ephe meshiru

¹ Onwa ono agbalephu ukporo abali l'abali eno; ndu Ízuru edzua; wata oswi aswiswi. Ephe eyeshia uwe-aphu; kpotsuaru eja kpua onwephe l'ishi. ² Ndu ophu bu ndu Ízuru ekewafu onwephe l'ęke ndu mbyamumba no. Ephe evudo kfushikota ejo iphe, ephe meshiru; me le k'ęjo okpoma, nna ephe. ³ Ephe arado l'ęke ephe vudo; gebe nchi; a guaru ephe iphe, e deru l'ekwo ekemu Ojejoje, bu Nchileke ephe ono awa eto. Ephe egude awa eto odo kfushia ejo iphe, ephe meshiru; bya abaaruu Ojejoje, bu Nchileke ephe eja. ⁴ Jeshuwa; Bani; Kadimelu; Shebaniya; Buni; Sherabiya; Bani; me Kenanii epebedua evudo l'ubube ọlo-eli, e metaru ndu Lívayi l'ara ekwa echiku Ojejoje, bu Nchileke ephe.

⁵ Ndu Lívayi ono, bu iya bu Jeshuwa; Kadimelu; Bani; Hashabuneya; Sherabiya; Hodiya; Shebaniya; me Petahiya asu ephe:

"Unu wu-lihu; jaa Ojejoje,
bu Nchileke unu ajaja;
mbu Nchileke ono,
no shita l'ojejoje rua l'ojejoje ono."
"T'a jakwaa Nchileke ono,

dụ biribiri ono ajaja;
 mbụ Nchileke ono,
 karia ajaja, aaja iya;
 karia ekele, eekele iya ono.”

Ndu Ízurelu ekfushi ẹjo iphe, ẹphe meru

⁶ Ezura abya ekfuru nụ Nchileke; sụ iya:

“Ọ bụ nggubedua nkinyi ngu bụ Ojejoje.
 Ọ bụ nggu keru igwe;
 kee igwe ophu ka igwe l'eli;
 mẹ iphe bụ iphe nọ iya nụ.
 Ọ bụ nggu keru alị;
 mẹ iphe bụ iphe, nọ iya nụ;
 bụru nggu keru eze ẹnyimu;
 mẹ iphe bụ iphe, nọ iya nụ.
 Ọ bụ nggu meru iphemiphe ọbule;
 yọ nọdu ndzụ.
 Iphemiphe ọbule, nọ l'imigwe
 abakotaru ngu ẹja.

⁷ “Ọ bụ nggube Ojejoje bụ
 Nchileke ono, ọtaru
 Ẹbiramu; dufuta iya lẹ
 Ụru l'alị Kalúdiya
 bya agụ-kwazi iya ẹpha;
 yọ ghọo Ẹbirhamu.

⁸ Ị phuru l'ọ bụ onye e gude
 ire iya ẹka l'ẹke ị nọ;
 nggu l'iya eworu ndzụ gbaa.
 Nggú ekwee ya ụkwa
 l'ii-nụkota yẹle awa iya
 alị ndu Kénanu;
 kẹ ndu Hetu;
 kẹ ndu Amọru;
 kẹ ndu Pẹrezu;
 kẹ ndu Jebusu;
 mẹ kẹ ndu Gigashi.
 Ụkwa ono, i kweru ono;
 b'i medzukotaru;
 kẹ l'ị bụ onye
 doberu ẹka ndoo.

⁹ Ị phuru iphe-ẹhuka,
 nna ayi phẹ jeru lẹ Ịjiputu;
 nụkwaaphu ẹkwa, ẹphe raru
 l'iku Eze Ẹnyimu Uswé.

¹⁰ Ị meshiru iphe-ọphulenyá;
 mẹ iphe-ọhubama,
 dụgbaa biribiri
 kpua Fero;
 mẹ ndu ishi ọru iya;
 mẹkpọ ndu alị iya l'ẹphe ha;
 kẹ l'ị maru ẹge ndu Ịjiputu
 gude kẹ ekuku,
 ẹphe eku onwẹphe;
 gwaa ndibe ngu maa.
 Ị meru; a maru ẹpha ngu;
 mbụ maru iya ẹge ono jeye ntanụ.

¹¹ Ị meru eze ẹnyimu;
 yo kekahu ẹbo l'ifu ẹphe;
 k'ophu bụ l'ẹphe jeru ije
 l'alị ọkponku swee
 eze ẹnyimu ono.

- Obenu lẹ ndu achị ẹphe ọso;
 b'ì tọru mgbaḥẹka;
 ẹphe abọru gvudugungu
 l'ime mini ono
 l'ọ bụ mkpuma, a wụshiru
 l'ime eze mini, ha nshinu.
- 12 O -be l'eswe;
 nggu egude urukpu,
 kpọru rogbodongu dua ẹphe.
 Teke o -beru l'enyashi;
 nggu egude ọku,
 kpọru rogbodongu l'edu ẹphe;
 t'ọ bọru iphoro,
 a-nọdu ekoshi ẹphe ọzo.
- 13 I nyizitaru lẹ Ugwu Sáyinayi;
 nọdu l'imigwe kfuru nụ ẹphe.
 I nọru ẹphe ome-l'ali,
 kfuru nhamunha;
 mẹ ekemu, bụ ọkpobe iya;
 mẹ iphe, ị tọru ọkpa iya,
 bụ iphe, dọ mma.
- 14 I meru; ẹphe amaru mbọku,
 i doberu t'ọ bọru mbọku
 ọtu-ume ngu, dọ nsọ.
 I shi l'eka nwozi ngu,
 bụ Mosisu kfuru ẹphe
 ekemu, ẹphe a-nọdu etso.
- 15 Teke ẹgu guru ẹphe;
 b'ì nọru ẹphe nri,
 shi l'imigwe;
 bya ekee ẹphe mini,
 shi l'eze mkpuma t'ẹphe ngua;
 teke mini guru ẹphe.
 I sọru ẹphe t'ẹphe tugbua
 je anata alị ono,
 i riburu nte l'ì-nụ ẹphe ono.
- 16 Ọbule nna ayi phẹ ono;
 bẹ palilahaaru onwẹphe eli;
 kwefu ikẹ; jịka ome iphe,
 ị sọru t'e meje.
- 17 Ẹphe jikaru ome iphe,
 ị sọru t'ẹphe mee;
 zahashikota iphe ono, dọ
 biribiri, i meshiru ẹphe l'ifu ono.
 Ẹphe ekwefuru ngu ikẹ;
 ngee ngu ẹka l'ishi;
 fọta onye ishi, e-duphu
 ẹphe azụ lẹ Ijiputu,
 bụ ẹke ono, ẹphe shi bọru ohu ono.
 Obenu l'ì bụ Nchileke, aguje nvụ;
 onye emeje eze-iphe-oma;
 onye obu-imiko;
 onye ẹ ta bọdu onye obu-ọku;
 onye n-yemobu iya nyiberu anyibe,
 bụ iya meru; tị ha ẹphe;
- 18 mbụ je akpaa lẹ teke
 ẹphe kpọru onwẹphe nweswi; sụ:
 'L'ọ ọwaa bụ Nchileke ẹphe,
 bụ onye dufutaru ẹphe lẹ Ijiputu;'
 mẹ teke ono,
 ẹphe kfubyishiru ngu k'ejo iya ono.

- 19 Obenu l'i gude k'eze
 obu-imiko ngu ono;
 tì ha ephe l'echi-egu.
 Urukpu ono, kpuru
 rogbodongu ono ta ha ephe.
 Ooduje ephe l'eswe.
 Oku ono, kpuru rogbodongu
 ono ta nyihubua anyihu.
 Qobujeru ephe iphoro l'enyashi.
- 20 I nuru ephe Ume oma ngu ono
 t'ò kpò-zijeru ephe ụzo.
 E tì jìkadu ephe onu Mana
 ono, shi ngu l'eka ono.
 I nuru ephe mini t'ephe ngua
 gude gboo egu mini.
- 21 Ukpòro afa ebo
 b'i heru ephe l'echi-egu;
 to nwe iphe, ụko iya dujeru ephe.
 Uwe ephe ta akahubua akahu;
 ophu okpa te kobua ephe ekoko.
- 22 I meru; ephe aluta ali-eze,
 du ichi l'iche;
 luta mbakeshi, du iche iche;
 bya eworu ali ndu ono
 keshiaru ephe t'ò buru okè-ali ephe.
 Ephe nataru ali Heshibonu,
 bu ali-eze Sihonu;
 me ali Bashaanu,
 bu ali-eze Ogu.
- 23 I meru t'unwu ephe ha igwe
 l'ò bu mkpò-kpodo, nò l'igwe.
 Nggue edua ephe
 dubata l'ali ono, i suru nna ephe
 t'ephe bahu je anata ono.
- 24 O bu unwu ephe bahuru
 je anata ali ono.
 I lu-gburu ephe ndu ali ono,
 bu iya bu ndu Kénanu.
 I meru te ndu Kénanu;
 ndu eze ephe;
 me ndu ali ono l'ephe ha
 lakota ephe l'eka;
 k'ophu ephe e-me ephe ege du ephe mma.
- 25 Ephe lutakotaru mkpukpu,
 e gudetsua upho-mkpuma,
 shihugbaaru ike kpù-phee
 mgburumburu;
 me ali-otsu;
 natakota ulo ngwa,
 dugbaa iche iche;
 dukota mma; ji ejiji.
 Ephe nakwaruphu welu,
 a tuwaru atutu;
 me mgbo vayinu;
 me ke olivu;
 me oshi-omi, du iche iche.
 Ephe eria; rijishia epho;
 dashia okporokpo.
 Egiri iphe ono,
 i nukotaru ephe ono;
 be ephe riru;
 yo tsoo ephe ena.

- 26 Obenu l'ephe
kwefuru ngu íkè;
nwufu ekemu ngu dobe l'aguga.
Ephe gbushiru ndu
nkfuchiru ngu,
bù ndu loru ephe
eka le nchi ege ee-shi te
ephe ghaa ifu l'eke i no.
Ephe kfubyishiru ephe ngu eji eji.
- 27 O bù iya meru; nggu eworu
ephe ye ndu ohogu ephe l'eka,
bù ndu kpoberu ephe ishi l'oku.
O bù teke ono, ephe no
l'iphe-ehuka ono;
be ephe rakuru ngu.
Nggú eshi l'imigwe
nua ekwa ephe;
bya egude obu-imiko ngu
ono, ha nshinu ono;
nu ephe ndu mgbafuta,
bù ndu nafutaru ephe l'eka
ndu ohogu ephe ono.
- 28 Nchi adulephu ephe ndoo;
ephe awatakwa ome
ejo iphe l'ifu ngu odo.
Nggú ewokwaru ephe ye l'eka
ndu ohogu ephe odo.
Ephe abyakwa bya araku ngu odo;
nggu eshi l'imigwe
nua ekwa ephe.
Ugbo olemole b'i gudewa
obu-imiko ngu;
nafuta ephe.
- 29 I loru ephe eka le nchi;
ege ee-shi t'ephe lata azu; meje ekemu ngu.
O bù okfu l'ephe wataleru-a
opa-li onwephe eli;
jika ome iphe, i kfurú.
Ephe meru ejo iphe
gude mebyia ome-l'ali ngu;
mbu ome-l'ali ngu ono, bu:
madzu -mee ya;
yo nodu ndzu ono.
Ephe gude l'ephe bu 'anu-g'anu;
gbakutaru ngu azu;
kwefuru ngu íkè; jika ngu
ongaberu nchi.
- 30 I taru ephe nshi afa olemole.
I gude Ume ngu
shi l'onu ndu nkfuchiru ngu
lo ephe eka le nchi.
O bù l'ephe te yeduru ngu onu.
Yo buru iya meru;
nggu eworu ephe ye
ndu ali odo,
ephe l'ephe bu obutobu l'eka.
- 31 Obenu l'i gude
k'obu-imiko ngu ono,
paru apaa ono;
jika t'ephe ba achihu;
jikakwaphu
le ti buhadu ephe eka;

kẹ l'ị bụ Nchileke,
emeje eze-iphe-oma;
bụru onye aphụje imiko.

- 32 Oo ya bụ; nggube Nchileke ayi;
mbụ nggube Nchileke,
ha nshinu; bụru Okaribe;
bya aburu onye dụ egvu;
onye edobeje ndzụ, ọ gbaru;
ọphu n-yemobu iya
'agvụjedu agvụgvu.
Byiko tẹ iphe-ẹhuka-wa,
ayi eje-wa; ba dukwa ngu
ruswa-ruswa l'enyá;
bụ iya bụ iphe-ẹhuka-wa,
dakfutaru ayi-a; dakfuta
ndu eze ayi;
ndu ishi ayi;
ndu achijeru Nchileke ẹja;
mẹ ndu nkfuchiru Nchileke ayi;
mbụ iphe-ẹhuka ono,
dakfutaru nna ayi phẹ;
mẹ ndibe ngu l'ẹphe ha;
shita l'oge kẹ
ndu eze ndu Asiriya jeye ntanụ-a.
- 33 Iphe ono, dakfutakotaru ayi
ono bẹ iswi dukotakwa ngu mma.
I meru iphe, kfuru akfuru.
Obenu l'ayibedua meru ẹji.
- 34 Ndu eze ayi; ndu ishi ayi;
ndu achijeru ayi Nchileke ẹja;
mẹ nna ayi phẹ te medu ekemu ngu.
Ọphu ẹphe 'angadu nchị l'iphe,
ị sụru t'e mee; mẹ l'ẹka,
ị loru ẹphe lẹ nchị;
- 35 je akpaa lẹ teke ẹphe nọ
l'alị-eze ẹphe l'eri ẹgiri iphe ono,
ị nụkotaru ẹphe l'eze alị ono;
mbụ alị-ọtsu ono, ị nuru ẹphe ono;
ẹphe ta abaduru ẹja;
ọphu ẹphe aghakọbedu;
haa ẹjo-uzo, ẹphe etso.
- 36 Lewaru ẹge ayi bụ ohu
ntanụ l'alị ono, ị nuru
nna ayi oche phẹ ono;
mbụ alị ono, ị nuru ẹphe
t'ẹphe ria iphe, shi iya nụ;
ria iphe-oma ono,
nọ iya nụ ono.
Lewaru ẹge ayi bụ ohu ntanụ.
- 37 Ọ kwa ndu eze ono,
i doberu t'ẹphe chịa ayi ono; bẹ iphe,
shi l'alị ono alakotaru.
Ishi iya aburu ẹjo iphe,
ayi meshiru.
Ẹphe gude ayibedua;
gude ẹku ayi
l'eme iphe, dụ ẹphe mma.
Ayi nọkwa l'oke iphe-ẹhuka!

Ndu byaru ẹka l'ekwo ọgba-ndzụ

³⁸ “Ò kwa iphe ono meru iphe ayi abya oġba ndzù-a, ẹ-te etengadu etenga-wa. Eedekwa iya phù edede l'èkwo tẹ ndu ishi ayi; ndu Lívayi; mẹ ndu agbajẹru ayi Nchileke ẹja; mee ya iphe-ophubama.”

10

¹ Ndu yeru ẹka l'èkwo oġba-ndzù ono bụ: Ọvano Nehemáya Hakalaya; mẹ Zedekaya. Ndu ọdo, yeru ẹka l'èkwo oġba-ndzù ono bụ: ² Seráya; Azariya; Jeremáya; ³ Pasho; Amariya; Malukíja; ⁴ Hatushi; Shebaniya; Máluku; ⁵ Harimu; Meremotu; Obedáya; ⁶ Dánèlu; Ginetonu; Baruku; ⁷ Meshulamu; Abija; Mijiaminu; ⁸ Maaziya; Biligayi; mẹ Shemáya. Ndu ono bụkota ndu achijeru Nchileke ẹja.

⁹ Ndu Lívayi, yeru ẹka l'èkwo oġba-ndzù ono bụ: Jeshuwa Azanaya; Binuyi, bụ onye eri Henadadu; Kadumèlu; ¹⁰ mẹ unwunna ẹphe, bụ Shebaniya; Hodiya; Kelita; Pelaya; Hananu; ¹¹ Mayíka; Rehobu; Hashabaya; ¹² Zaku; Sherabiya; Shebaniya; ¹³ Hodiya; Bani; mẹ Beninu.

¹⁴ Ndu ishi ndu Ízurelu, yeru ẹka l'èkwo oġba-ndzù ono bụ: Paroshi; Pahatu-Móabu; Élamu; Zatu; Bani; ¹⁵ Buni; Azugadu; Bebayi; ¹⁶ Adóníja; Biguvayi; Adinu; ¹⁷ Ateya; Hezekáya; Azuru; ¹⁸ Hodiya; Hashumu; Bezayi; ¹⁹ Harifu; Anatotu; Nebayi; ²⁰ Magupiyashi; Meshulamu; Heziya; ²¹ Meshezabèlu; Zédoku; Jaduwa; ²² Pelatiya; Hananu; Anaya; ²³ Hosáya; Hananaya; Hashubu; ²⁴ Halohehi; Piliha; Shobèku; ²⁵ Rehumu; Hashabuna; Maseya; ²⁶ Ahíja; Hananu; Ananu; ²⁷ Máluku; Harimu; mẹ Bena.

Ndzù, a gbaru

²⁸ Ndu Ízurelu ọdo, phoduru nù; mẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; ndu nche onu-oguzo eze-ulo Nchileke; ndu egvu; ndu ozi l'eze-ulo Nchileke; iphe, bụ ndu kewafuru onwèphe l'èke ndu alí ọdo nọ l'okfu ekemu Nchileke; unyomu ẹphe; mẹ iphe, bụ unwu ẹphe ndu ophu iphe dowaru ẹnya; ²⁹ atuko l'ẹphe ha tsoru ndu unwunna ẹphe; mẹ ndu a maru ẹpha ẹphe aguru ẹnwa kpua onwèphe; ria nte l'ẹphe a-nodu eme ekemu Nchileke; mbụ ekemu ono, Nchileke shi l'ẹka Mósísisu, bụ nwozi iya taa ono; l'ẹphe a-nodu eme iphe, Ojejoje, bụ Nnajiufu sùru t'ẹ meje; meje ome-l'alí iya; mẹ iphe, ọ toru okpa iya.

³⁰ “Ayi riburu l'ayi lẹ ndu alí ọdo ta alụgbahedua nwanyi ọdo.

³¹ “Ò -buru lẹ ndu alí ọdo vubataru ngwa-aswa ẹphe; mẹ nri bya erere mbọku ọtu-ume bẹ ayi ta azudu ẹphe aswa mbọku ọtu-ume; m'ọ bụ mbọku ọdo, dū nsọ. Ayi a-koje alí ayi afa ishing; o -rua l'afa k'ẹsaa; ayi ahaa ya t'ọ tuta ume; hakwaaphu iphe, bụ ugwo, e ji ayi t'ọ laa.

³² “Iphe ọdo, ayi kwetaru l'ayi a-nodu eme bụ l'afa l'afa ha bẹ ayi e-wotaje nkere-eto mkpọla-ọcha bya anụ t'e gude eje ozi, nọ l'ulo Nchileke ayi. ³³ Mbụ t'e gudeje iya zuta iphe, e gude eme buredi, eedobejeru Nchileke nsọ; gude iya zuta iphe, e gude egwo ngweja-nri; kẹ ngweja-ukfuru, bụ ophu eegwoje tekenteke; kẹ ngweja mbọku ọtu-ume; kẹ Aji Onwa Ophungu; kẹ aji ọdo, bụ aji, a tū-buru atū-bu; kẹ ngweja ọdo, dū nsọ; kẹ ngweja-iphe, dū ẹji ndu Ízurelu; kẹ ngweja Ugwo Ejo iphe ndu Ízurelu meshiru; mēwaru iphe bụ ozi, eje ejeje l'ulo Nchileke ayi.

³⁴ “Ayibe ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu Lívayi; mẹ ndu Ízurelu mmanu bẹ tūakwaru ẹnwa gude kee ẹge ee-shije akpa nkụ ulo Nchileke ayi afa l'afa. E keru okpa nkụ obu l'ẹnya-ufu l'ẹnya-ufu; tubukwaaphu teke aa-kpataje iya; mbụ nkụ, e gude akpọ ngweja oku l'eli ẹnya-ngweja Ojejoje, bụ Nchileke ayi ẹge ono, e deru iya l'ekemu ono.

³⁵ “Iphe ọdungu, ayi kpataru l'iphe, ayi meberu l'alí yele akpuru ọdungu oshi-omi ayi mītaru bẹ ayi e-wobataje l'ulo Ojejoje afa l'afa.

³⁶ “Ò kwaphu ẹge ono bẹ ayi e-kutaje nwata, buru ayi okpara; kputa anụ, vuru uzọ waa nne iya ọsua l'eswi ayi; aturu ayi; mẹ egwu ayi; gude je l'ulo Nchileke ayi; je anụ ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu eje ozi l'ulo Nchileke ayi ono; ẹge ono, e deru iya l'ekemu ono.

³⁷ “Ayi e-wotajekwaphu iphe ivuzọ, a kpataru l'okfu ayi, e gweru egwegwe yele iphe ọdo, gbaru tẹ ayi nù Nchileke; dū l'ọ bụ akpuru ọdungu, oshi-omi ayi mītaru; mẹ mēe ophungu ayi; mē manụ; je anụ ndu achijeru Nchileke ẹja t'e dobegbaa l'ulo, aakwakọbeje iphe l'ulo Nchileke. Ayi e-wota òkè lanụ l'uzo iri l'iphe, ayi metaru l'alí nù ndu Lívayi; kẹ l'ọo ndu Lívayi bẹ anakọje òkè lanụ l'uzo iri lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ẹke aakọbeje iphe l'alí. ³⁸ Onye achijeru Nchileke ẹja, shi l'eri Eronu a-noduje swiru ndu Lívayi ono teke ẹphe a-nadu anakọ uzọ lanụ l'uzo iri ono. Ndu Lívayi ono e-shi l'òkè lanụ l'uzo iri ono, ẹphe nakoru ono wofuta òkè lanụ l'uzo iri je edobe l'ulo-ẹku eze-ulo

Nchileke ayi. ³⁹ Ndu Ízuruḗlu; mē ndu Lívayi bē a-tuje nri; mē ophungu; mē manu wobata l'ulo-eku eze-ulo Nchileke; mē eke ndu achijeru Nchileke eja, l'eje ozi teke ono anoduje; mē eke ndu nche onu-oguzo; mē ndu egvu anoje.

“Ayi ta ahahedu ulo Nchileke ayi odo.”

11

Ndu a-bya eburu le Jerúsalemu

¹ Teke ono bu ndu ishi ndu Ízuruḗlu bu le Jerúsalemu. Ndu Ízuruḗlu ophu abya atua enwa gude fota ndu a-bya eburu le Jerúsalemu, bu mkpukpu ono, du nsọ ono. Epe eshije l'umadzu iri fota onye lanu t'ọ bya eburu le Jerúsalemu; epe ahaa tete ophu t'ephe buru le mkpukpu epe. ² Ndu kweru nu; wofuta onwephe l'ephe e-buru le Jerúsalemu bē ndu Ízuruḗlu jaru ajaja. ³ Ndu owaa bu ndu ishi mkpukpu, bu ndu ophu bu le Jerúsalemu. Obenu le ndu Ízuruḗlu; ndu achijeru Nchileke eja; ndu Lívayi; ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke; mē ndibe ndu ejeru Sólomonu ozi bē onyenonu bu l'alí k'eka iya le mkpukpu epe le Júda. ⁴ Uphodu ndu Júda; mē ndu Bénéjaminu hakwaruphu buru le Jerúsalemu.

Ndu Júda, bu le Jerúsalemu bu: Ataya. Ataya bu nwatibe Uzáya; Uzáya aburu nwatibe Zekaráya; Zekaráya aburu nwatibe Amariya; Amaraya aburu nwatibe Shefatiya; Shefatiya aburu nwatibe Mahálalelu, bu onye shi l'eri Pérezu.

⁵ Onye odo bu Maseya. Maseya bu nwatibe Baruku; Baruku aburu nwatibe Kolu-hoze; Kolu-hoze aburu nwatibe Hazaya; Hazaya aburu nwatibe Adaya; Adaya aburu nwatibe Joyaribu; Joyaribu aburu nwatibe Zekaráya, bu onye shi l'eri Sháyilo.

⁶ Ndu ufu Pérezu, bu le Jerúsalemu bē kpakoru du unu madzu; l'ukporo madzu eto l'umadzu esato; bukotaru mkparawa.

⁷ Ndu Bénéjaminu, bu le Jerúsalemu bu: Salu. Salu bu nwatibe Meshulamu; Meshulamu aburu nwatibe Jowedu; Jowedu aburu nwatibe Pedaya; Pedaya aburu nwatibe Kolaya; Kolaya aburu nwatibe Maseya; Maseya aburu nwatibe Itiyelu; Itiyelu aburu nwatibe Jeshaya.

⁸ A bya eyeru iya unwunna Salu phe, bu iya bu Gabayi; mē Salayi.

Iphe epe kpakoru du bu unu madzu labu l'ukporo madzu ishingu l'umadzu esato. ⁹ Onye bu onye ishi epe bu Jowelu Zikiri. Júda Hasenuwa aburu onye etsota onye ishi le mkpukpu ono.

¹⁰ Ndu achijeru Nchileke eja, bu le Jerúsalemu bu: Jedaya Joyaribu; Jakinu; ¹¹ mē Seráya Hilikaya. Hilikaya bu nwatibe Meshulamu; Meshulamu aburu nwatibe Zedoku. Zedoku bu nwatibe Merayotu. Merayotu aburu nwatibe Ahitubu, bu onye ishi l'ulo Nchileke. ¹² E -yeru iya unwunna epe, bu ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke bē iphe, epe kpakoru du bu unu madzu labu l'ukporo umadzu l'umadzu labu.

Onye odo bu Adaya Jerohamu. Jehoram bu nwatibe Pelalaya; Pelalaya aburu nwatibe Amuzi. Amuzi bu nwatibe Zekaráya; Zekaráya aburu nwatibe Pasho; Pasho aburu nwatibe Malukija. ¹³ E -yeru iya unwunna iya, bukota ndu ishi l'onu-ufu epe; bē iphe, epe kpakoru du bu ukporo madzu iri l'ebo l'umadzu labu.

Onye odo bu Amashayi Azarelu. Azarelu bu nwatibe Ahuzayi; Ahuzayi aburu nwatibe Meshilemotu; Meshilemotu aburu nwatibe Imá. ¹⁴ E -yeru iya unwunna iya, bukota ikeka-l'ogu phe bē iphe, epe kpakoru du bu ukporo madzu ishingu l'umadzu esato. Onye ishi epe bu Zabudiyelu Hagedolimu.

¹⁵ Ndu Lívayi, bu le Jerúsalemu bu: Shemáya Hashubu. Hashubu bu nwatibe Azurikamu; Azurikamu aburu nwatibe Hashabaya; Hashabaya aburu nwatibe Buni.

¹⁶ Ndu odo bu: Shabetayi yele Jozabadu, bu ndu ishi ndu Lívayi, bu ndu eleta enya l'ozi, eeje l'azu ulo Nchileke.

¹⁷ Onye odo bu: Mataniya Mayika. Mayika bu nwatibe Zabudi; Zabudi aburu nwatibe Ásafu, bu onye ishi egvu-ekele; mē ke okfu anu Nchileke.

Bakubukaya bu onye k'ebo l'unwunna Mataniya.

Onye odo bu Abuda Shamuwa. Shamuwa bu nwatibe Galalu; Galalu aburu nwatibe Jedutunu.

¹⁸ Ndu Lívayi, bu le mkpukpu ono, du nsọ ono bē kpakoru du ukporo madzu iche iche ugbo iri l'eno l'umadzu eno.

¹⁹ Ndu nche onu-uzo eze-ulo Nchileke bu: Akubu; Talumonu; mē unwunna epe, bu ndu nche onu eze-ulo Nchileke. Iphe, epe du bu ukporo madzu iche iche ugbo esato l'umadzu iri l'ebo.

²⁰ Ndu phodu nu le ndu Ízuruḗlu odo; ndu achijeru Nchileke eja; mē ndu Lívayi bukota le mkpukpu mkpukpu, nogbaa l'alí Júda. Onyenonu bugbaa l'ókè-alí nk'ia.

²¹ Ndu ejeje ozi l'eze-ulo Nchileke be buru l'ugvu Ofelu le Jerúsalemu. Yo buru Ziha ye le Gishipa bu ndu ishi ndu ono, eje ozi l'eze-ulo ono.

²² Ndu bu ndu ishi ndu Lívayi ono, bu le Jerúsalemu bu: Uzi Bani. Bani bu nwatibe Hashabaya; Hashabaya aburu nwatibe Mataniya; Mataniya aburu nwatibe Mayika, bu onye shi l'eri Ásafu. Ndu eri Ásafu bu epehe bu ndu ishi egvu l'eze-ulo Nchileke. ²³ Ndu k'egvu ono be eze turu ekemu swiberu. Yo buru ekemu k'eze ono bu iya ekoshije epehe iphe epehe a-nodu eme mboku-mboku.

²⁴ Onye no-chiru enya ndu Ízurèlu l'ifu eze bu Petahiya Meshezabelu, shi l'eri Zera Júda.

Ndu Ízurèlu, bu l'ime ime obodo

²⁵ A bya l'ime obodo l'eke epehe akoje iphe; unwu Júda be haru buru le Kiriyatu-aba; me unwu edukfu edukfu, nokota iya nu. Epehe hakwaruphu buru le Dibonu; me edukfu edukfu, nokota iya nu; me edukfu edukfu, nokota iya nu. ²⁶ Epehe buru le Jeshuwa; Molada; Bètu-Peletu; ²⁷ Haza-shuwalu; Besheba ye le edukfu edukfu, nokota iya nu; ²⁸ me le Zikulagu; me Mekona ye le edukfu edukfu, nokota iya nu; ²⁹ me le Enu-Rimonu; Zora; Jamutu; ³⁰ Zanowa; me Adulamu ye le edukfu edukfu, nokota iya nu; me le Lakishi ye le ali, nokota iya nu; me le Azeka ye le edukfu edukfu, nokota iya nu. Oo ya bu l'epehe buru shita le Besheba jeye le nsuda Hínomu.

³¹ Ndu Bénjaminu be shi le Géba bua kwaşeru. Epehe buru le Mikumashi; Ayija; me Bètelu ye le edukfu edukfu, nokota iya nu; ³² me le Anatotu; Nobu; Ananiya; ³³ Házo; Ráma; Gitayimu; ³⁴ Hadidi; Zeboyimu; Nebalatu; ³⁵ Lodu; me Ono ye le Nşuda Ndu Eme Nka. ³⁶ Uphodu ndu Lívayi, epehe le ndu ikfu Júda shi buru b'e keru yeru ndu ikfu Bénjaminu.

12

Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi

¹ Owaa bu ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi, epehe le Zerúbabelu Sheyalu-tiyelu; me Jeshuwa yi; shi l'eke a kpuru epehe le ndzu laa ndo-o: Seraya; Jeremaya; Ézura; ² Amariya; Máluku; Hatushi; ³ Shekaniya; Rehumu; Meremotu; ⁴ Ido; Ginetoyi; Abija; ⁵ Mijiaminu; Madiya; Biliga; ⁶ Shemaya; Joyaribu; Jedaya; ⁷ Salu; Amoku; Hilikaya; me Jedaya. Ndu ono shi bukotaru ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; bugbakwaaruphu ishi l'unwunna epehe l'oge ke Jeshuwa.

⁸ Ndu ke Lívayi bu: Jeshuwa; Binuyi; Kadimiyele; Sherabiya; Júda; me Mataniya. O bu Mataniya ye le unwunna iya be bu ndu ke egvu-ekele no l'eke.

⁹ Unwunna epehe; mbu Bakubukaya ye le Uni be gbakoberu ogbo-egvu, ekwejeru epehe egvu ono.

Eri Jeshuwa, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja

¹⁰ Jeshuwa bu nna Joyakimu; Joyakimu aburu nna Eliyashibu. Eliyashibu bu nna Joyada; ¹¹ Joyada aburu nna Jonatanu; Jonatanu aburu nna Jaduwa.

Ndu bu ishi l'onu-ulo ndu achijeru Nchileke eja

¹² L'oge ke Joyakimu; owaa ndu shi bugbaaru ishi l'onu-ulo ndu achijeru Nchileke eja:

Onye ishi ke onu-ulo
Seraya bu Meraya; onye ishi ke onu-ulo
Jeremaya aburu Hananiya.

¹³ Onye ishi ke onu-ulo
Ézura bu Meshulamu; onye ishi ke onu-ulo
Amariya aburu Jehohananu.

¹⁴ Onye ishi ke onu-ulo
Máluku bu Jonatanu; onye ishi ke onu-ulo
Shebaniya aburu Joséfu.

¹⁵ Onye ishi ke onu-ulo
Harimu bu Aduna; onye ishi ke onu-ulo
Merayotu aburu Helukayi.

¹⁶ Onye ishi ke onu-ulo
Ido bu Zekaraya; onye ishi ke onu-ulo
Ginetonu aburu Meshulamu.

¹⁷ Onye ishi ke onu-ulo
Abija bu Zikiri; onye ishi ke onu-ulo
Miniyaminu ye le

Mowadiya aburu Pilitayi.

¹⁸ Onye ishi ke onu-ulo

Biliga bu Shamuwa; onye ishi ke onu-ulo
Shemáya aburu Jehonatanu.

¹⁹ Onye ishi ke onu-ulo

Joyaribu bu Matenayi;
onye ishi ke onu-ulo Jedaya aburu Uzi.

²⁰ Onye ishi ke onu-ulo

Salayi bu Kalayi; onye ishi ke onu-ulo
Amoku aburu Eba.

²¹ Onye ishi ke onu-ulo

Hilikaya bu Hashabaya;
onye ishi ke onu-ulo Jedaya aburu Netanelu.

Eedeshi epha ndu achijeru Nchileke eja; me ke ndu Lívayi

²² L'oge ke Eliyashibu; ke Joyada; ke Johananu; ke Jaduwa b'e dekotaru epha ndu ishi ndu Lívayi; me ke ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja l'ekwo. Epha ono b'e deru teke Dariyosu bu eze, l'achi Peshiya.

²³ Unwu Lívayi, bu ndu ishi l'onu-ulo nna ephe b'e dekotaru epha ephe l'ekwo, e deshiru iphe meru nu l'oge ke Johananu Eliyashibu.

Eekeshi ozi l'eze-ulo Nchileke

²⁴ Ndu bu ishi ndu Lívayi bu: Hashabaya; Sherabiya; me Jeshuwa Kadimiyelu. Unwunna ephe egude egvu-ajaja yeke egvu-ekele l'ekweru ephe egvu, bu iya bu ege Dévidi, bu onye ke Nchileke toru ephe okpa iya.

²⁵ Mataniya; Bakubukaya; Obedáya; Meshulamu; Talumonu; me Akubu be bu ndu nche l'onu eze-ulo Nchileke.

²⁶ Ndu ono be jeru ozi l'oge ke Joyakimu Jeshuwa Jozadaku; me l'oge ke Nehemáya, bu govano; mekwaphu l'oge ke Ezura, bu onye achijeru Nchileke eja bya aburu o-de-ekwo.

Eeye Nchileke upho-mkpuma Jerúsalemu l'eka

²⁷ Yo be teke ee-woru upho-mkpuma Jerúsalemu ono ye Nchileke l'eka; a choru ndu Lívayi jekota iphe, bu eke, ephe bu; t'ephe byakota Jerúsalemu bya egude ehu-otso-ena; me egvu-ekele; kua ogele; kpo one; me ibekwe; gude woru upho-mkpuma ono ye Nchileke l'eka. ²⁸ Ndu Lívayi, bu ndu ogbo-egvu ono eshi l'iphe bu ali, no-pheru Jerúsalemu mgburumgburu; me edukfu no-tsua le Netofa dzukota. ²⁹ Ndu ophu shi le Bétu-Giligalu; me l'uzo Géba; me Azumavetu edzua; kele ndu ogbo-egvu ono be metaru mkpukpu buphee Jerúsalemu mgburumgburu. ³⁰ Ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Lívayi edoo onwephe nso; bya edokwaaphu ndu Izurelu nso; bye edoo onu-oguzo Jerúsalemu yeke upho-mkpuma ono nso.

³¹ Teke ono be mu bya eduta ndu ishi ndu Júda; ephe enyihu eli upho-mkpuma ono. Mu abya agbaa uzi ndu egvu ebo, hagbaa nshinu, bu ndu a-nodu agu egvu-ekele.

Uzi lanu edzebe; shia eli upho-mkpuma ono uzo eka-utara lufuta le Onu-oguzo Ikpozo. ³² Ndu tso ephe l'azu aburu Hoshaya; nkere-ebo ndu ishi ndu Júda; ³³ Azariya; Ezura; Meshulamu; ³⁴ Júda; Bénjaminu; Shemáya; Jeremáya; ³⁵ me ndu odo, shi l'eri ndu achijeru Nchileke eja, chigbaa upyoku; mekwaphu Zekaraya Jonatanu. Jonatanu bu nwatibe Shemáya; Shemáya aburu nwatibe Mataniya. Mataniya bu nwatibe Mikaya; Mikaya aburu nwatibe Zakuru. Zakuru bu nwatibe Asafu; ³⁶ yeke unwunna iya, bu Shemáya; Azarelu; Milalayi; Milalayi; Mayi; Netanelu; Júda; me Hanani. Epehedua be gude uduru ngwa-egvu, Dévidi, bu onye ke Nchileke suru t'e gudeje. Yo buru Ezura, bu o-de-ekwo be vutaru ephe uzo. ³⁷ Ephe erulephu Onu-oguzo Mini; shia l'ephe eshi l'ubube ulo-eli, eeshije enyiba le Mkpukpu Dévidi; mbu l'eli mkpokobe eke, laru l'upho-mkpuma ono; ephe eshia l'eli eli mgboro ulo Dévidi; lufuta le Onu-oguzo Mini, no l'uzo enyanwu-ahata.

³⁸ Ndu egvu k'ebo awuru shia uzo eka-ibya. Mbèdua; me nkere-ebo ndu Izurelu l'etso ephe l'azu; awua l'eli upho-mkpuma ono; shi l'ulo-eli Oku-uzu lufuta le Obosara Upho-mkpuma. ³⁹ Ayi eshi l'eke ono wuru je eswee Onu-oguzo Ifuremu; swee Akahu Onu-oguzo; swee Onu-oguzo Ema; swee Ulo-eli Hananelu; swee Ulo-eli Ukpuro-ise; shi eke ono lufuta le Onu-oguzo Aturu. Yo buru le Onu-oguzo Nche be ephe jebeberu.

⁴⁰ Ndu ogbo-egvu labu ono, aguje egvu-ekele ono abya edoo onwephe l'ulo Nchileke. Mbèdua; me nkere-ebo ndu ishi ono abyakwaphu bya edoo onwayi. ⁴¹ Ndu achijeru Nchileke eja, bu iya bu Eliyakimu; Maseya; Miniyaminu; Mikaya; Eliyowenayi;

Zekaráya; me Hananaya abyakwaphu bya edoo onwephe; gudetsua upyoku. ⁴² Ndu odo, tso ephe bu: Maseya; Shemáya; Eliyéza; Uzi; Jehohananu; Malukíja; Élamu; me Eza. Ndu egvu ono awata ogu egvu; onye bu onye ishi egvu ephe aburu Jezurahiya.

⁴³ Mbòku ono be ephe gworu ngweja, ha nshinu. Ehu atsoo ephe ena; ke le Nchileke meru t'ehu tsoo ephe ena nshinu. Unwanyi; me unwegirima atuko tee eswa. Uzu ehuto-eso-ena, ada le Jerúsalemu b'e gbe nodutsuaru l'eke, teru enya lanu.

Iphe, a nuru t'e gude abaru Nchileke eja l'ulo iya

⁴⁴ O bu mbòku ono b'a fotaru ndu e-letaje enya l'ulo, eedobeje iphe; mbu letaje enya l'iphe, a turu atutu; me akpuru iphe odungu; me okè lanu l'uzo iri. Ndu ono e-shije l'iphe bu okfu, a koru le mkpukpu ono mgburumgburu wobata iphe bya edobe l'ulo-eku ono, eedobeje iphe ono ege ekemu suru t'e mejeru iya ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi; kele ndu Júda be ehuto atsoo ena l'eke ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Livayi ono, eje ozi ono no. ⁴⁵ Ephe eje ozi Nchileke ephe; l'eje ozi k'osafu mmeru; ege ono, ndu egvu; me ndu nche onu-oguzo ejekwaphu ozi, ruberu ephe; l'uzo ono, Dévidi; me nwa iya, bu Sólomonu suru t'e meje iya ono. ⁴⁶ Ishi iya aburu le teke Dévidi; me Ásafu no ndu; mbu l'oge ndiche b'e shi nweru ndu ishi ndu egvu; nweru egvu, e gude aja Nchileke ajaja; me egvu, e gude ekele iya ekele. ⁴⁷ L'oge ke Zerúbabelu ye Nehemáya be ndu Ízurelu l'ephe ha ewotaje iphe, ruberu ndu egvu; me ndu echeje nche onu-oguzo nu ephe mbòku-mbòku. O kwaphu ege ono be ephe edobeje iphe nsò nu ndu Livayi; ndu Livayi edobe iphe nsò nu ndu ufu Éronu.

13

Eebufu ndu ohodo l'eke ndu Ízurelu no

¹ Mbòku ono b'a guru ndu Ízurelu iphe, e deru l'ekwo Mósisu; ephe anukota iya. A bya agua gu-vu eke, e deru t'e b'ò dukwa onye Amonu; m'ò bu onye Móabu, ee-kwe t'ò bata l'eke ndu ke Nchileke dzuru. ² Ishi iya aburu l'ephe te gudedu nri; ephe te gude mini bya ndu Ízurelu ndzuta. Ephe egbe butachia Bélamu; t'ò bya atua ephe onu. O bu le Nchileke ayi; gharu onu ono ighafu; yò ghoo onu-oma. ³ Ndu Ízurelu anulephu iphe, ekemu ono kfuru; bufukota ndu ohodo l'eke ndu Ízurelu no.

Nehemáya edozi iphe

⁴ Tèmanu iphe ono emee be Eliyashibu, bu onye achijeru Nchileke eja; mbu onye a fotaru t'ò buru onye ishi eke eedobeje iphe l'eze-ulo Nchileke; be yele Tobaya du le mma nshinu. ⁵ Eze ime-ulo ono, e shi edobeje ngweja-nri; insensu; ngwa, e gude eje ozi l'eze-ulo Nchileke; me okè lanu l'uzo iri ke witu; ke mee; ke manu, aasuje t'e wotaru ndu Livayi; me ndu egvu; me ndu nche Onu-oguzo; mbu ime-ulo ono, e shi edobeje iphe, a turu utu nu ndu achijeru Nchileke eja ono be Eliyashibu nuru Tobaya. ⁶ Teke ono, iphe ono eme ono be mu ta nodu le Jerúsalemu; ke l'afa, kwe Atakusakusesu ukporo afa l'afa iri l'èbo, o wataru obu eze ndu Bábyilonu; be mu jeru k'eze. A nota nwanshi; mu aroo eze t'ò haa mu te mu la. ⁷ Mu abya alaruta Jerúsalemu bya aphu iphe, du eji ono, Eliyashibu meru l'okfu ehuto Tobaya ono; mbu anunu ono, o nuru iya mkpura l'eze-ulo Nchileke ono. ⁸ Iphe ono eghushikpoo mu eghughu ike; mu achitakota ngwa ulo, bu ke Tobaya, no le mkpura ono; tufashia l'etezi. ⁹ Mu abya atua iwu; a bya emeshia ime-ulo ono emeshi; mu abya egwotakota ngwa, eegudeje eje ozi l'ulo Nchileke bya edobephu azu l'eke ono; me ngweja-nri; me insensu.

¹⁰ Yo byakwaphu bya edoo mu enya l'e taa nujehedu ndu Livayi iphe, ruberu ephe. Yo mee k'ophu bu le ndu Livayi; me ndu egvu, l'eje ozi l'eze-ulo Nchileke ono be gbakashiuru nu; onyenonu alashia je akolaha okfu iya. ¹¹ To du iya bu; mu abaaru ndu ishi mba; su ephe: "Bu ngunu meru; a paru eze-ulo Nchileke gbado ege-a?" Mu abya achikobe ndu Livayi; me ndu ono, aguje egvu ono dobephu azu l'onodu ephe. ¹² Yo buru teke ono be ndu Júda l'ephe ha wotalahaaru okè lanu l'uzo iri, shi l'akpuru iphe ephe kpataru; me mee; me manu l'ulo-eku. ¹³ Ndu mu turu eka t'ephe buru ndu ishi ulo ono, eedobeje iphe ono bu: Shelemíya, bu onye achijeru Nchileke eja; me Zédoku, bu o-de-ekwo; me onye Livayi, aza Pedaya. Onye mu fotaru swibe ephe t'ò yejeru ephe eka bu Hananu Zakuru Mataníya; kele ndu ono b'a guru le ndu e gude ire ephe eka. Ozi ephe aburu t'ephe kejeeru unwunna ephe iphe.

¹⁴ Nggube Nchileke mu; nyatakwa mu le k'iphe-wa. Be efuchafukwa iphe, du mma, mu mekotaru l'okfu eze-ulo nggube Nchileke mu me l'okfu ozi ono, eje l'eke ono.

¹⁵ O bu teke ono be mu phuru ndu no le Júda l'adzoshi mee l'akpuru vayinu mbòku otu-ume; gude inya-ivu evubatabaa akpuru oshi; me mee; akpuru vayinu; akpuru figu;

mẹ ngwa ọdo, dụ iche iche. Ẹphe evu iya ala Jerúsalemu l'ọtu-ume. Mu ałọ ẹphe ẹka ẹ ẹ nchị t'ẹphe be erejehe nri mbọku ono. ¹⁶ Ndu Táya, bụ ndu bụkwaphu ẹ Jerúsalemu evubataje ẹma; mẹ ngwa-aswa ọdo, dụ iche iche l'ere ndu Júda ẹ Jerúsalemu mbọku ọtu-ume. ¹⁷ Tọ dụ ya bụ; mu abaaru ndu a maru ẹpha ẹphe ẹ Júda mba; sụ ẹphe: “? Ẹjo iphe-a, unu eme-a bụ ngunu; mbụ ẹ t'unu emerushi mbọku ọtu-ume emerushi? ¹⁸ ?Tọ bụdu egbe iphe ono bẹ nna unu pẹ meru, meru iphe, Nchileke ayi meru te ejo iphe-ẹhuka-a dakfuta ayi; dakfutakwaphu mkpụkpu-a? Unu abyakwa nta-a bya awata omerushi mbọku ọtu-ume; shi ege ono eme te oke ẹhu-eghughu Nchileke kabaa ọdakfu ndu Ízurelu.”

¹⁹ Yo be l'urenyashi mbọku nchi-ta-abọhu iya a-buru mbọku ọtu-ume; mu atụa ekemu sụ t'a gbachishikota onu-uzo Jerúsalemu, sụkwaphu t'ẹ b'a gụhakwa iya agụha jeye teke mbọku ọtu-ume ono a-gvụ. Mu abya aharu ndu ozi mu dokatsua l'onu-uzo ono t'ẹ b'ọ dushi ngwa, ee-vubataje mbọku ọtu-ume ono. ²⁰ Iphe ono emee; ndu ngho; mẹ ndu ere ngwa-aswa, dụ iche iche aharu radu l'azu Jerúsalemu ugbo lanu; m'ọ bụ ugbo ẹbo. ²¹ Mu abya ałooru ẹphe ẹka ẹ nchị; sụ ẹphe: “?Bụ ngunu meru; unu araduje l'azu ụpho-mkpuma ono? Unu -mee ya ọdo bẹ mu a-dakwa unu ẹka.” Tsube teke ono kwaseru bẹ ẹphe byabuhuru mbọku ọtu-ume. ²² Mu asụ ndu Lívayi t'ẹphe sachaa onwẹphe asacha je anọdu cheje nche l'onu-oguzo ono; k'ophu ee-dobe mbọku ọtu-ume ono nsọ.

Nyatakwa mu phụ k'iphe ono; nggube Nchileke mu; guderu n-yemobu ngu ono, ha nshinu ono phuru mu imiko.

²³ Ọ bụ teke ono; bẹ mu phukwaruphu ndu Ju, lushiru unwanyi Ashudodu; unwanyi Amonu; mẹ unwanyi Móabu. ²⁴ Nkere-ẹbo l'unwegirima ẹphe l'anukota okfu ndu Ashudodu; m'ọ bụ okfu ndu ibiyi nk'ẹphe. Ẹphe ta ma okfu ndu Júda. ²⁵ Mu abaaru ẹphe mba; tịa ẹphe onu; nweru ndu ophu mu chiru iphe; feshia ẹphe egbushi l'ishi. Mu asụ ẹphe t'ẹphe gude ẹpha Nchileke ria nte l'ẹphe ẹ ndu ọhodo ta alugbahedu nwanyi ọdo. ²⁶ ?Tọ bụdunia k'unwanyi, dụ ege ono bẹ Sólomonu, bụ eze ndu Ízurelu gude mee iphe, dụ ẹji tọ? L'iphe bụ mbakeshi b'ẹ t'ọ dükwa eze ọdo, dụ l'ọ bụ ẹbedua. Ọ bụ onye Nchileke iya yeru obu; Nchileke emee ya t'ọ buru eze ndu Ízurelu l'ẹphe ha. Obenu l'oo unwanyi ọhodo bẹ kparu iya ome iphe, dụ ẹji. ²⁷ ?Ọ dụ mma tẹ ayi gude nchị ayi nua l'unu eme iphe, dụ ẹji, ha ẹge-a; mbụ l'unu lushiru unwanyi ọhodo; shi ege ono buru ndu mesweru Nchileke ayi tọ?

²⁸ Onye lanu l'unwu Joyada Eliyashibu, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ bụ ọgo Sambálatu, bụ onye Hronu. Mu achifu iya t'ọ shi l'ẹke mu nọ lufu.

²⁹ Nyatakwa ẹphe; nggube Nchileke mu; ẹ ẹphe meruwaru ọkwa ndu achijeru Nchileke ẹja; bya emerua ọgba-ndzụ, nggu ẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi gbaru.

³⁰ Tọ dụ iya bụ; mu asafukota ẹphe mmeru, ẹphe chitaru l'ẹhu ndu alị ọdo; bya ekeeru ẹphe ozi, gbaru ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Lívayi. Onyenonu ejelahaazi, gbaru iya nụ. ³¹ Mu emekwaaphu t'e vutaje nkụ l'oge iya; yele akpuru iphe ọdungu.

Nggube Nchileke mu; nyatakwa mu ru ẹ k'oma.

Ěsuta

Eze-nwanyi, bu Vashiti ekwefu ikè

¹ Qwaa bu iphe, meru nu teke Kuzakusešu shi buru eze, achì ¼kporo onu-ogo ishinguru l'onu-ogo esaa; shita le Indiya jeye le Itiyopiya. ² Teke ono be eze, bu Kuzakusešu shi buru eze le SUSA, bu ishi obodo ono.

³ Yo be l'afa, kwe afa eto, o bahuru l'ochichi; yo gbaaru ndu bu ishi l'alì-eze iya aji; me ndu ozi iya l'ephe ha. Ndu ishi ndu soja ndu Peshiya ye le ke ndu Midiya; me ndu nweru enya; me ndu ishi obodo, oochi l'ephe ha b'o kukotaru l'aji ono. ⁴ Aji ono b'o gbaru ¼kporo abali tete mgburumgburu. Yo gude oge ono koshi ege ya nweberu iphe; ege ya habe nshinu; me ege ya du-bekwaphu biribiri.

⁵ A gbatsulephu aji onanu; eze ekua ndu bu le SUSA, bu ishi alì-eze iya bya agbaaru ephe aji abali esaa k'iche. Onyemone obule b'o kuru l'aji ono. O kuru ndu ha nshinu; kua ndu ha nwanshi. Eke ephe nodu gbaa aji ono bu le mgbabu, no l'ufu-eze. ⁶ Iphe, e gude dozia eke obu bu ekwa ocha; me ophu eke urukpu-urukpu. E gude owuu ocha; me k'urukpu-urukpu nmakota l'ishishi ekwa ono. Owuu ono b'e liberu l'echi mkpola-ocha, e meru l'itso, e meru l'o gbu nwijnwii mkpuma, a kpobegbaaru l'eke ono. E gude mkpuma, ere ire, dutsua iche iche chia ogbodo-alì iya; bya eworu aba ndu eze, e meru le mkpola-ododo ye le mkpola-ocha doo ya. ⁷ Okoro, e gude gbaa mee mboku ono bu ophu e meru le mkpola-ododo. Okoro mee, no l'eke ono mboku ono gbakotaru iche iche; mee eze gataru ahakpo nshinu. ⁸ Onyemone obule le ndu ebye ono b'a haru t'o ngua ege du iya ma; ke l'eze kfuru ndu agba mee t'ephe gbeje onyemone obule ege o choru.

⁹ Eze-nwanyi, bu Vashiti gbakwaruphu unwanyi aji l'ufu-eze, bu Kuzakusešu. ¹⁰ Yo be mboku ke esaa teke eze, bu Kuzakusešu nguwaru mee; ehu atso iya ena; yo zi umadzu esaa, a hashiru ahaha, ejeru iya ozi; mbu Mehumanu; Bizuta; Harubona; Biguta; Abaguta; Zetaru; me Karukasu; ¹¹ t'ephe je ekuaru iya eze-nwanyi, bu Vashiti t'o kpuru okpu eze-nwanyi iya bya ekoshi ndu ishi; me onyemone obule, no l'eke ono ege oma-be mma; ke l'o du ugwu l'enya. ¹² Ya ndono; ndu ozi ono eze ezia ozi, eze ziru; eze-nwanyi, bu Vashiti ajika ejeje. Eze avoru oku ghua ehu.

¹³ Keshinu o bu ome-l'alì t'eze kpatajeodu ishi l'eka ndu maru k'ekemu-alì; me k'ikpe; temanu yo mede iphe, o tuberu k'ememe; be eze chi-koshiru ndu mmamphe, bu ndu maru iphe, gbaru ke ememe; ¹⁴ bya aburu ndu katsua ya onodu ntse lidzu. Ndu o chi-koshiru idzu ono bu Kashena; Sheta; Adumata; Tashishi; Meresu; Masena; me Memukanu. Umadzu esaa ono, shi l'alì Peshiya; me alì Midiya ono bu ndu katsua onodu eze ntse; bya aburu ephe katsua nshinu le ndu ejeru eze ozi l'alì ono mgburumgburu. ¹⁵ Eze aji ephe: "Bu ngunu be ekemu suru t'e mee eze-nwanyi, bu Vashiti; keshinu o jikaru ome iphe yebe eze Kuzakusešu ziru ndu ozi iya t'ephe je ezia ya."

¹⁶ Memukanu anodu l'ifu eze; me l'ifu ndu ishi ophu; su: "Leze-nwanyi, bu Vashiti ta bukwa-a eze b'o ngeru aka l'ishi nwenkinyi; o ngekwaru iya phu ndu ishi; mekpò iphe bu ndu bu l'iphe bu edukfu l'edukfu, nokota l'alì-eze Kuzakusešu. ¹⁷ Ishi iya aburu l'iphe ono, eze-nwanyi, bu Vashiti meru ono be unwanyi ndu ophu a-nokota l'ephe ha. Teke ono; to nwehedu onye agubekwadu nji iya iphe; ephe ekfulahaa; su: 'O kwa leze-nwanyi, bu Vashiti be eze, bu Kuzakusešu ziru t'e dutaru iya; yo jika ejeje.' ¹⁸ Mbu; le nchi -bya ejihu ntanu-a be unyomu ndu ishi ndu Peshiya; me ke ndu Midiya ndu nuru iya nu a-wata ogba nji ephe okfu. Ephe ta akwabehedu nji ephe ugwu; ehu awata oghu unwoke eghugu l'eke unyomu ephe no. ¹⁹ Oo ya bu; o -buru l'oo-kwe eze ememe bukwa t'o tya ekemu t'eze-nwanyi, bu Vashiti ba abyahakwa eze l'ifu odo. T'eze woru okwa eze-nwanyi; nu nwanyi odo, ka iya mma. T'e wokwaruphu ekemu ono dee l'ekwo ekemu ndu Peshiya; me ndu Midiya, bu ekemu, e ta gbanwejedu agbanwe. ²⁰ Ekemu ono, ji-tu ono -ngakotalephu alì-eze ngu l'oha; mbu alì-eze ophu du egwu; unwanyi awata okwabe nji ephe ugwu; tsube le ndu ophu kakota nshinu je akpaa le ndu ophu kakota nwanshi."

²¹ Onu ono, Memukanu yeru ono adu eze mma ye le ndu ishi ophu. Eze emee ya ege o kfuru. ²² Eze ezia; e jekota l'iphe bu onu-ogo, oochi; gude okfu-alì ndu nonu kfuaru ephe le yebe eze suru t'o bukwaru nwoke a-bu ishi l'ufu iya.

2

Eeme Ěsuta eze-nwanyi

¹ Yo be teke obu; l'obu jidatatsuaru eze, bu Kuzakusešu; yo wata ori ke Vashiti: k'iphe ono, o meru ono; me ekemu ono, a turu l'okfu eka iya ono. ² To du iya bu; ndu ejeru eze ozi abya asu iya: "T'e jenu je achoo unwu-mgboko, ama mma, unwoke ta chikahubua okpa dutaru nggube eze. ³ Te nggube eze shi l'iphe bu edukfu, nonu foto ndu e-je achikobe unwu-mgboko ono, ama mma ono bya edobe le k'eze, no le Susa bu ishi mkpukpu alj-eze iya. T'e duru ephe ye Hegayi l'eka; mbu onye ono, a haru ahaha, bu iya eletaje unwanyi eze enya ono. Te Hegayi mee ephe iphe o maru, oo-me ephe t'ephe ma mma. ⁴ Teke e metsuaru; nwamgboko, katsua eze mma l'unwu-mgboko ono l'ephe ha; t'onye onanu buru eze-nwanyi no-chia enya Vashiti." Idzu ono adu eze mma; yo nabata iya.

⁵ Le Susa, bu ishi obodo b'o nweru onye Juda, shi l'ikfu Benjaminu bu iya nu. Epha nwoke obu bu Modekayi Jeyi. O bu nwanwa Shimayi; buru nwanwanwanranwa Kishi. ⁶ Kishi ono tso le ndu Nebukadineza kpuru le ndzu le Jerusalemu teke ono, o kpuru Jehoyakinu, bu eze ndu Juda lashia Babylonu ono. ⁷ Modekaya be yele Hadasa bu. Hadasa bu nwa nwunne nna iya. Yo buru Modekaya mefutaru iya; kele nne iya yele nna iya toru iya nwogbee. Epha odo, eekuje Hadasa bu Ěsuta. Ěsuta bu nwamgboko ama mma; du ugwu l'enya. Le nne le nna iya nwuhutsuaru; be Modekaya wotaru iya l'o bu nwa, o muru l'epho iya.

⁸ Ya ndono; e jetsua je araa ekemu ono, eze turu ono araa arara; a chita unwu-mgboko l'igwe byatashia Susa, bu ishi obodo; bya eduru ephe nu Hegayi t'o letaje ephe enya. E dutakwaruphu Ěsuta bya anu Hegayi, bu iya be unwanyi ufu-eze no l'eka t'o leta iya enya. ⁹ Nwamgboko ono; mbu Ěsuta adu Hegayi mma l'obu. Teke onophu; yo je achiko iphe, eegudeje achoo mma; me nri, gbaru iche nu Ěsuta; bya eduta iya je edobe l'ulo, kakota mma l'ulo unwanyi eze ono; bya eduta unwu-mgboko esaa l'ufu-eze; nu iya t'ephe yetajeru iya eka.

¹⁰ Ěsuta te nweedu teke o koru eke o shi; m'o bu eke a muru iya; kele Modekaya suru iya t'e b'o kfukwa. ¹¹ Iphe bu mboku-mboku be Modekaya anoduje ejephe l'iku ogbodufu unwanyi eze ono t'o maru ege Ěsuta du; me ege oome eme.

¹² Unwu-mgboko ono; tmanu ephe ejee l'ifu eze, bu Kuzakusešu; be ephe ano-ruodu onwa iri l'ebo medzua iphe, a gushiru l'unwanyi e-gudeje memaa onwephe emema. Onwa ishingube be ephe e-gude manu meuru memaa onwephe. Onwa ishingube ophu be ephe e-gude manu mbeleke; me iphe eegude etecha onwonye techaa onwephe.

¹³ Nwamgboko o gbaru oje l'ufu-eze bu iphe, bu iphe o suru l'o du iya te ya gude je l'ufu-eze; be aanuje iya l'ulo unwanyi eze. ¹⁴ Onye obu -jee l'urenayashi; o -be l'utsu echile iya; yo lufuta; jeshia eke odo, bukwapu ulo unwanyi eze. Onye eleta ulo onanu enya bu onye ejeru eze ozi, aza Shashugazu, bukwapu onye a haru ahaha. O bu yebedua be nnuvu eze phe no l'eka. Nwamgboko ophu jewaru k'eze te ejehehewa odo; a gufukwa l'eze l'onwiya kuru iya t'o bya.

¹⁵ Yo bya erua teke o gbaru Ěsuta. Ěsuta bu iya bu nwamgboko ono, Modekaya hefutaru ono; mbu nwa nwunne nna iya, bu Abihelu. Yebedua te nweedu iphe, o suru t'a nu iya; gbahaa iphe, Hegayi suru t'o gude. Hegayi bu onye ono, ejeru eze ozi, a haru ahaha; yoo letaru eze unwanyi iya enya ono. Ěsuta atubakota iphe bu ndu phuru iya nu l'obu l'ege o gude amabe mma. ¹⁶ Teke e dutaru Ěsuta byakfuta eze, bu Kuzakusešu l'ufu-eze bu l'onwa k'iri; bu iya bu l'onwa Tebeti l'afa k'esaa, o wataru achichi. ¹⁷ Yo buru Ěsuta be eze kakota oyeru obu l'iphe, bu unwu-mgboko ono l'ephe ha. Eze akwaberu iya ugwu; woru okpu-eze kpube iya; mee ya; yo buru eze-nwanyi no-chia enya Vashiti. ¹⁸ Eze abya agbaaru ndu ishi, achichi; me ndu ozi iya aji. Onye aagbaru aji ono aburu Ěsuta. Yo tua ekemu t'a tua ume l'iphe bu onu-ogo eke ochi; bya ekeshiaru ndu ono iphe, gbaru onye eze.

Modekaya agbaru eze ama

¹⁹ Teke e kukoru unwu-mgboko ono k'ugbo ebo ya; be Modekaya nowa l'oke okwa* l'ufu eze. ²⁰ Teke ono be Ěsuta t'e kfiduru oha, eke o shi; m'o bu eke a muru iya; ke le Modekaya shawaru iya t'e b'o kfukwa. Ěsuta l'anukwaruphu Modekaya okfu ege o shi anujehawaru iya eya teke ono, o shi gude iya ono.

* 2:19 2:19 Iphe e deru l'okfu Hiburu l'eka-a bu le Modekaya dugaru l'onu-nggamgbo eze. O bu l'iphe o kwata buru bu le Modekaya no l'oke okwa l'ufu eze.

²¹ Teke ono, Mòdekáya nò l'ònu-nggamgbo eze ono bẹ iphe wataru oghu Bìgutana; mẹ Tereshi eghughu; ẹphe awata ọchi idzu ẹge ẹphe e-shi gbua eze Kuzakusẹsu. Ndu ono ẹphe ẹbo bụ ndu ozi eze, eche ọnu-nggamgbo eze nche. ²² Mòdekáya anụa idzu ono; bya eje akọoru iya eze-nwanyi, bụ iya bụ Ěsuta. Ěsuta atụgbua je akọoru iya eze; sụ iya l'ọo Mòdekáya kfuru iya ẹya. ²³ A bya enyoo okfu ono; phụ l'ọ bụ oswi-okfu; bya achịta ụmadzu labụ ono je aswị-gbushia. A bya anọdu l'ifu eze dee iphe ono edede l'ẹkwo, e deshuru iphe meru nụ l'alì-eze iya.

3

Ejo idzu, Hémanu achiru ndu Júda

¹ E mebetsua; eze, bụ Kuzakusẹsu abya apalia ọkwa Hémanu; wolía ya; yọ bya akakọta iphe bụ ndu ishi ọdọ. Hémanu bụ nwatibe Hamedata, shi l'eri Agagu. ² Eze abya atụa ekemu t'iphe bụ ndu ozi l'ònu-nggamgbo eze l'ẹphe ha byishije ikpere; kwabẹ Hémanu ugwu. Obenu lẹ Mòdekáya jikaru iya obyishuru ikpere; jika ọkwaberu iya ugwu. ³ Ndu ozi l'ònu-nggamgbo eze aji Mòdekáya iphe, meru iphe ọodaka ekemu, eze turu. ⁴ Mbọku-mbọku; ẹphe ekfuru iya Mòdekáya. Obenu l'ẹ too yejeduru ẹphe ọnu. Ẹphe eworu iya je edooru Hémanu t'a maru; ?ẹphe a-ha Mòdekáya t'o meje ẹge oome; kẹ l'ọ kfwaru ẹphe lẹ ya bụ onye Júda. ⁵ Teke Hémanu maru lẹ Mòdekáya te ebyijeduru iya ikpere; tọ kwabẹ iya ugwu; bẹ ẹhu gbanwuhuru iya ọku. ⁶ L'ọ nùtsuaru lẹ Mòdekáya bụ eri ndu Júda; b'ọ chì-buru l'ẹ tọ bụkwa Mòdekáya bẹ ya e-gbu nwenkinyi. Hémanu achọlaaha ẹge ya e-shi mee t'ọkpu ẹphe kpọhu; mbụ ndu Júda, bụ ndu kẹ Mòdekáya l'ẹphe ha l'alì-eze Kuzakusẹsu.

⁷ Yo be l'afa, kwe eze Kuzakusẹsu afa iri l'ẹbo, ọ wataru achìchi; l'ọnwa k'odungu; bụ iya bụ ọnwa Nisanu; a tụa ẹnwa "puru" l'ifu Hémanu; shi ẹge ono fọta ọnwa, ẹphe e-me iphe ono; mẹ mbọku, ẹphe e-me iya. Ẹphe atụa ẹnwa ono; yọ daaru ọnwa k'iri l'ẹbo, bụ iya bụ ọnwa Ada.

⁸ Hémanu asụ eze Kuzakusẹsu: "L'ọ nweru ndu, jiru ẹkemeke ọbule l'iphe, bụ mkpukpu, nọkota l'alì-eze ngu l'ọ ha. Ome-l'alì nk'ẹphe dụ iche l'iphe, bụ ome-l'alì kẹ ndu ọdọ; ọphu ẹphe 'emejedu ekemu, eze turu. A -haa ẹphe; b'ẹ to nwekwa mkpa, ẹphe agaru eze. ⁹ Ọ -buru l'ọ bụ uche-ọbu eze bẹ ya ekfukwa t'a tụa ekemu t'e gbushikota ndu ono. Ya a-kfụ ọkporo ọnu ẹkpa mkpọla-ọcha ọkporo l'ẹsaa l'ọnu ẹkpa mkpọla-ọcha ise ye l'ẹke eedobejeru eze okpoga; t'e gude iya kfua ndu e-gbushi ẹphe ụgwo."

¹⁰ Tọ dụ iya bụ; eze abya agbata echi-mkpushi-ẹka iya gbẹe Hémanu Hamedata; onye eri Agagu; buru ọhogu ndu Júda. ¹¹ Eze asụ iya: "Lẹ ndu-a; mẹ okpoga-wa bụkwa nke ngu; je emee ẹphe ẹge dụ ngu mma."

¹² Yo be l'ọnwa kẹ mbụ gharu abalì iri l'ẹto; e kukoo ndu, ederu eze ẹkwo. Ẹphe abya achìko iphemiphe ọbule, Hémanu sụru t'ẹphe dee; dee l'ẹkwo nọkota ndu nọ-chiru ẹnya eze; mẹ ndu govano l'ònu-ogo l'ònu-ogo; nùkwa iya phụ ndu ishi ndu ọdọ l'ẹphe ha. Ẹkwo ono b'ẹ deru l'okfu-alì ndu nọkota l'alì-eze Kuzakusẹsu l'ọ ha. Yọ buru ẹpha eze, bụ Kusakusẹsu b'ẹ gude dee ẹkwo ono; bya egude echi mkpushi-ẹka iya mee ya iphe-ọhubama. ¹³ E zia ndu ọkpa-ẹgwa t'ẹphe gude ẹkwo ono je ekedzuru iphe bụ mkpukpu, nọkota l'alì-eze Kusakusẹsu l'ọ ha; mbụ ẹkwo ono, e deru ekemu, a turu t'ẹ gbugee ndu Júda; mee t'ẹ ọkpu ẹphe kpọhu l'akpuru ẹnyanwu lanụ: ẹgirima mẹ ọgurennya; ụnwanyi mẹ ụnwegirima angu ẹra. Teke ee-me iya l'ọnwa k'iri l'ẹbo, bụ iya bụ ọnwa Ada gbalephu abalì iri l'ẹto. Ekemu ono sụkwaruphu: teke e gbutsuaru ẹphe; t'a kwaa iphe ẹphe l'ọkwata. ¹⁴ Iphe ono, e deru edede ono bẹ a-buru ekemu; a raa ya arara l'iphe bụ ọnu-ogo, nọnu k'ọphu onyenonu aa-kwabẹ akwabẹ. ¹⁵ Eze asụ t'ẹ je ekeshia ẹkwo ndu. Ndu ọkpa-ẹgwa ono atụgbua; jeshia ya ekeke. E vuoduru ụzo zia ekemu ono lẹ Súsa, bụ ishi obodo. Eze yele Hémanu anọdu l'angụ mẹ. Obenu l'obu wafuru ndu Súsa l'ẹphe nùtsuaru ozi ono.

4

Mòdekáya ekfuru Ěsuta t'o yeru ẹphe ẹka

¹ Mòdekáya amalẹruphu iphe, meru nụ; ye ẹka l'uwe iya; zijaa ya ẹbo; bya achịta uwe-aphụ ye; kpota ntụ kpua onwiya; gbafụ l'echi mkpukpu; l'akwa ẹkwa. ² Yo jerulephu ọnu-nggamgbo ufú-eze; vudo; kẹ l'ẹ tọ dudu onye yeru uwe-aphụ, eekweje t'ọ bahụ. ³ L'iphe bụ ọnu-ogo ẹke, a nuru ẹkwo ono, e deru ekemu, eze turu ono bẹ ndu Júda, bu iya nụ barụ l'aphụ; l'akwa ẹkwa; l'aswị aswịswi. Ẹphe adụ l'igwe; mbụ ndu ọphu yeru uwe-aphụ; gwọru lẹ ntụ.

⁴ Teke unwu-mgboko; mē unwoke, a haru ahaha, ejeru Ēsuta ozi byaru bya akooru iya kē Mōdekáya; b'o ruru iya l'ehu. Yò chīru uwe nū t'a chijeru Mōdekáya t'o yee; t'ē b'o yehe uwe-aphu. E gude uwe rua; yò jika iya. ⁵ Ēsuta abya ekua Hataku, bu nwozi eze; mbū onye e yeru t'o jejeru yēbe Ēsuta ozi; zia ya t'o je amaru iphe, atsu Mōdekáya l'ehu; mē iphe, kpataru iya nū. ⁶ Hataku ejekfu Mōdekáya l'edukfu mkpukpu ono l'onu-nggambo eze. ⁷ Mōdekáya abya eworu iphemiphe obule, meru nū kōtaru iya; kōkwaaru iya phū lē Hémanu kweru ukwa okpoga o-kfu l'ēke eedobeje okpoga eze; m'ò -būru l'eze kwetaru t'e gbushia ndu Júda. ⁸ Yò bya ewota ekwo ozi ono, e deru ekemu ono, eze tūru sū t'e gbushia ndu Júda ono; mbū ekwo ono, e keshidzuru lē Súsá ono; nū Hataku t'o koshi Ēsuta; gude kooru iya ya t'o doo ya enya. Yo zikwaaphu t'e zia Ēsuta t'o jekfu eze je arọ ya t'ọ phūaru ndu Júda imiko. ⁹ Hataku atugbua je achiko iphe, Mōdekáya kfuru iya dokotaru Ēsuta. ¹⁰ Ēsuta eziphu iya azu t'o je ekfuru Mōdekáya: ¹¹ "L'iphe bū ndu ozi eze; je akpaa lē iphe bū ndu bu l'onu-ogo, nókota l'alì-eze iya l'ò ha; maru l'ē t'ọ dudu nwoke; m'ò bū nwanyi, byaru bya abahū jekfushia eze l'ogbodufu iya; gbahaa l'eze kuru iya. Onye meru ege ono bukwa iphe, ekemu kfuru bū t'e gbua onye obu egbugbu; gbahaa l'ò bū uche eze t'onye obu nòdu ndzū; yò machiaru onye obu mgboro mkpola-ododo iya phū. Eze nòokwaru ukporo abalì l'abalì iri; ē to kudu mu tē mu bya."

¹² A bya ezia Mōdekáya ozi, Ēsuta ziru; ¹³ yo ziphu ozi azu t'o je asu iya: "T'ē b'ò rìkwa lē keshinu ophu ọ nò l'ufu-eze bē bū iya bū onye Júda lanū, a-nahū nū t'ē b'e gbu iya; ¹⁴ kē l'ò -būru l'ì nò-kirishiru nta-a; ti ye onu; bē ee-shikwa l'uzo ọdo dzofuta ndu Júda. Ọlẹ nggubedua; nggu lē ndibe nna ngu phē a-bukwanuru kpurupyata. Ọ bū; ?bū onye maru; m'ò bū t'ì yeta ẹka l'iphe, e me ntanū-a; bū iya kparu iphe e meru t'ì nòdu l'okwa-a l'ufu-eze?"

¹⁵ Ēsuta eziphukwa ozi azu t'e je ezia Mōdekáya; sū iya: ¹⁶ "Tugbua je ekukoo ndu Júda, bu lē Súsá l'ephe ha; unu aswía aswíswi; kfuru nū Nchileke l'okfu ẹhu mu. Unu nọ abalì eto: eswe l'en'yashi. Unu be erikwa nri; ophu unu 'etsukwa onu l'okoro. Yēbedua; yēle unwu-mgboko, ejeru iya ozi e-mekwaphu ege ono. Teke e metsuaru bē ya e-jekfu eze. A makwaru-a l'ekemu sūru l'ē t'ọ dudu mma. Ọlẹ ya e-je; ọ -būru l'ọo anwūhu; ya anwūhu."

¹⁷ Mōdekáya atugbua je emekota iphe, Ēsuta ziru iya t'o mee.

5

Iphe, Ēsuta arọ eze

¹ Yo be lē mboko k'eto; Ēsuta ewota uwe eze-nwanyi iya yee; tugbua je evudo l'imime ogbodufu-eze l'ifu obu-eze. Eze anodu l'aba-eze iya l'ēke ono; ghaa ifu l'ogbodufu ono.

² Yò nòdu l'ēke ono; phū eze-nwanyi, bū Ēsuta l'ēke o vudo l'ogbodufu. Yò tubalekwa iya phū l'enya. Yo wota mgboro mkpola-ododo, ọ pa l'eka machiaru Ēsuta; Ēsuta abyakfutashia ya bya edenyi ẹka lē mgboro ono. ³ Eze aji iya: "Eze-nwanyi; ?bukwa ole? ?Bū ngunu b'ò dū ngu t'ēze meeru ngu? Ẹ to nwekwa m'ò -ruhuru; i sū tē ya kee alì-eze iya ẹbo; nū ngu nanū; ya te emeduru ngu iya."

⁴ Ēsuta asū iya: "Ọ -būru l'ò dū eze mma; tē nggūbe eze; nggu lē Hémanu yinuru byaru iya lē nri ntanū-a; t'unu bya ntanū bya eria nri, ya shiru nggūbe eze."

⁵ Eze ekwe; zia ozi sū t'onye ya phuru nta-a bukwaru Hémanu; k'ophu ephe l'iya a-yi je aza Ēsuta oku. T'ọ dū iya bū; eze yēle Hémanu atugbua jeshia kē Ēsuta lē nri ono, o kuru ephe ono. ⁶ Ephe angunyaa mēe; eze ajikwa Ēsuta ọdo; sū iya: "?Bū ngunu b'ò dū ngu tē ya meeru ngu? Iphe bū iphe i sūru tē ya meeru ngu bē ya e-me; m'ò -ruhuduru; ọ būru tē ya kee alì-eze iya ẹbo nū ngu nanū."

⁷ Ēsuta asū iya: "Ọwaa bū mkpa iya; būru iphe, ya arọ ngu: ⁸ Ọ -būru lē ya nò nggūbe eze l'obu; būru l'ò dū ngu t'ì meeru iya iphe, ya arọ ngu; būnu tē nggūbe eze; nggu lē Hémanu byaru iya lē nri echile. Teke unu byaru echile; ya eyee onu l'aji ono, nggūbe eze jiru iya ono."

Hémanu achì idzu ishi Mōdekáya

⁹ Hémanu egude ẹhu-otso-ena; l'ete ẹsua l'ala mboko ono. Yò phulephu Mōdekáya l'onu-nggambo eze; bya aphukwaaphu l'ē to gbeshidu egbeshi; gude koshi l'okwabe iya ugvu; ẹhu eghulaha Hémanu eghughu l'ēke Mōdekáya nọ. ¹⁰ Hémanu ekeshilephu ẹhu; byibe ẹka l'okpoma lashia. Yo rua ufu je ezia; t'e je ekukoo ndu ọnyà iya phē; mē nyee ya, bū Zereshi. ¹¹ Ephe erua; yo kulaha onwiya l'ēge ya nweberu iphe; ege ya mushi-betaru unwu l'igwe; mē ege eze gude kwabataru iya ugvu; bya emee ya; t'ọ buri

iya katsua nshinu l'iphe bu ndu, eze meru ishi; me ndu ejeru eze ozi. ¹² Yo su: "L'o kwa yebedua nwenkinyi iya be eze-nwanyi, bu Ěsuta kuru te ya tsoru eze byaru iya le nri. O kukwaru iya te ya tsoru eze byaru iya le nri echile. ¹³ Obenu l'iphe ono l'o ha te emejedu t'ehu tsoo ya ena; keshinu obojuje; ya -swetade; ya aphu onye J'uda phu, bu M'odek'aya l'onu-nggamgbo eze."

¹⁴ Nyee ya ono; mbu Zereshi yele ndu onya iya l'ephe ha asu iya: "Zia t'e je arutaru ngu osweru. Aa-ru iya t'eli iya du ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri. Teke o beru echile l'utsu; nggu eje kfuru eze t'a kputa M'odek'aya je akfu-gbua l'osweru ono; k'opu ii-gude ehu-otso-ena tsoru eze; unu ejeshia eke e kuru unu le nri."

Idzu ono adu Hemanu mma nshinu; yo tugbua je ezia t'a ruta osweru obu, aaswi-gbuje madzu obu dobe.

6

Eze akwabę M'odek'aya ugvu

¹ Yo be l'enyasi mboku ono; mgbenya te kwehe roru eze. Yo zia t'e je ewotaru iya ekwo ako iphe, e deru iphe, eme nu l'al'i-eze iya. E je ewota iya; bya aguaru iya. ² L'ekwo ono b'a gufutaru le M'odek'aya gbaru ama le Bigutana; yele Tereshi, bu unwoke labu, ono a haru ahaha; shi echeru eze nche l'onu-nggamgbo eze ono; chijeru idzu t'ephe gbua eze Kuzakuseu. ³ Eze aji: "M'o nweru ugvu, a kwabejewaru M'odek'aya; t'e shi iya maru epha iya k'iphe ono, o meru ono?"

Ndu ozi eze asu: "L'e to dukwa iphe, e mejewaru iya."

⁴ Eze aji: "?Bu onye no l'ogbodufu eze phu?"

Yo buru teke ono be Hemanu abatalephu l'ogbodufu, no l'azu ufu-eze; te ya kfuaru eze t'a kfu-gbua M'odek'aya l'osweru ono, o kwakoberu, aa-kfu-gbu iya ono. ⁵ Ndu ozi iya asu iya: "L'o kwa Hemanu no l'ogbodufu eze."

Eze asu t'e kua ya t'o bata.

⁶ Hemanu abatalephu; eze aji ya: "?Bukpo ngunu be ee-meru onye o du eze t'o kwabe ugvu?"

Hemanu arja teke ono bu l'e to dudu onye odo, eze a-nodu arj t'a kwabe ugvu; gbahaa yebedua.

⁷ Hemanu asu eze: "Iphe, ee-meru onye o du eze t'o kwabe ugvu; ⁸ bu t'a chita uwe, eze yejewaru; a kputa inya, eze gbajewaru; mbu inya ophu e kpueru okpu-eze. ⁹ T'a chita uwe ono; kputa inya ono nu onye lanu le ndu ishi, a katsua omaru epha epha l'al'i-eze ngu-a; yee onye ono, o du eze t'o kwabe ugvu ono. T'onye ono nodu l'eli inya ono t'e gude iya jephekota l'edukfu edukfu al'i-wa; raaru iya oha arara: 'L'owaa iphe, ee-mejeru onye o du eze t'o kwabe ugvu!' "

¹⁰ Eze asu Hemanu: "Ngwa-a! Je achita uwe ono; me inya ono; wota ege ono, i kfushiru ono meeru M'odek'aya, bu onye J'uda, anje l'onu-nggamgbo eze. T'e b'o dukwa iphe ono, i kfushiru ono m'oo nanu, ii-mephodo!"

¹¹ Ya ndono; Hemanu abya achita uwe ono; kputa inya ono. Yo woru uwe ono yee M'odek'aya; bya edoberu iya inya ono; yo nyikobe iya. Yo duru iya; yo je angu-phekota l'edukfu edukfu al'i ono; l'ara iya arara: "L'owaa bu iphe, ee-mejeru onye o du eze t'o kwabe ugvu!"

¹² E metsua; M'odek'aya alaphu azu l'onu-nggamgbo eze. Hemanu emekebewaphu; rigobe iya; guru aphu; vuru eka l'ishi lashia nk'iya. ¹³ Yo lashia je achiko iphe, meru nu kokotaru nyee ya; mbu Zereshi; me ndu iya onya l'ephe ha. Ndu akpo-zijeru iya uzo; me nyee ya ono; mbu Zereshi asu iya: "Keshinu M'odek'aya; bu onye Ju; yo buru l'eka iya be iphe eme ngu nu shi b'e ti mekputaphekwa iya. Nke ngu gvukwaru."

¹⁴ Ephe akpukwaduru okfu ono l'onu; ndu ozi eze bya ekua ya. Ephe egude oso duta iya; ephe ejeshia le nri ono, Ěsuta kwakoberu ono.

7

Aakfu-gbu Hemanu

¹ T'o du iya bu; eze yele Hemanu ejeshia le nri le k'eze-nwanyi, bu Ěsuta. ² Ephe awatalephu ongu me le mboku k'ebo ono; eze aji odo; su: "Eze-nwanyi, bu Ěsuta; ? bu ngunu bu mkpa ngu obu? Kfua ya te ya gbooru ngu iya. ?Bu ngunu bu iphe obu, o du ngu te ya meeru ngu obu; m'o -ruhuru; o buru te ya kee al'i-eze iya ebo; nu ngu."

³ Eze-nwanyi, bu Ěsuta asu iya: "Nggube eze; o -buru le ya baru ngu l'obu; bya adu ngu mma; byiko hanua te ya nodu ndzu; nggu ahakwaaphu ndu nk'iya t'ephe nodu ndzu. O kwa iya bu iphe, o du iya t'i meeru iya; ⁴ kele yele ndu nk'iya b'e rewaru t'e

gbushikota l'ėphe ha. Mbų l'e rewaru ėphe t'ėphe buru kpurupyata; chihu. Ndege o -bų l'erere, e reru ėphe bų t'ėphe buru ohu; me ya adakwaaru ash; ke l'egbe iphe-ėhuka ono ta buduru iphe, ogude pakfuta eze bya iya okfuchi nchi."

⁵ Eze Kuzakuseşu aji eze-nwanyi, bų Ěsuta; sų iya: "Bų onye b'ọ bų? Nanų nwoke, ha k'ome egbe iphe ono?"

⁶ Ěsuta asų: "L'ọ kwa Hėmanu-a. L'ọ kwa iya bų ohogu ayi; letso ayi l'ehenu!"

Hėmanu awata ọtsu egvu l'ifu eze yele eze-nwanyi. ⁷ Eze egude ėhu-eghughu gbeshi; paru mee ono haa; jeshia le mgbabu iya. Hėmanu aphulephu l'eze be ribuwaru iya l'ime obu iya l'oo-me iya iphe, ọ tųberu; kwakpe azų te ya roo eze-nwanyi, bų Ěsuta t'a hakpo ya nų te ya nođu ndzu.

⁸ Yo bųleruphu teke Hėmanu daru l'ifu eze-nwanyi; l'arọ iya l'ėke ono, ọ no dakobe oshi ono be eze shilephu le mgbabu iya phų buru pherekete; bya echia mkpu; sų: "O gbe emefua nų t'o gude eze-nwanyi k'ėhuka raa l'ufu iya to?"

Ekukfu, eze ekfukwadua iya-a; e gudewaphu Hėmanu kechia ya ifu. ⁹ Habona; naye lanų le ndu ozi eze asų: "O nwekwaru osweru, aakfu-gbuje madzų, dų ųkporo nkwo-ėka ebo le nkwo-ėka iri l'eli, Hėmanu meru dobe l'ufu iya. Onye o meru iya doberu bų Modekaya; mbų onye gbajeru ama ejo idzu phų, a chijeru nggube eze phų; shi ege ono dzoo ndzu ngu."

Eze asų: "Unu je akfu-gbua ya l'osweru ono!"

¹⁰ Ya ndono; e je eworu Hėmanu kfu-gbua l'osweru ono, o meru doberu Modekaya ono. E metsua; obu ejizita eze.

8

Ekemu, eze tųru l'ėhu ndu Jıda

¹ Mbọku ono kwaphu be eze, bų Kuzakuseşu woru ọlo Hėmanu, bų onye ohogu ndu Jıda nų eze-nwanyi, bų Ěsuta. Modekaya abya awata obyafuta eze ntse; kele Ěsuta koru eze ege ėphe l'iya bų-tabu. ² Eze abya agbata echi-mkpushi-ėka iya, ọ nataru Hėmanu; nų Modekaya. Ěsuta abya abya ewota ọlo Hėmanu ye Modekaya l'ėka.

³ Ěsuta adaa gwoshihu eze l'okpa; gude ėkwa l'arọ iya t'o chikanua ejo idzu ono, Hėmanu, bų onye eri Agagu chiru l'ėhu ndu Jıda ono. ⁴ Eze eworu mgboro mkpola-ododo iya machiaru Ěsuta; yo gbeshi bya evudo iya l'ifu; ⁵ sų: "O -buru l'ọ dų nggube eze mma; mbų; ọ -buru le ya no nggube eze l'obu; ọ -buru l'ijiru l'ọ iphe, vudo nhamunha; yebedua adų ngu mma l'ėnya; t'eze tunua ekemu dee ya edede; t'e kee ya ekeke l'iphe bų edukfu, nokota l'alı-eze ngu mgburumgburu t'e b'ọ dukwa onye e-me iphe ono, Hėmanu Hamedata, bų onye eri Agagu deru t'e mee te ndu Jıda l'ėphe ha buru kpurupyata ono. ⁶ ?Nanų ege ya e-shi taa nshi; nođu ele iphe-ėhuka, adakfuta ndibe iya. ?Nanų ege ya e-shi nođu l'ele ndu nwe iya nų; ėke eeme t'ėphe chihu?"

⁷ Eze Kuzakuseşu asų eze-nwanyi, bų Ěsuta yele Modekaya, bų onye Jıda: "Ya wowaru ọlo Hėmanu nų Ěsuta; Hėmanu obu b'a kfu-gbuwaru. Ishi iya aburu l'o shi eme te ya gbushigee ndu Jıda. ⁸ Nta-a bų t'unu gude ėpha eze tųa ekemu ọdo l'okfu ėhu ndu Jıda. Unu dee ya edede ege ọo-dų unu mma l'obu; unu ewota echi-mkpushi-ėka eze mee ya iphe-ohubama; ke l'ọ to dudu iphe, e deru wota echi mkpushi-ėka eze mee ya iphe-ohubama, o nweru onye bya agbanwe iya agbanwe."

⁹ Mbọku ono gedegede b'e yeru madzų; e je ekukota ndu edejeru eze ėkwo. Mbọku ono be onwa k'eto, bų iya bų onwa Sivanu gbaru ųkporo abalı l'abalı eto. E dekota ekemu Modekaya ono l'ekwo keuru ndu Jıda; keuru iya ndu no-chiru ėnya eze; ndu govano; me ndu ishi, nogbaa l'ųkporo onu-ogo ishingu l'onu-ogo ėşaa ono, no l'alı-eze Kuzakuseşu tsube le Indiyu rua Itiyopiya. Ekemu ono l'ọ ha b'e dekotaru l'okfu-alı ėphe; nų ndu nokota l'alı-eze ono. Ndu Jıda b'e dekwaruphu nk'ėphe l'okfu-alı ėphe; nų ėphe. ¹⁰ O bų l'ėpha eze Kuzakuseşu be Modekaya gude dee ėkwo ono; bya eworu echi-mkpushi-ėka eze mee ya iphe-ohubama; nų ndu agbaje inya oso, bų inya, a zuru l'ozı eze; t'ėphe je ekee ėkwo ono.

¹¹ Ekemu ono, eze tųru ono; anų ndu Jıda, bu le mkpukpu nonu ike; t'ėphe dzukobeje kwakobe onwėphe; k'ophu ėphe e-gbupya iphe, bų oha; m'ọ bų onu-ogo, byaru ėphe ogu; bya ogbushi unyomu ėphe; me ųnwegirima ėphe; me t'ėphe kwaa iphe ėphe okwata. ¹² Mbọku, e yeru te ndu Jıda mee iphe ono l'iphe ha buru-ogo, no l'alı-eze Kuzakuseşu; bų mbọku, onwa k'iri l'ėbo; mbų onwa Ada gbaru abalı iri l'eto. ¹³ Ekemu ono b'e ziru t'e dee ya edede keshikota l'iphe, bų onu-ogo, nonu; bya atųa ya; yo buru ekemu t'e mee ya te ndu nonu nokota; k'ophu ndu Jıda a-kwakobekwanu onwėphe k'omelata ndu ohogu ėphe mbọku ono. ¹⁴ Eze atųa ekemu te ndu ejeje oke ėkwo eze;

mę ndu agbaję inya ošo, bu inya, a zuru l'ozı eze; tugbua teke ono teke ono je ezikashia ozi ono. Epe atugbua je ezikashia ya. E zikwaru iya phu le Sůsa, bu ishi ali-eze Kuzakusešu.

¹⁵ Modekaya eshi l'ifu eze lufuta; yewa nu uwe eze, eke urukpu-urukpu; me ophu acha ucha; kpuru okpu-eze, e gude mkpola-ododo mee. O yekwaruphu uwe kpowula kpowula, eke mee-mee, e gude okpobe owuu ocha kpa. Ndu bu le Sůsa atushia uzu; telahaa eswa. ¹⁶ Yo buru ndu Jůda oge ehuru-otso-ena; buru epe ungara; teke a kabę akwabę epe ugu. ¹⁷ Ipe, bu onu-ogo; me mkpukpu eke, a nataru ekemu ono, eze turu ono; be ndu Jůda, bu iya nu tekotaru eswa; ehuru atsoo epe ena. Mboku ono aburu epe eswe aji; me eswe ehuru-otso-ena. Ndu ohodo adu l'igwe bya agho ndu Jůda; ke l'ephe tsuhuru ndu Jůda egvu.

9

Ndu Jůda alu-gbu ndu ohogu epe

¹ Onwa k'iri l'ebo, bu iya bu onwa Ada agbalephu abali iri l'eto; bu iya bu mboku, ee-me iphe ono, eze turu l'ekemu ono. Mboku ono bu mboku, ndu ohogu ndu Jůda shi arı l'ephe a-aphupabe epe. Obenu l'o mekocharu ghaa ighafu; ndu Jůda akapyabe ndu ono, epe du ashı ono eka. ² Ndu Jůda edzukogbaa le mkpukpu epe l'iphe, bu onu-ogo eke, eze Kuzakusešu achi; t'ephe tso ndu ono, achı ishi epe ono ogu. Obenu l'e to dudu onye duru ike kpofu epe l'ifu; kele ndu ono l'ephe ha atsukota epe egvu. ³ Ipe bu ndu bu ishi l'onu-ogo ono l'o ha; ndu no-chiru enya eze; ndu govano; me ndu ozi eze; eyetakotaru ndu Jůda eka; ke l'ephe atsu Modekaya egvu. ⁴ Modekaya abya agho eze madzu l'ufu-eze. Epha iya edekota ude l'iphe, bu onu-ogo ono l'o ha. Yo ka oshihu ike akaka l'eje.

⁵ Ndu Jůda egude ogu-mbeke gbushikota ndu ohogu epe l'ephe ha; mee epe t'ephe buru kpurupyata. Ndu ophu du epe ashı be epe meleruphu ege du epe mma.

⁶ Le Sůsa, bu ishi ali-eze ono be ndu Jůda gburu unu madzu l'ukporo madzu ise. ⁷ Epe gbukwaruphu Pashandata; Dalufonu; Asupata; ⁸ Porata; Adalaya; Aridata; ⁹ Pamashuta; Arisayi; Aridayi; me Vayizata. ¹⁰ Umadzu iri ono be bu unwu Hemanu Hamedata, bu onye ohogu ndu Jůda. O bu l'e to nweđu iphe epe denyiru eka; ke okwa iya l'okwata.

¹¹ Mboku ono gedegede b'e dooru eze umadzu ole, e gburu le Sůsa, bu ishi ali-eze ono. ¹² Eze asu eze-nwanyi, bu Ěsuta: "Le ndu Jůda gbuakwaru unu umadzu l'ukporo umadzu ise; gbua gbua unwu Hemanu epe iri le Sůsa, bu ishi ali-eze iya. ?Bu onye maru iphe, epe meru l'onu-ogo ndu ophu? ?O nwefuaru iphe odo, ya e-meru ngu? Kfu iya ekfuku te ya me iya ememe."

¹³ Ěsuta asu iya: "O -buru l'o du ngube eze mma; byiko nunu ndu Jůda, no le Sůsa ike t'ephe gbaę okpa l'ekemu eze turu; wota iphe epe meru ntanu mefua echile gude gbochita onwephe. Odo aburu ti haa t'a chita odzu unwu Hemanu epe iri; je ekoo l'osweru phu l'edzudzu oha." ¹⁴ Eze emee ege Ěsuta kuru; bya atua ekemu le Sůsa; a chita odzu unwu Hemanu epe iri je ekoo l'osweru. ¹⁵ Ndu Jůda, no le Sůsa edzukoo odo l'onwa Ada gbaru abali iri l'eno; gbua ukporo unwoke ugbo iri l'ise le Sůsa. O bu l'e to nweđu iphe epe denyiru eka; ke okwa iya l'okwata.

¹⁶ Ndu Jůda, phoduru nu, bu ndu ophu bu l'iphe bu onu-ogo ali-eze Kuzakusešu edzukokwaaphu t'ephe dzoo ishi onwephe; shi ege ono tuta nwa ume l'eke ndu ohogu epe no. Ipe epe gburu bu ukporo unu madzu tete l'unu madzu esaa l'ukporo madzu iri. O bu l'e to nweđu iphe epe denyiru eka; ke okwa iya l'okwata. ¹⁷ Mboku, iphe ono meru bu l'onwa Ada gbaru abali iri l'eto. Yo be le mboku k'iri l'eno; epe atua ume; mee ya eswe-aji; me eswe ehuru-otso-ena. ¹⁸ Ndu Jůda ndu ke Sůsa edzukoo l'onwa Ada gbaru abali iri l'eto; me abali k'iri l'eno. Yo be l'abali k'iri l'ise; epe atua ume; mee ya eswe aji; me l'eswe ehuru-otso-ena. ¹⁹ Oo ya meru iphe, ndu Jůda, bu l'ime obodo wotaru mboku, onwa Ada gbaru abali iri l'eno; dobe eswe-aji; eswe ehuru-otso-ena; me mboku, onyenonu eshije nri je anu ibe iya.

Aji Purimu

²⁰ Modekaya achiko iphemiphe obule ono, meru nu ono dekota l'ekwo. Yo bya edee ekwo keshiaru iphe, bu ndu Jůda, bu l'iphe, bu onu-ogo ali-eze Kuzakusešu. E deru iya ndu bu ote-enya; deeru iya ndu bu ntse-ntse; ²¹ su epe t'ephe wota mboku, onwa Ada gbaru abali iri l'eno; me k'iri l'ise t'o buru epe eswe-aji afa l'afa. ²² Ishi aji ono aburu l'oo mboku ono be ndu Jůda kabę kparu nkhu hube ogu l'eke ndu ohogu epe no; buru onwa, aphu epe ghuru epe ehuru-otso-ena; ekwa epe aghuru epe aji. Yo deeru epe

èkwo t'èphe dobe eswe mbòku ono eswe aji; eswe èhu-òtso-èna; mbòku, èphe e-shije nri je anu ibe èphe; mę mbòku, èphe e-mejeru ndu è-te nwedu ège o haru èphe iphe-oma. ²³ Tò dù iya bụ; ndu Júda ekweta iphe, Mòdekáya deru èphe l'èkwo; wata oğba aji, ono, èphe wataru ono. ²⁴ Kẹle Hémanu Hamedata kẹ Agagu, bụ onye oğogu ndu Júda l'èphe ha bẹ chijeru idzu ège oo-shi mee tẹ ndu Júda chíhu; bya atua ènwa "puru"; gude maru mbòku, ee-gwe èphe rakaraka t'èphe bụru kpurupyata. ²⁵ Obenu lẹ teke ejo idzu ono ruru eze lẹ nchị; b'ò tųru ekemu dee ya l'èkwo t'e wota iphe ono, Hémanu chíru kẹ ome ndu Júda ono; mee Hémanu l'onwiya. E vuta odzu yele l'unwu iya je ekobe l'osweru. ²⁶ O bụ iya meru iphe e kuru mbòku ono "Purimu". Èke akpuru-okfu ono shi bụ lẹ ènwa, a tųru mbòku ono bụ ènwa "purimu." Yò bụru shita l'iphe ono, Mòdekáya deru l'èkwo ono; mę l'iphe, èphe phụkotaru, meru èphe; ²⁷ bẹ ndu Júda meru iya; yò bụru ome-l'ali, nòduru èphe; k'òphu èphebedua; ndu eri èphe; mę ndu lakfutaru èphe e-dobeje abalị èbo ono iche; ège e deru iya l'èkwo nų èphe; l'eme iya teke a sųru t'èphe meje iya. ²⁸ Iphe bụ oğbo nọnu; iphe, bụ ufụ, nọnu; iphe, bụ onu-ogo, nọnu; mę edukfu, nọnu a-nyatajẹ mbòku Purimu. Tẹ Aji Purimu ono bukwaru okpu sweru okpu l'èke ndu Ju nọ.

²⁹ Tò dù iya bụ; eze-nwanyi, bụ Èsuta; nwatibe Abihelu yele Mòdekáya, bụ onye Júda abya edee èkwo k'èbo, meru tẹ kẹ Aji Purimu kabaa oshihu ike. ³⁰ Èphe edee èkwo nų iphe bụ ndu Júda, nọ l'ụkporo onu-ogo ishingu l'onu-ogo esaa ali-eze Kuzakusęsu. L'èkwo ono bẹ èphe kfuru èphe ezi-okfu; mę t'èphe ba achihẹ obu l'eka; ³¹ t'èphe dobeje eswe purimu l'ògè iya, bụ iphe, Mòdekáya kẹ Júda; mę eze-nwanyi, bụ Èsuta tųru èphe l'ekemu; t'ò bụru èphe l'awa èphe ògè oswi aswįswi; mę k'ògu aphụ. ³² Ekemu, Èsuta tųru lẹ kẹ Purimu abya akabaa oshihu ike; e woru iya dee l'èkwo.

10

Ike Mòdekáya aka nshinu eje ejeje

¹ Eze Kuzakusęsu abya atua ekemu tẹ iphe, bụ ndu l'ali-eze iya; mbụ je akpaa lẹ ndu bunyabe eze enyimu tųje akiriko nų iya. ² Iphe, bụ iphe o meru gude koshi ike iya; mę ège o meru tẹ Mòdekáya bụru onye ha nshinu; b'e dekotaru l'èkwo, e deshuru iphe meru nų lẹ Peshiya; mę Mídiya. ³ Mòdekáya; onye Júda bụ iya nọ-tsotaru eze Kuzakusęsu; bụru eze madzų l'enya ndu Júda; igweligwe ndu Júda, bụ unwunna iya edobe iya l'onodu ha nshinu. Iphe ooyeje aka aburu l'iphe, a-dųru ndu Júda ibe iya lẹ mma; mę iphe, e-me t'èhu dù èphe agu.

Jobu

Akọ ẹhu Jobu

¹ O nweru nwoke lanu, bu onye Uzu, epha iya bu Jobu. Jobu bu nwoke, uta e ta dudu le ndzu iya; buru onye obu guru iphoro. O bu onye anoduje atsu Nchileke egvu; l'eshije ege ono sefu eka l'ome iphe du eji. ² Iphe, o mutaru bu unwegirima unwoke esaa; owaa unwanyi eto. ³ Aturu iya du unu aturu iri l'esaa l'ukporo aturu iri. Inya-kamelu iya du unu esaa l'ukporo iri. Eswi iya, a turu njigba ebo ebo du unu njigba eswi l'ukporo njigba eswi ise. Nne nkakfu-igara iya du unu nkakfu-igara l'ukporo nkakfu-igara ise. Ndu ejeru iya ozi adu l'igwe nshinu. O bulephu l'oo ya shi buru o-ka-ibe l'iphe bu madzu, a muru amumu l'uzo enyanwu-ahata kparamukpamu.

⁴ Unwu iya ndu k'unwoke anoduje aha ome eswe-iphe ahaha l'ufu ephe iche l'iche. Teke ephe eme eswi-iphe ono; ephe ezia unwunne ephe ndu k'unwanyi ephe eto; t'ephe byaru ephe l'eswe-iphe ono. ⁵ Yo buje; eswe-iphe ono gvulephu; Jobu ekukoo ephe; mee ephe; t'ephe du nsu. Nchi nodukwadia abuhu echile iya; yo gbeshi gwoo ngweja-ukfuru l'ehu unwu iya ono l'ehu l'ehu; ke l'oorije; su: "Ya maru; unwu iya te meedu nu iphe, du eji. A maru; ephe te gudeedu nu obu ephe kfujoo Nchileke." Yo buru ege ono be Jobu shi emeje iya tekenteke.

Nchileke aha Setanu t'o data Jobu

⁶ Ya ndono; yo be ujiku lanu; unwu Nchileke abya t'ephe koshi onwephe l'ifu Ojejoje. Setanu etsoru ephe bya. ⁷ Ojejoje aji Setanu eke ooshi bya.

Setanu asu iya: "Le ya tsokwaru mgboko l'agha ngvudangvu. Ya -jee ifu; ya ejee azu."

⁸ Ojejoje aji Setanu: "Enya; ?o ruru iya l'eke Jobu, bu nwozi iya no? Mbuj le Jobu bu nwoke, uta e ta dudu le ndzu iya; buru onye obu guru iphoro. O bu onye anoduje atsu Nchileke egvu; l'eshije ege ono sefu eka l'iphe du eji."

⁹ Setanu asu Nchileke: "?I kfu too? Jobu; ?ootsu ngu egvu ke mmanu? ¹⁰ ?To budu nggu bu ike, Jobu ye le ndibe iya; me iphe, bu iphe o nweru enweru gude buru. I mewaru t'iphe, bu iphe eka iya ruru buru iya upete; k'opu bu l'eku iya tukoru ekemeke obule dzuru. ¹¹ Meduduphu t'eka ngu rua l'iphemiphe obule ono, o nweru ono; nggu aphu l'oo-odu ngu l'ifu ta ngu onu."

¹² Ojejoje asu Setanu: "L'o du mma! L'iphemiphe obule, Jobu nweru nwa ngu l'eka; o buphu te eka ngu be ru iya l'ehu."

Ya ndono; Setanu ekwe tugba.

¹³ Yo be ujiku lanu mboku, unwu Jobu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi dzukoru l'ulo okpara nna ephe l'eme eswe iphe; ¹⁴ nwozi agbabata bya asu Jobu: "L'oke-eswi ngu, eegudeje eje ozi-egu b'e gude l'akoru ngu iphe; nkakfu-igara ngu adokwaruphu l'iku eke ono l'akpa nri; ¹⁵ ndu Seba abya afuaru ephe; chiko ephe ruta; bya egbushikota ndu ejeru ngu ozi. Yo buru yebedua nwenkinyi iya be nahuru nu; ya asu te ya bya ekfuaru ngu ege o du."

¹⁶ Onye onanu akpukwadurua okfu ono l'onu ekfu; onye odo agbabata bya asu: "L'oku Nchileke shilephu l'igwe daa bya achiko aturu ngu ono dzu-gbushia; kegbushikota ndu ozi ngu l'ephe ha; yo buru yebedua nwenkinyi iya bu onye wafuru nu; ya asu te ya bya ekfuaru ngu ege o du."

¹⁷ Onye onanu akpukwaduru-a nk'ia l'onu ekfu; onye odo ezibata bya asu: "Le ndu Kaludiya buru ndu ogbo o-lya-qlaa uzo eto; ephe abya erutakota inya-ivu ngu l'o ha; bya egude mma gbugbushikota ndu ejeru ngu ozi. Yo buru yebedua nwenkinyi iya be nahuru nu; ya asu te ya bya ekfuaru ngu ege o du."

¹⁸ Onye k'onanu egudekwadia nk'ia ekfu; onye odo ekwobata bya asu Jobu: "L'unwu ngu l'ephe ha be dokwaru l'agba aji; l'angu me le k'okpara nne ephe; ¹⁹ a bya ele enya; ejo oke pherephere, du egvu eshilephu l'echi-egu bya enwutsua ulo ono; nggube ulo nggu adaa tuko unwegirima ono l'ephe ha tu-gbushikota. Yo buru yebedua nwenkinyi iya be wafuru nu; ya asu te ya bya ekfuaru ngu ege o du."

²⁰ Jobu akfu-lihu woru uwe ke yebe Jobu zijaa ebo; kpushia ishi iya; bya adaa kpube ifu l'ali; baaru Nchileke eja; ²¹ su:

"O bu otu be ya gba shi nne iya l'ephe;

otu be ya a-gba; laa.

Ojejoje bu onye nuru nu;

Ojejoje bu onye nataru nu.

T'ajaja buru ke Ojejoje."

²² Iphemiphe ọbule ono mekotaru Jobu; ọbu l'ẹ to yedu ẹka l'iphe, dū ẹji; ọphu ọ sūbua lẹ Nchileke meru ẹji.

2

Sétanu adata Jobu k'ugbo ẹbo

¹ Ya ndono; yo be mbọku ọdo; unwu Nchileke abyakwa t'ẹphe koshi onwẹphe l'ifu Ojejoje. Sétanu etsokwaruphu ephe bya l'ifu Ojejoje. ² Ojejoje aji Sétanu ẹke ooshi bya. Sétanu asū iya: "Lẹ ya tsolekwarupu mgboko agha ngvudangvu. Ya -jee ifu; ya ejee azū."

³ Ojejoje aji Sétanu: "Enya; ?o ruru ngu l'ẹke Jobu, bụ nwozi iya nọ?" Sū iya: "Mbu l'ẹ t'ọ dūkwa onye dū l'ọ bụ Jobu lẹ mgboko-a gbaa mgburumgburu. Ọ bụ nwoke, obu guru iphoro; onye ụta ẹ ta dudu lẹ ndzū iya; buru onye atsu yẹbe Nchileke egvu; shi ẹge ono too kweje ome iphe, dū ẹji. Jobu gudelekwa onwiya ẹge o gude iya; e guderu lẹ nggube Sétanu kpali ru yẹbe Nchileke tẹ ya menwua Jobu ẹhu l'ẹ b'ọ dū iphe o meru."

⁴ Sétanu asū Nchileke: "Tẹ ẹku lakwaaru ndzū. ?Tī madu lẹ madzū e-swekota enya l'iphemiphe ọbule, o nweru enweru ẹge ee-me tẹ ndzū dzua ya? ⁵ Ọlobu; meduduphu t'ẹka ngu rua ya l'anū-ẹhu mẹ l'ọkpu; nggu aphū l'ọo-nọdu ngu l'ifu tūa ngu ọnu."

⁶ Ojejoje asū Sétanu: "Ọ dū mma! Jobu nọwa ngu l'ẹka. Ọlobu; dobekwa iya ndzū!"

⁷ Tọ dū iya bụ; Sétanu alufu l'ifu Nchileke tūgbua; je achita ẹjo ebyi wua Jobu l'ẹhu. Yo shi iya l'ishi tsee ya ẹge ono jeye l'ọkpa. ⁸ Jobu atūgbua je agwọo l'ikpo ntū; wota mkpọkpo mbeji gude l'akọ iya.

⁹ Ya ndono yele iphe ono alunyaa ya; nyee ya asū iya: "?I gudekwadua onwongu ẹge i gude iya. ?Tī tūdu Nchileke ọnu; nwūhu?"

¹⁰ Jobu asū iya: "I gbe ekfukwa l'ọ bụ nwanyi, eme eswe. ?Būlephu iphe-oma bẹ ayi a-nọdu anata l'ẹka Nchileke; haa ya iphe-ẹhuka l'ẹka tọo?"

Iphemiphe ọbule ono mekotaru Jobu l'ọ ha; ọbule ẹ to gudebua ọnu iya kfua ẹjo okfu.

Ndu ọnyà Jobu

¹¹ Ya ndono; yo be teke ụmadzu ẹto, ẹphe lẹ Jobu eshi ọnyà nuru iphe, dakfutaru Jobu; ẹphe eshigbaa l'ẹke, ẹphe bu wū-lihu; byatashia ya ajiji. Ndu ono, byaru nū ono bụ: Elifazu, bụ onye Témanu; Bilidadu, bụ onye Shuha; mẹ Zofa, bụ onye Nema. Ẹphe ẹto ono tūru ọnu mbọku, ẹphe e-dzu l'ẹke ono; k'ọphu ẹphe a-yọru iya ọshi; dūa ya ike.

¹² Ẹphe anọdukwaduru ụzenya phū iya; ẹphe ta hubehe iya ama. Ẹphe atūko wa ẹkwa; woru uwe ẹphe lajashia; bya avọtatsua eja kpukposhi onwẹphe l'ishi. ¹³ Ya ndono; ẹphe abya agwọ-zita l'ọgbodali l'ẹke ono; ẹphe l'iya anọo l'ẹke ono abalị ẹsaa: eswe l'enyashi. Ọphu ọ dudu onye ọphu duru ike kfuru okfu nū Jobu; kẹ l'ẹphe phuru l'iphe-ẹhuka, ooje kwata ọswa kpọo ẹka.

3

Okfu, shi Jobu l'ọnu

¹ E mekochaa; Jobu awata okfu okfu; bya awata oburu mbọku, a mūru yẹbe Jobu ọnu.

² Yọ sū:

³ "Tẹ mbọku, a mūru yẹbe Jobu;
mẹ ẹnyasi mbọku, a sūru:
'L'ọ kwa nwata nwoke
b'a tsūtaru ime iya;'
būkwaru iyi.

⁴ Tẹ mbọku ono
gbahūkwa ọchi!
Tẹ Nchileke, bu l'igwe
zahakwaa mbọku ono.
T'iphoro ba adūkwa mbọku ono.

⁵ Tẹ mbọku ono
gbahūkwa tsūbalangu!
T'ọ būkwaru urukpu
e-kpuyabe iya!
Tẹ mbọku ono gbahūkwa tsūbalangu!

⁶ Tẹ ikpikpirikpi ọchi nakwaa
ẹnyasi mbọku ono.
T'ẹ b'a gūkwaru mbọku ono
ye l'eswe, nọ l'afa;

- ophu a gukwaru iya ye l'eswe, nọ l'onwa!
 7 T'enyashi mbọku ono
 bukwaru mbọku,
 gba ẹka nwa!
 T'ẹ b'ọ dukwa okokooko
 k'ẹhu-ọtso-ẹna,
 aa-nụ mbọku ono!
 8 Tẹ ndu atuje ụboku ọnu
 tụkwaa mbọku ono ọnu;
 mbụ ndu maru ẹge ẹphe
 ee-shi kpa-tsua ejo agiyi.
 9 Tẹ mkpọ-kpodo nchi-abọhu iya
 gbahụkwa ọchi.
 T'o lekwa ẹnya ẹ
 nchi abyawa abọhu;
 teke e metsuaru
 t'ọ bụru iya ẹ mmanu;
 ophu ọ phụkwa
 gerigeri nchi-abọhu aphụphu ẹ phuu;
 10 ẹ ẹ l'ẹ to swọ-chidu nne mu ẹpho
 t'ẹ b'a mu mu mbọku ono;
 k'ọphu mu a-dalahu l'egbe iphe-ẹhuka ọwaa.
 11 ?Bunua ngunu meru iphe,
 mu ta nwụhudu nne mu l'ẹpho;
 mbụ; nwụhu teke mu daru l'alị?
 12 ?Bunua ngunu meru iphe
 nne mu heru mu hefuta?
 ?Bụ ngunu meru iphe o cheru mu ẹra iya;
 13 ẹke nta-a ẹ mu ga azeruru nwandoo;
 nọdu ẹ mgbenya;
 l'atụta ume nwa nggujunggui;
 14 mu ẹ ndu eze; mẹ ndu ishi,
 bụ ndu kpụshitsuaru onwẹphe ụlo;
 yọ dabutsuaru ochobo nta-a.
 15 Mbụ; mu ẹ ndu a-chị nụ,
 bụ ndu shi nwegbaaru mkpọla-ododo;
 dojishia mkpọla-ọcha edoji l'ụlo ẹphe.
 16 Qdo aburu;
 ?bụ ngunu kparu iphe,
 ẹ te lidu mu l'ọ bụ nwata-une;
 mbụ l'ọ bụ nwata, ẹ te kpuhadu ẹnya;
 k'ọphu iphoro?
 17 L'ẹke ono; ẹ ndu iwe
 a-kpabuhu madzụ ẹhu;
 a haa ndu ike gvuru
 t'ẹphe tuta ume.
 18 L'ẹke ono; ẹ ndu mkpọro
 tso ẹ ndu nọ iya nụ atuta ume.
 Ẹphe ta anụhedu olu ndu
 anọduje achị ẹphe l'ọ bụ ohu.
 19 Ndu ha nwanshị nọ l'ẹke ono;
 ndu ha nshinu anọdu iya;
 ophu ohu 'anọhedu nnajiufu iya l'ẹka.
 20 ?Nanụ ẹge ọ dụ;
 ẹ iphoro nọru ndu ejegbu
 onwẹphe l'iphe-ẹhuka;
 ?'aahajẹ ndu aphụ byaru
 t'ẹphe nọdu ndzụ;
 21 mbụ ndu anwụhu agụ;
 to kwe abyabya;
 mbụ ndu achọ anwụhu
 l'ọ bụ ẹku, e domiru edomi;

- 22 mbụ ndu eteje ẹswa;
mee ẹmirima teke
e yeru ẹphe l'ime ili.
- 23 ?Bụ ngunu kparu iphe
aa-ha onye ẹ ta madu ẹke,
ooshi eshishi t'ọ ndu ndzu;
mbụ onye
Nchileke yebudowaru;
yọ kwaa l'ọ bụ onye
nọ l'ime mgbabu;
- 24 kẹ l'aphu buwa mu nri;
ude, mu atsụ aduwa l'ọ bụ
ẹke mini atsoshi.
- 25 Iphe, mu shi kagee ọtsuta
egvu bụ iphe, megeeru byaru mu;
iphe ono, ẹhu anmajẹ mu
anmanma l'ẹke ọ nọ ono
emekochaa mee mu.
- 26 Mu ta amabua iphe bụ ẹhu-agu;
mu ta ma iphe bụ
onodu nggujungguji;
mu ta ma iphe bụ otuta ume.
Ọ bulephu iphe-ẹhuka."

4

Onu, Elifazu eye

- 1 Tọ dọ iya bụ; Elifazu,
bụ onye Témanu abya
eyee onu; sụ:
- 2 "A -sukwanu tẹ ya yee onu;
?to ghudu ngu nù eghughu.
Obu; ?bụ ẹge iphe aduje
ndọ-ọ;
madzụ edobe onu ndoo.
- 3 Lewaru; nggube onye
zikotaru ndu ọdo iphe;
ndu ike gvuru
b'i gbọ-likotaru.
- 4 Ndu ukfu duru
b'i kfuru okfu nù;
okfu ngu ono agbọ-lia ẹphe.
Ikpere ngwọrinaka b'i meru; yọ kfuru.
- 5 Nta-a bẹ iphe-ẹhuka byaru nggubedua;
tii mahẹ ọzo, ii-shi iya.
Ọ zuru ngu lẹ gbirimu;
meji atọfu ngu.
- 6 Egvu ono, ịitsu Nchileke ono;
?tọ budsonua ya ga bụ agbarike ngu;
uta ono, ẹ-ta lẹ ndzụ ngu ono;
aburu ẹke ịi-ga achiru ẹnya ye.
- 7 Rịnua ya ariri; ?nanu onye
iswi dọ mma, lajẹru l'iyi.
?I phujeru l'onye doberu
ẹka ndoo chihuru nù lẹ mgboko?
- 8 Iphe, mu phuwaru gbe
bụ-chikwaaru lẹ ndu ako
ejo iphe l'ọ bụ okfu;
l'akụ ejo iphe akuku;
bukwa iya phụ bẹ ẹphe akpatajẹ.
- 9 Nchileke -zua ume;
ẹphe aburu kpurupyata.

- ̐hu-eghughu iya
 -swọ-lihu; ̐phe aburu iyi.
 10 ̐obujekwa agu degee ekiri;
 yo mee ̐nari.
 Obenu l'oke agu
 be aaswoje eze.
 11 O -nwedu iphe agu e-ri;
 ̐gu egbua ya;
 unwu iya agbakashihu.
 12 A byaru bya atakpeeru mu okfu;
 mu anu-sweta iya anu-sweta.
 13 Mu anodu l'arọ ejo nro
 l'enyashi teke ono,
 ndiphe adajewa
 nda-mgbenya ono;
 14 Mu awata otsu egvu;
 ̐hu anmalahaa mu anmanma;
 k'ophu bu l'okpu,
 no mu l'̐hu nmahuru mu jijiji.
 15 Yo nweru maa,
 byaru bya alọ swaa;
 shia mu l'ifu sweta.
 ̐hu anwule mu phu kpaa.
 16 Yo bya anmagaru;
 ole mu ta adukwanu
 ike koo ege o gbaru.
 O bulephu l'o nweru
 iphe, vudo mu l'ifu.
 ̐ke ono adalephu shikongu.
 Yo nweru olu, jiru mu; su:
 17 'O nweru ege ee-menua
 te madzu mmanu bya aka
 Nchileke odobe-eka-ndoo?
 'O nweru ege o-dunua
 te madzu bya adubebe mma
 l'ifu onye keru iya nu?
 18 O -buru le Nchileke te
 gudedu ire ndu ejeru iya ozi eka;
 l'abajeru ojozi-imigwe iya
 mbà l'iphe, ̐phe mesweru;
 19 ?buchia madzu, bu l'ulo eja,
 bu eja b'e gude tu okpa iya;
 adzo-gbu iya aka ntse
 male odzo-gbu erukfuru.
 20 Tsube l'utsu jeye l'urenyashi;
 b'e gwewaru madzu ogwe uri;
 t'o nwe onye enya iya e-ru iya;
 yo buru kpurupyata.
 21 O -buru l'agbabufuru eri,
 gude ndzu ̐phe;
 ?̐phe ta anwuhudu
 l'̐phe e-be enwe egomunggo.' "

5

- 1 "Jobu; kunua oku nta-a;
 t'a maru; ?m'o nweru onye a-za ngu nu.
 ?Nanu unwu-imigwe ono
 onye ophu ji-gbaru dakobe?
 2 Iwe-'agvu-l'obu egbukwa onye eswe;
 enya-kfurukfuru l'ewofuje
 onye mmamiphe pehuru.
 3 Mbèdua gudekwa enya mu

- phụ ẹke onye eswe agbabẹ ogvu.
T'a bya ele ẹnya;
bẹ mu tųwaru ufu iya ọnu.
- 4 Ụnwu iya akwata l'awa awawa;
aatsụje ẹphe ụtsuruku l'ulo-ikpe;
to nwe onye agbataru ẹphe.
- 5 Ọ bụ ndu ẹgu agụ erije iphe,
ọ kpataru l'ẹgu iya;
ẹphe egwoje gwoo ọphu nọ l'iku ogvu.
Ndu ẹhu achi ọku
avụje ẹku iya avụvu;
- 6 kẹ l'iphe-otsu-l'ẹhu
te shijedu l'ẹja;
ọphu iphe-ẹhuka
'eshijedu l'ime alị mifuta.
- 7 Obenu lẹ madzụ b'a mụru ye
l'iphe-ẹhuka ẹge ono, abụje: ẹkoroku gbaa;
ọku iya ephekashihu ono.
- 8 Ndege ọ -bụ l'ọo mu bụ nggubedua;
iphe, mu ga e-me bụ
tẹ mu raku Nchileke;
wota ẹge ọ dọru mu kọkotaru iya.
- 9 Nchileke emeje iphe-biribiri,
ẹ ta adujedu ike ọtu ọnu iya;
mbụ iphe, dọ egvu, 'aguta aguta.
- 10 Oomeje tẹ mini chịa
lẹ mgboko.
Yo mee tẹ mini ono tsọo
tsọ-rutsua l'ẹgu.
- 11 Oomelije ndu laru alị;
l'edutaje ndu agụ aphụ
dobe l'ẹke ẹ ta dudu iphe, eme ẹphe.
- 12 Idzu ndu ẹregede bẹ oomeje; yo chikashihu;
k'ọphu bụ l'ẹ t'ọ dudu iphe,
ẹphe emefuje ọnya.
- 13 Ndu maru iphe;
bẹ oogudeje ẹregede,
ẹphe agba nmata l'ọnya.
Ẹge ono bẹ ọochikashije
mmamiphe ndu ntuphu-ire.
- 14 Nchi ejikfuje ẹphe
l'echi oke-eswe; ẹphe
atsọ-kpulahaa atsọ-kpu
l'echi oke-eswe l'ọ bụ onye eje l'ọchi.
- 15 Ndu ẹ ta dudu ẹge
ọ haru ẹphe;
bẹ ọodzofutaje.
Ọodzofutaje ẹphe l'ẹka ndu ike.
- 16 Ọo ya bụ lẹ ndu ụkpa
ele ẹnya l'ee-mekochaa dzọfuta ẹphe.
Teke ono; ọnu aburu iya
shikpiriki dúngu;
kẹ l'uzo iya ta kfiduru akfuru.
- 17 Ọnu-oma bụ k'onye
Nchileke ahụje ahụhù.
Ọo ya bụ; ba akpọkwa ẹka,
Ọkaribe-Kakọta-Ike
alọ ngu lẹ nchi ẹbo-ẹbo-l'afu.
- 18 Oomekaje madzụ iphe;
ọbule oomeje t'ọ shi kfouru.
Ọ bụ ẹchachi b'ọ bụ;
ọbule ẹka iya emeje t'a ka mma.

- 19 Iphe-ẹhuka a-byaru ngu mbyapyabe;
yọ dzọkota ngu;
m'o -ruhuru; ọ ha ihagha.
- 20 Teke ejo-ẹgu byaru;
be ọo-gbafuta ngu t'ẹgu be egbu ngu.
L'ògè ọgu;
be oo-me t'ẹ b'i la l'ọgu.
- 21 Ẹ too kwedu t'ejo okfu rua ngu l'ẹhu;
ọphu iitsudu egvu ọ-la-l'iyi.
- 22 Ọ -buru iyi byaru; buree ọchi
ejo-ẹgu byaru; buree ọchi
be ii-nọdu achi iya;
ọphu iitsudu anu-ẹgu-egbudu egvu;
- 23 Kele nggu le mkpuma,
no l'egu a-gba ndzu;
anu, bu l'egbudu aburu onya ngu.
- 24 Ii-ma l'ẹ to nwedu iphe,
eme ufu ngu; iphe, bu iphe,
i nweru enweru;
be ii-gu ọgu;
to du ọphu aachọ achọcho.
- 25 Ii-ma l'unwu ngu du l'igwe;
awa ngu a-zaa l'ọ bu eswa, furu l'ali.
- 26 Ii-la l'oge nka-ezekuna nke ngu;
nggu adu l'ọ bu akpe,
e gburu l'ògè iya.
- 27 Ayi leekwaru iphe-a enya;
phu l'ọ bu oswi-okfu.
Nukwaa iphe mu ekfu;
gude iya meru iphe!"

6

Onu, Jobu eye

- 1 To du iya bu; Jobu abya eyee onu; su:
- 2 "Q du iya t'e wota aphu,
no iya l'obu tu atutu;
phu ege onyi-be era.
Mbụ t'a achiko iphe-ẹhuka iya
chiru ye l'iphe,
eegudeje atu era iphe.
- 3 Q kafutaje aja,
no l'eze enyimu onyi era.
Yo buru iya meru iphe
olu mu ada njiji-onwu njiji-onwu.
- 4 Kele akfu
Okaribe-Kakota-Ike
ngutsuaru mu anguru l'ehu.
Oku, oohu mu alo mu aka le meji.
Iphe Nchileke gude eye mu
egvu kperu mkpee lanu.
- 5 Nkaku-igara-oswa;
?oraje ora teke ota nri.
To eswi; ?oogbuje ora
me nri, oori nodukwadu?
- 6 ?Eerije nri, e-te nwedu
utso l'ẹ be eye iya unu.
Eke ono, achaje ucha l'ekwa-oku ono;
?o nweru ege otsoje to.
- 7 Mu te edenyijedu iya aka;
kele egbe nri ono
anoduje ahụ mu egbo.

- 8 O g'a dukwanu mu mma;
 m'ò -bùru lẹ Nchileke
 a-nụ iphe mu ekfu;
 meeru mu iphe, mu ele ẹnya iya.
- 9 Mbụ lẹ Nchileke a-tụ obu; gwee mu uji;
 mbụ sefu mu ẹka;
 tẹ mu chihu lẹ mgboko-a.
- 10 Yo nwekwanuru nwiphe
 a-nọdu adụ mu ike;
 ẹhu akabẹ tsọo mu ẹna
 l'ẹhu-ụphu ọwaa,
 ta adazitadu mu adazita-wa;
 kele mu ta jikakwa ome
 iphe onye ono, dụ nsọ ono kfulu.
- 11 ?Nanukwadu ụvo, nọ mu nụ
 k'ole ẹnya ngunu?
 ?Bukwanu ole bụ ke ọta nshi;
 l'ẹ b'ọ dụ iphe aanọ ndzụ anọ-kfulu?
- 12 Ike, nọ mu nụ;
 ?ọ bụ ke mkpuma tọo?
 Tọo anụ-ẹhu mu;
 ?ọ bụ ope tọo?
- 13 ?Mu nwekwaduru ụvo, mu
 e-gude agbaru onwomu
 mkpu nta-a ike, mu shi nweru gvụwaru-a.
- 14 Onye ụzo chihuru gbakwaru
 tẹ ndu ọnyà iya gbaaru iya
 mkpu; m'ò -ruhuru;
 ọ bụru l'ẹ tẹ tsuhedu
 Okaribe-Kakọta-Ike egvu.
- 15 Obenu l'unwunne mu phẹ
 bụ ndu ẹregede l'ọ bụ eyii.
 Ẹphe dụ l'ọ bụ utso nggele,
 gudeje ọso l'awu.
- 16 Teke mini jiru ejiji;
 nmukoo anmuko;
 yọ bụru lẹ mini suno,
 adazeshihu nụ; b'ò shi.
- 17 O -rua l'ọnanwu; yọ tashihu.
 Okpomoku -byalẹphu;
 mini ono agwụ l'ogba iya.
- 18 Mu dukwa l'ọ bụ onye ije, ẹkwo-nji jiru;
 yo phua ụzo l'ẹke ọocho mini.
 Yo je abaa l'ali,
 anwụ-chigburu-inya;
 laa l'iyi.
- 19 Ndu ije, shi Téma achọ mini;
 ndu ije, shi Sheba achiru ẹnya dobe l'ụzo.
- 20 Ẹphe riru l'ẹphe a-phụ mini l'ẹke ono.
 Ẹphe erua; t'ọ duhe l'ẹge ẹphe riru iya.
- 21 O bụ ẹge ono b'ọ dụ mu l'ẹke unu nọ.
 Unu phuru ẹge ọ byaru mu;
 wata ọtsu egvu.
- 22 ?O nweru iphe mu rojeru unu?
 ?O nweru onye mu sụjeru
 t'ọ wota iphe o nweru
 je anuru mu nggalazu?
- 23 ?O nweru onye mu sụjeru
 t'ọ bya agbafuta mu
 l'ẹka ndu ọhogu mu;
 m'ọ bụ l'ẹka ndu ejo madzụ.
- 24 Unu koshinu mu ẹke mu hasweru ọkpa;

- tẹ mu dobe ọnu ndo.
 25 Q bụ oswi-okfu l'ire-lanụ ahụje ọku;.
 Ọbu; ?bụkpoo ngunu;
 be unu a-sụ l'unu gude ẹka
 ekfu iphe-wa, unu ekfu-wa.
 26 ?Bụ kẹle mu ta mahẹdu
 ẹge mu e-me iya; meru iphe
 unu a-rị l'okfu mu bụ mkpọkoro okfu.
 27 Q bụ ndu dū l'ọ bụ unu
 atụje ẹnwa t'e je eree nwogbe,
 ẹ-te nwedu nna;
 mbụ gude obutobu ẹphe kpa ẹku.
 28 Unu palinua ẹnya apali
 lee mu nta-a.
 ?Mu a-kabẹ nọdu unu l'ifu
 adzuru unu ẹjo-ire tọo?
 29 Unu ھے. Unu ba ebohenu
 mu ibo ịnyigirinyi.
 L'ọ kwa ẹpha mu;
 be unu emebyishi emebyishi.
 30 ?Mu a-dzuru unu ẹjo-ire tọo.
 ?Q bụ lẹ mu ta kabẹdu maru
 iphe, dū iche l'ire-lanụ yẹle ẹjo-ire tọo?"

7

- 1 "Tọ bụdu ọru-ike; be madzụ byaru lẹ mgboko-a.
 Ndzụ iya; ?tọ dudu l'ọ bụ
 ndzụ onye e buru ozi.
 2 Q dū l'ọ bụ ohu, bụ iphe
 ọonoduje ele ẹnya iya bụ nwagu urenyashi;
 mbụ l'ọ bụ onye e buru ozi,
 bụ iphe, ọonoduje eche bụ
 ụgwo-ọru iya.
 3 Q bụ ẹge ono b'ọ dū mu.
 Iphe, bụ ọnwa,
 sweru esweswe abukotajeru mu 'ọ-ga-lẹ-mkpa.
 Ẽnyashi, mụtaru amuta;
 mu aghakọta gburugburu.
 4 Mu -laa l'ulo; mu anọdu lẹ
 mgbamuche kẹ wo:
 ?Bụ teke ole be nchi
 a-bọhu.
 Ẽnyashi -nọdu;
 yọ kpụ onwiya gologolo.
 Mbẹdua l'agha gburugburu
 jeye teke nchi a-bọhu.
 5 Ẽhu mu l'ọ ha bụkota
 ẹhonwu mẹ inyi be jiru iya nụ.
 Akpọ-ẹhu mu l'ọ ha
 kejashihukotaru mu
 ekejashihu; bụru ọnya.
 6 Ndzụ mu gbe kakwa ngga,
 e gude ekwe ẹkwa ọso;
 ndzụ mu ekwo swaraswara
 l'ẹ b'ọ dū iphe, mu levuru ẹnya iya.
 7 Byiko Nchileke;
 nyatakwa lẹ ndzụ mu
 ta dudu iphe ọdo, ọ bụ; gbaha udzu-ọnu.
 Ẽ to gbe bụdu l'ẹhu
 a-tsokwadu mu ẹnna ọdo
 lẹ ndzụ mu ọwaa.
 8 Onye phuru mu nta-a

- ta aphukwa mu ọdo;
 ii-chọ mu;
 ọbule ẹ tii phuhedu mu.
- 9 Ọ bu ẹge ono,
 urukpu asakahuje ono;
 bu ẹge onye, e kpochiru l'ili
 ta alatahedu azu ọdo.
- 10 Ẹ tọ latahedu azu l'ulo iya;
 ọphu ufu iya 'amahedu iya ọdo.
- 11 Ọ bu iya kparu iphe
 mu te edobedu onu ndoo.
 Mu a-nodu ata kpukpurukpu
 l'ekfushi ẹge ẹhu du mu;
 chiko ẹge meji aphu-tabe mu
 uphu kfushia.
- 12 Unu eche mu nche;
 ?mu bu eze enyimu;
 ?te mu bu ẹjo anu, bu l'eze enyimu?
- 13 Mu shi arị l'oshi-azee mu
 e-me t'ẹhu du mu agu;
 mbu l'aba-anuma mu
 e-me te nggumaphu mu ka nwanshi;.
- 14 Obenu l'i gudele-e ẹjo nro;
 gude ahụ; gude nkopyabe l'eye mu egvu;
- 15 k'ọphu bu le mu gbe hata
 l'e yeru mu eri l'ekpiri;
 hata anwuhu;
 male egbe ndu ọwaa,
 mu no nta-a.
- 16 Ndu ta guhekwa mu agugu;
 ike k'onodu ndu agvwa mu.
 Hakpele mu phuahaha;
 le ndu, mu no ta duhedu
 iphe, o garu mu!
- 17 ?Bu ngunu be madu bu
 ke ti gbe mee ya t'o ha nshinu?
 ?Bu ngunu be madu bu;
 ke ti rivuje iya l'oriri;
- 18 mbu ke ti nyochaje iya l'utsu mboku-mboku;
 l'ahụ iya ama tekenteke?
- 19 ?Tii kabekpodua wofu mu
 enya; m'o bu ti haedu mu
 te mu kebe lee ọphu bu onu-mini?
- 20 Ọ -buru le mu meru iphe du ẹji;
 ?bu ngunu be mu meru nggubedua;
 bu onye eche madu nche?
 ?Nanu ẹge o du b'o bu mu
 bi bya aphube enya?
 ?Mu buwa iphe-ehuka noduru ngu to?
- 21 ?Nanu ẹge o du be ti
 gukpoduaru mu nvu l'ẹke mu mesweru ngu;
 mbu paru haa l'iphe, du ẹji
 obu, mu eme obu;
 ke l'e ta anohkwa ọphu,
 baru ishi; e kpochia mu.
 Ii-chọ mu nta chọ mu imo; ti phue mu."

8

Onu, Bilidadu eye

- 1 Tọ du iya bu; Bilidadu ke Shuha abya eyeeru Jobu onu; su iya:
 2 "Bu teke ole b'ii-kfu ẹge-a kfubebe?"

- 3 Ikpe Nchileke;
 ?oogbeje nggọ tọo?
 Mbụ; Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 ?oomeje t'iphe vudo
 nhamunha gbe nggọ tọo?
- 4 Ọo-bụkwa-a iphe, dọ ejị,
 unwu ngu meru iya
 b'ọ gwataru ephe ugwo iya.
- 5 Obenu l'i -gbakfuta Nchileke;
 bya arọ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike;
- 6 Ọ -buru-a l'ị duebe mma; buru onye ire-lanụ
 bẹ oo-gbeshia nta-a;
 gbaaru ngu mkpu;
 mee t'i laphu azụ l'okwa,
 i shi nọdu.
- 7 L'odungu; bẹ ọo-dụ l'ị ha nwanshị;
 obenu l'o -rua l'ikperazụ;
 bẹ ji-bụ oke amadụ.
- 8 Jina ndu bụ ọgurenya
 t'ephe kọoru ngu iphe,
 shi amujeru ndiche ephe.
- 9 Ayibedua kẹ unyaphua;
 ?bụ ngunu bẹ ayi maru.
 Ọ kwaphụ ege ono
 bẹ ndzụ ayi dọ kẹ nwa
 tsokengu lẹ mgboko-a.
- 10 Ndu ono e-zi ngu-a iphe;
 kfuru okfu ye ngu lẹ nchị.
 Gekwaaru ephe nchị.
- 11 Èjì; ?oovuje ogologo l'ẹke
 e-ta bụdu ụda.
 Èkwo okpuru;
 ?onoje l'ẹke mini ta nọdu.
- 12 Ọobuje; mini -gvulephu;
 yo vuru iphe bụ egbudu,
 nọ l'ẹke ono ụzo nwụshihu.
- 13 Ọ bụ ege ono bẹ ọotsa-kfujẹ
 ndu zaharu Nchileke.
 Ọ bụ ege ono bẹ iphe, ndu
 e-ta madu Nchileke ele ẹnya iya
 abujeru ephe kẹ mmanu.
- 14 Iphe, ọ dakoberu aduje l'ọ bụ eri.
 Iphe, ọ kpọru obu yeru adụ
 gephere-gephere l'ọ bụ ugbu mkpakiri.
- 15 Teke ọ dakoberu
 ugbu mkpakiri ono; yọ daa.
 Ọ-gbakua ya ẹka;
 to nwedu ọphu eme nụ.
- 16 Ọ dọ l'ọ bụ iphe, a kuru
 l'anwụ; l'agba iya mini.
 Yo rushia iru ọphungu ji mgbabu ono;
- 17 gbakushia akwara l'ikpo
 mkpuma; l'ẹke ọcho ẹke, dọ ekfu-ekfu.
- 18 E -fefu iya l'ẹke ono, o futaru ono;
 ẹke ono ajika iya; sụ lẹ ya ta aphubukwa ya.
- 19 Yọ bụwaru iya phụ; ewu
 odo abya efuchia l'ẹke ono.
- 20 Nchileke ta ajikajekwa onye
 e-ta dudu iphe, o meru;
 ọphu ọ bụjekwanu agbarike
 ndu eme iphe, dọ ejị.

- 21 Oo-mekocha mee;
 ɔnu aburu ngu ɔnu-ɔchi.
 Yɔ bɔru okoo bu yi-nɔdu atɔ.
 22 Iphere e-mekochaa bɔru ke
 ndu ɔhogu ngu;
 ufu ndu eme akirishi achihu.”

9

Onu, Jobu eye

- 1 Tɔ du iya bu; Jobu abya eyee ɔnu su;
 2 “Mu makwarɔa l'iphe iikfu bu oswi-okfu.
 Obu; ?nanu ege
 madzu mmanu e-me bɔru
 onye doberu eka ndoo
 l'eke Nchileke no.
 3 Onye o du te yele Nchileke
 tɔa ya be ɔo-jikwa
 unukurunu aji;
 ophu o zaghedu m'oo nanu.
 4 Nchileke bu mmamiphe kpu;
 bɔru iya bu agburu-ehu kpu.
 ?Bu onye kwefujeru iya ike;
 e mekochaa;
 yo duru iya le mma?
 5 Oonwuribeje ugvu; ugvu ta
 ama l'o nwuruberu iya.
 Oogudeje ehugghu;
 kpo ya ishi-aku.
 6 Mgboko be ɔonma-woje
 anmawo; nmaa itso,
 e gude gvube iya yikayika.
 7 ɔotujeru enyanwu ekemu;
 enyanwu echibuhu;
 bɔru iya ebuchije
 mkpo-kpodo;
 yo haa echichi.
 8 ɔ bu yebedua nwenkinyi iya
 susaru akpamigwe;
 bɔru iya bu onye ejeje ije
 l'eli akpara-mini,
 atɔ l'echi eze enyimu.
 9 ɔ bu iya meru mkpo-kpodo,
 bu Beya; me Oriyonu;
 me Puleyadesu;
 mewaru oke mkpo-kpodo,
 notsua l'uzo ohuda.
 10 Oomeje iphe, du biribiri,
 e-te nwedu etu;
 me iphe-ophulenya,
 e ta agutadu aguta.
 11 ɔobyaje bya esweta mu;
 mu ta aphu iya.
 Yo byakwa bya eshia iku,
 eke mu no; mu ta ama.
 12 ɔ -nata madzu iphe;
 ?bu onye a-su iya te b'o meshi?
 ?Bu onye ha k'oji iya
 iphe oome?
 13 Ehu -wata oghu Nchileke
 eghughu be t'o mejekwa agha enya;
 k'ophu bu le ndu soja

- Réhabu byishiru iya ikpere.
 14 ?Nanụ ege mu e-shi asa iya okfu?
 ?Mu nweru ọnu, mu e-gude
 te mu l'iya wata ntutu-ego?
 15 Q bụ oswi-okfu l'ẹ tọ dudu
 iphe, mu kpataru;
 ọle mu te ejekwanu iya ọgba okfu.
 Mu a-ndunuphu arọ
 onye ono, bụ onye ikpe mu ono
 t'ọ phụaru mu imiko.
 16 Mu -kua ya oku; yọ bya;
 bẹ mu ta rịkwa l'oo-yeru mu ọnu.
 17 Q bụ oke pherephere;
 bẹ oo-gude bya egwee mu rakaraka;
 mee t'onya, tukuru mu ẹhu dzuru ka nshinu;
 l'ẹ b'ọ dọ iphe, mu kpataru.
 18 O gude iphe-otsu-l'ẹhu l'atsupya mu;
 to kwe te mu tufu ume.
 19 Q -bụru k'okpehu;
 bunu yẹbedua bụ ike kpụ.
 Q -bụru k'ikpe;
 ?bụ onye e-kukwanu iya ikpe?
 20 Q -bụru l'ẹ t'ọ dudu iphe mu
 meru bẹ ọnu mu
 kpataakwaru kpube mu.
 Q -bururu nụ l'iswi dọ mu mma;
 bẹ ọnu mu a-nma lẹ mu iya-a.
 21 A makwaru-a l'ẹ t'ọ dudu
 iphe, mu kpataru;
 ọle mu ta akpahedu ishi;
 mbụ lẹ ndzụ gbe dọwa mu nụ ashị.
 22 Mbụ l'ọ chiko buru iphe lanụ.
 Q bụ iya kparu iphe mu sụru:
 'Lẹ Nchileke emebyije ndu
 ẹ-ta dudu iphe, ẹphe meru;
 mẹ ndu bụ ndu ikpe nmaru.'
 23 Mgbonwu -gbakwoshilaha
 ndu ẹ-ta dudu iphe, ẹphe
 meru; meji atofulaha ẹphe;
 bule-ẹ ọchi; bẹ Nchileke anọduje achi.
 24 Mgboko-a -laa ndu
 akirishi l'ẹka;
 yo kwechishia ndu ikpe ẹnya.
 Q bụ; ọ -budu iya;
 ?buhunu onye e-me iya.
 25 ?Mu a-ọ-bekwadu ino-be agha.
 Q bụ; ?mu gbe ele ẹnya
 l'ọ nweru mbọku,
 ẹhu a-tsọ mu nwēnaa.
 26 Ndzụ, mu agba
 swacha-swacha l'ọ bụ ụgbo,
 maru ọgba ọso.
 Oozi phaaphaa l'ọ bụ ivu
 abya ọdzuta nwọku.
 27 Mu -sụ te mu haa ọgu aphụ;
 bẹ ifu a-gbanwe mu;
 mu awata ọmu ọnu-ọchi.
 28 Obenu l'iphe-ẹhuka, mu eje;
 bẹ mu atsukwadu-a egvu;
 kẹle mu maru l'ẹ tji kwedu
 l'ẹ tọ dudu iphe, mu kpataru.
 29 Keshinu ikpe nmawaru mu;

- ?buhunu ole be mu
alìkashiru onwomu?
30 E to nwekwa me mu gude
ncha saa onwomu;
du l'ò bu eberugo;
bya egude ncha kwò ẹka;
yò ma mma;
31 be ji-patalẹkwa mu-a chee
l'iduma, echi buruburu;
k'òphu bu l'uwe, mu yeru l'ẹhu;
be mu a-du ashì.
32 Nchileke ta budunu madzu
ege-a, mu bu-a;
me mu agbakwanua ya
okfu; me mu l'iya
edogbabekwanu iya l'ulo ikpe.
33 Ophu o dukwanu
onye ogbo, nonu,
ge egude ayi ẹka;
gbokahu ayi;
34 mbu onye a-nafu Nchileke
echachi ono, o nuberu mu l'ẹhu ono;
k'òphu ọo-ha mu oye egvu.
35 Teke ono; mu ekfukwanua
ege onu ha mu;
mu ta atsùhe iya egvu.
Obenu l'ẹge o du nta-a;
be ike ta aduhedu mu k'ekfukfu iya."

10

- 1 "Onodu ndzu atsùwa mu l'ẹhu.
Oo ya bu te mu bya
ekfushikota ẹke, ọotsu mu l'ẹhu; mbu
kfushikota ege o ghu mu.
2 Mu a-su Nchileke:
Te b'ò nmashinu mu ikpe!
T'o gushinuaru mu iphe, mu meru obu!
3 ?Tò iphe, du ngu mma;
nggube Nchileke bu ti nua mu aphu;
mbu ti mebyia iphe,
i gude ẹka ngu mee;
idzu, ndu ẹjo iphe egbe
buleru ngu-a onu-ochi.
4 Enya ngu;
?o bu enya madzu to.
T'o bu ege madzu
ele enya l'iphe b'i leje iya.
5 ?Bu ege nka ke madzu beru;
be nke ngu beru.
?Tò bu ege iikata-be nka;
be madzu akatabe,
6 mekwanuru iphe, bulephu
ẹke onmaru mu;
be jinoduje avo;
l'achokashi ẹke mu mesweru.
7 Obenu l'i makwaru-a
l'ikpe ta nmadu mu;
ophu o dudu onye a-du ike
nafuta mu l'ẹka ngu.
8 ?Tò budunua nggubedua
gude ẹka ngu moo mu;
bya emee mu.

- ?Ii-bya aghakọbe nta-a;
 woru mu mebyishia tọ?
- ⁹ Nyatakwa l'i kpuru mu l'ọ bu ọra.
 ?Ii-bya nta-a bya avokposhia
 mu te mu buru eja ọdo tọ?
- ¹⁰ Ọ bu nggu metaru ọmuda,
 e gude yee ime mu;
 nggu abya emekwaaphu
 te mu nọdu l'ẹpho nne mu kpua.
- ¹¹ Nggu abya eworu anu-ẹhu
 yee mu oye uwe;
 bya egude okpu
 yele ọmi-okpu dzekfua mu.
- ¹² Ọ bu nggu nuru mu ndzu;
 bya eyeru mu obu.
 Yọ buru ẹge i gude ehe mu
 meru iphe ndzu dzuru mu.
- ¹³ Obenu l'o nweru iphe i shi
 domiaru mu edomi;
 mbu le mu marua l'ọ bu iphe,
 i rikohawaru mu ariko:
- ¹⁴ Ie mu -mee, iphe du eji;
 be ii-tubekpele iya phu nvo;
 le tii leswetadu eke mu mesweru.
- ¹⁵ Ọ -buru l'ikpe nmaru mu;
 t'aphu bukwaru nke mu!
 Ikpe -laaru mu; be mu
 ta apalighekwa ifu apali;
 ke l'iphere buwa nke mu;
 iphe-ẹhuka, mu eje abyawa mu ori ishi.
- ¹⁶ Mu -je ome le mu paliru ishi;
 nggu achilahaa nta mu
 l'ọ bu agu.
 Nggu egude ike ngu ono,
 du biribiri ono furu mu.
- ¹⁷ Iikpobataje ndu ophungu,
 a-nodu agba mu ekebe.
 Mu egbe aka ngu ru
 oghu eghughu l'anya l'eje ejeje.
 Ndu sọja ngu akpoje
 iche iche abya mu otso ogu.
- ¹⁸ ?Bunua ngunu meru iphe,
 i haru t'a ma mu?
 Ọ du mu t'a su le mu
 nwuhuru nne mu l'ẹpho.
- ¹⁹ Ọ g'aka mu mma;
 ndege o buru le mu ta nobua le phu;
 m'o kwanu le mu shi l'ẹpho
 tu uswe lashia l'ili.
- ²⁰ ?Mu a-nọ-bekwadu ino-be agha?
 Kufunu mu eka t'ehu kabẹ
 tsọ mu nwena;
- ²¹ Temanu mu alade eke ono,
 bu; a -lawa iya;
 ta alatahedu ọdo ono;
 mbu l'alj ono, nodu gẹbeyingu;
 gbaa tsukiribangu ono;
- ²² eke enyashi iya bu abali-ishi;
 iphe, no iya nu aburu ekpuru-ochi;
 me nwonyonyo,
 gbakotaru tsabalangu;
 bya aburu eke du gharagharaghara.”

11

Onu, Zofa eye

- ¹ Tò dù iya bụ; Zofa, bụ onye Nema abya eyee onu; sụ:
² "Aa-ha oye onu l'iphe
 owaa, i kfushiru-wa tọo?
 ?Iikfushi iphe-a l'ọo
 t'a haaru ngu enge tọo?
³ Bebebe ono, iikfu ono;
 ?oo-me tẹ madzụ dobe onu
 ndoo tọo.
 I -jagee ndiphe ewena ono,
 ijia ono; ?t'ẹ b'ọ dù onye
 a-gbọru ngu chaa tọo?
⁴ I sụru Nchileke l'iphe,
 i kwetaru te nwedu ntụpo;
 bya asụkwaphu l'ị bụ
 onye dū-geru nū l'enyā Nchileke.
⁵ Ọle; ọ dukwanu mu t'a sụ lẹ
 Nchileke e-ye onu l'onwiya;
 mbụ kpūhaa onu gbakūshi ngu iya;
⁶ mbụ kpūhaa mmamiphe gheberu ngu onu;
 kẹ l'ọkpuberu mmamiphe
 enweje ifu labụ.
 Iphe, ii-maru; Jobu;
 bụ lẹ Nchileke gbe
 tū-zetakwa nū ẹka l'àhùhù,
 ọohu ngu; ma l'ẹge iphe,
 dū ẹji, i meru ha.
⁷ ?Ii-dughe ike maru ẹge
 Nchileke habe ogvu?
 ?Ii-dū ike vọo vọfuta ẹge
 Okaribe-Kakọta-Ike beru?
⁸ Ọ kakwa akpamigwe l'eli;
 ?nanū ẹge ii-me iya.
 Ọ kakwa alị-maa ogvu;
 ?bū ngunu bẹ ịi-dū ike maru.
⁹ Ọ kakwa mgboko-a ogologo;
 kakwaphu eze ẹnyimu ụsa.
¹⁰ Nchileke -bya nta-a;
 bya akpūta ngu tū-chia;
 kpūru ngu jeshia ụlo ikpe;
 ?bū onye a-kpọ-shighe iya?
¹¹ Nchileke makọtakwaru-a ndu ejire.
 Teke ọ phuru iphe, dū ẹji;
 ?tọo tūbejedu iya nvọ tọo?
¹² Iphe, ọ bụ bụ l'ọ ka ntse ọzufuta
 nkakfụ-igara-ọswa
 t'ọ wata ome l'ọ bụ madzụ;
 karia ome onye eswe
 t'ọ nweru egomunggo.
¹³ Obenu l'i -wowaru obu ngu
 tū-pyo l'ẹke Nchileke nọ;
 machiāru iya ẹka ngu ẹphe ẹbo;
¹⁴ bya esefukota ẹka l'iphe,
 bụ iphe, dū ẹji, iimeje;
 tii kweje t'ọ nweru iphe,
 dū ẹji, a-nọ l'ufu ngu;
¹⁵ ono teke ịi-pali ifu apali;
 iphere ta adūhe ngu.
 Ọo ya bụ; nggu evudo kemukemu;
 tii tsuhe egvu.

- 16 Ono teke ịi-tụko
 iphe-ẹhuka ngu l'ọ ha zahakọta.
 Yọ dọ ngu l'ọ bụ ẹge ono,
 utso abyatsuje; yọ laa ono.
- 17 Ndzụ ngu abya egbufu;
 ka echi oke-eswe onwu enwunwu.
 Ọchi abya asahuru ngu l'ọ bụ nchi-abọhu.
- 18 Ịi-buru ịe domangu rimangu;
 ke l'ọ nweru iphe iile ẹnya iya.
 Nngu anọdu tufu ume l'ẹhu-gudangu.
- 19 Ịi-la l'ulo; tọ dọ onye a-bya ngu oye egvu.
 A dọ l'igwe byalahaa t'i yeru ẹphe ẹka.
- 20 Obenu ịe ndu ejo iphe;
 be ọzo ẹphe e-mekochaa chihu;
 ẹphe ta aphụ ọzo, ẹphe
 e-shi nahụ.
 Iphe, ẹphe a-nọdu ele
 ẹnya iya nwenkinyi aburu anwuhu."

12

Ọnu, Jobu eyeru Zofa

- 1 Tọ dọ iya bụ; Jobu abya eyeeru iya ọnu sụ:
- 2 "E t'a tudu iya atutu;
 l'ọo unubedua bụ
 o-kfua-ọ-gvu.
 Ị-nwuhu; mmamiphe etsoru ngu.
- 3 Ọlobu; mę mu nwekwarua
 egomunggo l'ọ bụ unubedua.
 ?O nweru ẹge ọdo,
 unu bya aka mu ọdo tọo?
 ?Bụ onye bụ onye
 ẹ ta madu iphe ono,
 iikfushi ono l'ọ ha?
- 4 Nta-a; be mu bụwa iphe,
 ndu ọnyà mu gude agba mgba-ọnu;
 mbụ mube onye shi
 akpọ-kuje Nchileke;
 yọ za mu.
 Mu bụwa iphe-ọchi;
 ịe mube onye doberu ẹka ndoo;
 uta ta nọ mu l'ẹhu.
- 5 Ndu iphe duru ịe mma
 ta amajedu iphe, bụ ịe
 madzụ nọ l'iphe-ẹhuka.
 Ephe asuje l'ọo ndu
 ẹturu loru b'a muru
 iphe-ẹhuka yeru.
- 6 Obenu l'ufu ndu abali-d'egvu
 te nwedu onye akpa ẹphe ẹhu.
 Ndu akpatsu Nchileke iwe
 te gbe dudu iphe,
 eme ẹphe;
 mbụ ndu ono, gude ọgvu
 ẹphe l'ede ono.
- 7 Obenu; ọ -buru l'unu achọ te
 iphe doo unu ẹnya;
 unu je ajita unwu-anụ-ẹgu;
 m'ọ bụ unwenu.
- 8 Teke ẹ tọ dudu;
 unu kfuru eliphe
 t'ọ zia unu iphe.

- Ọ -dudu; unu ahaa t'ema,
 nọ lẹ mini zia unu iphe.
 9 ?Bụ onye ole l'iphe ono,
 mu gushiru ono ta madu
 l'ọo Ojejoje gude ẹka iya
 mee iphe-a, meru nụ-a?
 10 Ọ bụ Nchileke bẹ
 ndzụ iphemiphe ọbule,
 o keru ekeke nọ l'ẹka;
 bụru iya gude ume,
 onyemonye ọbule atụ.
 11 ?Tọ bụdu ẹge ono,
 nchị egeje iphe, ọ nuru egege ono;
 bụ ẹge ire edejeodu onu l'iphe, oo-ri.
 12 ?Tọ bụdunua l'ẹka ndu bụ ọgurenya;
 bẹ eeshije mụta iphe;
 bụru onye karu nka
 bẹ iphe edoje ọnya.
 13 Ọ bụ Nchileke nwe
 mmamiphe; mẹ ike.
 Ịdzụ yele iphe odo ọnya
 abụkwaruphu nk'iya.
 14 Iphe, bụ iphe,
 o nwutsuru enwutsu
 ta dukwa onye a-dụ ike
 kpụ-kwaa ya;
 ọphu ọ dukwa onye
 a-dụ ike tũhàà onye ọ tũru mkpọro.
 15 Ọ bụ Nchileke bụ:
 o -gbochia tẹ mini ba achị;
 ejo mkpọ-anwụ abya.
 Teke ọ tũharu ugbo;
 yọ bụru utso.
 16 Ọ bụ Nchileke bẹ ike;
 mẹ mmamiphe nọ l'ẹka;
 bụkwaru iya phụ b'ọ nọ
 l'ẹka; mbụ onye ụgho;
 mẹ onye ọoghoru iya.
 17 Ndu akpọ-ziru ndu ọdo ụzo; bẹ ọotuje too;*
 mee ndu ikpe t'ẹphe bụru ndu eswe.
 18 Oomeje ndu eze t'ẹphe shi
 l'ọkwa-eze ẹphe; bya aburu ohu.
 19 Ndu, achijeru Nchileke ẹja;
 bẹ ọochifuje ọkpa l'alị; wofu ẹphe.
 Ndu, bụ ndu vudowa nụ;
 bẹ onwutsuje.
 20 Ndu e gude ire ẹphe ẹka;
 bẹ oomeje t'ẹphe ba mahẹ iphe, ẹphe e-kfu.
 Ndu, bụ ọgurenya;
 bẹ ọnafuje egomunggo
 t'iphe be edohe ẹphe ọnya.
 21 Ndu, bụ ndu, a maru
 ẹpha ẹphe; bẹ ọonmaje phulaphula.
 Ndu, bụ ndu ike nọ l'ẹka;
 bẹ oomeje; ike agvụ ẹphe.
 22 Ookoshije iphe,
 dụ ogvu ogvu, nọ l'ọchi;
 l'emeje iphe, gbaru tsụbalangu;
 t'ọ bụru iphoro.

* 12:17 12:17 Iphe ẹka-a kwata ekfu bụ lẹ Nchileke agbabeje ẹphe ọtu; ẹphe awata okpe ejo ikpe.

- 23 Ọ bụ iya emeje tẹ mba bụru eze mba;
 bụru iya echikaje iya.
 Ọ bụ iya emeje tẹ mba zụa azuzu;
 bụru iya achikashije iya.
- 24 Ọnafuje ndu ishi
 kẹ mgboko-a egomunggo;
 nwuru ẹphe ye
 t'ẹphe wata ọgha-phe ebedere-badara.
- 25 Oomeje t'ẹphe etsutso etsutso;
 l'akpọ galagala l'ọ bụ onye mọe guderu."

13

- 1 "Mbedua gudeekwa ọnya mu
 phukota iphe ono l'ọ ha;
 bya egudewa nchị mu nua ya;
 yo doo mu ọnya.
- 2 Iphe, unu maru;
 bẹ mbedua makwaru-a.
 Ẹ to nwekwa ẹke
 ọnya mu laru l'ẹke unu nọ.
- 3 Obenu l'ọ dū mu t'a sụ lẹ mu
 e-kfuru nū
 Ọkaribe-Kakọta-Ike.
 Tẹ mu lẹ Nchileke l'onwiya tūa ya.
- 4 Obenu l'unubedua gude
 ntuphu-ire egbugbo mu.
 Unu bụkota mkpokoro
 ndu njibya l'unu ha!
- 5 Ọ dū mu t'a sụ l'unu a-tuko
 l'unu ha dobe ọnu ndo;
 kẹ l'ọ bụ ono g'e-koshi
 l'unu bụ ndu, maru iphe.
- 6 Unu ngabewaru nchị
 tẹ mu yee ọnu!
 Unu ngabẹ nchị;
 nua iphe, mu ekfu!
- 7 ?Bụ ngunu meru iphe unu adzụ ejo-ire;
 sụ l'ọo Nchileke bẹ unu ekfuchitaru.
 ?Bụ Nchileke;
 bẹ unu e-gude ẹregede l'ekfuchitaru tọo.
- 8 ?Unu eme t'unu gbataru Nchileke tọo.
 ?Bụ unu a-gbaru iya ọdzori tọo.
- 9 Nchileke -je unu enyochaa;
 ?unu adua ike mee ya eswe
 ẹge madzụ emeje ibe iya.
- 10 Ẹ to nwekwa ẹge ee-me tẹ
 Nchileke ba abaru unu mba;
 mọ unu wata ọkpa oke lẹ mpya.
- 11 Ọdu-biribiri iya;
 ?te egudedu unu tọo.
 ?Egvi iya ta akaduru unu oru l'ẹhu.
- 12 Iphe ono, unu ekfushi ono
 tuko bụru ẹtu, laru lẹ ntụ.
 Iphe, unu edo t'unu gude
 dofu onwunu aburu iphe laru l'ẹpotọ.
- 13 Unu daa ashị; tẹ mu kfua;
 ọphu, e-me nū; t'ọ mee!
- 14 ?Bụ ngunu meru iphe mu
 e-gude ndzụ mu tūa ntụ?
- 15 Ẹ tọ nwekwa m'ọ -ruhuru;
 oogbu mu egbugbu;
 bẹ mu a-chilekwarua ọnya dobe l'ẹke ọnoo.

- Mu e-vudokwa iya phụ l'ifu kpefu.
 16 Ọ bụ iphe ono e-mekochaa dzọo mu;
 ọ́ ẹ́ tọ́ dudu onye,
 ẹ-ta atsudu Nchileke egvu,
 a-dụ ike kpọfu iya l'ifu.
 17 Unu kpa iphe ẹ́ nchị;
 nya iphe-a, mu ekfu-a!
 Tẹ́ iphe-a, mu ekfu-a
 bamikwaa unu abami ẹ́ nchị!
 18 Ẹ́ nta-a, mu chikobewaru
 iphe, mu e-kfu-a; bẹ́ mu
 marua l'ikpe a-laru mu.
 19 Ọ́ nweru onye a-bya a-sụ
 l'ọ́o iphe, mu meru ndọ-ọ?
 Ọ́ -dụ́ ẹ́ge ono; mu adaa ashị; nwụhu.
 20 Nggube Nchileke;
 iphe mu arọ́ ngu t'i meeru
 mu dụ́ ụzo iphe labụ;
 k'ọ́phu mu a-haa
 odomi onwomu edomi l'ẹ́ke jino!
 21 Sefu mu ẹ́ka l'ẹ́hu;
 nggu ahaa mu oyephe egvu
 ono, iye mu ono.
 22 Ọ́ bụ́ teke ono bụ́;
 i -kua mu; mu aza ngu.
 Teke ẹ́-tọ́ dudu;
 nggu ahaa tẹ́ mbẹ́dua
 -kfujee ekfukfu;
 nggu eyejeeru mu iya ọ́nu.
 23 Ẹ́jo iphe mu ono;
 ?bụ́ ole b'ọ́ dụ́.
 ?Bụ́ ugbo ole bẹ́ mu
 mekpooru ẹ́jo iphe ono.
 Koshinu mu ẹ́ke mu chọ́ru okfu;
 mẹ́ ẹ́ke mu mesweru.
 24 ?Nanụ́ ẹ́ge ọ́ dụ́; bẹ́ iidomi
 onwongu edomi l'ẹ́ke mu nọ́;
 l'ele mu l'ẹ́ mu bụ́ ọ́hogu ngu.
 25 ?Bụ́ mkpẹ́kwo,
 pherephere alọ́nga alọ́nga;
 bẹ́ jinu aphụ́.
 ?Bụ́ ẹ́swa ọ́kponku-a;
 bẹ́ jichi ọ́so tọ́o.
 26 Kẹ́ l'iphe, i deshiru ẹ́ mu
 meru bukota iphe,
 eru mu l'anụ́;
 shi ẹ́ge ono vuta ẹ́jo iphe,
 mu meshiru teke mu bụ́
 nwokoro byabẹ́ mu l'ishi.
 27 Ị́ chị́waru mu ọ́kpa ye ẹ́ mkpọ́ro;
 l'enyo t'ị́ maru ẹ́ge mu haru ọ́kpa ha iya;
 bya emee mu
 iphe-ọ́hubama l'ichirukfu;
 k'ọ́phu jì-majẹ́ru ẹ́ke mu dzọ́ru ọ́kpa.
 28 Ọ́o ya kparu iphe madzụ́
 eyokashihuje l'ọ́ bụ́ iphe rehuru erehu;
 mbụ́ rubashihu l'ọ́ bụ́ uwe, nra riru.”

14

- 1 “Iphe, bụ́ madzụ́,
 nwanyi mụ́ru;
 bẹ́ ndzụ́ iya dụ́-a tsọ́-kengu.

- O b̄luphu iphe-̄huka b̄
 iphe, jiru iya n̄.
 2 Ojashije ̄gwegwa l'̄ b̄ igu oshi;
 nw̄kwaaphu kpa teke ono teke ono.
 Ȳ b̄uru ̄ge nwonyonyo
 ̄ ta akp̄jedu ukfu b̄ ̄ge
 ̄ t̄ d̄du ̄ge ̄ono-beje.
 3 ?B̄u egbe onye ono;
 b̄ i-woru ̄nya r̄be.
 ?B̄u egbe onye ono;
 b̄ i-kp̄ta bya iya okpe ikpe l'ifu ngu.
 4 ?B̄u onye a-d̄-ghe ike shi
 l'iphe ̄ ta d̄bebedu mma
 wofuta iphe, d̄bebe mma.
 ̄ to nwekwa.
 5 Keshinu ̄phu a guwaru ̄ge
 madz̄ a-n̄-bebe ̄gu doberu iya;
 t̄-buwaru iya ̄nwa ole,
 ̄o-n̄ l̄ mgboko-a;
 bya ekoshiwa iya ̄ge ̄ t̄o n̄ghatadu;
 6 wofunu ̄nya l'̄ke madz̄ n̄;
 haa ya t'̄ t̄saru ̄hu;
 jeye teke oo-jeghee oke-oz̄i iya
 l'̄ b̄ onye e buru ozi.
 7 Oshi, gvuru l'al̄ nwekwaru
 iphe, oole ̄nya iya;
 mb̄ l'e -gbutsua ya;
 yo futa ̄do l'ukfu iya.
 Ono, o futaru ono anyaa.
 8 O b̄u oswi-okfu l'̄gbaragba iya a-kash̄hu;
 ukfu iya an̄du l'al̄ nw̄hu;
 9 obenu l'̄ -n̄lephu nshishi mini;
 ȳ dz̄ta ̄do;
 bya erua iru ̄phungu l'̄ b̄u
 iphe, a k̄ru ak̄ku.
 10 Obenu l̄ madz̄ -nw̄huwa; e lia ya.
 O -t̄-buwa ume;
 b̄ nk'ya gv̄waru.
 11 O b̄u ̄ge mini atah̄je l'̄enyimu;
 al̄ akp̄shihu nk̄;
 12 b̄u ̄ge madz̄ azeje;
 too gbeshihe ̄do.
 ̄ too tehuhedu ̄do;
 ̄phu o nwedu ̄ge e meru iya;
 o gbe etetakwadu.
 13 O d̄u mu t'a s̄ l'ii-wotale
 mu ph̄ je edomia l'ime ili;
 kpuchia mu iphe l'̄ke ono
 jeye teke ̄hu-̄ghughu ngu a-dazita.
 O d̄u mu t'a s̄ l'i tuburu
 l'̄o ̄ge aa-n̄-bebe nd̄o;
 t̄manu nggu anyata mu.
 14 Madz̄ -nw̄hutsua;
 ?̄o-n̄du ndz̄ ̄do t̄o.
 L'iphe, b̄u oge
 iphe-̄huka-a, mu n̄-a;
 b̄ mu e-eche jeye teke
 aa-t̄futa mu.
 15 Teke ono b̄u: i -kua mu oku;
 mu aza ngu.
 Teke ono b̄ mub̄e
 onye ono, i gude ̄ka ngu

- kee ono a-dùlahaa ngu mma l'ènya.
 16 Teke ono; bẹ ìi-wata ọgu ije mu ọgu;
 nggu elebuhu ẹnya l'iphe, dọ ẹji, mu meru;
 17 nggu eworu iya kechia ekechi;
 ruru iphe kpube iya.
 18 Obenu l'ọ bọ ẹge
 ugvu anọduje eribashihu; l'avọkposhihu;
 mbọ ẹge eenwufuje mkpuma
 l'ẹke ọokporu;
 19 mbọ ẹge ono, mini
 ekwobashije mkpuma;
 mbọ ẹge ono, ukporo-mini evuje ẹja ono
 bọ ẹge iimebyishije iphe,
 madzọ ele ẹnya iya.
 20 Ịikapyabeje madzọ ẹkuku;
 kẹ onye ọphu agvụ.
 Iimeje tẹ ifu iya gbanwee; yọ bọru iya alala.
 21 Ọ -bọru l'aakwabẹ
 unwu iya ugvu;
 b'ẹ t'ọ mahẹdu.
 Ọ -bọru l'akpọ ẹphe ifu l'alj;
 b'ẹ t'ọ phuhedu iya.
 22 Iphe, eru iya l'ẹhu bọ iphe,
 ahụ iya ọku l'ẹhu nk'iya.
 Yọ bọru aphụ k'onwuya;
 bẹ ọogu nkinyi iya."

15

Onu k'ẹbo, Elifazu eye

- 1 Tọ dọ iya bọ; Elifazu, bọ onye Témanu abya eyee ọnu; sọ:
 2 "Onye maru iphe;
 ọokfuje okfu, ẹ te nwedu ishi;
 m'ọ bọ gude okfu,
 ẹ-ta gadu mkpa eme t'ọ dzọ onwiya?
 3 Bọ mkpọkoro-okfu;
 bẹ onye maru iphe
 egudeje eye ọnu l'okfu tọo;
 mbọ l'ekfu okfu,
 ẹ ta dọdu m'ọo nanu,
 baru uru?
 4 Obenu l'i woleruphu k'ọtsu
 Nchileke egvu fua l'alj;
 l'akpọshikwaphu t'e bẹ
 eekfujehe anu Nchileke.
 5 Ọ bọ ẹjo ọdudu ngu ezi ngu iphe, ii-kfu;
 yọ bọru ẹregede b'i gude ekfu iya.
 6 Ọ kwa ọnu ngu anma ngu ikpe;
 ẹ tọ kwa nke mu;
 bọru ọnu ngu agba ngu ekebe.
 7 Bọ nggu bọ onye ọdungu,
 e vuru ọzo mọ.
 Ọ dọ ngu l'i vu ugvu ugvu
 ọzo nọdu lẹ mgboko.
 8 Ị nujewaru idzu,
 Nchileke chjiru tọo?
 T'iji l'ọo nggu nwenkinyi; bẹ maru iphe?
 9 Bọ ngunu b'i maru, ayibedua ta madu?
 Bọ ngunu bọ iphe,
 edoje ngu ẹnya, ẹ te edojedu ayibedua?
 10 Ndu bọ ọgurennya;
 mẹ ndu ishi-ẹwo bẹ ayi

- l'ephe nọkwa l'ẹke-a;
mbụ ndu, bụ nna ngu phẹ ọgurenya.
- 11 Ike ono, Nchileke adu ngu ono;
?o ha ngu nwanshi l'anya to;
mbu okfu ono, e ruberu
ehu erube l'ekfuru ngu ono.
- 12 ?Nanu ege o du;
be okpoma ada ngu kitikiti.
?Nanu ege o du;
be jivo enya ege ono;
- 13 ke t'i woru ehugghu ngu
atu-koshi Nchileke;
egbe okfu owaa eshi ngu l'onu awushi.
- 14 ?Bu ngunu be madzu bu
ke t'o dube mma?
Madzu ono, nwanji muru ono;
?ngunu b'o bu ke t'o buru
onye doberu aka ndoo?
- 15 O -buru le Nchileke
te gudedu ire unwu ojozi nk'ia aka;
imigwe l'onwiya ta dube iya mma l'anya;
- 16 ?buchia madzu, anoduje eme
ali-pata-chigbua;
l'angu iphe, du eji ongu mini
e-gbe du iya mma l'anya.
- 17 Ngabe nchi; te mu mee
t'iphe doo ngu enya;
te mu kooru ngu iphe,
mu gudewaa enya mu phua;
- 18 mbu iphe, ndu maru iphe kfuru;
togbo iya eba;
ophu o dudu iphe,
ndiche ephe kfuru,
nweru ophu ephe domiru edomi.
- 19 O bu ndiche ephe ono
gedegede b'a nuru ali-a;
ophu o dudu ndu
mbyamubya, swejeru l'eke ephe no.
- 20 Ejo madzu anoduje ats'u ude
jeye teke o-o-bebe;
mbu taa chichichi gbururu jeye.
- 21 Iphe, ejiji iya nchi bu iphe, eye egvu.
Teke o du l'iphe duwaru iya le mma;
ono teke ndu abali-d'egvu
abyaje bya afuaru iya.
- 22 E too kwejekwa le ya e-shi
l'ekpuru-ochi wafu.
O bu l'ogu-mbeke
be oo-mekocha laa.
- 23 Onoduje aghaphe;
maru le ya bu nri udele.
O manaru le mboku,
nchi e-jikfu iya be tuwaru iya l'ukfu.
- 24 Iphe-ehuka; me aphu bu
iphe anoduje eye iya egvu.
O kapyabe iya aka l'o bu
onye eze, rukotawaru ehugghu k'ogu.
- 25 Iphe, kparu iya nu
aburu l'ootsuru Nchileke aka l'iri ise.
Ege ono b'o nyaru
Okaribe-Kakota-Ike ndu.
- 26 Oogudeje igbidigbi iphe,

- shihuru ike,
eegudeje ezeru ogu;
bya t'ephe kwagba iya.
- 27 A makwaru-a l'ọ daru okporokpo
jeye l'ifu; bya eyee anụ l'ukfu;
- 28 obenu l'ẹke, o mekocharu buru
bụ lẹ mkpukpu, ẹgbara kfulu;
l'okorobo ụlo, ẹ ta dudu
onye bu iya nụ; l'ụlo, bụwa mkpokpo-ozulo.
- 29 Ẹ to nwedu iphe,
oo-nwekwadu.
Iphe o nweru enweru
a-buru iya ẹka-ọla-azụ;
oplu iphe, o setaru eseta
'ejegbaheduru alị ono.
- 30 Ẹ tọo wafudu l'ekpuru-ochi ono.
Ọ bụ ire-oku a-nganwushi iru iya.
Yọ buru Nchileke
a-phụ iya onu phukashia ya.
- 31 T'ẹ b'o zihe onwiya okfu
je akporu obu ye
l'iphe ẹ-ta gadu mkpa;
kẹ l'ẹ tọ dudu iphe, oo-rita iya.
- 32 Ugwo iphe o meru bẹ
aa-kfu-dzu iya akfu-dzu;
temanu oge nk'ia erua;
oplu ẹkali iya 'enwedu l'o rua iru.
- 33 Oo-du l'ọ bụ vayinu,
e chikoshiru akpuru iya
l'okurutu; mbụ l'ọ bụ
oshi olivu, tsutsuaru igu;
yọ nahụ iya rishihu.
- 34 Iphe, bụ ndu ẹ-ta atsudu
Nchileke egvu
a-gba ẹka nwa.
Yọ buru oku e-tsufu
ulo ndu yeru obu l'ona
ẹka-azụ.
- 35 Egbe ndu ono achije idzu;
mee iphe, dọ ẹji.
Ó bụ ẹregede bụ iphe
ejije ephe okpoma ejiji."

16

Onu, Jobu eyeru Elifazu

- 1 Tọ dọ iya bụ; Jobu abya eyee onu; sụ:
- 2 "Mu anjehaakwa egbe
okfu-a, unu ekfu-a.
Ọ kwa ochi;
bẹ unu byaru mu achichi.
- 3 ?Bụ teke ole
bẹ unu a-ha okfu ẹge-a?
?Bụ ngunu kparu iphe
unu ekfu ẹge-a?
- 4 Ndege ọ bụ mbedua bụ unu;
m'ọ kwaa ẹge-a, unu ekfu-a;
bẹ mu ga anodu ekfu.
Mu ga anodukwa-a
agbaru unu okfu ogba egbe;
l'azuru unu ukwe.
- 5 Ọle mu g'akabekwaa

- gude ọnu mu adu unu ike;
 ọshi, mu g'anodu ayoru
 unu g'emekwa-a t'ehu gua unu phengu.
- ⁶ Obenu; mu -kfua okfu; iphe,
 eme mu nu emele mu-a.
 Mu -dobe ọnu ndoo;
 too gbe aka mma.
- ⁷ Nggube Nchileke;
 i mewaru mu; ike agvu mu.
 I kpuwaru mu ishi;
 gbabe mu eka ọtu l'ufu mu.
- ⁸ I mewaru mu; mu agbajoshihu.
 Ono aburu iphe ekebe
 le mu meruphu ejo iphe.
 Agvugvu-a, mu gvuru-a
 agbakwaphu ekebe ekpu mu.
- ⁹ Nchileke gudewa
 ehughu lakashia mu alakashi.
 Mu duwa iya ash;,
 yoo taru mu ikirize.
 Onye ohogu mu eme iya
 t'ọ vo mu enya avovo.
- ¹⁰ Ndiphe aphuje mu;
 mu etee epe ukfu;
 epe echi mu eka
 l'ishi-nchi; l'eme mu
 iphe-iphere.
 Epe kpakoru mu akpoko;
 letso mu okfu.
- ¹¹ Nchileke nwuwaru mu nu ndu ejo madzu.
 O wowaru mu ye ndu ejo
 iya ono l'eka.
- ¹² Mu shikwa-a buru l'ehu-agu.
 Yo bya apyita mu l'ekpiri;
 gwee mu egwegwe.
 Oodo mu edodo te ya meka mu iphe.
- ¹³ Ndu agbaru iya akfu
 no-pheru mu mgburumburu;
 l'agbafushi mu meji;
 chishia mu ọtso-ile wushi l'alj.
 Imiko mu ta du iya.
- ¹⁴ Ooyele mu phu oru
 n-yepyabe.
 Onoduje ezipyabe mu
 l'ọ bu onye soja.
- ¹⁵ Mu dzuwaru uwe-aphu
 kpube onwomu;
 woru ifu kpube l'aja.
- ¹⁶ Mu rawaru ekwa;
 enya achaa mu too;
 enya gbakotawaru mu ochi.
- ¹⁷ Obenu l'eka mu ta dubua l'iphe-kpaa.
 Ekfukfu, mu ekfuje anu
 Nchileke buhuru esa.
- ¹⁸ Nggube alj;
 be ekpuchikwa mee mu iphe!
 Te mkpu, mu echi
 ba abukwa k'iphoro!
- ¹⁹ Mbụ le nta-a;
 be onye ekebe mu nokwa l'imigwe.
 Onye ophu ekfu
 eyeru mu nu anodu oreke-imeli.

- 20 Ndu ònyà mu phẹ
 egbe achì mu ọchi.
 Ọle onye mu ara ẹkwa
 araku bụ Nchileke.
- 21 ?To nwedu onye a-rọru mu Nchileke;
 ẹge ono, madzụ aroje l'ẹhu
 madzụ ibe iya ono.
- 22 Ọ bụa nwafa olemole nta-a;
 mu ejeshia ẹke, bụ:
 mu -jewa iya; mu ta alatahẹdu ọdo."

17

- 1 "Ume ta nọhekwa mu.
 Nke mu gụakwaru.
 Mu nọokwa l'eche mbọku, ee-ye mu l'ili.
- 2 Ọ bụlephu ndu azuru mu
 ukwe bụ ndu nọ-pheru mu mgburumgburu.
 Eke ọnya mu anọje bụlephu
 l'ẹjo oshi ono, ẹphe nọru mu ono.
- 3 Nchileke; byiko;
 yenu onwongu l'itumo
 l'okfu ẹka mu ẹge ono, iicho ono;
 kẹ l'ẹ tọ dudu onye ọdo,
 a-naghe mu mkpalẹka ọdo;
 gbahaa nggubedua.
- 4 I mechishiwaru ẹphe
 ẹkpa egomunggo;
 tọ duche iphe, edojekwadu ẹphe ọnya.
 Be ekwekwa t'ẹphe mekputa mu.
- 5 Onye jikaru ndu ònyà iya
 l'okfu iphe oo-rita iya;
 bẹ unwu iya e-mekochaa tsua ishi.
- 6 Nchileke mewaru mu;
 mu aburu iphe, ndiphe
 gude aghọ ụgho okfu;
 iphe bụ onye phuru mu nụ;
 yọ gbua mu onu-mini l'ifu.
- 7 Mu gwaru aphụ l'elewa-a gẹgege;
 mbụ l'ọ bụwa-a nwonyonyo mu;
 bụ iphe phoduru nụ.
- 8 Ndu, obu guru iphoro
 b'o teru ụkfu.
 Ndu iswi dụ mma aswọlihu;
 tso ndu ẹ-te emedu ele Nchileke.
- 9 Ọle ẹge ọ dụ ẹge ọ dụ;
 bẹ ndu doberu ẹka ndoo
 a-bụkpelekwaphu ndu ẹphe bụ.
 Ndu doberu ẹka ndoo
 a-nọdu aka ike akaka eje.
- 10 Obenu; unu l'unu ha; u
 nu byanụ ọdo.
 Ẹ to nwekwa l'unu ha
 m'ọ bụ onye lanụ, nweru egomunggo.
- 11 Nke mu gụakwaru.
 Iphemiphe ọbule, mu shi rịa
 k'ememe te nwehekwa.
 Ẹge ono kwaphu;
 bẹ iphe, bụ iphe shi gua mu
 k'ememe bụwa kẹ mmanu.
- 12 Ndu-a wowaru ọnyashi kua eswe;
 woru 'ọchi' kua 'iphoro.'
- 13 Ọ -buru lẹ mkpakọ ufu mu bụ aļi-maa;

- ọ -būru l'ẹke mu a-togbo
 iphe-azẹe mu bụ l'ẹke gbaru tsūbalangu;
 14 ọ -būru lẹ mu sūru ili l'ọo ya bụ nna mu;
 bya ekua ẹhonwu nne mu;
 ọ dudu būru nwunne mu nwanyi:
 15 ?buhunu awe ọdo;
 bẹ mu elekwadu ẹnya iya.
 ?Bụ onye a-sūbaa mu l'ọo
 iphe, mu a-nọdu ele ẹnya iya ndo-ọ.
 16 ?Oo-tsoru mu
 nwuda l'alī-maa tọo.
 Mu l'iya; ?ayi a-chīko būru ẹja tọo."

18

Ọnu k'ẹbo, Bilidadu eye

- 1 Tọ dū iya bụ; Bilidadu kẹ Shuha abya ekfuru yeru Jobu; sụ iya:
 2 " ?Bụ teke ole; bẹ ii-kfu ẹge-a kfubebe.
 T'egomunggo rua ngu alī;
 t'ayi e-ye ọnu l'iphe-a.
 3 ?Nanụ ẹge ọ dū;
 bẹ iile ayi l'ayi bụ eswi.
 ?Nanụ ẹge ọ dū;
 bẹ iile ayi l'ayi bụ ndu eswe.
 4 Nggube onye iphe ghutaru eghughu;
 nggu eworu onwongu labushia alabushi;
 ?bụ t'a haaru ngu mgboko
 nwenkinyi ngu tọo.
 Tọo ?t'e je afoshia mkpuma l'ẹke ọonotsua tọo.
 5 Uroku ndu eme ẹjo iphe;
 bẹ aa-phụ-nyi;
 6 Ụlo iya a-būru ọchi;
 urọku iya, nọnyabe iya nū anyihū ọku.
 7 Ọkpa ono, o shi adzoje
 girimu-girimu ono;
 bẹ ee-me;
 yọ dū iya tsugo-tsugo.
 Yọ būru idzu, ọ chīru
 e-nwutsu iya.
 8 O jeru je eye ọkpa l'ugbu,
 e domiru l'uzo; yọ nma iya.
 9 Ọnya nmaru iya l'ichirukfu;
 izekwe atụ-pyabe iya.
 10 E libewaru iya ọnya l'alj;
 kpọberu iya ọnya l'uzo,
 o shije.
 11 Ọonoduje atsū egvu l'iphe,
 bụ ẹke, o shi.
 12 Egu mewaru iya; ike ta dūhe iya.
 Ụmuruku nọwa kwabẹru iya teke ọo-da.
 13 Iphe-ememe swawaru iya akpọ l'ẹhu;
 anwūhu a-vū iya avūvu.
 14 Aa-kpūta iya kpūfu l'ulo iya
 ẹke ọkpa ruru iya alj;
 kpūru iya je edobe l'ẹke,
 ọo-nọdu nwua ẹjo ọnwu.
 15 Iphe, bụ iphe, nọ l'ulo iya;
 bẹ ẹka kufuru iya;
 e woru ọku nshī-egbe
 kpukposhi l'ulo iya.
 16 Ọo-nwū kpa a jeye l'ogbaragba iya;
 kpoo nkū jeye l'ekali iya.

- 17 Aa-zaha iya lẹ mgboko;
 ẹpha iya ephuhu l'ali iya.
- 18 Aa-chifu iya l'ẹke iphoro nọ;
 chiru ye l'ẹkpuru-ochi;
 yo chihu lẹ mgboko.
- 19 Ẹ to dobedu akọ;
 to nwe nwa, ọ mutaru.
 Egbara a-kfụ l'ufu iya.
- 20 Onodu iya teru ndu
 enyanwu-ariba ukfu;
 nyia ndu shi l'uzo
 enyanwu-ahata ishi ẹdzu.
- 21 Iyee! O bu ege ono;
 be ọduje l'ufu ejo madzu;
 bukwaruphu ege ono;
 be ọduje l'ufu onye ẹ-ta madu Nchileke."

19

Onu, Jobu eyeru Bilidadu

- 1 To du iya bu; Jobu abya asu:
- 2 "Nanụ teke unu a-ha mu okpa ẹhu?
 ?Bu teke ole;
 be unu e-gwebuhu mu
 ujimu owaa, unu gude
 onu l'egwe mu-a?"
- 3 Ugbo olemole;
 be unu kowaru mu onu;
 ophu iphere adudu unu
 l'ẹke unu abya mu l'ifu k'ẹhuka k'ẹhuka.
- 4 O -buru oswi-okfu lẹ mu shisweru uzo;
 emeswe obu bunu mu b'ọ duru.
- 5 O -buru l'unu arị l'unu ka mu;
 bya egude iphe-ẹhuka,
 byaru mu nu etso mu okfu;
- 6 unu makwaru l'ọ kwa
 Nchileke meru mu eji,
 yẹbedua gharu mu onya; mu eje adaa ya.
- 7 Mu echi mkpu l'ọ buakwa
 emegbu b'e emegbu mu;
 to nwe onye eyeru mu onu.
 Mu echi mkpu t'a gbaaru mu mkpu;
 to du onye a-haru mu enge.
- 8 Nchileke nọ-chiwaru mu uzo
 te mu be esweta;
 gude ẹkpuru-ochi gbachia mu uzo.
- 9 O nafuru mu ugvu,
 e shi akwabẹje mu;
 bya ekputa mu okpu-eze, mu shi kpuru.
- 10 Ẹ to nwedu uzo, ẹ-to shidu
 l'alawashi mu alawashi jeye teke mu a-gvu.
 Iphe, mu ele enya iya;
 be oofefuje l'ọ bu ogvu oshi.
- 11 Ẹhu nwuhuwaru
 Nchileke oku l'ẹke mu nọ.
 O gwaru mu yeru ndu ohogu iya.
- 12 Ndu soja iya awu
 kpotikpoti abyakfuta mu.
 Ẹphe kewaru onwephe;
 gbaa ufu mu mgburumgburu.
- 13 O bufuwaru mu l'ẹke,
 unwunne mu ndu ophu nọ;

- bya emee tẹ ndu mu l'ẹphe
shi dọ lẹ mma bukahu.
- 14 Ndu abubu mu
zefukotawaru mu l'ẹhu.
Ndu ọnyà mu phe
azahakotawa mu nu.
- 15 Ndu, shi abyajeru mu ẹbyee zahashiwaru mu.
Unwanyi, shi ejeru mu ozi
elewa mu nu lẹ mu -laru alala.
Mu dọwa ẹphe lẹ mu -bọ onye mba ọdo.
- 16 Mu -kua onye ejeru mu ozi oku; tọo zadu mu;
l'ẹke mu gudekwa ọnu mu l'arọ iya arọro.
- 17 Udzu ọnu mu gbe eshi nyee mu nshi.
Unwunne mu phe;
bẹ mu gbe dukotawa nu oyi l'ẹphe ha.
- 18 Jeye l'unwegirima nshii
anọduje akpo mu ẹbo-ẹbo l'afu.
Ephe -phua mu;
ẹphe achị mu ọchi.
- 19 Ndu mu l'ẹphe shi bọru
'a -phụ mini; 'e me ẹkfu;
bẹ mu dukotawanu ashị.
Ndu mu yeru obu
nọwanu t'ọ tsuru mu.
- 20 Nta-a bẹ mu bọwa-a akpo l'okpu.
Ọ bọwa-a ẹnyirụ kpụu
bụ eze, phoduru mu l'ọnu.
- 21 Unubẹ ndu ọnyà mu;
tẹ imiko mu duru unu;
tẹ imiko mu duru unu;
kẹ l'ọ kwa Nchileke daru mu ẹka l'ẹhu.
- 22 ?Nanuhunu ẹge ọ dọ;
bẹ unu gbe achikwa mu phụ
ẹge Nchileke achị mu.
?Ehu ọphu unu akpa mu te edzudua unu tọo.
- 23 Ọ dọ mu t'a sụ l'iphe-a, mu
ekfu-a bẹ eede edede;
mbụ t'a sụ l'e deru iya edede l'ẹkwo dobe.
- 24 Ọ dọ mu t'a sụ l'e gude
igwè dee ya l'eli mkpuma;
mbụ kaa ya akaka l'eze
mkpuma t'ọ nọdu jeye lẹ gbururu.
- 25 Ọle mu marua lẹ
Onye Ndzofuta mu nọ-ọ;
l'e -rua l'ikperazụ;
bẹ oo-vudo-o lẹ mgboko-a; gbaaru mu ọdzori.
- 26 Kẹle teke e mebyishitsuaru akpo-ẹhu mu-a;
bẹ mu e-gudele-e ẹhu mu phụ Nchileke.
- 27 Ọ bụ mbẹdua gedegede
e-gude ẹnya mu phụ iya;
ẹ tọ bọdu onye ọdo.
Qogushi mu ẹge ike tẹ teke ono bya.
- 28 Unu a-gberu; ji:
'?Nanụ ẹge unu shi achị mu;
l'ẹke ọ kwa mbẹdua;
bẹ iphe eme mu nu shi l'ẹka.'
- 29 Unu tsunuaphu ogu-mbeke ono egvu;
unubẹdua l'onwunu;
l'ọ kwa iya; bẹ Nchileke
egudeje ekoshi
ẹhu-eghughu iya;
k'ọphu unu a-ma l'i kpe nọ-ọ."

20

Onu, Zofa eye

- ¹ Tò dù iya bụ; Zofa, bụ onye Nema abya eyee onu; sụ:
² "Iphe ono, iikfu ono
 agbakwa mu ẹhu gharaghara;
 mu ta adu ike ndu
 te mu be eyeru ngu onu.
³ Iphe ono, iikfu ono;
 be iphere iya gbe du mu.
 Yo buru ege mu mataberu;
 be mu eme te mu yee onu.
⁴ T'i madu le tsube l'oge ndiche;
 mbu keshinu e meru madu
 dobe le mgboko-a;
⁵ be ẹhu-otso-ena ke onye,
 bu ejo madu emejelephu tsọ-kengu;
 mbu l'onye e -ta madu
 Nchileke te eteje du eswa
 ndo ophu, baru ishi.
⁶ Onye obu tsee k'ophu ootsu l'igwe;
 ishi iya l'akpa l'urukpu;
⁷ bu ege nshi, o nyiru
 ereshihuje; bu ege yebedua
 e-rekashihu; phuhu.
 Ndu shi aphuje iya nu
 awata oji ege o jeru iya.
⁸ O bu ege nro ephukahuje
 bu ege oo-phukahu;
 ta aphuje iya odo;
 yo mee phuchangu l'o bu
 aphu, a phuru l'enyashi.
⁹ Ndu, shi aphuje iya nu;
 aphu-buhu iya;
 ndibe iya taa aphuje iya.
¹⁰ Yo buru unwu iya
 e-mekochaa kfu ndu
 ukpa ugwo iphe,
 o nakoru ephe.
 Ephe egude aka ephe
 kfu-phukota eku ono azu.
¹¹ Ike ono, o shi nweru l'okorobyia ono
 etsoru iya baa l'aja.
¹² Ejo iphe atsotabeje iya ena;
 k'ophu bu l'okpujeru
 ejo iphe l'onu;
 gude ire domia ya.
¹³ E to dujedu ike haa ejo iphe t'o swee.
 Okpujeru iya akpuru l'onu.
¹⁴ Obenu le nri, o riru
 nowa iya l'epho shihu aka;
 ghoo era ejo agwo kwaa ya l'ehu.
¹⁵ O bu teke ono;
 be oo-gboshikota eku ono,
 o shi ele wo wo ono.
 Nchileke e-me t'o
 gboshikota iya l'oha.
¹⁶ Onu-mini agwo;
 be oo-mi amimi.
 Yo buru era ejo agwo;
 be e-gbu iya nu.
¹⁷ E to ndudu ndzu;

- phụ nggele manụ olivu;
 ịọo phụ ẹnnyimu ono,
 manụ-ẹngụ;
 mẹ ẹra-eswi atsọ gborogboro ono.
- 18 Iphe ono,
 o seru akanya iya ono;
 bẹ ọo-nụ-phukota azụ;
 ẹ too ridu iya l'ọnu.
 Uru, o ritaru l'aswa,
 ọ zuru ta byadụ bya atsọ iya ẹna.
- 19 Mkpata iya aburu l'ọ
 kparu ndu ụkpa ẹhu;
 mee ẹphe; ẹphe aburu ụkpa-mkpere;
 bya egude ike nakota
 ndiphe ụlo, ẹ tọ kpudu.
- 20 Ẹpho ta abyadụ bya
 eji iya l'ẹnya-nkomunko iya ono;
 ọphu ẹku iya ono 'adzọkwanu iya.
- 21 Iphe o nweru b'o rifuru lẹ pyaapyaa;
 Ẹku iya ono ta dukwa ẹke ọo-nọ-bebe.
- 22 Q bụ teke ẹku iya
 jiru ejiji bẹ iphe-ẹhuka
 a-tụ iya l'ụkfu.
 Yọ baa lẹ hí-tòò.
- 23 Q bụ teke ẹpho jideru iya;
 bẹ Nchileke a-tuko oke
 ẹhu-eghughu iya byabẹ iya l'ishi;
 tsua ya pyaapyaa.
- 24 Q -vuta ọso tẹ ya
 gbalaaru mgbo-ígwè;
 akfụ, e gude ope mee akuta iya tụa.
- 25 O -je tẹ ya mifuta arwa ono
 l'okpurukpazụ iya;
 ọnonu iya, acha too eje anguru iya lẹ mejị.
 Teke ono; egvu eria ya l'ẹhu.
- 26 Iphe, bụ iphe o dzutaru edzuta
 a-buru iya kpurupyata.
 Ọku, ẹ-ta bụdu madzụ
 yeru iya abya ekepyashia ya;
 tsukota iphe, phoduru l'ụlo iya.
- 27 Ejo iphe, o mekotaru;
 bẹ akpamigwe e-kpuha tụa ya too.
 Alị egbeshi gbaa ya ekebe.
- 28 Iphe, bụ iphe o nweru enweru l'ụlo iya;
 bẹ utso a-bya ekpukota mbọku,
 Nchileke a-tụ-koshi iya
 oke ẹhu-eghughu iya.
- 29 Ono bụ nggo,
 Nchileke ebuje ndu ejo madzụ.
 Yọ bụru iya bụ òkè,
 ruberu ẹphe l'ẹke Nchileke nọ."

21

Onu, Jobu eyeru Zofa

- ¹ Jobu abya eyee ọnu; sụ:
² "Unu ngabekwa nchị
 ọhuma l'iphe-a,
 mu ekfu-a; t'ọ bụru ike, unu adụ mu.
³ Unu takpelephu nshi;
 haa tẹ mu kfugee;
 unu achịwa mu rụ ọchi ọbu.

- 4 Aphụ, mu agụ;
 ?bụ madzụ bẹ mu aguru iya ọtọ.
 ?Nanụ ẹke,
 mu e-gude ata nshi.
- 5 Unu lee mu ẹn्या;
 unu aphụ lẹ biribiri mu e-gude unu;
 unu akpọo beru.
- 6 Qobuje; mu -rịta iphe,
 meru mu nụ; egvu erua mu l'ẹhu;
 ẹhu anmahu mu kpakpakpa.
- 7 ?Bụ ngunu meru iphe
 ndu ẹjo madzụ anọje ndzụ;
 kaa nka; bya enweru ike, dū egvu.
- 8 Ẹphe akajẹ nka;
 phụ unwu ẹphe;
 ẹphe evufuta;
 bya ebugbaaru shihu ike;
 gbaa ẹphe mgburumgburu;
 Ẹphe egude ẹn्या ẹphe
 phụ unwu
 nwanwanwaranwa ẹphe.
- 9 Nchileke ahaje ẹphe;
 too denyi ẹphe ẹka;
 to nwe iphe ọwaru-ubu,
 adakfutaje ẹphe l'ufu.
- 10 Oke-eswi ẹphe te
 eyebujedu ime eyebu;
 ọphu nyee-eswi ẹphe
 'atsụ-bujedu ime atsụ-bu;
 ọtọ dū ọphu ẹpheje nwa iya.
- 11 Unwegirima ẹphe
 edzebeje l'ọ bụ aturu;
 l'ebu nggada atugbu.
- 12 Ẹphe egude ogumogu;
 gude une; gude egvu;
 l'eme ẹmirima;
 l'aphụ opu eye iya.
- 13 Ẹphe enweje ẹku;
 bua l'ẹhu-gudangu;
 kaa nka; laa lẹ nggu iya nk'ẹphe.
- 14 Obenu l'ẹphe asuje
 Nchileke t'ọ haa ẹphe;
 l'ẹphe ta akpadu iya ishi.
- 15 Ẹphe asụ:
 'Bụ onye b'ọ bụ;
 mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 kẹ t'ẹphe l'ẹjeru iya ozi.
 ?Bụ ngunu bẹ ẹphe
 e-rita l'okfu anụ iya.'
- 16 Ẹphe arije l'ẹku,
 ẹphe kparu bụ
 ẹphebedua b'ọ shi l'ẹka.
 Ono bụ ẹke e shi;
 mu ta ayị l'idzu ndu ẹjo iya ono.
- 17 Ọlobu; ?bụ ugbo ole
 b'a phuniwaru urọku ndu ẹjo iya ono.
 ?Bụ ugbo ole
 bẹ iphe-ẹhuka dakfutawaru ẹphe,
 bukwanu iphe-ẹhuka,
 ekoshi ẹhu-eghughu
 Nchileke l'ẹke ẹphe nọ.
- 18 ?Bụ ugbo ole

- b'a phuru ephe;
 ephe etsufu l'ọ bu ẹswa,
 nọ l'ẹke phẹrephere ephe.
 ?Bụ ugbo ole
 b'a phuru ephe;
 ephe ekpofu l'ọ bu
 ẹswa witu, phẹrephere kpotaru.
- 19 Unu asuje ẹ Nchileke
 ewotaje àhùhù, ọ ga àhù
 madzù doberu unwu iya.
 T'ọ wotajenu àhùhù ọbu
 hù a onye, meru iya nù;
 k'ọphu onye ọbu a-maru
 l'ọ bu iphe, ya meru;
 bẹ ya ala ọla iya.
- 20 T'onye ono gude
 ọnu iya taa ẹja l'igbo,
 ọ nyiru nshì.
 Yọ ngua
 oke ẹhu-eghughu
 Ọkaribe-Kakọta-Ike ọngu mini.
- 21 Ishi iya aburu;
 onye nwuhuru anwuhu;
 ?ọkpakwadu ishi
 unwegirima iya ndu ọphu ọ haru.
- 22 ?O nweru onye e-zighe
 Nchileke mmamiphe;
 l'ẹke ọ bu iya gbe ekpeje
 ndu k'eze iya ono ikpe.
- 23 O nweru ndu anwuhuje
 teke ẹ-to nwedu iphe
 ẹphe achọ achọcho;
- 24 mbụ teke ẹhu dzuru ẹphe oke;
 ọkpụ eshihu ẹphe ike.
- 25 Yo nweru ndu ọphu
 anọduje taa kpọkpokpo; nwuhu;
 to nwe m'ọ bu ujiku lanu,
 ẹhu tsojeru ẹphe ẹna.
- 26 Ẹphe ẹbo bu l'ẹja;
 bẹ ẹphe tuko ala;
 yọ buru ẹge ẹhonwu
 taru onye ọphu;
 bẹ ọo-ta onye ọphu.
- 27 Iphe, unu arị;
 bẹ mu makotakwaru-a;
 mbụ ẹjo idzu ono,
 unu achiru mu ono.
- 28 Unu ajije; sù:
 'Bụ awe bẹ ọlo oke
 amadụ ono nọhunù;
 mbụ ọlo ono, ndu ẹjo
 madzù shi buru ono?'
- 29 ?Unu ta jibua ndu nọ l'uzo ije aji.
 ?Unu ta tobua nwẹhu
 gbua igo l'akọ ẹphe.
- 30 L'ẹjo madzù abuje:
 umuruku -bya amuru iya;
 a nafuta iya;
 oke ẹhu-eghughu kẹ
 Nchileke -bya abya;
 a dzọo ya.
- 31 ?Bụ onye e-vudo-ghe

- ejo madzụ l'ifu, kfuru iya iphe oome?
 ?Bụ onye a-kfụ-ghe iya
 ugwo iphe, o meru?
- ³² Aapatajẹ iya je elia;
 wata oche ili iya nche.
- ³³ Eja alj anọduje echeru odzu iya echeru;
 ndiphe l'awụ etso iya;
 ndu, byaru ẹkwa iya aka nkụ.
- ³⁴ Mbụ ?nanụ ẹge unu
 e-me gude mkpọkoro okfu-a,
 unu ekfu-a dya mu ike.
 E to nwehekwa iphe,
 phoduru unu l'onu; gbahaa ejo-ire."

22

Onu k'eto, Elifazu eyeru Jobu

- ¹ Tọ dū iya bụ; Elifazu, bụ onye Témanu abya eyee onu; sụ:
- ² "O nweru mkpa,
 madzụ agaru Nchileke tọo;
 Jeyekpo l'onye maru iphe;
 ?o garu Nchileke mkpa ngunu.
- ³ O nweru uru,
 Okaribe-Kakọta-Ike erita
 ke l'i bụ onye doberu ẹka ndoo?
 ?Bụ ngunu be oo-rita
 ke l'i bụ onye, uta ẹ-ta dūduru?
- ⁴ ?Bụ ke l'i bụ onye,
 atsujẹ iya egvu b'o
 gude abaru ngu mba.
 ?Bụ iya b'o gude l'eku
 ngu ikpe iya tọo.
- ⁵ E tọ bukwa iya!
 Ejo iphe ngu haakwa nshinu;
 bụwaru 'aguta aguta.
- ⁶ I yebutaru ndu ukpa;
 ẹphe eyeshia uwe,
 ẹphe yeru l'ehu;
 gude yeru ngu l'itumo
 ugwo, ẹphe ji ngu.
- ⁷ Onye ike gvuru;
 b'ẹ ti chebedu mini.
 Onye ẹgu agụ;
 b'i jikaru l'ẹ ti nūdu nri;
- ⁸ ọle i bukwa eze madzụ, nweru alj;
 buru l'alj ono; bya aburu
 onye aakwabẹ ugvu.
- ⁹ Unwanyi, maa tufuru;
 b'i ghabẹru ẹka; chifu;
 mee ndu a tọru ogbe;
 ike agvụ ẹphe.
- ¹⁰ O bụ iphe ono kparu
 iphe, a gbaru onya
 swiphee ngu mgburumgburu.
 Iphe ọtu-l'ukfu abya azụ ngu gbirimu.
- ¹¹ O bụ iphe ono kparu
 iphe mgboko gbakotaru ngu ọchi;
 tọ dūhedu iphe, jiphujekwadu.
 Utso abya ekpua ngu.
- ¹² Nchileke nọ
 l'ephekerephe imigwe;
 nọdu l'ẹke ono

- l'aphukota mkpọ-kpodo
 ndu ophu ha nshinu,
 nọdu oreke-imeli.
- 13 I -nọdu; nggu asụ:
 Nchileke; ?ọ maru ngunu.
 ?O shighe l'ẹke ono,
 urukpu domiru iya ono l'ekpe ikpe tọo?
- 14 Mbụ l'ọke urukpu
 tsopyaberu iya;
 k'ophu bụ l'ẹ t'oo
 phujedu ayi teke oojephe
 lẹ mkpakụ igwe yẹe ali.
- 15 ?Bụ ẹjo ụzo ono,
 ndu ẹjo madzụ tsohawaru ono
 b'i me t'i tsoo tọo.
- 16 Ndu ono b'a
 kpokwofuru akpokwofu;
 ẹphe alaa teke ẹ-ta gbadu ẹphe.
 Ukporo-mini abya
 ekpoo ẹphe l'ogbaragba.
- 17 Ẹphe asụ Nchileke:
 'T'o gbeshi l'ẹke ono!
 ?Bụ ngunu bẹ
 Okaribe-Kakọta-Ike
 a-dụ ike mee ẹphe?'
- 18 Obenu lẹ Nchileke
 vulekwarua iphe,
 dụ mma vujishia ụlo ẹphe.
 O bụ lẹ mu te
 etsojekwanu l'idzu ndu ẹjo madzụ.
- 19 Ndu doberu ẹka ndoo abuje;
 ẹphe -phua iyi, eyi ndu ẹjo madzụ;
 ẹhu atsolahaa ẹphe ẹna.
 Ndu ophu iswi dụ mma
 anọduje achị ẹphe ọchi; sụ:
- 20 'Ndu ohogu ayi bẹ
 aa-kabẹ mewa;
 ẹphe aburu kpurupyata.
 Ẹku ẹphe l'ọ ha bẹ ọku dzụakwaru.'
- 21 Woru onwongu ye
 Nchileke l'ẹka;
 k'ophu ẹhu a-dụ ngu agu;
 ẹku aburu nke ngu.
- 22 Ngabeje nchị l'okfu, shi iya l'ọnu;
 nggu ahaa okfu iya ono
 t'ọ nọdu ngu l'ọriri.
- 23 L'i -laphutawa azụ lakfuta
 Okaribe-Kakọta-Ike;
 bẹ oo-dobephu ngu azụ l'ọnodu ngu.
 O -buru l'i tukuru
 ẹjo iphe, nọ lẹ nke ngu woshia;
- 24 bya eworu
 mkpọla-ododo ngu l'ọ ha lia l'ẹja;
 woru mkpọla-ododo Ofi
 ngu je achịru ye l'ogba
 t'ọ buru mkpuma, nọ lẹ mini;
- 25 bẹ Okaribe-Kakọta-Ike
 a-buru mkpọla-ododo ngu;
 bya aburu ẹgiri
 mkpọla-ọcha, i nweru.
- 26 O bụ teke ono;
 bẹ Okaribe-Kakọta-Ike

- a-gulahaa ngu agugu;
 nggu apalilaha ifu apali l'ẹke Nchileke nọ.
- 27 Teke ono bẹ ii-kfujeru
 nọ Nchileke;
 yọ ngaaruu ngu nchi.
 Nggubedua e-meeru iya
 iphe, i kweru iya ukwa iya.
- 28 Iphe, bọ iphe, ị tuberu
 k'ememe; e mee ya ẹge ị tuberu iya.
 Uzo abya aguhaaru ngu;
- 29 kele Nchileke ewozitaje
 onye apali onwiya eli;
 palia onye wozitaru onwiya ali.
- 30 Nchileke adzọje ndu iswi dọ mma.
 Oo-nafuta ngu;
 m'ọ -buru l'ẹ tọ dudu
 iphe, i gude ẹka ngu kpata."

23

Onu k'eto, Jobu eyeru Elifazu.

- 1 Tọ dọ iya bọ; Jobu abya eyee onu; sọ:
- 2 "Mbọ jeyekwa ntanọ owaa;
 bẹ mu agukwa aphọ l'agushi iya ike;
 lẹ Nchileke te mekwa mu ẹge eemeje madzọ.
- 3 Ndege mu maru ẹke mu
 a-chọ-vu Nchileke;
 ndege mu maru ẹge mu
 e-me jerua ẹke o bu;
- 4 mẹ mu evudo iya l'ifu;
 kfuaru iya ẹge obu du mu;
 mbọ mẹ mu l'iya atọya ya
 jeye teke mu e-kfu ẹge onu ha mu.
- 5 O bọ teke ono bẹ mu
 g'a-ma iphe, ọ g'e-kfu;
 maru onu, ọ g'e-yeru mu.
- 6 Nchileke; ?oo-gude
 okpehu iya bya mu l'ẹhu tọo?
 Wawakwa; ọ bọ nchi
 b'ọ g'e-geberu mu.
- 7 O bọ l'ẹke ono; bẹ mubẹ
 onye doberu ẹka ndoo
 g'a-nọdu kọoru Nchileke
 iphe, atsọ mu l'ẹhu;
 mẹ onye ikpe mu
 ebua ikpe mu;
 sọ tẹ mu la;
 l'ikpe ta nmadu mu
 gburu jeye lẹ gbururu.
- 8 Obenu; l'ọbujẹ;
 mu -chọo ya shia ọzo
 ẹnyanwu-ahata;
 tọo nọdu iya.
 Mu -chọo ya shia ọzo
 ẹnyanwu-ariba;
 mu ta aphudu iya.
- 9 O -nọdu mu l'ọzo isheli
 l'ẹje ozi iya;
 bẹ mu ta aphudu iya.
 O -nọdu l'ọzo ọhuda;
 mgbẹ mu ta aphudu iya.
- 10 Obenu lẹ yẹbedua

- makotaru eke mu dzoru okpa.
 Oo ya bu le teke
 o datagetsuaru mu;
 mu abya achafu du lo bu mkpola-ododo.
- 11 O kwa eke o yeru okpa;
 be mu eyeje nke mu;
 buru uzo, o toru mu;
 be me etsoje.
 Mu ta ahabukwaa ya shilaha uzo odo.
- 12 Mu ta ahabukwaa iphe o kfuru;
 wata ome iphe odo.
 Okfu, shi iya lonu;
 be mu akajekwa ogube iphe
 male nri, mu erije mboku-mboku.
- 13 Obenu le yebedua bu
 'enwuribe enwuribe.
 ?Bu onye a-du ike
 kposhia ya ome iphe
 o tuberu k'ememe.
 O bu iphe, du iya mma;
 be oomeje.
- 14 O bu iphe, o tu-buru;
 be oo-me l'ehu mu.
 Idzu, du ege ono;
 bo chiwaru kwakobe.
- 15 O bu iya meru iphe oobuje:
 mu -nodu iya l'ifu;
 egvu eria mu eh.
 Mu -ritalephu iphe ono;
 mu atsulaha ya egvu.
- 16 Nchileke mewaru te meji tofu mu.
 Okaribe-Kakota-Ike
 mewaru egvu ye mu l'ehu.
- 17 O bu Nchileke bu onye
 meru tochi gbaa mu l'ifu;
 ole e to nakwa nu mu ire.

24

Umere ndu ego madzu

- 1 "Bu ngunu meru iphe,
 Okaribe-Kakota-Ike
 te eyejedu mboku,
 oo-kpe ikpe.
 ?Bu ngunu meru iphe,
 ndu maru iya nu
 anoduje ele enya mboku ono;
 yo buru ke mmanu.
- 2 Ekpe, e gude kpa okela;
 be madzu afofuje foribe;
 l'ezikoje aturu ndiphe; wata echeche.
- 3 Nwa-nwogbe; be ephe
 achifuje nkakfu-igara iya;
 naa nwanyi, maa tufuru
 oke-eswi iya l'itumo.
- 4 Ndu ukpa; be ephe te
 ekwejedu t'ephe swee l'uzo.
 Ephe emeje ephe t'ephe
 je edomishia onwephe.
- 5 O bu ege
 nkakfu-igara-oswa
 etsojeru echi-egu aghaphe;

- bụ ege ndu ụkpa anọduje aghaphe;
l'achọ iphe, ẹphe e-ri.
- ⁶ Nri ẹphe bụ iphe,
ẹphe kpataru l'akpaa;
mbụ l'egu ndu ẹjo iya ono.
- ⁷ O -bee l'enyashi;
ẹphe agbashiaru ọtu; zeru;
kẹ l'ẹphe te nwedu uwe,
ẹphe e-ye;
ẹphe te enwe ọphu ẹphe
e-ye gude gbochita oyi.
- ⁸ Igwe -wata ọchi mini;
mini, shi l'ugvu ono anma ẹphe.
Yọ bụru lẹ mgbaku eze mkpuma;
bẹ ẹphe ejeje je eswii;
kẹ l'ẹphe te nwedu ụlo.
- ⁹ Nwata, nna iya tọru nwogbe;
bẹ aanatajẹ nne iya teke ọngụ ẹra;
woru iya ye l'itumo.
- ¹⁰ Ẹphe agbajeru ọtu
tsoru l'aghaphe;
okfu l'ẹphe te nwedu uwe.
Ẹphe evuje akpe,
e gbutaru l'okfu;
egu l'eme ẹphe.
- ¹¹ Ẹphe anọduje l'ome manụ olivu;
l'akụ mẹe vayinu;
ekpiri l'akpọ ẹphe nkụ; ẹphe te ede iya ire.
- ¹² Ude, ndu anwụhu anwụhu atsụ;
bẹ ngashiru mkpukpu.
Ege ono;
bẹ ndu e mekaru iphe
echikwaphu mkpu;
l'achọ onye e-yeru ẹphe ẹka;
ọphu Nchileke 'eyedu ọnu
l'araku, ẹphe araku iya.
- ¹³ O nweru ndu ọphu jikaru iphoro ono.
Epe ta madu ụzo iya;
ẹphe te shi ibyiya ọphu ooshi.
- ¹⁴ Ọbuje; ọchi gbalephu;
mgbugbu-madụ awata
ogbushi ndu ụkpa;
mẹ ndu ẹ-ta dudu ege ọ haru ẹphe.
O -rua l'enyashi;
yọ gho onye iphura.
- ¹⁵ Iphe onye eri ogori
anọduje ele ẹnya iya bụ tẹ nchi jihu;
k'ọphu ẹ-tọ dudu onye a-phụ iya nù!
Yo woru iphe phuchia ifu.
- ¹⁶ Ọ bụ l'enyashi;
bẹ ndu iphura ejeje je etsukaa ụlo.
O -be l'eswe;
ẹphe aguchia onwẹphe ụzo;
kẹ l'iphoro dọ ẹphe ashị.
- ¹⁷ Ẹphe l'ẹphe ha; bẹ bụ
ọchi, gbaru dūdudu
bụ nchi-abọhu nk'ẹphe.
Yọ bụru iphe oye-egvu ono,
anoje l'ọchi ono;
bẹ ẹphe l'ẹphe anọduje eshi ọnyà.
- ¹⁸ Obenu l'ẹphe bụ
uphu tukoru l'eli mini.

- Oke-alì ẹ̀pẹ̀ b'a tɔ̀waru ọ̀nu;
 k'ọ̀pẹ̀hù bụ́ l'ẹ̀ tọ̀ dudu
 onye agba ọ̀kpá l'ẹ̀ke
 ẹ̀pẹ̀hẹ̀ kọ̀ru okfú.
- 19 Ọ̀ bụ́ ẹ̀ge ono,
 okpomọ̀ku;
 mẹ́ ẹ̀jọ̀ mkpọ̀-anwụ́
 emeje tẹ́ aka-mini ngazehu ono;
 bụ́ ẹ̀ge ili anọ̀duje alúko ndu ẹ̀jọ̀ madzú.
- 20 Aazahajẹ́ ẹ̀pẹ̀hẹ̀ jeye lẹ́
 nne, paru ẹ̀pho-ime ẹ̀pẹ̀hẹ̀.
 Aagbakwoshije ẹ̀pẹ̀hẹ̀ l'ọ̀ bụ́
 oshi; ẹ̀honwu egude ẹ̀pẹ̀hẹ̀ gbaa aji.
- 21 Ụ̀nwanyi, ẹ̀-ta aṭsudu ime;
 mẹ́ ndu ọ̀pẹ̀hù ẹ̀-te nwedu nwa;
 bẹ́ ẹ̀pẹ̀hẹ̀ egudeje akpa nri.
 Ndu ọ̀pẹ̀hù nji ẹ̀pẹ̀hẹ̀ ẹ̀-ta
 nọ̀hedu bẹ́ ẹ̀pẹ̀hẹ̀ ta aphịjeduru imiko.
- 22 Obenu lẹ́ Nchileke
 egudeje ike iya lọ̀-phua
 ndu nweru ike alọ̀-phu.
 Oduje l'ẹ̀pẹ̀hẹ̀ vudowa;
 obenu l'ẹ̀pẹ̀hẹ̀ ta amajẹ̀du ishi ndzú ẹ̀pẹ̀hẹ̀.
- 23 Nchileke ahajẹ́ ẹ̀pẹ̀hẹ̀
 t'ẹ̀pẹ̀hẹ̀ ṭsaru ẹ̀hu.
 Obenu l'ẹ̀nya iya
 anọ̀jekwaphu l'iphe,
 ẹ̀pẹ̀hẹ̀ eme tekenteke.
- 24 Ndu ẹ̀jọ̀ madzú abajẹ́ gburugburu;
 laa gburugburu.
 Aarujẹ́ ẹ̀pẹ̀hẹ̀ ọ̀ru-ẹ̀wu;
 ẹ̀pẹ̀hẹ̀ anwushihu;
 l'ọ̀ bụ́ akpe, e gburu egbugbu.
- 25 Ọ̀ -buru l'iphe mu ekfú
 ta ḅudu oswi-okfú;
 nggu ekoshinu mu ẹ̀ge e shiru t'ọ̀ bụ́ iya."

25

Onu k'eto, Bilidadu eye

- 1 Tọ̀ dudu iya bụ́; Bilidadu kẹ́ Shuha abya eyee ọ̀nu; sù iya:
 2 "L'ọ̀ bụ́ Nchileke bụ́ ishi;
 ḅuru iya bẹ́ ndiphe
 mgburumgburu a-tsujẹ́ egvu.
 Oomeje tẹ́ nchì dudu ndoo l'imigwe.
 3 Ḅu onye a-dudu ike guta ndu soja iya l'ọ̀gu.
 ?Tọ̀ bụ́ onye bẹ́ iphoro
 iya te enwujeduru?
 4 ?Nanụ́ ẹ̀ge madzú e-me
 ḅuru onye doberu ẹ̀ka ndoo
 l'ẹ̀ke, Nchileke nọ́.
 ?Nanụ́ ẹ̀ge madzú
 mmanu e-me ḅuru onye ḍebe mma.
 5 Ọ̀ -buru l'ọ̀nwa te echishidu ike;
 mkpọ̀-kpodo te ekeshi ike l'ẹ̀nya iya;
 6 ?ḅu-chia ayibe madzú,
 ḅu ẹ̀honwu; bẹ́ oo-gbe gube-chia iphe."

26

Onu k'eto, Jobu eyeru Bilidadu

- 1 Tọ̀ dudu iya bụ́; Jobu abya eyee ọ̀nu; sù Bilidadu:
 2 "Lewaru egbe mkpu,

- ì gbaru onye ẹ-te nwedu ụvo, nọ iya nụ!
 Lewaru egbe adzọdzo,
 ì dzọo onye ẹka tsushiru ume.
- ³ Lewaru ẹge i shi
 akpọ-ziru onye
 mmamiphe pehuru ụzo;
 bya emee t'enyaa saa ya ọkpobe asasa.
- ⁴ Bụ onye yetaru ngu ẹka
 l'iphemiphe ọbule ono,
 i kfushiru ono?
 ?Bụ onye b'i shi l'onu iya kfushia iya?
- ⁵ Ndu nwụhuru anwụhu;
 bẹ ejekwa ntakfuru;
 mbụ ndu maa, bu ẹ
 mkpuli mini;
 mę ndu ọphu bu l'ime mini.
- ⁶ Alì-maa dabukwaru
 ebedere-badara l'ifu Nchileke.
 Abádonu, bụ iya bụ
 Nwa-Emebyi adaburu iya abadoro l'ifu.
- ⁷ Akpamigwe ọphu nọ
 l'ụzo isheli bụ iya gbaru iya ógodo;
 tọ dụ iphe ọ tukoberu l'eli iya.
 O meru mgboko;
 to nwe iphe o koberu iya.
- ⁸ O gude urukpu kechishia mini;
 ọphu ẹra mini ono
 'emejedu urukpu ono t'ọ gbafuhu.
- ⁹ Ọ bụ iya egudeje urukpu
 domia aba-eze iya;
 wota urukpu nk'iya
 phụ-kputa iya l'eli.
- ¹⁰ O nweru ógé,
 ọ gbaru l'eli eze ẹnyimu.
 Ógé ono aburu iphe,
 o gude kpaaru iphoro yẹle ọchi ókè.
- ¹¹ Ọbuje; ọ -baa mba;
 itso, gude igwe anmahu jijiji.
- ¹² Ọ bụ ike iya b'o gude
 mee eze ẹnyimu; yo deru guu.
 Yọ bụru mmamiphe iya
 b'o gude gbua ẹjo-anụ-mini ono;
 mbụ Réhabu pyaapyyaa.
- ¹³ Ọ bụ ume, ọ turu;
 bẹ meru akpamigwe;
 yọ nwua too.
 Yọ bụru ẹka iya
 b'o gude nmafua
 ẹjo agwọ ono,
 awụ swarịswari ono ẹpho.
- ¹⁴ Iphemiphe ọbule ono
 bụtsua ọtsota onu l'iphe,
 Nchileke emeje.
 Ọbule ọda iya ta dudu ẹke oojebeje.
 Ọlobu; ike iya ono,
 adaje l'ọ bụ egbe-igwe ono;
 ?bụ onye bẹ oo-doghe ẹnyaa?"

¹ Jobu ekfuru iphe, ookfu tųgburu; sụ:

² Eshinu Nchileke nọo

- ndzụ ege ọono iya-a;
 mbụ onye ono, jikaru
 lẹ ya ta ahaduru iya enge ono; mbụ
 Okaribe-Kakota-Ike,
 bụ iya meru tẹ ndzụ buru mu agee-wa;
³ mbụ lẹ keshinu ọphu
 Nchileke kwekwadurua
 tẹ mu atụ ume;
⁴ bẹ to nwekwa lẹ mu
 egude ọnu mu ọwaa kfu ejo okfu;
 m'ọ bụ gude ire mu gbaa ẹregede.
⁵ Tẹ njo gbakwa ẹgbudu.
 Jeyekpo l'oge
 nka-ezekuna nke mu;
 b'ẹ to nwekwa ege ọo-dụ
 tẹ mu kweta l'iphe,
 unu ekfu bẹ unu ekfu l'oruberu iya;
 ọphu mu 'ekwetakwa
 l'ọ nweru ẹke o teru mu l'iphe ọwaa.
⁶ Mu evudokwaphu l'ẹke
 mu vudo;
 lẹ mu bụ onye
 doberu ẹka ndoo;
 ọphu obu mu 'anmakwa mu ikpe
 jeye ege mu a-nọbebe.
⁷ Iphe mu ekfu aburu t'ọ
 dukwa ndu ọhogu mu
 ege ọ dụ ndu ejo madzụ.
 Yọ dukwaphu ndu nọru mu
 l'ẹjo oshi ege ọ dụ ndu
 ẹ te dobedu ẹka ndoo.
⁸ Mbụ; ?bụ ngunu bẹ
 onye ẹ-ta madu Nchileke
 elekwadu ẹnya iya; teke Nchileke
 natatsuaru iya ndzụ iya.
⁹ Iphe-ẹhuka -byaru egbe
 onye ono; Nchileke;
 ?ọo-ngaru iya nchi.
¹⁰ Okaribe-Kakota-Ike;
 ?ọo-duje onye ọbu mma l'ẹnya tọ;
 ?t'ọ gbe akpo-kuje
 Nchileke tekenteke.
¹¹ Unu gebe tẹ mu koshi
 unu ege ike habe Nchileke;
 mbụ kọjaaru unu ọzo kẹ
 Okaribe-Kakota-Ike akọja.
¹² Unu phukotawaru iphe ono l'onwunu.
 ?Nanụ ege ọ dụ;
 bẹ unu ekfuhunu okfu,
 ẹ te nwedu ishi ege-a?
¹³ Ọwaa bụ obunggo,
 Nchileke ebuje ndu ejo madzụ;
 mbụ ọkè, gbaru onye ejo obu
 l'ẹke Okaribe-Kakota-Ike nọ;
¹⁴ Unwu iya a-za l'igwe;
 obenu l'ẹphe a-lakota l'ọgu.
 Awa iya ta aphudu iphe oye-l'ọnu.
¹⁵ Ndu ọphu wafuru nụ;
 bụ mgbonwu e-gbuge ẹphe;
 ọphu unyomu ẹphe,
 ẹphe haru l'ulo-maa
 ta aradu ẹkwa ẹphe.

- 16 E nweruru ike;
 yọ kpaa okpoga;
 kua ya l'ikpo;
 bya akposhia uwe kube;
 yọ kuru ikpo l'ọ bụ ẹja-ura.
- 17 Obenu l'uwe bụ ndu
 doberu ẹka-ndo e-mekochaa yee ya.
 Yọ bụru ndu ẹ te medu
 ẹjo iphe e-mekochaa
 kee okpoga iya ono.
- 18 Ụlo, ọ kpuru dobe dule-ẹ
 l'ọ bụ ugbu mkpakiri;
 mbụ l'ọ dujelephu l'ọ bụ ulo-nche.
- 19 Oozeje azẹe onye nweru iphe.
 Obu l'ẹ tọo zẹhekwanu iya ọdo.
 O -bya amuha ẹnya;
 b'ẹ tọ dūhedu iphe ono ọo-phukwadu.
- 20 Otsu egvu egude iya
 l'ọ bụ onye utso labudoru.
 Oke pherephere abya
 apaa ya l'enyashi.
- 21 Pherephere, shi l'uzo
 ẹnyanwu-ahata a-pata iya pamihu;
 a phụ-buhu iya.
 Oo-bya l'ufu iya bya apata iya;
 gbaa ya mgbukuma.
- 22 Ẹ to gbe aphuduru iya imiko;
 l'ẹke ọ likashi t'ọ gbalaaru iya.
- 23 Teke e megeeru;
 pherephere ono akua ẹka; tee ẹswa;
 ke l'ọ chiwaru onye ono l'ufu iya.

28

- 1 Ẹke eegvutaje
 mkpola-ọcha egvuta nọ.
 Ẹke aanuje iya anunu anodukwaphu.
- 2 O bụ l'alị; bẹ eeshije gvuta ígwè;
 bụru lẹ mkpuma;
 bẹ eeshije dazeta ope.
- 3 Ndu egvuta iphe l'alị;
 egvuje gvurua ẹke,
 gbaru ọchi l'ime ime alị.
 Ẹphe egvuje gvurua ẹke,
 kakota ogvu l'ime ime alị ono;
 achọ mkpuma ígwè.
- 4 Ẹphe shi l'ẹke
 madzụ bu ebubu l'eli alị;
 gvua alị ono jeye l'ẹke
 madzụ ta tubua ọkpa;
 nọdu l'ẹke ono,
 ẹ-ta dudu onye bu iya nụ ono atụ eregede.
- 5 Yọ bụru alị ono, aakotaje nri ono
 b'ẹ jeruru je egvukashia;
 yo relahaa phuraphura l'ọ bụ ọku.
- 6 Mkpuma, nọ l'ẹke ono bụ sáfàyà.
 Udzu iya aburu nshị mkpola-ododo.
- 7 Ẹ to nwedu nwenu,
 eri anụ, phejewaru; shia ọzo ẹke ono;
 ọphu udele amadụ iya ọzo.
- 8 Anegu-egbudu -kua
 onwiya ẹge oo-ku onwiya;
 ọkpa iya ta atudu iya;

- ọphu agụ ejedu iya ọkpa nri.
 9 Ọ bụru madzụ gude
 ẹka iya gvukposhia
 agbagbaa mkpuma ono;
 gvuta ugu l'onwiya kpube ifu.
 10 Ọoswo-fushije ụzo lẹ mkpuma ono;
 gude ẹnya phukota eke
 ọono mbụ iphe, vutsua oke ọnu aswa.
 11 Ọokpaje ugbo gude gbochia nggele;
 t'ẹ b'ọ tsọhe atsotso.
 Yo je ewoshikota iphe,
 e shi domia edomi bya
 atogbo iya ebedere-badara.
 12 Ọbenu; ?bụ awe bẹ
 aa-phukwanu mmamiphe.
 ?Bụ awe bẹ
 iphe-odo-ẹnya bu.
 13 Ẹ to nwekwa onye maru
 ụzo, e shi achọ-vu mmamiphe;
 to nwe eke ọono
 lẹ mgboko ọwaa, madzụ bu-wa.
 14 Ebo mini sụru lẹ ya ta
 madụ eke, mmamiphe nọ.
 Eze Ẹnyimu asụ l'ẹ tọ
 nọkwa lẹ nk'ia.
 15 Mkpọla-ododo, kakọta
 ọma mma b'ẹ te
 egudeghekwa zuta iya;
 ọphu aatukwanu aswa
 iya eyeru mkpọla-ọcha.
 16 E te egudeghekwa
 mkpọla-ododo Ofi zuta iya;
 te egude mkpuma ọniküsü;
 m'ọ bụ sáfàyà zuta iya.
 17 Mkpọla-ododo; m'ọ bụ
 mkpuma-égírí ta atuduru iya.
 Ọphu e gudedu iya
 agbanweta unwu iphe,
 e memaru emema,
 e gude ọkpobe
 mkpọla-ododo meshia.
 18 Ẹ te jeduru okfu kẹ
 mkpuma koralu;
 mẹ jásùpà;
 kẹ l'aswa mmamiphe
 kakwa aswa mkpuma rubi nshinu.
 19 Ẹ te ewotadu
 mmamiphe tųru yeru
 mkpuma tópàzù, shi l'alị Itiyópiya.
 Ọphu e gudeghedu
 mkpọla-ododo, dų-geru mma zua iya.
 20 "Bųhununu awe;
 bẹ mmamiphe shi?
 ?Bų awe;
 bẹ iphe-odo-ẹnya bu?
 21 E domiru iya iphe, bų
 madzụ nwigbaleke-ọma;
 domiaru iya jeyekpo lẹ nwenu, ephe l'eli.
 22 Abádọnu, bų iya bų
 Nwa-Emebyi yele Ọnwu atuko ekfu;
 l'ẹphebedua bųkwa
 tafutafu iya bẹ ẹphe anụ.

- 23 Q buphu Nchileke;
 bẹ maru ụzo iya.
 Q bụ yēbedua kpūu;
 bẹ maru ẹke o bu;
- 24 kẹ l'ọ bụ iya;
 bẹ ẹnya eruje l'ẹke mgboko jeberu;
 bụru iya aphukotaje
 iphemiphe ọbule, nọ lẹ mkpuli igwe.
- 25 Q bụ teke o meru ike
 nū pherephere;
 bya atūa mini atūtu dobe;
- 26 b'ọ tūru ekemu dobe;
 l'oo ẹge-a bẹ igwe
 e-gudeje achī mini;
 bya atōoru egbe-igwe ụzo.
- 27 Q bụ teke ono b'o leru
 mmamiphe ẹnya;
 bya emee ya;
 yọ ngūru angūru;
 bya adata iya;
- 28 bya asū madzū:
 'L'ọ kwa ọtsu
 Nnajiufu egvu bụ mmamiphe;
 osefu ẹka l'iphe dū ẹji
 abūru iphe-odo-ẹnya.' "

29

Jobu ekfu okfu-ẹhu iya

- 1 Jobu ekfuru iphe, ookfu tugburu; sū:
 2 "Q dū mu t'a sū l'oge
 teke ono a-laphuta azū;
 mbū teke ono,
 Nchileke shi eletaje mu ẹnya ono;
- 3 mbū teke ono,
 urọku iya shi anọduje
 enwu mu l'uzo ishi.
 Yọ būru iphoro iya;
 bẹ mu shi egudeje swee ẹke ọchi gbaru.
- 4 Q bụ teke ono; bẹ ẹka
 mu shi būru ụpete.
 Q bụ teke ono;
 bẹ ọnyà mu lẹ Nchileke
 shi būru ọnu-oma;
 a gooru iya ndibe mu.
- 5 Teke ono;
 bẹ Okaribe-Kakọta-Ike shi nonyabe mu.
 Unwegirima mu
 eswiphee mu mgburumburu.
- 6 Teke ono; bẹ iphe,
 bụ elu, mu doberu edobe shi azū azūzu.
 Oshi olivu mu l'eyeru mu
 nebyi jeye lẹ ndu ọphu nọ l'alī ọkponku.
- 7 Teke mu shi ejeje
 l'obu-edukfu mkpukpu;
 tsoru ndu bụ ọgurennya
 nọdu l'obu-edukfu.
- 8 Unwu-okorọbya -phua mu;
 ẹphe akpolaa azū;
 ndu bụ ọgurennya
 awū-lihu vudoru mu evudo.
- 9 Ndu ọphu bụ ishi

- lẹ mkpukpu adaa ashị.
 10 Onu akpuru ndu,
 a maru epha epe l'uga;
 ire anyaru epe l'akpo.
 11 Iphe, bu onye nuru eke
 mu ekfu okfu;
 shi atuje onu mu k'oma.
 Ege ono be ndu phuru
 mu nu; shi ajaje mu ajaja.
 12 Ishi iya aburu le mu shi
 adzoje ndu ukpa,
 raru bya t'a gbaaru epe mkpu;
 jeye l'unwu-ogbe,
 e te nwedu onye a-gbaru epe mkpu.
 13 Ndu, no l'oke mkpa;
 me unwanyi, nji epe
 ta nohedu shi ajaje mu ajaja;
 kele mu shi buru epe
 o-kwo-le-mkpa.
 14 Mu shi emeje iphe mu eme
 t'o daburu adaburu;
 t'e b'e emegbu nwoke;
 t'e megbu nwanyi.
 15 Mu shi buru enya,
 ndu ishi gude aphu uzo;
 buru okpa, ndu ngvuru gude eje ije.
 16 Mu shi du l'o bu nna
 l'eke ndu ukpa no;
 shi agbajeru onye
 mu ta madu odzori.
 17 Mu shi anafuje ndu
 ejo madu ike epe;
 nafuta ndu epe guderu
 t'ephe nweru onwephe.
 18 Mu shi arije le mu a-ka nka;
 nodu l'ulo mu;
 laa l'oge nka-ezekuna
 nke mu l'ehu-gudangu.
 19 L'ogbaragba mu a-no
 je agee onu le mini;
 iji l'adatsua l'ekali, mu.
 20 Ugvu, aakwabe mu
 a-nodu adu
 ophungu ophungu mboku-mboku;
 ike mu l'adukwaphu
 ophungu ophungu l'eje.
 21 Ndiphe eshi egebeje
 nchi t'ephe nua iphe mu ekfu.
 Epe shi adaje ashị;
 ngabe nchi teke mu adu epe odu.
 22 O shi abuje;
 mu -yewa onu;
 e to nwehedu onye
 ekfukwadu okfu odo.
 Okfu mu ekfu shi
 eguje epe egugu le nchi.
 23 Epe shi akwabejeru mu
 l'o bu ndu kwaberu
 mini t'o chia.
 Epe shi anabataje okfu mu
 l'o bu mini odungu.
 24 Mu -mua onu-ochi; o bu atuzita epe.

Ɛphe -lee mu ɛnya l'ifu;
 ɛphe agbakerehu.

- 25 Ɛ bu mu shi anɔduje
 ekoshi ɛphe uzu;
 l'edu ɛphe l'ɔ bu eze,
 edu ndu soja iya;
 l'adu ɛphe ike ɛge
 aaduje ndu aphɔ byaru.”

30

Iphe-ɛhuka Jobu kɛ nta-a

- 1 “Obenu lɛ nta-a;
 bɛ ɛphe achiwa mu ɔchi;
 mbɔ unwegirima,
 mu heru l'ɛka;
 mbɔ ndu nna ɛphe bu
 ndu, mu t'aga ekwedu
 t'ɛphe tsoru nkɔta,
 e cheru mu aturu.
- 2 Ike ta duhedu ɛphe;
 ɔphu a-bɔkwanu l'ɛphe a-baru mu uru.
 Mbɔ l'uvo gbe gvɔshi ɛphe.
- 3 Ɛkpa-mkpere;
 mɛ ɛgu meru ɛphe;
 ɛphe agbaa ɛji l'ɛnya.
 O meru ɛphe;
 ɛphe anɔduje agha
 ngvudangvu lɛ
 mgbɛgu l'ɛnyashi;
 l'ɛgvu ɔnu l'alɔ ɔkponku;
 l'ɛke ɛphe aka ɛka ɔkarikari.
- 4 Ɛphe etsojeru ɛgbudu
 l'akpakɔ mkpɛkwo,
 atsɔ unu-unu l'ata.
 Ɔ bu ru iwobe;
 bɛ ɛphe avukoje l'eri.
- 5 Ndu-a bu ndu
 e bufuru ebufu
 t'ɛphe ba anɔshi
 l'ɛke madzɔ ibe ɛphe nɔ;
 l'aturu ɛphe uzu
 l'ɛphɛ -bu ndu iphura.
- 6 E yebutaru ɛphe;
 ɛphe alatsɔ lɛ
 mkpoworo nggele,
 mini tashihutsuaru atashihu je eburu;
 mɛ lɛ mgbaku eze mkpuma
 l'ime ime ɔgba ime alɔ.
- 7 Ɛphe anɔduje l'ime ɛgbudu
 l'ɛke ono l'ara ngarongarongaro;
 kwɔnwua l'ɛgbudu ɛke ono.
- 8 Ɛphe bu ndu mmanu,
 ɛ-te nwedu iphe, ɛphe bu;
 ndu e bufuru ebufu lɛ mkpɔkpu.
- 9 Ɛ bu ndu du ɛge ono;
 bɛ unwu ɛphe gbe bya
 egudewa mu nu agu ɛgvu.
 Mu abya abɔwaru nu iphe, ɛphe
 gude aghɔ ugho-okfu.
- 10 Mu du ɛphe oyi;
 ɛphe agbaru mu nkɔsa;

- ọp̄hu ọotsudu ẹp̄he l'ẹhu
 ọnodu mu l'ifu gb̄ua ọnu-mini.
- 11 Ishi iya ab̄uru ẹ
 Nchileke mewaru;
 ẹnwu agv̄u mu l'ẹhu;
 yewa mu ọru;
 t̄ọ d̄uhe ip̄he,
 ẹp̄he asọjekwadu nsọ
 ọnodu mu l'ifu mee.
- 12 Ẹp̄he anọduje abya ọgu l'ẹke mu nọ.
 Ẹp̄he kweshiru ọnya
 dobe t̄ẹ mu bya eye ọkpa;
 bya agbaa ose-ọgu
 gude yebuta mu.
- 13 Ẹp̄he egudeje ip̄he
 t̄ọ-chishia mu ọzo;
 l'ese t'ẹp̄he wofu mu;
 t̄ọ d̄u onye agb̄oru ẹp̄he chaa.
- 14 Ẹp̄he shiru l'owere bata;
 ẹp̄he azaa l'aw̄pyabe mu.
- 15 Egv̄u gudewaru mu;
 ugvu, e shi akwabeje mu
 ephukashihuwa l'ọ b̄u ph̄erephere.
 Ip̄he, mu shi nweru
 emishihuwa l'ọ b̄u urukpu.
- 16 Nta-a b̄ẹ ip̄he-ẹhuka
 kewaru mu kepyaa.
 Nke mu gv̄uakwaru.
- 17 O -rua l'enyashi;
 ọkpu, nọ mu l'ẹhu
 am̄kota mu a.
 Ehuka iya ta
 anonyajedua zee ẹka.
- 18 Nchileke gudewa ike iya,
 d̄u egvu z̄u mu l'ẹkp̄iri.
 Ọ lotaru mu l'olu uwe mu;
 kepyia mu ẹkp̄iri.
- 19 Ọ patawaru mu tua l'ẹpoto;
 mu ab̄uwaru-a ẹja;
 m̄ẹ nt̄u.
- 20 Mu ara l'araku ngḡube
 Nchileke; tii yeeru mu ọnu;
 mu -gbeshi vudo evudo;
 nggu achalẹ mu-a ẹnya achacha.
- 21 Ị byaru bya aghachiru mu ifu;
 l'an̄u mu ch̄ikikfuu.
 I gudewa ike ngu l'ọ ha byia mu ẹka.
- 22 Ị paliru mu oreke-imeli;
 woru mu t̄aru ph̄erephere.
 Iipanga mu apanga l'ọ b̄u
 onye oke ph̄erephere apa.
- 23 Mu mawaru l'ị kp̄uwa mu ala maa.
 Ị kp̄uwa mu ala ẹke ono,
 e doberu ip̄he b̄u ndu nọ ndz̄u ono.
- 24 Ẹ t̄ọ d̄udu onye aphuje
 onye ike gv̄uru;
 jeshia ya otso ọgu;
 l'ẹke oochi mkpu
 t'a gbaaru iya mkpu.
- 25 ?Mu te shidunua araj̄eru
 onye ip̄he-ẹhuka byaru ẹkwa.
 ?Mu te shidunua aḡuje

- aphụ onye ụkpa.
 26 Obenu ị mu leri ụnya iphe-oma;
 yọ bụru ẹjọ iya ị mu phuru.
 Mu elee ụnya iphoro;
 yọ bụru ọchi ị byaru nụ.
 27 Iphe, anọduje atapyashi
 mu ime ẹhu te kwedu mu ahaha;
 mbọku-mbọku kpọ
 abụjelephu iphe-ẹhuka.
 28 Mu tsowaru ghaphee;
 bya anwakputa;
 tọ bụ l'ọo anwụ chiru mu;
 mu anwakputa.
 Mu nọwa l'edzudzu ọha
 l'echi mkpu t'a gbaaru mu mkpu.
 29 Olu mu adawa l'ọ bụ olu nkuta-ọswa;
 l'adakwaphu l'ọ bụ ị ke enyi-nwenu.
 30 Akpọ, nọ mu l'ẹhu
 jihuwaru kpalungu;
 l'aswashihu aswashihu.
 Nta-a ị ẹhu erekotale mu phụ ọku.
 31 Ogumogu, mu shi
 akpọje bụwa mu nụ aphụ.
 Opu, mu shi aphuje
 egbe adawa nụ l'ọ bụ ụzu-ẹkwa.”

31

- 1 “Mu kpebuhawaru iya l'ime obu mu
 ị mu ta byadụ bya ele nwamgbọko ụnya;
 2 ị ke Nchileke, bu
 Ọkaribe-Kakọta-Ike
 ahụje onye eme ẹge ono àhùhù.
 3 Tọ bụdu kpurupyata;
 ị Nchileke doberu ndu ẹjọ madzụ;
 ụmuruku aburu ị ke ndu eme ẹji.
 4 O nweru iphe, mu eme,
 Nchileke ta amadụ.
 T'o nweru ẹke, mu yeru
 ọkpa, ẹ tọ madụ.
 5 O -buru ị mu jejewaru
 je eye ẹka l'iphe,
 ẹ ta bụdu ire-lanụ;
 ọ dudu bụru ị mu
 jejewaru je eye ọkpa l'ẹjo-ire;
 6 tẹ Nchileke l'onwiya
 gudewaru ọkpobe iphe,
 oogudeje atụ iphe;
 tya mu.
 Yọ phụ l'ẹ to nwedu ẹke mu yesweru ẹka.
 7 O -buru ị mu ngejewaru
 Nchileke ẹka l'ishi; shiswee ụzo;
 ọ dudu bụru ị mu
 kwejewaru t'e nwuru
 mu ye l'ome ẹjọ iphe;
 m'ọ bụ ị mu yejewaru ẹka l'iphe, dọ ẹji;
 8 ọo ya bụ; t'ọ bukwaru
 ndu ọdo e-ri iphe mu kpataru l'okfu mu;
 ndu ọphu mu kọru
 akọko, nọkwadu l'alị
 aburu efeshi ị ee-feshi iya.
 9 O -buru l'o nweru nwanyi,
 kpọjewaru mu mgbenya;

- ọ -bụru lẹ mu jejewaru je
 egeporu l'ọnu ọzo nyee nwoke ibe mu;
 10 ọo ya bụ; tẹ nyee mu
 bụkwaru onye e-mekochaa
 ejeru nwoke ọdo ozi;
 l'a-laru iya l'ulo.
- 11 Kẹ l'ọo iphe, dọ ẹge ono
 bụ iphe, bụ; mu -mee ya;
 yọ bụru mu iphe-iphere;
 bụru iphe ee-kpee mu ikpe iya.
- 12 Ọ bụ egbe iphe ono
 abujeru Abádọnu; mbụ ọku
 alj-maa dzụ-gbua mu;
 mbụ dzụa dzụa iphe,
 mu kpataru l'okfu mu.
- 13 Ọ -bụru l'ọ -nweru ndu ozi mu;
 onye ọphu byajeru nọ
 bya asụ mu l'ọ nweru
 ẹke mu meru iya ẹji;
 mu te eyeru iya ọnu ẹge, gbaru nọ;
- 14 ?bụ ngunu bẹ mu
 e-kfuru Nchileke teke
 ọo-gbakushi mu iya?
 ?Bụ ngunu; bẹ mu e-kfu
 m'a sụ tẹ mu bya akọo iphe meru nọ.
- 15 ?Tọ bụdu Nchileke,
 motaru mbẹdua ye
 nne mu l'ẹpho;
 bẹ motakwaruphu
 ẹphebedua ye nne ẹphe l'ẹpho.
 ?Tọ bụdu onye lanu ono
 tuko ayi kpua l'ẹpho nne ayi?
- 16 Ọ -bụru l'onye ukpa
 rọjeru mu iphe;
 mu ta nọ iya ẹya;
 ọ dudu bụru lẹ mu
 mejewaru nwanyi,
 nji iya ẹ ta nọhedu;
 ẹnya-mini eshia ya ẹnya;
- 17 Ọ dudu bụru lẹ mu
 rijeru nri nkinyi;
 zaha nwa-nwogbe;
- 18 obenu lẹ keshinu ọphu
 mu bụ nwata;
 bẹ mu shilephu heta
 unwu ogbe ẹge nna eheje unwu iya.
 Ọ kwaphu ẹge ono;
 bẹ mu shi keshinu ọphu
 a mọru mu l'ehe
 unwanyi, nji ẹphe ẹ-ta nọhedu.
- 19 Ọ -bụru lẹ mu phujeru
 onye ẹ-ta mahẹdu ẹge
 oo-me onwiya l'ẹke ọ gba ọtu;
 ọ dudu bụru onye ẹ-ta
 dudu ẹge ọ haru iya,
 ẹ-te nwedu iphe oye l'ẹhu;
- 20 mu ta chẹ iya
 iphe oye l'ẹhu;
 shi ẹge ono mee t'ọ gude
 obu iya tua mu ẹpha
 lẹ mu gude ẹji aturu mu
 meta ukpo gude gbochita ya oyi.

- 21 Ọ -bụru l'ọ nweru iphe,
mu halijewaru ẹka mee
onye nna iya ẹ-ta nọhedu;
okfu ẹ mu bụ onye
ọnu eru l'okfu l'ụlo-ikpe;
- 22 ẹ ẹka kwafụkwa mu;
t'ẹka shikwaa inwo rifu mu erifu;
- 23 kele mu atsụ Nchileke egvu
t'ẹ b'ọ me mu akaduru.
Ọdu-biribiri iya egudeje mu;
k'ọphu mu ta adujedu
ike mee egbe iphe ono.
- 24 Ọ -bụru ẹ mu chijeru
ukfu kwẹe l'okpoga;
ọ dudu bụru ẹ mu
kpọjeru obu ye ẹ mkpọla-ododo;
- 25 ọ -bụru ẹ mu gudejewa
k'eze iphe, mu nweru
kua onwomu ekuku;
mbụ ẹku, mu gude ẹka mu kpata;
- 26 ọ -bụru ẹ mu gudejewa
kẹ o-gbu-nwii-nwii
enyanwu baaru iya ẹja;
ọ dudu gude kẹ mma
onwa baaru iya ẹja;
- 27 ọ dudu bụru ẹ mu
gudejewa obu mu;
m'ọ bu ẹka mu baaru iya ẹja l'edomi;
- 28 t'a gụkwaaru mu iya l'ẹjo iphe;
gude iya kpee mu ikpe;
kẹ l'iphe ọ bụ;
bụ ẹ mu ta bụhedu onye
egude ire iya ẹka l'ẹke
Nchileke ọphu bu l'imigwe nọ.
- 29 Ọ -bụru ẹ mu tejewaru ẹswa
kẹ l'onye ọhogu mu eje iphe-ẹhuka;
ọ dudu bụru ẹ mu
gudejewa k'iphe-ẹhuka,
byaru iya nụ tịa okokooko;
- 30 mu te gudebukwaa ọnu
sụ t'iphe mee onye ọhogu mu;
l'udu kẹ mburọnu.
- 31 Ndu shi ejeru mu ozi maru
l'ẹ to nwedu onye
byajeru nke mu,
ẹ te rijidu ẹpho.
- 32 Ẹ tọ dūbudua onye
shi eshishi, radujeru ẹ gbororo;
kele mu shi eghebeje
ulo mu ọnu;
ẹ ndu ije bata bya aradu.
- 33 Mu te mebua iphe,
dụ ẹji; kpamia ya ẹge
ndu ọdo akpamije;
m'ọ bụ woru nọ domia l'ime obu mu.
- 34 Mu te egudebua ọtsu
egvu iphe ndiphe e-kfu;
teke ẹphe nuru iphe,
mu meru; kpurube ọnu;
m'ọ bụ je eworu
onwomu domia l'ime ụlo.
- 35 Ha! Ndege mu

- nwekwanuru onye
 e-ye ọnu l'iphe-a,
 mu ekfu-a!
 Mu dookwaru edori
 ẹhu mu; byia ẹka l'ẹkwo.
 Tẹ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 yewaru mu rụ ọnu.
 Onye ono, ebo mu
 ibo ono ewota ibo ono,
 oobo mu ono dee edede l'ẹkwo dobe;
- 36 mẹ mu ewojeleru iya phụ
 dee l'ukuvu;
 mbụ kpuru iya l'ọ bụ onye
 kpu okpu-eze;
- 37 mẹ mu eshikwanu ishi lanụ
 dooru iya edo ẹhu mu nanu nanụ;
 mẹ mu abyalẹphụ bya
 evudo iya l'ifu l'ọ bụ nwatibe eze.
- 38 Ọ -bụru l'alị mu
 echi mkpu ekpu mu;
 mgbawali, nọ iya nụ l'ara ẹkwa;
- 39 ọ -bụru lẹ mu jikaru
 lẹ mu ta akfudu ndu jeru mu ozi ugwo;
 ẹphe aguru aphụ lashia;
- 40 t'ọ bukwaru egbara
 a-kfụ l'alị ono l'ozori witu;
 ẹswa mmanu efushia ya ozori bali."
 Ọ gvụ Jobu l'ọnu.

32

Onu, Elihu eye

¹ Tọ dū iya bụ; umadzu ẹto ono ahaa ntutego ono, ẹphe lẹ Jobu atụ ono; kẹ lẹ Jobu te kwetadu l'ọ nweru iphe ya meru eji. ² Ya ndono; Elihu avoru ọku ghụa ẹhu l'ẹke Jobu nọ; kẹle Jobu pataru onwiya kogabe l'ọ bụ yẹbe Jobu bụ onye doberu ẹka ndoo; l'ẹ tọ bụdu Nchileke. Elihu ono bụ nwatibe Barakelu, bụ onye Buzu; onye eri Ramu. ³ Elihu avokwaruphu ọku ghụa ẹhu l'ẹke ndu ọnyà Jobu ono nọ; ẹphe ẹto; okfu l'ẹphe ta dudu ike gbanwee Jobu okfu; gbe anmakwa iya rụ ikpe. ⁴ Iphe, kparu iphe, Elihu daru ashị keshinu ono bụ l'ọo yẹbedua bụ nwata l'ẹke ndu ophu nọ. ⁵ Yọ bya aphụ l'umadzu ẹto ophu ta mahẹdu iphe, ẹphe e-kfu; yo ghulaha ya eghughu.

- ⁶ Tọ dū iya bụ;
 Elihu Barakelu, bụ onye Buzu asụ ẹphe:
 "Mbẹdua kwa nwata;
 unubẹdua aburu ọgurennya.
 Ọ kwa iya kparu iphe,
 mu shi atsụ egvu;
 l'atsokwaphu unu ẹnya
 okfuru unu nwege ya mataberu.
- ⁷ Mu shi arị tẹ ndu bụ ọgurennya kfua;
 ndu ophu kawaru nka
 ezia ayi mmamiphe.
- ⁸ Obenu l'ọ bụ ume,
 nọ madzụ l'ẹhu;
 mbụ ume
 Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 bẹ emeje tẹ madzụ maru mmamiphe.
- ⁹ Mmamiphe ta bukwa l'ọgurennya;
 ophu iphe-odo-ẹnya 'abukwa l'ọka nka.
- ¹⁰ Ọo ya bẹ mu ekfu;
 sụ t'unu ngabẹduduru
 mu phụ nchị;
 tẹ mu kfua nwege mu maru.

- 11 Mu shikpelekwaphu daa ashị;
 unu l'ekfu nk'unu.
 Mu shi ngabekpelephu
 nchị l'ẹke unu achokashi iphe, unu e-kfu.
- 12 Mu ngabekpooru unu nchị
 ohuma ohuma;
 ophu o dudu l'unu ha,
 onye duru ike gbanwee Jobu okfu;
 to du unu onye duru ike saa ya okfu.
- 13 Unu ba asukwa l'unu maru mmamiphe;
 le Nchileke nwekwaru
 onu, oo-yeru Jobu;
 l'e to kwa madu b'o no l'eka.
- 14 Jobu te kfukwaru yeru mu;
 ophu mu 'eyekwanu onu ege unu yeru.
- 15 Nta-a be ike gvwaru ephe;
 ephe ta mahe iphe odo, ephe e-kfu.
- 16 ?Mu a-da ashị;
 ke l'ephe ta mahe du iphe,
 ephe e-kfu to;
 mbu nta-a, ephe nmangotsuaru;
 ephe ta mahe onu odo, ephe e-ye-a.
- 17 Mbuedua nwekwaru
 nwonu, mu e-ye.
 Mu e-kfukwaphu
 nwege mu maru.
- 18 Ishi iya aburu l'iphe,
 mu e-kfu jiru mu onu;
 okpoma te kwe te mu dobe onu ndoo.
- 19 L'ime onwomu;
 be mu dulephu l'o bu
 mee, a gbaru ye
 l'ekpemu swo-chia
 aswo-chi.
 Mu -dobe onu ndoo;
 be mu a-gbahakwa
 l'o bu otumu ophungu,
 e yeru mee.
- 20 Mu e-kfu okfu t'ehu gua mu phengu.
 Mu e-kpuha onu;
 yee onu.
- 21 E to dudu onye mu agba eyeru;
 ophu o dudu onye mu
 aja ajaja-ntsudekfu;
- 22 kele ndege oja madu
 ajaja-ntsudekfu kworu mu ehuru;
 me onye ono, meru mu
 ono ewofu mu ru l'ipheregede."

33

- 1 "Nta-a; Jobu;
 ngaberu mu nchị;
 nggu atonwube nchị
 l'iphemiphe obule,
 mu ekfu!
- 2 Mu abyawa te mu
 kpuhaa onu; kfu okfu.
 Iphe mu e-kfu jikwaru mu onu.
- 3 Obu gukwaru mu iphoro
 l'okfu, mu abya ekfukfu.
 Iphe, mu abya ekfukfu aburu ezi-okfu.
- 4 O kwa Ume Nchileke;

- bẹ metaru mu nụ;
 bụru Ume
 Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 bẹ mu gude nọdu ndzụ.
 5 Yeeru mu ọnu;
 m'ọ -bụru l'ii-dụ ike.
 Rụkota ẹhu tẹ mu lẹ nggu kpogba iya.
 6 Ọ kwa ẹge i dụ;
 bẹ mbẹdua dụ l'ifu Nchileke;
 bụru ẹge e gude ẹja kee ngu;
 b'e gudekwaphu ẹja kee mbẹdua.
 7 Ọo ya bụ t'ẹ b'ị
 tsushi mu egvu;
 kẹ l'ẹ to nwedu iphe,
 mu eme ngu.
 8 I kfuru iya; mu anụ ya;
 teke i sụru:
 9 'L'i dẹbe mma;
 l'ẹ tọ dudu iphe, dụ ẹji, i mejeru.
 10 Lẹ Nchileke anọduje avọcha ngu;
 k'ọphu oo-bobe ngu ibo;
 gbe gụkobewa ngu nụ
 lẹ ndu ọhogu iya.
 11 L'ọ yewaru ngu
 mkpọro l'ọkpa;
 l'ele t'ọ maru ẹge ịiha ọkpa.'
 12 Ọle; mu eme t'ị maru
 l'iswi ta dukwa ngu mma;
 kele Nchileke bẹ kakwa madzụ nshinu.
 13 ?Bụ ngunu kparu iphe, ịita-tso iya okfu
 sụ l'ẹ too yejedu ọnu
 lẹ mkpu, iichi l'echiku iya?
 14 Kele Nchileke abuje;
 o -kfu okfu;
 yo kfukwazi iya ọdo; kfukwazi iya ọdo.
 Ọbule ẹ to dojedu madzụ ẹnya.
 15 Ooshije lẹ nrọ;
 mẹ l'aphụ kfu okfu
 l'enyashi teke mgbenya
 tsushiru madzụ;
 ẹphe azẹshiwa azẹ.
 16 Ọ bụ teke ono;
 bẹ ookfuje okfu ye ẹphe lẹ nchị;
 nmaaru ẹphe ọkwa,
 e-ye ẹphe egvu;
 17 t'e shi ẹge ono tẹ madzụ
 haa ome ẹji;
 mẹ tẹ madzụ be ekushi onwiya ekuku;
 18 t'e shi ẹge ono dzọfuta
 iya t'ẹ b'ọ dalahụ l'iduma;
 dzọkwaa ya phụ l'ẹka anwụhu.
 19 Nchileke ahajeru gude
 iphe-ememe hụa madzụ àhùhù;
 paru iya chee l'ụlo;
 l'amipyashi iya ọkpu;
 20 K'ọphu bụ lẹ nri a-bya adụ iya ashị.
 Nri, katsua ọtso ẹna ahụlaaha ya ẹgbo.
 21 Yọ laa ẹhu; bụru ọkpu.
 Ọkpu iya, e te shi
 aphujedu abya epheshia.
 22 Yọo kpọ gẹgege akpọ l'ala l'iduma.
 Ndzụ iya akpọ l'alakfu

- ndu ejeru anwụhu ozi.
- 23 Ndēge o nweru
onye k'eto, nọ lẹ
mkpakụ madzụ lẹ Nchileke;
mbụ onye lanụ l'ụkporo
unwu-ojosi Nchileke,
a-byanụ bya ekfuaru
madzụ iphe, gbaru iya l'ememe;
- 24 t'o meeru iya
eze-iphe-oma; sụ:
'T'a dzọo ya rụ
t'ẹ b'ọ dalahụ l'iduma;
lẹ ya phụwaru onye
e-gude gbata iya.'
- 25 Teke ono bẹ
oo-gbuchafu;
bya adụ l'ọ bụ nwata nshii.
Yọ laphu azụ;
bya adụ l'ọ bụ nwokorọbya.
- 26 Ọ bụ teke ono bụ:
madzụ -kfuru nụ Nchileke;
yọ nua ya.
Teke ono;
yọ phụ ifu Nchileke;
ẹhu atsọo ya ẹna.
Nchileke abya edophu
iya azụ l'ọnodu iya;
bụ iya bụ ọnodu onye doberu ẹka ndoo.
- 27 Ọ bụ teke ono;
bẹ oo-vudo
l'edzudzu ọha kfua ya hoo-haa:
'Lẹ ya mesweekwaru;
ye ẹka l'iphe,
ẹ te vudodu nhamunha;
ọbule Nchileke guwaru iya nvu.
- 28 Ọ dzọwaru iya ndzụ;
tẹ ya ba adalahu l'iduma.
Nta-a bẹ ya a-nọ ndzụ phụ iphoro.'
- 29 Ono iphe, Nchileke
emejeru madzụ ndono.
O -metsua;
yo mee ya ọdo;
- 30 ẹge ee-shi t'ọ dzọo ya
ndzụ t'ẹ b'ọ dalahụ l'iduma;
k'ọphu ndzụ e-dzu iya.
- 31 Jobu; dakwaa ashị;
ngaberi mu nchi.
Nọdukwa nwandoo;
tẹ mu kfu iphe, mu ekfu.
- 32 Ọ -buru l'o nweru ọnu,
ii-ye; nggu eyee ya;
kfua iphe, dụ ngu
k'ekfukfu;
kẹ l'ọ dụ mu t'a sụ l'e kpefuru ngu.
- 33 Teke ẹ tọ dudu;
ngabekwaru mu nchi.
Nọdu kwa nwandoo;
tẹ mu zia ngu mmamiphe!"

34

¹ Elihu asụkwaphu:

² "Unubẹ ndu mmamiphe;

- unu ngabekwaru mu nchi.
 Unu ngabekwaru mu nchi;
 unube ndu guru ekwo;
 3 ke l'ò bu ege ire edeje onu le nri;
 bu ege nchi egeje nchi l'okfu;
 maru ophu bu okpobe iya.
- 4 O kwa ayibedua
 b'ò nò l'eka;
 t'ayi lee enya l'okfu owaa;
 maru ege oola;
 shi iya muta iphe,
 du mma.
- 5 Jobu suru le ya doberu eka ndoo;
 ophu Nchileke 'ekwedu iya oharu enge.
- 6 E to nwedu eke ya mesweru;
 e gbe su le ya adzu ejire.
 E to du eke ikpe iya nmaru iya;
 obule akfu, oogba iya yeekwaru iya oru.
- 7 ?Unu phujewaru onye du l'ò bu Jobu;
 mbu onye anu
 ejo-onu l'ò bu mini.
- 8 Ndu ephe l'iya anoduje
 achì idzi bu ndu ejo madzu;
 buru ndu akirishi be ephe l'iya ayi;
- 9 kele oosuje l'e to dudu
 iphe, madzu erita l'ome
 iphe, du Nchileke mma.
- 10 Unu ngabekwaru mu nchi;
 unube ndu nweru egomunggo.
 Tuswekwa!
 E to nwekwa le
 Nchileke emee ejo iphe!
 Okaribe-Kakota-Ike
 te emeghekwa iphe,
 e te vudodu nhamunha!
- 11 O kwa ugwo iphe,
 onye meru be okfufe iya.
 Oowolatajeru onye
 l'ege umere iya du.
- 12 Ire-lanu bu le Nchileke
 te emejekwa ejo iphe;
 mbu ke te
 Okaribe-Kakota-Ike nmaa
 madzu ikpe inyigirinyi.
- 13 ?Bu onye meru
 Nchileke t'ò buru ishi ke mgboko-a.
 ?Bu onye suru iya t'o
 letaje eliphe gbaa
 mgburumburu enya.
- 14 O -buru l'ò chiru iya l'obu;
 le ya a-nafu madzu ume iya;
- 15 bunu iya bu le madzu
 kpoogba a-gwu;
 laphukota azu l'aja.
- 16 O -buru l'iphe edoje ngu enya;
 ngabekwa nchi;
 nua iphe-a, mu ekfu-a.
- 17 Onye ikpe,
 vudo nhamunha du ashi;
 ?nanu ege oo-shi buru ishi; l'achi.
 Onye ono,
 doberu-eka-ndo;

- bya aburu iya bu
 Okaribe-Kakota-Ike ono;
 ?nanu ege ii-shi nma iya ikpe.
 18 ?To budu Nchileke bu
 onye asuje ndu eze
 l'e to dudu iphe,
 ephe bu!
 Yo su ndu nweru enya
 l'ephe bu ndu ejo madzu?
 19 E to kpadu okè
 l'èke ndu eze no;
 ophu oowotajedu
 iphe gbaru onye ukpa
 nu oke amadu;
 kele ndu ono ephe ebo
 bu iya gude eka iya kee ephe.
 20 Ephe agbajihuje
 agbajihu l'echi-abali.
 Nchileke alo-woje
 ndiphe alo-wo;
 ephe anwushihu.
 Ndu oke amadu;
 be oowofuje;
 to nwe madzu nwigbaleke-oma,
 oogbe ele enya t'o yetaru iya eka.
 21 Enya Nchileke
 anojekwa l'uzo, madzu eshi.
 Qophukotaje eke ephe aha okpa l'eshi.
 22 E to dudu ege ochi
 gbaru; to du eke,
 gbaru tsukiribangu;
 bu eke ndu ejo madzu
 e-domighe onwephe.
 23 Nchileke te eyekwaa
 oge teke ndiphe
 a-bya iya ifu t'o kpee ephe ikpe.
 24 E too jejeodudu okpata ishi;
 temanu yo wofu ndu
 ishi; chita ndu odo
 dochishia enya ephe.
 25 O bu okfu l'o makotaru
 iphe, ephe eme
 meru iphe oonwutsuje
 ephe l'enyashi;
 gwee ephe rakaraka.
 26 Onoduje l'edzudzu oha
 l'èke onyemonye obule a-phu ephe;
 huà ephe ahuhu k'iphe, du eji, ephe eme;
 27 okfu l'ephe haru otso Nchileke;
 ophu o dudu iphe,
 o suru t'e mee,
 nweru ophu ephe emeje.
 28 Ephe emeje ndu ukpa;
 mkpu, ephe erua Nchileke nchi;
 k'ophu bu le Nchileke
 anuje ekwa, ndu e-ta
 dudu ege o haru ephe.
 29 Olobu; o -sukwanu le
 ya te eyedu onu;
 ?bu onye a-nma iya ikpe.
 O -domia ifu iya;
 ?bu onye a-du ike phu iya.

- O bụ iya nwe madzụ;
 mę iphe bụ mbakeshi.
 30 Oomeje t'onye te emedu
 ele Nchileke ba anoshi l'ochichi;
 k'ophu ę tọ watadu
 ogbaru madzụ ọnya.
 31 O -bụru lę madzụ suru
 Nchileke l'o tewaru iya;
 lę ya te emehedu ęji ọdo;
 32 t'o koshinu iya ęke
 o teru iya;
 k'ophu ya te emehedu iya ọdo.
 33 ?iri lę Nchileke e-gbe
 bya ebua ngu nggo
 k'ęji, i meru;
 l'ęke ụta iphe ęji ngu ta ladu ngu azu.
 O kwa nggubedua
 e-kfu iphe iri;
 ę tọ kwa mbędua.
 Oo ya bụ; kfunua iphe,
 i maru.
 34 Ndu iphe edoje ęnya;
 mę ndu mmamiphe
 a-sukwa:
 35 L'iphe Jobu ekfu kwa
 okfu onye egomunggo swehuru;
 mbu l'iphe ookfu te nwedu ishi.
 36 O du mu t'a sụ lę Jobu;
 bę aa-data darua ya l'ishi;
 kę l'okfu iya ada l'ọ bụ
 okfu ęjo madzụ.
 37 O meru iphe, du ęji;
 bya etsubekwa l'ęke ono
 l'ekwefuru Nchileke ikę.
 Ayi l'iya -nọdu;
 yọo kụ ęka l'aja ayi ewena;
 l'ekfu ęjo okfu l'ekpu Nchileke."

35

- 1 Elihu asu:
 2 "Jobu; ?i tubesu l'ọ bụ
 ngu odobe-ęka-ndoo;
 l'ęke įisuje l'į ka
 Nchileke odo odomu?
 3 Obenu l'įįjije; sụ:
 'Bụ ngunu bụ uru iya?'
 'Nanu uru, iirita
 kę l'į haru ome ęji?'
 4 Tę ya yeeru ngu onu;
 nggu lę ndu ọnya ngu phe.
 5 Palikpoduaphu ęnya
 lee l'akpamigwe;
 nggu aphu urukpu ono,
 nọ ngu oreke-imeli ono.
 6 I -mee iphe, du ęji;
 ?i mębataru Nchileke l'awe?
 Ejo iphe, i meshiru;
 m'ọ -ha įha agha;
 ?ọo-kposhi iya ngunu?
 7 O -buru l'i doberu ęka ndoo;
 ?o gbe nweru ęęe iishi
 gude iya l'eyetaru

- Nchileke ẹka?
 Mbụ; ?o nweru iphe
 oogbe anata ngu l'ẹka.
- ⁸ Ejo iphe, iime kwa
 madzụ ibe ngu bẹ iimebeta;
 bụkwaruphu ẹphe;
 bẹ odobe-ẹka-ndoo ngu agaru mkpa.
- ⁹ Qobuje; a -kpanụka
 ndiphe ẹhu;
 ẹphe eye mkpu l'ọnu.
 Ẹphe echije
 'Ojileka tọgbo;'
 t'a bya anafu ẹphe
 l'ẹka ndu ike.
- ¹⁰ Ole ẹ tọ dudu onye araje
 araku Nchileke,
 bụ onye keru iya nụ;
 mbụ onye emeje
 t'ayi mụa ọnu-ọchi
 l'oge iphe-ẹhuka;
- ¹¹ onye ka ayi ozi iphe
 karia ẹge oozije unwu-anụ-ẹgu;
 bya emee ayi;
 ayi aka nwenụ, ẹphe l'eli ọmaru iphe.
- ¹² Ẹ too yejeduru madzụ
 ọnu teke oochi mkpu.
 Mkpata iya aburu ẹ ndu
 ẹjo madzụ kunukaru onwẹphe ekuku.
- ¹³ Ishi iya bụlephu ẹ
 Nchileke te eyejeduru ọnu
 teke eechi mkpu iphòró.
 Ọkaribe-Kakọta-Ike
 te eyejeduru ọnu l'egbe iphe ono.
- ¹⁴ ?Nanụ ẹge oo-gbechia
 ngaarụ ngu nchị;
 nggube onye sụru
 l'ẹ t'ị phudu iya ẹ phuu;
 mbụ nggube onye sụru
 l'ikpe ngu nọ iya l'ifu;
 l'ji-nọdu-a angaru iya?
- ¹⁵ Nggu asụkwaphu
 l'iphe-eghughu Nchileke
 ta dudu iphe, oomeje;
 ophu ọkpajedu ẹjo madzụ ishi.
- ¹⁶ Oo ya bụ l'iphe
 nggube Jobu ekfu bụ mkpọkoro okfu.
 Okfu nọ ngu l'ọnu;
 ọle iphe iikfu te nwedu ishi."

36

- ¹ Elihu asụ Jobu
- ² "Taa nshi nwanshiji;
 tẹ mu koshi ngu
 l'o nwetsukwaru-a
 iphe ọdo, mu e-kfu;
 gude gbataru Nchileke.
- ³ Ẹke mmamiphe mu
 shi tekwaru ẹnya.
 Mu e-koshi ngu
 l'onye ono, keru mu nụ
 ono bụ onye vudo nhamunha.
- ⁴ Iphe ị-tube nvọ bụ

- l'okfu mu ta bụdu ejire.
 L'onye kẹ mmamiphe
 katsụa odota ẹnya;
 bẹ nggu l'iya nọkwa l'ẹke-a nta-a.
- ⁵ Nchileke hakwa nshinu;
 obenu l'ẹ to nwedu onye
 ọokpoje ẹbo-ẹbo l'afu.
 Ọ ha nshinu; bya aburu
 onye iphemiphe ọbule edoje ẹnya.
- ⁶ Ndu ejo iya b'ẹ too dobejedu ndzụ.
 Obenu lẹ ndu aakpa ẹhu;
 bẹ ọonuje iphe,
 gbaru ẹphe.
- ⁷ Ẹnya ta alufujedu iya
 l'ẹke ndu doberu ẹka ndoo nọ.
 Oomeje; ẹphe lẹ ndu eze
 atụko bụru eze;
 bya emee t'aakwabeje
 ẹphe ugvu gbururu jeye lẹ gbururu.
- ⁸ Obenu; l'a -tụa madzụ mkpakọbe;
 ọkpukpu iphe-ẹhuka ono,
 a turu iya ono ekee ya;
 kee ya dūngu
- ⁹ bẹ Nchileke ekoshije
 onye ọbu l'o shiwa l'ekuku,
 ooku onwiya;
 yeswee ẹka.
- ¹⁰ Oomeje t'ẹphe ngabẹ nchi
 l'uzo, ọokpo-ziru ẹphe;
 mẹ t'ẹphe taa onwephe ụta
 iphe, dū ẹji, ẹphe eme.
- ¹¹ Ẹphe -mee iphe, o kfuru;
 jelahaaru iya ozi;
 bẹ nwoge ọphu phoduru
 lẹ ndzụ ẹphe teke ono
 a-buru ẹphe ụpete;
 ẹphe anọdulephu l'agó.
- ¹² Obenu l'ẹphe -jika
 l'ẹphe te yeduru iya ọnu;
 bẹ ẹphe a-laa l'ọgu;
 nwụshihu l'ẹphe be enwe egomunggo.
- ¹³ Ndu Nchileke ẹ ta nọdu
 l'obu evujeru iwe l'ọkpoma;
 k'ọphu bụ;
 l'o -kee ẹphe m'ọo ẹgbu;
 bẹ ẹphe ta arakujekwa iya
 t'ọ gbaaru ẹphe mkpu.
- ¹⁴ Ẹphe agbakwohuje agbakwohu;
 tsoru unwoke ọkpara,
 a ọru lẹ nte laa l'ite lanụ.
- ¹⁵ Obenu lẹ ndu eje
 iphe-ẹhuka bẹ ọonafutaje.
 Oogudeje iphe-ẹhuka
 ono mee t'ẹnya doo ẹphe.
- ¹⁶ Iphe oome kwa tẹ ya
 defuta ngu l'iphe-ẹhuka;
 dobe ngu l'ẹke ịi-tusaru ẹhu;
 nụ ngu nri, aduje ngu mma.
- ¹⁷ Obenu lẹ nta-a;
 bẹ ikpe, e kperu ngu
 kwa ikpe, gbaru ejo madzụ.
 Ọ kwa iswi-ọdu-mma

- 18 Kwabekwa enya t'ẹ b'ọ
 ẹ guderu ngu nū.
 19 Ẹku ngu ono;
 ?oo-me t'iphe-ẹhuka ngu laa tọ.
 ?Tii-gude ike nahu iya.
 20 Ba akpotakwa iya l'enwa;
 mbu enyashi ono,
 aakputaje ndiphe kpufu l'ufu ephe ono.
 21 Kwabekwa enya t'ẹ b'i ye ẹka l'ẹjo iphe;
 bu ophu, du l'o ka ngu ntse;
 ma l'oje iphe-ẹhuka.
 22 Nchileke b'a chiliru ẹka le k'ike iya.
 ?Bu onye bu o-zi-iphe, aa-turu yeru iya?
 23 ?Bu onye kpọ-zijewaru Nchileke ọzo;
 m'o kwanu koshi iya l'o
 kwa ẹke o meru ẹji ndo-ọ.
 24 Nyatakwa kutsee
 Nchileke k'oru iya ono,
 ndiphe guwaru l'egvu
 gude kele iya ono.
 25 Ndiphe mgburumburu phuwaru iya.
 Aanodu ọzenya ele iya ole-enya.
 26 Mmamiphe ayi te rukwa
 l'ẹge Nchileke habe.
 To nwe onye a-du ike kota
 ẹge ogurennya iya beru.
 27 Oomikobeje mini l'urukpu;
 yo chia latsua le nggele.
 28 Igwe -vua nwa
 tsutsutsu; yo chia uduruku
 wushiru unwu eliphe.
 29 ?O nweru onye maru
 ẹge Nchileke eshije keshia urukpu.
 ?Bu onye maru ẹge
 ooshije l'okpoku iya l'atu
 egbe-igwe ke tarara tarara.
 30 Phuwaru ẹge o woru
 ebemu-igwe doo onwiya
 mgburumburu;
 k'ophu bu l'ooruje l'ẹbo eze enyimu.
 31 O bu ẹge ono be ooshije
 l'eleta ndiphe enya;
 l'anu ephe nri;
 l'anu iya k'etsutsu iya.
 32 Oochijeru egbe-igwe l'eka;
 yo buru ẹke o goberu iya;
 be otuje iya.
 33 O bu edede be oodeje;
 gude gbaa ama le mini, abya achichi.
 Eswi, eeche echeche
 emejkwaphu t'a maru
 le mini abyawa achichi."

37

- 1 "O kwa iphe ono meru
 iphe obu anma mu anmanma;
 mbu l'obu akfu mu nkfu.
 2 Unu ngabeduduphu!

- Unu ngabeduduphu nchi;
 n̄a olu Nchileke!
 Unu n̄duduaphu ekiri, oode!
- ³ Ọoloje ebemu-igwe;
 yo dzuru mkpuli igwe;
 shi ẹke ono dzuru mgboko l'ophu.
- ⁴ Ebemu ono kugee;
 olu iya edelaha edede.
 Olu iya an̄duje
 agba l'ọ b̄ egbe-igwe.
 Ẹ to nwedu iphe oodomije edomi.
- ⁵ Ọ b̄ulephu l'ẹge olu
 Nchileke edetabeje igidi ad̄uje egvu.
 Oomeje iphe,
 kariru ẹge oo-do madz̄u ẹn̄ya.
- ⁶ Ọosuje aka-mini t'ọ
 daa l̄ mgboko.
 Yọ s̄ukwaphu
 mini t'ọ ch̄ja ch̄-shia ike.
- ⁷ Oomeje t̄ madz̄u jebuhu ozi;
 k'ọp̄hu onyemonye
 obule a-maru ẹge ozi
 k̄ ȳbe Nchileke habe nshinu.
- ⁸ Ẹnwu an̄umanu an̄duje
 ekpu ekpukpu;
 domishia onw̄ep̄he l'ime ẹn̄u ẹp̄he.
- ⁹ Oke ph̄ereph̄ere eshije
 l'uzo ọhali;
 ẹge ono b̄e oyi eshije l'uzo isheli.
- ¹⁰ Ọ b̄u ume, Nchileke t̄uru
 emetaje aka-mini.
 Yọ b̄uru ume iya ono
 emeje t̄ mini,
 saru petengu bya anmaa anmanma.
- ¹¹ Oomeje urukpu;
 yọ nḡu-guhu anḡu-guhu;
 yo shi l'urukpu ono
 l'eku ebemu k̄ m̄remu m̄remu.
- ¹² Ọobuje; o -zia ẹp̄he;
 ẹp̄he al̄washihu dzuru
 mgboko mgburumgburu;
 ẹp̄he l'agbap̄he iya;
 l'ẹjelephu ozi ẹge o ziru ẹp̄he.
- ¹³ Nchileke ach̄-jeru ndip̄he mini
 t'o gude iya h̄ja ẹp̄he àh̄h̄h̄;
 m'ọ b̄u t'o gude iya koshi
 l̄ ya yeru ẹp̄he obu.
- ¹⁴ Ngabeduduphu nchi; Jobu!
 N̄oduedu an̄odu;
 gbua igo l'ip̄he,
 d̄u biribiri Nchileke emebe!
- ¹⁵ Ẹ maru ẹge Nchileke
 egudeje at̄-z̄i urukpu l'akpamigwe?
 Ẹ maru ẹge oomeje ebemu t'o kua?
- ¹⁶ Ẹ maru ip̄he urukpu
 ad̄jeru l'eli iya
 l'aw̄unga aw̄unga l'akpamigwe?
 Ono kwa ozi, d̄u egvu,
 o jeru; mb̄u onye ono,
 t̄ukoru ip̄hemip̄he ọbule mak̄otar̄u ono;
- ¹⁷ Teke ph̄ereph̄ere,
 shi Ẅzo ọhuda ẹp̄he;

- alì ederu gbèe;
 bẹ uwe, i yeru l'èhu
 anọduje ekpo ngu okpomọku.
- 18 ?Ii-dụ-ghe ike mee
 akpamigwe t'ọ gbasaa agbasaa;
 kpọo gbengu l'ọ bụ onyo,
 a wụru awụwu?
- 19 Kanuru ayi iphe,
 ayi e-kfuru Nchileke.
 E tọ dukwa iphe ayi maru, ayi e-kfu;
 ke l'ẹ tọ dudu ophu ayi maru.
- 20 ?Mu a-dụ ike kpofu
 Nchileke l'ifu tọo.
 ?Bụ onye e-wota onwiya
 je agbaa mgbukuma.
- 21 ?O nweru onye e-wota
 enya iya je aphube l'anwu,
 echi echichi;
 teke pherephere sacharu
 akpamigwe; yo doo risangu.
- 22 Nchileke shi l'uzo isheli;
 gude mkpola-ododo
 kwaa onwiya ebirisa l'abya.
 O gude ike, eye egwu;
 dụ biribiri l'abya.
- 23 Okaribe-Kakota-Ike bụ iya ka;
 ophu ayi 'adudu ike
 abya iya ntse.
 Ikpe iya bụ ikpe,
 vudo nhamunha;
 odobe-eka-ndoo nk'iya edzua edzudzu;
 k'ophu bụ l'ẹ tọ kpadu madzụ ẹhu.
- 24 O bụ iya meru iphe,
 madzụ atsu iya egvu.
 Ndu bụ
 o-maru-omachata; b'ẹ tọ gubedu iphe."

38

Ojejoje eyeru Jobu onu

- 1 Ya ndono; a nonyalephu oke pherephere awata ephephe. Ojejoje eshi l'oke
 pherephere ono wata oyeru Jobu onu; sụ iya:
- 2 " ?Bụ ngunu b'ì maru
 ke t'ì bya awata oye onu
 l'iphe ẹ te dodu ngu enya?
- 3 Rukotakwa ẹhu ẹge nwoke arukotaje;
 te mu bya ajia ngu aji!
 Yejekwaaru mu iya onu!
- 4 ?Bụ awe b'ì nọ teke mu
 toru ntọ-l'alì mgboko?
 Karu mu iya; m'ọ buru l'o doru ngu enya!
- 5 ?Bụ onye chi-buru ẹge ọo-ha?
 ?Bụ onye gude ọdo tọa
 ẹge ọsa iya a-ha?
- 6 ?Bụ ẹ ngunu
 b'a kpobetsuaru okpa iya?
 ?Bụ onye gvuberu itso,
 bụ iya gude mgboko;
- 7 teke ono, e metsuaru;
 mkpọ-kpodo nchi-abọhu awata ọgu egvu;
 unwu ojozi-imigwe
 atulahaa okokooko ono.

- 8 ?Bụ onye meru t'ọ nweru
 iphe a-nọ-buhu mini
 yele alị teke ono,
 mini lufutaru l'odungu ono?
- 9 Q kwa mubę Nchileke
 bę wotaru urukpu
 yee mini ono l'ọ bụ uwe;
 bya ewota ọchi, gbaru tsabalangu
 phụ-kpua ya l'ọ bụ ẹkwa;
- 10 bya akpaaru iya
 oke ẹke oo-jebebe;
 gude igwe gbaa ya ụpho
 mgburumburu;
 kpọ-chia ya;
 yeshia ya ibo.
- 11 Mu asụ mini t'ọ lekwa
 ẹke eyii-mini e-jebebeje;
 t'ẹ b'ọ swejekwa ẹke ono.
- 12 Jobu; ?ị sụjewaru anwụ
 l'ọo teke ọo-hata ndọ-ọ?
 ?T'ị sụjewaru
 ọ-nmẹwa-utsu
 l'ọo ẹke ọo-nọdu ndọ-ọ?
- 13 ?I sụjewaru
 ọ-nmẹwa-utsu
 t'ọ je azugude mgboko
 jia ya kpaphukpaphu
 jishia ya ndu eme ẹji?
- 14 Mgboko l'ophu;
 bę kpuru rogbodongu
 l'ọ bụ ụra, e gude eme iphe-ọhubama.
 E dengashia ya l'ọ bụ uwe.
- 15 E te kwejedu t'iphoro
 nwaru ndu ẹjo madzụ;
 aanashije ẹphe ike,
 ẹphe gude eme ẹnari.
- 16 ?I jejewaru ẹke
 eze ẹnymu amụ amụmu;
 ?t'ị jejewaru ije
 l'ebo eze ẹnymu?
- 17 ?E koshijewaru ngu
 ọnu-uzo alj-maa;
 ?t'ị phujewaru ọnu-uzo
 nwonyonyo anwụhu?
- 18 ?I rj-vujewaru ẹge
 mgboko-a habe nshinu?
 Ọ -bụru l'ị maru iya;
 ngwanụ kfuru mu iya!
- 19 ?Bụ awe bę eeshije eje
 l'ufu ẹke iphoro bu?
 ?Bụ awe bụ ufu kẹ ọchi?
- 20 ?I-dụ ike dua ẹphe
 t'ẹphe laa ẹke ẹphe shitsua?
 ?I maru ụzo, eeshije ala ufu ẹphe?
- 21 Mu marua l'ị makotaru
 iphe ono l'ọ ha;
 keshinu a mụha-oduru
 ngu rụ; b'e kederu iphe ono l'ọ ha.
 I kawanuru nka
 kalihu akalihu!
- 22 ?I bahujewaru l'ulo ẹke
 aakubęje aka-mini;

- t'i phujewaru ɔlo ophu
 aakubeje mini suno,
 23 bu iphe, mu doberu
 kwaberu oge iphe-ehuka;
 me oge ogu.
- 24 ?Nanu ɔzo eke,
 anwu eshije hata;
 m'o bu eke pherephere
 ɔzo enyanwu-ahata
 eshije tsogbaru mgboko?
- 25 ?Bu onye waru ɔswa
 eke eze mini eshije teke ɔochi;
 bya atɔoru egbe-igwe ɔzo, ooshije;
- 26 gude iya agba mini
 l'eke madzu te budu ebubu;
 mbu l'echi-egu,
 e ta dudu onye bu iya nu;
- 27 gude iya mee t'ali,
 daburu ochobo,
 e ta dudu iphe, no iya nu
 nguta mini wata ofu ewu.
- 28 Mini ono, igwe achije ono;
 ?o nweru nna ɔo?
 ɔo iji ono, adaje nu ono;
 ?bu onye bu nna iya?
- 29 ?Bu onye bu nne, muru
 mini ono ejije oyi, nmu anmunmu ono?
 Iji ono, eshije l'imigwe
 adashi ono;
 ?bu onye tsuru ime iya;
- 30 mbu iji ono, bu iya
 emeje te mini nmaa l'o bu mkpuma;
 mekwaaphu t'ebo mini nmaa kpungu?
- 31 ?Ii-du-ghe ike kekoo
 mkpo-kpodo, Puleyadesu?
 ?T'ii-du ike ɔshia
 mkpo-kpodo Orayonu
 t'o nodu nanu nanu?
- 32 ?Ii-du ike mee iphe,
 bu mkpo-kpodo,
 nonu t'o fuje l'oge iya?
 ?T'ii-du ike dua
 mkpo-kpodo Beya yele unwu iya?
- 33 ?I maru ekemu,
 a turu doberu iphe, notsua l'imigwe?
 ?Ii-du ike mee te ekemu
 ono, achigbaa iphe, no
 l'imigwe ono wata ochi
 iphe ophu, no le mgboko?
- 34 ?Ii-du-ghe ike raa ora
 t'o rua eke urukpu no;
 k'ophu oo-me te
 mini wata ngu anmanma?
- 35 ?Bu nggu atujeru
 egbe-igwe eke, oo-shi;
 o -jede; yo su ngu le ya ejeekwa.
- 36 ?Bu onye anuje madzu egomunggo;
 l'emeje te iphe doo ya enya?
- 37 ?Bu onye be mmamiphe
 iya ha ke t'o du ike gua urukpu ogu?
 ?Bu onye a-wushi-ghe
 ite-mini, sutsuaru l'imigwe

- 38 teke evevee jiru alì;
 uda anmaa anmanma.
 39 ?Bù nggu akpatajeru nyee agù nri;
 mbù kpata kpata òphu
 e-ji unwu iya èpho;
 40 teke èphe nò l'òka èphe;
 m'ò bù teke èphe kpuru l'èkfukala èphe.
 41 ?Bù onye anùje òphegu nri, oorije;
 teke unwu iya ararù yèbe
 Nchileke èkwa nri;
 tsoru; l'aghaphe achò nri ono."

39

- 1 "¿Ìimaje teke eggu-òswa,
 bu l'ugvu amù nwa iya.
 ?Ìiphujewaru teke
 nne ele amù nwa iya.
 2 ?Ì maru ònwa ole
 òopaje èpho-ime iya.
 ?Ìimaje teke
 òomu nwa iya gèdegede.
 3 ?Òbuje; ò -bya amù nwa iya;
 yo gbezita egbezita.
 Ò -mù-gee ya;
 èhu agua ya pherengu.
 4 Unwu iya ono anòdu
 l'ime ègbudu l'èke ono vua; kaa.
 Teke ono; èphe aparu
 nne èphe ono haa;
 gbakashihu;
 èphe ta alaphutahèdu azù òdo.
 5 ?Bù onye haru
 nkakfù-igara-òswa èka;
 yòò kpaphe;
 tò dù iphe, eme iya nù.
 ?Bù onye tòshiru iya eri,
 e liberu iya; haa ya;
 yò wata akpaphe.
 6 ?Ò bù yèbe Nchileke;
 bè nùru iya echi-ègu òkponku
 t'ò bùru ufu iya;
 bya ahaa alì ono,
 bùlephu únú-únú ono
 t'ò bùru èke, oo-buru eburu.
 7 Wòwowo, anòduje ada lè
 mkpukpu adùje iya èji;
 òphu ookwejedu t'ò
 nweru onye a-tuziru iya èke, oo-shi.
 8 ?Ònoduje l'ugvu l'akpa nri;
 l'aghaphe achò
 nwiru-ègbudu, òo-taa.
 9 Atsù; ?oo-kwe-e;
 jelahaaru ngu ozi.
 ?Oo-kwe-e radù l'èke iyejeru anù nri.
 10 ?Ìi-dù-ghe ike tùa ya eri
 kpùta t'ò jeeru ngu ozi ègu;
 ?Ìi-gudeghe iya t'ò kòoru
 ngu òkòri lè nsuda.
 11 ?Ìi-chì-gheru ùkfu
 kwèe kè l'ò shihuru ike.
 ?Ìi-ha-ghe ozi ngu l'èke
 ò shihuru ike;

- t'o jeeru ngu.
- 12 ?Ii-kwe t'o vuta witu ngu;
je edoberu ngu l'èke, eetsuje witu.
- 13 Enyi-nwenu anọduje aji
ébà iya kpakpakpa;
gude iya l'eku onwiya.
Ole ẹ tji tudu ébà iya
eyeru ébà torotoro.
- 14 Enyi-nwenu atuje ẹkwa haa l'eli evevee;
yọ nọdu l'èke ono vua onwiya.
- 15 Enyi-nwenu l'onwiya ta
kpa ishi; ke wo;
?ta dzọ-dụ iya nụ ọkpa;
dzọpyaa ya; m'ọ bụ:
?unwu anumanu ta
adzọpyashidu iya nụ.
- 16 Unwu iya be ọonoduje
eme l'èphè ta bụdu unwu iya;
ọphu ọ kpadu ishi l'akanya,
o seru a-buru iya ke mmanu.
- 17 Ishi iya aburu le Nchileke
ta nudu iya mmamiphe;
tọ nụ iya egomunggo.
- 18 Obenu l'o -wowaru ébà
iya gbasaa; wata ọgba ọso;
yọ gbasweta inya;
me onye agba iya nụ.
- 19 ?Bụ nggu anuje inya ike.
?Bụ nggu gbaru iya nza l'olu;
yọ dụ ke nwa yikayika.
- 20 ?Bụ nggu emeje inya
t'ọo kfu wugowugo l'ọ bụ igube;
ọ -zua ume;
ndiphe atsuhu egvu?
- 21 Oogudeje ẹhu-otso-ena
l'adzọ garamu garamu;
l'eme enari eje l'ifu ọgu.
- 22 Inya ta madu iphe bụ ọtsu egvu;
tọo laje azu l'ifu ọgu.
- 23 Arwa; me akfu,
ndu l'agba iya nụ chi
anọduje egbu ngerengere;
dọru iya le mgberemeke.
- 24 Nkọrosi k'ọgu ono ejije iya ẹhu;
yọ buru ke t'o lee ali
l'èke ọokfu atugbu;
ọphu ọodujedu ike vudo
l'ekalanu teke e gburu ọpyoku k'ọgu.
- 25 E -gbua ọpyoku k'ọgu; yọ kpọ geru-geru.
Ọonodujeru l'èke teru enya
kpọ-vu ẹgburu ọgu;
nua olu ndu ishi ọja;
me mkpu-ọgu, ada nụ.
- 26 Mbụ; ?bụ nggu ziru ivu
ege oo-shije gbasaa ébà iya l'ephe
ala ọzo ọhuda.
- 27 ?Bụ nggu ezije ugo t'o
phee oreke-imeli;
je anọdu kpaa ẹkfuna iya
l'èke dụ ẹringe-ẹringe.
- 28 Ẹke oobu bụ l'eli-eli
mkpuma, nọ l'ephekerephe.

- Yọ bọru ẹke ono bọ ufu iya.
 29 Q bọ l'ẹke ono;
 bẹ ọnonoduje edo iphe oo-ri.
 Q -nọdujeru ọzenya; phọya ya.
 30 Unwu iya anọje l'angụ mee.
 Yọ bọru l'ẹke odzu nọ;
 bẹ yẹbedua anọje."

40

- 1 Ojejoje asukwaphu Jobu:
 2 "Nggube ọphu atọru
 Okaribe-Kakọta-Ike okfu;
 ?bọ nggu a-karu iya iphe, oo-me?
 Nggube ọphu ebo
 Nchileke ibo;
 yenuaru iya ọnu nta-a!"
 3 Tọ dọ iya bọ; Jobu abya eyeeru Ojejoje ọnu; sọ iya:
 4 "M'ẹ tọ dukwa iphe, ya bọ.
 ?Nanọ ẹge ya e-shi
 agba ngu okfu?
 Ya wookwaru ẹka kpuchia l'ọnu.
 5 Ọphu ya kfuru edzuwa;
 ya te ekfuhekwa ọdo."
 6 Ya ndono; Ojejoje abya anọdu l'ime oke phẹrephere ono kfuru nọ Jobu; sọ iya:
 7 Rukota ẹhu ẹge nwoke arukotaje;
 tẹ ya jia ngu aji.
 Ya -jia ngu aji;
 nggu eyeeru iya ẹya ọnu.
 8 ?Ii-sọ lẹ yẹbe Nchileke te
 ekpejedu ikpe, dọ mma tọ.
 ?Iime t'i nma iya ikpe;
 k'ọphu ikpe a-laru nggubedua tọ.
 9 Ike ngu;
 ?ọ ha l'ọ bọ kẹ Nchileke.
 Olu ngu; ?oo-deghe
 igidi l'ọ bọ nk'iya.
 10 Ngwaa; gudenu
 o-gbu-nwiji-nwiji
 gude ọdu-biribiri
 kwaa onwongu ngwa!
 Nggu ewota ugvu;
 wota onweru ẹnya yee
 onwongu l'ọ bọ uwe!
 11 Vọ ọvuma gude koshi
 ẹge iphe eghutabe ngu eghughu!
 Lemua iphe bọ ndu eku
 onwẹphe ekuku;
 lọ-tsuta ẹphe;
 12 Lenua iphe bọ ndu eku
 onwẹphe ekuku;
 mee ẹphe t'ẹphe ọọ!
 Tọko iphe bọ ndu eme
 iphe, dọ ẹji dzọ-byashia
 l'iphe bọ ẹke ẹphe nọ!
 13 Chikobe ẹphe lia l'ẹkalanu;
 nggu egude ẹkwa-odzu
 kechishia ẹphe ifu l'ili.
 14 Ono teke ya e-kweta l'ọ
 nggube Jobu b'ọ laru.
 15 Lenua oke anọ ono;
 mbọ Enyi-mini.
 Q bọ yẹbedua keru iya;

- bukwaru iya phụ keru nggube Jobu.
 Enyi-mini ata ewu l'ọ bụ eswi.
 16 Ọ bụ; lewaru egbe ike, nọ iya l'ukfu;
 nggu elewaru egbe ike,
 nọ iya l'akwara ẹpho!
 17 Ọdzu iya akfujeru l'ọbu oshi sida.
 Ájị, nọtsua ya l'utakfu
 kparu onwiya akpakpa.
 18 Ọkpu iya bụ mkpụrukpu ope b'ọ bụ.
 Oshi-ọkpa iya aburu mgboro-igwè.
 19 Ọ bụ iya katsua nshinu
 l'iphe bụ iphe,
 Nchileke keru ekeke.
 Obenu lẹ yẹbe Nchileke kalẹ iya-a ike.
 20 Ọonoduje l'eli ugwu l'ata nri;
 unwu anụ ndu ọphu anọdu
 l'iku eke ono l'egvu egvu.
 21 Ọozeje lẹ mkpuli oshi lotusu;
 ru-mia onwiya l'ime ẹswa, nọ l'uda eke ono.
 22 Oshi lotusu ono egudeje agu iya domia ya;
 ẹkali-oshi wilo anọ-pee ya mgburumburu.
 23 Ẹ tọo tsudu egvu eyii-mini;
 m'ọ -ruhuru;
 Enyimu Jọdanu byaa utso
 dụ-kfuru iya l'ọnu.
 24 ?Bụ onye a-dụ ike gude enyi-ọswa.
 Ẹ ta anmatajẹkwa iya l'ọnya;
 ta swọfu-ghe iya imi?

41

- 1 "Ii-gudeghe ikokoro hata ejo agiyi ono;
 ?m'ọ bụ kee ya eri l'ire.
 2 ?Ii-yeghe iya eri l'imi lọpyia alọpyi;
 m'ọ bụ gude ikokoro
 dzugbabe iya agba.
 3 ?Oo-rọ ngu arọro t'ị haa ya tọo.
 ?Oo-gude-ghe olu-odoo kfuru yeru ngu.
 4 ?Oo-kwe tẹ nggu l'iya
 gbaa ndzụ;
 t'ọ buru ohu ngu jeye lẹ gbururu tọo.
 5 ?Ii-dụ ike mekoshije iya
 ẹge eemekoshije unwenu-a;
 ?m'ọ bụ haaru iya
 unwegirima ngu ndu
 k'unwanyi t'ẹphe l'iya gvuje egvu.
 6 Ndu agba nghọ;
 ?ẹphe e-kweghe ngu iya ọnu tọo.
 Ii-dụ ike mee ya;
 k'ọphu ndu oke aswa e-re iya lẹ mgbuka?
 7 ?Ii-dụ ike gbubushia igwe
 ibiribe ibiribe tsụ-jia ya l'akpọ ẹhu;
 m'ọ bụ gude ikekee sụ-fua ya ishi.
 8 I -byia ya ẹka mmanu;
 b'ẹ tji tūhekwa iya ama ọdo;
 kẹ l'ii-nyata-a ẹge ọ mụru nggu l'iya.
 9 Onye arị lẹ ya e-mekputa
 ejo agiyi kwa ejo-ire bẹ ọodzu;
 kẹ l'ọ bukwaдуа t'enyia
 nggu l'iya chegba; ike agvụ ngu.
 10 Keshinu ẹ tọ dudu madzụ
 nwigbaleke-oma, a-dụ-ghe
 ike kpalia ejo agiyi ono;

- ?bụ-chia yēbe Nchileke,
 bẹ madzụ a-kpalighe?
- 11 ?Bụ onye a-sụ ị ya ji iya ụgwọ;
 tẹ ya bya akfua ya ẹya;
 kẹ l'iphemiphe ọbule,
 nọ ị mgboko bukota nk'ia.
- 12 Ya ta adakwa ashị tẹ ya ba
 aturu ngu onu ọkpa ẹjọ agiyi ono:
 ẹge o nwetaberu ọkpehu;
 mẹ ẹge ọ dụ-tabe ụgwu l'ẹnya.
- 13 ?Bụ onye a-dụ ike phua ya akpọ.
 ?Bụ onye a-dụ ike paru
 odogoro je iya l'ifu;
 ị ya eje iya ẹya eyeye?
- 14 ?Bụ onye a-tụ kparara
 je iya ọnyaha onu.
 Eze, nọ iya l'onu eyekwa egvu.
- 15 Iphe, kpọru iya giriri l'azụ
 bụ iphe,
 e gude eze nze-ogu.
 Iphe ono bẹ dzegbaberu onu;
 shihugbaa ike;
- 16 swia nyichingu;
 k'ophu bụ ị
 pherephere te eshigedu
 ị mgbaku iya bahụ iya l'ẹhu.
- 17 Ọ rakutsuaru arakuru;
 tuga buru nanu;
 k'ophu bụ l'ẹ taa tuwadu iya ẹbo.
- 18 Ọobuje; o -zee uze;
 ẹkoroku aghakahu.
 Enya iya dū l'ọ bụ eke
 ẹnyanwu keru paa l'uzo nchi-abọhu.
- 19 Ọku, shi iya l'onu anọduje
 enwu kẹ phophopho.
 Ekoroku, shi iya nū l'agba kpirikpiri.
- 20 Enwuru-ọku eshije iya l'imi l'akpọ tututu
 l'ọ bụ ite, e shiberu;
 chiru ọphuruphu tsube iya.
- 21 Ume, ọotu rua l'icheku-ọku,
 ọku ta nọdu;
 yọ gbanwuhu ọku.
 Ọ kwaphụ ẹge ono;
 bẹ ọku eshije iya l'onu enwu phophopho.
- 22 Agburu-ẹhu, nọ iya l'olu
 emeje tẹ meji tọfu iphe bụ
 onye phuru iya nū.
- 23 Igbidigbi anu, nọ iya l'ẹhu
 nyatsuaru l'eli ibe iya;
 k'ophu bụ l'ẹ tọ dudu
 onye a-dụ ike nyafu-ghee ya.
- 24 Ọkpoma iya kpọru gbengu l'ọ bụ mkpuma;
 shihu ike l'ọ bụ o-ji-l'eka mkpuma.
- 25 O -gbeshi egbeshi; ndu, bụ
 ọ-ka-ike phẹ atsuhu egvu;
 gude ẹhu-anmanma gbalala azu.
- 26 E -gbua ya mma;
 b'ẹ tọ dudu iphe, oome iya;
 ọphu ọ dudu iphe, arwa;
 m'ọ bụ akfu;
 ọ dudu buru ikekee emeje iya.
- 27 Ọonya-jishije igwè l'ọ bụ ọwa;

- nya-kwoshia ope l'ò bụ oshi,
riru avurukpa.
- 28 Akfù te emejekwa iya t'ò gbaa ọso.
Mkpuma adujele iya-a
l'e -wotaru udzu phee ya l'èhu.
- 29 E -chia ya mgboro;
yo gbe dū iya l'e chiru iya ọwa.
A -tūa ya arwa; yò chī l'iya-a ọchi.
- 30 Èkiri, nọ iya l'èpho
atsū nkọ l'ò bụ ọnu mbeji.
Ọ -wua awūwu l'èpoto;
yò dū l'ò bụ ẹke e swiru ígwè,
e gude etsu witu.
- 31 O -ruba l'èbo mini;
yò phūhu ụphu l'ò bụ ite,
e shiberu l'òku.
Teke o rubaru l'eze ẹnnyimu;
yò tsulaha kfutukfutu
l'ò bụ manụ, e shiberu l'òku.
- 32 Èke, o shiru bẹ mini ebukahuje ẹbo;
l'acha kẹ pemu-pemu.
Mini ẹke, o shiru
abukotajeru ụphu kwaseru.
- 33 È tọ dudu iphe, nọ lẹ
mgboko-a yele iya ha.
Ọ bụ iphe, e keru,
ẹ ta atsujedu egvu.
- 34 È to nwedu ẹge iphe
e-kube onwiya
t'ò gube iya iphe.
Ọ bụ iya bụ eze
l'iphe bụ iphe, eku onwiya ekuku.”

42

- 1 Tọ dū iya bụ; Jobu abya
eyeeru Ojejoje ọnu; sụ iya:
- 2 “Ojejoje; ya makwaru-a
l'ò bụ nggu bụ ike,
kakọta-ike ọdo;
l'ẹ tọ dudu iphe,
ị tūberu k'ememe,
nweru onye a-agbashị-ghe iya nụ.
- 3 I jiru mu iphe, meru iphe mu
jeru je eye ọnu l'iphe ẹ te dodu mu ẹnya.
Ọ kwa oswi-okfu;
mu yeekwaru ọnu l'iphe,
ẹ te dodu mu ẹnya;
mbụ iphe, dū-tabẹ biribiri;
k'ophu bụ l'ẹ to nwedu
l'oo doo mu ẹnya.
- 4 I sukwaru mu phụ tẹ mu
ngabẹ nchị; t'ị jia mu aji.
Teke ị jitsuaru mu aji;
tẹ mu yeeru ngu iya ọnu.
- 5 Ọ kwa nchị bẹ mu shi
egudeje anụ ọtu-ọnu ngu.
Obenu lẹ nta-a; bẹ mu
gudewa ẹnya mu phụ ngu.
- 6 Nta-a bẹ mu dūakwa onwomu ashị.
Izimana laakwaru mu azụ;
owaa ẹka mu; ọwaa ikpere mu l'ali.”

Okpochi okfu obu ishi

⁷ Tò dọ iya bụ; Ojejoje ekfutsuaru Jobu iphe ono; bya asụ Elifazu, bụ onye Témanu: “L’iphe eghukwa yébe Nchileke eghughu; kéle nggu l’ònyà ngu phẹ; ephe ébo te kfiduru mu iphe, gbaru nù ége nwozi mu, bụ Jobu kfuru.” ⁸ Iphe, unu e-me nta-a bụ t’unu kpúta oke-eswi éśaa yéle ebyila éśaa jekfu nwozi mu, bụ Jobu t’e gude iya gwoo ngweja-ukfuru nù mu l’okfu éhu unu. Jobu e-kfuru nù mu l’okfu éhu unu; mu anụa ya; mu te emehe unu iphe, mu ríru lẹ mu ga eme unu k’eswe ono, unu meru ono; ké l’unu te kfudu okfu mu ége gbaru nù; ége nwozi mu, bụ Jobu kfuru.” ⁹ Tò dọ iya bụ; Elifazu, bụ onye Témanu yéle Bilidadu ké Shuha; mę Zofa, bụ onye Nema egbeshi je emee iphe ono, Ojejoje suru t’ephe mee ono. Jobu abya ekfuru nù Ojejoje l’okfu éhu ephe; Ojejoje anata iphe, o kfuru nù iya.

¹⁰ Ya ndono; Jobu ekfutsulephu nù Nchileke l’okfu éhu ònyà iya phẹ ono; ephe étó; Ojejoje abya emee ya; yò byakwa bya enweru éku ódo. Yo mee; iphemiphe óbule, o shi nweru abya aha ége o shi ha ugbo ébo. ¹¹ Unwunne iya; ndu k’unwoke; mę ndu k’unwanyi; mękpo onyemonye óbule, shi mahawaru iya nù abyalahaa nk’iya ódo; ephe l’iya erilahaa nri. Ephe akpólahaaru iya ifu iya; dulahaa ya ike k’iphe-éhuka ono l’ò ha, Ojejoje pakfutaru iya ono. Onye, byatashia; yo guderu iya okpoga; gudekwaru iya phù echi mkpóla-ododo.

¹² Ojejoje abya agóoru Jobu ónu; iphe abya akaru iya lẹ mma l’ikperazú; karia ége o shi duru iya l’ódungu. Aturu, o mekocharu nweru dọ úkporo unu aturu l’unu aturu iri l’ise. Inya-kamélu iya adú unu iri l’ise. Eswi iya, a turu njigba ébo ébo adú unu njigba eswi ébo l’úkporo njigba eswi iri. Nkakfu-ígara iya adú unu nkakfu-ígara labú l’úkporo iri. ¹³ O byaru bya amúta unwoke éśaa; waa unwanyi étó. ¹⁴ Onye óphu bụ ada iya b’ò gúru Jemima. Onye óphu etsota iya nù b’ò gúru Kezaya; bya agua onye k’étó Kerenu-Hapuku. ¹⁵ L’alí ono gbaa mgburungburu te nwedu unwanyi ódo, makpuru unwu Jobu ono lẹ mma. Nna ephe; mbụ Jobu ekevuru ephe iphe, o nweru teke o keru unwu iya ndu k’unwoke iphe.

¹⁶ Lẹ Jobu jetsuaru iphe-éhuka ono b’ò nọfuaru úkporo afa iche iche ugbo éśaa b’ò nwuhuderu. O nọ ndzú gude énya iya phù unwu iya; mę unwunwa iya; mę unwu nwanwanwa iya. ¹⁷ E metsua; Jobu akaa nka; laa l’oge nka-ezekuna nk’iya.

Egvu-Ọma

1

- 1 Ọnu-ọma bụ k'onye yẹle
 ndu akirishi e-ta achịdu idzu lanu;
 too tsoje l'idzu ndu ẹjo iya ono;
 tọ dū iphe yẹle ndu e-ta
 gubedu Nchileke iphe jigba;
- 2 mbụ onye bụlephu ekemu
 Ojejoje aduje iya mma;
 bụru iya anọduje iya l'oriri: eswe l'enyashi.
- 3 Onye ono dū l'ọ bụ oshi,
 e yeru l'iku nggele.
 Onoduje amị nebyi l'oge iya;
 ọphu ẹkwo iya
 'akụ-gbehujedu akụ-gbehu.
 Iphe bụ iphe o yeru ẹka abujeru iya upete.
- 4 Obenu l'ẹ t'ọ bụdu ẹge ono
 bẹ ọdujeru ndu akirishi.
 Ẹphebedua dū l'ọ bụ ẹsua witu,
 pherephere ephekashije.
- 5 Ọo ya bụ lẹ ndu akirishi bẹ
 ikpe a-nma l'ifu Nchileke;
 ọphu o dobedu ndu eme
 ẹjo iphe l'ẹke ndu doberu ẹka ndoo nọ.
- 6 Kele Ojejoje anọduje eduzi
 ndu doberu ẹka ndoo ọzo.
 Obenu l'uzo kẹ ndu akirishi e-me;
 ephe aburu kpurupyata.

2

- 1 ?Bụ ngunu meru iphe
 iphe bụ mbakeshi achị
 ẹjo idzu kẹ okwefuru Ojejoje ikè?
- ?Bụ ngunu meru iphe ndiphe
 achị idzu iphòró?
- 2 Ndu eze, achị mgboko
 ajikobe onwephe k'ọgu;
 ndu ishi l'edzukobe;
 t'ephe tso Ojejoje ọgu;
 tsokwaphu onye ono,
 ọ fọtaru t'ọ bụru eze ono ọgu.
- 3 Ẹphe sụru: "Unu t'ayi
 lọ-bushia mkpa ono,
 ephe gude tūgbabe ayi ono!
 Unu t'ayi gbabushia egbirigba ono,
 ephe gude kee ayi ono."
- 4 Ọ bụ ọchi bẹ onye ono,
 nọ l'aba-eze l'imigwe ono achị ephe;
 mbụ l'ọo ọchi; bẹ oozi Nnajiufu.
- 5 Oo-gude iphe-eghughu
 baaru ẹpha mba;
 gude oke ẹhu-eghughu yee ephe egvu.
- 6 Nchileke asụ ephe lẹ
 ya fofutawaru eze;
 dobe iche lẹ Ugvu Záyonu,
 bụ ugvu ono, ya doberu nsọ ono.
- 7 Onye ono, ọ fọtaru ono asụ
 lẹ: "Ekemu Ojejoje;
 bẹ ya a-ra tororo;

- ẹle Ojejoje sùru iya:
 'L'oo ya bụ Nwatibe iya ẹ nwoke.
 Dube ntanu;
 be ya buakwa Nna iya.
 8 Ya e-woru iphe bu mbakeshi
 nu iya t'o buru okè-iphe iya;
 woru mgboko
 mgburumburu nu iya
 t'o buru iya iphe-enweru;
 m'o -buru le ya roru iya eya.
 9 Yo buru aka-ike;
 be mu e-gude achi ephe;
 gude iya kua ephe
 yogiriyogiri l'o bu ite-ura.' "
 10 Qo ya bu; unube ndu eze;
 unu kwakwaa enya!
 Unube ndu ishi ke mgboko-a;
 unu ngabekwa nchi l'okwa
 ono, aanmaru unu ono!
 11 Unu gude otsu egvu;
 me ehu-anmanma ejeru Ojejoje ozi!
 12 Unu tsuta Nwa iya nwoke
 onu l'okpa; e menyaa;
 ehu awata iya oghu
 eghughu; yo mee;
 unu aburu kpurupyata le mbaduzo;
 ke l'o kwa nwiphe, e-ta badu ishi;
 akpatsuje iya iwe.
 Onu-oma bu ke ndu gbakfuru
 iya nu t'ephe zeeru ndzu.

3

Egву-oma, Dévidi deru teke oqgbalaru nwa iya, bu Abusolomu

- 1 Nggube Ojejoje;
 ndu ohogu mu zakwaru l'igwe!
 Ndu, wu-lihuru etso mu
 okfu aburu 'aguta aguta.
 2 Ndu, ekfu le Nchileke
 ta adzofutadu mu hakwa l'igwe.
 3 Obenu l'o bu nggubedua,
 bu Ojejoje bu onye egbobutaje mu nu.
 Q bu nggu bu onye emeje
 t'a kwabe mu ugву;
 buru nggu emesaje mu ifu.
 4 Mu woliru olu mu raku Ojejoje.
 Yo shi l'ugву ono,
 o doberu nsọ ono zaa mu.
 5 Mu azejeru aze kua mgbenya; tehu;
 ke l'o bu Ojejoje gude ndzu mu.
 6 Igweligwe ndu ono,
 kwagebetsuaru; no-pee mu
 mgburumburu ono;
 be mu ta atsudu egву.
 7 Nggube Ojejoje;
 byiko kwolihuru dzọ mu;
 kwolihu dzofuta mu;
 nggube Nchileke mu!
 Hya ndu ohogu mu ahuhù;
 k'ophu ike ta anohedu ephe.
 8 Q bu nggube Ojejoje adzofutaje madzu.
 Gouaru ndu nke ngu onu.

4

Egvu-ọma, Dévidi deru nù onye ishi egvu; t'a kporu une ye iya

- ¹ Zanụa mu teke mu kuru ngu;
 nggube Nchileke mu,
 bụ onye doberu ẹka ndoo.
 Ị gbaru mu mkpu teke
 iphe-ẹhuka byaru mu.
 Byiko; phunuaru mu imiko;
 nggu angaberu mu ru nchi
 l'ekfukfu, mu ekfu anu ngu!
- ² ?Bụ teke ole; be unube unwu
 eliphe a-ha ogude ugwu,
 a kwaberu mu eme iphe-iphoro?
 ?Bụ teke ole; be unu
 e-yeveru obu
 l'iphe e-te nwedu ishi;
 mbu woru onwunu haaru
 iphe e-ta budu okpobe iphe?
- ³ Unu makwaru le Ojejoje
 fotawaru ndu ophu
 yeru iya obu doberu onwiya.
 Mu -kua Ojejoje;
 be ozajekwa mu.
- ⁴ Unu be ekwekwa
 t'ehu-eghughu nwuru unu ye l'iphe du eji.
 Unu -zeru azee;
 unu to nwehu rja ya ariri; daa ashj.
- ⁵ Te ngweja, unu egwo anu
 Nchileke bujekwaru
 ngweja, du iya mma.
 Unu adakobeje Ojejoje.
- ⁶ Ephe du l'igwe; mbu ndu
 asuje: "Nggube Ojejoje;
 mebanuaru ayi iphe-oma;
 munuaru ayi onu-ochi!"
- ⁷ Obenu l'ehu-otso-ena ophu
 i yeru mu l'obu kakwa nk'ephe
 teke iphe ephe meberu l'alj mehuru ohuma.
- ⁸ Mu egudeje eh-otso-ena laa l'ulo;
 kua mgbenya l'ehu-agu;
 ke l'o bu nggube Ojejoje nwenkinyi ngu;
 bu onye emeje te mu buru
 le domangu rimangu.

5

Egvu-ọma, Dévidi deru nù onye ishi egvu; t'a phuru opu ye iya

- ¹ Nggube Ojejoje;
 ngabenu nchi nua olu mu;
 ude, mu atsu erua ngu nchi!
- ² Nggube Nchileke mu,
 bu Eze mu; ngabenu nchi; nua mkpu,
 mu echi echiku ngu;
 ke l'o bu nggu be mu ekfu anu.
- ³ Nggube Ojejoje;
 utsu mboku-mboku;
 be jinuje olu mu.
 Utsu mboku-mboku;
 be mu ewojeru mkpa mu
 dooru ngu giriri l'ifu;
 daa ngaberu ngu.
- ⁴ Nchileke; e ti budu onye
 iphe du eji aduje mma.

- Ọphu iikwejedu tẹ ndu eme
 ejo iphe nọdu l'ẹke jino.
⁵ Ndu eku onwẹphe ẹge ẹphe
 ẹ-ta hadu te evudoghekwa ngu l'ifu.
 Iphe bụ ndu eme iphe ẹ-ta
 adudu mma dukwa ngu ashi.
⁶ Ndu ntumatu bẹ iimeje t'ẹphe bụru kpurupyata.
 Ndu mgbugbu-madzu;
 mẹ ndu ẹjire; bẹ nggube
 Ojejoje akpofu akpofu.
⁷ Obenu lẹ mbẹdua e-shi lẹ
 n-yomobu ngu l'ẹke mu nụ;
 abya l'ulo ngu.
 Mu e-gudeje ọtsu egvu;
 ghaa ifu l'eze-ulo ngu, du nsọ;
 baaru ngu ẹja.
⁸ Nggube Ojejoje;
 keshinu ọphu ị bụ onye doberu ẹka ndoo;
 duzinua mu ọzo;
 l'ogvu ndu ọhogu mu.
 Menua t'o doo mu ọnya;
 mbụ ọzo, jicho tẹ mu shia.
⁹ Ẹ tọ dudu okfu, shi ẹphe
 l'ọnu m'ọo nanụ, e gude ẹka.
 Iphe jiru ẹphe obu bụ mkpaka.
 Ẹphe egudeje ọnu ẹphe aja madzu ajaja;
 obenu l'iphe nọ ẹphe l'obu
 anọduje eshi l'ọbu ili, gheru ọnu.
¹⁰ Nggube Nchileke;
 menua t'ẹjo iphe ẹphe
 meshiru tukoru ẹphe l'ishi;
 tẹ idzu, ẹphe chiru nma ẹphe l'ọ bụ ọnya.
 Chifukota ẹphe Nchileke;
 kẹ l'iphe ẹphe meshiru ghatawaru aghata;
 shi iya kwa iya phụ
 l'ekwefuru ngu ikè!
¹¹ Ọle tẹ ẹhu-otso-ẹna bukwaru
 kẹ ndu agbabajẹ ngu l'ime; zeeru ndzụ.
 T'egvu ẹhu-otso-ẹna bụru
 nk'ẹphe jeye lẹ tutu yoyo.
 Gbochita ẹphe Nchileke;
 k'ọphu iphe bụ ndu yeru
 ẹpha ngu obu e-te ẹswa.
¹² Ọ bụ nggube Ojejoje
 agojeru ọnu-ọma nụ ndu doberu ẹka ndoo.
 Iigudeje kẹ l'ẹphe nọ ngu
 l'obu gbochita ẹphe.

6

Egву-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'e gude olu, ede edede gụa ya; t'a kpọru one ye iya

- ¹ Nggube Ojejoje;
 be egudekwa ẹhu-eghughu baaru mu mba;
 ọphu i gudekwa
 oke ẹhu-eghughu ngu hụa mu àhùhù!
² Nggube Ojejoje;
 phọaru mu rụ imiko;
 kẹ l'ike gvwaru mu.
 Nggube Ojejoje;
 menua tẹ mu ka mma;
 kẹ l'ẹhu mu l'ọ ha
 anmakotakwa mu kwẹkwekwe.

- ³ Meji atọfukwa mu atọfu.
 Nggube Ojejoje;
 ?bụ teke ngunu meru;
 tẹmanu nggu agbaaru mu mkpu?
- ⁴ Laphuta azụ; Ojejoje;
 bya bya adzọo mu!
 Gude kẹ n-yemobu ngu ono,
 bụ 'onwe agvugvu ono dzọo mu!
- ⁵ Kẹ l'onye nwuhuru nụ
 ta anyatahẹkwa ngu.
 ?Bụ onye a-nọdu l'alị-maa l'ekele ngu ekele.
- ⁶ Mu tsuakwaru ude jeye ike agvụ mu.
 Mu -laa l'ulo
 mbọku-mbọku;
 mu akwaa ẹkwa jeye nchi abọhu;
 ọphu 'onwedu mbọku,
 a nọjeru tẹ ẹnya-mini mu
 ba tsọ l'iphe mu echebeje ishi.
- ⁷ Aphụ, byaru mu nụ mewaru;
 mu akwaa ẹkwa kwata ẹnya-ishi.
 O mewaru; ẹnya ekoshia mu ekoshi.
 Yọ bụru iphe ndu ọhogu mu kpataru mu.
- ⁸ Unu gbeshi mu l'ifu;
 unubẹ ndu ẹjo iya ono;
 kẹle Ojejoje nụwaru ẹkwa mu akwa.
- ⁹ Ojejoje nụwaru aroro, mu roro iya.
 O nụwaru ekfukfu, mu ekfu anụ iya.
- ¹⁰ Ndu ọhogu mu l'ẹphe ha;
 bẹ ee-kpu ifu lẹ ntụ;
 meji atọshihu ẹphe.
 Ẹphe a-ghakọbe;
 gude iphere laphushia azụ.

7

Egvu-aphụ, Dévidi guru nụ Ojejoje lẹ k'iphe Kúshi, bụ o-shi-l'eri Bénjaminu kfuru

- ¹ Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 ọ kwa l'ime ngu bẹ mu gbatataru;
 tẹ mu zeeru ndzụ.
 Dzọnua mu;
 l'ẹka iphe bụ ndu achị mu nụ;
 byiko nafuta mu rụ!
- ² Ọdumeka bẹ ẹphe e-gudekwa
 mu l'ọ bụ agụ; labushia nanụ nanụ;
 l'ẹ b'ọ nwe onye ọdo,
 mu nweru a-gbaru mu mkpu.
- ³ Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 a gufukwa l'ọ nweru
 iphe dụ ẹji, mu mejeru;
- ⁴ mbụ l'ọ nweru m'ọ bụ
 onye okfu ẹ-ta dūduru mu l'iya,
 mu mejeru iphe dụ ẹji.
 Ọdudu bụru lẹ mu natajeru
 ndu ọhogu mu iphe k'ẹhuka;
 l'ẹ b'ọ dụ iphe kparu iya nụ;
- ⁵ ọo ya bụ; tẹ ndu ọhogu mu,
 achị mu nụ gude mu;
 dzọo mu pyakapyaka;
 Ẹphe ewowaruru ugvu ono,
 aakwabẹ mu ono gwọo lẹ ntụ.
- ⁶ Nggube Ojejoje;

- gude nù ẹhu-eghughu kwolihu!
 Gbeshi nù; nọ-chia ẹphe ụzo;
 mbù ndu ọhogu ono,
 gude ẹhu-eghughu achị mu ono.
 Kwolihuru Ojejoje;
 kẹ l'ọ kwa nggubedua turu ekemu;
 sù tẹ ndiphe kpeje ikpe, dù maa.
- 7 Chikobenu mkporo-ọha ono,
 dzukoberu nù ono;
 t'ẹphe gbaa ngu mgburumgburu;
 nggu anọdu l'aba-eze ngu l'ephekerephe.
- 8 Ọ bụ nggube Ojejoje
 e-kpe ndu ono ikpe.
 Kpee ya; kperu yeru mu;
 kẹle mu bụ onye doberu ẹka ndoo;
 to nwe ẹke ụta dù mu l'ẹhu.
- 9 Nggube Nchileke,
 bụ onye doberu ẹka ndoo;
 nggube onye enyochaje
 ime obu madzụ;
 mẹ ọriri iya;
 byiko menua t'ọ kfushi;
 mbù iwe-iwe ono,
 ndu akirishi eme ono!
 Mee tẹ ndu doberu ẹka ndoo
 nguru anguru!
- 10 Nchileke bụ iya
 egbochitaje mu nù.
 Ọ bụ iya adzofutaje ndu obu guru iphoro.
- 11 Nchileke bụ onye ekpeje ikpe, dù maa;
 bụru onye ekoshije ndu
 ẹjo madzụ
 oke ẹhu-eghughu iya mbọku-mbọku.
- 12 Ọ -bụru lẹ madzụ ta atadu
 onwiya ụta iphe dù ẹji iya;
 bẹ ọo-bakwa nkogo iya
 tee ya nkọ; kwee ụta iya;
 ye iya akfụ gọberu ndu ono.
- 13 Ọ kwakọkwaru ẹjo
 ngwa-ọgu iya dobe;
 bya edozikotawa akfụ iya, enwu ọku.
- 14 Lewaru ẹge ẹjo iphe jiru ndu akirishi obu.
 Ẹjo iphe ono, jiru ẹphe obu
 ono aburu ẹregede.
 Iphe e-shi l'ẹregede ono
 lufuta aburu ntuphu-ire.
- 15 Ẹphe turu iduma;
 tumia ya atumi.
 Obenu l'ọ bụ ẹphe
 e-mekochaa dalahụ l'iduma ono.
- 16 Ẹregede, ẹphe agba
 e-mekochakwaa bya
 atukoru ẹphe l'ishi.
 Iphe-kpaa, ẹphe meshiru
 ndu ọdo a-laphukwaru ẹphe azụ.
- 17 Mbẹdua a-nọdulephu ekele Ojejoje ekele;
 kẹ l'ọ bụ onye doberu ẹka ndoo.
 Mu agwa egvu;
 gude tua onye ono,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Nù ono ẹpha.

8

Egву-qma, Dévidi deru nù onye ishi egvu; t'e gudeje ngwa-egvu gítitu gúa ya

¹ Nggube Ojejoje,

bù Nnajiufu ayi;
 ege epha ngu dү-bekwanu
 ugву lẹ mgboko gbaa mgburumburu;
 meru odu-biribiri ngu;
 yọ ghaa imigwe.

² I mewaru unwegirima nshii;

mẹ ndu angu era;
 ephe awata ngu oja ajaja;
 l'ogvu ndu ohogu ngu;
 shi ege ono mee tẹ ndu
 ohogu ngu;
 mẹ ndu eme t'ephe gwata
 ngu ugwo daa shikongu.

³ Teke mu lерu enya l'igwe;

phү iphe i gude
 mkpushi-eka ngu meshia;
 mbү onwa;
 mẹ mkpọ-kpodo,
 bukota iphe i meshiru dobe;

⁴ mu ajilaha; sү: “?Bү ngunu

bẹ madzү bü; kẹ t'i rivu iya l'oriri?
 ?Bu ngunu bẹ madzү mmanu bü;
 kẹ t'ii iya enya?”

⁵ I meru iya; iphe unwu

imigwe gude ka iya ta aha l'ọ bü inyi-nvọ.
 I kpuberu iya odu-biribiri
 l'ọ bü okpu; bya akwabẹ
 iya ugву, ha nshinu.

⁶ I nүru iya ike t'o letaje

iphemiphe obule i keru ekeke enya;
 bya emekwaaphu tẹ
 iphemiphe obule nọdukota iya l'eka;

⁷ mbү l'i meru tẹ atүru;

mẹ eghu; mẹ eswi;
 mẹ iphemiphe obule,
 bü anү-egү-egbudu l'ephe ha;

⁸ mẹ unwu enu, ephe l'eli;

mẹ ema, bu lẹ mini;
 mekpo iphemiphe obule,
 bu lẹ mini l'ephe ha
 nọdukota iya l'eka.

⁹ Nggube Ojejoje,

bү Nnajiufu ayi;
 ege epha ngu dү-bekwanu
 ugву lẹ mgboko-a l'ọ ha.

9

Egву-qma, Dévidi deru nù onye ishi egvu. T'e gude olu egvu “Ekwа Nwa” gúa ya

¹ Nggube Ojejoje;

mu e-gude obu mu l'ọ ha ekele ngu ekele.
 Mu a-nọdu ekfukashi kẹ
 iphe dү biribiri, iimeshibebe.

² Ehu a-nọdu atsọ mu ena;

mu egude ngu ete eswa.
 Mu a-gү egvu gude
 jaa epha ngu ajaja; nggube
 Okaribe-Kakota-Nү!

³ Ndu ohogu mu tsuphuwaru azү!

Ephe kpakotawaru iphe dashia;

- tugbushia onwephe l'ifu ngu!
- ⁴ Kẹ l'ikpe, i kperu
b'i kperu oħuma;
hawaru mu enge.
I nowa l'aba-eze ngu
kpee ikpe, du maa.
- ⁵ Iphe bu mbakeshi b'i bawaru mba;
bya emewa ndu akirishi;
ephe aburu kpurupyata.
I mewaru te epha ephe
chihu gbururu jeye le gbururu.
- ⁶ Ndu ohogu mu; be nk'ephe gvuru.
Ufu ephe a-bukotaru
okpu-ufu gbururu jeye le gbururu.
Mkpukpu ephe b'i vuvuru l'ogbaragba;
k'ophu bu le to nwedu onye
ephotajekwadu iya nu.
- ⁷ Ojejoje a-buru eze jeye tutu yoyo.
O mewaru aba-eze iya ono;
yo nguru anguru;
k'ophu oo-nodu iya kpee ikpe.
- ⁸ Oo-kpe ndu mgboko ikpe oħuma.
Ikpe iya adabujeru adaburu.
- ⁹ Ojejoje bu a -gbaba;
e zeeru ndu ke ndu aakpa ehu;
ndu iphe-ehuka byaru
agbabaje iya phu l'eka je edomia onwephe.
- ¹⁰ Iphe bu ndu maru ngu nu
bu nggu be ephe adakobeje;
kele nggube Ojejoje ta
ahabukwaa ndu agbakfuta ngu nu.
- ¹¹ Unu gua egvu gude jaa
Ojejoje ono,
bu le Zayonu ono ajaja.
Unu raaru iphe bu
mbakeshi iphemiphe obule ono,
o meshiru ono.
- ¹² Kẹ l'onye ono,
agwataje ugwo ochi ono
be nyatakwarua ephe.
Ndu iphe-ehuka byaru -chia mkpu;
b'e to dahujekwa ephe nkichi.
- ¹³ Nggube Ojejoje;
phunuaru mu imiko!
Lewaru ege ndu ohogu mu akpabe mu ehu!
Nafutanu mu l'eka anwuhu ono;
- ¹⁴ k'ophu mu anodu l'eke eeshije
abahụ Zayonu jaa ngu ajaja;
tee eswa li dzofutaru mu.
- ¹⁵ Iphe bu mbakeshi
dalahuakwaru liduma,
ephe tu ru l'onwephe.
Ephe mmakwaruphu l'onya, ephe gbaru.
- ¹⁶ Iphe e gude maru Ojejoje
bu ke ikpe, du mma, ookpeje.
Obenu le ndu akirishi;
be iphe du eji, ephe eme
abu je onya hata ephe.
- ¹⁷ Ndu eme ejo iphe a-lakota maa;
mbu l'iphe bu mbakeshi,
zaharu Nchileke aa-lakota ali-maa.
- ¹⁸ Obenu le ndu, no le mkpa

b'ẹ ta zahadu jeye ẹ tutu yoyo;
 ophu iphe ndu ụkpa ele ẹnya
 ẹ Ojejoje e-meru ẹphe
 ta abyadu bya abu ẹ mmanu.

19 Zilihu nggube Ojejoje!

T'ẹ b'ọ bụbukwaa madzụ
 e-gbe ka ngu ike!

T'ẹ kpee iphe bụ mbakeshi ikpe l'ifu ngu!

20 Nggube Ojejoje; yenua ẹphe egvu!

Te iphe bụ mbakeshi ono
 maru l'ọ bụ madzụ mmanu bẹ ẹphe bụ.

10

1 Nggube Ojejoje;

?bụ ngunu kparu iphe i je akfuru gegerege?

?Bụ ngunu kparu iphe

i woharu onwongu l'oge iphe-ẹhuka-a?

2 Ndu akirishi egudeje ekuku

l'achị nta ndu ụkpa.

Tẹ ẹjo idzu, ẹphe chiru

doberu ndu ọdo

bụkwaru ọnya; nma ẹphe!

3 Iphe ndu akirishi egudeje asa

nsasa bụ iphe dū ẹji, l'agu ẹphe.

Ẹphe anọduje aja ndu iphe

ẹ-te edzujedu edzudzu ajaja;

gbe l'ekfubyishi Nchileke.

4 Ẹphe egudeje oku onwẹphe

jika ọcho Nchileke.

Ẹphe ta arivujedu

Nchileke l'oriri ẹ phuu.

5 Iphemiphe ọbule, ẹphe eme

abujeru ẹphe ụpete.

Ẹphe akakputaje ndu

ohogu ẹphe l'ẹnya.

Ẹphe ta aphujedu ikpe ono,

Ojejoje e-mekochaa kpee ẹphe ono.

6 Iphe ẹphe arije bụ l'ẹphe

bụwa 'enwuribe enwuribe;

l'ẹ t'ọ nwedu l'ẹphe ejee iphe-ẹhuka.

7 Iphe ejije ẹphe ọnu bụ iphu;

mẹ ụgho; mẹ ọhashi ẹnu

ẹjo iphe ẹphe e-me madzụ.

Iphe ẹphe akpụje l'ọnu bụ

ẹregede; mẹ ẹjo iphe.

8 Ẹphe anọduje l'iku mkpụkpu;

domishia onwẹphe;

kwaaru ndu e-ta adudu iphe

ẹphe meru; l'egbushi ẹphe.

9 Ọ bụ ẹge agu edomije

onwiya l'egbushi

unwu-anụ; bụ ẹge ẹphe

edomije onwẹphe kwabẹru ndu ụkpa.

Ẹphe hatalephu ẹphe;

ẹphe akpuru ẹphe lashia.

10 Ndu ẹphe hataru;

bẹ ẹphe egweje rakaraka;

jeye nk'ẹphe agvụ.

Ẹphe egudeje k'ẹhuka

kya ndu ụkpa pyaapya.

11 Ẹphe arije ẹ Nchileke

zahawaru iphe ẹphe meru;

- l'ò ghawaru ephe azu;
l'è t'òo phùhedu eji ono, ephe eme ono.
- 12 Nggube Ojejoje;
gbeshikpoduaphu egbeshi!
Nggube Nchileke;
palikpoduaphu eka ngu apali!
Ba azahakwa ndu ono, aakpa ehu ono!
- 13 ?Bù ngunu meru iphe ndu
iwe anòduje ekfubyishi Nchileke?
?Nanù ege o dù bẹ ephe
anòduje ari l'è to nwedu
iphe Nchileke emeghe ephe?
- 14 Obekwanu l'i phùkotaje iphemiphe obule.
Iphuje ndu eje iphe-ehuka; mę ndu, agu aphu.
E tji hajekwa ephe.
Ndu ukpa bu nggu;
bẹ ephe turu ume tukobe.
Ndu nna ephe ta anohedu
aburu nggu agbajeru ephe mkpu.
- 15 Nyakwonua ndu iwe eka;
mę ndu eme ejo iphe.
Vokwaa ejo iphe ephe
meshiru l'ò ha.
Ba ahakwa m'òo nanu.
- 16 Ojejoje bu Eze jeye
lẹ tutu yoyo.
Ndu ohodo a-chihu l'alì Ojejoje.
- 17 Nggube Ojejoje;
iphe ndu dù agu roru ngu b'i nwaru.
O bu nggu aduje ephe ike;
buru nggu anuje ekwa, ephe ara.
- 18 Haaru ndu nna ephe e-ta
nohedu enge;
mę ndu aakpa ehu;
k'ophu ndiphe a-hakwanu
ephe okpa ehu.

11

Egву, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- ¹ O bu l'eka Ojejoje;
bẹ mu domiru onwomu.
?Bù ngunu kparu iphe
unu suru tẹ mu phehu l'ò bu nwenu
je edomia onwomu l'ẹke ugву nọ?
- ² Lekpoduanu!
Lẹ ndu akirishi setaakwaru
uta ephe; mę akfu ephe
goberu iya ndu obu guru iphoro.
- ³ Keshinu e mebyishiwaru ekemu,*
bu iya gude mkpukpu;
?buhunu ngunu b'a suru
tẹ onye doberu eka ndoo mee?
- ⁴ Ojejoje nokwa l'eze-ulo iya, dù nso.
O bu l'imigwe; bẹ aba-eze iya nọ.
Yọ nọdu l'ẹke ono; enya
iya anodu lẹ mgboko-a;
tuko ndiphe l'ephe ha l'enyocha.
- ⁵ Ojejoje enyochajekwa ndu
obu guru iphoro;
mę ndu akirishi.

* 11:3 11:3 Iphe e kfu okfu iya l'eka-a bu ekemu; ome-l'alì; mę govumenti, gude mkpukpu.

Obenu lẹ ndu, bụ iphe-kpaa
 aduje ephe mma
 adujekwanu iya ashị.

⁶ Ndu akirishi; bẹ oo-mekochaa
 kpukposhi icheku-oku;
 mę oku nshị-egbe
 l'ọ bụ igwe achị mini.
 Yọ bụru ẹjo pherephere,
 ekpo oku a-buru okè-iphe ephe.

⁷ Ojejoje bụ onye
 doberu ẹka ndoo.
 Ndu eme iphe vudo
 nhamunha aduje iya mma.
 Ndu obu guru iphoro;
 bẹ e-mekochaa phụ ifu iya.

12

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'e gude olu, ede edede gwa ya

¹ Nggube Ojejoje;

bya agbaa mkpu
 lẹ ndibe ngu gvuakwaru!
 Ẹ to nwehekwa ẹke
 onye ire-lanụ nokwadu!

² Onyemonye adzuru ibe iya ẹjo-ire.
 Ẹphe egudeje ajaja-njagbu
 eduphushi ibe ephe.

³ Nggube Ojejoje;

menua t'ire nyaru ephe l'akpo;
 mbụ ndu ono, anọduje
 aja ibe ephe ajaja-njagbu;
 mę ndu ono, anọduje
 atụ onu onwephe ẹge ephe ẹ-ta hadu ono.

⁴ Mbụ ndu ono, asuje l'ọ
 iphe dọ ephe mma;
 bẹ ephe ekfuje;
 l'ẹ to nwedu onye
 a-gbọ-bugheru okfu ye ephe l'onu.
 ?Bụ onye a-tukwanuru
 ephe iphe ephe e-kfu?

⁵ Obenu lẹ Ojejoje byaru
 bya eyeeru ephe onu; sụ:

"L'ọ ruakwaru teke ya
 a-byakfuta unu;
 kele ndu ukpa;
 bẹ unu kpatashiwaru ẹhu;
 ndu, nọ lẹ mkpa agwaru unu aphụ.
 Nta-a b'ọ ruwaru teke
 ya a-dzọ ephe ẹge ephe ele ẹnya iya."

⁶ Iphe Ojejoje kfuru bụ okpobe okfu.

Okfu iya ono dọ l'ọ bụ
 okpobe mkpola-ọcha,
 a huru l'oku-uzu ugbo ẹsaa
 t'ọ gbuchafu egbuchafu.

⁷ Ọ bụ nggube Ojejoje;

bẹ eche ayi;
 bụru nggu anọduje eletaje
 ayi mkpurumkpuru
 tẹ ẹka ndu akirishi be ru ayi l'ẹhu.

⁸ Ndu akirishi chikowa
 ekemeke obule taya;
 iphe ndiphe gharu ifu abụwaru ẹjo iphe.

13

Egву, Dévidi deru nù onye ishi egву

¹ Nggube Ojejoje;

?bù jeye teke ole;

b'ìi-zahabeta mu ege-a,

ìi-zaharu mu-a?

?ìi-zahawa mu rù jeye lẹ tutu yoyo tọo?

?Bù jeye teke ole;

bẹ ìi-ghaberu mu azù?

² ?Bù jeye teke ole;

bẹ mu a-takpọo nshi tabebe?

?Bù jeye teke ole bẹ

nggumaphu a-lufu mu

l'okpoma: eswe l'enyashi?

?Bù jeye teke ole;

bẹ ndu ohogu a-tu-bebe

okokooko kpua mu?

³ Lenua mu enya; nggube

Ojejoje, bù Nchileke mu; yeeru mu onu!

Menua tẹ mu phù ọzo;

e menyaa; mu nwùhu!

⁴ Ndu ohogu mu a-sùkwa

l'ẹphe mekputawaru mu;

ndu mu dù ashi etee ẹswa lẹ mu daru.

⁵ Obenu l'ọ bù n-yemobu ngu;

bẹ mu atù ume atukobe.

Mu ete ẹswa; kẹle mu maru l'ìi-dzọfuta mu.

⁶ Mu a-gu egву nù Ojejoje;

kẹ l'ọ menukaru mu

iphe-oma.

14

Egву, Dévidi deru nù onye ishi egву

¹ Ndu eswe anọduje arị lẹ Nchileke ta anọdu.

Ẹphe mebyishiwaru

onwẹphe; mewaa iphe

Nchileke kpọru ashì.

E tọ dudu m'ọo onye lanù, eme iphe dù mma.

² Ojejoje shi l'imigwe l'ele

ndiphe enya lẹ mgboko-a;

tẹ ya maru;

?o nweru onye maru iphe?

Mbù t'ọ maru;

?o nweru onye achọ yẹbe Nchileke?

³ Obenu l'ẹphe l'ẹphe ha

tùkowaru haa ọzo; jephuhu.

Ẹphe l'ẹphe ha tükowa mebyishihu.

E tọ dudu m'ọo onye lanù,

eme iphe dù mma.*

⁴ Ndu ono, anọduje eme

ejo iphe ono; ?ẹphe te

nwedu egomunggo tọo.

Mbù; ndu ono, anọduje eri

ndibe mu l'ọ bù onye eri nri ono;

?ẹphe te ekfujedu anù Ojejoje tọo.

⁵ Ọle e -megee;

bẹ egву e-gude ẹphe;

kẹle Nchileke nọkwaa;

swiru ndu doberu ẹka ndoo.

⁶ Ọobuje; ndu ọkpa -chị-gee

* **14:3** 14:3 Egву 53:1-6; Róm 3:10-12.

idzu; unubę ndu akirishi akpọshia ya.
 Obenu l'ọ bụ l'ime Ojejoje;
 bę ęphe agbabaję;
 zeeru ndzụ.

- ⁷ Haa! A sụkwanu l'e shi lę
 Záyọnu bya adzọfuta ndu Ízurelu!
 Jékọpu e-tekwa ęswa;
 ęhu atsọọ ndu Ízurelu ęna;
 mę Ojejoje dobephu ndu
 nk'iya azụ l'ọnodu ęphe.

15

Egvu-oma, Dévidi deru

- ¹ Nggube Ojejoje;
 ?bụ onye e-buru l'ụlo-ékwa ngu?
 ?Bụkwanu onye dụ idagha
 e-buru l'ugvu ngu, dụ nsọ?
² Ọ bụ onye ę-te nwedu ęke
 aata iya ụta;
 onye bụlephu iphe
 vudo nhamunha;
 b'o meje;
 mbụ onye ire-lanụ;
³ onye ę-te ekfujeduru
 ibe iya okfu-azụ;
 too meje ibe iya iphe dụ ęji;
 ọphu ookfubyishidu ibe iya ekfubyishi.
⁴ Onye akpoje ndu,
 dụ Nchileke ęji ashị.
 Obenu lę ndu atsụ
 Nchileke egvu;
 bę ọokwabeje ugvu;
 onye abụje;
 o -ribua lę ya e-me iphe;
 yo mee ya; m'o -ruhuru;
 ọ buru l'ọo-tabuta iya anụ.
⁵ Onye bụ; o -jee madzụ ugwo;
 too ledu ęnya ọ-mụru-nwa;
 ọphu ọonadu ęka-azụ
 t'e gude kpaphua onye
 ę-te nwedu iphe o meru.
 Onye eme ege ono;
 b'ę to nwedu l'e nwuribe iya
 enwuribe gbururu jeyewaru.

16

Egvu-oma, Dévidi deru

- ¹ Gbochita mu nggube Nchileke;
 kęle mu gbabawaru ngu l'ęka tę mu zeeru ndzụ.
² Mu sụru Ojejoje l'ọo ya bụ Nnajiufu nke mu.
 Iphe bụ iphe dụ mma,
 mu nweru bụ Ojejoje b'o shi l'ęka.
³ A bya lę ndu duru Nchileke nsọ, bu l'alị-a;
 ọo ęphe bụ ndu dụ ugvu;
 bụru ęphe kagee mu ọduta mma l'obu.
⁴ Ndu, sụru l'ọ bụ iphe aagwa
 agwagwa bụ Nchileke ęphe;
 bę iphe-ęhuka ęphe
 a-nọdukwa aka nshinu eje ejeje.
 Mee anụ, shi mu l'ęka
 te erudu agwa ęphe ono l'ọnu.
 T'o nwe lę mu egude

- onu mu owaa kpọ-ku agwa ephe obu.
⁵ Q bu Ojejoje bu òkè-iphe mu;
 bya aburu iya buwa mu mkpakọ-litoli;
 mbu l'oo nggube Ojejoje;
 be iphe mu a-buru no l'eka.
⁶ Iphe e ketaru mu dukpoo
 mma nshinu;
 mbu l'òkè-iphe nke mu du okpobe mma.
⁷ Mu a-noduje etu Ojejoje ephe;
 mbu onye akpo-zijeru mu uzo.
 Qobujeru; o -be l'enyashi;
 obu mu ezilaha mu iphe.
⁸ Mu anodujelephu arị ke Ojejoje tekenteke.
 Tekenteke b'ọ no mu
 l'eka-utara;
 k'ophu e te enwubata mu enwubata.
⁹ Q bu iphe ono meru iphe ehu
 anoduje atsọ mu ena.
 Mu ete eswa l'ime obu;
 ke l'e t'o nwedu iphe emebata mu nu.
¹⁰ Ishi iya aburu le mu mawaru
 l'e tji hadu mu l'alj-maa;
 l'e tji hadu onye nke ngu,
 du nsọ t'o rehu erehu.
¹¹ Obenu l'i koshichiaru mu
 uzo ndzu.
 L'ifu ngu, mu anoduje
 tekenteke emeje t'ehu atsọ mu ena.
 Anono, mu anoduje
 l'eka-utara ngu e-me t'ehu
 tsọo mu ena jeye le tutu yoyo.

17

Ekfufu, Dévidi kfu ru nu Nchileke

- ¹ Nggube Ojejoje; ngabe nchi!
 Nuru olu, mube onye doberu eka ndoo!
 Gebe nchi nua mkpu,
 mu echiku ngu!
 Gebe nchi nua ekfufu, mu ekfu anu ngu;
 ke l'e t'ọ bu du ejo-ire;
 be mu adzuru ngu.
² Byiko; byaru bya ahaaru mu enge!
 Byaru bya elee ya enya;
 maru onye iswi du mma!
³ Q -buru l'i nyocharu mu obu;
 lelee mu l'enyashi;
 mbu; o -buru l'i -bya
 egbua mu igo okpobe egbugbu;
 b'e to nwekwa iphe du eji,
 i phu mu l'ehu;
 kele mu kfuwaru iya kepyia ya aku;
 l'e to du du ejo okfu,
 e-shi mu l'onu lufuta.
⁴ A -bya l'iphe ndiphe emeshi;
 be mu mekwaruphu iphe i kfu ru;
 buru uba yeru ndu akirishi.
⁵ Q bu okpa, i toru;
 be mu etso;
 ophu o nwekwanu
 teke okpa chifujewaru mu.
⁶ Iphe mu gude ekfu anu ngu
 Nchileke kwaa l'igebejeru mu nchi.

- Gebenu nchi; nua olu mu!
 7 Byiko; menua te mu phu
 n-yemobu ngu ono,
 du biribiri ono;
 nggube onye egudeje
 ike ngu dzofuta ndu
 gbabaru ngu l'eka t'ephe zeeru ndzu; te ndu
 ohogu ephe be egbu ephe.
 8 Dobe nu mu le mu bu
 nwandodo-enya ngu;
 t'anya ngu nodu l'eke mu no.
 Gudenu ebà ngu kpuchita mu;
 9 t'eka ndu ejo iya ono;
 be eru mu l'ehu;
 mbu ndu ohogu ono, tupheru mu
 mgburumburu;
 l'eme t'ephe gbua mu ono.
 10 Imiko madzu ta adujedu ephe;
 ephe ekfu iphe ka onu ephe.
 11 Nta-a abuje; iphe bu eke,
 mu shiru; ephe etsoru mu;
 gbaphee mu mgburumburu;
 kwabe t'ephe nwutsua mu.
 12 Ephe du l'o bu agu,
 egu guderu;
 yo kwaberu anu, oo-gbu;
 mbu l'o bu ejo agu,
 nmakpuru anmakpuru
 kwaberu iphe e-shita iya ifu.
 13 Gbeshinu nggube Ojejoje;
 fuaru ephe; mekputa ephe;
 nggu egude ogu-mbeke ngu
 dzofuta mu l'eka ndu akirishi ono!
 14 Gudenu ike nke ngu dzo
 mu l'eka ndu ono;
 mbu l'eka ndu ono,
 bu iphe ke mgboko-a bu mkpa ephe ono;
 mbu ndu ono, i nuru eku;
 nu iya ephe k'anyinyi;
 k'ophu unwu ephe;
 me unwunwa ephe e-nwe;
 wee k'etsutsu iya.
 15 Obenu le mbedua e-gude
 kele mu doberu eka ndoo phu ngu ifu.
 Mu -tehulephu;
 be ehu a-tso mu ena;
 kele mu a-phu ege i gbaru.

18

Egву, Dévidi, bu nwozi Ojejoje deru nu onye ishi egву
 Egву-wa b'o guru gude kele Ojejoje mboku, Ojejoje nafutaru iya l'eka ndu ohogu iya
 l'ephe ha; o swikposhia ke Solu

- 1 Mu yeru ngu obu Ojejoje.
 O bu nggu bu ike mu.
 2 O bu nggu bu agbara mkpuma mu;
 buru nggu bu
 a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 bukwaru ngu phu anafutaje mu.
 O bu nggu bu oke mkpuma,
 mu agbabaje je edomia onwomu.
 O bu nggu egbochitaje mu
 t'e b'o du iphe e-me mu nu;

- ọburu nggu egbochitaje mu;
 ọburu nggu egudeje ike ngu dzoọ mu.
 Ọ bu nggu bu ọlo, shihuru ike,
 mu agbabaje; zeeru ndzu.
- ³ Ọ bu Ojejoje, bu onye gbaru
 t'aaaje iya ajaja be mu arakuje;
 yo bya adzofuta mu l'eka ndu ohogu mu.
- ⁴ Onwu yewaru mu eri l'ekpiri.
 O-la-l'iyi atso-kputawa mu l'ọ bu utso.
- ⁵ Alị-maa yewaru mu eri l'ekpiri.
 Anwuhu agbabewa onya kwaberu mu.
- ⁶ Teke mu eje iphe-ehuka;
 be mu rakuru Ojejoje.
 Mu rakuru Nchileke mu t'ọ gbaaru mu mkpu.
 Yo shi l'eze-ulo iya nua olu mu.
 Mkpu, mu chiru chiku iya ruru iya le nchi.
- ⁷ Tọ du iya bu; iphe bu
 mgboko etehu kfu-kakfuka;
 nmakota jijiji.
 Iphe bu okpa ugwu etekota kpakpakpa;
 kele Nchileke;
 be ehu egwu eghughu.
- ⁸ Enwuru-oku eshi iya l'imi l'akpo ke tututu.
 Oku, shi iya l'onu l'enwu phophopho.
 Icheku-oku, shi iya nu
 atalephu kfukfuku.
- ⁹ Yo dojaa akpamigwe
 parakatangu; gbazita.
 Urukpu, gbahuru ke
 tsabalangu anodu iya le mkpuli okpa.
- ¹⁰ Yo nodu l'eli cherobimu; phedu.
 Yo buru l'eswi pherephere b'o degeru l'ephe.
- ¹¹ Yo gude ekpuru-ochi kpuchia onwiya;
 mbu l'urukpu, mini jiru ejiji
 no-pheru iya mgburumburu.
- ¹² Urukpu; me aka-mini;
 me icheku-oku, ata kfukfuku
 eshi l'o-gbu-nwi-nwi ya awushi.
- ¹³ Ya ndono;
 Ojejoje anodu l'imigwe gbaa egbe-igwe;
 a nua olu onye ono,
 bu Okaribe-Kakota-Nu ono;
 bya aphua aka-mini;
 me icheku-oku, ata kfukfuku.
- ¹⁴ O gbaru akfu iya;
 gude chikashia ndu ohogu iya.
 Yo kua ebemu-igwe, ekua ke meremu;
 ephe eze oso; gbalashia.
- ¹⁵ Ngube Ojejoje azua ume;
 baaru ndu ohogu ngu mba.
 Eze Enyimu ekekahu ebo;
 a phukota akpakparama ali iya;
 nto-l'ali mgboko adaburu ebedere-badara.
- ¹⁶ Ojejoje shi l'imigwe tufu eka
 zu mu gbirimu; gufuta mu l'ebo mini.
- ¹⁷ O dzofutakwaru mu phu
 l'eka oke ohogu mu;
 me l'eka iphe bu ndu mu du
 ashi, kariru mu eka.
- ¹⁸ Ephe tsoru mu okfu teke ono,
 umuruku muru mu ono.
 Obenu l'oo Ojejoje buru mu agbarike.

- 19 O dufutaru mu; dobe mu
l'ẹke ẹhu a-dụ mu agu.
O yeru mu ẹka dzọfuta mu l'ọgu;
kẹle mu nọ iya l'obu.
- 20 Ojejoje buru mu nggo;
kẹle mu bụ onye doberu ẹka ndoo;
O buru mu nggo;
kẹ l'ẹ to nwedu ẹke, mu yesweru ẹka.
- 21 Kẹ l'ọ bụlephu ụzo,
Ojejoje ọturu; bẹ mu etso.
Mu ta aghabụaru Nchileke azụ.
- 22 Ekemu Ojejoje;
bẹ mu elezitaje ẹnya l'ọ ha;
mu ta ajikabua ome iphe ọ sụru t'e mee.
- 23 Ẹ to nwedu ẹke ụta nọ mu l'ẹhu l'ifu iya.
Mu sefukotaru ẹka mu l'iphe dụ ẹji.
- 24 Ojejoje buru mu nggo;
kẹle mu bụ onye doberu ẹka ndoo.
O buru mu nggo;
kẹ l'ẹ to nwedu ẹke,
mu yesweru ẹka l'ẹke ọono.
- 25 Ndu yeru ngu obu;
bẹ iikoshije l'i yeru ẹphe obu.
Ndu ụta ẹ-ta dūduru;
b'ẹ tii mejedu iphe aa-ta
nggube Ojejoje ụta.
- 26 Ndu obu ẹphe guru iphoro;
bẹ iidobejeru obu iphoro.
Obenu lẹ ndu ụgho;
bẹ iinuje aphụ.
- 27 Ndu wozitaru onwẹphe alị; bẹ iidzofutaje.
Obenu lẹ ndu eku onwẹphe
ege ẹphe ẹ-ta hadu;
bẹ iiwozitaje alị.
- 28 Ọ bụ nggube Ojejoje eyejeru
mu ọku l'urọku mu.
Iimeje tẹ iphoro nọduru mu l'ẹke ọchi gbaru.
- 29 Ọ bụ l'ike nke ngu;
bẹ mu e-gude mekputa
igwe-ọha ndu sọja;
bụru ike nke ngu;
bẹ mu e-gude nyia ụpho-mkpuma mkpukpu;
je anaa mkpukpu obu.
- 30 Nnajiufu; ụzo ngu dụ-kota mma.
Okfu ngu te nwedu ntụpo.
Oogbobutaje ndu gbabaru
l'ime ngu je anọdu ezeru ndzụ.
- 31 ?Bụ onye ole ọdo bụ
Nchileke, nọnu; a gufu Ojejoje?
?Bụ onye ole ọdo bụ
Eze Oke Mkpuma;
gbahaa Nchileke ayi?
- 32 Ọ bụ Nchileke emeje tẹ ike dụ mu;
bụru iya emeje t'ụzo mu;
be enwe ntụpo.
- 33 Oomeje; mu akfụ
bugengu-bugengu l'ọ bụ mgbada.
Mbụ l'oomeje tẹ mu
vudoshia ike l'eli ugvu.
- 34 Ọozuje mu; mu amaru ẹge aaluje ọgu;
k'ọphu bụ m'o -ruhuru;
ọ bụru akfụ igwe;

- mu adulee ike gbaa ya.
- 35 Q bu nggube Ojejoje
egbochitaje mu;
shi ege ono adzo mu.
Yo buru ike ngu;
be igudeje gudeshia mu.
Eka, iyeru mu emeje;
te mu buru eze madzu.
- 36 Iimeje uzo mu t'ọ ha ọsa; te ọkpa be echifu mu.
- 37 Mu chiru ndu ọhogu mu; gude.
Mu ta tsuladu azu; jeye
ephe aburu kpurupyata.
- 38 Mu gweru ephe rakaraka;
k'ophu bu l'ephe te egbeshihedu ọdo.
Ephe adashia;
wushiru mu l'iku ọkpa.
- 39 Q bu ike ngu;
be mu gude je ọgu.
Nggу emee ndu ọhogu mu;
t'ishi rua ephe alj l'ifu mu.
- 40 Ndu ọhogu mu b'i meru;
ephe eche ọkpa l'oso; gbaphu azu.
Ndu, mu du ashi b'i meru; mu egbushikota.
- 41 Ephe chiru mkpu;
to nwe onye gbaru ephe mkpu.
Ephe araku Ojejoje;
t'ọ yeru ephe ọnu.
- 42 Mu gweru ephe ogwe ujimu;
mee ephe t'ephe du l'ọ bu udzu-ẹja,
pherephere ephekashi.
Mu wushiru ephe l'ọ bu ẹpoto l'esu-uzo.
- 43 I nafutaru mu l'eka ndu etso mu ọgu;
bya emee mu;
mu aburu ishi iphe bu mbakeshi;
k'ophu bu le ndu, mu te
shidu maru;
byaru bya anodu mu l'eka.
- 44 Ephe -nua l'owaa iphe mu suru t'e mee;
ephe eeme ya egwegwa.
Iphe bu ndu, shi eshishi efozikotajeru mu.
- 45 Meji atofukota iphe bu ndu
ono, shi eshishi ono;
ephe eshi l'eke ephe nogbaa l'ezeru ndzu;
furu kwekwekwe byakfuta mu.
- 46 Ojejoje nokwa ndzu;
te ajaja buru ke oke mkpuma mu ono!
T'e kutsee Nchileke, bu onye adzofutaje mu nu!
- 47 Q bu Nchileke ejeje ọgwata
ugwo iphe ndu ọhogu mu meru mu.
O meru unwu eliphe;
ephe anodu mu l'eka.
- 48 Qonafutaje mu l'eka ndu ọhogu mu;
mbu wolia mu eli;
woghaa ndu ọhogu mu.
Qonafutaje mu l'eka ndu iphe-kpaa.
- 49 Qo ya meru iphe mu e-vudo
l'edzudzu iphe, bu
mbakeshi jaa Ojejoje ajaja.
Mu e-gude egvu jaa ya.
- 50 Onye o fotaruru t'ọ buru eze;
be oomeje t'ọ lu-gbua l'ọgu.
N-yemobu iya be ọonoduje

ekoshi onye ọ wuru manụ l'ishi; mbụ Dévidi;
mękpọ iphe bụ eri iya jeye lẹ tutu yoyo.

19

Egvu-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- ¹ Igwe l'ọ ha bę atụ ọnu
ọdu-biribiri Nchileke.
Akpamigwe ekoshi
ęge oometabe nka.
- ² Iphe bụ mbọku, mụtaru
amụta anọduje atụ ọnu iya.
Iphe bụ ęnyashi, sweru
esweswe eme t'a kabaa ya amaru.
- ³ Ẹ taa nūdu ęphe olu;
taa nū iphe ęphe ekfu.
- ⁴ Obenu l'olu ęphe tūko eliphe ngaa.
Ozi, ęphe ezi atūko mgboko dzuru.
Ọ bụ Nchileke meru ọlo
doberu ęnyanwu l'imigwe.
- ⁵ Ẹnyanwu eshije l'ọlo iya
kpufuta l'ọ bụ nwoke,
luru nwanyi k'ophungu.
Ẹhu anọduje atso iya l'ọ bụ
mkparawa, eje ọma ọso.
- ⁶ Ọowafutaje l'akpamigwe ishi lanu;
yo jee jeye l'ishi iya ọphu.
To nwe iphe a-sụ lẹ ya
nọ l'ęke okpomọku iya te erudu iya ęhu.
- ⁷ Ekemu Ojejoje dukota mma;
oomeje tẹ obu shihu madzụ ike.
Nsọ, Ojejoje doberu
ta angajędu anganga.
Oomeje tẹ onye mmamiphe pehuru maru iphe.
- ⁸ Iphe Ojejoje tọru ọkpa iya kfururu akfururu.
Oomeje t'obu atso madzụ ęna.
Ekemu Ojejoje; bę ękworo ta anọdu.
Oomeje t'ęnya rua madzụ alị.
- ⁹ Ọ dū mma t'a tsuję Ojejoje egvu;
kẹ l'ọo-dugburu ęge ono tųgburu.
Iphe Ojejoje tųru l'iwu;
b'ę ta atųngadu atųnga.
Ọonguru anguru.
- ¹⁰ Ọ ka mkpọla-ododo ore ire;
mbụ ọkpobe
mkpọla-ododo;
ka manụ-ęngu ọtso ęna;
mbụ manụ-ęngu,
shi l'ębaku-ęngu.
- ¹¹ Ọonoduje alọ mụbe
nwozi ngu ęka lẹ nchị.
Obunggo bụ kẹ onye eme iphe o kfururu.
- ¹² Ọlobu; ?bụ onye amaję teke ya eme ęji?
Byiko; safukwa mu ęjo iphe,
mu meru l'amaga ama.
- ¹³ Yetaru mụbe nwozi ngu ęka;
tẹ mu ba akwabę ęnya mee ęjo iphe.
Be ekwekwa t'ęjo iphe kpua mu lẹ ndzụ;
k'ophu ọta ę-ta dudu mu;
a haaru mu enge; l'ęka mu ta dudu lẹ njo.
- ¹⁴ Tẹ okfu, shi mu l'ọnu;
mę iphe mu arị l'obu mu
dųjekwa ngu mma;

ke l'ò bú nggu bú oke mkpuma mu;
bùru nggu bú onye agbafùtaje mu nù.

20

Egву-qma, Dévidi deru nù onye ishi egvu

- ¹ Tẹ Ojejoje zakwaa ngu oku
teke iphe-ẹhuka byaru ngu!
Tẹ Nchileke ke Jékọpu
byiko gbochitajekwa ngu!
- ² T'ò shikwa l'ùlo iya,
dù nsọ bya agbaaru ngu mkpu!
T'ò shikwa le Záyonu
bya bya eyetaru ngu ẹka!
- ³ T'ò nyatakwa iphemiphe ọbule,
i sweru ẹnya nù iya!
T'ò natakwa ngweja-ukfuru,
i gworu nù iya!
- ⁴ T'ò nùkwa ngu iphe bú uche ngu!
Yo mekwaaphu t'iphe
i tọberu búru ọpete!
- ⁵ Ayi a-tù ọzu;
ẹhu atso ayi ẹnà teke ayi
nuleruphu l'i mekputawaru.
Ayi achiliaru Nchileke ayi ẹkwa-ọhubama.
Tẹ Ojejoje mekwaaru ngu
iphe bú iphe i rọru iya!
- ⁶ Nta-a; be mu mawaru le
Ojejoje dzọfutawaru onye nk'iya,
a wuru manụ l'ishi.
Ooshije l'imigwe ono,
dù nsọ ono za iya oku.
Ọ bú ike iya;
be oogudeje mee te ẹka
onye eze ono kangoo.
- ⁷ O nweru ndu achijeru
ukfu kwẹe l'ugbo-inya.
Nweru ndu ọphu
akpọjeru obu ye l'inya-ọgu ẹphe.
Obenu l'ayibedua bú ẹpha
Ojejoje, bú Nchileke ayi be ayi dakoberu.
- ⁸ Ẹphe e-vukota iphe dashia.
Obenu l'ayibedua e-gbeshi; vudoshia ike.
- ⁹ Nggube Ojejoje;
menua te ẹka onye eze ayi kangoo!
Nggu anujee olu ayi teke ayi rakuru ngu!

21

Egву-qma, Dévidi deru nù onye ishi egvu

- ¹ Agburu-ẹhu nggube Ojejoje;
be mewaru te ẹhu atso eze ẹnà;
ke l'agburu-ẹhu ngu ha nshinu.
Lewaru egbe ẹswa, oote l'i meru;
yo lụ-gbua l'ọgu!
- ² I meru iya iphe nọ iya l'obu;
ọphu o nwedu iphe
o gude ọnu sù t'i meru iya,
ẹ ti meduru iya.
- ³ I gude iphe-qma, nyiberu
anyibe bya iya ndzuta;
bya eworu okpu-eze,
e gude ọkpobe
mkpọla-ododo mee kpube iya.

- 4 Ọ rọru ngu ndzụ;
nggu anụ iya ẹya;
mee tẹ ndzụ iya bụru ojejoje.
- 5 Emekputa ono, i meru;
yo mekputa ono;
meru; aakwabẹ iya ugvu, ha nshinu.
I meru iya; yọ dū biribiri;
l'egbu nwj̄inwii.
- 6 Mbụ l'ị gowaru iya ọnu ojejoje;
mekwaaphu t'ẹhu tsoje iya ẹna;
kẹ l'ị nọ swiru iya.
- 7 Keshinu ọphu eze dakoberu Ojejoje;
Okaribe-Kakọta-Nụ
eyeru iya obu;
b'ẹ te enwubatakwa iya enwubata.
- 8 Ẹka ngu a-kparua ndu ọhogu ngu l'ẹphe ha.
Ndu ị dū ashị; bẹ ii-gude ike ngu zụa kfūu.
- 9 Teke ii-me t'a phụ ngu;
bẹ ii-hụ ẹphe l'ọku, enwu phophopho.
Ojejoje a-tụ-koshi ẹphe oke ẹhu-eghughu iya;
gude ọku dzūpyashikota ẹphe.
- 10 Ii-me tẹ ọkpu ẹphe kpọhu l'iphe;
kpọhu lẹ maa; mee t'awa
ẹphe chihu lẹ mgboko.
- 11 Ọ -bụru l'ẹphe chiru ngu ẹjo idzu;
m'ọ -bụ riaru ngu ẹjo ọriri;
b'ẹ to nwedu ọphu ere nū.
- 12 Kẹ l'ii-me t'ẹphe ye ọkpa l'ọso;
m'i setalephu akfū ngu t'ị gbaa ẹphe.
- 13 Nggube Ojejoje;
t'a jaa ngu ajaja;
kẹ l'agburu-ẹhu ngu paru ẹka.
Ayibedua a-nọdu agū egvu;
l'etu ngu ẹpha l'ike ha ngu nshinu.

22

Egvu-ọma, Dévidi deru nū onye ishi egvu; t'e gude olu egvu "Ele Nchi-abọhu" gwa ya

- 1 Nchileke mu! Nchileke mu!
?Bụ ngunu meru iphe
ị haru mu nkinyi mu?
?Bụ ngunu meru iphe
ị haru mu adzọfuta
je anọdu mu ote-ẹnya.
Nggube eje anọdu l'ẹke ude,
mu atsū te erudu ngu nchi.
- 2 Nggube Nchileke mu;
eswe l'ẹnyashi bẹ mu
anọduje araku ngu;
tji yeru mu ọnu.
?Obekwanu lẹ mu te
edobedu ọnu ndoo.
- 3 Obenu l'ị bụ Nchileke,
dū nsọ ẹge ị bụ iya;
mbụ onye eze ndu Ízurẹlu
anọduje aja ajaja.
- 4 Ọ bụ nggu;
bẹ nna ayi phẹ dakoberu.
Ẹphe dakoberu ngu;
nggu adzọfuta ẹphe.
- 5 Ẹphe rakuru ngu;
nggu adzọo ẹphe.

- Ɛphe adakobe ngu;
 t'i kpu Ɛphe ifu lẹ ntụ.
 6 Obenu lẹ mbẹdua
 bụ mbashiride;
 mu ta bụdu madzụ.
 Mu bụ onye ụnwu
 eliphe emeje iphe-iphere;
 onye te nwedu iphe madzụ guberu iya.
 7 Iphe bụ onye phuru mu nụ
 anọduje achi mu ọchi.
 Ɛphe anọduje azuru mu ukwe;
 l'aja mu ewena; su:
 8 "Mgbẹ ọ sụru l'ọo Ojejoje;
 bẹ ya dakoberu;
 tẹ Ojejoje ọbu dzofutanu iya!
 T'ọ dzofutanu iya;
 keshinu ọ sụru lẹ ya nọ Ojejoje l'ọbu."
 9 Obenu l'ọo nggu kufutaru mu
 l'ẹpho nne mu;
 bụru nggu meru;
 mu adakobe ngu;
 keshinu teke mu angukwaduru ẹra.
 10 A muru mu; kuru mu ye ngu l'ẹka.
 Dụbekpooru teke mu nọ
 l'ẹpho nne mu b'i bụhawa Nchileke mu.
 11 Ba nọdukwa mu ote-ẹnya;
 kẹ l'iphe-ẹhuka nọkwa mu ntse;
 ọphu o nwedu onye a-gbaru mu mkpu.
 12 Ndu ọhogu nọ-pheru mu
 mgburumgburu l'ọ bụ
 igwe oke-eswi.
 Ɛphe gbaru mu mgburumgburu
 l'ọ bụ oke-eswi ndu Báshanu, eme ẹnu.
 13 Ɛphe sagbaaru ọnu;
 l'ederu mu ekiri;
 l'ọ bu agụ, ejekfu anụ,
 oo-gbu; taa.
 14 Nke mu gvụakwaru l'ọ bụ
 mini, a wụshiru awụshi.
 Iphe bụ ọkpu, nọ mu l'ẹhu
 sweshihuakwaru.
 Nta-a; bẹ meji tofuakwaru mu.
 15 Ike gvụawaru mu;
 ụvo ta dūhe mu.
 Ire nyawaru mu l'akpo.
 I togbowaru mu l'ẹja tẹ mu nwụhu.
 16 Nkuta nọ-phewaru mu mgburumgburu.
 Ndu iwe gbaru mu mgburumgburu;
 kpọ-fushia mu ẹka l'ọkpa.
 17 Nta-a; bẹ nggara agụwa mu ọgu.
 Ndiphe achiru ẹnya
 dzebe l'ele mu phophopho.
 18 Uwe mu; bẹ Ɛphe keru onwẹphe;
 ọphube iphe mu eyeje l'ime ẹhu;
 bẹ Ɛphe turu ẹnwa
 t'ẹphe maru onye ọo-laru.*
 19 Byiko; nggube Ojejoje;
 ba anọdukwa mu ote ẹnya!
 Nggube mkpakọ ike mu;
 bya nta-a bya agbaaru mu mkpu!

* 22:18 22:18 Mát 27:35; Mak 15:24; me Jón 19:24.

- 20 Dzoḡfuta ndzḡ mu t'ẹ be gude
 ogu-mbeke gbuа mu!
 Dzoḡfutaru mkpakḡ iphe ono,
 mu nweru ono,
 bḡ iya bḡ ndzḡ mu;
 tẹ nkḡta ba ata mu!
- 21 Byiko; dzḡfuta mu l'ḡnu аḡ;
 mẹ lẹ mgbaku mpo аtsḡ.
 Keshinu ḡ zawaru mu oku;
- 22 bẹ mu a-ra epha ngu arara
 t'unwunna mu phe nḡkota iya.
 Mu a-nḡdu l'edzudzu ḡha jaa ngu ajaja.
- 23 Unubẹ ndu аtsḡ Ojejoje egvu;
 unu jaa ya ajaja!
 Iphe bḡ l'unu ha bḡru ndu eri Jékḡpu;
 unu kwabeje iya ugvu!
 Unubẹ ndu ikfu Ízureḡu l'unu ha;
 unu bajeru iya eja!
- 24 Kẹ l'onye iphe-ehuka byaru;
 b'ẹ to legbujedu l'enya;
 tḡ gbadojedu iya;
 ḡphu ḡ ghajeduru iya азḡ;
 ḡonujechia olu,
 ḡ gude chiku iya.
- 25 Mu a-nḡdu l'edzudzu ḡha
 jaa ngu ajaja kẹ iphe i meru.
 Mu a-nḡdu ndu аtsḡ ngu egvu l'ifu;
 mekota iphemiphe ḡbule,
 mu riburu lẹ mu e-me.
- 26 Ndu ukpa bẹ e-riji epho.
 Ndu аchḡ Ojejoje a-ja iya ajaja.
 "Tẹ ndzḡ unu bukwaru ojejoje."
- 27 Unwu eliphe l'ephe ha
 e-mekochaa nyata iphe meru nḡ;
 ghakḡbe lakfuta Ojejoje.
 Mbḡ l'iphe bḡ ikfu,
 nḡ l'iphe bḡ mbakeshi
 e-mekochaa bya ebyiaru iya ikpere l'alḡ.
- 28 Kẹ l'iphe bḡ alḡ-eze ndiphe
 l'ḡ ha bukota kẹ Ojejoje;
 bḡru iya аchḡkota iphe bḡ mbakeshi.
- 29 Iphe bḡ ndu nweru iphe
 lẹ mgboko-a e-mekochaa baaru iya phḡ eja.
 Iphe bḡ madzḡ
 nwigbaleke-ḡma, bḡ ndu
 e-mekochaa nwḡhu anwḡhu
 e-byishiru iya ikpere.
- 30 Ḡḡbo, nḡ l'ifu e-jeru iya ozḡ.
 Ḡḡbo, a-bya nḡ; bẹ aa-kḡru kẹ Nnajiufu.
- 31 Aa-raru iya ndu ẹ ta mḡdua amḡmu:
 lẹ Nnajiufu bḡ onye doberu eka ndoo.
 Ḡḡ yebedua tḡko iphe ono l'ḡ ha mekota.

23

Egву-ḡma, Dévidi deru

- ¹ Ojejoje bḡ iya eche mu;
 l'ḡ bḡ onye eche аtḡru.
 Ẹ t'ḡ nwedu iphe
 ukḡ iya bya аdḡru mu.

- ² Oomeje tẹ mu zẹ-zita;
 tḡta ume l'ẹke iru eḡwu nḡ.

- Oodujeru mu je l'iku mini,
 ẹ ta chidu oku nshinu.
- ³ Oomeje t'obu rua mu ali.
 Yọ buru ọzo ke
 odobe-ẹka-ndoo;
 be oodujeru mu shia l'ogvù ẹpha iya.
- ⁴ Ẹ t'o nwedu; m'o -ruhuru;
 o buru le nsuda, gbaru
 tsukiribangu; be mu eshi;
 b'ẹ to nwedu iphe mu atsọ egvu iya;
 ke l'i nọ swiru mu eswiru.
 Mgboro ngu;
 me oshi-mpaleka ngu
 anọduje adu mu ike.
- ⁵ Iigwoshijeru mu nri
 l'ifu ndu mu du ashi.
 liteje mu manu l'ishi.
 Okoro mu; be iimeje;
 yo ji ejiji;
 l'awushihu awushihu.
- ⁶ Q bulephu k'oma;
 me n-yemobu Ojejoje
 a-nodu etso mu
 jeye teke mu a-nọ-bebe.
 Mu eburu l'ulo Ojejoje
 jeye le tutu yoyo.

24

- Egву-qma, Dévidi deru
- ¹ Mgboko; me iphe, bu iphe,
 no iya nu bu ke Ojejoje;
 mbu mgboko;
 mewaru ndu, bu iya nu;
- ² ke l'o bu l'eli eze enyimu;
 b'o toru okpa iya;
 bya emekwaa ya phu
 t'o shihu ike l'eli enyimu ime-ali.
- ³ ?Bu onye a-du ike nyihu ugvu Ojejoje?
 ?Bu onye a-du ike vudo
 l'eke o doberu nso?
- ⁴ Q bu onye doberu ẹka ndoo;
 obu agua ya iphoro;
 onye ẹ-te woduru obu
 ziberu iphe ẹ ta budu ire-lanu;
 too gudeje ugho agu enwa.
- ⁵ Onye ono;
 be Ojejoje a-goru onu.
 Nchileke ono, bu onye
 adzoje iya nu ono
 ahaaru iya enge.
- ⁶ Q bu ẹge ono; be ẹphe aduje;
 mbu ogbo ophu l'achọ ngu nu;
 mbu ndu achọ t'ẹphe phu
 ifu nggube Nchileke ke Jekopu.
- ⁷ Unu guhaa ogu-nggamgbo ono t'o gheru onu!
 Unu guhashia ibo ndiche ono;
 k'ophu eze ono,
 du biribiri ono a-bata.
- ⁸ ?Bu onye bu eze ono,
 du biribiri ono?
 Q bu Ojejoje ono,
 bu onye ha nshinu;

- nweru agburu-ẹhu;
mbụ Ojejoje ono,
bụ onye ejeje ọgu lụ-gbua.
- ⁹ Unu guhaa ọgu-nggamgbo ono t'o gheru ọnu!
Unu guhashia ibo ndiche ono;
k'ọphu eze ono,
dụ biribiri ono a-bata.
- ¹⁰ ?Bụ onye bụ eze ono,
dụ biribiri ono?
Ọ bụ Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
Ọ bụ iya bụ eze ono, dụ biribiri ono.

25

Egву, Dévidi deru

- ¹ Ọ bụ nggube Ojejoje;
bẹ mu gude obu mu ekfu anụ;
- ² bụru nggube Nchileke mu;
bẹ mu dakoberu.
Be kwekwa t'e kpua mu ifu lẹ ntụ.
Ọphu i kwekwa tẹ ndu
ohogu mu turu okoo kpua mu.
- ³ Ẹ tii kwekwa t'e kpua ya ifu lẹ ntụ;
mbụ onye ẹnya iya nọ l'ẹke i nọ.
Ọ bụ; mekwaa t'ifu kpua ẹphe lẹ ntụ;
mbụ ndu ekwefuru ngu ikè.
- ⁴ Byiko; Ojejoje;
koshi nụ mu ụzo ngu;
menua t'ụzo ngu doo mu ẹnya!
- ⁵ Dunua mu tẹ mu meje okpobe okfu ngu;
nggu ezia mu iphe l'onwongu;
kẹ l'ọ bụ nggu bụ Nchileke, adzọje mu nụ;
bụru l'ẹke i nọ;
bẹ ẹnya mu anọje: eswe l'enyashi.
- ⁶ Nggube Ojejoje;
nyatakwa obu-imiko ngu;
mẹ n-yemobu ngu;
bụ ọphu shi ngu l'ede-nwede.
- ⁷ Ba anyatakwa iphe dụ ẹji,
mu meshiru l'okorọbya;
ọphu i nyatakwa ikè,
mu shi kwefuru ngu.
Gude kẹ l'i yeru mu obu nyata mu;
kẹ l'i dụ mma;
nggube Ojejoje.
- ⁸ Ojejoje dụ mma;
bụru onye obu guru iphoro.
Ọ bụ iya meru iphe
ọonoduje akpọ-ziru
ndu ẹjo iya ono ụzo kẹ yẹbe Ojejoje.
- ⁹ Ndu wozitaru onwẹphe alị
l'ifu Nchileke;
bẹ ọonoduje edu t'ẹphe mee iphe dụ mma;
Ọonodujekwaphu ezi ẹphe ụzo iya.
- ¹⁰ Ndu eme iphe nọ l'ogba-ndzụ Ojejoje;
l'eme iphe ọ suru t'e meje;
bẹ Ojejoje ekoshije lẹ ya yeru obu;
bụru o-me-g'o-kfuru.
- ¹¹ Iphe dụ ẹji, mu meshiru ha nshinu;
ọlobu; Ojejoje;
gudenu okfu k'ẹpha ngu guaru mu nvụ.
- ¹² ?Bụ onye bụ onye atsu Ojejoje egvu?

- O bu onye ono;
 be o-kpo-ziru uzo,
 gbaru iya l'eshishi.
 13 Onye ono be iphe a-nodu aduru le mma;
 yo buru eri iya e-nweru ali ono.
 14 Ndu Ojeje kporu obu yeru
 bu ndu atsụ iya egvu.
 Yo buru ndu ono;
 be oomeje t'ephe maru ndzu,
 ephe l'iya gbaru.
 15 O bu eke Ojeje no;
 be mu edobeje enya;
 ke l'o bu iya nwenkinyi iya
 bu onye a-du ike hafuta mu l'onya.
 16 Ghanwaru mu ifu;
 nggu aphwaru mu imiko;
 kele mu no nkinyi;
 iphe aduru mu ehuka.
 17 Iphe byaru mu nu hakwa l'igwe.
 Dzonua mu l'iphe-ehuka, mu eje!
 18 Lenua enya l'egbe
 iphe-ehuka, byaru mu nu
 yele ejo onodu, mu no;
 guaru mu nvu l'iphe du eji mu l'o ha!
 19 Lewaru ege ndu ohogu mu habe igwe!
 Nggu aphwaru ege mu dutabe ephe ashị!
 20 Chejenu mu nche;
 nggu adzo mu;
 t'e b'e kpu mu ifu le nu;
 ke l'o bu l'ime ngu;
 be mu no;
 ezeru ndzu.
 21 Te iphe a-nodu adzo mu nu
 buru kele mu bu onye,
 uta e-ta duduru;
 onye obu guru iphoro;
 ke l'o bu l'eke i no;
 be enya mu no.
 22 Nggube Nchileke;
 gbafutanu ndu Izurulu
 l'iphe-ehuka ephe l'o ha!

26

Egву, Dévidi deru

- 1 Haaru mu enge
 nggube Ojeje;
 ke l'e to nwedu eke uta duru mu.
 O bu nggu;
 be mu dakoberu Ojeje;
 ophu o nwedu teke obu bojeru mu ebo.
 2 Nggube Ojeje; daa mu;
 nggu enyochaa mu enyocha!
 Gbunua mu igo l'obu;
 me l'egomunggo.
 3 Ke l'o bu obu, i yeru mu
 anoduje akpo-ziru mu uzo;
 mu eme iphe i kfuru.
 4 Mu le ndu eregede
 ta ayikwa ayiyi;
 ophu mu le ndu
 o-kfuru-iche-eme-iche 'achigbakwa idzu.

- ⁵ Ndzuko ndu ẹjo madzų;
 ẹ mu akpọ-yiru ukuvu;
 ophu mu ẹ ndu akirishi 'anogbajekwa.
- ⁶ Mu akwoje ẹka
 je ejephee ẹnya-ngweja
 nggube Ojejoje mgburumburu;
 gude koshi l'ekworo ta nọdu ẹ ndzų mu.
- ⁷ Mu ekfukwaaphu k'iphe dų biribiri,
 iinoduje emeshi;
 raa ya arara; kele ngu ekele.
- ⁸ Eze-ulo ngu; ẹ mu yeru obu;
 mbų eke odu-biribiri ngu nọ.
- ⁹ Ba asakobekwa mu ẹ ndu ẹjo iya ono o-sa-nkfų;
 ophu i dobekwa mu ẹ
 ndu egbu ochi l'oshi lanų.
- ¹⁰ Ndu bųlephu ẹjo iphe;
 ẹ ẹphe maru ememe;
 bųru ona ẹka-azų bų iphe doru ẹphe ẹnya.
- ¹¹ Obenu ẹ mbędua;
 b'ẹ to nwedu ẹke ųta dųru mu.
 Oo ya bų; phunuaru mu imiko;
 nggu agbafųta mu!
- ¹² Mu e-vudo l'ẹke okpa ruru mu ali;
 nọdu l'edzudzu oha jaa Ojejoje ajaja.

27

Egву, Dévidi deru

- ¹ Oo bų Ojejoje bų iphoro,
 dųru mu nų; bya abųru
 onye adzọje mu nų;
 ?Bų onye; ẹ mu a-nọdu atsųkwa nų egvu.
 O bų Ojejoje bų
 ųlo-ozeru-ndzų mu.
 ?Bųhunu onye; ẹ mu
 a-nọdu atsų egvu odo.
- ² Teke ndu ẹjo iya ono;
 mbų ndu ohogu mu;
 mę ndu mu dų ashị zaru
 gidigidi bya t'ẹphe vųa anų mu avųvu;
 ẹ ẹphe a-kpakota iphe
 dagbushia onwẹphe.
- ³ O -bųru ẹ ndu sọja nọ-pheru
 mu mgburumburu;
 ẹ obu te etedu mu etete.
 Mbų; o -bųru ẹ ndu ohogu
 mu wų-lihuru tso mu ogu;
 ẹ mu a-dakobele Nchileke.
- ⁴ O bų iphe lanų kpųu;
 ẹ mu arọ Ojejoje;
 bųru iphe ono; ẹ mu achọ.
 Iphe obu bų tẹ mu nọdu
 l'ųlo Ojejoje gbururu jeye
 ẹge mu a-nọ-bebe ẹ mgboko-a;
 tẹ mu nọdukpelephu egbu
 igo l'o-dų-ugvu kẹ Ojejoje;
 nọdukwaphu l'eze-ųlo
 Nchileke kpatajẹ iya ishi iphe.
- ⁵ Kele mbọku, iphe-ehuka
 byaru mu; ẹ oo-dobe mu l'ẹke o nọ;
 domia mu l'ime ųlo-ẹkwà iya;
 woru mu tukobe l'eli mkpuma, ha l'eli.
- ⁶ Oo ya bų; mu emekputa ndu

- ohogu, nọ-pheru mu mgburumburu.
 Mu anọdu l'ulo-ékwa Nchileke;
 t̄a okokooko gude gwaa Ojeje;
 gude egvu; gude nkwa;
 tua ya ẹpha.
- 7 Nggube Ojeje; n̄nua olu
 mu teke mu rakuru ngu!
 Ph̄nuaru mu imiko;
 za mu r̄u oku!
- 8 Iphe obu mu k̄furu mu;
 b̄u t̄e mu ch̄o ifu ngu.
 Ȳo b̄uru ifu nggube Ojeje;
 b̄e mu ach̄o-a.
- 9 Ba aghakwaru mu az̄u;
 ophu i gudekwa
 ẹhu-eghughu ngu nwufu m̄be nwozi ngu;
 k̄e l'ọ b̄u nggu b̄u onye
 shi keshinu yetataru mu ẹka.
 Byiko; ba aj̄kakwa mu;
 ophu i leswetakwa mu;
 nggube Nchileke,
 b̄u onye adzoje mu n̄!
- 10 O -b̄uru le nne mu; m̄e nna mu j̄ikawaru mu;
 b̄e Ojeje e-leta mu-a ẹnya.
- 11 Byiko k̄poziaru mu ọzo ngu; nggube Ojeje!
 Dunua mu shia ọzo,
 vudo nham̄nha l'ogvu ndu akpa mu ẹhu.
- 12 Ba ahakwa mu t̄e ndu
 ohogu mu mee mu ẹge, d̄u ẹphe mma;
 k̄ele ndu ẹjo-ekebe
 w̄u-lihuru ebo mu ibo;
 l'ahash̄ ẹnu ishi mu.
- 13 Obenu l'iphe mu ch̄iru ọkfu kw̄e
 b̄u l̄e mu a-n̄odu ndz̄u;
 ph̄u iphe d̄u mma,
 shi Ojeje l'ẹka.
- 14 N̄odu ngab̄eru Ojeje!
 T'obu shia ngu ike;
 ẹka eshia ngu ike;
 nggu angab̄eru Ojeje.

28

Egву, Dévidi deru

- 1 O b̄u nggube Ojeje, b̄u
 oke mk̄puma nke mu;
 b̄e mu araku.
 Ba dahukwa mu nk̄ichi;
 k̄e l'ị n̄odu nggujunḡuji;
 b̄e mu l̄e ndu, a t̄waru ẹja a-d̄ukokwa.
- 2 N̄uaru mk̄pu, mu echiku ngu;
 ẹge-a mu chiliru ẹka;
 mab̄e l'uzo
 Ẹke-Kak̄ota-odu-Ns̄o nke ngu-a.
- 3 Ba t̄ukokwa mu l̄e ndu
 akirishi k̄p̄ta k̄p̄ufu;
 mb̄u ndu an̄oduje eme iphe d̄u ẹji;
 ndu okfu ẹphe an̄oduje
 at̄s̄o ẹna l̄e nchi;
 obenu l'obu ẹphe b̄u ọkpoma-nshi.
- 4 K̄f̄u ẹphe ọgwo iphe ẹphe meru;
 m̄e ọgwo iphe d̄u ẹji,
 ẹphe shi an̄oduje eme.

- Kfua ẹphe ugwo iphe ẹphe
 gude ẹka ẹphe meta.
 Nggụ emee ẹphe ẹge gbaru ẹphe.
- ⁵ Keshinu ẹ to nwedu iphe
 ẹphe guberu ozi,
 Ojejoje jeru;
 mbu iphe Ojejoje gude
 ẹka iya mee l'onwiya;
 be oo-gude ẹka iya gwaa ẹphe maa;
 ophu o byadu bya
 abyakobe ẹphe abyakobe odo.
- ⁶ Unu tua Ojejoje ẹpha;
 ke l'o nwaru mkpu,
 mu chikuru iya su t'o phuru mu imiko.
- ⁷ O bu Ojejoje bu ike mu;
 buru iya bu onye
 egbochitaje mu nu.
 O bu iya be mu dakoberu;
 yoo yeru mu ẹka.
 Mu egudeje obu mu ete ẹswa.
 Mu a-gu egvu gude kele iya.
- ⁸ O bu Ojejoje bu ike ke ndu nk'ia;
 buru ulo-ozeru-ndzu onye o teru manu.
- ⁹ Dzo futanu ndibe ngu;
 gonuru onu-oma nu ndu,
 bu okè-iphe ngu!
 Chejenu ẹphe l'o bu onye
 eche aturu;
 nggu ehee ẹphe jeye le tutu yoyo!

29

- Egvo-oma, Dévidi deru
- ¹ Unube unwu imigwe;
 unu kwabe Ojejoje ugvu!
 Unu kfua ẹge ike iya habe!
- ² Unu kwabe Ojejoje ugvu, gbaru ẹpha iya!
 Unu baaru Ojejoje eja;
 mbu onye ono,
 du nsọ bya adu biribiri ono.
- ³ Olu Ojejoje tukoru
 eze ẹnyimu ngashia angashi.
 O bu Nchileke ono,
 du biribiri ono atu
 egbe-igwe.
 Ojejoje atu egbe-igwe
 l'eli eze ẹnyimu.
- ⁴ Ojejoje be olu iya adakwa ike-ike ike-ike;
 mbu le Ojejoje be olu iya ada ke kpa kpa.
- ⁵ Olu Ojejoje agbawashije oshi sida;
 Ojejoje agbawashije oshi sida,
 nogbaa l'ugvu ugvu Lébanonu viriviri.
- ⁶ Oomeje ugvu ugvu Lébanonu;
 t'o nmahu jijiji l'o bu
 nweswi, ebu nggada;
 l'emejekwaphu Ugvu Siriyonu;
 yo tehu kfukakfuka l'o bu
 nwa atsụ, akfu nkfu.
- ⁷ Olu Ojejoje echije taa l'o bu ebemu-igwe.
- ⁸ Olu Ojejoje emeje te echi-egu nmahu jijiji.
 Ojejoje emeje te echi-egu
 Kedeshi nmahu jijiji.
- ⁹ Olu Ojejoje anmajẹ achị yikayika.

- Oomeje t'oswa laa ekwo;
 daburu karaphongu.
 Iphe bu onye, no l'eze-ulo iya e-bu mkpu;
 su: "Nchileke dukwa biribiri."
 10 Ojejoje no l'aba-eze iya
 dzopyabe utso l'okpa.
 Oo-buru eze gbururu
 jeye le gbururu.
 11 Ojejoje emeje te ike du ndibe iya.
 Yo goru onu ehu-agu nu ndibe iya.

30

Egву-qma, Dévidi deru

A guru iya gude woru eze-ulo Nchileke ye Nchileke l'eka

- 1 Mu a-nodu ekutse nggube Ojejoje;
 ke l'i sefutaru mu l'iduma;
 ti kwe te ndu ohogu mu zaru mu ukwe.
 2 Nggube Ojejoje, bu Nchileke mu;
 mu rakuru ngu t'i yeru mu eka;
 Nngu emee; mu akorohu.
 3 Nggube Ojejoje;
 o bu nggu lofutaru mu l'ali-maa,
 I meru mu; t'e ba tu mu eja.
 4 Unu gua egvu gude tua
 Ojejoje epha;
 unube ndu nk'iya, du nsu!
 Unu kele iya ekele; l'epha iya du nsu!
 5 Ke l'e to dojedu iphe l'okpoma.
 Obu-qma iya anoje jeye ege madzu a-no-bebe.
 Ekwa bu-a l'en'yashi;
 be aa-kwa iya kpuu;
 o -be l'utsu; ehu-otso-ena adalaha.
 6 Teke mu no l'eke ehu du mu agu; be mu suru:
 "L'e to nwedu iphe bya
 enwubata mu enwubata."
 7 Nggube Ojejoje;
 teke ayi shi eshi onya;
 b'i meru te mu buru
 'enwuribe enwuribe l'o bu ugvu.
 Obenu le teke i gharu mu azu;
 be meji tofuru mu.
 8 O bu nggube Ojejoje;
 be mu rakuru;
 buru nggube Nnajiufu;
 be mu roru t'i pharu mu imiko.
 9 Mu suru: "?Bu uru ngunu;
 be ii-rita teke mu nwuhuru?
 Mb; ?nanu uru, ii-rita iya; me a tua mu eja.
 ?Bu eja, no l'ali a-wata ngu ajaja to.
 ?Bu iya a-ra iya arara l'i bu o-me-g'o-kfuru.
 10 Nggube Ojejoje;
 naru olu mu;
 pharu mu ru imiko!
 Nggube Ojejoje;
 yeru mu ru eka!"
 11 Ekwa, mu raru
 b'i gbanweru; mee ya;
 yo buru mu ote eswa.
 I yefuru mu uwe-aphu,
 mu yeru; woru;
 ehu-otso-ena ye mu l'o bu uwe.
 12 Iphe ono bulephu ege ee-me

t'obu mu gulahaa egvu
 gude etu ngu ẹpha;
 t'ẹ b'ọ nọhe nwanggijingiji.
 Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 ọ bụ nggu;
 bẹ mu a-nọdu
 ekele ekele jeye ẹ tutu yoyo.

31

Egву-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- ¹ Ọ bụ nggube Ojejoje;
 bẹ mu nọ l'ẹka ezeru ndzụ.
 Be kwekwa t'ẹ kpua mu ifu ẹ
 ntụ gbururu jeye gbururu.
 Gude kẹ l'ị bụ onye,
 doberu ẹka ndoo nafuta mu.
- ² Ngabẹnuru mu nchị.
 Bya ẹgwegwa bya agbafuta mu.
 Buru mu agbara-mkpuma,
 mu a-gbabaje zeeru ndzụ;
 mbụ a-gbabe-a-dzuru,
 a-dzofuta mu nụ.
- ³ Keshinu ọ bụ nggu bụ
 agbara-mkpuma mu;
 bụru a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 dunua mu l'onwongu;
 kpọziaru mu ụzo;
 l'ogvu ẹpha ngu.
- ⁴ Hafuta mu l'onya ono,
 a gbaru mu ono;
 kẹ l'ọ bụ nggu bụ
 a -gbabe-e-zee-ndzụ mu.
- ⁵ Mu yeru ngu ume mu l'ẹka.
 Gbafutanu mu;
 nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke,
 bụ o-me-g'o-kfuru.
- ⁶ Ndu akpojeru obu yeru
 ọla l'iyi ono; mbụ agwa;
 adujekwa mu ashị.
 Onye mbẹdua dakoberu bụ Ojejoje.
- ⁷ Mu ete ẹswa; ẹhu l'atsọ
 mu ẹna l'ị yeru mu obu;
 kẹ l'ị phụwaru iphe-ẹhuka, mu jeru;
 maru iphe-ọtsu-l'anụ mu;
- ⁸ Ọphu i woduru mu ye
 l'ẹka ndu ọhogu mu;
 nggu egbe kutachia mu
 dobe l'ẹke ọkpa ruru mu alị.
- ⁹ Byiko nggube Ojejoje;
 phunuaru mu imiko;
 kẹle mu nọkwa l'oke mkpamehu.
 Mu ratawaru ẹkwa;
 l'aphuwaa ragaraga.
 O mekwaruphu;
 ike agvushikotawa mu.
- ¹⁰ Aphụ gbuakwaru mu.
 Mu tsutawaru ude; kahụ l'ọkpehu.
 Ike gvukotawaru mu;
 kẹle mu menukawaru ẹjo iphe.
 Okpu, nọ mu l'ẹhua erishi mu avurukpa.

- 11 Ndu ọhogu mu l'ẹphe ha mewaru mu;
 ndu obutobu mu akpọlahaa mu ẹbo-ẹbo-l'afu.
 Ndu mu l'ẹphe shi eshi
 ọnyà atsukotawa mu egvu;
 k'ọp̄hu b̄u lẹ ndu p̄huru mu l'uzo
 anọduje agbaru mu ọso.
- 12 Ẹp̄he zahawaru mu ẹge
 aazahajẹ onye nwuhuru anwuhu.
 Mu d̄uwa l'ọ b̄u ite,
 t̄ukposihuru at̄ukposihuh.
- 13 Kẹle mu n̄waru ẹjo idzu,
 ẹp̄he d̄u l'igwe achiru mu.
 Nta-a ta d̄udu ẹke mu nọ;
 tẹ mu ba anọdu atsụ egvu.
 Ẹp̄he anọduje achiru mu ẹjo idzu.
 Ip̄he ẹp̄he t̄uberu aburu
 t'ẹp̄he wofu ndz̄u mu.
- 14 Obenu l'ọ b̄u nggu;
 bẹ mu dakoberu nggube Ojejoje.
 Mu ekfu: "L'ọ b̄u nggu b̄u Nchileke mu!"
- 15 Ẹge mu a-nọ-bebe lẹ
 mgboko-a b̄u nggu b'ọ nọ l'ẹka.
 Nafutanu mu l'ẹka ndu ọhogu mu;
 mẹ l'ẹka ndu, achị mu n̄u.
- 16 Lenua m̄ube nwozi ngu ẹnya-ọma!
 Guderu n-yemobu ngu dzofuta mu!
- 17 Nggube Ojejoje;
 be ekwekwa t'e kpua mu ifu lẹ nt̄u;
 kẹ l'ọ b̄u nggu bẹ mu rakuru.
 O b̄u ndu akirishi ono;
 bẹ ee-kpuchia ifu lẹ nt̄u;
 t'onu buru ẹp̄he kpurumu l'ali-maa.
- 18 T'onu ono, ẹp̄he gude adz̄u ẹjire ono;
 buru ẹp̄he kpurumu;
 kẹ l'ẹp̄he gude oku
 onwẹp̄he ip̄he ẹp̄he,
 ẹ ta hadu l'ọbu iya;
 mẹ ọkp̄o madz̄u ẹbo-ẹbo-l'afu;
 l'ekfubyishi ndu doberu ẹka ndoo.
- 19 Haa! I d̄unukakwaru mma
 adunuka; mb̄u mma ono,
 i kwakoberu ndu atsụ ngu egvu ono.
 Yọ buru l'ifu unwu eliphe bẹ ịi-nọdu;
 meeru ẹp̄he k'ọma;
 mb̄u ndu gbatataru ngu l'ime; zeeru ndz̄u.
- 20 Iidutajẹ ẹp̄he domia l'iku ẹke, ị nọ;
 t'ẹjo idzu unwu eliphe achị;
 be eru ẹp̄he l'ẹhu.
 Yọ buru l'ulo ngu;
 bẹ iidobeje ẹp̄he;
 t'ẹ ẹjo-okfu be eru ẹp̄he l'ẹhu.
- 21 T'e tua Ojejoje ẹpha;
 kẹ l'ọ koshiru mu
 n-yemobu iya, d̄u biribiri
 teke ndu ọhogu mu
 yechiru mu ẹge ono,
 eeyechije mkp̄ukpu ono.
- 22 Mu echia mkpu; s̄u:
 "A laa mu-o!"
 Nggu an̄a mkpu ono;
 bya agbaaru mu mkpu.
- 23 Unu yeru Ojejoje obu;

unubę ndu nsọ kę Ojejoje l'unu ha;
 kęle ndu Ojejoje eletaje
 ęnya; kwa ndu bụ
 o-me-g'o-kfuru pę.
 Obenu lę ndu eku onwęphe
 ęge ęphe ę-ta hadu;
 bę ọokfuje ụgwo kfurua ya ęphe l'ishi.
 24 Unu shihukwa ike;
 unu egude ęka l'ọkpoma;
 unubę ndu echeru Ojejoje!

32

Évù, Dévidi raru

- ¹ Ọnu-ọma bụ k'onye Nchileke
 guru nvụ l'emeswe,
 o mesweru iya;
 mbụ onye Ojejoje safuru
 iphe dụ ęji, o meru.
- ² Ọnu-ọma bụ kę onye Ojejoje
 ta agụkoduru iphe dụ ęji,
 o meru;
 mbụ onye ę-te nwedu
 ęregede, nọ iya l'ęhu.
- ³ Teke mu te kfudu iphe mu meru;
 bę ọkpụ, nọ mu l'ęhu
 tsụ-gwoshihukotaru mu atsụ-gwoshihu.
 Ishi iya aburu kę ude,
 mu anọduje atsụ
 mbọku-mbọku.
- ⁴ Eswe l'enyashi
 mbọku-mbọku;
 bę jinoduje ebyi mu ęka l'ęhu.
 Nggụ eshi ęge ono mịchata
 nwiike, nọ mu l'ęhu l'ọ bụ
 onye ụguru guderu.
- ⁵ Tọ dụ iya bụ; mu abya emee
 t'ị maru iphe dụ ęji, mu meshiru.
 Ę to nwedu iphe dụ ęji,
 mu meru ọphu mu domiru ngu edomi.
 Mu asu lę mu a-kọshikotaru
 Nchileke ejeswe,
 mu jesweru.
 Nggụ abya aguaru mu nvụ
 l'iphe dụ ęji, mu meshiru.
- ⁶ Ọo ya bụ; tę iphe bụ ndu
 eme iphe dụ nggube
 Nchileke mma kfuje nụ ngu
 teke ęphe nọ lę mkpa;
 k'ọphu bụ teke iphe-ęhuka
 ono a-bya l'ọ bụ utso;
 too rudu ęphe l'ęhu.
- ⁷ Ọ bụ nggu bụ ęke mu edomije onwomu.
 Yọ buru nggu anọduje eleta mu
 t'iphe-ęhuka ba dakfuta mu;
 nggu egude egvu, e gude
 atụ okokooko gude gbaa mu mgburumgburu.
- ⁸ Ị suru l'ji-nọdu atụ-ziru mu ęka;
 l'ezikwa mu phụ ụzo, mu a-nọdu eshi.
 Ịi-nọdu akpọ-ziru mu ụzo;
 l'eletakwa mu phụ ęnya.
- ⁹ Wo mu tę mu ba adụkwa
 l'ọ bụ inya; m'ọ bụ

- inya-mulu; kẹ l'ephe te
 nwedu egomunggo.
 Iphe eegudeje agọ ephe bu ajaba;
 mẹ odogoro.
 Teke ẹ tii medu iya ẹge ono;
 tji gọkotadu iya.
- 10 Ndu akirishi; bẹ anọduje
 eje iphe-ẹhuka,
 du l'igwe!
 Obenu l'onye dakoberu
 Ojejoje bẹ n-yemobu iya
 anọ-pheje mgburumgburu.
- 11 T'ehu tsọo unu ẹna k'iphe
 Ojejoje anọduje emeshi;
 unu etekwaaphu ẹswa;
 unubẹ ndu doberu ẹka ndoo!
 Unu agua egvu ẹhu-ẹna;
 unubẹ ndu obu guru iphoro!

33

- 1 Unu gva egvu ẹhu-ẹna
 nu Ojejoje; unubẹ ndu
 doberu ẹka ndoo!
 Tẹ ndu obu guru iphoro jaa ya ajaja.
- 2 Unu kpoo une
 gude kele Ojejoje ekele!
 Unu gude ogumogu guaru
 iya egvu, atso ẹna!
- 3 Unu guaru iya egvu ophungu!
 Unu kumataru iya ẹya akumata;
 unu atuaru iya uzu ẹhu-ẹna!
- 4 Kẹ l'okfu Ojejoje vudo nhamunha.
 O bu o-me-g'o-kfuru
 l'iphe bu iphe oome ememe.
- 5 Iphe aduje Ojejoje mma bu ikpe, du mma;
 mẹ odobe-ẹka-ndoo.
 N-yemobu Ojejoje jiru
 mgboko tsubo etsubo.
- 6 O bu okfu, shi Ojejoje l'onu
 b'o gude mee igwe;
 buru ume, o turu atutu
 b'o gude mee iphe bu iphe, no iya nu.
- 7 Yo bya awukobe mini,
 no l'enyimu ye l'ekalanu.
 Eze Enyimu b'o kparu oge ẹke oo-jebetsua.
- 8 Tẹ mgboko l'ophu tsuje Ojejoje egvu.
 Tẹ iphe bu ndu no lẹ
 mgboko kwabejekwa iya ugvu;
- 9 kẹ l'o kfuru okfu; mgboko abya adu.
 Yo tua ekemu;
 iphemiphe obule abya adu.
- 10 O bu Ojejoje emeje tẹ idzu,
 iphe bu mbakeshi chiru buru iphe mmanu;
 buru iya akposhije iphe
 ndiphe tuberu k'ememe.
- 11 Obenu l'idzu ophu Ojejoje
 chiru akfujeru gbururu jeye lẹ gbururu.
 Iphe o tuberu k'ememe;
 bẹ oomeje;
 yo shi l'ogbo sweru ogbo.
- 12 Onu-oma bu kẹ mba,
 bu Ojejoje bu Nchileke ephe;

- bụ iya bụ ndu, ọ fọtaru;
 ephe aburu okè-iphe iya.
- 13 Ojejoje anọduje l'imigwe lee
 enya lẹ mgboko-a
 phụ unwu eliphe l'ephe ha.
- 14 Onoduje l'ẹke,
 o bu l'imigwe phukota ndu,
 bu lẹ mgboko l'ephe ha.
- 15 O bụ yēbedua meru ọriri nū ephe.
 Iphe bụ iphe ephe eme
 ememe edokotaje iya enya.
- 16 Iphe meru iphe onye eze
 emekputaje l'ogu ta bukwa
 okfu lẹ ndu soja iya ha igwe.
 Ophu mkparawa
 'egudejekwa ike k'eka iya nahụ.
- 17 Inya-ogu bụ iphe-mmanu;
 ẹ ọo dzofutadu madzụ l'egu ogu;
 ophu 'onwedu ẹge ike iya
 hatabe, ọo-dzo-ghe ndzụ.
- 18 Obenu l'enya Ojejoje nọkwa
 l'ehu ndu atsụ iya egvu;
 mbụ ndu ono,
 dakoberu n-yemobu iya;
- 19 kẹ l'oo-nafuta ephe l'eka anwuhu;
 dobe ephe ndzụ teke
 ejo-egu byaru.
- 20 Ayi nọ ngaberu Ojejoje;
 kẹ l'oo ya bụ onye agbaru ayi mkpu;
 bụru iya egbochitaje ayi.
- 21 Oomeje t'ehu tsọo ayi ena;
 kẹ l'ọ bụ l'epha iya,
 dū nsọ bẹ ayi dakoberu.
- 22 Nggube Ojejoje;
 byiko koshinu l'i yeru ayi obu;
 kẹ l'ọ bụ nggu bẹ ayi dakoberu.

34

Egву, Dévidi deru teke ọ wataru ome l'ọ bụ onye ogvu l'ifu Abímeleku; Abímeleku achifu iya

- 1 Mu a-nọdu ekutse Ojejoje tekenteke.
 Tekenteke bẹ mu a-nọdu aja iya ajaja.
- 2 O bụ Ojejoje; bẹ mu gude eku onwomu.
 Tẹ ndu aakpa ẹhu nua ya;
 k'ophu ẹhu a-tsọ ephe ena.
- 3 Bya tẹ ayi chiko tua onu ege
 Ojejoje habe nshinu;
 bya t'ayi chiko kutsee ya.
- 4 Mu rakuru Ojejoje;
 yọ za mu; bya emee;
 mu atsụ-buhu egvu.
- 5 Ndu ele enya iya amuje
 onu-ochi;
 ophu o nwedu l'iphere emee ephe.
- 6 Mube onye ẹta dudu ege
 ọ haru mu chiru mkpu;
 Ojejoje azaa mu;
 bya adzofutakota mu
 l'iphe-ehuka, mu eje l'ọ ha.
- 7 Ojozi-imigwe Ojejoje
 anọ-pheje ndu atsụ
 Ojejoje egvu mgburumburu.

- Qonoduje adzo ẹphe tekenteke.
- 8 Unu dataduduphu Ojejoje;
unu aphu l'ọ du mma.
Qonu-oma b'a goru nu ndu
gbabaru iya l'eka je ezeeru ndzu.
- 9 Unu tsuje Ojejoje egvu;
unube ndu nsọ Ojejoje;
kele ndu atsụ iya egvu
ta dukwa iphe uko iya adujeru ẹphe.
- 10 Unwu agu; be mkpa akpaje;
egu l'eme ẹphe.
Obenu le ndu acho
Ojejoje;
be uko iphe-oma ta akodu.
- 11 Unu byaduduphu;
unube unwegirima.
Unu bya angabe nchi;
te mu zia unu iphe o bu;
mbu otsu Ojejoje egvu.
- 12 ?Nanu onye ndzu atsọ ena;
yo du iya to kaa nka;
mboku-mboku aburu iya k'oma.
- 13 T'onye ono wofukwa onu
l'ejo iphe; yo haa ejo-ire.
- 14 Gbakutaru iphe du eji azu;
watachia ome iphe du mma.
Kebe ehu chjee iphe e-me te nchi du ndoo;
ba atụ-gbekwa iya eka.
- 15 Ojejoje be enya iya
anojekwa l'eke ndu doberu eka ndoo no.
Qongabejekwa nchi teke
ẹphe ara araku iya.
- 16 Obenu le ndu eme iphe du eji;
b'e too lejedu enya oma;
k'ophu epha ẹphe a-chihu le mgboko.
- 17 Ndu doberu eka ndoo abuje;
ẹphe -raku Ojejoje;
yo za ẹphe;
bya anafuta ẹphe
l'iphe-ehuka, ẹphe eje l'o ha.
- 18 Ojejoje anonyabeje ndu uzo chiru.
Qodzofutaje ndu eta
amahedu ege ẹphe e-me iya.
- 19 Iphe-ehuka onye doberu eka
ndoo aduje l'igwe;
obenu le Ojejoje
anafutakotaje iya l'iphe-ehuka ono l'o ha.
- 20 Okpu, no iya l'ehu be ooletaje enya.
E to dudu okpu, no iya l'ehu m'o nanu,
a bya l'akukwo akukwo.*
- 21 Obenu l'ejo madzu bu
ejo iphe iya ono e-gbu iya.
Ndu kpuru ndu doberu
eka ndoo ash; be aa-nma ikpe.
- 22 Ojejoje adzijekwa ndu ejeru iya ozi.
E to nwedu m'oo onye lanu,
gbabaru l'ime iya je ozeru
ndzu, a bya anma ikpe.

* 34:20 34:20 Jon 19:36.

35

Egvu, Dévidi deru

- ¹ Nggube Ojejoje;
tso ndu etso mu okfu okfu!
Tsokwaphu ndu etso mu ọgu ọgu!
- ² Gwota nū ngwa-ọgu ngu;
mẹ iphe eegudeje egbochita
onwonye l'ọgu;
gude bya agbaaru mu mkpu!
- ³ Palia arwa ngu; mę akfū ngu
gude kfū-chia ndu achị mu nū ọzo!
Kfunuru mu l'iji-dzofuta mu!
- ⁴ T'iphere bukwaru kę ndu
achọ ọzo, ẹphe e-shi gbuwa mu.
T'a chiphukwa ẹphe azu;
mbu ndu achiru mu ẹjo idzu.
Tẹ iphe jikwa ẹphe ẹnya.
- ⁵ T'ẹphe dukwa l'ọ bu ẹswa witu,
pherephere zikashiru
teke ojozi-imigwe Ojejoje
a-nodu achị-phi ẹphe achị-phi.
- ⁶ T'uzo ẹphe gbakwaa
tsubalangu; chikotakwaphu ẹturu
teke ojozi-imigwe Ojejoje
a-nodu achị ẹphe
agada-eru-ali.
- ⁷ Keshinu ẹphe gbaru mu ọnya;
l'ẹ b'ọ du iphe mu meru ẹphe;
bya atya iduma doberu mu;
l'ẹ b'ọ du iphe mu meru;
- ⁸ Tẹ ọ-la-l'iyi tukwaa ẹphe l'ukfu.
Tẹ ọnya, ẹphe gbaru hatakwa ẹphe;
ẹphe adalahu l'iduma, ẹphe
turu; buru kpurupyata.
- ⁹ Teke ono; bę mu e-tee ẹswa l'ime Ojejoje.
Ehu atsọo mu ẹna
k'adzofuta, ọ dzofutaru mu.
- ¹⁰ Mu e-gude obu mu l'ọ ha; su:
Bụ onye du l'ọ bu nggube Ojejoje.
O bu nggu adzofutaje
ndu ukpa l'ẹka ndu ka ẹphe;
nafuta ndu ukpa;
mę ndu ẹ te nwedu ẹge
ọ haru ẹphe l'ẹka ndu ana nfu.
- ¹¹ Ndu ẹjo ekebe wu-lihuru l'ẹbo mu ibo.
Ephe akpakọ iphe mu ta
madu teke o meru bobbe mu.
- ¹² Ẹphe gude iphe du ẹji
kfua mu ugwo iphe-ọma;
shi ẹge ono mee;
ike agvu mu.
- ¹³ Obenu lẹ teke ẹhu duru ẹphe ẹji;
bę mu yeru uwe-aphu;
wozita onwomu ali;
swia aswiswi; kfuwa nū Ojejoje.
- ¹⁴ Mu raru ẹkwa; guwa aphu ẹhu ẹphe;
l'ẹphẹ bu unwunne mu;
m'ọ bu ọnya mu.
Mu anoduje ẹẹ ẹka l'agba
l'ọ bu onye ara ẹkwa nne iya.
- ¹⁵ Obenu lẹ teke iphe-ẹhuka byaru mu;
bę ẹphe gbaru mu mgburungburu

- l'aja mu ewena; mbụ ndu mu ta madu;
gude ẹjo okfu asa mu ọsa ẹkfu.
- 16 Ndu ono, ẹ ta madu Ojejoje ono
anọdu aja mu ewena;
l'atagbaaru mu ikireze.
- 17 Nggube Ojejoje;
?bụ teke ole bẹ ịi-chi-bebe
enya yeru ayi ẹge-a?
Dzonua mu; a nonyaa;
ephe emee mu;
mu aburu o-la-l'iyi!
Dzofutaru mkpakọ iphe ono,
mu nweru ono, bụ iya bụ
ndzụ mu l'eka ẹjo agu phe ono!
- 18 O bụ l'edzudzu oha;
bẹ mu a-nọdu keke ngu ekele;
mu a-nọdu l'edzudzu oha jaa ngu ajaja.
- 19 Be ekwekwa tẹ ndu ohogu mu
zuaru mu ukwe;
mbụ ndu ono, mu dụ ashị;
l'ẹ b'ọ dụ iphe mu meru ephe ono.
Ophu i kwekwa tẹ ndu ono,
mu dụ ashị l'ẹ ba dụ iphe
mu meru ephe ono vọoru mu eze.
- 20 Kẹ l'ephe te ekfujedu okfu nchi-odu-ndoo.
Iphe ephe evutachijee l'ishi
bụ okobe ndu, dụ agu l'alị-a okfu.
- 21 Ephe ghecharu onu eghecha l'ebo mu ibo:
l'azụ mgbede l'ephe gude
enya ephe phua mu teke mu eme iya!
- 22 Obenu lẹ nggube Ojejoje
phwaru-a iphe ono l'ọ ha.
Byiko; b'e leswetakwa mu;
ophu ị nọdukwa mu ote-enya!
- 23 Tehu etehu. Zilihu bya adzọo mu!
Gbaaru mu odzori;
nggube Nnajiufu,
bụ Nchileke mu!
- 24 Gude odobe-eka-ndoo ngu
haaru mu enge;
nggube Ojejoje,
bụ Nchileke mu!
Be ekwekwa t'ephe zuaru mu ukwe!
- 25 Be ekwekwa t'ephe rja l'obu ephe; sụ:
"Ha! Lẹ nta-a; bẹ ephe
chọ-vuwaru iphe ephe achọ!"
M'ọ bụ t'ephe sụ: "Nta-a bẹ
ephe menwuwaru iya ẹhu!"
- 26 Tiphere bukwaru kẹ ndu
azuru mu ukwe l'iphe, byaru mu nụ;
ephe akpọo beru.
Tẹ iphere; mẹ ewena jikwa ephe ifu;
mbụ ndu ono, eku onwephe
iphe ephe ẹ-ta ahadu l'ọ bụ iya ono!
- 27 Tẹ ndu ele enya t'a haaru mu
enge gwa egvu ẹhu-atso-ena tee eswa!
T'iphe ephe a-kpjueru l'onu bukwaru:
"T'a tya onu Ojejoje l'ọ ha nshinu;
mbụ Ojejoje ono,
oduje mma mẹ nwozi iya
buru l'ẹhu-agu ono."
- 28 Oo ya bụ; mu egude onu mu

kfua k'odobе-ẹka-ndoo nke ngu.
 Yọ bụkwaruphu ẹge ono;
 bẹ mu a-nọdu etu ngu ẹpha mbọku-mbọku.

36

Egву, Dévidi, bụ nwozi Ojejoje deru nụ onye ishi egву

- ¹ Q bụ ẹjo iphe anọduje ekfu
 okfu l'obu ndu ẹjo iya ono.
 Ẹphe jikaru Nchileke;
 ẹphe ta atşu iya egву ẹ phuu.
- ² Kẹ l'ọnoduje aja onwiya ajaja-njagbu;
 mbụ jatabe onwiya;
 k'ọphu bụ l'ẹ tọo phujedu
 iphe dụ ẹji, oome;
 k'ọphu ọo-kpọ iya ashị.
- ³ Iphe, eshije iya onu
 bụlephu ẹjo okfu; mẹ ugho.
 Ẹ too mejedu l'ọ bụ onye maru iphe;
 too me iphe dụ mma.
- ⁴ Qozeje azẹe rikobe iphe dụ ẹji, ya e-me.
 Q bụlephu ẹjo ọzo;
 bẹ ootsochitaje;
 tọ dụ iphe dụ ẹji, ọojikaje ememe.
- ⁵ Nggube Ojejoje; n-yemobu ngu
 chikowa igwe l'ọ ha gvua kfurukfuru.
 O-me-g'o-kfuru, i bụ eruwa akpamigwe.
- ⁶ Odobe-ẹka-ndoo nke ngu
 akpa origodo l'ọ bụ eze ugву.
 Ikpe nke ngu aha ogву l'ọ
 bụ ebo eze ẹnйimu ime-alị.
 Nggube Ojejoje; ọ bụ nggu
 doberu madzụ; dobe anụ, bu l'ẹgbudu.
- ⁷ Lewaru ẹge n-yemobu ngu
 bụ-be iphe vu oke aswa!
 Q bụ iya meru iphe ndiphe
 gbabaru l'agu ngu je anọdu ezeru ndzụ.
- ⁸ Ẹphe anọduje l'ulo ngu eri gwogwooo.
 Iimeje t'ẹphe ngụa mini
 l'ẹnйimu ẹhu-otso-ena nke ngu.
- ⁹ Kẹ l'ọ bụ l'ẹka ngu bẹ ndzụ futaru.
 Yọ bụru l'ẹke iphoro
 nke ngu nọ;
 bẹ ayi a-nọdu phụ iphoro.
- ¹⁰ Byiko yekpelekwaruphu
 ndu maru ngu nụ obu ẹge i yeru iya ẹphe.
 Nggу edobekpelekwaphu
 ẹka ndoo ẹge
 i doberu iya l'ẹhu ndu obu guru iphoro.
- ¹¹ Be ekwekwa tẹ ndu eku
 onwẹphe ekuku dzọo mu ọkpa.
 Qphu i kwekwa tẹ ndu akirishi
 gude ẹka ẹphe nwufu mu.
- ¹² Phұaru ẹge e nwutsushiru
 ndu ẹjo iya ono;
 ẹphe adabutsuaru;
 ophu ẹphe e-gbeshihedu ọdo.

37

Egву, Dévidi deru

- ¹ Ba aphujekwaru ndu
 eme ẹjo iphe ẹnйa-ұphu;
 ophu i kojekwaru ndu

- ę te dobedu ęka ndoo okopho.
 2 Kę l'ę ta aa-nękwa ophu baru ishi;
 ęphe anwua kpaal'ọ bu ęwu;
 kposhihu nkų l'ọ bu iru oshi.
 3 Dakobe Ojejoje; meje iphe dų mma!
 Buru l'alı ono buru
 o-me-g'o-kfuru!
 4 Tę ęhu-ętso-ęna ngu buru lę Ojejoje;
 k'ophu ọo-nų ngu iphe,
 agu ngu nų.
 5 Woru iphe, bu iphe, iime
 ememe ye Ojejoje l'ęka.
 Dakobe iya; oo-meru ngu iya-a.
 6 Oo-me tę odobe-ęka-ndoo
 ngu nwua l'ọ bu iphoro;
 mbų lę Ojejoje a-haru ngu enge;
 mee tę iswi-odu-mma ngu
 gbua nwıinwii l'ọ bu
 echi-oke-eswe.
 7 Taa nshi; nggu achıru ękfu kwęe Ojejoje.
 Ba aphukwa ęnya-ųphu
 teke iphe duru ndu ęjo iya ono lę mma;
 mbų teke ęjo idzu,
 ndu akirishi chıru ęje l'ęge ęphe chıru iya.
 8 Ba avujekwa ọvuma;
 ophu ęhu eghujekwa ngu eghughu!
 Ba aphujekwa ęnya-ųphu;
 kę l'oodubajekwa madzų l'ome ęjo iphe;
 9 kęle ndu ęjo iya ono;
 bę ee-me t'ęphe chıhu
 Obenu lę ndu chıru ęnya
 pyoo lę Ojejoje bu ęphe
 e-nweru mgboko.
 10 Ę ta anęhedu ophu baru ishi;
 e mee tę ndu akirishi gvų.
 I -chọ ęphe; tıi phų ęphe.
 11 O bu ndu dų agu e-nweru mgboko-a.
 ęphe enweru ęhu-agu;
 nweru iya k'etsutsu iya.
 12 Ndu ęjo iya ono a-nọduje
 achıru ndu doberu ęka ndoo ęjo idzu;
 l'ataru ęphe ikireze iphe ęphe e-me ęphe.
 13 Obenu l'ọo ọchi bę Ojejoje
 anọduje achı ęphe;
 kę l'ọ maru lę teke
 ee-mebyishi ęphe; dųwa ntse.
 14 Ndu akirishi mıtaru
 ogu-mbeke ęphe;
 t'ęphe gbushia ndu ifu dų npho;
 bya esee akfų ęphe t'ęphe
 gbatsushia ndu ųkpa;
 mę ndu ę-tọ dųdu ęge
 ọ haru ęphe.
 15 Obenu l'ọ bu ogu-mbeke
 ęphe ono ee-mekochaa ria ęphe ishi;
 e woru akfų ęphe ono nyakwoshia.
 16 Nwiphe ę-ta badu ishi,
 onye doberu ęka ndoo nweru;
 bę kakwa mma;
 ma l'ęku, ndu ęjo iya ono,
 dų l'igwe kparu kųbe.
 17 Kęle ndu akirishi;

- bẹ aa-nafu iphe ẹphe gude eze igidi.
 Obenu l'oo Ojejoje
 bụ agbarike ndu doberu-eka-ndo.
 18 Q bụ Ojejoje maru ẹge ndu
 ụta ẹ-ta dūduru a-nọ-bebe.
 Obenu l'òkè, gbaru ẹphe
 a-buru nk'ẹphe gbururu jeye.
 19 Iphe-ẹhuka -bya;
 bẹ ifu te ekpuduru ẹphe
 ẹ ntu.
 Ejo-ẹgu -bya;
 ẹphe enweru nri;
 nweru k'etsutsu iya.
 20 Obenu ẹ ndu akirishi
 a-buru kpurupyata.
 Ndu ohogu Ojejoje
 a-dụ l'ọ bụ iphe,
 e meberu l'alị, vuru; ji ejiji;
 a bya ele ẹnya;
 yo kpofu l'ọ bụ
 ẹnwuru-ọku.
 21 Ndu ẹjo iya ono abuje;
 ẹphe -jita ụgwo; ẹphe eria ya.
 Obenu ẹ ndu doberu
 ẹka ndoo bụ o-me-l'uko.
 22 Q bụ ndu Ojejoje ọru
 ọnu-oma nụ e-nweru mgboko-a.
 Obenu ẹ ndu ọ turu ọnu
 a-chihu.
 23 Onye eme iphe, dụ Ojejoje mma
 bụ iya akpọ-zijeru onye ono ẹge
 oo-gude aha ọkpa.
 Yo mee onye ono t'o vudo vudoshia ike.
 24 Ụkfu -dụkpoo ya nụ;
 b'ẹ tọo darudu alị;
 kẹle Ojejoje a-wota iya.
 25 Mu shikwa buru nwata;
 nta-a bẹ mu bụwa ọgurenya.
 Q bụ ẹ mu ta aphubua ẹke
 Ojejoje gbadoru onye doberu ẹka ndoo;
 m'ọ bụ ẹke ụnwu iya arọ nri.
 26 Onye doberu ẹka ndoo
 abuje o-me-l'uko;
 l'ẹje ndu ọdo ụgwo.
 Ụnwu iya aburu iya ọnu-oma.
 27 Gbakutaru ẹjo iphe azu;
 wata ome iphe dụ mma;
 ẹge ii-buru l'alị-a jeye ẹ tutu yoyo.
 28 Iphe dụ Ojejoje mma bụ
 t'e ekpeje ikpe, dụ mma.
 E tọo gbadojekwa ndu yeru iya obu.
 Ọokwa-chije ẹphe jeye ẹ tutu yoyo.
 Obenu ẹ ndu akirishi;
 bẹ oomeje t'awa ẹphe chihu.
 29 Q bụ ndu doberu ẹka ndoo
 e-mekochaa nweru alị-a;
 buru iya jeye ẹ tutu yoyo.
 30 Okfu, eshije onye doberu
 ẹka ndoo ọnu bụ mmamiphe.
 Iphe eshije iya ọnu aburu iphe, dụ mma.
 31 Iphe anọje iya l'obu
 tekenteke bụ ekemu Nchileke.

- E tọ dakajędu iya adaka.
 32 Ndu ejo iya ono ejeje
 je akwaaru ndu doberu ęka ndoo;
 l'achọ ęge ee-shi t'ishi ęphe phuhu.
 33 Obenu lę Ojejoje
 te ekwejedu t'ęphe daba ęphe l'ęka.
 Ophu o nwedu l'a nma
 ndu doberu ęka ndoo ikpe;
 m'a kpuru ęphe bya
 l'ulo-ikpe.
 34 Nọdu ngaberu Ojejoje!
 Tsoje uto iya!
 Oo ya a-pali ngu ifu;
 mee ngu t'i nweru alı-a.
 li-gude ęnya ngu
 phu teke ee-me
 te ndu akirishi chıhu.
 35 Mu phujewaru ejo madzu, obu taru mini.
 Yoo vu l'ọ bu oshi,
 nọ l'ęke ęhu du iya mma.
 36 Obenu l'ę ta nọdu ophu baru ishi; tọ nọhe.
 Mu achọ ya nta; chọo ya imo;
 mu ta aphuhe iya.
 37 Lenua ndu uta ę-ta nọdu l'ęhu ęnya;
 nggu egbua ndu obu guru iphoro igo;
 nggu aphu lę ndu eme te
 nchi du ndoo e-dobe akọ.
 38 Obenu lę ndu eme iphe du ęji;
 be ee-me t'ęphe buru kpurupyata.
 Iphe bu unwu ndu akirishi
 l'ęphe ha; a-chihukwa.
 39 O bu Ojejoje adzofutaje
 ndu doberu ęka ndoo.
 O bu iya abujeru ęphe
 agbarike teke ęphe eje iphe-ęhuka.
 40 Mbų lę Ojejoje eyejeru
 ęphe ęka nafuta ęphe.
 Onafutaje ęphe l'ęka
 ndu akirishi; shi ęge ono
 dzofuta ęphe;
 ke l'ęphe gbabaru l'ime iya je ezeeru ndzu.

38

Egву-qma, Dévidi guru gude nyataru Ojejoje iphe

- 1 Nggube Ojejoje; be egudekwa
 ovuma baaru mu mba;
 ophu i gudekwa
 oke ęhu-eghughu
 hüa mu ahühü!
 2 Ke l'akfu ngu baakwaru mu l'ęhu ke tuu.
 I meruwaru mu ęhu.
 3 ęhu-eghughu ngu mewaru;
 ęhu ta adujehe mu npho.
 Ejo iphe, mu meshiru;
 emewa; okpu, nọ mu l'ęhu
 amikota mu wongu-wongu.
 4 Ke l'ęjo iphe, mu meshiru
 ripyabeekwaru mu.
 Onyitabewa mu ęra;
 k'ophu bu lę mu ta
 duhedu ike evuvu iya.
 5 Onya, aba mu nu

- rehuwaru erehu; l'eshi nshi.
Ishi iya aburu eswe, mu meru.
- 6 Mu kpo-kfuwaru-a
akpo-kfuru; dẹ ẹka l'agba.
Mkpurumkpuru;
bẹ mu agukota aphu.
- 7 Okpurukpu-azụ tūkokwa
eshi mu nwaranwara.
Ẹ t'o nwehekwa ẹke ẹhu
du mu npho; m'ọo nanu.
- 8 Uvo ta duhekwa mu;
ike agvwa mu.
Obu te gvuhewaru mu egvuru;
k'ophu bu l'ọ buwaa ude bẹ mu atsu.
- 9 Nggube Ojejoje; iphe bu iphe
agu mu nu b'i makotaru.
Ude, mu atsu bẹ ta buhedu k'edomi.
- 10 Obu akfu mu
gbudungu-gbudungu;
ophu ike aduhedu mu.
Mu te egbe aphuhedu uzo l'anya.
- 11 Ndu onya mu phe;
me ndu oyi mu phe ezewaru mu ezeru.
Ishi iya aburu iphe-ehuka ono,
dakfutaru mu nu ono.
Ndu obutobu mu phe
jewaru je evudo ote-anya.
- 12 Ndu achọ ishi mu
gbashiwaru mu onya.
Ndu eme t'ephe
meka mu iphe anodu l'idzu
ege mu e-shi laa.
O bulephu idzu ege ephe
e-shi dzua ejo-ire bẹ ephe
anoje: eswe l'enyashi.
- 13 Mbẹdua dukwa l'ọ bu onye
ada nkichi, ẹ-ta dudu iphe onuje;
dukwapu l'ọ bu onye te ekfudu okfu,
ẹ te nwedu okfu, eshije iya onu.
- 14 Mu dulephu l'ọ bu onye
eekfu okfu eyeru;
ophu o yedu onu;
ke l'ẹ to dudu iphe eekfu, o nuru.
- 15 Nggube Ojejoje;
mu noduwa ngaberu ngu.
O bu nggube Nnajiufu,
bu Nchileke mu, a-za mu
oku, mu eku ngu.
- 16 Mu ekfu; su: "Be ekwekwa
t'ephe zaru mu ukwe;
m'ọ bu t'ephe kulahaa
onwephe ege ephe ẹ-ta
hadu teke okpa chiswahuru mu."
- 17 Ishi iya aburu le mu angawa nganga k'adada.
Ehu ahwa mu oku.
- 18 Mu ekfushiwa iphe du eji, mu meru.
Ejo iphe mu meshiru atsuwa mu l'ehu.
- 19 Ndu ohogu mu dukwa l'igwe; shihu ike.
Ndu kporu mu ashi
l'e b'ọ du iphe mu meru ephe
ahakwapu l'igwe.
- 20 Ndu egudeje ejo iphe

- kfuа ugwo iphe-oma,
 e meru ephe
 anoduje ekfuru mu
 ejo-okfu;
 kele mu anoduje eme iphe du mma.
²¹ Ba ahakwa mu; nggube Ojejoje!
 Nggube Nchileke mu;
 ba anodukwa mu ote-anya!
²² Mee egwegwa bya agbaaru mu mkpu;
 nggube Ojejoje, bu onye ndzofuta mu!

39

Egву-oma, Dévidi deru nu onye ishi egvu, bu Jedutunu

- ¹ Mu suru le mu a-kwachafuru onwomu enya;
 te mu be egude onu mu kfuta iphe du eji.
 Mu a-tuje onu mu eri teke
 mu le ndu akirishi no.
² Teke mu daru ash;
 t'e b'o du iphe mu e-je
 ekfukfu; m'o -ruhuru;
 o buru iphe du mma;
 teke ono;
 be iphe-ehuka mu
 gbe bya aka nshinu.
³ A nonyaa;
 obu agbahulehaa mu agbahahu.
 Mu arinyale iya phu;
 to kwehe;
 mu asanua onu wata okfu okfu; su:
⁴ "Nggube Ojejoje;
 menua te mu maru ege mu a-no-bebe.
 Koshi nu mu oge
 nka-ezekuna nke mu;
 mbu ege o-habe; mu achiri owa wushi.
⁵ I meru ndzu mu;
 yo gbaa su-kworongu.
 Ege mu kataberu nka
 te nwekwa iphe o bu
 l'eke i no.
 Ndu madzu dulekwaphu l'o bu uphere-onu.
⁶ Madzu bu nwonyonyo mmanu b'o bu.
 Gbirigbiri ono, aanoduje
 ada ono bulephu t'o buru.
 Qokpaje eku dobe;
 to ma onye e-ri ya nu.
⁷ Nta-a Ojejoje;
 ?bukpo ngunu; be mu ele enya iya?
 O bu nggu; be mu dakoberu.
⁸ Nafuta mu l'emeswe ono,
 mu mesweru ngu ono!
 Be ekwekwa te ndu
 eme eswe kweeru mu une!
⁹ Mu shi kpoo aka l'agba
 no-kirishia;
 ke l'o bu nggu;
 be iphe ono, amukotaru mu nu ono shi l'eka.
¹⁰ Ba ahuhe nu mu ahuhu-a, ihu mu-a;
 ke l'ike agvukwa mu l'iphe iime mu.
¹¹ Iibajeru madzu mba;
 hua ya ahuhu ke iphe du eji, oome;
 Itakashije iphe du mma

- onye ono nweru l'ọ bụ
 ẹka-mkpu.
 Onyemonye ọbule;
 bẹ ndzụ iya dulephu l'ọ bụ uphere-ọnu.
- ¹² Nnua ekfukfu, mu ekfu
 anụ ngu nggube Ojejoje!
 Ngabenu nchị lẹ mkpu,
 mu echiku ngu!
 Ba adahukwa mu nkichi
 l'ekwa, mu ara araku ngu;
 kele mu bụ onye ije
 lakfuta ngu;
 l'ọ bụ ndiche ayi phe.
- ¹³ Byiko ha mu ru;
 k'ophu mu a-kabẹ nweru nwa ẹhu-otso-ena
 m'ọo ujiku lanu;
 tẹmanu mu anwuhude."

40

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

- ¹ Mu takwaru nshi ngaberu Ojejoje;
 gbururu jeye yọ ngabe nchi; nua olu mu.
- ² Yọ bya anwufuta mu lẹ nsụ, anyị ishi ẹdzu;
 mbụ kufuta mu l'epoto ura, mu nọ;
 bya eworu mu kfube l'eli
 agburanyi mkpuma;
 mee mu; mu evudoshia ike.
- ³ Yọ bya eworu egvu
 ophungu ye mu l'ọnu.
 Mu egude egvu ono wata
 oja Nchileke ayi ajaja.
 Aa-du l'igwe phụ iphe meru nụ;
 wata ọtsu egvu.
 Ephe alaphuta azụ bya adakobe Ojejoje.
- ⁴ Ọnu-oma bụ k'onye,
 bụ Ojejoje b'ọ dakoberu;
 onye ẹ te eledu ndu, eku
 onwephe ekuku ẹnya l'ifu;
 too tso ndu chiru ukfu
 kwee l'iphe ẹ-ta dudu iphe ọ bụ.
- ⁵ Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 iphe dụ biribiri, i meshiru;
 mę iphe jichi idzu k'omeru ayi;
 bẹ hakwa l'igwe.
 Ophu ọ dudu onye a-dụ ike
 gushi-geeru ngu iya.
 O -buru l'ọo tẹ mu gya ya nanu nanu;
 bẹ ọo-ga abukwa
 'aguta aguta.
- ⁶ Iphe agụ ngu nụ ta bukwa
 t'a gwaję ngu agwagwa;
 m'ọ bụ t'e gwotaru ngu ngweja.
 Obenu l'ị hawaru mu ẹnu nchị.
 Ngweja-ukfuru;
 mę ngweja-iphe dụ ẹji
 ta dudu ophu jiru ngu ẹpho.
- ⁷ Ya ndono; mu asu:
 "Owaa mu Nchileke!
 Mu byawaru tẹ mu mee
 ege e deru ke nke mu lẹ ẹkwo Ekemu.
- ⁸ Nggube Nchileke mu;

- iphe dū mu mma bụ tẹ mu
mee iphe bụ uche-obu ngu.
Ekemu ngu anọjele mu phụ l'obu tekenteke.”*
- ⁹ Mu gudewa ọnu mu kfua
k'odobе-ẹka-ndoo ngu l'edzudzu ọha.
Nggube Ojejoje;
ị mawaru lẹ mu te dobedu ọnu ndoo.
- ¹⁰ Mu ta asumijedu
odobе-ẹka-ndoo ngu
l'obu mu.
Mu ekfukashije l'ị bụ
o-me-g'o-kfuru;
bụru onye ndzofuta;
ọphu mu 'ahadu okfuru
ọha l'ọphu ege i yetaberu madzụ obu;
bụru onye ire-lanụ.
- ¹¹ Nggube Ojejoje;
byiko ba ahakwa mu ọphuru imiko.
T'ọ bụkwaru n-yemobu
yele ire-lanụ ngu a-nọdu
eche mu mkpурumkpuru!
- ¹² Iphe-ẹhuka, bụ 'o-nwe-aguta
gbaakwaru mu mgburumburu;
ejo iphe mu meshiru
anọ-chiwa mu ụzo;
k'ọphu bụ lẹ mu ta aphuhedu ụzo.
Ọ ka egbushi, nọ mu l'ishi l'igwe.
Nta-a; bẹ mu ta mahẹkwa ege mu e-me iya.
- ¹³ Nggube Ojejoje;
t'ọ bụnuru uche ngu t'ị dzọo mu!
Bya nụ nta-a; bya eyeru mu ẹka!
- ¹⁴ Tẹ iphere bụkwaru kẹ ndu achọ ishi mu;
mbụ t'ẹkwo-nji jikwaa ephe.
Kpua ephe ifu l'alị; chilala ephe azụ;
mbụ ndu arị t'ẹ b'ọ dūru mu lẹ mma;
kpua ephe ifu l'alị;
chilala ephe azụ.
- ¹⁵ Tẹ iphere bụkwaru kẹ ndu
azuru mu ukwe;
t'ẹhu dakwaa ephe kọo.
- ¹⁶ T'iphe bụ ndu achọ ngu nụ;
bụkwaru ndu ẹhu a-nọduje atso ẹna;
ephe anọdu ngu l'ẹka tee ẹswa.
Tẹ iphe ephe a-kpuru l'ọnu;
mbụ ndu ọ dū t'a sụ l'ị
dzofutaru ephe bụru:
“Ojejoje dū egvu!”
- ¹⁷ Obenu lẹ mbẹdua bụ onye ụkpa;
bụkwaruphu onye aka ẹka ịkarikari.
Obenu lẹ Nnajiufu arile-e ọriri ẹhu mu;
mbụ l'ọ bụ nggube
Nchileke mu bụ onye
eyejeru mu ẹka;
buru onye adzọje mu nụ.
Nggube Nchileke nke mu;
ba akpọkwa ụkfu!

41

Egву-oma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu

¹ Ọnu-oma bụ k'onye

* 40:8 40:6-8 Hib 10:5-7.

- eyejeru ndu ụkpa ẹka;
 ọkele Ojejoje a-dzọfuta iya
 teke ooje iphe-ẹhuka.
- ² Ojejoje a-kwachi iya;
 dobe iya ndu.
 Yọ buru onye a ọọru
 ọnu-ọma nọ ọ mgboko.
 Ojejoje te enwuduru iya eye;
 tẹ ndu ọhogu iya mee ya
 ẹge dọ ẹphe mma.
- ³ Ojejoje a-gbaru iya mkpu
 teke ome-l'ẹhu turu iya ye l'ulo;
 mee t'ọ gbakerehu l'iphe bọ ẹhu-otsu-ume iya.
- ⁴ Mu asu: "Nggube Ojejoje;
 phunuaru mu imiko!
 Menua mu tẹ mu ọrohu l'iphe eme mu nọ;
 ọkele mu mewaru ngu ẹji!"
- ⁵ Ndu ọhogu mu anọduje
 ekfuru mu ẹjo okfu; sọ:
 "Bọ teke ole; bẹ mu a-nwuhu;
 t'a zahaa mu ọ mgboko-a?"
- ⁶ Madu -bya mu ajiji;
 yoo kfuru mu iphe, ẹ te shidu iya l'obu.
 Iphe ọ byaru; aburu t'ọ bya
 anuta iphe dọ ẹji l'ẹhu mu.
 O -lufulephu;
 yọ wata edori ẹhu mu.
- ⁷ Iphe bọ ndu, mu dọ ashi
 anọduje adu-phe
 taphatapha l'ekfubyishi mu.
 O bulephu iphe, bọ iya
 katsukpo ẹji;
 bẹ aduje ẹphe t'ọ mee mu.
- ⁸ Ẹphe asu: "Tuswekwa!
 L'ọ kwa 'o-nwe-agwota byaru mu.
 L'ọ tu-ruakwaru mu azu ali;
 k'ophu bọ ọ mu te
 egbeshihekwa egbeshi ọdo."
- ⁹ Mbọ jeyekpo l'onye ophu
 mu ẹya eshi okpobe onya;
 buru onye mu dakoberu;
 mbọ onye mu l'iya
 gba mgbaria nri mu;
 bẹ gbeshiru nọ;
 chọlahaa ẹge ee-shi t'ọ tsuru mu.*
- ¹⁰ Olobu; nggube Ojejoje;
 phunuaru mu imiko!
 Meeru tẹ mu gbakerehu;
 k'ophu mu a-kfu ẹphe
 ugwo iphe-a, ẹphe eme
 mu-wa.
- ¹¹ Mu marua ọ mu nọ ngu l'obu;
 ọkele t'ẹ ti kwedu tẹ ndu
 ọhogu mu mekputa mu.
- ¹² Keshinu ophu uta ẹ-ta dudu mu l'ẹhu;
 bẹ ji-pali mu-a;
 dobe onwongu l'ifu;
 tẹ mu nọdu gbururu jeye ọ tutu yoyo.
- ¹³ T'e tua Ojejoje ẹpha;
 mbọ Nchileke ọ ndu Ịzurẹlu;

* 41:9 41:9 Jọn 13:18.

gbururu jeye ẹ tutu yoyo.
Ono kwa ẹge ọ ẹdu.
Ono kwa ẹge ọ ẹdu.

42

- Ẹvù, a raru nù onye ishi egvu ẹ Ẹnwu Kora gua
¹ Ọ bụ ẹge nne ele anọduje atụ hengu hengu;
 l'achọ nggele ẹke ọo-gụ mini;
 bẹ mu atụ hengu hengu
 l'achọ nggube Nchileke.
² Obu Nchileke; ẹdu mu;
 mbụ Nchileke ọphu nọ ndzụ.
 ?Bụ teke ole; bẹ mu e-vudo iya l'ifu?
³ Ẹnya-mini mu bụwa nri mu: eswe l'enyashi;
 kẹ l'ẹ tọ ẹdu teke ndiphe ta ajjedu mu:
 “?Ba awe; bẹ Nchileke mu nọ?”
⁴ Nta-a, mu tuko iphe nọ mu l'obu ekfushi-a;
 bẹ mu nyataru ẹge mu shi edujeru ndu ọha;
 ayi atuko azụ ẹje l'ulo Nchileke;
 azụ egvu ẹhu-ọtso-ẹna;
 l'ekele Nchileke ekele;
 mbụ ndu ọha, byaru ọgba aji ono.
⁵ ?Bụ ngunu meru iphe ẹhu daru mu kọo.
 ?Bụ ngunu meru iphe
 ọkpoma akfụ mu nkfụ.
 Mu a-nọdu ele Nchileke ẹnya l'ẹka;
 kẹle mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
 mbụ onye bụ iya bụ onye adzọfutaje mu nù;
⁶ bụru Nchileke mu.
 Ehu chihukwaru mu echihu.
 Ọo ya meru iphe mu nọdu
 l'alj Jọdanu nyata ngu;
 mbụ l'alj Hẹmonu ẹ Ugvo Miza.
⁷ Ebo mini akpọru ebo mini ibe iya gerugeru.
 Ẹnari ngu; mẹ uphere ngu
 tsowaru l'ọ bụ mini bya ekpua mu.
⁸ L'eswe bẹ Ojejoje ekoshije mu n-yemobu iya.
 O -be l'enyashi;
 mu akpuru egvu iya l'onu;
 l'ekfukfu, mu ekfuje anụ
 Nchileke, gude ndzụ mu.
⁹ Mu sọru Nchileke,
 bụ agbara-mkpuma mu:
 “?Bụ ngunu kparu iphe
 ị zaharu mu?
 ?Bụ ngunu kparu iphe ndu
 ọhogu mu akpa mu ẹhu;
 yọ bụleruphu aphụ; bẹ mu agu”
¹⁰ Ndu achị mu nù anọduje ezi mu okfu; su:
 “?Nanuhunu Nchileke mu ọbu?”
 Iphe ono, ẹphe anọduje
 ekfu ono tükowa ọkpụ,
 nọ mu l'ẹhu amipyashi amipyashi.
¹¹ ?Bụ ngunu meru iphe ẹhu daru mu kọo?
 ?Bụ ngunu meru iphe
 ọkpoma akfụ mu nkfụ?
 Mu a-nọdu ele Nchileke ẹnya l'ẹka;
 kẹle mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
 mbụ onye bụ iya bụ onye
 adzọfutaje mu nù;
 bụru Nchileke mu.

43

- ¹ Hanqaru mu enge;
 nggube Nchileke;
 nggu agbaaru mu ɔdzori.
 Nafuta nu mu l'eka ndu ono,
 e ta madu ngu nu ono!
 Gbafuta mu l'eka ndu ugho; me ndu akirishi.
- ² Keshinu o bu nggube
 Nchileke bu ike mu;
 ?nanu ege o du;
 b'i gwoberu mu?
 ?Bu ngunu kparu iphe
 ndu ohogu mu akpa mu ehu;
 mu eje ogbe-ogbe.
- ³ Menua t'o buru iphoro ngu
 yele ire-lanu ngu a-nodu edu mu.
 Yo dua mu durua mu
 ugvu ngu ono, du nsɔ ono;
 mbu t'ephe durua mu eke
 i bu gedegede.
- ⁴ Teke ono; be mu a-byaruta
 enya-ngweja
 nggube Nchileke;
 mbu Nchileke ono,
 bu ehu-otso-ena mu;
 buru onye ono, mu ete eswa iya ono.
 Mu a-kpo une gude jaa ngu
 ajaja nggube Nchileke,
 bu Nchileke mu.
- ⁵ ?Bu ngunu meru iphe ehu daru mu kɔ.
 ?Bu ngunu meru iphe
 okpoma akfu mu nkfu?
 Mu a-nodu ele Nchileke enya l'eka;
 kele mu e-mekochaa jaa ya ajaja;
 mbu onye ono, bu iya
 adzofutaje mu nu;
 buru iya bu Nchileke mu.

44

Evu, a raru nu onye ishi egvu te Unwu Kora gua

- ¹ Nggube Nchileke;
 ayi gudewa nchi ayi nua;
 nna ayi oche phe akowaru
 ayi iphe i meshiru
 l'oge nk'ephe; teke ndiche.
- ² Epe koru ayi l'oo
 nggubedua gude ike ngu
 chishia iphe bu mbakeshi l'ali epe;
 bya eworu ndu nke ngu dzaa l'ali ono.
 Ohamoha ono b'i mebyishiru;
 bya emee nna ayi oche
 phe;
 epe aja aja.
- ³ E to budu ngwa-ogu;
 be ndu nke ngu gude luta ali ono;
 to bu l'ike k'okpu-eka epe.
 O bu l'ike nke ngu yele
 okpu-eka nke ngu;
 me eswiru ono, i swiru
 epe ono;
 be epe gude luta iya;
 ke l'i yeru epe obu.

- 4 Q bụ nggu bụ eze mu;
 bụru Nchileke mu.
 O bụ nggu emeje t'unwu
 Jékpọ lu-gbua l'ọgu.
- 5 Q bụ nggu; bẹ ayi anoje l'ẹka;
 chị-phu ndu ọhogu ayi azụ.
 Yọ bụru ẹpha ngu;
 bẹ ayi egudeje dzọo ndu
 ọhogu ayi pyakapyaka.
- 6 Mu ta achiduru ukfu kwẹe l'akfu, mu chị;
 ọphu ogu-mbeke mu 'adzọdu mu.
- 7 Obenu l'i meru t'ayi lu-gbua ndu ọhogu ayi.
 Ndu ayi dọ ashị b'i kpuru ifu lẹ ntụ.
- 8 Q bụ Nchileke; bẹ ayi egudeje
 asa nsasa mbọku-mbọku;
 bụru nggube Nchileke;
 bẹ ayi a-nọdu aja ajaja
 gbururu jeye lẹ tutu yoyo.
- 9 Obenu lẹ nta-a;
 b'i jikawaru ayi;
 bya ekpuwa ayi ifu lẹ ntụ.
 Ọphu i tsojehedu ndu soja ayi eje ọgu.
- 10 I haru ndu ọhogu ayi;
 ẹphe achị-phu ayi azụ;
 ndu ayi dọ ẹji l'ẹnya abya
 atuko ẹku ayi gwoo tutua.
- 11 I chị-waru ayi haa l'ọ bụ aturu,
 e doberu k'egbugbu;
 tufashiwa ayi l'iphe bụ mbakeshi.
- 12 I reshiwaru ndibe ngu torotoro;
 l'ẹ b'ọ dọ uru, i ritaru l'ishi ẹphe.
- 13 I mewaru ayi; ndu obutobu
 ayi l'azuru ayi ukwe;
 l'achị ayi ọchi;
 l'aja ayi ewena.
- 14 I mewaru ayi; iphe bụ
 mbakeshi egude ayi anma ẹjo ẹtu.
 Ndi phe -phua ayi;
 a kpọ-yiaru ayi ukuvu.
- 15 Mbọku-mbọku;
 bẹ aanọduje eme mu
 iphe-iphere.
 E mewaru mu ifu kpube mu lẹ ntụ;
- 16 kẹle ndu ọhogu mu;
 mẹ ndu eme t'ẹphe melata
 ugwo-iphe e meru ẹphe
 anọduje azuru mu ukwe;
 l'ekfubyishikwa mu phu.
- 17 Iphe-a l'ọ ha mekotaru ayi;
 e guderu l'ayi ta zahabua ngu;
 tọ bụ l'ayi dakajeru ndzụ, ayi lẹ nggu gbaru.
- 18 Obu ayi ta lufubua l'ẹke jino;
 ọphu ọ bụdu l'ayi dakajeru ekemu ngu.
- 19 Obenu l'i gweru ayi rakaraka
 wushiru nkuta-ọswa.
 I gudewa oke ẹkpuru-ọchi kpuchia ayi.
- 20 Ndege ọ bụ l'ayi zaharu Nchileke ayi;
 wata ọbaru agwa ndu alị ọdo ẹja;
- 21 ?Nchileke ta ga amadunua tọo;
 keshinu ọ makotaru iphe madzụ arị l'obu?
- 22 Q bụ l'okfu ẹhu ngu;
 b'ẹ to nwedu mbọku, anwuhu

- ta anọdujedu achi ayi.
 Aanọduje eme ayi l'ọ bụ aturu,
 a chitaru eje egbugbu.*
 23 Nnajiufu; ehu nụ etehu!
 ?Bụ ngunu kparu iphe iiku mgbenya?
 Tehu etehu; ba ajikashi nụ ayi tughuwararu!
 24 ?Bụ ngunu meru iphe
 ẹ ti yheduru ayi onu?
 ?Bụ ngunu meru iphe
 i zaharu iphe-ehuka, ayi eje;
 mę ẹhu, aakpa ayi?
 25 E mewaru ayi; ayi adaa; nmaa ẹpho l'alj;
 mbụ l'ishi ruakwaru ayi alj.
 26 Gbeshi nụ yeru ayi ẹka!
 Gude kę n-yemobu ngu gbafora ayi!

45

Ẹvù, a raru nụ onye ishi egvu tẹ Ụnwu Kora gụa. T'e gude olu egvu "Okfukfulike" gụa ya egvu ẹswa-nwanyi

- 1 Okfu ọma jiru mu onu;
 tẹ mu kfulu yeru eze.
 Ire mu dukwa l'ọ bụ
 mkpishi-ekwo onye maru ode ekwo.
 2 ?O nweru onye ka ngu ọma mma.
 Okfu, shi ngu l'onu bụ iphe-ọma;
 kele Nchileke gowaru ngu onu, a-nọ ojejeje.
 3 Nggube O-gbua-o-turu-ugo;
 wota ogu-mbeke ngu kee l'ukfu!
 Wota ọdu-biribiri yele
 o-gbu-nwii-nwii yee l'ọ bụ uwe!
 4 Nọdu l'ugbo-inya ngu;
 nggu egude ọ-du-ugvu ngu
 gbaa wugowugo
 lụaru ire-lanụ ọgu;
 mę owozita onwonye alj;
 mę odobe-eka-ndoo.
 Gude ike ngu mee iphe du biribiri.
 5 Tẹ akfu ngu ono, atsụ nkọ ono
 mejelephu kę tsu lę
 meji ndu ohogu nggube eze.
 Tẹ iphe bụ mbakeshi
 dajekwaa ngu kpurumu l'ifu.
 6 Nggube Nchileke;
 ọ bụ ege i bụ eze nta-a;
 bụ ege ii-buru iya gbururu jeye lę tutu yoyo.
 Ọ bụ ikpe, du mma;
 b'i gude achi.
 7 Odobe-eka-ndoo aduje ngu mma;
 akirishi adukwa nụ ngu ashị.
 Oo ya meru iphe Nchileke, bụ Nchileke ngu
 shi lę manụ ẹhu-otso-ena,
 ọ wuru ngu l'ishi
 mee t'i kakota ndu ogbo ngu.
 8 Uwe-eze ngu l'ọ ha;
 tukoru eshi meeru meeru;
 l'eshi alowe;
 l'eshikwaphu kashia kashia.
 Une, a nọ l'ufu-eze akpọ;
 emeje t'ehu tsọo ngu ẹna;
 mbụ ufu-eze, e gude

* 44:22 44:22 Róm 8:36.

- օdu-enyi memaa emema.
 9 Մնwanyi ibe ngu,
 aakwabę ugву;
 hakwaru buru unwada eze.
 Օ bu l'ęka-utara ngu;
 bę eze-nwanyi vudo.
 Iphe o yeru l'ęhu b'e gude
 օkpobe mkpօla-ododo,
 shi Ofi.
 10 Ngabekwa nchի nggube
 ada-eze!
 Byiko; rikwaa iphe-a,
 mu abya ekfukfu-a ariri!
 Zahakօtakwa ndibe unu;
 mę ndu nna ngu phę!
 11 Lę mma, jima meekwaru;
 nggu agu eze agugu.
 Keshinu օ bu iya bu
 onye nwe-ngu nu;
 kwabęjekwa iya ugву!
 12 Ndu Taya a-byakwa ngu
 օnya-ko iphe;
 ndu nweru iphe awataru
 ngu omeru օhuma;
 ęge ee-shi t'ęphe nօdu ngu l'obu.
 13 Ada-eze bę nօ
 l'o-gbu-nwji-nwji iya;
 e duba iya l'ulo.
 Uwe iya b'e gude օwui
 mkpօla-ododo kwee.
 14 E yeru iya uwe,
 a kwamaru akwama;
 duru l'ęjekfu eze;
 unwu-mgbօko ibe iya etsoru iya.
 ęphebedua bę eedukwaphu edujeru eze.
 15 ęhu atօ ęphe ęna; ęphe ete ęswa;
 l'ęke eedu ęphe abahu
 l'obu-eze.
 16 Nggube eze; օ bu unwu ngu
 a-nօdu l'օzori nna ngu oche phę.
 Օ bu ęphe; bę ii-me t'ęphe
 buru ishi lę mgboko mgburumgburu.
 17 Mu e-me t'ę ba azahashի
 ępha ngu azaha tsube l'օgbo rua l'օgbo.
 Օ ya bu l'iphe bu mbakeshi
 a-nօdu ekele ngu ekele
 gbururu jeye gbururu.

46

Egву, e deru nu onye ishi egву tę Մնw Kora gude olu unwu-mgbօko gua ya

- 1 Օ bu Nchileke bę bu onye
 ayi nօ l'ęka ezeru ndzu;
 buru iya bu ike ayi.
 Ooswijeru ayi eswiru
 l'eyeru ayi ęka teke
 ayi eje iphe-ęhuka.
 2 K'օphu bu l'ayi ta atսudu egву;
 m'o -ruhuru;
 mgboko dakashihu;
 ugву adalashihu l'eze ęnyimu;
 3 mini, nօ l'eze ęnyimu byalahaa kulakula;
 k'օphu bu l'ugву ugву

- wataru onma jijiji; be ayi ta
atsudu egvu le phuu.
- ⁴ O nweru enyimu ophu nonu.
Mini, shi iya nu emeje
t'ehu tso mkpukpu ke Nchileke ena;
mbu eke du nso,
Okaribe-Kakota-Nu bu.
- ⁵ Nchileke nokwa le mkpukpu ono;
k'ophu bu l'e t'o dudu iphe eme iya nu.
Nchi -bya abohu;
be Nchileke agbawaru iya mkpu.
- ⁶ Iphe bu mbakeshi etsu aka l'okpoma.
Nchileke ewolia olu;
raaru ephe ora;
ali-eze ephe adakashihu;
mgboko lonwiya erushihu.
- ⁷ Ojeje, bu
Okaribe-Kakota-Ike;
be nokwa swiru ayi.
O kwa Nchileke ke Jekpu
bu a-gbabe-a-dzuru nk'ayi.
- ⁸ Byanu bya aphu iphe Ojeje meru.
Byanu bya aphu ege o meru mgboko;
yo buru kpurupyata!
- ⁹ Oomeje te ndiphe haa olu ogu.
Oogba-jishije akfu; mebyishia arwa;
kpokota ugbo-inya oku.
- ¹⁰ O suru: "Unu nodu nwandoo;
maru l'o bu yebedua bu Nchileke.
Iphe bu mbakeshi a-tu onu
yebe Nchileke le mgboko
gbaa mgburumburu le ya ha nshinu."
- ¹¹ Ojeje, bu
Okaribe-Kakota-Ike be nokwa swiru ayi.
O kwa Nchileke ke Jekpu
bu a-gbabe-a-dzuru nk'ayi.

47

Egву, e deru nu onye ishi egvu te Unwu Kora gua

- ¹ Unu kua aka; unube ndiphe!
Unu gude ehutso-ena
chiaru Nchileke
mgbe-egvu!
- ² Ishi iya aburu le Ojeje, bu
Okaribe-Kakota-Nu du biribiri;
buru iya bu eze le mgboko mgburumburu.
- ³ O wotawaru iphe bu
mbakeshi ye ayi l'eka.
- ⁴ O bu yebedua fotaru ayi ali, ayi bu;
mbu ali ono, Jekpu, bu
onye Nchileke yeru obu
egudeje eku onwiya ono.
- ⁵ Nchileke ejewa l'aba-eze iya.
Echiwaru iya mkpu
ehu-otso-ena;
l'egburu iya upyoku.
- ⁶ Unu gua egvu gude kele
Nchileke ekele!
Unu guaru iya egvu ekele!
Unu gua egvu gude
kele eze ayi!
Unu guaru iya egvu ekele!

- 7 Kẹ l'ọ bụ Nchileke bụ eze
 ị mgboko gbaa mgburumgburu.
 Unu raa ẹvù gude jaa ya ajaja!
- 8 Ọ bụ Nchileke bụ eze iphe bụ mbakeshi.
 Ọ nọ l'aba-eze iya, ọ nso.
- 9 Ndu nweru ọnya ị mgboko
 dzukobekwaru l'ọ bụ
 ndibe Nchileke kẹ Ẹbiriamu;
 kẹle ndu eze, achi
 mgboko-a
 bukwa Nchileke nwe ephe.
 Ọ kwa Nchileke;
 bẹ kangokotaru nụ.

48

Egву-oma, Ụnwu Kora guru

- 1 Ojejeje ha nshinu.
 T'a jakwaa ya phụ ajaja, gbaru iya nụ
 ị mkpukpu kẹ Nchileke ayi;
 mbụ ugву ono, ọ nso ono.
- 2 Mkpukpu ono ama ntumatu l'eli ugву ono;
 buru iya bụ ehu-otso-ena
 ndiphe mgburumgburu.
 Ugву Záyọnu nọ l'uzo
 isheli Jerúsalemu,
 bụ mkpukpu eze,
 ha nshinu.
- 3 Nchileke nọwa
 l'ulo ozeru-ndụ iya.
 O mewaru t'a maru l'ọo yẹbedua
 bụ a-gbabe-a-dzuru.
- 4 Ndu eze chikoberu ndu soja
 ephe wuru bya t'ephe bya
 etso mkpukpu ono oгу.
- 5 Ephe abyaruta bya ebu iya ifu;
 tsuhu egву; gbalashja.
- 6 Ephe tsuru egву nshinu l'ẹke ono.
 Ehu ahya ephe oku l'ọ bụ nwanji, ime eme.
- 7 I mebyishiru ephe ẹge pherephere,
 shi l'uzo ọnyanwu-ahata
 emebyishije ugbo-mini Tashishi.
- 8 Ọ bụ iphe ayi nuru; bẹ ayi
 phuru ị mkpukpu Ojejeje,
 bụ Okaribe-Kakota-Ike;
 bụ iya bụ mkpukpu Nchileke ayi;
 bẹ Nchileke mewaru t'ọ nguru anguru
 gburu jeye ị gbururu.
- 9 Ayi anọduje l'ime eze-ulo nggube Nchileke
 l'ari k'obu ono, i yeru ayi ono.
- 10 Nggube Nchileke;
 ọ bụ ẹge epha ngu ngaru
 ekemeke obule;
 bụ ẹge aajaberu ngu ajaja
 ị mgboko gbaa mgburumgburu.
 Ọ bụ ikpe, ọ mma;
 b'i gude achi.
- 11 Ehu atso Ugву Záyọnu ẹna;
 l'atsokwaphu ndu júda;
 kẹ l'iikpeje ikpe nhamunha.
- 12 Unu jepheedu Záyọnu.
 Unu tsophee ya mgburumgburu;
 gua ulo-eli, o nweru oгу!

- 13 Unu anyatakwa ke upho-mkpuma,
e gude kpu-pheta iya mgburumburu!
Unu egbukwaaphu igo
l'ulo ozeru-ndzu, nqgbaa ya nu;
k'ophu unu a-koru iya
ogbo ophu no l'ifu.
- 14 Ishi iya aburu l'oo
Nchileke a-buru Nchileke
ayi gburu jeye le gbururu;
buru iya a-nodu edu ayi jeye le tutu yoyo.

49

Egву-oma, e deru nu onye ishi egву te Unwu Kora gua

- 1 Unube ndiphe;
unu nukwaa iphe-a.
Unu ngabekwa nchi;
unube ndu bu le mgboko-a.
- 2 Te ndu ha nshinu gebekwa nchi;
ndu ha nwanshi egebe.
Te ndu nweru iphe gebekwa nchi;
ndu ukpa egebe.
- 3 Okfu, shi mu l'onu a-buru
okfu onye maru iphe;
iphe mu ritaru l'obu emee t'iphe doo enya.
- 4 Mu e-woru nchi gebe l'etu,
gude iya; kpo une
shi iya koshia iphe etu ono bu.
- 5 ?Bunua ngunu e-me te mu
tsua egву teke iphe-ehuka byaru;
mbu teke ndu, mu du ashi
no-pheru mu mgburumburu;
- 6 mbu ndu achijeru obu ye
l'eku, ephe kpataru;
gude akanya, ephe setaru l'eku onwephe.
- 7 E to dukwa madzu
nwigbaleke-oma, a-du ike gbafta ibe iya;
to du onye a-du ike kfu
Nchileke aswa ishi onwiya.
- 8 Ishi iya aburu l'iphe aakfuje
gude gbata ndzu hanukakwa l'uru.
E to dukwa iphe madzu,
kfu, dzuru iya nu;
- 9 mbu ugwo, oo-kfu nodu
ndzu gbururu jeye;
to nwuhu anwuhu.
- 10 Onyemonye phunuaru-a
le ndu mmamiphe anwuhuje;
ndu eswe;
me 'o-nwe-egomunggo phe
anwuhujekwaphu;
haaru ndu odo eku ephe.
- 11 O bu ili ephe a-buru ephe
ulo gburu jeye.
Eke ono; be ephe a-no
jeye le nwanwanwanawa;
e guderu l'ephe shi
nwetsuaru ali, ephe gushiru onwephe.
- 12 Obenu l'eku, madzu nweru
ta akposhijekwa iya anwuhu.
O bu-a ege anu egu-egbudu
anwuhuje bu ege oo-mekochaa nwuhu.
- 13 Phuru ege oda-kfuje ndu,

- suru onwephe eka nahu;
 me ege omujeru ndu awu etso ephe;
 mbu ndu iphe ephe anoduje ekfu aduje mma.
 14 Ephe e-mekochaa nwushihu l'o bu aturu.
 Yu buru ndu doberu eka
 ndoo a-buru ishi l'achi
 ephe; m'o -be l'utsu.
 Ephe ereshihu;
 m'e -shilephu l'egiri ufu ephe ono
 paru ephe eje oye nsu.
 15 Obenu le mbedula;
 be Nchileke a-dzota
 te mu ba abahu l'ali-maa;
 ke l'oo-mekochaa duta mu donyabe onwiya.
 16 Te b'o tsujekwa ngu l'ehu
 m'o -buru le madzu nonyaaru;
 bya enwee iphe;
 k'opu ndiphe wataru iya
 okwabe uguv nshinu;
 17 ke le to nwedu iphe oo-gude
 ala maa teke oo-nwuhu;
 opu uguv iya obu
 'etsokwa iya ala l'ili.
 18 Q bu oswi-okfu le teke o no ndzu;
 b'o shi gua onwiya le ndu
 a goru onu-oma nu;
 ndiphe eshi ajaja iya ajaja;
 l'o bu onye eka atu atutu.
 19 Obenu l'o -nwuhulephu;
 yo lakfushia ndiche iya phe l'ali-maa;
 eke e to phudu iphoro jeye le tutu yoyo.
 20 Onye nweru eku; t'o ma iphe;
 bu-a ege anu-egu-egbudu anwuhuje-a
 bu oo-mekochaa nwuhu.

50

Egву-oma, Asafu deru

- 1 Q kwa Okaribe-Kakota-Ike,
 bu Nchileke; mbu Ojejoje be ekfu nu.
 Ooku ndiphe mgburumburu;
 tsube l'uzo enyanwu-ahata;
 rua l'uzo enyanwu-ariba.
 2 Nchileke no le Zayonu
 lenwu l'o bu oku;
 mbu Zayonu ono, ama ntumatu ono.
 3 Nchileke ayi abyaakwa.
 Obule e to dakwa ashu.
 Oku, ata chichichi no iya l'uzo ifu.
 Oke pherephere anu-pee
 ya mgburumburu.
 4 Ooku igwe; l'eku ali;
 t'ephe bya aburu ndu ekebe;
 phu ege ya gude ekpe ndu nk'iya iya ikpe.
 5 "Unu chikoberu mu ndu,
 bu ndu nke mu l'ephe ha;
 mbu ndu mu l'ephe gude
 ngweja gbaa ndzu."
 6 Imigwe l'o ha anoduje atu onu
 ege Nchileke bu-be onye doberu-eka-ndoo;
 kele Nchileke l'onwiya bu onye ikpe.
 7 "Ndu mu; unu ngabe nchi;
 te mu kfuru yeru unu.

- Tẹ mu gbaa unubẹ ndu Ízuru ekebe.
 O kwa mube Nchileke bu Nchileke unu.
- 8 E to bukwa ke ngweja,
 unu egwoje anu mu;
 m'o bu ke ngweja-ukfuru,
 unu egwojeru mu;
 be mu abaru unu mbà iya;
 kele ndu onanu;
 be unu emeje ege gbaru nu.
- 9 Mkpa eswi, no l'oka unu ta dukwa mu;
 ophu mkpa egbu unu,
 kuru l'odu-egbu unu 'adukwa mu;
- 10 ke l'iphe bu anu, no l'oswa bu nke mu.
 Eswi, nokota l'unukurunu
 ugu aburu nke mu.
- 11 Iphe bu nwenu, ephe l'eli;
 be mu makotaru l'o ha.
 Iphe bu anu-egu-egbudu
 l'o ha abukotaru nke mu.
- 12 O -buru l'egu agu mu;
 be mu ta abyakwa unu orota nri;
 ke l'oo mbedua nwekota
 mgboko-a l'o ha
 yele iphe no iya nu.
- 13 ?Unu tubesu le mu ataje anu eswi.
 ?Te unu tubesu le mu anguje mee egbu.
- 14 Ngweja, unu e-gwojeru nu
 mu kwa t'unu kejele mu ekele.
 Unu meje iphe unu
 riburu l'unu e-meru mube
 Okaribe-Kakota-Nu.
- 15 Unu -kua mu oku l'oge
 iphe-ehuka;
 be mu a-dzofuta unu;
 unu akwabẹ mu ugu.”
- 16 Obenu l'ejo madzu; be Nchileke suru:
 “?Nanu ege o du;
 be iigudeje onu ngu agu
 ekemu mu ugu egvu;
 gude onu ngu ephota
 ogba-ndzu mu ephota?
- 17 I jikaru te mu ba aloshi ngu eka le nchi;
 nwuru okfu mu l'o ha ye l'azu.
- 18 I -phua onye iphura;
 nggu eje etsoru iya.
 I -phua onye eri ogori;
 nggu l'iya eshilahaa onya.
- 19 Iphe eshije unu onu bulephu ejo-okfu;
 ugho akwofwaru ngu ehu.
- 20 Inoduje l'ekfubyishi
 unwunne ngu phe ekfubyishi.
 Yo buru unwunne ngu,
 nggu l'iya shi l'epho lanu;
 be inoduje ekfuru okfu-azu.
- 21 Iphemiphe ono;
 b'i mekotaru;
 mu adakota ashj;
 nggu aria l'oo ege i du;
 be mu du.
 Oke mu a-bakwanuru ngu mba;
 tua ngu iya too l'ifu.”
- 22 Unu ngabe nchi l'iphe-a,

- mu abya ekfukfu-wa;
 unubę ndu zaharu mųbe Nchileke!
 Qdumeka; bę mu a-lakwa unu vřiviri;
 t'ọ dų onye abya unu adzọta.
 23 Q bų onye gude ekele mee
 ngweja iya bų onye akwabę mu ugvu.
 Yọ bųru onye doberu ęka ndoo
 bę mu e-koshi l'ọo mųbe
 Nchileke adzọje madzų.

51

- Egву-oma, Dévidi deru nų onye ishi egvu
 Teke o deru iya bų teke onye nkfuchiru Nchileke, bų Nétanu byatsųaru nk'iya bya
 ekfuaru iya l'o meru ęji lę yele Betisheba zęru
 1 Nggube Ojejoje, ị bų onye obu-oma.
 E tii gbanwejedu agbanwe.
 Byiko; phųaru mu imiko.
 Gude nų k'eze obu-imiko ngu
 fuchafu iphe dų ęji mu!
 2 Safųkotanu iphe dų ęji mu l'ọ ha;
 nggu efufukota mu
 ęjo iphe, mu meshiru ngu.
 3 Kele mu maru ege mu
 ngetaberu ngu okpa l'ishi;
 ophu mu azahąedu ęjo iphe mu azaha.
 4 Q bų nggubedua geđegede;
 bę mu mesweru.
 Mu mewaru iphe ị sųru l'ọ dų ęji.
 Oo ya bų l'iswi dų ngu
 mma l'ikpe, i kperu mu;
 ۇta ta dų ngu l'ikpe,
 ị nmaru mu.*
 5 Mu shiru teke a mųru mu
 bųtaru onye eme ęji.
 Mbų lę mu shiru teke nne
 mu tsųtaru ime mu bųtaru ęjo madzų.
 6 Iphe iile ęnya iya lę ndzų
 madzų bų ire-lanų.
 Zinua mu mmamiphe ngu.
 7 Gudenu isopu saa mu;
 tę mu चाहų dengu!
 Saa mu tę mu ka eberugo ocha ۇcha!
 8 Menua t'ęhu tsọo mu ęna;
 mu etee ęswa;
 k'ophu mubę onye ono,
 i tsuru pyaapyaa ono e-te ęswa.
 9 Lesweta nų ęjo iphe, mu meshiru;
 nggu efufukota iphe dų ęji,
 mu meru l'ọ ha!
 10 Nggube Nchileke; menua tę
 obu gųa mu iphoru;
 nggu anų mu ume ophungu;
 k'ophu mu a-nọdu anųru ngu okfu!
 11 Ba achifukwa mu l'ifu ngu;
 ophu ị nafųkwa mu
 Ume-dų-Nsọ ngu!
 12 Menua tę ęhu-otso-ęna mu laphuta azų odo;
 mbų ęhu-otso-ęna ono,
 shi l'adzọfuta ono,
 ị dzọfutaru mu ono.

* 51:4 51:4 Róm 3:4.

- Nngu emee tẹ ome
 uche-obu ngu heje mu uhere;
 k'op̄hu mu e-shihu ike.
- 13 Teke ono; mu adūje ike
 l'akp̄o-ziru ndu emeswe
 ngu n̄ uzo nke ngu;
 ndu eme ejo ip̄he aghak̄obe lakfuta ngu.
- 14 Dz̄ofut̄anu mu l'ikpe ̄ochi, mu gburu;
 nggube Nchileke;
 kẹ l'̄o b̄u nggu b̄u Nchileke,
 adz̄ofut̄aje mu n̄u.
 Teke ono; mu araa ya arara
 l'̄i b̄u onye doberu ̄eka ndoo.
- 15 Nggube Nnajiufu; kpuhaa mu ̄onu;
 k'op̄hu mu a-jaa ngu ajaja.
- 16 Nd̄ege ̄o b̄u l'̄oo ngweja;
 b̄e iile ̄nya iya; m̄e mu
 egwokwaaru ngu iya.
 Obenu l̄e ngweja te
 emejekwa t'̄ehu ts̄o ngu ̄ena;
 m'o -ruhuru; ̄o b̄uru ngweja-ukfuru.
- 17 Ngweja ophu Nchileke
 anataj̄e b̄u aph̄u oji madz̄u
 obu
 kẹ ip̄he o meru.
 Onye aph̄u jiru obu
 k'ip̄he d̄u ̄eji, o meru;
 bya ataa onwiya ̄uta;
 b̄e nggube Nchileke
 ta akp̄okwa ̄ebo-̄ebo l'afu.
- 18 Ph̄unuaru Záyonu imiko;
 mee ya t'̄o jaa ajaja.
 Kp̄unua ūpho-mkpuma Jerúsalemu.
- 19 Teke ono; eegwolaaharu
 ngu ngweja, gbaru n̄u;
 ngweja-ukfuru at̄solahaa ngu ̄ena;
 a wataru ngu ogbushiru
 oke-eswi l'̄nya-ngweja ngu.

52

Évù, Dévidi raru n̄u onye ishi egvu. Teke ̄o raru évù ono b̄u teke Dow̄egu, onye Éd̄omu
 byaru bya agbaaru S̄olu ama; l̄e Dévidi n̄o l̄e kẹ Ahim̄eleku

- 1 ?B̄u nḡunu meru ip̄he iigudeje
 ejo ip̄he, iime l'asa nsasa;
 nggube oke madz̄u?
 ?T'̄i madu l̄e n-yemobu
 Nchileke a-n̄o jeye l̄e gbururu?
- 2 Ip̄he shi ngu l'̄onu b̄ulephu ̄okpu-akp̄ohu.
 Ire ngu l'ats̄ulephu nk̄o
 l'̄o b̄u ákw̄ò, a baru ababa.
 Ip̄he iime ememe l'̄o ha ab̄ukotaru ugho.
- 3 I ka oyeru ejo ip̄he obu;
 mal̄e ip̄he d̄u mma;
 Ejire aka ngu mma;
 m̄e l'ire-lan̄u.
- 4 Ip̄he i yeru obu b̄u okfubyishi madz̄u;
 nggube onye ono,
 adz̄u-gbu onwongu l'̄ejo-ire ono!
- 5 Nchileke e-mebyishikwa ngu;
 mee ngu t'̄i b̄uru kpurupyata
 gbururu jeyewaru.
 Oo-wofu ngu; mee ngu t'̄e b'̄i buhe l'ufu ngu.

- Yo fefu ngu l'ọ bụ ẹswa; l'alì ndu nọ ndzụ.
 6 Ndu doberu ẹka ndoo -phụa ya;
 ẹphe atshu egvu;
 chĩa ya ọchi; sụ:
 7 "Unu lenu; ọwaa bụ onye
 jikaru ẹ ya te emedu
 Nchileke agbaru-ike iya.
 Ọ chiru ụkfu kwẹe l'ẹku iya;
 shi l'omebata ndu ọdo l'eko tsulatsula."
 8 Obenu ẹ mbẹdua dụ l'ọ bụ oshi olivu;
 nọ l'ime eze-ulo Nchileke; aja rikarika.
 Mu chiwaru ụkfu kwẹe
 ẹ n-yemobu Nchileke jeye ẹ tutu yoyo.
 9 Mu a-nọdu ekele ngu ekele
 gbururu jeye ẹ gbururu
 ẹ iphe i meru.
 Mu a-nọdukpelephu ele ngu ẹnya l'ẹka;
 ẹ l'ẹpha ngu dụ mma.
 Mu anọdukwapu l'ifu
 ndibe ngu tua ngu ẹpha.

53

Évù, Dévidi raru nụ onye ishi egvu. T'e gude olu-aphụ gụa ya

- 1 Onye eswe anọduje ari ẹ Nchileke ta nọdu.
 Ẹphe mebyishiwaru onwẹphe.
 Iphe ẹphe eme aburu akpamara.
 Ẹ to nwedu m'ọo onye lanụ,
 eme iphe dụ mma.
 2 Nchileke nọ l'imigwe l'ele
 ndiphe ẹnya ẹ mgboko-a.
 Oole tẹ ya maru;
 ?o nweru onye maru iphe:
 ?o nweru onye achọ Nchileke?
 3 Ẹphe l'ẹphe ha jephuhuwaru.
 Ẹphe l'ẹphe ha eyifuwa.
 Ẹ to nwedu ẹphe; onye eme iphe dụ mma;
 mbụkwa m'ọo onye lanụ.*
 4 ?Ẹphe te nwedu egomunggo tọo.
 Ẹphe anọduje avụ ndu
 ẹ Nchileke avụvụ l'ọ bụ ndu avụ nri;
 ọphu ẹphe 'ekfudu anụ Nchileke ono;
 ?ẹphe te nwedu egomunggo tọo.
 5 Ọ bụ l'ẹke ono; b'e jeberu;
 egvu egude ẹphe k'ẹji;
 l'ẹke ẹ to nwedu iphe ọtsu egvu nọ iya nụ.
 Nchileke a-tukashi ọkpu
 ndu tsoru ndibe iya ọgu nanụ nanụ;
 bya ekpua ẹphe ifu l'alì;
 kele ọ jikawaru ẹphe.
 6 Ọ dụ mu t'e shi ẹ Záyọnu;
 bya adzọfuta ndu Ízurẹlu.
 Jékọpu e-te ẹswa;
 ẹhu atsọo Ízurẹlu ẹnà
 teke Nchileke e-me tẹ ndibe
 iya, a kpuru ẹ ndzụ lata.

54

Évù, Dévidi raru nụ onye ishi egvu. T'a kporu une ye iya

Teke ọ raru évù ono bụ ẹ ndu Zifu jeru je asụ Sọlu ẹ Dévidi domikwaru onwiya l'alì ẹphe

* 53:3 53:3 Egву 14:1-3; Róm 3:10-12.

- ¹ Gudenu ike ngu dzofuta mu; nggube Nchileke;
nggu egude okpehu ngu haaru mu enge!
- ² Nnua ekfukfu, mu ekfu anu
ngu; nggube Nchileke.
Ngabenu nchi; nua iphe shi mu onu.
- ³ Kele ndu shi eshishi wuru bya mu otso ogu;
ndu ejo okpoma l'achọ t'ephe wofu mu;
mbu ndu e ta adudu iphe
ephe guberu Nchileke.
- ⁴ Obenu l'ọ bu Nchileke bu
onye eyejeru mu eka.
O bu Nnajiufu; bu iya gude ndzu mu.
- ⁵ Te Nchileke mekwaa te ejo
iphe ndu ohogu mu meru
mu laphuru ephe azu!
Te Nchileke mekwaa t'ephe
buru kpurupyata;
shi ege ono koshi le ya bu
o-me-g'o-kfuru.
- ⁶ Mu e-gude ehu-otso-ena
gwotaru ngu ngweja.
Mu abya etua ngu epha;
nggube Ojejoje;
ke l'i du mma.
- ⁷ O bu nggu dzofutaru mu
l'iphe bu iphe-ehuka,
byakfutaru mu nu.
Mu egudewa enya mu phu
l'e mekputawaru ndu ohogu mu phe.

55

Évù, Dévidi raru nu onye ishi egvu. T'a kpọru unu ye iya

- ¹ Nggube Nchileke;
naru ekfukfu, mu ekfu anu ngu.
Ba adahukwa mu nkichi
l'aroro, mu arọ ngu.
- ² Ngaberu mu nchi;
za mu oku, mu eku ngu.
Mgbamuiche ejije mu ehu.
Yoo meje; meji te egvuru mu egvuru;
- ³ teke mu nuru iphe ndu ohogu mu ekfu;
me ege ndu akirishi anoduje ele mu.
Iphe ephe edzubejeru mu bu ishi-ephuhu.
Ephe eshije l'iwe; gude onu
ephe l'egwe mu egwegwe.
- ⁴ Obu awa mu awawa;
anwuhu l'eyekwa mu phu
egvu l'eyeshi mu iya ike.
- ⁵ Mu asu egvu l'atsushi iya ike;
ehu l'anma mu anmanma.
Ehu anyikwa mu ekpa-oyi.
- ⁶ Mu asu l'ọ du mu t'a su le mu
furu ebà l'ọ bu ndo;
me mu ephehu je achọ eke
mu a-nodu tuta ume;
- ⁷ mbu me mu ephelephu phemihu
je eburu l'echi-egu;
- ⁸ me mu abahu-kebe l'eke mu a-nodu zee ndzu;
l'oke pherephere; me l'eyii-mini.
- ⁹ Byiko Nnajiufu;
mebyishinua idzu ndu akirishi ono.
Menua t'ephe ba amafe

- iphe ephe ekfu ekfukfu;
 kele iphe mu phuru le
 mkpukpu ono bu iphe-kpaa; me nseku.
- 10 Ephe anoduje awu-phe le
 mkpukpu ono: eswe l'enyashi.
 Ejo iphe; me iphe-ehuka
 atuko ekemeke obule
 dzuru le mkpukpu ono.
- 11 Ejo iphe noduwa l'eke ono fua eru;
 ophu mkpamehu; me ugho
 'agwudu iya agwugvu.
- 12 Ndege o -bu l'oo ohogu mu
 eme mu iphe-iphere;
 me mu atagbukwaa ya le nshi.
 Odumeka buru l'oo onye
 mu du ash; be l'eku onwiya
 o-ji-l'eka-togbo l'eke mu no;
 me mu edomikwaaru iya onwomu.
- 13 Obenu l'o bu nggubedua,
 bu onye ebo-o mu;
 onye mu l'iya ayi ayiyi;
 bya aburu egiri onya mu;
- 14 mbu onye mu l'iya nokpoo le ndzu;
 buru onye mu l'iya achikoje
 yiru eje l'eze-ulo Nchileke.
- 15 Mbukwa te onwu tu
 ndu ohogu mu otu l'ukfu.
 T'e likwaa ephe le ndzu;
 ke l'ejo iphe nmaru ephe gidigidi l'ehu.
- 16 Obenu le mbedua bu
 Nchileke; be mu araku;
 kele mu maru le Ojejoje
 e-mekochaa bya adzofuta mu.
- 17 Utsu; eswe; l'enyashi;
 bu ekwa-aphu; be mu adabujeru.
 Mu marua l'oo-mekochaa nua olu mu.
- 18 Oo-gbafuta mu-a l'eka ndu
 l'etsu mu ogu;
 t'e b'o du iphe e-me mu nu;
 mbu m'o -ruhuru;
 ephe ha l'igwe ihagha mbu ndu etsu mu okfu.
- 19 Nchileke, bu onye shi
 l'ede-nwede noduta
 l'aba-eze iya a-nua olu mu;
 bya anua ephe chikikfu;
 ke l'ephe jikaru agbanwe;
 ephe ta atsuh Nchileke egvu le phuu.
- 20 Onye mu l'iya ayi ayiyi
 gbe tsowaru nu ndu onya iya ogu;
 shi ege ono daka ndzu, ephe l'iya gbaru.
- 21 Okfu, shi iya l'onu kworu
 akwokwo l'o bu manu
 nshi-lanu;
 obule iphe jiru iya obu bu iwe.
 Okfu iya atu atutu l'o bu elaku;
 obule ootsu nko l'o bu
 ogu-mbeke, a baru tee ya nko.
- 22 Haaru Ojejoje iphe bu iphe atsuh ngu l'ehu.
 Oo-gudeshia ngu-a ike;
 ke l'e t'o nwedu l'o haa ndu
 doberu eka ndoo t'ephe daa.
- 23 Obenu l'oo nggube Nchileke

e-duru ndu ejo iya ono duba l'ime ili;
 eke ephe a-nodu rekashihu.
 Ndu egbu ochi;
 me ndu ntuphu-ire; b'e tii
 kwedu t'ephe kaa nka le mgboko-a.
 Obenu le mbedua bu nggu be mu dakoberu.

56

Egву-qma, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu-egvu "Ndo Beru le Achi, no ote-
 enya" gua ya

Teke o deru iya bu teke ndu Filisutiya guderu iya le Gatu

¹ Nggube Nchileke;

phuru mu ru imiko;
 le ndiphe achikwa mu ke kpabe-kpabe.
 Mboku-mboku, mutaru amuta;
 be ndu ohogu mu akabaje mu ru okpa ehu.

² Mboku-mboku, mutaru amuta;

be ndu ohogu mu anoduje achi nta mu.
 Ephe du ligwe; mbu ndu achu ishi mu.

³ Teke mu atsu egvu bu nggu be mu dakoberu.

⁴ O bu Nchileke ono,

mu anoduje aja okfu iya ajaja ono;
 be mu dakoberu.
 Mu ta atsu du egvu.

?Bu ngunu be madzu mmanu e-me mu.

⁵ Tekenteke; be ephe ewojeru

okfu mu ghaa igharafu.
 Iphe ephe anoduje ari abuleruphu
 ege ephe e-shi mebata mu.

⁶ Ephe edzukobeje;

domishia onwephe;
 lege eke mu dzoru okpa;
 k'opu ephe e-me mu iphe.

⁷ Nggube Nchileke;

be ekwekwa t'ephe nahu.
 Gudenu oke ehu-eghughu
 ngu chitsushia ndu ono l'ephe ha.

⁸ I mawaru ege iphe ono

atsu-be mu l'ehu.
 I mawaru ege ootsu-be mu l'ehu.
 ?I deshiwaru iphe ono l'ekwo ngu?

⁹ Mu -rakule ngu phu;

be ndu ohogu mu a-gha ifu; laphu azu.
 Ophu doru mu enya
 bu le Nchileke no l'eka iya nke mu.

¹⁰ O bu Nchileke ono,

mu anoduje aja okfu iya ajaja ono;
 mbu Ojejoje ono,
 mu anoduje aja okfu iya ajaja ono;

¹¹ O bu Nchileke ono; be mu dakoberu.

Mu ta atsu du egvu.
 ?Bu ngunu be madzu mmanu e-me mu?

¹² Nggube Nchileke;

iphe mu riburu le mu e-meru ngu
 bukwa mu b'o tukoru l'ishi.
 Mu a-bya egworu
 ngweja-ekele nu ngu.

¹³ Ishi iya aburu li nafutawaru mu l'eka onwu;

mekwaaphu te mu ba akpakota iphe daa;
 k'opu mu a-dzo ije l'ifu
 Nchileke l'eke iphoru noru ndu no ndzu.

57

Egvu-ọma, Dévidi deru nù onye ishi egvu; ishi egvu iya bụ “Be emekwa tẹ ya laa l’iyi”
Teke o deru iya bụ teke ọ nahụru Sọlu gbalaa; je anọdu l’ime ọgba

- 1 Nggube Nchileke;
phụaru mu rụ imiko!
Byiko; phụaru mu rụ imiko;
kẹ l’ọ bụ l’ẹka ngu;
bẹ mu nọ l’ezeru ndzụ.
Mu a-nọdu lẹ mkpuli ẹbà ngu;
zee ndzụ; gbururu jeye
teke iphe-ẹhuka-a, byaru mu nù-a a-gvu.
- 2 Mu araku Nchileke; mbụ
Ọkaribe-Kakọta-Nụ;
mbụ Nchileke, atụkoje
iphe bụ iphe bụ mkpa mu meeru mu.
- 3 Oo-shi l’imigwe zia t’a bya adzọfuta mu;
bya emeru iphe-iphere
kpua ndu ono, achị mu kpabẹkpabe ono.
Nchileke e-koshi lẹ ya yeru mu obu;
bụru o-me-g’o-kfuru.
- 4 Mu nọ l’echi agụ;
mu zẹkwa l’echi ejo anụ;
ndu ézẹ ẹphe dụ l’ọ bụ arwa; mẹ akfụ;
ire ẹphe atşu nkọ l’ọ bụ ogu-mbeke.
- 5 Koshinu ndiphe ẹge ị hatebe;
mbụ l’i nọ-ghataru
akpamigwe anọghata;
tẹ ndiphe kpamukpamu
phụa ẹge ị dụ-be biribiri.
- 6 Ndu ọhogu mu geru ụgbu
kwabẹru mu l’uzo;
ẹhu adaa mu kọo.
Ẹphe eje ebua nsụ l’uzo, mu eshije.
Ọbụ l’e mekocharu;
ẹphe adaba lẹ nsụ ono l’onwẹphe.
- 7 Nggube Nchileke;
obu shihukpokwaaru mu ike;
obu shihukpokwaaru mu ike;
k’ọphu bụ lẹ mu a-nọdu
agụ egvu etu ngu ẹpha.
- 8 Obu mu; tehu mụru ẹnya.
Nggube ogumogu mu;
mẹ ụbo mu; unu tehu mụru ẹnya.
Mbẹdua e-gudekwa egvu
gu-tee nchi-abọhu lẹ mgbenya.
- 9 Mu a-nọdu l’ifu ndiphe;
kele ngu ekele nggube Nnajiufu;
mu anọdukwapu l’ifu
iphe bụ mbakeshi
gua egvu gude tua ngu ẹpha.
- 10 Ishi iya abụru lẹ
n-yemobu ngu hatabe;
k’ọphu bụ l’o ruru rua imigwe.
Ire-lanụ ngu edzuru akpamigwe.
- 11 T’e mee ẹpha ngu t’o dee ude;
derua ẹke igwe jeberu;
ọdu-biribiri ngu erua ẹke mgboko jeberu.

58

Egvu-ọma, Dévidi deru nù onye ishi egvu; ishi egvu iya bụ “Be emekwa tẹ ya laa l’iyi”

- 1 Unubẹ ndu ọgbo ikpe;
?ọ nwekpooru teke okfu,

- dụ mma eshije unu l'ọnu lufuta?
 ?Tọ bụdu ejo ikpe;
 bẹ unu ekpeje ụnwu eliphe.
- ² Wawakwa! Iphe anọje unu
 l'oriri bụlephu ẹge unu e-shi mee ejo iphe.
 Ọ bụ iphe-kpaa; bẹ unu wolataru ndiphe.
- ³ Ndu akirishi eshije teke ẹphe
 nọ l'ẹpho nne ẹphe bụtaru o-kweru-ike.
 Ẹphe eshije l'ẹpho oshiswe ụzo;
 ejo-ire eshi ẹphe lẹ dẹdede.
- ⁴ Ẹra, ẹphe atajẹ dụ l'ọ bụ ẹra ejo agwo.
 Ẹphe swọ-chishiru nchị;
 l'ada nkichi l'ọ bụ oghu;
- ⁵ mbụ oghu, ẹ ta anụjedu opu,
 onye raru iya ẹka l'ifu egbu;
 gude ekfuru iya okfu;
 m'ọ -ruhuru; o gbu
 opu ọphu igbu-agma.
- ⁶ Kpaa ẹphe eze, nọ ẹphe l'ọnu; nggube Nchileke!
 Nggube Ojejoje; swoshinua
 ẹpyi, nọ agụ ono l'ọnu!
- ⁷ T'ẹphe wufukwa l'ọ bụ mini, atso atso.
 Teke ẹphe setaru ụta ẹphe k'agbagba;
 mekwaa tẹ akfụ ẹphe kweru dúngu.
- ⁸ T'ẹphe dụ l'ọ bụ eji,
 gbazehuru agbazehu.
 T'ẹphe be egudekwa ẹnya
 ẹphe phua ẹnyanwu
 l'ọ bụ nwata, nwuhuru nne iya l'ẹpho.
- ⁹ K'ọphu bụ; l'ẹswa, e shiberu
 ite -bya emeta ọku;
 ngaa ite ono;
 bẹ Nchileke gudewa
 oke ẹhu-eghughu iya
 wofukebe ite ono l'ọ bụ oke pherephere;
 m'ọ -ruhuru;
 iphe e shiberu l'ite ono
 dukwadu onyingu-onyingu;
 m'ọ bụ l'ọobyawa eghehu.
- ¹⁰ Ndu doberu ẹka ndoo;
 bẹ ẹhu a-nọdu atso ẹna;
 mẹ ẹphe -phulephu lẹ
 Nchileke akfụwa ndu
 ejo iya ono ụgwo ejo iphe, ẹphe meru;
 m'e gbudelephu ndu ejo iya ono pyaapya.
- ¹¹ Teke ono bẹ ndiphe
 e-fulahaa; sụ:
 "L'ọ kwa oswi-okfu lẹ ndu
 doberu ẹka ndoo;
 bẹ obunggo nọru!
 Mbụ l'ọ kwa ire-lanu
 l'ọ nweru Nchileke, ekpeje eliphe-a ikpe!"

59

Egву-Qma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; ishi egvu iya bụ "Be emekwa tẹ ya laa l'iyi"
 Teke ọ gụru iya bụ teke Sọlu yeru ndu madzụ t'ẹphe je ngge l'ulo, ọ nọ; shi ẹge ono
 gbaa ya

- ¹ Nafutanu mu l'ẹka ndu
 ọhogu mu;
 nggube Nchileke mu!
 Dzọnua mu l'ẹka ndu
 wụ-lihuru wụpyabe mu!

- 2 Nafutanu mu l'eka ndu ejo madzu;
nggu adzo mu l'eka ndu mgbugbu-madzu!
- 3 Nggube Ojejoje;
lewaru ege epe domishiru onwephe;
kwabe t'ephe mee mu iphe.
Ndu oke-apitipa wu-lihuru
l'achiru mu ejo idzu;
le mu ba achọ epe okfu;
l'e b'ọ du ejo iphe, mu meru.
- 4 Epe jikoberu onwephe t'ephe tso mu ogu;
l'e b'ọ du iphe mu meru epe.
Gbeshinu; bya agbaaru mu mkpu!
Lewaru enya;
phu ege onodu mu du!
- 5 Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bu Okaribe-Kakota-Ike;
nggube Nchileke ke ndu Izurulu;
gbeshinu je aha iphe bu mbakeshi ahuhu!
Ba adukwa epe onye
ii-phuru imiko;
mbu ndu akirishi ono,
akwabeje enya eme iphe
a-tsuru ibe epe ono!
- 6 Qobuje; epe -lata l'urenyashi;
epe epyophelaha l'ọ bu nkuta;
tsoru mkpukpu l'aghaphe.
- 7 Nwaru egbe iphe shi epe l'onu.
Ire epe du l'ọ bu
ogu-mbeke;
epe etubesu l'e to dudu
onye nuru iphe epe ekfu.
- 8 Obenu l'ọ bu ochi;
be nggube Ojejoje achije epe.
O bu ochi; be ichije iphe
bu mbakeshi ono l'ephe ha.
- 9 Nggube Nchileke;
o bu nggu bu ike mu.
Mu chiru enya dobe l'eke i no.
O bu nggubedua bu
a-gbabe-a-dzuru.
- 10 Nchileke, bu onye yeru mu
obu e-vutaru mu uzo.
Nchileke e-kwee te mu
gude enya mu phu
le ndu achu mu nu;
be ishi kpuru l'ali.
- 11 Be egbukwa epe egbugbu;
nggube Ojejoje,
bu onye egbochitaje ayi;
odumeka be ndibe ayi a-zahakwa iya.
Gbe gudechia ike ngu;
mee t'ephe jelehaa mbalogo-mbalogo;
nggu eshi ege ono lo-tsuta epe!
- 12 Te ekuku ono, epe anoduje
eku onwephe ono bukwaru onya nmata epe.
Iphe shi epe l'onu
abukotaje ejo okfu;
buru ejo iphe.
Okfu l'ephe egudeje onu epe adzu ejiru;
gude iya atu ibe epe onu;
- 13 gudenu oke ehu-eghughu

- ngu kee ẹphe l'ọ bụ ọku!
 Kee ẹphe ọku ono jeye teke ẹphe a-gvụ;
 Teke ono; ndiphe agbaa
 mgburumburu; maru l'ọ
 bụ Nchileke bụ Eze,
 achị ndu Ịzuru; Ịzuru;
 maru l'ọ bụ eze l'ekemeke ọbule lẹ mgboko.
- 14 Ọbuje; ẹphe -lata l'urẹnashi;
 ẹphe etsoru mkpukpu;
 pyophelaha l'ọ bụ nkuta.
- 15 Ẹphe anọduje awuphe;
 achọ ẹke ẹphe e-ri nri.
 Ọ -buru l'ẹphe te rijidu ẹpho;
 ẹphe abalaha korokoro.
- 16 Obenu lẹ mbedua a-gụ
 egvu gude taa ọnu ẹge ike ngu habe nshinu.
 Ụtsu mbọku-mbọku; bẹ mu
 a-nọdu agụ egvu;
 gude ekoshi ẹge
 n-yemobu ngu habe nshinu;
 ke l'ọ bụ nggubedua
 bụ a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 buru l'ime ngu; bẹ mu
 agbabaje; zeeru ndzụ
 teke mu nọ l'iphe-ẹhuka.
- 17 Nggube ike, nọ mu nụ;
 mu a-gụ egvu gude keke ngu.
 Ọ bụ nggube Nchileke;
 bụ a-gbabe-a-dzuru nke mu;
 mbụ Nchileke, bụ onye yeru mu obu.

60

Egvo-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu; t'e gude olu egvu "Okfukfulike Ọgba-ndzụ"
 gua ya

Teke o deru iya bụ teke ẹphe lẹ ndu Áramu Naharayimu; mę ndu Áramu Zoba luru ọgu;
 mbụ teke ono, Jóabu laru bya etso ndu Édọmu ọgu; gbua unu soja ụkporo l'iri lẹ Nsụda
 Alì Ụnú

- 1 Nggube Nchileke;
 ị jikawaru ayi; wowaru
 ayi chikashia nanu nanu.
 I shi avuru ayi ọvuma.
 Ole nta-a; bẹ ayi arọ ngu; sụ:
 t'ị naphutaru ayi azụ ọdo.
- 2 Ọ bụ nggu meru mgboko;
 yọ nmaa jijiji; bya emee ya;
 yọ gbawashihu.
 Mekwazinu ẹke ọ gbatsuru ọru;
 ke l'ongga anganga.
- 3 Ị hawaru ndibe ngu;
 ẹphe ejee iphe-ẹhuka;
 bya echee ayi męe;
 ayi angua ya l'akpo galagala.
- 4 I paliwaru ẹkwa-ọhubama
 ngu doberu ndu atsụ ngu egvu;
 k'ophu ẹphe a-phụ iya;
 dzukobe l'ekwà-ọhubama ono;
 shi iya zeeru akfụ ono.
- 5 Gudenu ẹka-utara ngu dzofuta ayi!
 Nnua ekfukfu, ayi ekfu anụ ngu;
 k'ophu ee-shi ẹge ono dzọo ndu i yeru obu.
- 6 Nchileke nọ l'ulo iya, dọ nsọ; kfua; sụ:

- “Ya a-nòdu atù okokooko;
l'eke alì ndu Shékemu;
bya ewota Nsùda Súkòtu keshia.
- ⁷ Gíledu bù nk'íya;
Manásẹ abùru nk'íya.
Ífuremu bù okpu, ya kpu l'ishi.
Júda bù mgbòro-eze,
ya apajẹ l'ẹka.
- ⁸ Móabu bù ochi, ya akwoje ọkpa;
Édọmu abùru ẹke ya
eyeshije akpọkpa iya dobe.
Filísutiya bẹ ya tųwaru okokooko kpua.”
- ⁹ ?Bù onye e-du mu duba lẹ
mkpukpu ono, a kpuru
kpushia ya ike ono?
?Bù onye e-duru mu duba lẹ Édọmu?
- ¹⁰ Ọ kwa nggube Nchileke bù onye ọbu.
Obenu l'í gbe jìka ayi;
ọphu i tsojehedu ndu soja ayi l'ẹje ọgu.
- ¹¹ Yeru ayi ẹka byiko;
t'ayi mekputa ndu ọhogu ayi;
kẹ l'ẹka ọphu ndiphe eye bù iphe-iphoro.
- ¹² Obenu l'ayi -nòduwa
Nchileke l'ẹka; bẹ ayi
e-mekputa ndu ọhogu ayi l'ọ bù mkparawa.
Yọ buru Nchileke a-dzọ
ndu ọhogu ayi pyaapya.

61

Egву, Dévidi deru nù onye ishi egву; t'a kpọru une ye iya

- ¹ Nnua mkpu, mu echi;
nggube Nchileke!
Ngabenu nchì l'ekfukfu,
mu ekfu anù ngu!
- ² Mu nọ l'ẹke mgboko jeberu; l'echiku ngu;
kẹle meji atọfu mu atọfu.
Dunuru mu je edobe l'oke mkpuma, ka mu l'eli!
- ³ Kẹle mu gbabawaru l'ime ngu;
domia onwomu.
Ọ kwaphu nggubedua bù
ùlo-mgbochi, mu nyihuru;
nahù ndu ọhogu mu.
- ⁴ Ọogukwa mu ẹgu
tẹ mu buru lẹ nke ngu jeye lẹ tutu yoyo;
mbù tẹ mu nọdujewaru lẹ
mkpuli ẹbà ngu; zeeru ndzù.
- ⁵ Kẹle nggube Nchileke
nųwaru iphe mu riburu;
lẹ mu e-meru ngu.
I mewaru tẹ mu tsoru ndu
akwabẹ ẹpha ngu ugву;
keta iphe-ọma, iimejeru ẹphe.
- ⁶ Menua t'eze kaa nka;
t'ọ kaa nka;
shi l'ọgbo sweru ọgbo!
- ⁷ Tẹ aba-eze iya nọdunu
Nchileke l'ífu gbururu jeye!
Tẹ iphe ii-gude eche iya
nche bukwaru n-yemobu ngu;
mẹ ike ono, iivudoshije l'iphe i kfuru ono.
- ⁸ Ọo ya bù ẹge mu agua egву;

gude jaa ngu ajaja gbururu jeye;
mekotaje iphe bụ iphe mu
riburu k'ememe
mbọku-mbọku.

62

Egvu-ọma, Dévidi deru nụ onye ishi egvu, bụ Jedutunu

- ¹ Ọ bụ Nchileke nwęnkinyi;
bẹ mu nọdu; ngaberu;
kẹ l'ọo ya bụ onye
a-dzọfuta mu nụ.
- ² Ọ bụ Nchileke nwęnkinyi iya
bụ agbara-mkpuma mu;
bụru iya adzọje mu;
bụkwaru iya phụ bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu.
?Bụ onye ha k'onwubata mu enwubata?
- ³ Unu l'unu ha;
?bụ teke ole bẹ unu
e-tsuberu madzụ kputukputu;
?mbụ onye ike ta nọhedu;
yọ bụwarua egugoru b'o gugoru.
- ⁴ Iphe unu eshibeje ite iya
bụ ege unu e-shi nwufu
eze madzụ l'ọkwa iya.
Ejo-ire bụ iphe aduje unu mma.
Unu egudeje ọnu unu
l'agoru ibe unu ọnu.
Obenu l'ime obu unu;
bẹ unu egudeje atụ ephe ọnu.
- ⁵ Ọ bụ Nchileke nwęnkinyi iya bẹ mu nọ l'ẹka;
kẹ l'ọo ya bụ onye mu ele ọnya l'ẹka.
- ⁶ Ọ bụ Nchileke nwęnkinyi iya
bụ agbara-mkpuma nke mu;
bụru iya adzọfutaje mu;
bụkwaru iya phụ bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu.
?Bụ onye ha kẹ onwubata mu enwubata.
- ⁷ L'aa-dzọfuta mu;
mẹ l'aa-kwabẹ mu ugvu
bụ Nchileke b'ọ nọ l'ẹka.
Ọ bụ Nchileke bụ
agbara-mkpuma nke mu;
bụkwaru iya phụ;
bẹ mu nọ l'ẹka ezeru ndzụ.
- ⁸ Unu dakobe iya tekenteke;
unubẹ unwu eliphe!
Unu gheberu iya obu unu ọnu.
L'ọ kwa Nchileke bụ onye
ayi nọ l'ime iya ezeru ndzụ.
- ⁹ Ndu ọphu bụ ohu dụ l'ọ bụ udzu, shi l'ọnu.
Ndu ọphu bụ amadụ aburu iphe-eswe.
Teke a tọru ephe ẹbo l'iphe aatoje madzụ;
iphe ephe tuko bụru bụ
iphe-iphoro; uphere-ọnu.
- ¹⁰ Unu ba akpọkwaru obu ye
l'ogude ụgho l'ana ndu ọdo iphe;
ọphu unu 'ewokwaru ọnya tupyoo l'iphura!
O nwekwaruru ege ọo-dụ;
ẹku unu abya aka nshinu;
ole; unu ba kpọkwaru obu yeru iya!
- ¹¹ Nchileke kfuakwaru iphe-a ugbo lanu;

- mbèdua anụwa iya ugbo labụ;
 l'ọo nggube Nchileke bụ onye nwe ike.
 12 Qdo aburu l'ọo nggube
 Nnajiufu bẹ n-yemobu nọ l'ẹka.
 Q bụ nggube Nchileke
 e-bu onyemonye nggo l'ẹge ozi iya dụ.

63

Egву-qma, Dévidi deru teke ọ nọ l'echi-egву Júda

- 1 Nggube Nchileke;
 ọ bụ nggu bụ Nchileke mu!
 Obu ngu egbu mu
 egbugbu: eswe l'enyashi.
 Ekpiri ngu akpo mu nkụ.
 Obu ngu meekwaru;
 ike agvu mu l'ọ bụ onye nọ l'echi-egву;
 mbụ l'ọ bụ onye nọ l'alị
 okponku, mini ta nọdu.
 2 Mu ta madu ẹge mu e-me
 phua ike ngu;
 mę ọdu-biribiri ngu;
 ẹge mu shi aphuje iya l'ulo ngu, dү nsọ.
 3 Mu e-gude onu mu jaa ngu ajaja;
 kele n-yemobu ngu ka ndzү mma.
 4 Mu a-nọdu ekele ngu ekele
 jeye teke mu a-nọ-bebe.
 Yọ buru ẹpha ngu;
 bẹ mu e-gudeje chilia
 ẹka imeli ekfu anụ ngu.
 5 Obu mu; bẹ ẹpho e-ji l'ọ bụ
 onye riru nri, e gude ẹba anụ;
 mę ụmi-ọkpụ shia.
 Mu e-gude onu gua egvu
 ẹhu-ọtso-ẹna, gude tua ngu ẹpha.
 6 Qobujeru; mu -zeru azeę;
 mu anyata ngu;
 ọriri ngu anọdu mu l'obu ẹnyashi ophu.
 7 Mu nọ lę mkpuli ẹba ngu
 agu egvu ẹhu-ọtso-ẹna;
 ke l'ọ bụ nggu bụ onye eyejeru mu ẹka.
 8 Mu anoje ngu ntse tekenteke.
 Yọ buru ike ngu;
 b'i gudeje kwakọbe mu.
 9 Ege ẹphe ha; mbụ ndu achọ
 ishi mu a-lakọta l'iyi;
 a chiru ẹphe ye l'ime alị.
 10 Ee-gbushi ẹphe l'ọgu;
 ẹphe aburu nri, a kparu
 wushiru nkuta-ọswa.
 11 Obenu lę Nchileke e-me
 t'ẹhu tsoo eze ẹna.
 Iphe bụ ndu egudeje ẹpha
 Nchileke ekwe ụkwa a-ja iya ajaja.
 Ole ndu ntuphu-ire phę;
 bẹ onu a-buru kpurukudungu.

64

Egву-qma, Dévidi deru nụ onye ishi egву

- 1 Nggube Nchileke;
 núnua mkpu, mu echi echiku ngu!
 Mu atsukwa ndu ọhogu mu egvu.
 Gbochitanu mu l'ẹka ẹphe.

- 2 Dominua mu t'ejo idzu,
 ndu ejo madzu achiru mu;
 be eru mu l'ehu.
 Domianua mu l'ejo uzu ono,
 ndu ejo madzu atu ono.
- 3 Epe abaje ire epe oba mma;
 gude onu l'agba okfu ogba akfu.
- 4 Epe anoduje; kwaberu onye
 e-ta dudu iphe o meru.
 Onye ono -bya amaru;
 be akfu buwaru iya l'ehu kfu.
 E to dudu iphe epe atsug egvu.
- 5 Epe anoduje eyeru onwephe okpu-ikike
 t'ephe keshia ehul'ome ejo iphe.
 Epe asuje l'ephe e-je
 agbashia onya epe l'edomi.
 Epe asu: "Bukwanu onye a-phu epe?"
- 6 Qobuje teke epe chieberu
 ejo idzu ono; epe asu:
 "L'idzu, epe chiru nta-a;
 be dukpoo mma nshinu!"
 Uche madzu; me obu iya
 bulephu eregede kpu.
- 7 Obenu le Nchileke a-gba epe akfu.
 Epe -bya amaru;
 be epe zeshiwa l'ali.
- 8 Epe e-gude onu epe
 kfularu onwephe okpu-akphu.
 Iphe bu ndu phuru epe,
 e-kwe l'ishi; su:
 Hoo! Ege oo-du epe!
- 9 Ndipe kpoo-gbaa
 a-wata otsu egvu.
 Epe arakashilaha iphe
 Nchileke meru arakashu;
 rilaha k'iphe ono, meru nu ono ariri.
- 10 T'ehu tsijekwa ndu doberu
 aka ndoo ena l'ime Ojeje!
 T'ephe ghabakwa l'ime iya
 je edomia onwephe!
 T'iphe bu ndu obu guru
 iphoru jakwaa ya ajaja!

65

Egву-qma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- 1 Nggube Nchileke;
 o du mma t'ayi nodu le
 Zayonu jaa ngu ajaja!
 Ayi e-medzukotaru ngu
 iphe ayi riburu l'ayi e-meru ngu.
- 2 Nggube onye, anuje ekfukfu, ayi ekfu anu ngu;
 o bu nggu be madzu
 kpoo-gbaa; a-wuru wu-kfuta.
- 3 Teke iphe du eji ayi shi kpanyabe ayi;
 be iguleru-a ayi nvu.
- 4 Onu-qma bu ke ndu, i fotaru;
 te nggu l'ephe buru l'ogbodufu ngu.
 Iphe du mma, no l'eke
 i bu; ejije ayi epho;
 mbu iphe du mma,
 no l'eze-ulo ngu ono,
 du nsu ono.

- 5 Nggube Nchileke;
 ọ bụ nggu adzoje ayi.
 Iigudeje iphe dụ biribiri,
 ekoshi l'ị bụ onye doberu
 ẹka ndoo zaa ayi oku.
 Ndu bu l'ẹke igwe jeberu;
 alị ejebe; mę ndu, bu lę
 mgboro eze ẹnйimu,
 kakọta ote-ẹnya; bę bụ nggu;
 bę ẹphe chіru ụkfu kwęę;
- 6 mbụ nggube onye bụ ike ngu; b'i gude
 gvubetsua ugvu l'ẹke ẹphe gvutsuaru.
 I keru onwongu
 agburu-ẹhu ege eekeje
 akpọ-buleti l'ukfu.
- 7 Iimeje tę ekiri eyii-mini
 eze ẹnйimu tų-buhu;
 l'emeje tę oke pherephere,
 tso iya nų kfushi.
 Utsu, etsu l'iphe bụ mbakeshi;
 bę iimeje t'o tsubuhu.
- 8 Ndu bu ote-ẹnya;
 anọduje anma kwękwękwe;
 mę ẹphe nų k'iphe,
 dų biribiri, iimetsua.
 Iphe iimeshi emeshi;
 bę ndiphe lę mgboko
 gbaa mgburumgburu
 gude ẹhu-ọtso-ena aguru ngu egvu.
- 9 Iigbaje mini lę mgboko-a
 teke ị byaru iya agbaphe;
 shi ege ono mee ya;
 yọ buru alị-ọsa.
 Ẽnyimu nke ngu b'i meru
 tę mini ji ejiji.
 I meru t'iphe, ndiphe meberu l'alị mehu;
 kę l'ọ bụ ege ono;
 b'i meru iya t'ọ dų.
- 10 Ị chіru mini;
 yọ dọru adọru l'ẹnyoro.
 Nggу abya ayọ tęshiteshi
 gude mee igbo; t'ọ dų ruharuha;
 shi ege ono gọru ọnu-ọma nų iya;
 mee iphe e meberu iya;
 t'o vua evuvu.
- 11 I wotaru o-me-l'uko nke ngu
 ye l'iphe e meberu emebe.
 Iphe bụ ẹke, i shіru;
 b'ę ta achọjedu nri achọcho.
- 12 Ẽgbudu abya efuchia
 echi-ẹgu;
 ẹhu awata ọtso iphe,
 bụ ugvu ugvu ẹna.
- 13 Ẽgu ẹke eecheje iphe-edobe;
 bę aturu kuru l'ata nri.
 A bya lę nsụda nsụda;
 iphe jiru iya nų aburu iphe a kọberu akọbe.
 Iphemiphe ọbule ono
 chіkoru atų ụzu;
 l'agụ egvu ẹhu-ọtso-ena.

66

Egvu-ọma, e deru nọ onye ishi egvu

- ¹ Unubẹ ndiphe l'unu ha;
unu ọ́aru Nchileke uzu ẹ́hu-ọ́tso-ẹ́na!
- ² Unu gụa egvu gude tushi iya ẹ́pha!
Unu tushi iya ẹ́pha; jaa ya ajaja!
- ³ Unu sọ́ Nchileke:
"L'iphe bụ́ iphe ọ́onoduje
eme dukwa biribiri!
Ike Nchileke hatabe nshinu;
k'ọ́p̄hu bụ́ lẹ́ ndu ọ́hogu iya
adaje iya pẹ́e l'ifu;
l'ẹ́ke ẹ́p̄he atsu iya egvu.
- ⁴ Iphe bụ́ ndiphe adaje iya
pẹ́e l'ifu; baaru iya ẹ́ja;
gụa egvu nọ́ iya.
Mbụ́ l'ẹ́p̄he agụ́je egvu gude jaa ya ajaja."
- ⁵ Unu bya aphụ́ ozi, Nchileke jeru!
Nchileke dukwa biribiri
l'iphe oomeru unwu eliphe.
- ⁶ O meru ẹ́nyimu; yọ́ bụ́ru alị́, kpọ́huru nkụ́.
Ép̄he egude ọ́kpa wụ́-swée ya.
Éhu atsoo ayi ẹ́na l'ẹ́ke ono; kẹ́ iphe o meru.
- ⁷ O gude ike nk'iya bụ́ru eze gbururu jeye.
Énya iya aphụ́kotaje iphe bụ́ mbakeshi!
Oo ya bụ́ t'ẹ́ b'ọ́ dukwa ndu
ono, kwefuru ikè ono,
e-je iya otso ọ́gu!
- ⁸ Unu tua Nchileke ayi ẹ́pha; unubẹ́ ndiphe!
T'a núnua ajaja, unu aja iya!
- ⁹ Ọ́ bụ́ iya doberu ayi ndzụ́;
bya emee tẹ́ ẹ́turu be ẹ́chi ayi.
- ¹⁰ Ishi iya abụ́ru lẹ́ nggube
Nchileke dataru ayi;
bya emee ayi; ayi adụ́ mma
l'ọ́ bụ́ mkpọ́la-ọ́cha, a hụ́ru l'ọ́ku.
- ¹¹ I dutaru ayi ye l'ọ́nya;
bya eworu oke ivu tukobe
ayi l'okpurukpu-azụ́.
- ¹² I meru t'unwu eliphe wee ayi ishi kperekpere.
Ayi jeru iphe anwụ́ chiru ayi;
mini anmaa ayi.
Obenu l'i metsuaru;
duta ayi dobe l'ẹ́ke ayi ọ́saru ẹ́hu.
- ¹³ Mu e-gude ngweja-ukfuru bya l'ulo ngu;
mekotaru ngu iphe mu
riburu lẹ́ mu e-meru ngu.
- ¹⁴ Mu e-me iphe mu gude ọ́nu
mu kfuá lẹ́ mu e-meru ngu;
teke mu shi eje iphe-ẹ́huka.
- ¹⁵ Mu a-kpụ́ta ebyila, ẹ́ba nọ́;
gude gwooru ngu
ngweja-ukfuru.
Mu e-gbushiru ngu
oke-eswi; gbushiaru eḡhu.
- ¹⁶ Iphe bụ́ unubẹ́ ndu atsu Nchileke egvu;
unu byakpọ́duaphu bya angabe nchị́;
tẹ́ mu kporu unu iphe o meru lẹ́ ndzụ́ mu.
- ¹⁷ Mu rakuru iya t'ọ́ gbaaru mu mkpu;
bya egude ọ́nu mu gụa egvu; jaa ya ajaja.
- ¹⁸ Ndẹ́ge ọ́ -bụ́ru l'ọ́ nweru
ejo iphe, mu meru;

- woru iya domia l'obu mu;
 mę Nnajiufu ta ga
 angabekwa nchi; nua olu mu.
 19 Obenu l'ọ ngaberu nchi;
 nua olu mu teke mu kfuru nu iya.
 20 T'ajaja bukwaru ke Nchileke;
 mbu onye e ta ajikadu ekfukfu,
 mu kfuru nu iya;
 ophu o budu l'ọ jikajeru le
 ya te eyeheduru mu obu.

67

Egву-qma, e deru onye ishi egvu; t'a kporu une ye iya

- 1 Te Nchileke menuaru ayi
 eze-iphe-qma.
 Yo goru ayi onu;
 maru ayi onu-ochi;
 2 k'opu ndiphe a-maru uzo ngu;
 me k'opu iphe bu
 mbakeshi a-makwaphu l'ọ
 nggu adzoje madzu.
 3 Te ndiphe kejeje
 nggube Nchileke ekele!
 T'iphe bu madzu
 kpoo-gbaa jaje ngu ajaja!
 4 T'ehu tsouna iphe bu
 mbakeshi ena; t'ephe gua
 egvu ehu-otso-ena; kele
 ndiphe mgburumburu;
 be ikpeje ikpe,
 vudo nhamunha.
 Yo buru nggu anoduje
 akpo-ziru iphe bu mbakeshi uzo.
 5 Te ndiphe kejeje
 nggube Nchileke ekele!
 T'iphe bu madzu kpoo-gbaa jaje ngu ajaja;
 6 k'opu iphe a koberu l'al
 e-mehukwanu emehu;
 Nnajiufu, bu Nchileke ayi agoruru ayi onu.
 7 Nchileke a-goru ayi
 onu-qma;
 k'opu ndiphe jeye l'eke
 mgboko jeberu a-nodu abaru iya eja!

68

Egву-qma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- 1 Te Nchileke zilihu; te ndu
 ohogu iya gbaa nanu nanu!
 Te ndu o du ashi shikwa
 iya l'ifu gbakashihu!
 2 T'o bukwaru ege pherephere
 ephekashije enwuru-oku;
 bu ege ii-phekashi epe nanu nanu.
 Mbụ t'ọ buru ege umu,
 a ngaberu l'oku angazehuje;
 bu ege ndu akirishi
 a-lakota l'iyi l'ifu Nchileke.
 3 Obenu le ndu doberu
 eka ndoo a-nodu ete eswa;
 ehu atsoo epe ena l'ifu Nchileke.
 Epe e-gude ehu-otso-ena
 l'ete eswa eteshi iya ike.

- 4 Unu gua egvu nù Nchileke.
 Unu gua egvu gude kele iya ekele!
 Unu kutseje onye ono,
 nò l'ugbo-inya iya agba
 l'urukpu ono ekutse.
 Epha iya bù Ojejoje.
 Unu nòdukwa iya l'ifu tee eswa.
- 5 Nchileke nò l'ifu iya, dù nsò;
 mbù onye bù iya bù nna;
 ndu nna ephe e-ta nòhedu;
 bùru onye agbajèru unwanyi,
 maa tufuru odzori.
- 6 Nchileke emeje tẹ ndu nò
 nkinyi nweru eke a-bùru ephe ufu.
 Oomeje tẹ ndu a turu mkpòro
 nweru onwephe
 l'èhu-otso-ena.
 Obenu lẹ ndu kwefuru iya
 ikè bù l'alì, anwù chinwuru
 echinwu; bẹ ephe ebuje.
- 7 Nggube Nchileke;
 teke i duru ndu nke ngu;
 je eswee alì, daburu swanmangu;
- 8 bẹ alì nmaru jijiji; igwe achia obaru-ugbo
 l'ifu nggube Nchileke.
 Ugvu Sayinayi anmakota jijiji l'ifu Nchileke;
 mbù nggube Nchileke kẹ Ízurèlu.
- 9 Nggube Nchileke;
 i meru tẹ mini chia nshinu;
 gude iya mee tẹ alì ngu
 shihu ike teke ike gvuru iya;
- 10 ndibe ngu alaa l'alì ono je eburu.
 Nggube Nchileke eshi l'eze
 iphe i nweshiru; nù ndu ukpa
 iphe mkpa iya dùru ephe.
- 11 O bù Ojejoje turu ekemu obu;
 a dù l'igwe raa ya arara; sù:
- 12 "Ndu eze; mẹ ndu soja ephe; bẹ gbaru igbafu.
 Ephe gbaru igbafu!"
 Unwanyi akuru l'ufu;
 l'eke iphe a kwaru l'okwata.
- 13 Ndu k'unwoke azèru
 l'odu-aturu, dù l'ò bù èbà
 ndo, a wuru mkpòla-òcha;
 bya egude mkpòla-ododo;
 mee èbà iya ono;
 yo gbu nwiinwii.
- 14 Teke Okaribe-Kakota-Ike
 chikashiru ndu eze l'alì ono;
 b'ò dùlephu l'ò bù aka-mini,
 dashiru lẹ Ugvu Zalumonu.
- 15 Ugvu kẹ Nchileke b'ò bù;
 mbù Ugvu Báshanu.
 O bù ugvu, nwegbaaru njakata njakata.
- 16 Unubẹ eze ugvu, nwegbaaru njakata;
 ?bù ngunu kparu iphe unu
 ejiru ugvu Nchileke ijimènya;
 mbù ugvu ono,
 Ojejoje, bù Nchileke fòtaru
 lẹ ya e-buru; chia ndu
 nk'ia gbururu jeye lẹ gbururu ono.

- 17 Uḡbo-inya ke Nchileke;
 bukwa unukurunu.
 Nnajiufu shi le Sáyinayi
 gude uḡbo-inya iya ono,
 bu unukurunu ono bya eke o doberu nsọ.
- 18 Teke o gbeshiru lashia l'imigwe;
 b'ọ chitaru igweligwe ndu
 o lutaru l'ogu; kpuaru onwiya.
 Ndiphe; mbu jeyekpo le
 ndu shi kwefuru ngu iké;
 nushiru iya iphe k'ewoma;*
 Ojejoje, bu Nchileke e-bu l'eke ono.
- 19 T'ajaja buru ke Nnajiufu;
 mbu Nchileke ophu bu onye ndzofuta ayi;
 onye evutaje ivu ehu ayi mboku-mboku.
- 20 Nchileke ayi bu Nchileke, adzoje ndzu.
 Yo buru l'eka Ojejoje,
 bu Nnajiufu ono; be eeshije nahu anwuhu.
- 21 Nchileke e-gwe ndu ohogu iya ishi rakaraka;
 mbu kpua ephe akpo l'ishi;
 mbu ndu emekwadu ejo iphe.
- 22 Nnajiufu suru: "Le ya e-je BASHANU;
 je eduta ndu ohogu unu.
 Ya abaa l'ime ebo
 eze enyimu; je eduta ephe;
- 23 k'opfu unu e-gbu ephe pyaapya;
 nkuta unu ekee anu ephe
 ege du ephe mma."
- 24 Nggube Nchileke;
 onyemonye obule phuwaru
 ege ndibe ngu dzeberu awu
 ala; mbu ege ndibe
 nggube Nchileke, bu eze mu
 dzeberu awu ala l'ulo ono, du nsọ ono.
- 25 Ndu aguru ephe egvu vu uto.
 Ndu ke nkwa etsoru ephe.
 Ndu ophu bu
 unwu-mgboko bu osa be ephe ayọ.
- 26 Unu jaa Nchileke ajaja l'edzudzu oha!
 Unu jaa Ojejoje ajaja l'eke
 ndu Izurelu dzuru edzudzu!
- 27 Ndu edu ephe bu ndu ikfu
 Benjaminu, bu ndu ikfu ke nwata.
 Ndu ishi k'ikfu JUDA;
 ndu ishi k'ikfu ZEBULONU;
 me ndu ikfu ke NAFUTALI
 awu gidigidi etso ephe.
- 28 Nggube Nchileke;
 rukotanu ehu!
 Koshinu ike ngu Nchileke!
 Mbu ike ono, i gudehawa
 mee ire l'okfu ehu ayi ono.
- 29 Ndu eze e-gude k'eze-ulo ngu,
 no le Jerusalemu
 bya emeeru ngu iphe-oma.
- 30 Baaru ejo agiyi ono, no l'aji ono mbà:
 mbu mba ono, ach ndiphe
 l'o bu oke-eswi, eme enari,
 ach nwa-eswi ono;
 jeye teke onyemonye obule

* 68:18 68:18 Efe 4:8.

- e-wozita onwiya aļi;
 gudelehaa mkpola-ocha wotaru ngu.
 Chikashia ndu ono,
 egu ogu anoduje agu l'ọ bu egu nri ono!
- 31 Ndu anọ-chi enya ndu
 Ijiputu a-bya;
 ndu Itiyopiya abya
 achi-lia eka kfuru nu Nchileke.
- 32 Unu gua egvu nu Nchileke;
 unube aļi-eze unwu eliphe l'unu ha!
 Unu gua egvu gude tua Nnajiufu epha!
- 33 Unu guaru iya onye ono,
 anoduje l'ugbo-inya iya
 agba l'urukpu ndiche ono,
 no l'ephekerephe ono;
 mbu onye ono, olu iya adaje
 l'obu egbe-igwe ono.
- 34 Unu raa ya arara;
 mbu ege ike Nchileke habe nshinu;
 mbu onye odu-biribiri iya
 tukoru Izurelu sweta;
 onye bu akpamigwe
 ekoshije ege ike iya ha.
- 35 Nggube Nchileke;
 i du biribiri l'ulo ngu, du nsọ.
 O bu nggube Nchileke
 ke ndu Izurelu anuje ndibe
 ngu ike me agburu-ehu.
 Tajaja buru ke Nchileke!

69

Egву, Dévidi deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu egvu "Okfukfulike" gua ya

- 1 Dzoọ mu nggube Nchileke;
 kele mini wowaru mu l'ekpiri.
- 2 Mu alawa rerireri l'ime epoto;
 eke e to dudu iphe okobe nvọ, no iya nu.
 Mu daruwaru ohu-aļi;
 utso eriwa mu eriri.
- 3 Mu chiwaru mkpu;
 ike agvu mu;
 ekpiri agowa mu agogo.
 Mu lenyawaru enya elewaa inyoki-inyoki;
 l'eke mu ele enya Nchileke mu.
- 4 Ndu mu du ashị l'e b'ọ du
 iphe mu meru ephe
 kakwa egbushi, no mu l'ishi.
 Ndu ohogu mu adu l'igwe;
 mbu ndu iphe ephe shiberu ite iya;
 bu ege ee-shi te mu ba abohe;
 l'e b'ọ du iphe mu meru ephe.
 Ephe ekebutaje mu;
 te mu kfuа ugwo iphe mu te ezitadu.
- 5 Nggube Nchileke;
 i mawaru ege mu emebe eswe:
 E t'ọ dudu eke mu mesweru,
 e-ta adabuduru ngu eba l'ifu.
- 6 Nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 be ekwekwa t'e gude okfu
 ehу mu mee ndu chiru
 ukfu kwee ngu iphe-iphere!

- Ophu i kwekwa t'e gude
 okfu ehu mu mechia ndu achọ ngu nọ ifu;
 nggube Nchileke
 ke İzurelu!
- 7 Ke l'ọ bu okfu ehu ngu;
 b'e gude ekfuru mu kulakula;
 iphere eji mu ifu.
- 8 Ndibe ayi dobewaru mu
 l'ọ bu onye byaru abyabya.
 Unwunne mu phe egbe
 gube-wa mu nọ onye ohodo;
- 9 ke l'obu, mu yeru ọlo ngu
 evukwa mu oku l'ehu.
 Iphe bu iphe-iphere, e meru
 kpua ngu aburu mu vutaru onwu iya.
- 10 Teke mu raru ekwa;
 swia aswisi;
 igboma egude iya jaa mu ewena.
- 11 Mu -yee uwe-aphu;
 ephe egude mu tulaaha ntu-okfu.
- 12 Mu bu-wa iphe ndu
 dzukoberu l'obu-edukfu gude akọ onu;
 buru iphe ndu mee eme
 lenya gude agu egvu.
- 13 Olobu nggube Ojejoje;
 be mu a-nodu ekfu anu.
 Gudenu n-yemobu ngu
 nua olu mu teke du ngu mma;
 nggube Nchileke;
 nggu adzo mu ege
 i kwehawaru mu ukwa iya.
- 14 Lofutanu mu l'epoto ono;
 be ekwekwa t'o ria mu!
 Nafutanu mu l'eka ndu mu du ashj;
 gufuta mu l'echi ebo ono!
- 15 Be ekwekwa t'utso ria mu.
 Be ekwekwa t'ebo ono ria mu;
 ophu i kwekwa t'e kpochia mu eja le ndzu!
- 16 Zanu mu oku;
 nggube Ojejoje;
 kele n-yemobu ngu du mma.
 Gudenu k'obu-imiko ngu; ghaaru mu ifu.
- 17 Ba aghakwaru mube onye ejeru ngu ozi azu.
 Zanu mu oku egwegwa;
 kele mu nookwa l'iphe-ehuka.
- 18 Kpiritani ntse bya adzo mu!
 Gbafuta mu ru me l'ogvu
 ndu mu l'ephe no l'okfu!
- 19 I mawaru ege ephe chi-beru mu ochi;
 bya amakwaruphu ege ephe
 meberu mu iphe-iphere.
 Ndu bu ohogu mu bi makotanuru-a.
- 20 E meekwaru mu
 iphe-iphere; k'ophu ehu
 anyihuwa mu nko.
 Nta-a b'o mewaru mu;
 ike agvu mu.
 Mu lewaru enya onye
 imiko mu a-du; to nwe.
 Mu abya elee enya onye
 a-du mu ike; to nwe.

- 21 Nri, ephe doberu mu;
 be ephe yeru mu nshi;
 bya edoberu mu mee,
 shihuru uka te mu nguru ye iya.*
- 22 Te nri, ephe doberu k'eriri;
 ghokwaa onya-ekobe; hata ephe;
 anu, ephe gburu k'ogwa
 Nchileke aburu onya; nmata ephe.
- 23 Te enya kpukwaa ephe ishi.
 Te ekwebe nyajikwaa ephe ebo;
 gbururu jeyewaru.†
- 24 Tukoshinu ephe
 ehu-eghughu ngu;
 nggu egude oke
 ehu-eghughu ngu kee ephe l'ọ bu oku!
- 25 Te ufu ephe bukwaru ochobo;
 ophu o dukwa onye e-bu l'ulo ephe.
- 26 Kele ndu ephe akpa ehu;
 bu ndu i chiwaru echachi;
 buru ndu i meshiru iphe ike;
 be ephe anoduje ekfubyishi ekfubyishi.
- 27 Dokoberu ephe ejo iphe,
 ephe meshiru edokobe.
 Ophu i kwekwa t'ephe
 keta oke l'odobe-eka-ndoo nke ngu.
- 28 Te fufukwa epha ephe l'ekwo,
 e deru epha ndu no ndzu.
 Ophu i dekwa epha ephe
 l'eke e deru epha ndu doberu eka ndoo.
- 29 Ehu ahwakwa mu oku;
 uzo echiwa mu.
 Nngube Nchileke;
 te ndzota nke ngu kwakobenu mu.
- 30 Teke ono; mu agwa egvu
 gude jaa Nchileke ajaja;
 gude egvu-ekele mee
 epha iya t'o dee ude.
- 31 Onanu a-kakwa Nchileke otso ena;
 karia l'a kputaru iya eswi;
 mbu oke-eswi,
 mpo iya hagbaa ke
 gbagara-gbagara;
 upyi-okpa iya epheshitsua ya epheshi.
- 32 Ndu, aakpa ehu -phule iya phu;
 ehu atsoo ephe ena.
 Ndu achọ Nchileke; be oo-du ike!
- 33 Ojejoje anuje olu ndu,
 e te nwedu ege o haru ephe;
 ophu o gbakutajedu ndu
 nk'ia, a turu mkporo azu.
- 34 Te ndu bu l'imigwe yele ndu
 bu le mgboko jaa ya ajaja!
 Tenyimu yele iphe bu l'ime iya
 tukokwaphu jaaa ya ajaja;
- 35 kele Nchileke a-dzofuta Zayonu;
 kpukwa-zikota mkpukpu, no le Juda.
 Ndiphe a-la iya je eburu;
 mee ya; yo buru iphe ephe.
- 36 Unwu ndu ejeru iya ozi
 e-me iya;

* 69:21 69:21 Mat 27:48; Mak 15:36; Luk 23:36; Jon 19:28-29. † 69:23 69:22-23 Rom 11:9, 10.

yọ buru òkè-iphe ẹphe.
Iphe bụ ndu yeru ẹpha iya obu
e-buru l'alì ono.

70

Egву, Dévidi deru nù onye ishi egву gude nyataru Ojejoje iphe

¹ Dzonua mu;

nggube Nchileke.
Byanụ ẹgwegwa;
bya eyeru mu ẹka;
nggube Ojejoje!

² T'e mekwaru iphe-iphere;
kpua ndu achọ ishi mu;
mekwaaphu t'ẹphe ghahụ beringu.
T'ẹka gwọkwaa ndu
achị mu nù ẹji; mbụ ndu,
iphe byaru mu nù atso ẹna.

³ T'e mekwaru iphe-iphere
kpua ndu azuru mu ukwe;
t'ehu daa ẹphe kọo.

⁴ T'iphe bụ ndu achọ ngu nù;
bukwaru ndu ẹhu a-tso ẹna;
ẹphe anọdu ngu l'ẹka ete ẹswa.
Tẹ ndu ẹhu atso ẹna l'ì
dzọfutaru ẹphe kfujekwa
tekenteke; sụ:

“T'a tụa ọnu Nchileke l'ọ ha nshinu-o!”

⁵ Obenu lẹ mbẹdua bụ onye ụkpa;
l'aka ẹka ịkarikari.
Byanụ ẹgwegwa;
nggube Nchileke.
Ọ bụ nggu bụ onye eyejeru
mu ẹka; buru nggu;
bẹ adzọje mu nù.
Nggube Ojejoje;
ba akpọkwa ụkfu abyabya!

71

¹ Nggube Ojejoje; ọ bụ nggu;
bẹ mu nọ l'ẹka l'ezeru ndzụ.
Be ekwekwa t'iphere mee mu!

² Eshinu ì bụ onye
doberu ẹka ndoo;
nafutamu mu!
Yeru mu ẹka tẹ mu nahụ!
Ngabẹru mu nchị;
dzọfuta mu!

³ Bụnuru mu agbara-mkpuma,
mu a-gbabaje;
domia onwomu!
Tunua ekemu t'a dzọo mu;
kẹ l'ọ bụ nggu bụ
agbara-mkpuma mu;
buru nggu bụ
a-gbabe-a-dzuru nke mu.

⁴ Nggube Nchileke mu;
gbafuta mu ru; l'ẹka ndu akirishi;
mbụ l'ẹka ndu e te dobedu ẹka ndoo;
mẹ ndu iwe.

⁵ Kẹ l'ọ bụ nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje;
bẹ mu chiru ẹnya ziaru.
Keshinu mu bụ nwata;

- bụ nggu; bẹ mu dakoberu.
⁶ Keshinu ọphu a mụru mu;
 bụ nggu bẹ bụ agbarike mu.
 Mu a-ndulephu etu ngu ẹpha
 gbururu jeye ẹ gburu;
 ke l'ọ bụ nggu kufutaru mu l'ẹpho nne mu.
⁷ A dūwa l'igwe gude mu anma ẹtu ọma.
 Obenu l'ọo l'eka ngu;
 bụ ẹke, shihuru ike,
 mu anọduje; ezeru ndzụ.
⁸ Eswe l'enyashi;
 bẹ mu anọduje etu ngu ẹpha;
 l'atụ ọnu ẹge ị dū-be biribiri.
⁹ Byiko; ba ajikakwa mu nta-a,
 mu bụwa ọgurennya-a.
 Be eleswetakwa mu nta-a,
 ike gvụwaru mu-a.
¹⁰ Kele ndu ọhogu mu
 ekfukwaru mu ẹjo okfu.
 Ndu domishiru onwẹphe;
 kwabẹ t'ẹphe mee mu iphe
 anọkobeje achị idzu ẹhu mu.
¹¹ Ẹphe asuje: "Lẹ Nchileke jikawaru mu.
 T'a chịa mu gude;
 ke l'ẹ tọ dukwa onye abya mu agbataru."
¹² Ba anọdukwa mu ote-ẹnya; nggube Nchileke.
 Nggube Nchileke nke mu;
 bya ẹgwegwa bya eyeru mu ẹka!
¹³ T'iphe bụ ndu ebo mu ibo
 bụkwaru ndu iphere e-me t'ẹphe chihu.
 Tẹ ndu ono, eme t'ẹphe
 wofu mu ono bụkwaru ndu
 aa-chị ọchi; jaa ewena.
¹⁴ Obenu ẹ mbedua bụlephu
 l'ẹke ịino; bẹ ẹnya mu a-nọ.
 Mu a-nọdu aka ngu oja ajaja l'ẹje.
¹⁵ Mu e-gude ọnu mu ekfu iya mkpürumkpuru
 l'ekfushi iya ike
 l'ị doberu ẹka ndoo;
 mẹ l'ọ bụ nggu adzọje madzụ.
 Odobe-ẹka-ndoo ngu;
 mẹ ndzọta nke ngu ono hatabe nshinu
 k'ọphu bụ ẹ mu ta
 atukota-ghedu ọnu iya.
¹⁶ Mu e-gude ike ke
 nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje
 je araa ya arara l'ọ bụ
 nggubedua nwẹnkinini ngu;
 bụ onye doberu ẹka ndoo.
¹⁷ I shikpooru keshinu mu
 bụ nwata zita mu iphe;
 nggube Nchileke.
 Iphe dū biribiri, iimeje;
 bẹ mu shilephu teke ono
 tuta ọnu iya jeye nta-a.
¹⁸ Nta-a, mu bụwa ọgurennya,
 ẹwo kpuru mu ishi-a;
 ba aghakwaru mu azụ;
 nggube Nchileke jeye teke
 mu akọberu ọgbo ọphu
 abyanụ ẹge ike ngu habe nshinu;
 mbụ kọoru iya iphe bụ

- ndu ee-mekochaa mụa
 ege ike ngu habe nshinu.
- 19 Odobe-ẹka-ndoo ngu
 ruru akpamigwe;
 nggube Nchileke;
 mbụ nggube onye ono,
 meshiru iphe paru ẹka ono.
 ?Bụ onye aturu ngu;
 nggube Nchileke?
- 20 E gudekwaru l'i
 mewaru mu;
 mu ejee iphe-ẹhuka;
 onu akpua mu uphu;
 obule mu marua
 l'i-me mu-a tẹ mu
 gbufu bya adu mma odo;
 mbụ kufuta mu l'ime ili; woru mu melia.
- 21 Ii-me t'a ka mu okwabe ugву.
 O kwaphu ege ono;
 be ji-du mu ike odo.
- 22 Nggube Nchileke mu;
 mu a-kpo une gude jaa
 ngu ajaja l'i bu onye
 evudoshije ike l'iphe i kfuru.
 Mu e-gude ogele gu egву;
 jaa ngu ajaja;
 nggube Onye du Nso ke Izurelu.
- 23 Mu a-tu uzu ehu-otso-ena;
 gu egву gude jaa ngu ajaja;
 mbụ mube onye i gbafutaru.
- 24 Eswe me enyashi;
 be mu a-nodu e-kfushi
 iphe i meshiru gude koshi
 l'i doberu ẹka ndoo;
 kele ndu shi achi mu nu;
 b'e mewaru iphere kpua;
 mekwaaphu t'ephe ghahu beringu.

72

Egву, Sólomonu deru

- 1 Nggube Nchileke;
 menua tẹ eze kpeje ikpe ege
 nggubedua ekpe!
 Menua tẹ nwatibe eze
 dobe-ẹka-ndoo ege
 nggubedua doberu;
- 2 k'opu oo-kpeje ndibe ngu ikpe, du mma;
 gbaaru ndu aakpa ehu odzori.
- 3 Tẹ ugву ugву ndu k'eze iya
 mee t'ehu du ndiphe agu.
 Ugву ugву ndu ke nshu
 emee t'ephe gude umere
 ephe koshi l'ephe bu ndu doberu ẹka ndoo.
- 4 Ndu aakpa ehu;
 be eze a-gbaru odzori;
 dzoo unwegirima ndu
 e ta dudu ege o haru ephe;
 dzopyashia ndu ono,
 akpa ephe ehu ono ishi.
- 5 Ephe a-nodu abaru ngu eja
 gbururu jeye teke enyanwu;

- mẹ ọnwa a-nobebe;
mbụ tsube l'ogbo sweru ogbo.
- 6 Ọo-dụ l'ọ bụ mini, achi l'ẹke, a sọru asusu;
mbụ l'ọ bụ ẹke igwe
ayọru alị teshiteshi mini.
- 7 Teke ono, ọo-nọdu achi ono;
bẹ ndu doberu ẹka ndoo
a-jà ajàjà.
Ehu-agu achi ọko ẹkemeke jegbaru;
jeye teke ọnwa ta anọhedu.
- 8 Ọo-buru eze chia ndiphe
tsube l'eze ẹnymu rua
eze ẹnymu; mbụ tsube lẹ
Enyimu Yufurétusu jeye
l'ẹke mgboko jeberu.
- 9 Ndu bu l'echi-egu a-bya
ebyiaru iya ikpere l'alị;
ndu ọhogu iya achichiaru
iya ọnu achi ọchi l'ẹja.
- 10 Ndu eze ndu Tashishi;
mẹ ndu bugbaa l'ikfuli
a-nọdu atụ utu anụ iya.
Ndu eze ndu Sheba yẹle
kẹ ndu Seba e-wotaje iphe bya anụ iya.
- 11 Iphe bụ ndu bụ ndu eze
l'ẹphe ha e-byishiru iya ikpere.
Iphe bụ mbakeshi e-jeru iya ozi.
- 12 Kẹle ndu ẹ ta dudu ẹge
ọ haru ẹphe -rakua ya;
bẹ ọo-dzọfuta ẹphe;
mbụ ndu iphe-ẹhuka byaru;
to nwe onye a-gbaru ẹphe mkpu.
- 13 Ọo-phuru ndu ike ta anọdu;
mẹ ndu ẹ ta dudu
ẹge ọ haru ẹphe imiko;
bya adzọo ndu ẹ ta dudu
ẹge ọ haru ẹphe ndzụ.
- 14 Ọo-nafuta ẹphe l'ẹka
ndu akpa ẹphe ẹhu;
mẹ l'ẹka ndu ẹnya enwu ọku;
kẹle ndzụ ẹphe dụ iya mkpa nshinu.
- 15 Tẹ ndzụ eze bukwaru ndzụ ogologo.
T'a nujekwa iya
mkpọla-ododo ndu Sheba!
Tẹ ndiphe kfujekwaru nụ
Nchileke l'okfu ẹhu iya;
ẹphe agojekwaru iya phụ
ọnu mbọku-mbọku.
- 16 T'iphe a kuru akuku tukwaa
uda; tya nggodo l'alị-a.
Tẹ iphe a kọberu l'eli ugvu
mehukwa l'ọ bụ iphe
e meberu lẹ Lébanonu!
Tẹ ndu mkpukpu ono
zukwaa l'ọ bụ ẹsua l'igu!
- 17 T'ẹpha eze nọdukwa ojejeje;
udu iya edzuru ẹkemeke
l'ọ bụ ẹnyanwu, nọ l'igwe.
Ee-shi l'ẹka iya gooru
iphe bụ mbakeshi ọnu;
ndiphe l'ẹphe ha ekua
ya onye a gọru ọnu.

- 18 T'ajaja bụru ke
 Ojejoje, bụ Nchileke;
 mbụ Nchileke ke ndu Ízurelu;
 mbụ onye bụwa iya phụ nwenkinyi;
 be emeje iphe dụ biribiri.
- 19 T'ajaja bụkwaruphu ke
 epha iya ono, dụ biribiri
 ono jeye le tutu yoyo!
 Tẹ biribiri iya chikokwa
 mgboko dzuru!
 Ono kwa ege o dụ.
 Ono kwa ege o dụ!
- 20 Ono kwa ishi eke Dévidi Jesi
 kfubeberu nụ Nchileke.

73

- Egву-ọma, Ásafu deru
- 1 Ọkpobe okfu bụ le
 Nchileke duru ndu Ízurelu
 le mma; mbụ ndu,
 obu epe guru iphoro.
- 2 Obenu le mbedua
 phodukpooru nwa gengu;
 me okpa echifu mu;
 mbụ l'ọ phodukpowarua nwanshi;
 me mu ta aduhe
 ike vudo l'iphe mu vudo.
- 3 Kele mu wataru ojiru ndu
 etu onwephe oke epha
 ijimanya teke mu phuru
 le ndu akirishi;
 be iphe duru le mma.
- 4 E to dudu iphe atsụ epe l'ehu.
 Epe shihuru ike;
 ehụ adu epe mma.
- 5 Iphe ta atsudu epe l'ehu ege ootsu ndu odo;
 ishi, akuje ndu odo ta aku epe.
- 6 Yọ bụru iya meru;
 ekuku, epe eku onwephe
 aburu epe iphe-olu.
 Iphe-kpaa aburu uwe,
 epe eye l'ehu.
- 7 Iphe eshije epe l'obu
 nwenkinyi bụ ejo iphe.
 Ejo idzu, epe anoduje achị
 aburu 'onwe nwunne.
- 8 Epe anoduje achị madzụ ochi;
 l'anma onye obu kulakula.
 Epe egudeje ekuku,
 epe eku onwephe l'eyeshi madzụ egvu
 iphe epe e-me iya.
- 9 Epe anoduje ekfubyishi
 Nchileke, bu l'imigwe;
 l'aharu ndiphe kpaakpaa.
- 10 Oo ya meru iphe ndu nke
 mu ghakoberu tsoru epe;
 kwetakota iphemiphe obule, epe ekfu.
- 11 Epe asuje: "Nanụ ege
 Nchileke e-shi maru?
 Okaribe-Kakota-Nụ;
 ?ọ maru ngunu?"

- 12 Ọwaa ẹge ndu akirishi dọ:
 Ẹ tọ dudu iphe eruje ẹphe l'ẹhu;
 ọ bụ l'ẹku anọdujekwanu abyaru ẹphe.
- 13 Mbẹdua, haru obu mu t'ọ gụa iphoro-a;
 ?ọ bụ l'ọo eswe b'ọ bụ mu tọo.
 Tọo ẹge ono, mu sefuru
 ẹka l'iphe dọ ẹji ono:
 ?ọ bụwa mu ke mmanu tọo.
- 14 Iphe bụ eswe, mụtaru amụta;
 bẹ ịnoduje anụ mu aphụ;
 nggube Nchileke.
 Ẹ to nwedu mbọku,
 mu nọghajeru;
 t'iphe-ẹhuka bẹ dakfuta mu.
- 15 Mu -sụ lẹ mu e-dokwa;
 yọ dọ l'ọ bụ mgbamu;
 mu agba iya unwu Nchileke.
- 16 Ọbuje teke mu jeru ome
 t'iphe ono doo mu ẹnya;
 yo gbe bụru mu iphe-ẹhuka;
- 17 gbururu jeye mu abya abahụ
 l'ulo nsọ ke Nchileke.
 Ọ bụ teke ono b'ọ doru mu ẹnya;
 mbụ iphe e-mekochaa mụaru ẹphe;
- 18 iiwojeru ẹphe dobe l'ẹke echi ẹturu;
 gbahaa ẹphe ẹka; ẹphe abya adashia;
 bụru kpurupyata.
- 19 Ẹ ta anọdu ọpflu barụ nwishi;
 ẹphe aburu kpurupyata;
 kpofu l'ọ bụ ẹsua.
- 20 Ẹphe aduje l'ọ bụ nro;
 o -be l'utsu; a zahaa ya.
 Ọ kwaphụ ẹge ono;
 bẹ ẹphe achihuje l'ifu
 nggube Ojejoje teke i gbalihuru.
- 21 Teke ono, mu shi agụ aphụ,
 iwe jiru obu mu ono;
- 22 bẹ mu shi bụru onye eswe;
 to nwe iphe mu maru.
 Mu eshikwa dọ ngu
 l'ọ bụ anụ-ẹgu-ẹgbudu!
- 23 Obenu lẹ mu anoje ngu ntse tekenteke;
 nggu egude ẹka-utara ngu sekputa mu.
- 24 Iishije l'ike, ịidu mu l'eduzi mu ụzo;
 k'ọpflu bụ l'e megee;
 bẹ ị-nabata mu l'ọdu-biribiri ngu.
- 25 ?Bụ onye bẹ mu nweru l'imigwe,
 abudu nggubedua?
 E tọ dukwa iphe nọ lẹ
 mgboko-a, ẹgu iya agụ mu;
 gbahaa nggubedua.
- 26 Ike agvụje anụ-ẹhu mu;
 gvụ obu mu.
 Obenu l'ọ bụ Nchileke bụ
 onye emeje tẹ mu shihu ike;
 bụru iya bụ òkè-iphe mu
 gbururu jeye lẹ tutu yoyo.
- 27 Ndu nọ ngu ote-ẹnya a-la l'iyi;
 ndu ẹ ti gudedu ire ẹphe
 ẹka; bẹ ị-me t'ẹphe bụru kpurupyata.
- 28 Obenu lẹ mbẹdua b'ọ dọ tẹ
 mu nọdu Nchileke ntse.

Mbèdua wowaru Nnajiufu,
 bù Ojejoje;
 mee a-gbabe-a-dzuru nke mu.
 Oo ya bù lẹ mu a-kòkòta
 iphe dù mma, iime l'èhu mu.

74

Èvù, Ásafu raru

¹ Nggube Nchileke;

?bù ngunu kparu iphe
 i zaharu ayi k'ojejoje ège-a?
 ?Bù ngunu kparu iphe
 i wotaru èhu-eghughu ngu
 kpukpobe ndu nke ngu ège-a?

² Nyatakwa igwe oha ono,
 i kfuru aswa ishi ephe l'ede-nwede ono;
 mbù okpa-ikfu ono,
 i gbataru l'itumo; mee ephe;
 ephe aburu nke ngu ono.
 Nyatakwa Ugvu Záyonu ono,
 i bu ebubu ono.

³ Jeduduphu je aphù ège
 e mebyishiru iya;
 mbù ège ndu ohogu
 meru ulo ngu ono, dù nsò ono.

⁴ Ndu ohogu ngu byawaru
 bya anòdu l'ulo-ndzuko ngu l'atù uzu;
 sù l'ephe mekputawaru.
 Ephe achiko iphe-ohubama doo ya.

⁵ Ephe eme l'ò bù onye pa
 ogbu-nkù tsoru èke oswa nò tugburu;
 l'egbutsushi iphe bù oshi, ò phuru.

⁶ Iphe bù iphe a pyiru apyipyi;
 bè ephe gude ogbu-nkù;
 gude ongu mebyishikota
 l'ò ha.

⁷ Ulo ngu, dù nsò bè ephe
 muru oku ye; yo tsua ya; yò buru ntù.
 Èke ono, i fòtaru t'ò buru
 èke ii-buru eburu ono;
 bè ephe farushiru afarushi.

⁸ Ephe ekfu l'ime obu ephe; sù:
 "L'ephe e-mebyishikota iya
 l'ò ha kpamukpamu!"
 Ephe etsukota oku l'iphe bù èke,
 e shi anòduje abaru Nchileke eja.

⁹ È tò dùhedu iphe-ohubama,
 dù biribiri, eemejekwaduru ayi;
 ophu ò dùhedu ndu
 nkfuchiru Nchileke,
 phòdukwaduru nù;
 ophu ò dùdu ayi onye,
 maru teke egbe iphe owaa emebebe.

¹⁰ ?Bù teke ole; bè ndu ohogu
 ngu e-ngeberu ngu èka l'ishi;
 nggube Nchileke?
 ?Ephe e-gudewaru epa ngu
 l'emebyishi ège-a gbururu jeye tọo?

¹¹ ?Bù ngunu kparu iphe i tii
 byadù bya ebyia ephe èka?
 Chifuta nù èka l'utakfu
 bya emebyishia ephe.

- 12 Obenu l'ò bụ nggùbe
Nchileke bụ eze nke mu,
shi lẹ ede-nwede.
Ọ bụ nggu wobataru
ndzọfuta lẹ mgboko-a.
- 13 Ọ bụ nggùbedua gude ike
ngu kewaa eze ẹnйimu ẹbo.
Ejo-anụ, butсua lẹ mini
b'i gwepуashiru ishi ẹphe etsupуashi.
- 14 Ọ bụ nggùbedua
dzọpyashiru ẹjo agiyi ishi;
woru iya nụ ụnwu anụ,
bu l'echi-egu t'ọ bụru iya nri.
- 15 Ọ bụ nggu gbafushiru
ogba mẹ nggele;
mini eshi iya wata atsọtso.
I meru ẹnйimu, atsọtсua
atsọtso; yọ tashihu.
- 16 Ọ bụ nggu nwe eswe;
nweru ẹnйashi;
bүru nggu doberu ẹnyanwu;
mẹ onwa; ẹphe ekeru jimujimu.
- 17 Ọ bụ nggu tubuhawaru
ẹke a-bүru oke mgboko;
bүru nggu doberu okochi; dobe winta.
- 18 Nggùbe Ojeje;
nyatakwa ẹge ndu ohogu
ngu ekfutaberu ngu kulakula;
mbụ ẹge ndu eswe gude
ẹpha ngu afa kutukutu.
- 19 Be ewokwaru ndu nke ngu,
ike ẹ-ta nọdu ye l'ẹka ejo anụ-egu-egbudu.
Ba azahakwa ndibe ngu,
bү ndu aakpa ẹhu
t'ẹphe nọduwaru ẹge ono gbururu jeye.
- 20 Nyatakwa ndzụ, ayi lẹ nggu gbaru;
kẹ l'eemekwa madzụ
omeliwe l'iphe bụ ẹke, gbaru ọchi l'alị-a.
- 21 Be ekwekwa tẹ ndu ono,
aakpa ẹhu ono gude iphere tsuphu azụ.
Tẹ ndu ụkpa; mẹ ndu,
ẹ ta dudu ẹge ọ haru ẹphe jaa ẹpha ngu ajaja!
- 22 Gbalihunu nggùbe Nchileke;
kfuchiaru onwongu.
Nyatakwa ẹge ndu eme
eswe eshije l'utsu nma ngu
kulakula jeye ẹnйashi.
- 23 Ba azahakwa hanyihanyi,
ndu ị dү ashị aba;
mbү wọwowo,
ndu ohogu ngu anọduje atụ ekpu ngu.

75

Egву-oma, Ásafu deru nụ onye ishi egvu; ishi egvu iya bụ "Be ekwekwa tẹ ya laa l'iyi"

- 1 Ayi ekele ngu ekele;
nggùbe Nchileke.
Ayi ekele ngu ekele.
Ndu eku ẹpha ngu atụ onu
iphe dү biribiri, iimeje.
- 2 Ọ bụ nggùbe Nchileke bẹ sүru:
"L'i dobewaru teke ii-kpe ikpe;
kpee ikpe, dү mma.

- ³ Teke mgboko; mę iphe bụ ndu
bu iya nụ anma jijiji;
bụ nggubedua egudeje
itso iya ęka gudesia ya ike.
- ⁴ Ndu eku onwęphe ekuku
b'i sұru t'ęphe haa oku onwęphe.
Ndu akirishi b'i sұru
t'ęphe haa ọnyaru onwęphe ndu.
- ⁵ Unu hajęe ọnyaru Nchileke ndu.
Unu ahaa ọsa kpaakpaa."
- ⁶ Egbeshi madzұ te shidu l'uzo ęnyanwu-ahata;
to shi l'uzo ęnyanwu-arịba;
ọphu o shikwanu l'uzo echi-ęgu.
- ⁷ Ọ bụ Nchileke bụ onye ekpeje ikpe;
bұru iya anmaję madzұ ikpe;
bұru iya ekpefujе ndu ọdo.
- ⁸ Ọ bụ Ojejoje; bę okoro nọ l'ęka.
Iphe jiru okoro ono aburu męe, etsu ụphu.
Ę to nwedu iphe ę te eyedu iya;
gude mee ya t'o shihu ike.
Yọ bųje; ọ nonyaa;
yọ gbashia ya.
Iphe bụ ndu akirishi lę
mgboko-a angua ya jeye teke
ęphe a-ngu ngua ọhu iya.
- ⁹ Oberu lę mbędua a-nodu
ete ęswa gbururu jeye.
Mu a-nodulephu agu egvu
l'aja Nchileke kę Jękọpu.
- ¹⁰ Ndu akirishi;
bę mu a-nafu ike ono,
ęphe nweru ono;
mee tę ike kę ndu doberu
ęka ndoo ka.

76

Egву-oma, ́Asafu deru nụ onye ishi egvu; t'a kporu une ye iya

- ¹ A maru Nchileke amaru lę Jıda.
Ępha iya ede ude lę ́zurrelu.
- ² ́Eke ọlo iya nọ bụ lę Salemu.
́Eke o bu ebubu aburu lę Ugву Zayonu.
- ³ Ọ bụ l'ęke ono b'ọ nyajishiru
akfu, enwu ọku, ndu ọhogu iya agba;
nyakwoshia ogu-mbeke
ęphe; mę iphe ęphe
egbobeje gude zeeru onwęphe;
mę iphe bụ iphe ęphe egudeje alu ọgu.
- ⁴ Ị dų biribiri; dų ugву
l'iishi l'ugvu ugву, ęke i
mekputaru ndu ọhogu ngu alata!
- ⁵ Ndu ọphu bụ mkparawa
l'ime ęphe b'e gworu iphe ęphe tutua atutu.
Ęphe nwushihuru;
tọ dų ęphe m'oo onye lanu,
ike dų k'ome ụkporo.
- ⁶ Nggube Nchileke kę Jękọpu;
ọ bukquadua mbà b'i baru ęphe;
inya ęphe; mę ndu agba iya nụ
l'ęphe ha adashia.
- ⁷ Ọ bụ nggu nwęnkinyi ngu
b'ọ gbaru t'a tsuje egvu.
?Bụ onye a-dų ike vudo ngu l'ifu;

- mẹ ẹhu wata ngu oghu eghughu?
 8-9 Nggube Nchileke;
 teke i shi l'imigwe t'i kpee ikpe;
 dzofuta ndu aakpa ẹhu lẹ mgboko;
 b'i nọ l'imigwe ono bua ikpe;
 alì atshu ngu egvu daa shikongu.
 10 Eeshije l'oke ẹhu-eghughu
 ndiphe jaa ngu ajaja;
 kele ndu ophu oke
 ẹhu-eghughu ngu ono haru;
 a-ruku ngu ẹka.
 11 O -buru l'unu riburu
 Ojejeje, bu Nchileke unu
 l'owaa iphe unu e-meru iya;
 unu mekwaa iphe ono,
 unu kweru ukwa iya.
 T'iphe bu ndu, bunyabe
 unu byakwa bya emeeru onye lanu ono,
 gbaru t'a tsuje iya egvu ono iphe-oma.
 12 Oomeje t'obu rua ndu ishi, achì nù alì.
 Ndu, bu eze lẹ mgboko-a l'atsù iya egvu.

77

Egву-oma, Ásafu deru nù onye ishi egvu, bu Jedutunu

- 1 Mu rakuru Nchileke
 t'ọ gbaaru mu mkpu.
 Mu araku Nchileke
 t'ọ nua olu mu.
 Yọ nua ya.
 2 Teke mu nọ l'iphe-ehuka;
 be mu choru Nnajiufu.
 Enyashi mgburumgburu;
 be mu chilikotaru ẹka;
 ekfu anu Nchileke.
 Ophu okpoma egvuduru mu egvuru.
 3 Qobuje; mu rita
 nggube Nchileke;
 mu azua ume.
 Mu gbawaru
 mgbamuche; ike agvu mu.
 4 I meru; mgbenya agbalaa mu l'anya.
 Iphe ono tsuta-beru mu l'ehu;
 k'ophu bu l'ọ kporu mu okfu.
 5 Mu bya egude egomunggo;
 lee ẹnya lẹ teke ndiche;
 mbu teke ohazu.
 6 Mu abya anyata egbe egvu,
 mu shi anoduje agu l'enyashi.
 Mu bya awata ori
 ege iphe shi du teke ono.
 A nonyaa; mu ajia onwomu; su:
 7 "Nnajiufu; ?o-jikawaru ayi
 jeye lẹ gbururu ọo.
 ?To nwedu teke
 oo-nonyaa; ghakwaduru ayi ẹnya ọdo ọo?
 8 N-yemobu iya ono,
 e ta gvujedu agvugvu ono;
 ?too ruhedu ayi ẹka ọdo ọo?
 ?Q bu l'ẹ too mehedu iphe ono,
 o kweru ayi ukwa iya ono ọo?
 9 Nchileke; ?ọ zahawaru
 obu-imiko iya ono ọo?

- ?O gudewa ehu-eghughu
zahaa obu-imiko iya ono tọo?"
- 10 Ya ndono; mu asu: "L'ophu,
kakwa mu otsu l'ehu;
bu le Okaribe-Kakota-Nu;
be ike ta duhedu."
- 11 Mu ta azahadu
iphe-kpangangu, Ojejoje shi emeje.
Mu a-nyatakota iphe
biribiri, o shi emeje.
- 12 Mu a-nodu rja oriri
ke iphe ono, i mekotaru ono;
mbu eze iphe ono, i shi emeshije ono.
- 13 Nggube Nchileke;
uzo ngu du nsu!
?Nanu agwa, aa-turu yeru Nchileke ayi?
- 14 O bu nggu bu Nchileke,
emeje iphe-ophulanya.
Iimeje te ndiphe phua
ege ike ngu habe.
- 15 I gude ike ngu gbafuta ndibe ngu;
mbu unwu Jekopu;
me unwu Josefu.
- 16 Mini phuru
nggube Nchileke;
tsua egvu;
ebo mini awata onma jijiji.
- 17 Igwe ruru eruru chia mini;
igwe agbalahaa agbagba;
ebemu-igwe ekulahaa ikufu.
- 18 A nuru oda egbe-igwe,
i tu l'echi oke pherephere.
Ebemu, iiku ke
meremu meremu aburu
iphoro, e gude aphu uzo le mgboko.
Ali atsulahaa egvu; wata onma jijiji.
- 19 I toru uzo ngu l'echi eze enyimu.
I shijaru eze echi-enyimu,
ha nshinu sweta;
ophu o nwedu eke a phuru apata-okpa ngu.
- 20 I shi l'eka Mosisu yele Eronu
dua ndibe ngu l'ọ bu onye edu aturu.

78

Evu, Asafu raru

- 1 Ndu mu; unu ngabe nchi;
te mu zia unu iphe!
Unu ngabe nchi;
na okfu, shi mu l'onu!
- 2 Mu e-gude etu etu
voshiaru unu iphe,
e shi keshinu ndiche
domiaru unu edomi.
- 3 Iphe ono bu iphe ayi nuhawaru;
buru iphe ayi mahawaru;
mbu iphe nna ayi oche phe
shi akqehawaru ayi.
- 4 Ayi te edomikwaru iya
unwu ayi iphe biribiri;
me iphe-ophulanya,
Ojejoje mekotaru;

- jeye l'iphe ndu ọp̄hu e gude jaa ya ajaja.
 Ayi a-k̄oru iya ndu ọgbo
 ọp̄hu n̄okwadu l'ifu.
- 5 O doberu ẖnwu Jék̄opu ns̄o,
 ẹp̄he e-tsoje;
 bya at̄a ekemu dobe;
 ȳo nḡuru anguru l'al̄i Ízurelu;
 bya as̄u ndiche ayi p̄h̄e
 t'ẹp̄he zikwaa ya ẖnwegirima ẹp̄he;
- 6 k'ọp̄hu ọgbo ọp̄hu abya n̄u
 a-maru iya;
 mb̄u ndu ọp̄hu e te gbe am̄udua.
 Ẹp̄hebedua egudekwa
 iya p̄h̄u zia ẖnwu nk'ẹp̄he.
- 7 E shi ẹge ono; ẹp̄he akp̄oru
 obu yeru Nchileke;
 k'ọp̄hu ẹp̄he ta azahad̄u ip̄he o meshiru;
 ẹp̄he edobedzua ekemu iya l'ọ ha.
- 8 Ẹp̄he taa ad̄uhedu l'ọ b̄u
 nna ẹp̄he oche p̄h̄e,
 shi b̄uru ndu ẹj̄o ọkpoma;
 b̄uru ndu, kwefuru Nchileke ík̄e;
 mb̄u ọgbo, ẹ ta ad̄udu teke
 ẹp̄he wozitajeru onw̄ep̄he
 al̄i l'ẹke Nchileke n̄o;
 t'e gude ire ẹp̄he ẹka l'ẹke Nchileke n̄o.
- 9 A makwaru-a l'unwoke
 Ífuremu gude akf̄u kwaa
 onw̄ep̄he ngwa-ọgu.
 Obenu l'ọgu dal̄erup̄hu;
 ẹp̄he eye ọkpa l'oso; gbalash̄ia.
- 10 Ẹp̄he dakaru ndz̄u, ẹp̄he l̄e
 Nchileke gbaru;
 j̄ika ome ip̄he ọ t̄uru ẹp̄he l'ekemu.
- 11 Ẹp̄he zaharu ip̄he Nchileke meshiru;
 mb̄u ip̄he d̄u biribiri,
 o meshiru koshi ẹp̄he.
- 12 O meshiru ip̄he d̄u biribiri
 l'ifu nna ẹp̄he oche l'ẹgu
 Zowanu l̄e Íjiputu.
- 13 Eze Ẹnyimu b'ọ meru;
 ȳo b̄okahu ẹbo.
 Yo dua ẹp̄he;
 ẹp̄he aw̄u-sweta.
 Ȳo bya emee mini;
 ȳo kp̄a n̄mororo l'ọ b̄u ẖpho-mkpuma.
- 14 Ip̄he o gude dua ẹp̄he l'eswe b̄u urukpu;
 bya egude ip̄horo ọku dua
 ẹp̄he l'ẹnyashi mb̄oku-mb̄oku.
- 15 Agbara-mkpuma b'ọ
 gbajah̄uru ẹbo l'echi-ẹgu;
 mini eshi iya nwufuta
 l'enwu d̄ukuduku l'ọ b̄u eze ẹnyimu.
- 16 Ȳo b̄uru ẹke mkpuma
 gbaru ọru b'ọ meru;
 mini ats̄oshihu; ts̄olahaa l'ọ b̄u nggele.
- 17 Obenu l'ẹp̄he emelee ip̄he d̄u
 ẹji l'ẹke Nchileke n̄o.
 Ẹp̄he n̄olee l'echi-ẹgu ono;
 kwefuleru-a
 Ọkaribe-Kak̄ota-N̄u ík̄e.

- 18 Ephe lebezikpooru enya
wata odata Nchileke;
mbu kebekpelephu l'o
nu-futaje ephe iphe aguebe ephe.
- 19 Ephe kfuru Nchileke ejo okfu: su:
"Bu ke nri, Nchileke a-du ike
nu ephe l'echi-egu to?"
- 20 Teke o kuru iphe le
mkpuma ono; be mini,
shi iya nu tsolahaaru l'o bu nggele.
Qlobu; ?oo-nu-ghe ephe nri to?
L'oo du ike nu ephe anu, ephe a-ta to?"
- 21 Ojejoje anule iya phu;
voru oku ghua ehu;
gude oku ehu-eghughu iya
kpoberu ndibe Jekopu;
bya eworu ehu-eghughu
iya byiberu ndu Izurelu;
- 22 ke l'ephe te kwetadu ke Nchileke;
ophu ephe 'ekwetakwaphu
l'oo-du ike dzofuta ephe.
- 23 Obenu l'o kfuru akpamigwe iphe oo-me;
bya aghashia uzo imigwe;
- 24 bya achiaru ndu Izurelu
mana ono l'o bu mini.
Yo buru akpuru iphe
shi l'igwe b'o nuru ephe ege ono.
- 25 Madzu eria nri, unwu ojozi-imigwe erije.
O nuru ephe nri;
ephe eria ege o guru ephe.
- 26 Pherephere, eshije l'uzo
enyanwu-ahata, bu yebdua
tuharu iya uzo imigwe.
Yo wata ephephe.
Ege ono kwaphu b'o gude
ike iya nwufuta ophu eshije
l'uzo ohuda.
Yo wata ephephe.
- 27 Anu, aata atata b'o chiru
ephe l'o bu mini;
yoo tsu gbigbigbi l'o bu udzu, no l'ali.
Unwenu, ephe l'eli b'o nwuru nu ephe;
yo ghakashihuru ephe l'o
bu eja, kuru l'iku enyimu.
- 28 O meru ephe; ephe
ephebatsua l'odu ephe.
O shi anoduje ephephe
l'ulo-ekwa ephe mgburumburu.
- 29 Ephe eria nri jeye ephe eji ephe;
ke l'o nuru ephe iphe agu ephe.
- 30 Qle t'ephe kwaa rige nri ono,
mbu l'ephe kpukwadu iya l'onu;
- 31 Nchileke atu-koshilaha ephe
oke ehu-eghughu iya.
Yo woru ndu ophu ike ka l'ephe gbushia;
tuko iphe bu ndu
k'okorobya ndu Izurelu mebyishia.
- 32 E metsua; ephe emelee iphe ephe eme.
Yo meshitsua iphe-ophulunya ono;
ephe te ekwekwa ke Nchileke.
- 33 Oo ya meru iphe oqgbaje

- ndzụ ẹphe kwoo;
gude iphe-ẹhuka wofu ndzụ ẹphe.
- 34 Yoo buje teke Nchileke
haru ẹphe gbushia;
ndu ọphu phọduru nù achọlahaa ya.
Ẹphe ataa onwẹphe ụta
iphe ẹphe meru;
kfulahaa l'anụ iya.
- 35 Teke ono; ẹphe anyata
l'oo Nchileke bu
agbara-mkpuma ẹphe;
nyatakwapụ l'oo Nchileke ono,
bu Ọkaribe-Kakọta-Nụ ono
bu onye gbafutaru ẹphe.
- 36 Ọle o bu ajaja eli-onu;
be ẹphe ajaje Nchileke;
mbụ l'ire-lanụ ta anọjedu
ẹphe l'onu le phuu.
- 37 Obu ẹphe ta anọjedu l'ẹke o no;
ọphu ẹphe edobejedu ndzụ, ẹphe l'iya gbaru.
- 38 Obenu le Nchileke
anọdujele-ẹ l'aphuru ẹphe imiko.
Oogujeru ẹphe nvu k'iphe
du eji, ẹphe meshiru
ọphu o mejedu t'ẹphe buru kpurupyata.
Tekenteke be ọonoduje ata nshi;
too meje ẹphe iphe ege o ghutaberu iya.
- 39 Ọonyataje l'ẹphe bu madzụ mmanu;
l'ẹphe du l'ọ bu pherephere,
abuje: o -pheswewa;
too phelatahedu azu.
- 40 Ugbo olemole; be ẹphe
kwefuru iya ikè teke ẹphe no l'echi-egu;
kpatsua ya iwe l'alị, ono,
daburu swanmangu ono.
- 41 Tekenteke; be ẹphe shi
anọduje adata Nchileke adata.
Ẹphe shi anọduje akpatsu
onye du nsọ ke ndu Ízurelu ẹhu-eghughu.
- 42 Ẹphe ta anyatahedu ike iya ono;
mbụ ike ono, o gude
gbafuta ẹphe l'ẹka ndu ono,
shi emegbu ẹphe emegbu ono;
- 43 bu iya bu mbọku, o meru;
a phụ iphe du biribiri,
o meshiru le Ijiputu;
me iphe du egvu, o meshiru l'egu Zowanu.
- 44 Iphe bu ẹnymu ẹphe b'o meru;
yọ ghọkota mee;
to nwehe mini, ẹphe phuru k'angungu.
- 45 Ọ chiru ijiji ye;
yọ bya anụ ẹphe chikikfuu;
bya achiru mbara ye;
yọ mebyishia alị ẹphe.
- 46 Iphe ẹphe kuru l'alị
b'ọ chiru óvú ye;
yo je atapyashia ya;
bya achiru igube yeru ndu
ọphu miru amimi;
yọ tapyaa ya.
- 47 Oshi sikamo ẹphe;

- b'o gude aka-mini tųpyashia;
 bya egude iji mebyishia
 akpuru vayinu ephe.
- 48 Eswi ephe b'o gude ejo
 aka-mini tų-gbushikota;
 bya egude egbe-igwe
 tugbushikota elu ephe l'o ha.
- 49 O chikoru oke ehu-eghughu
 iya l'o ha byabę ephe;
 chita ejo
 unwu ojozi-imigwe ye
 t'o je anua ephe aphu.
- 50 E to tuzedu eka
 l'ehu-eghughu iya;
 ophu o dobedu ephe ndzu.
 O woru ephe haaru
 ejo iphe-ememe ono
 t'o meghee ephe emeghe.
- 51 Iphe bu ndu, bu okpara
 le Ijiputu b'o gbukotaru l'epha ha;
 mbu iphe bu nwa odungu ephe l'ali Hamu.
- 52 Obenu le ndibe iya b'o toru
 nwehu ruta ege eerutaje aturu;
 bya echee ephe chiriru
 le werere gude swee
 echi-egu ono.
- 53 O duru ephe domangu le
 rimangu t'ephe ba atsu egvu.
 Obenu le ndu ohogu iya;
 be eze enyimu rigbushikotaru.
- 54 Yo shi ege ono;
 dua ephe durua eke,
 bu okę-ali iya, du nsọ;
 mbu durua ephe l'ugvu ono,
 o gude ike k'eka iya luta ono.
- 55 O chishiru ephe iphe bu
 mbakeshi, no-chiru ephe uto;
 bya eworu ali ephe keeru
 ndu Izurelu t'o buru okę-iphe ephe.
 O chiru ndu ikfu Izurelu ye
 t'ephe buchishia ali ephe ono.
- 56 O le e megeeru;
 ephe abya adata Nchileke;
 kwefulerua
 Okaribe-Kakota-Nu ikę;
 mekota iphe bu iphe o suru t'ephe be eme.
- 57 O bu ejo okpa, nna ephe
 tsoru be ephe tsochitaru;
 bukotaru ndu e te gudedu ire ephe eka.
 Onye dakoberu ephe du l'o
 bu onye dakoberu okpete.
- 58 Ephe gude eke ephe agwaje
 iphe ephe doru lekemeke;
 kpatsua Nchileke iwe;
 yo kolahaaru ntekpę,
 ephe pyishiru okopho.
- 59 Teke Nchileke phuru iya;
 be ehu ghuru iya eghughu nshinu.
 Yo gude k'ono jika-ghee
 ndu Izurelu teteretengu.
- 60 O gwoberu ulo-ekwa iya

- ono, nọ lẹ Sháyilo ono;
mbụ ụlo-ékwa ono,
ọ kpọberu; bua l'ẹke, madzụ bu ono.
- 61 Ọ haru ndu ọhogu; ẹphe evuta
Okpoko Ogba-ndzụ iya;
mbụ Okpoko Ogba-ndzụ,
bụ iya ekoshije
ẹge ike iya habe nshinu;
bụkwaruphu iphe ekoshije
ẹge ọ dụ-be biribiri
b'ọ paru haaru ndu ọhogu iya.
- 62 Ọ paru ndibe iya haa;
e gbushia ẹphe;
kele ndu nk'iya ono meru;
ẹhu eghulaha ya eghughu.
- 63 Ụnwu-okoro bya ẹphe
b'e gbugeru l'ọgu.
Ụnwu-mgboko ẹphe akwashia;
tọ dụ onye a-lụ ẹphe.
- 64 Ndu achijeru ẹphe ẹja;
b'e gbushiru;
ọphu unyomu ẹphe 'aradụ m'ọo ẹkwa ẹphe.
- 65 A -nonyaa; Nnajiufu ezilihu
l'ọ bụ onye shi eku mgbenya;
mbụ kwolihu l'ọ bụ onye
nguru mee t'ọ phohuwa iya l'anya;
- 66 bya achia ndu ọhogu iya ichifu;
mee ẹphe iphe-iphere,
bụ 'azaha azaha.
- 67 Eri Jófesụ l'ọ ha b'ọ jikakotaru;
tọ ọta ndu ikfu Ífuremu.
- 68 Obenu l'ọ ọtataru ndu ikfu Júda;
bụ iya bụ Ugву Záyonu
ono, o yeru obu ono.
- 69 Yọ bya eworu ụlo iya,
dụ nsọ kpua;
yọ ha l'ọ bụ eze ugву;
mbụ kpua ya;
yọ dụ l'ọ bụ alị, o meru;
yọ bụru iphe a-nọ jeye lẹ tutu yoyo.
- 70 Ọ ọtataru nwozi iya, bụ Dévidi;
dufuta iya l'ẹke ọ nọ
l'odu-aturu.
- 71 O dufutaru iya l'ẹke ooche aturu
t'ọ bya eleta ndibe iya,
bụ iya bụ ụnwu Jékọpu ẹnya;
mbụ t'ọ kpo-zijeru ụnwu Ízurelu,
bụ òkè-iphe iya ụzo.
- 72 Dévidi gudekpelephu obu,
guru iphoro leta ẹphe ẹnya;
gude ọkpobe mmamiphe chikota ẹphe.

79

Egву-oma, Ásafu deru

- ¹ Nggube Nchileke;
phụwaru lẹ ndu ọhodo
nwubataakwaru l'alị-a,
bụ òkè-iphe ngu-wa.
Epe farushiakwaru
eze-ulo ngu ono, dụ nsọ ono;
bya emewaa Jerúsalemu;

- yọ bұru ikpọzu.
- ² Odzu ndu ejeru ngu ozi;
 bẹ ephe tọgbogbaaru
 unwenu, ephe l'eli t'o ria;
 mbụ l'odzu ndu nsọ ngu;
 bẹ ephe wowaru tųaru
 anụ-egu-egbudu t'ephe ria.
- ³ Jerúsalemu mgburumburu;
 bẹ ephe wųaru mee madzụ l'ọ bụ mini.
 E to nwehekwa onye,
 phọduru nụ, e-li ndu ono,
 e gbushiru ono.
- ⁴ Ndu obutobu ayi phẹ;
 mẹ ndu bupheru ayi mgburumburu
 tųkowa azųru ayi ukwe; l'achị ayi ọchi.
- ⁵ ?Bụ teke ole bẹ ẹhu
 e-ghubebe ngu eghughu;
 nggube Ojejoje?
 Ẹhu; ?oo-ghuwa ngu rụ jeyewaru tọo.
 ?Bụ teke ole bẹ oke
 ẹhu-eghughu ngu
 e-nwubebe l'ọ bụ ọku jeye?
- ⁶ Wonuru ẹhu-eghughu
 ngu tukoshi ndu ọhodo ono,
 ẹ ta madu ngu nụ ono!
 Tukoshikwa iya phụ alị-eze ono,
 ẹ-te ekujedu ẹpha ngu ono;
- ⁷ kẹ l'ephe gbuwaru ndu eri Jékọpu pyaapyaa;
 bya emebyishiwa ufu iya.
- ⁸ Be emekwa t'ayi nwụa ọnwu
 iphe dụ ẹji,
 nna ayi oche phẹ meru!
 Phunuaru ayi imiko ẹgwegwa;
 kẹ l'ayi ta mahẹdu ọzo ayi e-shi iya.
- ⁹ Yeru ayi ẹka
 nggube Nchileke,
 bụ onye ndzọfuta ayi;
 k'ọpflu ee-shi ẹge ono
 kwabẹ ẹpha ngu ugву.
 Guderu k'ẹpha ngu nafuta ayi;
 nggu agųaru ayi nvụ
 l'iphe dụ ẹji ayi meshiru.
- ¹⁰ ?Bụ ngunu meru iphe
 iphe bụ mbakeshi aji ẹke Nchileke ayi nọ?
 Nọdunu ayi l'ifu mee t'iphe
 bụ mbakeshi maru
 l'ị gwataru ugwo ọchi mee
 ndu ono, ejeru ngu ozi,
 ephe gbushiru ono.
- ¹¹ Tẹ ude, ndu nọ l'ọka mkpọro
 atsụ runua ngu l'ẹhu!
 Gudenu agburu-ẹhu ngu
 mee tẹ ndu e kperu
 nkfugbu nweru onwẹphe.
- ¹² Kfụa ndu obutobu ayi phẹ
 ugwo iphe dụ ẹji,
 ephe meru ngu ugbo ẹsaa;
 mbụ iphe-iphere, ephe
 mekotaru kpua
 nggube Ojejoje;
- ¹³ k'ọpflu ayibe ndibe ngu;
 mbụ ayibe atųru ono,

iiche nche ono etua ngu ẹpha
 jeye ẹ tutu yoyo;
 mbu l'ayi e-tu ngu ẹpha
 shita l'ogbo sweru ogbo.

80

Egvu-ọma, Ásafu deru nu onye ishi egvu; t'e gude olu egvu "Okfukfulike Ogbá-ndzú"
 guà ya

¹⁻² Ngabenu ayi nchi;

nggube onye eche Ízurelu
 l'ọ bu onye eche aturu;
 buru onye anoduje achi
 ndibe Jósefu l'ọ bu onye
 chi igwe aturu l'eje nri.
 Te nggube onye ono,
 sugaru ẹ cherobimu ono
 chinua l'ọ bu anwu l'ifu
 ndu ikfu Ifuremu;
 me ke ndu Benjaminu yele ke ndu Manase!
 Byiko rukotanu ike ngu bya adzofuta ayi!

³ Dobephonu ayi azu l'onodu ayi;

nggube Nchileke!
 Munuaru ayi onu-ochi;
 k'ophu aa-dzofuta ayi.

⁴ Nggube Ojejoje;

nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 ?bukpo teke ole; be ehu
 e-ghuberu ngu eghughu;
 ke t'e b'i nuje ekfukfu,
 ndibe ngu ekfu anu ngu?

⁵ Nta-a b'i mewaru epe;

enya-mini aburu epe nri;
 mee epe; epe angua enya-mini,
 jiru njaka-onu.

⁶ I mewaru; ndu obutobu ayi;

epe aja ayi ewena;
 mee ndu ohogu ayi l'achi ayi ochi.

⁷ Dobephonu ayi azu l'onodu ayi;

nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike!
 Munuaru ayi onu-ochi;
 k'ophu aa-dzofuta ayi.

⁸ O bu nggu shi ẹ Ijiputu

gbuta vayinu wolata;
 bya achiko ndu ohodo
 chishia l'alí epe; woru iya dzabe.

⁹ O bu nggu gude eka ngu

gbuchashia eke i dzaberu iya.
 Yo bya agbaa ogbaragba,
 chikoru ali ono l'ọ ha jegbaru.

¹⁰ Yo jaa ajaja jachikota iphe bu ugvu;

mbu l'ekali iya halephu l'eli
 l'ọ bu eze oshi sida.

¹¹ Ekfukala iya jeruru eze enyimu.

Ogbaragba iya atuko
 ekemeke obule dzuru;
 mbu jeye ẹ
 Enyimu Yufurétusu.

¹² ?Nanu ege o du;

b'i fokashiru mgbabu iya;

- k'ophu iphe bu onye esweta nu
 ejeje je awo akporu iya ege o du iya?
- 13 Ezi-oswa, shi l'egbudu
 awukfuta iya bya atakwoshia ya.
 Unwu anumanu aburu iya;
 be ephe gude azu onwephe.
- 14 Latanu azu lakfuta ayi;
 nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike!
 Shinu l'imigwe lee enya
 phukpoduaphu iphe amu nu.
 Byiko letanu vayinu ngu-a enya;
- 15 mbu vayinu, bu nggubedua
 gude aka ngu dzabe iya;
 mbu nwata nwoke,
 bu nggubedua gude aka ngu zua ya zufuta.
- 16 Vayinu ngu ono; b'e gbutsuakwaru.
 Oku dzukotaakwaru iya.
 Mba, i baru ndibe ngu
 meekwaru t'ephe laa l'iyi.
- 17 Kwakobenu nwoke ono,
 bu nggubedua gude aka ngu fota iya ono;
 mbu onye ono,
 bu nggubedua gude aka
 ngu zufuta iya ono.
- 18 Oo ya bu k'ophu ayi ta aghaduru ngu azu.
 Menua te ndzu buru nk'ayi;
 ege ayi a-wata oku epha ngu odo.
- 19 Dobephunu ayi azu l'onodu ayi;
 nggube Nchileke,
 bu Okaribe-Kakota-Ike!
 Munuaru ayi onu-ochi;
 k'ophu aa-dzofuta ayi.

81

Egву, Asafu deru nu onye ishi egvu; t'e gude ngwa-egvu gititu gua ya

- 1 Unu gua egvu ehu-otso-ena nu Nchileke;
 onye bu iya bu ike ayi!
 Unu gude ehu-otso-ena
 tua uzu l'ifu Nchileke ke Jekopu!
- 2 Unu watanu ugu egvu;
 unu eye iya nkwa!
 Unu kporu iya ogumogu; me une!
- 3 Unu gbua upyoku;
 m'o Onwa Ophungu fulephu!
 Unu gbukwaa ya phu;
 m'onwa dzulephu edzudzu;
- 4 l'iphe ono bukwa ome-l'ali,
 a turu doberu ndu Izurelu;
 mbu l'oo iphe Nchileke ke Jekopu
 toru okpa iya; su t'e tsoje.
- 5 O bu ekemu, o turu;
 yo shihu ike;
 bya asu te Josefu meje
 teke ono, o tsoru ndu Ijiputu ugu ono;
 mbu l'eke ono, mu nuru
 okfu e te dodu mu enya ono.
- 6 Okfu ono suru: "Oo yebedua
 pafuru ephe oke ivu, shi nodu ephe l'ishi;
 bya ezia ephe nkata ivu ono,
 ephe shi vuru ono.

- 7 Teke unu nọ l'iphe-ẹhuka;
 bẹ unu kuru iya oku.
 Ya anọdu l'urukpu;
 gude egbe-igwe za unu oku;
 bya adzofuta unu.
 Ya gude mini Meriba data unu.
- 8 Unubẹ ndibe iya;
 unu ngabekpoduaphu;
 tẹ ya lọo unu ẹka lẹ nchị!
- Unubẹ ndu Ízurelu;
 unu ngabekpodaru iya phụ nchị!
- 9 T'ẹ b'ọ dukwa iphe ọdo,
 unu e-dobe; l'agwa
 agwagwa l'ẹke unu nọ;
 ọphu ọ dukwa iphe ọdo,
 unu a-bajeru ẹja.
- 10 Ishi iya buru l'ọo yẹbedua bụ
 Ojejoje; buru Nchileke unu.
 Oo yẹbedua bụ onye
 dufutaru unu lẹ Íjiputu.
 Unu kpuhaa ọnu unu ekpuhaa;
 tẹ ya nua unu nri.
- 11 Obenu lẹ ndibe iya
 ta angaduru iya nchị;
 mbụ lẹ Ízurelu te ekwedu nọdu iya l'ẹka.
- 12 Tọ dọ iya bụ; ya eworu ẹphe
 haaru ejo ọkpoma ẹphe;
 t'ẹphe tsowaruru iphe ẹphe ritaru l'obu ẹphe.
- 13 Ndege ndibe yẹbe Nchileke
 a-ngaberu iya nchị;
 ọ -buru lẹ ndu Ízurelu e-tso ọzo, ya toru ẹphe;
- 14 m'ẹ tọ ga atsukwa iya l'ẹhu
 mbụ omekputa ndu ohogu ẹphe.
 Ya ga egude ike iya chĩa
 ndu ẹphe dọ ashị ọkpụ-akpọhu.
- 15 Ndu Ojejoje dọ ashị
 wozifutaje onwẹphe alị l'ifu iya;
 ya ahụa ẹphe ahùhù jeye lẹ tutu yoyo.
- 16 Obenu l'unubẹdua;
 bẹ ya e-gude ọkpobe witu nua nri;
 gude manụ-engu,
 shi l'agbara-mkpuma nụ-jia unu ẹpho."

82

Egву-oma, Ásafu deru

- 1 Nchileke batawaru lẹ
 ndzuko ndu ikpe;
 nọdu l'ẹke ono;
 tẹ ya kpee ẹphe ikpe.
- 2 Ọ sọru ẹphe: "Bụ teke ole;
 bẹ unu a-ha okpe ejo ikpe;
 haa okpe l'eyeru ndu akirishi?"
- 3 Unu hanuaru ndu ụkpa;
 mẹ ndu a toru ogbe enge.
 Unu ekpeje ikpe, dọ mma l'ẹhu ndu ụkpa;
 mẹ ndu, aakpa ẹhu.
- 4 Unu gbafuta ẹphe l'ẹka ndu akirishi!"
- 5 Ẹ to nwedu iphe ẹphe maru;
 tọ dọ iphe edoje ẹphe ẹnya.
 Ẹphe anọduje adakpu
 adakpu l'ẹkpuru-ọchi.

- Eke a turu okpa-ali
 mgboko l'ọ ha tukookwaru anga anganga.
 6 Mu sọru: "L'unu butukwa chi l'ẹhu l'ẹhu;
 unu l'unu ha bukota unwu
 Okaribe-Kakota-Nu.
 7 Obenu l'unu e-mekochaa
 nwuhu ege madzu
 mmakanu anwuhuje.
 Unu e-mekochaa dashja ege
 ndu ishi ọdo adashije."
 8 Gbalihu nggube Nchileke;
 kpee mgboko ikpe;
 ke l'iphe bu mbakeshi
 bukota okè-iphe ngu.

83

- Egву-oma, Ásafu deru
 1 Nggube Nchileke;
 ba dahukwa nkichi.
 Ba anodushinu nwangjinggiji;
 nggube Nchileke;
 ba dashinu rigbidingu.
 2 ?I phuwaru ege ndu
 ohogu ngu aphu temutemu;
 me ege ndu i du ashị
 etsuru ngu eka l'okpoma.
 3 Ephe gude eregede
 l'achị idzu ndibe ngu;
 mbu l'achị iphe ephe
 e-me ndu no ngu l'obu.
 4 Ephe suru t'ephe bya
 t'ephe lua oha ono;
 t'ephe mee t'e b'ọ duhe
 onye a-nyatakwadu epha Izurelu ọdo.
 5 Idzu bu ephe nanu
 t'ephe mee ngu ejo iphe.
 6 Ndu ono bu ndu Edomu;
 ndu Ishimelu;
 ndu Hega; ndu Móabu;
 7 ndu Gibalu; ndu Amonu;
 me ndu Amaleku.
 Ndu Filisutiya yikwa iya phu;
 ndu Taya ayiru iya.
 8 Ndu Asiriya byawaru bya etsoru ephe
 t'ephe buru agbaru-ike ndibe Lotu.
 9 Menua ephe iphe i meru Midiya.
 Mee ephe ege i meru Sizera
 yele Jabinu l'iku Enyimu Kishonu;
 10 mbu ndu ono, i meru;
 ephe aburu kpurupyata le Enu-Doo;
 mee ephe; ephe aburu ozu wushiru l'alị ono.
 11 Menua ndu oke amadu ephe
 iphe i meru Orebu;
 me Zebu;
 nggu emekwaaphu ndu
 ishi ephe iphe i meru Zeba;
 me Zalumuna;
 12 mbu ndu ono, sjeru:
 "T'ephe lita alị Nchileke nweru ono."
 13 Nggube Nchileke mu;
 menua ephe t'ephe du l'ọ bu uphuku;

- mbụ t'ephe dị l'ọ bụ ẹswa ereshi,
phẹrephere zikashiru.
- 14 T'ọ buru ẹge ọku anọduje
adzu phophopho l'oswa;
m'ọ bụ ẹge ọku adaja taphutaphu l'ugvu
- 15 buru ẹge ji-da phukaphuka
l'ọ bụ oke phẹrephere chia ẹphe ọso;
nggu egudekwaphu
oke phẹrephere ngu ono yee ẹphe egvu.
- 16 Menua t'iphere ji ẹphe ifu;
k'ọpflu ndiphe a-wata ọcho
uzo, ẹphe e-shi maru ẹpha nggube Ojejoje.
- 17 T'e meje ẹphe iphe-iphere;
meru ọtsu egvu ye ẹphe l'ẹhu tekenteke.
T'ẹphe tsokwaa iphere laa maa.
- 18 Ẹphe amakwanuru l'ọ bụ
nggube onye ono, ẹpha
bụ Ojejoje ono
bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ
lẹ mgboko mgburumgburu.

84

Egvo-oma, e deru nụ onye ishi egvu t'unwu Kora gụ; t'e gude ngwo egvu gítitu gụ ya

- 1 Iphe ẹke i bu amakwanu;
nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
- 2 Ọogushi mu ẹgu ike; meji l'atofu mu atofu;
tẹ mu nọdu l'eze-ulo Nchileke.
Obu mu; mẹ ẹhu mu l'ọ ha
ara l'araku Nchileke ono, nọ ndzụ ono.
- 3 Ọkpaleboku nwetsuaru ẹke
oobugbaa l'eze-ulo ngu ono;
ẹsa enwekwaruphu ẹke
ọokpaje ẹkfunu; nọdu zushia unwu.
Ẹke ono bụ l'iku
ẹnya-ngweja
nggube Ojejoje,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
mbụ nggube Eze mu, bụ Nchileke mu.
- 4 Ọnu-oma bụ ndu bu ebubu l'eze-ulo ngu;
kẹ l'ẹphe anọduje etu ngu ẹpha tekenteke.
- 5 Ọnu-oma bụ kẹ ndu bụ nggu
bụ agbaru-ike ẹphe;
mbụ ndu bụ ẹge ẹphe e-me
jerua Ugvu Záyonu bụ iphe
uche iya echije ẹphe ẹhu.
- 6 Ọobuje; teke ẹphe esweta
lẹ nsuda nsuda Baka;
yọ dū ẹphe l'ọ bụ ẹke mini awu;
dụkwaphu ẹphe l'ọ bụ ẹke
mini udzu-mini chishiru ike;
ẹkemeke aburu okpuru.
- 7 Ẹphe anọduje aka oshihu ike l'eje;
gbururu jeye teke ẹphe
e-jekfu Nchileke lẹ
Ugvu Záyonu.
- 8 Nggube Ojejoje;
nggube Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
nụnua iphe mu ekfu anụ ngu!
Ngaberu mu nchị;
nggube Nchileke kẹ Jékọpu!
- 9 Ọ bụ nggu bụ onye ono,

- egbochitaje ayi ono
 nggube Nchileke!
 Lenua onye ono, i wuru
 manụ l'ishi ono ęnya t'ọ baa ngu l'obu.
- 10 Onye nọru ujiku lanụ
 l'eze-ulo ngu kakwa
 onye nọru unu afa labụ
 l'ukporo afa iri l'eke ọdo mma.
 Ọ kakwa mu mma tẹ mu
 buru onye nche l'onu-uzo
 ulo Nchileke; karia lẹ mu
 bu l'ulo ẹjo madzụ;
- 11 kẹle Ojejoje, bụ Nchileke
 dụ l'ọ bụ ęnyanwu;
 buru onye egbochitaje ayi.
 Ọ bụ Ojejoje emejeru
 ndiphe eze-iphe-oma;
 l'emeje t'a kwabẹ madzụ ugvu.
 Ẹ tọ dudu iphe dụ mma,
 o kejeru ẹka ngvu l'ẹ tọ
 nudu iya ndu uta ẹ-ta nọdu lẹ ndzụ ẹphe.
- 12 Nggube Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakota-Ike;
 onu-oma bụ k'onye bụ nggu b'ọ dakoberu.

85

Egву-oma, e deru nụ onye ishi egvu t'unwu Kora gua

- 1 I koshiru l'alị ngu nọ ngu l'obu
 nggube Ojejoje;
 bya emee t'iphe duru
 ndibe Jékọpu lẹ mma ọdo.
- 2 Ejo iphe ndibe ngu meshiru;
 b'ị gukotaru ẹphe nvụ;
 bya eworu iphe kpube
 l'iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru l'ọ ha.
- 3 I chikowaru oke
 ẹhu-eghughu ngu l'ọ ha gwọbe;
 pakotaru ẹhu-eghughu ono,
 ata kfukfukfu ono haa.
- 4 Dophunu ayi azụ l'onodu ayi;
 nggube Nchileke,
 bụ onye ndzofuta ayi;
 nggu achiru iphe bụ
 iphe egwu ngu nụ l'eke ayi nọ wushi!
- 5 Iphe ayi meru; ?l'oo-ghuwa
 ngu ru eghughu gbururu jeye tọ.
 Mbụ; ?ii-hawaru
 ẹhu-eghughu ngu ono
 t'o shi l'ogbo sweru ogbo.
- 6 ?T'ii mehedu t'ayi jakerehu ọdo tọ;
 k'ophu ẹhu a-nọdu atsoshi
 ndibe ngu ẹna l'eke i nọ?
- 7 Koshinu ayi ẹge i yeberu ayi obu;
 nggube Ojejoje.
 Dzofutanu ayi.
- 8 Mu a-ngabẹ nchi nua iphe
 Nchileke, bụ Ojejoje ekfu.
 L'ọ kweru ukwa lẹ ya e-me
 t'ẹhu dụ ndibe iya agu;
 mbụ ndu, duru iya lẹ nsọ.
 Obenu l'iphe ẹphe a-kwabẹ
 ęnya bụ t'ẹphe ba alaphuhe

- azu l'ome eswe odo.
⁹ Iphe doru enya bu le
 ndu atsụ Ojejoje egvu;
 be ọọbyaakwa adzofuta;
 k'ophu o-gbu-nwii-nwii ya
 a-bya l'alị ayi odo.
¹⁰ N-yemobu yele ire-lanụ
 a-gba onwephe ndzuta.
 Odobe-eka-ndoo yele
 nchi-odu-ndoo anmaa onwephe akpa.
¹¹ Ire-lanụ e-shi l'alị mifutatsua.
 Odobe-eka-ndoo eshi l'imeli
 pyofu enya l'ele mgboko.
¹² Ojejoje bu iphe du mma;
 be ọo-nuduje anu madzu;
 bya emee t'iphe ayi meberu
 l'alị ayi mehu emehu.
¹³ Odobe-eka-ndoo e-vutajeru iya ụzo;
 je akpaziaru iya eke,
 ọo-nodu aha okpa eshi.

86

Dévidi ekfu anụ Nchileke

- ¹ Ngabenu nchi;
 nggube Ojejoje; za mu oku;
 kele mu bu onye ukpa,
 e te nwedu ege o haru iya.
² Letanu mu enya;
 kele mu yeru ngu obu.
 O bu nggu bu Nchileke mu;
 dzofutanu mube nwozi ngu,
 dakoberu ngu nu.
³ Phunuaru mu imiko;
 nggube Nnajiufu;
 ke l'o bu nggu;
 be mu anoduje
 akpo-ku mkpurumkpuru.
⁴ Menua t'ehu tsoo mube nwozi ngu ena;
 ke l'o bu nggube Nnajiufu;
 be obu mu kpamukpamu akpo-ku.
⁵ Nggube Nnajiufu;
 i bu onye oma; bya aburu
 onye agujeru madzu nvu.
 Iphe bu ndu arakuje ngu nu;
 be iyejeru obu nshinu.
⁶ Ngabe nchi; naru iphe
 mu ekfu anu ngu;
 nggube Ojejoje!
 Ngabenu nchi;
 nua mkpu, mu echiku ngu
 t'i meeru mu eze-iphe-oma!
⁷ Teke iphe atsụ mu l'ehu;
 be mu akpo-kuje ngu;
 kele mu maru l'ji-nu-a olu mu.
⁸ A -bya l'iphe bu agwa;
 b'e t'o nwedu ophu du
 l'o bu nggube Nnajiufu;
 ophu o dudu iphe ephe eme,
 aa-turu yeru ophu iime.
⁹ Iphe bu mbakeshi ono,
 bu nggu gude eka ngu
 mee ephe ono

- e-mekochaa bya abaaru
 nggube Nnajiufu eja;
 jaa ngu ajaja.
- 10 Onanu aburu ke l'i ha nshinu;
 l'anoduje eme iphe,
 du biribiri.
 O bu nggubedua
 nwenkinyi ngu bu
 Nchileke.
- 11 Nggube Ojejoje;
 kpö-ziaru mu uzo ngu;
 k'ophu mu a-nödu etso
 uzo ire-lanu ngu ono.
 Menua t'oriri mu buru nanu l'eke i nö;
 k'ophu mu a-nödu atsü epha ngu egvu.
- 12 Mu e-gude obu mu l'ö ha
 kele ngu ekele;
 nggube Nnajiufu,
 bu Nchileke mu.
 Mu a-nödu aja ngu ajaja jeye le tutu yoyo;
- 13 ke l'i yenukaru mu obu eyenuka;
 bya anafutawa ndzu mu l'alj maa.
- 14 Nggube Nchileke;
 ndu eku onwephe ekuku
 wu-lihuakwaru bya etso mu okfu.
 Ndu e ta phujeduru madzu
 imiko edzukobe l'achi nta ishi mu;
 mbu ndu ono, e te nwedu
 iphe epe guberu nggube Nchileke ono.
- 15 Obenu le nggube Nnajiufu,
 bu Nchileke aphujeru madzu imiko;
 l'emejeru madzu
 eze-iphe-öma.
 Ehu te eghujedu ngu
 eghughu egwegwa.
 N-yemobu ngu;
 be iyeje yee ya k'etsutu iya.
 I bukwapu
 o-me-g'o-kfuru.
- 16 Ghanuaru mu ifu;
 phua mu ru imiko!
 Menua te ike nödu mübe
 nwozi ngu l'ehu!
 Dzönua mübe nwatibe,
 nwanyi ono,
 ejeru ngu ozi ono!
- 17 Koshinu mu iphe-öhubama,
 e-me te mu maru l'i du
 mma; k'ophu bu;
 ndu öhogu mu -phua ya;
 iphere egude epe;
 kele nggube Ojejoje
 gbawaru mu mkpu bya adua mu obu.

87

Egву-öma, unwu Kora guru

- ¹ Ojejoje tuwaru ökpa-alj
 ulo iya l'eli ugvu, du nsö.
- ² Ojejoje yeru Záyonu obu;
 karia ege o yeru iphe
 bukpo eke ödo,
 unwu Jéköpu bu.

- ³ Nggube eze mkpukpu ke Nchileke;
e kfukashitsua k'iphe biribiri ngu:
- ⁴ "Ndu Réhabu; me ndu Bábyilonu;
be mu guakwaru ye le ndu maru mu nu.
Ndu Filisutiya; ndu Táya;
me ndu Kúshi;
be mu gukobekwaru iya phu.
Ndu ono l'ephe ha;
be aa-gukotaru ye le ndu a muru le Záyonu."
- ⁵ Aa-nodu ekfu ke Záyonu; su:
"L'onye owaa yele onye ophu;
b'a mukwaru le Záyonu.
O bu Okaribe-Kakota-Nu
l'onwiya e-me iya t'o nguru anguru."
- ⁶ Ojejeje e-de l'ekwo, o deru epha ndiphe; su:
"L'onye owaa b'a muru le Záyonu."
- ⁷ Ndu agu egvu; me ndu ete iya
etete a-tuko gua egvu; su:
"O bu le Záyonu; be mini ndzu
shi l'atsofutaru ephe!"

88

Egву-oma; évù, Hemanu, bu o-shi-l'eri Zera raru nu onye ishi egvu te Unwu Kora gua.
T'e gude olu-aphu gua ya

- ¹ Nggube Ojejeje,
bu Nchileke, adzòje mu nu;
mu anòduje ngu l'ifu;
eswe l'enyashi;
l'akwa ekwa onwomu.
- ² Te ekfukfu, mu ekfu anu ngu ruaru eke i no.
Ngabenu nchi l'ekwa,
mu akwa;
- ³ kele ndzu mu l'o ha;
be iphe-ehuka jiru iya;
oge onwu mu atawa kperere-kperere.
- ⁴ A guwaru mu le ndu
aabyawa okpochi eja.
Mu dawa l'o bu nwoke,
ike gvuru.
- ⁵ E wowaru mu nwuhaaru ndu nwuhuru anwuhu.
Mu dawa l'o bu onye
e gburu togbo l'ime ili;
mbu l'o bu ndu ono,
e ti nyatahedu ono;
mbu ndu ono, unu l'ephe bukahuru;
ophu iiletahedu ephe enya ono.
- ⁶ I chewaru mu l'ili, katsukpo ogvu;
buru iya kakota ogba ochi.
- ⁷ I wowaru oke ehueghughu ngu byabe mu.
I gudewa akpara-mini
nke ngu nwuru mu ye l'ime mini.
- ⁸ I natawaru mu ndu mu l'ephe
shi eshi okpobe onya.
I mewaru; ephe anòduje
ebu ubara eyeru mu.
I gubudowaru mu l'eke
mu ta alufuta-ghehedu.
- ⁹ Mu jewaru iphe-ehuka jeye
enya agbahu mu ochi.
Mboku-mboku;
be mu anòduje eku
nggube Ojejeje.

- Lekwa eka mu ebo-ebo ege
mu chiliru ngu iya.
- 10 ?Iimeje iphe du biribiri
koshi ndu nwuhuwaru anwuhu to?
Ndu nwuhuru anwuhu;
?ephe e-gbeshi jaa ngu ajaja to?
- 11 ?Aanoduje l'ime ili atu onu
ege i yeberu madzu obu to?
?T'aanoduje l'eke eegwe
madzu urekfu kfua l'i bu
o-me-g'o-kfuru?
- 12 ?Bu l'eke gbaru ochi;
be aanoduje amaru iphe du biribiri, iimeebe?
T'aanoduje l'ali eke e ta nyatajedu
onye laru iya nu;
kfua ege i buta-be onye
doberu eka ndoo?
- 13 Obenu le mu araku
nggube Ojejeje
t'i bya agbaaru mu mkpu.
Iphe bu utsu, sweru esweswe;
be mu ekfukotaje anu ngu.
- 14 ?Bu ngunu kparu iphe
i jikaru mu
nggube Ojejeje?
?Bu ngunu kparu iphe
i sweru mu enya tengu?
- 15 Eshinu mu bu nwata;
b'e shi kpata mu ehuru;
k'ophu mu nowaa
dzee dzee ndzu.
I kpawaru mu ehuru;
ike agvwa mu;
mu ta amahuru uzo,
mu e-shi iya.
- 16 Oke ehuru-eghughu ngu
dzuwaru mu ehuru.
I yetawaru mu egvu;
k'ophu bu le mu buwa
iphe mmanu.
- 17 Mboku-mboku;
be ephe ekephetaje mu
l'o bu onye utso ribudoru.
Ephe rikputawaru mu erikputa.
- 18 I nafuwaru mu ndu mu
l'ephe shi ayi;
me ndu yeru mu obu.
Nta-a buwa ekpuru-ochi
bu egiri onya mu.

89

Evu, Etanu, bu o-shi-l'eri Zera raru

- 1 Mu a-gu egvu gude kfua ege
n-yemobu Ojejeje habe.
Mu a-gu iya jeye le tutu yoyo.
Mu e-gude onu mu kfua
t'ogbo, nonu maru l'i bu
o-me-g'o-kfuru.
- 2 Mu a-ra iya arara;
le n-yemobu ngu a-no jeye le tutu yoyo.
O bu ege-a akpamigwe nguru anguru-a
bu ege iphe i kfuru angujeru.

- 3 I sùru l'onye i fòtaru;
 bẹ nggu l'iya gbawaru ndzù;
 l'i riru Dévidi, bụ nwozi ngu angu; sù:
- 4 "L'i-me awa iya t'ẹ b'ọ chihu
 achihu jeye tẹ tutu yoyo;
 nggu emee aba-eze iya
 t'ọ nguru anguru tsube
 l'ogbo sweru ogbo."
- 5 Imigwe l'ọ ha atụ onu
 ege i dụ-be biribiri
 nggube Ojejoje.
 Ookoshikwaphu l'i bụ
 onye evudoshije ike l'ẹke
 ndzuko ngu nọ.
- 6 Mbụ; ?bụ onye lẹ ndu,
 bụ l'imigwe bẹ aa-turu yeru Ojejoje.
 ?Bụ onye lẹ ndu nọ l'imigwe;
 bẹ aa-turu yeru Ojejoje?
- 7 Ẹke ndu dụ nsọ k'imigwe
 dzukoru bẹ aatsujekwa Nchileke egvu.
 Ọ kakọta ndu nọ-pheru iya
 mgburumburu ọdu egvu.
- 8 Nggube Ojejoje;
 nggube Nchileke,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 ?bụ onye dụ l'ọ bụ nggubedua.
 I ha nshinu;
 nggube Ojejoje.
 Ege ono bẹ ovudoshi ike
 l'iphe i vudo nọ-pheru ngu mgburumburu.
- 9 Oke eyii eze ẹnйimu bụ nggu b'ọ nọ l'ẹka.
 Ejo akpara-mini bụ nggu atụzitaje iya.
- 10 Réhabu b'i gudewaru;
 yọ daburu l'ọ bụ onye
 e gburu egbugbu.
 I gudewa ike ngu chịa
 ndu ohogu ngu;
 ẹphe agbaa nanu nanu.
- 11 Igwe l'ophu bụ nke ngu.
 Eliphe l'ophu aburu nke ngu.
 Ọ bụ nggubedua turu okpa
 mgboko l'ọ ha;
 yele iphe bụ iphe nọ iya nu.
- 12 Ụzo isheli; l'uzo ohuda bụ
 nggubedua meru iya dobe.
 Ugvu Tábo yele
 Ugvu Hemonu anọduje
 agv ehu-otso-ena
 teke ẹphe nuru ẹpha ngu.
- 13 Oshi-eka ngu bụ agburẹhu kpụ.
 Ẹka ngu shihuru ike;
 ẹka-utara ngu aka.
- 14 Odobe-eka-ndoo yele ikpe,
 vudo nhamunha b'e gude
 tọo ntọ-l'alị aba-eze ngu.
 I kpajeru n-yemobu;
 mẹ ovudoshi ike l'iphe
 i kfulu ye;
 yo vutaru ngu ụzo l'iphe bụ iphe iime ememe.
- 15 Onu-oma bụ kẹ ndu,
 mutawaru t'ẹphe kpọ-kuje ngu;
 mbụ ndu bụ iphoro,

- shi l'ẹke nggube Ojejoje nọ;
 bẹ ẹphe egudeje eje.
- 16 Ẹphe egudeje ẹpha ngu ete
 ẹswa mkpурumkpuru.
 Ẹphe anọduje akpo-ku ngu
 l'i bụ onye doberu ẹka ndoo.
- 17 Kẹ l'ọ bụ nggu bụ ike,
 dụ biribiri, ẹphe nweru.
 Ọ bụ okfu l'ayi nọ ngu l'obu
 meru iphe iimeje tẹ ike ayi kangoo.
- 18 Nggube Ojejoje; ọ bụ nggu;
 bẹ nuru ayi onye mgbochita.
 Ọ bụ onye nsọ kẹ ndu
 Ízurẹlu; bẹ eze ayi shi l'ẹka.
- 19 O nweru teke i gude àphù
 zia ndu nke ngu ozi;
 sù: "L'i mewaru tẹ
 agburu-ẹhu kalẹru onye soja lanu."
 Nggu abyawa l'ẹke ndibe
 ngu nọ; bya afọta onye lanu;
 mee ya t'ọ bụru onye
 ndiphe a-nọdu akwabẹ ugву.
- 20 L'i phụwaru nwozi ngu,
 bụ Dévidi.
 L'i wowaru manụ ngu,
 dụ nsọ wụa ya l'ishi.
- 21 Sù l'ọ bụ ẹka ngu;
 bẹ ii-gude mee ya;
 yọ nguru anguru;
 mbụ l'ọ kwa nggube Nchileke
 emeje tẹ ike ka iya adudu.
- 22 Ẹ to nwedu ndu ọhogu iya,
 a-dụ ike kebuta iya t'ọ tujeru ẹphe utu;
 ọphu ndu akirishi 'ahadu iya.
- 23 Ndu achị iya nù;
 bẹ ii-nọdu iya l'ifu dzopyashia;
 chitsushikota ndu ọ dụ ashị.
- 24 N-yemobu ngu yele ovudoshi ike
 l'iphe i kfulu; bẹ e-swijeru iya.
 Yọ bụru ẹpha ngu;
 bẹ oo-gude ike iya kangoo.
- 25 Alì-ezi iya; bẹ ii-me tọ jaa ajaja;
 mbụ t'ọ shi lẹ eze ẹnyimu;
 saa jeye lẹ Ẹnyimu Yufurétusu.
- 26 Ọo-nọduje araku ngu; sù:
 "L'oo nggu bụ nna iya;
 bụru Nchileke iya;
 bụkwaruphu
 agbara-mkpuma, adzọfutaje iya nù."
- 27 Nggubedua l'onwongu
 e-me iya; t'ọ bụru ọkpara ngu;
 mbụ t'ọ bụru iya a-katsua
 l'iphe bụ ndu eze, nọ lẹ mgboko-a.
- 28 N-yemobu ngu l'ẹke, ọono a-buru ojejoje.
 Ọgba-ndzụ nggu l'iya ta
 byadụ bya aminga aminga.
- 29 Awa iya bẹ ii-me;
 t'ẹphe ba achihu achihu
 gbururu jeye lẹ gbururu.
 Alì-eze iya bụ ẹge igwe
 a-nọ-bebe bụ ọo-nọ-bebe.

- 30 “Q -buru l'unwu iya
jikaru ome ekemu ngu;
jika otso iphe i turu okpa iya;
- 31 Q -buru l'ephe dakaru ome-l'ali,
i turu doberu ephe;
jika ome iphe i suru t'ephe meje;
- 32 be ii-gude mgboro-igwe
hùà ephe àhùhù;
mbù gude echachi hùà ephe
k'iphe dù eji, ephe eme.
- 33 Qle tii hakwanu ephe oyeru obu;
ophu ji-hadu ovudoshi ike,
l'iphe i kfulu l'ii-me.
- 34 L'e ndzu, nggu l'ephe gbaru b'e tii mebyidu;
ophu igba-nwedu iphe
shiwa ngu l'onu lufuta.
- 35 L'i gudewa ke l'i dù nsò
ria angù ugbo lanù sefu eka;
l'e to nwedu l'i dzuaru Dévidi ejo-ire;
- 36 l'awa iya a-nò gbururu jeye gbururu;
l'ò bù ege enyanwu a-nò-bebe;
bù ege alì-eze iya a-nò-bebe.
- 37 L'ii-me iya t'ò nòo gbururu
jeye l'e gbururu l'ò bù onwa,
bù iphe agba ekebe
l'akpamigwe l'i bù
o-me-g'o-kfulu.”
- 38 Obenu l'onye ono,
i wuru manù l'ishi ono;
b'i jikawaru; gbado iya.
Ehu eghuwa ngu
eghughu l'eke onno.
- 39 I jikawaru ndzu,
nggu l'e nwozi ngu gbaru;
wotawa okpu-eze iya gwòo l'ali.
- 40 Upho-mkpuma iya l'ò ha;
b'i tsukposhikotawaru;
tsuwaa ulo-mgbochi iya yogiriyogiri.
- 41 Ndu l'eswe esweswe
gwowaru iphe ya tutu-a.
Ndu obutobu iya bù-wa iya;
be ephe egudeje eme iphe ochi.
- 42 I mewaru te ndu ohogu iya mekputa iya.
I mewaru t'ehu tso ndu ohogu iya ena.
- 43 I mewaru; ogu-mbeke ya;
yo swikobe aswikobe;
bya emee t'oo dujehe ike
vudoshia ike l'ifu ogu.
- 44 I meru; ugvu, o nweru arushihu;
mewa aba-eze iya;
yo gwòo l'ali.
- 45 I meru iya;
yo kahù l'e nwokoro;
bya emeru iphere
kpua ya l'ò bù
uwe-nlòkpuru.
- 46 Nggube Ojejoje;
?bù teke ole;
be oo-dù ege-a dù-bebe.
?li-domiwaru onwongu jeyewaru to?
?Bù teke ole;
be ehu-eghughu ngu e-nwu

- l'ò bụ òku nwubebe?
 47 Byiko; nyatakwa ẹge
 ndzụ mu dụ-be mkpirikpi;
 48 ?Bụ onye a-nò ndzụ
 t'ẹ b'ò nwùhuhe anwùhu?
 ?Bụ onye a-dụ ike dzọo
 onwiya; t'ẹ b'ò laa maa.
 49 Nggube Nnajiufu;
 ?bụ awe b'i dobehunuru
 eze n-yemobu obu ngu ono;
 mbụ n-yemobu ono,
 i gude kẹ l'i bụ
 o-me-g'o-kfuru ribuaru
 Dévidi l'angu ono?
 50 Nnajiufu; nyatakwa ẹge
 e metabewaru nwozi ngu iphe-iphere;
 mẹ ẹge mu tatabewaru nshi
 l'ochi, ndiphe achị mu;
 51 mbụ ewena, ndu òhogu
 nggube Ojejoje anòduje aja onye ono,
 i wùru manụ l'ishi ono
 ewena l'ẹkemeke òbule,
 ọ turu òkpa iya.
 52 T'ajaja bụru kẹ Ojejoje jeye lẹ tutu yoyo!
 Ono kwa ẹge ọ dụ;
 bụru ẹge ono b'ò dụ.

90

Ekfukfu, Mòsisu onye kẹ Nchileke kfuru nù Nchileke

- 1 Nggube Ojejoje;
 keshinu k'ede-nwede;
 bụ nggu bẹ ayi nòhawa l'ẹka.
 2 Tẹmanu tẹ ugву ugву nòdu;
 mbụ tẹmanu t'i mee eliphe; mẹ mgboko;
 b'i bụha Nchileke;
 bụru Nchileke ono;
 bẹ ii-bụ jeye lẹ tutu yoyo.
 3 Iimeje tẹ madzụ ghọo ẹja.
 Iisuje ayi t'ayi nwùhu;
 ghọo ẹja ọdo.
 4 Kẹ l'unu afa labụ l'ùkporo afa iri dule ngu-a
 l'ò bụ ujiku lanụ;
 mbụ l'ò bụ nwa-njibu-ẹnya l'ẹnyashi lanụ.
 5 Iigudeje anwùhu kpofu madzụ
 l'ò bụ onye kpofuru ẹswa;
 kẹle madzụ dụ l'ò bụ iru ẹwu.
 6 L'ùtsu; bẹ ọonoduje aja pulapula.
 O -be l'urenyashi;
 yọ kpọo nkụ; kùlashihu.
 7 Oke ẹhu-eghughu ngu
 adzụwa ayi l'ò bụ òku;
 Ẹhu-eghughu ngu mewaru ayi;
 meji atọshihu ayi.
 8 Ejo iphe ayi meshiru;
 b'i doru ayi giriri l'ifu.
 Ejo iphe ayi meru l'edomi;
 b'i mewaru t'ò daburu ngu ẹba l'ifu.
 9 Ndzụ ayi mgburumgburu
 bụlephu oke ẹhu-eghughu ngu ejije iya.
 Ndzụ ayi l'ò ha abụjelephu ude ude.
 10 Iphe ayi anọ-beje bụ ùkporo afa ẹto l'afa iri.

- O -buru onye karu nka;
 yo nọo ukporo afa eno.
 Obenu l'iphe ejije iya nụ;
 abukotaje iphe-ehuka; me aphu.
 Ophu o nwedu ege aanọ-beje;
 yo buru iya ayi.
- 11 ?Bu onye maru ege
 ehu-eghughu ngu shihuberu ike.
 ?Bu onye b'o doru enya;
 mbu ege oke ehu-eghughu ngu habe nshinu;
 k'ophu oo-nodu atsụ ngu egvu?
- 12 Menua te ayi maru onu-ogu
 uboku ayi le mgboko;
 k'ophu ayi e-shi iya maru iphe.
- 13 Nggube Ojejeje;
 tushihuru okpoma.
 Egbe iphe owaa;
 ?bu teke ole b'o no-behunu?
 Phunuaru ayibe ndu ozi ngu imiko!
- 14 Te n-yemobu ngu jijenu ayi epho l'utsu;
 k'ophu ayi a-noduje agu egvu;
 l'ete eswa teke ayi nokwadia ndzu.
- 15 Menua t'ehu-otso-ena ayi
 yele iphe-ehuka phu,
 i meru; ayi ejee phu hakọ.
 Menua te afa ehu-otso-ena ayi
 yele afa olemole phu, ayi taru
 chichichi phu; dugbalephu.
- 16 Menua te ayibe ndu ozi ngu;
 phu iphe iimeshi;
 nggu emee t'unwu ayi;
 phu ege ike ngu du-be biribiri.
- 17 Menua t'ayi tuba ngu l'obu;
 nggube Nnajiufu,
 bu Nchileke ayi.
 Menua t'iphe bu iphe
 ayi byiberu eka buru ayi upete.
 Iyee! Mee te iphe bu iphe
 ayi byiberu eka nweru ishi.

91

- 1 Onye no le mkpuli
 Okaribe-Kakota-Nu
 a-nodu l'agu
 Okaribe-Kakota-Ike tuta ume.
- 2 Mu e-kfuru Ojejeje: "L'oo ya
 bu eke mu no l'ezeru ndzu;
 buru iya bu
 a-gbabe-a-dzuru nke mu.
 O bu yebedua bu Nchileke, mu dakoberu."
- 3 O kwa iya a-dzofuta ngu;
 t'e b'i nma l'onya, ndu achị
 nta ngu gbaberu ngu.
 O kwa iya phu a-dzofuta
 ngu l'ejo iphe-ememe, dzuru ekemeke.
- 4 O bu eba iya be oo-gude kpuchita ngu;
 buru le mkpuli nku iya;
 be ji-gbabe; zeeru ndzu.
 Oo-gude kele ya bu
 o-me-g'o-kfuru gbochita ngu;
 t'e b'o du iphe e-me ngu nu.
- 5 Ejo iphe anoduje eye madzu

- egvu l'enyashi b'ẹ tji tsuhedu egvu;
tji tsu iya iphe-kpaa,
anọduje eme l'eswe.
- ⁶ Ejo iphe-ememe, anọduje
aphu kojokojo l'echi-abali
ta dudu ophu iitsukwadu egvu;
mbu jeyekpo le ndu ophu
anọduje egbushi madzu l'echi oke-eswe.
- ⁷ Unu umadzu labu l'ukporo
madzu ugbo iri a-dashi l'iku
eke iino; unukurunu
anwushihu ngu l'uzo
eka-utara.
Ole e t'o dudu ophu uphere iya e-ru ngu l'ehu.
- ⁸ Ndu akirishi;
be ii-gudeje enya ngu ele
l'eke aahu ephe ahuhu.
- ⁹ Keshinu ophu i nowa
Okaribe-Kakota-Nu l'eka;
mbu Ojejoje ophu bu
a -gbabe; a dzuru nke mu
- ¹⁰ B'e to dukwa iphe eme ngu nu;
ophu o dudu iphe a-bya
t'o bya akpakaaru ngu ufu;
- ¹¹ Kele Ojejoje e-zi unwu
ojosi-imigwe iya t'ephe
l'echi ngu nche;
l'iphe bu eke, iishi.
- ¹² Ephe e-gbobe eka;
wota ngu t'ukfu ba du ngu.*
- ¹³ Agu; me oghu;
be ii-dzopyabeje l'okpa;
mbu gude okpa dzo-gbua
oke agu; me ejo-agwo.
- ¹⁴ Ojejoje suru: "L'iphe bu
onye yeru iya obu;
be ya a-nodu anafutaje.
Ya a-nodu egbochita iya
t'e b'o du iphe e-me iya nu;
ke l'o guberu epha yebe Ojejoje iphe.
- ¹⁵ Teke onye ono kuru iya;
be ya a-za iya.
O -nodu l'iphe-ehuka;
be ya e-swiru iya eswiru.
Ya a-nafuta iya; kwabe iya ugvu.
- ¹⁶ Ya e-me t'o kaa nka lilihu alilihu;
gude koshi iya le ya adzoje madzu."

92

Egву-oma mboku otu-ume

- ¹ O du mma t'a jaje Ojejoje ajaja;
t'e gudeje egvu tua nggube
Okaribe-Kakota-Nu epha;
- ² mbu t'e gbeshije l'utsu;
raaru iya ndiphe arara li yeru ephe obu.
Teke o beru l'enyashi;
e kfuaru ephe li bu
o-me-g'o-kfuru.
- ³ Oo-nodu ada l'egvu l'o bu
une, e gude udo iri kpaa;

* 91:12 91:12 Mat 4:6.

- mẹ ogele, ada gengugengu;
 4 kẹle nggube Ojejoje
 gudewa iphe dū mma;
 mee t'ẹhu tsoje mu ẹna.
 Mu aguje egvu
 ẹhu-otso-ẹna
 k'iphemiphe ọbule,
 i gude ẹka ngu emee.
 5 Nggube Ojejoje; lewaru ẹge
 iphe iimeshi habe nshinu.
 Ẹge ono; bẹ ọriri ngu
 dukwaphu ogvu.
 6 Onye ẹ te nwedu
 egomunggo ta madu
 ẹge ọ dū;
 ọphu oo-dokwa nū onye eswe ẹnya;
 7 A makwarua lẹ ndu akirishi
 anọduje arishi l'ọ bụ ẹta;
 iphe bụ iphe ndu eme ẹji
 byiru ẹka; yọ bụru ọpete.
 Ọbule ẹphe emekochaa
 bụru kpurupyata gbururu jeye.
 8 Obenu lẹ nggube Ojejoje
 a-nọdu ede ude jeye lẹ tutu yoyo.
 9 Ndu ọhogu ngu; nggube Ojejoje;
 ndu ọhogu ngu a-buru kpurupyata.
 Achikashia ndu akirishi
 l'ẹphe ha; ẹphe agbaa nanụ nanụ.
 10 Obenu l'i mewaru
 t'agburu-ẹhu mu dū l'ọ bụ k'atsụ.
 Nggū abya eworu manụ,
 eshi kwẹkwẹkwe wua mu l'ishi.
 11 Mu gudewa ẹnya mu
 phụ lẹ ndu ọhogu mu phẹ
 b'e mekputawaru.
 Mu gudewa nchị mu nua
 lẹ ndu nọru mu l'ejo oshi; b'a vūwaru l'ogvu.
 12 Ndu doberu ẹka ndoo
 a-nọdu aja ajaja l'ọ bụ nkfu.
 Ẹphe a-nọdu evu l'ọ bụ
 oshi sida k'ugvu ugvu Lébanonu,
 13 e yeru l'ime ọlo kẹ Ojejoje.
 Ẹphe a-nọdu l'ogbodufu
 Nchileke ayi aja rikarika.
 14 Ẹphe -kahukpoonu
 m'oo akahụ; bẹ ẹphe
 a-nọdu amile-e nebyi.
 Ẹphe adule-ẹ
 nongini-nongini; shihu ike;
 15 k'ophu ẹphe e-shi ẹge ono
 koshi lẹ Ojejoje bụ onye doberu ẹka ndoo;
 bụru Agbara-Mkpuma nke mu;
 to nwe iphe ẹ te vudodu
 nhamunha, ooyeje ẹka.

93

- 1 Ọo Ojejoje bụ eze.
 O yeru ọdu-biribiri oye uwe;
 bya egude agburẹhu kwaa
 onwiya ọkwa ngwa.
 Mgboko b'o meru kfube;
 yọ nguru anguru.

- E to nwedu l'oo-nonyaa
 bya afọ-woo afọ-wo.
² Aba-eze ngu nguhawaruru
 anguru tsube l'ede-nwede;
 nggubedua eshiru l'ojejoje.
³ Nggube Ojejoje;
 iphe bu eze enyimu gbeshiakwaru.
 Iphe bu eze enyimu
 enwuakwa ke dukuduku.
 Iphe bu eze enyimu edeekwa ekiri.
⁴ Obenu le Ojejoje,
 bu l'igwe ha nshinu;
 k'ophu bu l'olu iya
 adaghataje mgbeka,
 eze enyimu anoduje echi;
 okpehu iya aka k'oke
 eyii eze enyimu nshinu.
⁵ Nggube Ojejoje;
 iphe i turu okpa iya; su
 t'e meje b'e ta amingadu aminga.
 Iphe meru ulo ngu;
 yo du ugву bu l'o du nsq;
 yo buru ege ono;
 be o-o-du jeye le tutu yoyo.

94

- ¹ Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke,
 agwataje ugwo iphe!
 Nggube Nchileke,
 a gwataje ugwo iphe;
 nwunua phoo l'o bu oku.
² Gbalihunu nggube onye
 ekpeje mgboko ikpe;
 kfuа ndu eku onwephe
 ekuku ugwo iphe ruberu ephe.
³ Nggube Ojejoje;
 ?bu teke ole be ndu
 akirishi a-ha otu
 okokooko-o, ephe at-a?
⁴ Ndu eme ejo iphe anoduje
 atу onu onwephe ege ephe e ta ahadu.
 Ephe ekfunukaje okporokpo okfu;
 lasaphe oke nsasa.
⁵ Ndibe nggube Ojejoje;
 be ephe egweje ogwe uri.
 Ndu ono, bu okè-iphe ngu ono;
 be ephe anoduje akpapyashi ishi.
⁶ Ephe egbushije unwanyi, maa tufuru;
 me unwegirima,
 a toru ogbee;
 l'egbushikwaphu ndu mbyamumbya.
⁷ Ephe -nodu; ephe asu:
 "Le Ojejoje ta dukwa iphe ophuje;
 le Nchileke ke Jekpu ta
 dukwa iphe okpaje ishi iya."
⁸ T'owaa dokwaa unu enya;
 unube ndu ono,
 egomunggo swehuru l'eke, madzu no ono;
 mbu unube ndu ono, eme eswe ono;
 ?bu teke ole be unu
 a-makporu iphe.

- 9 Onye ono, bu iya
 kfuberu madzu nchi ono;
 ?ooda nkichi to.
 Too onye ono, bu iya
 moberu madzu enya ono;
 ?too phudu uzo too.
- 10 Too onye ono, bu iya
 ahuje iphe bu mbakeshi ahuhu ono;
 ?too hudu unubedua too?
 Mbụ; onye ono, bu iya
 anoduje ezi madzu mmamiphe ono;
 ?bu yebedua te gbe madu iphe too.
- 11 Ojejoje makotaru iphe madzu ari.
 O maru l'oriri ephe bukota mkpokoro oriri.
- 12 Onu-oma bu k'onye
 nggube Ojejoje ahuje ahuhu;
 mbu onye igudeje ekemu ngu ezi iphe.
- 13 Onye ono be jinuje ike,
 oo-gude tagbua iphe-ehuka le nshi;
 jeye teke ee-gwu nsu te ndu akirishi nwulahu.
- 14 Kele Ojejoje ta ahadu ndu nk'iya.
 E too gbadodu ndu,
 bu okè-iphe iya.
- 15 Kele ndu ikpe a-wata okpe
 ikpe, du maa.
 Yo buleruphu ndu obu
 guru iphoro bu ndu
 a-du ike tsokota ikpe ono.
- 16 ?Bu onye e-gbeshi je aluaru mu ndu akirishi?
 ?Bu onye e-vudo l'ekiya
 nke mu; je aluaru mu ndu ejo iya ono?
- 17 Ndege Ojejoje ta gbaru mu mkpu;
 m'a ga azahawa mu ru teke teru etete.
- 18 Teke mu chiru mkpu le mu adaakwa;
 be nggube Ojejoje gude ke
 l'i yeru mu obu wota mu.
- 19 Teke mu wataru ori oke oriri;
 b'i duru mu ike; mee;
 ehụ atsolahaa mu ena.
- 20 ?li-kwe te nggu le ndu ishi,
 e te emedu iphe vudo nhamunha
 emegba iphe too;
 mbu ndu ono, egudeje
 ekemu l'emegbu ndu
 ephe achị emegbu ono?
- 21 Ephe edzukobeje;
 chia idzu ege ephe e-shi
 kpapayaa ndu doberu aka ndoo ishi.
 Ephe ekpee kpee onye
 e ta dudu iphe o meru nkfugbu.
- 22 Obenu l'o bu Ojejoje bu
 egbochitaje mu nu.
 Oo Nchileke bu
 Agbara-mkpuma ono,
 mu agbabaje;
 je edomia onwomu ono.
- 23 Oo ya a-kfu ephe ugwo
 iphe du eji, ephe eme;
 mee t'ephe buru kpurupyata
 k'ejo iphe ono, ephe eme ono.
 Oo Ojejoje, bu Nchileke
 ayi e-me t'ephe buru kpurupyata.

95

- 1 Unu bya t'ayi gua egvu
 ehu-otso-ena gude jaa Ojejoje!
 Unu t'ayi t̄a ̄zu
 ehu-otso-ena gude kwabē iya ugву;
 mb̄u onye ono,
 b̄u Agbara-Mkpuma,
 adz̄ofutaje ayi ono!
- 2 Unu t'ayi gude egvu ekele bya l'ifu iya!
 Unu t'ayi gude egvu-oma meeru iya uzere!
- 3 Kē l'̄o b̄u Ojejoje, b̄u Nchileke;
 buru onye eze, kak̄ota iphe b̄u
 omarali, n̄o mgboko-a nshinu.
- 4 Ō b̄u yebedua bē mgboko
 mgburumburu n̄o l'eka.
 Iphe b̄u oke ugву ab̄uru iya nwe iya.
- 5 Eze Ēnyimu b̄u nk'iya;
 kē l'̄o b̄u iya meru iya.
 Ȳo buru iya gude eka iya
 meta ogbodo-al̄i okponku.
- 6 Unu bya t'ayi fozita;
 baaru iya eja;
 t'ayi byishiru Ojejoje ono ikpere,
 b̄u iya meru ayi ono;
- 7 kē l'̄o b̄u iya b̄u Nchileke ayi.
 Ayibedua ab̄uru ndu ooch̄e
 l'̄o b̄u onye eche at̄uru;
 mb̄u unwu at̄uru, n̄o iya l'eka.
 Oo ya b̄u; teke unu n̄uru
 olu iya ntan̄u owaa;
- 8 unu ba anmakwa okpoma
 kp̄u-gbungu ege unu
 nmaru iya lē Meriba;
 mē ege unu nmaru iya
 lē Masa l'echi-egu;
- 9 mb̄u eke ono, ndiche unu phē
 n̄oru h̄ua Nchileke ama
 bya adatakwa iya ph̄u;
 l'ephe gudetsua enya ephe ph̄u iphe ya meru.
- 10 Ukporo afa ebo mgburumburu;
 bē ogbo ono kpatsukotaru iya iwe.
 Ya as̄u l'egomunggo
 sweshihuru ephe;
 ophu ephe 'ekwedu oshi
 uzo, ya koshiru ephe.
- 11 T̄o d̄u iya b̄u; ya egude
 ehu-eghughu ribua ya:
 "L'ephe ta abah̄udu l'eka ya n̄o; t̄uta ume."*

96

- 1 Unu guaru Ojejoje egvu ophungu.
 Tē ndiphe kpoo-gbaa
 guaru Ojejoje egvu.
- 2 Unu guaru Ojejoje egvu;
 jaa ya ajaja!
 Unu raj̄e iya arara
 mb̄oku-mb̄oku l'̄o b̄u
 Ojejoje b̄u onye adz̄oje madz̄u!
- 3 Unu kfukashiaru iphe b̄u
 mbakeshi k'iphe d̄u biribiri, oomeebe.

* 95:11 95:11 Hib 3:7-11; 4:3-11.

- Unu ekfuaru ndiphe k'iphe
dụ biribiri, oomeje.
- ⁴ Kele Ojejoje ha nshinu;
ọ gbakpọoru t'a jaje iya ajaja.
T'a tsujekwa iya phụ egvu;
kẹ l'ọ kakọta iphe bụ agwa l'ọ ha.
- ⁵ Agwa iphe bụ mbakeshi
bụkota iphe e gude ẹka mee.
Obenu l'ọ bụ Ojejoje gude ẹka iya mee igwe.
- ⁶ Ûgvù; mẹ o-gbu-nwji-nwji; bẹ nọ iya l'uzo ifu.
Ike; mẹ ọdu-biribiri aburu
iphe jiru ọlo iya, dụ nsọ.
- ⁷ Unubẹ ikfu, nọgbaa lẹ
mgboko;
unu kwabẹ Ojejoje ugvu.
Unu kfu a ẹge ọ dụ-be
biribiri; mẹ ẹge ike iya habe nshinu.
- ⁸ Unu tya ọnu ẹge Ojejoje
dụ-be biribiri; kẹ l'ọ gbaru iya.
Unu gude iphe bya anụ iya l'ogbodufu iya.
- ⁹ Unu yee uwe, dụ nsọ;
dụ biribiri gude baaru Ojejoje ẹja.
T'ẹhu nmajẹ unu anmanma
l'ifu iya; unubẹ ndiphe l'unu ha.
- ¹⁰ Unu kfuru iphe bụ mbakeshi
l'ọo Ojejoje bụ eze.
Mgboko b'e meru;
yo shihu ike;
k'ọphu bụ l'ẹ tọo fọ-wodu afọ-wo.
Yọ buru Ojejoje
e-kpe ndiphe ikpe,
vudo nhamunha.
- ¹¹ Tẹ akpamigwe l'ọ ha
tee ẹswa;
ẹhu atsọo ndiphe ẹna.
T'eze ẹnyimu;
mẹ iphemiphe ọbule,
nọ iya nụ tükokwa zee igidi.
- ¹² Tẹ ẹgu ẹke, e meberu iphe;
mẹ iphemiphe ọbule,
nọ iya nụ tee ẹswa.
Teke ono; iphe bụ oshi,
nọ l'ọswa agwa egvu; tee ẹswa.
- ¹³ Ẹphe a-guru Ojejoje egvu
kẹ l'ọobyawa okpe ndu eliphe ikpe.
Oo-gude odobe-ẹka-ndoo
kpee mgboko
mgburumgburu ikpe;
bya egude ire-lanụ kpee ndiphe ikpe.

97

- ¹ Ọ kwa Ojejoje bụ eze;
t'ẹhu tsọo ndiphe ẹna.
Tẹ ndu bugbaa l'ikfuli
eze ẹnyimu tee ẹswa!
- ² Urukpu; mẹ ẹkpuru-ọchi
nọ-pheru iya mgburumgburu.
Ọ bụ odobe-ẹka-ndoo;
mẹ ikpe, dụ maa
b'ọ gude nọdu l'aba-eze iya; l'achị.
- ³ Ọku evutajeru iya ọzo;

- je ekegbushikota ndu
 ohogu iya l'ekemeke obule.
- ⁴ Ebemu, o loru be iphoro,
 iya ngashikotaru mgboko.
 Iphe bu onye -phuru iya nu;
 ephe anmahu jijiji.
- ⁵ Ugву dazehuru l'o bu umu l'ifu Ojejoje;
 mbu l'ifu Nnajiufu, bu iya
 nwe mgboko gbaa mgburumgburu.
- ⁶ Akpamigwe l'o ha atu onu iya
 l'o bu onye doberu aka ndoo.
 Ndiphe l'ephe ha l'elewaa ege
 biribiri iya habe nshinu.
- ⁷ Iphe bu ndu, abaru iphe
 a pyiru apyipyi aja;
 mbu ndu gude nte asa nsasa;
 b'e mekotaru iphe-iphere.
 Unube nte l'unu ha;
 unu baaru Nchileke aja!
- ⁸ Ndu Zayonu nuru ege
 nggube Ojejoje egudeje
 ekpe ikpe; telahaa eswa.
 Ndu ke Juda b'o meru t'ehu tsoo ena.
- ⁹ Ke l'o bu nggube Ojejoje
 bu Okaribe-Kakota-Nu
 le mgboko
 gbaa mgburumgburu.
 E woliru ngu;
 nggu akakota iphe bu agwa,
 no le mgboko-a l'o ha nshinu.
- ¹⁰ Te ndu yeru Ojejoje obu
 kpokwaa ejo iphe-ashi;
 ke l'o kwa ndu yeru iya
 obu be ooletaje enya.
 Yo buru ephe;
 be onafutaje l'eka ndu iwe.
- ¹¹ Iphoro b'e meru t'o duru
 ndu doberu aka ndoo.
 Ndu obu guru iphoro
 b'e meru te ehu-otso-ena buru nk'ephe.
- ¹² Unu nodu Ojejoje l'eka tee eswa;
 unube ndu doberu aka ndoo.
 Unu tua ya epha; l'epha iya du nsq.

98

Egву-qma

- ¹ Unu guaru Ojejoje egву ophungu;
 ke l'o meru iphe du biribiri.
 O bu ike iya;
 me aka iya ono,
 du nsq ono b'o gude mekputa.
- ² Ojejoje mewaru t'a maru
 l'oodzofutaje madzu;
 bya emee te iphe bu
 mbakeshi maru l'o bu
 onye doberu aka ndoo.
- ³ O nyataru obu, o yeru,
 ndu onu-ulo Izurelu;
 me ke l'oomeje iphe o kfuru l'eke ephe no.
 Mgboko gba
 mgburumgburu

- phụ-dzuwaru ege Nchileke
ayi egudeje adzọ madzụ.
- 4 Unu tụa ụzu ẹhu-ọtso-ena
gude kwabẹ Ojejoje ugву;
unubẹ ndiphe l'unu ha.
Unu gua egву-qma;
gushia ya ike; gude jaa Ojejoje!
- 5 Unu gude une gua
egву-qma;
jaa Ojejoje ajaja.
Unu egudekwaphu une;
mẹ egву-ekwekwe jaa ya.
- 6 Unu gude opu; gude ụpyoku
tụa ụzu ẹhu-ọtso-ena;
gude kwabẹ Ojejoje,
bụ eze ugву.
- 7 T'eze ẹnyimu; mẹ iphemiphe ọbule,
nọ iya nụ tükokwa zee igidi.
Tẹ mgboko l'ophu;
mẹ iphemiphe ọbule,
bu iya nụ tụa ụzu.
- 8 Tẹ iphe bụ ẹnyimu, nọnu kua ẹka.
Iphe bụ ugву, nọnu agua
egву ekoshi l'ẹhu atso ẹphe ena.
- 9 T'ẹphe tuko nọdu l'ifu Ojejoje gua egву;
kẹ l'ọobyawa okpe mgboko ikpe.
Ndu mgboko l'ẹphe ha;
bẹ oo-kpe ikpe, du maa;
hakwaaruphu ndiphe l'ẹphe ha
enge, vudo nhamunha.

99

- 1 O kwa Ojejoje bụ eze;
tẹ ndiphe nmahukwa jijiji.
O nọ l'aba-eze iya l'eli cherobimu.
Tẹ mgboko mgburumgburu
nmahukwa kpakpakpa.
- 2 Ojejoje hakwa nshinu;
mbụ onye ono, bu lẹ Záyonu ono.
E woliru iya; yọ ka
iphe bụ mbakeshi nshinu.
- 3 T'ẹphe jaa ẹpha ngu,
ha nshinu ajaja;
mbụ ẹpha ngu ono,
ndiphe atsụ egву ono.
O dụ nsọ.
- 4 Eze ọbu ha nshinu.
Iphe aduje iya mma bụ ikpe,
vudo nhamunha.
Ome iphe t'ọ vudo
nhamunha b'i meru;
yọ nguru anguru.
L'ẹhu unwu Jékọpu b'i
meru iphe vudo nhamunha;
buru iphe dụ mma.
- 5 Unu mejee tẹ Ojejoje,
bụ Nchileke ayi dee ude.
Unu nọdu iya l'iku ọkpa; baaru iya ẹja.
O dụ nsọ.
- 6 Mósisu mẹ Ẹronu shi
tsoru lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja.
Sámelụ eshi tsoru lẹ ndu shi

- akpọ-kuje ẹpha iya.
 O shi abuje; ẹphe -kpọ-ku
 ẹpha Ojejoje; yọ za ẹphe.
- ⁷ O shi anọduje l'urukpu,
 kpuru rogbondu kuru yeri ẹphe.
 Ẹphe eshi edobeje ekemu iya;
 l'eme iphe ọ tọru ẹphe ọkpa iya.
- ⁸ Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke ayi;
 i shi azaje ẹphe teke ẹphe kpọ-kuru ngu.
 I shi ahije ndu Ẹzuru
 ahuhu teke ẹphe shisweru ọzọ ngu.
 Obenu l'i shi buru ẹphe Nchileke,
 agujeru onye meru eji nva.
- ⁹ Unu mejee te Ojejoje,
 bu Nchileke ayi dee ude.
 Unu nọdu l'ugvu iya,
 du nsọ; baaru iya aja;
 kele Ojejoje, bu Nchileke ayi du nsọ.

100

Egvo-ọma, e gude ekele Ojejoje ekele

- ¹ Unu tja uzu ẹhu-otso-ena;
 gude kwabe Ojejoje ugvu;
 unube unwu eliphe l'unu ha.
- ² Unu gude ẹhu-otso-ena;
 jeeru Ojejoje ozi.
 Unu gude egvu
 ẹhu-otso-ena bya iya l'ifu.
- ³ Unu makwaru l'ọ kwa
 Ojejoje bu Nchileke.
 Ọ bu iya keru ayi;
 ayi aburu nk'ia.
 Ayi bu ndibe iya;
 mbu aturu, ooch nche.
- ⁴ Unu gude egvu-ekere
 bahu l'onu-nggamgbo iya.
 Unu egude egvu-ajaja
 jerua ogbodufu iya.
 Unu kele iya ekele;
 jaa ya ajaja;
- ⁵ kele Ojejoje bu onye ọma.
 Obu, o yeri madu abuje ojejoje.
 Ọobujeru o-me-g'o-kfuru
 tsube l'ogbo sweru ogbo.

101

Egvo-ọma, Dévidi deru

- ¹ Mu a-gu egvu ke n-yemobu ngu
 yeke ikpe ngu, vudo nhamunha.
 Mu a-gu egvu gude jaaa
 ngu ajaja; nggube Ojejoje.
- ² Ndu mu; be mu a-to nwehu
 mee t'e b'o du aka uta a-du iya.
 ?Bu teke ole be ji-kpakfuta mu?
 Mu e-gude obu, uta e ta dudu
 buru le nke mu.
- ³ E to dudu iphe du eji,
 mu ekwe t'o shita mu ifu.
 Umere ndu e te etsodu
 ọkpobe okfu ono du mu ashị;
 ọphu 'o nwehu iphe mu l'ẹphe emegba.

- ⁴ Ndu ọzo ẹphe gberu nggọ;
 bẹ mu edobeje ote-ẹnya.
 Ẹ t'ọ dudu iphe mu l'ẹjo iphe gba.
- ⁵ Ndu anọduje ekfuru ibe ẹphe okfu-azụ;
 bẹ mu e-me t'ẹphe yifu.
 Ndu etu onwẹphe iphe igwe charu;
 mẹ ndu eku onwẹphe ekuku;
 bẹ mu ta atakwaru nshi.
- ⁶ Ndu, bụ o-me-g'o-kfuru
 l'ali-a;
 bẹ mu a-nọdu eleta ẹnya;
 k'ọphu mu l'ẹphe
 e-buwaruru jeye.
 Onye ụta ẹ ta dudu l'iphe
 oome e-mekochaa l'ẹjeru mu ozi.
- ⁷ Ẹ tọ dudu ndu ẹregede;
 m'ọo onye lanu, mu ekwe
 t'ọ buru lẹ nke mu.
 Ọphu ọ dukwa ndu ntumatu
 m'ọo onye lanu, mu ekwe
 t'ọ vudo mu l'ifu.
- ⁸ Ụtsu mbọku-mbọku;
 bẹ mu e-meje t'iphe bụ
 ndu akirishi, nọ l'ali-a gvụ.
 Mu a-tuko iphe bụ ndu ẹjo iphe
 bufu lẹ mkpukpu kẹ Ojejoje.

102

- Ekfukfu, onye ẹje iphe-ẹhuka ekfu anu Nchileke
 Okfu, o kfuru teke ike agvụ iya agvugvu; guru aphụ, nọ iya l'obu nụ Ojejoje
- ¹ Nnua ekfukfu, mu ekfu
 anu ngu nggube Ojejoje;
 tẹ mkpu, mu echi runua ngu nchi.
- ² Ba aghakwaru mu azụ
 teke mu nọ l'iphe-ẹhuka-a.
 Ngabekwa nchi;
 za mu oku ẹgwegwa
 teke mu kuru ngu;
- ³ kẹle ndzụ mu ephukahuwa
 l'ọ bụ ẹnwuru-ọku.
 Ẹhu mu l'ọ ha enwukota
 mu phuraphura l'ọ bụ icheku-ọku.
- ⁴ E mewaru mu;
 mu akpọo nkụ l'ọ bu ẹswa.
 O mewaru; ẹkpiri nri echihu mu.
- ⁵ Oke ude, mu anọduje
 atsụ mewaru; mu agvụ.
 Ọ bụwa ọkpụ wushiru.
- ⁶ Mu dụ l'ọ bụ udele l'echi-ẹgu;
 mbụ l'ọ bụ mgbashi,
 beru l'ẹke ẹgbara kfuru.
- ⁷ Mu -zẹru; mụru ẹnya;
 bẹ mu aduje l'ọ bụ nwenu,
 beru nkinyi iya l'eli okpotsu-ulo.
- ⁸ Ndu ọhogu mu anọduje aja
 mu ewena mkpurumkpuru.
 Mu bụwa iphe ndu mu dụ
 ashị gude akọ onu.
- ⁹ Ọ bụ ntụ bẹ mu erije;
 yọ buru mu nri.
 Mu ewojeru ẹnya-mini
 gwakọbe l'iphe mu angụ angungu.

- 10 Iphe kparu iya nụ abụru
l'ẹhu gbanwuhuru ngu ọku;
kẹ l'i paliru mu imeli imeli; buhaa mu ẹka.
- 11 Ndzụ mu dụwa l'ọ bụ
nwa onyonyo uręnyashi.
Mu nwụkotawaru kpaa l'ọ bụ ẹswa.
- 12 Obenu lẹ nggube Ojejoje
a-nọ l'aba-eze ngu gbururu jeye lẹ gbururu;
ọphu 'o nwedu la azaha
ngu azaha tsube l'ogbo sweru l'ogbo.
- 13 Ii-gbeshikwa-a pụaru Záyọnu imiko;
kẹ l'ọ ruwaru teke ọo-tuba ngu l'obu;
mbụ l'oge teke ono, a fọtaru
afọta dobe ono ruwaru;
- 14 kẹle mkpuma iya dụ
ndu ejeru ngu ozi mkpa.
Ọobuje; o -kpo udzu tųu;
imiko iya adụ ẹphe nshinu.
- 15 Iphe bụ mbakeshi a-nọdu
atsụ nggube Ojejoje egvu.
Iphe bụ ndu eze, nọkota lẹ
mgboko l'ẹphe ha a-nọdu
akwabẹ ọdu-biribiri ngu ugvu;
- 16 kẹle Ojejoje e-gude ẹka iya
kpụkwazi Záyọnu;
gude ọdu-biribiri iya lufuta.
- 17 Ọo-nụ ekfukfu, ndu ẹ ta
dudu ẹge ọ haru ẹphe ekfu anụ iya;
ọphu oolephudu arọro,
ẹphe arọ iya l'ẹnya.
- 18 T'e dee ọwaa l'ẹkwo doberu
ogbo ọphu abya nụ;
k'ọphu ndu ọphu, ẹ te
egbe atsütadua ime ẹphe
e-tu Ojejoje ẹpha.
- 19 Lẹ Ojejoje shikwa l'eze-ulo
iya l'ephekerephe;
o shi l'imigwe gbua igo lẹ mgboko;
- 20 tẹ ya nua ude, ndu mkpọro atsụ;
shi ẹge ono tufu ndu
e kperu nkfugbu.
- 21 Ọo ya bụ t'a raa kẹ
Ojejoje arara lẹ Záyọnu;
jaa ya ajaja lẹ Jerúsalemu
- 22 teke iphe bụ mbakeshi;
mẹ alị-eze ndiphe l'ọ ha
e-dzukobe t'ẹphe baaru Ojejoje ẹja.
- 23 Nchileke nafuwaru mu ike l'okorọbya;
ọ nafuwaru mu ndzụ l'ike.
- 24 Tọ dụ iya bụ; mu asụ:
Nggube Nchileke mu;
be ewofushinu nụ mu;
l'ẹ b'ọ dụ ẹge mu nọ-bewaru;
lẹ nggubedua a-nọkwa
tsube l'ogbo sweru ogbo.
- 25 Lẹ mbulembu kpọ bụ
nggubedua turu ntọ-l'alị mgboko l'ọ ha.
Yọ bukwaru ngu pụ;
bẹ gude ẹka ngu mee igwe.
- 26 Iphe ono l'ọ ha e-mekochaa laa l'iyi.
Obenu lẹ nggubedua l'a-dụ ẹge ị dụ.
L'ẹphe ha e-mekochaa

kashihu l'ọ bụ uwe.
 Yọ bụru ẹge-a aagbanweje uwe-wa;
 bẹ ii-mekochaa gbanwee ẹphe;
 nk'ẹphe agvụ.

- 27 Obenu lẹ nggubedua
 bụlephu onye ị bụ b'ị bụ;
 nọduwa ẹge ịi-nọ jeye lẹ tutu yoyo.
- 28 Ụnwegirima, ndu ejeru
 ngu ozi l'e-buru l'ẹke ịino;
 awa ẹphe nguru anguru l'ifu ngu.

103

Egvu, Dévidi deru

- 1 Tẹ mbẹdua jaa Ojejoje ajaja.
 Tẹ iphe bụ iphe nọ mu l'ẹhu;
 jaa onye ono, ẹpha iya dū nsọ ono ajaja.
- 2 Tẹ mbẹdua jaa Ojejoje ajaja;
 k'ọphu ẹ t'ọ dudu uru,
 eeritaje iya l'eka m'ọo nanu, mu a-zaha:
- 3 Ọogujeru mu nvu l'ẹjo iphe mu meru l'ọ ha;
 l'emeje tẹ mu ka mma l'iphe
 bụ iphe eme mu nu.
- 4 Ọogbafutaje mu; shi ẹge ono dobe mu ndzu.
 Oogudeje n-yemobu iya;
 mẹ obu-imiko iya gbaa mu mgburumgburu.
- 5 Oogudeje iphe dū mma
 nu-jia mu ẹpho;
 l'emeje tẹ mu laa azu
 lẹ nwẹpa l'ọ bụ ugo.
- 6 Ojejoje ekpeje eyeru ndu l'aakpa ẹhu;
 l'emeje tẹ iphe gbaru ẹphe rube ẹphe.
- 7 O meru tẹ Mosisu maru iphe
 bụ uche-obu yẹbe Ojejoje;
 bya emee tẹ ndu Izurelu
 maru iphemiphe ọbule, oome.
- 8 Ojejoje bụ onye aphuje imiko;
 bya aburu onye emeje
 eze-iphe-ọma.
 Ẹhu te eghujedu iya
 eghughu ẹgwegwa.
 Ooyejeru madzu obu yeru
 iya ẹya k'etsutsu iya.
- 9 E tọo bajedu mbà tekenteke;
 ọphu ọovujedu ọvuma jeyawaru.
- 10 Ẹ too mejedu eyeru ayi
 l'ẹge ẹjo iphe ayi meru ha;
 ọphu ọokfujedu ayi ụgwo
 iphe dū ẹji, ayi emebe;
- 11 kẹ l'ọ bụ ẹge igwe nọ-bebe
 alị oreke-imeli bụ ẹge ọ habe nshinu;
 mbu n-yemobu, o yeru ndu atsụ iya egvu.
- 12 Yọ bụru ẹge ụzo
 ẹnyanwu-ahata teberu ẹnya
 l'ụzo ẹnyanwu-arịba;
 bụ ẹge ẹke o wofuru emeswe,
 ayi mesweru iya je edobe
 teberu ẹnya l'ẹke ayi nọ.
- 13 Ọ bụ ẹge nna aphujeru unwu iya imiko;
 bụ ẹge Ojejoje aphujeru
 ndu atsụ iya egvu imiko;
- 14 kẹ l'ọ bụ iya maru ẹge e gude mee ayi.

- Qonyataje l'ò bụ eja mmanu bẹ ayi bụ.
 15 Madzụ bẹ ndzụ iya dū l'ò bụ ẹswa.
 Qonoduje evu rikarika
 l'ò bụ okoko, nọ l'ẹgu.
 16 Phẹrephere -pheshile iya phu nwanshi;
 yo phukashihu; ẹke o shi nọdu
 ta anyatahẹdu iya ọdo.
 17 Obenu lẹ ndu atsụ Ojejoje egvu;
 bẹ Ojejoje eyejeru obu
 tsube l'ede-nwede rua ede-nwede.
 Odobe-ẹka-ndoo ya
 adujekwaruphu ndu ophu
 jeye lẹ nwanwanwanwanwa;
 18 mbụ lẹ ndu ophu edobeje ọgba-ndzụ iya;
 nyata dobe ekemu, ọ tūru doberu ẹphe.
 19 Ojejoje mewaru t'aba-eze iya
 nguru anguru l'imigwe.
 Abubu, ọ bụ eze b'ò bụ rua ẹkemeke.
 20 Unubẹ ụnwu ojozi-imigwe
 kẹ Ojejoje; unu jaa ya ajaja;
 mbụ unubẹ ndu ike dū;
 bya aburu ndu eme okfu iya.
 21 Unu jaa Ojejoje ajaja;
 unubẹ ụnwu imigwe l'unu ha;
 mbụ unubẹ ndu ozi iya,
 eme iphe bụ uche obu iya.
 22 Unu jaa Ojejoje ajaja;
 unubẹ iphe o meru ememe
 dobe l'ẹke ọ bụ eze.
 Tẹ mbẹdua jakwaa Ojejoje ajaja.

104

- 1 Tẹ mbẹdua jaa Ojejoje ajaja.
 Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke mu;
 ị ha nshinu.
 I gude ugву yele
 ọdu-biribiri nmaa
 onwongu l'ò bụ onye nmaru ẹkwa.
 2 Iphoro b'i yeru l'ò bụ onye yeru uwe.
 Imigwe l'ò ha bụ
 nggubedua phushiru iya l'ò bụ ụlo-ékwa;
 3 bya eworu uko ụlo ngu gbaa l'eli mini.
 I meru urukpu; yọ bụru ugbo-inya ngu;
 Nggу atukojeru phẹrephere l'ẹbà ẹphe.
 4 I meru phẹrephere;
 yọ bụru nwozi ngu;
 bya emee ọ-ta-chichichi ọku;
 yọ bụru onye, iizije ozi.
 5 Ọ bụ nggu tọru ntọ-l'alị mgboko l'ò ha;
 k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu l'e
 nwungaa ya enwunga jeye lẹ tutu yoyo.
 6 I woru eze ẹnyimu yee
 mgboko l'ò bụ uwe;
 k'ọphu bụ lẹ mini
 kpukotaru iphe bụ ugву ekpukpu.
 7 Obenu l'ọo mbà b'ị baru mini;
 yọ gbaa mgbalanu.
 Ọ nuleruphu ọra, ị nọ
 l'imigwe raa; gbalaa.
 8 Yo shi l'iphe bụ ugву ono;
 kekashia lẹ nsụda lẹ nsụda;

- tsokwaseru l'oswa ẹke,
 ị tọru iya t'o shije.
- 9 Ị kpawaru iya oke ẹke ẹ tọo tsọ-swetajedu;
 k'ọphu bụ l'ẹ t'o nwedu l'o
 rimia mgboko erimi ọdo.
- 10 Ị mewaru tẹ mini shije
 l'ogba gbaa gẹregere
 kwaseru ọkpa-ugvu.
 Ootsojeru tughua mgbaku mgbaku egvu.
- 11 Yọ bụru iya echebeje unwu anụ,
 bu l'egbudu mini angungu l'ephe ha.
 O kwa iya phụ bẹ
 nkakfụ-igara-oswa egudeje
 gboo onwiya ẹgu mini.
- 12 Unwenu, ephe l'eli anọduje
 l'iku mini ono kpaa ẹkfuna.
 Ephe ebepheje l'ẹkali-oshi ono l'agụ egvu.
- 13 Onoduje l'ẹke, o bu l'achiru
 iphe bụ ugvu ono mini.
 Mgboko l'ọ ha bẹ iphe oome dū mma.
- 14 Ewu b'o meru; yoo fushije;
 k'ọphu elu a-tajẹ nri;
 bya emee iphe-akoko dobe
 tẹ madzụ kojee; kọbe iphe l'alj;
- 15 gude iya kuta męe, madzụ
 a-nguje t'ehu tsọ iya ẹna;
 bya emeta manụ, emeje tẹ
 ifu mụ madzụ amumu;
 mę nri, madzụ erije nọdu ndzụ.
- 16 Oshi Ojejoje bẹ ọogbaje mini ọhuma;
 mbụ oshi sida ọphu nọ
 l'ugvu ugvu Lébanonu,
 bụ oshi ọphu o yeru l'onwiya.
- 17 Yọ bụru l'eli ẹke ono;
 bẹ nwenu akpajẹ ẹkfuna.
 Oku-eswi-uda eworu oshi
 payinu mee ufu iya.
- 18 Iphe butsua l'iphe bụ
 oke-ugvu ono bụ
 egbu-oswa.
 Ndu ọphu, bụ ọgba
 mkpuma aburu ẹke
 nchi-ogbà anọduje ezeru ndzụ.
- 19 O meru onwa dobe t'e gude iya guje oge.
 Ọphu, bụ ẹnyanwu amaru teke ya a-rība.
- 20 Ọobuje; teke i meru tẹ ochi gbaa;
 yọ bụru iya bụ lẹ nchi ejihu.
 Iphe bụ anụ, bu l'oswa eshi
 l'ẹke ọ nọ wufuta jeshia ọcho iphe oo-ri.
- 21 Agụ anọduje ede ekiri; l'achọ nri, oo-ri;
 mbụ nri, shi Nchileke l'ẹka.
- 22 Ẹnyanwu -halẹphu;
 ephe anyigobe; lashia;
 je eworu onwẹphe
 domishia l'ogba ephe.
- 23 Madzụ egbeshi teke ono jeshia l'ẹgu.
 Yọ nọdu l'ẹgu jee ozi jeye l'urenyashi.
- 24 Nggube Ojejoje;
 ozi, iijekota bukwa 'aguta aguta.
 Iphemiphe ọbule ono
 bukota mmamiphe nke ngu
 b'i gude mekota iya;

- mbu lẹ mgboko l'ọ ha;
 bẹ iphe jiru iya nọ bukota
 iphe nggubedua gude ẹka ngu mee.
- 25 Eze Ғnyimu ha nshinu;
 bya aha ọsa.
 Yọ buru l'ime iya;
 bẹ unwu anu, bu 'aguta aguta bu;
 mbu iphe nọ ndzu;
 ndu ophu ha nshinu;
 mẹ ndu ophu ha nwanshi.
- 26 O bu l'eli mini ono;
 bẹ ọgbo-mini ono eshije.
 Bukwaru iya phu;
 bẹ ẹjo agiyi ono, bu nggu
 gude ẹka ngu mee ya;
 yọ nọdu iya ebu nggada.
- 27 Iphemiphe obule ono;
 bu nggu bẹ ẹphe chiko ele ẹnya l'ẹka
 t'i nuje ẹphe nri l'oge iya.
- 28 Teke i nuru iya ẹphe;
 ẹphe achikobe iya l'onwephe.
 Teke i musaru ẹka;
 iphe du mma enwushihu;
 ẹphe egude iya rijia ẹpho.
- 29 Teke i gharu ẹphe azu;
 ẹphe atsulahaa egvu.
 I -nata ẹphe ume, ẹphe atu;
 ẹphe anwushihu; buru ẹja ali.
- 30 Teke i kuru Ume ngu ye iya l'ẹhu;
 yọ buru iphe e meru k'ophungu.
 limeje mgboko l'onwiya
 t'ọ du ophungu ophungu.
- 31 Tẹ odu-biribiri Ojejoje
 dukwa ege o du jeye tutu yoyo.
 Tẹ ozi, Ojejoje gude ẹka iya jee
 mekwa tẹ ẹhu tsoo ya ẹna;
- 32 mbu onye abuje;
 o -lee mgboko ẹnya;
 yọ nmahu kpakpakpa.
 Teke o byaru ẹka l'eli ugvu;
 ugvu obu akpuhu tututu.
- 33 Mu a-noduje agu egvu anu
 Ojejoje lẹ ndzu mu mgburumburu.
 Mu a-noduje agu egvu aja
 Nchileke mu ajaja jeye teke mu a-nọ-bebe.
- 34 Tẹ ke nk'ia-a, mu ari-a tsokwaa ya ẹna;
 ke l'iphe Ojejoje eme emeje t'ẹhu tsoo mu ẹna.
- 35 Tẹ ndu ẹjo iya chihu lẹ
 mgboko gbaa mgburumburu;
 ophu ndu akirishi
 'anohekwa anono ophu.
 Tẹ mbedua jakwaa Ojejoje ajaja.
 T'ajaja buru ke Ojejoje.

105

- 1 Unu kele Ojejoje ekele;
 unu akpo-kua ẹpha iya.
 Unu mee t'iphe bu
 mbakeshi maru iphe o meshiru.
- 2 Unu guku iya l'egvu.
 Unu gua egvu
 gude jaa ya ajaja.

- Unu kfukashia k'iphe
 Ụ iphe ụ biribiri, ọonoduje eme.
- 3 Unu gude ẹpha iya,
 ụ nsọ ngaa ụnga.
 T'iphe ụ ndu acho
 Ojejeje tee ẹswa.
- 4 Unu wojeru ẹnya dabẹ lẹ
 Ojejeje yẹle agburu-ẹhu iya!
 Unu achoje ifu iya
 mkpürumkpuru!
- 5 Unu nyatakwa iphe biribiri;
 mẹ iphe-ọphulenya,
 o meshiru;
 yeru ikpe, o kpeshiru;
- 6 unubẹ eri nwozi iya,
 ụ Ẹbirihamu;
 unubẹ ụnwu Jékọpu,
 ụ ndu o gude ẹka iya fọta.
- 7 Ọ kwa iya ụ Ojejeje;
 ụru Nchileke ayi.
 Ikpe iya chiko mgboko
 vọo kfurukfuru.
- 8 Ndzụ ono, ọ gbaru ono;
 bẹ oodobeje jeye lẹ tutu yoyo.
 Iphe o kweru ụkwa iya;
 bẹ oomeje shi l'ogbo sweru ogbo.
- 9 Ndzụ ono yẹle Ẹbirihamu
 gbaru ono; mẹ angu ono,
 o rifuru Áyizaku ono
- 10 b'o meru; yọ ụru ekemu l'ẹhu Jékọpu;
 ụru ogba-ndzụ, a-ụru
 ndu Ízurelu jeye lẹ tutu yoyo.
- 11 Ọ sụru ẹphe: "L'ọo ẹphe;
 bẹ ya a-nụ alị Kénanu
 t'ọ ụru ọke-iphe ẹphe ketaru."
- 12 ?Ẹphe shi ụ ole teke ono.
 Ẹphe shi habe ahabe;
 bya aburu ndu
 mbyamụmbya l'alị ono.
- 13 Ẹphe shi etsojeru iphe ụ
 mbakeshi aghaphe.
 Ẹphe -shi l'alị-eze ọwaa;
 ẹphe akfufu lashia alị-eze ọdo.
- 14 Ọphu ọ ụdu onye
 o kweru t'ọ kpa ẹphe ẹhu.
 Ọ ụ okfu ẹhu ẹphe;
 b'ọ shi egudeje baaru ndu eze mba;
- 15 sụ ẹphe t'ẹphe be
 edenyikwa ndibe iya ono,
 ya fọtaru afọta ono ẹka;
 t'ẹ b'ọ ụkwa iphe ẹphe
 e-me ndu ekfuchiru iya nụ.
- 16 O mebyishikotaru iphe
 ụ nri, ẹphe nweru enweru;
 shi ẹge ono mee t'ejo-ẹgu bya l'eliphe.
- 17 Yọ bya eye nwoke lanụ
 t'ọ vuru ẹphe ụzo.
 Nwoke ono ụ Jósẹfu;
 mbụ onye ono,
 e reru l'ọ ụ ohu ono.
- 18 Ẹphe turu iya mkpọro l'ọkpa;

- fubashia ya ɔnya l'ɔkpa;
 bya eworu ajaba igwè t̃a ya l'olu;
 19 gbururu jeye teke okfu iya ṽuru.
 Okfu, Ojejoje kfuru emee
 t'a maru l'ò b̃u onye
 ire-lañu.
- 20 Ya ndono; eze ezia t'e je at̃ofu iya.
 Onye b̃u ishi ɔha at̃ofu iya; yo nweru onwiya.
- 21 Yo woru iya mee onye ishi l'ufu iya;
 t'ò letajeru iya ɔnya l'eku iya l'ò ha;
- 22 s̃u iya t'ò h̃ije ndu ishi
 àh̃h̃h̃u teke d̃u iya mma.
 Yo zije ndu b̃u ɔgureñya
 l'al̃i-eze iya mmamiphe.
- 23 T̃o d̃u iya b̃u; ndu Ízur̃elu alashia Íjiputu.
 Ndibe Jék̃opu ejenu je
 ab̃uru ndu, laru alala l'al̃i Hamu.
- 24 Ojejoje abya emee ndibe iya;
 ephe az̃a az̃z̃z̃; ha l'igwe;
 shi ɛge ono kapyab̃e ndu ɔhogu ephe.
- 25 Ỹo bya emee ndu Íjiputu;
 ephe abya akp̃oo ndu Ízur̃elu ash̃i;
 ch̃ilahaaru ephe ejo idzu.
- 26 Ỹo bya ezi nwozi;
 mb̃u M̃osisu; m̃e Éronu,
 b̃u onye ɔ f̃otar̃u;
- 27 ephe eje emeshia
 iphe-ɔphul̃eñya nk'iya l'ɛke ephe ño;
 bya ekoshigbaa ephe iphe
 d̃u biribiri k̃e Ojejoje l̃e Hamu.
- 28 O meru t'ɔchi je gbaa l'al̃i
 ono mgburumgburu;
 k̃ele ndu Íjiputu kwefuru okfu Nchileke ik̃e.
- 29 Ỹo bya emee mini, ño l'al̃i ephe;
 ỹo gh̃okota mee.
 Éma, ño iya ñu anw̃ushihukota.
- 30 Mbara abya eji al̃i ephe;
 mb̃u bya akw̃otsua nkwo;
 bah̃utsua l'ɛke ndu ishi ephe azeje.
- 31 O b̃u okfu b'o kfuru;
 ijiji etsulaha gbigbigbi;
 mkp̃ur̃umkpu abya at̃uko al̃i ono t̃a.
- 32 Yo wota mini, ɔoga añodu
 ach̃iru ephe l'al̃i ono mee;
 ỹo gh̃oo aka-mini; m̃e egbe-igwe;
- 33 t̃up̃yashia vayinu ephe;
 m̃e oshi figu ephe;
 mebyishikota iphe b̃u oshi, ño l'al̃i ono l'ò ha.
- 34 Yo gbeshikwa ɔdo bya
 ekfua okfu; igube awata ephephe.
 Ogu, etsu gbigbigbi ab̃uru 'aguta aguta;
- 35 bya at̃uko iphe b̃u iphe ño
 ndz̃u, nweru ɛkwo l'al̃i ephe tagbua;
 mb̃u t̃uko iphe ephe
 meberu l'al̃i l'ò ha t̃ap̃yash̃a.
- 36 Ỹo bya teke ono bya at̃uko
 iphe b̃u uñwu ephe; ndu ɔphu,
 b̃u ephe ime-ɔdungu l'al̃i ono gwep̃yaa;
 mb̃u t̃uko uñwu ephe ndu
 ɔphu, b̃u ɔkpara gbugee.
- 37 Ỹo bya edufuta ndu Ízur̃elu;

- kpota mkpọla-ọcha
 yẹle mkpọla-ododo kpojia ẹphe ẹka.
 T'o nwe ụnwu ọẹ ndu
 Ízurelu; m'ọo onye lanu,
 a ọhọ achọcho.
- 38 Ẹhu atsọo ndu Íjiputu
 ntumatu lẹ ndu Ízurelu tųgbutsuaru;
 ọẹ l'ẹphe shiwa atsọo ndu Ízurelu ono egvu.
- 39 Yọ bya egesaaruu ẹphe
 urukpu gude kpuchita ẹphe;
 bya edoberu ẹphe ọku
 t'ẹphe gude phu iphoro l'enyashi.
- 40 Ẹphe sọru t'a nu ẹphe nri;
 Ojejoje abya achiru ọkwà nu ẹphe;
 gude nri, shi l'igwe nu-jia ẹphe ẹpho.
- 41 Yo kpuhaa oke mkpuma;
 mini eshi iya tsoshihu;
 l'atsọo l'ọ bu nggele l'echi-egu ono;
- 42 ọẹ l'ọ nyataru ukwa iphe du nsọ,
 o kweru nwozi iya, bu Ẹbirihamu.
- 43 Yo dufuta ndibe iya;
 ẹhu atsọo ẹphe ẹna;
 mbu ndu ono, ọ fotaru ono.
- 44 Yo woru alı ndu ọhodo woru nu ẹphe.
 Yọ buru ẹke ndu ọdo
 riru aphu iya; be ẹphe wotaru;
 yọ buru ọkẹ-iphe ẹphe;
- 45 k'ophu ẹphe a-wata ome
 ome-l'alı Ojejoje;
 dobelahaa ekemu, shi iya l'ẹka.
 T'ajaja buru ọẹ Ojejoje.

106

- 1 T'ajaja buru ọẹ Ojejoje.
 Unu kele Ojejoje ekele;
 ọẹ l'ọ bu onye, du mma;
 kele n-yemobu nk'ia
 anọje jeye l'ojejoje.
- 2 ?Bu onye a-du ike
 tua onu ẹge iphe
 Ojejoje eme habe nshinu?
 Tọo; ?nanu onye a-du ike
 tukota Ojejoje ẹpha iphe oomeebe.
- 3 Ọnu-ọma bu ọẹ ndu eme
 iphe vudo nhamunha;
 mbu ndu ono,
 anọduje eme iphe du
 mma tekenteke ono.
- 4 Nggube Ojejoje;
 nyatakwa mu teke ji-wata
 okoshi lẹ ndibe ngu no ngu l'obu.
 Gbakwaaru mu mkpu
 teke ji-bya ẹphe adzofuta;
- 5 k'ophu mu a-phu k'oma,
 i doberu ndu i fotaru;
 tsokwaru phu mba ono,
 bu nke ngu ono tee ẹswa;
 mbu tsoru ndu ono,
 bu ọkẹ-iphe ngu ono jaa ngu ajaja.
- 6 Ayi meekwaru iphe du ẹji
 ẹge nna ayi oche phe meru.

- Ayi mewaru iphe dū ẹ́jì;
mee iphe ẹ́ ta dūdu mma.
- 7 Teke nna ayi oche pẹ́
shi nọdu lẹ́ Íjiputu
bẹ́ iphe dū biribiri,
i meshiru te shidu doo ẹ́phe ẹ́nya;
ọ́phu ọ́ dūdu ikpoto
iphe-oma ngu,
ono nweru ọ́phu ẹ́phe nyataru.
Éphe kwefuru ngu íkè
lẹ́ Eze Ẽnyimu Uswe.
- 8 Obenu l'ọ́ gude k'okfu ẹ́pha iya; dzọ́futa ẹ́phe;
k'ọ́phu aa-maru l'ọ́kpẹ́hu iya ha nshinu.
- 9 Ọ́ baru Eze Ẽnyimu Uswe mba;
mini, nọ́ iya nū atashíhu.
Yo dua ẹ́phe swee echi mini
l'ọ́ bụ́ onye eswe l'echi-ẹ́gu.
- 10 Ọ́ dzọ́futaru ẹ́phe l'ẹ́ka ndu ọ́hogu ẹ́phe;
gbafuta ẹ́phe l'ẹ́ka ndu ẹ́phe dū ashí.
- 11 Mini rigbushikotaru ndu ọ́hogu ẹ́phe;
tọ́ dū m'ọ́o bụ́ onye lanu, waru nū.
- 12 Ọ́ bụ́ teke ono; bẹ́ ẹ́phe
kwetaru l'iphe o kweru ụ́kwa
ememe bẹ́ oomeje.
Éphe abya agua egvu gude jaa ya ajaja.
- 13 Iphe ono b'ẹ́ ta nọ́du ọ́phu baru ishi;
ẹ́phe azahaa iphe ono,
o meru ono;
ọ́phu ẹ́phe ejebua ya ọ́kpata ishi.
- 14 Éphe erua l'echi-ẹ́gu ono;
wata ome iphe ẹ́gu iya agu ẹ́phe.
Yo bụ́ru l'alí ono,
daburu swanmangu ono;
bẹ́ ẹ́phe dataru Nchileke.
- 15 Yo nūnu ẹ́phe iphe ẹ́phe sūru t'a nū ẹ́phe;
nụ́tsua ya ẹ́phe; bya evuru
ejo iphe-ememe byabẹ́ ẹ́phe.
- 16 L'ọ́du ndu Ízurẹ́lu;
l'echi-ẹ́gu ono;
b'ọ́ nweru ndu wataru
ogvuru Mósísu yẹ́le Ẽronu
ẹ́nya-kfúrukfuru;
mbụ́ ndu ono, Ojejoje
fọ́taru dobe iche ono.
- 17 Ya ndono; alí ekejahu ẹ́bo
lee Detanu;
bya atụ́ko Ebiramu yẹ́le
ndu tso iya nū lia lẹ́ ndzụ́.
- 18 Ọ́ku enwulihu;
dzụ́kota ndu etsoje ẹ́phe.
Ọ́ku ono atụ́ko ndu akirishi ono dzụ́kota.
- 19 Éphe erua l'ugvu Hórebu;
je egude mkpọ́la-ododo
kpụ́a nweswi dobe;
balahaaru iya ẹ́ja l'ọ́ bụ́ nte.
- 20 Éphe egude ọ́du-biribiri kẹ́ Nchileke
gbanweta iphe a kpuru;
yo dū l'ọ́ bụ́ eswi, atajẹ́ ẹ́wu.
- 21 Éphe azahaa Nchileke ono,
dzọ́futaru ẹ́phe ono;
mbụ́ onye ono, meru

- iphe ha nshinu l'alì Íjiputu;
 22 bya emee iphe dọ biribiri l'alì Hamu;
 bya emekwaaphu iphe dọ
 egvu lẹ Eze Ẽnyimu Uswe ono.
 23 Tọ dọ iya bọ; Nchileke asu
 lẹ ya e-mebyishi ẹphe.
 Obenu lẹ Mosisu, bọ onye o fọtaru;
 jeru je akfụ-chia ọwara,
 o shi abya; t'ẹ b'o gude
 oke ẹhu-eghughu iya
 mebyishikota ẹphe l'ẹphe ha.
 24 E metsua; to nwehe iphe
 ẹphe guberu ẹgiri alì ono.
 Ẽphe te kwe lẹ Nchileke
 e-mekwadu iphe o kweru ọkwa iya.
 25 Ẽphe anọshia l'ulo-ẹkwà ẹphe;
 wata ọgu aphụ; jika ome
 iphe Ojejoje sọru t'ẹphe mee.
 26 Tọ dọ iya bọ; yo ribua lẹ ya
 e-me t'ẹphe nwushihu l'echi-ẹgu ono;
 27 tẹmanu ya abya eruta
 unwu ẹphe je eye ndu ọhogu ẹphe l'ẹka.
 Ẽphe achikashia ẹphe;
 ẹphe agbaa nanu nanu;
 dzuru ẹkemeke ọbule.
 28 Ẽphe egbeshi je eworu
 onwẹphe ọọ lẹ Bálụ-Peyọ;
 bya awata ori iphe e gude
 gwaaru agwa, ẹ ta nọdu ndzụ.
 29 Ẽphe emee;
 Ojejoje avulaha ọvuma
 k'ẹjo iphe, ẹphe eme.
 Mgbonwu adakfutanu ẹphe.
 30 Ọle Finehasu gbeshiru bya egboo ọgu ono;
 shi ẹge ono mee tẹ
 mgbonwu ono kfushi.
 31 A guaru iya ẹya
 l'odobe-ẹka-ndoo, e-shi l'ẹhu iya
 sweru eri iya tsube l'ogbo sweru ogbo.
 32 L'ẹphe ruru lẹ mini Meriba;
 bẹ ẹphe kpatsuru Ojejoje iwe.
 Mosisu eshi ẹphe l'ẹka
 kpata kpube onwiya.
 33 Ọ bọ okfu l'ẹphe kwefuru
 Ume Nchileke ikè meru iphe
 Mosisu kfuru iphe ẹ tọ ga ekfudu.
 34 Ẽphe ajika l'ẹphe ta
 alu-gbudu ndu ono,
 ẹphe jekfuru l'alì ono;
 ẹge Ojejoje turu ẹphe ekemu;
 sọ t'ẹphe lụa ẹphe.
 35 Iphe ẹphe mechiaru bọ
 l'ẹphe lẹ ndu ono bya
 alu-gbalaha nwanji.
 Ẽphe l'ẹphe abya agbaa
 ẹghirigha; ẹphe awata ome ome-l'alì ndu ono.
 36 Ẽphe awata ọbaru agwa ndu ono ẹja.
 Iphe ono emekochaa bọru ọnya; nma ẹphe.
 37 Ẽphe egude unwu ẹphe
 ndu k'unwoke lẹ ndu kẹ unwanji;
 wata ọgwa ẹjo maa.
 38 Ẽphe awata ogbushi unwu

- ephe, e ta dudu iphe ephe meru;
 gude l'agwa nte ndu Kénanu.
 Ephe egude mee unwu
 ephe ono merushia ali ono;
 39 bya eshikwaphu ege ono
 merushia onwephe;
 shi ege ono du l'ọ bu
 nwanji e te gudedu ire iya
 eka l'eke Nchileke no.
 40 Oo ya meru iphe ehu
 ghulharu Ojejoje eghughu
 l'eke ndibe iya no;
 yo kpo-yilahaaru ndu ono,
 bu oké-iphe iya ono ukuvu.
 41 Yo chiru ephe ye l'eka ndu ohodo.
 Ndu ephe du ashj aburu eze; chilahaa ephe.
 42 Ndu ohogu ephe akpalahaa ephe ehu.
 Ndibe Nchileke abya anodu ephe l'eka.
 43 Ugbo olemole; b'ọ dzofutaru ephe.
 O bu l'eke uche adujee ephe
 bu ege ephe e-shi kwefuru Ojejoje iké.
 Ephe eshi ege ono kwaa
 l'ẹjo iphe ephe; nodu iya yifu.
 44 Ole oobuje; iphe-ehuka
 -byakfuta ephe; ephe -raku Nchileke;
 yo rua ya l'ehu egwegwa;
 yo nua olu ephe.
 45 Yo gude okfu ehu ephe
 nyata ogha-ndzu iya;
 gude ke l'o yeru ephe obu selaa eka azu;
 46 mee t'iphe bu ndu kpuru
 ephe le ndzu phuaru ephe imiko.
 47 Nggube Ojejoje,
 bu Nchileke ayi;
 dzofutaru ayi.
 Shinu l'iphe bu mbakeshi
 ono chilata ayi odo;
 k'ophu ayi e-tu ngu epha;
 nggube onye ono, du nsọ ono.
 48 T'ajaja buru ke Ojejoje;
 bu Nchileke ke ndu Izurelu
 gbururu jeye le gbururu.
 T'onnyemonye obule sukwa: "Ono ege o du!"
 T'ajaja buru ke Ojejoje!

107

- 1 Unu kele Ojejoje ekele;
 ke l'ọ bu onye, du mma.
 N-yemobu nk'ia anje jeye le tutu yoyo.
 2 Te ndu Ojejoje gbafutaru kfua ya;
 mbu ndu o gbataru l'eka ndu ephe du ashj;
 3 ndu ono, o shi l'iphe bu
 mbakeshi chikobe ono;
 mbu ndu ono, o jeru l'uzo
 enyanwu-ahata; jee l'uzo enyanwu-ariba;
 jee l'uzo isheli; jee l'uzo
 ohuda je erukobe ono.
 4 O nweru ndu ophu bu
 l'echi-egu be ephe tsoru l'aghaphe;
 mbu l'ali, daburu
 swanmangu, e ta dudu iphe no iya nu.

- Qphu ephe amadu uto,
 ephe e-shi jerua mkpukpu, ephe e-buru.
- ⁵ Egu guru ephe; mini agua ephe.
 Ephe anodu l'eke ono
 leswee enya le ndzu.
- ⁶ To du iya bu; ephe araku
 Ojejeje teke ono, ephe no l'iphe-ehuka ono;
 yo bya anafuta ephe.
- ⁷ Yo bya edua ephe shia uto,
 vudo nhamunha;
 durua ephe mkpukpu eke, ephe e-buru.
- ⁸ T'ephe kele Ojejeje ekele
 l'o yenukaru ephe obu;
 me ke l'onoduje emeru
 unwu eliphe iphe du biribiri;
- ⁹ ke l'onye mini agu;
 be onuje mini t'o ngua.
 Yo gude iphe du mma
 nu-jia onye, egu agu epho.
- ¹⁰ O nweru ndu ophu shi nodu
 l'eke gbaru ochi; uto echishihu ephe:
 buru ndu, no le mkporo;
 l'eye iphe-ehuka l'eke e gude
 mkpa kee ephe egbu.
- ¹¹ Ishi iya aburu l'ephe kwefuru ikè;
 jika ome okfu Nchileke.
 Ephe eworu egiri idzu,
 Okaribe-Kakota-Nu chiru ephe fua l'ali.
- ¹² To du iya bu;
 yo paru ephe haa;
 ephe ejelahaazi ozi mkponwehu.
 Ephe ejee ya jeye;
 ephe ebehuje ebehu daa.
 To du onye, gbaru ephe mkpu.
- ¹³ To du iya bu; ephe araku
 Ojejeje teke ono, ephe no l'iphe-ehuka ono.
 Yo bya anafuta ephe.
- ¹⁴ Yo bya edufuta ephe l'eke ono,
 agba ochi, uto chishihuru ephe ono;
 bya agbabushia mkpa ono,
 e shi gude kee ephe egbu ono.
- ¹⁵ T'ephe kele Ojejeje ekele
 l'o yenukaru ephe obu;
 me ke l'onoduje emeru
 ndiphe iphe du biribiri;
- ¹⁶ ke l'onyakashije
 ogu-nggamgbo, a kparu l'igwe;
 bya egbubushia
 mgboro-igwe,
 e gude gbachishia uto.
- ¹⁷ O nweru ndu ophu wataru ome eswe.
 Mkpata iya aburu l'ephe
 kwefuru Nchileke ikè.
 E menwuwa ephe ehu;
 okfu l'ephe meru iphe du eji.
- ¹⁸ Yo kpo ephe nri;
 k'ophu bu l'o phoduwaru-a
 nwinyi-nvo; me ephe anwushihu.
- ¹⁹ To du iya bu; ephe araku
 Ojejeje teke ono, ephe no l'iphe-ehuka ono.
 Yo bya anafuta ephe.

- 20 Yọ bұru okfu b'o kфuru
nwenkinyi;
ẹhu akọkota ẹphe mma;
shi ẹge ono dobe ẹphe ndzụ.
- 21 T'ẹphe kele Ojejoje ekele
l'o yenukaru ẹphe obu;
mẹ kẹ l'ọnoduje emeru
unwu eliphe iphe dұ biribiri;
- 22 T'ẹphe gwoo ngweja-ekele nұ iya.
Ẹphe agua egvu ekele
gude mee t'a maru ẹge iphe oome habe.
- 23 O nweru ndu ophu gude
ugbo-mini tsoru
eze ẹnyimu; l'agba ngho.
- 24 Ndu onanu phuru ozi, Ojejoje jeru;
ẹphe phuru ozi, dұ biribiri,
o jeru l'echi ebo mini;
- 25 kẹ l'ọ bұ-a okfu b'o kфuru l'onu;
oke pherephere awata ephephe.
Yo shi ẹge ono mee;
oke eyii awata atutu.
- 26 Ugbо-mini ẹphe ephehuhuje
oreke-imeli;
yọ bya bya atsua otsu l'echi ebo.
Oke iphe-ẹhuka ono,
ẹphe eje ono emee;
obu azashihukota ẹphe.
- 27 Ẹphe angalahaa anganga;
l'akpo garigari l'ọ bұ ndu mee guderu.
Mmamiphe ẹphe l'ọ ha
aburu ẹphe o-la-l'iyi.
- 28 Ya ndono; ẹphe araku
Ojejoje teke ono, ẹphe nọ
l'iphe-ẹhuka ono;
yọ bya anafuta ẹphe.
- 29 O meru oke eyii mini ono; yọ dazita.
Yọ bya abaaruu oke pherephere mba;
yọ daa shikongu.
- 30 Ẹhu atsolahaa ẹphe ẹna l'ọ dazitaru ono.
Yo dua ẹphe jeye ẹphe
ejerua odu ugbo-mini l'ẹke ẹphe eje.
- 31 T'ẹphe kele Ojejoje ekele
l'o yenukaru ẹphe obu;
mẹ kẹ l'ọnoduje emeru
unwu eliphe iphe dұ biribiri;
- 32 T'ẹphe kutsee ya ekutsee l'edzudzu oha.
Ẹphe etua ya ẹpha l'ẹke
ndu bұ oğurennya doru.
- 33 Ẹnyimu b'o meru;
yọ ghoo echi-egu;
bya emee nggele;
yọ bұru alı, okponku.
- 34 O meru alı, bұ alı-otsu;
yọ bұru kpakiri kpakiri
alı-únú;
kẹle ndu shi buru iya nұ
menukaru ẹjo iphe.
- 35 Echi-egu b'o meru;
yọ bұru okpuru, mini jiru ejiji;
bya emee alı okponku;
yọ ghoo ishi nggele.
- 36 Yọ bұru ẹke dұ ẹge ono;

- b'o dutaru ndu egu agu
 je edobe t'ephe buru.
 Ephe anodu l'eke ono;
 buru mkpukpu nk'ephe.
- 37 Ephe abya akpo okfu;
 bya akushia akpuru vayinu l'eke ono;
 yo mja iphe du egvu.
- 38 O goru ephe onu-oma;
 ephe abya azua zu-jia egu;
 ophu o kwedu te elu ephe laa ali.
- 39 Ole e mekocharu;
 Ojejeje egude mkpamehu;
 me iphe-ehuka ye aphu lo-zita ephe.
 Ephe awata ola ali.
- 40 Onye ono, ewodaje ndu
 a maru epha ephe ali ono;
 emee ephe;
 ephe aghaphelaha l'ali,
 daburu swanmangu,
 e ta dudu uzo, no iya nu.
- 41 Obekwanu le ndu e-ta dudu
 ege o haru ephe;
 b'o setaru l'eka;
 sefuta l'iphe-ehuka, ephe eje.
 Yo bya emee; ndibe ephe;
 ephe azushilaha l'o bu aturu.
- 42 Ndu obu ephe guru iphoru abuje;
 ephe -phua iphe ono;
 ephe etee eswa.
 Obenu le ndu eme iphe e-te
 vudodu nhamunha abuje;
 ephe -phua ya; yo kpo ephe okfu.
- 43 Te ndu maru iphe wokwaru
 iphe-a kwakobe l'ime obu ephe.
 Ephe arije k'ege n-yemobu
 Ojejeje hatabe nshinu!

108

Egvu-oma, Dévidi deru

- ¹ Nggube Nchileke;
 obu shihukwaru mu ike;
 k'ophu bu le mu e-gude
 obu mu l'o ha gua egvu; kuaru ngu nkwa.
- ² Unu tehu muru enya;
 unube ogumogu; me ubo;
 kele mbedua e-gudekwa
 egvu gu-tee nchi-abohu le mgbenya.
- ³ Mu a-nodu l'ifu iphe bu
 mbakeshi jaa ngu ajaja; nggube Ojejeje.
 Mu anodukwaphu
 l'edzudzu oha guaru ngu egvu;
- ⁴ Kele n-yemobu ngu ha nshinu.
 O tuko imigwe l'o ha kakota l'eli.
 Abubu, i bu o-me-g'o-kfuru
 atuko akpamigwe dzuru.
- ⁵ Koshinu ndiphe ege i hatebe nshinu;
 mbu l'i no-ghataru
 akpamigwe anoghata;
 te ndiphe mgburumburu
 phu ege i du-be biribiri.
- ⁶ Gudenu agburu-ehu ngu
 dzofuta ayi.

- Nggу aza ayi oku;
 k'ophu ee-shi ege ono dzоо ndu i yeru obu.
 7 Nchileke nоwа l'ulo iya,
 du nsо kfuа okfu; su:
 "Le ya a-tu okokooko
 gude kee alj ndu Shekemu;
 bya ewota nsuda Sukotu washja.
 8 Giledu bu nk'iya;
 Manase aburu nk'iya
 Ifuremu bu okpu, ya kpu l'ishi.
 Jуда aburu mgboro-eze,
 ya apaje l'eka.
 9 Mоabu bu efere, ya akwoje okpa;
 Edomu aburu eke ya
 eyeshije akpokpa iya dobe.
 Ndu Filisutiya;
 be ya a-turu okokooko kpua."
 10 ?Bu onye e-duru mu
 je edobe le mkpukpu ono,
 a kpuru kpushia ya ike ono?
 ?Bu onye e-duru mu duba le Edomu?
 11 O kwa nggube Nchileke bu onye obu.
 Obenu li jikawaru ayi.
 Ophu itsojehedu ndu soja ayi l'eje oгу.
 12 Yenuru ayi eka; t'ayi
 mekputa ndu ohogu ayi;
 ke l'eka ophu ndiphe
 eyetaru madzu kwa iphe mmanu b'o bu.
 13 Obenu le Nchileke -noduwa
 l'eke iya nk'ayi;
 be ayi e-mekputa-a ndu ohogu ayi.
 Yo dzoo ndu ohogu ayi ono pyakapyaka.

109

- Egву-о ma, Dévidi deru nu onye ishi egvu
 1 Nggube Nchileke,
 bu onye mu anoduje aja ajaja;
 byiko; ba adahukwa mu nkichi;
 2 kele ndu akirishi;
 me ndu eregede gbagewaru mu ejo okfu;
 latu ntumatu ekpu mu.
 3 Ephe gudewa okfu ndumashi
 gbaa mu mgburumburu.
 Ephe abya etso mu okfu;
 le b'o du iphe mu meru ephe.
 4 Teke mu mekoshiru ephe l'o
 bu ndu onya mu;
 ephebedua ebolaha mu ibo.
 Obenu le mbedua bu
 onye anoduje ekfu anu
 Nchileke; l'ekfushi iya ike.
 5 Ephe egudeje ejo iphe
 kfuа mu ugwo iphe-oma, mu meru ephe.
 Mbedua wotaru ephe l'o bu ndu onya mu.
 Ephebedua egude ashj,
 ephe kporu mu l'akfu mu ugwo iya.
 6 Yenu ejo madzu t'o je ekechia ya uzo.
 Zinua onye a-nodu agba iya
 ire t'o je evudo iya l'ifu gbaa ya ekebe.
 7 Teke e kperu iya ikpe;
 t'o nmakwa iya.

- Tẹ Nchileke gụkwaru ekfukfu,
ookfu anụ iya ye l'iphe dị eji, o meru.
- 8 Tẹ ndzụ iya gbakwaa kwoo.
T'onye ọdo nọ-chikwaa
enya iya l'oje ozi, o shi eje.*
- 9 T'ọ tọkwaa unwu iya ogbe;
haa nyee ya l'ulo-maa.
- 10 T'unwegirima iya
kwakwaa l'esu-uzo;
l'arọ arọ.
T'a chifukwa ephe
l'okpu-ufu eke ephe bu!
- 11 Tẹ ndu o ji ugwo byakwa
bya egwoo iphe o nweru l'ọ ha.
Tẹ ndu ẹ ta madu eke
ephe shi tükokwa akanya,
o seru esese gwota.
- 12 T'ẹ b'ọ dukwa onye
e-meru iya iphe-ọma.
Ophu ọ dukwa onye
a-phuru unwegirima,
ọ tọru ogbe imiko.
- 13 T'awa iya chihukwa.
T'ephe bukwaru ndu,
a zaharu azaha l'ogbo ophu abya nụ.
- 14 Tẹ Ojejoje ba azahakwa
ejo iphe, nna iya oche phẹ meshiru.
Ophu o fufukwa iphe dị eji,
nne iya meru efuru lẹ phuu.
- 15 T'ejo iphe, ephe meshiru
nọdukwa Ojejoje l'ifu tekenteke;
k'ophu oo-me t'ephe chihu
lẹ mgboko; t'ẹ ba
anyatahẹ ephe anyata ophu;
- 16 kẹ l'ẹ tọ rịjedu kẹ
t'ọ meeru madzụ iphe-ọma.
Iphe ooshibejechia ite iya
bụ ege oo-me t'e wofu ndu ukpa;
ndu ẹ-ta dudu ege ọ haru ephe;
mẹ ndu obu tọfuru atọfu.
- 17 Keshinu iphe aduje iya mma
bụ oburu madzụ onu;
tẹ yẹbedua bukwaru onye a tūru onu.
Keshinu ọgoru madzụ onu aduje iya eji;
t'ẹ b'ọ dukwa onye a-gọru iya onu.
- 18 Keshinu ọ bụ ege oye uwe
dụ iya ntse bụ ege oburu madzụ onu dị iya;
tẹ mburonu ono tsokwaru
iya phụ l'ọ bụ mini tsoba iya l'epho;
mbụ tsọo l'ọ bụ manụ tsoba iya l'okpu.
- 19 T'a phukpukwaa ya ẹya l'ọ
bụ onye a phukpuru ukpo.
E kee ya ẹya l'ọ bụ onye
e keru akpọ l'ukfu jeye lẹ gbururu.
- 20 T'iphe ono, mu gushiru ono
bukwaru ugwo,
Ojejoje a-kfụ ndu ono,
anọduje ebo mu ibo ono;
mbụ ndu ono, anọduje
ekfuru mu ejo-okfu ono.

* 109:8 109:8 Ndu 1:20.

- 21 Obenu nggube Ojejoje,
 bụ Nnajiufu mu;
 gudenu k'okfu epha ngu meeru mu ohumu.
 Gudenu ke n-yemobu ngu ono,
 dunukaru mma ono nafuta mu;
- 22 kele mu bu onye ukpa;
 bya aburu onye e ta dudu ege o haru mu.
 E mewaru mu iphe ruru mu le meji.
- 23 Mu nookwa inyoki-inyoki
 l'o bu nwonyonyo urenyashi;
 a nmakofuwaru mu l'o bu
 onye anmakofu igube.
- 24 Ikpere mu ta duhedu ophu
 shihuru ike l'eke egu eme mu.
 Mu lawaru ehu buwarua okpu.
- 25 Nta-a be ndu ebo mu ibo;
 no l'ezi mu okfu.
 Ephe -phua mu;
 ephe ekwe l'ishi;
 su mu ho.
- 26 Yenuru mu eka nggube
 Ojejoje, bu Nchileke mu.
 Gudenu ke n-yemobu ngu;
 dzoo mu.
- 27 Menua t'ephe maru
 l'oo nggu b'o shi l'eka;
 mbu t'ephe maru l'oo nggube Ojejoje;
 be meru iya nu l'onwongu.
- 28 Ephe a-nodukwaru eburu mu onu;
 obenu le nggubedua a-nodu agoru mu onu.
 Ephe -tso mu ogu;
 be ee-mee ephe iphe-iphere.
 Obenu le mube nwozi ngu
 bulephu eswa be mu a-nodu ete.
- 29 Ndu anoduje ebo mu ibo;
 be ee-ye iphere l'o bu onye yeru uwe.
 A phukpua ephe iphere
 l'o bu onye a phukpuru ukpo.
- 30 Mu e-gude onu mu kutsee
 Ojejoje okpobe ekutsee;
 mbu nodu l'edzudzu oha jaa ya ajaja;
- 31 ke l'oovudoje onye e-ta dudu
 ege o haru iya l'azu;[†]
 dzoo ya l'eka ndu ekpe iya nkfugbu.

110

Egву-oma, Dévidi deru

- 1 Nchileke suru Nnajiufu mu:
 "Nodu iya l'eka-utara;
 jeye teke ya e-me ndu ohogu ngu
 t'ephe buru iphe
 ji-dzopyabe l'okpa."*
- 2 Ojejoje a-no le Zayonu;
 nu ngu mgboro,
 ekoshi ege ike ngu habe nshinu.
 Oo-su ngu: "Ti buru Eze
 chia ndu ohogu ngu!"
- 3 Ndu soja ngu; be oo-nodu

[†] 109:31 109:31 Iphe a kwata dee l'eke-a bu l'oovudoje onye e-ta dudu ege o haru iya l'eka-utara. * 110:1 110:1
 Mat 22:44; 26:64; Mak 12:36; 14:63; 16:19; Luk 20:42-43; 22:69; Ndu 2:34; 1 Kor 15:25; Efe 1:20; Kol 3:1; Hib 1:3, 13;
 10:12-13; 12:2.

- ehe uhere oje oгу teke oгу daru.
 O bu ege iji nchi-aboһu
 anoduje ada;
 bu ege unwu-okoroһya ngu
 a-wu-kfuta ngu l'ugvu ono, du nsu ono.
- ⁴ Ojejoje ribuwaru iya;
 ophu oоgба-nwehedu iphe o kfuru.
 O suru: "L'ji-buru onye
 achijeru Nchileke eja jeye le tutu yoyo
 ege Melikizedeku bu iya."[†]
- ⁵ Nnajiufu no nggube Ojejoje l'eka-utara.
 Ndu eze be oo-gwe
 rakaraka mboku,
 iphe e-ghu iya eghughu.
- ⁶ Oo-kpe iphe bu mbakeshi ikpe;
 kua odzu madzu l'ikpo;
 bya achiko ndu achu
 mgboko l'ephe ha gwee ogwe ujimu.
- ⁷ O bu le nggele,
 no l'iku esu-uzo;
 be oo-ngu mini;
 shi iya;
 mee ya t'o palia ishi.

111

- ¹ T'ajaja buru ke Ojejoje.
 Mu e-gude obu mu l'o ha kutsee Ojejoje.
 Mu e-kutse iya l'eke ndu
 obu guru iphoro no;
 kutsee ya l'eke ephe no ndzukoru.
- ² Iphe bu iphe Ojejoje eme;
 be paru apaa.
 Iphe bu ndu o du mma
 anoduje ari iya ariri.
- ³ Iphe bu iphe Ojejoje eme;
 be du ugvu; du biribiri.
 Odobe-eka-ndoo nk'ia
 anoje jeye le tutu yoyo.
- ⁴ O mewaru t'a nyata iphe du biribiri, oome.
 Ojejoje emejeru madzu
 eze-iphe-oma; l'aphuru madzu imiko.
- ⁵ Ndu ats'u iya egvu;
 be onoduje anu nri.
 Oгба-ndzu iya;
 be onyataje jeye le tutu yoyo.
- ⁶ O koshiwaru ndibe iya ege ike iya habe;
 ke l'o nataru ndu ohodo
 ali ephe woru nu ephe.
- ⁷ Iphe bu iphe o gude eka iya
 eme bu ire-lanu;
 buru iphe vudo nhamunha.
 Ekemu iya l'o ha te nwejedu ntupo.
- ⁸ Ekemu ono a-no gbururu jeye le gbururu.
 E gude obu, guru iphoro;
 mee ire-lanu l'etso iya.
- ⁹ Ndu nk'ia b'o gbafutaru;
 bya atua ekemu;
 su te oгба-ndzu iya buru ojejoje.
 Epha iya du nsu; du egvu.
- ¹⁰ O kwa otsu Ojejoje egvu;

[†] 110:4 110:4 Hb 5:6, 10; 6:20; 7:11, 15, 21.

bù ẹke mmamiphe adùbeje.
 Iphe bù ndu etso ekemu iya;
 bẹ iphe edoje ẹnya.
 T'e tua ya ẹpha jeye lẹ gbururu.

112

- ¹ T'ajaja bùru kẹ Ojejoje.
 Qnu-qma bù k'onye
 atsù Ojejoje egvu;
 onye ekemu iya anọduje atso ẹn nshinu.
- ² Ụnwu iya a-bùru ndu ike dù l'alì ono.
 Qnu-qma bù k'unwegirima
 ndu obu guru iphoro.
- ³ Iphe-enweru; mẹ ẹku a-bùru nk'iya;
 odobe-ẹka-ndoo nk'iya abùru ojejoje.
- ⁴ Jeyekpo l'ẹke ochi gbaru;
 bẹ iphoro a-hataje l'ọ bù ẹnyanwu
 l'ẹhu onye obu iya guru iphoro;
 mbù onye emeje
 eze-iphe-qma;
 l'aphùru madzù obu-imiko;
 bukwaruphu onye doberu
 ẹka ndoo l'ifu Nchileke.
- ⁵ Ọ bùlephu k'oma a-nọdu etso onye
 bù o-me-l'uko, ejeje madzù ụgwo;
 swee ya ẹnya; mbù onye
 iphe bù iphe oome;
 bẹ oomeje; k'ọphu aa-haru iya enge.
- ⁶ Onye ono te nwekwa l'ọ daa.
 Onye doberu ẹka ndoo;
 bẹ aa-nọdujelephu anya jeye lẹ gbururu.
- ⁷ E -zia ya ẹjo nzi;
 b'ẹ t'ọ gbe atsùdu egvu.
 Obu eshihuje iya ike;
 kẹ l'onye ọ dakoberu bù Ojejoje.
- ⁸ Obu eshihuje iya ike;
 ọphu ọ tsùdu egvu;
 jeye teke oo-gude ẹnya iya
 phù l'e mekputawaru ndu ọhogu iya.
- ⁹ Ọojáje ẹka ajájá nù ndu e-ta
 dùdu ẹge ọ harù ẹphe iphe.
 Odobe-ẹka-ndoo nk'iya
 a-nọ je asùru asùru.
 Ee-me t'ọ nweru ike; nweru ugву.
- ¹⁰ Ẹjo madzù -phùya ya;
 ẹhu awata iya oghu eghughu.
 Yo gude iphe-eghughu;
 taa ikirize; laa ẹhu; wufu.
 Iphe agù iya nù; ta byakwa bya eru iya ẹka.

113

- ¹ T'ajaja bùru kẹ Ojejoje.
 Unubẹ ndu ejeru Ojejoje ozi;
 unu jaa Ojejoje ajaja.
- ² T'a jaa Ojejoje ajaja;
 tsube nta-a jeye lẹ tutu yoyo.
- ³ T'a jaa Ojejoje ajaja;
 tsube l'ẹke ẹnyanwu ahataje
 jeye l'ẹke ọodaje.
- ⁴ E woliru Ojejoje;
 yọ kakọta iphe bù mbakeshi;
 ọdu-biribiri iya

- anọ-ngokota imigwe l'ọ ha.
⁵ ?Bụ onye bẹ aatụ eyeru
 Ojejoje, bụ Nchileke ayi;
 mbụ onye nọ l'aba-eze iya l'imigwe:
⁶ mbụ onye ẹnya eruje alị;
 t'ọ phụ iphe eme l'igwe;
 mę ọphu eme lę mgboko?
⁷ Ọokwo-lije onye ụkpa
 l'ẹke ọ gwọru l'ẹja;
 palia onye ẹ ta ọdu ẹge
 ọ haru iya l'ikpọzu ẹke ọ daburu.
⁸ Yọ bya eworu ẹphe dobe;
 ẹphe le ndu oke amadụ
 abya aha ẹnya-nhamunha;
 mbụ ndu ishi ndu alị iya.
⁹ Nwanyi, ẹ-ta atsudu ime;
 bẹ ọokwabeje ugvu l'ufu nji iya;
 mee ya; yọ bụru nwanyi,
 ẹhu ọdu agu, mụshiru unwu l'igwe.
 T'ajaja bụru kę Ojejoje.

114

- ¹ Teke ndu Ízurelu shi lę Íjiputu lufuta;
 mbụ teke ono, ndu eri Jékọpu
 shi l'alị ndu ọha-ntsụ lufuta ono;
² bẹ ndu Júda byaru bya aburu
 ndu, ọdu Nchileke lę nsọ.
 Ndu Ízurelu abya aburu
 ndu o nwe enwenwe.
³ Oke ẹnymu phuru iya;
 ye ọkpa l'ọso;
 Enymu Jódanu aghachia lashia azụ.
⁴ Eze ugvu akfutsua
 kitimukitimu l'ọ bụ ebyila.
 Ugvu kę nshii l'akfutsua
 kitikiti l'ọ bụ nwaturu.
⁵ Nggube oke ẹnymu;
 ?i gbaru ngunu.
 Nggube Jódanu;
 ?bụ ole bụ k'ọla azụ.
⁶ Unubę oke ugvu;
 ?bụ ngunu meru iphe
 unu akfutsua l'ọ bụ ebyila.
 Unubę ugvu nshii;
 ?buhunu ole;
 bę unu akfutsua l'ọ bụ nwaturu.
⁷ Nmakwaa jijiji l'ifu Nnajiufu;
 nggube eliphe;
 mbụ l'ifu Nchileke kę Jékọpu,
⁸ bụ onye adazeje mkpuma;
 yọ bụru okpuru;
 bya eworu alị-ekfu mee;
 yọ bụru ọgba-mini.

115

- ¹ Ẹ tọ bụkwa ayi;
 bę aa-kwabę ugvu,
 gbaru nggube Ojejoje.
 Ẹ tọ bụkwa ayi.
 Ọ kwa nggubedua nwenkinyi;
 bę gbaru t'a kwabeje ngu ugvu.
 Ono kę l'i yenukaru ayi obu;

- bya aburu o-me-g'o-kfuru.
² ?Bụ ngunu meru iphe ndu
 ohodo aji; sụ:
 “?Nanụ Nchileke ayi?”
³ Nchileke ayi nonu l'imigwe.
 Yọ bụru iphe dụ iya mma;
 be oomeje.
⁴ Obenu l'agwa ephe bụ
 mkpola-ocha yele
 mkpola-ododo;
 mbụ iphe, bụ madzụ
 gude aka mee ya.
⁵ Ephe nweru onu;
 ephe te ekfu okfu;
 nweru enya;
 ephe ta aphụ ụzo.
⁶ Ephe nweru nchi;
 ephe ta anụ iya iphe;
 nweru imi; ephe te egude
 iya l'akpọ egburu iphe.
⁷ Ephe nweru aka;
 ephe egude iya ewota iphe;
 nweru okpa; ephe te eje ije;
 ephe te ekfu okfu.
⁸ Ndu agwa iya nụ;
 me ndu dakoberu iya nụ
 a-dụ ege agwa ono dụ.
⁹ Unube ndibe Izurelu;
 unu dakobe Ojejoje;
 ke l'o bụ iya eyejeru
 unu aka bya aburu iya
 egbochitaje unu.
¹⁰ Unube ndibe Eronu;
 unu dakobe Ojejoje;
 ke l'o bụ iya eyejeru
 unu aka bya aburu iya
 egbochitaje unu.
¹¹ Unube ndu atsụ Ojejoje egvu;
 unu dakobe Ojejoje;
 ke l'o bụ iya eyejeru
 unu aka bya aburu iya
 egbochitaje unu.
¹² Ojejoje anyataje ayi;
 o-goru ayi onu-oma.
 O-goru onu-oma nụ
 ndu onu-ulo Izurelu;
 goru onu-oma nụ ndu
 onu-ulo Eronu.
¹³ O-goru onu-oma nụ
 ndu atsụ Ojejoje egvu;
 ndu ukfu; le ndu ita.
¹⁴ Te Ojejoje mekwaa t'unu
 jaá ajaja ka l'igwe;
 unubedua l'onwunu;
 me l'unwegirima unu.
¹⁵ Te Ojejoje gokwaaru
 unu onu; mbụ onye ono,
 bụ iya meru igwe;
 mee mgboko ono.
¹⁶ Imigwe l'o ha bukota
 ke Ojejoje.

- Obenu lẹ mgboko b'o
wowaru nū madzū.
17 Ẹ tọ bụkwa ndu
nwūhuru anwūhu ajaḡe Ojejoje ajaja;
mbū ndu lawaru alī ono,
bū e -rua ya; a daa ashī ono.
18 Ọ kwa ayībedua a-nọdu
ekutse Ojejoje.
Ayi a-nọdu ekutse iya
nta-a;
kutsewa iya rū jeyewaru.
T'ajaja būru kẹ Ojejoje.

116

- 1 Mu yeru Ojejoje obu;
kẹ l'ọ nūwaru olu mu.
Ọ nūru mkpu, mu chikuru iya;
sū t'o meeru mu
eze-iphe-ọma.
2 Keshinu ọ ngabẹru mu nchi;
bẹ mu a-nọdujelephu
akpo-ku iya jeye ẹge mu
a-nọ-bebe.
3 Anwūhu shiwa ye mu eri l'ẹkpiri.
Ẹkpa-oyi alī-maa
eshiwa anwū mu ẹhu kpa.
Iphe-ẹhuka; mẹ aphū
shiwa nọ-pee mu
mgburumburu.
4 Tọ dū iya bụ; mu bya
araku Ojejoje; sū iya:
"Nggube Ojejoje; dzonua mu!"
5 Ojejoje bụ onye emeje
eze-iphe-ọma;
būru onye doberu ẹka ndoo.
Nchileke ayi bụkwa
onye aphūje imiko.
6 Ndu ẹ te nwedu ẹge
ẹphe maru iya bụkwa
Ojejoje anọduje eleta ẹphe ẹnya.
Teke mu shi nọdu
l'oke mkpa bụ iya dzofutaru mu.
7 Tẹ obu runua mu alī;
kẹle Ojejoje eletakpoo mu ẹnya.
8 Nggube Ojejoje nafūtawaru
mu l'ẹka anwūhu.
I fuchawaru mu ẹnya-mini;
bya egbochita mu
tẹ mu ba akpakota iphe daa;
9 k'ọp̄hu mu a-nọdu ejephe
ẹge dū mu mma l'ifu
Ojejoje l'alī ndu, nọ ndzū.
10 Mu wolekwarua onwomu
ye Nchileke l'ẹka;
jeyekpo mẹ teke mu
suru l'ishi ruakwaru mu alī.
11 Mu gude k'iphe byaru mu nū; sū:
"Lẹ ndiphe mgburumburu
bụkota ndu ntuphu-ire."
12 ?Nanū ẹge mu e-shi kfua
Ojejoje ụgwọ iphe,
o mekotaru mu l'ọ ha?

- 13 Mu e-wota ngweja-mee;
bya anu Ojejoje;
gude kua ya epha
ke adzodzozo, o dzoru mu.
- 14 Iphe, bu iphe mu riburu
le mu e-meru Ojejoje;
be mu a-nodu l'ifu ndibe iya
l'ephe ha meeru iya.
- 15 Ojejoje be anwuhu ndu
duru iya nso erujekwa l'ehu nshinu;
- 16 Nggube Ojejoje;
mu bukwa okpobe nwozi ngu.
Mu bukwa nwozi ngu;
bya aburu nwatibe,
nwanyi ono, ejeru ngu ozi ono.
I tofuwaru mu l'egbu ono,
anwuhu shi kee mu ono.
- 17 Mu e-gworu ngu ngweja-ekete;
mu abyakwaphu bya
akpo-kua epha nggube Ojejoje.
- 18 Iphe, bu iphe mu riburu;
le mu e-meru Ojejoje;
be mu a-nodu l'ifu ndibe iya
l'ephe ha meeru iya.
- 19 Eke, mu a-nodu mee ya;
bu l'okpoku eze-ulo Nchileke
l'ifu unube ndu Jerusalemu.
T'ajaja buru ke Ojejoje.

117

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja;
unube mbakeshi.
Unu kutsee ya;
unube ndiphe l'unu ha;
- 2 ke l'o yeru ayi obu
yenuka iya eyenuka.
Odo aburu le Ojejoje
bu o-me-g'o-kfuru
ege o bu iya jeye le tutu yoyo.
T'ajaja buru ke Ojejoje.

118

- 1 Unu kele Ojejoje ekele
l'o bu onye, du mma;
kele n-yemobu iya
anoje jeye le tutu yoyo.
- 2 Te ndu Izurelu tuko su:
"Le n-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo."
- 3 Te ndibe Eronu tukokwaphu; su:
"Le n-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo."
- 4 Te ndu atsu Ojejoje egvu sukwapu:
"Le n-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo"
- 5 Teke mu eje iphe-ehuka;
be mu rakuru Ojejoje.
Yo za mu oku bya emee mu;
mu enweru onwomu.
- 6 Ojejoje nowa swiru mu eswiru;
mu te gbe atsudu egvu.
?Bukwanu ngunu;
be madzu mmanu eme mu?
- 7 Ojejoje nowa swiru mu eswiru;

- ọo yẹbedua agbajẹru mu mkpu.
 Mu e-mekochaa gude ẹnya mu;
 phụa l'e mekputaru ndu mu dọ ashị.
 8 Ọnodu l'ime Ojejoje domia
 onwonye kakwa mma;
 mẹ l'ọda-kobe madzụ.
 9 Ọnodu l'ime Ojejoje domia
 onwonye kakwa mma;
 mẹ l'ọda-kobe ndu ishi.
 10 Iphe bụ mbakeshi
 gbaru mu mgburumgburu;
 ọle mu gude ẹpha Ojejoje
 mekputakota ẹphe l'ẹphe ha.
 11 Ẹphe nọ-pheru mu
 mgburumgburu
 ẹka ẹbo-ẹbo;
 ọle mu gude ẹpha
 Ojejoje mekputakotaru ẹphe l'ẹphe ha.
 12 Ẹphe ripyaberu mu l'ọ bụ ẹngu;
 ọle ẹphe meleruphu ẹgwegwa;
 nwụshihu l'ọ bụ ogvu ọkponku,
 ọku dzụpyashiru.
 Yọ bụru ẹpha Ojejoje;
 bẹ mu gude mekputakota ẹphe l'ẹphe ha.
 13 E nwuru mu daphungu;
 nwuphu mu azụ;
 mu abya adaa.
 Obenu lẹ Ojejoje yeru mu ẹka.
 14 Ọ bụ Ojejoje bụ ike mu;
 bụru onye mu agụ-ku l'egvu.
 Ọ bụ iya bụ onye adzọfutaje mu nụ.
 15 Ụzu ẹhu-ọtso-ẹna
 yẹle okokooko,
 ndu mekputaru emekputa atụ
 ada l'ufu ndu doberu ẹka ndoo.
 Ẹphe tuko ekfu; sụ:
 "Lẹ agburu-ẹhu kẹ Ojejoje;
 meekwaru iphe ha nshinu.
 16 Ojejoje koshiakwuru agburu-ẹhu iya.
 Agburu-ẹhu iya ono
 meekwaru iphe ha nshinu."
 17 Mu ta anwuhukwa.
 Mu a-nọdu-chia ndzụ
 raa iphe Ojejoje meru mu
 arara t'a nụkota iya.
 18 Ojejoje hụwaru mu àhùhù
 hùshia mu ike.
 Ọle ẹ to kwedu tẹ mu nwụhu.
 19 Guhanuaru mu ọnu-oguzo
 eze-ọlo Nchileke;
 tẹ mu shi iya bahụ
 je etua Ojejoje ẹpha.
 20 Ọwaa bụ ọnu-nggamgbo Ojejoje.
 Ono bụ ẹke ndu doberu ẹka ndoo eshije abahụ.
 21 Mu e-kele ngu ekele;
 kẹ l'ị zaru mu oku.
 Ọ bụwa nggu;
 bụ onye adzọfutaje mu nụ.
 22 Mkpuma ono, ndu akpụ ọlo jikaru ono;
 bẹ mekochaaru bya aburu itso, gude ọlo.
 23 Ono aburu iphe Ojejoje meru.
 Ọ dọ ayi biribiri l'ẹnya.

- 24 Ntanu bu mboku,
Ojejoje meru.
Unu t'ehu tsoo ayi ena;
te ayi tee eswa.
- 25 Nggube Ojejoje;
dzofutanu ayi!
Nggube Ojejoje;
menua t'iphemiphe obule,
ayi eme buru ayi upete.
- 26 Onye a goru onu-oma nu;
b'ọ bu;
mbu onye ono, gude epha Ojejoje l'abya ono.
Ayi no l'ulo Ojejoje agoru ngu onu-oma.
- 27 O kwa Ojejoje bu Nchileke.
O meekwaru te iphoro iya nwaru ayi.
Unu tu anu, unu gude
abya ogworu Ojejoje ngweja eri;
kpata bya l'iku mpo,
a maberu l'enya-ngweja iya.
- 28 O bu nggu bu Nchileke mu;
mu a-nodu ekele ngu ekele.
O bu nggu bu Nchileke mu;
mu a-nodu ekutse ngu.
- 29 Unu kele Ojejoje ekele
l'ọ bu onye, du mma;
kele n-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.

119

- 1 Onu-oma bu ke ndu e-te
emejedu iphe aa-ta epe uta;
ndu etsolephu ekemu, Ojejoje tu.
- 2 Onu-oma bu ke ndu
etso iphe o tu l'ekemu;
bya egude obu epe
l'ọ ha achọ iya l'achoshi iya ike.
- 3 Ndu, du ege ono;
te eyejedu eka l'iphe du eji.
O bulephu uto, Ojejoje
toru be epe anoduje etso.
- 4 I kawaru ayi iphe i suru
t'e meje merua l'ishi.
- 5 O du mu t'asu le mu
evudoshije ike l'ome iphe
ono, i tu ekemu; su
t'e emeje ono;
- 6 k'ophu e to nwedu
iphe-iphere iya bya eme mu;
kele mu lezitaru enya
l'iphemiphe obule i suru t'e meje.
- 7 Mu e-gude obu, guru iphoro jaa ngu ajaja;
keshinu ophu mu amu
ikpe ngu ono, vudo
nhamunha ono amumu.
- 8 Mu a-nodu etso iphe
i toru okpa iya su t'e tsoje.
Byiko ba agbadokwa mu.
- 9 ?Nanukpoo ege nwokorobya
e-shi mee ndzu iya t'e b'o nwe ntupo?
O bu l'ome iphe e deru l'okfu ngu.
- 10 Mu gude obu mu l'ọ ha achọ ngu.
Be ekwekwa te mu dakaa ekemu ngu.
- 11 Okfu ngu be mu domiwaru l'ime obu mu;

- k'ophu mu te emedu iphe d̄u eji kpua ngu.
 12 T'ajaja buru nke ngu nggube Ojejoje.
 Byiko; zinua mu ekemu
 ngu t'o doo mu enya.
 13 Ekemu ngu l'ọ ha; b̄e mu vukwa l'ishi;
 gude ọnu mu l'asa iya.
 14 Ẹhu anọduje atso mu ẹna
 teke mu eme iphe i t̄uru l'ekemu
 ege ono, ọotsoje onye
 kparu ẹku nshinu ono.
 15 Mu atọje nw̄ehu l'arị
 iphe i s̄uru t'e mee ar̄iri.
 Mu adab̄ekwaphu ẹnya
 l'uzo, i t̄oru t'e shije.
 16 Ekemu, i t̄uru t̄e emeje d̄u mu mma;
 ophu 'onwedu l̄e mu azahaa okfu ngu.
 17 Menuaru mub̄e nwozi ngu iphe d̄u mma;
 k'ophu mu e-shi ẹge ono
 nọdu ndz̄u meje okfu ngu.
 18 Menua t̄e ẹnya mu kpuhaa;
 k'ophu mu a-phuje iphe
 d̄u biribiri, nọ l'ekemu ngu.
 19 Mu bukwa onye laru alala l̄e mgboko-a.
 Ba adukwa iphe bu iphe
 i s̄uru t'e meje ophu
 ii-domiru mu edomi.
 20 Oogushi mu ẹgu ike
 t̄e mu maj̄eru iphe bu
 ekemu ngu tekenteke.
 21 Ndu etu onwephe oke ẹpha;
 buru ndu a t̄uru ọnu;
 b̄e jibajeru mba;
 mb̄u ndu ono, ahaje iphe
 i s̄uru t'e meje ono; l'eme iphe ọdo.
 22 Menua t̄e b'a ajah̄e mu ewena;
 l'adz̄o mu ọkpa l'ishi;
 k̄e l'ọ kwa iphe bu iphe,
 i t̄uru l'ekemu ngu;
 b̄e mu anọduje eme.
 23 A makwaru-a l̄e ndu ishi
 edzukobeje ach̄iru mu ẹjo idzu.
 Obenu l'iphe m̄ube nwozi ngu
 anọduje ar̄i bu ege mu e-me
 mee iphe bu iphe i t̄uru
 l'ekemu ngu; s̄u t'e meje.
 24 Ọonoduje atso mu ẹna ome
 iphe i t̄uru l'ekemu ngu.
 Ọ bu iya anọduje akp̄o-ziru
 mu ọzo iphe mu e-me.
 25 E mewaru mu; ishi erua mu
 al̄i ọkpobe eruru.
 Gudenu k̄e okfu ono,
 shi ngu l'ọnu ono;
 mee t̄e ndz̄u dzua mu.
 26 Mu wotaru ẹge ọzo mu d̄u dooru ngu;
 nggu angaberu mu nch̄i.
 Zinua mu iphe i t̄oru ọkpa iya; s̄u t'e tsoje.
 27 Menua t'o doo mu ẹnya;
 mb̄u ekemu, i t̄uru t'e meje;
 k'ophu mu a-t̄o nw̄ehu;
 r̄ia k'iphe d̄u biribiri, iimeshi.
 28 Mu ḡwaru aph̄u jeye

- t'o nwehe ụvo, nọ mu nụ.
 Byiko menua t'ike dụ mu
 ege ono, i kfuru ono.
- 29 Be ekwekwa tẹ mu ye ọkpa l'ụzo ẹregede.
 Menuaru mu eze-iphe-oma;
 zia mu ekemu ngu.
- 30 Mu hatawaru ome ire-lanụ;
 wowaru ekemu ngu dobe
 onwomu l'okpoma.
- 31 Iphe mu anọduje eme
 l'emeshi iya ike bụ iphe
 nggube Ojejoje turu l'ekemu.
 Be ekwekwa t'e mee mu iphe-iphere.
- 32 Ụzo, mu a-nọdu etso bụ ụzo
 k'ome iphe ị sụru t'e meje;
 ke l'ii-me tẹ iphe ka mu odo ọnya.
- 33 Nggube Ojejoje;
 zinua mu ege mu e-shije
 eme iphe ị tọru ọkpa iya; sụ t'e tsoje;
 k'ophu mu a-nọdu eme iya jeye l'ikperazu.
- 34 Menua t'iphe dojee mu ọnya;
 k'ophu mu ee-dobeje ekemu ngu ono;
 gude obu mu l'ọ ha l'eme iya ememe.
- 35 Koshi mu ụzo, mu e-shije eme
 iphe ị sụru t'e meje;
 ke l'ọ bụ iya bụ iphe
 atsoje mu ọna ememe.
- 36 Swi-zia obu mu;
 t'ẹ b'ọ gha ifu l'ụzo rita-rita;
 t'ọ ghachia ifu l'ome iphe
 ị turu l'ekemu.
- 37 Mee tẹ mu be eworu ọnya
 chabẹ l'iphe-mmanu.
 Gudenu ke okfu ono,
 shi ngu l'onu ono;
 mee tẹ ndzụ dzua mu.
- 38 Menuaru mu iphe i kweru
 ụkwa l'ii-meru mube nwozi ngu;
 k'ophu aa-wata ngu ọtsu egvu.
- 39 Wofunuru mu iphe-iphere ono,
 mu atsụ egvu iya ono;
 ke l'ekemu ngu dụ mma.
- 40 Iphe ị sụru t'e meje agụ mu agụgu ememe.
 Gudenu ke odobe-ẹka-ndoo nke ngu;
 mee tẹ ndzụ dzua mu.
- 41 Koshinu mu n-yemobu ngu nggube Ojejoje.
 Dzofutanu mu; ke l'ọ bụ
 iphe i kweru ụkwa l'ii-meru mu.
- 42 Ọo ya bụ ege mu amaru
 iphe mu a-saru ndu aja mu ewena;
 ke l'ọ bụ okfu ngu be mu dakoberu.
- 43 Ba anafukwa mu ire-lanụ,
 nọ mu l'onu;
 ke l'ọ bụ l'ekemu ngu;
 be mu chiru ọnya dobe.
- 44 Ọ bụ iphe ekemu ngu kfuru;
 be mu a-nọdu eme jeye lẹ tutu yoyo.
- 45 Mu a-tusakpooru ẹhu;
 l'eje ege ẹhu dụ mu;
 ke l'ọo iphe ị sụru t'e mee;
 be mu anọduje eme.
- 46 Mu e-vudo l'ifu ndu eze

- kfuа kẹ ekemu ngu;
 iphere ta adu mu.
 47 Iphe aduje mu mma bu ome
 iphe i suru t'e meje;
 kele mu yeru iya obu.
 48 Mu achilije aka mu ebo ebo
 nabata ekemu ngu;
 ke l'o du mu mma nshinu.
 Mu atoje nwehu l'ari
 iphe i suru t'e mee ariri.
 49 Nyatakwa iphe i kfuru mube nwozi ngu;
 ke l'i mewaru; mu elelaaa enya iphe.
 50 Iphe aduje mu ike teke mu
 eje iphe-ehuka bu ukwa,
 i kweru mu l'ii-dobe mu ndu.
 51 Ndu eku onwephe; anoduje achi mu ochi.
 Ole e too mejedu mu te mu
 haa ome iphe ekemu ngu kfuru.
 52 Nggube Ojejoje; obojuje;
 mu -nyata ekemu ngu ono,
 shiru teke ndiche ono;
 yo mee te obu shihu mu ike.
 53 Iphe eghuje mu eghughu;
 olobu bu ndu akirishi akpaje iya;
 mbu ndu ono, jikaru odobe ekemu ngu ono.
 54 Iphe i toru okpa iya; su t'e
 tsoje abujeru ishi egvu mu
 l'iphe bu ulo, eke mu
 dobewaru ishi l'ije mu-a.
 55 L'enyashi; be mu anyataje
 epha; nggube Ojejoje.
 Yo mee mu te mu dobe ekemu ngu.
 56 O buwa ura, raru mu nu;
 te mu meje iphe i suru t'e mee.
 57 O bu nggu bu okè-iphe mu; nggube Ojejoje.
 Mu kwewaru ngu ukwa
 le mu a-odu eme okfu ngu.
 58 Mu gudewa obu mu l'o ha choe ifu ngu.
 Menuaru mu eze-iphe-oma,
 bu iphe i kweru ukwa iya.
 59 Mu lewaru uzo mu enya
 l'uswe; lee ya l'ogologo;
 bya eshiwa iya lufuta;
 wata ome iphe i turu l'ekemu.
 60 Mu e-me egwegwa;
 mu ta akpodu ukfu ome ekemu ngu.
 61 E to nwedu m'o -ruhuru;
 ndu akirishi kee mu egbu;
 mu ta azaha ekemu ngu azaha.
 62 Obojuje; o -be l'echi-abali;
 mu egbeshi kele ngu ekele
 k'ekemu ngu ono, vudo nhamunha ono.
 63 Iphe bu ndu atsụ ngu egvu;
 be mu l'ephe eshikota onya l'ephe ha;
 mbu ndu ono, tukoru iphe
 i suru t'e meje l'o ha l'eme ono.
 64 Mgboko gbaa mgburumgburu;
 be nggube Ojejoje yekotaru obu.
 Byiko; zinua mu iphe ono,
 i toru okpa iya; su t'e tsoje ono.
 65 Nggube Ojejoje;
 i mewaru mube nwozi ngu iphe-oma,

- bụ iya бү ęge ono, i kфuru ono.
- 66 Zinua mu mmamiphe;
nggu ezia mu ęge eeshije
ekpe ikpe nhamunha;
kele mu kwewaru ome iphe ekemu ngu kфuru.
- 67 Temanu nggu alođe mu ęka
le nchi be mu phuhawaru uzo.
Obenu le nta-a; be mu
kwewaru ome okfu ngu.
- 68 I du mma; l'emejekwaphu iphe du mma.
Zinua mu ome iphe i toru
okpa iya; su t'e tsoje.
- 69 A makwaru-a le ndu eku
onwephe anoduje adzushi
ejo-ire ekpu mu.
Obenu le mu gudelephu
obu mu l'ọ ha emekota iphe i suru t'e meje.
- 70 Ndu ono be imiko madzu ta adujedu.
Obenu le mbędua be
oduje mma ome iphe ekemu ngu kфuru.
- 71 O dukwa mma; mbu ęka ono,
a loru mu le nchi ono;
k'ophu mu a-muta otso
iphe i toru okpa iya.
- 72 Ekemu, shi ngu l'onu;
be mu kakwa ogube iphe
me l'unubuku mkpola-ocha;
me mkpola-ododo.
- 73 O bu ęka ngu b'i gude kpua mu;
mee mu ęge mu a-gba.
Menuma t'iphe doje mu ęnya;
k'ophu mu a-muta iphe bu
ekemu ngu; meje iya.
- 74 Te ndu atsụ ngu egvu
tekwa ęswa me ephe phua mu;
ke l'iphe mu chiru ęnya
tukobe bu okfu nke ngu.
- 75 Nggube Ojejoje;
mu makwaru-a l'ikpe ngu vudo nhamunha.
I gudewa ke l'i
bu o-me-g'o-kфuru loo mu ęka le nchi.
- 76 Te n-yemobu ngu bunuru
iphe a-noduje adu mube nwozi ngu ike;
keshinu o bu iphe i kweru mu ukwa iya.
- 77 Phunuaru mu imiko;
k'ophu mu a-nodu ndzu;
ke l'iphe aduje mu mma bu ekemu nke ngu.
- 78 T'e menuru iphere kpua ndu
eku onwephe ekuku;
ke l'ephe mesweru mu;
le b'ọ du iphe mu meru ephe.
Obenu le mbędua
anodujelephu l'ari k'ekemu ngu ariri.
- 79 Te ndu atsụ ngu egvu
byakfutajekwa mu;
mbu ndu, iphe i toru
l'ekemu doru ęnya.
- 80 T'e b'ọ dukwa eke uta
a-du mu l'ehu le k'ekemu ngu;
k'ophu e te shidu ęge ono
mee mu iphe-iphere.
- 81 Ike agvukwa mu l'eke mu

- eche t'ị dzọfuta mu.
 Obenu l'ẹke obu mu nọ bụ l'okfu ngu.
- 82 Mu lenyaakwaru ẹnya;
 mu ta amahę iphe mu ele;
 l'ẹke mu ele ẹnya teke ii-me
 iphe i kweru ụkwa iya.
- Mu ajije; sụ: "Bụ teke ole bę
 ịi-dụ mu ike obu?"
- 83 A makwaru-a lę mu dụ l'ọ bụ akpọ,
 a mịberu l'ẹnwuru-ọku;
 mbụ akpọ, eeyeje męe.
 Obenu lę mu ta azahajękwa
 iphe ị tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje.
- 84 Bụ teke ole; bę mube nwozi
 ngu a-tabebe nshi?
 Bụ teke ole; bę ịi-hụ ndu
 akpa mu ẹhu àhùhù?
- 85 Ndu, eku onwẹphe ekuku
 egvuje nsụ doberu mu tę mu dalahụ;
 mbụ iphe ono, ị turu ekemu
 t'ę b'e emejeshi ono.
- 86 Iphe, bụ iphe, ị sụru t'e meje;
 bę dabukwaru adaburu.
 Yenuru mu ẹka;
 kę lę ndu mgboko akpa mu
 ẹhu l'ę b'ọ dụ iphe mu meru ẹphe.
- 87 O phọduaru-a nwanshị;
 mę ẹphe emee tę mu chihu le mgboko-a.
 Obenu lę mu ta hakwanu
 ome iphe ị sụru t'e meje.
- 88 Gudenu kę n-yemobu ngu;
 mee tę ndzụ dzua mu;
 k'ọphu mu e-meje ekemu ono,
 i gude onu ngu tya ono.
- 89 Okfu nggube Ojejoje
 l'a-nọ jeye lę tutu yoyo.
 Ẹ tọ mịngadu amingá l'imigwe.
- 90 Ịinoduje bụru
 o-me-g'o-kfuru;
 tsube l'ọgbo sweru ọgbo.
 I meru mgboko dobe;
 yọ dụ ege i doberu iya.
- 91 Iphe bụ iphe i kfuru l'ọ ha;
 bę dụkota ege i kfuru iya jeye ntañ-a;
 kę l'iphemiphe ọbule l'ejeru ngu ozi.
- 92 Ndege ekemu ngu te shiru
 l'ọdungu dụ mu mma;
 mę mu alakwa l'iyi teke ono,
 mu shi eje iphe-ẹhuka ono.
- 93 Ẹ to nwedu lę mu azahaa
 ome iphe ị sụru t'e meje;
 kę l'ọ bụ iya b'i gude dobe mu ndzụ.
- 94 Dzonua mu; kę lę mu bụ nke ngu;
 bya akpakowa iphe ị sụru
 t'e meje l'ọ ha makotaru.
- 95 Ndu akirishi kwagebewaru
 akwagebe t'ẹphe mebyishia mu.
 Ole mu a-tuko iphe ị turu
 l'ekemu kwakọbe l'ime obu mu;
 l'ari iya ariri.
- 96 Iphe bụ iphe a sụru l'ọ
 dụ-geru mma;

- bẹ mu phụkwaru l'ọ
 nwetsuaru ẹke ọ phọduru.
 Obenu l'ekemu ngu te
 nwedu ẹke ọ ghọduru iya.
- 97 Ekemu ngu bẹ mu yekwaru obu nshinu.
 Mu evujeru iya l'obu mkpụrumkpuru.
- 98 Ekemu ngu emeje tẹ mu ka
 ndu ọhogu mu ọmaru iphe;
 kẹ l'ooşwijeru mu eswiru mkpụrumkpuru.
- 99 Ẽnya gbe kakwa mu oru l'iphe;
 maḷe ndu ezi mu iphe;
 kẹle kẹ ekemu ngu anọduje
 mu l'obu tekenteke.
- 100 Mu ka ndu bụ ọgurenya ọmaru iphe;
 kẹle mu anọduje eme ekemu ngu.
- 101 Mu wofukotaru ẹka l'iphe bụ iphe dọ ẹji;
 k'ọphu mu e-meje okfu ngu.
- 102 Mu ta gbadobukwaa
 ekemu ngu; kẹ l'ọ bụ
 nggubedua l'onwongu
 ziru mu iya.
- 103 Ege okfu atso-bekwanu mu ẹna!
 Ọ kakwa mu manu-engu ọtso ẹna.
- 104 Uru, mu eritaje l'ome
 ekemu ngu bụ l'ooşmeje tẹ mu kwaa ẹnya.
 Ọo ya meru iphe ugho dọ
 mu ashị; m'o -ruhuru;
 ọ dọ idagha.
- 105 Okfu ngu bụ urọku, mu gude
 aphu ẹke mu a-dzo okpa;
 bya aburu iphoro, ọoru mu l'uzo.
- 106 Mu riwaru angu; kpebua ya l'obu mu;
 lẹ mu a-nodu eme iphe ekemu ngu ono,
 vudo nhamunha ono kfulu.
- 107 Mu jenukawaru iphe-ehuka.
 Gudenu kẹ okfu ono,
 shi ngu l'onu ono; mee
 tẹ ndzọ dzua mu; nggube Ojejeje.
- 108 Nggube Ojejeje;
 natanu ajaja-wa, mu gude
 obu mu aja ngu-wa.
 Nggu ezikwaa mu phu ẹge ekemu ngu gbaru.
- 109 A makwaru-a lẹ mu
 achijeru ndzọ mu l'eka tekenteke;
 obenu l'ẹ t'o nwedu lẹ mu
 azahaa ekemu ngu.
- 110 Ndu akirishi gbaaru mu ọnya.
 Obenu lẹ mu te esibua
 l'ekemu ngu yeswee okpa.
- 111 Ekemu ngu bụ okè-iphe mu jeye lẹ tutu yoyo.
 Ọ bụ iya emeje tẹ ẹhu atso mu ẹna.
- 112 Iphe mu kpeburu l'obu mu
 bụ tẹ mu meje iphe ekemu ngu kfulu
 jeye teke mu a-nọ-bebe.
- 113 Epe aduje mu ashị;
 mbu ndu, anọduje abọ obu ẹbo.
 Obenu l'ekemu ngu; bẹ mu yekwaru obu.
- 114 Ọ bụ nggu bụ ẹke mu
 edomije onwomu;
 bya aburu ọlo ndzọ mu.
 Ọ bụ l'okfu ngu;
 bẹ ayi chiru ukfu kwẹe.

- 115 Unu pakwaru mu haa;
unubẹ ndu iphe dụ ẹji;
k'ophu mu a-nọdu eme
ekemu kẹ Nchileke mu.
- 116 Gudeshia mu ike ẹge
i kweru mu ụkwa iya;
k'ophu mu a-nọdu ndzụ.
Be ekwekwa tẹ iphe ono,
mu ele ẹnya iya ono buru mu kẹ mmanu.
- 117 Gudeshinua mu ike;
k'ophu aa-dzọfuta mu.
Tekenteke kpọ;
bẹ mu a-nọdu akwabẹ
ekemu ngu ono egvu.
- 118 Ijikaje ndu, haru ekemu ngu;
wata ome iphe ọdo;
kẹ l'ẹregede, ẹphe agba
te enweduru ẹphe ishi.
- 119 Iphe bụ ndu akirishi,
nọ lẹ mgboko; bẹ iikpofuje l'ọ bụ ntụ.
Ọọ ya meru iphe mu yeru ẹhu l'ekemu ngu.
- 120 Ẹhu amakọta mu jijiji l'ẹke mu atsụ ngu egvu.
Mu atsụkwaphu ekemu ngu egvu.
- 121 Mu mewaru iphe gbaru nụ;
buru iphe vudo nhamunha.
Byiko; ba apakwaru mu
haaru ndu akpa mu ẹhu.
- 122 Byiko; kwenua nwozi ngu
ụkwa l'ii-nọdu eleta mu ẹnya.
Be ekwekwa tẹ ndu eku
onwẹphe ekeku kpa mu ẹhu.
- 123 Mu lenyaakwaru ẹnya;
mu ta amahẹ iphe mu ele;
l'ẹke mu ele ẹnya t'ị bya adzọfuta mu;
bụ iya bụ iphe nggube
onye doberu ẹka ndoo
kweru mu ụkwa iya.
- 124 Menuru yeru mubẹ nwozi
ngu l'ẹge n-yemobu ngu dụ;
nggu ezia mu iphe ị tọru
okpa iya sụ t'e tsoje.
- 125 Mbẹdua bụ nwozi ngu;
byiko menua t'iphe dojee mu ẹnya;
k'ophu iphe ị tọru l'ekemu e-do mu ẹnya.
- 126 Nggube Ojejoje;
ọ gbaakwaru teke ii-me ire;
kẹ l'ekemu, ị tọru b'ẹ tee tsohekwa.
- 127 O bụ okfu lẹ mu yeru ekemu ngu obu
karia ẹge mu yeru iya
okpobe mkpọla-ododo;
- 128 buru okfu lẹ mu kwetaru
l'ekemu ngu ono vudo nhamunha;
meru iphe iphe bụ ụgho dụ mu ashị.
- 129 Iphe ị tọru l'ekemu dụ biribiri;
O bụ iya meru iphe mu
gude obu mu l'ọ ha
l'etso iya l'o ruberu iya.
- 130 Teke a kowaru iphe okfu
ngu bụ b'ọ nujẹ iphoro;
l'emeje tẹ ndu eswe maru iphe.
- 131 Mu ghecharu ọnu l'atụ hẹnguhengu;
l'ẹke ọogu mu tẹ mu meje

- iphe i t̄uru l'ekemu ngu.
 132 Lenua ɛnya l'ɛke mu n̄o;
 meeru mu eze-iphe-oma;
 b̄u iya b̄u ɛge iimejeru
 ndu yeru ngu obu.
 133 Gude n̄u okfu ngu duzije mu ɔzo;
 k'op̄hu iphe d̄u ɛji ta
 abyad̄u bya ab̄uru eze l̄e ndz̄u mu.
 134 Gbaf̄uta mu l'ɛka ndu l'akpa mu ɛhu;
 k'op̄hu mu a-n̄odu edobe ekemu ngu.
 135 M̄uaru m̄ube nwozi ngu ɔnu-ɔchi;
 nggu ezia mu iphe n̄o l'ekemu ngu.
 136 ɛnya-mini aw̄ushi mu l'ɛnya;
 kele ndiphe te etsodu ekemu ngu.
 137 I b̄u onye doberu ɛka ndoo nggube Ojejoje;
 ikpe ngu vudo nham̄unha.
 138 Iphe i t̄ushiru l'ekemu dobe
 vudokota nham̄unha;
 b̄ukotar̄u ire-lan̄u.
 139 Obu, mu yeru ngu rimiwaru mu ishi;
 kele ndu ɔhogu mu ta
 gubedu okfu ngu iphe.
 140 Ʋkwa, i kweshiru b'a
 t̄owaru nwehu datak̄ota.
 M̄ube nwozi ngu b'ɔ d̄u mma nt̄umatu.
 141 A marua l̄e mu b̄u iphe-mmanu;
 t'ɔ d̄u iphe a ḡuberu mu.
 Obenu l̄e mu ta azahad̄u
 ome iphe ekemu ngu kfu ru.
 142 Odobe-ɛka-ndoo nke ngu;
 be a-n̄o jeye l̄e tutu yoyo;
 ekemu ngu ab̄uru ire-lan̄u.
 143 Iphe-ɛhuka byawaru mu; aph̄u abyaru mu.
 Obenu l'ekemu ngu ehele mu-a uhere.
 144 Iphe i t̄uru l'ekemu dobe;
 be vudo nham̄unha jeye l̄e tutu yoyo.
 Menua t'iphe doje mu ɛnya;
 k'op̄hu mu a-n̄odu ndz̄u.
 145 Mu gude obu mu l'ɔ ha
 l'eku ngu; zan̄a mu oku nggube Ojejoje;
 k'op̄hu mu a-n̄odu eme
 iphe i t̄uru l'ekemu.
 146 O b̄u nggubedua be mu
 eku; dz̄onua mu;
 k'op̄hu mu a-n̄odu eme iphe i t̄uru l'ekemu.
 147 Mu egbeshije t̄emanu nchi ab̄ohu;
 wata ochi mkpu t'e yeru mu ɛka;
 ɛke ɛnya mu n̄o ab̄uru l'okfu ngu.
 148 ɛnya ebuje mu sasarasangu
 ɛnyashi mgburumgburu;
 k'op̄hu mu a-t̄o nwehu
 r̄ia ɔriri l'ɔkwa i kweshiru.
 149 Gudenu ke n-yemobu ngu n̄a olu mu.
 Gudenu ke ikpe ngu,
 vudo nham̄unha;
 mee t̄e ndz̄u dzua mu; nggube Ojejoje.
 150 Ndu an̄oduje ach̄i ɛjo idzu n̄okwa ntse.
 Obenu l'ɛphe te emejedu
 iphe ekemu ngu kfu ru.
 151 Iinokwa ntse;
 nggube Ojejoje;
 ekemu ngu l'ɔ ha t̄ukokwa b̄uru ire-lan̄u.

- 152 Teke, tehakpowaru etete;
 bẹ mu shi l'ekemu ngu maru
 l'i turu iya dobe tọ nọo jeye lẹ tutu yoyo.
- 153 Lenua ẹnya l'iphe-ẹhuka, mu eje; dzọo mu;
 kẹle mu ta gbadobukwaa ekemu ngu ono.
- 154 Hanuuru mu enge; gbafuta mu;
 Gudenu kẹ ukwa,
 bu nggubedua kweru iya;
 mee tẹ ndzụ dzua mu.
- 155 Ndzofuta nọ ndu akirishi ụzenya;
 kẹ l'ẹphe te esejedu ẹge
 ẹphe e-me maru iphe
 i tọru okpa iya sụ t'e tsoje.
- 156 Obu-imiko nke ngu;
 nggube Ojejoje paru apaa.
 Gudenu kẹ ikpe ngu,
 vudo nhamunha; mee tẹ ndzụ dzua mu.
- 157 Ndu, bu ndu ohogu mu,
 l'akpa mu ẹhu hakwa l'igwe.
 Oke ẹ to nwedu ẹge ọo-du;
 tẹ mu gbe bya agbado ekemu ngu.
- 158 Ndu ẹ -te gudedu ire ẹphe
 ẹka bẹ agbaruje mu meji
 teke mu phuru ẹphe;
 kẹ l'ẹphe te emejedu iphe okfu ngu kfulu.
- 159 Phuru ẹge mu yeberu
 obu l'eme iphe i turu l'ekemu.
 Gudenu kẹ n-yemobu ngu;
 mee tẹ ndzụ dzua mu; nggube Ojejoje.
- 160 Okfu ngu l'ọ ha bu
 okpobe okfu;
 ikpe ngu ono,
 vudo nhamunha ono aburu ojejoje.
- 161 Ndu ishi anọduje akpa mu ẹhu;
 l'ẹ b'ọ du iphe mu meru ẹphe.
 Obenu l'okfu ngu anọdje
 anma mu ẹhu anmanma.
- 162 Okfu ngu emeje t'ẹhu tso mu
 l'ọ bu onye lutaru iphe ha nshinu l'ogwu
- 163 Ugho du mu ashị;
 mu akpo-yijeru iya ukuvu.
 Obenu l'ophu bu ekemu ngu;
 bẹ mu yekwanuru obu.
- 164 Ugbo esaa l'uboku;
 bẹ mu ajajẹ ngu ajaja
 k'ikpe ono, iikpeje nhamunha ono.
- 165 Ndu yeru obu l'ekemu ngu;
 bẹ ẹhu aduje agu nshinu;
 t'ọ bu l'ọ nweru iphe bya
 a-buru ukfu kpo ẹphe.
- 166 Mu nọ ngaberu nggube Ojejoje
 t'i bya adzofuta mu.
 O bu iphe bu ekemu ngu;
 bẹ mu anọduje etso.
- 167 Mu emeje iphe i turu l'ekemu;
 kẹle mu yeru iya obu yeshia ya ike.
- 168 Mu anọduje eme iphe bu
 iphe i turu l'ekemu;
 kẹ l'iphemiphe obule,
 mu eme b'i makotaru.
- 169 Tẹ mkpu, mu echi runua ngu nchi;
 nggube Ojejoje.

- Menua tẹ iphe doje mu
 ẹnya, bụ iya bụ iphe
 i kweru ụkwa iya.
- 170 Byiko tẹ arọro, mu arọ ngu runua ngu nchị.
 Nafutanu mu ege ono,
 i kweru ụkwa iya ono.
- 171 Mu a-nọduje aja ngu ajaja tekenteke;
 ke l'i ziru mu iphe i tọru
 okpa iya; sụ t'e tsoje.
- 172 Mu e-gude ọnu mu gua okfu ngu l'egvu;
 ke l'ekemu ngu l'ọ ha
 vudokota nhamunha.
- 173 Kwagebejenu akwagebe; oyeru mu ẹka;
 kele mu hataru otso ekemu ngu.
- 174 Iphe agụ mu nụ bụ t'i
 dzofuta mu;
 nggube Ojejoje.
 Ekemu ngu anọduje ehe mu uhere.
- 175 Hanụa mu tẹ mu nọdu ndzụ;
 k'ophu mu a-jajẹ ngu ajaja.
 Menua tẹ ekemu ngu ono
 gudeshia ndzụ mu.
- 176 Mu kpaphuhuwaru l'ọ bụ
 aturu, tufahuru etufahu.
 Byiko; chonua mube nwozi ngu;
 kele mu ta agbadokwa ekemu ngu ono.

120

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Mu rakuru Ojejoje
 teke mu nọ l'iphe-ẹhuka;
 yọ nua olu mu.
- ² Nggube Ojejoje;
 dzofutanu mu l'ẹka ndu ntuphu-ire;
 me l'ẹka ndu ẹregede.
- ³ Unube ndu ẹregede;
 ?bụ ngunu be unu ari
 le Ojejoje e-me unu.
 Mbu; ?bụ ngunu;
 be unu ari l'ọ iphe
 oo-gude byakfuta unu.
- ⁴ Oo-zi ndu soja; ẹphe egude
 akfu, tųpyishiru ọnu
 bya ahua unu ahuhu.
 ẹphe e-me unu;
 unu adaburu l'ẹke ono,
 l'ata kfukfukfu l'ọ bụ icheku-oku.
- ⁵ Nshobukwaa mu;
 kele mu bu l'alị Mésheku.
 Nshobukwaa mu;
 kele mu bu l'ulo-ekwà ndu Kéda.
- ⁶ O tewaru ẹnya teke mu
 le ndu kpọru ẹhu-agu ashị shi butaru.
- ⁷ Obenu le mbedua bụ onye
 anọduje achọ ọzo ẹhu-agu.
 O -bųje teke mu ekfuru
 ẹphe okfu bebebele;
 ẹphe eme t'ẹphe tso mu ọgu.

121

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Mu paliru ẹnya;

- lee l'ugvu ugvu ono;
 bya aji:
 “?Bụ awe bẹ ee-shi gbaaru mu mkpu?”
 2 Q bụ Ojejoje, bụ iya meru igwe;
 mee mgboko a-gbaru mu mkpu.
 3 E too kwekwa t'eturu chia ngu.
 Onye ono, eche ngu nche ono;
 bẹ mgbenya te erokwa.
 4 Onye ono, eche ndu Ízurelu nche ono
 te enwekwa lẹ mgbenya abya iya l'enya;
 k'ophu o bụru k'ekuru iya.
 5 Q bụ Ojejoje eche ngu nche;
 bụru iya bụ agu, kpuchitaru ngu nụ.
 6 E to nwedu iphe anwụ eme ngu l'eswe;
 to nwe iphe onwa eme ngu l'enyashi.
 7 Ojejoje e-me t'ẹ b'ọ dụ iphe
 e-me ngu nụ;
 bụru iya a-nọdu eche ndzụ ngu.
 8 Ojejoje a-nọdu edu ngu l'ejeje;
 l'edu ngu l'alala;
 tsube nta-a jeye lẹ tutu yoyo.

122

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nụ bụ Dévidi

- 1 Ehu tsọru mu ẹnà
 teke ephe sụru mu:
 “T'ayi je l'eze-ulo Nchileke!”
 2 Nta-a bẹ ayi vudowa
 l'obu-edukfu nggube Jerúsalemu.
 3 Jerúsalemu bụ mkpukpu,
 a kpuru; yọ tuga onwiya atugba.
 4 Q bụ l'ẹke ono; bẹ iphe bụ
 ikfu anọduje awụ ala;
 eje oja Ojejoje ajaja;
 mbụ ndu ikfu kẹ Ojejoje;
 bụ iya bụ iphe ị turu
 l'ekemu doberu ndu Ízurelu.
 5 Q bụ l'ẹke ono;
 bẹ aba-eze, aanọ ekpe ikpe nọ;
 mbụ aba-eze, shi l'ulo Dévidi.
 6 Unu kfuru nụ Nchileke
 tẹ nchị dụ Jerúsalemu ndoo:
 “Ndu yeru ngu obu; t'iphemiphe obule;
 bụkwaru ndu yeru ngu obu akpụto l'oborotu.
 7 Tẹ nchị dukwa ndu ụlo ngu ndoo;
 ẹhu-agu aburu kẹ ndu mkpukpu unu.”
 8 Mu gude okfu ẹhu unwunne mu;
 mẹ lẹ ndu ọnyà mu phẹ l'ekfu; sụ:
 “Tẹ nchị dukwa nggube
 Jerúsalemu ndoo!”
 9 Mu gude okfu ẹhu
 eze-ulo Nchileke,
 bụ Nchileke ayi achọ
 tẹ iphemiphe obule
 bụru akpụta yẹle oborotu lẹ Jerúsalemu.

123

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- 1 Mu paliru ẹnya mu lee
 l'ẹke ị nọ;
 mbụ l'ẹke ị nọ nggube

- onye ono, nọ l'aba-eze ngu l'imigwe ono.
- ² Q bụ ẹge ono nwoke,
bụ ohu anọduje ele nnajiufu iya ọnya l'ẹka;
mbụ ẹge ono nwanyi,
bụ ohu anọduje ele nwanyi,
nwe iya nụ ọnya l'ẹka ono;
bụ ẹge ayịbedua a-nọdu ele Ojejoje,
bụ Nchileke ayi ọnya l'ẹka
jeye teke ọo-phuru ayi imiko.
- ³ Phuaruru ayi imiko;
nggube Ojejoje.
Phuaruru ayi imiko.
L'ayi tataakwaru nshi
l'iphe ndu ọdo anọduje ekfu
l'ẹ to nwedu iphe ayi bụ.
- ⁴ Ayi tataakwaru nshi
kẹ ọchi, ndu eku onwephe
ekuku anọduje achị ayi;
mẹ k'ẹge ndu etu
onwephe oke ẹpha
anọduje ekfu l'ẹ t'o nwedu iphe ayi bụ.

124

Egvu, aaguje teke eje Jerúsalemu; onye deru iya nụ bụ Dévidi

- ¹ Tẹ ndu Izurelu tuko kfu ya; su:
Lẹ ndege Ojejoje ta nọ swiru ayi;
- ² ndege Ojejoje ẹ tọ nọ
swiru ayi teke ono,
ndiphe tsoru ayi ọgu ono;
- ³ mbụ teke ono, ẹhu nwuhuru
ẹphe ọku l'ẹke ayi nọ ono;
mẹ ẹphe elekwaa ayi lẹ ndzụ.
- ⁴ Ẹphe ge erikwa ayi l'ọ bụ utso;
mbụ bụru ọchoku-mini tsọta ayi tųgbua;
- ⁵ mbụ bụru ukporo-mini
kpota ayi;
ayi eje aburu ọ-la-l'iyi.
- ⁶ T'ajaja bụru kẹ Ojejoje,
bụ onye ono, ẹ te kwedu
t'ẹphe gude eze
takashia ayi atakashị ono.
- ⁷ Anahụ, ayi nahuru ẹphe
dụwa l'ọ bụ nwenu,
nahuru onye agba ọnya ẹnu.
Ọnya ọbu swewaru iphòró;
ayi anahụ gbalashia.
- ⁸ Q bụ Ojejoje, bụ iya meru
igwe; mee mgboko;
bẹ eeshije l'ẹka agbaru ayi mkpu.

125

Egvu, aaguje teke eje Jerúsalemu

- ¹ Ndu dakoberu Ojejoje
dụ l'ọ bụ Ugvu Záyonu,
bụ 'enwubata enwubata.
Q bụ ugvu, a-nọ jeye
lẹ tutu yoyo.
- ² Q bụ ẹge-a, ugvu nọ-pheru Jerúsalemu
mgburumburu-wa;
bụ ege Ojejoje a-nọ-pheje
ndibe iya;
tsube nta-a gbururu jeyewaru.

- ³ Ndu akirishi ta abugbukwaru ishi l'alì ono;
mbù alì ono, e ketaru nù
ndu doberu ẹka ndoo ono.
Ọdumeka bẹ ndu ono,
doberu ẹka ndoo ono
e-yekwa ẹka l'ome iphe dù ẹji.
- ⁴ Nggube Ojejoje;
menuaru ndu ọma ọhuma;
mbù ndu ono, obu gùru iphoro ono.
- ⁵ Ọ bụ l'iphe bụ ndu eshi ọzo,
ẹ-te vudodu nhamunha
bẹ Ojejoje a-tùko ẹphe lẹ
ndu eme iphe dù ẹji l'alì-a wofukota.
Tẹ ẹhu-agu bukwaru kẹ Ịzurẹlu.

126

Egvu, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Teke Ojejoje dulataru ndu ono,
a kpuru lẹ ndzù ono azù lẹ Záyọnu
b'ọ duru ayi l'ọ bụ nrọ.
- ² Ayi muru ọnu-ọchi;
gua egvu ẹhu-otso-ẹna.
Ndu ọhodo ekfulahaa; sù:
"Lẹ Ojejoje meekwaru ẹphe iphe ha nshinu."
³ Ojejoje meekwaru ayi iphe ha nshinu.
Yọ buru iya meru;
ẹhu atsọ ayi ẹna.
- ⁴ Nggube Ojejoje;
menua t'iphe duru ayi lẹ mma
ege ono, nggele atsoje
atsotso bya agbaa mini l'alì ọkponku ono;
- ⁵ k'ọphu ndu gude ẹnya-mini
mebe iphe l'alì e-gude egvu
ẹhu-otso-ẹna kpata iya akpata.
- ⁶ Mbù l'onye ono, gude
ẹnya-mini mebe iphe l'alì;
a-gude egvu ẹhu-otso-ẹna
vuru iphe ọ kpataru l'okfu iya lata.

127

Egvu, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nù bụ Sólomọnu

- ¹ Ọ -buru lẹ Ojejoje
ta kpudu ọlo l'onwiya;
kwa aphụ bẹ ndu akpù iya nù eri.
Ọ -buru lẹ Ojejoje
te chedu mkpukpu;
kwa aphụ bẹ ndu eche iya nù eri.
- ² Ọ kwa kẹ mmanu;
bẹ iitehuje lẹ nchi-abọhu;
bya alasweta alasweta;
ẹke iise akanya nri, ii-ri;
kẹle ndu Ojejoje yeru obu
abuje: ẹphe zẹkwadurua lẹ mgbenya;
yo wotawaru ẹphe iphe ẹphe e-ri.
- ³ Ụnwegirima bụ ọkè-iphe shi Ojejoje l'ẹka;
Ọtsu ime aburu obunggo, shi Ojejoje l'ẹka.
- ⁴ Ụnwegirima, a muru
l'okorọbya adù l'ọ bụ akfù,
nọ l'ẹka mkparawa.
- ⁵ Ọnu-ọma bụ k'onye chị iya chị-jia ẹkpa iya.
Iphere te emedu iya teke
yele ndu ọhogu iya

aswọ uswo l'obu-edukfu mkpukpu.

128

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Onu-oma bu k'iphe
bu ndu atsụ Ojejoje egvu;
mbụ ndu bu ụzo iya;
be ephe etso.
- ² Onye ono a-nodu ndzụ;
ria iphe o setaru l'akanya;
ehu-otso-ena; me k'oma aburu nk'iya.
- ³ Nyeegwu a-nodu le nke ngwu;
du l'o bu oshi vayinu, ami amimi.
Unwu ngu adu l'o bu
ekali-oshi olivu;
no-pee ngwu mgburumgburu.
- ⁴ Ono bu ege onye a goru
onu-oma nu a-du;
mbu onye atsụ Ojejoje egvu.
- ⁵ Te Ojejoje shikwa le Zayonu
goru onu-oma nu ngwu;
nggu anodu phu ege uba
Jerúsalemu a-habe jeye
l'oge nka-ezekuna nke ngwu.
- ⁶ Ii-no ndzụ; phu unwu
nwanwanwaranwa ngwu.
T'ehu-agu bukwaru ke ndu Izurelu.

129

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- ¹ Te ndu Izurelu tuko kfu ya; su:
Le ephe shi mu okpa ehu
teke mu bu nwata.
- ² Keshinu teke mu bu nwata;
be ephe shi mu okpa ehu;
obenu l'ephe te mekputadu mu.
- ³ Ephe gudewa echachi chia mu;
kpachaa mu akpacha.
Onya, ephe chishiru
ye mu l'okpurukpu-azu
du l'o bu eke a waru oswa.
- ⁴ Obenu le Ojejoje bu
onye doberu eka ndoo.
O towaru mu l'egbu,
ndu akirishi shi kee mu;
mu enwewaru onwomu.
- ⁵ T'iphe bu ndu Zayonu
du ashi
bukwaru ndu e-gude iphere laphu azu.
- ⁶ T'ephe dukwa l'o bu ewu,
furu l'eli eswulo, abuje:
O -bya bya evuta;
anwu ewowaru iya chigbua.
- ⁷ Ewu ono ahatabeje nwanshi;
k'ophu bu l'onye jeru iya
egbuta abuje; o -gbua nta gbua imo;
too gbutadu ophu e-ji iya ogbogbo-eka;
k'ophu o buru ophu e-dzu ochileka.
- ⁸ Ophu ndu esweta esweta 'asujekwa nu ephe:
"Te Ojejoje gokwaaru unu onu;
l'ephe gude epha Ojejoje l'agoru ephe onu."

130

Egvu, aaguje teke eeje Jerúsalemu

¹ Mu nọ l'echi ebo iphe-ẹhuka raku ngu;
nggube Ojejoje.

² Byiko Nnajiufu;
nụnua olu mu.
Ngabẹnuru mu nchi
lẹ mkpu, mu echi anụ ngu.

³ Ndege nggube Ojejoje;
akwakọbeje ẹjo iphe
onyemonye ọbule eme;
Nnajiufu; ?bụ onye a-dụ ike vudo ngu l'ifu?

⁴ Obenu l'igguje nvu.
Yọ bụru iphe ono
meru iphe aatsụ ngu egvu.

⁵ Mu nọwa ngabẹru Ojejoje.
Mu nọwa l'ele ẹnya iya.
Yọ bụru l'okfu iya;
bẹ mu daru ngabẹru.

⁶ Mu nọwa ele ẹnya Nnajiufu
karia ẹge onye nche
anọduje eche tẹ nchi
bọhu-kebe;
mbụ lẹ mu ka ole ẹnya
Ojejoje mẹ l'ẹge ndu nche
anọduje elebe ẹnya
nchi-abọhu.

⁷ Byiko Ízurẹlu;
t'ẹnya unu nọdulwa l'ẹke Ojejoje nọ;
kẹ l'ọ bụ iya bụ onye eyeje
obu yenuka iya eyenuka;
bụru iya agbafutaje madzụ
l'iphe dọ ẹji iya l'ọ ha.

⁸ Ọ bụ yẹbedua l'onwiya
a-gbafutakota ndu Ízurẹlu
l'iphe dọ ẹji, ẹphe meshiru l'ọ ha.

131

Egvu, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nọ bụ Dévidi

¹ Nggube Ojejoje;
mu te ekukwa onwomu ekuku;
ọphu mu 'egvujekwaaru
madzụ ẹnya kfurukfuru.
Mu ta ayọjekwa ọshi
l'iphe ẹka mu ẹ-te rudu;
ọphu mu ejejekwa okobe
ẹka l'iphe ka mu nọ.

² Iphe doru mu ẹnya bụ
lẹ mu dobekpeleruphu
onwomu nwandoo.
Ọ bụ ẹge nwata,
a mifuru ọnu l'ẹra anọje
nwandoo l'ẹhu nne iya
bụ ẹge mbẹdua nọkpelephu nwandoo.

³ Byiko; unubẹ ndu Ízurẹlu;
tẹ ẹnya unu nọdunu l'ẹke Ojejoje nọ;
tsube nta-a jeye lẹ tutu yoyo.

132

Egvu, aaguje teke eeje Jerúsalemu

¹ Nggube Ojejoje;

- nyatanu Dévidi;
 nggu anyata iphe-ehuka,
 o jeberu.
- ² O guru enwa;
 ria nte l'ifu Ojejoje;
 mbu ribua l'ifu Okaribe ke Jekopu:
- ³ "Le ya ta atudu okpa l'ulo iya;
 ishi te eru iya l'oshi;
- ⁴ ya te ekwe te mgbenya bya iya l'enya;
 mbu t'enya mee ya
 gadzugadzu ke mgbenya;
- ⁵ jeye ya aphua eke a-buru ke Ojejoje;
 mbu eke Okaribe ke Jekopu e-buru."
- ⁶ Ayi nwaru l'o no le Efuratu;
 tugbua je aphua ya le
 mgbegu Kiriyatu-Jerimu.
- ⁷ Ayi asu: "Unu t'ayi jenu
 l'ulo-ekwa Nchileke.
 Unu t'ayi jenu je anodu iya
 l'okpa; baaru iya aja.
- ⁸ Gbeshinu; nggube Ojejoje;
 bya l'ogbodufu ngu;
 nggu le Okpoko
 Ogba-ndzu ngu ono,
 ekoshi ege ike ngu habe ono.
- ⁹ Te ndu achijeru ngu aja
 yenua odobe-eka-ndoo l'o bu uwe.
 Ndu yeru ngu obu agua
 egvu ehu-otso-ena."
- ¹⁰ Gudenu okfu ehu Dévidi,
 bu nwozi ngu
 nyata onye ono,
 i wuru manu l'ishi gude mee ya;
 yo buru eze ono.
- ¹¹ Ojejoje riburu Dévidi angu;
 mbu angu, e ta amingadu aminga;
 to nwe l'oo-nonyaa;
 to vuhedu ire.
 O suru iya: "L'onye lanu le
 awa ngu be ya e-me t'o
 nodu l'aba-eze ngu.
- ¹² O -buru l'unwu ngu doberu
 ndzu, ephe l'iya gbaru;
 l'eme iphe ya turu l'ekemu;
 oo ya bu; l'unwu ephe
 a-nwaru l'aba-eze ngu
 gbururu jeyewaru."
- ¹³ Ojejoje gudewa eka iya fota Zayonu;
 ke l'eke ono du iya mma
 te ya buru iya eburu;
 ke l'o suru:
- ¹⁴ "O bu eke-a; be ya e-me ufu
 iya jeye le tutu yoyo;
 buru l'eke-a be ya e-dobe aba-eze iya;
 ke l'o bu ege o du iya mma ndono.
- ¹⁵ Ya a-goru onu nu iya t'o
 nweru iphe nweru k'etsubo iya.
 Ndibe iya ndu ndu k'ukpa;
 be ya a-nodu anu-ji ephe.
- ¹⁶ Ndibe iya, achijeru Nchileke aja;
 be ya e-ye ndzofuta l'o bu onye yeru uwe.
 Ndibe iya, yeru Ojejoje obu

a-gu egvu ehu-otso-ena.

- 17 Yò buru eke ono; bẹ ya
e-shi l'onu-ulo Dévidi;
nụ onye lanụ ike;
muru oku ye l'uroku onye
ya wuru manụ l'ishi gude chia ya eze.
- 18 Ya e-me t'iphere gude ndu ohogu iya.
Obenu lẹ yẹbedua; bẹ ya
e-kpube okpu-eze, acha pemu-pemu."

133

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu; onye deru iya nụ bu Dévidi

- 1 Lewaru ege o du-be mma;
bya adu ugву;
te unwunna bukobe;
tugbabe buru nanu.
- 2 O dulephu l'o bu
okpobe manụ, eshi mkpo,
a wuru Eronu l'ishi;
yo shi iya l'ishi tsófuta iya l'ẹji-agba;
gbaa ya gorogoro tsófuta l'olu uwe iya.
- 3 O dukwaphu l'o bu eke iji
Ugву Hemonu ada lẹ
Ugву Záyonu.
O bu l'eke ndu du ege ono;
bẹ Ojejoje agọjeru onu nk'ia nụ;
mbụ onu ophu bu ndzụ gbururu jeye.

134

Egву, aaguje teke eeje Jerúsalemu

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja;
unubẹ ndu ozi Ojejoje l'unu ha;
unubẹ ndu anọduje ejeru
Ojejoje ozi l'ulo iya l'enyashi.
- 2 Unu palia eka unu imeli
l'ulo, du nsọ ke Ojejoje; kele iya ekele!
- 3 Te Ojejoje, bu onye meru
igwe mee mgboko
shikwa lẹ Záyonu gooru ngu onu.

135

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
Unu tua Ojejoje epha.
Unu jaa ya ajaja;
unubẹ ndu ejeru Ojejoje ozi;
- 2 mbụ unubẹ ndu eje ozi l'ulo Ojejoje;
mẹ l'oma ufu Nchileke ayi.
- 3 Unu tua Ojejoje epha;
kele Ojejoje du mma.
Unu gua egvu gude jaa ya ajaja; ke l'o bu
iphe gbaru nụ ndono;
- 4 kele Ojejoje fọtawaru Jékọpu t'o buru nk'ia;
mbụ l'o hatawaru Ízurẹlu t'o
buru ndu yẹbedua gẹdegede nwe.
- 5 O doru mu enya lẹ
Ojejoje ha nshinu;
mbụ lẹ Nnajiufu ayi kakọta iphe, bu agwa.
- 6 O bu iphe du Ojejoje mma;
bẹ oomeje l'imigwe;
mẹ lẹ mgboko.
Yò buru iphe du iya mma;

- bẹ oomeje l'eze ẹnyimu; mẹ l'ebo, nọ iya nụ.
 7 O bụ iya emeje tẹ urukpu shi
 l'ẹke mgboko beru dube eruru.
 Oomeje t'egbe-igwe gbaa teke o chi mini;
 l'emeje tẹ pherephere shi
 l'ulo eke o tu-chiru iya wata ephephe.
 8 Iphe bụ okpara lẹ Ijiputu b'o chigbushiru;
 mbụ iphe bụ okpara lẹ madzụ; mẹ l'elu.
 9 O gude iphe-ophulenyia;
 mẹ iphe-ohubama,
 dugbaa biribiri mekoshi unubẹ ndu Ijiputu.
 Yọ buru iphe o gude
 hùà Fero yele ndu ozi iya àhùhù.
 10 Mbakeshi, dọ l'igwe b'o chitsushiru;
 bya egbushikwaaphu ndu
 eze, shihugbaaru ike.
 11 O gburu Sihonu, bụ eze ndu Amoru;
 bya egbua Ogu, bụ eze ndu Báshanu;
 bya egbushikota eze ndu Kénanu l'ephe ha.
 12 Yo woru alị ephe washiaru
 ndu nk'ia, bụ Ízurelu;
 t'ọ buru okè-iphe ephe.
 13 Epha nggube Ojejoje
 anoje jeye lẹ gburruru.
 Ophu a byadu bya azaha
 ngu azaha dube l'ogbo sweru ogbo;
 14 kele Ojejoje a-haru ndibe iya enge;
 gude ege ono dua ndu ejeru iya ozi obu.
 15 Agwa ndu ohodo butua
 mkpola-ododo yele mkpola-ocha;
 bụ iphe madzụ gude eka mee.
 16 O nweru onu;
 ole e too kfudu okfu;
 nweru enya;
 ophu o phudu uzo.
 17 O nweru nchi;
 ophu 'onudu iya iphe.
 To nwe ume ndzụ, nọ iya l'ehu.
 18 Ndu eme iya nụ;
 a-du ege o du;
 mewaru iphe bụ ndu dakoberu iya nụ.
 19 Unubẹ ndibe Ízurelu;
 unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unubẹ ndibe Éronu;
 unu jaa Ojejoje ajaja.
 20 Unubẹ ndibe Lívayi;
 unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unubẹ ndu atsụ Ojejoje egvu;
 unu jaa Ojejoje jajaja.
 21 T'e shikwa lẹ Záyonu
 jaa Ojejoje jajaja;
 mbụ onye ono, bu lẹ Jerúsalemu ono.
 Unu jaa Ojejoje ajaja.

136

- 1 Unu kele Ojejoje ekele;
 ke l'ọ bụ onye, dọ mma.
 N-yemobu iya anoje jeye lẹ tutu yoyo.
 2 Unu kele Ojejoje ophu
 kakota iphe, bụ agwa.
 N-yemobu iya anoje jeye lẹ tutu yoyo.

- 3 Unu kele Nnajiufu, bu iya
bu ishi ke ndu, bu nnajiufu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 4 Onye, bu yebedua nwenkinyi iya
emeje iphe-ophulenyia, ha nshinu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 5 Onye, bu mmamiphe iya b'o gude mee eligwe.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 6 Mbụ onye, woru mgboko-a
l'ọ ha phushia l'eli mini.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 7 Onye, bu iya meshiru
eze iphoro-a, dutsua biribiri-a.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 8 Onye, bu iya meru enyanwu t'o chije l'eswe.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 9 Onye, bu iya meru onwa;
me mkpo-kpodo t'o chije l'enyashi.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 10 Unu kele onye chigbushiru
iphe, bu iphe waru nne iya oswa le Ijiputu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 11 Onye, shi le Ijiputu dufuta unwu Izurelu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 12 Yo buru l'agburu-ehu iya
b'o gude dufuta ephe.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 13 Unu kele onye, bu iya
kekahuru Eze Enyimu Uswe ebo.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 14 Onye, duru ndu Izurelu; ephe eswee ya.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 15 Yo kpota Fero yele ndu
soja iya l'ephe ha kporu ye
le Eze Enyimu Uswe ono.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 16 Unu kele onye, bu iya
duru ndibe iya ije l'echi-egu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 17 Onye, chigbushiru ndu eze, nweru ike.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 18 Onye, gbushikwaruphu
ndu eze, a maru ephe ephe.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 19 O gburu Sihonu, bu eze ndu Amoru.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 20 Yo bya egbua Ogu, bu eze ndu Bashanu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 21 O woru ali ephe nu onye
odo t'ọ buru okè-iphe iya.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 22 O bu nwozi iya; mbu Izurelu b'ọ nuru iya.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 23 Onye, bu iya nyataru ayibe
ndu e ta dudu iphe ayi bu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 24 O nafutaru ayi l'eka ndu achị ayi.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.
- 25 Yo bukwaru iya phu
azukota iphemiphe obule, no ndzu.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.

- 26 Unu kele Nchileke k'imigwe ekele.
N-yemobu iya anoje jeye le tutu yoyo.

137

- 1 Q bu l'iku enyimu Bábyilonu
be ayi byaru bya adoru;
raa ekwa; l'ayi nyataru Záyonu.
- 2 Ayi eworu une ayi kobe-gbaa
l'ekali-oshi wilo l'eke ono;
- 3 ke l'ayi ruru eke ono;
ndu, kpuru ayi le ndzu asu
t'ayi guaru ephe egvu.
Ndu ono, eme ayi
ome-liwe ono asu t'ayi
guaru ephe egvu emerema.
Ephe asu t'ayi cho egvu
ndu Záyonu nanu guaru ephe!
- 4 Q bu; ?nanu ege ayi e-shi
wota egvu, e gude ekutse Ojejoje
gulahaa l'alí ndu ohodo.
- 5 Q -buru le mu zaharu nggube Jerúsalemu;
te eka-utara mu nwuhukwa mu.
- 6 T'ire nyakwaru mu l'akpo;
m'o -buru le mu ta nyatadu ngu;
mbu; m'o -buru l'e to budu
nggube Jerúsalemu;
be mu meru mkpukpu,
emeje t'ehu kagee mu otso ena.
- 7 Nggube Ojejoje;
nyatakwa iphe ndu Edomu
meru mboku, ndu ohogu nataru Jerúsalemu.
Ephe turu uzu; su t'e tsukposhia ya.
T'e tsukposhia ya;
tsurua eke a turu okpa-ulo iya.
- 8 Unube ndu Bábyilonu;
iphe noru unu kwa o-la-l'iyi.
Ehu-otso-ena bu k'onye
a-kfu unu ugwo iphe-a, unu meru ayi-wa;
- 9 mbu onye a-nata unu
unwegirima unu, angu era
tupyashia le mkpuma.

138

- Egву, Dévidi deru
- 1 Nggube Ojejoje;
mu e-gude obu mu l'o ha jaa ngu ajaja.
Mu a-nodu l'ifu agwa gua
egvu gude jaa ngu ajaja.
- 2 Mu e-byishi ikpere l'uzo
eze-ulo ngu, du nsu;
baaru ngu eja.
Mu a-ja epha ngu ajaja;
ke l'i bu onye n-yemobu;
buru o-me-g'o-kfuru;
ke l'i meru epha ngu
yele okfu ngu; yo kakota
iphemiphe obule l'eli.
- 3 Teke mu rakuru ngu;
b'i zaru mu.
I meru; ike adu mu;
bya emee mu; mu anyalaha ndu.
- 4 Iphe bu eze unwu eliphe

- l'ephe ha a-ja ngu ajaja; nggube Ojejoje;
 mę ephe -nua okfu, shi ngu onu.
- ⁵ T'ephe gude uto ke Ojejoje
 gua l'egvu; ke l'odu-biribiri iya ha nshinu.
- ⁶ A makwaru-a le Ojejoje no oreke-imeli;
 obenu l'enya iya anokotaje
 l'eke ndu enya ephe laru ali no.
 Ndu eku onwephe ekuku;
 be onoduje ote-enya maru.
- ⁷ E to nwedu m'o -ruhuru;
 iphe-ehuka gbaa mu mgburumburu;
 iidobejele mu-a ndzu;
 t'e b'o du iphe e-me mu nu.
 Igudeje ike ngu nwulala ephe azu;
 mbu ndu gude iwe l'achi mu.
 Yo buru ike ngu ono;
 be igudeje dzofuta mu.
- ⁸ Nchileke, a-chiko iphe bu
 mkpa mu meeru mu.
 Nggube Ojejoje;
 n-yemobu ngu anoje jeye le tutu yoyo.
 Byiko; ba ahakwa ozi ono,
 i gude l'eka ono.

139

Egву-qma, Dévidi deru nu onye ishi egvu

- ¹ Nggube Ojejoje;
 i vwaru mu okpoma;
 maru ege mu gbaru.
- ² I maru teke mu nodu anodu;
 maru teke mu gbeshiru egbeshi.
 Inoduje ote-enya maru iphe mu ari l'obu mu.
- ³ I maru teke mu gbeshiru l'eye iphe;
 maru teke mu ze azee.
 Iphe bu uto mu l'o ha
 dokotaru ngu enya.
- ⁴ Qobuje; okfu -bya eshi mu l'onu lufuta;
 b'i makotawaru iphe mu
 abya ekfukfu;
 nggube Ojejoje.
- ⁵ I no-pheru mu
 mgburumburu: ifu l'azu.
 I wwaru eka ngu byabe mu l'ishi.
- ⁶ Amama ono, i maru mu ono
 dukwa mu biribiri;
 o bulephu l'e to dodu mu enya.
- ⁷ Bu awe be mu a-nodu,
 bu eke Ume ngu ta nodu?
 ?Bu awe be mu a-gbaru laa,
 bu eke e tji phudu mu?
- ⁸ Mu -pheru lasha l'imigwe;
 b'i nowa l'eke ono.
 Mu -tugbua; je agbaa
 oshi-azee mu l'ali-maa zeru; b'i nokwa iya phu.
- ⁹ Mu -phehu pheru phesweta
 uto enyanwu-ahata tugbua;
 m'o -bu pheru pherua eke
 enyimu tso-beru gburu;
- ¹⁰ l'eke ono be i-nodulekwaa edu mu;
 gude ike ngu l'eyetaru mu eka.
- ¹¹ Mu -su le mu marua l'ochi e-domi mu;
 l'iphoro a-buru-a enyashi;

- nọ-phee mu anọ-phe;
 12 bẹ ii-koshile-e l'ọchi ono
 ta bụdu ọchi l'ẹke i nọ.
 Enyashi ono a-nọdu
 echile-e swachaswacha l'ọ bụ echi eswe;
 kele nggubedua bẹ ọchi
 dule-ẹ l'ọ bụ iphoro.
- 13 Kẹ l'iphemiphe ọbule,
 nọ mu l'ime ẹhu bụ nggu meru iya;
 bụru nggu dzekfuru mu
 teke mu nọ nne mu l'ẹpho.
- 14 Mu aja ngu ajaja;
 kẹ l'i meru mu l'uzo,
 dụ egvu bya adụ biribiri.
 Iphe doru mu ẹnya ọhuma
 bụ l'ozu ngu dụ biribiri.
- 15 Okpu, nọ mu l'ẹhu l'ọ ha
 ta dudu ọphu e domiru ngu
 edomi teke ono, eeme mu l'edomi ono.
 Teke a nọ l'ẹke miru emimi
 dzekfua mu; mu aburu nanu;
- 16 b'i gudehawa ẹnya ngu phua
 ugwehu mu ọphu ẹ tii
 dzekfudua ẹge ọo-du.
 Tsuberu ẹ mbọku k'odungu;
 b'a tubuhawaru ru ujiku ole,
 mu a-nọ ẹ mgboko-a;
 mbu dehawa iya ru l'ekwo ngu.
- 17 Oriri ngu dukwa mma; nggube Nchileke.
 A -chikobe iya achikobe; b'ọ hakwa nshinu.
- 18 O -buru ẹ mu wata iya agugu;
 b'ọ kakwa ẹja, nọ l'alị l'igwe.
 Mu -kua mgbenya; tehu;
 bẹ mu ẹ nggu nọkwaa ẹge ayi nọ.
- 19 Nggube Nchileke;
 ọ dụ mu t'a sụ l'i chiko ndu akirishi gbushia.
 Unu paru mu haa;
 unubẹ ndu ono, ogbu ọchi
 anọduje agụ l'ọ bụ onye mini agụ ono.
- 20 Ndu ono anọduje ekfubyishi
 ẹpha ngu ekfubyishi;
 chita onwephe koga-beru
 ngu k'ome iphe dụ ẹji.
- 21 Iphe bụ ndu nggube Ojejoje dụ ashị;
 bẹ dukwa mu phu ashị.
 Iphe bụ ndu etso ngu okfu;
 bẹ mu a-nọdu akpo-yiru ukuvu.
- 22 Epe aduje mu ashị dushia mu iya ike;
 mbu ẹ mu agukobeje ẹphe ẹ ndu ọhogu mu.
- 23 Vochanua mu ọkpoma;
 nggube Nchileke;
 maru iphe nọ mu l'obu.
 Datanu mu;
 maru ẹge ọriri mu gbaru.
- 24 Lenua mu ẹnya maru;
 ?m'o nweru eke ọzo
 kpo-swehuru mu.
 O -buru l'o nweru;
 t'i dulata mu azu l'uzo kẹ ndu ojejoje.

- 1 Nafutanu mu l'eka ndu
akirishi; nggube Ojejoje.
Letanu mu enya;
te mu ba daba l'eka ndu
anoduje eme madzu iphe kpangangangu;
- 2 mbu ndu, bulephu ejo iphe;
be ephe anoduje l'oriri iya.
O bu ugu be anoduje
l'akpali mboku-mboku.
- 3 Ephe emeje ire ephe;
yoo tsu nko l'o bu ire agwo.
Okfu, shi ephe l'onu
egbu egbugbu l'o bu era ogiji.
- 4 Gudeshinua mu ike;
nggube Ojejoje;
te mu ba adalahu l'eka ndu akirishi.
Gbochitanu mu l'eka ndu
anoduje eme madzu
iphe-kpangangangu;
mbu ndu achu uzo, ephe
e-shi chikota mu okpa.
- 5 Ndu eku onwephe ekuku
gbawaru mu onya.
Ephe gebetsuaru ugbu; kwaberu mu;
gbashia onya; dooru mu l'uzo.
- 6 Iphe mu ekfujeru;
nggube Ojejoje bu l'oo
nggu bu Nchileke mu.
Nggube Ojejoje; genua nchi
le mkpu ono, mu echiku ngu ono.
- 7 Nggube Ojejoje, bu Nnajiufu mu;
nggube onye ike, adzofutaje mu nu;
nggube onye egbochitaje mu teke ugu daru;
- 8 Nggube Ojejoje;
be emekwaru ndu akirishi
iphe ono, agu ephe ono.
Be ekwekwa t'idzu ree l'ege ephe achu iya.
Odumeka; be ephe
a-watakwa ohu dulingu.
- 9 T'iphe a-dakfuta ndu ono,
gbaru mu mgburumburu ono
bukwaru iphe-ehuka,
ephe gude ire ephe kpataru onwephe.
- 10 Te icheku-oku, ata
kfukfuku kpukwaa ephe ishi.
T'a chikwaru ephe ye l'oku, enwu phophopho;
mbu l'ime nsu, ephe ta alufutadu alufuta.
- 11 Te iphe ndu ejo-okfu eme;
be ekekwaru ekeru l'ali-a.
Te iphe du eji chikwaa nta
ndu ono, anoduje eme madzu
iphe-kpangangangu ono.
- 12 Mu makwaru-a le Ojejoje
ahajeru ndu ukpa enge;
l'emejekwaphu te ikpe laaru
ndu e-te nwedu ege o haru iya.
- 13 Te mu rakwaa ya arara;
ndu doberu eka ndoo
a-jakwa ngu ajaja;
ndu obu ephe guru iphoru eburu le nke ngu.

141

Egву-qma, Dévidi deru

- ¹ Nggube Ojejoje;
mu araku ngu.
Gbanuaru mu mkpu egwegwa.
Nunua olu mu teke mu rakuru ngu.
- ² Tẹ ekfukfu, mu ekfu anụ ngu
shikwa ngu mkpọ l'ọ bụ insensu.
Tẹ ẹka, mu chiliru imeli l'ekfu anụ ngu
dukwa ngu l'ọ bụ anụ,
e gburu gude egworu ngu
ngweja l'uzo-urenyashi.
- ³ Yetanuru mu ẹka;
nggube Ojejoje;
tẹ mu dobe onu ndoo.
Menua tẹ mu daa ashị.
- ⁴ Be ekwekwa t'egu ome
ejo iphe wata mu agugu;
ophu mu 'etsokwaru ndu
akirishi wata ome ejo iphe.
Be ekwekwa tẹ mu tsoru
ephe ria iphe ephe kwakoberu.
- ⁵ T'onye doberu ẹka ndoo chia mu ru iphe.
Qo-du mu ru l'ọ bụ
iphe-qma; yo meeru mu iya.
T'ọ baaru mu ru mba.
Ono e-gberu du mu l'ọ bụ
manụ, eshi mkpọ bẹ ọowu mu l'ishi.
Qo-noduru atsọ mu ntumatu.
Obenu lẹ mu a-nodujelephu ekfu anụ ngu;
sụ t'i mee t'ejo idzu ndu akirishi ba avụ.
- ⁶ Ndu ishi ephe; bẹ ee-shi
l'onungonu ẹke ephe nọ nwutsushia.
Teke ono; ndu akirishi
amaru l'iphe mu kfuru bụ oswi-okfu.
- ⁷ Ephe asụ: "L'ọ bụ ẹge eegvukposhije alị;
kọ ọkori-a bụ ẹge a tūkashiru ọkpu
ayi nanụ nanụ l'ikiri-kpọo."
- ⁸ Obenu lẹ mbẹdua bụ l'ẹke
i nọ bẹ mu doberu ẹnya;
nggube Ojejoje, bụ Nnajiufu mu.
Q bụ l'ime ngu; bẹ mu gbabaru
tẹ mu nọdu zeeru ndzụ.
Byiko; be enwukwaru mu haaru ọnwu.
- ⁹ Menua tẹ mu ba adalaha
l'onya, ephe gbaru mu;
mbụ l'igbudu, ndu akirishi
gbaru doberu mu.
- ¹⁰ Tẹ ndu akirishi nmakwaa
l'ugbu, ephe geberu.
Tẹ mbẹdua sweta;
t'ẹ b'ọ du iphe e-me mu nụ.

142

Évù, Dévidi raru teke ọ nọ l'ogba ekfu anụ Nchileke

- ¹ Mu chiru mkpu chishia ya ike chiku Ojejoje.
Mu chikuru Ojejoje;
t'ọ phyaru mu imiko.
- ² Mu wotaru mkpu, mu echi wushiru iya;
wota iphe-ghuka, mu l'ọ ha togboru iya.
- ³ Teke ike agvụwa mu agvugvu;
bẹ nggubedua bọru mu ọzo.

Ndiphe gbashileru mu phu
onya l'uzo t'ọ nma mu.

- 4 Lewa mu ru ẹnya l'azụ;
nggu aphụ l'ẹ t'ọ dudu onye akpa mu ishi.
Mu te nwedu ẹke bụ:
mu -gbaba iya; mu anọdu iya zee ndzụ;
kẹ l'ẹ tọ dudu onye akpa mu ishi.
- 5 Yọ buru nggube Ojejoje bẹ mu chikuru; sụ:
“Ọ bụ l'ime ngu; bẹ mu
anọduje ezeru ndzụ;
buru nggu bụ òkè-iphe mu l'alị ndu nọ ndzụ.”
- 6 Ngabenu nchi; nua mkpu, mu echi;
kẹ l'ọ nweru iphe atsụ mu l'ẹhu.
Byiko; nafutanu mu l'ẹka ndu achị mu nụ;
kẹ l'ẹphe ka mu ike.
- 7 Gbafutanu mu lẹ mkporo-a,
mu nọ-wa; k'ophu mu a-ja ngu ajaja;
ndu doberu ẹka ndoo
anọ-phae mu mgburumburu;
kẹ l'i yeru mu ẹnya nshinu.

143

Egву-ọma, Dévidi deru

- 1 Nggube Ojejoje;
nụnua ekfukfu, mu ekfu anụ ngu.
Ngabenu nchi; nua mkpu,
mu echi; phuaru mu imiko.
Keshinu i bụ onye
doberu ẹka ndoo;
buru o-me-g'ọ-kfuru;
zanua mu oku!
- 2 Byiko; be ekpekwa mube nwozi ngu ikpe;
kele ẹ tọ dudu madzụ,
nọ ndzụ, doberu ẹka ndoo l'ifu ngu.
- 3 Onye ohogu mu chiru mu gude mu tua l'alị;
bya emee mu; mu anọdu
l'ẹke gbakotaru ọchi;
l'ọ bụ ndu nwuhuru
anwuhu teke ndiche.
- 4 Ọ bụ iya meru iphe ike
wataru mu agvugvu;
obu awata mu ọku akuku.
- 5 Mu nyataru ẹge o shi aduje teke ndiche.
Mu abya anọdu;
rilahaa iphe i mekotaru ayi l'ọ ha;
bya elefua ẹnya l'iphemiphe ọbule,
i gude ẹka ngu mee.
- 6 Mu achiliaru ngu ẹka mu labụ l'imeli.
Obu ngu emelaha mu
ẹge ono, ẹgu mini anọduje
agụ alị-ọkponku ono.
- 7 Zanua mu oku ẹgwegwa; nggube Ojejoje;
l'ike gvakwaru mu.
Be edomikwa onwongu l'ẹke mu nọ.
Odumeka; bẹ mu lẹ ndu,
a tųwaru ẹja a-bųkwaru nanu.
- 8 Tẹ nchi-abọhu bọtaru mu
okfu, a-nọdu akọru mu kẹ n-yemobu ngu;
kẹ l'ọ bụ nggu bẹ mu dakoberu.
Byiko; koshinu mu ụzo,
mu e-shi;
kẹ l'ọ bụ ẹke i nọ bẹ obu mu nọ.

- ⁹ Nafutaṅu mu l'eka ndu
ohogu mu phe; nggube Ojejoje;
ke l'ọ bu l'ime ngu; be mu domiru onwomu.
- ¹⁰ Zinua mu iphe bu uche-obu ngu te mu meje;
ke l'ọ bu nggu bu Nchileke mu.
Menua te Ume ngu,
bu Ume oma duru mu shia
uzo, vudo nhamunha.
- ¹¹ Gudenu k'epha ngu; nggube Ojejoje;
mee te ndzu dzua mu.
Gudenu odobe-eka-ndoo
nke ngu nafuta mu
l'iphe-ehuka-wa, mu eje-wa.
- ¹² Gudenu ke n-yemobu ngu;
mee te ire kpuru ndu ohogu mu l'uga.
Nggu atuko iphe bu ndu
achi mu nu l'ephe ha mee
t'ephe buru kpurupyata;
kele mu bu onye ejeru ngu ozi.

144

Egву, Dévidi deru

- ¹ T'a jaa Ojejoje, bu
Agbara-Mkpuma mu ajaja.
Oo yebedua anoduje ezi mu
t'eka shihu mu ike l'ogu.
- ² O yeru mu obu; bya aburu
iya bu a-gbabe-a-dzuru
nke mu.
O bu iya bu ulo-mgbochi mu;
bya aburu iya bu onye adzofutaje mu nu;
mbu onye egbobutaje mu nu;
onye mu agbabaje l'ime iya; zeeru ndzu;
bya aburu onye emeje
unwu eliphe t'ephe nodu mu l'eka.
- ³ Nggube Ojejoje;
?bu ngunu be madzu bu;
ke t'i rivuje iya l'oriri.
?Bu ngunu be madzu mmanu bu;
ke t'i letaje iya enya?
- ⁴ Madzu dulephu l'ọ bu udzu onu.
Ndzu iya adu l'ọ bu agu oshi, abuje;
o -noo nwanshi;
a phu-buhu iya.
- ⁵ Nggube Ojejoje;
chijanua igwe tarara;
shi l'eke ono nyizita;
k'ophu iphe, bu ugву, nonu
a-wata okpo enwuru-oku.
- ⁶ Tunua egbe-igwe gude
chikashia ndu ohogu ngu;
nggu egude akfu ngu gbagbushia ephe.
- ⁷ Shinu l'ephekerephe eke ono,
i no ono machia eka; dzofuta mu!
Nafuta mu l'echi eze mini ono.
Nafuta mu l'eka ndu ohodo,
- ⁸ ezi-okfu e-te shijedu onu;
ndu, amaje l'iphe ephe eme bu ugho;
ephe anodu l'ime iya ria nte ye iya.
- ⁹ Mu a-guru ngu egву ophungu;
nggube Nchileke.
Yo buru ogele, a kparu l'udo iri;

- bẹ mu a-kụ gude guaru ngu egvu ono;
¹⁰ mbụ nggube onye emeje
 t'eze ịa ọgu ị-gbua;
 mbụ onye anafutaje nwozi
 iya, bụ Dévidi t'ẹ b'e egude
 ọgu-mbeke gbua ya.
- ¹¹ Byiko dzọfutanu mu!
 Nafutanu mu l'eka ndu ọhodo,
 ezi-okfu ẹ-te shijedu ọnu;
 ndu, amajẹ l'iphe ẹphe eme bụ ụgho;
 ẹphe anọdu l'ime iya ria nte ye iya.
- ¹² Mee t'unwegirima ayi ndu
 kẹ unwoke; teke ẹphe bụ
 unwu-okoroḅya;
 t'ẹphe vua; shihu ike; l'ọ bụ oshi,
 e letaru ẹnya ọkpobe eleta.
 Nggу emee unwegirima ayi
 ndu kẹ unwanyi;
 t'ẹphe dụ l'ọ bụ ufu-eze,
 a kpuru; yoo ma mma;
 e gude iya mee ufu-eze.
- ¹³ Mekwaaphu tẹ nri,
 dүtsua iche iche ji ọba ayi.
 Nggу emekwaaphu t'aturu ayi
 zua azuzu nshinu;
 k'ọphu oo-gudeje unubuku
 aturu ka nshinu afa l'afa l'egu iya.
- ¹⁴ Mekwaaphu t'eswi ayi shihu ike;
 l'e evu evuvu.
 Tẹ kẹ omebyishi mkpukpu ayi;
 ba aduhekwa ọdo.
 Tọ duhe mbụ kẹ ọkpu ayi
 lẹ ndzụ laa mkpukpu ọdo.
 Ọphu ọ duhe iphe e-me
 t'a raa ẹjo ẹkwa
 l'ogborogbo ụzo ndu ndu-ayi ọdo.
- ¹⁵ Onu-oma bụ kẹ ndu bụ
 ege ono b'ọ dү l'ufu ẹphe.
 Onu-oma bụ kẹ ndu
 Nchileke ẹphe bụ Ojejoje.

145

Egву-ekele, Dévidi deru

- ¹ Mu a-nọdu ekutse nggube
 Nchileke mu, bụ eze.
 Mu a-nọdu aja ngu ajaja jeye lẹ tutu yoyo.
- ² Mu a-nọdu aja ngu ajaja mbọku-mbọku;
 l'ekutse epha ngu jeye lẹ tutu yoyo.
- ³ Ojejoje ha nshinu;
 buru iya gbaru t'a kagee ya oja ajaja.
 Ege nshinu iya habe;
 ta dukwa onye a-dү ike amakotaru iya.
- ⁴ Iphe bụ ọgbo, nonu a-nọduje
 aturu ọgbo ọphu etso iya nү
 ọnu iphemiphe ọbule, iime.
 Ẹphe a-nọdu akoru ẹphe
 iphe dugbaa biribiri, ịinoduje eme.
- ⁵ Ẹphe a-nọdu atụ ọnu ege
 iigbutabe nwjinwii;
 mẹ ege ọkwabe ugву ngu habe nshinu.
 Mbẹdua a-nọdu nwa nggужingguji;
 rja ege iphe iime dү-bebe biribiri.

- 6 Ɛphe a-nɔdu atɔ ɔnu ege ike
 ngu dubebe l'ozɪ, dɔ egvu, iije.
 Iphe, iime, dɔ egvu; bɛ mu a-ra arara.
- 7 Ɛphe l'ɛphe ha ekfukashia
 ege ɔdu ngu habe nshinu.
 Ɛphe egude ɛhu-ɔtso-ɛna
 gua odobe-ɛka-ndoo ngu l'egvu.
- 8 Ojejoje bɔ onye emeje
 eze-ɪphe-ɔma; bya aburu onye
 aphujeru madzɔ imiko.
 Ehu te eghujedu iya eghu ɛgwegwa;
 ɔle n-yemobu iya bɛ ooyeje yee k'etsutsu iya.
- 9 Ojejoje mɔberu onyemonye ɔbule ɛnya.
 Iphemiphe ɔbule, o keru
 ekeke bɛ ɔophujeru imiko.
- 10 Iphemiphe ɔbule, i keru
 ekeke a-nɔdu aja ngu ajaja; nggɔbe Ojejoje.
 Ndu yeru ngu obu a-nɔdu ekutse ngu ekutse.
- 11 Ɛphe a-tɔ ɔnu ege eke ɪ bɔ
 eze dɔ-bebe biribiri;
 bya atɔa ɔnu ege
 agburu-ɛhu ngu habebe nshinu;
- 12 k'ɔphu onyemonye ɔbule
 a-makɔtaru iphe ha nshinu, iimeje;
 makwaruphu ege eke,
 ɪ bɔ eze dɔ-be akpabiri.
- 13 ɪi-buru eze jeye lɛ tutu yoyo;
 bya achɪa tsube l'ɔgbo sweru ɔgbo.
 Iphe bɔ iphe Ojejoje kweru
 ukwa; bɛ oomeje.
 Ɔ kwaphu ege ono;
 b'o yeru iphemiphe ɔbule,
 o keru ekeke obu.
- 14 Iphe bɔ ndu daru iko;
 bɛ Ojejoje abujeru agbarike;
 l'apaliye ndu e wozitaru alɪ.
- 15 Onyemonye ɔbule achɪkoje ele ngu ɛnya l'ɛka;
 nggɔbedua l'anujekwanu ɛphe nri l'oge iya.
- 16 ɪimusaje ɛka ngu;
 mee t'ɛpho ɪi iphemiphe ɔbule, nɔ ndzɔ.
- 17 Ojejoje bɔ onye doberu ɛka
 ndoo l'iphemiphe ɔbule oome;
 bukwaruphu onye yeru
 iphemiphe ɔbule, o keru ekeke obu.
- 18 Ojejoje anɔduje iphe bɔ
 ndu rakuru iya nɔ ntse;
 mbɔ ndu gude ire-lanɔ raku iya.
- 19 Ndu atɔ iya egvu;
 bɛ oomejeru iphe agɔ ɛphe.
 Ɔonuje mkpu, ɛphe echi;
 je adzɔfuta ɛphe.
- 20 Onyemonye ɔbule,
 yeru Ojejoje obu;
 bɛ ɔonoduje eche nche.
 Obenu lɛ ndu akirishi;
 bɛ oo-me t'ɛphe buru kpurupyata.
- 21 Mu a-nɔduje aja Ojejoje ajaja tekenteke.
 Tɛ iphemiphe ɔbule,
 o keru dobe lɛ mgboko
 jajekwa ɛpha iya ono,
 dɔ nsɔ ono jeye lɛ tutu yoyo.

146

- 1 Tẹ mu jakwaa Ojejoje ajaja.
Byiko; tẹ mu jakwaa Ojejoje ajaja.
- 2 Mu a-nọdu aja Ojejoje ajaja
jeye teke mu a-nọ-bebe.
Mu a-nọdu agụ egvu,
mu gude aja Nchileke mu
ajaja gbururu jeyewaru.
- 3 Ba akpọkwaru obu yeru ndu ishi;
mbụ madzụ mmanu,
ẹ-ta adụdu ike adzọta madzụ.
- 4 Teke ẹphe nwuhuru;
ẹphe ala azụ je aburu ẹja.
Ọ bụ mbọku ono gededede;
bẹ iphe, bụ iphe, ẹphe chiru
k'ememe atụkoje gvụ.
- 5 Ọnu-ọma bụ k'onye,
bụ Nchileke kẹ Jékọpu eyejeru iya ẹka;
mbụ onye, bụ l'ẹke Ojejoje,
bụ Nchileke iya nọ;
bẹ ọochijeru ẹnya dobe;
- 6 mbụ Nchileke ono, bụ onye
meru igwe mee alị;
bya emee eze ẹnymu;
mẹ iphemiphe ọbule nọ iya nụ;
bya aburu onye evudoshije ike
l'ire-lanụ jeye lẹ tutu yoyo.
- 7 Ndu aakpa ẹhu bẹ ọohajeru enge;
l'anụje ndu ẹgu agụ nri.
Ojejoje emeje tẹ ndu a turu
mkpọro nweru onwẹphe.
- 8 Ojejoje emeje tẹ ndu atşu ishi wata ọphu ọzo.
Ookulije ndu e wozitaru alị;
l'eyejeru ndu doberu ẹka ndoo obu.
- 9 Ojejoje bụ iya anọduje eche
ndu, laru alala nche;
l'eche unwegirima, a toru ogbe;
yele unwanyi, nji ẹphe ta nọhedu.
Obenu lẹ ndu akirishi bẹ ọogbachije ọzo.
- 10 Ojejoje a-buru eze jeye lẹ tutu yoyo;
mbụ lẹ Nchileke kẹ nggube
Záyọnu a-buru eze chĩa
tsube l'ọgbo sweru ọgbo.
Unu jaa Ojejoje ajaja.

147

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
Ọ dū mma t'a guje egvu
gude jaa Nchileke ajaja.
Ọ bụ iphe ẹhu-ọtso-ẹna;
buru iphe ruberu iya nū t'aajaje ya ajaja!
- 2 Ọ bụ Ojejoje gude ẹka iya akpọ Jerúsalemu.
Ọochikobewa ndu ízurẹlu,
a kpuru lẹ ndzụ l'achilata azụ.
- 3 Oomeje tẹ ndu obu tọfuru
atofu shihu ike;
l'asajẹ ẹphe ọnya l'ẹke
e mekaru ẹphe iphe.
- 4 Ọ bụ iya aguje mkpọ-kpodo ọgu;
maru ole, ọo-dụ.
Tẹmanu; yọ bya agukota
iya ẹpha l'ẹhu l'ẹhu.

- 5 Ojejoje nk'ayi ha nshinu;
 ike iya aburu ike, nyiberu ayibe.
 Iphe-odo-anya nk'iya ta
 dudu onye atụ-ghe onu ege o habe nshinu.
- 6 Q bu Ojejoje gude ndzu ndu
 wozitaru onwephe ali.
 Obenu le ndu akirishi;
 be ochitaje tua l'ali.
- 7 Unu gua egvu gude kele Ojejoje ekele.
 Unu gudenu une kuaru
 Nchileke ayi nkwa.
- 8 Qo ya gude urukpu kwechia
 akpamigwe l'o ha.
 Ochijeru eliphe mini;
 l'emeje t'eswa fushia l'eli ugvu.
- 9 Q bu iya anuje elu nri;
 buru iya anuje unwu
 ophegu nri m'o -raa ora iya.
- 10 E to budu agburu-ehu,
 no l'inya emeje t'ehu tso Ojejoje ena;
 ophu o budu apata-okpa
 madzu emeje t'ehu tso iya ena.
- 11 Ndu emeje t'ehu tso Ojejoje
 ena kwa ndu, atsụ iya egvu;
 mbu ndu, bu eke enya ephe
 anje bu le n-yemobu ke Nchileke.
- 12 Nggube Jerúsalemu; kutsenua Ojejoje.
 Janua Nchileke ngu ajaja; nggube Záyonu;
- 13 ke l'oo Ojejoje bu onye
 emeje t'iphe iigudeje tu-chia
 onu-nggamgbo ngu shihu ike;
 buru iya agojeru unwu ngu onu.
- 14 Oomeje te nchi du ndo
 l'oke-ali ngu l'oha;
 l'egudeje okpobe witu azu-ji ngu epho.
- 15 Qo iphe o suru t'o mee
 l'eliphe be emeje nu.
 Okfu iya abuje;
 o -kpukwaduru iya-a l'onu ekfu;
 yo tuko mgboko l'o ha ngakota.
- 16 Q bu onye ewojuer mini suno
 phushia l'o bu onye phushiru ukpo;
 bya eworu iji phekaa;
 yo dzuru ekemeke obule
 l'o bu onye wushiru ntụ.
- 17 Ookpotaje aka-mini ghaa l'o
 bu onye gharu eja.
 ?Bu onye a-du ike ndu
 t'oyi aka-mini ono tsua ya?
- 18 Qle qobuje; o -kfu okfu;
 aka-mini ono adazehu.
 Oomeje te pherephere wata ephephe.
 Pherephere -phedelephu;
 aka-mini adazehu wata otso atsotso.
- 19 Okfu iya b'o kpuhawaru koshi Jékopu;
 mbu l'ikpe, o kperu yele
 iphe o toru okpa iya;
 su t'e tsoje b'o kpuhawaru koshi Ízurelu.
- 20 E to dudu ohodo,
 o mejewaru ege ono.
 Ndu onanu ta madu ke

ekemu, o tūhawaru dobe.
Unu jaa Ojejoje ajaja.

148

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
Unu shi l'imigwe jaa Ojejoje ajaja.
Unu nōdu l'ēke kagee l'eli jaa ya ajaja.
- 2 Unubē unwu ojozi iya l'unu ha;
unu jaa ya ajaja.
T'iphe bụ ndu sōja imigwe; jaa ya ajaja.
- 3 Unu jaa ya ajaja;
unubē ẹnyanwu; mē ọnwa.
Unu jaa ya ajaja;
unubē mkpọ-kpodo, egbu zamuzamu.
- 4 Unu jaa ya ajaja;
unubē akpamigwe;
mēkpọ unubē mini,
nọ-ngoru akpamigwe anọ-ngo.
- 5 Unu tūko l'unu ha jaa Ojejoje ajaja;
kē l'ọ bụ iya sūru t'unu nōdu;
meru iphe unu nọ.
- 6 Ọo yēbedua dobetsuaru unu l'ēke unu a-nōdu.
Yọ bụru ēke ono,
o dobetsuaru unu t'unu
nōdu ono; bē unu nọtsua.
Yọ bụru ēke ono; bē unu
a-nọ jeye lē tutu yoyo.
Iphe ono, o tōru ọkpa iya ono
te nwedu l'ọ chihuru echihu.
- 7 Unu nōdunu lē mgboko
jaa Ojejoje ajaja;
unubē iphe dūtsua biribiri,
o meshiru dobe l'eze ẹnyimu;
mē ọphu nọtsua lē mini ime-alị.
- 8 Unu jakwaaphu Ojejoje ajaja;
unubē egbe-igwe; mē aka-mini;
mē urukpu; mē oke phērephere,
emeje iphe o kfulu.
- 9 Unubē oke ugву;
mē ugву kē nshii;
iphe bụ oshi-ọmi;
mē iphe bụ oshi sida;
unu jakwaa ya phụ ajaja.
- 10 Tē anụ-egu-egbudu:
iphe bụ elu; unwehu;
mē unwenu, ephe l'eli;
unu tūko jaa ya ajaja.
- 11 Unubē ndu eze kē eliphe ọwaa;
unubē iphe bụ mbakeshi;
unubē ndu ishi;
mē iphe bụ ndu achị mgboko l'ọ ha;
- 12 unubē unwu-okorọbya;
unubē unwu-mgboko;
unubē ndu bụ ọgurenya;
mē unwegirima;
unu jajekwaa ya phụ ajaja.
- 13 Unu tūko l'unu ha jaa Ojejoje ajaja;
kē l'ọ bụ ẹpha iya
nwenkinyi bụ ẹpha, kakota nụ.
Ọdu-biribiri iya swetaru
mgboko mgburumgburu
bya esweta imigwe.

- 14 O meru tẹ onye ike dụ
 ụfufutaru ndu nk'ia.
 Onye ono bẹ ndu Ízurelu,
 bụ ndu yeru iya obu anọduje aja ajaja;
 mbụ ndu ono, nọ iya l'obu ono.
 T'ajaja bụru kẹ Nchileke.

149

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unu gụa egvu ophungu nụ Ojejoje.
 Unu gụa egvu gude jaa ya
 ajaja l'ẹke ndu nk'ia dzuru.
- 2 Tẹ ndu Ízurelu tee ẹswa l'ẹke
 onye meru ẹphe nọ.
 Tẹ ẹhu tsoo ndu Záyonu
 ẹna l'ẹke onye eze ẹphe ono nọ.
- 3 T'ẹphe tee egvu gude jaa ya.
 Ẹphe egude nkwa; mẹ une gụa egvu nụ iya;
- 4 kele Ojejoje bẹ ndibe iya nọ l'obu.
 Ndu wozitaru onwẹphe alị;
 bẹ oogudeje k'oma bua nggo.
- 5 Tẹ ndibe Nchileke tee ẹswa
 l'egbe ugву owa, a
 kwaberu ẹphe-a.
 Ẹphe agujekwaphu egvu
 ẹhu-otso-ẹna teke ẹphe
 zẹ azẹe l'ugboshi ẹphe.
- 6 Tẹ oja Nchileke ajaja buru
 iphe ẹphe a-kpụjeru l'onu.
 T'ẹphe patajẹ ogu-mbeke,
 atsu nkọ ifu labụ l'ẹka;
- 7 gude iya je agwata ndu
 ohodo ugwo iphe ẹphe meru ẹphe;
 gudekwa iya phụ nua unwu eliphe aphụ.
- 8 T'ẹphe kekwa ndu eze ẹphe ẹgbu;
 mbụ tya ndu nweru ẹnya mkporo;
- 9 shi ẹge ono medzua iphe
 onye ikpe deru l'ekwo; sụ:
 t'ẹphe mee ndu ohogu ẹphe ono.
 Ono bụ iphe o gude kwabẹ
 ndu nk'ia ono ugvu.
 Unu jaa Ojejoje ajaja.

150

- 1 Unu jaa Ojejoje ajaja.
 Unu nọdu l'ulo Nchileke,
 dụ nsọ jaa ya ajaja.
 Unu jaa ya ajaja k'ike,
 o gude meshikota iphe nọkota l'imigwe.
- 2 Unu jaa ya ajaja k'eze iphe,
 o mekotaru.
 Unu jaa ya ajaja;
 kele nshinu ophu yẹbedua
 dụ nyiberu anyibe.
- 3 Unu gbua upyoku gude jaa ya ajaja.
 Unu egude une; gude
 ogumogu jaa ya ajaja.
- 4 Unu kua nkwa; tee egvu gude jaa ya ajaja.
 Unu kpoo ubo; phụa opu gude jaa ya ajaja.
- 5 Unu kua eze ogele
 gude jaa ya ajaja.

Unu kua ogele,
ada gengugengu gude jaa ya ajaja.
6 Tẹ iphemiphe ọbule, bu iphe
atụ ume jaa Ojejoje ajaja.
Unu jaa Ojejoje ajaja.

Ẹtu

Uru, nọ l'ẹtu

- ¹ Ẹtu, ọ nmashiru; mbu Sólomonu Dévidi, bu eze ndu ízurelu. Iphe meru iphe o gude nmashia ẹtu ono bu:
- ² k'ophu madzu e-gude iya
maru iphe; shi iya duje ike
lo-gude onwiya;
k'ophu okfu, du ogvu
e-doje iya enya;
- ³ me k'ophu madzu e-nweru
egomunggo;
zije obu l'alì eme iphe;
buru onye doberu aka ndoo;
l'eme iphe vudo nhamunha;
- ⁴ k'ophu ndu e-te nwe
egomunggo e-nwe iya;
unwu-okorobyia akwaa enya;
enya erua ephe ali.
- ⁵ Te ndu maru iphe
ngabe nchi mutafua
iphe yekwaru l'ophu ephe mahawaru;
ndu elerutaje enya l'iphe akabaa ya elereta;
- ⁶ k'ophu ẹtu; akali-okfu;
okfu ndu nweru mmamiphe;
me l'ilu e-doje ephe enya.
- ⁷ O kwa ọtsu Ojejoje egvu
bu eke mmamiphe duberu.
Obenu le ndu eswe ta dudu
iphe ephe agubeje mmamiphe;
to du iphe ephe guberu ahuhù.

Okwa, aanmaru

unwu-okorobyia

- ⁸ Nwa mu; ngabejekwa nchi
teke nna ngu akpo-ziru ngu ọzo;
ophu ijikajekwa iphe nne ngu ezi ngu;
- ⁹ ke l'okfu ephe ono a-buru okpu;
mee ishi ngu t'o du ugvu;
bukwaruphu iyagba-olu,
e-mee ngu; nggu aburu egiri.
- ¹⁰ Nwa mu; teke ndu eme
ejo iphe eme t'ephe deta
ngu; be ekwekwa.
- ¹¹ Ephe -su ngu t'i bya etsoru
ephe; t'unu je ekee l'uzo; gbua madzu;
mbu t'unu je akwaberu ndu
e-ta dudu iphe ephe meru l'uzo;
- ¹² t'unu lee ephe le ndzu ege ili, eleje odzu;
mbu lee ephe wo l'o bu
ndu wulahuru l'iduma;
- ¹³ ephe -su ngu l'unu e-gwo
igweligwe iphe, vu oke aswa;
gude iphe unu kwaru
l'okwata dojia ọlo unu;
- ¹⁴ ephe -su ngu: "T'i turu aka
yeru ephe; ege nggu l'ephe
a-gbaru mgba l'okpoga ephe nataru;"
- ¹⁵ nwa mu; be tsokwa ephe!
Be yekwa okpa l'uzo, ephe esh;

- 16 kẹ l'ọ kwa ome ẹjo iphe;
 bẹ ẹphe anọduje agba perepere iya;
 to nwe iphe ẹphe guberu ogbu madzụ.
- 17 L'agwo madzụ, phuru l'ẹnya ta atajekwa iya.
- 18 Ndu-wa kwa onwẹphe;
 bẹ ẹphe kwaberu t'ẹphe gbu;
 ọ kwa onwẹphe bẹ ẹphe
 kwaru l'uzo ẹge ono.
- 19 Ọ kwa ẹge ono; bẹ ọo-duru
 ndu gude ẹnya-ọku l'achọ uru.
 Uru, e ritaru ẹge ono
 egbujekwa onye ritaru iya nụ.
- Onye 'ama iphe yẹ iphe emee*
- 20 Mmamiphe tsoru
 mgbadamgba l'echi mkpu.
 Ọ nọ l'echi edukfu l'echi mkpu.
- 21 Oovudo l'ishi ọzo l'echi mkpu;
 nọdu l'obu-edukfu mkpukpu l'araru
 iya ndu ọha arara; sụ:
- 22 “?Bụ teke ole; bẹ unubẹ ndu
 ẹ-te nwedu egomunggo
 a-ha ome eswe?
 ?Bụ teke ole; bẹ ọchi ndu ọdo ọchi
 a-tso-buhu ndu achị iya nụ ẹna;
 mmamiphe adu-buhu ndu eme eswe ashị.
- 23 Unu ngabẹ nchị lẹ mba,
 mu abaru unu; k'ọphu mu
 e-koshi unu uche mu;
 mee t'unu maru iphe nọ mu l'obu.
- 24 Obenu lẹ keshinu mu kuru
 unu oku;
 unu ajika azaza;
 to nwe unu onye yeru mu ọnu
 teke mu machiru unu ẹka;
- 25 wota iphe mu akpo-ziru unu baa l'alị;
 unu te kwe ọnata mba, mu abaru unu;
- 26 bẹ mu e-mekochakwaa chịa
 unu ọchi teke umuruku
 a-muru unu.
 Mu a-ja unu ewena teke
 unu a-nọdu eje ntakfuru;
- 27 mbụ teke oke ndakfu a-pata unu
 l'ọ bụ oke pherephere;
 mbụ teke ọtu-gbirimu
 nmaderu unu swokoswoko l'ọ bụ ọku-maa;
 mbụ teke ono, utsuruku
 a-tsụ unu ono.
- 28 Teke ono; bẹ unu e-ku mu; mu ta aza unu.
 Unu e-le ẹnya mu; unu ta aphụ mu.
- 29 Lẹ keshinu ọphu mmamiphe dọ ẹphe ashị;
 ẹphe ta hata ọtsu Ojeoje egvu;
- 30 keshinu ẹphe te ekwedu tẹ
 mu kpo-ziaru ẹphe ọzo;
 woru mba, mu abaru ẹphe wụa l'alị;
- 31 bẹ ẹphe e-mekochakwaa ria
 uru ẹjo ọzo, ẹphe etso; rijia ya ẹpho;
- 32 kẹ l'ọ bụ ọzo, ndu ẹ-te
 nwedu egomunggo
 shisweru;
 bụ iya e-gbu ẹphe.
 Yọ buru ẹnya ndu eme eswe,

jiru onwẹphe e-me;
 ẹphe aburu ndu ọ-la-l'iyi.
 33 Obenu l'onye ngaberu
 yebe mmamiphe nchi;
 ta dudu iphe eme iya nu.
 Ehu a-du iya agu;
 ophu ọ byadu bya atsụ egvu iphe-ehuka.”

2

Uru, nọ lẹ Mmamiphe

- 1 Nwa mu; haa okfu,
 shi mu l'onu;
 me iphe mu ezi ngu ezizi;
 t'ọ gaaru ngu mkpa.
- 2 Wota nchi ngu pyoo l'ẹke mmamiphe nọ;
 nggu ewota obu ngu zia l'omuta iphe.
- 3 Rọjee rọ-shia ike;
 te iphe doo ngu ẹnya;
 obu erua ngu ali.
- 4 Lee ẹnya iya l'ọ bu
 onye ele ẹnya mkpola-ocha;
 nggu achọ ya l'ọ bu
 onye achọ ẹku, e domiru edomi.
- 5 Ono bu teke iphe bu
 ọtsu Ojejoje egvu
 e-do ngu ẹnya;
 nggu amakwaruphu Nchileke.
- 6 Ke l'ọ bu Ojejoje anuje mmamiphe;
 buru iya emeje t'iphe doo
 madzu ẹnya; onye obu akwaa ẹnya.
- 7 Ndu obu guru iphoro;
 b'ọ kwakoberu mmamiphe;
 l'egbochitaje ndu
 uta ẹ-ta dudu lẹ ndzu ẹphe.
- 8 Ndu doberu ẹka ndoo;
 be ọonoduje echekwa;
 ophu oowofujedu ẹnya
 l'ẹke ndu o gude ire ẹphe ẹka.
- 9 O bu mmamiphe e-me t'i
 maru iphe bu odobe ẹka ndoo;
 maru iphe bu ikpe, du maa;
 maru iphe bu ire-lanu;
 me ọzo, du mma.
- 10 Ishi iya aburu lẹ mmamiphe
 a-ba ngu l'obu;
 l'iphe odo madzu ẹnya
 atsolahaan ngu ẹna.
- 11 Okfu, vudo nhamunha;
 me iphe-odo-ẹnya aburu
 iya a-nodu eche ngu ẹhu.
- 12 Mmamiphe bu iya a-dzo
 ngu l'okpa ndu ejo iya ono;
 dzoo ngu l'okpa ndu ntumatu.
- 13 Mbụ ndu ahaje ọzo,
 vudo nhamunha;
 shilahaan ọzo, gbaru ochi;
- 14 ndu, bu ejo iphe aduje ẹphe mma;
 ugho aburu ẹphe iphe ọtso ẹna.
- 15 Ẹphebedua l'onwẹphe
 bu ndu ẹregede.
 Iphemiphe ọbule,

- ephe eme aburu egedede.
 16 O bu mmamiphe a-dzo
 ngu l'eka nwanyi, eri ogori;
 mbu l'eka nwanyi, pheru akoru;
 bya egude ire meremere l'edeta madzu.
 17 Mbu nwanyi, gbafutaru le ke nwoke,
 kuru iya akuku; wowaru ndzu;
 ephe gbaru l'ifu Nchileke fua l'ali.
 18 Ulo egbe nwanyi ono kwa alufu-anwuhu;
 uzo iya aburu uzo, e shi ala maa.
 19 E to nwedu onye kparu l'ulo
 nwanyi ono, latajeru nu.
 To nwe onye jejeru iya nu,
 phuru okpa, o gude lata.
 20 Oo ya bu; t'i tsoru okpa ndu eme osuma.
 T'o buru uzo ndu, doberu
 eka ndoo etso; be yi-nodu etso.
 21 Ke l'o kwa ndu obu guru iphoro e-bu l'ali-a;
 buru ndu uta e-ta dudu le
 ndzu ephe e-bu iya.
 22 Obenu le ndu ejo iya ono;
 be ee-me t'ephe chihu l'ali-a;
 fefu ndu, e te gudedu ire ephe eka efefu.

3

Idzu, aachi-koshi unwu-okorobya

- 1 Nwa mu; ba azahakwa
 iphe mu ezi ngu.
 Wotakwa iphe ono,
 mu ezi ngu ono ye l'obu;
 2 ke l'o kwa iya e-me t'i kaa nka;
 mekwaaphu t'ehu du ngu agu.
 3 Be ekwekwa te n-yemobu
 yele ire-lanu nahu ngu.
 Tu-kpua ya l'olu l'o bu iphe-olu;
 nggu edee ya edede l'obu ngu;
 4 k'ophu yi-tuba Nchileke l'obu;
 tuba madzu l'obu;
 epha oma aburu nke ngu.
 5 Gude obu ngu l'o ha dakobe Ojejoje;
 Ba achikwaru ukfu kwee
 le mmamiphe k'eka ngu.
 6 Te Ojejoje vutajekwaru ngu
 uzo l'iphe bu iphe iime ememe;
 ke l'oo-me uzo ngu t'o kfuru gbororo.
 7 Ba abukwa nwa
 o-maru-omachata.
 Tsu-jechia Ojejoje egvu;
 nggu aghaar u ejo iphe azu.
 8 Ono bu iphe e-me t'ehu
 duje ngu npho;
 mekwaaphu te okpu shihu ngu ike.
 9 Gude eku ngu kwabe Ojejoje ugvu.
 Ngg u egude iphe odungu,
 i kpataru l'iphe i meberu l'ali;
 kwabe iya ugvu.
 10 Teke ono; o ba ngu eji ejiji;
 mee ophungu eji mbenu ngu.
 11 Nwa mu; ba agwokwa
 ahuhu, Ojejoje ahu ngu le ntu;
 ophu ike 'agwukwa ngu le mba, o baru ngu;

- 12 Kẹ l'ọ kwa ndu Ojejoje yeru obu;
 bẹ ọobajeru mba;
 ẹge ono, nna abajeru
 nwatibe iya ọphu o yeru obu ono.
- 13 Ọnu-ọma kwa k'onye chọru
 mmamiphe; chọ-vu iya;
 mbụ onye iphe edoje enya.
- 14 Ishi iya aburu ẹ mmamiphe
 kakwa mkpọla-ọcha.
 Ọ kwaphu ẹge ono;
 bẹ uru, nọ ẹ mmamiphe
 ka ẹ mkpọla-ododo.
- 15 Ọ ka mkpuma, vu oke aswa irè.
 Ẹ to nwekwa iphe agụ ngu enweru,
 nweru ọphu ka mmamiphe.
- 16 Iphe nọ iya l'ẹka-utara
 bụ nka;
 ọphu nọ iya l'ẹka-ibyita aburu
 ẹku; mẹ ùgvù.
- 17 Iphe nọ l'uzo iya bụ
 ẹhu-ọtso-ena;
 bụru ẹhu-agu jiru esu-uzo iya.
- 18 Ndu rukururu iya ẹka;
 bẹ ndzụ edzujẹ;
 ndu gbakuru iya nọ aburu ndu a gọru ọnu.
- 19 Ọ bụ mmamiphe;
 bẹ Ojejoje gude tọ
 ntọ-l'ali mgboko;
 gude iphe-odo-ẹnya mee igwe.
- 20 Ọ bụ mmamiphe iya;
 b'o gude mee tẹ mini
 ẹnyimu wata atsotsoto;
 mẹ tẹ iji, shi l'urukpu ghọ
 mini; wata achichi.
- 21 Nwa mu; gudeshikwaa ọkpobe
 mmamiphe ike;
 nggu amakwaruphu ẹge
 ii-shije l'eye ọnu l'okfu.
 Be ekwekwa t'ọ nahụ ngu.
- 22 Ọ bụ iya a-buru ngu ndzụ;
 bụru ákà, ịi-nya l'olu gude
 l'emema onwongu;
- 23 K'ọphu ọzo ngu a-buru ngu chiri-ẹ-werere;
 ukfu ta adụ ngu; nji ta aji ngu.
- 24 Teke ịje azẹ; tji tsudu egvu;
 mgbenya ngu aburu l'ẹhu-gudangu.
- 25 Ẹ tji tsudu egvu iphe-kpaa;
 tji tsu egvu teke ndu ẹjo iya
 ono e-kpolashihu;
- 26 Kẹ l'ọo Ojejoje a-buru mgbaru-ike ngu;
 bụru iya a-nọdu edu ngu
 t'ẹ b'ị nma l'onya.
- 27 Ba anafujekwa madzụ
 iphe dụ mma, gbaru iya nọ;
 m'ọ -buru l'ọo nggu b'ọ nọ l'ẹka ememe.
- 28 Ba asujekwa madzụ ibe ngu
 t'ọ bya echile bya iya anata;
 l'ẹke iphe ọbu nọkwa ngu-a l'ẹka teke ono.
- 29 Ba achijekwa idzu iphe
 a-tsuru ibe ngu;
 mbụ onye nggu l'iya túsaru onwunu ẹhu.
- 30 Bẹ ekobejekwa madzụ okfu iphòró;

- l'èbe adu iphe o meru.
³¹ Be ekojekwaru onye eme
 iphe-kpaa okopho;
 ophu i yekwa okpa l'èke
 o yeru;
³² kẹ l'onye eme
 mkpako-mkpako
 adujekwa Ojejoje ashi.
 Obenu l'onye obu guru iphoro;
 bẹ Ojejoje atujeru obu yeru.
³³ Ulo ndu akirishi;
 bẹ Ojejoje tuakwaru onu.
 Obenu l'ufu ndu doberu ẹka ndoo;
 bẹ ogojeru onu.
³⁴ Ndu aja ndu odo ewena;
 bẹ Ojejoje ajalatajekwa.
 Obenu lẹ ndu du agu;
 b'o mejeru eze-iphe-oma.*
³⁵ Ndu maru iphe b'a kwabẹje ugvu;
 obenu l'oo iphere abujeru kẹ ndu eeswe.

4

Mmamiphe ka

- ¹ Unwu mu; unu ngaberu mu
 nchi l'ọ bu nna.
 Unu kpaa iphe lẹ nchi;
 k'ophu unu e-shi iya muta iphe.
² Iphe mu ezi unu kwa okpobe iphe.
 Unu ba agbakwa iya mgbukuma.
³ Teke mu shi buru
 nwokoroḃya; buru lẹ kẹ nna mu;
 mbu teke mu bukwaḃua nwata;
 buru nne mu nwa lanu;
⁴ bẹ nna mu ziru mu iphe; su:
 "Tẹ mu kweshikwaa ẹka ike l'okfu iya.
 Mu emeje iphe o kfulu;
 k'ophu ndzu e-dzu mu.
⁵ Tẹ mu nwekwaru mmamiphe;
 iphe edojee mu ẹnya.
 Tẹ mu ba azahakwa okfu iya;
 ophu mu 'ewokwaru okfu iya dobe l'aguga.
⁶ Tẹ mu ba ahakwa mmamiphe;
 kẹ l'oo-leta mu ẹnya.
 Tẹ mu yeru iya obu
 ege oo-nodu eche mu nche.
⁷ O bu mmamiphe ka.
 Oo ya bu t'i choo mmamiphe;
 nggu achoo egomunggo;
 m'o -ruhuru oo-phu ngu ngunu.
⁸ Kutsee ya; oo-pali ngu eli.
 Nmaa ya akpa; oo-kwabẹ ngu ugvu!
⁹ Oo-kpube ngu okpu, e-me t'i du ugvu;
 mbu kpube ngu okpu-eze, ama mma."
¹⁰ Ngabekwa nchi; nwa mu;
 t'iphe mu ekfulu ngu-a
 ga ngu enu nchi;
 k'ophu ji-ka nka.
¹¹ O kwa ọzo mmamiphe;
 bẹ mu ezi ngu;
 buru ọzo, vudo nhamunha;

* 3:34 3:34 Jém 4:6; 1 Pyit 5:5.

- bẹ mu edu ngu eshi-a;
 12 k'ophu bụ; teke ịi-nọdu eje;
 t'ẹ b'ọ dụ iphe anọ-chi ngu ụzo.
 Ọ -buru ọso bẹ iigba;
 tẹ bẹ ụkfu ba adụ ngu.
- 13 Gudeshia okfu ono ẹka ike;
 be ekwekwa t'ọ nahụ ngu;
 lepyabe iya ẹnya;
 ke l'ọ kwa iya bụ ndzụ ngu.
- 14 Be ejekwa oye ọkpa l'uzo ndu akirishi;
 ophu i shikwa ụzo ndu ẹjo iya ono.
- 15 Bujekwaru ụba yeru iya;
 be ejejekwa iya eshishi lẹ phuu;
 gbangojekwaa ya;
 shia ụzo ọdo; je iphe iije.
- 16 Ndu ẹjo iya ono te
 ekujekwa mgbenya;
 l'ephẹ ẹ-be eme iphe ẹphe tumberu.
 Ophu ẹphe 'edobedu ishi-mgbenya;
 a gufu l'ephẹ meru t'ụkfu kpọ madzụ.
- 17 Nri ẹphe bụ akirishi;
 mée, ẹphe anguje aburu ome iphe-kpaa.
- 18 Ụzo, ndu doberu ẹka ndoo
 aduje l'ọ bụ iphoro
 nchi-abọhu, anọduje asa
 petengu jeye yọ bọhu-ghee.
- 19 Obenu l'uzo ndu akirishi
 agbajẹ tsabalangu;
 k'ophu bụ l'ephẹ ta
 amajedu ẹke ụkfu a-dụ ẹphe.
- 20 Nwa mu; ngabekwa nchị
 l'iphe-a, mu ekfuru ngu-a.
 Gebekwa nchị ọhuma l'okfu mu-a.
- 21 Be ekwekwa t'ẹnya ngu lufu iya.
 T'ọ nọdukwa ngu l'obu;
- 22 ke lẹ ndu nuru okfu ono
 e-gude iya nọdu ndzụ;
 ẹhu-npho aburu nk'ephẹ.
- 23 T'obu rukwaa ngu alị l'oriri;
 ke l'ọ bụ iya bụ ẹke ndzụ shi.
- 24 Be ekwekwa t'ọ nweru okfu,
 gberu nggọ, e-shi ngu l'ọnu.
 T'iphe ẹ-ta bụdu ire-lanụ;
 be eshikwa ngu l'ọnu.
- 25 TUBE ẹnya ngu l'uzo ifu;
 ba ahakwa ẹke i chiberu ifu;
 wata ọghada aghada.
- 26 Gbujeodu igo l'uzo,
 i shi tẹmanu nggu eyedu iya ọkpa;
 k'ophu ọkpa te echifudu ngu.
- 27 Ba ahakwa ọkpobe ụzo;
 swịa ya l'ẹka-utara;
 m'ọ -bụ l'ẹka-ibyita;
 sefutakwa ọkpa l'ẹjo iphe.

5

Onma okwa ori ogori

- 1 Nwa mu; gebe nchị lẹ mmamiphe mu;
 nggu eworu nchị dobe
 l'okfu, gbaru akpi,
 mu ekfu anụ ngu;

- 2 k'òphu ìi-majèru oye ònu l'okfu.
Okfu, shi ngu l'ònu ekoshi l'ì maru iphe;
- 3 kẹ l'okfu, shi nwanyi,
eri ogori ònu aduje l'ò bù manù-èngu;
l'akwò tẹriteri l'ò bù manù ọrazu.
- 4 Obenu l'ikperazù iya;
b'ò tsòje age;
bùru ogu-mbeke, atsup nko ifu labù.
- 5 Onye, tsoru iya nù laakwaru;
anwùhu abùru ishi iya.
- 6 È tọ kpajèdu ishi iphe e-me tẹ ndzù dzua.
Ndzù iya agbakọtaje
nggìrigonggìrigò;
ò bù l'ẹ t'ò majèdu.
- 7 Nwa mu; mejekwa iphe mu ekfu.
Ba ahakwa iphe mu ekfuru ngu;
wata ome iphe ọdo.
- 8 Bujekwaru ọba yeru egbe nwanyi ono.
Be ejenyabejekwa ònu-ùlo iya ntse;
- 9 a nonyaa; i woru ugvu,
gbaru ngu nù; nù ndu ọdo;
woru ndzù ngu tẹaru onye
imiko madzù ta adujèdu.
- 10 Teke ono;
ndu o-shi-awe o-shi-awe
abya aphuppyabe ngu;
akanya, i seru abùru ndu ọdo e-ri iya.
- 11 L'ikperazù; ndzù ngu abùru ude kpùu.
Ì -kahùlephu; ọvo ta nọhe ngu.
- 12 Teke ono bẹ ìi-sù: "Nanù
ege ọ dù; b'o shi abùje;
a -lò mu ẹka lẹ nchì;
mu ta agube iya iphe.
A -baru mu mba;
yo ghu mu eghughu?"
- 13 Mu jìkaru ome iphe ndu ezi mu iphe kfurù;
woru nchì mu swọ-chia l'ẹke ẹphe nọ.
- 14 Nta-a bẹ mu eyifuwa
eyifuwa l'edzudzu ọha."
- 15 Wofu ẹnya lẹ nwanyi onye ọdo.
Tẹ nwanyi, ì kùru àkùku
dùkwa ngu l'ò bù wẹlu,
ì tẹru l'onwongu.
- 16 ?Nanù ege ii-shi woru
onwongu haaru unwanyi esu-ọzo;
wota iphe shi ngu l'ẹhu
ghaa l'edukfu ọha?
- 17 Wota onwongu doberu
nyee nke ngu nkinyi iya;
tẹ yele ndu ọdo ba agbakwa ngu mgba.
- 18 Tẹ nyee ngu bukwaru
ọnu-ọma.
Tẹ nwamgboko, i gude
kpọo ekfu bukwaru ngu ẹhu-ọtso-ẹna.
- 19 T'ò dujukwa ngu l'ò bù
ada ele l'obu, i yeru iya;
dù ngu
l'ò bù umoro-ẹnyimu lẹ mma.
Tẹ ẹra iya mejekwa t'ẹhu
tsọ ngu ẹna; obu, o yeru
ngu atsujukwa ngu atsùtsu.
- 20 Nwa mu; ?nanù ege ọ dù

- b'ò bụ nwanyi onye ọdo,
 a-nọdu agba ngu igiri;
 kẹ tẹ nggu l'iya je
 anmakube onwunu?
 21 Kẹ l'iphe, madzụ eme;
 bẹ Ojejoje chị l'ẹka;
 l'enyocho l'iphemiphe
 obule, madzụ eme ememe.
 22 Iphe ẹjo madzụ eme;
 bẹ ahataje iya l'ọ bụ ọnya;
 bụru ụgbu kepyia ya.
 23 Iphe e-gbu iya nū abụru
 àhùhù, ẹ ta ahùdu iya.
 Yọ bụru ririri ono, oome ono;
 bụ iphe e-me iya;
 yo phuhu.

6

- Okwa, aanmaru onye eswe*
 1 Nwa mu; ọ -bụru l'ị narụ
 madzụ ibe ngu mkpalẹka;
 wowaru onwongu yeru
 madzụ l'itumo l'ugwo,
 onye ọdo ji iya;
 2 ọ -bụru l'iphe ono,
 i kfuru ono bụwa ọnya;
 hata ngu;
 okfu ono, shi ngu ọnu ono
 abụru ụgbu kota ngu;
 3 ọwaa iphe ii-me; nwa mu;
 gude gbata onwongu;
 keshinu ị dalahụwaru obutobu ngu l'ẹka:
 Jelekwaphu je agwọtohururu iya;
 rọo ya jeye teke ii-rọ-buta iya.
 4 Be ekukwa mgbenya;
 ọphu i kwekwa tẹ mgbenya roru ngu;
 5 l'ẹ ba bụ l'i dzọfuru onwongu
 l'ọ bụ mgbada nyikufuru onye achị nta l'ẹka.
 Mbụ l'ọ bụ nwenu, nmaru l'etse;
 nọ nyaa; shi iya nahụ.
 6 Jeduduphu ẹke ụnwehu nọ;
 nggube onye enyiru!
 Gbua igo l'iphe ẹphe eme;
 gude iya maru iphe.
 7 Ụnwehu te nwedu onye ishi;
 to nwe onye eleta iya nū; l'ẹke ọono eje ozi;
 te nwe onye achị iya nū.
 8 Obenu l'ọbuje; o -rua
 l'ọnanwu; yọ kpa nri dobe.
 9 ?Bụ teke ole; bẹ ịi-zẹ ẹge ono
 zẹ-bebe; nggube onye enyiru?
 ?Bụ teke ole bẹ ii-tehu lẹ mgbenya?
 10 Ịisuje l'ọ kwa t'i kua
 mgbenya nwanshị;
 mbụ-a t'i dobe nwishi l'oshi; tuta ume;
 11 jeye teke ẹjeka a-bya azụ
 ngu gbirimu l'ọ bụ ndu ana nfụ;
 ụkpa-mkpere afuaru ngu l'ọ bụ abalị-d'egvu.
 12 Mkpokoro madzụ;
 mbụ ẹjo madzụ
 bụlephu uru-ọnu;

bẹ oogudeje aghaphe.

13 Ooji-bujeru madzụ ẹn्या;
yo gude ọkpa l'eme
iphe-ọhubama;

gude ẹka l'eduphu ibe iya.

14 Oogudeje ẹregede l'agba
iphe a-tsuru madụ.

Iphe ọonoje aburu ọkpata okfu;

15 O bụ iya kparu iphe

iphe-ehuka a-tụ iya l'ukfu;

iphe a-byaru iya nụ anyaa ya kpoo;

k'ọpflu bụ l'ẹ-tọ natadụ ọgvu.

16 O nweru uzi iphe ishingụ, dū Ojejoje ashị;

mbụ ọzo iphe ẹsaa bụ iya akpamara.

17 Iphe ono bụ:

ọ-ka-onwonye-mma-l'ẹn्या;

ntuphu-ire; ogbu onye

ẹ-ta dudu iphe o meru;

18 ọriri ejo iphe;

ogba perepere ome iphe dū eji;

19 obobe madzụ ibo;

mẹ onye egudeje okfu

kpakaa ufu madzụ.

Okwa k'ori ogori

20 Nwa mu; tsojekwa ọzo,

nna ngu kpo-ziru ngu;

ọpflu ị hajekwa ome iphe

nne ngu ezi ngu.

21 Kee ya kpukpurukpu l'obu;

nggu atukua ya onwongu l'olu;

22 ke l'ị -je ije;

bụ iya a-nọdu edu ngu.

I -ku mgbenya;

bụ iya a-nọdu eche ngu nche.

I -muru ẹn्या;

yoo kfu anụ ngu.

23 Ke l'uzo-wa, a kpo-ziru

ngu-a kwa urọku;

iphe eezi ngu aburu iphoro.

Mba, aabaru; gude l'alọ ngu ẹka lẹ nchị

aburu ọzo ndzụ.

24 O bụ iya e-nwufuje ngu t'ẹ b'ị dalahụ

nwanyi, eri ogori l'ẹka;

buru iya e-me tẹ nwanyi,

bụ o-dephua-ikoro;

be egude ire-machamacha deta ngu.

25 Tẹ mma, ọoma;

be emekwa t'ọ wata ngu agugu.

Ọpflu i kwekwa t'ọ gude ẹn्या derita ngu!

26 Nwanyi ọkpara emeje nwoke;

tọ dūhe iphe ọo-bụ.

Nwanyi, eri ogori aburu

ishị ndzụ ngu bẹ ọonoduje achị nta iya.

27 O nwekpooru madzụ

nwigbaleke-ọma, a-vota

ọku wushi l'okpoma

tẹ ọku ọbu be eke uwe iya?

28 Mbụ; ?o nweru onye e-je ije l'eli icheku-ọku;

tẹ ọku bẹ eke iya ọkpa.

29 O bụ ẹge ono b'ọ dū onye

yele nyee onye ọdo aze.

- Ẹ to nwekwa onye denyiru
nyee madzù ẹka a-la kẹ mmanu!
- ³⁰ Onye zitaru iphe ria;
l'ẹke ẹgu agu iya;
b'ẹ ta akwatajekwa gube ọkpobe iphura;
- ³¹ Obekwanu l'e -gude iya;
bẹ ọo-kfù ụgwo iphe ono,
o zitaru ono ugbo ẹsaa;
m'o -ruhuru; o refu iphe
o nweru kfua ụgwo iya.
- ³² Nwoke, eri ogori te nwekwa egomunggo;
kẹ l'ọ kwa onwiya b'ọ
mebyishi emebyishi.
- ³³ Uru, oo-rita iya bụ l'ee-tsu iya iphe;
meru iphere ye iya l'ifu;
ọphu iphere iya ta abyadu
bya agvù iya agvugvu l'ẹhu.
- ³⁴ Kẹ l'ọ bụ okopho-nwanyi
akpalije nwoke ẹhu-eghughu.
Ẹ tọ phujekwaru onye
rarù nyee ya imiko;
m'ọ -bya iya ome iphe.
- ³⁵ Ẹ t'ọ dudu iphe e gude
bya iya aroro, ọo-nata;
m'o -ruhuru; ọ ha ihagha.

7

- Okwa, aanmaru ndu etso nwanyi ọkpara*
- ¹ Nwa mu; nukwaa iphe mu ekfuru ngu!
T'iphe-a, mu akpo-ziru ngu
uzo iya-a nọdujekwa ngu l'obu!
- ² Mejekwa iphe-a, mu ezi
ngu-a;
k'ọphu ndzù e-dzu ngu.
T'ọ buru ege iiletaje
nwandodo-ẹnya ngu ẹnya;
bù ege ii-letaje iphe, mu ezi ngu-a.
- ³ Gbaru iya agbaru lẹ
mkpushi-ẹka ngu l'ọ ha;
nggu edee ya edede l'ime obu ngu!
- ⁴ Kfuru mmamiphe l'ọo ya bụ
nwunne ngu kẹ nwanyi;
nggu ekua iphe-odo-ẹnya: "Ẹgiri ọnya ngu!"
- ⁵ Ọ bụ iya e-dufuta ngu l'ẹka
nwanyi, eri ogori;
tẹ nwanyi, eme k'ẹnyishi ẹji;
be egude ire machamacha deta ngu.
- ⁶ Ujiku lanu; bẹ mu shi l'ọnu
windo mu pyofu ẹnya;
⁷ phua ẹke ndu, ẹ te amadu iphe doru.
Mu elee ẹnya lẹ ndu
ogbo-lanu ono;
yo nweru onye lanu ọphu,
egomunggo swehuru.
- ⁸ Yẹbedua echebe ifu l'uzo iya kẹ nwanyi ono;
mbù l'ulo ẹke nwanyi ono,
eri ogori ono bu;
- ⁹ l'uzo gberegbede urenyashi;
mbù l'uzo nchi ejihu; teke ọchi ekpuwa ẹhu.
- ¹⁰ Ya ndono; nwanyi obu
alufuta byakfutashia ya.

- Nwanyi ono kwaru ngwa
 l'ò bú nwanyi òkpara;
 búru onye ẹregede.
- 11 Ọ bú nwanyi, eme zuwozuwozuwo;
 búru nwanyi, ẹ te ekwejedu t'ònu rua ya l'ẹhu.
 Ọphu òkpa 'egvujeduru iya egvuru l'ufu.
- 12 I -phùà ya l'esu-ùzo nta-a;
 ì -bya aphù iya ọdo; búwunu l'edukfu.
 Ọnonoje lẹ nkùcha;
 l'achọ onye ọo-bùru yẹle iya.
- 13 Ya ndono; yo duta
 nwata-okoro ono; nmaa ya akpa;
 bya ekiriberi iya ifu; sù iya:
- 14 "L'o nweru ngweja, ya jeru
 egwogwo.
 Anù, ya jeru egwogwo nọkwa l'ufu;
 l'ò kwa ntanù; bẹ ya
 medzuru iphe ya kweru ụkwa iya.
- 15 Ọ kwa iya; bẹ ya lufutaru bya ngu ndzuta.
 Nngu ndọ-ọ.
- 16 Oshi-azẹe ya; bẹ ya tọwaru
 ẹkwa, e dengashiru
 edengashi, shi l'jiputu.
- 17 Oshi-azẹe mu; bẹ ya gbakwaru mọeru;
 gbaa ya alowesu;
 mẹ sinamọnu;
 k'ọphu ọo-nọdu eshi kwẹkwekwe.
- 18 Bya t'ayi je emee k'enyishi jeye l'ùtsu.
 Bya t'ayi je azẹe t'ẹhu tsọo ayi ẹna.
- 19 "Nji mu ta nọkwa;
 o jekwaruru ẹke, teru ẹnya.
- 20 Okpoga, o gude l'ije ono hakwa l'uru.
 Ọ kwaru teke onwa dzuru bẹ ọo-lata."
- 21 Yo gude ire-ọma deta iya;
 gude ire mọchemechẹ kpughaa ya.
- 22 Teke ono teke ono;
 yọ dọ-kpuru tsoru iya;
 l'ò bú ìnya, aakpọ eje egbugbu;
 mbu l'ò bú ele, eje ọdalahu l'ọnya;
- 23 jeye teke akfù búru iya gungu lẹ mejì;
 l'ò bú nwenu, kfulahuru l'ọnya;
 tọ ma l'ò búwa iya anwùhu.
- 24 Nta-a; nwa mu; ngabẹru mu nchì!
 Gekwa nchì; nua iphe mu ekfuru ngu.
- 25 Be ewokwaru obu ngu dobe
 l'ẹke nwanyi ono nọ.
 Ọphu i phukwa ọzo; tsoru iya;
- 26 kẹ lẹ ndu nwanyi ono mewaru;
 ẹphe adaa hakwa nshinu.
 Ndu, o gbuwaru egbugbu aka nkù.
- 27 Ụlo iya bú ọzo, e shi ala maa.
 Ụzo ono tųgburu nanù jeye l'ẹke anwùhu bu.

8

Mmamiphe eku ngu oku

- 1 ?Tọ búdu oku bẹ mmamiphe eku ẹge ono?
 ?Tọ búdu mkpu;
 bẹ iphe-odo-ẹnya echi ono?
- 2 Ọ nọ l'ẹke tukogbaaru atukoru l'iku ọzo;
 o vudo lẹ mkpọkahu-ọzo.
- 3 O vudo l'obu-edukfu.

- Ọ nọ l'ọnu-nggamgbo
l'echi mkpu; su:
- 4 "Ọ kwa unubẹ ndiphe bẹ ya eku.
Unubẹ unwu;
ọ kwa unu bẹ ya echiru mkpu-a.
- 5 T'iphe dojee unu ẹnya;
unubẹ ndu ẹ-te nwedu egomunggo!
Unu akwaa ẹnya;
unubẹ ndu eswe!
- 6 Unu ngabẹ nchi;
kẹ l'ọ nweru iphe ya abya ekfukfu, dụ mkpa.
Ya kpuhawaru ọnu tẹ
ya kfuwa iphe vudo nhamunha.
- 7 Iphe eshije iya l'ọnu
bụ ire-lanụ.
Ejo-ire oshi iya l'ọnu bụ ẹbyi.
- 8 Iphe bụ okfu, shi iya l'ọnu kfuru akfuru.
Ẹ tọ dudu okfu,
gberu nggo; m'ọ bụ okfu,
dụ ghadaghadaghada,
eshije iya ọnu.
- 9 Okfu iya kfuru akfuru
lẹ nchị ndu iphe edoje ẹnya;
daburu ifu lẹ nchị ndu maru iphe.
- 10 Hakwaa mkpọla-ọcha;
nata iphe ya ezi ngu.
Nggụ ahaa mkpọla-ododo; hata mmamiphe;
- 11 kẹle mmamiphe kakwa
mkpuma, vu oke aswa.
Ẹ tọ dukwa iphe agụ
ngu nụ ọphu ịi-turu yeru mmamiphe.
- Mmamiphe ekfu okfu*
- 12 "Mube mmamiphe;
mu l'iphe-odo-ẹnya bu l'ẹkalanu.
Mu maru iphe; ẹnya erua mu alị.
- 13 Iphe bụ l'aatsụ Ojejoje egvu
kwa ọkpo iphe dụ ẹji ashị.
Oku onwonye;
otu onwonye oke ẹpha;
iphe dụ ẹji;
mẹ l'uru-ọnu aduje mu ashị.
- 14 Idzu ọma; mẹ mmamiphe bụ nke mu.
Iphe-odo-ẹnya; mẹ ike
abụkwaphuru nke mu.
- 15 Ọ bụ mmamiphe;
bẹ ndu eze gude achị;
bụru iya; bẹ ndu ishi gude
l'atụ ekemu, vudo nhamunha.
- 16 Ọ bụ mu; bẹ ndu ishi gude achị; bụru mu;
bẹ ndu ha nshinu gude achị mgboko.
- 17 Ndu yeru mu obu;
bẹ mu eyejeru.
Ndu achọshi mu ike
achọ-vuje mu.
- 18 Ẹku; mẹ ụgvù bụ mu b'ọ nọ l'ẹka.
Iphe-enweru ọphu a-nọ jeyewaru;
mẹ ụba bukwa mu phụ b'ọ nọ l'ẹka.
- 19 Uru, nọ mu l'ime kakwa
ọkpobe mkpọla-odod.
Iphe shi mu l'ẹka aka
ọkpobe mkpọla-ọcha.

- 20 Ụzo, mu eshije bụ ụzo
 odobe-ẹka-ndoo;
 bụru ụzo ikpe,
 vudo nhamunha bẹ mu etsoje.
- 21 Ndu yeru mu obu; bẹ mu
 emeje t'ephe nweru iphe;
 l'emejekwaphu t'ẹku ji ụlo-ẹku ephe.
- 22 Ọ bụ mubẹ mmamiphe;
 bẹ Ojejoje vutsukpoo ụzo mee;
 bụru mu bụ ozi,
 o vutsukpoo ụzo jee l'oge ndiche.
- 23 A fotahawaru mu ru teke ẹ ta madu;
 mbụ lẹ mbụlembu temanu mgboko adube.
- 24 Temanu eze ẹnyimu anọdu; bẹ mu nọhawa.
 Mu nọhawa; bẹ nwogvu byaderu.
- 25 Temanu e mee eze ugvu,
 dobegbaa l'ọnodu iya;
 mbụ temanu e mee
 unwu ugvu nshiji;
 bẹ mu nọhawaa.
- 26 Temanu Ojejoje emee mgboko;
 mẹ abasarama iya;
 mbụ temanu e mee udzudzu kẹ mgboko.
- 27 Mu nọ teke o meru igwe;
 nọdu teke o meru akpamigwe;
 yo fozita kephetakota eze ẹnyimu.
- 28 Ya nọ teke o meru; urukpu anọdu l'igwe;
 nọdu teke o meshiru ẹke
 mini eshije amushi l'eze ẹnyimu.
- 29 Ya nọ teke ọ kparu
 eze ẹnyimu okè ẹke
 oo-jebebeje;
 k'ọphu bụ l'ẹ tọo
 wu-swetadu okè iya;
 nọdu teke ọ tọru ntọ-l'alị mgboko.
- 30 Teke ono bụ mu bụ
 o-me-nka, swiru iya nụ.
 Mu shi emeje;
 ẹhu l'atsọ iya ẹna
 mbọku-mbọku.
 Mu shi anọduje iya l'ifu
 l'eme ẹmirima tekenteke.
- 31 Mgboko, o meru emeje;
 ẹhu atsọ mu.
 Ndiphe mgburumburu aduje mu mma.
- 32 Ọo ya bụ; unwu mu;
 unu ngaberu mu nchị.
 Onu-oma bụ k'onye etso mu nụ.
- 33 Unu ngabẹ nchị;
 nya iphe mu ezi unu;
 k'ọphu unu a-maru iphe!
 Unu be efukwa iya lẹ ntụ!
- 34 Onu-oma bụ k'onye
 angabejeru mu nchị;
 mbụ onye anọduje
 l'onu-uzo mu l'eche nche mbọku-mbọku;
- 35 kẹ l'onye chọru mu nụ;
 chọ-vu mu; bẹ bukwa ndzu b'ọ chọ-vuru.
 Ege ono bẹ ụgvù Ojejoje
 a-nọdu etsokwa iya phụ.
- 36 Obenu l'onye jikaru mu nụ
 bukwa onwiya bẹ oomebetaru.

Iphe bụ onye mu dū ashị
bụkwa ọnwu b'ọ chọ."

9

Mmamiphe; l'ome eswe

- 1 Mmamiphe gbeshiru je akpua ulo;
bya eworu itso esaa gvua ya.
- 2 Yo gbushia anụ; shia dobe;
bya akua mee;
shia ite dobe.
- 3 Yọ bya ezi unwu-mgboko,
ejeru iya ozi t'ephe je
evudogbaa l'eke,
katsua l'eli le mkpukpu ono;
raa ya arara; sụ:
- 4 "T'iphe bụ ndu egomunggo swehuru bya."
Ndu eswe b'ọ sụru:
- 5 "Unu bya eria nri, ya shiru;
unu angua mee, ya kuru dobe.
- 6 Unu haa ome eswe;
te ndzụ dzua unu!
T'iphe dojenua unu enya!
- 7 Onye, abaru onye uru-ọnu
mbà
bụkwa iphere b'oo jetaru onwiya.
Onye alokwanu ẹjo madzụ
eka le nchi aburu uswo b'ọ chọ.
- 8 Ba ahujekwa onye uru-ọnu ọgbo;
odumeka be ii-dukwa iya ashị.
Bachiaru onye maru iphe mba;
nggu aphu l'oo-yeru ngu obu.
- 9 Loo onye maru iphe eka le nchi;
nggu aphu l'oo-kabaaru ọmaru iphe;
Kuziaru onye doberu eka ndoo iphe;
yo kabaaru ọmaru iphe.
- 10 O kwa ọtsu Ojejoje egvu
bụ eke mmamiphe duberu.
Omaru Onye ono,
dụ Nso ono aburu iya bụ iphe-odo-enya.
- 11 Ke l'ọ bụ yebe mmamiphe
e-me t'i kaa nka;
nribabee le mgboko-a.
- 12 Onye maru iphe;
be mmamiphe ebuje nggo.
Onye uru-ọnu aburu iya
nwenkinyi iya e-ri iphe tso iya nu."
- 13 Nwanyị, eme eswe;
be olu iya anoduje ada
eli eli.
E ta hudu iya ahudu;
to nwe iphe o maru.
- 14 O dugajeru l'ifu ibo iya.
Eke, kakota l'eli le
mkpukpu aburu eke,
o jeje je asugabe onwiya;
- 15 l'eku iphe bụ ndu eswe esweswe,
ejeru iphe ephe eje:
- 16 "T'iphe bụ onye eswe bata eke-a!"
Ndu ophu egomunggo
swehuru be ọosuje:
- 17 "Le mini, e zitaru ezita adujekwaa mma;

nri, e riru lẹ mpya
 aburu iya kakọta ọtso ẹna!”

- 18 Obenu l'ẹphe ta madu
 lẹ ndu, nọ l'ulo iya buwa ndu maa.
 Ndu, byaru iya ẹbyee anọduwa l'ali-maa.

10

Ẹtu, Sólomọnu nmashiru

- 1 Ọwaa ẹtu, Sólomọnu nmashiru:
 Nwata, maru iphe;
 emeje t'ẹhu tsọ nna iya ẹna.
 Obenu lẹ nwata, eme eswe;
 abujeru aphu tsọ nne iya.
- 2 Ẹku, a kparu l'uzo,
 ẹ-ta dudu mma; ta agajekwa mkpa.
 Obenu l'odobe-ẹka-ndo
 adzofutaje madzọ l'onwu.
- 3 Ojejoje ta ahajekwa onye
 doberu ẹka ndoo t'egu mee ya.
 Obenu l'ẹjo madzọ;
 b'ẹ too kwejedu t'iphe
 agọ iya nọ rube iya ẹka.
- 4 Ẹnyiri atujekwa madzọ ukpa.
 Obenu l'akanya emeje madzọ t'ọ bahu.
- 5 Onye kpataru iphe ọ kọru
 kwakọbe l'oge bu onye
 nweru egomunggo.
 Obenu l'onye bu mgbenya;
 bẹ ookuje teke aakpata iphe
 akpata bu iphe-iphere b'ọ bu.
- 6 Onye doberu ẹka ndoo;
 bu ọnu-oma etsoje iya.
 Obenu l'ẹjo madzọ edomije
 ẹjo iphe nọ iya l'obu.
- 7 Ọobuje; a -nyata onye
 doberu ẹka ndoo;
 ẹhu atsoo madzọ ẹna.
 Obenu l'ẹjo madzọ; bẹ aazahajẹ.
- 8 Onye maru iphe l'obu iya
 emeje iphe a sọru t'ọ mee.
 Obenu l'onye ekfu yayaya alajẹ l'iyi.
- 9 Onye ntupo ta nọdu l'ẹhu
 anọje ndzọ iya lẹ domangu rimangu.
 Obenu l'onye ntuphu-ire;
 bẹ ee-mekochaa kparu.
- 10 Onye aji-buru madzọ ẹnya;
 kwa iphe-ẹhuka b'ọ
 kwakọberu onye ọbu.
 Obenu l'onye atọ mba iya too;
 kwa nchị-ọdu-ndoo b'ọ chọ.
- 11 Ọnu onye doberu ẹka ndoo
 bu ngele mini ndzọ.
 Obenu l'ẹjo madzọ edomije
 ẹjo iphe nọ iya l'obu edomi.
- 12 Ndumashi akpatajẹ okfu.
 Obenu lẹ n-yemobu
 ekpuchije ẹjo iphe iphe.
- 13 Mmamiphe bu l'ọnu
 onye iphe edoje ẹnya
 b'a chọ-vuje iya.
 Obenu l'onye eswe;

- bẹ ẹchachi anọduje eche echeche.
- 14 Ndu maru iphe akwakọbeje
iphe ẹphe maru akwakọbe.
Obenu l'ọnu onye eswe
bụ iphe-ẹhuka b'ọ nọduje eku oku.
- 15 Ẹku bụ ike, onye nweru.
Ụkpa abụkwanuru iya egbuje onye ụkpa.
- 16 Ụgwo ozi, onye
doberu ẹka ndoo bụ ndzụ.
Obenu l'ẹjo iphe emeje
tẹ madzụ kabaaru ome ẹji.
- 17 Onye angabeje nchị teke
a kpo-ziru iya ụzo bụkwa
ụzo ndzụ bẹ ootso.
Obenu l'onye a baru mba;
yọ jika iya kwa ụzo bẹ oophu.
- 18 Onye madzụ dū ashi;
yo me t'ẹ b'a ma kwa onye ẹjo-ire b'ọ bụ.
Onye ntumatu aburu onye eswe.
- 19 Okfu -paa l'igwe;
ẹjo iphe abata iya.
Obenu l'onye kwaru
ẹnya atajẹ ire iya ẹra.
- 20 Ire onye doberu ẹka ndoo
dū l'ọ bụ ọkpobe
mkpola-ọcha.
Obenu l'oriri ẹjo madzụ
ta kwatajekwa aga mkpa.
- 21 Okfu onye doberu ẹka ndoo
azuje igweligwe madzụ.
Obenu lẹ ndu eswe eyifuje;
okfu l'ẹphe te nwe egomunggo.
- 22 Onu-oma, shi Ojejoje l'ẹka
emeje tẹ madzụ nweru iphe;
ọphu 'onwedu iphe-ẹhuka, ooyekobeje iya.
- 23 Iphe aduje onye eswe mma bụ ome ẹjo iphe.
Obenu l'ọo mmamiphe
bụ iphe aduje onye iphe doru ẹnya mma.
- 24 Ọ kwa iphe ẹjo-madzụ atsụ
egvu bụ iphe emekochajẹ byaru iya.
Obenu l'ọ kwanu iphe agụ
onye doberu ẹka ndoo e-meru iya.
- 25 Ọ bụ ẹge oke pherephere epheje; pheswee
bụ ẹge ndu ẹjo madzụ aphụ-sweje.
Obenu l'onye doberu ẹka ndoo
e-vudoshi ike gbururu jeye.
- 26 Ọ bụ ẹge mẹe, shihuru ụka anwuje ọnu;
mbụ ẹge ẹnwuru-ọku ahuje
ọku l'ẹnya bụ ẹge onye
enyiru aduje onye ezi iya ozi.
- 27 Otsu Ojejoje egvu emeje tẹ madzụ kaa nka.
Obenu lẹ ndu ẹjo madzụ
agbajihuje agbajihu.
- 28 Iphe onye doberu ẹka ndoo
anọduje ele ẹnya iya bụ ẹhu-otso-ẹna.
Obenu l'iphe ẹjo madzụ
ele ẹnya iya ta gajeduru iya.
- 29 Oshi ụzo kẹ Ojejoje bụ
agbabe-a-dzuru kẹ ndu doberu ẹka ndoo.
Obenu lẹ ndu ẹjo madzụ b'ọ bujeru iyi.
- 30 Ndu doberu ẹka ndoo;
b'ẹ ta agwafu-ghakwa agwafu.

- Obenu lẹ ndu ejo madzọ tee bukwa l'alì ono.
³¹ Onu onye doberu ẹka ndoo
 bụ iphe eshije iya nù bụ mmamiphe.
 Obenu l'onye te kfujedu
 ire-lanù;
 bẹ ee-mekochaa bufu ebufu.
³² Onye doberu ẹka ndoo
 maru iphe bụ: o -kfua ya;
 yọ kfüru nhamunha.
 Obenu l'iphe eshije
 ejo madzọ onu bụ ejo okfu.

11

- ¹ Oye ẹregede l'igwe,
 eegude atụ iphe kwa
 akpamara l'ẹke Ojejoje nọ.
 Obenu l'ogude ọkpobe iphe,
 eegude atụ iphe tụa ya aduje iya mma.
² Ekuku -vuta ọzo; iphere etso iya.
 Obenu l'odu-agu -vuta ọzo;
 mmamiphe etso iya.
³ Iphe anọduje edu ndu
 obu guru iphoro bụ ire-lanù.
 Obenu l'iphe egbuje ndu
 ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka
 bụ ntuphu-ire.
⁴ Mbọku, Nchileke e-koshi
 ẹhu-eghughu iya;
 bẹ ẹku, madzọ kpataru
 te eyekwaru onye ọbu ẹka.
 Obenu l'iphe adzọfutaje
 madzọ l'onwu
 kwa odobe-ẹka-ndoo.
⁵ Iphe abọjeru onye ọta
 ẹ-ta dudu lẹ ndzọ iya ọzo
 kwa odobe-ẹka-ndoo.
 Obenu l'ejo madzọ bụ
 ejo iphe iya ono emeje t'ọ daa.
⁶ Iphe adzọje ndu ire-lanù bụ
 odobe-ẹka-ndoo.
 Obenu lẹ ndu ẹ te gudedu
 ire ẹphe ẹka bụ ejo iphe ẹphe
 ahataje ẹphe l'onya.
⁷ Ejo madzọ -nwuhu;
 iphe oole ẹnya iya anashihu iya.
 Iphe o shi gbaa ego
 lẹ ya e-gude ike iya mee
 aburu kẹ mmanu.
⁸ Onye doberu ẹka ndoo;
 bẹ aadzọfuje l'iphe-ẹhuka;
 iphe-ẹhuka ọbu alaaru ejo madzọ.
⁹ Onye ẹ-te emedu ele Nchileke;
 bụ iphe shi iya l'onu;
 bẹ oogudeje emebyishi
 ibe iya.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo
 bụ mmamiphe bẹ adzọje iya nù.
¹⁰ Iphe ọma -gbaaru onye
 doberu ẹka ndoo;
 ndu bu lẹ mkpukpu ono etee ẹswa.
 Ejo madzọ -nwuhu;
 ndiphe etee ẹswa.

- 11 Ọnu, onye obu gụru iphoro
 goru akwo-lije mkpukpu.
 Obenu l'ọnu, ẹjo-madzu
 emebiyiye iya emebi.
- 12 Onye ẹ-te nwedu egomunggo
 akpoje ibe iya
 ẹbo-ẹbo-l'afu.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 ataje ire iya ẹra.
- 13 Onye suruku-suku
 ekfukashije iphe e domiru edomi.
 Obenu l'onye e gude
 ire iya ẹka edomije iphe du ke edomi.
- 14 Ọha, ẹ-te nwedu onye
 akpo-ziru ẹphe ọzo adajekwa.
 Obenu le mkpukpu,
 aadu l'igwe akpo-ziru ọzo b'a dzoje.
- 15 Onye naru onye ẹ to madu
 mkpaleka bukwa okfu;
 be ookotaru onwiya.
 Obenu l'onye ẹ-ta nadu madzu mkpaleka;
 be nchi a-du ndo.
- 16 Ọkpobe nwanyi;
 be nweru ọgvu.
 Ẹku aburu ke ẹjo nwoke.
- 17 Onye, aphuru madzu imiko bu onwiya;
 be oomeru ohuma.
 Obenu l'ẹjo madzu bu
 iphe-ehuka be ookpataru onwiya.
- 18 Ẹku, ẹjo madzu akpa
 bu iyi b'o buru iya.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo;
 be obunggo iya anoje jeye.
- 19 Onye odomu edotaje iya ndzu.
 Obenu l'onye achi nta
 ẹjo iphe bu onwu iya b'o cho.
- 20 Ndu ẹjo okpoma aduje
 Ojejoje ekpanashi.
 Obenu le ndu uta,
 ẹ-ta ndu l'ẹhu aduje iya mma.
- 21 Maru amaru le ndu
 ẹjo-madzu b'e ta hadu ke manu.
 Obenu le ndu doberu ẹka
 ndoo ta dudu iphe e-me ẹphe.
- 22 Nwanyi, ama mma;
 t'o ma oye onu l'okfu
 du l'o bu echi
 mkpola-ododo, eeyeru ezi l'onu-imi.
- 23 Iphe agu onye doberu ẹka
 ndoo bu l'oma be ọosubeje ishi.
 Obenu l'iphe ẹjo madzu
 ele ẹnya iya bu l'ẹke
 ọosubeje ishi bu
 l'oke ẹhu-eghughu,
 Nchileke a-byabe iya.
- 24 Onye asa ẹka asasa anoduje aba ababa eje.
 Obenu l'onye ukparaswi
 emekochajee buru onye ukpa.
- 25 O-me-l'uko abaje uba;
 onye emeje t'ẹhu gua ibe iya egugu;
 be ee-mekwaphu t'ẹhu gua yebedua egugu.
- 26 Onye domiru nri;

- t'o gude kpọ-lia aswa iya;
 bẹ ndiphe ebujeru ọnu.
 Obenu l'onye reru nk'ia
 l'ògè iya bẹ aajajẹ ajaja.
 27 Onye achọ t'iphe dọ mma;
 bẹ ọma etsoje.
 Obenu l'onye achọ ejì;
 bẹ ejì etsoje.
 28 Onye kpọru obu yeru ẹku a-dakwa.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo;
 a-nọdu aja pulapula l'ọ bọ
 mkpẹkwo onyingu.
 29 Onye, akparu ndibe iya okfu;
 te nwekwa iphe oo-keta.
 Onye eswe aburu iya
 e-mekochaa jeeru onye maru iphe ozi.
 30 Nebyi, onye doberu ẹka ndoo amije;
 bọ oshi, anọ ndzọ.
 Onye aduje ike kfuta madzọ
 aburu onye maru iphe b'ọ bọ.
 31 Ọ -buru lẹ ndu doberu ẹka
 ndoo bẹ eebuje nggo lẹ mgboko-a;
 bọnu iya bọ lẹ ndu ẹ-te
 emedu ele Nchileke;
 mẹ ndu ẹjo iya ono
 aa-natakwapọ ọgwo iya nk'ẹphe.

12

- 1 Onye a baru mba;
 yọ nata iya;
 kwa mmamiphe b'ọ nataru.
 Obenu l'onye jikaru mba,
 a baru iya; kwa onye ẹswè b'ọ bọ.
 2 Ọkpobe madzọ atubaja Ojejoje l'obu.
 Obenu l'onye ẹregede;
 bẹ ọnmaje ikpe.
 3 Madzọ t'e gudeghekwa
 ẹjo iphe buru.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo b'ẹ ta vu-ghekwa l'ogvu.
 4 Ọkpobe nwanyi bukwa ọgvù nji iya.
 Obenu l'ẹjo nwanyi dukwa
 l'ọ bọ ọkpọ, tsuru ọme nọdu nji l'ẹhu.
 5 Idzọ, ndu doberu ẹka ndoo abuje k'ọma.
 Obenu lẹ ntuzi-ẹka ndu
 ẹjo iya ono abukotaje ọgho.
 6 Okfu, shi ẹjo madzọ l'ọnu
 abuje onya nma onye, ookfuru iya.
 Obenu l'ọnu onye obu iya
 guru iphoro adzoje madzọ.
 7 Ndu ẹjo iya ono;
 bẹ ee-mekochaa kwatsushia; ẹphe achihu.
 Obenu l'ọnu-ọlo onye
 doberu ẹka ndoo a-kfuru gidimu.
 8 Ọ bọ ẹge madzọ mataberu iphe;
 bọ ẹge aajatabeje iya.
 Obenu lẹ ndu obu ẹ-ta
 gudu iphoro bẹ aakpofu akpofu.
 9 Ọ kakwa mma l'ì bọ onye
 ẹ-ta gubedu iphe;
 nggu ese ẹge ii-shi buru;
 mẹ l'ì guberu onwongu iphe

- l'è b'ò dù ègè ọ haru ngu.
 10 Onye doberu ẹka ndoo
 akwabejeru elu iya ẹnya.
 Obenu l'imiko, ẹjo madzụ
 aphụje bụ ẹjo-obu.
 11 Onye akọ alị iya enweje nri;
 nwee ya k'etsutsu.
 Obenu l'edegiri;
 bụ onye eswe b'ọ bụ.
 12 Ẹjo madzụ bụ iphe
 a nataru lẹ nfu bẹ ẹnya iya anọje.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo anọduje aja pulapula.
 13 Ẹjo madzụ bụ ẹjo okfu,
 shi iya l'ọnu abụje ọnya; hata iya.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo anahụje iphe-ẹhuka.
 14 Ọ kwa madzụ egudeje
 ọnu kfutaru onwiya iphe-ọma.
 Ono kwaphu ẹgè ooshije
 l'iphe oogude ẹka iya eme;
 metaru onwiya obunngo.
 15 Iphe bụ iphe onye eswe eme
 adukotaje iya mma l'ẹnya nk'iya.
 Obenu l'onye maru iphe
 egeje nchị teke a kpọ-ziru iya ọzo.
 16 A -kpatsua onye eswe iwe;
 yo mewaphu t'a maru teke ono.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 eleswetaje iphe-phere,
 e meru iya.
 17 Onye gude ire-lanụ
 l'agba ekebe;
 bẹ okfu iya ayikoje ayiko.
 Obenu l'ẹjo ekebe abujeru ụgho.
 18 Okfu, ẹ ta arịdu ariri kfua;
 aruje kfụu l'ọ bụ ogu-mbeke.
 Obenu l'okfu onye
 maru iphe edokwaje iphe edokwa.
 19 Ire-lanụ anọje jeye l'ojejoje.
 Obenu l'ẹjo-ire te nwedu ẹgè ọono-beje.
 20 Iphe ejije ndu ẹjo idzu ọkpoma bụ ụgho.
 Obenu lẹ ndu idzu-ọma;
 bẹ ẹhu-otso-ena bụ nk'ephe.
 21 Ẹjo iphe te emejekwa onye
 doberu ẹka ndoo.
 Obenu l'iphe-ẹhuka
 bụ kẹ ndu ẹjo iya ono.
 22 Onye ẹjo-ire aduje Ojejoje ashị.
 Obenu lẹ ndu emeje iphe,
 ephe kfuru aduje iya mma.
 23 Onye nweru egomunggo
 ta arakashiekwa iphe ọ maru arakashị.
 Obenu lẹ ndu eswe
 anọduje avọshi mkpọkoro okfu.
 24 Onye gude ẹka iya esebashi;
 e-mekochaa bụru ishi.
 Obenu l'onye ẹnyonu
 e-mekochaa bụru ohu.
 25 Ọchi obu l'ẹka emeje
 tẹ ike gvụ madzụ.
 Obenu l'okfu-ọma emeje;

- èhu atso iya èna.
 26 Okpobe madzù eduzije ònyà iya ụzo.
 Obenu l'èjo-madzù
 eduphujè madzù ụzo.
 27 Onye ẹnyiru ta adujèdu ike
 onu onwiya nri.
 Obenu l'onye akanya;
 bè iphe o nweru abujè iphe vu oke aswa.
 28 Odobe-èka-ndoo bụ ụzo ndzù;
 oshiswe ụzo aburu onwu.

13

- 1 Nwa, maru iphe anujè iphe
 nna iya ekfuru iya.
 Obenu l'epherephere;
 ta angajèdu nchì lè mba, aabaru iya.
 2 Madzù egudeje onu kfutaru
 onwiya iphe-oma.
 Obenu l'onye è te gudedu ire iya èka;
 bụ k'èhuka bụ iphe anòdujè agù iya.
 3 Onye afò okfu, ookfu afòfo
 bụ ndzù iya b'o che nche.
 Obenu l'o-kfu-lè-njakonu;
 e-mekochaa laa l'iyi.
 4 Onye ẹnyiru; bè èkpiri anòjè;
 obu l'è tọ dudu iphe eru iya èka.
 Obenu l'onye akanya;
 bè iphe agù iya nù eruje èka.
 5 Onye doberu èka ndoo;
 bè èjo-ire adujè èji.
 Obenu l'èjo madzù bụ
 iphe-iphere;
 buru iphe aakpofu akpofu.
 6 Onye ụta è-ta dudu l'èhu iya;
 bụ odobe-èka-ndoo
 anòdujè eche iya nche.
 Obenu l'èjo madzù;
 bụ èjo iphe iya ono enwutsuje iya.
 7 O nweru onye anòdujè eme
 l'ò bụ eze madzù;
 a ma l'è to nwedù ègè ọ ha iya.
 Nweru onye anòdujè eme
 l'ò bụ onye ụkpa;
 a ma l'o nweru iphe; nweshia ya ike.
 8 Madzù egudejè èku,
 ọ kpataru gbata ndzù iya.
 Obenu l'onye ụkpa;
 ta dudu iphe eyejè iya egvu.
 9 Onye doberu èka ndoo
 dù l'ò bụ iphorò;
 jì èkè ọ nọ.
 Obenu l'èjo madzù;
 dù l'ò bụ uròku, bụ:
 ọ -nonyaa; yọ nyihu.
 10 Oku onwonye ekuku;
 bụ ụswo b'ò kpatajè.
 Obenu lè mmamiphe;
 bụ ndu, kweru t'a kpò-ziaru èphe ụzo.
 11 Okpoga, e gude ụgho dzuta
 anòdujè ala azù azù.
 Obenu l'onye gude èka iya;
 tọ nwèhu kpaa okpoga emeje iya;

- yoo ka nshinu akaka eje.
- 12 Iphe madzū leru ɛnya iya;
e mekochaa to ruhe iya ɛka;
bẹ emeje tẹ meji nmafū iya.
Obenu l'iphe agū madzū -rua ya ɛka;
b'ọ dūje iya l'ọ bụ oshi,
anū ndzū.
- 13 Onye aalọ ɛka lẹ nchị;
to nwe iphe ọ gūberu iya
achọkwaru onwiya
ishi-ephuhu.
Obenu l'onye eme iphe
ekemu kfurū bẹ obunggo iya nọkwaru.
- 14 Iphe onye maru iphe ezi;
dukwa l'ọ bụ ɛke mini, anuje ndzū futaru.
Oomeje tẹ madzū ba ada l'onya,
anwūhu gbarū.
- 15 Onye, nweru egomunggo;
bẹ aduje ndiphe l'obu.
Obenu l'uzo onye ẹ te
gudedu ire iya ɛka adujeru iya ɛhuka.
- 16 Onye nweru egomunggo
egudeje mmamiphe eme iphe oome.
Obenu l'onye eswe ewotaje
ome-eswe iya ono tūa jalangū.
- 17 Ejo nwozi akpatajeru madzū iphe-ɛhuka.
Obenu l'ozī, e ziru onye,
e gude ire iya ɛka;
bū ɛhu-agu b'ọ nūje.
- 18 Onye, aahū àhùhù;
tọ nga nchị;
bẹ ukpa abyajekwaru;
iphere egude iya.
Obenu l'onye aahū àhùhù;
yọ nūa ya; bẹ aakwabeje ugvu.
- 19 Iphe agūshi madzū ike
-rube iya ɛka; bẹ ɛhu atsoje iya ɛna.
Obenu l'onye eswe;
bẹ ọotsuje l'ɛhu ọha ẹjo iphe.
- 20 Onye yele ndu mmamiphe ayi;
a-būru onye maru iphe.
Obenu l'onye etso ndu eswe;
ejeje iphe-ɛhuka.
- 21 Iphe-ɛhuka anọduje achī
ẹjo madzū oso.
Obenu l'uba; bukwanu
obunggo onye doberu ɛka ndoo.
- 22 Okpobe madzū akpajẹ ẹku d
oberu nwanwanwaranwa iya.
Obenu l'ẹjo madzū bụ ndu
doberu ɛka ndoo;
b'ọ kpajẹ ẹku edoberu.
- 23 Onye, bụ onye ukpa;
bẹ alī iya a-nọdu emehuru iphe.
Obenu l'e gudeje ẹjo ikpe;
kpẹfu iya alī obu l'eka.
- 24 Onye ẹ-ta ahùdù nwatibe iya ahùhù;
kwa ashī bẹ nwata obu dū iya.
Obenu l'onye yeru nwatibe iya
obu ezije obu l'alī l'ahù iya.
- 25 Onye doberu ɛka ndoo erijije ẹpho.
Obenu l'ẹjo madzū bẹ ẹgu emeje.

14

- 1 Nwanyi, maru iphe
 ajikobeje ụlo iya ajikobe.
 Obenu lẹ nwanyi ọp̄hu bụ
 onye eswe egudeje ẹka iya
 l'akpaka ụlo iya akpaka.
- 2 Onye obu ḡuru iphoro
 anọduje ats̄u Ojejoje egvu.
 Obenu l'onye ụzo iya
 d̄u ngḡodogo-ngḡodogo
 ta d̄udu iphe ọogubeje Ojejoje.
- 3 Onye eswe ekfutaje iphe
 ochi-ẹchachi kpube onwiya.
 Obenu l'ọnu ndu maru iphe
 anọduje eche ẹp̄he.
- 4 Eswi, e gudeje akọ iphe
 'anọdu; ụko nri ad̄u.
 Obenu l'eswi -jeshia ozi ike; nri at̄ua ẹgu.
- 5 Onye ekebe, e gude
 ire iya ẹka; ta adz̄ujekwa ẹjo-ire.
 Obenu l'onye ẹjo ekebe;
 b̄u ẹjo-ire anọduje af̄ushi iya l'ọnu.
- 6 Onye uru-ọnu ach̄oje
 mmamiphe; t̄o ph̄u iya.
 Obenu l'onye nweru
 egomunggo;
 b̄e ọmaru iphe ad̄uje ntse.
- 7 Bujekwaru ụba yeru onye eswe;
 k̄e l'ẹ t̄o d̄udu iphe ii-shi iya l'ẹka am̄uta.
- 8 Iphe ekoshije l'onye nweru
 egomunggo maru iphe b̄u
 l'uzo iya edoje iya ẹnya.
 Obenu l'iphe ekoshije l'onye eswe
 ta madu iphe b̄u l'oo ụgho;
 b̄e oogudje eme iphe.
- 9 Onye eswe egudeje ẹjo iphe at̄u mgb̄onu.
 Obenu l'onye obu guru iphoro
 an̄oje Ojejoje l'obu.
- 10 Onyen̄onu amajeru iphe ats̄u iya l'ẹhu;
 To nwe onye yele ibe iya
 gba l'ẹhu-ot̄so-ẹna ya.
- 11 Ufu ẹjo madz̄u;
 b̄e ee-chikpo.
 Obenu l'ụlo onye doberu ẹka
 ndoo a-n̄odu ájá ájaájá eje.
- 12 O nweru ụzo, ab̄uje;
 madz̄u eshi iya;
 yo d̄u iya l'ọ b̄u ọkpobe ụzo.
 Obenu l'ẹke ọ s̄uberu ishi b̄u anw̄uhu.
- 13 Iwe tso ọchi;
 nggumaph̄u etsoru
 ẹhu-ot̄so-ẹna.
- 14 Ndu ẹ te gudedu ire ẹp̄he ẹka
 a-nata ụgw̄o iphe ẹp̄he meru.
 E bua ndu eme ọhuma
 nggo iphe ẹp̄he meru.
- 15 Onye mapeteru iphe
 ekwetaje iphemiphe ọbule.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 arije-odu ọriri; maru ẹke oo-ye ọkpa.
- 16 Onye maru iphe ats̄uhuje Ojejoje
 egvu haa ome ẹjo iphe.

- Obenu l'onye eswe emeje l'okaralokara
 tubesu l'òo iphe gbarunu;
 bẹ ya eme.
- 17 Onye òkpoma-òku emeje eswe-eswe;
 òphu bụ onye ẹnya ruru alì atajì nshi.
- 18 Ome-eswe edujeru madzụ ye l'ome-ririri.
 Obenu l'onye obu ruru alì
 ekpujeru mmamiphe l'ò bụ okpu-eze.
- 19 Ndu ejo iya ono e-byiru
 ndu òphu eme òhuma ikpere;
 Ndu akirishi abya arò
 l'ònu-ùzo ndu doberu ẹka ndoo.
- 20 Ufu onye ejo-ẹka teru ẹnya;
 mbụ tee ya jeye lẹ ndu obutobu iya.
 Obenu l'oke amadụ enweje ndu ònyà l'igwe.
- 21 Onye ẹ-ta gubedu obutobu iya iphe;
 kwa ejo madzụ b'ò bụ.
 Obenu l'ònu-òma bụ
 k'onye, emejeru ndu ùkpa iphe-òma.
- 22 Ndu anòduje t'ò tsuru ibe ẹphe;
 ?tò bụdu ẹji, ẹphe eme iya t'ò?
 Obenu lẹ ndu anòduje t'ò
 duru madzụ lẹ mma;
 bẹ eeyejeru obu;
 l'emeru ẹphe ire-lanụ.
- 23 Iphe bụ akanya, madzụ ese; bẹ uru anojekwa.
 Obenu l'onye bụlephu ònu
 b'ò phòduru iya; bẹ ùkpa kwa nk'iya.
- 24 Ẹku bụ nggo, eebuje onye maru iphe.
 Obenu l'onye eswe
 bụlephu eswe iya ono;
 b'e gudeje maru iya.
- 25 Onye gude ire-lanụ
 l'agba ekebe adzòkwa ndzụ.
 Obenu l'onye gude ùgho
 l'agba ekebe bụ
 o-deru-oye; b'ò bụ.
- 26 Onye atsụ Ojejoje egvu;
 bụ onye dakoberu
 agbùru-anyì.
 Ẹke ono abùru ùnwu iya
 a-gbabẹ-a-dzùru.
- 27 Otsu Ojejoje egvu;
 bụ ishi nggele, ndzụ shi atsòshi.
 Ọ bụ iya emeje tẹ madzụ
 ba adalahu l'ònya, anwùhu gbaru.
- 28 Ọ bụ gidigidi bụ ugvu eze.
 Obenu l'onye ishi ẹ-te nwedu madzụ;
 bẹ yifuakwaru nụ.
- 29 Ọ kwa òta-nshi emeje tẹ
 iphe doo madzụ ẹnya.
 Obenu l'onye òkpoma-òku
 eme tẹ ndiphe maru ẹge eswe iya hatabe.
- 30 Obu-odoo emeje t'ẹhu dụ madzụ npho.
 Obenu l'ìjimenya atsùje òkpu ùme.
- 31 Onye akpa onye ùkpa ẹhu;
 bụkwa Nchileke, meru iya nù;
 b'o me iphe-iphere.
 Obenu l'onye emeru onye,
 ẹ-tò dudu ẹge ò haru iya òhuma;
 kwa Nchileke b'ò kwabẹ ugvu.

- 32 Iphe aḷo-tsuje ejo madzḷ;
 bḷ ejo iphe oome.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo
 nweru ẹke ọo-nọdu;
 zeeru ndzḷ;
 m'o -ruhuru ọ nwḷhu anwḷhu.
- 33 Mmamiphe anọje l'obu ndu
 iphe doru ẹnya.
 Obenu lẹ ndu eswe ta madḷ kẹ mmamiphe.
- 34 Odobe-ẹka-ndoo emelije mba emeli.
 Obenu l'ẹjo iphe bḷ iphe-iphere
 nọduru iphe, bḷ ọha, nọnu.
- 35 Nwozi, maru iphe;
 bẹ eze enweje ifu-ọma
 l'ẹke ọ nọ.
 Obenu lẹ nwozi,
 emechishi eze ifu;
 b'ọ tḷ-koshije ẹhu-eghughu iya.

15

- 1 Olu-odoo eselaje nseku azḷ.
 Obenu l'okfu ẹhuka
 akpalije ọvuma.
- 2 Ire onye maru iphe
 ekoshije mmamiphe.
 Obenu l'onye eswe
 bḷ okfu eswe anọje iya l'ọnu.
- 3 Ẽnya Ojejoje dzuru ẹkemeki ọbule:
 l'ẹke ndu ejo iya; mẹ kẹ ndu ọma.
- 4 Gberuma eji obu oyi;
 ghẹlegheleghele eye ọku l'obu.
- 5 Ọ bḷ onye eswe anyijeru ẹtsḷ
 kpua l'uzo, nna iya akpọ-ziru iya.
 Obenu l'onye
 egomunggo
 ruru alj; angabeje nchj l'iphe eezi iya.
- 6 Ẫlo onye doberu ẹka ndoo; bẹ ẹku ejije ejiji.
 Obenu l'ẹjo madzḷ;
 bḷ iyi abyajẹ ẹku iya ndzuta.
- 7 Onye maru mmamiphe
 anọduje araka iya araka
 t'o dzuru onyemonye ọbule.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ ọkpoma iya ta dḷdu ẹge ono.
- 8 Ẽja, ejo madzḷ egwo;
 kwa akpamara l'ẹnya Ojejoje.
 Obenu l'ekfukfu, onye obu
 guru iphoro ekfu anḷ iya abajẹ iya l'obu.
- 9 Ẫzo, ndu ejo madzḷ eshi
 abḷje akpamara l'ifu Ojejoje.
 Obenu lẹ ndu ese t'ẹphe
 dobe ẹka ndoo b'o yejeru obu.
- 10 Ọ kwa chikikifu bḷ k'onye
 haru ọkpobe Ẫzo ono.
 Ọnwu abḷru k'onye
 ọ dḷ ashj teke aahj iya ahjhḷ.
- 11 Alj-maa; mẹ ọ-la-l'i yi
 dabukotaru ẹba l'ifu Ojejoje.
 ?Bḷ-chia obu madzḷ
 te gheduru iya ọnu l'ifu tḷo?
- 12 Onye Ẫru-ọnu avọjeru ọku
 ghḷa ẹhu teke a baru iya mba.

- Ọphu o kwejedu kpnyabẹ
 ndu maru iphe ẹhu.
- 13 Ẹhu-otso-ẹna emeje
 t'ifu t̄sahu madz̄u at̄sahu.
 Obenu l'aph̄u akpatajẹ ike agv̄ugvu.
- 14 Onye obu ruru al̄i an̄oḍuje ach̄o mmamiphe.
 Obenu l'onye eswe b̄ulephu
 ririri b'ọ n̄oḍuje ekfu.
- 15 Onye, aakpa ẹhu;
 bẹ ndz̄u iya ab̄ukotajẹ
 iphe ọtsu-l'ẹhu.
 Obenu l'onye ọkpoma t̄sahuru at̄sahu
 bẹ tekenteke ab̄ujeru iya aji.
- 16 Ọ ka mma lẹ madz̄u
 nwepeteru iphe enwepete;
 l'ats̄u Ojejoje egvu;
 mẹ l'ẹku, o nweru; dzuru mgboko;
 iphe-ẹhuka eswiru iya.
- 17 Ọ ka mma l'ọo mkp̄ekwo;
 b̄uwaphu nri, n̄onu;
 e gude n-yemobu l'ata iya;
 ma l'e gburu ọkp̄alukpo;
 gude n̄afash̄i-ifu l'ata iya.
- 18 Onye obu-ọku akpalije okfu akpali.
 Obenu l'onye, ataru
 okfu n̄sh̄i
 an̄oḍuje abyanyi ụswo abyanyi.
- 19 Iphe onye ẹnyiru yeru ẹka
 aduje l'e gude ogvu
 t̄u-chishia ya at̄u-chishi.
 Obenu lẹ kẹ onye
 obu gur̄u iphor̄o
 aduje werewere.
- 20 Nwata, maru iphe emeje
 t'ẹhu ts̄o nna iya ẹna.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ nne iya aduje ash̄i.
- 21 Ome eswe atsojẹ onye
 ẹ-te nwedu egomunggo ẹna.
 Obenu l'onye nweru egomunggo
 emeje iphe iya; ȳo kf̄uru nham̄unha.
- 22 Onye ẹ-te nwedu onye
 atuziru iya ụzo;
 te nwekwa iphe oomekotajedu.
 Obenu l'a -d̄u l'igwe ch̄ia idzu;
 e mekota iphe a t̄uberu.
- 23 Madz̄u -yee ọnu l'okfu yechata iya;
 bẹ ẹhu atsojẹ iya ẹna.
 Ọnu, e yeru l'o ruberu iya ab̄uru iphe ugvu.
- 24 Onye maru iphe echibeje ifu
 l'uzo ọphu edu ala lẹ ndz̄u;
 onye eswe echebe nk'ia
 l'uzo ọphu edu ala l'ọku al̄i-maa.
- 25 Onye eku onwiya ekuku;
 bẹ Ojejoje enwutsuje.
 Obenu lẹ nwan̄yi, nji iya
 ẹ-ta n̄ohedu b'ọ dz̄otajeru al̄i iya.
- 26 Ọriri, ẹjo madz̄u ar̄i b̄u
 akpamara l'ẹke Ojejoje n̄o.
 Obenu l'ọriri kẹ ndu ọma aduje iya mma.
- 27 Onye ẹkp̄iri erilatajeru
 ụlo iya iphe-ẹhuka.

- Obenu l'onye kpòru
 ẹka-azụ ashị;
 bẹ ndzụ e-dzu.
- 28 Onye doberu ẹka ndoo
 arị-jeodu iphe oo-kfu arịri.
 Obenu l'ẹjo madzụ;
 bụ ẹjo okfu eshije iya l'ònu.
- 29 Ndu ẹjo madzụ;
 bẹ Ojejoje anọje ote-anya.
 O bụ l'òonuje iphe ndu
 doberu ẹka ndoo ekfu anụ iya.
- 30 Ifu-ochi emeje t'ẹhu tsọ madzụ ẹna;
 nzi ọma l'eshije madzụ uri jeye l'òkpu.
- 31 Onye ngabèru nchị lẹ mba,
 anụ ndzụ, a baru iya;
 bẹ yẹle ndu maru iphe
 e-mekochaa nọdu l'òkpoku lanụ.
- 32 Onye ẹ-te nweudu iphe
 ọ gùberu àhùhù, aahù iya;
 bụ ashị b'ọ dụ onwiya.
 Obenu l'onye a hù àhùhù;
 yọ nua ya bụ onye nweru egomunggo.
- 33 Otsu Ojejoje egvu ezije
 madzụ mmamiphe;
 ọdo abụru l'i -wozita
 onwongu alị; ugvu etso iya.

16

- 1 Madzụ arije iphe oo-me.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje ekfujẹ
 ọphu e-mekochaa mee nụ.
- 2 Uche onye 'adụ iya njọ.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje maru
 iphe bụ uche onye.
- 3 Woru iphe bụ iphe iime
 ememe; ye Ojejoje l'ẹka;
 nggu aphụ l'iphe bụ iphe
 bụ idzu ngu a-nọdu eme
 l'ẹge ị tùberu iya.
- 4 Iphe, bụ iphe, Ojejoje meru;
 b'ọ meru dobe t'ọ gaa mkpa nk'iya;
 Ndu ẹjo iya ono b'ọ meru doberu mbọku,
 a-ta ẹphe aphụphu.
- 5 Iphe, bụ onye eku onwiya
 ekuku bẹ kwa akpamara l'ifu Ojejoje.
 Iphe ịi-hùbe ama;
 abụru l'ẹ taa hadu ẹphe t'ẹphe laa ẹwoma.
- 6 Onye wozitaru onwiya alị
 l'ẹke Ojejoje nọ;
 l'ekfu ire-lanụ;
 b'ọ kfujeru ụgwo iphe ẹji iya.
 Yọ bụru ọtsu Ojejoje egvu
 emeje madzụ t'ọ sefu ẹka l'ẹjo iphe.
- 7 Iphe madzụ eme -dụwa Ojejoje mma;
 bẹ oomeje mee tẹ yẹle
 ndu ọhogu iya dụ lẹ mma.
- 8 Nwẹku, e doberu ẹka ndoo kpaa kakwa mma;
 ma l'ẹku, a kparu l'ụzo, ẹ ta dudu mma.
- 9 Iphe madzụ e-me b'ọ rije arịri dobe.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje
 ekoshije iya ẹge ọo-hata ọkpa iya.
- 10 Okfu onye eze aduje l'ọ bụ

- okfu, shi Nchileke l'ònu;
 òphu 'ookpeswejedu ikpe ekpeswe.
- 11 Iphe eegude atụ ẹra iphe,
 dụ ẹge gbaru t'ò dụ
 bụ Ojejoje b'o shi l'ẹka.
 Iphe bụ ẹra iphe nọ l'ẹkpa;
 abụru iya b'o shi l'ẹka.
- 12 Q kwa akpamara ẹ ndu eze meru ẹjo iphe;
 kẹ l'ò bụ l'odobee-ẹka-ndo;
 bẹ onye eze egudeje mee tẹ
 aba-eze iya nguru anguru.
- 13 Ire-lanụ atsoje ndu eze ẹna.
 Ẹphe te gude onye ezi-okfu egvu egvu.
- 14 Ẹhu -ghua eze eghughu;
 ishi madzụ abaa ya.
 Obenu l'ò bụ onye maru
 iphe abyanyije iya.
- 15 Ifu -tushihu onye eze;
 ndzụ edzua madzụ.
 I -laa onye eze l'obu;
 b'ò dụ l'ò bụ eruru mini ọdungu.
- 16 Madzụ ọmaru mmamiphe
 kakwa mma; mẹ l'onweru okpoga.
 Iphe-odo-ẹnya aka mma;
 ma ẹ mkpọla-ọcha.
- 17 Ụzo, ndu obu guru iphoro eshije
 bụ ụzo, buru ụba yeru iphe dụ ẹji.
 Onye afọ ẹke ooye ọkpa iya afọfo;
 bụ ndzụ iya bẹ ooche nche.
- 18 Madzụ -watawa oku onwiya ekuku;
 ọ-la-l'iyi etso iya.
 Madzụ -bụwaru
 ọ-ka-onwiya-mma-l'ẹnya;
 adada etso iya.
- 19 Q ka mma l'i bụ onye
 wozitaru onwongu alị;
 nggu ẹ ndu ụkpa l'ayi;
 mẹ l'i tsoru ndu gude
 oke-ẹpha
 l'eke iphe ẹphe nataru ẹ nfu.
- 20 Onye anata ntuzi-ẹka;
 bẹ iphe adujeru ẹ mma
 ọnu-ọma abụru k'onye
 tukoberu Ojejoje ishi.
- 21 Onye iphe doru ẹnya bụ iya;
 bụ ẹ madzụ bẹ obu ruru alị.
 Onye olu-odoo abụru iya
 a-dụ ike ozi ndu odo iphe.
- 22 Mmamiphe bụ iya bụ ishi
 nggele mini ndzụ l'ẹhu ndu nweru iya nụ.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ eswe iya ono abujeru
 iphe eegude àhụ iya àhùhù.
- 23 Onye maru iphe aguje okfu,
 shi iya l'ònu ọgu.
 Okfu, shi iya l'ònu
 abụkwanuru iphe eegude amụta iphe.
- 24 Okfu-ọma dụ l'ò bụ
 manụ-ẹngu.
 Ooguje ẹhu egugu;
 mee t'ẹhu dụ madzụ npho.
- 25 O nweru ụzo, abuje;

- madzù eshi iya;
 yò dù iya l'ò bú òkpobe ọ̀zo.
 Obenu lẹ̀ mkpọ̀-chi ishi ọ̀zo ono bú anwùhu.
- 26 Q bú iphe agù nwozi;
 bú iya emeje; yò kabaaru oje ozi.
 Yò búru ẹ̀gu, agù iya nù
 anọ̀duje eyeshiru iya ọ̀ku.
- 27 Ẹ̀jo madzù eshibeje ite ẹ̀jo iphe.
 Ẹ̀ge ono bẹ̀ okfu, shi iya
 l'ọ̀nu anọ̀duje ereku l'ò bú ivovo-ọ̀ku.
- 28 Onye ẹ̀lukfu anọ̀duje akpa okfu;
 onye ntumatu l'ebukahuje ndu
 ẹ̀phe l'iya shi dù lẹ̀ mma.
- 29 Onye eme ọ̀nwuu-ọ̀nwuu
 anọ̀duje ezi ibe iya ẹ̀jo nzizi;
 l'edu iya eshi ọ̀zo, ẹ̀-ta dudu mma.
- 30 Onye aji-buru ibe iya ẹ̀nya
 abùru ẹ̀regede bẹ̀ ọ̀ogba;
 onye ọ̀phu kpuruberu ọ̀nu
 abùru ẹ̀jo iphe b'ò tũberu k'ememe.
- 31 Ishi-ẹ̀wo bú ọ̀gvù, dù egvu.
 Q bú onye doberu ẹ̀ka ndoo b'o ruje ẹ̀ka.
- 32 Onye ẹ̀-ta búdu onye
 obu-ọ̀ku
 kakwa mma; ma l'onye bú mkparawa.
 Onye akpadeje onwiya teke
 iphe egbu iya egughu
 aka mma mẹ̀ l'onye ọ̀phu
 a-lù;
 lùta mkpukpu ophu.
- 33 Q bú madzù aguje ẹ̀nwa.
 Obenu l'ò bú Ojejoje ekfufe onye ọ̀o-larù.

17

- 1 Q kakwa mma l'ò bú
 nwẹcha ọ̀kponku bẹ̀ madzù nweru;
 l'ata iya l'ẹ̀hu-gudangu;
 mẹ̀ l'ufu ẹ̀ke aagba aji;
 uswo l'ada iya.
- 2 Onye ozi, maru iphe bú iya
 e-mekochaa búru onye ishi nwata,
 emechishi nna iya ifu.
 Ẹ̀ge ono bẹ̀ nwozi ono e-tso
 keta iphe nnajiufu iya ono;
 l'ò -tsò búru unwu iya.
- 3 Mkpọ̀la-ọ̀cha bú ite b'e
 gudeje nùya ya ánùnù.
 Mkpọ̀la-ododo abùru
 ọ̀ku-ọ̀zu;
 bẹ̀ eegudeje data iya;
 maru m'ọ̀ dọ̀a mma.
 Obenu l'obu madzù bú
 Ojejoje adataje iya.
- 4 Onye eme iphe dù ẹ̀ji
 angabẹ̀je nchì l'ẹ̀jo ọ̀nu.
 Ẹ̀ge ono bẹ̀ onye ejire
 angabẹ̀je nchì l'okfu,
 erekuta madzù anù.
- 5 Onye, achì onye ọ̀kpa ọ̀chi;
 kwa Nchileke, keru iya nù;
 b'o me iphe-iphere.
 Onye, ete ẹ̀swa lẹ̀ ndakfu

- dakfuru madzụ te nwedu
 iphe e-me t'onye ọbu laa kẹ manụ.
- 6 Ụnwu nwanwa bụ ụgvù,
 madzụ gude aka nka.
 Nne lẹ nna aburu iphe
 ụnwegirima gude eku onwẹphe.
- 7 Onye eswe te ekfukwa okfu, nweru ishi.
 O kwaphụ ege ono;
 b'ẹ tọ gbadu tẹ onye ishi dzujẹ ejo-ire.
- 8 Ẹka-azụ erejeru onye,
 anụ iya nụ l'ọ bụ ọgvu;
 k'ọphu bụ l'ọ nọduje
 agbaru iya ụpha-ẹka.
- 9 Onye aguje nṅv l'ẹke e
 mesweru iya;
 bẹ yẹle ndu ọdo aduje lẹ mma.
 Obenu l'onye ta azahajedu
 iphe e meru iya anọduje
 achịka ndu ọnyà iya achịka.
- 10 A -baaru onye nweru egomunggo mba;
 b'ọ kajekwa iya oru l'ẹhu;
 karia ụkporo-ọnu ẹchachi ise,
 e chiru onye eswe.
- 11 Onye eme ẹji eshibeje l'ọ nk'ia e-me.
 Obenu l'ọ bụ nwozi,
 ẹ-ta phujederu madzụ imiko
 e-mekochaa hụa ya àhùhù.
- 12 O kakwa mma lẹ nne agụ,
 a naru ụnwu iya furu ngu l'ụzo;
 mẹ l'i jekfuru onye eswe
 l'ẹke ọono l'eme eswe.
- 13 Onye, gude ẹjo iphe kfụa
 ụgwọ iphe-ọma, e meru iya
 bẹ ẹjo iphe ta abyakwa bya
 alufu alufu lẹ nk'ia.
- 14 Ọwata ụswo dụ l'ọ bụ ọswoha mini.
 Ọo ya bụ t'ị haa nko;
 tẹ okfu ba ada.
- 15 Okpefu onye iswi ta dudu mma;
 mẹ ọnma onye iswi dụ mma ikpe;
 tụkokwa buru akpamara l'ifu Ojejoje.
- 16 ?Bụ uru ngunu; bẹ okpoga
 baru l'ẹka onye eswe;
 l'ẹ-ba abụ lẹ mkpa kẹ
 egomunggo dụ iya.
- 17 Ndu eshi onya ekoshije
 l'ẹphe yeru onwẹphe obu tekenteke.
 Obenu lẹ nwanne bulephu l'ọgvù iphe-ẹhuka.
- 18 Onye egomunggo swehuru
 ewojeru onwiya ye l'itumo;
 gude naa madzụ mkpalẹka.
- 19 Onye ụswo kwa ẹjo iphe
 b'ọ yeru obu;
 onye apali onwiya apali
 aburu eyifu bẹ ọocho ụzo iya.
- 20 Onye ọkpoma iya gọru agogo;
 bẹ iphe iya anọduje ala azụ azụ.
 Iphe-ẹhuka aburu kẹ onye ntuphu-ire.
- 21 Ọkpara-rigbarigba;
 bụ aphụ tsaru nna iya;
 ẹhu-otso-ena ta bụ kẹ nna,
 nwatibe iya eme eswe.

- 22 Èhu-òtso-èna kwa òkpobe ògvu.
 Obenu lẹ meji-atòfu
 anòduje amì madzù òkpù
 wòngu-wòngu.
- 23 Èjò madzù anatajẹ èka-azù;
 k'òphu oo-kpe èjò ikpe.
- 24 Onye egomunggo ruru alì;
 bẹ amajeru iphe.
 Obenu l'onye eswe;
 bẹ ẹnya te egvujeduru egvuru.
- 25 Òkpara-rigbarigba;
 bụ ọbyaru byaru nna iya;
 bụru nggumaphu nòduru nne, mụru iya nù.
- 26 È tọ dùkwa mma oreta onye
 ẹ-ta dudu iphe o meru nre.
 Tọ dù mma ochi ndu
 oke amadù iphe l'èphe meru iphe, dù mma.
- 27 Onye nweru egomunggo
 ekfuje okfu zee ọnu.
 Onye eme agu aburu onye, iphe doru ẹnya.
- 28 Ọbujẹ onye eswe -daa ashì;
 e tubesu l'ọ maru iphe.
 Teke bụ l'ọ taru ire iya ẹra;
 e tubesu l'ọ bụ onye iphe doru ẹnya.

18

- 1 Onye akpa nkinyi;
 bụ onwiya b'ọ maru.
 Ire-lanù atajẹ iya ẹra lẹ nchì.
- 2 Onye eswe ta akpajèdu ishi
 mẹ iphe eekfu;
 ?o doru iya-a ẹnya.
 Iphe, ọ bụ bụ:
 o-kfu-nk'iya anù-nk'iya.
- 3 Èjò iphe -vutawa ọzo;
 ndumashi etso iya.
 Iphere -byawa;
 ọzu etsoru iya.
- 4 Okfu, shi madzù l'ọnu adujẹ l'ọ bụ èbò
 èke mmamiphe futaru;
 bụru nggele, atso atso.
- 5 È tọ dùkwa mma;
 tẹ ikpe laaru onye ọphu meru ẹjì;
 gbe nma iya onye ọphu doberu ẹka ndoo.
- 6 Ọ kwa iphe onye eswe kfutaru
 l'ọnu iya bẹ yẹle iya emeje;
 bụru ọnu iya;
 bẹ oogudje kfuta ẹchachi.
- 7 Ọnu onye eswe bụ iya emebyije iya;
 bụru ọnu iya ono abujeru ọnya; nma iya.
- 8 Okfu-azù anòdujekwa atso ntumatu.
 Ooshije madzù uri jeye l'ime ẹpho.
- 9 Onye, ẹ-te yeduru ẹhu l'ọzi,
 ooje;
 bẹ yẹle onye emebyishi
 iphe emebyishi kwa nwunne.
- 10 Èpha Ojejoje bụ
 ọkpò-mgbinyiku ọlò-eli;
 èke ndu doberu ẹka ndoo agbabaje;
 je ezeeru ndzù edzua;
- 11 Èku onye nweru iphe adujẹ
 iya l'ọ bụ agbarike iya.

- Qoduje iya l'ọ̀ bụ eze
 ọ̀pho-mkpuma, o gude egbochita onwiya.
- 12 Madzụ -bụwaru
 ọ-ka-onwiya-mma-l'anya;
 adada iya etso iya.
 Obenu lẹ madzụ wozita
 onwiya alj; ugvu etso iya.
- 13 Onye ẹ-ta nūdua iphe eekfu; je eye iya ọnu
 b'ọ̀ bụ iya ririri; bụru iya iphe-iphere.
- 14 Q bụ obu onye esedeje ndzụ iya
 teke iphe eme iya.
 Obenu l'obu -kofuwa madzụ;
 bẹ nk'ia gvụakwaru.
- 15 Onye nweru egomunngo
 bụ iya bẹ iphe eeje akajẹ odo ẹnya;
 buru iya akajẹ ogebe nchị
 t'iphe kabaa ya rụ odo ẹnya.
- 16 Iphe-oma asajeru onye eme iya nū ọzo;
 l'ifu ndu oke madzụ.
- 17 Qobuje onye lanu -doo;
 ẹba atsukfuru;
 gbururu jeye onye k'ẹbo abya eyee ọnu.
- 18 A -gụa ẹnwa l'iphe ada okfu; okfu alaa;
 e shi ẹge ono gboo ndu ese alakahụ.
- 19 Qro-buta nwunne ngu,
 i mesweru kakwa ẹhuka;
 mẹ l'ọluta mkpukpu,
 gude mgbodo ghabuta
 onwiya mgburumburu.
- 20 Q bụ okfu, shi madzụ l'ọnu;
 bẹ oogudeje kfutaru onwiya
 iphe e-ji iya ẹpho;
 bụru iphe shi iya l'ọnu;
 bẹ oogudeje kpajia okfuru.
- 21 Ndzụ l'ọnwu kwa l'ọnu b'o shi.
 Qo ya bụ l'onyenọnu
 a-kwakọbe nata iphe,
 o kfutaru l'ọnu iya.
- 22 Onye chọ-vuru nwanyi,
 ọo-lụ;
 chọ-vukwaru iphe dū mma.
 Onye ono atụbaje Ojejoje l'obu.
- 23 Onye ụkpa anọduje arọ aroro;
 Obenu l'onye nweru iphe egudeje olu-ike.
- 24 Onye igwe-ọnyà awakwa ọgu.
 Obenu l'o nwekwaru ọnyà,
 akajẹ ọno ntse;
 karia nwunne.

19

- 1 Q kakwa mma ọ bụ
 onye ụkpa, ọta ẹ-ta dudu l'ẹhu iya;
 mẹ l'onye eswe,
 ẹ te gudedu ire iya ẹka.
- 2 Ẹ tọ dukwa mma lẹ madzụ;
 b'o vu evuvu;
 mbụ iphe ẹ tọ madu ishi iya.
- Onye kọrokoro-mẹremere
 eshiswekwa ọzo.
- 3 Eswe, madzụ eme emebyijeru iya iphe.
 Teke ono; yọ ghakọbe; bobe iya Ojejoje.
- 4 Ẹku ezetaje igwe ọnyà;

- obenu l'ukpa anọduje
achika ndu ọnyà achika.
- 5 Onye ejo ekebe ta alakwa ke manụ;
ophu onye ejo-ire ta byakwa bya anahụ.
- 6 Aaduje l'igwe achọ t'onye
eme ukò meeru ephe ukò.
Ege ono be onyemonye
obule abujeru ọnyà onye asa aka.
- 7 Onye ukpa aduje ndu yele iya bu ashị.
?Buchia ndu yele iya eshi
ọnyà ta anọdu agbaru iya oso.
Qonoduje agbatso ephe;
to nwe onye agharu iya enya.
- 8 Q bu onye maru iphe eyejeru onwiya obu;
buru onye enya eru ali;
b'ọ dujeru le mma.
- 9 Onye ejo ekebe ta alakwa ke manụ.
Ege ono be onye ejo-ire
a-buru o-la-l'iyi.
- 10 E to gbakwa t'onye eswe rije ugwu;
k'ophu o buru t'ohu buru
onye ishi unwu eze.
- 11 Q kwa iphe-odo-enya emeje
te madzu ba abụ onye
obu-oku;
buru iya ugwu teke e meru iya eji.
- 12 Iwe eze adujekwa l'ọ bu eke agu ede ekiri.
Obenu le madzu -bawa iya
l'obu be oduje l'ọ bu eke iyi dashiru.
- 13 Okpara-rigbarigba; bu usu; su nna iya;
nwanyi okfu-onu adu l'ọ bu
nwa teyiteyi mini tekenteke.
- 14 Ulo; me eku nwoke;
bu unwu iya enweje iya.
Obenu l'okpoberu nwanyi;
bu Ojejoje anuje iya.
- 15 Enyiru atujeru madzu ye le mgbenya;
buru onye no ke manụ azeje egu.
- 16 Onye eme iphe ekemu kfuru
kwa ndzu iya b'o che.
Obenu l'onye aalo aka le nchi;
to nwe iphe o guberu iya
achokwaru onwiya
ishi-ephuhu.
- 17 Onye asa aka l'anụ ndu ukpa
iphe kwa Ojejoje be ooje ugwo.
Q bu Ojejoje e-bu iya nggo.
- 18 Hụje nwatibe ngu ahuhù teke ii-hùta iya.
Ole ba ahukwa iya ke ahù-gbu.
- 19 Onye okpoma-oku;
be okpoma-oku iya
e-butajekwa;
ke l'i -dzọ ya l'owaa;
be ii-dzọje nu iya phu l'odo.
- 20 Ngabeje nchi teke
aakpo-ziru ngu uzọ;
nggu angabeje nchi l'iphe, eezi ngu;
k'ophu ii-mekochaa buru onye maru iphe.
- 21 Iphe, no madzu l'obu
k'ememe ahaje l'igwe.
Obenu le ke Ojejoje mefutaje.
- 22 Iphe eele madzu enya l'aka

- bụ owozita onwonye alị.
 Ọ kakwa mma lẹ madzụ
 bụ onye ụkpa; mę l'ọ bụru onye ejo-ire.
 23 Ọtsu Ojejoje egvu emejekwa tẹ madzụ kaa nka.
 Teke ono; obu erua onye ọbu alị;
 iphe-ẹhuka eburu ụba yeru iya.
 24 Onye ẹnyiru;
 bę ẹka iya akwaję l'efere;
 tọo dųhe ike palia ya ye l'ọnu.
 25 I -chia onye ọru-ọnu iphe;
 onye ẹ-ta mafudu iphe
 egude iya mụta iphe.
 Onye iphe doru ẹnya abuje:
 i -baaru iya mba;
 yo gude iya kabaa ọmuta iphe.
 26 Onye etsuje nna iya iphe; ọhifu nne iya
 bukwa iphe-iphere;
 bụru iphe-ọchi.
 27 Nwa mu; i -haa ọngabe nchị
 l'iphe eezi ngu;
 bę ii-phukwa ụzo lẹ k'iphe odo-ẹnya.
 28 Ejo ekebe anmaję ewotaje ikpe,
 vudo nhamunha nmaa swokoswoko.
 Onu ejo madzụ aburu ẹjo
 iphe bę ọonoduje eri ori nri.
 29 Ndu ọru-ọnu; b'e kpewaru
 ikpe ẹphe; dobe edobe;
 ẹchachi anọduwa l'echę ndu eme eswe.

20

- 1 Onye anguruma
 bụ iphe-iphere b'ọ bụ;
 bụru onye ụswo.
 Onye nguru mę;
 nguta iya k'ome l'ẹnya ta makwa iphe.
 2 Iwe eze adujekwa l'ọ bụ ẹke agu ede ekiri;
 k'onye ọphu, kpatsuru iya
 iwe ọbu agvụakwanua.
 3 Onye agbaru okfu ọso;
 kwa ụgvù b'ọ kwabę onwiya.
 Ọ bụ onye eswe
 akwagebeje akwagebe ụswo.
 4 Onye ẹnyiru ta akọjedu okfu
 teke ibe iya akọ.
 O -rua teke aakpata iphe akpata;
 yo lelaaha taphungu.
 5 Iphe madzụ ariębe hakwa ogvu l'ọ bụ ebo.
 Ọ kwa onye iphe doru ẹnya atstataje iya.
 6 Ndiphe aduje l'igwe ajishi ire l'ẹphe eme ọhuma.
 Ọlobu; ?bụ onye b'a maru, e gude ire iya ẹka.
 7 Onye doberu ẹka ndoo;
 bę uta ta adujedu l'iphe,
 bụ iphe, oome ememe.
 Ọ -nọtsua laa; ọnu-ọma aburu k'unwu iya.
 8 Onye eze -nọdu l'aba-eze iya l'ekpe ikpe;
 b'ọ gudeje ẹnya yofu
 ezi-okfu l'ejo-ire.
 9 ?Bụ onye a-sụ lẹ ya mewaru;
 obu agua ya iphoro;
 tọ dųhe ejo iphe, nọ iya l'ẹhu?
 10 Ogude iphe, ẹ-ta bụdu
 ọkpobe iya tų ẹra iphe;

- mẹ ogude iphe, ẹ-ta bũdu
 ọkpobe iya mata iphe amata
 tũkokwa bũru akpamara l'ifu Ojejoje.
- 11 Ọ bũ umere nwata atũje ọnu iya;
 ?m'ọ bũ ọkpobe nwata;
 ?tọ mkpọkoro nwata.
- 12 Nchì, anũ iphe yẹle ẹnya, aphũ ọzo
 bũ Ojejoje tũko iya mekota.
- 13 Be ekunukajekwa mgbenya.
 Ọdumeka bẹ ìi-bũkwa ọkpa-mkpẹre.
 Mũjeru ẹnya; ege ii-nweru
 nri nweru iya k'etsutsu iya.
- 14 Onye azũ iphe asũje l'iphe
 ya azũ renukaru ire.
 Obenu l'ọ -lũfulephu;
 yo gude iphe ọbu,
 ọ zũru ọbu kulahaa onwiya.
- 15 Mkpọla-ododo nọ;
 mkpuma oke aswa akũru.
 Obenu; l'ọnu, ekfu okfu,
 ekoshi mmamiphe dũkwa ọko.
- 16 Madzũ -naa
 o-shi-awe-o-shi-awe mkpalẹka;
 natakwa iya uwe eli ẹhu iya.
 Gude iya t'ọ ye iphe l'itumo;
 m'ọ -bũru onye mba ọdo
 b'ọ naru mkpalẹka ọbu.
- 17 Nri, a kpataru l'ugho atsoje ẹnà teke eeri iya.
 Obenu; l'e -megee;
 bẹ ọnu abũjeru onye riru iya nũ eja eja.
- 18 Ì -chì idzu iphe ii-me; kpajẹedu ishi.
 Ọ -bũru l'ì bya oje ọgu;
 kpataje-odu ishi t'e koshi ngu ege ii-me iya.
- 19 Kfuru mu; be ekfuru onye ọdo;
 ta bũkwa k'onye ntũmatu.
 Ọo ya bũ t'ì bukwaru ọba yeru ekfurekfu.
- 20 Onye kọru nna iya;
 m'ọ bũ nne iya ọnu
 bẹ aa-phũ-nyi urọku iya l'echi-abalì-ishi.
- 21 Ẹku, e te tsudu ẹphuru kpata
 ta abũjekwaru onye kparu iya nũ
 iphe-ọma l'ikperazũ iya.
- 22 Ba asũkwa: "L'ìi-kfũ madzũ
 ọgwo ejo iphe, o meru ngu."
 Hakwaa tẹ Ojejoje gbaaru ngu ọdzori.
- 23 Ogude iphe, ẹ-ta bũdu
 ọkpobe iya tũa ẹra iphe;
 mẹ ogude iphe, ẹ-ta bũdu
 ọkpobe iya mata iphe amata
 tũkokwa bũru akpamara l'ifu Ojejoje
- 24 Keshinu ọphu ọ bũ Ojejoje
 atọjeru madzũ ọzo;
 ?nanũ ege madzũ e-me makọtaru
 iphe amũebe l'ẹhu iya.
- 25 Ọ kwa ọgbaru onwonye ọnya;
 mbũ madzũ ogude ovovoshi
 kwe Ojejoje ọkwa iphe;
 l'ẹ b'ọ rì iya ariri;
 k'ọphu ẹ tọ wọdu iya.
- 26 Onye eze, maru iphe afọje
 mkpũkpu iya l'ọ bũ onye afọ ereshi;
 bya egude iphe eegudeje

- etsu witu fòshia ya ndu k'ẹjo iya ono.
 27 Obu madzù bụ iya bụ uròku Ojejoje,
 oogudeje atù ẹhu madzù yoriori.
 28 Onye eze, yeru ndu ọochi obu;
 bya aburu onye ẹphe gude
 ire iya ẹka; te nwedu iphe,
 iphe-ẹhuka, byaru iya nù eme iya.
 Yọ buru n-yemobu emeje;
 tẹ ọchichi iya ba anga anganga.
 29 Ọ bụ ugvu; bụ ike kẹ
 unwu-okorọbya.
 Ishi-ẹwo aburu mma kẹ ndu bụ ọgurenya.
 30 Ẹka, e chiru madzù;
 chifu iya ọnya bẹ eegudeje gọta iya;
 t'o sefu ẹka l'ẹjo iphe;
 buru ẹchachi bẹ eegudeje
 dozia madzù ime ẹhu.

21

- 1 Ọ bụ ẹge Ojejoje anọduje
 atuzi ẹke nggele a-tsọ laa;
 bụ ẹge ọonoduje atuzi ọkpoma onye eze.
 2 Uche onye 'adù iya njọ.
 Obenu l'ọ bụ Ojejoje maru
 iphe bụ uche onye.
 3 Iphe dù mma; daburu adaburu;
 bẹ Ojejoje kakwa anata;
 mẹ lẹ ngweja.
 4 Ọ-ka-onwonye-mma-l'ẹnya;
 mẹ ẹza, ndu ẹjo madzù ese
 tükokwa buru iphe dù ẹji l'ifu Nchileke.
 5 Iphe onye, nweru ọriri ziru
 obu alì rịa; mee;
 abujekwaru iya uru.
 Ẹge onokwaphù;
 bẹ ọchi iphe ọku; mee atuje madzù ọkpa.
 6 Ẹku, a dzùtaru l'ẹjo-ire
 ephukashihujekwa l'ọ bụ udzu ite.
 Ẹge onokwaphù b'ọ bụ ọnya,
 egbu madzù l'ophọku.
 7 Ọ bụ ẹhuka ẹhuka kẹ ndu ẹjo iya ono;
 bụ iya bụ iphe e-kpofu ẹphe ekpofu;
 kẹ l'ẹphe jikaru ome iphe nhamunha.
 8 Ndu ẹjo iya ono; te mejekwa iphe nhamunha.
 Obenu l'iphe onye eme ọhuma;
 bẹ iphe oome adukotaje nhamunha.
 9 Ọ kakwa mma l'i bu l'azù-utsulo;
 mẹ lẹ nggu lẹ nwanyi okfu-ọnu bu.
 10 Onye eme iphe dù ẹji;
 bẹ ome iphe dù ẹji evuju evuju;
 Ọphu imiko madzù ibe iya 'adudu iya.
 11 A -hùà onye uru-ọnu àhùhù;
 'o-nwe-egomunggo egude iya kwaa ẹnya;
 A -kpọ-ziaru onye maru iphe ọzo;
 yọ kabaa amama.
 12 Onye doberu ẹka ndoo
 atufuje ẹnya ele iphe amù
 l'ulo ndu eme iphe dù ẹji;
 Mbù; kpurupyata, ndu ẹjo iya ono l'ẹphe ha.
 13 Onye tsuchiru nchì t'ẹ b'ọ nù
 mkpu onye ọkpa echi;
 bẹ e-chinua nk'ia ujiku lanù;

- ophu odudu onye anụ iya nụ.
 14 Iphe-oma, e meru l'edomi
 adanyijekwa ẹhu-eghughu.
 Eka-azụ, a rẹru madzụ
 l'uwe iya abyanije oke ẹhu-eghughu.
 15 E -kpee ikpe, dū maa;
 bẹ ndu doberu ẹka ndoo etejekwa ẹswa.
 Obenu lẹ ndu ẹjo iya ono; bẹ ẹhu adaje ọọ.
 16 Onye lufuru l'okpa egomunggo;
 be tsokwaa lẹ ndu maa.
 17 O-ri-l'ago abujeru onye ukpa.
 Ege ono bẹ onye yeru mẹe;
 mẹ o-ri-l'onu obu;
 te enwejedu iphe.
 18 Ndu iphe dū ẹji l'alajẹ l'ochi
 ndu doberu ẹka ndoo.
 Ege ono bẹ ndu ẹ te gudedu
 ire ẹphe ẹka ala lẹ kẹ ndu obu guru iphoro.
 19 O kakwa mma t'ị kwata je eburu l'echi-egu
 mẹ l'olu nwanyi, nweru ẹjo okpoma;
 bya aswọnuka uswo.
 20 Ulo onye maru iphe;
 bẹ nri, eeri eriri l'udu iya l'udu iya;
 mẹ manụ akujeru akuru.
 Obenu l'onye eswe erigbuje iphe o nweru.
 21 Onye achị nta
 odobe-ẹka-ndoo
 yele nta n-yemobu achitaje ndzụ.
 Onye ono; bẹ aa-nodu
 akwabẹ ugu; ẹku aburu nk'iya.
 22 Onye maru iphe;
 bẹ etsogheje mkpukpu
 ndu ndaji-nggara ọgu;
 nwukposhia
 okpo-mgbinyiku upho-mkpuma
 mkpukpu ẹphe, ẹphe keru ike yeru.
 23 Onye eche onu iya nche; buru onye ata ire iya ẹra
 bẹ ezejeru iphe-emeka.
 24 Onye eku onwiya ekuku;
 buru
 o-ka-onwiya-mma-l'enyā;
 bẹ bu uru-onu bu ẹpha iya.
 Onye ono bu inyangga kpụ.
 25 Onye ẹnyiru bu ẹkpiri egbuje iya;
 kẹ l'ọ chiru ẹka wushi;
 jika o je ozī.
 26 Eswe l'enyashi;
 bẹ onoduje agu iya
 tẹ ya nweru ọwaa;
 nweru ọwaa.
 Obenu l'onye doberu ẹka
 ndoo te elejedu ẹnya l'iphe onu madzụ.
 27 Ngweja, ẹjo madzụ achị;
 bu akpamara l'ifu Nchileke;
 ophu o buru k'onye gude
 ẹjo oriri bya iya egwogwo.
 28 Onye ẹjo ekebe;
 bẹ onu a-buru kpurukudungu.
 Obenu l'onye egejeodu nchị;
 tẹmanu yo yede onu;
 bẹ okfu, o kfuru a-nọ jeyewaru.
 29 Ẹjo madzụ emeje t'a sụ.

- Obenu l'onye obu gùru iphoro
 arije iphe oome ariri.
 30 È to nwedu mmamiphe;
 m'ò bù iphe-odo-ènya;
 m'ò kwanu idzu,
 ee-gudeghe mebata Ojejoje.
 31 Iphe e meru ìnya kwabèru bù kẹ ọgu.
 Obenu l'ò bù Ojejoje emeje t'e mekputa l'ọgu.

22

- 1 Ọkpobe ẹpha kakwa oke ẹku.
 Ugvu aka mkpọla-ọcha;
 mẹ mkpọla-ododo.
 2 ?Bù ngunu jikoru onye
 nweru iphe; mẹ onye ụkpa.
 Ọ bù Ojejoje keru ẹphe ẹbo.
 3 Onye nweru egomunggo
 aphùje iphe-emeka;
 zeeru iya.
 Obenu l'onye egomunggo
 swehuru ejeje
 dukpudukpuu
 je adalahù l'iphe-ẹhuka.
 4 Obunggo, etsoje onye dù agu;
 l'atsù Ojejoje egvu bù
 iphe-enweru; ugvu; mẹ nka.
 5 Iphe nọ l'ùzo ejo madzù bù
 ógvù; mẹ ónyà.
 Obenu l'onye eche ndzù iya
 nche ebujeru ụba yeru iphe ono.
 6 Zufuta nwata l'ùzo, oo-shi;
 o -vufutalephu; tọo hadu iya.
 7 Onye ụkpa bù ohu onye nweru iphe.
 Onye ji ụgwọ abùru ohu, onye ooji ụgwọ.
 8 Onye wotaru ejo ikpe dzabẹ
 l'ò bù oshi kwa iphe-ẹhuka;
 bẹ ọo-wọta;
 egvu, aatsù iya alaa.
 9 Ọnu-ọma bù k'onye bù
 o-me-l'uko;
 kẹle ookejeru ndu ụkpa nri iya.
 10 A -chifu onye ọru-ọnu;
 okfu alaa;
 ọswo; mẹ ọko-ọnu agvù.
 11 Ọ bù onye obu gùru iphoro;
 okfu iya adù bẹlebele; e-shitaghe eze ọnya.
 12 Ojejoje arùbeje ẹnya lẹ mmamiphe.
 Obenu l'okfu onye ẹ te gudedu
 ire iya ẹka;
 bẹ oomeje t'ẹ b'ò dù iphe ọo-bù.
 13 Onye ẹnyiru asùje:
 "L'agu nọkwa l'etezi.
 Lẹ ya -lufu;
 bẹ ọo-tagbukwa iya l'esu-ùzo."
 14 Ọnu nwanyi, eri ogori kwa iduma b'ò bù;
 Onye, a-dalahù iya nù;
 kwa onye kpatsuru Ojejoje iwe.
 15 Umere ụnwegirima;
 bù umere ụnwegirima.
 Obenu l'ọo ẹchachi,
 bẹ eegudeje hùzita iya.
 16 Onye adzọ ndu ụkpa ọkpa l'ishi;

k'òphu ya a-ka onweru
 iphe; mę onye, bụ ndu
 nweru iphe; bę ọonuje iphe;
 e-mekochakwaa bụru onye ụkpa.

- Ụkporo akpuru okfu l'iri,
 shi l'onu ndu maru iphe*
- ¹⁷ Ngabę nchị; nua okfu onye maru iphe;
 nggu ezia obu l'iphe mu ezi ngu.
- ¹⁸ Kę l'ọo-duru ngu lę mma;
 m'i woru iya ye l'okpoma;
 chiru iya l'ęka tekenteke;
- ¹⁹ k'òphu obu ngu a-nọ l'ęke Ojejoje nọ;
 Mu meekwaru t'o doo ngu
 ęnya ntanu; nggubedua l'onwongu.
- ²⁰ Mu deekwaru ụkporo ętu
 l'ętu iri doberu ngu.
 Ętu ono bụ ętu, a-nọdu alọ
 ngu ęka lę nchị;
 l'ezi ngu mmamiphe.
- ²¹ O bụ ętu, a-nọdu ezi ngu
 iphe bụ ire-lanu;
 bụru ętu, ii-dakobe;
 k'òphu ii-maru iphe ii-nọdu
 edoru onye ziru ngu nu.
- ²² Be egudekwa kę lę madzụ
 bụ onye ụkpa; naa ya iphe o nweru.
 Ophu iimejekwa t'ęnya
 nyihu onye ę te nwedu
 ęge o haru iya l'ulo-ikpe;
- ²³ kęle Ojejoje
 e-mekochakwa-a
 gbaaru ęphe ọdzori;
 nalata ndu ono ụgwọ iphe ono,
 ęphe naru ęphe ono.
- ²⁴ Tę nggu l'onye obu-oku;
 be eshikwa ọnyà;
 ophu nggu l'onye
 ęhu-onwu 'ejekwa ayiyi;
- ²⁵ e menyaa; yo chia ngu umere iya ono;
 nggu eshi ęge ono baa l'enu, ę tị tudu.
- ²⁶ Ba anajękwa madzụ mkpalęka;
 ophu inodukwaru madzụ l'itumo;
- ²⁷ kę l'i -nwedu iphe ii-gude kfua ya;
 bę aa-pakwa paa paa
 oshi-azęe ngu.
- ²⁸ Ba afofukwa ękpę,
 e gude kpaa oke-alı l'oge ndiche.
- ²⁹ ?I phuru onye ọru iya doru ęnya ọhuma.
 O bụ onye ono bụ onye
 e-jegheru ndu eze ozi.
 Ę too jegheduru ndu ę ta
 madu ępha ęphe ozi.

23

- ¹ Nggu l'oke amadu l'eri nri;
 tokwaa ęhu; maru egbe onye obu.
- ² Nggu akpade onwongu;
 m'o -buru l'i bụ onye
 oke-ępho.
- ³ T'ęhu-anmanma nri obu;
 be egudekwa ngu;

- kẹ l'ọ kwa nri,
 e gude eme t'a hata ngu l'onya.
 4 Be esegbushikwa onwongu l'akanya.
 Kwakwaa ẹnya;
 nggu ejetaje ghaa ẹnya;
 5 kẹ l'ẹku abujekwa:
 a -bya ajì ẹnya;
 b'ọ bụwa phuchangu;
 fua ébà l'ọ bụ ugo; phekashihu.
 6 Onye ukparaswi -kua ngu lẹ nri; be ejekwa;
 ọphu nri, o shiru 'agujekwa ngu;
 7 kẹ l'egbe onye ono;
 be iphe ọoriye bụ l'ì byaru iya erigbu.
 Oo-nọdu ekfukwaru ngu-a t'ì rifua;
 obenu lẹ nri, ooseru ngu te shidu iya l'obu.
 8 Nwa iya ọphu bahuru ngu l'ọnu;
 be ịi-gbọkwa.
 Ẹpha, i turu iya aburu ngu kẹ mmanu.
 9 Be ekfujekwa okfu yeru onye eswe;
 kẹ l'oo-wotakwa okfu mmamiphe ono,
 i kfuru iya ono wua lẹ ntụ.
 10 Ba afọfukwa ékpè, e gude
 kpaa oke-alì l'oge ndiche;
 ọphu ịi-bajekwa l'alì ndu a tọru ogbe;
 11 kẹle Ojejoje, bụ ike kpụu
 a-byakwaru ẹphe ọdzori.
 Ọo-gbakwaru ẹphe ọdzori;
 gbagude ngu.
 12 Yejekwaru ẹhu l'iphe eezi ngu;
 nggu angabeje nchì l'okfu, ezi mmamiphe.
 13 Ba apajekwa nwata
 mini-ishi-ọba.
 Chije iya iphe; l'ẹ-tọ nwuhukwa.
 14 I -gude ẹchachi hua ya àhùhù;
 nggu adzọo ya ndzụ.
 15 Nwa mu; iphe e-me t'ẹhu tsoo mu ẹnà;
 kwa l'ì bụ onye maru iphe.
 16 Mbụ l'obu a-nọdu atso mu ẹnà;
 m'ọ -bụru l'okfu, shi ngu
 l'ọnu adabujeru adaburu.
 17 Be ejijekwaru ndu ejo madzụ ijimẹnya.
 Tẹ iphe ii-mejechia bụru
 t'ì tsuje Ojejoje egvu.
 18 Ono iphe e-me t'uzo ifu ngu duru ngu lẹ mma;
 ọphu iphe ono, iile ẹnya iya
 ono 'aladụ kẹ mmanu.
 19 Ngabẹ nchì nwa mu; maru iphe;
 tẹ obu ngu nọdujekwa l'egbe ndzụ, iibu.
 20 Be etsokwa ndu anguruma;
 ọphu i tsokwa ndu ẹkpiri anụ;
 21 kẹle ndu anguruma;
 mẹ ndu ẹkpiri akpajekwa ukpa.
 Onye azẹ-phe ngwọrinaka
 aburu nkaraba ẹkwa;
 be oo-mekochaa wee.
 22 Nujekwaru nna, muru ngu nụ okfu;
 ọphu ịikpojekwa nne ngu ẹbo-ẹbo-l'afụ;
 okfu l'ọ kahụwaru.
 23 Zuta ire-lanụ;
 nggu azuta mmamiphe!
 Be erekwa iya erere!
 Buru onye hùrù onwiya àhùhù;

- nggu enweru egomunggo.
 24 Nna onye doberu-ẹka ndoo;
 bẹ ẹhu atsoje ẹna nshinu.
 Nwa, maru iphe;
 aburu uguvụ nụ nna iya.
 25 Mejekwa t'ẹhu tso nna lẹ nne ngu ẹna.
 Nggụ emee tẹ nne,
 mụru ngu nụ
 teje ẹswa l'okfu-ẹhu ngu!
 26 Nwa mu; tẹ obu ngu nọdu l'ẹke mu nọ.
 Ẹnya erua ngu alị l'umere mu;
 27 kele nwanyi okpara bukwa iduma.
 Nwanyi, eme ẹji aburu
 wẹlu, dū kpagungu.
 28 O bụ ẹge abalị-d'egvụ anọduje l'egbudu;
 kwabẹru madzụ; bụ ẹge o nọduje.
 Iphe o nọ l'ozo iya aburu
 t'ọ rata unwoke ndu achi
 nwanyi t'ẹphe ka l'igwe.
 29 ?Bụ onye bụ onye a turu onu?
 ?Bụ onye bẹ aphụ jiru okpoma?
 ?Bụ onye bụ onye nseku?
 ?Bụ onye bụ onye edo?
 ?Bụ onye bụ onye ukparehu?
 ?Bụ onye bẹ ẹnya eke mee mee?
 30 O bụ ndu t'ẹ b'ọ phodu l'ite;
 ndu etsojeru l'achọ mee,
 a gwaru agwagwa.
 31 Wofu ẹnya lẹ mee teke ootsu vaa vaa;
 l'atsutsu atsutsu l'okoro;
 mẹ teke o deru ederu.
 32 E -megee; bẹ ootajekwa l'ọ bụ agwo;
 ẹhuka iya adu l'ọ bụ ẹra ogiji.
 33 Teke ono; nggu awata ophu
 iphe ẹ tị phujehadua;
 wata ori iphe gbachiru ẹnya.
 34 Teke ono; yọ dū ngu l'ọ bụ
 onye zẹ l'echi eze ẹnyimu;
 mbụ l'ọ bụ onye degeru
 l'iphe e gvuberu l'eli
 ugbo-mini.
 35 Nggụ awata ọra:
 "L'e tsuru ngu iphe!
 O bụ l'ẹphe te mekakwa mu iphe.
 Ẹphe tsuru ngu iphe;
 o bụ l'ẹ to rudu ngu l'ẹhu.
 ?Bụ teke ole bẹ ii-tehu;
 je ọcho mee ọdo."

24

- 1 Be ejikwaru ndu ejo madzụ ijimẹnya;
 ophu nggu l'ẹphe 'ayikwa.
 2 Kẹ l'iphe anọje ẹphe l'obu
 bụ iphe kpangangangu.
 Iphe eshije ẹphe l'onu aburu
 ẹge ee-shi kpata okfu.
 3 O bụ mmamiphe;
 bẹ eegudeje akpụ ụlo;
 bụru iphe-odo-ẹnya;
 bẹ eegudeje mee ya;
 yo shihu ike.
 4 O bụ iphe-odo-ẹnya;

- bẹ eegudeje gude ngwa-ulo, ere ire;
l'ama mma dojia ime ulo.
- 5 Onye maru iphe kakwa onye ike nọ ike.
Onye ẹnya ruru alị aka onye agburu-ehu.
- 6 Onye eje oḡu; bẹ mkpa onye nzizi dukwaru.
Onye o du t'ọ mekputa l'ogụ;
achọo igweligwe ndu
a-nọdu akpọ-ziru iya ụzo.
- 7 Mmamiphe kwa ẹka 'eru onye eswe.
O -nọdu l'ẹke oha dzuru l'obu-edukfu;
b'ẹ to kfudu okfu.
- 8 Onye nọ l'ẹjo idzu;
bụ iphe aa-nọdu eku iya bụ o-me-njọ.
- 9 Idzu, onye eswe chitaru
abujekwanuru iphe du ẹji;
ophu onye uru-onu
'adujedu madzụ mma.
- 10 Ẹka -kufu ngu l'oge
iphe-ehuka;
bukwa iphe o bụ;
bụ l'ị ruhuru aruhu.
- 11 Dzofutakwa ndu a kpụ eje egbugbu;
nggu alolata ndu akpọ
galagala ala ẹke ee-gbu ẹphe azụ.
- 12 I -sụ l'ẹ tọ gbasaduru ngu;
onye ono, enyoje obu
madzụ ono;
?o nweru iphe ẹ tọ madu.
Onye ono, bụ iya eche
ndzụ ngu ono;
?iri l'ẹ tọ madu iphe iime tọo.
Oo-kfunu onyemonye
obule ugwo l'ẹge iphe onye meru du?
- 13 Rije manụ-engu; nwa mu;
kẹ l'ọ du mma.
Mbụ lẹ manụ-engu,
e metaru l'ẹbaku-engu
a-tsọ ngu ẹnà l'onu.
- 14 Makwaruphu l'ọ bụ
ege ono bẹ mmamiphe
du mma lẹ ndzụ ngu;
I -chọ-vu iya;
bẹ ụzo ifu ngu a-duru ngu lẹ mma;
ophu iphe ono, iile
ẹnya iya ono 'aruhudu.
- 15 Be ejekwa je akwaa ngge
l'ọ bụ ẹjo madzụ t'i je
egwo iphe l'ulo onye
doberu ẹka ndoo;
ophu iijekwa oḡu
o-lua-olaa lẹ nk'ia!
- 16 Ishi iya aburu l'onye
doberu ẹka ndoo -daa;
m'ọ daru ugbo ole;
bẹ oo-gbeshikwa.
Obenu l'ẹjo madzụ;
bẹ ndakfu a-dakfuta.
- 17 Be etekwa ẹswa l'onye
ohogu ngu daru;
ophu ẹhu atsọjekwa ngu
ẹnà l'ukfu kpọru onye ohogu ngu;
- 18 k'ophu ẹ to ghudu Ojejeje eghughu;

- yọ haa ya ome iphe ọ ga eme iya.
- 19 T'iphe ndu ẹjo iya ono eme;
 be emejekwa t'ẹhu wata ngu
 ọphù àphùphù;
 ọphu ejijekwaru ndu
 ẹjo madzù ijimẹnya.
- 20 Kẹ l'ẹjo madzù;
 te nwedu iphe oo-le ẹnya iya.
 Oku a-nyihuru iya;
 yọ wùshi ọwa.
- 21 Nwa mu; tsujekwa Ojejoje egvu;
 nggu atsujekwaphu onye eze egvu.
 Be etsokwa ndu ekwefuru ẹphe ikè;
- 22 kẹle Ojejoje yele onye eze
 ono bẹ e-mekwa tẹ
 kpurupyata tù ngu
 ọtu-l'ùkfu;
 ?Bù onye maru egbe
 ọdachi, ẹphe e-gude dakfu ngu.
- 23 Ndu ọwaa bukwapu okfu onye mmamiphe:
 Ole madzù ẹnya l'ifu
 l'ekpe ikpe ta dukwa mma.
- 24 Mbù l'onye sùru onye
 ikpe nmaru l'ọo ya bẹ iswi dù mma
 bẹ ndiphe e-gudekwa nmaa ẹjo ẹtu;
 iphe bù mbakeshi avàru iya pyì.
- 25 Obenu lẹ ndu ikpe;
 nma iya onye ọ nmaru;
 bẹ iphe a-dùru lẹ mma;
 Ndu ono bẹ aa-gọru
 ọnu-ọma, ha nshinu nù.
- 26 Onye yeru ọnu l'okfu ẹge
 gbaru nù ekoshi lẹ ya bù ọkpobe ọnya ngu.
- 27 Vuru ọzo jeodu ozi,
 nọru ngu nù l'alì;
 tẹmanu nggu ejee ozi,
 nọru ngu l'ẹgu;
 tẹmanu nggu awata ọkpù ọlo ngu.
- 28 Ba agbakwaru madzù ibe ngu ẹjo ekebe;
 ọphu i gudekwa ọnu ngu duphua madzù.
- 29 Ba asukwa l'ii-melata
 madzù iphe o meru ngu;
 gude kfua madzù ọgwo iphe o meru.
- 30 Mu swejeru ẹke onye ẹnyiru kọru okfu;
 je aghajaa ẹke onye
 ẹ-te nwedu egomunggo kọru vayinu.
- 31 Iphe furu l'ẹke ono abùru ọgarama-mbo.
 Ẹke ono abukotaru ẹgbudu.
 Mkpuma, e gude
 gbaa ya ọpho; adakashihuhwa.
- 32 Mu abya awata ọri iphe ono, mu phuru ono;
 bya egude iya mụta iphe.
- 33 L'ọ kwa: mgbenya -rota ngu;
 nggu asù l'ọo t'i ekutota iya nwanshì.
 Nggu achìru ẹka ye
 l'ùtakfu; l'ọo t'ì tuta ume.
- 34 I -bya ele ẹnya; ọkpa afàru ngu l'ọ bù onye
 onye abalì-d'egvu byaru nk'ia;
 ọkpa atù ngu gbirimu l'ọ bù onye
 onye iphura, chì ngwa-ọgu byakfutaru.

25

Etu ọdo, Sólomọnu nmashiru.

- 1 Ndu ọwaa; kwaphu ẹtu ẹtu ọdo,
Sólomọnu nmashiru.
Ndu deru iya l'ẹkwo bụ ndibe Hezekáya,
bụ eze ndu Júda.
- 2 Odomi iphe edomi abụjeru Nchileke ugvu.
Obenu l'ọvo iphe avọvo
bụ ugvu kẹ ndu eze.
- 3 Ọ bụ ẹge igwe habe l'eli;
alì adu-be ogvu;
bụ ẹge obu onye eze
bụ-be iphe ẹ taa vọ-rudu avọ-ru.
- 4 Kweshia ẹgba, gbaru lẹ mkpọla-ọcha;
onye ọzu enweru iphe
oo-gude kpua
mkpọla-ọcha, ama mma.
- 5 Rushia ndu ẹjo iya ono l'ẹhu
eze; nggu aphụ; aba-eze iya
egude odobe-ẹka-ndoo nguru anguru.
- 6 Ba anọdukwa l'ifu onye eze atụ-li onwongu!
Ọphu i jekwa asugaru l'ẹke
ndu oke amadụ nọ!
- 7 Ọ kakwa mma t'ọ bụru
yebedua e-gbe sù ngu:
"Gbeshi; bya anọdu l'ẹke ọwaa, ka mma;"
mẹ l'i gbe je anọdu l'ẹke dū mma;
a sù ngu t'i lufuta je anọdu
l'ẹke ẹ-ta dudu mma;
nggu emewaphu onwongu
iphe-iphere l'ifu oke amadụ ono.
- 8 Ba agbakebejekwa ọso;
je ọgbaru madzụ ẹkwo;
kẹ l'ọ -bụru l'e mekocharu;
okfu ono nmaa ngu
bẹ ọo-ghakọbekwa;
mee ngu iphe-iphere.
- 9 Teke nggu lẹ madzụ ibe ngu atụ ntutego;
be ewokwaru iphe madzụ
kfuru ngu l'edomi kfu.
- 10 Ọdumeka bẹ onye
nuru iya nù
e-mekwa ngu iphe-iphere;
Ọphu ẹjo ẹpha, ii-vuta
ta byadụ bya alufu ngu alufu l'ẹhu.
- 11 Okfu, e kfuru l'ẹge ọ gbaru
dụ l'ọ bụ ororo
mkpọla-ododo,
a gakoberu mkpọla-ọcha.
- 12 Mba, onye maru iphe abaru
onye angabeje nchi l'okfu, eekfuru iya
dukwa l'ọ bụ iphe-nchi,
e gude mkpọla-ododo mee;
m'ọ bụ iphe ọdo, e gude
okpobe mkpọla-ododo mee.
- 13 Ọ bụ ẹge aka-mini eguje ẹhu
egugu l'oge okpomoku
bụ ẹge nwozi, e gude
ire iya ẹka eguje ndu ezi
iya ozi ẹhu egugu.
Mbụ l'oomeje; obu egua

- ndu nwe iya nù egugu.
- 14 Onye asa nsasa iphe-oma,
 ẹ to medu bẹ dukwa l'ọ bu
 igwe, ruru eruru;
 bya ephee pherephere;
 tọ chihe mini.
- 15 Ọ kwa ọta nshi; bẹ e-gude
 mee onye achi nù;
 yo mee iphe ẹ to shidu kwe lẹ ya e-me.
 Mbù l'ọo ire-oma;
 b'e gude tapyaa okpu.
- 16 I -phua manù-engu;
 ritakwa iya l'oge-epho ngu;
 I -rinuka iya; bẹ yi-gbokwa iya.
- 17 Jetaje kẹ madzù l'o-ruberu.
 L'i -gbalaha ya oshitoshi;
 bẹ yi-byakwa bya adù iya ashì.
- 18 Ọ bụ ẹge mgboro;
 m'ọ bụ ogu-mbeke;
 m'ọ bụ akfù, atsù nkọ
 ahùje oku; bụ ẹge nwoke,
 agba madzù ibe iya ejo ekebe aduje.
- 19 Ọtu-kobe onye ẹ-te medu
 ire-lanù ishi teke iphe atsù madzù l'ẹhu;
 dukwa l'ọ bụ onye eme t'ọ
 taa iphe l'eze; iphe eme iya;
 m'ọ bụ onye eme t'o gude
 okpa, nwuhuru iya anwuhu jee ije.
- 20 Ọgu egvu anù onye aphù
 jiru okpoma;
 dulekwaphu l'ọ bụ onye
 yefuru uwe iya teke oyi atsù iya;
 m'ọ bụ onye eteru ose l'ẹke onya nọ iya.
- 21 Ẹgu -agù onye ohogu ngu;
 nukwa iya nri t'o ria.
 Teke mini agù iya;
 kekwa ya mini t'ọ ngua;
- 22 lẹ teke iime ẹge ono;
 bẹ bụ iphere bẹ iimeta ekpu iya.
 Iphe ono ahua ya oku l'ẹhu.
 Ọdo aburu lẹ Ojejoje e-bu ngu-a nggo.
- 23 Ọ bụ ẹge pherephere,
 shi uzo ugvu egudeje mini bya;
 bụ ẹge okfu-azù akpatajẹ ọdzu ifu.
- 24 Ọ kakwa mma l'i bu l'azù-ùtsulo;
 mẹ lẹ nggu lẹ nwanyi
 okfu-ọnu bu.
- 25 Ọ bụ ẹge mini, guru egugu
 aduje onye ẹkpiri akpọ nkù
 bụ ẹge ozi-oma, shi ẹke, teru ẹnya aduje.
- 26 Onye doberu ẹka ndoo
 -woru onwiya haaru ejo madzù;
 dukwa l'ọ bụ ogba,
 a swọru aswọswo;
 mbù l'ọ bụ nwogvu,
 a farushiru afarushi.
- 27 Ẹ tọ dudu mma o rinuka manù-engu.
 Ọ kwaphù ẹge ono;
 b'ẹ t'ọ dudu mma madzù
 o gude ẹka eme t'a kwabẹ iya ugvu.
- 28 Onye, ẹ-ta adujedu ike okpa-de onwiya
 dukwa l'ọ bụ mkpukpu,

e nwukposhiru upho-mkpuma iya;
yo gheru ọnu.

26

- 1 Ọ bụ ẹge aka-mini, daru l'oge
ọnanwu ta agadu mkpa;
mbụ ẹge mini, chīru teke
aakpa nji ta agadu mkpa;
bụ ẹge ọkwabe onye eswe
ugvu ta gbakwaphu.
- 2 Ọnu, e buru onye ẹ-ta
dudu iphe o meru
dukwa l'ọ bụ onye aatụ nwenu,
ephe ephephe iphe:
ọ -tụa; yọ tū-swee ya.
- 3 Ẹchachi bẹ eegudeje agọ inya;
mkpa bẹ eegudeje agọ nkakfụ-igara;
ndu eswe aburu mgboro;
bẹ eechije ephe l'okpurukpu-azụ.
- 4 Be eyekwaru onye eswe ọnu
lẹ mkpọkoro okfu, ookfu.
Ọdumeka; bẹ nggu l'iya
a-tukokwa bya aburu ndu eswe.
- 5 Yekwaaru onye eswe ọnu
lẹ mkpọkoro okfu, o kfuru.
Ọdumeka; bẹ oo-tubesukwa
lẹ ya maru iphe.
- 6 Onye ezi onye eswe ozi
dukwa l'ọ bụ onye ebu onwiya achi;
l'anụ onwiya nshi.
- 7 Ọ bụ ẹge ọkpa, akụ onye
ngvuru lakpalakpa ta dudu mkpa, ọoga;
bụ ẹge ẹtu onye eswe anma ta gadu mkpa.
- 8 Ugvu, a kwaburu onye eswe
dukwa l'ọ bụ mkpuma ọrobo,
meru mbu-l'ẹka-uta.
- 9 Ẹka onye eswe anma ẹtu
dukwa l'ọ bụ ẹke onye
mẹe atsụ akpa onwiya ógvú l'ẹka.
- 10 Onye butaru onye eswe;
m'ọ bụ o-shi-awe-o-shi-awe
t'ọ jeeru iya ozi
dukwa l'ọ bụ onye agba akfụ
gude iya l'emekakota madzụ iphe.
- 11 Ọ bụ ẹge nkuta alajẹ azụ
bya eria ẹnwa, ọ nwaru;
bụ ẹge onye eswe abuje:
o -mee mkpọkoro iphe;
yọ la iya azụ.
- 12 Mbu; ?I phuru nwa
ọ-maru-omachata?
Onye ono bẹ onye eswe kakwa mma.
- 13 Onye ẹnйiru suru l'agu nọ lẹ woroworo;
l'ẹjo agụ tsoru iphe bụ ọzo adzọ-phe.
- 14 Ọ bụ ẹge ibo anọduje
aswọ-phe l'iphe e gude gbaa ya
bụ ẹge onye ẹnйiru anọduje
aghaswashị l'oshi-azẹe ya.
- 15 Onye, ẹnйiru tsuru ọwomini
abuje o -tsuta ıtara l'ophe;
yọ kpoo ya agufuta ye l'ọnu.
- 16 Onye ẹnйiru arije lẹ iya ka

- umadzu ẹsaa, maru oye ọnu l'okfu
omaru iphe.
- 17 Onye esweta esweta;
je eye ọnu l'okfu, ẹ tọ madu ishi iya;
dù l'ọ bụ onye jeru je
awọru nkuta lẹ nchi.
- 18 Onye eduswe ibe iya ọzo;
sù l'ọ bụ okfu bẹ ya ezi iya
- 19 dukwa l'ọ bụ itsoku;
mẹ ejo akfù, onye ọgvu
gude eme mbẹreshi.
- 20 Nkù -anọdu l'ọku;
ọku anyịhu.
Ntumatu -laa; ọswo alaa.
- 21 Ọ bụ ẹge icheku emeje ọku;
yọ gbanwuhu;
m'ọ bụ ẹge nkù emeje ọku; yo nwulihu;
bù ẹge onye okfu akpalije okfu.
- 22 Okfu-azù atsojekwa ntumatu;
mbù l'ootukoje ẹhu vọo kfurukfuru.
- 23 Ọ bụ ẹge ẹremete okfu
azẹ-mije ọkpoma nshi;
bù ẹge eegudeje nshi
mkpọla-ọcha kpù-mia ite-ura.
- 24 Onye madzù dù ashì
egudeje okfu-ọnu zẹ-chia onwiya.
Obenu l'ime obu iya;
bù ẹregede nọ iya;
- 25 m'ọ -ruhuduru okfu iya atso ịtsagha.
Be eyekwaru iya ọnu;
kẹ l'uruburuku, nọ iya
l'okpoma rukwaru ẹsaa.
- 26 Ashì, madzù dù iya;
bẹ oogudeje ọgho domia.
Obenu l'iphe dù ẹji, oome;
bẹ ee-mekocha-a tụa too l'edzudzu ọha.
- 27 Onye egwu iduma;
bù iya e-mekochaa dalahù iya.
Onye eswi mkpuma;
bẹ mkpuma ono e-welata
azù bya eswipyabẹ.
- 28 Onye ẹjo-ire akpoje ndu,
oomeka iphe l'ẹhu ashì.
Ọ kwaphù ẹge ono;
bẹ ajaja eli-ọnu emebyije iphe.

27

- 1 Ba asakwa nsasa l'owaa iphe ii-me echile;
kẹ l'ẹ tị madu iphe uboku
a-buru.
- 2 Haa t'onye ọdo jaa ngu ajaja;
be gudejeshi ọnu ngu;
jaa onwongu.
Haaru iya onye ọdo;
t'ẹ b'ọ bụshi nggubedua l'onwongu.
- 3 Mkpuma anyikwa ẹra;
ẹja aburu oke-ivu.
Obenu l'onye eswe
-kpatsua ngu iwe;
b'ọ kakwa iphe labù ono ọnyi ẹra.
- 4 Iphe-eghughu emejekwa
iphe-ọnikiri;

- ọvuma akabaaru ẹji nk'iya.
 Obenu l'ijimenya kakọta ẹphe ẹbo ẹji.
 5 Mba, a baru madzụ jakatangu kakwa mma;
 mę l'i yeru madzụ obu l'edomi.
 6 Iphe ọnya ngu mekaru ngu kakwa mma;
 mę l'akpa ụgho,
 onye ọhogu ngu nmaru ngu.
 7 Ọ bụ onye ẹpho jiru;
 bę manụ-ẹngu aduje ẹji.
 Obenu l'onye ẹgu agụ;
 bę iphe atso ile anọdujeru atso iya ẹna.
 8 Nwoke, bụ o-jeta-ọgharu-ufu
 dukwa l'ọ bụ nwenu,
 phephuhuru l'ẹkfunu iya.
 9 Ọ bụ ẹge manụ senti yele manụ,
 eshi kwẹkwekwe emeje t'obu atso ẹna;
 bụ ẹge ụzo, onye ọnya ngu kpọ-ziru ngu
 emeje t'ẹhu kpọ-vohu ngu.
 10 Ba ahakwa ọnya ngu;
 ọphu iihakwa ọnya nna ngu;
 ọphu ị gbakwaru laa kę
 nwunne ngu teke ụmuruku mụru ngu;
 kę l'obutobu, nọ ngu ntse
 kakwa mma;
 mę lę nwunne ngu, nọ ngu ote-ẹnya.
 11 Maru iphe; nwa mu;
 nggu emee t'obu tsoje mu ẹna;
 k'ọphu mu a-maru iphe
 mu a-nọdu ekfujeru ndu ta
 dudu iphe ẹphe ẹghberu mu.
 12 Onye nweru egomunggo
 abuje ọ -phua iphe-emeka; yo zee ya.
 Obenu l'oma-ego adukpuje je ekulahu iya;
 13 Madzụ -sụ lę ya a-nọduru
 o-shi-awe-o-shi-awe l'itumo;
 natakwa iya uwe iya.
 Gude yebedua t'ọ nọdu lę
 mkpaleka m'ọ buri onye
 mba ọdo b'ọ nọduru l'itumo obu.
 14 Madzụ lufuta lę nchi-abọhu;
 golaharu obutobu iya ọnu;
 l'ara iya gbagbagba;
 bę ọo-dukwa l'ọ bụ iphu b'ọ phu iya.
 15 Nwanyị okfu-ọnu dukwa
 l'ọ bụ tẹyiteyi mini mbọku mini achị.
 16 Ahuta iya dukwa l'ọ bụ
 onwula pherephere azu t'ẹ b'ọ phehe;
 m'ọ bụ ogude ẹka lo-gude
 manụ, awushi awushi.
 17 Ọ bụ ẹge e gudeje igwẹ;
 l'aba igwẹ t'ọ tsu nkọ;
 bukwapu madzụ agbọ-liję madzụ ibe iya.
 18 Onye kuru oshi-figu erijenu akpuru, ọ mitaru.
 Ẹge ono bę onye letaru nnajiufu iya ẹnya;
 bę ọokwabeje ugvu.
 19 Ọ bụ ẹge madzụ eleje ẹnya
 lę mini;
 phu nwonyonyo iya;
 bụ ẹge ọkpoma onye
 ekoshije ẹge onye gharu.
 20 Ọ bụ ẹge ẹpho te jijedu ọnwu; too ji alị-maa;
 bụ ẹge iphe aguebe madzụ;

- te dzujedu iya edzudzu.
 21 Mkpòla-òcha bù l'ite-igwe
 b'e egheje iya; gude data iya.
 Mkpòla-ododo abùru
 l'òku-ùzu b'e egheje iya; gude data iya.
 Obenu lẹ madzù bù ajaja,
 aaja iya b'e gudeje maru ẹge ọ gbaru.
 22 Ẹ to nwekwa m'ì tsuru onye eswe l'ọtumu;
 mbù; m'ì gude ódzú tsua ya otsu ose;
 ii-gbe tsufu iya ririri l'ẹhu.
 23 Majẹkwaru ẹge atùru ngu eje iya.
 Nggu akwabẹjekwaru eswi ngu ẹnya.
 24 Kẹ l'iphe-enweru ta
 aanọjekwa jeyewaru;
 ọphu onye lanù 'ekpujekwa
 okpu-eze tsube l'ogbo sweru ọgbo.
 25 E -gbufu ẹwu; kẹ ọphungu eruchita.
 E -je l'eli ugvu; e gbua ẹwu ọphungu.
 26 Ụnwu atùru ngu bù iya
 e-webe ngu iphe.
 Eghu bù iya bẹ ii-nọdu ere gude azù alì.
 27 Ii-nweru ẹra-eghu, ii-gude
 azù nggu lẹ ndibe ngu;
 mẹ unwegirima unwanyi,
 i gude egude.

28

- 1 Ejo madzù anọduje agba ọso;
 l'ẹ bọ dù onye achì iya nù.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo;
 bẹ obu eshìhuje ike l'ọ bù agu.
 2 Mba -watawa okwefu ikẹ;
 ẹphe awata ọgba-nweshi
 ndu ishi ẹphe ẹka ẹka.
 Obenu l'onye, maru iphe;
 nweru egomunggo bùru ishi;
 obu egvuru ndu ọochi egvuru.
 3 Onye ishi, akpa ndu ụkpa ẹhu;
 dụkwa l'ọ bù mini, chìkoru
 iphe e meberu l'alì kpota.
 4 Ndu jìkaru ome iphe a tùru
 l'ekemu;
 kwa ndu ẹjo iya ono;
 bẹ ẹphe l'ẹphe bù ike.
 Obenu lẹ ndu eme iphe
 a tùru l'ekemu bù ndu eme
 iphe dù ẹji bẹ ẹphe enwufu.
 5 Ndu eme iphe dù ẹji iphe
 vudo nhamunha te edojedu ẹnya.
 Ọ bù ndu maru Ojejoje;
 b'o dokotaru ẹnya ọhuma.
 6 Onye ụkpa, eme ire-lanù; kakwa mma
 mẹ l'onye nweru iphe;
 l'arù ụrukutu.
 7 Nwa, emeje iphe a tùru
 l'ekemu bụkwa onye,
 maru iphe.
 Obenu l'onye yẹle ndu ẹkpìri ayì;
 bù iphe-iphè b'o me ekpu nna iya.
 8 Onye gude ọ-mùru-nwa l'akpa ẹku
 kwa onye aphùru ndu ụkpa imiko;
 bẹ ọkpa ẹku ọbu edoberu.

- 9 Onye jikaru lẹ ya te medu ekemu
 bẹ ekfukfu, ookfu anu
 Nchileke abujeru Nchileke akpamara.
- 10 Onye du onye, obu guru
 iphoro; shilahaa ẹjo uto;
 kwa onye obu a-nma l'onya, o gbaru.
 Obenu l'onye ẹ-te emedu
 iphe aata iya uta; e-keta okè l'iphe-oma.
- 11 Onye nweru iphe; etubesuje lẹ ya maru iphe.
 Obenu l'onye ukpa,
 egomunggo ruru ali a-vofuta iya-a.
- 12 Onye doberu ẹka ndoo
 -bahu l'ochichi;
 ehu atsohaha ndiphe.
 Ejo madzu -bahukwanu iya;
 ndiphe acholahaa ẹke ẹphe e-domi onwephe.
- 13 Onye akpami ẹjo iphe,
 o meru akpami;
 b'ẹ t'ọ dujekwaru lẹ mma.
 Obenu l'onye koshiru iphe
 o meru; haa ya ememe;
 bẹ aaphujeru imiko.
- 14 Onu-oma bu k'onye atsọ Ojejoje egvu.
 Obenu l'onye kpọ-chiru
 okpoma e-je iphe-ehuka.
- 15 O bu ẹge agu, ede ekiri;
 m'ọ bu biye, abọ erumu du;
 bu ẹge onye gude akirishi achi ndu ukpa du.
- 16 Onye ishi, gude ike achi;
 bẹ te nwedu egomunggo.
 Obenu l'onye ẹku, eegude
 ugho akpa du ashị bẹ a-ka nka.
- 17 Onye gburu ọchi;
 ọchi ono gude iya;
 bẹ a-nodu aghalephu
 kpata phungu jeye teke ọo-nwuhu.
 T'ẹ b'ọ dukwa onye a-gbaru iya mkpu.
- 18 Onye eme iphe, uta ta duduru iya;
 ta dukwa iphe eme iya nu.
 Obenu l'onye aru urukutu;
 a-kpo-buhukwa; daa.
- 19 Onye eseshi akanya ike;
 e-nwe nri; nwee ya k'etsutsu.
 Obenu l'onye adabujeru
 l'omephe iphe ẹ-ta agadu mkpa;
 bẹ a-buru ukpa-mkpere.
- 20 Onu-oma, tso onye ire-lanu ahaje nshinu.
 Obenu l'onye achi ẹku l'ike;
 te erighakwaru iya.
- 21 Obo madzu ẹbo ta dukwa mma.
 Obenu lẹ madzu
 emeswejekwaa l'okfu nri.
- 22 Onye ukparaswi bu iya;
 bẹ onweru iphe ka agugu;
 ophu ọomadu l'okpa ukpa eche iya echeche.
- 23 Onye, baru onye
 mesweru nu
 mbà; bẹ onye ono, a baru
 mbà ono e-mekochaa maru
 l'ọ ka iya ome ohuma;
 mẹ l'onye ophu bulephu
 ajaja eli-onu b'ọ jaje iya.

- 24 Onye ezitaje iphe nna iya;
 m'ò bụ kẹ nne iya; sụ:
 "Lẹ tọ bụdu ome ẹji"
 bẹ yẹle onye mmebyi bukwa iphe lanụ.
- 25 Onye nchamęnya akpalije okfu.
 Obenu l'onye dakoberu
 Ojejeje; bẹ ọo-duru lẹ mma.
- 26 Onye chiru ukfu kwęe
 onwiya bụ onye eswe b'ọ bụ.
 Obenu l'onye gude
 mmamiphe eme iphe ta
 dudu iphe eme iya nụ.
- 27 Onye anuje onye ukpa iphe;
 bẹ ụko taa kọdu.
 Obenu l'onye aphuje ndu ukpa
 woru ęnya lopyia;
 bẹ aa-dụ l'igwe kọo ọnu.
- 28 Ejo madzụ baa l'ọchichi;
 ndiphe edomishilaha onwęphe.
 Obekwanu lẹ ndu ẹjo iya
 ono -kpolashihu;
 ndu doberu ẹka ndoo aka l'igwe.

29

- 1 Onye aabaru nịbà tekenteke;
 yo mele-e iphe oome;
 bẹ ọtu-gbirimu a-tụ;
 ọphu a byadụ aghata iya aghata
- 2 Ndu doberu ẹka ndoo -bata l'ọchichi;
 ndiphe etelahaa ęswa.
 Onye ẹjo iya ono -bata l'ọchichi;
 ndiphe atsulahaa ude.
- 3 Onye yeru mmamiphe obu
 emeje t'ẹhu atsọ nna iya ęna.
 Obenu l'onye eme
 k'unwanyi ọkpara;
 bẹ erigbuje iphe iya.
- 4 Ọ bụ ikpe, du maa;
 bẹ eze egudeje mee mkpukpu, ọ chị;
 yo keru ekeru.
 Obenu l'onye ęnya
 ori wuruwuru nọ egudeje
 ẹka-azụ kpakashia ya.
- 5 Onye aja madzụ ibe iya ajaja eli-ọnu
 bụ ụgbu, e-kota iya l'okpa; bẹ ooge.
- 6 Ejo madzụ; bẹ ẹjo iphe oome
 anmajẹ l'ọ bụ ọnya.
 Obenu l'onye doberu ẹka ndoo
 anọduje agụ egvu; ẹhu l'atsọ iya.
- 7 Onye doberu ẹka ndoo ezije
 obu l'alị;
 l'ekpe ndu ukpa ikpe nhamunha.
 Obenu l'ẹjo madzụ ta bụdu iphe oome;
 b'ọ kpa ishi iya.
- 8 Ọ kwa ndu, bụ
 o-gude-ọnu-akpa-nko bụ
 ndu emeje tẹ okfu l'ada lẹ mkpukpu.
 Obenu lẹ ndu, maru iphe;
 abyanyije iphe-eghughu.
- 9 Onye nweru egomunggo
 -kpuru onye eswe je ụlo-ikpe;
 bẹ iphe onye eswe ọbu

- awataje ememe bụ:
 ọchi-phe mkpọkoro ọchi;
 mę ọba-phe korokoro;
 ọphu 'oo-kwedu tẹ nchị dū ndoo.
- 10 Ndu mgbugbu-madzu;
 bę onye eme iphe vudo
 nhamunha adujekwa ęji.
 Ẹphe awata ọcho ęge ẹphe e-shi wofu iya.
- 11 Onye eswe avu-geje ọvuma l'ęge o ghu iya.
 Obenu l'onye maru iphe
 akpadeje onwiya.
- 12 O -buru l'onye achị achichị
 angaję nchị l'iphe bụ ęjo-ire;
 bę iphe bụ ndu ęjeru iya
 ozi abukotalẹphu ndu ęjo iya.
- 13 Onye ukpa; mę onye akpa
 madzu ẹhu nweru iphe, ẹphe gba mgba.
 Iphe ọbu bụ l'ọ bụ Ojejoje
 asaję ẹphe ęnya.
- 14 Onye eze -gude ire-lanu
 l'ekpe ndu ukpa ikpe;
 bę aba-eze iya a-nguru
 anguru gbururu jeye.
- 15 O bụ ẹchachi b'e gudeje
 hụa nwata;
 yọ maru iphe.
 Obenu lę nwata, a haru ẹhu;
 emechije nne iya ifu.
- 16 Ndu ęjo iya ono aka nshinu ęje;
 ęjo iphe l'akakwaphu nshinu ęje.
 Obenu lę ndu ọphu doberu
 ẹka ndoo e-gude ęnya
 phụ teke ẹphe a-nọdu ada.
- 17 Hụa nwa ngu ahụhụ;
 ęge nchị adu ngu ndo;
 mę k'ọphu oo-me t'obu tsọ ngu ęna.
- 18 Ẹke ę te nwedu onye àphù;
 bę onyenonu emeje ęge dū iya mma.
 Obenu l'ọnu-ọma bụ
 k'onye eme iphe a turu l'ekemu.
- 19 Ẹ tọ bulekwa-a okfu-ọnu;
 b'e gude ezi ohu iphe nwenkinyi;
 kę l'iphe i kfuru iya e-do iya-a ęnya;
 obenu l'ę too yeduru ngu ọnu.
- 20 ?I phuru onye awọ okfu kpokongu?
 Onye ono bę onye eswe
 a-kakwa ọburu madzu.
- 21 Nwoke -shi lę nwata
 l'aswaru nwozi iya aswaru;
 bę nwata ọbu e-mekochaa naa ya ufu iya.
- 22 Onye ọvuma akpalije okfu;
 onye ọkpoma-ọku l'eme
 tẹ ęjo iphe ka l'igwe.
- 23 Madzu -watawa oku
 onwonye ekuku;
 a maru l'adada iya ruwaru.
 Obenu l'onye eme agu;
 bę ugvu etsoje.
- 24 Onye gbaru l'ogbo iphura;
 bę kwa onwiya dū iya ashị;
 kę l'aanuje onye ọbu nte;
 t'ę b'ọ dū teke ọo-gba ama.

- 25 Onye at̄s̄u madz̄u egvu;
kwa ɔnya b'ò gbaru onwiya.
Obenu l'onye, b̄u Ojejoje
b'ò ch̄iru ɔkfu kw̄e
te nwekwa iphe eme iya n̄u.
- 26 Aad̄uje igweligwe ach̄o
t'onye ishi meeru ephe
iphe-oma.
Obenu l'ò b̄u Ojejoje b̄u
onye ekpeje ikpe, d̄u mma.
- 27 Onye ẹ te emedu iphe vudo nhamunha;
ad̄uje onye doberu ẹka ndoo ash̄i.
Ege ono b̄e onye obu guru iphoro
ad̄uje ẹjo madz̄u.

30

- 1 Ọwaa b̄u ɔnu-okfu Aguru Jake k̄e Masa.
Nwoke ono kfuru iya Itiȳelu.
O kfuru iya Itiȳelu; kfuaru iya Ukalu; s̄u:
- 2 "Ọ b̄u iya kats̄ukpo ɔbuta idigalogo
l'iphe b̄u madz̄u;
l̄e ya te nwekpodua
egomunggo madz̄u l̄e phuu.
- 3 L̄e ya ta m̄udu mmamiphe;
ya ta ma onye ns̄o ono amama ophu.
- 4 ?B̄u onye nyibajewaru imigwe; nyizita?
?B̄u onye gbajewaru
okoroko; kuta ph̄erephere?
?B̄u onye gudejewa uwe
iya kechia mini, n̄o iya n̄u?
?B̄u onye meru t̄e mgboko
jebetsua ẹke o jebeberu?
?Epha onye ono b̄u nḡunu?
?B̄u nḡunu b̄u epha nwa iya?
Kan̄uru mu iya m'ì maru iya.
- 5 Okfu Nchileke l'ò ha ta adakwa ẹda.
Ọob̄uje mgbaru-ike iphe b̄u
ndu gbabaru l'ime iya;
k'ophu ndz̄u e-dzu ephe.
- 6 Be eyekwakwa iphe l'okfu iya;
odumeka b̄e ọo-bakwaru ngu mba;
gube ngu onye ẹjo-ire.
- 7 Iphe lab̄u b̄e mu ar̄o ngu;
nggube Ojejoje;
ba ajjakwa mu omeru iphe
t̄emanu mu anw̄uhude.
- 8 Mee t̄e mu be ejeshi
oye ẹka l'iphe-mmanu.
Be emekwa t̄e mu kpaa ɔkpa;
ophu i mekwa t̄e nweru iphe.
Nujele mu ph̄u ophu
e-dzuru mu n̄u.
- 9 Odumeka; b̄e mu
e-nwenukakwaru iphe;
shi ẹge ono jika ngu;
kfulahaa; s̄u:
'?B̄u onye b̄u Ojejoje ɔbu';
m'ò b̄u mu akpalahaa ɔkpa; yo zia mu oshi;
shi ẹge ono mebyia epha
nggube Nchileke mu.
- 10 Ba at̄ujekawaru nwozi
ȳele nnajiufu iya mgb̄a;

- Ọdumeka bẹ oo-bukwaru
 ngu ọnu, e-re nọ.
- 11 O nwekwaru ndu anọdije akọ nna ẹphe ọnu;
 ọphu ẹphe emedu nne ẹphe ọhuma.
- 12 Mbọ ndu arije l'ẹphe dọ-geru;
 ọbu l'ẹjo adudu, ẹphe dọ
 ta alufukwa ẹphe l'ẹhu.
- 13 Mbọ ndu anọduje eku
 onwẹphe ekuku;
 l'ele korobangu.
- 14 Eze, nọ ẹphe l'ọnu
 bọ ogu-mbeke; mẹ nkogo,
 ẹphe gude t'ẹphe tuko
 ndu ukpa, nọ lẹ mgboko
 gbushikota;
 mbọ mee tẹ ndu ẹ tọ
 dudu ẹge ọharu ẹphe
 chihu lẹ mgboko.
- 15 Etu-mini mọtaru
 unwu-mgboko labu;
 Iphe ẹphe anọduje
 araru iya aburu:
 'Nọ mu! Nọ mu!'
- O nweru uzi iphe ẹto,
 ẹpho te ejijedu ejiji;
 mbọ uzi iphe ẹno,
 ẹ-ta sọbua: 'L'ọ dzuwaru!'
- 16 Iphe ono bọ: ili; ẹkpa-nwa nwanyi,
 ẹ-ta atsudu ime; yele alj;
 ke l'alj t'angunyabudua min
 i sọ lẹ ya ta anguhedu.
 Qwaa ọku, enwu enwunwu.
 Ọku te nweđu l'ọo-nonyaa;
 sọ: 'L'ọ dzuwaru!'
- 17 Onye egvu nna iya ẹnya;
 t'ọo ngaru nne iya nchị l'iphe o ziru iya;
 bẹ egbe-nwọku e-shi lẹ
 nsuda ugvu bya aswọta iya ẹnya.
 Yọ bọru udele e-ri iya.
- 18 O nweru uzi iphe ẹto,
 dọ mu biribiri nshinu;
 mbọ uzi iphe ẹno, ẹ-te edodu mu ẹnya:
- 19 Uzo ugo l'akpamigwe;
 ọzo agwọ l'eli mkpuma;
 mẹ ọzo ọgbo-mini l'eze ẹnyimu;
 yele ọzo nwoke yele nwanyi.
- 20 Qwaa ẹge nwanyi ọkpara emeje:
 Oorije; fuchaa ọnu.
 O me; yọ sọ:
 'L'ẹ tọ dukwa iphe dọ ẹji ya meru.'
- 21 O nweru uzi iphe ẹto,
 mgboko anmajẹ jijiji;
 mbọ uzi iphe ẹno kpọru mgboko ẹka:
- 22 Iphe ono bọ:
 ohu, ghọru onye eze;
 onye eswe, dafutaru nọ bya enweru iphe;
- 23 nwanyi, dọ madzọ ashị,
 mekocharu; lẹja nji;
 ọdo bọ nwamgboko,
 e gude egude; yọ kpafu
 nnufu, gude iya nọ.
- 24 O nweru iphe ẹno haje,

- nwanshiji lẹ mgboko;
 Obenu l'ẹphe manwuru iphe ẹhu:
 25 Ndada bu iphe agburu-ẹhu
 ta nọdu, e meru dobe lẹ mgboko.
 Obenu l'ọ pakọje nri
 l'ọnanwu dobe, o e-ri l'udzu-mini.
 26 Ewalì bu unwu anu,
 uvo ẹ-ta nọdu, e meru dobe lẹ mgboko.
 Obenu l'ọ kpakahujele eze mkpuma buru.
 27 Igube te nwedu ẹzè;
 ọbule ọonodujele ephe l'ogbo l'ogbo.
 28 Ngwere; bẹ ee-gude ẹka anwuta.
 Obenu l'ọo-nọjele-e l'ufu-eze.
 29 O nweru uzi iphe ẹto,
 ahaje ọkpa ije ọhuma;
 Mbù uzi iphe ẹno,
 ahaje ọkpa ije k'ugvu ugvu.
 30 Iphe ono bu agù.
 Agù bu iya bu anu,
 kakọta ike l'iphe bu anu.
 Ẹ tọ dudu iphe ọ gharu ọso;
 31 Ọdo bu oke-ọku, adzo
 kfungangangu kfungangangu;
 mẹ mkpi;
 yẹle onye eze, ndu soja iya
 dọ-pheru mgburumburu.
 32 Ọ -buru l'i shi mewaa
 l'ọ bu onye eswe;
 shi atụ-lije onwongu atụ-li;
 m'ọ bu l'ọ nweru idzu iphe dọ ẹji, i chiwaru;
 kpuchikwaa ẹka l'ifu l'iphere iya!
 33 Kẹ l'ọ bu ẹge ono, bu:
 e -gude mini ẹra-eswi;
 e meta iya manụ-buredu,
 eeku Bọta, abuje;
 a -swikpoo imi aswikpo;
 yọ wufuta mee;
 bu ẹge bukwapu;
 a -kpalia iphe-eghughu; okfu ada."

31

Onu-okfu eze, bu Limelu

- 1 Ọwaa bu okfu mmamiphe
 eze, bu Limelu.
 Okfu ọwaa bu okfu
 mmamiphe, nne iya ziru iya:
 2 "Byiko nwa mu.
 Nggube nwa ọphu,
 shi mu l'ẹpho;
 nwa, mu kwetaru l'ukwa iphe.
 3 Be ezikwa ike ngu
 l'ome kẹ nwanyi!
 Be ewokwaru onwongu
 haaru ndu ono,
 emebyije ndu eze ono.
 4 Byiko Limelu; ẹ tọ bukwa kẹ ndu eze.
 Ongu mẹe ta gbakwa ndu eze.
 Ẹ tọ gbakwa tẹ mẹe,
 eme l'ẹnya guje ndu ishi.
 5 E -menyaa; ẹphe ngua mẹe;
 zahaa iphe ekemu kfuru;

- nafu ndu eemegbu
emegbu ikpe, du maa, gbaru ephe.
6 Nu ndu ala l'iyi mee, eme l'enya;
nggu anu ndu aphu byaru mee;
7 t'ephe ngua; zahaa ege o duru ephe.
Mbu; t'ephe ba anyatahe
iphe-ehuka, byaru ephe.
8 Dzoje odzo ehu ndu ono,
e-ta dujedu ike odzo odzo
ehu ephe ono
Dzojeeru unwu-ogbe iphe gbaru ephe.
9 Kfuje iphe gbaru ngu l'ekfukfu;
nggu ekpeje ikpe nhamunha.
Gbajeru ndu ukpa yele ndu
e to nwedu ege o ha ephe odzori."

Nwanyi umere oma

- 10 Nwanyi, bu okpobe nwanyi;
?bu onye a-cho-vughe iya?
Egbe nwanyi ono kakwa
mkpuma, vu oke aswa ire.
11 Nji iya egudeje ire iya aka;
ophu o dudu okpobe
iphe ako iya uko.
12 Iphe-oma be
oo-walatajeru nji iya.
E too wolatadu iphe-emeka;
jeye l'oge nka-ezekuna nk'iya.
13 Ofoje eji aturu yele owu;
fota ndu ophu du mma;
gude ekwe ekwa; yo he iya uhere.
14 Egbe nwanyi ono du
l'o bu ugbo-mini ndu agba ikike ngho;
ke l'oojeje eke teru enya
je akpata nri.
15 Ootehuje le gerigeri nchi-abohu;
mee nri; doberu ndibe iya;
bya ekeeru unwu-mgboko,
ephe l'iya bu oru.
16 Ooleje enya okpobe ali; zua;
bya egude okpoga,
o jetaje ko mgbo vayinu.
17 O -noje ozi iya ke kerere le phururu;
Eka eshihuje iya ike l'ozi.
18 Ngho, oogba;
be oogbaje iya rita iya uru;
Ophu iphe-oku iya
anyihudu enyashi mgburumburu.
19 Oo gudeje aka iya gbaa owuu;
gude aka iya kwee ekwa l'onwiya.
20 O saje aka l'emeru ndu
ukpa me ndu e to dudu
ege o ha ephe iphe-oma;
21 Teke oyi atsushi ike;
b'e to kpajedu ishi;
kele ndibe iya b'o
dzushiwaru uwe oyi.
22 Oogudeje aka iya
kwee ekwa, ootoje l'iphe-azee ya.
Uwe iya bu okpobe ekwa
ocha yele k'uswuswe.
23 Nji iya be aakwabaje ugvu

- k'iche l'obu-edukfu l'èke
 ndu bụ ọgurennya mkpụkpu dzuru.
- 24 Oogudeje ẹka iya kwee uwe ọcha;
 dobe l'ere.
 Ọ bụ iya bẹ ndu agba ngho
 azụtaje iphe oke-l'ukfu.
- 25 Ọkpèhu yèle ọdu ugvu;
 bẹ tsoru iya ẹhu;
 Oo-mekochaa mụmua
 onu-ọchi l'uzo ifu.
- 26 Oogudeje mmamiphe ekfu okfu;
 ẹge ono b'ọ buje;
 ọ -kpọ-ziru madzụ ụzo;
 yọ buleruphu ọkpobe
 iphe b'o zije onye ọbu.
- 27 Ndibe iya bẹ ooswijeru
 eswiru; eleta ẹphe ẹnya;
 Ọphu ẹnyiru anọdu iya.
- 28 Ụnwu iya awụ-lihuje;
 kua ya onye a ọrụ ọnu-ọma.
 Nji iya l'ekukwa iya phụ
 ẹge ono; l'aja iya ajaja.
- 29 "Lẹ mgboko ọwaa;
 gbaa mgburumgburu;
 bẹ ụnwanyi, eme iphe,
 dụ mma; dụ ugvu jikwaru ejiji.
 Ọ bụ l'ọo nggubedua kakọta iya ẹphe!"
- 30 Ọdu ugvu l'ẹnya
 eduswejekwa madzụ;
 ọma-mma aburu
 iphe ẹ-ta kpojedu ụkfu.
 Obenu lẹ nwanyi,
 atsụ Ojejoje egvu;
 bẹ gbaru t'a jaa ya ajaja.
- 31 Bua ya obunggo, gbaru iya nụ;
 Mbụ t'ozì, o gude ẹka iya eje mekwaa
 t'e tua ya ẹpha l'obu-edukfu.

O-zi-iphe

¹ Owaa bu olu O-zi-iphe; mbu nwatibe Dévidi, bu eze le Jerúsalemu.

² "Iphemiphe obule bu ori aphu! Iphemiphe obule bu ori aphu!" Ono iphe O-zi-iphe ekfu. ³ ?Bu ngunu bu uru, madzu erita l'iphe bu akanya, oose le mkpuli enyanwu-a? ⁴ Ogbo owaa -lufuta; yo tsee; laa. Ogbo odo etso iya. Obenu le mgboko anodujelephu ege o no. ⁵ Oobuje; enyanwu -hata; yo chia; nyihu. Yo gude oso laphu azu l'eke o shije hata. ⁶ Pherephere epeje laa ohuda. Yo pheru laa isheli. Yo phee mgburumgburu mgburumgburu; laphu azu l'eke o shi. ⁷ Iphe bu nggele, nonu atsoje tsoha l'eze enyimu. Obenu l'enyimu te ejijedu ejiji. Yo buru eke nggele shi tsofu; be ootsolataje azu. ⁸ E to nwedu iphe e-ta akpatajedu ike agvugvu; k'ophu bu le madzu ta atu-ghedu onu iya. Enya te elenyajekwaa iphe; su le ya te elehedu; ophu nchi 'anunyajekwaa iphe; su le ya ta anuhedu. ⁹ Iphe nqhawa nu; bukwa iya phu e-mekochaa nodu. Yo buru iphe ono, e mejhawa nu ono; be ee-me odo. E to nwekwa iphe bu iphe ophungu le mkpuli enyanwu-wa. ¹⁰ ?O nweru iphe nonu, madzu e-gbe su: "Lenu! L'iphe owaa kwa iphe ophungu." O gbe noduhaakwaru; be ogbo nk'ayi byaderu. ¹¹ Ndu ophu nqhawaru nu; b'e t'a anyatajekwaa. Ndu ophu abyanu; be ogbo ophu, tso iya nu; ta anyatakwa iya phu.

Mmamiphe bu iphe-mmanu

¹² Mbèdua, bu o-zi-iphe-a shikwa buru le Jerúsalemu; buru eze ndu Ízurèlu. ¹³ Mu eworu obu mu zia; te mu mua iphe gude mmamiphe; chofuta iphemiphe obule, eme le mkpuli igwe-wa. O bulephu nsegbu-akanya; be Nchileke meru doberu unwu eliphe t'ephe seje. ¹⁴ Mu lewaru enya l'iphemiphe obule, eme le mkpuli enyanwu-wa; phu l'ephe l'ephe ha bu ori aphu. O du l'o bu onye achì pherephere oso. ¹⁵ Iphe gheru nggo b'e te emeghekwa t'o kfuru nhamunha;

ophu 'a gu-ghedu iphe e-ta nodu nu l'ogu.

¹⁶ Mu byawaru bya arja oriri l'onwomu; su le mu mawaru mmamiphe nshinu; maswetakota iphe bu ndu vuhawa mu uzo buru eze le Jerúsalemu. E to nwedu ege mmamiphe; me okwenya jeru iya, mu ta mahadu. ¹⁷ Mu abya efube ifu; gvulaha enu mmamiphe; t'o doo mu enya; mbu te mu maru iphe du iche l'ogvu-ememe ye le ome-eswe. Iphe mu mutaru aburu l'iphemiphe obule ono du l'o bu ochi pherephere oso. ¹⁸ Ishi iya aburu l'iphe oke-mmamiphe ewotaje bu oke-nggumaphu. Yo buru ege madzu aka oma iphe l'eje; bu ege aphu a-nodu aka iya atsotso.

2

Ehu-otso-ena bu iphe-mmanu

¹ Mu abya arja l'ime obu mu; su: "Te mu daedu ome t'ehu tsoo mu ena; maeduru ege o du-tabe mma." Obenu le mu megeeru bya amaru l'o bukwaphu ori aphu. ² Ochi ochi; be mu phukwaruphu l'o bu ome-eswe. Mu abya ele enya l'ehu-otso-ena; ji: "? Nanu uru, madzu erita iya?" ³ Mu abya esede t'o doo mu enya; mbu iphe a-karu madzu le mma; le nwa teke ophu o nokwadu le mkpuli igwe owaa. Mu abya eye eka le mee; k'ophu mu a-ma iphe o bu; mbu ome-eswe; teke mbèdua l'onwomu ta budu onye eswe.

⁴ Mu abya eye eka l'oke akanya; kpushiaru onwomu ulo; gbashia mgbo vayinu. ⁵ Mu agbashia mgbabu; kpushia eke aanoduje atuta ume ye iya; dzashia oshi-omi, du iche l'iche ye iya. ⁶ Mu abya atushia okpuru, ee-gudeje agba mini l'oshi, mu yeshiru. ⁷ Mu abya agbashia ohu ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; yeru ohu ndu ophu a mushiru mu l'ufu. Mu nweshiru eswi; nweru elu; karia iphe bu ndu ophu vuhawa mu uzo buru eze le Jerúsalemu. ⁸ Mu abya akpaa mkpola-ocha; kpaa mkpola-ododo; mewaru eku, shi l'eka ndu eze; me l'eka ndu ohodo. Mu abya afo ogbo-egvu ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; byakwaphu bya eworu unwanyi emeje t'ehu tsoo unwoke ena dophee onwomu mgburumgburu.

⁹ Ya abya akakota iphe bu ndu eze, vuhawaru mu uzo chia Jerúsalemu l'ephe ha; gudekwaru mmamiphe mu ege mu gude iya. ¹⁰ E to nwedu iphe enya mu phujeru; yo gua mu agugu nahujeru mu nu. To nwekwanu iphe mu maru, e-me t'ehu tsoo mu ena, mu hajeru ememe. Yo buru iya bu uru, mu ritaru l'akanya, mu ese. ¹¹ Mu abya atoo nwehu gbua igo l'iphemiphe obule ono, mu meru ono; yeru ophu mu gude eka mu seta; mekpoo iphemiphe obule, mu seru akanya iya; bya aphu l'iphemiphe obule ono tuko buru ori aphu; du l'o bu onye achì pherephere oso; le to dudu uru, madzu ritaru le mkpuli enyanwu-wa.

Mmamiphe; mē ome-eswe bụ ori aphụ

¹² Ya ndono; mu abya ezia obu l'alị; rịlahaa kẹ mmamiphe; oḡvu-ememe mē ome-eswe. ?Bụ ngunu ọdo; bẹ onye eze ophungu e-me, e-ta bụdu iphe eze ọdo mehawaru?
¹³ Mu abya aphụ lẹ mmamiphe ka ome-eswe mma; ege ono, iphoro ka ọchi mma ono.
¹⁴ Onye maru mmamiphe bụ ọnya b'o gude aphụ ụzo; onye eswe eru mgboko oru-ishi. Mu abya aphụ l'ẹphe ẹbo ono tūko nọdu l'ọdu-oshi lanụ: l'ọ bụ iphe meru onye ophu emeje onye ophu.

¹⁵ Mu abya arịa l'obu mu; sụ: "L'ọ bụ iphe meru onye eswe e-me mu. ?Nahunu uru, mu ritaru lẹ mu bụ maru mmamiphe?" Mu abya arịa ya l'ọkpoma mu; sụ: "L'iphemiphe ọbule ono tūkokwa bụru ori aphụ." ¹⁶ L'ọ bụ ẹge a zaharu onye maru iphe bụ ẹge a-zaha onye eswe; l'ẹ tọ dudu ẹge aa-nọ-be; a zahaa ẹphe ẹbo. Yọ bụru ẹge ọnwu gburu onye eswe; bẹ oo-gbu onye mmamiphe.

Akanya bụ ori aphụ

¹⁷ Ọ bụ iya meru iphe ndzụ dū mu ashi; kẹ l'iphemiphe ọbule, eeme lẹ mkpuli ọnyanwu-wa tūko akpatsu mu aphụ. Iphe ono tūko bụru ori aphụ; bụru ọchi pherephere ọso.

¹⁸ Iphe bụ akanya, mu seru lẹ mkpuli ọnyanwu-wa dukotakwa mu ashi; kẹ l'ọ bụ onye ophu e-tsota mu nū; bẹ mu e-mekochaa haaru iphemiphe ọbule ono; ¹⁹ l'ẹ b'ọ dū onye maru: onye ọbu; ?ọo-bụ onye maru iphe; t'ọo bụ onye eswe. Obenu l'ọ bụ onye ono, e-tsota mu nū ono; bẹ e-nwekotaru iphemiphe ọbule ono, mu doru ọnya edodo see eza iya lẹ mgboko-a ono. Onanu kwaphụ ori aphụ. ²⁰ Mu abya atalahaa onwomu ụta; sụ: ?Bụ ngunu meru iphe mu ese akanya lẹ phu lẹ mkpuli ọnyanwu-wa? ²¹ Lẹ madzụ egudeje mmamiphe; gude ọkwenya; mē nka see akanya. E -megee; yọ bụru onye e-te eridu aphụ iya b'o se iya edoberu. Onanu kwaphụ bụ ori aphụ; bụru ejo iphe ha nshinu. ²² Mbụ; ?bụkpo ngunu; bẹ madzụ erita l'akanya; mē photophoto, ọoku; l'erigbu onwiya l'aphụ ozi, ooje lẹ mkpuli ọnyanwu-wa. ²³ Kẹ l'oge, madzụ nọ ndzụ; b'ọ nọkota l'iphe-ẹhuka; ozi, ooje aburu ozi aphụ; mbụkponu mē l'enyashi; bẹ egomunggo ta nọdu iya l'ẹkalanu. Onanu kwaphụ ori aphụ.

²⁴ Ẹ tọ dudu iphe ka lẹ madzụ eri; l'angu ẹge dū iya mma l'iphe o setaru l'akanya. Ono; bẹ mu lekwaruphu ọnya; phụ l'o shi Nchileke l'ẹka; ²⁵ kele ndege e tọ bụru Nchileke; ? bụ onye g'a-phuje iphe oo-ri. Témanu; ?bụ onye; bẹ ẹhu g'anodu atso ẹna? ²⁶ Onye eme iphe dū Nchileke mma; bẹ ọnuje mmamiphe; nū iya iphe-odo-ọnya; nū iya ehu-otso-ẹna. Obenu l'onye, bụ ejo madzụ b'ọ lojeru ifu ye l'ọkpa ẹku doberu ndu eme iphe dū Nchileke mma. Onanu abụkwaruphu ori aphụ; bụru ọchi pherephere ọso.

3*Iphemiphe ọbule nweru ọgè*

- ¹ Iphemiphe ọbule nweru ọgè;
 mbụ l'iphe bụ iphe,
 eeme ememe lẹ mkpuli
 igwe ọwaa nweru ọgè:
- ² Ọgè ọmu madzụ nọ;
 ọgè anwuhu anọdu.
 Ọgè omebe iphe l'alị nọ;
 ọgè ọkpata iphe anọdu.
- ³ Ọgè egbugbu nọ;
 ọgè ome t'a korohu anọdu.
 Ọgè ọkukposhi iphe akukposhi nọ;
 ọgè ọkpu iphe akpukpu anọdu.
- ⁴ Ọgè ọra ẹkwa nọ;
 ọgè ọchi anọdu.
 Ọgè ọgu aphụ nọ;
 ọgè ote egvu anọdu.
- ⁵ Ọgè otufashi mkpuma nọ;
 ọgè ọtutukobe mkpuma anọdu.
 Ọgè ọnmata akpa nọ;
 ọgè ba anma akpa anọdu.
- ⁶ Ọgè ọcho iphe achọcho nọ;
 ọgè oswe ọnya l'iphe anọdu.

Ògè òkwakobe iphe nọ;
ògè otufashi iphe anọdu.

⁷ Ògè òlakashi iphe alakashi nọ;
ògè ogbakwa iya agbakwa anọdu.

Ògè onodu nggijinggiji nọ;
ògè oye okfu okfu anọdu.

⁸ Ògè oye obu nọ;
ògè odu ashị anọdu.
Ògè ogu nọ;
ògè ẹhu-agu anọdu.

⁹ ?Bu ngunu bu uru, onye akanya erita l'akanya, oose? ¹⁰ Mu phukwaru ivu, Nchileke boru unwu eliphe. ¹¹ Lẹ Nchileke doru ẹnya ndo; mee iphemiphe obule dobetsua l'ògè iya. Yò bya emee madzụ t'ooritaje ojejeje. Obenu lẹ madzụ ta dudu ike omaeberu iphe Nchileke meru; tsube l'ishi jeye l'ẹke o jeberu. ¹² Mu amaru l'ẹ to dudu iphe odo, katsuaru madzụ mma odo, ẹ-ta buda t'ẹhu tsoje iya ẹna; yo meje iphe du mma teke o nọ ndzụ. ¹³ T'onyenonu riye ẹge o gu iya; yo nguje ẹge o gu iya; akanya, oose edzuaru iya. O bu onanu bu iphe-oma, shi Nchileke l'eka.

¹⁴ Iphe doru mu ẹnya bu l'iphemiphe obule, Nchileke meru; a-nọ jeye lẹ tutu yoyo. Ẹ to dudu iphe ee-yekwa iya eyekwa; to du ophu ee-wofu iya ewofu. Iphe meru iphe Nchileke meru iya ẹge ono bu k'ophu madzụ e-gude iya asụ yẹbe Nchileke egvu. ¹⁵ Iphe bu iphe nonu shihaakwa nọdu. Iphe bu iphe a-nọdu nu nọhaakwa. Yò buru Nchileke emeje t'a nyata iphe shi nọduhawanu.

Ejo iphe jiru mgboko

¹⁶ Ma abya aphua iphe odo lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa: L'ẹke gbaru t'e kpee ikpe, du maa bu akirishi b'a phuru iya. Ẹke a g'aa-nọdu eme iphe vudo nhamunha bu ojo iphe b'a nọ iya eme. ¹⁷ Mu arịa; sụ: "Lẹ Nchileke e-kpee ndu doberu ẹka ndoo; lẹ ndu akirishi ikpe; kẹ l'iphemiphe obule nweru ògè nk'ia; iphemiphe obule, eeme ememe enweru teke eemeje iya." ¹⁸ Mu abya arịa odo; sụ: "Lẹ Nchileke adatajekwa madzụ adata; gude koshi ẹphe l'ẹphe l'anụ-ẹgu-ẹgbudu bu iphe lanụ." ¹⁹ O bu ẹge o du madzụ b'ọ du anụ-ẹgu-ẹgbudu. O bu iphe lanụ tuko ẹphe ẹbo swiru; kẹ l'ọ bu ẹge onwu egbu madzụ; bẹ oogbu anụ-ẹgu-ẹgbudu. Yò buru ẹge ophu atụ ume; bẹ ophu atụ. Madzụ te gbe kadu anụ-ẹgu-ẹgbudu mma. Iphemiphe obule tuko buru ori aphụ. ²⁰ Ẹphe l'ẹphe ha tuko ala l'ekalanu. Ẹphe l'ẹphe ha tukoru shi l'ẹja. Yò buru l'ẹja; bẹ ẹphe chiko ala. ²¹ ? Bu onye maru mẹ ume madzụ; ?oolaje l'eli l'oswiya; k'anụ-ẹgu-ẹgbudu ala l'alị. ²² Ya ndono; mu elebe ẹnya l'iphe ono; phụ l'ẹ to nwedu iphe odo, karu madzụ mma odo; gbahaa t'ẹhu tsoje iya ẹna l'akanya, oose; kẹ l'ọ bu iya bu òkè-iphe iya. Ishi iya aburu; ?bu onye ha k'odulata iya azụ; t'ọ phụ iphe e-me nu teke o gbeshitsuaru.

4

¹ Mu abyakwaphu bya elee ẹnya; phụ ẹhu, unwu-eliphe akpa ibe ẹphe lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. Mu abya aphụ ẹnya-mini ndu aakpa ẹhu; to nwe onye a-sụ ẹphe gberuma. Yò buru ndu ono, akpa ẹphe ẹhu ono; bẹ ike nọ l'eka. Obenu l'ẹphebedua te nwedu onye a-sụ ẹphe gberuma. ² Mu asụ lẹ ndu ophu onwu gbuwaru; bu iya bu ndu ophu nwuhwaru anwuhu; bẹ ẹhu kakwa otso ẹna; mẹ lẹ ndu ophu nọkwadu ndzụ. ³ Obenu l'ime umadzu ẹno ono; bẹ onye ophu nk'ia ka mma bu onye ophu ẹ-ta amudua amumu; mbụ onye ono, ẹ-ta phudua ojo iphe eemebe lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa.

⁴ Ya ndono; mu aphụ l'iphe bu akanya, madzụ ese; mē iphemiphe obule, madzụ dzutaru edzuta tukoru shi l'okopho, madzụ ekoru ibe iya. Onanu abukwaruphu ori aphụ; buru ochi pherephere oso. ⁵ Onye eswe achijeru ẹka ye l'ifu utakfu; taa nwọ-ẹka iya. ⁶ Obenu l'ọ kakwa mma l'e nweru iphe jiru ogbogbo-ẹka lanụ; ẹhu adụ madzụ agu; mē l'a kwaru l'ose akanya; t'eka labụ ji, bu ochi pherephere oso.

⁷ Mu abyakwa bya aphua l'iphemiphe obule lẹ mkpuli igwe owaa bu ori aphụ. ⁸ O nweru nwoke ophu, bu onye nkinyi: ẹ to nwedu nwata nwoke; to nwe nwunne kẹ nwoke. Obenu l'ẹ to senyajedua akanya t'ike gvụ iya; ophu iphe o setaru 'edzujedu iya edzudzu. Ophu o nwabudua mbọku, o jjeru onwiya: " ?Bu onye; bẹ ya eriru aphụ owaa? ?Bunua ngunu meru iphe ya anashị onwiya ẹhu-otso-ẹna ẹge-a? " Onanu kwaphụ ori aphụ; buru nsegbu-akanya.

⁹ Odu ẹbo kakwa mma; mē l'odu nkinyi; kẹ l'umadzu labụ a-kakwa onye lanụ oseta iphe. ¹⁰ Kẹ l'onye lanụ -daa; ibe iya a-palia ya; olobu; nsho onye nkinyi; kele teke o daru b'ẹ to nwedu onye a-pali iya nū. ¹¹ Odo bu l'umadzu labụ -zẹru l'oshi; bẹ ẹhu a-ka ẹphe ovo oku. Obenu l'onye lanụ -zẹru nkinyi iya; ?nanụ ẹge ẹhu e-shi evo iya oku? ¹² O

-buru onye lanu; be ee-mekputaghekwa iya. Obenu l'a -du ebo; b'e te emekputaghekwa iya; ke l'okpukpu, a jigbaru eto swia; be agbabu iya dukwa ehuka.

¹³ Nwokorobya, e-te nwedu iphe; maru iphe kakwa mma; me l'ogurenya, bu eze; to nwe egomunggo; buru o-kfu-nk'ia; anu nk'ia; ¹⁴ m'o -ruhuru nwokorobya obu shi l'oka-mkpoko; m'o bu l'ufu ndu ukpa bya aburu eze. ¹⁵ Mu elee enya; phu l'iphe bu madzu le mkpuli enyanwu-wa hehuwaru tsoru nwokorobya ono, onye eme te ya nodu l'ozori nwoke ogurenya ono. ¹⁶ Ndu wu-lihuru tsoru iya bukwa 'aguta aguta. Obenu l'ogbo ophu e-mekochaa bya nu te ekwedu l'o nweru iphe nwokorobya ono meru, du mma. Onanu abukwaruphu ori aphu; buru ochi pherephere oso.

5

Tsujje Nchileke egvu

¹ T'enya rukwa ngu ali teke i je l'eze-ulo Nchileke. O kakwa mma t'i je angabe nchi; me l'o je ogwo eja onye eswe; kele ndu eswe ta amadu teke ephe eme eji. ² Tire ba atsunukakwa ngu nko; ophu iimenukakwa egwegwa okfu okfu l'ifu Nchileke; kele Nchileke bukwa l'imigwe; nggubedua anodu le mgboko-a. Oo ya bu; t'i gujekwa okfu ngu ugu. ³ O bu ege aaroje nro teke aari oriri nshinu bu ege mkpokoro okfu ahaje nshinu l'igweligwe okfu. ⁴ Teke i kweru Nchileke ukwa; be edokwa iya l'ulori ememe; kele ndu eme eswe ta adujekwa Nchileke mma. Mekwaa iphe i kweru ukwa iya. ⁵ O kakwa mma l'e tii kwedu ukwa ilile; me l'i kweeberu iya; ti mehe iya. ⁶ Be ekwekwa t'onu ngu duba ngu l'iphe du eji. Ophu i sukwa onye eje ozi l'eze-ulo Nchileke l'ukwa, i kweru bukwa onu garu ngu uga; ke l'iphe ono nwekwaru ike ghua Nchileke eghughu; yo mebyishia iphe i mekotahawaru. ⁷ Nro -ghata l'igwe; mkpokoro okfu azaa azaza. Oo ya bu t'i gbe tsujekwa Nchileke egvu.

Ekwa bu iphe-mmanu

⁸ I -nodu le mkpukpu; phua l'unwu ogbee; be aakpa ehua; t'e ekpe ikpe, du maa; t'e meru madzu iphe gbaru t'e meeru ephe; t'e b'o dukwa ngu biribiri; ke l'onye, ha nshinu; be onye odo, ka nshinu anodujekwa muberu enya. Obenu l'o nwejekwaphu ndu odo akakotaje ephe ebo ono nshinu.

⁹ Iphe e meberu l'ali; be uru iya bukwa k'onnyemone obule. O kwaphu ege ono; be eze l'onwiya eritajekwaphu uru l'iphe egwotaru l'egu.

¹⁰ Onye yeru okpoga obu; b'e to nwekwa egbe okpoga, oo-kpata, e-dzuru iya nu. Ege ono kwaphu b'o du onye yeru ehua uru, o ritaru iya te edzujekwa iya. Ono bukwaphu ori aphu. ¹¹ Obojuje ehua abya; ndu e-ri iya nu abyakwaphu. ?Bu uru ngunu b'o buru onye nwe iya nu e-ta buleduaphu t'o le iya l'enya? ¹² Onye akanya; be mgbenya iya e-gujekwa egugu; m'o -riru nshinu; m'o -riru nwanshi. Obenu l'oke ehua akpokewa onye nwe iya nu mgbenya.

¹³ O nweru akpamara, mu phuru le mkpuli enyanwu-wa: L'ehua; be onye nwe iya nu kparu dobe; yo buru iphe agbuswashi iya ehua. ¹⁴ Obenu l'a nonyaaru; ehua ono l'o ha alakota l'iyi; k'ophu bu l'e to nwedu ophu o haru nwatibe iya. ¹⁵ L'o kwa ege o gba ehua; shi l'epho nne iya; bu ege oo-gba iya la. E to nwedu iphe shi l'akanya ono, oo-gude ala. ¹⁶ Owaa bukwaphu ehua akpamara: Mbua l'o bu ege o du bya; bu ege oo-du ala. ? Bu uru ngunu b'o ritaru l'akanya, o seru doberu pherephere? ¹⁷ Nduzu iya b'o nokotaru l'ishirishi;

nodu l'iphe-ehua takota kpokpokpo; l'iwe.

¹⁸ Yo bya edoo mu enya l'o du mma te madzu rjee; yo ngua ege du iya; tusaru ehua l'akanya, oose le mkpuli enyanwu-wa le nwoke ophu Nchileke nuru iya; ke l'o bu ono bu okè-iphe iya. ¹⁹ Odo aburu l'iphe bu onye, Nchileke nuru ehua; me iphe-enweru; bya anu iya ike, oo-gude ria ya; mbu onye duru ike nata okè ophu o keru nu iya; t'ehu tsujekwa onye ono ena l'akanya oose; l'ono kwa iphe-oma, shi Nchileke l'ehua. ²⁰ Egbe onye ono ta adukwa teke onoduje k'ori ege o duru iya; kele Nchileke emeje t'ehu tsu iya ena tekenteke; ophu uzo adujedu iya k'ori oriri.

6

¹ O nwekwaruphu ehua iphe odo, mu phuru le mkpuli enyanwu-wa. Iphe ono aburu iphe anyi-gbu madzu anyi-gbu: ² Le Nchileke emeje te madzu nweru ehua; me iphe-enweru odo; bya emekwaa ya phu t'o buru onye, aakwabe ugu; k'ophu bu l'e to nwedu iphe agu iya nu, akò iya uko. Obenu le Nchileke te ekwejedu t'o ria ya; yo bu-chiaru onye ohodo e-ri iya. Ono bukwaphu ori aphu; buru akpamara.

³ O -buru le madzu mushiru unwu; muta ephe ukporo ise; bya akaa nka lilihu alilihu; to ri ehua ono, o seru akanya iya ono; te li iya okpobe elili; be mbedua sukwaru le nwa,

nọ nne iya l'ẹpho nwụhu kakwa iya mma. ⁴ Egbe nwata ono; bẹ ije, ọ byaru bukwa ori aphụ; kẹ l'ọ laru l'abalị ishi. Nwata ono; bẹ ẹpha iya phuhuru l'ekpuru-ochi. ⁵ A makwaru-a lẹ nwata ono ta phudu ẹnyanwu; to nwe iphe ọ maru. Obenu l'ọ ka nwoke phụ onweru ẹhu-agu; ⁶ m'ọ -ruhuru nwoke ono kaa nka nọ-sweta unu afa ise; to ri ẹku, o setaru; kẹ l'ọ ẹkalanu; bẹ ẹphe chiko ala.

⁷ Iphe bu akanya, madzu ese esese bukwa onu b'e seru iya. Obenu l'onu te erinyajedua; su l'ọ jiwari iya. ⁸ ?Bu ngunu; bẹ onye maru iphe gude ka onye eswe? ?Bu ngunu; bẹ onye ukpa erita l'ọ maru ojibe onwiya ejibe l'ifu madzu? ⁹ Iphe madzu gudewa l'eka kakwa mma; mẹ l'ophu agu iya agugu enweru. Ono bukwapu ori aphụ; buru ọchi pherephere ọso.

¹⁰ Iphe bu iphe nonu nwehaakwaru ẹpha; iphe madzu bu b'a mahaakwaru l'ọ iphe ono; bẹ ọo-buru. Madzu; ?l'oo-je ọbaru onye ka iya nu mbà ọo. ¹¹ Okfu -paa l'igwe; mkpọkoro iya aka nshinu. ?Nanu uru, madzu ritaru l'egbe iphe ono? ¹² Ndzụ madzu du mkpiriki; to nwe iphe ọ bu. Oophuhuje l'ọ bu nwonyonyo ?O nweru onye maru iphe e-menu mẹ madzu nwuhutsua?

7

Mmamiphe

¹ Ẹpha oma kakwa ọkpobe manụ-mbeleke; mbọku, madzu nwuhuru aka mbọku, a mụru iya amụma mma. ² Oje l'ulo-ẹkwa kakwa mma mẹ l'oje l'aji; kẹ l'anwụhu bu iphe nọru madzu kpa gboo. Tẹ ndu ophu nọ ndzu nyatajẹkwa l'ọ bu ẹge ono b'ọ du.

³ Aphụ kakwa mma; karia ọchi ọchi; kẹ l'eeshije l'oswinwu ifu; mee t'obu tusahụ madzu atusahụ.

⁴ Ẹke obu onye maru iphe anọje bu l'ulo-ẹkwa; obenu l'ẹke obu onye eswe anọje bu l'ẹke eeri iphe.

⁵ Ọngabe nchị lẹ mba, onye maru iphe aba kakwa mma; mẹ l'ongabe nchị l'egvu, ndu eswe agu.

⁶ Ọ kwa ẹge nkụ-ogvu anọduje agba kpingu kpingu kpingu l'ọku, eeshiberu ite bu ẹge ọchi, onye eswe achị aduje. Ono bukwapu ori aphụ.

⁷ Onye maru iphe l'eme madzu mmegbu buakwa onye eswe; yọ buru ẹge ono; bẹ ẹka-azụ emebyije obu madzu.

⁸ Teke e megewaru iphe emege kakwa mma; mẹ lẹ teke aawata iya awata.

Ota nshi aka mma; mẹ l'oku onwonye ekuku.

⁹ Ba abukwa onye obu-ọku; kẹ l'ọ kwa onye eswe edoje okfu l'okpoma.

¹⁰ Ba asukwa: " ?Bunua ngunu meru iphe oge ndiche nka; karia nta-a? " Ishi iya aburu l'egbe aji ono bu aji eswe.

¹¹ Ọ kwa ẹge ẹku, shi lẹ nna sweeru nwa du; bẹ mmamiphe dukwapu. Mmamiphe egbochitaje onye nweru iya nu ¹² ẹge okpoga egbochitaje onye nweru iya nu. Obekwanu l'ẹke mmamiphe gude ka bu l'onye nweru iya nu akajẹ nka.

¹³ Lewaru ẹnya l'oru Nchileke: ?Bu onye a-du ike mee iphe Nchileke meru; yo gbee nggọ t'ọ bya evudo nhamunha? ¹⁴ Ụboku -duru ngu lẹ mma; tejekwa ẹswa; uboku -dukwanuru ngu lẹ njo; nyatakwa l'ọ bu Nchileke, meru uboku oma; kwaphụ iya meru ejo uboku. Ọo ya bu l'ẹ to nwedu onye maru iphe a-muru iya nu l'uzo ifu.

¹⁵ Lẹ mkpọkoro ndzụ-wa, mu nọ-wa; bẹ mu tukookwa iphe-a ẹphe ẹbo phukota: Mu phukwaru onye doberu ẹka ndoo; yọ laa l'odobe-ẹka-ndoo ya; bya aphukwaaphu ejo madzu; yọo ka nka; l'eme ejo iphe l'ẹje. ¹⁶ Be edobenukakwa ẹka ndoo; ophu i manukakwa iphe. Ono kwa onye onwongu ọru ¹⁷ Ba abunukakwa ejo madzu; ophu i bukwa onye eswe. ?Bu ole bu k'ogbu onwongu l'oge ngu ẹbe eru. ¹⁸ Ophu ka mma bu t'i gudeshia ophu igude ike; ophu i hakwa ophu; kẹ l'onye atsụ Nchileke egvu; bẹ iphe oome ekejekwaru iya.

¹⁹ Mmamiphe emejekwa onye maru iya nu t'ọ ka umadzu iri, achị mkpukpu ike.

²⁰ Ẹ tọ dukwa madzu nwigbaleke-oma, nọ lẹ mgboko-a, a-sụ lẹ ya doberu ẹka ndoo; lẹ ya te mebua iphe du ẹji.

²¹ Ba angabebejekwa nchị l'iphe bu iphe ndiphe ekfu; ọdumeka; bẹ ii-mekochakwaa nua l'ẹke nwozi ngu ekfuru ngu ejo okfu; ²² kẹle nggubedua l'onwongu makwaru-a l'i kfuwaru ndu ọdo ejo-okfu ugbo olemole.

²³ Iphemiphe obule-a; bẹ mu gudewa mmamiphe lelee; ribua lẹ mu a-maru iphe. Obenu lẹ mu jeru iya okobe ẹka; ike ta du mu. ²⁴ Mu amaru l'iphe ono, bu mmamiphe ono nọru ote-ẹnya; bya adu ogvu ogvu; k'ophu bu l'ẹ to nwedu onye adu ike achọ-vu iya. ²⁵ Mu abya efulberu mmamiphe ifu; bya eyeru ẹhu l'ome tẹ mu maru: Mu a-chọ-vu

mmamiphe; mē ẹge iphe shi eje lẹ mgboko-a; ọdo aburu tẹ mu maru ẹge ome akirishi; mē ome ririri; dū-tabe eswe.

²⁶ Mu aphua iphe ka anwuhu ọtso ile; mbu nwanji, obu iya bu ọnyà; buru ugbu, eegude ahata ndiphe. Eka iya du l'obu mkpakobe, oogudeje atuko onye, ooburu yeke iya. O bu onye eme iphe du Nchileke mma a-nahu-ghe egbe nwanji ono. Obenu l'onye iphe du eji; be oohataje l'onya iya. ²⁷ O-zi-iphe suru: "Ngabeduduphu! Qwaa bu iphe mu phuwaru: Mu ewotaje iphe lanu yekobe l'odo; chiko ephe tugbabe; ẹge ee-me tẹ mu maru ẹge iphemiphe obule eje eje. ²⁸ Yo buru teke ono, mu acho iya; to du iphe mu phuru ono; be mu phuru ndu du unu labu l'ukporo iri; yo buru nwoke lanu bu iya onye obu guru iphoro. E to dudu m'oo nwanji lanu, mu phuru, bu onye obu guru iphoro l'ime ephe. ²⁹ Iphe mu cho-vuru nwenkinyi aburu lẹ Nchileke meru madzu to buru onye obu guru iphoro. Obenu lẹ madzu wataru ocho ojo ọzo."

8

¹ ?Bu onye suru lẹ ya bu onye maru iphe? ?Bu onye bu onye iphe doru enya? O kwa mmamiphe emeje t'ifu busahu madzu ebusahu; yo mekwaaphu t'ifu ba swinwushi madzu aswinwu.

Mejekwa iphe onye eze kfuru

² Mejekwa iphe eze suru t'e mee. Iphe kparu, iphe mu ekfu iya ẹge ono kwa l'i riburu l'ifu Nchileke l'ii-me iya. ³ T'e b'o vujekwa ngu ehu olufu l'ifu eze; ophu i vudojekwa l'iphe du eji; ke l'o bukwa iphe du iya mma; be oo-me ngu. ⁴ Keshinu o bu eze bu o -kfugee-o-gvu; ?bu onye ha k'oji ya iphe oome. ⁵ Iphe bu onye, eme iphe eze kfuru be mkpa taa kpakwa; nji taa ji iya. Yo buru onye maru iphe; be maru teke oo-me iphe o kfuru; me ẹge oo-gude mee ya. ⁶ A makwarua l'iphe-ehuka, madzu eje; ka iya ekuku. O bu l'iphemiphe obule nwekwaru oge; bya enweru ẹge eegudeje eme iya. ⁷ Keshinu ophu madzu ta madu iphe e-me echile; ?bukwanu onye; a-su iya l'oo iphe e-mekochaa mee ndo-o. ⁸ E to dudu onye a-du ike lo-gudeghee pherephere, bukwa nu ẹge e-to dudu onye a-du ike gudeghee ndzu iya mboku, anwuhu byaru. O bu ẹge e-to nwedu onye aagufuje t'e b'o tso je ogo teke ogo daru; bu ẹge e-to nwedu l'ome iphe du eji ahaa ndu eme iya nu.

Ejo madzu; l'onye, doberu eka ndoo

⁹ Iphe ono l'o ha; be mu phukotaru teke mu woru egomunggo zia l'iphe bu iphe eme lẹ mkpuli enyanwu-wa. Mbu l'o nweru teke ndu ishi anoduje emegbu ndu no ephe l'eka emegbu. ¹⁰ Mu abya aphua eke eeli ndu akirishi; mbu ndu ono, shi anoduje agba evuze evuze l'eze-ulo Nchileke; aajakposhi ephe l'ime mkpukpu ono, ephe shi nodu eme ojo iphe ono. Ono bukwaphu ori aphu.

¹¹ Oriri ojo iphe jiru ndiphe obu; okfu l'e ta ahujedu ephe ahuhu ophu ephe mehawaru. ¹² E to nwekwa me ojo madzu; ?o meru ojo iphe ugbo ukporo ise; bya akaa nka yeru iya; iphe mu maru bu l'onye atsu Nchileke egvu; lakwabe iya ugvu; be oo-karu lẹ mma. ¹³ Obenu lẹ ndu akirishi b'e to nwedu iphe ephe byiberu eka ekeru nu. Ephe ta aka nka; okfu l'ephe ta atudu Nchileke egvu. ¹⁴ O nweru aphu odo, eeri iphe lẹ mgboko: Iphe obu bu lẹ ndu doberu eka ndoo anataje ugwo, a ga akfu ndu ojo madzu; ndu ojo madzu anata iphe gbaru ndu doberu eka ndoo. Ono; be mu sukwaruphu l'o bu ori aphu.

¹⁵ O bu iya; be mu suru l'o ka mma t'ehu tsoje madzu ena; ke l'e to nwedu iphe odo, karu madzu mma odo lẹ mkpuli enyanwu-wa, e-ta budu t'o riye ẹge o guru iya; ngua ẹge o guru; ehu atsoje ya ena. Oo ya bu; ehu-otso-ena aburu nk'ia l'akanya, oose lẹ ndzu-a, Nchileke nuru iya lẹ mkpuli enyanwu-wa.

¹⁶ Teke mu woru egomunggo zia l'ẹge ee-me tẹ mu maru iphe bu mmamiphe; mē t'o doo mu enya; mbu iphe bu akanya, madzu ese lẹ mgboko-a; mbu eza ono madzu seru eswe; l'enyashi; mgbenya aruhu iya ono; ¹⁷ be mu bya aphua iphemiphe obule, Nchileke meru; maru l'e too nwedu onye iphe eme lẹ mkpuli enyanwu-wa edoobe enya. O bu oswi-okfu lẹ madzu e-me nta; mee imo t'iphe doo ya enya; obenu l'e too dodu iya enya. Mbu l'onye mmamiphe -su lẹ ya maru iya; b'e to dokwa iya enya okpobe edodo.

9

¹ Mu abya awata ori iphe ono l'o ha; bya aphu lẹ ndu doberu eka ndoo; mē ndu maru iphe; mē iphemiphe obule, ephe eme bu Nchileke b'o nokota l'eka. Obenu l'e to nwedu onye maru ophu e doberu iya: ?bu n-yemobu; t'o bu mkpomashi. ² Ephe l'ephe ha bu iphe lanu amukota l'ehu ephe; bu iya bu ndu doberu eka ndoo; mē ndu akirishi. O bu ẹge o du l'ehu onye eme ohuma; b'o du l'ehu onye eme eji; buru ẹge o du l'ehu ndu edo

nsọ; b'ọ dū l'ẹhu ndu ẹ-te edodu nsọ; ọburu ẹge ọ dū l'ẹhu ndu erije nte; b'ọ dū l'ẹhu atsu egvu ori nte. ³ Ọwaa bụ iphe dū ẹji l'iphe bụ iphe tuko amụ lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa: Iphe ọphu bụ l'ọo iphe lanụ tuko amụ l'ẹhu onyemonye ọbule. Ọphu ka ẹji aburu l'ọo ẹjo iphe; mę ọgvu-ememe ejije madzụ obu teke ẹphe nọ ndzụ; e -megee; ẹphe alaa maa. ⁴ L'iphe bụ onye nọ ndzụ nwekwaruphu iphe oole ẹnya iya; kele nkuta, nọ ndzụ kakwa agu, nwuhuru anwuhu mma. ⁵ Ishi iya aburu lẹ ndu ọphu nọ ndzụ marua l'ẹphe emekochaa nwuhu. Obenu lẹ ndu nwuhuru anwuhu te nwedu ọphu ẹphe makwaduru; ọphu 'onwedu obunggo, ẹphe nwekwaduru; anyata b'ẹ te gbe anyatahedu ẹphe ọdo. ⁶ N-yemobu ẹphe; ndumashi ẹphe; mę okopho ẹphe bukotawa ọ-garu l'azu. Ẹ to nwedu l'ẹphe eyekwadua ọnu l'iphe bụ iphe eme lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa ọdo.

⁷ Ọo ya bụ t'i je eria nri ngu l'ẹhu-otso-ena. Nggu egude ungara ngua męe ngu; ke l'ọ kwa nta-a; bę iphe iime dū Nchileke mma. ⁸ Yejekwa uwe ọcha; ọphu ihajekwa ọji manụ, eshi mkpọ l'ishi. ⁹ Tę nggu lẹ nyee ngu, bụ nwanji ono, i yeru obu ono shimajekwa eshima l'iphe bụ ẹge unu a-nọ-bebe ndzụ lẹ mkpokoro ndzụ-wa Nchileke nuru unu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. Ọ kwa ẹhu-otso-ena ono bụ ọkẹ-iphe ngu lẹ ndzụ-a mę l'akanya ono, i segbu onwongu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. ¹⁰ Iphe bụ iphe ẹka ruberu ngu; nggu egude ike ngu l'ọ ha mee ya; ke l'ili, ẹke ila; bę ozi; idzu ege ee-me iphe; ọkwa-ẹnya; mę mmamiphe ta nokwa.

¹¹ Mu abya aphukwaaphu iphe ọdo lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa: L'ẹ tọ bụdu onye ka ọso agbataje ọso; tọ bụ onye ike ka; bę emekputaje nū l'ọgu. Ẹ tọ bukwa onye ka mmamiphe; akaję onweru nri. Tọ bụ onye, ka ọmaru iphe; akaję onweru iphe; ọphu ọ bụdu onye, ka ọmaru ẹkwo; bę iphe akaję agaru. Ẹphe l'ẹphe ha eketaje ọkẹ l'iphe-oma; mę l'iphe-ẹhuka. ¹² Ọdo bụ l'ẹ too nwedu onye amaję oge nk'iya. Ọ bụ ẹge ono, eegudeje ẹjo ugbu hata ẹma; gude ọnya hata nwenu ono; bụ ẹge ẹjo-uboku adakfutaje ndiphe bụ ọphu awoje ẹphe kpachingu teke ẹphe te eledu ẹnya iya.

Mmamiphe kakwa ome eswe mma

¹³ Mu abya anodukwaphu lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa; phụ iphe mmamiphe meru; yọ dū mu biribiri. ¹⁴ L'ọ nweru mkpukpu, ha nwanshi, ndu bu iya nū ta hadu nshinu. Eze, agburu-ẹhu nọ abya afuaru mkpukpu ono; gude ndu ọgu yechia ya. ¹⁵ Yo nweru nwoke lanu, bu lẹ mkpukpu ono. Nwoke ono bụ onye ukpa; ọbu l'ọ bụ onye maru iphe; buri iya mekocharu gude mmamiphe iya dzofuta mkpukpu ono. Obenu l'ẹ to nwebua onye nyataru nwoke ono, bụ onye ukpa ono. ¹⁶ Ọ bụ iya meru iphe mu suru: "Lẹ mmamiphe ka agburu-ẹhu mma." Obenu l'onye ukpa b'ẹ ta gubedu mmamiphe iya iphe; okfu iya ta dū onye eye iya ọnu. ¹⁷ Okfu onye maru iphe tọru nwehu kfua kakwa mma ọngabe nchi; mę lẹ gbagbagba, ọ ra mbu onye ishi, achi ndu eswe ara. ¹⁸ Mmamiphe kakwa ngwa-ọgu mma; obenu l'onye lanu eme ẹji emebyishikwa iphe dū mma nshinu.

10

¹ Ijiji, nwuhuru anwuhu, dalahuru lẹ manụ-mbeleke emeje iya; yo shi ẹjo nshi. Ọ kwaphu ẹge ono; bę umere onye eswe; m'ọ -ruhuru ọ ha nwanshi ihagha akangoje mmamiphe; mę ugvu madzụ.

² Uche onye maru iphe anoduje edu iya eye l'iphe vudo nhamunha. Obenu l'uche onye eswe anoduje edu iya eye l'iphe dū ẹji. ³ Ẹ to nwedu m'ọ -ruhuru; ọ buri l'echi-esu-uzo; bę onye eswe eje; bę ookoshije lẹ ya te nwedu egomunggo. Yo gude umere iya koshi onyemonye ọbule lẹ ya bụ idiga-akpashi.

⁴ Ọ-buru l'ẹhu ghulahaaru onye ishi, achi nū eghughu l'ẹke i nọ; ba aswikwa uswi; haa iphe iime; tugbua. Dakwaa ash; ke l'obu-odoo emejekwa t'onye e mesweru lee pashia.

⁵ Ọ nweru ẹjo iphe mu phuru lẹ mkpuli ẹnyanwu-wa. Iphe ono aburu emeswe ndu, bụ ishi anoduje emesweshi. ⁶ L'eeewotaje onye eswe dobe l'eze ọkwa; wota onye ọphu nweru iphe dobe l'okwa, ha nwanshi. ⁷ Mu phukwaru ẹke ndu, bụ ohu agba inya; unwu eze egude ọkpa l'ẹje l'ọ bụ ohu.

⁸ Ọ kwa onye turu nsu adalahuje iya; buri onye pyoru ẹpoto ulo; bę agwo ataje. ⁹ Ọ kwa onye akukposhi mkpuma b'ọ gbaję; buri onye awa nku ezejeru mgbabata iya. ¹⁰ Ọ -buri l'ogbu-nku ta atsudu nko; onye awa iya nū ta ba iya ababa; k'ike b'ẹ gudeje awa iya nku. Obenu l'ọ bụ mmamiphe emeje t'iphe madzụ eme nweru ishi. ¹¹ Ọgwu, madzụ agwo t'agwo ba ata iya; te erekwa; m'ọ -buri l'agwo taoduru iya jederu l'ogwu. ¹² Okfu, shi onye maru iphe l'onu ewotajeru iya ugvu. Obenu l'onye eswe egudeje ọnu iya kfuta iphe egbu iya nū. ¹³ Onye eswe egudeje iphe ẹ-te nwedu ishi wata okfu iya. Iphe oogudeje kpọ-chia ya ishi aburu kpurupyata. ¹⁴ Okfu onye eswe abuje ogodo-orikoro.

È to nwedu onye maru iphe e-me echile; ?bụ onye, a-dụ ike kfurū iya iphe e-mekochaa mụa ya l'azu.

¹⁵ Akanya, onye eswe ese b'o sejeru ike-agvugvu nū onwiya; tọ mahe ụzo ufu.

¹⁶ Nsho alì ọphu bụ nwata nshii bụ eze ẹphe; ndu ishi ẹphe aburu ndu, bụ ori gwoogwo eteje ẹphe lẹ mgbenya. ¹⁷ Onu-oma bụ ke nggube alì ọphu eze ngu shi l'oke ufu; ndu ishi ẹphe aburu ndu erije nri l'ògè iya; k'ọphu ike a-dụ ẹphe; ẹ-tọ bụdu t'ọ gvū l'ite.

¹⁸ Ọ kwa onye enyiru; bẹ ụlo iya ezeje; buru onye chiru ẹka ye l'ifu ụtakfu; bẹ ụlo iya eshije eshishi.

¹⁹ Iphe eemeje l'oge eswe-iphe bụ ote eswa. Iphe mee emejekwanu bụ t'ehu tsọ madzū ẹna. Obekwanu l'ọ bụ okpoga gude iphemiphe ọbule.

²⁰ Be ephukwa onye eze iphu; m'o -ruhuru; ọ buru l'ì riru iya ariri. Ọphu be ephukwa onye nweru iphe iphu; m'o -ruhuru; ì nọdu l'ime ụlo ngu; kele nwenu, ephe l'eli; mę ọphu nweru ẹbà e-jekwa je deoo.

11

Umere onye, kwaru ọnya

¹ Chita nri ngu ye lẹ mini; a-nọlephu ujiku olemole; yọ laphutaru ngu azu. ² Hata iphe ngu keeru ụmadzū ẹsaa; mbụ keeru iya ụmadzū ẹsato; ke l'ẹ tị madū egbe iphe-ẹhuka e-mekochaa bya lẹ mgboko.

³ Igwe -rua ji alì; kwaphū eliphe; bẹ ọo-chiru mini. Oshi, ada adada; m'ọ -daru laa l'uzo ọhuda; m'ọ darū laa l'uzo isheli; kwaphū ẹke ọ daru; bẹ ọo-daburu. ⁴ Onye ele ẹge pherephere ephe te emebekwa iphe l'alì. Onye elekwanu igwe ọnya l'ifu ta akpatakwa iphe l'okfu iya. ⁵ Ọ bụ ẹge ẹ tị madu uzo, pherephere eshije; tị ma ege nwata eshije emo nne iya l'epho; bụ ege ọru Nchileke te edoobe ngu ọnya; mbụ Nchileke, bụ iya meru iphemiphe ọbule. ⁶ Kwa iphe jiku akuku l'utsu; ba achikwaru ẹka ye l'utakfu l'urennyashi; ke l'ẹ tị madu ọphu e-mekochaa mee ọhuma; ?bụ ọwaa; t'ọ bụ ọphu; t'ọ bụ l'ẹphe ẹbo e-mekochaa mee ọhuma.

⁷ Iphoro dukwa mma; yọ dujekwaphu madzū mma t'ọ phū ọnyanwu. ⁸ Ọ -buru lẹ madzū karu nka; lilihu alilihu; t'ehu tsojekwa onye ono ẹna-a. Ọlobu; t'ọ nyatakwa lẹ nchi e-jihuru iya; teke ono a-nokwaphu ulori ege ono. Iphe bụ iphe a-byanu bukotakwa ori aphu.

Nyatakwa onye meru ngu nū nta-a, ì bụ nwokoroḅya

⁹ T'ehu tsokwaa ngu ẹna; nggube nwokoroḅya; nta-a, ì bukquadua nwata. T'ehu tsojekwa ngu ẹna teke ẹhu nwata nokwadu ngu-a. Tsojekwa iphe obu ngu akoru ngu; mę iphe ọnya ngu phuru. Ọlobu; t'ọ dokwa ngu ọnya l'iphemiphe ọbule ono; bẹ Nchileke e-mekochakwa jia ngu aji iya.

¹⁰ Ọo ya bụ; haa ọku wẹlengu; tuko iphe bụ iphe aghaswashì ngu ẹhu gwọbe; ke l'evuvuta uke tukokwa buru ori aphu.

12

¹ Nyatakwa onye, keru ngu nū; teke ì nokwadu l'okoroḅya; mbụ tẹmanu ẹjo ụboku ono abya; mbụ afa ono, ii-wata okfu: L'iphe ono l'ọ ha ta dukwa ọphu atsokwadu ngu ẹna. ² Teke ono; bẹ ọnyanwu; iphoro; ọnwa; mę mkpọ-kpodo e-jikputa ngu l'ọnya; mgboko aguphohu ngu l'ọnya l'ọ bụ teke igwe chigeru mini. ³ Teke ono; bẹ ndu eche ufu a-nmahụ kpakpakpa; ndu bụ mkparawa ekpulaḅaa ekpukpu. Ndu akwọ nri akwobu iya; ke l'ẹphe ta hadu l'igwe. Ndu eshije lẹ windo pyofu ọnya awata ọphu inyoki-inyoki. ⁴ Teke aa-gu-chishi ọnoguzo mkpukpu. Iphe eegwe egwegwe adalḅaa ngu ẹringe-ẹringe; mbụ teke bụ: nwenu -raa ọra; nggu akfu-lihu. Ọbu l'olu egvu ẹphe a-nọdu ada ote-ọnya ote-ọnya. ⁵ Teke ono; bẹ madzū a-nọdu atsu egvu onyihu eli ugwu; l'atsukwaphu egvu oswe l'esu-uzo; mbụ teke oshi alumundu atsu igu; igube l'akpuwa onwiya akpukpu; to nwehe iphe ẹgu iya agukwadu iya. Ono teke madzū a-la ẹke ọo-nọ jeyewaru; ndu ẹkwa arawa iya ru lẹ mgbadamgba ogologo. ⁶ Nyatakwa onye meru ngu nū; tẹmanu a gḅabua ọdo ono, e gude mkpola-ọcha swia ono; mbụ teke ẹ ta tukpodua ọkwa mkpola-ododo ono; ite ta tukpohuwa lẹ nwogvu; ta nyakwoshiwa igwe, eegudeje eseta mini lẹ wẹlu. ⁷ Ọ bụ teke ono; bẹ ẹja a-laru l'alì, bụ ẹke o shi; ume ndzū alakfushia Nchileke, bụ onye nuru iya nū.

⁸ "Iphemiphe ọbule tuko buru ori aphu! Ono iphe O-zi-iphe ekfu. Iphemiphe ọbule tuko buru ori aphu!"

Mkpochi-ishi iya

⁹ Ẹ tọ̀ bụ̀lekwa l'onye ziru iphe-a bụ̀ onye maru iphe; obenu l'o meru ndu ọ̀do; ẹ̀phe amaru iphe. Ọ̀ rị̀ru ọ̀riri; vòshia iphe avòshi; bya anmashia ẹ̀tu doo giriri. ¹⁰ O-zi-iphe tọ̀ru nwèhu ọ̀o okfu afofo; ọ̀ta okfu, gbaru l'ekfukfu; k'ọ̀phu bụ̀ l'iphe o deru bụ̀ iphe gbaru nù; bụ̀ru oswi-okfu. ¹¹ Okfu onye maru iphe dukwa l'ọ̀ bụ̀ mgboro, unwu-eswi egudeje eche eswi. Yọ̀ bụ̀ru ẹ̀ge nturu, akpọ̀jeru gungungu bụ̀ ẹ̀ge ẹ̀tu, Onye Eche Aturu nmaru angujeru.

¹² Ọ̀o ya bụ̀; nwa mu; sefukwa ẹ̀ka l'iphe ẹ̀-ta bụ̀du iphe-a; mu ezi-a.

Ode ẹ̀kwo te nwekwa agvugvu; ọ̀gunuka ẹ̀kwo l'achị̀ ike.

¹³ Nta-a b'e gudewa nchị̀ nùkọta iya l'ọ̀ ha. Mkpọ̀chi-ishi iya aburu: Tsujẹ Nchileke egvu; nggu emeje iphe ọ̀ suru t'i mee! Kẹ̀ l'ọ̀ bụ̀ iya bụ̀ iphe gbaru madzu l'ememe. ¹⁴ Kẹ̀ l'iphemiphe ọ̀bule, madzụ̀ eme; bẹ̀ Nchileke e-kpe iya ikpe; mbụ̀ jeye l'iphe bụ̀ iphe madzụ̀ meru l'edomi; ọ̀phu, dụ̀ mma; mẹ̀ ọ̀phu, dụ̀ ẹ̀ji.

Egву Sólomõnu

- ¹ Egву, kakõta mma l'iphe bụ egву. O bụ egву Sólomõnu.
- Kẹ nwanyi asu:*
- ² Nggube nwoke ono;
nmanụa mu akpa;
nggu etsuta mu õnu;
kẹle n-yemobu ngu
kakwa mее õtso ẹna.
- ³ Mkpõ, manụ, i jiru
l'atsõ ẹna nshinu.
Epha ngu l'eshi mkpõ
l'õ bụ manụ senti,
a wufuru awufu.
O bụ iya meru iphe
unwu-mgbõko yeru ngu obu.
- ⁴ Duta mu; t'ayi tũgbu-kebe!
T'eze dubata mu l'òbù iya;
ẹke ayi a-nõdu t'ẹhu tsoo ayi ẹna;
ayi etee ẹswa l'ẹke i nõ;
jaa n-yemobu ngu karia
ege aajajẹ mее.
O gbarufu t'unwu-mgbõko
yeru ngu obu!
- ⁵ Unubẹ unwanyi Jerúsalemu!
A makwaru-a lẹ mu eji uji;
obekwanu lẹ mu ama mma;
lẹ mu jiru jita l'õ bụ
ulo-ẹkwà ndu Kẹda;
obenu lẹ mu amakwanu
l'õ bụ ẹkwa, e geru l'ulo Sólomõnu.
- ⁶ Unu be elekwa mu phoriphori;
okfu l'anwụ chiru mu;
mu ejikputa ejikputa!
L'õ kwa unwunne mu;
ndu k'unwoke;
bẹ ẹhu ghuru eghughu l'ẹke mu nõ.
Ephẹ enwuru mu yee;
tẹ mu letaje mgbo vayinu.
To nwe teke ụzo,
dụjeru mu k'oleta onwomu ẹnya.
- ⁷ Nggube nwoke ono;
kanuru mu ẹke
iicheje aturu ngu;
mẹ ẹke ephẹ atutaje ume l'eswe;
k'õphu mu ta awatadụ ogha-phe l'õ bụ
nwanyi ọkpara l'õdu-aturu ndu odo.
- Kẹ nwoke asu:*
- ⁸ O -buru l'ẹ tị madu ẹke ọbu; nwanyi-mbeke;
bụkwa t'ị tũgbua tsochita
owere aturu ono
je echee unwu eghu ngu
l'iku ulo unwu-eswi ndu ono, eche aturu ono.
- ⁹ Iphe mu atụ ngu eyeru; nwanyi-mbeke;
bụ ada-inya, akpụje ụgbo-inya Fero.
- ¹⁰ Iphe-nchị ngu meru
ishi-nchị ngu; yõ dụ ụgvù.
Iyagba, i doru l'olu kweru ngu ekwekwe.

- 11 Ayi e-metaru ngu iyagba
mkpõla-ododo,
a kpuppyabetsuaru
mkpõla-õcha.
- Kẹ nwanyi asu:*
- 12 Teke eze shi dugaru l'oshi iya;
bẹ mkpõ manụ nadi mu ngashiru angashi.
- 13 Nwoke ono dụ mu l'õ bụ
ẹkpa męeru, eshi mkpõ,
mu tų-koberu lẹ mkpakụ ẹra.
- 14 Nwoke ono dụkwa mu
l'õ bụ ofoko igu oshi Hena,
eshije kwẹkwekwe,
shi lẹ mgbabu ndu Ẹnu-Gedi.
- Kẹ nwoke asu:*
- 15 Ị dụ ụgvù; nwanyi mbeke!
Iye! Ị dụ ụgvù! Ẹnya ngu dụ l'õ bụ kẹ ndo.
- Kẹ nwanyi asu:*
- 16 Lewaru ẹge ị dụ ụgvù;
nggube nwoke ono!
Iye! Ị dụ k'ekfukfu!
Eke ayi azeje azeje dụ gẹkfungu.
- Kẹ nwoke asu:*
- 17 Osweru, ayi gude kpõo uko ayi bụ oshi sida.
Oshi, ayi gude sweshia ya
esweshi bụ oshi payinu.

2

- 1 Mu dụ l'õ bụ igu oshi,
nwuru kfụu lẹ nsụda Sharõnu;
mbụ l'õ bụ okfukfulike,
nõtsua lẹ nsụda ugву.
- 2 Ọ bụ ẹge ono, ọobuje
okfukfulike yẹle ogву nõnyabe;
yọ kakõta ogву mma ono;
bụ ẹge onye ono, nõ mu
l'õbu ono akakõtaje
mma l'ẹke unwu-mgbõko ọdo nõ.
- Kẹ nwanyi asu:*
- 3 Ọ bụ ẹge ono, oshi-õmi lanụ
akangoje iphe bụ oshi, nõ l'õswa ono
bụ ẹge nwoke ono
amị-ngoje unwu-okorõbya ọdo.
Ọduje mu mma tẹ mu
nõdu l'agu iya;
yeru l'akpuru iya anõduje atso mu ẹna.
- 4 O dutaru mu jeshia l'ẹke aagba aji.
Ẹkwa-õhubama, o yeru mu aburu n-yemobu.
- 5 Gude akpuru vayinu,
a mịru amimi mee tẹ ike dụ mu.
Nggу egude ụdara mee
tẹ mu shihu ike;
kẹ l'õbu ngu dushu mu ike.
- 6 Ẹka-ibyita iya b'o yeru mu l'ishi;
bya egude eka-utara iya rụkota mu.
- 7 Unubẹ unwanyi Jerúsalemu;
unu kwee mu ụkwa
l'unu ta akpatsudu
n-yemobu jeye teke ọo-bya;

kele n-yemobu be bukwa
ege eedo umoro;
me mgbada be eedo iya.

⁸ Ngabeduduphu!

O kwa olu nwoke ono;
be mu anu ege ono!
Lenu! Oogude nwoso;
swewa eze ugvu ugvu;
me unwu ugvu ugvu l'agbakfuta mu.

⁹ Nwoke ono dukwa l'õ bu
umoro; mbu l'õ bu nwele.
Oovudokwa l'azu oshi-epoto ayi;
pyofu enya le windo l'enyo sworingu.

¹⁰ Nwoke ono sukwaru mu:
"Te mu gbeshi mube onye no iya l'obu;
te mube onye egiri iya; tsoru iya!

¹¹ Kele oge winta sweekwaru;
mini achj-buhuwa.

¹² Oshi atsukwa igu le mgboko.
Oge egvu ruakwaru;

kparakobe arakwaa.

¹³ Oshi figu wataakwaru amimi.
Mkpõ igu oshi vayinu
emee ekemeke obule;
yo shi kwekwekwe.
Gbeshi; nggube onye mu yeru obu!
Onya mu; gbeshi t'ayi je!"

Ke nwoke asu:

¹⁴ Nggube nwa ndo mu, no le
mgbaku ikelegvu mkpuma;
domia onwungu l'ogvu eli ugvu;

Byiko menua te mu phu ngu ifu;
kfururu okfu yeru mu;
ke l'okfu ngu atsoje mu ena;
atatifu ngu l'ama ntumatu.

¹⁵ Nwukooru ayi uphegu ono;
mbu unwu uphegu ono,
emebyishi vayinu ono;
kele vayinu ayi atsukwa igu.

Ke nwan yi asu:

¹⁶ Nwoke ono bu nke mu;
mbedua aburu nk'iya;
mbu onye ono,
eche aturu iya l'eke
okfukfulike tsuru etsuru ono;

¹⁷ gbururu jeye le gberegbede urenyashi
teke nwononyo ta nohedu.
Nggube nwoke ono; byiko;
kfukwaa bugengu-bugengu lakfuta mu
ege ono, umoro; me ele
akfuje l'ugvu, du
nkwoqodo-nkwoqodo ono.

3

¹ Enyashi ophu;
be mu azeje l'oshi-aze mu;
ngaberu onye mu yeru obu.
Mu achõ ya nta;
chõ ya imo; mu ta phu iya.

² Nta-a be mu e-gbeshi tuko
mkpukpu le mkpukpu;

- mẹ l'edukfu l'edukfu jephekota;
 chọo onye ono, mu yeru obu ono.
 Mu atụko ẹke ono tsoo;
 chọo ya; mu ta phụ iya.
- ³ Mu lẹ ndu nche ẹnyashi
 edzuda l'ẹke ẹphe etsophe ọma-mkpukpu.
 Mu aji ẹphe:
 “?Unu phụ-swetaru mu
 onye ono, mu yeru obu?”
- ⁴ Mu eswetatsulephu ẹphe;
 ọwaa bụwa onye ono,
 mu yeru obu ono.
 Mu azụ iya gbirimu; swechia ya.
 Mu t'ekwe haa ya t'ọ tughua.
 Mu akpua ya jeye teke mu
 kpurutaru iya ụlo nne mu,
 bụ iya bụ ụlo nwanyi,
 mụru mu nụ gẹdegede.
- ⁵ Unubẹ unwanyi Jerúsalemu;
 unu kwee mu ụkwa
 l'unu ta akpatsudu
 n-yemobu rua teke ọo-bya l'onwiya;
 kẹle n-yemobu bukwa
 ẹge eedoje umoro;
 mẹ ele-a bẹ eedoje iya.
- ⁶ ?Bu onye dụ ẹge ono, shi l'echi-ẹgu,
 dụ l'ọ bụ ẹnwuru-ọku ono;
 mbụ onye a gbaru męeru; gbaa ya insensu
 yeru ntụ,
 eshi kwekwekwe,
 ndu agba nghọ ere.
- ⁷ Lenu-o! Ọ kwa iphe Sólomõnu zẹ;
 b'a pa ẹge ono abya!
 Ndu tso iya nụ dụ ụkporo ndu soja ẹto,
 a gutaru l'iphe bụ ndu bụ
 ndu ike-ka-l'ọgu lẹ Ízurelu.
- ⁸ Ẹphe l'ẹphe ha tukota ogu-mbeke;
 bụru ndu, k'ọgu doru ẹnya.
 Ẹphe tukota ogu-mbeke l'ukfu;
 rụkota ẹhu kẹ ụkutuku,
 a-kụ l'ẹnyashi.
- ⁹ Eze Sólomõnu metaru
 onwiya iphe eegudeje apa eze.
 Oshi, o gude mee ya bụ
 oshi, shi l'ugvu ugву Lébanõnu.
- ¹⁰ Itso iya bụ mkpọla-ọcha;
 b'o gude mee ya.
 Oshi ẹhu iya ẹke
 aadakobeje adakobe;
 b'e gude mkpọla-ododo wụa.
 Oshi, aanọduje anọdu,
 nọ iya nụ b'e kwekotaru
 ẹkwa, eke ụrobu-urobu.
 Imime iya b'e
 geshikwaruphu ẹkwa,
 amakọta mma,
 bụ ẹkwa, unwanyi
 Jerúsalemu kpashiru;
 gude koshi l'ẹphe yeru Sólomõnu obu.
- ¹¹ Unu wụfuta;
 unubẹ unwanyi Záyõnu;

bya achia ñnya l'ẹke eze
 Sólomõnu kpu okpu-eze iya,
 bụ okpu-eze ono, nne iya kpuberu iya
 mbọku ono, ọ luru nwanyi,
 bụ mbọku ono, ẹhu tsoru iya ẹtu ono!

4

Kẹ nwoke asu:

- 1 I dụ ugву nggube nwanyi mbeke!
 Owaa iphe jima amama!
 Ẽnya ngu, i gude ulari-ifu kpuchia;
 dulephu l'ọ bụ kẹ ndo.
 Egbushi ngu dulephu l'ọ bụ ẹji eghu, dzeberu;
 shi l'eli ugву Giledu
 awu-zita.
- 2 Eze ngu achalephu l'ọ bụ igwè aturu,
 e byishiru ẹji k'ophungu; saa ya asasa;
 yo shi l'ẹke a sacharu iya l'awufuta;
 chigbaaru unwu ẹbo ẹbo.
 Ẽ to nwedu m'ọo nanu, yi nkinyi iya.
- 3 Ugbõ-õnu ngu tuko nwua kfuu l'ọ bụ òwúú uswe.
 Onu ngu ama ntumatu;
 dụ ugву.
 Ishi-agbagba-nchi ngu,
 i gude ulari-ifu kpuchia
 dulephu l'ọ bụ
 utara-okumu,
 e gbujahuru ebo.
- 4 Olu ngu degeru l'ọ bụ ulo-eli
 Dévidi ẹke eedobeje
 ngwa-ogu.
 O bụ l'upho-mkpuma iya b'e
 koru iphe eegudeje
 egbochita onwonye l'ogu,
 dụ unu ebo l'ukporo iri,
 bụ ndu mkparawa egudeje
 iya egbochita onwephe l'ogu.
- 5 Ẽra ngu ẹphe ẹbo dụ l'ọ bụ unwu umoro labu;
 mbu l'ọ bụ unwu umoro, a muru ejima,
 bulephu l'ẹke okfukfulike no;
 be ẹphe akpaje nri.
- 6 Mu e-je anodu l'ugву meeru;
 me l'ugву insensu;
 jeye le gberegbede;
 teke nwonyonyo ta nchedu.
- 7 I bụ nwodu-geru nggube nwanyi mbeke.
 Ẽ to nwedu ẹke ọ phoduru ngu m'ọo nanu.
- 8 Nwamgboko mu;
 tsoru mu t'ayi shi le Lebanonu lufuta;
 tsoru mu t'ayi shi le Lebanonu lufuta;
 haa onungonu ugву Amana;
 nggu ahaa onungonu ugву Seniru;
 me ke Hemonu nyizita.
 Shi l'iduma-agu nyizita;
 nggu eshi l'ugву ẹke
 oduma edomije onwiya nyizita.
- 9 I riakwaru mu obu;
 nwunne mu;
 mbu nggube nwamgboko mu.
 I gudeekwa ẹnya,
 i leri mu ugbo lanu;

- mẹ iphe-olu ngu tọta mu mejì.
- ¹⁰ Lewaru iphe n-yemobu ngu
atsọ atsọtso; nwunne mu;
mbụ nggube nwamgbọko mu.
N-yemobu ngu kakwa mее ọtso ẹna.
Ege ono ẹ mkpọ manụ senti ngu
kakọtakwaphu iphe ọdo ọdo, oshi mkpọ.
- ¹¹ Nggube nwamgbọko mu;
okfu, shi ngu l'ọnu atsọ ẹna
l'ọ bụ manụ-ẹngu, shi l'ẹbaku-ẹngu.
Iphe shi ngu l'ire bụ mini
era-eswi; mẹ manụ-ẹngu.
Uwe ngu eshikota
kwẹkwẹkwe l'ọ bụ
ugvu ugву Lébanõnu.
- ¹² Nwunne mu; mbụ nggube nwamgbọko mu;
ì dulephu l'ọ bụ mgbabu,
a tų-chiru atų-chi;
dụ l'ọ bụ nwogvu,
a gų-chiru agų-chi;
mbụ l'ọ bụ ọgba, a dachiru adachi.
- ¹³ Ọ bụ ọtara-okumu,
a mishi akpuru dụ mma bụ
iphe jiru mgbabu ngu.
Oshi hena; mẹ nadu
jikwaruphu mgbabu ngu ejiji;
- ¹⁴ mẹ nadu; sáfarõnu;
kalamọsu yele sinamõnu;
mẹ l'iphe bụ insensu, dụ iche iche;
mẹwaru mеeru; alosu;
mẹwaru iphe bụ oshi,
eegudeje eme iphe eshi mkpọ.
- ¹⁵ Ì bụ ọgba-mini, nọ lẹ mgbabu;
buru wẹlu mini, anụ ndu; buru nggele,
shi l'ugvu ugву Lébanõnu atsọshi atsọshi.

Kẹ nwanyi asu:

- ¹⁶ Wata ephephe; nggube
phẹrephere, shi l'uzo isheli!
Nggụ abya; nggube
phẹrephere ọphu shi l'uzo ọhuda!
Bya bya epheshi iphe mu
kuru lẹ mgbabu mu;
tẹ mkpọ iya ngashia mgboko!
Tẹ nwoke ono bata lẹ mgbabu iya;
bya awọta akpuru iphe a kuru iya;
ọphu katsua mma; ria.

5

Kẹ nwoke asu:

- ¹ Nwunne mu; mbụ
nggube nwamgbọko mu.
Mu bataakwaru lẹ mgbabu mu.
Mu chikookwaru mеeru mu;
yele unwu oshi ọdo,
eshigbaa kwẹkwẹkwe.
Mu riakwaru ẹbaku-ẹngu mu
yele manụ-ẹngu mu;
nguwa mее mu;
mẹ mini era-eswi mu.
Ndu ọnyà mu; unu ria;
unu angua

jeye teke n-yemobu a-wata unu ome l'ènya!

Kè nwanyi asu:

² Mu eku mgbenya; obu mu amuru ènya.

Ngabeduduphu!

O kwa nwoke ono akụ èka l'ibo.

Yò sù mu:

"Nwanyi mbeke; nwunne mu:

Guhaaru mu ụzo;

guhaaru mu ụzo nggube ndo;

nggube onye nk'ia, è te nwedu èkworo!

Kè l'ishi bukotawa iya iji.

Egbushi, nò iya l'ishi;

bè iji ènyashi dajikwaru adaji."

³ Mu yefuakwaru uwe mu.

?Bù tẹ mu yee ya ọdo ọọ?

Mu gudeekwa mini kwọo onwomu ọkpa.

?Bù tẹ mu bya adzọo ya l'alì ọdo ọọ?

⁴ Nwoke ono epyo èka lẹ mgbaku ibo;

èhu ayèshihu mu l'èke ọ nọ.

⁵ Mu ezilihu tẹ mu guhaaru iya ụlo.

Èka mu anguguhu lẹ manụ mèèru;

mkpushi-èka mu l'ọ ha amụkota ọrifori;

l'iphe e gude agụha ibo.

⁶ Mu abya aguhaaru nwoke ono ụlo;

a ma l'è t'ọ nọhedu iya; l'ọ tughwaru.

Atughbu iya ono emee; meji atọfu mu.

Mu achọo ya nta;

chọo ya imo; mu ta phụ iya.

Mu ekua ya nta;

kua ya imo; tọ za.

⁷ Ndu nche aphụa mu teke

èphe tso l'èjèphe lẹ mkpukpu.

Èphe egude mu;

chia mu iphe; chifu mu ọnya;

bya eyeta mu uwe eli-èhu mu;

mbụ ndu nche ono,

eche ọnu-uzo mkpukpu ono.

⁸ Unubè unwanyi Jerúsalemu;

mu kfuru unu ège-a:

Teke unu phuru nwoke ono;

?bù ngunu bè unu e-kfuru iya.

Unu kfuru iya-a l'obu iya

egbu mu egbugbu!

Unwanyi Jerúsalemu asu:

⁹ Nwanyi mbeke;

kanuru ayi ège a -phụ mini;

e -me èkfu ngu ono gude ka ndu ọdo mma!

?Nanụ ège a -phụ mini;

e -me èkfu ngu ono gude ka ndu ọdo mma

kparu iphe iizi ayi ège ono?

Kè nwanyi asu:

¹⁰ Nwoke ono! Oocha ụcha; nwua zji.

E -dzua gidimu gadamu;

b'ọ sefujelephu iche.

¹¹ Ishi iya dụ l'ọ bụ ọkpobe mkpọla-ododo;

ègbushi ya atụko wuzita l'ọ bụ nza ịnya;

kpee nụ l'ọ bụ ophegu.

¹² Ènya iya dụ l'ọ bụ kẹ ndo,

beru l'iku nggele,

e gude mini ẹra-eswi saa;

- woru gvube l'ò bụ ọjaja.
- 13 Ishi agbagba-nchị iya ephe
 ẹbo dụ ùgvù l'ò bụ igbo,
 a dzashiru iphe eshi kwẹkwekwe.
 Okfu, shi iya l'õnu adụ mma
 l'ò bụ okfukfulike, alashị męeru mini.
- 14 Oshi-ẹka iya dụ l'ò bụ
 mgboro mkpõla-ododo,
 e gude kirísòlàyitù mee.
 Ehu iya kwõru burukutu
 l'ò bụ ọdu-enyi, e fucharu efucha;
 bya egude sáfàyà memaa ya emema.
- 15 Okpa iya ḱfuru kẹ
 gborokoto l'ò bụ itso,
 e gude mkpuma ẹgiri mee;
 ọphu a tų-koberu lẹ ntọ-l'alì, bụ mkpõla-ododo b'e gude tọo ya.
 L'ụgbugba ẹhu iya b'ò ḱfuru ghororo l'ò bụ
 oshi sida ugvo ugvo Lébanõnu.
- 16 Olu okfu iya atsoje l'ò bụ manụ-ẹngu.
 Ọ bụlephu l'ò ma mma l'amashi iya ike.
 Unubẹ unwanyi Jerúsalemu;
 onye ono bụ onye nọ mu l'obu;
 b́ru ọnya mu.

6

Unwanyi Jerúsalemu asụ:

- 1 Nwanyi mbeke;
 ?Bu awe hẹ 'a -phụ-mini;
 'e -me ẹkfu ngu jeru;
 ?Bụ awe b'ò cheberu ifu;
 k'ọphu ayi achọ-ede ngu iya?
- Kẹ nwanyi asụ:*
- 2 Nwoke ono jeru lẹ mgbabu iya;
 mbụ l'ẹke ọ dzashiru iphe eshi mkpọ.
 O jeru oche aturu iya lẹ mgbabu ono;
 ẹge oomekokwaphu okfukfulike.
- 3 Mu bụ kẹ nwoke ono;
 nwoke ono aburu nke mu.
 Oochekwa aturu iya l'ẹke okfukfulike nọ.
- Kẹ nwoke asụ:*
- 4 Nwanyi mbeke; ìima mma l'ò bụ mkpukpu Tíza;
 dụ ùgvù l'ò bụ Jerúsalemu.
 Ìidzo girimu gadamu l'ò bụ
 ndu sọja, pa ẹkwa-ọgu ephe.
- 5 Wofu ẹnya ngu l'ẹke mu nọ;
 kẹ l'oolo mu ẹka lẹ mejì.
 Egbushi ngu dulephu l'ò bụ ẹjì egbu, dzeberu;
 shi l'eli ugvo Giledu
 awụ-zita.
- 6 Eze achalẹ ngu phụ
 pemu-pemu l'ò bụ ikpoto aturu,
 shi l'ẹke a ghuru iya ẹhu wufuta.
 Ephe l'ephe ha achigbaa unwu ẹbo ẹbo;
 to nwe ephe m'ọo nanụ, gba ẹka.
- 7 Ishi agbagba nchị ngu,
 i gude ulari-ifu kpuchia
 dulephu l'ò bụ
 utara-okumu, e gbujahuru ẹbo.
- 8 Unyomu eze a-dukwaru ukporo ẹto;
 nnufu iya phẹ adụ ukporo ẹno;

- ndu k'unwu-mgboko aburu 'aguta aguta.
 9 Obenu l'ò bú nggube nwa ndo mu;
 bú onye dù-geru nù.
 Ì dù iche; búru onye túbáru nne iya l'ènya;
 búru onye è-te nwedu
 èkworo l'ènya nne iya;
 Ünwu-mgboko phuru iya;
 kua ya onye a goru onu-oma.
 Unyomu eze; mē ndu ophu
 bú nnufu iya phē aphua ya; jaa ya ajaja.
 10 ?Bu onye, bú onye ono,
 dù l'ò bú iphoro
 nchi-abòhu ono?
 ?Bú onye egbu
 pemu-pemu l'ò bú onwa;
 chaa too l'ò bú ènyanwu;
 mbù dù biribiri l'ò bú ndu
 soja, chí èkwa-òhubama?
 11 Mu jeru lē mgbabu,
 a dzashiru oshi, amije
 akpuru tē mu ghaphee iphe
 efushitsua k'ophungu;
 tē mu maru mē oshi vayinu;
 ?o meshiwaru mgbirigba;
 makwaruphu mē
 utara-okumu; ?ootsuwa igu.
 12 Tē mu kwaa maru;
 bē mu gbe nõduwanu l'ugbo-inya ono,
 ndibe mu gudeje dulataru
 mu nwamgboko mu ono.

Ndu onya

- 13 Latanù azù! Latanù azù;
 nggube nwanyi Shulemu!
 Latanù azù! Latanù azù t'ayi chia ngu enya!
 ?Bú ngunu meru iphe unu
 a-nõdu ele nwanyi Shulemu kpakpakpa;
 l'ò bú onye, ele èke ndu
 Mahanemu ete egvu?

7

- 1 Nggube ada-eze;
 iphe akpokpa, i yeru l'okpa kwekwanuru ngu.
 Utakfu ngu dùlephu l'ò bú
 mgbubu, onye maru ome nka meru.
 2 Mkpotubo ngu gbaleruphu
 nwamgburumburu l'ò bú oba,
 mē vayinu è-ta agvùjedu agvùgvu.
 Ephi ngu adù l'ò bú igberi, a kùberu akùbe;
 gude okfukfulike dophee
 ya mgburumburu.
 3 Era ngu dù l'ò bú ünwu umoro labù;
 mbù l'ò bú ünwu umoro,
 a muru ejima.
 4 Olu ngu dù l'ò bú ùlo-eli,
 e gude odu-enyi kpua.
 Enya ngu ephe èbo l'egbu pamupamu
 l'ò bú enyimu-mini ndu Hèshibonu;
 mbù onanu, nõnyabe onu-ùzo Baturabimu.
 Okpu-imi ngu degeru edegeru l'ò bú ùlo-eli Lébanõnu,
 bú ophu gharu ifu lē Damásukõsu.
 5 Ishi ngu meru ngu; nggu ama l'ò bú ugvu Kamèlu.

- Egbushi, nõ ngu l'ishi eke UROBU-UROBU.
 O kposhiru eze iphe ooje;
 l'èke o nõ l'ele ège e shiru kee ya.
- 6 I malephu mma; nggube nwanyi mbeke;
 umere ngu akarù mma!
- 7 L'ugbugba ngu b'i gvuru l'ò bu agbaragba;
 era ngu adugbaa l'ò bu ofoko njikpa.
- 8 Mu asu: "Lè mu e-nyi agbaragba ono;
 je enwota iya èkfu."
 T'era ngu dukwa mu l'ò bu ofoko vayinu;
 ume, iitu eshije mu
 kwèkwèkwe l'ò bu nkfu-ali;
- 9 Onu, iitsuta mu atsòje mu l'ò
 bu mèe, a kù-gheru akù-ghe.

Kè nwanyi asu:

- T'ò bukwaru onye ono,
 mu yeru obu ono angù mèe ono;
 k'òphu oo-shi iya l'ugbonu;
 shi iya l'eze l'atsò gèregere!
- 10 Mu bu kè onye ono,
 mu yeru obu ono;
 l'agukwa iya phù agugu.
- 11 Bya; nggube 'a -phù-mini;
 'e -me-èkfu mu; t'ayi je l'ègu;
 je aradu aradu l'ime mkpukpu!
- 12 T'ayi nmaa ewa jeodu lè mgbo vayinu
 je amaru mè oshi vayinu;
 o ruwaru iru;
 t'ayi maru mè igu iya;
 ?ò sakahùwaru.
 Mèkwaphu t'ayi maru mè oshi
 utara-okumu; ?òotsuwa igu nk'iya.
 O bu l'èke ono;
 bè mu e-koshi ngu lè mu yeru ngu obu.
- 13 Oshi mandureku eshikwa mkpò.
 Mu doberu akpuru oshi,
 dù iche iche l'ònu-ùlo ayi.
 Mu doberu ngu k'òphungu;
 doberu ngu akahù iya
 l'asa iya l'asa iya;
 nggube 'a -phù-mini;
 'e -me-èkfu mu.

8

- 1 O dù mu t'a sù l'ì bu nwunne mu nwoke;
 ngua nne mu era;
 mè mu etsutaje ngu onu;
 mè ayi phù l'esu-ùzo;
 to nwe onye a-sù mu sùu.
- 2 Mu e-duta ngu dubata l'ùlo nne mu,
 bu iya bu onye ziru mu iphe;
 chebe ngu akuru-akù mèe,
 mu kutaru l'oshi
 utara-okumu mu.
- 3 O dù mu t'a sù l'ò cheberu
 mu èka-ibyita iya l'ishi;
 gude èka-utara iya rukota mu.
- 4 Unubè unwanyi Jerúsalemu;
 unu kwee mu ukwa
 l'unu ta akpatsudu
 n-yemobu rua teke o-o-bya l'onwiya.

Ndiphe asu:

⁵ ?Bụ onye bụ onye ono,
dakoberu a -phụ mini;
e -me ẹkfu iya;
shi l'echi-ẹgu abya ẹge ono?

Kẹ nwanyi asu:

Ọ kwa ẹ mkpuli udara b'ị zẹ;
mu abya akpalia ngu.
Ọ bụ l'ẹke ono; bẹ nne ngu tsutaru ime ngu;
bụru l'ẹke ono; bẹ ime taru iya; yọ mua ngu.

⁶ Mee mu iphe-ọhubama dobe onwongu l'ọbu;
bụru echi-ọhubama,
iigba l'ẹka;
kele n-yemobu shihukwaru ike l'ọ bụ anwuhu.
Okopho iya aburu 'arọ-butu arọ-butu l'ọbu ili.
Oonwuje l'ọ bụ ovovo-ọku;
mbụ l'ọ bụ oke ire-ọku.

⁷ Ọchi-ọku mini ta
azu-nyighekwa n-yemobu;
ophu ẹnйimu e-kpotaghekwa iya.
Ọ -bụru ẹ madzụ gude iphe bụ iphe o nweru
tẹ ya zuta n-yemobu;
bụkwa ewena bẹ oo-metaru onwiya.

Unwunne kẹ nwanyi asu:

⁸ Ayi nwekwaru nwunne
nwanyi, ẹra ta nọkpoduanu l'ọkpoma.
?Bụ ngunu bẹ ayi e-meru nwunne ayi ono
mbọku, nwoke a-ji aji iya?

⁹ Ndege ọ bụ oshi-ẹpotu;
mẹ ayi akwaa ya
mkpọla-ọcha nkwatankwa l'ẹhu.
Ndege ọ bụ ibo; mę ayi
egude oshi sida kụ-chia ya.

Kẹ nwanyi asu:

¹⁰ Mu shihuru ike l'ọ bụ
upho-mkpuma.
Era mu vudokwa
gamugamu l'ọ bụ ọlo-eli.
Onye ono makwarua
ẹ mu -nonyabe iya;
bẹ ẹhu a-dụ iya agu.

¹¹ Sólomõnu nweru mgbo
vayinu ẹ Bálụ Hamõnu;
bya eworu iya ono ye
ndu a-nọdu akfu iya ụgwo l'ẹka.
Iphe ndu ono e-wotajeru iya
l'onye l'onye l'ozori
akpuru vayinu ono
bụ ẹkpa mkpọla-ọcha iri iri.

¹² Obenu ẹ mgbo vayinu nke
mu bụ mbẹdua nwe iya.
Yọ bụru ẹge dụ mu mma;
bẹ mu a-nọdu eme iya.
Ekpа mkpọla-ọcha iri l'iphe
e retaru ẹ vayinu;
bụ nggube Sólomõnu
e-nweru iya.
Ekpа mkpọla-ọcha labụ
aburu kẹ ndu eletaje akpuru vayinu ono ẹnya.

Kẹ nwoke asu:

13 Nggube onye ophu, bu le mgbabu ono;
 onya mu phe ngabekwaru ngu nchi
 t'ephe nua olu ngu.
 Te mu nedukwa olu ngu!

Ke nwanyị asu:

14 Nggube; 'a -phu mini;
 'e -me ekfu mu;
 kfu kwaa sangụ-sangụ
 byakfuta mu ege ono,
 umoro; me nwele akfuje
 l'ugvu, a kushiru iphe eshi mkpo ono!

Azáya

¹ Qwaa bú àphù, Azáya Emọzu phuru l'ẹhu ndu Júda; mẹ l'ẹhu ndu Jerúsalemu. Teke ọ phuru àphù ono bú teke Uzáya; Jótamu; Éhazu; mẹ Hezekáya shi bútsuaru eze; l'achí ndu Júda.

Nchileke abaru ndibe iya mba

² Tẹ nggube igwe nua ya; nggube alí anúkwaawá ya phù; kele Ojejoje kfuakwaru okfu. Ọ sùru: "L'unwegirima, ya heru hefuta; gbe bya aghawanu aghagha; kwefuru iya íkè. ³ Eswi amajékwa onye nwe iya nù. Nkakfù-igara amaru iphe onye nwe iya nù eyejeru iya nri. Obenu lẹ ndu Ízùrelù ta dudu ophu ẹphe maru; mbù lẹ ndibe iya bẹ iphe te dojedu ẹnya."

⁴ Tùswekwa. Unu búkwa ẹjo mba. Ẹra ẹjo iphe unu emeshi anyiakwa unu anyinyi. Unu bú ndu ẹjo eri; ndu merushiwaru onwẹphe emerushi. Ẹphe gbadowaru Ojejoje; to nwehe iphe ẹphe gubekwaduru Onye nsọ ké Ízùrelù. Ẹphe gbe ghawaru iya nù azu. ⁵ ?Bù ngunu bú ké t'a nọdu akù unu pyaapya? ?Bù ole bú ké t'unu hùgabe; kwefuru Nchileke íkè? Ishi búkotoakwa unu ọnya ọnya; mejí atọfúwa unu atọfú. ⁶ Tsube l'ọbechere-ọkpa unu jeye l'ishi unu ta dudu ẹke dù unu npho. Iphe jiru unu ẹhu bú uswiru ẹchachi; ọnya ọnya; mẹ ọnya, ndu ophu awugbaa unu mee. Ẹ to nwedù ophu a kwọcharu unu akwọcha; to nwe ophu e kechiru unu ekechi; to nwe ophu e deberu unu ọgvu.

⁷ Alí unu búwa ochobo. Mkpúkpu unu bẹ ọku tsufuwaru. Okfu, unu kọru akọko bẹ unu nọwa l'ele ndu ọhodo; ẹphe abya eripya ya. Ọ dabuwaru ochobo l'ọ bú ẹke ndu ọhodo luru alù. ⁸ Jerúsalemu b'a hawaru; yọ daburu nkínýi l'ọ bú ọlọ-ẹgu, a turu lẹ mgbo vayinu; mbù l'ọ bú ọlọ-ẹgu, a turu l'ẹgu eke a turu akpuru-ele. Ọ dọwa l'ọ bú mkpúkpu, ndu ọhogu yechiru eyechi. ⁹ Ndege Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike te meru t'ọ nweru ayi ndu ophu a-wafu nù; mẹ ayi ge agvùlephu l'ọ bú ndu Sódomu; mbù chíhulephu l'ọ bú ndu Gómóra.

¹⁰ Unu nua iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu ishi Sódomu! Unu ngabẹ nchí l'ekemu, Nchileke ayi turu; unubẹ ndu Gómóra! ¹¹ Ọ sùru: "L'igweligwe ngweja ono, unu egwojeru iya ono; ?bù ngunu b'ọ bú iya. Ebyila ono, unu egudeje gwooru iya ngweja-ukfuru ono yele anù ono, ẹba rachitsuaru ẹhu ono bẹ tũhuwaru iya nù. Mee eswi; mee aturu; mẹ k'eghu ta dújekwa iya mma. ¹² Abyabya, unu abyajẹ l'ifu mu; ?bù onye asuje t'unu gude iphe ono bya? Mbù; ?bù onye ezije unu t'unu bya adzọtoshiaru mu ogbodufu? ¹³ Unu ba abyajehekwaru iya ọchiru eja iphòró ono, unu abyajẹ achíchi ono. Ínsensu ono, unu akpojeru iya ọku ono anọdujekwa ahù iya ẹgbo. Aji Onwa Ọphungu unu; aji mbọku ọtu-ume unu; mẹ ndzuko ono unu eyeje ono bẹ ya ta akpaghedu ume iya; shita l'ẹjo iphe unu anọduje eme lẹ ndzuko ono. ¹⁴ Aji Onwa Ọphungu, unu agbajẹ; mẹ eswe-iphe unu agbajẹkpo agbagba bẹ dúkotawa mu ashí. Ọ búkotawa mu ivu. Ike ẹphe gvúwaru mu. ¹⁵ Unu -chilia ẹka unu l'ekfu anù mu; bẹ mu e-wofu ẹnya l'ẹke unu nọ. Ẹ to nwekwa mee unu kfuru nù mu ikfu agha; mu te eyekwaru unu ọnu. Ishi iya aburu l'ọchi nọ unu l'ishi. ¹⁶ Unu ghua ẹhu; mee onwunu t'unu gbufu! Unu haa mu omechishi ẹnya! Unu esefu ẹka l'ome ẹjo iphe! ¹⁷ Unu mọtafua ome iphe dù mma! Unu achoje ọzo ikpe, dọ maa! Unu hùje ndu aakpa ndu ọdo ẹhu àhùhù! Unu hàjeru ndu a tọru ogbe enge! Unu adzoje ọdzo ẹhu unwanyi, maa tufuru!"

¹⁸ Ojejoje sùru: "Unu bya tẹ idzu unu l'iya búru nanù! Ẹ to nwedù; mẹ iphe dù ẹji, unu, meshiru dù-tabe ẹji l'eke nyarinyari; bẹ oo-mekochaa gbulahaa pemu-pemu l'ọ bú eberugo. Ẹ to nwedù; m'ọ dù-taberu ẹji l'ekewa l'ọ bú uswe; bẹ oo-mekochaa chaa l'ọ bú ówúú. ¹⁹ Ọ -bùru l'ọ bú uche obu unu t'unu wata ome iphe mu sùru t'unu mee; bẹ unu e-mekochaa ria iphe katsua mma, shi l'alí. ²⁰ Ọle; ọ -bùru l'unu jikaru; kwefu íkè bẹ bú ogu-mbeke bẹ ee-gude vù unu nyaa. Ojejoje kfuakwaru l'ọnu iya."

*Jerúsalemu bú mkpúkpu,
eme iphe dù ẹji*

²¹ Lekpodudunu ẹge mkpúkpu ono, e shi gude ẹka ono bya abúwaru nù nwanýi ọkpara! Mkpúkpu, bú ikpe, dù nhamunha bẹ e shi ekpekotaje iya; mbù mkpúkpu, odobe-ẹka-ndoo shi buru eburu. Nta-a bẹ búwanu ndu mgburuma jiru iya. ²² Mkpọla-ọcha ngu ghọkotawaru nshí-mkpọla. Ẹgiri mee, e shi akù l'ime ngu b'e gudewa mini ghanwùshikota aghanwùshi. ²³ Ndu ishi ngu búkota ndu kwefuru Ojejoje íkè; búru ndu tso ọgbo iphura. Ẹphe yeru ẹnya l'ori ẹka-azu. Ọ bú t'a nù ẹphe bẹ ẹnya akajẹ

èphe. Ndu a tɔru ogbe bè èphe ta agbajèdu ɔdzori èhu èphe; èphe ta anga nchì l'okfu èhu nwanyi, maa tɔfuru.

²⁴ O bù iya kparu iphe Nnajiufu; mbù Ojejoje, bù Ọkaribe-Kakọta-Ike, bù iya bù Ọkaribe kẹ Ízuru kɔfuru; sù: “Nhu; tẹ mu bya emee koshi ndu ọhogu tẹ mu kebe tɔfu ume. Tẹ mu bya emelata ndu ọhogu mu iphe èphe meru mu. ²⁵ Mu a-ghachi ẹka mee unu iphe. Mu abya anyashia unu unu nshì-mkpọla ono, nọ unu l'èhu ono; bya aji-shikota unu inyi, nọ unu l'èhu. ²⁶ Mu e-me t'unu nweru ọkpobe ndu ikpe ege ono unu shi nweru iya ono. Mu e-mekwaphu t'unu nweru ndu maru iphe a-kpọ-zijeru unu ọzo ege ono unu shi nweru iya l'odungu ono. Ee-mekochaa eku ngu mkpukpu, doberu ẹka ndoo; kukwaa ngu phù mkpukpu, e gude ire iya ẹka.”

²⁷ Mkpukpu ono, nọ lẹ Ugwu Záyonu ono bù ikpe, dù mma; bè ee-gude dzoo ya. Yọ buri odobe-ẹka-ndoo; bè ee-gude gbata ndu kwaru izimana. ²⁸ Obenu lẹ ndu kwefuru Ojejoje ikẹ; mẹ ndu eme iphe dù eji bè aa-chiko lakota l'iyi. Ndu haru otso Ojejoje aburu kpurupyata.

²⁹ Achì ono, unu doberu nsọ ono; bè iphere iya e-mekochakwaa mee unu; keshinu ọ bù iya bè unu yeru ẹnya. Mgbabu ngweja ono, unu hataru ono; bè e-mekochakwaa buri unu iphe-iphere; ³⁰ kẹ l'unu e-mekochaa dù l'ọ bù achì, laru ẹkwo; mbù l'unu a-dù l'ọ bù mgbabu, ẹ ta gbadu mini. ³¹ Ndaji-nggara a-bya adu tsugo-tsugo. Ozi, èphe jeru abukotarú ẹkoroku; èphe achiko kekota ọku; ọphu ọ dùdu onye e-gbonyi ọku ọbu.

2

Èhu-agu, a-nọ jeye lẹ

tutu yoyo

(May 4:1-5)

¹ Qwaa àphù, Azáya Emọzu phuru l'okfu èhu ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu.

² O -rua l'oge ikperazu;

bè ee-me t'ugvu ono,

a tukoberu eze-ulo Nchileke ono shihu ike;

mee ya t'ọ buri eze l'iphe bù ugvu nonu.

Mbù ee-me iya t'ọ kakota ugvu nonu l'eli.

Iphe bù mbakeshi a-wata ọwu abya iya.

³ Ndiphe a-bya ekfulahaa; sù:

“Unu bya t'ayi je l'eli ugvu Ojejoje.

Unu t'ayi je l'ulo Nchileke kẹ Jékọpu;

k'ọphu ọo-kpọ-ziru ayi ọzo iya;

ege ayi a-wata otso ọzo,

ọ tɔru;

kẹ l'ọ bù lẹ Ugwu Záyonu;

bè ekemu e-shi bya;

buri lẹ Jerúsalemu;

bè okfu Ojejoje e-shi bya.”

⁴ Oo ya e-kpe okfu, nọru mba lẹ mba;

kpeshiaru igwe ọha okfu, nọru èphe.

Èphe akpukwa-zi

ogu-mbeke èphe;

yọ ghoo ogu.

Èphe akpukwa-zi arwa èphe;

yọ ghoo nwa mma,

e gude akocha iphe.

Mba ta pahedu

ogu-mbeke ejekfu mba

odo ogu.

Èphe ta amuhe ege e shi alu ogu odo.

⁵ Unubẹ onu-ulo Jékọpu; unu bya t'ayi tsoru iphoru ono, Ojejoje muberu ayi ono.

Mboku kẹ Ojejoje

⁶ I jikawaru ndibe ngu ono, bù onu-ulo Jékọpu; kẹ l'iphe jiru èphe èhu bù ome amamanshi, bù iphe èphe mutaru l'ẹka ndu ọzo ẹnyanwu-ahata. Ege ono bè èphe agba eja l'ọ bù ndu Filisutayinu. Èphe lẹ ndu mba odo atugbabe ẹka l'eme iphe lanu.

⁷ Iphe jiru alì èphe bù mkpọla-ọcha yele mkpọla-ododo. Ẹku èphe te nwedú agvugvu. Iphe jiru alì èphe bù inya; ugbo-inya èphe te nwedú agvugvu. ⁸ Iphe jiru alì èphe bù

agwa. Yò búrú iya bè ephè abaru eja; mbù iphe ono, bú ephè gude éka ephè meshia ya ono. Mbù; iphe bú ephè, gudekpoo éka ephè meshia ya.

⁹ Ó bú iya kparu iphe a-lò-tsuta madzù alì. Madzù bè ee-me t'ò la alì. Ba agùkwaru ephè nvù!

¹⁰ Bahù l'ime ikelegvu! Je je edomia onwongu l'ime alì; l'èke ìitsu Ojejoje egvu; ège ono bè biribiri iya eye ngvu! ¹¹ O-te-aja-onwiya; bè ee-me t'ènya iya laa. E mee ndu eku onwèphe t'èphe búrú kpurupyata. Ó bú Ojejoje kpuu; bú onye ee-kutse ekutse mbòku ono; ¹² kè l'ò nweru ujiku lanù, Ojejoje, bú Ókaribe-Kakòta-Ike doberu iphe bú ndu eku onwèphe ekuku; mè ndu, anya ndù; mbù mbòku, o doberu ndu, atù-li onwèphe atù-li. Mbòku ono bè aa-lò-tsuta ephè. ¹³ Mbòku ono bè doberu oshi sida, nòkòta l'ugvu ugvu Lébanònu; mbù ndu ophu hatsua l'eli; l'etse origodo; mè l'iphe bú achi, nòkòta l'alì Báshanu; ¹⁴ dobekwaru iya phu iphe bú eze ugvu, akpakòta origodo; mè iphe bú nwugvu hatsua eli. ¹⁵ Mbòku ono kwaphu bè e doberu, iphe bú ùlo-eli, hatsua l'eli; mè mgbodo, a kpùshiru ike; ¹⁶ mè ùgbo-mini ndu Tashishi l'ò ha; mè iphemiphe òbule, e memaru emema. ¹⁷ Onye etu onwiya epha bè ee-mekochaa mee t'ènya iya laa. E mee ndu etse etsetse t'èphe búrú kpurupyata. Ó bú Ojejoje nwènkinyi iya; bú onye ee-kutse ekutse mbòku ono; ¹⁸ Iphe bú nte a-chìhu.

¹⁹ Madzù a-nòdu agbatsua ala l'ògba mkpuma; ndu a-nòdu awùbatsua l'ènu l'ime alì; èke ephè atsù Ojejoje egvu; ège ono bè biribiri iya e-ye ephè egvu teke oo-gbeshi nmawo mgboko anmawo. ²⁰ Mbòku ono bè madzù a-chìta ntekpe ono, ephè gude mkpòla-òcha meshia mè ophu ephè meshiru lè mkpòla-ododo l'agwaphe ghakaru unwu anù, eeku molu mè ngvu. ²¹ Ephè a-gbatsuaru laa l'èke ikelegvu yetsuaru ùwa; mè l'ime ògba, nòtsua l'eli ugvu l'èke ephè atsù Ojejoje egvu; ège ono bè biribiri iya e-ye ephè egvu teke oo-gbeshi nmawo mgboko anmawo.

²² Hajèkwaa òtu-kobe madzù ishi; kè l'ò búwaphu ume, òotu; bú iphe ò tókfu éka. ? Bù ngunu òdo; bè madzù dafùru ògu iya?

3

Ikpe, dùru ndu Jerúsalemu;
mè ndu Júda

¹ Lekwa! Nnajiufu, bú Ojejoje; mbù Ókaribe-Kakòta-Ike abyaakwa ònafu ndu Jerúsalemu; mè ndu Júda èke iphe eshije eru ephè éka; mè agbarike ephè. Óobyawa ephè ònafu èke ephè eshije eri nri; mè èke ephè eshije angù mini. ² Óo-nafukwaphu ephè ndu ike nò l'èphe; nafù ephè ndu soja; ndu ikpe; ndu nkfuchiru Nchileke; ndu àphù; ndu bú ògurennya; ³ ndu ishi soja; ndu nweru òkwa; ndu mgbazi; ndu maru ome nka; mè ndu agvùgwo. ⁴ Mu e-me t'ò búrú unwegirima unwokoro a-buru ndu ishi ephè. Yò búrú unwegirima nshì a-nòdu achi ephè. ⁵ Ndu madzù awata òkpa ibe ephè èhu. Onyenònu yò daru yèle ibe iya. Obutobu yèle obutobu l'alaji. Ógbo-ègirima awata òcho ndu bú ògurennya òkfu. Ó-nò-l'òmu awata òcho ogenyi òkfu.

⁶ Madzù e-gudeje nwanna iya; mbù onye yèle iya shì l'ufu lanù; sù iya: “Óo nggu a-buru ephè ishi; keshinu ophu ò bú nggùbedua nweru uwe o-ye-l'èhu. Ó bú nggu maru ège ii-me èke-a, mebyishihuru ège-a.”

⁷ Obenu l'onye ono a-rashia mbòku ono; sù: “Mu te meghekwa iya! E tó dükwa nri, nò mu l'ùlo; tó dù uwe, oye l'èhu mu nweru. Unu be emekwa mu onye ishi unu-o!”

⁸ Iphe kparu iya nù bú lè Jerúsalemu etenga etenga. Júda l'ada adada. Iphe kparu iya bú l'òlu ephè yèle iphe ephè eme emesweshi Ojejoje. Ephè gudewa ège ono merushia ya ifu. ⁹ Ège ephè doberu ifu bú iphe agbakpòdua ephè ekebe. Ephè gbe egudeje iphe dù èji, ephè eme azungà nzungà l'ò bú ndu Sòdomu. Ophu ephè te gbe mejeu iya k'edomi. Nshòò ephè! Ishi iya aburu l'èphe mewaru tẹ ndakfu dakfu ephè.

¹⁰ Kfuru onye doberu éka ndoo l'òo-dùru iya lè mma; kè l'èphe e-ri akpuru, umere òma ephè mītaru. ¹¹ Nshòbukwaa ndu eme èjo iphe! Iphe a-dükwaru ephè èji. Aa-kfù ephè ugwo iphe ephè gude éka ephè kpata.

¹² Ndibe mu; bè ògbo-ègirima akpa èhu. Yò búrú unwanyi bú ishi ephè.

Ndu mu! Ó kwa ndu edu unu eduphu unu. Ephè du unu; je eshìlahaa èke ta bùdu ùzo.

Ikpe, Ojejoje e-kpe ndibe iya

¹³ Ojejoje nòwa l'èke ò nò l'ùlo ikpe. Ó kwakòbèwaru tẹ ya kpee ndiphe ikpe. ¹⁴ Ojejoje watawaru okpe ndu bú ògurennya ikpe; mè ndu ishi ndu nk'ia; sù: “Ó kwa unu luru mgbo vayinu mu alulu. Iphe unu nakòkotaru ndu ùkpa bè nòkotakwadua lè nk'unu. ¹⁵ ?Bù ngunu bú kè t'unu egwe ndibe mu rakaraka? Mbù; ?bù ngunu bú kè t'unu efu ndu ùkpa ifu l'alì. Ó bú iphe Nnajiufu, bú Ojejoje, bú Ókaribe-Kakòta-Ike ekfu ndono.”

*Okwa, a nmaru unwanyi
Jerúsalemu*

¹⁶ Ojejoje sùru: “L'unwanyi, bu lẹ Ugwu Záyõnu; bẹ ekunuka onwẹphe ekuku. Oobuje ẹphe eje l'uzo; ẹphe l'ese olu jijiji; l'ekurube ẹnya ekurube; l'ẹje segelengu segelengu; ojaga ọkpa ẹphe l'ada jẹgengu jẹgengu. ¹⁷ Ọo bụ iya meru iphe nnajufu e-me t'onya abakọta unwanyi, bu lẹ Záyõnu l'ishi; t'ishi चाहु ẹphe nmanmanma.”

¹⁸ Mbọku ono bẹ Ojejoje a-natakọta ẹphe ojaga ọkpa ẹphe; o-ke-l'ishi ẹphe; iphe-olu ẹphe; ¹⁹ iphe-nchị ẹphe; echị-ẹka ẹphe; ulari-ifu ẹphe; ²⁰ ulari-ishi ẹphe; ojaga ọkpa ẹphe; ụkpoto, ẹphe ewe l'ukfu; akpamu manụ mbeleke ẹphe; ọgvu ẹphe; ²¹ echị mkpushi-ẹka ẹphe; echị imi ẹphe; ²² kpowula-kpowula uwe ẹphe; ụkpo ẹphe; ẹkwà achịchi ẹphe; nwẹkpa ọlokpu-l'ẹka ẹphe; ²³ onyo ẹphe; uwe ọcha ẹphe; ẹkwà oke l'ishi ẹphe; mẹ l'ẹkwà-ukuvu ẹphe.

²⁴ O -be kẹ t'ẹphe eshi mkpọ; bẹ ẹphe a-nọdu eshi nshi. O be kẹ t'ẹphe wee udugbeze l'ukfu; bẹ ẹphe a-nọdu eke onwẹphe eri. O be kẹ t'ẹphe memaa ẹgbushi ẹphe emema; bẹ ẹphe a-bụ ndu ishi-nkwọcha. O be kẹ t'ẹphe yee uwe, ama mma; bẹ ẹphe e-ye uwe-aphụ. O be kẹ t'ẹphe ama mma; bẹ ẹphe e-gbe buru iphe-iphere.

²⁵ Unwoke unu bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude gbushikota ẹphe. Ndu sọja unu bụ l'ogu bẹ ẹphe a-lakọta. ²⁶ Ndu Jerúsalemu a-kpọ mkpu; gua aphụ. Mbụ lẹ Jerúsalemu a-dụ l'ọ bụ nwanyị gba ẹka; gwọshita l'alị.

4

¹ O -rua teke ono bẹ unwanyi ẹsaa a-wụ-kfutaje nwoke lanụ; sụ iya: “Byiko nafu nụ ayi iphere ọwaa. Haaru t'ayi nuje onwayi nri; ayi anmajerụ onwayi ẹkwa. Ọ bụ t'ị halephu t'ayi zajẹ ẹpha ngu.”

*Eedophu Jerúsalemu azu
l'onodu iya*

² O -rua teke ono bẹ onye ono, bụ ẹkali Ojejoje a-bụ nwọma-mma; buru ọdu-biribiri. Iphe alị ono metaru bẹ ndu ono, wafurunu l'alị Ízurelu ono e-gude eku onwẹphe; buru iya bẹ ẹphe e-gude dọ ugwu. ³ Ndu ono, a haru lẹ Ugwu Záyõnu; mbụ ndu ono, kwaru lẹ Jerúsalemu bẹ aa-nọdu eku ndu dọ nsọ, bụ iya bụ ndu ono, e deru ẹpha ẹphe l'ẹphe nọ ndzụ lẹ Jerúsalemu. ⁴ Nnajiufu e-nwefukota urukutu, nokota unwanyi Záyõnu l'ẹhu; bya egude ume nk'ia nwefukota ndu Jerúsalemu mee ọchi, nọ ẹphe l'ẹhu; mbụ ume ono, o gude ekpe ikpe; mẹ ume, enwu enwunwu. ⁵ Teke ono; bẹ Ojejoje a-bya lẹ Záyõnu l'ọ ha; mẹ l'ẹhu ndu ono, edzukobeje l'ẹke ono; bya emeta urukpu, akpọ tọtutu doberu ẹphe l'eswe; mụta ọku, enwu phophopho doberu ẹphe l'enyashi; kele mkpukpu ono l'ọ ha bẹ ee-gude ọdu-biribiri Ojejoje kpuchia. ⁶ Ọo-buru mkpu, e-me ẹphe agu t'okpomọku be ekpojeshi ẹphe l'eswe; bukwaruphu ẹke ẹphe a-gbabajẹ ndzụ dzua ẹphe yẹle ẹke ẹphe e-domije onwẹphe mẹ igwe ẹphe oke pherephere; mẹ teke ọchi mini.

5

Egvu mgbo vayinu

¹ Mu a-guru egvu;

nụ onye mu yeru obu.

Mu e-gude mgbo vayinu iya gụa ya.

Onye mu yeru obu;

bẹ gbaru mgbo vayinu l'alị,

emehu iphe l'iku ugwu.

² Ọ tų-zewaru iya atuze;

hashiwa iya mkpuma;

bya afọta akpuru vayinu

ndu ọphu kakọta mma kụa ya.

Ọ kpuru ọlo-nche lẹ mgbabu ono;

bya egvua ẹke aanọduje

apyifuta mẹ lẹ vayinu ọbu.

Yọ nọdu ele t'ọ mishiya nebyi, dọ mee.

Yọ buru nebyi, dọ eji b'ọ mishiuru.

³ Nta-a; unubẹ ndu bu lẹ Jerúsalemu; mẹ unwoke ndu Júda; unu kpe-eduru mu lẹ mgbo vayinu mu okfu-a: ⁴ ?Bụ ngunu; bẹ mu g'emefuaru mgbo vayinu mu-a, mu te mehaaduru iya? Mu gbe ele ẹnya tẹ vayinu, nọ iya nụ mishiya akpuru dọ mma; ?bụ ngunu kpahunuru iphe o gbe mishiya akpuru, dọ eji.

⁵ “Nta-a; tẹ mu bya akaru unu iphe mu e-me mgbo vayinu mu ono. Mu a-fókashi iphe e gude gbabuta iya; k’ophu ee-meyishi iya. Mu e-nwukposhi mgbodo, a kpuru iya mgburumburu; a bya dzopyashia ya. ⁶ Mu e-mele iya phu t’o yifu; k’ophu bu ẹ ta byadu akocha iya akocha; t’a bya bya akpa iya eja. Iphe ze l’eke ono; bu mkpakpari me ogarama-mbo. Mu e-me igwe t’e b’o chiru iya mini.”

⁷ O kwa onu-ulo Ízurelu bu
mgbo vayinu ono, Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike gbaru ono.
Yo buru ndu Júda bu
iphe ono, du iya mma,
o kuru iya ono.
O leri enya t’e mee iphe du mma;
iphe o phuru aburu ogbu ochi.
O leri enya t’e meje iphe gbaru nu;
iphe o phuru aburu
uzu-ekwa.

Nsho Ízurelu

⁸ Nsho ndu alokoje ulo doberu onwephe; me ndu anaphe ali eyekwa l’ali ephe; jeye to duhe eke aphudunu; unu eburu l’egu nkinyi. ⁹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuakwaru iya; ma anya ya eke o suru: “Igweligwe ulo be chihufutaje. Mbụ eze ulo, hatsua nshinu ama ntumato; be e-mekochaa buru ulo, e te budu ebubu. ¹⁰ Eke e gude eswi iri, a jigbaberu ebo ebo koo ujiku lanu bu nwa mee vayinu, e-ji ipoti eto; be a-pyita iya. Onye kuru iphe jiru ekpa-jahotu bu iphe jiru ashanga; owaa efere-utara; be aa-wota iya.”

¹¹ Nsho ndu egbeshije le ngguge-utsu je adaburu l’ongu mee; mbu ndu anguje mee jeye l’echi-abali gbururu jeye enya l’eke ephe kfukfukfu. ¹² Egbe ndu ono anoduje akpo une; l’aku ogele l’eke ephe eri iphe. Ephe aku nkwa; l’aphu opu; swiphee onwephe mee l’eke ephe eri iphe obu. Obenu l’e to nwedu iphe Ojejoje meru, ephe guberu iphe; to du eka-oru iya, ephe ekuje iphe. ¹³ O bu iya e-me iphe aa-kpu ndu mu le ndzu; ke l’ephe te nwedu egomunggo. Ndibe ephe, bu ogenyi bu egu e-gbushi ephe. Ephe adu l’igwe; mbu ndu ekpiri a-kposhihu nku. ¹⁴ Oo ya bu l’ali-maa be egu kabawa agugu. O ghewaru onu phaa; l’eleko ndibe ephe, bu ndu nweru enya me igweligwe ndibe ephe eme ungara; me ndu emirima a-wuba iya.

¹⁵ Oo ya bu aa-lo-tsuta madzu ali; mbu le ndu mgboko be ee-me ephe aze kpee; ege ono be ee-mekwaphu ndu anya ndu ephe aze kpee. ¹⁶ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike be ee-gude k’ikpe nhamunha, ookpeje atu-li iya atu-li. Nchileke, du nsq egudeje odobe-eka-ndoo koshi le ya du nsq. ¹⁷ Teke ono; be aturu a-ndu akpa nri l’o bu egu eke eecheje iya. Ndu shi eshishi atutulaha iphe l’eke ndu nweru iphe awushije iphe.

¹⁸ Nsho ndu egudeje eri ugho alokpu iphe du eji; mbu ndu anoduje akpu iphe du eji okpu eswi. ¹⁹ Ephe asuje: “Te Nchileke menua iphe oo-me obu egwegwa t’ayi phu iya! T’iphe obu, onye nsq ke ndu Ízurelu tuberu k’ememe rutaedunu obu t’ayi maru iya!”

²⁰ Nsho ndu ewojeru ejo iphe kua iphe-oma; woru iphe-oma kua iphe du eji; mbu ndu ewojeru ochi dochia enya iphoru; woru iphoru dochia enya ochi. Ndu ewojeru iphe atso ile dochia enya iphe atso ena; woru iphe atso ena dochia enya iphe atso ile.

²¹ Nsho ndu amaje iphe l’enya nk’ephe; mbu ndu bu nwa o-maru-omachata l’enya nk’ephe.

²² Nsho ndu bu engu mee; mbu ndu a chiliru eka l’ogha mee; ²³ mbu ndu erije eka-azu; kpefu onye ikpe nmaru; gbe nmaa onye iswi du mma ikpe. ²⁴ O bu ege ire-oku ekpoje urevu ubamu; mbu o bu ege eswa okponku emeje pyatangu l’oku bu ege ogbaragba ephe e-reshihu; igu ephe etsua dudu l’o bu ivovoma; ke l’ephe jikaru ekemu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; to du iphe ephe guberu okfu onye nsq ke ndu Ízurelu. ²⁵ Oo ya meru iphe ndibe Ojejoje egbu yebe Ojejoje eghughu. O haliwaru eka chitsushia ephe. Ugvu anmalaha jijiji; odzu ephe akutsuaru l’esu-uzo l’o bu eke a wushiru ozu. Obenu l’iphe ono te emedu t’obu tuzita Nchileke. Yo dabelee ephe eka ege o daberu iya.

²⁶ O paliru mbakeshi, notsua eke teru enya iphe-ohubama iya koshi. Yo gude okpuru-oswa kuko, ndu notsua l’eke mgboko jeberu. Ephe l’agba ntumatu; gude mkputumu oso lanu byatashia. ²⁷ To du ephe onye ike oso gvuru; to du onye kpakotaru iphe; to du onye mgbenya roru; to du onye kuru mgbenya; to du onye akpo-buleti, o we l’ukfu gbụ-woru agbụ-wo; to du onye eri akpkpa iya gbahuru. ²⁸ Akfu ephe tūpyishiru onu gungu gungu. Uta ephe agobetsua onu. Igidi okpa inya ephe ebunwataje oku l’o

bụ mkpuma igwe. Okpa ugbo-inya ephe ezitsua l'ọ bụ oku maa. ²⁹ Mkpụ, ephe echị dū l'ọ bụ ekiri agụ.

Ephe ede ekiri l'ọ bụ nwa agụ;
gude mba, ephe aba;
pata anụ, ephe gburu tugbuā;
to nwe onye e-je iya anata.

³⁰ Mbọku onye -rulephu; bę ephe a-nọdu edeji l'ọ bụ ekiri eze ęnyimu. Onye -paliru ęnya lee l'alị ono; bę iphe ọo-phụ bụ ękpuru-ọchi; mę iphe-ęhuka. Iphoro bę urukpu e-kpuchita ekpuchita.

6

Nchileke eku Azáya

¹ L'afa eze, bụ Uzáya nwuhuru; bę mu phuru nnajiuфу l'ęke ọ nọ l'abeze, ha l'eli; dū kpogorongu. Onu uwe-mgbalanụ, o yeru, ekpo wulawula; bę jiru eze-ulo iya pyimu. ² Ndu nọ iya l'eli iya; bụ unwu ojozi-imigwe, bụ sęrafu, nwetsuaru ębà ishingu ishingu l'ęhu l'ęhu. Ephe gude ębà ębo ębo kpuchitsua ifu; bya egude ębà ębo ębo; kpuchitsua okpa; bya egude ębà ębo ębo l'ephe ephephe. ³ Ephe ekfutsua l'anụ ibe ephe; asuje:

"Nsọ; nsọ; nsọ, bụ Ojejoje,
bụ Okaribe-Kakọta-Ike!
Mgboko mgburumgburu;
bę biribiri iya jiru ejiji!"

⁴ Ephe -kfuleruphu okfu ono; oshi ibo; mę okpa-ibo eze-ulo Nchileke l'ọ ha anmakọta jijiji. Enwuru-oku ejilephu ọlo ono tungu!

⁵ Mu echia: "Nshọo mu-a! Ephuhu mu! Kele mu phuru eze; mbụ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike l'ęke mu bukwa onye uru-onu; temanu mu lę ndu uru-onu eburu eburu!"

⁶ Ya ndono; Sęrafu lanụ ephekfuta mu. Iphe o gude l'ęka; bụ ichechọku, eke jajaja. Yo gude akpá kpata oku ono l'ęnya-ngweja Nchileke. ⁷ Yo woru ichechọku ono daa mu l'onu; bya asụ mu: "Oku-a, a daru ngu l'onu-a; b'e gude swafw ngu iphe dū ejị, i meru. Iphe dū ejị, i mekotaru l'ọ ha; b'a kfuwaru ugwo iya."

⁸ Mu bya anụa olu Nnajiufu l'ęke ookfu; sụ: "Bụ onye; bę ya e-zi? Bụ onye e-jeru ayi?"

Mu asụ iya: "Owa-a mu ndọ-ọ! Zi nụ mu!"

⁹ Yọ sụ mu: "Ngwaa; tugbuā; je ezia ndu-a; sụ ephe: 'Unu a-nụ nta; nua imo; to nwe iphe e-do unu ęnya. Unu elee nta; lee imo; tọ dū iphe unu a-phụ.' ¹⁰ Mee ndu-a; tę obu nmaa ephe kpugbungu. Mee tę nchị chishihu ephe; nggu emee t'ęnya kpuchishihu ephe. O -dudu; bę ephe e-gudekwa ęnya ephe phụ; gude nchị ephe nua; obu ephe emee t'ọ doo ephe ęnya; k'ophu ephe a-ghakọbe lakfuta mube Nchileke; tę mu mee; t'ephe korohu."

¹¹ Tọ dū iya bụ; mu ajị iya: "Byiko Ojejoje; ?bụ teke ole; bę ọo-nọ-bebe?"

Yọ sụ mu: "Oo-dulephu ęge ono jeye mkpukpu ono aburu kpurupyata; mbụ t'ọ duche onye ebu iya nū; ọlo achiko buru okorobo ọlo, ę-ta dudu onye bu iya nū. Alị ono adaburu ochobo. ¹² Mbụ l'ọo-dū ęge ono jeye teke Ojejoje e-dufu onyenonu; yọ lashia ęke teru ęnya. Teke ono; b'aa-wufukota l'alị-a; yọ daburu ochobo. ¹³ A makwaru-a l'uzo lanụ l'uzo iri lę ndu alị ono a-phodu-a. Obekwanu l'ephe a-bukotaru iyi. O bụ ęge e gbufuje achị; m'ọ bụ akpurata; ukfu iya akwaa l'alị; bụ ęge oo-mechaa nweru nwa ndu a-phodu nū lę ndu a-duru mube Ojejoje nsọ."

7

Ozi, Azáya ezi eze, bụ ęhazu

¹ O bụ teke ęhazu Jótamu Uzáya shi buru eze ndu Júda; bę Rezinu, bụ eze ndu Áramu; mę Peka Remaliya, bụ eze ndu Ízurelu wu-lihuru byaru Jerúsalemu ọgu. O bụ l'ephe te mekputadu ephe.

² A bya ekfuru ndu ọlo Dévidi lę ndu Áramu bę ephe lę ndu Ífuremu tugbabękwaru nanụ. Okfu ono emee; obu awata onma ęhazu yele ndu nk'iya anmanma l'ọ bụ oshi, phęphere enwunga l'oswa. ³ Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya asụ Azáya: "Tę nggu lę nwa ngu, bụ Shiya Jashubu yiřu lufu jekfu ęhazu lę mgbodzu Okpuru-uzo-Imeli; mbụ onanu, nọ l'uzo, e shi eje ęgu Osa-iphe ono. ⁴ Unu je asụ iya t'ọ kwabękpelekwaphu ęnya; yọ nọdukpelekwaphu nwanggijinggiji; ophu ọ tsukwa egvu. Ophu o kwekwa tę meji tofu iya l'okfu nwishishi-nkụ labu ono, anyihu anyihu ono; mbụ hanyihanyi ono, Rezinu yele ndu Áramu; mę nwatibe Remaliya aba ono. ⁵ Ndu Áramu yele ndu Ífuremu; mę

nwatibe Remaliya bẹ gbaru ikumu t'ẹphe bya alua ngu. Ẹphe sūru: ⁶ 'Unu t'ayi je etso ndu Júda oḡu; mbu luta ẹphe yeru onwayi. Ayi eworu nwatibe Tabilu mee eze l'ẹke ono.' ⁷ Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike kfuru: 'Ẹjo ikumu ono ta byadu e-keru ekeru! Ẹ to byadu bya e-nweru ishi. ⁸ Mkpata iya aburu l'ishi mkpukpu ndu Áramu bu Damásukosu; onye bu ishi ndu Damásukosu bu Rezinu; l'ime ukporo afa eto l'afa ise bẹ ee-gwe ndu Ífuremu ogwe ujimu; k'ophu bu l'ẹphe te dzuhedu obu mba ẹka ẹphe. ⁹ Ishi mkpukpu ndu Ífuremu bu Samériya; onye bu ishi ndu Samériya aburu nwatibe Remaliya. Ọ -buru l'unu te evudodu kemukemu l'ekwekwe unu bẹ unu te evudoghekwa.'

Abyabya Ímanuelu ekoshi

¹⁰ Ojejoje byakwa bya ekfuru Éhazu odo; sū iya: ¹¹ "Roo mube Ojejoje, bu Nchileke ngu t'o koshi ngu iphe-ohubama; m'o ruhuduru o -buru nwitumiriku l'o bu ali-maa; m'o b'o -no oreke-imeli l'o bu igwe."

¹² Éhazu asu: "Mu ta arokwa. Mu te ejekwa odata Ojejoje."

¹³ To du iya bu; Azáya asu: "Unu nukwaa ya nta-a; unube ndu ulo Dévidi! ?To dzuduaa l'unu agha madzu ehu gburugburu. Unu e-jekwaphu ogha Nchileke gburugburu nk'ia t'oo? ¹⁴ O bu iya meru iphe o bu Nnajiufu l'onwiya e-me iphe-ohubama koshi unu. Lekwa le nwamgboko tsutaakwaru ime. Oo-mu nwata nwoke. Iphe aa-gu iya bu 'Imanuwelu,' bu iya bu 'Nchileke no swiru ayi.' ¹⁵ Oo-wata ori manu, e meru l'era-eswi ye le manugengu; m'o maleruphu ofo iphe du eji; hata iphe du mma. ¹⁶ Obenu le teke nwata ono a-kwawa enya k'ofu iphe du eji; hata iphe du mma; bẹ ali ndu eze labu ono, iitsu egvu ono a-bukotawa ochobo. ¹⁷ Ojejoje e-wolataru nggu le ndibe unu; me ndu onu-ulo nna ngu oge okè iphe-ehuka, e-te nweddu oyeru iya keshinu ndu Ífuremu ẹphe le ndu Júda bokahuru. Onye oo-gude bya oḡu bu eze ndu Asiriya."

¹⁸ O -rua teke ono bẹ Ojejoje a-rakuta ijiji, shi l'ohu enyimu Íjiputu; me l'engu, shi l'ali ndu Asiriya; ¹⁹ ẹphe a-bya akuru le kpokoro kpokoro mkporo ono; me l'ẹke mkpuma yetsuaru uwa; me l'egbudu, ogvu no; me iduma mini.

²⁰ O -rua teke ono; bẹ Nnajiufu e-gude agube, o ngutaru l'azu Enyimu Yufurétusu; mbu agube, o ngutaru eze ndu Asiriya; gude kpua unu ishi; kpua unu eji okpa; me eji agba unu.

²¹ O -rua teke ono bẹ madzu a-kutaje nweswi ye le egbu labu dobe. ²² Mini-era, a-nodu alashi iya k'ophu bu l'oo-me t'onye ono nweru manu, ha nshinu, 'oo-noduje eri. Iphe bu ndu phoduru l'ali ono a-nodu eri manu, e meru l'era-eswi ye le manugengu.

²³ O -rua teke ono bẹ iphe bu eke e shi akpataje unu vayinu labu l'ukporo nri, aswa iya e-ru ẹkpa-ego ise bu egbara; me uke a-kfu iya. ²⁴ Iphe ndiphe e-gudeje abahu l'ẹke ono bu uta me akfu; ke l'ali ono l'o ha bu ogarama-mbo; me uke a-nata iya. ²⁵ A -bya le k'ugvu ugvu ono, bu eke e shi egudeje oḡu akotsuje akoko ono; madzu ta byadu bya atu iya okpa odo; ke l'ogaramambo ye le uke, e-ji iya nu bẹ a-nodu eye egvu. Eke ono a-gho ẹke aachijeru aturu; me eswi ye t'o je okpa nri.

8

Ndu Asiriya a-buru ngwa-ogwu Ojejoje

¹ To du iya bu; Ojejoje asu mu: "Tẹ mu wota ekwo, ha usa a gworu agwogwo; wota mkpishi ekwo mmanu dee ya iphe-a: 'Maha Shalalu Hashi Bazu,' bu iya bu O-me-korokoro l'okwata o-zi-pharamu l'iphe onye odo. ² E je ekua onye achijeru Nchileke eja, bu Uráya ye le Zekaráya Jeberekaya, bu ndu e gude ire ẹphe ẹka t'ẹphe buru ndu ekebe."

³ Ya ndono; mu le nyee mu abya azee; yo tsuta ime; mua nwata nwoke. Ojejoje asu mu: "Tẹ gua nwata ono 'Maha Shalalu Hashi Bazu;' ⁴ kele teke oo-du ike vufuta k'o maru oku 'Nne le Nna', muru iya nu; bẹ eze ndu Asiriya byawaru bya akwaa ẹku ndu Damásukosu; me ke ndu Samériya l'okwata."

⁵ Ojejoje abyakwa bya ekfuru mu odo; sū: ⁶ "Keshinu ophu ndu-a gbe jika mini ono, toru nwehu atso ono; mbu mini Sháyilowa; bya etelahaaru eze Rezinu ye le nwatibe Remaliya eswa ⁷ bẹ Ojejoje abyawa ome t'eze utso, shi le Enyimu Yufurétusu bya ekpua ẹphe. Utso ono bu eze ndu Asiriya ye le biribiri iya l'o ha. Utso ono e-tsokota oswara enyimu ono l'o ha; mbu kpukota kpua kpua mgbogidi iya. ⁸ Yo byakota jeye l'ali Júda kpukota iya ekpukpu; tsoru tugba; mbu oo-nodu awo l'ekpiri. Eba iya ono, o susaru asusa ono a-chiko uswe ali ngu kpukota; nggube Ímanuelu!"

⁹ Unu chia mkpu oḡu; unube mbakeshi! T'a chikashikwaa unu achikashi. Unu ngabekwa nchi; unube ndu bu ote-nya! Unu jikobekwa k'ogwu; obu l'aa-chikashikwanu

unu achikashi. ¹⁰ Unu chia idzu ege unu e-me iya! Obenu l'idzu unu a-buru arakata atsu. Unu kfuia ege unu e-me iya! Obenu l'ẹ too kekpodurunu; kele Nchileke swiru ayi!

Tsujje Nchileke egvu

¹¹ Ojejoje gude ẹka iya ono, shihuru ike ono byibe mu; bya ekfuru yeru me; looru mu ẹka le nchi su mu te mu be etsokwa okpa ndu-a. O suru mu: ¹² "T'ẹ b'ọ buẹbekwa iphe ndu-a suru l'ọ bu ogba ikumu be unu e-kuebeje ikumu! Iphe epe atsu egvu; t'unu ba tsukwa iya egvu; ophu o mejekwa t'ẹhu anma unu kpakpakpa!" ¹³ Iphe unu e-me bu t'unu gube Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike iphe; koshi l'ọ bu iya phu bu onye du nsọ obu. T'ọ buru iya bu onye unu a-nọduje atsu egvu; buru iya bu onye unu a-nọdu anmajeru kpakpakpa. ¹⁴ Oo ya a-buru ẹke, e doberu nsọ. A -bya le k'ulo labu ke Izurelu; oo-bu mkpuma, a-nọdu adu madzu ukfu; bukwaruphu ikelegvu, epe e-vukotaje daa iko. A -byakwanu l'ẹhu ke ndu Jerusalem; oo-bu onya ye igbudu, a gbaru epe. ¹⁵ Epe a-du l'igwe; mbu ndu ophu ukfu a-du; epe a-da; tsupyashia onwephe; a haa epe l'onya; kpukoo epe."

¹⁶ Ozi-a, mu ezi-a be ii-woru keko ekeko; nggu abya akwakoberu ndu etso mu nu ekemu ono. ¹⁷ Mu a-nọdu ngabeduru Ojejoje; mbu onye ono, wofuru ifu iya l'ẹke ndibe Jekopu no. O bu iya be mu a-nọdu ele enya iya.

¹⁸ Mu ndo-ọ no l'ẹke-a; mu l'unwegirima ono, Ojejoje nuru mu ono. Ayi bu iphe-ama; bya aburu iphe-ohubama, nọduru ndu Izurelu; mbu iphe shi l'ẹka Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike, bu le Ugvu Zayonu.

¹⁹ Ndiphe -sujje ngu t'i je okpata ishi le ke ndu aphu aphu; m'ọ bu l'ẹka ndu njibya; mbu ndu bu okpuru-oswa; be epe aphuje; l'avu evu nshi; ?to bu-chidua Nchileke b'ọ gbaru te madzu jeje njita. ?Nanu ege e meru b'ọ gbe buru maa b'e jejeru ndu no ndzu njita?

²⁰ Tube nvọ l'ekemu ye le iphe mu karu t'e meje. O -buru l'ephe te ekfudu ala l'okfu ono; oo ya bu l'ephe ta phudu iphoro nchi-abohu.

Oge iphe-ehuka

²¹ Epe e-gude ntakfuru; me egu aghaphe l'alị ono. Mbà -tudelephu epe; ẹhu agbahu epe totoroto. Teke ono; epe apalia enya; wata ophu onye eze epe; me Nchileke epe iphu. ²² Epe a-byakwa apazita ifu l'alị lee mgboko. Iphe epe a-phu nwenkinyi bu ntakfuru ye le ekpuru-ochi; me l'iphe eko eruru a-nọdu eye epe egvu. Aa-bya enwuru epe yee l'ẹke gbakotaru tsabalangu.

9

¹ Obenu l'e -megee be epe ta achihedu obu l'ẹka; mbu ndu ono, shi eje iphe-ehuka ono. Teke ndiche b'ọ kparu alị ndu Zebulun ye le alị ndu Nafutali ẹhu. Obenu l'oge-l'ifu; be oo-kwabẹ ndu bu l'uzo eze enyimu ọgvu; mbu ndu bu l'azu Enyimu Jodanu azu iya ophu, bu iya bu alị Gálili, bu ẹke ono, ndu ohodo bu ono.

A muru ayi nwata

² Ndu ono, no l'ekpuru-ochi ono
phwakwaru iphoro,
ha nshinu.

Ndu ophu bu l'alị ono,
gbaru tsabalangu ono;
be iphoro nwuakwaru phoo.

³ Oha ono b'i mewaru;
yo ka nshinu;
bya emee; ẹhu aka epe otso ena.
Epe a-nọdu ngu l'ifu ete
eswa l'ọ bu ndu eme eswa
iphe epe kpataru l'okfu epe;
mbu ndu eme eswa l'ẹke
epe eke iphe epe lutaru l'ogu.

⁴ L'ọ bu-a ege i meru teke
i mekputaru ndu Mídiya
teke ndiche phu
bu ege i chikashiru ivu era,
shi nyipyabe ndibe ngu;
bya anyakashia
mgboro-igwè,

e shi swebe ephe l'ukuvu;
yele oshi, ndu akpa ephe
ehu shi gude akpa ephe ehu.

⁵ Akpokpa ndu soja,
e gude lua ogu l'o ha,
jeye l'iiphe, bu uwe,
a gwo-swiru le mee;
bu oku; be aa-kpokota iya.
Oo-buru nku,
eeye l'oku.

⁶ Mkpata iya bu l'a muru ayi nwata.
A muru ayi nwata nwoke.
O bu iya a-bu onye ishi, achị nu.
Iphe aa-nodu eku iya bu

"Onye mkpozi-uzo,
du biribiri";
"Nchileke, bu
Okaribe-Kakota-Ike";
"Nna, bu Ojejoje"; me le
"Onye ishi, emeje te nchi du ndo".

⁷ Ochichi iya;
me nchi-odu-ndo,
e-tso iya nu
a-nodu aka nshinu akaka l'eje;
ophu o byadu agvu agvugvu.
Oo-nodu l'aba-eze Dévidi,
bu ochechoroche iya buru eze.
Oo-gude okpobe ikpe;
me odobe-eka-ndoo mee
ya t'o nguru anguru;
jeye le gbururu.
Ojejoje, bu
Okaribe-Kakota-Ike e-gude
ege oovutabe iya l'obu; mee ya.

Ehu-eghughu Ojejoje l'eke ndu Izurelu no

⁸ Nnajiufu ziwaru iphe ya e-me eri Jekopu. Iphe ono e-me ndu Izurelu; ⁹ k'ophu bu le ndu Izurelu l'o ha a-makotaru iya; mbu ndu Ifuremu; me ndu bukota le mkpukpu Sameriya; mbu ndu egudeje ekuku, no ephe l'obu; me ndu anya ndu; su: ¹⁰ "Ulo ono, e gude eja kpua ono be dakposhihuakwaru nu. Obenu l'ayi a-pyicha mkpuma apyicha gude kpukwazilaha ya. Oshi figu ono b'e gbutsushiwaru. Obenu l'ayi e-woru oshi sida dzakwazi l'ozori iya."

¹¹ Obenu le Ojejoje yewaru ndu ohogu Rezinu okpu-ike-ike t'ephe je etsoo ephe ogu; mbu l'o tawaru ndu ohogu ephe nanu nanu. ¹² Ndu Aramu shiwa l'uzo enyanwu-ahata; ndu Filisutayinu eshi l'uzo enyanwu-ariba byawa bya eghechaa onu; lee ndu Izurelu wo. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tu-zita Nchileke. Yo dabalee ephe eka ege o dabaru iya.

¹³ Obenu le ndu Izurelu ta lakfutadu onye ono, chiru ephe iphe ono; ophu ephe akpadu ishi Ojejoje ono, bu Okaribe-Kakota-Ike ono. ¹⁴ Oo ya bu le Ojejoje e-bu ndu Izurelu ishi; bua ephe okpa; saa ephe o-sa-ekfu; nmaa ephe eka swokoswoko l'akpuru enyanwu lanu. ¹⁵ Yo buru ndu bu ogurenya yeke ndu nweru enya bu ephe bu ishi obu. O bu ndu nkfuchiru Nchileke, bu ndu ezi iphe ta budu ire-lanu bu mgbodzu. ¹⁶ Ndu edu ndu Izurelu eduswe ephe uzo. Mbu ndu obu, eedu obu b'e duphuwaru. ¹⁷ Oo ya bu le Nnajiufu be ehu ta atsodu ena l'eke unwu-okorobya ali ono no. E to phuduru ndu a toru ogbe imiko; to phuru iya unwanyi, maa tufuru; ke l'e to nweduru ephe onye eme ele Nchileke. Ephe l'ephe ha tuko buru ndu ejo iya ono; l'ekfu ejo okfu. Obenu l'iphe ono te emedu t'obu tu-zita Nchileke. Yo dabalee ephe eka ege o dabaru iya.

¹⁸ Ejo iphe ephe eme enwu l'o bu oku. Odzufe ogarama-mbo; l'adzu uke; tuko ekfukala, no l'oswa gvua kfurukfuru; k'ophu bu l'ire-oku iya ejije enwuru-oku iya ala imeli imeli. ¹⁹ Oke ehu-eghughu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike be a-nganwu ali ono anganwu. Ndu ono a-buru nku, aa-nodu eye l'oku. Ophu o dudu onye aphujeru nunne

iya imiko. ²⁰ Èp̄he e-gbu l'ùzo ẹ̀ka-ùtara ria; ọ̀bule ẹ̀gu a-nọ̀du agùle-ẹ̀ ep̄he. Èp̄he anata madzù ip̄he l'ẹ̀ka-ibiyita; too dzukwaphu ep̄he. Onyemonye ọ̀bule a-wata ọ̀ta nwatibe iya. ²¹ Mbù lẹ̀ ndu Manáșẹ̀ a-wata ọ̀ta anù ndu Ífuremu; ndu Ífuremu ata kẹ̀ ndu Manáșẹ̀. Èp̄he a-bya atuḡbabe; tso ndu Júda ọ̀gu. Obenu l'ip̄he ono te emedu t'obu tų-zita Nchileke. Yọ̀ dabẹ̀lee ep̄he ẹ̀ka ẹ̀ge ọ̀ dabẹ̀ru iya.

10

¹ Nshọ̀o unubẹ̀ ndu bụ̀lephu ekemu, ẹ̀-te vudodu nhamunha bẹ̀ unu anọ̀duje atų; mbù unubẹ̀ ndu asujẹ̀ t'e dee ẹ̀kwo; tųa ekemu, a-hų madzų ọ̀ku l'ẹ̀hu. ² Unu anajẹ̀ ndu ukpa ip̄he gbaru ep̄he. Ụ̀nwanyi, maa tųfuru; bẹ̀ unu guberu nri unu; l'ana ndu a tọ̀ru ọ̀gbẹ̀ ip̄he ep̄he l'ike. ³ ?Bų ngunu bẹ̀ unu e-me mbọ̀ku, ee-nyo unu; mbų mbọ̀ku, utsuruku e-shi ẹ̀ke teruru ẹnya bya atsua unu? Bų onye bẹ̀ unu a-gbakfu t'ọ̀ dzọ̀o unu? ?Bų awe bẹ̀ unu a-ha ẹ̀ku unu? ⁴ È tọ̀ dukwa ip̄he aphọ̀du nų; gbahaa t'unu lẹ̀ ndu a kpuru lẹ̀ ndzų kpẹ̀ mkpẹ̀-nanų. Ọ̀ dọ̀du bųru l'unu tso lẹ̀ ndu e gbushiru egbushi. Obenu l'ip̄he ono te emedu t'obu tų-zita Nchileke. Yọ̀ dabẹ̀lee unu ẹ̀ka ẹ̀ge ọ̀ dabẹ̀ru iya.

Ikpe, Nchileke kperu ndu Asiriya

⁵ "Nshọ̀o nggube Asiriya; mbų nggube ọ̀ha ono, bų nggu bų mgbọ̀ro-igwẹ̀, mu egudeje ekoshi ip̄he-eghughu mu. Mbų ọ̀ bų l'ẹ̀ka ngu bẹ̀ mgboro oke ip̄he-eghughu mu ono nọ̀ gẹ̀degede. ⁶ Mu e-zi Asiriya t'ọ̀ je afuaru mbakeshi, ta madu mube Nchileke. Mbų; mu e-kfuru iya t'ọ̀ je afuaru ọ̀ha, eme mu ip̄he-eghughu; t'ep̄he gwoo ip̄he ep̄he; mbų lųa ep̄he alulu. Ep̄he adzọ̀o ep̄he futufutu l'ọ̀ bų onye adzọ̀ epoto l'esu-uzo."

⁷ Obenu l'ẹ̀ tọ̀ bųdu ip̄he ono bu ip̄he ọ̀ori; tọ̀ bų iya bų ip̄he nọ̀ iya l'obu. Ip̄he bų uche iya aburu omebyishi ip̄he; mẹ̀ t'ọ̀ mee t'ip̄he a-wafų nų l'ip̄he bų mbakeshi habe ahabe. ⁸ Ọ̀ -nọ̀du yo otu onwiya; sų: "Ọ̀ kwa lẹ̀ ndu ishi soja mu bukota eze eze? ⁹ Mkpukpu Kaluno ?tọ̀ bųdu ẹ̀ge mkpukpu Kakemishi dų b'ọ̀ dų. ?Tọ̀ bųdu ẹ̀ge mkpukpu Hámatu dų bų ẹ̀ge mkpukpu Apadu dų. Mbų; ?tọ̀ bųdu ẹ̀ge Samériya dų bẹ̀ Damásukosu dų. ¹⁰ Keshinu ọ̀phu mu gudetsuaru alı-eze ndu agwatsua nte; mbų alı-eze ọ̀phu nte ep̄he ka kẹ̀ Jerúsalemu yele Samériya nshinu; ¹¹ ?buchia Jerúsalemu yele nte, nọ̀tsua ya nų bẹ̀ mu te gbe anųdu aphų ẹ̀ge ono, mu nuru ndu Samériya yele ip̄he ep̄he agwatsua agwagwa ono?"

¹² Nnajiufu -megetsulephu ozi ip̄he oome lẹ̀ Ugwu Záyonu yele Jerúsalemu; bẹ̀ oo-kfu sų: "Mu a-hų eze ndu Asiriya ahųhų; k'ẹnya, o lebeziruru eku onwiya ekuku l'ime obu; bya anya ndu.

¹³ "Kẹ̀ l'ọ̀ sųru: 'Ọ̀ bų l'ike k'ẹ̀ka mu; mẹ̀ mmamip̄he mu; bẹ̀ mu gude mee ya; kẹ̀ l'ip̄he doru mu ẹnya. Oke-alı ip̄he, bų mbakeshi; bẹ̀ mu kpachishiru; bya akwaa ip̄he ep̄he l'okwata. Ndu eze ep̄he; bẹ̀ mu dzọ̀ru ọ̀dzo ẹ̀kfu; kẹ̀le mu bų mkparawa. ¹⁴ Ọ̀ bų ẹ̀ge ono, aatufuje ẹ̀ka chıta ẹ̀kfuna nwenu ono bų ẹ̀ge mu tųfuru ẹ̀ka chıtsushia ẹ̀ku ip̄he, bų mbakeshi. Yọ̀ bųru ẹ̀ge ono, aachıkoje ẹ̀kwa-nwenu, a gbaharu agbaharu bų ẹ̀ge mu chıkoberu ip̄he bų mba, nọ̀nu. Ọ̀phu ọ̀ dọ̀du m'ọ̀o onye lanų, meru ukporo; tọ̀ dų onye gheliru ọ̀nu egheli; mee pyingu.' "

¹⁵ Obenu l'ẹ̀ Ojejoje sųru: "Ọ̀ nweru ẹ̀ge ogbu-nkų e-shi bya aka onye gude iya awa nkų? Tọ̀ mma, eegude ekwo oshi; ?ọ̀o-wata ọ̀tu-li onwiya lẹ̀ ya ka onye gude iya nų. Mgbọ̀ro-igwẹ̀; ?l'ọ̀o-dų ike palia onye apalije iya nų. Ọ̀do bų; mgbọ̀ro-oshi; ?ọ̀o-nonyaa bya akpukwaa onwiya t'ẹ̀ b'ọ̀ bųhe oshi."

¹⁶ Ọ̀o ya bų lẹ̀ Nnajiufu; mbų Ojejoje, bų Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Ike a-pakfutaru ndu soja iya ono, gbaru mkparawa ono o-me-l'ẹ̀hu, a-nọ̀du amı ep̄he mini. Ọ̀o-kparu ọ̀ku ye ep̄he l'ẹ̀hu; yo nwua tųgburu. ¹⁷ Iphoro ndu Ízurelu ono a-bųru ọ̀ku; mbų l'onye nsọ̀ kẹ̀ ndu Ízurelu ono a-bųru ọ̀ku, enwu enwunwu. Yọ̀ bųru ujiku lanų bẹ̀ oo-nwu phophopho kekota ogvu, nọ̀tsua ya; mẹ̀ uke, nọ̀ iya nų. ¹⁸ Biribiri ono, ọ̀swa iya dų ono yele alı ep̄he ono, emehuje ip̄he ono bẹ̀ oo-mekochaa mebyishikota l'ọ̀ ha. Ọ̀ bụ̀lephu ẹ̀ge ono, onye ẹ̀jo ip̄he-ememe guderu agwųje ono bų ẹ̀ge ọ̀o-gvų; ¹⁹ k'ọ̀phu bų l'oshi, a-phọ̀du nų l'ọ̀swa iya ono a-dųwaa nanų nanų; k'ọ̀phu bų lẹ̀ nwata nshıjı e-dekota ọ̀phu phọ̀duru nų l'ẹ̀kwo.

²⁰ L'oge teke ono bẹ̀ nwa ndu phọ̀duru nų lẹ̀ ndu Ízurelu; mbų nwa ndu ọ̀phu wafuru nų l'ọ̀nu-ùlo Jẹ̀kọ̀pu ta atukobehedu ndu ono ishi; mbų ndu ono, dzọ̀ru ep̄he pyaapyaano. Onye ep̄he a-kpọ̀-chiaru obu yeru bų Ojejoje; mbų Onye nsọ̀ kẹ̀ ndu Ízurelu. ²¹ Nwandu ono, phọ̀duru nų ono e-mekochaa lata; mbų lẹ̀ nwa ndu a-phọ̀du l'ọ̀nu-ùlo Jẹ̀kọ̀pu e-mekochaa lata lakfuta Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Ike ono, bų Nchileke. ²² A makwarua l'unubẹ̀ ndu Ízurelu ha l'ọ̀ bų ẹ̀ja, nọ̀ l'iku ẹnymu. Obenu lẹ̀ nwa ndu e-mekochaa lata ta abakwa ishi. A kųakwaru ọ̀-la-l'iyi doberu ep̄he. Yọ̀ bukwaru ip̄he gbaru nų.

²³ Yò b́uru Nnajiufu; mb́u Ojejoje, b́u Ọkaribe-Kakọta-Ike nweke-ia e-gude ẹka iya mebyishia mkpukpu onu kparam, b́u ege e kfuhawaru l'ee-me iya.

Aphu, Ojejoje a-nu ndu Asiriya

²⁴ Ọo ya b́u; ọwaa iphe Nnajiufu, b́u Ojejoje, b́u Ọkaribe-Kakọta-Ike kfuru: "Unubẹ unwu mu, b́u ndu bu lẹ Ugvu Záyọnu; unu ba atsukwa ndu Asiriya egvu; mb́u ndu ono, anọduje eswi unu mgboro-ígwè ono; mb́u ndu apalijeru unu mgboro ege ono ndu ́jiputu shi apalijeru iya unu ono. ²⁵ Ọ b́u nwanshí unu eghubuhu mu eghubuhu. Mu eworu oke iphe-eghu mu ziberu ẹphebedua woru ẹphe gbushia." ²⁶ Ojejoje, b́u Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gude ẹchachi chia ẹphe ege ono, o chiru ndu Mídiya lẹ mkpuma Orẹbu ono. Mgboro iya bẹ ọo-palikwaphu maa lẹ mini ege ono, o meru iya l'alí ndu ́jiputu ono. ²⁷ Mbọku ono bẹ ee-zi unu ivu ẹhu ẹphe t'ẹ b'ọ nyibehe unu l'ukuvu. A bya anyafu iya unu odogoro ono, ẹphe nyaberu unu l'olu ono. Odogoro ono, a nyaberu unu ono a-nyakwashihu ke l'unu dawaru ẹruteru.

Ndu Asiriya abya ọgu

²⁸ Ndu ohogu onu bahawaru mkpukpu Ayatu; ọa uswe je eshia mkpukpu Miguronu. Yò b́uru eke ẹphe jeru je akube iphe ẹphe b́u lẹ Mikumashi. ²⁹ Ẹphe awu nphakata ugvu; l'ekfushi; sù: "Ẹka ayi a-radu b́u lẹ mkpukpu Géba." Ndu Ráma awata onma kpakpaka. Ndu Gbiya, b́u ẹka Solu shi buru eche ọkpa l'oso. ³⁰ Unu chia mkpu; unubẹ ndu Galimu! Unu ngabekpoduduphu nchí; unubẹ ndu Layisha! Ka; unubẹ ndu Anatotu! ³¹ Ndu Madumena; bẹ chewaru ọkpa l'oso. Ndu Gebimu ekpuwa ekpukpu. ³² Yò b́uru mbọku ono bẹ ndu ohogu e -jeta je akpọshiru lẹ mkpukpu Nobu. Ẹphe a-kfukfube ẹka l'agbaru Ugvu Záyọnu ọla; b́u iya b́u Jerúsalemu.

³³ Lenu; Nnajiufu; mb́u Ojejoje, b́u Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gude agburu-ẹhu, ha nshinu kwashia ekali-oshi ono. Ndu ọphu tsefutsuaru etsufu bẹ ee-gbutsushi egbutsushi. Ndu ọphu hatsua l'eli bẹ ee-nwutsushi enwutsushi. ³⁴ Oo-gude ogbu-nku sukashia ẹkfukala eze ọswa ono. Ọo ya b́u; ọswa ọswa ono, nọ l'ugvu Lébanonu ono adaa l'ifu onye ono, b́u Ọkaribe-Kakọta-Ike ono.

11

Ekali Jesi

¹ Nwiru e-shi l'ukfu oshi ono; mb́u Jesi ruta. Yò b́uru l'ọgbaragba iya bẹ ẹkali e-shi nyita.

² Ume ke Ojejoje a-nodu iya l'ẹhu;

mb́u Ume ke mmamiphe;

mẹ iphe-odo-ẹnya;

Ume, akpọ-zije uzo;

Ume, anuje ike;

Ume, emeje t'iphe doo ẹnya;

bya aburu Ume, emeje t'a tsu Ojejoje egvu.

³ Iphe aduje iya mma aburu

t'a nujeru Ojejoje okfu.

Ẹ tọ b́udu iphe o gude

ẹnya phua bẹ oo-gude ekpe ikpe.

Ọphu ọ b́udu iphe ọ nuru

lẹ nchí;

bẹ oo-gudeje kpe-bua iphe.

⁴ Oo-gude odobe-ẹka-ndoo

kpee ndu ẹ-ta dudu ege ọ haru ẹphe ikpe.

Yò b́uru ọkpobe ikpe;

bẹ oo-gudeje bua ikpe ndu ọkpa lẹ mgboko.

Mgboko bẹ oo-gude onu iya,

b́u mgboro chitsushia.

Yò b́uru uphere-onu iya;

bẹ oo-gude gbushia ndu ẹjo iya ono.

⁵ Odobe-ẹka-ndoo a-buru akpọ-buleti iya.

Madzọ ogude ẹka l'iphe

o kfuru aburu akpọ-buleti iya.

⁶ Oo-me ẹjo nkuta-ọswa

yele unwu aturu akpalahaa ẹghirigha.

Oduma yele eghu adolahaah l'ẹkalanu.

Ụnwu eswi; ụnwu agụ;
 męwaru ụnwu anụ,
 gbaru ẹbà akpalahaa eghirigha.
 Yọ buru ụnwegirima nshiji
 a-nọdu eche ẹphe.

⁷ Nneswi yele nkụta-ọswa
 a-nọdu akpa nri eghirigha.
 Ụnwu ẹphe a-tụko l'adọ l'ẹkalanu.
 Agụ awata ọta ẹwu l'ọ bụ eswi.

⁸ Nwata, angukwadia era
 a-nọduje l'ọnu ẹnu óghù l'egvu egvu.
 Nwata, a mifuwaru ọnu l'era
 e-wojeru ẹka ye l'ẹnu ogiji.

⁹ Iphe ono l'ọ ha; ta dudu ọpflu
 e-meka madzụ iphe;
 k'ọpflu ọ buru k'ogbu
 madzụ l'ugvu,
 mu dobetsuaru nsọ l'ọ ha;
 ke l'ọ bụ ẹge ono mini ejije ẹnyimu ono
 bụ ẹge mgboko l'ọ ha
 a-makotaru Ojejoje.

Ndu a kpuru le ndzu alata

¹⁰ Oge teke ono; be ogbaragba Jesi ono a-buru ẹkwa-ọhubama ke ndu mgboko. Yọ buru iya be mbakeshi, nonu a-nọduje agba agbakfu; ọkpoku iya a-du biribiri l'ẹnya.
¹¹ L'o -rua mbọku ono; be Nnajiufu e-gude ike iya k'ugbo ẹbo dufuta nwandibe iya ndu ọpflu a-phodu nu le Asiriya; Ijiputu; Paturosu; me ndu ọpflu e-shi le Itiyopiya; Elamu; Shina; Hamatu; jeye le ndu ọpflu e-shitsua l'ikfuli eze ẹnyimu. ¹² Ẹkwa-ọhubama; be ọo-paliru mbakeshi; gude koshi le ya abyawa ochilatakota ndu Izurelu ono, e shi chikashia achikashi ono. Ya abya erulatakwaplu ndu Juida ono, a tukashiru l'ekemeke ọbule le mgboko ono. ¹³ Ẹnya-kfurukfuru ndu Ifuremu a-la. Ndu ọhogu ndu Juida be ee-me ẹphe achihu. Mbule le ndu Ifuremu ta duhedu ndu Juida ẹnya-kfurukfuru; ọpflu ndu Juida ta duheru ndu Ifuremu ehuka. ¹⁴ Ẹphe a-tugba ziru phaa je agbakushi iya ndu Filisutayinu l'uzo ẹnyanwu-ariba. Ẹphe atugbabe je akwaa ndu uzo ẹnyanwu-ahata ọkwata. Ẹphe a-zu ndu Edomu yele ndu Moabu gbirimu. Ndu ke Amonu abya anodu ẹphe l'eka. ¹⁵ Ojejoje e-me te nkulahu eze ẹnyimu Ijiputu tahu. Oo-gude pherephere, akpo iphe nkụ; phee ẹka le Ẹnyimu Yufuretusu. Oo-me iya; yo ta-bushihu uzi ẹsaa; k'ọpflu madzụ a-dzoje girimu gadamu swee lufu azu iya ọpflu. ¹⁶ Nwandibe iya ndu ọpflu phoduru nu, e-shi l'alij ndu Asiriya alata; be aa-kparu oje mbeke, a-daburu ke phorokotongu; ẹge ono, a kparu iya ndu Izurelu teke ono, ẹphe shi Ijiputu alata ono.

12

Egva ekele

¹ Mbọku ono be ii-su:
 "Mu e-kele ngu ekele
 nggube Ojejoje;
 kele mu shi eglu ngu eghughu l'ẹnya.
 Obenu le nta-a b'o

ghubuhwaru ngu.
 Nta-a b'ij duwa mu ike.

² Lenu; ọ kwa Nchileke
 bu onye ndzofuta mu.
 Ọ bu iya be mu chiru ukfu kwee;
 mu ta atsu egvu;
 kele l'ọ bu Ojejoje,
 bu Nchileke bu agburu-ehu mu;
 buru iya bu olu egvu mu.
 Ọ kwa iya bu onye dzoru mu nu.

³ Ọ kwa ehuna;
 be ii-gude nguta mini
 le wele ndzofuta ono."

- ⁴ Mbòku ono bẹ ìi-wata okfu; sù:
 “Unu keke Ojejoje ekele;
 unu kpoku epha iya!
 Unu mee t'iphe bụ
 mbakeshi maru iphe o meshiru!
 Raa ya arara l'epha iya ha nshinu!
- ⁵ Guaruru Ojejoje egvu ekele;
 ke l'iphe o meshiru dū biribiri.
 Unu mekwaphu tẹ mgboko
 gbaa mgburumgburu maru
 iphe ono, o mekotaru ono!
- ⁶ Unubẹ ọha, bu lẹ Ugwu Záyọnu;
 unu tya ọzu ehu-ena;
 ke l'onye ono, unu l'iya
 nọ ono
 hakwa nshinu;
 mbụ onye nsọ ke ndu Ízurelu.”

13

Okfu ehu ndu Bábýilonu

- ¹ Qwaa bụ nzi ehu ndu Bábýilonu, Nchileke ziru. Onye o ziru iya bụ Azáya Emozú:
- ² Palia ekwá-ọhubama l'eli ugwu, daburu swanmangu. Nggwu anọdu l'eka ono chiaru ephẹ mkpu. Pheeru ephẹ eka t'ephe shia ọnu-uzo bahu l'eka ndu a maru epha ephẹ nọ.
- ³ Mbẹdua, bụ Ojejoje tawaru ndibe mu ekemu, bụ ndu mu doru nsọ; bya achikobewaa ndu soja mu t'ephe je ekoshi l'ehu egwu mu egwu; mbụ ndu ehu anọduje atso ẹna lẹ mu ha nshinu.
- ⁴ Gebeduduphu nchị l'uzu, aatụ l'eli ugwu. Ọ bụ eruteru madzụ atụ iya. Gebeduduphu nchị lẹ wówowo, ikpoto ọha atụ. Ọ dū l'ọ bụ mbakeshi nọ lẹ ndzuko. Ọ kwa Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'agbazi ndu a-luru iya ọgu. ⁵ Ndu ono shi alị eke teru etete; ephẹ shi l'ẹke igwe jeberu. Yọ buru Ojejoje yele ndu bụ ngwa-ọgu, o gude ekoshi l'ehu egwu iya eghughu bẹ eme t'ọ bya emebyishikota ndu alị ono l'ọ ha.
- ⁶ Unu wata ochi ololokilo; ke l'eswe Ojejoje dūwa ntse! Mbòku ono a-buru eswe ala iphe l'iyi. Eka onye oo-shi bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike. ⁷ Ọo ya kparu iphe eka a-akuda onyemonye ọbule. Obu eyofu onyemonye ọbule. ⁸ Egwu e-rikota ephẹ ehu; ehu a-nọdu ahụ ephẹ ọku; mbụ ehu a-phuhu ephẹ temu temu; ephẹ a-nọdu ata kpukpukpu l'ọ bụ nwanji, ime eme. Onyemonye ọbule a-nọdu ele ibe iya hangohango. Ephẹ agbanwua ifu ehuka ehuka. ⁹ Lenu; eswe Ojejoje eruakwa. Ọo-buru eswe onwuu; bukwaruphu mbòku oke ehu-eghughu. Ọ bụ mbòku, ee-me tẹ mgboko l'ọ ha daburu ochobo. Aa-chiko ndu eme iphe dū eji, nọ iya nū gbushikota. ¹⁰ Mbòku ono bẹ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe l'ọ ha te ekeke ekeke. Enyanwu, ahata ahata a-gbahụ ochi. Ophu onwa te e-chi.
- ¹¹ Ojejoje suru lẹ ya a-nū mgboko aphu iphe dū eji iya. Mu anya ndu akirishi aphu iphe dū eji, ephẹ eme. Mu emee tẹ etsetse, ndu eku onwephe etse buhu; bya emee tẹ ekuku, ndu ejo ọkpoma eku onwephe jizita. ¹² Mu e-me tẹ madzụ dū ọko lẹ mgboko ka ọkpobe mkpọla-ododo. Mbụ t'ọ ka mkpọla-ododo ophu shi l'alị Ofi ọdu nta. ¹³ Ya e-me t'igwe nmaḥụ jijiji. Mgboko a-fo-wo afo-wo; fọribe l'ẹke o shi gwuru. Yọ buru iphe a-kpa iya nū bụ oke ehu-eghughu ono, bụ ophu a-nọdu egwu yẹbe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike l'eswe oke ehu-eghughu iya ono.
- ¹⁴ Yọ buru ẹge ele, aachị ọso agbaje-a; m'ọ bụ aturu, ẹ te enwedu onye nche agbakashujuje-a bẹ onyemonye a-nọdu agba agbakfu ndu ephẹ l'ephe bụ. Mbụ l'onyemonye a-zẹ l'ọso agba ala eka a muru iya. ¹⁵ Onyemonye ọbule a phukpooru bẹ aa-nmafua epho. Mbụ onye eka kfubekpooru bẹ ee-gude ogu-mbeke gbugbua. ¹⁶ Aa-nọdu ephẹ l'ifu; bua unwegirima ephẹ nanu nanu. Ụlo ephẹ bẹ aa-lu alulu; gude unyomu ephẹ k'ehuka farushia.
- ¹⁷ Lenu; ọ kwa ndu Mídiya bẹ mu a-kpali t'ephe jekfu ephẹ ọgu. Mbụ ndu ta akpajedu ishi mkpọla-ọcha; ephẹ te eyeru mkpọla-ododo ẹnya. ¹⁸ Akfu ephẹ a-gbatsushi unwu-okoroḥya ephẹ agbatsushi. Ophu ephẹ aphuḍuru unwegirima imiko. Ephẹ -gude ẹnya phua unwegirima nshii; ephẹ ta aphuḍuru ephẹ imiko. ¹⁹ Bábýilonu bụ ọ-ka-mma l'iphe bụ alị-eze. Ọ bụ iya bẹ ndu alị ono gude eku onwephe. Ọle Nchileke e-mekochaa mebyishia ya ẹge e mebyishiru Sódomu mẹ Gómóra. ²⁰ E ta abyahedu bya eburu iya gbururu jeye lẹ gbururu. Ophu madzụ abyahụ ebu l'ime iya ọdo l'iphe bụ ọgbo sweru esweswe. Ophu ndu Arabu 'a-byadụ bya akpobe iya ọlo-ekwá; ophu ndu eche aturu

'a-byahédu bya adọ ya aturu ephe. ²¹ O bu anu-egu-egbudu e-buru l'eke ono. Yo buru ọlo nkuta-oswa; mgbashi-ujiku akpashia ya ekfuna. Enyi-nwenu e-buru iya; egbu-oswa anodu iya l'ebu nggada. ²² Ọlo-eli ọlo eli-ephe; me ufu ufu-eze ephe; be a-chi-atabu; me nkuta-oswa a-bya akwa ufu; buru; l'azungu. Oge teke ee-me Bábýilọnu iphe dukwa nntse; mbu l'e to to nohedu anono; yo ma.

14

¹ Ojejoje a-phuru Jékọpu imiko k'ophu bu l'oo-mekocha foto Ízurelu odo; mee t'ephe buru l'alí ephe odo. Ndu laru alala ayikwaru iya phu. Ephe l'onu-ọlo Jékọpu atugbabe. ² Ipe bu mbakeshi e-duta ephe dulata l'alí ephebe ndu Ízurelu geđegede. Ndu Ízurelu ono a-buru ndu e-nweru mbakeshi; mee ephe; ephe aburu ephe ohu: unwoke l'unwanyi l'alí ophu Ojejoje nuru ephe. Ndu shi kpua ephe le ndzu be ephe a-gha aghagha kpukokwaaphu le ndzu; ephe abya aburu ishi ndu ono, shi akpa ephe ehu ono.

Adada eze ndu Bábýilọnu

³ Ojejoje e-me te nggumaphu unu buhu; mekwaaphu te ntsumu-egvu unu gvụ; mekwaaphu te k'ozí mkpo-nyi-enya, e dzuru unu laa. ⁴ O bu teke ono be unu a-wata oturu eze ndu Bábýilọnu mgbonu; su: "Onye-a, shi akpaje madzu ehu ege-a; gbe hawa iya nu akpakpa! Ehu gbe ghubuwa iya nu eghughu!" ⁵ Ojejoje gbajishiwaru mgboro-igwe ndu akirishi ono; mbu l'o nya-kwoshiwaru mgboro, ephe gude achí achíchi; ⁶ bu ndu shi egudeje iphe-eghugu echitsushi madzu; mbu ndu te chibujedu madzu iphe echibu; ndu gude iwe l'achitsua mbakeshi; ophu ephe emebujedu madzu iphe emebu. ⁷ Ipe bu alí ono atufuwa ume nta; bya azekotawa guu. Ephe abya aku-swe egvu. ⁸ Mbu l'oshi payinu; mekpọ oshi sida, nọtsua l'ugvu egvu Lébanonu chikokota eme eswa iphe tsakuru ngu nu. Ephe atuko l'ekfu; su: "Nta-a, e mewaru; ishi erua ngu alí-a be onye egbutsushije oshi ta abyahedunu ayi egbutsushi."

⁹ "Alí-maa kwagebewaru akwagebe t'o bya ngu ndzuta teke i lashiru. O kpalitsuwaru maa ndu lawaru maa te nggu l'ephe jia; mbu maa iphe bukpọ ndu ono, shi buru ishi le mgboko-a; ndu ono b'o meru t'ephe gbeshitsua egbeshi l'aba-eze ephe; mbu ndu shi butsuaru eze, achitsua mbakeshi. ¹⁰ L'ephe ha e-ye onu; mbu ephe a-su ngu: "? Nggubedua bya aruhukwaphu l'o bu ayibedua; mbu; i gbe bya aduhukwaphu l'o bu ayi?" ¹¹ Ugwu ono, e shi akwabeje ngu yele egvu ono, e shi egudeje une l'akpo l'etso ngu ono buwa iphe e nwuwaru ye l'alí-maa. Nta-a buakwa ehonwu bu oshi-azezengwu; mbashiride erikputawa ngu."

¹² Lekpodudunu ege i shi l'igwe daa l'alí; nggube mkpo-kpodo nchi-abohu; mbu nggube nwatibe onma-ewa-utsu! E chifuwaru ngu; nggu abya adaa le mgboko; mbu nggube onye shi zu-tsushia mbakeshi! ¹³ I kforu l'ime obu ngu; su: "Ii-nyiba l'imigwe. Nggu apali aba-eze ngu; t'o kakota mkpo-kpodo Nchileke l'eli. Nggue eje asugaru l'eli ugwu-ndzuko ono, no l'uzo isheli ono. ¹⁴ Mu e-nyiswetakota urukpu; mee onwomu te mu du l'o bu Okaribe-Kakota-Nu." ¹⁵ Obenu l'a lotawaru ngu chee l'ili; mbu i nwa l'ohu nsu ono.

¹⁶ Ipe bu ndu phuru ngu nu a-nodu ele ngu phoriphori; wata ori ori ehu ngu; su: "?To budunua nwoke-a bu onye ono, nmaworu mgboko anmawo; akpabiri iya atuko iphe bu alí-eze l'o ha gudekota ono?" ¹⁷ To budunua ya bu onye ono, meru mgboko; yo du l'o bu echi-egu ono; mbu onye ono, tukoru iphe bu mkpukpu mee; yo chikashihu; ophu o dudu ndu mgboko, o kpuru le ndzu, nweru ophu o kweru t'ephe laa l'ufu ephe ono?"

¹⁸ Ipe bu ndu eze, shi achí mbakeshi be zekota rekperekpe; mbu onyenonu zekotawa l'ime ili nk'ia. ¹⁹ Obenu le nggubedua b'a pafuwaru l'ili ngu; tufaa ngu l'o bu ekali-oshi. A chikowaru odzu ndu e gburu egbugbu tupyabe ngu; mbu ndu e gude ogu-mbeke supyashia asupyashi; ndu wuru laa le mkpuma ophu no l'alí-maa. Mbu o bu ege odzu, a dzora lulalula aduje bu ege i du. ²⁰ E te lidu odzu ngu ege e liru ke ndu ophu; ke l'i mebyishiwaru alí ngu; bya egbushia ndibe ngu. Awa ndu eme-akirishi b'e te phohedu odo. ²¹ Dozia eke aa-nodu gbushia unwu ephe k'iphe du eji, nna ephe oche meshiru; t'ephe be tetabua eteta; k'ophu ephe e-nweru mgboko; gude mkpukpu mkpukpu ephe buchishia mgboko kpamu.

Nchileke emebyishi Bábýilọnu

²² Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike kfuwaru; su: "Mu e-gbeshi; tso Bábýilọnu ogu; mee t'epha Bábýilọnu chihu yele ndibe iya, wafuru nu; jeyekpo l'awa iya; me ndu awa iya. ²³ Mu e-me alí ono; yo buru ıda eke mgbashi-ujiku e-buru. Mu e-me ephe; ephe aburu kpurupyata; mbu zaa ephe oza eza." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Nchileke emebyishi Asiriya

²⁴ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ribuwaru nte iya: "Hoo haa l'ò bu ege mu chiburu iya l'òo-dù bu ege 00-dù. Yò buru ege, mu rìru iya bè 00-dù. ²⁵ Mu e-fupyashi ndu Asiriya onò, nò l'alì mu ono efupyashi. Ndu ophu nò l'eli uguv mu; bè mu a-dzò lùlùlùlù. Odogoro ephe nyaberu ndibe mu; bè a-nyafu ephe. A bya ezia ephe ivu ehu ephe, ephe nyiberu ephe l'ukuvu." ²⁶ Ono kwa ege mu, chiburu iya l'òo-duru ndu mgboko. Ono kwa eka, mu a-dabè iphe bu mbakeshi; ²⁷ kè l'ò bu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike tu-buru l'ò bu ege 00-dù ndono. Ophu o dukwanu onye a-gbanweghe iphe o kfuru. O machiakwaru eka iya; ophu o dukwanu onye e-selaghe eka ono azu.

Nchileke emebyishi Filisutiya

²⁸ O kwa l'afa eze ono, aza Ehazu nwuhuru b'e ziru ozi-a. Ozi ono suru agha: ²⁹ Unu be etekwa eswa; unubè ndu Filisutiya; lè mgboro, e chiru unu b'a gbajiru; kè l'iphe agwo ono a-mù bu ogiji. Unwu, 00-mùta aburu ikputu, akfù nkfu. ³⁰ Teke ono bè onye katsukpo okpa ukpa l'iphe bu ndu ukpa a-phù nri eriri. Ndu e tò dùdu ege o haru ephe ta dùdu iphe e-me ephe. Obenu l'ògbaragba ngu bè mu e-gude egu gbushia. Mbù mu e-gbushi ndibe ngu, ndu ophu wafuru nu.

³¹ Chia mkpu nggube onu-uzo! Tùu uzu-ekwa unubè mkpukpu! Unubè ndu Filisutiya l'unu ha; unu rushihu; kè l'enwuru-oku shiakwa l'uzo isheli akpo tütutu abya. Ophu o dùdu onye anòdu eje nkinyi iya lè ndu soja ephe.

³² ?Bu ngunu bè aa-sakpooru ndu ozi ono, shi mbakeshi ono? Iphe aa-saru ephe bu lè Ojejoje meekwaru Záyonu; yo keru. Yò buru l'ime iya bè ndibe iya, aakpa ehu a-gbaba je ezee ndzù.

15*Nchileke emebyishi Móabu*

¹ Qwaa àphù, a phuru ndu Móabu:

Mkpukpu Aru, nò l'alì ndu Móabu buwa kpurupyata. O kwa l'enyashi b'e mebyishiru iya. Mkpukpu Kíru, nokwaphu l'alì ndu Móabu bè bukwaphu kpurupyata. O kwaphu l'enyashi b'e gude mebyishia ya! ² Ndu Dibonu wuru jeshia l'ulo agwa ephe; mbù eke ephe meru; yò ha l'eli oje ora ekwa. Mbù lè ndu Móabu aturu ndu Nébo yele ndu Médebà uzu-ekwa. Onyemonye obule kpushiru ishi. A byakwaphu akpushia eji-agba. ³ Ephe eyekota uwe-aphù l'awù lè woroworo. Ndu nò, l'ogbodo ulo-eli; mè ndu kuru l'edukfu tuko ara ekwa; l'eweswi onwephe l'alì. ⁴ Ndu Hèshibonu mè ndu Eleyale chiko echi mkpu; k'ophu ndu nò lè mkpukpu Jehazu anù olu ephe. O bu iya kparu iphe ndu soja ndu Móabu chishiaru mkpu; kele meji tofwaru ephe. ⁵ Obu mu araru Móabu ekwa; kè l'unwu iya, gbfuru agbafu gbatsuaru laa mkpukpu Zówa; ndu aharu gbaru laa mkpukpu Egulatu-Shelishiya. O nwetsuaru ndu ophu gbarutsuaru mkpukpu Luhiti. Ephe l'akwa ntumatu l'eje atugbu. Teke ephe eje ala mkpukpu Horonemu bè ephe nò l'uzo raa ekwa iyi ono, laru ono. ⁶ Mini, nò lè nggele Nimirimu tashihuru; egbudu agbanwushihu. Egbudu agvu; ophu o dùdu iphe nò l'onyingu, phoduru iya nu. ⁷ Ya ndono eku, ephe kparu; dobe bè ephe vuru je eswe nggele oshi wilo; ⁸ Ojileka togbo, ephe echi je angashia Móabu mgburumgburu. Uzu-ekwa, ephe atù rutsuaru mkpukpu Egulayimu. Ege ono; bè ekwa-aphù, ephe ara jekotaru mkpukpu Byiye Élimu. ⁹ Mini mkpukpu Dibonu bè bukota mee jiru iya ejiji; obenu lè mu e-mefukpooru mkpukpu Dibonu obu oka njo. Mbù lè mu a-chiru agu ye t'ò tagbushia ndu shi Móabu agba oso ndzù; mbù tagbushikwaaphu ndu ophu phoduru l'alì ono.

16

¹ Ndu Móabu chitaru unwu aturu t'ò buru iphe-oku; je akpeshia onye eze, achì ndu alì-a. Ephe shi lè Sela chiru iya je eswee echi-egu jeshia lè Ugvu Záyonu je achèe ya éya. ² O kwa ege unwenu, a chikashiru l'ekfuna iya anòduje ephephe; bu ege unwanyi Móabu agbaphe lè Enyimu Amònu, eke eeshije rufu azù iya ophu.

³ Ephe asù: "Unu kpozinaru ayi uzu! Unu kfunuaru ayi iphe e-me nu! Unu menua t'agu unu nodu ayi l'ehu ege ono, agu oshi aduje teke onwa eche ono. Unu dominua ayibe ndu agha ngvudangwu. Unu ba atukwa ayibe ndu agba oso ndzù too. ⁴ Unu kwenu t'ayibe ndu ono, a chiru oso, shi l'alì Móabu ono lakfuta unu. Unu kpuchinua ayi t'onye mgbugbu-madzù ono be egbushi ayi.

"Onye mkpamèhu ono ta anòhekwa; onye mmebyi ono agvu; onye ono, anòduje eme madzù kpakpawowo ono a-chihu. ⁵ O bu teke ono bè Nchileke e-koshi n-yemobu iya; woru onye ono, evudoshije ike l'iphe o kfuru ono; mbù onye ono, shi l'ònu-ulo Dévidi

ono ye t'ò büru eze; mbü onye bụ: o -kpee ikpe; yò büru ikpe, dü maa bẹ ọo-nòdu ekpe. Iphe larù l'òdobe ẹka ndoo b'ẹ t'ò padù ẹka lanù."

⁶ Ayi nùwaru ẹge ndu Móabu ekutabe onwẹphe ekuku. Ayi nùkwaruphu ẹge ephẹ anyatabe ndù; büru ọ-ka-onwẹphe-mma-l'ẹnya; l'eme madzù iphe-iphere. Obenu lẹ nsasa, ephẹ asa bükwa iphe iphoro.

⁷ Ọo ya bụ tẹ ndu Móabu kwaa ẹkwa. T'onnyemanye ọbule kwaa ẹkwa Móabu kwashi iya ike. Unu kwashija ẹkwa ike; tsoo aphù ẹhu ndu Kíru-Harẹsetu. Unu gua aphù iya; kẹ l'e tsuwaru iya pyaapya. ⁸ Ẹgu mkpukpu Hẹshibonu bẹ iphe a kọru iya nwukotawaru kpaa. Oshi vayinu, a kọru lẹ mkpukpu Sibuma nwukwaruphu kpaa. Ndu achitsua mbakeshi bẹ dzowaru ọkpobe oshi vayinu, nọ iya nù pyaapya; mbü vayinu, shi ajajẹ jarutsua mkpukpu Jáza; mbü jaa tsowaruru uzo echi-ẹgu. Ẹkali iya jakashitsuaru rua eze ẹnyimu. ⁹ Ya ndono; mbẹdua arakwaphu ẹkwa ẹge ono, ndu Jáza ara ono. Mu arakwaphu ẹkwa oshi vayinu ndu Sibuma. Unubẹ ndu Hẹshibonu; unubẹ ndu Eleyale; mu gudeekwa ẹnya-mini aghù unu ẹhu; kẹ l'ẹswa, unu eeteje teke iphe unu, meberu l'alì chashiru; yẹ ọphu unu eteje teke unu akpata iphe unu meberu l'alì bẹ buhuwaru nù. ¹⁰ Ẹhu-otso-ẹna; mẹ ote ẹswa b'a nafuwaru ẹgu ono, a kọru oshi-omi ono. Too nwehedu onye agujekwadu egvu; ọphu a tujehedu okokooko lẹ ngbo vayinu; ọphu ọ dūhedu onye anọdujekwadu l'ẹke aanọduje akù iya mụ l'akù mẹ. Kẹle mu buchiwaru okokooko ono, e shi anọduje l'ẹke ono atù ono. ¹¹ Mu akwa ẹkwa ẹhu ndu Móabu; mbü l'okpoma azù mu uzu l'ò bụ onye akpọ ogumogu. Ime obu mu l'anwu hemuhemu l'okfu ẹhu ndu Kíru-Harẹsetu. ¹² Ndu Móabu -nòdu l'ẹke ephẹ agwajẹ iphe; bulephu ike bẹ ephẹ eme t'ò ka ephẹ agvugvu. Mbü teke ono, ephẹ eje l'agwa ephẹ je iya agwagwa bụ kẹ mmanu bẹ ephẹ eme.

¹³ Ono bụ iphe Ojejoje kfuhawaru l'okfu-ẹhu ndu Móabu. ¹⁴ Obenu lẹ nta-a; bẹ Ojejoje sùru: "L'ò kwa afa ẹto b'ò phòduru; mbü l'a guakwaru ndu Móabu afa l'ò bụ onye, e buru ozi. Afa ẹto b'ò phòduru ùgvù ono, alì ndu Móabu dü ono; mẹ igwe ọha ono, bu iya nù ono abukotaru ndu ẹ ta gubedu iphe. Nwa ndu a-phòdu nù a-ha nwanshi; ọvo taa nọ ephẹ."

17

Okfu-ẹhu ndu Damásukọsu;

mẹ kẹ ndu Ízurelu

¹ Ọwaa bụ iphe Ojejoje kfuru l'ẹhu ndu Damásukọsu: "Unu leduduphu; lẹ Damásukọsu e-mekochakwa bụ-buhuru mkpukpu. Oo-mekochaa büru bụ ikpọzu. ² Iphe bụ ndu, butsia l'iphe bụ mkpukpu, nọ iya nù e-mekocha-a gbakashihu. Yò ghoshia ẹke aturu yele egbu a-nòdu adoje ọdu; tọ dü onye eye ephẹ egvu. ³ Ẹke ono, bụ a-gbabe-a-dzuru l'alì Ífuremu ono emekochaa phuhu. Ọphu ndu Damásukọsu enwehedu eze, achì ephẹ. Ọ bụ ẹge ee-me ndu Ízurelu iphe-iphere bükwaphu ẹge ee-me ndu Áramu. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono."

⁴ "O -rua teke ono bẹ ugvu, Jékọpu a-rushihu. Ọkpóroko ono, ọ daru ono awufu. ⁵ Ízurelu a-dù l'ò bụ ẹge-a onye akpata iphe l'ẹke a kọru akpe anọduje egbushi akpe, vudo evudo, gude ẹka iya awoshi iya awoshi. Yò dulephu l'ò bụ onye akpa mkpakwa ọjiko iphe mishiuru lẹ nsuda Réfa. ⁶ Obenu lẹ mkpakwa iya a-phòdu iya-a. Ọo-dukwaphu l'ẹke e chikoshiru akpuru oshi-olivú; yò phòduwa nwẹbo; m'ò bụ ẹto l'ẹkali iya ọphu nọ l'ọnungonu iya; phòdukwaphu ẹno; m'ò bụ ise l'ẹkali iya, mishiuru ike. Ọ bụ iphe Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurelu kfuru ndono."

⁷ O -rua mbọku ono bẹ madzù a-gharu onye meru iya nù ifu. Mbü ẹnya ephẹ a-bya anọdukota l'ẹke onye nsọ kẹ ndu Ízurelu nọ. ⁸ Ẹphẹ ta aghahedu ẹnya-ngwẹja nte ephẹ ifu; mbü iphe bụ ephẹ gude ẹka ephẹ mee. Ẹphẹ ta gubẹhe itso Ashera iphe yele ẹnya-ngwẹja insensu, bụ iphe ephẹ gude ẹka ephẹ mee iphe.

⁹ O -rua mbọku ono bẹ mkpukpu ephẹ, a kpushiru ike, ephẹ gude okfu ndu Ízurelu kwafu a-dù l'ò bụ ọkpú-ufu, ẹkfukala phù-chiru; ẹgbudu erichia ya. Ẹkemeke ọbule a-chiko daburu ochobo.

¹⁰ Ishi iya bụ l'unu zahawaru Nchileke, bụ iya dzọru unu ono. Unu ta nyata onye ono, bụ Agbara-Mkpuma; bya aburu onye meru unu; unu eshihu ike ono. Ọo ya kparu iphe ẹ to nwedu m'ò -ruhuru; unu kua akpuru oshi, bụ iya kakọta mma; m'ò bụ dzashia oshi vayinu, unu dzetaru lẹ mkpukpu ọdo; ¹¹ mbü m'ò -ruhuru; unu mee t'ò wata evuvu mbọku, unu kuru iya; o be l'utsu iya; yò wata ọtsu igu; iphe a kparatu iya ta dukwa iphe ọo-bù l'oge iphe-eme; mẹ l'oge ẹhu-ọhu-oku, ẹ-ta aladu alala.

Aalù ndu mbakeshi

¹² Iphe bu mbakeshi tũko ede ekiri; l'ede ekiri l'ò bu eze-enyim. Ndiþhe l'ede ekiri; l'ò bu oþoku eze mini! ¹³ Iphe bu mbakeshi ede ekiri l'ò bu utso eze mini. O bu le teke Nchileke baru eþhe mba; be eþhe a-gba oþo; gbatehu agbatehu. Ee-ruta eþhe ege pherephere erutaje eþwa, no l'ugvu; mbu ege ono, udzudzu oku-maa agbaje teke oku-maa adzu ono. ¹⁴ O -be l'urenyashi; iphe eye egvu aburu pherekete. Nchi -bya aboþu; be eþhe wufuwarunu. O bu ege o du ndu ono, alu ayi alulu ono ndono; mbu o bu ege o-tsakfu ndu ono, egwo iphe ayi ono.

18

Okfu-ehu ndu Kushi

¹ Nsho nggube alu ono, aanu ephuphu iphe ephetsua l'iku enyimu Kushi ono; ² mbu unube ndu ezije ndu ozi unu; eþhe egude ugbo-èji daghaa mini tugbua. Mbu unube ndu ozi okpa-egwa; unu jekfunu ndu ono, hatsua l'eli, akpo-ehu akwoþsua muru ono! Unu jekfu ndu ono, aatsu egvu l'eke no ntse me l'eke teru enya; mbu oha-ntsũ, eme ehuka; mbu mbakeshi ono, eze enyimu no-buhutsuaru ono!

³ Unube unwu eliphe; mbu unube ndu bu le mgboko-a; unu lenu! E -wolilephu iphe-ohubama imeli l'eli ugvu be unu a-phu iya-a. E -gbulephu upyoku be unu a-nu iya-a. ⁴ Owaa iphe Ojejoje kfuru mu: "Le ya a-noðukpelephu ngguingguji; noðu l'eke ya bu; tufu enya ele ege swerisweri okpomoku aduje le jaajaa eswe; m'o bu ege ono, urukpu, adaje iji l'oge onanwu ono; ⁵ ke l'ege-a; a -bya oru l'o-kpa-ji; teke igu iphe rishihukotawaru; iphe ono, shi buru okoko ono abuwaru nebyi iphe chawaru k'awota. O bu teke ono be e-gude nwa mma, eegudeje akwacha oshi gbushikota oshi ono; mbu gbutsushikota iya; chifu ekali iya, jaru ajaja; ⁶ O bu teke ono; be aa-tũko eþhe; haaru unwenu, eri anu ibe eþhe, butsia l'ugvu; mbu paru eþhe haaru ejo anu egbudu. Eþhe egude eþhe kpa nri l'okochi; gude eþhe gbaa aji l'oge winta."

⁷ O bu teke ono be aa-wata ogwotaru Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike iphe. Yo buru ndu a-noðu ewotaru iya iphe obu bu ndu ono, hatsua l'eli; l'akwoþsua murumuru ono; mbu ndu ono, aatsu egvu l'eke du ntse me l'eka teru enya ono; ndu oha-ntsũ, eme ehuka; mbu oha, enyimu no-buhutsuaru. Iphe-oma obu be ee-gwotakota bya le Ugvu Zayonu, bu iya bu eke aanouje akpoku Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike.

19

Aphũ ehu ndu Ijiputu

¹ Owaa aphũ, a phuru l'ehu ndu Ijiputu:

Unu lenu! Ojejoje nokwa l'urukpu, agba warawara l'agba abya Ijiputu. Agwa ndu Ijiputu l'anma kpakpakpa l'ifu iya. Meji e-rushihu ndu Ijiputu. ² "Mu a-kpali ndu Ijiputu t'ephe tsoje ndu Ijiputu ibe eþhe okfu; k'ophu unwunne a-noðu etso unwunne eþhe ogu. Obutobu etso obutobu iya ogu. Mkpukpu etso mkpukpu ibe iya ogu. Al-eze etso al-eze ibe iya ogu. ³ Meji a-tofu ndu Ijiputu. Eþhe -chitsua idzu iphe eþhe e-me; mu emee ya; yo t'o buru arakatatsũ. Eþhe e-je nte njita; je l'aji t'ephe kpata maa ishi. Eþhe e-je le ntuswa; jekwaphu ndu gbaru ogbo maa njita. ⁴ Mu e-nwuru ndu Ijiputu nu onye a-noðu ewe eþhe ishi eþiriba. Onye a-noðu achũ eþhe bu eze, enya eke oku." O bu iphe o kfuru; mbu Nnajiufu, bu Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ndono.

⁵ Enyimu Nanyi lu a-tashihu. Nggele, tsogbaaru laa ya atashihu; kpoþshihukota nku.

⁶ Mini, awutsua l'oswara iya a-noðu eshi rongu. Nggele, noþsua le Ijiputu a-noðu ala alala eje jeye yo tahu kpa mu. Aswara; mee eji eji achiko nwushihukota; ⁷ mekwaphu ewu me oshi, fushiru l'iku Enyimu Nanyi lu; mbu l'onu-enyimu ono. Iphe a koro akoko l'iku Enyimu Nanyi lu ono a-dukota kpangu kpangu kpangu; phekashihu; ta aphuhe iya. ⁸ Ndu egbu ema a-tsu ude; gua itsoritso. Iphe bukpo ndu atuje ikokoro le Enyimu Nanyi lu; me ndu atuje ntofu le mini a-chiko a-lakota kparakpara. ⁹ Ndu egudeje owu ocha akpa iphe; ta amahedu iphe eþhe e-me ememe. Ndu ekwe okpobe ekwa ocha be uzo e-chihu. ¹⁰ Ndu bu eþhe gude alu ndu Ijiputu be e-gwe rakaraka. Iphe bukpo ndu e buje ozi be aphũ a-bya.

¹¹ Ndu bu ishi le mkpukpu Zowanu bukota ndu eswe. Ndu maru iphe bu ndu anouje akpo-ziru Fero uzo l'akpo-zijeru iya uzo onye eswe. ?Nanu ege unu e-shi su Fero: "Mbedua yikwa le ndibe ngu ndu ophu maru iphe. Mu aburu nwa eze ndu ndiche."

¹² Mbu; ?bu awe be ndibe unu ndu maru iphe no nta-a? T'ephe koshinu unu iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike chi-buwaru l'iya e-me ndu Ijiputu. ¹³ Ndu bu ishi le Zowanu bukotawa ndu eswe. Ndu bu ishi le Memufisu b'e mekotawaru iphuruphuru-nya nu.

Ndu, bu itso, gude ɔlo lɛ ndibe ephe bɛ dusweshiwaru ndu Íjiputu ɔzo. ¹⁴ Ojejoje wowaru ume, achije ɛnyanji chiru ye ephe l'ɛhu. Ephe mewaru; ndu Íjiputu atsokota bɛbebe l'iphemiphe ɔbule, ephe ememe; mbu ege ono, onye nguru mee anɔduje atso bɛbebe l'ɛke ɔ gbɔshiru egebo ono; ¹⁵ k'ɔphu bu l'ɛ tɔ dudu iphe ndu Íjiputu a-dukwadu ike ememe. Ndu ɔphu bu ndu ishi; mɛ ndu ɔkpa; te nweɔu onye a-dukwadu ike oyeru ephe ɛka. Oke amadu phe; mɛ ndu k'unwu ogbee te eyegheduru ephe ɛka.

Ndu Íjiputu a-baru Ojejoje ɛja

¹⁶ Mbɔku ono; bɛ ndu Íjiputu a-du l'ɔ bu unwanyi. Ephe anmahukota ruuruu; l'ɛke ephe atsu egvu; kɛ ɛka Ojejoje, bu ɔkaribe-Kakɔta-Ike haliru. ¹⁷ Alɔ ndu Júda aburu iphe ee-gudeje eye ndu Íjiputu egvu. Onye -nuru eke e kuru epa ndu Júda bɛ egvu a-bya l'ɛhu; l'okfu iphe Ojejoje, bu ɔkaribe-Kakɔta-Ike arukoru ephe.

¹⁸ Mbɔku ono bɛ mkpukpu ise l'alɔ ndu Íjiputu a-wata okfu okfu-alɔ ndu Kɛnanu. Ephe eria nte l'ephe a-nɔdu Ojejoje, bu ɔkaribe-Kakɔta-Ike l'ɛka. Mkpukpu ono bɛ nanu a-nɔdu aza "Mkpukpu ɔ-la-l'iyi."

¹⁹ Mbɔku ono bɛ ee-meta ɛnya-ngweja Ojejoje l'echi alɔ ndu Íjiputu. L'aakpua iphe ee-gude anyata Ojejoje akpukpu dobe l'ɔkɛ-alɔ iya. ²⁰ ɔo-buru iphe-ɔhubama mɛ iphe-ekebe, nɔduru Ojejoje, bu ɔkaribe-Kakɔta-Ike l'alɔ ndu Íjiputu. Teke ephe chiru mkpu; raku Ojejoje l'okfu ndu akpa ephe ehu bɛ oo-yefua onye a-dzɔ ephe; mbu onye a-gbataru ephe. Onye ono a-bya adzɔfu ephe. ²¹ Tɔ du ya bu; Ojejoje e-me tɛ ndu Íjiputu maru iya. ɔ bu mbɔku ono bɛ ephe a-mareta Ojejoje amareta. Ephe e-gude anu ye le nri gude bya agwaa Ojejoje. Ephe erifu nte l'ɔwaa iphe ephe e-meru Ojejoje ndo-ɔ; ephe emeeru iya ɛya. ²² Ojejoje e-gude iphe-ememe; jekfube ndu Íjiputu. Teke e metsuaru; yɔ byakwaphu bya emee ephe; t'ephe korohu. Ephe a-lakfuta Ojejoje; yɔ ngaberu ephe nchi l'aroro, ephe arɔ iya; mee t'ephe korohu.

²³ Mbɔku ono bɛ oje-mbeke e-shi Íjiputu jerua Asiriya. Ndu Asiriya ejelaha Íjiputu. Ndu Íjiputu ejelaha Asiriya. Ndu Íjiputu ephe lɛ ndu Asiriya atugbabe balaharu Ojejoje ɛja. ²⁴ Lɛ mbɔku ono bɛ bu ndu Ízurelu a-buru ndu k'eto mɛ a gua Íjiputu ye le Asiriya, bu ndu a-buru iphe-oma lɛ mgboko. ²⁵ Ojejoje, bu ɔkaribe-Kakɔta-Ike a-goru ephe onu; su: "T'onu-oma buru kɛ Íjiputu, bu ndibe mu ye le Asiriya, bu ndu mu gude ɛka mu mee; mɛ ndu Ízurelu, bu ndu bu oke mu."

20

*Àphù ɛhu ndu Íjiputu;
mɛ ndu Kúshi*

¹ L'afa eze ndu Asiriya; mbu Sagonu ziru onye ishi soja iya t'o jeru ndu Asurelu ɔgu; luta iya; ² bɛ Ojejoje gude Azáya Emožu kfua okfu. Iphe ɔ kfuru aburu: "Yefu uwe-aphu ono, i yeru ono; nggu eyefu akpɔka ono, i yeru ono!" Yo yefu iya; gbaru ɛhu ɔtu; gbaru ɔkpa ɔtu l'aghaphe. ³ Tɔ du iya bu; Ojejoje asu: "ɔ bu ege ono, nwozi mu, bu Azáya gba ɛhu ɔtu; gbaru ɔkpa ɔtu ghaphee afa ɛto ono; yɔ buru iphe-ɔhubama ye le iphe du biribiri, e meru ndu Íjiputu ye le ndu Kúshi ono; ⁴ bu ege eze ndu Asiriya a-kpu ndu Íjiputu ye le ndu Kúshi lɛ ndzu; yeshia ephe uwe; gbabɛ ephe ɔkpa ɔtu kpuru ephe lasha; nwata mɛ ɔgurennya; ike e-ghekotaru ephe onu t'ɔ buru iphe ee-gude mee ndu Íjiputu iphe-iphere. ⁵ Ndu tukoberu ndu Kúshi ishi; bya egude ndu Íjiputu eku onwephe bɛ egvu e-gude; iphere aburu nk'ephe. ⁶ Mbɔku ono bɛ ndu bu l'iku eze ɛnyimu-a a-su: "Unu phududuphu iphe meru ndu ono, ayi shi tókòbe ishi ono; mbu ndu ono, ayi shi gbaru obu yeru l'ɔ ephe a-gbaaru ayi mkpu; dzɔo ayi l'ɛka eze ndu Asiriya! ?Nta-a; nanu ege ayi e-shi nahu?" "

21

Àphù ɛhu ndu Bábyilonu

¹ ɔwaa àphù, a phuru k'echi-ɛgu ono, nɔ l'uzo eze ɛnyimu ono: ɔ bu ege ɔku-maa anma nswoko shi l'echi-ɛgu ɔzo ɔhuda bu ege oo-shi l'echi-ɛgu ono, eye egvu tu unu ghirimu. ² E shiwa l'àphù; koshi mu iphe anyi ishi ɛdzu. Mu phuru nwoderu-oye; yoo duphushi madzu; phua onye mgbugbu-madzu; yoo gbushi madzu.

Unubɛ ndu Èlamu; unu je alua ɔgu! Unubɛ ndu Midiya; unu kephee ndu ɔhogu unu ekephe! L'ude ono, ephe meru; ndiphe tsua ono l'ɔ ha bɛ Nchileke mewaru; ɔ buwa kperengu. ³ Iphe-a emee; ɛhu aghashihu mu. ɛhu aphukota mu uphu l'ɔ bu nwanyi,

ime eme. Iphe mu n̄uru meru; mu at̄solahaa b̄ebebe. Mu kp̄oru beru l̄e mu n̄uru iya. ⁴ Meji akfulahaa mu gbudungu gbudungu. Egvu, mu at̄s̄u emee; ̄ehu anmalaha mu anmanma. Nchi-ejihi, mu shi akp̄o ̄enwa iya-a ab̄uwarunu iphe anyi mu ishi ̄ed̄zu.

⁵ L'aph̄u ono b'a kwashiru nri; bya at̄s̄aa ukpo; ndu ̄ebye ̄an̄o ya. ̄Ephe an̄odu iya; l'eri; l'anḡu. A n̄onyaa; a b̄uru: "Unu w̄u-lihu; unub̄e ndu ishi soja; unu t̄a man̄u l'iphe unu gude ezeru ogu!"

⁶ Qwaa iphe Nnajiufu kfuru mu: "Duru onye nche ye t'o che nche! T'onye ono dojekwa iphe o phuru! ⁷ Teke o phujeru ndu agba inya; gbatsua ya agbagba; m̄e ndu agba nkakfu-igara; m̄e ndu agba inya-ivu; t'o rukota ̄ehu; mb̄u t'o rukota ̄ehu ōhuma."

⁸ T̄o d̄u iya b̄u; onye nche ono echia mkpu; s̄u: "Onye nwe mu n̄u; mb̄oku-mb̄oku b̄e mu a-n̄oduje l'ulo-eli nche-a. Mb̄u l'enyashi mb̄oku-mb̄oku b̄e mu an̄oduje nche l'̄eke, a suru t̄e mu n̄odu. ⁹ Lekpoduaphu; a d̄u l'igwe awu abya. ̄Ephe n̄otsua l'in̄ya, a gbaru njigba ̄ebo ̄ebo. Yo s̄u l̄e ndu B̄abyilonu daakwaru! B̄abyilonu daakwaru! Ege ono; b̄e iphe b̄u agwa mkp̄ukpu ono l'o ha; mb̄u iya b̄u nchi ̄ephe dakashiwaru nan̄u nan̄u l'al̄i." ¹⁰ Unub̄e ndu ̄izurelu, b̄u ndu nke mu, e tsuwaru unu l'o b̄u onye etsu witu. Obenu l'iphe mu ekfuru unu bukwa iphe mu n̄uru l'onu Ojejoje, b̄u Okaribe-Kak̄ota-Ike; mb̄u l'onu Nchileke k̄e ndu ̄izurelu.

Okfu ̄ehu ndu ̄Ed̄omu

¹¹ Qwaa aph̄u, aaphuru ndu Duma.

O nwekwaru onye n̄o l'al̄i S̄eyi eku mu oku; s̄u: "Onye nche; ?nan̄u ̄ege abal̄i beru? Onye nche; ?nan̄u ̄ege abal̄i beru?"

¹² Onye nche ono as̄u mu: "Nchi ab̄ohuakwa; ōbule ̄enyashi a-byakwa ōdo. O -b̄uru l'unu akpata ishi; unu kpata ishi. Unu emee lata az̄u ōdo."

Aph̄u ̄ehu ndu Arabu

¹³ Qwaa ozi, Nchileke ziru l'̄ehu ndu Ar̄ebiya.

Unub̄e ndu ije, shi l'al̄i ndu Dedanu; unu je akuru l'oswa ndu Ar̄ebiya. ¹⁴ Unu kutakwa mini, unu a-n̄u ndu mini aḡu; unub̄e ndu ōphu bu l'al̄i T̄ema! Unu wotakwa nri bya an̄u ndu agba ōso ogu! ¹⁵ Ndu ono b̄e b̄u ndu agbalaru ogu-mbeke; mb̄u ndu, a gbalaru mma, a m̄ifutaru am̄ifuta; ̄ephe agbalaru akfu, e kweru ekwekwe; mb̄u ̄ephe agbalaa l'̄eke ogu n̄wuru ōku.

¹⁶ Qwaa iphe Nnajiufu kfuru mu ndo-o: "A guakwaru ndu K̄eda afa ogu l'o b̄u onye e buru ozi ebubu. O ph̄oduru afa lan̄u nta-a; iphe b̄u uḡv̄u ono, ndu K̄eda shi nweru ono agv̄u. ¹⁷ Nwa ndu a-ph̄odu n̄u l̄e ndu agbaj̄e akfu; mb̄u ndu ike d̄u l̄e ndu K̄eda ta abah̄edu ishi. O kwa Ojejoje kfuru iya; mb̄u Nchileke k̄e ndu ̄izurelu."

22

Ozi ̄ehu ndu Jerúsalemu

¹ Qwaa b̄u aph̄u, a phuru Ns̄uda Ophulanya ono:

?B̄u nḡunu eme ngu nta-a, meru iphe ndibe ngu ch̄iko w̄ufu w̄uba l'okpotsu ulo; ² mb̄u nḡub̄e mkp̄ukpu ono, b̄u utsu adaje iya; b̄uru mkp̄ukpu, agba gharagharagbara; okokooko anaru iya.

Ndibe ngu, e gburu egbugbu ta bukwa ogu-mbeke b'e gude gbushia ̄ephe. Ōphu o b̄udu ogu gbushiru ̄ephe. ³ Ndu ishi ngu l'̄ephe ha ch̄ikowa ye ōkpa l'oso gbalashia. A kpuru ̄ephe l̄e ndz̄u; ōphu e gudedu akfu. Iphe b̄u unub̄e ndu e guderu b'a tugbaberu t̄ukota mkp̄oro; mb̄u unub̄e ndu b̄u: unu gbaa l'unu gbaru; e gudelee unu. ⁴ Oo ya b̄e mu s̄uru: Unu wofu mu ̄enya. Mb̄u ̄ege-a; unu haa mu t̄e mu raa ̄ekwa raghee ya araghe. Unu be erikwaphu l'unu eje mu odu ike l̄e ndibe mu, e gbushikotaru; ⁵ k̄ele Nnajiufu, b̄u Ojejoje; mb̄u Okaribe-Kak̄ota-Ike; b̄e dobekwaru eswe mb̄oku ogba gharagbara; m̄e ōdzo iphe pyaap̄yaa; m̄e n̄ts̄umu-egvu l̄e Ns̄uda Aph̄u. Eswe mb̄oku ono; b̄e eenwukposhi upho-mkpuma; ̄ege ono; b'a n̄odu araku eze ugvu.

⁶ Ndu ̄Elamu byakwa bya ach̄ita ̄ekpa akfu ̄ephe jeshia ogu; bya ach̄ita ndu gude ugbo-in̄ya aluru ̄ephe ogu; m̄e ndu gude in̄ya eje ogu gude jeshia. Ndu K̄iru bya ekpuhaa iphe-mgbochita ̄ephe ghebe onu. ⁷ Ns̄uda unu ōphu katsua mma b̄u iphe jiru iya n̄u b̄u ugbo-in̄ya. E woru ndu gude in̄ya eje ogu yetsua l'obu-edukfu mkp̄ukpu t'̄ephe chee mkp̄ukpu ono nche. ⁸ Iphe gbobutaru al̄i J̄uda b'e wofukotawaru iya.

Yo be mb̄oku ono; unu lelaaha ̄enya ngwa-ogu ono, kuru l'ufu-eze, e meru l'oshi sida, shi l'oswa, n̄o l'ugv̄u Lébanonu. ⁹ Unu ph̄uwaru l̄e Mkp̄ukpu Dévidi gbaru oru igweligwe. Unu ekua mini, n̄o l'uzo ōhali s̄ushia. ¹⁰ Unu bya agua ulo, n̄otsua l̄e Jerúsalemu ogu; bya aharu ̄ephe nwukposhia gude mee agbarike upho-mkpuma

Jerúsalemu. ¹¹ Unu abya at̄a okpuru l̄e mgbaku upho-mkpuma lab̄u obu; t̄e mini, shi l'akah̄u okpuru ono w̄ubata iya; doru. Ophu unu idghadu enya onye, b̄u iya t̄uru okpuru ono; mb̄u l'unu ta kpad̄u ishi onye ono, b̄u iya ch̄iru idzu ege o-o-d̄u teke, tehakpowaruru enya ono.

¹² T̄o d̄u iya b̄u; o be mb̄oku ono; Nnajiufu; mb̄u Ojejoje, b̄u Okaribe-Kak̄ota-Ike abya ekua unu s̄u t'unu bya araa ekwa gua aph̄u; t'unu kp̄ushia ishi; ch̄ita uwe-aph̄u yee. ¹³ Obenu l'obu; lewaru enya! Ehu at̄sole-ē unu! Unu at̄u okokooko; egbushi eswi; egbushi at̄uru; l'ebiyashi an̄u; l'anḡu m̄eē! Unu -gbeshi unu as̄u: "Unu t'ayi ria; nḡa; echile; ayi anw̄shihuwaru."

¹⁴ Obenu l̄e Ojejoje, b̄u Okaribe-Kak̄ota-Ike mewaru; mu amaru iphe owaa; mb̄u mu egudekpoo nch̄i mu n̄ya ya l'ēke o s̄uru: "L'iphe d̄u eji, unu eme-a b'ē ta byad̄u bya enwefu unu gbururu jeye teke unu a-n̄o-bebe. Ono iphe Nnajiufu, b̄u Ojejoje; b̄uru Okaribe-Kak̄ota-Ike ekfu ndono."

Aal̄o Shebuna ēka l̄e nch̄i

¹⁵ Owaa iphe Nnajiufu, b̄u Ojejoje; b̄uru Okaribe-Kak̄ota-Ike kfuru. O s̄uru ege-a: "T̄ugbua je aji nwozi ono; mb̄u Shebuna, b̄u iya b̄e eswije ufu-eze ono: ¹⁶ ?B̄u ngunu b̄e iime l'ēke-a. T̄emanu; ?b̄u onye haru ngu t'ī bya at̄a ili, ee-li ngu; mb̄u t'ī hakp̄oshi ili ngu l'edegerede; at̄ubashi ēke ji-n̄oduje t̄uta ume l'ime ikelegvu. ¹⁷ Maru amaru; l̄e Ojejoje abyaakwa ngu t'ō z̄uta ngu tufaa; mb̄u nggube onye ono, b̄u ndaji-nggara ono. ¹⁸ Oo-we ngu kperekpere l'ō b̄u b̄olu weba ngu l'eze mkp̄ukpu. Ȳo b̄uru ēke ono; b̄e ji-n̄odu nw̄uhu. Ȳo bukwaruphu l'ēke ono b̄e egiri ugbo-inya ngu ono a-kwash̄i; mb̄u nggube onye ono, b̄u iphe e gude ach̄i ̄lu nnajiufu ngu ochi ono! ¹⁹ Ojejoje a-nafu ngu okwa ngu; chifu ngu l'ēka i n̄o eje ozi.

²⁰ "O -be mb̄oku ono b̄e mu e-ku onye ejeru mu ozi; mb̄u Eliyakimu Hilikaya. ²¹ Mu ach̄ita kpowula kpowula uwe ngu woru yee ya; ch̄ita eriri-ēka ngu webe iya mgburumburu; woru ike, i shi nweru n̄u iya. O b̄u iya a-b̄uru nna ndu bu ndu Jerúsalemu; m̄e ndu onu-ulo Júda. ²² Ȳo b̄uru iya b̄e mu e-ye igodo onu-ulo Dévidi l'ēka; o -guhaa Ẅzo ghebe onu; b'ē too nwedu madz̄u nwigbaleke-oma byaru bya aguchi iya n̄u. Teke o gu-chikwanuru Ẅzo; b'ē t̄o d̄udu onye byaru byaru bya aguha iya n̄u. ²³ Mu e-me iya t'ō nguru anguru l'ō b̄u nggu, a kpoberu kp̄o-mia ya akp̄o-mi. Ee-gude okfu ehu iya akwab̄e ndibe nna iya ugvu.

²⁴ "Iphe b̄u ivu ehu ndibe nna iya b̄e a-n̄okota iya l'ishi; mb̄u ivu ehu ndu awa nna iya ph̄e; m̄e k̄e ndu ab̄ubu ephe. Iphe b̄u iphe ̄lu ndu ophu enya k'ola ali; mb̄u okoro; m̄e itoshi b̄u iya b'ō n̄okota l'ēka." ²⁵ Ojejoje, b̄u Okaribe-Kak̄ota-Ike s̄uru: "L̄e mb̄oku ono b̄e nggu ono, e shi kp̄obe kp̄o-mia akp̄o-mi ono a-kp̄ofu; daa. Ivu ono, e shi bo iya ab̄uru gwo. Ono b̄u olu Ojejoje."

23

Ozi ehu ndu Táya

¹ Owaa ozi, e zituru ndu Táya:

Unu rashia ekwa ike; unub̄e ugbo-mini Tashishi; kele mkp̄ukpu Táya b'e mebyishiwaru. Nta-a ta d̄uhedu ̄lu, n̄o iya n̄u. Ophu o d̄uhedu odu ugbo-mini, n̄o iya n̄u. Eke e shiru bya emee t'ēphe maru b̄u l'al̄i Sáyipuros̄u. ² Unu dakwaa ash̄i; unub̄e ndu ikfuli; m̄e unub̄e ndu Sayidonu, agba ikike ngh̄o; mb̄u unub̄e ndu, ndu akpa l̄e mini mewaru unu ab̄uru ubabanyi. ³ Iphe ak̄uje ak̄uku, sh̄i l̄e mkp̄ukpu Shih̄o b'e shije l'eze mini, n̄otsuanu vuturu unu; jeye l'ophu a kotaru l'iku Enyimu Náyīlu. Unu eshi ege ono b̄uru ēke mbakeshi az̄ukota aswa.

⁴ T'iphere d̄uru nggube mkp̄ukpu Sayidonu; mb̄u nggubedua, onye b̄u agb̄uranyi eze enyimu; k̄e l'eze enyimu kfuwaru s̄u l'ime te mebukwaa ya; ophu ya 'am̄ubua nwa. Ya te ehfutabukwaa nwata nwoke; ophu ya 'ehfutabukwaa nwata nwanyi.

⁵ Teke iphe m̄urunu ruleruphu Ijiputu b̄e aph̄u e-ri ephe ehu l'iphe ono, meru l̄e Táya.

⁶ Unu dafu Tashishi! Unu raa ekwa rashia ya ike; unub̄e ndu ikfuli! ⁷ ?B̄u mkp̄ukpu-a b̄e unu shi an̄oduje at̄u okokooko-a? Mb̄u akah̄u mkp̄ukpu ndiche ono; mb̄u mkp̄ukpu ono, ndu shi iya n̄u lageeru ote-enya je eburu ono. ⁸ ?B̄u onye kebekpo ch̄iaru Táya ejo idzu owaa? Mb̄u mkp̄ukpu ono, ekpubeje ndu odo okpu-eze ono; mkp̄ukpu, ndu agba oke ngh̄o l'ime iya bukota ndu ishi ndu ishi; mb̄u mkp̄ukpu, ndu agba iya ngh̄o bukota ndu a kwab̄e ugvu l̄e mgboko kpamu. ⁹ O kwa Ojejoje, b̄u Okaribe-Kak̄ota-Ike b̄e ch̄iru idzu ege ya e-me iya. Iphe kparu iphe o ch̄iru idzu ono b̄u t'o mee t'ekuku ephe eku onw̄ephe l'iphe biribiri, ephe meru b̄uru kperengu; m̄e t'o mee ogenyi ephe iphe-iphere.

¹⁰ Unu gbasaa ēka k̄o ali unu l'ō b̄u ēke utso Enyimu Náyīlu byaru; unub̄e ndu Tashishi! K̄e l'ē to nwehedu onye an̄o-chikwadu unu Ẅzo odo. ¹¹ Ojejoje mab̄eru eze

enyimu éka; bya emee t'ali-eze, nonu nmakota jijiji. O tɔwaru ekemu sɔ l'ò bɔ iphe ee-me ndu Kénanu ndò-ò; mbɔ t'a chiko iphe bukpo éke e meru; yò buru okpo-mgbinyiku, nò iya nù mebyishikota. ¹² O kfulu; sɔ: “Unu ba atɔhekwa okokooko ɔdo; unubè ndu Sayidonu; mbɔ unubè ndu ɔphu e gweru ujimu nta-a! Unu wu-lihu; wufu azu iya ɔphu jeshia Sáyipurusu; ɔbe; unu -jerukponu éke ono; bɛ unu te egbe aphukpokwanu éke unu a-nòdu tuta ume.”

¹³ Unu leduduphu ali ndu Bábyilonu; mbɔ ndu ono, ɛ-ta dudu iphe ephe bɔ nta-a ono! Ndu Asiriya mewaru iya; yò buru éke unwu anɔ, shi l'echi-egu abyajè bya adoru. Ephe tsoru iya ɔgu; bya eworu ulo, a kpu-shitsuaru ike, nò iya nù kukposhia; mee ya; yò daburu ochobo.

¹⁴ Unu raa ékwa rashia ya ike; ugbo-mini Tashishi; kè l'èke ono, shi buru agbarike unu ono bɛ buwa kpurupyata.

¹⁵ O -rua teke ono bɛ aa-zaha mkpukpu Táya nòo ukporo afa ɛto l'afa iri, bɔ iya bɔ iphe eze anòje l'okwa eze iya. Ukporo afa ɛto l'afa iri ono swetsua bɛ ɔo-muru ndu Táya l'ò bɔ egvu ono, ndu agba okpara aguje ono, sɔru:

¹⁶ “Gude ogumogu jephee
mkpukpu mgburumgburu;
nggube nwanyi okpara,
a zaharu azaha!
Kpoo ogumogu ɔbu ohuma;
nggu agua egvu l'igwe;
k'ophu aa-nyata ngu ɔdo.”

¹⁷ Ukporo afa ɛto l'afa iri ono -swetsua bɛ Ojejeje a-kpakfuta ndu Táya. Ephe alaphu azu l'iphe ono, riwaru ephe ishi ono; bɔ iya bɔ ɔgba okpara. Yò buru ndu ephe l'iya a-nòdu eme iya bɔ ali-eze ali-eze, nokota l'eliphe. ¹⁸ Obenu l'iphe oo-rita; mè ugwo, aa-kfu iya a-bukotaru iphe ee-doberu Ojejeje. ɛ tɔ dobedu iya l'oba; ɔphu ɔ dudu éke ɔochikobe iya. Uru, gbaru iya nù a-nòdu alaru ndu bu l'ifu Ojejeje, ephe e-gude akpa nri; gude iya l'anma uwe; mbɔ nweru iya k'etsutsu.

24

Ikpe éhu ndiphe l'ophu

¹ Lenu! Ojejeje abyakwa ome mgboko tɛ egbara kfua ya; mbɔ mee ya t'ò daburu ochobo. Oo-mebyishi ifu iya; chikashia ndu bu iya nù. ² Yò buru ege e meru onye bɛ ee-me onye! Ege e meru ndu agwajè iphe bɔ ege ee-me madzú mmanu. Ege e meru ohu bɛ ee-me onye gbaru iya nù. Ege e meru nwanyi, nwe ulo bɛ ee-me nwamgboko, ejeru iya ozi. Ege e meru onye ere erere bɔ ege ee-me onye azu azuzu. Ege e meru onye ji ugwo bɛ ee-me onye jeru iya éya ejeje. Ege e meru onye ji ugwo ejiji bɛ ee-me onye jeru ugwo ejeje. ³ Mgboko bɛ ee-me t'ò dabukotakporu iphoro; mbɔ mebyishikotakpoo ya l'ò ha. O kwa Ojejeje kfulu okfu-a.

⁴ Elikoro kparam agbanwushihu; nwua kpa. Mgboko l'ò ha ayo-kahu; nwua kpa. Iphe bɔ ndu aanu epha ephe lè mgboko atakirihu atakirihu. ⁵ O kwa ndu nò lè mgboko farushiru mgboko; kè l'ephe jikaru ome iphe ekemu kfulu; mbɔ a dakaru iphe a turu lè ekemu; bya emebia ɔgba-ndzu, a gbaru tɔ nò gbururu jeye lè gbururu. ⁶ O bɔ iya kparu iphe mgboko yèlè onu, a turu iya eme; buru iya meru iphe ndu bu iya nù vu onwu iya; buru iya kparu iphe ndu bu lè mgboko gude gvube gvube. Nwa ndu phoduru ta bahè ishi. ⁷ Mèe ɔphungu atashihu. Oshi vayinu anwukota kpa. Iphe bɔ ndu eme rigbariga atslaha ude. ⁸ Oda nkwa ono, ephe akɔ ono, atso ntumatu ono buwa kperengu. Gwogwogwo, ndu eri iphe ada bɛ buwa kengu. Ogumogu ono, shi atso ɛtu ono aburu kperengu. ⁹ Nta-a bɛ ephe ta agujehedu egvu-mèe teke ephe angu mèe. Mèe, eme l'ènya gbe atsowa nù ephe ile l'onu. ¹⁰ Mkpukpu ɔ-la-l'iyi ono dabuwaru ochobo. Ulo onyemonye b'a guchishitsuaru agu-chishi t'è b'ò dɔ onye a-bahu iya nù. ¹¹ Ephe wushiru l'esu-uzo l'echi mkpu t'a nù ephe mèe. Éhu-otso-èna buwa tsutokongu; to nwe éke e tekwadu eswa lè mgboko. ¹² Mkpukpu ono abuwaru-a iphe a haru; yò daburu iphoro. E woru ɔgu-nggamgbo, e yeru iya chikashia. ¹³ O bɔ ege ono bɛ ɔo-dù lè mgboko l'iphe bɔ mbakeshi l'ò bɔ oshi olivu b'a nmaru iyakayika; m'ò bukwanu ege aakpajè mkpakwa akpuru vayinu teke a woebetsuaru vayinu.

¹⁴ Ephe e-mekochaa tɔa uzu; mbɔ tɔa okokooko. Ephe eshiru l'uzo enyanwu-ariba kfuta ege Ojejeje habe nshinu. ¹⁵ Oo ya bɔ; tɛ ndu uzu enyanwu-ahata jaa Ojejeje ajaja; mbɔ tɛ ndu eze enyimu gbapheru mgburumgburu tu-lia epha Ojejeje, bɔ Nchileke Ízurelu atɔ-li! ¹⁶ Ayi nɔtsuaru olu egvu, shitsua l'èke mgboko jebetsuaru, a gu; sɔ: “T'a jaa onye ono, doberu éka ndoo ono ajaja!”

Obenu lẹ mbẹdua sūkwanuru: “Mu wụfuakwaru! Mu wụfuakwaru! Nshọgụ mu nshọgụ! Ndu oderu-oye edeekwaru madzụ eye! Ephem gudeekwa edede deru madzụ ye!”¹⁷ Iphe n-yemegvu; mę iduma yẹle ọnya bẹ kwabẹru unu akwabẹru; unubẹ ndu mgboko!¹⁸ Onye nuru ụkporo iphe eye-egvu -jeshia agbala bẹ e-je adalahu lẹ iduma. Onye -nyifutakwanuru l'iduma igbuda bẹ e-je adalahu l'ọnya. Ụzo-mini, nọtsua l'igwe ghekotawaru ọnu; ntọ-l'alị mgboko l'anmakọta jijiji.¹⁹ Mgboro chikpohuwaru. Mbụ lẹ mgboko kpakashihwaru akpakashihu. Mgboro bẹ etengewa etenga.²⁰ Mbụ lẹ mgboko anga anganga l'ọ bụ onye męe guderu. Ọotu kwakakwaka l'ọ bụ ụlo phẹrephere byaru. Mbụ l'iphe dụ eji, o meshiru bẹ ikpe iya nmaru iya nmashia ya ike; k'ophu bụ l'ẹ too gbesighehedu egbeshi ọdo.

²¹ O -rua mbọku ono bẹ Ojejoje a-hụ ndu ojozi-imigwe, mesweshirunu àhùhù l'imigwe; hùkwaaphu ndu eze, nọ lẹ mgboko àhùhù.²² Ee-rukobe ephe l'ẹkalanu l'ọ bụ ndu mkporo, nọ l'ọka mkporo. Aa-tuchishi ephe l'ulo-mkporo. A -nọo mgbamugbamu a bya ahùà ephe àhùhù.²³ Ono bụ teke iphere a-dụ ọnwá; anwụ echibuhu; kele Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike a-buru eze lẹ Ugwu Záyọnu mękwaphu lẹ Jerúsalemu. Ndu bụ ọgurennya mkpukpu a-phụ ọdu-biribiri iya.

25

Egву, eegude etu Ojejoje epha

¹ Nggube Ojejoje;

ọ bụ nggu bụ Nchileke mu.
Mu a-nọdu atụ-li ngu atụ-li;
l'eku epha ngu gude aja njaja.
Kẹ l'i mewaru iphe dụ biribiri.
Ivudoshi ike l'iphe,
ị chịru idzu iya teke ndiche;

² kẹ l'i mewaru mkpukpu ono; yọ buru ikpọzu;
mbụ mee mkpukpu,
a kpụ-pheru ụpho-mkpuma mgburumgburu;
yọ daburu ochobo.
Eke ndu ọhodo kpuru;
yọ buru ọkpo-mgbinyiku;
b'i mewaru; yọ buru ochobo;
ophu a byadụ bya
akpụ-kwazi iya ọdo jeye lẹ gbururu.

³ Ọ bụ iya a-kpata iphe ndu
nweru agburu-ẹhu a-nọdu akwabẹ ngu ugwu.
Iphe, bụ mbakeshi ono,
mkpukpu nọtsua ya nụ;
bukota ndu akirishi ono
awata ọkwabe ugwu.

⁴ Keshinu keshinu;
bụ nggu shi bụtaru
a-gbabe-a-dzuru kẹ ndu ụkpa;
buru nggu bụ
a-gbabe-a-dzuru kẹ ndu
o ribudoru.
Ọ bụ nggu bụ ụlo,
egbobutaje ndu oke phẹrephere apa;
buru nggu bụ àgù onye okpomọku ekpo;
kẹ l'uphere ndu akirishi aduje
l'ọ bụ eke oke phẹrephere,
eme t'ọ nwutsua ụpho-mkpuma.

⁵ Mbụ l'ọ dulephu l'ọ bụ
okpomọku alị eveve.
Ọ bụ nggu emeje
tẹ ndu ọhodo, ada gvugvu da bẹdengu.
Ọ bụ ege agu, shi l'urukpu
abyanyije okpomọku;
bụ ege aabyanyije egvu ndu akirishi agu.

Aji, Ojejoje a-gbaru ndibe iya

⁶ O bu l'eli ugvu-a bẹ Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike e-gude okpobe nri gbaaru iphe bu madzu eswe-iphe; gaaru ephe mee ndiche; mbu shiaru ephe anu, katsukpo me mee katsukpo mma. ⁷ O bu l'eli ugvu-a bẹ oo-nodu mebyishia phulaphula iphe ono, e gude phu-kputatsua iphe bu madzu; mbu ekwa, e gude phu-chia iphe bu mbakeshi ono. ⁸ Oo-me onwu ta nọhe gbururu jeye le gbururu. Mbu le Nnajiufu, bu Nchileke e-fucha onyemone obule enya-mini l'enya. Iphe-iphere ono, e shi eme ndibe iya ono bẹ oo-me t'ọ gvukota le mgboko mgburumgburu. O kwa iphe Ojejoje kfuru ndono.

⁹ O -rua mboku ono bẹ ephe a-su: "Lenu! O bukpokwa Nchileke ayi ndo-ọ. Ayi tukoberu iya ishi; yo dzọo ayi. O bu Ojejoje ndo-ọ; ayi tukoberu iya ishi. T'ehu tsoo ayi! T'ayi teje eswa l'ọ dzọru ayi."

Aphu, a-nu ndu Móabu

¹⁰ Ojejoje e-gbochita ugvu-a. Obenu le ndu Móabu bẹ aa-dzo lulalula l'ibe ephe ege ono, aadzoje eswa pyakapyaka l'ikpozu ono. ¹¹ Ephe a-susa eka labu l'ọ bu onye egvu mini susaru eka t'ọ gvua mini. Obenu le Ojejoje e-me-e t'ekuku, ephe eku onwephe buru tsutokongu. ¹² Oo-byatsuta upho-mkpuma ono, unu kpuru ono; yo buru okpo-mgbinyiku; l'akpo origodo ono; mbu mee ya; yo zeshihu yele eja aburu nanu.

26

Egva Ajaja

¹ O -rua mboku ono; bẹ egvu, aa-gu l'alị ndu Júda bu:

Ayi nweru mkpukpu, shihuru ike.
Nchileke bẹ gude ndzota
tu-phee ya mgburumgburu
l'ọ bu upho-mkpuma.

² Unu guhaa onu-oguzo
mkpukpu ono ghebe iya onu.
Unu ghebe iya onu;
k'ophu iphe bu ndu, doberu eka ndoo;
me ndu eegude ire ephe eka a-wuba.

³ Ii-kebe iya l'oma;
mbu onye ono, obu iya no l'eke i no;
ke l'ọ tukoberu ngu ishi ono.

⁴ Unu chiru ukfu kwee Ojejoje jeyewaru;
kele Ojejoje, bu Nchileke
bu iya bu Agbara-Mkpuma
ono, a-no jeyewaru ono.

⁵ Ndu atu-li onwephe atu-li; b'ọ lo-tsutaru;
mebyishia mkpukpu,
eku onwiya ekuku;
mbu; mee ya; yo zeshia l'alị;
yele eja atuko nanu.

⁶ Ndu e shi akpa ehuru;
me ndu, e-te nwedu ege
o haru ephe
egude okpa adzo iya lulalula.

⁷ Uzo, ndu doberu eka ndoo
eshi ayikoje ayiko.
Yo buru nggube onye ono,
obu guru iphoru ono;
be meru t'uzo ndu ono,
doburu eka ndoo ono kwọ akwọkwo.

⁸ Nggube Ojejoje;
ayi emekpelekwaphu iphe ekemu ngu kfuru;
shi ege ono ekoshi l'ọo nggu;
be ayi chiru ukfu kwee.
Iphe, anoduje ehe ayi uhuru;
bu t'ayi mee t'epha ngu dee ude.

⁹ Obu ngu aduje mu l'enyashi;
o -be l'utsu; yo du mu
t'a su le mu phuru ngu.
O bu teke i kperu mgboko ikpe;

- bẹ ndu ndiphe a-mụta
 iphe, bụ odobe-ẹka-ndoo.
- 10 Ndu ejo iya ono abụjeru;
 e -mekpooru nụ ẹphe
 eze-iphe-oma;
 ẹphe te gbe amụtadu odobe ẹka ndoo.
 Ẹphe -nọdukpoonu l'alị
 ndu obu guru iphoro;
 ẹphe emele-e iphe ẹ-te
 vudodu nhamụnha.
 Ẹphe ta akpadu ishi lẹ Ojejoje ha nshinu.
- 11 Nggube Ojejoje; ị haliwaru ẹka.
 O bụ; mę ẹphe te gbe phukwa iya.
 T'ẹphe phunu ẹge okfu-ẹhu
 ndibe ngu evube ngu oku l'ẹhu;
 t'iphere gude ẹphe.
 Tẹ oku, ị kwakoberu
 kekwa ndu ohogu ngu!
- 12 Nggube Ojejoje; o bụ nggu
 e-me tẹ nchị dụ ayi ndo.
 Iphemiphe obule, ayi duru ike mee;
 kwa nggu bẹ meru iya ayi.
- 13 Nggube Ojejoje,
 bụ Nchileke ayi.
 Ndu odo shikwa
 chihawa ayi;
 obenu l'oo nggubedua kpụ;
 bẹ ayi abaru ẹja.
- 14 Ndu ono nwushihuakwaru; ẹphe ta anọhekwa.
 Ẹphe bụkotaakwa maa;
 ẹphe ta alufutahe odo.
 I hụrụ ẹphe àhùhù;
 mee ẹphe; ẹphe eyifu;
 bya emee t'ẹ b'a anyatajẹhe ẹphe anyata ophu.
- 15 I mewaru ndu ndu alị ayi;
 ayi aka l'igwe;
 nggube Ojejoje.
 I mewaru ndu alị ayi;
 ayi aka l'igwe.
 Nggu eshi ẹge ono mee;
 ugvu aburu nke ngu;
 nggube onye metsuaru
 okè-alị;
 yọ kpribekota akpibibe.
- 16 Nggube Ojejoje;
 o kwa nggu;
 bẹ ẹphe gbakfutaru teke
 iphe tsuru ẹphe l'ẹhu.
 Teke ihù ẹphe àhùhù;
 bẹ ẹphe rakuru ngu.
- 17 O bụ ẹge nwanyi, ime eme;
 anọduje aghada;
 l'echi mkpu;
 bụ ẹge ayi shi dụ;
 nọdu ngu l'ifu; nggube Ojejoje.
- 18 Ayi shi dụ ime; l'aswikposhi
 onwayi l'ẹke oome ayi ẹhuka.
 E mekochaa; yọ dụ l'ayi mụru iphòró;
 kẹ l'ayi ta dudu ike dzọ ndiphe;
 ophu ayi 'anudu ẹphe ndzụ.
- 19 Ndibe ngu, bụ ndu

nwùshihuwaru nù
 e-mekochaa;
 teta; nõdukota ndzù ọdo.
 Unubẹ ndu nõkotawa l'ili;
 a-wù-lihu;
 gude ẹhu-ọtso-ẹna kpọo gerugeru.
 Ii-gude iji nchi-abọhu guhaa ọzo;
 mgboko erufuta ndibe unu;
 ndu ọphu shi nwùhuhawa anwùhu.

Aa-dzọ ndu Ízurelù

²⁰ Ndu mu; unu tũgbua wùba l'ùlo unu je agù-chia onwunu ọlo! Unu domia onwunu nwanshiji; jeye teke iphe eghu iya eghughu nshinu e-ghubu iya; ²¹ kẹ l'agha; unu lekwa-a! Ojejoje shiakwa ẹke, o bu eje alufuta; t'ọ bya ahùà ndu mgboko àhùhù k'iphe dù eji, ẹphe mekotaru. Mgboko l'ọphu e-rufutakota ndu e gburu, nõ iya nù; mbù ẹ tọ dudu ndu e gbushiru, nõ iya nù, oo-domi edomi.

27

¹ O -rua mbọku ono; bẹ Ojejoje e-gude ogu-mbeke, eye egvu; ha nshinu; shihu ike hùà ejo agiyi ono àhùhù; mbù ọlo-swaa agwọ ono; ejo agiyi ono, agwọkishije onwiya agwọkishi ono; mbù l'ejo anù, bu l'eze ẹnyimu bẹ oo-gbushi.

² O -rua mbọku ono; bẹ Ojejoje a-sù: "T'unu gùà egvu mgbo vayìnu ono, emehu vayìnu ntumatu ono. ³ O kwa mube Ojejoje eleta iya ẹnya. Mu agba iya mini mkpürumkpuru. Mu eche iya nche: eswe l'enyashi; t'ẹ b'ọ dù onye e-mebyi iya nù. ⁴ Ẹhu te eghukwa mu eghughu. O -ruhuduru; e woru ọgaramambo yeke dochia mu ọzo; mu adzọle-ẹ iya ọkpa sweta mẹ a nõdu l'ifu ọgu; chìru ẹphe ye l'ọku t'ọku kee. ⁵ Ọdumeka; t'ẹphe gbakfutale mu-a bya anọdu tẹ ndzù dzua ẹphe; t'ẹphe byalẹ-e tẹ mu l'ẹphe chìshia; t'okfu ba nõheru mu l'ẹphe."

⁶ Ọzo ifu, abyanù bẹ eri Jékọpu e-mekochaa gbabẹ ọgvu. Mbù lẹ ndu Ízurelù e-mekochaa dzùshia; bya atsushia igu; mja mijia mgboko.

⁷ Iphe Ojejoje chiru iya; ?ọ ha l'ọ bọ ọphu o chiru ndu chiru iya iphe? ?E gbukporu iya nù ẹge e gburu ndu gburu iya nù? ⁸ Iphe o gude baaru ẹphe mbà bọ l'ọ haru; e tso ẹphe ogu; kpua ẹphe lẹ ndzù. Yọ buru ejo phẹphẹ, shi l'ọzo ẹnyanwu-ahata b'ọ gude bya eruta ẹphe. ⁹ O kwa ege-a bẹ ee-gude nwefu Jékọpu iphe dù eji iya; yọ buru iya bọ l'iphe dù eji, e nwefuru iya enweru ishi: M'ọ buru ogwepyashia mkpuma ẹnya agwa iya l'ọ bọ gweru ndzu. Itso Ashera m'ọ bọ ẹnya-ngweja insensu ta adudu ọphu egvukwaduru nù.

¹⁰ Kele mkpükpu, a kpùshiru; yọ buru ọkpo-mgbinyiku bẹ dabuwaru ochobo. Yọ buru mbukobe, a kwafuru akwafu; mbù ẹke a haru; yọ dù l'ọ bọ echi-ẹgu. O bọ ẹke ono bẹ aanọduje eche eswi; buru ẹke ono bẹ ẹphe adoje ọdu; l'atacha mkpẹkwo l'ẹkali-oshi. ¹¹ Teke ẹkali iya ono kpòshuru nkù; e gbushia ya. Ẫnwanyi awaa ya nkù; vuta je eshia ite; kele ndu-a bọ ndu te nwedu egomunggo. Yọ buru iya meru iphe imiko ẹphe ta dudu Onye meru ẹphe; ọphu onwedù obu-imiko, o nwekwaduru l'ẹke ẹphe nõ.

¹² O -rua mbọku ono bẹ Ojejoje e-shilephu l'ọnu Ẽnyimu Yufurétusu tütua ndibe iya l'ọ bọ onye atutu akpuru iphe l'ẹsua iya jeye lẹ nggele Íjiputu. Mbù l'unubẹ ndu Ízurelù bẹ aa-nọdu atutu nanù nanù. ¹³ Mbọku ono bẹ ee-gbu oke upyoku. Ndu ono, nõ l'alì Asiriya ala l'iyi ono; mẹ ndu ọphu a kpuru lẹ ndzù laa Íjiputu a-chìko a-byakọta bya abaaru Ojejoje eja l'ugvu ono, dù nsọ, nõ lẹ Jerúsalemu ono.

28

Aanmaru ndu Ífuremu ọkwa

¹ Nshọ Samériya, bọ okpu-eze ndu, bọ ẹngu-mẹ lẹ Ífuremu gude eku onwẹphe ono! Nshọ ẹgiri okoko ono, anwawa anwanwa ono; mbù okoko ono, ama iphe dù biribiri ono, a bya atukobe l'ishi nsuda alì, emehu iphe ndu mẹ yewaru ngweji! ² Lenu; Nnajiufu nwekwaru onye agburu-ẹhu nõ; yo shihu ike. O bọ ẹge aka-mini atuje; mbù ẹge oke phẹphẹ ẹpheje mebyishia iphe; mbù ẹge oke mini achije; byaa utso; bọ ẹge ọo-pali ẹphe tja gbaa. ³ Okpu-eze, ndu bọ ẹngu-mẹ lẹ Ífuremu gude eku onwẹphe ono bẹ ee-gude ọkpa dzọo pyakapyaka. ⁴ Okoko ono, anwawa anwanwa ono; mbù okoko ono, ama iphe dù biribiri ono, a bya atukobe l'ishi nsuda alì, emehu iphe bẹ a-dùlephu l'ọ bọ akpuru oshi figu ọdungu, bẹ bọ madzù -phua ya ẹka ọ nõdu erukwadu iya-a bwa t'ọ wata iya eriri.

⁵ O -rua mbòku ono bẹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike a-buru okpu-eze, egbu nwijnwii; bya aburu okpu, e-me tẹ nwa ndibe iya ọphu a kpụ-phodoru lẹ ndzụ dụ ugwu l'ẹnya. ⁶ Ọ bụ Nchileke bụ onye a-nọdu eyeru onye ikpe ẹka t'ọ kpee ikpe, dụ maa. Yo yeru ndu aluru mkpụkpụ ọgu ọkpụ-ikike t'ẹphe nwuphu ndu ọhogu ẹphe azụ.

Ndu nkfuchiru Nchileke, ngunukaru męe

⁷ Ndu ọwaa akpọkwaphu kakaka męe; mbụ ẹphe nguwaru męe, shihuru ike l'ada ẹbebeji. Ndu a chijeru Nchileke ẹja mę lẹ ndu nkfuchiru Nchileke nguwaru męe, shihuru ike l'akpọ kulakula. Ẹphe nguwaru męe mehu ririri. Mbụ l'ẹphe nguwaru męe, shihuru ike l'ada ẹbebeji. Ọobuje ẹphe aphu àphù; ẹphe l'akpọ kakaka. Ẹphe -ekfu okfu; ẹphe ekfusweshi iya ekfusweshi. ⁸ Iphe bụ teburu l'ọ ha bẹ ẹphe gbokotaru ẹgbo l'eli iya; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dudu ẹke, ta dudu oyi oyi.

⁹ Iphe eshije ẹphe l'onu bụ: “?Bụ onye bẹ oome t'iphe oozi doo ẹnya? ?Bụ unwegirima, a mifuru ọnu l'era tọ; mbụ ndu bụ-wokwadu-a b'a nafuru ẹphe era; ¹⁰ kẹ l'ọ kwa e -kfu; e kfuakwa; a -tọgboru iya ẹphe ẹge-a; a tọgboru iya ẹphe ẹge-a; nwanshị l'ibiyia ọwaa; nwanshị l'ibiyia ọphu.”

¹¹ Ọ kwa okfu ndu ọhodo yele okfu ndu ọha-ntsụ bẹ Nchileke e-gude kfuru yeru ndu-a: ¹² mbụ ndu ono, ọ sụru: “Ẹke-a bụ ẹke ẹhu a-dụ unu agu; tẹ ndu ike gvuru nọdukwa iya tuta ume.” Obenu l'ẹphe ta ngaduru iya nchi. ¹³ Ọo ya bụ l'iphe Ojejoje ekfuru ẹphe a-buru e -kfu; e kfuakwa; a -tọgboru iya ẹphe ẹge-a; a tọgboru iya ẹphe ẹge-a; nwanshị l'ibiyia ọwaa; nwanshị l'ibiyia ọphu; k'ọphu ẹphe a-nma l'onya; daa; merushia onwẹphe ẹhu.

Mkpuma, gude Ugwu Záyonu

¹⁴ Ọo ya bụ; t'unu nua iphe Ojejoje ekfuru unubẹ ndu mgbonu; mbụ unubẹ ndu ishi Jerúsalem! ¹⁵ Unu anọduje ekfu: “L'unu l'anwuhu gbaakwaru ndzụ; unu l'alị-maa abuwaru ikè. Unu asụ lẹ teke ejo uboku ono a-bya b'ẹ to nwedu iphe oome unu; kẹ l'ọ bụ ẹjire bụ a-gbabe-a-dzuru nk'unu; ugho aburu iphe unu egudeje kwachita onwunu.” ¹⁶ Ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu: Ọ sụru: “T'e lekwa; lẹ ya atọgbookwa mkpuma lẹ Ugwu Záyonu; mkpuma, a datawaru; mkpuma itso-ulo, vu oke aswa, e gude tọo nto-l'alị ọlo; yo shihu dũngu. Onye tukoberu iya ishi ta byadụ bya akwa izimana. ¹⁷ Ya e-me tẹ ikpe, dụ maa buri eri, eegude atọ ọkpa ọlo ono. Odobe-ẹka-ndoo aburu iphe eegude eme t'ọ vudo nhamunha.”

Ẹjo-ire ono, unu gude ezeru ishi unu ono bẹ aka-mini a-za azaza. Ukporo mini ekpota ẹke ono, unu edomije onwunu ono. ¹⁸ Ndzụ unu l'anwuhu gbaru b'e mebiyiaru. Ẹge ono bẹ ike ono, unu l'alị-maa bụ ono arushihu. Teke o-chi-gbaagbaa ono, kposwederu bẹ oo-chitsushi unu. ¹⁹ Teke ọ byaleruphu bẹ oo-ruta unu tũgbua; Iphe bụ ọtsu mkpụrumkpuru: eswe l'ẹnyashi bẹ ọo-nọdu ekposweje. Mbụ lẹ nwozi-a doru ẹnya bũlephu egwu a-nọdu atsũje iya; ²⁰ Oshi-azẹe hanũka nwanshi; k'ọphu bụ l'ẹ tọ dzudu tẹ madzũ machĩa onwisi amachi. Ukpọ apanũka gẹwengu k'ọphu-kpu onwonye. ²¹ Ojejoje e-zilihu ẹge o zilihuhawaru l'eli ugwu Perazimu. Ẹhu e-ghulahaa ya eghughu ẹge o ghuru iya lẹ nsũda Gbiyọnu. Oo-je ozi, oojeje; mbụ ozi, ẹ ta phũdu ẹtu iya; mbụ ọo-rũ iphe ọoruje; mbụ iphe te nwedu nwunne, oomeje.

²² Nta-a bụ t'unu hakwaa mu oja ewena; ọdumeka bẹ ee-mekwa tẹ mkpa, a tũru unu ka oshihu ike. Ọ kwa Nnajiufu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike bẹ kfuru mu sụ mu l'a tũ-buwaru l'ee-mebyishi alị-a kparamu.

Mmamiphe Nchileke

²³ Unu ngabe nchị nua ọlu mu! Unu gebekpoduduphu nũ iphe mu ekfu! ²⁴ Teke onye akọ okfu akọ ẹke oo-mebe iphe; ?oonoduje akọ ọkori ẹge ono l'ẹje tọ. ?Bũlephu ọhakposhi alị yele araze iya bụ iphe ọda-bujeru l'eme tọ? ²⁵ ?Ọ kwa ọobuje onye akọ iphe rakagee igbo; yọ ghaa ya akpuru dilu; ghaa ya akpuru kominu; ghaa witu l'ẹke eemebeje iya; ghaa balị l'ẹke aakoje iya; bya aghaa supelutu l'egu nk'ia. ²⁶ Ọ bụ Nchileke iya anọduje ekoshi iya iphe oo-me; bũkwaru iya phũ anọduje akpọ-ziru iya ọzo, bụ: o -mee ya; yọ buru ọkpobe iya. ²⁷ Ẹ tee gudejedu mgboro-igwè, eegude etsu balị; l'echi akpuru dilu. Ọphu eegudejedu ọ-gba-kperekpere, adzoshije-iphe ewe l'eli kominu. Akpuru dilu bụ oshi bẹ eegudeje etsu iya. Kominu aburu mgboro bẹ eegudeje etsu iya. ²⁸ Witu kwa etsutsu bẹ eetsuje iya; k'ọphu ee-gude iya meta buredi. Eetsuje iya; ishi erua ya alị; ọ bụ l'ẹ te egwejekwa nũ iya rakaraka. ²⁹ Iphemiphe ọbule ono bũkota Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike emeje iya. Iphe ọotubeje k'ememe dũ biribiri; mmamiphe iya bẹ kpọru ẹka.

29

Iphe e-me Jerúsalemu

¹ Nshoq nggube Ariyelu; Ariyelu; mbu mkpukpu ono, Dévidi shi buru ono! Unu agujeru afa ye l'afa. Unu agbaa aji, unu agbaje mgburumburu dukko ishi. ² Obenu le Ariyelu be mu e-me t'o je iphe-ehuka. Oo-ra ekwa; gua aphu. Oo-dule mu phu l'ò bu eke aakpoje ngweja oku l'anya-ngweja. ³ Mu e-keru ngu ogu; kephee ngu mgburumburu; kpa mgbodo gude kepheta ngu mgburumburu. ⁴ Aa-lo-tsuta ngu ali; k'ophu bu l'ali be ii-nodu l'akabashi. Okfu ngu eshi l'ime eja atsụ rumurumu. Mbu l'ii-nodu l'ali ekfu l'ò bu ndu maa. O bu l'ali; be ii-ze; olu ngu obu ada nwa eringe-eringe.

⁵ Ndu ohogu ngu, ha igweligwe be ee-me ephe adu l'ò bu udzudzu; a bya emee igweligwe ndu akirishi ephe etsuhu dududu l'ò bu eswa. Teke ono teke ono; mbu e-je eekfu ⁶ be Ojeoje, bu Okaribe-Kakota-Ike e-me pherekete. Oo-gude egbe-igwe; me ali onma jijiji l'abya; ekemeke obule a-nodu ada gvugvugvu; me oke pherephere; mbu oke pherephere yele mini eghirigha; oku, a-nodu enwu phophopho l'ekopyashi iphemiphe obule. ⁷ O bu teke ono; be iphe bu mbakeshi, etso Ariyelu ogu a-wufuta; kukposhilahaa eke, a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku; bya ekephee mkpukpu ono mgburumburu. Iphemiphe e-melephu pyitokongu l'ò bu nro enyashi. ⁸ Oo-du l'ò bu onye egu agu; yo roo nro l'eri nri. Yo bya etehu; egu, agu iya nu l'agukwa iya phu. Oo-du l'ò bu onye mini agu; yo roo nro l'angu mini. Yo tehu; ekpiri l'akpokwa iya phu nk; kele mini obu agule iya-a ege ogugu iya. Ono bu oo-du igwe iphe bu mbakeshi ono, etso Ugvu Zayonu ogu ono.

*Iphe, e-me ndu e-ta angaduru**Nchileke nchi*

⁹ T'ò tufukwa unu ehu; du unu biribiri! Unu kpukwaa ishi; haa ophu uzo! Te mee, unu ta ngudu gudekwa unu! Unu awata okpo kakaka l'unu ba ngu mee, eme enya. ¹⁰ Ojeoje meekwaru t'oke mgbenya tsu unu. O kwechiwaru unu enya; unube ndu nkfuchiru Nchileke; kpuchiwa unu ishi; unube ndu aphu aphu; ¹¹ ke l'aphu, a phukota ta dudu iphe o bu unu. O du-a unu l'ò bu okfu, e kfuru dee ya l'ekwo woru kechia. Teke i wokwanuru ekwo obu nu onye maru ogu ekwo; su iya byiko t'ò nata gua; iphe oo-kfu bu le ya ta agu-ghekwa iya; l'e kechikwaru iya ekechi. ¹² M'ò bukwanu l'i woru ekwo obu nu onye ta madu ege ogugu iya; su iya: "T'ò nata ekwo-o; gua." Iphe oo-kfuru ngu bu: "Le ya ta makwa ege aaguje ekwo."

¹³ Nnajiufu suru: "Ndu-a bulephu eli-onu be ephe no mu ntse. Yo buru onu be ephe gude akwabe mu ugvu; obu ephe anodutsuaru ote-nya. Iphe ephe gude abaru mu eja bu ekemu, madzu tushiru. ¹⁴ Oo ya bu; l'ò bu ugbo lanu be mu e-mefua iphe e-te ndu-a ukfu; du ephe biribiri. Ya -mee ya; ya emebaa ya odo. Mmamiphe ndu maru iphe be a-la l'iyi. Enya, ndu kwaru enya kwaru emikashihu."

O chiru enya tu-pyoo l'uzo ifu

¹⁵ Nshoq unube ndu ono, ejeje je ewohaaru Ojeoje idzu, unu achu l'eke du omi; ndu anoduje l'ochi l'eme iphe ephe eme l'ari: "?Bunua onye phuru unu? ?Bu onye a-ma?" ¹⁶ Unu ewojeru iphe kpoo ishi aku; yo gbe du l'ò-kpu-ite yele ura, o gude akpu iya hako. ?O nweru teke iphe e gude eka mee a-nonyaa bya asu onye meru iya nu: "L'e to bukwa iya meru iya." T'oo ite; ?oo-su-ghe onye kpuru iya nu: "L'e to dudu iphe o maru?"

¹⁷ E to dukwa ege aa-no-bebe; oswa, no l'ugvu ugvu Lébanonu aghoo ali emehuje iphe. Ali emehuje iphe aghoo oswa.

¹⁸ O -be mboku ono be ndu ada nkichi a-nutsua okfu, e deru l'ekwo ono. Ndu atsu ishi a-phu uzo l'ochi, gbaru tsabalangu ¹⁹ Ndu du agu be ehu a-tso ena l'eke Ojeoje no; ndu ta dudu ege o ha ephe a-nodu l'ime onye nsò ke ndu Izurelu eme eswa. ²⁰ Ndu akirishi a-chihu; ndu ajaje madzu ewena epushihu; ndu enya ome iphe du eji aduje be ee-gbugbushi; ²¹ mbu ndu egudeje onu mee t'ikpe nmaa madzu; mee t'ò koro onye agbaru madzu ekebe l'ulo-ikpe; gude ejo ekebe nafu onye iswi du mma ikpe, gege aluru iya.

²² Oo ya bu ege-a; owaa iphe o kfuru onu-ulo Jékopu ndo-o; mbu Ojeoje ono, bu iya dzoru Ebirhamu ono. O suru agha: "Iphere ta a-byahedu bya eme eri Jékopu odo; ophu ifu abyadu agba ephe ochi odo. ²³ Teke ephe phuru unwegirima, yebe Nchileke a-nu ephe; be epha iya a-duru ephe le nsò. Ephe amaru l'onye nsò ke Jékopu be duphu nsò. Biribiri Nchileke ke ndu Izurelu egude ephe. ²⁴ Ndu e te egvuduru egvuru l'iphe

* 29:10 29:10 Dit 29:4; Róm 11:8.

kę Nchileke a-bya aburu ndu ęnya doru. Ndu nggumaphu ekweta iphe e kfuru; wata iya ememe.”

30

Ogba-ndzu iphoro

¹ Ojejoje suru: “Nshoo unubę ndu ono, bu ekweletekwe ono; mbu ndu anoduje eme iphe ta budu idzu mu; ndu ęphe l'ibe ęphe achije idzu oburu nanu; obule ę to bukwa obu mu; ndu eme iphe du ęji, iphe ęphe emeje abujeru inmatonyi; ² Ndu wufuru lashia Ijiputu l'ę be ekfuru mu iya; ndu, bu Fero be ęphe ele ęnya t'ọ gbaaru ęphe mkpu; gbobudo ęphe t'ę b'ọ du iphe e-me ęphe; ndu gbabaru ndu Ijiputu l'ęka tę ndzu dzua ęphe. ³ Obenu l'egbochi, Fero a-nodu egbochi unu be iphere iya e-mekochaa du unu; mbu l'agu ndu Ijiputu ono e-mekochaa tee unu ntụ l'ifu. ⁴ A makwaru-a lę ndu-a be ndu ishi ęphe nowa lę mkpukpu Zowanu; mbu lę ndu ęphe ziru ozi byarutawaru mkpukpu Hanęsu. ⁵ Obenu l'onymonye obule be ee-mekota t'ęphe buru ndu iphere guderu. Iphe kparu iya bu kę ndu ono buru ęphe ọ-no-l'omu ono; ndu ta gbajeduru ęphe mkpu; ọphu t'ọ du mkpa, ęphe agaru ęphe. Ọ bulephu iphe-iphere yele iphe ọta ọta be ęphe a-buru ęphe.”

⁶ Owaa ozi, Nchileke ziru k'anęgu-ęgbudu, nọ l'uzo ọhuda: “Ndu ono, e ziru ozi ono wuru je eswee ali iphe-ęhuka yele njenwu-ęhu; ali, oke agu yele nne agu bu; ikputu yele ogiji eburu iya. ęphe evuru eku ęphe l'eli nkakfu-igara; bya egude inya-ivu vua iphe ęphe nweru, ere ire ntumatu vujeru mbakeshi ono, ta gaduru ęphe mkpa ono; ⁷ mbu evujeru ndu Ijiputu, ęka ęphe eyeje ta gajedu mkpa lę phuu. Ọ bu iya kparu iphe ya kuru ndu Ijiputu 'Eze ęja agiyi Ọ-nọ-l'oomu.'”

Ndu kwefuru ikę

⁸ “Jekwa je edeeru ęphe iphe-a, mube Ojejoje ekfu-a edede l'ekwekwerekwe. Nggu edekwaa ya phu l'ękwo-agwoęwo; k'ọphu bukwanu; o -rua l'uzo-ifu; yọ buru iphe-ekębe, a-nọ jeye lę gbururu. ⁹ Lę ndu-a bukwa ndu kwefuru ikę; bya aburu unwu ęregede; mbu unwegirima, ę to hedu ihee ọngabe nchi l'okwa, Ojejoje anmaru ęphe. ¹⁰ ęphe asuje ndu aphu ąphu: 'Unu ba aphuekwa ąphu ọdo!' ęphe abya asu ndu nkfuchiru Nchileke: 'Unu ba phujehekwaru ayi ąphu iphe gbaru ayi l'ememe! Unu kfujeru ayi iphe atsọ ęna anunu! Unu ghọ-chijeru ayi ąphu aghọ-chi! ¹¹ Unu haaru ayi ązo! Unu gbeshiru ayi l'uzo! Unu ba abyahę bya ekfupheru ayi k'onye nsọ ndu Izuręlu!'”

¹² Ọo ya bu l'ęge-a; owaa kwanu iphe o kfuru; mbu onye nsọ ndu Izuręlu: “Keshinu unu jikaru onu ozi, mu ziru unu; bya asu l'ọ bu okpa-phe madzu ęhu be unu e-shihu ike iya; bya aburu ęregede be unu mehuru emehu iya; ¹³ be ęjo iphe ono a-buru unu upho-mkpuma, ha gatorongu; gbaru oru; l'ada adada; e ji ekfua b'ọ dawaru teke ono teke ono. ¹⁴ Ọo-kukposhihu l'ọ bu ite-ura; gude ike ghakashia ya nanu nanu; k'ọphu bu l'ę ta byadu bya aphukpo m'ọ bu ibiribe iya e-dzu k'ọ guta ọku l'ekfu; m'ọ bu t'ę gude kwota mini lę nsukutu.”

¹⁵ Owaa iphe Nnajiufu, bu Nchileke, bya aburu onye nsọ kę ndu Izuręlu ekfu. “Unu daa onwunu ọta; nodu nwandoo; lakfuta mu. Unu bya akporu akporu l'ęke mu nọ; aa-dzota-a unu. Unu -dalephu gbęe bya atu-kobe mu ishi; ike anodu unu. Obenu l'ę to dudu iphe ono, nweru ọphu unu meru. ¹⁶ Iphe unu gbe kfuchia bu: 'Waawa; l'unu e-gude inya gbalashia.' Yọ buru iphe ono meru iphe unu a-gbalashi. Unu asukwaphu: 'Ayi a-nodu l'inya okpa-ęgwa gbalashia.' Ọo ya bu lę ndu a-achi unu a-bukwaruphu ndu okpa-ęgwa. ¹⁷ Unu umadzu labu l'ukporo madzu iri l'ime unu e-tsuje yaa; gbakashihu teke unu phuru onye lanu lę ndu ọhogu unu. Unu gudewa ęnya unu phu umadzu ise lę ndu ọhogu unu onye; teke a du ise yee unu egvu; unu agbaa kpọo ishi-aku l'ọ bu mgboro ękwa-ohubama, e tuberu l'eli ugvu; mbu l'ọ bu ntebalahu ękwa, aku pepẹpe l'eli ugvu.” ¹⁸ Obenu l'ọo-nodulekwaa agu Ojejoje t'ọ meeru unu eze-iphe-oma. Oogbeshile-e phuaru unu imiko; kele Ojejoje bu Nchileke, ekpeje ikpe, du maa. Onu-oma bu k'iphe bu ndu chiru ęnya dobe l'ęka ọono.

Iphe-oma, Nchileke e-meru ndibe iya

¹⁹ Unubę ndu Zayonu; mbu unubę ndu bu lę Jerusalemu; unu a-kwata-a gberuma. Oo-mekwaru unu eze-iphe-oma; mę unu raa ękwa raku iya! Ọ bulephu anunu, ọo-nu iya; yọ za unu oku. ²⁰ Ọ -buru lę Nnajiufu e-me t'unu jee ntakfuru; bya emee t'unu jee iphe-ęhuka; ę to domiheduru unu ndu o-zi-iphe; unu e-gude ęnya unu gedegede phu ęphe. ²¹ ?Unu shiru ęka-utara-o; unu shiru ęka-ibyita-o; iphe nchi unu a-nodulephu

anụ l'azụ unu a-bụru: "Ọ kwa ụzo ndọ-ọ! Unu tsochita iya!" ²² Ọ bụ teke ono bẹ unu a-turu ọgvu unu ono, e kfulbekotaru mkpola-ọcha ono. Unu aturukwaphu nteke unu ono, a wukotaru mkpola-ododo ono. Unu a-tụ-tehutsua ẹphe atụ-tehu l'ọ bụ mgbá ẹpho-unwanyi bya asụ ẹphe: "Unu gbeshi ayi l'ifu!" ²³ Ọ bụ teke ono bẹ Nchileke a-wata ọchiru unu mini; l'anmappyabe iphe unu meberu l'alị. Nri, aakọta l'alị emehulaha emehu; bya ahakwaphu nshinu. Ono teke eswi unu a-wata ọkpa nri l'ẹke túsaru ẹhu. ²⁴ Eswi unu; mękpọ nkakfụ-igara unu, ọphu ejeru unu ozi ẹgu a-nọdu ata ọkpobe nri; e gude mgboro-igwè, ọkashiru afokashi; mę shọvelu akpakaru iya ẹphe. ²⁵ Mbọku ono, ee-gbu madzụ pyaapyaa ono -rulephu; mbụ mbọku ono, ọlo-eli a-dashị ono; bẹ mini a-wata atso l'ugvu, ha l'eli; wata atso l'iphe bụ ugvu ugvu nshị, nọtsua nà ha l'eli a-nọdukwaphu atso atso. ²⁶ Iphoro k'onwa a-wata ọcha l'ọ bụ k'enyianwu; anwu aka ochishi ike ugbo ẹsaa; karia ege ọochi nta-a; mbụ l'ọo-nọdu echi l'ọ bụ anwu, chiru ujiku ẹsaa m'a chikobe iya achikobe; teke Ojejoje e-kfubetsua iphe l'ẹke o mekaru ndibe iya iphe; mee t'onyà, o yeshiru ẹphe kpshihu.

Aphụ, aa-nụ ndu Asiriya

²⁷ Unu lenu; Ojejoje shiakwa l'ẹke teru ẹnya abya. Iphe-eghughu iya enwu taphutaphu l'ọ bụ ọku; ege ono b'ọ ọkpo tututu l'ọ bụ enwuru-ọku. Iphe jiru iya ọnu bụ oke iwe. Ire iya aburu ọku, enwu phophopho. ²⁸ Ume, ọotu dū l'ọ bụ utso, byaru ugbo lanu bya awọ madzụ l'ẹkpiri. Iphe bụ mbakeshi b'ọ yoru ayoyo lẹ nkata ọ-la-l'iyi. Yọ bya eworu iyagba-inya yeshia ọha nonu l'agba t'ọ dughua ẹphe. ²⁹ Unu agulaha evgu ege aguje l'enyashi mbọku, unu agba aji, dū nso. Ẹhu a-nọdu atsochikota unu ẹna l'ọ bụ ndu aphụ opu eje l'ugvu Ojejoje; mbụ l'eje lẹ Agbara-Mkpuma kẹ ndu Ịzurẹlu.

³⁰ Ojejoje e-me tẹ madzụ nū ẹge olu iya dū biribiri; mekwaphu t'ẹphe phụ ọkphehu iya l'ẹke o nyizita l'alị l'ẹke ẹhu-eghughu iya damudamu; oo-gudekwaphu ọku, enwu phophopho. Ọ-chikwaphu eze mini; gba oke agbagba; tūa oke aka-mini. ³¹ Olu Ojejoje a-chikashi ndu Asiriya nanu nanu. Oo-gude mgboro-eze iya chitsushi ẹphe. ³² Ọ bụ ẹge Ojejoje chiru ẹphe mgboro ono, o gude anụ ẹphe kpaakfuu ono bẹ ege ndibe iya a-nọ lẹ nkwa; mę ogumogu. Ọ bụ Ojejoje l'onwiya a-lushi ẹphe ọgu; chia ẹphe gbaagbaa. ³³ Ishi iya aburu l'ẹke ọku taphutaphu b'e shihawaa dobeta. Onye e dobeturu iya bụ eze ndu Asiriya. Nsukutu, aakpoje ọku, nọ iya nū b'e mewaru; yọ dū ogvu; ha usa. Ume, Ojejoje tushiru iya a-phụ-nwu ọ-tata-kfukfu ọku, a-kpa nkụ yee; bya emee ya; yọ gbanwuhu ọku nwulaha phophopho l'ọ bụ ọku nshị-egbe.

31

Nshọ ndu kporu obu yeru Ịjiputu

¹ Nshọ unubẹ ndu ono, agbajẹ ala Ịjiputu t'a gbaaru unu mkpu; ndu, dakoberu inya; bya atukobe ugbo-inya ishi l'okfu ẹphe ha igweligwe; mę oke ọkphehu nọ ndu soja ẹphe, bụ ndu egudeje inya eje ọgu; ọphu ẹphe ta kpa ishi Onye nso kẹ ndu Ịzurẹlu ono; mbụ ọphu ẹphe ta gbakfudu Ojejoje t'ọ gbaru ẹphe mkpu. ² Obenu lẹ yẹbedua bukwa onye maru iphe. Oowotajeru madzụ ntakfuru; ọphu ookfujedu okfu laa azụ l'iphe o kfulu. Oo-gbeshi je ọgu l'ufu ndu eme iphe dū eji; mękpọ ndu anọduje eyeru ndu emesweshi iphe adudubaruba. ³ Obenu lẹ ndu Ịjiputu bụ madzụ bẹ ẹphe bụ; ẹphe ta bụdu Nchileke. Ịnya ẹphe; bẹ bụ anụ-ẹhu; ẹ tọ bụdu maa. Ojejoje -sechia ẹka bẹ ukfu a-kpo-ọ onye agba mkpu. Onye, a gbaru mkpu a-daa. Ẹphe labụ achiko kpolahu ugbo lanu.

⁴ Ojejoje asụ mu: "L'ọ bụ ẹge agụ edeje ekiri; mbụ ege ono, oke agụ edeje ekiri teke o gburu anụ; m'ọ -ruhuru e kukokota ndu eche aturu t'ẹphe raaru iya ọra; bẹ mkpu, ẹphe echi te yekwa iya egvu. Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-nyizita bya alua ọgu l'eli Ugvu Záyonu; mękpọ l'edegerede ugvu ono. ⁵ Ọ bụ ẹge nwenu anọduje ebephe l'ẹkfuna iya, bụ ẹge Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gbochita Jerúsalemu. Oo-kpuchita iya; nafuta iya. Oo-dobe iya ndzụ; dzofuta iya."

⁶ Unubẹ ndu Ịzurẹlu; unu latanu azụ lakfuta onye ono, unu kwefuru ike ono; ⁷ kẹ l'ọ -rua mbọku ono bẹ onyemonye ọbule l'unu ha e-mekochakwaa jika nte mkpola-ọcha ono yele kẹ mkpola-ododo ono, unu gude ẹka iphe dū eji unu mee ono. ⁸ "Ndu Asiriya bẹ ee-gude ogu-mbeke, ẹ ta bụdu kẹ madzụ gbushikota. Ọ bụ ogu-mbeke ọphu ẹ ta bụdu kẹ madzụ mmanu bẹ ee-gude gbushia ẹphe. Ogu-mbeke ono bụ iya a-chị ẹphe ọso; chita unwu-okoro bya ẹphe ye l'ozu mkpo-nyi-ẹnya. ⁹ Agbarike ẹphe a-da; l'ẹke ọtsu egvu. Ndu ishi ndu soja ẹphe -phulephu ege ọgu ọbu eje ala; bẹ ẹphe a-paru ekwa-ghubama ẹphe tufashia; gbalashia." Ọ bụ iphe Ojejoje kfulu ndono; mbụ onye ono, ọku iya nọ lẹ Ugvu Záyonu; bya akpobe ọ-tata-kfukfu ọku lẹ Jerúsalemu ono.

32

Onye eze, doberu eka ndoo

¹ Unu lenu; o nweru eze, abyanu a-buru eze, doberu eka ndoo. Ndu ishi iya a-buru ndu ekpe ikpe, du maa. ² Onyemonye obule a-du l'o bu eke, aanoduje ezeru pherephere; bukwaruphu eke, aanoduje oke pherephere mini; dukwaphu l'o bu nggele, atso l'ali, mini ta nodu; dukwaphu l'o bu nwonyonyo oke ikelegvu, no le kpokpokirikpo ali. ³ Ono teke e tee kpuchihedu ndu aphu uzo enya. Ege ono be ndu anu iphe le nchi awata onga nchi. ⁴ Ndu iphe aduje oku-oku be iphe e-do-o enya. Ndu atsu ntsu ekfulahaa gbororo; kfulahaa iphe doru enya. ⁵ E te kuhedu onye eswe onye a maru epha iya odo; ophu 'akwabehedu mkpokoro madzu oke ugvu; ⁶ ke l'onye eswe ekfuje mkpokoro-okfu. Egomunggo iya bulephu iphe du eji be onoduje ari. Iphe onoduje eme bu umere onye ta gubedu Nchileke iphe. Ege ono b'o zisweshije ke Ojejoje eziswe. Ndu egu agu be oohaje; epe adaburu iphoro. E to kejedu ndu mini agu mini. ⁷ Umere mkpokoro madzu bulephu akirishi b'o buje. O chije ejo idzu o gudeje ogba ire gbushia ndu ukpa; mbukpo m'o -ruhuduru iswi du ndu ono e to nwedu ege ha epeh ony mma l'iphe epeh ekfu. ⁸ O bu okpobe madzu achije okpobe idzu. Yo buru ohuma, oomeje; be oogudeje vudoshia ike.

Unwanyi Jerúsalemu

⁹ Unube unwanyi ono, no tusaru ehu ono; unu gbeshi ngaberu mu nchi! Unube unwanyi ono, ari le to dudu iphe abya unu ememe ono; unu nududuaphu iphe mu abya ekfuku! ¹⁰ A -nolephu afa no-buta odo nwanshiji be unube ndu ono, ari le to dudu iphe abya bya unu ememe ono a-wata onma jijiji. Vayinu ta duhedu nebyi, oo-mita. E to duhedu iphe aawota l'oshi-omi le phuruphuru. ¹¹ T'ehu nmakwaa unu anmanma; unube unwanyi, no tusaru ehu! T'ehu nmakwaa unu kpakpaka; unube unwanyi ono, ari le to dudu iphe abya unu ememe ono! Unu tofukwa ekwa unu; chita uwe-aphu gbakua onwunu l'ukfu! ¹² Unu kuru eka l'olu; * kwaa ekwa iphe meru eke unu koru okfu; me mgbo vayinu unu; ¹³ me ke ali ndu ibe mu, iphe furu iya nu bu ogarama-mbo; me uke. Iye-e! Unu raa ekwa iphe bu ulo, aanoduje eme eswi-iphe; me mkpukpu-a, aanoduje ada gvugvu aji-a! ¹⁴ Ke l'ufu-eze ono; be ee-mekochaa kwafu; mkpukpu ono, aatu okokooko ono adaburu iphoro. Ugvu Ofelu yeke ulo-eli nche, no iya nu adaburu ochobo gbururu jeye le gbururu; buru eke du nkakfu-igara-oswa mma yeke eka eeche egu me aturu; ¹⁵ gbururu jeye teke Nchileke e-zitaru ayi ume iya. Teke ono echi-egu abulahaaru ali, emehu iphe; eke emehuje iphe abya eze du l'o bu ikpuka. ¹⁶ Aa-wata ekpe ikpe, du maa l'echi-egu; odobe eka ndoo abya eburu l'eke emehuje iphe. ¹⁷ Nebyi, odobe-eka-ndoo a-mi bu le nchi a-du ndo. Iphe e-koshi l'e doberu eka ndoo aburu l'ekemeke obule e-kuru jii; meje anmakfuru onyemonye obule anmakfuru jeye le gbururu. ¹⁸ Ege ono be ndibe mu e-buru l'ufu eka epeh butsua nchi adu epeh ndo; to du iphe byaru bya eme epeh; l'eke epeh a-nodu to du iphe adu akwakwa; epeh l'atuta ume ¹⁹ Mb'u l'igwe a-tu aka-mini gude tpyashia eze oswa ono; tpyashia mkpukpu ono l'o ha; ²⁰ Onu-oma bu k'unube ndu aku iphe unu l'iku nggele; mbu unube ndu haru eswi unu yeke nkakfu-igara unu; yo tusaru ehu.

33

¹ Nshoo nggube onye mgbugbu-madzu; l'ebe abu l'o nweru onye gburu nggubedua! Nshoo nggube o-deru-oye; l'ebe abu l'o nweru onye deru nggubedua ye! O kwa teke i haleruphu ogbushi madzu; e gbu nggubedua. Teke i haleruphu oderu madzu ye; e deru nggubedua ye.

² Nggube Ojejoje; menuaru ayi eze-iphe-oma! Ayi aphakwa ishi ngu. Bujenuru ike ayi l'utsu mboku-mboku. Nngu adzoje ayi teke ayi eje ntakfuru. ³ Oobuje; olu ngu -dalephu l'o bu egbe-igwe; madzu agbalashia. Teke i zilihuru ezilihu; iphe bu mbakeshi agbakashi. ⁴ Aa-kwa epeh okwata; lua epeh ege oyu aluje mkpekwo; mbu tapyaa epeh l'o bu igube.

⁵ Ojejoje be koshiru le ya paru eka; buru l'ime igwe. Oo-me te ikpe, du maa; me odobe-eka-ndoo ji le Ugvu Zayonu. ⁶ O bu iya bu onye e-me t'unu ngunu anguru l'ogbo nk'unu. Yo dzota unu okpobe adzota; mee unu t'unu maru iphe; kwaa enya. Qtsu Ojejoje egvu aburu eku gbaaru unu.

⁷ Lewaru; ndibe epeh, okpehu no echitsukwa mkpegbe-ogu le woroworo. Ndu epeh ziru t'e mee te nchi du ndoo akwa ntumatu. ⁸ Eze uzo b'a hakotawaru eshishi; ndu ije

* 32:12 32:12 Iphe e deru l'eke-a l'okfu Hiburu bu t'e tsua eka l'okpoma, bukwanu iphe o bu bu t'a kwaa ekwa iphe meru nu; m'o kwanu ege ono, aachitaje eka kwee l'ukuvu teke iphe du eji meru ono.

te nwehedu ọ̀zo ono ọ̀phu ẹ̀phe eshijekwadu. Ọ̀ dakawaru ndzụ, ẹ̀phe gbaru. Ọ̀phu ọ̀ duhedu iphe a guberu ndu ekebe. Ọ̀phu ọ̀ duhedu onye aakwabekwadu ugwu. ⁹ Alì a-gụ aphụ gvụ. Lẹ́banọnu b'e meru iphe-iphere. Sharọnu dulephu l'ọ̀ bụ echi-ẹgu. Báshanu yele ugwu Kamẹlu ala ẹkwọ kparakpara.

Okwa, Ojejeje anmaru ndu ọhogu iya

¹⁰ Ojejeje sụru: "L'ọ̀ bụ nta-a; bẹ ya e-gbeshi egbeshi! Ọ̀ bụ nta-a; bẹ mu e-koshi lẹ mu ha nshinu! ¹¹ Unu dụ ime ẹswa; yọ bụru ẹgwoma iphe bẹ unu a-mụ. Ume, unu atụ bụ iya bụ ọku, e-ke unu. ¹² Ọdo bụ lẹ ndu ono a-vokposihhu l'ọ̀ bụ layimu, ọku keru; mbụ l'ọ̀ bụ ogvu b'e gbushiru kùbe; nwuru ọku ye iya. ¹³ Unubẹ ndu bu ote-ẹnya; unu nùkwa iphe mu meru! Unubẹ ndu ọ̀phu bu ntse; unu makwaru l'agburu-ẹhu nọ mu!"

¹⁴ Ndu eme iphe dụ ẹji, bu lẹ Záyọnu bẹ egwu gudeekwaru. Ndu ta dudu iphe ẹ̀phe guberu Nchileke bẹ ẹhu anmanma gudeekwaru; sụ: "Bụ onye ole l'ayi ha bẹ yele ọku, enwu enwunwu e-buru? Bụ onye ole l'ayi ha bẹ yele ọku, adzụ gbururu jeye e-buru?" ¹⁵ Ọ kwa onye emeje iphe vudo ntumu; l'ekfu iphe daburu adaburu; onye ajika ọnata uru, shi l'iphe a nataru l'ike; bukwaruphu onye esefuje ẹka l'ona ẹka-azụ; onye ta angabeduru nchị teke aachị idzu ogbu ọchi; ọ̀phu ookpuhaju ẹnya phụ iphe bụ iphe dụ ẹji. ¹⁶ Ọ bụ egbe onye ono a-nọdu l'edegerede. Ẹke a-buru iya a-gbabe-a-dzuru bụ lẹ mkpuma, nọ l'eli eli ugwu. Ẹke ono bẹ aa-nọdu anụ iya nri. Ọ̀phu ọ̀-byadu bya achọ mini achọcho.

Uzo ifu a-dụ mma

¹⁷ Nngubedua e-gude ẹnya ngu phụ ẹge onye eze ono dụ ugwu l'ẹnya; bya amaa ẹnya l'alì onu, lichiru ogologo ono. ¹⁸ Ii-gude ọriri ngu jekota l'iphe bụ iphe shi eye ngu egwu. Nngu asụ: "Bunua awe bẹ onye ono, shi edeje ẹkwọ ono nọhunu? Onye ọ̀phu e shi atuje akirikiko; nù; bụhunu awe; b'ọ̀ nọ? Mbụ; bụ awe bẹ onye ọ̀phu shi agụ ọ̀lo-mgbochi ọgu nọnua?" ¹⁹ Ẹ tji phuhedu ndu ono, shi ete aja onwephe ono ọdo; mbụ ndu ono, okfu ẹ̀phe dụ mgbalumgbalu; mbụ ndu ekfu okfu ọ̀hodo, te dodu ẹnya. ²⁰ Ledudunu ẹnya lẹ Záyọnu; mbụ mkpukpu ono, ayi anọduje agba aji ono! Ii-gudewaru ẹnya ngu phụ Jerúsalemu; mbụ mkpukpu ono, bụ: e -buru iya; nchị adụ ndoo ono; bya adụ l'ọ̀ bụ ọ̀lo-ẹkwà, e-ta dudu onye a-dụ ike aforibe iya aforibe; ọ̀phu madzụ nwigbaleke-oma afọ-lighedu itso iya afọ-li. Ọ̀phu a gbadudu eri iya agbabu. ²¹ L'ẹke ono bẹ Ojejeje a-buru Onyibe nk'ayi. Eke ono a-dụ l'ọ̀ bụ ẹke ẹnyimu gburu barakata; nggele asa pete. Ọ̀phu ọ̀ dudu unwu ụgbo-mini, e gude eku akpọ eshi iya nù. Ọ̀phu kfutukfutu-ẹnyimu eshidu iya. ²² Kẹ l'ọ̀ bụ Ojejeje bụ onye ikpe nk'ayi. Mbụ l'ọ̀ bụ Ojejeje aturu ayi ekemu; bụru Ojejeje bụ onye eze ayi. Ọ̀ bụ ya bụ onye a-dzọ ayi ndzụ. ²³ Eri, e shi kee nggube ụgbo tshihhuakwaru. Oshi, e gvuberu l'ụgbo ono te keheduru ekeru. Ọ̀phu ẹkwá-ụgbo ngu egasahedu egesa. Ọ̀ ya ya bụ l'aa-luta iphe ha nshinu kee; mbụ lẹ ndu ngvuru alutatsua iphe. ²⁴ Ọ̀phu ọ̀ dudu onye bu lẹ Záyọnu a-su: "Iphe emekwa mu." Ẹge ono bẹ aa-gukotaru ndu bu l'ẹke ono nvụ l'iphe dụ ẹji, ẹ̀phe mekotaru.

34

Aphu, aa-nụ ndu ọhogu Nchileke

¹ Unu kpirta ntse; unubẹ mbakeshi nọnu; unu bya anukpoduduphu! Unu gebekpoduduphu nchị; unubẹ ọha nọnu! Tẹ mgboko mẹ iphemiphe ọbule nọkota iya nùkwa iya! Tẹ elikoro mẹ iphemiphe ọbule, shi iya nùkwaphu! ² Ojejeje bẹ avukwaru mbakeshi nọnu ọvuma. Oke ẹhu-eghughu iya b'ọ̀ nyibekwaru ndu soja ẹ̀phe l'ọ̀ ha. Oo-me ẹ̀phe aburu kpuru pyata. Oo-nwuru ẹ̀phe ye t'e gbushia. ³ Ndu nk'ẹ̀phe, e gbushiru egbushi bẹ ee-tufashi etufashi. Odzu ẹ̀phe awata oshi rongu; mee ẹ̀phe atuko iphe bụ ugwu tsongaa. ⁴ Mkpọ-kpodo, nọ l'igwe l'ọ̀ ha bẹ e-phukashihu; akpamigwe agwọ l'ọ̀ bụ ẹkwọ. Ọ̀ bụ ẹge ẹkwọ vayinu, nwuru kpaa adashije l'oshi vayinu; mbụ ẹge akpuru oshi figu, nọ l'oshi figu gbanwushihu adashije bụ ẹge mkpọ-kpodo a-dashi.

⁵ Ogu-mbeke ya b'a nọwa l'imigwe baa ẹge ọ̀-dụ. Lenu; ọlawa yele ẹhu ndu Ẹdọmu; mbụ ndu ono, bụ ndu mu dobewaru mu e-gbushi. ⁶ Ogu-mbeke Ojejeje bẹ mee ngugoru angu-go. Eba nyakotaru ya gidigidi. Mee unwu-aturu yele mee egwu; mẹ ẹba, nọ l'akpuru-ose ebyila nọtsua ya. Ojejeje abya ọgba ẹja lẹ mkpukpu Bọzura; iphe ee-gbu egbugbu lẹ Ẹdọmu ha nshinu. ⁷ Atsụ bẹ aa-chiko ẹ̀phe l'ia gbushikota; mekpọ unwu oke-eswi; mẹ ndu ọ̀phu bụ ọkpallukpo. Alì ẹ̀phe e-deru lẹ mee; e gude ẹba iphe gwọ ivovoma ọgwọ ẹja. ⁸ Kẹle Ojejeje nweru eswe ọgwata ụgwọ; bya enweru afa, ọkfu ụgwọ iphe dụ ẹji onye meru; t'ọ shi ẹge ono gbaaru ndu bu lẹ Záyọnu ọdzori.

⁹ Iphe, bụ nggele ndu Ẹdọmu a-ghokota korota; ivovoma, nọ iya aghọ ọku nshị-egbe. Alì ono l'ọ̀ ha aghọ korota l'enwu phophopho. ¹⁰ Ọku iya ta anyihudu anyihu: eswe

l'enyashi; ɛnwuru-òku iya a-kpuchi jeye lẹ gbururu. Yò buru ochobo daburu ege ono shi l'ogbo sweru ogbo. Ẹ tọ dudu onye byaru bya eshi ẹke ono odo. ¹¹ Ukpogwewere; mę ebyi a-na alı nnakota; mbu l'oo mgbashi-ujiku mę ophegu bu iphe e-bu l'ẹke ono. Nchileke e-me Ẹdomu; yọ daburu kę mmanu. ¹² Ndu oke amadu ephe ta duhedu ẹke ephe enwekwaduru, bu ẹke alı-eze. Ndu ishi iya l'ephe ha a-chihukota. ¹³ Mkpakpari a-kfu l'oke ulo, notsua ya nu. Egbara; mę uke aphua l'ulo iya, a kpashiru ike. Iphe e-buru iya nu aburu nkuta-qsua; mę mgbashi-ujiku. ¹⁴ Unwu anu, bu l'echi-egu ephe l'a-chi-atabu a-chiko nodu akpa eghirigha l'ẹke ono. Eghu-qsua a-nodu araku ibe iya l'ora. Yọ buru l'ẹke ono bę mgbashi-ujiku a-chotaru onwephe ẹke ephe a-nodu tuta ume. ¹⁵ Mgbashi-ujiku a-nodu l'ẹke ono kpaa ekfuna; tushia ekwa; kpua ya; bya ehee ya hetsee. Udele abya azajia ẹke ono nanu nanu.

¹⁶ Unu jenu elee ɛnya l'ekwo okfu Ojejoje; unu gua iphe ndu owaa, e deru iya: Unwu iphe ono ta dukwa m'ọ bu nanu, ẹ ta anodu l'ẹke ono. Ophu ọ dukwa ophu a-su l'okee ya; m'ọ bu nyee ya ta nodu iya; kę l'ọ kwa mbedua, bu Ojejoje gudekpoo onu mu tua ekemu l'ọ bu ege ono bę oo-du. Yọ buru Ume mu a-nodu erukobe ephe l'ekalanu. ¹⁷ O bu iya keshiru ephe alı. O bu iya gude ẹka iya tokota iya iphe keshiaru iya ephe. Ephe e-buru iya gbururu jeye lẹ gbururu. Mbu ephe e-buwaruru l'eka ono shi l'ogbo sweru ogbo.

35

Ehu-otso-ena ndu a dzotaru

¹ Echi-egu; mę kpokpokirikpo alı, nọ iya nu;
bę ehu a-tso ɛna.

Echi-egu a-wata ote ɛswa;
mehulahaa iphe e meberu iya;
l'ọ bu ẹke igu oshi jashiru.

² Mbu; l'oo-jashi l'igwe.

Ehu atsoo ya ɛna
tsoshikpoo ya ike;
l'oorua okwe kpua ya.
E mee ya t'ọ du biribiri
l'ọ bu ugvu ugvu Lébanonu;
du biribiri l'ọ bu
Ugvu Kamelu yele Nsuda Sharonu.
Ephe egude ɛnya ephe
phua ọdu-biribiri kę Ojejoje;
mbu akpabiri kę Nchileke ayi.

³ Unu menua t'eka unu,

tsuru męe shihu ike.
Unu emee t'okpa unu,
anma kwekwekwe nguru anguru.

⁴ Unu kfuru ndu obu ete etete:

"T'obu shihu ephe ike;
ephe ahaa otsu egvu;
lẹ Nchileke a-bya-a
ogwata ugwo iphe e meru ephe.
Oo-bya t'ọ ya dzoo unubedua."

⁵ Teke ono; ndu atsu ishi aphulahaa uzo.

Ndu nkichi anulahaa iphe.

⁶ Teke ono; bę ndu ngvuru

a-wata ọdzo garamu garamu l'ọ bu ele.
Ire atushihu ndu ẹ-te ekfudu okfu;
ephe awata okpo gerugeru.

Mini eshi l'echi-egu
gbafuhu; wushilaha.
Nggele eshi l'oghęgu tsolahaa atsotso.

⁷ Eja eveve, enwu phuraphura a-buru okpuru.

Alı, mini tahuru
agbafushihu; butsuaru ẹke amu amumu.
Ẹke ono, nkuta-qsua shi adoje ono;
bę bu ɛswa e-fushi iya;

eji efushia ya;
aswara amishia ya.

⁸ A-bya atọọ ya eze ọzo;
kulahaa ya ọzo, dọ nsọ.
Ndu aasọ nsọ te eshidu iya.
Ndu a-nọdu eshi iya nọ
nwenkinyi

a-büleruphu ndu eshije iya nọ;
ọphu ndu eme eswe
'eshiswetadu ọzo ono.

⁹ Agu ta anọdu iya;
ọphu ọ dọdu anọ ọdo,
eri anọ, byaru bya eshita ẹke ono.
E taa phọdu ẹphe l'ẹke ono.
Ọ büleruphu ndu a dzọtaru
bọ ndu a-nọdu eshi iya nọ.

¹⁰ Ndu ono, Ojejoje gbataru ono a-lata;
ẹphe aguru egvu lata Záyọnu.
Epe e-kpuru ẹhu-otso-ẹna gbururu jeye
l'ọ bọ onye kpu okpu eze.
Ote ẹswa; mẹ ẹhu-otso-ẹna
atọko ẹphe ẹhu naru.
Nggumaphu yele ude agbalashia.

36

Senákeribu eye ndu

Jerúsalemu egvu

(2 Eze 18:13-27; 2 Ipe 32:1-19)

¹ Tọ dọ iya bọ; o rua l'afa kwe eze, bọ Hezekáya afa iri l'eno k'ọphu ọ wataru achichi bẹ Senákeribu, bọ eze ndu Asiriya byaru ọgu l'alí ndu Júda; bya achiko mkpukpu ẹphe l'ọ ha, bọ mkpukpu, a kpushiru ike lua lúta. ² Ya ndono; eze ndu Asiriya ono abya eshi lẹ mkpukpu Lakishi zia onye ishi ndu soja iya; yeru iya ndu soja, dọ igweligwe; bya asọ iya t'ẹphe jekfu eze, bọ Hezekáya lẹ Jerúsalemu. Onye ishi ndu soja ono ẹjerua bya je evudo l'iku mgbọdzu okpuru ọzo eli, nọ l'ọzo ono, l'eeshije ẹje l'ẹke aasajẹ uwe. ³ Yọ nọdu l'ẹke ono; Ẹliyakimu Hilikaya, bọ onye ishi l'ufu-eze; mẹ Shebuna, bọ o-de-ẹkwo; mẹ lẹ Jowa Ásafu, bọ onye nkwaqọbe awọ-kfuta iya.

⁴ Onye ishi ndu soja ono abya asọ ẹphe: "Unu je ekfuru Hezekáya ẹge-wa: Ọwaa iphe ọkaribe, bọ eze ndu Asiriya kfuru: Ọ suru agha: ?Bọ kẹ ngunu b'i gude adzuga ẹge ono? ⁵ Ẹsujẹ l'i nweru ẹregede k'ọgu; mẹ ike, e gude alọ ọgu; obenu l'ọ bukota mkpokoro okfu bẹ iikfu. ?Bọ onye b'i dakoberu gude ekwefuru yebe eze ndu Asiriya ikẹ? ⁶ Lenu nta-a; ọ kwa ndu Ẹjiputu b'i dakoberu; mbọ Ẹjiputu ono, bọ mkpọ-asenyimu, abajẹ onye dakoberu iya nọ l'ẹka rútungu; ye iya ọru. Ọ kwa ẹge ono bẹ Fero, bọ eze ndu Ẹjiputu emeje iphe bukpo ndu dakoberu iya nọ. ⁷ Teke ị sukwanuru iya l'ọ kwa Ojejoje, bọ Nchileke unu bẹ unu dakoberu; ?tọ bọdunua Ojejoje ọbọ bọ ọphu Hezekáya wofuru ẹke aagwajẹ iya; mebyishia ẹnya-ngweja iya; bya asọ ndu Júda mẹ ndu Jerúsalemu: 'T'ẹphe byajẹ ọchi ẹja l'ifu ẹnya-ngweja-a?'

⁸ "Byakwaphọ nta-a tẹ nggu lẹ nnajiufu mu, bọ eze ndu Asiriya chizia idzu. Mu a-kpuru unu inya ise kpẹe ngu; m'ọ -bọru l'ii-dọ ike ye iya ndu a-nọdu agba iya nọ. ⁹ Ọdumeka; ?nanu ẹge ị rjru l'ii-dọ ike m'ọ -ruhuduru ọ bọru onye ishi ndu soja, ẹnya iya katsua alala lẹ ndu ishi ndu soja nnajiufu mu; bẹ ị-kpọfu l'ifu m'ọ -ruhuduru ị dakobe Ẹjiputu t'a chẹ ngu ọgbo-inya; nọ ngu ndu agbaje inya-ọgu. ¹⁰ Ọdo bọ; ?i tubesu lẹ mu byaru otso alí-a ọgu tẹ mu lúnwua ya lẹ Ojejoje ẹ-ba bọ ike mu? Ọ kwa Ojejoje gẹdegedede ziru mu tẹ mu dzọru je l'alí-a mebyishia ya."

¹¹ Tọ dọ iya bọ; Ẹliyakimu yele Shebuna; mẹ Jowa abya asọ onye ishi ndu soja ono ẹge-a: "Byiko gude okfu ndu Áramu kfujeru ayibe ndu ozi ngu okfu; kẹ l'oodoje-wa ayi ẹnya. Ba egudekwa okfu ndu Júda kfuru yeru ayi; kẹle ndu nọ l'eli ọpho-mkpuma a-nọdukwa anọ iya."

¹² Onye ishi ndu soja ono abya asọ ẹphe: "?Bọ unu lẹ nnajiufu unu nwenkinyi b'ọ dọ unu lẹ nnajiufu mu ziru mu tẹ mu bya ezia ozi-wa? Ọ kwa unu lẹ ndu ono, nọ l'eli ọpho-mkpuma ono; mbọ ndu unu l'ẹphe e-mekochaa ria nshị unu l'ọnu; ngua mamini,

unu nyíru; bẹ mu ekfuru iya.”¹³ Onye ishi ndu soja ono abya evudo gude okfu ndu Júda rashia ya ike; sụ: “Unu nùkwaa iphe o kfulu; mbụ ikelefu eze ono; mbụ eze ndu Asiriya!¹⁴ Owaa iphe onye eze ono kfulu: Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya dephua unu. E tọo dzo-ghekwa unu!¹⁵ Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya deta unu t'unu dakobe Ojejoje l'ẹke okfulu unu: 'Lẹ Ojejoje a-dzọta-a unu. Lẹ mkpukpu-a ta alakwa l'ẹka eze ndu Asiriya.'

¹⁶ “Unu ba angakwaru Hezekáya nchị; kẹ l'eze ndu Asiriya sùkwaru ẹge-wa: 'Unu wufuta wu-kfuta iya tẹ yele unu doshia; k'ophu onyenonu l'unu ha e-ri iphe shi lẹ vayinu iya; ria akpuru, shi l'oshi figu iya; ngwa mini, nọ lẹ welu iya; ¹⁷ jeye teke ya a-bya eduta unu; lashia alị, dọ l'ọ bụ nk'unu ono; mbụ alị, witu nọ; męe ophungu anọdu iya; alị, nri nọ; mgbo vayinu anọdukwa iya phụ.

¹⁸ “ ‘Unu be ekwekwa tẹ Hezekáya dephua unu; teke ọo-sụ unu lẹ Ojejoje a-dzo-ọ unu. ?O nwejeru mbakeshi ophu agwa alị ẹphe dzọtajewaru l'ẹke eze ndu Asiriya? ¹⁹ ?Bụ awe bẹ agwa ndu Hámatu yele kẹ ndu Apadu nọ? Agwa ndu Sefavemu; ?ọ n'awe? ? Ẹphe duru-a ike dzọfuta ndu Samériya l'ẹka yebe eze ndu Asiriya tọo? ²⁰ ?Bụ agwa ole l'ime agwa ndu alị ono bẹ duru ike dzọta ndu alị iya l'ẹka iya? ?Bụ Ojejoje gbe a-dụ-ghe ike dzọo ndu Jerúsalemu l'ẹka iya? ”

²¹ Ndu Júda ono, okfulu eyeru ono nọduplehu nwandoo; ophu o nwedu okfu, ẹphe kfulu yeru iya; kẹ l'eze, bụ Hezekáya tũru ekemu; sụ: “T'ẹ b'ọ nwekwa onye e-yeru iya ọnu.”

²² Tọ dọ iya bụ; Eliyakimu Hilikaya, bụ onye ishi l'ufu-eze; mę Shebuna, bụ o-de-ẹkwọ; mę Jowa Ásafu, bụ onye nkwakobe atugbuwa jekfu Hezekáya. Ẹphe alawashia uwe ẹphe; bya akporu iya iphe onye ishi ndu soja ono kfulu.

37

Aa-dzọfuta Jerúsalemu (2 Eze 19:1-13)

¹ Onye eze ono mbụ Hezekáya anulephu iphemiphe ọbule ono; bya alaa uwe iya tarara; bya achita uwe-aphụ yee; yọ buru iya oje l'eze-ulo Nchileke. ² Yọ bya ezia Eliyakimu, bụ onye ishi l'ufu-eze yele Shebuna, bụ o-de-ẹkwọ; mę ndu ophu ka ọburu ọgurenya lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja; ẹphe ha eyekota uwe-aphụ jekfushia onye nkfuchiru Nchileke ono, bụ Azáya Emožu. ³ Ẹphe eje asụ iya: “Owaa iphe Hezekáya kfulu; ọ sũru: Ntanụ bụ eswe iphe-ehuka; mę eswe ọbaru madzụ mba; bya aburu eswe, ome madzụ iphe-iphere. Mbụ ọo-duplehu l'ọ bụ unwu, yeru ishi tọ dũhe ume nne ẹphe e-gude mụa ẹphe. ⁴ O nweru ẹge ọo-dụ Ojejoje, bụ Nchileke ngu anwua iphe eze onye ishi ndu soja ono kfulu, bụ onye nnajiufu iya, bụ eze ndu Asiriya yeru t'ọ bya ekfurushia Nchileke; mbụ l'ọo-baru iya mbà l'okfu ono, Ojejoje, bụ Nchileke ngu nũru ono. Ọo ya bụ t'i kfulu nũ Nchileke l'okfu ẹhu nwa ndu ophu wafuru nũ.”

⁵ Yo be teke ndu ono, shi l'ẹke Hezekáya ono byakfutaru Azáya; ⁶ Azáya asụ ẹphe: “Unu je asụ nnajiufu unu ẹge-a: 'Owaa iphe Ojejoje eku: T'ẹ b'i watakwa ọtsu egvu l'iphe ono, i nũru ono; mbụ ekfurushi ono, ndu ozi eze ndu Asiriya kfulurushu ya ono. ⁷ Lekwaa; lẹ ya e-me t'ọ wata ọtsu egvu; k'ophu bụ: ọ -nua nwa kekfukekfu; yọ gbaru lashia alị iya. Ya e-me t'e gude ogu-mbeke gbua ya l'alị iya gededede.' ”

⁸ Yo be teke eze onye ishi ndu soja ndu Asiriya ono nũru l'eze ndu Asiriya ta nọhedu lẹ mkpukpu Lakishi; yọ lashia azụ je aphua l'eze alushiwa mkpukpu Libina ọgu.

⁹ Ya ndono; a bya ezia Senakeribu lẹ Tirihaka, bụ onye Kúshi; mbụ eze ndu Íjiputu bẹ yele ndibe iya adzọkwa abya iya ọlushi ọgu. Yọ nua ya bya ezia ndu ozi sụ t'e je ezia Hezekáya sụ iya-a: ¹⁰ “Iphe unu e-kfulu Hezekáya; mbụ eze ndu Júda ndo-ọ; unu sụ iya-a: Unu sụ iya t'ẹ b'ọ kwekwa t'agwa, i tukoberu ishi dephua ngu; l'ọ sũru ngu l'ẹ tọ dũdu iphe e-me tẹ Jerúsalemu laa eze ndu Asiriya l'ẹka. ¹¹ ?Ọ kwa l'i nũru-a ẹge eze ndu Asiriya emeje ndu mkpukpu ọdo; mbụ l'ọ gbugeje ẹphe l'ẹphe ha. Nggubedua; ? l'ji-wa-a? ¹² Iphe bụ mbakeshi ono, ochechoroche mu phẹ gbushikotaru ono; agwa ẹphe ono; ?ọ dzọfutaru ẹphe tọo? Mbụ agwa ndu Gozanu; mę kẹ ndu Háranu; mę kẹ ndu Rezefu yele kẹ ndu Idenu, bụ ndu shi nọdu lẹ Telasa. ¹³ ?Bụ awe bẹ eze ndu Hámatu nọ nta; mę eze ndu Apadu; mę eze ndu Sefavemu; mę lẹ kẹ ndu Hena yele kẹ ndu Iva?”

Hezekáya ekfu anụ Nchileke

¹⁴ Tọ dọ iya bụ; Hezekáya abya anata ndu ono, e ziru ono ẹkwọ; bya eworu iya gua. Guebetsua ya bahụ l'eze-ulo Nchileke je eworu iya sũsaa l'ifu Ojejoje. ¹⁵ Hezekáya abya aguru nũ Ojejoje; sụ iya: ¹⁶ “Nggube Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; nggube Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu; onye aba-eze iya nọ l'eli cherobimu. Ọ bụ ngu nwenkinyi

bụ Nchileke, nwekota aļi-eze ndu mgboko mgburumgburu. O bụ nggu meru igwe mee mgboko. ¹⁷ Ngabę nchị nggube Ojejoje, nkpoduduphu. Kpuha ęnya ngu epehe labu phkpoduduphu. Gebekpoduduphu nchị nua okfu, Senákeribu ziru t'a bya egude kfurushia nggube Nchileke, nọ ndzu.

¹⁸ "Nggube Ojejoje; o bukwá oswi-okfu l'eze ndu Asiriya gbushikotawaru ndu-a; mebyishikota aļi epehe; ¹⁹ bya achikotawaru agwa epehe yekota l'oku; ke l'ephe ta budu okpobe iphe. O bụ nkụ; me mkpuma, madzụ gude ęka mecha be epehe bụ. ²⁰ Nta-a; nggube Ojejoje, bụ Nchileke ayi dzọoru ayi l'ęka iya; k'ophu iphe bukpó ndu aļi-eze l'ọ ha, nọkota le mgboko a-maru l'ọ bụ nggu nwenkinyi; nggube Ojejoje be bụ Nchileke."

Adada Senákeribu

²¹ Tọ dọ iya bụ; Azáya Emọzu abya ezia ozi t'e je ezia Hezekáya; sụ iya: "Ọwaa iphe Ojejoje; mbụ Nchileke ke ndu Ízureļu ekfu ndọ-ọ. O suru: Keshinu i kfuru mu okfu Senákeribu, eze ndu Asiriya; ²² ọwaa iphe mebe Ojejoje kfuru l'okfu ęhu Senákeribu: Ụnwegirima Záyonu achị unu ọchi; tọ dọ iphe epehe guberu ngu. Ụnwegirima Jerúsalemu ekwe l'ishi l'ishi l'ęke ịgba ọso ndzụ. ²³ ?Bunaa onye shi ekfuru mu ririri-a; mbụ; onye shi ekfurushi mu-a? ?Bụ onye b'i ba okfu; mbụ; bụ onye b'i keru ęnya? O kwa mube onye nsọ ke ndu Ízureļu! ²⁴ I ziru ndu ozi ngu; epehe abya ekfuaru mu ririri. Nggube abya asukwaphu l'i chĩa igweligwe ugbo-inya ogu ngu je anọdu l'onungonu eze ugvu. Mbụ l'i nyiruwaru onungonu ugvu Lébanonu. Oshi sida ndu ophu katsua ogologo b'i gbutsushiwaru; jeyekpo l'oshi payinu iya ndu ophu katsua mma; bya ejeruwa ęke o katsua l'eli; me l'ęke ọsua iya katsua ọdu mma. ²⁵ Mbụ l'i tushiyawaru welu l'ali ndu ọdo; bya angwa ya mini; l'i dzọkotaru okpa l'iphe bụ mini, nọtsua le nggele, nọ l'ali ndu Ịjiputu; epehe atashihukota.

²⁶ "Mbụ; ?tji nubudua ya: L'ọ buru teke teru ęnya be mu kfuru l'ọ bụ ęge ono be ọo-dụ; mbụ l'ọ buru le teke ndiche be mu chiru idzu iya. Yo be nta-a; mu abya emee ya ememe; mbụ mee; nggu eworu mkpukpu, a kpushiru ike mebyishia; yọ buru ikpo mkpuma. ²⁷ Ndu bu iya nū, bụ ndu ike ta nọdu; b'i mewaru; epehe ta mahę ọzo eshishi iya. Mbụ l'i mewaru; epehe ta mahę iphe epehe eme ememe. Epehe abya adu l'ọ bụ iphe a kuru l'okfu; l'ọ bụ iphe ruru iya ophungu; mbụ dọ l'ọ bụ ęwu, furu l'eli ikfũlo, anwu chigbushiruru l'ę b'ọ viribe eviribe.

²⁸ "Obenu le nggubedua be yebe Nchileke maru maghee ngu amaghe. Ya maru teke ịidugaru adugaru; maru teke ịilufu alufu; bya amaru teke ịibata abata. Ya maru ęge iitsutaberu iya ęka l'okpoma. ²⁹ Keshinu i gbe adajiru mu ndaji; mbụ; k'ophu ejo iphe i kfuru mu ruwaru mu le nchị be mu a-bya eworu ikokoro dzobe ngu l'imi; woru mkpurukpu-igwę ye ngu onu l'ọ bụ inya. Mu e-mee ngu t'i shikwaphu ọzo ophu i shiru teke ị bya lata azu.

³⁰ "A -bya le nggubedua; Hezekáya; ọwaa iphe a-buru ngu iphe-ohubama: Afa-a bụ iphe, daru ęda be ịi-nọdu eri. Afa, tso iya nū bukwaphu iphe shi l'iphe daru ęda ono; be a-bu nri ngu. O -be l'afa k'ęto ya; kọkwaa okfu; kpata iphe ị kọru iya. Gbaa mgbo vayinu; ria akpuru, e-shi iya nū. ³¹ Mbụ ęge-a; nwa ndu, a-phodu nū le ndu Júda ono be agbabe ogvu l'ime ali; bya amishia nebyi l'elikoro; ³² ke l'oo-nweru nwa ndu a-phodu nū le Jerúsalemu. Ndu, wafuru l'ogu a-phodu le Ugvu Záyonu. Zọ buru Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-lke e-gude ęge o phu-be iya l'ęhu mee ya.

³³ "Oo ya bụ; ọwaa iphe Ojejoje ekfu l'ęhu eze ndu Asiriya. O suru: 'Le ya taa bahukwa le mkpukpu-a; ya taa gba m'oo akfu lanu l'ęke-a. E too gudekwa iphe mgbochita abya iya l'ifu. Ophu ndu soja iya 'akpadu iya ose-ogu. ³⁴ Oo-shikwa ophu o shi lashia. O -buru mkpukpu ọwaa b'ę too yekwa ishi eyeye le phuu. O bụ iphe mube Ojejoje kfuru ndono. ³⁵ Sụa; mu a-gbaru mkpukpu-a ọdzori dzọo ya l'okfu ępha mu; me okfu ępha Dévidi, bụ nwozi mu! "

³⁶ Tọ dọ iya bụ; ojozi-imigwe, shi l'ęka Ojejoje atugbulephu jeshia l'odu soja ndu Asiriya; je egbushia ukporo unu ndu soja ugbo ukporo l'ęto l'unu ębo l'ukporo iri. Ya ndono; e tehushia l'utsu; odzu azęwa ękperekpe. ³⁷ Tọ dọ iya bụ; Senákeribu, bụ eze ndu Asiriya afokashia ọlo-ękwá iya; yọ buru iya alala. Yọ lashia Nínive je anodu. ³⁸ Yo be ujiku lanu; yọ nọdu l'agwa nte iya, aza Nisuroku; unwu iya, ępha epehe bụ Adurameleku; ye Sharęza eje egude ogu-mbeke gbuta iya tya. Epehe egbuebe iya gbaru lashia aļi Araratu. Ya ndono; nwatibe iya; mbụ Esahadonu abya aburu eze l'ozori iya.

¹ Teke ọbu bẹ iphe-ememe gudejeru Hezekáya; k'ọp̄hu ọ phọduru nwagengu m'ọ nwụhu. Onye nkfuchiru Nchileke, eeku Azáya Emọzu ejekfube iya je asụ iya: "Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Jikobekwa ufu ngu; kẹ l'ibyaakwa anwụhu; i tii kakwa mma l'iphe ono, eme ngu nụ ono."

² Ya ndono; Hezekáya abya aghachi ifu l'oshi-ẹpotọ iya; bya ekfuru nụ Ojejoje; sụ iya: ³ "Nggube Ojejoje; nyatakwa lẹ mu gude ire-lanụ jeeru ngu ozi; buru onye obu guru iphoro l'ẹke ị nọ; bẹ mu bya emekwaaphu iphe dụ maa l'ifu ngu." Hezekáya arashikpoo ẹkwa ike.

⁴ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Azáya; sụ iya: ⁵ "Je ekfuru Hezekáya ẹge-a: Ọwaa iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna ngu Dévidi: Mu nuakwaru iphe i kfuru mu; bya aphụwa ẹnya-mini ngu. Mu e-me t'ị nọfua afa iri l'ise. ⁶ Odo bụ lẹ mu a-dzo ngu dzọo mkpụkpu-a l'ẹka eze ndu Asiriya. Mu a-gbataru mkpụkpu-a.

⁷ "Ọwaa iphe-ọhubama, mbube Ojejoje e-me koshi ngu ndo-ọ; t'ị gude maru lẹ mu e-me iphe mu kweru ụkwa ememe. ⁸ ?I phuru nwonyonyo ono, nọ l'iphe ono, e meru, eegedeje enyikobe ọlo Ẹhazu ono? Ya e-tsula nwonyonyo ono azụ ntụ-ọkpa iri."

Nwonyonyo ono atsula azụ ntụ-ọkpa iri l'ẹge o shi ha ogologo.

⁹ Ọwaa bụ iphe Hezekáya deru; mbụ eze ndu Júda l'iphe-ememe ono metsuaru iya; yọ kọrohu.

¹⁰ Mu sụkwaru: "Bụ nta-a,
 ọ bụkwadu mu-a l'ikoro-a;
 bẹ mu egbe gbakwofu;
 mbụ e gbe nyakwota mu anyakwota?"

¹¹ Mu abya asụkwaphu;
 mẹ mu te gega aphụheduna
 Ojejoje ọdo l'alị ndu nọ ndzụ.
 Mbụ mẹ mu ta g'aphụhedu madzụ ọdo;
 mbụ ndu bu lẹ mgboko-a;
 bẹ mu l'ẹphe t'aga anọhedu.

¹² E kpufuru ndzụ mu;
 l'ọ bụ onye kpufuru ọlo unwu-eswi;
 mbụ phụfu ndzụ mu ẹge
 onye akpa iphe aphụfufe
 iphe ọ kpaghewaru.
 Ọ gbabufuwaru ndzụ mu
 ẹge onye ekwe ẹkwa
 agbabufufe eri l'iphe
 o gude ekwe ẹkwa teke
 ọ kpaghewaru ẹkwa.
 Mbụ shita l'eswe jeye
 l'enyashi b'ọ meje;
 mu l'ala maa alala.

¹³ Mu akpọkotaje mkpu jeye nchi abọhu.
 Ọ tapyashije ọkpu, nọ mu l'ẹhu l'ọ bụ agụ.
 Mbụ tsube l'eswe jeye ẹnyasi;
 b'ọ meje; mu anwụhu anwụhu.

¹⁴ Mu arakọtaje l'ọ bụ
 mgbashị-ujiku; zụkota l'ọ
 bụ okpuru-iyakoko;
 mbụ zụkota l'ọ bụ kpirihoho.
 Mu lewaru ẹnya l'igwe;
 ẹnya atsụwa mu ubo.
 Mu asụ: Byiko Nnajiufu;
 gbanuaru mu mkpu
 l'iphe-ẹhuka-a, mu eje-a!

¹⁵ Ọ bụ; ?bụ ngunu bẹ mu
 e-kfu?
 Kẹ l'ọ kfuwaru mu l'ọ bụ
 yẹbedua pakfutaru mu iphe ọwaa.
 Mu a-wata ome odo
 jeye teke mu a-nọ-bebe;
 kẹ iphe-ọnikiri-a, mu eje.

- 16 Nggube Nnajiufu;
 ọ kwa egbe iphe-a;
 be madzụ gude buru.
 Yọ bukwaru iya phụ;
 be mu gude ndọ ndzụ nta-a.
 Byiko; menua tẹ mu kọrohu;
 menua tẹ ndzụ dzua mu!
- 17 Ọ bụ-a oswi-okfu;
 l'ọ bụ t'ọ duru mu lẹ mma;
 be mu gude jee egbe iphe-ọnikiri ono.
 Ishi iya aburu l'i yeru mu obu;
 bya atuko iphe ẹji mu
 l'ọ ha ruru ye l'azụ
 bya anafuta mu l'alị maa.
- 18 Mę ndu nọwa l'alị-maa;
 te etukwa ngu ẹpha.
 Ọphu ndu nwuhuwuru
 anwuhu 'agukwa egvu gude aja ngu ajaja.
 Ọphu ndu e kpochiwuru;
 'elehekwa ẹnya ire-lanụ ngu.
- 19 Ọ kwa ndu, nọ ndzụ;
 bụ ndu a-jaghe ngu ajaja
 ẹge mu aja ngu iya ntanụ-a.
 Iphe, bụ ọgbo ọphu nọnu
 ekfujeru ọgbo ọphu tso
 ẹphe l'ị bụ onye
 evudoshije ike l'iphe i kfuru.
- 20 Ojejoje e-me-e tẹ kọrohu.
 Mu e-gude ngwa-egvu;
 gua egvu gude jaa ya
 ajaja l'eze-ulo Nchileke
 jeye mbọku nka-ezekuna nke mu.
- 21 Azáya kfuwaru sụ t'e meta akpuru oshi figu tsua etsutsu debetsua Hezekáya l'iphe-etsese ono, tsekashiru iya ono; t'ọ kpọshihu iya.
- 22 Hezekáya bya ajja; sụ: "Bụkpọ ngunu bụ iphe e-me nụ tẹ mu maru lẹ mu emekocha-a bahụ l'eze-ulo Nchileke ọdo?"

39

Ndu ozi, shi Bábyilonu

¹ Ọ bụru teke ono be Merodaku Baladanu, bụ eze ndu Bábyilonu ederu ẹkwo nụ t'a bya anụ Hezekáya; bya eyekwaru iya ya phụ iphe t'e gude bya iya ajiji; ke l'ọ nuru l'iphe shi eme iya; yọ kawaa mma. ² Hezekáya gudekpoo ẹhu-otso-ena nata ndu ono, e ziru ozi ono; bya ekoshi ẹphe iphe nọkota l'ulo-ẹku iya; mbụ koshi ẹphe mkpọla-ocha yele mkpọla-ododo; mękpọ ẹgiri iphe eshi mkpọ yele manụ, dụ mma; mę ngwa-ọgu iya l'ọ ha; mękpọ iphemiphe ọbule, bụ ẹku, nọ l'ulo-ẹku iya. Mbụ l'ẹ tọ dudu iphe nọ l'ufu iya; m'ọ bụ iphe nọ l'alị-eze iya l'ọ ha, Hezekáya te koshidu ndu ono.

³ Tọ dụ iya bụ; Azáya, onye nkfuchiru Nchileke bya ejekfu eze, bụ Hezekáya bya ajj iya: "Bụ ngunu be ndu ono kfuru? Bụ awe be ẹphe shi bya nke ngu?"

Hezekáya asụ iya: "Ha! Ẹphe shikwa ẹke teru ẹnya. Ọ bukwaru Bábyilonu be ẹphe shi bya mu ajiji."

⁴ Azáya ajj iya: "Bụ ngunu be ẹphe phuru lẹ nke ngu?"

Hezekáya asụ iya: "Ẹphe chikokwa iphemiphe ọbule, nọ lẹ nke mu phukota. Ẹ to nweedu iphe mu nweru enweru ọphu mu te koshidu ẹphe."

⁵ Tọ dụ iya bụ; Azáya abya asụ Hezekáya t'ọ nua iphe shi Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-lke l'onu. ⁶ Ọ sụru: "O nwekwaru teke ee-mekochaa chiko iphemiphe ọbule, nọ lẹ nke ngu; mę iphemiphe ọbule ono, nna ngu oche phe setaru dobe, nọ jeye nta-a ono vua lashia Bábyilonu. Ẹ tọ dudu m'ọo nanụ ee-wophodo. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ Ẹge ono be aa-haru unwu ngu ndu ke unwoke; mbụ ndu a mutaru ngu be ee-ruta tugbaa; ẹphe eje aburu ndu a haru akpüraku ndu lẹ k'eze ndu Bábyilonu."

⁸ Hezekáya asụ iya: “Iphe ono, Ojejoje kfuru, i byaru bya ekfua ono dukwa mma.” Iphe o gude kfua ẹge ono bụ l’ọ rịru: “Lẹ mkpa ta akpadụ; nji ta aji teke mu nọkwadua ndzụ.”

40

Aadụ ndu kẹ Nchileke ike

- ¹ Unu dụnua ndibe mu ike!
Unu dya ẹphe ike!
Ono iphe Nchileke unu ekfu ndono.
- ² Unu kfuaru ndu Jerúsalemu okfu bebebe.
Unu emee t’ẹphe maru
l’ozii-ike ono, ẹphe eje ono;
be gvwaru nụ.
L’a gvwaru ẹphe nvụ
l’iphe dụ eji, ẹphe meshiru.
L’ewere, ẹphe nataru l’eka
Ojejoje
hakwa l’ọ bụ iphe dụ eji, ẹphe meru;
mbụ l’ọ ha l’ọ bụ iya ugbo labụ.
- ³ O nweru onye echi mkpu; sụ:
“Unu waarụ Ojejoje ụzo l’echi-egu.
T’a chikwaaru Nchileke eze ụzo l’echi-egu.*
- ⁴ Ẹke, dụ nsụda nsụda;
e nwuchikota iya enwuchi.
Iphe bụ eze ugvu;
mẹ ugvu nshji;
a kpọ-zekota iya.
Ẹke, dụ nsụkutu-nsụkutu;
a razee ya t’ọ yiko ayiko.
Ẹke dụ
nkwogodo-nkwogodo;
e mee ya t’ọ daburu pongu;
- ⁵ k’ọphu ee-kpuha ọdu-biribiri Ojejoje t’a phụ iya.
Iphe bụ madzụ a-phụ iya;
kẹle Ojejoje gudewaa onu iya kfua ya.”
- ⁶ O nweru olu, sụru:
“Tẹ mu chia mkpu!”
Mu aji iya:
“?Bụ mkpu ngunu;
be mu e-chi?”
Yọ sụ mu: “Tẹ mu sụ l’iphe,
bụ madzụ dukota l’ọ bụ ẹgbudu.
L’ọ bụ ẹge ono, ẹgbudu
amajẹ ono bụ ẹge madzụ
amajẹ.
Oduje l’ọ bụ igu oshi, nọ l’egu.
- ⁷ Ẹgbudu -nwua kpa; igu iya erishihu
teke Ojejoje tushiru ẹphe ume.
Ishi iya bụlephu lẹ madzụ bụ ẹgbudu.
- ⁸ Mbụ l’ẹgbudu -nwuje kpa;
igu iya erishihu.
Obenu l’okfu Nchileke ayi
a-nọ gbururu jeye.”†
- ⁹ Je evudo l’eli eze ugvu;
nggube Záyonu, byaru
ozii-oma.
Nggube Jerúsalemu,
byaru ozii-oma;
wolia olu chia mkpu!
Wolia olu; ba atsukwa egvu!

* 40:3 40:3 Mát 3:3. † 40:8 40:6-8 1 Pyit 1:24-25.

Kfuru mkpukpu, nòtsua
 lẹ Júda-a:

“Nchileke unu ndọ-ọ!”

- 10 Unu lekwa! Nnajiufu,
 bụ Ojejoje gudekwa ike l'abya.
 Ọ bụ ike iya; bẹ oo-gude chĩa.
 Unu lekwa! Obunggo; nọkwa iya l'ẹka;
 ọkfu ụgwo etsoru iya.
- 11 Ndu awụ etso iya nụ;
 bẹ ọnoduje eche l'ọ bụ onye eche aturu.
 Ọ nọdu achikobeje unwu
 aturu ono heru l'ẹka;
 mbụ ọo-nmakube ephe l'okpoma iya.
 Ege ono bẹ ọo-nọdu atọje
 nwehu edu ndu ọphu he nwa.
- 12 ?Bụ onye ụjiewaru ike gbaa
 ẹka okophoro gude tụa
 mini, nọ lẹ mgboko atụtù;
 m'ọ bụ gude nkwo-ẹka tọo akpamigwe l'ọ ha?
 ?Bụ onye ụjiewaru ike
 kpokoo udzu, nọ lẹ mgboko lẹ nkata;
 m'ọ bụkwanu pata eze ugvu
 tụa l'iphe aatùje ẹra iphe;
- 13 ?Bụ onye tujeru Ojejoje iphe oo-me?
 ?Bụ onye kpọ-zijeru iya ụzo;
 sụ iya l'owaa bụ iphe oo-me?
- 14 ?Bụ onye bẹ Ojejoje
 jejekporu ọkpata ishi iphe?
 ?Bụ onye zijeru iya ụzo
 ọphu bụ ọkpobe iya?
 ?Bụ onye b'ọ bụ;
 mbụ onye ziru iya iphe ọ maru;
 mbụ bụ onye koshiru iya
 ụzo, oo-shi t'iphe doo ya ẹnya?
- 15 Ishi iya bụlephu l'iphe bụ mbakeshi gbaa
 mgburumgburu halephu
 l'ọ bụ mini, tadaru l'efere.
 Iphe a guberu ephe bu-a
 udzu, nọ l'iphe aadaje iphe.
 Eke, bụ ikfuli; bẹ ọotuje
 l'ọ bụ onye atụ udzu.
- 16 Mbụ l'oswa, nọ l'ugvu ugvu
 Lébanonu te dzukwa
 ọburu nkụ oye l'ọku.
 Ọphu anụ, nọkota iya nụ
 'edzkwaphu t'e gbushia ya
 gude gwooru Ojejoje
 ngweja-ukfuru.
- 17 Iphe bụ mbakeshi ta dudu
 iphe ephe bụ l'ifu iya.
 A guberu ephe iphe
 mmanu; mbụ l'iphoro
 ka ephe nshinu.
- 18 ?Bụ onye bẹ unu a-tukporu Nchileke yeru?
 ?Bụ egbe ntẹkpe ngunu
 bẹ unu a-sụ lẹ yeke iya bụ iphe lanụ?
- 19 L'a -bya l'iphe a kpuru akpukpu;
 onanu bụ onye eme nka kpuru iya.
 Yọ bụru onye akpụ ụzu,
 akpụje mkpọla-ododo
 wuru iya mkpọla-ododo;
 bya emetaru iya

- gwogirigwo mkpola-ocha.
- 20 Onye, akpakpo ukpa;
k'oplu e to dudu ike anu
Nchileke egbe iphe ono;
ejeje afota oshi, te eridu
avurukpa; je achoo onye emenwu nka ehụ;
yo bya apyjaru iya ntekpe,
ta byadu afofu afofu gvuberu iya.
- 21 ?Unu ta mahaadua too.
?Unu ta anubudua ya?
?Te kfubuaru iya unu
shitakpoo le mbu too?
?To dodua unu enya ege
e gude too nto-l'alị mgboko too?
- 22 L'ọ nọ l'aba-eze iya l'ephekerephe;
noghata eliphe mgburumburu.
Ndu, nọ iya nọ ahakotajele
iya phụ l'ọ bu unwu ogu.
Eligwe b'ọ gbasaru l'ọ bu nchanwu;
bya eworu iya gesaa l'ọ bu
ulo-ekwa t'e buru l'ime iya.
- 23 Ndu bu ishi be oomeje
e to dudu iphe ephe abu.
Yo bya emee ndu achi
mgboko-a ephe aburu iphe-mmanu.
- 24 Qobuje; aanodukwadia aku iya;
aanodukwadia adza iya;
onodukwadia agbabe akwara;
yo phua ya onu; yo nwua kpa;
oke pherephere abya eruta iya l'obu eswa.
- 25 Onye nsọ ono jiru; su:
"Bu onye be unu a-turu iya yeru?
?Bu onye be unu ekfu le yele iya ha?"
- 26 Palinua enya lekota igwe.
?Bu onye meshiru
iphemiphe obule ndu-wa?
Mbu onye ono, meru
igweligwe mkpo-kpodo avoshia;
bya ekutsua ephe epha l'ehu l'ehu.
Yo buru ike, ha nshinu,
o nweru; me agburu-ehu, ha nshinu,
o nweru b'o gude mee
to du mkpo-kpodo ono;
m'oo nanu ephuhujenu.
- 27 Unube ndibe Jekopu;
?nanu ege o du be unu ekfu egbe okfu owaa?
Unube ndibe Izurulu;
?bu ngunu kparu iphe
unu agu aphu?
Ke l'unu ekfu le Ojeje
ta aphujedu iphe-ehuka, unu eje;
too kpa ishi te ya meeru
unu iphe gharu unu.
- 28 ?Unu ta mahaadua too?
?Unu ta anubua
le Ojeje bu Nchileke,
a-no jeye le tutu yoyo?
Yo buru iya meru
mgboko jeye l'eke o jebekotaru.
Ike ta agvudu iya;
ophu uvo agvudu iya;

- ophu o dudu onye
 amakota-gheru ege
 iphe doberu iya enya.
 29 Oomeje; tẹ ike dudu onye meji tofuru;
 bya emee t'uvo dudu onye
 uvo ta nodu.
 30 Unwu ogbo lanu ono;
 be ike agvujekwa;
 ndu ke unwu okorobya
 evukota iphe daa;
 31 obenu le ndu chiru aka
 kwee le Ojejoje;
 be ike a-nodu aka akaka l'eje.
 Ephe a-gba ebà l'ọ bu ugo.
 Ephe a-gba oso;
 ike ta agvu ephe.
 Ephe ejee ije;
 nkwo ta atsụ ephe ume.

41

Onye a-nodu eyeru Ízurèlu aka

- 1 "Unube ndu bunyabe
 eze enyimu;
 unu nodukwa
 ngguingguji l'ifu mu!
 Te iphe bu mbakeshi
 rukotakwa ehu!
 T'ephe kpiritakwa
 bya ekfua!
 Mbụ t'ayi l'ephe je
 edzuda l'ulo-ikpe!
 2 ?Bu onye jeru je
 akpalia onye doberu
 aka ndoo l'uzo
 enyanwu-ahata;
 mbụ onye abujeru;
 o -halia okpa; yo mekputa.
 Mbụ le Ojejoje ewojeru
 mbakeshi ye iya l'eka;
 bya akapyabetsua ndu eze aka.
 O gudeje ogu-mbeke mee ephe;
 ephe adu l'ọ bu eja;
 gude akfu gbakashia ephe;
 ephe ephekashihu l'ọ bu eswa,
 pherephere ephe.
 3 O chije ephe oso; ejeru l'ifu l'ifu.
 Ophu o dudu iphe eme iya nu.
 Mbụ eshitsua uzo,
 okpa iya ta tubua.
 4 ?Bu onye meru iphemiphe
 obule ono; mee ya meghaa.
 Mbụ shitakpoo le
 mbulembu; b'ọ buje;
 ogbo owaa swegee;
 yo kua ogbo odo;
 ephe abya eswee.
 O kwa mbedua, bu
 Ojejoje be meru iya nu;
 mbụ mube onye ivuzo;
 buru onye ikperazu!"
 5 Ndu bunyabe eze enyimu

- phúwaru iya; egvu egude ephe.
 Ndu bu l'eka mgboko
 jebekotaru anmakota anmanma.
 Ephe awurita abya l'ifu.
- ⁶ Onyenonu l'agbaru ibe iya mkpu.
 Ephe l'ekfuru ibe ephe:
 "Obu kakwa ngu akaka!"
- ⁷ Ndu eme nka
 l'adukpelephu ndu
 akpu-uzu mkpola-ododo ike.
 Ege ono be onye ophu
 egudeje ongu eme iphe;
 yo kwọ tenengu
 ekfukwaruphu onye
 ophu edzekfuje iya edzekfu;
 O -nodu; yo su onye
 ophu agbaje iya oku
 gude dzekfua ya:
 "O dukwa mma!"
- Yo bya egude nturu
 kpopyabe ntekepe ono
 l'iphe t'e b'o kpọ-buhu daa.
- ⁸ A -bya le nggubedua bu
 Izurelu, bu nwozi mu;
 mbu nggube Jekpu;
 onye mu gude eka mu fota;
 mbu nggube eri Ebirhamu, bu onya mu;
- ⁹ mu jekporuru l'eka mgboko
 jebeberu je eduta ngu.
 Mbu; o buru le mkporo
 mgboko l'eka kakotatsua
 ote enya be mu jeru je ekua ngu.
 Mu suru ngu:
 I buakwa nwozi mu.
 Mu fotawaru ngu;
 ophu mu enwufuhekwa ngu.
- ¹⁰ Oo ya bu; ba atsukwa egvu;
 kele mu nokwa-a swiru ngu.
 Te meji ba atofukwa ngu;
 ke l'o kwa mu bu Nchileke ngu.
 Mu e-me t'ike nodu ngu;
 mu a-gbaru ngu mkpu.
 Mu e-gude eka-utara mu
 ono, mu egudeje mee
 iphe nhamunha he ngu.
- ¹¹ Iphe bu ndu etsuru ngu
 eka l'okpoma;
 be iphe-iphere e-gude;
 "Iyi; me kpurupyata aburu
 ke ndu aturu ngu okfu.
- ¹² Mbu; l'ii-chọ ndu ohogu ngu; ti phu ephe.
 Ndu etso ngu ugu ta
 dudu iphe ephe a-bu le phuu.
- ¹³ Ishi iya aburu l'oo mbedua
 bu Ojejoje; bya aburu Nchileke ngu;
 onye sekpu ngu l'eka-utara ngu;
 su ngu t'e b'i tsukwa egvu;
 le mu a-gbakwaru ngu-a mkpu.
- ¹⁴ Ba atsukwa egvu; nggube
 oru-ishi, bu Jekpu;
 mbu nggube nwiphe bu Izurelu;

kẹ l'ọ bụ mbẹdua gẹdegede
a-gbaru ngu mkpu.”

Ono bụ iphe Ojejoje kforu ndono; mbụ onye ono, dzọru ngu ndzụ ono; bya aburu Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu.

15 “Lenu; ya e-me ngu t'ị bụru
iphe, e gude etsu witu;
mbụ iphe bụ k'ophungu; l'atsụ nkọ;
bya enweru ézé.
Iphe bụ ugwu bẹ ii-tsu tọlitoli;
gwee ya egwegwe;
mbụ mee ya; yọ bụru ntụ.

16 Ịi-phushi ephe;
phẹrephere abya ephekata ephe.
Mbụ atakawuka
phẹrephere ephekashia ephe.
Obenu lẹ nggubedua
a-nọdu ete ẹsua l'ị nọ Ojejoje l'ẹka.
Ege ono b'ọ bụkwaphu
Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu ono;
bẹ ii-gude kua onwongu.

17 Ndu ụkpa mẹ ndu ẹ tọ
nwedu ege ọ ha ephe achọ mini angungu.
Ophu ephe aphudu iya.
Ire kpọkotaru ephe nkụ
l'ẹke mini agụ ephe.
Obenu lẹ mbẹdua,
bụ Ojejoje a-za-a ephe oku.
Mbụ lẹ mbẹdua, bụ
Nchileke kẹ ndu Ízurelu ta ahadu ephe.

18 Mu e-me t'enyimu gbafuhu
l'eli chafuchafu ugwu;
nwogvu anọdutsua
lẹ nsuda, nọtsua l'ẹke ono.
Mu emee tẹ echi-egu
butsuaru okpuru;
kpọkpokirikpo alị aburu
ẹke anọdu amụ amumu.

19 Iphe mu e-ye l'echi-egu bụ oshi sida;
yẹle oshi akeshiya;
mẹkpo oshi mịtulu yẹle oshi olivu.
Mbụ mu e-woru oshi payinu;
dzaa lẹ kpọkpokirikpo alị
yẹle oshi fīru yẹle
oshi sipurẹsu bẹ mu
a-chịkọ dzakọta iya;

20 k'ophu ndu madzụ a-phụ; bya amaru;
gbua ya igo; yo doo ephe ẹnya
l'ọ bụ Ojejoje gude ike iya mee iphe-a;
mbụ l'ọ bụ Onye nsọ ndu
Ízurelu bẹ meru iya dobe.”

21 Ojejoje sụkwaru:
“T'unu byanụ bya echia okfu.”
Eze ndibe Jékọpu sụru:

“T'unu byanụ atụkahu iya.

22 Unu je achita agwa unu
t'ephe bya ekfuaru ayi
iphe e-me nụ.
Ephe ekfuaru ayi iphe mehawaru nụ;
k'ophu ayi e-gbu iya igo
maru iphe oo-mekochaa bụru.
Ọ dudu; unu ekfuwaruru

- ayi iphe e-mekochaa mee.
 23 Unu karu ayi iphe e-me l'ifu;
 k'òphu ayi a-maru l'unu
 bù agwa, ere ire.
 Unu menua iphe;
 m'ò bù iphe dù mma;
 m'ò bù iphe dù èji;
 k'òphu èhu a-nmahu
 ayi anmanma; egvu egude ayi.
 24 Obenu l'iphe-iphoro gbe kanù unu.
 Ege ono bè iphe unu eme ta
 dukpodua òphu bukpo iphe l'ilile.
 Onye hataru unu bè meru ahùma.
 25 Mu jewaru je akpalia onye
 shi l'ùzo isheli; yò byawa.
 Oo-nòdu l'ùzo
 enyanwu-ahata kpò-kua èpha mu.
 Onye ono a-tsù ndu ishi l'òtumu;
 mbù dzoo èphe ège ò-kpù-ite adzoje ura.
 26 ?Bunua onye ole kfuru iphe-a
 l'òdungu òdungu rù;
 k'òphu ayi a-maru iya?
 ?Bù onye phùhawaru
 iya l'ò bù àphù k'òphu
 ayi a-sù:
 'L'ò kwa iya ire-lanù?'
 È tò dukwa madzù
 nwigbaleke-oma,
 kfujeru iya nù;
 tò dù onye phùjekpooru iya nù l'àphù;
 òphu ò dùdu onye, nùjeru
 onu-mini okfu unu.
 27 O bù mbèdua vuru ùzo sù Záyónu:
 'T'ò lekwa èphe ndò!'
 Mbù; ò bù mu yeru onye
 jeru je ezia Jerúsalemu
 ozi-oma ono.
 28 Mu leru enya; òphu ò dùdu m'òo onye lanù;
 mbù è tò dùdu m'onye lanù
 l'èphe a-kpò-zigheru mu ùzo.
 Òphu ò dukwaphu onye
 azajè mu mè mu jja èphe aji.
 29 Lenu; èphe chikowa
 bukotaru iphe-mmanu!
 Iphe èphe eme
 bukwaruphu iphe-mmanu.
 Mbù l'agwa èphe ono
 bukota phèrephere;
 bùru iphe-iphoro."

42

Onye ozi Ojejoje

¹ Ojejoje suru:

"L'òwaa nwozi mu,
 bù onye mu eye adudu;
 mbù onye mu fòtaru;
 bya aburu onye bù
 èhu-òtso-èna mu.
 Mu wowaru ume mu yeya l'èhu.
 Oo-koshi iphe bù mbakeshi
 iphe bù ikpe, dù maa.

- 2 Ẹ too jedu ọra ọra;
 ọphu ọojekwa ochi mkpu.
 Ọphu o jekwa iya arara
 ẹ woroworo.
- 3 Mbù l'ekperema,
 e yeru ọru; b'ẹ t'ọ nyajidu;
 ọphu ọophunyikwa
 owu iphe-ọku, enwu ẹşwereswe.
 Oo-gude ire-lanù koshi
 iphe bụ ikpe, dū maa.
- 4 Ike ta agvùkwa iya;
 ọphu ẹhu 'ejihukwa iya oyi
 jeye teke ikpe, dū maa a-bya
 anguru anguru ẹ mgboko.
 Yọ bụru l'ekemu iya
 bẹ ndu bunyabe eze ẹnyimu
 a-nọdu a-tụ ume atụ-kobe."
- 5 Ọwaa iphe Nchileke, bụ Ojejoje ekfu; mbù onye ono, bụ iya meru eligwe l'ọ ha bya
 eworu iya ọsa; onye bụ iya meru mgboko l'ọ ha; mękpowaru iphemiphe ọbule, nọ iya
 nù; bya anù ndu bu iya nù ume, ẹphe atụ; bya eworu ndzù; nù ndu ejephe l'ime iya.
- 6 "Ọ kwa mụbe Ojejoje
 eku ngu l'ogbodo iya.
 Mu e-sekputa ngu l'ẹka.
 Mu e-me t'i nọdu;
 bụru onye, mu ẹ ndu
 mgboko e-gude gbaa ndzù.
 Nggw abụkwaruphu ndọhodo iphoro.
- 7 Nggw emee t'ẹnya sahù ndu atsù ishi;
 bya emee t'a tufu ndu a turu mkpọro;
 mbù mee ndu nọ
 l'ẹkpuru-ochi ẹ mkpọro t'ẹphe lụfutakota.
- 8 Ọ kwa mbẹdua bụ Ojejoje.
 Yọ bụru ẹpha mu ndono gẹdegede!
 Mu te ewokwaru ugvu,
 a kwabẹ mu nù onye ọdo;
 ọphu mu te me te wota
 ajaja, e gega anọdu aja mu
 jalahaa ntẹkpe, bụ iphe
 e gude ẹka pyishia.
- 9 Lekwa-a; akahù iphe a sùru
 l'oo-me meekwaru.
 Mu l'ekfuwa k'ophungu.
 Mbù ẹ mu ekfujedukwaru
 iya phu unu tẹmanu yọ wata ememe."
- Egvu, e gude aja Ojejoje ajaja*
- 10 Unu guaru Ojejoje egvu ophungu!
 Unu shikpelephu l'ẹke
 mgboko jeberu jaa ya ajaja;
 unubẹ ndu akpa ẹ mini;
 mę iphe bụ iphe bu ẹ mini!
 Iphe bụ alj, nọnyabe
 eze ẹnyimu; mę iphe bụ
 ndu bu iya nù; unu jaa ya ajaja!
- 11 Tẹ echi-ẹgu; mę ndu
 butsua ya nù kpọo gerugeru!
 Tẹ mkpùkpu,
 ndu Kéda butsua tee ẹswa!
 Tẹ ndu Sela gụa egvu
 ẹhu-ọtso-ẹna!
 T'ẹphe nọdu ẹ ọnungonu
 ugvu kpọo orube!

- 12 T'èphe kwabèkwa
 Ojejoje ugvu!
 Èphe nõduje l'alì,
 nõnyabe eze ñnyimu jashia ya ike!
- 13 Ojejoje a-dzò
 garamùgaramu lufuta
 ège ndaji-nggara adzòje.
 Oo-me t'o vu iya evuvu
 ège õgu evuje sõja.
 Oo-raa mkpu õgu;
 chia mkpegbe-õgu
 mekputa ndu õhogu iya.
- 14 Nchileke sùru ège-a:
 "Mu shiwa teke teru ñnya nõduta ndo.
 Mu nõkpolephu
 ngguingguji; kpade onwomu.
 Obenu lè nta-a;
 bè mu a-wata ochi mkpu;
 l'azù pyakfungu;
 l'atù hékfuhekfu l'ò bù nwanyi, ime eme.
- 15 Mu e-me tẹ iphe bụ ugvu,
 nòtsua nù bụru
 kpòkpokirikpo alì.
 Mu abya emee t'iphe
 nò ndzù, fushiru iya nù
 kpòshihu nkù.
 Mu emetsua nggele
 t'ò ghòshia alì òkponku.
 Mu abya emee t'òkpuru tashìhukota.
- 16 Mu e-duru ndu atsù
 ishì shia ụzo, èphe ta mabụa.
 Ò bụ owere, èphe te
 eshibudua bè mu e-duru èphe shia.
 Mu e-me tẹ èke gbaru èphe òchi l'ifu
 gusahu bụru èphe iphoro;
 bya emee ụzo,
 dù kwògoro-kwògoro
 t'ò kwòo kwòkwo.
 Iphemiphe òbule-a;
 bè e-mekota; mu ta ahadu ome èphe.
- 17 Obenu lè ndu tukoberu
 ntèkpe, a pyìtsuaru apyìpyi ishi;
 mbù ndu bụ iphe
 a kpùshiru akpùkpu;
 bè èphe asùje l'ò bụ nchi èphe;
 ndu ono bè ee-me
 iphe-iphere; nwulaa èphe azù."
- Ndu Ízurèlu atso ishi;
 l'ada nkìchi*
- 18 "Unubè ndu nkìchi;
 unu nù iphe lè nchì!
 Unubè ndu ishi;
 unu palia ñnya phùkpoduduaphu!
- 19 ?Bù onye bụ onye ishi òbu,
 è ta bùdu nwozi mu?
 ?Bù onye ada nkìchi
 l'ò bụ onye ono, mu ziru ozi ono?
 ?Bù onye atsù ishi
 l'ò bụ onye e yeru mu l'èka?
 Mbù; ?bù onye atsù ishi
 l'ò bụ nwozi Ojejoje.

- 20 I phuru igweligwe iphe;
 ophu ñingadu nchi.
 Nchi gheru ngu onu;
 ophu o dudu iphe ñinuje.”
- 21 Ojejoje bu onye doberu
 eka ndoo.
 O bu iya kparu iphe o nuru
 epeh ekemu, ere ire;
 bya adukwaphu biribiri.
- 22 Obenu le ndu-wa bu
 ndu a luru alulu;
 vua iphe epeh.
 Epeh lepeh ha nokotawa l'iduma;
 me ndu ophu a tushiru
 mkporo; domishia.
 Epeh buwa ndu a lutaru aluta;
 ophu o dudu onye agbaru epeh mkpu.
 Epeh buwa ndu a nwukoru anwuko.
 Ophu o dudu onye asu:
 “Unu dulata epeh azu!”
- 23 ?Bu onye ole l'unu ha
 a-ngabe nchi l'okfu-a;
 m'o bu nodukpelephu
 nwandoo nu iphe l'oge, abya nu?
- 24 ?Bu onye haru ndibe Jekopu
 haa t'a kwaa epeh l'okwata;
 mbu nwuru ndu Izurelu nu
 t'ephe buru ndu e meru
 o-me-l'iwe?
 ?To budu Ojejoje to;
 mbu onye ono, ayi mesweru ono;
 ke lepeh te kwedu otso uzo iya;
 ophu epeh ekwedu ome ekemu iya.
- 25 Ya ndono; yo woru oke
 iphe-eghughu iya byabe epeh;
 mee t'ejo ugu dakfuta epeh.
 O gude oku tu-buta epeh mgburumburu;
 ophu epeh amadule-e iphe eme nu.
 Yo kee epeh l'o bu oku;
 o bu le to dudu iphe epeh shi iya muta.

43

Ukwa; l'aa-dzo ndu Izurelu

- 1 Obenu le nta-a;
 owaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbu onye ono,
 bu iya meru nggube Jekopu;
 buru iya moru
 nggube Izurelu.
 O suru:
 “Ba atsushi egvu;
 kele mu gbafutawaru ngu.
 Mu kuru ngu oku;
 kukpoo ngu epha ngu;
 mbu l'i bu nke mu.
- 2 Teke iisweta le mini;
 be mu no-o swiru ngu.
 Teke o bu enyimu;
 be iime t'i rusweta;
 be t'o rikpudu ngu.
 I -je ije l'eli oku;

- b'è t'ò hùdu ngu;
 ophu ire oku 'ekedu ngu;
³ kè l'ò bụ mbèdua bụ Ojejoje, bụ Nchileke ngu;
 bya aburu Onye nsò kè ndu Ízurèlu;
 bya aburu onye ndzòfuta ngu.
 O bụ ndu Íjiputu;
 bè mu gude achi ngu eja.
 Mu gude ndu Kúshi;
 mè ndu Seba gbata ngu.
- ⁴ Keshinu ì dū mu mkpa;
 bya aburu onye aakwabè ugwu l'ènya mu;
 mbụ lè keshinu mu yeru ngu obu
 bè mu e-gude ndiphe gbanweta ngu;
 bya eworu mbakeshi nù l'ugwo ndzù ngu.
- ⁵ Ba atsukwa egvu;
 kèle mu òkwa-a swiru ngu eswiru.
 Mu e-shi l'uzo
 enyanwu-ahata dulataru ngu unwu ngu;
 bya ejekwaphu l'uzo
 enyanwu-ariba je
 edulataru ngu ndibe ngu.
- ⁶ Mu a-sù ishi-eli: 'T'ò haa ephe!'
 Mu asù ohuda: 'T'è b'ò
 l'ò-dekwa ephe!'
 T'e shi l'èke, teru enya
 dulataru mu unwegirima mu;
 ndu kè unwoke!
 E shi l'èke mgboko jeberu
 dulataru mu ndu k'unwanyì!
- ⁷ Iphe bụ ndu zaru ephe laaru mu;
 ndu mu keru t'e gude kwabè mu ugvu;
 ndu mu gude aka mu moo;
 mee ephe dobe: t'e dulata ephe."
- ⁸ T'e dufutanu ndu ono,
 nweru enya; l'atsù ìshì ono;
 mbụ ndu ono, nweru nchi;
 l'ada nkichi ono.
- ⁹ T'e kua iphe bụ mbakeshi t'ephe bya edzua;
 ndiphe edzukwaaphu.
 ?Bụ onye ole l'ephe kfuru
 iphe ono, eme nù ono.
 ?Bụ onye kfuru ophu
 mehawaru nù?
 T'ephe jenu je eku ndu ekebe;
 t'ephe bya ekoshi lè nk'ephe bụ ire-lanù;
 k'ophu ndu odo a-nukwanu iya;
 bya agbaaru ephe ekebe.
- ¹⁰ Owaa iphe Ojejoje ekfu.
 O sùru:
 "L'ò kwa unu bụ ndu ekebe mu;
 bụru unu bụ ndu mu fọtaru
 t'unu bụru ndu ozi mu;
 k'ophu unu a-maru mu;
 bya ekwetakwaphu nke mu.
 Yo dokwaaphu unu enya
 l'ò bụ mu bụ onye obu.
 È to nwehekwa Nchileke odo, nonu;
 a gufu mbèdua;
 ophu o dukwa Nchileke
 odo, a-nonu; gbahaa mbèdua.
- ¹¹ Mbèdua; mbụ mbèdua

- gèdegede bụ Ojejoje;
 a gufu mbèdua;
 b'è tọ dūhedu onye ndzọta ọdo, nọnu.
- 12 Mu koshiwaru iya ekoshi;
 bya adzọta iya dobe;
 bya ara iya arara l'ọ bụ
 mbèdua bụ Nchileke;
 l'è tọ bụdu agwa ndu ọhodo ono,
 unu dobetsuaru ono.
 Mbụ ọ bụ unu bụ ndu ekebe mu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 13 “Keshinu ndiche;
 bẹ mu shikpooru bụtaru Nchileke;
 ọphu ọ dūdu onye adu ike
 anata mu iphe mu gude.
 Mu -mewa iphe;
 ?bụ onye a-ghazighe iya?”
- Ndu Ízurèlu alaphu azu l'ọnodu ẹphe*
- 14 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono, gbafutaru
 unu ono, bụ onye nsọ kẹ Ízurèlu.
 Ọ sụru:
 “L'ọ bụ l'okfu ẹhu unu;
 bẹ mu e-gude zia t'è je Bábyilonu;
 je anyakashia obu-edukfu Bábyilonu
 l'ugbo-mini ono,
 ẹphe gudetsua eku onwẹphe ono.
- 15 Ọ kwa mbèdua bụ Ojejoje ono;
 mbụ onye nsọ nke unu ono.
 Mbụ onye ono, bụ iya bụ
 iphe metaru unubẹ ndu Ízurèlu;
 bya aburu iya bụ eze unu.”
- 16 Ọwaa, iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye ono, tọru ụzo l'eze ẹnyimu;
 bya atogbo gbororo;
 yọ ghajaa eze mini ono.
- 17 Mbụ onye ono,
 chifutaru ugbo-inya;
 mẹ inya-ọgu;
 bya achita ndu soja;
 mẹ ndu, maru ẹnya ọgu; l'ekalanu.
 Ẹphe azeshia l'ẹke ẹphe
 ta byadu bya egbeshikwadu egbeshi ọdo;
 ẹphe anyishihu;
 mbụ phụ-nyishia ẹphe l'ọ bụ iphe-ọku.
- 18 “Unu zahashia akahụ iphe;
 t'è b'ọ bụshi iphe mehawaru nụ;
 bẹ obu unu a-kwa!
- 19 ?Unu phunu lẹ mu emewa iphe ọphungu!
 Mbụ l'ọ fushiwa. ?Unu te eledu iya tọo?
 Mu a-tọokwa ụzo l'echi-ẹgu;
 ẹnyimu a-nokashia l'alị,
 daburu swanmangu.
- 20 Anụ-ẹgu-ẹgbudu a-kwabẹ mu ugvu; nkuta-ọswa;
 mẹ enyi-nwenu ajaa mu ajaja;
 kele mu meru; mini anọdu l'echi-ẹgu;
 ẹnyimu anokashitsua l'alị,
 daburu swanmangu;
 k'ọphu ndibe mu;
 mbụ ndu ono, mu fọtaru ono;
 a-phuje mini; ngua.

21 Eṗhe ajajẹ iya ajaja; raa ya arara
mbụ ndu ono, mu gude ẹka
mu kpua doberu onwomu ono.”

Ejo iphe ndu Ízurelu

- 22 “Obenu ẹ nggube Jékọpu
te kwedu araku mu.
Nggube Ízurelu asụ l'ike mu;
be gvụwaru ngu nụ.
- 23 Ẹ tị kpọtadu aturu gude
gwooru mu ngweja-ukfuru;
ophu i gbaduru mu ẹja
gude kwabẹ mu ugvu;
ophu o bụdu ẹ mu
bojeru ngu ivu ẹra k'ogba ngweja-nri;
m'ọ bụ mu akpanukawa
ngu ẹhu insensu, asuje t'i nụ mu.
- 24 Ẹ ti zọtaduru mu kalamọsu, eshi mkpọ;
ophu i gudedu ẹba iphe
gbaaru mu ẹja gude mee t'ẹhu tso mu ẹna.
Iphe i gbe mee bụ l'i meleru
mu phụ iphe dụ
ẹji jeye yoo nyiwa mu ẹra.
Mbụ l'i metawaru mu
iphe dụ ẹji; k'ophu ike gvụwaru mu.
- 25 O bụ mbẹdua gedegede;
mbụ l'oo mbẹdua bụ
onye enwefuje ngu iphe dụ ẹji
ngu l'okfu ẹhu nke mu.
Ophu mu anyatabuuru ngu iphe dụ ẹji.
- 26 Nyatanuru mu iphe mehawaru nụ;
t'ayi tūkahu okfu.
Doedu t'a maru:
?iswi; o dụ ngu mma?
- 27 Ochechoroche ngu phẹ
meru iphe dụ ẹji.
Ndu ishi ngu kwefuru mu ikè.
- 28 O bụ iya woshiru ndu ishi ọlo-nsọ mu;
t'ẹphe ha abụhe iya;
bya emee Jékọpu;
yọ bụru kpurupyata;
ndu Ízurelu aburu
iphe-ochi.”

44

Ízurelu; ndu Nchileke fọtaru

- 1 “Obenu l'agha;
ngabẹ nchị nta-a;
nggube Jékọpu, bụ nwozi mu;
mbụ nggube Ízurelu ono,
mu gude ẹka mu fota ono.”
- 2 Qwaa iphe Ojejoje ekfu;
mbụ onye ono, meru ngu;
bụru iya moru ngu l'ẹpho;
bya aburu iya bụ onye
a-gbaru ngu mkpu:
Ba atsukwa egvu;
nggube Jékọpu, bụ nwozi mu;
mbụ nggube Jeshurunu,
bụ onye bụ mu fọtaru ngu.
- 3 Mu a-gba mini l'alị, ẹgu mini agụ.

Mu emee; nggele anòdukota l'alj,
kpòhuru nkù ono.

Mu e-woru Ume mu
ye unwu ngu l'èhu.

Mu abya ekebe awa ngu k'oma.

⁴ Èphe a-wù-lishihu l'ò bù
egbudu, fushiru l'iku mini;
mbù zee l'ò bù oshi wilo,
nò l'iku nggele, atso atsotso.

⁵ "O nweru onye a-sù:

'Mu bükwa kẹ Ojejoje,'
nweru onye eku èpha iya laaru Jékòpu;
nwekwaruphu onye edee
l'oshi èka iya: 'Lẹ ya bükwa kẹ Ojejoje';
èpha iya abùru Ízurelu."

⁶ O'waa iphe Ojejoje ekfu:

mbù onye ono, bù eze ndu Ízurelu;
bya abùru onye gbafutaru èphe ono;
mbù Ojejoje,
bù Okaribe-Kakòta-Ike:

"O kwa mbèdua bù onye k'òdungu;
bùru onye k'ikperazu.
È tọ dühékwa Nchileke òdo,
nònu; a gufu mbèdua.

⁷ O nweru onye aa-tù yeru mu?

T'onye òbu kfunua;
mbù t'onye ono menua ya; tẹ mu maru.
T'onye òbu dzeegheduru
mu iphe mekotahakporu nù
keshinu ndu ndiche.
T'onye òbu kfuedu
iphe e-mekochaa mee nù;
mbù ège-a; t'ò kònua
iphe abya ememe.

⁸ T'èhu ba anmakwa unu anmanma;

òphu unu 'atsükwa egvu!
?Mu te kfuhaadaru iya unu
keshinu teke teru etete;
mbù kfua ya; raa ya arara?
O kwa unu bù ndu ekebe mu.
?O nweru Nchileke òdo, nònu,
a gufu mbèdua? Wawaa!
?O nweru ikelegvumu agwa òdo, nònu,
mu ta amadu."

Ndu eme kẹ ntẹkpe

⁹ Iphe bù ndu eme kẹ ntẹkpe l'èphe ha bükota ndu mmanu. Ège ono bẹ iphe ono, èphe sùru l'ò bù èphe òkpobe iphe ono bükwaphu iphe èswè. Ndu agbaru èphe òdzori bù ishi bẹ èphe atsu. È to nwedu iphe èphe maru; k'òphu iphere e-je èphe adudu. ¹⁰ ?Bù onye pyitaru ogwu; bya akpua ntẹkpe, bükota iphe ta dudu iphe èphe agaru iya mkpa iya? ¹¹ Lekwa; iphe bù ndu etso iya nù; bẹ e-mekochaa bùru ndu iphere e-me. Ndu ono, akpùje iya nù ono bünü madzù mmanu bẹ èphe bù. T'èphe byanù bya edzukobe; keeduru òkpa; t'èphe phù l'ee-ye èphe oke egvu meru iphere nù l'èphe ha.

¹² O bù onye ọzu ewotaje anma hùbe l'òku icheku. Yò bya egude ọngu tsua ya gude kpùta ntẹkpe. Yò bùru òkpu èka iya b'ò gudeje eme iya. O -menyaa ya; ègu agulahaa ya; ike agvù iya. Teke è tọ ngudu mini bù: aa-nonyaa; èhu atsua ya ume.

¹³ Ndu kapyinta bù eri bẹ èphe egudeje atọ. Yò bya egude iphe aakajẹ iphe kaa ya ège oo-me iya; bya egude nkọ pyia ya. Yò bya egude kòmupasù tọ ya ège ọo-gba. Yò mee ya; yò dulephu l'ò bù nwoke; mbù dukpo biribiri ège nwoke aduje. Yò woru iya je egvube l'ulo nte. ¹⁴ Mbù ège-a; yò gbutsua oshi sida; m'ò bù sipuresu; m'ò bükwanu achi, ò haru yele oshi òdo, nòtsua l'oswa achiko vua. Ophu bù l'ò dzaru oshi payinu; igwe achia mini mee ya; yò vua. ¹⁵ Oshi òphu e mephodoru iphe abujewaruru nkù.

Yò haru hataje iya gude nyaa òku. Yo gude iya mekwaa òku; ghee buredi. Tẹmanu Yo gbutakwa iya phụ gude pyita ogwu balahaaru eja. Mbụ pyia ntẹkpe dalahaaru iya pẹe.
¹⁶ Yò bya ekee nkụ òbụ ẹbo chita ye l'òku; shia ya iphe. Yò bya ahụya ya anụ taa; tajia ẹpho. Yò gudekwa iya phụ nyaa òku; yò sụ: "Mhm! Nta-a bẹ ẹhu evuwa mu òku. Mu phụwaru òku nyaru."
¹⁷ Yò bya achita ọphụ phọdurunu gude pyita ogwu; mbụ mee ya ntẹkpe; dalahaaru iya pẹe; l'abarua iya eja. Yo bya agulaha a anụ iya; sụ iya: "Dzọ mu; ọ kwa nggu bụ Nchileke mu."

¹⁸ Ẹ to nwekwa iphe ẹphe maru. Iphe te edodu ẹphe ẹnya; kẹ l'e kwechiru ẹphe ẹnya; k'ọphụ ẹphe ta aphụdu ụzo. Ege ono b'e mechiru ẹphe egomunggo; t'ẹ b'ọ dụ iphe e-ọje ẹphe ẹnya. ¹⁹ Ọphụ ọ dudu onye ọphụ asuje t'iya riedu ọriri. Mbụ ọphụ ọ dudu onye ọphụ maru iphe; mbụ iphe doru ẹnya kẹ t'ọ sụ: "Nta-a bụ iphe-a, mu hataru ye l'òku-a; bya egude icheku iya ghee buredi-a; bya egude iya hua anụ taa; ?bụ ọphụ phọdurunu bẹ mu e-gude mee iphe dụ ẹji? mbụ ?Bụ kpukpurungu oshi bẹ mu a-wata ọdaru pẹe?"

²⁰ Ọ kwa ntụ bẹ oori. Mbụ; ọ bụ mkpọkoro egomunggo iya dephuru iya. Mbụ; ẹ tọ bụdu l'ọo-dụ-ghe ike adzọ onwiya. Ọphụ ọsudu: "Ọ kwa l'iphe-a, ya gude l'ẹka-utara-a ta dudu iphe ọ bu?"

Onye oke; l'onye ndzota

²¹ "Nyatakwa iphe ndu-wa;

byiko Jékọpu; mbụ nggube Ízurelu;

kẹ l'ọ kwa nggu bụ nwozi mu.

Ọ kwa mu meru ngu nwozi mu.

Nggube Ízurelu; mu ta azahakwa ngu!

²² Mu mewaru emeswe,

i mesweru mu asakahụ l'ọ bụ urukpu.

Mu abya emee iphe dụ ẹji,

i meru mu emishihu l'ọ bụ iji ụtsu.

Lakfutanu mu;

kẹle mu dzọwaru ngu ndzụ."

²³ Nggube igwe;

gua egvu ẹhu-ọtso-ẹna;

kẹ l'ọ kwa Ojejoje meru iphe-a!

Chishia mkpu ike nggube

eliphe nọ lẹ mkpuli igwe!

Unu byiswe egvu;

unubẹ eze ugvu, nọtsuanu;

mẹ unubẹ ọswa, nọtsua nụ;

mẹ iphe bụ oshi, nọ iya nù!

Kẹle Ojejoje dzọwaru Jékọpu!

O gudewa Ízurelu koshi ọdu-biribiri iya.

²⁴ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;

mbụ onye ono, gbafutaru ngu ono,

bụkwaru iya phụ, bụ onye

kpuru ngu l'ẹpho.

Ọ sụru: "L'ọ kwa iya bụ Ojejoje;

onye bụ iya meru iphemiphe ọbule.

Yò bụru mu tọsaru eligwe

nwenkinyi mu;

yò daburu phorokotongu;

bya abụkwaruphu mu

tọsaru mgboko nweka-mu.

²⁵ Ọ kwa mu emeje t'iphe ndu

ekfuchiru Nchileke l'ugho kfuru

haa ome ẹge ẹphe kfuru mee ẹge ọdo;

mbụ mu eme ndu aphụ ọphụ eswe.

Mu ekfujekwaphu

mmamiphe ndu maru iphe ifu;

mee ya; yò bụru iphe ẹswè.

²⁶ Okfu, onye ejeru mu ozi

kfuru bẹ mu emeje;

yò dụ ẹge o kfuru iya;

ege ono bę teke ndu mu
 ezije ozi kfukwaruphu iphe;
 mu emee ya ege ephe kfuru iya;
 mbu ndu suru ke Jerúsalemu;
 su l'ee-mekochakwa buru iya eburu odo;
 bya asukwaphu ke
 mkpukpu, notsua le Júda;
 su l'ee-mekochaa kpu ya; mbu l'eke
 o dakposihukotaru;
 be e-mekochaa mekwazikota.

27 Oo mu suru ebo: 'Tashihu!

Mu e-me te mini, notsua
 l'enyimu ngu tashihukota.'

28 Oo mu kfuru okfu ke

Sáyirosu; su:
 o bu onye echeru mu aturu mu.
 Oo-mekota iphe du mu t'o mee.
 Oo-kfu ke Jerúsalemu; su:
 T'a kpu-kwazi iya.
 Oo-byakwaphu ekfua
 k'eze-ulo Nchileke;
 su t'a tokota ntọ-l'alı iya."

45

1 Qwaa iphe Ojejoje ekfuru

onye ono, o fotaru t'o buru
 eze; mbu Sáyirosu,
 onye o lotaru l'eka-utara
 gude mekputakota iphe,
 bu mbakeshi, nonu, byaru iya l'ifu;
 bya egude nashikota iphe,
 bu ndu ndu eze ngwa-ogu ephe;
 guhashia uzo gheberu iya onu;
 k'opfu e taa gu-chihedu iya agu-chi.

2 Mu e-vuru ngu uzo

je arakashia ugvu ugvu;
 nyakashia ugu nggamgbo,
 e meru l'ope; bya
 egbukashia mgboro-igwè,
 e gude tu-chia uzo.

3 Mu a-nu ngu eku, no l'ochi;

mbu iphe-enweru,
 e domiru l'eke du le nsọ.
 Onanu e-me t'i maru le
 mu bu Ojejoje, bu
 Nchileke ke ndu Izurelu;
 onye ekuje ngu epha ngu gedegede.

4 O kwa onye mu eme ele bu

Jekopu ono, bu nwozi mu ono;
 mbu Izurelu ono, bu onye mu
 fotaru nweka-mu ono.
 Yo buru iya kparu iphe
 mu kuru ngu epha;
 woru ogenyi mee ngu
 l'ebe abu l'i maru onye mu bu.

5 "O kwa mbedua bu Ojejoje;

opfu o duhekwa onye odo, nonu.
 A -gufu mbedua ta duhekwa
 Nchileke odo, nonu.
 O bu mbedua e-me te ike
 ndu ngu; e gudekwaru

- l'ẹ̀ tì madu onye mu bu;
⁶ k'ophu bu shita l'ẹ̀ke
 enyanwu ahataje jeye l'ẹ̀ke odaje
 b'a makwanuru
 l'ẹ̀ tọ̀ duhedu onye odo,
 nonu, ta budu mbedua.
 O kwa mbedua bu Ojejoje;
 ophu o duhekwa onye odo, nonu.
- ⁷ O kwa mbedua emeje
 t'iphoro nodu; mekwaphu; ochi anodu.
 O kwa mbedua emeje
 t'e nweru iphe;
 bukwaruphu mu emeje t'utsuruku tsua.
 O kwa mbedua, bu Ojejoje
 emekotaje iphemiphe
 obule-a.
- ⁸ Nggube imigwe;
 chia odobe-eka-ndoo ochi mini;
 t'urukpu wufu iya awufu!
 Te mgboko kpuhaa onu;
 te ndzofuta kfufuta;
 k'ophu yele
 odobe-eka-ndoo
 a-chiko evu ugbo lanu.
 O kwa mbedua,
 bu Ojejoje meru iya dobe."
- ⁹ Nsho onye etso onye
 meru iya nu uswo;
 mbu onye e te nwedu
 iphe odo, oobu;
 gbahaa ite, a kpuru l'ura.
 Ura; ?ojije o-kpu-ite iphe ookpu?
 Iphe i meru; ?o-nonyaa; su
 ngu li mekwaru iya; ya te nwe eka?
- ¹⁰ Nsho nggube onye asuje nna
 iya: "?Bu ngunu be kparu iphe
 o muru ngu ege-a?"
 M'o bu onye asuje nne iya:
 "?Bu ngunu b'i muru mu
 ege-a?"
- ¹¹ Owa iphe Ojejoje ekfu
 ndo-o;
 mbu onye nsọ ke ndu Izurelu;
 mbu iphe metaru Izurelu.
 O suru agha: "?Buhunu ole
 bu ke t'unu wata mu oji
 njikponu le k'unwegirima mu?
 Tso ?unu a-nodu aturu
 mu ekemu ege mu e-me
 iphe mu gude eka mu mee?"
- ¹² O kwa mbedua meru
 mgboko gedegede;
 bya emee madzu dobe iya.
 O kwa eka mu;
 be mu gude tosa igwe;
 bya edokakota iya
 mkpo-kpodo l'o ha.
- ¹³ O kwa mbedua meru te
 Saiyrosu gbeshi egbeshi
 gude koshi le mu bu
 onye doberu eka ndoo.

Mu e-mekota ụzo iya
 t'ọ dū nhamunha.
 Ọo ya a-kpu-kwazi
 mkpukpu mu ono
 mee tẹ ndibe mu,
 a kpuru lẹ ndzụ nweru onwephe.
 Ọphu oomekwa iya
 t'a kfu ya ụgwo;
 m'ọ bu t'e bua ya nggo.”

Ono iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu.

¹⁴ Owaa iphe Ojejoje ekfu:

“Iphe e metaru l'ali Ịjiputu;
 mekpọ ngwa-aswa,
 shi lẹ Kúshi; jeyekpo lẹ
 gagorongu-gagorongu ndu
 ono, shitsua ali Seba ono;
 ephe a-lakfuta ngu;
 bukotaru nke ngu.
 Ephe e-libe shi ngu azu abya;
 awu kpotikpoti awu-kfuta ngu.
 Ephe a-bya adashia ngu pee l'ifu; l'arọ ngu; su:
 'Nchileke nophu swiru ngu l'oswiya.
 Ọ bu Nchileke ono nwenkinyi iya be nonu;
 E to duhekwa Nchileke ọdo, nonu gufu iya.' ”

¹⁵ Ọ bukpo oswi-okfu l'i bu
 Nchileke, anoduje edomi
 onwiya edomi;
 mbu nggube Nchileke,
 bu onye dzoru ndu Ịzurelu.

¹⁶ Iphe bu ndu emeshi
 ntekpẹ be iphere e-me.
 Mbu l'ephe a-chiko mehu beringu.

¹⁷ Obenu lẹ ndu Ịzurelu be Ojejoje a-dzo.
 Mbu l'adzodzọ,
 ọo-dzo ephe a-buru
 gbururu jeye lẹ gbururu.
 Ọphu iphere abyadu bya eme unu;
 ọphu unu abyadu bya eme
 beringu gburu jeye lẹ tutu yoyo.

¹⁸ Kele Ojejoje; mbu onye ono,
 bu iya meru igwe ono; suru:
 L'ọ kwa iya bu Nchileke;
 onye bu iya kpuru mgboko; me iya.
 Ọ bu iya meberu mgboko;
 ọphu o medu iya t'ọ daburu iphoro.
 Ọ kputaru iya t'e buru iya eburu.

Ọ suru: “Ọ kwa mbedua bu Ojejoje;
 ọphu ọ duhekwa Ojejoje ọdo, nonu.

¹⁹ Iphe mu kfuru be mu te kfukwa l'ezita.
 Mu te jekwa onodu
 l'ekalanu l'ali, ọchi agba kfua ya.
 Ọphu mu asukwa eri
 Jekopu ephe t'ephe choo mu ke mmanu.
 Mube Ojejoje ekfufe
 ire-lanu; mu ekfufe iphe gbaru nu.”

²⁰ Unu dzukobe wuru bya!
 Unu nokobe l'ekalanu;
 unube ndu ono, shi l'iphe
 bu mbakeshi wafu ono!
 Ọ bu ndu ta madu iphe be ephe bu;
 mbu ndu apaje ntekpẹ,

- a pyíru l'oshi l'aghaphe;
mbù ndu anòduje ekfu anù
iphe ta adzòjedu madzù ndzù.
- 21 Unu kfunaa ège ò dù;
mbù t'unu byanù echia okfu unu.
T'èphe nòkobe chiáru iya idzu.
?Bù onye bù onye
kfuhawaru iphe-a teke teru ñya?
?Bù onye meru t'a maru iya
teke tehakpowaru etete?
?Tò b̀dunua mb̀dua,
bù Ojejoje?
Òdo bù l'è to nwekwa
Nchileke òdo, ñonu;
a gũfu mb̀dua.
Ò bù mb̀dua bù Nchileke, doberu òka ndoo;
bya ab̀ru mb̀dua bù onye ndzòta.
È to nwehekwa onye òdo;
m'a -gũfu mb̀dua.
- 22 Ghanàru mu ifu; phù l'aa-dzò unu ndzù
unubè ndu mgboko jeye l'èke o jeberu;
kè l'òo mb̀dua bù Nchileke;
òphu ò dùhekwa onye òdo.
- 23 Mu gudewa onwomu ria angù.
Mu gudewa ònu mu kfua
okfu onye doberu òka ndoo;
mbù okfu è-ta aladu azù.
Mu kfuru sù l'iphe bù
madzù e-gbushiru mu ikpere.
Yò b̀ru mb̀dua;
bè madzù e-mekochaa gude erije angù.*
- 24 "Èphe a-nòdu ekfu okfu mu; sù:
'L'ò b̀phu Ojejoje nwenkinyi iya;
bè odobe-òka ndoo;
mè ike nò l'èka.'
Iphe bù ndu ono phulihuru
tso iya okfu ono
bè a-bya awufuta;
e mee èphe iphe-iphè.
- 25 Obenu l'iphe bù eri ndu
Ízurèlu a-nòdu l'èka Ojejoje
b̀ru ndu doberu òka ndoo;
bya egude Ojejoje eku onwèphe."

46

Agwa ndu Bábyilonu

- 1 Belu fowaru;
Nébo bè fuwaru kpokongu.
Mbù lè ntèkpe èphe ono
b̀wa anù, evu-iphe
yèle eswi evuje iya.
Mbù l'iphe o vu anyì
iya ntumatu;
ège ono b'ò b̀ru nwanù,
ike gvùru, evu iya ivu era.
- 2 Agwa òbu l'èphe ha fuwaru kpokongu;
mbù chíko futsuaru gòo.
Òphu èphe 'adùdu ike
dzò onwèphe.
Ò bù ège ono; bè èphe nò;

* 45:23 45:23 Róm 14:11.

e vuru ephe laa alí ọdo.

- ³ “Unu ngabeduduru
mu phụ nchị;
unubẹ ọnu-ulo Jékpọ;
mbụ l'ẹge unu ha phọdu
l'ọnu-ulo Ízurẹlu;
mbụ unubẹ ndu ono,
mu shi keshinu a tsutaru
ime unu hata ono;
mbụ mu ehkepelephu
unu keshinu a mụru unu.
- ⁴ Mbụkpọ jeye unu akahụ;
mbụ jeye ẹwo efua unu l'ishi;
bẹ mu bụkpelekwaphu onye mu bụ;
mu bụkpelephu onye gude unu.
Ọ bụ mbẹdua meru unu;
bụru mu a-nọdu apa unu mini ishi-ọba.
Mu e-duta unu gude; dzọo unu ndzụ.
- ⁵ ?Bụ onye bẹ unu a-turu mu yeru?
?Bụ onye bẹ unu a-sụ lẹ mu l'iya ha?
?Bụ onye bẹ unu a-sụ
l'ọ kwa onye dụ ege-a
b'ọ dụ t'a turu yeru mu?
- ⁶ O nweru ndu evushije
mkpọla-ododo l'ẹkpa ephe.
Ephe achikoo mkpọla-ọcha
tụa l'iphe aatuje iphe.
Ephe eje ebuta onye ọzu
mkpọla-ododo t'ọ bya
egude iya kpataru ephe ntekpe.
A -kpuebetsua ya;
ephe awata ọbaru iya ẹja.
- ⁷ Ephe apata iya dee l'ukuvu paru.
Ephe eje eworu iya gvube l'ọru iya.
Yọ bụru ẹke ono, e gvuberu
iya ono bẹ oo-gvuru.
Ọphu ọ bụdu l'oo-gbe
gbeshighe l'ẹke ono;
a -kpọ-ku iya; b'ẹ tọ zadu.
To nwe iphe adzọ iya
l'iphe-ẹhuka iya.
- ⁸ Unubẹ ndu ono,
emeje iphe Nchileke
suru t'e b'e meshi ono;
unu nyatakwa iphe-a.
T'ọ nọdukwa unu l'obu!
T'ọ nọdukwa unu l'ọkpoma!
- ⁹ Unu nyatakwa iphe
mehawaru nụ l'oge ọhazu.
Ọ kwa mbẹdua bụ Nchileke;
ẹ tọ dūhekwa onye ọdo.
Ọ kwa mbẹdua bụ Nchileke;
ẹ tọ dūhekwa onye ọdo,
dụ l'ọ bụ mu nonu.
- ¹⁰ Mu eshije l'odungu;
mee t'a maru
iphe a-buru ikperazụ iphe.
Mu shi l'ede-nwede mee
t'a maru iphe e-mekochaa mee.
Iphe mu tuburu e-me;
Yọ bụru iphe mu vu l'obu e-me.

- 11 Mu jeru l'uzo ɛnyanwu-ahata
 je ekua nwɛnu, erije anɔ;
 bya ejemihu ɛke teru ɛnya
 je ekua onye e-me iphe mu tɔberu.
 Iphe mu kfuru bɛ mu e-me!
 Iphe mu riru ariri;
 bɛ mu e-mekwa.
- 12 Unu ngaberu mu nchi;
 unubɛ ndu ɔkpoma ono!
 Mbɔ unubɛ ndu ono,
 nɔru odobe-ɛka-ndoo
 ote-ɛnya ono.
- 13 Teke mu a-dzɔ unu
 aduakwa ntse.
 ɛ to tehekwa ɛnya nshinu
 teke mu a-dzɔ unu.
 ɛ ta anɔhedu anɔno; yo rua.
 Mbɔ lɛ mu a-dzɔ ndu bu
 lɛ Ugwu Záyɔnu;
 woru akpabiri mu nɔ ndu Ízurelu.”

47

Adada Bábyilonu

- 1 “Nggube Bábyilonu;
 nyizitakwa bya anɔdu l'alì!
 Shi l'aba-eze ngu nyizita
 bya anɔdu l'alì nggube Bábyilonu!
 Kɛ l'ɛ to nwedu
 l'ekukwadua ngu nwiru-ali;
 mɛ onye dɔ pɛlepele ɔdo.
- 2 Wota o-ji-l'ɛka mkpuma gude gwee nri;
 nggu aphufu ɔlari-ifu ngu!
 Yefu uwe ngu; gbaru ɔkpa ɔtu;
 je erughakota nggele!
- 3 Ii-gbaru ɔtu; ɛ te kpuchidu iphere ngu.
 Mu e-melata; ɔphu
 ɔ dukwa onye mu a-ha.”
- 4 Mbɔ l'onye mgbafuta ayi ono;
 bɛ ɛpha iya bɔ Ojejoje.
 O yɛbedua bɔ
 Okaribe-Kakota-Ike;
 bya aburu Onye nsɔ kɛ ndu Ízurelu.
- 5 Dalɛkwaphu ashì!
 Je anɔdu l'ɛke gbakotaru ɔchi;
 nggube nwada ndu Bábyilonu.
 Kɛle nta-a b'e te ekuhedu
 ngu eze nwanyi, nwetsuaru ali-eze.
- 6 Ndibe mu meru;
 iphe eghulaha mu eghughu.
 Mu eworu ndu ono,
 bɔ oke mu ono meru.
 Mu nwuru ɛphe nɔ ngu;
 tji phuduru ɛphe imiko.
 I boru ɛphe ivu ɛra jeye
 lɛ ndibe ɛphe, kahuru akahu.
- 7 I kfuru sɔ l'ii-bɔwaru
 eze-nwanyi jeye lɛ gbururu.
 Ophu i ri-vukpodua
 iphemiphe ɔbule-a;
 m'ɔ bɔ t'egomunggo
 gbarua ngu l'ɛge

- o-mekocha dū ẹphe l'ikperazū.
⁸ Ọo ya bụ; ngabekpoduaphu nchị;
 nggube ọ-nọdu-tusaru-ẹhu ono;
 mbụ nggube ọphu arije
 l'ẹ tọ dudu iphe eme ngu nū;
 mbụ ị sụje onwongu
 l'ọ bụ nggu nwẹnkinyi nọ;
 l'ẹ tọ dūhedu onye ọdo;
 a -gufu nggubedua;
 l'ị tị byadu abụ nwanyi,
 nji iya nwūhuru;
 ọphu ume nwa emedu ngu.
⁹ Iphe labu-wa a-furu ngu
 lẹ beregedengu;
 mbụ l'ujiku lanu;
 bẹ unwu ngu a-nwūshihu;
 nji ngu anwūhu.
 Iphe labu ono a-bya bya
 emee t'ishi rua ngu aļi.
 Ẹ ti metakwa iya l'agwogwo.
¹⁰ "Kẹ l'ị dūwa onwongu mma
 l'ẹnya l'iphe dū ẹji, iime;
 nggu ekfua sū l'ẹ tọ dūdunu
 onye phuru ngu nū.
 Yọ buri mmamiphe ngu
 yẹle iphe ị mūtaru bẹ dephuru ngu nū;
 mee ngu; nggu asū l'ọ bụ
 nggubedua nwẹnkinyi ngu nọ;
 l'ẹ tọ dūhedu onye ọdo a gufu ngu.
¹¹ Obenu lẹ ndakfu a-dakfu ngu-a;
 to nwe iphe ị gude adzọ onwongu.
 Mbụ l'ukpuruku, e-kpu
 ngu nū b'ẹ tị kọdu l'akọ.
 Ụtsuruku, atsū ngu lẹ
 beregedengu b'ẹ tii phudu l'uzo.
¹² Mekpelekwaphu amamanshi ẹge iime iya!
 Nggū agbashikpelephu
 ogbo maa ẹge ịgba iya,
 bụ iphe ị shiru lẹ nwata meta;
 m'ọ -buru l'ọ nweru-a uru,
 i rita iya;
 mbụ; m'ọ -buru lẹ nke ngu e-meghe-e.
¹³ Ishi iphe ị kpatakotaru bụ iphe ọ gbe
 mee ngu bụ ike agvugvu.
 Ngwanu; tẹ ndu ono,
 edzejeru ngu mkpọkpo-odo;
 maru iphe e-me nū ono;
 mbụ ndu ono, eleje ẹnya
 lẹ mkpọkpo-odo;
 kashia iphe e-me
 l'onwa l'onwa ono lufutanu
 bya adzọ ngu l'iphe
 abyarū ngu amuru!
¹⁴ Ẹphe dū l'ọ bụ ẹswa akpe,
 kpọhuru nkū.
 Oku a-dzukota ẹphe.
 Mbụ ẹphe ta adzọ-ghedu onwẹphe;
 t'oku ono be nwu
 phuraphura kefu ẹphe.
 To nwedu icheku,
 e gude anya oku a-nọ l'ẹke ono;
 ọphu ọ dudu oku,

aa-nòdu lẹ mgboro iya nyaa.
 15 Ọ buakwaphu iphe
 ẹphe a-dù ike meeru ngu ndono;
 mbù ndu-a, unu l'ẹphe
 shi teke ì bụ nwata seta
 akanya-a; zùta aswa-a.
 Ẹphe ha e-shiswekotalephu ọzo;
 ọphu ọ dudu mẹ onye lanu,
 byaru bya adu ike dzọo ngu.”

48

Ízurẹlu; bụ 'anuganu

- 1 “Unu ngabẹ nchì l'okfu-a;
 unubẹ ọnu-ulo Jékọpu;
 mbù unubẹ ndu ono,
 eekulaje Ízurẹlu ono;
 mbù unubẹ eri Júda;
 mbù unubẹ ndu egudeje
 ẹpha Ojejoje eri nte;
 l'akpo-kuje Nchileke
 kẹ ndu Ízurẹlu;
 ọbu l'ẹ tọ dukwa ọphu
 unu eme l'ire-lanu;
 m'ọ bụ l'odobe-eka-ndo;
 2 mbù unubẹ ndu ono,
 kuru onwunu ndu shi
 lẹ mkpukpu, dù nsọ ono;
 bya adakobe Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu,
 bù Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike,
 bù ẹpha iya.
 3 Ọ bụru teke teruru ẹnya bẹ
 mu kfuru iphe mewaru nù.
 Mu gudekpoo ọnu mu
 kfua ya; raa ya arara;
 a makọtaru;
 a bya ele ẹnya;
 mu emewaphu; yo emekota.
 4 Kẹle mu mahawaru ẹge
 ì bụ okwe-ìkpokponyi;
 mbù ẹge i kweberu
 ike b'i shihuleruphu
 ike l'ọ bụ igwè;
 mbù l'ishi kpọru ngu
 nkù l'ọ bụ igwè.
 5 Yọ bụru iphe ono meru iphe
 mu kfuwaru ngu
 iphe-a teke teruru ẹnya.
 Tẹmanu yo mede;
 bẹ mu vuhawaru ọzo
 raaru ngu iya arara;
 k'ọphu ẹ tị sùkwanu l'ọ bụ
 nte ngu meru iphe ono;
 l'ọ bụ nwọgvu ono,
 ì pyiru apyipyi ono;
 m'ọ bụ nwọgvu ngu
 ọphu i gude igwe kpua;
 bẹ meru iya nù.
 6 Ì nùkotawaru iphemiphe ọbule-a.
 Lekotawa iya ru ẹnya!
 Tii kwetadu iya?

Nta-a bẹ mu abya ọwata
ngu okoshi iphe ọphungu,
bụ iphe e domiru edomi,
ẹ tii madu.

- 7 Iphe ono bụkwa-a nta-a;
b'e meru iya;
e te mehaakwa iya teke teru ọnya.
Mbụ l'i tii nụbudua ya
'abụdu ntanụ-a.
Ọo ya bụ l'i tii sụ-ghedu
l'i matsuhawaru iya.
- 8 I tii nụbudua ya;
ọphu iimahaakwa ya;
mbụ keshinu ndiche
teke e te medua tẹ
nchị gụ-phongu ngu.
Kẹle mu maru l'i bụ
ọkpobe onye ẹregede;
mbụ; e shirue teke a mụru
ngu kuta ngu o-kweru-ike.
- 9 Ọ kwa l'okfu ẹpha; mu meru
iphe mu eselakwadu ẹka azụ
l'oke ẹhu-eghughu mu.
Yọ bụru ẹge ee-me t'a jaje
mu ajaja meru iphe mu ta
nụbeheduru ngu oke ẹhu-eghughu mu;
k'ọphu mu te emedu ngu t'i chihu.
- 10 Tii ledu; lẹ mu nụakwaru ngu anụnu;
ọle ẹ tọ bụkwa l'ọ bụ
mkpọla-ọcha.
Mu abyakwaphu bya ahụa
ngu l'oku-uzu kẹ iphe-ẹhuka.
- 11 Ọ kwa l'okfu ẹhu mu;
mbụ l'okfu ẹhu nke mu;
bẹ mu gude eme iya.
?Nanụ ẹge mu e-gbe haa
t'e mebyia ẹpha mu?
Mu te ewokwaru ugu,
gbaru mu nụ onye ọdo.

Ízurelu enweru onwiya

- 12 "Ngabęduduru mu phu nchị nggube Jékọpu;
mbụ nggube Ízurelu, bụ mu kuru iya:
Ọ kwa mbędua b'ọ bụ.
Ọ kwa mu bụ onye k'odungu;
bya aburu onye ikperazu.
- 13 Ọ kwa mbędua gude ẹka mu
tọo ntọ-l'alị mgboko-a.
Yọ bụru ẹka-utara mu;
bẹ mu gude tọsakota igwe.
Mu -kua ẹphe; ẹphe awụ-lihu byatashia.
- 14 Unu chiko byakota l'unu ha bya egebe nchị.
?Nanụ nte ọphu a-dụ ike
kfushiaru unu iphe-a:
mbụ l'onye ono,
mube Ojejoje ọfataru ono
e-meghe Bábyilonu iphe
mu a-rị k'ome iya;
mbụ l'ọo-dụ-ghe ike mee
ndu Chalidiya ẹge ọ dụ iya tẹ ya mee ẹphe.
- 15 Ọ kwa mu; ọ kwa mbędua;
bẹ kfuru okfu ono.

- Ọ kwa mbẹdua;
 bẹ kuru iya nụ.
 Ọ bụ mbẹdua;
 bẹ dufutaru iya nụ;
 oo-me iphe ọ byaru
 ememe t'ọ kfuru.
- 16 Unu bya anọdu mu ntse;
 gebe nchị l'iphe-a:
 Keshinu keshinu;
 bẹ mu te kfubudua okfu l'ezita.
 Lẹ mbụlembu bẹ mu nọ l'ẹke oome."
- Nta-a bẹ Nnajiufu, bụ Ojejoje yẹle Ume nk'iya ziwaru mu tẹ mu bya.
- 17 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu;
 mbụ onye mgbafuta ngu ono,
 bụ onye nsọ ndu Ịzurelu.
- Ọ sọru: "Ọ kwa mu bụ Ojejoje,
 bụ Nchileke ngu;
 onye bụ iya ezije ngu iphe,
 a-duru ngu lẹ mma;
 onye bụ iya akpọ-zijeru
 ngu ụzo, ịi-nọdu eshi.
- 18 Dege ọ bụru l'ị geberu nchị
 mee iphe mu sọru t'e meje;
 ẹhu-agu gege anọdulephu
 atsọru ngu l'ọ bụ ẹnyimu.
 Odobe-ẹka-ndoo ngu
 a-nọdu atụ biibii l'ọ bụ
 eyi eze ẹnyimu.
- 19 Eri ngu gege aza igweligwe l'ọ bụ ẹja.
 Ụnwegirima ngu aburu
 'aguta aguta l'ọ bụ akpuru ẹsusa.
 Epha ẹphe ta byadu bya achihu achihu;
 ọphu ẹphe abyadu bya
 aburu kpurupyata l'ifu mu."
- 20 Unu kwafu lẹ Bábýilọnu!
 Unu gbalakwaaru ndu Bábýilọnu!
 Unu kpọ geru geru;
 kfua ya t'a nụkota iya!
 Unu zia nzi t'o rukota ẹke
 mgboko jebetsuaru!
 Iphe unu e-kfu bụ lẹ
 Ojejoje dzọwaru nwozi iya ono, bụ Jékọpu.
- 21 Ẹgu mini ta gudu ẹphe teke
 o duru ẹphe swee echi-ẹgu;
 mbụ o meru; mini eshi
 l'ikelegvu atsọshiru ẹphe.
 Ọ kụkporu ikelegvu;
 mini awata awushi.
- 22 "Ndu eme iphe dọ ẹji;
 bẹ ẹhu ta dọjekwa agu."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

49

Onye ozi Ojejoje

- 1 Unu geberu mu nchị unubẹ
 ndu bunyabe eze ẹnyimu!
 Unu nụkpoduduphu
 iphe-a unubẹ mbakeshi,
 butsua l'ẹke teru etete!
 Ojejoje kuru mu ru
 tẹmanu a mụa mu.

O b̄uru teke mu n̄okwadua
l'ẹpho nne mu b'ọ kuru mu ẹpha.

² O meru ọnu mu;

yọ tsu nkọ l'ọ bu
ogu-mbeke, a baru ababa;
bya domia mu ẹ mkpuli ẹka iya.
O meru mu; mu adu l'ọ
bu akf̄u, a raru arara;
bya eworu mu ru-mia
l'iphe ooyeje akf̄u iya.

³ Yọ s̄u mu: "I b̄ukwa nwozi
mu nggube Ízur̄ẹlu.
Onye b̄u nggu b̄e mu e-gude
koshi ẹge mu d̄u biribiri."

⁴ Obenu ẹ mu s̄ukwanuru:

"Mu seekwaru ẹza ọ-la-l'iyi.
Mu asw̄i-gbushileruphu
onwomu k'iphoro l'iphe
b̄u iphe-mmanu.
Obenu; l'iphe gbaru mu b̄u
l'ẹka Ojejoje b'ọ nọ.
Ege ono b'ọ b̄u Nchileke
e-bu mu nggo."

⁵ Yo be nta-a Ojejoje as̄u;
mb̄u onye ono, moru mu
l'ime ẹpho t̄e mu b̄uru nwozi iya;
dulataru iya unwu Jékọpu az̄u;
chikobe unwu Ízur̄ẹlu ch̄itaru iya.
Kẹle mu b̄u onye aakwabe
ugvu l'enya Ojejoje;
ẹge ono b'ọ b̄u Nchileke
mu b̄u ike nke mu.

⁶ Ojejoje as̄u:

"E t̄o b̄ulekwaa t'ị b̄uru nwozi mu;
dulataru mu ndu ikfu Jékọpu az̄u ọdo;
nggu edulataru mu ndu k̄e Ízur̄ẹlu;
mb̄u nwa ndu ọphu mu doberu.
Mu e-mekwa ngu ph̄u t'ị
b̄uru iphoro l'ẹke ndu
ẹ ta b̄udu ndu Ju nọ;
k'ọphu ii-me t̄e ndzọta
mu rua ẹke mgboko jeberu."

⁷ Qwaa iphe Ojejoje ekfu;

mb̄u onye ono, b̄u onye
mgbaf̄uta; bya ab̄uru onye
nsọ k̄e ndu Ízur̄ẹlu.
Ookfu iya an̄u onye ono,
mbakeshi akpofu akpofu
l'akpọ-yiru iya ukuvu ono;
mb̄u onye ono, b̄u nwozi ndu ishi.
O s̄uru iya:

"L̄e ndu eze e-mekochaa; ph̄u ngu;
w̄u-lihu.
Ndu b̄u ishi a-ph̄u ngu; daaru ngu p̄e."
Onye e-me iya b̄u Ojejoje;
onye ono, emeje ire-lan̄u;
mb̄u Onye nsọ ndu Ízur̄ẹlu,
b̄u onye f̄otar̄u ngu.

*Eewophuta Ízur̄ẹlu az̄u
l'ọnodu iya*

⁸ Ojejoje sùru:

“L’oge kẹ ome iphe-oma -rulephu;
 ya emeeru ngu iphe-oma.
 Oge kẹ ndzota -ruta;
 ya adzofuta ngu.
 Ya a-kwakobe ngu;
 mee t’i bụru iphe mu ọ
 madzụ e-gude gbaa ndzụ;
 gude mee alị ono t’o lata
 azu l’onodu iya;
 mee t’unu bya ebua l’alị unu ono,
 daburu ochobo nta-a ono.

⁹ Mbụ t’i sụ ndu ono,
 a kpuru ọ ndzụ ono:

‘T’ephe lufuta;
 nggu asukwaphu ndu nọ l’ochi:
 ‘T’ephe nweru onwephe.’
 Ephe adụ l’o bụ
 unwu-aturu, akpa nri
 l’iku esu-uzo;
 phutsua nri l’ugvu,
 dutsua chafu chafu.

¹⁰ Egu ta abyadu bya agu ephe;
 ophu egu mini ‘abyadu bya agu ephe;
 ophu okpomoku,
 shi l’echi-egu;
 me ophu shi l’anwu te ekpodu ephe.
 O bụ onye imiko ephe du;
 a-nodu edu ephe.
 Oo-nodu edu ephe
 l’iku ogba-mini.

¹¹ Mu e-me t’ugvu ugu mu bukotaruru uzo.
 Ege ono be aa-kpa eze uzo; yo hatsua l’eli.

¹² Lenu! Ephe e-shitsukwa eke teru enya;
 ndu shi l’uzo isheli; ndu eshi
 l’uzo enyanwu-ariba;
 ndu eshitsu uzo Sinu.”

¹³ T’igweli tee eswa;
 ehu atsoo mgboko ena.
 Unube ugu; unu byiswee egvu!
 Kele Ojejoje duwaru ndibe iya ike.
 Oo-phuru ndibe iya ono,
 shi eje iphe-ehuka ono imiko.

¹⁴ Obenu ọ Zayonu sùru:
 “Ojejoje ta aritajehekwa mu.
 Nnajiufu mu zahawaru mu.”

¹⁵ Nne; ?ozahaje nwa, angu iya era l’okpoma;
 kẹ t’ẹ b’o phuru nwa,
 bụ iya paru ephe ime iya imiko?
 O nwekwaru ege oo-du;
 yo zaha ya;
 obule mbèdua ta azahadu ngu!

¹⁶ Lenu; mu deekwaru epha
 ngu l’obechere-eka mu;
 ophu mu azahajedu
 upho-mkpuma ngu ono azaha.

¹⁷ Unwu ngu gudewa oso alata.
 Ndu ono, bụ ephe meru
 ngu t’i chihu ono alufuakwa.

¹⁸ Palikpoduduphu apali;
 chikaa enya achika!
 Unwu ngu l’ephe ha

dzukoru; l'awukfuta ngu.

Ojejoje sùru:

K'òp̄hu ya n̄o;

b̄e ii-mekochaa kwaa ep̄he òkwa ngwa.

Mb̄u ii-gude ep̄he kwaa

onwongu l'ò b̄u

nwamgbòko, abya òla nji.

19 "A makwaru-a l'e

mebyishiru ngu; nggu adaburu ochobo;

egbara akfua ngu.

Òbule tsube nta-a;

b̄e ì t̄ji dzuhedu ndibe ngu ebubu.

Ndu ono, shi akpapyaa

ngu ishi a-nòdu ngu ote-ènya.

20 Ùnwegirima ono,

a m̄shiru ngu teke ono,

jino l'aph̄u ono

e-mekochakwaa kfu ya;

nggu egude nch̄j ngu n̄a ya:

'L'èke-a han̄k̄akwa ayi nwansh̄j ebubu;

ch̄òfunuaru ayi al̄j èke ayi e-buru!'

21 Teke ono; b̄e ii-kfu l'ime obu ngu; s̄u:

?B̄u onye m̄shiru mu

igweligwe ùnwegirima òwaa?

Obenu l'ùnwu mu;

b̄e kpolashihwaru n̄u;

mu agbaru èka.

Mu ab̄uru onye a kp̄uru l̄e ndz̄u;

laa al̄j ndu òdo;

?B̄ukwanu onye z̄ushiru mu ndu òwaa;

l'èke ò kwa mb̄edua nk̄inyi

mu b̄e ph̄òdurunu.

Ndu òwaa; ?b̄u awe b̄e ep̄he shikwanu?"

22 Òwaa ip̄he Nnajiufu, b̄u Ojejoje ekfu:

"Lenu; mu e-pheru mbakeshi, n̄otsuanu èka.

Mu a-pal̄iru òha, n̄otsuanu

èkwa-òhubama mu.

Ep̄he e-gude èka ep̄he

kulataru ngu ùnwegirima ngu:

ndu k'unwoke;

kwòru ndu k'unwanyì l'ukuvu

kwòlataru ngu.

23 Ndu eze a-b̄uru nna, ehe ngu n̄u.

Ndu eze-nwanyì ab̄uru nne, ehe ngu n̄u.

Ep̄he a-nòdu ebyiru ngu ikpere;

l'eburu ngu ifu l'al̄j.

Ep̄he e-gude ire m̄ichaa udzu,

n̄o ngu l'òkpa am̄icha.

Ò b̄u teke ono;

b̄e ìi-ma l'ò b̄u-a mu b̄u Ojejoje;

l̄e ndu at̄u ume at̄u-kobe mu;

b'e te yedu ènya mbo."

24 ?Onye a-nataghekwanu ndu

sòja ip̄he ep̄he l̄utaru l'ògu t̄o?

T̄o ?aanaf̄u-ghe ndu akirishi

ndu ep̄he kp̄utaru l̄e ndz̄u?

25 Obenu l̄e Ojejoje s̄uru:

"Ee! Ndu a kp̄uru l̄e ndz̄u;

b̄e aa-naphuta az̄u!

Ip̄he ndu iwe kwaru

l'òkwata b̄e aa-natakwap̄h̄u ep̄he.

Ndu etso ngu oḡu bẹ ya
e-tso oḡu.

Ya abya adzḡo unwu ngu.

- ²⁶ Ndu akpa ngu ehu;
bẹ ya e-me t'ephe taa anu onwephe;
ephe a-ngu mee onwephe jeye
yo melahaa ephe l'enyia l'ọ bụ mee.
Ọ bụ teke ono; bẹ ndiphe
mgburumburu a-ma l'ọ bụ yẹbe Ojejoje
bụ onye adzoje ngu nụ.
Ọ bụ iya bụ onye agbataje ngu nụ;
buru iya bụ Ọkaribe kẹ Jékoḡu."

50

- ¹ Ojejoje sḡru:

- "?Nanu ẹkwo, ya deru nū
nne unu gude chifu iya?
Ndu ya nji ugwo;
?bụ onye ole bẹ ya woru unu ree?
Ọ kwa iphe dū ẹji unu;
kparu iphe mu gude woru unu ree.
Ọ bụ iphe dū ẹji,
unu eme meru iphe a chifuru nne unu.
² Lẹ ya byaru; ?bụ ngunu
meru iphe ẹ to nwedu onye nọ l'ẹke ono?
Teke ya kuru oku;
?bụ ngunu meru iphe
ẹ tọ dudu onye zarū nū?
?Bụ ẹka iya hanuka
mkpurukpu k'ọ gbata unu tḡo?
?Tḡ l'ḡo ike ta nḡdu iya k'ḡdzo unu tḡo?
Ọ kwa mbà mmanu bẹ ya a-ba;
mini atahū l'eze enyimu.
Ya ewojeru enyimu mee;
yḡ buru echi-egu.
Egu mini eworu ẹma,
nḡ iya nū gbushia;
yo reshihu; kele mini ta nḡhedu iya.
³ Ọ bụ mu meru tẹ
akpamigwe gbakḡta ọchi;
jihu kpalungu.
Mu abya emee t'uwe-aphū
buru iphe o kpuchije onwiya."

Onye ozi Ojejoje erube ishi

- ⁴ Nnajiufu, bụ Ojejoje nḡwaru
mu ire ndu maru ẹkwo
tẹ mu maru okfu,
mu e-gudeje agboli onye ike gvuru.
Ooteje mu l'utsu mbḡku-mbḡku;
bya akpalia nchī mu;
yḡ nḡlahaa iphe abya ememe.
⁵ Nnajiufu, bụ Ojejoje mewaru
nchī agū-phohu mu;
ophu mu ekwefujeduru iya ikè;
ophu mu aladu azū azū.
⁶ Mu woru okpurukpu-azū mu
doberu ndu ophu chiru mu iphe;
bya eworu agba doberu
ndu feshiru mu ẹji-agba;
ophu mu ewohadu ifu mu
t'ẹ b'a aja mu ewena;

ta gbụ mu ọnu-mini.*

7 Keshinu Nnajiufu,

bụ Ojejoje agbajeru mu
mkpu; bẹ iphere ta byadụ bya eme mu.

Yọ buru iya kparu iphe mu
shihuru ike l'ọ bụ mkpuma;
yo dokwa mu phu ẹnya

l'iphere te emedu mu.

8 Onye aharu mu enge nọ mu ntse.

?Bụ onye e-kobeghe mu okfu?

T'ayi kpogba nụ iya!

?Nanụ onye ọbu, ekfu l'ọ
nweru iphe mu meru?

T'onye ọbu lufutana alufuta!

9 K'ophu ọ bụ Nnajiufu,

bụ Ojejoje bụ onye

agbajeru mu mkpu;

?Bụ onye e-kpegbughe mu?

Ndu ọbu a-chịko kashihu

l'ọ bụ uwe; yọ buru nra e-rikota ẹphe.

10 ?Bụ onye l'unu ha atsụ Ojejoje egvu;

l'eme iphe nwozi iya kfuru?

Mbụ onye eje ije ọchi;

tọo phuje iphoro;

t'onye ono tukobe ẹpha Ojejoje ishi;

dakobe Nchileke iya!

11 Obenu ẹ nta-a;

iphe bụ ẹge unu ha aphụ-nwu ọku;

mbụ unubẹ ndu mụtatsuaru

ọku l'itsu-ọku unu paru;

unu jenu; unu gude iphoro ọku unu je ije!

Unu gude itsu-ọku,

unu mụtaru ọku; yo nwu enwunwu je!

Qwaa iphe unu a-nata l'ẹka mu ndọ-ọ:

Ọ bụlephu ntakwuru; bẹ unu a-nọdu eje!

51

Aadụ Záyọnu ike

1 "Unu ngaberu mu nchi;

unubẹ ndu eme t'unu buru

ndu doberu ẹka ndoo;

mbụ unubẹ ndu achọ Ojejoje.

T'ẹnya unu nọdukwa

l'ikelegvu ono, bụ ẹka

a kụkpotaru unu ono;

mbụ l'ẹke ono, e gvataru unu ono!

2 Unu nyatakwa nna unu oche, bụ Ẹbirihamu!

Unu anyata Séra, bụ iya paru ẹpho-ime unu!

Teke mu kuru iya b'ọ shi dọ nanụ.

Obenu ẹ mu gọru iya ọnu;

mee ya; yọ bya adụ l'igwe.

3 Ojejoje a-dụ Záyọnu ike;

bya aphụaru iya imiko l'iyi, yiru iya.

Alị iya ono, shi bụwaru

echi-ẹgu ono;

bẹ oo-me t'ọ dọ l'ọ bụ ídenu.

Kpọkpokirikpo alị iya ono

aghọo; buru mgbabu Ojejoje.

Ọ bụ teke ono bẹ ọo-wata ote ẹswa;

ẹhu atsọlahaa ya;

* 50:6 50:6 Mát 26:67; Mak 14:65.

- yo kelelahaa ekele;
gulahaa egvu.
- 4 Ndibe mu; unu ngabekwaru mu nchị!
Oha mu; unu nukwaa iphe mu ekfu!
Mu a-turu unu ekemu;
mbụ l'ikpe nhamunha ono,
mu ekpeje ono a-bukwaru
iphoro duru iphe bụ mbakeshi.
- 5 Mu a-dzo unu egwegwa.
Adzodzozo unu nọkwa ntse.
Ọ bụ mbèdua e-kpe iphe
bụ mbakeshi ikpe.
Ndu bunyabe eze ẹnnyimu
ele ẹnnya mu.
Ephe chiru ẹnnya dobe
l'ele tẹ mu bya adzozo ephe.
- 6 Unu palia ẹnnya; lee l'imeli!
Unu elee ẹnnya lẹ
mgboko-a!
Igwe e-mekochaa
phukashihu l'ọ bụ
enwuru-oku;
mgboko akahụ l'ọ bụ uwe.
Ndu bu iya nụ anwushihu l'ọ bụ ijiji.
Obenu l'adzodzozo, mu a-dzo
ephe a-nọ gburu jeye lẹ gbururu.
Mu ta bụ-buhudu onye
edobe ẹka ndoo abụ-buhu.
- 7 Unu nukpoduduphu iphe
mu ekfu; unubẹ ndu maru vudo nhamunha;
mbụ unubẹ ndu ekemu mu nọ l'obu!
Unu ba tsujekwa egvu
l'onu, madzụ akọ unu;
ophu ọ dujukwa unu
biribiri teke eeme unu iphe-iphere;
- 8 kẹ l'ọ bụ mkpu a-ta ephe l'ọ bụ uwe;
nà eria ephe l'ọ bụ ukpo.
Obenu lẹ mu a-buru onye
doberu ẹka ndoo
gbururu jeye lẹ gbururu.
Mu anọdu adzokota madzụ
l'iphe bụ ọgbo sweru esweswe."
- 9 Tehu etehu!
Tehu yee ike l'ọ bụ uwe;
nggube agburu-ẹhu Ojejoje!
Tehu ẹge i shi tehu l'ohazu;
mbụ l'ọ bụ ẹge i shi tehu
l'ogbo, swetsuarunu teke ndiche.
?Tọ bụdunua nggu bụ
onye buru Réhabu kpurukpuru;
mbụ sụru ẹjo anụ ono
iphe yo phe ya l'azụ iya ophu?
- 10 ?Tọ bụdunua nggu bụ onye
ono, meru eze ẹnnyimu;
yọ tahu;
mbụ mee; mini, nọ l'ẹbo atashihu;
mbụ nggube onye meru
uzo adaburu pongu l'ime eze ẹnnyimu
k'ophu ndu ono,
a dzowaru ndzụ ono wụ-swetaru?
- 11 Ọo ya bụ ẹge ndu ono,
a dzowaru ono a-lata.

Ephe a-nòdu azụ egvu abahụ Záyọnu.
 Ote-ẹswa aburu okpu,
 ephe e-kpu gbururu jeye.
 Ehu-ọtso-ena; mę ẹswa e-ji ephe ẹhu;
 apụ yele ude a-gba mgbalanụ.

- 12 “Ọ kwa mbedua;
 mbụ mbedua gededede
 bụ onye bụ ọkpu-ikike unu.
 ?Bụkwanu ngunu bụ
 kẹ t'unu atşu madzụ mmanu egvu;
 mbụ unwu madzụ,
 bụ iphe ephe bụ bụ ẹswa;
 13 kẹ t'unu zahaa Ojejoje, bụ onye meru unu;
 mbụ onye bụ sụsaru igwe;
 bya aburu iya tọru ntọ-l'alị mgboko;
 mbụ kẹ tẹ ntşumu-egvu
 ripyabe unu tekenteke ẹge ono;
 l'okfu ẹhu, egbu onye
 akpa unu ẹhu damudamu;
 mbụ onye bụ iphe
 o fuberu ifu bụ t'o gbushia unu?
 Kẹ l'ẹge-a ẹhu,
 egbu onye akpa unu ẹhu
 damudamu ta dudu iphe ome unu;

- 14 Ndu ono, a turu mkpọro ono;
 be a-tufu ẹgwegwa
 t'ephe nweru onwephe;
 k'opu ephe ta nwushihudu
 l'oka-mkpọro; ọphu egu nri; te me ephe.

- 15 Kẹ l'ọ kwa mbedua bụ Ojejoje;
 bya aburu Nchileke unu;
 mube onye akpalije mini
 l'eze enyimụ; akpara iya
 atụa daa oké ọda.

Ojejoje, bụ
 Okaribe-Kakota-Ike bụ ẹpha mu.

- 16 Mu wowaru okfu mu ye unu l'onu;
 bya egude obehere-eka mu kpuchia unu.
 Mbụ mube onye ono,
 bụ mu dobekotaru igwe l'oru iya;
 bya aburu mu tọtotarụ
 ntọ-l'alị mgboko;
 tẹmanu yọ bụru mu
 sūru ndu Záyọnu:

'Unu buakwa ndibe mu.' ”

Aanmaru ndu Jerúsalemu okwa

- 17 Tehu! Tehu etehu!
 Tehu; gbeshi nggube Jerúsalemu;
 mbụ nggube onye ono,
 shi l'eka Ojejoje nata okoro
 oke iphe-eghughu iya ngua;
 mbụ nggube onye ngufuru
 ipoti iphe ono, emeje
 madzụ akpọ kulakula;
 mbụ ngua ngua urukutu iya.

- 18 Unwegirima iya ono l'epha ha,
 bụ yebedua, mushiru ephe
 ono ta dudu m'ọo onye lanụ,
 akpọ-ziru iya ụzo.
 To nwe unwegirima ono;
 m'ọ bụ onye lanụ esekputajiya l'eka.

- 19 Ndakfu-a dakfuwaru
 ngu ugbo labu-a;
 ?bu onye a-su ngu gberuma;
 eyifu; kpurupyata;
 ejo egu; me ugu a-furu ngu;
 mbu; ?bukpo onye a-suje ngu ka?
- 20 Unwu ngu be meji tofukotawaru;
 ephe awushiru l'iku esu-uzo
 l'o bu ele, daru l'onya.
 O bu oke ehu-eghughu
 Ojejeje be phupyaberu ephe;
 mba, oobaru ephe angawa ephe ehu.
- 21 Oo ya bu ege-a;
 nukpoduduphu iphe-a
 nggube onye ono,
 eemekaru iphe;
 mbu nggube onye e meru;
 nggu akpo karikari l'e ba
 bu l'o bu mee b'i nguru;
- 22 Qwaa iphe Nnajiufu, bu Ojejeje ekfu;
 mbu Nchileke ngu,
 bu onye ono, agbajeru
 ndibe iya odzori ono.
 O suru: "Tii phudu;
 mu nafuakwaru unu
 okoro ono meru;
 unu akpo galagala ono l'eka.
 Ipoti oke ehu-eghughu mu ono;
 be unu ta anghedu odo.
- 23 Mu a-paru iya pee ndu ono,
 anu unu aphu ono;
 mbu ndu ono, suru unu:
 'T'ii daburu; kpupe ifu l'alj;
 t'ephe bya enyia ngu
 godogodó!
 Ngu eworu
 okpurukpu-azu ngu mee alj;
 t'o buru woroworo, madzu eshi."

52

- 1 Tehu! Tehu etehu; nggube Záyonu!
 Yee ike l'o bu uwe!
 Yee uwe, e-me; t'i du biribiri l'enya.
 Nggube Jerúsalemu,
 bu mkpukpu ono, du nsó ono.
 Ndu akpapyi; ephe le ndu, aasó nsó
 ta abatakwa l'ime ngu odo.
- 2 Jishia udzudzu, no ngu nu!
 Gbeshi; nodu anodu;
 nggube Jerúsalemu!
 Tufu egbirigba, a turu ngu l'olu;
 nggube ada Záyonu ono,
 a kpuru le ndzu ono!
- ³ Qwaa iphe Ojejeje ekfu: "L'e shi ree unu erere; ophu a natadu aswa ishi unu. Oo ya bu l'e tee gudekwanu okpoga agbata unu." ⁴ Ishi iya aburu l'oo iphe Nnajiufu, bu Ojejeje ekfu ndo-o: "L'odungu; be ndibe mu shi laa Ijiputu je eburu. Temanu yo bu-worua be ndu Asiriya shi akpa ephe ehu." ⁵ Qwaa iphe Ojejeje ajikwanu ndo-o: "?Buhunu ngunu du ege-a. Nta-a b'a kpukoru ndibe mu l'e b'o du iphe ephe meru. Temanu ndu ishi ephe egude ephe eme iphe-ochi." O bu iphe Ojejeje ekfu ndono. "Iphe bu mkpurumkpuru be ephe ekfubyishi epha mu tekenteke. ⁶ Oo ya bu le ndibe mu a-maru epha mu. Mbu l'o be mboku ono be ephe a-maru l'o bu mbedua kfuhawaru iya!" Iye. O bu mbedua gededede.

7 Ọ kwanu iphe ùgvù;
 o shi l'eli ugvu ugvu;
 phụ onye gude ozi-ọma abya;
 mbụ onye ezi ozi nchị ọdu ndoo;
 onye, ozi ọ byaru ezizi dụ mma;
 onye byaru ozi kẹ ndzọta; l'asuje Záyọnu:

"L'ọ kwa Nchileke ngu bụ ishi!"

8 Gebeduduphu!

Ndu nche ngu atụkwa ọzu.
 Ephe tuko atụ okokooko
 kẹ l'ephe e-gude ọnya ephe
 phụ Ojejoje teke ọo-nọdu alata lẹ Záyọnu.

9 Unu byiswekota egvu

ẹhu-ọtso-ena ugbo lanụ
 unubẹ mkpọkpo iphe nọ lẹ Jerúsalemu;
 kẹle Ojejoje dụwaru ndibe iya ike.

Ọ dzọwaru Jerúsalemu.

10 Ojejoje a-rụkota ẹhu;

gude ike iya, dụ nsọ dzọo ndibe iya;
 iphe bụ mgboko a-phụkota iya.

11 Unu gbeshi!

Unu gbeshi!
 Unu wụfu l'ẹke ono!
 Unu be ebyikwa ẹka l'iphe aasọ nsọ!
 Unu sefukwa iya ẹka!
 Unu mekwaa onwunu
 emekwa;
 unubẹ ndu ono,
 mbụ unubẹ ndu ono,
 evuje ngwokongwoko
 eze-ulo Nchileke!

12 Obenu l'unu ta alakwa lẹ

gburugburu;
 ọphu unu 'agbakwa phuphuphu ala;
 kẹle Ojejoje e-vutaru unu ọzo.
 Mbụ l'ọ bụ Nchileke kẹ ndu
 Ízurelụ a-bụru onye e-kperu unu azụ.

Iphe, nọru Nwozi ono

13 "Lekwa; nwozi mu e-mekwa
 umere onye maru iphe.

Aa-pali iya eli; gụ-lia ya
 oreke-imeli; shi ẹge ono palia ya ifu nshinu.

14 Ọ bụ ẹge ọ gbaru ụgbugba meru;

ẹkpa-oyi anyia ndu,
 dụ l'igwe, phuru iya nụ.
 Ẹ ta phụbua onye gbaru ẹge ono;
 mbụ l'ẹ tọ dukpodua
 l'ọ bụ madzụ lẹ phuu.

15 Ọ kwaphu ẹge ono;

bẹ ọo-dụ igweligwe
 mbakeshi biribiri.
 Ndu eze bẹ ọo-kpọ okfu;
 kẹ l'ephe a-phụ iphe
 ẹ te kfuduru ephe.
 Ẹge ono bẹ iphe ephe ta
 nụbudua lẹ nchị e-do ephe ọnya."*

53

¹ ?Bụ onye kwetaru ozi, ayi ziru.

?Bụ onye b'e meru t'ọ maru

* 52:15 52:15 Róm 15:21.

- l'eka Ojejoje dù iya?
² Kẹ l'ò nọ iya l'ifu vua
 l'ò bụ oshi, ruru iru;
 mbụ l'ò bụ ógbaragba oshi,
 gbafutaru l'alị okponku.
 Ẹ tọ madu mma;
 tọ dù ugwu l'ènya.
 Ụgbugba iya te egbe
 agụdu madzụ ẹgu k'iche.
- ³ Ndiphe kpọru iya ebo-ẹbo-l'afu; jịka iya.
 Ọ bụ nwoke, aphụ tsọru;
 iphe-ẹhuka akwọwaru iya ẹhu;
 ọobuje; ndiphe -phua ya;
 ẹphe aghaa ifu l'ibiyi ọdo.
 A kpọru iya ebo-ẹbo-l'afu;
 tọ dù iphe ayi guberu iya.
- ⁴ Obenu l'ò bụ iya;
 bẹ vutaru ẹhu-ọtsu-ume ayi;
 bya evuta aphụ ga atsọru ayi.
 Ayi gbẹ rịa l'ọo Nchileke àhụ iya àhùhù;
 l'ọo ya chitsuru iya;
 lanụ iya aphụ.
- ⁵ E yeru iya ọru l'ẹhu;
 okfu l'ayi mesweru.
 E chiru iya pyaapyaa;
 k'iphe dù ẹji, ayi meshiru.
 Ọ bụ aphụ, a nuru iya;
 mekochaaru mee t'ẹhu dù ayi agu.
 Yọ bụru ọnya ẹchachi,
 e chiru iya b'e gude mee tẹ ayi ka mma.
- ⁶ Ayi l'ayi ha kpaphuhuru
 akpaphuhu l'ò bụ aturu, phuru ụzo.
 Onyenonu chebewaru ifu l'ẹke, dù iya mma.
 Ọ bụ lẹ Ojejoje wowaru ẹjo iphe,
 ayi meru l'ò ha tų-kobe iya l'ishi.
- ⁷ "A kparu iya ẹhu;
 mee ya kpakpawowo;
 ọ bụ l'ẹ to kfudu okfu.
 A kpataru iya l'ò bụ
 onye kpụ nwaturu eje egbugbu.
 Yọ daa ashị l'ò bụ aturu,
 nọ l'ifu ndu akpụ iya ẹji;
 to kfu m'ọo okfu lanụ.
- ⁸ A kparu iya ẹhu;
 kpee ya nkfugbu;
 kpata iya t'e je egbua.
 To nwe onye kparu ishi iya;
 kẹ l'e meru iya;
 yọ chihu l'alị ndu nọ ndzụ?
 Yọ bụru emeswe, ndu nke
 mu mesweru b'e gude chia ya iphe.
- ⁹ E doberu iya l'ili ẹke,
 eelije ndu meru ẹjo iphe.
 Yọ nwuhu; e lia ya l'ili oke amadu.
 Ọ bụ l'ẹ to mebukwanua iphe-kpaa;
 ọphu ọ dzubua ẹjo-ire."
- ¹⁰ "Obekwanu l'ò bụ uche-obu
 Ojejoje t'e merua ya ẹhu;
 mee ya t'ọ jee iphe-ẹhuka ono.
 Ojejoje abya eworu
 ndzụ iya mee ngweja onye ikpe nmaru.
 Ọo-ka nka; phụ unwu nwanwa iya.

- Yọ bụru l'ẹka iya;
 bẹ ee-shi l'eme uche-obu
 Ojejoje l'emeshi iya ike.
- 11 Teke o jetsuaru iphe-ẹhuka ono;
 bẹ ọo-phụ iphoro kẹ ndzụ;
 yo ji iya ẹpho.
 Onye ono, doberu ẹka ndoo,
 l'ejeru mu ozi ono
 e-gude k'iphe ono,
 ọ maru ono mee ndu,
 dụ l'igwe t'ephe bụru ndu
 doberu ẹka ndoo;
 Yẹbedua evutakwanụ
 iphe dụ ẹji, ẹphe meshiru.
- 12 Ọo ya bụ lẹ mu e-kevu iya
 l'oke, gbaru ndu oke amadụ.
 Yọ bụru yele ndu
 ike ka l'ọgu l'e-ke iphe
 a kwaru l'ọkwata;
 kẹ l'ọ tọgboru ndzụ iya jeye l'anwụhu.
 A gụru iya yeru ndu ẹjo
 madzụ; kẹ l'ọ vutaru
 iphe dụ ẹji ndu dụ l'igwe;
 rọchiaru ndu iphe dụ ẹji arọ."

54

Obu, Ojejoje yeru Jerúsalemu

- 1 Gụa egvu; nggube nwanyi,
 ẹ-ta atsụdu ime!
 Mbụ nggube onye ẹ-ta mụbua nwa.
 Byiswe egvu;
 tụa okokooko;
 nggube onye ono, ime nwa te mebua;
 kẹ l'unwegirima nwanyi,
 a kpọru ẹbo-ẹbo l'afu a-kakwa l'igwe
 karia kẹ nwanyi, nji iya nọ.
 Ọ bụ iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 2 Fọkaribe ụlo-ékwa ngu!
 Nggụ egesaa ẹkwa, e geberu
 l'ọnu ụlo-ékwa ngu egesa!
 Ba alọlakwa iya azụ!
 Nggụ emee t'eri iya ka ogologo!
 Mekwaa akpọbe iya; t'ọ kpọo abara!
- 3 Kẹ l'ii-jaa laa l'ẹka-utara;
 jaa laa l'ẹka-ibiyita.
 Ụnwu ngu phẹ a-natakọta
 iphe bụ mbakeshi alị ẹphe;
 buchishikota mkpụkpu ẹphe ono,
 dabugbaaru ochobo ono.
- 4 Ba atsụkwa egvu;
 l'iphe-iphere te emekwa ngu.
 Ba atsụkwa egvu;
 l'ee-kfu ngu ifu lẹ ntụ;
 kẹ l'ẹ te emekwa ngu
 iphe-iphere.
 Ii-mekocha zahaa iphere ono,
 meru ngu teke ị bụ nwamgbọko ono;
 ọphu ịi-nyatadu ẹhu,
 a kparụ ngu
 l'ọ bụ onye nji iya nwụhuru;
- 5 kẹ l'ọ bụ onye ono,

- meru ngu nù ono bù nji ngu.
 Ojejoje, bù
 Okaribe-Kakòta-Ike bù ẹpha iya.
 O kwa Onye nsọ kẹ ndu
 Ízurẹlu ono bù onye dzọru ngu nù.
 Iphe eekuje iya bù Nchileke
 kẹ mgboko gbaa mgburumgburu.
- 6 Kẹle Ojejoje ono e-kulata ngu azụ;
 l'ì -bù nwanyi, aalụ alụlu,
 a kpọ mgbereke;
 obu ta dù iya mma;
 mbù nwanyi, a luru lẹ nwata;
 nji iya aghaarụ iya azụ.
 O bù iphe Nchileke ngu kfuru ndono.
- 7 “Ya harụ ngu kpọ nwụkfu;
 ọbule ya a-phuru ngu-a imiko,
 ha nshinu dulata ngu azụ.
- 8 Ya gude iwe ghaarụ ngu azụ;
 kẹ nwa teke ono.
 Obenu lẹ ya e-yeru ngu obu
 gbururu jeye lẹ gbururu
 gude phuaru ngu imiko.”
- Ono iphe Ojejoje, bù onye dzọru ngu nù; kfuru ndono.
- 9 “Iphe ọwaa gbe dukwa l'ọ bù oge Nówa,
 bù teke ya riburu iya l'utso,
 dù l'ọ bù k'oge Nówa ta
 abyahedu lẹ mgboko ọdo.
 Nta-a bẹ ya ribuwaru l'ẹ tii
 ghuhedu mu eghughu l'ẹnya ọdo;
 ọphu ya ta 'abaheduru ngu mba ọdo.
- 10 Ẹ to nwedu mẹ iphe bù ugwu,
 nmahụkotaru jijiji;
 a foshikota unwu ugwu
 l'ẹke ọ nọtsua;
 obu, ya yeru ngu
 ta angadu anganga;
 ọphu ndzụ ẹhu-agu ono,
 nggu l'iya gbaru ono
 te enwedu l'ọ chikahu.”
- Ono iphe Ojejoje ono, aphujeru ngu imiko; kfuru ndono.
- 11 “Nggube mkpukpu,
 eje iphe-ẹhuka;
 tọ dù onye agbaru ngu mkpu;
 tọ dù onye adụ ngu ike;
 ya e-gude ngorongoro
 mkpuma kpụ-kwazi ngu;
 gude mkpuma sáfàya tọ nto-l'alì ngu.
- 12 Ya e-gude mkpuma rubi
 kpụa eli upho-mkpuma ngu;
 gude mgbubu, egbu ngerengere
 mee ọgu-nggamgbo ngu;
 gude mkpuma, vugbaa oke
 aswa kpụa upho-mkpuma ngu l'ọ ha.
- 13 Unwegirima ngu l'ẹphe ha;
 bù yebe Ojejoje e-zi ẹphe iphe.
 Ẹge ono bẹ ii-buru lẹ nchì odoo.
- 14 Ee-shi l'uzo k'odobẹ ẹka ndoo;
 mee t'ì nguru anguru.
 Ẹ to nwedu onye a-nọdu
 akpagbu ngu akpagbu;
 iphe k'ọtsu egwu ta abya.

- Iphe kẹ kpa a-nọdu ngu ote-ẹnya;
 ophu ọobyahedu ngu ntse ọdo.
- 15 O -nweru onye chọru ngu
 okfu; b'ẹ ọo bụdu yẹbedua b'o shi l'ẹka.
 Onye chọru ngu okfu
 e-mekochaa daa.
- 16 Tii phudu; ọ kwa yẹbedua
 meru onye ọzu, afajẹ eko
 jeye yo nwuta oku.
 Yo gude iya kputa
 ngwa-ọgu, dulephu mma k'ọgu.
 Ege ono b'ọ bukwapu
 yẹbedua meru onye
 mmebyi t'o mebyishia iphe.
- 17 Iphe, bụ ngwa-ọgu,
 e gude abyaru ngu ọgu te eredu.
 Ege ono bẹ ire a-nma iya l'akpo;
 mbụ iphe bụ onye aturu ngu okfu.
 Ọ bụ ono bụ òkè, ndu ozi kẹ
 yẹbe Ojejoje ahata.
 Ọ kwaphu ege ono b'ọ bụ ọdzori;
 ya agbaru iya ephe.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

55

Eku ndu mini agu

- 1 “Unu gebekwa!
 T'iphe bụ onye mini agu
 byakwa bya anguta mini!
 T'onye ẹ-te nwedu okpoga
 byakwa bya azuta nri; ria!
 T'ọ byakwa bya agata mẹe;
 zuta mini ẹra eswi,
 ẹ te gudedu okpoga azu;
 to nwe ọgwo, aakfu.
- 2 ?Bụ ngunu kparu iphe
 unu akpaphu okpoga
 l'iphe ẹ-ta bụdu nri;
 l'ese ẹza iphe te ejidu ephe?
 Tẹ nchị rua unu alị l'iphe ya ekfu;
 k'ophu unu e-ri okpobe nri.
- 3 Unu ngabẹ nchị; kpịrita iya ntse!
 Unu ngbabe nchị l'iphe ya ekfu;
 k'ophu ndzụ e-dzu unu.
 Unu l'iya a-gba ndzụ,
 a-bụ 'agvụ agvụ;
 Ya agooru unu onu-oma;
 bụ ụkwa, ya kweru Dévidi.
- 4 Lekwa; ya meekwaru iya
 ishi; mee ya onye a-nọdu
 eleta iphe bụ mbakeshi;
 bụru onye a-nọdu
 agbaru iya ekebe l'ẹke ephe nọ.
- 5 Lekwa; iphe bụ mbakeshi
 ndu, ẹ ti madu;
 ephe ta ma ngu; bẹ ii-ku oku;
 ephe egude ọso l'agba abya;
 kẹ l'ọo yẹbedua bụ Ojejoje;
 mbụ onye nsọ kẹ Izurelu;
 kẹ l'o mewaru ngu; nggu adu biribiri.”
- 6 Lee ẹnya Ojejoje teke ii-phụ iya!

- Raku iya teke o ñokwadu ntse!
 7 T'onye, bụ ejo madzụ;
 hakwaa ụzo, ootso.
 Onye eme eji ahaa ejo ọriri iya.
 T'onye ono lakfutachia Ojejoje;
 phụ l'ọo-phuru iya-a imiko;
 mbụ t'ọ lakfuta Nchileke;
 phụ l'ọo guru iya nvụ;
 gụa ya kẹ etsutsu iya.
- 8 "Ọriri nke mu ta bukwa nke ngu;
 umere mu ta bụ umere unu."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 9 "Ọ kwa ege igwe nọ-beru
 ote-nya l'alị;
 bụ ege ụzo mu nọ-beru
 ote-nya l'ụzo nke ngu.
 Ọ kwaphu ege ono;
 bẹ ọriri mu nọ-be ote-nya l'ọriri nke ngu.
- 10 Ọ kwa ege mini;
 yele aka-mini eshije l'igwe achi;
 tọo la azụ l'ẹke, o shi;
 'abụdu l'o ruru alị;
 mee iphe, e meberu emebe
 t'o fushia; mịtaru ndu akọ iphe; iphe;
 ndu eri eriri enweru iphe ephe eriri;
- 11 bụ ege okfu,
 shi mu l'ọnu dụ.
 E tọo gbakwa ẹka
 alaphutaru mu azụ.
 Oo-mefutaje iphe mu tūberu;
 mekota iya ege mu sūru t'o mee ya.
- 12 Unu e-gude ẹhu-ọtso-ena
 wufu; e dufu unu lẹ
 domangu rimangu.
 Iphe bụ ugvu l'ugvu ha
 a-wata ọgu egvu l'ifu unu.
 Iphe bụ oshi, nọ l'egu akuru unu ẹka;
- 13 oshi payinu a-wata efufu
 l'ozori ọgarama-mbo;
 o shi mịtulu awata efufu
 l'ozori ogvu uke.
 Onanu aburu iphe Ojejoje
 e-gude dee ude;
 kẹ l'ọo-buru iphe-ọhubama, a-nọ gbururu jeye;
 ọphu a byadụ bya emebyi iya emebyi."

56

Aa-dzọ ndu mba ọdo

¹ Qwaa bụ iphe Ojejoje ekfu: "Unu kpeje ikpe, dū maa; unu emeje iphe dū mma; kẹle teke mu a-dzọ madzụ dūakwa ntse; ege ono bẹ teke mu a-dzọ madzụ eruakwa. ² Onye a ọru ọnu-oma nū bụ onye eme iphe-a; mbụ onye gudesi iya ike; onye doberu mbọku ọtu-ume nsọ; tọ daka iya; bya esefukota ẹka l'iphe bụ iphe dū eji." ³ T'ẹ b'ọ dūakwa onye laru alala, yeru onwiya lẹ Ojejoje, a-sụ lẹ Ojejoje a-gufu iya lẹ ndibe iya.

Ophu ọ dūakwa onye a haru ahaha, a-sụ lẹ ya bụ oshi, kpọhuru nkụ nọdu; ⁴ kẹle Ojejoje sūru ege-a: "Ndu aharu ahaha, edobeje mbọku ọtu-ume iya nsọ; mbụ ndu ọphu ahataje ome iphe dū iya mma; ephe l'emeje iphe yele ephe gbaru ndzụ iya ege ephe gbaru iya ⁵ bẹ bụ ephe; bẹ mu a-nū iphe-nyata l'ime eze-ulo mu gba mgburumgburu. Mu agukwaphu ephe epha, a-ka l'a mūshiru unwegirima. Mu a-gū ephe epha, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu; mbụ epha, te ephuhudu." ⁶ A bya lẹ ndu laru alala; bụ ndu yeru onwephe lẹ Ojejoje; shi ege ono l'ejeru iya ozi; bya eyeru epha Ojejoje obu; l'abaru iya eja. Iphe bụ ndu, edobeje mbọku ọtu-ume nsọ; ọphu ephe 'adakadu iya yele ndu

emeje iphe yele ephe gbaru ndzụ iya ege ephe gbaru iya ⁷ bụ ephe; bę mu e-duru je l'eli ugwu mu ono, dụ nsọ ono. Mu emee t'ehu tsọ ephe ęna l'ulo eke, aanọduje akpoku mu. Ngweja-ukfuru ephe; mę ngweja ọdo, ephe a-gbaru mu; bę aa-natakọta l'ęnya-ngweja mu; kę l'iphe ee-ku ụlo mu bụ ụlo, mbakeshi a-nọduje akpoku mu.

⁸ Nnajiufu, bụ Ojejoje kfuwaru sụ-a; mbụ onye ono, achilata ndu Ízurelu ono, a kpuru lę ndzụ ono: "Mu a-chilatafua ndu ọdo yeru ephe; a gufukwaru ndu ọphu mu chilatawaru."

Aanma ndu akirishi ikpe

⁹ Unu bya; unu bę iphe bụkpo anụ, bu l'ęgbudu! Unu bya avụa iphe avụvu; unubę anụ, bu l'oswa l'ọ ha! ¹⁰ Ndu nche ndu Ízurelu bụ ndu ishi bę ephe bụ. Ephe l'ephe ha bę egomunggo swehuru. Ephe l'ephe ha bụ nkuta, ę te medu ęnari; tọ gbọ ọgbo. Ephe azęshije lę mgbenya; l'arọ nrọ. ¹¹ Ephe bụ nkuta, oke ękpiri; ndu ępho te ejijedu ejiji. Ephe bụ ndu iphe te edojedu ęnya, eche aturu. Ephe l'ephe ha chiko ghaa ifu l'uzo k'ęka ephe. Ephe l'ephe tuko achọ uru k'ęka ephe. ¹² Ephe achikoje sụ: "Unu bya t'ayi je agata męe! T'ayi ngua męe, shihuru ike; ngua ya t'ọ gude ayi. Echile a-dụkwa-a l'ọ bụ ntanụ. Mbụ l'ọo-gbe kabakwaanu mma."

57

Aanma ndu Ízurelu ikpe

¹ Onye doberu ęka ndoo abuje; ọ -nwuhu; tọ dudu onye ooru l'ęhu. Ndu obu-imiko b'e rutawaru tųgbua; tọ dụ onye oodo ęnya; kęle ndu doberu ęka ndoo b'e dufuwaru t'a dzọ ephe ndzụ l'ęjo iphe abyanu. ² Iphe bụ onye eme iphe vudo nhamunha abuje; ọ -nwuhu; yọ zeru nwanodo; tuta ume.

³ Obenu l'unubędua; unu byakpọduanu; unubę unwu ndu agba ęja mųshiru-wa. Unubę eri ndu eri ogori yele ndu agba ọkpara ono! ⁴ ?Bụ onye bę unu aja ewena? ?Bụ onye bę unu avọru eze; l'eburu ire gegege? ?Unu ta bụdunia unwu ndu ono, bụ o-kwefuru-ikę ono; mbụ eri ndu ejire ono. ⁵ Unubę ndu anmaje ęhu ketekete ọgwa iphe lę mkpuli achị; mę iphe bụ oshi, nweru idzu. Unubę ndu ejeje lę nsuda nsuda je anọdu egbushi unwu unu gude agwa iphe lę mkpawara mkpuma! ⁶ Yọ bụru agwa unu, nọ lę mkpaworo bụ ọkę unu. Ọ bụ ephe; mbụ agwa ono bụ iphe dabaru unu. Ee! Ęke ọ bụ ephe; bę unu tųshiru męe; bya anụa ephe nri. ?I -nọdu eme iphemiphe ọbule ono; nggu asụ lę mu e-le pashia tọ? ⁷ L'ęke i jeru je eworu oshi-azęe ngu gbaa l'eli ugwu, l'akpọ origodo. Yọ bụru ęke ono bę i nyihuru je anọdu agba ęja. ⁸ A-bata-aghachi ụlo ngu b'i dobertuaruru ọgwu ngu; dobe dobe l'onu-mburu ụzo. I ghawuru mu azu; bya ewowuru oshi-azęe ngu tọgbo jahengu; mbụ nyihu iya je alasia ya alasa. Ngg l'ephe gbaru ndzụ; mbụ ndu ono, i yeru oshi-azęe ephe obu ono. I je anọdu ele iya ęnya l'ęke ọ gba ọtu. ⁹ I gude manụ olivu; mę mbeleke jee lę nte Mólęku. I bya ezia ndu nọ-chiru ęnya ngu; ephe ejeshia eke teru ęnya; mbụ; i jekporu jeru alı-maa l'onwiya. ¹⁰ Ike duwa ębo gvụ ngu; l'ęke iijephe l'achọ agwa ọdo. ęnya te ru ngu; t'i maru l'ọ bụ aphụ b'iiri. Iinoduje arı l'ọ bụ agwa ono bụ iya a-nụ ngu ike; yọ bụru iya bụ kę tę ike ba agvųje ngu agvųgvu ono.

¹¹ " ?Bụ onye b'i shi atsų egvu; mbụ onye i tsuhuru egvu wataru mu ọdzuru ęjire; kę t'ę b'i nyata mu; k'ọphu e kfuru tii je mu ọri-vu l'ego. ?Bụ kę lę mu shi keshinu ono data ashı meru iphe ę tı tsųdu mu egvu? ¹² Mu e-me-e t'a maru ęge i bụ-be onye doberu ęka ndoo yele iphe iimeebe. Ọbu l'ę to nwekwa l'ephe eyeru ngu ęka. ¹³ Teke i chiru mkpu t'a gbaaru ngu mkpu; tę ọgvu, unu gwọshiru dobe dzonua unu! Ọ kwa pherephere a-pata iya pafu; mbụ l'ọ bụ-a udzu onu a-pata iya tųgbua. Obenu l'onye gbatataru l'ime mu; bę alı-a a-buru ọkę-iphe iya; ugwu mu ono, dụ nsọ ono aburu nk'ia."

Aadu ndu taru onwephe uta ike

¹⁴ Ee-mekochaa; sụ: "Unu mekwazi iya; unu mekwazi iya. Unu mekwazi ọe ono! Unu woshia iphe nọ-chiru ndibe mu ụzo." ¹⁵ Kę l'onye ono, bụ eze iya; bụru ọkangga ono; mbụ onye ono, nọ ndzụ tutu yoyo ono; onye ępha iya bụ nsọ suru ęge-a: "Mu bukwa l'ęke, bụ oreke-imeli; bụru ęke dụ nsọ. Ọ kwaphu l'ęke ono b'ọ bu; mbụ onye tawaru onwiya uta iphe dụ ęji, o meru; bya ewozita onwiya alı; tę mu mee t'obu la-zita iya alazita; mu emekwaaphu t'obu la-zita onye tawaru onwiya uta iphe dụ ęji, o meru. ¹⁶ Yele ndibe iya, bụ iya n'uru ephe ta anọkwa l'okfu gbururu jeyewaru; tọ bụ l'ehu-eghughu iya a-nọduwaruru tųgburu; ọdumeka bę ndiphe a-gvųkwa; mbụ ndiphe, bụ yebedua turu ume ndzụ ye ephe l'ęhu. ¹⁷ ęhu, ghuru mu damudamu l'ome iphe dụ ęji, aloje iya kfilikfili. Mu egude ęhu-eghughu hụa ya ahuhù; wofu ęnya. Yo lebezi ęnya eme-e iphe ome.

¹⁸ “Mụ phụkwaru-a iphe oomeje. Obenu lẹ mu e-mele-e t'ọ kọrohu. Mu e-du iya mee ya tẹ mejì nmakfuru iya. ¹⁹ Mu a-dụ ndu ono, agụ aphụ lẹ Ízurélu ike ono. Nchì-òdu-ndoo bẹ ndu nọ ote-enya mẹ ndu nọ ntse nwekwaru; ọdọ bụ lẹ mu e-me t'ephẹ kọrohu.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ²⁰ “Obenu lẹ ndu akirishi dụ-a l'ọ bụ eyi eze ẹnụmu, atụ-bujedu atụ-bu; mbụ ọpụ akpara-mini iya anọduje atsushi ururu; mẹ epoto. ²¹ Ẹ to nwekwa lẹ ndu akirishi eburu l'ẹhu-agu.” Ọ bụ iphe Nchileke mu kfuru ndono.

58

Okpobe aswisi

¹ “Chia mkpu iya! Ba agokwa olu agogo! Ralihu iya aralihu t'ọ daa l'ọ bụ upyoku; kfuru ndibe mu l'ephẹ kwefuru mu ikẹ; kfkwaruphu ọnu-ulo Jékpọ iphe dụ ẹjì, ephe meru. ² Ẹphe egbe akpajẹ ishi mu mbọku-mbọku; mbụ yọ gbe dụ ephe t'ephẹ maru ụzọ mụ; l'ephẹ -gbe buru mba, anọduje eme iphe dụ nhamunha; ta ome iphe Nchileke ephe suru t'ephẹ meje. Ephe ajì ẹge emeje iphe nhamunha; l'ọdu ephe t'a sụ lẹ mụbe Nchileke kpitaru ephe ntse. ³ Ẹphe -nọdu; ephe asụ: ‘?Bunua ngunu kparu iphe ayi aswì aswìswì ekfu anụ Nchileke; Nchileke ta phụ iya? ?Bụ ngunu kparu iphe ayi jiberu onwayi ejibe; Nchileke t'egbe ma?’

“Obenu lẹ mbọku ono, unu aswì ẹgu; l'ekfu anụ mu; gbe buru iphe dụ unu mma bẹ unu anọduje eme. Ọ bụ ẹge ono bẹ unu eshije erita ndu ejeru unu ozi uru. ⁴ Aswìswì, unu aswì bukwa mba; mẹ nseku bẹ unu egudeje kpochia ya ishi. Ọdọ bụ ogude iwe l'etsu ibe unu pyaapya. Ẹ tọ kwa egbe aswìswì onanu bẹ unu a-nọdu aswì; l'arì lẹ mu aa-nọdu l'imigwe; nua olu unu. ⁵ Ẹ tọ bukwa egbe aswìswì onanu bẹ mu fọturu; mbụ aswìswì ọpụ bụlephu lẹ madzụ wotaru ujiku lanụ kpọe onwiya ẹgu. Onye ọbụ -nọdu; yọ kụda ishi l'ọ bụ ẹwu, anwụ chiru. Onyenonu; yọ gude uwe-aphụ zẹru lẹ ntụ. ?Bụ iya b'ìi-nọdu ekfu l'ìiswiru Nchileke aswìswì l'eswe, mbọku dụ Ojejoje mma tọo?

⁶ “Waawa; egbe aswìswì ọpụ dụ mu mma bụ: t'unu tọfu egbirigba, unu turu ndu unu eme l'iwe. Unu abya atoshikwaaphu odogoro, ndu unu akpa ẹhu; haa ephe t'ephẹ nweru onwephe. Unu atọko odogoro ono nyakwoshia anyakwoshi. ⁷ Iphe ọdofua bụ t'unu l'onye ẹgu agụ gbajẹru lẹ nri ngu! Unu achojeeru ndu ụkpa, ẹ te nwedu ẹke ephe e-buru ụlo t'ephẹ buru. Unu -phuje onye gba ọtu; unu ewebe iya iphe! Ọpụ unu ewofukwa ifu l'ẹke onye abụbu ngu nọ. ⁸ Ọ bụ teke ono iphoro e-nwuru phoo l'ọ bụ iphoro nchi-abọhu; ephekorohu ngu abya l'e -liziru ẹnya ekfu. Teke ono bẹ odobe-ẹkandoo ngu e-vuturu ngu ụzọ; nggu etso iya etsotso. Biribiri kẹ Ojejoje aburu iphe a-nọdu etso ngu azụ; l'echi ngu ẹhu. ⁹ Ọ bụ iya bụ; i -kpọ-ku mụbe Ojejoje; mu aza ngu. I -raa mkpu; mu asụ ngu: Mu nọ-ọ.

“Ọ -buru l'ìitoshia ndu ono, i yeru odogoro mkpamẹhu; bya ahaa ome iphe amaru ngu ẹjọ ẹka; hakwaphu okfu ẹjọ-okfu. ¹⁰ Ọ -buru l'ì wataru ọnu ndu ẹgu agụ nri; wata omeru ndu aakpa ẹhu mkpa ephe; bẹ iphoro e-nwuru ngu phoo l'ẹke ọchi gbaru; ẹnashi adụ ngu l'ọ bụ echi-oke-eswe. ¹¹ Ojejoje awata ngu oche ẹhu tekenteke; gude iphe-oma meeru ngu mkpa ngu; mekwaphu t'okpu shihu ngu ike l'ẹhu. Nggụ abya adụ l'ọ bụ mgbabu, a gbarụ mini ọhuma; l'ọ bụ ọgba, ta amụ-buhujedu amumu. ¹² Ndibe ngu akpukwazi okpu-ufu ono; l'akpụ-li akahụ ntọ-l'alì ụlo ono, shi lẹ ndiche ono. E tulahaa ngu: ‘Ọ-kpukwaa-mgbodo’; mẹ ‘O-dozia-ulo-mbaduzo’.

Obunggo kẹ mbọku ọtu-ume

¹³ “I -sefukpowaa okpa ngu t'ẹ b'ì daka mbọku ọtu-ume yele ome ẹge 'ọ dụ ngu l'eswe ono, duru mu lẹ nsọ ono; i -ku-kpowaa mbọku ọtu-ume eswe oma; bya ekua eswe ono, duru mubẹ Ojejoje nsọ ono eswe, aakwabẹ ugu. Ọ -buru l'ì doberu iya ichẹ; ọpụ tị da ụba ẹka ngu; ọpụ iimedu ẹge o heru ngu; ọpụ iikfudu okfu ndigiri. ¹⁴ Ọ bụ teke ono bẹ ẹhu a-wata ngu ọtso ẹna l'ẹhu mụbe Ojejoje; ẹge ono bẹ mu e-me t'ọ buru ephekerepẹ bẹ ìi-nọdu agba; nggu eketa ókè-iphe nna ngu; mbụ Jékpọ.” Ono kwa iphe Ojejoje kfuru.

59

¹ Lenu! Ojejoje ta dukwa nyegenyegẹ ẹge ono; kẹ t'ẹ b'ọ ọdzo-ghe madzụ. Ọpụ o nwekwa nchì ike; kẹ t'ẹ b'ọ nụ iphe. ² Ọ kwa iphe dụ ẹjì unu meru; unu lẹ Nchileke abọ. Ọ kwaphu iphe dụ ẹjì unu kparu iphe o wofuru ifu l'ẹke unu nọ; k'ọpụ ẹ-tọ nọdu olu unu; ³ kẹ l'ẹka unu bẹ mee ọchi ngu-guhukotaru. Mbụ lẹ mkpushi-ẹka unu rụkotawaru iphe dụ ẹjì. Ogboromonu unu bụ ẹjọ-ire nọ iya; ẹge ono bẹ unu anọduje ekfushi ụduruku.

⁴ Ẹ to nwedu m'ọ bụ onye agbajẹru ibe iya ẹkwo l'iswi-ọ-dụ-mma. To nwe onye emeje iphe l'iswi ọdu mma. Iphe ephe adabujeru bụ ọdzo iphoro; l'adzụ-phe ẹjọ-ire. Iphe

èphe anòduje lẹ tamoshita iya bụ iphe a-buru iphe-èhuka; mbu; iphe bùlephu iphe dū èji b'ò mutaje. ⁵ Idzu, èphe aduje l'ò bụ èkwa ogiji; dū l'ò bụ ugbu mkpakiri. I -taa ya; yo gbaa ngu. O -tùkpohu atùkpohu; ogiji eshi iya wufuta. ⁶ Idzu, èphe ta agadu mkpa ège èkwa, e kweru l'ugbu mkpakiri ta agadu. Ophu èphe egudekotaghedu iphe èphe eme zechighe onwèphe. Iphemiphe obule, èphe eme bükota iphe dū èji. Iphe e gude maru èphe bụ ome èhuka. ⁷ Iphe èphe atuje okpa mgbirigba; bụ ome èjo iphe. Ège ono; bẹ èphe agbajẹ perepere ogbu onye è-ta dudu iphe o meru. Oriri iphe abükotaje èjo oriri. Uzo ome iphe t'ò buru kpurupata; mę mmebyi bụ uzo, èphe etso. ⁸ Uzo kẹ nchị odu ndoo; bẹ èphe ta madu; mbu uzo nk'èphe b'ẹ to nwedu ome iphe nhamunha nọ iya nọ. Èphe chikwaru uzo èphe; yọ gọo agogo. Ophu o dudu onye eshi iya nọ, byaru bya ama iphe bụ nchị odu ndoo.

Ndu Ízurelu akoshi iphe èphe meru

⁹ O bụ iya meru iphe ndu Ízurelu ekfutsua l'ò kwa okfu iphe dū èji-a kpamu meru iphe Nchileke te kebejehedu ayi k'oma; buru iya kparu iphe Nchileke ta nujehedu ndu meru ayi iphe aphu. T'a ma l'ò bụ iya kparu iphe ayi nọ l'ekpuru-ochi l'èke ayi gega anòdukwa l'iphoro. Mbu è ta madu l'ò bụ iya meru iphe ayi eruphe ije oru l'ishi. ¹⁰ O bụ ège ndu ishi anòduje aduda eka l'oshi-èpoto; bụ ège ayibedua anòduje aduda. Ayi etsutsoje l'ò bụ ndu è-te nwedu enya. Ayi anòduje eje mkpogbo-mkpogbo l'echi oke-eswe l'ò bụ l'echi-abali. Èke ndu nweru agburehu nọ bẹ ayi aduje l'ò bụ ndu nwuhuru anwuhu. ¹¹ Ayi anòduje agbò l'ò bụ nkuta-oswa; l'atsu onu rumurumu l'ò bụ mgbashì. Ayi eleje tẹ Nchileke dzoo ayi l'èhu, aakpa ayi; mę iphe dū èji, eme ayi; yọ nòdu ayi ote-enya.

¹² Ishi iya aburu l'èke, ayi mesweshiru ngu ha nshinu. Yọ buru èjo iphe ono, ayi meshiru ngu ono agba ayi ekebe. Èjo iphe ayi bẹ ayi l'iya puchiwaru. Èjo iphe ayi bẹ ayi makotaru-a. ¹³ mbu; okwefuru Ojejoje ikè; ghaaru iya azu; mę l'okpata mkpamèhu; mę mpako; mę èjo-ire, kwowaru ayi èhu. ¹⁴ Oo ya kparu iphe è te ekpehedu ikpe, dū maa. Odobe-èka-ndoo nọru ote-enya. Ire-lanụ daruru; kpoo ishi-akụ l'echi esu-uzo. To nwe èke, oo-shi bata; mbu iphe vudo nhamunha. ¹⁵ Ire-lanụ ta nòhedu. Onye agbaru iphe dū èji oso; yọ ghoo anụ-eriri.

Ojejoje agbafuta ndibe iya

Ya ndono; Ojejoje abya elebe iya enya; yọ dū iya èji; kẹ l'ikpe, dū mma ta nòhedu. ¹⁶ Yọ phu l'è tọ dudu onye a-gbaru unu mkpu. Yọ nyia ya èhu kpa l'è to nwedu m'ò bụ onye gbaa mkpu, nonu. Tọ dū iya bụ; yọ bya egude odobe-èka-ndoo sedeshia èphe ike. ¹⁷ Ya ndono; yọ bya eworu odobe-èka-ndoo chibe l'ò bụ onye chiberu ekwerekwe-ìgwè-ogu l'ifu okpoma; bya ekpuru ndzota l'ò bụ okpu-ìgwè; byakwaphu bya eyee ogwata ugwo-iphe l'ò bụ uwe; bya eworu iphe ovu evuvu gbaphua onwiya l'ò bụ ekwa-ìgwè. ¹⁸ O bụ ège iphe èphe meru dū; bụ ège oo-kfu èphe ugwo. Ndu ohogu iya; bẹ oo-tùkushi èhu-eghughu iya; bya agwata ndu okfu iya ugwo iphe, èphe meru iya; kfu ndu butsua l'ikfuli iphe gbaru èphe. ¹⁹ Oo ya bụ; ège madu atsulaha èpha Ojejoje egvu jeye l'uzo enyanwu-ariba. Èphe eshikwaphu l'uzo enyanwu-ahata akwabẹ odu-biribiri iya ugvu; kẹ l'oo-tu kperere bya l'ò bụ utso; yọ buru ume Ojejoje a-nòdu enwu iya eje.

²⁰ "Onye a-gbafuta ayi a-bya lẹ Ugvu Záyonu; mbu byakfuta ndu eri Jékopu, bụ ndu tawaru onwèphe uta iphe dū èji, èphe meru." O bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ²¹ Ojejoje sọru ège-a: "A -bya lẹ kẹ yẹbe Ojejoje; owaa ogba-ndzu yẹle èphe: Ume iya, bụ ophu nọ ngu l'èhu yẹle okfu iya, ya yeru ngu l'onu b'ẹ tii byadu bya aha ekfu; ophu unwu ngu abyadu bya aha iya ekfukfu; mbu shita nta-a jeye lẹ gbururu." Ono iphe Ojejoje kfuru.

60

Záyonu a-dụ biribiri

¹ Gbeshi; gbaa nwjinwii;
kẹ l'iphoro nke ngu ruwaru!
Mbu lẹ biribiri Ojejoje
gbeshiwaru nòdu ngu l'èhu!

² Ledudunu;
ochi a-gbaakwa lẹ mgboko.
Ège ono bẹ oke
èkpuru-ochi
a-gbamikota ndu nọ lẹ mgboko.
Obenu lẹ nggubedua;
bẹ iphoro Ojejoje a-ngashi èhu.

- Ège ono;
 bẹ o-gbu-nwii-nwji ya
 e-he ngu l'èhu.
- ³ Ndu òhodo a-wùru bya l'iphoro ngu.
 Ège ono bẹ ndu eze a-wùru
 bya anòdukwapu l'iphoro
 nchi-abòhu ngu ono.
- ⁴ Paliduduphu ñya
 lephee mgburumgburu;
 nggu aphụ ège ephe
 dzukoberu l'awụ-kfuta ngu;
 mbụ; unwu ngu unwoke
 e-shi èke teru ñya alata.
 Ège ono bẹ ephe e-hetsuaru unwu ngu
 ndu k'unwanyị ngu l'èka ekulataru ngu.
- ⁵ Q bụ teke ono;
 bẹ ji-phụ iya;
 bya egbuchafu egbuchafu.
 Qkpoma awata ngu ome
 tupyongu tupyongu;
 èhu evulaha ngu gidigidi
 l'èke eswa riri ngu èhu.
 Eeshi l'eze enyimu vutaru ngu èku.
 Q bụ nggu bẹ èku
 mbakeshi a-wụ-kfuta.
- ⁶ Ikpoto ñya-ivu a-chìko alì ngu naru.
 Mbụ unwu ophoja
 ñya-ivu, shitsua Mídiya yele Efa;
 jeyekpo l'iphe bụ ndu ophu
 shitsua Sheba a-byakòta.
 Ephe eguderu ngu
 mkpòla-ododo; mẹ ìnsensu.
 Ephe a-nòdu ara iya arara
 t'e tu Ojejoje epha.
- ⁷ Elu ndu Kéda l'ò ha;
 bẹ ee-rulataru ngu;
 ebyila ndu Nebayòtu l'ejeeru ngu ozi.
 A nata ephe gude gwaa mu l'ènya-ngweja mu.
 Mu eworu eze-ùlo mu mee t'ò dọ biribiri.
- ⁸ ?Bụ ndu ole bẹ awụ-phe l'ò bụ urukpu;
 mbụ; l'ò bụ ndo awụ
 gbigbigbi ephe ala l'èkfuna iya.
- ⁹ Ishi iya abụru lẹ ndu
 iku enyimu bụ mu; bẹ ephe echeru.
 Ugbó-mini Tashishi liberu vuru ephe ụzo;
 l'achilata unwu ngu, shi èke teru ñya.
 O vukwapu mkpòla-òcha;
 mẹ mkpòla-ododo ephe; l'alata;
 k'òphu ọo-buru ugvu,
 aakwabẹ Ojejoje, bụ Nchileke ngu;
 mbụ onye ono, bụ onye nsọ kẹ Izurelu,
 bụ iya meru ngu; nggu adọ biribiri.
- ¹⁰ Q bụ ndu shi eshishi
 a-kpukwa-zi upho-mkpuma ngu ono.
 Yò buru ndu eze ephe
 a-nòdu ejeru ngu ozi.
 A makwarụa lẹ mu
 gude ovuma chitsua ngu.
 Obenu lẹ mu e-mekocha-a
 gude n-yemobu phàru ngu imiko.
- ¹¹ Onu-uzo nggùbe mkpukpu

- ono a-nòdu eghekotajeru.
 È ta byadu bya agù-chije
 iya agù-chi: eswe l'enyashi;
 k'òphu unwoke e-shitsua
 mbakeshi evubataru ngu èku.
 Yò buru ndu eze
 èphe a-chijeru èphe abya;
- 12 kẹ l'iphe bụ mba;
 m'ò bụ alì-eze,
 a-jika l'èphe te ejeduru
 ngu ozi a-buru kpurupyata;
 mbu; ndu òphu bẹ
 ee-me èphe achìhu.
- 13 Biribiri alì Lébanonu a-byaru ngu:
 mbụ l'oshi payinu; oshi fìru;
 mẹ oshi sayipuresu,
 bụkota oshi, nọ iya nụ;
 bẹ ee-gude mee tẹ èke,
 duru mu nsọ maa mma.
 Ège ono bẹ mu
 e-mekwaphu tẹ èke
 mu adzọje òkpa dụ biribiri.
- 14 Ùnwegirima ndu ono,
 akpa ngu èhu ono
 e-mekochaa bya achìchiaru ngu onu l'alì.
 Iphe bụ ndu ono,
 è-ta gùbedu ngu iphe ono
 e-mekochaa bya adaaru ngu pẹe l'iku òkpa.
 Èphe e-mekochaa kulahaa
 ngu "Mkpukpu Ojejoje;"
 "Záyonu k'onye nsọ ndu Ízurelu."
- 15 "A makwaru-a l'a jìkaru ngu;
 nggu adù ashì;
 òphu ò dudu onye eshije ngu nù.
 Obenu lẹ mu e-mekocha
 mee ngu mkpukpu,
 iphe bụ ògbo sweru esweswe
 e-gude eku onwèphe;
 gude iya ete èswa
 gbururu jeye lẹ gbururu.
- 16 Ìi-mì èku iphe bụ mbakeshi;
 mẹ kẹ ndu eze.
 Nggu amaru l'òo mu,
 bụ Ojejoje, bụ Òkaribe kẹ Jékòpu,
 buru onye adzọje ngu nù;
 bya aburu onye agbatajẹ ngu nù;
 bụ Òkaribe kẹ Jékòpu.
- 17 Mu a-nù ngu mkpòla-ododo l'òzori ope;
 nù ngu mkpòla-òcha l'òzori igwè.
 Mu a-nù ngu ope l'òzori nkù;
 nù ngu igwè l'òzori mkpuma.
 Nchì-òdu-ndo;
 bẹ mu e-me t'ò buru iya
 a-nòdu achì ngu;
 Odobe-èka-ndoo aburu onye ishi ngu.
- 18 È to nwedu onye anùkwadu
 k'iphe-kpaa l'alì ngu òdo;
 ta anùhe k'ò-la-l'iyi;
 m'ò bụ kpurupyata l'alì ngu
 gbaa mgburumgburu.
 Iphe ìi-nòdu eku upho-mkpuma

- ngu bú 'Ndzọta';
 obu-edukfu mkpukpu ngu aburu 'Ajaja.'
- ¹⁹ E tọ buhedu ẹnyanwu;
 be a-buru ngu iphoro l'eswe;
 ophu onwa echiheduru ngu
 swachaswacha l'enyashi;
 ke l'ọ bú Ojejoje a-buru
 iphoro ngu jeye le gbururu.
 Yọ buru Nchileke ngu ono
 a-buru odu-biribiri nke ngu.
- ²⁰ Ẹnyanwu ta aribaheduru
 ngu ariba;
 ophu onwa 'aribaheduru
 ngu ariba; ke l'ọ bú Ojejoje
 a-buru iphoro ngu jeye le gbururu;
 nggu agu-buhu aphu.
- ²¹ O bú teke ono;
 be ndibe ngu a-bukotaru
 ndu doberu eka ndoo.
 Ẹphe abya enweru ali
 ono jeye le tutu yoyo.
 O kwa ẹphebedua bú
 iru oshi ono, mu dzaberu
 ono; mbu ozi, mu gude eka mu jee;
 t'e gude phu ege mu du-be biribiri.
- ²² Ufu unu ophu katsua ọla ali
 a-zu; ghọ unwunna.
 Ege ono be ophu katsua
 nwanshi a-gho eze mba.
 O kwa mbedua bú Ojejoje.
 Iphemiphe obule-a;
 be mu e-mekwa egwegwa
 teke oge ememe iya ruleruphu.”

61

Afa, Ojejoje e-koshi ifu-oma

- ¹ Ume Nnajiufu, bú Nchileke nọ mu l'ehu;
 kele Ojejoje wuru mu manu;
 te mu je ezia ndu aakpa ehu ozi-oma;
 mu eje adu ndu meji tofuru ike;
 mu je ezia ndu a kpuru le ndzu;
 l'ephe e-nweru onwephe;
 mu ezikwaaphu ndu no
 le mkporo l'aa-ha epe.
- ² O ziru mu te mu bya
 araa ya arara l'afa,
 Ojejoje e-meru ndu nk'ia
 eze-iphe-oma ruwaru;
 yele eswe mboku, Nchileke
 ayi a-gbaru ndibe iya
 odzori; du ndu aphu byaru l'ephe ha ike.
- ³ O ziru mu te mu bya etsua
 epe eka l'obu, bu ndu
 aphu tsaru le Zayonu.
 Mu eworu okpu,
 ama mma kpube epe
 l'ozori ntụ, epe shi kua onwephe.
 Mu awua epe manu
 ehu-otso-ena l'ozori nggumaphu;
 mu eyee epe uwe
 egvu-oma l'ozori obu-anmafụ

Iphe aa-nòdu eku ephe
 bụ achị k'odobè-ẹka-ndo.
 Ephe a-bụ oshi,
 Ojejoje gude ẹka iya dzabẹ;
 ephe abụru ndu dọ biribiri;
 shi ẹge ono koshi ẹge
 Nchileke dube ugwu.

⁴ Ephe a-kpụkwakota ọkpụ-ufu ono,
 shigbaa lẹ ndiche ono;
 bya achiko ẹke ono,
 ẹgbara kfulu ono mekwazikota.
 Iphe bụ mkpụkpụ ono,
 shiwa keshinu ẹnya ẹ te rudu
 dakposhihu adakposhi ono;
 bẹ ephe e-mekwazikota.

⁵ Ọ bụ ndu shi eshishi a-nòdu
 echeru ngu egwu mę aturu ngu.
 Ndu mba ọdo aburu
 ndu a-nòdu ejeru ngu
 ozi ẹgu yẹle ozi mgbo vayinu ngu.

⁶ Iphe aa-nòdu eku unu
 bụ "ndu achijeru Ojejoje ẹja."
 Iphe aa-gube unu aburu
 "ndu ejeru Nchileke ayi ozi."

Ọ bụ ẹku mbakeshi;
 bẹ unu a-nòdu eri.
 Mbụ yọ bụru iphe
 enweru-enweru ephe;
 bẹ unu e-gude eku onwunu.

⁷ Ndibe mu a-nata òkè-ìphe lẹ
 ntụkwase l'ẹka ephe l'ọzori
 iphe-iphere, a ga eme ephe.
 Ephe a-nòdu ete ẹswa l'òkè,
 ephe hataru; l'ọzori, ifu,
 ge ekpu ephe lẹ ntụ.
 Ege ono bẹ ẹhu-ọtso-ẹna
 a-buru nk'ephe gbururu jeye lẹ gbururu.

⁸ "Kẹle mbẹdua, bụ Ojejoje.
 Iphe aduje mu mma aburu ikpe, dọ maa.
 Iphura; mę ẹjo iphe dọ mu ashi.
 Mu e-gude ire-lanụ bua ephe nggo;
 mu l'ephe agbaa ndzụ tutu yoyo.

⁹ Eri ephe aburu ndu a maru
 amaru l'iphe bụ mbakeshi.
 Ege ono bẹ ọha a-maru awa ephe.
 Iphe bụ onye phuru
 ephe a-majeleruphu
 l'ephe bụ ndu Ojejoje keberu k'oma."

¹⁰ Ehu atso mu ẹna nshinu
 l'iphe Ojejoje meru.
 Mbụ l'ẹhu atso ẹna l'ime
 Nchileke mu;
 kẹ l'ọ yewaru mu ndzofuta l'ọ bụ uwe;
 bya egude odobe-ẹka-ndoo
 kwa mu yegelengu l'ọ bụ
 onye yeru kpowula-kpowula uwe;
 l'ọ bụ onye kpu iphe e gude
 maaa memakota l'abya ọlu nwanyi;
 mbụ; l'ọ bụ onye, aabya ọla nji;
 gude iphe-nchi; iphe-olu;
 mę mgbalẹka iya kwaa onwiya.

¹¹ Kẹ l'ọ bụ ẹge alị emeje t'iphe fushia;

mẹ ẹge mgbabu emeje t'iphe
 a kuru iya kpofushia;
 bẹ bụ ẹge Nnajiufu,
 bụ Ojejoje e-me tẹ
 odobe-ẹka-ndoo;
 mẹ ajaja wụfuta l'iphe bụ mbakeshi.

62

Ẹpha ọphungu ndu Záyonu

- ¹ Ọ kwa l'okfu ẹhu Záyonu;
 bẹ mu e-gude; mu ta adahụdu nkịchi.
 Mu e-gude okfu ẹhu Jerúsalemu;
 mu ta anọkirishihedu;
 gbururu jeye teke
 odobe-ẹka-ndoo ya
 achafuta t'a phụ iya l'ọ
 bụ ẹke nchi bọhuru;
 mbụ ndzofuta iya enwua
 phoo l'ọ bụ itsu-ọku, eke phophopho.
- ² Iphe bụ mbakeshi a-phụ
 odobe-ẹka-ndoo ngu;
 ndu eze ẹphe aphụ
 o-gbu-nwji-nwji ngu;
 a bya agụa ngu ẹpha
 ọphungu, bụ Ojejoje e-gude
 ọnu iya gụa ngu iya.
- ³ Ii-nọdu Ojejoje l'ẹka;
 buru okpu-eze, dụ ugwu, o gude.
 Ii-dụ l'ọ bụ okpu-eze,
 nọ Nchileke l'ẹka.
- ⁴ Ẹphe te ekuhedu ngu
 “onye a gbagharu agbagharu.”
 Ọphu eekuhedu alị ngu
 “Alị, ẹgbara kfouru.”
 Iphe aa-gụ ngu bụ
 “Ọtsomahu Nchileke.”
 Iphe ee-kulahaa alị ngu bụ:
 “Nwanyị ọphungu;”
 kele Ojejoje e-gude ngu eme ẹswa.
 Alị ngu adụ l'ọ bụ nwanyị,
 a luru k'ọphungu.
- ⁵ Ọ bụ ẹge ono, nwokoroṅbya
 aluje nwata mgboko ono
 bụ ẹge unwu ngu a-luru
 nggube Záyonu.
 Yọ bụru ẹge ẹhu atsoje
 onye eme ẹswa-nwanyị,
 ọ luru k'ọphungu;
 bụ ẹge Nchileke ngu
 a-nọdu eme ẹswa ngu.
- ⁶ Mu wowaru ndu nche
 yetsua t'e che nche
 l'upho-mkpuma nggube Jerúsalemu.
 Ọphu ẹphe abyadụ bya
 edobe ọnu ndoo: eswe l'enyashi.
 Unube ndu akpo-ku
 Ojejoje; unu ba tụtakwa ume!
- ⁷ Ọphu unu ekwekwa t'ọ
 tufu ume jeye teke oo-me
 Jerúsalemu t'ọ vudo;
 mee ya t'ọ bụru iphe

mgboko l'ò ha e-gude
aja Nchileke ajaja.

⁸ Ojejoje ribuwaru angù iya; sù

"L'è to nwehedu lè ya eworu
iphe ì kòru l'òkfu nù ndu
òhogu ngu t'èphe ria òdo;
òphu 'onwehedu lè ndu
mbyamumbya angù mée
òphungu ono, i seru akanya
iya ono òdo.

⁹ Ò bụ ndu riru aphù iya;

kpata ya e-ri iya; jaa Ojejoje ajaja iya.

Ège ono b'ò bụ ndu awò
akpuru vayinu a-ngu mée
ya l'ogbodufu mu ono, dù nsò."

¹⁰ Unu shia ya;

unu shia ònu èke e shije
abahun mkpukpu ono!
Unu meeru ndu ono ụzo!
Unu kpa; unu kpa eze oje ono!
Unu kpashia mkpuma, nò iya nù!
T'e woliaru iphe bụ mbakeshi
èkwa-òhubama ono!

¹¹ Lenu; Ojejoje raakwaru

iya arara jeye l'èke mgboko

jeberu; sù: "Unu sù ndu Záyònu
t'èphe phukwa l'onye ndzòta
èphe abyaakwa!

O gudekwa iphe oo-gude
akfù ụgwo;
mbù l'o gudeekwa
iphe oo-gude ebu nggo."

¹² Iphe ee-ku èphe bụ:

"Ndu nsò Nchileke."

Aa-nòdu ekukwaphu èphe:

"Ndu Ojejoje gbataru."

Nggubedua bẹ ee-ku:

"Nwanchòta;" mẹ "Mkpukpu,
è taa kwafuhedu akwafu."

63

Mbòku, Ojejoje a-gwata ụgwo

¹ "Bụ onye ndò-ò, shi l'alì Èdòmu abya phù; mbù onye ono, yeru uwe, eke meeme, shi lè Bòzura eje abya ono? Mbù; ?bù onye ndò-ò yeru kpowula kpowula uwe l'èhe kfùkafuka l'abya ono; mbù onye ono, gude oke agburu-èhu iya adzò girimu gadamù l'abya ono?"

"Ò kwa mbèdua. Mu gude odobe-èka-ndoo ekfu iphe mu ekfu. Ège ono bẹ ike nòkwa mu phù tẹ mu dzòta ndiphe."

² "Bùkwanu ngunu kparu iphe uwe ngu eke meeme; mbù eke l'ò bụ k'onye adzòshije mee l'èke aadzòshije mée l'akpuru iphe emeje mée?"

³ "Ò kwa mu dzòshiru mée ono nwènkinyi mu. To nweđu m'òo onye lanù lè mbakeshi meeduru mu iya. Mu gude iphe-eghughu dzòshia ya; mbù gude oke èhu-eghughu dzò ya pyaapya. Mee èphe akfùkakota l'uwe mu. Tò dù iya bụ; mu etechishikota uwe mu.

⁴ Ishi iya aburu l'eswe, mu a-gwata ụgwo iphe bẹ nòhawa mu l'obu. Ège ono bẹ afa, mu a-gbata ndibe mu ruru. ⁵ Mu leri ènya; òphu ò dùdu onye gbaru mu mkpu. Mbù; o teru mu ukfu l'è tò dùdu onye bụ agbarike mu. Tò du iya bụ; mu egude èka mu lùaru onwomu; mekputa. Yò buru oke èhu-eghughu mu; bẹ cheru mu nù. ⁶ Mu gude iphe-eghughu dzò mbakeshi pyaapya; gude oke èhu-eghughu mee èphe atsòhu bẹbebe; mee èphe adashia."

Ajaja yele okfu anù Nchileke

⁷ Mu e-kfu k'obu, Ojejoje yeru ndibe iya.

Mbù iphe o meshiru,
 bụ iphe aa-nòdu ajajé iya ajaja;
 mbù iphemiphe òbule,
 Ojejoje meshiru ayi;
 mbù igweligwe iphe
 dù mma, o meshiru ndu
 ònu-ùlo Ízurèlu;
 kẹ l'òophu imiko ntumatu.
 Ège ono bẹ o yenukaru obu eyenuka.

⁸ Yò sù: "L'èphe bụ ndibe mu; mbù unwu mu, ẹ ta adzujeduru mu ejo-ire." Yò bụru iya kparu iphe ọ dzọfutaru ephe. ⁹ Iphe bụ ntakfuru, ephe jekotaru bẹ tsuru yèbedua l'èhu. Yò bụru ojozi-imigwe, shi l'èke ọ nọ jeru je adzọfuta ephe. Yò bụru obu, o yeru ephe yèle imiko, ọpohuru ephe meru iphe o meliru ephe; hekotaru ephe lẹ teke ndiche ono. ¹⁰ Obenu l'èphe kwefuleru-a ikè; mee Ume-dù-Nsọ iya iphe aphu. Tọ dù iya bụ; yò ghakòbẹ bya aburu ọhogu ephe; tso ephe ọgu; yèbedua l'onwiya.

¹¹ Tọ dù iya bụ; ephe abya anyata teke ndiche; mbù oge kẹ Mósisu yèle ndu nk'iya. Yò rja; sù: "Bù awe b'ọ nòhunu; mbù onye ono, du ndu Ízurèlu; Mósisu aburu onye chị ephe l'ọ bụ onye chị aturu; je eswe eze ẹnymu ono; mbù ?bù awe bẹ onye ono, yeru Ume-dù-Nsọ iya; ephe l'iya ayiru ono nọ. ¹² Onye ono, gude ike iya, dù biribiri nòdu Mósisu l'èka-ùtara; onye ono, meru eze mini ekee èbo l'ifu ephe; k'òphu aa-maru ẹpha iya jeye lẹ gbururu ono; ¹³ mbù onye ono, duru ephe; ephe esweshia ebo ebo mini; gbaa kwagongu kwagongu l'ọ bụ ìnya agba l'echi-ègu; ọphu ụkfu 'adùdu ephe; ¹⁴ mbù wùkpèphu l'ọ bụ eshi awù eje l'èke gburu barakata. Ume Ojejoje emee; ephe atụta ume. Ọ bụ ège ono b'i gude dua ndibe ngu; k'òphu ii-me t'èpha ngu bụru iphe dù biribiri."

¹⁵ Ojejoje; shinu l'imigwe; l'aba-eze ngu ono, ha eli, dù nsọ; bya adù biribiri ono tufu ẹnya lee l'èke, ayi nọ. ?Nanùhunu obu ọphu i yeru ono obu. ?Okpehu ngu ono jehunuru iya ije agha? Agu nọ, iimejeru ayi; mẹ imiko ono, ì phujeru ayi ono ta dùhekwa.

¹⁶ Obenu l'ọ kwa nggu bụ nna ayi. A makwarua lẹ Èbirihamu ta madù ayi. Ọphu Ízurèlu amadù ndu ayi bụ. M'ọ kwa nggu; nggube Ojejoje bụ nna ayi. Onye mgbafuta ayi bẹ ẹpha ngu shiru lẹ ndiche bataru. ¹⁷ Nggube Ojejoje; ?bù ngunu meru iphe i haru ayi; eshi l'uzo ngu gharu tughua. I meru ayi enwee nggudungu; k'òphu bụ l'ayi ta tsùdu ngu egvu? Latanù azù mẹ l'ogvu ndu ozi ngu; mbù ikfu ono, bụ òkè-iphe ngu ono!

¹⁸ Ndibe ngu te budu l'alì nsọ ngu ono ọphu baru nwishi; ndu ọhogu ngu abya achifu ephe; dzọọ eke ono, duru ngu lẹ nsọ ono pyakapyaka. ¹⁹ Obenu l'ayi bụkpelekwaphu nke ngu keshinu ndiche. Obenu l'ọ gbe dù l'i tị chibudua ayi; mbù ayi gbe dù l'ọ bụ ndu e te kudu ala l'èpha ngu.

64

¹ Ọ dù t'a sù t'i dzọ-fua igwe nyizita! T'eze ugvu nmaa jijiji l'ifu ngu! ² Mbù ège ono ọku adzùje urevu; mbù ège ono, ọku emeje tẹ mini phuhu ọphu ono; nyizitanu bya emee tẹ ndu ọhogu ngu maru ẹpha ngu! Byanù bya emee tẹ mbakeshi nmahu jijiji l'ifu ngu; ³ kele teke ono, i meru iphe teru ụkfu ono, bụ iphe ayi ta madù l'ii-me ono bẹ i nyizitaru. Eze ugvu anmaa jijiji l'ifu ngu. ⁴ Keshinu ndiche ta dukwa onye nujewaru nù. Ọphu o nwedu onye ọ bahujewaru lẹ nchị. Ọphu ẹnya aphubudua Nchileke ọdo, nnonu nù, ẹ ta bụdu nggubedua, bụ Nchileke, emejeru ndu ele iya ẹnya l'eka iphe ephe ele ẹnya iya. ⁵ Iggbajeru ndu egudeje ẹhu-otso-ena eme iphe nhamunha mkpu. Mbù ndu nyataru uzo ngu. Olobu teke ayi meru iphe dù eji tughuru bẹ ẹhu ghulahaaru ngu eghughu. ?Nanù ège ee-shi dzọkwadua ayi? ⁶ Ayi ha dukotawa l'ọ bụ iphe aasọ nsọ. Ège ono bẹ odobe-èka-ndoo ayi dukota l'ọ bụ nkaraba ekwa, dù oyi-oyi. Ayi ha gbanwushihuwaru l'ọ bụ mkpèkwo. Ejo iphe ayi ephekata ayi l'ọ bụ phèphèphè. ⁷ È tọ nwedu onye akpokọ ẹpha ngu. Ọphu ọ dùhedu onye akunyabeje ngu ẹhu; kẹ l'i woharu ayi ifu; bya emee ayi alalaha kparakpara l'iphe dù eji, ayi emeshi.

⁸ Obenu le nggube Ojejoje; i bulekwa nna ayi. Ayibedua bükwa úra; nggubedua aburu ọ-kpù-ite. Ayibedua chiko buri iphe i gude ẹka ngu mee. ⁹ T'iphe be ghunukakwa ngu eghughu byiko Ojejoje. Ba agukokwaru ayi iphe dù eji ayi jeye lẹ gbururu! Iphe ayi arọ bụ ti ghaaruru ayi ẹnya byiko; kẹ l'ayi chikokwa buri ndibe ngu! ¹⁰ Mkpukpu ngu ndu ọphu, dùtsua nsọ chikokwa buri echi-ègu. Záyonu buwa echi-ègu; ẹgara akfwa lẹ Jerúsalemu. ¹¹ Eze-ùlo ngu ono, dù nsọ; dù biribiri, ayi shi nweru ono, bụ ẹke nna ayi oche phe shi anòduje aja ngu ajaja ono b'a tųakwaru ọku; iphe bükpo ẹke

ono, ayi yeru obu ono l'ò ha búkotawa iyi. ¹² Ège ò dù ège-a nggùbe Ojejoje; nyinua nchì manù? Ba adakwa ashì; nùà ayi aphù.

65

Ikpe yèlè ndzòta

¹ “Mu koshiru onwomu ndu ẹ-ta akpadu ishi mu. Ndu ta achòdu mu nù bẹ mu shi emeje t'èphe phù mu. Yò búrù mba ono, te shidu akpò-kuje ẹpha mu ono bẹ mu sùru: 'L'ò kwa mu ndò-ò! L'ò kwa mu ndò-ò!' ² Mbòku-mbòku bẹ mu egbobejeru ẹphe ẹka t'èphe byakfuta mu; ẹphe te kwejee. Mbù ndu ono, eshi ụzò ta dudu mma ono; mbù bùlèphu iphe ẹphe rìtaru bẹ ẹphe anòduje ese ẹza ememe; ³ mbù ndu anòdukotaje l'ifu mu mkpùrumkpuru eme mu iphe eghughu; ndu ejeje je anòdu lẹ mgbabu l'agwa iphe; kpkòkobe isheja; mee ya ẹnya-ngweja insensu òku; ⁴ ndu ejeje je anòdu l'ẹke eelije odzu; radù aradù l'ẹke ono; mụkòta ẹnya l'ẹnyashi; l'eme kẹ mma l'edomi; ndu anòduje ata anù ezi; iphe anòje l'ite ẹphe, bụ mini anù, aasò nsò; ⁵ ndu anòduje ekfu sù: 'Kpìrìbe akpìrìbe! Ba abyakwa mu ntse; kẹ l'ẹge mu dù-bebe nsò b'ẹ t'ò gbakwa t'ì bya mu ntse!' Egbè ndu ono bụ ẹnwuru, ekpo ala mu l'imi. Ẹphe bụ òku, eke mkpùrumkpuru.

⁶ “Lekwa. E dekwaru iya edede dobe mu l'ifu sù: Mu ta anòkirishikwa nwandoo. Mu a-kfùkwa ụgwo kfù-dzua akfù-dzu. Mu a-kfù iya ẹphe nwuru iya enwuru ye ẹphe l'ẹka; ⁷ mbù kfùà ẹphe ụgwo iphe dù ẹji ẹphe mẹ kẹ nna ẹphe oche phe.” Ò bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. “Yò búrù iphe kparù iya nù bụ l'èphe jeru je anòdu l'eli ụgvu agba ẹja; je anòdutsua l'eli nwugvu ekfurushi mu. Ò bụ iphe ono kparu iphe mu a-kfù ẹphe ụgwo iphe ẹphe mejehawaru nwuru iya enwuru ye ẹphe l'ẹka.”

⁸ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'ò kwa ẹge ono, ọobujeru: mée -nòdukwadua l'òfoko akpùru vayinu; a sù t'ẹ b'è mebyishikwa iya; lẹ nwiphe dù mma hakwaru nòdukwadu iya ono; bụ ẹge ya e-me kẹ ndu ejeru iya ozi. Ya te egbushikwa ẹphe. ⁹ Ya e-me t'awa Jékòpu phòdu; mẹ lẹ ndu kẹ Júda, bù ndu e-nwetsuaru eze ụgvu iya ono. Mbù l'ò bụ ndu ono, ya fòtaru ono; bẹ ọo-bùrù òkè-iphe ẹphe. Ò bụ ẹke ono; bẹ ndu ono, ejeru iya ozi ono e-buru. ¹⁰ Nsuda Sharònu a-bùrù ẹke elu ẹphe a-nòdu akpa nri. Ège nsùda Akòru a-bùrù ọdu-eswi dùru ndibe iya, bù ndu achò iya nù.

¹¹ “Obenu l'unubèdua, ghawaru mube Ojejoje azù; bya azahaa eze ụgvu mu, dù nsò; mbù nggùbe onye meru nri doberu Iphe-ekweru; bya agbajia mée l'òkoro sùberu Òkpù-l'ùwa; ¹² mu e-me t'ò búrù mma bẹ unu a-la. Unu l'unu ha e-furitakota efurita t'è gbushia unu; kẹle mu kuru unu oku; unu ta za mu. Mu ekfuru nù unu; ọphu unu egebeduru mu nchì. Unu nòdu mu l'ifu mee iphe dù ẹji. Yò búrù iphe dù mu ẹji bẹ unu hataru l'ememe.” ¹³ Ọo ya bụ; ọwaa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu: “Lẹ ndu ejeru iya ozi e-rikwa nri; unubèdua aswja ẹgu. Ndu ejeru iya ozi angua iphe-angungu; ẹkpìri akpòhu unubèdua nkù. Ndu ejeru iya ozi e-tekwa ẹswa; unubèdua abùru ndu iphere e-me. ¹⁴ Ndu ejeru iya ozi a-gù egvu; egvu, shi l'ẹswa, jiru ẹphe obu. Obenu l'unubèdua a-ra ẹkwa-aphù; chia mkpu l'ẹke mejì tófushiri unu. ¹⁵ Ẹpha unu a-bùrù iphe ndu ya fòtaru e-gudeje akò onu. Ò bụ Nnajiufu, bụ Ojejoje e-mekochaa gbushia unu. Obenu lẹ ndu ejeru iya ozi; bẹ ọo-gù ẹpha ọdo. ¹⁶ Onye agòkporu madzù ọnu l'alì ono bẹ e-gude Nchileke ire-lanù ono ago iya. Onye erikwanù nte l'alì ono e-gude Nchileke ire-lanù ono gwa ẹnwa ọbu; kẹ l'iphe-ẹhuka, shi dùhawa nù bẹ aa-chìko zahashia; domia ya tẹ mu ba nwjehe iya.

Iphe, e keru k'ophungu

¹⁷ “Lekwa; mu e-metakwa igwe ọphungu; bya emeta mgboko ọphungu. Akahù iphe; b'ẹ ta anyatahèdu; ọphu ọobyadu bya abata madzù l'egomunggo ọdo. ¹⁸ Ò bụ-chia t'èhu tsò unu ẹna; unu eteje ẹswa gbururu jeye lẹ gbururu l'iphe ono, mu e-me ono; kẹle mu e-me Jerúsalemu; t'ò búrù mkpùkpù ehu-otso-ẹna; mee ndu bu iya nù; ẹswa eria ẹphe ẹhu. ¹⁹ Mu e-te ẹswa Jerúsalemu. Ndibe mu abùru ndu e-me t'èhu tsòje mu ẹna. Ọphu aanhèdu olu-ẹkwa; m'ò bụ ochi mkpu l'ime iya ọdo. ²⁰ Ẹ tọ dùhèdu nwata, a-gbajihukwadu agbajihu; m'ò bụ onye bụ ọgurennya, ẹ ta akafùdu nka l'ishi. Onye nòru ọkporo afa ise nwùhu bẹ aa-suje l'ò gbajihuru agbajihu. Onye eme iphe dù ẹji, nòru ọkporo afa ise nwùhu bẹ aa-suje l'ò bụ iphe dù ẹji iya bẹ yẹ ẹya meru. ²¹ Ẹphe a-kpùshi ụlò; buru iya. Ẹphe akòo mgbo vayinu; ria akpuru iya. ²² Ẹphe ta akpùshihèdu ụlò tẹ ndu ọdo bya ebu ya. Ọphu ẹphe akòhèdu iphe tẹ ndu ọdo bya eria ya; kẹ l'ò bụ ẹge oshì akajè nka bụ ẹge ndibe mu a-ka nka. Mbù lẹ ndu ono, mu fòtaru ono e-rije iphe ẹphe seru ẹza iya ria ya ọhuma ọhuma. ²³ Ẹphe te esehèdu ẹza ndigiri; ọphu ẹphe 'amùshidu ụnwegirima, ọkparehu a-nòdu etso; kẹ l'èphe a-bùrù ndu Ojejoje gòru ọnu: ẹphebedua ẹphe l'eri ẹphe. ²⁴ Tẹmanu t'èphe kua oku; bẹ mu zawaru ẹphe. T'èphe kwaa kfufuta okfu bẹ mu nùwaru iphe ẹphe e-kfu. ²⁵ Nkùta-ọswa yèlè ụnwu aturu

a-chíkoje akpa nri l'èkalanu; agù awata òta èwu l'ò bụ eswi. Obenu l'ò bụ èja a-bùru agwò nri. Ophu ò tahèdu madzù era; too mehe madzù iphe l'eli ugwu mu ono, dù nsò onò l'ò ha." Ò bụ iphe Ojejoje kfuru ndono.

66

Ikpe Ojejoje

¹ Qwaa iphe Ojejoje ekfu. Ò sùru: "L'imigwe bụ aba-eze iya. Mgboko abùru ekwechi, ò dzòbeje òkpa. ?Nanù egbe ùlo òdo, unu a-kpuru iya? ?Bù egbe awe bè ya a-nòduje iya atùta ume òbu? ² ?Tò bùdu mbèdua gude èka mu mekota iphemiphe òbule-a; yò nòdu?" Ò bụ iphe Ojejoje ekfu ndono. "Onye mu a-gùbe iphe ndò-ò: onye dù agu yèle onye adaje onwiya ùta iphe o meru; mē l'onye atsùje egvu l'okfu mu.

³ "Obenu l'onye gburu mu eswi; òkwa l'ò bụ onye gburu madzù. Onye gude nwatùru agwa mu adù l'ò bụ onye swi-kworu nkùta olu. Onye gude iphe ò kòtaru l'okfu gwa mu dùlekwa mu-a l'ò bụ onye lashìru mu mee ezi. Onye akpòkwanuru mu ìnsensu òku adùlephu l'ò bụ onye agwa nte. Ishi iya abùru l'èphe atùwa ènu èka ephe. Yò buru iphe adùje èphe mma bụ ahùma, èphe anòduje eme. ⁴ Mbù lē mu e-me èphe jee ntakfuru. Mbù ège-a; mu e-me t'iphe èphe atsù egvu phùpyabe èphe; kèle teke mu kuru oku b'è to nweedu onye zarù mu nù. Ophu ò dùdu onye yeru mu ònu teke mu kfuru okfu. Èphe nòdu l'ifu mu eme iphe dù èji. Ège onò bè iphe èphe hataru eme bụ iphe ta dùdu mu mma."

⁵ Unu nù iphe Ojejoje ekfu; unubè ndu okfu iya anmajè èhu: "Ndibe unu, bụ ndu unu dù ashì; chifuru unu l'okfu èhu mu. Èphe asù: 'Tè Ojejoje koshinu l'ò bụ onye gbaru t'a akwabèje iya ugwu; k'òphù ayi a-phù èhu-òtso-èna unu!' Obenu l'ee-mekochakwaa mee èphe iphe-iphere. ⁶ Nukpoduduphu gvùgvu ono, ada lè mkpukpu ono! Nukpoduduphu ùzu, aatù l'èze-ùlo Nchileke. Ò kwa ùkporo Ojejoje eme l'èke ò kfù ndu òhogu iya ùgwo, gbaru èphe nù.

⁷ "Záyònu bè ime byaru bya awata ememe; yo zedewa. Mbù t'ukfu wata iya ome èhuka b'ò gbe mùwa nù nwata nwoke. ⁸ ?Bù onye nujeru egbe iya òwaa? ?Bù onye phujeru egbe iya onò? ?A mujeru obodo ophu l'ujiku lanù? ?Aa-du-ghe ike zeda èku mba ophu ugbo lanù? Obenu lē Záyònu bükwadua ime taru iya; yò mùshiwaphu ùnwu iya. ⁹ ?Mu e-mebetsua t'ime taa madzù; mu te mehe t'a mùya ya amùmu?" Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. "Mu asù; ?mu e-gbe swò-chia èkpa-nwa l'èke mu gbe emekwa t'a mua ya amùmu." Ono iphe Nchileke unu ekfu ndono.

¹⁰ T'èhu tsòkwaa unu lē Jerúsalemu èna!

T'unu lē Jerúsalemu

tùkokwa tee èswa;

iphe bụ unubè ndu yeru iya obu!

T'èhu tsòo unu l'iya èna;

mbù unubè ndu raru èkwa iya;

¹¹ kē l'unu a-ngù era

ngu-jia èpho l'era iya ono,

bù era adù ike ono.

Unu a-ngù iya;

mjà ya wòkfu-wokfu;

kē l'oo-ji èjiji.

¹² Kèle Ojejoje sùkwaru: "Lè ya e-me tē èhu-agu tsòlahaaru iya l'ò bụ nggele. Èku iphe bụ mbakeshi a-nòdu abyarù iya l'ò bụ nggele, byaru utso. Ii-dù l'ò bụ nwata, angù nne iya era. Yo heru ngu eheru l'ùtakfu; l'akfu ngu egvu. ¹³ Ò bụ ège nne adùje nwa iya ike; bù ège mu a-nòdu adù ngu. Ò bụ lē Jerúsalemu bè mu a-nòdu òdu ngu iya. ¹⁴ Teke ì phùleruphu iphe onò bè obu a-tsòlahaa ngu-a èna. Nggu ajalahaa rikarika l'ò bụ èwu. Ège onò bè aa-maru l'ike Ojejoje bè swiru ndu ozi iya. Obenu lē ndu òhogu iya bè ò-byabe oke èhu-eghughu iya."

¹⁵ Unu lekwa; Ojejoje e-gudekwa òku bya. Ùgbo-ìnya iya a-dùtsukwa l'ò bụ oke phèrèphèrè. Ò bụ èhu oghu damùdamu bè oo-gude pakfutaru èphe iphe-eghughu iya. Yo gude òku, enwu phophopho baarù èphe mba; ¹⁶ kē l'ò bụ òku yèle ogu-mbeke bè Ojejoje ee-gude kpee ndiphe ikpe; mbù lē ndu, Ojejoje e-gbugbushi ebugbushi a-ha igweligwe.

¹⁷ "Ndu ono, doberu onwèphe nsò bya asachaa onwèphe èphe; l'awù eje l'ènya-agwa; mbù ndu ono, dzeberu tsoru onye ono, du ndu ata anù ezi; mē ndu ata anù okerekfu; mē igweligwe anù òdo, aasògbaa nsò; ndu ono l'èphe ha a-tùko tabuhu ònu ugbo lanù." Ò bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ¹⁸ "Iphe èphe eme; mèkwaphu iphe èphe arì; bè mu

abyawa tẹ mu gude k'ono chikobe mbakeshi; mękpọ iphe bụ okfu, dụ iche l'iche t'ẹphe phụ ẹge mu dụ-be biribiri.

¹⁹ “Mu e-me iphe-ghubama l'ẹke ẹphe nọ. Mu abya aharu nwa ndu ọp̄hu wafuru nụ; zi t'ẹphe jedzuru ọhamoha ono, bụ ndu ẹ-ta anubua ọdu mu; ẹphe ta aphujewa ẹge mu dụ-be biribiri ono. Ẹphe e-je Tashishi; jee Pulu; jee Ludu; mbụ ndu ono, agbajẹ akfụ ono. Ẹphe ejekwaaphu Tubalu; jee Javanu; jee jee kẹ ndu bu ote-ẹnya lẹ mgboro eze ẹnyimu; je arakashịaru iya mbakeshi ẹge mu dụ-be biribiri. ²⁰ Ẹphe a-chiko unwunna unu l'ẹphe ha; mbụ ndu, shigbaa l'ọhamoha bẹ ee-rufuta bya l'ugvu mu, dụ nsọ lẹ Jerúsalemu t'ẹphe bụru iphe e gude agwa Ojejoje. Ẹphe a-nọdu l'inya abya; mẹ l'ugbo-inya; mẹ l'ugbo-alị, ọp̄hu aakpụ akpụkpụ. Ẹphe anọdu l'eli inya-mulu; mẹ l'eli inya-ivu l'awụ abya.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. “Aa-chịru ẹphe bya ẹge ono, ndu Ízurelu eyeje ngweja-nri l'ite, ẹ ta asọdu nsọ gude bya mu anunu l'eze-ulo mube Ojejoje. ²¹ Mu a-hakwaruphu ẹphe fọta t'ẹphe bụru ndu achijeru mube Nchileke ẹja; mẹ t'ẹphe bụru ndu Lívayi.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono.

²² “Ọ kwa ẹge igwe ọp̄hungu; mẹ mgboko ọp̄hungu, mu e-me a-nọ jeyewaru; bụ ẹge ẹpha unu; mẹ awa unu a-nọ.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ²³ “Shita lẹ Ajị Ọnwa Ọp̄hungu jeye l'ọnwa afufu iya ọdo; mẹ shita lẹ mbọku ọtu-ume lanụ jeye lẹ mbọku ọtu-ume ọdo bẹ iphe bụ madzụ a-byajẹ bya abaaru mu ẹja.” Ọ bụ iphe Ojejoje kfuru ndono. ²⁴ “Ọdo bụ l'ẹphe a-wufuje je ọp̄hu odzu ndu kwefuru mu ikè. Ẹhonwu, a-nọdu eri ẹphe ta anwuhukwa anwuhu. Ọp̄hu ọku, a-nọdu eke ẹphe anyihukwa anyihu. Ẹphe a-buru iphe madzụ gbaa mgburumgburu a-nọdu akpofu akpofu.”

Jeremáya

¹ Owaa bu okfu-ónu Jeremáya Hilikaya. Jeremáya tso lẹ ndu achijeru Nchileke eja lẹ Anatoṭu lẹ Bénjaminu. ² Ojejoje kḡuru yeru Jeremáya l'afa k'iri l'eto; k'ophu Josáya Amõnu dũberu bũru eze ndu Júda; ³ bya ekfukwaruphu yeru iya l'oge teke Jihoyakimu Josáya bu eze, achì ndu Júda; gbururu jeye l'õnwa k'ise l'afa k'iri 'e nanu k'ophu Zedekaya Josáya bu eze, achì ndu Júda, bu teke a kpuru ndu Jerúsalemu lẹ ndzũ.

Nchileke eku Jeremáya

⁴ Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sũ: ⁵ "Lẹ tẹmanu ya akpua mu ye l'epho nne mu; bẹ ya mahawaru mu. Mbũ l'a bya bya amũ mu; ya evuhawaru uzo fõta mu dobe iche; bya emee mu onye nkfuchiru Nchileke l'iphe bu mbakeshi."

⁶ Mu asũ: Owa-a! Nggũbe Nnajiufu, bu Ojejoje; mu ta makwa ege eekfuje okfu; kele mu bukwađu nwata!

⁷ Ojejoje asũ mu: "Tẹ mu ba asũjeshi lẹ mu bukwađu nwata. Tẹ mu je iphe bu eke, ya sũru tẹ mu je; je ekfua iphe bu iphe ya sũru tẹ mu kḡua. ⁸ Wo tẹ mu ba atsũjekwa ephe egvu. Ishi iya abũru lẹ ya nõo swiru mu; bũru ege ono bẹ ya a-nõdu anafũta mu l'eka ephe. Ono iphe yẹbe Ojejoje kḡuru ndono."

⁹ Tõ dũ iya bu; Ojejoje abya amachia eka iya bya edenyi mu l'õnu; sũ: "Nta-a bẹ ya yewaru mu okfu-õnu iya l'õnu. ¹⁰ Wo tẹ mu lekwa-a; lẹ ntañ-a bẹ ya fõtawaru mu dongoo iphe bu mbakeshi; bya edobe mu dongoo iphe bu alì-eze: tẹ mu feshia efeshi; lakashia alakashi; tẹ mu mebyishia emebyishi; kwatsushia akwatsushi; tẹ mu kpua akpũkpũ; mu adzaa adzadza."

Uzo ophulenyia labu

¹¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; jì mu: "Bũ ngũnu bẹ mu phũru; Jeremáya?"

Mu asũ iya: "L'õ kwa ekali-oshi alũmondu."

¹² Ojejoje asũ mu: "L'õ bũphu iphe mu phũru ndono; kele ya nõ l'eche tẹ okfu iya mee ege ya kḡuru iya."

¹³ Okfu-õnu Ojejoje erukwaa mu lẹ nchì odo; sũ: "Bũ ngũnu b'ì phũru?"

Mu asũ iya: "Lẹ mu phũru ite, phũhuru uphu. O gberu egberu; kpõlia ike l'uzo isheli."

¹⁴ Ojejoje asũ mu: "Oo l'uzo isheli ono bẹ kpurupyata e-shi dakfu iphe bu ndu bu l'alì-a kpmukpamu. ¹⁵ Ya abyaakwa tẹ ya bya ekukoo ndu alì-eze ndu uzo isheli l'ephe ha. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kḡuru ndono. Ndu eze ephe a-bya ewogbaaru aba-eze ephe sũbe l'ẹke, eeshije abata mkpũkpũ Jerúsalemu. Ephe e-tso upho-mkpuma iya õgu mgburumburu; bya etso iphe bu mkpũkpũ, nõ l'alì ndu Júda õgu. ¹⁶ Ya e-kpe ephe ikpe; okfu l'ephe meru ejo iphe; l'ephe jikaru iya je awata okporu agwa odo ìnsensu õku; ephe awatakwaphũ obaru iphe ephe gude eka ephe mee eja. ¹⁷ Oo ya bu; mbẽdua l'onwomu; tẹ mu kwakõbe onwomu. Tẹ mu gbeshi je ekfuaru ephe iphe bu iphe ya sũru tẹ mu kḡuaru ephe. Wo t'ephe be yekwa mu egvu; odumeka bẹ ya e-yekwa mu egvu l'ifu ephe. ¹⁸ Ntañ-a; bẹ ya mewaru mu; mu adũ l'õ bu mkpũkpũ, a kpũshiru ya ike; bya adũ l'õ bu itso, a wũru l'igwè; bya adũ l'õ bu upho-mkpuma, a kpuru l'ope; k'ophu mu a-dũ ike vudo vudoshia ike l'alì-a gbaa mgburumburu; vudo l'ifu ndu eze, achì ndu Júda l'ephe ha; vudo l'ifu ndu ishi ephe; ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu alì-a l'ephe ha. ¹⁹ Ephe e-tso mu õgu; õle ephe te emekputadu mu; kele ya nõ swiru mu eswiru. Odo abũru lẹ ya a-nõdu adzõ mu l'eka ephe. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje ekḡuru ndono."

2

Ndu Ízurelu gharu Nchileke azu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru iya; sũ iya: ² "Tẹ ya je araaru iya ndu Jerúsalemu arara; sũ ephe:

"Lẹ ya nyatakwarua ege o shi
evube unu evuvu ome
iphe dũ iya mma;
teke unu shi bukwađuru unwu-okorõbya.
Teke ono; bẹ unu shi yeru
iya obu l'õ bu nwanì,
a luru k'ophungu.
Unu shi etsoje iya

l'eswe l'echi-egu;
mbụ je eswee l'alì ono,
ẹ-ta adùdu iphe aakoje iya ono.

³ Ndu Ízurelu shi duru Ojejoje nsọ.
Yọ bụru ẹphe bụ akpuru
odungu, ya vuru ụzo kpata
l'iphe ya kọru l'okfu iya.
Iphe bụ ndu chọru ẹphe okfu;
bẹ ya nmawaru ikpe;
ejo mkpaka-ẹhu a-dakfuta ẹphe.' "

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ Unu nwa iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ọnu-ulo Jékọpu; mẹ unubẹ ọnu-ulo ndu ikfu Ízurelu! ⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ:

?Bụ ngunu bẹ ndiche unu
phẹ sụru lẹ ya meru ẹphe, meru;
ẹphe ahaa ya jemihu?
Ẹphe eje awata otso ntẹkpe,
ẹ-ta adùdu uru, ọobaru ẹphe;
shi ẹge ono ghọo
'ọ-ga-lẹ-mkpa ẹphebedua.

⁶ Ọphu ẹphe 'ajidu: ?Bụ awe b'ọ nọ;
mbụ Ojejoje, bụ iya
dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu;
bya edua ẹphe dughaa
echi-egu, ẹ-ta dudu iphe nọ iya nụ;
dughaa ẹphe alì ono,
bụ eveve yele iduma
bụ iphe nọ iya nụ ono;
mbụ alì ejo mkpọ-anwụ;
mẹ l'ẹkpuru-ọchi;
mbụ alì, ẹ-ta dudu onye
eshije iya eshishi;
tọ dụ onye bu iya ebubu?

⁷ Ya duru unu dubata l'alì,
emehuje iphe e meberu iya
tẹ unu riye akpuru iphe amì
iya nụ yele ẹku, kuru iya nụ.
Obenu l'unu batara iya
bya aturua alì iya;
mee òkè-iphe iya ono;
yọ bụru akpamara.

⁸ Ọphu ndu achijeru Nchileke ẹja ta jìdu:
?Bụ awe b'ọ nọ; mbụ Ojejoje?
Ndu eme kẹ ekemu ta madu onye ya bụ;
ndu bụ ishi ekwefuru iya ikè;
ndu nkfuchiru aburu Bálu;
bẹ ẹphe ekfufe iphe o kfuru;
iphe ẹphe etso aburu ntẹkpe,
ẹ-ta dudu uru, ọoba.

⁹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sụru:
"Lẹ ya e-do iphe unu meru iya;
kpua unu.
Ya edoo iphe unwu
nwanwa unu meru iya;
kpua ẹphe.

¹⁰ Unu ghabua bahụ
Ikfuli Sáyipurọsu je
elekpoduaphu ẹnya!
Unu eye madzụ t'ọ jerua
Kéda je egbua ya igo ọhuma;
unu amawaruru;

- m'o nweru eke egbe iphe ono mejeru.
 11 ?O nweru oha, gbajeru agwa ephe inwe;
 e guderu l'ẹ to nweru iphe
 ono ophu nweru iphe o bu.
 Obenu ẹ ndibe iya
 gbanweru yebe onye du akpabiri
 je anata iphe e-ta dudu uru, o baru.
- 12 Nggube igwe;
 te iphe-a nyikwaa ngu ishi edzu;
 t'i kpo-yiaru iya ukuvu."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 13 "Ndibe iya mewaru ọzo iphe du eji labu.
 Ephe gbadowaru iya;
 mbu yebe ogba mini, anu ndzu.
 Ephe gvushiwaru onwephe okpuru.
 Okpuru ono aburu okpuru,
 gbashiru oru,
 e-ta adujedu ike gude mini.
- 14 Izurelu ?o bu ohu to.
 Mbu; ?a muru iya;
 yo buru ohu to?
 ?Nanukwanu ege e meru;
 a kwalahaa ya okwata?
- 15 Ndu ohogu iya etsuru
 iya eka l'okpoma;
 tukowa iphe no l'ali iya mebyishia.
 Mkpukpu, nokota iya nu
 l'o ha b'a tukotawaru oku;
 yo dabuwaru ochobo.
- 16 Qdo bu le ndu Memufisu;
 yele ndu Tapenesu kpwaru unu ishi.
- 17 ?To budu unu meru iya onwunu;
 keshinu unu jikaru Ojejoje, bu Nchileke unu
 teke oodu unu eje l'echi esu-uzo?
- 18 Nta-a; ?bu ole bu k'oje
 Ijiputu ongu mini, shi le Enyimu Shihoo?
 ?Bu ole bu k'oje ali Asiriya
 ongu mini, shi le Enyimu Yufuretusu?
- 19 Ejo iphe unu eme bukwa
 iya e-mekochaa hu unu ahuhu.
 Yo buru azu ono, unu ala
 ono a-gboru ngu uja.
 Unu rinua ya ariri maru
 ege o du-beru unu eji;
 me ege ootsu-beru unu l'ehu
 l'unu jikaru Ojejoje, bu Nchileke unu;
 mbu unu ta atsu iya egvu ililekpo."
- Ono kwa iphe Nnajiufu ekfu ndono; mbu Nnajiufu, bu Okaribe-Kakota-Ike.
- 20 "O buru teke tehawaruru
 enya be unu nyakafuru ishi,
 shi swegbabe unu l'iya;
 bya anyakafu egbirigba,
 e shi gude segbabe unu l'iya.
 Unu asu: 'L'unu te ejehekwaru iya ozi;
 wata ogwa nte l'iphe bu ugvu, ha l'eli;
 me iphe bu oshi, nonu.
- 21 Ya kwaru unu l'o bu onye
 koru okfu okpobe vayinu,
 karu ukfu bya adubebe mma.
 ?Nanukwanu ege e shiru;
 unu aghakobe bya aghoruru

vayĩnu-egu, e merushiru emerushi?

- 22 Ẹ tọ dukwa m'ọ -ruhuru;
 unu gude okanwa saa onwunu;
 bya efua onwunu ncha
 fugharu iya ẹka;
 bẹ ikpe ono, nmaru unu ono
 rakulerukwaruphu unu
 l'ẹhu ẹge ọ rakuru iya."

Ono kwa iphe Nnajiufu, bụ Ojejoje ekfu ndono.

- 23 "Nanụ ẹge unu e-shi sù l'ẹ te merukwa unu;
 unu ta gbaru tsoru agwa ono;
 mbụ Bálu?
 Unu lewaru ẹnya l'egbe umere,
 unu meru lẹ nsuda ono!
 Unu gbunua igo l'egbe
 umere, unu meru l'ẹke ono.
 Iphe unu bụ bẹ bụkwa
 nyee inya-ivu, ebu nggada
 karagidimu karagidimu.
 O -buru shia ọwaa;
 yo buru shia ọphu; l'achọ okee ya.

- 24 Nyee nkakfụ-igara-ọswa,
 echi-egu kwọwaru ẹhu,
 akpọ pherephere furumu furumu;
 l'ẹke oje l'okee;
 te nwedu onye anọ-chije iya ọzo.
 Okee ya, achị iya nụ;
 bẹ mkpa kẹ ọgba ọso nshinu ta nọduru;
 kẹ l'ọ -byade iya echichi;
 b'ọ phụwaru-a ẹke ọ nọ.

- 25 Ya asụ t'unu ba gbashị ọso
 jeye teke okpa a-swashihu unu;
 ẹkpiri akpọshia unu nkụ.
 Obenu l'unu sọru:
 'Buhunu kẹ ngunu?
 Agwa ndu ọhodo bẹ unu yeru obu.
 Yọ buru iya bẹ unu a-nọdu agba etso.'

Aa-hù ẹphe àhìhù

26 "Ọ kwa ẹge eekpuje onye iphura ifu lẹ ntụ m'e gude iya bụ ẹge e kpuru ọnu-ulo Ízuru ifu lẹ ntụ. Ẹphebedua; mę ndu eze, achị ẹphe; ndu ishi ẹphe; ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu nkfuchiru Nchileke ẹphe. 27 Ẹphe sọru oshi: 'L'ọ bụ iya bụ nna ẹphe;' bya asụ mkpuma: 'L'ọ bụ iya bẹ mụru ẹphe.' Ẹphe ghawaru iya azụ; ẹphe ta ghahẹduru iya ifu. Ọle ọobujekwanu iphe-ẹhuka dakfuta ẹphe; ẹphe arashia: 'Tẹ ya bya adzọo ẹphe!'

28 "Nanuhunu agwa ọbu, unu gwọshiru onwunu ọbu? T'ẹphe byanụ m'ọ -buru l'ẹphe a-dzọta unu teke unu nọ l'iphe-ẹhuka; kẹ l'ọ bụ ẹge unubẹ ndu Júda nweberu mkpukpu l'igweligwe bụ ẹge agwa unu habekwaphu l'igwe. 29 ?Nanu ege e gude unu ekfu l'ọ nweru iphe ya meru unu? Unu tükookwa l'unu ha kwefukotarị iya ikè!" Ono kwa iphe Ojejoje kfulu. 30 Iphe ya chiru unwu unu bükwa iphe-mmanu; keshinu ẹ-tọ bụdu l'ẹphe eye ọnu k'omezi iphe ẹphe mesweru emeswe. Unu gudewa ogu-mbeke súa ndu nkfuchiru unu pyaapya ẹge agụ, alajashije iphe o guderu alajashị.

31 Unubẹ ogbo elenu; t'ẹnya runua unu l'iphe Ojejoje ekfu, sọru: 'Ya bụjeru ndu Ízuru echi-egu tọ; tẹ ya bụjeru ẹphe alị ẹkpuru-ochi? ?Nanuhunu ẹge ọ du bẹ ndibe iya ekfu: L'ẹphe nọwaru onwẹphe. Tọ bụhe l'ẹphe abyakfutakwadu iya ọdo. 32 Nwamgboko; ?ọozahaje ukpoto iya? Tẹ nwanyi, ala nji; ?ọozahaje ọba, o gude ala nji? Obenu lẹ ndibe iya zahawaru iya ugbo olemole, ẹ ta agutadu aguta. 33 Unu lewaru ẹge unu gude achọ-be n-yemobu! Mbụ lẹ nwanyi, katsukpo ẹji; bẹ unu ziakwaru iphe unu eme. 34 Ọ bụ l'uwe unu bẹ ndiphe aphuje mee ndu, ẹ te nwedu ẹge ọ haru ẹphe meru; l'ẹ ba abụ l'unu guderu ẹphe l'ẹke ẹphe etsuka ọlo unu. Unu mebetsua; 35 unu asụ: L'ẹ tọ dukwa iphe unu meru. L'ẹhu te eghukwa iya eghughu l'ẹke unu nọ. Ọbule ya e-kpekwanụ unu ikpe; keshinu unu sọru: L'ẹ tọ dudu iphe unu meru. 36 ?Nanu ẹge

e meru; unu ndosu l'aghaphe l'achọ ege unu e-shi gbanwee ụzo unu? O kwa ege e to dudu iphe ndu Asiriya duru ike meeru unu bu ege e to nweedu iphe ndu Ijiputu a-du ike emeru unu. ³⁷ Unu e-shikwa l'eke ono gbaru eka lata; ke l'iphe bu ndu ono, unu chiru obu yeru ono be ya jikakotawaru; ophu ephe 'eyekwaru unu eka.

3

?Ire-lanụ; onye le Ízurelu

¹ "O -buru le nwoke chifuru nyee ya; nwanyi ono aparu iya haa je aluru nwoke odo; nwoke ono; ?o-choru nwanyi ono je to. Ono; ?to budu otuko ali ophu l'oha merushia emerushi. Obenu le unubedu gbaruru okpara l'eka ndu du igweligwe, unu l'ephe eshi onya. ?Nanu ege unu e-shi laphuta azu lakfuta iya odo? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ² Unu palia enya phu obosara eke aagwaje eja. ?O nwekpooru eke ono l'oha e ta nodda faa unu kutukutu? L'iku mghoro echi esu-uzo be unu anodutsujee l'ele enya ndu onya; mbu nodutsua l'o bu eke ndu Arabu no l'echi-egu. Unu merushiakwaru ali ono l'okpara ono, unu agba ono yele iphe du eji ono, unu eme ono. ³ O kwa iya kparu iphe a no-chiru mini t'e b'o chi. Ophu mini-odungu 'achijehedu. Unu emelee l'o bu nwanyi okpara. Unu eme iya; iphere iya ta du unu.

⁴ "T'o budunua nggu anoduje eku mu: Nna. Le mu bu onya ngu; buru mu yeru ngu keshinu teke i bu nwata. ⁵ Ehu; ?o-nodu eguwa ngu ru eghughu tekenteke? Ehu-eghughu ngu; ?o-nowaru jeye to? O bu ege ono be inoduje ekfu; obenu l'iphe bu ejo iphe eeme ememe; b'i noduje eme."

Izimana ndu Ízurelu; me ndu Júda

⁶ Ya ndono; yo be teke eze, bu Josaya shi achu; Ojejoje asu mu: "Mu phuwaru iphe Ízurelu ono, e te gudedu ire iya eka ono meru? O noduru l'iphe bu ugwu, ha l'eli; me iphe bu oshi, nweru idzu ria ogori. ⁷ Ya dobesu l'o -metsua iphemiphe obule ono l'oha be oo-laphuta azu lakfuta iya. Obekwanu l'e to medu iya ege ono. Nwunne iya nwanyi, e te gudekwaphu ire ephe eka; mbu Júda atuko iphemiphe obule ono, oome ono phukota. ⁸ Ya abya ederu ekwo nu Ízurelu, e te gudedu ire iya eka le ya ta luhedu iya; okfu l'o rinukaru ogori. Ya abyakwaphu bya aphu le nwunne Ízurelu ke nwanyi; mbu Júda, e te gudekwaphu ire iya eka b'e ta atsudu egwu. Júda atugbukwaaphu je erilaha ogori. ⁹ Yo buru okfu l'uru-ali, Ízurelu shi aru ta dudu iphe Júda guberu iya meru iphe o merushiru ali yele iphe e meru le mkpuma; me ophu e meru l'oshi nodu eri ogori. ¹⁰ Iphe ono l'oha mekotaru Ízurelu; ophu 'o mekwanu nwunne iya nwanyi; mbu Júda, e te gudedu ire iya eka t'o gude obu iya l'oha lakfuta iya; yo bulelua eregede b'o gude la." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹¹ Ojejoje abya asukwa mu phu: "Le Ízurelu ono, e te kwedu nk'ia le phuruphuru ono kakwa o bu onye doberu eka ndoo; male Júda, e te gudedu ire iya eka. ¹² Je je ezia ndu isheli ozi-a; su ephe-a: 'Laphuta azu; nggube Ízurelu ono, e-te kwedu nk'ia ono!' Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya ta aswinwuhewaru ngu ifu odo; kele ya bukwa onye aphuje imiko. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ehu te eghugbukwaru iya eghughu l'okfu ehu ngu. ¹³ O buphu t'i kweta l'ikpe nmaru ngu; mbu l'i kwefuru Ojejoje, bu Nchileke ngu ike; bya eworu iphe-oma ngu ghakaaru agwa ndu ohodo l'iphe bu oshi, nweru idzu; tii mejehe iphe ya suru t'i mee." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁴ "Unu lata; unubedu ndu ono, e-te kwedu nk'ia ono!" Ono iphe Ojejoje ekfu ndono; "ke l'o kwa yebedu bu nji unu. Ya a-fokwa unu nanu nanu le mkpukpu le mkpukpu; foo unu ebo ebo l'ikfu l'ikfu gude laa Zayonu. ¹⁵ Ono teke ya a-nu unu ndu a-noduje eche unu l'oha bu onye eche aturu ophu e-shi iya l'obu, bu ndu e-gude mmamiphe yele iphe-odo-nya dua unu. ¹⁶ O -rua teke ono, bu teke unu a-kawa l'igwe l'ali-a ono; be ephe te ekfuhakwa ke Okpoko Ogba-ndzu ke Ojejoje. Mbu l'o to bahuhedu ephe l'egomunggo; ophu ephe 'anyatahedu ya. Ophu obu iya aduhedu ephe; ophu ephe 'emehekwanu Okpoko Ogba-ndzu odo." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁷ "Teke ono be ee-ku Jerusalemu 'aba-eze Ojejoje.' Yo buru le Jerusalemu be ohamoha e-dzukoje bya okwabe epha Ojejoje ugwu. Ephe te emehedu iphe shi ephe l'ejo okpoma mgbashi ephe ono. ¹⁸ O -rua mboku ono; be ndu onu-ulo Júda a-tugbabe l'onu-ulo Ízurelu; ephe eshi l'ali, ndu isheli tuko bya bya eburu l'ali ono, ya nuru ndiche unu phe t'o buru ok-ephe ephe ono."

Ndu ke Nchileke abaru agwa odo eja

¹⁹ "Yebe Ojejoje l'onwiya asu:

" 'Te lenu ege ya g'egude

ẹhu-ọtso-ẹna l'eme unu
 l'ọ bu unwu iya;
 woru ẹgiri alí, dù mma nù unu;
 mbù alí, bù iya katsua mma
 l'òkè-iphe ndu ọha l'ophu enweje.'
 Mu shi dobesu l'ii-ku mu nna;
 ophu ìihadu mu etsotso.

20 Obenu l'ọ ege nwanyí,
 nji iya ẹ-te egudedu ire
 iya ẹka adujeru nji iya
 bù ege unu duru yẹbedua;
 unubẹ ndu ọnu-ọlo Ízurelù."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

21 A nuru olu, ada l'eli ugvu ẹke aagwajẹ iphe.
 Ọ bù unwu Ízurelù gude ẹnya-mini; l'arọ;
 kẹ l'ẹphe shiswewaru ọzo;
 zahawa Ojejoje, bù Nchileke ẹphe.

22 "Unu lata; unubẹ ndu ono,
 ẹ-te ekwehedu kẹ Nchileke ono!
 Ya e-me t'unu ba bẹhe ndu dafuru adafu."

Ẹphe azua gbururu; sù: "L'ẹphe a-byakfuta iya-a; kẹ l'ọ ya bù Ojejoje bya aburu
 Nchileke ẹphe. ²³ Ire-lanù bù l'ike gvụwaru ẹphe l'ogwa iphe aagwa agwagwa. Ẫzu,
 aatù l'eli ugvu aburu iphe iphoro. Hoo haa ya; bù l'ọ Ojejoje, bù Nchileke ẹphe; kwa
 iya bù onye ndzọta kẹ ndu Ízurelù. ²⁴ Keshinu teke ayi bù unwegirima bẹ agwa ono;
 mbù Bálù, bù agwa iphere ono tũkookwaru iphe nna ayi oche phẹ setaru ripyata; mbù
 aturu; mẹ egbu ẹphe; eswí ẹphe; mẹ unwu ẹphe: unwoke l'unwanyí. ²⁵ T'ẹphe zenuru
 l'eli iphere ẹphe ọbu; ọdu t'e kpua ẹphe ifu lẹ ntù. L'ẹphe meekwaru Ojejoje ono, bù
 Nchileke ẹphe ono iphe dù eji; mbù ẹphebedua; mękpọ nna ẹphe oche ẹphe; keshinu
 ẹphe bù unwu-okorọbya jeye nta-a bẹ ẹphe tee mebua iphe ọ sùru t'ẹphe mee; mbù
 Ojejoje, bù Nchileke ẹphe."

4

Ẹku ndu Ízurelù t'izimana la ẹphe azu

¹ Ojejoje suru: "Unubẹ ndu Ízurelù. Ọ -buru l'unu a-lata; ọ -buru l'unu e-tso agwa
 ono, bù iya akpamara ono ọgu; tẹ ya ba aphujehe iya; haa ọgha ngvudangvu; ² ọ -buru
 l'unu e-gudeje ire-lanù; gude ikpe, dù maa yẹle odobe-eka-ndoo ribua ya: 'Kamenu; bẹ
 ya e-gude okfu ẹhu iya; ọooru unu ọnu; iphe bù mbakeshi egude okfu ẹhu iya rilahaa
 ugvu.' "

³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu anù ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu: Unu kọkotanu ẹke ẹ-ta
 kọdu akọko! Unu ba kushinu iphe l'egbudu! ⁴ Unu bua onwunu útsù nù Ojejoje. Unu
 bufu onwunu akpapyí kẹ ime-ọbu; unubẹ ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu. Ọdumeka bẹ
 oke ẹhu-eghughu yẹbe Nchileke a-gbanwuhukwa; relahaa l'ọ bù ọku. Ishi iya aburu
 ejo iphe, unu meshiru. Ọ -watawa etsutsu; ta dukwa onye agbanyighe iya nù.

Ọ-la-l'iyi e-shi l'isheli

⁵ "Unu raa ya arara l'alí Júda!
 Unu echia ya ochi mkpu lẹ Jerúsalemu; sù:

'Unu gbua ọpyoku tsoru alí
 ndu Ízurelù kpmukpamu!'

Unu rashia ọra ike; sù:
 'Unu dzukobe l'ẹkalanu!
 T'unu gbalaa; laa mkpukpu,
 a kpuru upho-mkpuma iya mgburumburu!'

⁶ Unu palia ẹkwa ọhubama t'e
 jeshia lẹ Ugvu Záyonu!
 Unu gbalaa je anọdu ndzù!
 Unu be ejekwa ọkpo ọkfu;
 kẹle ya shikwa l'uzo isheli
 gudekwa ọ-la-l'iyi l'abya;
 mbù mgbonwu, a-dù ejo eji."

⁷ Agụ shiakwa l'ẹkfukala iya lufuta.

Mgbugbu-madzụ l'iphe bụ
mbakeshi bẹ gbeshiakwaru ọgu.
O shiakwa l'ẹke ọnono l'eje
t'ọ mee alị unu t'ọ daburu ochobo.
Mkpukpu unu bẹ oo-me; yọ chihu;
to nwehe ọphu madzụ ebu ebubu.

⁸ Ọo ya bụ t'unu yee uwe-aphụ;
unu agwa aphụ; tịa uzu-ekwa;
kẹ l'o-re-phuruphuru,
bụ ẹhu-eghughu Ojejoj
e ta lufukwaa ayi l'ẹhu.

⁹ “O -rua mbọku ono; bẹ meji a-tọfukwa ndu eze; ẹphe lẹ ndu ishi.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. “Ndu achijeru Nchileke ẹja a-wata ọtsu egvu; ndu nkfuchiru Nchileke; bẹ ọo-dụ biribiri.”

¹⁰ Ya ndono; ya asụ: “Haa; nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; ndu-wa; ẹphe lẹ ndu Jerúsalemu b'i dusweekwaru ọzo ọkpobe eduswe; kẹ l'i sụru ẹphe: ‘Lẹ nchị a-dụkpokwaa unu ndo!’ Ọle ọgu-mbeke b'a dabekwanuru ayi l'ekpiri!”

¹¹ O -rua teke ono bẹ ee-kfuru ndu-a ẹphe lẹ ndu Jerúsalemu: “L'ẹjo pherephere, erebushi anụ l'ẹhu, e-shi lẹ nggeregede, nọ l'echi-egu ono e-zì zikfuta ndibe mu; ọphu ọ bụkwa t'ọ phuchaa ẹphe aphucha; m'ọ kwanu t'ọ mekwaa ẹphe emekwa. ¹² Pherephere ono, e-shi iya l'ẹka ono a-karikwa ogude eme egbe iphe ono. Nta-a bụ tẹ ya bya ekfua iphe bụ ikpe, ya ekpe ẹphe.”

¹³ Lenu! Ohogu ọbu awukwa awụwu l'abya l'ọ bụ urukpu. Ugbọ-inya iya l'ada tititi l'abya l'ọ bụ oke pherephere. Inya iya kakwa ugo ome egwa. Nshọ ayi! Ayi laakwaru l'iyi! ¹⁴ Nggube Jerúsalemu; sashina ẹjo iphe, nọ ngu l'obu; k'ọphu aa-dzota ngu! ?Bụ jeye teke ole; bẹ ji-ha ẹjo ọriri l'obu ngu?

¹⁵ O nweru nwozi, shi lẹ mkpukpu Dánu l'ara iya arara l'ekfu l'iphe dụ ẹji byakfutaru alị ugwu ugwu Ífuremu. ¹⁶ Woru iphe-a kfuaru ọhamoha! Raaru iya ndu Jerúsalemu arara; sụ ẹphe: “Ndu ohogu, shi l'alị ẹke teru ẹnya abyakwa. Ẹphe echi mkpu-ọgu l'ekpu iphe bụ mkpukpu mkpukpu, nọgbaa l'alị Júda. ¹⁷ Ẹphe anọ-pee ya mgburungburu l'ọ bụ ndu eche nche l'egu; okfu l'ọ kwefuru mu ikè.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁸ Ọ kwa umere ngu yele iphe i gude ẹka ngu meta bẹ lotaru iphe-a kobe ngu. Ọwaa bụkwa iphe bẹ eechi ngu. Oomeshikwa ẹhuka ike; ọolo ẹka lẹ meji!

Okfu-ẹhu ndu Júda eru Jeremáya l'ẹhu

¹⁹ Ẹpho mu-o! Ẹpho mu-o!
Ọolokwa mu ẹka lẹ meji.
Meji akukwa mu pheephee.
Mu ta dukwa ike odobe ọnu ndoo;
kẹle mu nụwaru ọpyoku;
nụwa mkpu, eechi l'ifu ọgu.

²⁰ Ọ-la-l'iyi tsopyaberu ọ-la-l'iyi.
Alị ono l'ọha bụakwa ikpọzu.
T'a kwaa jja ẹnya;
b'a tükowa ọlo-ékwa mu
l'ọ ha mebyishia;
tuko ọlo mu mebyishia
lẹ gbatabuta.

²¹ ?Bụ jeye teke ole;
bẹ mu a-nọdu ele ọgu ẹnya; yọo da;
l'anụ ọda ọpyoku k'ọgu?

²² “Ndibe mu bụkwa ndu eswe;
kẹ l'ẹphe ta madu onye mu bụ.
Ẹphe bụ unwegirima,
ẹ te nwedu egomunggo;
ọphu iphe 'edojeđu ẹphe ẹnya.
Iphe ẹphe maru ẹnya iya
bụ ome ẹjo iphe;
ẹphe ta ma ome iphe dụ mma.”

²³ Mu abya elee ẹnya
l'eliphe mgburungburu;

- ophu o nwedu ugbugba;
 ophu o dudu iphe no iya nu.
 Mu abya elee enya l'imigwe;
 to nwe iphoro, no iya nu.
- 24 Mu abya elee enya l'eli ugvu;
 ephe atuko anmagbaa jijiji;
 ugvu ugvu atuko angagbaa anganga.
- 25 Mu abya elee enya;
 to nwe madzu, mu phuru.
 Iphe bu unwenu,
 ephe l'eli atukowaa pheshihu.
- 26 Mu abya ejeshia ole enya;
 ali, shi emehuje iphe abwaru echi-egu.
 Iphe bu mkpukpu, nokota
 iya nu l'o ha abukotawaru ikpozu
 l'ifu Ojejoje; mbu l'ifu
 o-re-phuphupu,
 bu oke ehu-eghughu iya ono.
- 27 Owaa iphe Ojejoje ekfu
 ndo-o:
 "Ali ono l'o ha a-bukwaru ikpozu.
 Ole ya te emebyishibebedu iya l'o ha.
- 28 Oo ya bu l'eliphe a-gu aphu.
 Imigwe, no l'ephekerephe
 agbahu ochi;
 kele ya kfuakwaru iphe ya kfuru;
 ophu ya alakwa azu.
 Ya kfuakwaru ege o-o-du;
 ophu ya a-ghawkwa enya l'azu.
- 29 Igidi ndu chi inya me akfu l'abya ogo be bu:
 iphe bu ndu edukfu,
 nuru iya nu; ephe agbalaa;
 je edomishia onwephe l'egbudu;
 ndu awuba l'ogba,
 no l'ugvu je edomishia onwephe.
 Ephe atuko mkpukpu
 ephe l'o haa; gbalashia.
 E to duhedu ophu
 madzu eburu.
- 30 ?Bukwanu ngunu;
 be iime ngube ali ono,
 daburu ochobo ono?
 ?Nanu ege eegude;
 nggu eyeewe, l'eke meemee;
 yee iyagba, e meru
 le mkpola-ododo?
 ?Nanu ege eegude;
 nggu egude iphe techishia enya?
 Ngwa, i kwaru onwongu
 bukwa ke mmanu.
 Ndu nggu l'ephe eshi
 onya bi dukwa ashi.
 Ephe gbe achookwa nu ndzu ngu.
- 31 Ya nuakwaru ekwa,
 du l'o bu ke nwanyi, ime eme;
 mbu l'ude, ootsu du l'o bu
 ke nwanyi ime odungu iya l'eme.
 Olu ono bukwa ke
 Zayonu eme t'o tua ume;
 bya amachia aka iya; su:
 'Like gvakwaru iya.
 E wookwaru iya nu

ndu e-gbu iya nù.' "

5

*Ndu Jerúsalemu;
ephe l'odobe eka ndo*

¹ Unu tsoru Jerúsalemu

jee ya mgburungburu;
unu lekota eña;
unu achọo l'edukfu l'edukfu;
maru mę unu a-phụ
m'ọ onye lanụ, bụ onye
eme ire-lanụ;
l'achọje iphe bụ oswi-okfu.
Ọo ya bụ lę mu aguaru
mkpukpu ono nvụ.

² A makwaru-a l'ephe
egudeje epha Ojejoje kfuwa "kamenu";
obenu l'angu, ephe eri;
kwa ejo-ire; b'ọ bụ.

³ Nggube Ojejoje;
?tọ bụdu ire-lanụ;
bę iinoduje ele eña iya?
I chiru ephe iphe;
ọphu ọ hụdu ephe ọku.
Nggụ abya ajaa ephe ewena;
ọphu ephe 'ekwekwaphu
omekwazi iphe ephe mesweru.
Ephe emetsua obu ephe;
yo shihugbaa dungudungu
l'ọ bụ mkpuma;
bya ajika l'izimana ta aladu ephe azụ.

⁴ Mu arịa; sụ: "Ndu-a bụkwa ndu ụkpa;
bụru ndu eswe.
Ishi iya abụru l'ephe
ta madu ụzo kę Ojejoje.
Mbụ l'ephe ta madu
iphe Nchileke ephe sụru t'ephe meje.

⁵ Mu e-jekfu ndu ishi je ekfuru yeru ephe.
Ephebedua a-kabekwaa
maru ụzo kę Ojejoje;
maru iphe Nchileke ephe
sụru t'ephe meje."
Obekwanu l'ọo ege
ndu ọphu dụ bę ephebedua dụ.
Ephebedua kwaphụ
mebyiwaru iphe shi
segbabe mu l'ephe;
bya agbabua eri,
shi jigbabe mu l'ephe.

⁶ Yọ bụru iya meru iphe agu,
shi l'oswa a-bya adzụ-gbushia ephe.
Ejo agu eshi l'echi-egu bya atagbushia ephe.
Oduma e-wota onwiya ghaa
lę mkpukpu ephe kwabęru
ephe; onye lufutaru nụ;
yọ laa ya ibiribe ibiribe;
kę l'ikę, ephe kwefuru hawa
nshinu; adafụ, ephe
adafushiru ahawa l'igwe.

⁷ Bụ ngunu meru iphe
ya a-guru unu nvụ?

Unwu unu gbadookwaru mu;
 bya egude agwa,
 ẹ-ta abùdu Nchileke rilahaa angu.
 Oke ọ kwa mbedua
 emekotajeru ẹphe iphe
 bụ mkpa ẹphe l'ọ ha.
 Ẹphe erikwaphu ogori;
 l'awụ gbigbigbi eje l'ulo unwanyi ọkpara.

⁸ Ẹphe bụ inya, a nụ-jiru ẹpho ọhuma,
 oje okee l'agushi ike;
 ke l'ẹphe ha aragba mimimi
 l'agbakfu nyee nwoke ibe ẹphe.

⁹ ?Ya a-haa ẹphe te ya ba
 anushi ẹphe aphụ iya ọo?
 ?Bụ ọha, dū ẹge ono be ya
 ta agwatadu ugwo iphe ẹphe eme?

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁰ Unu je atuko upho-mgbo
 vayinu iya ono mebyishia;
 ọle t'unu ba tukokwa iya
 mebyishibebe l'ọ ha.
 Unu kwashikota iya ẹkali;
 kele ndu-wa ta dūhedu
 ọphu bụ ke Ojejoje.

¹¹ Ndu onu-ulo Izurelu yele
 ndu onu-ulo Júda
 be mewaru k'ọphu ya te
 gudehedu ire ẹphe ẹka le phuu.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ojejoje ajika ndu Izurelu

¹² Ẹphe dzuwaru ẹjo-ire kpua Ojejoje; ke l'ẹphe suru: "Lẹ to dukwa iphe oome! Ọphu t'ọ dukwa iphe eme ẹphe. Ẹ t'a abyakwaru ẹphe ọgu; ọphu ẹjo ẹgu 'abyakwaru ẹphe.
¹³ Ndu nkfuchiru Nchileke te nwehekwa iphe ọdo, ẹphe bụ; gbahaa pherephere. Ọphu okfu Nchileke 'anọhede ẹphe l'ime. Ọo ya bụ t'iphe ẹphe suru l'oo-me ndu ọdo mee ẹphebedua l'onwẹphe." ¹⁴ Ọo ya bụ le agha; ọ wakwa iphe Ojejoje, bụ Nchileke; mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndo-ọ: "Keshinu ndu-a kfuru egbe okfu, dū ẹge-a be ya e-me te okfu iya ọphu nọ nggube Jeremáya l'onu buru ọku; ndu-a aburu nkụ, ọo-nodu eke.
¹⁵ Unube ndu onu-ulo Izurelu; ya gudeekwa ndu shi ẹke teru enya l'ab yakfuta unu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ọha obu bụ ọha, shi l'iche; buru ọha, ike dū; ndu unu ẹ-ta madu okfu-alị ẹphe; unu ta nū iphe ẹphe ekfu. ¹⁶ Ẹkpa akfu ẹphe dūgbaa l'ọ bụ ili, gheru onu. Ẹphe l'ẹphe ha tuko buru ndu ike-ka-l'ọgu. ¹⁷ Ẹphe a-tuko iphe unu gega akpata l'okfu unu ripyaa; bya eripyaa nri, unu nweru enweru. Ẹphe atapyaa unwu unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi; ẹphe atapyaa egwu unu; me aturu unu; mekpọ eswi unu; ẹphe eripyaa vayinu unu; mekpọ oshi figu unu; ẹphe egude ọgu-mbeke mebyishia mkpukpu unu l'ọ ha, bụ ndu ọphu a kpụ-pheru upho-mkpuma ngburumgburu, unu sworu obu yeru.

¹⁸ "Obenu agha; o -rua mbọku ono; be mu te emebyishibebeke unu kparamkamu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁹ Teke ndu Izurelu jiru: '?Bụ ngunu meru iphe Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe meru ẹphe ẹge-a?' Mu asu ẹphe: 'Lẹ keshinu unu gbadoru Nchileke; bya agwalahaa agwa ndu ọhodo l'alị unu; ọo ya bụ le nta-a be unu e-jeru ndu ọhodo ozi l'alị, ẹ-ta abụdu nk'unu.' "

Okwa, aanmaru ndu ke Ojejoje

²⁰ Unu raa iphe-a arara te ndu onu-ulo Jékpọ nua ya! Unu ejekwaphu je echia ya le mkpu l'alị Júda su ẹphe: ²¹ Unu nukwaa iphe-a; unube ndu l'eme eswe; ọphu unu 'enwedu egomunggo; unube ndu nweru enya; ọphu unu 'aphudu iya ọzo. Unu nweru nchi; ọphu unu 'anudu iya iphe. ²² Ojejoje suru: '?Tọ gbadu t'unu tsuje iya egwu ọo. ?Tọ gbadu t'unu nodu iya l'ifu nmahu kpakpakpa ọo. Ọ kwa yẹbedua gude evevee kpaa okè eze enyimu yele alị; bya atu-bua l'ẹ to nwedu l'ọ tso-ghata iya gbururu jeye le gbururu. Eyii mini tsoo l'ọ tso ru b'ẹ to tsoghatadu iya. Ọo-tsokpokwaa daa ọda; ọle ẹ to tsoghatadu iya. ²³ Obenu le ndu-a bụ ndu ẹjo ọkpoma; okwefu ikè anodu ẹphe

l'obu. Éphe ghakòbewaru; tũgbua. ²⁴ Éphe ta asũjedu onwèphe: "T'èphe tsuedukwa Ojeoje, bù Nchileke èphe egvu; onye achijje mini-ebuhu yele mini ishi-òdungu l'oge iya; onye bù iya fofutaru oge o-kpa-nji dobe." ²⁵ O bù emeswe, unu emesweje bè meru tẹ egbe iphe ono be emejehe. Yò bũru ejo iphe unu; kparu iphe iphe dù mma te erudu unu èka.

²⁶ "A -bya l'èke ndibe mu dõru bè ndu eme iphe dù eji nõkwa iya; ndu egepajeru l'ò bù ndu agba onya ènu; mẹ lẹ ndu agba onya, èphe e-gude nmata madzũ. ²⁷ O bù ege nwènu ejije èkfunu iya-a bù ege èregede jiru ụlò èphe pyĩmu. Éphe nwewaru iphe bya abũru ndu ike nọ. ²⁸ Éphe abya adakõta okporokpo l'egbu ngerengere. Ejo iphe èphe eme te enwèhedu oge. Éphe ta ahajèduru ndu a tũru ogbe enge; èphe ta agbaru ndu ụkpa ọdzori.

²⁹ "Tò gbadu kẹ tẹ ya nua èphe aphũ iphe-a, èphe eme-a tõi? Tò gbadu tẹ ya melata ọha, dù ege-a iphe èphe eme iya tõi? ³⁰ Iphe aatso oyi; mẹ iphe anyi ishi edzu meekwaru l'alì-a: ³¹ Lẹ ndu nkfuchiru ekfukwa iphe è-ta abũdu oswi-okfu. Ndu achijeru Nchileke èja abũru ike onwèphe bè èphe gude achì. Yò bũru ege ono bè dù ndibe iya mma. Obenu; ?bũ ngunu bè unu e-me m'o rua l'ikpazũ iya?"

6

Jerúsalemu b'e yechiru

¹ "Unubè ụnwu Bénjaminu; unu gbaa ọso ndzũ unu! Unu shi lẹ Jerúsalemu gbafu! Unu je egbua ụpyoku lẹ Tékowa! Unu amũbe ọku ọgba ama lẹ Bètu-Hakèremu; kẹ l'iphe dù eji shikwa l'uzo isheli l'awu abya; mbũ iphe dù eji, a-tũko iphemiphe ọbule mebyishikota! ² Mu e-mebyishikwa nwada Záyonu, bù onye ono, ama ntũmatu; bya agbakõta nwa pukapuka ono. ³ Ndu eche atũru a-chĩru atũru èphe bya afũaru iya. Éphe abya eworu ụlò-ọgu èphe sũ-pee ya mgburumgburu. Onyemone anõdu elektota uswe iya nk'iya." ⁴ "Unu kwakõbe je etso iya ọgu! Unu gbeshi tẹ ayi jee ọgu l'echi eswe! O bù; unu lekwa; nchi ejihuakwaa; nwonyonyo urènyashi hakwa nshinu. ⁵ Oo ya bù; unu gbeshi t'ayi je ọgu l'ènyashi je emebyishia upho-mkpuma mkpũkpu iya!"

⁶ Qwaa iphe Ojeoje, bù Ọkaribe-Kakõta-Ike ekfu: O sũru: "T'unu gbutsushia oshi gude je edoo ose-ogu; kpo-phee Jerúsalemu mgburumgburu! Mkpũkpu-a; bè aa-hũ àhũhũ; kẹ l'ọkpa-gbu madzũ akpagbu. ⁷ O kwa ege ono, wèlu edobeje mini iya t'ò dù ọphungu ọphungu tekenteke ono bù ege iphe dù eji iya adũje ọphungu ọphungu tekenteke. Mkarawa yele omeyishi iphe bù ebubu l'ime iya. Iphe-ememe, eme iya nũ yele iphe e mekaru iya ejije mu èhu mkpũrumkpuru. ⁸ Nũkwaaphu èka, ya alọ ngu lẹ nchi-a; nggũbe Jerúsalemu; ọdumeka bè ya a-ghakwaru ngu azũ; bya emee ngu t'i daburu ochobo; k'ọphu è t'ò dũdu onye ebu ngu nũ."

⁹ Qwaa iphe Ojeoje, bù Ọkaribe-Kakõta-Ike ekfu. O sũru: "L'èphe a-tũtu nwa ndu Ízuru, phòduru nũ ege ono, aatõje nwèhu tũtua ụphodu akpũru vayĩnu ono. Éphe abya aghaa èka ege onye aghò vayĩnu, aghaje èka gudetsua l'ekali-oshi iya."

¹⁰ ?Bũ onye bè mu e-kfubaaru okfu nũ; l'ọ ya èka lẹ nchi? ?Bũ onye a-ngabèru iya nchi? A swò-chishiakwaru èphe nchi; k'ọphu bù l'èphe ta anũhedu iphe lẹ nchi. Iphe Ojeoje ekfu anõduje agba èphe èkpu lẹ nchi. ¹¹ Obenu lẹ mbèdua bè oke iwe Ojeoje jiru obu; k'ọphu bù lẹ mu ta dũhedu ike ọta-gbu iya lẹ nshi.

"Woru iya kpua ụnwegirima, nọ l'oma esu-uzo! Kpukwaa ya phũ ụnwu-okorõbya, kũru l'èkalanu. Nwoke yele nyee ya bè ọo-tũko gude; èphe èbo; mewardu ndu bù ọgurenya; mbũ ndu akahũ ndu pawa mgboro eje. ¹² Ụlò èphe l'ò ha bè ee-wotsuaru nũ ndu ọdo; mekpo alì èphe; mẹ unyomu èphe; mẹ mu -machìphu èka byia ndu, bu l'alì ono." Ono iphe Ojeoje ekfu ndono. ¹³ Dũbekpoo l'onye ọphu katsua nwanshij; jeye l'onye ọphu kagee nshinu: l'èphe ha bũkota ndu ènya-nkomunko; mekpo ndu nkfuchiru Nchileke èphe; jeye lẹ ndu achijeru Nchileke èja èphe. L'èphe ha agbakõtalephu èregede. ¹⁴ Onya, aba ndibe mu; bè èphe anõduje eme ènyiru ènyiru l'è t'ò dũdu iphe ọ bù. Éphe anõduje ekfu l'iphemiphe ọbule dũa agu; l'è-ba dù èhu-agu, nõnu. ¹⁵ ?Bũ iphere ahũma, èphe meshiru dù èphe tõi? Wawakwa. Iphere ta dũkpokwanu èphe lẹ phuu! Mbũ; ?o gbe rua èphe l'èhu. ?Tò dù iya meru iphe èphe e-tõru ndu darunũ daa. Ishi e-ru èphe alì teke mu a-wata èphe ọhu àhũhũ. Ono iphe Ojeoje ekfu ndono.

¹⁶ Qwaa iphe Ojeoje ekfu: O sũru: "T'unu vudoodu lẹ mkpõkahu-uzo lee ènya; unu ajĩa ajì ụzo ọphu shi lẹ ndiche! Unu jĩa ajì ụzo ọphu dù mma; wata iya eshishi! Ono bù teke mejì a-makfuru unu anmakfuru.

"Obenu l'èphe jikaru l'èphe te eshidu ụzo onanu. ¹⁷ Ya fofutaru ndu nche dobe t'èphe chee unu nche; bya asũ: 'T'unu ngabèkwa nchì l'ọda ụpyoku!' Unu ajĩa.

¹⁸ “Oo ya bụ; unu nùkwaa òwaa; unubè òhamoha! Unu lezikwaa ònya òhuma; unubè ndu ekebe; phụ iphe e-me ephe. ¹⁹ Nggùbe mgboko; nùkwaa: Ya gudeekwa ò-la-l'iyi abyakfuta ndu-a; mbụ nebyi iphe ejo-òriri ephe mītaru. Ishi iya bụ lè ephe ta ngabèdu nchị l'okfu iya. Tèmanu bè ephe jikakwaruphu ekemu, ya tūru dobe. ²⁰ Ínsensu, e shi Sheba ewotaru mu; mē kalamòsu, shi eke, teru ònya; ?mu gude iya eme ngunu? Ngweja-ukfuru unu bè ya ta anatakwa; òphu anụ, unu anòduje egburu iya ta aduhakwa iya mma.” ²¹ Qo ya bụ; òwaa iphe Ojejoje ekfu: “Lè ya e-dobe iphe a-dù ndu-a ùkfu: Nna l'unwu a-tùko vukota iya; dashija. Ndu obutobu; mē ndu eshi ònya a-tùko laa l'iyi.”

²² Qwaa iphe Ojejoje ekfu: “Unu lenu; o nwekwaru ndu soja, shi l'alì ụzo isheli awụ abya. Oha, paru eka bè akwakòbekwa k'ògu. Èke ephe shi bụ l'èke mgboko jeberu. ²³ Iphe ephe chī abya bụ akfù; mē arwa. Ephe nweru ejo òkpoma; ephe t'ama iphe bụ obu-imiko. Ekiri, ephe ede dū l'ò bụ eyii eze ònyimu; l'èke ephe agba ònya ephe l'abya. Ephe doru onwèphe l'ò bụ ndu nò l'ògu; l'abyaru unu ògu; unubè ndu Jerúsalemu.”

²⁴ A kòokwaru ayi akò ephe. Èhu anwùkota ayi kpaa. Meji atòfu ayi. Mbù; iphe-èhuka, byaru ayi adùlephu l'ò bụ kè nwanyi, ime eme. ²⁵ Unu bè ejekwa l'ègu! Ophu ò dukwa onye a-nòdu aghaphe l'esu-ùzo; kèle ndu òhogu ono chikwa ogu-mbeke. Tèmanu bè iphe òtso egvu tükokwa ekemeke tūa.

²⁶ “Ndibe mu; unu yee uwe-aphù; gwòo onwunu lè ntù! Unu raa èkwa; l'ò -bù onye nwa lanù, ò mītaru nwuhuru; kè l'ò kwa: a -bya amaru; onye mgbugbu-madzù ono abya afūaru ayi. ²⁷ Mu meekwaru ngu onye a-data ndibe mu adata. Í-nòduje eleta ephe ònya; data ụzo ephe adata. ²⁸ L'èphe ha bükota ndu kwefuru ikè, obu hūru gbengu, bùlephu iphe ephe aghaphe l'eme bụ òtu mgbamu. L'èphe ha atükolephu l'arù uru-alì. Ephe kpòru gbengu l'ò bụ òpe; mē l'ìgwè. ²⁹ Èkò, aasù bè òku iya anma kfukfukfu; k'òphu ee-gude òku kepyashia òta-njele. Obenu l'onye-ùzu eme kè mmanu; kèle ndu iphe dū eji ta bùdu l'e mewaru; t'èphe gvù. ³⁰ Iphe eeku ephe bụ: mkpòla-òcha, a jikaru ajika; kèle Ojejoje jikawaru ephe.”

7

?O nweru uru, nò l'èregede

¹ Ojejoje abya ezia Jeremáya; sù iya: ² “T'o je evudo l'ònu eze-ùlo Nchileke raa ozi-wa arara l'èke ono:

“Unu nua iphe Ojejoje ekfu; unubè ndu Júda l'unu ha, bụ ndu eshije l'ònu-ùzo-wa je òbaru Ojejoje eja. ³ Qwaa iphe Ojejoje ekfu; mbù Òkaribe-Kakòta-Ike, bụ Nchileke kè ndu Ízurèlu: Unu memaa ụzo unu; mē umere unu; ège ya e-kwe t'unu buru l'èke-a. ⁴ Unu ba kpòkwaru obu ye lè okfu ndephu ono; sù: Qwaa kwa eze-ùlo Nchileke; eze-ùlo Nchileke; eze-ùlo Nchileke.”

⁵ Q -bùru l'unu gbanweru ụzo unu òkpobe agbanwe; bya agbanwee umere unu; bya ekpelahaaru madzù ibe unu ikpe, dū maa; ⁶ ò -bùru l'unu haru omegu ndu laru alala emegbu; haa omegbu ndu a tòru ogbe; ònwanyi, maa tufuru; haa ogbushi ndu e-te nwedù iphe ephe meru l'èke-a; ò -bùru l'unu haru otso agwa l'agwa òdo, bühukwaa onwunu bè unu emeka iphe; ⁷ ono teke ya a-ha unu t'unu buru l'èke-a; mbù alì ono, ya nuru ndiche unu phè t'ò bùru nk'èphe gbururu jeye lè gbururu ono.

⁸ “Obenu; unu lewaru; iphe unu kpòru obu yeru bụ ntuphu-ire, è-ta adùdu mkpa, òoga. ⁹ ?Unu a-nòdu ezi iphura; l'egbu òchi; l'eri ogori; l'eri angù èregede; l'akpòru Bálù ònsensu òku; l'agba etso agwa l'agwa, unu è-ta amadu; ¹⁰ e -metsua; unu abya evudo l'ifu iya l'ùlo-a, bù ụlo òphu eeku èpha iya alaru-wa; sù: ‘A nafùtawaru unu; k'òphu unu a-nòdu emeje ahuma ahuma-a?’ ¹¹ Ụlo-a, eeku alaru èpha iya-a; ?unu mewaru iya; yò bùru èke ndu iphura edomije onwèphe tò? Ya elekpelekwaphu unu ònya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹² “Unu tughunua nta-a je èke ya vuru ụzo fòta t'ò bùru èke ya e-buru eburu lè mkpükpu Sháyilo; je aphūwaru iphe ya meru iya. Ishi iya abùru iphe dū eji ndu nk'iyi; mbù ndu Ízurèlu meshiru. ¹³ Teke unu emekota iphe ono l'ò ha bè ya kfuru yeru unu. Ya -kfutsua; ya ekfukwazi iya òdo; òphu unu 'angaduru iya nchì. Ya ekuwa unu oku; òphu unu 'azadu iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁴ Qo ya bụ l'ò ephe ono, ya meru Sháyilo ono bè ya e-mekwaphu ụlo-a, eeku alaru èpha iya-a; mbù eze-ùlo Nchileke ono, bù ụlo ono, unu kpòru obu yeru ono; mbù èke ono, ya nuru unu; bya anùkwa iya phù nna unu oche ephe ono. ¹⁵ Ya a-chifù unu l'ifu iya ège ono, ya chifuru unwunne unu; mbù ndu Ífuremu l'èphe ha ono.”

¹⁶ Qo ya bụ; nggube Jeremáya; bè ekfukwa; nù iya l'okfu èhu ndu-a. Bè echichikwaru ephe mkpu; òphu ìrokwa iya aròro l'okfu èhu ephe; kèle ya ta angakwaru ngu nchì.

17 Mbù; ?tì phùdu iphe ephè emetsua lẹ mkpukpu Júda; mẹ l'echi-esu-uzo Jerúsalemu? 18 Unwegirima akpa nkù; nna ephè l'aphù-nwu oku; unwanyi l'agwa ntù witu, koru ekoko t'ephè gude gheeru Eze-nwanyi Imigwe akara. Ephè agbaru agwa odo mée; gude agwa iya; k'ophu ephè a-kpatsu iya ehu-eghughu. 19 Obenu; ?bù yèbedua bẹ ephè akpatsu ehu-eghughu tọ. ?Tọ buchidua onwèphè bẹ ephè emebata; shi ege ono l'eme onwèphè iphe-iphè? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. 20 Owaa iphe Nnajiufu, bù Ojejoje ekfu: Oke ehu-eghughu iya; bẹ ya a-wùkwa l'èke-a; wùya ya madzù; wùya ya anù; wùya ya l'oshi, nọ l'ègu; wùya ya lẹ nebyi iphe aakpata l'alì; yo tsua oku; tọ dù onye a-dù ike agbanyia iya.

21 Owaa iphe Ojejoje, bù Okaribe-Kakota-Ike ekfu; mbù Nchileke kẹ ndu Ízurelu: Unu woruru ngweja-ukfuru unu yekobe lẹ ngweja mmanu unu odo; unu ataaru anù iphe obu l'onwunu; 22 kẹle teke ya dufutaru ndiche unu phẹ l'alì Íjiputu; kfuru nù ephè; b'ẹ tọ bulekwapu ekemu kẹ ngweja-ukfuru yele kẹ ngweja mmanu odo bẹ ya turu nù ephè; 23 ya tũkwaruphu ekemu-wa nù ephè; sù ephè: Unu meje iphe ya sùru t'unu meje; unu aphù lẹ ya a-bùru Nchileke unu; unu abùru ndibe iya. Unu tsojekpelephu uzo iphe ya kfuru unu sù t'unu meje l'ọ ha; k'ophu ọo-dùru unu lẹ mma. 24 Obenu l'ephè ta ngadu nchi; ophu ephè 'eyedu onu. Iphè ephè gbe mechia bù l'ephè tsoru iphe ephè rítaru l'ẹjo okpoma ephè. Yo be k'ophu ephè a-nọdu eje l'ifu l'ifu; ephè egbe ala azù azù. 25 Keshinu teke ono, ndiche unu phẹ lufutaru l'alì Íjiputu ono jeye nta-a; mbòku-mbòku; bẹ ya anọdujelephu ezi ndu ozi iya, bù ndu nkfuchiru iya t'ephè byakfuta unu; ya -zitsua; ya ezikwazi. 26 Obenu l'ephè ta ngaduru iya nchi; ephè te yeru iya onu. Ephè ewolera olu kegabe; iphe dù eji nk'ephè aka kẹ nna ephè oche nshinu.

27 Jeremáya; ẹ to nwekwa m'ọ -ruhuru; i kfukotaru ephè iphe-a l'ọ ha; bẹ ephè te egbe angakwaru ngu nchi. I -kua ephè oku; bẹ ephè ta azakwa ngu iya. 28 Ọo ya bù l'ọo iphe ii-kfuru ephè ndo-ọ: Owaa iphe ọha, ẹ-te medu iphe Ojejoje, bù Nchileke ephè kfuru; ophu ephè 'emezijedu iphe ephè mesweru. Ire-lanù gvũakwaru ephè l'onu. Ọ gbawaru ọso gbafù ephè l'onu.

Nsuda eke eegbuje madzù

29 "Unubẹ ndu Jerúsalemu;
unu je akpùshia egbushia unu
woru je etufashia etufashia.
Unu ejekpooru l'eli eli eke
aagwajẹ nte je anọdu gwa aphù;
kẹle Ojejoje jìkaakwaru
ogbo ono, ọ tų-koshiru
oke ehu-eghughu iya ono;
mbù l'ọ gbadowaru ephè kparamukpamu.

30 "Owaa iphe Ojejoje ekfu: Ndu Júda meekwaru ejo iphe l'anya iya. Ephè dobekwaru ahũma ephè ono l'ũlo ono, eeku alaru ephè iya ono; woru iya turua. 31 Ephè kpũwaru ẹnya eke aagwajẹ iphe lẹ Nsuda Nwatibe Hínomu; gwa ya Tofetu; t'ọ buru eke ephè a-kpoje unwegirima ephè kẹ unwoke; mẹ ndu k'unwanyi oku. Iphè ono aburu iphe ya ta asudu ephè t'ephè meje; t'ọ bù l'ọ batajẹru iya abata l'uche lẹ phuu. 32 Ọo ya bù; owaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Lekwa; oge abyaakwa teke ee-mekochaa; t'ẹ ekuhedu iya Tofetu; m'ọ kwanù Nsuda Nwa Hínomu. Iphè ee-gbe ekuchia ya aburu Nsuda mgbugbu-madzù; kẹ l'ee-li odzu lẹ Tofetu; kẹ l'ẹ to nwehedu eke odo, ee-li iya odo. 33 Ono teke odzu ndu a l'a-bùru nri ẹnu, ephè l'eli yele anù, bu l'eliphe. Ẹ tọ dudu onye a-chì ephè chia k'ọ chifu ephè. 34 Ya e-me t'ẹhu-otso-ẹna yele ote ẹswa kfùshi. Ẹ to nwedu eke eetekwadu egvu ẹswa-nwanyi ophungu l'alì Júda; mẹ l'esu-uzo Jerúsalemu l'ọ ha; kẹ l'alì-a a-daburu ochobo.

8

1 "Owaa iphe Ojejoje ekfu: O -rua teke ono; bẹ okpu ndu eze, shi chia alì ndu Júda yele okpu kẹ ndu ishi ephè; mẹ okpu ndu achijeru Nchileke eja; mẹ kẹ ndu nkfuchiru Nchileke; mẹ kẹ ndu Jerúsalemu l'ephè ha bẹ aa-chìshi l'ili ephè. 2 A chishia ya wùshi jakpatangu; anwù echi iya; onwa echi iya; iphe bukpo mkpọ-kpodo, nọ l'igwe echikota iya; mbù iphe ono, ephè shi yeru obu ono; shi ejeru iya ozi; mbù iphe ono, ephè shi etso; l'ẹje iya ojita l'aji; l'abaru iya eja ono. Ẹ taa tũtukobedu iya; ophu eelidu iya elili; iphe e-mechia nù; bù l'ephè a-dù l'ọ bù ikpo nshì, kuru l'alì. 3 Teke ono, ya a-chì ephè ono bẹ nwa ndu ophu a-phòdunu l'iphe bukpo alì ẹka ma shiru chia ephè a-hata anwùhu ama l'ọnodu ndzù. Ono iphe Ojejoje, bù Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Ejo iphe yele iphe-ẹhuka

4 “Owafua iphe ii-kfuru ephe ndo-ọ: Owaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sọru: Madzụ -daa iko; ?too gbesihjedu tọo? Onye gbeshiru nụ; ?tọo lajehedu azụ tọo? 5 ?Nanukwanu ẹge e meru bẹ ndu-a alalephu azụ azụ? Mbụ; ?nanụ ẹge e meru; ndu Jerúsalemu akpafu onwephe akpafu? Ẹphe akube ẹka l'eregede; jika ọlata azụ. 6 Ya ngabekpooru nchị ọhuma ọhuma; obenu l'ephe te ekfujedu iphe vudo nhamunha. Ọphu ọ dudu l'ephe ha onye ọphu izimana iphe dọ ẹji iya alajẹ azụ; kẹ t'ọ sụ: ?Bunua ngunu bẹ ya meru ẹge-a? Onyemonye emelephu iphe guru iya nụ; l'ọ bụ inya eme ẹnari l'ifu ọgu. 7 Ọku-eswi-uda, nọ l'akpamigwe maru oge iya. Ẹsa; kparakobe jeye l'ororokiri; l'ephe ha amaru teke ephe alufutaje. Obenu lẹ ndibe iya ta madu ekemu Ojejoje.

8 “?Nanu ẹge unu e-shi sụ l'unu maru iphe; l'unu nweru ekemu kẹ Ojejoje; l'ẹke ndu ede ẹkwo gude ẹregede gbanwee ya; yọ bụru ẹregede? 9 Ndu maru iphe bẹ ee-me iphe-iphere. Ee-ye ephe egvu; nmata ephe l'onya. Keshinu ephe jikaru iphe Ojejoje ekfu; ? bụ egbe mmamiphe ngunu bẹ ephe nweru? 10 Ọo ya bụ lẹ ya e-duru nyomum ephe dee unwoke ndu ọdo. Ya eworu alj ephe nụ ndu ọphu l'e-nweru iya nụ. L'e shikpoo l'onye katsua nwanshị jeye l'onye ọphu katsua nshinu; l'ephe ha bukota ndu ẹnya-nkomunko kẹ iphe eenweru enweru. Ndu nkfuchiru mẹ ndu achijeru Nchileke ẹja tukuloruphu bụru iphe lanụ. Ẹphe l'ephe ha agbakotalephu ẹregede. 11 Onya, aba ndibe iya bẹ ephe anoduje eme ọgu mma l'ẹke iphe ta dudu mma. 12 Iphere ahuma ahuma, ephe meshiru; ?oogbe dọ ephe tọo? Wawakwa. Iphere ta dukpokwa ephe lẹ phuu. ?Ẹphe gbe makpoorunu iphe bụ ọtso ẹnya. Ọo ya meru iphe ephe e-tsoru ndu darunu daa. Ẹphe a-daru alj teke ya a-wata ephe ochi iphe. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

13 “Owaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ ya e-mekwa t'ẹ b'ọ dọ iphe ephe a-nọdu akpata l'okfu ephe. Eri vayinu ta amjhekwa amimi. Ọphu oshi figu ta amjhekwa nebyi. L'ephe ephe ha a-lakọta ẹkwo. Iphe ya shi nụ ephe; bẹ ya a-natakọta ephe.

14 “?Bunua ngunu kparu iphe ayi nọ l'ẹke-a? Unu dzukobe t'ayi tuko gbalaa gbaru lagbaa lẹ mkpukpu ono, a kpuru upho-mkpuma iya mgburumgburu ono; nọdu l'ẹke ono laa l'iyi; kele Ojejoje, bụ Nchileke ayi tu-buwaru l'ayi a-la l'iyi; bya eworu mini, e yeru nshi chee ayi. Ishi iya aburu l'ayi mewaru iya iphe dọ ẹji. 15 Ayi leri ẹnya ẹhu-agu; t'ọ nwe ẹhu-agu, ayi phuru. Ayi elee ẹnya oge ẹhu-npho; yọ bulerua egvu bẹ eeye ayi. 16 Ume, inya ndu ọhogu ayi, nọ lẹ mkpukpu Dánu atụ bẹ ayi nọ l'ẹke-a l'anụ. Teke oke-inya ephe ralahaaru mijiimii; ndu alj-a l'ephe ha awata ọnma kpakpakpa; kẹ l'ephe byaru t'ephe bya eripyaa alj-a l'ọ ha; mẹ iphe bụ iphe nọ iya nụ: mbụ mkpukpu lẹ mkpukpu; yele ndu bu iya nụ.

17 “Unu lekwa; lẹ ya a-chiru ẹjo agwọ wushiru unu; mbụ ogiji, ẹ-ta adudu iphe a-nọ-chighe iya ọzo. Yọ bụru agwọ ono a-bya atagbushia unu.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

18 Aphụ-a, byaru iya nụ-a ta dukwa onye a-dụ ike dọ ya ike.

Meji tọfuakwaru iya nta-a.

19 Ngabekpodaaphu nchị nua

mkpu, ndibe iya echị;

mkpu, ephe shi l'alj,

nọ l'ẹke teru ẹnya l'echi; sụ:

“?Ọ dọ lẹ Ojejoje ta nọhedu

lẹ Záyonu tọo?

?Eze ta nọhedu iya tọo?”

“?Bukwanu ngunu meru

iphe ephe gude ntẹkpe

ephe kpatsua ya iwe;

mbụ ntẹkpe ono, ephe gwotaru

lẹ mba ọdo, ẹ-ta adudu iphe ọ bụ ono?”

20 Oge, ọ ga akpata iphe

e meberu l'alj sweekwaru.

Ọnanwu gvụakwaru;

ọphu a dzọtadu ayi.

21 Keshinu e gwowaru

ndibe mu ogwe-ẹja bukwa

mbẹdua b'e gwepiyashiru.

Mu agụkwa aphụ;

ndzụ l'agushi mu ike.

22 ?To nwedu manụ banụ,

nọ lẹ Giledu tọ?
 ?Onye eme ogvu ta nọhedu l'ẹke ono tọ?
 ?Bụ ngunu meru iphe
 ndibe mu ta kadu mma
 l'iphe ono, eme ephe ono?

9

- ¹ Ọ dū mu t'a sū l'ishi mu bụ
 nggele, mini shi atsọshi;
 ẹnya mu aburu okpuru,
 ẹnya-mini jiru ejiji;
 k'ọp̄hu mu ga anọdulep̄hu
 l'akwa ẹkwa: eswe l'enyashi;
 kẹ egbushi, eegbushi ndibe mu.
- ² Ọ dū mu t'a sū lẹ mu nweru
 ẹke ndu ije anọje l'echi-ẹgu;
 mę mu ahalẹp̄hu ndibe mu;
 mbụ tųgbukp̄lep̄hu lufuru
 ephe; kẹ l'ephe erikota ogori l'ephe ha;
 ndu kuru l'ẹke ono
 bụkota ndu ẹ te egudedu ire ephe ẹka.
- ³ "Ephe ekweje ire ephe l'ọ bụ
 onye kweru akfū gude
 l'agba ẹjo-ire ogba akfū.
 Ẹ tọ bụdu ire-lanụ;
 bẹ ephe gude l'aba l'alị-a.
 Ephe eshije l'ome iphe
 dū ẹji ọwaa baa l'odo;
 ọp̄hu ephe 'amadu onye ya bụ."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁴ T'onyenọnu kwakwaaru ndu ọnya phẹ ẹnya;
 ọp̄hu unu 'akpọkwaru obu
 yeru unwunne unu unwoke;
 kẹ l'iphe bụ nwunne madzụ; ndu k'unwoke
 agbakwaru iya ẹregede.
 Iphe bụ onye unu l'iya
 eshi ọnya aburu onye mgbamu.
- ⁵ Onyemonye ọbule l'agbaru ibe iya ẹregede;
 ọp̄hu ọ dudu onye ekfuje ire-lanụ.
 Ephe dzutawaru ẹjo-ire jeye
 yọ bụwaru ọra, rarụ ephe.
 Ephe emetawa iphe dū ẹji
 jeye ike agwushia ephe.
- ⁶ Ọ bulep̄hu l'unu mewaru
 ẹregede; yọ bụru ufu unu.
 Ephe egude ogba ẹregede ono
 jịka ọmaru onye ya bụ.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁷ Ọo ya kparu iphe Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu; sụ:
 "Lekwa; ya a-mikwa ephe amimi;
 mbụ data ephe adata;
 kẹ; ?bunua ngunu ọdo bẹ
 ya e-mebaa lẹ kẹ iphe dū ẹji, ndibe iya eme?"
- ⁸ Ire ephe bụ akfū, egbu egbugbu.
 Onoduje ekfu okfu l'ẹregede.
 Onyemonye egudeje
 ire-oma l'ekfu anụ madzụ ibe iya;
 Obekwanu l'ọ gude obu iya l'agbaru iya ọnya.
- ⁹ ?Bụ tẹ ya ba ahụshi ephe
 ahụhù iphe ono, ephe eme ono tọ?
 ?Bụ tẹ ya be emelatahị

ephe iphe ephe meru iya;
mbụ ndu ali-a tọ?"

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁰ Ya a-kwa ekwa;
chia gharu-oso l'okfu-ehu ugwu ugwu;
ya a-gua aphụ eke elu akpaje nri;
ke l'ọ kpọshihuwaru nkụ;
ophu ọ dudu ndu
eshijekwadu iya nụ;
ophu ọ duhedu onye anuje
ora eswi l'eke ono.
Ụnwenu, ephe l'eli
phekashihuwaru;
unwu anụ agbakashihu.

¹¹ Jerúsalemu bẹ ya e-me t'ọ
bụru ikpọzu; nkuta-oswa eburu iya.

Iphe, bụ mkpukpu Júda l'ọ ha;
bẹ ya e-me t'ọ daburu
ochobo; k'ophu e-to nwedu
onye e-bu iya ebubu.

¹² ?Nanụ onye bụ nwoke, maru iphe ke tẹ iphe-a doo ya ọnya? ?Bụ onye bẹ Ojejoje ziru iphe; k'ophu ọo-dụ ike kọo ya t'ọ doo ọnya? ?Bụ ngunu meru; e mebyishia ali-a woru iya togbo ophorokpo l'ọ bụ echi-egu, e-ta dudu onye esweje iya esweswe?

¹³ Ojejoje sụru l'iphe kparu iya nụ bụ l'ephe gbadoru ome iphe ya tūru l'ekemu, bụ ophu ya tūru dobe ephe l'ifu. Ephe te medu iphe ya sūru t'ephe meje; ophu ephe 'angadu nchị l'ekemu iya. ¹⁴ Iphe ephe jechiaru je etsoru aburu ẹjo okpoma ephe. Ephe eje awata ọgwa Bálu, bụ iphe ndiche ephe ziru ephe. ¹⁵ Ọo ya bụ; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu ndo-ọ; mbụ Nchileke ke ndu Ízurẹlu: "Lekwa; ya e-me ndu-a t'ephe ria nri, atso ile. Ya emee ephe; t'ephe ngua mini, e yeru iphe egbu madzụ. ¹⁶ Ya a-chikashi ephe t'ephe dzuru ohamoha, bụ eke ephe ta madu; nna ephe ta ama iya. Odo bụ l'ọo ogu-mbeke bẹ ya e-gude chia ephe jeye ya egbushigee ephe."

¹⁷ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike kfulu
ndo-ọ:

"Unu rinua ya ariri nta-a!
Unu kunua unwanyi ono,
akwaje ekwa anwuhu ono t'ephe bya!
Unu zikwaaphu t'e kua ndu
ophu katsua ome nka ye iya!

¹⁸ T'ephe bya egwegwa bya
araaru ayi ekwa jeye
t'anya-mini wata ayi ọtsoshi l'anya;
mbụ jeye teke ọnya-mini
e-shi ayi l'ugbo-ọnya l'awushi."

¹⁹ Aanukwa uzu-ekwa le
Zayonu eke ephe no;
l'ara; sụ:
?Owaa ege e mebyishiru ayi!
?Owaa ege iphere ayi habe nshinu!
Ayi hafutajekwa ali ayi-a;
ke l'ulo ayi b'e mebyishiwaru.

²⁰ Unube unwanyi;
unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje!
Unu saa nchị nua okfu,
shi iya l'onu!

Unu zikwaa unwada unu
ege aatuje uzu-ekwa!
T'onyenonu zia ibe iya ege
eechije mkpu ekwa!

²¹ Anwuhu shiwa le windo
ulo ayi pyobata bya abahu
l'eke ayi meru;

- yọ buru ụpho-mkpuma mgbochi ayi.
 O bufuru ụnwegirima l'esu-ụzo;
 bya emee ụnwu-okorọbya;
 ẹphe te edzukojehe l'edukfu-ọha.
- ²² Kfua sụ: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 "L'odzu ụnwu-eliphe l'a-kuru
 l'ọ bụ nshị l'ime-ẹgbudu;
 l'ọ bụ ẹke e gburu akpe;
 ẹswa iya awụshiru;
 ọphu ọ dudu onye achikobe iya nụ."
- ²³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 "T'onye maru iphe;
 be gudekwa mmamiphe iya
 kua onwiya ekuku;
 ọphu onye ike nọ;
 be egudekwa ike iya ono l'eku onwiya;
 ọphu onye nweru iphe
 'egudekwa iphe o nweru kua onwiya!"
- ²⁴ Ọwaa bụ-chia iphe onye eku
 onwiya ekuku e-gude eku
 onwiya ndo-ọ:
 ị mu doru iya ẹnaya;
 yọ maru mu ọhuma;
 mbụ maru ị mu bụ Ojejoje;
 ị mu emeje iphe-ọma;
 l'ekpe ikpe, dụ maa;
 bya ekoshi ị mu doberu ẹka ndoo.
 Yọ buru l'eliphe; bẹ mu emekota iphe ono;
 kẹ l'ọ bụkota iphe ememe
 iya aduje iya mma."
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
²⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: "T'e lekwa; l'oge abyaakwa teke ya a-nụ ẹphe aphụ; mbụ
 ndu, bụ l'eli ẹhu kpụu; bẹ ẹphe buru útsù; ²⁶ mbụ ndu Íjiputu; ndu Júda; ndu Édomu;
 ndu Amọnu; ndu Móabu; mẹ iphe bụ ndu bu l'echi-ẹgu, ẹke teru ẹnaya. Kẹle iphe bụ
 mbakeshi l'ẹphe ha bụkwa ndu akpapyi; mbụ je akpaa ị ndu Ízurẹlu l'ẹphe ha, ẹ-te
 ebudu útsù l'ime obu ẹphe."

10

Nchileke yele nte

- ¹ Unu nụkwaa iphe Ojejoje ekfu anụ unubẹ ndu ọnu-ulo Ízurẹlu. ² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 "Unu ba amụkwa iphe ndu ọhodo eme.
 Ọphu tẹ iphe-ọhubama,
 emeshi l'akpamigwe be eyekwa unu egvu;
 A makwaru-a l'egbe iphe
 ono eyekwaa ndu ọhodo ono egvu;
- ³ kẹ l'ome-l'alj ndu ono bụ 'o-ga-ị-mkpa.
 Ẹphe egbutaje oshi l'ọswa;
 ndu eme nka abya egude
 ayọọ ẹphe pyia ya.
- ⁴ Ẹphe abya egude
 mkpọla-ọcha mẹ
 kẹ ododo gude mee ya nka.
 Ẹphe abya egude ọngu
 yele nturu kpobe iya
 t'ẹ b'ọ mịnga amịnga.
- ⁵ Nte ẹphe ono dụ l'ọ bụ
 nwanggiri-utobo,
 e keberu ị mgbo ugbongu;
 mbụ l'ẹ too kfudu okfu.
 Yọ buru apapa bẹ aapajẹ iya;

- ké l'è too jedu ije.
 Unu ba tsujekwa iya egvu;
 ké l'è too nwekwa iphe oomeje;
 ophu o dukwa iphe du mma, oomeje."
- 6 È tó dukwa onye du l'ò bu nggube Ojejoje.
 I paru éka; épha ngu aha nshinu.
- 7 ?Bù onye bù onye ono,
 é-ta atsudu ngu egvu;
 nggube eze, achì òhamoha ono?
 Ono bukwa iphe ruberu ngu nu.
 L'iphe bù ndu mmamiphe,
 nòkota l'òhamoha; mè iphe bù
 alì-eze éphe l'ò ha; b'è ta
 dukwa onye du l'ò bù nggu.
- 8 Éphe bukota ndu é-te enwedu
 egomunggo; bya aburu ndu eswe.
 Iphe ezi éphe iphe bù
 ntèkpe, a pyìru l'oshi,
 é-te nwedu mkpa òoga.
- 9 Ò bù mkpòla-òcha, e tsuru l'òngu;
 b'è jeru Tashishi wota iya gude bya;
 yèlè mkpòla-ododo,
 e jeru je ewota lè Ufazu,
 bùtsua iphe ndu eme nka
 éphe lè ndu akpù úzu kpùru.
 Nte ono b'a chítaru uwe,
 eke urukpu-urukpu;
 wota ophu eke uswuswe
 uswuswe woru yee.
 Iphe ono abùkotaru iphe
 ndu maru ome nka meru dobe.
- 10 Obenu lè Ojejoje bù iya bù òkpobe Nchileke.
 Ò bù iya bù Nchileke, nò ndzù;
 bùru iya bù Eze, a-nò nu gbururu jeyewaru.
 Teke éhu egbu iya eghughu;
 bè eliphe kpamukpamu anmahùje jijiji;
 ophu ndu òhodo ta adùdu ike òta nshi;
 nata oke éhu-eghughu iya.
- 11 Òwaa iphe ii-kfuru éphe ndò-ò: Nte, é-ta bùdu l'òo éphe meru igwe; t'ò bù éphe
 meru eliphe-a bè e-mekochakwa laa l'iyi lè mgboko-a; lakwaaphu l'iyi l'imigwe.
- 12 Òo Nchileke bè gude ike éka iya mee eliphe.
 Yò bùru iya gude
 mmamiphe iya tùa òkpa mgboko-a;
 bùru iya gude
 iphe-odo-ènya iya gbasaa akpamigwe.
- 13 Òbuje; o -dee edede l'igwe;
 mini, nò l'igwe araa òra.
 Oomeje t'urukpu shi l'èke
 mgboko jeberu wata alùfuta.
 Òotuje egbe-igwe teke mini achì;
 bya aburu l'òba iya;
 bè ooshije ezi phèrèphèrè.
- 14 Egomunggo nashìhuru onyemonye;
 ophu 'onwedu onye kwaru énya.
 Iphe bù ndu akpù úzu
 mkpòla-ododo l'éphe ha
 bè iphere ògvu iya gudekwaru.
 Ntèkpe, éphe pyìri atùko bùru ùgho;
 ké l'è-to nwedu ophu atù ume l'onwiya.
- 15 Iphe ono ta adùdu uru,
 ò baru; ò bù iphe e gude agba mgbònu.
 O -rua l'oge ikpe iya;

bẹ ntẹkpe ono a-la l'iyi.
 16 Obenu l'onye ono,
 bụ òkè-iphe eri Jékọpu ono;
 bẹ ta bụdu ẹge ono b'ọ dụ;
 kẹ l'ọo ya bụ onye meru
 iphemiphe ọbule dobe;
 metsua bya emee ndu Ízurelu;
 mbụ ọkpa-ikfu ono,
 bụ òkè-iphe iya ono.
 Onye ono bẹ ẹpha iya
 bụ Ojejoje; bya aburu
 Ọkaribe-Kakọta-Ike.

Mgbonwu, a-bya nụ

17 Unu kwakọbekwa iphe unu; lufu l'alị-a; unubẹ ndu ono, ndu ọhogu unu nọ-pheru
 mgburumburu ono; 18 kẹ l'ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ nta-a; bẹ ya a-gba ndu bu
 l'alị-a; gbafulẹ ẹphe mgba lanụ. Ya emee ẹphe mkpawere; k'ọphu aa-kpụ ẹphe lẹ ndzụ.

19 Aphụ tsokwaru mu;
 kẹ l'e mekaru mu iphe!
 Ọnya, aba mu nụ aburu 'emeta emeta!
 Ọle; iphe mu ekfujeru
 onwomu bụ l'ọ bụwa
 iphe-ememe, nọ swiru mu nụ.
 Mu a-taru iya nshi.

20 Ụlọ-ékwa mu b'e mebyishiakwaru.
 Eri iya b'a tükookwaru gbabushia.
 Ụnwu mu shiakwa mu l'ẹka gbakashihu;
 ọphu mu l'ẹphe anọhedu.
 Ẹ to nwehedu onye ọphu phoduru nụ
 kẹ t'ọ kpoberu mu ụlọ-ékwa ọbu ọdo;
 m'ọ kpọonu t'ọ tųaru mu nwamkpu.

21 Ndu eche ayi l'ọ bụ aturu;
 bẹ ọriri nahuru;
 ọphu ẹphe 'akpatajedu Ojejoje ishi.
 Yọ buru iya meru;
 iphe te kwejeheru ẹphe;
 a chja aturu ẹphe nanụ nanụ.
 22 Unu lekwa! Nzi abyaakwa.
 Oke utsu, e-shi l'uzo isheli; l'ada l'abya.
 Oo-me alị Júda;
 yọ daburu ochobo;
 buru ẹke nkuta-ọswa a-bya akwaa ufu.

Jeremáya ekfu anụ Nchileke

23 Nggube Ojejoje;
 mu makwaru-a lẹ ndzụ
 madzụ ta bụdu nk'iya;
 l'ẹ tọ bụdu madzụ aturu iya
 ọnu ẹke ọo-dzọ ọkpa.
 24 Byiko Ojejoje; baaru mu rụ mba!
 Ọlokwa t'i gude ikpe, dụ maa baaru mu iya;
 be egudekwa ẹhu-eghughu baaru mu iya;
 a nọnyakwaa; nggu emee mu;
 t'ẹ b'ọ nwehe iphe mu a-bụ.
 25 Tụ-koshi ọhamoha ono
 oke ẹhu-eghughu ngu;
 mbụ ndu ono,
 ẹ-te ekwedu nke ngu ono.
 Tụ-koshi iya ndu ono,
 ẹ-te ekujedu ẹpha ngu ono!
 Kẹ l'ẹphe riwaru eri Jékọpu ripyaa ya.
 Ẹphe rigbuwaru iya kpakparakpamu;
 bya emebyishia alị iya l'ọ ha.

11

Eemebyi Ogbá-ndzú ono

¹ O'waa iphe Ojejoje kfuru Jeremáya. O suru iya: ² "Núkwaa iphe e kfuru gude gbaa ndzú ono; nggu ewokwaru iya phú je ekfuaru ndu Júda yéle ndu bu lẹ Jerúsalemu. ³ Kfuaru ephe l'ọo iphe Ojejoje, bú Nchileke kẹ ndu Ízurélu ekfu ndọ-ọ: Onye a túru ọnu b'ọ bú; mbú onye ono, ẹ-te emedu iphe ogbá-ndzú ono kfuru; ⁴ mbú okfu ogbá-ndzú, ya túru l'ekemu nù ndiche unu phẹ teke ya dufutaru ephe l'alí Íjiputu; mbú teke ya dufutaru ephe lẹ ọ-tata-kfukfu ọku, angazeje igwè. Iphe ya kfuru bú: Unu meje iphe, bú iphe ya suru tẹ unu me; k'ophu unu a-buru ndibe iya; yẹbedua abúru Nchileke unu. ⁵ O bú teke ono bẹ ya e-mekota iphe ya riburu ndiche unu phẹ nte lẹ ya e-me; bú iya bú lẹ ya a-nú ephe alí-ọtsu ono, bú nk'unu ntanu ono."

Mu asú iya: "Nggube Ojejoje; ono kwa ẹge ọ dọ."

⁶ Ojejoje asú mu: "Tẹ mu raa ya arara l'alí ndu Júda yéle esu-uzo ndu Jerúsalemu: Unu ngabẹ nchí l'okfu, nọ l'ogba-ndzú-a; tsoo ya l'ẹge ọ dọ. ⁷ Lẹ keshinu teke ono, ya dufutaru ndiche unu phẹ l'alí Íjiputu ono jeje ntanu-a bẹ ya shilekwaphu lota ephe ẹka lẹ nchí: Ya lótsua ya; ya ałokwazi iya; sù ephe: 'Unu nujeru mu okfu!' ⁸ Obenu l'ephe ta angadu nchí; ophu ephe 'eyedu ọnu. Iphe ephe meru bú l'ephe kwefuru ikè, bú iphe shi ephe l'ẹjo okpoma ephe ono. Yọ búru iya kparu iphe ya tukuru ọnu, nọ l'ogba-ndzú ono, ya suru t'ephe tsoru; ephe ajika l'ephe te etsodu iya ono tókota ephe."

⁹ Tọ dọ iya bú; Ojejoje asú mu: "Ndu Júda yéle ndu bu lẹ Jerúsalemu nọkobeke l'achíru iya ejo idzu. ¹⁰ Ephe laphuakwaru azú je emelaha ephe dọ ẹji, ndiche ephe meru, bú ndu jikaru l'ephe ta angadu nchí l'okfu, ya kfuru. Ephe wataakwaru otso nte ọdo; l'ẹjeru iya ozi. Ndu ọnu-ọlo Ízurélu ephe lẹ ndu ọnu-ọlo Júda tókookwaru mebyia ogbá-ndzú ono yéle ndiche ephe gbaru ono. ¹¹ Oo ya bú: ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ya e-mekwa tẹ oke iphe-ẹhuka dakfuta ephe; ophu ephe 'anahukwa iya. Ephe -rakukpoodua ya nù araku; bẹ ya ta angakwaru ephe nchí. ¹² Ndu mkpukpu, nọgbaa l'alí ndu Júda yéle ndu Jerúsalemu l'e-je je araku nte ono, ephe shi anọduje akpọru insensu ọku ono; ọle ẹ to yeduru ephe ẹka lẹ phuu; mẹ oke iphe-ẹhuka ono -dakfulephu ephe. ¹³ O bú ẹge mkpukpu unu hatabe l'igwe búkwaphu ege agwa unu hatabe l'igwe; unubẹ ndu Júda. Ẹnya-ngwẹja insensu unu nweshiru, unu akpọje iphe ọku l'anú agwa iphere ono; mbú Bálu ahakwaphu l'igwe l'ọ bú esu-uzo, nọ lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ Jeremáya; be ekfukwa nù iya l'okfu ẹhu ndu-wa; ophu iichikwaru ephe mkpu; ophu jirokwa iya arọ l'okfu-ẹhu ephe; kẹle ya ta angakwaru ephe nchí; mẹ ephe kua ya teke ephe nọ l'iphe-ẹhuka.

¹⁵ "Bú ngunu bẹ ndu iya yeru obu eme l'eze-ọlo iya; l'ẹke ephe l'igweligwe ndu ọdo achí ejo idzu; l'eme ẹge ephe chíru iya? ?Bú anu, dọ nso a-kpọshi t'ẹ ba nù unu aphú tọo? Teke unu nọ l'ome iphe dọ ẹji unu; ?bú iya a-nọdu eme t'ẹhu tso unu ẹna tobu." ¹⁶ Ojejoje kuru ngu oshi olivu, aja pulupula; l'amí mebyi, ama ntumatu l'ugbugba. Olobu agbagba-igwe lanu teke oke phẹrephere-mini ephe bẹ oo-gude kpoo ya ọku; ẹkali iya agbajishihu.

¹⁷ O kwa Ojejoje, bú Okaribe-Kakọta-Ike, bú onye dzaru ngu nù bẹ kpe-buru l'ii-mekochaa búru ọ-la-l'iyi; kẹ l'ọnu-ọlo ndu Ízurélu yéle ọnu-ọlo ndu Júda mewaru iphe dọ ẹji; shi ẹge ono kpatsua mu iwe; kẹ l'ephe je akpọlaha insensu anu Bálu.

Achíru Jeremáya ejo idzu

¹⁸ Keshinu Ojejoje kpuharu ejo idzu, ephe achíru mu; koshi mu; bẹ mu malẹruphu iphe ephe achí; kẹle teke ono b'ọ koshileru mu phú iphe ephe eme. ¹⁹ Mu dulephu l'ọ bú nwaturu, eme odoo odoo, a kpọ eje egbugbu. Ophu mu 'amakpọduaru l'a chíwaru mu ejo idzu; sù: Unu t'ayi mebyishia oshi ono yéle nebyi iya. Unu t'ayi mee t'ọ chíhu l'alí ndu nọ ndzú; k'ophu ẹ ta byadu bya anyata ẹpha iya ọdo.

²⁰ Obenu lẹ nggube Ojejoje, bú Okaribe-Kakọta-Ike; nggube onye ono, ekpeje ikpe, dọ maa; l'adataje okpoma yéle ọríri adata; tẹ mu phunu ẹke jiwata ugwo iphe ephe meru mu l'ishi ephe; kẹ l'ọo nggubedua bẹ mu wotaru onwomu ye l'ẹka.

²¹ "Oo ya bú; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'ẹhu ndu Anatotu, bú ndu ono, achọ ndzú ngu ono; mbú ndu asuje t'ẹ b'i gudehekwa ẹpha Ojejoje l'ekfuchiru iya; ọdumeka bẹ ephe e-gbukwa ngu. ²² Oo ya bú l'ọwaa kwa iphe Ojejoje, bú Okaribe-Kakọta-Ike ekfu: 'Lẹ ya a-núkwa ephe aphú. Unwu-okorọbya ephe bú ogu-mbeke bẹ ee-gude gbushia ephe. Yọ búru ẹgu e-gbushi unwu ephe ndu kẹ nwoke; mẹ ndu kẹ unwanyi. ²³ Ophu ọ dudu ndu Anatotu m'ọo onye lanu, aa-ha t'ephe phodu; kẹ lẹ ya e-me t'ephe lakọta l'iyi; m'ọ -rulephu afa ono, aa-nú ephe aphú ono.' "

12

Ajì, Jeremáya ajì

- ¹ Nggube Ojejoje; ì bú onye doberu ẹka ndo;
 jeye teke mu echi ngu okfu.
 Ọle; mu e-kfukwaru ngu
 phụ kẹ ikpe, dù maa, iikpeje.
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 iphe ekwejeru ndu ẹjo-madzu?
 ?Bụ ngunu kparu iphe
 ẹhu aduje ndu ẹ te egudedu
 ire ẹphe ẹka agu?
- ² Ọ bú nggu dzaru ẹphe;
 ẹphe agbaa ógbaragba;
 bya evua; mĩlahaa amĩmi.
 Ẹphe akpujeru ngu l'onu tekenteke.
 Obenu l'ẹ too rujedu ẹphe l'obu.
- ³ Obenu lẹ mbẹdua;
 bẹ nggube Ojejoje maru.
 Iphuje mu; l'adataje ọriri,
 mu ariru ngu adata.
 Kputanu ẹphe kpufu
 l'ọ bú aturu, a kpụ eje egbugbu.
 Wonuru ẹphe dobe iche
 kwabẹru mbọku, ee-gbu ẹphe.
- ⁴ ?Bụ jeye teke ole;
 bẹ alì-a a-gụ aphụ gu-bebe;
 mbụ ẹswa, nọgbaa
 l'alì akpọshihukota nkụ?
 Iphe kparu iya nụ
 aburu lẹ ndu bu iya nụ
 bú ndu eme ẹjo ọkpoma;
 yo mee unwu anumanu;
 mẹ unwenu; ẹphe alakota l'iyi;
 Ọphu kanụ aburu lẹ
 ndu ono bẹ iphe ẹphe ekfu bú:
 "Ẹ tọ phukwa iphe eme ayi."
- Onu, Nchileke eyeru Jeremáya*
- ⁵ Ọ -bụru lẹ nggu lẹ ndu
 gude ọkpa gbaru oso;
 ẹphe alọo ngu phelephele;
 bú-chia ndu ọphu
 gude inya; bẹ ii-gbabẹru?
 Ọdo aburu;
 ọ -bụru ụkfu duru ngu l'alì,
 daburu adaburu;
 ?nanụ ẹge ii-shi mekota iya
 l'oswa Ẽnyimu Jódanu?
- ⁶ Unwunne ngu nwoke;
 ndu nggu l'ẹphe shi l'ufu lanụ;
 bú ẹphebedua deru ngu ye t'e gbua.
 Ẹphe woliru olu;
 t'e mee ngu iphe a-tsuru ngu nụ.
 E guderu l'ẹphe a-nọdu
 ekfuru ngu okfu oma;
 ba adakobekwa ẹphe.
- ⁷ Ya gbadowaru ndu onu-ulo iya.
 "Ya gwọbewaru ndu ono,
 bú okè-iphe iya ono.
 Ndu ono, nọ iya l'obu ono;
 bẹ ya yehaakwaru l'ẹka
 ndu ọhogu ẹphe.

- 8 Òkè-iphe yẹbe Nchileke ono
 byaakwaru bya adu iya
 l'ọ bu agu, bu l'oswa.
 Onoduje agboru iya ogbo.
 Yo buru iphe ono kparu
 iphe ya kpọru iya ashị.
- 9 Ndu ono, bu òkè-iphe iya ono;
 dụwa iya l'ọ bu unwenu, avotsua avovo;
 mbu l'ọ bu unwu ivu,
 unwu egbe-nwọku,
 no-pheru mgburumgburu
 l'abya iya etso ogu.
 Je atuko iphe bu anu,
 bu l'egbudu rukoo
 t'ephe bya avua anu iya kpatakpata!
- 10 Igweligwe ndu eche aturu
 mebyishiwaru okfu vayinu iya.
 Ephe gudewa okpa dzọo
 okfu iya pyakapyaka.
 Egiri okfu iya ono;
 be ephe mewaru;
 yo buru echi-egu,
 daburu ke mmanu.
- 11 E meru iya; yo buru okoroba egu.
 Keshinu o bu okoroba egu;
 yo gulahaa aphu rakulahaa ya.
 Mbu l'alị ono l'ọ ha;
 b'e meru;
 yo buru okoroba egu;
 ophu o dudu onye akpa iya ishi.
- 12 Ndu mgbugbu-madzu ezeru
 gbigbighi bya ano-jia eli-alị,
 no l'echi-egu.
 Ke l'ogu-mbeke Ojejoje
 asu madzu pyaapyaa
 e-shi l'ishi alị-a ishi lanu
 jeye l'ishi iya ophu;
 ophu o dudu m'oo
 onye lanu, ehụ adu agu.
- 13 Ephe kuru witu;
 ole; iphe ephe a-kpata bu ogvu.
 Ephe e-segbu onwephe l'akanya;
 ole; e to dudu iphe ephe e-seta.
 Iphere iphe ephe kpataru
 l'okfu ephe dụwa ephe;
 ke l'ehụ eghushi Ojejoje eghughu ike."

14 Qwaa iphe Ojejoje ekfu: "L'ọ -buru ke ndu iwe ono, bu obutobu iya ono l'ephe ha; mbu ndu ono, denyiru eka le òkè-iphe ya nuru ndibe iya, bu ndu Ízurẹlu t'ọ buru òkè-iphe ephe ono; lekwa le ndu ono be ya e-fefu l'alị ephe. Ya efefu ndu Júda t'ephe ba nohe l'eke ono. 15 Ya -fefutsulephu ephe; ya abya aphuaru ephe imiko; duphuta ephe azu l'òkè-iphe ephe ono l'ephe ha nanu nanu; mbu ephe alaphuta azu l'alị eke ephe shi. 16 Q -buru l'ephe yero ehụ; mụta oshi uzo ke ndibe iya; gude epha iya rilahaa: 'Kamenu'; ege ono ephe shiwa zia ndibe iya; ephe egude Bálu l'eri angu ono; be ephe a-byakwa bya agbabe okpa; shihu ike l'eke ndibe iya no. 17 Q -bukwanuru l'o nweru oha, e-te kwedu ngabe nchi be ya e-fefulekwaphu oha ophu efefu; woru iya mebyishia." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹ Ówaa iphe Ojejoje kfuru mu. Ó sùru mu: “Tẹ̀ mu je azuà akpọ̀-buleti, e meru l'èkwà òcha kebe l'ukfu; òle tẹ̀ mu ba atsekwa iya lẹ̀ mini.” ² Tọ̀ dọ̀ iya bụ; mu ejenu je azuà akpọ̀-buleti ẹ̀ge Ojejoje kfuru; bya eworu iya kee l'ukfu.

³ Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu ọ̀do k'ugbo ẹ̀bo; sù mu: ⁴ “Tẹ̀ mu wota akpọ̀-buleti ono, mu zùru; weru l'ukfu ono; gude iya je lẹ̀ Ẹ̀nyimu Yufurétusu je edomia ya l'ogba, nọ̀ l'eze mkpuma.” ⁵ Mu atugbukwaa je elibe iya lẹ̀ mgboro Ẹ̀nyimu Yufurétusu ẹ̀ge Ojejoje ziru mu.

⁶ A nọ̀tsulephu ujiku olemole; Ojejoje asù mu: “Tẹ̀ mu tugbua je lẹ̀ Ẹ̀nyimu Yufurétusu je avọ̀ta akpọ̀-buleti ono, ya sùru tẹ̀ mu je edomia-a ono.” ⁷ Ya ndono; mu atugbua jeshia lẹ̀ Ẹ̀nyimu Yufurétusu je avọ̀ta akpọ̀-buleti ono; mbụ̀ wofuta iya l'ẹ̀ke mu shi domia ya. Obenu l'ọ̀ mebyishihwaru; tọ̀ dọ̀he iphe ọ̀ dọ̀ kẹ̀ ememe lẹ̀ phuu.

⁸ Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu; sù mu: ⁹ “Ówaa iphe Ojejoje ekfu: 'L'ọ̀ kwa ẹ̀ge ono; bẹ̀ ya e-mebyishi ekuku ono, ndu Júda eku onwẹ̀phe ono yẹ̀le ẹ̀ge ono ndu Jerúsalemu ekupyashì onwẹ̀phe ẹ̀nya ono. ¹⁰ Ndu-a bụ̀ ndu iphe dọ̀ ẹ̀ji; bya aburu ndu jikaru l'ẹ̀phe ta angadu nchì l'okfu iya. Iphe ẹ̀phe anọ̀duje eme bụ̀ iphe shi ẹ̀phe l'ẹ̀jo ọ̀kpoma ẹ̀phe ono. Yọ̀ bụ̀ru nte ọ̀do; bẹ̀ ẹ̀phe anọ̀duje etso; l'ẹ̀jeru iya ozi; l'abaru iya ẹ̀ja. Ndu ono bụ̀ ẹ̀ge akpọ̀-buleti-wa dọ̀-wa bụ̀ ẹ̀ge ẹ̀phe a-dọ̀; mbụ̀ l'ẹ̀ tọ̀ dọ̀du iphe ẹ̀phe a-dọ̀ mma k'ememe; ¹¹ kẹ̀ l'ọ̀ ẹ̀ge akpọ̀-buleti ekejeru madzù l'ukfu bụ̀ ẹ̀ge ya meru ndu Ízurẹ̀lu; mẹ̀ ndu Júda l'ẹ̀phe ha kpamukpamu; t'ẹ̀phe keru iya l'ẹ̀hu; k'ọ̀phu ẹ̀phe a-bùru ndibe iya; ndu ee-gude l'etu iya ẹ̀pha; l'aaja iya ajaja; l'akwabẹ̀ iya ugvu. Obenu l'ẹ̀phe ta ngadọ̀ nchì.' ” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Otumu-akpọ̀.

¹² Kfuru ẹ̀phe: “L'ọ̀waa kwa iphe Ojejoje kfuru; mbụ̀ Nchileke kẹ̀ ndu Ízurẹ̀lu: 'Iphe bụ̀ otumu-akpọ̀ l'ọ̀ ha bẹ̀ ee-yejikota mẹ̀e eyeji.' Teke ẹ̀phe sùru mu: 'Ẹ̀phe ta mahaadua l'ee-yeji mẹ̀e l'otumu-akpọ̀ tọ̀?' ¹³ Tẹ̀ mu sù ẹ̀phe ẹ̀ge-a: 'Ówaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ̀ ya e-me tẹ̀ mẹ̀e wata ọ̀tsu iphe bụ̀ ndu bu l'alì-a mgburumgburu; je akpaa lẹ̀ ndu eze, nọ̀ l'aba-eze Dévidi; ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja; ndu nkfuchiru Nchileke; mẹ̀kpọ̀ iphe bụ̀ ndu bukota lẹ̀ Jerúsalemu l'ẹ̀phe ha. ¹⁴ Ya e-nwuta ẹ̀phe je atupyabe ibe ẹ̀phe; mbụ̀ ndu bụ̀ nna; mẹ̀ ndu bụ̀ nwata nwoke.' ” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. “Ya ta ayọ̀duru ẹ̀phe ọ̀shi; ọ̀phu ya 'aphuduru ẹ̀phe imiko; ọ̀phu ya 'emeduru ẹ̀phe eze-iphe-oma kẹ̀ tẹ̀ ya haa; tẹ̀ ya be emebyishi ẹ̀phe.”

Oye egvu l'aa-kpọ̀ ẹ̀phe lẹ̀ ndzọ̀

¹⁵ Unu ngabekwa nchì;
unu ngabekwa nchì ọ̀huma!
Unu be ejekwa oku
onwunu ekuku;
kẹ̀le Ojejoje kfuakwaru iya.

¹⁶ Unu kwabẹ̀ Ojejoje, bụ̀
Nchileke unu ugvu!
Ọ̀dumeka bẹ̀ oo-mekwa
tẹ̀ ọ̀chi gbaa;
ukfu akpọ̀ unu l'okpa
l'eli ugvu ono, gbaru ọ̀chi ono.
Iphe unu ele ẹ̀nya iya bụ̀ iphoro.
Obenu l'oo-me iya t'ọ̀
bùru unu nggumaphu.
Ọ̀o-gbanwe iya;
mee ya t'ọ̀ gbaa tsukiribangu.

¹⁷ Obenu l'ọ̀ -bùru l'unu
ta angadu nchì;
bẹ̀ mu a-ra ẹ̀kwa lẹ̀ mpya;
kẹ̀ l'unu kunukaru onwunu ekuku.
Mu a-raa ẹ̀kwa;
ẹ̀nya-mini atsoshia mu l'ẹ̀nya;
kẹ̀ l'unwu aturu
Ojejoje bẹ̀ aa-kpọ̀ lẹ̀ ndzọ̀.

¹⁸ Kfuru eze yẹ̀le nne iya, bụ̀ eze-nwanyi sù ẹ̀phe: “T'ẹ̀phe shikwa l'aba-eze ẹ̀phe nyizita; kẹ̀ l'okpu-eze ẹ̀phe ono, egbu nwijnwii ono dafuakwaru ẹ̀phe l'ishi!” ¹⁹ Iphe bụ̀ mkpukpu, nọ̀kota l'uzọ̀ ọ̀huda bẹ̀ aa-guchishikota aguchishi; ọ̀phu ọ̀ dọ̀du onye adu ike gúhaa ya. Ndu Júda l'ẹ̀phe ha bẹ̀ aa-kpọ̀kota laa alì ọ̀do; mbụ̀ kpọ̀kota ẹ̀phe l'ẹ̀phe ha.

²⁰ Palikpoduaphu ɛnya apali phụ ndu shi l'uzo isheli abya. ?Nanu igweligwe aturu ono, e yeru ngu l'ɛka ono; mbụ aturu ono, i shi gude eku onwunu ekuku ono? ²¹ ?Bụ ngunu bẹ ii-kfu mẹ Ojejoje -chitalephu ndu ono, i shi arị l'ɛphe bụ ọkpobe ndu ọnyà ngu ono dobe; ɛphe aburu ndu ishi ngu ɛphe? Tọ watadu ngu nụ ome ɛhuka ɛge ime emeje nwanyi, dụ ime-wa? ²² Ọdo bụ; teke i jiru onwongu; sụ: "Bunua ngunu meru egbe iphe ọwaa meru ngu?" Iphe kparu iya nù bụ l'iphe dụ ɛji ngu ghataru l'uru. Oo ya kparu iphe a phụ-liru ngu mkpini ngu; raa ngu k'ɛhuka. ²³ Onye Itiyópiya; ?l'ọo-gbanweghe akpọ-ɛhu iya. Tọ oduma; ?l'ọo-gbanweghe kpọngu-kpọngu, tushiru iya l'ɛhu. Ọ kwaphụ ɛge ono bẹ nggube onye ome iphe dụ ɛji kwọwaru ɛhu ta ahagedu iya; wata ome iphe dụ mma. ²⁴ "Ya a-phụ unu l'ọ bụ ɛswa ereshi, pherephere, shi l'echi-ɛgu ephekashi. ²⁵ Ono bụ ọkè-iphe unu ndono; mbụ ọkè-iphe ya tų-buhawaru doberu unu. Iphe kparu iya nù aburu l'unu zaharu iya je akpọru obu yeru agwa, ɛ ta bụdu ezi-okfu. ²⁶ Yebedua l'onwiya a-phụ-li ngu mkpuni ngu; phuta iya kpube ngu l'ifu; k'ọphu aa-phụkwanu ɛke ono, iidomi edomi ono. ²⁷ Ogori, jinodeje eri bẹ ya phukwarua. Mímimi ono, jinodeje ara l'ọ bu nwamkpi; l'agba ala l'ome alị-alị ono bẹ ya anujekwaa; mbụ jeye l'ọkpara ono, iigba; iphere iya ta adụ ngu ono! Ya phukotaakwaru ahuma ahuma, jinodeje eme l'eli ugvu; mẹ ọphu jinodeje eme l'ɛgu. Tẹ aphụ tsokwaru nggube Jerúsalemu! ?Bụ jeye teke ole; bẹ ii-dụ-beru inyinyi?"

14

Mkpọ-anwu; ɛjo-ɛgu; mẹ ọgu

- ¹ Ọwaa iphe Ojejoje kfu
Jeremáya lẹ k'ɛjo mkpọ-anwu:
- ² "Ndu Júda agukwa aphu.
Mkpukpu, nokota l'alị iya l'anọdu anwu kpa.
ɛphe akwa ɛkwa l'okfu ɛhu alị-a.
Tẹmanu bẹ mkpu
adakwaphu lẹ Jerúsalemu.
- ³ Ndu a maru ɛpha ɛphe ziru
ndu ozi ɛphe t'ɛphe je ekuta mini.
ɛphe eje l'ogvu-mini;
tọ dụ mini, nọ iya nù.
ɛphe aparu ite ɛphe l'ophorokpo lata.
Iphere egude ɛphe;
meji atọfushia ɛphe;
ɛphe eworu iphe kpuchishia
ishi l'ɛke iphere dụ ɛphe.
- ⁴ Alị gbaakwaru ọru;
kẹ l'ɛ to nwehedu mini achinu l'alị ono.
Iphere egude ndu akọ okfu;
ɛphe eworu ɛka kpubegbaa l'ifu.
- ⁵ Mbụ jeye lẹ nne ele,
bu l'egbudu; ɛphebedua
agbhashitsuaru unwu,
ọ muru k'ophungu;
l'ɛke ɛ tọ phụdu ɛswa,
ọo-ta.
- ⁶ Nkafụ-igara-ọswa
evudotsua l'ɛke alị guru iphoro;
l'atụ phẹngu-phẹngu l'ọ bụ nkuta-ọswa.
Enya agbahukota iya ọchi;
kẹ l'ɛ tọ dudu ɛke ɛphe
a-nọdu taa nri."
- ⁷ "A makwaru-a l'iphe dụ ɛji,
ayi meru agba ayi ekebe;
ọle; nggube Ojejoje;
menea iphe l'okfu ɛpha ngu;
kẹ l'ayi dafuwaru
dafukpoo nshinu;
ayi emewaa iphe dụ
ɛji nshinu l'ɛke jino.

⁸ Nggubedua bú nggu bú
 onye ndu Ízurelu túru ɛnya yeeru;
 nggube onye adzofutaje
 ɛphe mɛ ɛphe teke ɛphe eje iphe-ɛhuka.
 ?Nanu ɛge e meru;
 b'o gbe dú l'ì byaru abyabya l'alì-a.
 O gbe dú l'ò bú onye ije,
 anoje ɛnyashi lanu nwenkinyi.

⁹ ?Nanu ɛge ọ dú;
 bẹ iigbe eme l'ò bú nwoke, a túru l'úkfu;
 mbụ nwoke, ike kẹ ọgu dú;
 obenu l'ike ta dudu iya kẹ
 t'ò dzoo madzụ ndzụ?
 Nggube Ojejoje;
 ayi lẹ nggu tukonurua nọdu;
 ayi l'aza ɛpha ngu;
 ba agbadokwa ayi!"

¹⁰ Qwaa iphe Ojejoje ekfu
 l'okfu ɛhu ndu-a:

"Iphe aduje ɛphe mma
 nshinu bú aghaphe.
 ɛphe ta alọ-gudejedu ọkpa ɛphe.
 Ọo ya bú lẹ ya ta anatadu ɛphe.
 Ọo nta-a; bẹ ya a-nyata iphe dú ẹji ono,
 ɛphe meshikotaru ono;
 bya ahùà ɛphe àhùhù
 k'ejo iphe ɛphe meshiru."

¹¹ Ya ndono; Ojejoje asụ mu: "Te mu be ekfukwa nù Nchileke t'ò duru ndu-a lẹ mma.

¹² A makwaru-a l'ɛphe aswijeru Nchileke awịswi; obekwanu lẹ ya ta angadu nchì l'ekwa, ɛphe ara. A makwaru-a l'ɛphe egwojeru iya ngweja-ukfuru; bya egwooru iya ngwejanri. Obenu lẹ ya ta anatadu iya. Iphe ya e-mechia bú lẹ ya e-gude ọgu mebyishia ndu-a. Ya egude ẹjo-egu; mẹ ẹjo iphe-ememe mebyishia ɛphe."

¹³ Tọ dú iya bú; mu asụ: "Nggube Nnajiufu, bú Ojejoje; ndu nkfuchiru Nchileke anọdujekwa l'ekfuru ɛphe l'ẹ to nwedu ọgu, ada nù; ọphu ẹjo-egu 'abiyakwa. Lẹ nggube Nchileke e-mechia tẹ nchì dú ɛphe ndoo l'alì-a; nọo ulori."

¹⁴ Tọ dú iya bú; Ojejoje abiyakwa bya asụ mu: "Lẹ ndu nkfuchiru ono gudekwa ɛpha iya l'adzụ ẹjo-ire. L'ẹ tọ kwa yẹbedua ziru ɛphe t'ɛphe bya; ọphu ọ bụdu iya ọfataru ɛphe; ọphu ọ dukwanu iphe ya kfuru nù ɛphe. Ekfuchita, ɛphe ekfuchitaru iya dú l'ò bú onye l'eze àphù ẹ tọ phudu. ɛphe agba ẹja, ẹ-tẹ nwedu iphe ọ bú; l'ekfu iphe ɛphe ọritaru l'okpoma ɛphe. ¹⁵ Ọo ya bú; ọwaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ɛhu ndu nkfuchiru ono, gude ɛpha iya ekfu ono; mbụ ndu ẹ-ta abudu yẹbedua ziru ɛphe t'ɛphe je; ɛphe eje anọdu l'ekfu; sụ: 'L'ẹ tọ dukwa ọgu; m'ò bú ẹjo-egu, byaru bya edenyi ndu alì-a ẹka.' Ndu nkfuchiru ono l'onwephe; bẹ bú-a ọgu; mẹ ẹjo-egu e-gbushi ɛphe. ¹⁶ Odo aburu lẹ ndu ono, ɛphe ekfu anụ ono bẹ ee-mekochaa tufashia odzu ɛphe l'esu-uzo Jerúsalemu; yọ buru iphe e-gbushi ɛphe bú ẹjo-egu ono yele ọgu ono. Ọphu ọ dudu onye a-phodunu kẹ t'ò lia ɛphe; mbụ tsube l'unyomu ɛphe; jeye lẹ unwu ɛphe unwoke mẹ ndu kẹ unwanyi. Aphụ, gbaberu ɛphe nù bẹ ya a-wuru kpua ɛphe."

¹⁷ Qwaa iphe ii-kfuru nù ɛphe ndọ-ọ:

T'ɛnya-mini wụkwaa mu
 l'ɛnya: eswe l'ɛnyashi mkpụrumkpuru;
 kele nwatibe mu,
 yele nwoke ta zẹbua
 bẹ ọnya, aba iya nù ha nshinu.
 Ọ kwa ndibe mu;
 bẹ eekfu ɛge ono.
 E chiru iya pyaapyya.

¹⁸ Ọ -buru lẹ mu bamiru
 l'ime ime obodo ono;
 bẹ mu a-phụ odzu ndu
 e gude ọgu-mbeke gbushia.
 Mu -bahụ lẹ mkpụkpụ ɛphe;

- bẹ mu a-phụ iphe ẹjo-ẹgu ono meru.
 Ndu achijeru Nchileke ẹja;
 mẹ ndu nkfuchiru Nchileke
 tũkookwaru lasha alì ẹke ẹphe ta amadụ.
- 19 ?Iijika-ghewaru Júda ajika tọ?
 ?Tọ dũhedu iphe ì gũberu Záyọnu tọ?
 ?Nanụ ẹge e meru;
 bẹ iphe ì mekaru ayi te kwedu akpọhu?
 Ayi leri ẹnya ẹhu-agu;
 ọphu ọ dũdu iphe,
 dũ mma byaru ayi.
 Ayi elee ẹnya teke ee-me
 t'ayi kọrohu; yọ bũlerua egvu;
 bẹ eegbe eye ayi.
- 20 Nggube Ojejoje;
 iphe dũ ẹji ayi emeebe
 ruakwaru ayi l'ẹhu;
 yẹle ikpe, nmaru nna ayi oche pẹ;
 kẹ l'ayi meekwaru ngu iphe dũ ẹji.
- 21 Byiko; l'ògvù ẹpha ngu;
 ba agbadokwa ayi.
 Be ewokwaru aba-eze ngu ono,
 dũ biribiri ono fua l'alì!
 Nyatakwa ndzụ, ayi lẹ nggu gbaru!
 Be mebyikwa iya!
- 22 ?O nweru agwa agwa ono,
 nọgbaa l'ọhamoha ono,
 nweru ọphu aduje ike chia mini?
 Mbụ; akpamigwe l'onwiya;
 ?omeje tẹ mini chia.
 Wawakwa. Ọo nggubedua;
 nggube Ojejoje, bũ Nchileke ayi.
 Ọo ya bũ l'ọo nggubedua;
 bẹ ayi wotaru obu ziaru;
 kẹ l'ọo nggubedua emekota iphe ono l'ọ ha.

15

¹ Tọ dũ iya bũ; Ojejoje asụ mu: E to nwekwa m'ọ ruhuru; Mósisu yẹle Sámẹlu abya evudo iya l'ifu; obu iya ta alakfubehekwa ndu-a. Chífukpelekwaphu ẹphe achífụ l'ifu iya! Haa ẹphe t'ẹphe je! ² Ọ bũru l'ẹphe jiru ngu ẹke ẹphe ala; nggu asụ: “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

“Ndu kuru ọgu ọla
 l'iphe-ememe.

Ndu kuru ọgu ọla l'ọgu.

Ndu kuru ọgu ọla l'ẹgu.

Ndu kuru ọgu l'aa-kpụ ẹphe lẹ ndzụ.

³ “Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ ya e-zi ọzi ndu mgbugbu-madzụ ẹno; t'ẹphe je emebyishia ẹphe. Ogu-mbeke a-nọdu egbu egbugbu; nkuta l'akpụ ẹphe wuruwuru; unwenu, ẹphe l'eli yẹle unwu anumanu kẹ mgboko l'avuka anụ ẹphe; l'emebyishi ẹphe.

⁴ Ya e-me ẹphe t'ẹphe bũru ndu, alì-eze unwu eliphe l'ọ ha a-nọdu atso oyi. Iphe kparu iya nũ abũru iphe Manáşẹ Hezekáya meru lẹ Jerúsalemu. Manáşẹ teke ọ bũ eze ndu Júda.

⁵ “Unubẹ ndu Jerúsalemu;

?bũ onye a-yọru unu ọshi?

?Bũ onye a-kpa ishi k'ọgu aphụ ngu?

?Bũ onye a-haghe iphe

oome je ọkpa ishi ngu?”

⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu

ndọ-ọ:

“Unu gbadoru iya;

ghaarua iya azụ.

Ọo ya meru iphe ya seru ẹka;

woru unu mebyishia.
 Ophu o dūhedu iphe e-me
 tē ya phūaru unu imiko odo.

⁷ Ya e-gude ajakpa phūchaa
 ephe aphūcha l'iphe bụ
 obu-edukfu mkpūku
 ono l'ọ ha.

Ya e-gbu ephe mgbōnwu;
 mbụ mee ndibe iya t'ephe
 bụru kpurupyata.
 Ishi iya abūru kē l'ephe
 ta gbanwedu ụzo ephe.

⁸ Ụnwanyi unu, maa tūfuru;
 bē ya e-me;
 ephe aka eja, nọ l'eze ẹnnyimu l'igwe.
 Enyanwu -gvuleruphu l'echi-ishi;
 bē ya e-wota ndu
 mgbugbu-madzū tūaru
 ụnwu-okorōbya ephe;
 shi ege ono vee nne,
 mūshiru ephe aphū.
 Ya e-mee tē meji ghabushihu
 ephe l'ogburu-oso;
 ephe awata otsu egvu.

⁹ Nwanyi, mūtaru ụnwegirima
 ẹsaa a-yōshihu; tū-bua ume.
 Ẽnyanwu nk'iya a-rība
 teke oobukwadu eswe.
 Ee-me iya iphe-iphere;
 kpua ya ifu lē ntū.
 Nwa ndu phōduru nū;
 bē ya e-nwuru ye;
 e gude ogu-mbeke gbushia
 ephe l'ifu ndu ohogu ephe.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁰ Nsho mu-a; nne mu; ?bunua ngunu meru iphe j muru mu; mu aburu onye yele onyemonye ese okfu; l'adzọ ẹnya. Mu te ejebua madzū ụgwo; ophu mu te ejitabua madzū ụgwo; obekwanu l'onyemonye ebuleru mu phū ọnu. ¹¹ Ojejoje sukwaru: “Iye; ya a-nafūta ngu t'ọ dūru ngu lē mma. Iye; ya e-me ndu ohogu ngu t'ephe wata ngu ọro aroro; m'ọ rua oge teke eeje iphe-ehuka yele teke aa-kpa ndiphe ẹhu. ¹² Madzū; ?l'ọo-dū ike gbajia ịgwè; mbụ ịgwè; m'ọ kwanū ope, shi l'uzo isheli.

¹³ “Ẽku ngu; mē iphe i nweru enweru bē ya e-nwuru ye t'e vua ya l'ogu; k'iphōró. Iphe kparu iya nū abūru iphe dū eji, iimeebe l'alī ngu mgburumgburu. ¹⁴ Ya e-me ngu t'ị būru ohu l'ẹka ndu ohogu ngu l'alī, ẹ-tī mahaadū; kē l'ẹhu-eghughu iya e-nwuta ọku, e-ke ngu nū.”

¹⁵ Nggube Ojejoje; ọ kwa nggu bụ onye maru nū. Nyatanu mu! Nggu eletanu mu ẹnya! Gbanaaru mu ọdzori l'ẹka ndu akpa mu ẹhu. Keshinu ẹ tī būdu onye obu-ọku; be wofushinu mu. Nyatanu ege mu jetaberu iphe-iphere l'okfu ẹhu ngu. ¹⁶ Mu nūru okfu ngu; bya eria ya eriri. Yo mee mu; ẹhu l'atsọ mu ẹnā; tēmanu b'ọ dūkwa mu phū mma l'okpoma. Ishi iya abūru l'eeke mu ala l'epha ngu; nggube Ojejoje, bụ Nchileke; bya abūru Ọkaribe-Kakōta-Ike. ¹⁷ Mu ta nōbukwaa l'ẹke ndu mgbōnu dōru; ophu mu l'ephe ta anōbukwaa l'ete ẹsua. Mu anōdjueru onwomu; kē lē mu marua l'ẹka ngu nọ mu l'ẹhu; ẹhu l'eghushi mu eghughu ike. ¹⁸ ?Bū ngūnu meru; ophu iphe-a, l'eme mu ẹhuka-a 'emebuhudu mu emebuhu; ọnya, aba mu nū adū ejo eji; t'ọ kwe akpōhu. ?Iime t'ị bya adūru mu l'ọ bụ nggele, edeje madzū edede; mbụ l'ọ bụ nggele, e jeru; mini ta nọ iya.

¹⁹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sūru: “L'ọ -būru l'izimana laru mu azū; ya edophu mu azū l'onodu mu; k'ophu mu a-wataru iya ojeru ozi. I -wata okfu okfu, nweru ishi; mbụ okfu, ẹ-ta būdu mkpōkoro okfu; nggu abūru onye a-wataru iya ekfuchiru. Tē ndu-a lakfutanu ngu; ẹ tō būkwa tē nggubedua lakfuta ephe. ²⁰ Ya e-me ngu t'ị būru uphōmkpuma, e gude ope kpua nōduru ndu-a. Ephe e-tso ngu ọgu; ọle ephe tee mekpudadu ngu. Ishi iya abūru lē ya nọ swiru ngu eswiru; k'ophu ya a-nafūtajē ngu; dzọo ngu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²¹ Ya a-dzọ ngu l'ẹka ndu iphe dọ eji; bya agbafuta ngu l'ẹka ndu ẹjo-ududu ono, swikuru ngu aswiku ono.

16

Mboku iphe-ẹhuka

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru mu sụ mu: ² “Tẹ mu ba alukwa nwanyi l'alị ẹke-a; ophu mu 'amutakwa nwa l'ẹke-a; ³ kẹ l'agha; owaa iphe Ojejoje ekfu l'ẹhu unwegirima, a mụshiru l'alị-a; mẹ l'ẹhu unwanyi, bụ nne ẹphe; mẹ l'ẹhu unwoke, bụ nna ẹphe: ⁴ Iphe e-gbushi ẹphe bụ ejo iphe-ememe; ophu aaradụ ẹkwa ẹphe; ophu eelidu ẹphe elili. Iphe e-gbushi mee nọ bụ l'ẹphe a-dụ l'ọ bụ nshì, a nyiru togboo l'alị. Ọ bụ ọgu e-gbushi ẹphe; mẹ ẹjo-ẹgu; odzu ẹphe aburu nri, unwu ẹnu, ẹphe l'eli yeke unwu-anu-ẹgu, bu l'ẹgbudu.”

⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu: “Be ejekwa l'ulo-ẹkwa. Be ejekwa ọkporu ifu anwuhu l'ẹke ono; ophu iijekwa ọra ẹkwa; keke ya wophuwaru ẹhu-agu iya azu l'ẹke ndu ono nọ. Ya te eyeheduru ẹphe obu; ophu ya 'aphuheduru ẹphe imiko. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁶ Ndu ha nshinu mẹ ndu ha nwanshì a-tuko nwushihu l'alị-a. E te elidu ẹphe elili; ophu aaradụ ẹkwa ẹphe; ophu ọ dudu onye a-ka onwiya iphe l'okfu ẹhu ẹphe; ophu aakpushiduru ẹphe ishi. ⁷ Ndu nọ l'ulo-ẹkwa b'ẹ tọ dudu onye emevuru ẹphe lẹ nri. Ẹ te mevuduru iya ẹphe kẹ nna ẹphe; m'ọ kwanu nne ẹphe, nwuhuru nu; ophu ọ dudu onye evu mẹe l'abyaru ẹphe ọkporu ifu.

⁸ “Ophu iibahukwa l'ulo ẹke aanọ l'agba aji je anodu eri; l'angu. ⁹ L'owaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu; mbụ Nchileke kẹ ndu Ịzurelu: Ya e-me t'ẹ ba anujehe ungara ẹhu-otso-ena; mẹ kẹ ndu l'ete ẹswa. Ẹ ta anuhedu olu nwamgboko, ala nji; m'ọ bụ kẹ nwoke, alu nwanyi l'ẹke-a. Ya e-me iya teke unu nọkwadu ndzu; unu egude ẹnya unu phụ iya.

¹⁰ “Teke i kfutsuaru ndu-a iphe-a l'ọ ha; ọ -buru l'ẹphe jiru ngu; sụ: ‘Bukwanu ngunu meru iphe Ojejoje gude tu-bua ome ẹphe egbe iphe dọ eji, ha ẹge-a? ?Bụ ngunu bụ iphe dọ eji, ẹphe meru Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe? ?Bụ awe bẹ ayi mesweru?’ ¹¹ Ono teke ii-sụ ẹphe lẹ Ojejoje sụru agha: L'iphe kparu iya nu bụ lẹ nna unu phẹ gbadoru iya. Ẹphe gbadoru iya je agwalahaa agwa ọdo; je ejelahaaru ẹphe ozi; bya awataru ẹphe obaru eja. Ẹphe agbado yebedua; ophu ẹphe 'emehedu ekemu, ya turu ẹphe. ¹² Obenu l'unubedua bẹ ejo iphe nk'unu gbe bya aka kẹ nna unu phẹ. Unu lewaru ẹge unu tukoru l'unu hakpo l'ẹhu l'ẹhu l'etso ejo ọkpoma unu; haa ome iphe ya sụru t'unu meje. ¹³ Ọo ya bụ lẹ ya a-chifu unu l'alị-a; chiru unu ye l'alị, unu ẹ-ta amadu; nna unu phẹ ta ama iya. Unu -ruwaru ẹke ono; unu awata ojeru nte ozi: eswe l'enyashi; kẹ lẹ ya te emekwanuru unu eze-iphe-oma.

¹⁴ “Olobu; owaa kwa iphe Ojejoje ekfu: L'oge abyaakwa teke ẹ te egudehedu ẹpha Ojejoje ekfu: ‘Kamenu; mbụ Ojejoje, dufutaru ndu Ịzurelu l'alị Ịjiputu.’ ¹⁵ Iphe ẹphe a-nodu ekfuchia bụ: ‘Kamenu; mbụ Ojejoje ono, dufutaru ndu Ịzurelu l'alị ndu isheli; mẹ l'iphe bụ alị ono l'ọ ha, bụ ẹke o shi chiru ẹphe ye ono.’ Kẹ l'ẹ -megee; bẹ ya a-chilatakwa ẹphe l'alị ono, ya nuru nna ẹphe oche ono.”

Aphụ, Nchileke a-nu ndibe iya

¹⁶ Owaa iphe Ojejoje ekfu: “Lẹ nta-a; bẹ ya e-zi t'ẹ je ekua ndu egbuje ẹma; ẹphe adu igweligwe. Ẹphe eje anmakọo ẹphe. Teke e metsuaru; ya eyekwaphu ndu achije nta; ẹphe adukwaphu igweligwe je achia nta ẹphe l'iphe bụ ugwu ugwu; mẹ l'eli ugwu nshì; mękpọ l'ogba, nọ l'eze mkpoma. ¹⁷ Kele ya gude ẹnya iya l'aphukota iphe bụ iphe ẹphe eme; ẹ tọ dudu ophu eedomiru iya edomi; ophu ẹphe 'emedu ẹphe ono tẹ ya ba phụ iya. ¹⁸ Ya a-kfụ ẹphe ugwo ejo iphe, ẹphe eme; mẹ ugwo iphe dọ eji, ẹphe eme; kfua ya ẹphe nkfwase. Ishi iya aburu l'ẹphe gude agwa ẹphe, ẹ-ta budu iphe nọ ndzu merushia alị iya. Yọ buru akpamara ẹphe ono bẹ ẹphe gude dojia okè-iphe iya.”

Jeremáya ekfu anu Nchileke

¹⁹ Nggube Ojejoje; ọ bụ nggu bụ ike mu; buru agbarike mu. Ọ bụ ngu bẹ mu agbabajẹ l'ime ngu; domia onwomu l'oge iphe-ẹhuka. Ndu ẹ-ta abudu ndu ju a-byakfuta ngu; shikporo l'ẹke mgboko jeburu; bya asu: “Lẹ nna ayi ẹphe bụ nte, ẹ-ta abudu iphe bẹ ẹphe ketaru l'oke; mbụ iphe bụ iphe-mmanu; bya aburu iphe uru ẹ-ta nọdu. ²⁰ Madzu; ?oogudeje eka iya metaru onwiya Nchileke? Iye; obekwanu l'ẹ tọ budu Nchi.

²¹ “Ọo ya bụ lẹ mu e-zi ẹphe iphe; Lẹ nta-a owaa bẹ mu e-me t'ẹphe maru ike mu; makwaruphu agburu-ẹhu mu. Ono bụ teke ẹphe a-maru l'ẹpha mu bụ Ojejoje.

17

¹ “Ejo iphe ndu Júda meshiru dukwa l’ò bú ígwè b’e gude kashia ya akashi; bya egude iphe tpyyiru onu dee ya l’obu ephe, dugbaa l’ò bú mkpuma; m’ò kwanu lè mpo, n’ogbaa l’ènya-ngweja ephe. ² Unwu ephe nyatarua enya-ngweja ephe; nyata itso Ashera, ephe doberu l’iku iphe bú oshi, nweru idzu; mē l’iphe bú ugvu, ha l’eli; ³ mē l’eze ugvu, n’ogbaa l’egbudu. Eku eku, unu kpataru; mēkpo iphemiphe obule, unu nweru; bē ya e-mekota t’e gvotakota l’ò ha. Ono aburu aswa, unu akfu kē iphe dū ejī ono, dzuru alī unu l’ò ha ono. ⁴ Ọ bú unubèdua bē oo-shi l’èka; òkè-iphe ya nūru unu anahū unu. Ya e-woru unu mee ohu ndu ohogu unu l’alī èke unu ta amadu; kē l’unu kpatsuwaru iya iwe; ehu-eghughu iya e-ghu iya gburruru jeye lē gburu”

⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu

ndò-ò:

“Onu b’a tūru nū onye

dakoberu madzū;

mbū onye èke ike nò bú

l’èhu madzū mmanu;

òkpoma iya ta n’òhe l’èke Ojejoje nò.

⁶ Onye ono a-dū l’ò bú iru, ruru l’echi-ègu.

E t’ò phūdu teke iphe dū mma abya.

Yò buru èke dū kpòkoro kpòkoro kpòkoro

l’echi-ègu obu bē oo-buru;

mbū alī únú, è-te nwedu onye bu iya nū.

⁷ Obenu l’ònu-òma bú k’onye dakoberu Ojejoje;

onye bú Ojejoje b’ò kpòru obu yeru.

⁸ Onye ono a-dū l’ò bú oshi,

e yeru l’iku mini, chíru

ògbaragba iya ye lē nggele.

E t’ò tsūdu egvu m’ò okpomòku -bya.

Tekenteke bē èkwo iya anòduje àjà àjàjà.

E t’ò yòjedu oshi l’èjo

mkpo-anwū byaru;

òphu ò dūdu teke è t’ò

nòdujedu amī amīmi.”

⁹ Obu madzū te nwedu iphe ka iya èregede.

Ejo òkpoma, nò iya nū te nwe nwunne.

?Bū onye a-dī ike maru iya?

¹⁰ “Oo yèbe Ojejoje enyoje obu;

l’eleleje òriri madzū elele;

k’òphu ya a-kfu

onyemonye ugwo l’ège umere iya dū;

mbū l’ège iphe o meru gbaru.”

¹¹ Onye akpa èku èregede dū

l’ò bú òkwa, achitaje unwu,

è t’ò vūdu hee.

Kē l’ò bú teke ndzū onye

ono keleruphe èbo;

èku iya ono agwòbe iya gbakashihu.

Yò buru l’ikperazū iya ono;

bē òo-maru lē ya bú onye eswe.

¹² Ụlò, ayi doberu nsò bú

aba-eze, dū akpabiri;

tsubekpoo lē òdungu;

b’ò bú èke eedo nsò.

¹³ Nggube Ojejoje;

ò bú nggu bú onye ndu

Ízurelu ele enya l’èka!

Iphe bú ndu gbadoru ngu nū;

bē iphere e-mekochaa buru nk’èphe.

Ndu gharu ngu azū;

bē ee-de epha ephe l’èja;

kē l’òo Ojejoje bē èphe gbadoru;

mbụ ishi mini, emeje t'a nọdu ndzụ.

*Jeremáya ekfu anụ Nchileke
t'ọ gbaa mkpu*

¹⁴ Gwọo mu l'iphe eme mu nụ;
nggube Ojejoje;

k'ọp̄hu mu a-bụru onye ẹhu dụ mma!
Dzọo mu rụ; k'ọp̄hu mu
a-bụru onye a dzọtaru;
kẹ l'ọ bụ nggu bụ onye mu ajajẹ ajaja.

¹⁵ Iphe ẹp̄he anọduje ekfuru mu bụ:

“Nanuhunu iphe ọbu,
Ojejoje kfuru ọbu?
T'ọ renua ẹge o kfuru!”

¹⁶ Mu ta gbakwa ọso;
lẹ mu te echeduru ngu aturu;
ọp̄hu ọ dudu teke ẹjo ọboku gujeru mu.
Nggubedua maru l'iphe shi
mu l'ọnu lufuta daburu
eba l'ifu ngu.

¹⁷ Be eyekwa mu egvu!
L'ọ kwa nggu;
bẹ mu agbabeje; zeeru ndzụ
teke iphe-ẹhuka byaru.

¹⁸ Kp̄nua ndu akpa mu ẹhu
ifu lẹ ntụ; ọle bẹ ekwekwa
t'e kpua mbẹdua ifu lẹ ntụ!
Menua t'ẹp̄he bụru ndu
eeye egvu; ọle bẹ ekwekwa
t'e yee mbẹdua egvu!
Mee t'iphe-ẹhuka dakfuta ẹp̄he!
Gude oke ọ-la-l'iyi laa ẹp̄he l'iyi!

Odobe eswe ọtuta ume nsọ

¹⁹ Ọwaa iphe Ojejoje kfuru mu. Ọ sọrụ: “Tẹ mu je evudo l'ọnu edukfu mkp̄kpu, bụ ọzọ eke ndu eze ndu Júda eshije bata; shikwa iya phụ l'alufu. Tẹ mu t̄ukokpelekwaphu iphe bụ ọnu-uzo, eeshije abata lẹ Jerúsalemu je evudo; ²⁰ sụ ẹp̄he: Unu ngabẹ nchị l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu eze ndu Júda; ndu Júda l'unu ha; męwaru iphe bụ onye bu lẹ Jerúsalemu, bụ ndu eshije l'ọnu ẹke-a. ²¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Unu kwabẹnuphu ẹnya t'unu be evuje ivu lẹ mbọku ọtu-ume; ọp̄hu unu 'evujekwaru iya shia ọnu ẹke ono, eeshije abahụ Jerúsalemu ono. ²² Unu be shijekwa l'ụlo unu vuru iphe lufuta etezi; ọp̄hu unu 'ejejekwa ozi lẹ phuu mbọku ọtu-ume. Ọ bụ-chikwa t'unu dobeje mbọku ọtu-ume nsọ, bụ iya bụ iphe ya sọrụ ndiche unu phẹ t'ẹp̄he meje. ²³ Obenu l'ẹp̄he te yedu ọnu; ọp̄hu ẹp̄he 'angadu nchị. Ẹp̄he kwefuru ikẹ; jịka l'ẹp̄he ta angadu nchị; ọp̄hu ẹp̄he 'eyedu ọnu lẹ mba, ya baru ẹp̄he. ²⁴ Obenu l'ọwaa bụ iphe Ojejoje ekfu: L'ọ -bụru l'unubẹdua t̄oru nwehu l'angaru iya nchị; unu te evuje ivu bata l'ẹke, eeshije abata lẹ mkp̄kpu-a mbọku ọtu-ume; ọ -bụru l'unu doberu mbọku ọtu-ume nsọ; k'ọp̄hu bụ l'ẹ t̄o dudu ozi, unu ejeje mbọku ọnu; ²⁵ ono teke ndu eze, nọ l'ọkwa eze Dévidi a-wata oshi ẹke, eeshije bata lẹ mkp̄kpu-a; ẹp̄he lẹ ndu ejeru ẹp̄he ozi. Ẹp̄hebedua ẹp̄he lẹ ndu ejeru ẹp̄he ozi a-nọdu agba l'ugbo-inya; mę l'eli inya l'abata lẹ mkp̄kpu-a. Ndu Júda l'awụ etso ẹp̄he; mękp̄o iphe bụ ndu bu lẹ Jerúsalemu. Ọ bụ teke ono bẹ ee-bu lẹ mkp̄kpu-wa jeye lẹ tutu yoyo. ²⁶ Ndiphe e-shi lẹ mkp̄kpu, ọngbaa l'alị ndu Júda l'abya; mę l'edukfu, ọngbaa lẹ Jerúsalemu ngburumburu; mę l'oke-alị ndu B́njaminu; mę ndu bu l'ọkpa-ugvu, nọ l'ẹnyanwu-arịba; mę ndu bu l'alị ugvu ugvu; mę ndu ọzọ ọhuda. Ẹp̄he egudegbaa ngweja-ukfuru; waa anụ ọdo, ee-gbu egbugbu; mę ngweja nri; mę insensu; mę ngweja-ekele; gude abya ọgwaru Ojejoje l'eze-ụlo iya. ²⁷ Ọle; ọ -bụru l'unu te emedu iphe ya sọrụ t'unu meje; k'ọp̄hu bụ l'unu te edobeje mbọku ọtu-ume nsọ; unu evuje iphe l'abata Jerúsalemu mbọku ọtu-ume bẹ mu a-phunwu ọku, e tee menyidu emenyi l'ẹke eeshije abata Jerúsalemu. Yọ bụru ọku ono a-t̄uko iphe bụ ẹke a rushiru ike l'ime iya kekota.”

18

O-kpu-ite yele úra iya

1 Qwaa iphe Ojejoje kfuru Jeremáya: ² “Tugbua jekfu o-kpu-ite l’ufu iya. O bu l’ẹke ono be ya e-zi ngu ozi.” ³ Ya ndono; mu atugbua jeshia ke o-kpu-ite. Mu erua; yo gudewa wilu labu, oogudeje akpu ite l’akpu iya. ⁴ Yo kpu ite-ura ono, o gude l’eka akpu ono kpu-swee ya. Yo bya eshikwaphu l’ura lanu ono kputa ite odo l’ege o du iya mma k’akpukpu iya.

⁵ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su: ⁶ “Qwaa iphe Ojejoje ekfu: ‘Unube ndu onu-ulo Izurelu; ?ya te emeghedu unu ege o-kpu-ite-a meru ura iya-a? Unu lekwa; o kwa ege ura du l’eka onye akpu ite; be unube ndu onu-ulo Izurelu du iya l’eka. ⁷ Iphe bu teke ya kfuru nu iphe bu oha, nonu; m’o bu ali-eze, nonu l’ee-feshi iya efeshi; m’o kwanu l’ee-nwukposhi iya; mebyishia ya; ⁸ o -buru l’oha ono, ya kfuru l’owaa ege e-me iya ono ghakoberu; haa ome iphe du eji ephe, eme; be ya a-haa ephe ome iphe du eji ono, ya shi rja le ya e-me ephe ono. ⁹ O -nwekwanuru teke ya kfuru su le oha; m’o kwanu ali-eze be aa-kwalita; mee ya t’o kfuru; ¹⁰ o -wata ome iphe du eji l’ifu iya; k’ophu bu l’e too mejedu iphe ya suru t’e mee; be ya a-hakwaphu iphe ono, du mma, ya shi rja le ya e-meru iya ono. ¹¹ Nta-a bu t’i je ekfuru yeru ndu Juda; me ndu ono, bu le Jerusalemu ono; su ephe agha: Qwaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: T’unu lekwa; le ya kwakobekwaru unu o-la-l’iyi; l’ariwaru unu ejo oriri. Unu ghakobekwa laphuta azu; te onyenonu hakwaa iphe du eji, oome. Unu mee uzo unu yele iphe unu eme t’o du mma.’ ¹² Ephe asu: ‘Le to nwekwa ishi. Ephe a-nodukwa eme iphe ephe ritaru; ephe l’ephe ha l’onye l’onye a-nodu eme iphe ephe ritaru l’oriri l’ejo okpoma ephe.’ ”

Ndu Izurelu ajika Ojejoje

13 Oo ya bu; qwaa iphe

Ojejoje ekfu:

“Unu kpaedukwa ishi l’eka ndu ohodo:

?bu onye nujewaru egbe iya qwaa?

Nwada Izurelu meekwaru
iphe anyi ishi edzu.

14 Mini suno ugvu Lebanonu;

?o nweru teke oo-nonyaa
ngazehu l’ekfu ekfu

mkpuma ono, no l’oswa ono?

To mini oyi ono,

shi l’eke teru enya l’atsọ abya ono;

?l’oo-nonyaa tsọ-buhu to.

15 Ndibe iya zahawaru iya;

wata okpo insensu oku l’anu
iphe e-te nwedu iphe o bu.

Yo mewaa ephe;

ephe akpo galagala kpofo

l’uzo ephe ono, bu uzo,

shi ephe le ndiche ono;

wata oshi nweswara uzo,

e ta akpadu oje.

16 Ephe emee ali ephe;

t’o daburu ochobo;

buru eke aa-nodu anmaru

otsu jeye le tutu yoyo.

Iphe bu onye, swetaru iya nu;

be oo-duje biribiri;

yo phuphee ishi.

17 Ya a-tuka ephe nanu nanu

l’o bu iphe pherephere,

shi l’uzo enyanwu-ahata zikashiru;

ephe adakaa nanu nanu

l’eka ndu ohogu ephe.

Ya a-gharu ephe azu;

ya ta aghaduru ephe ifu;

teke iphe-ehuka byaru ephe.”

Aagbaru Jeremáya onya okfu

¹⁸ Tò dú iya bú; ephé asú: “Unu bya t'ephé chíaru Jeremáya éjo idzu; ké l'ephé nweru- a ndu achijeru Nchileke éja, a-nòdu ezi ephé iphe; ephé nweru ndu maru iphe bú ndu a-nòdu atú-ziru ephé éka; bya enweru ndu nkfuchiru, a-nòdu ezi ephé okfu Nchileke. Unu bya t'ephé gude ire mee ya koshi iya ége ọ-ọ-đú; t'ephé ba ngakwa nchì l'iphe ookfu m'ọọ nanú.”

¹⁹ Ojejoje byiko; ngabẹnuru mu nchì; núa iphe ndu achì mu nù ekfu. ²⁰ Ee-gude iphe ðú éjì kfúa úgwo iphe-oma tọ? Obekwanu l'ephé tşakwaru nsù doberu mu. Ojejoje; nyatakwa lẹ mu vudo l'ifu ngu kfuaru ngu okfu éhu ephé; gude mee tẹ éhu ghubuhu ngu eghughu l'ẹke ephé nọ. ²¹ Ọọ ya bú; hanúa unwu ephé tẹ égu gbushia ephé. Nggu ahaa ephé tẹ ephé laa l'ọgu. T'unyomu ephé gbakwaru éka nwa; ephé aburu ndu maa tşufuru. Tẹ ome-l'ẹhu gbushikwaa unwoke ephé; unwu-okorọbya ephé alaa l'ọgu. ²² T'ọ búru úzu-ékwa a-nòdu atú l'ulo ephé teke ono, ịi-chìru ndu soja wúbata l'ulo ephé l'otu l'ukfu ono; ké l'ephé tşwaru nsù doberu mu tẹ mu dalahú; bya eworu onya gbaaru mu tẹ mu ye ọkpa. ²³ Obenu lẹ nggube Ojejoje mawaru éjo idzu, ephé achì t'ephé gbua mu. Ba gúkwaru ephé nvù l'iphe ðú éjì ono, ephé eme ono. Ọphu i fufukwa iphe ðú éjì, ephé eme l'ifu ephé. Ọ búchia t'ephé nọdu ngu l'ifu búru ndu e mekputaru emekputa. Ono iphe ịi-gude éhu-eghughu ngu mee ephé ndono.

19

¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Ọ sùru mu: “Tẹ mu je azúta ite-úra. Tẹ mu lẹ ndu bú ọgurenya mkpukpu; mẹ lẹ ndu achijeru Nchileke éja hakwaru yiru. ² T'ayi jee lẹ Nsúda Hínọmu l'iku éke eeshije abahú Jerúsalemu, bú Onu-abata Agbagba-mbeji. Ayi -rulephu; tẹ mu raa iphe-a, ya abya mu ezizi-wa arara; ³ sù ephé-a: Unu ngabekwa nchì l'iphe Ojejoje ekfu; unubẹ ndu eze ndu Júda; mẹ unubẹ ndu bú lẹ Jerúsalemu. Ọwaa iphe ookfu; mbù Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke ké ndu Ízurẹlu. Unu ngabekpoduaphu nchì! Ya abyakwa ogude iphe ðú éjì byakfuta ndu alì-a; iphe bú onye, nùru iya nù; bẹ ọ-ọ-gba nchì gharaghara. ⁴ Ké l'ephé gbadowaru iya; bya eworu alì-a; mee éke, aanọduje agwa agwa ndu ohodo. Ephé nọwa iya; kpọọ ngweja oku; nù agwa, ephé ta madu. Nna ephé ta ma iya. Ndu eze ndu Júda ta ma iya. Ephé mewaru éke-a; yọ ịi lẹ mee ọchi ndu ephé gbushiru. ⁵ Ephé kpúwaru éke aagwajẹ iphe, dugbaa iche iche doberu Bálu; k'ọphu ephé a-nòdu akpọ unwu ephé ọku l'ẹke ono; gude l'agwa Bálu. Iphe ono aburu iphe ya ta sùbua ephé t'ephé mee. Ya te ephotabua ya ephota; ọphu ya 'arivubua ya arivu. ⁶ Ọọ ya bú; t'ọ dokwaa ephé ẹnya. O nwekwara mbọku, ee-mekochaa; ndiphe te ekuhedu éke-a Tofẹtu; ọphu eekuhedu iya Nsúda Hínọmu. Iphe aa-nòdu ee-ku iya bú Nsúda Mgbugbu-madzú. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ Ọ kwa l'ẹke-a; bẹ ya e-chikposhi idzu, ephé achì; mbù ndu Júda; mẹ ndu Jerúsalemu. Ya e-me tẹ ndu ohogu ephé gude ogu-mbeke gbushia ephé; mbù l'ẹka ndu achọ ndzú ephé. Ya e-woru odzu ephé tşkaa t'ọ búru nri nduru unwenu, ephé l'eli yele anù, bú l'ẹgbudu. ⁸ Ya e-me t'ẹgbara kfúa lẹ mkpukpu ono; t'ọ búru éke aa-nmajẹ ọtsu kpua. Iphe bú onye, swetaru nù; bẹ éhu a-nwù kpaa; yọ nmaa otsu; sweta iya. Ishi iya aburu ége e gude mebyiberu iya. ⁹ Ya e-me ephé t'ephé taa anù unwegirima ephé; ephé ataa anù madzú ibe ephé teke ono, iphe a-nòdu atşu ephé l'ẹhu ono; mbù teke ndu ohogu ephé, l'achọ ndzú ephé a-nọ-chi anọ-phae ephé mgburumgburu ono.

¹⁰ “Yọ sù mu tẹ mu tşkpoo ite ono teke ndu ono, mu l'ephé yì ono ele mu ẹnya; ¹¹ mu asù ephé: Ọwaa iphe Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: L'ọ bú ége a tşkporu ite-úwa-a; bú ége ya a-tşkpọ óha-wa; mẹ mkpukpu-a ége-a. Tọ bú l'aa-kpukwazi iya ọdo. Ephé e-li odzu lẹ Tofẹtu; jeye teke ẹ-to nwehedu éke a-phọdu nù. ¹² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: L'ono kwa iphe ya e-me l'ẹke-a yele ndu bú iya nù. Mbù le ya e-me mkpukpu-a; yọ ðú l'ọ bú Tofẹtu. ¹³ Iphe bú ọlo, nọ lẹ Jerúsalemu; mẹ l'ulo ndu eze, achì ndu Júda; bẹ ee-merushi ége e merushiru Tofẹtu, bú éke ephé nọgbaa l'eli ọlo; l'akpọ insensu ọku; l'anù mkpọ-kpodo; nọdu iya l'agbaru agwa mẹ.”

¹⁴ Tọ ðú iya bú; mu abya eshi lẹ Tofẹtu lata, bú éke Ojejoje shi zia mu tẹ mu je ekfuchiaru iya-a; bya evudo l'echi ogbodufu eze-ọlo Nchileke; sù ndu ono l'ephé ha: ¹⁵ “Ọwaa iphe Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu; mbù Nchileke ké ndu Ízurẹlu: 'Unu leduduphu. Iphe bú éjo iphe ono l'ọ ha, ya kfuwaru l'oo-me ephé ono; bẹ ya e-mekota mkpukpu-a yele mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumgburu. Ishi iya aburu l'ephé kwefuru íkẹ; ịkẹ l'ephé ta nùdu iphe ya ekfu.’”

20

¹ Pasho Ima bu onye achijeru Nchileke eja bya aburu onye ishi ndu eze-ulo Nchileke. Teke o nuru iphe ono, Jeremáya ekfushi ono; ² yo zi; e chia Jeremáya, bu onye nkfuchiru ono echachi; woru iya tu-chia l'ulo-mkporo, no l'iku onu eze-ulo Nchileke ophu aza Onu-abata Benjaminu k'eli. ³ Yo be le nchi-ta-abohu iya; Pasho atufuta iya l'ulo-mkporo ono. Jeremáya asu iya: "Iphe Ojejoje guru ngu ta buhekwa Pasho. Iphe o guru ngu kwa 'Egvu l'ekemeke'; ⁴ ke l'owaa kwa iphe Ojejoje ekfu: Le ya e-me ngu ti tsulahaa onwongu egvu; ndu yeru ngu obu l'ephe ha a-tuko atsu ngu egvu. Ii-gude enya ngu gedegede phu teke ndu ohogu ephe e-gude ogu mbeke l'egbushi ephe. Ndu Juda mgburumburu be ya e-woru ye l'eka eze ndu Babylonu, bu onye a-kpu ephe le ndzu lashia Babylonu; gude ogu-mbeke gbushia ephe. ⁵ Iphe bu eku ndu mkpukpu-a; be ya e-woru yekota l'eka ndu ohogu ephe; mbu iphe bukotakpo iphe ephe setaru l'akanya iya; mekpoo iphe bu iphe vu oke aswa, nokota l'ime iya; mekpoo iphe bu eku, eze ndu Juda kpataru. Iphemiphe ono be ephe e-vukota l'ogu lashia Babylonu. ⁶ Nggubedua, bu Pasho ye le iphe bu ndu bukota le nke ngu be aa-kpukota le ndzu laa Babylonu. Yo buru l'eke ono; be i-nodu nwuhu; e lia ngu l'eke ono; nggubedua; me ndu ono, yeru ngu obu, i kfuru iphe Nchileke e-te kfudu ono."

Aphu, Jeremáya agu

⁷ Nggube Ojejoje;

i dusweru mu uzo;
mu aburu onye e dusweru uzo.
I mekputawaru mu;
yo buru nggubedua; be eriri laru.
Mu buwa onye eegude eme
iphe-ochi mkpurumkpuru.
Onyemonye anoduje aja mu ewena.

⁸ Tekenteke, mu ekfu okfu;

be mu anoduje ara iya arara
le kpurupyata abyakwa; o-la-l'iyi etso iya.
Ozi, Ojejoje ezi mu;
mewaru; mu aburu onye aakpofu akpofu;
buru onye eegude atu mgbonu.

⁹ Mu -su le mu te ekubahedua

ya epha; ophu mu
egudebahedua epha iya l'ekfu okfu;
be okfu iya anoduje mu
l'okpoma enwu mu
phophopho l'o bu oku;
mbu oku, rakuru mu arakuru l'okpu.
Ike alo-gude iya gvwaru mu.
Ike gvakwaru mu.

¹⁰ Mu anukwa taphu-taphu,
ephe adzugbaaru ibe ephe:

"L'egvu dukwa l'ekemeke!"

Ephe tuko ekfu:

"Unu je edoo iphe ono,
ookfu ono!

Unu t'ayi je edoo iphe oome!"
Iphe bu ndu onya mu
elekotalephu enya t'ephe
maru teke eturu a-lo mu.
Ephe atuko l'ekfu:

"T'e duswenua ya uzo.

O bu teke ono be eka nk'ayi a-kongo;
ayi e-melata iya iphe-a, oome nta-a."

¹¹ Obenu le Ojejoje no swiru

mu eswiru l'o bu onye eze, soja swiru.
Oo ya bu le ndu ono,
achi mu nu ono;
be ukfu a-du.
Ephe te emekputadu;
ophu 'o reduru ephe ege ephe tuseru.

- Qo-buru ephe iphe-iphere;
 enya ephe alaa;
 t'o nwe l'a azahaa ya azaha.
- 12 Nggube Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike;
 nggube onye ono,
 enyochaje ndu doberu eka
 ndoo enyocha; nggube onye
 avoje obu yele oriri iya avovo;
 melatanu ephe;
 ke l'oo nggu be mu yeru ikpe ehu mu l'eka.
- 13 Unu gua egvu nu Ojejoje!
 Unu jaa Ojejoje ajaja!
 Ke l'o dzofutaru ndzu
 onye e-ta dudu ege o du
 iya l'eka ndu ejo iphe.
- 14 Te mboku, a muru mu
 bukwaru eswe, a turu onu!
 Teswe mboku ono,
 nne mu muru mu ono;
 ba abukwa mboku,
 a goru onu-oma nu!
- 15 T'onye byaru bya ezia ya
 nna mu bukwaru onye a turu onu;
 mbu onye byaru bya asu iya:
 "L'a mukwaru iya nwata; nwata nwoke!"
 Ozi ono aburu ozi, o nuru; ehu atsuo ya ena.
- 16 Te nwoke ono dukwa l'o
 bu mkpukpu, Ojejoje mebyishiru;
 to phuru iya imiko.
 T'o bukwaru iphe oo-nodu
 anu l'utsu bu uzu-ekwa.
 O -be leswe; yo nulahaa mkpu ogu.
- 17 Ke l'o to pyi-gbudu mu teke mu no l'epho;
 te nne mu buru ili mu.
 Ephi ahawa iya ru
 kpagungu jeyewaru.
- 18 ?Bunua ngunu meru
 iphe mu lufutaru alufuta l'epho;
 te mu bya bya aphu
 iphe-ehuka yeke nrimaphu;
 yeke te mu bya akpo-chia
 ishi ndzu mu l'iphe-iphere?

21

Nchileke ajika ome iphe

Zedekaya roru iya

¹ Okfu, shi l'eka Ojejoje abya erua Jeremáya nchi. Yo buru teke ono be eze, bu Zedekaya yeru Pasho Malukija yeke onye achijeru Nchileke eja, bu Zefanaya Maseya t'ephe je ke Jeremáya. Ephe erua bya asu iya: ² "Jiedukwaru ephe Ojejoje; keke Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu l'etsokwa ephe ogu. Ta maru; Ojejoje; ?l'oo-meru ephe iphe du biribiri ege o shi emeje teke ndiche; k'ophu oo-laphu azu paru ephe haa?"

³ Obenu le Jeremáya suru ephe: "T'ephe su Zedekaya-a: ⁴ L'owaa kwa iphe o kforu; mbu Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu: 'Ngwa-ogu ono, unu gude etso eze ndu Babylonu yeke ndu soja iya ogu ono; mbu ndu ono, no l'azu mkpukpu yechia unu ono; ngwa-ogu ono be ya e-me t'o ghaaru unu ifu. Ya achita iya bya awushi l'echi mkpukpu-a. ⁵ Odo bu le yebedua l'onwiya e-tso unu ogu. Ya a-machi eka iya; gude okpu eka iya vaa ovuma; gude iwe tukoshi unu oke ehu-eghughu iya. ⁶ Ya e-chigbushi iphe bu ndu bu le mkpukpu-a: madzu me unwu-anu. Ya e-gude ejo iphe-ememe gbushia ephe. ⁷ Owaa iphe Ojejoje ekfu: Le teke e metsuaru; be ya e-woru Zedekaya, bu eze ndu Juda yeke ndu ozi iya; me ndu ali-a, bu ndu iphe-ememe ono gbuphodoru yeke ndu ophu

e gbuphodoru l'ogu-mbeke; mę ndu ophu ęgu gbuphodoru; chíru nų Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu yęle ndu ohogu ęphe ono, bú ndu achọ ndzų ęphe ono. Yo gudekwaphu ogu-mbeke gbushia ęphe; ophu ọo-hadu ęphe. Imiko ęphe ta adųdu iya; ophu ọ dųdu onye ophu ya aphųtaru.'

⁸ "Ọdo abųru; tę mu sų ndu-a: Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: T'ęphe lekwa; lę ya dobekwaru ęphe ųzo ndzų; mę ųzo ọnwu. ⁹ Iphe bú onye, kwaru lę mkpųkpu-a; a-lakwa l'ọgu. Ọ dųdu; ęgu egbua ya. Ọ dųdu ęjo iphe-ememe egbua ya. Onye, lųfukwanuru je eworu onwiya ye ndu Bábyilonu-a, yechiru unu-a; a-nọdu ndzų. Onye ono bę ishi iya a-kpo-kfuru. ¹⁰ Iphe ya chíwaru idzų iya bú lę ya e-me tę iphe dų ęji dakfu ndu mkpųkpu-a; ę ọo búdu iphe-ọma. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Mkpųkpu-a bę ee-ye l'ęka eze ndu Bábyilonu; yo gude ọku mebyishia ya.

Ozi, ee-zi ọnu-ųlo Dévidi

¹¹ "Kfuru ndu ọnu-ųlo onye eze ndu Júda: Unu ngabekwa nchị l'iphe Ojejoje ekfu.

¹² Unubę ndu ọnu-ųlo Dévidi; ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu:

"Unu kpeje ikpe, dų maa

mbọku-mbọku.

Unu dzọtaje onye a naru

nų l'ęka onye egbu iya nų.

Ọdumeka bę ęhu-eghughu

iya a-gbanwuhukwa ọku.

Ishi iya abųru ęjo iphe,

unu meshiru;

mbų l'ęhu-eghughu iya ono e-nwu ọku;

k'ọphu bú l'ę to nwedu

onye a-gbanyi iya nų.

¹³ Ya búkwa ọgu nọduru ngu;

nggube Jerúsalemu,

bu l'eli ọkpa-ugvu;

mbų nggube onye bu

l'eli eli ugvu, bú agbara mkpuma kpų.

Ọ kwa Ojejoje ekfu anų

unubę ndu ono, asųje:

'?Bų onye abya unu ome ngunu?

?Bų onye a-dų ike ọbata l'ęke, unu bu?'

¹⁴ Ya a-hų unu àhųhų

ęge yęle iphe unu meru ha.

Ọ kwa yębe Ojejoje ekfu iya.

Ya a-mųru ọku ye l'ọswa unu;

tųko iphe nọ-pheru unu

mgburumburu tsukota."

22

Ikpe, e kperu ndu ęjo eze

¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ; wo mu: "Tę mu jee lę kę eze ndu Júda je araa ozi-a arara l'ęke ono: ² Nggube eze ndu Júda; mbų nggube onye ono, nọ l'aba-eze Dévidi ono; nggu lę ndu ozi ngu; męwaru ndibe ngu, bú ndu eshije ęke-a bahų; unu ngabekwa nchị; nų iphe Ojejoje ekfu. ³ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Unu kpeje ikpe, dų maa; unu emeje iphe ę te enyochadu enyocha. Unu dzọjee onye a naru nų l'ęka onye emegbu iya emegbu. Unu ba akpakwa ndu laru alala ęhu; unu ta akpa iya ndu a tųru ogbe; mę ųnwanyi, maa tųfuru. Unu ba adųkwaru ęphe ęhuka; ophu unu 'egbujeshi ndu ę-te nwedu iphe ęphe meru l'ęke-a, dų nsọ-a! ⁴ Kę l'ọ -bųru l'unu jiru obu oyi; mee iphe-a, ya sųru t'unu meje-wa; bę ndu eze, nọ l'aba-eze Dévidi; ndu ejeru ęphe ozi; mę ndibe ęphe e-gude ųgbo-inya; gude įnya; shi lę nggamgbo ufu-eze-a l'alųfu alųfu; l'abata abata. ⁵ Obekwanu; l'ọ -bųru l'unu te emedu iphe ya sųru t'unu mee; tę ya gudekwa onwiya riaru unu nte; bę ęgbara e-mekochakwaa kfųa l'ufu-eze-wa." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁶ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ęhu ufu-eze eze ndu Júda:

A makwaru-a l'į dų l'ọ bú

alı Gíledu l'ęke ya nọ;

mbų l'ọ bú ęge ugvu ugvu Lébanọnu dų iya.

Obenu l'ę tọ dų iya e-me;

tẹ ya be eme ngu t'ì bọru echi-ẹgu;
mbụ l'ọ bụ mkpụkpụ,
ẹ-te budu ebubu.

7 Ya e-zi ndu

mgbugbu-madzu;
t'ẹphe byaru ngu ọgu;
onyenonu;
yẹle ngwa-ọgu nk'ia.
Ephẹ abya egbutsushia
ẹgiri oshi sida ngu ono;
chiru ye l'ọku.

8 “Ndu shigbaa l'oha, dụ igweligwe e-sweta ẹ mkpụkpụ-a; l'ajitsua ibe ephẹ; sụ: ‘? Bụ ngunu meru iphe Ojejoje meru egbe iphe ọwaa l'ẹhu eze mkpụkpụ-a?’⁹ Aa-sụ ephẹ l'iphe kparu iya nụ bụ okfu l'ẹphe gwọberu ọgba-ndzu Ojejoje, bụ Nchileke ephẹ; ẹ awata ọkpo ishi l'alì l'anụ agwa; balahakwaaaru iya phụ eja.”

10 Unu ba rakwa ẹkwa onye

eze ono, nwuhuru nụ ono!
Ophu unu 'emekwa ẹkwa iya!
Ọ bụ-chikwa onye unu
a-kwa ẹkwa iya kwashia ya ike
bụ onye ophu a kpuru ẹ ndzu laa ẹka ọdo.
Ishi iya aburu l'ẹ ọọ latahẹdu;
ophu ọophuhedu alì ẹke,
a muru iya ọdo.

11 Kẹ l'ọwaa kwa ẹge Ojejoje kfuru okfu ẹhu Shalumu Josaya, bụ onye nọ-chiru ẹnya nna iya; bya aburu eze, achị ndu Júda; mbụ onye ono, ẹ-ta nọhedu l'ẹke-a ono: “E ọọ latahẹkwa. ¹² Ọ kwa l'ẹke ono, ephẹ kpuru iya ẹ ndzu laa ono bẹ ọo-nọdu nwuhu. E ọọ phuhẹkwa alì ẹke-a ẹnya ọdo.”

13 “T'aphụ tsọkwaru onye

gude ọgho l'akpụ ufu-eze iya;
mbụ gude ọzo,
ẹ-te vudodu nhamunha
l'arushi ime ọlo k'eli eli;
onye meru ndu alì iya;
ephe ejeru iya ozi ẹwoma;
tọ kfụ ephẹ ọgwo ozi ephẹ.

14 Oosuje ẹ ya a-ruru

onwiya ufu-eze, ha nshinu;
ẹke ime ọlo k'eli eli iya
a-bugbaa gaga-gvugvu.
Ya abya eyeshia ya windo;
gude oshi sida gbaa ya agbagba;
bya agbaa ya penti uswe.

15 Bụ ogude oshi sida kushia

ọlo e-me t'ì bọru onye eze ọọ?
Nna ngu; ?to shidu eri; l'angu?
?To shidu l'ekpe ikpe, dụ maa;
l'eme iphe guru iphoro;
iphemiphe ọbule aduru iya ẹ mma.

16 Ndu eje iphe-ẹhuka;

mẹ ndu ẹ-te nwedu ẹge ọ ha
ephe; b'ọ gbaru ọdzori;
yọ duru iya ẹ mma.
?Tọ budu iphe ono bụ ẹ
madzu maru onye ya bụ?

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

17 “Obenu ẹ nggubedua;

bẹ ẹnya ngu;
mẹ ọkpoma ngu bụ l'ẹke
i cheberu iya bụ l'ori uru ghelegheleghele;
yẹle ogbu ndu ẹ-ta adudu
iphe ephẹ meru;

omegbu madzụ emegbu yele ome-l'iwe.”

¹⁸ Oo ya bụ l'agha; owaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu Jehoyakimu nwatibe Josáya, bụ eze, achị ndu Júda:

“Ẹ to nwedu l'ẹphe araa ẹkwa; sụ:

‘Owe-e nwunne mu nwoke-e!

Owe-e nwunne mu nwanyi-e!’

Ẹ taa rakwa ẹkwa iya; sụ:

‘Owe-e onye nwe mu nụ-e!

Owe-e Onyibe!’

¹⁹ Ee-li iya l'ọ bụ onye eli nkakfụ-igara.

Mbụ l'aa-kpụ iya akpukpu;

kpụta iya je etufaa l'azụ Jerúsalemu.”

Okfu ẹhu Jerúsalemu

²⁰ “Unubẹ ndu Jerúsalemu.

Unu jekwa l'ugvu ugvu

Lébanonu je echia mkpu!

Tẹ ndu alị Báshanu nụkwaa olu ngu!

Jekwa je anọdu l'ugvu ugvu

Abarimu chia mkpu;

kele ndu nggu l'ẹphe

tugbaru bụru nanụ;

b'e gbushikotaakwaru

l'ẹphe ha.

²¹ Ya nmaakwaru ngu

okwa teke ono, i shi dobesu

l'ẹ to nwedu iphe byaru

bya eme ngu nụ ono;

nggu asụ l'ẹ tii yedu onu.

Ono kwa ẹge i shi teke

i bụ nwokoroɔya meta ndono.

Ẹ tii mebukwaa iphe ya sụru t'i mee.

²² Phẹrephere a-tuko ndu

echeru ngu aturu pata.

A tuko ndu nggu l'ẹphe

tugbaru bụru nanụ kpua lẹ ndzụ.

Ono teke iphere e-gude ngu;

woru ngu ifu kpua lẹ ntụ.

Ishi iya aburu iphe dụ ẹji iimebe.

²³ Unubẹ ndu bu l'ugvu ugvu Lébanonu;

mbụ ndu, nọ l'ẹhu-otso-ena

ulo, a kuru l'oshi-sida;

egbe ude, unu e-mekochaa

tsua teke iphe-ẹhuka a-zụ

unu gbirimu;

mbụ melahaa unu ẹhuka

l'ọ bụ nwanyi, ime eme!”

Okfu ẹhu Jehoyakinu

²⁴ Owaa iphe Ojejoje ekfu. O sụru: “Kamenu; l'ẹ to nwekwa m'ọ -ruhuru; Jehoyakinu Jehoyakimu, bụ eze ndu Júda bụru echi-ọhubama, ya gba l'ẹka-utara iya; bẹ ya a-gbafulekwa ngu-a. ²⁵ Ya e-woru ngu ye l'ẹka ndu achọ ndzụ ngu; mbụ ndu iitsu egvu;

mbụ l'ẹka Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu yele ẹka ndu Bábyilonu. ²⁶ Ya e-tufakpele ngu phu etufa; nggu lẹ nne, muru ngu nụ; je eche l'alị ndu ọdo; ẹke ẹ-ta bụdu ẹke a muru ngu; nggu lẹ nne ngu. Yọ bụru l'ẹke ono bẹ unu 'ẹbo a-nọdu nwụhu.

²⁷ Ẹ to nwedu l'unu alaphuta azụ l'alị ono, a-gụ unu alata ono.”

²⁸ Jehoyakinu-a; ?ọ bụ ite-ura, tukpohuru atukpohu;

a jika iya ajika ọo?

Mbụ iphe ẹ-ta dudu

onye ọ dụ mma?

?Bụ ngunu kparu iphe

e tufaru yele unwegirima

iya je eche l'alị ẹke ẹphe ta madu?

29 Nggube alí Júda;
ngabekwa nchi;
nụa iphe Ojejoje ekfu!
30 Qwaa iphe Ojejoje ekfu
ndọ-ọ:

“Dee nwoke-wa l'ekwo l'ọ bu
onye ẹ-te nwedụ nwa;
onye iphe ta byadụ bya
aduru ịe mma teke ọ nọ ndzụ.
Ishi iya aburu l'ẹ tọ dudu
unwu iya ophu iphe
byaru bya aduru ịe mma.
Ophu ọ dudu ẹphe onye
ophu byaru bya anọdu l'aba-eze Dévidi;
m'ọ kwanụ chịa ndu Júda.”

23

Ọ-dụ-l'ifu a-ka mma

¹ “Aphụ a-tsokwaru ndu ono, eche aturu, bu ẹphe emebyishi aturu iya; l'achikashi iya achikashi l'alí iya ono.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ² Ọo ya meru iphe Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Ízurẹlu ekfu okfu ẹhu ndu ono, eleta ndibe iya ono; sụ: “Keshinu unu chikashiru aturu iya achikashi; mbụ chị-phua ya achị-phu; unu te eleta iya ẹnya; be ya e-letakwanu unu ẹjo eleta; chia unu iphe iphe dọ ẹji ono, unu meru ono.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³ “Ọo yẹbedua l'onwiya e-je achikota nwa ndu phoduru nọ l'unwu aturu iya ono l'iphe bukpo alí ẹke ya chiru ẹphe je eye; duphuta ẹphe azu l'ẹke ẹphe ataje nri, bu ẹke ẹphe a-nọdu wata azuzu; l'aka igwe l'ẹje. ⁴ Ya e-ye ndu nche aturu, a-nọdu eleta ẹphe ẹnya. Teke ono be ẹphe ta tsuhedu egvu; meji te ebuhuhe ẹphe; ophu ọ dūhedu ophu aachokwadu achochọ.” Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁵ Qwaa iphe Ojejoje ekfu:
“L'e -metsua;
be ya e-metaru Dévidi ẹkali iya
ophu e-dobe ẹka ndoo;
mbụ onye eze,
e-gude mmamiphe chịa.
Ọo-nọdu ekpe ikpe, dọ maa;
l'emee iphe dọ chiruru werere l'alí-a.

⁶ L'oge nk'ia be aa-dzọta ndu Júda.
Ndu Ízurẹlu anọdu;
tọ dūhedu iphe eme ẹphe.
Onye ono be iphe ee-ku iya bu:

‘Ojejoje bu odobe ẹka ndoo ayi.’ ”

⁷ Qwaa iphe Ojejoje ekfu: “L'ọ -rua mbọku ono; be ndiphe te egudehedu ẹpha Ojejoje ekfu: ‘Kamenu; mbụ onye ono, dufutaru ndu Ízurẹlu l'alí Íjiputu ono.’ ⁸ Iphe ẹphe a-nọdu ekfuchia bu: ‘Kamenu; l'onye ono, dufutaru ndu eri Ízurẹlu l'alí ndu isheli; me l'iphe bu mbakeshi, bu ẹke o shi chị-phushia ẹphe je edoo ono.’ Teke ono; be ẹphe e-buru l'alí k'ẹka ẹphe.”

Oye Nchileke ẹka l'onu

⁹ A -bya l'okfu ẹhu ndu nkfuchiru;
okpoma adakwa mu gidigidi.
Okpu, nọ mu l'ẹhu l'ọ ha
anmakotakwa mu jijiji.
Mu dulephu l'ọ bu onye mee atsu;
mbụ l'ọ bu onye mee
tụ-tsuru atụ-tsu.

Iphe kparu iya nọ aburu Ojejoje
yele okfu iya, dọ nsọ.

¹⁰ Alí ẹke-a l'ọ ha bu ndu eri ogori jeru iya ejiji.
Yọ buru ke okfu onu ono,
a turu ono meru iphe alí-a nọ l'aphụ.
Eke anumanu akpaje nri

l'echi-egu kpohuwaru jegiri jegiri.
 Ndu nkfuchiru eme iphe dụ eji;
 ephe gude ike ephe l'eme
 iphe e-ta gbadunu.

- 11 “Ndu nkfuchiru mę ndu
 achijeru Nchileke eja tuko
 buru ndu e-te emedu ele Nchileke.
 Mbụ lę ya aphuje iphe dụ
 eji ephe eme obu l'eze-ulo iya.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 12 “Yọ buru iya kparu iphe
 ụzo ephe a-wata ochi eturu.
 Aa-chiru ephe chi-phua
 l'ęke agba ochi.
 Yọ buru l'ęke ono; bę ephe a-da iko.
 Ya e-gude iphe dụ eji
 dakfu ephe teke ono,
 ee-chi ephe iphe ono.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 13 L'ęhu ndu nkfuchiru,
 shi Samériya; bę ya phuru ahuma:
 mbụ l'ephe ekfuchiru Bálụ;
 shi ęge ono l'eduphu ndibe iya,
 bụ ndu ızurelu.

- 14 L'ęhu ndu nkfuchiru kę
 Jerúsalemu bę ya phukwaruphu
 iphe l'anyi ishi edzu.
 Ephe anoduje eri ogori;
 ndzụ ephe aburu odzu ejo-ire.
 Ndu eme iphe dụ eji;
 bę ephe anoduje eme
 t'ęka ka ephe oshihu ike
 l'iphe ephe eme; k'ophu bụ
 l'ę tọ dudu onye ophu
 aghajęru iphe dụ eji, oome azụ.
 L'ęhu nk'iya bę ephe
 dukotalęphu l'ọ bụ ndu Sódomu;
 ndu Jerúsalemu adukota
 lę mu phụ l'ọ bụ ndu Gómóra.

- 15 Ọo ya bụ l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike kfuru l'okfu ęhu
 ndu nkfuchiru:

Ya e-me t'ephe ria nri,
 atso ile;
 ephe angua mini, e yeru nshi.
 Ishi iya aburu l'ọo l'ęka ndu
 nkfuchiru, shi Jerúsalemu b'ọ shi;
 mbụ ejo uru-alị, jiru alị-a l'ọ ha.

- 16 Ọwaa iphe Ojejoje bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: “Unu ba angajękwa nchị l'iphe ndu
 nkfuchiru ekfuru unu. Ephe emejekwa t'unu chiru ęnya ye l'iphe e-te emedu ememe.
 Ephe asuje l'ephe phuru ophulęnya; ama l'ọo iphe ephe ritaru l'okpoma ephe; l'ę tọ
 bụdu iphe shi yebe Ojejoje l'onu. ¹⁷ Tekenteke bę ephe anoduje ekfuru ndu akpọ iya
 ębo-ębo; sụ ephe: Ojejoje suru: ęhu a-dukwaa unu agụ! Ndu ophu bụ ejo iphe shi ephe
 l'obu bę ephe anoduje eme; bę ephe asuje: L'ę to nweudu iphe eme ephe.”

- 18 Obenu; ?bụ onye ole l'ime ndu ono byajęwaru tę yele Ojejoje chĩa idzu; k'ophu
 ephe a-phukwanu iphe eme nụ; m'ọ kwanu nua okfu iya? ?Bụ onye ngabęjeru nchị
 nua okfu iya? ¹⁹ Lekwa; Ojejoje gudeekwa ęhu-ęghughu l'ezi oke pherephere; mbụ ejo
 oke pherephere l'ishi ndu ejo okpoma. ²⁰ Ophu ęhu t'ęghubuhukwa nụ Ojejoje ęghughu
 gbururu jeye teke oo-meebe ęge obu dụ iya. L'oge l'ifu bę oo-dokota-a unu unu ęnya
 ophuma.

- 21 Ya te zikwa ndu nkfuchiru-a ozi.
 Ephe egudele-e ozi ephe

agba tũgburu kwaseru.
 Ya te kfukwaru okfu yeru ephe;
 ephe asule-e l'oo iphe ya
 kfuru be ephe ekfu.

²² Obekwanu; ndege o -buru l'ephe nõdujewa;
 t'ephe l'iya chia idzu;
 m'õ buru iphe ya kfuru
 be ephe gege eje je araarũ
 ndibe iya arara;
 me ephe emekwanua;
 ephe aghakõbe; haa ejo
 uzo, ephe etso;
 yeke iphe du eji, ephe eme.

²³ Qwaa iphe Ojejoje ekfu: ?Ya bũlephu Nchileke, nõ ntse; ya ta abũhedu Nchileke, nõ ote-nyia tõi? ²⁴ Nnajiufu suru: ?Nanu ege madzu e-shi domia onwiya te ya ba apũ iya. ?Ya te jidunua igwe; ji mgboko tõi? Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁵ Ya nuakwaru iphe ndu nkfuchiru ono ekfu; mbũ ndu egudeje epha iya l'ekfu iphe ya te ekfudu. Ephe asuje: "L'ephe roru nrõ! L'ephe roru nrõ!" ²⁶ ?Bũkpo teke ole be egbe iphe qwaa a-nõ-bebe l'õkpoma ndu nkfuchiru-wa, e-te ekfudu ire-lanũ-a; mbũ ndu bũlephu ejo õriri, bataru ephe l'obu be ephe ekfuje. ²⁷ Ephe arije le nrõ ono, ephe anõduje ezeru ibe ephe ono e-me te ndibe iya zahaa epha iya ege ono, nna ephe oche ephe shi l'aja, ephe shi abaru Bálu zahaa ya ono. ²⁸ T'onye nkfuchiru, arõ nrõ zekwaa iphe, õ roru. Onye õphu bũ okfu iya b'õ nrũ ekfua ya l'ege õ du. Q dudu; ?nanũ ege eswa akpe yeke akpe l'onwiya e-shi hakõ. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁹ Qwaa iphe Ojejoje ekfu. Q suru: "L'okfu, shi iya l'õnu dukwa l'õ bũ õku; õ dukwaphu l'õ bũ õngu, etsuje mkpuma yogiriogiri. ³⁰ Oo ya bũ le ya nõ-chikwaru ndu nkfuchiru ono uzo; mbũ ndu nkfuchiri ono, egeje je ezita okfu, ibe ephe kfuru; bya ekfua; su l'oo ya kfuru iya ono." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³¹ "Mbũ l'agha; ndu nkfuchiru ono, asaje õnu sũ le ya suru ono be ya nõ-chikwaru uzo." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³² Qwaa iphe Ojejoje ekfu: "Ndu ono, anõduje arõ nrõ eregede ono be ya nõ-chikwaru uzo; mbũ ndu anõduje ezeshi nrõ õbu; shi ege ono l'edusweshi ndibe iya uzo; Ya te zikwa ephe; õphu õ dukwanu ekemu, ya tũru nõ ephe. Oo ya bũ l'e tõi dukpodua uru, ephe abaru ndu-a le phuu." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³³ "Teke ndu-wa; m'õ bũ onye nkfuchiru; m'õ bũ onye achijeru Nchileke aja -jiru ngu: ?M'i jiru Ojejoje; õ suru l'oo egbe iya ole a-dakwuta ephe? Nggũ asũ ephe: ?Egbe iya ole? Q suru le ya a-gbado unu! Ono iphe Ojejoje ekfu ndono." ³⁴ Q -bũkwanu l'oo onye nkfuchiru; m'õ bũ onye achijeru Nchileke aja; m'õ bũ onye õdo waru kfulahaaru sũ le ya jikwaru Ojejoje; yõ sũ l'oo iphe ya ee-me ndõ-õ; be ya a-nũkwa onye õbu apũ yeke ndibe iya l'ephe ha. ³⁵ Ephe unu anõduje aji ndu õnya unu; me ndu abũbu unu phe bu: ?Nanu ege Ojejoje yeru õnu teke a jiru iya? M'õ kwanũ: ?Bũ ngunu be Ojejoje kfuru? ³⁶ Oke agha; unu be gudehekwa õnu unu kfua iphe unu jiru Ojejoje; ke l'õ kwa ntũmatu, unu atũ be unu l'iya eme; unu egude ege ono woru okfu ke Nchileke, nõ ndzu ghaa igharafu; mbũ Ojejoje, bũ Okaribe-Kakõta-Ike; bya abũru Nchileke ayi. ³⁷ Qwaa iphe ii-kfujeru ndu nkfuchiru ndõ-õ: ?Unu jihunuru Ojejoje; yõ sũ unu agha? M'õ kwanũ: ?Bũ ngunu be Ojejoje kfuru? ³⁸ A makwaru-a l'unu ekfu l'unu jiru Ojejoje; yõ zia iphe e-me nõ. Oke; qwaa kwa iphe Ojejoje ekfu: L'iphe unu anõduje ekfu bu: ?Qwaa iphe a jiru Ojejoje; yõ sũ l'oo dakfuta unu; mbũ l'eke ya sũkwaru unu t'unu be kfulakwa ege ono. ³⁹ Oo ya bũ le ya a-gwõbekwa unu; chifu unu l'ifu iya; unu le mkpũkpu ono, ya nrũru unu le nna unu oche ephe ono. ⁴⁰ Onu, ya a-tũ unu a-nõkwa gbururu jeye le gbururu; mbũ yõ buru iphe-iphere, a-nõ jeye le tutu yoyo; õphu 'o nweðu l'a azahaa ya azaha."

24

Nkata figu labu

¹ Yo be le Nebukadineza, bũ eze ndu Bábũyilonu kputsuaru eze, achi ndu Júda; mbũ Jehoyakimu yeke ndu ishi ndu Júda; ndu eme nka; me ndu akpũ uzo; mbũ shi le Jerúsalemu kpua ephe le ndzu laa alĩ Bábũyilonu; be Ojejoje koshiru mu nkata figu labu, a sũbetsuaru l'iku eze-ũlo Nchileke. ² Nkata lanũ bũ figu, du mma nshinu nõ iya; mbũ figu, du l'õ bũ õphu charu egwegwa. Nkata õphu bũ figu, du eji nshinu nõ iya; õ du-tabe eji; k'õphu bũ l'e tõi dudu k'eriri. ³ Ya ndono; Ojejoje bya ajia mu; sũ: "Jeremáya; ?bũ ngunu be mu phũru?"

Mu asú iya: "L'ò kwa figu. Ndu òphu dù mma dùshikpo mma ike; ndu òphu dù èji adutabekwanu èji; k'òphu bù l'è tọ dùdu k'eriri."

⁴ Tọ dù iya bù; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ⁵ "Lè Ojejoje, bù Nchileke kẹ ndu Ízurelù suru: L'ò kwa ège figu ndu òwaa, dù mma-a dù; bù ège ndu ono, a kpuru lẹ ndzu l'alì Júda dù iya mma; mbù ndu ya chifuru l'alì-a chíru je eye l'alì ndu Bábyilonu. ⁶ Ya e-gude ènya iya l'eche èphe nche t'ò dùru èphe lẹ mma. Teke e metsuaru; bè ya e-dulatakwa èphe òdo l'alì èke-a. Teke ono bè ya e-me t'èphe ha nshinu; òphu ya 'enwutsudu èphe. Ya a-dza èphe l'ò bù dzaru oshi; òphu ya efefudu èphe. ⁷ Ya a-nù èphe obu, èphe e-gude maru iya; mbù l'òo ya bù Ojejoje. Èphe a-buru ndibe iya; yèbedua abùru Nchileke èphe. Kẹ l'èphe e-gude obu èphe l'ò ha lakfuta iya."

⁸ "A bya lẹ figu onanu, dù èji; mbù dùta-be èji; k'òphu bù l'è tee ridu iya eriri ono; ono bù ège ya e-me Zedekaya, bù eze ndu Júda bù ndono; mè ndu bù ishi l'alì-eze iya; mękpo iphe bù ndu ono, phòduru lẹ Jerúsalemu ono; mè èphe nọ l'alì-a; mè èphe nọ lẹ Íjiputu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Ya e-me èphe t'èphe bùru ndu alì-eze unwu eliphe kpamukpamu a-nòdu atso oyi. Èphe a-bù iphe-òchi; iphe eegude anma èjo ètu. Ee-gude èphe agba mgbònu; gude èphe l'akọ madzù onu l'iphe bùkpo èke ya chíru èphe ye. ¹⁰ Ya e-me t'e gude mma gbushia èphe; mee tẹ èjo-ègu gbushia èphe; bya eye èjo iphe-ememe t'ò gbua èphe gbururu jeye teke èphe agvùebe l'alì-a, ya nùru èphe; èphe lẹ ndiche èphe-wa."

25

Úkporo afa èto l'afa iri l'alì òdo

¹ Qwaa bù okfu Ojejoje, kfuru Jeremáya lẹ kẹ ndu Júda l'èphe ha l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa èno, ò wataru òchi ndu Júda. Afa ono bù afa mbù, Nebukadineza wataru òchi ndu Bábyilonu. ² Jeremáya, bù onye nkfuchiru Nchileke anùlephu iphe ono; bya ekfuaru iya ndu Júda l'èphe ha; mè iphe bù ndu bukota lẹ Jerúsalemu. Yọ sù èphe: ³ "Keshinu úkporo afa l'afa èto nta-a; mbù tsbe l'afa òphu, kwe Josáya Amọnu afa iri l'èto, ò wataru òchi unubẹ ndu Júda; jeye ntanù òwaa; bè mu shilephu nùta okfu Ojejoje; l'ekfuru iya unu: ya -kfutsua ya; ya ekfukwazi iya òdo; òphu unu 'angajèdu nù nchì. ⁴ E guderu lẹ Ojejoje yewaru ndu ozi iya, bù iya bù ndu nkfuchiru iya l'èphe ha ugbo olemole: o -yee; o yekwazi; t'èphe bya ekfuaru unu okfu; ?unu ngajèru èphe nchì; ?t'unu yejeru èphe ònu. ⁵ Èphe ekfujeru unu; sù: 'Unu laphuta azù nta-a; l'unu ha l'èhu l'èhu; unu haa èjo-ùzo, unu etso; haa iphe dù èji, unu eme; k'òphu unu a-nòdu l'alì ono, Ojejoje nùru unu; unu lẹ ndiche unu phẹ gbururu jeye lẹ gbururu ono. ⁶ Unu be tsoshi agwa ndu òdo. Unu be jekwaru iya ozi; òphu unu 'abakwaru iya eja. Unu be gudeshi iphe unu gude èka mee gude l'akpatsu Ojejoje iwe; k'òphu ya te emekadu unu iphe.' ⁷ Obenu l'unu te eyeduru iya ònu. Unu egude iphe unu gude èka unu mee l'akpatsu iya iwe. Unu eshi ège ono merulahaa onwunu èhu." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁸ Oo ya bù; òwaa kwa iphe Ojejoje, bù Okaribe-Kakọta-Ike ekfu: "Lẹ keshinu unu ta ngabèdu nchì l'okfu iya; ⁹ bè ya a-chìkobe iphe bù ndu isheli l'èphe ha yele nwozi iya, bù Nebukadineza, bù eze ndu Bábyilonu." Ono kwa iphe Ojejoje kfuru. Ya a-chìru èphe bya t'èphe bya etso ndu alì-a ògu; yele iphe bù ndu bu iya nù; mè iphe bùkpo òha, bupheru èphe mgburumgburu. Ya e-me èphe t'èphe bùru kpurupyata; mee èphe; èphe abùru iphe anyì ishi èdzu; bùru iphe-òchi; bùru iphe e gude akọ ònu; mbù bùru ochobo gbururu jeye lẹ gbururu. ¹⁰ Ya e-me t'ùzu èhu-òtso-èna; mè ome èswa gbalaa l'èhu èphe: olu nwanì, ala nji; mè kẹ nwoke, alù nwanì òphungu ta anòhedu; òda ikwe nri ta anòhedu iya; òphu òku uròku 'enwuhedu iya. ¹¹ Egbara a-kfù l'alì-a gbaa mgburumgburu. Iphe bù mbakeshi a-la eze ndu Bábyilonu l'èka; úkporo afa èto l'afa iri.

¹² "Teke úkporo afa èto l'afa iri ono gvù-leruphu; ya anù eze ndu Bábyilonu; mè ndu alì iya l'èphe ha apù k'èjo iphe èphe meshiru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya a-togbo iya ochobo gbururu jeye lẹ gbururu. ¹³ Ndu alì ono bè ya e-mekota iphe bù iphe ya kfuhawaru lẹ ya e-me èphe; mbù iphe bù iphe e deru l'èkwo, bù iphe Jeremáya kfuhawaru lẹ kẹ iphe bù mbakeshi kpamukpamu. ¹⁴ Èphebedua bè igweligwe mba yele ndu eze, shihuru ike e-mekochaa mee ohu. Ya a-kfù èphe ugwo ège iphe èphe meru gbaru; yẹ l'iphe èphe gude èka èphe rùta."

Okoro èhu-eghughu Nchileke

¹⁵ Ojejoje, bù Nchileke kẹ ndu Ízurelù sùru mu: "Tẹ mu nata okoro-a. Iphe jiru iya nù bù mèe oke èhu-eghughu iya. Wo tẹ mu emee tẹ iphe bù mbakeshi èke ya e-zi mu;

t'ephe ngua ya! ¹⁶ Ēp̄he -ngu l'iya ph̄u; ēp̄he awata ɔkpo kulakula; wata ome ogvu ogvu; k̄e l̄e ya a-ch̄iru ndu, gude ogu-mbeke ye; t'ep̄he je etso ēp̄he ogu."

¹⁷ T̄o d̄u iya b̄u; mu abya anata Ojejoje okoro ono; bya ejee ip̄he b̄u mbakeshi ēke o ziru mu; je emee; ēp̄he angukota iya. Qwaa b̄u ndu nguru iya n̄u:

¹⁸ Jerúsalemu; mkp̄ukpu, ɔgbaa l'al̄i Júda; ndu eze ēp̄he; m̄e ndu b̄u ishi l'al̄i-eze ēp̄he; t'e mekota iya t'egbara kfua ya; buru ip̄he anȳi ishi ēdzu; ip̄he-ɔchi; m̄e ip̄he eegude ak̄o l'ɔnu, b̄u ēge ɔ d̄u ntan̄u-a. ¹⁹ Fero, b̄u eze ndu l̄jiputu; ndu ozi iya; ndu b̄u ishi l'al̄i-eze iya; ndu nk'iya l'ep̄he ha; ²⁰ ip̄he b̄u ndu ɔhodo, bu l'al̄i l̄jiputu; ip̄he b̄u ndu eze, ach̄i ndu Uzu; ip̄he b̄u ndu eze ndu Filisutayinu; mb̄u eze ndu Ashikelɔnu; eze ndu Gáza; eze ndu Ękuronu yele nwa ndu ph̄oduru l̄e mkp̄ukpu Ashud̄odu; ²¹ m̄efua ndu Éd̄omu; ndu Móabu; ndu Am̄onu; ²² m̄e ip̄he b̄u ndu eze Táya yele Sayidonu; ndu eze k'az̄u eze enyimu az̄u iya ɔphu; ²³ ndu Dedanu; ndu Téma; ndu Buzu; ip̄he b̄u ndu bugba l'ɔha, teru ēnya; ²⁴ ip̄he b̄u ndu eze ndu Arébiya; ndu eze ndu ɔhodo, b̄u ndu, bu l'echi-egu; ²⁵ ip̄he b̄u ndu eze Zimuri; ndu Élamu; ndu Mídiya; ²⁶ m̄e ip̄he b̄u ndu eze ndu isheli; ndu bu l̄e ntse; m̄e ndu ɔphu bu ote-ēnya; mb̄u ndu ono l'ep̄he hak̄ota nan̄u nan̄u. O b̄ulephu al̄i-eze, ɔk̄ota l'elip̄he mgburumgburu. Ēp̄he l'ep̄he ha a-ngukota iya. Eze Bábyilonu a-ngukwa iya ph̄u.

²⁷ Qwaa ip̄he ii-kfuru ēp̄he ndo-ɔ: Qwaa ip̄he Ojejoje, b̄u ɔkaribe-Kak̄ota-Ike kfuru; mb̄u Nchileke k̄e ndu Ízurelu: "T'ep̄he ngua ip̄he-a; t'ɔ tsua ēp̄he atsutsu; ēp̄he agb̄o ya agb̄ogbo; dashia iko, ēp̄he te egbeshihedu egbeshi ɔdo. Ip̄he a-kpa iya n̄u aburu l̄e ya a-ch̄iru ndu soja je etso ēp̄he ogu." ²⁸ ɔle teke ēp̄he j̄ikaru l'ep̄he ta anata mu okoro ɔbu; nḡu ip̄he n̄o iya n̄u; t̄e mu s̄u ēp̄he-a: "L̄e Ojejoje, b̄u ɔkaribe-Kak̄ota-Ike s̄ukwaru l'ep̄he ngufutajekwa iya! ²⁹ Unu lenu! Ya gudeekwa ip̄he d̄u ēji l'abyakfuta mkp̄ukpu ono, eeku l'eyeru epha iya ono. ?Ēp̄he ar̄i l'ep̄he e-righaru iya t'̄e ba n̄u ēp̄he aph̄u t̄o? Ēp̄he te erighakwaru iya; t'̄e ba an̄u ēp̄he aph̄u; k̄ele ya e-ye ogu gude gbufu ip̄he b̄u ndu, bu l̄e mgboko-a. Ono ip̄he Ojejoje, b̄u ɔkaribe-Kak̄ota-Ike ekfu ndono."

³⁰ Nta-a b̄u; kfuaru ēp̄he ip̄he-a l'ɔ ha; s̄u ēp̄he:

"Ojejoje e-shikwa

l'ep̄hekerep̄he dee ekiri.

Qo-n̄odukwa l'ufu iya,

d̄u ns̄o gbaa egbe-igwe;

gb̄ooru ndu al̄i nk'iya ɔgbo.

Qo-ra iya arara l'ɔ b̄u

onye adz̄oshi akpuru vayinu;

raa ya; k'ɔphu ndu bu

l'elip̄he mgburumgburu

a-n̄ukota iya.

³¹ Utsu a-da l̄e mgboko gbaa mgburumgburu;

k̄e l'okfu daru Ojejoje yele ip̄he b̄u mbakeshi.

Oo-kpe ndip̄he l'ep̄he ha ikpe;

haa ndu ip̄he d̄u ēji t'e gbushia ēp̄he."

Ono ip̄he Ojejoje ekfu ndono.

³² Qwaa ip̄he Ojejoje, b̄u ɔkaribe-Kak̄ota-Ike ekfu. O s̄uru: "T'unu lenu! Ējo ip̄he ats̄ookwa galagala abya; o-shi l̄e mba ɔwaa; ȳo ts̄oba l̄e mba ɔdo. Mb̄u l'oke ph̄erephere abyakwa ēp̄hep̄he. Eke oo-shi b̄u l'̄eke mgboko jeberu." ³³ Teke ono b̄e ndu Ojejoje chigbushiru echigbushi a-t̄uko dabugbaaru l'̄ekemeke; t̄sube l'ishi mgboko ishi iya ɔwaa jeye l'ishi iya ɔphu. E t̄o d̄udu onye a-ph̄odu n̄u; k'ɔra ēkwa ēp̄he; ɔphu 'onwedu onye a-pafu odzu ēp̄he; ɔphu ee-lidu ēp̄he elili. Ēp̄he a-gh̄oshi ɔzu; kuru l'al̄i.

³⁴ Unub̄e ndu eche aturu; unu raa ēkwa chia mkpu! Unu gw̄o onwunu l̄e nt̄u; unub̄e ndu b̄u ishi ikpoto aturu ono! Ishi iya aburu l̄e teke ee-gbushi unu ruakwaru. Unu a-da iko; t̄ukposhihu l'ɔ b̄u ite-ura, d̄u mma. ³⁵ Unub̄e eche aturu te enwedu ēke, unu a-gbaru laa; ɔphu ndu ishi ikpoto aturu 'enwedu ēke, ēp̄he a-gbaru laa; shi iya nahu. ³⁶ ɔ kwa olu-ēkwa ndu eche aturu ada ega ph̄u; mb̄u mkpu, ēp̄he echi; mb̄u ndu b̄u ishi ikpoto aturu ono; k̄ele Ojejoje emeyishiwa eke ēp̄he echeje aturu ēp̄he. ³⁷ Obosara ēke ono, shi d̄u agu ono; b̄e ee-me t'ɔ daburu ochobo. Ip̄he a-kpa iya n̄u aburu ēhu-eghughu Ojejoje. ³⁸ Ojejoje a-paru ndu nk'iya haa ēge agu ahaje ɔgba iya; ēgbara akfua l'al̄i ēp̄he. ɔgu; m̄e oke ēhu-eghughu Ojejoje e-me al̄i ono t'ɔ d̄u l'ɔ b̄u echi-egu ēke e-te nwedu onye, bu iya n̄u.

26

Eeme t'e gbua Jeremáya

¹ E ta nõdu ọdu; k'ọphu Jehoyakimu Josáya wataru ọchi ndu Júda; Ojejoje abya ekfua; sù: ² "Tẹ mu je evudo l'ogbodufu eze-ulo Nchileke je ekfuru yeru iphe bu ndu bu lẹ mkpukpu, nõgbaa l'alì ndu Júda, bu ndu abyajẹ ọbaru Nchileke eja l'ẹke ono. Wo tẹ mu kfuaru ẹphe iphemiphe ọbule, ya sùru mu tẹ mu kfuaru ẹphe. Tẹ b'ọ dukwa ọphu mu a-ha. ³ ?Onye maru; ẹphe a-ngabẹ nchi; ghakọbe haa ejo-uzo ono, ẹphe etso ono. Ọo ya bụ; ya apalia pazita. Ya te emehedu ẹphe iphe du eji, ya shi tube lẹ ya e-me ẹphe; k'ẹjo iphe ono, ẹphe meshiru ono.

⁴ "Wo tẹ mu kfuru ẹphe: 'L'ọ -buru l'ẹphe ta angabẹduru iya nchi; l'eme iphe ya turu ekemu iya, bu ọphu ya doberu ẹphe l'ifu; ⁵ mbụ; ọ -buru l'ẹphe ta angadu nchi l'okfu, ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru ekfu, bu ndu ya ziru; ẹphe -byatsua; ẹphe abyakwazi; ẹphe ta anga nchi; ⁶ bẹ ya e-mekwa eze-ulo Nchileke-wa t'ọ du l'ọ bu Sháyilo; mee mkpukpu-a t'ọ buru iphe ee-gudeje akọ ọnu l'iphe bu mbakeshi, nõ lẹ mgboko mgburumburu.' "

⁷ Ya ndono; ndu achijeru Nchileke eja; ndu nkfuchiru; mę ndu Ízurelu l'ẹphe ha anukota ẹke yebe Jeremáya ekfu iphe ono l'eze-ulo Nchileke. ⁸ Tọ du iya bụ; ekfughe, ya ekfughelephu iphe ono l'ẹke ndu ono l'ẹphe ha nõ; mbụ iphe ono, Ojejoje sùru tẹ ya kfua ono; ndu achijeru Nchileke eja ono; mę ndu nkfuchiru ono; mępo ndu ono l'ẹphe ha azụ lẹ mu phụ gbirimu; sù mu: "Lẹ mu nwuhufutajekwa! ⁹ Wo; ?nanu ẹge e meru; mu egude ẹpha Ojejoje l'ekfu l'eze-ulo-a e-mekochaa du l'ọ bu Sháyilo; lẹ mkpukpu-a e-mekochaa daburu ochobo, ẹ-ta dudu onye bu iya nù?" Tọ du iya bụ; ndu ono l'ẹphe ha abya agbaphee mu mgburumburu l'eze-ulo Nchileke l'ẹke ono.

¹⁰ Ya ndono; ndu bu ishi l'alì ndu Júda abya anụ iphe ada nù; ẹphe eshi l'ufu-eze wuhu jeshia eze-ulo Nchileke. Ẹphe eje anọdutsua l'ọnu-ọguzo ọphungu l'eze-ulo Nchileke. ¹¹ Tọ du iya bụ; ndu achijeru Nchileke eja; mę ndu nkfuchiru ono abya asụ ndu ono, bu ishi ono; mę ndu Ízurelu l'ẹphe ha: "L'ọ gbakwaru t'e kpee mu nkfugbu. Lẹ ẹphe gudeekwa nchi ẹphe nua iphe o gude nkfuchiru kfua lẹ kẹ mkpukpu-a!"

¹² Ya ndono; mu abya asụ ndu ono, bu ishi ono; ẹphe lẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha: "L'ọ kwa Ojejoje yeru mu tẹ mu bya ekfua iphe e-me eze-ulo-a; mę mkpukpu-a, bu iya bu iphe-a l'ọ ha, unu nuru, ya kfuru-wa. ¹³ Nta-a bụ; unu dozia ọzo unu yele umere unu! Unu wata ome iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bu Nchileke unu. Ọo ya bu k'ọphu Ojejoje a-pali pazita; haa unu ome iphe du eji, o shi sù lẹ ya e-me unu. ¹⁴ Ọ -buru mbẹdua bẹ unu eleenua lẹ mu nõ unu l'ẹka. Iphe unu rikpooru l'ọ du mma bya evudo nhamunha; unu mee mu iya. ¹⁵ Ọlobu; ọphu e-do unu ẹnya bu lẹ: unu -gbua mu; bẹ ọchi onye ẹ-te nwedu iphe o meru unu a-tukokwaru unu l'ishi; tų-koru mkpukpu-a l'ishi; tukokwaruphu ndu bu iya nù l'ishi. Ishi iya aburu l'ọo Ojejoje yeru mu tẹ mu byakfuta unu bya ekfua iphe-a t'unu nua ya."

¹⁶ Ya ndono; ndu ono, bu ndu ishi ono; mę ndu Ízurelu l'ẹphe ha asụ ndu achijeru Nchileke eja; mę lẹ ndu nkfuchiru ono: "T'ẹphe be ekpekwa mu nkfugbu; kẹ l'ọo ẹpha Ojejoje, bu Nchileke ayi bẹ mu gude bya ekfuru yeru ẹphe."

¹⁷ Ndu bu ọgurennya l'alì unu aharu gbeshi iya evudo; sù igweligwe ndu ono, kuru l'ẹke ono-a: ¹⁸ "Lẹ Mayika, bu onye Mọreshetu kfuru nkfuchiru l'oge kẹ Hezekáya, bu eze ndu Júda. Yo kfuaru ndu Júda; sù ẹphe: Ọwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-lke kfuru:

" Lee-mekochaa kọo
Ugvu Záyonu kọfu iya;
l'ọ bu onye akọ okfu.
Jerúsalemu e-mekochaa buru ikpọzu.
Eli ugvu ono, bu ẹke,
eze-ulo Nchileke nõ ono
bẹ ẹgbudu e-mekochaa ruchia."

¹⁹ Hezekáya, bu eze ndu Júda; M'ọ kwanụ onye ọdo l'alì Júda; ?ẹphe gburu Mayika egbugbu tọo? ?Tọ bu-chidua iphe Hezekáya meru bu l'ọ tsuhuru Ojejoje egvu; wata ọcho ọzo, ya e-shi tuba iya l'ẹnya? Tọo Ojejoje; ?tọ tų-zitadu obu iya tọ; k'ọphu bu l'ẹ tọ mehedu ẹphe iphe du eji, o shi sù lẹ ya e-me ẹphe. Ọ kwa iphe du eji bẹ ẹphe abya ome onwẹphe nta-a."

²⁰ O nwekwaruphu onye ọdo, eeku Uráya Shemáya gudejehawa ẹpha Ojejoje kfua nkfuchiru. Ẹke a muru iya bu lẹ mkpukpu Kiriya-tu-Jerimu. O kfukwaruphu nkfuchiru kfua iphe e-me nù l'ẹhu mkpukpu-a yeke alì ẹke-a; ẹge-a, Jeremáya kfuru-a. ²¹ Yo be teke eze, bu Jehoyakimu yeke ndu ishi soja iya; mę ndu bu ishi l'alì-eze iya nuru okfu iya; eze melahaa tẹ ya gbua ya. Obenu lẹ Uráya nuru iya; gude ọtsu egvu gbalaa; laa

Íjiputu. ²² Eze, bụ Jehoyakimu ezi Ẹlunatanu Akùbo bya ahatakwapu ndu ọdo yeru iya; t'ọ je Íjiputu je akpúlata Uráya. ²³ Ẹp̄he eje akp̄ta Uráya je anụ eze, bụ Jehoyakimu. Jehoyakimu asụ t'e gbua ya; e gbua nwoke ono; bata odzu iya je etufaa l'ikirikp̄oo.

²⁴ Ya ndono; yọ buru okfu lẹ Ahikamu Shafanu gbaru yeru mu meru iphe ẹ-ta kp̄duru mu nụ t'e gbua.

27

Ndu Júda ala Bábyilonu

¹ Ẹ ta n̄odu ọp̄hu baru ishi; k'ọp̄hu Zedekaya Josáya wataru ọchi ndu Júda; Ojejoje abya asụ mu ² tẹ mu wota agbụ yekobe l'agadagba nyabẹ onwomu l'olu. ³ Yọ sũkwa mu ph̄u tẹ mu zia ozi t'e je ezia eze ndu Ẹd̄omu; eze ndu Móabu; eze ndu Am̄onu; m̄e ke ndu Táya waa ke ndu Sayidonu, byaru ọp̄hu Zedekaya, bụ eze ndu Júda. Ndu, mu e-zi ozi ono bụ ndu, ndu eze ono zitsuaru t'ep̄he bya ke Zedekaya. ⁴ Wo tẹ mu zia ep̄he ozi t'ep̄he je ezishia nnajiufo ep̄he l'ọ ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kak̄ota-Ike ziru ep̄he; mb̄u Nchileke ke ndu Ízurelu: ⁵ L'ọ kwa ike-ọkp̄u iya, paru eka; m̄e oshi-ẹka iya, d̄u ogologo bẹ ya gude kee mgboko-a; bya ekee madz̄u yele unwu anumanu, bu iya n̄u; buru onye d̄u iya mma bẹ ya anuje iya. ⁶ Nta-a bẹ ya wotaakotawaru al̄i unu l'ọ ha yekotawa l'eka nwozi iya, bụ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu. Ya mekwaruphu t'an̄u, bu l'egbudu n̄odu Nebukadineza l'eka. ⁷ Iphe bụ mbakeshi a-n̄odu iya l'eka; n̄odu nwa iya l'eka; n̄odu nwanwa iya l'eka; jeye teke oge ke al̄i-eze iya a-gv̄u. Ono teke mba, d̄u igweligwe; m̄e ndu eze, shihuru ike e-me iya ohu nk'ep̄he.

⁸ Teke bụ l'ọ nweru mba; m'ọ bụ al̄i-eze, j̄ikaru onodu Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu l'eka; j̄ika l'ep̄he te ejederu iya ozi; bẹ e-gude ọgu; m̄e ẹjo-ẹgu; m̄e ẹjo iphe-ememe n̄a ndu ọbu ap̄h̄u; mb̄u mee ndu ono iphe gbururu jeye teke ya e-shi l'eka Nebukadineza mebyishibebe ndu ọbu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Oo ya bụ t'ep̄he ba angakwaru ndu nkfuchiru ep̄he nch̄i; m̄e ndu njibya; m̄e ndibe ep̄he, ak̄oje iphe nr̄o b̄u; m̄e ndibe ep̄he, ndu ap̄h̄u àph̄u; m̄e ndu amamanshi, as̄uje unu l'unu ta alakwa eze ndu Bábyilonu l'eka. ¹⁰ Iphe ep̄he ekfushi buk̄ota ẹjo-ire bẹ ep̄he adz̄shiru unu. Iphe oo-me ab̄uru tẹ unu haa al̄i unu lamihukp̄oo alamihu; l'ẹke, teru ɛnya. Ya e-nwufu unu enwufu; unu eje ala l'iyi. ¹¹ Obenu l'oha, woru onwiya ye eze ndu Bábyilonu l'eka; bẹ mu a-haa t'ep̄he buru l'al̄i nk'ep̄he; l'ak̄o iya okfu; buru iya eburu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹² Mu ewokwaruphu ozi ono zia Zedekaya, bụ eze ndu Júda; s̄u iya: T'ọ wotakwa onwiya ye eze ndu Bábyilonu l'eka; m̄e ndibe iya; k'ọp̄hu ndz̄u e-dzu yẹbe Zedekaya. ¹³ ?Nanu ẹge e meru; bẹ nggube Zedekaya; nggu lẹ ndu al̄i ngu l'unu ha l'a-buru ndu, ee-gude ọgu; ẹjo-ẹgu; m̄e ẹjo iphe-ememe gbushia, bụ iphe Ojejoje kfuru lẹ ya e-gude gbushia ọha, j̄ikaru l'ep̄he ta an̄odu eze ndu Bábyilonu l'eka. ¹⁴ Unu ta angakwa nch̄i l'okfu ndu nkfuchiru, as̄uje unu l'ẹ t'ọ nwekwa l'unu an̄odu eze ndu Bábyilonu l'eka; ke l'ọ kwa ẹjo-ire bẹ ep̄he adz̄uru unu lẹ nkfuchiru ono. ¹⁵ Ojejoje l'onwiya kfuwaru; s̄u: "L'ẹ t̄o buk̄wa iya ziru ep̄he ozi ono. Ọp̄hu ọ buk̄wa iya bẹ ep̄he ekfuchiru. L'ọ kwa ẹjo-ire bẹ ep̄he adz̄u. Yọ buru iya e-me; ya enwufu unu; unu alaa l'iyi; unub̄dua; unu lẹ ndu ono, ekfuru unu iphe ono."

¹⁶ Mu bya asụ ndu ach̄j̄eru Nchileke eja; ep̄he lẹ ndu Júda l'ep̄he: "T'ep̄he ba ngakwa nch̄i l'okfu ndu nkfuchiru, as̄uje ep̄he l'ọ ph̄oduaru-a nwansh̄i nta-a; a t̄uko iphe ono, e gwotar l'eze-ulo Nchileke laa al̄i ndu Bábyilonu ono; gwolata az̄u. Ọ kwa ẹjo-ire bẹ ep̄he adz̄uru unu. ¹⁷ Unu ba ngakwaru ep̄he nch̄i. Unu n̄odu eze ndu Bábyilonu l'eka; k'ọp̄hu unu a-n̄odu ndz̄u. ?B̄u nḡunu kparu iphe mkp̄kp̄u-a a-buru ikp̄ozu? ¹⁸ Ọ -buru l'ep̄he b̄u ndu nkfuchiru; l'anuje iphe Ojejoje ekfu; t'ep̄he r̄onua Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kak̄ota-Ike tẹ ngwa-ulo ono, e gude dozia eze-ulo Nchileke ono, b̄u ọp̄hu ph̄odukwaduru n̄u yele ọp̄hu ph̄oduru l'ufu-eze ndu Júda yele ọp̄hu ph̄oduru lẹ Jerúsalemu ta b̄uhe iphe ee-vuta laa Bábyilonu. ¹⁹ Mb̄u l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kak̄ota-Ike ekfu lẹ k'itso eze-ulo Nchileke; ke mini; ke ọ-gba-kperekpere; m̄e igweligwe ngwa ọdo ono, ph̄odugbaaru lẹ mkp̄kp̄u-a, ²⁰ b̄u ndu ọp̄hu ẹ te gwotadu; mb̄u Nebukadineza, b̄u eze ndu Bábyilonu; teke ọ kp̄uru eze ndu Júda, b̄u Jehoyakinu Jehoyakimu lẹ ndz̄u shi Jerúsalemu laa Bábyilonu; kp̄up̄yabekota iya ndu a maru amaru l'al̄i Júda yele Jerúsalemu. ²¹ Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kak̄ota-Ike kfuru; mb̄u Nchileke ke ndu Ízurelu; ọwaa kwa iphe ookfu lẹ k'iphe ono, e gwophodoru l'eze-ulo Nchileke ono yele ọp̄hu ph̄oduru l'ufu-eze ndu Júda yele ọp̄hu ph̄oduru lẹ Jerúsalemu: ²² 'L'ep̄he ha bẹ ee-gwotatsukwa laa al̄i ndu Bábyilonu. Yọ buru l'ẹke ono bẹ ọo-n̄odu gbururu jeye mb̄oku, ya a-ch̄oru iya bya. Ono teke ya a-ch̄i-phuta iya az̄u bya edophu iya az̄u l'ẹke-a.' " Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

28

Aagba Hananaya l'anwu

¹ Yo b̄uru l'afa ono kwaphu; l̄e Zedekaya wataru ochi ndu Júda k'ophungu; l'onwa k'ise l'ime afa k'eno b̄e onye nkfuchiru, b̄u Hananiya Azuru, b̄u onye Gibiyonu; n̄odu l'ulo Ojejoje l'ifu ndu achijeru Nchileke eja; m̄e l'ifu oha s̄u mu: ² "Qwaa iphe Ojejoje, b̄u Okaribe-Kakota-Ike kfuru; mb̄u Nchileke k̄e ndu Ízurelu. O s̄uru: 'L̄e ya a-gbabufu agadagba-njigba ono, eze ndu Bábyilonu liberu unu l'olu ono. ³ L'ime afa lab̄u b̄e ya a-chi-phutakota iphe bukpo ngwa-ulo Ojejoje ono az̄u l'eke-a; mb̄u ngwa ono, eze ndu Bábyilonu; mb̄u Nebukadineza chitaru l'eke-a lashia Bábyilonu ono. ⁴ Ya a-chi-phutakwaphu Jehoyakimu Jehoyakinu b̄u eze ndu Júda az̄u l'eke-a; m̄e iphe bukota ndu a k̄puru l̄e ndz̄u l'al̄i ndu Júda, b̄u ndu laru al̄i ndu Bábyilonu. Ishi iya aburu l̄e ya mu a-gbabufu agadaga-njigba ono, eze ndu Bábyilonu nyaberu unu l'olu ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.' "

⁵ T̄o d̄u iya b̄u; onye nkfuchiru, b̄u Jeremáya abya eyeeru onye nkfuchiru ono; mb̄u Hananiya onu l'ifu ndu achijeru Nchileke eja ye l̄e ifu iphe bukpo ndu vudo l'ulo Ojejoje; ⁶ s̄u iya: "T'̄o dukwa ege ono! T̄e Ojejoje mekwa ya ege ono! T̄e Ojejoje mekwa iphe ono, i kfuru ono. T'̄o chi-phutakwa ngwa-ulo Ojejoje az̄u ye l̄e ndu a k̄puru l̄e ndz̄u; t'̄o shikwa l'al̄i ndu Bábyilonu t̄uko ephe chi-phuta az̄u l'eke-a! ⁷ Olobu; ngabekwa nch̄i n̄a iphe mu abya t̄e mu kfuru ye ngu l̄e nch̄i; m̄e l̄e nch̄i ndu-a l'ephe ha. ⁸ Ndu nkfuchiru, vu mu uzo bya; bya evuru ngu uzo bya; mb̄u ndu nkfuchiru ndiche; b̄ulephu iphe ephe shi ekfuje b̄u l'ogu a-da; ejo-egu abya; waa ejo iphe-ememe. Ono iphe ephe shi ekwuje an̄u ndu mba, dugbaa iche iche; m̄e al̄i-eze, shihugbaaru ike. ⁹ Obenu l'onye nkfuchiru, ekfu l̄e nch̄i a-d̄u ndiphe ndoo b̄ulephu teke iphe o kfuru meru ege o kfuru iya b̄e ee-kweje l̄e Ojejoje ziru iya ph̄u l'oswiya."

¹⁰ T̄o d̄u iya b̄u; onye nkfuchiru ono; mb̄u Hananiya abya agbabufu Jeremáya, b̄u onye nkfuchiru odogoro ono, oonya l'olu ono; woru iya gbaa. ¹¹ Hananiya abya evudo l'ifu ndu oha ono l'ephe ha; s̄u: "Qwaa iphe Ojejoje ekfu: L'̄o kwa ege-a b̄e ya a-gbabufu odogoro ono, Nebukadineza, b̄u eze ndu Bábyilonu nyaberu iphe b̄u mbakeshi l'olu l'ime afa labu.' " Yo kfulephu ege ono; Jeremáya atugbua.

¹² A n̄onyaa; l'onye nkfuchiru, b̄u Hananiya gbaabutsuaru eri-njigba ono, n̄o l'olu onye nkfuchiru, b̄u Jeremáya ono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; s̄u iya: ¹³ "Je je ekfuru Hananiya s̄u iya l'owaa iphe Ojejoje ekfu: Iphe o gbajifuru bukwa odogoro ophu e meru l'oshi; o l̄e iphe ya e-gude dochia ya b̄u odogoro ophu e meru l'igw̄e. ¹⁴ Qwaa iphe Ojejoje, b̄u Okaribe-Kakota-Ike kfuru; mb̄u Nchileke k̄e ndu Ízurelu: 'Ya e-woru odogoro ophu e meru l'igw̄e ye iphe b̄u mbakeshi l'olu gude iya mee t'̄o b̄uru Nebukadineza, b̄u eze ndu Bábyilonu b̄e ephe a-n̄odu l'eka; mb̄u je akpaa l'iphe b̄u unwu anumanu.' "

¹⁵ T̄o d̄u iya b̄u; onye nkfuchiru, b̄u Jeremáya as̄u Hananiya, b̄u onye nkfuchiru: "Ngabekpoduaphu nch̄i; Hananiya! E t̄o bukwa Ojejoje ziru ngu t'̄i bya; obenu l'i mewaru ndu-a; ephe eje eworu obu zia l'iphe e-ta b̄udu oswi-okfu. ¹⁶ Oo ya kparu iphe Ojejoje ekfu: 'L̄e ya abyaakwa ngu ewofu l̄e mgboko-a. E t̄i n̄ofukwa afa-a gedegede; k̄e l'i kfuwaru okfu, eme t'e kwefuru Ojejoje ik̄e.' "

¹⁷ Yo rulephu l'onwa k'essa l'afa ono kwaphu; Hananiya, b̄u onye nkfuchiru anw̄uhu.

29

Ekwo, e deru n̄u ndu a k̄puru l̄e ndz̄u

¹ Qwaa b̄u iphe e deru l'ekwo, Jeremáya shi l̄e Jerúsalemu dee n̄u t'a n̄u ndu b̄u oguren̄ya l'ime ndu ophu n̄okwadu ndz̄u l'ime ndu b̄u uke; ndu nkfuchiru; m̄e iphe bukpo ndu ono, Nebukadineza shi l̄e Jerúsalemu k̄pua l̄e ndz̄u laa Bábyilonu ono. ² Teke ono b̄e a k̄pukwanaru eze, b̄u Jehoyakinu l̄e ndz̄u ye l̄e nne iya, b̄u eze-nwanyi; m̄e ndu ishi ibe eze; m̄ekpo ndu ishi, ach̄i ndu Júda ye l̄e ndu Jerúsalemu l'ephe ha; m̄e ndu eme nka; m̄e ndu akpu uzu; b̄e a k̄pukotawaru l̄e ndz̄u k̄puru lufu l̄e Jerúsalemu. ³ Onye o n̄uru ekwo ono b̄u Elasa Shafanu ye l̄e Gemariya Hilikaya, b̄u ndu Zedekaya, b̄u eze ndu Júda ziru ozi t'ephe je ezia eze, b̄u Nebukadineza l̄e Bábyilonu. Ekwo, Jeremáya deru ophu as̄u:

⁴ Qwaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o; mb̄u Okaribe-Kakota-Ike, b̄u Nchileke k̄e ndu Ízurelu. Ndu ookfu iya an̄u b̄u ndu ono, a k̄puru l̄e ndz̄u l'ephe ha ono; mb̄u ndu ono, ya meru; e shi l̄e Jerúsalemu k̄pua ephe laa Bábyilonu ono: ⁵ Unu k̄pushikwaa ulo buru; unu akoshia okfu; ria iphe o metaru. ⁶ Unu l̄ushikwaa nwanyi; m̄ushia unwegirima; unu achotatsuaru unwu unu unwoke unwanyi ndu ephe a-l̄u. Unu ekeshia unwu unu unwanyi nji; k'ophu ephebedua l'e-nwekwaruphu unwegirima. Unu n̄odukwa l'eke

ono ka l'igwe; unu ba kakwa nwanshí. ⁷ Odo bú l'agha; unu chojekwa iphe e-me tẹ nchí dũ ndoo lẹ mkpukpu ono, a kpuru unu lẹ ndzũ laa ono. Unu kfuru nũ Ojejoje l'okfu ẹhu ndu ono; kele nchí -dũ ẹphe ndo; yọ dukwaphu unu. ⁸ Kẹ l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje, bú Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndo-ọ; mbũ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu: "Unu be ekwekwa tẹ ndu nkfuchiru unu; mẹ ndu agbaru unu eja; duswee unu ọzo. Unu ba angajẹkwaru ẹphe nchí lẹ nrọ, unu meru ẹphe; ẹphe arọshi. ⁹ Ọ kwa ejo-ire bẹ ẹphe adzũru unu; sũ l'ẹphe gude ẹpha iya l'ekfuchiru iya. Ẹ tọ bũkwa iya yeru ẹphe." Ono kwa iphe Ojejoje kfuru ono.

¹⁰ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: "L'a -nọlephu ọkporo afa ẹto l'afa iri lẹ Bábyilonu; bẹ ya a-byakfuta unu bya emeeru unu iphe ono, dũ mma, ya kweru ọkwa iya ono; mbũ lẹ ya a-bya eduphuta unu azũ l'alí ẹke-a. ¹¹ Kele ya maru iphe ya arí l'ẹke unu nọ. Ọriri iya l'ẹke unu nọ bú ọriri-ọma; ẹ tọ bũkwa ejo-ọriri. Ọ kwa t'ọ duru unu lẹ mma; mẹ t'ọ nweru iphe unu a-nọdu ele ẹnya iya l'ọzo ifu. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. ¹² Teke ono bẹ unu a-kpo-kuje iya; unu abyakfuta iya; bya ekfuru nũ iya; ya angaberu unu nchí. ¹³ Mbũ; unu achọ ya; cho-vu iya; m'ọ -buru l'unu gude obu unu l'ọ ha l'achọ iya. ¹⁴ Teke ono bẹ unu a-cho iya cho-vu iya." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. "Ya e-me unu; unu ta bũheduru ndu a kpuru lẹ ndzũ. Mbũ lẹ ya e-jelephu l'iphe bũkpo mbakeshi; mękpo iphe bú ẹke ono, ya chíru unu laa ono je achí-phuta unu azũ l'ẹke ono, ya meru; a kpua unu lẹ ndzũ laa ono." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁵ Unu a-sukwaru: "Lẹ Ojejoje nũwaru unu ndu nkfuchiru lẹ Bábyilonu." ¹⁶ Obenu l'agha; ọwaa kwa iphe Ojejoje kfuru l'okfu ẹhu onye eze ono, nọ l'aba-eze Dévidi ono yele okfu ẹhu iphe bũkpo ndu phoduru lẹ mkpukpu-a; mbũ unwunna unu, bú ndu ophu ẹ-ta kpukobedu unu l'ẹphe lẹ ndzũ. ¹⁷ Iye! Ọwaa iphe Ojejoje bú Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: "Lẹ ya e-ye ndu gude mma yele ejo-ẹgu; mẹ ejo iphe-ememe t'ọ bya etso ẹphe ọgu. Ya emee ẹphe; ẹphe adũ l'ọ bú figu, duta-beru eji; k'ophu bú l'ẹ tee ridu iya eriri. ¹⁸ Ya e-gude mma; ejo-ẹgu; mẹ ejo iphe-ememe chíja ẹphe ọso. Ya e-mee ẹphe; ẹphe aburu iphe alí-eze nọgbaa lẹ mgboko-a a-nọdu atso oyi; mbũ ẹphe aburu iphe e gude akọ ọnu; iphe anyí ishi ẹdzu; iphe-ochi yele iphe e gude ephu l'iphe bú mbakeshi, bú ẹke, ya chíru ẹphe je eye. ¹⁹ Ishi iya aburu l'ẹphe ta ngadu nchí l'okfu iya." Ono kwa Ojejoje kfuru; mbũ okfu, ya kfuru nkfuto nũ ẹphe. Ndu, ya ziru iya aburu ndu ozi iya, bú ndu nkfuchiru. Ophu unubẹdua, a kpuru lẹ ndzũ-a 'angakwaphu nchí. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ²⁰ Unu ngabekwa nchí l'iphe Ojejoje ekfu; unu l'unu ha, bú ndu a kpuru lẹ ndzũ; mbũ ndu ya chítaru lẹ Jerusalemu laa Bábyilonu.

²¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ; mbũ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bú Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu; ọwaa kwa iphe ookfu l'okfu-ẹhu Éhabu Kolaya; mẹ okfu-ẹhu Zedekaya Maseya, bú ndu gude ẹpha iya l'adzũru unu ejo-ire; sũ l'ẹphe ekfuchiru iya: "Ya e-woru ẹphe ye l'ẹka Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu; yo woru ẹphe gbushia l'ifu unu. ²² Ọo ẹphe a-kpata iphe ndu Júda ono, a kpuru lẹ ndzũ ono l'ẹphe ha, bú ndu nọ lẹ Bábyilonu a-wata ọko ọnu; sũ: "Tẹ Ojejoje mekwaa ngu iphe o meru Zedekaya; yele Éhabu, bú ndu, eze ndu Bábyilonu hũru l'ọku." ²³ Ishi iya aburu l'ẹphe mewaru iphe-eswe lẹ Ízurẹlu. Ẹphe l'unyomu obutobu ẹphe riwaru ogori; ẹphe egudewa ẹpha iya dzua ejo-ire, bũkota iphe ya ta sũdu ẹphe t'ẹphe mee. Iphemiphe ono bẹ ya makotaru; buru onye ekebe iya." Ono kwa iphe Ojejoje ekfu.

Ozi, e ziru Shemáya

²⁴ "Kaaru Shemáya, bú onye Nehelamu: ²⁵ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu; mbũ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu: I gude ẹpha ngu dee ẹkwo wolaaru iphe bú ndu nọ lẹ Jerusalemu; bya anu iya Zefanaya Maseya, bú onye achijeru Nchileke eja; mẹ iphe bũkota ndu achijeru Nchileke eja ndu ophu l'ẹphe ha. Ngu asũ Zefanaya-a: ²⁶ Ojejoje meekwaru ngu onye achijeru Nchileke eja t'í nọdu l'okwa Jehoyada; t'í nọdu l'eleta ọlo Ojejoje ẹnya. O -nweru onye ogvu eme, sũru lẹ ya bú onye nkfuchiru; wota hankofu tũya onye ọbu l'okpa; nggu atũya ya igwè l'olu; kpo-chia ya l'ọlo-mkpọro. ²⁷ ? Bũ ngunu kparu iphe ẹ t'í badũru Jeremáya mba; mbũ ophu Anatotu, eku onwiya onye nkfuchiru? ²⁸ Ọwaa ozi, ọ nọ lẹ Bábyilonu zia ayi: 'Iphe ọbu a-nokwa ọdu. Ọo ya bú t'unu kpũshikwaa ọlo buru; unu akọshia okfu; ria iphe o metaru.' "

²⁹ Tọ dũ iya bú; onye achijeru Nchileke eja ono; mbũ Zefanaya abya eworu ẹkwo ono gũaru Jeremáya, bú onye nkfuchiru. ³⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; sũ iya: ³¹ "T'ọ zia ozi-wa; tẹ iphe bú ndu ono, a kpuru lẹ ndzũ ono l'ẹphe ha nũkota iya: 'Ọwaa iphe Ojejoje ekfu l'okfu ẹhu Shemáya; ophu Nehelamu: Keshinu Shemáya ekfuru unu nkfuchiru; l'ẹbe abũ l'ọo ya ziru iya ẹya; bẹ o mewaru; unu eje achiri obu yeru iphe ẹ-ta abũdu oswi-okfu. ³² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Lẹ Shemáya kẹ Nehelamu; bẹ ya a-nũ

aphu; mē l'awa iya l'ēphe ha; k'ophu bụ l'ē tō dūkwa onye nk'iya, a-phōdukwadunu l'ēke ndu-a nō; ophu ọ 'phukwanu iphe-oma ono, ya e-meru ndu nk'iya ono. Ishi iya aburu l'o kfuwaru iphe e gude kwefuru iya ikè.' Ono iphe Ojejoje ekfu ndono."

30

Ukwa lē ndu Ízurelu a-lata

¹ Ojejoje; mbụ Nchileke kē ndu Ízurelu ² asụ mu: "Tē mu tūko okfu-a, ya kfu mu-a dekota l'ēkwo. ³ Kē l'oge abyakwaa; teke ya e-duphuta ndu nk'iya, bụ ndu Ízurelu; ēphe lē ndu Júda azụ; ya e-shi l'ēke ono, a kpuru ēphe lē ndzụ laa ono; bya edopu ēphe azụ l'alì ono, ya nuru nna ēphe oche ēphe t'ọ buru nk'ēphe ono. Ono kwa iphe yēbedua, bụ Ojejoje kfu ndono."

⁴ Ojejoje abya ekfu okfu ēhu ndu Ízurelu; ēphe lē ndu Júda; sụ:

⁵ Ya anukwa mkpu ndu atsụ egvu.

Ọ bụ mkpu ndu atsụ egvu;
ē tō bükwa mkpu k'ēhu agu.

⁶ Rjedunu iya ariri. Nwoke;

?oopaje ēpho-ime?
?Nanukwanu ege e meru;
ya aphutsua unwoke;
ēphe achigbaaru ēka
kwēe l'ēpho l'ọ bụ
nwanyi, ime eme;
onyenonu echishihutsua echihu l'ēnya.

⁷ Tūswekwa!

Mbọku ono a-dūkwa ẹjo
ẹji; k'ophu bụ l'ē-tō dūhedu
mbọku, a-dūbaa ẹji l'ọ bụ iya.
Teke ono bē ndu nk'iya
e-je iphe-ēhuka;
obenu lē ee-kochaa
dzọta ēphe l'ime iya.

⁸ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike bē sụru: "L'o -rua mbọku ono: 'Bē ya a-nyakwo odogoro ono, nō ēphe l'olu ono; ya abya atoshia ēphe egbu, e keru ēphe; ophu to nwehedu l'ēphe aburu ndu ohodo ohu ọdo. ⁹ ēphe a-nọdu ejeru Ojejoje, bụ Nchileke ēphe ozi yele o-shi-l'eri Dévidi, bụ onye ya e-wofutaru ēphe.

¹⁰ " 'Oo ya bụ; ba atsukwa egvu; nggube Jékọpu, bụ nwozi iya!
" 'Qphu t'ē b'e yekwa ngu egvu;

nggube Ízurelu;
kēle ya e-shikwa l'ēke teru ęnya dzọta ngu.

Ya a-dzọta unwu ngu l'alì
ēke a kpuru ēphe lē ndzụ laa.

Ọ bụ teke ono bē unu a-lata
azụ bya eburu l'ēhu-agu;

ophu 'onwehedu iphe
emekwadu unu ọdo;
ophu 'onwehedu onye eyekwadu unu egvu ọdo.

¹¹ Ya a-byakwa bya eswiru unu; dzọo unu!

'Ya a-byakwa bya atūko iphe bụ mbakeshi ono,
bụ ndu, ya shi woru unu ye
l'ēka ono mebyishikota.

Obenu lē unubēdua;
bē ya te emebyishikotadu kpakparakpa.

Ya ta ahakwanu unu tē ya
ba àhù unu àhùhù lē phuu;

ọle ya -bya unu àhùhù;
bē ya a-hù unu l'oruberu iya.' "

Ono kwa iphe yēbe Ojejoje kfu ndono.

¹² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:

L'ọnya, aba ndibe iya kwa 'agwọta agwọta.
Iphe e mekaru unu aburu
'akpọhodu akpọhu.

- 13 Ẹ tọ dudu onye a-gbaru unu mkpu;
 ophu ọ dudu iphe ọdo,
 ee-mebaa l'onyanya ọbu, aba unu ọbu;
 ophu 'onwedu l'unu byakwadu
 bya aka mma ọdo.
- 14 Iphe bu ndu nggu l'ephe
 shi eshi ọnya zahakotawaru ngu.
 Ephe ta akpahedu ishi ngu le phuu.
 Iphe ya meru ngu dukwa
 l'ọ bu iphe madzu emeje ohogu iya.
 Ahuhu, ya huru ngu adu
 l'ọ bu onye duru madzu ehuka ahije iya.
 Ishi iya bu l'i menukaru iphe du eji;
 iphe du eji, i meshiru apaa l'igwe.
- 15 ?Nanu ege e meru;
 nggu ara ekwa iphe mekaru ngu nu;
 ?a suru ngu l'ọ byakwaduru
 bya akpohu akpohu?
 Unu menukaru ejo iphe;
 iphe du eji unu ahawa l'igwe
 kparu iphe ya emee unu iphe ono l'ọ ha.
- 16 "Obenu l'iphe bu ndu eripya
 unu eripya be ee-ripyakwaphu.
 Iphe bu ndu ohogu unu;
 be aa-kpu le ndzu.
 Ndu kwaru iphe unu
 l'okwata be aa-kwakwaphu l'okwata.
 Ndu keru iphe unu l'ogu;
 be ee-kekwapu iphe ephe l'ogu.
- 17 Obenu le ya e-me t'ehu du ngu mma ọdo;
 mee te ọnya, no ngu l'ehu kpohu.
 Ishi iya aburu l'e kuru ngu
 onye a chifuru achifu;
 le Zayonu ta dudedu onye akpa ishi iya."
- Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono.
- 18 Ojejoje suru:
 Le onu-ulo Jekopu ono,
 e shi kpu le ndzu ono
 be ya e-dophu azu l'onodu iya.
 Ya aphuru eke ephe bu imiko.
 Mkpukpu ono;
 be aa-kpu-phu azu l'eke onohawa;
 ufu-eze ono abyakwa bya
 anochia ọnya eke gbaru iya nu.
- 19 Ndu bu l'eke ono a-wata
 ogu egvu-ekete; l'atu uzu ehutso-ena.
 Ya e-me t'ephe kabaa l'igwe;
 ophu ephe 'abyadu bya alakwadu ali ali.
 Ya e-me t'ephe buru ndu aakwabegwu;
 ophu ọnya ta byadu bya ala ephe ali.
- 20 Unwu ephe bu ege ephe
 shi shihu ike teke ndiche bu ephe e-shihu.
 Ndu ali-a a-nodu l'ifu iya
 gbashia okpa ike l'ali;
 ndu akagbu ephe akpagbu; be ya a-nu nshi.
- 21 Onye ishi ephe a-buru onye ali ephe;
 onye achu ephe aburu onye nk'ephe.
 Ya e-me t'ọ bya anodu iya ntse;
 ọ dudu; ?bu onye ha k'oby
 iya l'ifu l'e be eku iya ekuku?
- Ono iphe yebe Ojejoje kfuru ndono.

22 “ ‘Oo ya bụ l'unu a-buru ndibe iya;
yēbedua aburu Nchileke unu.’ ”

²³ Unu lekwa! Ehu-eghughu Ojejoje duakwa l'ọ bụ oke pherephere; mbụ ẹjọ oke pherephere. Yọ buru l'ishi ndu iphe dū ẹji bẹ ọophu temutemu; ²⁴ ọphu ẹhu 'eghubuhukwa Ojejoje gbururu jeye yọ meebekota iphe nọ iya l'ọkpoma k'ememe. Ụboku abyaphụ teke iphe-a e-dokota unu ọnya ọhuma.

31

Alata ndu Ízurelu

¹ Ojejoje abya asụ: L'ọ -rua teke ono; bẹ ya a-buru Nchileke k'ikfu l'ikfu ndu Ízurelu l'ẹphe ha; ẹphe aburu ndu ndibe iya. ² Ndu ono, wafurunu ono bẹ ya meru eze-iphe-oma teke ẹphe nọ l'echi-egu. Teke ndu Ízurelu shi achọ ẹke, ẹphe a-nodu tuta ume ³ bẹ ya shi l'ẹke teru ọnya mee t'ẹphe phua ya. Ya yeru unu obu; yeru iya unu k'ojejoje. O kwaphụ ẹge ono bẹ ya e-yegburu unu obu kwaseru. ⁴ Teke ono bẹ ya a-chikobe unu; unubẹ ndu Ízurelu; t'unu bya agbabe ọkpa; buru mba ọdo. Teke ono; bẹ unu a-chịta nkwa unu je etsoru ndu ẹhu atso ọna; wata ote egvu. ⁵ Teke ono kwaphu bẹ unu a-wata ọko okfu vayinu l'eli ugwu ugwu Samériya ọdo. Ndu koru okfu; e-ri iphe ẹphe ọtaru iya; ⁶ ke l'oge abyaa; teke ndu eche nche a-nonyaa; chilahaa mkpu l'alị ugwu ugwu ndu Ífuremu; sụ: “Unu bya t'ayi je lẹ Ugwu Záyonu; jekfu Ojejoje, bụ Nchileke ayi.”

⁷ Owaa iphe Ojejoje ekfu:

“Unu gụa egvu ẹhu-otso-ena nụ Jékọpu!

Unu tya uzu ẹhu-otso-ena

nụ mba ono, bụ ishi mbakeshi ono!

Unu gụa egvu ekele unu; sụje:

'Ojejoje; dzọwaru ndu nk'ia;

ọ nafutawaru ndu Ízurelu

ndu ọphu phoduru nụ l'ẹphe ha!

⁸ Unu lekwa; ya e-shi lẹ isheli dulata ẹphe.

Ya eshi l'ẹke mgboko jeberu rukoo ẹphe.

Ya a-chịta chịta jeye mę ndu ishi; ndu ngvuru;

unwanyi, dū ime; mę ndu ọphu ime eme.

Ọ bulephu lẹ ndu a-lata nụ a-dū l'igwe.

⁹ Ẹphe a-nodu amụ onu-ochi l'alata.

Ẹphe a-nodu ekfu anụ iya; ya edu ẹphe l'ala.

Ya e-du ẹphe dughaa nggele nggele;

dua ẹphe shia ụzo, dū kworu akwọkwo;

k'ọphu ukfu ta akpọdu ẹphe l'ọkpa.

Ishi iya aburu l'ọo ya bụ nna Ízurelu;

Ífuremu aburu ọkpara iya.

¹⁰ Unu nukwaa iphe Ojejoje ekfu;

unubẹ mbakeshi!

Unu araa ya arara tẹ ndu bu l'eli-alị nua ya!

L'onye ono, chikashiru ndu Ízurelu ono

a-chikobekwaphu ẹphe ọdo.

L'oochekwa unwu aturu iya

ọbu nche l'ọ bụ onye eche aturu;

¹¹ kele Ojejoje gbafutawaru Jékọpu;

kfua aswa ishi iya l'ẹka ndu ka ẹphe ike.

¹² Ẹphe a-bya agua egvu

ẹhu-otso-ena lẹ Ugwu Záyonu.

Ẹphe etee ẹsua k'iphe-oma,

Ojejoje doberu ẹphe;

mbụ witu; mę ọphungu; manụ;

unwu aturu; unwu egwu;

mẹwaru unwu eswi.

Ẹphe a-dū l'ọ bụ okfu,

a koru; l'agba iya mini ọhuma;

ẹphe ta anohedu l'aphụ ọdo.

¹³ Teke ono bẹ unwu-mgboko

a-wata ote egvu; ẹhu atsoshi ẹphe.

Ünwu-okorõbya;
 mẽ ndu bụ ọgurenya;
 bẹ ẹhu a-nõdu atsokwaphu.
 Ono teke ya e-me tẹ aphụ,
 ẹphe shi agụ bụru ẹphe
 ẹhu-õtso-ẹna.
 Ya a-dụ ẹphe obu;
 bya agbanwee aphụ,
 tsoru ẹphe t'ọ bụru ẹphe ẹhu-õtso-ẹna.

14 Ndu achijeru Nchileke ẹja;
 bẹ ya a-nụkpoo iphe dụ mma;
 nua ya ẹphe kẹ etsutsu iya.
 Ya e-me t'ẹpho ji ndu nk'iya ọhuma."
 Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

Obu-imiko Ojejoje

15 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu
 ndo-ọ:
 "A nuru uzu-ẹkwa lẹ Ráma;
 ọ bụ ẹkwa anwuhu mẽ oke nggumaphu.
 Ọ bụ Rechẹlu l'ara ẹkwa ünwu iya;
 ọphu o kwedu t'e gbobuta iya egbobuta;
 okfu l'unwu iya gvü-geru.*

16 Gberuma! Ba rahe ẹkwa!
 Fuchaa ẹnya-mini, nọ ngu l'ẹnya;
 kẹ l'ee-mekochaa bua ngu nggo ọru ngu;
 mbụ l'ẹphe e-shi l'alị ndu ọhogu latakọta."

Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

17 "Ọo ya bụ t'unu lee ẹnya;
 l'uzo ifu a-durua unu lẹ mma.
 Ünwu ngu a-latakọta l'alị ẹphe."

Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

18 "Ude, Ịfuremu atụ bẹ ya nwaru; l'ọ sụru:
 " 'L'a hụwaru iya àhùhù l'ọ bụ
 onye àhù nweswi, ẹ-te
 kwedu t'a gọta iya agọta.
 A hùkwanaa ya hùta.
 Wo t'a hanua ya tẹ ya laphuta azụ;
 kẹ l'ọo mu bụ Ojejoje bya
 aburu Nchileke iya.

19 Ya kpaphuhutsuaru; izimana abya alaphuta iya azụ.
 Ọnodu, ya nọ abya edole iya phụ ẹnya;
 Ya abya efuru efuru; woru ikpere byishi l'alị;
 l'ẹke iphere guderu iya; yọ kpọo ya okfu;
 kẹ l'ọo iphe ya meru teke ya bụ nwokorõbya
 bẹ byaru bya etee ya ntụ l'ifu nta-a.'

20 Ịfuremu ?ta bụdunua nwa iya, ya yeru obu;
 mbụ nwa iya, bụ: ya -phụ iya;
 ẹhu atso iya ẹna.
 A makwaru-a lẹ ya ahajeru ekfu okfu iya k'ẹji;
 obenu lẹ ya anyatajẹkwa iya-a.
 Ọo ya bụ l'obu iya dụ iya nshinu;
 mbụ lẹ ya a-phuru iya imiko nshinu."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

21 "Meshia iphe-ọhubama
 dobegbaa l'echi esu-uzo!
 Nggü ekoshia ogvudu
 ogvudu dobegbaa!
 Nggü elezita ẹnya l'uzo, iishi!
 Latakwaphu azụ;

* 31:15 31:15 Mát 2:18.

nggube nwamgboko Ízurelu!
 Latakwapu azu le
 mkpukpu ngu ono l'ò ha!
 22 ?Nanu teke ii-ghaphebe ege-a; rua;
 nggube nwada ono,
 e te egudedu ire ngu eka ono?
 Ojejoje meekwaru iphe
 ophungu le mgboko-a:
 le nwanyi a-wata oletu nwoke enya."

Odu le mma ke ndibe Nchileke

23 Qwaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndo-o; mbu Nchileke ke ndu Ízurelu: O suru agha: Le ya -shilephu l'eke, a kpuru ephe le ndzu duphuta ephe azu; be ndu, no l'alí Júda ye le mkpukpu le mkpukpu iya a-wata okfu okfu-a odo; su:

"Te Ojejoje gooru ngu

onu-oma;
 nggube ishi eke ono, doberu eka-ndo;
 bya aburu ugwu, du nsò ono!"

24 Ndu Júda me mkpukpu, nokota iya nu a-tuko bukotaru l'eke ono. Ndu ako okfu e-buru iya; ephe le ndu chi egwu me aturu ephe aghaphe aghaphe; 25 ke l'onye ike gvuru be ya e-me t'epho ji; ya emee ndu ike gvuru t'ephe gbakerehu. 26 Teke ono be ndu madzu a-wata okfu: "Lephe kuru mgbenya; tehu; ehu atso ephe ntumatu."

27 Qwaa iphe Ojejoje ekfu: "L'oge abyakwa-a; teke ya e-woru nebyi madzu ye le anu woru ghaa l'alí Ízurelu ye le alí Júda. 28 Oo bulephu ege ya cheru ephe nche; bya efeshia ephe; nwukposhia ephe; bya emekputa ephe; mebyishia ephe; ephe alaa l'iyi; o kwaphu ege ono be ya e-che ephe nche; bya akpukwaa ephe; dzaphu ephe azu." Ono kwa iphe ye be Ojejoje kfuru ndono. 29 O rua teke ono b'e taa shedu:

"Le nna ephe bukwa akpuru
 vayinu, e-ta achadu achacha;
 be ephe taru;
 yoo kpo unwu ephe izize."

30 Iphe e-gbe mechianu bu l'onyemonye a-la l'iphe o metaru. Onye riru vayinu, e-ta achadu achacha; eze akpowa iya ru izize."

31 Qwaa iphe Ojejoje ekfu: "L'oge abyakwa teke ye le ndu Ízurelu; me ndu Júda a-gba ndzu ophungu. 32 Ono ta aduhedu l'ò bu ogba-ndzu ophu ye le nna ephe oche gbaru; teke ono, ya gude eka sefuta ephe l'alí Íjiputu ono; ke l'ò bu oswi-okfu l'oo yebedua bu ni ephe; ole ephe mebyiru ogba-ndzu ono.

33 "Qwaa ndzu ophungu ye le ndu onu-ulo Ízurelu a-gba: m'o -rulephu teke ono. Ekemu iya; be ya e-ye ephe l'egomunggo; dee ya ephe edede l'okpoma. Ya a-buru Nchileke ephe; ephebedua aburu ndibe iya. 34 Madzu te ezihedu ibe iya iphe odo; ophu madzu 'ezihedu nwunne iya iphe ke t'osuje iya: 'Makwaru Ojejoje'; ke l'ephe e-shilephu l'onye enya katsua alala l'ime ephe jeye l'onye ophu enya katsua nshinu maru iya. Ishi iya aburu le ya a-guru ephe nvu l'iphe du eji, ephe meshiru; ophu ya 'anyatahedu iphe du eji ephe odo le phuu."

Ono kwa iphe ye be Ojejoje kfuru ndono.

35 Qwaa iphe Ojejoje ekfu ndo-o;

mbu onye ono,
 doberu enyanwu; su
 t'oochije l'eswe; bya emee
 te onwu; me mkpo-kpodo
 chije l'enyashi;
 mbu onye ono, bu iya
 anmawoje eze enyimu anmawo;
 eyii-mini iya edee mba ono;
 epha iya bu Ojejoje,
 bu Okaribe-Kakota-Ike.

36 O suru l'ò -buru l'ò nweru teke aa-nonyaaruru;

iphe-a, ya keshiru;
 dobe iya l'oru iya-a gbakahu;
 ono teke ndu eri Ízurelu a-chihu;
 ephe ta abuhedu oha k'eka

ephe l'ifu iya gbururu jeye lẹ gbururu.
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³⁷ Ọ -bùru l'ò nweru mbọku,
ee-wota imigwe t̄a l'iphe aatuje iphe;
bya egvua al̄i gvurua ẹke
a t̄oru ọkpa mgboko l'ọ ha;
t̄emanu ya egude iphe ndu
eri Ízurẹlu mekotaru l'ọ ha
jika ephe.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³⁸ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: "L'oge abyakwa teke ee-mekochaa kp̄ukwaa mkp̄ukpu-a doberu yebe Ojejoje; t̄sube l'oje Hananẹlu jeye l'ọnu-uzo ono, aza Ọnu-uzo Aghachi ono. ³⁹ Ogologo iphe e-gude at̄u iphe e-shi l'ẹke ono daburu ogologo jeye l'eli ugvu Garebu; bya agọ-zia lufu Gowa. ⁴⁰ Ns̄uda ono l'ọha, shi b̄uru ikirikpo; bukwaruphu ẹke aawushi iya nt̄u ph̄u; m̄ekpo egu ono l'ọ ha jeye lẹ Kidir̄onu l'uzo ẹnyanwu-ahata; gbururu jeye l'iku Ọnu-uzo Inya l'ọ ha a-dukotaru Ojejoje ns̄o. Ẹ to nwedu l'e efefukwadu mkp̄ukpu ono efefu; ọphu ee-nwukposihedu iya enwukposhi ọdo."

32

Jeremáya azu al̄i

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya l'afa, kwe Zedekaya afa iri, ọ wataru ọchi ndu Júda. Afa ono kwaphu bẹ kwe Nebukadineza afa iri 'esato, ọ wataru ọchi ndu Bábyilonu. ² Teke ono bẹ ndu soja ndu Bábyilonu yechiru Jerúsalemu. Onye nkfuchiru ono; mb̄u Jeremáya ab̄uru l'ogbodufu ẹke ndu nche anoje l'ufu-eze, ach̄i ndu Júda b'a t̄uchiru iya; ³ kele Zedekaya, b̄u eze ndu Júda t̄uru iya mkporo l'ẹke ono l'ọ suru lẹ Ojejoje suru lẹ ya abyaakwa oworu mkp̄ukpu-a ye l'ẹka eze ndu Bábyilonu; t'ọ bya al̄uta iya l'ọgu. ⁴ Lẹ Zedekaya, b̄u eze ndu Júda ta anahukwa; l'akputafujekwa iya ye eze ndu Bábyilonu l'ẹka yebe iya ekfugbaa ifu l'ifu; yo gude ẹnya iya ẹbo ẹbo ph̄u iya. ⁵ L'ọkpuru Zedekaya laa Bábyilonu b̄u ẹke ọo-nọdu jeye ya an̄a ya aph̄u. L'ẹ to nwekwa m'ọ -ruhuru; ọ je etso ndu Bábyilonu ọgu; ẹ-t̄o dukwa iphe ọo-l̄uta iya. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono.

⁶ T̄o d̄u iya b̄u; Jeremáya as̄u: "Lẹ Ojejoje kfukwaru mu ⁷ lẹ Hanamẹlu Shalumu, b̄u nwunne nna mu a-byakfuta mu bya as̄u mu t̄e mu z̄ua al̄i iya, n̄o lẹ mkp̄ukpu Anat̄otu; kẹ l'eshinu ọ b̄u mu l'iya kats̄ua ab̄ubu b'ọ b̄u mu b'ọ gbaru l'agbata iya.

⁸ "E metsua; ȳo buleruphu ẹge ono, Ojejoje kfuru ono b'ọ meru: Nwa nwunne nna mu; mb̄u Hanamẹlu abyakfutashia mu l'ogbodufu ẹke ndu nche anoje; bya as̄u mu t̄e mu z̄ua al̄i iya, n̄o lẹ Anat̄otu; l'oke-al̄i ndu Bénjaminu. Lẹ keshinu ọ b̄u mu b'ọ ruberu l'agbata; t̄e mu z̄ulekwa iya ph̄u t'ọ b̄uru nke mu.

"Mu amalekwaruphu l'ọ b̄u ẹge Ojejoje kfuru ndono. ⁹ T̄o d̄u iya b̄u lẹ mu eje az̄ua al̄i ọbu lẹ Anat̄otu l'ẹka nwa nwunne nna mu, b̄u Hanamẹlu; bya akf̄ua ya okpoga iya, b̄u mkp̄ola-ọcha iri 'esaa ¹⁰ mu bya eyee ẹka l'ẹkwo; byaa ya ẹpha mu; mee ya iphe-ọhubama; ndu ekebe eyekwaa ya ph̄u ẹka; mu abya eworu mkp̄ola-ọcha ono t̄a l'iphe aatuje iphe. ¹¹ Mu abya eworu ẹkwo ono, e deru, koshiru l'al̄i b̄uwa nke mu ono; mb̄u mpekala iya ono, e meru iphe-ọhubama ono, b̄u ọphu e deru ẹge ọo-n̄o-bebe; m̄e ẹge mu e-nweberu iya; bya ewotakwaphu mpekala iya ọphu ẹ te medu iphe-ọhubama gude. ¹² Mu abya eje ach̄iru ẹkwo ono n̄u Baruku Neraya Maseya; l'ifu nwa nwunne nna mu, b̄u Hanamẹlu yebe ifu ndu ekebe, b̄u ndu byiru ẹka l'ẹkwo ono; m̄e l'ifu ndu Ju kpamukpamu, b̄u ndu ngb̄aa l'ogbodufu ẹke ono, ndu nche anoje ono.

¹³ "Mu an̄odu l'ifu ephe l'ẹke ono; bya eworu ozi-a zia Baruku s̄u iya: ¹⁴ Ọwaa iphe o kfuru; mb̄u Ojejoje, b̄u Ọkaribe-Kak̄ota-Ike; mb̄u Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu. Ọ suru agha: 'Ch̄ita ẹkwo al̄i-a, e deru-a; m̄e ọphu e meru iphe-ọhubama yebe ọphu ẹ t̄e medu iphe-ọhubama l'ẹkwo ono, e deru gude z̄ua al̄i-a ono; woru iya je ach̄iru ye l'ite-ura; k'ọphu ọo-n̄o ọdu; ¹⁵ kele Ojejoje b̄u Ọkaribe-Kak̄ota-Ike, b̄u Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu sukwaru l'ee-mekochaa z̄ulahaa ọlo; m̄e al̄i; m̄e mgbo vaȳinu l'al̄i ẹke-a ọdo.'

Jeremáya ekfu an̄u Nchileke

¹⁶ "Mu ewotsuaru ẹkwo ono, e gude z̄ua al̄i ono n̄u Baruku Neraya; mu bya awata okfu an̄u Ojejoje; s̄u:

¹⁷ "Nggube Nnajiufu, b̄u Nchileke! Ọ kwa nggu meru igwe; bya emee al̄i. Ȳo b̄uru ike ọkpu ngu yebe ẹka ngu, ì lochiru al̄ochi b̄e ì gude mee ya. Ẹ t̄o dukwa iphe tsunukaru ngu l'ẹhu. ¹⁸ Nggube onye ekoshije igweligwe madz̄u l'ì yeru ephe obu. Ọle l'iishije

l'iphe dū eji, ndu bụ nna meru gude unwu ephe àhùhù. Nggube Nchileke, ike dū nū kpu; onye ephe iya bụ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike. ¹⁹ Iphe i chiru idzu ememe paaru l'igwè; iphe iime ememe aghata aghata. Iigudeje enya phukota iphe madzū eme. Iibuje onyemonye nggo l'ège iphe o meru gbaru yele iphe o metaru. ²⁰ I meru iphe-ophulenyà; mē iphe-ophubama, dugbaa biribiri l'alì Ìjiputu; nggu emelekwadu iya-a ege ono jeye ntañ-a. Iimeru iya ndu Ízurelu; bya emeeru iya ndiphe mgburumburu; yo mee; ephe ngu edzuru ekemeke. ²¹ I dufutaru ndibe ngu, bụ ndu Ízurelu l'alì ndu Ìjiputu; yo buru iphe-ophulenyà; mē iphe-ophubama, dugbaa biribiri b'i gude mee ya. Yo buru ike okpu ngu yele eka ngu, i lochiru alochi; waa iphe dū egvu bē i gude mee iphemiphe obule ono. ²² I nuru ephe alì-a; mbū alì-otsu ono, i riburu nte l'i-nu nna ephe oche phe ono. ²³ Ephe abya abata; bya anata iya nworu; ophu ephe emekwanu iphe i sūru t'ephe meje; ophu ephe 'etsodu ekemu ngu; mbū l'ephe te emedu iphe i sūru t'ephe meje. Yo buru iya meru; nggu ahaa iphemiphe obule-a, bụ ejo iphe-ehuka-a t'ò byakfuta ephe.

²⁴ "Lewaru ege a gbaru mkpukpu-a mgburumburu; k'ophu aa-nata iya. Yo buru ogu yele ejo-egu; mē ejo iphe-ememe bē mewaru t'e woru mkpukpu-a nū ndu Bábýlōnu, bụ ndu etso iya ogu. Iphe i kfuru bē ilenua enya l'o mewaru ege i kfuru iya. ²⁵ A makwaru-a lē mkpukpu-a bē i yewaru l'eka ndu Bábýlōnu; ole obu; ?tò budsonua nggube; Nnajiufu, bụ Ojejoje sūru mu tē mu gude mkpola-ocha zua alì-a; mu enweru ndu ekebe teke mu a-zū iya."

²⁶ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; sū iya: ²⁷ "L'ò kwa yebedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke ndiphe kparamkamu. ?O nweru iphe atsūje iya l'ehu ememe? ²⁸ Oo ya bū lē ya abyaakwa oworu mkpukpu-a ye l'eka ndu Bábýlōnu yele Nebukadineza, bū eze ndu Bábýlōnu, bū onye a-nata iya nū. ²⁹ Ndu Bábýlōnu-a, l'etso mkpukpu-a ogu-a l'e-mekochaa bata bya etsua ya oku; yo tsua tsufu. Ephe e-tsukota oku l'iphe bụ l'ulo eke ndu madzū nò kpatsua ya iwe; eke ephe ejeje je anodu l'okpotsu l'akpò insensu oku anū Bálu; l'agbaru agwa mēe gude l'agwa iya.

³⁰ "Ndu Ízurelu ephe lē ndu Júda ta dudu iphe odo, ephe maru enya iya keshinu ephe bụ nwata; gbahaa onodu iya l'ifu l'emephe iphe dū eji; nōdu iya l'akpatsu iya iwe l'iphe ephe eme l'eka. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³¹ Keshinu mboku, e doberu mkpukpu-a jeye nta-a bē mkpukpu-a shilephu kpatsuta iya iwe yele oke ehu-eghughu; k'ophu bū lē ya e-wofu iya enya. ³² Ndu Ízurelu ephe lē ndu Júda kpatsuwara iya iwe. Iphe kparu iya nū aburu ephe ono, ephe meshiru ono l'ò ha; ephebedua; ndu eze ephe; ndu ishi ephe; ndu achijeru Nchileke eja; ndu nkfuchiru ephe Nchileke; ndu Júda mē ndu Jerúsalemu. ³³ Ephe jikaru iya ogharu ifu; gbe ghachiaru iya azu. O bụ oswi-okfu lē ya ziru ephe iphe; e -zia; e zibaa; ole ephe ta ngadu nchi; ophu o dukwanu iphe ephe m̄taru. ³⁴ Ephe woru ejo ahuma ephe ono; mbū nte dobe l'eze-ulo iya; shi ege ono t̄rura ya. ³⁵ Ephe akpua eke, aagwaje iphe doberu Bálu lē nsuda Hínomu; t'ò buru eke, ephe a-kpoje unwegirima ephe oku gude gwaa Mólēku; l'ebe abū lē ya t̄jeru ekemu; mbū l'ē t̄o batabukpoo ya nū l'obu k'osu t'ephe mee egbe ahuma onanu; shi ege ono mee tē Júda mee iphe dū eji.

³⁶ "Iphe unu ekfu bụ l'ò kwa ogu; mē ejo-egu yele ejo iphe-ememe b'e gude abya oworu mkpukpu-a ye l'eka eze ndu Bábýlōnu. Obenu l'owaa kwa iphe Ojejoje, bụ Nchileke kē ndu Ízurelu ekfu: ³⁷ L'ē t̄o dukwa iphe e-me tē ya ba achilatashi ephe azu l'iphe bukpoo eke, ya shi chiru ephe je eye teke ehu shi egbu iya eghughu; enya l'enwu iya oku. Ya e-dulatakota ephe azu bya edobe l'eke-a t'ephe buru; t'ē b'ò dū iphe e-me ephe. ³⁸ Ephe a-buru ndibe iya; ya aburu Nchileke ephe. ³⁹ Ya e-me tē okpoma ephe buru nanu; umere ephe aburu nanu; t'ephe tsuje iya egvu; k'ophu oo-duru ephe lē mma; duru unwu ephe, e-mekochaa l'etso ephe l'azu. ⁴⁰ Ephe l'iya a-gba ndzū ojejoje; ophu to nwedū lē ya ahaa omeru ephe iphe dū mma. Ya a-kpalì ephe t'ephe tsuje iya egvu; k'ophu e-to nwedū l'ephe ahaa ya ahaha. ⁴¹ Ehu a-nodu atso iya ena; ya emeru ephe ohuma. Ophu o dudu iphe e-me tē ya ba dza ephe adzadza l'alì eke-a; mbū lē ya e-gude obu iya l'ò ha mee ya.

⁴² "Q kwa ege ya wotaru ndu-a eze iphe-ehuka-a bū ege ya a-nukota ephe iphe dū mma, ya kweru ephe ukwa iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁴³ Ee-mekochakwaa zulahaa alì odo l'alì-a, bū eke unu asuje: 'L'egbara kfuakwaru iya; madzū te buhe iya; to nwehe anu, bu iya nū; kē l'e wowaru iya yee ndu Bábýlōnu l'eka.' ⁴⁴ Ee-mekochaa gudelahaa mkpola-ocha zulahaa alì odo; delahaa ekwo alì; melahaa ya iphe-ophubama; ndu ekebe eyekwaa ya phū eka; l'oke-alì ndu Bénjaminu-a yele mkpukpu nò-phetsuaru Jerúsalemu mgburumburu; mē l'iphe bụ mkpukpu, nò l'alì ndu Júda;

mẹ l'ophu nõgbaa l'alì ugvu; mẽ ophu nõgbaa l'alì òkpa-ugvu, nõ l'uzo ẹnyanwu-arìba; mẽ ophu nõ l'uzo òhuda. Ishi iya aburu lẹ ya e-dophu ẹphe azu l'ònodu ẹphe. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono."

33

Ùkwa ọnodu ndu Jerúsalemu

¹ Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Jeremáya ọdo kẹ ugbo ẹbo teke ono, ọ nõkwadu l'ogbodufu ẹke ndu nche anoje phu; sù iya: ² Qwaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ; mbu onye ono, bu iya meru mgboko; mbu Ojejoje onye bu iya meru mgboko dobe ẹge ọo-du; bya emee ya; yo nguru anguru; ẹpha iya bu Ojejoje. Yo sù: ³ Kua ya oku; nggu aphu lẹ ya a-za ngu; bya akaaru ngu iphe du egvu bya adu ogvu-ogvu, bu iphe e-ti mahaadu. ⁴ Qwaa iphe yẹbe Ojejoje, bu Nchileke kẹ ndu Ízurelu ekfu lẹ k'ulo, nõkota lẹ Jerúsalemu; mẽ ufu-eze ndu Júda, e nwutsushiru gude ṭa ose-oggu; gude gbobuta ndu ọhogu; mẽ ogu-mbeke ⁵ l'ogu onye lẹ Bábyilonu. Yo buru odzu madzu bẹ ee-mekochaa gude chi-jishia ya achi-jishi; mbu odzu ndu ya e-gude oke ẹhu-eghughu; mẽ iwe gbushia. Ishi iya aburu lẹ ya swewaru ndu mkpukpu-a ẹnya; shita l'iphe du ẹji, ẹphe meshikotaru.

⁶ Ọle; oge abya-a teke ya e-me tẹ mkpukpu-a ka mma; mbu mee t'ẹphe kakota mma. Ya e-me mee t'ẹhu du ẹphe agu du ọkpobe adudu; bya egbochitakwaphu ẹphe. ⁷ Ya e-dophu ndu Júda; mẽ ndu Ízurelu azu l'ònodu ẹphe; ya emee ẹphe; ẹphe adu ẹge ẹphe shi duhawa. ⁸ Ya abya asashia ẹphe iphe du ẹji, ẹphe meru iya l'ọ ha; guaru ẹphe nvu l'iphe du ẹji ono, ẹphe mekotaru iya ono; mbu jeye l'ikẹ ono, ẹphe kwefuru iya ono. ⁹ Ọo ya bu; ẹpha mkpukpu-a emelaha tẹ ẹhu tso iya ẹna. Iphe bu mbakeshi lẹ mgboko l'ọ ha, nuru iphe du mma, ya emeru ẹphe a-wata iya oja ajaja; kwabelaha iya ugvu. Iphe bu mbakeshi a-wata ọtsu egvu; wata ọnma jijiji; kẹle ya emeru ndu mkpukpu-a iphe du mma; mẽ t'ẹhu du ẹphe agu.

¹⁰ Qwaa iphe Ojejoje ekfu: L'alì ẹke-a, unu suru l'ọ bu ochobo: lẹ madzu te budu iya; anu te bu iya-a; mbu iphe, bu mkpukpu Júda; mẽ lẹ gbororo ọzo Jerúsalemu, bu ẹke a gbadotsuwaru agbado; madzu te bu iya; anu te bu iya; bẹ ee-mekochaa nulahaa olu madzu. ¹¹ Aa-ọdu anu uzere ẹhu-otso-ẹna; l'anu olu ndu ete ẹswa. Uzere nwoke, ẹje ọlu nwanyi; mẽ kẹ nwanyi, ala nji emelaha. Aanu lahaha olu ndu gude ngweja-ekele abya l'eze-ulo Nchileke; ẹke ẹphe agu egvu asuje:

Ayi ekele Ojejoje,
bu Ọkaribe-Kakota-Ike;
kẹle Ojejoje du mma;
n-yemobu iya anoje gbururu jeye.

Ishi iya aburu lẹ ya e-dophu alì-a azu l'ònodu, o shi nõduhawa. Ono iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.

¹² Qwaa iphe Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakota-Ike ekfu: "L'alì ẹke-a, bu ochobo: madzu te budu iya; anu te bu iya; l'iphe bu mkpukpu lẹ mkpukpu, nõ iya nu; bẹ ẹke eche eswi e-mekochaa bya adu k'ophu ndu eche aturu a-chitaje elu ẹphe eche; bya edobe l'ẹke ono. ¹³ L'iphe bu mkpukpu lẹ mkpukpu ono, nõgbaa l'alì ugvu ugvu; mẽ ndu ophu nõ l'alì ọkpa-ugvu, nõ l'uzo ẹnyanwu-arìba yele ndu ophu nõ l'uzo ọhuda; mẽ l'alì ndu Bẹnjaminu; mẽ l'unwu mkpukpu lẹ mkpukpu, nõ-pheru Jerúsalemu mgburumgburu; mẽfua l'ime mkpukpu, nõgbaa lẹ Júda; bẹ anu, eche echeche e-mekochaje ọdo; wata oshi l'ẹka onye eche iya nu t'ọ gwa ya ọgu teke ẹphe ala nri. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono."

¹⁴ Qwaa iphe Ojejoje ekfu: "L'oge abyakwa teke ya e-meru ndu ọnu-ulo Ízurelu yele ndu ọnu-ulo Júda iphe du mma, ya kweru ẹphe ukwa lẹ ya e-meru ẹphe. ¹⁵ Teke oge ono ruru bẹ ya e-me tẹ Ẹkali-iphe doberu eka ndoo shi l'awa Dévidi futa. Ọo-ọdu e-me iphe du chiriri; mẽ iphe vudo nhamunha l'alì-a. ¹⁶ O -rua mboku ono bẹ aa-dzota ndu Júda; ndu Jerúsalemu eburu tusaru ẹhu; to nwedu iphe eme ẹphe. Iphe aa-wata iya ekuku aburu: "Ojejoje, bu odobe eka ndoo nk'ẹphe;" ¹⁷ kẹ l'uko onye a-ọnu l'aba-eze ọnu-ulo Ízurelu ta byakwa bya aduru Dévidi. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono. ¹⁸ Ophu uko onye achijeru Nchileke eja, shi l'ikfu Lívayi, e-vudoje iya l'ifu mkpurumkpuru; l'egworu iya ngweja-ukfuru; mẽ kẹ ọkporu iya ngweja nri ọku; mẽ ngweja mmanu ọdo ta byadu bya adu."

¹⁹ Tọ du iya bu; Ojejoje abyakwa bya ekfuru yeru Jeremáya ọdo; sù: ²⁰ Qwaa iphe Ojejoje ekfu: L'ọ -buru l'unu a-du ike mebyia ndzu, yele eswe gbaru; mẽ ndzu, yẹ l'enyashi gbaru; k'ophu bu l'ẹ tọ duhedu ike ọbya l'oge iya; ²¹ ọo ya bu l'unu e-mebyikwaphu ogba-ndzu yele Dévidi, bu nwozi iya; k'ophu bu l'ẹ to nwehedu onye, shi l'awa iya, e-mekochaa buru eze l'aba-eze iya; mebyikwaaphu ogba-ndzu yele ndu

Lívayi, bú ndu achíjeru Nchileke, ejeru iya ozi. ²² Ya e-me awa Dévidi, bú nwozi iya yele awa Lívayi, bú ndu ejeru iya ozi l'ifu; t'èphe búru 'agùta agùta l'ò bú mkpò-kpodo, nò l'igwe; mbù l'ò bú eveve mgbogidi ènyimu.

²³ Tò dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya òdo; sù iya: ²⁴ “?Inuwaru iphe ndu-a anòduje ekfu; sù: ‘L'ikfu labù ono, Ojejoje fòtaru ono b'ò gwòbekwaru.’ Èphe eshi ège ono l'akpò ndibe iya ono èbo-èbo l'afù; k'òphu bú l'èphe te lehedu èphe ènya l'èphe bú mba, nòru onwiya. ²⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu: Lè ndège yeleswe mè ènyashi ta gbaru ndzù; ya abya atù ekemu doberu igwe yeleswe alì; ²⁶ mè ya ajika ndu eri Jékòpu yeleswe kè Dévidi, bú nwozi iya; òphu ya ta ga afòtadu onye lanù l'unwu iya ndu k'unwoke t'ò chía ndu eri Èbirihamu; ndu eri Áyizaku; mè ndu eri Jékòpu; kèle ya e-dophu èphe azù l'ònodu èphe; phàru èphe imiko.”

34

Aalò Zedekaya èka lè nchì

¹ Teke Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilònu yeleswe ndu soja iya l'èphe ha; mè iphe bú mbakeshi, nòkota iya l'èka; tukuru etso Jerúsalemu; mè mkpukpu, nò-pheru iya mgburumburu ògu bẹ Ojejoje bya ekfuru yeru Jeremáya; sù iya: ² “Ojejoje, bú Nchileke kè ndu Ízurèlu sùru: ‘Tè mu jekfu Zedekaya, bú eze ndu Júda je asù iya-a: Lè ya abyakwa oworu mkpukpu-a ye eze ndu Bábyilònu l'èka, bú onye a-tu iya òku; yo tsua ya tsufu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ³ È tò òkwa iphe e-me t'ò nahù. Ee-gudefutaje iya; kpù-jeru iya. Yo gude ènya iya phù eze ndu Bábyilònu; èphe l'iya anòdu ifu l'ifu k'fugbaa okfu; a kpuru iya l'ashia alì Bábyilònu.

⁴ “Òlobu; nggùbe Zedekaya, bú eze ndu Júda; owaa kwa iphe Ojejoje ekfu l'òkfu èhu ngu: È tì lakwa l'ògu. ⁵ Ò bú anwùhu-ugboshi e-gbu ngu. Ò bú ège a tùru nsù lia ndiche ngu èphe, bú ndu òphu vuru ngu ọzo buru eze; bú ège aa-tùkwaphu nsù lia ngu. Aa-nòru ngu l'ùlo-ékwa; raa èkwa ngu sù: ‘Owe-e; nnajiufu ayi alashi-o!’ Ono kwa iphe yebe Ojejoje k'furu ndono.”

⁶ Tò dù iya bú; Jeremáya, bú onye nkfuchiru atùko iphe ono l'ò ha k'fuaru Zedekaya, bú eze ndu Júda lè Jerúsalemu. ⁷ Teke ono bẹ ndu soja eze ndu Bábyilònu etsowa ndu Jerúsalemu ògu yeleswe mkpukpu òdo, nògbaa l'alì ndu Júda, bú mkpukpu òphu phòduru nù, dù l'ò bú Lakishi; mè Azeka. Yò buruphu mkpukpu ono èphe èbo bú mkpukpu, e gude mgbodo kpù-pheru mgburumburu, phòduru nù l'alì Júda teke ono.

Ndu, bú ohu enweru onwèphe

⁸ Eze, bú Zedekaya bẹ yeleswe ndu Jerúsalemu kpebuhawaru iya l'èphe a-ra iya arara t'a haa ndu bú ohu t'èphe nweru onwèphe. ⁹ L'on'yemonye a-ha ohu iya, bú onye Hibururu: nwoke lè nwanyi; t'è b'ò dù onye a-gba onye Ju ibe iya ohu. ¹⁰ Tò dù iya bú; iphe bú ndu bú ishi; mè iphe bú ndu Ízurèlu l'èphe ha ekweta l'èphe a-ha ohu èphe ndu kè unwoke mè ndu kè unwanyi; t'è b'ò dùhe onye a-bùkwadu ohu òdo. Èphe ekpebua ya; bya ahakòta èphe. ¹¹ E metsua; èphe aghakòbe; bya achì-phuta ndu ohu ono azù; bya agbaphu èphe ohu azù òdo.

¹² Tò dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya òdo; sù iya: ¹³ Ojejoje, bú Nchileke kè ndu Ízurèlu sùru: “Lè yeleswe ndiche unu phè gbaru ndzù teke ya dufutaru èphe l'alì Íjiputu; mbù l'alì èke èphe shi búru ohu; sù èphe: ¹⁴ ‘L'iphe bú afa èsaa, sweru esweswe bẹ onyenònu l'ime èphe a-hajekwa iphe bú onye Hibururu ibe iya, ò gbaru ohu, jèwaru èphe ozi afa ishingù; t'ò nweru onwiya.’ Òphu nna unu oche èphe 'angaduru iya nchì; òphu èphe eyeduru iya ònu. ¹⁵ Yo rua lè mgboro nta-a; ènya abya erua unu alì; unu bya emee iphe vudo nhamùna l'ènya iya. L'unu ha l'onye l'onye abya araa ya arara sù tẹ ndu alì unu nweru onwèphe. Unu anòdu iya l'ifu gbaa ndzù l'ùlo-a, e kuru laaru epha iya-a. ¹⁶ Iphe ono b'ò beru nta-a; unu abyakwa bya aghakòbe bya emerushilaa epha iya òdo. Unu l'unu ha aghakòbe je achì-phuta ohu unu ono azù òdo: unwoke l'unwanyi; mbù ndu, unu shi hawa t'èphe jeje èke dù èphe mma. Nta-a bẹ unu je achìta-phu èphe azù t'èphe bya aburu unu ohu òdo.

¹⁷ “Òo ya bú; owaa kwa iphe yebe Ojejoje ekfu: Lè tò kwa iphe ya sùru t'unu mee; bẹ unu meru. Unu ta arakwa iya arara sù tẹ ndu alì unu nweru onwèphe. Òo ya bú lè nta-a bẹ ya arawara iya unu arara l'unu e-nweru onwunu. Ò kwa Ojejoje ekfu iya. Onweru onwunu òbu bú l'ee-gbushi unu l'ògu; èjo iphe-ememe; mè èjo-ègu egbushia unu. Ya e-me unu tẹ ndu alì-eze, nòkota lè mgboko gbaa mgburumburu tsòje unu oyi. ¹⁸ Onye, mebyiru ògba-ndzù iya ono; to me iphe e k'furu l'ògba-ndzù ono, bú òphu èphe nò iya l'ifu gbaa ono; onye ono bẹ ya e-me t'ò dù l'ò bú nweswi ono, a kpòwaru èbo; dzòo òkpa l'anù iya ono. ¹⁹ Ndu ishi ndu Júda yeleswe kè ndu Jerúsalemu; ndu eleta ufu-eze ènya;

ndu bu ndu achijeru Nchileke eja; mękpọ ndu alı ono kpmukpamu, bu ndu dzọru anu nweswi ono ọkpa; ²⁰ bę ya e-woru ye l'ęka ndu ọhogu ephe, bu ndu achọ ndzọ ephe. Odzu ephe a-buru nri ęnu, ephe l'eli; mę k'unwu anu ęgu.

²¹ "Zedekaya, bu eze ndu Júda yele ndu bu ishi l'alı-eze iya bę ya e-yekota l'ęka ndu ọhogu ephe, bu ndu achọ ishi ephe; mbu woru ephe ye l'ęka ndu soja eze ndu Bábyilonu, bu ndu kpowaru laa azu l'ọgu ono. ²² Ya a-tu ekemu l'onwiya; duphata ephe azu lę mkpukpu-a. Ephe e-tso mkpukpu-a ọgu; naa iya; tushia ya ọku. Ya e-mee t'iphe bu mkpukpu alı ndu Júda buru ochobo. E tọ dsheddu onye ebu iya ebubu. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono."

35

Unwu Rekabu

¹ Yo be teke Jehoyakimu Josáya, bu eze ndu Júda; Ojejoje abya asu mu: ² "Tę mu jekfu ndu onu-ulo Rekabu je ekfuru yeru ephe; mu eduru ephe bya l'ime-ulo lanu l'ime eze-ulo Nchileke. Teke ephe byaru; tę mu nu ephe męe t'ephe ngua."

³ Tọ du iya bu; mu atugbua je ekua Jazaniya Jeremáya Habazinaya; bya ekua unwunne iya l'ephe ha; mę unwu iya l'ephe ha; mbu ndu onu-ulo Rekabu l'ephe ha. ⁴ Mu abya achibata ephe l'eze-ulo Nchileke; bya achiru ephe bahu l'ime-ulo unwu Hananu Igudalaya, bu onye kę Nchileke. Ime-ulo ono no-nyonyabe onu-ulo kę ndu ishi; bya anodu l'eli ime-ulo Maseya Shalumu, bu onye nche onu ęke, eeshije abata. ⁵ Mu abya agbajishia męe l'uwaka subegbaa; bya ahakwaruphu yetsua męe l'okoro; dogetsua l'ifu ndu onu-ulo Rekabu ono bya asu ephe: "Unu wota męe ngua!"

⁶ Ephe asu mu: "L'ephe ta angujekwa męe; kęle nna ephe oche; mbu Jonadabu Rekabu bukwa iya turu ephe ekemu ono; su: 'Unubedua yekpo l'unwu unu ba dukwa mboku, unu a-ngu męe gbururu jeye lę gbururu! ⁷ Odo aburu t'ephe ba akpujekwa ulo; ọphu ephe 'akojekwa ókfú; ọphu ephe 'akojekwa mgbo vayinu. Wo t'ę b'ọ dukwa iphe ono, ọphu ephe e-nwejeru; l'ọ bulekwapu ada, a gbaru l'ękwá bę ephe e-buje. Oo ya bu ęge ephe a-kaa nka l'alı ono, ephe laru alala ono.' ⁸ Yo bulekwaruphu iphemiphe ọbule ono, ọ turu l'ekemu; mbu nna ephe oche Jonadabu Rekabu bę ephe eme. Oo ya bu l'ephebedua; mę unyomu ephe; mę unwu ephe kę unwoke; mę ndu kę unwanyi te wotabukwaa tsua l'onu; ⁹ ọphu ephe ta kpúbukwaa ulo k'eburu; ọphu ephe 'akodu mgbo vayinu; ọphu ephe 'enwedu ókfú; ọphu ephe 'emebedu l'alı. ¹⁰ O kwa l'ulo-ękwá; bę ephe ebujeru. Yo buleruphu iphe ono l'ọ ha, Jonadabu, bu nna ayi oche ziru ephe ono bę ephe anoduje eme. ¹¹ Yo be teke Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu byaru bya asakputa alı ęke-a; ephe asu: 'Unu byakwa t'ephe la Jerúsalemu; t'ephe nahu ndu soja ndu Bábyilonu yele kę ndu Áramu.' O kwa iya meru iphe ọ bu lę Jerúsalemu bę ayi bu."

¹² Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; su iya: ¹³ "Owaa iphe Ojejoje, bu Qkaribe-Kakota-Ike kfuru; mbu Nchileke kę ndu Ízurelu. O suru: Je je ekfuru ndu Júda; mę ndu Jerúsalemu; su ephe: 'Ephe te egudedu ndu-a muta iphe; wata ome iphe ya suru tę unu meje? Ono kwa iphe yebe Ojejoje aji. ¹⁴ Jonadabu Rekabu turu ndibe iya ekemu su t'ephe ba ngujekwa męe. Yo buru iphe ono, ọ turu ephe l'ekemu ono bę ephe anodujelephu l'eme. Gbururu jeye ntanu bę ephe te gbe 'angudu męe. Ishi iya aburu l'ephe eme t'ephe mee iphe nna ephe oche turu ephe l'ekemu. Obenu lę yebedua kfuwaru yeru unu; ya -kfutsua; ya ekfukwazi iya; ọphu unu 'ekwedu ome iphe ya suru t'unu meje. ¹⁵ Ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru l'ephe ha bę ya yewaru t'ephe byakfuta unu; ya -yetsua; ya eyekwazi iya; ephe abya bya asu unu: 'L'unu ha l'onye l'onye hanua iphe du ęji, unu eme; gbanwee umere unu; t'unu be tsohe agwa; unu ahaaru ọbaru iya eja. Oo ya k'ọphu unu e-buru l'alı ono, ya nuru unu lę nna unu oche ephe ono.' Ọphu unu 'angadu nchi; unu te ye onu. ¹⁶ Ndu eri Jonadabu Rekabu meekwaru iphe nna ephe oche turu ephe l'ekemu; obenu lę ndu-a te kwedu ome iphe yebedua suru t'ephe meje.

¹⁷ "Oo ya bu; owaa iphe Ojejoje, bu Qkaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke kę ndu Ízurelu ekfu ndo-ọ: Unu ngabekwa nchi! Iphe bukpo ejo iphe-ehuka ono, ya suru lę ya a-kube unu ono bę ya e-wubekwa ndu Júda; mę iphe bu onyemonye, bu lę Jerúsalemu. Ya kfuru ephe okfu; ọphu ephe 'angadu nchi. Ya ekua ephe oku; ọphu ephe 'azadu." ¹⁸ Tọ du iya bu; Jeremáya bya asu ndu onu-ulo Rekabu: Owaa iphe Ojejoje, bu Qkaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke kę ndu Ízurelu ekfu. O suru: "Lę keshinu unu mewaru iphe nna unu oche; mbu Jonadabu turu unu ekemu; bya emekota iphe bu iphe ọ suru t'unu meje; mbu yo buleruphu ęge o koshiru iya unu bę unu eme iya; ¹⁹ b'ę tọ dukwa teke aa-nonyaa t'a su l'uko madzu duru ndu awa Jonadabu Rekabu; ndu a-nodu ejeru iya

ozi. Ono kwa ɔkwa yɛbe Ojejoje, bu Ɔkaribe-Kakɔta-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Ɔzurelu ekwe unu ndono.”

36

Aakpo ɛkwo, Jeremáya deru ɔku

¹ Yo be l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa ɛno, ɔ wataru ɔchi ndu Júda; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya; su iya: ² “Wota ɛkwo, a gwɔru agwɔgwo deshikota iphe bu iphe ya kfuwaru ngu le k'ehu ndu Ɔzurelu; me ke ndu Júda; me k'iphe bu mbakeshi. Watakepephu iya edede; tsube teke ya wataru ngu iya ekfuru l'oge teke Josáya shi buru eze jeye nta-a. ³ ?A maru; ndu onu-ulo Júda -nua iphe bu ejo iphe-ɛhuka ono l'ɔ ha, mu doberu k'ome ɛphe ono; be ɛphe a-ha iphe du eji, ɛphe eme; ya aguaru ɛphe nvu l'iphe bu iphe du eji, ɛphe meru.”

⁴ To du iya bu; Jeremáya abya ekua Baruku Neraya; yo bya anodu. Jeremáya awataru iya okfushiru iphe bu iphe ono, Ojejoje kfuru iya ono; Baruku l'edeshi iya l'ɛkwo-agwɔgwo ono. ⁵ Ya ndono; Jeremáya asu Baruku: “Yɛbedua be ɛphe buchikwaru ebuchi oje eze-ulo Nchileke. ⁶ Ɔo ya bu; t'i tugbua je l'eze-ulo Nchileke l'eswe mboku, aaswiye aswiwi je aguaru ɛphe iphe i deru l'ɛkwo-agwɔgwo-a; mbu okfu Ojejoje, bu ophu ya kfuru ngu ekfuku; nggu edee ya edede. Guaru iya ndu Júda l'ɛphe ha, bu ndu shigbaa mkpukpu ɛphe bya l'ulo ono. ⁷ ?A mary; ɛphe e-kfuru nu Ojejoje; l'ɛphe ha l'onye l'onye; e shi l'iphe du eji ono, ɛphe eme ono laphuta azu; ke l'oke ɛhu-eghughu, Ojejoje suru le ya a-tu-koru ndu-a l'ishi dukwa biribiri.”

⁸ To du iya bu; Baruku Neraya atuko iphe bu iphe ono, Jeremáya onye nkfuchiru suru t'o mee ono mekota. Yo vudo l'eze-ulo Nchileke tuko okfu Ojejoje ono, e deru l'ɛkwo ono guaru ɛphe. ⁹ Yo be l'onwa ke tete l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa ise, ɔ wataru ɔchi ndu Júda; e woru oge ɔswi aswiwi raaru iphe bu ndu bu le Jerúsalemu arara l'ɛphe ha; mekpɔ ndu ophu shi le mkpukpu, nɔgbaa l'ali ndu Júda bya. ¹⁰ Baruku eje evudo l'eze-ulo Nchileke l'ogbodo-ulo Gemariya Shafanu, bu o-de-ɛkwo. Ogbodo-ulo nk'ia no l'echi ogbodufu k'eli ophu no le mgboro ɔnu-uzo ophu aza Ɔnu-Uzo Ɔphungu. Ya ndono; Baruku abya evudo l'ɛke ono; woru okfu Jeremáya, e deru l'ɛkwo-a gua; onyemonye anukota iya.

¹¹ Mikáya Gemariya Shafanu anutsulephu okfu Ojejoje ono l'ɔ ha, bu ophu e deru l'ɛkwo ono; ¹² yo bya agbazita; jeshia ufu-eze; je abahu l'ime ulu k'onye o-de-ɛkwo. Iphe bu ndu ishi l'ɛphe ha adoru l'ɛke ono. Ndu no iya nu bu Elishama, bu o-de-ɛkwo; Delaya Shemáya; Elunatanu Akubo; Gemariya Shafanu; Zedekaya Hananaya; mewaru iphe bu ndu ishi ndu ophu l'ɛphe ha. ¹³ Mikáya abya eworu iphe ono l'ɔ ha, ɔ nuru, Baruku guru ndiphe l'ɛkwo ono; kporu ɛphe. ¹⁴ Iphe bu ndu ishi ono l'ɛphe ha ezi Jehudi Netanaya Shelemiya; mbu nwanwa Kushi t'o je ekfuru Baruku t'o gude ɛkwo-agwɔgwo ono, ɔ guru ndu Ɔzurelu ono bya. Ya ndono; Baruku Neraya aparu ɛkwo-agwɔgwo ono l'ɛka jekfu ɛphe. ¹⁵ Ɔphe asu iya: “T'ɔ nɔduedukwa anodu guaru iya ɛphe.”

Ya ndono; Baruku abya eworu iya guaru ɛphe. ¹⁶ Ɔphe anutsua iphe ono l'ɔ ha; bya elegba onwɛphe ɛnya l'ɛke ɛphe atsu egvu. Ɔphe asu Baruku: “L'ɛphe e-mekwa t'iphe ɔwaa rua eze le nchi.” ¹⁷ Ɔphe abya aja Baruku su iya: “Kfuɛdukwaru ɛphe. ?Nanu ɛge i meru dekota iphe ɔwaa l'ɔ ha? ?Bu Jeremáya akporu ngu iya; nggu ede iya too?”

¹⁸ Baruku asu ɛphe; “Iye; l'oo ya kfukotaru iya iphe ono l'ɔ ha; ya egude mini-ɛkwo dee ya l'ɛkwo-a.”

¹⁹ To du iya bu; ndu ishi ono asu Baruku-a: “Tɛ nggu le Jeremáya tugbukwaa je edomia onwunu. Unu be emekwa t'o nweru onye a-ma eke unu no!”

²⁰ Ɔphe abya eworu ɛkwo-agwɔgwo ono dobe l'ogbodo-ulo Elishama, bu o-de-ɛkwo. Ɔphe bya ejekfu eze; je akokotaru iya iphe ono l'ɔ ha. ²¹ Eze abya ezi Jehudi t'o je ewotaedu ɛkwo-agwɔgwo obu. Jehudi ejeshia l'ogbodo-ulo Elishama, bu o-de-ɛkwo je ewota iya bya aguaru eze ye le ndu ishi l'ɛphe ha; l'ɛke ɛphe vudogbaa l'iku eke ono. ²² Teke ono bu oge winta. Eze anodu l'ulo-winta* iya; l'anya ɔku, a kpɔberu iya. ²³ Yoo buje; Jehudi -gulephu mpekala ɛkwo ono ɛto; m'ɔ bu ɛno; eze egude nwa mma, ha nwanshi byikata iya chee l'oku. Yo mee ya ɛge ono jeye ɛkwo-agwɔgwo ono ekekota ɔku. ²⁴ Ophu eze ye le ndu ejeru iya ozi, bu ndu tukuru okfu ono l'ɔ ha nukota te ekoshidu l'o ruru ɛphe l'ehu; ophu ɛphe 'alakadu uwe ɛphe. ²⁵ Elunatanu ye le Delaya; me Gemariya arɔo eze; su iya t'e b'o kposhi ɛkwo-agwɔgwo ono ɔku; ophu o yeduru ɛphe ɔnu. ²⁶ Iphe o gbe mee mbu eze bu l'ɔ turu ekemu su tɛ nwatibe iya

* 36:22 36:22 Ulo-winta bu ulu eke, aanoduje anya ɔku l'oge winta.

Jerahumelu yele Seráya Azurelu; me Shelemíya Abudelu; je egude Baruku, bu onye o-de-ekwo Jeremáya; me Jeremáya, bu onye nkfuchiru. Obenu le Ojejoje domiru ephe.

²⁷ Eze akpobebelephu ekwo-agwogwo ono oku; mbu ekwo ono, Baruku deshuru iphe Jeremáya kfururu iya t'o dee ono; Ojejoje abya ekfururu yeru Jeremáya odo; ²⁸ su iya: "Wota ekwo-agwogwo odo dee iphe bu iphe ono, no lekwo-agwogwo ke mbu phu, o kporu oku; mbu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda. ²⁹ Odo bu; kfururu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda; su iya: Owaa iphe Ojejoje ekfu: Li kporu ekwo-agwogwo ono oku; bya aji: "Bu ngunu kparu iphe i gude dee; su leze ndu Babilonu byafutaje bya emebiyishia ali-a; mee te madzu yele anu ba nohe iya?" ³⁰ Nta-a bu; owaa kwa iphe Ojejoje kfururu le k'okfu ehu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda: E too nwekwa onye e-shi iya lehu, a-nodu l'aba-eze Dévidi. Odzu iya be aa-togbo letezi; yo daburu: anwu -chia ya leswe; iji adaa kpua ya lenyashi. ³¹ Ya a-nu iya aphu; nua ya unwegirima iya; nua ya ndu ejeru iya ozi; ke lephe eme iphe du eji. Iphe bu ejo iphe-ehuka ono, ya suru le ya e-me ephe ono be ya e-mekota ephe; ephe le ndu bu le Jerusalemu me ndu Júda. Ishi iya aburu; ke lephe ta ngaduru iya nchi."

³² To du iya bu; Jeremáya abya ewota ekwo-agwogwo odo; nu Baruku Neraya, bu onye o-de-ekwo. Jeremáya abyakwa bya ekfuaru iya iphe oo-de iya. Baruku abyakwa bya edekota iya iphe bukpo iphe shi nodu lekwo-agwogwo ophu, o kporu oku; mbu Jehoyakimu, bu eze ndu Júda. E yebekwaa ya phu igweligwe iphe odo, dutsua lo bu ophu.

37

Jeremáya no le mkporo

¹ Yo buru Zedekaya Josaya be Nebukadineza, bu eze ndu Babilonu meru eze ndu Júda. Yo buru iya achu lonodu Jehoyakinu Jehoyakimu. ² Obekwanu le Zedekaya lonwiya; me ndu ejeru iya ozi; me ndu ali ono lephe ha ta dudu onye ngaru nchi lokfu ono, Ojejoje shi lonu Jeremáya, bu onye nkfuchiru kfuwa ono.

³ Eze, bu Zedekaya abya ezia Jehukalu Shelemiya yele onye achijeru Nchileke eja, bu Zefanaya Maseya lephe jekfu Jeremáya, bu onye nkfuchiru je ezia ya ozi-a; su iya: "Byiko; t'o kfuwa okfu ehu ephe nu Ojejoje, bu Nchileke ephe."

⁴ Teke ono be Jeremáya nwekwaduru onwiya; ke le ta atudu ya mkporo teke ono. ⁵ Teke ono be ndu soja ndu Babilonu yechiru Jerusalemu. Ephe anua le ndu soja Fero be shiwa Ijiputu wufuta lawu abya; ephe awufu; paru Jerusalemu haa.

⁶ To du iya bu; Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu abya ekfururu yeru Jeremáya, bu onye nkfuchiru; su iya: ⁷ Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu suru: Te kfururu eze ndu Júda, bu iya ziru unu t'unu bya okpata ishi-a: Le ndu soja Fero-a, zefuru lephe byaru unu oyeru eka-a a-lakwa. ⁸ Ono teke ndu Babilonu a-laphuta azu bya etso mkpukpu-a ogu; mekputa iya. Ephe a-tu iya oku; oku etsufu iya.

⁹ "Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: T'unu be emekwa onwunu eswe; l'ari le ndu Babilonu ta alatahedu azu. Ephe a-latakwaa azu! ¹⁰ Ta sukwaru l'unu e-mekputakota ndu soja ndu Babilonu lephe ha, bu ndu etso unu ogu; mbu to buleruphu ndu e mekaru iphe be phoduru nu le mkpu, ephe tushuru; be ephe a-lufutale-e bya akpoo mkpukpu-a oku."

¹¹ Ndu soja Babilonu awufutsulephu le Jerusalemu; okfu le ndu soja Fero abya; ¹² Jeremáya egbeshi le Jerusalemu jeshia ali ndu Benjaminu t'o je etsoru ndu eke ono keta okhe-ephe iya. ¹³ Yo rulephu onu-oguzo, aza Onu-Oguzo Benjaminu; onye ishi ndu nche, aza Irija Shelemiya Hananiya egude iya su loogbalawa l'agbakfu ndu Babilonu.

¹⁴ Jeremáya asu iya: "Lo ejo-ire. Le ya ta agbalakwa agbakfu ndu Babilonu." Ophu Irija angaduru iya nchi. Iphe gbe mechia bu lo Jeremáya kpu-jeru ndu ishi, achu nu. ¹⁵ Ehu eghulaha ndu ishi ono eghughu lokfu ehu Jeremáya. Ephe ezia; e chia ya iphe; je eworu iya tu-chia l'ulo Jonatanu, bu o-de-ekwo, bu eke ephe meru; yo buru ulo-mkporo.

¹⁶ A kporu Jeremáya ye le mkporo lime-ali; yo no anono nshinu leke ono. ¹⁷ To du iya bu; eze, bu Zedekaya abya ezia; e je edutaru iya Jeremáya l'ufu-eze. Yo jia ya le mpya mo nweru ozi, o nutaru lonu Ojejoje.

Jeremáya asu iya: "Iye; l'aa-kporu eze ye leka eze ndu Babilonu."

¹⁸ Ya ndono; Jeremáya abya aji eze, bu Zedekaya: "Bu ngunu bu iphe du eji, ya meru ngu; mo bu ndu ejeru ngu ozi; mo bu ndu-a lephe ha, meru iphe i turu iya mkporo? ¹⁹ Nanu ndu nkfuchiru ngu ono, bu ndu shi; su: Leze ndu Babilonu te etsokwa ngu ogu; ophu ephe 'etsokwa ali-a ogu?' ²⁰ Nta-a; nggube eze, bu onye nwe mu nu; ngabekpoduaphu nchi laroro, ya aru ngu. Byiko be duphukewa iya azu le ke

Jonátanu, bụ o-de-ekwo; odumeka bę ya a-nwuhukwa l'ęke ono." ²¹ Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Zedekaya abya eworu ekemu t̄a; s̄u t'e woru Jeremáya dobe l'ogbodufu ęke ndu nche anoje; t'a n̄uje iya ishi buredi mbọku-mbọku. Mbụ t'e shi lę buredi, ndu egheje buredi gheru l'an̄u iya ęya jeye teke buredi, nọ lę mkpukpu a-gvubebe. Tọ dọ iya bụ l'e woru Jeremáya dobe l'ogbodufu ęke ndu nche anoje; yọ nọdu l'ęke ono.

38

Eche Jeremáya l'ime węlu okponku

¹ Tọ dọ iya bụ; Shefatíya Mátanu; Gedaliya Pashọ; Jéhukalu Shelemíya; mę Pashọ Malukíja an̄a iphe Jeremáya anọduje ekfuru ndu Júda l'ęphe ha; ² l'owaa kwa iphe Ojejoje ekfu: "L'onye nọ lę mkpukpu-a; bę ogu e-gbukwa; m'ọ kwanu ejo-ęgu; m'ọ kwanu ejo iphe-ememe. Obenu l'onye gbakfuru ndu Bábyilonu a-nọdu ndzụ; k'ophu ophu ishi a-kpọkfkpooorunu n̄u. ³ Odo aburu lę mkpukpu-a bę ya e-wokwaru ye ndu soja eze ndu Bábyilonu l'ęka; t'ęphe l̄ta iya l'oḡu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono."

⁴ Ya ndono; ndu ishi, ach̄i n̄u eje as̄u eze: "T'e gbukwaa nwoke-a. L'oomekwa tę ike gv̄u nwa ndu soja ophu, ph̄oduru n̄u lę mkpukpu-a; mę ndu-a l'ęphe ha. Yọ b̄uru iphe ono, ookfu an̄u ęphe ono akpa iya. Ę tọ bukwa iphe a-d̄uru ndu-a lę mma bę ooch̄o; ọ kwa iphe e-mebyi ęphe emebyi."

⁵ Eze, bụ Zedekaya as̄u ęphe: "Ọ bụ unu b'ọ nọ l'ęka; yebedua, bụ eze ta anochikwa unu ọzo."

⁶ Ya ndono; ęphe akp̄ta Jeremáya je echee lę węlu Malukíja, bụ nwatibe eze. Węlu ono nọ l'echi ogbodufu ęke ndu nche anoje. Yọ b̄uru eri bę ęphe t̄uru iya; seru ye l'ime węlu ono. Teke ono bę mini ta nọdu l'ime węlu ono. Iphe nọ iya n̄u bụ ępot̄o. Jeremáya ęj̄ eliru l'ime ępot̄o ono.

⁷ Ya ndono; Ebedu-Męleku abya an̄a l'e yeru Jeremáya l'ime węlu ono. Nwoke ono bụ onye Itiyópiya, a haru ahaha; bya abukwaruphu onye eleta ufu-eze ęnya. Yo be teke eze nọ lę Onu-oguzo Bénjaminu; ⁸ Ebedu-Męleku eshi l'ufu-eze je as̄u iya: ⁹ "Nggube eze, bụ onye nwe mu n̄u; iphe-a, ndu-a meru Jeremáya, bụ onye nkfuchiru-a dukwa ęji. Ęge ęphe woru iya je eye l'ime węlu-wa t'ọ nọdu l'ęke ono bę ęgu e-gbukwa iya; l'ę b'a b̄u lę buredi nọkwadu lę mkpukpu-a."

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; eze abya at̄aru Ebedu-Męleku ekemu; s̄u iya: "T'ọ duta ukporo madz̄u l'umadz̄u iri t'ęphe ȳiru je esefuta Jeremáya, onye nkfuchiru l'ime węlu ono; t'ę b'ọ nw̄uhu."

¹¹ Ya ndono; Ebedu-Męleku abya ach̄ita ndu ono; ęphe l'iya ayiru jeshia. Yọ bya abah̄u l'ufu-eze l'ime-ulo, eedobeje iphe je ach̄ita nk̄irika ukpo yele nk̄irika ękwa l'ęke ono; bya egude eri seru iya n̄u Jeremáya l'ime węlu ono. ¹² Ebedu-Męleku abya as̄u Jeremáya-a: "T'ọ woru nk̄irika ukpo ono; mę nk̄irika ękwa ono ye lę mkpatama-ęvu; tę eri ono ba emeka iya iphe." Jeremáya abya emee ya ęge ono. ¹³ Ęphe egude eri ono selita iya eli; sefuta l'ime węlu ono. Jeremáya abyakwa bya anọdu l'echi ogbodufu ęke ndu nche anoje.

Zedekaya akpata Jeremáya ishi odo

¹⁴ Yo be ujiku lan̄u; eze, bụ Zedekaya ezia; t'e je edutaru iya Jeremáya, bụ onye nkfuchiru. E je eduta iya shia Onu-oguzo k'ęto, eeshije abah̄u l'eze-ulo Nchileke. Zedekaya as̄u iya: "Tę ya j̄itaedu ngu; olobu; ba adukwa iphe ii-domiru iya edomi!"

¹⁵ Jeremáya as̄u Zedekaya-a: "Ya -kfuaru ngu ezi-okfu; ?tii gbudu iya n̄u? Ya -kfuwanuaru ngu iphe ii-me; mgbę ę ti yeduru iya onu."

¹⁶ Zedekaya riburu iya Jeremáya lę mpya; s̄u iya: "Kamęnu; l'ępha Ojejoje, bụ onye meru; ayi anọdu at̄u ume; lę ya te egbukwa ngu; ophu ya 'akpukwaru ngu an̄u ndu ach̄o ishi ngu."

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; Jeremáya as̄u Zedekaya-a: L'ọ Ojejoje, bụ Nchileke; mbụ Okaribe-Kakota-Ike, b̄uru Nchileke kę ndu İzurelu s̄uru: "L'ọ -b̄uru lę nggube eze e-woru onwongu ye l'ęka ndu b̄u ishi l'al̄i eze ndu Bábyilonu; bę ę t̄ii lakwa iya; ophu 'akpukwa mkpukpu-a ọku; nggubedua; nggu lę ndibe ngu te nwekwa iphe eme unu. ¹⁸ Olobu; ọ -bukwanuru l'ę tii woduru onwongu je eye l'ęka ndu b̄u ishi l'al̄i eze ndu Bábyilonu bę ee-wokwaru mkpukpu-a ye l'ęka ndu Bábyilonu; ęphe akp̄o ya ọku; ophu nggubedua l'onwongu ta anahukwa ęphe."

¹⁹ Eze, bụ Zedekaya as̄u Jeremáya-a "Lę ndu, ya at̄su egvu kwa ndu Júda, bụ ndu ophu wowaru onwęphe ye ndu Bábyilonu l'ęka; lę ndu Bábyilonu a-kpuru iya n̄u ęphe; ęphe atalaha ya aph̄phu."

²⁰ Jeremáya as̄u iya: "L'ę ta akpukwaru ngu eye ęphe l'ęka. Ọ -b̄ulephu t'į n̄ujeru Ojejoje okfu, bụ iya b̄u iphe-a ya ekfuru ngu-a; k'ophu ọo-d̄uru ngu lę mma; ndz̄u edzua

ngu. ²¹ O -búkwanuru l'i jikaru l'è tii woduru onwongu ye èphe l'èka; òwaa kwa iphe Ojeoje kpuharu koshi iya ndò-ò: ²² Iphe bù unwanyi ono, a haru l'ufu-eze ndu Júda ono bè aa-chítakotakwa chí-jeru ndu bù ishi l'alì eze ndu Bábyilonu. Òwaa iphe unwanyi ono a-nòdu ekfuru ngu:

“ Ndu ono, bù ndu ònyà ngu,
 ì turu obu cheeru ono;
 bù edepu bè èphe
 edephuru ngu; bya emekputa ngu.
 Nta-a bè òkpa liwaru ngu l'èpoto;
 ndu ònya ngu èphe ono
 aparu ngu haa; gbakashihu.’

²³ “Unyomu ngu l'èphe ha yeìe unwegirima ngu bè aa-tùko chíta je achìru nù ndu Bábyilonu. Ophu nggùbedua l'onwongu 'anahùkwa èphe. Iphe e-gbe meenu bù l'eze ndu Bábyilonu e-gude ngu; òdo abùru lè mkpùkpu-a bè aa-kpòkwa òku.”

²⁴ Tò dù iya bù; Zedekaya asù Jeremáya: “T'è b'ò òkwa onye oo-me t'ò maru iphe yeìe iya kfuru; òdumeka bè ee-gbukwa iya. ²⁵ Ndu ishi -nùà lè ya kfuru yeru ngu; bè èphe a-byakfutakwa ngu bya asù t'i kfuaru èphe iphe i kfuru eze; mè òphu eze kfuru ngu. Èphe a-sukwa ngu t'è bè i domikwaru iya èphe edomi; òdumeka bè èphe e-gbukwa ngu! ²⁶ Iphe ii-kfuru èphe bù l'ò kwa aròro b'i shi arò eze t'è b'ò duphukwa ngu azù lè kè Jonátanu t'i je anòdu l'èke ono nwùhu.”

²⁷ E metsua; ndu ishi ono l'èphe ha atùko byakfuta Jeremáya bya ajja ya. Yo wolekwaruphu iphe ono, eze sùru t'ò kfuaru èphe ono kfua. Too nwehe iphe òdo, èphe e-kfu; kè l'è tò dùdu onye nùru iphe èphe kfuru.

²⁸ Jeremáya anòdu l'ogbodufu èke ndu nche anoje l'èke ono gbururu jeye mbòku, a bya alùta Jerúsalemu l'ògu.

39

Aalùta Jerúsalemu l'ògu

(2 Eze 25:1-7; 2 Iphe 36:13-21; Jer 52:3-11)

¹ L'ònwà k'iri l'afa, kwe Zedekaya afa tete, ò wataru òchi ndu Júda; bè Nebukadineza, bù eze ndu Bábyilonu chítaru ndu soja iya bya eyechia Jerúsalemu. ² Ya ndono; yo be l'abalì kè tete l'ònwà k'èno l'afa, kwe Zedekaya afa iri 'è nanù; e tsukposhia uphò-mkpuma, e gude kpù-phae mkpùkpu ono mgburumgburu. ³ Tò dù iya bù; lè ndu bù ishi l'alì-eze ndu Bábyilonu awùbata; bya adò lè Onu-Oguzo kè Echilabu. Ndu ono bù: Negalu-Sareza; Samuga-Nebo; Sarisékimu onye bù iya bù ishi ndu eleta ufu-eze ènya yeìe Negalu-Sareza, bù iya bù ishi ndu ejeru eze ozi; mè iphe bùkpo ndu, bù ishi l'alì-eze ndu Bábyilonu. ⁴ Ya ndono; Zedekaya, bù eze ndu Júda yeìe ndu soja ono l'èphe ha aphùlephu èphe; ye òkpa l'òso gbalaa. Èphe egude ènyashi wùfu lè mkpùkpu ono; shia ùzo mgbabu eze; shia ònu-òguzo òphu phakahùru uphò-mkpuma labù; gbaru lashia ùzo, e shi eje Araba.

⁵ Obenu lè ndu soja kè ndu Bábyilonu chípyaberu èphe je egude Zedekaya lè nsùda Jèriko. Èphe akpùru iya kpùtaru Nebukadineza, bù eze ndu Bábyilonu lè Ribùla l'alì Hámatu, bù èke ò nò nma iya ikpe. ⁶ Yò bùru lè Ribùla l'èke ono bè eze ndu Bábyilonu nò gbushia unwu Zedekaya. Zedekaya egudekpoo ènya ele iya; yoo gbushia èphe. Ò tükokwaruphu ndu a maru amaru epha èphe l'alì Júda gbushikota. ⁷ E metsua ono; yò bya aswòshia Zedekaya ènya; bya atùya ya kopyita; kpùta lashia Bábyilonu.

⁸ Ndu Bábyilonu eworu òku tùa l'ufu-eze; mèwaru ùlo ndu òdowaru; bya enwukposhia uphò-mkpuma, e gude kpù-phae Jerúsalemu mgburumgburu. ⁹ Nebuzaradanu, bù onye ishi ndu amì, eche eze ndu Bábyilonu nche; atùko nwa ndu phòduru nù lè Jerúsalemu; mè ndu wowaru onwephe ye ndu Bábyilonu l'èka; mè ndu òphu l'èphe ha; kpua lè ndzù lashia Bábyilonu. ¹⁰ Ndu ò haru l'alì Júda bù nwùphodu ndu ùkpa, è-ta adùdu iphe èphe nweru. Yò bya anùtsua èphe mgbo vayinu yeìe alì òko iphe.

¹¹ Tò dù iya bù; Eze, bù Nebukadineza atùya ekemu-a tù-doru Jeremáya. Yò bùru Nebuzaradanu b'ò turu iya nù; sù iya: ¹² “Unu dutakwa Jeremáya; leta iya ènya. Unu ta òkwa iphe unu e-me iya. Ò bù-chikwa iphe ò sùjeru t'è unu meeru iya; unu emeeru iya èya.” ¹³ Tò dù iya bù; Nebuzaradanu yeìe Nebushazùbanu, bù ishi ndu eleta ufu-eze ènya; mè Negalu-Sareza, bù ishi ndu ejeru eze ozi; mè ndu òphu, bù ishi l'alì-eze ndu Bábyilonu; ¹⁴ abya ezia; e je eduta Jeremáya dufuta iya l'èchi ogbodufu èke ndu nche anoje. Èphe eduru iya nù Gedaliya Ahikamu Shafanu; sù iya t'ò duru iya laa nk'ia. Yò bùru iya bù lè yeìe ndibe èphe anòdu.

¹⁵ Teke phụ, Jeremáya shi nõdu l'echi-ogbodufu eke ndu nche anoje phụ bẹ Ojejoje kfururu yeru iya; sụ: ¹⁶ "T'o je ekfururu Ebedu-Mẹleku; ophu Itiyópiya; sụ iya: 'Owaa iphe Ojejoje ekfu ndo-ọ; mbụ Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Ízuru. Sụ iya lẹ ya abyaakwa omedzu iphe ya suru lẹ ya e-me mkpukpu-a. Ya e-meru iyi nù ephe; mbụ ukpa-mkperẹ. O -rulephu teke ono bẹ iphe ono e-mekota; nggu egude enya ngu phụ iya. ¹⁷ Ole ya a-nafuta ngu m'o rua mboku ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. E ta akpudu ngu anu ndu iitsu egvu. ¹⁸ E t'ọ dukwa iphe e-me tẹ ya ba dzofuta ngo; k'ophu bụ l'ẹ tee gbudu ngu egbugbu; ii-gudechia ndzụ ngu gbalaa; ke l'i kporu obu yeru iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.' "

40

Aatofu Jeremáya (2 Eze 25:22-26)

¹ T'ọ d'ụ iya bụ; Ojejoje abya ekfururu yeru Jeremáya lẹ Nebuzaradanu, bụ onye ishi ndu amị, eche eze ndu Bábyilonu nche tufutsuaru iya lẹ mkpọro lẹ Ráma. Kẹ l'ọ byaru bya aphụ Jeremáya l'ẹke a turu iya mkpakobe yeke ndu a kpuru lẹ ndzụ; shi Jerusalemu; mẹ Júda l'ala Bábyilonu. ² Onye ishi ndu soja ono aphua Jeremáya; bya asụ iya: "Ojejoje, bụ Nchileke ngu kfukwaru lẹ ya e-me alì-a t'ọ buru kpuru-pyata. ³ Nta-a bẹ Ojejoje mewaru iphe o kfururu. Iphe ono mekotaru; okfu l'unu meru iphe d'ụ eji l'ẹke Ojejoje nọ; unu te eme iphe ọ s'uru t'unu mee. ⁴ Ole ntanụ-a bẹ ya atufuwa ngu mkpakobe ono, a turu ngu l'ẹka ono. O -buru l'ọ d'ụ ngu mma; nggu etsoru iya t'ayi la Bábyilonu; ọ bụ yebedua a-nõdu eleta ngu enya. Teke bukwanu l'ẹ t'ọ d'udu ngu mma ege ono; nggu ahaa abyabya. Lekwa! Iphe bukpuo eke d'ụ ngu mma l'alì-a gbaa mgburumburu; nggu echebe ifu; jejekpelephu eke d'ụ ngu mma! ⁵ Teke bukwanu l'ọ d'ụ ngu t'i nõdu l'ẹke-a; nggu alaphu azụ jekfu Gedaliya Ahikamu Shafanu, bụ onye, eze ndu Bábyilonu s'uru t'ọ chia mkpukpu, nõgbaa l'alì ndu Júda k'amukpamu. Je tẹ nggu lẹ Gedaliya buru l'ẹke ndu ono bu. Teke ẹ t'ọ d'udu; nggu ejelephu je eburu l'ẹke d'ụ ngu mma."

Ya ndono; onye ishi ndu soja ono, eche eze ndu Bábyilonu nche ono abya adashì iya iphe; nukwa iya phụ nri, oo-ri gude eji; bya aparuru iya haa; yọ lashia. ⁶ Yọ buru iya bụ lẹ Jeremáya alakfushia Gedaliya Ahikamu lẹ Mízupa yeke iya eburu l'ẹke ndu ọdo, bụ ndu a haru l'alì eke ono bu.

Anwụhu Gedaliya

⁷ Ya ndono; ndu ishi ndu soja ndu Ízuru l'ephe ha; ephe lẹ ndu nk'ephe, bụ ndu, shi nõdugbaa l'egbudu abya anua l'eze ndu Bábyilonu fofutawaru Gedaliya Ahikamu t'ọ govano; l'ọ wowaru unwoke; mẹ unwanyi; mẹ unwegirima, bụ ndu katsua ọ bụ ndu ukpa l'alì ono; mbụ ndu ophu ẹ ta kpudu lẹ ndzụ laa Bábyilonu; ye iya l'ẹka; ⁸ ephe awufuta wu-kfuta Gedaliya lẹ Mízupa. Ndu byaru n'ụ bụ Ishimelu Netanaya; Johananu mẹ Jonatanu, bụ unwu Kareya. Ndu ọdo bụ: Seráya Tanuhumetu yeke unwu Efaya onye Netofatu; mẹ Jezanaya, bụ nwatibe onye Maaka yeke ndu nk'ephe. ⁹ Gedaliya Ahikamu Shafanu abya ekfuaru iya ephe; kfushiaru iya ephe ike; sụ t'ephe ba tsukwa egvu onodu ndu Bábyilonu l'ẹka. "Unu wozita obu buru l'alì-a; nõdu eze ndu Bábyilonu l'ẹka ege ọo-duru unu lẹ mma. ¹⁰ Yebedua l'onwiya a-nõdu lẹ mkpukpu Mízupa no-chije enya unu l'ifu ndu Bábyilonu, bụ ndu-a, byakfutaru ayi-a. Obenu l'unu a-nõdu akuta mee; l'awo akpuru oshi onanwu yeke manụ woru kwachia l'ẹke, unu edobeje iya; unu eburu lẹ mkpukpu-a, unu natagbaaru-a."

¹¹ Yo be teke iphe bukpu ndu Júda, nọ l'alì Móabu; mẹ ndu ophu nọ l'alì Amonu; mẹ l'alì Édomu; mękpọ ndu ophu nõgbaa lẹ mba odowaru; nuru l'eze ndu Bábyilonu nweru nwa ndu ọ haru haa lẹ Júda; bya eworu Gedaliya Ahikamu Shafanu meuru ephe govano; ¹² ephe atuko shi eke ephe shi latakota azụ lẹ Júda; lakfuta Gedaliya lẹ Mízupa. Ephe akwatakpo kua mee kua k'etsutsu iya; bya awo akpuru oshi onanwu; woshia ya ike.

¹³ A notalephu nwanshì; Johananu Kareya yeke ndu ishi ndu amị, ndu ophu nõkwadu l'egbudu abyakfuta Gedaliya lẹ Mízupa; ¹⁴ bya ajì iya: "M'ọ marua lẹ Balisu, bụ eze ndu Amonu zikwaru Ishimelu Netanaya t'ọ bya egbu ya?" Ole Gedaliya Ahikamu te ekwetadu iphe ephe ekfu.

¹⁵ T'ọ d'ụ iya bụ; Johananu Kareya abya ejekfu Gedaliya lẹ mpya lẹ Mízupa je asụ iya: "Tẹ ya jenu je egbu Ishimelu Netanaya t'ẹ b'ọ d'ụ onye a-ma nù. ?Nanụ ege ee-shi haa ya t'ọ gbua ngu; mee ndu Júda l'ephe ha, bụ ndu nọ-pheru ngu mgburumburu t'ephe gbakashihu; mee tẹ nwa ndu Júda ndu ophu phoduru nù laa l'iyi?"

¹⁶ Obenu lẹ Gedaliya Ahikamu sùru Johananu: “Be ejekwa ome iphe dọ ẹge ono. L'iphe ono, iikfu l'okfu ẹhu Ishimẹlu ono ta bukwa oswi-okfu.”

41

¹ Ya ndono; yo be l'onwa k'esaa; Ishimẹlu, bọ nwatibe Netenáya Elishama; shi l'ufu-eze yele ndu ishi, nọru l'ẹka eze; achiru ọmadzu iri byatashia kẹ Gedaliya Ahikamu lẹ Mízupa. Ẹphe awatalephu ori nri l'ẹke ono; ² Ishimẹlu Netenáya yele ọmadzu iri ono, ẹphe l'iya yi bya phu awu-lihu woru Gedaliya Ahikamu Shafanu gbua. Yọ buru mma bẹ ẹphe gude gbua onye ono, eze ndu Bábyilonu fọtaru t'ọ buru govano ono. ³ Ishimẹlu atukokwaphu ndu Júda, ẹphe lẹ Gedaliya nọ lẹ Mízupa yele ndu soja ndu Bábyilonu, nọ l'ẹke ono gbushia.

⁴ A nọlephu ujiku lanu l'e gbutsuaru Gedaliya; kẹ l'ẹ tọ dudu onye mawaru nu teke ono; ⁵ ukporo madzu ẹno eshi Shékemu; Sháyilo; mẹ Samériya wuru byatashia. Ẹphe atuko kphushitsua ẹji-agba; lajashia uwe ẹphe; bya egbukashitsua onwẹphe onya. Ẹphe gudekwaphu ngweja nri; waa insensu l'abya l'ulo Ojejoje ⁶ Ishimẹlu eshi lẹ Mízupa je ẹphe ndzuta; l'ara ẹkwa eje. Yo jekfulephu ẹphe; sọ ẹphe: “Unu bya bya aphu Gedaliya Ahikamu!” ⁷ Ẹphe abahulephu l'ime mkpukpu ono; Ishimẹlu; mẹ ndu ẹphe l'iya yi eworu ẹphe gbua; chiru ẹphe ye l'ime wẹlu. ⁸ Yo nweru ọmadzu iri l'ime ẹphe, sọru Ishimẹlu-a: “Tẹ b'ọ gbukwa ẹphe! L'ẹphe nwekwaru witu; balı; manu; mẹ manu-engu, ẹphe domiru l'egbudu.” Yọ paru ẹphe haa; to gbuhe ẹphe yeru ndu ophu. ⁹ Ya ndono; wẹlu ono, ọ chiru odzu ndu ono, o gbushiru; ye ono; bọ eze Ása turu iya t'ọ buru iphe ya gude adzo ndu alı iya l'ẹka Baasha, bọ eze ndu Ízurelu. Yọ buru iya bẹ Ishimẹlu gude odzu ndu ono, o gbushiru ono kpoja.

¹⁰ Ishimẹlu abya akpukota iphe bọ ndu nọ lẹ Mízupa lẹ ndzu; mbu unwada eze yele ndu odokpo, bọ ndu phoduru nu l'ẹke ono, bọ ndu Nebuzaradanu, bọ ishi ndu ami, eche eze ndu Bábyilonu nche; fọtaru Gedaliya Ahikamu t'ọ buru onye ishi ẹphe. Ishimẹlu akpukota ẹphe lẹ ndzu kpuru ẹphe lakfushia ndu Amonu.

¹¹ Yo be teke Johananu yele ndu ishi ndu soja ono l'ẹphe ha, bọ ndu ẹphe l'iya nọ; nuru iphe dọ ẹji ono, Ishimẹlu meru ono; ¹² ẹphe eduta ndibe ẹphe l'ẹphe ha jeshia otso Ishimẹlu ogu. Ẹphe agbakfube iya lẹ mgboro oke okpuru, nọ lẹ Gıbiyonu. ¹³ Ya ndono; ndu ono, Ishimẹlu chi ono l'ẹphe ha aphulephu Johananu yele ndu ishi ndu ami, ẹphe l'iya yi; ẹhu atsolahaa ẹphe. ¹⁴ Iphe bọ ndu ono, Ishimẹlu chi ono, bọ ndu ono, ọ kpuru lẹ ndzu lẹ Mízupa ono aghakọbe wu-kfu Johananu Kareya. ¹⁵ Obenu lẹ Ishimẹlu yele ọmadzu ẹsato l'ime ndu ono, ẹphe l'iya yi ono nahuru Johananu gbalaa gbakfu ndu Amonu.

Aagba ala Íjiputu

¹⁶ Tọ dọ iya bọ; Johananu yele ndu ishi ndu ami, bọ ndu ẹphe l'iya nọ; abya achita ndu ono, phoduru nu ono; mbu ndu ami; mẹ unwanyi; mẹ unwegirima; mẹ ndu ishi, eleta ufu-eze ẹnya; l'ẹphe ha, bọ ndu Ishimẹlu shi kpua lẹ ndzu lẹ Mízupa l'ọ gbutsuaru Gedaliya Ahikamu; Johananu eshi lẹ Gıbiyonu chi-phutakota ẹphe azu. ¹⁷ Ya ndono; ẹphe ejee ege ono bya erua Gerutu Kimuhamu, nọ lẹ mgboro Bétulehemu; eke ẹphe cheberu ifu eje ala Íjiputu; ¹⁸ tẹ shi ẹge ono nahu ndu Bábyilonu. Yọ buru egvu bẹ ẹphe tsuhuru; kele Ishimẹlu gburu Gedaliya Ahikamu, bọ onye eze ndu Bábyilonu fọtaru; mee ya govano ndu alı ono.

42

¹ Tọ dọ iya bọ; ndu ishi ndu soja ono l'ẹphe ha; jeye mẹ Johananu Kareya yele Jezanaya Hoshaya; mewaru ndu ono l'ẹphe ha; tsube lẹ ndu ophu ẹnya kage ọla alı jeye lẹ ndu ophu kakota nshinu; atuko wu-kfuta ² Jeremáya, bọ onye nkfuchiru je asu iya: “Byiko t'ọ kfuru nu Ojejoje, bọ Nchileke iya l'okfu ẹhu nwa ndu-a, phoduru nu-a l'ẹphe ha. Kẹ l'oolenu: a makwaru-a l'ẹphe shi dọ l'igwe; ọle nta-a buwa nwa ndu ẹ-ta badu ishi phoduru. ³ Kfuru nu Ojejoje, bọ Nchileke ngu t'ọ kaaru ẹphe ọzo, ẹphe e-shi; mẹ iphe ẹphe e-me.”

⁴ Jeremáya, bọ onye nkfuchiru asu ẹphe: “Lẹ ya nuakwaru iphe ẹphe kfuru. Ya e-kfukwaru-a nu Ojejoje, bọ Nchileke unu, bọ iphe unu arọ. Teke e metsuaru; bẹ ya a-kaaru unu iphe bọ iphe Ojejoje kfuru; ophu ọ dukpodua ophu ya emeru unu lẹ mpya.”

⁵ Ya ndono; ẹphe asu Jeremáya-a: “Tẹ Ojejoje bukwaru onye ekebe, ekfu ire-lanu; onye e gude ire iya ẹka l'ẹke ẹphe nọ; m'ọ buru l'ẹphe te medu iphe bọ iphe Ojejoje, bọ Nchileke ngu sọru t'i kfuru ẹphe t'ẹphe mee. ⁶ M'ọ -du ẹphe maa; m'ọ -du ẹphe ẹji; bẹ ẹphe e-me iphe ọ sọru t'ẹphe mee; mbu Ojejoje, bọ Nchileke ayi; bya aburu onye ẹphe

ezi ngu t'i jekfu t'ò dũru ephe lẹ mma; m'ò -bũru l'ephe meru olu Ojejoje, bũ Nchileke ayi."

⁷ A nọlephu abalì iri; Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya. ⁸ Jeremáya abya ekukobe Johananu yele iphe bũ ndu ishi ndu soja ono l'ephe ha, bũ ndu ephe l'iya nọ; mę ndu eke ono kpmukpamu; tsubekpoo l'onye ęnya iya katsua ọla alì jeye l'onye ophu, kakọta nshinu. ⁹ Yò sũ ephe: "Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ; mbũ Nchileke kę ndu Ízurelu, bũ onye unu yeru mu sũ tẹ mu je arọru unu arọro. Ọ sũru: ¹⁰ L'ọ -bũru l'unu nọ l'alì eke-a; bę ya a-kpũ-lita unu akpũ-lita; ya ta alakashidu unu alakashi. Ya a-dza unu adzadza; ya te efefudu unu efefu. Kele mkpaka, ya pataru wũshiru unu atsuwa iya l'ęhu. ¹¹ Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: Unu ba atsuhe eze ndu Bábyilonu egvu. Unu ba tsuhe iya egvu; kele ya nọkwa swiru unu. Ya a-dzọta unu; nafuta unu l'ęka iya. ¹² Keshinu ya bũ onye obu-imiko; bę ya e-me iya-a t'ọ phũaru unu imiko; haa unu t'unu nọdu l'alì unu."

¹³ "Obenu; ọ -bũru l'unu kwefuru Ojejoje, bũ Nchileke unu ike; sũ l'unu ta anọdudu l'alì-a; ¹⁴ mbũ sũ waawa; l'unu e-je eburu Íjiputu, bũ eke unu te egdedu ęnya unu phũ ọgu; unu ta anũ ọda ọpyoku; ophu egu 'emedu unu. ¹⁵ Ọo ya bũ; unu ngabękwa nchì l'iphe Ojejoje ekfu; unubę nwa ndu Júda ophu wafũru nũ. Ọwaa iphe ookfu; mbũ Ojejoje, bũ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya abũru Nchileke kę ndu Ízurelu: 'Ọ -bũru l'unu kpebuwaru k'ọla Íjiputu; je eburu; ¹⁶ bę ọgu ono, unu atsu egvu iya ono a-gbakfutakwa unu l'ęke ono; ejo-ęgu ono, unu agbaru ọso ono etsoru unu lashia Íjiputu. Yò bũru l'ęke ono bę unu a-nọdu nwũshihu. ¹⁷ Mbũ l'agha; iphe bũ ndu ono, kpeburu k'ọla Íjiputu je eburu ono bukwa ọgu; ejo-ęgu; mę ejo iphe-ememe e-gbu ephe. E tọ dukwa m'ọo onye lanũ a-la nũ; m'ọ kwanũ nahũ iphe-ęhuka, ya e-me t'ọ dakfu ephe.' ¹⁸ Ọwaa iphe ookfu; mbũ Ojejoje, bũ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bya abũru Nchileke kę ndu Ízurelu. 'L'ọ kwa ege ya tũ-koshiru ndu bu lẹ Jerúsalemu oke ęhu-ęghughu iya; ono bũ ege ya a-tũ-koshi iya unu; mę unu -laa Íjiputu. Unu a-bũru iphe e gude anma ejo-ętu; bũru iphe anyì ishi ędzu; bũru iphe-ọchi; bũru iphe e gude akọ ọnu; ophu nũ l'alì Júda unu 'egudehedu ęnya unu phũ alì eke-a ọdo.'

¹⁹ "Unubę nwa ndu phọduru nũ l'alì ndu Júda; Ojejoje kfuakwaru unu t'unu ba lakwa Íjiputu! Unu makwarua l'ọo ọkwa bę mu anmaru unu ntanũ-a; ²⁰ l'ọ kwa emeswe bę unu mesweru onwunu teke unu ziru mu sũ tẹ mu jekfu Ojejoje, bũ Nchileke unu je akpata iya ishi l'okfu ęhu unu. Unu asũ tẹ mu tũko iphe bũ iphe o kfuru kfuaru unu; l'unu e-mekota iya! ²¹ Nta-a bę mu kfuakwaru iya unu; obenu l'unu te kwedu ome m'ọo nanũ l'iphe Ojejoje sũru t'unu mee, ọ sũru tẹ mu kfuaru unu. ²² T'ọ dokwaa unu ęnya: L'iphe e-mekochaa gbua unu l'ęke ono, unu eje eburu ono kwa ọgu; ejo-ęgu; mę ejo iphe-ememe."

43

¹ Tọ dũ iya bũ; Jeremáya ekfutsuaru ndu ono iphe ono l'ọ ha, bũ iphe Ojejoje, bũ Nchileke ephe; ziru iya tẹ ya kfuru ephe ono; ² Azariya Hoshaya yele Johananu Kareya; mę iphe bukpo ndu ono l'ephe ha, bũ ndu akpo-li onwephe eli atũko sũ Jeremáya-a: "L'ọo ejo-ire! Lẹ Ojejoje, bũ Nchileke ayi te zikwa iya t'ọ bya ekfuru ephe t'ephe be jekwa oburu Íjiputu! ³ L'ọo Baruku Neraya bę enwu ngu eye t'i kfuaru ephe iphe a-bũru ephe ọgu; t'e shi ege ono woru ephe ye ndu Bábyilonu l'ęka; k'ophu ephe e-gbushi ephe; m'ọ kwanu kpua ephe lẹ ndzũ laa Bábyilonu." ⁴ Tọ dũ iya bũ; Johananu Kareya yele ndu ishi ndu soja ono; mękpo ndu ono l'ephe ha ekwefu ike: l'ephe te emedu iphe Ojejoje sũru t'ephe mee; l'ephe ta anọdu l'alì Júda. ⁵ Ya ndono; Johananu Kareya yele ndu ishi ndu soja ono kpmukpamu eduta ndu ono, phọduru nũ l'alì Júda ono l'ephe ha; lashia Íjiputu; mbũ jeye lẹ ndu ono, laru azũ bya eburu l'alì Júda ono; jeye mę ndu shigbaa mbakeshi, bũ eke e shi chigbaaru ephe dobe. ⁶ Ephe edutakota iphe bukpo unwoke; mę unwanyì; unwegirima; ndu unwada eze; mękpowaru ndu Nebuzaradanu, bũ onye ishi ndu soja, eche eze ndu Bábyilonu nche tũkoru haaru Gedaliya Ahikamu Shafanu. Ephe chitakwaruphu chita chita mę Jeremáya, bũ onye nkfuchiru yele Baruku Neraya. ⁷ Tọ dũ iya bũ; ephe ajikanu l'ephe te emedu iphe Ojejoje sũru t'ephe mee; kwata wuba lẹ Íjiputu; baa baa barua mkpũkpũ Tapėnesu.

⁸ Ojejoje abya ekfuru yeru Jeremáya lẹ Tapėnesu; sũ iya: ⁹ "T'ọ haru mkpuma, ha nshinu pata je egude epoto kpũ-buta iya lẹ mkporo eke eeshije abahũ l'ufu-eze, bũ Fero lẹ Tapėnesu. Yò sũ iya t'ọ haakwa tẹ ndu Júda haru phũ iya teke ọo-nọdu eme iya. ¹⁰ Teke i metsuaru; nggu asũ ephe: 'L'ọwaa kwa iphe ookfu ndọ-ọ; mbũ Ojejoje, bũ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bũ Nchileke kę ndu Ízurelu: Ya e-zi t'e je ekuaru iya nwozi iya, bũ Nebukadineza, bũ eze ndu Bábyilonu. Ọ bũ l'eli mkpuma-a bę oo-dobe aba-eze iya; mbũ

mkpuma-a, ya domiru l'èke-a. Oo-bya eworu uwe agbada eze iya phushi iya l'eli iya. ¹¹ O -bya bẹ oo-mekputa ndu Íjiputu; ndu o ruberu l'egbugbu; yo gbua ẹphe egbugbu; ndu o ruberu t'a kpua lẹ ndzu; yo kpua ẹphe lẹ ndzu; ndu o ruberu l'ogbu lẹ mma; yo gbua ẹphe lẹ mma. ¹² Oo-tụ ọku l'ulo agwa ndu Íjiputu. Oo-kpọ agwa ẹphe ono ọku; m'ọ kwanu paa ya laa. O bụ ẹge ono, onye eche aturu agbaphuje onwiya ẹkwa ono; ono ẹge oo-wota Íjiputu gbaphua onwiya; shi l'èke ono laa l'ẹhu-agu. ¹³ Oo-tsukposhi mkpuma, dū nsọ, nọgbaa l'ulo ẹnyanwu, nọ l'alí ndu Íjiputu; bya atuko ọlo nte ndu Íjiputu l'ọ ha kpokota ọku.' "

44

Umuruku, tso l'ogwa nte

¹ Ojeoje abya ekfuru yeru Jeremáya l'okfu ẹhu ndu Júda l'ẹphe ha, bụ ndu bu lẹ Migidolu; Tapénesu; Mémufisu; mę lẹ Paturọsu, bụ mkpukpu, nọkota l'alí Íjiputu; sụ: ² Owaa iphe Ojeoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu ekfu. O suru: "Unu phuru-a oke mkpaka, ya wotaru ndu Jerúsalemu yele ndu Júda l'ẹphe ha. Nta-a bẹ ẹgbara kfúwaru iya; tọ dufe onye bu iya nụ. ³ Iphe kparu iya nụ aburu iphe dū ẹji, ẹphe meshiru; shi ẹge ono kpatsua ya iwe; kẹ l'ẹphe wataru ọkpo insensu ọku l'anụ agwa; bya aburu agwa, ẹphebedua l'onwẹphe; mę unubedua; mę nna unu oche ẹphe ta amabua bẹ ẹphe wataru ọbaru eja. ⁴ Ya abya ezia ndu ozi iya, bụ ndu nkfuchiru; ya -zitsua; ya ezibaa ya ẹphe; sụ ẹphe: 'Ophu t'unu be meshi ejo-ahuma-a, ya kporu ashí-a!' ⁵ Ophu ẹphe 'angadu nchí; ẹphe te eye onu; ophu ẹphe 'ahakwanu iphe dū ẹji, ẹphe eme; ẹphe ta ha ọkpo insensu ọku l'anụ agwa. ⁶ Yọ buru iya kparu iphe ya wotaru oke ẹhu-eghughu iya wua ẹphe l'ishi. Yo nwua l'ọ bụ ọku tsoru mkpukpu Júda l'ọ ha; bya etsoru esu-uzo Jerúsalemu; woru ẹphe mee ochobo, bụ ikpozo ono, ẹphe bụ ntanu ono.

⁷ "Owaa iphe Ojeoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu ekfu: Ojji: ?Nanu ẹge e gude unu eme onwunu egbe iphe dū ẹji owaa; kẹ t'unu mee tẹ unwoke chíhu lẹ Júda; unwanyi achíhu; jeye mę unwegirima; mę ndu ophu angu era; t'ẹ b'ọ dufe onye a-phodu nụ l'ime unu? ⁸ ?Nanu ẹge e meru; yo buru iphe unu gude ẹka unu mee bẹ unu gude l'akpatsu iya iwe; mbụ kẹ t'unu wata ọkpo insensu ọku l'anụ agwa ndu Íjiputu, bụ ẹke unu byaru bya eburu-a? Unu e-mebyikwa onwunu; woru onwunu mee iphe ee-gude akọ l'onu; k'ophu iphe mbakeshi lẹ mgboko gbaa mgburumgburu a-nodu achí unu ochi. ⁹ ?Unu zahawaru iphe dū ẹji, nna unu oche phẹ meshiru; mę ophu ndu eze ndu Júda; ẹphe l'unyomu ẹphe meshiru; mę ophu unubedua; unu l'unyomu unu meshiru l'alí Júda; mę l'esu-uzo Jerúsalemu? ¹⁰ Mbukwa jeye nta-a bẹ unu te wozitakwaa unu alí; ophu unu 'akwabekwa iya ugwu; ophu ọ budu l'unu gbe kwewa ome ekemu iya yele iphe ya toru unu ọkpa iya yele nna unu oche ẹphe.

¹¹ "Oo ya bụ; owaa kwa iphe Ojeoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu ekfu: Lẹ ya e-cheru unu ifu k'ẹji; mee ndu Júda l'ẹphe ha t'ẹphe chíhu. ¹² A -bya lẹ nwa ndu onanu, phoduru nụ lẹ ndu Júda; bya ekpebua l'ẹphe lafutaje Íjiputu je eburu ono; ndu ono bẹ ya e-mebyishi. Ẹphe a-nwushihukota lẹ Íjiputu. O bụ ogu ee-gbushikota ẹphe; m'ọ kwanu ẹgu. Ẹphe e-shilephu lẹ ndu ophu katsua nwanshi laa l'ogu; m'ọ kwanu l'ejo-egu jeye lẹ ndu ophu katsua nshinu. Ẹphe a-buru ndu a maru 'a mahedu ọdo; buru iphe anyi ishi edzu; buru iphe-ochi; bya aburu iphe e gude akọ onu. ¹³ Ndu ono, laru Íjiputu ono bẹ ya e-gude ogu; ejo-egu; mę ejo iphe-ememe nua aphu; ẹge ono, ya nuru iya ndu Jerúsalemu ono. ¹⁴ Ophu ọ dudu ndu Júda ono, phoduru nụ, shi alí Júda lashia Íjiputu ono; nweru onye ophu a-nahụ nụ; ophu ọ dudu onye ophu a-wa nụ k'ola azu lẹ Júda, bụ ẹke, agụ ẹphe ọla azu bya eburu. Ẹ to nwedu ẹphe onye a-la nụ; gbahaa nwa ndu ophu ẹ ta badu ishi."

¹⁵ Ya ndono; iphe bụ ndu k'unwoke ndu ophu, maru lẹ unyomu ẹphe anoduje akpo insensu ọku l'anụ agwa ono; ẹphe l'igweligwe unwanyi, vudo l'èke ono; mę iphe bụ ndu bukota lẹ Paturọsu l'alí Íjiputu; atuko sụ Jeremáya-a: ¹⁶ "Ozi ono, iigude epha Ojeoje l'ezi ẹphe ono bẹ ẹphe ta angawaru ngu nchí. ¹⁷ Iphe bukpo iphe ẹphe suru l'ẹphe e-me bẹ ẹphe mefutaje. Ẹphe a-nodu akpo insensu ọku l'anụ Eze-nwanyi Imigwe; l'agba męe gude l'agwa iya; ẹge ẹphe shi emeje lẹ mkpukpu, nọgbaa l'alí ndu Júda; mę l'esu-uzo Jerúsalemu; ẹphebedua; mę nna ẹphe; mę ndu eze ẹphe; jeyewaru lẹ ndu ishi ẹphe. Teke ono bẹ ẹphe shinu nweru nri nshinu; nweru iphe; ophu ọ dudu iphe shi atsu ẹphe l'ẹhu. ¹⁸ Obenu lẹ keshinu ẹphe haru ọkpo insensu ọku l'anụ Eze-nwanyi

Imigwe; haa ogbaru iya mee gude l'agwa iya; b'è to nwehedu iphe eka dukwadu ephe; ogo yeke ejo-egu l'agwawa ephe maa."

¹⁹ Ndu k'unwanyi abya eyekwaaphu onu; su: "Teke ephe shi egheje akara; mee ya; yo du l'ò bu Eze-nwanyi Imigwe; l'akporu iya insensu oku; l'agba mee gude l'agwa iya; nji ephe; ?ephe te shidu su l'ò dua mma t'ephe meje iya."

²⁰ Ya ndono; Jeremáya abya asu ndu ono l'ephe ha; mbu unwoke ephe; me unwanyi ephe; me iphe bu l'ephe ha, bu ndu yeru iya onu ege ono: ²¹ "Ò -buru k'insensu ono, unu shi anoduje akpo oku l'echi mkpukpu Júda; me l'esu-uzo Jerúsalemu ono; mbu unubedua; nna unu phe; ndu eze unu phe; ndu ishi unu phe yeke ndu ali-a kparamukpamu; ?unu ari le Ojejoje ta anyatadu iya to? ?T'ò bu l'unu ari l'è to batajedu iya l'egomunggo to? ²² ?Bu ngunu kparu iphe ali unu daburu ochobo; buru ikporu; buru iphe e gude akò l'onu; k'ophu bu l'è to dudu onye bu iya ebubu; yo du ege o du ntanu-a? ?To budu okfu le Ojejoje be iphe du eji unu emeebe atsuwa l'ehu; jeye me ahuma ahuma ono, unu meshikotaru ono. ²³ ?To budu ke l'unu kporu insensu oku; me ke l'unu meru Ojejoje iphe du eji; unu te emejedu iphe Ojejoje kfulu; ophu unu 'etsodu ekemu iya; ophu unu 'emedu ome-l'ali iya; ophu unu 'emejedu iphe o suru t'e meje; kparu iphe iphe-ehuka owaa dakfutaru unu ege-a?"

Ee-mekputa Ijiputu l'ogu

²⁴ To du iya bu; Jeremáya abya ekfulu yeru ndu ono l'ephe ha; ephe l'unyomu ephe; su ephe: Unu ngabekwa nchi l'iphe Ojejoje ekfu; unube ndu Júda l'unu ha, bu ndu ophu no l'ali Ijiputu. ²⁵ Owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke ke ndu Izurelu ekfu: "Unubedua; unu l'unyomu unu gude onu unu kfu ya ekfukfu; su l'iphe ono, unu riburu nte k'ememe ono be unu mefutaje: l'unu a-nodu akpo insensu oku l'anu Eze-nwanyi Imigwe; l'unu a-nodu agbaru iya mee; yo buru iphe ono, unu kfulu ono be unu eme. Nwanu; unu meru tugburu; du o bu ege unu riburu iya. ²⁶ Oo ya bu; unu ngabekwa nchi l'iphe Ojejoje ekfu; unube ndu Júda l'unu ha, bu ndu ophu no l'ali Ijiputu. Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: T'unu lekwa; le ya gudekwa eze epha iya ono ribua; l'iphe bu onye Júda, bu le Ijiputu te egudehedu onu iya l'ekfu: 'Kamenu; le ya gude epha Ojejoje ophu no ndzu l'ekfu iphe owaa!' ²⁷ Unu lekwa-a; ya egekwa unu ngge k'oma; o kwa t'e b'ò duru unu le mma. Iphe bu ndu Júda, no le Ijiputu a-la l'ogu. O dudu; yo buru egu e-gbushi ephe jeye teke ephe a-gwu. ²⁸ Nwa ndu ophu ogo gbuphodoru e-shi Ijiputu laphuta azu l'ali Júda; ole ephe ta adudu igwe. O bu teke ono; be ndu ophu kwaru le Ijiputu a-maru onye ophu okfu nk'ia reru: ?bu nk'ia; to nk'ephe.

²⁹ " 'Owaa iphe yebe Ojejoje e-gude koshi unu le ya a-hu unu ahuhu l'eke-a. Oo ya e-me te unu maru l'iphe-ehuka ono, ya suru le ya e-me unu ono be ya e-mekota unu.'

³⁰ Fero, bu Hofura; mbu eze ndu Ijiputu be ya e-woru ye l'eka ndu ohogu iya; ege ono, ya woru Zedekaya, bu eze ndu Júda ye l'eka Nebukadineza, bu eze ndu Babylonu; mbu onye ohogu iya ono, shi achu ndzu iya ono."

45

¹ Owaa bu iphe onye nkfuchiru Nchileke, bu Jeremáya kfulu Baruku Neraya l'afa k'eno, Jehoyakimu Josaya wataru ochi ndu Júda; le Baruku detsuaru okfu, o kfulu iya.

² "Owaa iphe Ojejoje, bu Nchileke ke ndu Izurelu kfulu nggube Baruku: ³ I suru: 'Nshoo ngu! Ojejoje wotawaru aphu yekwa l'iphe-ehuka ngu. Li tsuakwaru ude; ike agvu ngu; ophu i tutajedu ume.' "

⁴ Ojejoje suru: "Owaa iphe ii-kfulu iya ndo: Wakwa iphe Ojejoje ekfu baa: 'L'ò byawa onwukposhi iphe o shi kpa l'onwiya; l'abya ofeshi iphe o shi dzaa l'onwiya l'ali-a ngburumgburu. ⁵ ?Nanu ege ii-shi bya awata ochoru onwongu iphe paru eka? Ba achokwa iya ege ono; ke l'ò kwa mkpaka be ya e-wotaru ndiphe kparamukpamu. Obenu le nggubedua; iphe buko eke i jeru eke i jeru; be ukfu ta adudu ngu; nji ta aji ngu.' "

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

46

Ozi ehu ndu Ijiputu

¹ Owaa bu iphe Ojejoje ziru onye nkfuchiru Nchileke, bu Jeremáya l'okfu ehu mbakeshi.

² Okfu ehu ndu Ijiputu: Ndu eezi ozi owaa bu ndu soja Fero Neko, bu eze ndu Ijiputu, bu onye e mekputaru le mgboro mkpukpu Kakemishi, no l'iku Enyimu Yufuretus.

Onye ono, mekputaru ephe ono bu Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu; l'afa, kwe Jehoyakimu Josáya afa eno, o wataru ochi ndu Júda.

³ "Unu dozikwaa iphe unu

egudeje egbochi onwunu l'ogu;
unu ezefuta jeshia ogu!

⁴ Unu kwakobe inya unu k'ogu;

Unu awu-koru iya; unube ndu agbaje inya.
T'onyenonu vudokwa l'eke gbaru iya nu!
Unu kpugbakwaaru
okpu-igwe unu!

Unu basha arwa unu ababa!

Unu atuko uwe-ogu unu l'oha yee onwunu!

⁵ ?Bu ngunu be ya ele enya?

Egvu gudeekwaru ephe.
Ephe agbaakwa oso.
Ndu soja ephe b'e mekputawaru.
Ephe eye okpa l'oso; gbalaa;
l'ebe 'agha enya l'azu.
Ephe agba l'achika enya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁶ "Ndu okpa-egwa ta anahughekwa.

Ophu onye ike du l'ogu ta agbalaghekwa.
O kwa l'uzo isheli;
l'uzo Enyimu Yufurétusu
be ephe vukotaru iphe; dasha.

⁷ ?Bu ndu ole ndo-o,

l'abya kulakula l'o bu Enyimu Náyilu;
mbu l'o bu enyimu,
jiru ejiji; l'abya utso?

⁸ O kwa ndu Ijiputu abya

kulakula l'o bu Enyimu Náyilu ono;
mbu l'o bu enyimu, jiru ejiji l'abya utso ono.
Ephe ekfu su l'ephe
e-tsulihu tuko mgboko
kpamukpamu tsopyabe;
L'ephe e-mebyishi mkpukpu
le mkpukpu yele ndu bu iya nu.

⁹ Raaru inya ono ora; t'ephe gbachia!

Kfuru ndu agba ugbo-inya; l'o suru!
Te ndu ike du l'ogu gbeshikwa t'e je:
mbu unube ndu Kushi;
me ndu Putu, bu ndu
chigbaa iphe eegudeje ezeru onwonye l'ogu;
me unube ndu Libiya,
enya ka l'iphe laru l'akfu!

¹⁰ Obenu le mboku ono bukwa eswe Nnajiufu;

mbu Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike.
O kwa eswe ogwata ugwo
iphe; mbu l'oo ntanu;
be oo-gwata ndu ohogu iya ugwo.
Oo nkogo a-su madzu
pyaapya jeye;
yo ji iya ephe;
mbu jeye teke oo-ngu mee ngu-jia ephe;
ke l'oo Nnajiufu;
mbu Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike
gude ndu ohogu iya l'achi aja
l'alì ndu isheli; l'iku Enyimu Yufurétusu.

¹¹ Unube ndu Ijiputu;

- unu jee Gíledu je emeta manụ banụ.
 Obenu l'ogvu ono,
 unu emebe ono te emekwa t'unu ka mma.
 E too mekwa t'unu ka mma.
- 12 Iphe bụ mbakeshi nụwaru
 iphere ono, e meru kpua unu ono.
 Ẹkwa unu atụkowa
 mgboko l'ọ ha ngaa.
 Ndu soja unu dabutsuwaru l'eli ibe ephe.
 Ephe tụtowa daa ndatewo."
- 13 Qwaa ozi, Ojejoje ziru onye nkfuchiru iya; mbụ Jeremáya lẹ k'ẹhu Nebukadineza,
 bụ eze ndu Bábyilonu, abya otso ndu Íjiputu ogu.
- 14 "Raa iphe-a arara l'alí Íjiputu!
 "Nggu echia ya ochi mkpu lẹ Migidọlu!
 Chikwaa ya phụ ochi mkpu
 lẹ Mémufisu yele Tapénesu:
 'T'onyenonu vudokwa l'ẹke
 gbaru iya nụ kwakọbe;
 kẹ l'iphe bụ iphe unu
 nweru bẹ ogu abyaakwa emebyishi.'
- 15 ?Nanụ ẹge e meru bẹ agwa unu;
 mbụ Apisu ta dudu ike vudo?
 Iphe kparu iya nụ bụ lẹ
 Ojejoje nwutsuru iya.
- 16 Ndibe unu ndu ophu
 ụkfu duru dụ l'igwe;
 ephe adashia.
 'Unu gbeshi t'ayi laphu
 azụ lakfu ndu alí ayi;
 l'alí ẹke a mụru ayi.
 T'ayi gbalaaru ogu-mbeke
 ndu emegbu ayi emegbu!'
- 17 Unu gukwazi Fero,
 bụ eze ndu Íjiputu ẹpha; kuje iya:
 'O-kfu-ekfu-'eme-eme.
 Teke ọ ga eme iphe
 b'ọ paru haa; yọ laa kẹ mmanu.'
- 18 Qwaa iphe Eze ono ekfu ndọ-ọ;
 mbụ onye ono, ẹpha iya bụ Ojejoje,
 bụ Qkaribe-Kakọta-Ike ono:
 Ọ -bụru-a lẹ ya nọ ndzụ
 ẹge ya nọ iya-a
 b'ọ nweru onye a-bya nụ.
 Onye ono a-dụ l'ọ bụ
 Ugvu Tábo, kakọta ugvu ndu ọdo;
 mbụ l'ọ bụ ugvu Kamelu,
 ha l'eli karia eze enyimu.
- 19 Unubẹ ndu Íjiputu;
 unu kwakọkwaa iphe
 unu e-gude laa alí ọdo.
 Ishi iya aburu lẹ Mémufisu
 e-mekochaa bụru ochobo;
 ee-me iya; tọ dụ onye ebu iya ebubu.
- 20 Íjiputu dụ l'ọ bụ nwada eswi, ama ntumatu.
 Obenu l'òdzù, shi l'ụzo
 isheli e-je anọdu etso iya tekenteke.
- 21 Ndu ephe butaru ebuta
 t'ephe bya alụaru ephe ogu
 bẹ dụ l'ọ bụ oke-eswi,
 daru okporokpo.
 Ephebedua aghakọbe gbalashia.

Èphe ta dudu ike vudo;
 kẹle mbọku, èphe a-la l'iyi dakfutawaru èphe;
 mbụ teke aa-nụ èphe aphụ.

22 Ndu Íjiputu a-da ashì l'ọ bụ agwọ, agba ọso;
 kẹle ndu ọhogu èphe
 a-nọdu abyakfuta èphe ọgu kẹ nyibe-nyibe;
 mbụ gude ogbu-nkụ egbu
 èphe l'ọ bụ onye egbu oshi.

23 Ọswa èphe l'ọ ha bẹ èphe
 a-sụpyashikota;
 m'ọ -ruhuru; o rutabe
 iru-a."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono;
 "Kẹ l'èphe ka igube l'igwe;
 ọphu 'agụtadu èphe l'ọgu.

24 Ndu Íjiputu bẹ ee-me iphe-iphere;
 kpuru èphe ye ndu isheli l'ẹka."

25 Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu sụru: "Lẹ ya abyakwa ọnu Amọnu, bụ agwa ndu Tebẹsu aphụ. Ya a-nụkwaphu Fero aphụ; mẹ ndu Íjiputu; mẹ agwa èphe; mẹkpọ ndu eze èphe; mẹ iphe bụ ndu ọtu obu yeeru Fero. 26 Ya e-woru èphe ye l'ẹka ndu achọ ndzụ èphe; mbụ l'ẹka Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu; mẹ lẹ ndu ozi iya èphe. Ọle; teke ee-metsuaru bẹ ee-bukwaru-a lẹ Íjiputu ege e shi buhawaru iya." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

27 "Unubẹ ndibe Jékọpu,
 bụ ndu ozi iya;
 unu ba atsụkwa egvu;
 ọphu obu 'awakwa unu awawa;
 unubẹ ndu Ízurẹlu!
 Ya a-dzọtakwa unu
 l'alì ẹke, teru ẹnya;
 dzọtakwaphu ndu
 awa unu phẹ l'alì ẹke,
 a kpuru èphe lẹ ndzụ laa.
 Unu e-mekochakwaa lata
 bya eburu lẹ nchị-odoo;
 unu ta achìhe obu l'ẹka;
 to nwe onye abyakwadu
 unu oye egvu ọdo.

28 Unubẹ ndibe Jékọpu,
 bụ ndu ozi iya; unu ba tsụkwa egvu;
 kẹle ya nọkwa swiru unu eswiru."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

"Ya e-mebyishikota iphe bụ mbakeshi ono,
 ya chịru unu tükashia ono.
 Obenu lẹ ya te emebyishidu unubẹdua.

Ọo àhùhù bẹ ya a-hù unu;
 t'unu shi iya maru iphe.
 Ya ta ahakwanụ unu
 kẹ ba àhù unu àhùhù lẹ phuu."

47

Ozi ẹhu ndu Filisutayinu

¹ Ọwaa bụ iphe Ojejoje ziru Jeremáya lẹ kẹ okfu ẹhu ndu Filisutayinu; tẹmanu bẹ Fero byaderu bya etso ndu Gáza ọgu.

² Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 "Unu lewaru ege mini shi l'uzo
 isheli l'abya kulakula.
 Oo-mekochaa buru
 utso l'abya kulakula.
 Ọo-tsọ-kputa alì;

- mẹ iphe bụ iphe nọkota iya nụ;
 tsopyabe mkpukpu;
 mẹ onyemonye ọbule, bu iya nụ.
 Ndu ono e-chi mkpu;
 iphe bụ ndu bu l'alị ono atụa ụzu-ẹkwa.
- ³ Mbụ l'ẹphe -nụlephu
 igidi-ọkpa inya ẹphe;
 bya anụa ụzu ụgbo-inya ndu ọhogu ẹphe;
 yele kwọkiri kwọkiri,
 ọkpa ụgbo-inya ẹphe ono eme
 bẹ ndu bụ nna te elehedu
 ẹnya l'azu k'oheta unwegirima ẹphe.
 Ẹka a-tulashihu ẹphe.
- ⁴ L'oge ruakwaru teke
 ee-mebyishikota ndu
 Filisutayinu l'ẹphe.
 Ee-me tẹ nwa ndu ọphu
 phoduru nụ, bụ ndu gega
 eyeru ndu Táya; mẹ ndu Sayidonu ẹka chihu;
 kẹle Ojejoje abyaakwa
 omebyishi ndu Filisutayinu;
 mbụ nwa ndu phoduru nụ
 lẹ ndu alị Kafuto.
- ⁵ Ndu Gáza kpụshiwaru ishi-aphụ;
 ndu Ashikelonu;
 b'a lawaru l'iyi.
 Sụa; unubẹ nwa ndu ọphu
 phoduru lẹ ndu Enaku;
 ?unu e-yejashikpoo onwunu
 ege-a jeye teke ole?
- ⁶ Nggube ogu-mbeke Ojejoje;
 ?bụ teke ole; bẹ ịi-tuta ume?
 Kabenu mịru onwongu yee l'ọbo!
 Tutanu ume; nọdu nwangijingiji!
- ⁷ Ọlobu; ?nanụ ege oo-shi nọdu nwandoo
 l'ẹke unu elewaa ẹnya lẹ
 Ojejoje tųwaru iya ọtu ekemu
 t'e je alụa ndu Ashikelonu
 yele ndu iku eze ẹnymu?
 Ọ bụ ege ono b'o kfuwaru l'ọo-dụ."

48

Ozi ẹhu ndu Móabu

- ¹ A -bya l'okfu ẹhu ndu Móabu; ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ
 Nchileke kẹ ndu Ízurelu kfuru:
 Tẹ aphụ tsọkwa Nebo;
 kẹ l'e meru iya; yọ bụru kpurupyata.
 Ndu Kiriyatayimu;
 b'e meru iphe-iphere;
 bya akpua ẹphe lẹ ndzụ.
 A-gbabe-a-dzuru;
 b'e mewaru iphe-iphere nụ;
 gwee ya egwegwe.
- ² Ẹ ta ajahedu ndu Móabu ajaja.
 Ọ bụ lẹ Héshibonu;
 b'a nọdu chịaru ẹphe ẹjo idzu:
 t'ẹphe mee t'ẹphe chihu.
 Unubedua kwaphụ;
 unubẹ ndu Madumenu;
 bẹ ee-mekochaa laa l'iyi.
 Ọ bụ ọgu e-mekochaachia unu ẹjo ọso.

- ³ Unu ngabekpoduaphu nchi
 nua mkpu, eechi le Horonayimu;
 mkpu oke iphe-ehuka;
 me mkpaka.
- ⁴ Ndu Móabu b'e mebyishiwaru.
 Ngabeduduphu nchi l'ekwa,
 unwegirima ephe ara.
- ⁵ Ephe a-wuru laa l'uzo iya ke Luhiti;
 l'akwa ntumatu eje atugbu.
 Le mgbazita uzo iya ke
 Horonayimu b'a nuru
 mkpu, eechi ke iphe ono, lakotaru l'iyi ono.
- ⁶ Unu gbalaa! Unu gbaa oso ndzu unu!
 Unu gbaa l'o bu nkakfu-igara echi-egu!
- ⁷ Keshinu unu kporu obu ye
 l'iphe unu aduje ike mee;
 mee l'eku unu
 be aa-kpufukwaa unubedua le ndzu.
 Agwa unu; mbu Kemoshu;
 be aa-kpukwaphu le ndzu;
 yele ndu achijeru Nchileke eja,
 agwaje iya nu; me ndu ishi iya.
- ⁸ Ndu mgbugbu-madzu a-bya
 l'iphe bu mkpukpu nonu;
 ophu o nwedu m'oo
 mkpukpu lanu, a-nahu nu.
 Iphe bu nsuda a-buru kpurupyata.
 Iphe bu obosara ali aburu iyi.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- ⁹ T'a choru ndu Móabu ebà;
 k'ophu ephe e-phelihu phefu.
 Iphe bu mkpukpu,
 no le Móabu be egbara a-kfu.
 E to dudu m'oo onye lanu, e-bu iya nu.
- ¹⁰ Onye a turu onu b'o bu;
 mbu onye gude eregede ejeru Ojejoje ozi!
 Onye a turu onu b'o bu;
 mbu onye te gudedu nkogo iya l'egbu ochi!
- ¹¹ Keshinukpo be ndu Móabu
 nokpelephu; tusaru ehú
 l'o bu ohu-mee, doru l'ite.
 Ophu a wu-phedu iya awu-phe l'ite;
 ke l'e ta akpua ephe le ndzu laa ali odo.
 Oo ya meru iphe otso-ena
 ya dukwadu ege odu;
 ophu mkpo iya 'eshibuhudu eshibuhu.
- ¹² Owaa iphe Ojejoje ekfu:
 L'oge abyakwa teke ya e-ye
 ndu awu-phe mee l'ite.
 Ephe a-wufuta ndu Móabu
 l'ite ono, ephe doru ono;
 woru ite ono, o shi doru ono kukposhia.
- ¹³ Ono bu teke iphere agwa,
 bu Kemoshu e-gude ndu Móabu;
 ege ono, iphere agwa Bételu
 guderu ndu Izurelu;
 ke l'ephe shi chiru obu
 tukobe iya ono.
- ¹⁴ "Nanu ege unu e-shi su
 l'unu bu mkparawa;
 l'unu bu ndu ike-ka-l'ogu?"

- 15 Onye abya ogbufu Móabu
 yéle mkpukpu, ñogbaa ya nù;
 bẹ ñokwaa anọno.
 Unwoke ẹphe, bụ ndu
 ọphu gbaru mkparawa;
 bẹ ee-gbu ẹge eegbuje anụ.”
 Ọo mbẹdua bụ Eze;
 mbụ Ojejoje, bụru
 Ọkaribe-Kakọta-Ike ono.
- 16 Teke ndu Móabu a-la l'iyi ụakwa ntse.
 Eze iphe-ẹhuka a-dakfukwa ẹphe egwegwa.
- 17 Unu rakwaa ẹkwa ẹphe;
 unubẹ ndu unu l'ẹphe bu obutobu!
 Mbụ unubẹ ndu maru ẹpha ẹphe.
 Unu sụ ẹphe:
 “?T'e lewaru ẹge obodo ono,
 shihuru ike ono meru echikahu;
 t'e lewaru ẹge ùgvù iya ono ghoru akọ-ife.”
- 18 Unubẹ ndu bu lẹ Dịbọnu;
 unu shinu l'ọnodu
 oke amadụ ono, unu ño ono nyizita
 bya anọdu l'alị, dụ kakporo-kakporo;
 kele onye gbufuru ndu
 Móabu e-gbufukwaphu unu;
 mbụ gwepyakota mkpukpu
 unu ono, a kpụshitsuaru ike ono.
- 19 Unubẹ ndu Árowa;
 unu vudokpoduaphu l'iku esu-uzo lee ẹnya!
 Unu jia unwoke;
 mẹ unwanyi, agbala agbala.
 Unu jia ẹphe iphe meru nù.
- 20 Ndu Móabu b'e meekwaru iphe-iphere kpua;
 ke l'ẹphe gvụakwaru.
 Unu raa ẹkwa anwụhu; rashia ya ike!
 Unu raa ya arara lẹ
 Ẹnyimu Amọnu lẹ Móabu;
 b'e mebyishiwaru!
- 21 Ndu bu l'alị, daburu adaburu;
 bẹ ikpe gudeekwaru;
 mbụ ndu Holọnu;
 ndu Jahuza; ndu Mefatu;
- 22 ndu Dịbọnu; ndu Nebo;
 ndu Bētu-Dibulatayimu;
- 23 ndu Kiriyaatayimu;
 ndu Bētu-Gamulu;
 ndu Bētu-Meyonu;
- 24 ndu Keriyotu; ndu Bọzura.
 Ọ dakfukotakwaruphu
 mkpukpu lẹ mkpukpu ndu Móabu l'ẹphe ha:
 ndu ọphu bu l'ẹke teru ẹnya;
 mẹ ndu ọphu bu l'ẹke dụ ntse.
- 25 Ike ndu Móabu bẹ e chikwashiakwaru;
 mbụ chikwoshiwa iya ẹka.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 26 “Unu chee ya mẹe; k'ọphu oo-gude iya;
 ke l'oo Ojejoje bẹ o ngeru ọkpa l'ishi.
 Tẹ ndu Móabu watanụ ori ẹgbo, ẹphe gbọru;
 t'ẹphe bụru iphe ee-gude agba mgbọnu.
- 27 Ndu Móabu shi egudeje ndu
 Ízurẹlu l'agba mgbọnu?
 ?E guderu ndu Ízurẹlu l'ẹke ẹphe ezi oshi tọo;

meru iphe e shi egudeje
 ephe ekwe nda-werere;
 teke unu ekfu okfu ehu ephe?

28 Unubę ndu Móabu!

Unu hatsua mkpukpu unu
 je eburu l'iku iku agbara-mkpuma;
 Unu je adu l'ọ bu
 kparakobe, bu l'onu ọgba;
 be ọokpaje ekfuna iya!

29 Ephe nwakwaru ege ndu
 Móabu gude l'ekube onwephe.

Mbu l'ephe kunukaru
 onwephe; tsenuka etsetse.
 Ekuku, ephe eku onwephe;
 me etsetse, ephe;
 me ege ephe shi apali
 onwephe eli kabekwa tsobe iya etsobe.

30 Ya makwaru ege ephe
 e-kutabe onwephe;

ole ekuku ono bukwanu iphe mmanu."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono:

31 Oo ya meru iphe ya akwa ekwa ndu Móabu.

Mbu l'oo ndu Móabu l'ephe
 ha be ya l'ara ekwa ephe;
 l'agu aphu ndu Kíru-Haręsetu.

32 Ya kakwa ọra ekwa unubę ndu Sibuma;

me l'ege ya ara ekwa ndu Jaza.
 Unu jaru ajaja; k'ophu ekali
 unu rutsuaru eze enyimu;
 mbu jerutsua Eze Enyimu Jáza.

O bu l'e mebyishiwaru
 akpuru iphe unu meberu emebe.

33 E wofuwaru ehu-otso-ena;

me ome emirima l'egu
 oshi-omi ndu Móabu;
 me l'alj ephe.

Me be ya mewaru t'e ba
 akutajehe l'eke aakuje me.
 Ophu o nwehedu onye
 atujekwadu evu-me teke aaku iya.

A marua l'aanoduje anu
 olu madzu l'eke ono;
 ole e to bukwanu olu onye atu evu

34 Mkpu olu-ekwa ephe

tukookwa ekemeke obule rukota.
 E shi le Heshibonu chikota mkpu obu;
 je akpaa le Eleyale;
 me Jahazu.

E shi le Zowa chia ya jeye
 le Horonayimu;
 me Egulatu-Shelishiya;
 kele mini tashihkotaru
 je akpaa le Nimirimu.

35 L'alj ndu Móabu;

be ya e-me t'a gwabuhu
 iphe l'enya eke, aagwaje iphe;
 mee t'e ba kpojehe insensu
 oku nu agwa ephe.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

36 "Ya ara ekwa ndu Móabu;

l'agukwaphu aphu ndu Kíru-Haręsetu.
 Aphu, ya agu du l'ọ bu eke

- aaku ikpa anwuhu;
 ke l'iphe bu iphe ephe nwejeru gvwaru.
- 37 Onyemonye obule
 kpushikotaru ishi;
 kpushikota eji-agba;
 vukotaru onya-mma;
 bya ewekotaru uwe-aphu l'ukfu.
- 38 Iphe adakota l'iphe bu ufu,
 nokota l'ali Móabu;
 me l'edukfu l'edukfu ephe;
 ta dukwa iphe odo, gbahaa uzu-ekwa;
 kele ya tsukposhiwaru ndu
 Móabu l'o bu ite-mee,
 e-te nwe du onye choru iya nu."
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 39 "Ndu Móabu b'a
 tukashiwaru nanu nanu!
 O bu uzu-ekwa l'ada wowowo ege ono;
 iphere jiru ephe ifu!
 Ndu Móabu buakwa iphe
 e gude agba mgbonu.
 Iphe bu ndu no ephe ntse;
 be onyi ishi edzu."
- 40 Qwaa iphe Ojejoje ekfu:
 "Unu leduduphu!
 Ugo ephekwa l'ephezita ephezita;
 woru ebà iya gbasaa l'ali ndu Móabu.
- 41 Mkpukpu, nogbaa ya nu;
 be aa-lutatsua l'ogu;
 natatsua ephe ulo,
 ephe edomije onwephe.
 Le mboku ono; be ndu soja
 ndu Móabu a-nodu awa obu
 l'o bu nwanyi, ime eme.
- 42 Ndu Móabu l'ephe ha;
 be ee-mebyishi;
 ke l'ephe dzoru Ojejoje okpa l'ishi.
- 43 N-yemegvu; iduma iduma;
 me onya, a gbashiru unu;
 be nogbakwa l'echeru unu;
 unube ndu Móabu!
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 44 "Onye nahuru n-yemegvu;
 yo dalahu l'iduma.
 Onye nyifutaru l'iduma;
 onya anmata iya;
 ke l'ono bu iphe ya e-gude
 byakfuta ndu Móabu
 me oge teke ya a-hu ephe ahuhu -rulephu."
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 45 "Ndu agba oso ogu l'ala
 Heshibonu ta mahedu iphe ephe e-me;
 kele Heshibonu be oku etsu;
 Mbụ o-nwu phuruphuru
 oku, etsu l'ime Sihonu.
 Yo tuko iphe bu ali ndu
 Móabu tsukota l'o ha;
 mbu tsukota okpu-ishi ndu ono,
 shi buru ndu enya-du-l'ogu ono.
- 46 Nsho unube ndu Móabu!
 Unube ndu ono,
 shi agwa Kemoshu ono;

b'e mebyishiakwaru.
 Ẁnwu unu l'ẹ̀phe ha:
 unwoke l'ụnwanyi b'a kpụkotawaru
 lẹ ndzụ laa alị ọdo.

⁴⁷ Ọle ya e-mekochaa dophu
 ndu Móabu azụ l'ọnodu ẹ̀phe
 l'oge, dụ l'ifu."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
 Ono aburu ikpe, e kperu ndu Móabu.

49

Ozi ẹhu ndu Amonu

¹ A -bya l'okfu ẹhu ndu Amonu;
 ọwaa bụ iphe ookfu;
 mbụ Ojejoje:

"?Q bụ lẹ Ízurelụ te nwedu
 unwegirima unwoke ọo?
 ?To nwedu onye
 e-ri iphe iya ọo?
 ?Nanụ ẹge e meru;
 Mólẹku egbe nata alị ndu Gádu;
 yọ bụru okè-iphe iya?
 ?Nanụ ẹge e meru;
 ndibe iya aburu lẹ
 mkpụkpu iya bẹ ẹ̀phe bugbaa?"

² Obenu l'oge abya-a
 teke ya e-me tẹ ndu Rába,
 nọ l'alị ndu Amonu nua mkpu ọgu.
 O -rua mbọku ono bẹ Rába a-buru ikpọzu.
 Ẁnwu mkpụkpu, nọ-pheru
 iya mgburumburu etsufukọta l'ọku.
 Ọo teke ono bẹ ndu Ízurelụ
 a-chifu ndu shi chifu ẹ̀phebedua.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

³ Unu tya ụzu-ẹkwa;
 unubẹ ndu Héshibonu;
 kele mkpụkpu Eyayi;
 b'e mebyishiakwaru!
 Unu chishikwaa mkpu ike;
 unubẹ ndu bu lẹ Rába!
 Unu yee uwe-aphụ; gua aphụ.
 Unu daa gbigbigbi;
 gbaru shia ọwaa;
 gbaru shia ọphu;
 lẹ mgboromgboro
 ụpho-mkpuma mkpụkpu unu;
 kele Mólẹku bẹ aa-kpụkwa
 lẹ ndzụ laa alị ọdo;
 yele ndu achijeru Nchileke ẹja,
 agwajẹ iya nụ; mẹ ndu ishi iya.

⁴ ?Nanụ ẹge e meru;
 unu egude nsụda nsụda alị unu
 l'eku onwunu;
 mbụ unubẹ ndu,
 ẹ te gudedu ire ẹ̀phe ẹka;
 mbụ unubẹ ndu tūru obu
 ye l'eku unu; l'asashi;
 l'ẹ to nwedu onye abya
 unu otso ọgu.

⁵ Ya e-gude ndu bupheru unu mgburumburu
 wata unu oye egvu.

L'unu ha l'onye l'onye bẹ aa-chífu achífu;
 ọphu ọ dudu onye
 a-chí-phuta ndu gbalawaru nọ azu.

Ono kwa iphe Nnajiufu ekfu ndono; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

⁶ “Ọle ya e-mekochaa dophu
 ndu Amonu azu l'ọnodu ẹphe.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ozi ẹhu ndu Ẹdọmu

⁷ A -bya l'okfu ẹhu ndu Ẹdọmu; ọwaa kwa iphe ookfu; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike kfuru:

“?T'o nwehekpodua mmamiphe,
 phoduru nọ lẹ Témanu tọo?
 Ọkpobe idzu;
 ?ọ gvụwaru l'ẹka ndu maru
 oye ọnu l'okfu tọo?
 Mmamiphe ẹphe:
 ?o rehuwaru erehu tọo?”

⁸ Unubẹ ndu bu lẹ Dedanu;
 unu ghakọbe gbalaa!
 Unu gbalaa je edomia
 onwunu l'ime ẹnu;
 kẹle ya gudekwa iyi
 l'abyakfuta ndu eri Ịso
 teke ya a-bya ẹphe ọnu aphụ-a.

⁹ Ndu awọ akpuru vayinu byakfuta ngu;
 ?ẹphe ta awọ-phododuru ngu tọo?
 Ndu iphura -bya nke ngu l'enyashi;
 ?tọ bụdu iphe dọ ẹphe
 mma bẹ ẹphe e-wota?

¹⁰ Obenu lẹ ndu eri Ịso;
 bẹ ya ghabẹwaru ọtu.
 Ẹke ono, ẹphe shi edomishije
 onwẹphe ono bẹ ya
 kpuhawaru ghebe ọnu;
 k'ọphu ẹphe te
 edomikotahedu onwẹphe.
 Ụnwegirima ẹphe;
 mẹ ndu abubu ẹphe;
 mẹ obutobu ẹphe lakọtaakwaru l'iyi.
 Ẹphebedua achihukwaphu.

¹¹ Unu haaru iya unwu unu
 ndu ọphu a tọru ogbe;
 ya e-letaa ẹphe ẹnya.
 T'unyomu unu ndu ọphu
 maa tufuru chiru ọkfu kwẹe ya!”

¹² “Ọ -buru lẹ ndu ẹ-te nweedu iphe ẹphe meru b'a hùrù àhùhù; ?bụ ngunu a-kpata t'a haa unu t'ẹ b'a àhù unu àhùhù? Ẹ taa hakwa unu t'ẹ ba nọ unu aphụ. Unu tafutaje aphuphu, gbaru unu; ¹³ kẹ l'agha; ya gudeekwa onwiya ria nte lẹ mkpukpu Bọzura e-mekochaa buru ikpozụ; buru iphe aakpo-yiru ukuvu. Mbụ l'ẹgbara a-kfụ iya; yọ buru iphe eegude akọ l'ọnu. Iphe bụ mkpukpu, nọkota l'alị ndu Ẹdọmu a-bukotaru ikpozụ gbururu jeye lẹ gbururu. Ono kwa iphe yẹbe Ojejoje kfuru ndono.”

¹⁴ Ya nụkwaru ozi,
 Ojejoje ziru.
 Onye ozi bẹ e ziru t'o jekfu
 iphe bụ mbakeshi;
 jẹ asụ ẹphe t'ẹphe dzukobekwa
 onwẹphe byaru ndu Ẹdọmu ọgu;
 mbụ t'ẹphe gbalihukwa jeshia ọgu!

¹⁵ Kẹle ya mewaru; unu aha
 nwanshị l'iphe bụ mbakeshi;

ophu ọ dudu iphe ndiphe guberu unu.

- 16 Ọ kwa egvu, unu shi eyeje ndu ọdo;
 yele ekuku, unu eku
 onwunu be dumphuru unu;
 mbu unube ndu ono,
 bu l'ime ogba-mkpuma ono;
 onye bu l'eke ugvu kakota l'eli.
 E to dukwa m'o -ruhuru;
 unu je akpaa ekfuna unu
 l'ephekerephe ephekerephe l'ọ bu ugo;
 be ya e-shikwa l'eke ono mee te unu daa.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 17 "Ndu Edomu
 e -mekochakwaa buru iphe aakpo-yiru ukuvu.
 Iphe bu ndu swetaru eke ono;
 be ishi anyi edzu.
 Ephe egude ephe gbalahaa mgbonu.
 Ishi iya aburu eze
 iphe-ehuka ono, a-dakfu ephe ono.

- 18 Ọo ege ono, e mebyishiru
 Sodomu me Gomora;
 bya emebyishia mkpukpu
 ndu ophu, no-pheru iya
 mgburumburu ono.
 Ono kwa ege e to dudu
 onye e-bu l'alj ndu Edomu;
 ophu ọ dudu onye a-kwata iya ufu."

Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfu ndono.

- 19 "Ọ kwa ege agu shi l'oswa,
 no l'iku Enyimu Jordanu kwofuta;
 bya etsoru aturu, doru
 l'odu-aturu, nri du nshinu
 bukwapu ege ya e-kwo
 gburumu je atu ndu Edomu l'ukfu;
 chifu ephe l'alj iya.
 ?Bu onye be ya fotaru
 t'ọ buru onye ya a-tu eka t'o mee iphe ono?
 ?Bu onye du ege ya du?
 ?Bu onye a-du ike ke oku iya ikpe?
 ?Bu onye bu onye eche aturu, a-du ike kfu te yele iya mee?"

- 20 Ọo ya bu; t'unu nukwaa iphe
 Ojejoje chi-buwaru le ya e-me ndu Edomu;
 mbu iphe ọ chiru le ya e-me
 ndu bu le Temanu.
 E to dudu iphe a-kposhi
 t'e b'a kputa unwu ephe kpufu;
 Ọ bu iphe a-du unwu ephe ono biribiri.

- 21 Teke Edomu a-da be ukporo
 iya anmajikwa mgboko anmaji.
 Ekwa, ephe a-nodu ara;
 be aa-nodu le Eze Enyimu Uswe anu.

- 22 Unu lenu!
 Ndu etso Bözura ogu a-bya l'ọ bu
 egbe-nwoku; gbasaa ebà iya agbasa.
 Mboku ono be obu
 a-yoshihu ndu soja Edomu
 l'ọ bu nwanyi, ime eme.

Ozi ehu Damasukosu

- 23 A -bya l'okfu ehu ndu Damasukosu;
 "Ndu Hamatu yele ndu

Apadu b'e kpuakwaru ifu lẹ ntụ;
 ke l'ephe nūwaru ejo nzi.
 Meji tɔfuwaru ephe.
 Okpoma akfūwa ephe
 gbúdugbúdu l'ọ bụ eze ɛnyimu,
 a swongaru aswonga.

24 Ndu Damásukọsu;
 be ẹka kushihwaru.
 Ephe ghakobekwaru;
 l'agbalawa agbala.
 Meji tɔfuakwaru ephe.
 Ejo iphe-ehuka
 egudeshiwa ephe l'ọ bụ nwanyi, ime eme.

25 ?Nanụ ẹge e meru;
 b'e gbe gwobe mkpukpu ono,
 a maru amaru ono?
 Mbụ mkpukpu ono,
 ama mma ono?

26 Ọo ya bụ l'unwu-okoroɔbya ephe;
 be aa-nọdu egbushi l'echi mbaduzo.
 Ndu soja ephe l'ephe ha;
 be a-gvụ nụ mbọku ono.

Ono iphe yẹbe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

27 "Ya a-tụ ọku l'upho-mkpuma Damásukọsu;
 yo tsua ufu-eze ndu Benu-Hadadu
 kpuru kpushia ike."

Ozi ẹhu Kéda yele Házo

28 A -bya l'okfu ẹhu ndu Kéda yele aḷi-eze ndu Házo, bụ ọphu Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu lụ-kputaru; ọwaa kwa iphe o kfuru; mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike:

"Unu zeliwu tsoo ndu Kéda ọgu;
 unu emebyishia ndu shi ọzo ɛnyanwu-ahata!

29 Ụlo-ékwa ephe;
 jeye l'iphe bụ elu ephe l'ọ ha;
 be unu e-rutakota.
 Ẹkwa, ephe egudeje gechia
 ụlo-ékwa ephe; mę iphe bụ
 iphe ephe nweru enweru;
 jeyekpo l'inya-ivu ephe
 be aa-chitakota.
 Ndiphe a-nọdu echi mkpu l'ekpu ephe:

'Lẹ ụmuruku amụkwa l'ekemeke.'

30 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 Unu gbalakwaa agbala; unube ndu Házo.
 Unu jekwa je edomishia
 onwunu l'ime ime ọgba;
 kele Nebukadineza,
 bụ eze ndu Bábyilonu chiakwaru
 unu ejo idzu;
 kpebuwaa iphe ya e-me ephe; sụ:

31 t'ephe wụ-lihu je etso
 ndu mba ono, tɔsaru ẹhu ono ọgu;
 mbụ mba ono, ẹ-ta adudu
 onye ephe atsụ egvu ono;
 ephe te nwedu ọguzo;
 m'ọ bụ upho-igwe ono;
 mbụ ndu ono bulephu jaherengu ono."

32 Inya-kamẹlu ephe;
 be aa-kwa l'okwata.
 Elu ephe; be aa-lutakwaphu l'ọgu.
 Iphe bụ ọha, bu ote-ɛnya;

bẹ ya a-túkashi nanu nanu.
Ya e-shi l'uzo, du iche iche
mee te oke iphe-ehuka dakfuta ephe.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

33 "Mkpukpu Házo
l'e-mekochaa buru
eke nkuta-oswa a-dojeru;
ke l'egbara a-kfu iya gbururu jeye.
E to dudu onye e-bu l'eke ono;
to nwe nwoke, eje iya okwata ufu."

Ozi ehu ndu Élamu

34 Qwaa iphe Ojejoje kfuru Jeremáya onye nkfuchiru l'okfu ehu ndu Élamu. Teke o kfuru iya eya bu le ntso-l'ohu teke Zedekaya wataru obu eze ndu Júda.

35 Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike asu
t'ephe lekwa; le ya
e-gbukwa iphe bu ndu
agbajeru ndu Élamu akfu;
bu iya bu ndu ono, bu ike ephe ono.

36 Ya e-me te pherephere,
shigbaa eke, du iche iche
bya ephee le Élamu.
Ya a-chiko ephe tukashia
l'eke, du iche iche;
k'ophu e-to dudu
eke ndu Élamu
e-ta agbatsudua oso ogu laa.

37 Ya a-túkashi ndu Élamu
nanu nanu l'ifu ndu ohogu
ephe; mbu l'ifu ndu achọ ishi ephe.
Ya e-me t'iphe du eji dakfu ephe;
shi iya tu-koshi ephe
oke ehu-eghughu iya.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
Ya e-me t'e gude
ogu-mbeke l'achị ephe
jeye teke ya e-me t'ephe ba nohe.

38 Ya e-je egvube aba-eze iya
bu l'alì ndu Élamu;
mebyishia ndu eze ephe;
me ndu bu ishi ephe.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
39 Oke ya e-mekochaa dopu
ndu Élamu azu l'onodu ephe;
m'o rulephu l'oge l'ifu.

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

50

Ozi ehu ndu Bábyilonu

1 Qwaa ozi, Ojejoje shi l'eka Jeremáya, bu onye nkfuchiru iya zia l'okfu ehu ndu Bábyilonu; me l'alì ephe.

2 "Unu raa ya arara radzuru
iya iphe bu mbakeshi
t'a nukota iya!
Unu palia ekwa-ohubama;
raa ya t'a nu-dzuru iya!
T'e b'o dukwa iphe unu
a-ha l'azu.

Iphe unu a-odu ekfu bu:
'Le ndu Bábyilonu

- b'a kpukwaru lẹ ndzụ.
 Belu b'e mekwaru iphe-iphere.
 Ophu bụ Maruduku;
 b'e mewaru egvu ye l'ẹhu.
 Nte ẹphe b'e meekwaru iphe-iphere;
 bya emewaru egvu ye
 iphe bụ iphe ono,
 a kpuru akpukpu ono l'ẹhu.'
- ³ Ndu mba, shi l'uzo isheli
 byawaru ndu Bábyilonu ogu.
 Oo-me alị ẹphe t'egbara kfiya ya;
 ophu o dudu onye ebu iya nu;
 madzụ mekpọ anumanu
 a-tuko shi iya gbalashia."
- ⁴ "O -rua mbọku ono;
 bẹ ndu Ízurelu yele ndu Júda a-tugbabe;
 gude ẹnya-mini je achọ
 Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe.
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono:
- ⁵ "Epehe a-ji aji uzo,
 e shi eje Ugvu Záyonu;
 tugbua; shia uzo iya onanu.
 Epehe a-bya; ẹphe lẹ
 Ojejoje atugba buru nanu
 l'ogba-ndzụ ojejoje,
 ẹ ta byadu bya azaha azaha!
- ⁶ Ndibe iya du l'o bu aturu, tufahuru etufahu.
 Yo buru ndu eche ẹphe;
 bẹ dusweru ẹphe uzo;
 bya emee ẹphe;
 ẹphe aghalaha
 ngvudangvu l'eli ugvu.
 Epehe etsoru ugvu ugvu l'aghaphe;
 zahaa ẹke, ẹphe anoduje atuta ume.
- ⁷ Iphe bụ ndu phuru ẹphe ripyaberu ẹphe.
 Ndu ohogu ẹphe asu:
 L'ikpe ta nmakwa ẹphe;
 ke l'ẹphe mesweru Ojejoje,
 bu okpobe onye nche ẹphe;
 mbu Ojejoje, bu onye nna
 ẹphe oche phe turu obu yeru.
- ⁸ Unube ndu Ízurelu;
 unu gbafukwa lẹ Bábyilonu!
 Unu lufulekwaphu l'alị
 Bábyilonu kpamukpamu!
 Unu dulekwaphu l'o bu
 mkpi, l'edu igweligwe egbu ndu ophu.
- ⁹ Ishi iya aburu lẹ ya a-kpali igweligwe mba,
 shihuru ike; t'ẹphe tugbabe ẹka
 bya etso Bábyilonu ogu.
 O bu l'uzo isheli bẹ ya
 e-shi;
 bya edokaa onwẹphe; kwaberu iya.
 O bu ẹke ono bẹ ẹphe e-shi bya alu-gbua ya.
 Ndu ono bu ẹphe bu ishi lẹ ke akfu;
 nk'ẹphe mbu akfu bu o-je-ta-gba-ẹka.
- ¹⁰ Oo ya bu lẹ ndu Bábyilonu;
 bẹ aa-kwa l'okwata.
 Ndu a-kwa iya l'okwata obu
 te nweđu iphe ẹphe, ẹphe a-ha."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 11 “A makwaru-a l'unu ete ẹswa;
 ẹhu l'atsọ unu ẹna;
 mbụ unubẹ ndu ono,
 vukaru ọkè-iphe iya ono.
 A makwaru-a l'unu
 adzọ gidimu gidimu l'ọ bụ nweswi,
 adzọshi witu;
 l'ara l'ọ bụ oke ịnya.
- 12 Obenu l'eze obodo unu;
 bẹ iphere e-mekochaa mee.
 Mbụ ị Bábýilọnu;
 bẹ ifu e-mekochaa kpua ị ntụ.
 Oo-mekochaa bụru iya;
 bẹ ẹnya a-katsua alala l'iphe bụ mbakeshi.
 Ọo-buru echi-ẹgu bụru
 mgbẹgu l'alị-ọkponku; bụru alị-eveve.
- 13 Keshinu ẹhu eghu yẹbe
 Ojejoje eghughu b'e tee buhedu
 ị Bábýilọnu ọdo.
 Ọ buchia ochobo;
 bẹ aa-tọgbo iya;
 k'ọphu ọo-nyị iphe bụ
 onye, swetaru l'alị ndu Bábýilọnu ẹdzu;
 ẹphe egude iya gbalahaa mgbonu.
 Iphe a-kpa iya nụ aburu
 ẹge e mebyishitaru iphe ndu ono.
- 14 Unubẹ ndu agbajẹ akfụ l'unu ha;
 unu kpọo onwunu;
 nọ-phee Bábýilọnu mgburumgburu;
 Unu wata iya ọgba akfụ ono;
 T'ẹ b'ọ dukwa ọnu-akfụ
 unu m'ọo nanụ,
 unu a-gbaphodo agbaphodo;
 kẹ l'ọo Ojejoje b'o meru iphe dụ ẹji!
- 15 Unu chia mkpu-ọgu kpua
 obodo ono ẹka ẹbo-ẹbo!
 Bábýilọnu; bẹ ike gvụakwaru;
 ụlo-ngge iya adashiwa!
 Ụpho-mkpuma, e gude
 kpuphee ya mgburumgburu;
 b'e tsukposhiwaru!
 Keshinu ọ bụ emelata;
 bẹ Ojejoje emelata iya;
 unu melata iya iphe o shi emeje!
 Unu mee ya iphe o shi emeje ndu ọdo!
- 16 Unu be ekwekwa t'o nweru
 iphe ee-mebe emebe ị Bábýilọnu;
 ọphu unu 'ekwekwa t'o
 nweru iphe ẹphe a-kpata akpata.
 Iphe bụ ndu, shi eshishi, bu l'alị ono
 e-gude ọtsu egvu ndu soja ono gbalaa;
 lashia ẹke ẹphe shi.
- 17 Ízurẹlu dukwa l'ọ bụ aturu,
 agụ chikashiru achikashi.
 Ọ bụ eze ndu Asiriya;
 bẹ vuru ụzu bya alụpyaa ẹphe.
 Eze kẹ ndu Bábýilọnu,
 bụ iya Nebukadineza abya
 egwepyya ọkpu ẹphe.”
- 18 Keshinu ọ bụ ẹge ọ dụ ndono; ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; mbụ
 Nchileke kẹ ndu Ízurẹlu ekfu:

- Q sùru: “Lẹ ya a-nụ eze ndu Bábyilónu;
 mę ndu alı́ iya l’ẹphe ha aphụ;
 ẹge ono, ya nuru iya eze ndu Asiriya ono.
- 19 Obenu lẹ ndu Ízurẹlu;
 bẹ ya e-duphuta azụ l’alı́-ọma iya.
 Ẹphe abya erilahaa nri,
 a kọtaru lẹ Ugvu Kamẹlu;
 mę l’alı́ Báshanu ọdo;
 mbụ shi lẹ nri,
 a kọtaru lẹ ugvu ugvu Ífuremu;
 yẹle alı́ Giledu; rijilahaa ẹpho.”
- 20 O -rulephu mbọku ono;
 l’oge teke ono gedegede
 bẹ ee-lekpoo ẹnya t’a maru;
 m’o nweru ẹke ikpe nmaru ndu Ízurẹlu;
 ọle ẹ tọ dudu ọp hu aachọ-vu.
 Aa-vọ iphe dọ ẹji ndu Júda nta; vọo ya imo;
 ọle ẹ tọ dudu ọp hu a phụ.
 Ishi iya aburu lẹ nwa ndu ono,
 ya meru t’ẹphe phọdu ono;
 bẹ ya a-guru nvụ.
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 21 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 Unu je ọgu lẹ Meratayimu; Pekodu!
 Unu chĩa ẹphe; gbufu ẹphe!
 Unu mekota iphemiphe ọbule,
 ya sùru unu tẹ unu mee!
- 22 Ẹp hu-ọgu aphụakwa l’alı́ ono;
 mbụ ẹp hu kpurupyata, dọ egvu.
- 23 Bábyilónu gweru iphe,
 bụ mbakeshi ogwe uri.
 Nta-a; bẹ ẹgbara kfụwaru lẹ Bábyilónu!
- 24 Ya gbaọru ngu ọnya
 nggube Bábyilónu;
 to doo ngu ẹnya.
 Nta-a; b’ọ nmawaru ngu;
 kẹ l’ọo Ojejoje bẹ iitso ọgu.
- 25 Ojejoje gụhaakwaru ọlo-ẹku iya ghebe ọnu;
 bya atuko ngwa-ọgu kẹ
 oke ẹhu-eghughu iya chishia;
 kẹle Nnajiufu, bụ Ojejoje;
 bya aburu
 Ọkaribe-Kakọta-Ike
 nwekwaru iphe ọoby a
 ememe lẹ Bábyilónu.
- 26 Unu shi ẹke teru ẹnya bya ọgu!
 Unu gụhashia iphe,
 bụ ọlo-witi iya; ghebe ọnu!
 Unu vua ya doo l’ọ bụ ọkwata.
 Unu mee ya t’ọ gvụ;
 t’ẹ b’ọ dukwa onye a-wafu nù!
- 27 Unu tuko oke-eswi iya gbushikota!
 T’a chikotaru ẹp he je l’ẹke
 ee-gbushi ẹp he!
 Nshọo ẹp he; kẹ l’ògè nke ẹp he ruakwaru;
 mbụ ògè teke, aa-nụ ẹp he aphụ.
- 28 Unu ngabekpodaphu nchi
 nua olu ndu agba ọso ọgu,
 bụ ndu shi lẹ Bábyilónu nahụ;
 l’agba ala Záyónu;
 l’ekfu ẹge Ojejoje,

- bụ Nchileke ephe gwataru ugwo
iphe, e meru eze-ulo iya.
- 29 Unu kua ndu agbaje akfu
t'ephe dzukobe tsoo Bábyilonu ogu;
mbụ iphe bụ ndu maru ege eeseje uta!
Unu kpobe ulo-ékwà unu nọ-pee ya
ngburumgburu.
T'è b'ò dukwa m'oo onye
lanụ, a-nahụ nù!
Unu kfuà ya ugwo iphe o meru!
Unu mee ya iphe o meru ndu odo;
kè l'ogo Ojejoje b'o ngeru okpa l'ishi;
mbụ Onye nsọ kè ndu Ízurèlu.
- 30 Oo ya bụ; l'iphe bụ unwu-okoroɔbya ephe;
bè ee-gbushikota lè mbaduzo;
gbushikota ndu soja ephe
l'ephe ha mbòku ono.
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 31 Qwaa iphe Ojejoje ekfu:
"Lekwa; lè ya buakwa ogu duru ngu;
nggube ophu, eku onwongu ekuku;
kè l'oge iya nke ngu ruwaru;
mbụ oge teke aa-nù ngu aphụ.
- 32 Onye eku onwiya ekuku;
bè ukfu a-dù l'okpa; yò daa;
ophu o dudu onye a-pali iya nù.
Ya e-ye oku l'iphe bụ
mkpukpu iya l'ò ha;
oku, e-tsua tsua iphe bụ
iphe nọ l'iku eke ono."
- 33 Qwaa iphe Ojejoje,
bụ Okaribe-Kakota-Ike ekfu:
"Lè ndu Ízurèlu; bè eemekwa mkpawere.
O kwaphụ ege ono bè eeme iya ndu Júda.
Ndu kpuru ephe lè ndzụ gudeshe ephe ike;
ophu ephe 'ekwedu t'ephe laa.
- 34 Obenu lè Onye a-gbafuta ephe;
bè shihuru ike.
Epha iya bụ Ojejoje,
bụ Okaribe-Kakota-Ike.
Oo-gbaru ephe odzori; gbashia ya ike;
k'ophu oo-me t'obu rua ndu alì ephe alì;
mekwanua t'obu be egvuru
ndu ophu bu lè Bábyilonu egvuru.
- 35 Qwaa iphe Ojejoje ekfu:
L'ogu-mbeke a-buru ogu
nòduru Bábyilonu;
bùru ogu nòduru ndu bu iya nù;
bùru ogu nòduru ndu ishi ephe;
mè ndibe ephe;
ndu ophu maru iphe!
- 36 Ogu a-buru kè ndu
nkfuchiru ephe ono,
è-te ekfudu ire-lanù ono;
k'ophu ephe a-bukotaru ndu eswe.
Ogu a-buru kè ndu soja ephe;
k'ophu ephe a-wata otsu egvu.
- 37 Ogu-mbeke a-buru ogu
nòduru inya ephe;
mè ugbo-inya ephe;
mè iphe bụ ndu amì,

- e butaru ebuta, nọ l'ime iya;
 k'ọp̄hu l'ẹp̄he ha a-bụkotaru nwanyi.
 Ogu-mbeke a-bụru ọgu
 nọduru ụlo-ẹku iya;
 k'ọp̄hu aa-kwa ip̄he iya l'ọkwata.
- 38 Ẹjọ mkpọ-anwụ a-byaru ẹp̄he ọgu;
 mini atashihukota.
 Ishi iya aburu l'ọ bụ alị,
 ip̄he aagwa agwagwa jiru ejiji.
 Ip̄he ono, ẹp̄he agwa ono eriwa ẹp̄he ishi.
- 39 Ọo ya bụ l'ip̄he e-mekochaa
 buru lẹ Bábyilọnu bụ
 anụ-ẹgu-egbudu;
 mę a-chi-atabu.
 Ọ bụ l'ẹke ono;
 bę enyi-nwenu e-buru;
 ọp̄hu 'o nwedu lẹ madzụ
 ebua ya ebubu ọdo;
 tsube l'ogbo sweru ogbo.”
- 40 Ọwaa ip̄he Ojejoje ekfu ndọ-ọ:
 “Ọ kwa ẹge ono, Nchileke
 mebyishiru Sódomu;
 Gọmóra;
 mę mkpukpu, nọ-pheru iya nụ ono
 bụ ẹge ẹ-tọ dudu onye
 e-buru iya nụ;
 ọp̄hu ọ dudu onye,
 byaru bya a-kwata iya ufu buru.
- 41 Unu lenu!
 O nweru ndu amị,
 shi l'ụzo isheli abya.
 Ọ bụ mba, ha nshinu;
 bya aburu ndu eze, dụ l'igwe
 b'e jeru je akpalia;
 ẹp̄he shi l'ẹke mgboko jeberu l'abya.
- 42 Ip̄he ẹp̄he chị bụ akfụ yele arwa.
 Ẹp̄he nweru ẹjọ ọkpoma;
 ẹp̄he t'ama ip̄he bụ obu-imiko.
 Ekiri, ẹp̄he ede l'ẹke ẹp̄he
 agba inya ẹp̄he abya;
 ada l'ọ bụ eyii eze ẹnyimu.
 Ẹp̄he doru onwep̄he l'ọ bụ ndu nọ l'ọgu;
 l'abyaru unu ọgu; unubę ndu Bábyilọnu!”
- 43 Eze ndu Bábyilọnu
 nụakwaru akọ ẹp̄he; ẹka akụda iya.
 Yọ tsulahaa egvu;
 ip̄he-ememe egude iya;
 ẹhu ahulahaa ya ọku l'ọ bụ nwanyi, ime eme.
- 44 Unu lekwa-a!
 Ọ kwa ẹge agụ, shi l'oswa,
 nọ l'iku Ẹnyimu Jódanu kwofuta;
 bya afuaru aturu, dọru
 l'odu-aturu, nri dụ nshinu
 bụ ẹge ya e-kwo gburumu
 bya achifu ndu Bábyilọnu
 l'alj iya lẹ ntulukfu.
 ?Bụ onye bę ya fọtaru t'ọ
 bụru onye ya a-tụ ẹka t'ọ
 mee ip̄he ono?
 ?Bụ onye dụ l'ọ bụ iya?
 ?Bụ onye ha kę oku iya ikpe?
 ?Bụ onye bụ onye ono, eche aturu ono,

- a-dụ ike vudo tẹ ẖe iya mee ono?
 45 Ọo ya bụ; unu nụkwaa
 iphe Ojejoje chiru lẹ ya
 e-me Bábyilonu;
 mbụ iphe ọ chiru lẹ ya e-me ndu alị Kalúdiya.
 Ẹ tọ dukwa iphe a-kposhi
 t'ẹ b'a kpụ unwu iya
 l'ẹphe ha lẹ ndzụ; kpufu.
 Ọo-dụ onyemonye biribiri.
 46 Teke Bábyilonu daru;
 bẹ ọo-da too;
 nmayia mgboko anmayi.
 Iphe bụ mbakeshi a-nụ
 ụzu-ẹkwa.

51

- 1 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu ndọ-ọ.
 Ọ suru:
 Lẹ ya a-kpali ejo pherephere t'ọ
 byakfuta ndu Bábyilonu;
 mę ndu Lebu Kamayi ọgu.
 2 Ya e-zi ndu ọhodo t'ẹphe
 byaru ndu Bábyilonu ọgu;
 t'ẹphe bya azaa ẹphe azaza;
 mee alị ẹphe t'ọ daburu ochobo.
 Mbọku ono, a-buru iya
 ejo ụboku ono -rulephu;
 bẹ aa-nọdu etso iya ọgu ifu l'azụ.
 3 Tẹ ndu sọja, agbajẹ akfụ;
 be setakwa akfụ iya k'agbagba.
 Ọphu ẹphe 'akwakwa ngwa-ọgu.
 Unu ba aphụkwaru
 unwu-okoro bya ẹphe imiko.
 Unu mee ndu sọja ẹphe t'ẹphe gvụ.
 4 Aa-nọdu egbushi ẹphe;
 ẹphe adashị l'alị Bábyilonu;
 l'emekashi ẹphe iphe nshinu l'echi esu-uzo.
 5 A makwaru-a lẹ ndu Ízurelụ;
 mę ndu Júda l'ẹphe ha
 bẹ ikpe nmaru l'ifu
 Onye nsọ kẹ Ízurelụ;
 ọle Nchileke ẹphe,
 bụ Ojejoje;
 mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
 ta agbadokwa ẹphe.
 6 Unu shi lẹ Bábyilonu gbalashịa!
 T'onyenonu gbaaru ndzụ iya!
 Unu be ekwekwa t'ọ nweru iphe e-me unu;
 l'okfu iphe dụ eji ndu Bábyilonu;
 kẹ l'ọ ruakwaru teke
 Ojejoje e-melata;
 mbụ teke ọo-kfụ ẹphe
 ụgwọ, gbaru ẹphe.
 7 Bábyilonu shi dụ l'ọ bụ
 okoro, e meru lẹ
 mkpọla-ododo l'ẹka Ojejoje.
 Yo gude iya mee;
 męe atsulaha ndiphe l'ẹphe ha.
 Ndiphe mgburumgburu
 nguru męe, shi l'okoro ono.
 Ọo ya meru iphe ẹphe

- melahaaru m̄e m̄e nta-a.
⁸ Bábyilonu dawaru
 l'otu-l'ukfu; dakashihu.
 Unu kwaa ekwa iya; kwashia ya ike!
 Unu kpatakwaru iya manū banū
 t'o tee l'ēke iphe eme iya.
 ?Bū onye maru; oo-shi ēge ono kōrohu?
⁹ Ndu mba ọdo, nọ l'ēke ono asụ:
 "L'ēphe ga emetakwaa
 Bábyilonu l'iphe eme iya nū.
 Ọ bụ l'ē to nwehedu emeta.
 T'a haa ya; t'onymonye la;
 kẹ l'ikpe, nmaru iya nū hakwa nshinu."
¹⁰ "Ojejoje meekwaru;
 t'ēphe b̄uru ndu doberu ẹka ndoo ọdo!
 Unu bya t'ēphe je lẹ Ugvu Záyonu;
 je akọo iphe Ojejoje,
 b̄ Nchileke ayi meru!"
¹¹ Unu pyia ọnu akfū unu apyipyi!
 Unu achilia iphe unu
 egudeje egbobuta onwunu!
 Ojejoje kpaliakwaru
 ndu eze ndu Mídiya;
 kẹ l'iphe ọ t̄beru b̄ t'o
 mebyia Bábyilonu.
 Ojejoje a-gwata ụgwọ
 iphe ono, e meru l'eze-ulo iya ono.
¹² Unu gbaa ama;
 koshi l'unu etsukposhiwa
 upho-mkpuma Bábyilonu!
 Unu yekwabaaru ndu nche madzụ!
 Unu mee tẹ ndu nche nọdugbaa lẹ nche!
 Unu eje l'ēgbudu je edokaa ndu mpya-ogụ;
 kẹle Ojejoje e-mekwa iphe
 ọ t̄beru; mb̄ iphe
 ọ ch̄i-buhuhawaru lẹ ya
 e-me ndu bu lẹ Bábyilonu.
¹³ Unubẹ ndu bu l'iku ẹnnyimu;
 bya enwetsuaru ẹku nshinu;
 oge ikpazụ unu ruakwaru!
 Mb̄ l'eri, gude ndzụ unu gbabuhakwaru!
¹⁴ Ojejoje, b̄
 Ọkaribe-Kakọta-Ike
 gudeekwa onwiya ria angụ; s̄
 lẹ ya e-gude madzụ yejia
 mkpukpu unu l'ọ b̄ ẹke igube jeru;
 ẹphe a-t̄a ụzụ l'ēphe mekputawaru.
¹⁵ Ojejoje b̄ ike kẹ ẹka iya
 b'o gude mee mgboko;
 b̄uru mmamiphe iya;
 b'o gude mee mgboko;
 yọ nguru anguru;
 bya eshi l'ēnya, ọkwaru
 phushia akpamigwe.
¹⁶ Teke o meru t'igwe gbaa agbagba;
 mini, nọ l'igwe aph̄a gbudugbudu.
 Yọ b̄uru iya emeje t'urukpu
 shi l'ēke igwe jeberu w̄a wufuta.
 Ọ b̄ iya meru; teke mini wataru ach̄ichi;
 ebemu-igwe ekulaha.
 Ọ b̄ Ojejoje eshije
 l'ulo-ẹku iya kpofuta ph̄erephere.

- 17 Madzụ mmanu te nwedụ egomunggo;
 ophu 'onwedụ iphe ọ maru.
 Ndu akpụ ụzụ bẹ iphere ntẹkpe,
 ẹphe akpushi egudeje;
 kele ntẹkpe ẹphe ọbu
 bụkota iphe-mmanu.
 Ẹ tọ dudu ọphu nweru ndzụ l'ime iya.
- 18 Ẹphe bụkota iphe-mmanu;
 iphe eegude agba mgbonu.
 O -rulephu teke Ojejoje
 a-nụ ẹphe aphụ; ẹphe alaa l'iyi.
- 19 Obekwanu ị Nchileke
 ke Jékọpu
 ta dukwa l'ọ bụ ndu onanu;
 ke l'ọo ya bẹ iphemiphe nọ l'ẹka.
 Ọo ya ọtataru ndu Ízurelu
 t'ẹphe duru iya iche.
 Onye ono; bẹ ẹpha iya bụ Ojejoje,
 bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.
- 20 Ojejoje asụ: Bábyilonu;
 ọ kwa nggu bụ ogbu-nkụ,
 ya gude alụ ọgu.
 Ọ bụ nggu; bẹ ya egudeje
 chikaa iphe bụ mba l'ọ ha;
 bụru nggu; bẹ ya egudeje
 mebyia iphe bụ alị-eze.
- 21 Ọ bụ nggu bẹ ya egudeje
 chikaa inya; mę ndu agba iya nụ;
 bụru nggu bẹ ya egudeje
 chikaa ụgbo-inya;
 mę ndu agba iya nụ;
- 22 bụru nggu; bẹ ya egudeje
 chikaa unwoke mę unwanyi;
 bụru nggu bẹ ya egudeje
 chikaa ndu bụ ọgurenya;
 mę unwu-okoroḅya;
 bụkwaruphu nggu;
 bẹ ya egudeje chikaa
 unwoke ọgbangga;
 mę unwanyi ọgbangga.
- 23 Ọ bụ nggu; bẹ ya egudeje
 chikaa onye eche aturu; mę aturu iya;
 bụru nggu bẹ ya egudeje
 chikaa onye akọ okfu;
 mę ndu, akọru iya ẹya nụ;
 bụru nggu; bẹ ya egudeje
 chikaa ndu bụ ọgvano;
 mę ndu bụ ishi, tso iya nụ.
- 24 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu: "Lẹ ya a-nọdu unu l'ifu kfuá Bábyilonu; yẹ iphe bụ ndu bu
 ndu, bu iya nụ l'ẹphe ha ụgwo iphe ẹphe meru ị Ugwu Záyọnu.
- 25 "Nggube Bábyilonu;
 ya bụakwa ọgu nọduru ngu;
 ke l'ị dū l'ọ bụ ugvu;
 l'emebyishi eliphe mgburumgburu.
 Ya a-machiru ngu ẹka-mgba;
 yọ bụru ọgu nọduru ngu.
 Ya e-shi ị eli-ọnu ugvu;
 nwufu ngu t'ị bya adaa l'alị;
 mbụ mee ngu;
 nggu aburu ntụ."
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

- 26 “È t’o nwedu mkpuma,
 shi ngu l’èhu, ee-gude mee itso ụlo;
 to nwe mkpuma, shi ngu l’èhu,
 ee-gude t’ua òkpa-ụlo.
 Ishi iya aburu l’ègbara
 a-kfụ ngu gbururu jeye lẹ gbururu.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 27 “Unu gbaa ama;
 koshi l’ò bụwa ògu!
 Unu gbuaru iphe bụ
 mbakeshi ụpyoku!
 Unu kwakọbe iphe bụ
 mbakeshi t’èphe tso iya ògu.
 Unu kua alị-eze ndu Araratu;
 mę kę ndu Mini;
 mę kę ndu Ashikenazu; t’èphe tso iya ògu;
 Unu fọta onye ishi amị,
 e-du ndu e-tso iya ògu.
 Unu achifuta ñya ye;
 t’o zeru gbigbigbi je l’òbu ẹke igube etsu.
- 28 Unu kwakọbe iphe bụ
 mbakeshi t’èphe jeru Bábyilonu ògu;
 mbụ ndu eze ndu Mídiya;
 ndu govano èphe; ndu ishi, tso èphe;
 mę iphe bụ ndu alị ẹke,
 èphe achị l’èphe ha.
- 29 Alị l’anma jijiji; l’agha gburugburu;
 kę l’iphe Ojejoje chiru le ya
 e-me ndu Bábyilonu
 dukwaphu ẹge ò dụ.
 Mbụ l’oo-me Bábyilonu mgburumgburu;
 yọ daburu ochobo;
 k’òphu bụ l’ẹ tọ dudu onye e-bu iya ebubu.
- 30 Ndu soja ndu Bábyilonu
 haakwaru òlu ògu;
 kwaa l’ulo-ògu èphe.
 Ike gvụakwaru èphe;
 èphe d’uwa l’ò bụ ụnwanyi.
 Ẹke èphe bu ebubu b’a t’ushiwaru òku.
 Mgboro-ìgwè, e gude gbaa
 ụpho iya b’a nyajishwaru.
- 31 Onye òkpa-ẹgwa lanụ
 anọduje agba etso ibe iya;
 nwozi l’etso nwozi òdo;
 èphe atụko b’uru ndu eje
 ezi eze ndu Bábyilonu
 l’a naakwaru iya mkpukpu
 iya kpamukpamu.
- 32 Ẹke, eeshije kpọ-swee ẹnyimu;
 l’ufu azụ iya òphu
 bẹ ndu soja nọ-chiakwaru;
 abya atụkota òku l’iphe bụ
 ụda ụda, nọkota l’ẹke ono;
 Ndu soja ngu bẹ mejị t’ofuakwaru.”
- 33 Qwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
 bụ iya bụ Nchileke kę ndu Ízurelu kfuru:
 “Ndu Bábyilonu b’a dzọkwa t’olitoli
 l’ò bụ witu, nọ l’igwe, eegudeje etsu witu.
 È taa nọhekwa òphu baru ishi;
 a bya akpata iya;
 l’ò bụ onye akpata iphe e meberu l’alị.”

- 34 Owaa iphe ndu Júda,
bu lẹ Bábyilonu ekfu
ndọ-ọ:
“Lẹ Nebukadineza,
bụ eze ndu Bábyilonu ripyawaru ẹphe.
O mewaru; ọphu ẹphe
'amahẹdu iphe ẹphe eme.
O mewaru ẹphe;
ẹphe aburu ite iphoro.
O lewaru ẹphe ẹge
agwo eleje iphe o guderu.
O gudewa ẹku ẹphe rija ẹpho;
metsua; bya agbụfu ẹphe.
- 35 Tẹ iphe ndu Bábyilonu
meru ẹphe tukokwaru ndu Bábyilonu l'ishi.”
Ono kwa iphe ndu bu lẹ
Ugvu Záyonu ekfu ndono.
“Tẹ mee ẹphe tukokwaru ndu Bábyilonu l'ishi!”
Ono kwa iphe ndu bu lẹ Jerúsalemu ekfu ono.
- 36 Owaa kwa nọ iphe Ojejoje ekfuru ndu Jerúsalemu:
“Lẹ ya a-gbaru unu ọdzori;
melata iphe e meru unu.
Enyimu ndu Bábyilonu;
bẹ ya e-me t'ọ tashihu;
bya emee ọgba-mini
ẹphe t'ọ tashihutsua.
- 37 Bábyilonu a-buru ikpọzu;
ẹke nkuta-ọswa e-bu;
buru iphe a-nọdu anyi ishi ẹdzu;
mbụ iphe ee-gude agba mgbonu;
ẹke ẹ ta dudu onye e-buru iya eburu ọdo.
- 38 Ndu Bábyilonu l'ẹphe ha
edegbaa ekiri l'ọ bụ agụ;
l'atsugbaa ude l'ọ bụ unwu agụ nshị.
- 39 Obenu l'ọ teke ono,
oonwu ẹphe phuruphuru l'ọ bụ ọku ono
bẹ ya a-gbaru ẹphe aji;
mee tẹ mee tsushia ẹphe;
k'ọphu ẹphe a-chi ọchi
kpọkirihitsua akpọkirihu;
shi iya kuwaruru mgbenya,
ẹphe tee tehubedu etehu.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 40 “Ya e-nwuta ẹphe tushia l'alị
l'ọ bụ unwu aturu;
ebyila; mẹ egbu, aachị eje egbugbu.
- 41 Unu lewaru ẹge e shiru gude Bábyilonu;
mbụ Bábyilonu ono, iphe
bụ mbakeshi shi gude eku onwẹphe ono.
Bábyilonu bụakwa iphe
anyi ishi ẹdzu l'anya iphe bụ mbakeshi.
- 42 Eze Enyimu a-bya utso; ria alị Bábyilonu.
O gudewa ọda utso ono kpua ya.
- 43 Iphe bụ edukfu Bábyilonu
l'ọ ha bẹ ẹgbara kfuwaru.
Ọ kpọshihuwaru nku;
buru echi-egu ẹke ẹ-ta
adudu onye bu iya nọ;
ọphu ọ dudu onye eshije iya nọ.
- 44 Ya a-hụ Belu àhùhù lẹ Bábyilonu;
mee ya t'ọ gboo iphe o lehawaru elele.
Iphe bụ mbakeshi ta

- awùhedu awù-kfu iya.
 Odo abùru l'ùpho-mkpuma Bábyilónu dakpòshihuwaru.
- 45 Ndu Júda; unu shikwa lẹ
 Bábyilónu gbalashia!
 Unu gbakwaa ọso ndzụ unu!
 Unu gbalakwaaru
 oke ẹhu-eghughu Ojejoje!
- 46 Tẹ meji ba atọfukwa unu;
 ọphu unu 'atsuhukwa egvu;
 teke unu a-wata ọnu akọ
 iphe eme nù l'alị ono;
 a -tùkpoo ọwaa l'afa-a;
 afa ọdo; a tųkpoo ọdo.
 Ọo-buru akọ iphe-kpaa, eme l'alị ono;
 mẹ lẹ ndu ishi a-nọdu etso
 ndu ishi ibe ẹphe ọgu.
- 47 Ọo ya bụ l'ógè abyaphụ
 teke ya a-nụ agwa ndu Bábyilónu aphụ.
 Alị Bábyilónu gbaa mgburumgburu;
 bẹ ee-me iphe-iphere.
 Nǎdibe iya, e gburu egbugbu
 a-wùshiru l'ẹkemeke ọbule.
- 48 Ono bụ teke igwe; mẹ alị;
 mẹ iphe bụ iphe, nọ iya nù a-tụ ọzu
 ẹhu-ọtso-ena l'okfu ẹhu ndu Bábyilónu;
 kele ndu mgbugbu-madzụ,
 shi ọzo isheli a-byaru ẹphe ọgu.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 49 “Ọ kwa ẹge ndu Bábyilónu
 kparu iphe gbushiru ndiphe l'ophu;
 bụ ẹge ẹphe a-da nwùshihu ẹphebedua.
 Ishi iya abùru ẹge ẹphe
 gude gbushia ndu Ịzurẹlu.
- 50 Unubẹ ndu ọphu wafuru nù;
 unu tųgbulekwaphu!
 Unu be ejekwa ọkpo ọkfu!
 Ọ bụ oswi-okfu l'unu nọ ote-ẹnya;
 ọlobu; unu nyatakwa yebe Ojejoje;
 unu anyatakwapụ Jerúsalemu!”
- 51 “E kpuakwaru unu ifu lẹ ntụ;
 e kfurushiwaru unu ẹhu;
 iphere ejjiwa unu ifu;
 kele ndu ọhodo bawaru l'ẹke,
 dųgbaa nsọ l'eze-ọlo Ojejoje.”
- 52 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu:
 “L'oge abyakwa, teke ya a-nụ
 agwa ndu Bábyilónu aphụ.
 Iphe a-nọdu ada l'alị ono
 gbaa mgburumgburu
 bụ ude, ndu e mekaru iphe atsụ.
- 53 Ẹ tọ nwekwa; m'ọ -ruhuru;
 Bábyilónu jerua
 akpamigwe; bya emee ẹke,
 ọ kpùshitsuaru ike l'ephekerephe;
 bẹ ya e-yelekwaru iya-a
 ndu mgbugbu-madzụ.”
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 54 “Ụzu-ẹkwa a-dakwa lẹ Bábyilónu;
 ọzu-ẹkwa, ekoshi l'e
 mebyishiwaru iphe nshinu lẹ Bábyilónu.
- 55 Ojejoje abyawa omebyishi Bábyilónu;

byanyikota oke ọzu ono, aatu l'ime iya ono.

Ndu ọhogu iya a-nọdu atu
akpara l'ọ bu eze ẹnyimu l'abya.

Ọzu, ẹphe a-nọdu atu;

bu l'ephekerephe be ọo-nọdu ala;

⁵⁶ kele onye mgbugbu-madzu

byawaru Bábýilọnu ọgu.

Ndu soja iya b'a

kpukotawaru le ndzu;

gbajishiwa uta ẹphe;

kele Ojejoje bu Nchileke,

akfuje madzu ọgwọ

l'ẹge iphe o meru ha.

Ọo-kfu iya ọgwọ ono;

kfu-dzua ya akfu-dzu.

⁵⁷ Ya e-me te mee tsu ndu ishi ẹphe;

me ndibe iya, ndu ọphu kwaru ẹnya;

mbu jeye le ndu ọvano ẹphe;

ndu ishi mkpukpu;

me ndu soja ẹphe kwaphu.

Mgbenya a-tushikota ẹphe;

ẹphe te etetahedu eteta gbururu jeyewaru."

Ono kwa iphe ookfu; mbu Eze ono, bu Ojejoje; bya aburu Okaribe-Kakota-Ike ono.

⁵⁸ Qwaa iphe ookfu; mbu Ojejoje bu Okaribe-Kakota-Ike:

"Upho-mkpuma Bábýilọnu

a-wushikotaru l'ali;

a tukota oku l'ephekerephe

onu-oguzo iya ono.

Ndiphe no l'eri aphu;

l'ese akanya ke mmanu;

iphe bu mbakeshi aburu oku;

be ẹphe e-jeru ozi jeye ike agvu ẹphe."

⁵⁹ Qwaa ozi, onye nkfuchiru Nchileke; mbu Jeremáya ziru Seráya Neraya Maseya teke ono, ye Zedekaya yi je Bábýilọnu ono. Teke ono buwa afa k'eno, Zedekaya wataru o bu eze ndu Júda. Seráya ono bu onye ishi ndu elekota ufu-eze. ⁶⁰ Jeremáya atuko iphe du eji, a-dakfu Bábýilọnu ono dekota l'ekwo-agwogwo; mbu iphemiphe obule ono, e dekotaru k'okfu ẹhu Bábýilọnu ono. ⁶¹ Yo su Seráya: "Unu rulephu Bábýilọnu; gukwaa iphemiphe obule-a t'a nu-dzuru iya. ⁶² Iphe ọdo, ii-kfufua bu: 'Ojejoje; i kfuwaru su l'ii-mebyishi ali Bábýilọnu; k'ọphu bu le madzu te ebuhedu iya; ọphu anu 'anohedu iya; yo daburu ochobo gbururu jeye le gburu.' ⁶³ Teke i gubeleruphu ekwo-agwogwo-a; nggu elibe iya mkpama woru chee le ẹnyimu Yufurétusu. ⁶⁴ Iphe ọdo, ii-kfufua ye iya bu: 'Ono ẹge Bábýilọnu a-da darua ali; ọphu o gbeshihedu ọdo. Ishi iya aburu iphe du eji, Ojejoje abya ome t'ọ dakfu iya.' "

Ono ẹke okfu Jeremáya jeberu ndono.

52

Zedekaya bu eze ndu Júda

(2 Eze 24:18-20; 2 Iphe 36:11-16)

¹ Zedekaya gbaru ukporo afa l'afa lanu; k'ọphu a muru iya teke e chiru iya eze. Yo chia Jerúsalemu afa iri le nanu. Ẹpha nne iya bu Hamutalu; ada Jeremáya. Eke a muru iya bu le Libina. ² Zedekaya emee iphe ẹ-ta dudu mma l'ẹnya Ojejoje ẹge ono, Jehoyakimu meru ono. ³ Yo buru iphe ono kpatsuru Ojejoje iwe, meru; yo haa iphe ono, l'ọ ha; yo mekota l'ẹhu ndu Jerúsalemu; me l'ẹhu ndu Júda. E mekochaa; yo chifu ẹphe l'ifu iya. Yo buru l'ime iya be aanu; Zedekaya ekwefuru eze ndu Bábýilọnu ike.

Adada Jerúsalemu

(2 Eze 25:1-7; 2 Iphe 36:13-21; Jer 39:1-10)

⁴ Tọ du iya bu; yo be le abali k'iri; l'ime onwa k'iri; l'ime afa ke tete; k'ọphu Zedekaya wataru achichi; Nebukadineza achita ndu soja iya l'ẹphe ha je etso Jerúsalemu ọgu. Ẹphe je edzua ọgu l'azu mkpukpu ono bya ekee ọgu kepee ya mgburumburu. ⁵ Yo buru ẹge ono be ẹphe yechiru mkpukpu ono jeye eze, bu Zedekaya achia afa iri le nanu. ⁶ Yo be l'abali ke tete l'ime onwa k'eno; ẹgu, eme le mkpukpu ono adu-tabe ẹjo; k'ọphu

bù l'è t'ò d'uhedu nri ndu ono e-ri. ⁷ Ya ndono; e tsukpoo ùpho-mkpuma obodo ono; ndu soja ké ndu Júda agbalakòta. Yò buru l'enyashi bè ephè gude gbaful'òbodo ono. Eke ephè shiru bù ụzo, nò lè mgbaku ùpho-mkpuma labù ono, nò l'ìku mgbabu eze ono; shia ụzo iya ké Arabahu wufu. Iphe ono l'ò ha emekotakwa; teke ndu soja ndu Bábyilónu nò-phèkwaduru obodo ono mgburumgburu; ⁸ E metsua; ndu soja ké Bábyilónu achìpyabe eze, bù Zedekaya jè egude iya lè mgbègu Jérìko. Ndu soja iya ahaa ya; gbakashihu nanu nanu. ⁹ A kpua yèbedua lè ndzù; kpuru jekfu eze ndu Bábyilónu lè Ribùla l'alì Hámatu. Yò buru l'èke ono bè Nebukadineza nò nma iya ikpe. ¹⁰ O bù lè Ribùla l'èke ono bè eze ndu Bábyilónu gbushiru unwu Zedekaya; l'ifu Zedekaya l'onwiya. Yò gbushikwaaphu ndu bù ishi lè Júda. ¹¹ Yò bya aswoshia Zedekaya enya; bya atua ya mkpakòobe; kpuru jeshia Bábyilónu; èke o tura iya mkporo; yò nòo lè mkporo jeye teke o nwuhuru.

*Eemebyishi Jerúsalemu;
mè eze-ulo Nchileke*

(2 Eze 25:8-17)

¹² Yo be l'abalì k'iri; l'onwa ké ise; l'afa, kwee Nebukadineza afa iri lè tete, o wataru ochi ndu Bábyilónu; Nebuzaradan, bù eze onye ishi ndu amì-eze, bukwapu onye eze achì-koshije idzu; abyatashia Jerúsalemu. ¹³ Yò tua oku l'eze-ulo Nchileke; tua oku l'ufu-eze; mè iphe bù ụlo, nò lè Jerúsalemu mgburumgburu; jekpo l'iphe bù ụlo, dù mkpa lè Jerúsalemu l'ò ha. ¹⁴ Ndu soja ndu Bábyilónu l'ephe ha, nòkwana l'èka eze onye ishi ndu amì-eze phù, bukwanu iya aturu ephè iphe ephè e-me; atuko ùpho-mkpuma Jerúsalemu kpakparakpamu tsukposhikota. ¹⁵ Nebuzaradanu, bù eze onye ishi ndu amì-eze ono achita uphodu ndu ophu nk'ephe bù ukpa-mkperè chifu lè Jerúsalemu; mēwaru ndu odo, bù ndu phoduru nù lè mkpukpu ono; mēkwaphu ndu emeje nka; mēfukwaaphu ndu ophu lakfuru eze Bábyilónu alakfu. ¹⁶ Ndu ké ukpa-mkperè ono b'ò hakwaruphu haa l'obodo ono t'ò buru ephè a-nòdu eje ozi lè mgbo vayinu; mè l'egu ndu èke ono.

¹⁷ Ndu Bábyilónu agbajishia itso mkpòla-ododo yèlè eze iphe eeyeje mini l'apaphe apaphe; mè iphe nòkòta l'eze-ulo Nchileke; ephè atuko iphe ono l'ò ha, aphù ngerengere ono chita lashia Bábyilónu. ¹⁸ Ephè apashikwaaphu ite; mè iphe eegudeje ekpo ntu; mè iphe apajè owúú uròku; mè gbangugbangu; mēwaru iphe bù iphe e gude ope kpùu, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Nchileke. ¹⁹ Eze onye ishi ndu amì-eze ono achikwaaphu eze ochi; ashanga; ochi-nturu; itoshi; iphe nkfube uròku; agò; mè ochi, e gudeje egwo ngweja iphe aangù angungu; mbù iphe bù iphe e meru lè mkpòla-ododo yèlè k'òcha. ²⁰ A -bya l'itso labù phù yèlè eze iphe eeyeje mini phù; mè oke-eswi iri l'èbo, nò iya lè mkpuli iya, e gude mkpòla-òcha mee phù, bukòta iphe eze, bù Sólomónu meshiru dobe l'eze-ulo Nchileke; l'ò ha, ghataru l'igwe; k'ophu è taa tukòtadu iya l'iphe atutu. ²¹ A -bya l'itso ono; ephè èbo bè hakò nù. Ogologo iya dù ukporo rula lè rula esaa; ụsa iya adu rula iri esato; igbidigbi iya dù inchi èto. Odo aburu l'uijì nò iya. ²² Iphe a nmabetsuaru l'eli iya, e gude mkpòla-òcha kpua dù rula esaa lè nkere-èbo ya. A bya egude iphe a kparu akpakpa yè l'utara-okumu tsopheya ya mgburumgburu. Ophu bù itso ophu nwekwaru phù utara-okumu nk'iya; yò buru ège ophu dù b'ò dù. ²³ Utara-okumu, nò iya nù lè mgboro iya dù ukporo eno l'iri ishingu. Mkpakò utara-okumu, nò-pheru iphe ono, a kparu akpakpa ono dù ukporo iche iche ugbo ise.

*Aakpu ndu Júda lè ndzù
ala Bábyilónu*

(2 Eze 25:18-21)

²⁴ Eze onye ishi ndu soja ono abya akpukwaaphu Seráya, bù eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja lè ndzù yèlè Zefanaya, bù onye nò-tsotaru onye ké mbù yèlè umadzu èto, shi anòduje eche nche l'onu-oguzo. ²⁵ Yò bya abya lè ndu ophu nòkwadu l'obodo; bya akputa onye ishi ndu soja ndu Júda yèlè umadzu esaa lè ndu agbazijeru eze ụzo. O kpụtakwaru onye edejeru eze ekwo, bukwapu onye ishi ndu egudeje ndu alì ono t'ephe jè ogu yèlè ndu ephè l'iya eje ozi ukporo madzù èto, bù ndu ophu a phuru l'obodo ono. ²⁶ Nebuzaradanu, bù eze onye ishi ndu amì-eze ono achita ephè l'ephe ha chijeru eze ndu Bábyilónu lè Ribùla. ²⁷ Yò buru lè Ribùla l'èke ono; l'alì Hámatu bè eze ziru; e woru ephè gbushia.

Oo ya bù lè Júda aburu obodo, a kpuru lè ndzù; ephè ahaa alì ephè lashia alì odo. ²⁸ Owaa bù umadzu ole, Nebukadineza kpuru lè ndzù laa alì odo. L'afa k'esaa k'ophu o wataru achichi b'ò chitaru ndu Ju unu madzù esaa; l'ukporo madzù iri lè nanu; lè madzù èto. ²⁹ Yo rua l'afa ophu kwe iya iri l'esato, Nebukadineza wataru achichi; yo shi lè Jerúsalemu chita unu madzù labù; l'ukporo madzù; l'umadzu iri l'èbo. ³⁰ Yo be l'afa, kwe iya ukporo l'èto l'ochichi; Nebuzaradanu, bù onye ishi ndu l'èche eze nche

abya akpua ndu Ju unu madzu l'ukporo madzu iri l'esaa l'umadzu ise le ndzu. Mkpako ndu a kpuru le ndzu aburu unu madzu iri le nanu l'ukporo umadzu iri.

Aatufo Jehayikimu
(2 Eze 25:27-30)

³¹ Epe anolephu ukporo afa l'afa iri l'esaa; k'ophu a kpuru Jehoyakinu, bu eze ndu Jüda le ndzu; l'afa Evilu-merodaku wataru obu eze ndu Bábýilonu; eze ono ahaa Jehoyakimu, bu eze Jüda; bya atofu iya le mkporo l'ime ukporo abali l'abali ise l'onwa k'iri l'ebo. ³² Yo leta Jehoyakimu enya; bya anu iya okwa, kakota nshinu karia ke ndu eze ophu, a kpuru yele epe le ndzu laa Bábýilonu. ³³ O buru iya bu le Jehoyakimu eyefu uwe mkporo iya; bya awata ori nri le teburu eze gbururu jeye l'ege oo-no-beru le mgboko. ³⁴ Mboku-mboku be eze ndu Bábýilonu ono akfuje Jehoyakimu ugwo jeyekpo l'ege oo-no-beru; gbururu jeye mboku o nwuhuru.

Egву-Aphụ

Iphe-ehuka, byaru Jerúsalemu

- ¹ Ha! Qwaa ege mkpụkpu ono daburu ochobo;
mbụ mkpụkpu ono, madụ shi ji ejiji ono!
Ege ophu ọ bya adụ l'ọ bụ
nwanyi, maa tufuru;
mbụ mkpụkpu, e shi maru
epha iya l'iphe bụ mbakeshi!
Onye ono, shi bụru
eze-nwanyi l'iphe bụ mkpụkpu ono
gbe bụwarunu ohu.
- ² Ẹnyashi b'ọ rakọtaje ẹkwa;
enya adụ-chihu iya adụ-chihu.
Ẹnya-mini eshi iya l'enya
tsokota iya l'ishi-uga.
Ndu ọnyà iya l'ephe ha
ta dụ onye ophu abyajẹ iya ọdu ike.
Iphe bụ ndu ọnyà iya;
bẹ dekotawaru iya ye.
Nta-a; bẹ ephe bụwa ndu ohogu iya.
- ³ Ndu Jụda; bẹ gudewa kẹ ẹhu, aakpa ephe;
mẹ ozi mkpọ-nyi-enya, eedzuberu ephe;
wufu lashia alị ọdo.
Nta-a; bẹ ephe tükowa iphe
bụ mbakeshi dzuru.
Ọle ẹ to dukwa nụ ẹke obu ruru ephe alị.
Ndu achị ephe
gbabutaakwaru ephe l'uzo ifu;
to nwe ege ephe e-shi nahụ.
- ⁴ Iphe, bụ ụzo, e shije eje Záyọnu agu aphụ;
l'ẹ to nwehedu onye
eshijekwadu iya nụ eje l'eswe-iphe.
Obu-edukfu iya; bẹ ẹgbudu fuchiwaru.
Ndu agwajẹ iphe lẹ Záyọnu atsukota ude.
Ụnwu-mgbọko Záyọnu
l'ephe ha nọ l'aphụ;
Záyọnu anọdu l'iphe-ehuka.
- ⁵ Ndu okfu iya gbe bụwaru nụ ndu ishi iya.
Ẹ to nwedu iphe atsụ ndu ohogu iya l'ẹhu.
Ọ bụ Ojejoje bẹ pakfutaru iya aphụ;
k'ejo iphe o meshikotaru.
Ụnwegirima iya gbakashihwaru;
mbụ lẹ ndu ohogu
kpụkotawaru ephe lẹ ndzụ laa alị ephe.
- ⁶ Ụgvù ono, e shi akwabeje
ndu Jerúsalemu ono gvụakwaru.
Ndu ishi ephe dūwaa l'ọ bụ
ele, ẹ ta aphụdu iphe oo-ri.
Ike gvụwaru ephe l'ẹke
ephe agbalaru ndu achị ephe.
- ⁷ Ọ bụ nta-a, iphe-ehuka
dakfutaru Jerúsalemu-a
b'ọ nyataru iphe, bụ iphe,
o shi nweru;
mbụ ẹku, o shi nweru l'oge ndiche.
Teke ndu nk'ia dalahuru
ndu ohogu iya l'ẹka;
b'ẹ tọ dudu onye gbataru iya nụ.

Ndu ọhogu iya abụje ẹphe leebe iya ọnya;
 ẹphe ajalaha ya ewena ọ
 ẹge ọ dakfutaru iya.

- ⁸ Jerúsalemu yesweru ẹka;
 shiwa ẹge ono merushia onwiya.
 Iphe bụ ndu shi akwabeje iya ugwu;
 akpọwa iya ẹbo-ẹbo-l'afụ;
 ọ ẹphe phuru iya l'ẹke ọ gba ọtu.
 Yẹbedua ọdegede atsụ ude;
 woru ifu ghaa l'ẹke ọdo.
- ⁹ Emerushi ono, o merushiru
 onwiya ono; ọ rakuru iya l'iphe o ye l'ẹhu.
 Ẹ tọ kpadu ishi ẹge
 ọo-tsakfu iya l'uzo ifu.
 Nta-a; ọ ishi ruwaru iya alị;
 to nwe onye a-dụ iya ike.
 Nta-a; ọ ndu ọhogu mu mekputawaru mu;
 "Byiko Ojejoje; leduduphu
 egbe iphe-ẹhuka, mu eje;
 lẹ ndu ọhogu mu gbe
 atụakwa okoo ekpu mu."
- ¹⁰ Ndu ọhogu; ọ yewaru ẹka
 rutakota iphe bụ ẹku, o nweru enweru.
 Ọ phuru iphe bụ mbakeshi,
 ẹ-ta madụ Nchileke l'ẹke
 ẹphe je egvua ọlo-nsọ iya kfurukfuru;
 mbụ ndu ono,
 nggube Nchileke
 buchiru t'ẹphe ba abatajẹ lẹ
 ndzuko ndu nke ngu ono.
- ¹¹ Ndu nk'ia l'ẹphe ha
 atsukota ude l'ẹke ẹphe achọ nri eriri.
 Ẹphe ewotaje iphe ẹphe
 nweru gude gbanweta nri;
 ẹge ee-shi t'ẹgu be gbubu ẹphe.
 "Byiko; Ojejoje lenua mu ọnya nyata mu;
 ọ l'ẹ ta gubedu mu iphe."
- ¹² "T'o rudu unu l'ẹhu unubẹ
 ndu esweta esweta?
 Unu chikaduduphu ọnya; phụwaru;
 ọ nwekpooru iphe-ẹhuka
 yẹle iphe-ẹhuka, mu eje yeru;
 mbụ iphe-ẹhuka, e wolataru mu,
 bụ iphe-ẹhuka, bụ Ojejoje
 nọberu mu iya;
 mbọku ọkpoma enwu iya taphutaphu.
- ¹³ Ọ shi l'imeli zifu ọku;
 yọ bya abaa mu l'ime ọkpụ.
 Ọ wotaru ụgbu geberu mu;
 shi iya lolaa mu azụ.
 Yọ bya agbado mu;
 haa mmu;
 mejị l'atọfu mu atọfu mbọku-mbọku.
- ¹⁴ Ẹjo iphe, mu meshiru b'ọ gakọru agakọ;
 Ọ dzeru iya edzedze l'ẹka;
 bya ekekoo ya ekeko.
 Ọ wọwaru mu l'olu.
 Nnajiufu mewaru;
 ụvo agvụ mu;
 Ọ nwuwaru mu nụ ndu mu ta agbabegheduru.
- ¹⁵ Nnajiufu mu jikawaru ndu nke mu,
 bụ ndu ike-ka-l'ọgu.

- O kuru ndu soja t'ephe
 byaru emu oгу;
 mbu t'ephe gwepya unwu-okoroḅya mu.
 Unwanyi Jūda b'ọ dzọru
 l'ọ bu onye adzọshi mēe l'akpuru vayinu.
- 16 O bu iphe ono kparu mu ọra ẹkwa;
 mbu ẹnya-mini alashi mu l'ẹnya.
 Ophu o dudu onye no mu ntse, a-du mu ike;
 to du onye e-me te mu zua ume.
 Nta-a be unwegirima mu nowa nkinyi;
 ke l'ohogu be lu-kputaru nu."
- 17 Zayonu maberu ẹka;
 obule e to dudu onye akpa iya ishi.
 Ojejeje tuwaru ekemu l'ishi Jekopu:
 le ndu obutobe iya a-buru iya ndu ohogu.
 Jerusalemu buakwa onye
 aaso asoso l'eke ephe no.
- 18 "Iphe Ojejeje meru kfuḅkwaru akfuru;
 ke l'ọ bu mu kwefuru ikẹ l'okfu iya.
 Unwu eliphe;
 unu gebekpoduaphu nchi;
 lewaru egbe iphe-otsulanu, mu eje!
 Ndu ogbo lanu ono:
 le ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi;
 b'a kpukotawaru le ndzu.
- 19 Mu chikuru ndu mu l'ephe du le mma;
 obule ephe ghuru mu ugho.
 Ndu mu, bu ndu achijeru
 Nchileke eja; me ndu bu ogurennya
 yifukotaru le mkpukpu ono;
 l'eke ephe achọ iphe ephe
 e-ri gude nodu ndzu.
- 20 Byiko Ojejeje
 lekpoduduphu ehu,
 mu ejenwu ege o ha;
 mu ephuhu ephuhu l'ime onwomu.
 Obu echi mu taa taa;
 kele mu kwefunukaru ikẹ.
 L'ime mkpukpu b'e gude
 ogu-mbeke egbushi madzu.
 A bya l'ulo; mgbonwu l'egbu.
- 21 Ndiḅhe nukwarua ude,
 mu atsụ;
 to dukwa nu onye a-du mu ike.
 Ndu ohogu mu l'ephe ha
 nukotawaru ege o duru mu;
 yo buru ẹswa, riru ephe ehu;
 l'ọ bu nggu meru mu iya.
 Te mboku ono, i kfuru okfu iya byanu;
 k'ophu ephe a-du l'ọ bu mu.
- 22 Phunua akirishi,
 ephe nwekotaru;
 menua ephe ege ono,
 i meru mu ono;
 l'okfu iphe du eji, mu meshiru.
 Ude, mu atsụ; hakwa l'igwe;
 obu eyofuwa mu eyofu."

l'ehu-eghughu iya;
 gude urukpu kpo-chia ndu Zayonu.
 Eze ugvu ono, ndu Izurelu
 shi nweru ono; b'o mewaru;
 yo buru iphe-mmanu.
 O gudewa ehugghu
 nwuhaa eze-ulo iya le Jerusalemu.

² Nnajiufu tanyiru enya
 mebyishikota ufu ndu Izurelu.
 O gude ehugghu
 nwutsushia eke ndu Juda
 kuru;
 yo buru okpo-mgbinyiku;
 O mewaru ali-eze iya;
 me ndu eze, achi iya nu;
 ephe adarua ali;
 nafu ephe ugu ephe.

³ O gude oke ehugghu;
 nafu Izurelu ike iya.
 O sefuru ephe eka le ndu
 ohogu ephe rutaderu.
 O keru phophopho lo bu ire-oku;
 kepyashia iphe, bu iphe Jekopu lo ha.

⁴ O guberu akfu iya lo bu onye ohogu;
 gude eka-utara iya seta iya ke jijiji.
 Iphe bu ndu, enya eje b'o gbushigeru.
 O votaru oke ehugghu
 iya kpukposhi ndu Zayonu lo bu oku.

⁵ Nnajiufu gbe duwanu lo bu ohogu.
 O mewaru Izurelu omeliwe;
 bya emebyishikota ufu-eze iya;
 kpukpoo iphe, bu eke
 a kuru; yo buru
 okpo-mgbinyiku le Izurelu.
 O mewaru t'aphu;
 me ekwa-aphu karu ndu Juda.

⁶ Eke ayi shi edzukoje abaru
 iya aja; b'o feshiwaru.
 Ojejoje mewaru;
 Zayonu azahashia
 eswe-iphe, oomeje;
 zahaaja jeye me mboku otu-ume.
 O gudewa ehugghu;
 t'oduhe iphe o guberu eze;
 me onye achijeru iya aja.

⁷ Nnajiufu jikawaru
 enya-ngweja iya;
 pawaru ulo-nsu iya haa.
 O hawaru te ndu ohogu
 kpkposhikota upho-mkpuma
 ulo ndu eze le mkpukpu ono.
 Ephe anodu l'ulo Ojejoje
 t'udu okokooko lo bu mboku eswe-iphe.

⁸ Ojejoje chi-buwaru iya;
 le ya e-nwukposhi
 upho-mkpuma,
 e gude kpu-pheta Zayonu mgburumgburu.
 O gewaru iya udo.
 E to seladu eka azu jeye;
 yo mebyishihu.
 O mewaru te eke,

- a kpù-shiru ike yele ùpho-mkpuma;
 raa èkwa-aphù.
 Èphe atùko l'èphe ha mebyishihukota.
- ⁹ Onu-oguzo èke, eeshije abahù dashìwaru.
 Mgboro-ìgwè, eegudeje
 akpò-chi onu-oguzo ono;
 b'ò nyakwoshiwaru; yò buru iyi.
 Eze, achì iya nù;
 mè ndu ishi iya b'a
 kpùkotaru lè ndzù laa
 iphe, bù mbakeshi.
 È tò dùhedu ekemu,
 achì èphe.
 Ndu nkfuchiru Nchileke l'èphe ha;
 bè Ojejoje te mejehedu t'èphe phùà àphù.
- ¹⁰ Iphe bù ndu bù ògurennya
 ndu Záyonu gwòshitawaru l'ali;
 onu ta dùhe èphe k'okfu.
 Èphe kpowaru eja kpua
 onwèphe l'ishi;
 yee uwe-aphù èphe.
 Ùnwu-mgbòko Jerúsalemu;
 bè fukotawaru kpokongu.
- ¹¹ Mu rawaru èkwa;
 enya ekoshia mu ekoshi.
 Meji akfù mu nkfù; obu l'ete mu egvu;
 kèle ndu nke mu b'e gbugewaru.
 Ùnwegirima nshìj;
 mè ndu e he l'èka;
 bè avèshihu avèshihu
 lè mbadùzo mkpùkpu.
- ¹² Èphe anòduje echiru
 nne èphe mkpu nri: mè mkpu mè
 l'èke mbà abyatsua èphe
 atùtu lè mbadùzo;
 l'ò bù ndu e mekaru iphe;
 mbù l'èke èphe nòtsua
 nne èphe l'èka; l'abya
 òtu-bu ume.
- ¹³ ?Bù ngunu; bè ya e-kfuru ngu?
 ?Bù ngunu; bè ya a-turu ngu yeru;
 nggùbe Jerúsalemu?
 ?Bù ngunu; bè ya a-sù l'ì bù oyeru iya?
 ?Bù onye b'ò dùjewaru ège ò dùru ngu;
 k'òphu ya e-gude iya dùa ngu ike;
 nggùbe Záyonu?
 Iphe, meru ngu nù hakwa l'ò bù eze ènyimu;
 ?bù onye e-meghe t'ì ka mma?
- ¹⁴ Àphù, ndu nkfuchiru ngu
 phuru bù èjire; buru ùgho.
 Èphe te medu t'èjo iphe unu vòo;
 k'òphu ee-me t'è b'a kpù unu lè ndzù.
 Eja, èphe ziru bù èjire;
 buru iphe eduphu madzù eduphu.
- ¹⁵ Iphe bù ndu esweta esweta akùje èka pyongu;
 nmaa òtsa; phuphee ishi; sù:
 “?Bùnu-a Jerúsalemu ndò-ò;
 mbù mkpùkpu-a,
 e shi ekuje 'Nwòma-mma':
 'Èhu-òtso-èna ndu mgboko l'òphu?' ”
- ¹⁶ Iphe bù ndu òhogu ngu

- ebukota iphu anu ngu;
 l'atupya okpuru-oswa;
 avoru ngu eze; l'ekfushi; su:
 "Ayi mewaru; okpu ephe akpohu obu!
 O bu ntau; be ayi shikpo chetaru.
 Nta-a; be ayi nowa ndzu phu ishi iya."
 17 Ojejoje be mewaru iphe o tuberu.
 O mewaru iphe o suru le
 ya e-me, bu ege o kfuru iya
 teke tehawaruru etete.
 O tanyiru enya kwatsua ephe.
 O mewaru te ndu ohogu
 ngu tua okokooko kpua ngu.
 O mewaru ndu ohogu
 ngu t'ephe ka ngu ike.
 18 Te ndiphe raku Nnajiufu.
 Nngube upho-mkpuma Zayonu;
 t'anya-mini wushikwaa ngu
 l'anya l'o bu enyimu: eswe l'enyashi!
 Te b'o dukwa teke
 ii-kwanyaa ekwa ono;
 haa ya;
 wata ofucha onwongu enya.
 19 Gbeshi; wata ekwa l'enyashi;
 l'oge teke ono, nche enyashi awataje ono!
 Tushihuru Nnajiufu obu
 ngu l'o bu onye wushiru mini.
 Chi-lia aka; kpo-kua ya
 l'okfu ishi unwegirima ngu,
 mbà atutsua le mbaduzo.
 20 Byiko Ojejoje; lenua enya phududunu.
 ?Bu onye be i mejewaru ege-a;
 ?bu t'unwanyi talahaa anu
 unwegirima ephe to;
 mbu unwegirima,
 angukwadu ephe era?
 ?Bu t'e gbushilahaa ndu
 achijeru Nchileke aja;
 me ndu nkfuchiru
 Nchileke l'ulo-nsò ke Nnajiufu to?
 21 Nwata; me ogurenya;
 zeshiwa le mbaduzo.
 Unwu-okoro;
 me unwu-mgboko mu phe;
 b'e gbukotawaru le mma.
 I gbushiru ephe teke ehu
 egu ngu eghughu.
 I tanyiru enya gbushia ephe.
 22 "O bu ege eekukoje madzu teke aagba aji;
 bu ege i meru iphe
 eye-egvu; a zaa bya
 agbaphee mu aka labu.
 Mboku, iphe egu Ojejoje eghughu;
 be to dudu onye nahuru nu;
 to du onye wafuru nu.
 Iphe bu ndu mu heru hefuta;
 be ndu ohogu mu gbugeru."

3

Ekwa-aphu k'ehu onye

¹ Mbèdua bu onye jewaru

- iphe-ẹhuka l'ẹka Nchileke;
 maru iphe bụ ị Nchileke
 gude ẹhu-eghughu eme madzụ iphe.
- ² Q chifuru mu;
 nwuru mu ye l'ẹkpuru-ọchi;
 ị mu je etsutso l'ẹke
 iphoro ta anọdu.
- ³ Ishi iya bụlephu l'ọ switowa
 mu eswito mbọku-mbọku.
- ⁴ Ugwehu mu; mę akpọ ẹhu mu;
 b'ọ mewaru; yo ose ẹli.
 Q bụ ẹge ono;
 b'ọ shiru tsukoshia mu ọkpu.
- ⁵ Iphe o gude yebuta mu bụ
 iphe atso ile;
 mę iphe-ẹhuka.
 O gude iya gbaa mu mgburumgburu.
- ⁶ O wowaru mu ye l'ẹkpuru-ọchi;
 l'ọ bụ ndu, nwuhuhawaru nụ teke teru ẹnya.
- ⁷ O yechiwaru mu k'ọphu bụ
 l'ẹ to nwedu ẹke mu e-shi nahụ.
 Q turu mu mkpa lo-tsuta mu.
- ⁸ Mu -chia mkpu nta;
 chia ya imo; raa t'ọ gbaaru mu mkpu;
 yọ tsụ-chia nchi;
 jika ị ya te eyeduru mu ọnu.
- ⁹ O gudewa mkpuma,
 a gbakpọshiru agbakpọshi dochishia mu ụzo.
 O mewaru ụzo mu adụ kpokorokpokoro.
- ¹⁰ Q kwaru mu l'ụzo l'ọ bụ agụ,
 domiru onwiya; kwabẹru madzụ;
 mbụ fọaru mu l'ọ bụ oduma.
- ¹¹ Q kpufuru mu l'ụzo;
 je alabushia mu alabushi.
 O meru mu;
 to nwe onye e-yeru mu ẹka.
- ¹² O kweru akfụ iya; kwabẹru mu.
- ¹³ O wotaru akfụ l'ẹkpa-akfụ iya tịa;
 yọ bụru mu l'obu tịu.
- ¹⁴ Mu bụwa onye iphe bụ ndu
 nke mu anọduje achị ọchi;
 mbụ ẹphe gudewa mu agụ egvu.
- ¹⁵ O mewaru ndzụ t'ọ duru mu ẹhuka.
 O gudewa age chejia mu ẹpho.
- ¹⁶ O gudewa mkpuma kụ-kwoshia mu eze;
 bya adzọ mu lulalula ị ntụ.
- ¹⁷ O mewaru ẹhu te gvujeru mu egvuru.
 Mu ta majehedu iphe bụ
 ẹhu-ọtso-ẹna.
- ¹⁸ Oo ya kparu iphe mu ekfu; sụ:
 "L'ùgvù; mę iphemiphe ọbule,
 mu ele ẹnya iya l'ẹka
 Ojejoje; te nwehekwa."
- ¹⁹ Mu -nyata iphe-ẹhuka,
 mu eje; yeru ririri, mu
 agha; ndzụ l'onwiya aburu mu age.
- ²⁰ Ọbuje teke mu nyataru iya; meji atofu mu.
- ²¹ Ọle ọbuje; mu -nyata iphe lanụ-a;
 ẹhu ala mu l'òrù iya.
- ²² Q bụ ẹge obu Ojejoje,
 yeru ayi hatabe nshinu
 kparu iphe ayi te yifudu;

- ke l'obu-imiko iya ta
 gvujedu agvugvu.
 23 Utsu mboku-mboku;
 be n-yemobu Ojejoje;
 me obu-imiko iya
 aduje ophungu ophungu.
 I bu onye eegude ire iya eka;
 gudeshia ya ike.
 24 Iphe mu ekfuje l'obu mu bu
 lo bu Ojejoje bu oke mu.
 O bu iya meru iphe mu
 e-gude cheru iya.
 25 Ojejoje anoduje emeru
 ndu atu ume atu-kobe iya ohuma;
 mbu onye anoduje achu iya.
 26 O du mma te madzu
 nodu nggujungguji
 chee te Ojejoje dzo ya.
 27 O du mma te nnajiufu
 byakfuta madzu l'okorobya.
 28 T'onye obu nodukpelephu
 nwa nggujungguji;
 kele o nweru ege oo-du; iphe agbanwee.
 29 T'onye obu kpuke ifu le ntu;
 ke l'o nweru ege oo-du;
 yo nweru iphe oo-levu enya iya.
 30 T'o dobe ishi-nchi;
 t'o onye echi iya eya chita ike iya.
 Yo haa t'e gude iphe-iphere nu-jia ya epho;
 31 kele Nnajiufu te
 enwufujekwa madzu gbururu jeyewaru.
 32 O nwekwaruru ege oo-du;
 yo mee t'iphe-ehuka bya;
 obu l'oo-koshikwaphu le ya
 bu onye obu-imiko;
 ke le n-yemobu iya ha nshinu.
 33 E too hejedu iya uhere
 opa-kfutaru madzu iphe-otsu-l'ehu;
 m'o bu iphe aphu.
 34 Oofuto iphe bu ndu a taru
 mkporo le mgboko l'okpa;
 35 me onafu madzu iphe gbaru iya nu
 l'ifu Okaribe-Kakota-Nu;
 36 me l'okpe madzu ejo ikpe
 bukota iphe e-ta dudu Nnajiufu mma.
 37 ?Bu onye e-kfughe okfu;
 t'o ree;
 e ba bu lo bu Nnajiufu kweru t'o ree?
 38 ?To budunua
 Okaribe-Kakota-Nu asuje
 t'iphe-oma mee; yo mee;
 l'asujekwaphu t'iphe du eji mee; yo mee.
 39 ?Bu ngunu kparu iphe
 madzu nwigbaleke-oma
 a-noduje agu aphu teke
 aahu iya ahuhu k'iphe du eji, o meru?
 40 T'ayi gbuedu igo l'uzo ayi; ghaa ya aghagha;
 t'ayi kpolata azu lakfuta Ojejoje.
 41 T'ayi zia obu l'eke Nchileke, no l'imigwe no;
 chi-liaru iya eka; su;
 42 "Ayi meswewaru;

- bya ekwefu ikè;
 ophu i guduru ayi nvu.
- 43 I phukpuru onwongu
 ehu-eghughu l'ò bu uwe;
 nõdu iya chiru ayi tugburu;
 gbushia ayi; t'i phuru ayi imiko.
- 44 I gude urukpu kwechia onwongu;
 k'ophu iphe e kfuru ngu te rudu ngu nchi.
- 45 I mewaru; ayi aburu
 eswara-iphe;
 duwa l'ò bu ikpõzu l'èke ndiphe nõ.
- 46 Ndu ohogu ayi ekfuwaru ayi o-beru-t'ò-kwaa.
- 47 N-yemegvu be dakfutaru ayi;
 a gbashiaru ayi onya;
 emebiyi yele kpurupyata adakfuta ayi."
- 48 Enya-mini jiru mu enya;
 kele ndu nke mu b'e gbushikotawaru.
- 49 Enya-mini ta atsõ-buhudu
 mu atsõ-buhu l'enya;
- 50 jeye teke Ojejoje a-nõdu
 l'imigwe tufu enya lee l'ali.
- 51 Iphe mu phuru meru mu ata chichichi;
 Yo buru ege o duru iphe
 bu unwu-mgboko mkpukpu mu.
- 52 Ndu ohogu mu anõduje
 achì nta mu ochi nta nwenu;
 l'è b'ò du iphe mu meru ephe.
- 53 Ephe nwuru mu ye l'ime nsu;
 woru mkpuma swichia ya.
- 54 Mini tukpuru mu ishi;
 mu arja le mu phuhuwaru.
- 55 Mu nõdu l'ime nsu ono
 kpõ-ku nggube Ojejoje.
- 56 I nuwaru aroro, mu arõ ngu; sù:
 "Ba adahukwa mu nkichi
 l'araku ono, mu araku ngu
 t'i dzõ mu ono"
- 57 I kparataru le teke mu rakuru ngu.
 I suru te mu ba atsukwa egvu.
- 58 Nggube Nnajiufu;
 o kwa nggu kfuchitaru mu onu;
 bya agbata ndzu mu.
- 59 Nggube Ojejoje;
 i phuwarua ejo iphe e meru mu;
 hanaaru mu enge!
- 60 I phuwaru ege ephe
 gwataberu mu ugwo iphe
 mu meru; me ejo idzu,
 ephe achikotaru mu.
- 61 Nggube Ojejoje;
 i nuwaru-a ege ephe
 ekfurushi mu; me ejo idzu, ephe achiru mu;
- 62 mbu atabashi, ndu ohogu mu atabashiru mu;
 mekwaphu ejo idzu,
 ephe anõduje achiru mu mkpurumkpuru.
- 63 Lekpodudunu; o buje;
 ephe -vudo evudo;
 me ephe -nõdu anõdu
 ephe l'agu mu l'egvu.
- 64 "Byiko Ojejoje;
 gwata nu ephe ugwo ege
 o gbaru t'i gwata ephe;

I'iphe ephe gude eka ephe kpata.

⁶⁵ Kpọ-chia ephe obu;
nggu atụ ephe onu.

⁶⁶ Gude iphe-eghughu;
chia ephe;
gbushia ephe lẹ mkpuli
igwe ngu; Ojejoje.”

4

Onodu Jerúsalemu teke o daru

- ¹ Lewaru ege mkpọla-ododo ono,
shi egbu ngerengere ono
nwakọtaru anwanwa.
Lewaru ege egiri
mkpọla-ododo ono
dụwanu inyichi-inyichi.
Mkpuma ụlo-nsọ
dakashiwaru nanu nanu lẹ mkpọkahu-uzo.
- ² Ụnwu Záyonu, bụ ndu enya eje,
bụ ndu ono, dị l'ọ bụ
ọkpobe mkpọla-ododo;
bẹ dukotawanu l'ọ bụ ite,
e gude ụra kpua;
mbụ l'ọ bụ iphe ọ-kpu-ite kpuru.
- ³ Mbụ jeye lẹ nkuta-ọswa
echejekwa unwu iya ẹra;
obenu lẹ ndu nke mu;
bẹ ejo ọkpoma nk'ephe
dukwa l'ọ bụ k'enyi-nwenu echi-egu.
- ⁴ Egu ẹra mewaru unwegirima
ire anyaru ephe l'akpo.
Unwegirima ephe arọ nri;
ọphu o nwedu onye ekweje anụ iya ephe.
- ⁵ Ndu phụ, shi erije
nggumufeleshi phụ;
gbe zeshiwanu egu lẹ mbaduzo.
Ndu ọphu e gude ẹkwa uruswe-eze hee;
egbe azẹwanu l'ikpo ntụ.
- ⁶ Iphe e meru ndu nke mu
kaakwa kẹ ndu Sódomu ono,
a byaru bya aji enya; ephe agwụwa;
t'ọ dị onye gbaru ephe mkpu ono.
- ⁷ Ndu ishi ephe shi ka eberugo ọcha ụcha.
Ephe shi ka ẹra eswi ọcha ụcha.
Ehu ephe shi ka
mkpuma-igwe ọcha virikiti.
Ephe shi achajẹ gbarakata
l'ọ bụ mkpuma sáfàya.
- ⁸ Obenu lẹ nta-a;
bẹ ephe kawa utsukirinya oji uji.
E tọ dudu onye
ahụbejekwadu ephe ama l'esu-uzo.
Akpọ ehu ephe
swipyabetsuaru aswipyabe l'okpu ephe.
Ọ kpọhuwaru gbengu l'ọ bụ nkụ.
- ⁹ Ndu laru l'ogu kakwa mma;
ma lẹ ndu egu gbushiru.
Mbụ ndu egu swiru tẹletele
jeye ephe anwushihu;
kẹ l'ephe ta phudu nri shi l'ókfù.
- ¹⁰ Ụnwanyi, nweru obu-imiko

- gbe gudekwa eka ephe
shia anu unwegirima ephe.
Yo buru iya bu nri
ndu nke mu teke ono, ephe shi ala-l'iyi ono.
- 11 Ojeje gude ege iphe egbu iya vua ovuma.
O vuru ovuma ege obu
enwu iya taphutaphu.
O turu oku le Zayonu;
yo dzua dzua nto-l'ali, gude Zayonu.
- 12 Ndu eze ndu mgboko;
me ndu mgboko lo ha te
kwetadu le ndu ohogu;
mo bu ndu yele onye no le
mkpokakfu a-bataghe
l'obu-edukfu Jerusalemu.
- 13 Ishi iya aburu ejo-iphe,
ndu nkfuchiru Nchileke meshiru;
me l'uruburuku, ndu
agbajeru iya eja rushiru;
mbu ndu ono, no lime mkpukpu ono
gbushia ndu doberu eka ndoo ono.
- 14 Nta-a be ephe etsutsowa le
mbaduzo lo bu ndu ishi.
Mee ndu ephe gbushiru;
be merushiakwaru ephe;
k'ophu bu l'ephe e-ta dudu
ke t'e denyi ephe eka l'uwe.
- 15 Iphe aarajeru ephe bu:
"Unu lufu; unu ruru onwunu aruru!
Unu lufu! Unu lufu!
T'ehu unu; be erukwa ayi l'ehu!"
To du iya bu; ephe
agbalashia je aghaphelaha.
Iphe bu mbakeshi ekfulaha:
"L'ephe ta anhekwa l'eke-a odo."
- 16 O bu Ojeje l'onwiya chikashiru ephe.
E to ghaheduru ephe enya;
ta akwabehe ndu achijeru iya eja ugву;
te mehe ndu bu ogurennya ohuma.
- 17 Ophu ka nu aburu l'ayi lewaru
enya onye ogbata;
to du iphe ayi letaru iya.
Ayinodu l'ulo nche;
leche mba, e ta adzo-ghedu ayi.
- 18 Oobuje eke ayi dzoru okpa;
igboma l'ege apata-okpa
ayi; k'ophu bu l'ayi ta
alufujehedu le gbororo.
Nk'ayi agvukwa agvugvu.
A guakwaru ege ayi
a-no-bebe ogu;
ke l'ishi ayi abyawa akparu.
- 19 Ndu achu ayi oso ka ugo,
ephe l'akpamigwe ephephe.
Ephe churu ayi l'ugvu ugву;
kee; kwaberu ayi l'echi-egu.
- 20 Onye Ojeje fotaru,
bu iya bu onye bu iya bu ndu ayi;
be dalahwaru liduma, ephe turu;
mbu onye ono, ayi ruru l'ayi a-no-du iya l'ehu;
te ndu dzua ayi l'iphe bu mbakeshi ono.
- 21 Unu tee eswa; t'ehu tsoje unu

ena unubẹ ndu Ẹdọmu;
mbụ unubẹ ndu ono, bu l'alị Uzu.
Obenu l'aa-gbẹkwa unu
iphe-ẹhuka nk'unu;
unu angwa ya;
yo gude unu;
unu agbaru ọtu.

- 22 Unubẹ ndu Záyọnu;
àhùhù, aahù unu gvụakwaru.
E ọọ hahekwa unu l'uzo ọdo.
Obenu l'unubẹ ndu Ẹdọmu;
bẹ ọo-gwata ụgwo ejo iphe ono,
unu emeshi ono; ọa unu ẹba
k'ejo iphe unu l'ọ ha.

5

Okfu anụ Nchileke

t'ọ phua imiko

- ¹ Byiko Ojejoje;
nyatanụ iphe meru ayi.
Lenua ẹnya;
phụ iphe-iphere, ayi eje.
- ² Òkè-iphẹ ayi; bẹ lakotawaru
ndu laru alala l'ẹka.
Ufu ayi bukotawa kẹ ndu mba ọdo.
- ³ Nna ayi phẹ; b'e ndu ọhogu gbukotawaru;
nne ayi phẹ awụshiru;
buru ndu mma tufushiru.
- ⁴ Mini, ayi angụ; bẹ ayi azụ azụzuu.
Ege ono bẹ ọmanu ayi
eshia iphe lẹ nku;
ayi azua ya azuzu.
- ⁵ Ndu ishi ayi dzopyabekwaru ayi ichirukfu.
Ike gvụakwaru ayi
Ephẹ te ekwe haa ayi t'ayi ọta ume.
- ⁶ Ayi wowaru onwayi ye l'ẹka
ndu ịjiputu;
woru onwayi ye l'ẹka ndu Asiriya;
ege ee-shi t'ayi phua nri; ria.
- ⁷ Nna ayi phẹ meru ejo iphe; nwushihu.
Nta-a bẹ ayi ala ọla iphe ephẹ meru.
- ⁸ Ndu ohu achịwa ayi;
ophu ọ dudu onye
a-dzofuta ayi l'ẹka ephẹ.
- ⁹ Ayi alọje ishi ayi alọlo;
ọmanu ayi aphua nri,
ayi e-ri;
kẹle mgburuma nọ l'echi-egu.
- ¹⁰ Akpo gbanwuhuru ayi ọku;
l'ọ bụ ovovo-ọku
lẹ k'ejo-egu ono, emenu ono.
- ¹¹ Ụnwanyi b'e mewaru
ejo iphe lẹ Ugvu Záyọnu.
Ọ kwaphu ege ono;
b'e gudetsuaru unwu-mgboko
k'ẹhuka lẹ mkpukpu, nọtsua lẹ Júda.
- ¹² Ndu ishi ayi; bẹ ephẹ
swi-gbushiru.
Ndu bụ ọgurennya;
b'ẹ te eyeheduru ugvu.
- ¹³ Ụnwu-okorọbya;

- b'e guderu l'ike t'ephe gude
 mkpuma l'akwo iphe.
 Unwegirima unwoke
 angatsua anganga le nku, e boru ephe.
- 14 Ndu bu ogurenya;
 shiwaal'obu-edukfu wukahu.
 Unwu-okorobya ahawa
 egvu, ephe aguje.
- 15 Ehu ta atsohedu ayi ena.
 Egву, ayi shi eteje
 ghowaru ayi nggumaphu.
- 16 Okpu-eze, ayi kpu dafuwaru.
 Nshoo ayi; ke l'ayi mewaru ejo iphe!
- 17 O bu iya kparu iphe meji tofuru ayi;
 buru iya kparu; enya ayi
 eletsuwa eruru-eruru;
- 18 kele Ugву Zayonu;
 be egbara kfuwaru;
 nkuta-oswa anodu iya l'akpa uri.
- 19 O bu nggube Ojejoje achi;
 yo buru nggu a-chi;
 gbururu jeye le gbururu.
 Aba-eze ngu a-no tsube
 l'ogbo sweru l'ogbo.
- 20 ?Bu ngunu meru iphe
 i zaharu ayi.
 ?Bu ngunu meru iphe
 i gharu ayi azu ulori ege-a?
- 21 Wophutanu ayi azu l'eke,
 i no; byiko Ojejoje;
 k'ophu ayi a-lakfuta ngu odo.
 Menua t'iphe, duru ayi
 le mma ege o shi duhawa l'oge ohazu.
- 22 ?Ti swiwaru eka;
 swia okpa l'eke ayi no?
 Wenua pashia; byiko.

Ezekèlu

Aba-eze Nchileke

¹ Yo be l'onwa k'èno gbaru abalı ise l'afa k'ụkporo l'iri. Teke ono; be mu tso ndu a kpuru le ndzu; buru l'iku Ẹnyimu Keba. Imigwe ekpuhaa; gheru onu; mu aphushia àphù bù iphe Nchileke koshiru mu. ² Yo be l'onwa k'èno gbaru abalı ise, l'afa, kwe eze Jehoyakinu afa ise; k'ophu a kpuru iya le ndzu; ³ Ojejoje abya ekfuru yeru Ezekèlu Buzu, buje achijeru Nchileke eja. O bù l'iku Ẹnyimu Keba le Bábyilonu b'ò nò teke ono, Ojejoje byaru bya ekfuru yeru iya ono. O nò l'èke ono; ike kè Ojejoje abya iya l'èhu.

⁴ Mu abya ele ẹnya; oke pherephere, shi l'uzo isheli egude urukpu, du egvu; gude ebemu, egbu meremu meremu; me iphoro, charu vaa bya anọ-pee mu mgburumburu. Echilabu iya ekelephu too l'ò bù ope. ⁵ L'oku ono kwaphu; be iphe ẹnọ, dukota l'ò bù iphe nọ ndzu nọkwaphu. Iphe ẹnọ ono gbakotaleruphu ụgbugba madzu. ⁶ Obenu l'ò nwegbaaru ifu ẹnọ ẹnọ; me ẹba ẹnọ ẹnọ l'èhu l'èhu. ⁷ Okpa ephe kfugbaaru akfuru. Apata-okpa ephe adukotaleruphu l'ò bù k'unwu ophoja eswi; l'egbukota murumuru l'ò bù ope, e teru manu. ⁸ Ephe kfukota ẹka, du l'ò bù ẹka madzu le mkpuli ẹba ẹnọ, ephe kfugbaa le mgberemeke ẹnọ ẹnọ ya ono. Ephe ẹnọ ono nwekotaru ifu; nweru ẹba. ⁹ Ẹba iya ono edegbatsua l'ibe iya. Yọ kpọo giriri chebe ifu l'uzo ifu; to nwe ephe onye jeru oswiba aswiba.

¹⁰ A -bya l'ège ifu ephe gbaru; ephe ẹnọ ono nwekotaru ifu madzu l'uzo ifu; nweru ifu agu l'uzo ẹka-utara; nweru ifu eswi l'uzo ẹka-ibyita; nweru ifu ugo l'uzo azu ephe.

¹¹ O bù ẹge ono; be ifu ephe gbakotaru. Ẹba iya ono; be jalikotaru ajali. O nwekotaru ẹba ebo ẹbo l'èhu l'èhu; ophu nonu edegbatsua nk'iya le k'ibe iya. Ẹba ebo ẹbo odo, o fukwaruphu l'èhu l'èhu b'ò gude kpuchitatsua onwiya. ¹² Ophu nonu; yo chebelephu nhamunha l'uzo ifu. Yọ buje ẹke ume, edu ephe shiru; ephe awuru tsoru iya; ophu ephe 'aswibajedu aswiba.

¹³ Iphe ẹnọ ono, nọtsua ndzu ono ekekotaleruphu l'ò bù icheku-oku; m'ò bù itsu-oku. O -jeru laa ifu; yo jeru laa azu. Oogbu nwijnwii; ebemu eshi iya l'eme meremu meremu.

¹⁴ Iphe ono, nọtsua ndzu ono abuje: o -ziru jee l'ifu; yo ziru laa azu l'ò bù ebemu-igwe.

¹⁵ Mu elekwadua iphe ono, nọtsua ndzu ono; bya apua okpa-igwe, nọ l'al; gvutsuaru l'iku iphe ono, nọ ndzu, nweutsuaru ifu ẹnọ ono. ¹⁶ Owaa bù ẹge okpa-igwe ono gbatsuaru; me ẹge e gude meshia ya: Okpa-igwe ẹnọ ono gbakotaru ụgbugba lanu; l'achakota l'ò bù kirisölàiyitu; ophu nonu; yọ du l'e pyokafuru iya l'ibe ya. ¹⁷ Yọ buje teke iphe tugburu; ephe echebekota ifu le mgberemeke lanu; ophu okpa-igwe aghazidu aghazi. ¹⁸ Igbirimonu okpa-igwe ono hagbaa l'eli eli; dukota egvu. Igbirimonu okpa-igwe ono ephe ẹnọ; be ẹnya kpoleruphu iyeye-e mgburumburu. ¹⁹ Yọ buje teke iphe ẹnọ ono, nọtsua ndzu ono tugburu; okpa-igwe ono, nọtsua ephe l'azu ono awuru tso ephe. Teke iphe ẹnọ ono wu-lihuru; okpa-igwe ono awu-lihukwaphu tso ephe. ²⁰ Yọ buru ẹke ume iphe ono, nọgbaa ndzu ono shiru; ephe awuru shia ẹke obu; ẹge ono; be okpa-igwe ono awu-lihujekwaphu tsoru ephe; ke l'ume iphe ono, nọtsua ndzu ono; be nokota l'okpa-igwe ono. ²¹ Teke iphe ono, nọtsua ndzu ono kpriberu; okpa-igwe ono akpibe. Teke o vudo nwandoo; yo vudokwaphu nwandoo. Teke iphe ono, nọtsua ndzu ono wu-lishihuru; okpa-igwe ono awu-lihukwaphu tsoru ephe; ke l'ume iphe ono, nọtsua ndzu ono; be nokota l'okpa-igwe ono.

²² Iphe nokota iphe ono, nọtsua ndzu ono l'ishi; be susahuleruphu l'ò bù akpamigwe l'achakota pemu-pemu l'ò bù aka-mini; du egvu l'ẹnya. ²³ Le mkpuli iphe ono, susaru l'ò bù akpamigwe ono; be ephe jakashikotaru ẹba; ẹba ephe edegbatsua onu. Ephe nwekotaru ẹba labu l'èhu l'èhu, kpuchikotaru ephe ẹhu. ²⁴ Teke ephe atugbu; be mu nuru oda ẹba ephe; yọ da l'ò bù ochoku eze ẹnymu; mbu l'ò bù olu Okaribe; mbu l'ò bù ụkporo, unukurunu ndu soja. Yọ buje teke ndu ono vudo; ẹba ephe ono aku-zitakota aku-zita. ²⁵ Ya ndono; ephe evudo l'èke ono ku-zitatsua ẹba ephe ono aku-zita; a nua olu, shi l'iphe ono, du l'ò bù akpamigwe ono, susaru ephe l'ishi ono.

²⁶ L'eli iphe ono, susaru l'ò bù akpamigwe; nọdu ephe l'ishi ono; be iphe du l'ò bù aba-eze, e gude mkpuma safaya mee nọ. Iphe du l'ò bù madzu abya anodu l'aba-eze ono. ²⁷ Mu abya elee ẹnya; phua le dube l'èke du l'ò bù ukfu iya je alufu l'ishi; be ekekota l'ò bù ope, charu too; mbu l'ò bù oku. Tsube l'èke du l'ò bù ukfu iya gbada; ekelephu l'ò bù oku; iphoro, egbu nwijnwii achaphee ya mgburumburu. ²⁸ O bulephu ẹge ono, evu-mini aduje mboku, mini achu ono bu ẹge iphoro ono du; chaphekota iya mgburumburu.

O bụ ẹge ono b'ọ gbaru; mbụ ọdu-biribiri Ojejoje. Teke mu phuru iya; bẹ mu daru krube ifu l'alị; mu abya anụa olu onye ekfu okfu.

2

Ozi, Nchileke ezi Ezekèlu

¹ Yo ku mu: “Nwa ndiphe; gbeshi vudo evudo! L'o nweru iphe ya e-kfuru mu.” ² Yoo gudekwadua iphe ono l'ekfu; ume Nchileke abatawa mu phụ l'ehu; palia mu gvube; mu anụ iphe o kfu. ³ Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; ya ezi mu tẹ mu jekfu ndu Ízurèlu; mbụ mba ono, bụ o-kweru-ike, kwefuru ya íkè ono; mbụ ndu ono ẹphe lẹ nna ẹphe shi keshinu ono nyataru iya ndụ jeye ntanụ-a. ⁴ Ndu ono, ya ezi mu tẹ mu jekfu ono; kwa ekweletekwe; bụru o-kweru-íkè phẹ. Wo tẹ mu sụ ẹphe: ‘L'owaa iphe Okaribe-Kakọta-Nụ ekfu.’ ⁵ Mẹ ẹphe -ngabèru iya nchi; mẹ ẹphe 'angabèdu; mbụ ndu onu-ulo ono, bụ o-kweru-ike ono; bẹ ẹphe a-marua l'onye nkfuchiru Nchileke; bẹ ẹphe l'iya nojeru.

⁶ “Nggube nwa ndiphe; ba atsukwa ẹphe egvu; ophu i tsukwa okfu, shi ẹphe l'onu. A makwarua l'ogaramambo; mẹ amị-ogvu gbaru ngu mgburumburu; nggu l'akpị eburu l'ekalanu; ọle ba atsukwa egvu. Ba atsukwa egvu iphe shi ẹphe l'onu; ophu mejì 'atofukwa ngu; kẹ l'ẹphe kwa o-kwefuru-íkè phẹ. ⁷ Wota iphe mu kfuru ngu; kfuaru ẹphe; mẹ ẹphe -ngabèru ngu nchi; mẹ ẹphe 'angabèdu; kẹ l'ẹphe kwa o-kwefuru íkè phẹ.

⁸ “Ọlobu; nggube nwa ndiphe; ngabekwa nchi l'iphe mu ekfuru ngu. Ba abukwa o-kwefuru-íkè ẹge ẹphe bụ. Kpuhaa onu; ria iphe mu anụ ngu.” ⁹ Ya ndono; mu abya elee ẹnya; phua ẹka, a machiru mu. Iphe nọ l'ẹka ono bụ ẹkwo, a gworu agwogwo. ¹⁰ Yọ bya aphushia mu ẹkwo ono l'ifu. Iphe e deru l'ẹkwo ono ẹka labu bụ ẹkwa-aphu; ẹkwa-anwuhu; mẹ iphe-ehuka.

3

¹ Ya ndono; yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; tẹ mu ria iphe e doberu mu l'ifu; mu ataa ẹkwo agwogwo-wa. Teke mu tatsuaru iya; mu eje ekfuru okfu nụ ndu Ízurèlu.”

² Tọ dụ iya bụ; mu abya eghechaa onu; yo woru ẹkwo-agwogwo ono ye mu l'onu tẹ mu taa. ³ Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; taa ẹkwo agwogwo-wa, ya anụ mu-a; tajia ẹpho.” Mu abya eworu iya taa; yọ tsokota mu rengerenge l'onu l'ọ bụ manụ-engu.

⁴ Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; tugbua nta-a jekfu ndu Ízurèlu je ekfuaru ẹphe iphe ya suru t'i kfu. ⁵ Ndu ya ezi mu tẹ mu jekfu ta bukwa ndu okfu ẹphe shihuru ike; dụ ẹhuka anunu. Ndu ya ezi mu tẹ mu jekfu kwa ndu Ízurèlu. ⁶ Ẹ tọ bukwa ndu oha-ntsụ, okfu ẹphe shihuru ike; dụ ẹhuka; mbụ ndu mu ta anudu iphe ẹphe ekfu. Ọle; ndege ọ bụru ndu oha-ntsụ ono; bẹ ya ziru mu tẹ mu je; mẹ ẹphe g'angabekwaru mu-a nchi. ⁷ Obenu l'ẹ tọ nwedu lẹ ndu Ízurèlu angaaru mu nchi; kele ndu Ízurèlu l'ẹphe ha wowaru okpoma kpọ-chia; bụru ndu okpoma-ikpokponyi. ⁸ Obenu lẹ ya e-me mu tẹ mu dụ l'ọ bụ ẹphe; bụru onye obu taru mini; bụru okpoma-ikpokponyi. ⁹ Ya e-me t'obu tahu mu mini; shihu mu ike l'ọ bụ mkpuma-igwe; ka ẹkpu-nkụ oshihu ike. Tẹ mu ba atsukwa ẹphe egvu; ophu ẹhu 'anmaka mu anmanma; e guderu l'ẹphe bụ o-kwefuru-íkè phẹ.”

¹⁰ Yọ sụ mu: “Nwa ndiphe; tẹ mu ngabèru iya nchi ohuma; wotakota iphe-a, ya ekfuru mu-a ye l'obu. ¹¹ Tugbua jekfu ndibe unu ono, a kpuru lẹ ndzụ ono; je asụ ẹphe: ‘Owaa iphe Okaribe-Kakọta-Nụ ekfu!’ Kfuru iya ẹphe: m'ẹphe ngabèru ngu nchi; m'ẹphe 'angabèdu.”

¹² Ya ndono; Ume Nchileke abya apalia mu imeli; mu anụa igidi, ede mu l'azụ; l'ekfu t'a nọdukwa l'ẹke Ojejoje bu jaa ọdu-biribiri iya ajaja! ¹³ Mu anukwaaphu kapukapu ẹbà iphe ono, nọsua ndzụ ono l'ẹke ẹphe ajigbatsua onwephe; mẹ igidi okpa-igwè, nonyabe iya nụ l'ẹke oonma jijiji. ¹⁴ Ya ndono; Ume Nchileke ono abya apalia mu; tugbua; mu egude ẹhu-eghughu tugbua; ẹhu agbahụ mu totoroto. Ike Nchileke anọdu mu l'ehu k'igiri-igiri. ¹⁵ Tọ dụ iya bụ; mu ejekfube ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ, bu lẹ Teli-Abibu l'iku Ẹnyimu Keba. Ya ndono; mu erua eke ono, ẹphe bu ono; mu l'ẹphe achiko nọdukota l'ẹke ono abalị ẹsaa; mu anọdu l'ẹke ono; kpọo beru.

*Aanmaru Ezekèlu okwa
(Ezek 33:1-9)*

¹⁶ A nọlephu abalị ẹsaa; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; ¹⁷ sụ mu: “Nwa ndiphe; ya mewaru mu tẹ mu bụru onye nche ndu Ízurèlu. Ọo ya bụ; tẹ mu nukwaa iphe ya ekfuru mu; nmaaru ndu Ízurèlu okwa, ya anmaru mu tẹ mu nmaaru ẹphe-a. ¹⁸ Ọ -būru lẹ ya suru ẹjo madzụ: ‘L'ọ bukwa maa’; mu ta lọ onye obu ẹka lẹ nchi; sụ iya t'ọ haa

ejo ọ̀zo, ootso; k'ọ̀phu ee-shi ege ono dzoọ̀ ya ndzụ; bẹ̀ onye ono a-nwùhukwa. Obenu l'ọ̀o mbèdua; bẹ̀ ọ̀chi iya a-tukoru l'ishi. ¹⁹ Ọ̀ -bùkwawuru lẹ̀ mu loru ejo madzụ̀ ẹ̀ka lẹ̀ nchi; to kwe ọ̀ha ejo iphe, oome; bẹ̀ ọ̀o-nwùhukwa. Ọ̀ bụ̀ l'ẹ̀ka mu; ta aduhedu iya; kele mu dzọ̀waru onwomu ndzụ. ²⁰ Odo bụ; teke onye doberu ẹ̀ka ndoo nọnyaaru; ha ome ọ̀huma; melahaa ejo iphe; bẹ̀ mu e-doberu iya iphe ọ̀o-kpakota; nwùhu. Keshinu ọ̀phu mu ta lodu iya ẹ̀ka lẹ̀ nchi; bẹ̀ onye ono a-nwùhu; k'ejo iphe ono, o meru ono. A zahashia ọ̀huma, o shi mee. Obenu l'ọ̀o mbèdua; bẹ̀ ya a-tukobe ọ̀chi iya l'ishi. ²¹ Ọ̀ -bùru l'onye doberu ẹ̀ka ndoo; bẹ̀ mu loru ẹ̀ka lẹ̀ nchi; t'ẹ̀ b'ọ̀ meshi iphe dũ eji; yọ̀ nua ya; to mehe iya; bẹ̀ ndzụ̀ e-dzu iya; kẹ̀ l'ọ̀ nuru ẹ̀ka, mu loru iya lẹ̀ nchi. Mbèdua eshi ege ono dzọ̀o onwomu."

Ire anyaru Ezekèlu l'akpo

²² Ike Nchileke abya mu l'ẹ̀hu. Yọ̀ sù mu: "Tẹ̀ mu gbeshi jeshia l'ọ̀basara alì ono; l'ọ̀o ẹ̀ke ono; bẹ̀ ya e-ƙfuru nù mu."

²³ Tọ̀ dũ iya bụ; mu abya egbeshi tũgbua jeshia lẹ̀ nsùda, nọ̀ l'ẹ̀ke ono. Mu erua; bya aphaa ọ̀du-biribiri Ojejoje, dũ l'ọ̀ bụ̀ ọ̀phu mu phujehawuru lẹ̀ mgboro Ẹnyimu Keba; mu adaa; kpube ifu l'alì. ²⁴ Ya ndono; Ume Nchileke abya apalia mu; bya eƙfuru nù mu; sù: "Tẹ̀ mu tũgbua; je agụ-chia onwomu l'ulo mu. ²⁵ Nggube nwa ndiphe; l'ee-gude ọ̀kpukpu kee mu. Mbù l'ee-ke ngu egbu; k'ọ̀phu ẹ̀ tji tsohedu ndu Ízùrelu ejephe. ²⁶ Mu e-me t'ire nyaru ngu l'akpo; t'ọ̀nu bùru mu kpütumu-kpüruma; k'ọ̀phu mu ta abaghejeduru ephè mba; kẹ̀ l'ephè bụ̀ ndu ọ̀nu-ulo kwefuru ikè. ²⁷ Ọ̀ bụ̀ lẹ̀ teke ya ƙfuru okfu nù mu; bẹ̀ ya e-mee tẹ̀ mu kpuhaa ọ̀nu ọ̀do. Teke ono; mu asù ephè: 'Ọ̀waa iphe Ọ̀karibe-Kakọta-Nù eƙfu!' Onye ọ̀ dũ t'ọ̀ ngaberu mu nchi; yọ̀ ngaberu mu iya. Onye ẹ̀ tọ̀ dudu t'ọ̀ ngaberu mu nchi; yọ̀ ha; kẹ̀ l'ephè bụ̀ ndu ọ̀nu-ulo, kwefuru ikè."

4

Ege ee-shi yechia Jerúsalemu

¹ "Nta-a nggube nwa ndiphe; pata ishi-ẹ̀ja lanù dobe l'ifu ngu; nggu esee ya Jerúsalemu l'eli iya. ² Unu gbaa mkpukpu ono mgburumgburu; kpua upho-mkpuma, bụ̀ ọ̀kpomgbinyiku swibe iya. Unu edoo ọ̀du ogu unu iche iche donyabe iya. Unu abya teke ono bya edoo ose-oggu; dophee ya mgburumgburu; ³ unu abyakwaphu bya ewota jakpatangu ígwè, ha usabusa gvube t'ọ̀ gvuru l'ọ̀ bụ̀ upho-mkpuma nọ̀-uhu unu lẹ̀ mkpukpu ono; unu eworu ifu ghaaruru iya. T'ọ̀ dulephu l'ọ̀ bụ̀ mkpukpu, e yebutaru k'oggu. Yọ̀ buru unu yebutaru iya ọ̀bu. Ọ̀ bụ̀ iphe-a a-buru ndu Ízùrelu iphe-ọ̀hubama.

⁴ "I -mebetsua; nggu abya azeru; gbube nkọ̀ l'ẹ̀ka-ibiyita ngu; woru iphe dũ eji ndu Ízùrelu nyibe onwongu. Abalì ole, ì-zeru gbube nkọ̀ ono bẹ̀ bụ̀ ege i vukotaru iphe dũ eji ndu Ízùrelu. ⁵ Ụ̀kporo abalì iri lẹ̀ tete l'abalì iri, bụ̀ afa ole, ephè mekotaru iphe dũ eji bẹ̀ mu eme ngu t'i vukotaru iphe dũ eji ndu Ízùrelu. ⁶ Teke i megeru iya ege ono; nggu abya egbube nkọ̀ ọ̀do; ugbiya-a bẹ̀ bụ̀ ẹ̀ka-utara ngu bẹ̀ ii-gbube iya; nyibe onwongu iphe dũ eji ndu Júda. Ụ̀kporo abalì ẹ̀bo bẹ̀ mu e-me ngu t'i vukotaru iphe dũ eji ephè; abalì lanù bẹ̀ nọ̀-chiru enya afa lanù.

⁷ "Ghachi ifu l'iphe ono, i mekotaru, ekoshi ege e yebutaru Jerúsalemu; nggu egude ẹ̀ka iphoro ƙfua ege ọ̀o-dũ obodo ono. ⁸ Mu e-gude ọ̀kpukpu tũa ngu t'ẹ̀ b'ì gha aghagha jeye teke ì nọ̀-geru eyebuta ono, e yebutaru mu ono.

⁹ "Nggụ ewota witu; wota balì; mẹ̀ azakụ-mbeke; azakụ; igberi; mẹ̀ lẹ̀ supélutu wukotaru iya ye l'ite dobe, ì-nọ̀du eri teke ì-zẹ̀ lẹ̀ mgberemẹ̀ku ngu ụ̀kporo abalì iri lẹ̀ tete l'abalì iri. ¹⁰ Nri, iiri bẹ̀ aa-tubataje atubata nù ngu; nggu eria ya; ngaberu k'echile. ¹¹ Nggụ abya eƙutakwaphu abamịda, ì-nọ̀du anguje ugbo lanù l'uboku. ¹² Nri ono bẹ̀ ì-ri ege ìtaje akara balì. Nri ono bẹ̀ ì-nọ̀du l'abadoro eke ndu Ízùrelu a-phugbakotaru iya; gudeje nshì madzụ̀ ọ̀zori nkù ghe iya."

¹³ Tọ̀ dũ iya bụ; Ojejoje asù mu: "Ọ̀ bụ̀ ege ono bẹ̀ ndu Ízùrelu a-nọ̀duje ata buredi, e meruru emeru l'iphe bụ̀ mbakeshi ẹ̀ke, mu e-ruta ephè je edobe."

¹⁴ Ya ndono; mu asù: "Ọ̀karibe-Kakọta-Nù; mẹ̀ mu te merubukwa onwomu emeru. Tsube teke mu bụ̀ nwata jeye nta-a bẹ̀ mu te debukwaa ọ̀nu l'iphe nwùhuru anwùhu; ọ̀phu mu ta tabukwaa anù, anù ibe iya ọ̀-gburu afo-gbu; ọ̀phu ọ̀ dũbukwaa anù, aaso nso, bahujeru mu l'ọ̀nu."

¹⁵ Yọ̀ sù mu: "Ọ̀ dũ mma. Ya a-ha mu tẹ̀ mu kùtaje nshì eswi; gude ghee buredi; l'ọ̀zori nshì madzụ̀."

¹⁶ Tọ̀ dũ iya bụ; yọ̀ bya asù mu: "Nwa ndiphe; mu e-me tẹ̀ b'ọ̀ dũhe ẹ̀ke aaphuje nri kpata lẹ̀ mkpukpu Jerúsalemu. Ephè a-chijeru ẹ̀ka l'obu l'eri nri, a tũtaru atũta. Nwa mini, a tadaru l'iphe bẹ̀ ephè a-nọ̀du anguje; l'angu iya l'obu eyofu; ¹⁷ kẹ̀ l'ẹ̀gu mẹ̀ iwe

mini a-bya. Onyenonu a-phuje ibe iya; yo kpoo ya okfu; ke l'ephe alashi ehu; mkpata iya aburu iphe du eji, ephe mekotaru."

5

Ezekèlu akpu onwiya ishi

¹ Ya ndono; yo su mu: "Nwa ndiphe; pata ogu-mbeke, atsù nkò l'ozori agube; gude iya kpushia onwomu ishi; me l'èji-agba; kpota iya je atoo l'iphe aatoje era iphe; maru ege era iya ha. Mu -meebe; mu ekekahu iya uzi eto. ² Oge teke ono, e kechiru ephe ono gvuleruphu; mu ewota uzi lanu l'egbushi ono; me eji-agba ono je akpoo oku l'ime mkpukpu ono; mu ekpota uzi lanu ophu gude ogu-mbeke je egbubushia ya ghakaa ya mgburumburu le mkpukpu ono. Mu abyakwaphu bya ekpota uzi iya ophu kwe iya uzi eto; phekashia l'imeli; kele ya a-mi ogu-mbeke gude chia ya. ³ Olobu; hatakwa nwakpuru egbushi; me eji-agba ono; phamia l'uwe-ugwehu l'eke o tsuru ukpo. ⁴ Mu ahatakwaphu nwanshi ya; ghaa l'oku; te oku kepyashia ya. O bu iya; be oku e-shi gba-nwuhu; dzua izurelu mgburumburu."

⁵ Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: O suru: "Lekpodudunu Jerusalemu be mu doberu l'echi iphe bu mbakeshi; igweligwe mkpukpu agbaphe iya mgburumburu. ⁶ Qbule ephe kwefuru ikè le nsò iya; me l'iphe ya toru okpa iya; mbu kakota iphe bu mbakeshi; me ohamoha, ephe l'ephe riru oke eji. Ndu Jerusalemu jikaru ome ekemu mu; jika otso iphe mu toru ephe okpa iya. ⁷ Oo ya bu; qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Unu ka mkpukpu odo, bupheru unu mgburumburu oburu emekota emekota; ke l'unu te kwedu meje iphe mu toru okpa iya t'unu meje; mbu l'unu ruwaru ekemu mu ye l'azu. Mbu l'unu ta dukpodu ike emetabe ege mbakeshi, bupheru unu mgburumburu eme. ⁸ Oo ya bu; Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Yebedua l'onwiya buakwa ohogu ke nggube Jerusalemu. Ya a-pakfutaru unu iphe-ehuka t'iphe bu mbakeshi phugbaru; ⁹ k'ejo uruburuku ono, unu arukota ono be ya e-me unu iphe ya te mebu; ya ta abyahè bya eme egbe iphe ono odo. ¹⁰ Ndu bu nna a-nodu ata anu unwu ephe; unwegirima l'ata ke nna ephe; unu egude enya unu ele iya. Ya a-pakfutaru unu iphe-ehuka. Ndu ophu wafuru nu be mu e-me t'ephe phekashihu.

¹¹ "Okaribe-Kakota-Nu asu le k'ophu unu gudewa iphe a kpofu l'enwa, unu agwaphe farushia ulo iya, du nsò; rukota uruburuku, dukota iche iche; be ya e-wofu obu l'eke unu no; ya ta aphuheduru unu imiko odo; ophu ya ta ahakwa unu te ya be me unu iphe. ¹² Mgbonwu; me ejo egu e-gbufu uzi lanu l'unu l'ufu. Uzi lanu odo; be ee-gude mma mee; ephe adashia l'eba. * Uzi k'eto; be ya e-me t'ephe phekashihu; ya egude ogu-mbeke chiru ephe tugbu.

¹³ "Teke mu mewaru ege ehu du mu; okpoma eja mu oyi l'ehu ephe. O bu teke ono be odo-du mu le mu mewaru ege enya du mu. Teke mu metsuaru ephe ege ono, ooghu mu ono be ephe a-maru le mube Ojejoje be gude ehu-eghughu kfu okfu. ¹⁴ Ya e-me unu t'unu buru o-la-l'iyi; unu abukwaruphu ndu iphe bu mbakeshi nonu; me ndu esweta esweta e-gudeje eme iphe-ochi.

¹⁵ "Teke ya e-gude mba; me iphe-eghughu hua unu ahuhu; be unu a-buru iphe-ochi; buru okfu, aakpu l'onu, bu iphe bu mbakeshi -phu iya; yo kpo-yia ukuvu; kpo beru. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono. ¹⁶ Ya e-gude ejo-egu l'ò bu akfu gbagbushia unu; unu aburu kpurupyata. Ya e-me t'ejo-egu ono l'aka nshinu akaka eje; to nwe eke unu aphu nri ke kpata. ¹⁷ Mu e-wolataru unu ejo-egu yebe ejo anegu egbudu, a-wuppyabe unu. Ejo anegu egbudu ono me ejo-egu ono e-gbushi unwu unu; mee unu; unu te nwe nwa. Mgbonwu me mgbugbu-mma a-phu-kfuta unu. Mu e-gude ogu-mbeke bya unu l'ehu. Ono kwa iphe yebe Ojejoje kfuru ndono."

6

Eburu ndu, agwaje nte onu

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru nu mu su mu: ² "Nwa ndiphe; ghachiru ugwu, notsua l'alì izurelu ifu; nggu egude nkuchiru gbakushi iya ephe; ³ su ephe: Unube ugwu izurelu; unu nukwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru unube eze ugwu; me unwu ugwu; unwu ngege; me le nsuda nsuda. Ya abyakwaa te ya gude ogu-mbeke bya unu l'ehu; ya abyakwaa omebyishi eke aanoduje agwaru unu

* 5:12 5:12 Iphe, a kwata dee l'eka-a bu uzi ndu ophu a-nwuhu "l'ime mkpukpu"; me ndu ophu a-nwuhu "l'azu mkpukpu". L'ekwo qwaa b'e deru ndu ophu nwuhuru "l'ufu" l'ò bu ephebedua nwuhuru l'ime mkpukpu. Ndu ophu "daru l'eba" bu ndu ophu nwuhuru l'azu mkpukpu.

iphe. ⁴ Ẹnya-ngweja unu bẹ ee-chikposhi. Ẹnya-ngweja ínsensu unu bẹ ee-nwukposhi. Ndiibe unu bẹ mu e-gbushi tya l'ifu nte unu. ⁵ Odzu ndu Ízuru bẹ mu a-togbotsua l'ifu nte ephe; ghaa okpu ephe mgburumburu l'ẹnya-ngweja ephe. ⁶ Iphe bụ ẹke unu butsu l'iphe bụ mkpukpu, nọtsua l'ẹke ono a-daburu ochobo; ẹnya-ngweja unu aburu ẹke dakposhihuru adakposhihu; mbụ l'ẹke unu agbajẹ eja a-buru iphe daburu kẹ mmanu; buru iphe a gbaharu agbaharu. Nte unu bẹ aa-dzopyashi adzopyashi; ephe aburu iphe laru l'iyi. Ẹnya-ngweja insensu unu aburu ẹke ee-tsukposhi etsukposhi. Iphe bụ iphe unu gude ẹka unu mee bẹ ee-mebyishikota. ⁷ Ee-gbushi madzụ l'ifu unu ẹge unu a-makwanuru l'ọ bụ mbẹdua bụ Ojejoje.

⁸ “Obenu l'ọ nweru ndu ophu ya a-ha t'ephe dzuru; kẹ l'ọ nweru ndu a-wafu nụ; teke ono, unu a-gbakashihu; tsoru iphe bụ mbakeshi; mẹ l'alì, dọ iche iche ono. ⁹ Ndu ophu wafuru nụ a-nọdu lẹ mba ono, a kputsuaru ephe laa ono nyata mu. Ephe anyata ẹge o ghutaberu mu; mbụ k'ogwa nte, bụ iphe ephe kporu obu chee; gbe wofu obu l'ẹke mu nọ. Ephe anyatakwapu ephe iphe eghube mu l'ẹnya, ephe ruburu l'unwu iphe ephe doshiru l'agwaphe. Obekwanu l'akpamara ono, ephe mekotaru ono e-me ephe t'ephe dọ onwephe ashì. ¹⁰ Oo ya bụ; ephe amakwanu l'ọ bụ mbẹdua bẹ bụ Ojejoje; lẹ mu ta asutsudua lẹ mu e-me madzụ akaduru; mu ahaa ya ememe.”

¹¹ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu. O suru: Unu kya ẹka pyongu; unu agbaa okpa kpitikpiti l'alì; unu achia ololokilo k'ahuma; mẹ uruburuku, ndu Ízuru eme; kẹ l'ee-gude ogu-mbeke gbushia ephe; ẹjo-egu e-gbukwaaphu ephe. Ege ono bẹ mgbonwu e-gbukwaphu ephe. ¹² Ndu ophu nọ ote-ẹnya bụ mgbonwu e-gbushi ephe. Ndu ophu nọ nte a-la l'ogwu. Ndu ophu wafuru nụ aburu ẹjo-egu e-gbufu ephe. Ono bụ ẹge ya e-shi byabẹ ephe oke ẹhu-eghughu iya. ¹³ Teke ono; unu amaru l'ọ yebedua bụ Ojejoje; teke odzu ndibe unu a-zeshi l'ẹke ephe doshiru nte ephe; mẹ l'ẹnya-ngweja ephe mgburumburu; l'eli ugwu, ha l'eli; mẹ l'onungonu oke ugwu; mẹ lẹ mkpuli oshi, nweru idzu; mẹ lẹ mkpuli achi, ẹkwo nọ; mẹ l'iphe bụ ẹke ephe akpojeru nte ephe insensu, mkpọ iya eshi kwekwekwe oku. ¹⁴ Ya e-sechi ẹka iya bya ephe l'ehu; mee t'egbara kfua l'alì ono. Ya e-me iya t'ọ daburu ochobo; shita l'echi-egu ono rua Dibula. O bụ ẹge ono bẹ ẹgara a-kfukota l'iphe bụ ẹke ephe bu; k'ophu ephe a-maru l'ọ bụ yebedua bụ Ojejoje.”

7

Oge ikperazu duakwa ntse

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nụ mu sụ mu: ² Nwa ndiphe; owaa iphe mube Okaribe-Kakota-Nụ ekfuru alì Ízuru. Mu suru: “O gvwaru; mbụ k'alì ono, gba mgburumburu bẹ gvwaru nụ. ³ Nk'unu abyakwa agvugwu. Ya e-woru ẹhu-eghughu iya byabe unu. Ya ekpee unu ikpe l'ẹge unu meru; kfukwaaphu unu ugwo uruburuku, unu rukotaru. ⁴ Mu ta byadu bya aphuru unu imiko lẹ phuu; mu ta aha unu; tẹ mu be me unu iphe. Mu kfufutaje unu ugwo iphe unu meru; mbụ mẹ l'uruburuku ono, unu arukota ono bẹ mu akfukota unu ugwo iya. Oo ya bụ ẹge unu a-makwanuru l'ọ bụ mbẹdua bẹ bụ Ojejoje.”

⁵ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu: Iphe-ehuka abya; mbụ iphe-ehuka ophu ẹ ta anubudua ọtu ọnu iya abya. ⁶ Oge ikperazu ruakwaru! Oge ikperazu ruakwaru! O kwabekwaru unu akwaberu! O ruakwaru! ⁷ Unubẹ ndu bu l'alì-a! O ruakwaru teke unu ekpolashihu. Oge ruakwaru; mbọku ono anowa ntse teke utsu a-da; to nwehe onye anokwadu l'ugwu ugwu e-te eswa. ⁸ Mu abyawa tẹ mu byabẹ unu ẹhu-eghughu mu; gudekota ẹge o ghu mu mee unu iphe. Mu e-kpe unu ikpe l'ẹge unu meru; kfukwaaphu unu ugwo uruburuku, unu rukotaru. ⁹ Mu ta byadu bya aphuru unu imiko lẹ phuu. Mbụ lẹ mu ta ahadu unu tẹ mu be me unu iphe; mu kfufutaje unu ugwo iphe unu meru; mbụ mẹ l'uruburuku ono, unu arukota ono bẹ mu a-kfukota unu ugwo iya. Oo ya bụ ẹge unu a-makwanuru l'ọ bụ mbẹdua, bụ Ojejoje bẹ meru nụ.

¹⁰ “Mbọku obu ruakwaru. O ruakwaru. Teke unu a-la l'iyi ruakwaru; kẹ l'emegbu, unu emegbu ibe unu bẹ pawaru ẹka; ekuku, unu eku onwunu ahawa nshinu. ¹¹ Ome ehuka edujeru madzụ ye l'ome akirishi. To nwedu ndu eme ẹge ono, a-phodu nụ; mbụ l'ephe ha, jeyekpo l'iphe ephe nweru enweru bẹ ta adudu ophu a-ga mkpa. ¹² Oge ruakwaru. Mbọku obu bẹ ruakwaru nụ. T'ehu ba atsokwa onye azu iphe ẹna; ophu onye ere iphe erere 'agukwa aphu; kẹ l'oke ẹhu-eghughu iya b'a byabekwaru iphe, bụ mkporo-oha ono l'ọ ha; ¹³ l'onye reru iphe ta agbatahekwa iphe o reru gbururu jeye l'ẹge ephe ẹbo a-nọ-beru; kẹ l'aphu, a phuru mkporo-oha ono ta alakwa kẹ mmanu. Ishi iya aburu lẹ shita l'ejo iphe, ephe meshiru; b'ẹ to nwedu ephe onye a-du-ghe ike dzọ onwiya ndzu.

¹⁴ Èphe gburu upyoku kwakòbe k'oje oḡu. Òbule to nwedu onye ekwe k'oje oḡu; kẹ l'èhu-eghughu Ojejoje byakfutawaru èphe l'èphe ha.

Ee-me ndu Ízurelu

òkpú-akpòhu

¹⁵ “Òḡu ada lẹ mkpukpu. Ndu lufuru alufu bu mma b'e gude egbushi èphe. Ndu ophu no l'ufu aburu mgbonwu; me ejo-egu egbushi èphe. Ndu ophu no l'egu bu mma; be eegude mee; èphe adashia l'èba.* Ndu ophu no l'ime mkpukpu; be mgbonwu; me ejo-egu a-vu avvu. ¹⁶ Ndu a-wafu nu be a-gbaru lashitsua l'ugvu je anodu eke ono akwa ekwa onwèphe; l'ara l'o bu ndo, no le nsuda; mbu onyenonu yo ra k'iphe du eji, o mekotaru. ¹⁷ Onyemonye obule be eka a-tshu ume; ikpere aphuhu èphe gberigberi l'o bu mini. ¹⁸ Èphe e-ye uwe-aphu; egvu eji èphe èhu; iphere ekoiije èphe ifu ekoi; aa-kpucha èphe ishi akpucha. ¹⁹ Mkpola-ocha èphe; be èphe a-ghaka nanu nanu le woroworo; mkpola-ododo a-buru iphe aaso nso; mkpola-ocha me mkpola-ododo èphe; ta adudu ike dzoo èphe mboku, Ojejoje a-byabè èphe èhu-eghughu iya. Èphe te egudeghedu iya mee t'egu ba guhe èphe; ophu èphe egudeghe iya kpata nri, e-ji èphe èpho; kẹ l'o mewaru; èphe enwulahu l'ome iphe du eji. ²⁰ Èphe gude mgbubu èphe, ama ntumatu l'eku onwèphe; gudekaphu mgbubu èphe on l'emeshi ntekpe, bu iphe akpofu l'enwa; gudeku iya phu l'akpushi iphe du ejo eji. Mu e-melephu iphe ono, èphe meshiru ono t'o buru èphe iphe aaso nso. ²¹ Mu e-me te ndu ohodo gwoo iphemiphe obule ono; mbu mu e-me t'o buru iphe ndu akirishi, bu le mgboko anakota le nfu. Ndu ono e-woru iya merushikota. ²² Mu e-wofu ifu l'èke èphe no; ndu ono abya emerushikota eke ono, mu yeru enya ono; mbu le ndu iphura a-bahu l'èke ono; merushia ya.

²³ “Meshia egbirigba dobe; kele iphe jiru ali bu ogbu ochi; iphe jiru mkpukpu ono aburu iphe kpongangu. ²⁴ Mu e-zita ndu kagekpo akirishi l'iphe bu mbakeshi t'èphe bya anakota èphe ufu èphe. Mu e-mekwaphu t'ekulu ndu oke agadima ono eku onwèphe gvù; ège ono be mu e-mekwaphu t'èke dukotaru èphe le nso buru eke e merushiru emerushi. ²⁵ Teke oke otsu egvu a-bya be èphe a-cho ège èphe e-me t'èhu du èphe agu; ophu èphe aphudu iya. ²⁶ Ntakfuru be a-nodu awu tumutumu abyakfuta èphe. Ejo nzi bu iphe a-nodu abya nu. Èphe a-nodu ese t'èphe maru; ?m'o nweru àphù ndu nkfuchiru Nchileke a-phuru èphe. Ège ono be ekemu, ndu achijeru Nchileke eja ezije ta aduhedu; ophu ndu bu ogurennya ta akpo-zihuru madzu uzo. ²⁷ Onye eze a-nodu agu aphu; onye ishi a-nodu t'o ma iphe èphe e-me. Ndu ali ono be eka a-nodu anmakota jijiji. Mu a-nodu eme èphe l'ège èphe metaberu. Mu a-nodu ekpe èphe ikpe l'ège èphe ekpe ndu odo. Oo ya bu ège èphe a-makwanuru l'o bu mbedua be bu Ojejoje.”

8

Àphù k'èbo

¹ L'afa k'ishingu l'onwa k'ishingu iya l'abali ise l'onwa ono be mu no l'ulo mu; ndu bu ogurennya ndu juda abya adoo mu l'ifu; ike Okaribe-Kakota-Nu abya mu l'èhu l'èke ono. ² Mu elee enya; phua iphe du l'o bu madzu. Dube l'èke du l'o bu ukfu iya jeye l'ali be dukota l'o bu oku; dube l'ukfu jeye l'ishi be nkwokotaleruphu zii l'o bu igwe, a huberu l'oku yo chaa gbarakata. ³ Ya ndono; yo bya amachia iphe dulephu l'o bu eka wo mu l'egbushi; pata mu. Ume Nchileke ono apalia mu imeli; mu anodu le mgbaku igwe me ali. L'aphu ono, Nchileke meru; mu aphu ono b'o nodu pata mu jeshia Jerusalemu; paru mu shia eke eeshije abahu l'onu-uzo isheli k'ime ogbodufu eze-ulo Nchileke; mbu eke ono, e doshiru nte, akpataje okopho.

⁴ Mu abya ele enya; phua odu-biribiri Nchileke ke ndu Ízurelu. Biribiri Nchileke ono dulephu l'o bu egbe iya ono, mu phujeru l'aphu l'echi-egu phu. ⁵ Ya ndono; yo su mu: “Nwa ndiphe; ledudunu enya l'uzo isheli.” To du iya bu; mu abya apalia enya phua onu-uzo, shiru onu nggamgbo ophu no l'uzo isheli, bu onu nggamgbo enya-ngweja Nchileke no; phua nte-wa, akpatsuje Nchileke iwe.

⁶ Ya ndono; yo su mu: “Nwa ndiphe; ?i phuru iphe èphe eme. Wo mu; ?mu phuru ejo akpamara, ndu Ízurelu akpa l'èke-a; shi iya l'achi iya l'ulo nso iya. Obenu l'ii-phubakwaaru akpamara odo, èphe aru, gbe kakwaduru owaa eji.”

⁷ Ya ndono; yo duta mu jeshia l'onu-uzo, eeshije abahu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke. Mu erua; lee enya phua enu, no l'upho-mkpuma ono. ⁸ Onye ono, du mu nu ono asu mu: “Nwa ndiphe; tua enu l'upho-mkpuma ono nta-a.” Ya ndono; mu abya eworu upho-mkpuma ono tu-fua; phua onu-ibo l'èke ono. ⁹ Yo su mu: “Bahù je aphu ejo

* 7:15 7:15 Phu iphe e deru le Ezek 5:12 le ke oda l'èba; l'ège o laru l'azu mkpukpu.

uruburuku, ẹpẹ aru l'ẹke-a." ¹⁰ Tọ dọ iya bụ; mu abya abahụ; lee ẹnya phua unwu anu, dọ iche l'iche, awuje l'ẹpho, e sekashikotaru l'upho-mkpuma, nọtsukota l'ẹke ono; mę l'unwu anu, aakpofu akpofu, mękwaphu iphe bụ nte, ndu Ízurẹlu agwa agwagwa, ẹpẹ sekotaru l'ẹke ono. ¹¹ Ndu bụ ọgurennya ndu Ízurẹlu adu ụkporo madzụ ẹto lę madzụ iri vudokota l'ifu ẹke ono; Jazaniya Shafanu bę tsokwaphu lę ndu ono, vudo l'ifu ẹke ono. Ẹpẹ pakọta iphe eegudeje akpọ insensu ọku l'ẹka l'ẹhu l'ẹhu. Ẹnwuru-ọku insensu ono eshi l'iphe ono, ẹpẹ patsua l'ẹka ono lakpọ tututu l'eshi kwękwękwę. ¹² Yọ sụ mu: "Nwa ndiphe; ?i phurua iphe ndu bụ ọgurennya ndu Ízurẹlu daburu l'eme l'edomi? Onyenonu bę bụ l'ulo nte iya b'ọ nọje. Iphe ẹpẹ ekfupheje bụ: 'Ọ kwa lę Ojejoje te ledunu ayi ẹnya. Ọ kwa l'ọ gbaghawaru ali-a.' "

¹³ Yọ bya asụ mu ọdo: "Ii-phu-a iphe ndu ọdo, ẹpẹ anodu eme, kabaru ndu ọwananu, ẹpẹ eme-wa ẹji." ¹⁴ Ya ndono; yọ bya eduru mu jeshia l'onu-uzo, eeshije abahụ l'ulo Ojejoje l'isheli iya; mu abya aphua unwanyi, dугatsuaru l'ẹke ono l'ara ẹkwa agwa Tamazu.

¹⁵ Yọ sụ mu: "?i phujeru egbe iya ọwaa; nwa ndiphe? Mbụ ii-phukwaru iphe ndu ọdo, gbe kọkọta iphe ọwaa, ẹpẹ eme-wa ẹji." ¹⁶ Ya ndono; yọ bya eduta mu bahụ l'imime ogbodufu ulo Ojejoje ono. L'onu-uzo, eeshije abahụ eze-ulo Nchileke ono bę iphe ruru ụkporo unwoke l'unwoke ise doru onwephe lę mgbaku onokoru, nọ l'ẹke ono yele ẹnya-ngweja Nchileke, nọkwaphu l'ẹke ono. Ẹpẹ eworu azu ghaaru eze-ulo Ojejoje ono; chebe ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata l'efozitaru ẹnyanwu l'uzo ẹnyanwu-ahata l'abaru iya ẹja.

¹⁷ Yọ sụ mu: "?Mu phujeru egbe iya ọwaa; nwa ndiphe? Akpamara, ndu Júda akpa ta dukwa ẹpẹ biribiri; mbụ iphe ẹpẹ eme l'ẹke-a? ?Epe mefutaje t'ọ buru iphe kpanyanga e-ji ali-a; l'eme t'ehu wata mu onwu damadamu? Wo tę mu leduduphu ẹge ẹpẹ ete iya unyi l'ifu! ¹⁸ Ọ dugaru mma! Ya e-gude ege iphe eghutabe iya mee ẹpẹ iphe. Ya ta aphukwaru ẹpẹ imiko; ya ta aha ẹpẹ. Ẹpẹ e-chikpoo mkpu; yo ji iya nchi; ole ya te eyeduru ẹpẹ onu."

9

Egbushi ndu agwa nte

¹ Tọ dọ iya bụ; Nchileke abya araa ya arara; mu anua ẹke ọ suru: "Unu kpíríta akpíríta; unubę ndu nche mkpukpu. Onye abya nų gudekwa ngwa-ọgu iya l'ẹka!" ² Ya ndono; mu abya aphua unwoke ishing; ẹpẹ eshi l'onu-nggamgbo, nọ lę tukorotukoro l'uzo isheli; onyenonu apagbaaru iphe e gude egbu madzụ l'ẹka. O nwekwaruphu nwoke lanu ọdo, ẹpẹ l'iya yi, we ẹkwa ọcha; kpapyiru mkpishi-ẹkwo. Ẹpẹ awubata bya evudotsua l'iku ẹnya-ngweja Nchileke ono, e gude ope mee ono.

³ Ọdu-biribiri Nchileke kę Ízurẹlu gbeshiwaru l'eli cherobimu ono, bụ ẹke o shi nọdu ono; tugbua je anodu l'onu eze-ulo Nchileke. Ojejoje abya ekua nwoke onanu, we ẹkwa ọcha; kpapyi mkpishi-ẹkwo ono; ⁴ sụ iya: "Je etsoru Jerúsalemu jephee mgburumgburu. Onye i -phukpooru, ada ẹhu l'ara ẹkwa iphe bụ uruburuku ono, aaru ono; nggu emee ya iphe-ọhubama l'atatifu."

⁵ Ya ndono; mu abya angabe nchi nua ẹke ọ suru ndu ọphu: "Unu tso iya; je etsophee mkpukpu ono gbushikota madzụ. Unu ba adukwa onye unu a-phuru imiko; ọphu ọ dukwa onye unu a-ha. ⁶ Unu gbushia ndu bụ ọgurennya; mę lę ndu bụ ikorọbya; mę unwu-mgboko; mę unwanyi; mę l'unwegirima. Obenu; t'ę b'ọ dukwa ndu onanu, e meru iphe-ọhubama l'atatifu ono, unu e-byi ẹka. Ẹke unu a-wata ẹpẹ egbugbu bę bụ l'eze-ulo mu." Ya ndono; ẹpẹ awata ẹpẹ egbugbu shita lę ndu bụ ọgurennya ọphu nọ ifu etezi eze-ulo Nchileke ono.

⁷ Yọ sụ ẹpẹ: "Unu merushia eze-ulo ono emerushi; unu egbua madzụ t'ọ chiko ogbodufu eze-ulo ono naru." Yọ sụ ẹpẹ: "Ngwaa; unu tugbua!" Ya ndono; ẹpẹ awufu je etsoru mkpukpu ono; gbushilaha madzụ.

⁸ Teke ono, ẹpẹ egbushi madzụ ono; bę mu kwaru nkinyi mu; mu ada kpube ifu; chia mkpu; sụ: "Owa-a; nggube Okaribe-Kakọta-Nu; ?ii-gude ege ẹhu ngu damadamu gbugee ndu Ízurẹlu ọphu phoduru nų l'okfu ndu Jerúsalemu tọ?"

⁹ Yọ sụ mu: "Ejo iphe ndu Ízurẹlu; mę ndu Júda eme bę dukwa egvu. Ẹ to nwedu ali ono, ẹke ẹpẹ ẹ-te gbuwaru ọchi dobe. Jerúsalemu bę ẹpẹ rúshiwaru arushi. Iphe ẹpẹ ekfu aburu: 'Lę Ojejoje ghawaru ali-a azu. L'ę tọ phujedu iphe ẹpẹ eme.' ¹⁰ Ya ta aphuduru ẹpẹ imiko; ọphu ya 'abyadu bya aha ẹpẹ. Iphe ono, ẹpẹ mekotaru ono bę ya ewokotaru nyibe ẹpẹ l'ishi."

¹¹ E ji ekfu; nwoke ono, we ekwa-ocha; kpapyiru mkpishi-ekwo ono alata sù iya: “Mu meekwaru ẹge i ziru t’e mee.”

10

Odu-biribiri Nchileke egbeshi l’eze-ulo Nchileke

¹ Ya ndono; mu abya elee ẹnya; phua iphe dù l’ò bù aba-eze, e gude mkpuma sáfàya mee; yò nòdu l’iphe sùsaru asùsa; tũko-tsuaru unwu cherobimu ono l’ishi. ² Ya ndono; Ojejoje asù nwoke ono, we ekwa-ocha ono: “T’o pyobatsua l’okpa-ìgwè, nòkota lẹ mkpuli cherobimu ono. T’o ye ẹka lẹ cherobimu ono nanù vò-jitsua ẹka iya l’icheku-ọku, nò iya nù; ghaa lẹ mkpũkpũ ono.”

Tò dù iya bù; mu ele iya; yò pyoba. ³ Ya ndono; cherobimu ono vudotsua l’uzo ohuda eze-ulo Nchileke ono teke nwoke ono pyobaru; urukpu eji ogbodufu eze-ulo ono ejiji. ⁴ Tò dù iya bù; odu-biribiri Ojejoje egbeshi l’eli cherobimu tũgbua je anòdu l’onu-mburu uzo eze-ulo Nchileke. Urukpu abya eji eze-ulo Nchileke ono ejiji; ogbodufu eze-ulo Nchileke ono achahu biribiri l’ẹke odu-biribiri Ojejoje jiri iya tungu. ⁵ Kapukapu, ẹbà cherobimu ono aji; bẹ onye nọ l’azufo a-nòdu anù; mbù l’oda iya edejilephu l’ò bù olu Nchileke, bù Ọkaribe-Kakota-Ike teke ookfu okfu.

⁶ Teke Ojejoje sùru nwoke ono, we ekwa-ocha ono t’o wota ọku l’okpa-ìgwè; mẹ lẹ cherobimu ono; bẹ nwoke ono bahuru je evudo l’iku okpa-ìgwè lanù. ⁷ Ya ndono; onye lanù lẹ cherobimu ono amachiwaphu ẹka wota oku, nọ l’ẹke ono, ẹphe nọ ono. Yò vòta ọku ono ye nwoke ono, we ekwa-ocha ono l’ẹka. Yo gude iya lufu.

⁸ Lẹ mkpuli ẹbà cherobimu ono bẹ iphe dù l’ò bù ẹka madzù nòtsua. ⁹ Mu abya elee ẹnya phua okpa-ìgwè ẹno, nòkota l’iku ẹhu cherobimu ono. Okpa-ìgwè ono nòtsua l’iku ẹhu cherobimu ono nanù nanù. Okpa-ìgwè ono achakota l’ò bù kirisòlayitù. ¹⁰ O bù ẹge okpa-ìgwè ophu dù; bẹ ophu dù. O dùlephu l’e wotaru okpa-ìgwè ọdo pyoo l’ibe iya. ¹¹ Ẹphe atũgbu; ẹphe l’eshi uzo lanù l’uzo ẹno ono, cherobimu ono ghashiru ifu ono. Cherobimu ono l’ẹje; ophu o nweudu okpa-ìgwè ono ophu agha aghagha. Cherobimu ono ejekpelephu ala eke ishi iya cheberu ifu. Ẹphe ẹ; ẹphe ta agha aghagha. ¹² Ẹhu ẹphe kpamukpamu jeye l’okpurukpu-azù ẹphe; ẹka ẹphe; mẹ l’ẹbà ẹphe; bẹ bukotalẹphu ọ-ka-l’ẹnya. Ẹge ono bẹ okpa-ìgwè ẹno ẹphe ono dũkotakwaphu. ¹³ Mu anua l’ẹke eekutsua okpa-ìgwè ono “okpa-ìgwè ọ-gba-mgburumgburu.”

¹⁴ Cherobimu ono nwetsukotaru ifu ẹno l’ẹhu l’ẹhu; ifu lanù bù ifu cherobimu; ifu k’ẹbo bù ifu madzù; ifu k’ẹto aburu ifu agu; ifu k’ẹno bù ifu ugo. ¹⁵ Ya ndono; cherobimu ono alashia imeli. O bù ndu-wa bẹ bù iphe nòtsua ndzù ono, mu phujeru l’iku Ẹnyimu Keba ono. ¹⁶ Yò bũje: teke cherobimu ono tũgburu; okpa-ìgwè ono, nòtsua ya l’iku ẹhu ono awuru tsoru iya. Teke cherobimu ono sakaru ẹbà t’o phelihu l’alì; bẹ okpa-ìgwè ono ta alufujekwanu ẹphe lẹ mgboro. ¹⁷ Teke cherobimu ono nọ nwangginggiji ẹphe anòdukwaphu nwangginggiji. Teke cherobimu ono wù-lihuru; ẹphe awù-lihu tsoru ẹphe; kẹ l’ume iphe ono, nòtsua ndzù ono bẹ nòkota l’ime ẹphe.

¹⁸ Tò dù iya bù; odu-biribiri Ojejoje alufu l’onu-mburu uzo eze-ulo Nchileke ono, ọ nọ ono je ekeru l’eli cherobimu ono. ¹⁹ Cherobimu ono asakaa ẹbà iya; wù-lishikota l’ogbodali ono, ẹphe nọ. Ẹphe awù atũgbu; okpa-ìgwè ono l’awù etso ẹphe. Ya ndono; ẹphe ejee ẹge ono je anòdu l’onu-uzo ophu nọ l’uzo ẹnyanwu-ahata, eeshije abahù l’eze-ulo Nchileke; odu-biribiri Nchileke Ízurẹlù bẹ nọ l’eli ẹphe. ²⁰ Ndu-wa bù iphe nòtsua ndzù ono, mu phuru lẹ mkpuli Nchileke Ízurẹlù l’iku Ẹnyimu Keba; mu abya amawaruphu l’ẹphe bù cherobimu.

²¹ Ẹphe nwekotaru ifu ẹno ẹno; nweru ẹbà ẹno ẹno l’ẹhu l’ẹhu. Lẹ mkpuli ẹbà ẹphe; bẹ iphe dũtsua l’ò bù ẹka madzù nòkota. ²² Ifu ẹphe dũkota l’ò bù ndu onanu, mu phujeru l’iku Ẹnyimu Keba ono. Ophu nonu ejekpelephu ala l’ifu nhamunha.

11

Egbushi ndu Jerúsalemu

¹ Ya ndono; Ume Nchileke abya apata mu; paru jeshia l’onu nggamgbo ophu nọ l’uzo ẹnyanwu-ahata, eeshije abahù l’eze-ulo Nchileke. Onu nggamgbo ono bẹ ọkporo unwoke l’unwoke ise nọ; mu aphua Jazaniya Azuru mẹ Pelatiya Benáya l’ime ndu ono. Unwoke labù-wa bù ndu ishi ndu ono.

² Tò dù iya bù; Ojejoje asù mu: “Nwa ndiphe; ọ bù ndu-wa achije ẹjo idzu; bũru ẹphe achije idzu, eegudeje eme akpamara iphe dù eji lẹ mkpũkpũ-wa. ³ Ẹphe asuje: ‘? Tò gbadaa t’a kpũshia ọlò? Mkpũkpũ-wa bũkwa ite, eeshi iphe; ayibedua aburu anù,

eeshi l'ite ono.' ⁴ Oo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru; gude nkfuchiru gbakushi iya ephe."

⁵ Ya ndono; ume Ojejoje abyawa mu phụ l'ehu; sụ mu tẹ mu; sụ: "Qwaa iphe Ojejoje ekfu: O sụru unubẹ ndu Ízurelu: ?Bụ iphe unu laharu ekfukfu ndono. O kwa lẹ mu mahawaru l'ọ bụ iphe unu adabujeru l'arịri ndono? ⁶ ?O kwa unu gbuwaru unukurunu madzụ lẹ mkpukpu-wa; mbụ l'odzu madzụ bẹ kutsuaru akuru lẹ woroworo mkpukpu-wa.

⁷ "Oo ya bu; qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu. O sụru: Ndu ono, unu gbushiru kùbe lẹ mkpukpu ono bẹ bụ anụ ono; mkpukpu-wa aburu ite ono. Qbule ya e-rufu unu lẹ mkpukpu-wa. ⁸ Ege ọ bụ ogu-mbeke bụ iphe unu atsujẹ egvu bẹ bụ ogu-mbeke be mu e-gude fụaru unu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu ndono. ⁹ Mbụ lẹ mu a-chifu unu lẹ mkpukpu-a; nwuru unu nụ ndu ọhodo. Mu abya ekpe unu ikpe. ¹⁰ O bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude gbugbushia unu. Mbụ ọ bụ l'oke ndu Ízurelu ephe lẹ ndu ọdo bẹ mu anọdu kpee unu ikpe. Oo ya bu ege unu a-makwanuru l'ọ bụ mu bụ Ojejoje. ¹¹ Mbụ lẹ mkpukpu-wa te egbochitakwa unu ege ono, oogbochitaje anụ, e shiberu l'ime iya ono. Mu a-nọdu l'oke alị ndu Ízurelu nwa unu aphụ. ¹² Oo ya bu; unu amakwanuru l'ọ bụ mbẹdua bụ Ojejoje; kẹ l'unu te medu iphe mu turu unu ekemu iya t'unu mee; mbụ l'unu te medu ekemu mu. Iphe unu gbe mee bẹ bụ l'unu bya emelahaa ege mkpukpu, bupheru unu mgburungburu eme."

¹³ Ya ndono; mu akpukwadurua nkfuchiru ono l'onu; Pelatiya Benaya akpọ-buhu nwuhu. Ya ndono; mu abya ada kpube ifu; chia mkpu; sụ: Okaribe-Kakota-Nụ: "Qwaa! ?Iime tẹ ndu Ízurelu nwa ndu ọphu phoduru nụ gvubebe tọ?"

Ụkwa, Nchileke ekwe ndu Ízurelu, a kpuru lẹ ndzụ

¹⁴ Tọ dụ iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ¹⁵ "Nwa ndiphe; unwunne ngu; mbụ unwunne ngu, nggu l'ephe shi lẹ mee; mẹ lẹ ndu Ízurelu kparamkpu bẹ bụ ndu Jerúsalemu kfuahawaru okfu epe sụ l'ephe nọ Ojejoje ote-nya ntumatu; l'alị Ízurelu b'a nwaru epehedua t'ọ bụru nke ephe.

¹⁶ "Oo ya bu; sụ ephe: Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu. O sụru: O bụ oswi-okfu l'ọo yẹbedua bẹ chiru ephe; je aghaa l'iphe bụ mbakeshi eke tetsuaru ọnya; ephe atuko mba lẹ mba dzuru; obenu l'ọo ya bụru ephe akpọ, gbochiru mee l'iphe bụ mbakeshi ono.

¹⁷ "Oo ya bu; t'ị sụ ephe: Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu. O sụru: Lẹ ya e-shi l'iphe bụ mbakeshi; mẹ ọhamoha ono, ephe ghakashia ephe ono; chi-phuta ephe azu; bya anụ-phu ephe alị Ízurelu ọdo.

¹⁸ "Epe a-lata azu l'alị Ízurelu foshikotakpo iphe bụ iphe akpofu l'enwa; mẹ l'iphe bụ uruburuku, epe arukota l'eke ono. ¹⁹ Ya e-me t'obu ba gbajeshi epe ẹbo. Ya e-mekwaphu; ume ọphungu abata epe l'ehu; ya ewofu epe ọkpoma, nmaru kpigbingu, epe nwtetsuaru; mee t'ephe nwee ọkpoma bebebe. ²⁰ Oo ya bu; k'ọphu epe a-nọdu eme iphe ya tọru epe ọkpa iya; zia obu alị; melahaa ekemu iya. Epe a-buru ndibe iya; ya aburu Nchileke epe. ²¹ Obenu lẹ ndu ọphu kpọru obu ye l'ogwa-phe iphe akpofu l'enwa; mẹ l'uruburuku, epe arukota bẹ mu e-woru iphe epe eme nyibe l'ishi. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu."

Ọdu-biribiri Nchileke egbeshi lẹ Jerúsalemu

²² Ya ndono; unwu ojozi-imigwe cherobimu ono, ọkpa-ígwe nọtsua l'iku ẹhu ono eworu ẹba epe jakashia; ọdu-biribiri Nchileke Ízurelu anọdu l'eli epe. ²³ Ọdu-biribiri Ojejoje apalia onwiya l'ime mkpukpu ono je ege ono jeru l'eli ugwu, nọ l'uzo ọnyanwu-ahata mkpukpu ono nọdu. ²⁴ Ya ndono; Ume Nchileke abya apata mu duta mu lasha Bábýilonu; eke ndu Ízurelu, a lutaru l'ogu nọ. Ya ndono; mu aphụ-buhu àphụ ono, mu shi phua ono. ²⁵ Tọ dụ iya bu; mu akokotaru ndu Ízurelu ono, a lutaru l'ogu ono iphe ono, Ojejoje koshikotaru mu ono.

12

Ụgbugba onye gbaru ọso ọgu

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nụ mu; sụ mu: ² "Nwa ndiphe; ọ kwa ndu kwefuru ikẹ bẹ nggu l'ephe bu. Epe nwekwaru ọnya; epe ta phụ ọzo; nweru nchị; epe ta nụ iphe. Ishi iya aburu l'ephe bụ ndu kwefuru ikẹ.

³ “Oo ya bu; nwa ndiphe; tugbua je egwokota iphe ngu l’o bu onye abya ogba oso ogo. T’o bukwaru l’eswe teke ephe anodu ele ngu t’i gwota l’eke i no; gworu lashia eke odo. O nweru ege oo-du ephe amaru iphe ono, iime ono; e gudekwaru l’ephe bu ndu onu-ulo, kwefuru mu ikè. ⁴ Teke o beru l’eswe; t’ephe ele ngu enya t’i gwofutakota ngwokongwoko ngu l’o bu onye abya ogba oso ogo. Teke o ruru l’urenyashi nggu akwalia; teke ephe ele ngu enya; tugbua l’o bu onye agba oso ogo. ⁵ T’ephe ele ngu t’i gvua enu l’upho-mkpuma ngu; shi l’enu ono pyofu ngwokongwoko ngu ono. ⁶ T’ephe ele ngu enya t’i paru iya dee l’ukuvu; t’o bukwaru le gberegbede urenyashi be ii-vuta iya tugbua. Kpuchikwa ifu ngu ekpuchi t’e b’i phu ali ono; kele mu mewaru ngu t’i buru iphe-ohubama ndu Izurelu.”

⁷ Ya ndono; mu abya emee ege ono, a suru mu te mu mee ono. To du iya bu; yo be l’eswe; mu abya egwofutakota ngwokongwoko mu, mu e-gude alufu l’o bu onye agba oso ogo. Ya ndono; yo be l’urenyashi; mu egude eka swo-fua upho-mkpuma ono. Ya ndono; mu abya egwokokota ngwokongwoko mu le gberegbede urenyashi gbeshi; ephe l’ele mu; mu aparu iya dee l’ukuvu; yo buru mu alufu.

⁸ Yo be l’utsu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ⁹ Nwa ndiphe; ndu ono, kwefuru iya ikè ono; mbu ndu onu-ulo Izurelu: “? Ephe ta jidu ngu iphe iime ege ono?” ¹⁰ Su ephe: “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Ozi-wa bu onye ishi ndu Jerusalemu; me l’iphe bu ndu Izurelu, no l’ali ono b’o duru. ¹¹ Su ephe: ‘L’oo nggubedua be ephe e-gude tube iya nvo.’ Mbu l’o bu ege ono, ya meru ono; bu ege oo-du ephe. Aa-kpu ephe le ndzu laa ali odo. ¹² Onye ophu bu onye ishi l’ephe ha be e-gwoko iphe nk’iya dee l’ukuvu le gberegbede urenyashi lufu. Aa-swo-furu iya enu l’upho-mkpuma t’o shi lufu. Oo-kwechi ifu iya teke oo-nodu alufu t’e b’o phu ali ono. ¹³ Mu e-geberu iya ugu, oo-nma; mu eduru iya jeshia Babylonu, bu ali ndu Kaludiya; ophu o byadu aphu ali ono; buru eke ono be oo-nodu nwuhu. ¹⁴ Ndu ono, eswiphe iya nu ono be mu a-chikashi nanu nanu; mbu ndu ono, ejejeru iya ozi; me le ndu soja iya. Mu a-mi ogo-mbeke chikfuru ephe.

¹⁵ “Teke mu chikashiru ephe; ephe achiko iphe bu mbakeshi nonu naru; mbu mee ephe t’ephe ghakahu l’iphe bu mkpukpu nonu; be ephe a-marua l’o bu mbedua bu Ojejoje. ¹⁶ O bu nwa ndu e ta badu ishi be mu e-me t’e gbuphodo; mu emeekwaphu te egu; me mgbonwu be egbu ephe. Ephe a-koshikota iphe bu mbakeshi ono, ephe nokota ono uruburuku, ephebe ndu Izurelu shi arukota. Oo ya bu ege ephe a-makwanuru l’o bu mbedua be bu Ojejoje.”

*Onye nkfuchiru,
ehu anma anmanma*

¹⁷ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁸ “Nwa ndiphe; t’ehu anma ngu kpakpaka teke ii-nodu eri nri; nggu etekwaphu furafura l’angu mini l’otsu egvu; ¹⁹ su ndu ali-a: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu le ke ndu bu le Jerusalemu; me ndu ali Izurelu: L’ehu a-nodu anma ephe kpakpaka; ephe eri nri. Ephe egude meji atofu ngua mini; ke l’aa-chiko iphemiphe obule, no l’ali ephe naa ephe; l’okfu onwu-onwu, ndu eke ono eme. ²⁰ Mkpukpu, e bu ebubu l’ali ono be a-bukotaru okpu-ufu; mbu l’ali ono gbaa mgburumburu a-daburu ochobo. Oo ya bu ege unu a-makwanuru l’oo yebedua bu Ojejoje.”

²¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ²² “Nwa ndiphe; ?bunua ngunu bu etu ono, unube ndu Izurelu akpujekpo l’onu mkpurumkpuru; mbu ephe asuje: ‘mboku-mboku, sweru esweswe be aphu, a phuru abuje aphu iphoro.’ ²³ Su ephe ege-a: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu; o suru: Mu e-me t’etu ono ba nohe; mbu l’aa-nmabuhu etu ono l’ali Izurelu; su ephe l’uboku atukwa kperere-kperere teke aphu, aaphukota e-mekota l’ege a phuru iya; ²⁴ ke l’oo-buhu; mbu k’ophu aphu iphoro, Izurelu aphuje; me k’ozi eja ehu akpo-vohu, ndu Izurelu ezije; ²⁵ mbedua, bu Ojejoje e-kfu okfu; iphe mu kfuru avua teke ono. O bu l’ogbo unu-a; unube onu-ulo-wa, kwefuru ikè-wa be ya e-medzu iphe bu iphe ya kfuru. Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono.”

²⁶ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ²⁷ “Nwa ndiphe; ndu Izurelu gbe ekfukwa l’aphu ono, i phukotaru ono buru iphe e-mekota l’afa olemole, noru l’uzo ifu; mbu l’iphe ono, i phukotaru l’aphu ono be bu iphe e-meru le teke teru enya. ²⁸ Oo ya bu; su ephe ege-a; le Okaribe-Kakota-Nu be suru l’e to nwedu okfu iya ono me nanu, a-kpo ukfu ememe. Iphe mu tafutaru onu kfua be e-mekota l’ege mu kfuru iya. Ono iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu.”

13

*Àphù, aaphuru unwoke,
gude ugho ekfuchiru Nchileke*

¹ Tò dù iya bú; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ² “Nwa ndiphe; gude nkuchiru kfuru mabèru ndu nkfuchiru kẹ Ízùrèlù; kfuru ndu ono, agbataje iphe ọ-gba-l'obu ekfu ono: T'èphe ngabe nchì; nà iphe Ojejoje ekfu! ³ Ọkaribe-Kakòta-Nù sùru ègè-a: Nshọo! Unubẹ ndu ono, eme eswe ekfuchiru Nchileke; mbù ndu ono, asùje l'èphe phùru iphe l'ẹ bọ dù iphe èphe phùru. ⁴ Unubẹ ndu Ízùrèlù; ndu nkfuchiru unu búkwa 'ọ-ga-lẹ-mkpa bẹ èphe bú. Èphe dùlèphu l'ọ bú nkùta-ọsawa, nọ 'òkpù-ufu; ⁵ kẹ l'ẹ to nwedù onye tujeru njama oje l'ùpho-mkpuma ndu Ízùrèlù, gbashìru ọru; mekwazi t'ò shihu dùdurudungu k'ọgu kwabẹ kẹ mbọku kẹ Ojejoje. ⁶ Àphù, èphe aphù búkòta kẹ mmanu. Èja, èphe ezije abúkòtaru èjo-ìrè. Èphe asùje lẹ Ojejoje sùru; lẹ Ojejoje ziru èphe; èphe egbe elejele-e ẹnya t'iphe èphe kfukòtaru ree. ⁷ ?T'ọ búdu èjo-ìrè bẹ unu anọduje adzù teke unu sùru l'unu phùru àphù; l'èzi èja iphoro; sù l'ọo Ojejoje sùru; l'ẹ b'ọ dù iphe ya kfuru?”

⁸ Ọo ya bú; Nnajiufu, bú Nchileke sùru ègè-a: “Ọ búwaru kẹ mu l'unu k'ejiru ono, unu dzushiru ono; mè k'àphù iphoro ono, unu phúkòtaru. Ono iphe Nnajiufu, bú Nchileke ekfu ndono. ⁹ Ọo-bùru kẹ mu lẹ ndu aphùje àphù iphoro; mbù ndu ono, èja, èphe ezije abùje èja iphoro. Èphe ta byahèdu bya abùru ndu nke mu ọdo; mbù l'èpha èphe ta anghedu lẹ Ízùrèlù ọdo; ọphù èphe abyađù bya atù ọkpa l'alì Ízùrèlù ọdo. Ọo ya bú; èphe amakwanùru l'ọ bú yèbedua bú Ọkaribe-Kakòta-Nù.

¹⁰ “Èphe dusweru ndu mu uzọ l'ekfuphe sù lẹ nchì dù ndo. Obenu lẹ nchì-ọdu-ndoo ta nọdu; l'ẹke ọ bú agbagbanggogo ọpho-mkpuma b'a kpuru; èphe egude iphe-ọcha tya ya nkweja. ¹¹ Kfuru ndu ono, gude iphe-ọcha chia nkweja l'ùpho-mkpuma ono l'ọo-dakwa. Ya e-zì úkpòrò mini; zia aka-mini; èjo oke phèrèphèrè abya àjja ya ẹka. ¹² Ọpho-mkpuma ono dalèphù; bẹ aa-jìkwa-a unu; sù: “?Nanùhunù nkweja ono, unu chiru iya ono?”

¹³ Ọo ya bú; Ọkaribe-Kakòta-Nù sùru ègè-a: “Mu e-gude èhu-eghughu mee t'èjo phèrèphèrè phee; mu egudekwaphu iphe-eghughu mee; aka-mini, dù l'ọ bú mkpuma adashia mebyishia iphe. Mu e-mekwaphu t'ùkpòrò mini chia mebyishia iphe. ¹⁴ Mu e-nwutsushikòta ọpho-mkpuma unu ọbu, unu gude iphe-ọcha tya nkweja ọbu; mbù mu e-me tẹ yele alì tũkọ nanù; mbù mu e-mele iya phù tẹ ntọ-l'alì iya daburu kẹ mmanu. Teke ọ dakpòshihuleruphu ono bẹ unu a-búkòtaru kpurupyata l'ime iya; ọo ya bú ègè unu a-makwanùru l'ọ bú mbèdua bẹ bú Ojejoje.

¹⁵ “Ọ bú ègè ono; bẹ mu e-shi byabẹ oke èhu-eghughu mu l'ùpho-mkpuma ono mè l'èhu ndu ono, gude iphe-ọcha chia ya nkweja ono. Teke ono; ya akakwanùru unu l'ùpho-mkpuma ta anghedu; ndu chiru iya nkweja ta nọhe; ¹⁶ bú iya bú ndu nkfuchiru Ízùrèlù ono, shi anọduje ekfuru ndu Jerúsalemu l'èphe phùru àphù; yọ búru nchì-odoo; lẹ nchì ẹ-ba adúkwanu ndoo ono.” Ono iphe Nnajiufu, bú Nchileke ekfu ndono.

*Àphù, aaphuru unwanyì,
gude ugho ekfuchiru Nchileke*

¹⁷ Ọo ya bú; nwa ndiphe; ghachiru unwanyì ndibe unu ifu; mbù ndu ono, agbataje iphe ọ-gba-l'obu l'ekfu lẹ Nchileke sùru; l'ẹ b'ọ dù iphe ọ sùru; gude gbakùshi iya èphe. ¹⁸ Sù èphe: “Lẹ Nnajiufu, bú Nchileke sùru: Nshọo unu! Unubẹ unwanyì ono, agwoje ọgvu keshia l'ọ bú oswi; gbabetsua ndu unu gwọru iya lẹ nkwo-ẹka; bya eshi ọzọ, dù iche iche kechishia ndiphe ẹnya, bú iphe èphe gude achì nta ishi madzù. ?Unu e-gude oswi; kechishia ndibe mu; unubèdua anahù tọo? ¹⁹ Unu gudewa kẹ nwa ọchileka balì; mè ọchileka buredi, aanùje unu; meswee mu l'ẹke ndibe mu nọ. Unu shiwa l'èjo-ìrè, unu anọduje adzùru ndibe mu; mee ndu ẹ-ta ga anwùhudu nù; èphe anwùshihu; ndu ọphù ga anwùshihu nù anọdu.

²⁰ “Ọkaribe-Kakòta-Nù sùru ègè-a: Ọ búwaru kẹ mu l'ọgvu unu ono, unu gude ahacha madzù l'ọ bú nwènu ono. Mu a-gbabushi ọgvu unu ono, unu chibekòtaru l'ẹka t'èphe nahù l'ọ bú nwènu, a dzọfuru l'ọnya. ²¹ Iphe unu gude kechishia onwunu ifu bẹ mu a-tòshi; nafuta ndibe mu l'ẹka unu. Èphe ta byahèdu bya abùru ndu ọgvu unu anọdu egudeje. Ọ bú teke ono bẹ unu a-maru lẹ mu bú Ojejoje. ²² Eshinu ọphù unu gudewa èjo-ìrè mee ndu doberu ẹka ndoo; aphù atsuru èphe; l'ẹke mu mekwaru t'èphe ba gujeshi aphù; mbù k'ọphù unu nùru ndu akirishi ọkpù-ikike t'èphe be shi l'iphe dù èji, èphe eme lufuta dzọo onwèphe ndzù; ²³ bẹ unu ta byahèdu bya aphù àphù ono, abúkòtajeru àphù iphoro ono ọdo; ọphù unu abyađù bya ezijekwadu èja. Mu a-dzọfuta ndibe mu l'ẹka unu. Ọo ya bú ègè unu a-makwanùru l'ọ bú mbèdua bẹ bú Ojejoje.”

14

Aanma ndu agwa nte ikpe

¹ Tò dū iya bụ; ndu bụ ọgurenya ndu Ízurèlù ahara byakfuta mu; Èphe abyatashia bya anòdukota anòdu l'ifu mu. ² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ³ “Nwa ndiphe; ndu-wa bẹ kpòru obu ye l'ògwa nte. Nte ono bẹ dubaakwaru ephè l'iphe dū èji bya abùru iphe ephè evukotaje daa. ?Èphe tubesu l'ò nweru iphe ephè aji-taghe mu?

⁴ “Òo ya bụ; kfuru ephè; sù ephè: ‘Òwaa iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. Ò sùru: Ò -nweru onye Ízurèlù, kpòru obu ye l'ògwa iphe; shi ège ono ye èka l'iphe e-me t'ò vukota iphe daa; onye ono -kpapyabè iphe ono; jekfushia onye nkfuchiru Ojejoje njiita; kwa yèbè Ojejoje gèdegede a-karu iya ège ò tsa-kfu iya. ⁵ Mu e-me ège ono tẹ mu gude l'olata òkpoma ndu Ízurèlù azụ; mbụ ndu ono, gudewa ògwa-phe nte gbeshikota mu l'èhu ono.’

⁶ “Òo ya bụ; kfuru ndu Ízurèlù lẹ Òkaribe-Kakòta-Nù sùru ège-a: Unu taa onwunu ụta haa ògwa nte ono, unu agwaphe; mbụ t'unu haa iphe bụ ụrururuku ono, unu arukota ono.

⁷ “Ò -nweru onye Ízurèlù; m'ò bụ onye byaru abyabya, gbafuru yèbè Ojejoje l'èka; je akpòru obu ye l'ògwa iphe; shi ège ono ye èka l'iphe e-me t'ò vukota iphe daa; onye ono -kpapyabè iphe ono jekfushia onye nkfuchiru Ojejoje njiita b'ò kwa yèbè Ojejoje gèdegede a-karu onye òbù ège ò-tsakfu iya. ⁸ Mu a-ghachiru onye òbù ifu; mee onye òbù iphe ee-gude kwaa ènya; mbụ mu e-melephu onye òbù iphe aa-nòdu anma l'ètu k'èji iya. Mu e-bufule iya phu lẹ ndu nke mu. Òo ya bụkwanu ège unu a-makwanuru l'ò bụphụ mbèdua gèdegede bẹ bụ Ojejoje.

⁹ “Teke ò bụru l'onye nkfuchiru Ojejoje nnyaru phụà àphù iphoro bẹ bụkwa mụbè Ojejoje bẹ ziru iya; yò phụà àphù iphoro; òbule onye ono bẹ mu e-gbukwa t'è b'ò yìhè lẹ ndu nke mu, bụ ndu Ízurèlù. ¹⁰ Èjo iphe ono, ephè kpatakotaru ono bẹ ephè e-vukotaru. Ò kwa iphe ee-me onye nkfuchiru Nchileke ono bẹ ee-mekwaphu onye jeru iya njiita.

¹¹ Òo ya bụ ège ndu Ízurèlù ta anòduhedu agbafụ mụbè Ojejoje l'èhu; òphu ephè ta anòduhedu emekwadu uruburuku ono, ephè eme ono gude iya l'emershia onwèphe. Èphè a-bùru ndibè iya; yèbedua abùru Nchileke ephè. Ono iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu.”

Nówa; Dánèlù; mẹ Jobu

¹² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ¹³ “Nwa ndiphe; ò -bùru lẹ mba mesweru yèbè Ojejoje; ya te gudehe ire ephè èka; ya abya adaa ephè èka: mee t'è b'ò dùhe nri, ephè a-phùje ria; wotaru ephè èjo ègu; gbushia madzù; gbushia elu ephè; ¹⁴ b'è to nwekwa mẹ ụmadzù èto-wa; mbụ Nówa; Dánèlù yèlè Jobu bu l'èke ono; kwa onwèphe kpùu bẹ ephè e-shi l'òdobe-èka-ndoo nk'èphe dzọo. Ono bụ iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu.

¹⁵ “Ò -bùru lẹ ya gude èjo anègu-egbudu fùaru mkpùkpù ono; anègu-egbudu ono atagbushikota ndu bu iya nù; k'òphu è tò dudu onye a-dù ike esweta iya; okfu l'anègu-egbudu jiru èke ono; ¹⁶ k'òphu yèbè Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu; sù: Kamènu; l'ụmadzù èto ono ta adùkwa ike dzọo ụnwegirima ephè; ndu k'unwoke m'ò bụ ndu k'unwanyị; gbahaa onwèphe bẹ ephè a-dù ike dzọo; alì ono adaburu ochobo.

¹⁷ “Ò -bùru lẹ mu gude ogu-mbeke fùaru mkpùkpù ono; sù t'ogu-mbeke ono rukota l'iphe bụ mkpùkpù ono; mbụ mu -gbushia madzù, bu iya nù; mẹ elu ephè ¹⁸ bẹ mụbè Òkaribe-Kakòta-Nù sùru k'òphu mu nòkpò bẹ è tò nwedu mẹ ụmadzù èto ono nò iya bẹ ephè ta adùkpokwaanu ike dzọo ụnwegirima unwoke ephè; m'ò bụkwanu ụnwegirima unwanyị ephè; gbaha onwèphe bẹ ephè a-dù ike dzọo.

¹⁹ “Ò bụkwanu lẹ ya yeru mgbonwu l'alì ono; mbụ ya -gude iphe-eghughu mee tẹ madzù laa l'ogbu l'èke ono; mbụ gbushia ndu, bu iya nù; mẹ elu ephè; ²⁰ mụbè Òkaribe-Kakòta-Nù sùru k'òphu mu nòkpoo b'è to nwedu m'ò bụ Nówa; mẹ Dánèlù yèlè Jobu nò iya bẹ ephè ta adùkpokwaanu ike dzọo ụnwegirima unwoke ephè; m'ò bụkwanu ụnwegirima unwanyị ephè; gbaha onwèphe bẹ ephè a-dù ike dzọo; kẹ l'èphe bụ ndu doberu èka ndoo.

²¹ “Kèlè Òkaribe-Kakòta-Nù sùru: Ège òphu òo-tsa-kfukwanu Jerúsalemu teke mu e-gude ụzo iphe n-yemegvu èno-wa bya afùaru ephè: Ogu-mbeke; mẹ èjo-ègu; mẹ èjo anègu-egbudu; mẹ mgbonwu tẹ mu gude ephè gbufu madzù, bu iya nù; mẹ elu ephè. ²² Obenu l'ège ò dū-habè bẹ oo-nwekwaru-a ndu a-wafù nù. Ndu a-wafù nù ono bẹ bụ ụnwegirima unwoke mẹ ụnwegirima unwanyị, bụ ndu e-shi l'èke ono l'ufuta byakfuta unu. Teke unu phùru umere ephè mẹ ège ephè eme bẹ obu a-lazita-a unu lẹ ndakfu ono, dakfutaru Jerúsalemu ono; mbụ ndakfu ono, mu meru; yò dakfu ephè ono. ²³ Obu

a-lazita-a unu teke unu phuru umere ephe me ege ephe eme. Unu a-marua l'è to nwedu iphe mu meru l'èke ono, mkpata iya ta ndu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

15

Ètu oshi vayinu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; ?nanu iphe oshi vayinu gude ka ekali-oshi ndu odo, no l'oswa mma. ³ Mbù; oshi, e gbutaru l'oshi vayinu; ?o nworu iphe o du k'ememe. ?Ee-gudeghe iya pyita nggu too? ⁴ Mbù teke e woru oshi vayinu ono chiru ye l'oku t'o buru nkù; oku ekee ephe ishi labu ishi labu; kebashia echilabu iya ekebashì; ?o nweru iphe o dukwadu k'ememe? ⁵ Teke o buru l'è to gadu mka teke o dzuru oke; ?bu teke oku gbe kebashia ya ekebashì; b'o nweru iphe ee-gude iya mee?

⁶ "Oo ya bu; Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: O bu ege ono, mu wotaru oshi vayinu l'iphe bu oshi, no l'oswa t'o buru nkù, eeye l'oku be ege mu e-me iphe bu ndu bukota le Jerusalemu. ⁷ Mu a-bya aghachiru ephe ifu mee ephe iphe. A makwaru-a l'ephe lufutakwaru l'oku ono; obenu l'oku ono e-ke-e ephe. Teke mu a-gha-chiru ephe ifu mee ephe iphe; be unu a-ma l'o bu mbedua bu Ojejoje. ⁸ Ya e-me alì ono t'o daburu ochobo; ke l'ephe ta budu ndu e gude ire ephe aka. Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

16

Jerusalemu; mkpukpu, e te gudedu ire iya aka

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; mee te Jerusalemu phù ejo akpamara, ephe eme; ³ su ephe: Le Okaribe-Kakota-Nu ekfuru Jerusalemu: L'èke a muru ngu; be bu le Kènanu. Nna ngu bu onye Amoru. Nne ngu aburu onye Hetu. ⁴ Mboku, a muru ngu; b'e te budu ngu otubo; ophu o dudu onye ghuru ngu ehu; te inyi ba anò ngu l'ehu; ophu e tedu ngu unu; ta phù-kpu ngu eka. ⁵ E to nwedu onye imiko ngu duru; to du onye nweru obu-imiko l'èke i no; k'ophu nweru iphe ono ophu ee-meru ngu. Iphe gbe mee nu bu l'a muru ngu; pata ngu je atogbo l'egu; kele mboku, a muru ngu b'a muru ngu; nggu aburu nwata, aakpofu akpofu.

⁶ "To du iya bu; mu eswetade l'èke ono; phua ngu l'èke i daburu l'egvu mee ngu. Nggu egvu mee ngu ono mu asu ngu: "Te ndzu dzukwaa ngu!" ⁷ Mu meru ngu; nggu evua gbagogbago l'o bu oshi, no l'èke ehu du iya mma. Nggu abya evua; ha ogologo; kadzua kpurukputu; era eji ngu obu; mbu nggu efua eji ehe l'agba otu; gbaru otu swanmangu.

⁸ "To du iya bu; mu eswetade odo phua ngu; maru li kajiwaru k'akpakfube. Mu abya aloa ishishi eka mu phù-kpua ngu; gude iya gbuchia ngu ukfu. Ya abya eriaru ngu nte; nggu iya abya agbaa ndzu. Nggu aburu nk'ia. Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

⁹ "O bu mbedua bya abya aghua ngu ehu; sashia ngu mee ono; jia ngu manù; ¹⁰ bya eworu uwe, a kparu l'ekwa, a dzuru; dengashia ya edengashi yee ngu; bya eworu akpokpa, e gude akpo mee ye ngu. Mu abyakwaphu eworu eka-ocha webe ngu; bya eworu uwe, ere ntumatu ye ngu. ¹¹ Mu byaru bya egude iphe aanyaje anyanya; me ophu aagbajeru agbaru memaa ngu. Mu gbaberu ngu mba l'eka; bya anyabe ngu iphe-olu; ¹² byakwaphu eyeshia ngu echi imi me iphe-nchi; bya eworu ukfu, ama etu kpube ngu. ¹³ Ya ndono; a bya egude mkpola-ododo; me mkpola-ocha memaa ngu; uwe, iyeje bu uwe, e meru l'ekwa-ocha; me uwe, ere ntumatu; me uwe, a kparu l'ekwa, a dzuru dengashia ya edengashi. Nri, iirije aburu ntù witu; manù-engu; me manù olivu. Ya ndono; nggu amalaha iphe du biribiri; bya aghoo eze-nwanyi. ¹⁴ Udu ngu atuko iphe bu mbakeshi jegbaru le mma, iima; ke l'egiri iphe ono, mu nuru ngu ono meru; nggu amafu akpo. Ono bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹⁵ "Obenu l'i gbe kpwaruru obu ye le mma, iima; gude l'ude ngu ngawaru ekemeke obule le mma, iima; watawa nu ogba okpara. Iphe bu onye esweta esweta; nggu l'ia aze. Mma ngu ono eshi ege ono buru ke onye obu. ¹⁶ Uwe ngu b'i haru wota koshikota l'ulo nte ngu gude memaa ya, bu eke iinoduje emerushi onwongu. Egbe iphe ono ta dudu k'ememe; mbu egbe iphe ono ta dudu ke t'e jejekpo ya ememe le phuukpo. ¹⁷ I wotakwaru iphe aanyaje anyanya; me iphe a gba l'eka, mu nuru ngu; mbu iphe e gude mkpola-ododo mu; me mkpola-ocha mu mee; nggu egude iya metaru onwongu ntekpè, a pyishiru l'ugbugba nwoke; gude ephe l'emerushi onwongu. ¹⁸ Nggu abyakwaru bya achita uwe ngu, a kparu l'ekwa, a dzuru dengashia ya edengashi; woru yeshia ntekpè ono; bya egude manù mu me insensu mu gude gwaa ephe. ¹⁹ Ege ono b'i wotaru nri

ono, mu n̄uru ngu ono; mb̄u iya b̄u nt̄u witu; man̄u olivu; m̄e man̄u-ḗngu; gwooru ephe eja, eshi mkp̄o.” Ono iphe Ọkaribe-Kak̄ota-N̄u ekfu.

²⁰ “N̄ngu abyakwaduru bya a-ch̄ita un̄wegirima unwoke; m̄e un̄wegirima un̄wanyị, ì m̄ushiru mu; gude gwalahaaru agwa t'ephe buru iya nri. Ọkpara ono, ìigba ono; t̄o d̄udua ngu eji t̄o? ²¹ Un̄wegirima mu b'i gbushiru; ch̄iru ephe n̄u t'a kp̄ooru nte ọku. ²² Iphe b̄u uruburuku ono, ìirukotaku ono; m̄e emerushi ono, ìimerushi onwongu ono b'ḗ t'ì d̄ukp̄odia ike nyata teke i shi buru nwata; mb̄u teke ono, i shi agba ọtu; mb̄u gbaru ọtu daburu swanmangu; n̄odu l'egvu mee ngu.”

²³ Ọkaribe-Kak̄ota-N̄u s̄uru: “Nsh̄o nggu-a! Nsh̄o nggu-a; yeru ejo iphe ono, ìime ono. ²⁴ N̄ngu egbe jekwaduru je akp̄uaru onwongu eze ọlo; bya akp̄utsa ugvlangu ọlo nte l'iphe b̄u edukfu, n̄onu. ²⁵ N̄ngu akp̄ugbaru ugvlangu ọlo nte l'iphe b̄u mkp̄okahu-uzo; shi ḗge ono mebyishia mma ngu ono. K̄e l'ọobuje iphe b̄u onye eswe esweswe; b̄uwa t'ì woru onwongu t̄ogboru iya; shi ḗge ono kabaaru ogba ọkpara. ²⁶ I merushiru onwongu nggu l̄e ndu l̄jiputu, b̄u ndu obutobu ngu, b̄u iphe an̄oduje aḡu-phe iya b̄u egu emerushi onwiyia; nggu eshi ḗge ono l'emerushi onwongu l'eje; shi ḗge ono mee; iphe ewelaha mu nt̄umatu.

²⁷ “T̄o d̄u iya b̄u; ḗka iya abya erua ngu l'ḗhu. Ya ekebota iphe l'al̄i ngu. Ya abya enwuru ngu n̄u ndu ọhogu ngu, b̄u iya b̄u ndu Filisutiya, emerushi, ìimerushi onwongu d̄u iphere.

²⁸ “N̄ngu l̄e ndu Asiriya emerushikwaphu onwunu; ọphu o dzudu ngu; k̄e l'iphe te edzujedu ngu edzudu. ²⁹ T̄o d̄u iya b̄u; nggu abyakwaphu nggu l̄e ndu B̄abyilonu, b̄u ndu agba ikike ngh̄o awata emerushi onwunu; l'akabaa emerushi onwongu l'eje. Obenu l'ì merushiru onwongu ḗge ono ọphu t'o dzu ngu.”

³⁰ Ọkaribe-Kak̄ota-N̄u s̄uru: “Obu ngu d̄u eji; kparu iphe ìimekota iphe ndu-wa, ìime; mb̄u emerushi-a, ìimerushi onwongu-a l'ọ b̄u n̄wanyị ọkpara, ḗ te n̄wedu iphere! ³¹ I jeru je akp̄ushia ọlo nte l'iphe b̄u mkp̄okahu-uzo; mb̄u je etsoru iphe b̄u edukfu n̄onu kp̄ugbaru ugvlangu ọlo nte ngu. Obenu l'ḗ ti gbe emekwa l'ọ b̄u n̄wanyị ọkpara; k̄e l'ḗ t̄i nataj̄edu okpoga ege ndu ọdo anataj̄e. ³² I d̄u l'ọ b̄u n̄wanyị, eri ogori, ọokaje n̄te ọla-kfu ndu ọdo; m̄e l̄e n̄ji iya! ³³ Onye, agba ọkpara b̄e onye ȳele iya z̄eru b̄e akfuje iya ugwo; obenu l̄e ngḡubedua gbe an̄uje madz̄u iphe t̄e nggu l'iya z̄e; mb̄u i gbe an̄uje iphe b̄u ndu shi ḗkemeke ọbule nggalazu t'ephe bya t̄e nggu l'ephe z̄e. ³⁴ Mb̄u l'ọkpara n̄te ngu b'ì d̄u iche l̄e ndu ọdo; ḗ to n̄wedu onye achij̄e ngu n̄u. I gbe eme iche k̄e l'ì gbe an̄uje madz̄u iphe t̄e nggu l'iya z̄e. T̄o d̄u onye an̄uje ngu n̄u.

³⁵ “Oo ya b̄u; nggube n̄wanyị ọkpara ono; n̄ua iphe Ojejoje ekfu! ³⁶ Ọkaribe-Kak̄ota-N̄u s̄uru ḗge-a: I merushiwuru onwongu ege ọ d̄u ngu; bya agbaw̄e onwongu ọtu l'emerushi, ìimerushi onwongu; mb̄u k'okfu nte ono, b̄u iphe aakp̄ofu akp̄ofu ono, ì dokoru ono; mb̄u k̄e mee un̄wegirima ono, ìilashij̄e l̄e nte ngu; ³⁷ b̄e iphe ìi-ph̄u b̄e b̄u l̄e mu e-me t̄e ndu ono, ì yekotaru obu l'ephe ha; mb̄u ndu ono, ìiphuj̄e ḗhu akpovoshihu ngu ono; mb̄u ndu ono, ì yeru obu ono; m̄e ndu shi ḗkemeke ọbule, ọphu d̄u ngu ash̄i ghak̄obe tso ngu ọgu. Mu agbabe ngu ọtu l'ifu ephe t'ephe ph̄u eke ì gba ọtu. ³⁸ Ya e-kpe ngu ikpe, eekpeje n̄wanyị, riru ogori; kpee ngu ikpe, eekpeje n̄wanyị, gburu ọchi. Ya e-gude okopho iphe ono; m̄e oke ḗhu-eghughu iphe ono h̄ua ngu ah̄uh̄u. ³⁹ Teke ono b̄e ya e-nwuru ngu n̄u ndu ono, ì yeru obu ono; ephe enwutsushikota ọlo nte ngu ono; nwukp̄oshia ḗke, ìigwaje iphe. Ephe a-nyafukota ngu ìyagba ngu; yeshia ngu uwe ngu; gbab̄e ngu ọtu.

⁴⁰ “Ephe a-ch̄ita ndu ogbo nggirigudi bya etso ngu ọgu. Ephe e-gude mkpuma t̄u-gbua ngu; ch̄ita ogu-mbeke gude bua an̄u ngu kp̄urukpuru. ⁴¹ Ephe a-t̄uko ọlo ngu t̄ukota ọku; h̄ua ngu ah̄uh̄u l'ḗke un̄wanyị dzuru l'igwe. Ya e-me ngu t'ì haa ogba ọkpara; haa ọkfu ndu afat̄oshi ngu n̄u ugwo. ⁴² O b̄u teke ono b̄e obu a-bya ejizita mu; mu ahakwana okoru ngu okopho ono, mu gude ḗhu-eghughu ekoru ngu ono. Ya a-bya az̄e nwa gb̄ee; iphe ahaa ya oḡu eghughu; ⁴³ k̄e l'ḗ t̄i d̄udu ike nyata teke ono, ì shi buru nwata ono. Iphe ì gbe mee b̄u t'ì gude iphe-a mee t'ḗhu ghulahaa ya eghughu. Oo ya kparu iphe ya a-ch̄ita iphemiphe ọbule ono, ì meshiru ono nyibe ngu l'ishi. ?B̄u ngunu kparu iphe ì wotaru ọkpara, ìigba yekobe l'akpamara ono, ìikpak̄ota ono? Ono b̄u iphe Ọkaribe-Kak̄ota-N̄u ekfu.

⁴⁴ “Iphe b̄u onye abya ọnma ḗtu; e-gude ngu nmaa ya: 'L'ì-ph̄uwa nne; b'ì ph̄uwaru ada iya.' ⁴⁵ I b̄ulephu nne ngu swimu; mb̄u n̄wanyị ono, shi akp̄o n̄ji iya; m̄e un̄wegirima iya ḗbo-ḗbo-l'afu. N̄ngu l'unwunne ngu ndu k'unwanyị b̄ulephu sh̄iru-olu; mb̄u unwunne ngu ph̄e ono, shi akp̄o n̄ji ephe; m̄e un̄wegirima ephe ḗbo-ḗbo-l'afu ono. Nne ngu b̄u onye Am̄oru; nna ngu ab̄uru onye Hetu. ⁴⁶ Nwunne ngu n̄wanyị k'oguren̄ya, ȳele un̄wegirima iya shi buru unu l'uzo isheli, b̄u Sam̄eriya. Nwunne ngu

nwanyi k'iru-alì, yèlè ùnwegirima iya shi buru unu l'ùzo òhuda, bụ Sódomu. ⁴⁷ Nggú ekwekwaphu tsoru shilahaá ùzo, èphè eshi; mbụ tsoru èphè rùlahaá ùruburuku ono, èphè arụ ono. È ta nòdu òphu baru nwishi; nggu egbe bya aka èphè èjì.

⁴⁸ “Òkaribe-Kakòta-Nụ sùru: Lè k'òphu mu nòkpo bè nwunne ngu Sódomu yèlè ùnwada iya; te merukpoduanu ège nggu l'ùnwada ngu meru. ⁴⁹ Ówaa iphe dù èjì ono, nwunne ngu Sódomu meru ono: Yèbedua yèlè ùnwada iya shi buru ndu etsenuka etsetse; buru ndu nweru nri k'etsushi; ndu bụ ò-nò-l'òmu; òphu èphè te yeru ndu ùkpa mè ndu te nwedu ège ò haru èphè èka. ⁵⁰ Èphè bụ ndu etunuka onwèphè èpha; l'akpa akpamara. Teke ya phuru èphè bè ya feshiru èphè, unu gudewa-a ènya unu ele. ⁵¹ Èjò iphe òphu Samériya meru te kekwa nke ngu ebo. I kakòta unwunne ngu phè òru ùruburuku. Ò bụ iya meru iphe unwunne ngu phè; ndu k'ùnwanyi; gbe dù l'èphè doberu èka ndoo; m'e-lee ènya l'ège i rùta-beru ùruburuku. ⁵² Iphere a-buru nke ngu; kè l'èjò iphe, i meru kaakwa k'unwunne ngu phè; èphè egbe kawa ngu nù òburu ndu doberu èka ndoo. Mbùkwa t'iphè k'punyikwaa ngu ènya; iphere aburu nke ngu; kè l'i gbe mewanu unwunne ngu phè; ndu k'ùnwanyi; egbe bhwaru nù ndu doberu èka ndoo l'èke nggubedua nò.

⁵³ “Obenu lè Sódomu yèlè ùnwada iya; mè Samériya yèlè ùnwada iya bè mu e-mekota t'iphe bya aduru èphè lè mma ège o shi òhawaru iya èphè. Mu e-mekwaphu t'iphe dùru unu lè mma teke mu e-me t'ò dùru ndu òphu. ⁵⁴ Óo ya bụ; ège iphere onwongu a-dù ngu; mbụ iphere iphe i mekotaru adù ngu; ndu òphu egude iya dua onwèphè ike. ⁵⁵ Unwunne ngu ndu k'ùnwanyi; mbụ Sódomu mè ùnwada iya; mè Samériya yèlè ùnwada iya bè iphe a-duru lè mma ège o shi òhawaru iya èphè. Nggubedua; nggu l'ùnwada ngu; bè ee-mekwaphu t'unu la azù l'ònodu, unu shi nòduhawa lè mbù. ⁵⁶ ?È tii photabua nwunne ngu Sódomu èpha teke ono, i shi eku onwongu ètu ono; ⁵⁷ mbù teke iphe dù èjì ngu ono te fuhudua? Nta-a; bè ùwanyì Èdòmu ajawa ngu ewena; mbù iphe bụ ndu obutobu èphè; mè ndu Filisutiya; mbù iphe bụ ndu nggu l'èphè nòkota, bụ ndu akpòfu ngu akpòfu. ⁵⁸ Ii-ri uru òkpara ono, iigba ono; mè ùruburuku ono, jirukota ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁵⁹ “Òkaribe-Kakòta-Nụ sùru: Lè ya a-kfù ngu ùgwò iphe i meru; kè l'è tò dùdu iphe i gubekwaduru nte, nggu l'ìya riru; mbù l'ì dakawaru ndzù, nggu l'ìya gbaru. ⁶⁰ Obenu lè ya a-nyata ndzù, nggu l'ìya gbaru teke i shi buru nwata. Nggú l'ìya a-gba ndzù, a-nò gbururu jeye lè gbururu. ⁶¹ Óo ya bụ k'òphu jì-nyata iphe i mekotaru; t'iphè dù ngu teke ya e-dutaru ngu unwunne ngu phè; ndu k'ùnwanyì òphu bụ ngu ògurenya; mè ndu òphu nggube bụ ògurenya; dee ngu èphè t'èphè buru ùnwu ngu. ⁶² Ó bụ l'è t'ò bukwa kele nggu l'ìya gbaru ndzù k'paru iphe ya e-me iya ège ono. ⁶³ Ya e-me t'è ndzù, nggu l'ìya gbaru nguru anguru; k'òphu jì-makwanuru l'ò bụ yèbedua bụ Ojejoje; ⁶³ k'òphu bụ: jì-nyata iya; iphere iya adù ngu; t'è b'ì dù ike oghèli ònu eghèli l'èke o teru ngu ùkfu lè mu gùkotaru ngu nvù l'iphe dù èjì, i mekotaru k'pamukpamu.” Ono iphe Òkaribe-Kakòta-Nụ ekfu.

17

*Ètu, e gude ugo labù;
mè oshi vayìnu anma*

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru nù mu sù mu: ² “Nwa ndiphe; t'aru ndu Ìzùrèlù akala-okfù; mbù nmaru ndu Ìzùrèlù ètu; ³ sù èphè lè Òkaribe-Kakòta-Nụ sùru ège-a: O nweru ugo, ha gakfugakfù, akwèka iya ama mma; èbà iya aha ogologo; gbasaa agbasa; l'avò avòvo. Ugo ono byaru l'ugvu ugvu Lèbanònu; je awòru èka l'ònungonu oshi sida. ⁴ Yò tubuta ònunu oshi ono; gude iya pheru lashia alì ndu agba ikike nghò; je eworu iya dzaa lè mkpukpu ndu agba nghò. ⁵ Yò hatakwapu iphe aakuje akuku, nò l'alì ono je eworu k'ua l'alì, emehu iphe. O je adzaa ya l'ìku eze mini l'ò bụ èwo-mee-nggele; ⁶ yo fukebe l'ò bụ oshi vayìnu, l'aja kè rikarika. Èkali iya echebekota ifu l'èke ugo ono nò; akwara abamia abami l'alì. Tò dù iya bụ; yò buru oshi vayìnu; bya akfukashia èkali; mkpèkwò iya l'aja pulapula.

⁷ “Obenu l'ò nwekwanuru ugo òdo, hakwapu gakfugakfù, akwèka iya hakwapu nshinu; fua èbà òhuma. Oshi vayìnu ono egbe shi l'èke ono, a dzaru iya ono gbaa akwara l'èjekfube iya; byakwapu bya ajakashia èkali iya l'èjekfube iya t'ò gbaa ya mini. ⁸ A dzaru iya l'alì-òtsu èke mini jiru èjiji; ège òo-ja ajaja; m'ishia akpuru; buru oshi vayìnu, dù mma ètu.

⁹ “Sù èphè lè Òkaribe-Kakòta-Nụ sùru: Oshi vayìnu ono; ?òo-nyaghe kwasèru; t'è b'e fefu iya; nyìchaa ya akpuru; yò nwùshihu. Iphe, bụ nwiru, o rutaru; anwùshihu. Ndu e-efu iya nù ta bukwa onye èka karu akaka; m'ò bụ ndu dù l'ìgwe. ¹⁰ Ó-ùkpoorunu l'è

fetaru iya je adzaa l'èke ọ̀do; ?ọ̀o-nyaghe-e; teke pherephere, shi ọ̀zo ẹnyanwu-ahata byakfutaru iya; bya ajia ya; yọ̀ kpọ̀o nku; nwùshihu; l'èke a dzaru iya."

¹¹ Tọ̀ dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ¹² "Kfuru ndu ọ̀nu-ulo ono, kwefuru ikè ono: ?Unu ta madu iphe iphe ono bụ? Kfuru ẹ̀phe l'eze ndu Bábyilonu byaru Jerúsalemu bya akpụta eze ẹ̀phe yẹle ndu ishi obodo ono lashia Bábyilonu. ¹³ Tọ̀ dù iya bụ; yọ̀ bya eduta onye lanu, shi l'ufu ndu eze; nua ya nte yẹle iya agbaa ndzụ. Ọ̀ kpakọkwaruphu ndu nweru ẹnya l'ali ono ruta; ¹⁴ k'ọ̀phu ali-eze ono bya aburu ali-eze, a byatsutaru abyatsuta; ọ̀phu ọ̀ byadu bya akuli ishi akuli ọ̀do; gbahakwaa l'o doberu ndzụ, ẹ̀phe gbaru bụ iya bụ yọ̀ bya abya akulia ishi ọ̀do. ¹⁵ Obenu l'iphe eze ono meru bẹ̀ bụ l'o gbe kwefuru iya ikè; yefu ndu oozije ozi t'ẹ̀phe je Ijiputu kpukooru iya inya; mẹ̀ t'ẹ̀phe rularu iya ndu soja. ?Ọ̀o-kọ̀ iya-a l'ako? Mbụ onye mekotakpooru egbe iphe onanu; ?oo-righaru iya-a? ?Ọ̀o-dakakọta ndzụ ono, ọ̀ gbaru ono laa kẹ̀ mmanu tọ̀."

¹⁶ Ọ̀karibe-Kakọta-Nụ suru agha: "K'ọ̀phu mu nọkpoo; b'ẹ̀ tọ̀ dudu iphe e-me t'ẹ̀ b'ọ̀ nwùhu lẹ̀ Bábyilonu; mbụ l'ali ono, eze doberu iya l'aba-eze ono, bụ onye ono, ọ̀ guberu nte ono, ọ̀ nuru iya ono iphe-mmanu; mbụ iya bụ onye ono, ọ̀ dakaru ndzụ, yẹle iya gbaru ono. ¹⁷ Fero; mẹ̀ ndu soja iya, bukota ndaji nggara; mẹ̀ igweligwe ndu ọ̀do, Fero rukoru yeru onwiya bẹ̀ ta dudu ike dzọo ya l'ọ̀gu l'èke ndu ọ̀hogu iya kpushiru mgbodo, e gude eke ọ̀gu; bya akpùshikwaphu iphe ndu ọ̀do, e gude ekekwaphu ọ̀gu, bụ iphe e-gude kee ọ̀gu t'e gbushia igweligwe madzụ; ¹⁸ kẹ̀ l'ẹ̀ tọ̀ dudu iphe ọ̀ guberu nte ono, o riru ono; mbụ kẹ̀ l'ọ̀ dakaru ndzụ ono, ọ̀ gbaru ono yẹle kẹ̀ l'ọ̀ kwekpooru ukwa iphe ono; megee bya emelekwadua iphe ono, o mekotaru ono b'ẹ̀ to nwedu iphe a-kpata iphe ọ̀o-la kẹ̀ mmanu."

¹⁹ Tọ̀ dù iya bụ; Ọ̀karibe-Kakọta-Nụ asụ ẹ̀ge-a: "K'ọ̀phu mu nọo bẹ̀ mu e-me iya iphe kẹ̀ nte ono, o riru mu ono; t'ọ̀ gube iya iphe; mẹ̀ ndzụ ono, mu l'iya gbaru. ²⁰ Mu e-geberu iya ụgbu, ọ̀o-nma. Mu akpuru iya laa Bábyilonu je emee ya iphe; kẹ̀ l'ẹ̀ to meduru mu ire-lanụ. ²¹ Ndu soja iya, agbala agbala bẹ̀ bụ ogu-mbeke bẹ̀ ee-gude gbutsushia ẹ̀phe. Ndu ọ̀phu wafuru nụ bẹ̀ e-phekashihu nụ. Ọ̀o ya bụ ẹ̀ge ị-maru l'ọ̀ bụ mbẹ̀dua gẹ̀degede, bụ Ojejoje bẹ̀ kfuru iya nụ."

²² Ọ̀karibe-Kakọta-Nụ sụru:

"Ọ̀ bụ mbẹ̀dua gẹ̀degede

e-gude ẹ̀ka mu;

tụ-buta oshi sida ono dzaa;

Mbụ lẹ̀ mu a-tụ-buta ọ̀nunu oshi ono

l'èke ọ̀ dù nongini-nongini l'ọ̀nungonu iya;

je eworu dzaa l'ugvu, ha l'eli;

mẹ̀ ọ̀phu akpọ̀ origodo.

²³ Ọ̀ bụ l'eli ugvu ndu Ízurelù;

bẹ̀ mu e-je adzaa ya.

Ọ̀o-jakashia ẹ̀kali; mịshia nebyi;

buru oshi sida, dù ugvu.

Ụnwenu l'udu iya l'udu

a-bya eburu iya;

ẹ̀kali iya aburu ẹ̀phe agu.

²⁴ Iphe bụ oshi, nọ l'ẹ̀gu

a-maru

l'ọ̀ bụ mbẹ̀dua, bụ Ojejoje,

meru oshi, ha l'eli;

yọ̀ dù mkpùrukpu;

bya emee ọ̀phu dù mkpùrukpu;

yọ̀ ha l'eli.

Mu mekwaruphu tẹ̀ oshi,

akpọ̀ pẹ̀riperi nwua kpaa;

bya emee; ọ̀phu eme

nyanwuru nyanwuru;

yọ̀ jalaha pulapula.

Mube Ojejoje kfuakwaru;

mu e-mekotakwa iphe ono l'ọ̀ ha."

¹ Tò dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nū mu ọdọ sū mu: ² “Ètu ọwaa, unu anmaphejekpo-wa k'alì Ízùrẹlu b̀hunu kẹ ngunu? Mb̀ unu anmajẹ:

“ Ndu b̀ nna -rigee

uchokoro, anẁ ọnu;

eze akpolahaa ẹgirima izize.’

³ “M̀be Ọkaribe-Kakọta-Ǹ s̀ru agha: K'ọphu mu nọo; b̀ unu ta byahẹdu bya anma ẹtu onu ọdọ lẹ Ízùrẹlu. ⁴ Iphe b̀ madz̀ kpoo gba kwa mu nwe iya. Ndu b̀ nna; m̀ ̀nwegirima ẹphe kwa mu nwe iya. Onye kpataru ǹ; yo vuru iya.

⁵ “Ọ -b̀ru l'ọ nweru onye doberu ẹka ndoo; b̀ru onye emeje iphe nhamunha; m̀ iphe gbaru ǹ; ⁶ ọphu onye ọbu 'ejejedu ori iphe l'ẹke aagwa nte l'ugvu; t̀ b̀ onye ẹnya iya anje l'ẹke nte, nọ lẹ Ízùrẹlu; ọphu onye ọbu emerushijedu nyee madz̀ ibe iya; ọphu oojekfujedu nwanì, nọ lẹ nsọ ̀nwanì. ⁷ Onye ọbu ta b̀ onye eme madz̀ mmegbu; b̀ru onye ewolajeru onye o jeru ̀gwọ iphe o yeru iya itumo; ọphu onye ọbu ta b̀ onye ana nf̀; b̀ru onye anuje onye ẹhu guderu nri; b̀kwaruphu onye anmataje iphe webe onye agba ọtu. ⁸ Onye ọbu ta b̀ onye ejeje ̀gwọ af̀-̀m̀ru-af̀; mb̀ t̀ b̀ onye ejeje ̀gwọ ̀nukurunu lẹ phuu; b̀ru onye esefukotaje ẹka l'iphe d̀ ẹji; b̀kwaruphu onye abuje: o -doshi okfu yo kfu iphe d̀ nhamunha; ⁹ bya emekota iphe mu t̀ru l'ekemu; b̀kwaruphu onye gude ire-laǹ emekota ekemu mu. Onye emekota ẹge-a; b̀ b̀ onye doberu ẹka ndoo. Ndz̀ e-dzu onye ọbu. Ono b̀ iphe Ọkaribe-Kakọta-Ǹ ekfu.

¹⁰ “Ọ -b̀ru l'onye-wa m̀taru nwa, ana nf̀; l'egbu ọchi; ¹¹ mb̀ t̀ d̀ iphe ndu-wa, gbaru iya l'ememe ọphu oome; gbe b̀ru onye ejeje ori iphe l'ẹke aagwa nte l'ugvu; bya ab̀kwaruphu onye emerushije nyee madz̀ ibe iya; ¹² b̀ru onye emegbutaje ndu ̀kpa; m̀ ndu te nwedu ẹge ọ haru ẹphe; onye ọbu -b̀kwaruphu onye ana nf̀; b̀ru onye erije itumo ̀gwọ, o jeru; b̀kwaruphu onye ẹnya iya anje l'ẹke nte; b̀ru onye arukota uru-alì, d̀ iche iche; ¹³ bya ab̀ru onye ejeje madz̀ ̀gwọ af̀-̀m̀ru-af̀; mb̀ ̀gwọ ̀nukurunu; ya aji: Ndz̀; ?oo-dzu-a onye eme ẹge ono. Ndz̀ ta byakwa bya edzu onye ono; kẹ l'iphe ndu ono, oomekota ono kwa akpamara. Onye ono nẁhufutaje; ọchi iya at̀koru iya l'ishi.

¹⁴ “Ọ -b̀ru lẹ nwata bya am̀ta nwata. Nwata ono, ọ m̀taru ono abya aph̀kota ẹjo iphe ono, nna iya meshiru ono; jìka lẹ ya te etsodu nna iya l'akpamara, ọokpa: ¹⁵ l'ẹ too ridu iphe aagwaru nte; ẹnya iya ta nọ lẹ nte ndu Ízùrẹlu; t̀o kpa lẹ nyee madz̀; ¹⁶ too megbu madz̀ mmegbu; t'ọ b̀ onye, b̀: e -yeru iya iphe l'itumo tẹmanu yo kwe jee madz̀ ̀gwọ. Ẹ t̀ b̀du onye ana nf̀. Oonuje onye ẹgu ag̀ nri; l'anmataje iphe webe onye ẹ te nwedu iphe oo-yeru l'ehu; ¹⁷ l'esefuje ẹka l'iphe b̀ ẹjo iphe; ọphu oojejedu madz̀ ̀gwọ ọ-̀m̀ru-nwa; m'ọ b̀ ̀gwọ uru-ji-efere. Oomekota ekemu yẹbe Nchileke; l'emekota iphe ya t̀ru ọkpa iya; b̀ onye ono ta anẁhukwa l'ejo iphe, nna iya meru. Ọo-dz̀kwaru ndz̀. ¹⁸ Obenu lẹ nna onye ọbu a-nẁhu k'iphe d̀ ẹji, o meru; kẹ l'ọ b̀ onye meru madz̀ mmegbu; b̀ru onye naru nwunne iya nf̀; bya emekota ndibe ẹphe iphe ẹ-ta d̀du mma.

¹⁹ “Unu gbe asuje: ‘?B̀ ngunu kparu iphe nwa ta alajẹdu l'iphe nna iya kpataru?’ Iphe kparu iya ǹ b̀ lẹ keshinu ọphu nwatibe iya ono eme iphe vudo nhamunha; iphe gbaru ǹ; bya ezia obu l'alì l'emekota iphe ya t̀ru ọkpa; b̀ ndz̀ e-dzuka iya. ²⁰ Ọ b̀ onye kpataru ọphu ọ kpataru; yo vuru iya. Iphe nna kpataru te emedu nwa iya iphe; ọphu iphe nwa kpataru 'emedu nna iya iphe. Onye doberu ẹka ndoo b̀ aa-g̀ l'ọ b̀ onye doberu ẹka ndoo. Ẹjo madz̀ b̀ aa-g̀ l'ọ b̀ ẹjo madz̀.

²¹ “Onye menyaaru ẹjo iphe; egomunggo abya ala iya az̀; yọ hakọta ẹjo iphe ono; wata ome iphe ya t̀ru ọkpa iya; melahaa iphe vudo nhamunha; m̀ iphe gbaru ǹ: onye ono b̀ ndz̀ e-edzu; onye ono ta anẁhudu. ²² Ẹjo iphe ono, o mekotaru ono b̀ aa-zahakota; ẹ ta ag̀koduru iya ẹya. Keshinu ọphu ọ watawaru odo odomu b̀ ndz̀ e-dzu onye ọbu ²³ ?Unu tubesu l'ọnwu onye iphe d̀ ẹji aduje mu mma? ?Ọ dẹ t̀ b̀du teke ẹhu atsoje mu ẹna b̀ teke onye ono haru ̀zo iphe d̀ ẹji iya ono bya anọdu ndz̀? Ono b̀ iphe Ọkaribe-Kakọta-Ǹ ekfu.

²⁴ “Obenu l'ọ -b̀ru l'onye doberu ẹka ndoo gbe nnyaa; wata ome iphe d̀ ẹji; mb̀ rulahaa uruburuku, ndu eme iphe d̀ ẹji anọduje ar̀; ndz̀ e-dzua onye ọbu t̀o? Wawa! Ẹ to nwedu iphe d̀ mma ono, o shi emekotaje ono ọphu aa-nyatakwa; kẹ l'ọ melahaaru gheleghelehele. Ọo-nẁhu k'iphe d̀ ẹji ono, o mekotaru ono.

²⁵ “Obenu l'unu gbe asujele-ẹ lẹ m̀be Nnajiufu te mejedu iphe d̀ nhamunha. Unu ngabẹbedukponu unubẹ ndu Ízùrẹlu tẹ mu karu unu: ?Ọ dẹ iphe mu eme ta d̀du nhamunha? ?Ọ dẹ t̀ gbe b̀duru unubedua b̀ iphe unu eme ta d̀du nhamunha? ²⁶ Teke ọ b̀ru l'onye doberu ẹka ndoo doberu ẹka ndoo gbe bya melahaa iphe d̀ ẹji b̀ onye ọbu a-nẁhu k'iphe d̀ ẹji ono. ²⁷ Ọ -b̀ru l'onye iphe d̀ ẹji menyaaru iphe

dù eji; bya aparu iya haa; bya emelaha iphe dù nhamunha; mē iphe gbaru nù bē onye ọbu dzọokwaru onwiya ndzù; ²⁸ kē l'ọ bya arikota ọriri iphe dù eji ono, o mekotaru ono; egomunggo abya ala iya azù bē ndzù e-dzu iya; ẹ tọ nwuhudu. ²⁹ Yo gbe buri iya bē unubē ndu Ízurèlu asùje lẹ mube Nnajiufu te mejedu iphe nhamunha. Unubē ndu Ízurèlu; ?bù mbèdua te gbe emejedu iphe nhamunha tọ. ?Tọ bụ-chidua unubèdua; bē iphe unu eme ta adujedu nhamunha.

³⁰ “Ọo ya bụ; unubē ndu Ízurèlu; tẹ mu karu unu: Mu e-kpe unu ikpe l'ẹge onye meru. Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu. Unu taa onwunu ụta! Hakọta iphe dù eji, unu eme; ọo ya bụ ege ẹ too medu t'unu daa. ³¹ Unu kushikota ẹka l'iphe dù eji, unu mekotaru l'ọ ha; mee obu unu t'ọ buri obu ophungu; unu aburu ndu nọ ndzù ophungu. ?Bù ngunu kpataru iphe unu e-gbu onwunu l'ike; unubē ndu Ízurèlu! ³² Kē l'ẹ to nwedu onye ọduje mu mma l'ọ nwuhuru. Unu taa onwunu ụta; tẹ ndzù buri nk'unu! Ono bụ iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu.”

19

Egvu-aphụ, a gụru nù

ndu ishi ndu Ízurèlu

¹ Gvaru ndu ishi ndu Ízurèlu egvu-aphụ;

² sù ẹphe:

“Lẹ nne unu shikwa buri

nne agù l'ẹke oke agù ndu ọdo nọ.

Ọ shi azeje l'ẹke unwu agù

dọru l'ehe unwu iya.

³ O hefutaru unwu iya nanù;

yọ bya aburu agù, nweru agburu-ẹhu.

Yọ bya amụa ẹge aalakashije

anù teke e gburu iya;

bya afo-gbushilaha madzù.

⁴ Iphe bụ mbakeshi anụ akọ ẹhu iya;

bya emee ya;

yọ dalahuru ẹphe l'iduma.

Ẹphe abya egude nko kofuta iya;

kpuru lashia Íjiputu.

⁵ Teke nne agù phuru lẹ

ya lewaru ọnya iya;

to nwedu ishi;

yọ bya eduta nwa iya ọdo; hee; hefuta;

yọ bya aburu agù ike.

⁶ Yo bya etsoru agù ibe iya l'ejephe;

kele nta b'ọ kanwụwaru ẹhu.

Yọ bya amụkwaphu ẹge

aalakashije anù teke e gburu iya;

bya afo-gbushilaha madzù.

⁷ Yo nwutsushia ẹke bụ agbarike ẹphe;

bya emee mkpukpu ẹphe;

yọ daburu ochobo.

Ekiri, oode emeru egvu ye alì ono;

mē ndu bu iya nù l'ẹhu.

⁸ Tọ dù iya bụ;

iphe bụ mbakeshi abya enyia;

kwabèru iya;

mbù ndu shigbaa ẹke,

dugbaa iche l'ẹke ono mgburumburu.

Ẹphe abya eworu ọnya shiberu iya.

Ya ndono; yọ bya adaaru ẹphe l'iduma.

⁹ Ẹphe abya egude ịkokoro

kpuḥuta iya ye lẹ mkpuchi;

pajeru eze ndu Bábýlọnu.

Ẹphe abya enwuru iya ye lẹ mkporo.

Ya ndono; ekiri ono,

- oodeje ono ta dũhe onye
 anũjekwadu iya nũ
 l'eli ugvu, nõtsua lẹ Ízuru.
- 10 Nne ngu dũlephu l'ọ bũ
 oshi vayĩnu, nõ lẹ mgbabu ngu.
 A dzaru iya l'iku mini;
 yọ mĩa wọkƚuru awọkƚuru;
 ẹkali iya jaru deru geyingu;
 kele mini nõkota l'ẹke ono;
- 11 Ẹkali iya shihukotaru ike;
 shihubeta iya;
 k'ọphu ee-gude iya pyĩta mgboro-eze.
 O vuru; kakọta oshi ọdo,
 nõ l'ẹke ono l'eli;
 ẹkali iya ajakashikota ajakashi.
- 12 Obenu l'a bya egude
 ẹhu-eghughu fefu iya; tọgbo.
 Phẹrephere, shi l'ũzo ẹnyanwu-ahata
 abya kpoo ya gwengu.
 A bya anyishikota iya akpuru.
 Ẹkali iya ono, shihukotaru ike ono
 abya akpọshihukota nkũ,
 Oku abya adzũfu ẹphe.
- 13 A bya eworu iya je adzaa l'echi-egu nta;
 l'ẹke kpohuru nkũ; mbũ lẹ kpokpokirikpo alĩ.
- 14 Oku agbanwuhu l'ẹkali iya lanũ;
 dzũa akpuru iya.
 Ophu o nwehedu ẹkali,
 shihuru ike, nõkwadu iya nũ,
 dũ mma k'ogude pyĩta mgboro eze.”
 Owaabũ ẹgvu-aphũ, a-nogude nũ.

20

Ndu Ízuru kweƚuru Nchileke ikẹ

¹ Tọ dũ iya bũ; yo be abalĩ k'iri l'onwa ise l'afa k'ẹsaa; yo nweru ndu bũ ọgurennya ndu Ízuru wũru bya Ojejoje nĩta. Ẹphe abya adọo l'ifu mu. ² Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sũ mu: ³ “Nwa ndiphe; kfuru nũ ndu Ízuru; sũ ẹphe: Okaribe-Kakọta-Nũ aji ẹge-a: ?Unu byaru iya ọkpata ishi iphe tọo? K'ọphu ya nõo bẹ ya te ekwekwa t'ọ nweru iphe unu a-kpata iya ishi iya. Ono kwa iphe yẹbe Okaribe-Kakọta-Nũ, bũ Ojejoje ekfu ndono.

⁴ “?Ii-kpe ẹphe ikpe tọo? Nwa ndiphe; ?iime t'i kpee ẹphe ikpe tọo? Ngwanũ; kpenua ya ẹphe. Mee t'ẹphe maru uruburuku, nna ẹphe shi arũ. ⁵ Kfuru ẹphe lẹ Okaribe-Kakọta-Nũ sũru: 'Lẹ mbọku, ya hataru Ízuru bẹ ya riburu awa Jékọpu angũ; bya emee; ẹphe amakotaru onye ya bũ teke ẹphe nõ lẹ Íjiputu. Ya kfujaru iya ẹphe ekfujasũ ẹphe: L'ọ kwa yẹbedua gẹdegede bũ Ojejoje, bũ Nchileke unu. ⁶ O bũ mbọku ono; bẹ ya riburu ẹphe nte lẹ ya e-dufuta ẹphe lẹ Íjiputu duru ẹphe laa l'alĩ, ya chọ-vuru ẹphe; mbũ alĩ-ọtsu ono, reru ikpirikpi; buru iya kage mma l'iphe bũ alĩ, nõnu ono. ⁷ Ya asũ ẹphe: T'onyenonũ foshikotakwa iphe dũ ẹji ono, unu doberu l'agwaphe ono, unu yekotaru ẹnya ono; t'unu be egudeshi ọgwa nte ndu Íjiputu merushia onwunu. O kwa yẹbedua bũ Ojejoje, bũ Nchileke unu.' ⁸ Obenu l'ẹphe kweƚuleru iya-a ikẹ; jika l'ẹphe ta ngadũru iya nchi; jika ọha ọgwa-phe ẹjo iphe ono, ẹphe doberu; woru ẹnya ẹphe kũbe iya ono; ọphu ẹphe ahadu ọgwa nte ndu Íjiputu. Ya ndono; ya asũ lẹ ya e-woru ẹhu-eghughu iya byabẹ ẹphe; mbũ lẹ ya e-kpukposhi ẹphe ẹhu-eghughu iya lẹ Íjiputu. ⁹ Obenu l'ọ bũ tẹ ya; be emebyi ẹpha iya l'ifu mbakeshi ono, ndu Ízuru shi butsuaru ono, bũ ndu ya nõdu l'ifu ẹphe mee tẹ ndu Ízuru maru onye ya bũ l'edufuta, ya dufutaru ẹphe lẹ Íjiputu.

¹⁰ “Tọ dũ iya bũ; ya ekwe bya edufuta ẹphe lẹ Íjiputu; duru ẹphe lashia echi-egu. ¹¹ Ya abya eworu ọkpa, ẹphe a-nodu etso tọoru ẹphe; mbũ mee t'ẹphe maru ekemu iya; kẹ l'ọ kwa onye meru iya nũ; ndzũ e-dzua ya. ¹² Ya eworu mbọku ọtu-ume doberu

eppe t'ò buru iya l'eppe iphe-òhubama; k'òphu ephe a-makwanuru l'ò bu mbèdua, bu Ojejoje emeje ephe t'eppe dù nsò. ¹³ Obenu lè ndu Ízuruèlù gbe kwefulerua iya-a ikè l'echi-ègu; jìka ome iphe ya toru ephe òkpa iya; jìka ome ekemu iya, bu onye -mee ya; ndzù e-dzua ya. Ephe eworu mbòku òtu-ume ono, ya doberu ephe ono dakashija. Ya asù lè ya e-gude oke iphe-eghughu iya gbushia ephe l'echi-ègu ono. ¹⁴ Obenu l'ò bu tẹ ya; be emeyi epha iya l'ifu iphe, bu mbakeshi ono, bu ndu ya nò l'ifu ephe dufuta ephe ono. ¹⁵ Tò dù iya bu; ya eribuaru ephe nte l'echi-ègu ono l'è tò dùdu iphe a-kpata tẹ ya durukwadia ephe alì ono, ya nuru ephe ono; mbù alì-òtsu ono, reru ikpirikpi; buru iya kage mma l'iphe bu alì ònonu ono. ¹⁶ Iphe meru iphe ya te durudu ephe alì ono; bu l'eppe te kwedu mee iphe ya toru ephe òkpa iya; mē ekemu iya. Mbòku òtu-ume mu; bẹ ephe dakaru; kẹ l'ò bu ògwa nte bẹ obu ephe nọ.

¹⁷ “Obenu lè mu phulerua ephe imiko; mu te gbushihe ephe; mbù mu te chigbushihe ephe l'echi-ègu ono. ¹⁸ Mu sùru unwu ephe l'echi-ègu ono: ‘Unu be etsokwa òkpa nna unu phe; òphu unu 'emekwa ekemu ephe; òphu unu 'agwakwa nte; gude iya merushia onwunu! ¹⁹ Ò kwa mbèdua gedegede bu Ojejoje, bu Nchileke unu. Ò bu iphe mbè Nchileke toru òkpa iya bẹ unu a-nòdu etsoje; mbù t'unu kwabèkwaru ekemu mu ẹnya; mejekota iya l'ò ha. ²⁰ Unu emeje mbòku òtu-ume t'ò dùru unu lè nsò ege òò-buru unu l'iya iphe-òhubama. Òo ya bu; ege unu a-makwanuru l'ò buphu yèbe Ojejoje bu Nchileke unu l'oswiya.’

²¹ “Obenu l'unwu ephe gbe kwefuhukwaru mu phù ikè. Ephe te kwe mee iphe mu toru ephe òkpa iya t'eppe tsoje. Ephe ta gbatakpòduanu òkpa l'ome ekemu mu lè phuu, bu onye -mee ya; ndzù edzua ya. Ephe abya adakashikota mbòku òtu-ume mu. Ya ndono; mu asù lè mu e-woru èhu-eghughu mu byabè ephe; mbù lè mu e-kpukposhi ephe èhu-eghughu mu l'echi-ègu èke ono. ²² Obenu lè ya selaru eka azù; ya te mehe ephe ege ono; tẹ ya; be emeyi epha iya l'ifu mbakeshi ono, bu ndu ya nòdu l'ifu ephe dufuta ephe ono. ²³ Ya abyakwa bya eriaru ephe angù l'echi-ègu ono sù lè ya a-chikashi ephe t'eppe gbaa nanù nanù lashikota iphe bu mba ònonu; mbù t'eppe gbakashihu lashia alì ònonu; ²⁴ kẹ l'eppe te kwedu ome ekemu iya; mbù l'eppe jìkaru ome iphe ya toru ephe òkpa iya; bya adakashija mbòku òtu-ume iya. O gbe buru èke ẹnya ephe ka anòno; bu lè nte, nna ephe gwaru.

²⁵ “Ya ndono; ya abya eworu ekemu, ta dùdu mma t̄aru ephe t'eppe meje; mbù ekemu, ephe te gudeghedu buru. ²⁶ Ya abya emee ephe t'eppe merushia onwèphe l'èja, ephe egwoje; mbù kpòlahaa ime òdungu ephe òku gude achì eja. Yò buru tẹ ya nua ephe aphù; bẹ ya gude mee iphe ono; k'òphu ephe a-makwanuru l'ò bu yè bedua bu Ojejoje.

²⁷ “Òo ya bu; nwa ndiphe; kfuru nù ndu Ízuruèlù sù ephe lè Òkaribe-Kakòta-Nù sùru: L'ò bukwaphu ege-a bẹ nna unu phe kfuswekotaru iya; ephe te meru iya ire-lanù; ²⁸ lè teke ya duru ephe jeshia l'alì ono, ya riburu ephe angù iya lè ya a-nù ephe ono; bẹ ephe ruru èke ono nòdu l'iphe bu ugvu; mē l'iphe bu oshi, mkpèkwo nòkpoo gwoo eja. Eja ono, ephe egwo ege ono aburu iphe meru; èhu eghulaha ya eghughu. Ephe gude insensu; mē mē, ephe egudeje achì eja chìlahaa eja ono. ²⁹ Tò dù iya bu; mu asù ephe: ‘?Bù ngunu bù èke ono, unu ejeje ògwa iphe ono?’ Ya ndono; e kulaha èke ono ‘Bama’* jeye ntanù. ³⁰ Òo ya bu; kfuru ndu Ízuruèlù lè Òkaribe-Kakòta-Nù sùru ege-a: ?Unu a-nòdu emerushikwaphu onwunu l'ò bu nna unu phe? ?Mbù unu a-nòdu agwaphekwaphe nte ege ephe gwaru t̄o? ³¹ Eja ono, unu anòduje achì ono; mbù eja òphu unu akpoje unwegirima unu òku gude l'achì; bẹ unu gudekwadu emerushi onwunu jeye ntanù. Unubè ndu Ízuruèlù; ?unu a-byaghekwa nù iya-a òkpata ishi iphe. K'òphu yèbe Òkaribe-Kakòta-Nù, bu Ojejoje nòkpoo; bẹ unu ta akpataghekwa iya ishi iphe. ³² Unu asuje l'ò dù unu t'unu dù l'ò bu mba òdo, nòtsua nù; mbù l'ò dù unu t'unu dù l'ò bu ndu mgboko, bu ndu tsoru oshi mē mkpuma baphelahaaru eja. Obenu l'iphe unu arì a-buru unu kẹ mmanu.

³³ “Mùbe Òkaribe-Kakòta-Nù sùru: K'òphu mu nòkpoo bẹ bu èhuka; mē agburu-èhu mu yèlè èhu-eghughu bẹ mu e-gude chja unu. ³⁴ Mu e-gude k'èhuka; mē agburu-èhu mu yèlè èhu-eghughu rufutakota unu l'iphe bu mba, unu nòkota; mbù dufutakota unu l'iphe bu mkpùkpu, a chikashiru unu laa. ³⁵ Mu e-ruta unu lashia l'iphe bu mbakeshi bu eke a-bùtsuaru unu echi-ègu. Èke ono bẹ mu l'unu a-nòdu l'ifu l'ifu; mu ekpee unu ikpe. ³⁶ Ò bu ege ono, mu kperu nna unu phe ikpe l'echi-ègu alì Íjiputu ono bẹ bu ege mu e-kpe iya unu. Ono iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu.

* 20:29 20:29 Iphe “Bama” bu bu “èke aagwajè iphe”.

³⁷ “Mu e-gude ike; mee unu t'unu meje ndzụ ono, unu l'iya gbaru ono. ³⁸ Iphe bụ ndu mkpaka; mę ndu ekwefujeru iya ikè bę ya e-fefukota l'unu. O bụ oswi-okfu lę ya e-dufuta-a ephe l'alı ono, ephe bu ono; obenu l'ephe ta abahudu l'alı İzurelu. Teke ono; unu amakwanuru l'ọ yębedua bụ Ojejoje.”

³⁹ Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: “Unubę ndu İzurelu; unu je agwajeru nte ege ehu ha unu; l'unu hakota. Obenu l'e -megee bę unu a-nua iphe mu ekfuru unu; unu ahakwana ochi-phe eja mę ogwa-phe nte, unu gude afarushi epha mu, dę nsọ afarushi. ⁴⁰ O bụ l'ugvu iya, dę nsọ; mbụ l'eze ugvu İzurelu bę yebe Okaribe-Kakota-Nu suru l'iphe bụ ndu İzurelu a-noduje abaru iya eja. O bụ l'ęke ono bę ya a-noduje nata ephe; buru l'ęke ono bę ya a-cho t'unu gwotajeru iya ngweja unu; mę iphe katsukpo mma, unu anų iya yele ngweja unu, dę nsọ. ⁴¹ Ya a-nata unu; unu adų iya l'ọ bụ insensu, eshi kwekwewe; teke ya dulatatsuaru unu l'iphe bụ mbakeshi ono, unu nokota ono; mbụ rufutakota unu l'iphe bụ mkpukpu ono, a chikashiru unu laa ono. Teke ono; ya ekoshi iphe bụ mbakeshi lę ya dę nsọ l'ęke unu nọ. ⁴² Oo ya bụ ege unu a-makwanuru lę mu bụ Ojejoje; teke mu e-duru unu lashia azų l'alı İzurelu, bụ alı, mu riburu angų lę mu a-nų nna unu phe. ⁴³ O bụ ęke ono bę unu a-nodu; enya agbarukota unu l'iphe unu mekotaru; mbụ iphe ono, unu mekotaru gude merushikota onwunu ono. Iphe ono, unu mekotaru ono a-bya adukota unu ashı k'ętu jeye l'onwunu. ⁴⁴ Unubę ndu İzurelu; ya te edzekwa ejo iphe, unu eme; mę akpamara, unu akpa. Obu lę teke ya e-gude k'epha iya dzoo unu; bę unu a-maru l'ọ bụ yebedua bụ Nnajiufu.” Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

⁴⁵ Tọ dų iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sų mu: ⁴⁶ “Nwa ndiphe; ghachi ifu l'uzo ohuda; gude nkuchiru gbakushi iya ephe. Nggü ghachi ifu l'oswa, nọ l'ęgu ųzo ohuda; gudekwaphu nkfuchiru gbakushi iya ephe. ⁴⁷ Sų oswa ohuda: 'T'o gebekwa nchı l'iphe Ojejoje ekfu! Okaribe-Kakota-Nu suru: Ya abyaakwa tę ya nwuru oku ye ngu. Oku ono a-dzukota iphe bụ oshi ngu ndu ophu nọ ndzų; mę ndu ophu kpohuru nkų. Ire-oku b'ę ta byadų bya echinyi echinyi. Iphe bụ onyenonu shita l'ohuda rua l'isheli bę oku ono e-metuta. ⁴⁸ Onyemonye obule a-makotaru l'ọ bụ mube Ojejoje bę turu oku ono; ę ta byadų bya echinyighe iya echinyi.' ”

⁴⁹ Tọ dų iya bụ; mu asų: “Ojejoje; mę ephe a-sukwa mu: 'L'ọ bụ okfu bę mu ekfu?' ”

21

Ojejoje gude Babilonu

abyaru ndu İzurelu ogu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru nų mu sų mu: ² “Nwa ndiphe; ghachiru Jerusalemu ifu; kfua maberu Eke-du-Nsọ ono; nggu agbakushi iya alı İzurelu. ³ Sų alı İzurelu: Owaa iphe Ojejoje ekfu. O suru: 'T'o lekwa! Ya abyaakwa iya l'ęhu. Ya a-mı mma iya l'obo; gbufu ndu doberu ęka ndoo; mę ndu ejo iya ono. ⁴ Eshinu ophu ya emewa tę ya gbufu ndu doberu ęka ndoo; mę ndu ejo iya ono; bę ya a-mı mma gbua iphe bụ madzų; tsube l'ohuda jerua l'isheli. ⁵ Oo ya bukwanu ege madzų kpamukpamu a-maru lę yebe Ojejoje bę miwaru mma mu l'obo iya; ophu mu te eyephudu iya azų.

⁶ “Oo ya bụ; tsua ude; nwa ndiphe! Tsua ude; deru gee; taa ririri l'ifu ephe. ⁷ Teke ephe jiru ngu: 'Bü ngunu kparu iphe İtsu ude?' Nggü asų ephe: 'L'o nweru nzi, abya nų. Nzi ono -byalephu bę obu e-yoshihukota madzų; ęka alakota iphe bụ madzų yekengu. Ehu adakota madzų koo. Iphe bụ ikpere madzų e-rishikota avurukpa l'ọ bụ nkų, nọ lę mini. Nzi obu abyaakwa; o kwa iphe mefutaje nų. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.' ”

⁸ Tọ dų iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sų mu: ⁹ “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfua l'ọ waa iphe Ojejoje kfuru. O suru:

“L'a baakwaru ogu-mbeke dobe;

yoo tsų nkọ; fuwa iya igbedere!

¹⁰ A bawaru ogu-mbeke obu

t'e gude iya gbushia madzų.

E fuwaru iya igbedere;

yoo me merengu-merengu

l'ọ bụ ebemu-igwe.

?Ayi a-nodu ete eswa lę

mgboro-eze kę nwatibe mu;

bę kapyabę kę ndu odo too?

¹¹ Ogu-mbeke ono b'e

wotaakwaru t'e fua ya
igbedere; t'a dzuta iya.
A baakwaru iya ababa;
fuwa iya igbedere.
Mbụ a byawa t'a nụ iya
onye mgbugbu-madụ.
12 Nwa ndiphe; raa ekwa;
chia mkpu;
kele ogu-mbeke ono kwa
l'ehu ndibe mu; be oobyia.
Mbụ l'obyaaakwa l'ehu
iphe bu ndu bu ishi le Izurelu.
E nwutaakwaru ephe le
ndu nke mu tūaru
ogu-mbeke ono.
Oo ya bu; t'i kube aka l'olu; gua aphu.

13 "Aa-datakwa unu.
"Bu ngunu e-mekwanu;
m'o -buru le
mgboro-eze ono,
kapyabe ke ndu odo
ono ta nchedu?"

Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono.

14 "Oo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfu; nggu akua aka pyongu. Ya gude ogu-mbeke ya abya. Ya -gbua ya ugbo ebo; gbua ya ugbo eto; bu ege ono be ishi madu e-tso iya. O bu ogu-mbeke, ee-gude gbaa ephe mgburumgburu; yebuta ephe; tsua ephe otsu ekfu; 15 k'ophu bu le meji a-tofukota madu. Ndu, a-dashi adashi a-ha l'igwe. Mu dobekotawaru ogu-mbeke, ee-gude gbushia ephe l'onu-ogo onu-ogo ephe. E mekwaru mma ono; yo gbu merengu-merengu l'o bu ebemu-igwe. A bawaru iya ege oo-du t'e gude iya gbushia madu. 16 Nggube ogu-mbeke; egbua yaramu laa l'eka-utara! Gbukwaaphu yaramu laa l'eka-ibyita! Mbụ t'i gbuje laa l'iphe bu eke ifu ngu ghachijeru! 17 Mu a-kukwaphu aka pyongu. Iphe egbu mu nu eghubuhu mu. Ono iphe mube Ojeje kufuru ndono."

Ogu-mbeke eze ndu Babylonu

18 To du iya bu; Ojeje abiyakwa ekfuru nu mu odo su mu: 19 "Nwa ndiphe; mee esu-uzo ebo, bu eke eze ndu Babylonu e-shi bya ogu. T'o bukwaru le mkpukpu lanu be uzo ono a-watakota. Nggu egvube iphe-ophubama l'eke uzo ono swikahuru aswikahu bahu le mkpukpu ono. 20 Nggu emee esu-uzo lanu l'esu-uzo ebo ono eke ee-shi je olushi mkpukpu Raba ke ndu Amonu ogu; me esu-uzo ophu kwe iya ebo, bu eke ee-shi je olushi ali ndu Juda ogu; me Jerusalemu, e gude okpo-mgbinyiku upho-mkpuma; kpu-buta ogu. 21 Ono ke l'eze ndu Babylonu e-jebe eke uzo ono gbaru ebo; mbu le mkpokahu-uzo ono. Yo ndu l'eka ono t'o tua enwa; te ya maru iphe ee-me nu. Oo-gude akfu tua enwa; kpata nwogvu iya ishi; bya elee enya le meji anu. 22 O bu eka-utara iya be enwa ke Jerusalemu naru, bu iya bu eke oo-do iphe ee-gude chikposhia Jerusalemu mee ya ege oo-du. Oo-zi t'a wata ogbu madu pyaapya; me t'e chia mkpegbe-ogu. Aabya edoo iphe ee-gude nwutsushia ogu onu-uzo, eeshije abahu le mkpukpu ono; a bya akoshikwaphu ogiji ogiji bu iphe ee-gude lu mkpukpu; a byakwaphu emee iphe ndu odokwaru, bu iphe ee-gude lu mkpukpu ono. 23 Ipe a pataru ekfushi-a be ndu Izurelu te ekwedu l'o bu iphe e-me nu; ke l'ephe l'iya riru nte. Obenu l'oo-nyatakotaru ephe iphe du eji, ephe mekotaru; mee t'ephe makwanuru l'ee-gude okfu iphe du eji ono, ephe mekotaru ono lu-gbua ephe l'ogu ono."

24 Oo ya bu; Okaribe-Kakota-Nu suru: " Le keshinu unu byaru bya amakotawaru ege iphe du eji, unu meshiru habe; iphe unu eme atawa unu eba; ke l'unu mekotawaru egbe iphe du eji-a; be aa-kpu unu le ndu.

25 " 'Owa-a! Nggube onye ishi ndu Izurelu, bu ejo madu; mebyishia onwongu emebyishi; oge nke ngu ruakwaru teke aa-nu ngu chikikfu! 26 Okaribe-Kakota-Nu be suru: Toshia iphe i keru l'ishi; nggu ekpufu okpu-eze ngu; l'e to bukwa ege iphe shi du be oo-du tugburu. Ndu enya ephe laru ali be ee-woli ewoli; wozita ndu ke eze iya. 27 O buakwa kpurupyata! O buakwa kpurupyata! Ya e-me mkpukpu ono t'o buru kpurupyata; ophu aabyadu bya edokwazi iya jeye teke onye bu iya b'o gbaru onweru mkpukpu ono a-bya; ya anu iya eya.'

²⁸ “Oo ya bu; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfua; su: ‘Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu l’ehu ndu Amonu l’okfu iphe-iphere, ephe eme ndu Izurelu. O suru:

“ ‘Ogu-mbeke! Ogu-mbeke!

A miwaru iya;
t’e gude

gbua madzu pyaapya.

E miwaru iya;
t’e gude

lua madzu alulu.

E mewaru iya;
yoo gbu

merengu-merengu l’o bu ebemu-igwe.

²⁹ “ ‘A marua l’a phujeru unu aphu iphoro; lagbaru unu eja ejo-ire. Obenu le ndu akirishi ono be ogu-mbeke, ee-gude gbushia ephe tukotsuwaru l’olu; mbu ndu ono, oge nk’ephe ruwaru; teke aa-nu ephe chikikfuu eruwa.

³⁰ “ ‘Miru ogu-mbeke ono ye l’obo iya. O bu eke unu futaru be mu a-nodu kpee unu ikpe; mbu l’ali iphe metaru unu. ³¹ Mu e-woru oke ehu-eghughu mu byabe unu; gude oke iphe-eghughu bya unu l’ehu. Mu e-nwuru unu nu ndu akuje madzu pyangu; mbu ndu bu iphe emebyi emebyi bu iphe edoje ephe enya. ³² Unu a-buru nku, eeye l’oku. Eke anodu lokaa mee unu, bu iya bu eke ee-gbushi unu be bu l’ali unu gedegede. E ta byadu bya ephotakwadu unu odo. O bu mube Ojejoje be kfuru ege ono.’ ”

22

Ejo iphe ndu Jerusalemu eme

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² “Nwa ndiphe; ?ii-kpe-e ephe ikpe to? Mbu; ?ii-kpe mkpukpu mgbugbu-madzu-a ikpe? Oo ya bu; jee atua mkpukpu ono eba le k’uruburuku ono, ooroo ono; ³ su iya: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu; o suru: Owa-a! Nngube mkpukpu wolatawaru onwongu kpurupyata; ke l’unu egbushi madzu; gudekwaphu ogwa-phe nte l’emerushi onwunu. ⁴ Ikpe nmaakwaru unu ke ndu ono, unu egbushi ono. Unu abya egudekwaphu ogwa-phe nte merushibebe onwunu. Unu mewaru; ege unu a-no-bebe adu to-kengu; mbu l’afa, unu a-no-bebe be tukwaru unu l’uku. Oo ya bu; l’ee-me t’iphe bu mbakeshi ba agubeje unu iphe; mbu t’unu buru iphe mkpukpu nonu e-gudeje ako ono. ⁵ Ndu bu ntse; me ndu bu ote-nya a-nodu eme unu enwa; l’ekfuru unu; nsho! Unube mkpukpu, e ta ndu epha unu; mbu unube mkpukpu, ta agbabujedu gharagara agbabu. ⁶ Phuaru ege ndu ishi Izurelu, notsua l’ime ngu gude ike, ephe nweru l’egbushi madzu. ⁷ O bu l’ime ngu be ephe no; to nwehe onye guberu nne le nna iya iphe; buru l’ime ngu be ephe no; kpa ndu byaru abyabya ehu; nodu iya mee ndu a toru ogbe; me unwanyi, maa tufuru ome-l’iwe. ⁸ Unu ta gubejehedu iphe mu, du nso iphe. Unu darushikotawaru mboku otu-ume mu. ⁹ L’ime ngu b’e ndu ntumatu no, bu ndu iphe ephe eshibeje ite iya bu ege ephe e-shi gbua madzu. L’ime ngu be ndu ejeje le nte, no l’ugvu ugvu l’eri iphe ephe gwaru nte; nodu iya l’afatoshi onwephe. ¹⁰ Ndu ephe le nyee nna ephe azeje be kwaphu l’ime ngu be ephe no. O kwaphu l’ime ngu be ephe no; mbu ndu ejekfuje nwanyi, no nso unwanyi; mbu nwanyi, ta dudu nso. ¹¹ O bu l’ime ngu be nwoke emeje nyee nwoke ibe iya ejo ahuma; bukwaruphu l’ime ngu be madzu emeje onwiyi iphe-iphere l’omerushi nyee nwa iya; buru l’ime ngu be madzu emerushije nwanne iya nwanyi; mbu nwa, nna iya muru gedegede. ¹² O bu l’ime ngu be aanoduje kfua ndiphe ugwo t’ephe je egbua madzu; ndu ejeje ugwo o-muru-nwa; me le ndu anapeje ibe ephe iphe ephe k’ehuka. I shiwa ege-a zahaa mube Ojejoje. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹³ “Mu a-kfukfube eka nyiyabe nriru ngu ono me ochi, iigbushi. ¹⁴ ?Ii-kegherua okpa? Mbu; uvo; ?o -du ngu-a mboku, nggu l’iya e-me? O bu mube Ojejoje ekfu iya; mbu le mu e-mekwa iya. ¹⁵ Mu a-chikashi ndu bu ngu nu t’ephe jiko iphe bu mbakeshi soo. Mbu mu e-rukashi ephe t’ephe jiko iphe bu mkpukpu nonu naru. Mu e-mekwanu ngu t’i bu-buhu mkpukpu, e merushiru emerushi. ¹⁶ Teke ono, ii-buru mkpukpu, rushihuru arushihu l’anya iphe bu mbakeshi; be ii-maru l’o bu mbedua gedegede be bu Ojejoje.”

¹⁷ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ¹⁸ “Nwa ndiphe; ndu Izurelu be dukwa mu l’o bu eswara-iphe. Mbu l’ephe duwa l’o bu ope; me ashanga; me igwe; me nshi-igwe, kwaru l’oku-uzu. Iphe ephe bulephu be bu nt-uzu mkpola-ocha. ¹⁹ Oo ya bu le Okaribe-Kakota-Nu suru: Le k’ophu unu ghokotawaru nshi-igwe mkpola-ocha;

bẹ mu e-kpota unu kpola Jerúsalemu. ²⁰ Mu e-kpota unu l'ò bụ onye kpotaru mkpola-òcha; ope; ígwè; nshì-ígwè; mę nshì-ashanga; ye l'uzu t'ò ngazekota ẹphe l'ovovo-òku ono bụ ẹge mu e-gude ọvuma; mbụ gude oke ẹhu-eghughu ruta unu je akube lẹ mkpukpu ono t'ò ngazee unu angaze. ²¹ Mu e-rukobe unu; kpukposhi unu oke iphe-eghughu mu, dọ l'ò bụ ọku; yo ree unu kutukutu; mbụ yọ ngazekota unu angaze. ²² Ọ bụ ẹge mkpola-òcha, a hụberu l'oku-uzu angazehụ bụ ẹge unu a-nọdu l'oke ẹhu-eghughu mu ngazehụ; ẹge unu a-makwanuru l'ò bụ mbẹda gẹdegede, bụ Ojejoje; bẹ kpukposhiru unu oke ẹhu-eghughu mu."

²³ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ²⁴ "Nwa ndiphe; sụ aļi ono; L'ò bụ aļi, ẹ ta tųrudua ẹjo iphe iya; aļi, mini ta ayọbua l'oge oke ẹhu-eghughu ono. ²⁵ Ndu nkfuchiru Nchileke nọwa lẹ mkpukpu ono; gbaa ẹjo idzu. Ẹphe dọ l'ò bụ ekiri agu, alakashi anụ, o gburu. Ẹphe gbushiwaru madzụ; nakọo ẹku; mę iphe, eregbaa ire, ẹphe nweru. Ẹphe mewaru ẹnwanyi, maa tųfuru; ẹphe azaa l'igwe lẹ mkpukpu ono. ²⁶ Ndu achijeru mbẹ Nchileke ẹja, nọ lẹ mkpukpu ono bẹ kpakashibebewaru ekemu mu; tųko iphe mu, dọ nsọ merushikota emerushi. Ẹphe ta akpajehedu ishi l'iphe ọphu bẹ dọ nsọ; m'ò bụ l'ẹ tọ dọdu. Ẹphe ezije madzụ l'ẹ to nwedu iphe dọ iche l'iphe aasọ nsọ yele iphe ẹ taa sọdu nsọ. Ẹphe wowaru ẹnya kụlube; ta akpajehe ishi k'odobẹ mbọku ọtu-ume mu nsọ. Ẹphe shiwa ẹge ono mee; mu aburu onye rųshihuru arushihu. ²⁷ Ndu ishi, achị mkpukpu ono bẹ alakashije ndu ẹphe achị l'ò bụ nkuta-ọswa, atakashị anụ, o gburu. Madzụ ala ogbu l'ẹke ẹphe egbushi madzụ t'ẹphe gude ẹphe rukoo uru, ta agbadu nų. ²⁸ Ndu nkfuchiru Nchileke, nọ lẹ mkpukpu ono agbachi ọkpa ifu l'iphe dọ ẹji, ẹphe eme. Ẹphe l'aphuje ọphụ iphoru; l'ezi ẹja, bụ ẹjo-ire. Ẹphe asụ lẹ Ọkaribe-Kakota-Nụ asụ. Obenu lẹ mbẹ Ojejoje ta dųkwa iphe mu kfuru. ²⁹ Ndu aļi ono gude ọgho l'eri ndu ọdo uru; l'ana nfu. Ẹphe l'akpa ndu ọkpa ẹhu; l'akpa iya ndu ẹ-to nwedu ẹge ọ haru ẹphe. Ndu mbyamumba bẹ ẹphe emegbu emegbu; l'anafu ẹphe iphe ruberu ẹphe. ³⁰ Ya leru ẹnya l'ime ẹphe onye a-bya egbochita l'ò bụ mgbabu; mę onye e-kechi ekechi l'ẹke ọpho-mkpuma ono gheru ọnu l'alı ono tẹ mu be mebyi iya; ọphu o nwedu onye mu phuru. ³¹ Ọo ya bụ; mu e-woru oke ẹhu-eghughu mu kpukposhi ẹphe; gude iphe-eghughu mu kepyashia ẹphe l'ò bụ ọku; wota iphe ono, ẹphe pata mekota byabekota ẹphe l'ishi. Ono iphe Ọkaribe-Kakota-Nụ ekfu!"

23

Unwunne labu, eri ogori

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nų mu sụ mu: ² "Nwa ndiphe; o nweru ẹnwanyi labu, nne lanu muru, ³ wataru ọgba ọkpara lẹ Ịjiputu. Ẹphe shihuru ọgba ọkpara ono teke ẹphe bụ nwata. Ẹke ono bẹ ẹphe nọ a fatoshikpelephu ẹphe era; mbụ teke ono, ẹphe bụkwadua ndu nwoke ta chikahubua ọkpa. ⁴ Ẹpha onye k'ogurennya bụ Ohola. Ẹpha nwunne iya nwanyi bẹ bụ Oholiba. Ẹphe bụ ndibe mu. Ẹphe mųshiru ẹnwegirima unwoke mę ẹnwegirima ẹnwanyi. Ohola bẹ bụ Sameriya. Oholiba aburu Jerúsalemu.

⁵ "Ohola wataruru ọgba ọkpara teke ọ bụkwadu nke mu. Ọ wụ-kolahaaru ndu o yeru obu, bụ ndu bụ ndaji nggara Asiriya; ⁶ mbụ ndu yeru uwe, eke urukpu-urukpu; ndu ọvano; mę ndu ishi mkpukpu. Ẹphe l'ẹphe ha bụkota ẹnwu akatikoro; l'ama mma; l'agbagbaa inya; nọdugbaa l'eli inya ẹphe. ⁷ Ọ wote onwiya mee yọ bụru ọkpara, ndu Asiriya, nweru ẹnya ekutaje. Ọ gudejekwaphu nte ndu ọowu-ko l'emerushi onwiya. ⁸ Ẹ tọ hadu ọgba ọkpara ono, o shiru agbagba lẹ Ịjiputu ono. Teke ọ bụru nwata bẹ yele unwoke azẹje; ẹphe afakashi iya ọnu era; mee ya ẹge ọ guru ẹphe. ⁹ Tọ dọ iya bụ; mu abya enwuru iya nwuhaaru ndu o yeru obu, bụ iya bụ ndu Asiriya ono, ẹphe l'iya awuko ẹnyishi mini ono. ¹⁰ Ẹphe abya agbabẹ iya ọtu; naa ya ẹnwegirima iya: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; bya egude ogu-mbeke gbugbua ya. Ya ndono; yọ bụru onye ẹnwanyi gude akwa ẹnya; kẹ l'ò bụ ẹge gharu iya nų; b'e meru iya.

¹¹ "Nwunne iya nwanyi; mbụ Oholiba phukwarua iphe ono; ọphu ẹgu nwoke; mę ọgba ọkpara te kwe iya. Yebedua egbe kabaaru ẹji; mbụ gbe bya aka nwunne iya ọgba ọkpara. ¹² Ọ wụ-kokwaruphu ndu Asiriya; ndu ọvano; ndu ishi mkpukpu; mę ndu soja ẹphe, kwaru onwẹphe bugebe; bụkotaru ẹnwu akatikoro; l'ama mma; l'agbagbaa inya. ¹³ Mu abyakwaphu bya aphụ l'onye onanu bẹ merushiwaru onwiya ẹge ono kwaphu. Tọ dọ iya bụ l'ẹphe ẹbo ono jiko shia ọzo lanu.

¹⁴ "Ọ gbe agbalẹkwaduru ọkpara ọbu ẹje. Ọ phuru ndu e seru l'ọpho-mkpuma; mbụ ndu Kalúdiya, e gude iphe uswe see; ¹⁵ ẹphe ekebetsua l'ukfu; kee ekwa l'ishi; yo kpo ẹphe wulawula. Ẹphe l'ẹphe ha bẹ dųkota l'ò bụ ndu ishi ọgbo-inya lẹ Bábyilonu; mbụ ndu Kalúdiya. ¹⁶ Aphuphu, ọ phụ ẹphe; ẹphe agulahaa ya. Yo yefuwaphu ndu ozi iya

t'ephe je ezia ephe ozi le Kalúdiya. ¹⁷ Tò dù iya bú; ndu Bábyilonu abyakfutashia ya t'ephe l'iya zee. Yò gunyaa ephe; ephe eworu iya merushia. E merushibetsua ya ono; ephe abya adù iya ashì; yò lufu l'èke ono; haa ephe. ¹⁸ Yò bya agbaru okpara ono kwasekwaru; mbù l'agbawa okpara obu k'o-jeberu-mee. Mu abya aghaaru iya azù ege mu gharu nwunne iya; kè l'iphe ono, oome ono bè dù mu ashì. ¹⁹ Ya ndono; yò gbe bulerua teke ono b'o gbe ghahù iya aghahù l'ogba okpara ono; kè l'ò nyataru ege o shi agba okpara ono teke o bú nwata l'ò nò lè Íjiputu. ²⁰ Èke ono b'o nòdu l'awù-kokota ndu o yeru obu; mbù ndu èhu-nwoke ephe dukota l'ò bú kè nkakfu-igara; mbù ndu umuda ephe dù l'ò bú k'inya. ²¹ Oo ya bunu l'urukutu, i shi arù teke i bú nwata nòdu lè Íjiputu ono te ekwedu ngu agù-bu; mbù teke ono, e shi rapheje ngu èka l'ònu era; l'afakashi ngu èka l'okpu era ngu ono."

²² "Oo ya bú; Oholiba; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nù ekfu. O sùru: Mu a-kpali ndu ono, i shi yeru obu, byaru bya adù ngu ashì ono t'ephe ghakobe fàaru ngu. Mbù mu e-me t'ephe shitsua ekemeke obule wufuta fàaru ngu. ²³ Ndu ono, a-furu ngu nù ono bú ndu Bábyilonu; ndu Kalúdiya; ndu Pekodu; ndu Showa; ndu Kowa; mē ndu Asiriya kpamukpamu. Ephe a-bukota ndu akatikoro, amatsua mma; ndu govano; ndu ishi; ndu ishi ugbo-inya; mē ndu nòtsua l'oke okwa; l'agbagbaa inya. ²⁴ Ephe e-gude ngwa-ogu; mē ugbo-inya; mē ugbo-inya, eegudeje evu ivu; chiru igwe oha fàaru ngu. Ephe e-kekotaru ngu ogu l'ekemeke obule; chiru iphe e gude eze ogu; bya ekpukotaru okpu igwe. Mu e-nwuta ngu t̄aru ephe; t'ephe n̄a ngu an̄unu; mbù t'ephe mee ngu ege dù ephe mma. ²⁵ Mu e-gude okopho; koshi ngu ege ooghube mu; k'ophu ndu ono e-gude èhu-eghughu n̄a ngu an̄n̄u. Ephe e-beshi unu imi; kwashia unu nchi. Ndu phòduru nù l'unu bē ee-gude ogu-mbeke gbushia. Ephe a-ch̄ita unu unu: ndu k'unwoke; mē ndu k'unwanyi. Ndu ophu phòduru nù bē oku e-kekota. ²⁶ Ephe a-lafushikota ngu uwe, i yekotaru; gbaḅe ngu otu; nyichakota ngu mgbubu, i nwekotaru. ²⁷ Oo ya bú; mu emekwanua t'urukutu ono, jiru ono; mē okpara ono, i shiru agbagba lè Íjiputu ono jeberu ngu ege ono. Iphe dù ege-a ta byahèdu bya agù ngu odo; ophu ì byadu bya anyata Íjiputu odo."

²⁸ Ono kèlè Okaribe-Kakota-Nù sùru agha: "Mu abyawa tē mu nwuru ngu nù ndu dù ngu ashì; mbù ndu ì ghawaru azù kè l'ephe dù ngu eji. ²⁹ Ephe e-gude ashì, ì dù ephe naa ngu iphe ì seru èza iya. Ephe e-me ngu; gbaḅe ngu otu. Okpara ono, ìgba ono a-bya adaa tolatola. Yò b̄uru okpara ono, ìgba ono; mē urukutu ono, jiru ono ³⁰ bē wolataru unu iphe ono; kè l'unu l'iphe bú mbakeshi wataru owuko enyashi mini; gude agwa ephe merushikota onwunu. ³¹ Íhawa èka kè nwunne ngu nwanyi. Ya a-patakwanu okoro ntakfuru iya; dee ngu l'èka."

³² Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nù ekfu. O sùru:
"L'ì-ngù iphe l'okoro ono,

nwunne ngu nwanyi nguru ono;
mbù okoro, ha galagala;
bya adù gvubungu.
Aa-chì ngu ochi;
gude ngu mee iphe-ochi;
kè l'okoro ono
bè jiwaru ḡgurugungu.

³³ Ì-ngù iya; yo gude ngu egude.

Mbù aphù a-tsù ngu
l'ò bú onye mēe guderu.
Mbù o bú okoro
o b̄uru kpurupyata;
mē ach̄ihu bē ì-gude ngua ya.
Mbù o bú okoro nwunne ngu
nwanyi, bú Samériya;
bè ì-gude ngua ya.

³⁴ Ì-ngù iya; mbù ngufu iya;

ngua ngua ugere iya.
Ì-dzokposhi iya yegiriyegiri;
bya alabashia onwongu era alabashi.

Ono iphe m̄be Okaribe-Kakota-Nù ekfu."

³⁵ Oo ya bú; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nù ekfu. O sùru: "Lè keshinu ophu ì gbe zahawanu m̄bèdua; mbù ì gbe ruchiwanu mu eruchi bē urukutu ono, ì ruru ono; mē okpara ono, ì gbaru ono bē ì-rikota uru iya iche l'iche."

³⁶ Tò dù iya bụ; Ojejoje asụ mu: “Nwa ndiphe; ?ii-kpe Ohola yele Oholiba ikpe? Ngwanu; kfuru ephe k'urukutu, ephe rùshiru. ³⁷ Ephe riru ogori; gbua ochi; bya aburu ndu gude nte ephe merushia onwephe. Ephe gudewa unwegirima, ephe mùshiru mu gwoo eja; t'ò buru ephe nri. ³⁸ Ephe mefukwaru mu phu iphe owaa: Lẹ teke ono kwaphu bẹ ephe merushiru eke duru mu lẹ nsò; bya adakakota mboku otu-ume mu. ³⁹ Mbụ mboku onopu, ephe gude unwu ephe gbaaru nte ephe eja ono bẹ ephe bahuru l'ẹke duru mu lẹ nsò woru iya merushia. O bụ iphe ono bẹ ephe meru l'ulo mu.

⁴⁰ “Ephe egbe jekpooru je ezia madzụ, e-je ekukoo unwoke, shiru l'ẹke teru etete; ndu ono eruta; nggu abya asaa onwongu bugeberu ephe; dee mkpọ-enya; bya agbaru mgbubu ngu. ⁴¹ Nggu abya asugaru l'aba, ama iphe dù biribiri. A bya apata okpokoro dobe l'ifu iya; nggu abya achita insensu; mę manụ mu tukobe l'eli iya. ⁴² Eke ono, o no ono adakota gvugvugu l'ẹke ndu ẹ-ta dudu onye ahụ ephe ogbo jiru ejiji. Ndu ono bụ unwoke, ngujishiru ephe, e shi l'echi-egu dubata. Ephe abya agbabsua unwanyi ono mgbaleka; kpubetsua ephe okpu-eze, ama ntumata. ⁴³ Tò dù iya bụ; mu asụ t'ephe duta onye onanu, gbawaru okpara mehu maa ono t'ò buru nwanị okpara, ephe kutaru; kẹ l'ò bụ okpara ono, oğba ono bụ iphe o mehuru emehu iya. ⁴⁴ Tò dù iya bụ; ephe l'iya abya azẹe azẹe nwoke yeke nwanị. Ndu ono ephe l'unwanyi ono, farushiru onwephe afarushi ono bụ iya bụ Ohola yele Oholiba ephe abya azẹe. ⁴⁵ Obenu l'unwoke, doberu ẹka ndoo bẹ e-kpe ephe ikpe, eekpeje ndu riru ogori gbua ochi; kẹ l'ephe bụ ndu eri ogori; buru ndu ochi nọ l'ishi.”

⁴⁶ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu. O sụru: “T'a chita ndu mbuko-mbuko bya ephe l'ehu; mbụ t'e nwuru ephe nụ ndu e-me ephe iphe dù biribiri, bụ ndu a-lụ ephe alulu. ⁴⁷ Ndu mbuko-mbuko ono a-tu ephe mkpuma; gude ogu-mbeke gbushia ephe. Ephe e-gbushi unwu ephe: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; tufu ulo ephe oku. ⁴⁸ Ya e-me t'uru-alı buhu l'alı-a; k'ophu ọo-bụ iphe e gude anmaru unwanyi ndu ophu okwa; t'ephe ba amuta ubeka unu. ⁴⁹ Unu e-je ntakfuru l'urukutu ono, unu rukotaru ono. Unu e-vuru iphe dù eji, unu mekotaru, bụ nte, unu gwakotaru. Oo ya bụ; ege unu a-makwanu l'ò bụ mbedua bẹ bụ Okaribe-Kakota-Nụ.”

24

Etu, e gude ite e shiberu l'oku anma

¹ Ya ndono; yo be l'afa kẹ tete l'onwa k'iri gbaru abalı iri; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ² “Nwa ndiphe; dee oge-wa; mbụ uboku-wa; kẹ l'ò bụ mboku, eze ndu Bábýilonu keru Jerúsalemu ogu. ³ Nmaaru ndu onu-ulo-wa, kwefuru ikè-wa etu; sụ ephe: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu:

“Shibe ite l'oku;

shikwase iya l'oku;

nggu ekuru mini ye iya.

⁴ Chiru kpurukpuru anụ ye iya;

mbụ ẹke, a fotaru afota anụ;

mbụ utakfu iya;

mę apiripa iya.

Chı-jia ya okpu, katsua mma.

⁵ Kputa aturu, katsukpo mma.

Chiru nkụ ye l'enyishi ite ono ohuma.

Shighe anụ ono eshighe;

mbụ t'i shia ya t'o yishihu l'okpu.

⁶ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu: Nshobukwaa nggube mkpukpu mgbugbu-madzụ! Nshobukwaa nggube ite ono, gbaru egba, egba iya ta alufudu alufu ono. Heshia egba ono nanu nanu; t'ẹ b'e jekwaru iya oturu ido ophu aa-ha. ⁷ Ishi iya aburu l'ochi ndu ono, o gbushiru ono nokwaa ege o no. Mee ndu ono, o gbushiru ono b'ò wushiru l'eli mkpuma. Ẹ t'ò wushidu iya l'ogbodali eke udzudzu e-kpu iya. ⁸ O bụ ege mee ndu ono, o gbushiru ono a-kpali mu iphe-eghughu; mu abya akfua ya ugwo iphe o meru kparu iphe mu bya etee mee ndu ono l'eli abadoro mkpuma; ege ẹ tò dudu iphe e-kpuchi iya nụ.

⁹ “Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu. O sụru: Nshobukwaa nggube mkpukpu mgbugbu-madzụ ono! O kwaphu yebedua e-do nkụ l'ikpo!

¹⁰ “Oo ya bụ; kpaan nkụ; doo ya;

nggu amuru oku ye iya;

gude shia anụ iya ohuma.

Yekwa iya iphe e-me
t'anụ ono tsọ ęna;
nggu eshia ya tẹ ọkpu iya tų atųtu.

¹¹ “Nnggu abya eshikwase ite iphoro ono l'eli icheku-ọku ono; shia ya gburu jeye t'ite ono kperehu ekperehu; mbụ shia ya tẹ mkpọla-manụmanu, e gude mee ya nwulahaan enwunwu; ęge inyi, nọ iya nų angazehu; mbụ ęge akįyi e-kekota ọku kefu. ¹² E mewaru iya gbururu jeye; ike labụ adụ; ọphu akįi iya 'ekwedu eheshi; to kwe t'e gude ọku hufu iya. ¹³ Inyi ọbu, unu riru ọbu bụ uru-alį ono, unu rųkotaru ono. Ya seru nta; see imo tẹ ya fufu unu inyi ono; unu te kwe. Iphe ọ bụ bụ l'e t'efufuhedu iya unu jeye teke ẹhu-eghughu iya a-dazita. ¹⁴ Ọ kwa mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ bẹ kfuru okfu ono. Oge ruakwaru teke mu e-me ęge obu dų mu. Mu ta akpọlakwa azụ; ọphu mu aphųkwa imiko; ọphu mu ta byadu bya asụ lẹ mu te emehedu ęge mu tųberu. Ee-kpe ngu ikpe ęge umere ngu gbaru. Mbụ ọ bụ iphe iime bẹ ee-kpe ngu ikpe iya. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.”

Nyee Ezekelu nwuhuru

¹⁵ Tọ dų iya bụ; Ojejoje ekfuru yeru mu; sų mu: ¹⁶ “Nwa ndiphe; mu abyaakwa ngu ọnata onye ono, i yeru ęnya ono. Obenu; ba agukwa aphų; ọphu i chikwa mkpu. Mbụ ba rakwa ękwa iya. ¹⁷ Iphe ii-melephu nwęnkinyi bụ t'i nwųlephu hemuhemu iya. Ba adakwa ẹhu onye nwuhuwaru anwųhu. Kee iphe iikeje l'ishi ęge iikejehawa iya; nggu eyee akpọkpa ngu ęge iijejehawa iya. Be ekechikwa iphe l'ọnu gude koshi l'i nọ l'aphų; ọphu i rikwa nri, ndu aphų byaru erije.”

¹⁸ Ya ndono; mu eziebe ndu ono ęge ono l'ųtsu. Yo be l'urenyashi; nyee mu ono anwųhu. Yo be l'ųtsu nchi-abọhu iya; mu abya emekota ęge ono, a sųru tẹ mu mee ono. ¹⁹ Tọ dų iya bụ; ndu ono abya aji mu: “?Mu ta akaduru ęphe iphe ọwaa, mu eme ọwaa bųru ęphe?”

²⁰ Mu asų ęphe: “Lẹ Ojejoje sųru: ²¹ Tẹ mu kfuru ndu Ịzurelu: ‘Owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ sųru: Lẹ ya abyaakwa ome ęke-dų-nsọ iya t'ẹ b'ọ dųhe nsọ; mbụ ęke ya meru; yọ bųru ọkpo-mgbinyiku, bụ ęke unu gude eku unu; mbụ ęke unu yeru ęnya, bụ ęke unu agbaja ndawere. Ụnwu nwoke unu mę ụnwu nwanyi unu, unu haru l'azụ bẹ bụ ogu-mbeke bẹ ee-gude gbugbushia ęphe. ²² Ọ bụ ęge ono, mu mekotaru ono bẹ unu e-mekota. Unu te ekechidu iphe l'ọnu, e-koshi l'unu nọ l'aphų; ọphu unu eridu nri, ndu nọ l'aphų erije. ²³ Unu e-ke iphe l'ishi ęge unu ekejehawa; yee akpọkpa unu ęge unu eyehawa iya. Unu ta agudu aphų; ọphu unu te echi mkpu; ọbule unu ala ẹhu kpọshihu iyororo l'okfu iphe dų ẹji ono, unu meru ono; mbụ unu a-nọdu atsushi ude l'ime onwunu. ²⁴ Ezekelu a-bųru unu iphe-ọtube-nvọ. Iphe ono, o mekotaru ono bẹ unu e-mekota. Teke iphe ono a-mųru unu bẹ unu a-maruphu l'ọ bụ mbędua gędegede bẹ bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ.’

²⁵ “A bya lẹ nggubedua; nwa ndiphe; mbọku, mu a-nafų ęphe ęke bụ ọkpo-mgbinyiku ęphe ono, bụ ęke emeje ęphe ẹhu-otso-ęna; bųru ęke ęphe egudeje eku onwęphe; bųkwaruphu ęke ęphe yeru ęnya; bųru ęke ęphe swọru obu chee; mbụ mbọku ono, mu a-nafųfukwaphu ęphe ụnwu nwoke mę ụnwu nwanyi ęphe ²⁶ bẹ onye gbaru ọso ọgu laa ęke ọdo a-gbalata bya edooru ngu ęge ọda. ²⁷ Ọ bụ mbọku ono bẹ ii-kpuha ọnu; nggu l'iya ekfugalahaan okfu. Ẹ tji bųhedu onye ẹ te ekfudu okfu. Ọo ya bụ; ịi-bųru ęphe iphe-ọhubama. ęphe abya amaru l'ọ bụ mbędua bẹ bụ Ojejoje.”

25

Àphì, aaphuru ndu Amọnu

¹ Tọ dų iya bụ; Ojejoje abya ekfuru mu sų mu: ² “Nwa ndiphe; ghachiru ndu Amọnu ifu; nggu egude nkfuchiru koshi iya ęphe. ³ Sų ęphe: Unu nų iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọkaribe-Kakọta-Nụ sųru: Lẹ keshinu unu gbe kpọo orube teke e merushiru ọlonsọ iya; kpọo orube teke e meru alį Ịzurelu; egbara akfua ya; kpọo orube teke a kpųru ndu Ịda lẹ ndzụ laa alį ọdo; ⁴ bẹ ya e-nwuru unu nų ndu ęnyanwu-ahata t'ęphe nworu unu. ęphe a-bya akwshija ọdu l'alį unu. ęphe e-rifu akpuru oshi unu; ngfuu mini ęra eswi unu. ⁵ Ya e-me mkpųkpu Rába t'ọ bųru eke įnya-ivu a-nọdu akpa nri; mee alį ndu Amọnu t'ọ bųru ęke aturu a-nọdu adoje ọdu; k'ọphu unu a-makwanų l'ọo yębedua bụ Ojejoje.

⁶ “Ọkaribe-Kakọta-Nụ sųkwaru: Lẹ keshinu ọphu unu kuru ęka pyomu; tee tititi ikpiricha; gude ẹjo ọkpoma l'akpọru ndu Ịzurelu ọrubẹ l'iphe byaru ęphe; ⁷ bẹ ya e-sechi ęka bya unu l'ẹhu; nwuru unu keeru iphe bụ mbakeshi t'ęphe bya alųa unu alųu.

Ya e-bufu unu l'iphe bu mbakeshi; mee unu t'unu chihu l'iphe bu mkpukpu, nonu; mee unu t'unu buru kpurupyata. Teke ono; unu amaru l'ọ yebedua bu Ojejoje."

Àphù, aaphuru ndu Móabu

⁸ Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: "Okfu le Móabu; me Séyi suru: T'e lekpoduduanu le Júda; kwa iphe lanu; ephe le mbakeshi ndu ophu; ⁹ be ya e-me te ókè Móabu gheru onu shita le mkpukpu ndu ophu no l'ifu egu; mbu shita le Bétu-Jeshimotu; Bálu Meyonu; je akpaa le Kiriyatayimu, bukota mkpukpu, enya eje l'alí ono. ¹⁰ Ya e-nwuru ndu Móabu; me ndu Amonu nu ndu enyanwu-ahata t'ephe nweru; k'ophu e ta abyahedu bya epho ndu Amonu l'epha l'iphe bu mbakeshi. ¹¹ Ya e-me ndu Móabu t'ephe jee iphe-oku. Ephe eshi ege ono maru l'ọ bua yebedua bu Ojejoje."

Àphù, aaphuru ndu Édomu

¹² Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: O suru: "Le keshinu ophu ndu Édomu jeru je agwata ndu Júda ugwo iphe b'ọ buakwa emeswe, ephe emeswee. ¹³ Ọo ya bu; owaa iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu: O suru: Le ya a-machi eka; bya Édomu l'ehu; gbushikota madzu; me elu, no iya nu. Ya e-me iya t'ọ daburu ochobo shita le Témanu rua le Dedanu. Ee-gude mma gbushia ephe. ¹⁴ Ya e-gude ndu nk'ia, bu ndu Ízurelu gwata ndu Édomu ugwo iphe ephe meru. Ephe e-gude ege iphe eghube yebe Ojejoje; mee ndu Édomu iphe. Ephe eshi iya makwanuru ege ya egudeje agwata ugwo iphe. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

Àphù, aaphuru ndu Filisutiya

¹⁵ Okaribe-Kakota-Nu suru: "Le ndu Filisutiya gudewa ejo okpoma gwata ugwo iphe e meru ephe. Ephe gudewa ashí, ephe kporu ndu Júda keshinu ede-nwede l'eme t'ephe mee ephe t'ephe buru kpurupyata. Keshinu ophu o bu ege ono b'ọ du ¹⁶ be yebe Okaribe-Kakota-Nu suru: Le ya e-byi ndu Filisutiya eka. Ya e-bufu ndu Keretu; bya emee ndu ophu phoduru nu l'iku eze enyimu t'ephe buru kpurupyata. ¹⁷ Ya a-kwata akwata gwata ephe ugwo iphe ephe meru; mbu gude ege o ghutabe iya nuá ephe anunu. Ephe eshi ege ono maru l'ọ bu iya bu Ojejoje teke ya a-gwata ephe ugwo iphe ephe meru."

26

Àphù, aaphuru ndu Táya

¹ Tọ du iya bu; yo be l'afa k'iri le nanu le mboku mbu l'onwa onanu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; keshinu ndu Táya zuru ndu Jerúsalemu ukwe; l'aguru iya ephe l'egvu:

"Le Jerúsalemu daakwaru.

O shi buru eze obodo

eke iphe bu mbakeshi

abyaje ozuta aswa.

Obenu le nta-a,

o daru-wa buwa

t'ayi bya egwoo ephe; mja.

³ "Ọo ya bu; owaa iphe Nnajiufu bu Ojejoje ekfu; o suru: O buwa ke nggu l'ia nggube Táya! Mu a-chita igweligwe mbakeshi t'ephe bya etso ngu ogu; mbu o bu ege ono, eze enyimu enwuje akpara iya dukungu dukungu be bu ege ephe a-nodu enwu abya ngu ogu. ⁴ Ephe e-tsukposhi upho-mkpuma, e gude kpu-buta Táya; bya enwukposhikota ulo-eli, no iya nu. Mu e-kwochakota eja mkpokpo-ozulo l'eke ono; mee eke ono t'ọ buru epkikirikpo mkpuma be a-nokota iya. ⁵ Iphe mkpukpu ono a-buru bu eke ndu egbu ema a-noduje ege ugbo ephe l'echi eze enyimu t'ọ korohu. Mube Okaribe-Kakota-Nu kfukwaru l'iphe bu mbakeshi nonu a-nodu eru mkpukpu ono oru." ⁶ Ndu ophu butsua l'ime egu be ee-gude ogu-mbeke gbushia. Ọo ya bu; ephe amakwanuru l'ọ bu-a mbedua be bu Ojejoje.

⁷ "Qwaa iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu: O bu Nebukadineza, bu eze ndu Bábyilonu; buru eze, kagee eze nonu, bu onye ono, shi ọzo isheli be mu e-me t'ọ bya etso ndu Táya ogu. Ọo-chita inya; chita ugbo-inya; chita ndu agbaje inya; me igweligwe ndu soja gude bya ogu. ⁸ Oo-gude ogu-mbeke gbushikota ndu ophu bu l'ime egu. Oo-gude iphe kekota unu ogu; mbu kpu iphe kebuta upho-mkpuma unu. Ọo-pali iphe o gudetsua eze nze ogu gboru unu ye. ⁹ Oo-gude igwe, oogudeje alu ogu chikposhia upho-mkpuma, e gude kpu-pheta mkpukpu unu; gude ngwa-ogu iya nwukposhia ulo-eli unu. ¹⁰ Inya

iya a-za igweligwe; mbu zaa l'igwe k'ophu bu l'udzu, ephe gude okpa ekpokashi be k-pumikota unu ekpumi. Upho-mkpuma, e gude kpu-butakota mkpukpu unu; a-fukota tekpatekpa l'ukporo inya; me ugbo-inya yele ugbo-inya, eegudeje evu ivu, oo-rukota bya anodu eme teke o nodu eshi onu-uzo unu abahu ege aabahuje mkpukpu, upho-mkpuma, e gude kpu-buta iya dakposhihuru adakposhihu. ¹¹ Iphe bu apata okpa inya ono, oochi bya ege ono a-dzogbakota l'iphe bu esu-uzo, no le mkpukpu unu. Oo-gude ogu-mbeke gbushikota ndibe unu. Eze itso unu, unu kpushikotaru ono be ezekwoshikota wushiru l'ali. ¹² Ephe a-kwa eku unu; me ngwa-aswa unu l'okwata. Ephe e-nwukposhi upho-mkpuma mkpukpu unu; nwutsushikota egiri ulo unu ono, amatsua ntumatu ono. Mkpuma unu; oshi unu; me mkpokpo-ulo unu; be ephe e-nwuru je eye leze enyimu. ¹³ Mu e-me t'egvu, unu aguje buhu. Egvu ono, unu egudeje ubo l'agu ono b'e ta byahedu bya anu odo. ¹⁴ Mu e-me ali unu t'o buru epokirikpo mkpuma bu iphe a-nodu iya; unu a-buru eke aa-nodu egebeje ugbu, e gude egbu ema t'o korohu; ophu a byadu akpu-kwazi mkpukpu unu ono; kele mube Ojejoje be kfuakwaruru. Ono iphe. Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

¹⁵ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfuru ndu Taya. O suru: "Le teke ji-da; be ali, nokota l'iku iku eze enyimu a-nmahu jijiji. Ephe a-nodu anma jiji l'ude, ndu e mekatsuaru iphe a-nodu atsū; me mkpu, ndu e gbushiru egbushi a-nodu echi. ¹⁶ Ndu bu ishi ke ndu iku eze enyimu be a-chishikota l'aba-eze ephe; yeshia ephe uwe ephe, a kparu; dengashitsua ya edengashi. Egvu e-ri ephe ehu; k'ophu bu l'ephe a-dugajeru l'ali l'anma kwekweke tekenteke l'eke iphe, tsakfuru unu teru ephe ukfu. ¹⁷ Ephe a-guru unu egvu anwuhu-wa; su:

" 'Ege ophu i meru buru

kpurupyata;
nggube mkpukpu,
a maru amaru;
mbu nggube mkpukpu,
bu ndu akpa le mini bukota iya.
Nggube mba mini,
akpa ike le mini;
mbu nggube mba mini ono;
me ndu bu iya nu.
Ndu bu l'ibyia ono;
be unu meru;
ephe atsū unu egvu nshinu.

¹⁸ Ndu onenyimu a-nmahu jijiji l'ege i shiru daa;
te ndu ikfuli eze enyimu l'ukfu.'

¹⁹ "Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu: Teke mu e-me mkpukpu ono te egbara kfu ya; yo daburu ochobo; mbu mee ya t'o buru ebo; mini ekpukota iya ekpukpu ²⁰ be mu e-mekwa ngu phu t'i kpolashihu le nsu ege ndu odo kpolashihuwaru; mbu t'i lakfu ndu ohazu; mu emee ngu t'i lashia l'ime ali l'o bu mkpokpo-ozulo oge ndiche; nggu le ndu kpolashihuhaawaru le nsu anodu; ophu i byadu bya alata azu odo; m'o bu buru l'ali ndu no ndzu bu odo. ²¹ Mu e-me ngu t'i laa ejo alala. Ji-chihulephu tengu. Aa-nodu akpaje ishi ngu; o bu l'e-ta byadu bya akpavu ishi ngu; ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu ndono."

27

Iphe e-me ndu Taya

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru mu su mu: ² "Nwa ndiphe: kwaa ekwa ndu Taya. ³ Nggu ekfuru ndu Taya, bu l'onu eze enyimu; mbu ndu, ephe le ndu onu-enyimu odo l'iche iche agba oke ngho. Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru:

" 'Nggube Taya;

i suru li bu nwodu-geru.'

⁴ Ufu ngu bu l'eze enyimu.

I bu eze ugbo-mini, a kuru;
t'o nwe ekworo.

⁵ Ndu kuru ugbo-mini;

be buru l'ugvu Seniru
be ephe gburu oshi
payinu gude kua ya;
bya ejee l'ugvu

- Ugву Lébanonu je ebua oshi sida
gude gvuaru ngu itso iya.
- ⁶ Yò b́uru l'alì Báshanu;
bè e je ebuko achi,
e gude pyishia eku-ugbo ngu;
b́uru oshi sayipuresu;
bè ejeru je ebukotsua
l'onu-mini ndu Sáyipurosu
gude gbaa ogbodo-alì
ugbo-mini ngu ono;
bya egude odu-enyi meshikota iya.
- ⁷ Èkwa-ocha, a kparu;
yò dù k'ekfukfu, shi lè Íjiputu
b'e gude kwee l'imeli
ugbo-mini ono,
bù iphe emeje t'ugbo-mini agba oso;
b́uru iya bè eegudeje ahùbe ngu ama.
Iphe e gude kwekota
l'ugbo-mini ono tẹ mini ba bahujeshi iya
bè bù èkwa, eke
urukpu-urukpu;
mẹ ophu eke ododo,
shi l'ikfuli Elisha.
- ⁸ Unwoke Saydonu;
mẹ unwoke Avadu
bù ndu shi akpokotaru
ngu ugbo; nggube Táya.
Unwoke ngu, bù ndu
o-maru-anya-nka
bè bukota ndu angakotaru ngu ugbo-mini.
- ⁹ Ndu Gébalu, bù ndu
mewaru nka metee ya emete
b'i dutakotaru t'ephe
nọduje l'ugbo-mini ngu
l'emechishijeru ngu eke
uzo, nọ ephe teke ephe fuhujeru uzo.
Iphe bù ugbo-mini, nọkota l'eze enyimu;
mẹ ndu angakota
ugbo-mini
ono bè abyakota ngu ozuta aswa.
- ¹⁰ "Unwoke ndu Peshiya; mẹ unwoke ndu Lidiya yele unwoke ndu Putu shi bukotaru ndu soja ngu. Ephe chikoje iphe ephe gude eze nze ogu; mẹ okpu-igwe, ephe kokota l'ime ngu. Ephe emeje; nggu adu ugву. ¹¹ Unwoke ndu Avadu; mẹ ndu kẹ Helèku; bù ephe a-nzuru echeru ngu upho-mkpuma ngu nche mgburungburu. Unwoke ndu kẹ Gamadu bù ndu anotsujeru ngu l'ulo-eli. Ephe ewojeru iphe ephe egudeje eze nze ogu kokota l'eli upho-mkpuma, e gude kpu-buta mkpukpu ngu; iphe ono, ephe kokotaru l'upho-mkpuma ono meru; mma ngu edzua edzudzu.
- ¹² "Ndu Tashishi bè nggu l'ephe shi azuko aswa; okfu l'i nweru eku l'asa iya l'asa iya. Ephe shi egudeje mkpola-ocha; mgboro-igwè; nshì-ashanga; mẹ nshì-igwè bya ngu ozuta iphe. ¹³ Ndu Javanu; mẹ ndu Tubalu; mẹ ndu Mésheku shi achijeru ohu; mẹ ngwa-aswa, e gude ope mee bya ngu ozuta aswa. ¹⁴ Unwoke ndu Betu-Togarama shi akpujeru inya, eegude eje ozi; mẹ inya-ogu; mẹ inya-mulu bya ngu ozuta aswa. ¹⁵ Unwoke ndu Ródu bè nggu l'ephe shi zukoje aswa. Igweligwe ndu butsua l'iku eze enyimu shi bukotaru ndu onya aswa ngu. Ephe egudeje odu-enyi; mẹ oshi eboni kfua ugwo aswa iphe ephe zuru ngu. ¹⁶ Ndu Áramu bè shi azuje ngu aswa; kẹ l'iphe iimeshi emeshi bè ha igweligwe. Ephe shi egudeje mkpuma tokwasu; mẹ ekwa, eke uswuswe; mẹ ekwa, a dzuru dengashia ya edengashi; mẹ ekwa ocha; mẹ mkpuma koralu; mẹ mkpuma rubi bya ngu ozuta aswa. ¹⁷ Ndu Júda; mẹ ndu alì Ízurelu shi abyajekwa ngu phù ogbata ngho. Ephe shi egudeje witu, shi lè Minitu; mẹ igberi; mẹ manụ-engu; mẹ manụ bamụ bya ngu ozuta iphe i meshiru. ¹⁸ Ndu Damásukosu gudekwaphu l'i meshiru iphe igweligwe; mbụ kẹ l'i nweru eku ntumatu gude mẹe, shi lè Hẹlubonu; mẹ

eji aturu, shi le Zaharu bya ngu ozuta aswa. ¹⁹Ndu Wedanu; me ndu Javanu, shi le Uzalu be zutsukwaru ngu phu aswa. Ephe gude akpurakpu igwe yeke kashiya; me kalamosu, bukota iphe eegudeje eme manu ajiji t'o shi kwekwekwe bya ngu ozuta aswa. ²⁰Ndu Dedanu shi egudeje ukpo, eegudeje nodu l'eli inya bya ngu ozuta aswa. ²¹Ndu Arebiya; me iphe bu ndu achu ndu Keda be bukota ndu shi azuje ngu aswa. Ephe achijeru aturu; me ebyila yeke egbu bya ngu ozuta aswa. ²²Ndu Sheba; me ndu Rema be shi azujekwa ngu phu aswa. Ephe gude okpobe manu; mkpuma, vugbaa oke aswa; me mkpola-ododo bya ngu ogba-nweta ngwa-aswa. ²³Ndu Haranu; me ndu Kane; me ndu Idenu yeke ndu agbatsua ikike ngho, shi le Sheba; me ndu agbatsukwaphu ikike ngho, shi le mkpukpu Asho; me le mkpukpu Kilimadu be zukotakwaru ngu phu aswa. ²⁴Ephe ejejekwaphu aswa ephe ozuta ekwa, amatsua iphe du biribiri; me uwe, eke urukpu-urukpu; me lekwa, a dzuru dengashia ya edengashi; me nijibanji ukpo, vongashiru avongashi, aatogboje l'ogbodo-ulo, a gworu agwogwo; kegudetsua ya l'ishishi ukpo ono jingujingu. ²⁵Ugbo-mini Tashishi bu unube ndu Taya be ephe evujeru iphe.

"Nggube Taya dulephu l'o bu

ugbo-mini, e dojiru iphe edoji;

yo nodu l'echi eze enyimu.

²⁶Ndu akpo ngu l'ugbo ngu

kpotawaru ngu je

edegeru l'echi eze enyimu.

Obenu le pherephere,

shi uzo enyanwu-ahata;

byaru bya azukashia ngu l'echi eze enyimu.

²⁷Eku ngu; iphe i gude agba ngho;

ngwa-aswa ngu;

ndu angaru ngu

ugbo-mini; ndu etso

ugbo-mini ngu;

ndu emekwajeru ngu iya;

ndibe ngu, agba ikike-ngho;

ndu soja ngu l'ephe ha;

me l'iphe bu ndu no

l'ugbo-mini ono;

be mini rikotaru mboku, ugbo ngu kpuru;

l'echi eze enyimu.

²⁸Mkpu, ndu angaru ngu ugbo-mini echi;

e-me te mgbogidi

eze enyimu nmahu jijiji

²⁹Iphe bu ndu akpo ugbo

nwuhakotaru ugbo ephe.

Ndu anga ugbo-mini;

me ndu etso ugbo-mini ono;

jeru je anmagatsuaru l'iku eze enyimu.

³⁰Ephe ara ekwa ngu nmatatu;

l'ara iphe du biribiri.

Ephe e-kpota ntu kpukposhi onwephe l'ishi;

bya agwo-swikota onwephe le ntu.

³¹Ephe akpuru ngu ishi ngu;

yeeru ngu uwe-aphu.

Ephe a-ra ekwa ngu;

l'agu aphu ngu;

mbu l'aguwaa ishirishi.

³²L'ege ephe ara ekwa;

l'agu aphu ngu;

be ephe agu egvu-aphu owaa; su:

'Bu mkpukpu ole;

be bujekpooru kpurupyata l'echi eze enyimu

ege owaa, mkpukpu Taya bu iya-a?'

³³Teke e shi evuje ngwa-aswa

ngu l'eshi eze enyimu;

b'o ruberu iphe, bu mbakeshi aka.

Eze èku ngu, dù egvu;
mẹ ngwa-aswa ngu;
bẹ ndu eze lẹ mgboko gude bọru ọbabanyi.

³⁴ Obenu lẹ nta-a;
bẹ mini riwaru ngu l'eze ẹnỳimu.
Ngwa-aswa ngu ono yẹle
ndu ejejeru ngu ozi;
bẹ mini rikotaru nggu l'ẹphe.

³⁵ "Ndu, bu l'iku eze ẹnỳimu l'ẹphe ha bẹ biribiri iya gudekotaru. Ndu eze, achitsua ẹphe anmahukota ruuruu. Ẹphe akpotsua beru l'ẹke ẹgvù riru ẹphe ẹhu. ³⁶ Ndu ikike ngho l'iphe, bu mbakeshi b'ọ duru biribiri ẹge i meru ekpolahu ngu iphe mmanu; to nwehe ẹge e kfu iya ọdo."

28

Aphù, aaphuru eze ndu Táya

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru mu sù mu: ² Nwa ndiphe; sù onye bu ishi ndu Táya ẹge-a: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu. Ọ sùru: Iitu onwongu ẹpha sù l'i bu Nchileke; l'i sùgaru l'aba-eze Nchileke l'echi eze mini. Obenu l'ọ kwa madzù mmanu b'i bu; mbụ ẹ tì bụdu Nchileke; nggu egbe evuko onwongu l'i maru iphe l'ọ bu Nchileke. ³ ?I kanua Dánẹlu ọmaru iphe tọo; k'ọphu bu l'e to nwedu iphe e domigheru ngu edomi. ⁴ I gudewa mmamiphe i maru; mẹ egomunggo, i nweru kpaá ẹku dooru onwongu; bya ejekokwaphu mkpọla-ododo mẹ mkpọla-ọcha kùbe l'ẹke iidoje ẹku ngu. ⁵ I gudewaphu ịkoro, ịigbaje l'ọzu aswa mee; ẹku ngu aka nshinu; nggu egbe gude l'i nwewaru iphe nshinu bya etulaha onwongu oke ẹpha.

⁶ "Ọo ya bu; ọwaa ẹge Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu: Lẹ keshinu ọphu ịirije l'i maru iphe; maru iya maru iya l'ọ bu Nchileke ⁷ bẹ ya a-chịta ndu ọhodo t'ẹphe bya ngu l'ẹhu; mbụ mbakeshi ndu ọphu bu ẹphe kagee onwe ẹjo ọkpoma. Ẹphe a-mi ogu-mbeke ẹphe; gude mebyishia mma ngu ono; mebyishia mmamiphe ngu ono. Ugwu ono, i dù ono bẹ ya e-me t'ọ gwọo lẹ ntụ. ⁸ Ẹphe a-lọ-tsuta ngu; nwuru ngu ye lẹ nsu; mbụ l'iji-lakọtalephu l'ike l'echi eze ẹnỳimu. ⁹ T'a maru ẹge ii-me sùkwadua l'i kwa Nchileke l'ifu ndu ono, e-gbu ngu ono. Iphe ii-gbe bọru bu madzù mmanu; ẹ tii gbe adùhekwanu ike bọru Nchileke ọbu teke ndu ono, e-gbu ngu nù ono byaru ngu l'ẹhu. ¹⁰ Ịi-da ọdaleba l'ẹka ndu ọhodo ono. Ya kfuakwaru iya; yẹbe Ojejoje, bu Nchileke."

Adada eze ndu Táya

¹¹ Tọ dù iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ¹² "Nwa ndiphe; raa ẹkwa eze ndu Táya; sù eze ono: Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu. Ọ sùru: I shi bọru onye a makpọoru l'ọ dù-geru; mbụ i shi bọru onye maru mmamiphe iphe dù biribiri; shi bụkwaruphu nwọdu-geru. ¹³ I shi buru lẹ Ịdenu; mbụ lẹ mgbabu Nchileke. Yo buru mkpuma, vugbaa oke aswa b'e gude memaa ngu. Mkpuma ono, e gudetsua memaa ngu ono bu: Rubi; tópazù; ẹmèràlùdù; kirìsòlàyitù; ọnikùsù; jásùpà; sáfàya; tọkwasu; mẹ bérilù. Iphe e gude dengashia ngu edengashi abụkotaru mkpọla-ododo b'e gude mee ya. Yọ bọru mbọku, e keru ngu b'e mekotaru iphe ono doberu ngu. ¹⁴ A wuru ngu manù l'ishi t'i bọru cherobu, anọduje echeje nche; mbụ l'ọ bu iphe ono bẹ mu meru ngu t'i bọru. I shi nọduje l'eli ugwu, dù nsọ Nchileke. I shi ejephekota lẹ mkpuma, achatsua ọku. ¹⁵ Shitakpo k'ọphu e meru ngu bẹ e ti mebudua iphe dù ẹji gbururu jeye teke i wataru ome iphe dù ẹji. ¹⁶ I gude l'i nweru ngwa-aswa, ha nshinu nshinu gbe bya awatawanu omẹ ẹhuka; gude ẹge ono meswee. Tọ dù iya bu; mu abya achia ngu; nggu egude iphere lufu l'ugwu Nchileke. Mu enwufu ngu lẹ mkpuma, achatsua ọku ono; mbụ nggube cherobu, anọduje eche nche. ¹⁷ Nggu abya egude kẹ l'i ma mma; kulahaa onwongu ekuku; gude kẹ l'i dù ugwu; mebyishia mmamiphe ngu ono. Ọ bu iya kparu iphe ya pataru ngu tya l'alì; mee ngu; nggu aburu ẹke ndu eze a-byaje ole ẹnya. ¹⁸ I gudewa ẹjo iphe ngu; mẹ ụgho, i gude agba ngho ngu merushikota eke iijeje ọgwa iphe. Ọ bu iya kparu iphe ya yeru ọku lẹ mkpukpu ngu; yo woru iya kepyashia; mee ya; yọ bọru ntụ l'ifu ndu ele ngu ẹnya. ¹⁹ Iphe bu mbakeshi, makotaru ngu nù bẹ o teru ụkfu l'i meleruphu achihu iphe-mmanu; mbụ l'e tee phohedu nke ngu ọdo."

Aphù, aaphuru ndu Sayidonu

²⁰ Tọ dù iya bu; Ojejoje abya asù mu: ²¹ "Nwa ndiphe; ghachiru ndu Sayidonu ifu; nggu egude nkfuchiru koshi iya ẹphe. ²² Sù ẹphe: Lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu sùru: Lẹ ya buakwa ọhogu ngu; nggube Sayidonu. N diphe e-shi l'iphe ya e-me ngu kwabẹ iya ugwu. Ẹphe amaru l'ọo yẹbedua bu Ojejoje teke ya a-pakfutaru ndu mkpukpu ono

iphe-èhuka; shi ège ono koshi lẹ ya dū nsọ. ²³ Mu e-me tẹ ejo iphe-ememe dakfuta iya; mee tẹ mee tsoo l'ogborogbo ọzo iya l'ọ bụ mini. Aa-tso madzụ ọtsu ekfu lẹ mkpukpu ono; mbụ gude ogu-mbeke gbushia madzụ lẹ mkpukpu ono gbaa mgburumgburu. Teke ono; ephe amaru l'ọo mu bụ Ojejoje.'

Aagọru ndu Ízurelu onu

²⁴ "Ndu ephe lẹ ndu Ízurelu bunyabetsua ta byahedu bya abukwaduru ndu eme nshinshi; mbụ ephe ta bụ ogvu ogarama-mbo. Ọo ya bụ; t'ephe makwanuru lẹ mu bụ Okaribe-Kakota-Nụ."

²⁵ Qwaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ kfkwaruphu. Ọ sọru: "Teke mu dufutaru ndu Ízurelu l'ẹke a chikashitsuaru ephe laa; bẹ mu e-koshi iphe bụ mbakeshi lẹ mu bụ onye dū nsọ. Ọo ya bukwanu ephe ebugyabe l'ali ephe, bụ iya bụ ali ono, mu nuru nwozi mu, bụ Jekopu. ²⁶ Ephe e-buru l'ẹke ono l'ehu-gudangu; nọdu iya kwashia ufu; kushia ya oshi yayinu. Ephe e-buru l'ehu-gudangu teke mu pakfutaru ndu ephe l'ephe bunyabetsua iphe-èhuka, bụ ndu shi nua ephe chikikifuu. Ọ bụ teke ono bẹ ephe a-maru lẹ mu bụ Ojejoje, bụ Nchileke ephe."

29

Àphù, aaphuru ndu Íjiputu

¹ Yo be l'afa k'iri l'onwa k'iri gbaru abali iri l'ẹbo; Ojejoje ekfuru yeru mu; sụ mu: ² "Nwa ndiphe; ghachiru Fero, bụ iya bụ eze ndu Íjiputu ifu; gude nkfuchiru koshi iya ẹya; nggu egudekwaphu nkfuchiru koshi iya ndu Íjiputu l'ephe ha. ³ Kfuru iya: 'L'owaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu. Ọ sọru: L'ọ bwa kẹ nggu l'iya; nggube Fero, bụ eze ndu Íjiputu; mbụ nggube oke ejo anụ, zẹ l'echi nggele ngu. Iisuje lẹ Ẹnyimu Náyìlu bụ nke ngu; l'ọ bụ nggubedua meru iya. ⁴ Obenu lẹ mu e-gude ikokoro dzube ngu l'agba; mee tẹ ẹma, nọtsua lẹ nggele nyakfutsuaru ngu l'ehu. Mu a-kpufuta ngu lẹ nggele ono, ị nọtsua ono yele ẹma ono, nyakfutsuaru ngu l'ehu ono. ⁵ Ya a-chita nggu l'ema ono je awushi l'echi-egu. Odzu ngu a-kwa l'ophoto egu; to nwe onye a-bya iya apata. Ya e-me ngu t'i buri nri anụ-egu-egbudu; mẹ k'unwenu. ⁶ Teke ono; iphe bụ ndu bu lẹ Íjiputu amaru l'ọo yebedua bụ Ojejoje.

" I shi buri ndu Ízurelu oshi okpete. ⁷ Ọ buje: ephe -kụ-de ngu ẹka; nggu aburu tsugongu; ephe adaa tukwashia ukuvu ephe. Teke ephe dakoberu ngu; nggu anyajihu; ọkpụ-azụ ephe abya anodu kegarangu. ⁸ Ọo ya bụ; owaa iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu. Ọ sọru: Mu e-gude ogu-mbeke bya ngu l'ehu; gbushia unwoke ngu mọ elu ngu. ⁹ Ali Íjiputu bẹ egbara a-kfu. Ephe amakwanuru l'ọ bwa yebedua bụ Ojejoje. Ishi iya aburu l'i suru lẹ Ẹnyimu Náyìlu bẹ bụ nggu nwe iya; l'ọ bụ nggu meberu iya.

¹⁰ " 'Ọo ya bụ; l'ọ bwaru kẹ yele nggu ngu. Ya e-me ali Íjiputu t'ọ buri ali, egbara kfuru tsube lẹ Migidolu jeye lẹ Asuwanu; mbụ je akpakpo l'oke unu lẹ ndu Kushi. ¹¹ To nwedu ọkpa madzụ m'okwanu k'anụ, a-tụ l'ẹke ono; ophu o nwedu onye bya abya ebu l'ẹke ono gbururu jeye ọkporo afa ebo eswe. ¹² Ya e-me ali Íjiputu t'ọ daburu ochobo; ẹge ali ndu ọdo dabutsuaru. Iphe bụ mkpukpu, nọkota l'ime iya a-dabukotaru ochobo ọkporo afa ebo; dukota ẹge mkpukpu ndu ọdo, a luru alulu dū. Ya a-chikashi ndu Íjiputu; keeru iphe bụ mbakeshi; chikashia ephe t'ephe jiko iphe bụ mkpukpu nonu dzuru.

¹³ " 'Obenu lẹ Okaribe-Kakota-Nụ kfkwaruphu ẹge-a: A -nolephu ọkporo afa ebo bẹ mu e-dufutakota ndu Íjiputu ono l'iphe bụ mkpukpu, a chikashikotaru ephe laa. ¹⁴ Mu e-dulatakota ephe azu; duru ephe laa ali Paturosu, bụ ali ochechoroche ephe. Ẹke ono bẹ ephe a-nodu buri ọla-ali mkpukpu. ¹⁵ Ọ -buru mkpukpu, enya iya kagekpo ọla-ali; ophu o nwedu mkpukpu, ọ bya bya aka nshinu ọdo l'iphe bụ mbakeshi nonu. Mu e-me iya t'ọ ruhu aruhu; mbụ k'ophu bụ l'ẹ to nwehedu mbakeshi, ọo-dụ-ghe ike chia ọdo. ¹⁶ Íjiputu ta byahedu bya aburu mkpukpu, ndu Ízurelu dakoberu ọdo. Iphe ọo-nyatajeru ephe bụ emeswe, ephe mesweru ngu l'agbakfube, ephe gbakfuberu ephe t'ephe gbaaru ephe mkpu. Ọo ya bụ; ephe amakwanuru l'ọ bwa mbedua bẹ bụ Okaribe-Kakota-Nụ.' "

Eze ndu Bábyilonu emekputa Íjiputu

¹⁷ Tọ dū iya bụ; yo be l'afa k'ukporo l'esaa lẹ mbọku onwa mbụ furu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ¹⁸ "Nwa ndiphe; Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu bẹ chiru ndu soja je alushi ndu Táya ọgu k'ehuka; mee; iphe bụ ndu Bábyilonu evua iphe; ishi akwochihukota ephe akwochihu; ukuvu, ephe evujekwaphu iphe adashikota

èphe akíyí. Nebukadineza yèlè ndu soja iya ono alù-gee ògu ono; òphu ò dùdu uru, èphe ritaru l'ògu ono, èphe lùshiru ndu Táya ono. ¹⁹ Òo ya bú; òwaa iphe múbè Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. Ò sùru: Mu e-nwuru alí Íjiputu nù Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu. Nebukadineza bè e-gwokota èku ndu Íjiputu tútua atútu. Òo-chìko alí ono gvua kfurukfuru; lùya ya alufu; gwoo iphe èphe tútua atútu. Iphe ono, o gworu ono a-bùru nggo, ee-bu ndu soja iya ono, lùru ògu ono. ²⁰ Mu wowaru alí Íjiputu nù t'ò búru nggo, mu e-bu iya l'ègè ò dùru ike yèlè soja iya eje alàru múbè Ojejoje ògu. Ono iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu.

²¹ "Mbòku ono bè mu e-me t'ike bya anòdu ndu Ízurelu; mu abya emeekwaphu nggube Ezekèlu t'i kpúhaa ònu; wataru èphe okfuru okfu; k'òphu èphe a-makwanùru l'ò búà mbèdua bè bú Ojejoje."

30

Aayò òshi Íjiputu

¹ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru mu sù mu: ² "Nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfua; sù: 'Òwaa iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. Ò sùru: Chia mkpu; sù:

" 'Njò jekwa ezi.

Ò kwa oke ùboku!

³ Mbòku ono nòkwa ntse.

Ùboku kè Ojejoje; b'ò bú.

Mbòku ono;

bè a-gbahu tsùbalangu.

Mbòku ono bè iphe

bù mbakeshi e-je ntakfuru.

⁴ Aa-byaru ndu Íjiputu ògu.

Iphe-èhuka adakfuta ndu Kùshi.

Ndu Íjiputu bè ee-gbu nshinu;

lùya iphe iya l'òluta;

yò bya adaa búru ochobo.

⁵ Ndu Kùshi; ndu Putu;

ndu Lídiya; ndu Arabu

l'èphe ha; ndu Líbiya;

jeyekpo lè ndu bu l'alí

ògba-ndzù;

bè aa-tùko èphe lè ndu Íjiputu gbukota.

⁶ " 'Òwaa iphe Ojejoje ekfu. Ò sùru: L'iphe bú ndu èphe lè Íjiputu gbaru ikumu a-dashi; ike ono, èphe gude eku onwèphe ono agvù. Ee-shi lè Migidòlu gbua èphe lè mma jeye lè Asùwanu. Ono iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. ⁷ Egbara, a-kfù l'alí Íjiputu a-ka òphu kfuru l'alí òdo. Edukfu iya l'ò ha adakpòshi ègè edukfu ndu òdo dakpòshihuru. ⁸ Òo ya bú ègè èphe amakwanùru lè mu búà Ojejoje; mbù teke mu e-nwuru òku ye lè Íjiputu. Ndu agbajeru èphe mkpu bè eegwepyashi egwepyashi.

⁹ " 'Mbòku ono bè ya a-chìru ndu ozi ye l'ùgbo-mini t'èphe je Kùshi je eyeè ndu Kùshi egvu; l'èke èphe tuzoru onwèphe èhu. Ndu Kùshi e-je ntakfuru teke ndakfu ono dakfutaleruphu Íjiputu. Ntakfuru ono byafutaje.

¹⁰ " 'Òwaa iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. Ò sùru: Igweligwe ndu Íjiputu bè mu e-me t'èphe shi èka Nebukadineza, bú eze ndu Bábyilonu kpolashihukota. ¹¹ Yèbedua yèlè ndu soja iya, bú ndu kage èjo òkpoma l'iphe bú mbakeshi nònu bè ee-dubata t'èphe lùnwua alí ono. Èphe a-mì ogu-mbeke èphe gude bya ndu Íjiputu l'èhu; gbua ndu alí ono pyaapya. ¹² Mu e-me t'ègè Ènyimu Náyìlu tashìhukota; mu abya eworu alí ono ree ndu eme iphe dù èji. Ò bú èka ndu òhodo bè mu e-shi mee t'ègbara kfùà l'alí ono. Iphe iphe òbule, nòkota l'ime iya a-bùkotaru iyi. Múbè Ojejoje bè kfukwaru nù.

¹³ " 'Òwaa iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. Ò sùru: Lè ya e-mebyishikota iphe, bú nte; mee t'iphe, bú iphe aagwa agwagwa chìhu lè Mémufisu; òphu o nwedù onye, aphòdukwadu nù k'ò bú ishi lè Íjiputu. Ya e-me t'ègvu bya ndu Íjiputu l'èhu. ¹⁴ Ya e-me t'è Paturòsu daburu ochobo. Mu e-nwuru òku ye lè Zowanu; nùà mkpùkpu Tebèsu chìkikfuu. ¹⁵ Ya e-kpùkposhi mkpùkpu Sinu, bú agbarike ndu Íjiputu oke èhu-eghughu iya; gbushia ndu soja, e doberu lè Tebèsu. ¹⁶ Mu e-nwuru òku ye lè Íjiputu. Ndu Sinu bè e-je oke iphe-èhuka. Mkpùkpu Tebèsu bè ee-chìkposhi. Mkpùkpu Mémufisu bú iphe-èhuka bè iphe èphe a-nòdu ejephelephu. ¹⁷ Unwokoròbya ndu Ònu; mè kè ndu

Pi-Bèsetu a-lakòta l'ògu ono. Ndu mkpùkpù ono ndu òphu phòduru nù bẹ aa-kpùkòta lẹ ndzù. ¹⁸ Mbòku ono a-bùru ndu Tapénesu èkpuru-òchi; mbù mbòku, mu e-me tẹ ike gvù Íjiputu. Ò bụ èke ono bẹ mu e-me t'agburu-èhu ono, èphe gude eku onwèphe ono gvù. Urukpu e-kpuchi iya. Iphe bụ ùnwanyì iya; bẹ a-lùtakota alùta. ¹⁹ Mbù lẹ mu e-me tẹ ndu Íjiputu jee ntakfuru. Òo ya bụ ège èphe amakwanùru lẹ mu bụa Ojejoje.' "

Ike gvùru eze ndu Íjiputu

²⁰ Yo be l'afa k'iri lẹ nanù l'ònwà mbù gbaru abalì èsaa; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ²¹ "Nwa ndiphe; mu nyakwokwaru Fero, bụ eze ndu Íjiputu oshi-èka. È tee kedua ya èya iphe k'agbagba; mbù è to nwedu iphe aakpaje ye l'èke òkpù jihuru t'ò gbakwazi, a kpawaru iya èya k'òphu òo-dù ike sù-deghe ogu-mbeke. ²² Òo ya bụ; òwaa iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. Ò sùru: Mu abyawa Fero, bụ eze ndu Íjiputu l'èhu. Mu a-nyakwoshi iya oshi-èka labù; mbù mu a-nya-kwofua ya èka òphu mu nyakwophoduru iya ège ogu-mbeke, o gude a-lùfu iya l'èka daa. ²³ Mu e-rukashikòta ndu Íjiputu t'èphe chikò iphe bụ mbakeshi nònu dzuru; mbù mu a-chìkashikòta èphe t'èphe chikò iphe bụ mkpùkpù nònu dzuru. ²⁴ Mu e-me èka eze ndu Bábyilònu t'ò shihukpo ike òhuma; mu abya eworu ogu-mbeke mu ye iya l'èka. Fero bẹ mu a-nyakwoshi èka. Òo-nòdu l'ifu eze ndu Bábyilònu tsùu ude l'ò bụ onye e tsugbuphodoru ndzù ubele. ²⁵ Mu e-me eze ndu Bábyilònu tẹ èka shihu iya ike òhuma. Obenu l'èka kẹ Fero bẹ mu e-me t'ò kùlashihiu iya. Òo ya bükwanu ège èphe a-maru l'òo mu bụ Ojejoje teke mu e-woru ogu-mbeke mu ye eze ndu Bábyilònu l'èka; yo phelahaaru iya ndu Íjiputu. ²⁶ Mu e-rukashi ndu Íjiputu t'èphe chikò iphe bụ mbakeshi dzuru; mbù mu achìkashia èphe t'èphe chikò iphe bụ mkpùkpù, nònu dzuru. Òo ya bükwanu ège èphe a-maru l'ò bụ-a mu; bụ Ojejoje."

31

Íjiputu dù l'ò bu oshi sida

¹ Yo be l'afa k'iri lẹ nanù lẹ mbòku, ònwà k'èto fùru; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ² "Nwa ndiphe; sù Fero, bụ eze ndu Íjiputu yèlè igwe òha iya ège-a:

“?Bù onye bẹ aatù kporu
eyeru unu l'òha nshinu?”

³ Lewaru Asiriya, shi dù
l'ò bụ oshi sida
l'ugvu ugvu Lébanònu.
Ò shikwa nwetsuaru
èkali, ama mma;
jaa; kpuru yègelengu;
sakputakota òswa, ò nò.
Ò vuru; ha l'eli;
k'òphu bụ l'ònungonu iya
akpa l'urukpu.

⁴ Mini, nò l'èke ono l'eme iya;
yoo ja pulapula.
Mini ògba, shitsua
l'ime alì ime alì eme iya;
yoo tse nmongo nmongo.
Mini, shitsua l'òswara
ògba ono atso-phékota
ukfu iya mgburumgburu
shi èke ono tsòkòta òswa
tsòru iphe bụ oshi, nòkòta iya nù.

⁵ Ya ndono; yo vua;
ha eli kakòta iphe bụ
oshi, nò l'òswa ono l'eli.
Ò jakashì-kotaru ège ono;
kẹle mini nòkòta l'èke ono òhuma òhuma.

⁶ Iphe bụ nwènu,
èphe èphephe byaru
bya akpashìkòta èkfuna
l'èkali iya.
Iphe bụ anègu ègbudu
byaru bya anòdu

lẹ mkpuli iya azushi unwu.
Iphe bu, eze mbakeshi,
nonu be bya anodukota l'agu iya.

⁷ Iphe oshi ono ama;
be du biribiri l'ege
o jaru nodu gekfulangu;
ke l'ogbaragba iya tseru
ege ono jerua l'ime ali
leke mini no ohuma ohuma.

⁸ Oshi sida, no le mgbabu
Nchileke te nwedu
ophu aturu iya nu;
ophu oshi payinu
atuduru ekali iya;
to nwe oshi mmanu,
aturu ekali iya;
to nwe oshi, no le
mgbabu Nchileke,
aturu iya nu le mma.

⁹ O bu mbedua gededede
meru iya;
yo ma ege ono;
jaa ajaja ege ono.
Yo buru iya be bu oshi,
enya eje l'iphe bu oshi,
nokota le idenu;
mbu mgbabu Nchileke.

¹⁰ "Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Le keshinu ophu o vufuru evufu je erua l'urukpu; bya egude kele ya ha l'eli l'eku onwiya ekuku ¹¹ be mu e-nwuru iya nu onye ach mbakeshi t'o mee ya iphe l'iphe du eji ono, oome ono; mbu le mu nwutawaru iya tufaa. ¹² Ndu ohodo; iphe bu mbakeshi, notsua nu, kakota ejo okpoma be gbutaru iya tua ngesweta iya. Ekali iya a-dashi l'ugvu ugvu; dashia le nsuda nsuda. Unwu ekali iya adashia; chiko mini ali ono tsoo. Ndiphe le mgboko gbaa mgburumburu eshi l'idzu iya wufu; paru iya haa. ¹³ Iphe bu nwenu abya anyinwua l'oshi ono, daru nu ono. Iphe bu anegu-egbudu abya adoo l'eke ekali-oshi ono wushiru. ¹⁴ Oo ya bu; l'e to nwedu oshi odo, no l'iku mini, e-tseghe onmongono; k'otsefuru l'urukpu. Mbu l'e to nwedu oshi, gude mini evu, a-haghe eli l'o bu iya; ke l'e mewaru iya t'o buru anwuhu be o-nwuhu; laa l'ali ege madzu alaje le nsu."

¹⁵ "Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: "Le mboku, oshi ono nwushihuru; be ya e-me t'ebo mini raa ekwa iya. Ya e-me t'enyimu tso-buhu atsotso; nggele atashihu. Ya e-gude ke l'oshi ono nwuhuru; mee t'ochi gbakota l'iphe bu ugvu Lebanonu; mee t'iphe bu oshi, no l'oswa laa ekwo. ¹⁶ Ya meru t'iphe bu mbakeshi nmahu jijiji teke ya nwutsuru iya; t'o lakfu ndu ophu nohawa l'ili. Adada iya ono; be meru t'obu jizita oshi mgbabu idenu; oshi, ndu ophu shi kakota mma l'ugvu ugvu Lebanonu; yeru oshi ndu ophu shi nodu l'eke mini dzuru iya ehu. ¹⁷ Iphe bu mbakeshi, shi noduje l'agu iya, bu ndu shi eyetajeru iya eka be kpolahukotawaru l'ali-maa; tsoru ndu ophu e gudehawa ogu-mbeke gbushia.

¹⁸ "Bu oshi ole le idenu be aa-turu yeru ngu le mma yele odu-biribiri? Obenu le nggubedua; nggu l'oshi idenu be ee-nwukwaruphu yee l'ali; nggu le ndu akpapyi; me ndu e gude ogu-mbeke gbushia atuko wushiru.

"O bu ege ono be o-tsakfu Fero yele igwe oha iya. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu."

32

Aararu Fero ekwa anwuhu

¹ Yo be l'afa k'iri l'ebo le mboku, onwa iri l'ebo furu; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; su mu: ² "Nwa ndiphe; kuaru Fero, bu eze ndu Ijiputu nshoo; su iya: Irije l'i bu agu l'iphe bu mbakeshi. Obenu l'o gbe buru ejo oke-agiyi, bu l'eze enyimu b'i du l'o bu iya; l'adaji le nggele ngu; gude okpa swo-rua mini obu. ³ Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: Le ya a-chita iphe, bu mbakeshi; gude ugbu iya nmata ngu. Epe a-kputa ngu l'ugbu ono kpufuta. ⁴ Ya a-tu ngu l'ali; mbu nwua ngu daphungu l'egu, daburu

phorongu. Ya emee t'ùnwenù bya awù-kodzua ngu l'èhu. Ya emekwaaphu t'ùnwu anù-ègu-ègbudu, nò lè mgboko vùu ngu kpatakpata. ⁵ Ya a-tù anù ngu nanù ngu l'ugvu; mbù mee odzu ngu; t'ò chìko iphe bù nsùdata ugvu naru. ⁶ Ya e-me tẹ mee, shi ngu l'èhu tsòo atsòtso l'alì onò; mbù tsòo jeye l'iphe, bù ugvu. Èke, mini eshije atsòshi abùkotaru mee. ⁷ Teke mu e-nwufu ngu bẹ mu e-kpuchi eligwe; mee mkpò-kpodo, nòkòta iya nù t'èphe gbakòta òchi. Ya e-gude urukpu kpuchia enyanwu; òphu ònwa abyadù bya echì. ⁸ Iphe bù iphe echije echichi, nò l'igwe; bẹ ya e-me t'ò gbakòtaru ngu òchi. Ya emee t'alì ngu gbakòta òchi. Ono iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu.

⁹ “Ndu, dù l'igwe bẹ mejì a-tofutsua teke ya e-me t'iphe bù mbakeshi, è tì mahadua maru lẹ ya mewaru ngu t'ì buru kpurupyata. ¹⁰ Ya e-mee t'iphe a-mùru ngu nù tee igweligwe mba ùkfu. Ndu eze, achìtsua èphe; bẹ èhu a-nòdu anma anmanma teke ya a-pali ogu-mbeke ya l'èke unu nò. Mbòku, ì-da bẹ èhu a-nmakòta onyemonye òbule ruuruu.

¹¹ “Kèlè Òkaribe-Kakòta-Nù bẹ sùru agha: ogu-mbeke eze ndu Bábyìlònu bẹ a-bya ngu l'èhu. ¹² Ya e-shì lẹ mbakeshi ndu òphu ka nù l'èjo òkpoma chìta ndu sòja t'èphe gude ogu-mbeke bya afùaru ngu. Iphe ndu Ìjiputu gude eku onwèphe bẹ èphe e-fu l'alì. Ndu Ìjiputu l'èphe ha abùru kpurupyata. ¹³ Ya e-gbushikota iphe bù eswi ngu l'èke èphe anguje mini. È to nwedù lẹ madzù eye òkpa lẹ mini onò òdo; òphu òkpa eswi ta aswòruhedù iya òdo. ¹⁴ Q bù teke onò bẹ ya e-me tẹ mini unu doo rìsangu; mekwaa phù nggele unu t'ò wata òtso gborogboro l'ò bù manù olivu. Ono iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. ¹⁵ Teke ya e-me Ìjiputu t'ègbara kfùu ya; mee alì onò t'è b'ò dù iphe a-nò iya nù; mbù teke ya e-gbushi iphe bù ndu bù l'èke onò; bẹ èphe a-ma l'òo yebedua bù Ojejoje. ¹⁶ Qwaa egvu-aphù, aa-nòdu aguru iya; mbù egvu, ùnwanyì iphe bù mbakeshi a-nòdu aguru Ìjiputu mẹ òha Ìjiputu. Ono iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu.”

¹⁷ Ya ndono; yò be l'afa k'ìrì l'èbò lẹ mbòku ònwa k'ìrì l'èbò onò gbaru abalì iri l'ise; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sù mu: ¹⁸ “Nwa ndiphe; raa èkwa òha Ìjiputu; mee; èphe mẹ lẹ ndu mbakeshi, ede ude t'èphe lashia l'ime alì; mbù t'èphe lakfu ndu òphu kpolashihuwaru lẹ nsù. ¹⁹ Sù èphe:

“?Unu tubesu l'unu

ka ndu òdo mma?

Unu kpolahu;

je awùshiru l'èke

ndu akpapyì wùshiru.

²⁰ “Èphe e-kpolahu ege ndu òphu e gbushiwaru l'ogu-mbeke kpolahuru. A mjàkwaru ogu-mbeke; t'a kpùfuta iya yèlè igwe òha iya. ²¹ Iphe bù akatikoro, e gbushihuwaru, bù ndu nòkòta l'alì-maa a-sù Ìjiputu yèlè ndu agbajèru iya mkpu: Èphe kpolatawaru bya awùshiru l'èke ndu akpapyì wùshiru; èphe lẹ ndu larù l'ogu-mbeke bẹ zèkòta l'èkalanu.

²² “Asiriya nòkwaphu l'èke onò yèlè igwe òha iya kpamukpamu. Ili ndibe iya bẹ kpò-pheru iya phù mgburumburu; mbù ndibe iya, e gude ogu-mbeke gbushia. ²³ Ndu sòja iya b'è gbukotawaru l'ògu. Èphe l'èphe ha bẹ nòkòtawà l'ìli. Ndu onò bù ndu shi emejeru egvu ye ndu òphu nò ndzù l'èhu.

²⁴ “Élamu bẹ nòkwaphu l'èke onò yè l'igweligwe ndu nkiya, dọ-pheru ili iya mgburumburu. Èphe l'èphe ha bù ndu e gude ogu-mbeke gbushia. Iphe bù ege èphe ha shi eye ndu nò ndzù egvu, bù ndu akpapyì; yò buru èphe òla l'ime alì. Q bù ege iphere jiru ndu larù l'ìli ifu bù ege o jiru èphe. A wùshiwaru èphe ege a wùshiru ndu kpolahuru lẹ nsù. ²⁵ E meru oshì-azèe doberu Élamu l'èke ndu e gbushiru egbushi wùshiru. Ili kẹ igweligwe ndu nkiya akpò-pee ya mgburumburu. Èphe l'èphe ha bù ndu akpapyì, e gude ogu-mbeke gbushia. Q bù oswi-okfu l'egvu èphe shi gudekòta madzù; obenu l'èphe gudewa iphere lakfube ndu òphu kpolashihuwaru lẹ nsù.

²⁶ “Mésheku; mẹ Tubalu bẹ nòkòta l'èke onò; èphe l'igwe òha èphe, dọ-pheru ili èphe mgburumburu. Èphe l'èphe ha bùkòta ndu akpapyì, e gbukotaru l'ogu-mbeke; kẹ l'èphe shi eye ndu òphu nò ndzù egvu. ²⁷ ?Tò bùdu l'alì-maa bẹ èphe lẹ ndu akpapyì ndu òphu bù ike-ka-l'ògu phù tũko ala? Èphe l'èphe ha tũko lakòta l'alì-maa; èphe lẹ ngwa-ògu èphe. E swibetsua èphe ogu-mbeke èphe l'ìshì. Èjo iphe èphe meshiru atù-kotsuaru èphe l'ìshì; kèlè ndu ike-ka-l'ògu onò shi anòduje eye ndu alì onò egvu.

²⁸ “Nggubedua kwaphu; nggube Fero; bẹ aa-nyakwo; nggu lẹ ndu akpapyì abùru iphe lanù; mbù nggu lẹ ndu e gude ogu-mbeke gbushia abùru iphe lanù.

²⁹ “Édòmu bẹ nòkwaphu l'èke onò yèlè ndu eze iya; mẹ lẹ ndu ishi iya b'è to nwedù mẹ ège onò ike ha èphe nshinu onò bẹ èphe lẹ ndu larù l'ogu-mbeke wùshilerua l'èkalanu.

Ẹphe lẹ ndu akpapyi zẹkota l'ẹkalanu; ẹphe lẹ ndu kpolashihuwaru lẹ nsu bẹ ọkọtawa nu.

³⁰ “Ndu ishi ndu ọzo isheli l'ẹphe ha; mẹ iphe bu ndu Sayidonu kpmukpamu bẹ ọkọtawa l'ẹke ono. Ẹphe vu iphere onwẹphe ẹge ẹphe vu iya; tsoru ndu ophu e gbushihawaru; kẹ l'ẹphe shi egudeje ike, ẹphe nweru l'eye madzọ egvu. Ẹphe nwushihuwaru l'akpapyi; ẹphe lẹ ndu e gude ogu-mbeke gbushia atuko wushiru l'ẹkalanu. Ẹphe vu iphere onwẹphe ẹge ẹphe vu iya; tsoru ndu ophu ala lẹ nsu.

³¹ “Fero yele igwe ọha iya a-phu ẹphe; Fero egude iya ọha onwiya ike l'igwe ọha iya, e gbushikotaru l'ogun-mbeke ono. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

³² “Ọ bu oswi-okfu lẹ ya meru Fero; yo meru egvu ye ndu ọ ndzọ l'ẹhu; obenu lẹ Fero yele ndu nk'ia bẹ aa-wushi l'ẹke ndu akpapyi ọ; mbu ndu ono, e gude ogu-mbeke gbubushia ono. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

33

Eeme Ezekeli onye nche (Ezek 3:16-21)

¹ Ojeoje abya ekfuru yeru mu; sọ mu: ² “Nwa ndiphe; kfuru ndibe unu; sọ ẹphe: ‘Teke ya abya otso mkpukpu ogu; ndu mkpukpu ono aguta onye lanu l'ẹphe t'o chejeru ẹphe nche; ³ onye ono apha ẹke ogu abyakfuta ndu mkpukpu ono; bya egbua ọpyoku t'o gude karu ndu ono; ⁴ onye -nuru ọpyoku ono kwefu ike; to nga nchi; ogu ono abya egbua ya bẹ onye ono e-vukwaru ọchi k'onwiya. ⁵ Mbọ lẹ keshinu ọ nukpooru ọpyoku ono; to nga nchi bu yẹbedua e-vu ọchi k'onwiya. Kẹle ndege ọ -ngaru nchi; m'ọ ga adzokwa-a onwiya. ⁶ Obekwanu l'ọ -buru l'onye nche phuru ẹke ogu abya; to gbu ọpyoku gude karu ndu ono; ogu ono abya bya egbua onye lanu lẹ ndu ono; onye ono bẹ nwuru onwu iphe du ẹji, o meru. Obenu lẹ ya e-gude onye nche ono t'ọ laa l'ọchi onye ono, e gburu ono.

⁷ “Nwa ndiphe; mu meekwaru ngu onye nche ndu Ẫzurelu. Ọo ya bu; nggabekwa nchi l'iphe mu ekfu gude iya nmaru mu ẹphe okwa. ⁸ Mu -sọ ẹjo madzọ: ‘L'ọ buakwa maa;’ tẹ ya gude nmaaru iya okwa; bẹ onye ono a-nwuhukwa kẹ ẹjo iphe o meru. Obenu l'ọ bu nggubedua bẹ mu a-tu-kobe ọchi iya l'ishi. ⁹ Obekwanu l'ọ -buru l'i sọru ẹjo madzọ t'ọ haa ẹjo ọzo iya; to kwe; bẹ ọ-la l'okfu iphe du ẹji iya; ẹka ngu bẹ lufuwaru iya nu.

¹⁰ “Nwa ndiphe; sọ ndu Ẫzurelu ẹge-a: Iphe unu ekfufe ndo-ọ. Unu asuje: Iphe ayi mesweshikotaru; mbu iphe du ẹji, ayi mekotaru bẹ nyi-tsutawaru ayi l'al'i. Ike l'agvwa ayi agvugvu l'okfu iphe du ẹji ono, ayi mekotaru ono. Ndzọ; ọoo-dzukpo ayi? ¹¹ Kfuru ẹphe: Lẹ yebe Okaribe-Kakota-Nu sọru: ‘L'anwuhu onye, bu ẹjo madzọ ta atsodu iya ẹna. Iphe du-chia ya mma bu t'ẹjo madzọ haa ẹjo ọzo iya; k'ophu ndzọ e-dzu iya. Unu ghaa umere! Unu ghaa umere; haa ẹjo ọzo unu l'ọ ha! ?Bu ngunu meru iphe unu a-nwushihu; unubẹ ndu Ẫzurelu?’

¹² “Nggube nwa ndiphe; sọ ndibe unu: L'umere ọma onye doberu ẹka ndoo meru ta adzokwa iya; m'ọ -buru l'ọ nnyaru melahaa iphe du ẹji; ophu ẹjo iphe ophu onye ẹjo madzọ meru te emekwa iya t'ọ daa; m'ọ buru l'ọ gharu umere haa ẹjo iya ono. Ọ -buru l'onye doberu ẹka ndoo nnyaru melahaa iphe du ẹji b'ẹ te gudekwa kẹ l'ọ shi buru onye doberu ẹka ndoo haa ya t'ọ ndu ndzọ. ¹³ Ọ -buru lẹ mu sọru onye doberu ẹka ndoo lẹ ndzọ e-dzu iya; yo gbe teke ono; umere ọma iya ono abya atsuru iya l'enya; yo wata ome iphe du ẹji b'ẹ to nwekwa umere ọma ono, o shi mekota ono, e gbe anyatakwadu m'ọ bu nanu. Ọo-lakwa l'iphe du ẹji ono, o meru ono. ¹⁴ Ọdo aburu lẹ mu -sọ ẹjo madzọ l'ọ buakwa maa; yo haa ome ẹjo iphe; melahaa umere ọma; mẹ iphe gbaru iya l'ememe; ¹⁵ ọ -buru l'ọ-muru-nwa, ọ nakoru ndu o jeru ugwo b'ọ nu-phukotaru ẹphe azu; bya ewolashikota iphe o zikoro l'iphura l'ẹke ndu nwe ẹphe; bya emelahaa iphe a sọru t'e meje te ndzọ dzua; bya aha ome iphe du ẹji bẹ ndzọ edzu iya; ẹ to byadu bya anwuhu. ¹⁶ Ẹ to nwedu iphe du ẹji, o meru mẹ nanu, a bya bya anyatakwaduru iya ọdo. Kẹle k'ophu o mewaru umere ọma; mẹ iphe gbaru l'ememe bẹ ndzọ e-dzu iya.

¹⁷ “Obenu lẹ ndibe unu gbe asujeleka lẹ mube Nnajiufu te emejedu iphe nhamunha. Obenu l'ọ kwa epebedua bẹ te emejedu iphe nhamunha. ¹⁸ Ọ -buru l'onye doberu ẹka ndoo haru odobe ẹka ndoo; bya awata ome ẹjo iphe bẹ ọo-nwuhukwa k'ẹjo iphe ono. ¹⁹ Obenu; l'ọ -buru l'ẹjo madzọ haru ome ẹjo iphe iya; bya emelahaa umere ọma; mẹ iphe gbaru l'ememe; bẹ ee-gudekwa k'onanu, o meru ono; ndzọ edzua ya. ²⁰ Owa-a! Unubẹ ndu Ẫzurelu; unu gbe asujele-ẹ lẹ mube nnajiufu te emejedu iphe nhamunha. Obenu lẹ mu e-kpe-e onyemone obule ikpe iphe o meru.”

²¹ Yo be l'afa k'iri l'ẹbo; k'ophu a kpuru ayi le ndzu; mbu l'onwa iri gbaru abali ise; be nwoke lanu, pyofuru le Jerusalemu bya asu mu: "Le Jerusalemu daakwaru." ²² L'urenyashi unyaphua ya; temanu nwoke ono abya phu; be Ojejoje meru mu aka; kuhaa mu onu; mu ekfulahaa okfu; temanu be nwoke ono byakfutaderu mu l'utsu echile iya. Ya ndono; a kuhaa mu onu; mu ekfulahaa okfu; mu ta buhe onye e-te kfudu okfu.

Ejo iphe ndu Izurelu meshiru

²³ To du iya bu; Ojejoje ekfuru mu su mu: ²⁴ "Nwa ndiphe; ndu butsua l'okpu-ufu ono l'alij Izurelu be asuje: 'Ebirihamu bu onye lanu b'o bu; yo dule-e ike nwekotaru alij ono. Ayibedua be gbe zaa igweligwe; ayi natafuje alij ono.'

²⁵ "Oo ya bu; kfuru ephe le Okaribe-Kakota-Nu suru agha: Keshinu ophu unu erikwadu anu ye le mee ya; enya unu anodukwadu l'eke nte unu ono no; unu l'egbu ochi; ?unu arij l'alij ono e-rukwadua unu eka too. ²⁶ Unu kpuru obu ye l'ogu-mbeke unu; unu l'eme uru-alij; unu l'afarushi nyee ibe unu. ?Unu arij l'alij ono e-ru unu eka too?

²⁷ "Su ephe le Okaribe-Kakota-Nu suru l'ege-a, mu nokpoo be ndu ono kwabutsuaru l'okpu-ufu ono be bu ogu-mbeke be ee-gude gbugbushia ephe. Ndu ophu lufuru alufu be ee-nwuru nu anegu-egbudu t'ephe vya ephe avvu. Ndu ophu notsua l'eke a kpuru; yo buru okpo-mgbinyiku; me ndu ophu notsua l'ogba be mgbonwu e-gbushi. ²⁸ Ya e-me alij ono t'egbara kfu ya. Ike ono, o gude eku onwiya ono be a-gvu nu. Iphe bu ugvu, nokota le Izurelu a-daburu ochobo; k'ophu bu l'e to nwedu onye eswekwadu iya nu. ²⁹ O bu teke ono be ephe a-maru l'o bu iya bu Ojejoje; mbu teke ya metsuaru alij ono t'o daburu ochobo l'okfu uru-alij ono, ephe rukotaru ono.

³⁰ "A bya le nggubedua; nwa ndiphe; ndibe unu ekfutsuakwa okfu ehu ngu l'iku upho-mkpuma, notsua nu; me l'onu-ibo, notsua nu; ephe ekfushi; su: 'Unu ya anu ozi, Ojejoje ziru-o!' ³¹ Ndibe mu awukfataje ngu ege ephe shi awukfatajehawa ngu; ephe abya adoo ngu l'ifu; geberu ngu nchi. Obenu l'ephe te emejedu iya. O bu onu be ephe asuje l'ephe yeru mu obu; obenu l'eke obu ephe no bu l'ori uru, e-ta gbadu ephe. ³² Oswi-okfu; e to nwekwa iphe odo, ephe gbe gube ngu odo, e ta budu l'i bu onye aguje egvu, atso ntamatu; nweru olu-egvu; buru onye akpomata ubo akpomata; ke l'o bulephu anunu be ephe anuje ozi ngu ono; ephe te emejedu iya. ³³ O bu teke iphe-a meeberu ege ono, o mefataje ono be ephe a-maru teke ono l'o nweru onye nkfuchiru Nchileke, ephe shi nweru."

34

Onye eche aturu ye le aturu iya

¹ To du iya bu; Ojejoje asu mu: ² "Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya ndu eche aturu le Izurelu. Gude nkfuchiru; su ephe: Owaa iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. O suru: 'Nshoo unube ndu eche aturu le Izurelu, bulephu onwunu be unu akwabegeru enya. ?To gbadunua te ndu eche aturu leta aturu ephe enya too?' ³ Unu anguje mini era iya; yee uwe, e gude eji iya dzua; l'egbushi ndu ophu tsuru eba. Obenu l'unu te eletajedu igwe aturu ono enya. ⁴ Ndu ophu ike gvuru be unu te emedu te ike du. Unu te me t'ephe ka mma; mbu ndu ophu iphe eme; m'o bu kee ndu ophu iphe mekaru aji l'onga. Ndu ophu kpaphuhuru nu; be unu te jedu je edulata; unu te eje ocho ndu ophu tufahuru etufahu. Unu gude ajo obu; gude eka-ike chia ephe. ⁵ Ephe gbakashihuru; okfu l'ephe te nwedu onye nche. Ephe agbakashi ono; bya aghoo nri nu unwu-anu-egu. ⁶ Aturu mu agbakashihu; ji iphe bu ugvu; me l'iphe bu nwugvu; tsoru mgboko kpamu; to du onye jeru ephe achochu; m'o bu lee enya ephe le phuu.

⁷ "Oo ya bu; unube ndu eche aturu; unu ngabe nchi; nua iphe Ojejoje ekfu! ⁸ Okaribe-Kakota-Nu suru l'ege-a, mu nokpoo be k'ophu aturu mu te nwedu onye echeje iya nu; anegu l'egbu ephe; ephe agho nri anegu-egbudu; mbu k'ophu e to dudu onye ejeje ole enya aturu mu; yo buru onwephe be ephe letaru enya gbe ha aturu mu; ⁹ bu t'unube ndu eche aturu ngabe nchi; nua iphe Ojejoje ekfu. ¹⁰ Mbu mube Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Le mu abyaakwa ndu ono, eche aturu ono l'ehu; gude ephe le k'aturu mu ono. Mu a-nafu ephe oche aturu ono; k'ophu ndu ono, eche iya ono ta aduhedu ike onu onwephe nri. Mu a-lofu ephe aturu mu l'onu ege ephe ta byahedu bya aburu nri ephe odo.

¹¹ " 'Mube Okaribe-Kakota-Nu suru agha: mbedua e-je achu aturu mu nweka-mu cheje ephe. ¹² O bu ege onye eche aturu eletaje aturu, gbakashihuru agbakashihu teke o no swiru iya l'onwiya bu ege mu e-leta aturu mu enya. Mu a-dzotakota ephe l'eke ephe kpaphushikotaru nodu le mboku, eko eruru; me le mboku, gbaru tsabalangu. ¹³ Mu

e-dufutakota ephe l'iphe bụ mbakeshi; mbụ rutakota ephe l'iphe bụ mkpukuru nnonu; duru ephe dobe l'alì nk'ephe. Mu achije ephe je echeche l'ugvu, nòtsua l' Ízuru; mu achijekwaruphu ephe je l'iku nggele; mē iphe bụ ẹke eebu ebubu l'alì ono. ¹⁴ Mu a-chije ephe je l'ẹke nri dū mma nọ. Ọ bụtsua l'eli ugvu Ízuru bụ ẹke ephe a-nọdu akpajē nri. Ọ bụ l'ẹke ono; bē ephe a-dōje ọdu l'ẹke dū mma ephe akpajē nri. Ọ bụ ẹke ono bē ephe a-ta nri l'ẹke nri ha nshinu l'ugvu, nòtsua l' Ízuru. ¹⁵ Mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ suru agha: Mu e-che aturu mu; mee ephe t'ephe dọo ọdu. ¹⁶ Ndu ọphu phuhuru ephuhu; bē ya a-chọ-vu. Ndu ọphu kpaphuhuru akpaphuhu; bē ya e-dulata. Ndu ọphu e mekaru iphe; bē ya e-ke ọjì l'ẹke e mekaru ephe iphe. Ndu ọphu ike gvuru; bē ya e-me t'ike dū. Obenu l' ndu ọphu ha okporokpo; mē ndu ọphu agburu-ẹhu nọ; bē ya e-me t'ephe buru kpurupyata. Ya a-nọdu eche aturu ono l'uzo, vudo nhamunha.

¹⁷ "A bya l' nggubedua, bụ aturu mu; ọwaa iphe mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfuru unu: Mu e-kpe aturu yele ibe iya ikpe; mu abyakwaphu ekpe ebyila yele mkpi ikpe. ¹⁸ ?Tọ dudu unu mma; mbụ nri ono, unu ata l'ẹke nri nọ ono tọo? ?Unu e-gudefua ọkpa dzopyashia nri unu ọphu phoduru nū tọo? ?Too zdudu unu; mbụ mini ọma ono, unu angu ono? ?Unu egudefua ọkpa swọo ndu ọphu tọo? ¹⁹ Aturu mu; ?oo-nri nri, ì dzopyashiru l'ọkpa; bya angua mini, i gude ọkpa swọo aswoswo tọo?

²⁰ " Ọo ya bụ; ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ suru: Lenu; mu e-kpe aturu ọphu ha okporokpo ikpe; kpee ọphu laru ẹhu ikpe. ²¹ Kē l'unu gude mgberemeku unu mē ukuru unu adū ephe akwakwa; bya egude mpo unu adukashi ndu ọphu ike ta nọdu; jeye unu achikashia ephe nanu nanu. ²² Ọ bụ iya meru iphe mu a-dzofuta aturu mu tē b'a lūhe ephe ọdo. Mu e-kpe aturu yele aturu ibe iya ikpe. ²³ Teke ono bē mu e-ye onye lanu, echeje aturu, bụ iya bụ Dévidi, bụ onye ejeru mu ozi. Ọ bụ iya a-nọdu eche ephe. Mbụ ọ bụ iya bụ onye a-nọdu echeje ephe; buru onye e-chejearu ephe. ²⁴ Mbēdua, bụ Ojejoje a-buru Nchileke ephe. Onye ozi mu, bụ Dévidi a-buru onye ishi ephe. Mụbe Ojejoje kfuakwaru.

²⁵ "Mu l'ephe a-gba ndzu ẹhu-agu; mu achifukota ejo anegu-egbudu l'alì ono; k'ọphu ephe e-bu l'echi-egu; kua mgbenya l'oswa; l'ẹhu-gudangu. ²⁶ Mu e-me ephe mē l'ẹke nọ-phokotaru ugvu mu mgburumgburu t'ephe buru ụgvu. Mu emeje tē mini chĩa l'oge iya. Mini ono a-buru mini ọma. ²⁷ Iphe bụ oshi, nọ l'egu a-nọdu amì akpuru. Alì bē e-mehujekwaphu iphe e meberu iya. Ndu ono bē mkpa ta akpada nji ta aji ephe l'alì ephe. Ephe a-marua l'ọ bụ mu bụ Ojejoje teke mu agbakwo odogoro igwe ono, a turu ephe ono; nafuta ephe l'eka ndu ono, meru; ephe aburu ohu ephe ono. ²⁸ Iphe bụ mbakeshi ta aluhedu ephe ọdo; ephe ta abuhe nri nọduru unwu-anu-egu ọdo. Ephe e-buru l'ẹhu-gudangu; to nwe onye eyekwadu ephe egvu ọdo. ²⁹ Mu a-nu ephe alì, a maru l'oomehu iphe. Ephe ta byahedu bya aburu ndu egu a-nọdu eme l'alì ono. Ephe ta abuhe ndu mbakeshi a-nọdu aja ewena ọdo. ³⁰ Teke ono bē ephe a-makwanuru lē yebe Ojejoje, bụ Nchileke ephe; bē nọo swiru ephe; ephebe ndu Ízuru aburu ndibe iya. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. ³¹ Unu bụ aturu mu; mbụ aturu, mu azu. Mbēdua aburu Nchileke unu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu.' "

35

Aphù, aaphuru ndu Édomu

¹ Ya ndono; Ojejoje ekfuru mu sụ mu: ² "Nwa ndiphe; ghachi ifu l' Ugvu Séyi; gude nkfuchiru koshi iya ẹya. ³ Sụ iya: 'Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu. Ọ suru:

" 'Ya abyaakwa ngu l'ẹhu;
nggube Ugvu Séyi!

Ya e-gude ẹka iya mee ngu iphe;
mee t'egbara kfua ngu.

⁴ Iphe bụ mkpukpu ngu;
bē ya e-mekota t'ọ buru ọkpu-ufu.
Ya e-me ngu t'ì daburu ochobo.

Ọo ya bụ ẹge ìi-makwanuru lē mu bụ Ojejoje.

⁵ " 'Keshinu ọphu ndu Ízuru shi l'ede-nwede duta ngu ashì; nggu egude ogu-mbeke gbushia ephe teke ephe nọ l'iphe-ẹhuka; mbụ teke ephe nọ l'èchikikifu. ⁶ Ọo ya bụ l'ẹge-a, mu nokpoo bē mụbe Ọkaribe-Kakọta-Nụ suru agha: Mu e-me t'ochi tso unu; bya achiru unu kwaseru. Keshinu ọphu ogbu ochi ta dudu unu eji bē ochi a-chiru unu kwaseru. ⁷ Mu e-me Ugvu Séyi t'ọ daburu ochobo bya ebuchia ndu anọduje abya iya nū mē ndu anọduje eshi iya alufu alufu. ⁸ Mu e-me t'iphe bụ ugvu ngu ji ejiji lē ndu e gbushiru egbushi. Ndu e gude ogu-mbeke gbushia bē adakashihu l'iphe bụ nwugvu

ngu; mē l'iphe bụ nsụda; mēkpo iphe bụ nggele ngu. ⁹ Ya e-me ngu t'ì daburu ochobo gburu jeye lē gbururu. Ẹ to nwedu onye byaru bya e-bu lē mkpụkpu ngu ọdo. Teke ono nggu amakwanuru l'ọ bụ mu bụ Ojejoje.

¹⁰ “ Ọ kwa kē l'ikfu sụ lē mba labu-wa; mē lē mkpụkpu labu-wa bē a-buru nke ngu; l'unu a-natakota ẹphe; ọbule mube Ojejoje shi nọkwa l'ẹke ono; ¹¹ ọo ya bē Ọkaribe-Kakota-Nụ sūru: Kameṅu; ya e-me ngu ege gbaru nū; kē l'ẹphe egu ngu eghughu l'anya; nggu ekoru ẹphe okopho; kē l'ẹphe dū ngu ashī. Ya e-me t'ẹphe maru onye ya bụ teke ya e-kpe ngu ikpe. ¹² Teke ono bē ịi-ma lē yēbe Ojejoje nūkotaru-a iphe-arūhu ono, i kfkotaru l'ẹhu ugvu ugvu Ịzuru ọno. Ị sūru: “L'e mewaru; t'ẹphe daburu ochobo; a nūwaru iya unu t'unu ụkkaa avūka.” ¹³ Ị tūru mu okfu l'ekfunukaru mu okfu; ọbule mu nūkotakwaru iya-a.”

¹⁴ “Owaa iphe Ọkaribe-Kakota-Nụ ekfu. Ọ sūru: ‘Lē ya e-me ngu t'ì daburu ochobo t'iphe bụ mgboko tee ẹsua iya. ¹⁵ Ọ bụ ege i teru ẹsua teke alì Ịzuru, bụ ọkè-iphe iya shi daburu ochobo; bụ ege ya e-me ngu t'ì daburu. Nggube Ugwu Séyi; mē iphe bụ alì ndu Ẹdọmu bē ẹgbara a-kfu. Teke ono; ẹphe amaru l'ọ bụ iya bụ Ojejoje.’ ”

36

Okfu, eekfu anụ ugwu, nọtsua lē Ịzuru

¹ “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya ugwu ugwu Ịzuru. Sū ẹphe: ‘Unube ugwu Ịzuru; unu ngabē nchị; nua iphe Ojejoje ekfu! ² Ọkaribe-Kakota-Nụ sūru: Lē keshinu ọphu ndu ọhogu sūru: Lē nta-a bụwa ẹphe nwekota iphe bụ ugwu ugwu ono, shi lē ndiche ono; ³ tē mu gude nkfuchiru; sū ẹphe: Lē Ọkaribe-Kakota-Nụ sūru: Lē keshinu ọphu ẹphe gwaru unu ọchi; mee t'alì unu daburu ochobo; iphe bụ mbakeshi abya akwaa unu ọkwata; ndiphe egude unu ọlahaa ọnu; gude unu l'anma ẹjo ẹtu; ⁴ bē unube ugwu ugwu Ịzuru; unu nua iphe, Ọkaribe-Kakota-Nụ ekfu. Owaa iphe Ọkaribe-Kakota-Nụ ekfuru eze ugwu, nọtsua nū; mē l'unwu ugwu; nggele nggele; nsụda, nsụda; iphe bụ ochobo ono, dabukotaru ege ono; iphe bụ mkpụkpu, a kwaru ọkwata ono; iphe bụ mba ndu, nọ-pheru iya mgburumburu a-nọdu emeru iya ẹnwa.

⁵ “ Ọkaribe-Kakota-Nụ sūru ege-a: Lē mu gudeekwa ọkpoma-ọku kfuru maberu iphe bụ mba ndu ọphu ọhodu nū phū; mē l'iphe bụ ndu Ẹdọmu; kē l'ẹphe gudewa ẹhu-ọtso-ẹna; mē iwe-akirishi, nọ ẹphe l'obu mee alì mu; yọ buri alì ẹphe; k'ọphu ẹphe a-lū ẹke elu akpa nri, nọ iya nọ alūlu.’ ⁶ Ọo ya bụ; tē mu gude nkfuchiru; kfua okfu ẹhu alì Ịzuru. Tē mu kfuru eze ugwu ugwu; unwu ugwu ugwu; nggele nggele; mē nsụda nsụda, nọtsua l'alì Ịzuru: ‘Lē Ọkaribe-Kakota-Nụ sūru: Lē ya gudewa ọkpoma-ọku; mē ẹhu-eghughu kfua okfu; kē l'iphe bụ mbakeshi bē kpukotawaru ngu ifu l'alì. ⁷ Tọ dū iya bụ; yēbe Ọkaribe-Kakota-Nụ asū: Lē ya ribuwakwaru iya l'iphe bụ mbakeshi ono, nọ-pheru unu mgburumburu ono bē ya a-bya bya ekpua ifu l'alì. ⁸ Obenu l'oshi, nọgbaa l'ugwu ugwu Ịzuru e-ru eruru; mishiari ndibe mu, bụ ndu Ịzuru akpuru. Ẹ ta anọhedu ọphu baru ishi; unu alatashia l'ufu. ⁹ Ya arikwā ọriri ẹhu unu ọma. Ya elekwa unu ẹnya-ọma. Ee-mekochaa kọo unu akọko; kua unu iphe. ¹⁰ Mu e-mekwaphu t'a dū l'igwe buru unu; t'iphe bụ ndu Ịzuru l'ẹphe ha chiko buru unu eburu. Iphe bụ mkpụkpu ono bē e-buchikota ebuchi; a bya akpụ-kwazikota iphe bụ eke dakpōshihukotaru adakpōshihu. ¹¹ Madzū; mē elu, bu l'unu bē ya e-me t'ọ ka l'igwe; ẹphe azua azuzu buri ẹruteru. Ya e-me tē madzū buchia unu ege ono, e shi buhawa iya ono; bya emee t'iphe duru ngu lē mma ege o shi dūhawa. Teke ono; unu amaru l'ọ bụ yēbedua bụ Ojejoje. ¹² Ya e-me tē ndu Ịzuru, bụ iya bụ ndibe iya dzọo unu ọkpa. Ẹphe e-nweru unu; unu aburu ọkè-iphe ẹphe. Unu te emehedu t'ume nwa mee ẹphe ọdo.

¹³ “ Ọkaribe-Kakota-Nụ sūru ege-a. Ọ kwa kēle ndu madzū ekfu l'unu egbuje madzū l'eme mba unu ume nwa; ¹⁴ ọo ya bụ; dūbe nta bē unu ta byahekwa bya egbushi madzū ọdo; ọphu unu abyadu bya emekwadu mba unu ume nwa ọdo. Ono iphe Ọkaribe-Kakota-Nụ ekfu. ¹⁵ Mu ta byahedu bya ekwe t'iphe bụ mbakeshi meeru unu iphe-iphere ọdo; m'ọ bụ kfuaru unu kwaphukwaphu ọdo; m'ọ bukwanu mee mba unu t'ọ daa. Ono iphe Ọkaribe-Kakota-Nụ ekfu.’ ”

¹⁶ Ya ndono; Ojejoje abyakwa bya asū mu ọdo: ¹⁷ “Nwa ndiphe; teke ndu Ịzuru shi buru l'alì nk'ẹphe; bē ẹphe gudekwa umere ẹphe yēle ege ẹphe meru farushia ya. Umere ẹphe shikwa dū mu ashī l'ọ bụ nwanyi, nsọ eme. ¹⁸ Tọ dū iya bụ; mu egude ẹhu-eghughu mu bya ẹphe l'ẹhu; kē l'ẹphe gbushiwaru madzū l'alì ono; bya egude nte, ẹphe agwaphe merushia ya. ¹⁹ Mu achikashia ẹphe l'iphe bụ mbakeshi; ẹphe achiko iphe bụ mkpụkpu tsoo. Mu kperu ẹphe ikpe ege umere ẹphe; mē ege iphe ẹphe meru

dù. ²⁰ Iphe bù èke ephe jeru lẹ mbakeshi ono bẹ ephe anọduje eye mu l'ọnu; shi ẹge ono emebyishi epha nsọ mu ono; kẹ l'aanọduje asụ ephe: 'Ọ kwa ndibe Ojejoje dù ẹge-a; ephe egbe gbeshi l'alì iya.' ²¹ Yọ bya erua mu l'ẹhu; mbụ ọnu ono, ndu Ízùrẹlù eye mu ono; shi ẹge ono emebyishi epha nsọ mu ono l'ifu mbakeshi ono, bù èke ephe laru ono."

²² "Ọo ya bụ; sụ ndu Ízùrẹlù lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sùru ẹge-a: Ẹ tọ bụkwa l'okfu ẹhu unubẹ ndu Ízùrẹlù bẹ mu gude abya ome iphe-a; l'ọ kwa okfu epha nsọ mu ono, unu mebyishiwaru emebyishi l'ifu mbakeshi ẹke unu lakọtaru ono. ²³ Mu e-koshi ọdu nsọ k'eze epha mu ono, bù onanu, e mebyishiru l'iphe bù mbakeshi ẹke unu laru ono; mbụ epha ono, unu merushiwaru emerushi l'ẹnya ephe ono. Ọo ya bụ; mba ono amakwanuru teke ono lẹ mu bù Ojejoje. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu; mbụ teke mu e-gude unu koshi ephe lẹ mu dù nsọ; ²⁴ kẹle mu e-dufuta unu lẹ mba ono l'ọ ha. Mu e-dufutakota unu l'iphe bù alì nọnu; bya edulata unu l'alì nk'unu gẹdegede. ²⁵ Mu e-phe unu mini, dù mma; unu adụ nsọ; mu enwefu unu iphe dù ẹji unu l'ọ ha; bya enwefukwaphu nte, unu agwa l'ọ ha. ²⁶ Mu a-nụ unu obu ọphungu; bya eye unu ọphungu l'ime unu; mu ewofu unu ọkpoma, nmaru unu egbedegbu l'ọ bù mkpuma; bya anụ unu ọkpoma bẹlebele. ²⁷ Mu e-woru Ume mu ye unu l'ẹhu; bya emee unu t'unu melahaa iphe mu sùru t'unu meje; unu abya ezia obu l'alì melahaa ekemu mu. ²⁸ Unu e-buru l'alì ono, mu nuru nna unu oche phẹ ono; unu aburu ndibe nu; unu aburu Nchileke unu. ²⁹ Mu a-dzọ unu l'iphe bù iphe dù ẹji unu. Mu e-pheru nri ẹka; mee ya t'ọ kuru; ọphu mu ta byadụ bya eme t'unu kpa ejo-nri. ³⁰ Mu e-me t'oshi-omi ka amiji; bya emee t'iphe e meburi l'alì mehu emehu; t'iphe bù mbakeshi be mephehe unu iphe-iphere l'okfu ẹgu. ³¹ Ọo ya bụ ẹge unu a-nyatakwanu ejo-uzo ono, unu etso ono; mẹ akirishi ono, unu eme ono; unu abya adụ onwunu ẹkpanashi l'iphe dù ẹji ono, unu eme ono; mẹ ọru-alì ono, unu arụ ono. ³² Ọkaribe-Kakọta-Nụ sùru ẹge-a: Iphe mu eme t'unu maru bù l'ẹ tọ bụdu iswi ẹhu unu; bẹ mu gude eme iphe-a. Ọphu t'iphere onwunu mẹ ejo-umere unu dù unu; unubẹ ndu Ízùrẹlù!

³³ "Ọkaribe-Kakọta-Nụ sùru ẹge-a: Mbọku, mu e-nwefu unu iphe dù ẹji, unu mekotaru bẹ mu e-me t'aalachia lẹ mkpukpu unu ọdo; a bya akpu-kwazikota ẹke dakposhihukotaru adakposhihu. ³⁴ Alì ono, shi daburu ochobo ono bẹ aa-wata ọko iphe. Ẹ tọ bụhedu alì iphoru l'ẹnya ndu esweta esweta. ³⁵ Teke ono bẹ ephe a-sulahaa: 'Alì-wa, shi daburu ochobo-wa gbe dıwanu l'ọ bù mgbabu Ídenu. Mkpukpu, shi dakposhihu adakposhihu; egbara akfwa iya; e mebyishiwa iya emebyishi b'e gbe kpu-phetawa nù; yọ buru ọkpo-mgbinyiku; e buchikotawa iya nù ebuchi.' ³⁶ Teke ono bẹ iphe bù mba, phoduru nù, bupheru unu mgburumburu a-maru lẹ mube Ojejoje gudewa ẹka mu kpukwa-zi iphe e shi nwtusushia enwtusushi; bya adzakwazi iphe e mebyishiru emebyishi. Ọ kwa mube Ojejoje bẹ kfuru. Mu e-me iya.

³⁷ "Ọkaribe-Kakọta-Nụ sùru: 'Lẹ ya a-ngabefua ugbo lanù; meeru ndu Ízùrẹlù iphe, ephe arọ iya: Ya e-me t'ephe zua l'ọ bù aturu; ³⁸ mbụ l'ọ bù aturu, e gude abya ọgba ẹja lẹ Jerusalemu l'oge eswe-ipehe. Ọ bụ ẹge ono bẹ madzọ e-ji mkpukpu ono, dakposhihu adakposhihu ono. Ẹphe amakwanuru l'ọ bù yebedua bù Ojejoje.' "

37

Okpu okponku nọ ndzụ ọdo

¹ Ike Ojejoje byaru mu l'ẹhu; Ume iya apata mu je egvube lẹ nsuda lanù ọbu. Nsuda ono bụlephu okpu bẹ iphe jiru iya ejiji. ² Yo duta mu; tsophekota okpu ono mgburumburu. Mu apha okpu, zaru ntumatu lẹ nsuda ono. Okpu ono kpokotaru iyoro l'ephe ha. ³ Yọ bya aji mu: "Nwa ndiphe; okpu-wa, wushiru ẹge-a; ?onokwadua ndzụ ọdo."

Mu asụ iya: "Nnajiufu; ọ kwa nggubedua, bù Ojejoje bù onye maru nù kpụ."

⁴ Ya ndono; yọ sụ mu: "Gude nkfuchiru kfuru nù okpu-wa. Sụ ephe: Unubẹ okpu okponku; unu ngabẹ nchi; nua iphe Ojejoje ekfu! ⁵ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfuru unubẹ okpu-wa: Ya e-me t'ume bahù unu l'ẹhu; t'unu bya anọdu ndzụ. ⁶ Ya e-ye unu akwara l'ẹhu; bya emee t'unu nweru anụ. Ya abya ekwekwaphu unu akpọ l'ẹhu; woru unu ye unu l'ẹhu; unu abya anọdu ndzụ; k'ọphu unu a-makwanuru l'ọ bù yebedua bù Ojejoje ọbu."

⁷ Tọ dù iya bụ; mu abya egude nkfuchiru kfua ya ẹge ono, ọ sùru tẹ mu kfua ono. Mu akpukwadurua okfu ono l'ọnu; yo nweru iphe wataru ọzu yogiriyogiri. Okpu ono abya edekfukota onwiya. ⁸ Mu abya ele ẹnya; akwara; mẹ anụ anọduwa iya; akpọ ekwewa iya nù. Ọbu l'ẹ tọ tudu ume.

⁹ Yò sù mu: “Tẹ mu gude nkfuchiru kfuru nù ume ono. Wo mu; nwa ndiphe; tẹ mu kfuru nù ume ono; sù iya lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nù sùru: Tẹ nggùbe ume shi l’ishi mgboko ọzo ẹno bya epheshi ndu-wa, e gbushiru egbushi-wa; k’òphu ẹphe a-nọdu ndzọ ọdo.”

¹⁰ Ya ndono; mu abya egude nkfuchiru kfuru nù iya ẹge a sùru tẹ mu kfua. Ume abya abahù ẹphe l’ẹhu; ẹphe etetashia; gbeshikota vudo evudo; ghọọ igwe ọha; zaa ntumatu.

¹¹ Yò sù mu: “Nwa ndiphe; ọkpù-wa kwa ndu Ízùrẹlù l’ẹphe ha. Ẹphe sùru: ‘L’ọkpù ẹphe k’pọkọtaakwaru nku; to nwehe iphe ẹphe levuru enya iya ọdo. Lẹ nk’ẹphe gvụakwaru.’ ¹² Yò sù mu tẹ mu gude nkfuchiru kfuru nù ẹphe. Tẹ mu sù ẹphe: Lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nù sùru: Unubẹ ndibe iya; ya e-kpukahota ili unu; dufuta unu; dulala azù l’alì Ízùrẹlù. ¹³ Oo ya bụ; unubẹ ndibe iya; unu amaru l’ọ bụ iya bụ Ojejoje; teke ya kpushiru ili unu; dufuta unu. ¹⁴ Ya e-woru Ume iya ye unu l’ẹhu; unu abya anọdu ndzọ. Teke ono; ya abya eduta unu dobe l’alì unu gèdegede. Teke ono; unu amaru lẹ yẹbe Ojejoje bẹ kfuwaru iya ekfukfu; bya emee ya ememe. Ọ bụ ẹge ono bẹ Ojejoje kfuru iya.”

Ízùrẹlù; mẹ Júda; mba lanù; eze lanù

¹⁵ Ojejoje abya ekfuru nù mu sù mu: ¹⁶ “Nwa ndiphe: Wota oshi lanù dee ya iphe-a: ‘L’owaa bụ ke Júda yẹle ndu Ízùrẹlù, bù ndu yẹle iya tǔgbaberu buru nanù’. Nggù abya ewotakwaphu oshi ọdo bya edekwaa ya phù iphe ẹge-a: ‘Owaa oshi ke Ífuremu; mbù oshi Jósefù; mẹ ke ndu Ízùrẹlù bù ndu yẹle iya tǔgbaberu buru nanù’. ¹⁷ Chìgbabe ẹphe t’ẹphe buru oshi lanù; k’òphu ẹphe a-buru nanù l’ẹka ngu. ¹⁸ Teke ndibe unu jiru ngu: “Tìi kaduru ẹphe iphe iphe-a bǔkpo?” ¹⁹ Nggù asù ẹphe lẹ Nnajiufu, bu Ojejoje sùru: Lẹ ya abya ewota oshi ke Jósefù, bù onanu, Ífuremu gude ono; mǔkpo k’iphe bù ikfu Ízùrẹlù, bù ndu tso iya nù woru iya tǔgbabe l’oshi ke Júda; mee ẹphe t’ẹphe buru oshi lanù; nọdu mu l’ẹka.

²⁰ “Palia oshi ono, i detsuaru iphe ono t’ẹphe phù iya; ²¹ nggu asù ẹphe lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nù sùru ẹge-a: Mu edufutakota ndu Ízùrẹlù l’iphe bù mbakeshi, ẹphe lakọtaru. Mu e-tso ẹkemeke ọbule kuko ẹphe; bya eduta ẹphe lashia azù l’alì ẹphe gèdegede. ²² Mu e-me ẹphe t’ẹphe buru mba lanù l’alì ono; l’ugvu ugvu Ízùrẹlù. Teke ono bụ eze lanù a-nọdu achikota ẹphe; ẹphe ta byahẹ bya abù mba labù ọdo; m’ọ bǔkwanu t’e kee ẹphe t’ẹphe buru alì-eze ẹbo ọdo. ²³ Ẹphe ta abyahẹdu bya egude nte ẹphe; mẹ iphe a kpofu l’ẹnwa, ẹphe agwaphe; merushia onwẹphe ọdo; ọphu ẹphe abyahẹdu bya egude iphe dù ẹji ẹphe merushia onwẹphe ọdo; kele mu a-dzọfuta ẹphe l’iphe dù ẹji ono, ẹphe gude daa ono; mu abya asa ẹphe; ẹphe abùru ndibe mu; mu abùru Nchileke ẹphe. ²⁴ Ọ bụ onye ejeru mu ozi, bù Dévidi bẹ a-buru eze, achì ẹphe. Ẹphe e-nweru onye lanù, a-nọdu eche ẹphe l’ọ bù aturu. Ẹphe a-nọdu eme ekemu mu; bya elezita ẹnya eme iphe mu sùru t’e mee. ²⁵ Ẹphe e-buru l’alì ono, ya nùru nwozi iya; mbù Jékopu, bù alì ono, nna unu oche phẹ shi buru ono. Ẹphe l’únwu ẹphe; mẹ únwu nwa ẹphe e-buru l’ẹke ono gbururu jeje lẹ gbururu; buru Dévidi, bù nwozi mu a-buru onye ishi ẹphe jeye lẹ tutu yoyo. ²⁶ Mu l’ẹphe a-gba ndzọ ẹhu-agu. Ọo-buru ọgba-ndzọ, a-nọ gbururu jeye lẹ gbururu. Mu e-me t’ẹphe buru; bya eme ẹphe t’ẹphe zua azuzu. Mu abya edobe ọlo nsọ mu l’ime ẹphe jeye lẹ gbururu. ²⁷ Mu l’ẹphe eburu. Mu a-buru Nchileke ẹphe; ẹphebedua abùkwanuru ndibe mu. ²⁸ Teke o beru teke ono bẹ iphe bù mbakeshi amaru l’ọ bù mbẹdua, bù Ojejoje bẹ emeje ndu Ízùrẹlù t’ẹphe dù nsọ; mbù teke mu e-woru ọlo nsọ mu dobe l’ime ẹphe t’ọ nọdu iya gbururu jeye lẹ gbururu.”

38

Àphù, aaphuru Gọgu

¹ Tọ dù iya bù; Ojejoje abya ekfuru nù mu; sù mu: ² Nwa ndiphe; tẹ mu ghachiru Gọgu ọphu nọ l’alì ndu Mágọgu, bù onye ishi ndu Mésheku; mẹ ndu Tubalu ifu koshi iya ẹya. ³ Tẹ mu sù iya lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nù sùru: “Lẹ ya abyaakwa ngu l’ehu; nggube Gọgu, bù onye ishi ndu Mésheku; mẹ ndu Tubalu. ⁴ Ya a-lo-phe ngu alo-phe. Ya a-dzube ngu ìkọkoro l’agba; lọfuta ngu; lọfuta iphe bù ndu ọhogu ngu; lọfuta ìnya ngu l’ọ ha; jeye lẹ ndu agbaru ngu ìnya ọbu, bù ndu kwaru onwẹphe ngwa-ọgu ọhuma. Ikpoto ndu ọphu patsua iphe-mgbobuta, ha nshinu; mẹ ndu ọphu ha nwanshì; l’ephuphetsua ogu-mbeke ẹphe. ⁵ Ndu Peshiya; ndu Kúshì; mẹ ndu Putu l’ẹphe ha a-turu ikẹ yeru ẹphe. Ẹphe l’ẹphe ha; atùko patsuaru iphe-mgbobuta; mẹ okpu-igwe. ⁶ Ẹge ono bẹ ndu Goma e-ruta ndu ọgu ẹphe tsoru ngu phù; mẹ ndu Togarama, shi l’ime ime ọzo isheli; męwaru iphe, bù mbakeshi. ⁷ Rùkotakwa ẹhu; kwabẹkwa akwabẹ; nggu lẹ ndu ono, nọ-pheru ngu mgburumgburu ono; buru ẹphe onye ishi-ọgu. ⁸ Aa-kpọ-odu ọkfu; tẹmanu ya ekua

ngu k'ògu. L'ùzo ifu bẹ ii-mekochaa lùà alí onó, shi l'ògu lùfuta onó; mbù alí onó, shi l'iphe bụ mbakeshi kpakwata ndu bu iya nù l'ugvu Ízùrèlù, bụ èke shi keshinu dabutaru ochobo. E dufutaru èphe l'iphe bụ mbakeshi; nta-a bẹ èphe bukotawa l'èhu-agu l'èphe ha. ⁹ Nnggu l'igweligwe ndu ògu ngu; mẹ iphe bụ mba onó, tsokota ngu nù onó bẹ e-zelihu l'ada tiitii l'ò bụ oke phèrèphèrè; unu e-jikota alí onó l'ò bụ igwe eruru.

¹⁰ “Òkaribe-Kakòta-Nù suru ègè-a: Lẹ mbòku onó bẹ oo-nweru òriri, a-gbabatsua ngu l'òbu; nnggu awata òpya idzu iphe dù eji. ¹¹ Íi-sù: ‘Mu a-lù alí, è ta kpù-butatsudua mkpùkpù, nò iya nù akpù-butà alùlù. Mu a-fùru ndu onó, nò l'èhu-agu; mbù ndu nò tùzoru onwèphe èhu, bụ iphe bụ ndu bukota lẹ mkpùkpù, è ta akpù-butadu akpù-butà; to nwe ònu-ùzo, e gude agù-chi iya; to nwe mgbòro-ìgwè, e gude agbachi iya. ¹² Ya a-lù èphe alùlù; kwaa iphe èphe l'òkwata; mbù ndu onó, buchiru ochobo onó; ndu onó, e shi l'iphe bụ mbakeshi duta; èphe enweshia elu; mẹ iphe-enweru òdo; buru l'èchi alí onó.’ ¹³ Ndu Sheba; mẹ ndu Dedanu yèlè ndu agba ikike nghò, shi Tashishi; mẹ l'edukfu iya l'ò ha a-jì ngu: ‘?Í byawaru t'ì gwoo tùtua? ?Í chìwa igwe-òha ngu t'ì bya evua iphe ì lùtaru; mbù t'ì bya evua mkpòla-òcha; mẹ mkpòla-ododo; mbù t'unu kpùko elu; bya evua iphe lùà alùlù tò?’

¹⁴ “Òo ya bụ; nwa ndiphe; gude nkfuchiru kfuru nù Gògu. Sù iya lẹ Òkaribe-Kakòta-Nù suru: Mbòku onó, ndibe iya e-buru l'èhu-agu onó; b'ì manù ¹⁵ Íi-shi èke, teru ènya l'isheli; ruta iphe bụ mbakeshi bya. Ndu onó bụ ndu agbakòta inya. Èphe zaru azaza; buru ndu sòja, ike dù. ¹⁶ Unu a-bya eji alí onó; sakputa ndibe iya, bụ ndu Ízùrèlù l'ò bụ jì. L'oge l'ifu onó; nngube Gògu; bẹ ya e-gude ngu tso ndu alí iya ògu; k'òphu iphe bụ mbakeshi a-maru iya teke ya shi l'èhu ngu koshi èphe lẹ ya dù nsò.”

¹⁷ Òkaribe-Kakòta-Nù suru ègè-a: “?Tò bùduna nggu bẹ mu shi lẹ ndu ejeru mu ozi, bụ ndu nkfuchiru Nchileke lẹ Ízùrèlù kfua okfu ngu l'oge ndiche? L'oge onó bẹ èphe kùkwaru iya igweligwe afa sù lẹ mu e-mekochaa gude ngu bya afùaru èphe. ¹⁸ Teke Gògu bya afùaru alí Ízùrèlù bẹ òo-kpali mu èhu-eghughu; mbù iphe eghulaha mu damùdamu. Onó iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. ¹⁹ Ya e-gude ègè o ruru iya l'èhu; mẹ ègè ooghutabe iya eghughu raa ya arara; k'òphu bụ l'alí a-nma jijiji, dù egvu lẹ Ízùrèlù mbòku onó. ²⁰ Teke onó bẹ iphe bụ èma, nò lẹ mini; ùnwenu, èphe l'eli; anù-ègu-ègbudu; iphe bụ anù, awù awùwu; mèwaru iphe bụ ndu nò lẹ mgboko-a bẹ a-nmahùkota jijiji l'ifu mu. Iphe bukòta ugvu bẹ aa-ghakòta ishi-okfuru; iphe bụ mkpokobe a-òkpòshihu; iphe bụ ùpho-mkpuma adakpòshihu. ²¹ Teke onó bẹ mu e-me t'è shi l'iphe bụ ugvu mu, dù iche l'iche gude ogu-mbeke bya afùaru Gògu.” Onó iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. “Nwoke nonu e-gude ogu-mbeke fùaru nwunne iya nwoke. ²² Mu e-gude mgbònwu; mẹ ogbu-òchi kpee ya ikpe. Mu abya achia ukporo-mini nmaa yèlè igweligwe ndu ògu iya; mẹ l'iphe bụ mbakeshi, tso iya nù; bya achikwaphu aka-mini gbaragbara tùà èphe l'èhu; bya ekpukposhi èphe òku nshì-egbe, enwu phuraphura. ²³ Yò bùru ègè onó bẹ mu e-gude koshi ègè mu hatabe nshinu; mẹ ègè mu dù-tabe nsò. Mu e-me t'iphe bụ mbakeshi maru onye mu bụ. Teke onó èphe amakwanùru l'ò bụ mu bụ Ojejoje.”

39

Eemekputa ndu Gògu

¹ “Nwa ndiphe; gude nkfuchiru koshi iya Gògu: Òkaribe-Kakòta-Nù suru: Lẹ ya bụakwa onye òhogu nngube Gògu, bụ eze ndu Mèshèku; mẹ kẹ ndu Tubalu. ² Ya a-lólata ngu azù; kpùru ngu kakara kakara tughua. Ya e-shi l'ùzo isheli onó, teru ènya onó dufuta ngu t'ì je etso ugvu ugvu Ízùrèlù ògu. ³ Ya e-chifu ngu ùta, i gude l'èka-ibya; bya emee t'òphu, i gude l'èka-ùtara nahù ngu daa. ⁴ Íi-la l'ògbu l'ugvu l'èhu; nnggu l'iphe bụ ndu ògu ngu; mẹ iphe bụ mbakeshi onó, tso ngu nù onó. Ya a-ha unu t'unu buru nri ùnwenu, èphe l'eli; mẹ nri anègu-ègbudu. ⁵ Unu a-dashì l'èba l'ègbudu. Ya kfuakwaru iya. Onó iphe Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. ⁶ Ya e-ye òku lẹ Mágògu; ye òku lẹ ndu onanu, bukota l'èhu-gudangu l'ìku eze ènyimu onó; k'òphu èphe a-ma l'ò bụ iya bụ Ojejoje òbu.

⁷ “Ya e-me tẹ ndibe iya, bụ ndu Ízùrèlù maru èpha nsò iya. Ya te 'ekwehekwa t'è mebyishia èpha nsò iya òdo. Iphe bụ mbakeshi amakwanùru l'ò yèbedua, bụ Ojejoje bụ onye nsò onó, nò lẹ Ízùrèlù onó.”

⁸ “O ruakwaru! O mefutajekwa; ò kwa ègè onó bẹ Òkaribe-Kakòta-Nù ekfu. Kẹ l'ò bụ iya bụ mbòku onó, ya kfuru okfu iya onó.

9 “Teke ono be iphe bu ndu Izurelu awu-lihu je evuko ngwa-ogu ephe, bu iphe-mgbobuta ogu ophu ha nshinu; me ophu ha nwanshi; me uta yele akfu; me mgboro-ogu; me l'ara ephe gude eshi iphe. Ephe e-gude iya shia iphe afa esaa mgburumburu. 10 Ephe ta byahedu bya ejeje okpata nku l'egbudu; mo bu je iya ebuta l'oswa; kele ngwa-ogu ono a-buru nku, ephe e-gudeje eshi iphe. Ndu ono, gworu iphe ephe tutua ono be ephe e-gwokwaphu nk'ephe tutua; bya evua iphe ndu vuru iphe ephe. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

11 “Le mboku ono be mu e-koshi Gogu eke ee-li iya le “Nsuda Ndu Ije,” no l'uzo enyanwu-ahata eze enyimu ono. Oo-no-chi uzo ndu ije ono; ke l'o bu eke ono be ee-li Gogu yele igwe oha iya. Ee-kulaha eke ono “Nsuda Igwe-oha Gogu.”

12 “Ndu Izurelu e-li ephe onwa esaa gba mgburumburu shi ege ono mekwaa ali ono. 13 O bu iphe bu ndu bukota l'ali ono e-li ephe; mboku ono, mu e-koshi le mu du biribiri ono be e ta byadu bya azaha azaha. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

14 “Onwa esaa onno -swelephu be ephe a-wata oguta madzu aguta, bu ndu e-tsuru ali ono l'emecha iya emecha. O nweru ndu ophu oru nk'ephe a-bu t'ephe achiko odzu ndu ophu dabutsuaru l'ali l'elishi. 15 Teke ephe a-nodu etsophe ali ono; onye -phujeru okpu madzu t'o mee iphe-ohubama l'iku okpu obu jeye teke ndu elije odzu e-wota iya je elia le Nsuda Igwe-oha Gogu. 16 Mkpukpu, eeku Hamona nokwaphu l'eke ono. Yo buru ege ono be ephe eshi mekwaa ali ono.’

17 “Nwa ndiphe; Okaribe-Kakota-Nu suru ege-a: Kfuru nu unwenu, du iche iche; me iphe bu anegu-egbudu; su ephe: T'ephe shi l'eke ephe no dzukobe bya eria aja, ya abyaru ephe agbaru l'ugvu ugvu Izurelu. Eke ono be unu a-nodu; taa anu; ngua mee. 18 Unu a-ta anu ndu eze madzu; ngua mee ndu ishi le mgboko-a. O bu ephe bu ebyila; me aturu; me eghu; me l'oke-eswi, gbatsuaru eba, shi l'ali BASHANU, mu gude agba aja. 19 Eja-wa, mu abya te mu gbaa-wa be unu a-ta eba-iphe jeye yo nyi unu; bya angua mee jeye yo tsua unu atsutsu. 20 O bu l'okpokoro mu; be unu a-nodu taa anu inya; me anu ndu agba iya nu; me anu ndu eze madzu; me ndu soja, du iche l'iche. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

21 “Mu e-me t'iphe bu mbakeshi phu odu-biribiri mu. Iphe bu mbakeshi a-phu aphu, mu nuru ephe; me ege mu gude mee ephe iphe. 22 Dube mboku ono tugbua be ndu Izurelu a-maru l'o bu mu bu Ojejoje, bu Nchileke ephe. 23 Iphe bu mbakeshi a-maru le ndu Izurelu b'a kpuru l'ogu l'okfu iphe du eji, ephe meru; mbu ke l'ephe te kwedu te mu gude ire ephe eka. To du iya meru iphe mu wofuru ifu l'eke ephe no nwuru ephe nu ndu ohogu ephe; ephe egude ogu-mbeke gbua ephe pyaapaa. 24 Mu gwaru ephe ugwo emerushi, ephe merushiru onwephe; me l'iphe ephe mekotaru l'o ha; wofu ifu mu l'eke ephe no.

25 “Okaribe-Kakota-Nu suru: Le ya e-je edulata Jekopu l'eke ono, a kpuru iya le ndzu laa ono. Ya abya apharu ndu Izurelu l'ephe ha imiko; bya woru enya ye l'epha iya ono, du nsu ono. 26 Teke ono, ephe bu l'ehu-gudangu l'ali ephe; to nwe onye eye ephe egvu ono; be ephe a-zahakota iphere ono, meru ephe ono; me ire ephe ono, ya te gudedu eka ono. 27 Teke mu tsotsuaru iphe bu mbakeshi dulata ephe; bya eje l'iphe bu ali, du iche l'iche ke ndu ohogu ephe je edulata ephe; be mu e-shi l'ephe koshi mbakeshi, du igweligwe le mu du nsu. 28 Oo ya bu; ephe amakwanuru l'o bu mbueda bu Ojejoje, bu Nchileke ephe; ke l'o bu oswi-okfu l'o bu mbueda be meru t'a kpua ephe l'ogu laa mbakeshi; obenu le mu e-dulata-a ephe azu l'ali ephe gedegede; to nwedu mo bu onye lanu, mu a-ha l'eke ono. 29 Mu ta byahe bya ewofa ifu mu l'eke ephe no odo; kele mu e-yeshi Ume mu l'ehu ndu Izurelu. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

40

Aphu k'eze-ulo ophungu

1 Yo be l'afa, kwe ukporo afa l'afa ise k'opu a kpuru ayi l'ogu; le mkpota-ishi afa ono; l'abali iri l'ime onwa ono; mbu afa, kwe afa iri l'eno k'opu a lutaru mkpukpu ono l'ogu; le mboku ono gedegede be ike Ojejoje byaru mu l'ehu; dzu-lia mu l'onwiya jeshia l'eke ono. 2 Mu aphua aphu, Nchileke meru; mu aphua; yo bya adzu-lia mu jeshia ali Izurelu; je egvube mu l'eli ugvu, ha l'eli nshinu. Ugwu ono be ulo nokota l'uzo ohuda iya; eke ono adulephu l'o bu mkpukpu. 3 Yo bya adzuta mu jeshia l'eke ono; mu aphua onye gbaru l'o bu ope; onye ono be vudo l'onu-uzo ono; chiru eri owu ocha l'eka; gudekwaphu mgboro, eegudeje ato iphe l'eka. 4 Onye ono asu mu: “Nwa ndiphe; gude enya ngu lee; nggu egude nchi ngu nu iphe; nggu elezita enya ohuma l'iphemiphe

òbule-a, mu abya ngu ekoshi-wa; kẹ l'ò bý iya meru iphe e du ngu bya ẹka. Kọkotaru ndu l'zurelù iphemiphe òbule, ì-phùkọta."

*Ọnu-oguzo ọzo
ẹnyanwu-ahata*

⁵ Mu abya aphua ọpho-mkpuma, a kpọ-phetaru eze-ulo Nchileke ono mgburumgburu. Ogologo mgboro ono, eegudeje atọ iphe ono, nwoke ono gude l'ẹka ono bẹ dọ nkwo-ẹka lanu mẹ nkwo mkpushi-ẹka ẹto ugbo ishingù. Yọ bya atọ iphe l'ọpho-mkpuma ono; igbi iya aburu ogologo mgboro ono. Yọ bya atọ iphe l'eli iya; eli iya yele mgboro ono ahakọlephu eli.

⁶ Yọ bya ejeshia l'ọnu-oguzo onanu, gharu ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata ono. Yọ bya enyikobe ẹke eeshije enyihu iya; bya atọ iphe l'ọnu-oguzo ono; ogologo iya yele mgboro ono ahakọlephu. ⁷ Ngwọlahu ẹke ndu nche anọduje, a kpọtsuaru ye iya bẹ ogologo iya ha l'ò bý mgboro ono; ọsa iya ahakwaphu l'ò bý ogologo mgboro ono. Ọzọ, nọ lẹ mgbaku ngwọlahu, nọtsua ẹka labu bẹ dọ nkwo-ẹka ise. Onuno, eeshije abahu lẹ mkpura onokoro ophu gharu ifu l'uzo eze-ulo ono bẹ ogologo iya ha l'ò bý mgboro ono.

⁸ Yọ tọo iphe lẹ mkpura onokoro ono; yọ dọ nkwo-ẹka ẹsato. ⁹ Yọ bya atọ iphe l'ogologo ọpho-mkpuma, e gudetsua kpọ-butatsua mkpura onokoro ono; yọ dọ nkwo-ẹka ẹbo. Mkpura onokoro ono; bẹ bý ophu nọ-chiru ishi l'imee ọlo ono.

¹⁰ Onokoro-abata onanu, gharu ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata ono nweru ngwọlahu ẹto, nọ iya l'ẹka labu. Ngwọlahu ẹto ono hakọkọta; ọpho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono, nọtsua l'ẹka labu ono; ahakọkwaphu. ¹¹ Yọ bya atọ iphe l'ọsa nggamgbo, nọ iya nu; yọ dọ nkwo-ẹka iri l'ẹto; ọsa ọgu-nggamgbo ono adu nkwo-ẹka iri. ¹² L'ọnu ngwọlahu ono l'ẹphe ha b'a kpọtsuaru ọpho-mkpuma, eli iya dọ nkwo-ẹka lanu nkwo-ẹka lanu. Ngwọlahu iya ono l'ẹphe ha bẹ iphe ọ dukota bý nkwo-ẹka ishingù. ¹³ Yọ bya adube l'ọpho-mkpuma ngwọlahu, nọ lẹ nkọlahu tọo iphe jeye l'ọpho-mkpuma ngwọlahu, nọ l'ẹka iya ophu; yọ dọ ọkpọro nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka ise shita l'ọnu ibo ophu rua ọnu ibo ophu. ¹⁴ Yọ bya atọ iphe l'ime mkpura onokoro ono; yọ dọ ọkpọro nkwo-ẹka. L'ifu mkpura onokoro ono bẹ ogbodufu nọ. ¹⁵ Shita l'ifu ọnu-oguzo ono je akpọ ifu lẹ mkpura ọnu-oguzo ophu, nọ l'ime bẹ dọ ọkpọro nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri. ¹⁶ Ngwọlahu ono; mẹ ọpho-mkpuma, kebushitsuaru ngwọlahu ngwọlahu ime ọlo ono bẹ nwekotaru windo, dọtsua gbiriri gbiriri. Yọ buru ẹge ono bọ nọkọta lẹ mkpu ọlo ono mgburumgburu. Windo ono l'ò hakọta bẹ gahọtaru ifu l'ime. Ifu ọpho-mkpuma ono, kebushitsuaru ngwọlahu ngwọlahu ọlo ono b'ẹ seshitsuaru nkfu.

Echi ogbodufu

¹⁷ Yọ bya edufuta mu l'ọnu ogbodufu ono; mu aphutsua mkpura; mẹ ẹke a wukotaru mkpuma mgburumgburu l'ogbodufu ono. Ẹke ono, a wuru mkpuma mgburumgburu ono b'a kpọru ọkpọro mkpura lẹ mkpura iri giriri. ¹⁸ Mgberemẹku ọnu-uzo ono kpamukpamu b'a wukotaru mkpuma ono. Mgberemẹku ọnu-uzo ono bẹ ogologo yele uswe iya hakọkotalephu. Ẹke onanu bẹ ka agbazita. ¹⁹ Yọ bya atọ iphe dube l'a -bata-aghachi ọnu-oguzo ogbodufu; yọ dọ ọkpọro nkwo-ẹka ise l'ẹka iya k'uzo ẹnyanwu-ahata; mẹ ẹka iya k'uzo isheli.

Ọnu-oguzo ọzo Isheli

²⁰ Yọ bya atọya ya ogologo; tọa ọswè ọnu-oguzo k'uzo isheli, bý iya bý ophu shiru lufu echi ogbodufu ono. ²¹ Ngwọlahu adu iya ẹto l'ẹka iya ọwaa; dọ ẹto l'ẹka iya ophu; ọpho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono; mẹ mkpura ọnu-oguzo iya bẹ hakọta l'ò bý ndu ophu nọ l'ọnu-oguzo kẹ mbu phu. Ogologo iya dọ ọkpọro nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri; ọsa iya adu ọkpọro nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka ise. ²² Windo, nọkọta iya nu; mẹ mkpura onokoro iya; mẹ nkfu, e gude memakota iya emema bẹ hakọkọta nu l'ò bý k'ọnu-oguzo ophu gharu ifu l'uzo ẹnyanwu-ahata phu. Ẹke aadzọbeje ọkpa enyihu iya dọ ẹsaa; mkpura onokoro iya anọdu l'a -bata-a-ghachi iya. ²³ O nweru ọnu-oguzo, eeshije abahu l'ime ogbodufu. Onokoro-abata ono gharu ifu l'ọnu-oguzo k'uzo isheli; ẹge ono, ọ dukwaphu l'uzo ẹnyanwu-ahata ono. Ọodubeje l'ọnu-oguzo tọo ya iphe rua l'ọnu-uzo ime ogbodufu; yọ dọje ọkpọro nkwo-ẹka ise.

Ọnu-oguzo ọzo ọhuda

²⁴ Ya ndono; yọ bya eduru mu shia ọzo ọhuda; mu abya aphua ọnu-oguzo ophu gharu ifu l'uzo ọhuda. Yọ bya atọ iphe l'ọpho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu, nọ iya nu; mẹ mkpura onokoro iya; ẹphe ahakọta l'ò bý ndu ophunanu. ²⁵ Ọnu-oguzo ono; yele mkpu iya iche iche bẹ windo nọkọta. Windo ono dukota ẹge windo ndu ophu dọ. Ogologo ọnu-oguzo ono dọ ọkpọro nkwo-ẹka ẹbo lẹ nkwo-ẹka iri. Ọsa iya adu ọkpọro nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka ise. ²⁶ Ẹke aadzọbeje ọkpa enyihu iya dọ ẹsaa; mkpura onokoro iya

anọdu l'a -bata-a-ghachi iya. O nwekwaruphu nkfu, e seshiru l'ifu upho-mkpuma ono, kebushiru ngwọlahu, nọ iya nọ l'eka labu. ²⁷ O nweru onu-oguzo, eeshije abahu l'ime ogbodufu, nọ l'uzo ohuda. Odubeje l'onu-uzo ime ogbodufu toọ ya iphe rua l'onu-oguzo uzo ohuda; yọ dọje ukporo nkwo-eka ise.

Ime ogbodufu

²⁸ Tọ dọ iya bu; yọ bya eduta mu shia onu-uzo ohuda, eeshije abahu l'ime ogbodufu; bahu l'ime iya. Yọ bya atọ iphe l'onokoro ime ogbodufu ohuda ono; yọ hakwaphu l'ọ bu ndu ophu. ²⁹ Ngwọlahu, nọ iya nọ; mę upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono; mę mkpura onokoro iya bę hakọta l'ọ bu ndu ophu. Windo, nọkota iya mgburumgburu; mękpọ lę mkpura onokoro, nọ iya nọ. Ogologo onokoro ime ogbodufu ono dọ ukporo nkwo-eka ẹbo lę nkwo-eka iri; ọsa iya adu ukporo nkwo-eka lę nkwo-eka ise. ³⁰ Mkpura onokoro, nọkota l'ime ogbodufu mgburumgburu bę ogologo iya dọ ukporo nkwo-eka lę nkwo-eka ise; ọsa iya dọ nkwo-eka ise. ³¹ Mkpura onokoro k'uzo ohuda gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpụ-butatsua mkpura onokoro ono. E mekwaruphu ẹke aadzọbeje ọkpa uzo ẹsato ye iya.

³² Tọ dọ iya bu; yọ bya eduta mu shia onu-uzo ẹnyanwu-ahata, eeshije abahu l'ime ogbodufu; bahu l'ime iya. Yọ bya atọ iphe l'onokoro ime ogbodufu ẹnyanwu-ahata ono; yọ hakwaphu l'ọ bu ndu ophu. ³³ Ngwọlahu, nọ iya nọ; mę upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono; mę mkpura onokoro iya bę hakọta l'ọ bu ndu ophu. Windo, nọkota iya mgburumgburu; mękpọ lę mkpura onokoro, nọ iya nọ. Ogologo onokoro ime ogbodufu ono dọ ukporo nkwo-eka ẹbo lę nkwo-eka iri; ọsa iya adu ukporo nkwo-eka lę nkwo-eka ise. ³⁴ Mkpura onokoro iya gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpụ-butatsua mkpura onokoro ono ẹka labu. E mekwaruphu ẹke aadzọbeje ọkpa uzo ẹsato ye iya.

³⁵ Tọ dọ iya bu; yọ bya eduta mu jeshia l'onokoro ophu nọ l'uzo isheli ime ogbodufu. Yọ bya atọ iphe l'onokoro ono; yọ hakwaphu l'ọ bu ndu ophu. ³⁶ Ngwọlahu, nọ iya nọ; mę upho-mkpuma, kebushiru ngwọlahu ono; mę mkpura onokoro iya bę hakọta l'ọ bu ndu ophu. Windo, nọkota iya mgburumgburu. Ogologo onokoro ime ogbodufu ono dọ ukporo nkwo-eka ẹbo lę nkwo-eka iri; ọsa iya adu ukporo nkwo-eka lę nkwo-eka ise. ³⁷ Mkpura onokoro iya gharu ifu l'echi ogbodufu. O nweru nkfu, e seshiru l'upho-mkpuma, e gudetsua kpụ-butatsua mkpura onokoro ono ẹka labu. E mekwaruphu ẹke aadzọbeje ọkpa uzo ẹsato ye iya.

Ẹke aanọduje akwako

ngweja

³⁸ O nweru nwa mkpura, a kpuru ye iya ibo, nọ l'ime mkpura onokoro, nọ l'ime onokoro ime ogbodufu ono. O bu eke ono bę aasaję ngwo ngweja-ukfuru. ³⁹ O nwekwaruphu okpokoro ẹbo, e dobetsuaru lę mkpura onokoro ono ẹka labu, bu ẹke eegbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru; mę ngweja onwefu iphe dọ ẹji; mę ngweja okfu ugwo iphe dọ ẹji, onye meru. ⁴⁰ O nwekwaruphu okpokoro ẹbo, e dobetsuaru l'eka labu onu-uzo mkpura onokoro, nọ l'ime onokoro ophu nọ l'uzo isheli ime ogbodufu. ⁴¹ Okpokoro ẹbo ẹbo nọ l'ime onu-uzo ono ẹka labu; okpokoro ẹbo ẹbo nọkwaphu l'onumburu uzo ono ẹka labu. A -gukota iya l'ephe ha bę ọo-chiko dọ okpokoro ẹsato, bu ẹke eegbuje anu, e gude agba ẹja. ⁴² O nwekwaruphu okpokoro ẹno ọdo, e gude mkpuma mee, bu eli ẹke eegbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru. Ogologo iya dọ nkwo-eka lanu lę mkpirikpi iya; ọsa iya adu nkwo-eka lanu lę mkpirikpi iya; eli iya adu nkwo-eka lanu. Yọ buru ẹke ono bę eedobeje iphemiphe obule, eegudeje egbu anu, e gude egwo ngweja-ukfuru; mę ẹja, aagbakpọo agbagba. ⁴³ Upo-mkpuma ono mgburumgburu bę a kpobekotaru akpobe, foshiru njakata, hatsua ogologo l'ọ bu obechere-eka. Okpokoro ono l'ephe ha bu ẹke eedoje anu, e gude agba ẹja.

Ulo-Ẹkwà-du-Nso

⁴⁴ A -lufu l'onokoro ime ogbodufu ono b'o nweru mkpura labu. Nanu nọ l'eka iya k'onokoro k'uzo isheli ghaa ifu l'uzo ohuda; ọdo anọdu l'eka iya k'onokoro k'uzo ohuda ghaa ifu l'uzo isheli. ⁴⁵ Yọ sọ mu: "Mkpura onanu, gharu ifu l'uzo ohuda ono bu kę ndu achijeru Nchileke ẹja, bu iya bu ndu onanu, anọduje eleta eze-ulo Nchileke enya. ⁴⁶ Mkpura ophu gharu ifu l'uzo isheli bę bu kę ndu achijeru Nchileke ẹja, bu ndu ophu anọduje eleta ẹnya-ngweja Nchileke ẹnya. Ndu a bu unwu Zadoku, bu ephe bu ndu Lívayi, bu ndu abyaję Ojejoje ntse ojeru iya ozi nwenkinyi."

⁴⁷ Tọ dọ iya bu; yọ bya atọ iphe l'oma ogbodufu ono. Yọ hako ibe ẹno; ẹka iya lanu bę dọ ukporo nkwo-eka ise; ẹka iya ophu adukwaphu ukporo nkwo-eka ise. Ẹnya-ngweja Nchileke bu l'ifu eze-ulo Nchileke ono gędegede b'ọ nọ.

Eze-ulo Nchileke ono

⁴⁸ Ya ndono; yọ bya eduta mu jeshia ęę mkpura ọnokoro ęę eeshije abahụ l'eze-ulo ono; bya atọ iphe l'igbi upho-mkpuma, e gude kpụ-butu mkpura ọnokoro eze-ulo Nchileke ono; ephe ęka labụ dutsua nkwo-ęka ise. Ọsa ọnu-ibo iya dų nkwo-ęka iri l'eno; upho-mkpuma, nọ iya ęka labụ, tsefutsuaru etsefuta bę ọsa iya dų nkwo-ęka ęto l'ęka iya lanụ; dųkwaphu nkwo-ęka ęto l'ęka iya ophu. ⁴⁹ Mkpura ọnokoro ono bę ogologo iya dų ọkpọro nkwo-ęka; ọsa iya adų nkwo-ęka iri l'ębo. Ęke aadzọbeje ọkpa enyihu iya dų iri. E gvutsukwaruphu itso l'ęke labụ ọnu ibo ono.

41

¹ Yo meebe bya eduta mu je l'eze-ulo Nchileke bya egude iphe tọ ọkpa-ibo iya l'ọha. Iphe ọkpa-ibo ono dutsua l'ọsa iya bų nkwo-ęka ishingụ ishingụ. ² Onu-ibo iya; bę ọsa iya dų nkwo-ęka iri; upho-mkpuma, nọ iya ęka labụ, tsefutsuaru etsefu bę ọsa iya dų nkwo-ęka ise l'ęka iya lanụ dųkwaphu nkwo-ęka ise l'ęka iya ophu. Yọ bya atọkwaphu iphe l'ogologo iya yọ dų ọkpọro nkwo-ęka ębo; ọsa iya adų ọkpọro nkwo-ęka. ³ Yọ bya abahụkwaphu l'eze-ulo ono bya egude iphe tọ ọkpa-ibo iya; ọsa iya adutsua nkwo-ęka ębo-ębo. Onu ęke, eeshije abahụ l'eze-ulo ono bę ọsa iya dų nkwo-ęka ishingụ. Upho-mkpuma, tsefutsuaru etsefu, nọ ęka labụ ọnu-ibo bę ọsa iya dų nkwo-ęka ęsaa. ⁴ Yọ bya atọ iphe l'ogologo ime eze-ulo ono yọ dų ọkpọro nkwo-ęka; ọsa iya adų ọkpọro nkwo-ęka l'uzo ifu eze-ulo Nchileke. Yọ sụ mu: "Owaa bę Ęke-Kakọta-ọdu-Nso." ⁵ Ya ndono; yọ bya atọ l'upho-mkpuma eze-ulo Nchileke ono igbi iya adų nkwo-ęka ishingụ; mkpura nọtsua l'ęka ọlo ono l'ọ ha bę ọsa iya dutsua nkwo-ęka ęno. ⁶ Ọlo ono bu ọlo-eli mkpọ-kfu ęto. Mkpọ-kfu, nọnu nwetsuaru ọkpọro mkpura lę mkpura iri; a kpųktaru iphe l'upho-mkpuma eze-ulo Nchileke mgburumgburu tọ gbagudetsua mkpura, nọtsua iya nų. Iphe ono, a kpųtsuaru l'upho-mkpuma ono ta bųdu l'ime upho-mkpuma; b'a kpųpyaberu iya. ⁷ Mkpura, e yeshiru lę mgberemeku ọlo ono bę k'ọsa eje l'ęęe ephe kpọ-kfuru. Ọlo ophu, a kpų-phetaru eze-ulo ono bę a kpuru lę ndukfu lę ndukfu; k'ọphu bų e nyikobe mkpura a kpųshiru iya yọ ka ọsa akaka l'ęje. Eke eshije enyihu iya bę dųberu l'ogbodali iya je atųjahu echi iya swee jeshia imeli iya.

⁸ Mu aphụa l'eze-ulo Nchileke ono nweru mgbogidi, e gude kpų-pheta iya mgburumgburu. Yọ buru iya bų ntọ-l'alį mkpura ono, a kpųshiru ye iya mgburumgburu ono. Ęke ono, a kpų-liru akpų-li ono bę eli iya halephu l'ọ bų mgbọro ono, eegudeje atų iphe ono. O dų nkwo-ęka ishingụ l'ogologo. ⁹ Upho-mkpuma azų ọlo kę mkpura mgburumgburu iya ono bę igbi iya dų nkwo-ęka ise. Mgbogidi ono ęke ophu ę ta kpųdu mkpura; bę ọsa iya dų nkwo-ęka ise. Mgbaku mgbogidi ono yele ¹⁰ mkpura, a kpų-pheru ime ogbodufu ono mgburumgburu bę ọsa iya dų ọkpọro nkwo-ęka. ¹¹ Mkpura ono, a kpų-pheru eze-ulo Nchileke mgburumgburu ono b'e butsuaru ọnu; yọ lufutsua ęke ono, bų mgbogidi ono; ọnu iya lanụ gharu ifu l'uzo isheli; ophu aghaa ifu l'uzo-ohuda. Mgbogidi ono mgburumgburu ęke ę ta kpųdu mkpura bę ọsa iya dų nkwo-ęka ise.

¹² Ọlo ophu a kpuru; yọ ghaa ifu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'uzo ęka iya k'ęnyanwu-arịba iya; bę ọsa iya dų ọkpọro nkwo-ęka ęto lę nkwo-ęka iri. Upho-mkpuma ọlo ono bę igbi iya gba mgburumgburu dų nkwo-ęka ise; ogologo iya adų ọkpọro nkwo-ęka ęno lę nkwo-ęka iri.

¹³ Ya ndono; yọ bya atọ iphe l'eze-ulo Nchileke ono; ogologo iya adų ọkpọro nkwo-ęka ise; ogbodufu eze-ulo Nchileke; mę ọlo, a kpuru iya; mę l'upho-mkpuma iya l'ephe hakọta bę ogologo ephe dųkwaphu ọkpọro nkwo-ęka ise. ¹⁴ Atatifu eze-ulo Nchileke ono ęke gharu ifu l'uzo ęnyanwu-ahata; mę ogbodufu eze-ulo Nchileke ono bę ọsa iya dųkọta ọkpọro nkwo-ęka ise.

¹⁵ Yọ bya atọkwaphu iphe l'ọlo ophu nọ ghaa ifu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'uzo ęnyanwu-arịba; mę upho-mkpuma iya ephe ęka labụ; ogologo ephe dųkọta ọkpọro nkwo-ęka ise.

Ogbodo-ọlo eze-ulo Nchileke ono; mę lę mgbalabụ iya yele mkpura ọnokoro iya ophu gharu ifu l'ętezi ¹⁶ b'a tọkotaru oshi. Windo iya ephe ęto dųkọta gęwengu gęwengu. Ọlo ono l'ọ ha jeye l'ọnu iya ephe ęto b'a tọkotaru oshi; shita l'ogbodo-ọlo iya; upho-mkpuma iya jeye l'ęke e yeshiru iya windo. Mbų lę windo iya b'e kwechishikotaru iphe l'ọ ha; ¹⁷ jeyekpo l'eli ibo; mę l'ime mgbalabụ iya; mę l'azų iya. Eli upho-mkpuma, nọkọta mgbalabụ ono mgburumgburu; mę l'ogbodo-ọlo b'a pyishiru iphe dutsua ¹⁸ l'ọ bų cherobimu; mę lę nkfu. Nkfu ono b'e doshiru mgbaku mgbaku cherobimu ono. Cherobimu ono nwetsuaru ifu ębo ębo. ¹⁹ Ifu ophu dų l'ọ bų ifu madų b'ọ gharu nkfu ophu nọ l'ęka ọwaa; ifu ophu yeru ifu agų b'ọ gharu lę nkfu ophu nọ l'ęka iya ophu. Ęęe ono b'a pyishikotaru iya dophee eze-ulo Nchileke ono mgburumgburu. ²⁰ Dųbe

l'ogbodali iya jeye l'eli ibo iya; b'a pyishikotaru cherobimu; me nkfu l'upho-mkpuma ono.

²¹ Oshi-ibo ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke be hakokota nu. L'ifu Eke-Kakota-odu-Nso b'o nweru iphe gbaru ugbugba lanu, no iya nu. ²² Enya-ngweja Nchileke bu oshi b'e gude mee ya. Eli iya du nkwo-eka eto; ogologo iya adu nkwo-eka ebo; usa iya adu nkwo-eka ebo. Mkpuro iya; me okpa-ali iya; me mgberemeku iya l'o ha be bu oshi b'e gude mekota iya. Yo su mu: "Owaa bu okpokoro ono, no l'ifu Ojeje ono." ²³ Ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke ono; me Eke-Kakota-odu-Nso ono be nwekotaru ibo ebo ebo. ²⁴ Ibo labu ono bukota ibo akuku, aapyaji apyaji. ²⁵ Ibo ogbodo-ulo eze-ulo Nchileke ono b'a pyishiru cherobimu me nkfu egbe iya onanu, a pyishiru l'upho-mkpuma. L'ifu mkpura onokoro ono b'e gude oshi gbaa mkpu. ²⁶ O nwekwaruphu windo, dutsua gewengu gewengu, notsua le mgberemeku mkpura onokoro ono eka labu. A pyishikwaruphu nkfu le mgberemeku mkpura onokoro ono l'ephe ha.

42

Ulo ndu achijeru Nchileke eja

¹ To du iya bu; nwoke ono abya edufuta mu duru mu bahu l'ime ogbodufu; shia eka ogbodufu ono eka iya k'uzo isheli. Yo bya eduta mu jeshia l'ulo, no le mgbaku ogbodufu eze-ulo Nchileke ye le ulo, no l'uzo isheli. ² Ulo ono, no l'uzo isheli ono be ogologo iya du ukporo nkwo-eka ise; usa iya adu ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri. ³ Eka iya lanu be gharu ifu l'eke usa iya du ukporo nkwo-eka, bu eke no l'ime ogbodufu. Eka iya ophu be gharu ifu l'eke a wuru mkpuma, no l'echi ogbodufu. A kpuru iya; yo du mkpo-kfu eto, ghakotaru ibe iya ifu. ⁴ O nwekwaruphu uzo odo, no l'ifu ulo ono; onanu be usa iya du nkwo-eka iri; ogologo iya adu ukporo nkwo-eka ise. Ibo iya nokota l'uzo isheli ulo ono. ⁵ Mkpura ophu notsua l'eli be katsua kpagungu; ke l'etemu ono, ketatsuaru eke ha nshinu ka mkpura ndu ophu notsua l'uzo ali; me le mkpo-kfu k'echilabu ulo ono. ⁶ Mkpura, notsua le mkpo-kfu k'eto l'ulo-eli ono te nwe du ophu nweru ito ege ulo ndu ophu a kpushiru l'ogbodufu ono nweru. Oo ya bu l'ogbodo-ulo k'ali ka k'echilabu; kakwaphu k'eli. ⁷ O nwekwaruphu upho-mkpuma, tsefutaru etsefuta, a kpuyaberu l'ulo, a kpuru l'echi ogbodufu ono; upho-mkpuma ono nonyabe ulo, a kpuru l'eke iya k'eze-ulo Nchileke; ogologo upho-mkpuma ono eke ophu tsefutaru etsefuta du ukporo nkwo-eka ebo le nkwo-eka iri. ⁸ Obenu l'ulo ophu a kpuru l'echi ogbodufu ono be ogologo iya du ukporo nkwo-eka labu le nkwo-eka iri. Ulo ophu a kpuru l'eke iya k'eze-ulo Nchileke be ogologo iya du ukporo nkwo-eka ise. ⁹ Ulo k'uzo ali be gharu onu l'uzo enyanwu-ahata, bu eke eeshije l'echi ogbodufu abahu iya.

¹⁰ L'ogbodufu ono l'eke iya k'uzo ohuda b'o nwekwaruphu ulo, a kpuru le mgbaku upho-mkpuma echi ogbodufu ye le ogbodufu eze-ulo Nchileke. ¹¹ O nweru uzo, no l'ifu ulo ono. Ulo ono du l'o bu ophu no l'uzo isheli. Ogologo iya be ye le k'opu hako; usa iya ahakwaphu l'o bu k'opu. Eke eeshije alufu iya be ye le k'opu bu iphe lanu. Ege a kpuru iya be ye le k'opu ghakwaruphu ugbugba lanu. Ibo ephe abukwaruphu iphe lanu. ¹² Ulo k'uzo ali ophu no l'uzo ohuda be gharu onu l'uzo enyanwu-ahata, bu eke eeshije abahu iya. O nwekwaruphu upho-mkpuma, tsefutaru etsefuta, a kpuyaberu l'ulo ono.

¹³ To du iya bu; yo su mu: "Ulo k'isheli me k'ohuda iya ono, ghakotaru ifu l'ogbodufu eze-ulo Nchileke ono be bu ke ndu achijeru Nchileke eja. O bu eke ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu abyanabeje Ojeje ntse a-noduje eri iphe katsua nsu, a gwaru Nchileke. Eke ono be ephe e-dobeje iphe katsua nsu, a gwaru Nchileke. Iphe ndono bu nri, a gwaru Nchileke; me eja onwefu iphe du eji; me eja okfu ugwo iphe du eji; ke l'eke ono be du nsu. ¹⁴ Teke ndu achijeru Nchileke eja bahuwaru le Eke-du-Nso; t'ephe ba alufukwa l'echi ogbodufu; l'ephe be yefu uwe, ephe yeru gude je ozi; ke l'uwe ono dukwa nsu. Ephe e-ye uwe odo; temanu ephe ejede eke ndu odo no."

¹⁵ Teke o to-geru iphe l'iphe no l'ime eze-ulo Nchileke ono l'o ha b'o bya eduta mu shia onu-oguzo k'uzo enyanwu-ahata; bya ato iphe l'eke ono gba mgburumgburu. ¹⁶ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe too iphe l'eka iya k'uzo enyanwu-ahata; yo du ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁷ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe too iphe l'eka iya k'uzo isheli; yo dukwaphu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁸ Yo bya egude mgboro, e gude ato iphe too iphe l'eka iya k'uzo ohuda; yo dukwaphu ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ¹⁹ Yo bya aghachi bya egude mgboro, e gude ato iphe too iphe l'eka iya k'uzo enyanwu-ariba; yo du ukporo nkwo-eka ise ugbo ise. ²⁰ To du iya bu; yo tokota iya iphe ephe eka eno. A

kpu-phekwaru iya phų ųpho-mkpuma mgburumgburu; ogologo iya adų ųkporo nkwo-ęka ise ugbo ise; ųsa iya adųkwaphu ųkporo nkwo-ęka ise ugbo ise, e gude kpu-bufu ęke-dų-Nsọ l'ęke madų mmakanų anęje.

43

Odu-biribiri Nchileke abata

l'eze-ųlo Nchileke

¹ Ya ndono; nwoke ono abya eduta mu bya l'ọnu-ųzo ọphu gharu ifu l'ųzo ęnyanwu-ahata. ² Mu aphua ọdu-biribiri Nchileke Ịzuręlu l'ęke o shi l'ųzo ęnyanwu-ahata l'abya. Olu l'ada l'ọ bų ọda mini, achi ọku. Iphoro ọdu-biribiri Nchileke emee alį achakọta biribiri. ³ Àphų ono, mu phųru ono dų l'ọ bų àphų, mu phųjeru teke ọ byaru omebyishi mkpųkpu ono; mbų l'ọ bų egbe aphų, mu phųjeru l'iku ęnyimu Keba. Mu adaa kpube ifu l'alį. ⁴ Ọdu-biribiri Ojejoje shiru ọnu-nggamgbo ọphu gharu ifu l'ųzo ęnyanwu-ahata bahų l'eze-ųlo Nchileke ono.

⁵ Tọ dų iya bų; Ume Nchileke adų-lia mu bya edobe l'ime ogbodufu. Mu abya aphua l'ọdu-biribiri Ojejoje eji eze-ųlo Nchileke ono ejiji. ⁶ Teke ono, nwoke ono vudonyabe mu ono; bę mu nuru olu onye ọdo, nọ l'eze-ųlo Nchileke ekfu anų mu; ⁷ sų: "Nwa ndiphe; ęke-a bų ęke aba-eze mu anọdųje; bųkwaruphu ęke mu adzọbeje ọkpa. Eke-a, ndu Ịzuręlu bu-a bų ęke ya e-bu gbururu jeye lę gbururu. Ndu Ịzuręlu te emerushihedu ępha iya, dų nsọ ọdo. Ęphebedua l'onwephe; m'ọ bų ndu eze ęphe te egudehedu ori ogori; mę odzu ndu eze ęphe merushia ępha iya ọdo. ⁸ Mbų teke ęphe bunyaberu ọnu-ibo ęphe l'iku ọnu-ibo nke mu; bya eyenyabe ọkpa-ibo ęphe l'iku iya nke mu; yọ bųwarua ųpho-mkpuma lanų nkinyi iya bų iphe nọ-buhuru mu l'ęphe. Ęphe gude ųru-alį, ęphe eme merua ępha mu, dų nsọ. Ọ bų iya meru iphe mu gude ęhu-eghughu mebyishia ęphe. ⁹ Nta-a bę mu asų t'ęphe haa ori ogori; bya apashia odzu ndu eze ęphe ono; tę mu bya tę mu l'ęphe buru gbururu jeye lę gbururu.

¹⁰ "Nwa ndiphe; tųaru ndu Ịzuręlu ọnu ęge eze-ųlo Nchileke ono a-dų; mę ęge ọo-gba; mę ęge ee-gude kpua ya; k'ọphu iphere iphe dų eji, ęphe meshiru egude ęphe l'ęphe ha. ¹¹ Teke ọ bųru l'iphere iphe ono, ęphe meru ono dų ęphe; nggu akaru ęphe ęge aa-kpų eze-ųlo Nchileke ono; mę ęge ee-gude kpua ya; mę ęge ọo-dų; mbų ọnu-nggamgbo iya; mę ọnu-oguzo iya; mę ęge aa-kpųkotakpoo ya kpamukpamu; mę l'ęge aa-nọdu edo nsọ l'ęke ono; mę ekemu, ee-gude achi ęke ono. Dekota iphe ndu-wa l'ękwo k'ọphu ęphe e-mekota ekemu iya l'ọ ha; bya edokota nsọ iya l'ọ ha.

¹² "Ọwaa bų ekemu, tso eze-ųlo Nchileke ono: Iphe bų ọnungonu ugvu ono mę ęke nọ-pheru iya mgburumgburu bę bų ęke a-katsua ọdu nsọ. Ọ bų iya bų ekemu eze ųlo Nchileke ono.

Ęnya-ngweja Nchileke

¹³ "Ọwaa ęge ọo-hatabe; mbų ęnya-ngweja Nchileke ono lę nkwo-ęka lę nkwo-ęka. Nkwo-ęka ono bųtsua nkwo-ęka lanų; mę nkwo mkpųshi-ęka ęto. Aa-wa iya ọswa mgburumgburu. Ọswa ono a-dų nkwo-ęka lanų; ųsa iya adųkwaphu nkwo-ęka lanų. Igbirimọnu ọswa ono mgburumgburu a-dų nkwo mkpųshi-ęka tete. Ọwaa ęge ęnya-ngweja ono a-habe l'eli: ¹⁴ Dųbe l'ęke ono, a tųru ọswa mini ono jeye l'ųzo alį iya a-dų nkwo-ęka ebo; ųsa iya adų nkwo-ęka lanų. Dųbe l'uko lę nshii ya je erua lę nwisa; bę eli iya a-dų nkwo-ęka ęno; ųsa nwisa iya ono adų nkwo-ęka lanų. ¹⁵ Nhamųnha ęnya-ngweja Nchileke a-dų nkwo-ęka ęno. Ęnya-ngweja ono e-nwe mpo ęno, tųpyishiru ọnu. Ogologo mpo ono adųgbaa nkwo-ęka nanų nanų. ¹⁶ Nhamųnha ęnya-ngweja Nchileke ono e-nweru mgberemęku ęno, hakọta ahakọta. Ogologo iya a-dų nkwo-ęka iri l'ębo; ųsa iya adųkwaphu nkwo-ęka iri l'ębo. ¹⁷ Nwisa iya a-hakọkwaphu mgburumgburu; ogologo iya a-dų nkwo-ęka iri l'ęno; ųsa iya adųkwaphu nkwo-ęka iri l'ęno; igbirimọnu nwisa ono bę eli iya a-dų mkpirikpi nkwo-ęka gbaa ya mgburumgburu. Ishi nwisa ono a-dų nkwo-ęka lanų gbaa mgburumgburu. Ęke, eeshije enyihu ęnya-ngweja ono a-gha ifu l'ųzo ęnyanwu-ahata."

Odobe ęnya-ngweja ono nsọ

¹⁸ Ya ndono; yọ sų mu: "Nwa ndiphe; ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu: Ọwaa ęge ee-shije egwo ngweja-ukfuru; mę ęge ee-gudeje ęphe mee-iphe l'ęnya-ngweja ono teke a kpu-gheru iya. ¹⁹ Ịi-kpę ndu achijeru Nchileke ęja nwophoja oke-eswi t'ęphe gude chja ęja k'iphe dų eji. Ndu ono, achijeru Nchileke ęja ono a-bų ndu ikfu Lívayi, bų ndu shi l'eri Zadọku, bų ndu ejeje ozi l'ifu iya. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nų ekfu. ²⁰ Nggu ewota mee ya tee lę mpo ęnya-ngweja; mę lę mkpọro nwisa iya ono ęphe ęno. Nggu

etephekwa ya phū l'igbirimōnu iya mgburumgburu t'ọ buru iphe i gude mee ɛnya-ngweja ono t'ọ dū nsọ; gudekwa iya phū safu iphe dū ẹji, nọ iya nū. ²¹ Oke-eswi ono, e gude achi ẹja k'iphe dū ẹji ono bẹ ịi-kpūta je akpọ ọku l'ẹke e meru l'eze-ulo ono t'a kpọje ẹja ọku l'azū eze-ulo Nchileke ono.

²² "L'abalị k'ẹbo bẹ ii-gude mkpi, te nwedu ẹkworo chia ẹja iphe dū ẹji. ɛnya-ngweja ono bẹ ee-me t'ọ dū nsọ ẹge ono, e meru iya teke e gude oke-eswi chia ya ẹja ono. ²³ Teke i meeberu yọ dū nsọ bẹ ịi-kpūta nwophoja oke-eswi mę ebyila, te nwedu ẹkworo chia ya ẹja. ²⁴ Ii-gwotakota iya bya l'ifu Ojejoje. Ndu achijeru Nchileke ẹja ewota unū phẹkota iya; kpọo ya ọku t'ọ buru ngweja-ukfuru nū Ojejoje.

²⁵ "Abalị ẹsaa bẹ ii-dukfube kpufutaje mkpi mbọku-mbọku t'e gude chia ẹja iphe dū ẹji. Ẹge ono bẹ ịi-kpufuta oke-eswi mę ebyila, te nwedu ẹkworo. ²⁶ Abalị ẹsaa bẹ ẹphe e-gude kfua ugwo iphe dū ẹji k'ɛnya-ngweja ono; mee ya t'ọ dū nsọ; shi ẹge ono woru iya ye Nchileke l'eka. ²⁷ Teke abalị ẹsaa ono sweeberu; dūbe l'abalị k'ẹsato iya bẹ ndu achijeru Nchileke ẹja a-bya achiaru unu ngweja-ukfuru; mę ẹja k'ẹhu-agu l'eli ɛnya-ngweja ono. O bụ teke ono bẹ mu a-lọru unu ye onwomu l'ẹhu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nū ekfu."

44

Onu-oguzo ọzo ɛnyanwu-ahata

¹ Tọ dū iya bụ; nwoke ono abya edulata mu azū l'ọnu-uzo ọp̄hu nọ l'uzo azū ẹke ono dū nsọ ono bụ ọp̄hu gharu ifu l'uzo ɛnyanwu-ahata. Obenu l'a gu-chiru iya agū-chi. ² Ya ndono; Ojejoje asū mu: "Onu-uzo-wa bẹ agū-chi ẹge-a jeyewaru" Ẹ ta byadū bya agūha iya agūha. Ẹ tọ dādū onye byaru bya eshi iya bahū ọdo; kẹ l'ọ bụ ẹke ono bẹ Ojejoje, bụ Nchileke Ízurelu shiru bahu. ³ O bụ onye ishi unu bụ onye nweru ike nọdu l'ime ọnu-uzo ono ria nri l'ifu Ojejoje. Oo-shi l'uzo, e shije abata lẹ mkpu ọnu-uzo ono bahū; shikwa iya phū lufu. ⁴ Ya ndono; nwoke ono eduta mu shia ọzo ọp̄hu nọ l'uzo isheli l'uzo ifu ẹke eze-ulo Nchileke nọ ono. Mu abya apalia ɛnya phua ọdu-biribiri Ojejoje; yọ ji eze-ulo Nchileke ono ẹjiji; mu adawaphu kpube ifu l'alị. ⁵ Ojejoje asū mu; nwa ndiphe; lezita ɛnya ọhuma ngabe nchi ọhuma; kwabẹ ɛnya l'iphemiphe ọbule mu kfuru l'ọ bụ ẹge a-nọduje eme l'eze-ulo Nchileke ono. Lezitakwa ɛnya l'iphe bụ ọzo, e shi abahū l'eze-ulo Nchileke ono; mę ẹke e shi alufuta lẹ Ẹke-dū-Nsọ. ⁶ Nggū ekfuru ndu Ízurelu ono, bụ okwefuru ikẹ ono: Lẹ Ọkaribe-Kakọta-Nū suru; l'ọ dzuwaru mbū uru-alị-a unu aru-wa unubẹ ndu Ízurelu. ⁷ Iphe ọdo, unu meru yekoberu uru-alị unu bụ l'unu dubataru ndu ọhodo, ẹ te budu akpapyi l'obu; mę l'anū ẹhu ẹphe l'ime ọdo nsọ iya. Unu eshi ẹge ono merushia eze-ulo iya teke ono, unu gude nri; gude ẹba anū; mę mee anū chiaru iya ẹja; shi ẹge ono mebyia ọgba-ndzū iya ono. ⁸ Obe kẹ t'unu mee iphe nsọ mu ono ẹge mu suru t'unu mee ya l'onwunu; unu egbe zia ndu ọdo t'ẹphe letaje ọdo nsọ mu ɛnya. ⁹ Owaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nū ekfu. O suru: "T'ẹ b'ọ dukwa onye ọhodo, ẹ te budu akpapyi l'obu; mę l'anū ẹhu iya, a-bata l'ulo nsọ iya; m'ọ -ruhuduru ọ buru onye ọhodo, buwa ebubu lẹ Ízurelu. ¹⁰ Ndu Lívayi ọp̄hu kpaphushihuru nū; mę ndu ọp̄hu gbeshikotarū mu l'ẹhu lẹ nte ẹphe agwa bẹ e-vuru iphe dū ẹji ẹphe kpataru ẹphe. ¹¹ Ẹphe a-burū ndu eje ozi l'ulo nsọ mu; buru ndu nche l'ọnu eze-ulo Nchileke l'ẹje ozi l'ime iya. O bụ ẹphe e-gbuje anū, e gude egwo ngweja-ukfuru; ẹphe a-chijeru ndu ono ẹja; l'ejeru ẹphe ozi. ¹² Obenu kẹ l'ẹphe agwajẹ nte bya emeje ndu Ízurelu t'ẹphe mee iphe dū ẹji bẹ mu ribuakwaru nte l'ẹphe e-vuru iphe dū ẹji ẹphe kpataru. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nū ekfu. ¹³ T'ẹphe ba byakwa mu ntse l'ẹphe abya mu ọbaru ẹja l'ẹphe bụ ndu achiaru mu ẹja; m'ọ bụ je ojenyabe iphe nsọ mu ẹhu; m'ọ bụ iphe a gbaru mu ẹja, katsukpo ọ dū nsọ. Ẹphe e-vuru uru-alị, ẹphe rúshiru. ¹⁴ Obenu l'ẹge ọ dū-habe bẹ mu emekwa-a ẹphe t'ẹphe letaje ɛnya l'iphe e-me ememe l'eze-ulo Nchileke ono; mkpọ iphe bụ ozi, aa-nọdu ejeje l'ime iya. ¹⁵ Obenu lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu Lívayi, bụ iya bụ ndu ọp̄hu shi l'eri Zadọku, shi eje ozi l'ulo nsọ mu ẹge gbaru nū teke ndu Ízurelu shi gbeshi mu l'ẹhu bụ ẹphe bụ ndu a-nọdu abyajẹ mu ifu l'ejeru mu ozi. O bụ ẹphe e-vudoje mu l'ifu achijeru mu ẹja ẹba anū mę kẹ mee. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Nū ekfu. ¹⁶ O bụ ẹphe nwenkinyi ẹphe; bụ ndu a-bahujẹ l'ime ọdo nsọ mu ono; yọ bukwaruphu ẹphe nwenkinyi bụ ndu e-jenyabeje okpokoro mu ojeru mu ozi; mee iphe mu suru t'e mee. ¹⁷ Teke ẹphe bahuru l'ọnu k'ime ọdo ọp̄hu nọ l'ime iya, ẹphe eyeje uwe ọcha; t'ẹphe be eyekwa uwe, e gude ẹji anū kwee lẹ phū teke ẹphe eje ozi l'ime ọnu-uzo ọp̄hu nọ l'ime eze ọdo Nchileke ono; m'ọ bukwanu ime eze-ulo Nchileke ono. ¹⁸ Ẹphe ekeje ẹkwa ọcha l'ishi; bya eyee nwịba ọcha l'ukfu; t'ẹphe

be yejekwa iphe e-me tẹ ephuru tsua ephẹ. ¹⁹ Teke ephẹ meeberu l'alufawa eke bu onokoru, bu eke ndu odo adojeru; gbanwee uwe onanu, ephẹ shi yee l'ẹje ozi; wushi l'ime ọlo nsọ onọ; k'ophu ephẹ te egudedu uwe ephẹ mee ndu Ízuru; t'ẹphẹ adu nsọ. ²⁰ T'ẹphẹ ba akpūshijekwa ishi akpūshi; m'ọ kwanu haa egbushi ephẹ t'ọ tse ogologo. Ephẹ a-kpūje ishi akpūkpū. ²¹ Tẹ bẹ o nwekwa onye achijeru Nchileke ẹja anguje mee teke ọ bahuru l'ime eze-ọlo Nchileke onọ. ²² T'ẹphẹ ba alujekwa nwanyi, maa tufuru; ophu ephẹ alukwa nwanyi, nji iya chifuru achifu. Onye ephẹ a-luje bu nramkpuru, bu onye Ízuru; m'ọ bu nwanyi onye achijeru Nchileke ẹja tufuru. ²³ Ephẹ e-zije ndibe mu t'ẹphẹ maru iphe du iche l'iphe du nsọ me ophu ta dudu nsọ; koshikwaphu ephẹ ege ephẹ e-shije maru iphe aa-nodu aso nsọ me ophu e-ta nodudu aso nsọ. ²⁴ O -nweru okfu daru nu; ndu achijeru Nchileke ẹja aburu ndu ikpe; kpee okfu obu l'ẹge ya turu l'ekemu. T'ẹphẹ mekotajekwa ekemu mu me iphe mu turu ephẹ ekemu iya t'ẹphẹ meje l'iphe bu aji. Ephẹ edobejekwaphu mboku otu-ume iya nsọ. ²⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja bẹ ejenyabe odzu tẹ b'ọ bu onye meruru onwiya emeru. Obenu lẹ teke odzu obu bu nna iya; m'ọ bu nne iya; m'ọ bu nwa iya nwoke m'ọ bu nwa iya nwanyi; m'ọ bu nwunne iya nwanyi, ẹ ta ludua nji bẹ o nwekwaru ike meruaru onwiya obu. ²⁶ Teke e nwefubeberu iya emerushi onọ, o merushiru onwiya onọ t'ọ nodu-odu abali esaa. ²⁷ Mboku o bebe bahu l'ime eze-ọlo Nchileke t'ọ je ozi l'ẹke b'ọ chiru onwiya ẹja iphe du eji. Ọ bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu. ²⁸ Ọ kwa mbɛdua bu okè-ipehe bu okfu obu l'ẹge ya turu l'ekemu. T'ẹ b'ọ dukwa oke, unu e-kevu ephẹ l'alí Ízuru. Ọ bu mu a-buru oke, ephẹ a-hata. ²⁹ Ephẹ anodu eri iphe anuru Nchileke l'iphe shi l'iphe miru amimi l'iphe e meberu l'alí; me iphe e gude gba ẹja iphe du eji; me iphe e gude gba ẹja onye ikpe nmaru; me l'iphemiphe obule, a goru lẹ Ojejoje lẹ Ízuru a-bukota nk'ephe l'ọ ha. ³⁰ Iphe kakota mma l'iphe a kpataru l'iphe i meberu l'okfu ngu; me iphe bu iphe i wotaru bya anu bẹ bu ndu achijeru Nchileke ẹja e-nweru iya. Ii-hataje iphe odungu, i kpataru l'iphe i meberu l'alí nu ephẹ; k'ophu iphe oma e-tso ndibe ngu. ³¹ Tẹ ndu achijeru Nchileke ẹja bẹ erijekwa iphe obule m'ọ bu nwenu m'ọ bu anu-egu-egbudu nwuhuru anwuhu m'ọ bu ophu anu fọ-gburu afo-gbu.

45

Okè-alí kẹ Ojejoje

¹ "Teke unu a-washide alí onọ; unu awafuru Ojejoje eke ogologo iya du ukporo unu nkwo-eka ẹto l'unu nkwo-eka ẹbo l'ukporo nkwo-eka iri t'ọ buru ogwokokogwo eke du nsọ. Usa iya a-du ukporo unu nkwo-eka ẹbo l'unu iri. Eke onọ l'ọ ha gbaa mgburumgburu a-buru alí, du nsọ. ² L'alí-a bẹ ee-kefuta eke hako nu, du unu nkwo-eka lanu l'ukporo nkwo-eka ise ibe eno dobe t'ọ buru eke aa-kpu ọlo nsọ onọ; e ketakwaphu alí, du ukporo nkwo-eka ẹbo lẹ nkwo-eka iri ye iya mgburumgburu daburu iphoro. ³ L'alí nsọ onọ; bẹ unu a-wafuta eke ogologo iya a-du ukporo unu nkwo-eka ẹto l'unu nkwo-eka ẹbo l'ukporo nkwo-eka iri; usa iya adu ukporo unu nkwo-eka l'unu nkwo-eka ise. Ọ bu eke onọ bẹ aa-kpu Eke-Kakota-odu-Nsọ. ⁴ Oo-buru nke-alí, du nsọ noduru ndu onọ, achijeru Nchileke ẹja; mbu ndu ejeje ozi l'ulo, du nsọ onọ; buru ndu abyajẹ l'ifu Ojejoje ejeru iya ozi. Ọ bu eke onọ bẹ aa-kpūshiru ephẹ ọlo; me l'ulo nsọ onọ. ⁵ Eke odo, aa-wafu bẹ ogologo iya a-du ukporo unu nkwo-eka ẹto l'unu nkwo-eka ẹbo l'ukporo nkwo-eka iri; usa iya adu ukporo unu nkwo-eka l'unu nkwo-eka ise. Nke-alí onọ a-buru kẹ ndu Lívayi, bu ndu ejeje ozi l'eze-ọlo Nchileke; eke onọ a-buru eke ephẹ e-me mkpukpu k'eburu.

⁶ "Unu bukwaru alí, usa iya du unu nkwo-eka iri l'ẹbo l'ukporo nkwo-eka iri; ogologo iya adu ukporo unu nkwo-eka ẹto l'unu nkwo-eka ẹbo l'ukporo nkwo-eka iri yeru alí nsọ onọ, a-buru alí oha. Alí onọ a-buru ndukfuru alí, du nsọ, bu ndu Ízuru kpmukpamu e-nweru iya.

⁷ "Onye ishi unu bẹ e-nweru alí, nọ mgbebya mgbebya alí nsọ onọ; alí-a a-nokwaruphu laa ibiyi eke ophu alí oha nọ. Oo-dube l'uzo enyanwu-ariba eka iya lanu nọo je akpa l'eka iya ophu; byakwaphu adube l'uzo enyanwu-ahata eka iya lanu nọo je akpa l'eka iya ophu; mbu oo-shilephu l'okè-alí ophu nọ l'uzo enyanwu-ariba nọo ogologo je eswe okè-alí ophu nọ l'uzo enyanwu-ahata; nọo ege onọ je anyiru ehu l'ẹke ophu a washiru ikfu ikfu. ⁸ Alí-wa a-buru nke, oo-hata lẹ Ízuru. Teke onọ bẹ ndu mu, bu ndu ishi ta byahedu bya akpa ndibe mu ehu odo. Ephẹ a-ha ndu Ízuru t'ẹphẹ haa alí onọ l'ikfu l'ikfu ege ephẹ dutsua.

⁹ “Okaribe-Kakota-Nu suru agha: T'o beru bekwaru unube ndu ishi le Izurelu; unu haa ehuka, unu eme; me ehuru, unu akpa madzu; mee iphe du nhamunha; me iphe gbaru lememe; unu ahaa ochishi ndibe mu l'ufu ephe. O bu iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹⁰ “Unu gudeje iphe du mma atu iphe; ashanga, dzuru edzudzu; me ngwako, dzuru edzudzu.

¹¹ “Ashanga ono; me ngwako ono a-ha enya-nhamunha. Iphe alaje le ngwako bu e-kee jahotu uzo iri; uzo lanu iya. Iphe alaje l'ashanga abukwaruphu e-kee jahotu uzo iri; uzo lanu iya. Jahotu bu iphe ee-gudeje atu iphe l'ephe ebo.

¹² “Shekelu lanu be a-bujeru ukporo gera. Ukporo shekelu, e yeru ukporo shekelu le shekelu ise; a bya eyeru iya shekelu iri l'ise be a-bu mina lanu.

*Iphe aa-nuje Nchileke;
me mboku dukota le nso*

¹³ “Owaa bu iphe dukpo iche, unu a-nuje Nchileke. Unu pataje jahotu witu lanu, unu butaru; hata iya kpojia ashanga ekpoji; unu ekee ashanga ono uzi ishinguru; wota uzi lanu iya nu Nchileke. Unu apatakwaphu jahotu balu lanu, unu butaru; hata iya kpojia ashanga ekpoji; unu ekee ashanga ono uzi ishinguru; wota uzi lanu iya nu Nchileke. ¹⁴ Manu olivu, unu a-nuje be unu a-wukoje le mbenu. Unu a-pata mbenu ono wu-jia ngwako; unu abya ekuta ngwako lanu; kee ya uzi iri; wota uzi lanu iya nu Nchileke; ke le mbenu ono bu ngwako iri alaje iya. ¹⁵ O kwaphu ege ono be unu a-kputaje aturu lanu l'ime ukporo aturu iri l'aturu Izurelu. Onanu bu t'e gudeje gwoo ngweja nri; ngweja-ukfuru; me ngweja ehuru-agu; t'e gude kfuwa ugwo iphe du eji ndu ono meru. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.

¹⁶ “Ndu alu ono l'ephe ha be a-chiko wotakota ngweja owaa woturu onye ishi ephe. ¹⁷ O bu onye ishi ono be e-wofutaje iphe ee-gude gwoo ngweja-ukfuru; me ngweja nri; me ngweja-mee l'iphe bu aji, sweru esweswe; me l'iphe bu mboku Aji Onwa Ophungu; me iphe bu mboku otu-ume; me l'iphe bu oge eswe-iphe nonu le Izurelu. O bu iya a-nuje iphe ee-gude egwo ngweja iphe du eji; me ngweja nri; me ngweja-ukfuru; me ngweja ehuru-agu t'e gude kfuwa ugwo iphe du eji, ndu Izurelu meru.”

¹⁸ Okaribe-Kakota-Nu suru: L'onwa mbu l'ime abalu mbu iya be unu a-kputaje nwophoja oke-eswi, e te nwedu ekworo chia eja ulu, du nso ono. ¹⁹ Onye achijeru Nchileke eja be e-wota mee ono, e gburu gude gwoo eja iphe du eji ono tee l'okpa-ibo eze-ulo Nchileke ono; me le mkporo eno nwisa enya-ngweja Nchileke ono; me l'okpa-ibo k'onu-oguzo ime ogbodufu. ²⁰ Ege ono be unu e-mekwa iya phu l'abalu k'esaa l'ime onwa ono l'ehuru iphe bu onye te lebezidu enya meswee; m'o bu onye ta madu amama meswee. O bu ege ono be unu e-shi chia eja eze-ulo Nchileke ono mekwa ya.

²¹ “L'abalu iri l'eno l'ime onwa mbu be unu a-gbaje Aji Esweta ono, bu aji, unu a-gbaje abalu esaa, bu teke iphe unu e-rije bu buredu, e te yedu iphe ekoye iya ekoko. ²² Le mboku ono be onye ishi a-kpufuta nwophoja oke-eswi, ee-gude gworo iya eja k'iphe du eji nk'ia gedegede; me le k'iphe du eji ndu bukota l'alal ono l'ephe ha. ²³ Mboku-mboku l'ime abalu esaa ono, aa-nodu agba aji ono be oo-kpufutaje nwophoja oke-eswi esaa; me ebyila esaa, e te nwedu ekworo t'e gudeje gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejeje. Onujekwaphu mkpi t'e gude gwoo ngweja k'ejo-iphe mboku-mboku. ²⁴ Oo-shijekwaphu l'ereshi kpota ashanga nanu nanu t'o tsotsuaru oke-eswi ono iche l'iche; me ebyila ono iche iche; t'o buru eja nri. Ege ono be manu, jiru ovara e-tsoje ashanga ono nanu nanu.

²⁵ “Teke o ruru l'abalu k'esaa k'ophu a bahuru l'aji ono, adubeje l'onwa k'esaa du l'abalu iri l'ise ono be bukwaphu iphe ha ege ono be oo-wofuta t'e gude gwoo ngweja k'iphe du eji; ke ngweja-ukfuru; ke ngweja nri; me manu.

46

¹ “ Okaribe-Kakota-Nu suru: L'onu-oguzo ime ogbodufu, bu ophu gharu ifu l'uzo enyanwu-ahata be aa-gu-chije agu-chi l'iphe bu abalu ishinguru ono, eejeje ozi ono. O bu mboku otu-ume me mboku Aji Onwa Ophungu be aa-guhaje iya agu-ha. ² Onye ishi be e-shije l'etezi shia ifu nggamgo bata bya evudu l'onu-oguzo gedegede. Ndu achijeru Nchileke eja bu ndu egworu iya ngweja-ukfuru; me ngweja ehuru-agu iya. Eke oo-noduje l'egwo eja ono bu l'onu-oguzo ono. O -gwotsua eja ono; t'o lufu; t'e b'a gu-chikwa onu-uzo ono agu-chi gbururu jeye l'urennyashi. ³ Mboku, buje mboku otu-ume; me mboku Aji Onwa Ophungu be iphe bu ndu alu ono a-noduje l'onu-uzo ono baaru Ojejeje eja l'ifu iya. ⁴ Ngweja-ukfuru, onye ishi unu abyajegworu Ojejeje mboku otu-ume be a-bujeru nwaturu ishinguru, e-te nwedu ntupo; me ebyila lanu, e-te nwedu ekworo. ⁵ Iphe oo-yekobe l'ebyila gude gbaa eja nri be a-bu ashanga ereshi. Eja nri, oo-yekobe nwaturu ono be bu ege eka iya beru be oo-nuta-be; yo yekwa ovara manu l'ashanga ono iche

l'iche. ⁶ Mbòku Ajì Onwa Ophungu bè ọọ-nụ nwopfoja oke-eswi, te nwedù ẹkworo; mę nwaturu ishingù; mę l'ebiyila lanù, te nwedù ẹkworo. ⁷ Yò bya ewofuta iphe ee-gude gwoo eja nri. Akpe, jiru ashanga bè oo-ye l'oke-eswi lanù. Akpe, jiru ashanga bè oo-ye l'ebiyila lanù. Unwu aturu phù bè oo-ye akpe ege ẹka iya beru; yekobe iya lẹ manu konggo iche l'iche. ⁸ Teke onye ishi abahù; t'ò shi l'ọnokoru ọnu-ọguzo bahù; t'ò shikwaphu ẹke ono lufuta.

⁹ " Teke ndu alì ono byajeru l'ifu Ojejoje l'iphe bù ajì, sweru esweswe; onye -shiru ọzo isheli bahù t'ò baa eja; t'ò shikwa ọzo ọhuda lufu. Onye -shiru ọzo ọhuda bahù; t'ò shikwa ọzo isheli lufu. T'ẹ b'ọ dukwa onye e-shi ọzo, o shiru bahù lufu. T'onye alufu nù shijekwa ọzo ọphu yeke ọphu o shi bata chegbaberu ifu lufu. ¹⁰ Ẹphe -abahù t'onye ishi ẹphe tsojekwaru ẹphe; teke ẹphe awufuta t'ò tsojekwaruphu ẹphe lufuta.

¹¹ " 'Iphe bù ajì, sweru esweswe; mę iphe bù eswe-iphe sweru esweswe bè ẹja nri, ee-yekobe l'oke-eswi bù ereshi, jiru ashanga; eja nri, ee-yekobe l'ebiyila abukwaruphu ereshi, jiru ashanga; eja nri ọphu ee-yekobe lẹ nwaturu adu ẹka onye beru; yekobe iya ọvara manù l'ashanga ono iche l'iche. ¹² Teke onye ishi ture obu iya ama k'ogwooru Ojejoje ngweja-ukfuru; m'ọ bù ngweja ẹhu-agu t'e ghebekwaru iya ọnu-ọzo ọphu gharu ifu l'ọzo ẹnyanwu-ahata ọnu; t'ò gwokwaa ngweja-ukfuru; m'ọ bù ngweja ẹhu-agu iya. T'ò bujekwaru mbòku ọtu-ume bè oo-gwoje iya. Teke o meebetsuaru lufu; t'a gu-chikwaa ọzo ono.

¹³ " 'Iphe bù mbòku, sweru esweswe t'ò kputaje nwaturu, gbaru afa, ẹ-te nwedù ẹkworo t'e gude gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru. Ono bù ẹja, ọọ-nọdu achi iphe bù ọtsu mbòku-mbòku. ¹⁴ Iphe bù ọtsu mbòku-mbòku bè oo-wotajekwaphu uzi lanù l'ashanga ereshi, e keru uzi ishingù; yo wotakwaphu uzi lanù l'ọvara manù, e keru uzi ẹto nù t'e gude gwokobe ntù akpe ono t'ò buru ngweja nri. Ekemu kẹ ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru-a ẹge-a buakwa ẹge-a bè ọọ-dù gbururu jeye. ¹⁵ Ọo ya bù l'iphe bù ọtsu mbòku-mbòku bè ee-wofutaje nwaturu; wofuta ngweja-nri; wofuta manù t'e gude gwoo ngweja-ukfuru.

¹⁶ " 'Okaribe-Kakọta-Nù sùru ẹge-a: Ọ -buru l'onye ishi eketa iphe o nweru enweru nù onye lanù l'unwu iya; bè iphe ọbu, ọ nuru ọbu buakwa kẹ nwa iya ono. ¹⁷ Obenu l'ọ -buru l'ọ bù onye ejeru yebe onye ishi ono ozi b'ò ketaru iphe iya nù; tẹ nwozi ono nweru iphe ọbu gbururu jeye afa, ndu ohu enwejeru onwẹphe; yọ nata iya ẹya. Ọ buphu unwu onye ishi ono bè e-nwojeru iphe onye ishi ono ketaru nù unwu iya. ¹⁸ T'onye ishi ono ba anafujekwa ndu ono alì, gbaru ẹphe; shi ẹge ono nata ẹphe iphe ẹphe. Teke ooketa iphe anù unwu iya t'ò bujekwaru l'iphe nk'ia k'ẹka iya bè oo-shije keta iya nù ẹphe; k'ọphu ẹ ta nọnyaadua nafu ndu mu iphe gbaru ẹphe.' "

Eke eeshije iphe e gworu eja

¹⁹ Nwoke ono abya eduta mu shia ọzo ọphu nọ l'iku ọnu-ọguzo ono, shiru bahù mkpura, dù nsọ nọtsua l'ẹke ono ghashia ifu l'ọzo isheli. Mkpura ono bù ndu achijeru Nchileke eja bè nwetsua ya. Yọ bya ekoshi mu ẹkalanu l'ẹke ọbu l'ọzo ẹnyanwu-ariba.

²⁰ Yọ sù mu: "L'ọo ẹke-a bù ẹke ndu achijeru Nchileke eja a-nọduje eshi iphe a gbaru eja ọkfu ugwo iphe dù eji; mę iphe a gbaru eja onwefu iphe dù eji; nọdujekwaphu l'ẹke ono eghe iphe a gbaru eja nri; k'ọphu e te egudedu iya lufuta l'ogbodufu ono t'ò mee ndu nọ l'ẹke ono t'ẹphe dù nsọ."

²¹ Yọ bya edutakwa mu lufu l'echi ogbodufu; bya eduru mu tsophe iku echi ogbodufu ono ẹphe ẹno; mu aphua ogbodufu ọdo, nọtsua l'ishi mkpọro ogbodufu ono ẹphe ẹno.

²² O nweru ogbodufu, nọtsua l'ishi mkpọro ogbodufu ono ẹphe ẹno. Ogologo ẹphe dutsua ukporo nkwo-ẹka ẹbo; ọsa ẹphe dù ukporo nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka iri. Ogbodufu ono, nọkota l'ishi mkpọro ogbodufu ono bè hakokota nù. ²³ Mgburumburu ime ogbodufu ono ẹphe ẹno bè nwisa, e gude mkpuma kpọo nọkota. A kputskwaaruphu ẹke aakpoje ọku lẹ mkpuli nwisa ono. ²⁴ Yọ sù mu: "Eke-a bù ẹke ndu ejeje ozi l'eze-ọlọ Nchileke a-nọdu eshije iphe ẹphe gwaru madù iphe."

47

Enyimu, ukfu iya shi l'eze-ọlọ Nchileke

¹ Nwoke ono abya eduta mu lashia azu l'ọnu eze-ọlọ Nchileke ono gẹdegede; mu aphua mini, shi lẹ mkpuli ọnu eze-ọlọ Nchileke ono l'atsọ ala l'ọzo ẹnyanwu-ahata; kẹ l'eze-ọlọ Nchileke ono bè ghakwanuru ifu l'ọzo ẹnyanwu-ahata. Mini ono bè shi lẹ mkpuli ọnu eze-ọlọ Nchileke ono ẹke iya ọphu laru ọzo ọhuda, bukwanu ọzo ọhuda k'ẹnya-ngweja ono l'atsọfuta. ² Tọ dù iya bù; yọ bya eduta mu shia ọzo ọphu nọ l'ọzo isheli dua mu mgburumburu l'etezi bya eduru mu shia ọnu-nggamgbo k'azu iya onanu, gharu ifu l'ọzo ẹnyanwu-ahata ono. Mini ono eshi l'ọzo ọhuda l'atsọfuta. ³ Nwoke ono

egude iphe egudeje atọ iphe l'ẹka tųgbua ọzo ẹnyanwu-ahata; bya atọta unu nkwo-ẹka labu l'ụkporo nkwo-ẹka iri; bya eduru mu rufu mini, ebe l'ogba-echi ọkpa. ⁴ Yọ bya atọtakwaphu unu nkwo-ẹka labu l'ụkporo nkwo-ẹka iri ọdo; bya eduru mu rufu mini ọdo, ebe l'ikpere. Yọ bya atọtakwaphu unu nkwo-ẹka labu l'ụkporo nkwo-ẹka iri ọdo; bya eduru mu rufu mini ọdo, ebe l'ukfu. ⁵ Yọ bya atọtakwaphu unu nkwo-ẹka labu l'ụkporo nkwo-ẹka iri ọdo; ugbo iya ọwaa b'ọ bu ẹnymu, mu ta du-ghedu ike esweswe; kele mini ono be byaru utso nshinu hawa ogvu k'ophu ee-gvughe iya egvugvu; mbu ẹnymu, ẹ to dudu onye a-du ike rusweghee ya nu. ⁶ Yo ji mu: "Nwa ndiphe; ?i phuru iphe-a?"

Yọ bya eduru mu lashia azu l'iku ẹnymu ono. ⁷ Teke mu ruru eke ono be mu phuru oshi, nokota l'iku ẹnymu ono azu labu, bu aguta aguta. ⁸ Yọ su mu: "Mini-wa atsoje ala ọzo iya k'ẹnyanwu-ahata tsoru lashia l'uzo nsuda Ẽnyimu Jodanu, bu eke o tsobaru l'eze ẹnymu. Yọ buje teke mini tsobaru l'eze ẹnymu ono; mini ono, o tsobaru ono abya adu mma k'angungu. ⁹ Igweligwe unwu iphe no ndzu bu e-buru l'iphe bu eke mini ono tsoru shia. Ema a-zu iya nshinu; kele mini-wa be atsoba iya; mee mini eze ẹnymu ono; yo dulahaa k'angungu. Iphe bu eke ẹnymu ono tsobebu be iphe no iya nu anodukota ndzu. ¹⁰ Ndu egbu ema be e-vudotsua l'iku eze ẹnymu ono; dube le Ẽnu-Gedi jerua le Ẽnu-Egulemu be aa-nodu aphu eke e gesatsuaru ugbu. Ema ono be a-dukwa l'udu l'udu; za igweligwe l'ọ bu ema Oke Ẽnyimu. ¹¹ Obenu le mini, no l'uda; me ophu no l'uda mini, notsua l'iku ẹnymu ono be ta safudu asafu. Ọo-buru mmaswi, aa-nodu eshita unu. ¹² Oshi-omi l'udi l'udi iya; be a-nokota l'iku iku ẹnymu ono. Ẽkwo ephe ta byadu bya anwukpohu anwukpohu le phuu; ophu akpuru ephe ta byadu bya erishihu erishihu. Ephe a-noduje ami nebi l'iphe bu onwa, sweru esweswe; kele mini, shi l'ulo nso ono atso ala l'ephe. Akpuru, ephe a-mije be a-buje nri; ekwo iya aburu ogvu, ee-gudeje emee t'ehu du madzu npho."

Okè alì ono tsua

¹³ Ọwaa iphe Ojeoje, bu Ọkaribe-Kakota-Nu ekfu. Ọ suru: "Ọwaa okè okè-alì, bu ege unu e-keshi alì ono t'ikfu iri l'ẹbo, no le Ẽzurelu haa ya t'ọ buru okè-iphe ephe. Jofesu be a-hata nke-alì ẹbo. ¹⁴ Unu e-keru iya ephe ẹnyanwu-ahata; kele ya ribuwaru iya le nte le ya a-nu iya nna unu oche phe. Alì-a aburu okè-iphe unu."

¹⁵ "Ọwaa eke a-buru okè-alì ono: L'uzo iya k'isheli be ọo-dube le Oke Ẽnyimu shia ọzo Hetalonu; tųgburu Lebo-Hámatu; lashiwaru Zedadu; ¹⁶ Hámatu; Berota; me Sibirayimu ophu no l'uzo okè-alì Damásukosu ye le Hámatu; jeruwaru Haza Hatikonu l'uzo okè-alì Hawuranu. ¹⁷ Okè iya ono adube l'oke eze ẹnymu je je erua Haza Enanu, bu ophu no l'uzo isheli k'oke-alì Damásukosu. Okè-alì Hámatu no l'uzo isheli eke ono. Ọ bu eke ono a-buru oke iya l'uzo isheli."

¹⁸ "L'uzo iya k'ẹnyanwu-ahata be oke iya e-tsochita okè-alì Hawuranu ye le Damásukosu; tsoru Ẽnyimu Jodanu ogologo kwaseru okè-alì Giledu; me alì Ẽzurelu je alufu eze ẹnymu ono, no l'uzo ẹnyanwu-ahata ono jeyewaru le Táma. Ọ bu eke ono a-buru oke iya k'uzo ẹnyanwu-ahata iya."

¹⁹ "L'uzo iya k'ohuda be okè-alì ono a-dube le Táma jerua mini Meriba ke Kadéshi; yo bya etsochia nggele Ẽjiputu rua Oke Ẽnyimu. Eke ono a-buru okè iya k'uzo ohuda iya."

²⁰ "L'uzo iya k'ẹnyanwu-ariba be bu Oke Ẽnyimu a-buru okè iya jerua l'ẹke ye le Lebo-Hámatu chekoru. Eke ono be a-buru okè iya k'uzo ẹnyanwu-ariba iya."

²¹ "Unu e-keshiru onwunu alì-a l'ẹge ikfu Ẽzurelu ha. ²² Unu e-keru iya onwunu me iphe bu mbyamumbya, buwaru alì unu nweru unwu t'ọ buru okè-iphe unu. Unu agua ephe l'ọ bu ndu a muru amumu le Ẽzurelu. Unu emee t'ephe hata alì ege unu a-hata l'ikfu l'ikfu Ẽzurelu. ²³ L'iphe bu ikfu ophu onye mbyamumbya ono bu be ee-keru alì nk'ia nu iya. Ono iphe Ọkaribe-Kakota-Nu ekfu."

48

Ege ee-gude kee alì ono

¹ "Ọwaa ephe ikfu ono nanu nanu: Dánu e-nweru nke lanu iya l'uzo isheli. Okè-alì iya e-shi ọzo Hetalonu swee Lebo-Hámatu jerua Haza-Enanu, bu ophu no l'okè-alì Damásukosu l'uzo isheli bya anonyabe Hámatu. Okè-alì iya ono a-dube l'uzo ẹnyanwu-ahata laa ọzo ẹnyanwu-ariba alì ono."

² "Ásha a-hatakwaphu oke lanu: Onanu be ye le alì ke Dánu e-ri oke dube l'uzo ẹnyanwu-ahata lashia l'uzo ẹnyanwu-ariba."

3 “Náfutali a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Ásha e-ri oke dube l’uzo enyanwu-ahata lashia l’uzo enyanwu-ariba.

4 “Manase a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Náfutali e-ri oke dube l’uzo enyanwu-ahata lashia l’uzo enyanwu-ariba.

5 “Ifuremu a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Manase e-ri oke dube l’uzo enyanwu-ahata lashia l’uzo enyanwu-ariba.

6 “Rubeu a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Ifuremu e-ri oke dube l’uzo enyanwu-ahata lashia l’uzo enyanwu-ariba.

7 “Juda a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Rubeu e-ri oke dube l’uzo enyanwu-ahata lashia l’uzo enyanwu-ariba.

8 “Ali ophu yele ke Juda e-ri oke be unu e-wofuta t'o buru ophu unu e-dobe iche. Uswe iya be a-to t'o du ukporo unu nkwo-eka eto l'unu nkwo-eka eto l'unu nkwo-eka iri; ogologo iya a-buru dube l’uzo enyanwu-ahata jerua l’uzo enyanwu-ariba ege ke ndu ophu dukota, bu ege oke iya k'ikfu hatsua. Ulo nso ono be aa-kpu l'echi iya nhamunha. 9 Oke iya ophu unu e-kefu iche doberu Ojejoje be ogologo iya a-du ukporo unu nkwo-eka eto l'unu nkwo-eka iri l’uzo nkwo-eka iri l’uzo nkwo-eka iri l’uzo nkwo-eka iri; uswe iya adu ukporo unu nkwo-eka l’unu nkwo-eka ise. 10 Ndu achijeru Nchileke eja be e-nweru eke ono, e doberu nso ono. Ogologo iya be a-du ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri l’uzo iya k'isheli iya; uswe iya adu ukporo unu nkwo-eka l’unu nkwo-eka ise l’uzo iya k'nyanwu-ariba iya; bya adu ukporo unu nkwo-eka l’unu nkwo-eka ise l’uswe kwaphu l’uzo enyanwu-ahata iya; ogologo iya adu ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri l’uzo nkwo-eka iri; uswe iya adu ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri. L’echi iya gedegede be aa-kpu ulo nso Ojejoje ono. 11 Ndu e-nweru iya nu bu ndu ono, achijeru Nchileke eja ono, bu iya bu unwu Zadoku, bu ndu e meru; ephe adu nso; mbu ndu ejeru iya ozi ege o gbaru. Ephe ta ha iya ege ndu Livayi haru iya teke ndu Izurelu mesweru. 12 Oo-buru iphe-oma, du iche, ee-wofuta l’ali nso ono nu ephe, bu eke katsua nso, yele ndu Livayi riru oke.

13 “Dube l’oke iya ke ndu achijeru Nchileke eja ono, bu eke ndu Livayi a-hata be ogologo iya adu ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri; uswe iya adu ukporo unu nkwo-eka l’unu nkwo-eka ise. Oo ya bu l’iphe a-bukporu ogologo iya okpobe aburu bu ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri. Usa iya bu iphe oo-chikota du bu ukporo unu nkwo-eka l’unu nkwo-eka ise. 14 T’ephe be rekwa iya erere; m’o bu gude iya gbanweta odo. O bu eka be ali-a katsukpo mma; mbu t’e bo bahukwa onye odo l’eka; ke l’o bu eke duru Ojejoje nso.

15 “Eke ophu phoduru nu phu, usa iya du unu nkwo-eka iri l’ebo l’ukporo nkwo-eka iri phu; ogologo iya adu ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri phu be a-nodu t'o buru eke mkpuku e-gudeje eme iphe du ephe mma; t'o bukwaruphu eke aa-kpushi ulo; me eke ephe a-nodu echeje elu ephe. Mkpuku ono a-no l’echi ali ono gedegede; 16 ha ege-a: Unu nkwo-eka iri le nanu l’ukporo nkwo-eka ise l’uzo isheli iya. Uzo ohuda iya adukwapu unu nkwo-eka iri le nanu l’ukporo nkwo-eka ise. L’uzo iya k'nyanwu-ahata be odu unu nkwo-eka iri le nanu l’ukporo nkwo-eka ise; uzo enyanwu-ariba adukwapu unu nkwo-eka iri le nanu l’ukporo nkwo-eka ise. 17 Ali eke ndu mkpuku ono a-nodu echeje elu ephe a-du ukporo nkwo-eka iri l’ebo le nkwo-eka iri l’uzo isheli iya; dukwapu ukporo nkwo-eka iri l’ebo le nkwo-eka iri l’uzo ohuda iya. Oo-dukwapu ukporo nkwo-eka iri l’ebo le nkwo-eka iri l’uzo enyanwu-ahata iya; dukwapu ukporo nkwo-eka iri l’ebo le nkwo-eka iri l’uzo enyanwu-ariba iya. 18 Eke phoduru nu l’eke yele ali nso ono riru oke kwaseru ogologo iya be a-du ukporo unu nkwo-eka l’unu nkwo-eka ise l’uzo enyanwu-ahata iya; dukwapu ukporo unu nkwo-eka l’unu nkwo-eka ise l’uzo enyanwu-ariba iya. Iphe a koru iya be ndu ejeru mkpuku ono ozi e-rije. 19 Ndu ejeru mkpuku ono ozi, bu ndu a-nodu ako iya iphe be e-shitsua l’iphe bu ikfu Izurelu nanu nanu. 20 Ali ono kpamukpamu, unu e-bufu dobe iche ono; mbu ali nso ono me ke mkpuku be a-hako nu ibe eno. Iphe ibe iya lanu a-duje bu ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri.

21 “Eke phoduru nu l’ali nso ono; me ali ke mkpuku ono eka labu a-buru k’onye ishi unu. O bu dube l’eke ono, a tofuru ali nso ono, du ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri ono laru oke iya k’uzo enyanwu-ahata ono; ege ono b’o dukwapu lashia uzo oke iya k’nyanwu-ariba dube l’eke ono, a tofuru ali nso ono, du ukporo unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka eto l’unu nkwo-eka iri ono. Eke ophu no nyiru ehuru l’ogologo ali ophu e keshiru ikfu l’ikfu phu be a-buru k’onye ishi. Oo ya bu l’ali onanu, du nso ono; me eze-ulo Nchileke ono, nodu l’echi ali ono; 22 me ali ke ndu Livayi ono; me ali ndu mkpuku ono; be ali k’onye ishi a-gbaphe mgburumgburu. Eke onanu, bu k’onye ishi ono a-nokahu okè-ali Juda yele oke iya ke Benjaminu.

²³ “A bya le k'ikfu ndu ophu: Benjaminu a-hatakwapu oke lanu: Onanu a-no dube l'uzo enyanwu-ahata lashia uzo enyanwu-ariba.

²⁴ “Simiyonu a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Benjaminu e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-ariba.

²⁵ “Isaka a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Simiyonu e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-ariba.

²⁶ “Zebulun a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Isaka e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-ariba.

²⁷ “Gadu a-hatakwapu oke lanu: Onanu be yele ali ke Zebulun e-ri oke dube l'uzo enyanwu-ahata lashia l'uzo enyanwu-ariba.

²⁸ “Ke Gadu l'uzo ohuda be okè e-shi le Tama rua mini Meriba ke Kadeshi ji-jia tsoru iku nggele Ijiputu jerua Oke Enyimu.

²⁹ “O bu ali-a bu ali obu, unu e-keru iphe bu ikfu, no le Izurelu; yo buru ege ono be ephe a-ha iya t'o buru okè-iphe ephe. Ono iphe Okaribe-Kakota-Nu ekfu.”

Onu-oguzo, notsua le Jerusalemu

³⁰ Qwaa a-butua onu-uzo mkpukpu ono dube l'uzo iya k'isheli, a toru; yo du unu nkwo-eka iri le nanu l'ukporo nkwo-eka ise ono. ³¹ Onu-uzo nonu be aa-gu epha ikfu no le Izurelu iche l'iche. Onu-uzo eto, no l'uzo iya k'isheli be aa-gu onu-uzo Rubenu; me onu-uzo Juda; me onu-uzo Liviayi. ³² Eke iya k'uzo enyanwu-ahata, ogologo iya du unu nkwo-eka iri le nanu l'ukporo nkwo-eka ise ono be onu-uzo eto a-no, bu iya bu onu-uzo ke Josefu; me onu-uzo ke Benjaminu; me l'onu-uzo ke Danu. ³³ Eke iya k'uzo ohuda, ogologo iya du unu nkwo-eka iri le nanu l'ukporo nkwo-eka ise ono be onu-uzo eto a-no, bu iya bu onu-uzo ke Simiyonu; me onu-uzo ke Isaka; me l'onu-uzo ke Zebulun. ³⁴ Eke iya k'uzo enyanwu-ariba, ogologo iya du unu nkwo-eka iri le nanu l'ukporo nkwo-eka ise ono be onu-uzo eto a-no, bu iya bu onu-uzo ke Gadu; me onu-uzo ke Asha; me l'onu-uzo ke Nafutali. ³⁵ Iphe o-du mgburumgburu bu ukporo unu nkwo-eka ebo l'unu nkwo-eka ise. Epha mkpukpu ono dube mboku ono gbururu jeye be a-bu: “Ojeje no l'eke ono.”

Dánèlù

Umadzu èno lè ndu eze fòtaru

¹ Yo be l'afa, kwe Jehoyakimu afa èto; k'òphu ò wataru òchi ndu Júda; Nebukadineza, bụ eze ndu Bábyilonu achíta ndu soja iya bya eyebuta Jerúsalemu. ² Nnajiufu ahaa Nebukadineza; yoo kpua Jehoyakimu, bụ eze ndu Júda lè ndzụ. Yò hakwaa ya phụ; yò haru gwota uphodu iphe nòtsua l'eze-ulo Nchileke gude tugbua; yò bụru iya òla Bábyilonu. Yo rua je egworu iphe ono doo l'ulo nte iya.

³ Yo be ujiku lanụ; eze bụ Nebukadineza ezi Ashupenazu, bụ onye ishi ndu òru l'ufu-eze t'ò haru ndu Izurèlù ono ndu òphu shi l'eri ndu eze; mề l'eri ndu a maru epha ephe; dutaru iya. ⁴ Tẹ ndu oo-le eña iya bukwaru unwu-okoròbya, è ta dùdu èke ephe nweru èkworo l'èhu ephe. Ephe a-bụ ndu dù uguv l'eña; ndu è-to nwedu iphe ephe ta madu eña iya; ndu maru mmamiphe; ndu iphe edoje eña egwegwa; bụru ndu gbaru kẹ t'èphe jeje ozi l'ufu-eze. Ndu ono; bẹ òo-ku-ziru okfu Bábyilonu; zia ephe ege eekfufe iya; mề ege eedeje iya. ⁵ Ya ndono; eze, bụ Nebukadineza abya asụ t'e shi lè nri kẹ yebe eze wotaje nri nù ephe mbòku-mbòku. E shikwaphu lè mề kẹ yebe eze nùje ephe mề. Eze asukwaphu l'òo afa èto; bẹ ee-gude zia ephe iphe. Afa èto ono gvulephu; ephe awata ojeru yebe eze ozi l'ufu-eze.

⁶ Tò dù iya bụ: a bya afòo ndu ono. Ndu tso lè ndu, a fòtaru bụ: Dánèlù; Hananiya; Mishèlù; òwaa Azaríya. Ephe èno ono tũko shi l'ikfu ndu Júda.

⁷ Ya ndono; onye ishi ndu òru l'ufu-eze ono abya agushia ephe epha ndu Bábyilonu. Iphe ò gurù Dánèlù bụ Beluteshaza; gụa Hananiya; Sheduraku; gụa Mishèlù: Míshaku; bya agua Azaríya: Abedinego.

Aadata Dánèlù phẹ

⁸ Obenu lè Dánèlù kfuru iya keyyaa ya akụ; lè ya te eridu nri-eze; ya ta angụ mề-eze; k'òphu ya te egudedu iya merua onwiya. Ya ndono; yò rọo onye ishi ndu òru ufu-eze ono; t'ò ha ya ru t'ò dù ege ono, ya kfuru ono.

⁹ Nchileke emee tẹ Dánèlù tũba onye ishi ndu òru ufu-eze ono l'eña. Yò wata òphuru Dánèlù imiko.

¹⁰ Yò sù Dánèlù: "Lè ya atsukwa eze, bụ onye nwe mu nù egvu; kẹ l'ò bụ iya; bẹ suru tẹ ya nùje unu nri ono; mề mề ono. Ò-bùru lè ya ta nùdu ngu nri ono; nggu awata òla èhu l'èke ndu òphu nò; bẹ eze e-gbukwa iya."

¹¹ Dánèlù abya asụ onye òphu onye ishi ndu òru l'ufu-eze ono yeru t'ò leta Dánèlù; Hananiya; Mishèlù; mề Azaríya eña ono ¹² t'ò gude abalí iri lelee ephebe unwu ojozi iya ono. Sù iya l'iphe òo-nòduje anụ ephe t'ò bụru ephe nri nwenkinyi bụ mkpèkwo; mề mini. ¹³ E-megelephu; t'ò gbua ephe l'unwu-okoròbya ono, eri nri-eze ono igo; maru ndu òphu ugbugba ephe ka mma. Ò bụwaru iphe ò phuru l'èhu ephe bụ ndu ozi iya; bẹ oo-gude meru iphe. ¹⁴ Onye ishi ono ekweta ege ephe kfuru bya egude abalí iri ono lelee ephe.

¹⁵ A nòtsulephu abalí iri ono; yò bya egbua ephe igo; phụ l'èphe kakòta unwu-okoròbya ndu òphu eri nri-eze phụ èhu-mma; ka ephe òkporokpo. ¹⁶ Tò dù iya bụ; onye ono eleta ephe eña ono ahaa ephe ònu nri-eze; mề mề-eze; wata ephe ònu mkpèkwo.

¹⁷ Nchileke emee unwu-okoròbya èno ono; ephe enweru ishi-èkwo; gụa èkwo; bya enweru mmamiphe. Òphu; bẹ Dánèlù; b'ò meru; àphù; mề nrò l'edoje iya eña.

¹⁸ Tò dù iya bụ; afa èto phụ, eze tũru phụ agvulephu; onye ishi ndu òru l'ufu-eze phụ eduta unwu-okoròbya ono dukfushia eze, bụ Nebukadineza. ¹⁹ Eze yele unwu-okoròbya ono l'èphe ha; abya ekfugba; yò bya aphù l'è t'ò dùdu ndu òphu l'èphe ha onye òphu atũru Dánèlù; Hananiya; Mishèlù; mề lè Azaríya. Tò dù iya bụ; ephe awata ojeru eze ozi. ²⁰ Iphe bụ iphe eze kparu ephe ishi, bụ iphe laru lè kẹ mmamiphe; m'ò bụ iphe-odo-eña; bẹ ephe akakòtaje ndu amamanshi; mề ndu mgbòrogvu, nòkota l'alì-eze iya mma ugbo iri. ²¹ Yò bụru ege ono b'e shi; Dánèlù anòduwaru l'òru ufu-eze jeye l'afa kẹ mbù, Sáyĩrosu, bụ eze wataru achìchi.

2

Nrò, eze Nebukadineza rọru

¹ L'afa, kwe Nebukadineza afa labù, ò wataru achìchi; b'ò rọshiru nrò. Nrò ono atslàhaa ya l'èhu; kpoo ya mgbenya. ² Ya ndono; eze abya ekukoo ndu njibya; ndu

amamanshi; ndu ẹka, shiru ike l'ogvu; me ndu, edzeje mkpo-kpodo;* maru iphe e-me echile; t'ephe bya ezeeru iya nro ono, o roru ono. Ephe awubata; bya edzua l'ifu eze.

³ Eze asu ephe le ya roru nro. Yo tsu iya l'ehu; kele ya ta madu iphe nro ono bu.

⁴ Ndu ono, maru enya mkpo-kpodo ono egude okfu ndu Aramu kfuru yeru eze; su iya: "Ndzu eze; ndzu mini-o! Zeeru ephebe ndu ozi ngu phe nro obu; ephe a-koru ngu-a iphe o bu!"

⁵ Eze asu ephe: "Le ya kfuakwaru iya; kepyia ya aku l'o -buru l'unu ta dudu ike zeeru iya nro ono; koru iya iphe o bu; be ya e-bukwa anu unu teyiteyi; mee ulu unu t'o buru mkpokpo ozo-ulo. ⁶ Ole; o -bukwanuru l'unu duru ike zeeru iya nro ono, ya roru ono; koru iya iphe o bu; be ya e-bu unu nggo iya; bya akwabe unu oke ugvu, du biribiri. Nta-a bu t'unu zeeru iya nro ono; unu akoru iya iphe o bu."

⁷ Ephe asu eze t'o zenuaru ephebe ndu ozi iya nro obu; k'ophu ephe a-koru iya iphe o bu.

⁸ Eze asu ephe: "Le ya marua l'iphe unu eme bu ege ee-me t'oge l'aga; ke l'unu marua le ya ribuwaru iya; ⁹ L'o -buru l'unu t'ezeduru iya nro ono b'e kpeekwaru ikpe ehu unu; kpebia. Ishi iya aburu l'unu gbaru iya agbagba; wataru iya odzushiru ejo-ire; l'ekfuru iya iphe e ta dudu k'anunu; l'ari l'iphe a-gbanwe. Nta-a bu t'unu zewaru iya ru nro obu; k'ophu iya a-makwanu l'unu a-du-a ike ko iphe o bu."

¹⁰ Ndu ono, maru enya mkpo-kpodo ono asu eze: "Le to dukwa madu nwigbaleke-oma, a-du-ghe ike mee egbe iphe owaa, nggube eze suru t'e me-wa. Ophu o nwekwanu onye eze, sjueru te ndu amamanshi; ndu mgborogvu; m'o bu ndu maru enya mkpo-kpodo meeru iya egbe iphe-a, i suru t'e meeru ngu-wa; m'o -ruhuru; eze obu detabe ude idagha; m'o bu shihubeta ike ishihagha. ¹¹ Iphe nggube eze suru t'e meeru ngu dunukakwa ehuka. Ophu o dukwa madu nwigbaleke-oma, a-du-ghe ike zeeru eze nro ono; gbahaa unwu agwa; ophu ephe ebukwanu l'eke madu bu."

Eze aha enu ishi ndu aphu

¹² Iphe ono emee; iphe eghulaha eze eghughu; ehu agbahu iya totoroto. Yo tuwaphu ekemu t'e gbushikota iphe bu ndu mmamiphe ali Babylonu. ¹³ Eze abya atua ekemu t'e gbushikota ndu mmamiphe l'ephe ha. To du iya bu; a bya eye madu t'e je achoo Danelu yele onya iya phe t'e gbushia.

¹⁴ Ariyoku, bu onye ishi ndu nche eze atugba; te ya je egbushia iphe bu ndu mmamiphe le Babylonu; Danelu abya ezia obu l'ali; gude mmamiphe ¹⁵ ji iya iphe meru iphe eze tu ru ekemu ophu du igiri-igiri ege onanu? Ariyoku abya eworu iphe adanu koru Danelu. ¹⁶ Danelu abya abakfube eze je aroo ya; t'o haa te ya kwakobe bya akoru iya iphe nro ono bu.

Nchileke ezeru Danelu nro,

eze roru

¹⁷ To du iya bu; Danelu atugba lasha je eworu iphe ono, adanu ono koru ndu onya iya ophu ephe eto, bu iya bu: Hananiya; Mishelu; me Azariya. ¹⁸ Yo su ephe t'ephe roo Nchileke, bu onye bu l'igwe t'o pharu ephe imiko; koshi ephe nro-a, e domiru ephe edomi-a; t'e b'e gbupyabe yele ndu onya iya le ndu mmamiphe ali Babylonu.

¹⁹ Ya ndono; yo be l'enyasi; a bya e shi l'aphu koshi Danelu nro ono, e shi domia edomi ono. Danelu abya ekele Nchileke ophu, bu l'imigwe ekele; ²⁰ su:

"Te ajaja buru ke Nchileke jeye le tutu yoyo;

ke l'o bu iya nwe
mmamiphe; nweru ike.

²¹ O bu iya agbanweje
uboku; gbanwee oge.
O bu iya echije madu eze;
buru iya akwatsuje iya.
Mmamiphe bu Nchileke;
b'o shi l'eka;

buru iya emeje t'iphe doo madu enya.

²² Iphe du ogvu; me iphe
e domiru edomi;
be ookpuhaje ghebe onu.
O maru iphe no l'ochi;
yo buru yele iphoro bu l'ufu.

²³ Ya etu ngu epha;

* 2:2 Ndu maru enya mkpo-kpodo, abuje: ephe -dzee ya; ephe amaru iphe e-me echile.

l'aja ngu ajaja;
 nggube Nchileke kẹ nna ayi phe;
 kẹ l'ì nūwaru yẹbe Dánèlu mmamiphe;
 bya emee tẹ ike nọdu iya.
 I mewaru; tẹ ya maru iphe ono,
 ayi rọru ngu ono.
 I mewaru tẹ nrọ, eze ono doo ayi ẹnya."

²⁴ Tọ dù iya bụ; Dánèlu abya ejekfu Ariyoku, bụ onye ono, eze yeru t'ọ gbushia ndu mmamiphe l'alì Bábyilonu ono; sù iya: "T'ẹ b'ọ jekwa ogbushi ndu mmamiphe ono." Sù iya: "T'ọ dubechia ya tẹ ya jekfu eze; je akọoru iya iphe nrọ iya ono bụ."

*Dánèlu ezeru eze nrọ,
 eze rọru*

²⁵ Ariyoku edutawaphu Dánèlu dujeru eze. Yo rua; je asù eze: "Lẹ ya phụakwaru onye a-kọru nggube eze iphe nrọ ngu ono bụ. Onye ọbu gbe bukwaru onye lanu lẹ ndu ono, a kpuru lẹ ndzụ l'alì Júda-a ono."

²⁶ Eze abya ajì Dánèlu; onye ẹpha iya bụ Beluteshaza: "M'ọo-dù ike zee nrọ ono, ya rọru ono; byakwaphu bya akọo iphe ọ bụ?"

²⁷ Dánèlu asù eze: "L'ẹ t'ọ dukwa onye nweru mmamiphe; tọ dù onye amamanshi; m'ọ bụ onye njibya, a-dù ike kọoru nggube eze iphe-a, dù ogvu, ì sùru t'a kọoru ngu-a. ²⁸ Obenu l'ọ nweru Nchileke, bụ onye bu l'ígwe, bụ onye ekoshije madzụ iphe e domiru edomi. Ọ bụ iya koshiru nggube eze, bụ Nebukadineza iphe e-me l'uzo ifu. Ọwaa nrọ ono, ì rọru; mẹ àphù ono, ì phuru teke ono, ì zẹ l'oshi-azẹe ngu ono:

²⁹ "Teke ono, ì zẹ l'oshi-azẹe ngu ono; nggube eze; bẹ ọriri ngu gbarutsuaru l'iphe e-me l'uzo ifu. Yọ buru iya bụ l'onye ono, emeje t'a maru iphe e domiru edomi ono koshiwaru ngu iphe e-me nù. ³⁰ A byakwanù l'ẹhu kẹ yẹbe Dánèlu; iphe-a, ẹ domiru edomi-a, e meru tẹ ya marua ta bukwa lẹ ya gbe ka ndu ọdo ọmaru iphe meru iphe e meru tẹ ya maru iya; ọ kwa ẹge nggube eze amaru iphe nrọ ono bụ; maru iphe ì riru l'okpoma ngu.

³¹ "Nggube eze; iphe ì phuru lẹ nrọ ngu ono bụ iphe a kpuru; yọ dù l'ọ bụ madzụ; vudo ngu l'ifu. Ọ ha gbakfugbakfu; l'acha biribiri. Ugbugba iya l'eye egvu. ³² Iphe e gude mee ishi iphe ono, akpuru; yọ dù l'ọ bụ madzụ ono bụ okpobe mkpọla-ododo. Okpoma iya yeke ẹka iya; bẹ bụ mkpọla-ọcha b'e gude mee ya. Epha iya; mẹ ụtakfu iya bụ ope b'e gude mee ya. ³³ Ọphu bụ oshi-okpa iya bụ ígwè b'e gude mee ya. Okpurukpu-okpa iya b'a gwakọberu ígwè yeke ura, a nuru anunu gude mee. ³⁴ Ya ndono; nggu gudekwadu iya-a ele; a kụkpota mkpuma; ọbule ẹ tọ bukwa madzụ; bẹ gude ẹka iya kụkpota mkpuma ono. Mkpuma ono abya adaa iphe ono, a kpuru akpukpu ono l'okpurukpu-okpa ono, a gwakọberu ígwè yeke ura gude mee ono; woru iya zukposhia. ³⁵ Ya ndono; ígwè ono; ura ono; ope ono; mkpọla-ọcha ono; mẹ mkpọla-ododo ono angafu; tukposhihu ibiribe ibiribe ugbo lanu; wushiru l'ọ bụ ẹsua witu, wushiru l'ẹke eetsuje witu l'ọnanwu. Pherephere abya ephekashia ya; to nwe iphe phoduru nù. Obenu lẹ mkpuma ono, tupyashiru iya nù ono bya a-ghọo eze ugvu, jiko iphe bụ mgboko dzuru.

Dánèlu akọ iphe nrọ ono bụ

³⁶ "Ọ bụ nrọ, ì rọru ndono. Nta-a bụ t'ayi bya akọoru nggube eze iphe nrọ ngu ono bụ. ³⁷ Ọo nggube eze; bụ eze kẹ ndu eze l'ẹphe ha. Nchileke k'ígwe nūwaru ngu alì-eze; nù ngu ike; nù ngu ike; bya emee t'ẹpha ngu l'ede ude. ³⁸ Ọ bụ nggu b'ọ yeru madzụ l'ẹka; ye ngu anù, bu l'ẹgbudu l'ẹka; ye ngu unwenu, ephe l'eli l'ẹka. O meru t'ọ buru nggu; bẹ ẹphe a-nọ l'ẹka: ephe l'ẹphe ha. Ọ bụ nggu bụ ishi ono, e gude mkpọla-ododo mee ono.

³⁹ "Ì-chìtsulephu; bẹ onye ọdo a-wata achìchi. Onye eze onanu; bẹ ẹnya iya a-la alì l'ẹke ì nọ. Onye eze k'ẹto a-lufutakwaphu bya achia mgboko mgburumgburu. Ọ bụ yebedua bụ ope phụ. ⁴⁰ E megee; bẹ onye eze k'ẹno a-lufutakwaphu. Onye eze onanu e-shihu ike l'ọ bụ ígwè; kẹ l'ígwe agbakwohuje; gwee iphemiphe ọbule rakaraka. Yọ buru ege ígwè atuje iphe pyaapaya bụ ẹge oo-tupyashi ndu ophu; gwee ephe ogwe ujimu. ⁴¹ Ọ bụlephu ege ono, ì phuru a gwakọberu ura, a nuru anunu l'ígwe gude mee okpurukpu-okpa iya; mẹ mkpushi-okpa iya ono bụ ẹge ọo-dù alì-eze, bọru ẹbo. Obenu l'agburu-ẹhu k'ígwe a-nọkwa iya phụ; bụ iya bụ ege ono, ì phuru ígwè, a gwakọberu l'ura aduje ono. ⁴² Ọ bụ ege ono, mkpushi-okpa iya keru ẹbo; ẹkalanu aburu ígwè; ẹkalanu aburu ura ono bụ ege alì-eze ono e-shihu ike ẹkalanu; ẹkalanu adakposhihu.

⁴³ Ọ bụlephu ege ono, ì phuru ígwè; a gwakọbe iya l'ura, a nuru anunu ono bụ ege ndu ono a-gba ẹghirigha. Ẹphe ta atuko-ghedu buru nanu, bụ iya bụ ege ono ígwè yeke ura akfujeru ichi ichi teke a gwakọberu iya ono.

⁴⁴ “Ò bú l’oge ndu eze ono; bẹ Nchileke, bu l’igwe e-gude ẹka iya sùbe alì-eze ọphu ẹ ta byadù bya egbuka egbuka. Ophu a byadù bya aharu iya ndu ọdo. Alì-eze ndu ọphu l’ẹphe ha; bẹ oo-gwe egwegwe; mee ya; ishi iya akparu; yebedua anọdu jeye lẹ tutu yoyo. ⁴⁵ Ọ bú iphe àphù ono, ì phùru ono bú ndono; mbù àphù ono, a vùkpofuru mkpuma l’eli ugvu; tọ bú madzù gude ẹka iya vùkpofu iya; yọ bya atùkposhia ígwè; tùkposhia ope; mẹ ọra; mẹ mkpọla-ọcha yẹle mkpọla-ododo; tọ ya pyaapyaa ono.

“Ọ bú Nchileke, bú Ọkaribe; koshiru nggube eze iphe e-mekochaa mee l’uzo ifu. Nro ono a-vù; yọ búru ẹge ono, ya kọkotaru ngu iya ono bú ẹge oo-me.”

Nggo, eze ebu Dánèlu

⁴⁶ Tọ dù iya bú; eze, bú Nebukadineza adaa kpurumu; woru ifu kpube l’alì gude kwabẹ Dánèlu ugvu; bya asù t’ẹ gude ngweja; mẹ insensu gwaa Dánèlu. ⁴⁷ Eze asù Dánèlu: “Ọ búphu Nchileke ngu bú Nchileke, nwe iphe, bú agwa, nonu; bya aburu Nnajiufu iphe, bú ndu eze; búru iya emeje t’a maru iphe, e domiru edomi; kẹ l’i duru ike kọo iphe-a, e domiru edomi-a.”

⁴⁸ Eze abya eworu ọkwa, ha nshinu nù Dánèlu; bya apalia ẹka apalì meshiaru iya iphe-ọma. O mekwaru iya phù onye ishi, a-nọdu eleta Bábyilonu gba mgburumgburu; bya emekwaa ya phù onye ishi ndu mmamiphe l’alì ndu Bábyilonu l’ọ ha. ⁴⁹ Dánèlu abya arọo eze; yo mee Sheduraku; Míshaku; mẹ Abedinego; ẹphe aburu ndu eleta ọnu-ogo, dù iche iche lẹ Bábyilonu. Dánèlu l’onwiya eje eburu lẹ kẹ eze.

3

Agwa Nebukadineza

¹ Tọ dù iya bú; eze, bú Nebukadineza abya egude mkpọla-ododo kpua ntẹkpe, ogologo iya dù ọkporo nkwo-ẹka ẹto; ọsa iya adù nkwo-ẹka ishingú. Yo je eworu iya gvube l’ẹke, daburu swanmangu l’ẹke, eeku Dura l’ọnu-ogo Bábyilonu. ² Ya ndono; eze Nebukadineza abya ezia; e je ekukoo ndu anọchi ẹnya eze l’ọnu-ogo ọnu-ogo; ndu achì obodo; ndu govano; ndu mgbazi eze; ndu akwakọbeje okpoga; eze ndu ọgbo ikpe; ndu ikpe; mewaru ndu nweru ẹnya l’alì ono t’ẹphe bya t’e meta ntẹkpe ono, o je egvube ono t’a gwajẹ iya agwagwa.

³ Tọ dù iya bú; ndu anọchi ẹnya eze l’ọnu-ogo ọnu-ogo; ndu achì obodo; ndu govano; ndu mgbazi eze; ndu odobe okpoga; ndu ọgbo ikpe; ndu ikpe; mewaru ndu nweru ọkwa l’alì ono abya edzua; bya egvube ntẹkpe ono eze, bú Nebukadineza meru; gvube ono t’a wata iya ọgwa agwagwa. Ẹphe abya edoo onwẹphe l’ifu ntẹkpe ono.

⁴ Onye arajẹ ọra abya araa ya; rashia ya ike; sù: “Unu gebekwa-o! A sùru; unubẹ ndiphe mgburumgburu; iphe bú mbakeshi nonu; ndu ekfu okfu-alì, dù iche l’iche; ⁵ teke unu nùru opu; nùra ogele; nùra une; nùra ọbo; nùra ogumogu; adudu; mẹkpo iphe bú iphe-egvu, dù iche iche; unu adaa l’alì baaru ntẹkpe mkpọla-ododo ono, eze, bú Nebukadineza meru gvube ono ẹja.

⁶ “Iphe bú madzù nwigbaleke-ọma ọma, ẹ-ta dadu kpurumu; baaru iya ẹja; bẹ aa-paru chee l’ọ-tata-kfukfu ọku teke ono phu.”

⁷ Tọ dù iya bú; anunu, ẹphe anù opu ono; yẹle ogele ono; l’une ono; l’ọbo ono; l’ogumogu ono; l’adudu ono; mẹkpo iphe bú iphe-egvu, dù iche l’iche; iphe bú ọha, nonu; iphe bú mbakeshi; mẹ ndu ekfugbaa okfu-alì, dù iche l’iche adashia l’alì; baaru ntẹkpe mkpọla-ododo ono, eze, bú Nebukadineza meru ono ẹja.

Ndibe Nchileke, nweru obu

⁸ Ya ndono; yọ búru teke ono b’o nweru ndu edzeje mkpọ-kpodo; maru iphe e-me echile, byaru bya ekfulahaa iphe ndu Ju meru.

⁹ Ẹphe abyakfuta Nebukadineza; bya asù iya: “Ndzù ngu; ndzù ogologo; nggube eze!”

¹⁰ “Nggube eze; ì tùru ekemu sù t’iphe bú onye nùru opu ono yẹle ogele ono; l’une ono; l’ọbo ono; l’ogumogu ono; l’adudu ono; mẹkpo iphe bú iphe-egvu, dù iche l’iche; t’ọ daa l’alì; baaru ntẹkpe mkpọla-ododo ono ẹja; ¹¹ l’onye ẹ-ta dadù; baaru iya ẹja; bẹ aa-paru chee l’ọ-tata-kfukfu ọku. ¹² Obenu l’o nweru ndu Ju, ì yeru t’ẹphe leta alì Bábyilonu, ẹ-ta ngaduru nggube eze nchì. Ndu ono bú Sheduraku; Míshaku; mẹ Abedinego. Ẹphe te jejeduru agwa ngu ozi; ọphu ẹphe ‘abajeduru ntẹkpe mkpọla-ododo ono, ì meru gvube ono ẹja.”

¹³ Ya ndono; ẹhu agbahu Nebukadineza totoroto; yo ziwaphu t’e kuaru iya madzù ẹto ono, bú iya bú Sheduraku; Míshaku; mẹ Abedinego. E je eduta ndu ono dobe l’ifu eze.

¹⁴ Eze, bú Nebukadineza eku ẹphe: “Sheduraku; Míshaku; mẹ Abedinego! ?Unu dupho ono; l’unu jìkaru l’unu te ejeduru agwa iya ozi; ọphu unu abaduru ntẹkpe mkpọla-ododo-a, ya meru gvube ẹja? ¹⁵ Nta-a bú: unu -nùlephu opu; l’ogele ono; l’une ono;

l'ùbo ono; l'ogumogu ono; l'adudu; m̀kpọ iphe b̀ ọ iphe-egvu, d̀ ọ iche l'iche; unu adashia l'alì; baaru ntẹkpe ono, ya meru ono ẹja. Unu -mẹe ya ẹge ono b'ọ d̀kwa-a mma. Ọ -b̀kwanuru l'unu ta abaduru iya ẹja; bẹ aa-pakwaru unu teke ono teke ono chee l'ọ-tata-kfukfu ọku. ?B̀kpoo onye b̀ ọ chi ọbu, a-d̀ ọ ike dzọo unu l'ẹka yẹbe eze?"

¹⁶ Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego as̀ ọ iya: "Nggube Nebukadineza; ayi te eyekwaru ngu ọnu l'okfu-a. ¹⁷ Ọ -buru l'a chiru ayi ye l'ọ-tata-kfukfu ọku ono; bẹ Nchileke, b̀ ọ onye ayi ẹjeru ozi a-d̀kwa-a ike dzọfuta ayi; nafuta ayi l'ẹka nggube eze. ¹⁸ Ọ -buru l'ẹ tọ nafutadu ayi; bẹ ayi eme t'ì maru l'ẹ to nwedu iphe e-me t'ayi jeeru agwa ngu ozi; m'ọ b̀ ọ baaru ntẹkpe m̀kpọla-ododo ono, i meru gvube ono ẹja."

Ọ-tata-kfukfu ọku

¹⁹ Meji agbahu Nebukadineza totoroto l'ẹke Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego nọ. Yo zi t'a d̀ ọ-nwua ọ-tata-kfukfu ọku ono t'ọ ka nshinu ugbo ẹsaa; l'ẹge ọ dujehawa. ²⁰ Yo s̀ ọ ndu soja iya; ndu ọphu b̀ ọ ike-ka-l'ọgu t'ẹphe kee Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego ẹgbu; chiru ẹphe ye l'ọ-tata-kfukfu ọku ono. ²¹ A bya egude ẹphe kee ẹphe ẹgbu; kẹpyabe ẹphe l'uwe kpowula-kpowula; m̀ ẹ longu, ẹphe yetsuaru; m̀ ẹ l'iphe ẹphe keru l'ishi yẹle uwe ẹphe ndu ọdo; nwuru ẹphe ye l'ọku ono, ata kfukfukfu ono. ²² Ekemu ono, eze turu ono; m̀ ẹ ire ọ-tata-kfukfu ọku ono shihubetaru ike; k'ọphu b̀ ọ l'ire iya jiko ndu soja ono, pataru Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego ono kegbushia. ²³ E kee ọmadzu ẹto ono; mb̀ ọ Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego kẹ gbagbadidi nwuru ye l'ọku ono.

²⁴ E ji ekfua; Nebukadineza ezilihu l'ẹke ọ nọ; ẹke ọ phuru iphe d̀ ọ iya biribiri. Yo s̀ ọ ndu mgbazi iya: "Tọ b̀ ọ dunua ọmadzu ẹto b'e keru ẹgbu chee l'ọku-a?"

Ẹphe as̀ ọ iya: "Ọ kwa iya; eze."

²⁵ Yo s̀ ọ ẹphe: "Unu lenu; ya gbe phukwaa ọmadzu ẹno, e te kedu ẹgbu, ẹjẹphe ẹge d̀ ọ ẹphe mma l'ọku ono; ọphu ọ d̀ ọdu iphe mekaru ẹphe. Onye ọphu kwe ẹphe ẹno d̀ ọ b̀ ọ nwatibe Nchileke!"

Nebukadineza ekele Nchileke

²⁶ Nebukadineza abya ejenyaba ọ-tata-kfukfu ọku ono ntse; rangarahu: "Sheduraku; Mìshaku; Abedinego! Unubẹ ndu ozi Nchileke, b̀ ọ Ọkaribe-Kakọta-Nù. Unu lufutawaru-ọ!"

Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego eshi l'ọku ono lufuta. ²⁷ Iphe b̀ ọ ndu anọchi ẹnya eze l'ọnu-ogo ọnu-ogo; ndu gọvano; ndu l'etsota ọ-chi-ọha; m̀ ẹwaru ndu agbaziru eze ọzo l'alì ono abya edzua t'ẹphe ph̀ ọ iphe meru nù. Ẹphe aphua l'ọku ono ta d̀ ọdu iphe o meru ndu ono; mb̀ ọ l'ẹ to kedu m'ọso ọnu ẹgbushi ẹphe; ọphu ọ d̀ ọdu iphe o meru uwe ẹphe; ọphu ẹphe eshikpoduanu nshishi ọku.

²⁸ Nebukadineza as̀ ọ: "T'ajaja buru kẹ Nchileke Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego; mb̀ ọ Nchileke, yeru ojozi iya; yo bya adzọo ndu ozi iya, b̀ ọ ndu kweru lẹ nk'ia, b̀ ọ ndu kwefuru ikẹ ome ekemu yẹbe Nebukadineza; tabua ọdo iya l'ọ -buru egbugbu t'e gbua ẹphe m'ọ be kẹ t'ẹphe jeeru agwa ozi; m'ọ b̀ ọ baaru iya ẹja; l'ẹ ba b̀ ọ Nchileke ẹphe. ²⁹ Nta-a; bẹ yẹbe eze atọ ekemu; s̀ ọ: Ndiphe l'ọphu; iphe b̀ ọ mbakeshi, nọnu; m̀ ẹ ndu ekfu okfu-alì, d̀ ọ iche l'iche, kfurushiru Nchileke Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego; bẹ ee-bu anù ẹphe tẹyiteyi; tsukposhia ọlo ẹphe; yo kuru buru ikpo m̀kpọkpo-ọzulo; kẹ l'ẹ tọ d̀ ọdu agwa, a-d̀ ọ ike adzọo madzu ẹge-a, Nchileke dzọru-a!"

³⁰ Ya ndono; eze abya akpọlia ọkwa Sheduraku; Mìshaku; m̀ ẹ Abedinego; yo ka nshinu l'alì ndu Bábyilonu.

4

Nrọ K'ẹbo, Nebukadineza arọ

¹ Ọwaa b̀ ọ ozi, eze, b̀ ọ Nebukadineza ziru t'e zikota iphe b̀ ọ mbakeshi; m̀ ẹ ndu ekfu okfu-alì, d̀ ọ iche l'iche lẹ mgboko gbaa mgburumgburu:

T'ọ d̀ ọkwaru unu lẹ mma!

² Ọotso yẹbe Nebukadineza ẹna tẹ ya dooru unu iphe-ọphulenyà; m̀ ẹ iphe-ọhubama, d̀ ọgbaa biribiri, Nchileke, b̀ ọ Ọkaribe-Kakọta-Nù meru iya.

³ Iphe-ọphulenyà Nchileke paru ẹka.

Ẹge ono; bẹ iphe d̀ ọ biribiri,
oomeje d̀ ọkwaphu egvu.

Eze, ọ b̀ ọ; bẹ ọo-buru jeye lẹ tutu joyo.

Ọo-buleruphu ishi tsube
l'ogbo sweru ọgbo.

⁴ Yèbe Nebukadineza nọ l'èhu-gudangu l'ufu iya; èku l'abyaru iya kẹ kùbukubu. ⁵ Ya aròtsua nrọ, ya rọru; egvu abya iya l'èhu. Lẹ ya zẹ l'oshi-azẹe ya; bẹ iphe byalẹru iya phụ l'obu; mẹ àphù, ya phuru yeru iya egvu.

⁶ Tọ dọ iya bụ; ya abya atua ekemu sù t'a jiko ndu mmamiphe, nọkọta l'alì Bábyilonu-a kuaru iya t'èphe kọoru iya iphe nrọ ono bụ. ⁷ Yo be teke ndu amamanshi; ndu agwọgwo; ndu edjeze mkpọ-kpodo; mẹ ndu nijiba byaru; ya abya ezeeru ephe nrọ ono; ophu ephe adudu ike kọoru iya iphe o bụ.

⁸ E megee; Dánèlù abyatashia. Yọ bya ezeeru iya nrọ ono. Dánèlù ono b'a guru Beluteshaza, bụ iya bụ agwa yèbe eze; ume k'agwa ophu dọ nsọ anọdu iya l'èhu.

⁹ Ya asụ iya: "Beluteshaza; onye ishi ndu amamanshi. Ya mawaru l'ume k'agwa, dọ nsọ; bẹ nọ ngu l'èhu; ophu o dudu iphe e domiru edomi, atsuje ngu l'èhu amaru. Owaa nrọ, ya rọru. Byiko kọoru iya iphe o bụ. ¹⁰ Owaa iphe ya phuru l'èke ya zẹ l'oshi-azẹe ya ndọ-o: Ya abya elee ẹnya; oshi, evudowa l'echi mgboko gèdègèdè. Oshi obu etsee ẹringe-ẹringe ẹringe-ẹringe. ¹¹ Oshi obu jaru rikarika; shihu ike; dukfuru l'igwe. Mgboko gba mgburumburu aphukota iya. ¹² Mkpekwo iya amakota ntumatu; yọ mja wọkfuru; akpuru iya aburu nri ndu mgboko mgburumburu. O bụ lẹ mkpuli iya; bẹ unwu-anu-egu anọduje l'atuta ume; unwenu, ephe l'eli aburu l'ekali iya; bẹ ephe akpaje ẹkfuna. Iphe, bụ iphe, nọ ndzụ lẹ mgboko-a bụ akpuru iya bụ nri ephe.

¹³ "L'aphù ono, ya phuru lẹ ya zẹ azẹe ono; bẹ ya bya ele ẹnya; ojozi obu, bụ onye dọ nsọ eshi l'igwe buru pherekete. ¹⁴ Yọ raa ya arara rashia ya ike; sù: 'Gbutsua oshi ono; nggu akwasha ya ekali; nyishia ekwo iya. Akpuru iya; bẹ ii-chikashi; tja nanu nanu. Chikashia unwu-anu, kuru lẹ mkpuli iya; nggu emee t'unwenu, betsuaru l'ekali iya phekashihu! ¹⁵ Ole haa ukfu iya yeje ọgbaragba iya l'alì; t'e gude gwogirigwo igwè; mẹ gwogirigwo ope ru-pee mkpirikpi ukfu iya ono mgburumburu yeje akwara iya; t'ọ kwaa l'alì l'ime ẹgbudu eke ono.

" 'T'iji, shi l'igwe nmaa onye ono; yeje anegu-egbudu aswja ya l'ime ẹgbudu kẹ mgboko. ¹⁶ T'e wofu iya egomunggo kẹ madzụ; mee ya t'ọ buru egomunggo k'anegu-egbudu a-nọ iya l'èhu gbururu jeye t'afa ẹsaa swee.

¹⁷ " 'Ndu turu ekemu-a bụ ndu ojozi. Yọ buru ndu dọ nsọ suru l'ọo ẹge ọo-dọ ndono. Ọo ya bụ k'ophu iphe madzụ nwigbaleke-oma amaru l'ọo Ọkaribe-Kakota-Nụ bụ onye, ndu eze, achị mgboko gbaa mgburumburu nọ l'eka; l'ọo onye, Nchileke chiru obu iya l'ọo-nụ eze b'ọ nuje iya; m'ọ -ruhuduru o buru onye ẹnya katsukpo alala l'iphe bụ madzụ.'

¹⁸ "Ọ bụ nrọ obu, mube Nebukadineza rọru obu ndono. Nta-a; Beluteshaza bụ t'i kọoru mu iphe nrọ ono bụ; kẹ l'ẹ tọ dudu m'ọo onye lanu lẹ ndu mmamiphe nọ l'alì-eze mu, duru ike kọoru mu iphe o bụ. Obenu lẹ nggubedua a-dụ-a ike kọo ya; kẹ l'ume k'agwa ophu dọ nsọ; bẹ nọ ngu l'èhu."

Dánèlù akọ iphe nrọ ono bụ

¹⁹ Ya ndono; Dánèlù akpọo beru. Dánèlù bụ onye ono, a guru Beluteshaza. Eze asụ iya: "Beluteshaza; tẹ nrọ obu; m'ọ bụ iphe o bụ ba atofukwa ngu mejil!"

Beluteshaza asụ eze: "Onye nwe mu nụ. Tẹ nrọ-a vù-chikwaa l'èhu ndu ohogu ngu. T'iphe nrọ ono bụ bukwaru ndu i dọ ashị; bẹ oo-gbe mee l'èhu ephe. ²⁰ Nggube eze; oshi ono, i phuru, vuru; jaa ajaja; shihu ike; onungonu iya l'achị l'akpamigwe; eze bụ mgboko aphukota iya; ²¹ ekwo iya l'ama ntumatu; yọ mja wọkfuru; buru nri dzuru ndiphe mgburumburu; buru agu eke unwu-anu-egu anọduje atuta ume; nwetsuaru eke unwenu, ephe l'eli akpaje ẹkfuna l'ekali iya; ²² bẹ bukwa nggubedua l'onwongu bụ oshi ono; eze. I vuwaru; nweru ike; údù ngu eruwa eke igwe beru; alì eberu.

²³ "Nggube eze; i phuru nwozi, dọ nsọ, shi l'imigwe buru pherekete; sù: 'T'i gbutsua oshi ono; mebyishia ya; olobu; hakwaa ukfu iya t'ọ gvuru; ọgbaragba iya akwaa l'alì; t'a ru-pee ya gwogirigwo igwè; mẹ gwogirigwo ope mgburumburu t'ọ nọdu l'ime ẹgbudu l'egu eke ono.

" 'T'iji, shi l'igwe nmaa onye ono; yeje ẹjo anegu-egbudu aswja ya l'ime ẹgbudu afa ẹsaa.'

²⁴ "Eze; owaa iphe nrọ ono bụ ndọ-o: O kwa iphe Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakota-Nụ suru l'oo-me l'èhu nggube nnajufu mu b'i phuru ono. ²⁵ Aa-chifu ngu l'èke madzụ nọ; nggu eje eburu l'egbudu l'ọ bụ anu-egu-egbudu; l'ata ẹgbudu l'ọ bụ eswi. Nggu angulahaah iji, shi l'igwe; ngu-guhu angu-guhu. Ii-nọ l'egbudu ono afa ẹsaa jeye teke ii-maru l'ọo Ọkaribe-Kakota-Nụ bụ onye alì-eze ndu eze, achitsua mgboko gbaa mgburumburu nọ l'eka; l'ọ bụ onye, o chiru obu iya l'ọo-nụ iya b'ọ nuje iya. ²⁶ Mkpirikpi ukfu oshi ono yeje ọgbaragba iya ono, o turu ekemu t'a haa ono bụ iphe o bụ bụ l'alì-eze ngu a-nokwa-ziru ngu teke i maleruphu l'ọo Nchileke achì. ²⁷ Ọo ya bụ; nggube

eze; kwekwa mee iphe-a, mu abyaru ngu ekfurua: Wata ome iphe dọ nhamunha gude dokwazi eke, i meswehawaru emeswe; nggu awata omeru ndu, aakpa ẹhu ọhuma gude nwefu akirishi akirishi ono, i shi eme ono. T'a maru; mẹ ịi-dụ ike chikobe onwongu; kpọo nwukfu."

Nrọ Nebukadineza avu

²⁸ Iphe ono l'ọ ha mekotaru Nebukadineza. ²⁹ A nọtsulephu ọnwa iri l'ẹbo; k'ọphu ọ rọru nrọ ono; yọ nọdu l'eli obu-eze iya lẹ Bábýlọnu l'akpape. ³⁰ A nonyalephu; yọ sụ: "Unu phurua ẹge Bábýlọnu habe nshinu, bụ yẹbedua gude ike k'ẹka iya mee ya; t'ọ koshi ẹge ọdu-biribiri iya habe?"

³¹ Ya ndono; yọ kpukwadurua okfu ono l'ọnu; olu e shi l'imigwe sụ iya: "Nggube eze, bụ Nebukadineza; ọwaa ẹge, a tų-buwaru l'ọo-dụ: ike ono, i gude bụru eze ono b'a nafuakwaru ngu! ³² Aa-chifu ngu l'ẹke madzụ bu; nggu alashia l'egbudu; nggu l'anẹgu-ẹgbudu eje eburu. Ịi-ta ẹgbudu l'ọ bụ eswi afa ẹsaa gbururu jeye teke ịi-maru l'ọ bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ bụ onye ndu eze, achị ndiphe mgburumgburu nọ l'ẹka. L'ọ bụ onye, ọ chiru obu iya t'ọ bụru eze b'ọ nuje iya."

³³ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; yọ vųwaphu l'ẹhu Nebukadineza. A chifu Nebukadineza l'ẹke madzụ nọ; yọ je atalahaa ẹwu l'ọ bụ eswi. Iji adashilaha ya. Yọ nọdu l'egbudu ono jeye ẹgbushi erua ya hatsua ya l'ọ bụ ẹba ugo; nvọ ẹka iya erua gųpyishitsua ya l'ọ bụ nvọ nwenu.

Izimana ala eze azụ

³⁴ A nọtsulephu afa ẹsaa ono; mube Nebukadineza anọdu l'egbudu ono palia ẹnya lee igwe; egomunggo abya alata mu azụ. Mu abya etulaha Ọkaribe-Kakọta-Nụ ẹpha; jalaha ya ajaja; kwabelaha ya ugwu; mbụ onye ono, anọ ndzụ gbururu jeye lẹ tutu yoyo ono.

Achichi ono;
bẹ ọo-chi jeye lẹ tutu yoyo.
Alị-eze iya anọ tsube
l'ogbo sweru ogbo.

³⁵ E tọ dudu iphe ọ guberu
ndu ophu, bu lẹ mgboko
gbaa mgburumgburu.
Yọ bụru ẹge, dọ iya mma;
bẹ oomeje unwu imigwe;
mẹ ndu bu lẹ mgboko.
E to nwedu onye ha
kẹ t'ọ lọlaa ya ẹka azụ;
ọphu onwedu onye
a-sụ-ghe iya:
"Nanụ ẹge ọ dọ?"

³⁶ Ya ndono; mu abya enwetalephu onwomu; ugwu, e shi akwabeje mu; mẹ ọdu-biribiri mu alaphutaru mu azụ. Yọ mee; a wata mu ọkwaberu ugwu ẹge gbaru onye eze. Ndu shi akpọ-zijeru mu ọzo; mẹ ndu nweru ẹnya achọlaha mu abya. A bya bya eworu eze ono, mu shi bụru ono nų-phu mu azụ; mee; mu abya akabaa onweru ike; ma l'ẹge mu shi nweru iya. ³⁷ Nta-a; bẹ mube Nebukadineza etu eze k'igwe ẹpha; l'akwabẹ iya ugwu; l'ekutse iya; kẹ l'iphemiphe ọbule, o me adukotaje mma; vudo nhamunha. Ọdo bụ lẹ ndu eku onwephe ekuku; bẹ ọolo-tsutaje.

5

Iphe e deru l'oshi-epota

¹ Yo be ujiku lanu; eze, bụ Belusheza abya ekukoo unu madzụ labu l'ukporo madzụ iri, bụ ndu nweru ẹnya; gbaaru ẹphe aji. Ẹphe l'iya abya adọo; ngulaha mē. ² Ẹphe angunyaa mēe ono; Belusheza ezia t'e je achita okoro mkpola-ododo; mē kẹ mkpola-ochacha, nna iya, bụ Nebukadineza gwotaru l'eze-ulo Nchileke lẹ Jerusalemu; k'ọphu yebe eze; ndu nweru ẹnya l'ochichi iya; unyomu iya phe; mē nnufu iya phe e-gude iya ngua mēe.

³ E je achitaru iya okoro mkpola-ododo; mē kẹ mkpola-ochacha ono, e gwokoru l'eze-ulo Nchileke lẹ Jerusalemu ono. Yele ndu nweru ẹnya l'ochichi iya; mē unyomu iya phe; mē nnufu iya phe angulaha ya mēe.

⁴ Ẹphe angu mēe ono; l'েকে agwa ọphu e meru lẹ mkpola-ododo; mē kẹ mkpola-ochacha; mē ọphu a kpuru l'ope; mē k'igwē; mē k'oshi; mē ọphu, e gude mkpuma pyia.

⁵ A bya ele ɛnya; ɛka madzɔ emifuta bya edelaha iphe l'oshi-ɛpoto l'ifu ɛke urɔku ɛphe gvuru l'ufu-eze eke ono. Eze aphiya ɛka onye ono, ede iphe ono.

⁶ Eze anwaa; chihu echihu. Meji atɔfu iya; nkwo, nɔ iya l'ehu atsukota iya ume; k'ophu bu l'ikpere kugbabetsuaru iya akugbabe.

⁷ Yo chiwaphu mkpu t'e kuaru iya ndu agwogwo; ndu maru ɛnya mkpo-kpodo; me ndu nijhya t'ɛphe bya. Yo su iphe bu ndu mmamiphe, nɔ l'ali Bábýilonu: "L'o onye -duru ike guta iphe-a, e deru l'oshi-ɛpoto-a; kooru iya iphe o bu; be ee-ye uwe uswe; nyabe iya iyagba, e meru le mkpola-ododo; bya emee ya onye k'eto le ndu ishi, achí ali-a."

⁸ Tɔ du iya bu; iphe bu ndu mmamiphe, nɔ l'ali-eze ono abya awubata l'ɛphe ha; t'ɔ du ɛphe onye duru ike guta iphe ono, e deru l'oshi-ɛpoto ono; t'ɔ du ɛphe onye duru ike koo iphe o bu.

⁹ Meji akabaa eze atɔfu; yo karu echihu. Ndu ono, nweru ɛnya l'ochichi iya ono ta ma iphe ɛphe e-me.

Eze ezi; te Dánèlu bya

¹⁰ Eze-nwanyi anua olu eze ye le ndu nweru ɛnya l'ochichi iya ono l'ɛke ɛphe l'eze tuko nodu l'ulo agba aji ono; kwe batashia; bya asu eze: "Nggube eze; ndzu ngu ndzu ogologo! Meji ba tɔfushi ngu! Ophu i chihuhe echihu; du ege ono, i du ono! ¹¹ L'ali-eze ngu-a b'o nweru onye ume agwa ophu du nsɔ nɔ l'ehu. Teke nna ngu shi nodu; be onye ono shi ekoshije le ya bu onye eleruje ɛnya l'iphe; buru onye nweru egomunggo; bya aburu onye maru mmamiphe l'o bu agwa. Eze, bu Nebukadineza; mbu nna ngu shi mee ya onye ishi ndu amamanshi; ke ndu agwogwo; ke ndu maru ɛnya mkpo-kpodo ono; me ke ndu nijhya. ¹² Nwoke obu bu Dánèlu b'o za. Iphe eze guru iya bu Beluteshaza. O bu onye nweru oriri; maru mmamiphe; bya enweru egomunggo. O bu onye abuje; a -roo nro; yo koo iphe nro obu bu; buru onye abuje a -tua ilu; yo koo iphe ilu ono bu. Teke iphe atsɔ madzɔ l'ehu; yo koshi ege ee-me iya. T'e je ekua Dánèlu t'ɔ bya akooru ngu iphe iphe ono, e deru ono bu."

¹³ Ya ndono; e je ekua Dánèlu; yo bya evudo eze l'ifu. Eze asu iya: "?Bu nggu bu Dánèlu, tso le ndu nna iya; bu eze kpuru le ndzu l'ali Júda? ¹⁴ Ya nuwaru otu-onu ngu; l'ume agwa ophu du nsɔ nɔ ngu l'ehu. A sukwaruphu l'i bu onye eleruje ɛnya l'iphe; nweru egomunggo; bukwaruphu onye maru mmamiphe, du egvu. ¹⁵ Ndu agwogwo; me ndu mmamiphe b'e kuwaru t'ɛphe bya agwa iphe-a, e deru l'eka-a; koo iphe o bu; ophu ɛphe 'adudu ike koo ya. ¹⁶ Ya nuru l'iphe e te dodu ɛnya; be ijkoje; yo doo ɛnya; l'ekoshije ege ee-me iphe atsɔ l'ehu. O -buru l'i gu-tagheru iphe-a, e deru l'eka-a; kooru iya iphe o bu; be ee-ye ngu kpowula kpowula uwe uswe; bya anyabe ngu iyagba, e gude mkpola-ododo mee; nggu aburu onye k'eto le ndu katsua nshinu ali-a."

Ike Nchileke

¹⁷ Tɔ du iya bu; Dánèlu asu eze: "T'iphe ji-ga anyako iya noduru ngu ru! Woruru obunggo, i ge ebu iya bua onye odo. E tɔ kposhiduru te ya ba aguru nggube eze iphe ono, e deru ono; kooru ngu iphe o bu.

¹⁸ "Nggube Eze; Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu meru nna ngu, bu Nebukadineza eze; bya emee ya; yo kwata oswa ha nshinu; bya emee ya; yo du biribiri; nweru egvu. ¹⁹ Yo buru ke oke okwa ono, o meru; yo nweru ono meru iphe iphe bu ndu nonu; iphe bu mbakeshi; me iphe bu ndu ekfu okfu-ali, du iche l'iche anmahuje ruuruu; l'atsɔ ngu egvu. Onye o suru t'ɔ nodu; yo nodu. Onye o suru t'e b'o nɔ; tɔo nodu. Onye o suru t'a kpo-lia l'okwa; a kpo-lia ya. Onye o suru t'a kwatsua; a kwatsua ya. ²⁰ Yo nonyaa bya anyilaha onwiya ndu; kulaha onwiya; k'ophu okpoma byaru bya anmaa ya egbudegbu; a nafu iya ike, o gude buru eze; bya anafufua ya ugu iya. ²¹ A chifu iya l'ɛke madzɔ bu; bya emeru egomunggo anegu nu iya. Ye le nkakfu-igara-oswa eje ebu eghirigha. Yo talaha ewu l'o bu eswi; iji adashilaha ya; gbururu jeye yo bya amaru le Okaribe-Kakota-Nu bu onye ali-eze ke madzɔ nɔ l'eka. Yo buru onye Nchileke chiru obu iya l'oo-nu iya b'o nuje iya.

²² "Iphe ono l'o ha b'i makotaru; nggube Belusheza, bu nwatibe iya; ti kwe wozita onwongu ali. ²³ Nggu egbe je akagabelerua Nnajiufu, bu l'imigwe; k'o du-ghe ike zia t'e je achitaru ngu okoro, nɔ l'eze-ulo iya; nggu le ndu nweru ɛnya; unyomu ngu; me nufu ngu phe; unu egude iya ngua mee. Unu l'angu mee ono l'ekel agwa, e gude mkpola-ododo kpua; me ophu e gude mkpola-ocha kpua; me le k'ope; me k'igwe; ye le ophu e gude oshi pyia; me ophu e gude mkpuma pyia, bukota iphe ta aphudu uzo; tɔo nu iphe; tɔ du iphe o maru. Tii kwabe Nchileke egvu, bu iya bu onye gude ndzu ngu; iphemiphe obule, iime aburu iya b'o nɔ l'eka. ²⁴ Oo ya kparu iphe o ziru ɛka, deru iphe ono; yo bya edee iphe ono, o deru ono.

²⁵ "Iphe, o deru bu:

MENE; MENE; TEKELU; PERESINU.

²⁶ “Qwaa iphe iphe ono, e deru ono bu:

“Iphe MENE bu bu

le Nchileke guwaru uboku,
ii-chi ogu; bya akabuwa iya.

²⁷ Iphe TEKELU bu bu

l’o turu ngu l’iphe
aatuje iphe; nggu adapehu.

²⁸ Iphe PERESU bu bu

l’alì-eze ngu b’e kewaru ebo;
woru nanu nu ndu Midiya;
bya eworu ophu nu ndu Peshia.”

²⁹ Tò dù iya bu; eze, bu Belusheza eziwaphu t’a chita kpowula kpowula uwe uswe kwa Dánèlu ngwa; a bya achita iyagba, e gude mkpola-ododo mee nyabè iya. A raa ya arara l’ò buwa iya bu onye k’èto le ndu ishi, achì alì-eze ono l’ò ha.

³⁰ Yo be l’enyashi mbòku ono gèdegede; e woru Belusheza, bu eze ndu Bábyilonu gbua. ³¹ Onye Midiya, aha Dariyòsu aghò eze; chilahaa alì-eze ono. Iphe Dariyòsu gbaru teke ono bu ùkpòro afa èto l’afa èbo.

6

Aachiru Dánèlu èjo idzu

¹ Eze, bu Dariyòsu elegee ya enya; yò dù iya mma. Yò bya afòta ùkpòro madzù ishingù t’ò buru ephe a-nòdu anò-chi enya iya l’èke, dù iche iche l’alì-eze iya ono.

² Yò bya afòta umadzu èto t’ephe buru ishi ndu ono, achitsua alì-eze ono. Onye lanù le ndu ishi ono bu Dánèlu. Ndu ono, achì achìchi ono a-nòduje akòru madzù èto ono, e meru ndu ishi ephe ono ège ephe gude achì; k’òphu è-tò dùdu iphe e-yita eze.

³ Ya ndono; Dánèlu abya akakòta iphe bu ndu ono, e meru ephe l’iya ishi ono; jeye le ndu ophu achì mkpukpu, hatsua nwanshì. Ishi iya aburu l’ò maru o me iphe; ume, nò iya l’èhu akpò akpò le k’òma. Eze emelahaatè ya mee ya ishi l’alì-eze ono gbaa mgburumburu. ⁴ Tò dù iya bu; ndu e meru yeke ephe ishi ono; mè ndu ono, achitsua mkpukpu ono acholahaatè iphe ephe e-kobe Dánèlu l’ò meru l’òchichi ono, ephe achì ono. Tò dù iphe ephe maru ephe a-sù l’ò meru. Tò dù iphe dù èji, ephe cho-vuru, o meru; kè l’ò bu onye e gude ire iya èka; ophu oomedu iphe dù èji; ophu oopadu ozi iya èkalanu.

⁵ Tò dù iya bu; ndu ono asù: “È tò ùkwa iphe ayi e-gudeghe kfugude nwoke-a, bu Dánèlu; gufukwaphu l’ayi shi l’ùzo k’ekemu Nchileke iya.”

⁶ Ya ndono; ndu ono, e meru yeke ephe ishi ono; mè ndu ono, achitsua mkpukpu hatsua nwanshì ono abya wuru jekfube eze sù iya: “Nggube eze, bu Dariyòsu; tè ndzù bukwaru nke ngu gbururu jeye le tutu yoyo! ⁷ Iphe bu ndu ishi l’alì-eze ngu-a; ndu òkwa ephe hatsua nshinu l’amì; ndu ophu achitsua mkpukpu ophu hatsua nwanshì; ndu nchì-zì; mè ndu govano; bè chiru idzu sù t’ayi byakfuta nggube eze t’a taa ekemu kfushia ya ike; sù: t’è b’ò ùkwa onye a-rò Nchileke iphe; m’ò bu madzù òdo; gufu nggubedua. T’e mee ya ège ono ùkpòro abalì l’abalì iri. Onye -dakaru iya nù t’e chee ya l’iduma-agù. ⁸ Eze byiko; nta-a bukwa t’i taa ekemu obo; de ya edede; nggu ebyia èka l’èkwo iya; k’òphu è ta agbanwedù iya agbanwe; bu iya bu ège ekemu ndu Midiya; mè kè ndu Peshiya aduje, è ta dùdu onye agbanweje iya agbanwe.” ⁹ Eze ekweta bya ataa ekemu obo; de ya edede.

Ekpe Dánèlu nkfugbu

¹⁰ Tò dù iya bu; yo be teke Dánèlu bya amaru l’ekemu ono b’a rawaru arara; yò lashia l’ufu. Yo rua bya abahù l’ùlo-eli iya; nyikobe imeli iya; bahu le mkpura ophu windo iya gharu ifu l’ùzo Jerúsalemu. Yo gbushi ikpere; nòdu l’èke ono kfulahaatè l’anù Nchileke ugo èto l’uboku; l’èkele Nchileke iya ekele, bu iya bu ège o shi emeje.

¹¹ Ya ndono; ndu ono awuru jeshia ùlo Dánèlu; rua yo kfuwa anù Nchileke t’ò gbaaru iya mkpu. ¹² Ephe awù-lashia azù; wù-kfube eze k’ekemu ono, ò turu ono; sù iya: “Nggube eze! ?Q kwa l’ì tinarua ekemu; raa ya arara t’è b’ò ùkwa onye a-rò Nchileke iphe; ophu ‘aròkwa iya madzù òdo; gufu nggubedua; sù t’e mee ya ège ono ùkpòro abalì l’abalì iri. Onye dakaru iya nù; bè ee-che l’iduma-agù?”

Eze asù ephe: “Iphe mu kfuru nguwaru ège mu kfuru iya, bu ège ekemu ndu Midiya; mè Peshiya, è ta dùdu onye agbanweje iya agbanwe.”

¹³ Ephe anòdu eze l’ifu; sù: “Dánèlu ono, yì le ndu a kputaru le ndzù l’alì Júda ono; ta ngakwaru nggube eze nchì; ophu òkpakwa ishi l’ì turu ekemu; ye èka l’èkwo; o

kfujelekwa anụ Nchileke iya ugbo ẹto mbọku-mbọku.”¹⁴ Eze anụlephu iphe ono; ẹhu adaa ya kọo. Yọ chọlahaa ẹge ya e-me dzọo Dánèlù. Yọ chọo ege oo-me iya jeye nchi-ẹjihu; tọ dọ.

¹⁵ Ndu ono abyakwa bya awuru jekfube eze ọdo; je asụ iya: “Nggube eze; nyatakwa ẹge ekemu ndu Mídiya yẹle ndu Peshiya dọ; l’eze -tụwa ekemu b’ẹ ta mịngajekwa iya amịngà.”

¹⁶ Tọ dọ iya bụ; Eze ezinua; e je egude Dánèlù kpuru je echee l’iduma-agụ. Eze asụ Dánèlù: “Tẹ Nchileke ngu, bụ onye ịbaru ẹja mkpụrumkpuru dzọkwaa ngu!”

¹⁷ A bya eswita eze mkpuma gude swichia ọnu ọgba ọbu. Eze abya ebyia ya echi-ẹka iya; bya ebyia ya echi-ẹka ndu a maru ẹpha ẹphe l’alì-eze iya; t’ẹ b’a gbanweshi ọnodu Dánèlù.

¹⁸ Eze atụgbua; yọ bụru iya ọla l’ufu iya. Yọ nọkota ẹnyashi ono; ọphu o ridu nri; ọphu ọ dudu onye kuru nkwa kpengu l’ifu iya kẹ l’eeme iya ẹhu-ọtso-ẹna. Ọphu ọ dudu ike kuru mgbenya.

Aadzofuta Dánèlù l’ọnu agụ

¹⁹ Yo be l’oswi ngguge; eze ekwolihu gbaru jeshia l’ọnu ọka-agụ ono.

²⁰ Yọ byarutadelephu ọka-agụ ono, e cheru Dánèlù ono ntse; gude olu-aphụ kua Dánèlù: “Dánèlù; nwozi Nchileke, nọ ndzụ. Nchileke ngu ono, ịbaru ẹja mbọku-mbọku ono; ?ọ dọru-a ike dzọo ngu l’ẹka agụ?”

²¹ Dánèlù asụ eze: “Nggube eze; ndzụ dzukwaa ngu gbururu jeye lẹ gbururu!
²² Nchileke mụbe Dánèlù yekwaru ojozi iya; yọ bya apyichishia agụ ẹka l’ọnu; tọ dọ ọphu leri iya m’ọ bụ nvo; kẹ l’ẹ tọ dudu iphe ọo-sụ lẹ ya mejeru iya; ọphu ọ dudu iphe ya mejeru nggube eze.”

²³ Ẹhu egbe bya teke ono bya atsoshilaha eze ẹna ike. Yo zia t’e je edufuta Dánèlù l’ogba ono. A bya edufuta Dánèlù l’ogba ono; ọphu ọ dudu ẹke iphe mekaru iya; kẹle Dánèlù bụ onye dakoberu Nchileke iya.

²⁴ Eze atụ ekemu; e je achịta ndu ono, boberu Dánèlù ibo ono; chiru ye l’iduma-agụ; ẹphe l’unyomu ẹphe; mẹ l’ụnwu ẹphe. Ọphu agụ ono ’ekwedu t’ẹphe rua alì; mbụ vù ẹphe avvù; taa taa ọkpu ẹphe.

Dariyosu ekweta lẹ Nchileke kẹ Dánèlù bụ iya

²⁵ Tọ dọ iya bụ; eze, bụ Dariyosu abya edeeru iphe bụ ndu nonu; mẹ mbakeshi nonu; mẹ l’iphe bụ ndu ekfu okfu-alì, dutsua iche l’iche l’alì ono gba mgburumgburu ẹkwo; sụ:

“T’ọ dọkwaru unu lẹ mma!

²⁶ “Nta-a; bẹ mu tụakwaru ekemu sụ-agma: T’onyemonye ọbule; l’ekemeke ọbule l’alì-eze-a, mu tsujekwa Nchileke Dánèlù egvu; kwabẹ iya ugvu!

“Tshì iya aburu l’ọ bụ iya bụ

Nchileke, nọ ndzụ;
bya aburu Nchileke,
a-nọ nù jeye lẹ tutu yoyo.
Alì-eze iya ta dudu onye
byaru bya echika iya echika.
Ọ bụ iya a-chì jeye l’ikperazụ.

²⁷ Ọnafutaje madzụ;
mbụ ọ bụ onye adzọje madzụ.
Oomeje iphe-ọphulenyà;
mẹ iphe-ọhubama,
dugbaa biribiri
l’imigwe; mẹ lẹ mgboko;
Ọ dzọfutaru Dánèlù t’agụ ba atagbu iya.”

²⁸ Ya ndono; Dánèlù abya abalahaa ụba teke ono, Dariyosu bụ eze; mẹ teke Sáyirosu kẹ Peshia bụkwaphu eze.

7

Àphù, Dánèlù phuru

¹ Yo be l’afa mbụ, Belusheza bụ eze ndu Bábyilonu, wataru achìchi; Dánèlù azẹru l’oshi-azẹe ya; yọ bụru iya mgbenya; yọ rọo nrọ; phutsua iphe; yo tehulephu bya eworu iya deshia l’ẹkwo.

² Dánèlù asú: “Yo be l’enyashi; mu arọ nrọ; a bya ele ẹnya; oke phẹrephere, shi ọzo ẹnọ l’igwe ada phuphupu epe l’eze ẹnymu ọbu. ³ Ejo anẹgu ẹnọ, gbatsuaru iche l’iche eshi l’ime eze ẹnymu ono mifutatsua.

⁴ “Ọphu vu ọzo mifuta dọ l’ọ bọ agụ. Ọ nweru ẹbà dọ l’ọ bọ k’ugo. Mu anọdu elekpe l’iya phụ ẹnya. A bya akwashia ya ẹbà ono. A bya apalia ya l’alì gvube egvube; yo gude ọkpa labu vudo l’ọ bọ madzụ. A bya eworu obu madzụ ye iya l’ẹhu.

⁵ “Anụ k’ẹbo evudokwa mu phụ l’ifu. Onanu dọlephu l’ọ bọ biye. A bya apalia yẹbedua mgberemẹku iya lanụ apali. Ọ kpụ ọkpụ nggara-iphe ẹto l’ọnu; yọ phatsuaru iya agharu lẹ mgbaku eze. A sụ iya: ‘T’o gbeshi; taa anụ, ha nshinu!’

⁶ “Onanu emege; mu abya ele ẹnya; anụ ọdo evudowa mu l’ifu. Onanu dọ l’ọ bọ agụ; fua ẹbà ẹnọ l’okpurukpazu iya. Ẹbà iya ono adukotalaphu l’ọ bọ kẹ nwenu. Anụ onanu nweru ishi ẹnọ. Yọ bọru iya b’e meberu ishi t’ọ chí.

⁷ “Onanu emetsua; mu abya apha ọphụ ọdo l’enyashi ono. Mu abya ele ẹnya; anụ k’eno anọduwa mu l’ifu. Anụ onanu, anyị ishi ẹdzu; l’eye egvu ono; nweru agburu-ẹhu, dọ egvu. Eze, nọ iya l’ọnu dutsua l’ọ bọ igwè. Iphe, bọ iphe ọ bọru yẹ ẹya; bẹ ọdaje pyaa l’ẹhu; laa ya viriviri; gude ọkpa dzọ ọphu phoduru nọ pyakapyaka. Ọwananu gbaru iche lẹ ndu ọphu. Yẹbedua nweleruphu mpo iri.

⁸ “Mu l’arịkwadua kẹ mpo ono; yọ nọdu mu l’ifu futa mpo ọdo. Onanu ha nwanshii. Yọ bọru l’ẹke mpo ndu ọdo futatsuaru; b’o futaru l’echi ẹphe. Ya ndono; a bya aswofu iya mpo ẹto lẹ mpo ono, o fukotarọ ono. Nwa mpo nshii ono abya akfushia ẹnya, dọ l’ọ bọ kẹ madzụ; bya emota ọnu, etu onwiya ẹpha.

⁹ “Mu anọdu ele iya ẹnya:

a bya eworu aba-eze gvube.

Onye ono, bọ

O-shi-l’ede-nwede ono abya anọdu iya.

Uwe iya acha

pemu-pemu l’ọ bọ eberugo.

Ẹgbushi iya acha

swarịswari l’ọ bọ ẹji aturu.

L’aba-eze iya ono; bẹ ọku enwu.

Ọkpa aba-eze ono

bukota ọ-tata-kfukfu ọku enwu iya.

¹⁰ Ọku, atso l’ọ bọ nggele;

eshi iya l’ifu awushi.

Ụnu kuru ụnu l’ẹjeru iya ozi;

unu iri ugbo unu iri ọdo

evudo iya l’ifu.

A bya anọ-zia k’ikpe;

a bya ekpuhashia ẹkwo.

¹¹ “Mu anọdu egekelephu nchị l’ẹpha ono, nwampo ono etukpelephu onwiya ẹpha ono. Mu elekpelephu ẹnya jeye e woru anụ ono gbua; woru ugwehu iya mebyishia; nwuru che l’ọku ono, enwu phophopho ono. ¹² A natakotarọ anụ ndu ọphu l’ẹphe ha ike ẹphe; ọbule a haru ẹphe t’ẹphe nnyafua ndzụ.

¹³ “L’iphe ono, mu phukotarọ l’enyashi ono; bẹ mu bya ele ẹnya; onye dọlephu l’ọ bọ Abubu-Ndiphe egude urukpu shi l’igwe abya. Yọ bya abyaruta l’ifu O-shi-l’ede-nwede ono; e duru iya durua ẹke, ọ nọ gẹgedede. ¹⁴ A bya anụ iya ike ọchichi; mẹ ọdu-biribiri l’ẹnya; bya anukwa iya phụ ike t’ọ chí l’ọ bọ eze. Iphe bọ ndu alì, nnonu; mẹ iphe bọ mbakeshi nonu; mẹ l’iphe bọ ndu okfu-alì, dọ iche l’iche l’abaru iya ẹja. Ọchichi iya a-nọlephu jeye lẹ tutu yoyo; ọphu ọ byadụ agvụ agvugvu. Alì-eze iya bọ ọphu ẹ ta byadụ bya akpaka akpaka.

Iphe nrọ ono bu

¹⁵ “Tọ dọ iya bọ; yọ bya awata ọtsu mube Dánèlù l’ẹhu; mbụ ọphụ ono, mu aphutsua ono etee mu ọkfu. ¹⁶ Mu abya ejekfu onye lanụ lẹ ndu vudo l’ẹke ono sụ iya t’ọ kọodukwaru mu iphe iphe ono bukpo abubu. Yọ bya akọoru mu iya; shi ishi lanụ kọkotaru mu iphe iphemiphe ọbule ono bukota. ¹⁷ Yọ sụ mu l’oke anụ ẹnọ ono bọ alì-eze ẹnọ, e-mekochaa nọdu lẹ mgboko. ¹⁸ Obenu lẹ ndu nsọ kẹ Ọkaribe-Kakota-Nụ e-mekochaa naa alì-eze ono nworu jeyewaruru; mbụ; yo nwewaru iya rụ jeye lẹ tutu yoyo.

¹⁹ “Mu emekwaphu tẹ mu maru iphe anụ k’eno ono kwatakpo ọswa bọru aburu, bọ ọphu gbakporu iche lẹ ndu ọphu; l’anyị ishi ẹdzu; nweru eze igwè; nwetsuaru nvo ọkpa, e gude ope mee. Yọ bọru anụ onanu adaje iphe ọ bọru kẹ yẹ ẹya pyaa l’ẹhu; labushia

ya vjiriviri; gude òkpa dzòo òphu phòduru nù pyakapyaka. ²⁰ Mu abya achòkwaaphu tẹ mu maru ege mpo iri ono, nò iya l'ishi ono dù dù-chi yele nwampo òphu nonyaaru; bya evuta; tẹmanu; bẹ ẹto ndu òphu swòshihuderu; mẹ kẹ mpo onanu kakòtakpoo ibe iya biribiri ono; mbù ono, nweru ẹnaya; nweru ònu; l'etu onwiya ẹpha ono. ²¹ Mpo ono; bẹ mu eelekepelephu ẹnaya; yò lùshi ndu nsò ọgu; l'emekputakota ẹphe; ²² jeye O-shi-l'ede-nwede erutashia bya ekfuru ikpe bua; haaru ndu nsò ege; mbù ndu nsò kẹ Ọkaribe-Kakòta-Nù. Yò buru teke ono; bẹ oge iya ruru; ẹphe abya anatakòta alì-eze ono kpmukpamu.

²³ "Ya ndono; ọwaa iphe ọ kọru mu. Ọ sọru mu: 'Lẹ anù k'ẹno ono bụkwa alì-eze k'ẹno, 'e-mekochaa nọdu lẹ mgboko. Ọwananu a-dù lẹ alì-eze ndu ọdo kpmukpamu. Ọo-da mgboko gba mgburumgburu pyaa; dzòo ya pyakapyaka; gwee ya rakaraka. ²⁴ Mpo iri ono bụ ndu eze iri, a-lufuta; wata ọchi l'alì-eze ono. Ẹphe -chitsua; bẹ onye eze ọdo a-lufuta. Onye onanu a-gba iche lẹ ndu k'ivuzò phù. Yẹbedua e-mekputa ndu eze ẹto. ²⁵ Onye onanu a-nòdu ekfuru Ọkaribe-Kakòta-Nù. Ọo-nòdu akpakwaphu ndu nsò iya ẹhu. Ọo-nòdu ese ege iya emee gbanweshia uboku; mẹ ekemu. Ee-duru ndu nsò nù iya; ẹphe anọ iya l'eka afa lanù; nọo ya afa ẹbo lẹ mkpiriki iya.

²⁶ "Obenu l'ee-mekochaa bya anọ-zia k'ikpe; a bya anafù iya ike iya ono; ọvo agvù iya. Ike ta byahẹ bya anọ iya ọdo gbururu jeye lẹ gbururu. ²⁷ Ọo ya bụ; a bya eworu alì-eze ono; mẹ ọchichi; mẹ ọdu-biribiri alì-eze, nọkota lẹ mkpuli igwe-a kpmu nù ndu nsò; mbù ndu ono, bụ ndibe Ọkaribe-Kakòta-Nù ono. Alì-eze ẹphe a-buru alì-eze a-nọkota gbururu jeye lẹ gbururu. Ndu achì achìchi a-nọduje abaru ẹphe ẹja; l'anukwaruphu ẹphe okfu.'

²⁸ "Owaa ẹke ishi iphe ono jeberu kparu. Mùbe Dánèlù abya arja ya; ike labù agvù mu; ifu agba mu ọchi. Mu abya elikota iphe ono, mu phukotarù ono l'obu; tọ dúbua onye mu kọru iya."

8

*Dánèlù aphù ebyila;
mẹ mkpi l'aphù*

¹ Yo be l'afa, kwe Belushaza, bụ eze afa ẹto, ọ chjwaru; mùbe Dánèlù abyakwa bya aphù iphe ege mu aphùje iya l'aphù, bụkòta iphe yeru òphu mu phuhawaru.

² Mu abya ele ẹnaya l'aphù ono; mu anọduwa lẹ Súsa, bụ ishi mkpùkpu, nọ l'alì ndu Élamu. Yò buru eke mu nọ l'aphù ono phukòta iphe ono bụ l'iku ẹnymu Ulayi. ³ Mu abya apalia jeshia ole ẹnaya; ebyila, furu mpo labù, evudowa l'iku ẹnymu ono l'ifu mu. Mpo iya hatsua ogologo ogologo; nanù aka ibe iya ogologo. Yo gbe buru onanu, futakperu azù ono gbe ka òphu ogologo. ⁴ Mu anọdu elekepelephu ebyila ono l'ẹke oome ẹnari. O -ziru laa ọzo ẹnyanwu-arjiba; yo ziru laa ọzo isheli; yo ziru laa ọzo ọhuda. Ọphu ọ dudu anù, duru ike kpofu iya l'ifu; tọ dù òphu a-dù ike nafù iya iphe o gude. Ọ buplephu iphe dù iya mma; bẹ oome; yo mee ege ono ha nshinu.

⁵ Ya ndono; mu egudekwadu-a iphe arj; a bya ele ẹnaya; mkpi, futsuaru mpo, kfutsuaru gagarangù l'ishi ẹnaya iya labù eshilephu l'uzo ẹnyanwu-arjiba mifuta; l'awùlephu mgboko gelengu gelengu; òkpa te ru iya l'alì.

⁶ Yò wuru byakfutashia ebyila ono, furu mpo labù ono l'ifu; mbù ebyila mu shi phù a ono, vudo l'iku ẹnymu ono. Yò ba kiri kiri eje abyakfuta iya.

⁷ Mu ele iya ẹnaya; yo je etso ebyila ono ọgu k'ẹhuka ehuka. Yo chia ebyila ono; chikwoshia mpo iya ono; ẹphe ẹbo. Ebyila ono ta da ike kpofu iya l'ifu. Mkpi ono azuta iya tua; dzòo ya lùlalula. Tọ dù onye dùru ike nafuta iya ebyila ono l'eka.

⁸ Mkpi ono abya eshingabe; dù igiri-igiri nshinu. Ike iya ono ahadelephu nshinu; mpo iya ono agbakwohu. Mpo ẹno ọdo, ha nshinu abya efuchitakota l'ẹke eze mpo lanù phù shi fua. Mpo ono ẹphe ẹno afokahu uzi ẹno ghatsua ifu l'uzo ẹno ẹke pherephere shitsua ọzo ẹno l'igwe ẹphe.

⁹ A nonyaa; nwa mpo nshij ọdo abya akfukata lẹ nanù l'ime ẹno òphu. Mpo nshij ono anonyaa bya aha nshinu; vua tseru lashia ọzo ọhuda; vukwaaphu shia ọzo ẹnyanwu-ahata; bya etsoru ọzo alì oma ono.

¹⁰ Yo vua gbururu jeye yo jiko ndu nọ l'imigwe dupyabe; dukoshia igweligwe mkpòkpodo, nọ l'ime igwe; ẹphe abya adashia l'ogbodali; yo dzokota ẹphe pyakapyaka.

¹¹ Yò bya atù-lia onwiya; tù-lia onwiya; wo l'iya hawa nshinu l'ọ bụ onye ishi iphe bụ ndu ono. Yò bya anyichata iya ẹja, eegwojeru iya mbòku-mbòku; bya emee ọlo nsò iya too rehe ire. ¹² E gude kẹ l'ò kwefuru ikè chjru ikpoto ndu ono nù iya; bya ahafukwaaru iya phù ẹja, eegwoje mbòku-mbòku. Iphemiphe ọbule, oome l'ereru iya; e woru ire-lanù fua l'alì.

¹³ Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; mu abya anọ́a olu, onye ono, dọ̀ nsọ́ ono. Yo gudekwadua okfu ekfu; onye nsọ́ ọ́do asụ́ iya: “?Aa-nọ́-be ịnọ́-be agha; tẹ́manu yọ́ vọ́a mbụ́ àphụ́ ono, ì phụ́kotaru ono; mbụ́ k’ẹ́ja ono, e gwoje mbọ́ku-mbọ́ku ono, ì phụ́ru ono; mę́ kẹ́ okwefu ikẹ́, bọ́ iya kpataru iphe emeyishihu; mę́ k’ụ́lo-nsọ́, e woru haaru iya; mę́ lẹ́ k’ikpoto ndu-a, aa-dzọ́ pyakapyaka-a?”

¹⁴ Yọ́ sụ́ mu: “Ọ́o-nọ́ unu urenyashi; mę́ ụ́tsu ugbo ise l’ụ́kporo iri ise; tẹ́manu a bya emee ụ́lo-nsọ́ ono yọ́ dọ̀ nsọ́ ege o shi dọ́hawa.”

Iphe, àphụ́ Dánẹ̀lu ono bọ̀

¹⁵ Lẹ́ mụ́be Dánẹ̀lu nọ́ elekpelephu iphe ono, mu phụ́ru lẹ́ mgbenya ono; l’arị́kpelephu ege mu e-me maru iphe iphe ono bụ́tsua; bẹ́ mu bya ele ẹ́nya; Onye gbalẹ́ruphu l’ọ́ bọ́ nwoke evudowa mu l’ifu. ¹⁶ Mu abya anọ́a olu onye nọ́ lẹ́ Ulayi tufu olu kua: “Géburẹ́lu-e; karu nwoke ono iphe iphe ono, ọ́ phụ́ru ono bọ́!”

¹⁷ Yọ́ rutade eke ono, mu vudo ono; egvu abya mu l’ẹ́hu. Mu adaa kpube ifu. Yọ́ sụ́ mu: “Nwa ndiphe; iphe e-do mu ẹ́nya bọ́ l’iphe ono, mu phụ́ru ono kwa iphe e-me l’ikperazu.”

¹⁸ Yo gudekwadua okfu ono l’ekfuru mu; oke mgbenya evuta mu; lẹ́ mu zẹ́e kpube ifu l’alị́ ono. Yọ́ bya ete mu; mee; mu egbeshi vudo evudo;

¹⁹ Yọ́ bya asụ́ mu: “Mu abya ngu okfuru iphe e-me l’ifu; iphe e-me teke ẹ́hu e-ghu Nchileke oke eghughu; kẹ́ l’iphe-a, ì phụ́kotaru-a bụ́kwa iphe e-me teke a tẹ́waru atutu l’oge ikperazu. ²⁰ Ebyila mpo labụ́ ono, ì phụ́ru ono bọ́ ndu, ọ́ bọ́ bya eze ndu Mídiya yele eze ndu Peshiya. ²¹ Mkpi ono bọ́ eze ndu Gurisu b’ọ́ bọ́. Gugara gugara mpo ono, nọ́tsua ya l’ishi ẹ́nya ono; bẹ́ bọ́ eze k’ivuzọ́. ²² Mpo ẹ́no ono, fuchitaru l’ẹ́ke ono nanụ́ phụ́ sọ́wofuru phụ́ bọ́ alị́-eze ẹ́no, e-mekochaa shi mbakeshi iya k’fukatsua; ọ́bule ike ẹ́phe ta ahakọ́du.

²³ “Ọ́chichi ẹ́phe gvẹ́delephu; teke iphe dọ́ ẹ́ji ndu ono eme Nchileke eruwa l’ishi; ono bọ́ teke onye eze ọ́do a-bya achilaha. Onye eze onanu; bẹ́ ifu a-dọ́ ọ́nwuu-ọ́nwuu. Yọ́ bọ́ru onye ẹ́-te nweedu iphe ekpu iya ẹ́ka l’ifu. ²⁴ Yẹ́bedua e-nweru agburu-ẹ́hu nshinu; ọ́bu l’ẹ́ tọ́ bọ́du ike k’ẹ́ka iya; bẹ́ ọ́o-bọ́. Iphe oo-mebyishikota a-dọ́ biribiri. Iphemiphe ọ́bule ono, oo-mekota ono; bẹ́ erekotaru iya. Oo-gbushikota ndu oke agadima unwoke; mę́ ndu, dọ́ru Nchileke lẹ́ nsọ́. ²⁵ Oo-me t’ugho ka nshinu; kua onwiya ọ́-ka-ibe. Ọ́ bọ́ teke ẹ́phe a-rị́wa l’ẹ́ tọ́ nwehedu iphe e-me ẹ́phe; bẹ́ oo-gbushi madzọ́ l’igwe; bya arukota onwiya fọ́aru onye ono, bọ́ iya bọ́ ishi iphe bọ́ ndu ishi ono. Ee-mekochaa gbua yebedua. Obenu l’ẹ́ tọ́ bọ́du madzọ́ e-gbu iya.

²⁶ “A bya l’aphụ́ ono, ì phụ́shiru lẹ́ nchi-ẹ́jihuje; mę́ lẹ́ nchi-abọ́hu ono; ọ́ kwa oswi-okfu. Ọ́lobu; kpuchilekwa iya phụ́ ekpuchi; kele teke oo-me tekwaduduru etete.”

²⁷ Ya ndono; ike agvụ́ mụ́be Dánẹ̀lu. Yo mee iphe-ememe azụ́ mu; mu azẹ́ iya ujiku olemole. Mu anọ́nyakwaa bya egbeshi wata ojeru eze ozi, mu ejeru iya. Iphe ono, mu phụ́kotaru ono anyia mu ishi ẹ́dzu; kẹ́ l’o kariru madzọ́ ẹ́ka amaru.

9

Dánẹ̀lu ekfu anụ́ Nchileke

¹ Yo be l’afa mbụ́ e meru Dariyọ́su Kuzakuseşu, bọ́ onye Mede eze, achị́ alị́-eze ndu Bábyilonu; ² mbụ́ l’afa, ọ́ dọ́beru achichị́; bẹ́ mụ́be Dánẹ̀lu guru iphe e deru l’ekwo okfu Nchileke; yọ́ doo mu ẹ́nya; mbụ́ iphe Nnajiufu kfuru nụ́ onye nkfuchiru iya ono, bọ́ Jeremáya lẹ́ Jerúsalemu; bẹ́ egbara a-kfụ́ ụ́kporo afa ẹ́to l’afa iri. ³ Ya ndono; mu byanu aghaaruu Nnajiufu, bọ́ Nchileke ifu bya ekfulaha anụ́ iya; rolahaa ya; l’aswị́ aswị́swị́ ekfu anụ́ iya; yee uwe-aphụ́; woru ntụ́ kpukposhi onwomu.

⁴ Mu akpọ́-kua Ojejoje, bọ́ Nchileke mu; kfushiaru iya iphe dọ́ ẹ́ji mu; sụ́:

“Nggube Nnajiufu, bọ́ Nchileke ha nshinu; dọ́ biribiri; nggube onye, edobeje ogbandzọ́ ngu; mę́ n-yemobu ngu l’ẹ́hu ndu, yeru ngu obu, l’eme iphe ì sọ́ru t’e meje. ⁵ Ayi meekwaru iphe dọ́ ẹ́ji; mbụ́ meswekotawa iphe. Ayi bọ́ ndu emenuka iphe dọ́ ẹ́ji; bụ́kwaruphu ndu kwefuru ngu ikẹ́. Ayi te emejehedu iphe ì sọ́ru t’e meje; mbụ́; ayi te emejehedu ekemu ì tọ́ru. ⁶ Ayi ta ngabeduru ndu ozi ngu phẹ́ nchị́; mbụ́ ndu nkfuchiru ngu, gude epha ngu kfua nụ́ ndu bọ́ eze ayi phẹ́; ndu ishi ayi phẹ́; nna ayi phẹ́; mę́ ndu alị́ ayi l’ẹ́phe ha.

⁷ “Nnajiufu, ì bọ́ onye doberu ẹ́ka ndoo; ọ́bule ntanụ́ ọ́waa; bẹ́ iphere jiru ayibe ndu Júda; mę́ ndu Jerúsalemu; mę́ lẹ́ ndu Ízurelu l’ọ́ ha; mę́ ndu ophu nọ́ eke teru ẹ́nya; mę́ lẹ́ ndu ophu nọ́ ntse; mę́ ndu nọ́tsua lẹ́ mkpukpu, ì tų́katsuaru ayi nanụ́ nanụ́ ifu l’okfu l’ayi te ekwedu t’e gude ire ayi ẹ́ka. ⁸ Nggube Ojejoje; ayibedua; ayi lẹ́ ndu eze ayi phẹ́; ndu ishi ayi phẹ́; mę́ nna ayi phẹ́; bẹ́ iphere jikwaru ifu; kẹ́ l’ayi meswewaru ngu. ⁹ Nnajiufu, bọ́ Nchileke ayi bọ́ onye aphuje imiko; bụ́kwaruphu onye agujeru madzọ́

nvu; m'ò -ruhuduru ège ayi kwefuru iya ikè-wa. ¹⁰ Ayi ta nùduru Ojejoje, bù Nchileke okfu; ophu ayi te mee ekemu, ọ tūru ndu ozi iya, bù ndu nkfuchiru iya; t'e meje. ¹¹ Ndu Ízùrèlù kpamukpamu dakakọtawaru ekemu ngu; bya aghawaru ngu azu; ephe jikaru onuru ngu okfu.

"Oo ya kparu iphe onu, a tūru; mē ikpe, e kperu; bya edee ya l'ekemu Mosisu, bù nwozi Nchileke tūko buru iphe a byaberu ayi l'ishi; kē l'ayi meswewaru ngu. ¹² Iphe ono, e kforu l'oo-me ayi ono; mē ophu a suru l'oo-me ndu ishi ayi phe; bē mekotaakwaru ayi; kē l'i mewaru ndakfu adakfu ayi. E to nwebudua iphe e mejeru lē mkpuli igwe owaa gba mgburumgburu, dū l'ọ bụ ophu e mewaru ndu Jerúsalemu. ¹³ O bulephu ege e deru iya l'ekwo ekemu Mosisu bụ ege o dakfutaru ayi; ophu ayi 'achodule-e ege ayi e-me t'ayi lē Ojejoje, bụ Nchileke dū lē mma l'oha iphe dū eji ayi emeebe; ngalaha nchị l'iphe bụ ire-lanū iya. ¹⁴ Oo ya bụ; Ojejoje te me mbekwa ome tē ndakfu dakfu ayi; kēle Ojejoje, bụ Nchileke ayi; bē emekotaje iphe o me yọ dū nhamunha; ophu ayi anūduru iya okfu.

¹⁵ "Nta-a; nggube Nnajiufu, bụ Nchileke ayi, bụ onye gude okpehu dufuta ndibe ngu l'alì Íjiputu; mbū nggube onye meru; a maru epha ngu jeye ntanū owaa; ayi meswewaru; ayi mewaru iphe dū eji. ¹⁶ Nggube Nnajiufu: keshinu ì bụ onye emeje iphe vudo nhamunha; wenua pashia; nggu avu-buhuru ndu Jerúsalemu owuma; mbū mkpukpu ngu ono, bụ ugwu ngu ono, dū nsọ ono. Ejo iphe ayi meru; mē ophu nna ayi phe meru mewaru ndu Jerúsalemu; ephe lē ndibe ngu; ephe aburu iphe ndu obutubu ayi gude eme iphe ochi.

¹⁷ "Nta-a; Nchileke ayi; nua iphe mu ekfu anū ngu yēle aroro, mubē nwozi ngu arọ ngu. Byiko Ojejoje tē eze-ulo ngu ono, daburu ochobo ono rua ngu ru l'ēhu mē l'ogwu epha ngu. ¹⁸ Nggube Nchileke; gebe nchị; nua; nggu amūsaā ẹnya phukpodudunu ege mkpukpu ono, e ku epha ngu ono daburu ochobo. Iphe ayi gude arọ ngu iphe-a ta bukwa l'ayi bụ ndu doberu eka ndoo; o kwa iphe o bụ; bē bụ l'ii bụ onye, aphunuka imiko. ¹⁹ Nggube Nnajiufu; ngaberu nchị! Byiko Nnajiufu; gunuaru ayi nvu! Byiko Nnajiufu; ì nūwaru; menua ukporo! Nggube Nchileke mu; be ejekwa ome mgbugbu m'ogwu ngu; kēle mkpukpu ngu ono; mē ndibe ngu ono; bē bukwa epha ngu b'a guru ephe!"

Ukporo idzu eto l'idzu iri

²⁰ Teke ono, mu ekfu iphe mu ekfu anū Nchileke ono; mbū; mu akoshi iphe dū eji, mu meru; mē ophu ndibe ayi, bụ ndu Ízùrèlù meru ono; l'arọ Ojejoje, bụ Nchileke mu l'okfu ehu ugwu iya ono, bụ ugwu nsọ ono; ²¹ bē gudekwada iphe ono anū Nchileke; Géburelù, bụ nwoke, mu phujehawaru l'aphū aburu pherekete byakfuta mu. Teke o byaru bụ l'urenyashi l'oge teke aagwajē Nchileke l'urenyashi. ²² Yọ bya ekfuru mu sū mu agha: "Dánèlù; iphe mu byaru bukwa tē mu mee t'enyā rua ngu l'iphe; iphe edoo ngu enya. ²³ O kwaru teke ono, ì wataru okfu anū Nchileke ono; bē Nchileke meru ngu iphe ì suru t'o meeru ngu, bụ iya; bē ya byaru ngu ekfurua; kē l'ì bụ onye aakwabē ugwu nshinu. Oo ya bụ; t'ì ríkwaā ozi-a ariri; yo dokwa ngu phū ẹnā; mbū àphū ono:

²⁴ "Ukporo idzu eto l'idzu iri b'a nūru ndibe ngu yēle mkpukpu ngu ono, dū nsọ ono t'ephe haa ome ejo iphe; sefu eka l'iphe dū eji. A goshia iphe dū eji, ephe meshiru; ephe awata odobe eka ndoo ophu a-nọ gbururu jeye lē gbururu; ek'ophu àphū yēle okfuchiru Nchileke a-buru iphe geru egeru. Teke e metsuaru; a bya awu-kwazi manū l'eze-ulo Nchileke odo.

²⁵ "Owaa iphe ìi-maru; to dokwa ngu enya: Shita teke ono, a tūru ekemu t'e mee Jerúsalemu t'ọ dū ege o dūhawa ono; mbū t'a kpu-kwazi iya jeye teke onye, a fotarū t'ọ buru onye ishi a-bya; a-dū idzu esaa. Ukporo idzu eto l'idzu ebo; bē e-gude kpu-kwazi iya; kpuā ya; yo nweru mkporo eno; ogologo iya yēle uswe iya a-hako. A bya egude upho-mkpuma kpu-pheta iya mgburumgburu; obu l'ọ buwaru l'oge iphe-ehuka; bē a-kpu iya. ²⁶ Teke ukporo idzu eto l'idzu ebo gvuleruphu; bē ee-gbu onye ono, bụ iya; b'a fotarū ono; to nwehe iphe o tokfu eka. Ndibe onye ishi ono, a-bya nū ono; a-bya emebyishia mkpukpu ono yēle Ụlo-ékwa-dū-nsọ ono. Oge ikperazu ono a-bya l'ọ bụ utso. Ogu a-nodu ada jeye l'ikperazu; mbū oburu kpurupyata b'a achī-buwaru dobe. ²⁷ Oo-gude oge lanū mee; ndzū; yēle igweligwe madzū gbaru egeru egeru. Obenu l'ọ -rulephu nkere-ēbo oge esaa ono; yo buchia k'ogwa iphe; mē ochi eja. Onye mmebyi a-bya bya eworu ejo ahuma dobe gbururu jeye teke ee-mmebyishi iya kpamu, bụ iya bụ iphe a chī-buru l'ee-mekochaa mee onye mmebyi ono."

¹ Yo be l'afa, kwe Sáyirosu afa èto, ò dube buru eze ndu Peshiya; Dánèlù apha àphù. Dánèlù ono bù iya bù onye òphu e shi ekuje Beluteshaza. Iphe ono, ò phuru l'aphù ono bù iphe e-me ememe bya aburu iphe ekoshi l'ògu a-nò. E meru t'ozì ono, e zì iya ono do ya ñnya l'aphù ono.

² Lè teke ono; be mube Dánèlù gùkotaleruphu aphù idzu èto. ³ Òphu mu erijedu ùdu nri, guru mu nù. Òphu mu atadu anù; mu te tsubua mée ònu; òphu mu ewotadu manù-ajiji jja l'èhu; gbururu jeye idzu èto ono agvù.

⁴ Yo be l'onwa mbù dù l'ùkporo abalì l'abalì èno; mu evudo l'iku eze ñnyimu ono, bù Ñnyimu Táyigirisu. ⁵ Mu abya ele ñnya nwoke òbu evudowa mu l'ifu; yee uwe òcha; gude akpò-buleti, e gude mkpòla-ododo, ama ntumatu mee kebuta uwe iya ono l'ukfu mgburumgburu. ⁶ Akpò èhu iya ákwò murumuru l'ò bù mkpuma kirìsòlàyitù; ifu l'egbu iya meremu meremu l'òbu ebemu-igwe; ñnya l'èkekota iya vaa vaa l'òbu itsu-òku; oshì-èka iya yèle oshì-òkpa iya amùtsua gègège l'ò bù ope, e furu igbedere; olu iya l'aha l'òbu olu mkporo-òha.

⁷ Ò bù mube, Dánèlù nwenkinyi mu; be phuru àphù ono. Unwoke, mu l'èphe nò ta aphukwa iya. Obenu l'èke ono tehuru kfùkafuka; èphe agbakashihu; je edomishia onwèphe.

⁸ Èphe agbakashihu; ha mu nwenkinyi mu; mu aphubekpelephu ñnya l'òke àphù ono, mu aphù ono. To nwehe ùvo, nòkwadu mu nù; ifu anwakputa mu l'òbu odzu; ike agvù mu. ⁹ Mu abya anù èke o kfuru okfu nù mu. Mu anganyaa nchì l'okfu iya ono; oke mgbenya evuta mu l'èke ono, mu kpuberu ifu l'alì ono.

¹⁰ A bya edenyi mu èka; kulia mu gvube; èka mu èphe èbo anmakòta mu jijiji; ikpere afùkòta mu ñenene. ¹¹ Yò sù mu: "Dánèlù; mube onye aakwabè ugvu, ha nshinu; gebekwa nchì òhuma; nù okfu, ya abya mu ekfurua; mu egbeshi vudo evudo; kè l'e zìwaru t'è ya byakfuta mu." Yo kfutsuaru ège ono; mu egbeshi vudo evudo; fùkòta ñenene.

¹² Ya ndono; yò sù mu: "Ba atùkwa egvu Dánèlù; kèle Keshinu mbòku mbù ono, i woru òkpoma ngu ghebe ònu t'i mụta iphe; bya ewozitakpo onwongu alì l'ifu Nchileke ngu; b'a nuru olu ngu; yò buru k'okfu ngu ono; be mu gude bya. ¹³ Obenu l'onye ishi alì-eze ndu Peshiya kechiru mu ùzo ùkporo abalì l'abalì lanù. Tò dù iya bù; Màyikelu, yì l'onye lanù l'ime ndu ishi abyatashiaru mu ògbaru mkpu; kè l'onye eze ndu Peshiya ono seguderu mu l'èka ono. ¹⁴ Nta-a; be mu byaru t'è mu kfuaru ngu iphe e-me ndu nke ngu l'ùzo ifu; kè l'aphù ono bù oge, nò l'ifu; be oo-me."

¹⁵ Teke ono, o kfuru mu iphe ono; be mu woru ifu tsee l'alì; nòdukpelephu nwanggijingiji. ¹⁶ Ya ndono; iphe gbalèruphu ugbugba nwoke abya edenyi mu èka l'ugbonu. Mu ekpuha ònu; wata okfu okfu. Mu asù onye ono, vudo mu l'ifu ono: "Onye nwe mu nù; àphù-wa, mu phuru-a; be eyekwa mu egvu. Nta-a b'è t'ò dùhekwa ike, nòkwadu mu nù. ¹⁷ Onye nwe mu nù; ?nanù ège mube nwozi ngu e-shi bya awata okfu okfu anù ngu? Ùvo ta nòhekwa mu; ike ta dùhe mu k'òtu ume."

¹⁸ Tò dù iya bù; iphe ono, gbaru l'ò bù nwoke ono abyakwa bya ebyia mu èka òdo; mu abya arìkòta mejì.

¹⁹ Yò sù mu: "Ba atùkwa egvu; nggube amadù, aakwabè ugvu, ha nshinu. T'èhu dùkwa ngu agu! Shihu ike nta-a! Shihu ike!"

Yo kfutsulephu okfu ono nù mu; ike abya adù mu; mu asù iya: "Onye nwe mu nù; kfuaru iphe iikfu; keshinu i mewaru t'è ike dù mu."

²⁰ Ya ndono; yò bya ajì mu: "?Mu maru iphe kparu iphe ya byakfutaru mu? Ya a-lata l'ifu-a t'è yèle onye ishi ndu Peshiya kù-gba iya. Ya -wofutsua onye onanu; be onye ishi kè ndu Girìsu a-bya. ²¹ Ò bù l'è ya e-vuru ùzo kaoduru mu iphe e deru l'èkwo ire-lanù ono. È to nwekwa onye òdo, yetaru iya èka t'è ya mekputa èphe; a gùfu Màyikelu, bù onye ishi nk'unu."

11

¹ Tò dù iya bù; yo be l'afa mbù, Dariyòsu, bù onye Mídiya wataru òbu eze; mu abya ekerebe gbaaru iya mkpu; gbòchia ya t'è b'ò dù iphe e-me iya nù.

Eze ndu òhuda; mè kè ndu ishelì

² "Nta-a; be mu e-kfuru ngu iya tororo: Ò phòdukwaru ndu eze èto, e-mekochaa lufuta l'è Peshiya. K'èno ya a-kwatakpò ka ndu òphu l'èphe ha onweru iphe. Oo-shi l'èku iya ono nwee ike. Yo shi l'ike ono kpalia onyemonye òbule t'èphe tso alì-eze ndu Girìsu okfu. ³ Ono teke onye eze, nweru agburu-èhu a-lufuta, bù onye a-nòdu achì ike ike. Yò buru iphe dù iya mma; be òo-nòdu emeje. ⁴ Ò -lufutalephu ono; a bya eworu alì-eze iya ono chikpoo; woru iya kee l'ùzo èke, phèrèphèrè shi l'igwe makahu èno eshije abya. È

tò dudu awa iya, ọo-laru; ọphu o nwehedu ike ẹge ono, o shi nweru ono; kẹ l'alì-eze iya ono b'a nafuwaru nù ndu ọdo.

⁵ “Eze ndu ọhuda; bẹ ike a-nọ; ọbule onye lanu lẹ ndu ishi soja iya e-mekochaa ka iya ike. Onye onanu; bẹ ee-gude ike ike achi alì-eze nk'ia. ⁶ A nọlephu nwafa olemole; bẹ ẹphe a-bya agbaa ndzụ. Ada-eze ndu ọhuda a-lakfu eze ndu isheli; je aluru iya; k'ọphu oo-mee t'ẹphe dū lẹ mma. Ọle ndzụ ono, ẹphe gbaru ono e-gbukahu. Teke ono; bẹ aakponyi nwanyi ono ẹnaya; kpọ-nyia ndu shi l'ufu-eze duru iya laa nji; kpọ-nyia nna iya; mẹ nji iya.

⁷ “Ọ bụ onye shi l'ufu ẹphe e-mekochaa bya anọdu l'ozori nwanyi ono. Onye ono e-tso ndu soja eze ndu isheli ọgu; nabaru iya ẹka; baa l'a-gbabe-a-dzuru eze; nua ẹphe anunū. ⁸ Ọo-natakota ẹphe agwa ẹphe yele ntẹkpe, ẹphe gude igwe kpushia; mękpọ iphe vu oke aswa, bụ mkpọla-ọcha; mę mkpọla-ododo b'e gude meshia ya; chitakota iya lashia Ijiputu. Ọo-ha eze ndu isheli afa olemole; to nwe iphe o me iya. ⁹ Ono teke eze ndu isheli e-je alua ndu ọhuda. Obenu l'o megee; latashia azu l'alì iya. ¹⁰ Unwu iya a-bya arukota ẹhu k'ọgu. Ẹphe a-bya ekukoo ẹruteru ndu soja, bụ ndu a-nọdu enwu nyiku-nyiku l'ọbu utso. Ẹphe a-lu ọgu ono; lu-rua ya a-gbabe-a-dzuru eze ndu ọhuda.

¹¹ “Ọ bụ teke ono; bẹ eze ndu ọhuda a-vu-lihu; dzoru garamugaramu je je etso eze ndu isheli ọgu. Eze ndu isheli ono a-bya edzukobe ndu soja k'ọgu; ọbule aa-lu-gbu iya. ¹² Teke e rutaleruphu ikpoto ndu soja ono; eze ndu ọhuda egude iya kulahaa onwiya. Ọo-bya egbushia unukurunu unu ndu soja; ọbule ẹ tọ buda iya e-me iya t'ọ buwaruru onye ike katsua. ¹³ Kẹ l'eze ndu isheli a-la je edzukobe ndu soja ọdo, a-kwata ka kẹ ivuzọ phụ nshinu. A nọlephu igweligwe afa; bẹ ọo-bya ọgu ọdo; chiru ndu soja, kwatakpoo ọswa ha l'igwe; gude ngwa-ọgu ọhuma ọhuma.

¹⁴ “Oge teke ono; bẹ aa-dū l'igwe tso eze ndu ọhuda ọgu. Ọdo bụ lẹ ndibe unu ndu ọphu emeje ẹhuka e-kwefuru iya ikẹ; ẹphe eshi ẹge ono mee; aphi ono avua. Ọbule ẹphe te emekputakwa. ¹⁵ Teke ono; bẹ eze ndu isheli a-bya akpua ose-ọgu; gude kee ọgu; je aluta mkpukpu, e gude ọkpo-mgbinyiku upho-mkpuma kpụ-pheta mgburumgburu. Ike ta a-duhedu ndu soja kẹ ndu ọhuda t'ẹphe nwuphu ẹphe azu; mbu lẹ ndu soja ẹphe, katsua ọlushi ọgu ike te e-nwedu uvo oo-gude gbaberu ẹphe. ¹⁶ Ọhogu ono a-nodulephu eme ẹge dū iya mma. Ẹ tọ dudu onye a-dū ike agbaberu ẹphe. Oo-woru onwiya sẹe l'alì, dū mma ono; tẹmanu yo nwekwaphu ike oo-gude mebyishia ya. ¹⁷ Iphe ọo-nọ kerere lẹ phururu iya bụ ẹge e-me t'ọ gude ike, o gude nọdu l'alì-eze iya l'ọ ha gude bahu. Ẹphe l'eze ndu ọhuda abyakwa atugba nanu. Ọo-bya eke iya ada iya k'ọphu oo-shi l'ẹke ono lua alì-eze iya ono; ọbule idzu, o chi ono te e-reduru iya; ọphu ọ dudu ẹka, ooyuru iya. ¹⁸ Ọ bụ teke ono; bẹ ọo-bya aburu kẹ yele ndu butsua l'iku eze ẹnimu; lua ẹphe luta ndu ha igweligwe. Obenu l'oo onye ishi soja lanu e-mekochaa buchia iphe-iphere ono, oome madzụ ono; bya emee t'iphe-iphere ono, oome madzụ ono ghaa aghagha byakfta iya. ¹⁹ Ọwaa megee; bẹ ọo-lashi azu jekfushia, a kpuru mkpukpu iya; yọ buru ọkpo-mgbinyiku; ọ bụ l'oo-vukota iphe; daa; daphuhu.

²⁰ “Onye a-nọdu ọzori iya a-bya eye onye ana akiriko; t'ọ je anakoo ndu alì-eze ono ẹku ẹphe. A nọlephu nwafa olemole eegbua yebedua. Obenu l'e tee gbukwa iya l'ovuma; ọphu ọ bukwa teke aalu ọgu.

²¹ “Onye ọdo, bụ onye a-nọdu ọzori iya a-buru onye ẹ ta gubedu iphe; mbu onye ẹ ta kwabedu iya ugvu, gbaru onye eze. Ọo-lu alì-eze ono alulu teke ndu bụ iya nù tuzoleruphu onwẹphe ẹhu. Oo-gude ẹregede nata alì-eze ono. ²² Ndu soja, a-buru iya bii l'ifu; bẹ ee-rufu; ẹphe l'onye bụ onye ishi ọgba-ndzụ. ²³ Ẹphe gbatsulephu ndzụ ono; bẹ ọo-gbaru iya ẹregede; gude nwa ndu ẹ-ta abadu ishi buru onye ike. ²⁴ Teke obodo, katsua onweru iphe nọtsua l'ẹ tọ dudu onye e-meghe ẹphe iphe bụ teke ọo-nyibata lẹ mkpukpu ono bya alua mkpukpu ẹphe. Ono teke oo-me iphe nna iya oche phe ta dudu ike mee; mbu me mee ọphu ochechoroche iya ẹphe ta adubudua ike mee. Oo-woru iphe ọ lutaru l'ọgu; mbu iphe o gwokoru l'ọgu keeru ndu ẹphe l'ia yi. Ọo-pya idzu ẹge o-me luta ẹke ono ẹphe kpuru yọ buru ọkpo-mgbinyiku ono. Obenu l'ẹ tọ nwedu ẹke ọo-nọ-bebe.

²⁵ “Oo-gude ndu soja, dū egvu; kpalia agburu-ẹhu iya. Yo shi iya richia ọkpoma je etso eze ndu ọhuda ọgu. Eze ndu ọhuda egude ndu soja, dū egvu; ike anodu ẹphe byaru iya ọgu. Obenu l'ẹ tọ dudu ike keru ọkpa. Mkpata iya aburu ejo idzu ono, a pyaru iya ono. ²⁶ Mbu l'oo ndu eri nri-eze a-nọdu e-se ẹge ẹphe eme gbua ya; mbu lẹ ndu soja iya; bẹ ee-rufu; igweligwe ndu; bẹ ee-gbushi l'ọgu. ²⁷ Ndu eze labu ono e-gude ejo ọriri nọdu l'okpokoro lanu l'ede onwẹphe edede; ọbule ẹ tọ dudu ọphu e-nweru ishi; kẹ l'oge a turu; bẹ abyakwaduru abya abyabya. ²⁸ Eze ndu isheli e-gude ẹku, ha nshinu lata azu

l'alì nk'iya. Obenu l'iphe ọo-nọdu arì bu ẹge ya e-shi mebyia ọgba-ndzụ ono, dọ nsọ ono. Oo-mekochaa mee ya iphe ọ tọberu; ọmanu yọ ladẹ alì iya.

²⁹ "Oge teke ono, a tọru ono -ruleruphu; bẹ oo-jekwaphu je alọ alì ọhuda ọdo. Ọbule ẹ tọ buhedu ẹge ọ dọ l'ọdungu; bẹ ọo-dọ l'akpa iya-a. ³⁰ Ishi iya aburu lẹ ndu Kitimu e-gude ọgbo-mini byaru iya ọgu. Oo-me; mejì atọfu iya. Yọ ghaa ifu lashia azọ; je eworu ẹhu-eghughu iya tufuru ọgba-ndzụ ono, dọ nsọ ono. Ọo-lata azọ bya emee ndu sọru l'ẹphe ta yjhedu l'ọgba-ndzụ ono, dọ nsọ ono ọhuma.

³¹ "Ndu soja iya a-wụ-lihu; merushia eze-ulo Nchileke; merushia a-gbabe-a-dzuru ono. Ẹphe e-buchi ẹja ono, aachijeru Nchileke mbọku-mbọku ono; woru ẹjo akpamara ọ-la-l'i yi dobe. ³² Oo-gude okfu-ẹregede merushia ndu ọphu mebyiwaru ọgba-ndzụ ono; obenu lẹ ndu bu Nchileke; bẹ ẹphe ma; bẹ e-kweru ẹphe ikpokponyi.

³³ "Ndu maru iphe a-kpo-ziru igweligwe madzụ iphe. Obenu l'ọ nweru ndu e -mekochaa gbushia egbugbu; nweru ndu ọphu a-kpo ọku; nweru ndu ọphu aa-kpụ lẹ ndzụ; nweru ndu ọphu aa-kwa iphe ẹphe l'ọkwata. ³⁴ Ẹphe -daa b'a gbaru-a ẹphe mkpu ọbule ọ bu nwanshii; igweligwe madzụ e-gude ọgho l'etsọ ẹphe. ³⁵ Ndu ono, bu ndu maru iphe ono; bẹ ọkfu a-hakwaru-a kpo; k'ọphu aa-hụ ẹphe àhùhù t'ẹphe gbufu dọbe mma; mee ẹphe t'ẹ b'ọ dọ ẹkworo a-nọ ẹphe l'ẹhu gbururu jeye lẹ teke ikperazụ; kele teke ikperazụ ono a-byakwa lẹ teke a tọberu.

Eze, ẹkutse onwiya

³⁶ "Eze ono a-nọdu emelephu iphe dọ iya mma. Ọo-nọdu atuli onwiya; mee onwiya tẹ ya kakọta iphe bu agwa l'ọ ha; l'ekfukwaphu iphe, nchì ta nọbudua gude ekfubushi Nchileke ọphu bu iya nwe agwa l'ọ ha. Iphe oome a-nọdu agaru iya jeye teke oke ẹhu-eghughu Nchileke ono a-furu iya. Ishi iya aburu l'iphe a tọberu; bẹ mefutaje nọ. ³⁷ Ẹ to nwedu iphe ọo-gube agwa, shitsua lẹ nna iya oche pẹ; to nwe iphe ọo-gube agwa onanu, unwanyi yeru obu ono. Ọphu ọ dọdu agwa, ọ byaru bya agube iphe lẹ phuu. Iphe oo-gbe mechia bu l'oo-me onwiya tẹ ya kakọta iphe bu agwa ono l'ọ ha. ³⁸ Agwa ndu ọphu ọo-nọdu akwabẹ ugwu bu agwa ndu ọphu nọtsua l'ẹke aakpọtusaru; yọ buru ọkpo-mgbinyiku; mẹ agwa, nna iya oche pẹ ta mabudua. Ọ bu agwa ndu onanu; bẹ oo-gude mkpọla-ododo; mkpọla-ọcha; mkpuma, vugbaa oke aswa; mẹ iphe ọdo eretsua ire l'akwabẹ ugwu. ³⁹ Mgbodo, mkpukpu kpuru yọ katsukpo oshihu ike; bẹ oo-gude agwa ndu ọhodo tso ọgu. Ndu guberu iya iphe; bẹ ọo-kwabẹje ugwu, ha nshinu. Oo-me ẹphe ndu a-nọdu achì ndu ha igweligwe. Oo-keshiru ẹphe alì; ẹphe akfya ugwo iya.

⁴⁰ "Oge ono gvulephu; bẹ eze ndu ọhuda e-tso iya ọgu; eze ndu isheli edelihu chita ugbo-inya iya; mẹ ndu agba l'inya; meṣua ugbo-mini fuaru iya. Ọo-kpawokota igweligwe mkpukpu akpawo; kpokota ẹphe ubamu l'ọ bu utso. ⁴¹ Alì-ọma ono; bẹ oo-kpawokota akpawo. Mkpukpu, dọ igweligwe; bẹ ọo-lọ-gbukota; obenu lẹ Ẹdọmu yele Móabu; mẹ lẹ ndu achì ndu Amọnu; bẹ aa-dzọfu iya l'ẹka. ⁴² Ọo-nọdu achì mba, ha igweligwe; ọphu ndu l'jiputu l'anahukwa iya. ⁴³ Ọo-natatsua ndu l'jiputu ẹku mkpọla-ododo yele mkpọla-ọcha ẹphe; mępo iphemiphe ọbule, ẹphe nweru enweru. Ọo-ka ndu Líbiya yele ndu l'ityópiya ẹkuku. ⁴⁴ Obenu lẹ teke ọ nọyawaru; wata ọnu iruku iphe ada l'uzo ẹnyanwu-ahata; mẹ ọphu ada l'uzo isheli; bẹ iphe a-dọ iya biribiri. Teke ono; bẹ oo-gbeshi; gude ike jeshia ogbu ndiphe pyaapya; mbụ selahaa t'a gvụ. ⁴⁵ Ẹka, oo-je anmabẹ ọlo-ẹkwá eze iya bu lẹ mgbaku oke eze ẹnyima yele oke ugwu ono, dọ ugwu l'ẹnya bya adọ nsọ ono. Obenu l'ee-mekochaa nke iya agvụ; ọphu ọ dọkwa onye bya agbaru iya mkpu.

12

Oge ikperazụ

¹ "Teke ono; bẹ Máyikelu, bu eze ndu ishi, bu iya nọ swiru ndibe unu a-bya angu-lia. Teke ono a-buru teke oke iphe-ẹhuka a-nọ; mbụ egbe iphe-ẹhuka ọphu ta anọbudua keshinu iphe bu mbakeshi futaru jeye teke ono. Obenu lẹ teke ọ gbaru; bẹ ndibe unu; mbụ iphe bu onye a phuru, e deru ẹpha iya l'ẹkwo ono; bẹ aa-dzọfutakwaa. ² Igweligwe ndu lawaru l'alì; bẹ e-tetatsu. O nweru ndu ọphu e-teta nọdu ndzụ gbururu jeye lẹ tutu yoyo; ndu e-teta eteta iphere buru ndu aa-nọdu asọ nsọ jeye tutu yoyo. ³ Ndu maru iphe a-nọdu acha biribiri l'ọ bu akpamigwe. Ndu kpo-ziru igweligwe madzụ uzo; ẹphe aburu ndu doberu ẹka ndoo a-nọdu eke pamupamu l'ọ bu mkpo-kpodo jeye le tutu yoyo. ⁴ Ọlobu; nggubedua, bu Dánèlu; kpuchikwaa iphe e deru l'ẹkwo-a ekpuchi; woru iphe-ọhubama mee ya; t'ọ nọdu gbururu jeye l'oge ikperazụ. Igweligwe e-tsoru ẹkemeke aghaphe achọ ẹge ẹphe e-me kabaa ọmaru iphe."

⁵ Tò dù iya bụ; mụbe Dánèlù ejeshia ole ọnya; a dụwa ẹbo vudo mu l'ifu. Onye lanu vudo l'iku ọnyimu ẹka iya ọwaa; onye ọphu l'iku ọnyimu ono l'azụ iya ọphu.

⁶ Onye lanu l'ime ẹphe atufu ọnu sụ nwoke, yeru uwe ọcha, vudo l'eli mini l'enyimu ono: “?Nanu ẹge aa-nọ-bebe; ọmanu iphe biribiri ono emee?”

⁷ Nwoke ono, yeru uwe ọcha ono, vudo l'eli mini l'enyimu ono abya achilia ẹka-utara iya; mę ẹka-ibiyita iya imeli. Mu anu ẹke o gude onye ono, a-nọ gbururu jeye lę gbururu ono ribua: “L'a -nọlephu afa ẹto l'ugvu iya, bę ee-me tę ike gvụ ndu dù nsọ kpamukpamu. Ono teke iphemiphe ọbule ee-medzu.”

⁸ Mu anukwaa iphe o kfulu-o; ọbule ẹ to dodu mu ọnya. Mu aji iya: “Onye nwe mu nu; ?bukpoo ngunu a-bu ishi iphemiphe ọbule ono?”

⁹ Yọ sụ: “Je iphe iije Dánèlù; kę l'okfu ono; b'e mechiru emechi. E wowaru iphe-ọhubama mee ya ẹge ọ nọ jeye lę teke ikperazu. ¹⁰ Igweligwe madzu; bę ee-mekwa; ẹphe egbuchafu; mee ẹphe; ẹphe te nwe ẹkworo; buru ndu a huru; ẹphe ewechahu ewechahu. Obenu lę ndu eme ẹjo iphe a-nọdulekwaa eme iya l'ẹje. Ndu onanu bę too dodu ọnya; obenu lę ndu maru iphe; bę oo-doo ọnya ọhuma.

¹¹ “Tsube teke ono, e buchiru ọgwa Nchileke mbọku-mbọku; bya eworu ahuma, akpata ọla l'iyi dobe ono bu iphe ọ nọwaru bu unu abali ẹto l'ukporo abali ẹno l'abali iri.* ¹² Onu-oma bu kę onye taru nshi; nọ-rua unu abali ẹto l'ukporo abali ishingu l'abali iri l'ise† ono.

¹³ “Ọ -buru kę nggubedua; jeru iphe iije gbururu jeye l'afa nka-ezekuna nke ngu. Teke ono; bę ii-gbeshi bya anata obunggo, gbaru ngu nu.”

* 12:11 12:11 Iphe ọ bu bu 1,290. † 12:12 12:12 Iphe ọ bu bu 1,335.

Hosáya

¹ Qwaa okfu, Ojejoje kfuru Hosáya Beri. Teke o kfuru iya éya bụ teke Uzáya; Jótamu; Éhazu; Hezekáya bñtsua eze; chíá ndu Júda; mękwaphu teke Jeróbuwamu Jehowashi bụ eze; chíá ndu Ízurélu.

Nyee Hosáya yéle unwu iya

² Teke Ojejoje wataru ogude Hosáya ekfu okfu b'ò suru iya: “Tugbua je alúa nwanyi okpara; nggu amúshia unwegirima, bụ ndu ódo yeshiru ime éphe; kéle ndu alí-a agbakóta okpara; shiwa ége ono lúfu mu l'èka.”

³ Ya ndono; yò tugbua je alúa nwanyi, eeku Goma, bụ nwatibe Dibilemu. Yò bya atsúta ime; mǎaru iya nwata nwoke.

⁴ Ojejoje asú Hosáya: “Iphe ñi-gù iya bụ Jézerilu; ké l'è ta anòdu ophu baru ishi; ya agwata onu-ulo Jéhu ugwo óchi ndu éphe gbushiru lè nsúda Jézerilu. Ya e-chikpokwaphu alí-eze ndu Ízurélu. ⁵ Mbòku ono; bè ya a-nòdu lè nsúda Jézerilu gbajishia akfù ndu Ízurélu.”

⁶ Tò dù iya bụ; Goma abya atsúta ime ódo; mǎa nwanyi. Ojejoje asú Hosáya: “Gua ya Loruhama. Ishi iya abùru lè mu ta aphùheduru ndu Ízurélu obu-imiko; mu ta agùheru éphe nvù ódo. ⁷ Ndu mu a-phùru imiko bụ ndu onu-ulo Júda. Mu te egudedu akfù; mu te egude ogu-mbeke adzò éphe. Mu te egudekwa ogu-igba; mu te egude ñnya-ogù; m'ò kwanu ndu agba iya nù dzòo éphe. Onye e-me iya nù kwa Nnajiufu, bụ Nchileke.”

⁸ Ya ndono; yo heghelephu Loruhama; mbù Goma; bya atsúta ime; mǎa nwata nwoke ódo. ⁹ Ojejoje asú Hosáya: “Iphe ñi-gù iya bụ Lowami; ké l'unu ta bñhedu ndibe iya; ya ta bñhe Nchileke unu.”

Ndu Ízurélu alaphu azú l'onodu éphe

¹⁰ “Obenu l'e -metsua; bè ndu Ízurélu a-dùkwa igwe l'ò bụ eveve mgbogidi eze ényimu, è ta amaghedu ége éra iya beru; ophu a gutadu iya aguta. Ó kwa l'èke, a nòdu; bñ éphe: ‘L'éphe ta bñdu ndibe iya’; bè aa-nòdukwaphu kua éphe ‘unwu Nchileke, nò ndzù.’ ¹¹ Aa-bya emee tẹ ndu Júda éphe lè ndu Ízurélu tugbabe buru nanù ódo; éphe afóta onye lanù, a-bùru ishi éphe; éphe eshi l'alí ono lakóta; kéle mbòku Jézerilu ono a-dù biribiri.

2

¹ “Unu kua unwunne unu ndu k'unwoke 'ndibe mǎbe Ojejoje.' Unu ekua unwunne unu ndu k'unwanyi 'ndu, mu yeru obu.’

Ízurélu eri ogori l'òbu Goma

² “Baaru nne ngu mba; baaru iya mba; ké l'è tò bñhedu nyee ya; ophu ya abñhedu nji iya. T'ò haa umere nwanyi okpara ono, nò iya l'ifu ono; yò hakwaaphu umere ogori ono, jiru iya nggudunggu ejiji ono! ³ Odumeka; bè ya e-mekwa iya t'ò gbaru ótu; ége ó gba iya mbòku, a mǎru iya. Ya emee ya; yò daburu swanmangu l'ò bñ echi-égu alí okponku; kpò-gbua ya l'ègu mini. ⁴ Ya ta abyadu bya aphùru unwegirima iya imiko; ké l'éphe bñ unwegirima, a gbataru l'okpara. ⁵ Nne éphe gbaru okpara; k'òphu bñ l'ège o gude tsúta ime éphe; bè iphere iya dù. Ó suru lè ya a-gbatsoru ndu éphe l'iya awùko ényishi mini, bñ ndu bñ éphe anù iya nri; anù iya mini; anù iya eji-atùru; anù iya ékwa-òcha; anù iya manù yéle mée, ya aanguje.

⁶ “Mbù; yebe Ojejoje e-woru ogarama-mbo tò-chishiaru iya uzo. Ya e-gude uphompkuma kpù-pheta iya mgburumgburu ége è-tò phùdu uzo, oo-shi. ⁷ Óo-nòdu agba agbakfu ndu ono yéle iya awùko ényishi mini ono; óbu l'è t'ò dñhedu ike ebyipyabé éphe. Óo-chò éphe; t'ò phù éphe. Ó bñ teke ono; bè óo-sù tẹ ya bya alaphu azú lè ké nji iya; kéle teke ono shi kakwaru iya lè mma malé nta-a.

⁸ “È tò gbe madu l'ò bñ yébe Ojejoje meru yo nweru ereshi; mę mée; ówaa manù olivu; bñkwaruphu yébedua veru iya mkpòla-òcha; mę mkpòla-ododo ono, o gudephu l'agwa Bálu ono. ⁹ Ó ya kparu iphe ya a-nata iya witu iya teke ó charu; nata iya mée ophungu iya teke ó bñwa ikpe-onyingu; naphuta iya eji-atùru iya azú; nata iya ékwa-òcha iya, ya chèru iya t'è b'ò gba ótu. ¹⁰ Nta-a; bè ya agbabe iya ótu l'ifu ndu yéle iya awùko ényishi mini; tò dù onye adù ike nafu mu iya l'èka. ¹¹ Iphe bñ eswe-iphe oogbaje; bè ya e-buchikota; mbù iphe bñ aji, oogbakotaje afa l'afa; mękpò Aji Onwa Ophungu, oogbaje; mę aji mbòku ótu-ume, oogbaje; mbù iphe bñkpo eswe-iphe ono,

oogbakotaje ono, gekotaru egeru ono. ¹² Mu e-mebyishi vayĩnu iya; mebyishia oshi figu iya, bu iphe ono, o sũru lẹ ndu ephe l'iya awũko ɛnyishi mini nũru iya ono. Ya e-me ɛgu ono t'ọ bũru urukuma ɛgbudu; ọo-bũ anɛgu-ɛgbudu, bu l'ɛgbudu e-ri iphe ono, a kọru iya ono. ¹³ Iphe bu mbọku ono, o kporu Bálũ insensu oku ono; bẹ ya a-hũkota iya àhũhũ iya. Je akpaa lẹ mbọku, o gude iphe-nchị; mę mgbubu kwaa onwiya ngwa kfu-tsoru ndu ephe l'iya awũka ɛnyishi mini; zahaa yẹbe Ojejoje." Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

*N-yemobu Ojejoje
l'ẹke ndibe iya nọ*

¹⁴ "Mbũ lẹ nta-a; bẹ ya abyawa iya edeta defu; ya e-deru iya deba l'echi-ɛgu je erobe ɛhu erobe kfuaru iya okfu. ¹⁵ O bu ẹke ono; bẹ ya a-nũ-phu iya mgbo vayĩnu iya azũ. Ya emee tẹ nsũda Akọru bũru ẹke obu a-nọ iya. O bu l'ẹke ono; bẹ ọo-nọdu kweta nke mu ɛge o shi kweta iya teke o bu nwamgbọko; mbũ ɛge ono, o meru mbọku ono, o shi Íjiputu lufuta ono.

¹⁶ "O -rua mbọku ono; bẹ ii-ku yẹbe Ojejoje nji ngu. Ẹ tji kuhedu iya Bálũ ngu. ¹⁷ Ya e-me t'ẹpha Bálũ be eshihe ngu l'onu lufuta ọdo; ophu ìkpo-vuhedu iya l'ẹnwa ọdo.

¹⁸ "O -rua mbọku ono; bẹ ya a-gbaru ephe ndzũ; ephe l'anɛgu-ɛgbudu; unwenu, ephe l'eli; mę anũ, akpũ l'ẹpho. Ya e-wofuru ephe ogu; wofu akfu; wofu ogu-mbeke l'alĩ ono; k'ophu obu e-ru ephe alĩ; ephe ta atsũhe egvu teke ephe laru l'ulo.

¹⁹ "Ya a-lũ ngu jeye lẹ gburruru jeye.

Ya e-gude odobe-ẹka-ndoo;
mę ikpe, dũ maa lũa ngu.
Ya egude n-yemobu;
mę obu-imiko lũa ngu.

²⁰ Ya e-gude ire-lanũ l'alũ ngu;
nggu eshiwa iya rũ maru mubẹ Ojejoje."

²¹ Ojejoje sũru:

"Lẹ mbọku ono;
bẹ ya a-za akpamigwe oku;
akpamigwe aza mgboko oku nk'ia.

²² Mgboko azakwanu iphe,
e meberu l'alĩ oku;
za iya męe ophungu;
za iya manũ.
Ephebedua azakwanu iya ndu Jézerilu.

²³ Ya e-me t'ẹphe ngũru
anguru l'alĩ ono;
bũru ndibe iya.
Ndu ono, ya shi sũ
lẹ ya ta 'aphũduru imiko ono;
bẹ ya a-phũru imiko.
Ndu ono, ya shi sũ

l'ẹphe ta bũdu ndibe iya ono;
bẹ ya a-sũ l'ẹphe bu ndibe iya.
Ephebedua a-sũkwanu
lẹ ya bũwa Nchileke ephe."

3

Hosáya yẹle nyee ya ekpeshi

¹ Tọ dũ iya bũ; Ojejoje asũ mu: "Tẹ mu je emee tẹ nyee mu maru lẹ mu yewaru iya obu ọdo. E gudekwaru l'onye ọdo yeru iya obu; yoo ri ogori. Obenu tẹ mu yeru iya rũ obu ɛge ono, Ojejoje yeru ndu Ízurẹlu obu; t'ọ kpa ishi l'ẹphe ghachiwaru ifu l'ogwa-phe nte; kpọwaru obu ye lẹ nri, a gwaru nte."

² Ya ndono; ya atũgbunua je azũta iya. Iphe ya zũru iya bũ mkpọla-ọcha iri l'ise; ọwaa ẹkpa balĩ l'ugvu iya. ³ Tọ dũ iya bũ; ya abya asũ iya: "T'ọ nọpyabekwa lẹ nk'ia ujiku olemole. Ba agbakwa ọkpara; ophu o dũkwa onye nggu l'iya e-shi onya; o kwaphu ɛge ono; bẹ yẹbedua a-nọduru ngu." ⁴ Kẹle ndu Ízurẹlu a-nọ; ephe té enwe eze; ephe té nwe ndu ishi; ephe tá agwa iphe; ophu ephe enwedũ mkpuma, dũ nsọ; ephe té enwe uwe-ukuvu; ephe té je l'ogvu. ⁵ E -megee; bẹ ndu Ízurẹlu a-lata azũ bya ọcho Ojejoje,

bù Nchileke ephe; mē eze ephe ono; mbù Dévidi. L'ikperazu; bē ēhu a-nòdu anma ephe ketekete t'ephe lakfuta Ojejoje; bya anata ònu-òma, shi iya l'èka.

4

Ikpe, a nmaru ndu Ízùrelù

¹ “Unu ngabekwa nchì; nua iphe Ojejoje ekfuru unubē ndu Ízùrelù; keke Ojejoje; bē okfu òru yeke ndu alì-a. È tō dudu onye e gude ire iya èka l'alì-a; to nwe onye yeru ibe iya obu; òphu ò dudu onye maru Nchileke l'alì-a. ² Iphe ò iya nù nwēnkinyi bù mburònu; ejo-ire; ogbu òchi; iphura; mē l'ori ogori. Ejo iphe tũko èkemeke naru. E -gude ekfu l'e gburu onye òwaa; e gbua onye òdo. ³ Yò buru iya meru iphe alì-wa agù aphù. Iphe bù ndu bu iya nù anwù kparakpara. Anègu-ègbudu; ùnwenu, ephe l'eli; mē èma, bu l'enyimu tũko anwùshihu.”

Ikpe, a nmaru ndu achijeru Nchileke eja

⁴ Olobu; t'è b'ò dukwa onye okfu a-duru yeke ibe iya; òphu ò dukwa onye e-bo ibe iya ibo; kē l'ò bù unubē ndu achijeru Nchileke eja; bē okfu òru unu l'iya. ⁵ Eswe l'enyashi; bē ùkfu a-nòdu akpò unu. Ò kwaphù ège ono; bē òo-nòdu akpò ndu nkfuchiru Nchileke. Òo ya bù lē ya e-wofu nne unu, bù iya bù Ízùrelù. ⁶ Ndibe iya ala l'iyi; okfu lē mmamiphe pehuru ephe. Keshinu unu jìkaru mmamiphe; bē ya jìkakwaruphu unu t'unu ba abùhe ndu achijeru iya eja.

Keshinu è to nwedu
iphe unu gùberu ekemu
Nchileke unu;
b'è to nwekwa iphe
ya agùbe ùnwegirima unu.

⁷ Ò bù ège ndu achijeru Nchileke eja aka l'igwe l'eje; bù ège ephe aka ome ejo iphe l'eje. Ya e-wota ugwu, gbaru ephe docha edocha; wota iphe-iphere doberu ephe. ⁸ Ephe gude ejo iphe ndibe mu eme l'aba. Ejo iphe anòduje anma ephe èhu. ⁹ Òo ya bù l'ège òo-dù bù l'òo ège e meru madzù mmanu òdo; bù ège ee-me ndu achijeru iya eja. Ya a-jiko ephe labù nua aphù iphe ephe eme; mbù; kfa ephe ùgwo iphe ephe meru. ¹⁰ Ephe e-rije nri ria ria ria; to ji ephe ephe. Ephe agbaa òkpara gbaa gbaa gbaa; ephe ta akadu nshinu; kē l'ephe ta anùheduru Ojejoje okfu.

¹¹ “Ògba òkpara; mē òngu akahù mēe yeke mēe òphungu bùkota iphe nafùwaru ndibe iya egomunggo. ¹² Ndibe yeke Ojejoje wataru oje oshi, a pyìru apyipyi nji. Yò buru nwantèkpe, a pyìru l'oshi wataru ephe okfuru iphe ephe e-me. Iphe dusweru ephe aburu òkpara, ephe wataru agbagba. Ephe abya aburu ndu emeru Nchileke gheleghelehele. ¹³ Ephe abya awata ògwa iphe l'ònungonu ugwu; wata òkpo eja òku lē mgbogidi mgbogidi; ukfu achì ukfu ukfu achì; ukfu oshi popula; mētswaru l'ukfu oshi terébinti, butsa oshi, agu iya eguje egugu.

“Ò bù iya kparu iphe ùnwanyi unu yeru èka l'ògba òkpara; ndu òphu unu alù alù awata ori ogori. ¹⁴ Ya ta ahùkwa ùnwu unu àhùhù teke ephe wataru ògba òkpara. Òphu ya 'ahùkwa ndu òphu unu alù alù ahùhù teke ephe wataru ori ogori; kē l'unwoke ephe etso ùnwanyi òkpara; tsoru ùnwanyi ùlo-agwa l'agwa iphe. 'Obenu lē ndu è te nwedu egomunggo e-mekocha-a laa l'iyi.’

¹⁵ “Keshinu unu agba òkpara; unubē ndu Ízùrelù; tē ndu Júda; be tsobukwaru unu! Unu be ejekwa Giligalu; òphu unu 'ejekwa Bétu-Avenu je ògwa iphe! Òphu unu 'agukwa ènwa; sù: 'Kamènu!' ¹⁶ Ndu Ízùrelù eshi ònwu l'ò bù nwada-eswi, kweru òkpokponyi. ?Nanu ège Ojejoje e-shi eche ephe ège eecheje aturu l'èke ephe akpa nri? ¹⁷ Ífuremu; bē yeke nte kùwaru onwèphe mgba akuku. Òo ya bù t'a haa yèbedua. ¹⁸ Qobuje; mē ephe gvù; yò loru ephe ye l'ògba òkpara. Iphe adùje ndu ishi ephe mma bù ome iphe-iphere iya dù. ¹⁹ Obenu l'òbu oké phèrèphèrè e-mekochaa paa ephe gelengu. Iphere nte ono, ephe agwa ono e-mekocha-a dù ephe.”

5

¹ “Unu nùkwaphu iphe-a; unubē ndu achijeru yeke Ojejoje eja! Unu ngabekwa nchì; unubē ndu Ízùrelù! Unu ngabekpoduduphu nchì; unubē ndibe eze! Ikpe-wa nmakwaru unu; kē l'unu shi buru ònyà, gbachiru ùzo lē Mizupa; buru ùgbu, e geru l'ugwu Tábo. ² Ndu ono, kwefuru ikè ono bamiakwaru abami l'ogbu òchi. Òle ya a-nùkwanu ephe aphù l'ège ephe ha. ³ Ndu Ífuremu; bē ya makòtaru ège ephe dù. Òphu ò dudu ndu

Ízurelu anọdu l'edomi. Unubẹ ndu Ífuremu; nta-a; bẹ unu watawaru oḡba oḡpara. Ndu Ízurelu; faruṣhiwaru onwẹphe.”

Hosáya anma oḡwa k'ogwa nte

⁴ Iphe ẹphe emeebe te ekwedu ẹphe t'ẹphe ghaa ifu lakfuta Nchileke ẹphe; ke l'ogba oḡpara; bẹ baru ẹphe nvu l'ẹhu; ẹphe ta maḡ Ojejoje. ⁵ Ekuku, ndu Ízurelu eku onwẹphe; bu iya atọ onu ẹphe. Ndu Ífuremu evukotaje ẹjo iphe, ẹphe eme l'onwẹphe l'adashi. O kwaphu ege ono; bẹ ndu Júda tso ẹphe l'adashi. ⁶ Ẹphe e-ruta aturu ẹphe me eswi ẹphe jeshia ole ẹnya Ojejoje; obule ẹphe ta aphudu iya; ke l'o ghawaru ẹphe azu. ⁷ Ẹphe te kwedu tẹ Ojejoje gude ire ẹphe ẹka. Ẹphe muṣhiru iya unwu, ta budu ẹphe yeru ime ẹphe. Nta-a; bẹ Aji Onwa Ophungu e-ripya ẹphe; ripyaa iphe ẹphe meberu l'okfu ẹphe.

*Ogu ndu Júda;
ẹphe lẹ ndu Ízurelu*

⁸ “Unu je egbua ọpyoku lẹ Gibiya! Unu egbua opu lẹ Ráma! Unu eje echia mkpegbe-ogbu lẹ Bétu-Avenu! Unubẹ ndu Bénjaminu; unu wu-lihu nu jeshia! ⁹ Alẹ ndu Ífuremu; bẹ ee-me t'ọ daburu ochobo mboku, aa-nu ẹphe aphu. Mbẹ l'iphe ya ekfuru ikfu ikfu ndu Ízurelu bu iphe mefutaje nu.

¹⁰ “Ndu ishi ndu Júda duwa l'ọ bu ndu afoshije ékpè, e gude kpaá ókè-alẹ. Ya e-me t'oke ẹhu-eghughu iya nwua dukungu l'ọ bu utso; kpushi ẹphe. ¹¹ Ndu Ífuremu b'a kpa ẹhu. E gudewa ikpe, nmaru ẹphe nu tepya ẹphe etepya; ke l'ẹphe woru ishi yemia l'ome mkpokoro iphe. ¹² Ọo ya bu; ya e-rilephu ndu Ífuremu ege ono, nra erije iphe ono; mbu ya e-me ndu Júda t'ẹphe rehu erehu. ¹³ Tọ du iya bu; yo be teke ndu Ífuremu phuru iphe-ememe, eme ẹphe; ndu Júda abya aphua onya, aba ẹphe; ndu Ífuremu ejeshia Asiriya; oje oku onye eze ono, ha nshinu ono t'ọ bya eyeru ẹphe eka. Obule ẹ tọ dudu ike mee t'ẹphe korohu; tọ dukwaphu ike mee t'onya ono, aba ẹphe ono kpọhu. ¹⁴ Ya a-furu ndu Ífuremu l'ọ bu agu. Ege ono; bẹ ya a-fukwaruphu ndu Júda l'ọ bu oke agu. Ya a-labushi ẹphe viriviri; tugbua. Ya a-gu-li ẹphe tugbua; ophu ọ dudu onye a-du ike dzofu ẹphe. ¹⁵ Ọo ya bu teke ono mu alashia azu lẹ nke mu je anọdu jeye teke ẹphe e-kweta l'ọ nmaru ẹphe; bya awata ocho yẹbe Ojejoje. Ẹphe a-nọdu l'iphe-ẹhuka l'achọ iya achọ-shi iya ike.”

6

Izimana te kwedu ọla ndu Ízurelu azu

¹ “Unu bya t'ayi lata azu lakfu Ojejoje. O labushiru ayi viriviri; obule oo-me t'ayi korohu. O mekarwaru ayi iphe; obu l'oo-gude-e iphe kechia ayi onya iphe o mekatsuaru ayi. ² Abalẹ ẹbo nta-a; bẹ oo-me t'ayi gbakerehu. L'abalẹ k'eto ya; yo mee ayi t'ayi gbeshi; k'ophu ayi e-buru eburu l'ẹke ọ nọ. ³ Unu t'ayi maru Ojejoje! T'ayi keshia ẹhu maru onye ọ bu. T'ọ buru ege ono, ẹnyanwu awafutaje l'utsu ono bu ege ọo-byakfutaje ayi. T'ọ buru ege ono mini odungu emeje t'alẹ jia oyi ono bu ege ọo-byakfuta ayi.”

⁴ “Unubẹ ndu Ífuremu; ?bu ngunu; bẹ ya e-me unu? Unubẹ ndu Júda; ?bu ngunu; bẹ ya e-me unu? N-yemobu nk'unu dukwa l'ọ bu iji nchi-abọhu, ta akpojedu ukfu. O dulephu l'ọ bu iji ngguge-utsu, ephukashihu iya te nwedu iphe oobuje. ⁵ O bu iya kparu iphe ya gude ndu nkfuchiru iya gbua unu pyaapya; bya egude okfu, shi iya l'onu nyia unu ikpakfu. Ikpe, ya kperu unu a-nọdu enwu unu vaavaa l'ẹhu l'ọ bu ebemu-igwe; ⁶ ke l'iphe du yẹbe Ojejoje mma bu t'unu phujeru madzu imiko; ẹ tọ budu ngweja. Iphe du iya mma bu t'unu maru yẹbe Nchileke; ẹ tọ budu t'e gwojeru iya ngweja-ukfuru.

⁷ “O kwa ege Adamu dakaru ndzu, ẹphe l'iya gbaru; bẹ ẹphebedua dakakwaru iya phu. Ẹphe te kwedu t'e gude ire ẹphe ẹka l'ẹke ono. ⁸ Giledu bu alẹ ndu eme iphe du ẹji. Iphe jiru iya nu bu mee, ndu e gburu egbugbu. ⁹ O bu ege-a, ndu abalẹ-d'egvu anọduje l'egbudu; kwabẹru madzu-a bu ege ndu achijeru Nchileke eja nọ. Ẹphe anọduje l'uzo, e shi eje Shékemu l'egbu ochi; ophu ọ dudu egbe ejo iphe, ẹphe haru m'ọo nanu. ¹⁰ Ya phakwaru iphe anyi ishi ẹdzu lẹ Ízurelu. O kwa l'ẹke ono; bẹ ndu Ífuremu nọ; wata oḡba oḡpara; buru l'ẹke ono; bẹ ndu Ízurelu nọ; faruṣhia onwẹphe.

¹¹ “A -bya l'ẹhu k'unubẹ ndu Júda; e dobekwaru mboku, aa-kpa unu l'ọ bu onye akpa nji. O bu teke ono; bẹ ya e-dobephu ndibe iya azu l'onodu ẹphe.”

7

1 “Oobuje teke mu eme tẹ ndu Ízurẹ̀lu kọ́rohu l’iphe eme ẹ̀phe; ẹ̀jo iphe ndu Ífuremu eme abya esee ya l’ifu. O kwaphu ẹ̀ge ono; bẹ ẹ̀jo iphe kẹ ndu Samériya esejẹ: mbu tuphu-tuphu-tuphu ndu Samériya ono; iphura, ẹ̀phe etsufushije ọ́lo madu l’ezi; mẹ ẹ̀ge ẹ̀phe ekeje l’uzo l’ana ndiphe iphe l’ike. ² Obenu l’iphe ẹ̀phe ta madu bu lẹ ya nyatakotaru-a ẹ̀jo iphe, ẹ̀phe mekotaru. Ẹ̀jo iphe ẹ̀phe meshiru; bẹ ribudowaru ẹ̀phe; kẹle tekenteke; bẹ ọ́ono iya l’ifu.”

Aachi ẹ̀jo idzu l’ufu-eze

³ “Ẹ̀phe egudeje ẹ̀jo iphe, ẹ̀phe eme l’eme t’ẹ̀hu tso eze ẹ̀phe ẹ̀na; gude ẹ̀jire l’eduphu unwu eze ọ́zo. ⁴ Ẹ̀phe l’ẹ̀phe ha erikota ogori. Ẹ̀gu t’ẹ̀phe ria ogori anọduje enwu ẹ̀phe l’ẹ̀hu l’o bu ọ́ku ite-igwe buredi; mbu ọ́ku onye eghe iya nu ta adunwudu adunwu jeye yo gwo ọ́ buredi gwo-ghee; mbu jeye e ghee buredi ophu; yo kolishikota. ⁵ L’eswe mboku onye eze ayi gbaru aji; bẹ ndu ishi nguru mẹ; jeye ẹ̀nya achaa ẹ̀phe too. Eze yẹle ndu mgbonu abya agbaa ẹ̀ka. ⁶ Obu enwuje ẹ̀phe ọ́ku l’o bu ọ́ku uzu l’ẹ̀ke ẹ̀phe achije ẹ̀jo idzu gude jekfu iya. Obu enwukotaje ẹ̀phe ọ́ku l’ẹ̀nyashi phuu; o be l’utsu; yo gbanwuhu nwulaha l’o bu ire ọ́ku.

⁷ “Ẹ̀phe l’ẹ̀phe ha; bẹ obu enwu ọ́ku l’o bu ọ́ku uzu. Ndu ishi ẹ̀phe l’ẹ̀phe ha; bẹ ẹ̀phe egbushije. Ndu eze ẹ̀phe l’ẹ̀phe ha nwushihuwaru; to du ẹ̀phe onye rakuru iya nu.”

Ízurẹ̀lu; ẹ̀phe lẹ mbakeshi

⁸ “Ífuremu; bẹ ẹ̀phe lẹ mbakeshi ghawaru eghirigha. Ífuremu; bẹ duwa l’o bu akara, gheru ibe lanu ibe lanu. ⁹ Ndu ohodo anachaje iya ike; ophu o madu l’ẹ̀ge eme iya ndono. Ẹ̀gbushi ekewa iya ẹ̀wonyi-ẹ̀wonyi; ophu o madu l’o bu ẹ̀ge ono b’o du iya. ¹⁰ Ekuku ono, ndu Ízurẹ̀lu eku onwẹphe ono agba ama ẹ̀ge ẹ̀phe du. Ophu o kpajekpoduanu ishi t’o lakfuta Ojejoje, bu Nchileke iya; ẹ̀phe ta akpa ishi t’ẹ̀phe maru iya. ¹¹ Ífuremu dulephu l’o bu ndo. Eduswe iya te nweđu iphe oobuje; to nwe egomunggo; o -gbakfu l’jiputu; yo gbakfu Asiriya. ¹² Ẹ̀phe gbeshide atugbu; bẹ mu a-chita ugbu mu ghaa; l’otsuta ẹ̀phe l’o bu unwenu, ẹ̀phe ephephe. Mu a-hu ẹ̀phe ahuhu k’ejo iphe ono, ẹ̀phe mekotaru ono.

¹³ “Nsho ẹ̀phe; kẹ l’ẹ̀phe gbafuwaru mu l’ẹ̀hu; kpurupyata a-buru nk’ẹ̀phe; kẹ l’ẹ̀phe kwefuru mu ikẹ. O dujekpo mu tẹ mu dzoo ẹ̀phe; obu l’ẹ̀phe adzujeru mu ẹ̀jo-ire. ¹⁴ Ẹ̀phe te egudejedu obu ẹ̀phe araku iya. O chia l’iphe-azee ẹ̀phe; bẹ ẹ̀phe anoje l’akwa ẹ̀kwa witu; mẹ ẹ̀kwa mẹe vayinu ophungu; l’egbubashi onwẹphe onya l’ẹ̀hu. Obekwanu l’ẹ̀phe gharu iya azu. ¹⁵ O bu yebedu zuru ẹ̀phe; mee ẹ̀phe; ẹ̀phe enweru agburu-ẹ̀hu; ọ́bule ẹ̀phe gbe anọduje achiru iya ẹ̀jo idzu. ¹⁶ Ẹ̀phe te kwedu byakfuta yẹbe Okaribe-Kakota-Nu; ẹ̀phe du l’o bu akfu nweru ẹ̀kworo. Ndu achị ẹ̀phe bu ogu-mbeke; bẹ ee-gude gbushia ẹ̀phe; kẹ l’ẹ̀phe ekfujeru mu okfu, ta duđu mma; ee-gude k’iphe-a mee ẹ̀phe iphe-ozì-ochi l’alì l’jiputu.”

8

Ndu Ízurẹ̀lu agwa nte

¹ “Unu yekwa upyoku l’onu; kẹ l’udele bekwaru l’eli ọ́lo Ojejoje; yo buru iphe kparu iya nu bu lẹ ndu Ízurẹ̀lu mebyiwaru ogba-ndu mu l’ẹ̀phe; bya ekwefu ikẹ l’ẹ̀phe te emedu ekemu mube Ojejoje. ² Ndu Ízurẹ̀lu echiku iya lẹ mkpu; su: ‘Nggube Nchileke ayi; ayi maakwaru ngu-al’ ³ Obenu lẹ ndu Ízurẹ̀lu jikawaru iphe du mma. Yo buru onye ohogu e-mekochaa chia ya oso.

⁴ “Ẹ̀phe afotaje ndu a-buru ẹ̀phe eze; ẹ̀phe ta achì-koshi mu idzu iya. Ẹ̀phe afota ndu a-buru ẹ̀phe ishi; ẹ̀phe te eme tẹ mu maru. Ẹ̀phe egudeje mkpola-ocha; mẹ mkpola-ododo akpushiru onwẹphe nte; shi ẹ̀ge ono emetaru onwẹphe o-la-l’iyi. ⁵ Unu tufakwaa nte nweswi unu ono; unubẹ ndu Samériya; kẹ l’o ghuakwa iya eghughu l’ẹ̀nya! ?Bu teke ole; bẹ ndu Ízurẹ̀lu a-no-bebe; temanu ẹ̀phe adu ike du-gee mma l’ifu iya? ⁶ O bu lẹ Ízurẹ̀lu b’o shi; mbu nweswi obu, bu iphe ndu eme nka meru. Ẹ to buđu Nchileke b’o bu. O bu iphe aa-kukposhi ibiribe; mbu nweswi ndu Samériya ono. ⁷ Ẹ̀phe akoje pherephere l’o bu okfu. Ẹ̀phe -kpatade iya akpata; ẹ̀phe akpata iya ọ́ku-maa. Akpe e-ta patadu okpoko; ta mitakwa nebyi. O -mitakpoonu nebyi amita; bukwa ndu ohodo e-ri iya. ⁸ Ndu Ízurẹ̀lu b’e lemiwaru. Nta-a; bẹ ẹ̀phe notsuwa l’iphe bu mbakeshi l’o bu iphe ta duđu mkpa, ooga; ⁹ kẹ l’ẹ̀phe tugburu jeshia Asiriya l’o bu nkakfu-igara-oswa, aghaphe nkinyi iya. Ndu Ífuremu; bẹ butawaru ndu ẹ̀phe l’ẹ̀phe a-ọ́du eshi

onyá ebuta, ¹⁰ A makwaru-a l'èphe je ebukoo ndu onya l'iphe bú mbakeshi; obu lẹ ya byalerua bya achikobe ephe odo; tẹ okaribe onye eze ono kpua ephe ishi.

¹¹ "A makwaru-a lẹ ndu Ífuremu kpushiru ɛnya-ngweja, ha igweligwe, ephe a-nòduje egwo eja l'enwefu iphe dọ eji, ephe meru. Obenu l'ɛnya-ngweja ono gbe búhukwaruphu ẹke aanòduje eme iphe dọ eji. ¹² Mu abya edeeru ephe ẹkwo; kfuaru ephe iphemiphe ọbule, mu turu l'ekemu. Ephe ewoleru iya-a l'ọ bú iphe shi l'ohodo. ¹³ Ephe -gwaa iphe e gude bya iya anunu; ephe eworu anu iya taa; obenu lẹ Ojejoje; bẹ iphe ephe eme ta adudu mma. Nta-a; bẹ ọo-nyata iphe dọ eji, ephe eme; húa ephe àhùhù k'iphe dọ eji ephe. Mbụ l'èphe e-mekochaa lashia azụ lẹ Íjiputu.

¹⁴ "Ndu Ízurẹlu zahaawaru onye meru ephe; bya akpushia ọlo ndu eze. Ndu Júda egudewa ọpho-mkpuma; kpụ-pee mkpụkpụ, dọ igwe mgburumgburu. Obenu lẹ ya e-gude oku tufu mkpụkpụ ephe ono; yọ dzufu iphe ono ephe gude metsua mkpụkpụ ephe; yọ buru okpo-mgbinyiku ono."

9

Èjo iphe ndu Ízurẹlu meru

¹ Unu be etekwa ɛswa; unubẹ ndu Ízurẹlu! T'èhu ba atokwa unu ẹge ọotsotsua iphe bú mbakeshi odo; kẹ l'unu meru Nchileke unu ghẹlegheleghele. Ọ bú ọgwo, a gbataru l'okpara; bẹ obu unu anọje l'iphe bú ẹke eetsu witu.

² Ẹke eetsuje witu; mẹ ẹke aadzọshije mẹ ta anudu ephe nri; mẹ ọphungu ta nọ iya ephe.

³ Ephe ta akwabukwaru l'alị Ojejoje. Mbụ lẹ ndu Ífuremu e-mekochaa laphu azụ lẹ Íjiputu; je anọdu l'alị ndu Asiriya ria nri, aasọ nsọ.

⁴ Ephe te egwoheduru Ojejoje ngweja-mẹ; ọphu ngweja, ephe egworu iya 'emehedu t'èhu tso iya ɛna. Ngweja ephe a-dọ ephe l'ọ bú nri, e shiru l'ẹke madzụ nwuhuru. Iphe bú ndu riru iya nọ a-bukotaru ndu aasọ nsọ; nri ọphu aburu nri ephe nkinyi ephe. Ẹ te wobadu iya l'eze-ọlo Ojejoje.

⁵ ?Bụ ngunu; bẹ unu e-me mbọku eswe-iphe ono; mbụ mbọku ono, aa-gba aji Ojejoje ono?

⁶ Ephe -jekpoonu agbala t'èphe ba ala l'iyi; bẹ ndu Íjiputu a-wọ-kota ephe; ndu Mémufisu elia ephe. Ewu-ogvu efushia lẹ mkpọla-ọcha ephe, vugbaa ọnu-aswa. Amị-ogvu e-fuchishia nk'èphe.

⁷ Mbọku, aa-hù madzụ àhùhù ruakwaru. Mbọku, aa-kfụ onyenọnu ọgwo iphe o metaru duakwa ntse. Tẹ ndu Ízurẹlu makwaru l'ọ bú ẹge ono b'ọ dọ; kẹ l'iphe dọ eji unu hanukawa igweligwe. Ẹge ono; bẹ nshi-nshi, unu eme kpọwaru ẹka; mbụ l'e gbe ekuwa onye nkfuchiru Nchileke onye eswe. Onye ume Nchileke jiru ẹhu b'e gbe ekuwanu onye ọgvu byaru. ⁸ Mube onye nkfuchiru Nchileke bú onye eche ndu Ífuremu nche; mbụ ndibe Nchileke mu. Obenu l'a gbashikotaru iya onya l'iphe bú uzo, ooshi. Ephe kpọru mu áshị kpọ kpọ jeye l'eze-ọlo Nchileke. ⁹ Ephe nwumiwaru ishi enwumi l'omerushi onwephe ẹge ono, e shi emeje l'oge kẹ Gíbiya ono. Obenu lẹ Nchileke a-ghachiru-a ephe ifu l'iphe dọ eji, ephe eme; húa ephe àhùhù k'iphe dọ eji ono, ephe emeshi ono.

Iphe, tso ejo iphe ndu Ízurẹlu

¹⁰ Ojejoje sọru: "Lẹ teke ya cho-vuru ndu Ízurẹlu b'ọ dule iya phụ l'ọ bú onye phuru akpuru vayinu l'echi-egu. Teke ya phuru nna unu oche phe b'ọ dule iya phụ l'ọ bú onye phuru akpuru mbụ l'oshi figu. Ephe ejelephu bya erua Bálu-Peyọ; woru onwephe yeshia l'agwa Bálu; mbụ lẹ nte ono, iphere iya dọ ono. Ephe abya aburu iphe-mmanu ẹge ono iphe ono, ephe abaru eja ono bú. ¹¹ Odu-biribiri ndu Ífuremu e-mekochaa pefu l'ọ bú nwenu. Ẹ ta abyadu bya amụ iya nwa; ta pa iya ẹpho ime; te emeta iya ẹpho odo. ¹² Ọ -buru l'èphe muru unwegirima; hetsee ya; bẹ ya e-me ephe; ephe anwushihukota l'èphe ha. Nshọ ephe teke ya a-gharu ephe azụ!"

¹³ Ndu Ífuremu; bẹ mu phukpọwaru; ephe dọ l'ọ bú ndu Táya, bú ndu a dzaru l'ẹke, dukpoo mma nshinu. Obenu lẹ ndu Ífuremu e-mekochaa chiru unwu ephe nọ onye mgbugbu-madzụ yo gbushia. ¹⁴ Nunu ephe iphe; nggube Ojejoje! ?Bụ ngunu; bẹ ji-nu ephe? Mee t'èphe ba adu ike ọpa ẹpho-ime; ephe te nwe mini-era, ephe e-che nwatibe ephe.

Ikpe, Ojejoje e-kpe ndu Ízurẹlu

¹⁵ "Ọ bú ejo iphe, ephe nọ lẹ Gíligalu meshia; bẹ meru iphe ephe duru mu áshị l'ẹke ono. Yọ buru ejo iphe, ephe emeshi; bẹ meru iphe mu a-chifu ephe l'ọlo mu. Mu

te eyeheduru ephe obu odo; kele ndu ishi ephe l'ephe ha kwefukotaru ikè. ¹⁶ Ndu ífuremu; be ome-l'ehu gudewaru. Akwara iya kposhihuwaru nkú. E to nwedu l'o yee nebyi. Ephe -zúshikponu unwegirima; ya echigbushia ndu ophu ephe yeru obu."

Hosáya; l'okfu ehu ndu Ízurelu

¹⁷ Nchileke mu a-jika ephe; ke l'ephe ta nuduru iya okfu. Ephe e-mekochaa buru ndu, agha edegiri l'iphe bu mbakeshi nonu.

10

¹ Ndu Ízurelu shi du l'o bu vayinu, jaru ajaja; mishia amimi. Oobuje teke nebyi iphe iya ono aka nshinu l'eje; yo ka okpushi enya-ngweja. Oobujekwaphu teke ali iya aka onwe iphe l'eje; yo ka omematsua mkpuma nte iya emema. ² O bu ugho; be iphe jiru ephe obu. Obenu le nta-a; be ephe abyawa ovuta iphe du eji ono, ephe meru ono. O bu Ojejoje e-mebyishi enya-ngweja ephe ono; foshia mkpuma nte ephe ono.

³ O bu teke ono; be ephe a-wata okfu: "L'ephe te nwekwa onye eze. Mkpata iya aburu l'ephe ta atsudu Ojejoje egvu. Obenu; l'ephe -nwekpooru nu onye eze; ?bu ngunu b'o ge emeru ephe?" ⁴ Ephe ekweje ukwa eli-onu. Ephe eria nte eregede gude gbaa ndzu. Yo buru iya kparu iphe nseku byaru bya aka nshinu; fushilaha l'o bu ejo ewu, fushiru l'eke a koru okfu.

⁵ Ndu bu le Samériya awata otsu egvu l'okfu nte nweswi, no le Bétu-Avenu. Ndu nwe iya nu; me ndu agwaje iya nu tukó l'agu aphu iya; ke l'odu-biribiri iya gvwaru; mbu l'a pawaru iya laa ohodo. ⁶ Agwa nweswi ono; be ee-mekochaa pata lashia Asiriya; t'o buru iphe, e gude akwabé okaribe, bu eze ndu ali ono ugvu. Ndu ifuremu; be ee-me iphe-iphere. Ndu Ízurelu; be iphere e-gude; ke l'ephe pyishiru ntekppe dobe. ⁷ Ndu Samériya; ephe l'eze ephe; be mini e-seta tugbaa l'o bu otsebere-nku, ese l'eli mini. ⁸ Iphe bu mgbogidi mgbogidi Avenu eke aanoduje agwa iphe; be ee-mebyishikota. O bu iya bu eke ome eji ndu Ízurelu shi. Ogvu; me egbara a-bya efushia l'enya-ngweja ephe. Teke ono; ephe asu ugvu ugvu; me mgbogidi mgbogidi t'o zee zepyabe ephe.

Ojejoje anma ndu Ízurelu ikpe

⁹ Ojejoje suru: "Unube ndu Ízurelu; keshinu oge ke ndu Gíbiya; be unu shilephu meta ejo iphe. ?Tò budunua ogu gbushiru ndu ejo iya ono le Gíbiya? ¹⁰ O kwa teke du mu mma; be mu a-hu ephe ahuhù. Iphe bu mbakeshi a-tuko eka nanu; tso ephe ogu; shi ege ono; hua ephe ahuhù k'iphe du eji ono, ephe meru mmekwase ono.

¹¹ "Ndu ifuremu du l'o bu nwada-eswi, a zùrù àzùzù; iphe aduje iya mma aburu odzoshi witu. O bu iya meru iphe ya e-ye ndu ifuremu odogoro l'olu; gude gagbabe ephe agagbabe. Ndu Júda e-gude ephe gbua ali ono egbugbu; ndu ke Jékpu akpaa ya akpakpa. ¹² Unu koru onwunu odobe-eka-ndoo l'o bu okfu; unu akpata n-yemobu l'o bu iphe o mitaru! Unu gbukposhia ali unu ono, e te eshidu kowa akoko ono; ke l'o ruwaru teke aa-wata okpa ishi Ojejoje; jeye yo bya wua unu odobe-eka-ndoo l'o bu mini. ¹³ Obenu l'unu koru ejo okpoma l'o bu onye koru okfu. Iphe unu kpataru iya aburu ejo iphe. Unu riwaru akpuru, eregede mishiru.

"Keshinu unu dakoberu agburu-ehu nk'unu; dakobe ikpoto ndu soja, unu nweru; ¹⁴ be aa-turu ndibe unu uzu ogu; k'ophu bu l'iphe bu ulo ono, unu kpushiru; yo butsuaru okpo-mgbinyiku ono; be a-buru iphe ee-nwukposhi enwukposhi; ege ono, Shalumanu chikposhiru mkpukpa Betu-Abelu l'oge, a luru ogu ono. Mbú teke e chitaru ndu bu nne ephe l'unwu ephe tua gbaa l'ali. ¹⁵ O bu ege ono; be oo-mekochaa mbaru unube ndu Bételu; ke l'ejo iphe, unu eme kpowaru eka. Ogu ono -dadedephu; be aa-chó eze ndu Ízurelu achochó."

11

N-yemobu Nchileke

l'ehu ndu Ízurelu

¹ "Teke Ízurelu shi buru nwata;

be ya shi yeru iya obu.

O bu le Íjiputu;

be ya jeru je edufuta iya;

mbú nwa iya ke nwoke ono.*

² Obenu l'oobujeru;

* 11:1 11:1 Mát 11:1.

mu eku ndu Ízurelu oku;
 ephe aka mu olufu l'èhu eje.
 Ephe adabujeru ogwa-phe Bálu;
 ege ono; bẹ ephe
 akpọ-phejeru nwantekpe insensu oku.

³ Ọ kwa yẹbe Ojejoje ziru ndu Ífuremu ije.

Ya shi alokpufe ephe l'ẹka;
 ọ bụ l'ephe ta madu
 l'ọ bụ iya; bẹ meru t'ephe korohu.

⁴ Ya shi egudeje obu-àyò l'ehe ephe.

Yọ bụru obu, ya yeru ephe;
 bẹ ya gude edu ephe.
 Ya nyafuru ephe ajaba,
 e shi yee ephe;
 bya efuru l'ọzu ephe lẹ nri.

⁵ “Keshinu ephe jikaru l'ephe ta alakfutadu mu; bẹ ephe a-laphukwa azụ lẹ Íjiputu; onye eze ndu Asiriya achilaha ephe. ⁶ Ogu-mbeke e-mekochaa jee ifu jee azụ lẹ mkpukpu ephe iche l'iche; gbukashia mgboro-ígwe, e yeshiru l'obu-edukfu mkpukpu ephe; mee iphemiphe obule, ephe chiru k'ememe t'ọ bụru iyi. ⁷ Iphe ndibe mu keberu ẹka iya bụ t'ephe ghaaru mu azụ. Obenu m'ọ -ruhuru; ephe kua kua onye ono, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ ono; b'ẹ to kutsehekwa ephe ọdo.

⁸ “Nggube Ífuremu;

?nanụ ege mu e-me haa unu?
 Nggube Ízurelu;
 ?nanụ ege mu e-me;
 nwuru ngu nụ ndu ọdo?
 ?Nanụ ege mu e-menua
 mee ngu iphe mu meru ndu Adama?
 ?Nanụ ege mu e-me
 meghe ngu ege mu meru ndu Zeboyimu?
 Obu jizitaakwaru mu;
 imiko unu aduwa mu.

⁹ Ya ta azubekwa ngu
 oke ẹhu-eghughu iya.

Ya te echikpohe Ífuremu;
 kẹ l'ọ bụ Nchileke;
 bẹ ya bụ; ya ta bụdu madụ.
 Ya bụ Onye dọ Nsọ, unu l'iya nọ.
 Ya te egudekwa
 oke ẹhu-eghughu byakfuta unu.

¹⁰ “Ephe e-mekochaa tsolahaa yẹbe Ojejoje. Ya e-de ekiri l'ọ bụ agụ; teke ya deru ekiri ono; unwu iya anmahuu jijiji; shi l'uzo ẹnyanwu-ariba wulata. ¹¹ Ephe e-shi Íjiputu; l'anma kwekwekwe l'ọ bụ unwenu. Ephe adu l'ọ bụ unwu ndo, shi Asiriya. Mu emee ephe; ephe alatsua l'ufu ephe.” Ono kwa iphe Ojejoje ekfu.

Ẹjo iphe ndu Ízurelu eme

¹² Ndu Ífuremu gudeekwa ejo-ire swiphee ya mgburumgburu. Ndu onu-ulo Ízurelu l'agbaru iya ẹregede. Obenu lẹ ndu kẹ Júda; bẹ Nchileke maru. Ephebedua koshiru l'ephe gbaru t'onye ono, dọ nsọ ono gude ire ephe ẹka.

12

¹ Iphe ndu Ífuremu nọ l'oru iya; eswe l'enyashi bụ aphụ; bẹ ephe eri; shi iya l'akpaka iphe akpaka. Ephe gude ejo-ire; mẹ iphe kpangananu l'eme ẹhuka. Ephe lẹ ndu Asiriya agbaa ikumu l'evu manụ olivu evularu ndu Íjiputu.

² Ojejoje nwekwaru okfu, adaru yele ndu Júda; mbụ l'ọ-ọhụ eri Jékọpu àhùhù iphe dọ ẹji, ephe eme; kfua ephe ụgwọ ege ephe eme. ³ Teke ọ nọkwaduru l'ephe b'ọ woru nwunne iya l'ichirukfu. Yọ bya alufuta bụru nwoke yele Nchileke abya agbaa mgba; ⁴ mbụ lẹ yele ojosi-imigwe gbaru mgba; yo mekputa iya. Yọ bya awata ẹkwa; ọlahaa ya t'ọ meeru iya eze-iphe-oma. Yọ bya aphua Nchileke lẹ Bételu yele iya ekfugba l'ẹke ono; ⁵ mbụ yele Ojejoje, bụ Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike. Ọ bụ Ojejoje bụ ẹpha, e

gude maru iya! ⁶ Obenu; unu lata azú lakfuta Nchileke unu! Unu yeru iya obu; unu ekpeje ikpe, dù maa tekenteke! Unu angabejeru Nchileke unu tekenteke!

Ikpe odo, Nchileke eku ndu Ízùrèlu

⁷ Ndu agba nghò bù iphe te edzudu edudzu; bè ephe egudeje ere madzù iphe. Iphe aduje iya mma bù okputa madzù. ⁸ Ndu Ífuremu anòduje asa nsasa; sù: “Ayi nweru iphe nshinu; èku byaakwaru ayi. Èku ono, ayi nweru ono l’ò ha e-me; è ta phù urukutu, ayi arù l’ò bù iphe dù èji.” ⁹ Obenu l’ò kwa mbèdua bù Ojejoje, bù Nchileke unu. Ò bù mu bù onye dufutaru unu l’alì Íjiputu; bùru mu e-me unu t’unu bua lè ùlò-ékwa ège unu shi ebujè teke unu shi agbajè eswe-iphè oge iya nò anòno.

¹⁰ “Mu shi ekfuje anù ndu nkfuchiru mu; shi iya mee t’èphe aphù àphù; l’anma ètu l’igwe.” ¹¹ ?Tì phùdu ndu Giledu? È to nwekwa èphe onye abù iphe. ?Èphe agwajè oke-eswi lè Giledu tò. Ènya-ngweja èphe e-mekochaa dakashihu; bùru ikpo mkpuma l’èke, a kòru okfu.

¹² Jèkòpu gbalaru laa alì Áramu. Yò bùru l’èke ono; bè Ízùrèlu nò jee ozi t’ò lua nwanyi. Yò bùru oche atùru b’o gude kwaa ya aswa. ¹³ Ojejoje bù onye nkfuchiru iya b’o gude dufuta ndu Ízùrèlu l’alì Íjiputu. Yò bùkwaruphu onye nkfuchiru iya b’o gude leta iya ènya. ¹⁴ Obenu lè ndu Ífuremu mewaru iphe eghulaha Ojejoje kè damùdamu. Nnajiufu iya e-me t’ikpe òchi onye o gburu kwa ya l’èhu; ège ono; bè òo-kfùkwa iya phù ùgwò iphe-iphè, o meru iya.

13

Ikpe ikperazu, eeku ndu Ízùrèlu

¹ O shi abùjeru; Ífuremu -kfua okfu; madzù anmahu kpakpakpa. Ífuremu shi bùru onye, a kwabè ugvu nshinu l’alì Ízùrèlu. A nònyalephu; yò wata òbaru Bálu èja; ikpe anma iya; yò nwùhu. ² Nta-a; bè ndu Ífuremu kabaaru ome èjo iphe. Èphe kpùshiru ntèkpe dobegbaarù onwèphe; mbù ntèkpe, e furu èka l’ènya gude mkpòla-òcha meshia. Ò bù ndu maru ome nka gude èka kpùshia ya. Iphe ndiphe ekfu bù: “Lè ndu-a egudejekwa madzù gwoo èja. Madzù -gbeshi; yo je etsua agwa nweswi ono ònu.” ³ Òo ya meru iphe èphe a-dù l’ò bù òji, ada l’ùtsu; mbù òji, ada lè nchi-abòhu, abùje: ò -datsù; yo phukashihu. Èphe a-dù l’ò bù èswa, e-phèkashihu nù l’èke eetsu witu; mbù l’ò bù ènwuru-òku, shi lè windo ekpòshihu.

⁴ “Obenu l’òo mbèdua bù Ojejoje; bùru Nchileke unu. Ò bù mu bù onye dufutaru unu l’alì Íjiputu. T’e b’ò dùkwa iphe òdo, unu e-je amaru òdo; gbahaa mbèdua, bù Nchileke; kè l’è t’ò dùkwa onye ndzòta òdo, nònu; gbahaa mbèdua. ⁵ Ò bù yèbèdua letaru unu ènya teke unu nò l’èchi-ègu; mbù l’alì òkponku ono, enwu phuraphura ono. ⁶ Teke mu nùru èphe nri; bè mu nujiru èphe èpho. Ya ndono; èpho èjlephu èphe; èphe awata ònyi ndù; woru mu zahaa. ⁷ Òo ya bù; lè mu a-kwaru èphe l’ùzo l’ò bù oduma; fùaru èphe l’ò bù agù. ⁸ Mu a-furu èphe; zija èphe ezija l’ò bù biye b’a nataru ùnwu iya. Mu a-zù èphe l’ò bù agù; anègu-ègbudu alajashia èphe alajashi.

⁹ “Unubè ndu Ízùrèlu; mu e-mekwa unu t’unu laa l’iyi; kè l’unu gbe etso mu okfu. Yò bùru onye òphu eyeru unu èka; bè unu gbe etso okfu. ¹⁰ ?Nanù eze unu nta-a t’ò bya adzòo unu? ?Nanù ndu achìtsua mkpùkpu unu; mbù ndu ono, unu sùru mu: ‘Tè mu nù unu onye eze; mè ndu ishi, a-nòdu achì unu.’ ¹¹ T’ò dù iya bù; mu abya egude iphe eghughu fòtaru unu eze; mu abya egude èhu-eghughu nafù iya unu.

¹² “Èjo iphe ndu Ífuremu mekotaru b’e dokoberu èphe edokobe. Iphe èphe mesweshikotaru b’e deshikwaru dobe. ¹³ Iphe-èhuka, oje dùle iya phù l’ò bù nwanyi, ime eme. Obenu l’ò dù l’ò bù nwata, ta madu iphe abùjeru: Oge ezeda -rua; t’ò madu t’ò ye ishi l’ènu èhu nne iya. ¹⁴ ?Bù t’è ya kfua ùgwò gude gbata èphe t’è alì-maa ba aka èphe ike t’ò. ?Ya e-ye iphe l’itumo gude gbata èphe l’èka anwùhu. Nngube anwùhu; ?bù awe; bè iphe ono, i gude egbu madzù ono nò? Nngube alì-maa; ?nanù iphe ono, ògudeje emebyishi madzù ono? Ya ta byakwa bya aphùru ngu imiko. ¹⁵ È to nwekwa mè Ífuremu byaru bya azua karia ùnwunna iya ndu òphu; bè oke phèrèphèrè, shi l’èka Ojejoje e-shilekwaa l’ùzo ènyanwu-ahata byakfuta èphe. Oo-shi l’ùzo èchi-ègu bya amìchakota mini ndu Ífuremu. Ishi nggele èphe atabuhu. Wèlu èphe akpòshihu nkù. A t’òko iphe bù èku, o shi kpata akpata ruta. ¹⁶ Ndu Samériya e-vuru iphe dù èji, èphe metaru; kè l’èphe kwefuru Nchileke èphe ikè. Òo ogu-mbeke; bè ee-gude gbushikota èphe. Ùnwègirima èphe ndu òphu angù era; bè ee-tufashi etufashi; dzufushia ùnwanyì èphe ndu òphu dù ime èpho.”

14

Hosíya arọ ndu Ízurẹlu

¹ Unubẹ ndu Ízurẹlu; unu lakfuta Ojejoje, bụ Nchileke unu! Ọ kwa iphe dụ eji, unu eme meru iphe unu daru! ² Unu gude okfu-ọnu unu gude lakfuta Ojejoje. Unu bya asụ iya: “T’ọ guaru ayi nvụ l’ẹjo iphe, ayi l’ọ ha. T’ọ gudenu kẹ l’ọ bụ onye emeje eze-iphe-oma nata ayi; ẹge ayi e-gudekwanu okfu-ọnu ayi gwaa ya! ³ Ndu Asiriya ta adzọ-ghekwa ayi. Ayi te ekeheru ikè egheru inya-ọgu ọdo. Ayi te egudehe ọnu ayi sụ agwa l’ọo ya bụ Nchileke ayi; mbụ agwa, bụ ayibedua gude ẹka ayi mee ya. Ọ bụ nggu Nnajiufu bụ onye aphujeru onye a tọru nwogbee imiko.”

Ụkwa ndzụ ophungu l’ẹhu Ízurẹlu

⁴ Ojejoje sụru:

“Ya e-me; ẹphe abụ-buhu ndu agharaba.
Ya abya atushihu ọkpoma; yeru ẹphe obu;
kẹ l’ẹphe ta aduhedu mu ashị.

⁵ Ya a-duru ndu Ízurẹlu;
l’ọ bụ iyi l’adaru ẹphe.
Yọ ja pulapula l’ọ bụ okfukfulike.
Ọgbaragba iya abamia
abami l’ime alị l’ọ bụ
oshi sida Lébanọnu.

⁶ Ụnwu iya ndu ophu dụ
nongini-nongini a-jakashị;
malahaa mma l’ọ bụ oshi olivu.
Mkpọ iya a-dụ l’ọ bụ
mkpọ oshi sida Lébanọnu.

⁷ Madzụ a-bya bya
adọlahaaru lẹ mkpuli iya ọdo.
Oo-nọdu aja pulapula l’ọ bụ akpe;
mbụ ọo-kfụ kpuru
yẹgelengu l’ọ bụ vayinu.
Ụdu iya atụko ẹkemeke
ngaa l’ọ bụ mkpọ mẹe,
shi Lébanọnu.

⁸ ?Bụ ngunu ọdo;
bẹ ndu Ífuremu; ẹphe lẹ nte ji;
l’ẹke ọ kwa yẹbe Ojejoje
azajẹ ẹphe oku; l’eleta ẹphe ẹnya.
Ọ kwa yẹbedua bụ
oshi payinu ono,
ẹkwo iya jiru ejiji ono.
L’unu amija nebyi;
kwa yẹbedua b’o shi l’ẹka.”

Mkpọ-chi ishi iya

⁹ ?Bụ onye bụ onye, maru iphe? T’ọ mụtakwa iphe l’iphe-a! ?Bụ onye bụ onye iphe edoje ẹnya ọhuma? T’ọ dokotakwa iya ẹnya! L’uzo kẹ Ojejoje dọkotakwa nhamunha. Yọ buru ndu doberu ẹka ndoo eshi iya. Obenu lẹ ndu kwefuru ikè; bẹ ụkfu adujẹ; m’ẹphe je iya eshishi.

Jówèlu

- ¹ Qwaa bù ozi, Ojejoje ziru Jówèlu Petuwèlu.
Igube abya ogu
- ² Unu nùkwaa iphe-a;
 unubè ndu bù oḡurenya!
 Unu gebekwa nchi;
 unubè ndu bu l'alì-a l'unu ha!
 Egbe iphe owaa;
 ?o mejhawaru l'oge nk'unu?
 ?T'o mejhawaru
 l'oge kè nna unu oche phè?
- ³ Unu kòoru iya unwu unu!
 T'unwu unu kòoru iya
 unwu nk'èphe;
 unwu nk'èphe akòoru iya
 oḡbo ophu abya nù.
- ⁴ L'iphe o-tsu-dududu igube taphodoru;
 bè utso-igube byaru bya ataa.
 Ophu utso-igube taphodoru;
 bè o-kfù-kpùdakpuda igube byaru bya ataa.
 Ophu o-kfù-kpùdakpuda igube taphodoru;
 bè mkpakparamatsù igube byaru bya ataa.
- ⁵ Unu tehu etehu;
 unubè ndu mée guderu;
 wata èkwa!
 Unu chia mkpu; unubè ndu mée!
 Unu kpòo mkpu kè lè mée oḡhungu ono
 b'a l'ofuwaru unu l'ònu!
- ⁶ L'o nweru mba, byaru bya afàru ndu alì mu.
 Ndu ono bù ndu ike;
 ophu aagutadu èphe l'ògu.
 Eze, nò èphe l'ònu òkòta l'ò bù k'agu;
 èpyi, nò èphe l'ònu adù
 l'òbu èpyi nne agù.*
- ⁷ O ripyawaru mgbo vayinu mu;
 bya emewa oshi figu mu;
 yò bùru iyi.
 O swashìwaru iya úgbò tufashia;
 èkali iya achakòta oswi kpalakpala.
- ⁸ Unu gù aphù l'ò bù
 nwamgbòko, yeru uwe-aphù,
 l'agù aphù nwoke, abya okfu iya.
- ⁹ Ngweja-nri;
 mè lè ngweja-mée;
 bè gvùwaru nù l'eze-ùlo Nchileke.
 Ndu achijeru Nchileke eja nò l'aphù;
 mbù ndu ono, ejeru Ojejoje ozi ono.
- ¹⁰ Okfu, a kòshiru akòko bùkotawa iyi.
 Alì gbe agùwa aphù;
 kè l'iphe a kòru iya mebyishihuwaru.
 Mée oḡhungu tashihuwaru;
 to nwehe iphe atatajè lè manù olivu.
- ¹¹ T'ònu kpòkwaa unu okfu;
 unubè ndu akò okfu!
 Unu kpòo mkpu;
 unubè ndu akòje vayinu!

* 1:6 1:6 Àph 9:8.

- Unu gwa aphụ witu;
 mē balị unu;
 kē l'iphe e meberu l'okfu yifukotaakwaru.
- 12 Oshi vayinu kposhihuwaru nkụ;
 oshi figu anwukotawa kpaa.
 Oshi utara-okumu;
 mē nkfụ; ọwaa udara;
 mē l'iphe bụ oshi,
 nọkota l'egu l'ọ ha
 kposhihuwaru nkụ;
 kē l'iphe emeje t'ẹhu
 tsọ madzụ ẹna
 nwukotawaru kpaa.
- Ízurẹlu; unu kwaa izimana.*
- 13 Unu yee uwe-aphụ;
 wata ọgu aphụ;
 unubẹ ndu achijeru Nchileke eja!
 Unu kpoo mkpu;
 unubẹ ndu ono, anọduje eje
 ozi l'anya-ngweja ono!
 Unubẹ ndu ono,
 nọ l'ifu Nchileke mu eje ozi ono;
 unu yee uwe-aphụ
 nọkota ẹnyasi kpamu;
 kẹle ngweja-nri;
 mē ngweja-mee;
 b'ẹ te gudejehedu abya l'ulo Nchileke unu.
- 14 Unu raa ya arara t'a swiaru
 Nchileke aswiwi, dụ nsọ!
 Unu tua ndzuko, a-duru Nchileke iche!
 Unu kukobe ndu bụ ọgurenya;
 mēkpo iphe bụ ndu bu l'alị-a l'ọ ha;
 t'ephe dzukoo l'ulo Ojejoje, bụ Nchileke unu;
 raa ẹkwa raku Ojejoje.
- 15 Haa! Ege mbọku ono onanu
 a-dụkwanu; kē l'eswe
 Ojejoje dụakwa ntse.
 O bụ mbọku,
 Okaribe-Kakota-Ike
 e-mebyishi iphemiphe ọbule.
- 16 ?Tọ gbadu ayi l'ifu
 teke nri bataberu l'ulo Nchileke ayi;
 bya agbaa ayi l'ifu
 teke ẹhu tsọ-beru ayi ẹna;
 ayi etee ẹswa l'ulo Nchileke ayi.
- 17 Iphe a kuru akuku
 l'alị kposhihuru nkụ.
 Iphe bụ ulo nri
 adaburu ophorokpo;
 ọba, nonu adakposhihu;
 kē l'iphe e meberu l'alị yifuru eyifu.
- 18 Unu lewaru ẹge eswi atsugbaa ude;
 elu l'ara nmaa nmaa;
 kē l'ẹ to nwedu nri,
 ẹphe e-ri;
 mbụ jeyekpo l'aturu;
 bẹ tuko nọdu l'iphe-ẹhuka.
- 19 O kwa nggube Ojejoje;
 bẹ mu araku;
 kē l'ẹke anụ atajẹ nri
 l'echi-egu; bẹ ọku dzufuwaru;

mbù l'iphe bụ oshi, nọ l'ègu ono;
 bẹ ọku kefuwaru;
 20 Anègu-ègbudu tsotsua
 l'atụ hēnguhengu l'achọ ngu.
 Iphe bụ nggele, nọnu;
 bẹ tashihuwaru nù;
 ọku adzùfuwa ẹke elu atajẹ nri.

2

Igube, etsu gbigbigbi

- 1 Unu gbua ụpyoku ẹ
 Ugvu Záyọnu!
 Unu echia mkpu-ọgu
 l'ugvu mu ono, dū nsọ ono!
 T'iphe bụ ndu bụ
 l'alì-a nmakwaa kpakpakpa;
 kẹ l'eswe Ojejoje abyaakwa;
 mbù l'o ruakwaru eruru.
- 2 Mbọku ono a-gba ọchi;
 dukota gadzụgadzu.
 Mbọku ono;
 bẹ urukpu a-phukputa ẹkemeke ọbule;
 ọchi agbakọta dudurudu.
 Ikpoto ndu sọja,
 ndu ike nọ awụ gidigidi
 atsọ nyikunyiku abya
 l'ọ bụ ọchi nchi-abọhu
 sakputaru eli eze ugvu;
 mbù egbe iya ọphu
 ta dúbudua keshinu ndiche;
 ọphu ọ byadụ adụ l'ogbo ọphu abya nù.
- 3 Ọku nọ ẹphe l'ụzo ifu
 l'ekepyashi iphe ekepyashi;
 nọdu ẹphe l'azụ l'enwu phophopho.
 Alì, nọ ẹphe l'ifu dulephu
 l'ọ bụ mgbabu Ídenu;
 l'ụzo azụ bụ echi-ègu,
 daburu ochobo;
 tọ dū iphe anahụje ẹphe anahu.
- 4 Ẹphe gbaru ụgbugba ìnya;
 l'akfù karagidingu
 karagidingu l'ọ bụ
 ìnya-ọgu.
- 5 Igidi ẹphe dulephu
 l'ọ bụ igidi ụgbo-ìnya;
 l'ẹke ẹphe akfù
 gidimu-gidimu l'eli ugvu.
 Igidi ẹphe dulephu l'ọ bụ
 ọda ekperima, ọku adzù;
 mbù l'ọ bụ ikpoto ndu sọja,
 a chikoberu ọnu gude eje ọgu.*
- 6 Iphe bụ mbakeshi,
 phuru ẹphe anọduje ata chichichi.
 Iphe bụ onye phuru iya nù
 alajeru iya ẹhu iche.
- 7 Ẹphe eshigabeje k'ọgu
 l'ọ bụ ndu ike ka l'ọgu;
 l'enyije ụpho-mkpuma l'ọ bụ ndu sọja.
 Ẹphe akpoje giriri; l'adzọ eje;
 ọphu ọ dudu onye ahaje

* 2:5 2:5 Àph 9:7, 9.

- 8 tọ òka iya nk'ia;
 shia òka iya ọdọ;
 8 tọ dù onye akwajé ibe iya akwakwa.
 Onyenonu akfujeru jingu l'adzo eje.
 Èphe adzoje je adajahu ọgu;
 ọphu èphe ejebedu vudo.
 9 Èphe ezehuje zeba lẹ mkpukpu;
 l'enyi ọpho-mkpuma gòdógòdò;
 nyitsua nyiba l'ime ọlọ;
 shi lẹ windo bahu
 l'ọlọ l'ọ bụ ndu iphura.
 10 Mgboko anmakọta èphe
 jijiji l'ifu.
 Akpamigwe l'anma yikayika.
 Ènyanwu yẹle ọnwa agbakọta ọchi;
 mkpọ-kpodo ta fufe.†
 11 Ojejoje nọ ndu soja iya l'ifu
 l'ekfu iphe eme nù;
 kẹle ndu aluru iya ọgu
 bụ 'aguta aguta; ẹge ono;
 bẹ ike dù ndu,
 emeje iphe o kfulu.
 Eswe kẹ Ojejoje
 bukwa oke ọboku; dù egvu.
 ?Bụ onye ha k'ọkpofu iya l'ifu?‡

Unu kpuhaa obu unu

- 12 Ojejoje suru:
 "Lẹ nta-a bụlekwa ẹgwa.
 Unu gude obu unu l'ọ ha lakfuta iya!
 Unu swia aswiswi;
 gude ẹkwa; daa ẹhu lata!"
 13 Unu lajaa obu unu;
 haa ọlaja uwe!
 Unu lakfuta Ojejoje,
 bụ Nchileke unu;
 kẹ l'oomeje eze-iphe-oma;
 ẹge ono b'ọ phuje imiko!
 Ẹhu te eghujedu iya
 eghughu ẹgwegwa.
 N-yemobu nk'ia
 aburu 'o nwe agwugwu.
 Ẹge ono b'ẹ tọ tujedu
 kparara ome tẹ madzụ jee iphe-ẹhuka.
 14 ?A maru m'ọo-ghakọbe
 phuru unu imiko;
 mbụ ọoru ọnu-oma nù unu;
 meeru unu iphe-oma;
 mbụ nù unu nri; mẹ mẹe,
 unu e-gudeje l'agwa Ojejoje, bụ Nchileke unu.
 15 Unu gbua ọpyoku obu lẹ Ugwu Záyonu!
 Unu raa ya arara t'a swiaru
 Nchileke aswiswi, dù nsọ!
 Unu tya ndzuko,
 a-duru Nchileke iche.
 16 Unu chikobe ndu Izurelu l'ekalanu!
 Unu emee tẹ ndu, byaru
 ndzuko ono dù nsọ!
 Unu kukobe ndu bụ ọgurennya;
 unu achikobe unwegirima;
 mẹ ndu ọphu eechekwadu ẹra!

† 2:10 2:10 Àph 9:2. ‡ 2:11 2:11 Àph 6:17.

T'onye lùru nwanyi
k'òphungu hakwaa
mkpura iya lùfuta;
nwanyi, a lùru k'òphungu
ahaa mgbalabù iya!

- 17 Tẹ ndu, achijeru Nchileke
ẹja, bụ ndu ejeru Ojejoje ozi raa ẹkwa
lẹ mgbaku nwùlo, eeshije
abahù l'eze-ùlo Nchileke yẹle ẹnya-ngweja.
T'ẹphe kfuà; sù:

"Nggube Ojejoje;
phunuaru ndu nke ngu imiko!
Be emekwa tẹ ndu ono,
bù òkè-iphe ngu ono
bùru iphe ee-gude eme
iphe ọchi!
T'ẹphe ba bù iphe mbakeshi
nọnu e-gude atụ mgbọnu.
?Nanụ ẹge ee-me t'a
wata okfuru ndu Ízurẹlù:
'?Bù awe; bẹ Nchileke unu ọbu nọ?' "

Ọnu, Ojejoje e-ye

- 18 Ono teke Ojejoje a-wata
oko okopho l'okfu ẹhu
ndu alì ono, bù ndu nk'íya ono;
bya aphuaru ndibe iya imiko.
- 19 Ojejoje eyeeru ẹphe ọnu; sù:
"Ya evutaakwaru unu nri
yẹle mẹe ọphungu;
mẹ manụ olivu
Ya a-nụ iya unu; nù iya k'etsutsu iya.
Ya te emehedu unu t'unu
bùru iphe iphe bù mbakeshi
e-gude l'eme ọnu-ọchi.
- 20 Ya a-chì-mihuru unu
ndu sọja ono, shi l'ùzo
isheli ono achì-mihu;
mbù je achìru ẹphe ye
lẹ kpọkpokirikpo alì,
ẹ-te nwedu iphe nọ iya nù.
Ọgbo ivuzọ ogu ẹphe;
bẹ ya a-chìru ye
l'eze ẹnyimụ ọzo
ẹnyanwu-ahata;
chìru ndu ikperazụ ogu ẹphe
ye l'eze ẹnyimụ ọzo ẹnyanwu-arìba.
Nshishi odzu ẹphe
a-nọdu achì madzụ oso."
Iyee. Iphe Ojejoje meru pakwaru ẹka.
- 21 Ba atsushi egvu nggube alì Ízurẹlù!
T'ẹhu gbe tsọ-chia ngu ẹnà; nggu etee ẹswa;
kẹle Ojejoje; bẹ mekotawaru iphe ha nshinu.
- 22 Unu ba atsushi egvu unubẹ anụ, bu l'egbudu;
kẹ l'ẹke unu atajẹ nri,
nọ l'echi-ẹgu abyawa oruta iru.
Oshi abyawa ọmishi nebyi.
Oshi figu yẹle vayìnu
abyawa ome ike ẹphe.
- 23 Ẹhu tsoje unu ẹnà;
unubẹ ndu Záyonu!

- Unu tee ẹswa Ojejoje,
 bụ Nchileke unu;
 kẹ l'ọ chiwaru mini adada ọdungu,
 bụ iphe o gude aguru unu nvu.
 Ọ watawaru ọchishiru unu mini;
 mbụ ọ chi mini ọdungu;
 mẹ mini udzu-mini
 ẹge o shi achijehawa iya.
- 24 Ẹke, eetsuje witu; bẹ witu
 e-mekochaa ji.
 Iphe eeyeje mее;
 bẹ mее ọphungu yele
 manụ olivu e-mekochaa ji;
 l'awushihu awushihu.
- 25 “Yebe Ojejoje a-kfua
 unu ugwo k'afa olemole
 ono, igube takotaru iphe unu ono;
 mbụ oke igube;
 igube ndu ọgbo lanu iya;
 mẹ ndu k'otsu-dididi iya;
 mbụ ndu soja iya ono,
 ike du, ya yeru t̄aru unu ono.
- 26 Unu e-nweru iphe unu
 a-nodu eri t'ẹpho ji unu;
 nwee k'etsutsu iya.
 Obenu l'ọ kwa Ojejoje,
 bụ Nchileke unu;
 bẹ unu e-tu epha;
 mbụ onye ono, meru unu
 iphe du biribiri ono.
 Ndibe iya; bẹ ya te
 emehedu iphe-iphere ọdo.
- 27 Teke ono; bẹ unu a-ma
 lẹ ya nọ-a lẹ Izurelu;
 maru l'ọ bụ iya bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu;
 l'ẹ t̄o dudu onye ọdo, n̄nu.
- Ọphu iphere 'abyadu bya eme ndu nk'iya ọdo.
- Eswe Ojejoje*
- 28 “E -metsua; bẹ ya a-wuta Ume iya;
 wushi iphe bụ madzu.
 Ụnwu unu ndu k'unwoke;
 mẹ ndu k'unwanyị
 e-kfuchiru Nchileke;
 ndu bụ ọgurennya unu
 a-ọ nro;
 unwu-okoroḅya unu apha àphụ. §
- 29 Mbọku ono;
 bẹ ya a-wukwaphu Ume iya
 l'ẹhu ndu ozi iya ndu k'unwoke;
 mẹ ndu k'unwanyị.
- 30 Ya e-koshi iphe-ọphulenyà l'igwe;
 koshi iya lẹ mgboko k̄pamukpamu.
 Aa-phụ mee yele ọku;
 mẹ ọkpo-tututu ẹnwuru-ọku.
- 31 Ee-eme ẹnyanwu;
 t'ọ gbaa ọchi;
 mee ọnwa t'ọ b̄ru mee; t̄emanu yo rua;
 mbụ oke ụboku Ojejoje ono,
 a-du egvu ono.*

32 Iphe bụ onye kpọ-kuru
 ẹpha Ojejoje; bẹ aa-dzọta;
 kẹle ndzọta a-nọ lẹ
 Ugvu Záyọnu;
 mẹ lẹ Jerúsalemu, bụ ẹge Ojejoje kfuru iya.
 Ndzọta ono a-nọru ndu
 a-wafunu,
 bụ ndu Ojejoje kuru.”†

3

Ikpe, ee-kpe iphe bụ mbakeshi

- 1 “O -rulephu mbọku ono,
 mbụ teke yẹbe Ojejoje
 e-dobephu ndu Júda;
 mẹ ndu Jerúsalemu
 azu l’ọnodu oma ẹphe;
 2 bẹ ya a-chịta iphe bụ mbakeshi;
 chịta ẹphe jeshia lẹ
 Nsụda Jehoshafatu.
 O bụ l’ẹke ono;
 bẹ ya a-nọdu kpee ẹphe ikpe;
 kẹ ndu ono, bụ òkè-ipe iya ono;
 mbụ ndibe iya, bụ ndu Ízurelu;
 kẹ l’ẹphe chikashiru ẹphe;
 ẹphe edzuru iphe bụ mbakeshi;
 bya eworu alị yẹbe Ojejoje kee.
 3 Ẹphe turu ẹnwa gude kee ndibe iya;
 bya egude unwu-okoro
 gbata unwanyi ọkpara;
 bya ereshia unwu-mgboko
 gude gaa mẹ; t’ọ buru l’ẹphe angwa mẹe.
 4 “?Bụ ngunu; bẹ unu a-guru nụ iya; unubẹ ndu Táya; mẹ Sayidonu; mẹ iphe bụ
 unubẹ ndu ọnu-ogo Filisutiya l’unu ha? ?Bụ iphe ya meru; bẹ unu akfụ iya ugwo iya
 too? O -buru l’ọ bụ ugwo; bẹ unu akfụ iya; bẹ ya e-kwo-o gburumu; mee egwegwa bya
 eworu iphe unu metaru tukobe unu l’ishi; 5 kẹ l’unu wotaru mkpọla-ọcha; mẹ mkpọla-
 ododo yẹbe Ojejoje; bya egwo ẹku iya ndu ọphu katsua mma je akube l’ulo nte unu.
 6 Unu chitaru ndu Júda; ẹphe lẹ ndu Jerúsalemu je eree ndu Girisu; k’ọphu ẹphe a-nọdu
 ote-ẹnya l’alị ẹphe.
 7 “Ya e-je edulata ẹphe l’ẹke ono, unu chiru ẹphe je ereshia ono. Iphe ono, unu meru
 ẹphe ono; bẹ ya a-byabẹ unu l’ishi. 8 Ya a-chịta unwu unu: ndu k’unwoke; mẹ ndu
 k’unwanyi reshia ndu Júda; ẹphe achịta ẹphe ree ndu Sabiya, bụ ọha, kwata nọdu
 l’ẹke, teru ẹnya.” Ono iphe Ojejoje kfuru ndono.
 9 Unu kfukwaaru iphe bụ
 mbakeshi t’ẹphe
 kwakọbekwa k’ọgu!
 Unu mekwaa tẹ ndu ike
 ọgu nọ wụ-lihu!
 T’iphe bụ ndu ọgu
 wuritakwa ntse bya ọgu!
 10 Unu kpukwaa ọgu unu t’ọ buru ọgu-mbeke!
 Unu akpua nkogo unu t’ọ buru ara!
 T’onye ike gvuru sukwa:
 “L’ike nọokwa iya nta-a!”
 11 Unu dzukobekwa;
 iphe bụ mbakeshi!
 Unu shi l’ekemeke ọbule
 bya edzua l’ẹke ono!
 Nggube Ojejoje;
 menua tẹ ndibe ngu,
 bụ ndu ọgu

† 2:32 2:32 Róm 10:13.

- shi l'imigwe wu-zita!
- 12 "T'iphe bu mbakeshi delihu;
tsoru nyiku nyiku laa
Nsuda Jehoshafatu;
ke l'ọ bu l'ẹke ono;
be yebe Ojejoje a-nodu
kpee iphe bu mbakeshi, bupheru iya
mgburumburu ikpe.
- 13 Unu chilishia mma unu;
ke l'iphe e meberu l'alj chaakwaru.
Unu bya adzoshia akpuru vayinu obu;
kele nsukutu, aadzoshije
mẹe vayinu jiwaru;
ege iphe eeyeje me jikwaruphu.
O kwaphu ege ono;
be ejo iphe ephe jiru."
- 14 Igwe-pha; be jiru
Nsuda O-bua-ikpe;
ke le mboku ke Ojejoje dukwa ntse.
Yo buru le
Nsuda O-bua-ikpe ono;
be oo-mukota.
- 15 Enyanwu yele onwa;
be ee-me t'ọ gbaa ochi;
mkpo-kpodo ta afu.
- 16 Ojejoje a-nodu le Zayonu dee ekiri;
nodukwaphu le Jerusalemu dee edede.
Mgboko me akpamigwe
a-nmaa jijiji.
Obenu l'ọ bu le Ojejoje;
be ndu nk'ia a-gbabeje;
zeeru ndzu;
mbu a -gbabe-a-dzuru k'unwu Izurelu.
Onu-oma Nchileke l'ẹke ndu nk'ia no
- 17 "Ono teke unu a-ma le yebe Ojejoje,
bu Nchileke unu; bu ebulu le Ugwu Zayonu;
mbu uguvno ono, duru iya nsọ ono.
Jerusalemu a-du nsọ;
to nwehe le ndu ohodo abya alua ya ọdo.
- 18 O -rulephu mboku ono;
be iphe bu eze uguvno
a-nodu atsoshi me ophungu;
nwugvu, nonu nu
l'atsoshi mini era-eswi.
Iphe bu nggele,
no l'alj
Juda a-nodu atsokota atsotso.
Ogba-mini agbafuhu
leze-ulo Nchileke;
wata ọto l'obu mini;
shi l'ẹke ono agba mini le nsuda Sitimu.
- 19 Obenu le Ijiputu;
be egbara a-kfu.
Edomu aburu echi-egu, daburu ochobo.
Ishi iya aburu l'ephe meru
ndu Juda akpamara;
mbu l'ephe gbushiru
ndu e-ta adudu iphe
ephe meru l'alj ono.
- 20 Alj Juda; be ee-bu ebulu jeyewaru;
bukwaaphu le Jerusalemu

tsube l'ogbo sweru l'ogbo.

- ²¹ Ya a-gwata ephe ugwo ochi ndu ono,
ephe gbushiru ono.
Ya ta ahakwa ephe k'ikpe, nmaru ephe;
kele yebe Ojejoje bu le Záyọnu.”

Émọsu

¹ Ọwaa bụ ozi, Émọsu ziru. Émọsu yì lẹ ndu eche aturu lẹ Tékowa. Ọwaa bụ iphe ọ phuru l'aphù l'okfu ẹhu ndu Ízurelu teke Uzáya shi bụru eze ndu Júda; Jeróbuwamu Jehowashi aburu eze ndu Ízurelu. L'ọ phutsuaru àphù onọ; b'a nọru afa labu; bẹ alí nmadẹru jijiji.

Ikpe, ee-kpe ndu obutobu Ízurelu

² Émọsu sọru:

Lẹ Ojejoje nọokwa lẹ Ugvu Záyọnu l'aba mba;
nọdukwapu lẹ Jerúsalemu l'ede edede.

Èke ndu, eche aturu

anọduje eche aturu

kpọshihuwaru nkụ;

eli eli Kamẹlu anwukotawa kpa.

³ Ojejoje sọru:

"Lẹ keshinu ndu Damásukọsu
chịwaru ẹka ye l'ome ejo iphe;

e-gude ọwaa ekfu;

ẹphe eme ọdo eye iya;

bẹ ya te eselakwaru ẹphe

ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu

iya; kẹ l'ẹphe kọwaru ndu

Giledu pyaapya;

l'ọbu onye gude

mgboro-igwè l'echi ereshi.

⁴ Ya a-tu ọku l'ulo Hazelu;

t'ọ dzukota iphe bu ọlo,

Bénu-Hadadu kpuru;

yo shihutsua ike.

⁵ Ya a-kukposhi obu-edukfu Damásukọsu.

Ya e-gbu onye eze ono,

nọ lẹ nsuda Avenu ono; gbu onye ono,

mpaleka-eze nọ l'ẹka lẹ Bénu-Ídenu ono.

Ndu Áramu; bẹ aa-kpu lẹ ndzu laa Kíru."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁶ Ojejoje sọru:

"Lẹ keshinu ndu Gáza chịwaru

ẹka ye l'ome ejo iphe;

e-gude ọwaa ekfu;

ẹphe eme ọdo ye iya

bẹ ya te eselakwaru ẹphe

ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;

kẹ l'ẹphe kpuru mba ophu lẹ ndzu

bya eworu ẹphe ye l'ẹka ndu Édọmu.

⁷ Ya a-tu ọku l'upho-mkpuma Gáza;

yọ dzukota iphe bu ọlo,

a kpuru;

yo shihu ike l'ime iya.

⁸ Ya e-mebyishi onye eze,

nọ lẹ Ashudodu;

yẹle onye ono, mpaleka-eze

nọ l'ẹka lẹ Ashikelonu ono.

Ya a-dabẹ ndu Ékuronu ẹka l'ẹhu

jeye teke ndu Fílisutiya

a-lakota l'iyi l'ẹphe ha."

Ono iphe Ọkaribe-Kakota-Nu ekfu ndono.

⁹ Ojejoje sọru:

"Lẹ keshinu ndu Táya chịwaru

ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'ẹphe kpuru mba l'ophu lẹ ndzụ
 woru ye l'ẹka ndu Édomu;
 shi ẹge ono woru ndzụ,
 ẹphe l'unwunne ẹphe gbaru
 nmaa phulaphula.

10 Ya a-tụ ọku l'ụpho-mkpuma Táya;
 yọ dzụkota iphe bụ ọlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike l'ime iya."

11 Ojejoje sụru:
 "Lẹ keshinu ndu Gáza chịwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe:
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'o gude ogu-mbeke chĩa nwanne iya ọso;
 l'ọ phuru iya imiko lẹ phuu;
 kẹ l'ẹhu ghuleru iya phụ
 eghughu ẹge ono tujburu;
 ọphu obu-ọku nk'iya ta dazitabua adazita;
 tọ du onye duru ike go-zita iya ago-zita.

12 Ya a-tụ ọku l'ụpho-mkpuma Témanu.
 Yọ dzụkota iphe bụ ọlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike lẹ Bọzura."

13 Ojejoje sụru:
 "Lẹ keshinu ndu Amọnu chịwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azụ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 kẹ l'unwanyị, dọ ime l'alị Gíledu;
 bẹ ẹphe washịru ẹpho;
 okfu l'ẹphe eme tẹ ókè-alị ẹphe ka ọsa.

14 Ya a-tụ ọku l'ụpho-mkpuma Rába;
 yọ dzụkota iphe bụ ọlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike l'ime iya.
 Aa-nọdu echi mkpu ọgu l'ẹke ọgu ada;
 oke pherephere a-nọdu ẹphe;
 l'oke mini, achị nụ.

15 Aa-kpụ eze ẹphe lẹ ndzụ;
 kpụa kpụa ndu bụ ishi
 l'alị-eze iya laa alị ọdo."
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

2

Aphụ, aa-nụ ndu Móabu

1 Ojejoje sụru:
 "Lẹ keshinu ndu Móabu chịwaru
 ẹka ye l'ome iphe dọ ẹji;
 e -gude ọwaa ekfu;
 ẹphe eme ọdo eye iya;
 bẹ ya te eselakwaru ẹphe

ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
 ke l'okpu onye eze ndu Édomu;
 be ẹphe kporu oku;
 jeye yo buru uke.

² Ya e-ye oku l'alì Móabu;
 yo dzukota iphe bu ulo,
 a kpuru;
 yo shihu ike le Keriyotu.
 Ndu Móabu a-gvu
 l'ẹke eechi mkpu ogu;
 l'eegbu upyoku.

³ Ya e-gbu onye achì ẹphe;
 gbua gbua ndu, o yeru l'ishi l'ẹphe ha.”
 Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ Ojejoje suru:
 “Le keshinu ndu Júda chìwaru
 ẹka ye l'ome iphe du ẹji;
 e -gude owaa ekfu;
 ẹphe eme odo eye iya;
 be ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
 ke l'ẹphe jikaru ekemu Ojejoje;
 jika ome iphe o toru okpa iya su t'e tsoje.
 O bu ugho ono, nna ẹphe je etsoru ono;
 be duphuru ẹphe.

⁵ Ya a-tu oku l'upho-mkpuma Júda.
 Yo dzukota iphe bu ulo,
 a kpuru;
 yo shihu ike le Jerúsalemu.”

Ikpe, ee-kpe ndu Ízurelu

⁶ Ojejoje suru:
 Le keshinu ndu Ízurelu chìwaru
 ẹka ye l'ome ẹjo iphe;
 e -gude owaa ekfu;
 ẹphe eme odo;
 be ya te eselakwaru ẹphe
 ẹka azu l'oke ẹhu-eghughu iya;
 ke l'ẹphe reru ndu doberu
 ẹka ndoo l'ugwo, ẹphe ji;
 bya eree ndu, ẹ taa dudu
 ike ozu m'oo eri akpokpa;
 t'ẹphe gude dochita ugwo, ẹphe ji ẹphe.

⁷ Ẹphe adzọje ndu ukpa
 okpa l'ishi;
 dzọ-mia ẹphe l'evevee.
 Ndu aakpa ẹhu;
 be ẹphe te ekpejeduru ikpe, du maa.
 Nna le nwa anọduje ara nwamgboko lanu;
 shi ẹge ono turua ẹpha yẹbe
 Ojejoje ono, du nsọ ono.

⁸ Ẹphe azetsujee l'iku iphe bu
 enya-ngweja, du iche iche
 l'eli uwe, e yeru l'itumo.
 Ẹphe anọduje l'ulo agwa ẹphe
 l'angu mọe, e retaru le nre.

⁹ Ya mebyishiru ndu Amọru l'ifu ẹphe;
 mbu ndu Amọru obu,
 hatsua ogologo l'obu oshi sida;
 bya eshihu ike l'obu akpurata.
 Ya mebyishiru nebyi,
 o miju l'eli;

- mebyishia ógbaragba iya l'alì.
- 10 "Ya shi l'alì Íjiputu dufuta unu;
bya edua unu ọ̀kporo afa labù l'echi-ẹ̀gù;
k'ọ̀phu ya a-nù unu alì ndu Amọ̀ru.
- 11 Ya byakwarùphu bya
afọ̀futa unwu unu unwoke
t'ẹ̀phe bụ̀ru ndu nkfuchiru;
bya afọ̀futakwaphu unwu
unu ndu k'ọ̀korọ̀bya
t'ẹ̀phe bụ̀ru ndu riburu nte l'ifu Nchileke.
Unubẹ̀ ndu Ízuruẹ̀lu;
?bù ẹ̀jo-ire tọ̀o?"
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 12 Obenu l'unu meru ndu ono,
riburu nte ono; ẹ̀phe angùa mẹ̀e;
bya asù ndu nkfuchiru
t'ẹ̀phe be ekfuhe iphe
Nchileke ziru ẹ̀phe.
- 13 "Nta-a; bẹ̀ ya a-byaru unu ishi ye l'alì;
ẹ̀ge ono, ẹ̀pho edejeru ọ̀gbo-ivu
lẹ̀ mini teke e doru iya witu ono.
- 14 Ndu ọ̀kpa-ẹ̀gwa ta anahùkwa;
to nwe iphe ndu,
agburu-ẹ̀hu e-gude
agburu-ẹ̀hu ẹ̀phe eme;
ọ̀phu ndu mkparawa
'adùkwa ike ọ̀dzo ẹ̀phe ndzù.
- 15 Ndu, maru ọ̀gba akfù
te ekekwaru ọ̀kpa;
ọ̀phu ndu, maru ọ̀gba ọ̀so
'adùkwa ike agbala;
ọ̀phu ndu agbaje inya
'adùkwaphu ike ọ̀dzo onwẹ̀phe.
- 16 Mbọ̀ku ono; bẹ̀ ndu,
bù ọ̀-ka-mkparawa
a-gbakwaru ọ̀tu gbalaa."
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

3

Ndu a-gba ndu Ízuruẹ̀lu ekebe

- 1 Unu ngabẹ̀kwa nchì; nùa iphe Ojejoje kfuru l'okfu ẹ̀hu unubẹ̀ ndu Ízuruẹ̀lu; mbù
l'okfu ẹ̀hu ikfu ono, o shi l'alì Íjiputu dufuta ono:
- 2 "Ọ̀ bù unu nwenkinyi unu;
bẹ̀ ya fọ̀taru l'iphe bù ikfu, nọ̀ lẹ̀ mgboko
gbaa mgburumgburu.
Ọ̀o ya meru iphe ya a-nù
unu aphù k'ẹ̀jo iphe unu eme l'ọ̀ ha."
- 3 Ụ̀madzu ẹ̀bo;
?ẹ̀phe ayìje ayìyi;
m'ọ̀ -bùdu l'ẹ̀phe kwetaru
l'ẹ̀phe a-nọ̀du ayì?
- 4 Agù; ?oodeje ekiri
l'ẹ̀ b'ọ̀ gude iphe oo-ri?
Nwa agù;
?ọ̀obaje hanyihanyi l'ọ̀ka iya;
m'ọ̀ -nwedu iphe o guderu?
- 5 Nwẹ̀nu; ?ọ̀ nmaje l'ọ̀nya l'alì;
m'ọ̀ -nwedu ọ̀nya,
a gbaru doberu iya?
Ọ̀nya, a gbaru agbagba l'alì;
?oosweje; m'ọ̀ -nwedu iphe kọ̀-sweru iya nù?

6 Ọpyoku ọgu -dalahaa lẹ mkpukpu;
 ndu bu iya nọ;
 ?ẹphe ta awatajẹdu ọnma kpakpakpa tọo?
 Ọ-la-l'iyi -byakfuta mkpukpu;
 ?tọ bọdu Ojejoje b'o shi l'ẹka tọo?

7 Ire-lanọ bu lẹ
 Ọkaribe-Kakọta-Nu
 ta dudu iphe oomeje
 l'ẹ b'o me tẹ ndu ozi iya maru;
 mbu ndu nkfuchiru iya.

8 Agu -wata ode ekiri;
 ?bu onye a-su lẹ ya ta atsudu egvu.
 Ọkaribe-Kakọta-Nu -kfua okfu;
 ?bu onye ha kẹ b'e ezi iphe o ziru?

9 Raa ya arara l'iphe bu ọlo,
 a kpuru;
 yo shihu ike lẹ Ashudodu;
 yele ọphu a kpuru;
 yo shihu ike lẹ Ijiputu;
 su ẹphe:

“Unu je edzua l'ugvu ugvu alẹ Samériya;
 unu aphu utsu, ada iya nọ;
 phu ẹhu, aakpa ndu ẹke ono!”

10 “Nchileke suru l'ẹphe
 ta madu ẹge eemeje iphe du mma;
 mbu ndu ono, bu iphe
 a kwaru l'okwata;
 me iphe a naru lẹ nfu
 bu iphe jiru ọlo ẹphe,
 a kpushiru ike.”

11 Oo ya; bẹ Nnajiufu, bu Nchileke suru:
 “Lẹ ndu ohogu a-tukwa alẹ ono vulavula;
 kwatsushia iphe bu ẹke unu ka oshihu ike;
 kwaa okwata l'iphe bu ọlo,
 unu kpushiru ike.”

12 Ojejoje suru:
 “L'ọ kwa ẹge ono onye eche
 aturu jeru onafuta aturu iya l'onu agu ono;
 bu iphe ọduje ike nafuta nwenkinyi
 bu nwoshi okpa anu obu ẹbo;
 m'ọ bu nwibiribe nchi iya;
 bu nwege aa-dzofuta-be ndu Izurelu;
 mbu ndu ono, bu lẹ Samériya;
 nọdutsua l'igbirimonu
 oshi-azẹe ẹphe;
 yele ndu ono, bu lẹ Damasukosu;
 nọdugbaa lẹ ngwolahu etemu ẹphe ono.

13 “Unu nukwaa iphe-a; je agbaa ndu onu-ọlo Jékọpu ekebe.” Ono iphe Nnajiufu, bu Nchileke ekfu ndono; mbu Ojejoje, bu Ọkaribe-Kakọta-Ike.

14 “Mbọku, ya a-nu ndu
 Izurelu aphu kẹ emeswe ono,
 ẹphe mesweshiru iya ono;
 bẹ ya e-mebyishikota
 iphe bu ẹnya-ngweja,
 nọkota lẹ Bételu.
 Iphe bu mpo ẹnya-ngweja ono;
 bẹ ee-gbukoshi; yọ daa.

15 Ọlo-winta ẹphe;
 bẹ ya e-mebyishi;
 mebyishia obu-nggamgbo ẹphe.
 Ya e-mebyishi ọlo,

e gude eze-enyi memashia;
mee iphe bụ eze ọ̀lo ẹ̀phe; t'ọ kpuke ifu l'alị.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

4

Unwanyi Samériya

- 1 Unu ngabekwa nchị;
nụa okfu-a;
unubẹ eswi alị Báshanu
ono, nọtsua lẹ Ugvu Samériya ono;
mbụ unubẹ unwanyi ono,
akpa ndu ụkpa ẹhu;
l'egwe ndu ẹ ta dudu ẹge
ọ haru ẹphe rakaraka ono.
Unu -gbeshi; unu asụ nji unu:
“T'ẹphe nụ unu mee t'unu ngụa!”
- 2 Nnajiufu, bụ Nchileke
gudeekwa ọdu nsọ iya;
ria angụ; sụ:
“L'oge abya-a teke ee-gude
ikokoro setakota unu l'unu ha;
bya egude ikokoro,
e gude anma ẹma nmatagee
ndu ọphu phoduru nụ.
- 3 Aa-chị unu nanụ-nanụ
pyoshigbaa l'ẹke ọ̀lo unu
gbaru ọru chifu.
Eke, aa-nọdu achị unu
ala bụ l'uzo iya kẹ Hamonu.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 4 “Unu je lẹ Bételu je anọdu
l'ẹke ono mee iphe dū ẹji!
Unu eje lẹ Giligalu je
akabaa ya rụ ememe!
Unu gwoje ngweja unu
l'utsu mbọku-mbọku!
Unu kfuje uzo lanụ l'uzo
iri unu iphe bụ ujiku ẹto, sweru esweswe!
- 5 Unu woru buredi,
e yeru iphe eekoje buredi
kpọo ọku t'ọ bụru
ngweja-ekele!
Iphe unu chiru obu unu nụ Nchileke;
bẹ unu a-raje arara;
kfuwa ya t'a nụ-dzuru iya; unubẹ ndu Ízurẹlu;
kẹ l'ọ bụ ono aduje unu mma.”
Ono iphe Okaribe-Kakota-Nụ ekfu ndono.
- 6 “Ya kpọru unu ẹgu l'edukfu l'edukfu;
bya emee t'ẹ b'ọ dū
mkpukpu unu, m'ọo nanụ, nri a-nọ;
unu ta laphutakwa azụ lakfuta iya.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- 7 “Ya mekwaruphu tẹ mini
ba achiru unu
teke ọ phodukwaduru
onwa ẹto temanu iphe
e meberu emebe akaa.
Ya -chịaru mkpukpu
owaa mini; ya ahaa ọphu.
Mini -chịa l'okfu owaa;
tọ chị l'okfu ọphu;

iphe e meberu akpọ̀shihu nkú.

⁸ Ndu, shi lẹ̀ mkpukpu labú;
m'ọ̀ bú ẹ̀to awujere
jeshia mkpukpu ọ̀do;
ọ̀cho mini-angungu;
ẹ̀phe ta aphú mini,
e-dzu ẹ̀phe angungu;
ọ̀phu ẹ̀phe 'alaphutakwanu azú lakfuta iya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁹ "Ugbo olemole;
bẹ̀ ya mewaru t'iphe unu meberu l'alí;
mẹ́ mgbo vayinu unu chashihu manú;
bya emee t'ọ̀ tsushia evu.
Igube byawaru bya
atapyashia oshi olivu unu yẹ̀le oshi figu unu;
ọ̀phu unu 'alaphutakwanu azú lakfuta iya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁰ "Ya tǹru unu mgbonwu
ege ono, ya tǹru iya ndu Íjiputu ono.
Ya gbushiru
unwu-okorọ̀bya unu l'ọ̀gu;
bya akpua inya unu lẹ̀ ndzú;
bya egude nshishi iphe shi l'ọ̀du ọ̀gu unu
tsu-chishia unu imi;
ọ̀phu unu 'alaphutakwanu azú lakfuta iya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹¹ "Ya haru unu mebyishia
ege ono, ya mebyishiru
Sodomu lẹ̀ Gómóra ono.
Mbú l'unu dulephu l'ọ̀bu otsebere-nkú,
a lófutaru l'ẹ̀ke ọ̀ku eke iya;
ọ̀phu unu 'alaphutakwanu azú lakfuta iya."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹² "Ọ̀o ya bú; ọ̀waa iphe ya
e-me unubẹ̀ ndu Ízurelu.
Keshinu ọ̀ bú ẹ̀ge ọ̀ dú ndono;
unu kwakọ̀bekwa
akwakọ̀be ojekfu Nchileke unu;
unubẹ̀ ndu Ízurelu!"

¹³ Onye ono, bú iya kpushiru ugvu;
bya emee pherephere;
mbú onye ono, ewojeru
iphe ọ̀ori kpuhaa; koshi madzú ono;
wota ọ̀tsu mee t'ọ̀ ghọ̀o ọ̀chi;
l'adzọ̀-pha l'iphe, bú ugvu lẹ̀ mgboko;
ẹ̀pha iya bú Ojejoje;
mbú Nchileke,
bú Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Ike.

5

Egvu-aphú l'ẹ̀hu ndu Ízurelu

¹ Unu ngabẹ̀kwa nchí;
nua okfu-a;
unubẹ̀ ndu ọ̀nu-ulo Ízurelu;
mbú egvu-aphú ẹ̀hu unu-a, ya agú-wa:

² "Ndu Ízurelu ono,
ya yeru obu ono;
bẹ̀ dawaru nù darua alí;
ẹ̀ too gbeshiekwa ọ̀do.
A gbadowaru iya l'alí l'ẹ̀ke, ọ̀ daburu;
to nwe onye abya iya apali."

- ³ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ ekfu:
 “Lẹ mkpụkpu, shi lẹ Ízuru
 zifu unu ndu soja ebo
 l'ụkporo iri t'ẹphe je ọgu;
 bụ ụkporo ndu soja ise nwenkinyi a-lata.
 Mkpụkpu ọphu zifuru
 ụkporo ndu soja ise
 aburu ndu soja iri a-lata.”
- ⁴ Ọwaa iphe Ojejoje ekfuru ndu Ízuru ndo-ọ:
 “Unu chọọ ya; k'ọphu unu
 a-nọdu ndzụ.
- ⁵ Unu ba achọkwa Bételu;
 ọphu unu ejekwa Gíligalu!
 Unu ba atugbukwa jeshia Besheba;
 kele ndu Gíligalu;
 be aa-kpukwa le ndzụ;
 bya e mee ndu Bételu;
 t'e b'o nwe iphe epe a-bu.”
- ⁶ Unu chokwaa Ojejoje;
 nọdu ndzụ;
 odumeka; be ọo-dzukwa
 onu-ulo Jofesu l'obu oku.
 Ọo-dzụ dzufu;
 to nwe onye Bételu a-du ike egbota iya.
- ⁷ Nshọ unube ndu ono,
 ewoju ikpe, du maa
 mee iphe atsọ ile ono;
 l'ewoju odobe-eka-ndoo fua l'alị ono.
- ⁸ Onye ono, bu iya meru
 mkpo-kpodo Puleyadesu; me ke Orayonu;
 mbu onye emeje ochi;
 yo buru iphoro nchi-aboju;
 l'emeje eswe; yo jikputa;
 ghọ enyashi;
 mbu onye ekuje mini,
 doru l'eze enyimu oku;
 yo bya eworu iya chiaru
 eliphe mgburumgburu:
 onye ono bu Ojejoje bu epha iya.
- ⁹ Oowotaje ndu ike no gwee egwegwe;
 gwee jeye l'eke buru epe
 a-gbabe-a-dzuru.
- ¹⁰ Onye ikpe iya vudo
 nhamunha bu onye unu akpoje ashị;
 to nwe iphe unu agubeje
 onye ekfu ire-lanu.
- ¹¹ Unu anoduje adzo ndu ukpa tolitoli;
 l'eyebutaje epe t'ẹphe nu unu ereshi.
 A makwaru-a l'unu washiru
 mkpuma gude kpushia ulo unu;
 obenu l'unu te ebudu iya.
 A makwaru-a l'unu koshiru
 mgbo vayinu, du ugu l'enya;
 obenu l'unu ta angudu mee, shi iya nu;
- ¹² Kele ya maru ege unu chota-beru okfu;
 bya amakwaruphu ege
 iphe du eji, unu meshiru hatabe nshinu.
 Unu anoduje akpa ndu
 doberu eka ndoo ehu;
 l'ana eka-azu;
 ọphu unu 'ekpejedu ndu ukpa ikpe,

dù maa l'ùlo ikpe.

- 13 Ọo ya meru iphe onye
nweru egomunggo adaję ashị
m'ọ -dadęwa ęge ono;
kẹ l'oge teke ono bukwa ęjo ọboku.
- 14 Unu choje iphe du mma;
unu ba achọjekwa iphe du ęji;
k'ọphu unu a-nọdu ndzụ.
Ọ bu teke ono; bę Ojejoje; mbụ Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike
a-nọo;
swiru unu ęge ono,
unu asuje l'ọ nọ swiru unu ono.
- 15 Unu kọo iphe du ęji ashị;
unu eyeru ome iphe du mma obu!
Unu kpeje ikpe, du maa
l'ùlo-ikpe t'a maru;
mę Ojejoje; mbụ Nchileke,
bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike;
?o-phuru unu imiko;
mbụ unubę nwa ndu ophu
phoduru nụ l'ikfu Jọsęfu.
- 16 Ọo ya; bę Ọkaribe-Kakọta-Nụ; mbụ Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu; sụ:
“Lę ọzu-ękwa a-nọdu ada l'iphe bụ esu-ọzo.
Ekwa-aphụ a-nọdu ada
l'iphe bụ ęke ndu ọha edzukoje.
Ee-ku ndu kọru okfu t'ęphe
bya akwaa ękwa;
kua ndu maru ogu
egvu-anwuhu t'ęphe
bya akwaa dumobe onu.
- 17 Ọzu-ękwa a-nọdu ada
l'iphe bụ ęke, a kọru mgbo vayinu;
kẹle ya a-bya eshijahu
ęke unu dọru ebo; sweta.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.
- Eswe kẹ Ojejoje*
- 18 Aphụ a-tsokwaru unubę ndu
ọ gu t'a sụ l'eswe kẹ Ojejoje ruwaru!
?Bụ ngunu kparu iphe eswe
Ojejoje agụ unu agugu?
Mbọku ono a-bukwaru ọchi;
ę tọ bukwa iphoro lę phuu.
- 19 Ọo-dukwa l'ọbu onye, nahuru agu;
je agbabaruru biye.
Yọ du l'ọ bu onye bahuru l'ùlo iya
je eworu ęka tų-kobe
l'upho-mkpuma;
agwo abya ataa ya.
- 20 Eswe Ojejoje a-bukwaru ọchi;
ę tọ bukwa iphoro.
Mbụ l'ọo-gbakọta tsirikitingu;
k'ọphu bụ l'iphoro
ta anọdu ya lę phu.
- 21 Aji, unu agbaru yębe Ojejoje;
bę dukwa iya ashị;
tọ du iphe ya guberu iya.
Edzuko, unu edzukobejeru
iya ta adu iya mma.
- 22 Ę to nwedu mę unu gude
ngweja-ukfuru bya egwooru iya;

- vuta ngweja-nri bya iya agwagwa;
ya gbe anata iya.
Unu -gude m'ọo eswi,
gbaru ẹba bya egwooru iya ngweja ẹhu-agu;
?ya gbe agha ẹnya l'ẹke ono.
- 23 Unu ba agụheru iya egoro ono, unu agụ;
sụ l'ọ bụ egvu ono;
kẹle ya ta angabejekwa nchị
k'ọnu iphe nkwa unu ada.
- 24 Olobu; tẹ ikpe, dū maa watanụ
ọtso l'ọbu nggele;
odobe-ẹka-ndoo awata ọtso
l'ọ bụ ẹnyimu, ẹ ta tahujedu atahụ!
- 25 "Unubẹ ndu ọnu-ulo Ízurẹlu;
ụkporo afa labụ;
bẹ unu gbushiru anụ gude
gwaa nte l'echi-ẹgu.
?O nweru ọp̄hu unu gude gwaa yẹbedua.*
- 26 Obenu lẹ nta-a bụ iphe unu
woru obu unu tuppyoo
bụ nte onye eze unu;
mbụ Sakutu yele iteshi unu, bụ Kayjwan;
mbụ mkpọ-kpodo ono,
unu gwọtaru l'onwunu ono.
- 27 Oo ya meru iphe aa kpụ
unu lẹ ndzụ je eswee Damásukọsu."
- Ono iphe Ojejoje ekfu ndono; mbụ onye ono, ẹpha iya bụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ono.

6

Nshọbukwa ndu akpa ọpha-ẹka

- 1 Aphụ a-tsukwaru unubẹ ndu
akpa ọpha-ẹka lẹ Ugvu Záyonu;
mẹkwaphu unubẹ ndu nọ lẹ
Ugvu Samériya l'arị
l'ẹ t'o nwehedu iphe
adụ ike anyabata unu;
mbụ unubẹ ndu a maru amaru, shi lẹ mba,
bụ ishi l'iphe bu mbakeshi,
bụ ndu ono, ọnu-ulo
Ízurẹlu anọduje ejekfu ono.
- 2 Unu jenu Kalune je aphụ ẹge ọ gbaru!
Unu shi l'ẹke ono jeshia Hámatu;
mbụ oke mkpukpu ono!
Unu -shi l'ẹke ono;
unu ejeshia Gatụ lẹ Filisutayinu!
?Epe ka alí-eze unu l'ọ ha mma tọo?
Alí ẹphe; ?ọ ka nke unu nshinu tọo?
- 3 Unu ewojeru ẹjo ọboku dobe ote-ẹnya;
unu ta ama l'ọo ẹge unu
eye iya aswa-echile bụ ẹge
ọonoduje abya ntse.
- 4 Nshọbukwa ndu azẹje
l'oshi-azẹe, e gude
eze-enyi memashia.
Unu azẹje; rashia onwunu l'oshi-azẹe unu.
Nri unu bụ anụ nwaturu,
a ọru afọfo;
mẹ kẹ nweswi, gbaru ẹba.
- 5 Unu anọduje agụ egoro;

* 5:25 5:25 Ndu 7:42-43.

l'unu agù egvù; l'akpọ́ une eye iya;
nwetsuaru ngwa egvù
ọ̀phungu l'ọ̀bu Dévidi.

⁶ Iphe unu egudeje angù mẹ́
bù eze abamíḁa.

Yọ́ búrù manù, katsùá oshi mkpọ́;
bẹ́ unu ajíjẹ.

Obenu l'iyi ono, byakfutaru
ndu ọ̀nu-ùlọ́ Jófẹ́fu ono t'erujedu unu l'ẹ́hu.

⁷ Ọ́o ya kparu iphe ọ́ bụ́ unu;
bẹ́ ee-vuru ọ́zọ́ kpọ́a lẹ́ ndzụ́.

Ají ono, unu azeje rashia
onwunu ono akfúshi.

Ojejoje akpọ́fu ekuku, ndu Ízurelù eku onwẹ́phe akpọ́fu

⁸ Ọ́karibe-Kakọ́ta-Nù gudewa onwiya ria angù; mbù lẹ́ Ojejoje ono, bụ́ Nchileke, búrù
Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike ono ekfu; sù:

"L'ekuku ono, ọ̀nwu Jékọ́pu
eeku onwẹ́phe ono;
bẹ́ ya akpọ́fu akpọ́fu.
Mbù l'ùlọ́ ùlọ́ ono,
ẹ́phe edomije onwẹ́phe ono l'ọ́ ha;
bẹ́ dúkọ́ta iya ashì.
Ọ́o ya kparu iphe ya
e-woru mkpúkpu-wa;
mẹ́ iphemiphe ọ́bule,
nọ́ iya nù ye ndu ọ́hodo l'ẹ́ka."

⁹ Ọ́ -búrù l'umadzu iri phọ́duru l'ùlọ́ lanù; bẹ́ ẹ́phe a-nwùhukwaphu. ¹⁰ Onye abùbu
ẹ́phe, bụ́ onye a-kpọ́shi odzu ẹ́phe ọ́ku a-bya iya achìshi l'ùlọ́ ono. Oo-ku onye phọ́duru
l'ùlọ́ ono; jí iya m'ọ́ nweru onye ya ẹ́ya nọ́ l'ẹ́ke ono? Onye ọ́bu a-sù iya: "Wawa-ọ́!" Yọ́
sù iya: "T'ọ́ dobelekwaphu ọ̀nu ndoo; t'ẹ́phe be ejekwa ophota Ojejoje l'ẹ́pha lẹ́ phuu!"

¹¹ Ishi iya abùru lẹ́

Ojejoje tų́waru ekemu
l'iphe bụ́ ùlọ́, ha nshinu;
mẹ́ ndu ọ́phu, ha nwanshì;
bẹ́ e-tsukposhi etsukposhi.

¹² Ínya; ?ọ́ogbaje ọ́so l'ẹ́ke,
dù mkpuma mkpuma.
?Egudeje eswi akọ́ ọ́kọ́ri
l'eze ẹ́nyimu.

Obenu l'unu mewaru ikpe, dù maa;
yọ́ búrù iphe egbu madzù;
bya emee akpùru, odobe-ẹ́ka-ndoo amije;
yọ́ búrù iphe atsọ́ age.

¹³ Unu ete ẹ́swa l'unu lų́taru Lodeba;
l'eku onwunu l'ọ́o ike k'ẹ́ka unu;
bẹ́ unu gude lų́ta Kanemu?

¹⁴ Ojejoje, bụ́ Nchileke;
búrù Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike l'ekfu; sùru:

"Lẹ́ ya e-je akpatsua mba,
a-bya etsọ́ unu ọ́gụ́;
unubẹ́ ndu ọ̀nu-ùlọ́ Ízurelù.
Éphe e-shi lẹ́ Lebo-Hámatu
hùá unu ishi l'ọ́ku jeye lẹ́
nsùḁa ẹ́nyimu Jọ́danu."

7

Àphù k'ọ́dungu: Igube

¹ Ọ́waa iphe Ọ́karibe-Kakọ́ta-Nù koshiru mu: Mu phùru Ojejoje l'ẹ́ke ọ́okwakobe
igube, a-bya atapyashia iphe e meberu l'ali, e-fushi ome teke a kpatatsuaru k'ọ́dungu.
K'ọ́dungu ono bụ́ ọ́phu aanų́je eze l'ọ́ bụ́ iphe ruberu iya nù. ² Igube ono atafútsua

iphemiphe ọbule, futaru l'alì ono; mu echia mkpu; sù: "Nggube Ọkaribe-Kakọta-Nụ; gunua nwụ byiko! ?Nanụ ege unwu Jékọpu e-shi waa; l'ẹphe ẹ-ba ba nwishi!"

³ Ọ kwa iya bụ lẹ Ojejoje agbanwee obu iya; sù: "L'ọwaa ta amụkwa!"

Àphù k'ẹbo: Ọku

⁴ Ọwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nụ koshiru mu ndọ-ọ: Ọkaribe-Kakọta-Nụ kuru ndibe iya oku tẹ ya gude ọku, enwu enwunwu kpee ẹphe ikpe. Ọku ono adzua jeye eze ẹnyimu atashihu; alì akpọshihu nkụ. ⁵ Tọ dọ iya bụ; mu echia mkpu; sù: "Eka iya l'alì; nggube Ọkaribe-Kakọta-Nụ! ?Nanụ ege unwu Jékọpu e-shi waa; l'ẹphe ẹ-ba ba ishi!"

⁶ Ọ kwa iya bụ lẹ Ojejoje agbanwee obu iya; sù: "L'ọwaa ta amụkwaphu!"

Àphù k'ẹto: Iphe e gude atụ mgbodo

⁷ Ọwaa iphe o koshiru mu ndọ-ọ: Ojejoje vudo l'iku upho-mkpuma. Iphe o gude l'ẹka aburu iphe eegudeje atụ upho-mkpuma t'o vudo nhamunha. Yọ buru iphe ono b'e gude kpua upho-mkpuma ono. ⁸ Ojejoje abya aji mu; sù: "Ēmōsu; ?bụ ngunu; bẹ mu phuru?"

Mu asụ iya: "L'ọ kwa iphe eegudeje atụ upho-mkpuma t'o vudo nhamunha."

Nnaiufu asụ mu: "Tẹ mu lekwa; lẹ ya e-woru iphe eegudeje atụ upho-mkpuma doberu ndu Ịzuru. Ya ta ahahekwa ẹphe tẹ ya ba nụ ẹphe aphụ.

⁹ "Enya ẹke ono,

Áyizaku dobetsuaru ono;
bẹ ee-mebyishikota;
tsukposhia ẹke ndu Ịzuru doberu nsọ.
Ya e-je atatso ndibe
Jeróbuwamu ọgu."

Ēmōsu yẹle Amazáya

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; Amazáya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja, l'agwa iphe lẹ Bételu abya ezia ozi t'e je ezia Jeróbuwamu, bụ eze ndu Ịzuru; sù iya: "Lẹ Ēmōsu nọkwa lẹ Ịzuru gèdegede l'achiru ngu ẹjo idzu. Alì ta edzuhekwa omebe iphe emebe emebe. ¹¹ Kẹ l'ọ kwa iphe Ēmōsu ekfu:

" Lẹ Jeróbuwamu lafutaje l'ọgu;
to nwe iphe e-me t'ẹ
b'a kpụ ndu Ịzuru lẹ ndzụ;
chịta ẹphe chifu l'alì
ẹphe. "

¹² Amazáya egbeshi bya ejekfu Ēmōsu je asụ iya: "Gbeshi l'ẹka-a nggube nwopu àphù! Tugbua la azu l'alì Júda; nggu anọdu l'ẹke ono kpataje nri, ii-ri; nggu anọdu l'ẹke ono kfuchijeru Nchileke! ¹³ Ba anọduhekwa lẹ Bételu; sù l'i kfuchiru Nchileke; kẹ l'ẹke ono bukwa ẹke, duru eze lẹ nsọ; bya aburu ẹke ndu alì-eze ndu Ịzuru kpuru eze-ulo ẹphe."

¹⁴ Ya ndono; Ēmōsu abya asụ Amazáya: "Lẹ ya te shikwa buru onye nkfuchiru; ophu ọ bukwa onye nkfuchiru muru iya. Ọ kwa onye eche aturu; bẹ ya shi buru; bya aburu onye akọ sikamo. ¹⁵ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekua ya l'ẹke ya nọ eche aturu; sù: "Tẹ ya je Ịzuru; je ekfuchiaru iya l'ẹke ono." ¹⁶ Nta-a ọwaa; kwa t'i ngabẹ nchi; nua iphe Ojejoje ekfu.

"I sùru: "Tẹ ya be

ekfuchitakwaru Nchileke kfugude Ịzuru.
Ya ahaa okfu kfugude ndu onu-ulo Áyizaku."

¹⁷ "Ọwaa kwa iphe Ojejoje ekfu:

"Ọ sùru: 'Lẹ nyee ngu
e-mekochaa wata ọgba ọkpara.
Unwegirima ngu ndu k'unwoke;
mẹ ndu k'unwanyị aburu l'ọgu; bẹ ẹphe a-la.
Alì ngu; bẹ ee-gude iphe tọ; kee;
nggubedua l'onwongu
aburu l'alì ndu e-ta madu Nchileke;
bẹ ji-nọdu nwụhu.
Ndu Ịzuru te nwedu iphe
ee-me t'ẹ ba akpụ ẹphe lẹ ndzụ;
chịta chifu l'alì ẹphe. "

8

Àphù k'èno: Nkata akpuru oshi, charu achacha

¹ Qwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù koshiru mu: O koshiru mu nkata, akpuru oshi, charu achacha. ² Yò bya aji mu: "Èmọ̀ṣu; ?bù ngunú; bẹ mu phuru?"

Mu asù iya: "L'ọ kwa nkata akpuru oshi, charu achacha."

Ojejoje asù mu: "Oge ndibe iya, bù iya bù ndu Ízurelù chaakwaru. Ya ta ahahẹkwa ẹphe ọdo; tẹ ya ba nù ẹphe aphù."

³ Qwaa iphe Ọkaribe-Kakọta-Nù ekfu: "O -rua mbọku ono; bẹ egvu, aaguje l'eze-ulo Nchileke a-buru uzu-ẹkwa. Odzu a-dù l'igwe dabutsuaru l'ẹkemeke ọbule. Ẹkemeke ọbule adaa nyonyoronyongu."

Aa-nù ndu Ízurelù aphù

⁴ Unu nùkwa iphe-a;
unubẹ ndu adzọpyashi ndu
ẹ-ta dudu ẹge ọ haru ẹphe ishi;
l'eme tẹ ndu ọkpa, bu l'alì unu gvù.

⁵ Unu asùje onwunu:
"?"Bù teke ole;
bẹ Aji Ọnwa Ọphungu agvùnua;
k'ọphu ayi a-wata ore akpe?
?Bù teke ole; bẹ mbọku
ọtu-ume a-gvùnua;
k'ọphu ayi a-wata ore witu;
habọta witu l'ogbonga iya;
mee aswa iya; t'ọ ka nshinu;
mbù gude iphe-ugho l'atù iphe;
gude iya l'eme ndiphe iphuruphuru-ẹnya.

⁶ Ayi egude okpoga zùta ndu ọkpa;
gude aswa akpọkpa zùta
ndu ẹ-to nwedu ẹge ọ haru ẹphe;
mbù kpota ẹsua witu
gwakọbe l'ọkpoberu iya; ree."

⁷ Ojejoje ono, ndu ikfu Jékọpu gude eku onwẹphe ono riakwaru angù; sù:
"L'iphe ẹphe meru;
bẹ ya ta azahadù azaha.

⁸ Alì e-gude k'iphe-a nmaa jijiji;
ndu, bu iya nù l'ẹphe ha agua aphù.
Oo-dù l'ọ bù teke
Ènyimu Náyìlù
byaru utso l'akpa kulakula;
o -tselihu; yọ dazita."

⁹ Ọkaribe-Kakọta-Nù asù:
"L'o -rua mbọku ono;
bẹ ya e-me t'ẹnyanwu
nyìhu l'echi oke-eswe;
mee; t'eliphe mgburumgburu
gbakọta ọchi l'echi-eswe.

¹⁰ Aji, unu agbaje;
bẹ ya a-ghanwe t'ọ buru unu nggumaphu;
ghanwee egvu unu t'ọ buru unu aphù.
Ya e-me unu l'unu ha t'unu
kpushikota ishi; yee uwe-aphù.
Ya e-me oge teke ono
t'ọ dù l'ọ bù onye ume
nwata nwoke lanù,
ọ mutaru meru.

Eswe mbọku ono bya agvù;
bẹ ọo-nọdu atso age."

¹¹ Ọkaribe-Kakọta-Nù asù:
L'oge abyaakwa teke ya
e-me t'ẹjo ẹgu bya l'alì-a.

- È ẹ̀ tọ̀ bọ̀du ẹ̀gu nri; tọ̀ bọ̀ ẹ̀gu mini.
 O bọ̀ ẹ̀gu k'okfu Ojejoje.
- 12 Ndiṣṣe a-nọ̀du aghaphe:
 ẹ̀pṣe -shi l'uzo
 ẹ̀nyanwu-ahata;
 ẹ̀pṣe ejeshia ọ̀zo
 ẹ̀nyanwu-ariḅa.
 Ẹ̀pṣe -shi l'uzo isheli;
 ẹ̀pṣe ejeshia ọ̀zo ọ̀huda;
 l'ẹ̀ke ẹ̀pṣe aḅọ̀ ẹ̀ke ẹ̀pṣe
 a-nụ̀ okfu Ojejoje;
 ọ̀ bọ̀ l'ẹ̀pṣe t'aphọ̀du iya.
- 13 "Mbọ̀ku ono; bẹ̀ ẹnwanayi, charu achacha;
 mẹ̀ unwokorọ̀bya, gbaru
 agbagba a-nọ̀du aṣẹ̀hu aṣẹ̀hu;
 l'ẹ̀ke ẹ̀kpiri akpọ̀ ẹ̀pṣe nkụ̀.
- 14 Ndu ono, gude ọ̀ru-alì kẹ̀
 Samériya l'eri angu;
 mbọ̀ ndu ono, egudeje: agwa ndu Dánu;
 mẹ̀ kẹ̀ ndu Besheba l'ekfu;
 'kamenu'; ndu ono a-da;
 ẹ̀pṣe te egbeshihe ọ̀do."

9

*Àphù k'ise: Ndu Ízurelu;
 bẹ̀ ee-mebyishi*

- ¹ Mu abya aṣṣa àphù; ṣṣa Ojejoje l'ẹ̀ke o vudo l'iku ẹ̀nya-ngweja. Yọ̀ sù:
 "Chia iphe l'eli ọ̀nungonu itso,
 gude eze-ọ̀lo-wa;
 k'ọ̀phu ukfu-ọ̀lo ono
 a-nma jijiji.
 Yo zee zepyabe onyemonye ọ̀bule l'ishi.
 Nwa ndu ọ̀phu ọ̀họ̀du nù;
 bẹ̀ ya e-gude ogu-mbeke gbushia.
 È tọ̀ dọ̀du m'ọ̀o onye lanù anahù nù;
 to nwe onye ọ̀phu agbala nù.
- ² È to nwedu mẹ̀ ẹ̀pṣe tọ̀ru nsù tọ̀-rua alì-maa;
 ya te yedu ẹ̀ka l'ẹ̀ke ono guta ẹ̀pṣe.
 To nwe mẹ̀ ẹ̀pṣe nyiru nyirua imigwe;
 ya te shiru l'ẹ̀ke ono lọ̀-zita ẹ̀pṣe.
- ³ È to nwedu mẹ̀ ẹ̀pṣe jeru je
 edomishia onwẹ̀pṣe lẹ̀ Ugvu Kamẹ̀lu;
 ya ta achìru nta ẹ̀pṣe chirua
 ẹ̀ke ono je akpọ̀futa ẹ̀pṣe.
 Ẹ̀pṣe -jee jee m'ọ̀o je
 edomishia onwẹ̀pṣe l'ebo eze ẹ̀nyimu;
 bẹ̀ ya ezilee agwọ̀;
 t'ọ̀ je l'ẹ̀ke ono je ataa ẹ̀pṣe.
- ⁴ È to nwedu mẹ̀ ndu ọ̀họ̀gu
 ẹ̀pṣe kpuru ẹ̀pṣe lẹ̀ ndzù lashia alì ẹ̀pṣe;
 ya te ziru ogu-mbeke t'ọ̀ je egbushia ẹ̀pṣe.
 Ya e-lepyabe ẹ̀pṣe ẹ̀nya tẹ̀
 ya mee ẹ̀pṣe ẹ̀jo iphe;
 ẹ̀ tọ̀ bọ̀kwa tẹ̀ ya mee ẹ̀pṣe ọ̀huma."
- ⁵ O kwa Nnajiufu, bọ̀ Ojejoje;
 bọ̀ru Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Ike: onye bọ̀;
 o -denyi eliphe ẹ̀ka;
 yọ̀ ngazehu;
 iphe bọ̀ ndu, bu iya nù agù aṣṣa;
 alì-wa l'ọ̀ha abya utso l'ọ̀bu Ẹ̀nyimu Náyìlu;
 e -metsua; yọ̀ dazita l'ọ̀bu nggele alì Íjiputu.

6 Ọ kpùshiru ọ̀lo eli iya dobe l'imigwe.
 Yọ̀ bọ̀ru eliphe b'ọ̀ tọ̀ru ukfu-ọ̀lo ọ̀phu.
 Ookuje mini, dọ̀ru l'ẹ̀nyimu oku;
 yọ̀ chọ̀aru iya eliphe mgburungburu.
 Ọ̀ kwa Ojejoje bụ̀ ẹ̀pha iya.

7 Ọ̀waa iphe Ojejoje ekfu.
 Ọ̀ sọ̀ru:
 Unubẹ̀ ndu Ízuruẹ̀lu;
 unu lẹ̀ ndu Kúshi;
 ?unu ta bụ̀dunua iphe lanu l'ẹ̀ke ya nọ̀?
 ?Tọ̀ bụ̀dunua lẹ̀ Íjiputu;
 bẹ̀ ya jeru je eduta ndu Ízuruẹ̀lu;
 je eduta ndu Filisutiya l'alì Kafuto;
 je eduta ndu Áramu l'alì Kíru?

8 "Kamẹ̀nu, bụ̀ okfu bụ̀ l'ẹ̀nya
 Ọ̀karibe-Kakọ̀ta-Nu
 nọ̀kwaa l'alì-eze ono,
 egbe ẹ̀jo iphe dọ̀ ẹ̀ge ono eme.
 Ya e-mebyishikota iya;
 mee tẹ̀ ọ̀kpụ̀ iya kpọ̀hu lẹ̀ mgboko-a.
 Obenu l'ọ̀nu-ọ̀lo Jékoju;
 bẹ̀ ya te emekwa t'ọ̀ gvu."

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

9 "Kẹ̀le ya a-tụ̀ ekemu.
 Ya a-yọ̀ ọ̀nu-ọ̀lo Ízuruẹ̀lu ayọ̀yo
 l'iphe bụ̀ mbakeshi.
 Ya e-ye ẹ̀phe lẹ̀ nkata;
 yọ̀o ẹ̀phe l'ọ̀ bụ̀ isisa.
 Ọ̀ bụ̀ l'ẹ̀ t'ọ̀ nwedu akpuru
 iya m'ọ̀o nanu e-ru alì.

10 Iphe bụ̀ ndu ẹ̀jo iya,
 nọ̀kota lẹ̀ ndu nke mu
 a-lakọ̀ta l'ọ̀gu-mbeke;
 mbụ̀ iphe bụ̀ ndu ono,
 anọ̀duje ekfu
 l'eze iphe-ẹ̀huka te
 eshitakwa ẹ̀ke ẹ̀phe nọ̀ ono."

11 "O -bee mbọ̀ku ono;
 bẹ̀ ya a-kpukwazi ọ̀lo-ije
 Dévidi ono, daru adada ono.
 Ya e-mekwa iphe bụ̀ ẹ̀ke
 o mebyihutsuaru emebyihu;
 bya emekwazi iya; ẹ̀gbara ta kfuhe iya;
 mbụ̀ mee ya; yọ̀ dọ̀ ẹ̀ge
 o shi adujehawa;

12 k'ọ̀phu nwa ndu wafuru nu lẹ̀ ndu Édọ̀mu;
 yẹ̀le iphe bụ̀ mbakeshi,
 bụ̀ ndu, eeku ẹ̀pha iya
 a-buru ọ̀kẹ̀-iphe ẹ̀phe."

Ono kwa iphe Ojejoje kfuru; mbụ̀ onye ono, bụ̀ iya e-mekota iphemiphe ọ̀bule ono.

13 Ọ̀waa iphe Ojejoje ekfu:
 "L'uboku abyaakwa teke ndu,
 akpata iphe akpata
 e-gudekwadu iya-a l'ẹ̀ka akpa;
 ndu ọ̀kọ̀ri egbe akọ̀wanu iphe.
 Onye adzọ̀shi akpuru
 vayinu anapyabewa nu
 onye emebe iphe l'alì ẹ̀ka.
 Mee ọ̀phungu e-shitsua l'eli uguv l'ata paapaa;
 mbụ̀ shi l'eli uguv l'atsọ̀ gborogboro.

14 Ndibe iya; mbụ̀ ndu Ízuruẹ̀lu ono,

a kpuru lẹ ndzụ ono;
 be ya e-dulatakota.
 Ẹphe a-bya akpụkwazikota mkpụkpu ono,
 ẹgbara shi kfiya ono;
 bya ebuchi iya ọdo.
 Ẹphe a-wata iya ọko
 mgbo vayinu;
 ngulahaa mee, shi iya nụ.
 Ẹphe agbalahaa mgbabu;
 rilahaa iphe shi iya nụ.

¹⁵ Ya a-dzabẹ ndu Ízurẹlu l'alì ẹphe ẹdegede;
 to nwe l'e fefu ẹphe l'alì ono,
 ya nuru ẹphe ono."

Ono kwa iphe Ojejeje, bụ Nchileke unu ekfu ndono.

Obedáya

Ojejoje a-nụ ndu Édọmu aphi

¹ Qwaa bụ àphi, Obedáya phuru.

Qwaa iphe

Okaribe-Kakota-Nụ

ekfu l'okfu ehu ndu Édọmu:

Ayi nụwaru ozi, Ojejoje ziru.

E ziru nwozi t'o jee iphe bụ

mbakeshi je ezia ephe t'ephe

zalihu jeru ndu Édọmu ogu.

² Unu lekwa; ya e-me unubẹ

ndu Édọmu t'anya unu laa

l'iphe bu mbakeshi;

ophu o dudu iphe ndiphe

a-gube unu.

³ Q kwa ekuku ono,

enyi ngu obu kitikiti ono;

bẹ duphuru ngu nụ;

mbụ unubẹ ndu,

bu l'ime ogba oke mkpuma;

bya akwaa ufu unu l'ephekerephe;

mbụ unubẹ ndu ono,

anọduje l'asashi; sụ:

“?Bu onye a-dụ ike lọ-tsuta unu l'alị?

⁴ Unu phegee oreke-imeli l'ọ bụ ugo;

mbụ m'o -ruhuru;

unu je akpaa ekfuna l'ẹke mkpọ-kpodo nọ;

bẹ ya e-shikwa l'ẹke ono

lọ-tsuta unu.”

Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁵ Q -bụru lẹ ndu iphura;

o dudu bụru ndu

abalị-d'egvu

byaru nk'unu l'enyashi;

o kwa ukpuruku b'ọ bụ.

Olobu; ?tọ bụdu iphe ephe chọru;

bẹ ephe ezitaje kpụu?

Teke bụ l'ọo ndu awọ

akpuru vayinu byaru

lẹ mgbo vayinu ngu;

?ephe ta awọjedu wọ-phodo tọ?

⁶ Q bụ; unu lewaru ege a jiko

iphe íso tütua kpachaa;

mbụ tuko ẹku,

o domiru edomi gwoo tütua.

⁷ Mbụ lẹ ndu ono, unu

l'ephe gbaru ndzụ ono

l'ephe ha a-chị unu;

chị-rua unu l'oke-alị unu.

Ndu, unu l'ephe dụ lẹ mma

e-duphu unu ụzo;

bya akapyabẹ unu ẹka.

⁸ Qwaa iphe Ojejoje ekfu ndo:

O -rua mbọku ono;

bẹ ya e-mekwa tẹ ndu

maru iphe l'alị Édọmu bụru kpurupyata;

mee ndu iphe edoje ẹnya

- l'alì ugvu Íso t'èphe chíhu.
 9 Ndu bú ike-ka-l'ògu lẹ
 Témanu; bẹ meji a-tofushi;
 a tũko iphe bú ndu alì ugvu
 Íso gbua pyaapyaa.
- 10 Ee-gude kẹ iwe iwe ono,
 unu meru unwunne unu;
 mbũ ndibe Jékòpu ono
 meru iphe-iphèrè kpua unu;
 mee tẹ òkpú unu kpòhu
 gburruru jeye lẹ tutu yoyo;
- 11 kẹle mbòku ono b'ì kfùcharu;
 chíru ẹnya ye;
 ndu òhodo abya egwoo
 iphe ndibe Jékòpu;
 ndu shi eshishi awùbata
 l'ònu-òguzo èphe;
 bya atũa ẹnwa;
 kee Jerúsalemu.
 Unubèdua adũ l'òbu ndu òhodo ono.
- 12 Unu t'a ga chíkwaru ẹnya
 yeru unwunne unu mbòku ono,
 iphe-èhuka dakfuru èphe ono;
 òphu unu t'a ge etekwa ẹswa
 mbòku ono, òkpú-akpòhu
 dakfutaru ndu Júda ono;
 m'ò hagabẹ onwunu mbòku ono,
 iphe-èhuka dakfutaru èphe ono.
- 13 Unu t'a aga abahũkwa
 l'òbu-edukfu
 ndibe mu mbòku ono,
 ọmuruku mũru èphe ono;
 òphu unu t'a ga achikwaru ẹnya yeru èphe
 mbòku ono, òdachi dakfuru èphe ono;
 òphu t'a ga anakòkwa èphe
 iphe èphe mbòku ono,
 iphe-èhuka byakfutaru èphe ono.
- 14 Unu t'a ga evudokwa lẹ
 mkpòkahu-ùzo;
 l'egbushi ndibe èphe,
 agba ọso ọgu;
 òphu unu t'a ga akpũkwa
 nwa ndu òphu wafũru nũ
 kpèe ndu òhogu èphe
 mbòku ono, ọmuruku mũru èphe ono.
- Ikpe, Ojejoje e-kpe iphe bú mbakeshi*
- 15 Eswe mbòku kẹ Ojejoje
 dũakwaru iphe bú mbakeshi ntse.
 Ọ kwa ẹge unu meru;
 bẹ ee-mekwaphu unu.
 Iphe unu meru
 a-tũ-kokwaru unu l'ishi.
- 16 Ọ kwa ẹge ono, unu nọ
 l'ugvu mu, dũ nsọ;
 ngua iphe-èhuka ono;
 bú ẹge iphe bú mbakeshi
 a-nọduwaru angũ iya tũgburu.
 Èphe a-ngũ iya nta; ngua ya imo;
 yọ dũlee l'èphe ta nọbua anọno lẹ phuu.

- 17 Obenu lẹ ndu wafuru nọ lẹ
 Ugvu Záyonu;
 bẹ aa-dzọfuta.
 Eke ono a-dụ nsọ;
 ndu onu-ulo Jékọpu abya
 enweru òkè-iphe ruberu ephe.
- 18 Onu-ulo Jékọpu a-buru oku;
 onu-ulo Jósefu aburu ire-oku.
 Onu-ulo Íso aburu eswa ereshi;
 ephe amuru oku ye iya;
 yọ dzụpyashia ya.
 E to nwedu m'ọo onye lanu,
 a-wafu nọ lẹ ndu onu-ulo Íso.
 Ono iphe Ojejoje kfuru ndono.
- 19 O bụ ndu shi l'uzo ọhuda
 a-bya ebuchishia alị ugvu Íso.
 Ndu ophu shi l'alị okpa-ugvu,
 nọ l'uzo ẹnyanwu-arịba
 abya ebuchisia alị ndu Fílisutiya.
 Ephe abya ebuchikota alị
 Ífuremu yẹ l'alị Samériya.
 Ndu Bénjaminu ebuchishia Giledu.
- 20 Ndu Ízurelu, a kpuru l'ogu;
 ephe anọdu Kénanu
 a-na alị ono jee akpaa lẹ Zárefatu.
 Ndu ophu a kpuru l'ogu lẹ
 Jerúsalemu, bụ ndu ophu
 nọ lẹ Sefaradu a-nakọta mkpụkpu,
 nọ l'echi-egu ọhuda.
- 21 Ndu ndzọfuta e-nyihu
 Ugvu Záyonu; buri ishi;
 chilahaa ndu, bu l'alị ugvu Íso.
 Teke ono; alị-eze ono aburu kẹ Ojejoje.

Jona

Jona agbaru Ojejoje oso

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Jona Amitayi; sù iya: ² “Gbeshi; jeshia oke mkpukpu ono; mbù Nínive je ekfuru okfu nù ephè; kẹ l'ẹjọ iphe ephè eme; bẹ ruwaru iya nchi.” ³ Obenu lẹ Jona gbeshiru; vọ ọkpa iya mini; yọ buru iya ọla Tashishi tẹ ya gbalaaru Ojejoje. Yọ tųgbua jeshia ọnu-ẹnyimu Jọpa, bụ eke ọo-nọdu phua ụgbo-mini, eje Tashishi. Yọ tųebe ntu-ụgbo; bahu tẹ ya tsoru ephè jeshia Tashishi; l'ẹke ọogbaru Ojejoje oso.

⁴ Ya ndono; Ojejoje emee; oke pherephere awata ophe l'eze ẹnyimu ono. Oke eyii-mini awata atutu; k'ọphu o wuduru me ụgbo-mini ono agbakpọshihu. ⁵ Ndu nọ l'ụgbo ono l'ephe haa awata ọtsu egvu; k'ọphu bụ l'iphe bụ onyenonu wataru ọraku nwa nte iya. A nonyaa; ephè atuko iphe ephè vu l'ụgbo ono pashia chee l'ẹnyimu ono; t'ephe maru me ụgbo ono; ?l'ọ-ka nphe.

Obenu lẹ Jona rịbaruru l'ime ime ụgbo ono jee azezita; laa lẹ mgbenya. ⁶ Onye ishi ndu ụgbo ono ejekfube iya; je asụ iya: ?Bụ ngunu b'i me l'ẹke-a? ?Tii gbeshidu raku nwa nte ngu t'a maru; ọo-phuru ayi imiko; nafuta ayi; t'ayi ba ala l'iyi.

⁷ Ndu, nọ l'ụgbo ono abya ekfuru yeru onwephe; sù: “Unu bya t'ayi taa ẹnwa; maru onye iphe-ẹhuka-a shi l'ẹka, dakfutaru ayi ege-a.” Ephè ataa ẹnwa ono; yo gude Jona. ⁸ Ephè aji iya: “Byiko tọ karu ephè: ?Bụ onye; bẹ kpataru iphe-ẹhuka ọwaa; kobe ayi? ?Bụ ngunu bụ eka-ọru ngu? ?Bụ awe b'i shi? ?I shi l'eri ndu ole?”

⁹ Yọ sù ephè: “Lẹ ya bụkwa onye Hibururu; l'onye ya abaru eja kwa Ojejoje, bụ iya bụ Nchileke kẹ imigwe; onye ono, bụ iya meru eze ẹnyimu; mee mgboko ono.”

¹⁰ Iphe ono, o kfuru ono emee; ephè atsulahaa egvu nshinu; ephè aji ya: “?Bụ ngunu ziru ngu egbe iphe ọwaa?” Ndu ono amawaruphu l'ọbu agbala b'ọ gbaluru Ojejoje; kẹ l'o kfuhawaruru ephè ege ono.

¹¹ Eyii-mini ono aka njo akaka eje. Ephè aji iya: “?Bu ngunu; bẹ ephè e-me ngu nta-a; k'ọphu oke pherephere-wa e-phėbuhu?”

¹² Yọ sù ephè: “Unu palia ya apali chee l'eze ẹnyimu ono; k'ọphu eyii ono a-tų-buhu; lẹ ya makwaru l'ọ yẹbedua kparu iphe oke pherephere-wa gude bya.”

¹³ Ndu ono egbe eri aphi ege ephè e-me kpọru ụgbo ono kpọfu nggodo. Obenu l'ẹ t'o nwedu ishi; kẹ l'ẹnyimu ono gbe bya aka ọtu eyii teke ono. Eyii ono abya aka njo karia ege ọ dūhawa. ¹⁴ Ephè atuko; wata okfu anu Ojejoje; sù iya: “Byiko nggube Ojejoje; be ekwekwa t'ephe laa l'ochi nwoke-wa? T'ochi onye ẹ-ta dudu iphe o meru ba atų-kokwaru ayi l'ishi; kẹ l'ọ kwa ege ọ dų nggube Ojejoje mma b'i meru.” ¹⁵ Ya ndono; ephè apalia Jona tufu l'ụgbo ono; woru iya chee l'eze ẹnyimu ono. Eyii-mini ono aburu shikongu. ¹⁶ Iphe ono, meru nù ono emee; ephè atsulahaa Ojejoje egvu. Ephè abya egworu eja nọ Ojejoje; kweshikota iya ụkwa.

¹⁷ Obenu l'o nweru eze-ẹma, Ojejoje doberu l'ẹke ono, leri Jona. Jona anọ ẹma ono l'epho ujiku ẹto: eswe l'ẹnyashi.

2

Jona ekfu anu Nchileke

¹ Ya ndono; Jona anodu ẹma ono l'epho kfuru nù Ojejoje, bụ Nchileke iya; ² sù iya: “Teke iphe-ẹhuka dakfutaru iya;

bẹ ya rakuru Ojejoje;

yọ zaa ya.

Ya anodu l'alj-maa chiku ngu;

nggu eyetaru iya ẹka.

³ I pataru iya chee l'ẹbo ẹnyimu;

l'ohu-alj eze ẹnyimu.

Utso abya erikpua ya.

Eyii-mini yele gborogboro,

ootso egbe l'awu iya awuwu l'ishi.

⁴ Ya arja; sù: 'Lj chifufwaru iya l'ifu ngu.

Obenu lẹ ya e-wokwarua

enya tupoo l'eze-ulo ngu ono,

dų nsọ ono ọdo.'

⁵ Mini woru iya l'olu oswi kẹ chji;

eyii-mini erikpua ya erikpu.

Ɛbakala mini ekwechishia ya ishi ekweshi.

⁶ Ya enwulahu l'ime ime alì ugvu.

Alì ono at̄ya ya mkp̄oro mgbe-'agv̄u-agv̄u.

Obenu l'ì gufutaleru iya-a l̄e

ndz̄u l'iduma ono;

ngḡube Ojejoje, b̄u Nchileke iya.

⁷ Ɔ b̄u teke ya at̄u-buwa ume at̄u-bu;

b̄e ya nyataru ngḡube Ojejoje.

Ya abya ekfuru n̄u ngu;

okfu iya erua l'̄eke ì n̄o

l'eze-ulo ngu, d̄u ns̄o.

⁸ Ndu b̄u agwa, ̄e-ta d̄udu iphe Ɔ b̄u;

b̄e ̄ephe abaru ̄eja

b'ò nafuje eze-iphe-oma, g'erube ̄ephe ̄eka.

⁹ Obenu l̄e yebedua e-gude

egvu-ekele l'agwa ngu.

Iphe ya kweru ngu ̄ukwa iya;

be ya e-medzu.

Ndz̄ota b̄u Ojejoje b'o shi l'̄eka."

¹⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekfuru yeru eze ̄ema ono; ȳo gb̄ofu Jona t̄ua l'eli nggodo.

3

Jona eje Nínive

¹ T̄o d̄u iya b̄u; Ojejoje abya ekfuru yeru Jona k'ugbo ̄ebo; s̄u iya: ² "Gbeshi jee l'eze mkp̄ukpu ono; mb̄u Nínive je ezia ndu bu iya n̄u ozi, ya ziru ngu."

³ Jona ekwe; ȳo b̄uru iya oje Nínive ̄ege ono, Ojejoje kfuru iya ̄eya ono. Nínive kf̄ube ̄oswa b̄uru mkp̄ukpu, haa nshinu. Iphe oophuje madz̄u b̄u abalì ̄eto; t'ò gude ̄okpa ghabua ya. ⁴ Jona ad̄ube mb̄oku k̄e mb̄u, Ɔ bahuru l̄e mkp̄ukpu ono wataru iya ̄ephe ̄oraru arara: "L'ò kwa ̄ukporo abalì lab̄u b'ò ph̄oduru; Nínive aburu kpurupyata." ⁵ Ndu Nínive abya ekweta k̄e Nchileke. ̄Ephe abya araa ya arara; t'iphe b̄u onyenonu sw̄ia asw̄iswi; yee uwe-aph̄u; tsube l'onye k'eze iya je akpaa l'onye ophu kak̄ota nwanshi.

⁶ Teke ozi ono ruru eze ndu Nínive nchi; ȳo gbeshi l'aba-eze iya; yefu uwe-nl̄okpuru iya; ch̄ita uwe-aph̄u yee; je ad̄ugaru l̄e nt̄u. ⁷ Ȳo bya ezia; a raa ya arara l̄e Nínive mgburumburu; s̄u:

"Owaa b̄u ekemu, eze ȳele ndu a maru ̄epha ̄ephe at̄u:

"T'̄e b'ò dukwa madz̄u nwigbaleke-oma; m'ò b̄u an̄u; m'ò b̄u eswi; m'ò b̄u at̄uru, e-wota nri ye l'onu; ophu Ɔ dukwa onye a-ngu iphe angungu. ⁸ T'̄e iphe b̄u madz̄u kparamukpamu; m̄e l'an̄u ch̄ita uwe-aph̄u yee. T'̄ephe raa ̄ekwa; rashia ya ike; raku Nchileke. T'̄e onyenonu sefu ̄eka l'ejo iphe; m̄e ome iphe-kpangangangu. ⁹ ?Onye maru m̄e Nchileke; l'oo-jizita obu; wofuru ayi oke ̄ehu-eghughu iya; t'ayi ba anw̄shihu."

¹⁰ Nchileke aph̄ua iphe ̄ephe meru; l'̄ephe sefuwaru ̄eka l'ejo iphe; ph̄uaru ̄ephe imiko; t'ò mehe t'̄ephe b̄uru kpurupyata ̄ege o shi s̄u l̄e ya e-me ̄ephe.

4

Obu-imiko Nchileke eghu Jona eghughu

¹ Obenu l'iphe ono d̄u Jona ̄eji; ̄ehu eghulaha ya eghughu. ² Ȳo bya ekfuru n̄u Ojejoje; s̄u iya: "Ngḡube Ojejoje; t̄o b̄udu iphe ya kfuru teke ya n̄okwaduru l'ufu-a nd̄o. Ɔ kwa iya meru iphe ya gbeshiru; gbaru lashia Tashishi. Ya mahawaru l'ì b̄u Nchileke, emejeru madz̄u eze-iphe-oma; b̄uru onye obu-imiko; b̄uru onye iphe ̄e-te ghujedu eghughu ̄egwegwa; n-yemobu ngu nȳiberu anyibe. Ì b̄u Nchileke, eleje pashia; haa ome madz̄u iphe ì suru l'ii-me iya. ³ Nta-a; ngḡube Ojejoje bu t'ì wofu ndz̄u iya; k̄e l'ò karu iya mma l̄e ya nw̄huru; karia onodu ndz̄u."

⁴ Ojejoje aji iya: "Ɔ? Ɔ gbaru k̄e t'̄ehu l'eghu ngu eghughu t̄o?"

⁵ Jona atugbua je an̄odu l'uzo ̄enyanwu-ahata mkp̄ukpu ono. Ȳo t̄uaru onwiya mkpu l'̄eke ono; n̄odu; ngabe t'ò maru iphe e-mekochaa mee mkp̄ukpu ono. ⁶ Ojejoje, b̄u Nchileke emewaphu t'oshi vayinu futa l'iku eke ono bya evulihu t̄e agu iya kpuchijee Jona; k'ophu ̄ehu a-d̄uje iya agu. ̄Ehu ats̄o Jona ̄ena k̄e oshi vayinu ono. ⁷ Yo be l'utsu echile iya; Nchileke ewota unwehu t̄ua l'oshi ono; k'ophu b̄u l'oshi ono tsufuru ̄ekwo; nw̄hu. ⁸ Yo be teke anw̄ hataru; Nchileke emee t̄e ̄ejo ph̄erephere, ̄ekpo ̄oku shi l'uzo ̄enyanwu-ahata wata ophe l'̄eke Jona n̄o; anw̄ echilaha ya; k'ophu oose avehu. Ȳo d̄u

iya t'a sụ l'ọ nwụhuru. Yọ sụ: "L'ọ ka kwa iya mma lẹ ya nwụhuru; karia lẹ ya nọ egbe ndzụ ọwaa."

⁹ Nchileke aji iya: "Ọ gbaru t'ẹhu ghua ngu eghughu; l'okfu vayinu ono ọọ?"

Jona asụ iya: "L'ọ gbakwaru t'ẹhu ghua ya eghughu; mbụ l'o ghukwa iya k'anwuhu nta-a."

¹⁰ Ojejeje asụ ya: "I phurua ẹge o ruru ngu l'ẹhu mbụ kẹ vayinu ono. Ọ bụ oswi-okfu l'ẹ ọ bụdu nggu; bẹ kuru iya nụ; l'o futaru l'enyashi; nwụhu l'enyashi ophu tso iya nụ.

¹¹ Ọikfu tẹ okfu ẹhu Ninive; be eru iya l'ẹhu ọọ; mbụ ndu Ninive ono, kariru ụkporo ụnu madzụ ugbo iri l'ise* ono; nweru elu l'igwe; l'ephe ẹ-ba ma iche, dụ l'iphe dụ mma; l'ophu dụ ẹji."

* 4:11 4:11 Iphe ọ bụ bụ 120,000.

Mayika

¹ Owaa bu ozi, Ojejoje ziru Mayika l'oge teke Jótamu; Éhazu; mę Hezekáya shi buğbaaru eze ndu Júda. Mayika bu onye Mọreshetu. Ozi-wa shi l'àphù, ọ phuru l'okfu ẹhu ndu Samériya; mę ndu Jerúsalemu.

² Unubę ndiphe;

unu nukwaa ya-o!

Tę mgboko gbaa mgburumgburu;

mę iphe bu onye bu iya nu ngabękwa nchị!

Lę Okaribe-Kakọta-Nu

shikwa l'eze-ulo iya,

dụ nsọ l'agba unu ekebe.

Ikpe, eekpe ndu Samériya;

ẹphe lę ndu Jerúsalemu

³ Unu lekwa!

Lę Ojejoje shikwa

l'ẹke o bu ebubu l'abya.

Ọobyawa tẹ ya bya

adzọo garamu garamu l'iphe,

bụ ẹke, dụ l'eli lę mgboko.

⁴ Iphe, bu ugvu a-zashihu iya l'ifu;

nsụda nsụda agbawashihu l'ọ bu

manu, e doberu l'iku oku; mbu l'ọ bu mini,

shi lę mgbazita l'atsosshihu atsosshihu.

⁵ Iphe kparu iphe iphe-a e-mokota l'ọha bu okfu ẹjo iphe, ndu oshi-l'okpa Jékọpu meshiru; mbu ẹjo iphe, ndu onu-ulo Ízuru meru. ?Nanu egbe ẹjo iphe Jékọpu meru obu ?Tọ budu ndu Samériya? ?Nanu egbe ẹjo iphe kę Júda? ?Tọ budu Jerúsalemu?

⁶ Ojejoje asu: "Lę ya e-mee Samériya t'ọ buru ikpọzu, ẹke aa-nọdu ako vayinu. Mkpuma mgbodo mkpukpu iya bę ya a-chiru ye lę nsụda. Ya emee tę mgbodo mkpukpu iya zee l'okpa-ulo iya. ⁷ Iphe bu ntekpe, ndu mkpukpu ono doberu l'ọ ha bę ee-tsu yogiri-yogiri. Iphe bu iphe aanu ẹlọ ọmarali bę ee-tsukota oku. Ya a-bya emeyishikota iphe bu agwa ẹphe l'ọha. Ishi iya aburu l'ẹke iphe eshije eru ndu mkpukpu ono ẹka bu ugwo ono, aakfuje unwanyi okpara ọlo ọmarali ono. Yọ buru ẹge aaghakashije ugwo, a kfuru unwanyi okpara bu ẹge aa-ghakashi ẹphe."

Ekwa; mę aphu

⁸ Ọ bu iya meru iphe mu a-ra ẹkwa; chia mkpu. Mu eyefu uwe mu; gbaru ọtu. Mu a-kwa ẹkwa l'ọ bu nkuta-ọswa; raa aphu aphu l'ọ bu enyi-nwenu; ⁹ kę l'onya, aba Samériya kwa 'agwọta agwọta. Onya obu gbe sweekwaru nwa Júda. O ruakwaru obu-edukfu ndibe mu, bu iya bu Jerúsalemu.

¹⁰ Unu be ekfukwaru iya ndu Gatụ! Ophu unu 'arakwa ẹkwa lę phuu! Unubę ndu Bētu Ọfura; unu weswia onwunu l'ali! ¹¹ Unubę ndu bu lę Shafiya; unu gbaru ọtu; gude iphere wu-sweta! Ndu ophu bu lę Zenanu ta alufutakwa alufuta. Ndu Bētu-Ezeli bę aphu byakwaru; kę l'iphe shi gbobuta ẹphe b'e wofuwaru. ¹² Mbu lę meji atofukwa ndu bu lę Marotu atofu l'ẹke ẹphe nọ l'ele enya k'oma; kele Ojejoje wotawaru mkpakehu bya edooru ẹphe; mbu jeye lę Jerúsalemu. ¹³ Unubę ndu bu lę Lakishi; unu kwakobe ugbo-inya unu k'ogu! Ọ kwa unubedua vuru uzo gbube ishi ẹjo iphe; ndu Zayonu etsolahaa ẹka unu; kę l'emeswe, ndu Ízuru mesweru bu unu b'o shi l'ẹka. ¹⁴ Ọo ya bu tẹ unu dua ndu Mọreshetu Gatụ ọlo. Ndu Akuzibu l'e-koshi eze ndu Ízuru ẹregede.

¹⁵ Mu a-chita ndu a-bya alugbu unubę ndu Marésa. Ndu Ízuru ndu ophu aakwabeje ugvu a-gbaru laa l'ogba Adulamu je ewohaa onwephe. ¹⁶ Unu kpushia ishi; gya aphu unwegirima unu ono, nọ unu l'obu ono! Unu mee ishi t'ọ cha unu swarjwari l'ọ bu kę udele; kę l'unwegirima unu ono bę aa-natakwa unu; kpua ẹphe lę ndu.

2

Idzu kę madzu; lę kę Nchilek

¹ Aphu a-tsukwaru ndu, anọduje achị ẹjo idzu; mbu ndu anọduje l'ulo ẹphe chia ẹjo idzu; nchi bọhudelephu; ẹphe awata iya ememe; kę l'ẹphe nweru ike, ẹphe e-gude eme

iya. ² Ɖphe aswoƉeje ɛnya l'ali onye odo; naa ya l'okpɛhu. Ɖphe aswoƉeje ɛnya l'ulo; naa ya l'ike. Ɖphe anaje madzu ufu iya; mbu naa madzu iphe bu okè-ipe iya.

³ Ɖo ya bɛ Ojejoje suru: "Lɛ ya achiru ndu ono ɛjo idzu. Ophu ɛphe 'adudu ike anahu. Unu te ejehedu otse etsetse; kɛ l'oge teke ono a-du ɛjo ɛji. ⁴ Lɛ mboku ono; bɛ ndiphe a-nodu ekfubyishi unu ekfubyishi. Ɖphe a-nodu aji unu kpaphukpaphu; l'aguru unu egvu-aphu: l'asuje:

" Ayi gvɛakwaru.

Okè, gbaru ndibe mu;
b'e kewaru.

Ojejoje natawaru iya;
keeru ndu lutaru ayi l'ogu. "

⁵ Ɖo ya bu l'unu te enwehedu m'o onye lanu, a-no-chi ɛnya unu lɛ ndzuko kɛ Ojejoje; mbu onye a-tu ɛnwa gude kee ali ono.

⁶ Ndu nkfuchiru ɛphe asuje: "T'ayi ba asujeshi l'oo Nchileke kfuru iphe, ayi ekfu. Lɛ to nwedu iphe-iphere, abya ɛphe ememe." ⁷ Ngguɛ ɛnu-ulo Jekopu: "Aa-su lɛ Ume Ojejoje; bɛ ɛhu egu egughu too? ?Oomejenua ɛge ono?" Okfu mu; ?too mejeduru onye uzo iya kfuru akfuru iphe oma too?

⁸ ?O gbe buru l'uboku agvwa agvugvu-wa; bɛ ndibe mu wu-lihuru l'o bu ndu ohogu. Ndu esweta l'uzo tuzooru onwɛphe ɛhu; bɛ unu kwachiru l'uzo; yeshia ɛphe akpawuru-uwe ndu ova, ɛphe yeru; l'o bu ndu shi l'ogu. ⁹ Unyomu ndibe mu; bɛ unu achifuje l'egiri ulo, ɛphe butsu; nafu unwu ɛphe ugvu, shi mu l'eka, a-no gbururu jeye. ¹⁰ Unu gbeshi; tugbu; kɛle ɛke-a ta budu ɛke unu a-tuta ume; kɛ l'a turuwaru iya aturu. E mebyishiwaru iya; k'opu e te emekwatahedu iya emekwata.

¹¹ Ɖ -buru lɛ mkpokoro madzu byaru bya asu: "Lɛ Nchileke suru t'a nguje mee; mɛ iphe angungu odo, eme l'ɛnya;" bunu egbe ndu nkfuchiru onanu; bɛ ɛphe a-cho!

Eekwe ukwa ndzota

¹² "Unubɛ ndu eri Jekopu; to nwedu iphe e-me tɛ mu ba tuko l'unu ha chikobe! Ɖ to dudu iphe e-me tɛ mu ba achikobe unu l'ekalanu; mbu unubɛ nwa ndu ophu wafuru nu l'onu-ulo Izurelu! Mu a-chikota ɛphe t'ɛphe nokobe l'ekalanu l'o bu onye chiru aturu ye l'ulo aturu; mbu l'o bu onye doberu egu yele aturu l'ɛke o no; l'ata nri. Ɖphe e-ji ɛka ono pyimu; l'atu wowowo; kɛ l'ɛphe a-pa igwe. ¹³ Onye e-gbuharu ɛphe uzo usa l'a-buru onye e-vutaru ɛphe uzo. Ɖphe e-chika obu-edukfu mkpukpu ono; wufu. Onye eze ɛphe e-vuru ɛphe uzo sweta. Mbu l'oo Ojejoje e-vuru ɛphe uzo."

3

Ndu ishi; ɛphe lɛ ndu nkfuchiru; b'a baru mba

¹ To du iya bu; mu asu: "Unu ngabɛ nchi; unubɛ ndu bu ishi oshi-l'okpa Jekopu; mbu unubɛ ndu achɛ nu l'onu-ulo Izurelu. ?To gbadu unu omaru ɛge eekpeje ikpe, du maa too; ² unubɛ ndu kporu iphe du mma ashɛ; yeru ɛjo iphe obu; mbu unubɛ ndu anoduje aswa ndibe mu akpo; l'akpa ɛphe anu l'okpu; ³ unubɛ ndu aswa ndibe mu akpo; l'ata anu ɛphe; l'etsu okpu ɛphe yogiriyogiri; ndu ebushije anu ɛphe yoriyori l'o bu anu, aabya oye l'ochi; mbu l'o bu anu, aabya oye l'ite?"

⁴ E -meebe; ɛphe araku Ojejoje; ɛle ɛ too yeduru ɛphe onu. Teke ono; bɛ oo-woharu ɛphe ifu iya. Iphe a-kpa iya nu aburu l'ɛphe mewaru iphe du ɛji.

⁵ Owaa iphe Ojejoje ekfu: "L'a -bya l'okfu ɛhu ndu nkfuchiru; mbu ndu ono, edusweshi ndibe mu uzo ono; mbu ndu ono, abuje: onye, nuru ɛphe nri; ɛphe asu l'ɛhu-agu a-bu kɛ onye obu. Teke ɛ t'o dudu iphe a nuru ɛphe; ɛphe akwakobe kɛ otso onye obu ogu. ⁶ Ɖo ya meru iphe nchi e-jikfu unu. Unu a-phu-buhu apu; ochi agbachia unu uzo; ike ogba ɛja ta aduhedu unu. Mbu l'ɛnyanwu a-nyihuru ndu nkfuchiru ono. Nchi e-jikfu ɛphe l'eswe. ⁷ Ndu apuɛje ophulɛnya; bɛ iphere e-mekochaa gude. Ndu agba ɛja aburu ndu e kpuru ifu lɛ ntu. L'ɛphe ha e-mekochaa tuko kpuchia ɛka l'ifu; kɛle Nchileke te eyejeduru ɛphe onu."

⁸ Obenu lɛ mbedua b'a tsuru ike atsutsu l'ɛhu. Ume kɛ Ojejoje jiru mu ɛhu yele okpe ikpe, du maa yele ike-okpu, mu e-gude kfuru oshi-l'okpa Jekopu emeswe, o mesweru; mbu kfuru oshi-l'okpa Izurelu ɛjo iphe ɛphe meshiru. ⁹ Unu nukwaa iphe-a; unubɛ ndu ishi onu-ulo Jekopu; unubɛ ndu achɛ nu l'onu-ulo Izurelu, bu ndu kporu ikpe, du maa ashɛ; bya emekota iphe kfuru gbororo t'o gbe nggo; ¹⁰ ndu gude ogbu ochi gude kpua mkpukpu, no l'eli Ugvu Zayonu; mbu gude ome iphe du ɛji kpua mkpukpu Jerusalemu. ¹¹ Ndu ishi ɛphe bu: i -nu ɛphe ɛka-azu; ikpe alaaruru ngu. Ndu ishi omarali ɛphe aburu: a-kfua ɛphe ugwo; ɛphe ezia iphe. Ndu nkfuchiru ɛphe aburu: a nudu ɛphe okpoga;

tɛmanu ɛphe achija ɛja. Oɛ ɛphe l'ɛphe ha tɔkokwarua dakobe Ojejoje l'ekfu: "Lɛ Ojejoje kfu ɛphe l'azu; l'ɛ tɔ dudu ɛjo iphe, byaru bya adakfu ɛphe."

¹² Oo ya bu l'oo unu kparu iphe ee-mekochaa tɔpyaa Ugwu Zayonu atɔpyaa l'obu ali ereshi. Mkpukpu Jerusalemu e-mekochaa buru ikpɔzu. Eli ugwu ono, bu ɛke eze-ulo Nchileke no ono e-mekochaa buru ɛke ɛgbudu ruchiru.

4

ɛhu-agu ojejoje

(Azá 2:2-4)

¹ O -rua l'oge ikpazu

bɛ ee-me tɛ ugwu ono,
a kpuru eze-ulo Nchileke ono nɔshia ike;
mee ya t'ɔ buru eze l'iphe
bu ugwu odo, nɔgbaa nu.
Ee-me iya t'ɔ kakota iphe bu ugwu odo l'eli.
Ono teke ndiphe a-nɔdu awu awukfu iya.

² Igweligwe ndu ohodo a-bya bya asu:

"Unu bya t'ayi je l'eli ugwu
kɛ Ojejoje!
Unu t'ayi je l'ulo Nchileke kɛ Jekopu;
k'ophu oo-koshi ayi uzo iya;
t'ayi wata otso uzo, o tɔru."
Ishi iya aburu l'ekemu e-shi lɛ Zayonu bya;
okfu Ojejoje eshi lɛ Jerusalemu.

³ O bu iya e-doshi okfu,

nɔ nu l'iphe bu mbakeshi;
buru iya e-doshiru mba ndu k'ike;
ndu ophu bugbaa ote-ɛnya,
okfu, adaru ɛphe l'ibe ɛphe.
ɛphe akpukwashia
ngwa-ogu ɛphe;
yo ghoo ogu, eegude akɔ iphe;
akfu ɛphe aghoo nwa mma, eegude apyi iphe.
Teke ono b'ɛ to nwedu mba,
ahalikwaduru ibe iya ɛka k'ogu;
ɛphe ta amuhe ɛge e shi alu ogu odo.

⁴ Onyemonye obule a-nɔduje

lɛ mkpuli vayinu iya;
mekwaphu lɛ mkpuli oshi figu iya;
to nwehe onye eye ɛphe egvu;
kɛ l'ɔ kwa Ojejoje,
bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu iya.

⁵ Iphe bu mba, nonu bu ɔmarali nk'ɛphe; bɛ ɛphe gude eje. Ayibedua bu Ojejoje, bu Nchileke ayi; bɛ ayi e-gude ɛpha iya l'ɛje gbururu jeye lɛ tutu yoyo.

Iphe Ojejoje chiru k'ememe

⁶ Ojejoje suru: "L'o -rua mboku ono; bɛ ya a-chikobe ndu ngvuru; chikobe ndu a chifuru l'ali ɛphe yeɛ ndu ya meru, ejee iphe-ɛhuka. ⁷ Ndu ngvuru; bɛ ya e-me t'ɛphe buru ndu waru nu. Ya emee ndu a chifuru l'ali ɛphe t'ɛphe buru oha, ike no. Yo buru Ojejoje a-buru eze, achɛ ɛphe lɛ Ugwu Zayonu tsube lɛ mboku ono gbururu jeyewaru.

⁸ "A -bya lɛ nggube nwada Zayonu, bu ɛke aano; l'echu ndu Izurelu l'ɔ bu onye eche aturu-a; bya aburu ɛke ndu Izurelu agbabajɛ je ezeeru ndzu; ii-mekochaa buru ishi ɛge i shi buru teke ndiche. O buru eze e-mekochaa rube nggube nwada Jerusalemu ɛke odo." ⁹ ?Bu ngunu meru iphe jira ɛkwa? ?Ti nwehedu onye eze tɔo? Onye akpo-jeziru ngu uzo; ?tɔo nɔhedu tɔo; meru iphe iphe-ɛhuka byaru bya azu ngu l'ɔ bu nwanyi, ime eme-wa? ¹⁰ Nggube nwada Zayonu; nɔdunu ghaa gburugburu l'ɔ bu nwanyi, ime eme; keɛ nta-a; bɛ iibyakwa oha mkpukpu-a je anɔdu l'echi-egu. Ii-je ali ndu Babylonu. Yo buru l'ɛke ono; bɛ aa-nafuta ngu. Oo l'ɛka ono; bɛ Ojejoje a-ɛbata ngu l'ɛka ndu ohogu ngu. ¹¹ Nta-a; bɛ igweligwe mba chikobewaru onwɛphe t'ɛphe tso ngu ogu. ɛphe asu: "T'e merua ya! T'ayi chiru ɛnya yeru Zayonu!" ¹² Obenu l'ɛphe ta madu iphe bu iphe

Ojejoje ari. Iphe o chiru idzu k'ememe te dodu ephe enya; mbu onye ono, chikoberu ephe l'o bu onye, chikoberu witu, oje etsutsu ono.

¹³ "Nggube nwada Zayonu; gbeshi chia ya gbiibii l'o bu onye l'echi ereshi; kele mu e-me t'i fua mpo-igwe. Ichirukfu-okpa ngu aburu ope. Ngu egude iya gwee igweligwe mba tilitoli; wota uru ono, ephe ritaru l'eregede ono nu Ojejoje; mbu woru eku ephe ono nu Nnajiufu ono, nwe mgboko l'ophu ono."

5

Ukwa ke l'onye a-chinu e-shi Betulehemu

¹ Unu chikobe onwunu l'ikpo l'ikpo; nggube mkpukpu ono, igweligwe madzu no ono; kele ndu ohogu ayi no-pheekwaru ayi ano-phe. Onye ishi Izurelu; be ephe echikwa mgboro-igwe l'ishi-agbagba-nchi ke kpoo.

² Obenu le nggube Betulehemu l'alj Efuratu! A makwarua li bu nwa mkpukpu, ha nwanshi l'ikfu Juda. Obenu l'oo l'ime ngu; be onye a-bu onye ishi ndu Izurelu e-mekochaa shi; lufutaru mu. Onye ono shiru teke ndiche noduhawa; o shiru l'ede-nwede noduta.*

³ Oo ya bu le ndu Izurelu; be aa-paru gwobe gbururu jeye teke nwanyi ono, ime eme ono l'e-zeda. O bu teke ono; be unwunna iya ndu ophu a-lakfutafua ndu Izurelu. ⁴ Onye ono -byalephu; be oo-buru onye eche aturu; chee aturu iya ono. O bu Ojejoje a-nu iya ike; bya aburu Ojejoje, bu Nchileke iya e-me t'a kwabe iya ugwu. Ndibe iya ono e-buru l'ehu-agu; to du iphe e-me ephe; kele teke ono; be udu iya e-jedzuru mgboko gbaa mgburumburu. ⁵ Oo-me te nchi du ephe ndo.

Ndzofuta yele o-la-l'iyi

Teke ndu Asiriya a-byakfuta alj ayi ugu l'alj ayi; bya adzoo eke ayi tushiru ike futufutu; be ayi a-fota ndu eche aturu umadzu esaa yele ndu bu ndu ishi: umadzu esato t'ephe duta ayi tso ndu Asiriya ono ugu. ⁶ Ephe e-gude nkogo lua alj ndu Asiriya ono; ephe a-mifuta nkogo gude lua alj Nimurodu. O bu iya a-nafuta ayi l'eka ndu Asiriya; me ephe byalephu bya awubata l'alj ayi wata odzo garamugaramu; l'awu ala l'oke-alj ayi.

⁷ Ndu eri Jekopu, waru nu a-du l'o bu iji, shi l'eka Ojejoje adashi. Ephe a-du l'o bu nweyo mini, yoshiru l'eli iru ewu, e-ta budu madzu b'o cheru; t'o nwe onye o no ngaberu. ⁸ Ndu eri Jekopu, wafuru nu a-tuko egu dzuru. L'iphe bu mbakeshi; be ephe a-du l'o bu agu, no l'eke anu-egu-egbudu dzuru edzudzu; mbu du l'o bu nwa agu, no l'eke aturu no, abuje: ooje; yoo dzo-gbushi iphe o phuru; ophu o dudu onye aduje ike nafu iya iphe o guderu. ⁹ Ndu ohogu ngu; be ii-mekputakota; nggu achilia eka imeli tua okoo kpua ephe. Odo bu le ndu nggu l'ephe no l'okfu; be ee-mebyishikota.

¹⁰ Ojejoje suru: "L'o -rua mboku ono; be ya e-gbushi inya unu; bya emebyishia ugbo-inya unu. ¹¹ Ya e-mebyishi mkpukpu, nogbaa l'alj unu bya etsukposhia iphe bu eke, unu kpuru; yo shihutsua ike l'o ha. ¹² Ya e-mebyishi ke ogvu ono, unu agwo ono; ophu unu 'enwehedu ndu njibya odo. ¹³ Ya e-mebyishi ntekepe ono, unu pyishiru dobe ono; mebyishia mkpuma ono, unu agwatsua agwagwa ono; to nwehe iphe unu gude eka unu mee, unu abaabaru eja odo. ¹⁴ Ya a-bya alua agwa Ashera l'eke, unu no; woru mkpukpu unu l'o ha tsukposhia. ¹⁵ Ya e-gude oke ehu-eghughu melata ndu mba ono, jikaru l'ephe tee medu iphe ya suru t'ephe meje ono."

6

Eku ndu Izurelu ikpe

¹ Unu ngabekwa nchi l'iphe Ojejoje ekfu.

Te nggube Ojejoje gbeshi vudo evudo; kfua iphe e meru ngu l'ifu eze ugwu! Te iphe bu ugwu nwaru iphe oome t'o kfua! ² Unube ugwu l'ugwu ha; unu nukwaa iphe Ojejoje abya edodo! Unu ngabe nchi nua iphe ada nu; unube itso, gude mgboko gbururu jeyewaru! Ishi iya aburu; l'o nweru iphe Ojejoje ekfu le ndibe iya meru iya. O nweru iphe ogushi le ndu Izurelu meru iya.

Onu, Ojejoje yeru

³ "Ndibe iya; ?Bunua ngunu; be ya meru unu? ?Bu ivu era ngunu; be unu a-su le ya boru unu? Unu sanua ya eya! ⁴ Ya dufutaru unu l'alj Ijiputu; bya agbafuta unu l'alj ono, unu shi buru ohu ono. Ya ziru Mosisu t'o bya edua unu yele Eronu; me Miriyamu. ⁵ Unube ndibe iya; unu nyatakwa idzu, o chiru; mbu Balaku, bu eze ndu Moabu! Unu

* 5:2 5:2 Mat 2:16.

anyatakwapụ ọnu, Bélamu Beyo yeru iya! Unu nyatakwa ije unu shita lẹ Shitimu jeye lẹ Giligalu; k'ọphu unu a-ma iphe Ojejoje meru; gude dzọta unu!"

⁶ ?Bụ ngunu; bẹ mu e-gude bya Nchileke l'ifu bya ebyiaru iya ikpere; mbụ Nchileke ono, paru eka apaa ono? ?Bu nwa eswi, gbaru afa; bẹ mu e-gude byaru iya ogworu ngweja-ukfuru tọo? ⁷ ?Oo-dụ Ojejoje mma m'a nụ iya unu ebyila; nụ iya nggele manụ, bụ 'agụta agụta? ?Mu e-gude ọkpara mu gwooru Nchileke eja; gude iya gwofu emeswe, mu mesweru iya tọo. Mbụ; ?bụ tẹ mu gude nwa, shi mu l'ẹpho kfua ụgwọ iphe dụ eji, mu meru tọo?

⁸ O koshiakwaru nggube madzụ iphe dụ mma k'ememe. ?Bụkwanu ngunu bụ iphe Ojejoje ele ngu ọnya iya l'eka; 'abudu t'i meje iphe vudo nhamunha; nggu aphujeru madzụ imiko; mēfua t'i wozita onwongu alị l'etso Nchileke ngu.

Ikpe, nmaru ndu Ịzurelu yele iphe ee-me phe

⁹ Unu ngabekwa nchị! Ọ kwa Ojejoje eku ndu mkpukpu-a oku. Ọtsu nggube Ojejoje egwu bukwa mmamiphe. "Unu gebekwa nchị l'oda echachi; mē k'onye echị ngu iya nū! ¹⁰ Unubẹ ndu iphe dụ eji; ?bụ tẹ ya zahaa ẹku ono, unu kparu l'uzo ẹregede ono tọo. ?Bụ tẹ ya zahaa l'ọ nweru iphe e bubotaru iphe ebubota gude átụ iphe bụ iphe Nchileke turu ọnu? ¹¹ ?Ya e-kpefu onye gude iphe ẹregede l'atụ iphe ere; mbụ onye vu ẹda, ẹra iphe nọ iya nū ta bụdu iphe ọ sūru l'ọ bụ? ¹² Ndu nweru iphe lẹ mkpukpu ono anọduje eme ndu ọdo iwe iwe. Ndu bu iya nū bụ ndu ntuphu-ire; ephe egudeje ire ephe l'eduphushi madzụ. ¹³ Ọo ya meru iphe ya watawaru unu emebyishi unubẹ ndu mkpukpu ono. Ya eme tẹ unu chihū; kẹ l'unu emeje iphe dụ eji. ¹⁴ Nri; bẹ unu e-rikwaa; ọle ẹpho te ejidu unu. Unu -ria mē unu riru iri-a; ẹpho eghelerua unu ọnu. Unu a-bụ akpa-aghaka; kẹ l'iphe unu kpataru kwakọbe; bẹ ya e-gude ọgu bya ana unu. ¹⁵ Unu a-kọ okfu akọko; ọle unu ta akpatadu iya akpata. Unu a-pyishije manụ l'akpuru olivu; ọle unu te etedu manụ iya unubedua l'onwunu. Unu a-dzoshije mē l'akpuru vayinu; ọle unu ta angudu mē ya. ¹⁶ Kẹ l'unu mewaru iphe Omuri sūru t'unu meje; bya etsoru iphe bụ nha-ọkpa ndibe Éhabu; mē ome-l'alị ephe. Ọo ya meru ya a-ha nggube mkpukpu t'egbara kfuā ngu; ndibe ngu aburu ndu ndiphe aa-nọdu achị ọchi. Yọ buri unu; bẹ ndiphe a-nọdu aja ewena."

7

Nshobukwaa ndu Ịzurelu

¹ Nshobukwaa mu nsho; kẹle mu dū l'ọ bụ onye jeru akpaa l'onanwu teke a kpatagewaru iphe e meberu l'alị; akpuru vayinu agvūwa l'oshi iya. Mbụ teke ono, akpuru vayinu kẹ ikperazū ta anọjehedu t'a wota ria ono; ọphu akpuru figu ọdungu phū, anọduje agushi mu ike phū ta dūwa ọphu nōnu. ² Ndu yeru Nchileke obu; bẹ gvakwaru nū l'alị ọwaa. Mbụ l'ẹ tọ dūhedu m'ọo onye lanū, bụ onye obu iya guru iphoro, phoduru nu. Iphe onyemoye kwageberu akwagebe iya bụ ogbu ọchi. Onyemoye gudewa ụgbu l'ege; tẹ ya nmata nwunne iya. ³ Ome ejo iphe kwowaru ephe ẹhu. Onye achị achịchi ekebutaje madzụ t'ọ nū iya iphe. Ndu ikpe l'ana ẹka-azu. Ndu, bụ ndu a maru epha ephe egudeje ike l'atụ t'a nū ephe iphe agū ephe. Ndu ono l'ephe ha; bẹ idzu ephe abuje nanū. ⁴ Onye ọphu bụ iya kakota mma l'ephe; anọduje adzū adzūdu l'ọ bụ ogvu. Onye ọphu bụ iya kakota ọbu onye obu guru iphoro aka ikpo amj-ogvu eji.

Eswe mbọku ono, ndu nche unu shi kfuta okfu iya ono ruakwaru; mbụ mbọku ono, Nchileke a-nū unu aphū ono. Ọ kwa nta-a bụ teke aa-nū unu chikikifuu ọbu. ⁵ Unu ba adakobejekwa madzū ibe unu! Ọphu unu atūzọjekwaru onye unu l'iya eshi ọnya ẹhu! Mbukwa jeye lẹ nwanji ono, azeje tū-kobe ngu ishi l'utakfu ono; makwaru udu okfu, ii-kfuje t'ọ nua! ⁶ Ishi iya aburu lẹ nwata nwoke emechijekwa nna, muru iya nū ifu. Nwa nwanji l'etsoje nne, muru iya nū okfu. Nye nwa l'etsoje nne -nji iya okfu. Mbụ lẹ ndu bụ ndu ọgu madzū abuje ndu ufu iya gededede.

⁷ Obenu lẹ mbēdua bụ Ojejoje; bẹ mu a-chiri ọnya ziaru. Mu a-nọdu ngaberu Nchileke, bụ Onye ndzọta mu. Nchileke mu a-nū olu mu.

Ndu Ịzurelu e-gbeshi ọdo.

⁸ Unubẹ ndu ọhogu mu; unu be tekwa ẹswa kpua mu! A makwaru-a lẹ mu daru adada; ọle mu e-gbeshikwaa ọdo. A makwaru-a lẹ mu nọ l'ọchi; obenu l'ọo Ojejoje a-buru iphoro, nọduru mu. ⁹ Keshinu ọ bụ mbēdua meru Ojejoje iphe dū eji; bẹ mu e-vutanu oke ẹhu-eghughu iya gbururu jeye teke ọ-bya elee ọnya l'okfu ẹhu mu; meeru mu iphe ruberu mu nū; dufuta mu; dobe l'ẹke iphoro nọ. Mu aphua ege oo-gude dzofuta mu. ¹⁰ Teke ono; bẹ ọhogu mu ono a-phukwa iya phū; woru ẹka kpube l'ifu l'ẹke iphere

e-gude iya. Mu egude ɛnya mu phɛ ɛke ɔo-da kpurumu; mbɛ onye ono, shi asuje mu: “?Nanɔ Ojeje, bɛ Nchileke mu?” ɛ ta nɔdu ɔphu baru ishi; a dzɔ yɛbedua tɔlitoli ɛge aadzɔtoje ɛpoto, nɔ l'echi oje.

¹¹ Eswɛ mbɔku, aa-kpɔkwa mgbodo ngu ono abyaakwa. Mbɛ mbɔku, ee-me tɛ ɔkɛ-alɔ ngu kabaa nshinu. ¹² O -rua mbɔku ono; bɛ ndibe ngu e-shijetsua Asiriya abyakfuta ngu; ndu e-shi l'iphe bɛ mkpɔkpu, nɔtsua l'alɔ ɔjiputu abya; mbɛ shita l'alɔ ɔjiputu jeye lɛ ɛnyimu Yufurɛtusɛ; shita l'eze ɛnyimu jeye l'eze ɛnyimu; mɛ shita l'ugvu jeye l'ugvu. ¹³ Mgboko gbaa mgburumgburu; bɛ ɛgbara a-kfɛ. Yɔ bɛru ndu bu iya nɛ a-kpa iya; kɛ l'ɛphe awɔtawɛ akpɛru iphe ɛphe kuru.

Okfu anɔ Nchileke;

l'aja iya ajaja

¹⁴ Gudenu mgbɔro ngu chee ndibe ngu l'ɔ bɛ onye eche aturu; mbɛ ndu ono, bɛ ɔkɛ-iphɛ ngu ono. Ndu ono; bɛ ɔfuru onwɛphe je eburu nwenkinyi ɛphe l'oswa; l'ɛke nri elu eruje nɔ. T'ɛphe nɔdunu lɛ Bashaɛnu; nɔdu lɛ Giledu tajɛ nri ɛge ɛphe shi ata iya teke ndiche.

¹⁵ “O kwa ɛge mu meru iphe, dɛ biribiri koshi ɛphe teke ono, unu shi ɔjiputu lɔfuta ono bɛ ɛge mu e-me iya koshi ɛphe nta-a!” ¹⁶ Iphe bɛ mbakeshi e-gude ɛnya ɛphe phɛ iya; iphere egude ɛphe. Ike ɛphe l'ɔha; bɛ aa-nafukota ɛphe. ɛphe e-woru ɛka dɛ l'agba; nchɔ echishihu ɛphe; ɛphe awata ɔda nkichɔ. ¹⁷ ɛphe e-gude ire mɔchalahaɛ ɛja l'ɔ bɛ agwɔ; mbɛ l'ɔ bɛ unwu iphe awɔ l'ɛpho. ɛphe e-shigbaɛ l'ɛke ɛphe domishiru onwɛphe lɔfuta; l'anmakɔta kwɛkwɛkwe. ɛphe e-gude ɔtsu egvu ghakɔbe lakfutashia Ojeje, bɛ Nchileke ayi; wata unu ɔtsu egvu.

¹⁸ ?Bɛ onye dɛ l'ɔ bɛ nggube Nchileke, bɛ onye aguje madzɛ nvɛ l'iphe dɛ ɛji; l'ɛleswetaje emeswe, ɛphe mesweru ngu; mbɛ nwa ndu ono, phɔduru nɛ l'ɔkɛ-iphɛ iya ono? ɛhu te eghujɛdu ngu eghughu gbururu jeyewaru. Iphe aduje ngu mma bɛ t'ɔ phɛaru madzɛ imiko. ¹⁹ ɔi-phuru ayi imiko ɔdo. Ejo iphe ayi; bɛ ii-dzɔpyabe l'ɔkpa; chɔru iphe dɛ ɛji, ayi emekota je echee l'eze ɛnyimu. ²⁰ ɔi-meru oshi-l'ɔkpa Jɛkɔpu irelanɛ; phɛaru oshi-l'ɔkpa ɛbirihamu imiko, bɛ iya bɛ nte, i riru nna ayi oche phɛ teke ndiche ono.

Náhumu

Èhu-eghughu Nchileke l'okfu èhu ndu Nínive

¹ Qwaa bù ozi èhu mkpùkpu Nínive; èkwo e deru àphù, ò phuru mbù Náhumu onye Èlukoshi. ² Ojejoje bùkwa onye okopho; bùru Nchileke, agwatajè ùgwò iphe.

Ojejoje bù onye agwatajè
ùgwò iphe; bùru onye
oke èhu-eghughu.

Ojejoje emelatajekwa ndu,
kpòru iya ashì iphe èphe meru iya;
l'ewojekwaruphu

oke èhu-eghughu iya
tù-koshi ndu òhogu iya.

³ Ojejoje bè èhu t'eghujekwa
eghughu ègwegwa;
bùkwaruphu onye ike iya haa nshinu.

Ojejoje ta ahakwa onye
ikpe nmaru t'ò laa kè manù.

Ò bù oke phèrèphèrè;
mè òku-maa b'ò gude t'ò ùzo, ooshije;
urukpu abùru udzu-èja, etsu iya l'òkpa.

⁴ Ò bajèru eze ènyimu mba; mee ya t'ò tahu.
Oomeje iphe bù ènyimu l'ò ha t'ò tashìhukota.

Alì Báshanu me èwu,
nò lè Ugvu Kamèlu;
bè oomeje; yò nwùà kpa;
ège ono kwaphu bè oomeje tẹ iru, nò lè
Ugvu Lébanònu nweshia enwenwe.

⁵ Eze ugvu l'ugvu haa anmajè jìjìjì l'ifu ya;
ndu òphu bù ùnwu ugvu angazeshihu.

Mgboko gbaa mgburumgburu;
mè iphe bù iphe bu iya nù
anòduje anma furafura l'ifu iya.

⁶ ?Bu onye a-du ike vudo iya
l'ifu teke iphe egu iya eghughu.

?Bu onye a-du ike wafù
l'oke èhu-eghughu iya?
Oke èhu-eghughu iya aduje
l'ò bù onye e kpuru òku;
Mkpuma agbajè
yògiri-yogiri l'ifu iya.

⁷ Ojejoje dù mma;
bya abùru agbarike madzù
teke onye òbu nò

l'iphe-èhuka.
Iphe bù ndu gbabaru lè
mkpuli iya je ozeru ndzù; bè ooletaje ènya.

⁸ Obekwanu l'oo-gude
èjo utso mee tẹ ndu Nínive chihu.
Ndu òhogu iya; bè òo-chì
chìba l'èkpuru-òchi.

⁹ Iphe bù èjo idzu, èphe achìru Ojejoje;
bè oo-mebyishi;

òphu ndu òhogu iya
'apalihekwa ishi òdo
kè ugbo èbo.

¹⁰ Òo teke a nmakòru èphe l'ò bù eri-ogvu;
èphe angua mée; yò tsùshia èphe atsùtsu;
bè òku e-tsu èphe ège

- ootsujé ẹkwo akpe ọkponku.
- 11 Ọ bú ẹ nggùbẹ Nínive b'ọ nweru
onye lufutaru nù; bya awata ọchiri
Ojejoje ẹjo idzu; nọdukwapu ẹ
mgbazi t'e mee iphe dọ ẹjì.
- 12 Ọwaa iphe Ojejoje ekfu. Ọ sọru:
"L'a makwarua l'ẹphe shihuru ike
bya adù l'igwe;
ọle ee-me ẹphe t'ẹphe bọru kpurupyata; gvù.
A makwarua ẹ mu meru unu;
unu anọdu l'iphe-ẹhuka;
ọle mu te emehedu t'unu
jebaa iphe-ẹhuka ọdo.
- 13 Nta-a; bẹ mu a-nyafu ajaba ono,
ẹphe nyaberu unu l'olu ono;
tọfukwapu unu odogoro ono,
ẹphe keru unu ono."
- 14 Ojejoje tuakwaru ekemu l'okfu ẹhu ngu;
sù: "Lẹ awa ngu a-gvù; ẹpha ngu ephuhu.
Ya e-mebyishi iphe a pyiru apyipyi;
mebyishia ndu ọphu a kpuru akpukpu
dobegbaa l'ulo agwa ngu.
Ya a-tù ili, ee-li ngu;
kẹ l'ì bú 'ọ-ga-ẹ-mkpa."
- 15 Lee ẹnya l'eli ugvu ono; phù ọkpa onye gude ozi-ọma l'abya; mbù onye ezi ozi-ọma ẹhu-agu. Unubẹ ndu Júda; unu gbaa aji unu; unu emee iphe unu kweru ọkwa iya. Ishi iya aburu ẹ ndu ẹjo-obu; mbù ndu Nínive ta abyahedu unu ọkpa ẹhu ọdo; kẹ l'ee-me tẹ akọ ẹphe ba aduhe ọdo.

2

Nínive e-chikahu

- 1 Unubẹ ndu Nínive; onye a-bya achikashia unu nanù nanù abyaakwa.
Unu chekwa ọlo-mgbochi unu nche;
unu echekwapu nche l'uzo ono!
Unu rọkotakwa onwunu arukota;
unu arukotakwapu ike unu l'ọ ha!
- 2 A makwarua ẹ ndu ọhogu
gwowaru iphe ẹphe kpakparakpa;
bya emebyishikota iphe
ẹphe meberu l'alì l'ọha;
obenu ẹ Ojejoje e-mekwa
tẹ ugvu awa Jékọpu
laphutaru ẹphe azù ọdo;
t'ọ bya adù ugvu ẹge
ndu Ízurelu shi adujehawa.
- 3 Iphe ndu soja iya egudeje
egbochita onwẹphe;
bẹ ekekota uswuswe.
Ndu soja ẹphe eyekota uwe, eke mee-mee.
Mgboro-ígwè, e gude mee
ugbo-inya ọgu ẹphe
egbukwa ngerengere
mbọku ono,
ẹphe kwakọberu kẹ ọgu ono.
Arwa ẹphe; bẹ ẹphe gudewa
aba mbavu-ọgu.
- 4 Ugbo-inya ẹphe awukwa
kpọtikpoti l'iphe bú esu-uzo;
ẹphe jiru edukfu ji:
ẹphe -jee ifu; ẹphe alaa azù.
Epe l'ẹphe ha tuko

- dụ l'ọ bụ ọku itsu-ọku;
 l'ezigbaa phaphapha l'ọbu ebemu-igwe.
- ⁵ Ndu soja iya ndu ọphu a ọforu afofo
 b'ọ kukobewaru l'ẹkalanu;
 ọle ẹphe tuko ejelee l'evuko alị evuko.
 Ẹphe ekwojeru jeshia lẹ mgbodo,
 e gude kpụ-pheta mkpụkpụ ono;
 iphe eegude egbochi onwonye l'ọgu
 egbe nọdugbawa nụ lẹ mgbodo ono
 kẹ jingu-jingu.
- ⁶ Ụzo, eeshi eje ẹnyimu; b'e tsukafuwaru;
 gheru ọnu.
 Iphe bụ ndu, nọ l'ufu-eze
 bẹ ẹhu aanmakwa nmanma.
- ⁷ A tuiwaru iya l'ọ bụ iwu
 lẹ ndu mkpụkpụ-wa; bẹ aa-kpụ lẹ ndzụ;
 laa alị ọdo.
 Ụnwu-mgboko, a-nọdu
 agbaru ẹphe mbọyi;
 kugbaaru ẹka l'ukuvu; l'akpọ kukuku.
- ⁸ Ninive dulephu l'ọ bụ okpuru,
 mini, nọ iya nụ awufu
 awufu l'ọ bụ nggele.
 Iphe aaragbaa bụ:
 “Unu vudo-o! Unu vudo!”
 Ọ bụ l'ẹ t'ọ nwedu m'ọo onye lanụ,
 gharu ẹnya l'azụ.
- ⁹ Unu vua mkpọla-ọcha; vua mkpọla-ododo;
 kẹ l'ẹku, mkpụkpụ-wa
 doberu bukwa 'erige erige.
- ¹⁰ Mkpụkpụ ono dabuakwaru iphoro;
 Ọ bụwa kpurupyata; daburu ochobo.
 Iphe bụ ndu bu iya nụ;
 bẹ meji tọfukotaakwaru:
 ikpere l'avukota ẹphe kwẹrikweri;
 ẹhu atuko l'anma ẹphe kpakpakpa;
 ifu agbanwushihukota ẹphe agbanwushi.
- ¹¹ ?Nanụ ẹke iduma-agụ ono nọ;
 mbụ ẹke ono,
 ọonoduje anụ ụnwu iya nri ono;
 mbụ ẹke oke agụ yele nyee ya shi ejeje;
 ẹphe l'ụnwu ẹphe;
 to nwe iphe ẹphe atsu egvu?
- ¹² Agụ ono shi egbujeru ụnwu
 iya anụ, e-dzuru ẹphe;
 dzụ-gbushia anụ pata je atọgboru nyee ya;
 O shi egbuje anụ je edojia ogba iya edoji;
 lajashia anụ bya akube l'ogba iya.
- ¹³ Qwaa bụ iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike kfuru. Ọ sụru: “T'unu lenu; ya achikwaru unu ẹjo idzu. Ya e-gude ọku dzupuyashia ugbo-inya unu; yọ kpoo ẹnwuru-ọku; kpoo tuu. Ọ bụ ogu-mbeke; bẹ ee-gude gbushia ụnwu agụ unu pyaapya. E tọ dukwa anụ, ya a-haru unu lẹ mgboko t'unu gbujee; taa. Ọphu 'onweddu l'anụkwadua olu ndu ozi ngu ọdo.”

3

Iphe-ẹhuka, Ninive e-je

- ¹ Aphụ a-tsuru mkpụkpụ ono,
 bụ mee jiru iya ono.
 Ọ bụ ẹjo-ire; mẹ iphe a nakọru lẹ nfu;
 bẹ jiru iya nụ;
 ọphu 'onweddu teke

- aa-kpabuhu iya madzụ ẹhu akpabuhu.
- ² Unu ngabenu nchị nua ọda ẹchachi;
 ọda ụgbo-inya, agba oso;
 igidi inya, akfụ wugengu wugengu;
 me ụgbo-inya, awụ l'etso iya nụ.
- ³ Ndu agba inya-ogụ; bẹ ifu bọhuakwaru.
 Ẹphe gudeakwa ogu-mbeke ẹphe aba
 mbavu-ogụ: arwa ẹphe
 l'adagbaa kẹ swimu; swimu.
 Ndu e gburu l'ogụ dū l'igwe;
 odzu ndu nwushihurunu akuru;
 odzu madzụ aburu 'aguta aguta;
 k'ophu aadzotsua ẹphe ọkpa l'esweta.
- ⁴ Iphe kparu iphe ono l'oha bu
 lẹ nwanyi ọkpara ono tsonukaru nwoke;
 kẹ l'omashi mma ike;
 l'agwoshikwaphu ogvu ike;
 onye egudeje kẹ unwoke,
 ootso reshia mba, dū iche iche.
- ⁵ Ojejeje, bu
 Ọkaribe-Kakota-Ike sukwaru:
 "T'i lekwa! L'obu ta dūhekwa
 iya mma l'ẹke jino.
 Ya a-ji-likwa mkpuni ngu; ghaa ngu l'ifu.
 Ya e-me tẹ iphe bu
 mbakeshi phụ ngu l'ẹke jigba ọtu.
 Iphere e-gude ngu l'ifu
 alị-eze, dū iche iche.
- ⁶ Ya e-me ngu ẹjo ahuma;
 nggu adu oyi l'anya;
 Ya e-me t'ẹ b'ọ dūhe iphe aa-gube ngu;
 mee ngu t'i buru iphe
 ee-gude l'ako onu.
- ⁷ Iphe bu ndu phuru ngu nū
 a-kpọ-yiru ngu ukuvu;
 su: 'Lẹ Nínive; bẹ ẹgbara kfukwaru;
 ?Bụ onye a-yoru iya ọshi;
 bu onye l'a-dū iya ike.' "

⁸ Nínive; ?i ka Tebusu mma ọọ; mbụ mkpukpu ono, bu l'onu ẹnyimu Náyilu; mini gbapheru mgburumgburu ono? Ọ bu ẹnyimu ono bu iphe egbobutaje iya nū; mini ẹnyimu ono aburu ụpho-mkpuma, e gude kpụ-butu iya. ⁹ Ndu Itiyópiya yele ndu Ijiputu shi buru agbarike iya; ike ta agvuje ẹphe agvugvu. Ndu Putu me ndu Líbiya shitsukwaa buru ndu ye ya tugbaberu buru nanu. ¹⁰ Olee e megekwarua; kpua ya lẹ ndzụ laa alị ọdo. Ụnwegirima iya; ndu ophu ndu ohogu unu e-shi iya wubata. ¹⁴ Unu kukwaa mini sja malẹ ogvu teke ndu ohogu unu a-bya eyebuta unu! Unu emee tẹ ụlo ono, unu kpushiru ike ono kabaa oshihu ike! Unu dzọọ aja; mekwashia iphe e gude ayọ bụlọku; yoshia bụlọku.

¹¹ Unubedua l'onwunu; bẹ mee e-gudekwaphu. Unu e-mekochaa achọ ẹke unu e-domi onwunu tẹ ndu ohogu ba aphụ unu. ¹² Iphe bu ụlo, unu kpushiru ike a-dyotakwa l'ọbu oshi figu, akpuru iya kẹ mbụ chashiru achashi, abuje; a -nma ya yikayika; nebyi iya adashia l'onu ndu a-ta iya nū. ¹³ Unu lewaru ndu soja unu ẹnya; phụ ẹge ẹphe dutsua l'ọ bu ụnwanyi. Iphe bu onu-oguzo, eeshije abata mkpukpu unu l'ẹphe ha; bẹ ghekotaru onu; k'ophu ndu ohogu unu e-shi iya wubata. ¹⁴ Unu kukwaa mini sja malẹ ogvu teke ndu ohogu unu a-bya eyebuta unu! Unu emee tẹ ụlo ono, unu kpushiru ike ono kabaa oshihu ike! Unu dzọọ aja; mekwashia iphe e gude ayọ bụlọku; yoshia bụlọku.

¹⁵ Ọ kwa l'ẹke ono; bẹ ọku a-dzụ-gbushi unu; e gude ogu-mbeke gbushia unu pyaapya. Unu kabaa l'igwe l'ọ bu ogu; mbụ zaa l'ọ bu igube! ¹⁶ Ndu azuru ngu aswa b'i mewaru; ẹphe azaa l'igwe ka mkpọ-kpodo, nọ l'igwe; obenu l'ọ bu ẹge igube azaje l'igwe bu ẹge ẹphebedua a-za bya egwotagee iphe nọ l'alị ono; mee wangu. ¹⁷ Ndu eche ngu nche etsu l'ọbu igube; ndu ishi-ọru ngu anyinwua l'ọ bu igube, mbọku oyi atsu;

je anyinwua lẹ mgbodo. Anwụ -chidelephu; ephe ephekashihu; tọ nwe onye a-ma ẹke ephe ala.

¹⁸ Nggube eze ndu Asiriya; ndu echeru ngu aturu; bẹ mgbenya tutsuakwaru. Ndu a maru epha ephe chiakwaru ẹka ye l'ifu ụtakfu; nọ-kirishia. Ndibe ngu gbawaru nanu nanu l'ugvu ugvu; tọ dọ onye e-je ephe achikobe. ¹⁹ Iphe e mekaru ngu te nwekwa ogvu; onya, nọ ngu l'ehu; bẹ ishi nggu l'iya a-yikwa. Iphe bọ onye, nuru ẹge omuru ngu a-nodu etekwa ẹswa k'adada, ị daru. Ishi iya aburu: ?bọ onye b'ẹ ti meedua ẹjo iphe?

Habakuku

Aphù, Habakuku l'agu

¹ Qwaa àphù, ọ phuru; mbù Habakuku, bù onye nkfuchiru Nchileke.

² Nggube Ojejoje; ?bù teke ole; bè mu e-chiberu mkpu; tẹmanu nggu eyeeru mu ọnu. ?Bù teke ole; bè mu e-chiberu mkpu l'iphe ọnwuu-ọnwuu ghatakwaru aghata l'ẹke-a; tẹmanu nggu agbaaru mu mkpu. ³ ?Bù ngunu meru iphe iimeru tẹ mu nọduje l'ele ẹke eemegbu madzù emegbu? ?Nanù ẹge e meru; nggu anọduje l'ele iphe dù ẹji; haa ya? Mu gude ẹnya mu l'ele ẹke ndu madzù emebyishi iphe emebyishi; l'emegbaaru ibe ẹphe ọnwuu-ọnwuu. Nseku mẹ ọswo tukuru ẹkemeke ọbule dzuru. ⁴ Ọo ya meru iphe ekemu te erehedu ire; ọphu ikpe, dù maa ta nọhedu. Ndu ẹjo-madzù eripyabeje ndu doberu ẹka ndoo; k'ọphu bù l'ikpe gbe alajeru onye ọphu chọru okfu.

Onu, Ojejoje eyeru Habakuku

⁵ Unu leduduphu ẹnya l'iphe bù mbakeshi; phụwaru iphe a-kpọ unu okfu; kẹ l'iphe ya e-me l'ogbo unu-wa; bè unu ta abya dù bya ekweta l'ọ bù oswi-okfu; m'ọ -ruhuru; e kfuaru iya unu. ⁶ Ndu ya eme tẹ ya kpalia bù ndu Bábyilonu; mbù ọha ono, emeje igiri-igiri; ẹphe ta aphụjeru madzù imiko ono. Mbù ndu ono, ẹ-te nwedu ẹke ẹphe ẹ-ta ẹjejedu lẹ mgboko je anaa alì, ẹ ta bụdu nk'ẹphe. ⁷ Ẹphe bù ọha, aatsù egvu; bya aburu ndu dù biribiri. Ọ bù ẹphebedua bù ekemu l'onwẹphe; bụru iphe ee-gude palia ẹpha ẹphe nwenkinyi; bè ẹphe emeje.

⁸ Ịnya ẹphe ka oduma ọso; bya aka ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ome ẹnari l'enyashi. Ndu, agbaru ẹphe ịnya bù ndu shi ẹke teru ẹnya; l'awù ọso awùwu l'abya. Ẹphe anọduje ezi phaphapha l'ọ bù iya, phuru iphe ọo-dzùta.

⁹ L'ẹphe l'ẹphe ha; bè iphe ẹphe kwoberu bya bù ome iphe-ọkpehu. Ẹphe ezi phaphapha ẹje abya l'ọ bù phẹrephere ụguru; l'ime iya; bè ẹphe akpukokwaphu madzù lẹ ndzù l'ọ bù onye ekpo ẹja. ¹⁰ Ndu eze; bè ẹphe anọduje aja ewena; l'ekfubyishi ndu ishi, achì nù. Iphe bù a-gbabe-a-dzuru ta anọchijedu ẹphe ụzo; kẹ l'ọ bù ẹja; bè ẹphe a-gha iya; yọ dakposhihu.

¹¹ Ẹphe -metsua; ẹphe ezia phaa l'ọ bù phẹrephere; sweta; jeshia iphe ẹphe ẹje; mbù ndu ono, ikpe nmaru ono, gude ike ẹphe mebe iphe ẹphe abaru ẹja ono.

Aphù k'ẹbo, Habakuku agu

¹² Nggube Ojejoje; ?ti shidunua l'ede-nwede tọ? Nggube Nchileke mu: nggube Onye nke mu, dù nsọ; ayi ta anwuhukwa. Nggube Ojejoje; nta-a b'ì fọtawaru ẹphe dobe t'ì gude ẹphe kpee ayi ikpe. Nggube agbara mkpuma; ì kfubewaru ẹphe t'ì gude hùà madzù àhùhù. ¹³ Ẹnya ngu donukakwaru rìsangun kẹ t'ì gude iya l'ele iphe bù iphe dù ẹji. Ẹ t'ì hakwa tẹ iphe eemeswe emeswe nọdu. ?Nanù ẹge e meru; yọ buri ndu ẹ te gudedu ire ẹphe ẹka b'ì nataru? ?Nanù ẹge e meru; nggu anọdu nwandoo; ndu iphe dù ẹji l'eripya ndu, ka ẹphe odobe ẹka ndoo eripya?

¹⁴ I meekwaru madzù; yọ dù l'ọ bù ẹma, nọ lẹ mini; mbù yọ dù l'ọ bù unwu iphe awù l'ẹpho, ẹ te enwedu ndu bù ishi, achì ẹphe. ¹⁵ Onye ọhogu ono egudeje ikokoro l'anmako ẹphe l'ọ bù ẹma; gude ụgbu l'anwùko ẹphe; mbù gude ụgbu-aghagha anwùko ẹphe; ẹhu atso iya; yo te ẹswa. ¹⁶ Ọo ya bù; yọ gwalahaa ụgbu-egege iya ono agwagwa; bya eworu ịnsensu, eshi kwẹkwekwe kpoo oku gude agwaa ụgbu-aghagha iya; kẹ l'ọo ụgbu ono meru iphe; ọ nọ ndzù; l'eri gwọogwoo; bya enweru nri okpobe enwenwe.

¹⁷ ?Ẹphe e-shi gudewaru ụgbu ẹphe l'awùshi awùshi; gude ogu-mbeke l'egbu iphe bù mbakeshi pyaapya; l'ẹbe a phuru ẹphe imiko lẹ phuu?

2

¹ Mu e-je evudo chelahaa nche; mbù lẹ mu e-jekpelephu je anọdu l'eli ụpho-mkpuma mkpukpu leta iya ẹnya; maru ọnu, oo-yeru mu; makwaruphu iphe mu e-kfuru yeru iya l'aphù-wa, mu agu-wa.

Onu, Ojejoje eyeru Habakuku

² Tọ dù iya bù; Ojejoje abya eyeeru mu ọnu; sù: "Tẹ mu tuko iphe-a, ya abya mu ekoshi l'àphù-a dekota l'ẹkwo; mbù dee ya l'eli ekwekwerekwe; dee ya k'ọphu onye agba ọso a-gùtaje iya. ³ Kẹ l'àphù ono e-medzu; mẹ oge iya -rulephu. Àphù ono ekfu iphe e-me l'oge ikperazù; ẹ tọ dzùdu ẹjo-ire. O -nweru ẹge e meru; yọ nọo anọno; kwabekwaru iya. L'oo-mefutajekwa. Ẹ tọo nọkwa anọno.

4 “Wo mu te mu lekwa; l'onye obu iya e-ta gudu iphoro ta adzuka. Obenu l'onye woru onwiya ye Nchileke l'eka; shi ege ono dobe eka ndoo a-dzuka.”*

5 “O kwa mee eme iya eswe. Ootsenuka etsetse; ophu o dudu teke ootutaje ume. Ishi iya aburu l'o bu epho 'eji ikpozu; buru epho 'eji onwu. Ootukoje iphe bu mbakeshi kpokoo kparuru onwiya; tuko iphe bu madzu kpukoo le ndzu. 6 O kwa ndu ono, o kpukuru le ndzu ono e-mekochaa chilahaa ya ochi; jalahaa ya ewena; su: ‘Taphu tsokwaru onye achiko iphe e zitaru ezita kuburu onwiya; bya eshi l'agboru baa eze. ?Bu teke ole; be egbe iphe owaa a-kfushi?’

7 “Ndu ji ngu ugwo; ?ephe ta nonyahedua gbeshi too. ?Epho te egbeshihedu; mee ngu iphe ji-nmahu kpakpakpa. O bu teke ono; be ji-bya aburu epho ohu. 8 Keshinu i kwuru iphe bu mbakeshi, du l'igwe l'okwata; be nwa ndu ophu phoduru nu a-kwakwaphu nke ngu l'okwata. Ishi iya aburu l'i gbushiwaru madzu. I mebyishiwuru ali yele mkpukpu le mkpukpu; mekpoo iphe bu ndu bugbaa l'ime iya.

9 “Aphu a-tsuru onye, bu ejo uru b'o gude buru; k'ophu ya e-shi iya je agbabe okpa l'eke enya e te rudu: shi ege ono nahu iphe du eji, e-mekochaa dakfu iya! 10 I mewuru te igweligwe madzu laa l'iyi; shi ege ono meru iphe-iphere kpua ndu ufu ngu; shikwa iya phu mebyia ndzu ngu. 11 Mkpuma, e gude kpa upho-mkpuma ulo e-chi mkpu; oshi, e gude kwaa ya akwakwa azuru iya mgbede.

12 “Aphu tsokwaru onye ono, egudeje ogbushi madzu l'emezi mkpukpu iya ono; mbu onye ono, bu iphe du eji b'o gude l'akpulita mkpukpu ono. 13 ?To budu Ojejeje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be meru; akanya, ndiphe ese adu l'o bu nku, eegude anya oku; akanya, iphe bu mbakeshi ese aburu nsegbu-akanya? 14 Ishi iya aburu le ndiphe l'ophu e-mekochaa makoturu ege Ojejeje duta-be biribiri; mbu l'aa-maru iya ohuma-ohuma; ege ono, mini ejije eze enyimu ohuma-ohuma ono.

15 “Aphu tsuru onye ono, ewotaje mee chee ndu obutobu iya; mbu onye agbajeru epho mee l'otumu-akpo; epho angwa ya gbururu jeye teke oo-wata epho ome l'enya; k'ophu oo-phu epho l'eke epho gba otu. 16 O kwa iphere e-mekochaa ji ngu ifu; e ta akwabekwaru ngu ugwu. O kwa nta-a b'o ruburu ngu l'ongu mee! Nguna ya gbaru otu! Okoro ono, shi l'eka-utara Ojejeje ono tsopheekwaru ngu mgburumgburu. Iphere, ee-gude ngu nu a-kakwa ugwu, e shi akwaburu ngu. 17 Iphe iwe-iwe ono, i meshiru le Lebanonu ono a-bya egude ngu. Unwu anu ono, i gbushiru ono a-bya eyee ngu egwu. Iphe kparu iya nu aburu ke ndu ono, i gbushiru ono; ali ono, i mebyishiru ono; mkpukpu ono, i mebyishiru; mebyishia jeye l'iphe bu ndu, bu iya nu ono.

18 “?Bu uru ngunu; be nteke baru; l'eke o kwaa madzu gude eka pyia ya? Odo bu; ? bu uru ngunu b'o baru; mbu iphe e-te nwedu iphe ozi, eegude eka? Ke l'onye apyi iya nu kporu obu yeru iphe o meru l'onwiya, e te gbe budu l'okfu okfu. 19 Aphu tsokwaru onye ono, asuje mkporukpu oshi t'o teta nodu ndzu; m'o bu onye asuje mkpuma ono, e ta nodu ndzu ono to gbeshi egbeshi. Nteke ono; ?oo-du ike duzia unu uzo too. O bu oswi-okfu l'a wuru iya mkpola-ododo yele k'ocha; obekwanu l'e to tudu ume.

20 “Obenu le Ojejeje no l'eze-ulo iya, du nso; te mgboko mgburumgburu dakwaa ashi l'ifu iya.”

3

Habakuku ekfu anu Nchileke

1 Owaa bu ekfukfu, onye nkfuchiru Nchileke, bu Habakuku kfuru nu Nchileke. O guru iya l'o bu egwu-aphu.

2 Nggube Ojejeje;

mu nwaru otu-onu ngu.

Iphe i meshiru eye mu egwu.

Nggube Ojejeje;

menua ya odo nta-a,

ayi no ndzu-a!

Menua t'a maru iya l'oge nk'ayi-a!

T'ehu ghukwaa ngu eghughu;

olobu; nyatakwa obu-imiko ngu ono.

3 Nchileke shikwa le Temanu bya;

mbu te Onye Nso ono

shikwa le Ugwu Paranu bya.

O-gbu-nwji-nwji ya tuko

imigwe l'o ha sweta;

* 2:4 2:4 Rom 1:17.

- mgboko mgburumgburu
 l'aja iya ajaja.
- 4 O-gbu-nwji-nwji ya
 du l'ọ bu eke ẹnyanwu wataru.
 Eka iya, bukwanu eke
 o domiru ike iya atuko egbu nwjinwii.
- 5 O ziru ejo iphe-ememe t'o vutaru iya ọzo;
 bya ezia mgbonwu t'o tso iya l'azu.
- 6 Evudo b'o vudo; nmaa mgboko yikayika.
 Yo buru ẹnya, o leri;
 be iphe bu mbakeshi nmahuru jijiji.
 Eze ugvu ndiche ono
 atuko gbakposhihu.
 Ndu ophu bu unwu ugvu
 ndu ke akahu adakposhihu.
 Uzo, o toru; be shi l'ede-nwede.
- 7 Mu phuru ndu Kushi l'eke
 ephe notsua l'ulo-ekwa;
 l'eje iphe-ehuka;
 bya aphua ndu Midiya
 l'eke ephe notsua l'ulo ephe l'atsu ude.
- 8 ?Bu nggele nggele b'i shi
 tukoshi oke ehu-eghughu ngu;
 nggube Ojejoje?
 ?Bu ẹnyimu b'i shi abaru mbà ọo.
 ?To bu eze ẹnyimu meru
 iphe ehu shi eghu ngu ke damudamu
 teke ono, i shi agba l'eli inya ngu ono;
 mbu teke ono, i shi gude
 urukpu meru ugbo-inya,
 iigudeje mekputa ohogu ngu ono ọo?
- 9 Uta ngu b'i chifutaru wushi;
 kwakobe t'i gbaa akfu ngu.
 I gude nggele kewashia mgboko.
- 10 Eze ugvu phuru ngu; nmahu jijiji.
 Ochi-oku mini abya atsọ tso-swee.
 Ebo mini, aswo mgburumgburu;
 akpara-mini -bya; yo kuta mini ghaa l'imeli.
- 11 Ẹnyanwu yele onwa phuru akfu ngu;
 me arwa ngu l'eke oozi vaavaa abya;
 kegbaaru jingujingu l'akpamigwe.
- 12 I gude oke ehu-eghughu
 dzoo garamu garamu
 dzojaa mgboko ebo;
 bya egude ovuma dzoo
 iphe bu mbakeshi pyaapya.
- 13 I byaru t'i bya adzoo ndibe ngu;
 mbu t'i bya adzota onye nke
 ngu ono, a wuru manu l'ishi ono.
 Onye ishi, achi ali ndu ejo iya ono;
 b'i gweru rakaraka;
 bya eshi l'ishi phufu iya iphe jeye l'okpa.
- 14 O bu arwa nk'iya b'i gude sujaa ya ishi
 teke ono, ndu soja iya
 wufutaru t'ephe chikaa ayi ono.
 Ephe atu uzu l'ephe abya olajashi ndu ono,
 iphe-ehuka byaru ono alajashi;
 mbu ndu ono, domishiru
 onwephe edomishi ono.
- 15 I gude inya nmaa
 eze ẹnyimu yikayika; sweta;
 mbu swee eze mini,

jiru ejiji; l'akpa rokoroko.

- 16 Teke mu nuru iphe ono;
 be meji gbabuhuru mu;
 onu anmakota mu
 kpakpakpa l'eke mu nuru igidi iya.
 Okpu, no mu l'ehu
 erushihukota mu erushihu;
 okpa anmakota mu kpakpakpa.
 Mu a-takpelephu nshi; kwaberu mboku,
 ephe e-je oke iphe-ehuka;
 mbu ndu ono, etso ayi ugu ono.
- 17 Te ewota iya ru;
 l'oshi figu ta atshedu igu;
 oshi vayinu ta amihe nebyi;
 akpuru oshi olivu adashikota;
 ophu iphe e meberu l'alj te emehu emehu;
 mbu; t'a sukwaru l'aturu gvuru l'odu-aturu;
 eswi ta nhe l'odu-eswi;
- 18 mu a-nodulekwaa ete eswa l'eke Ojejeje no.
 Ehu a-nodulekwaa atsọ mu
 ena l'eke Nchileke ono,
 bu onye ndzota mu ono no.
- 19 O kwa Ojejeje ono,
 bu Nchileke mu ono bu ike mu.
 Oomeje t'okpa egwo mu l'o bu okpa mgbada.
 Qonuje mu ike;
 te mu du ike nyikobe eli ugvu.
 O kwa onye ishi egvu b'o duru; buru une mu; be ee-gude kpoo ya.

Zefanaya

¹ Qwaa bu ozi, Ojejoje ziru Zefanaya Kúshi. Kúshi bu nwatibe Gedaliya; Gedaliya aburu nwatibe Amariya; Amariya aburu nwatibe Hezekáya. Teke o nataru ozi ono bu teke Josáya Amõnu shi buru eze ndu Júda.

Ojejoje a-nu mgboko aphu

² Ojejoje suru le ya a-tuko iphemiphe obule zaa azaza zafu t'e b'o duhe ophu a-no le mgboko. ³ Ya a-za madzu ye le anumanu zafu; zaa unwenu, ephe l'eli ye le ema, no le mini zafu. Ndu ejo iya ono; be ee-kpo ege eekpoje ntu teke ono, ya e-me te madzu chihu le mgboko ono. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

⁴ "Ya a-makwaru ndu Júda ejo-eka; ephe l'iphe bu ndu, bu le Jerúsalemu l'ephe ha. Iphe bu ndu phoduru nu le ndu abajeru Balu eja; be ya e-me t'ephe chihu kpmukpamu l'alí-a; jeye le ndu ishi, l'agwajeru iya ephe; ⁵ me ndu ono, ejeje je anodu l'okpotsu ulo l'abaru enyanwu eja ye le mkpo-kpodo; me onwa; me ndu ono, abajeru iya eja ndu ophu egudeje epha Ojejoje l'eri angu; gudekwaphu epha Mólèku l'eri angu; ⁶ me ndu ono, gbakutawaru Ojejoje azu; ephe ta achò Ojejoje; ophu ephe 'ejejedu iya okpata ishi.

⁷ "Unu dakwaa shikongu l'ifu Okaribe-Kakota-Nu; kele mboku ke Ojejoje duakwa ntse. Ojejoje dobekwaru iphe oo-gude chia eja. Ndu o ziru t'ephe bya b'o dobekwaru nso. ⁸ Mboku ono, Ojejoje a-chi eja ono; be mu a-nu ndu bu ishi, achi nu aphu ye le unwegirima ufu-eze; me iphe bu ndu eme umere ndu ohodo. ⁹ Mboku ono; be mu a-tuko ndu ono, e te kwedu odzo okpa l'ogodo onu-oguzo ono; nua aphu; mbu ndu ono, bu iphe ephe eyejije ulo onye nwe ephe bu iphe ephe gude ike me ugho luta ono."

¹⁰ Ojejoje suru l'o -be mboku ono; be uzu-ekwa a-tu le Onu-oguzo Ema; mkpu adaa le Egu-Ohungu; ugvu ugvu agbawashihu ke kpowayi kpowayi. ¹¹ Unu tua uzu-ekwa; unube ndu bunyabe aswa; kele ndu agba ngho; be ee-gbukota; mbu le ndu ono, gude mkpola-ocha l'azu aswa ono; be ee-mebyishikota.

¹² "O -rua teke ono; be ya e-gude uruku nyochaa Jerúsalemu enyocha. Ya a-nu ndu ono, tsuru onwephe l'enya ono aphu; mbu ndu ono, doleruphu l'o bu ohu-mee ono; mbu ndu anoduje ari le Ojejoje ta dudu iphe oo-du ike ememe: k'oma; m'oo k'aji. ¹³ Ndu ono; be aa-vu eku ephe l'akpaa; tsupyashia ulo ephe. Ephe a-kpu ulo; ole ephe te ebudu iya. Ephe akoo okfu vayinu; ole ephe ta angudu mee, shi iya nu."

¹⁴ Oke uboku ke Ojejoje duakwa ntse; o duwa ntse; oobyakwa nta-a nta-a. Uzu-ekwa, a-tu nu le uboku ke Ojejoje ono a-dukwa eji; mbu uzu, ndu ike du l'ogu a-nodu atu. ¹⁵ Mboku ono bu mboku, Nchileke a-tukoshi ndiphe oke ehu-eghughu iya. Mboku ono bu mboku ndiphe e-je oke iphe-ehuka; gua ejo aphu. Mboku ono a-buru ndiphe eswe o-la-l'iyi; buru ephe kpururuyata. Mboku ono a-gbakota ochi; du ragaraga. Mboku ono; be urukpu a-tsopyabe ekemeke obule; ekemeke ejihu tsuhalangu. ¹⁶ Mboku ono; be aa-nodu egbu upyoku; l'echi mkpu ogu, a-dakfu mkpukpu ono, a kpu-pheru uphokpuma mgburumburu ono ye le ulo-eli ephekerephe ephekerephe ono, nu iya nu ono.

¹⁷ "Ya e-me te ndiphe jee iphe-ehuka; metabe iya ephe; k'ophu ephe a-wata oje l'o bu ndu ishi. Ishi iya aburu l'ephe mewaru Ojejoje iphe du eji. Aa-wu mee ephe l'o bu onye awu mini; tukashia anu ephe nanu nanu l'o bu onye atukashi nshi.

¹⁸ "Mkpola-ocha ephe me mkpola-ododo ephe ta adukwa ike onafuta ephe mboku ono, Ojejoje a-tu-koshi ndiphe oke ehu-eghughu iya ono. Oku okopho iya a-tuko mgboko l'o ha rechafu. Oo-mee t'iphe bu ndu, no le mgboko gbaa mgburumburu gvú l'ugbo lanu ono."

2

Aaro te izimana la azu

¹ Unu dzukobe; unu dzukobe; unube oha ono, e te enwedu iphere ono. Unu dzukobe ² temanu oge teke ono erua; mbu temanu mboku ono ezia phaphapha l'o bu eswa ereshi; temanu yo rua mbu teke Ojejoje a-tu-koshi unu oke ehu-eghughu iya; mbu temanu yo rua mbu mboku ono, oke ehu-eghughu Ojejoje a-bya eripyabe unu ono. ³ Unu choo Ojejoje; mbu iphe bu unube ndu wozitaru onwunu ali l'alí-a; mbu unube ndu emeje iphe o turu ekemu su t'e meje. Unu choo uzo odobe-eka-ndoo. Unu achoo uzo, owozita onwunu ali; ?onye maru; me Ojejoje l'oo-gbochita unu; m'o -rua mboku ono, ehu e-ghu iya eghughu ono.

Ee-mebyishi ndu obutobu Ízurèlu

⁴ Mkpukpu Gáza; bẹ ee-mekochaa tsukashihu; ophu bụ mkpukpu Ashikelonu; bẹ ẹgbara e-mekochaa kfiya. O bụ l'echi oke-eswe; bẹ ee-gude chifu ndu Ashudodu; bya avya mkpukpu Ékuronu l'ogvu. ⁵ Nsho unubẹ ndu, bu l'iku eze enyimu; mbu unubẹ ndu Keretu. Okfu Ojejoje nmaakwaru unubẹ ndu, bu l'alí Kénanu; mbu unubẹ ndu Filisutiya. Ya e-me unu t'unu buru kpurupyata; k'ophu bụ l'ẹ to nweđu onye a-phodu nu. ⁶ Alí ono, nọ l'iku eze enyimu ono, bụ ẹke ndu Kereti bu ono; bẹ e-mekochaa buru odu ndu eche aturu; buru ẹke aturu a-dojeru. ⁷ Ndu e-mekochaa nweru iya nụ bụ nwa ndu a-wafu nụ lẹ ndu onu-ulo Júda. O bụ l'ẹke ono; bẹ ẹphe e-cheje elu ẹphe; buru l'ulo ndu Ashikelonu; bẹ ẹphe a-lajẹ m'o -rua l'enyashi. O bụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe a-nodu eche ẹphe nche; kẹ l'oo-dophu ẹphe azu l'onodu ẹphe.

⁸ "Ya nwakwaru onu, ndu Móabu kọru unu; bya anukwaaphu iphu, ndu Amonu phuru unubẹ ndu ibe iya bya egude oke-onu yee alí ẹphe egvu. ⁹ Oo ya meru; Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike; bya aburu Nchileke kẹ ndu Ízurèlu asụ lẹ keshinu ya nọ ndzu; bẹ ndu Móabu e-mekochaa dulephu l'ọ bụ ndu Sódumu; ndu Amonu adu l'ọ bụ ndu Gómóra; ẹphe a-buru ẹgbudu yele okpuru-mmaswi; mbu l'oo-daburu ochobo gbururu jeye lẹ gbururu. Ndu, phoduru nụ lẹ ndibe iya a-vu iphe ẹphe avvu. Ndu alí iya nwa ndu ophu wafuru nụ; bẹ alí ẹphe a-buru òkẹ-iphẹ ẹphe."

¹⁰ Oo iphe ono a-buru uru, ẹphe e-rita l'ekuku, ẹphe eku onwẹphe; kẹ l'oo ndibe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakota-Ike; bẹ ẹphe kọru onu; l'aja ewena. ¹¹ Ojejoje e-me ẹphe iphe dọ egvu; kẹ l'oo-łopyashi omarali, nokota l'eliphe mgburumburu. O bụ teke ono; bẹ onyemonye obule a-wata obaru Ojejoje ẹja l'iphe bụ ẹke ẹphe nọ; mẹ iphe bụ mbakeshi, bunyabe eze enyimu.

¹² "Ono kwaphu ẹge ọo-dụ unu; unubẹ ndu Itiyópiya: ọ kwa ogu-mbeke iya; bẹ egude gbushia unu."

¹³ Ojejoje a-machikwaphu ẹka maaru ndu isheli; mee ndu Asiriya t'ẹphe buru kpurupyata. Oo-mee tẹ mkpukpu Ninive buru ẹke ẹgbara kfiuru; mbu t'ọ buru ẹke, kporu gbengu l'ọ bụ echi-egu. ¹⁴ Oo-buru odu ikpoto elu yele anu-egu-egbudu, dọ iche iche. Mgbashi-ujiku yele utukufuku a-nodu a-kpa ekfuna l'eli itso, nọ iya nụ. Ora iya; bẹ ukporo iya a-nodu emeje lẹ windo lẹ windo; nshị iya akuru l'onu-ulo onu-ulo; kẹ l'ẹke ono, e gude oshi sida rua ono; bẹ ee-me; yo ghegbaaru onu. ¹⁵ Ono kwa iphe a-muru eze mkpukpu ono, bụ mkpukpu ono, shi tsua onwiya l'anya; l'akpa lẹ ntusarehu ndono. Mbu mkpukpu ono, shi asuje: "Lẹ mgboko mgburumburu ta dulekwa mkpukpu ọdo, aturu iya nụ." Obenu; lewaru ẹge ẹgbara byaru bya akfiya ya. Lewaru ẹge ọ byaru bya aburu ẹke unwu anu-egu-egbudu bu ebubu. Iphe bụ onye, swetaru iku ẹke ono anmajẹ ọtsa; phupheeru iya ishi.

3*Ege ọo-duru Jerúsalemu l'uzo-ifu*

¹ Nsho nggube mkpukpu ono, kwefuru Nchileke ikẹ; mbu mkpukpu, merushiru onwiya ono; buru mkpukpu, mmegbu dọ! ² Ẹ tọ dudu onye ọonujeru okfu; to nwe iphe ookweje lẹ ya mesweru. Ẹ to dakobejedu Ojejoje; ophu ọokpafubejedu Nchileke iya ntse. ³ Ndu ishi, achí mkpukpu ono anoduje ede ekiri l'ọ bụ agu. Ẹphe bụ nkuta-egu, ẹ-te nweđu iphe ọo-hajẹ tẹ nchi bokfu iya. ⁴ Ndu nkfuchiru iya tuko eku onwẹphe ojerima; bya abukotaru ndu, bụ nwoderu-oye phẹ. Ndu achijeru ẹphe Nchileke ẹja merushiwaru ẹke, duru Nchileke lẹ nsọ; bya egude ike dakakota ekemu Nchileke. ⁵ Ojejoje, bụ onye doberu ẹka ndoo. Ẹ too mejedu iphe dọ ẹji. Mbọku-mbọku; bẹ oomeje t'a maru lẹ ya ekpeje ikpe, dọ maa; ophu ọ dudu mbọku, mutaru amuta, ẹ too mejedu iya. Obenu lẹ ndu ẹ te dobedu ẹka ndoo; bẹ iphere gvuru l'ifu.

⁶ "Ya mewaru tẹ mbakeshi, dọ l'igwe chíhu; bya etsukposhia ọlo-mgbochi, ẹphe gude gbobuta onwẹphe. Ya mewaru ogborogbo-uzo ẹphe; ọ dakota nyongu; tọ dule ophu madzú eshikwadu eshishi. Mkpukpu ẹphe l'ọ ha; bẹ ẹgbara kfiukotawaru; tọ dule onye bu iya nụ. ⁷ Mu abya ekfuru nụ mkpukpu ono; sụ iya l'ọ tsufutaje mu egvu; natakwaphu ahùhù, aahù iya; k'ophu ẹke ẹphe bu ta budu ẹke e mebyishiru emebyishi; m'ọ kwanu tẹ mu shi l'ahùhù, mu a-hù ẹphe gwaa ẹphe ọchi. Obenu l'iphe anoduje enwu ẹphe ọku l'ohu bụ ome mkpako-mkpako l'iphe ẹphe eme ememe."

⁸ Oo ya bụ l'ọo iphe Ojejoje ekfu bụ t'unu ngabenuru iya jeye mbọku ono, ya e-gbeshi bya agbaa ngu ekebe. Ya kpebuwaru lẹ ya e-kukobe ọha, dọ iche iche l'ẹke lanu; bya achikobe alí-eze, dọ iche iche; tẹ-koshi ẹphe oke ẹhu-eghughu iya l'ọha. Mbu l'okopho, ya eko e-tsu mgboko l'ọha l'ọ bụ ọku, enwu enwunwu.

⁹ “O bu teke ono; be ya e-me te olu ndiphe gua egugu; k’ophu iphe bu l’ephe ha a-wata okpo-ku epha Ojejoje; bya egude obu lanu balahaaru iya eja. ¹⁰ Ndibe iya ono, anoduje abaru iya eja ono; mbu ndu ono, a tukashiru nanu nanu ono e-shije l’azu Enyimu Itiyopiya l’egwotaru iya iphe. ¹¹ O -rua mboku ono b’e te emehedu ngu iphe-iphere k’iphe ono, i meru gude kwefuru mu ikè ono; kele iphe bu ndu ono, jiru onwephe epho; l’eku onwephe ono; be ya e-woshikota l’ali unu. Ophu unu ’abyadu bya ekubaa onwunu ekuku l’ugvu mu ono, du nsò ono. ¹² Ndu ya a-haru unu bu ndu du agu; bya ewozita onwephe ali; mbu ndu kporu obu yeru epha Ojejoje. ¹³ Nwa ndu ono, a-phodu le Izurèlu ono te emehewa iphe e-te vudodu nhamunha. Ephe ta adzuhedu ejo-ire; ophu o dudu onye anu ephe okfu eregede l’onu. Ephe e-rije nri; laa l’ulo; to du onye abya ephe oye egvu.”

Egvu ehu-otso-ena

- ¹⁴ Unu gua egvu ehu-otso-ena;
unube unwanyi Zayonu!
Unube ndu Izurèlu;
unu tua uzu ehu-otso-ena!
T’ehu tsoje unu ena;
unu egude obu unu l’o ha tee eswa;
unube unwanyi Jerúsalemu.
- ¹⁵ Ke l’ikpe ono, Ojejoje shi nma unu ono;
b’o tukofuwaru unu l’ishi.
O chiphuwaru unu ndu ohogu unu azu.
Ojejoje, bu eze ndu Izurèlu
nokwaa; swiru unu.
Ophu o dudu iphe du eji,
unu atsukwadu egvu odo.
- ¹⁶ O -rua mboku ono;
be aa-su Jerúsalemu:
“Nggube Zayonu;
ba atsukwa egvu!
Be ekwekwa t’eka tsua ngu ume!
- ¹⁷ Ojejoje, bu Nchileke ngu
nokwaa swiru ngu.
O bu onye ike du l’ogu;
o-du ike dzoo ngu!
Oo-shi le n-yemobu iya;
mee unu eka k’iche odo!
Oo-gude egvu; tee eswa l’ehu unu.”
- ¹⁸ “Mgbamuche k’eswe-iphè unu
l’oge iya l’oge iya;
be ya e-wofu unu l’obu;
ke l’o bu unu ivu-era;
bya aburu unu iphe-iphere.
- ¹⁹ Teke ono rulephu;
be ya e-byikwa ndu,
akpa unu ehu eka.
Ya a-dzofuta ndu ngvuru;
bya achikobe iphe bu ndu
e shi chikaa nanu nanu.
Ya e-me t’a jaa ephe ajaja;
kwabe ephe ugvu
l’iphe bukpo ali ono,
bu eke shi mee ephe
iphe-iphere ono.
- ²⁰ O -rua teke ono;
be ya a-chikobe unu.
Mbù l’o -rua teke ono; be ya a-chilata unu l’ufu.
Ya e-mee t’a kwabe unu ugvu;
jaa unu ajaja l’iphe bu mbakeshi
teke ono, ya e-dophuta unu
azu l’onodu unu ono.

Ya e-me iya; unu egude
enya unu phụ iya.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Hagayi

Ekemu, t'a kpukwazi ulo Nchileke

¹ Lẹ mbọku ke mbụ l'ọnwa k'ishingu l'afa k'ẹbo, Dariyọsu wataru ọbu eze; bẹ Ojejoje kfuru yeru onye nkfuchiru iya, bu Hagayi t'ọ je ezia Zerúbabelu Shítelu, bụ ọvọno ndu Júda ozi. Ozi ono; bẹ Ojejoje sụkwaruphu t'ọ rua Jóshuwa Jehozadaku, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja nchị.

² Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: "Lẹ ndu-wa gbe ekfulekwa-a l'oge teke aa-kpụ ụlo kẹ yẹbe Ojejoje te erukwa-a."

³ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru iya; mbụ Hagayi; sụ: ⁴ "Ọ Buchia unubẹdua b'ọ gbaru t'unu butsuaru l'ulo, a kpmatsuaru akpuma; eze-ulo kẹ Nchileke adakpọshihu ege-a?"

⁵ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Nụ sụru t'unu gbua igo; gudewaru ọnya unu phụ ege ọomuru unu: ⁶ Iphe unu meberu l'alị dụ egvu; ọphu unu kpataru akpata ta ba ishi. Unu erije nri; ẹpho te ji unu. Unu angwa iphe-angungu; unu ta nguji ẹpho. Unu yee l'unu yeru; mbụ uwe; oyi atşulee unu. Ndu aakfụ ụgwo ọru l'anatajẹ ụgwo ẹphe; chiru yee l'ẹkpa fuhuru efuhu.

⁷ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sụru t'unu gudewaru ọnya unu phụ ege ọomuru unu. ⁸ Unu jee l'ugvu ugvu je egbua oshi gude bya akpua eze-ulo ono; k'ọphu oo-me t'ehu tsoo yebe Ojejoje ẹna; aanọdujekwanu l'eke ono l'akwabẹ iya ugvu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁹ Unu leri ọnya l'unu a-kpata iphe ha nshinu; yọ bụru nwiphe ẹ ta badu nwishi; bẹ unu kpataru. Ọphu unu wolataru ọbu; bẹ ya phụwaru ọnu; yọ phẹkashihu. Nnajiufu aji; sụ: "ỌBu ngunu bụ ishi ya?" "Ishi iya bụ l'unu haru ulo iya; yọ dakpọshihu; onyenonu l'unu ha eje efubegbaa ifu l'okpu ulo k'ẹka iya. ¹⁰ Ọ bụ iya ya meru: igwe ajika tẹ iji ba adahe; alị ajika omehu iphe e meberu iya. ¹¹ Ya kuwaru ẹjo mkpọ-anwu t'ọ bya ẹke, e meberu iphe; mẹ l'ugvu ugvu; mgbo akpe; mgbo yayinu; mgbo olivu; mẹ l'iphe bụ iphe aakpatajẹ l'alị; je akpaa lẹ madzụ; elu; mẹ iphe madzụ setaru eseta."

¹² Tọ dụ iya bụ; Zerúbabelu Shiyálutiyẹlu; Jóshuwa, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ iphe bụ ndu ono, wafuru nụ ono ekwe abya emee iphe Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe kfuru; mbụ ozi ono, Hagayi, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuru ono; kẹ l'ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke ẹphe; bẹ ziru iya ẹphe. Ndu ono atşulahaa Ojejoje egvu.

¹³ Hagayi, bụ nwozi Ojejoje ezia ndu ono ozi ono, Ojejoje ziru ẹphe ono: "Lẹ Ojejoje sụkwaru lẹ ya nọ swiru ẹphe eswiru." ¹⁴ Ojejoje abya akpalia Zerúbabelu Shiyálutiyẹlu, bụ ọvọno ndu Júda; kpalikwaaphu Jóshuwa Jehozadaku, bụ onye ishi ndu achiru Nchileke ẹja; mẹ nwa ndu wafuru nụ lẹ Ízurelu l'ẹphe haa. Ẹphe egbeshi; wata ọru l'ulo Ojejoje bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike, bụ Nchileke ẹphe. ¹⁵ Mbọku ẹphe wataru ọru ono bu l'ụkporo abalị l'abalị ẹno l'ọnwa kẹ ishingụ l'afa k'ẹbo, Dariyọsu bụ eze.

2

Odu-biribiri k'ulo ọphungu ono

¹ Yo rua l'ọnwa k'esaa gbaru ụkporo abalị l'abalị lanụ; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru, bụ Hagayi; sụ iya: ² "Je ajia Zerúbabelu Sheyalutiyẹlu, bụ iya bụ ọvọno ndu Júda; mẹ Jóshuwa Jehozadaku, bụ iya bụ ishi ndu, achijeru Nchileke ẹja; męwaru iphe bụ ndu Ízurelu l'ẹphe ha, bụ nwa ndu ọphu wafuru nụ. Ji ẹphe: ³ "ỌBu onye lẹ nwa ndu ọphu wafuru nụ l'unu; bẹ phuru eze-ulo-wa; ege o shi dụ-be biribiri lẹ mbụ? ?Nanu ege ọ dụ unu nta-a? ?Tọ dudu unu l'ọ bụ iphe-mmanu nta-a? ⁴ Ọlobu; t'obu shihukwa ngu ike; nggube Zerúbabelu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Obu eshihukwa ngu phụ ike; nggube Jóshuwa Jehozadaku, bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. T'obu shikwaa unu ike; iphe bụ unubẹ ndu, bu l'alị-a. ⁵ Ọwaa kwa ndzụ, unu l'iya gbaru teke unu shi lẹ Íjiputu l'alufuta. Ya nọkwa-a swiru unu. Unu ba atşukwa egvu!"

⁶ "Ẹ ta nọkwa ọphu baru ishi; ya anmaa iphe bụ igwe yikayika; nmaa mgboko yikayika; nmaa eze ẹnymu yikayika; nmaa alị yikayika. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono. ⁷ Ya a-ji iphe bụ mbakeshi kpalikpali. Onye ono, iphe bụ mbakeshi ele ọnya iya ono aburu bẹ; mee tẹ ọdu-biribiri ji eze-ulo ono. Ono kwa iphe o kfuru mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike. ⁸ Mkpọla-ọcha; bẹ bụ iya nwe iya; mkpọla-ododo aburu iya nwe iya. Ono iphe o kfuru mbụ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike. ⁹ Akpabiri kẹ eze-ulo

ophungu-wa b'a-kakwa nshinu karia akpabiri ke akahụ eze-ulo ono." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Ndu Ízurelu emerushi onwephe

¹⁰ Yo rua l'onwa ke tete gharu ukporo abali l'abali eno; l'afa k'ebó, Dariyosu dhuberu buru eze; be Ojejoje kfurú yeru Hagayi, bu onye nkfuchiru iya; su: ¹¹ "Qwaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu." O suru: "Jiedu ndu achijeru Nchileke eja iphe ekemu ono kfurú. ¹² O buru le madzu wotaru anu, e doru nsó; pyaa onu uwe iya apyapya; woru anu ono ye iya; o -buru l'onu uwe ono be jeru je aja le buredi; m'o -bu l'o ruru l'ophe, e teru etete; m'o bu le mee; m'o bu manu; m'o buwaru nri odo; ?o meru te nri obu du nsó tó?"

Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono asu: "Wawa."

¹³ To du iya bu; Hagayi aji ephe: "?O -buru l'onye byiru eka l'odzu; be nweru iphe-a ophu byiru eka: ?O meruru iya emeru tó?"

Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono asu ya: "Iye! L'e meruwaru iya emeru."

¹⁴ Hagayi asu: "L'o kwa ege ono b'o du ndu-wa; me le mba-wa, mu ele ege-a. Iphe bu eja, ephe achí achíchi; me iphe ephe eme ememe bukotakwa iphe e meruru emeru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

Ojejoje a-goru ndu Ízurelu onu

¹⁵ "Nta-a; bu t'unu leedu enya tsube ntanu tugburu. Unu lewaru ege iphe shi du teke e-te wotadua mkpuma kpokfube l'eli ibe iya l'eze-ulo Nchileke. ¹⁶ Teke ono shi abuje; madzu -jee eke a kuberu ukporo ekpa akpe nri; o -lee enya; yo buwaru iri a-phodu. Onye jeru l'eke, aadzoshi akpuru vayinu te ya gbata mee, e-ji ukporo ipoti ebo l'iri; yo buru ukporo ipoti; be o-gbata. ¹⁷ Akanya, unu gude eka unu see; be ya meru; yo chashihu manu; tsushia evu; bya egude aka-mini tupyashia ya; ophu unu 'aghadu ifu lakfuta iya. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹⁸ Dube ntanu-a, bu ukporo abali l'abali eno l'onwa ke tete, bu mboku, a to-geeru nto-l'alí eze-ulo Nchileke ono tugbuwaruru. Unu lenua enya l'ege iphe du tsube mboku ono, a toru nto-l'alí eze-ulo Nchileke ono. ¹⁹ ? O nwekwaduru nebyi iphe phoduru nu l'oba? Nta-a; be oshi vayinu; oshi figu; oshi utara-okumu; me oshi olivu ta awatakwanua amimi. Ole tsube ntanu: be ya a-goru unu onu-oma."

²⁰ Yo be l'onwa gharu ukporo abali l'abali eno; Ojejoje abyakwa bya ekfurú yeru Hagayi odo ke ugbo ebo ya; su iya:

²¹ "To je ezia Zerubabelu, bu govano ndu Júda le ya abyaakwa onma iphe bu igwe; me mgboko wokowoko. ²² Ya e-kpu aba-eze ndu eze ifu l'alí; bya akpakashia ike ndu, bu eze, achí mba, dugbaa iche iche. Ya a-kfatsushi ugbo-inya; kfatsushia ndu agba iya nu. Ephe egude ogu-mbeke; gbushia ibe ephe.

²³ "O -rua mboku ono; be ya e-duta nggube Zerubabelu, bu nwozi iya; mbu nggube nwatibe Sheyalutiyelu. Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. Ya e-mengu t'i du l'o bu echi-ohubama, ya agbaje l'eka; ke l'o bu yebedua; be fotaru ngu nu." Ono iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.

Zekaráya

Ojejoje ekuphuta ndu Ízurelu azu

¹ L'onwa k'esato; l'afa, kwe Dariyosu afa ebo, o wataru o bu eze ndu Peshiya; be Ojejoje k'furu yeru onye nkfuchiru iya, bu Zekaráya Berekaya; mbu nwanwa Ido; su iya: ² "Le Ojejoje; be ehu ghuru eghughu nshinu l'eke ndiche unu phe no. ³ Oo ya bu t'i k'furu ndu ono l'owaa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike l'ekfu: T'unu lata azu lakfuta iya; k'ophu ya a-lata azu lakfuta unu. Ono kwa iphe Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono. ⁴ Unu ba adukwa l'o bu ndiche unu phe, bu ndu ono, ndu nkfuchiru ke mbu k'fuhawaru okfu ehu ephe; su: 'Le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike suru t'ephe haa ejo uzo ono, ephe eshi ono; ephe esee eka l'ejo iphe ono, ephe eme ono.' Obenu l'ephe ta ngaduru iya nchi; ophu ephe 'eyeduru iya onu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁵ ?Bu awe; be ndiche unu obu no nta-a? To ndu nkfuchiru obu; ?ephe anojewaru gbururu jeye to. ⁶ Iphemiphe obule, ya k'furu; me iphe ya toru okpa iya ono, bu iphe ya k'furu ndu ozi iya, bu ndu nkfuchiru t'ephe mee ono; ?to vudu l'ehu ndiche unu phe to. Ephe akwaa izimana; su: 'Le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike meekwaru ephe iphe gbaru ephe le ke egbe uzo, ephe eshi; me ege umere ephe gbaru; mbu l'o meleruphu ephe iphe o tuberu k'ememe.' "

Aphu k'odungu: Inya le ndu agba iya nu

⁷ Yo rua l'onwa Shebatu, bu iya bu onwa ke iri le nanu gbaru ukporo abali l'abali eno l'afa, kwe Dariyosu afa ebo, o wataru obu eze; Ojejoje abya ekfuru yeru onye nkfuchiru, bu Zekaráya Berekaya; buru nwanwa Ido. Zekaráya asu: ⁸ O bu l'enyashi; be mu phuru aphu; phua nwoke, l'agba l'inya uswuswe! Nwoke ono vudo le mgbaku oshi mituru, nogbaa l'eke, nwulahu enwulahu. Inya ndu ophu vudogbaa ya l'azu nweru ndu ophu eke uswuswe; nweru ndu ophu eke mkpukpu bya enweru ndu ophu acha ucha. ⁹ Mu abya aji iya: "Onye nwe mu nu; ?bu ngunu; be iphe-a bugbaa?"

Ojozi-imigwe, ekfu eyeru mu nu asu le ya e-koshi mu-a iphe ephe bugbaa. ¹⁰ To du iya bu; nwoke ono, vudo le mgbaku oshi mituru ono abya eyee onu; su: "Le ndu-a bu ndu ono, Ojejoje yeru t'ephe le etsoru mgboko l'o ha l'ejehpe ono."

¹¹ Ephe ejee bya edooru Ojozi-imigwe Ojejoje ono, vudo le mgbaku oshi mituru ono; su: "L'ephe tukookwaru mgboko l'o ha jekota; phuwaa le mgboko gbaa mgburumburu daru jiii; nchi adu ephe ndo."

¹² To du iya bu; Ojozi-imigwe Ojejoje ono asu: "Nggube Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike! ?Bu teke ole; be aa-no-bebe; temanu nggu aphuaru Jerusalemu yeke mkpukpu, nogbaa le Juda imiko; mbu ndu ono, i shiwa keshinu ukporo afa eto l'afa iri ophu, sweru nu tukoshita ehu-eghughu ngu ono."

¹³ Ya ndono; Ojejoje abya egude olu, du belebele; dua ojozi-imigwe ono, k'furu yeru mu nu ono ike. ¹⁴ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu anu mu nu ono asu mu: "Te mu raa ya arara le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike; be suru le ya ekoshikwa okopho ike l'okfu ehu mkpukpu Jerusalemu yeke Ugwu Zayonu. ¹⁵ Obenu le ndu ehu eghushi mu eghughu ike l'eke ephe no bu mbakeshi ndu onanu, bu tusaru ehu ono. Ehu te shiduru ehu mu eghughu ke egbe iya ono; ole ephe byawaru bya emee te iphe-ehuka ke ndibe mu ka eji." ¹⁶ Oo ya bu; owaa iphe Ojejoje ekfu: Le ya a-wata ophuru Jerusalemu imiko odo. Eze-ulo iya ono; be aa-kpu-phu l'eka ono. A bya egude eri, eegudeje atu iphe atutu; gude tu Jerusalemu. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

¹⁷ Wo mu te mu rabakwaa ya ru araraa le Ojejoje, bu Okaribe-Kakota-Ike sukwaru: L'iphe bu mkpukpu iya l'o ha; be iphemiphe obule a-bya a-tuko buru upete odo; Ojejoje abya adua Zayonu obu; bya afota Jerusalemu odo.

Aphu k'ebo: Mpo eno le ndu uzu eno

¹⁸ Mu bya apalia enya; mpo eno anoduwa mu l'ifu. ¹⁹ Mu bya ajia ojozi-imigwe ono, shi ekfu anu mu nu ono: "?Bu ngunu ndo-o?"

Yo su mu: "L'o kwa mpo ono bu mpo, bu iya chishikotaru ndu Juda; me ndu Izurelu waa ndu Jerusalemu."

²⁰ Ya ndono; Ojejoje abya ekoshi mu ndu uzu eno. ²¹ Mu abya ajia; su: "?Bu ngunu; be ndu-a abya ememe?"

Yo su mu: "L'oo ndu-a bu mpo, chikashiru ndu Juda; k'ophu bu l'e to duhedu onye ophu duru ike palikwadua ishi odo. Obenu le ndu uzu-wa byaru t'ephe bya eyee ephe

éǵvú; chitsushia mpo iphe bú mbakeshi ono, éphe chilishiru; mabẹ́ l'alí Júda; k'op̄hu éphe e-gude iya chíkashia ndu, bu iya nù."

2

Àphù k'eto: Eri, eegudeje atù iphe

¹ Mu abya ejeshia opali ɛnya; yo nweru nwoke, vudo mu l'ifu. Iphe o gude l'ẹka aburu eri, eegudje atù iphe. ² Mu ajia ya; sù: "Bù awe; bẹ́ iije?"

Yò sù mu: "Lẹ́ ya ejekwa Jerúsalemu tẹ́ ya je atù; maru ẹ́ge ọ́sa iya; mẹ́ ogologo iya habe."

³ Ojosi-imigwe ono, shi ekfu anù mu nù ono atugbua; Ojosi-imigwe ọ́do ejekfushia ya; ⁴ je asù iya: "Gude ọ́so je asù nwokorọ́bya ono lẹ́ Jerúsalemu a-bukwaru mkpukpu, mgbodo, e gude kpù-phee ya mgburumgburu ta nọ́hedu; kẹ́le ndu bu iya nù; mẹ́ elu, nọ́ iya nù ghataru nshinu. ⁵ Yebedua l'onwiya a-buru ọ́ku kpua l'ọ́ bú mgbodo nọ́-phee mkpukpu ono mgburumgburu. Ya a-nọ́du l'ime iya búru akpabiri iya."

Ndu a kpuru lẹ́ ndu; bẹ́ eeku t'ephe lata azu

⁶ Ọ́waa iphe Ojejoje ekfu: Ọ́ sùru: T'unu bya! Unu bya! Unu shi l'alí ndu ọ́zo isheli ono gbafuta; kẹ́le ya shi chíkashiwa unu; unu atùko mgboko dzuru. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ⁷ Unu lenu! Unu gbaru laa Záyonu; unubẹ́ ndu ono, bu lẹ́ Bábyilonu ono; ⁸ kẹ́le Ojejoje, bú Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike sùru: "L'iphe bú onye, denyiru unu ẹ́ka búkwa nwandodo-ɛnya iya b'ọ́ ruru iya ẹ́ka. Teke ọ́ kwabekpooru iya ugvu bya ezia ya tẹ́ ya je etso ọ́ha ono, kwaru iphe unu ono l'ọ́gu; ⁹ b'ẹ́ to nweudu iphe e-me tẹ́ ya ta palia ẹ́ka iya nua ndu ono aphi; k'op̄hu bú lẹ́ ndu shi búru ohu éphe a-ghakọ́be; gwoo iphe éphe laa. Ọ́ bú teke ono; bẹ́ unu a-maru l'ọ́o Ojejoje, bú Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike; bẹ́ ziru iya tẹ́ iya bya.

¹⁰ "Unu tùa ọ́zu; t'ẹ́hu tsokwaaphu unu ɛna; unubẹ́ unwu Záyonu; kẹ́ lẹ́ ya abyawa tẹ́ ya bya eburu l'ẹ́ke unu bu! Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. ¹¹ Mba, dù igweligwe atugbabe onwẹ́phe; éphe lẹ́ Ojejoje; m'ọ́ -rulephu mbọ́ku ono. Éphe a-buru ndibe Ojejoje; Ojejoje eburu l'ẹ́ke ephe bu; k'op̄hu unu a-maru l'ọ́o Ojejoje, bú Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike; bẹ́ ziru mu tẹ́ mu iya. ¹² Ojejoje e-keta Júda t'ọ́ búru okè-iphe iya l'alí, ono, dù nsọ́ ono; yọ́ byakwa afota Jerúsalemu ọ́do. ¹³ Unubẹ́ unwu eliphe l'unu ha; unu nọ́dulekwaphu nwangijingiji l'ifu Ojejoje; kẹ́ l'ọ́ kpatsuwaru onwiya l'ẹ́ke ono, o bu, dù nsọ́ ono."

3

Àphù k'eno: Uwe onye ishi ndu, achijeru Nchileke ẹ́ja

¹ Tọ́ dù iya bú; yọ́ bya ekoshi mu Jóshuwa, bú iya bú onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹ́ja l'ẹ́ke o vudo l'ifu ojosi imigwe Ojejoje ono. Obutuswe vudokwa iya phú l'ẹ́ka-ọ́tara; l'ebo iya ibo. ² Tọ́ dù iya bú; Ojejoje abya asù Obutuswe: "Tẹ́ Ojejoje bakwaaru ngu mba; nggube Obutuswe! Mbù tẹ́ Ojejoje ono, bú iya fọ́taru Jerúsalemu ono bakwaaru ngu mba! Lẹ́ nwoke-a dúkwa l'ọ́ bú otseberekwu, a lófutaru l'ọ́ku."

³ Teke ono, Jóshuwa vudo l'ifu ojosi-imigwe ono; bẹ́ uwe, o yeru l'ẹ́hu; bẹ́ inyi, nọ́ iya nù kporu ole ɛnya. ⁴ Ojosi-imigwe ono asù ndu vudo iya l'ifu: "T'ephe yefu iya uwe ono, kporu ole ɛnya ono." Yọ́ bya asù Jóshuwa: "T'ọ́ lekwa; lẹ́ ya wofuakwaru iya iphe dù ẹ́ji, o meshiru; nta-a; bẹ́ ya abyawa iya oyebe uwe, vu oke aswa."

⁵ Tọ́ dù iya bú; ya asù t'ephe wota okpu-ẹ́kwa, inyi ẹ́-ta nọ́du; kpube iya l'ishi. A bya eworu okpu-ẹ́kwa, inyi, ẹ́ ta nọ́du kpube iya l'ishi; bya eworu uwe yee ya. Ojosi-imigwe Ojejoje ono abya evudo-kube iya.

⁶ Ojosi-imigwe Ojejoje ono abya ekfuru Jóshuwa; sù iya: ⁷ Lẹ́ Ojejoje, bú Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike; bẹ́ sukwaru: "L'ọ́ -buru l'iji-nọ́du etso ọ́zo iya; l'emekwaphu iphe ya sùru t'i meje; bẹ́ ọ́-búkwa onye ishi l'ulo iya; búru iphe ọ́ sùru t'e mee l'ufu iya; bẹ́ ee-meje. Ya a-núkwa ngu phú ike t'i tsoru lẹ́ ndu-a, vudo ẹ́ke-a. ⁸ Nggube eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹ́ja, bú Jóshuwa; mẹ́ lẹ́ ndu otu ngu phe, bú ndu nonyabe ngu nù ẹ́ke ono; mbù ndu agba ama iphe e-me l'uzo ifu; unu ngabe nchí. Mu e-mekochakwa-a duta nwozi iya ono, bú Ẹ́kali-oshi ono duru bya. ⁹ Unu phúkwa mkpuma, ya togboru l'ifu Jóshuwa! Mkpuma lanù ono moru ɛnya ɛsaa. Ya e-de iya iphe l'eli; ọ́ kwa iphe Ojejoje, bú Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike ekfu. Lẹ́ ujiku lanù; bẹ́ ya e-wofu iphe dù ẹ́ji, ndu alí-a mejekpooru. ¹⁰ Mbọ́ku ono; bẹ́ iphe bú onyenonnu e-ku ibe iya t'ọ́ bya t'ephe nọ́kobe lẹ́ mkpuli oshi vayinu unu yẹ́le mkpuli oshi figu unu." Ono kwa iphe Ojejoje, bú Ọ́karibe-Kakọ́ta-Ike ekfu ndono.

4

Àphù k'ise: Iphe atukobeje uròku; mę oshi olivu labù

¹ Tò dù iya bụ; ojozi-imigwe ono, shi ekfu anụ mu nụ ono alaphutashia azụ; byakfuta mu bya etelaha mu l'ò bụ onye ete madụ lę mgbęnya. ² Yò jia mu; sụ: “?Bụ ngunu; bę mu phuru?”

Mu asụ iya: “Lę mu phuru iphe aatukobeje uròku, e meru lę mkpọla-ododo. Iphe tukoru l'eli iya bụ ochi ite-uròku; waa ire-òku ęsaa l'eli iya; uzo, shigbaa l'uròku ono lufuta òkwapu ęsaa. ³ Iphe gvuru lę mgboro iphe ono, aatukobeje uròku ono bụ oshi olivu labù; nanụ gvuru l'ęka-utara ochi ono; ophu egvuru iya l'ęka-ibiyita.” ⁴ Mu abya aja ojozi-imigwe ono, ekfu anụ mu nụ ono sụ iya: “Onye-nwe mu nù; ?bụ ngunu dù ęge-a?”

⁵ Ojozi-imigwe ono asụ mu: “?Mu ta madu iphe iphe-a bụ tọ?”

Mu asụ iya: “Onye-nwe mu nù; mu ta makwa.”

⁶ Ya ndono; yò sụ mu: “L'owaa kwa iphe Ojejoje kfuru Zerúbabelu: ‘E tọ kwa l'òkpehu; tọ bụ l'ike; ọ kwa lę Ume kę yębe Ojejoje.’ Ono kwa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu.”

⁷ “Nggube oke ugvu; ?i bụ ngunu? L'ifu Zerúbabelu; bę ii-mekochakwaa buru alį, hako ahako. Ọ bụ teke ono; bę Zerúbabelu e-dobe mkpuma mkpochi-ishi iya; aatụ ụzụ l'ekfu: ‘Tę Nchileke goru onu-oma nù iya-o! Tę Nchileke goru onu-oma nù iya-o!’ ”

⁸ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ⁹ “Ọ bụ Zerúbabelu; bę gude ęka iya tų ọkpa eze-ulo Nchileke-a. Yò buru iya e-gudekwaphu ęka iya kpų-ghee ya. Ọ bụ teke ono; bę unu a-maru l'oo Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bę ziru mu tę mu byakfuta unu.”

¹⁰ “Unu ba sụkwa: ‘?Nanụ iphe obu eeme obu?’ Kęle ndiphe; bę ęhu a-tsokwaa ęna teke ęphe a-phų Zerúbabelu; yò palia mkpuma ye l'ęke akpų ulo ono.”

“A bya l'ęnya ęsaa phų; ęnya ęsaa ono bukwa ęnya Ojejoje, anọduje agba mgboko mgburumburu.”

¹¹ Mu abya aja ojozi-imigwe ono; sụ iya: “?Bụ ngunu; bę oshi olivu labù-a phų, nọgbaa uròku ono ęka-labù phų bụ?” ¹² Mu abyakwaphu bya aja iya ọdo; sụ: “?Bụ ngunu; bę ękali-oshi olivu labù-wa, nọgbaa l'iku ntofu labù-a bụ, e gude mkpọla-ododo mee; manų eshi iya l'atsoshi atsoshi?”

¹³ Yò sụ mu: “?Mu ta madu iphe iphe-a bụ tọ?”

“Onye-nwe mu nù; mu ta makwa.”

¹⁴ Yò sụ mu: “Ndu ono bụ ụmadzu ębo ono, a wuru manų t'ęphe jeeru Nnajiufu, nwe mgboko ozi ono.”

5

Àphù k'ishingu: Ękwo, ephe ephephe

¹ Mu abyakwa bya elee ęnya ọdo; phų ękwo, a gworu agworu; yoo phe ephephe! ² Ojozi-imigwe ono asụ mu: “?Bụ ngunu; bę mu phuru?”

Mu asụ iya: “Lę mu phuru ękwo, aphųphu, a gworu agwogwo, ephe ephephe. Ękwo ono dù ụkporo nkwo-ęka l'ogologo bya adų nkwo-ęka iri l'usa.”

³ Yò sụ mu: “L'iphe nọ l'ękwo ono bukwa onu, Nchileke tųru alį gbaa mgburumburu. Iphe e deru l'ekwo ono nanụ bụ lę ndu iphura l'ęphe ha; bę a-chiụu nų. L'ęka iya ophu b'ọ suru l'iphe bụ ndu akpapyabeje iphe ephe meru ria anę; bę ee-me t'ęphe chiụu.”

⁴ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike asụ: “Ya a-tų ndu oshi ono onu; tųkokwaphu ndu ono, akpapyabeje iphe ephe meru gude ępha iya gwa ęnwa ono onu. Onu ono, ya a-tų ęphe ono a-ba l'ulo ęphe; mebyishia ya; mebyishia jeye l'oshi, e gude kee ulo iya; mę mkpuma, e gude kpų ya.”

Àphù kę nwanyi, nọ lę nkata

⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono, shi ekfu anụ mu nù ono bya akpịrita bya asụ mu: “Tę mu palia ęnya; phųkpoduaphu iphe abya alufuta nta-a.”

⁶ Mu aja iya: “?Bụ ngunu ndono?”

Yò sụ mu: “Ọ kwa nkata, eegudeje atų iphe.” Yò sụ mu: “L'owaa bụ iphe dù ęji, ndu alį-a gbaa mgburumburu mekotaru.”

⁷ A bya ekpulia igbidigbi okfu nkata ono; mu aphų nwanyi, nọdu anọdu l'ime iya.

⁸ Ojozi-imigwe ono asụ mu: “Lę nwanyi ono; bę nọ-chiru ęnya ęjo ọkpoma.” Yò bya enwuphu iya azụ l'ime nkata ono; bya eworu igbidigbi okfu nkata ono kpuchiphu azụ ọdo. ⁹ Mu abya apalia ęnya; phų unwanyi labù, ephe ephephe. Ębà ęphe adulephu l'ò bụ ębà ọku-eswi-uda. Ęphe abya agulia nkata ono parua ya mgbaku alį yele igwe.

¹⁰ Mu aji ojozi-imigwe ono, ekfu anụ mu nụ ono eke ephē pa nkata ono eje?

¹¹ Yò sụ mu: "L'ēphe pa iya eje alì Shìna t'ēphe je akpụaru iya ụlo. A -kpughela iya phụ; e woru nkata ono sùbe l'ònodu iya l'ēke ono."

6

Àphù k'ēsato: Ugbò-ìnya èno

¹ Mu abya apalia ẹnya ọdo; phụa ugbò-ìnya èno l'ēke ephē shi lẹ mgbaku ugwu labu l'ekpushi. Ugwu ono bụ ugwu ope. ² Ugbò-ìnya kẹ mbụ bụ ìnya, ekegbaa uswuswe; bẹ lọkpụ iya nụ. Ugbò-ìnya kẹ ẹbo aburu ìnya, ejitsua uji; bẹ lọkpụ iya nụ. ³ K'eto aburu ìnya ọcha; bẹ lọkpụ iya nụ. K'eno aburu ìnya, tushitsuaru iphe; bẹ lọkpụ iya nụ. Ìnya ono l'ēphe ha; bẹ ike nọkota. ⁴ Mu abya ajia ojozi-imigwe ono, ekfu anụ mu nụ ono; sụ iya: "Onye-nwe mu nụ; ?bụ ngunu du ẹga-a?"

⁵ Ojozi-imigwe ono asụ mu: "Lẹ ugbò-ìnya èno ono bụ ephē bụ phẹrephere, eshije l'igweli ụzo ẹka èno. Ọ bụlephu nta-a; bẹ ephē shi l'ifu onye, nwe mgboko. ⁶ Ìnya ndu ọphụ ejitsua uji lọkpụ ugbò-ìnya nk'ēphe chebe ifu l'ụzo isheli. Ìnya ndu ọphụ achatsua ụcha alọkpuru ugbò-ìnya nk'ēphe chebe ifu l'ụzo ẹnyanwu-arịba. Ìnya ndu ọphụ tūkashiru iphe atūkashi alọkputsuaru ugbò-ìnya nk'ēphe; chebe ifu l'ụzo ọhuda."

⁷ Teke ìnya ono, ike dụ ono wufutaru; bẹ ọnma ephē anmanma l'ẹhu t'ēphe wufu je etsoru mgboko mgburumburu l'agbaphe. Ojozi-imigwe ono asụ ephē: "T'ēphe je; ejee agbaphe mgboko mgburumburu." Ephē atugbua je ejepee mgboko mgburumburu. ⁸ Tọ dụ iya bụ; ojozi-imigwe ono ekua mu te mu leduduphu: "Lẹ ìnya ndu ọphụ eje ala ụzo isheli meekwaru; tẹ obu gvuru mu egvuru l'ụzo isheli ono."

Eekpube Jóshuwa okpu-eze

⁹ Ojejoje abya ekfuru yeru mu; sụ mu: ¹⁰ "Tẹ mu nata ndu-a mkpọla-ọcha yele mkpọla-ododo l'ẹka Heludayi; mẹ Tobyija; mẹ Jedaya, bụ ndu shi lẹ Bábyilọnu, bụ eke e shi kpua ephē lẹ ndzụ; lata. Mbọku ono kwaphụ; bẹ ii-je kẹ Josáya, bụ nwatibe Zefanaya. ¹¹ Mkpọla-ọcha ono yele k'ododo ono; bẹ mu e-gude mee okpu-eze; kpube onye ishi ndu, achijeru Nchileke ẹja; mbụ Jóshuwa, bụ nwatibe Jehozadaku. ¹² Wo mu tẹ mu sụ iya lẹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sụru: 'L'ọ kwa nwoke-wa; bẹ epha iya bụ Ẹkali-Oshi. Oo-shi l'ẹkali eke ọno jakashia je akpua eze-ulo Nchileke. ¹³ Ọo yebedua a-kpu eze-ulo Nchileke. Aa-kwabẹ iya ugwu-eze; yọ nọdu l'aba-eze iya chilahaa. Oo-dobekwaphu onye achijeru Ojejoje ẹja l'aba-eze iya ono. Nchị adu ephē ẹbo ndoo l'iphe ephē eme.' ¹⁴ Okpu-eze ono; bẹ ee-dobe l'eze-ulo Nchileke t'ọ buru iphe ee-gudeje nyata Heludayi; Tobyija; Jedaya; mẹ Henu Zefanaya. ¹⁵ Ndu, bu l'ẹke, teru ẹnya a-bya bya eyeta ẹka t'a kpua eze-ulo Nchileke. Ọ bụ teke ono; bẹ unu a-maru l'ọo Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bẹ ziru mu tẹ mu bya. Iphe ono l'ọ ha e-mekota mẹ unu fupyabe ifu; l'anụru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu."

7

Aswịswi iphòró

¹ Yo be l'afa, kwe Dariyọsu afa ẹnọ; k'ọphụ ọ dūberu buru eze; l'ónwa kẹ tete, bụ iya bụ ọnwa Kisulevu gbaru abalì ẹnọ; Ojejoje abya ekfuru yeru Zekaráya. ² Teke ono; bẹ ndu Bételu zihawaru Sharéza; mẹ Regemu-Melẹku; mẹ ndibe ephē t'ēphe roo Ojejoje iphe; ³ yele t'ēphe jia ndu achije ẹja l'eze-ulo Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; ephē lẹ ndu nkfuchiru Nchileke; sụ ephē: "Yà a-swị aswịswi; kwaa ẹkwa l'ónwa k'ise ẹge ono, ya shi keshinu afa olemole meta-a ono?"

⁴ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike asụ mu: ⁵ "Tẹ mu jia iphe bụ ndu alì-a l'ēphe ha; mẹ ndu achijeru Ojejoje ẹja; sụ ephē: "Teke ono, ephē shi aswije aswịswi; l'akwa ẹkwa l'iphe bụ ọnwa k'ise; mẹ ọnwa k'ésaa keshinu k'ụkporo afa ẹto l'afa iri ọphụ sweru nụ-a; ?bụ-a l'okfu ẹka iya; bẹ unu shi anọduje eme iya tọo? ⁶ Ọdo aburu: teke ono, unu shi anọduje eri l'angụ ono; ?tọ bụdu ẹswa onwunu; bẹ unu shi anọduje eme. ⁷ Iphe ono l'ọ ha: ?tọ bụdu iphe Ojejoje shi l'ọnu ndu nkfuchiru ndiche teke ono, Jerúsalemu; mẹ lẹ mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumburu bu l'ẹhu-agu; ẹku l'abyaru ephē; mbụ teke ono, madzụ shi buru l'ụzo ọhuda; mẹ l'alì ọkpa-ugwu, nọ l'ụzo ẹnyanwu-arịba ono.' "

⁸ Ojejoje abya ekfuru yeru Zekaráya; sụ iya: ⁹ "Ọwaa iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu: 'Unu kpeje ikpe, dụ maa. Unu emejeru ibe unu iphe-ọma; phụaru ephē imiko. ¹⁰ Unu ba akpapyajekwa unwanyi, maa tufuru ishi; ndu a tọru ogbe; ndu, laru alala; mẹ ndu ụkpa. Ọphụ ọ dukwa l'unu ha onye a-rijeru ibe iya ejo ọriri.'

¹¹ "Obenu l'ēphe jikaru ọngabe nchị; gude ejo ọkpoma kwefu ike; bya eworu nchị swọ-chishia t'ēphe ba nushi iphe ookfu. ¹² Ephē kporu ọkpoma ephē gbingu l'ọ bụ

mkpuma; jìka l'èphe ta angabèdu nchì l'ekemu; mè l'okfu Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-kuru iya; bè ya te yeduru ephe ònu.' Ono nk'íya shì l'ònu ndu nkfuchiru ndiche kfuaru ephe. Yò bùru iya meru; èhu awata ogu Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike eghughu nshinu.

¹³ " Teke ya kuru ephe; bè ephe ta ngaduru iya nchì. Oo ya kparu iphe teke ephe kuru iya; bè ya te yeduru ephe ònu.' Ono iphe Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike ekfu ndono. ¹⁴ 'Ya abya egude oke phèrèphèrè zìkashia ephe nanù nanù; ephe edzuru iphe bù mbakeshi; ghòshia ndu èbyee. Alì ono, ephe gwòberu ono adaburu ochobo; k'òphu bù l'è t'ò dùhedu onye atùjekwadu òkpa l'èke ono. Ephe emee t'ègbara kfua l'ègiri alì ono.' "

8

Ùkwa kẹ l'ee-dobephu Jerúsalemu azu l'onodu iya

¹ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike abya ekfuru yeru mu òdo; su: ² L'òwaa kwa iphe Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike ekfu: "Lẹ ya ekokwa okopho èhu Záyonu nshinu; mbù l'okopho èhu iya enwukwa iya l'ò bù òku l'èhu." ³ Ojejoje suru: "Lẹ ya a-laphutakwa azu lẹ Záyonu je eburu eburu lẹ Jerúsalemu. Ono teke aa-wata oku Jerúsalemu 'Obodo ire-lanù'; kulahaa uguvù kẹ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike ono 'Ugvu, dù Nso.' " ⁴ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike suru: "L'unwoke ògurennya; ephe l'unwanyì ògurennya e-mekochaa wata òno l'esu-ùzo Jerúsalemu òdo; onyenonù; yo tsu mgbòro iya; kẹ l'ò bùwa ògurennya. ⁵ Unwu-mgbòko mè unwu-okoròbaya e-jije gbororo ọzo mkpukpu ono l'egvu egvu."

⁶ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike suru: "L'òo-dùkwa nwa ndu òphu phòduru nù biribiri teke ono; obenu; ?òo-dùhunu yèbedua biribiri." Ono kwa iphe Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike ekfu ndono. ⁷ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike suru: "Lẹ ya a-dzòta ndibe iya l'èka ndu alì, ọzo ènyanwu-ahata yele èka ndu òphu, bu l'uzo ènyanwu-ariba. ⁸ Ya e-duphuta ephe azu t'èphe bya eburu lẹ Jerúsalemu. Ephe a-bùru ndibe iya; ya abùkwanuru ephe onye ire-lanù; bùru onye, doberu èka ndoo; kẹle ya bù Nchileke ephe."

⁹ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike suru: "T'èka ba atsùkwa unu ume; unubẹ ndu anù okfu-a nta, bù okfu, ephe kfuru; mbù ndu nkfuchiru Nchileke, nò l'èke ono teke a turu òkpa ọlò Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike; k'òphu aa-kpù eze-ọlò ono kpù-ghee. ¹⁰ Tẹmanu t'a tya òkpa ọlò ono b'è tẹ shidunu akfujẹ madzù uguvù-ozì; t'e shì akfujẹ iya anumanu. Òphu ò dùdu onye shì atùsajeru èhu l'èje ozì iya; l'èke onyenonù shì atùsù òhogu iya egvu; kẹle ya shì mee; onyemonye abùru òhogu ibe iya. ¹¹ Obenu lẹ nta-a; bè ya te emehedu nwa ndu òphu phòduru nù lẹ ndu-a ège ya meru l'oge kẹ ndiche ono." Ono kwa iphe Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike ekfu ndono. ¹² "Iphe e meberu l'alì a-nòdu eme òhuma: oshì vayìnu a-nòdu mị ège gbaru nù; alì emetalahaa iphe e meberu iya; jì adalahaa. Iphe ono l'ò ha; bè ya e-dobe t'ò bùru òkè-iphe nwa ndu ono, phòduru nù ono e-keta. ¹³ O kwa ège ono, mbakeshi shì egudeje unubẹ ndu ònu-ọlò Júda yele kẹ Ízùrèlù l'akò ònu ono; bùkwaphu ège ya a-dzò unu; unu abùru ndu a goru ònu-òma nù. Unu ba tsùkwa egvu; ò bùlekwapu tẹ èka shihu unu ike."

¹⁴ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike suru: "L'ò kwa ège ono, ya kpeburu ome unu iphe dù èjì; ya ta aphuru unu imiko teke ono, ndiche unu phẹ kpatsuru iya iwe ono; ¹⁵ bùkwaphu ège ya kpeburu nta-a lẹ ya e-meru ndu Jerúsalemu yele ònu-ọlò Júda òhuma òdo. Unu ba atsùkwa egvu. ¹⁶ Owaa iphe unu a-nòdu eme ndò-ò: Unu kfujeru ibe unu ire-lanù; unu ekpeje ikpe, dù maa bya aburu ikpe, e-meje tẹ nchì dù ndoo. ¹⁷ Unu ba achìjekwaru ibe unu èjò idzu l'ime obu unu; òphu unu akpapyabejekwa iphe unu meru; gùa ènwa ye iya. Iphe ono l'ò ha; bè ya kporu ashì. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono."

¹⁸ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike abyakwa bya ekfuru yeru mu òdo: ¹⁹ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike suru: "T'unu wota aswìswì ono, unu aswìje l'ònwà k'èno; mè k'ise; mè k'esaa; mè k'iri ono a-tùko bùru oge èhu-òtso-èna mè oge ote eswa; oge eswe-iphe èhu-òtso-èna l'èhu ònu-ọlò Júda. Oo ya bù t'unu yeru ire-lanù obu; unu eyeru nchì-òdu-ndoo obu!"

²⁰ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike suru: "Lẹ ndu, dù igwe a-bya; mbù ndu shigbaa lẹ mkpukpu, dù igwe. ²¹ Ndu, shì lẹ mkpukpu lanù a-wùru je lẹ mkpukpu òdo je asu: 'T'èphe je je aròo Ojejoje iphe; mbù t'èphe je achòo Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike; l'èphebedua e-jeekwa.' ²² Igwelìgwe madzù; mèkpo mbakeshi, ike nò l'a-bya achòo Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike lẹ Jerúsalemu; byakwapu t'èphe rọo ya iphe." ²³ Ojejoje, bù Òkaribe-Kakòta-Ike suru: "L'ò -rua teke ono; bè ọmadzù iri, ekfugbaa

okfu-alì, dù iche l'iche; bya eshigbaa lẹ mba, dù iche iche; e-gudeje onye Ju lanu; nmakua ya eka l'ònu uwe iya; l'arọ iya t'ẹphe tsonuru iya; kẹ l'ẹphe nwaru lẹ Nchileke nọ; swiru ẹphe."

9

Ikpe, ee-kpe ndu ọhogu Ízuru

¹ Ọwaa bụ ozi, Ojejoje ziru zitiru alì Haduraku. Okfu ono a-tukowaru mkpukpu Damasukosu l'ishi; kẹ l'anya ndiphe; mę ęnya iphe bụ ndu ọkpa-ikfu Ízuru bụkota lẹ Ojejoje b'a chiru iya doo. ² Okfu ono; bę adakwaphu l'ekpu mkpukpu Hámatu, bụ ndu ẹphe l'ẹphe riru oke; mękwaphu mkpukpu Táya yeke mkpukpu Sayidonu; t'a gufukwaru l'ẹphe maru iphe ntumatu. ³ Ndu Táya gudeekwa mgbodo tu-pheta mkpukpu ẹphe mgburumgburu; kpushia ya ike. Mkpola-ọcha b'ọ kuberu; yo byiru l'ọ bụ ẹja; kuberu mkpola-ododo l'ọ bụ onye kuberu ọzu lẹ mgboro esu-uzo. ⁴ Obenu lẹ Nnajiufu a-nafu ẹphe iphe bụ nk'ẹphe; bya enwuru ẹku ẹphe ye l'eze ęnyimu. Ọku etsua yebedua tsufu.

⁵ Ndu Ashikelonu a-phu iya; tsua egvu. Ndu Gáza aphua ya; talahaa chichichi l'iphe-ẹhuka. Ọ kwaphu ege ono b'ọo-dụ ndu Ẹkuronu; kẹ l'iphe ẹphe shi ele ęnya iya a-buru kẹ mmanu. Ndu Gáza; bę onye eze ẹphe a-nwuhu; Ashikelonu aburu eke madzụ te ebudu ebubu. ⁶ Ọ bụ ndu alì ọdo e-bu lẹ mkpukpu Ashudodu. Ndu kẹ Fílisutiya; bę ya eme tẹ ekuku, ẹphe eku onwẹphe kfushi. ⁷ Ya e-me t'onu ẹphe; ba tajẹ anu, a gwaru lẹ nte; bya akpashia ẹphe nri ono, e meruru emeru, nyatsuaru ẹphe l'eze ono. Nwa ndu ọphu phoduru nu a-buru kẹ Nchileke ayi; dù l'ọ bụ ndu ishi l'alì Júda. Ndu Ẹkuronu a-bya adu l'ọ bụ ndu Jebusu. ⁸ Obenu lẹ ndibe iya; bę ya a-nodu alu-chiru l'eka ndu ọgu, adzo garamu garamu. Ẹ to nwehedu l'ọ nwekwaduru onye a-bya ọkpapya ndibe iya ishi ọdo; kele nta-a; bę ya chįwaru ęnya zia l'ẹke ẹphe nọ.

Abyabya eze ndu Záyonu

⁹ Unubę ndu Záyonu!

Unu tee ęswa teshia ya ike;

unu gua egvu

ẹhu-otso-ęna;

unubę ndu Jerúsalemu!

Unu lekwa; l'eze unu

abyakfutaakwa unu.

Ọ bụ onye, doberu ẹka ndoo;

l'adzojekwaphu madzụ.

O wozitaru onwiya alì;

nodu l'eli nkakfu-igara l'agba abya;

mbu l'eli nwa nkakfu-igara obu.*

¹⁰ Ndu Ífuremu; bę ya a-nafu ugbo-inya ẹphe;

nafukwaphu ndu

Jerúsalemu inya-ọgu ẹphe.

Uta-ọgu ono; bę aa-gbaji.

Eze unu a-ra iya arara;

tę mba yeke mba ibe iya dù lẹ mma.

Ẹke, ọochi e-shi l'eze

ęnyimu ọwaa daghaa eze ęnyimu ọphu.

Yo shikwaphu lẹ

Ęnyimu Yufurétusu

nọo jeye l'ẹke mgboko jeberu.

Eedobephu ndibe Nchileke

azu l'onodu ẹphe

¹¹ "A-bya lẹ nggubedua;

ya e-gude kẹ ndzụ ono,

nggu l'iya gude mee gbaa ono;

haa ndibe ngu, nọ lẹ

mkporo l'ime iduma ono,

mini ẹ-ta nodu ono;

mee ẹphe; ẹphe enweru onwẹphe.

* 9:9 9:9 Mát 21:5; Jón 12:15.

- 12 Unu laphu azụ l'ẹke ono,
 unu kpuru; yo shihu ike ono;
 unubẹ ndu mkpọro ono, ẹnya dụ l'ụzo ono!
 Mbụ lẹ nta-a;
 bẹ ya arakwa iya arara:
 lẹ ya a-nụ unu iphe ha
 l'ọ bụ ọp̄hu unu shi
 nwehawaru ugbo ẹbo;
- 13 Ọlẹ ya e-woru ndu Júda
 kwee l'ọ bụ onye, kweru ụta;
 woru ndu Ifuremu mee;
 t'ọ bụru akfụ, e gude agba ụta ọbu.
 Ya a-kpatsu unwoke Záyọnu;
 t'ẹp̄he bụru ọgu dakfụ ndu kẹ Gurisu.
 Ya e-me ngu t'ị dụ l'ọ bụ
 ọgu-mbeke, onye ike dụ l'ọgu pa.”
- 14 Ono teke Ojejoje a-buru
 p̄ẹ
 l'ẹke ndibe iya nọ.
 Akfụ iya ezilahaa
 p̄remu p̄remu
 l'ọ bụ ebemu-igwe.
 Ọkaribe-Kakọta-Nụ a-bya egbua ụpyoku.
 Yọ bụru oke p̄h̄erephere,
 shi ụzo ọhuda; bẹ oo-gude eje.
- 15 Ojejoje, bụ
 Ọkaribe-Kakọta-Ike e-gbochita ẹp̄he.
 Ẹp̄he e-gude mkpuma ụrobo
 mebyishia iphe;
 gude iya mekputa ẹp̄he.
 Ẹp̄he a-ngu mee;
 baa l'ọ bụ ndu mee tsuru.
 Ẹp̄he e-ji ejiji l'ọ bụ ochi,
 eegudeje ẹp̄he mee
 l'ẹnya-ngw̄eja Nchileke.
- 16 Mbọku ono; bẹ Nnajiufu,
 bụ Nchileke ẹp̄he a-dzọfuta ẹp̄he;
 kẹ l'ẹp̄he haa l'igwe; bụru ndibe iya.
 Ẹp̄he a-nọdu acha too l'alị
 ono l'ọ bụ iphe, e gude
 dengaa okpu-eze edenga.
- 17 Ọ dụ ugwu; l'ama mma.
 Iphe, a kọru akọko a-nọdu
 eme tẹ unwu-okorọbya ẹp̄he nweru ẹku;
 mee ọp̄hungu emekwaphụ
 tẹ unwanyi ẹp̄he bahụ.

10

Ojejoje e-leta ndu Júda ẹnya

¹ Unu kfuru Ojejoje t'ọ chọru unu mini l'oge mini-ọdungu. Ọ kwa Ojejoje emeje tẹ igwe rua eruru. Ọo ya ayọjeru unwu eliphe mini; bụkwaru iya phụ emeje tẹ iphe nọ l'ẹgu onyemonye l'aja pulapula. ² Ọgwu agwọta bụ atukporoko; ndu njibya aphụje iphe ẹ ta bụdu ezi-okfụ; l'ezeje nrọ, ẹ te medunu. Ike, ẹp̄he adụ madzụ aburu ọchi; bẹ ẹp̄he achị onye ọbu. Ọ bụ iya kparu iphe madzụ gbakashihuru l'ọ bụ aturu, ẹ te nwedu onye, eleta iya ẹnya.

³ Meji adakwa iya kitikitii l'okfụ ẹhu ndu eche aturu ono. Ya a-nụkwanu ndu ishi ono aphụ; ọlẹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike e-letaa aturu iya, bụ iya bụ ọnu-ulo Júda; mee ẹp̄he t'ẹp̄he dụ l'ọ bụ ịnya, dụ ugwu l'ẹke e gude iya alụ ọgu. ⁴ Ọ bụ lẹ Júda; bẹ mkpuma, bụ itso, gude ọlo e-shi lufuta; bụru iya; bẹ nggu, gude ọlo-ẹkwà e-shi; bụru iya; bẹ akfụ, e gude alụ ọgu e-shi; bụkwaru iya phụ; bẹ iphe bụ ndu a-buru ishi e-shi lufuta. ⁵ Ẹp̄he a-tụgbabe bụru nanụ l'ọ bụ ndu ike-ka-l'ọgu, nọ l'ọgu. Ẹp̄he e-gude ọkpa

dzọ ẹpoto, nọ l'echi-uzo ̀tolitoli l'oge ọgu. Ẹphe a-lu ọgu; ́híkaa ndu gude ́inya l'alu;
kele Ojejoje nọ swiru ẹphe.

⁶ “Ya e-me t'onu-ulo Júda shihu ike;
bya adzọ onu-ulo Jósefu.

Ya e-me t'ẹphe laphu azu l'onodu ẹphe;
kele ya a-phuru ẹphe imiko.
Ẹphe a-du l'ọ bu ndu
ya te shidu jika ajika;
ke l'oo yebedua bu Ojejoje;
buru Nchileke ẹphe;
Ya a-zaje ẹphe oku.

⁷ Ndu Ífuremu e-mekochaa
du l'ọ bu ndu ike du l'ọgu.
Ẹhu a-nodu atso ẹphe ẹna
l'ọ bu ndu nguru mẹ.
Unwu ẹphe a-phu iya;
tee ẹswa.

Ẹhu awata ẹphe otso ẹna l'ime Ojejoje.
⁸ Ya e-meru ẹphe ẹka; gude ́híbata ẹphe.
Ishi iya aburu le ya gbafutaje ẹphe;
ẹphe abya aha igwe ẹge ẹphe shi hahawa.

⁹ A makwaru-a le ya ́híkashiru ẹphe;
ẹphe atuko ẹkemeke dzuru;
ole ẹphe e-shitsua eke,
teru ẹnya nyata iya.
Ẹphebedua; ẹphe
l'unwegirima ẹphe a-wafu; latashia.

¹⁰ Ya e-shi le ́jijiputu je ́hilata ẹphe;
shi le Asiriya rukobe ẹphe.
Ya a-́híru ẹphe lata le
Gíledu; me Lébanonu;
k'ophu bu l'e to nwehedu
eke e-dzu ẹphe anodu.

¹¹ Teke ẹphe a-nodu eswe
eze ẹnyimu iphe-ehuka ono;
be ya e-me t'eyii-mini ono dazita;
ebọ Ẹnyimu Náyilu l'ọ ha atashihu.
Ekuku ono, ndu Asiriya
eku onwẹphe ono adapyahu;
mgboro ono, shi buru ike
ndu ́jijiputu ono aburu chaphungu.

¹² Ya e-me; ike adu ẹphe l'ime Ojejoje.
Yo buru ẹpha Ojejoje; be ẹphe e-gude eje.”
Ono iphe Ojejoje ekfu ndono.

11

¹ Nggube Lébanonu!
Gúhashia uzo ngu; ghebegbaa onu;
k'ophu oku e-tsu oshi sida ngu!

² Unu kwaa ekwa;
unube oshi payinu;
ke l'oshi sida daakwaru.
Oshi ono, shi dugbaa
egvu ono lakotaakwaru l'iyi.
Unu tu ọzu-ekwa;
unube achi, nogbaa le Báshanu;
ke l'oke-ọswa oke-ọswa ono;
b'a sukashigeekwaru.

³ Unu ngabekpodaphu nchi
le mkpu, ndu eche aturu echi;
l'egu ono, ẹphe echeje aturu

ono; b'e mebyishiwaru.
 Unu nùkpodaphu ekiri,
 agù ede;
 kẹ l'eze ẹgbudu ono, shi nọdu
 l'iku Ẽnyimu Jódanu ono;
 b'e mewaru; yo gheru ọnu.

Umadzu ẹbo, eche aturu

⁴ Ojejoje, bụ Nchileke mu sùru: "Tẹ unu nù-ji-jee igwe aturu ono, e doberu k'egbugbu ono ẹkwo epho. ⁵ Ndu zùshiru iya nù; egbushia; tọ dọ iphe eeme ephe. Ndu ọphu ere iya erere; -nọdu; ephe asù: "Tẹ ajaja buri kẹ Ojejoje; kẹle ephe nwewaru ẹku." Mbù lẹ ndu eche aturu ono ta aphùjeduru iya imiko. ⁶ Ọo ya bụ lẹ mu ta aphùheduru ndu alì-a imiko ọdo. Ono iphe Ojejoje ekfu ndono. Ya e-woru onyemonye ye ibe iya l'eka; mẹ l'eka onye eze iya. Ephe a-dzọ ndu alì-a kutukutu; ọphu ya adzọtadu ephe l'eka ephe."

⁷ Tọ dọ iya bụ; ndu echeje aturu ono abya eye mu iya l'eka ta mu nuje iya nri. Mu abya awata ọnu ikpoto aturu ono, e doberu kẹ egbugbu ono nri. Mu achita mgboro labu dobe. Nanu; bẹ mu guru "N-yemobu"; bya agua ọphu "Atugba". Ya ndono; mu anulaha ikpoto aturu ono nri. ⁸ O nweru umadzu ẹto ọdo, eche aturu l'eka ono. L'ime ọnwa lanu; bẹ mu chiru umadzu ẹto. Ikpoto aturu ono akpo mu ashì; echeche, mu eche ephe awolaha mu ẹnyiru. ⁹ Mu asù aturu ono: "Lẹ mu te echehekwa ephe ọdo. Tẹ ndu ọphu anwuhu nù nwuhu; ndu ọphu ala l'iyi alaa l'iyi; ndu ọphu phoduru nù ataa anu ibe ephe." ¹⁰ Mu abya ewota mgboro mu ọphu aza "n-yemobu" nyajia; shi iya mebyia ndzu, mu l'iphe bụ mbakeshi gbaru. ¹¹ Yọ buri l'eswe mboku ono b'e mebyiru iya. Ndu ono, eme kẹ aturu ono, phuru mu nù amalẹrupu l'ọo Ojejoje gude iphe ono, mu meru ono ekfu okfu. ¹² Mu asù ephe: "Ọ -buri l'ọ dọ unu mma; unu kfu mu ụgwo mu. Teke ẹ tọ dudu; unu ahakwaaru." Ephe akfu mu ụkporo mkpola-ọcha lẹ mkpola-ọcha iri.

¹³ Ya ndono; Ojejoje asù mu: "Tẹ mu woru iya je eye l'eka eeyeje okpoga eze-ulo Nchileke; mbù eze okpoga ono, ephe riru l'ọ bụ aswa ọru mu ono." Mu ekwe nù; chita ụkporo mkpola-ọcha lẹ mkpola-ọcha iri ono je eye ọ-kpu-ite l'eka; l'eze-ulo Nchileke ono. ¹⁴ Mu bya anyajia mgboro mu phù k'ẹbo, mbù mgboro ọphu eku "Atugba"; shi ẹge ono mebyia abubu ono, Júda yele Ízurelu bụ nwunne ono.

¹⁵ Ya ndono; Ojejoje asù mu: "Tẹ mu chitafua ngwa-ọru onye eche aturu, ẹ to nwedu iphe ọ bụ; ¹⁶ kẹle ya abyawa owolita onye eche aturu l'alì-a, bụ onye ẹ ta akpadu ishi aturu ono ndu ọphu ephuhu ephuhu; ọphu ọkpadu ishi ndu ọphu anma kweekwee. Ndu ọphu iphe mekaru b'ẹ to mebedu ọgvu t'ephe ka mma; ọphu ọonudu ndu ọphu ẹhu dọ mma nri. Iphe oo-gbe emechia bụ l'ọo-nọdu ata anu ndu ọphu gbaru ẹba; l'aswoshi iya akụ-ọkpa iya. ¹⁷ Nshọbukwaa onye ono, ẹ-te nwedu iphe ọ bụ, eche aturu ono; mbù onye ono, apajeru aturu iya haa ono! Tẹ ogu-mbeke bufukwa iya ẹka yele ẹnya ẹka-utara! T'eka iya l'ọ ha nwukotakwa iya kpa; ẹnya ẹka-utara iya apyah-ghee ya!"

12

*Ndu ohogu Jerúsalemu;
 bẹ ee-mebyishi*

¹ Ọwaa ozi, Ojejoje ziru l'okfu ẹhu ndu Ízurelu. Ojejoje ono, bụ iya ọsaru akpamigwe; buri iya toru ọkpa mgboko gbaa mgburumgburu; bya aburu iya kuru ume ye madzu l'ehu; bẹ sùru: ² "Lẹ ya e-mekochaa mee Jerúsalemu t'ọ dọ l'ọ bụ nggarashi mee, ndu bupheru ephe mgburumgburu a-ngu; tuko akpolaha gagaga. Ndu ono a-bya eyebuta Júda yele Jerúsalemu; kepee ya mgburumgburu. ³ O -rua mboku ono; bẹ ya e-me Jerúsalemu t'ọ buru 'agburagbu mkpuma l'ifu ndiphe. Iphe bụ mba, jeru t'ephe nwuribe iya e-mekakwa onwephe iphe. Teke ono; bẹ iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko a-chikobe onwephe t'ephe tsoo iya ọgu. ⁴ O -rua mboku ono; bẹ ya e-yekota inya-ọgu ephe egvu; mee tẹ ọgvu bya ndu agba iya nù. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. Ẽnya iya a-nọ l'eka ndu Júda nọ. Obenu l'iphe bụ inya iphe bụ ndu ohogu ephe; bẹ ya e-me t'ọ tsuhukota ishi. ⁵ Ọ bụ teke ono; bẹ ndu ishi ndu Júda e-kfu l'ime obu ephe; sù: 'Lẹ ike nọkwa ndu Jerúsalemu; kẹle Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakota-lke bụ Nchileke ephe.'

⁶ "O -rua mboku ono; bẹ ya e-me ndu ishi ndu Júda t'ephe kee too l'ọ bụ itsu-ọku, e shiberu l'oku; m'ọ kwanu l'ọ bụ ẹke ọku etsu ẹswa ereshi. Ephe e-kepyashì ndu, nọ-pheru ephe mgburumgburu l'eka-utara; mẹ l'eka-ibya. Obenu lẹ Jerúsalemu a-nodulee ege ọno. Ẽ to nwedu iphe eme iya nù.

⁷ “Ojejoje e-vuoduru ọ̀zo d̀zọ̀ta ẹ̀ke, ndu Júda bu; k'ọ̀phu ugvu, aa-nọ̀du akwabẹ ọ̀nu-ulo Dévidi yẹ̀le ndu, bu lẹ̀ Jerúsalemu ta akadu kẹ̀ ndu Júda nshinu. ⁸ O -rua mbọ̀ku ono; bẹ̀ Ojejoje e-gbochita ndu, bu lẹ̀ Jerúsalemu; k'ọ̀phu bụ̀ l'onye ọ̀phu kagee aruho l'ẹ̀phe; bẹ̀ ike a-dù l'ọ̀ bụ̀ Dévidi; ndu ọ̀nu-ulo Dévidi edukwanu ẹ̀phe l'ọ̀ bụ̀ Ojosi Ojejoje; mbụ̀ l'ọ̀ bụ̀ Nchileke l'onwiya. ⁹ O -rua mbọ̀ku ono; bẹ̀ iphe ya a-wata ememe bụ̀ omebishi iphe bụ̀ mbakeshi, bụ̀ ndu etso Jerúsalemu ọ̀gu.

¹⁰ “Odo bụ̀ lẹ̀ ya e-woru ume k'eze-iphe-ọ̀ma; mẹ̀ kẹ̀ ọ̀kfu anụ̀ Nchileke wụ̀a l'ọ̀nu-ulo Dévidi yẹ̀le ehu ndu, bu lẹ̀ Jerúsalemu. Yọ̀ buru yẹ̀be onye ono, ẹ̀phe gvukashiru iphe l'ẹ̀hu ono; bẹ̀ ẹ̀phe a-nọ̀du ele ẹ̀nya l'ẹ̀ka. Ẹ̀phe a-nọ̀du araa ẹ̀kwa iya l'ọ̀ bụ̀ onye ara ẹ̀kwa nwa, bụ̀ iya nwọ̀kwereka; mbụ̀ l'oo-rua ẹ̀phe l'ẹ̀hu ege ooruje onye ọ̀kpara iya nwuhuru. ¹¹ O -rua mbọ̀ku ono; bẹ̀ ọ̀zu-ẹ̀kwa, aa-nọ̀du atụ̀ lẹ̀ Jerúsalemu a-dụ̀ egvu. Oo-dụ̀lephu l'ọ̀ bụ̀ ọ̀zu-ẹ̀kwa, a turu Hadadu Rimonu lẹ̀ egu Megido. ¹² Mbụ̀ lẹ̀ ndu alị̀ ono a-gu aphu; ikfu, nonu; ẹ̀phe ayokobe; ẹ̀phe l'unyomu ẹ̀phe l'agu nk'ẹ̀phe. Ikfu ọ̀nu-ulo Dévidi ẹ̀phe l'unyomu ẹ̀phe a-dọ̀kobe; ikfu ọ̀nu-ulo Nétanu ẹ̀phe l'unyomu ẹ̀phe adọ̀kobe; ¹³ ikfu ọ̀nu-ulo Lívayi ẹ̀phe l'unyomu ẹ̀phe a-dọ̀kobe; ikfu ọ̀nu-ulo Shimeyi ẹ̀phe l'unyomu ẹ̀phe adọ̀kobe; ¹⁴ mę̀waru iphe bụ̀ ikfu ono, phọ̀duru nụ̀ ono l'ẹ̀hu l'ẹ̀hu ẹ̀phe l'unyomu ẹ̀phe.

13

¹ “O -rua mbọ̀ku ono; bẹ̀ aa-guharu ọ̀nu-ulo Dévidi ọ̀gba-mini yẹ̀le iphe bụ̀ ndu, bu lẹ̀ Jerúsalemu; gude iya safu ẹ̀phe iphe dụ̀ ẹ̀ji, ẹ̀phe meshiru; mę̀ aturu, ẹ̀phe tururu onwẹ̀phe. ² O -rua mbọ̀ku ono; bẹ̀ ya e-me t'ẹ̀ be kujehẹ ọ̀marali epha ekuku lẹ̀ phuu l'alí-a; ọ̀phu ta byadu bya anyatakwadu iya anyata lẹ̀ phu. Ono kwa iphe Ojejoje, bụ̀ Ọkaribe-Kakọ̀ta-Ike ekfu ndono. Ndu nkfuchiru ẹ̀phe; mę̀ ume, aturuje madzụ̀; bẹ̀ ya a-tuko woshikota t'ẹ̀ b'ọ̀ nọ̀he l'alí-a. ³ O -buru l'o nweru onye gbalihuru nụ̀; sụ̀ lẹ̀ ya ekfuchiru Nchileke; bẹ̀ nna iya lẹ̀ nne iya, bụ̀ ndu muru iya nụ̀ a-sụ̀ iya: ‘Lẹ̀ ị̀-nwuhukwa; kẹ̀ l'í dzuru ẹ̀jo-ire; sụ̀ lẹ̀ Ojejoje k'furu iphe ẹ̀ to k'furu.’ Onye ono gbado iya; k'fuchilahaaru Ojejoje; bẹ̀ nna iya ono yẹ̀le nne iya ono, muru iya nụ̀ ono a-nmagbu iya. ⁴ O -rua mbọ̀ku ono; bẹ̀ iphere e-gudeje ndu nkfuchiru l'egbe iphe ẹ̀phe a-nọ̀duje aphu l'aphu. Ọ̀phu ẹ̀phe 'eyehedu uwe ẹ̀ji ẹ̀ji ono, ẹ̀phe gude edepushi ndiphe ono. ⁵ Iphe ọ̀o-nọ̀du ekfu bụ̀: ‘Lẹ̀ ya ta bukwa onye nkfuchiru. Lẹ̀ ya bukwa onye akọ̀ okfu. Keshinu ya bụ̀ nwata; kwa iphe a kọ̀taru l'alí; bẹ̀ ya gude buru.’ ⁶ O -nweru onye jiru iya sụ̀ iya: ‘?Ichii iphe ọ̀waa, tuko ngu ẹ̀hu dzuru ọ̀waa bụ̀hununu kẹ̀ ngunu?’ Yọ̀ sụ̀ iya: ‘L'ọ̀ kwa lẹ̀ kẹ̀ onye, yẹ̀ ẹ̀ya eshi ọ̀nyà b'e mekaru iphe.’ ”

E -chia onye eche aturu iphe; aturu iya agbakashihu

⁷ “Nggube ogu-mbeke; tehu etehu; je etsoo onye ono, echeru iya aturu ono ọ̀gu. O kwa onye ono, nọ̀ iya ntse ono; bẹ̀ ya suru t'í tsoo ọ̀gu. Ono kwa iphe Ojejoje, bụ̀ Ọkaribe-Kakọ̀ta-Ike ekfu. Gbugbua onye eche aturu; te aturu ono gbakashihu. Yẹ̀bedua a-machi ẹ̀ka; tso ndu ọ̀phu ka nwanshii ọ̀gu. ⁸ Ee-woru ndu, bu l'alí-a mgburumgburu kee ọ̀zo ẹ̀to: ọ̀zo labu; bẹ̀ ee-gbushi; ọ̀zo lanu; bẹ̀ aa-ha t'ẹ̀phe nọ̀du. Ono kwa iphe Ojejoje ekfu. ⁹ Ọ̀zo lanu ono; bẹ̀ ya e-woru ye l'ọ̀ku; bya anuchaa ẹ̀phe anucha l'ọ̀ bụ̀ onye anucha mkpọ̀la-ọ̀cha; bya adata ẹ̀phe adata; l'ọ̀ bụ̀ onye adata mkpọ̀la-ododo. Ndu ono e-ku iya epha; ya aza ẹ̀phe. Ya asụ̀ l'ẹ̀phe bukwa ndibe iya; ephbedua asụ̀ lẹ̀ Ojejoje bukwa Nchileke ẹ̀phe.”

14

Ojejoje abyaakwa ọ̀buru eze

¹ Unu lekwa! Lẹ̀ mbọ̀ku kẹ̀ Ojejoje abyaakwa, bụ̀ mbọ̀ku, aa-bya anọ̀du unubẹ̀ ndu Jerúsalemu l'ifu kee iphe unu, a kwaru l'ọ̀kwata. ² Mbọ̀ku ono; bẹ̀ ya a-chita iphe bụ̀ mbakeshi t'ẹ̀phe jeru Jerúsalemu ọ̀gu. Ẹ̀phe a-lu luta mkpukpu ono; kwaa ulo ono l'ọ̀kwata; gude unwanyi unu l'ike; faa ẹ̀phe kutukutu. Ee-kee mkpukpu ono ebo; kpua ọ̀zo lanu lẹ̀ ndzụ̀. Ole ndu ọ̀phu phọ̀duru nụ̀ ta dukwanu onye akpufu ẹ̀phe lẹ̀ mkpukpu ono. ³ Teke ono; bẹ̀ Ojejoje e-je etso iphe bụ̀ mbakeshi ono ọ̀gu; lua ya ege ono, ọ̀luje l'oge ọ̀gu ono. ⁴ O -be mbọ̀ku ono; bẹ̀ oo-gude ọ̀kpa iya vudo l'eli Ugwu Olivu, nọ̀ l'uzo ẹ̀nyanwu-ahata Jerúsalemu. Ugwu Olivu ono a-bya ebukahu ebo; tsube l'uzo ẹ̀nyanwu-ahata jeye l'uzo ẹ̀nyanwu-ariba. Echi iya aburu uata, a-ha nshinu; kẹ̀ l'ugwu ono ẹ̀ka lanu e-shi ọ̀zo isheli; ẹ̀ka iya ọ̀phu eshia ọ̀huda. ⁵ O bụ̀ l'uda ugwu iya ono; bẹ̀ unu e-tsoo gbalaa; kẹ̀ l'ogologo iya e-ru Azelu. O bụ̀ egbe ọ̀so, unu gbaru teke alí nmaru jijiji lẹ̀ Uzaya bụ̀ eze ndu Júda-a; bẹ̀ unu a-gba. Ono bụ̀ teke Ojejoje, bụ̀ Nchileke iya a-bya. Iphe bukpo ndu dụ̀ nsọ̀ l'ẹ̀phe ha e-tsokwaru iya phụ̀ abya.

⁶ Mbòku ono; bẹ iphoro ta adùdu; oyi ta tsù. ⁷ Mbòku ono e-likolephu nanù: ẹ to nwendu eswe to nwe ẹnyasi; kele nchi -jihutsua; bẹ iphoro anọle-ẹ. Ọ bụlephu Ojejoje maru ẹge mbòku ono a-dù.

⁸ O -rua mbòku ono; bẹ mini, anù ndzù e-shi lẹ Jerúsalemu atsòshi. Oo-ke ẹbo: ẹkalanu atso ala eze ẹnyonu ọzo ẹnyanwu-ahata; ophu l'atsò ala eze ẹnyonu ọzo ẹnyanwu-ariba. Ọo-nọdu atso l'oge ọkochi; l'atsò l'oge winta. ⁹ Ọ bụ Ojejoje a-buru onye eze, a-nọdu achị mgboko mgburumburu. O -rua mbòku ono bụ Ojejoje lanù a-dù; yọ buru ẹpha iya nwenkinyi bụ ẹpha, aa-maru.

¹⁰ Alì-a ono l'ọ ha; tsube lẹ Géba jeye lẹ Rimonu l'uzo ọhuda Jerúsalemu; a-dùkota l'ọ bụ uzo ọhuda Arába. Obenu lẹ Jerúsalemu; bẹ aa-pali; yọ nọdu l'ẹke ọ nọ; tsubekpoo lẹ Ọnu-oguzo Bénjaminu; je akpaa lẹ Ọnu-oguzo Mbù; jeyewaru lẹ Ọnu-oguzo Aguga; męwaru tsube l'ulo-eli Hananelu jeye l'ẹke aapyishiru onye eze akpuru vayinu. ¹¹ Jerúsalemu; bẹ madzù a-bya ebua ọdo. Mburonu kẹ ọ-la-l'iyi ta adakfutahedu iya ọdo. Jerúsalemu e-bu l'ẹhu-gudangu.

¹² Ọwaa ejo iphe-ememe, Ojejoje e-kpukposhi iphe bụ mbakeshi ono, tsoru Jerúsalemu ọgu ono. Ẹphe e-vudoje evudo; anù, nọ ẹphe l'ẹhu ereshihu. Ẹnya ẹphe e-chigaru l'ẹke, o chigaru reshihu: ire ẹphe anọdu ẹphe l'onu reshihu.

¹³ O -rua mbòku ono; bẹ Ojejoje e-me tẹ madzù wata ọtsu egvu. Onyenonu a-wọjeru ibe iya; ẹphe awata ọgu. ¹⁴ Ndu Júda a-nọdukwapu lẹ Jerúsalemu lua ọgu. Ẹku, ẹphe kparu; mbù iphe bụ mbakeshi, bupheru ẹphe mgburumburu; bẹ aa-chìkobekota; mbù lẹ mkpola-ododo a-pa iya ẹka yele mkpola-ọcha; yele ẹkwa, aanma anmanma.

¹⁵ Ẹgbe ejo iphe-ememe ono, e kpukposhiru unwu ndiphe ono; bẹ eekpukposhikwapu inya; inya-mulu; inya-ivu yele nkakfù-igara; męwaru iphe bụ anù, nọ l'ẹke ẹphe kpoberu ọlo-ékwa ẹphe.

¹⁶ Ono teke nwa ndu, wafuru nù lẹ ndu ono, shi l'iphe bụ mbakeshi ono, shi etso Jerúsalemu ọgu ono; e-jeje Jerúsalemu iphe bụ afa l'afa, mұtaru amұta je ọbaru onye eze ono ẹja; mbù Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; ẹphe ejekwapu ọgba Ajì Mkpù. ¹⁷ O -nweru ndu, bu lẹ mgboko-a, ẹ te ejedu Jerúsalemu je ọbaru onye eze ono ẹja; mbù Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike; bẹ mini ta achìheduru ẹphe. ¹⁸ Ọ -buru lẹ ndu Íjiputu te ejedu je eye iya ẹka; bẹ mini ta achìkwaru ẹphe. Ojejoje e-kpukposhikwapu ẹphe ejo iphe-ememe ono, o kpukposhiru iphe bụ mbakeshi ono, ẹ tejedu ọgba Ajì Mkpù ono. ¹⁹ Ono a-buru aphù, aa-nù ndu Íjiputu yele iphe bụ mbakeshi, ẹ te jedu Jerúsalemu je ọgba Ajì Mkpù ono.

²⁰ O -rua mbòku ono; bẹ iphe ee-deje lẹ mgbìrigba, inya nya l'olu bụ: "Iphe duru Ojejoje nsọ". Ite oshi-iphe nọ l'eze-ulo Nchileke a-dùje l'ọ bọ ochi, dù nsọ, anọje l'ifu ẹnnya-ngweja. ²¹ Iphe bụ ite, nọkota lẹ Jerúsalemu mę lẹ Júda a-duru Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike nsọ. Ndu, byaru ogworu Nchileke ngweja l'ẹphe ha ahajeru wota ite ono gude shia anù ngweja. Ọdo bụ l'ọ -rua mbòku ono; bẹ ndu nghọ ta anọhedu l'ulo Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike.

Malakayi

N-yemobu Nchileke l'ẹke ndu Ízurelu nọ

¹ Qwaa bụ ozi, Ojejoje ziru Malakayi t'o zia ndu Ízurelu.

² Ojejoje sọru: "Lẹ ya yekwaru unu obu."

Unubẹdua egbe aji: "?Nanụ ẹge ọpflu?"

Ojejoje asụ: "Íso yele Jékọpu; ?ẹphe ta bụdunua unwunne. Ya egbe yeru Jékọpu obu; ³ Íso adụ-tabe iya ashị; k'ọpflu ya mewaru alị ugwu iya ono tẹ ẹgbara kfua ya; woru ókè-alì iya haaru nkọta-ọswa, bu l'echi-ẹgu."

⁴ Ndu eri Íso, bụ iya bụ ndu Édọmu sọru: "L'e mebyishiru mkpukpu ẹphe; ọle ẹphe a-kpukwaakwa iya."

Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike asụ: "Epe -kpukwaa ya; ya enwukposhia ya. Aa-nọdu eku ẹphe 'ẹjo mba;' ndu Ojejoje nuberu oke ẹhu-eghughu iya gbururu jeye. ⁵ Unu e-gude ẹnya unu pflu; gude ọnu unu kfu: 'Lẹ Ojejoje dukwa biribiri; mbụ dya ya je aghaa ókè alì ndu Ízurelu.'

Ojejoje abaru ndu achijeru

Nchileke ẹja mba

⁶ "Nwa akwabejekwa nna iya ugwu; ẹge ono kwaphu; bẹ nwozi akwabeje nnajiufu iya. Ọ -buru lẹ ya buphu nna unu l'oswiya; ?nanụ ugwu ọbu, unu akwabeje iya ọbu. Ọ -buru lẹ ya bụ Nnajiufu unu; ?nanụ egwu, unu atsu iya." Unubẹ ndu achijeru iya ẹja; ọ kwa unu bụ ndu gude ẹpha iya emebyishi emebyishi?

Unu a-jikwaru; sụ: "?Nanụ ẹge unu shi mebyia ẹpha iya ọbu?"

⁷ "Uzo, unu shi emebyishi ẹpha iya bụ l'unu egudeje nri, aasọ nsọ bya iya agwagwa.

"Unu a-jikwaru; sụ: '?Nanụ ẹge o shi buru nri, aasọ nsọ?'

"Unu asuje l'ẹnya-ngweja kẹ yebe Ojejoje ta dudu iphe ọ bụ. ⁸ Teke unu gude anụ, atsu ishì byaru iya ọchiru ẹja; ?tọ bụdu unu ome ẹji tọ. Teke unu gude anụ, ete ọkpa; mẹ anụ, iphe eme bya iya agwagwa; ?tọ bụdu unu ome ẹji tọ. Unu kputanu anụ, dū ẹge ono je anụ govano unu; t'unu maru mẹ ọo-nafu iya-a unu l'ẹka. ?Ehu ọo-nọdu atso iya-a ẹna l'unu meru iya iphe-oma tọ? Mbụ; ?oo-yeru-a unu ọnu. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike aji ndono.

⁹ "Unu gudewaru egbe ẹja ono je arọ Nchileke t'o meeru unu eze-iphe-oma; unu amawaruru; ?m'oo-yeru unu ọnu. Ono iphe Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono."

¹⁰ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sọru: "Ọ dū t'a sụ l'onye lanu l'ime unu e-gbeshi je agụ-chishia eze-ulo iya; t'unu ta abahụhe iya je ọpflu-nwu ọku, ẹ te nwedu iphe ọ bụ l'ẹnya-ngweja iya. Ehu ta atsohekwa iya ẹna l'ẹke unu nọ. Ọpflu ọ dukwa ngweja, unu gude bya, ya gbe anata. ¹¹ Ẹpha iya a-ha nshinu l'iphe bụ mbakeshi: shita l'ẹke ẹnyanwu ahataje jeye l'ẹke ọdaje; mbụ l'iphe bụ ẹkemeke ọbule; bẹ aa-nọduje egwotaru iya insensu; mẹ l'iphe dubebe mma; kẹ l'ẹpha iya a-ha nshinu l'iphe bụ mbakeshi phuu." Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

¹² "Obenu l'unu anọduje emechishi iya ifu emechishi. Unu asuje l'ẹnya-ngweja iya te nwedu iphe ọ bụ; lẹ nri, eegudeje agwa iya; bụ iphe aasọ nyar. ¹³ Unu asụ: 'L'iphe ọwaa bụakwa unu ivu-ẹra.' Unu kfutsua ẹge ono; unu akpọ-yiaru iya ukuvu; l'akpofu iya akpofu." Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Ọ sụkwaruphu: "Teke unu kputaru anụ, e mekaru iphe; mẹ ọpflu iphe meru l'ọkpa; mẹ ọpflu iphe-ememe eme; gude bya iya agwagwa; ?unu arì lẹ ya a-nafu iya unu l'ẹka tọ. ¹⁴ Onye ẹregede bụkwa onye a turu ọnu; mbụ onye nweru anụ, bụ okee ya. Yo ribua lẹ ya a-kpẹ iya Ojejoje. E megee; yọ buru anụ ọpflu nweru ẹkworo; bẹ oo-gude bya ọchiru yebe Ojejoje ẹja." Ya bụkwa onye eze, ha nshinu! Ẹpha iya b'a tsukotakwa egwu l'iphe bụ mbakeshi. Ono kwa iphe Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

2

Aalọ ndu achijeru Nchileke

ẹka lẹ nchì

¹ "Qwaa kwa ẹka; ya alọ iya unu lẹ nchì unubẹ ndu achijeru iya ẹja. ² Unu -jika l'unu ta ngadụ nchì l'iphe ya ekfu; -jika l'unu te egudedu obu unu l'ọ ha akwabẹ iya ugwu; bẹ ya a-tukwa unu ọnu; tükwaaphu ọnu l'iphe ndiphe anuje unu. Ya gbe tükwa iya ọnu

obu atutu; kẹ l'unu te gudedu obu unu l'ọ ha akwabẹ yẹbe Ojejoje ugvu. Ono kwa iphe Nchileke, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

³ “Ya e-gude okfu ẹka unu baaru unu mba; kuta nshị anu ono, unu egudeje bya iya agwagwa ono tee unu l'ifu; chita unu je awushia l'ikpozu. ⁴ Ono teke unu a-maru l'eka ono, ya loru unu lẹ nchi ono bu tẹ ndzu ono, yele ndiche unu phe; mbu ndu Liviayi gbaru ono nguru anguru. Ono iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

⁵ “Ndzụ yele onye iche unu phe gbaru bu lẹ ya a-nu iya ndzụ; nu iya ehu-agu. Ya nukwaru iya eya; k'ophu ọo-nodu a-kwabẹ iya ugvu. Ephe kwabekwaru iya ugvu; l'atsụ iya egvu. ⁶ Ephe shi ezi okpobe okfu, ejo-ire ẹ-ta nodu. Ephe l'iya shi nodu lẹ nchi-odoo; buru ndu, doberu ẹka ndoo. Ephe meru ndu, du l'igwe; epe ahaa ome ejo iphe.

⁷ “Kẹ l'iphe gbaru onye achijeru Nchileke eja bu t'ọ meje tẹ madzụ maru iphe; k'ophu epe e-shi iya l'eka ngabẹ nchi l'iphe bu: e-mee ya; yọ du Nchileke mma; keshinu ophu ọ bu iya bu nwozi Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike. ⁸ Obenu l'unu hawaru ọzo; shilaha ẹke ẹ ta budu iya nu. Unu gudewa iphe unu ezi; mee ndu, du igwe; epe ahaswee okpa. Ndzụ yele Liviayi gbaru; bẹ unu gwowaru l'aja.” Ono iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono. ⁹ “Ọ -buru l'unu nọ iya-a ege unu nọ iya-a; jika ome iphe ya suru t'unu meje; l'abọ madzụ ẹbo teke unu ezi ekemu yẹbe Ojejoje; bẹ ya e-me tẹ ndu Izurelu ba du iphe, epe a-gube unu; mee t'ẹ b'ọ du iphe unu a-kube ẹka l'ẹke epe nọ.”

Ndu Jıda te emedu ire-lanu

¹⁰ ?Tọ budunua nna lanu; bẹ ayi tuko nweru? ?Tọ budu Nchileke lanu tuko ayi l'ayi ha kee? ?Nanu ege ọ du; bẹ ayi gbe arushi ogba-ndzụ, shi lẹ ndiche ayi phe arushi; ayi te emeheru ibe ayi ire-lanu.

¹¹ Ndu Jıda te emehkwa iphe epe kweru ukwa iya. E meekwaru akpamara lẹ Jerusalemu; mẹ lẹ Izurelu gbaa mgburumburu. Ndu Jıda farushiakwaru ulo nsọ ono, Ojejoje yeru obu ono afarushi; kẹ l'ephe jeru je alulahaa unwanyi, shitsua l'oha, agwa nte. ¹² Tẹ Ojejoje mekwaa t'onye meru egbe iphe ono chihu l'ali Jekopu gbaa mgburumburu; m'ọ -ruhuru; ọ buru onye. Tẹ egbe onye ono be egudekwa iphe bya ogworu Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike eja.

¹³ O nwekwaruphu iphe ọdo, unu emeje. Unu anoduje l'enya-ngweja Ojejoje l'ara ẹkwa; enya-mini, shi unu l'enya l'atsoshi l'ẹke ono. Unu anodu iya raa ẹkwa; chia mkpu; okfu lẹ Nchileke ta aghajehedu enya l'ẹke unu nọ; l'agwa iya; ophu o kwohedu ekwokwo l'anata iphe unu gude bya iya agwagwa. ¹⁴ Unu a-jikwaru; su: “?Ishi iya-e?” Ishi iya bu lẹ Ojejoje phuwaru iphe i meru nwanji ono, i gude kpoo ekfu ono. Nwanji ono bu nyee ngu, nggu l'iya gbaru ndzụ. Yo be nta-a ti meheru iya iphe i kweru iya ukwa iya. Yọ bukwaru-a ya bu onye ẹbo ngu; mbu nyee ngu, nggu l'iya gbaru ndzụ.

¹⁵ ?Ojejoje te medunua nggu lẹ nwanji ono; unu aburu onye lanu; obu unu aburu nanu. ?Bụ ngunu kparu iphe Ojejoje meru; unu aburu nanu obu? Iphe, kparu iya nu bu k'ophu unu a-mushi unwegirima, a-nodu atsụ Nchileke egvu. Ọo ya bu; t'i kwabekwa enya t'ẹ b'i hakwa o meru nwanji ono, i gude kpoo ekfu ono iphe i kweru iya ukwa iya.

¹⁶ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ ndu Izurelu suru: “L'ọ dukwa iya ashị lẹ ndu alu alulu gbakahuru. Ono kwaphu ege ọ du iya ashị lẹ nwoke eme nyee ya onwuu-onwuu.” Ono iphe Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Ọo ya bu; unu kwabekwa enya t'unu ba abu o-kweru ukwa 'emegeme.

Mboku ikpe ruakwaru

¹⁷ Unu gudeekwa okfu, unu ekfu l'ekfuchi Ojejoje nchi.

Unu a-jikwaru; su: “?Nanu ege unu shi ekfuchi iya nchi?”

Ege unu shi ekfuchi iya nchi bu l'unu asuje: “L'iphe bu ndu eme iphe du eji; bẹ dukota Ojejoje mma; iphe epe eme adu iya mma.” Odo aburu l'unu anoduje aji; su: “?Buhunu awe; bẹ Nchileke ono, ekpeje ikpe, du maa ono nọ?”

3

Onye ozi, eje obo ọzo

¹ Ojejoje, bụ Okaribe-Kakọta-Ike suru: “Unu phukwa iphe ya abya ememe. Ya e-zi nwozi iya t'ọ je abooru iya ọzo. Ono teke Nnajiufu ono, unu ele enya iya ono a-buru pherekete l'eze-ulo iya; mbu nwozi ono, ọogu unu t'a su l'ọ byaru ono, bu onye a-bya araaru unu k'ogba-ndzụ yele unu ono arara.”

² Olobu; ?bu onye a-du ike nahu ikpe iya ono mboku ono. ?Bu onye a-du ike keru okpa m'ọ -byalephu. Ishi iya aburu l'ọ -byalephu; bẹ ọo-du l'ọ bu oku-uzu; dukwaphu l'ọ bu okpobe ncha ọ-sa-uwe. ³ Ọo ege ono, onye akpu ọzu ahuje mkpola-ocha l'oku; gude nua ya anunu ono bu ege onye achijeru Ojejoje eja a-nushi ndu eri Liviayi anunu; epe

egbuchafu. Oo-nụ ephie ànùnù l'ò bụ mkpọla-ododo; nụa ephie l'ò bụ mkpọla-ọcha, a huru l'òku; k'òphu ephie a-nòduje achírù Ojejoje eja, dù mma. ⁴ Ono teke Ojejoje a-wata ọnata ngweja ndu Júda; mę kę ndu Jerúsalemu ege o shi anatajehawa iya teke ndiche.

⁵ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sụru: “Lę ya a-bya bya ekpee unu ikpe. Ya e-me eęwa bya atụa ephie too; mbụ ndu amamanshi; ndu eri ogori; ndu akpapyabeje iphe ephie meru gua ẹnwa; ndu abuje: e -jetsuaru ephie ozi; ephie ta křudu ndu jeru ephie ozi ugwo ọhuma; ndu akpa unwanyi, maa tufuru ehu; l'akpa ndu nna ephie ta nọhedu ehu; l'ekperu ndu byaru abyabya ejo ikpe; ephie ta atsu yebe Ojejoje egvu.”

Okfu uzo lanu l'uzo iri

⁶ “Yebe Ojejoje ta agbanwejekwa agbanwe. O kwa iphe ono kparu iphe unube ndu awa Jekopu ta achihudu. ⁷ Tsube l'oge kę nna unu oche phe; bę unu gbakutaru iya azu; jika ome iphe ya toru okpa iya t'e meje. Unu lata azu lakfuta iya; k'ophu yebedua a-lakfutakwanu unu.” Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

“Unu a-jikwaru; sụ: ‘?Nanụ ege unu e-shi lata azu?’

⁸ “Madzụ; ?l'oo-naghe Nchileke nfu tzo? Obenu l'unu anali iya-a nfu.

“Unu a-jikwaru; sụ: ‘?Nanụ ege unu shi ana iya nfu?’

“Nfu, unu ana iya bụ l'uzo lanu l'uzo iri unu. Unu ta anu iya iphe anunu odo. ⁹ Unu buakwa ndu, a turu onu; unu l'unu ha; kę l'unu ana iya nfu. ¹⁰ Unu tuko uzo lanu l'uzo iri unu wobata l'ulo iya; k'ophu nri a-no l'ulo yebe Nchileke. Unu mee ya gude data iya; unu aphu le ya a-guharu unu windo kę imigwe; wuaru unu iphe-oma jeye teke e to nwehedu eke unu e-dobe iya.” Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

¹¹ “Ya e-me t'unwehu ba atahę iphe unu meberu l'alı; mee tę oshi vayinu unu mia wofuwokfu.” Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono. ¹² “Ono teke iphe bụ mbakeshi a-nodu eku unu ndu a goru onu-oma nu; kę l'alı unu a-nodu agu agugu ebubu.” Ono iphe Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

Ndu doberu eka ndoo a-buru ndibe Nchileke

¹³ Ojejoje sụru: “L'unu kfuwaru iya ejo okfu nshinu.

“Unu a-jikwaru; sụ: ‘?Bụ egbe ejo okfu ngunu; bę unu kfuuru obu?’

¹⁴ “Unu asuje l'ojeru Nchileke ozi bụ ori aphu. ‘?Bụ ngunu; bę unu ritaru; kę l'unu eme iphe Ojejoje kfuuru; yebe kę l'unu anoje l'obu ndu, no l'ulo-ekwa l'ifu Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike? ¹⁵ Lę nta-a b'o gbe buru ndu eku onwephe ekuku; bę unu eku ndu a goru onu. Mbụ l'e tọ buledu-a le ndu eme iphe du eji aba uba; yoo buje: ephie -wobetsua Nchileke okfu; yoo paru ephie haa; tọ du iphe oome ephie.’”

¹⁶ Ndu ophu atsukwanu Ojejoje egvu abya ekfulahaa okfu iya l'onwephe. Ojejoje atufu nchi nua iphe ephie ekfu. A bya edee iphe l'ekwo l'ifu Ojejoje; mbụ iphe ee-gudeje nyata ndu ono, atsu Ojejoje egvu; l'akwabę iya ugvu ono.

¹⁷ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike abya ekfua okfu ehu ephie; sụ: “L'ephe a-buru nk'ia. Mboku, ya a-bya odzezi eku iya; bę ya a-guru ephie ye le ndu nk'ia. Ya a-phuru ephie imiko ege ono, nna aphujeru nwatibe iya ophu ekweru iya ozi ono. ¹⁸ O bụ teke ono; bę unu a-phu iphe du iche le ndu, doberu eka ndoo; mę ndu eme iphe du eji. Unu a-phukwaphu iphe du iche le ndu ejeru Nchileke ozi yebe ndu e tejeduru iya eya.”

4

Mboku ikpe Nchileke

¹ Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike sụru: “Unu lekwa. Lę mboku obu abyaakwa. Mboku ono a-nodu enwu kfukfuku l'ò bụ oku-uzu. Ndu eku onwephe ekuku; mę ndu eme ejo iphe l'ephe ha; bę oku ono e-ke l'ò bụ oshi; kekota ekali ephie; mbụ kee kee ephie l'ogbaragba. ² A bya l'unube ndu atsu yebe Ojejoje egvu; o bụ unu; bę odobe eka ndoo kę yebe Ojejoje a-haru l'ò bụ l'enyawwu. Oo-nodu egbu nwiiwii l'ò bụ enyanwu l'ehu unu; mee t'ehu du unu mma. Unu a-lufuta bulahaa nggada l'ò bụ nweswi, a tufutaru l'oka. ³ Ono teke unu a-dzopyabe ndu eme iphe du eji okpa; gude okpa futoo ephie; ephie aburu ntụ mboku ono, ya e-me iphe ono. Ono iphe Ojejoje, bụ Ọkaribe-Kakọta-Ike ekfu ndono.

⁴ “Unu nyatakwa ekemu ono, ya turu nu nwozi iya; mbụ Mosisu; mbụ ekemu; mę ome-l'alı ono, ya koshiru iya le Ugwu Sáyinayi t'o je ezia unwu Ízuru l'ephe ha ono.

⁵ “Unu lekwa; le ya e-ziodukwa onye nkfuchiru iya, bụ Elayija t'ò bya; temanu oke mboku ono, bę Eswe kę yebe Ojejoje ono erua. ⁶ O bụ iya e-me ndu, bụ nna t'obu ephie nodu l'eke unwu ephie nọ; bya emee t'obu unwegirima nodukwaphu l'eke nna ephie nọ. Odumeka; bę kwa onu; bę ya a-tu alı unu teke ya byaru.”

Ozi-Qma, Mátiyu deru

Eri Jisõsu

(Luk 3:23-38)

¹ Qwaa bu eri Jisõsu Kuráiyisutu: Jisõsu Kuráiyisutu shi l'eri Dévidi; Dévidi eshi l'eri Ébirihamu.

² Ébirihamu bu nna Áyizaku; Áyizaku bu nna Jékoðu; Jékoðu aburu nna Júda me unwunna iya. ³ Júda bu nna Pérezu; me Zera. Nne, muru ephe ebo ono bu Táma. Pérezu bu nna Hézurõnu; Hézurõnu aburu nna Áramu; ⁴ Áramu bu nna Amínadabu; Amínadabu bu nna Náshõnu; Náshõnu aburu nna Sálumõnu. ⁵ Sálumõnu bu nna Bówazu. Nne Bówazu bu Réhabu. Bówazu bu nna Óbedu. Onye bu nne iya bu Rutu. Óbedu aburu nna Jesi. ⁶ Jesi aburu nna onye eze ndiche ono; mbu Dévidi.

Tõ du iya bu; Dévidi abukwanuru nna Sólomõnu. Onye bu nne Sólomõnu bu nwanýi õbu, o shi lujee mbu Uráya. ⁷ Sólomõnu bu nna Réhobuwamu. Réhobuwamu bu nna Abíja. Abayíja aburu nna Ása. ⁸ Ása bu nna Jehoshafatu; Jehoshafatu bu nna Jóramu; Joram aburu nna Uzáya; ⁹ Uzáya bu nna Jótamu; Jótamu bu nna Éhazu. Éhazu aburu nna Hezekáya; ¹⁰ Hezekáya bu nna Manáse; Manáse bu nna Émõsu; Émõsu aburu nna Josáya. ¹¹ Josáya aburu nna Jekonáya me unwunne iya unwoke l'ogege ono, a kpuru ndu Ízurelu le ndzu; ephe eje aburu ohu le Bábyilonu ono.

¹² Tõ du iya bu; ndu Ízurelu eshitsupehu Bábyilonu lata; Jekonáya abya aburu nna Shiyálutiyelu; Shiyálutiyelu aburu nna Zerúbabelu. ¹³ Zerúbabelu bu nna Abiyudu; Abiyudu bu iya bu nna Eláyekimu. Eláyekimu aburu nna Azõ. ¹⁴ Azõ bu nna Zédõku; Zédõku bu nna Ákímu; Ákímu aburu nna Elíyudu. ¹⁵ Elíyudu bu nna Eliyéza; Eliyéza bu nna Mátanu; Mátanu aburu nna Jékoðu. ¹⁶ Jékoðu bu nna Jósèfu; Jósèfu bu iya bu nji Méri. Méri bu iya bu onye muru Jisõsu, eeku Kuráiyisutu.

¹⁷ Qo ya bu l'õ du õgbo iri l'eno tsube l'õgbo ke Ébirihamu phe; rua l'õgbo ke Dévidi phe. Yõ dukwaphu õgbo iri l'eno tsube l'õgbo ke Dévidi phe; rua teke ono, a kpuru ndu Ízurelu le ndzu laa Bábyilonu ono; bya adukwaphu õgbo iri l'eno õdo tsube teke ono, a kpuru ndu Ízurelu le ndzu laa Bábyilonu ono; rua teke a muru Kuráiyisutu.

Aamu Jisõsu

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Qwaa ege e shi mua Jisõsu Kuráiyisutu ndõ-õ: Le Jósèfu jeru okfu Méri, bu nne Jisõsu; jebua. Tõ laakwanu nk'iya; k'õphu yele iya zejewaru. A bya amaru; Méri egbe dukwanu ime. Yõ buru Ume-dù-Nsõ; be ime ono shi l'eka. ¹⁹ Jósèfu, bu nji iya ono; be bukwanu onye doberu eka ndoo. Yoo mekwanu te ya be me Méri iphe-iphere l'edzudzu oha. Yõ chõde ege ya e-me jika Méri; t'è ba mma. ²⁰ Yõ rinyaa ya; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abyakfutashia ya le nrõ; bya asu iya: "Jósèfu; nggube o-shi-l'eri Dévidi; ba atsushi egvu õlu Méri. Nwata ono, õ du ime iya ono bukwa Ume-dù-Nsõ b'o shi l'eka. ²¹ Qo-mu nwata nwoke. Iphe ñi-gu iya bu Jisõsu; okfu l'õo-dzõta ndu nk'iya l'eka iphe du eji, ephe meshiru."

²² Iphe-a l'õ ha mekotaru; k'õphu iphe ono, Nnajiufu shi l'õnu onye nkfuchiru iya kfua ono e-re; mbu iphe ono, o kfuru; su: ²³ "Lekwa! Le nwamgbõko, yele nwoke ta zebua a-tsuta ime; mua nwata nwoke, epha iya a-bu Imánuwelu." Iphe Imánuwelu bu bu: "Nchileke nõ swiru ayi."

²⁴ Tõ du iya bu; Jósèfu etehulephu; mee ya ege ono, ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu kfuru iya ono; duta Méri teke ono t'õ buru nyee ya. ²⁵ Obenu le Jósèfu yele Méri ta zebukwanua jeye Méri ezeda; mua nwata nwoke ono. Jósèfu agua nwata ono Jisõsu.

2

*Abyabya ndu mmamiphe,
shi ẓo ẹnyanwu-ahata*

¹ Q bu teke Hérodu shi buru eze b'a muru Jisõsu le Bétulehemu Judíya. A m̀tsule iya phu; ndu mmamiphe, shi ẓo ẹnyanwu-ahata abyatashia Jerúsalemu; bya

akpafashilahaah ishi; l'asuje: ² “?Nanụ nwata ọbu, a mụru, a-bụ eze ndu Ju ọbu? L'ephe phuru mkpọ-kpodo* iya l'uzo ọnyanwu-ahata; byatashia t'ephe bya abaaru iya ẹja.”

³ Eze, bụ Hérodú anụlephu iphe ono, ephe kfuru ono; yọ tsulahaa ya l'ẹhu; tsulahaa ndu Jerúsalemu mgburumgburu l'ẹhu. ⁴ Yo chikuwaphu ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu; ephe edzua. Yọ jilahaah ephe ẹke ọbu, aa-mụkpo Kuráýisutu ọbu.

⁵ Ephe asụ iya: “L'ọ bụ lẹ Bétulehemu Judiya; bę aa-mụ iya; kę l'onye nkfuchiru Nchileke deru iya l'ẹkwo; sụ:

⁶ “ Nggube Bétulehemu l'alị Judiya;

Mgbę ẹ tọ kwa nggu
katsua nwanshi
l'iphe bụ mkpukpu,
nweru ọnya l'alị Judiya.
L'ime ngu
bę onye ishi e-shi lufuta;
bụ iya bụ onye ishi,
e-leta ndu nke mu,
bụ Ízurelu ọnya.' ”†

⁷ Ya ndono; Hérodú abya ekua ndu mmamiphe ono, shi l'uzo ọnyanwu-ahata ono l'edomi; bya kpafula ephe ishi egbe teke mkpọ-kpodo ono lufutakpooru gędegede. ⁸ Yọ bya ezi ephe t'ephe je Bétulehemu; sụ ephe: “Unu je atokpoo ẹhu; chọo nwata ọbu. Teke unu phuru iya; unu abya ezia ya ẹya; k'ophu ya e-jekwaphu je abaaru iya ẹja.”

⁹ Ephe anutsulephu ozi ono, eze ziru ephe ono; yọ bura ephe atugbu. Ephe alufutalephu; nggube mkpọ-kpodo ono, ephe phuhawaru l'uzo ọnyanwu-ahata phụ alufutakwa ọdo; bya evutakwaruphu ephe ụzo; jeye; yọ bya erua ẹke, nwata ono nọ; vudo; keleruphu jinghu l'imeli. ¹⁰ Ephe aphulephu mkpọ-kpodo ono l'ẹke ono; ẹhu atsoo ephe ẹna nshinu. Ephe awata ote ẹswa. ¹¹ Ephe abahụ l'ime ụlo ono; phua nwata ono yele Méri, bụ nne iya. Ephe abya ebyishi ikpere l'alị; baaru nwata ono ẹja; bya ekpuhaa ẹda, ephe yeru ẹku ephe; meeru nwata ono iphe-oma. Iphe ephe nuru nwata ono bụ mkpọla-ododo; furakinsensu; mę męeru.

¹² E meebe; Nchileke abya ezia ephe lẹ nro; t'ephe ba lahe azụ lẹ kę Hérodú. Ephe atugbu; shia ụzo ọdo; lashia alị ephe.

Jisọsu phez agba ala Íjiputu

¹³ Ya ndono; ndu mmamiphe ono atugbulephu; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiufu abyakfutashia Jósefu lẹ nro; bya asụ iya: “Gbeshi; duta nwata ono yele nne iya lashia Íjiputu. Unu nọdu l'ẹke ono jeye teke ya e-zi unu t'unu lata. Lẹ Hérodú abyakwa ọcho ishi nwata ono.”

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Jósefu egbeshi l'enyashi; duta nwata ono yele nne iya; yọ buru ephe ọla Íjiputu. ¹⁵ Ephe anọo l'ẹke ono jeye Hérodú anwuhu.

Yọ buru iya bụ l'iphe ono, Nnajiufu shihawa l'ọnu onye nkfuchiru Nchileke kfuwa ono eree. Ọ suru: “L'ọ bụ lẹ Íjiputu; bę Nwatibe iya nọ; ya eje ekufuta iya.”‡

*Egbushi unwegirima nshị
lẹ Bétulehemu*

¹⁶ Yo be teke Hérodú maru lẹ ndu mmamiphe ono; bę bụ ụgho; bę ephe ghoru iya; yọ voru ọku ghua ẹhu. Yo wowaruphu ekemu tua t'e je egbushikota iphe bụ ẹgirima unwoke, a muru lẹ Bétulehemu phuu; mę ndu ophu a muru lẹ mkpukpu ọdo, nọ-pheru ephe mgburumgburu; shitakpo lẹ ndu a muru k'ophungu je akpaa lẹ ndu ophu nọwaru afa labu. Iphe o gude mee ya ẹge ono bụ ajiji phụ, ọ jiru ndu mmamiphe phụ; ephe akọoru iya teke mkpọ-kpodo ono bebekpooru lufuta.

¹⁷ Ọ bụ ẹge ono b'ọ shi ree mbụ iphe Jeremáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuahawaru; sụ:

¹⁸ “A nuru ụzu-ẹkwa lẹ Ráma;
mbụ ẹkwa anwuhu;
mę oke nggumaphu.
Ọ bụ Réchelụ ara
ẹkwa unwu iya;
to kwe t'e gbota iya egbota;

* 2:2 2:2 Mkpọ-kpodo ọwaa ta bukwa l'ọyo ya bụ Jisọsu. Ọ kwa mkpọ-kpodo, ekoshi l'a muru iya. † 2:6 2:6 May 5:2. ‡ 2:15 2:15 Hos 11:1.

okfu l'unwu iya gvuru."§

Jósefu phẹ shi lẹ Ẹjiputu alata

¹⁹ Tò dù iya bụ; Hérodù anwuhulephu; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiufu abyakfutashia Jósẹfù lẹ nrọ; l'ẹphe nọ lẹ Ẹjiputu ono; sù iya: ²⁰ "Gbeshi; duru nwata ono yẹle nne iya lashia azụ lẹ Ẹzurẹlù; lẹ ndu, shi achọ ishi nwata ono; bẹ nwushiuakwaru nù." ²¹ Yo gbeshi; duta nwata ono yẹle nne iya; yọ bụru ẹphe ọla alí Ẹzurẹlù.

²² Jósẹfù anulephu lẹ Ákílẹyọsu, bụ nwatibe Hérodù bụwa iya bụ eze, achí Judíya l'ozori nna iya ono; tsuhù egwu oje oburu ẹke ono. A bya anmaaru iya ọkwa lẹ nrọ, bụ iya meru iphe ọ tughuru lashia Gálili. ²³ Yo rua; je akwata ufu buru lẹ Názaretu. O bụ ẹge ono b'ẹ shi; iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuhawaru eree, sùru: "L'ee-ku iya onye Názaretu."

3

Ozi, Ọnu Baputizimu ezi

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Ọn 1:19-28)

¹ O bụ teke ono; bẹ Ọnu Baputizimu byaru bya anọdu l'echi-ẹgu Judíya; l'ekfu okfu Nchileke; l'asuje: ² "Unu taa onwunu ụta iphe dù ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; lẹ Nchileke abyaakwa okoshi lẹ ya bụ eze." ³ O kwa Ọnu ọwaa bụ onye ono, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuuru okfu iya teke ono, ọ sùru:

"O nweru onye echi mkpu

l'echi-ẹgu; sù:

T'e meeru Nnajiufu

uzo iya;

T'a chikwaaru iya oje ono

t'o vudo ntumu!"*

⁴ Ya ndono; uwe, Ọnu shi eyeje bụ uwe, e gude ẹji inya-ivu mee. Yo gudeje akpọ-anụ kebudo onwiya l'ukfu. Iphe shi bụru nri iya teke ono aburu igube; mẹ manụ-ẹngu. ⁵ Tò dù iya bụ; ndu Jerúsalemu; ndu Judíya; mẹ ndu, bu l'uswe iya kẹ Ọdanu mgburumgburu azafutakota byakfutashia ya; t'ẹphe nwa iphe ookfu. ⁶ Ẹphe abya akoshitsua iphe dù ẹji, ẹphe meshiru; yo mee ẹphe baputizimu lẹ Ẹnyimu Ọdanu.

⁷ Ọnu aphulephu ikpoto ndu Fárisii; mẹ ndu Sádusii; ẹke ẹphe abya t'o mee ẹphe baputizimu; sù ẹphe: "Unubẹ unwu, ẹjo agwọ mshiru-wa! ?Bụ onye sùru unu t'unu gbalaaru oke ẹhu-eghughu ono, Nchileke a-zube unu mbọku ono, ọo-nma mgboko ikpe ono?" ⁸ Unu mja amjimi l'ọ bụ oshi-ọmi. Nebyi, unu a-mj bụ umere, ekoshi l'unu tawaru onwunu ụta iphe dù ẹji, unu meshiru; lakfuta-wa Nchileke. ⁹ Unu ba arikwa lẹ keshinu Ébirihamu bụ nna unu oche b'ẹ to nwedu iphe e-me unu. Unu ta makwa l'ọ be t'ẹ b'ọ dù; bẹ Nchileke e-meshikwa mkpuma-wa, wushiru ẹge-a; yọ bụru unwu Ébirihamu. ¹⁰ Mbụ lẹ nta-a b'e byibeekwaru ogbu-nkú l'iphe bụ ukfu oshi, nonu. Ophu ẹ-ta mịdu nebyi, dù mma; e gbutsua ya; chee l'ọku. ¹¹ Yẹbedua, bụ Ọnu gude mini eme unu baputizimu, ekoshi l'unu tawaru onwunu ụta iphe dù ẹji, unu meshiru; ghawa umere lakfuta Nchileke. Obenu l'onye ọphu abya nù; bẹ ka iya nshinu; lẹ ya te dzukpoduanu kẹ tẹ ya vuru akpọkpa iya; tso iya. Onye ono bụ Ume-dụ-Nsọ; mẹ ọku; bẹ oo-gude mee unu baputizimu. ¹² O gude ajakpa, oogudeje aphushi ẹsua lẹ witu; vuta onye bụ nebyi iya vuba l'ulo; kpota ọphu bụ mbeku iya; je enwuru ye l'ọku, ẹ-taa nyihudu anyihu!"

Ọnu eme Jisọsu baputizimu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Ya ndono; Jisọsu eshi Gálili byatashia Ọdanu; byakfuta Ọnu tẹ Ọnu mee ya baputizimu. ¹⁴ Ọnu esee t'ọ jika; sù iya: "L'ọ bụ yẹbedua, bụ Ọnu; bẹ gbaru tẹ ya bya t'i mee ya baputizimu; nggu egbe sù tẹ ya mee ngu."

¹⁵ Obenu lẹ Jisọsu sùru iya: "T'ọ haa t'e mee ya ru ẹge ono nta-a; l'ọ bụ ẹge ono; bẹ ẹphe e-shi medzua iphemiphe ọbule, Nchileke sùru t'ẹphe mee."

Tò dù iya bụ; Ọnu ekweta.

¹⁶ Onanu, e metsuleruphu Jisọsu baputizimu ono; Jisọsu eshi lẹ mini ono l'erufuta; igwe ekpuhaa; gheru onu. Yọ phuwaphu Ume Nchileke; yọ dulephu l'ọ bụ ndo; shi l'igweli phezita; bya anọdu iya l'ẹhu. ¹⁷ A nūwaphu olu, shi l'imigwe; sù: "Ọwaa bụ Nwata iya kẹ nwoke, ya yeru obu; oomeje; ẹhu atso iya ẹna!"

4

*Sétanu adata Jisosu**(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)*

¹ Tò dù iya bụ; Ume Nchileke ono eduta Jisosu duba l'echi-egu tẹ Obutuswe data iya. ² Jisosu erua eke ono; je anọo ukporo abali ugbo ebo: eswe l'enyashi l'eke ono; swikota aswisi. E metsua; egu agulahaa ya. ³ Obutuswe, bụ nwandata abyakfutashia ya bya asu iya: "O -buru l'i bụ Nwatibe Nchileke; menua mkpuma-wa t'ọ ghoşhia nri."

⁴ Jisosu asu iya: "Ekwo okfu Nchileke suru l'ẹ tọ bụdu nri nwenkinyi iya; bẹ madzụ egudeje nọdu ndzụ. Iphe madzụ egudeje nọdu ndzụ bụ iphe bụ okfu, shi Nchileke l'onu."

⁵ Tò dù iya bụ; nggube Obutuswe ono eduru Jisosu bahụ lẹ Jerúsalemu, bụ obodo ono, dù nsọ ono; je eworu iya dobe l'onungonu eke, katsua l'eli l'eze-ulo Nchileke; ⁶ sụ iya: "O -buru l'i bụ Nwatibe Nchileke; kfuadaedu l'ali; ke l'e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

Lẹ Nchileke e-zi
unwu ojozi-imigwe iya
t'ephe leta ngu enya.
Ephe e-gbobe eka;

wota ngu t'ukfu ba dù ngu! " **

⁷ Jisosu asukwa iya phụ: "Obenu l'e dekwaru iya phụ l'ekwo okfu Nchileke; sụ: 'Ba adatakwa Nnajiufu, bụ Nchileke ngu adata.' "

⁸ Ya ndono; Obutuswe ono edutakwaphu Jisosu odo; nyihushia eze ugvu obu, ha l'eli l'ọ bụ ngunu; je ekoshikota iya ali-eze ndiphe mgburumgburu; mę iphemiphe obule, dù mma, nọ iya nụ. ⁹ Yọ sụ Jisosu: "Iphe ono l'ọ ha; bẹ ya a-nukota ngu; m'ọ -buru l'i-da l'ali; baaru iya eja." ¹⁰ Jisosu asu iya: "Gbeshi l'eke ono Sétanu. Ekwo okfu Nchileke suru: 'L'ọo Nnajiufu, bụ Nchileke ngu bụ onye i-baru eja; buru iya nkinyi iya bụ onye i-ndu l'eka.' "

¹¹ Ya ndono; Obutuswe ono aparu Jisosu haa; unwu ojozi-imigwe abya eyeru Jisosu eka.

*Jisosu awata ozi iya lẹ Gálili**(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)*

¹² Yo rulephu teke Jisosu nuru l'a tuwaru Jonu mkporo; yo gbeshi jeshia Gálili. ¹³ Yo gbeshi lẹ Názaretu; lashia je eburu lẹ Kapániyomu l'iku eze enyimu Gálili lẹ mgbaku Zébulonu mę Náfutali; ¹⁴ k'ophu iphe ono, o kfuru mbụ Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke ono e-re; mbụ iphe ono, o kfuru; sụ:

¹⁵ "Nggube ali Zébulonu;
mę ali Náfutali,
l'ibiyi k'eze enyimu ono,
nọ l'azu Jódanu azu iya
ophu ono.
Nggube Gálili kẹ ndu
ohodo!

¹⁶ Ndu ono, nọ l'ochi ono
e-mekochaa phụ iphoro, ha nshinu.
Ndu ophu buwa ebubu l'ali
ono, gbaru ochi ono;
mbụ ali ono, bụ anwuhu
bụ iphe nọ iya nụ ono;
bẹ iphoro nwuakwaru phoo." †

¹⁷ Jisosu eshiwaphu teke ono wata ọra ozi-oma, shi l'eka Nchileke arara; asuje: "Unu taa onwunu ụta iphe dù eji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; lẹ Nchileke abyaakwa okoshi lẹ ya bụ eze!"

*Ndu mbụ, tsolahaaru Jisosu**(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Yọ buru lẹ Jisosu etso iku Eze Enyimu Gálili ogologo; b'ọ phuru unwunne labụ, egbuje ema. Onye lanu bụ Sáyimonu, eekuje Pyita. Onye ophu bụ Ánduru. Yọ phua ephe l'eke ephe atụ ntofu, ephe gude egbu ema; ¹⁹ sụ ephe: "Unu bya etsoru iya tẹ ya zia unu ege e shi eruko madzụ l'ọ bụ ema." ²⁰ Yo gudekwadua ege ono ekfu; ephe apawaruphu ntofu ephe ono haa; bya etsoru iya.

* 4:6 4:6 Egvu 91:11-12. † 4:16 4:16 Azá 9:1-2.

²¹ Jisòsu akpírìbè; bya aphiya unwunne labu odo, bu: Jémusu Zébedi; mē Jonu Zébedi l'èke ephi lē nna ephi; mbu Zébedi nō l'ugbo ephi; l'edokwazi ntofu ephi. Jisòsu ekua ephi. ²² Ekuku, ooku ephi; ephi apawaruphu ugbo ono haa; haa nna ephi ono; tsoru iya.

*Jisòsu ezi iphe; l'eme ndu
ehu du eji; t'ephe ka mma
(Luk 6:17-19)*

²³ Jisòsu etsoru Gálili phuu ejephe; l'ezi iphe l'iphe, bu ulo-ndzuko ndu Ju; l'ekfukwaphu okfu Nchileke: lē Nchileke abyawa okoshi l'oo ya bu eze. Yoo mekwaphu tē iphe bu ndu iphe-ememe eme; mē ndu ehu tsuru ume; m'o -ruhuru; o buru egbe iphe-ememe; m'o bu ehu, du idagha; t'ehu dukota ephi mma. ²⁴ Epha Jisòsu edekota Siriya mgburumgburu. Ephi apatatsuaru iya iphe bu ndu ehu du eji; ndu iphe-ememe, du iche iche emetsua; ndu, iphe eme ephi; eme ehuka nshinu; ndu ogvu bu l'ehu; ndu ndakfuku; mē ndu ibe-ehu ephi nwuhutsuaru anwuhu; Jisòsu emekota ephi l'ephe ha; ehu adu ephi mma. ²⁵ Ikpoto ndu shitsua Gálili awutsoru iya; mē ndu shi eke, aza Mkpukpu-iri;† ndu shi Jérusalem; ndu shi Judiya; mē ndu shi azu Jòdanu azu iya ophu. Ephi atuko awu gidigidi etso iya.

5

*Jisòsu nō l'eli ugvu;
ekfu okfu Nchileke*

¹ Jisòsu aphiya mkporo-oha ono; nyihushia eli ugvu; je adugaru anodu. Ndu etsoje uzo iya abyakfutashia ya. ² Yo zilaha ephi iphe; su ephi:

*Onu-oma
(Luk 6:20-23)*

- ³ “Onu-oma bu kē ndu
wozitaru onwephe ali;
kē l'èke Nchileke bu eze bu nk'ephe!
- ⁴ Onu-oma bu kē ndu aphu byaru;
kēle Nchileke a-du ephi ike!
- ⁵ Onu-oma bu kē ndu du agu;
kē l'ephe e-mekochaa nweru mgboko!
- ⁶ Onu-oma bu kē ndu
egu odobe-eka-ndoo agu
l'ò bu egu nri; mē egu mini;
kēle Nchileke e-me t'epho ji ephi!
- ⁷ Onu-oma bu kē ndu
obu-imiko; kēle Nchileke
a-phukwaruphu ephi imiko!
- ⁸ Onu-oma bu kē ndu obu guru iphoro;
kē l'ephe e-mekochaa phu Nchileke!
- ⁹ Onu-oma bu kē ndu eme tē
nchi du ndo; kē l'ò bu ephi;
bē ee-ku unwu Nchileke!
- ¹⁰ Onu-oma bu kē ndu aakpa ehu;
okfu l'ephe eme uche-obu Nchileke;
kē l'èke Nchileke bu eze bu nk'ephe!
- ¹¹ “Onu-oma bu nk'unu teke ndiphe akò unu onu; l'akpa unu ehu; ebokota unu ibo; okfu l'unu kweru kē yebe Jisòsu. ¹² T'ehu tsoo unu ena; unu etee eswa; kē l'obunggo unu ha nshinu l'imigwe. O kwaphu ege ono b'a kpaerberu ndu nkfuchiru Nchileke ono, vu unu uzo ono ehu.”

*Unu; mē iphoro
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)*

¹³ “O bu unubedua bu unu kē mgboko. Olobu; unu-nonyaa; tso-buhu unu unu; ?unu e-me imagha mee ya t'ò buru unu; tsolahaa unu unu odo? E to nwehekwa iphe odo, o dukwadu mma k'ememe; gbahaa t'e woru iya wushia; tē madzu dzopyashia ya l'okpa.

¹⁴ “O bu unubedua bu iphoro kē mgboko. Mkpukpu, degeru l'eli ugvu b'e te domighejekwa edomi. ¹⁵ Tēmanu; bē madzu te eyejekwa oku l'uroku; kpuchia ya iphe.

† 4:25 4:25 Iphe odo, eeku eka-a bu Dikapolisu, bu iya bu mkpukpu iri.

Èke eewojeru iya tukobe bụ l'eli agomu; k'ophu iphoro iya a-ngashikotaru iphe bụ ndu, nọ l'ulo ono. ¹⁶ Oo ya bụ; tẹ iphoro unu ngashikota ege ono l'èke ndiphe nọ; k'ophu ephè a-phukota iphe, dū mma, unu emeebe; gude iya jaa Nna unu, bu l'imigwe ajaja."

Jisosu ezi k'ekemu

¹⁷ "Unu ba arikwa l'iphe ya byaru bụ tẹ ya chikpoo ekemu Mosisu; mę iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuru. Iphe ya gbe byaa bukwa tẹ ya bya emee ya t'o vuru ire. ¹⁸ Igwe a-gvụ; alj agvụ; obenu l'akpuru okfu lanụ; m'ọ bụ iphe lanụ, e tsuru kpogbu l'ekemu ono ta abyakwa bya erebuhu ire erebuhu jeye teke iphemiphe obule ono a-vukota. ¹⁹ Oo ya bụ l'iphe bụ onye mebyiru ekemu ono; m'o -ruhuru; o buri ophu katsukpo nwanshi; l'ezi ndu odo t'ephe mekwaaphu ege ono; o bụ onye ono; bę enya iya a-katsua alala l'èke Nchileke bụ eze. Obenu l'iphe bụ onye doberu ekemu ono; l'ezi ndu odo t'ephe dobekwa iya phụ; onye ono a-bụ onye ha nshinu l'èke Nchileke bụ eze. ²⁰ Iphe ya ekfu bụ l'ọ -budu l'unu ka ndu ezije ekemu; mę ndu Fárisii ono ome uche-obu Nchileke; bę unu ta abahukwa l'èke Nchileke bụ eze."

Jisosu ezi k'ehu-eghughu Nchileke

²¹ "Unu nūhawaru lẹ teke ndiche b'a sūru: 'Be gbukwa ochi. L'onye gburu ochi b'a kpujukwa bya l'ifu onye ikpe.' ²² Obenu lẹ yēbedua ekfukwanuru unu l'iphe bụ onye nwunne iya egbu eghughu l'enya b'a kpujukwa je l'ifu onye ikpe. Iphe bụ onye meru nwunne iya iphe-iphere b'a kpujukwa je l'ifu ndu ishi ikpe. Iphe bụ onye gude onu iya sū nwunne iya: 'Nggube onye eswe;' bę lajekwa l'oku alj-maa. ²³ Oo ya bụ; teke bụ l'i nọ l'ifu enya-ngweja Nchileke; l'abya onu Nchileke iphe; bya anyata l'o nweru onye okfu nōru nggu l'ia; ²⁴ paru iphe ono, i byaru anūnu ono haa l'ifu eke ono; vuru ụzo tūgbua; jeodu tẹ nggu l'ia doshia. E -metsua; nggu abya anūwaru Nchileke iphe jinu iya.

²⁵ "Teke onye gbaru ngu ekwo kpū ngu eje koti; kebe ehū tẹ nggu l'ia doshia ya egwegwa teke nggu l'ia nōkwadua l'esu-uzo; ma lẹ teke unu e-ru; yọ kpuru ngu nū onye ikpe; onye ikpe ekwekputa ngu nū ogbogū; ogbogū akukata ngu chee lẹ mkpōro. ²⁶ Kamenu; eke ono; bę ji-nodu: mgbę ę tji byadu bya alufuta alufuta jeye teke ji-kfuebe okpoga, e gburu ngu. I -kfu-phodo m'ọ bụ afu b'ę ta ahakwa ngu."

K'ori ogori

²⁷ "Unu nūhawaru l'a sūru: 'Be rikwa ogori.' ²⁸ Obenu lẹ yēbedua ekfuru unu; sū: l'o -nwepowaru onye leri nwanyi enya; k'ophu nwanyi ono guru iya agugu ejekfu; onye ono; bę riakwaru ogori l'ime obu iya. ²⁹ Oo ya bụ; o -buri l'ọ bụ enya eka-utara ngu akpataje t'i mee iphe dū eji; swofuta l'ia phū tufaa! O ka ngu mma l'i tufuru ibe-ehū ngu lanụ; karia l'a pataru ngu lẹ mkpurophu je echee l'oku alj-maa. ³⁰ Teke bụ l'ọ bụ eka-utara ngu akpataje t'i mee iphe dū eji; gbubufu l'ia phū tufaa! O kakwaru ngu mma l'i tufuru ibe-ehū ngu lanụ; karia l'a pataru ngu lẹ mkpurophu je echee l'oku alj-maa."

K'ochifu nwanyi

(Mát 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ "E dekwaruphu; sū: 'Tẹ nwoke, byajeru ochifu nyee ya vujuduru ụzo dee ekwo nū nwanyi obu lẹ ya ta luhedu; temanu yọ chifude iya.' ³² Obenu lẹ yēbedua ekfuru unu; sū: O -nwepowaru onye chifuru nyee ya; gufu lẹ yēbe nwanyi eme k'enyishi eji; onye ono; bę emeekwa tẹ nwanyi ono rije ogori. Iphe bụ nwoke, luru nwanyi, a chifuru achifu erikwaphu ogori."

K'ori angu

³³ "Odo bụ l'unu nūhaakwaru lẹ ndu teke ono; bę asuje: 'Teke i ribuwaru angu l'ii-meru Nchileke iphe; mekwaaru Nchileke iphe, i riburu angu k'ememe; ba hakwa iya.' ³⁴ Obenu lẹ yēbedua ekfuru unu; sū: Unu be rijekwa angu lẹ phuu. Unu be egudekwa igwe ria angu; l'ọ kwa igwe bụ aba-eze Nchileke. ³⁵ Unu te egude alj ria angu; l'ọ kwa alj bụ eke Nchileke adzọbeje okpa. Unu tee gude Jerúsalemu ria angu; kę l'ọ bụ Jerúsalemu bụ obodo k'eze ono, ha nshinu ono. ³⁶ Unu be egudekpokwaanu ishi unu ria angu; kę l'unu ta adudu ike ome mbukpooonu m'ọo akpuru egbushi lanu, nọ unu l'ia; t'ọ chaa ucha m'ọ bụ t'o jia uji. ³⁷ Iphe ii-kfuje nkinyi iya buphu: 'Iye' odo bụ: 'Wawa.' O -nweru iphe odo, i kfuru yeru okfu labu ono buakwa Obutuswe b'o shi l'eka.

K'ogwata ugwo iphe

(Luk 6:29-30)

³⁸ "Unu nūhawaru l'ekemu Mosisu sūru: 'Onye -meru; enya apyahū ibe iya; t'e mekwaaphu t'enya pyahulata iya. Onye chikwofuru ibe iya eze; t'onye obu

chikwofulatakwapu ugwo iya.' ³⁹ Obenu lẹ yẹbedua ekfuru unu; sụ: Be melatajekwa onye meru ngu ejo iphe ugwo ejo iphe, o meru ngu. O -nweru onye chiru ngu ẹka l'ishi-nchị ẹka-utara; dobefuaru iya k'uzo ẹka-ibiyita t'o chifua ngu iya. ⁴⁰ Teke bụ l'o nweru onye je agbaaru ngu ẹkwo lẹ kọti l'okfu uwe ime ehu ngu; haa ya t'o yetafua uwe ugwehu ngu. ⁴¹ O -nweru onye yebutaru ngu tẹ nggu l'iya yiru jee manyịru lanu; tsoru iya ru t'unu jee manyịru labu. ⁴² Madzụ -ji ngu aji iphe; woru iphe obu nụ iya. O -nweru onye byaru ngu onguta iphe; ba ajikakwa iya ẹya angenge."

K'oyeru ndu ohogu obu
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ "Unu nūhawaru l'a sūru: 'Unu yeru ndu ọnya unu obu; unu akpoo ndu ohogu unu ashi.' ⁴⁴ Obenu lẹ yẹbedua ekfuru unu; sụ: Unu yeru ndu ohogu unu obu. Unu ekfujeru nū Nchileke l'okfu ẹka ndu, akpa unu ẹhu; ⁴⁵ k'ophu unu a-buru unwu kẹ Nna unu ophu bu l'imigwe. L'ọ bụ iya emeje t'enyanywu hata; chiaru ndu eme ẹji; mę ndu eme ohuma; bukwaru iya phụ emeje tẹ mini chiaru ndu eme iphe nhamunha; mę ndu ẹ-t emedu iphe nhamunha. ⁴⁶ Teke bụ l'ọ bụlephu ndu yeru unu obu; bę unu eyejeru obu nwenkinyi iya; ?unu rjru lẹ Nchileke e-bu unu nggo. Bebekpoonu; ?tọ buhedu ẹge ndu akiriko emeje ndono. ⁴⁷ O -buleruphu ndu ọnya unu; bę unu ekeleje ekele kpurumu; ?bụ ngunu; bę bụ iphe obu, unu ka ndu odo ememe obu. ?Tọ buhedu ẹge ndu ẹ-ta madu Nchileke emeje ndono. ⁴⁸ Oo ya bụ t'unubedua buru ndu dueberu mma ẹge Nna unu ophu bu l'imigwe bụ onye dueberu mma."

6

K'ome iphe-oma

¹ "Unu kwabekwa ẹnya t'unu be emeje iphe-oma unu jakpatangu; k'ophu onyemonye a-phukota iphe unu eme. Odumeka; bę Nna unu ophu bu l'imigwe ta abyakwa bya ebu unu nggo iya.

² "Oo ya bụ; teke i meru iphe-oma; be ejekwa iya ọra arara l'edukfu. Be emekwa ẹge o-kfuru-iche-eme-iche phę emeje l'ime ulo-ndzuko ndu Ju mę l'echi esu-uzo. Ẹphe emeje l'iya phu; k'ophu aa-ja ephe ajaja. Kamenu; tẹ ya kakwaru unu; e buakwaru ephe nggo iya. ³ Obenu lẹ teke nggubedua eme iphe-oma; be ekwekwa tẹ ẹka-ibiyita ngu maru iphe ẹka-utara ngu eme; ⁴ k'ophu iphe-oma, iime a-bukwanuru iphe, e meru l'edomi. Oo ya bụ; Nna ngu ono, apहुje iphe, eeme l'edomi ono ebukwanua ngu nggo iya."

K'okfu anu Nchileke
(Luk 11:2-4)

⁵ "Teke unu ekfu anu Nchileke; unu be emejekwa l'ọ bụ o-kfuru-iche-eme-iche phę. Ẹphebedua; bę iphe, aduje ephe mma bụ t'ephe je anmagaru l'echi ulo-ndzuko ndu Ju; mę l'iku esu-uzo; ekfu anu Nchileke; k'ophu madzụ a-phukota ephe. Kamenu; tẹ ya kakwaru unu; e buakwaru ephe nggo iya. ⁶ Obenu lẹ teke iikfu anu Nchileke; tugbua bahu l'ime ime ulo ngu; nggu aguchia ibo ngu aguchi; kfuru nū Nchileke, bụ Nna ngu, ẹ ta aphudu ẹnya. Oo ya bụ; Nna ngu ono, apहुje iphe, eeme l'edomi ono ebukwanua ngu nggo.

⁷ "Teke unu ekfu anu Nchileke; t'ę b'ọ bukwa iphe unu kfuru; unu ekfulaga iya azu odo ogodo-orikoro l'ọ bụ ndu ẹ-ta madu Nchileke; ẹke ephe anoduje ari lẹ Nchileke a-nu okfu ephe; mę ephe -kfushia ya l'igweligwe. ⁸ Oo ya bụ t'unu be yekwaru ephe; lẹ Nna unu be mahaakwaruru iphe unu abya iya ọsu t'ọ nū unu; tẹmanu; bę unu kfuderu iya ẹya.

⁹ "Owaa ẹge unu e-kfuje nū Nchileke ndo-ọ:

'Nggube Nna ayi ophu bu l'imigwe;

T'e dobe epha ngu nsọ;

¹⁰ Koshinu l'ọ bụ nggu bụ Eze.

T'e mee iphe bụ uche-obu ngu lẹ mgboko;

ẹge eemeje iya l'imigwe.

¹¹ Nujenu ayi nri, e-dzu ayi l'uboku.

¹² Guaru ayi nvu l'iphe du ẹji ayi;

ẹge ayi agujeru ndu odo

l'ophu ephe meru ayi.

¹³ Be ekwekwa t'e nwuru

ayi ye l'iphe a-data ayi;

gbahaa t'i dzojee ayi t'ayi ba aba l'eka

Onye Ejo-Uboku ono.

¹⁴ “Kẹ l’ò -bùru l’unu agujeru ndu ọ̀do nvù l’iphe dù eji, ephe meshiru unu; Nna unu ọ̀phu bu l’imigwe a-gujekwaruphu unu nvù l’iphe dù eji, unu meru. ¹⁵ Ọ̀lobu; teke bù l’unu ta agujeduru ndu ọ̀do nvù l’iphe dù eji, ephe meru unu; tọ̀ dù iya bù lẹ̀ Nna unu ta abyadù bya aguru unu nvù l’iphe dù eji, unu meru iya.

K’oswi aswìswi

¹⁶ “Teke unu aswì aswìswi; l’ekfu anù Nchileke; unu ba agbanwujekwa ifu l’ò bù o-kfuru-iche-eme-iche phẹ. Kẹ l’ephe egbeshije; ifu aswìnwushihu ephe; k’ọ̀phu onyenonun a-ma l’ephe aswì aswìswi; ekfu anù Nchileke. Kamenu; tẹ̀ ya kakwaru unu; e buakwaru ephe nggo iya. ¹⁷ Obenu; teke jiswi aswìswi; nggu aswaa ifu ngu aswaswa; jja manù; ¹⁸ k’ọ̀phu ẹ̀ ta amadù l’jiswi aswìswi; kpachikwaphu Nna ngu ono, ẹ̀ ta phùdu l’ènya ono. Ọ̀o ya bù; Nna ngu ono, aphujẹ iphe, eeme l’edomi ono ebukwanua ngu nggo iya.”

Èku kẹ imigwe

(Luk 12:33-34)

¹⁹ “Unu ba akpakwa ẹ̀ku kùberu onwunu lẹ̀ mgboko-a; ẹ̀ke ọ̀o-gba ẹ̀gba; mkpu ataa ya; ndu iphura eje egwo ya. ²⁰ Unu gbe kpachia ẹ̀ku kùberu onwunu l’imigwe; ẹ̀ke, ẹ̀ tọ̀ gbadu ẹ̀gba; mkpu ta ata iya; ndu iphura te eje iya egwota. ²¹ Iphe ọ̀ bù bù l’òo ẹ̀ke ẹ̀ku ngu, katsua ngu mkpa nọ; bẹ̀ obu ngu nọkwaphu.”

Urọ̀ku, nọ madzù l’ẹ̀hu

(Luk 11:34-36)

²² “Ọ̀ kwa ẹ̀nya bù urọ̀ku k’ẹ̀hu madzù. Ọ̀o ya bù lẹ̀ teke ẹ̀nya doru ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. ²³ Obekwanu lẹ̀ teke bù l’ènya te dodu ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu ẹ̀kpuru-ọ̀chi ẹ̀kpuru-ọ̀chi. Teke bù l’iphoro, nọ̀ ngu l’ẹ̀hu gbe bùru ẹ̀kpuru-ọ̀chi; ha! Iphe ọ̀phu ọ̀o-gbakwanu l’òo tsùbalangu!”

Nchileke; mẹ iphe enweru

(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ “È tọ̀ dùdu onye a-chita Nnajiufu labù ejeru ozi l’ugbo lanù; t’ẹ̀ b’ọ̀ kpọ̀ nanù ashì; yeru onye ọ̀phu obu; ọ̀do bù l’ò yeru ẹ̀hu l’ozi k’onye lanù; l’apa ozi k’onye ọ̀phu ẹ̀ka lanù. Unu te etsokwa ọ̀zo kẹ̀ Nchileke; l’achikwaphu nta okpoga.

K’ọ̀ku welengu

(Luk 12:22-31)

²⁵ “Ọ̀o ya bù iphe ya sùru unu: t’unu ba akùshi wẹ̀lengu kẹ̀ ndzù unu: iphe unu e-ri; mẹ̀ iphe unu a-ngu nọ̀du ndzù. ?Ndzù ta akadunua ọ̀buru ogbodo iphe; karia nri? Unu ta akù wẹ̀lengu k’uwe, unu e-ye l’ẹ̀hu. ?Ugwehu ta akadunua ọ̀buru ogbodo iphe; karia uwe? ²⁶ Unu lewaru unwenu, ephe l’eli. Mgbẹ̀ ephe te emebedu iphe l’alì; ephe ta akpata akpata edobe l’ọ̀ba. Obenu lẹ̀ Nna unu ọ̀phu bu l’imigwe anọ̀dujekwaru azù ephe lẹ̀ nri. ?T’unu ta madu l’unu ka nwẹ̀nu ọ̀buru ọ̀kpobe iphe tọ̀o? ²⁷ ?O nweru l’unu ha onye a-kunya wẹ̀lengu; yekwaru onwiya ujiku wẹ̀lengu lẹ̀ ndzù iya?

²⁸ “?Bùhununu ngunu kparu iphe unu akùhununu wẹ̀lengu k’uwe oye l’ẹ̀hu? Unu lewaru okfukfulike: Ọ̀onoduje evu evuvu l’egbudu. Obenu; mgbẹ̀ ẹ̀ to sekwa akanya; tọ̀ tù òwúú k’ọ̀kwa uwe. ²⁹ Obenu; mgbẹ̀ unu phuru-a ẹ̀ge Sólomonu yeberu uwe, ama mma; uwe iya ẹ̀-ta mabedu mma l’ò bù okfukfulike lanù. ³⁰ Teke bù lẹ̀ Nchileke letaberu ẹ̀wu, nọ̀ l’egbudu ẹ̀nya ẹ̀ge ono: kẹ̀ t’o mee ya t’ọ̀ ma mma; mbù iphe bù: ọ̀ -nọ̀du ndzù l’egbudu ntanù; echile; e woru iya shia ite; ?tọ̀ kaduru unu oleta ẹ̀nya. Oo-wa! Unubẹ̀ ndu-wa, ekwekwe unu ẹ̀-ta badu ishi-wa!

³¹ “Unu ba anọ̀dujeshi akuphe wẹ̀lengu kẹ̀ wo: ‘?Ngunu; bẹ̀ unu e-ri;’ m’ọ̀ bù ?Ngunu; bẹ̀ unu a-ngu;’ m’ọ̀ bù ?Ngunu; bẹ̀ unu e-ye l’ẹ̀hu?’ ³² Ọ̀ kwa egbe iphe, ndu ẹ̀-ta madu Nchileke anọ̀duje achọ̀ ndono. Nna unu kẹ̀ imigwe makwaru-a l’iphe ono l’ò ha; bẹ̀ òkọ̀ta unu mkpa. ³³ Ọ̀phu buchia ya nù bù t’unu vuru ọ̀zo chọ̀jee ẹ̀ge unu e-me tẹ̀ Nchileke bùru eze lẹ̀ ndzù unu; mee iphe bù uche-obu iya. Ọ̀o ya bù; iphe ono l’ò ha aburu iphe, Nchileke e-yekwaru iya unu eyekwaru. ³⁴ Ọ̀o ya bù; unu ba anọ̀dujeshi akuphe wẹ̀lengu k’echile; ọ̀ bù echile a-kù wẹ̀lengu k’ẹ̀hu onwiya. Iphe-ẹ̀huka k’ujiku lanù; bẹ̀ dzuwaru mbọ̀ku onanu.”

7

K’ọ̀nma ndu ọ̀do ikpe

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Unu ba anmakwa ndu ọ̀do ikpe; k’ọ̀phu Nchileke ẹ̀-ta anmadu unu ikpe. ² Ishi iya aburu l’ò bù ẹ̀ge i gude kpee onye ọ̀do ikpe; bẹ̀ Nchileke e-gudekwaphu kpee nggùbedua.

Yò bǔru iphe unu gude tǔru iphe yeru madzú; bẹ Nchileke e-gudekwaphu tǔru yeru unu.³ Bú ngunu kparu iphe ì phǔru nwiphe, laru nwanna ngu l'ènya; obu l'è tì phúkwanu ophu ha l'ò bú osweru, gbaru ngu l'ènya nke ngu? ⁴ Odo aburu: ?nanù ege ii-gbe sù nwanna ngu: 'T'ò gebe t'ì wofu iya nwiphe, tǔru iya kpongú l'ènya; l'èke ophu ha l'ò bú osweru gbakwaru ngu l'ènya nke ngu?' ⁵ Nggube o-kfuru-iche-eme-iche ono; vuru ụzọ tǔ-fuodu iphe ophu ha l'ò bú osweru, gbaru ngu l'ènya nke ngu; tẹmanu nggu adù ike phufu ụzọ; tǔfu nwiphe ophu tǔru nwanna ngu kpongú l'ènya.

⁶ "Unu be ewojekwaru iphe dǔru Nchileke nsọ tǔaru nkúta; k'ophu ephe ta aghakòbedu bya alabushi anù unu alabushi. Unu te ewojeru mgbubu unu, bú iphe aswa iya ha nshinu; wǔshiru ezi; yo gude okpa dzọ ya yògiri-yogiri."

Oji aji iphe; ole-ènya-iphe;
mẹ oku ẹka l'uzo
(Luk 11:9-13)

⁷ "Unu kfujee t'a nù unu iphe; aa-nù iya unu! Unu chojee iphe; unu a-phù iya-a! Unu kújee ẹka l'uzo; aa-guharu iya unu! ⁸ Kẹ l'iphe bú onye suru t'a nù iya; bẹ aanùje; onye choru nù achoru-vuje; onye kuru ẹka; bẹ aaguhajeru ụzọ. ⁹ ?Nanù l'unu ha, nweru onye bú; nwatibe iya -sù t'ò nù iya nri; yo gbe nù iya mkpuma? ¹⁰ ?Ọ dudu buri teke ọ suru t'ò nù iya ẹma; yo gbe nù iya agwọ? ¹¹ Keshinu unubẹ ndu ẹjo iphe amajeru-a; nù unwu unu iphe dù mma; ?buchia Nna unu ke imigwe ta akaduru oma t'ò nù unu iphe dù mma; mbụ unubẹ ndu suru t'ò nù iya unu.

¹² "Ọo ya bú; unu mejeeru ndu ọdo iphe bú iphe, dù unu tẹ ndu ọdo meeru unu. Ọ bú iphe ekemu; mẹ ndu nkfuchiru Nchileke ezi ndono."

Uzo, dù kpagungu
(Luk 13:24)

¹³ "Unu shia onu-uzo ono, dù kpagungu ono bahu; okfu l'uzo ophu madzú eshije ala l'iyi; bẹ onu iya ha ụsa; ụzọ iya adù ntse eshishi; ege ono b'a dù l'igwe awù iya. ¹⁴ Obenu l'uzo onanu, madzú eshije bahu lẹ ndzọ ono; bẹ onu iya dù kpagungu; ụzọ iya adù ẹhuka eshishi; ndu phuru iya nù ahabe ahabe."

K'oshi-omi; mẹ akpuru iya
(Luk 6:43-44)

¹⁵ "Unu zejekwaaru ndu ono, anọduje adzushi ẹjo-ire; sù l'ephe ekfuchiru Nchileke ono. Mbụ ndu aduje agù l'ephe -bù aturu; 'a ma l'ephe bú agù, adzugbu aturu. ¹⁶ Unu e-gudewaru umere ephe; maru egbe ndu ephe bú. ?Aawọtaje akpuru-era l'oshi agà? ?Tẹ aawọtaje uchokoro l'oshi uke? ¹⁷ Ọ bú oshi, ẹhu dù mma amije akpuru, dù mma; buri ẹjo oshi amije ẹjo akpuru. ¹⁸ Oshi, ẹhu dù mma ta amijekwa ẹjo akpuru; ophu ẹjo oshi 'amijekwa akpuru oma. ¹⁹ Iphe bú oshi, ẹ-ta mịdu akpuru, dù mma; bẹ ee-gbutsu egbutsu; chee l'ọku. ²⁰ Ọo ya bú l'unu e-gudekwaphu akpuru, ndu ono, adzọ ẹjo-ire; sù l'ephe ekfuchiru Nchileke ono mịru; maru egbe ndu ephe bú."

Ya ta mabua ndu unu bu
(Luk 13:25-27)

²¹ "È tọ bukwa ege aaha eku iya: 'Nnajiufu! Nnajiufu!' bú ege aa-ha bahu l'èke Nchileke bú eze. Ọ buphu onye meru iphe, bú uche-obu Nna iya ophu bú l'imigwe a-bahu iya. ²² Mbọku ikpe ono; bẹ aa-dù l'igw; sù yebe Jisọs: 'Nnajiufu! Nnajiufu! ? Ọ kwa l'ephe shi egudeje epha ngu ekfuchiru Nchileke; gude iya shi achishi ogvu; shi gudekwa iya phù l'emebe igweligwe iphe-ophulènya ọdo?' ²³ Teke ono; bẹ ya a-karu ephe: 'Lẹ ya ta mabua ndu unu bú; unu gbeshi iya l'ifu unubẹ ndu megburu onwunu l'ejo iphe!'"

K'umadzu ẹbo, akpu ụlo
(Luk 6:47-49)

²⁴ "Ọo ya bú l'iphe bú onye anù okfu iya-a; l'emekota iya ememe a-dù l'ò bú nwoke, kwaru ẹnya; kpua ụlo iya l'eli mkpuma. ²⁵ Igwe abya achia mini; utso agbaa; oke pherephere ephee: bukotakwaphu l'eli ụlo ono; ụlo ono ta da; okfu l'a turu okpa iya l'eli mkpuma.

²⁶ "Obenu l'iphe bú onye anù okfu iya-a; too me iya ememe; a-dù l'ò bú onye eswe, kpuru ụlo iya l'eli eveve. ²⁷ Igwe abya achia mini; utso agbaa; oke pherephere ephee: bukotakwaphu l'eli ụlo ono; nggube ụlo aphufu daa gwoo; dakwanua iphe dù biribiri!"

Ike, shi l'ẹka Jisọs

²⁸ Tọ dù iya bú; Jisọs ekfuebelephu iphe ono; iphe oozì adukota ndu nuru iya nù biribiri; ²⁹ ẹke ẹ too zidu l'ò bú ndu ezije ekemu; yoo zi l'iya phù l'ò bú onye ike nọ l'ẹka.

8

*Jisòsu eme onye ẹhu-labụ;
t'ọ kọrohu*

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Jisòsu eshilephu l'eli ugwu ono nyifuta; igweligwe madzụ awụru tso iya. ² A bya ele ẹnaya; onye lanụ ọbu, ẹhu-labụ eme abyakfuta Jisòsu; bya ebyishi iya ikpere l'ifu; sụ iya: "Nnajiufu; ọ -buru l'ọ dū ngu mma l'ọkpoma; bẹ ii-menu iya-a tẹ ya ka mma."

³ Jisòsu amachiwaphu ẹka; byia nwoke ono; sụ iya: "Ọ dū iya-a mma l'ọkpoma; kọrohu!" Teke onophu; ẹhu-labụ ono agvuwaphu nwoke ono l'ẹhu; yọ kọrohuwaphu. ⁴ Tọ dū iya bụ; Jisòsu asụ iya: "Ba dukwa onye ii-kfuru iya! Tugbulekwaphu; je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke ẹja t'ọ lee ngu ẹnaya. Nggu egworu ngweja, onye a gwotaru l'iphe eme iya nū anuje; nū iya t'ọ chjaru ngu ẹge Mòsisu ziru l'ekemu iya; k'ophu ọha a-ma l'ẹhu dūwa ngu mma."

*Ekweta onye ishi soja
(Luk 7:1-10)*

⁵ Ya ndono; Jisòsu abahulephu Kapaniyomu; onye ishi soja ndu Rómu abyakfuta iya; bya arọ ya; ⁶ sụ iya: "Nnajiufu; nwozi iya zekwa l'ulo; l'ẹke iphe eme iya nū emeshi iya ike; ophu ọ ghadu aghagha. Ọ hakwa iya nshinu l'ẹhu."

⁷ Jisòsu asụ iya: "Lẹ ya a-byaa bya emee ya t'ọ dū mma."

⁸ Onye ishi soja ono asụ iya: "Nnajiufu; mẹ ya ta gbakwa kẹ t'i bataru iya l'ufu. Ọ bụa t'i kfua okfu l'onu; nwozi iya a-dūa mma. ⁹ Lẹ yẹbedua bụ onye nọ madzụ l'ẹka; nwekwaruphu ndu soja, nọ iya l'ẹka. Ya -sụ onye owaa t'ọ jee owaa; yo jee. Ya -sụ onye ophu t'ọ bya; yọ bya. Ya -sụ nwozi iya t'ọ mee owaa; yo mee ya."

¹⁰ Jisòsu anule iya phụ; yọ dū iya biribiri. Yọ sụ ndu tso iya nū: "Iphe ya ekfuru unu bụ lẹ ya taa phukwaa onye kwetaberu ẹge-a l'alj Izurelu kpoonu. ¹¹ Iphe ya ekfuru unu bụ l'aa-dū l'igwe; shi ụzo ẹnyanwu-ahata; mẹ l'ụzo ẹnyanwu-arịba bya; ẹphe lẹ Ẹbirihamu; Ẹyizaku; mẹ Jékọpu anodu l'ẹke Nchileke bụ eze ria nri. ¹² A chita ndu ophu ọ gbaru ono l'ẹke ono, Nchileke bụ eze ono; ghaa l'ekpuru-ochi ẹke aa-noduje raa ẹkwa; taa ikireze." ¹³ Jisòsu ekfutsua ẹge ono; bya asụ onye ishi soja ono: "Jeshiwaru iphe iije; l'ọ bụ ẹge i kwetaru t'ọ duru ngu b'ọo-duru ngu."

Nwozi nwoke ono akọrohuwaphu teke onophu.

*Jisòsu agwo ndu iphe eme
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Jisòsu abya abata l'ulo Pyita; phụa nne nyee Pyita; l'ẹke ọ zẹ azẹ; ẹhu enwu iya ọku. ¹⁵ Yo woru ẹka byia nwanyi ono; ẹhu-ọku ono apawaru iya phụ haa. Yo gbeshi; kwalahaaru Jisòsu ẹbyee.

¹⁶ L'urenyashi mbọku ono b'e dutatsuaru Jisòsu igweligwe ndu ọdo, ọgwu butsua l'ẹhu; yo gude okfu-onu iya chifukota ọgwu ono l'ọ ha; bya emee ndu ophunanu, iphe emetsua phụ; ẹhu adukota ẹphe mma. ¹⁷ Iphe-a meru t'iphe o kfuru; mbụ Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke rekota; mbụ iphe ono, o kfuru l'ẹke ono, ọ sụru: "O vutaru ẹhu-otsu-ume ayi; bya evutakwaphu iphe-ememe ayi."

*Ndu, e-mekochaa etso Jisòsu
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Jisòsu apua ikpoto ndu nọ-pheru iya mgburumgburu; sụ ndu etsoje ụzo iya: "Unu t'ẹphe dafu azụ eze ẹnymu azụ iya ophu." ¹⁹ Onye lanụ lẹ ndu ezije ekemu abyakfutashia ya; bya asụ iya: "O-zi-iphe! Ya a-nodu etso ngu eje iphe bụ ẹke iije."

²⁰ Jisòsu asụ iya: "Uphegu ebu l'enu; nwenu, ẹphe l'eli enweru ẹkfuna; obenu lẹ Abubu-Ndiphe te nweedu m'ọo ẹke oo-chebe ishi."

²¹ Onye ọdo lẹ ndu ono, etsoje ụzo iya ono asụ iya: "Nnajiufu; gebekwa tẹ ya je eliodu nna iya."

²² Jisòsu asụ iya: "Bya etsoru yẹbe Jisòsu; haa ndu nwuhuru anwuhu t'ẹphe lia ndu nk'ẹphe, nwuhuru anwuhu."

*Oke pherephere anuru iya okfu
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Jisòsu abahulephu l'ugbo; ndu etsoje ụzo iya etsoru iya. ²⁴ Ya ndono; oke eyii-mini emelaha l'echi eze ẹnymu ono; l'emekpo nshinu nshinu; k'ophu akpara-mini esewa otuji mini l'ugbo ono. Obenu lẹ Jisòsu zẹlee; l'eku mgbenya. ²⁵ Ẹphe eje etee ya; sụ iya: "Nnajiufu; dzọ ẹphe; l'ugbo abyaakwa ẹphe ekpuku."

²⁶ Jisòsu asù ephè: “Oo-wa! Unubẹ ndu-a, ekwekwe unu ta badu nwishi-a. ?Bù ngunu meru iphe unu atsu egvu?” Yo gbeshi teke ono; baaru oke phèrèphèrè ono; mẹ eze ẹnìyimu ono mba. Èke ono l'ò ha adakòta shìkongu.

²⁷ Yò dù ndu ono biribiri; ephè ekfulahaa; sù: “?Bù egbe nwoke ngunu dù ège ówaa, oke phèrèphèrè; mẹ eze ẹnìyimu anùru okfu-a?”

Umadzu labù, ògvu bu l'èhu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Tò dù iya bù; Jisòsu abya adafù azù eze ẹnìyimu ono azù iya kẹ alì ndu Gádara. Yo rua; yele unwoke labù òbu, shìlephu l'ìkirikpòò ahadzu. Unwoke labù ono; bẹ ògvu bu l'èhu. Ènari, ephè eme; bẹ è-tò dùdu onye egvu ekweje t'ò dù ike je oswe l'uswe iya onanu. ²⁹ Ephè arashìwaphu; sù: “Nggùbè Nwatibè Nchìleke; ?bù ngunu; bẹ nggu l'èphe jì. ?Ì byawaru t'ì bya eshi nta-a ònu ephè aphù òphu; l'oge iya èbè ruwa?”

³⁰ Lẹ nwo-tẹnya l'èke ono b'ò nweru igweligwe ezi, nọ iya nù; l'akpa nri. ³¹ Ògvu ono atùko rọo Jisòsu; sù iya: “Ò -bùru l'òo-chìfu ephè; t'ò hanù ephè t'èphe wùba ezi ono l'èhu.”

³² Jisòsu asù ephè t'èphe lọberu. Ògvu ono awùfuta unwoke ono l'èhu; je awùba ezi ono l'èhu. Ya ndono; ezi ono l'ò ha eshi lẹ mgbazita ogvu eze ẹnìyimu ono wù-lihu; fọta ọso gidigidi; je aphùlahukota l'ime eze ẹnìyimu ono; mini eworu ephè rigbushia.

³³ Ndu eche ezi ono agbakashìhu gbaba lẹ mkpukpu ono; je eworu iphe meru nù l'ò ha doo; dokwaaruphu ephè iphe meru l'èhu ndu ono, ògvu shi buru l'èhu ono. ³⁴ Ndu mkpukpu ono l'èphe ha awùfuta; byakfutashia Jisòsu; bya arọlahaa ya t'ò gbeshiru ephè l'ìbyiia nk'èphe.

9

Nwoke, iphe lònwuru
ibe-èhu lanù

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Ya ndono; Jisòsu abya abahù l'ugbo; kpọ-swee eze ẹnìyimu ono; yò bùru iya olata obodo, a nọdu hefuta iya gèdegede. ² Yo nweru ndu pataru iya nwoke, iphe lònwuru ibe-èhu lanù. Nwoke ono zẹ l'oshi-azẹ; ephè aparù iya bya. Jisòsu aphù ege ephè kweshìbetaru ike lẹ ya a-dù ike mee tẹ nwoke ono jee ije; yò sù nwoke ono: “Nwa iya; nweru iya obu; l'a guwaru ngu nvù l'iphe dù èjì, i meshiru.”

³ Ndu ezije ekemu, nọ l'èke ono aharu ekfu l'ime obu ephè; sù: “Lẹ nwoke-wa ekfurushikwa Nchìleke.”

⁴ Jisòsu amalèru-a iphe ephè arì; bya ajì ephè: “?Bù ngunu meru iphe unu arì èjò ọrìri l'òbu unu? ⁵ ?Bù ole ka ntse l'a sùru: ‘A guwaru ngu nvù l'iphe dù èjì, i meshiru;’ t'ò bù t'a sù-chia: ‘Gbeshi; jelahaa ije.’ ⁶ Ya e-koshi unu lẹ Abùbu-Ndìphe b'è zìru t'ò gujeeru madzù nvù l'iphe dù èjì, o meshiru lẹ mgboko.” Yò sù nwoke ono, iphe lònwuru ibe-èhu lanù ono: “Gbeshi; pata oshi-azẹe ngu lashia!”

⁷ Nwoke ono ekwolihu; yò bùru iya alala. ⁸ Igweligwe ndu ono aphù ephè meru nù; tsùlahaa egvu; jalahaa Nchìleke ajaja ège o meru tẹ madzù dù ike mee egbe iphe ono.

Jisòsu eku Mátiyu
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ya ndono; Jisòsu aparù èke ono haa; tğbua. Yo jenyaa; bya aphù ephè nwoke lanù, aza Mátiyu; l'èke ọ dugaru l'ùlo okpoga akìrìko. Jisòsu asù iya: “Mátiyu; tsoru iya.”

Mátiyu egbeshi tsoru iya.

¹⁰ A nọnyaa teke ọdo; Jisòsu èjè ori nri l'ùlo Mátiyu. Èke ono; bẹ igweligwe ndu akìrìko; mẹ ndu ọdo, bù ndu emeje iphe dù èjì byakwaruphu; ephè lẹ Jisòsu; mẹ ndu etsoje ọzo iya l'eri nri. ¹¹ Ndu Fàrisii aphùle iya phù; jì ndu etsoje iya nù: “?Bù ngunu meru iphe onye ezije unu iphe etsoje ndu akìrìko; mẹ ndu ọdo, bù ndu emeje iphe dù èjì l'eri nri?”

¹² Jisòsu anùya ya; sù ephè: “Ndu èhu dù mma; bẹ mkpa onye eme ògvu ta dükwaru. Ò kwa ndu èhu dù èjì; bẹ mkpa onye eme ogvu dùru. ¹³ Unu je amù ephè ọ bù; mbù okfu ówaa, ya abya ekfufu-wa; lẹ Nchìleke sùru: ‘L'iphe agù iya nù ta bukwa t'unu gwajẹ iya agwagwa; ọ kwa t'unu phùjeru madzù imìko.’ Lẹ yẹbè Jisòsu ta byakwa oku ndu doberu èka ndoo. Ò kwa ndu eme iphe dù èjì; bẹ ya byaru ekuku.”

Ajì lẹ k'òswi aswìswi
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Tò dù iya bụ; ndu etsoje ụzo Jónu Baputizimu abyakfutashia Jisọsu; bya aji iya: “? Bụ ngunu meru iphe ẹphe lẹ ndu Fárisii anọduje aswị aswịswi; l'ekfu anụ Nchileke; ndu etsoje ụzo ngu ta aswị?”

¹⁵ Jisọsu asụ ẹphe: “?O nweru ndu e kujeru ome ẹswa-nwanyi ophungu; ẹphe egbe agụ aphụ; l'ẹke nwoke, kuru ẹphe nọkwaa? Obenu l'oge abyakwa-a teke aa-nafụ ẹphe onye ono, alụ nwanyi, kuru ẹphe l'ẹswa-nwanyi ono. O bụ teke ono; bẹ ẹphe a-wata ọswi aswịswi.

¹⁶ “E to nwedu onye gudeje ẹkwa ophungu; je agbaa akahụ uwe. Onye tūru iya ama; ẹkwa ophungu ono emee akahụ uwe ono t'o gbe karu alakahụ. ¹⁷ To nwe onye wotajeru akuru-akụ ophungu, atụ vavava; je ọgha l'akahụ okurutu otumu. O -tụkwaa ya phụ ama; mēe ono agbajashia otumu ọbu; mēe ọbu awūshihu; otumu ọbu alakwaaphu l'iyi. O bụ akuru-akụ ophungu; bẹ eeyeje l'otumu ophungu, karu akaka. Ẹphe ẹbo ono atụkokwanu nọdu.”

Nwatibe onye ishi;

mẹ nwanyi, nsọ eme

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Tò dù iya bụ; Jisọsu egudekwadua ẹge ono l'ekfu; onye ishi ụlo-ndzuko ndu Ju abyawaphu bya ebyishi iya ikpere l'ifu; sụ iya: “Lẹ nwatibe iya kẹ nwanyi bụlephu nta-a b'ọ nwuhuru. Wo iya t'ọ bya; bya ebyia ya ẹka. L'o -byiwa iya ẹka; bẹ ọo-nọdua ndzụ ọdo.”

¹⁹ Jisọsu yele ndu etsoje ụzo iya egbeshi; tsoru iya.

²⁰ Ya ndono; yo nweru nwanyi, nsọ mewaru afa iri l'ẹbo mgburumburu. Nwanyi ono eshia Jisọsu ụzo azụ; pyota epyota; byia ya ẹka l'onu uwe iya. ²¹ L'ẹke nggube nwanyi shi sūhawa onwiya: “Lẹ ya -byikpoonu m'ọo ẹka l'uwe iya; bẹ ẹhu a-dụ iya-a mma.”

²² Jisọsu aghachiwaphu; phụ ya; sụ iya: “Nwa iya nwanyi; nweru iya obu. Ekwekwe ngu mewaru t'ẹhu du ngu mma.” Tsube teke onophu; nwanyi ono aduwaphu mma.

²³ Ya ndono; Jisọsu atugbua je abahụ l'ulo onye ishi ono; anuwaa uzu-ekwa, ada nụ; phūwaa ndu aphụ opu. ²⁴ Yọ sụ ẹphe: “T'ẹphe lufukota l'ẹphe ha; lẹ nwamgbọko ono ta nwuhukwa anwūhu; l'ọ kwa mgbenya; bẹ ooku!”

Ẹphe eze iya ọchi. ²⁵ A chifutsulephu igweligwe ndu ono etezi; Jisọsu abya abahụ l'ime ụlo ono; je alọta nwamgbọko ono l'ẹka. Yo teta; gbeshi. ²⁶ Akọ iya angakọtawaru uswe iya onanu mgburumburu.

Unwoke labụ, atsu ishi akorohu

²⁷ Jisọsu eshi l'ẹke ono tūgbua. Yo jenyaaalephu; unwoke labụ, atsu ishi etsoru iya; wata ochi mkpu; l'ara: “O-shi-l'eri Dévidi; phūaru ẹphe imiko!”

²⁸ Jisọsu abahulephu l'ulo; ndu ishi ono abyakfutashia ya. Jisọsu aji ẹphe: “?Unu kwetarụ lẹ ya a-dụ-a ike mee t'unu korohu?”

Ẹphe asụ iya: “Iyee; Nnajiufu!”

²⁹ Jisọsu abya ebyia ẹphe ẹka l'enyia; sụ: “T'ọ dukwaru unu ẹge unu kwetaberu.” ³⁰ Ẹnya amūshihu ẹphe; ẹphe aphūlahaa ụzo. Jisọsu anmashiaru ẹphe ọkwa ike; t'ẹphe be emekwa t'o nweru onye a-maru nụ.

³¹ Ẹphe atūgbulee je ekfukashia kẹ Jisọsu l'uswe iya ono mgburumburu.

Onye ẹ-te ekfudu okfu okfu okfu

³² Ya ndono; ẹphe atūgbulephu; e dutashiaru iya onye ọbu, ọgvu bu l'ẹhu, ẹ-te ekfudu okfu. ³³ Yọ chifulephu ọgvu ono; nwoke ono ekfulahaa okfu. Yọ dù igweligwe ndu ono biribiri. Ẹphe asu: “L'ẹ ta phūbukwaa egbe iya ọwaa l'alj Ịzurẹlu.”

³⁴ Ndu Fárisii asụ: “?A sūru l'ẹ tọ bụdu ike k'ishi iphe, bụ ọgvu; bẹ oogudeje achishi ọgvu ono.”

Ndu ọru ha nwanshi

³⁵ Jisọsu atụko iphe bụ obodo; mē mkpukpu ejephe; ekfu okfu Nchileke l'ulo-ndzuko ndu Ju; l'ezi ozi-oma kẹ abụbu, Nchileke bụ eze; l'emetsua iphe bụ ndu iphe-ememe eme; mē ndu ẹhu tsuru ume; m'o -ruhuru; ọ bụru egbe ẹhu, dù idagha t'ẹhu dukota ẹphe mma. ³⁶ Yọ bụje teke ọ phuru igweligwe ndu ono; imiko ẹphe egude iya; l'ẹke ike gvuru ẹphe; ẹphe ta ma ẹge ẹphe e-me iya. Ẹphe adulephu l'ọ bụ igweligwe aturu, ẹ-te nwedu onye nche, a-gbaru ẹphe mkpu. ³⁷ Yọ sụ ndu etsoje ụzo iya: “L'iphe e meberu l'alj kaakwaru. Obenu lẹ ndu a-kpata iya nū ha nwanshi. ³⁸ Unu kfuru nū Nnajiufu, nwe iphe e meberu l'alj t'ọ ye ndu ozi, e-je akpataru iya ẹya.”

10

Ndu ishi-ozí iri ẹ̀bo onó
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Ya ndono; Jisọ̀su abya ekua ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono ẹ̀phe iri l'ẹ̀bo. Yọ̀ bya ezi ẹ̀phe t'ẹ̀phe gude ike chíshije ọ̀gvu; ẹ̀phe emee iphe, bú ndu iphe eme; mẹ̀ ndu ẹ̀hu tsuru ume; m'ọ̀ -ruhuru; ọ̀ búru egbe ẹ̀hu, dú ọ̀dagha t'ẹ̀phe korohukota. ² Ẹ̀pha ndu ishi-ozí onó ẹ̀phe iri l'ẹ̀bo bú: onye kẹ̀ mbú bú Sáyímonu, bú iya; bẹ̀ eekuje Pyita; mẹ̀ nwanne iya, bú Ánduru; mẹ̀ Jémusu Zébedi; mẹ̀ nwanne iya, bú Jónu Zébedi; ³ mẹ̀ Fílipu; Batólomíyú; Tómosu; mẹ̀ Mátiyu, onye ana akíríko; mẹ̀ Jémusu, bú nwatíbe Álufiyọ̀su; mẹ̀ Tádíyọ̀su; ⁴ mẹ̀ Sáyímonu, bú onye yí l'ọ̀gbo ndu adzọ̀ t'alí ndu Ju nọ̀duru ndu Ju; mẹ̀ Júdasu Isukáríyọ̀tu, bú iya mekocharu deru Jisọ̀su ye.

Jisọ̀su ezífu ndu ishi-ozí
umadzu iri ẹ̀bo
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Tọ̀ dú iya bú; Jisọ̀su ezi ẹ̀phe iri l'ẹ̀bo onó t'ẹ̀phe je ekfua okfu Nchileke. Teke oozi ẹ̀phe ozi onó b'ọ̀ kfurú iya ẹ̀phe kfushiaru iya ẹ̀phe ike; sù ẹ̀phe: "T'ẹ̀phe ba tũkwa ọ̀kpa lẹ̀ kẹ̀ ndu ẹ̀-ta búdu ndu Ju; to nwe mkpũkpũ ndu Samériya, ẹ̀phe a-bahu. ⁶ Iphe ẹ̀phe e-me kwa t'ẹ̀phe gbe tũgbulekwaphu jeshia kẹ̀ ndu Ízuru, bú ndu, dú l'ọ̀ bú unwu aturu, phushihuru ephushihu. ⁷ Ẹ̀phe eje ezia ẹ̀phe lẹ̀ Nchileke abyaakwa okoshi l'ọ̀o ya bú eze! ⁸ Ẹ̀phe emee ndu ẹ̀hu dú ẹ̀ji t'ẹ̀phe dú mma; ẹ̀phe emekwaaphu ndu nwhũhuru anwũhu t'ẹ̀phe teta nọ̀du ndzu; ẹ̀phe emee ndu ẹ̀hu-labũ eme t'ẹ̀phe dú mma; ẹ̀phe achíshia ọ̀gvu l'ẹ̀hu ndu, ọ̀gvu bú l'ẹ̀hu. Wo ẹ̀phe: A nuru iya unu kẹ̀ mmakanũ. Ọ̀ kwaphu ẹ̀ge onó; bẹ̀ unu a-nũkwa iya phũ ndu ọ̀do kẹ̀ mmakanũ. ⁹ Unu be yekwa okpoga l'ẹ̀kpa uwe unu; ¹⁰ unu te egude ẹ̀da ije; ọ̀phũ unu 'eyekwa uwe ọ̀do; gũfu ọ̀phũ unu yeru l'ẹ̀hu; unu ta chíru akpọ̀kpa ọ̀do; unu tee wota oshi-ogude-l'ẹ̀ka. Iphe meru iphe ya sũru t'ẹ̀ b'ọ̀ dushi iphe unu e-gude bú l'ọ̀o onye seru esese eríri.

¹¹ "Iphe bú obodo m'ọ̀ bú mkpũkpũ, unu bahuru; unu vujeru ọ̀zo lee ẹ̀nya onye e-kwe tẹ̀ unu bata. Onye -kweru t'unu bata; unu bulekwaruphu lẹ̀ kẹ̀ onye ọ̀bu. Unu be jekwa obuphe ebuphe jeye teke unu e-gbeshi l'ibiyiyanu. ¹² Ufu, unu bahuru; unu vuru ọ̀zo tua ẹ̀phe: 'Ndo! T'ẹ̀hu dũkwa unu agu.' ¹³ Teke ẹ̀phe -kweru t'unu nọ̀du; ọ̀o ya bú l'ẹ̀kele ẹ̀hu-agu, unu keleru ẹ̀phe adũru ẹ̀phe ẹ̀ge unu kfurú. Teke bú l'ẹ̀phe te ekwedũ t'unu nọ̀du; ọ̀o ya bú tẹ̀ ekele ẹ̀hu-agu unu laphutaru unu azũ. ¹⁴ Eke, unu jeru; a jika unu; jika ochebe nchí l'okfu Nchileke, unu ekfu; unu lufu l'ufu m'ọ̀ bú lẹ̀ mkpũkpũ ọ̀bu; jishia udzu-eja, unu unu l'okpa gude koshi l'ẹ̀ka unu ta dũhedu iya. ¹⁵ Kamenu; tẹ̀ ya karu unu: ọ̀o-kakwaru ndu Sódomu mẹ̀ Gómóra mma mbọ̀ku ikpe ma l'ẹ̀ge ọ̀o-dũ ndu mkpũkpũ onó!

Mkpamẹ̀hu, abya nu
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ "Unu lekwa! Ya chíakwaru unu ye t'unu l'ẹ̀phe gbaa ẹ̀ghirigha l'ọ̀ bú onye chíru aturu ye yẹ̀le agu agbaa ẹ̀ghirigha. Ọ̀o ya bú t'unu kwakwaa ẹ̀nya l'ọ̀ bú agwọ̀; unu adũ agu l'ọ̀ bú ndo! ¹⁷ Unu zejekwaru ndiphe; kẹ̀ l'ẹ̀phe a-kpũtatsukwaa unu kpũ-jeru ndu ọ̀gbo ikpe; e chia unu ẹ̀chachi l'ũlo-ndzuko; ¹⁸ kpũru unu teke onó jee l'ifu ndu gọvano; mẹ̀ l'ifu ndu eze; l'okfu ẹ̀ka iya; ẹ̀ge ee-shi t'ẹ̀phe nua ozi-ọ̀ma onó; tẹ̀ ndu ẹ̀-ta búdu ndu Ju nũkwaa ya phũ. ¹⁹ Teke onó, ẹ̀phe a-kpũta unu t'ẹ̀ kpee unu ikpe onó; unu ba ayokwa oshi iphe unu e-kfu; m'ọ̀ bú ẹ̀ge unu e-kfu iya; lẹ̀ teke o ruru; bẹ̀ Nchileke e-koshikwaa unu iphe unu e-kfu. ²⁰ L'ẹ̀ tọ̀ kwa unubedua ekfu iya l'onwunu; ọ̀ kwa Ume kẹ̀ Nchileke, bú Nna, bú l'ime unu ekfu iya.

²¹ "Nwanne a-kpũru nwanne iya nũ t'ẹ̀ gbua; nna akpũru nwa iya nũ t'ẹ̀ gbua. Unwegirima e-kwefuru ndu mũru ẹ̀phe ikẹ̀; kpũru ẹ̀phe nũ t'ẹ̀ je egbua. ²² Onyemonye ọ̀bule e-gude kẹ̀ l'unu bú ndu kẹ̀ yẹ̀be Jisọ̀su kpọ̀o unu ashí. Obenu l'onye ọ̀phũ taru nshí jeye l'ikperazũ; bẹ̀ Nchileke a-dzọ̀futakwaa. ²³ Unu -bahũ lẹ̀ mkpũkpũ lanũ; a -kpaa unu ẹ̀hu; unu ahaa ya; jeshia mkpũkpũ ọ̀do. Kamenu; tẹ̀ ya karu unu: unu te ejegbakwaru mkpũkpũ, nọ̀keta lẹ̀ Ízuru tẹ̀ Abũbu-Ndiphe ba abyawa-a.

²⁴ "Onye amũ iphe l'ẹ̀ka onye ezije iphe ta akajẹkwa onye onó, ọ̀omu iphe l'ẹ̀ka iya onó onweru ẹ̀nya; ọ̀phũ nwozi ta akajẹkwa nnajiufu iya. ²⁵ T'onye amũ iphe l'ẹ̀ka onye ezi iphe maru l'ọ̀o-dakfukwa iya phũ ẹ̀ge ọ̀ dakfuru onye ezi iya iphe; yọ̀ dakfukwaphu nwozi ẹ̀ge ọ̀ dakfuru nnajiufu iya. Ẹ̀phe -kua nnajiufu, nwe ọ̀lo Biyélezebọ̀lu; ?buchia nũ ndu ọ̀lo iya; bẹ̀ ẹ̀phe ta akadũru ekfubiyishi.

Onye aa-tsujje egvu

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Oo ya bu t’unu ba tsukwa madzụ egvu; l’ẹ tọ dukwa iphe e kpuchiru ekpuchi, ẹ te emekochadua kpuhaa; ọphu ’o dukwa iphe e domiru edomi, ẹ te emekochadua mee t’a magbaru. ²⁷ Iphe ya ekfuru unu l’ochi; be unu e-kfu l’echi oke-eswe. Iphe unu nuru l’eke, aadzụ iya ndzụmuka; be unu e-je araa arara l’edzudzu oha. ²⁸ Unu ba atzukwa ndu egbuje ugwehu mmakanu egvu; ephe -gbuebe ugwehu; ephe ta aduhe ike gbuu maa onye obu. Onye unu a-tsujje egvu bu onye ono, bu: o -gbuebe egbugbu; yo nwekwaruphu ike, oo-gude nwuru ugwehu onye obu yele maa ya je echee l’oku ali-maa. ²⁹ Tọ budunua ọkpaleboku ẹbo; be eereje penu labu? Obenu l’ẹ to nwekwa ophu adaje l’ali; l’ẹ b’o bu uche-obu Nna unu. ³⁰ A bya l’unubedua: iphe bu egbushi, no unu l’ishi b’a gukotaakwaru ọgu nanu nanu. ³¹ Oo ya bu t’unu ba atsujeshi egvu; l’unu bebekwa ka igweligwe ọkpaleboku ọga mkpa.”

Okfu l’edzudzu oha

l’a bu ke Kuráiyisutu

(Luk 12:8-9)

³² “L’iphe bu onye kfuru l’edzudzu oha le ya bu ke yebe Jisosu; be ya e-kfukwaphu ke onye ono l’ifu Nna iya, bu l’imigwe. ³³ Obenu l’iphe bu onye kfuru l’edzudzu oha le ya ta madu yebe Jisosu; be ya e-kfukwaphu ke onye ono l’ifu Nna iya, bu l’imigwe le ya ta madu onye obu.”

Ẹ tọ bukwa nchi-odu-ndo;

o kwa ọgu

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Unu ba arikuwa le ya byaru te ya mee te nchi du ndiphe ndo. Iphe ya byaru ta bukwa te ya mee te nchi du ndiphe ndo. O gbe bukwaru ọgu, e gude ọgu-mbeke l’alu; be ya gude bya. ³⁵ Iphe o bu bu le ya byawaru te ya lota nwoke yele nna iya ifu dugbabe; lota nwa-nwanyi yele nne iya ifu dugbabe; lota nwa-nwanyi, alu nji ye l’ifu nne nji iya dugbabe. ³⁶ Ndu onu ulo madzụ gedegede e-gbe buru ọgu iya.

³⁷ “Iphe bu onye yeru nna iya; m’o bu nne iya obu karia ege o yeru yebe Jisosu ta agbakwa k’obu onye nk’iya. Iphe bu onye yeru nwatibe iya ke nwoke; m’o bu nwatibe iya ke nwanyi obu karia ege o yeru yebe Jisosu ta agbakwa k’obu nk’iya. ³⁸ Iphe bu onye e-te vutadu oshi-osweru k’onwu iya bya etsoru yebe Jisosu ta agbakwa k’obu onye nk’iya. ³⁹ Iphe bu onye acho te ndzụ iya buru iya uru erita le mgboko-a e-tufakwa ọgbodo ndzụ iya; onye gudekwanu okfu ehu yebe Abubu-Ndiphe tufaa ndzụ iya le mgboko-a; e-nweru ndzụ gbururu jeye.”

Obunggo

(Mak 9:41)

⁴⁰ “Iphe bu onye gude obu iya kwe t’unu l’iya buru; be bukwa yebe Jisosu; be onye obu gude obu iya kwe te yele iya buru. Onye kwekwanuru te yele yebe Jisosu buru; bukwa onye ono, ziru iya te ya bya ono; be onye obu kweru te yele iya buru. ⁴¹ Iphe bu onye gude obu iya nu onye nkfuchiru Nchileke oshi; okfu l’onye ono bu onye nkfuchiru Nchileke; be Nchileke e-bukwa nggo, eebuje ndu nkfuchiru Nchileke. Onye gudekwanu obu iya nu onye doberu eka ndoo oshi; okfu l’onye ono bu onye doberu eka ndoo; be Nchileke e-bukwaphu nggo, eebuje onye doberu eka ndoo. ⁴² Iphe bu onye cheberu onye lanu l’unwegirima-a mini; mbukpoonu m’o bu okoro mini oyi lanu; okfu l’o bu onye nk’iya; kamenu onye ono; be Nchileke bufutajekwa nggo iphe ono, o meru ono.”

11

Ndu ozi Jonu Bapuzizimu

(Luk 7:18-35)

¹ Jisosu ezitsulephu ndu ono, etsoje ọzo iya ono iphe ephe iri l’ẹbo; shi eke ono tugbuu; je awata ozi ozi-oma; l’ara iya arara le mkpukpu le mkpukpu.

² Ya ndono; Jonu anodu l’ulo-mkporo nu iphe Kuráiyisutu obu, Nchileke kweru ukwa iya obu emeebe; zi ndu etsoje ọzo iya t’ephe je aji Jisosu: ³ “?Bu iya bu onye obu, a-byanu obu; too t’ephe lee enya onye odo?”

⁴ Jisosu asu ndu ono, Jonu ziru ono: “Unu je akporu Jonu iphe unu gude nchi unu anu; me ophu unu gude enya unu aphu. ⁵ Unu su iya le ndu ishi b’e mewaru; ephe aphu ọzo; ndu ngvuru ejewa ije. Ndu ehu-labu b’e mewaru; ephe aka mma. Ndu ada nkichi anuwa iphe le nchi. Ndu nwuhuru anwuhu b’e mewaru; ephe eteta ndu ndzụ.”

Ndu ụkpa b'a rawaru ozi-oma ono arara; ephe anụ iya. ⁶ Onu-oma bụ k'onye ya ta bụdu ụkfu nọduru!"

⁷ Ndu ono, Jónu ziru ono atụgbulephu; Jisọsu awata okfuru ikpoto ndu ono kẹ Jónu; sụ ephe: "¿Bụ ngunu; bẹ unu jeru aphụphu l'echi-egu? ¿Bụ aswara, pherephere apanga apanga? ⁸ ¿Bụ ngunu; bẹ unu jehunuru aphụphu? ¿Unu jeru ophu nwoke, yeru uwe, ama mma? Ndu eyeye egbe uwe, dụ ẹge ono kwa ndu ufu-eze. ⁹ ¿Bụhununu ngunu kparu iphe unu lufuru? ¿Bụ t'unu phụ onye nkfuchiru Nchileke tọ? Iyee; ọ bụ iya ndono. Onye unu phuru bụkwa onye gbe ka onye nkfuchiru Nchileke ọkpobe akaka. ¹⁰ Ọ bụ iya bụ onye ono, Nchileke kfuru okfu ẹhu iya l'ekwo okfu Nchileke; sụ: 'Qwaa bụ nwozi iya; ya ezi t'o vuru ụzo je abọ-oduru ngu ụzo.' ¹¹ Kamenu; tẹ ya karu unu: ẹ tọ dukwa onye ka Jónu Baputizimu nshinu l'iphe bụ madzụ, nwanyi muru amumu. Obenu l'onye bụ iya katsukpo ọla alí l'ẹke Nchileke bụ eze gbe kakwa Jónu nshinu. ¹² Keshinu ophu Jónu Baputizimu byaru byeye nta-a; bẹ Nchileke shi koshita lẹ ya bụ eze; ndu ọhogu iya eshi keshinu ono meta t'ephe gude k'ehuka kposhia ya; ndu ọkpehu ese t'ephe bahu iya k'ehuka; mbụ ẹke ono, ọ bụ eze ono. ¹³ L'iphe bụ okfu, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru l'ọ ha; mę ekemu, shi l'ẹka Mosisu; bya erua lẹ Jónu; bẹ kfuhaakwaru l'ẹke Nchileke bụ eze ono. ¹⁴ Ọo ya bụ; teke bụ l'ọ dụ unu k'ekweta; unu ekweta. L'ọ kwa Jónu; bẹ bụ Eláyija ono, e kfuru l'ọ-bya ono. ¹⁵ T'onye nweru enu-nchi; nükwaa ya!"

¹⁶ "Ọlobu; ¿bụ ngunu; bẹ ya a-sụ l'ogbo kẹ nta-a dụ l'ọ bụ iya. Ephe dụ l'ọ bụ ẹgirima, nọ l'edukfu; l'eku ibe ephe oku; l'abaru onwephe mba; sụ: ¹⁷ 'L'ephe phuru unu opu; unu te kwe ote egvu; ephe agwa egvu anwuhu; to ru unu l'ehu!' ¹⁸ Ishi iya aburu lẹ Jónu byaru; l'aswí aswíswi; tọ ngụ iphe aangụ angungu; ephe asụ l'ogvu bu iya l'ehu. ¹⁹ Yẹbe Abubu-Ndiphe abyaakwanwa bya anọdu; l'eri; l'angu; ephe egbe sụ t'e lenu: lẹ ya bụ o-ri-nri; buru ọ-ngu-męe; buru ọnya ndu akirikiko; mę ndu eme iphe dụ ẹji. Obenu l'iphe mmamiphe Nchileke eme b'e gude ama lẹ mmamiphe Nchileke bụ iphe dụ nhamnha."

*Iphe e-me ọha, jikaru Jisọsu
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Jisọsu abalahaaru mkpukpu ono l'ọ ha mba; mbụ mkpukpu ono, ọ katsua omeshi igweligwe iphe-ophulenyanya ono; okfu l'ephe te kwedu taa onwephe ụta iphe dụ ẹji, ephe meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Yọ sụ ephe: ²¹ "Nshọo unubẹ ọha Kórazinu! Nshọo unubẹ ọha Betusáyida; kẹle ndẹge e -wotaru iphe-ophulenyanya, e meshiru unu mee lẹ Táya; mę Sayidónu; ephe gage eyehaakwa uwe-aphụ; gwọo onwephe lẹ ntụ teke teru ọnya gude koshi l'ephe tawaru onwephe ụta iphe dụ ẹji, ephe meshiru; ghaa umere; lakfuta Nchileke! ²² Obenu lẹ ya ekfuru unu l'ọo-kakwaru ndu Táya; mę ndu Sayidónu mma mbọku ikpe; ma l'ẹge ọo-dụ unubẹdua! ²³ Unubẹ ndu Kapániyomu; ¿ọ dụ unu t'e wolihu unu imeli t'unu tsukfuru l'igwe tọ. Wawakwa. ¿Unu ta madu l'aa-gbenu nwutsua unu; nwuru unu ye l'ọku alí-maa. Okfu lẹ; ndẹge ọ -buru l'e wotaru iphe-ophulenyanya, e meshiru unu je emee lẹ Sódomu; mę Sódomu anọdukwaa nta-a. ²⁴ Obenu lẹ ya ekfuru unu sụ l'ọo-karu ndu Sódomu mma mbọku ikpe; ma l'ẹge ọo-duru unubẹ ndu Kapániyomu!"

*Byakfuta Jisọsu bya atuta ume
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Teke ono kwaphu; Jisọsu asụ: "Lẹ ya ekele nggube Nna, bụ Nnajiufu kẹ igwe; mę alí ekele; l'i domiru iphe-a tẹ ndu kwaru ọnya; mę ndu mmamiphe ba ma iya; nggu eworu iya koshichia ndu obu ephe guru iphoro l'ọ bụ k'unwegirima. ²⁶ Iyee Nna; ọ bụ ẹge ọ bụ uche-obu ngu; mę ẹge ọ tsọru ngu ẹna t'i mee ya ndono.

²⁷ "Iphemiphe ọbule; bẹ Nna iya yeekwaru iya l'ẹka. Ẹ tọ dukwa onye maru Nwata ono; gbahaa Nna. Ophu l'ọ dukwa onye ọdo, maru Nna ono; gbahaa Nwatibe iya; ọdo bụ onye Nwatibe iya ono fọtaru; koshi iya ẹya.

²⁸ "Unu byakfuta yẹbe Jisọsu l'unu ha bụru ndu esegbu onwunu l'akanya; mę ndu vu ivu ẹra; ya e-zi iya unu t'unu tuta ume. ²⁹ Ya dụ agu; bya ejizita onwiya obu l'alí. Unu l'iya yiru; t'unu mụta iya iphe l'ẹka; ya e-me tẹ mejí nmakfuru unu anmakfuru. ³⁰ L'iphe ya boru unu t'unu vuru ta bụkwa iphe anyi ẹra; ivu nk'iya dukwa pherekpongụ."

12

*Aji lẹ kẹ mbọku ọtu-ume
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Yo be ujiku lanụ, bụ mbọku ọtu-ume; Jisọsu phẹ l'eswe l'egu ẹke, a koru akpe. Ndu etsoje ụzo iya awata okwo akpe ono l'ata; l'ẹke ẹgu agụkwanu ephe. ² Ndu Fárisii

aphùlephu ẹ̀phe; sù Jisòsù: “Lenu! Mè ndu etsoje ọ̀zo ngu emekwa iphe ẹ̀ te emejedu mbòku ọ̀tu-ume.”

³ Jisòsù aji ẹ̀phe: “?Unu ta guvubua l'ẹ̀kwo okfu Nchileke; iphe Dévidi meru ẹ̀ke ẹ̀gu agu yẹ̀le ndu ẹ̀phe l'iya yi? ⁴ L'ọ̀ bahùru l'ùlo Nchileke; je ewota buredi, e gude achiru Nchileke ẹ̀ja taa; mbù buredi, onye ọ̀do ẹ̀-ta hadu kẹ̀ t'ọ̀ taa; m'ọ̀ bụ̀ tẹ̀ ndu yẹ̀le iya yi taa ya. Ọ̀ bụ̀phu ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja nwẹnkinyi ẹ̀phe bụ̀ ndu atajẹ̀ iya nù. ⁵ ?Tọ̀ bụ̀ l'unu ta gubua l'ẹ̀kwo ekemu Mòsisu lẹ̀ ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja jeru ozi mbòku ọ̀tu-ume l'eze-ùlo Nchileke? Ẹ̀phe eshi ẹ̀ge ono dakaa ekemu ono; ọ̀phu ikpe 'anmakwa nù ẹ̀phe. ⁶ Ya ekfuru unu l'iphe, ka eze-ùlo Nchileke ono ike; bẹ̀ nọ̀okwa l'ẹ̀ke-a. ⁷ Ndege unu maru iphe ọ̀ bụ̀ mbù iphe ọ̀waa, ẹ̀kwo okfu Nchileke kfuru, sùru: 'L'iphe agu yẹ̀be Nchileke ta bụ̀kwa t'unu gwajẹ̀ iya agwagwa; ọ̀ kwa t'unu phujeru madzù imiko; mẹ̀ unu ta ga nmakwa ndu iswi dù mma ikpe. ⁸ L'ọ̀ kwa yẹ̀be Abùbu-Ndiphe bụ̀ Nnajiufu kẹ̀ mbòku ọ̀tu-ume.”

Nwoke, iphe lónwuru ẹ̀ka lanù

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Tọ̀ dù iya bụ̀; Jisòsù aparù ẹ̀ke ono haa; tųgbua bya abahù l'ùlo-ndzuko ndu Ju. ¹⁰ Yo nweru nwoke, iphe lónwuru ẹ̀ka lanù, nọ̀ iya nù. Ndu Fàrisii, nọ̀ l'ẹ̀ke ono achọ̀ iphe ẹ̀phe a-sù lẹ̀ Jisòsù meru; bya aji iya: “?Ọ̀ bụ̀ omebyi ekemu t'e mee onye iphe eme t'ọ̀ ka mma mbòku ọ̀tu-ume tọ̀?”

¹¹ Jisòsù asù ẹ̀phe: “O -bùru l'o nweru unu; onye, nweru atùru lanù; atùru ono adalahù lẹ̀ nsù mbòku ọ̀tu-ume; onye ono; ?to jedu je akpufuta iya tọ̀. ¹² Madzù; ?to kadù atùru ọ̀bu ọ̀kpobe iphe tọ̀. Ọ̀o ya bụ̀ l'ome iphe-ọ̀ma mbòku ọ̀tu-ume ta bụ̀kwa omebyi ekemu.” ¹³ Yọ̀ sù nwoke ono, iphe lónwuru ẹ̀ka lanù ono: “Ngwaa; machia ẹ̀ka ngu amachi!”

Yọ̀ machia ya. Ẹ̀ka ono abya eteta tųshihu iya; dù iya mma l'ọ̀ bụ̀ ẹ̀ka ọ̀phu. ¹⁴ Ndu Fàrisii ono eshi l'ùlo-ndzuko ono lufuta; bya achia idzu ẹ̀ge ẹ̀phe e-shi gbua Jisòsù.

Onye ozi, Nchileke fọtaru

¹⁵ Ya ndono; Jisòsù amalẹ̀ruphu idzu ẹ̀phe; shi l'ẹ̀ke ono tųgbua. A dù l'igwe wųtsoru iya; yo mee ndu ọ̀phu iphe-ememe emetsua; ẹ̀phe adùkota mma l'ẹ̀phe ha. ¹⁶ Yo kfushiaru iya ẹ̀phe ike t'ẹ̀phe be ekfujeshi onye ya bụ̀ l'edzudzu ọ̀ha. ¹⁷ Iphe ono mekotaru; k'ọ̀phu oo-re; mbù iphe Azaya, bụ̀ onye nkfuchiru Nchileke kfuhawaru; sù: ¹⁸ “Lẹ̀ Nchileke sùru: ọ̀waa bụ̀ nwozi iya,

yẹ̀bedua l'onwiya fọtaru.

Onye ono bụ̀ onye ya yeru

obu; bụ̀ru onye emeje;

ẹ̀hu atso iya ẹ̀na.

Ya e-ye onye ono Ume iya l'ẹ̀hu;

t'ọ̀ kọ̀oru iphe bụ̀ mbakeshi

lẹ̀ ya e-kpe ẹ̀phe ikpe, dù maa.

¹⁹ Ẹ̀ too jekwa ọ̀tu ntųtego;

too je ochi mkpu;

ọ̀phu ọ̀ dųkwa onye a-nù olu iya l'esu-ọ̀zo.

²⁰ Ẹ̀ too mekwa tẹ̀ k'onye nọ̀wa lẹ̀

iphe-ẹ̀huka gvù.

Ọ̀phu ọ̀o-hakwa onye ẹ̀-te

vudoshidu ike t'ọ̀ tufahu.

Oo-gudekpelephu ẹ̀ka iya ẹ̀ge

o gude iya jeye teke iphe dù nhamunha

a-kapyabẹ̀ ẹ̀jo iphe.

²¹ Yọ̀ bụ̀ru iya bụ̀ onye iphe bụ̀ mbakeshi

a-nọ̀du ele ẹ̀nya iya.”

Jisòsù; mẹ̀ Biyélezebọ̀lu

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Tọ̀ dù iya bụ̀; e dutashiaru Jisòsù nwoke lanù, ọ̀gvu bu l'ẹ̀hu. Ọ̀gvu ono meru nwoke ono; yọ̀o tsù ishi; too kfu okfu. Jisòsù abya emee ya; yọ̀ phùlahaa ọ̀zo; kfulahaa okfu. ²³ Yọ̀ dù ndu ono l'ẹ̀phe ha biribiri; ẹ̀phe asù: “?Tọ̀ bụ̀kwanu onye-wa bụ̀ o-shi-l'eri Dévidi ọ̀bu?”

²⁴ Ndu Fàrisii anùle iya phù; sù: “L'ọ̀ kwa ike kẹ̀ Biyélezebọ̀lu, bụ̀ ishi k'ọ̀gvu; bẹ̀ nwoke-a egudeje achishì ọ̀gvu-a.”

²⁵ Jisòsu amawarùphu iphe ephe ari; sù ephe: “Alì-eze, kekahuru onwiya èbo; selahaa okfu; bè chìhuakwaru achìhu. Ege ono b'ò dukwaphu iphe bù mkpukpu; m'ò bù ndu ọ̀lo, kekahuru èbo. ²⁶ Q -bùru lẹ̀ Sétanu achìfu Sétanu; iphe ọ̀ bù bù l'okfu nọ̀ l'alì-eze Sétanu. ?Nanù ege ee-me t'alì-eze iya ba chìhu? ²⁷ Q -bùru l'ọ̀o Biyélezebọ̀lu; bè ya gude achìfu ogvu; ?bù ngunu; bè ndu nk'unu egudeje achìfu ogvu nk'ephe. Q kwa iya bù l'ọ̀o ndu nk'unu e-koshiwaru unu l'ikpe nmaru unu. ²⁸ Teke bukwanu l'ọ̀o Ume Nchileke; bè ya gude achìshi ogvu; iphe ookoshi bù lẹ̀ Nchileke bùwa eze l'ẹ̀ke unu nọ̀.

²⁹ “Qdo aburu; ?nanù ege madzù e-shi gude ike bahù l'ulo nwoke mkparawa, akwara nọ̀ l'ẹ̀hu; je egwoo iphe iya; l'ẹ̀ b'ò vuoduru ọ̀zo gude nwoke ono; kee ya egbu; temanu yo shide ishi lanù gwowaru iphe l'ulo ono.

³⁰ “Onye yẹ̀le yẹ̀be Jisòsu ta bùdu ẹ̀hu; bè bukwa onye ogu iya. Onye ẹ̀-te tsodu iya achikobe achikobe; l'achikashikwa achikashi. ³¹ Qo ya bù lẹ̀ ya ekfuru unu l'unwu eliphe; bè Nchileke a-gukwaru nvù l'iphe bù iphe dù ẹ̀ji, ephe meshiru l'ọ̀ ha; mẹ̀ ekfurushi, ephe kfurushikotaru Nchileke. Obenu l'onye kfuru okfu kfurushia Ume-dù-Nsọ̀; bè Nchileke ta agukwaru nvù. ³² Iphe bù onye kfuru Abùbu-Ndiphe ẹ̀jo okfu; bè Nchileke a-guru nvù; obenu l'onye kfuru Ume-dù-Nsọ̀ ẹ̀jo okfu; bè Nchileke ta byakwa bya aguru nvù. Ẹ̀ ta agukwaru iya nvù lẹ̀ mgboko ọ̀waa; ta aguru iya nvù lẹ̀ mgboko ọ̀hu abya nù.”

*Oshi-omi; mẹ̀ akpuru iya
(Luk 6:43-45)*

³³ “Q -bùru l'iime t'ì wọ̀ta akpuru, dù mma l'oshi, i yeru; nggu evuru ọ̀zo meodu oshi ọ̀bu t'ọ̀ dù mma. Teke ì haru oshi ọ̀bu; yo mebyihu; nggu amaru l'akpuru iya a-dukwaphu ẹ̀ji. Kẹ̀ l'eegeudeje akpuru, oshi m̄ru; maru egbe oshi, ọ̀ bù. ³⁴ Unubẹ̀ unwu, ogiji m̄shiru-wa; ?unu e-shi ishagha k̄fua okfu, dù mma; l'ẹ̀ke unu dù ẹ̀ji l'onwunu. L'ọ̀ kwa iphe madzù ekfu l'ọ̀nu bù iphe, jiru iya obu l'enwushihu enwushihu. ³⁵ Qkpobe madzù eshije l'okpuberu iphe, nọ̀ iya l'obu; wofuta okpobe iphe. Ẹ̀jo madzù eshikwa nù l'ẹ̀jo iphe, nọ̀ iya l'obu; wofuta ẹ̀jo iphe.

³⁶ “Tẹ̀ ya karu unu: mbọ̀ku ikpe Nchileke; bè onyemonye ọ̀bule a-bya edoo ishi iphe bù mkpọ̀koro okfu, shijewaru iya ọ̀nu. ³⁷ L'ọ̀ kwa okfu, shi madzù l'ọ̀nu; bè ee-gude gua onye ọ̀bu l'onye doberu ẹ̀ka ndoo; bùru okfu, shi madzù ọ̀nu; bè ee-gudekwaphu nmaa ya ikpe.”

*Eekfu tẹ̀ Jisòsu koshi l'ọ̀o
Nchileke ziru iya*

(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ya ndono; yo nweru ndu ezije ekemu; mẹ̀ ndu Fàrisii, haru bya asù iya: “O-zi-iphe! Meeru ephe iphe-ophulenyà, e-koshi ephe l'ọ̀o Nchileke ziru ngu l'oswiya.”

³⁹ Jisòsu asù ephe: “Qgbo nta-a pakpọ̀kwaaru ẹ̀ji; ephe te kwe nọ̀pyabe Nchileke l'ẹ̀ka. Ephe achọ̀ iphe-ophulenyà, e-koshi l'ọ̀o Nchileke ziru yẹ̀be Jisòsu tẹ̀ ya bya; ọ̀bu l'ẹ̀ tọ̀ dukwanu iphe-ophulenyà, e-koshi ephe iphe ono; gbahaa iphe meru l'ẹ̀hu Jona, bù onye nk̄fuchiru Nchileke. ⁴⁰ Okfu l'ọ̀ kwaphu ege ono, Jona nọ̀ru abalì ẹ̀to: eswe l'enyashi l'ẹ̀pho eze emà ono; bù ege Abùbu-Ndiphe a-nọ̀ abalì ẹ̀to: eswe l'enyashi l'ime alì. ⁴¹ Ndu Nínive e-gbeshi mbọ̀ku ikpe ono; nmaa ndu ogbo nta-a ikpe; kẹ̀le ndu Nínive taru onwẹ̀pẹ̀ ọ̀ta iphe dù ẹ̀ji, ephe meshiru; ghaa umere; lakfuta Nchileke; l'okfu, Jona kfuru ephe. Qlobu; unu lekwa: nta-a; bè onye nyiberu Jona nọ̀kwa l'ẹ̀ke-a. ⁴² Nwanyì, bù eze ndu Sheba e-gbeshi mbọ̀ku ikpe ono; nmaa ogbo nta-a ikpe; kẹ̀ l'ọ̀ shi l'ẹ̀ke alì jeberu bya tẹ̀ ya nù kẹ̀ mmamiphe Sólomọ̀nu. Qlobu; lekwa: nta-a; bè onye nyiberu Sólomọ̀nu nọ̀kwa l'ẹ̀ke-a!”

*Iphe akpajẹ̀ ogvu ọ̀la azu
(Luk 11:24-26)*

⁴³ “Qobuje teke a chifuru madzù ogvu l'ẹ̀hu; ogvu ono eje etsoru echi-ẹ̀gu ẹ̀ke mini ẹ̀-ta nọ̀du aghaphe; l'achọ̀ ẹ̀ke ọ̀o-nmẹ̀ anmẹ̀e. Teke o jenyaaaru; tọ̀ dù ẹ̀ke ọ̀ phuru; ⁴⁴ yọ̀ sù tẹ̀ ya laphuedukwa azù l'akahù ọ̀lo iya phù, ya shi phù. Teke ọ̀ byatashiaru; to nwe iphe bu iya nù; a zawa iya azaza; dokwazibebewa iya ọ̀huma; ⁴⁵ yo je achita ogvu ẹ̀saa ọ̀do, ka yẹ̀bedua ẹ̀ji; ephe awùba; je eburu iya. Ndzù nwoke ono abya aka ẹ̀ji; karia ẹ̀ge o shi dù teke ọ̀dungu. Q bù ege ono; bè ọ̀o-dù ogbo kẹ̀ nta-a; megburu onwẹ̀pẹ̀ l'ẹ̀jo iphe-a.”

*Nne Jisòsu; mẹ̀ unwanne iya
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Ya ndono; Jisòsu egudekwadua okfu ekfuru ndu ono; nne iya; mẹ̀ unwanne iya abya abata; vudo l'ogbodufu zia ozi t'ẹ̀ kuaru ephe Jisòsu; t'ephe kfuru yeru iya. ⁴⁷ Yo

nweru onye sùru iya t'ò gebekwa; lẹ nne iya; mẹ unwanne iya phẹ nọkwa l'ogbodufu achọ t'ẹphe kfuru yeru iya.

⁴⁸ Jisọsu aji onye ono, kfuru iphe ono: “?Bụ ndu ole bụ nne iya; mẹ unwanne iya oḅu?” ⁴⁹ Jisọsu amawaphu ndu etsoje ọzo iya ẹka; sụ: “O bụ nne iya; mẹ unwanne iya phẹ ndo-ọ nọ l'ẹke-a!” ⁵⁰ O bụ onye meru iphe, nọ Nna iya, bu l'imigwe l'uche; bẹ bụ unwanne iya kẹ nwoke; bụru unwanne iya kẹ nwanyi; mẹ nne iya.”

13

*Ẹtu, eegude onye agha
nebyi iphe anma*

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ L'akpuru ujiku lanu ono kwaphu; Jisọsu eshi l'ufu ono tughua jeshia l'iku eze ẹnyimu. ² Madzụ azaa ntumatu; Jisọsu ekwekwaduphu je abahụ l'ugbo; je adugaru anodu tẹ ya kfuru nù ndu ono, nọ l'eli alị l'iku eze ẹnyimu ono. ³ Yo gude ẹtu ẹtu zilahaa ẹphe igweligwe iphe; sụ:

“L'o nweru nwoke lanu, jeru ogha nebyi iphe. ⁴ L'ogha nebyi iphe ono b'o nweru ndu ophu daru lẹ mkpoworo ọzo; unwenu abya atutua ya. ⁵ Ndu aharu daa l'alị mkpuma ẹke anu-alị ta kfubedu oswa nodu. E ji ekfua; yo fushiwaphu l'anu-alị ono, ẹ -ta hadu nshinu ono. ⁶ Anwu awatawaphu akpokpo; woru unwu iru nebyi iphe ono kponwushia; kele ẹ t'ọ gbaḅdua akwara ohuma. ⁷ Ndu odo daru l'alị ogvu. Yeḅe ogvu ono efushia; yo vuta mbụ ogvu ono; woru nebyi iphe ono kpagbushia. ⁸ Obenu l'o nweru ndu ophu daru l'alị-otsu. Yo bya efushia; vua; mishia. Ndu aharu mịta ukporo akpuru ugbo ise ise; ndu amịta ukporo ẹto ẹto; ndu ophu amịatsua ukporo l'iri; ukporo l'iri.”

⁹ Jisọsu asụ ẹphe: “Onye nweru ẹnu-chi; yo nua ya!”

*Iphe, kparu iphe Jisọsu
egudeje ẹtu ezi iphe*

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Tọ dọ iya bụ; ndu etsoje ọzo iya abyakfuta iya bya asụ iya: “?Ngunu meru iphe i gude ẹtu ẹtu ekfuru ndu ono okfu?”

¹¹ Jisọsu asụ ẹphe: “O bụ unubedua b'e meru t'unu maru iphe ono, e shi domigbaa edomi ono, bụ iya bụ k'ẹke Nchileke bụ eze. Obenu lẹ ndu onanu b'ẹ te mekwa t'ẹphe maru iya. ¹² Onye nweru nù; bẹ aa-nufua odo t'o nweru nwegharu iya ẹka. Onye ẹ-te nwedu nù; bẹ nwiya ophu o nweru enwenwe ophu; bẹ ee-gbe natafua ya nù. ¹³ Oo ya meru iphe ya gude ẹtu ẹtu ekfuru ẹphe okfu: l'ẹphe e-lee ẹnya nta; lee imo; tọ dọ iphe ẹphe aphụ. Ẹphe anua nta nua imo; tọ dọ iphe aga ẹphe ẹnu-nchi; tọ dọ iphe edo ẹphe ẹnya. ¹⁴ O bụ l'ẹhu ẹphe b'o reru; mbụ iphe ono, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuru ono; wo:

L'ẹphe a-nga nchi nta;
ngaa imo;

to nwe iphe edo ẹphe ẹnya.
Ẹphe elee ẹnya nta; lee imo;
to nwe iphe ẹphe aphụ.

¹⁵ Okfu l'ẹphe kpọ-chishiwari obu;
swọ-chishiwa nchi; kpuchishia ẹnya.
Qdumeka mẹ ẹphe egudekwaa
ẹnya ẹphe phua; gude nchi ẹphe nua;
obu ẹphe emee t'o doo ẹphe ẹnya;
mẹ ẹphe aghakọbe lakfuta
yẹbe Nchileke tẹ ya dzọ ẹphe.'

¹⁶ “Onu-oma bụ nk'unu; okfu l'unu gude ẹnya unu aphụ ọzo; gude nchi unu anụ iphe. ¹⁷ Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ ndu nkfuchiru Nchileke; mẹ igweligwe ndu, doberu ẹka ndoo b'ọ guru ẹgu ophu iphe-a, unu aphụ-wa; oḅu l'ẹphe ta phudu iya. Yo gukwaaphu ẹphe ẹgu onu iphe-a, unu anu-wa; oḅu l'ẹphe ta nudu iya.

*Iphe ẹtu onye agha
nebyi iphe ono bụ*

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Unu ngabekwa nchi nua iphe ẹtu onye ono, agha nebyi iphe ono bụ: ¹⁹ O nweru ndu anuje kẹ ẹke Nchileke bụ eze; too do ẹphe ẹnya. Ejo onye ono; mbụ Obutuswe abya anafu ẹphe nebyi iphe ono, e kfuru, ye ẹphe l'obu ono. O bụ ẹphebedua dọ l'ọ bụ ndu ophu daru lẹ mkpoworo ọzo. ²⁰ Ndu ophu daru l'alị mkpuma bụ ndu ophu abuje

teke eḗpe anuḗkwadua okfu ono; eḗpe anatawa iya ɸu l'eḗhu-otso-ena. ²¹ Obenu l'e ɸo bajedu eḗpe umi l'ehu; k'ophu oo-kpo ukfu. Iphe-eḗhuka -byaleḗphu; m'o buḗkwanu mkpameḗhu; okfu l'eḗpe kwetaru okfu ono; yo buḗru iphe eḗpe a-kpakota daa; paru okfu ono haa. ²² Ndu oḗphu, daru l'alì ogvu bu ndu oḗphu nuru okfu Nchileke; oḗriri ke ndzu; me ege ee-shi nweru eḗku akpalahaa okfu ono eḗhu. To miḗhe amìmi. ²³ Nebyi iphe ono ndu oḗphu daru l'alì-otso bu ndu, anuje okfu ono; yo doo eḗpe enya; eḗpe amìshia nebyi; miḗtatsua ukporo ise ise; ndu amìta ukporo eto eto; ndu amìta ukporo l'iri ukporo l'iri."

Ètu, eegude ohu witu anma

²⁴ Jiḡosu abya anmaaru eḗpe etu odo; su: "Ège Nchileke e-shi koshi le ya bu eze a-dulephu l'o bu nwoke, wotaru okpobe akpuru witu je aghaa l'alì. ²⁵ Yo be l'enyaḡi ujiku lanu; l'e kuwaru mḡbenya; onye ohogu nwoke ono eje achiḡa ohu witu je aghakoḗbe l'eke ono, o gharu witu ono. Yo ghagetsua ya; tugbua. ²⁶ Witu ono abya efushia; miḡshia. Ohu iya ono efushikwaaphu; miḡshia. O bu teke ono b'e gbe bya amaru l'o bu ohu witu. ²⁷ Ya ndono; ndu ejeru nwoke, nwe ufu ono ozi abya asu nwoke ono: 'Nnajiufu; ɸo buḡdunua okpobe akpuru witu b'i gharu l'alì ngu ono? ɸanu ege o du; be ohu iya gbe noḡduwa iya nu?' ²⁸ Nwoke ono asu eḗpe: 'L'o kwa onye ohogu iya; be meru iphe ono.' Ndu ono, ejeru iya ozi ono asu iya: 'Èḗpe e-je efeshia ya ɸo?' ²⁹ Nwoke ono asu eḗpe: 'Wawa! T'eḗpe haa ya ru; l'eḗpe -je iya efeshi; be eka a-tsoḡwa eḗpe ntso; eḗpe efeshia witu. ³⁰ Oo ya bu; t'a haa ya t'o tuḡo vua jeje teke ee-bu witu. Teke ono; ya ekfuru ndu e-bu iya nu t'eḗpe vuru uzo chiḡo ndu onanu bu ohu iya ono; kee l'ukfu l'ukfu t'a kpoḡo ya oku. Teke e metsuaru; eḗpe evuta oḗphu bu witu kuḗberu iya le mḡbabu iya.' "

Ètu, eegude akpuru

oshi moḡutadu anma

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Jiḡosu abya anmaaru eḗpe etu odo; su: "L'ege Nchileke e-shi koshi le ya bu eze a-dulephu l'o bu akpuru moḡutadu, nwoke lanu wotaru ghaa l'egu iya. ³² Akpuru iphe ono bu iya katsuḡkpo obu nwirikirikwe l'iphe bu akpuru iphe aaku akuku. Obenu l'obuje teke o bya evua; yo kakota iphe bu oshi, aadza adzadza le mḡbabu; mbu yo bya aburu eze oshi; k'ophu unwenu, eḗpe l'eli abyaje bya akpalahaa ekfuna l'ekali iya."

Ètu, eegude iphe

ekoje-buredi anma

(Luk 13:20-21)

³³ Jiḡosu abya anmaaru eḗpe etu odo; su: "L'ege Nchileke e-shi koshi le ya bu eze a-dulephu l'o bu iphe ekoje-buredi, eeku yisutu, nwanyi hataru nwanshi; gwakoḗbe le ntu iphe eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru ekpa mbacha; yo woru iya je edobe; jeje; yo bya ekoo ekoko."

Jiḡosu gude etu ezi iphe

(Mak 4:33-34)

³⁴ Jiḡosu gude etu etu ege ono; zia ndu ono ozi-oma iya. E too kfduru eḗpe okfu; l'e b'o gude etu. ³⁵ Iphe ono bu k'ophu oo-re; mbu iphe onye nkfuchiru Nchileke kfuru: su:

"Le ya e-gude etu etu ekfuru eḗpe okfu.

Ya e-kfuru eḗpe iphe ono,

e shi keshinu mḡboko

duḗberu domita."

Iphe etu ono, eegude ohu iphe

anmashi ono bu

³⁶ Ya ndono; Jiḡosu aparu igwe oha ono haa; bahushia l'ulo. Ndu etsoje uzo iya abyakfutashia ya; bya asu iya: "T'o konuaru eḗpe iphe o bu mbu etu ke ohu witu ono t'o doo eḗpe enya."

³⁷ Yo su eḗpe: "Onye ono, agha nebyi iphe, du mma ono bu Abubu-Ndiphe. ³⁸ Ali ono aburu mḡboko l'ophu; nebyi iphe ono, du mma ono aburu ndu Nchileke bu eze eḗpe. Onanu, bu ohu witu ono aburu unwu k'ohogu Nchileke, bu iya bu Ejo Onye ono. ³⁹ Ohogu ono, gharu akpuru ohu witu ono aburu Obutuswe. Teke ono, eebuta iya ebuta ono aburu ege oo-du teke mḡboko gvuderu. Ndu, ebu iya nu aburu unwu ojozi-imigwe. ⁴⁰ O bu ege ono, e fekoḗberu ohu witu; chiḡoo ya; je akpoḡo oku ono bu ege oo-du teke mḡboko a-gvu. ⁴¹ Abubu-Ndiphe e-zi unwu ojozi-imigwe iya t'eḗpe chiḡshikota iphe bu ndu ono, kpataru te ibe eḗpe mee iphe du eji ono; me ndu meru ejo iphe l'eḗpe ha; ⁴² paru eḗpe chee l'o-tata-kfukfu oku. Èke ono; be madzu a-noḡu raa ejo ekwa; taa

ikireze. ⁴³ Obenu lẹ ndu ophu doberu ẹka ndoo a-nọdu egbu nwiinwii l'ọ bụ ẹnyanwu l'ẹke Nna ẹphe bụ eze. T'onye nweru ẹnụ-nchị; nụkwaa ya!"

*Ẹtu, eegude iphe labụ,
vu oke aswa anma*

⁴⁴ Yọ sụ: "Ẹke Nchileke bụ eze dọ bụ iphe vu oke aswa, e domiru edomi l'ẹgu. Onye lanụ eje aphụa ya; woru iphe kpuchia ya; teru ẹswa lashia; je ereshikota iphemiphe ọbule, o nweru; je azụa alị ono."

⁴⁵ Jisọsu asụ: "Onye maru iphe ẹke Nchileke bụ eze bụ; emeje l'ọ bụ onye agba ike-ike nghọ, l'achọ ọkpobe mgbubu, ama mma t'ọ zụa. ⁴⁶ Yọ phulephu ophu ere ire nshinu; lashia; je ereshikota iphemiphe ọbule, o nweru; je azụa ya."

Ẹtu, eegude ntofu anma

⁴⁷ Jisọsu asụkwaphu: "L'ẹke Nchileke bụ eze dukwa l'ọ bụ ntofu b'a turu l'eze ẹnnyimu; yo je anmakotsua igweligwe ẹma, dọ iche iche. ⁴⁸ Ẹma ono ejilephu ntofu ono; b'a bya akpua ya; kpufuta eli nggodo. A bya anọdu l'eli nggodo ono; ọọ ya; ọshia ndu ophu dọ mma ye lẹ nkata; kporu ndu ophu dọ ẹji je enwushia. ⁴⁹ Ege ono; bẹ ọo-dụ teke mgboko a-gvu. Ụnwu ojozi-imigwe a-lufuta; bya afo ndu ẹjo iphe l'ẹke ndu doberu ẹka ndoo nọ; ⁵⁰ je achiru ẹphe ye l'ọ-tata-kfukfu ọku. Ẹke ono; bẹ madzụ a-nọdu raa ẹjo ẹkwa; taa ikireze."

Iphe ophungu; mę akahụ iphe

⁵¹ Jisọsu aji ẹphe: "Ọ kwa l'iphe ono, ya ekfu ono doru-a unu ẹnya?"

Ẹphe asụ iya: "Iye!"

⁵² Yọ sụ ẹphe: "Ọo ya bụ l'iphe bụ onye majiru ẹkwo okfu Nchileke ẹnya; bya aburu onye kwetawaru lẹ Nchileke bụ eze iya; bẹ dulephu l'ọ bụ nwoke, nwe oke-ufu, achikọje iphe ophungu; mę akahụ iphe gwoshia l'ulo iya ẹke o doru ẹku iya, dọ mkpa."

Aajika Jisọsu lẹ Názaretu

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jisọsu anmashibetsua ẹtu ono; shi l'ẹke ono lufushia. ⁵⁴ Yọ buru iya ọla mkpukpu iya. Yo rua; tugbua jeshia l'ulo-ndzuko ndu Ju; wata ẹphe ozi iphe. Yo zia iphe ono k'ophu ọ dọ ndu nọ l'ẹke ono biribiri; ẹphe ajilaha: "Bu awe; bẹ oke mmamiphe; mę iphe-ophulenyia ọwaa, oomeebe ọwaa shi iya? ⁵⁵ Ọ bụdunia ya bụ nwatibe kapyinta? Ọ bụdunia Méri bụ ẹphe nne iya? Ọ bụdunia Jémusu; mę Joséfu; mę Sáyimonu; mę Júdasu bụ unwunne iya? ⁵⁶ Ọ Ayi l'unwunne iya kę unwanyi l'ẹphe ha te bụdunia l'ẹke-a? Ọ Awe b'o shi mutatsua egbe iphe ọwaa?" ⁵⁷ Ẹhu agbanwuhu ẹphe ọku; ẹphe ajikawaphu okweta iphe ookfu.

Jisọsu asụ ẹphe: "Onye nkfuchiru Nchileke; bẹ aakwabejekwaru ugu l'ekemeke ọbule; gufukwaphu lẹ mkpukpu iya; mę l'ufu iya." ⁵⁸ Ọ dufe igweligwe iphe-ophulenyia, Jisọsu mekwaduru l'ẹke ono; kę l'ẹphe ta chiduru ọkfu kwęe ya.

14

Ebuta Jonu Baputizimu ishi

(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Ọ dọ iya bụ; yo be teke ono; Hérodu, bụ ọ-chị-ọha Gálili anụa ọdu Jisọsu; ² bya asu ndu ejeru iya ozi: "M'ọ kwa Jonu Baputizimu shi l'onwu teta nọdu ndzụ ọdo. L'ọo ya meru iphe ọduje ike emeshibebe igweligwe iphe-ophulenyia ono."

³ Iphe meru nọ bụ l'ọ nweru teke Hérodu shi zia t'e gude Jonu kee ya ẹgbu; ye iya l'ulo-mkpọro l'okfu ẹka Heródiyasu. Heródiyasu ono bụ nyee Filipu. Filipu abukwanuru nwunne Hérodu. ⁴ Ishi iya aburu lẹ Jonu shi asuje Hérodu l'iphe o meru ta dukwa mma; l'ọ nataru nwunne iya nyee ya; lulaha. ⁵ Yo shi dọ Hérodu kę t'ọ gbua Jonu; obenu l'ọ shi atsụ ọha egvu; l'ẹke onyemonye kfukotaru lẹ Jonu bụ onye nkfuchiru Nchileke.

⁶ Ya ndono; yo rua mbọku, Hérodu emeje eswe-iphe, e gude anyata mbọku, a muru yebe Hérodu; nwatibe Heródiyasu kę nwanyi abya etee egvu l'ifu ndu ono, byaru eswe-iphe ono. Yọ tsoo Hérodu ẹn; tsotabe iya ⁷ k'ophu o kweru nwamgboko ono ọkwa; riru angu ye iya: "L'iphe ọ sukpooru tẹ ya nọ iya; bẹ ya a-nụ iya."

⁸ Ya ndono; nne nwamgboko ono ezi iya; yo je asụ Hérodu: "L'iphe dọ iya mma bụ t'e gburu ishi Jonu Baputizimu ye lẹ nwefere pẹe ya nta-a nta-a."

⁹ Ẹhu adanwuhulephu eze, bụ Hérodu. Obenu lẹ k'ophu o kwewaru ọkwa; riwa angu ye iya l'ifu edzudzu ọha ono, byaru iya eswe-iphe ono; yọ sụ t'ọ menua lẹ kę nwamgboko ono. ¹⁰ Yo ziwaphu; e je ebuta Jonu ishi l'ulo-mkpọro; ¹¹ woru ye l'efere; paru iya pẹe

nwamgbòko ono. Nggube nwamgbòko eworu iya nù nne ya. ¹² Ndu etsoje ọ̀zo Jónu abya apata ogwo-ẹ̀hu iya je elia. Ẹ̀phe emeebe; je akọ̀ru Jisọ̀su iphe, meru nù.

*Jisọ̀su anù ọ̀nu madzù iri ẹ̀bo
l'ùkporo madzù iri nri*

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jón 6:1-14)

¹³ Jisọ̀su anùlephu iphe ono, meru nù ono; shi ẹ̀ke ono gude ọ̀gbo tųgbua jeshia ẹ̀ke ọ̀ nọ̀ nwenkinyi iya. Ndu ono anùlephu lẹ̀ Jisọ̀su tųgbuwaru; wufu; shi lẹ̀ mkpukpu lẹ̀ mkpukpu gude ọ̀kpa tsoru iya. ¹⁴ Jisọ̀su eshi l'ọ̀gbo ono lufuta bya aphua igweligwe ndu, dọ̀ru l'ẹ̀ke ono; imiko ẹ̀phe egude iya. Yo mee; ẹ̀hu adù ndu ọ̀phu iphe emetsua mma.

¹⁵ A nọ̀nyaa l'ọ̀zo urenyashi; ndu etsoje ọ̀zo iya abyakfuta iya; bya asù iya: "?! marua l'ẹ̀ to nwedu ndu bu l'ẹ̀ke-a; nchi ejihuwa. Ọ̀phu t'ì sù ndu-wa, zaru ege-a t'ẹ̀phe bahugbaa l'edukfu l'edukfu-a; je akpata nri, ẹ̀phe e-ri."

¹⁶ Jisọ̀su asù t'ẹ̀phe be jeshiru abahù; sùkwaphu ẹ̀phe: "Unubẹ̀dua; unu nùnu ẹ̀phe nri; t'ẹ̀phe ria."

¹⁷ Ẹ̀phe asù iya: "L'iphe ẹ̀phe gude l'ẹ̀ke-a bukwa ishi buredi ise; mẹ̀ ẹ̀ma labù nkinyi iya."

¹⁸ Yọ̀ sù ẹ̀phe t'ẹ̀phe chitaru iya ẹ̀ya l'ẹ̀ke-a. ¹⁹ Yọ̀ bya asù igweligwe ndu ono t'ẹ̀phe nọ̀dugbaa anọ̀du l'alì l'ẹ̀ke ono, ẹ̀wu dù nwa kirikiri ono. Jisọ̀su achita ishi buredi ise ono; mẹ̀ ẹ̀ma labù ono; palia ẹ̀nya imeli; kele Nchileke ekele kẹ̀ nri ono; washia ya; woru iya nù ndu etsoje ọ̀zo iya. Ẹ̀phe eje ekeshiaru igweligwe ndu ono. ²⁰ Onyenonu ataa ya; nyaa onwiya kingu. Ndu etsoje ọ̀zo iya abya atutua ibiribe buredi; mẹ̀ ẹ̀ma ono, bụ̀ ndu ọ̀phu e riphodoru eriphodo. Yo ji nkata-ivu iri l'ẹ̀bo. ²¹ Unwoke, tso lẹ̀ ndu taru buredi ono; bẹ̀ ruru ọ̀nu unwoke iri l'ẹ̀bo l'ùkporo unwoke iri;* kpachikwa unwany; mẹ̀ unwegirima.

Jisọ̀su eje ije l'eli mini

(Mak 6:45-52; Jón 6:15-21)

²² Jisọ̀su asùwaphu ndu etsoje ọ̀zo iya t'ẹ̀phe bahù l'ọ̀gbo; vuru iya ọ̀zo tųgbua oje azù eze enyimu azù iya ọ̀phu; tẹ̀ yẹ̀bedua jeodu je ekfuru ndu ono t'ẹ̀phe lashiwaru. ²³ Yọ̀ sùtsua t'ẹ̀phe lawaru; bya atųgbua jeshia l'ugvu nkinyi iya okfuru nù Nchileke. Yo be l'urenyashi; yọ̀ nọ̀dukwadua l'ugvu ono nkinyi iya; ²⁴ ọ̀gbo ono anọ̀duwanu l'echi eze enyimu ono. Pherephere eshi ẹ̀phe ishifu; gude eyii-mini byakfutashia ẹ̀phe. Yo mee; ọ̀kpo ọ̀gbo ono atsulahaa ẹ̀phe l'ehu. ²⁵ Iphe ọ̀ha-ẹ̀nu anọ̀dulephu l'ifu; Jisọ̀su ejeru ije l'eli mini eze enyimu ono jekfushia ẹ̀phe. ²⁶ Ẹ̀phe aphule iya phù l'ẹ̀ke oje ije l'eli mini ono; ẹ̀hu anmalahaa ẹ̀phe anmanma; kẹ̀ l'ẹ̀phe tubesu l'ọ̀ bụ̀ maa. Ẹ̀phe atshu egvu; wata ochi mkpu.

²⁷ E ji ekfu-a; Jisọ̀su asù ẹ̀phe: "T'obu shihu unu ike; l'ọ̀ kwa yẹ̀bedua. Unu ba tsushi egvu!"

Pyita eje ije l'eli mini

²⁸ Pyita asù iya: "Nnajiufu; ọ̀ -buruphu nggu l'oswiya; kfunuru iya tẹ̀ ya nyibata l'eli mini-wa; byakfuta ngu."

²⁹ Jisọ̀su asù iya: "Byanu." Ya ndono; Pyita enyifuta l'ọ̀gbo ono; jeru ije l'eli mini ono jekfushia Jisọ̀su. ³⁰ Ono ọ̀ phuru eze eyii-mini ono, atù nù ono; yọ̀ tsulahaa egvu; watawaphu ọ̀da omi lẹ̀ mini ono. Yọ̀ rashia: "Nnajiufu; dzọ̀ ya!"

³¹ Jisọ̀su amachiwaphu ẹ̀ka; selita iya; sù iya: "Oo-wa! Ekwekwe nke ngu apaa nwanshi. ?Bù ngunu kparu iphe i gbe bọ̀lahaa obu ẹ̀bo?"

³² Yẹ̀le Pyita abya abahù l'ọ̀gbo ono; oke pherephere ono ebuhuwaphu. ³³ Ndu ono, etsoje ọ̀zo iya, nọ̀ l'ọ̀gbo ono abya abaaru iya eja; sù iya: "Ọ̀ buphu nggu bụ̀ Nwatibe Nchileke l'oswiya."

Jisọ̀su agwọ̀ ndu iphe eme lẹ̀ Genésaretu

(Mak 6:53-56)

³⁴ Ẹ̀phe adaghatşulephu mini ono; bya alufuta lẹ̀ Genésaretu. ³⁵ Ndu ẹ̀ke ono ahubewaphu Jisọ̀su ama; mewaphu; nzi ejegbaru l'obotobu l'ẹ̀ke ono; e dutashiaru iya iphe bụ̀ ndu iphe eme l'ẹ̀phe ha. ³⁶ Ẹ̀phe arọ̀ ya t'ọ̀ kwe t'ẹ̀phe byikpoonu ẹ̀ka m'ọ̀ -ruhuru; ọ̀ buru l'ọ̀nu uwe iya. Iphe bụ̀ ndu byiru ẹ̀ka l'ọ̀nu uwe iya ono adukota mma.

* 14:21 14:21 Iphe ọ̀ bụ̀ bụ̀ 5,000.

15

*Ome-l'alí ndiche ndu Ju**(Mak 7:1-13)*

¹ Ya ndono; yo nweru ndu Fárisii mę ndu ezije ekemu, shi Jerúsalemu byakfuta Jisọsu; bya aji iya: ² “?Bụ ngunu kparu iphe ndu etsoje ụzo ngu emebyi ome-l'alí ophu shiru ndiche ayi phez l'ẹka? ?Ngunu meru iphe ephe ta akwojedu ẹka akwokwọ; ẹmanu ephe eride nri?”

³ Jisọsu asụ ephe: “?Bụ ngunu meru iphe unu paru ome ekemu, Nchileke sụru t'e meje haa; melahaa ome-l'alí ophu unu ezi l'onwunu? ⁴ Nchileke tūru ekemu; sụ: 'Kwabẹ nne lẹ nna ngu ugwu;' sụkwaphu: 'Onye phuru nne iya; m'ọ bụ nna iya iphu t'e gbua ya egbugbu.' ⁵ Ọ -buru l'unu sụru: 'L'iphe bụ onye sụru nne lẹ nna iya l'iphe ya ge e-gude yeru ephe ẹka; bẹ buakwa iphe ya nuru Nchileke;' ⁶ bunu iya bụ l'onye ono ta gbahedu t'ọ kwabẹ nne lẹ nna iya ugwu. Unu egude ome ome-l'alí unu; mee okfu Nchileke; yo buru iphe mmanu. ⁷ Unubẹ o-kfuru-iche-eme-iche-wa! Azaya, bụ onye nkfuchiru Nchileke kfuleruphu ẹge unu dụ teke ono, o kfuchiru Nchileke; sụ: ⁸ “ 'Ndu-a bulekwa ajava eli ọnu; bẹ ephe ajajẹ yẹbe Nchileke; obu ephe nọkwaru ote-nya.

⁹ Eja, ephe abaru iya bụ iphe iphoro. Ephe wotaru ekemu ophu madzụ meberu l'ezi t'e tuje iya ekemu Nchileke.' ”

*Iphe emerushije madzụ**(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Jisọsu abya ekukoo madzụ l'igwe; sụ ephe: “Unu ngaberu iya nchi; k'ophu iphe e-do unu ẹnya. ¹¹ Ẹ tọ bukwa iphe madzụ eri l'onu emerushije onye ono. Ọ kwa iphe shi madzụ l'obu lufuta iya l'onu bụ iphe emerushije iya nụ.”

¹² Ya ndono; ndu etsoje ụzo iya abya asụ iya: “?I marua lẹ ndu Fárisii; bẹ ẹhu shi eghu eghughu l'iphe ono, i kfuru ono?”

¹³ Ọ sụ ephe: “Iphe bụ oshi, ẹ-ta budu Nna iya k'imigwe gude ẹka iya dzabẹ iya; bẹ ee-fefukwa efefu. ¹⁴ Unu paruru ephe haa; l'ephe bụ ndu ishi, akpu ndu ishi. Onye ishi kpuru onye ishi ibe iya bunu iya bụ l'ephe a-tukokwa nwulahu lẹ nsu.”

¹⁵ Pyita asụ iya: “Konuaru ephe iphe okfu ono, i kfuru ono bụ.”

¹⁶ Jisọsu asụ ephe: “?Unu te nwekwaphu uche ọ? ¹⁷ ?Unu ta madu l'iphe eeri eriri bụ l'onu; bẹ ooshije bahu madzụ l'ephe. Yo shi ẹke ono; a nyifu iya. ¹⁸ Obe iphe shi l'onu madzụ lufuta bụ obu b'o shi iya; buru iya emeruje madzụ. ¹⁹ Ọ bụ l'obu madzụ; bẹ ejo ọri erishije, akpatajẹ ogbu madzụ; ori ogori; ome kẹ nwanyi mę kẹ nwoke; ozi iphura; ọdzu ejo-ire; mę okfurushi madzụ. ²⁰ Ọ bụ iphe ono emeruje madzụ. Ogude ẹka, ẹ ta kwodu akwokwọ eri nri te emerujekwa madzụ.”

*Ekweta Nwanyi, ẹ-ta budu onye Ju**(Mak 7:24-30)*

²¹ Jisọsu egbeshi l'ẹke ono; jeshia ali, nọ-pheru Táya mę Sayidonu mgburumburu. ²² A bya amaru; nwanyi Kėnanu, bu l'ẹke ono abyakfutashia ya; bya echia mkpu; sụ iya: “Nnajiufu! Nggube o-shi-l'eri Dévidi; tẹ imiko iya dụ ngu ru. Lẹ nwatibe iya kẹ nwanyi; bẹ ogvu bu l'ẹhu; gude iya l'agwa iya ọchi.”

²³ Obenu lẹ Jisọsu te yeduru iya onu. Ndu etsoje ụzo iya abya arọ Jisọsu; sụ iya: “T'ọ chifunu nwanyi-a, etsophe ephe; l'arachi ephe nchi-wa.”

²⁴ Jisọsu asụ ephe: “L'ẹ tọ nwekwa ẹke ọdo, Nchileke ziru iya tẹ ya jee; gbahaa tẹ ya jee kẹ ndu Ịzurelu, bụ ndu ophu dụ l'ọ bụ unwu aturu, tufashihuru etufashihu.”

²⁵ Nwanyi ono abya adaa pee l'ifu Jisọsu; sụ iya: “Nnajiufu; byiko; yeru iya ru ẹka.”

²⁶ Jisọsu asụ iya: “Ẹ tọ dukwa mma t'e wota nri, a ga nụ unwegirima; nụ unwu nkuta.”

²⁷ Nwanyi ono asụ iya: “Nnajiufu; ọ bua ẹge ono b'ọ dụ; ọbu; mę nkuta erijekwaa ẹviriva nri ophu dashuru nụ teke onye nwe iya nụ eri nri.”

²⁸ Jisọsu asụ iya: “Oo-wa! Nggube nwanyi ọwaa; ekwekwe nke ngu apaa! Ọ kwaphu ẹge ọgu ngu; bẹ Nchileke e-meru ngu.” Teke onophu; ada nwanyi ono aduwaphu mma.

Jisọsu agwo ndu iphe eme

²⁹ Jisọsu eshi ẹke ono tugbuwa ọdo tsoru iku Eze Ẹnyimu Gálili ogologo. Yo jenyaa; bya enyihu eli ugwu; je anodu anodu. ³⁰ Tọ dụ iya bụ; igweligwe madzụ awuru byakfutashia ya; dutsuaru ndu ngvuru; ndu ẹhu te dzudu oke; ndu ishi; ndu ẹ-te ekfudu okfu;

męwaru igweligwe ndu ọdo. Ẹphe abya achiru ẹphe doo Jisọsu lẹ mgboro ọkpa; yo mee ẹphe; ẹphe akorohukota. ³¹ Ya ndono; iphe ono adukota igwe ndu ono biribiri; l'ẹphe phuru ndu ẹ-te shidu ekfu okfu; ẹphe ekfulahaa okfu; ndu ẹhu te shidu dzua oke; ẹhu edzukota ẹphe oke; ndu ngvuru ejelahaa ije; ndu ishi aphulahaa ọzo. Ẹphe ajalahaa Nchileke ndu Ịzurẹlu ajaja.

Jisọsu anu unu madzu iri nri
(Mak 8:1-10)

³² Ya ndono; Jisọsu ekua ndu etsoje ọzo iya; sọ ẹphe: "Imiko igweligwe ndu-a dukwa iya; l'ẹke yele ẹphe nọwaru abali ẹto nta-a; tọ du iphe ẹphe gude, ẹphe e-ri. Ya ta asu-ghekwanu ẹphe t'ẹphe swiru ẹgu lashia; ọdumeka; bẹ ẹphe a-dashikwa mbà l'esu-ọzo."

³³ Ndu etsoje ọzo iya asu iya: "Bụ awe l'echi-ẹgu l'ẹke-a; bẹ ẹphe a-phụ buredi ophu e-dzu mkporo-ọha-wa eriri?"

³⁴ Jisọsu aji ẹphe: "Bụ ishi buredi ole; bẹ unu gude?"

Ẹphe asu iya l'ọ kwa ishi buredi ẹsaa; ọwaa nwa ẹma, haru yiru iya nu.

³⁵ Yọ sọ ọha ono t'ẹphe noshia l'alì. ³⁶ Yọ bya achita ishi buredi ẹsaa ono; ọwaa ẹma ono; bya ekele Nchileke ekele; bya eworu iya washia; chẹe ndu etsoje ọzo iya. Ndu ono, etsoje ọzo iya ono eworu iya keeru igweligwe ndu ono. ³⁷ Ẹphe l'ẹphe ha atuko rijishikota ẹpho. Ndu etsoje ọzo iya abya atutua ibiribe buredi ono ophu wuduru; yo ji nkata-ivu ẹsaa. ³⁸ Ndu riru nri ono du unu unwoke ugbo iri; * a gufukwa unwany; me unwegirima.

³⁹ E metsua; yọ sọ ndu ono t'ẹphe lawaru; kfutsua ẹge ono; bya abahu l'ugbo; yọ buru iya oje Magadanu.

16

Ndu Fárisii ekfu tẹ Jisọsu meeru ẹphe iphe-ophuleny
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ndu Fárisii; me ndu Sádusii abyakfuta Jisọsu t'ẹphe gude okfu hata iya l'onya. Ẹphe asu iya t'o menuaru ẹphe iphe, e-koshi l'ọo Nchileke ziru iya l'oswiya. ² Yọ sọ ẹphe: "Qobuje teke ọ bu l'urenyashi; bẹ akpamigwe chahuru róbongu; unu asu: 'L'uboku a-dukwa mma echile.' ³ Teke ọ bu l'utsu; unu asu: 'L'igwe e-phekwa pherephere; chia oke mini ntanu; okfu l'igwe ruru eruru ji alì.' Keshinu unu amajeru kọe ẹge uboku a-du teke unu leri ẹnya l'akpamigwe; ?nanu ẹge e meru; unu ta du ike oko iphe ọ bu mbu iphe, emegbaa l'ogbo nta-a. ⁴ Ogbo nta-a pakpokwaaruru ẹji; ẹphe te kwe nopyabe Nchileke l'eka. Ẹphe achọ iphe-ophuleny, e-koshi l'ọo Nchileke ziru yebe Jisọsu tẹ ya bya; ọbu l'ẹ tọ dukwa iphe-ophuleny, e-koshi ẹphe iphe ono; gbahaa iphe, meru l'ẹhu Jona."

Yo kfuebe ẹge ono; paru ẹphe haa; tųgbua.

Onma okwa lẹ k'ejo nzizi
(Mak 8:14-21)

⁵ Ndu etsoje ọzo Jisọsu erua azu eze ẹnyimu azu iya ophu; bya anyata l'ẹphe zaharu ogude buredi. ⁶ Jisọsu asu ẹphe: "Unu kwabekwa ẹnya; zejekwaaruru t'iphe ekoje-buredi ndu Fárisii; me ke ndu Sádusii; be emebiyi unu."

⁷ Ẹphe awata okfuru ibe ẹphe; sọ: "M'ọ kwa l'ẹphe t'egudedu buredi; bẹ ookfu ẹge ono."

⁸ Jisọsu amawaruphu iphe ẹphe ekfu; sọ ẹphe: "Oo-wa! Ekwekwe nk'unu apaa nwanshi! ?Ngunu meru iphe unu ekfugbaaru ibe unu l'unu t'egudedu buredi? ⁹ ?To dokwaphu unu ẹnya? ?Unu ta nyatadu ẹge ya shi wota ishi buredi ise kedzuru unu madzu iri l'ẹbo l'ukporo iri tọ? ?Bụ nkata-ivu ole; bẹ unu tutu-jiru ophu e riphodoru eriphodo? ¹⁰ ?Unu ta nyatakwapu ke ishi buredi ẹsaa ono, ya kedzokwaruphu unu madzu iri ono? ?Bụ nkata-ivu ole; bẹ unu tutujikwaruphu ophu e riphodoru eriphodo? ¹¹ ?Nanu ẹge e meru; bẹ unu ta madu l'ẹ tọ budu okfu buredi; bẹ ya ekfuru unu teke ono, ya suru unu: 'T'unu zejekwaaruru iphe ekoje-buredi ndu Fárisii; me ke ndu Sádusii; t'ẹ b'o mebiyi unu.' "

¹² Tọ du iya bu; ẹphe abya amawaruphu l'ẹ tọ budu iphe, ekoje buredi b'ọ kfube ọswa ekfu t'ẹphe kwabekwaru ẹnya iya; l'iphe ọ suru t'ẹphe zejekwaaruru bu iphe ndu Fárisii; me iphe ndu Sádusii ezi.

* 15:38 15:38 Iphe ọ bu bu 4,000.

Pyita ekfu onye Jisòsu bú
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Ya ndono; Jisòsu phẹ abya erua ibiyia kẹ Sizaríya Filipayi. Yọ jilaha ndu etsoje ọ̀zo iya: “?Bú onye; bẹ aasuje lẹ yẹbe Abùbu-Ndiphe bú?”

¹⁴ Ẹphe asù iya: “L’o nweru ndu asuje l’i bú Jonu Baputizimu; ndu asù l’i bú Eláyija; ndu asù l’i bú Jeremáya; ndu asù l’i bú onye lanù lẹ ndu nkfuchiru Nchileke.”

¹⁵ Yọ jì ẹphe: “Unubẹdua; ?unu sùkwanuru lẹ ya bú onye?”

¹⁶ Sáyimonu Pyita asù iya: “Ọ bú nggu bú Kuráýisutu ọ̀bu, bú iya bú Onye Ndzọta ono, bú Nwatibe Nchileke ono; mbù Nchileke ono, nọ ndzù ono.”

¹⁷ Jisòsu asù iya: “Ọnu-ọma bú kẹ nggube Sáyimonu Jona! Lẹ tọ búkwa madzù meru t’i maru oswi-okfu ono. Ọ kwa Nna iya ọ̀phu bu l’imigwe meru t’i maru iya. ¹⁸ Tẹ ya karu ngu: Ọ bú nggu bú Pyita, bú iya bú mkpuma; ọ bú l’eli mkpuma-wa; bẹ ya a-kpù chọchi iya. Ẹ tọ nweđu m’o -ruhuru; ọ búru anwùhu, a-dù ike mebyia ya. ¹⁹ Ya a-nù ngu ire-igodo kẹ ẹke Nchileke bú eze.”

²⁰ Jisòsu ekfuebe ẹge ono; bya asù ẹphe t’ẹ b’ọ ẹkwa onye ẹphe e-kfuru l’ọo ya bú Kuráýisutu ọ̀bu, bú iya bú Onye Ndzọta ono, Nchileke kweru ọ̀kwa iya ono.

Jisòsu ekfu lẹ ya e-je
iphe-ẹhuka; nwùhu

(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Jisòsu adùbe teke ono kfulahaaru ndu etsoje ọ̀zo iya; sù: “Lẹ ya jefutajekwa Jerúsalemu; jekwaaphu iphe-ẹhuka, ha igwe l’ẹka ndu bú ọ̀gurennya; mẹ l’ẹka ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ l’ẹka ndu ezije ekemu; ẹphe eworu iya gbua. Ya -nọlephu abalì ẹbo; k’eto; Nchileke emee ya; ya eshi l’ọnwu teta; bya anọdu ndzù ọ̀do.”

²² Pyita ekuchi iya ekuchi; balahaaru iya mba; sù iya: “Tùswekwa; Nnajiufu! Ọwaa te emekwa ngu.”

²³ Jisòsu aghachiwaphu; sù Pyita: “Gbeshi iya l’ifu; nggube Sétanu-a. Ọ kwa ọ̀kfu b’i bú; l’anọchi iya ọ̀zo. Uche ngu búkwa uche kẹ madzù; ẹ tọ búkwa kẹ Nchileke.”

Oto Jisòsu

²⁴ Tọ dù iya bú; Jisòsu asù ndu etsoje ọ̀zo iya: “O -nweru onye ọ̀ dù t’ọ búru onye etsoje iya nù; t’onye ono wofu ẹnya l’ẹhu kẹ onwiya. T’onye ono vuta oshi-osweru k’ọnwu iya vuru tsoru iya. ²⁵ L’iphe bú onye eme tẹ ya dzọo onwiya ndzù l’onwiya; e-tufukwa ndzù iya. Onye gudekwanu okfu ẹhu yẹbe Abùbu-Ndiphe tufaa ndzù iya lẹ mgboko-a e-nweru ndzù gbururu jeye. ²⁶ Mbù; ?bù ngunu bú uru, madzù ritaru m’o -nwekotaru iphemiphe ọ̀bule, nọ lẹ mgboko-a; tufaa ndzù iya. M’ọ bú; ?o nwekpooru iphe madzù e-gudekpoo gbata ndzù iya; m’o -tufawa iya? ²⁷ Lẹ Abùbu-Ndiphe a-bya bya ekpee ndiphe ikpe. Teke ọo-bya; bẹ oo-gude ọ̀gvù; l’egbu nwjìnwii ẹge Nna iya egbu. Teke ono yele unwu ojozi-imigwe iya ayìru; yọ bya akfua onyemonye ọ̀bule ọ̀gwo ẹge gbaru iphe o meru. ²⁸ Kamenu; tẹ ya karu unu: o nwetsukwaaru ndu, haru vudo l’ẹke-a, ẹ-ta anwùhudu nù; gbahaa l’ẹphe phuru teke Abùbu-Ndiphe a-buru eze; gude ọ̀gvù; mẹ ike, dù biribiri; egbu nwjìnwii abya.”

17

Jisòsu egbu nwjìnwii

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Abalì ishingu eswelephu; Jisòsu eduta Pyita; mẹ Jémusu; mẹ Jonu, bú nwunne Jémusu duru ẹphe jeshia l’eli ọ̀gvù ọ̀bu, ha l’eli; je anọdu iya nwenkinyi ẹphe. ² Nchileke emee; Jisòsu achanwehu l’ẹnya ẹphe. Ifu egbulahaa ya nwjìnwii l’ọ bú ẹnyanwu. Uwe iya achakọta biribiri; l’egbu nwjìnwii l’ọ bú anwù echi-oke-eswe. ³ A bya ele ẹnya; ẹphe aphuwaphu Mósísu; mẹ Eláyija l’ẹke ono; ẹphe lẹ Jisòsu l’ekfu okfu. ⁴ Pyita akfulihu; sù Jisòsu: “Nnajiufu; ọ ẹkwa mma l’ẹphe nọ l’ẹke-a. Teke bú l’ọ dù ngu mma; tẹ ya túnua mkpu ẹto l’ẹke-a: nanù nke ngu; nanù kẹ Mósísu; nanù kẹ Eláyija.”

⁵ Yọ kpukwadurua okfu ono l’onu ekfu; urukpu, chageru ọ̀cha abya asakputa ẹphe. Olu-okfu eshi l’urukpu ono; sù: “Ọwaa bú Nwata iya kẹ nwoke, ya yeru obu; oomeje; ẹhu atso iya ẹna. Unu nujekwaa iphe ookfu!”

⁶ Ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono anọdu okfu ono; daa; kpubetsua ifu l’alì; ẹke ẹphe atsu egvu. ⁷ Jisòsu abya ebyia ẹphe ẹka; sù ẹphe: “Unu gbeshi. Unu ba atsushi egvu.” ⁸ Ẹphe egbeshi; bya achikaa ẹnya; to nwehe onye ọ̀do, ẹphe phuru; gbahaa Jisòsu nwenkinyi iya.

⁹ Ẹphe enyizitate l’ugvu ono; Jisòsu ekfushiaru ẹphe ike t’ẹ b’ọ ẹkwa onye ẹphe e-kfuru iphe ẹphe phuru jeye teke Abùbu-Ndiphe e-shi l’ọnwu teta nọdu ndzù.

¹⁰ Éphe aji Jisòsu: “?Bù ngunu meru iphe ndu ezije ekemu asuje lẹ Eláyija; bẹ e-vuoduru ọ̀zo bya?”

¹¹ Yò sù éphe: “L’ò bụ oswi-okfu lẹ Eláyija vufutajeodu ọ̀zo bya bya edokwazi iphemiphe ọ̀bule. ¹² Ọ̀lòbù; tẹ ya kakwaru unu: lẹ Eláyija byahaakwaru; éphe ta ma l’ò bụ iya; gbe woru iya mée ege dọ́ éphe mma. Ọ́ kwaphu ege ono; bẹ Abùbù-Ndiphe e-shi éphe l’ẹka jee iphe-ẹhuka.”

¹³ Yò búrù teke ono; bẹ ndu etsoje ọ̀zo iya maru l’onye ookfuru éphe okfu iya sù l’ò byawaru; bẹ bụ Ọ̀nù Baputizimu.

Jisòsu agwọ́ nwata nwoke, ọ̀gvu bu l’ẹhu

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Éphe alatashia azù l’ẹke ikpoto ndu ono nọ; nwoke lanù abyakfuta Jisòsu; bya ebyishi iya ikpere l’ifu; sù iya: ¹⁵ “Nnajiufu; phuaruru nwa iya nwoke imiko; lẹ ndakfuku atù iya; kfùbekpo atùshi iya ike. Ọ́ tùwaru iya chee l’òku; mẹ lẹ mini ugbo olemole. ¹⁶ Ya edutawaru iya ndu etsoje ọ̀zo ngu; éphe ta dọ́ ike mee ya t’ò dọ́ mma.”

¹⁷ Jisòsu asù éphe: “Oo-wa! Unubẹ ọ̀gbo nta-a; ndu ẹ̀jo ọ̀kpoma, ẹ-te nweđu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bù teke ole; bẹ yele unu a-nọta-be jeye? ?Teke ole; bẹ ya a-tatabekpooru unu nshì jeye? Unu dutaru iya ẹ̀ya l’ẹke-a.” ¹⁸ Ya ndono; Jisòsu abya abaaru ọ̀gvu ono mba; ọ̀gvu ono aparu nwata ono haa. Shita teke ono; nwata ono adùwaphu mma.

¹⁹ E meebetsua; ndu etsoje ọ̀zo Jisòsu abyakfutashia Jisòsu teke ọ́ nọ nwenkinyi iya; bya aji iya iphe meru iphe éphe ta dudu ike chífù ọ̀gvu ono?

²⁰ Yò sù éphe: “L’ò bụ l’ekwekwe unu ha nwanshì kparu iya. Kamenu; tẹ ya karu unu: Ekwekwe unu -habekpoonu nshinu l’ò bụ nwa ìrikirikwekwe akpuru mọ̀sotadu; bẹ unu a-sùkwa ugwu-wa: ‘Ugwu; fọta onwongu l’ẹke-a je edobe l’ẹkaphu!’ yò fọlinuaphu onwiya. E to nweđu iphe a-kpọ́ unu ẹka ememe! ²¹ Ọ́ kwaphù ọ̀swi aswiswi; ekfu anù Nchileke; bẹ ee-gude chífù egbe ọ̀gvu ono. Ẹ to nwekwa iphe ọ̀do, e-meghe iya nù.”

Jisòsu ekfu k’anwuhu iya ọ̀do

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Yo be ujiku lanù; ndu etsoje ọ̀zo Jisòsu edzukobe l’ẹkalanu lẹ Gálili; Jisòsu asù éphe: “Abùbù-Ndiphe; bẹ ee-mekochaa kpuru ye ndiphe l’ẹka; ²³ éphe eworu iya gbua. Ọ́ -nọo abalí ẹbo; k’ẹto; Nchileke emee ya; yo shi l’ọ̀nwu teta bya anọdu ndzù ọ̀do.” Aphù iphe ono, ọ́ kfuru ono akfùbekpoo ọ̀swa rua éphe l’ẹhu.

Ọtu akíriko eze-ọ̀lo Nchileke

²⁴ Teke Jisòsu; mẹ ndu etsoje ọ̀zo iya ruru Kapániyomu; bẹ ndu akíriko eze-ọ̀lo Nchileke byakfutaru Pyita; bya aji iya: “?Ọ̀tùje akíriko eze-ọ̀lo Nchileke mbù onye ezije unu iphe?”

²⁵ Pyita asù éphe: “?Ọ́ búrù-abù?”

Pyita abatalephu l’ùlo; onye ọ̀dungu, kfuru okfu abùru Jisòsu. Yò sù Pyita: “?Nanu ẹ̀ge ọ́ dọ́ ngu; Sáyimonu; ?ọ́ dọ́ ngu l’ò bụ ndu ole; bẹ atùje akíriko; m’ò bụ ọ̀tu mmanu ọ̀do; nù ndu eze kẹ mgboko-wa? ?Bù ndibe ndu eze; tọ́ ndu ọ̀do?”

²⁶ Pyita asù iya l’òno ndu ọ̀do.

Jisòsu asù iya: “Ọ́o ya bụ lẹ ndibe ndu eze ta yìdu iya. ²⁷ Ọ̀lòbù t’ẹ b’ò dọ́ l’ayi enge éphe ẹka l’ishi; tùgbua; jeshia ìkòkoro l’eze ẹnyimu. Iphe, bụ ẹma ọ̀dungu, vu ọ̀zo lọ́ ìkòkoro ngu; nmata iya. Teke i wofutaru iya; nggu anyahaa ya ọ̀nu. Ì-phù-a okpoga, e-dzo akíriko nggu l’iya l’ọ̀nu iya ono. Wota iya; je atùja ya.”

18

Onye katsukpo nù

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Teke ono kwaphu; ndu etsoje ọ̀zo iya abyatashia; bya asù iya: “?Bù onye a-katsukpo nshinu l’ẹke Nchileke bụ eze?”

² Jisòsu abya ekua nwata nshì; duta iya dobe éphe l’ifu; ³ bya asù éphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: Ọ́ -bùdu l’unu gbanweru bya adù l’ò bụ ọ̀nwegirima; bẹ unu ta abyakwa bya abahù l’ẹke Nchileke bụ eze. ⁴ Iphe bụ onye wozitaru onwiya alí bya adù l’ò bụ nwata nshì-wa; bẹ bụ iya katsukpo nshinu l’ẹke Nchileke bụ eze. ⁵ Onye gude ẹpha yebe Jisòsu nabata nwata nshì, ha ege-a; bẹ bụakwa yebedua; bẹ onye ọ̀bu nabataru.”

Ọkwa k’ome iphe dọ́ ẹ̀ji

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Onye kpatakwanùru tẹ onye lanù l’ọ̀nwegirima-a, wowaru onwẹphe ye iya l’ẹka-a shiswee ọ̀zo ono b’ò ga akakwaru mma l’a pataru o-ji-l’ẹka mkpuma, ha nshinu; nmaa

ya l'olu; je enwuru chee l'ebo eze ɛnyimu. ⁷ Nsho unubɛ ndiphe! Kɛ l'iphe, jiru mgboko bu iphe aloje madzɛ eye l'ome iphe dɛ eji. Ɛ tɔ dukwa ɛge e meru; iphe a-nɔdu e-se t'ɔ loru madzɛ ye l'ome iphe dɛ eji ta anɔ. Obenu; nsho onye ophu egbe iphe ono e-shi l'ɛka!

⁸ "O -buru l'ɔ bu ɛka ngu m'ɔ bu okpa ngu akpatajɛ ngu ome iphe dɛ eji; bufu l'iya phɛ; tufaa! O gbe ka mma l'i bu mkpurukpu ɛka; m'ɔ bu buru ngvuru; bahukpoonu l'okpu beru ndzɛ; karia l'ɛka ngu labɛ; m'ɔ bu okpa ngu labɛ dzuru ngu oke; e nwuru ngu chee l'oku, ɛ-ta nyihudu anyihu gbururu jeye. ⁹ O -buru l'ɔ bu ɛnya ngu akpatajɛ t'i mee iphe dɛ eji; swofuta l'iya phɛ; tufaa! O kakwa mma l'i gude ɛnya lanɛ bahukpoonu l'okpu beru ndzɛ; karia l'ɛnya labɛ dzuru ngu oke; e chee ngu l'oku alj-maa."

Ɛtu, eegude aturu, jephuhuru ejepuhu anma
(Luk 15:3-7)

¹⁰ "Unu kwabekwa ɛnya t'ɛ b'ɔ dɛ teke unu a-sɛ l'unu ta agubedu ɛgirima-wa iphe. Tɛ ya karu unu: l'unwu ojozi-imigwe ɛphe anɔjekwa l'ifu Nna iya, bu l'imigwe mkpurumkpuru. ¹¹ Abubu-Ndiphe byaru ɔdzota ndu, phuhuru ephuhu.

¹² "Nanukwanu ɛge ɔ dɛ unu? O -buru l'ɔ nweru onye nweru ukporo aturu ise; nanɛ ejepuhu; t'ɔto hadu ukporo ɛno l'iri 'ɛ tete ophu l'ugvu l'ɛke ono; jeshia ocho onanu, jephuhuru ejepuhu ono. ¹³ Kamɛnu; tɛ ya karu unu: O -phɛya ya; bɛ ɔo-kfubekpoo ɔswa tee ɛswa iya karia ukporo ɛno l'iri 'ɛ tete ophu, ɛ-te phuhudu ephuhu phɛ. ¹⁴ Oo ya bu l'ɛ tɔ bɛdu uche-obu Nna unu ophu bu l'imigwe t'o nweru ɛgirima ono; m'ɔ bu onye lanɛ, a-la l'iyi."

Kɛ nwanna, mesweru nɛ

¹⁵ "Teke nwanna ngu mesweru ngu; je je ekfuru iya iphe ɔbu, o meru ngu ɔbu. Je ekfuaru iya ɛya l'ɛke nggu l'iya nɔ unu ebo. Teke ɔ nataru iphe i kfuru iya; ɔo ya bu; nggu amaru lɛ nwanna ngu ono b'i dulatawaru azɛ. ¹⁶ Teke bukwanu l'ɛ tɔ natadu iphe i kfuru iya; dutafua onye lanɛ; m'ɔ bu ɛmadzɛ ɛbo yeru onwongu; k'ophu ɔo-dukwanu ɛge okfu Nchileke kfuru iya sɛ: 'L'iphe bu okfu, daru adada; t'ɔ bujeru ekebe, ɛmadzɛ ɛbo m'ɔ bu ɛto l'agba; bɛ ee-gude kfushia ya.' ¹⁷ Teke bu l'ɛ tɔ natakwapu iphe ɛphe kfuru; wota iya je ekfuaru chɔchi. Teke ɛ tɔ natakwapu iphe chɔchi kfuru; ɔo ya bu; unu eworu iya dobe l'ɔ -bu onye ɔhodo; m'ɔ bukwanu l'ɔ bu onye ana akiriko.

¹⁸ "Kamɛnu; tɛ ya karu unu l'unu ha: 'Iphe bu iphe unu keru ɛgbu lɛ mgboko-a b'ɛ keekwaru ɛgbu l'imigwe. Iphe bu iphe unu tɔfuru l'ɛgbu lɛ mgboko-a b'ɛ tɔokwaruphu l'ɛgbu l'imigwe.

¹⁹ "Iphe ɔdo, ya ekfuru unu bu l'iphe, bu iphe, unu dɛ ɛbo nɔdu lɛ mgboko-a; gude obu lanɛ kweta; kfuru nɛ Nchileke; iphe ɔbu; bɛ Nna iya ono, bu l'imigwe ono e-meru unu. ²⁰ Kɛ l'iphe bu ɛke, a dɛ ɛbo; m'ɔ bu ɛto dzukobe; okfu l'ɛphe bu ndu nk'iya; bɛ ɛphe l'iya nɔokwa l'ɛke ono."

K'onye ejo ɔkpoma, ji ugwo

²¹ Pyita abyakfutashia ya bya asɛ iya: "Nnajiufu; ?bu ugbo ole; bɛ nwanna iya e-meswe iya; ya agukotaru iya nvɛ? ?Bu ugbo ɛsaa tɔo?"

²² Jisɔsu asɛ iya: "Wawakwa; ɛ tɔ bukwa ugbo ɛsaa damu. O bu ugbo ɛsaa ɛsaa ugbo ukporo ɛto l'iri. ²³ Oo ya bu l'ɔo ɛge-a; bɛ ɔo-du teke Nchileke e-koshi lɛ ya bu eze: Ɔo-du l'ɔ bu onye eze, meru tɛ ya bɛ gbazia okpoga iya yele ndu ejeru iya ozi. ²⁴ Yo wata l'iya phɛ agbazi; e dutashiaru iya onye ophu ji iya ugwo ukporo-jomu-jomu; ²⁵ ophu nwoke ono 'adɛdu ike kfɛya ya. Nnajiufu iya ono asu t'ɛ ree ya; ree nyee ya; mɛ ɛgirima iya; mɛ iphemiphe ɔbule, o nweru; t'a kfɛya ugwo ono. ²⁶ Nwoke ono aburu pɛe l'alj; byishi ikpere; rolaha najiufu iya ono; sɛ iya: 'Nna; taaru nshi; lɛ ya a-kfukotakwa ngu-a okpoga ono l'ɔ ha.' ²⁷ Imiko nwoke ono egude nnajiufu iya ono. Yo paru iya haa; sɛ iya t'ɛ b'ɔ kfɛhe iya ugwo ono lɛ phuu; t'o riwa iya ru.

²⁸ "Obenu l'ɛ nwozi ono gbeshileruphu alufu; je apha nwozi ibe iya, ji iya ugwo okpoga, ɛ-ta badu ishi. Yo fuaru onye ono, ji iya ugwo ono; wɔ iya l'ɛkpiri; sɛ iya: 'T'ɔ kfɛya ya ugwo, o ji iya!' ²⁹ Nwozi ibe iya ono adaa pɛe l'alj; l'arɔ iya; sɛ iya t'ɔ taaru nshi; lɛ ya a-kfukwa iya ɛya-a. ³⁰ Yo jika-ghekpo tengɛ; kpuru iya je atuchia l'ulo-mkpɔro; t'ɔ nɔdu l'ɛke ono jeye teke ɔo-kfɛ iya ugwo ono. ³¹ Ndu ozi ibe ɛphe ophananu apha iphe meru nɛ; ɛhu adashia ɛphe kɔo. Ɛphe eje eworu iya dooru nnajiufu ɛphe ono; dokotaru iya ɛge ɔ muru ɛphe l'ɔ ha. ³² Ya ndono; nnajiufu ɛphe ono eku iya; sɛ iya: 'Nggube nwozi-a, ejo ɔkpoma ɛgbu ɛgbu-gbu-wa! ?I phuru-a egbe ugwo, i ji iya; ya ahakotaru ngu iya l'ɔ ha; sɛ t'ɛ b'i kfɛhe iya ɛya; okfu l'i roru iya arɔo. ³³ T'ɔ gbadu kɛ t'i phuru madzɛ ibe ngu imiko ɛge ono, ya phuru ngu imiko ono?' ³⁴ Nnajiufu iya

ono egude ẹhu-eghughu kwekputa iya je eye ndu ọgbogu l'ẹka t'ẹphe nua ya aphu jeye teke ọo-kfuebe ugwo, o ji l'ọ ha.

³⁵ “Ọ kwaphu ege ono; be Nna iya ọp̄hu bu l'imigwe e-me onyemonye ọbule l'ime unu, ẹ-te gudedu obu iya l'ọ ha guaru nwanna iya, mesweru iya nu nvu.”

19

K'ochifu nwanyi (Mak 10:1-12)

¹ Tọ dọ iya bọ; Jisọsu ekfuebelephu okfu ono; shi Gálili jeshia ibiyia ke Judíya, nọ l'azọ Jódanu azọ iya ọp̄hu. ² Madzọ azaa mkpẹkwo ọ -da; ọ dakoru; wọru tsoru iya. Yo mee; ẹhu adukota ẹphe mma l'ẹke ono.

³ Ndu Fárisii abyaa t'ẹphe gude okfu hata iya l'onya. Ẹphe aji iya: “?Ọ dọ mma tẹ nwoke chifu nyee ya; m'ọ -ruhuru; ngunu mee?”

⁴ Yọ sọ ẹphe: “?Unu ta madu l'e deru l'ẹkwo okfu Nchileke sọ l'onye meru madzọ l'odungu bọ nwoke lẹ nwanyi b'ọ meru ẹphe; ⁵ metsua bya asọ ẹphe: ‘Ọo ya meru iphe nwoke a-ha nne iya; haa nna iya yele nyee ya atugbabe; ẹphe ẹbo ono abya aburu onye lanu.’ ⁶ Ẹphe ta abuhedu ọmadzọ ẹbo. Ẹphe bọwa onye lanu. Ọo ya bọ; iphe Nchileke gudewa ẹka iya tugbabe nanu; t'ẹ b'ọ nwekwa madzọ nwigbaleke-oma, e-kekafu iya nu.”

⁷ Ẹphe asọ iya: “?Ngunu meru iphe Mósisu turu ekemu; sọ: ‘Tẹ nwoke, byajeru ọchifu nyee ya vujeoduru ọzo dee ẹkwo nu nwanyi ọbu lẹ ya ta aluhedu; tẹmanu yọ chifude iya?’ ”

⁸ Jisọsu asọ ẹphe: “Ọ bọ okfu l'unu bọ ndu ẹjo ọkpoma meru iphe Mósisu kweru t'unu chifuje nyee unu. Obenu lẹ shitakpo l'odungu b'ẹ tọ dọhaakwa ege ono. ⁹ Nta-a bọ iphe ya ekfuru unu bọ l'iphe bọ onye chifuru nyee ya; je alua ọdo; bukwa ogori; be ọori; a gufukwa lẹ nwanyi ọbu eme k'enyishi ẹji.”

¹⁰ Ndu ono, etsoje ọzo iya ono asọ iya: “Ọ -buru ege ono b'ọ dọ mbu ke nwoke yele nyee ya b'ọ kalekwaphu mma t'a haa k'olu nwanyi lẹ phuu.”

¹¹ Yọ sọ ẹphe: “Ẹ tọ buẹbekwa madzọ l'ọ ha; be a-dụ ike maru iphe okfu iya ono bọ. Ndu a-dụ ike maru iphe ọ bọ kwaphu ndu Nchileke koshiru iya. ¹² L'iphe kparu iphe madzọ ta alujedu nwanyi dukwa iche iche. O nweru ndu ẹ-te yeghejedu ime. Yọ buru ege ono; be ẹphe dọ; a mọ ẹphe. O nweru ndu bọ madzọ hārù ẹphe aháhá. Nweru ndu ọp̄hu riburu l'ẹphe te emedu ke nwanyi; k'ọp̄hu ẹphe a-ka ojeru Nchileke ozi ọhuma. T'onye maru lẹ ya a-dụ ike nata okfu ono natakwa iya.”

Jisọsu agoru unwegirima onu (Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ A haru dutatsuaru Jisọsu unwegirima nshì t'ọ biyibegbaa ẹphe ẹka; kfuru nu Nchileke l'okfu ẹhu ẹphe. Ndu etsoje ọzo iya abaarun du ono, edutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁴ Jisọsu asọ ẹphe: “Unu haa ẹgirima t'ẹphe byakfuta iya. Unu ba nashishi ẹphe anashi; l'ọ kwa ndu, dọ ege ono; be ẹke Nchileke bọ eze bu nk'ẹphe.”

¹⁵ Yọ bya ebyibegbaa unwegirima ono ẹka; meebe tugbua.

Nwata okoro, nweru iphe (Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Ya ndono; yo nweru nwoke, byakfutaru Jisọsu; bya asọ iya: “O-zi-iphe! ?Bọ ngunu bu iphe dọ mma, ya e-me; k'ọp̄hu ya e-nweru ndzọ gburu jeye?”

¹⁷ Jisọsu asọ iya: “?Bọ ngunu meru iphe jikpa iya ishi iphe dọ mma bọ? O buphu onye lanu bọ onye dugeru mma nwenkinyi iya. O -buru l'ọ dọ dọ t'ì bahu l'okpube ndzọ; nggu emeje iphe ekemu kfuru.”

¹⁸ Nwata-okoro ono aji iya: “?Bọ ekemu ole ndono?”

Jisọsu asọ iya: “Be egbukwa madzọ; be erikwa ogori; be ezikwa iphura; ba adzujekwa ẹjo-ire; ¹⁹ kwaberu nne lẹ nna ngu ugwu; nggu eyeru madzọ ibe ngu obu ege i yeru onwongu.”

²⁰ Nwata-okoro ono asọ iya: “L'iphemiphe ọbule ono; be ya shiwa kwabetaru ẹnya. ?Nanuhunu iphe ọdo, phodufuaru iya l'ememe?”

²¹ Jisọsu asọ iya: “Teke bu lẹ ọogu ngu t'ì duebe mma; je je ereshikota iphe i nweru l'ọ ha; chiru okpoga iya nu ndu ukpa. Teke ono; nggu enweru okpobe iphe l'imigwe. I -meebe ege ono; nggu abya etsoru iya.”

²² Nwata-okoro ono anulephu onanu; ẹhu ejihu iya oyi. Yọ buru iya atugbu; l'ẹke o nweshikwanuru iphe ike.

²³ Jisòsu asù ndu etsoje ọ̀zo iya: “Kamenu; tẹ ya karu unu: Ọ ẹ̀dụkwanu ẹ̀huka ẹ̀ge ee-me tẹ ndu nweru iphe bahù l'ẹ̀ke Nchileke bụ eze! ²⁴ Ya ekfukwaru iya unu: Ọ kakwante t'ẹ wota ịn̄ya; pyoo l'ẹn̄ya ngga, aadzụ ẹ̀kwa; karia t'onye nweru iphe bahù l'ẹ̀ke Nchileke bụ eze.”

²⁵ Ndu etsoje ọ̀zo iya anụ l'iya phụ; yọ kpoo ẹ̀phe okfu. Ẹ̀phe aji iya: “?Bụ onye; bẹ Nchileke a-dzofutakwadu m'ọ -dụ ẹ̀ge ono?”

²⁶ Jisòsu elee ẹ̀phe ẹn̄ya; bya asù ẹ̀phe: “L'ẹ̀ke, madzụ nọ b'ọ bụkwa 'ama-ẹ̀ge-ee-me-ia. Obenu l'ẹ tọ dudu Nchileke ẹ̀ge ono; kẹle Nchileke te nwedu iphe kpọru iya ẹ̀ka l'ememe.”

²⁷ Pyita asù iya: “Lewaru! Ẹ̀phebedua, hakọtaru iphemiphe ọ̀bule; bya etsoru ngu-a; ?bụ ngunu; bẹ ẹ̀phe e-rita iya?”

²⁸ Jisòsu asù ẹ̀phe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: Teke yebe Abubu-Ndiphe a-bya adugaru l'aba-eze iya, egbu nwinwii; chilahaa mgboko ọ̀phungu ọ̀phu a-bya nù; bẹ unubẹ ndu ono, etsoje iya nù ono a-dugagbakwaaruphu l'aba-eze iri l'ẹ̀bo; kpee ikfu iri l'ẹ̀bo ndu Ịzurẹlu ikpe. ²⁹ Iphe bụ onye hakọtaru ọ̀lo iya; m'ọ bụ unwunne iya: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyi; m'ọ bụ nna iya; m'ọ bụ nne iya; m'ọ bụ unwegirima iya; m'ọ bụ alị iya l'okfu ẹ̀ka yebe Jisòsu; bẹ Nchileke a-kfu ọ̀gwo iya nkfungo ugbo ọ̀kporo ise. E -megekwaru; yo nweru ndzụ gburruru jeye. ³⁰ Obenu l'igweligwe ndu ọ̀phu vu ọ̀zo nta-a e-mekochaa b̄uru ndu ikperazụ; ndu ọ̀phu bụ ndu ikperazụ aburu ndu ivuzo.”

20

Ndu, eje ozi lẹ mgbo vayinu

¹ “Teke Nchileke e-koshi l'ọ ya bụ eze; bẹ ọo-dulephu l'ọ bụ nnajiufu, nmaru ẹ̀wa l'oswi ngguge; lufu je obuta ndu ozi t'ẹ̀phe byaru iya ozi lẹ mgbo vayinu iya. ² Yele ndu ozi ono ekfubutsulephu aswa iya; bụ iya bụ aswa ozi nchi-ejihu; yọ chiru ẹ̀phe ye lẹ mgbo vayinu ono. ³ Yo rudelephu l'ẹn̄yanwu agbakota; yọ lufu je aphua ndu ozi ọ̀do, vudotsua kẹ mmakanu l'odu-ozi. ⁴ Yọ sù ẹ̀phe: ‘Unu tughbukwaaphu je ejee ozi lẹ mgbo vayinu iya; lẹ ya a-kfua unu ọ̀gwo ẹ̀ge gbaru nù!’ Ẹ̀phe ekwe iya jeshia.

⁵ “Yo be l'echi oke-eswe; yọ lufukwa ọ̀do je achita madzụ je eyekwaphu lẹ mgbo vayinu ono. Yo be l'ẹn̄yanwu-ogbufu-l'ishi; yo jekwaphu je achita ndu ozi ọ̀do je eyekwaphu lẹ mgbo vayinu ono. ⁶ Ẹ̀n̄yanwu ekpodelephu zazaza; yọ lufukwa ọ̀do; je aphua ndu ọ̀do, nọ kẹ mmakanu; ji ẹ̀phe iphe kparu iphe ẹ̀phe vudo kẹ mmakanu l'ẹ̀ke-a keshinu ọ̀tsu? ⁷ Ẹ̀phe asù iya l'ẹ to nwedu onye chitaru ẹ̀phe t'ẹ̀phe jeru iya ozi. Yọ sù ẹ̀phe t'ẹ̀phe tughua je etsoru ndu ọ̀phu ejekwaru iya phụ ozi lẹ mgbo vayinu iya.

⁸ “Ya ndono; yo be l'urenyashi; nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono asù onye ishi-oru iya t'ọ kua ndu ozi ono kfua ẹ̀phe ọ̀gwo ẹ̀phe. T'ọ shi iya akfukfu lẹ ndu ọ̀phu byakperu azu; kfua ya jeye lẹ ndu ọ̀phu vu ọ̀zo bya phụ. ⁹ Ndu onanu, byaru l'ẹn̄yanwu ekpowa zazaza ono alufuta; yọ kfua ẹ̀phe aswa ozi nchi-ejihu l'ẹ̀hu l'ẹ̀hu. ¹⁰ Ndu k'odungu ono abyalephu; l'arikwanu lẹ aa-kfu ẹ̀phe iphe, kariru ẹ̀ge a kfuru ndu ọ̀phu. Obenu l'ọ kwaphu iphe, a kfuru ndu ọ̀phu b'a kfuhukwaruphu ẹ̀phebedua. ¹¹ Ẹ̀phe anatatsua ya; wata ọ̀guru nnajiufu ono aphu; ¹² sù: ‘Ndu ọ̀waa, byakperu azu-wa, e-te jedu ozi ulori-wa b'ị kfukwaruphu ayi l'ẹ̀phe iphe lanu; l'ẹ̀ke ayi jegbukwaru onwayi l'ọzi ejegbu ntanu phuu; yeru anwu, chiru ayi.’

¹³ “Yọ sù onye lanu: ‘Onya iya-e! M'ẹ tọ duka ẹ̀ke, ya meru ngu ẹ̀ji. ?Tọ budunua aswa ozi nchi-ejihu; bẹ nggu l'iya kfuburu? ¹⁴ Wota okpoga, gbaru ngu nù lashia; l'ọ bụ iya turu obu iya ama kfua ndu, ono byakperu azu ono iphe, ya kfuru ngu. ¹⁵ ?Tẹ tọ budo iphe, dū iya mma; bẹ ya e-me l'iphe, bụ nk'ia? ?Tẹ ịtabaru ẹ̀phe ẹn̄ya; okfu lẹ ya meru ndu ọ̀phu iphe-oma?’

¹⁶ “Ọo ya bụ lẹ ndu bụ ndu ivuzo e-mekochaa b̄uru ndu ikperazụ. Ndu bụ ndu ikperazụ aburu ndu ivuzo.”

K'ugbo ẹ̀to, Jisòsu ekfu kẹ anwuhu iya

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Ya ndono; Jisòsu atughua; yọ b̄uru iya oje Jerusalemu yele ndu etsoje ọ̀zo iya. Ẹ̀phe ejenya; yọ bya ekuchi ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono; ẹ̀phe iri l'ẹ̀bo; sù ẹ̀phe: ¹⁸ “Lẹ nta-a; bẹ ẹ̀phe ejeekwa Jerusalemu. L'ẹ̀ke ono; bẹ ee-deru Abubu-Ndiphe nù ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; mẹ ndu ezije ekemu; ẹ̀phe ekpee ya nkfugbu; ¹⁹ duru iya nù ndu ẹ-ta madu Nchileke t'ẹ̀phe jaa ya ewena; chia ya iphe; woru iya kpopyabe l'oshi-osweru. Ọ -nọ abalı ẹ̀bo; kẹ ẹ̀to; Nchileke emee ya; yo shi l'onwu teta; bya anodu ndzụ ọ̀do.”

Iphe nne unwu Zébedi arọ

(Mak 10:35-45)

²⁰ Ya ndono; nne unwu Zébedi ephe ébo; mbụ nne Jémusu; mę Jónu abyakfutashia Jisọsu. Nwanyi ono abya ebyishi ikpere l'alí ifu Jisọsu tẹ ya rọta iya iphe.

²¹ Jisọsu asụ iya: “?Nanụ ege ọ dū?”

Yọ sụ iya: “L'iphe ya ekfu bụ kẹ unwu iya-wa ephe ébo: t'i kwee ya ukwa l'onye lanụ a-nọdu ngu l'ẹka-utara; onye ophu anọdu ngu l'ẹka-ibyita l'ẹke, i buru eze.”

²² Jisọsu asụ ephe: “Unu ta makwa iphe unu arọ. ?Unu a-dụa ike ngụa l'okoro iphe-ẹhuka ono, ya abya angungu ono?”

Ephe asụ: “Iyee; l'ephe a-dụa ike.”

²³ Jisọsu asụ ephe: “Okoro, ya gude ngụa iphe; bę unu e-gudekwaa ngụa. Obenu lẹ kẹ t'a nọdu iya l'ẹka-utara; m'ọ bụ l'ẹka-ibyita ta bukwa iya; bę ono nọ l'ẹka. Ono; bụ ndu, Nna iya kwakoberu iya b'ọ nọru.”

²⁴ Umadzu iri ndu ophu anulephu iphe unwunne labụ ono jeru; yo ghulaha ephe eghughu. ²⁵ Jisọsu ekukobewaphu ephe l'ẹkalanu; sụ ephe: “Unu marua lẹ ndu ohodo, a sūru l'ọ ephe bụ ishi anọduje akpa ndu ephe achí ehu; bya eyeru l'ọ onye nọ l'oke ọkwa anọduje eme tẹ ndu ọdo maru l'ọ ya ka nshinu. ²⁶ Nk'unu ta bukwa ege ono; bę ọo-dụ. Onye ọ dū t'ọ ha nshinu l'unu; tẹ onye ọbu yejeru ndu ophunanu ẹka. ²⁷ Onye ọ dū t'ọ buru onye ivuzọ l'unu; t'onye ono wozita onwiya alí; dū l'ọ bụ ohu, ejeru ndu ophu ozi. ²⁸ Lẹ Abụbu-Ndiphe ta byakwa t'e yeru iya ẹka. Iphe ya gbe byachia kwa tẹ ya yeru ndu ọdo ẹka; ọdo bụ tẹ ya gude onwiya ch́aru Nchileke eja t'ọ buru iphe ya e-gude gbata ndzụ igwe ọha.”

Jisọsu agwọ unwoke labụ, atsu ishi

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Ephe eshilephu Jériko alufuta; a dū l'igwe wụ-lihu tsoru iya. ³⁰ Ya ndono; umadzu labụ, atsu ishi adugaru l'iku esu-uzo. Ephe anua l'ọ bụ Jisọsu eswe; rangarahu: “Nnajiufu; nggube o-shi-lerí Dévidi; phuaru ephe imiko-o!”

³¹ Ndu ono abaarun ephe mba; sụ ephe t'ephe daa nwashi. Ephe akalẹ iya-a ọrashi ike; sụ: “Nnajiufu; nggube o-shi-lerí Dévidi; phuaru ephe imiko-o!”

³² Jisọsu abya evudo; kua ephe; jì ephe: “?Bụ ngunu b'ọ dū unu tẹ ya meeru unu?”

³³ Ephe asụ iya: “Nnajiufu; menua t'ephe wata ophu uzo.”

³⁴ Imiko ephe egude Jisọsu. Yọ bya ebyia ephe ẹka l'enyà. Teke onophu; ephe awatawaphu ophu uzo; tsophelaha ya.

21

Jisọsu abahụ Jerúsalemu

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jón 12:12-19)

¹ Ephe erudelephu Ugu Olivu; mę mgboro Betuféji, nọwa Jerúsalemu ntse; Jisọsu ezifu ndu etsoje uzo iya umadzu ébo; sụ ephe: ² “Unu jee lẹ mkpukpu ono, nọ unu l'uzo ifu ono. Unu -rua lẹ mgbadamgba; bę unu a-phua nne nkakfu-igara; mę nwa iya, e liberu elibe. Unu tọshia ya kpụta bya. ³ A makwaru ama; o -nweru onye kfuru unu okfu; unu sụ iya lẹ mkpa iya dūru Nnajiufu. Aa-halẹkwaru iya phụ unu teke onophu.”

⁴ Iphe ono meru; k'ophu oo-re mbụ iphe onye nkfuchiru Nchileke kfuru; sụ:

⁵ “Unu kfuru ndu Záyonu;

t'ephe lekwa;

l'eze ephe abyakfutaakwa;

O wozitaru onwiya alí;

nọdu l'eli nkakfu-igara agba abya;

mbụ l'eli nwa nkakfu-igara ọbu.”*

⁶ Tọ dū iya bụ; umadzu ébo lẹ ndu ono, etsoje uzo iya ono atugbua; je emee ya ege ono, Jisọsu kfuru ephe ono. ⁷ Ephe akputashiaru Jisọsu nne nkakfu-igara ono; mę nwa iya ono; ch́iru uwe ephe wukobe l'eli iya. Jisọsu abya adugaru l'eli iya. ⁸ Igweligwe ndu ono agbaru je ach́ita uwe ephe túsaa l'echi esu-uzo ono; ndu ophu eje ejikoo iru oshi; je atọru iya l'uzo. ⁹ Ikpoto ndu ophu nọ iya l'uzo ifu; mę ndu ophu awụ etso iya l'azụ atụko l'atụ okookoko; asuje: “Wahoho-o! Ndewo-o! Ndewo-o! O-shi-lerí Dévidi. Onye Nchileke ọru ọnu-ọma nụ b'ọ bụ; mbụ onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono. Ndewo-o! Ndewo-o! Okaribe-Kakota-Nụ, nọ l'imigwe!”

¹⁰ Yọ bahulephu lẹ Jerúsalemu; iphe bụ obodo ono l'ọ ha etehu kfukakfuka; aajitsua; sụ: “?Bụ onye dū ege-a? ?Bụ onye dū ege-a?”

¹¹ Ikpoto ndu ono, tso iya nụ ono asụ: “Ọ kwa iya bụ onye nkfuchiru Nchileke ono; mbụ Jisọsu, shi lẹ Názaretu Gálili bya.”

* 21:5 21:5 Zek 9:9; Jón 12:15.

*Jisòsu achìshi ndu ngho
l'eze-ùlo Nchileke*

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jòn 2:13-22)

¹² Ya ndono; Jisòsu abya abahù l'eze-ùlo Nchileke; bya achìshikota iphe bụ ndu azu iphe; mē ndu ere iphe l'ime eze-ùlo ono. Yò bya enwutsushikota okpokoro ndu agbanwe okpoga; mē ekwechi ndu ophu eretsua ndo; ¹³ sù ẹ̀p̄he: "E deru l'ekwo okfu Nchileke; sù: 'L'ùlo iya; bẹ ee-kuje ùlo, aa-nòduje ekfu anù iya.' Ọ̀bule nta-a; bẹ unu mewaru iya; yò bũru ùlo ẹ̀ke ndu iphura edomije onwẹ̀p̄he."

¹⁴ E meebe; ndu ishi; mē ndu ngvuru abyakfuta iya l'eze-ùlo Nchileke ono; yo mee ẹ̀p̄he; ẹ̀hu adukota ẹ̀p̄he mma. ¹⁵ Obenu lẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mē ndu ezije ekemu phuru iphe biribiri ono, oomeshi ono; nùkwaaphu ẹ̀ke unwegirima ara l'ime eze-ùlo ono; sù: "Ndewo-o! Ndewo-o! O-shi-l'eri Dévidi;" ẹ̀hu eghulaha ẹ̀p̄he eghughu.

¹⁶ Ẹ̀p̄he asù iya: "ʔI nùwaru iphe ndu ono ara?"

Jisòsu asù ẹ̀p̄he: "Iye; ʔunu ta guvubua ẹ̀ke ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; sù: 'L'i mewaru unwegirima nshìi; mē ndu ophu angù era t'ẹ̀p̄he jaa ya ọ̀kpobe ajaja?' "

¹⁷ Jisòsu ahaa ẹ̀p̄he l'ẹ̀ke ono; lufu l'obodo ono; jeshia Bétani; je aradù lufuta l'ùtsu iya.

Jisòsu atu oshi figu onu

(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Yo be lẹ nchi-ta-abohu iya; ẹ̀gu agulaha Jisòsu l'oolaphuta azù l'obodo ono. ¹⁹ Yò phua oshi figu l'iku esu-ùzo; tugbua jeshia ẹ̀ke ọ̀ nọ; shi rua; to nwe nebyi, ọ̀ phuru iya; kpachikwaphu mkpekwo iya nwenkinyi. Yò sù oshi figu ono: "L'ẹ̀ to nwehekwa l'i mìa nebyi ọ̀do gburu jeye." E ji ekfu-a; oshi ono anwukotawaphu kpaa.

²⁰ Ndu etsoje uzo iya aphua ya; yò dũ ẹ̀p̄he biribiri. Ẹ̀p̄he asù: "ʔNanu ẹ̀ge ọ̀ muru; bẹ oshi figu-wa gbe nwuwano kpaa l'ohiyaa?"

²¹ Jisòsu asù ẹ̀p̄he: "Kamenu; tẹ ya karu unu: unu -kwetakpo; obu ta agba unu ẹ̀bo; ẹ̀ tọ̀ bulekwaa iphe ya meru oshi figu-wa; bẹ unu e-me nkinyi iya. Unu a-sukwa; m'o -ruhuru; ọ̀ -bũru ugvu-wa: 'Ngwaa; fota onwongu chee l'eze ẹ̀nyimu!' Yo menuaphu ẹ̀ge ono. ²² Ọ̀o ya bũ; iphemiphe ọ̀bule, unu gude jekfu Nchileke je ekfuru nù iya; t'ọ̀ nù unu; unu -kwetawa l'oo-nù iya unubẹ ọ̀o-nù iya unu."

Aaji Jisòsu kẹ ike,

o gude eme iphe oome

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Jisòsu ejeshia l'eze-ùlo Nchileke je ezilaha iphe. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mē ndu bũ ọ̀gurenya abyakfutashia ya; bya asù iya: "ʔBũ egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe ọ̀wananu, iime-wa? ʔBũ onye ziru ngu t'i bya iya ememe?"

²⁴ Jisòsu asù ẹ̀p̄he: "Ya a-ji unu nwaji lanù; unu -saa ya ẹ̀ya; ya akaru unu egbe ike, ya gude emeebe iya. ²⁵ ʔBũ onye ziru Jonu t'ọ̀ bya emee baputizimu: bũ Nchileke; t'ọ̀ bũ madzù?"

Ẹ̀p̄he alaa ya edzukashi l'onwẹ̀p̄he; wo: "Ẹ̀p̄he -sù l'oo Nchileke ziru iya; bẹ ọ̀o-sukwa ẹ̀p̄he: 'ʔNgunu mekwanuru iphe ẹ̀p̄he te kwetadu iphe o kfuru?' ²⁶ Ẹ̀p̄he -sukwanu l'oo madzù ziru iya; ʔẹ̀p̄he maru iphe oha e-me; l'ẹ̀ke iphe bũ mkpukpu mgburumgburu kfukotawaru lẹ Jonu bũ ọ̀kpobe onye nkfuchiru Nchileke." ²⁷ Ẹ̀p̄he asù Jisòsu: "L'ẹ̀p̄he ta madu."

Jisòsu asù ẹ̀p̄he: "Ọ̀ kwaphu ẹ̀ge ono; bẹ ya te ekfuduru unu onye ziru iya tẹ ya meje iphemiphe ọ̀bule ono."

Ẹ̀tu k'unwunne labù

²⁸ Jisòsu asù ẹ̀p̄he: "ʔNanu ẹ̀ge ọ̀ dũ unu mbũ iphe ọ̀waa, ya abya ekfukfu-wa? L'o nweru nwoke lanù, muru ẹ̀girima unwoke labù. Yo be ujiku lanù; yò sù onye k'ogurenya t'o jeru iya ozi lẹ mgbo vayinu ntanù. ²⁹ Nwatibe iya ono asù iya: 'Wawa lẹ ya te jedu.' Obenu l'e metsuaru; yò riphu ọ̀riri azù; kwe jeshia ozi ono. ³⁰ Nwoke ono ejekfushia nwatibe iya kẹ nshìi; je ekfukwaaru iya phũ ẹ̀ge ono. Nwata ono asù iya lẹ ya e-jee. Obenu l'e metsuaru; to jehe. ³¹ Nta-a bũ; ʔbũ onye ole l'ẹ̀p̄he ẹ̀bo ono; bẹ meru uche-obu nna iya?"

Ẹ̀p̄he asù iya l'ọ̀ bũ onye k'odungu.

Jisòsu asù ẹ̀p̄he: "Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ ndu akiriko; mē unwanyi ọ̀kpara e-vukotaru unu ọ̀zo bahù l'ẹ̀ke Nchileke bũ eze. ³² Kẹle Jonu Baputizimu byaru bya ekoshi unu ọ̀kpobe ọ̀zo, unu e-tso; unu te kweta nk'iya. Obenu l'ọ̀ bũ ndu akiriko; mē unwanyi

òkpara; bẹ kweru nk'íya. Unu abya egude ẹnya unu phụa l'ẹphe kwetawaru; unu ta ta onwunu ụta iphe dọ ejí, unu meshiru; ghaa umere l'e metsuaru; kweta kẹ Jonu."

Ètu kẹ ndu e buru ozi
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ "Unu ngabekwa nchi; nọ ẹtu ọdo: O nweru nnajiufo lanu, kọru mgbo vayinu; bya agbaa ya agbagba; woru nsu bua l'ẹke ọphu aa-nọduje adzoshi mee l'akpuru vayinu ono. Yọ bya akpua nwulo-eli, ee-nyihuje nọdu eleta iphe, a kuru lẹ mgbo vayinu ono. Yọ bya ebuta ndu ozi ye iya; yọ buru iya oje iphe ọdo. ³⁴ Yo be teke, eegbuje akpuru vayinu; yo zi ndu ozi iya t'ẹphe jekfu ndu ozi ono t'ẹphe wọo ẹphe òkè vayinu nk'íya. ³⁵ Ndu ozi ono etsua onye lanu lẹ ndu ono, e ziru ozi ono iphe; gbua onye ọphu egbugbu; bya egude mkpuma tugbua onye k'eto. ³⁶ Tọ dọ iya bu; yọ bya ezi ndu ọdo, karu l'igwe karia ndu k'odungu. Ndu ozi ono emekwaaphu ẹphe ẹge ẹphe mehawaru ndu ọphu. ³⁷ E meebe; yọ bya ezi nwatibe iya gedegede; tubesu l'ẹphe a-kabee kwabẹ onye ọphu bu nwatibe iya ugvu. ³⁸ Ndu ozi ono aphulephu nwatibe iya ono; zua mgbede; su: 'Íyaa; ọwaa bu onye alí-a e-mekochaa buru nk'íya teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'ẹphe gbua ya; tẹ mgbo vayinu ono buru nk'ẹphe.' ³⁹ Ẹphe egude nwatibe iya ono; kpufuta iya l'azu mgbo vayinu ono; woru iya gbua."

⁴⁰ Jisọsu aji ẹphe: "'Ọ dọ unu l'ọ bu ngunu; bẹ nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono e-me ndu ozi ono teke o byaru l'onwiya?"

⁴¹ Ẹphe asu iya: "L'oo-bya egbushikota ndu ozi ono, ẹjo ọkpoma egbu egbugbu ono; mbu gbua ẹphe ẹjo egbugbu l'ẹphe ha; woru mgbo vayinu iya nọ ndu ọdo, e-vulatajeru iya òkè iya nk'íya."

⁴² Jisọsu aji ẹphe: "'Unu ta gubua ẹke ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; su:

'Lẹ mkpuma ono,
ndu akpu ọlo jikaru ono;
bu iya mekochaaru bya
aburu itso, gude ọlo ono.
Ono bu iphe Nnajiufu ayi meru;
yọ buru iphe dọ ayi biribiri l'ẹnyal'

⁴³ "Ọo ya; bẹ ya suru unu l'ẹke Nchileke bu eze, bu iya dọ l'ọ bu mgbo vayinu ono; bẹ Nchileke a-nafu unu; woru iya nọ ndu a-nuje iya òkè ọphu gbaru iya nọ. ⁴⁴ Onye vukotaru mkpuma ono daa e-tsukwa yogiriyogiri. Onye ọ tųyabekwanuru; bẹ oogwekwa egwegwe."

⁴⁵ Tọ dọ iya bu; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja mę ndu Fárisii anugetsulephu iphe ono; maru l'ọ bu ẹphe b'ọ gude nmaa ẹtu ono. ⁴⁶ Ẹphe esee ya egude; obenu l'ẹphe tsuhuru ọha ono, nọ l'ẹke ono egvu; kẹle ndu ọha wotaru iya l'ọ bu onye nkfuchiru Nchileke.

22

Ètu ẹswa-nwanyí
(Luk 14:15-24)

¹ Jisọsu abyakwaphu bya egude ẹtu zilaha ẹphe iphe; su: ² "Lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bu eze; bẹ ọo-dulephu l'ọ bu onye eze lanu, nwatibe iya luru nwanyi; yo shiaru nwatibe iya ono nri ẹswa-nwanyí. ³ Yo shiebe iya; bya ezi ndu, ejeru iya ozi t'ẹphe je ekua ndu e ziru nzi nri ẹswa-nwanyí ono. Ndu ọbu te kwe abyabya. ⁴ Yọ bya ezikwaaphu ndu ozi iya ọdo; su ẹphe: 'Unu je asu ndu ono, e ziru nzi nri-wa lẹ ya megeekwaru: l'oke-eswi iya; mę okiri iya; bẹ ya gbushiakwaru; l'iphemipe ọbule; bẹ ya kwakobekwaru. Unu su ẹphe t'ẹphe bya lẹ nri ẹswa-nwanyí ọbu!' ⁵ Ndu ono, e kuru lẹ nri ẹswa-nwanyí ono apalẹ iya-a ẹka lanu; jeshitsua mkpa ẹphe: onye lanu jeru l'egu; onye ọphu ejeshia ore aswa iya. ⁶ Ndu ọphunanu egude ndu ono, onye eze ziru ono; mee ẹphe iphe-iphere; woru ẹphe gbushia. ⁷ Ẹhu eghua onye eze ono ntumatu; yo zi ndu soja iya; ẹphe eje egbushikota ndu mgbugbu-madzọ ono; tųkota ọku l'obodo ẹphe. ⁸ Tọ dọ iya bu; onye eze ono abya ekua ndu ejeru iya ozi; su ẹphe: 'Nri ẹswa-nwanyí ọbu b'e megheekwaru ẹge ọo-dọ. Obenu lẹ ndu e ziru nzi iya ta gbakwa k'eriri iya. ⁹ Ngwaa; unu wufu lẹ gbororo; je atųko iphe bu ndu unu phuru; kua t'ẹphe bya l'aji ẹswa-nwanyí ọbu.' ¹⁰ Ndu ozi ono abya awuba lẹ gbororo; je erukoo iphe bu ndu ẹphe phuru: ndu ọma; mę ndu ẹjo iya; ẹphe abya eji ọlo ono, eeme k'ẹswa-nwanyí ono.

¹¹ "Yo be teke eze ono byaru t'ọ phu ndu, byaru l'aji ẹswa-nwanyí ono; bya aphua nwoke lanu, ẹ-te yedu uwe ẹswa-nwanyí ono; ¹² su iya: 'Ọnyà-e; ?nanu ẹge e meru; nggu abata ẹke-a; l'ẹ b'í ye uwe ẹswa-nwanyí ọwaa?' Nwoke ono ta ma iphe oo-kfu.

¹³ Nggube eze asu ndu ozi iya: 'Unu kekoo ya eka; me okpa; pata iya tua l'ekpuru-ochi ogbodufu, bu eke madzu a-nodu raa ejo ekwa; taa ikireze.' "

¹⁴ Jisosu anmaebe etu ono; bya asu: "Le ndu, Nchileke kuru hakwa l'igweligwe. Obenu le ndu, o fotaru habe ahabe."

Aji k'otu akiriko

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ndu Farisii agashia ochi idzu ege e-phe e-shi gude okfu, Jisosu ekfu hata iya l'onya. ¹⁶ E-phe ahuru ye ndu nk'ephe; me ndu okpa ke Herodu t'ephe jekfu iya je ajia ya aji. E-phe erua; bya ajia ya ege e ziru e-phe; su iya: "O-zi-iphe! E-phe maru l'i bu onye irelanu; yo bu leruphu uzo ke Nchileke; be iizi ogbodo ezizi; to du onye iile enya l'ifu; ti kpa ishi ege madzu beru. ¹⁷ ?Nanukpoo ege o du ngu: ?O bu omebyi ekemu Nchileke; me e-phe -tuje akiriko nu Siza, bu eze ndu Romu?"

¹⁸ Jisosu amawaru l'ephe ari ejo oriri; bya asu e-phe: "?Bu ngunu meru iphe unu gude okfu ese iya ohata l'onya; unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono. ¹⁹ Unu koshiedu iya okpoga, unu egudeje atu akiriko obu."

E-phe ewotashiaru iya eya. ²⁰ Yo su e-phe: "?Bu ishi onye; me epha onye b'e deru iya ege-a?"

²¹ E-phe asu iya l'o bu ke Siza.

Yo su e-phe: "Oo ya bu t'unu woru iphe bu ke Siza; nu Siza. Unu eworu ke Nchileke nu Nchileke."

²² E-phe anulephu iphe ono, o kfuru ono; yo du e-phe biribiri. E-phe aparu iya haa; yo buru e-phe atugbu.

Aji k'oshi l'onwu teta

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Le mboku ono kwaphu; yo nweru ndu Sodusii, byakfutaru Jisosu; mbu ndu ophu asuje le te eshijedu l'onwu teta nodu ndzu. E-phe abyakfutashia Jisosu bya asu iya: ²⁴ "O-zi-iphe! Iphe Mosisu deru l'ekwo ekemu bu: 'O -buru le nwoke lunyaaru nwanji; nwuhu; to muta nwa; te nwunne iya lupyabe nwanji ono; k'ophu oo-mutaru onye onanu, nwuhuru anwuhu ono nwa.' ²⁵ L'o nweru unwunne esaa, e-phe l'ephe shi nodu. Onye k'odungu alua nwanji; nonyaa; bya anwuhu; l'e b'o dobe m'oo ako le mgboko. Yo paru nyee ya obu haaru nwunne iya. ²⁶ Onye k'ebo, bu otsota alupyabe nwanji ono; nonyakwaaphu; nwuhu; l'e b'o dobekwaphu ako. Onye k'eto ege ono jeye l'onye k'esaa. ²⁷ E meebe; nggube nwanji nggu anwuhufua. ²⁸ Nta-a bu: o -rua teke ee-shi l'onwu teta nodu ndzu; ?bu onye ole; be nwanji ono a-buru nyee ya; ege ono e-phe shi lukotahawa iya; e-phe esaa ono?"

²⁹ Jisosu asu e-phe: "Unu eshisweje iya eshiswe; ke l'ekwo okfu Nchileke te dodu unu enya; to do unu enya mbu ege ike Nchileke beru. ³⁰ Teke ndu nwuhuru anwuhu shiwa l'onwu teta nodu ndzu; be e-phe ta aluhekwa nwanji; nwanji ta aluhe nji. Teke ono; be e-phe a-du l'o bu unwu ojozi-imigwe. ³¹ A bya le ke oshi l'onwu teta nodu ndzu; ?unu ta gubua iphe Nchileke kfuru unu l'onwiya. O suru: ³² 'L'oo yebe Nchileke bu Nchileke ke Ebirihamu; buru Nchileke ke Ayizaku; bya aburu Nchileke ke Jekopu.' To du iya bu le ndu ono; be no ndzu ntanu; kele Nchileke ta budu Nchileke ndu nwuhuru anwuhu; o bu Nchileke ndu no ndzu."

³³ Ikpoto ndu ono anule iya phu; iphe, oozi adu e-phe biribiri.

Ekemu ophu kakota nu

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Ndu Farisii anulephu l'iphe Jisosu kfuru kpuru ndu Sodusii okfu; e-phe achikobewaphu onwephe. ³⁵ Onye lanu l'ephe, bu onye ezije ekemu egude aji eme t'o hata Jisosu l'onya; bya asu iya: ³⁶ "O-zi-iphe! ?Nanukpoo ekemu ophu kakota nu l'iphe, bu ekemu?"

³⁷ Jisosu asu iya: " Yeru Nnajiufu, bu Nchileke ngu obu ngu l'o ha. Gude ndzu ngu l'o ha; me uche ngu l'o ha; yeru iya obu.' ³⁸ O bu ono bu ekemu ophu kakota nu; buru iya katsukpo mkpa. ³⁹ K'ebo ya, dukwaphu mkpa ege odo bu: 'Yeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu.' ⁴⁰ O bu l'ekemu labu-wa; be iphe bu ekemu l'o ha yele iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ekwo tukoru kpaok."

?Kurayisutu bu nwatibe onye?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Yo be teke ndu Farisii dzukoru l'ekalanu; Jisosu ajia e-phe: ⁴² "?Bukpo ngunu; be unu ari le ke Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono? ?Bu nwatibe onye b'o bu?"

Ephe asu iya: "L'òo Nwatibe Dévidi b'ò bu."

⁴³Yò su ephe: "?Bùkwanu nguṅu kparu iphe Ume Nchileke meru Dévidi; yoo kuje iya 'Nnajiufu;' bya asukwaphu:

⁴⁴" 'Le Nchileke suru
Nnajiufu yebe Dévidi:
Nòdu iya l'èka-utara
jeye teke ya e-me ndu òhogu ngu
t'ephe buru iphe
ì-dzòpyabe l'òkpa.'

⁴⁵Ò -buru le Dévidi eku onye ono, Nchileke kweru ukwa iya ono 'Nnajiufu iya;' ?nanu ege e shi b'ò gbe bya abụwaru nu Nwatibe Dévidi."

⁴⁶Tò du onye duru ike yeeru iya onu; tò ka mma l'òo akpuru okfu lanu. Keshinu mbòku ono b'è tò dūbuhe onye tūkwaduru ama oji Jisòsu aji òdo.

23

*Okwa ehu ndu ezije ekemu;
mè ndu Fàrisii*

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹Tò du iya bu; Jisòsu asu igweligwe ndu ono; mè ndu etsoje uzo iya: ²"L'ò ndu ezije ekemu; mè ndu Fàrisii bu ephe ezije iphe ekemu Mòsisu bu. ³Ò kwa iya bu; tẹ unu mejekwaa iphe bu iphe, ephe suru t'unu mee. Olobu; unu be mekwa ege ephebedua eme. L'ephebedua bukwa ekfukfu; be ephe ekfuje iya l'onu: ephe te emehe iya ememe l'èka. ⁴Ephe eswetaje ivu, anyi era; du ehuka evuvu woru de ndu odo l'ukuvu t'ephe vuru; obu l'ephebedua te eyekpokwaanu m'ò bu mkpushi-èka lanu gude vuta ivu ono l'onwephe. ⁵Iphe bu iphe ephe eme ememe; be ephe emejelephu l'òo tẹ madzu phu ephe. ?Unu ta phudu ege ephe edeje okfu Nchileke phosaphosa l'eli akpo, ephe ekfubeje l'atatifu; mè ege onu uwe-nlòkpuru ephe ahaje jikfujikfu. ⁶Oduje ephe t'ò buru ephe a-nò l'èke aa-katsukpo ephe okwaberu ugwu l'èke, e jeru eswe-iphe; mè tẹ oshi ophu katsukpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru nk'ephe; ⁷mè t'e kejeje ephe l'ò -bu oke amadu phe l'èke, a ha l'igwe; kuje ephe: 'O-zi-iphe! O-zi-iphe!' ⁸Unu be kwekwa t'e kuje unu 'O-zi-iphe'; kẹ l'ò bu onye lanu; be unu nweru, ezije unu iphe; unubèdua l'unu ha aburu unwanu. ⁹T'è b'ò nwekwa onye nò le mgboko-a, unu e-kuje 'Nna'; l'ò kwa Nna lanu; be unu nweru; bu iya bu Nna ophu bu l'imigwe. ¹⁰Ophu unu 'ekwekwa t'e kuje unu 'Nnajiufu'; l'ò kwa Nnajiufu lanu; be unu nweru; bu iya bu Kuráiyisutu ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. ¹¹O gbe buru t'onye katsukpo nshinu l'unu ha buru onye a-nòduje eyeru ndu ophananu èka; ¹²kẹ l'iphe bu onye ewoli onwiya eli; be ee-wozita ali; onye wozitakwanuru onwiya ali; be ee-woli eli."

O -kfuru-iche-eme-iche phe

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³"Nshòo unubè ndu ezije ekemu; mè ndu Fàrisii; unubè o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; kẹ l'unu ewojeru èke Nchileke bu eze guchia l'ifu ndiphe tẹ ndiphe ba abahu iya. Bahù abahu; mgbè unu ta abahudu l'onwunu; ophu unu 'ekwekwanu tẹ ndu abya abahu; bahù!

¹⁴"Nshòo unubè ndu ezije ekemu; mè ndu Fàrisii; unubè o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; kẹ l'unu bu ndu eripyaje ulo unwanyi, nji ephe ta nòhedu. Unu egudeje egegede ekfukpelephu ogologo okfu anu Nchileke. Oo unubè Nchileke a-katsukpo onmashi ikpe ike!

¹⁵"Nshòo unubè ndu ezije ekemu; mè ndu Fàrisii; unubè o-kfuru-iche-eme-iche phe ono; kẹ l'unu akpojeru ugbo daa eze enyimu; swee ekemeke obule; ege ee-me t'unu kfubuta m'ò -ruhuru o buru onye lanu yeru Nchileke. Teke unu kfutaleru iya phu yeru Nchileke; unu emee ya; yò ka unu odu ejo ududu; mbukwa; yò ka unu oga k'òla l'òku ali-maa ugbo èbo!

¹⁶"Nshòo unubè ndu atsu ishi; l'eme t'unu koshi onye odo uzo; kẹ l'unu asuje: 'L'è to nwedu iphe o bu teke madzu gude eze-ulo Nchileke ria angu; l'ò buphu teke e gude mkpòla-ododo, nò l'ime eze-ulo Nchileke ria ya; be unu asuje l'ono bu ugwo tukoru onye obu l'ishi.' ¹⁷Unubè ndu-wa, eme eswe; l'atsu ishi-wa! ?Buhunu ole ka? ?Bu mkpòla-ododo eze-ulo ono; tpo eze-ulo ono l'onwiya, gbe buru iya meru tẹ mkpòla-ododo ono buru iphe kẹ Nchileke? ¹⁸Unu ezijekwaphu ndu odo su l'onye gude enyan-gweja Nchileke ria angu b'è to nwedu iphe o bu; obenu l'ò bu teke e gude iphe anunu, e doberu iya ria angu; be unu suru l'ò buwa ugwo tukoru onye obu l'ishi. ¹⁹Unubè ndu ishi! ?Bu ole ka? ?Bu iphe anunu ono; tpo enyan-gweja Nchileke, gbe buru iya meru

t'iphe obu, a n̄uru an̄unu obu b̄uru iphe k̄e Nchileke? ²⁰ Oo ya b̄u; l'iphe b̄u onye gude ɛnya-ngweja Nchileke l'eri anḡu; b̄e gudekwaphu iphemiphe obule, tukoru l'eli iya eri anḡu. ²¹ Onye gude eze-ulo Nchileke eri anḡu; b̄e gudekwaphu ɔlo ono yele Nchileke, bu iya n̄u eri anḡu. ²² Onye gude igwe eri anḡu; b̄e gudekwaphu aba-eze Nchileke; m̄e Nchileke, adugajeru iya n̄u eri anḡu!

²³ "Nshoo unub̄e ndu ezije ekemu; m̄e ndu F̄arisii; unub̄e o-kfuru-iche-eme-iche p̄he ono; k̄e l'unu agbakebeje je an̄u Nchileke ɔzo lan̄u l'ɔzo iri unu l'iphemiphe obule; je akpaa l'unwu iphe eerikpo eriri, d̄u l'ɔ b̄u: agbo; m̄e ose-mkp̄o jeye l'ahuji unu. Unu egbe paru ome ekemu l'ɛke ɔ karu akaka paru haa; b̄u iya b̄u okpe ikpe nhamun̄ha; ɔphuru madz̄u imiko; m̄e ovudoshi ike l'iphe e kfuru. Oo iphe ono; b̄e unu gega atuko eme jeye l̄e ndu ɔphunanu. ²⁴ Unub̄e ndu ats̄u ishi; l'eme t'unu koshi ndu ɔdo ɔzo. Unu azafuje nwiphe, ha l'ɔ b̄u ndada l̄e mini angungu; gbe ele iphe ha l'ɔ b̄u eswi o-le-wo!

²⁵ "Nshoo unub̄e ndu ezije ekemu; m̄e ndu F̄arisii; unub̄e o-kfuru-iche-eme-iche p̄he ono; k̄e l'unu an̄duje asa az̄u okoro m̄e az̄u ochi; obu l'iphe jiru ime iya b̄u ɔna ndu ɔdo iphe l'ɔzo, ɛ-ta d̄udu nhamun̄ha; m̄e ɛgu ome ejo iphe. ²⁶ Nggube ɔphu F̄arisii, ats̄u ishi! Vujenuru ɔzo saodu ime okoro; m̄e ochi asasa. Oo ya b̄u; az̄u iya egbufukwaphu; chalahaa ɔcha!

²⁷ "Nshoo unub̄e ndu ezije ekemu; m̄e ndu F̄arisii; unub̄e o-kfuru-iche-eme-iche p̄he ono; k̄e l'unu d̄u l'ɔ b̄u ili, e memaru emema, an̄duje ama mma l'eli ɛhu iya; 'a ma l'ime iya b̄u ɔkp̄u madz̄u; m̄e iphe, rehuru erehu jiru iya ejiji. ²⁸ O b̄u ɛge ono; b̄e unu an̄duje eme l'unu -b̄u ndu doberu ɛka ndoo; 'a ma l'iphe, jiru unu ɛhu b̄u okfu-iche; m̄e ome-iche yele ejo iphe!"

Ugw̄o, ndu ɔgbo nta-a ji
(Luk 11:47-51)

²⁹ "Nshoo unub̄e ndu ezije ekemu; m̄e ndu F̄arisii; unub̄e o-kfuru-iche-eme-iche p̄he ono; k̄e l'unu akp̄ushije ɔlo l'ɛnya ɛke nna unu oche p̄he liru ndu ep̄he gbushiru, b̄u iya b̄u ndu nkfuchiru Nchileke; bya emetakwaaphu ɛke e liru ndu doberu ɛka ndoo emema; ³⁰ l'asuje: 'Ndege ɔ b̄u l'unu n̄o teke nna unu oche p̄he n̄o; m̄e unu ta ge yekwa ɛka l'egbugbu, e gbushiru ndu nkfuchiru Nchileke.' ³¹ Unu eshi ɛge ono agba onwunu ama l'unu b̄uphu unwu ndu, gbushiru ndu nkfuchiru Nchileke. ³² O d̄u mma; unu yenu ɛka; m̄efufua iphe ndiche unu p̄he meru mephodoru unu! ³³ Unub̄e ejo agwo ono; unwu, ogiji m̄ushiru ono. ?Unu e-mekwadu imagha nah̄u t'ɛ ba nma unu ikpe; kpuru unu ye l'ɔku al̄i-maa? ³⁴ Oo ya b̄u; unu hubekwa iya ama l̄e ya e-zikwa ndu nkfuchiru Nchileke; m̄e ndu mmamiphe; m̄e ndu ezije ekemu t'ep̄he byakfuta unu. L'ime ep̄he; b'ɔ nweru ndu ɔphu unu e-gbi egbugbu; nweru ndu ɔphu unu a-kp̄oyabe l'oshi-osweru; nweru ndu ɔphu unu e-chi ɛchachi l'ulo-ndzuko; kpakota ep̄he ɛhu l'obodo l'obodo. ³⁵ Oo ya b̄u k'ɔphu iphe b̄u ɔchi ndu doberu ɛka ndoo, e gbushiru l̄e mgboko-a a-tukoru unu l'ishi; tsube l'ɔchi ɛbelu, b̄u onye doberu ɛka ndoo jeye l'ɔchi Zekaraya Barakaya; mb̄u Zekaraya ono, e gburu l̄e mgbaku eze-ulo Nchileke yele ɛnya-ngweja iya ono. ³⁶ Kam̄enu; t̄e ya karu unu: ɔ kwa ɔgbo-wa, n̄o nta-a; b̄e aa-gwatakota ugwo iphe ono l'ɔ ha!"

Jis̄osu yeru Jerúsalemu obu
(Luk 13:34-35)

³⁷ "Oo-wa Jerúsalemu! Nggube Jerúsalemu! I tukoru ndu nkfuchiru Nchileke egbushi; bya egude mkpuma atugbushi ndu e ziru t'ep̄he bya nke ngu. Ugbo olemole; b̄e ya mewaru t̄e ya ch̄ikobe unwu ngu l'ɛkalanu l'ɔ b̄u ɛge nnukfu-ɔku egudeje ɛb̄a iya ch̄ikobe unwu iya; ɔphu 'i kwedu! ³⁸ Lekwa: l'ufu ngu; b̄e aa-gbakashihu; ɛgbara akfua ya! ³⁹ Kam̄enu t̄e ya karu unu: Unu ta aph̄hekwa iya ɔdo jeye teke unu a-su: 'T̄e Nchileke; goru ɔnu-ɔma n̄u onye ono, gude ɛpha Nnajiufu abya ono!' "

24

Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jis̄osu eshi l'ime eze-ulo Nchileke lufuta eme t̄e ya tugbua; ndu etsoje ɔzo iya abyakfutashia ya t'ep̄he koshikota iya eze-ulo ono l'ɔ ha. ² Jis̄osu as̄u ep̄he: "?Unu ta ph̄utsudia iphe-a l'ɔ ha? Kam̄enu; t̄e ya karu unu: l'ee-mekochaa kukposhikota iphemiphe obule ono; k'ɔphu b̄u l'ɛ t̄o dukwa m'ɔ b̄u mkpuma lan̄u, aa-ha t'ɔ kp̄o-kfuru l'eli ibe iya."

Okwa iphe-ehuka, a-bya n̄u
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Yò bya enyihu Ugwu Olivu; rua; je adugaru anòdu. Ndu etsoje ụzo iya abyakfuta iya k'iche; bya asụ iya: "Kanruru ephe teke iphemiphe obule ono, i kfuru ono e-me; mē iphe ee-gude maru teke ịi-bya odo; makwaruphu teke mgboko abyawa agvugvu."

⁴ Jisosu asụ ephe: "Ọ buphu t'unu kwabę ęnya; t'ę b'o nwe onye e-duswe unu ụzo; ⁵ l'o nwekwaru igweligwe ndu a-zaru ephe yębe Kuráiyisutu bya. Onye ophu nnonu; yò sù l'ọ ya bụ Kuráiyisutu obu; gude ęge ono duswee igweligwe madzụ. ⁶ Unu a-nu akọ ogu, aalụ l'ęke teru ęnya; mę ephuphu ogu, aalụ l'ęke du ntse. Tę mejị ba agbabuhukwa unu; l'iphe ono l'ọ ha mefutajekwa. Obenu l'ę tọ bukwa ya bụ ishi kę mgboko. ⁷ Mba e-gbeshi tso mba ibe iya ogu. Alı-eze egbeshikwaphu je etso alı-eze ibe iya ogu. Ejo ęgu a-bya. Alı anmaa jijiji l'ęke dutsua iche iche. ⁸ Obenu l'iphe ono l'ọ ha gbe bukwaru adube; bę odube mbụ iphe-ęhuka l'ọ bụ ęge ime adubeje ome nwanı k'odungu.

⁹ "Ọ bụ teke ono; bę aa-kpuko unu kpụ-jeru ndu ogbo ikpe t'a kpa unu ęhu; woru unu gbushia. Iphe bụ mbakeshi e-gude kę l'unu bụ ndu kę yębe Jisosu kpoo unu ashı. ¹⁰ Teke ono; bę igweligwe madzụ a-ha ekwekwe, ephe kweru kę Nchileke; gbakataru iya azụ. Ephe e-deru ibe ephe ye; kpoo ibe ephe ashı. ¹¹ Igweligwe ndu, a-nodu adzushi ejo-ire sù l'ọ Nchileke; bę ephe ekfuchiru a-byakwa lę mgboko bya edusweshia igweligwe madzụ ụzo. ¹² Keshinu iphe dū ęjı a-kwatakpo paa apaa teke ono; bę nyemobu, igweligwe madzụ nweru l'ęke ndu odo nọ e-jihu dęe. ¹³ Obenu l'onye taru nshi jeye l'ikperazu; bę Nchileke a-dzofutakwa. ¹⁴ Ozi-oma; bę aa-raodu arara lę mgboko gbaa mgburumgburu tę iphe bụ mbakeshi nua okpobe okfu ono, bụ iya bụ lę Nchileke eku ephe t'ephe kwe tę ya buru eze ephe. Ọo ya bụ; e -meebe teke ono; mgboko agvụ.

Ejo akpamara

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ "Unu a-phụ ejo akpamara o-la-l'iyi ono, o kfuru okfu iya mbụ Dánęlu, bụ onye nkfuchiru Nchileke ono; l'ęke o vudo l'ęke duru Nchileke nsọ. Tę nggube onye agu ęke owa rikwaa oriri iphe o bụ t'o doo ngu ęnya! ¹⁶ Teke unu phuleru iya phụ; tę ndu, nọ lę Judıya rebelekwaphu lashia l'ugvu. ¹⁷ Tę onye ophu nọ l'okpokoku; latuta ume be jekpokwaa obahu l'ulo lę ya eje ogwota iphe, nọ l'ulo iya. ¹⁸ T'onye ophu nọ l'ęgu ba alahekwa azụ k'oje ochita uwe iya. ¹⁹ Nsho ndu ophu dū ime; mę ndu ophu nwa angukwadu ęra teke ono. ²⁰ Unu kfuru nū Nchileke; t'o kwe t'ę b'ọ búbua l'oge winta; tọ bụ mbọku otu-ume; bę unu a-gba oso ono. ²¹ Ishi iya bụ lę k'ophu Nchileke keru mgboko; byeye nta-a b'ę tó nwedu eze iphe-ęhuka ophu a-dū l'ọ bụ kę mbọku ono; to nwekwanu ophu a-dū ęge ono odo. ²² Ndege Nnajiowa tę gburu teke eze iphe-ęhuka ono e-me mkpirikpi m'ę tó nwekwa onye oo-mekochaa dzota. Obenu l'ọ gude okfu ęhu ndu ophu o fotawaru afota gbua teke ono mkpirikpi.

²³ "O -rua teke ono; o -nweru onye suru unu: 'Lekwa; l'ọ kwa Kuráiyisutu obu ndo-ọ;' m'ọ kwanu: 'Lenu; l'ọ kwa iya ndophu nọ lę ękaphu;' unu be yekwaru iya onu. ²⁴ Iphe obu bụ lę ndu a-nodu adzụ-phe ejo-ire; sù l'ephe bụ Kuráiyisutu; mę l'ephe bụ ndu nkfuchiru Nchileke a-lufuta teke ono; bya emeshi eze iphe-ophuleny, dugbaa biribiri; ęge ephe e-shi duswee ndiphe je akpaa lę ndu ono, Nchileke fotaru ono; m'ọ -buru l'ee-meghe iya. ²⁵ Obenu lę ya kfukotaakwaru iya unu l'ọ ha; tẹmanu yo mede; ²⁶ k'ophu bụ; o -nweru ndu suru unu: 'Unu lekwa; l'ọ nokwa l'echi-ęgu;' unu ba alufukwa alufu. Ephe -sù unu: 'Unu lekwa; l'ọ nokwa l'ime ime ụlo;' unu be eyekwaru ephe onu. ²⁷ L'ọ kwa ęge ono ebemu-igwe echije taa; shi l'uzo ęnyanwu-ahata lojaa akpamigwe jeye l'uzo ęnyanwu-ariba ono bụ ęge Abubu-Ndiphe e-me mbọku, ọo-bya.

²⁸ "Ọ kwa ęke odzu daburu; bę udele edzukobeje."

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ "Teke eze iphe-ęhuka ono gvuleruphu; bę ęnyanwu e-jikputakebe; onwa echibuhu echichi; mkpo-kpodo eshi l'igwe adashı. Iphemiphe obule, nokota l'igwe; bę a-nmahu jijiji; lo-sweshihu. ³⁰ Teke ono; bę aa-phụ iphe-ophubama Abubu-Ndiphe l'akpamigwe. Teke ono; bę iphe bụ mba, nọ lę mgboko mgburumgburu a-ra ejo ękwa; l'ęke mejı tofuru ephe. Teke ono; bę ephe a-phụ Abubu-Ndiphe; ęke oo-nọ l'urukpu; shi l'igwe gude ike; mę biribiri; egbu oke nwınwii abya. ³¹ Teke oke upyoku dalahaaru; bę ya e-zifu unwu ojozi-imigwe iya t'ephe jee l'ifu; jee l'azu; jee l'uzo ęka-utara; jee l'uzo ęka-ibya lę mgboko gbaa mgburumgburu jeye l'ęke alı jeberu; igwe ejebe; je edutakota ndu nk'ıya, o fotaru."

Iphe oshi figu ezi

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² “Unu gude oshi figu m̀ta iphe. Ọbujẹ; ọ -lagee ẹkwo; teke ọ t̀shihuwaru; wata oru iru; unu amaru l'udzu-mini t̀waru l'ukfu. ³³ Ẹge ono; bẹ ọwaa d̀; teke unu phuru, iphemiphe ọbule-a emeshi; unu amaru lẹ Abubu-Ndiphe nọokwa ntse; mbu l'o gbe nọduakwa l'onu-uzo. ³⁴ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ogbo ọwaa, nọ nta-a ta agvubekwa jeye teke iphe ono l'ọ ha e-mekota. ³⁵ Igwe a-gvu; alı agvu; ọbu l'okfu, ya kfuru l'ọ ha te nwedu l'o rebuhu ire.”

?B̀ mboku ole b'ọ bu?

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Mboku ọbu; m'ọ bu teke ọbu gedegede; te nwekwa onye maru iya nu. Ẹ tọ dukpoduanu m'ọo unwu ojozi-imigwe, maru iya nu; ọphu Nwatibe Nchileke yebedua ta amakwa iya phu. Ọ bulephu Nchileke, bu Nna; bẹ maru nu nwenkinyi iya. ³⁷ Ọ bu ẹge ọ d̀ l'ogbo Nowa teke ndiche phu bu ẹge ọo-d̀ teke Abubu-Ndiphe a-bya. ³⁸ Teke ndiche ono; tẹmanu; bẹ eze utso ono bya agbaa; bẹ ephe shi nọdu l'eri; l'angu; aluphe nwanı ekephe nwanı; jeye mboku, Nowa phe bahuru l'eze ọgbo, ọ kuru. ³⁹ Ndiphe ta makpokwaanu iphe abya ephe adakfu jeye teke eze utso ono byaru bya erigbushikota ephe; tuko ephe kpota. Ọ bu ẹge ono; bẹ ọo-d̀ teke Abubu-Ndiphe a-bya. ⁴⁰ Unwoke labu a-nọ l'egu; a bya adzuchata onye lanu; haa onye ọphu. ⁴¹ Unwanı labu a-nodu atsu nri; a bya adzuchata onye lanu; haa onye ọphu.

⁴² “Ọo ya bu; unu chee nche; ẹge unu ta madu mboku, Nnajiufu unu a-bya. ⁴³ Ọlobu: unu makwaruphu ọwaa: Ndege oke, bu l'ufu maru teke, iphura abya nk'ıya l'enyashi; ọ gega amukwarua enya. M'ẹ tọ ge kwekwanu tẹ iphura tsufua ọlo iya; bata. ⁴⁴ Ọo ya bu; tẹ unubedua l'onwunu kwabekwaphu enya; lẹ Abubu-Ndiphe a-byakwa teke unu ẹ-te eledu enya iya.”

Nwozi, eegude ire iya ẹka

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “?Bu onye bu nwozi, eletaru amadu enya l'ufu iya, bu iya bu onye koshiwaru lẹ ya gbaru kẹ t'e gude ire iya ẹka; buru onye kwaru enya? Ọo ya bu onye ono, nnajiufu iya doberu l'ufu iya t'oonuje ndibe iya nri l'oruberu iya. ⁴⁶ Onu-oma bu kẹ nwozi ono, bu teke nnajiufu iya lataru; yọ phu l'ọo iphe, o ziru iya; bẹ oome. ⁴⁷ Kamenu; tẹ ya karu unu: nnajiufu iya ono e-wotakota eku iya l'ọ ha ye nwozi ono l'eka. ⁴⁸ Obenu lẹ teke ọ bu nwozi ẹjo ọkpoma; yọ rıa; su: ‘Haa! Nnajiufu iya anokwa anono alata;’ ⁴⁹ wata otsukashi ndu ozi ibe iya ndu ọphu iphe; rilahaa ẹge d̀ iya mma; tsolahaa ndu ngunukaru mee l'angu mee; ⁵⁰ nnajiufu nwozi ono a-bya mboku, ẹ too ledu enya iya; me teke ẹ tọ madu; ⁵¹ bya agwaa ya ọchi; guru iya ye lẹ ndu ọphu bu o-kfuru-iche-eme-iche phe. L'ẹke ono; bẹ madzọ a-nodu raa ẹjo ẹkwa; taa iki reze.”

25

Etu k'unwu-mgboko iri

¹ “Ọo ya bu lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bu eze; bẹ ọo-dulephu l'ọ bu iphe meru l'ako agbaragiji unwu-mgboko iri, chıtaru urọku ephe jeshia onye jeru ọlu nwanı ọphungu ndzuta. ² Umadzu ise l'unwu-mgboko ono bu ndu eswe; umadzu ise ọphu aburu ndu kwaru enya. ³ Ndu onanu, bu ndu eswe ono gbeshiru chıta urọku ephe nkinyi iya; ephe te gudehe manu ọdo. ⁴ Obenu lẹ ndu onanu, kwaru enya ono gbeshiru; woru manı ye l'ekpemu gude k'iche; bya egudekwaphu urọku ephe. ⁵ Onye ono, alı nwanı ọphungu ono anolahaa anono abyabya. A nonyaa; mgbenya awata oro unwu-mgboko ono jeye teke ephe kukotaru mgbenya.

⁶ “Echi-abalı ekelephu ẹbo; a rashıa: ‘U-wii! Onye ono, jeru ọlu nwanı ọphungu ono alade-ọ! Unu lufuta bya ẹje iya ndzuta-ọ!’ ⁷ Tọ d̀ iya bu; unwu-mgboko ono awu-lihu; dokwazitsua urọku ephe. ⁸ Ndu onanu, bu ndu eswe ono asu ndu ọphu, kwaru enya phu: ‘Unu menuru nwa manı nk'unu yeru ephe; l'oku anyihuakwa l'urọku nk'ephe.’ ⁹ Obenu lẹ ndu onanu, kwaru enya ono suru ephe: ‘?Teke ẹ tọ dzuhekwanuru unu l'ephe eghe-e? Unu jekfubekwa ndu ere manı urọku; je akpata nk'unu.’ ¹⁰ Ephe akwaa l'oje ọkpata manı; onye ono, alı nwanı ọphungu ono abya yele ndu ọphu kwakoberu nu ayırı jeshia ome eswa-nwanı ono l'enyashi ono. Ephe awubalephu l'ulo; e woru ibo guchia.

¹¹ “E meebe; unwu-mgboko ọphu abya bya efulahaa: ‘Onye ishi-i! Onye ishi-i; guhaaru ephe ọzo!’ ¹² Nwoke ono asu ephe: ‘Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ ya ta makwa ndu, unu bu.’”

¹³ Jisusu asu: “Ọo ya bu t'unu chekwaaphu nche; keshinu unu ta madu mboku ọbu; unu ta ma teke ọbu.”

Etu, ndu e yeru iphe l'eka
(Luk 19:11-27)

¹⁴ “Lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bụ eze; bẹ ọo-dùlẹphu l'ọ bụ iphe meru l'akọ nwoke, gbeshiru oje iphe ọdo; kua ndu ejeru iya ozi; bya eworu iphe iya l'ọ ha ye ephe l'eka: ¹⁵ onyenonụ l'ẹge nwa ike nk'ia beru. Onye lanụ b'ọ nuru ụkporo ẹkpa-ego ise; onye ọphu b'ọ nuru ụkporo ẹkpa-ego labụ; bya anụ onye k'eto ụkporo ẹkpa-ego lanụ. Yọ bụru iya atugbu. ¹⁶ Onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego ise ono ewotawaphu okpoga nk'ia je agbalahaa ngho; rita uru ụkporo ẹkpa-ego ise ọdo tukobe iya. ¹⁷ Ẹge ono kwaphu; bẹ onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego labụ ono ritakwaruphu ụkporo ẹkpa-ego labụ ọdo tukobe l'okpoga nk'ia. ¹⁸ Obenu l'onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego lanụ ono jeru je egvua alj; woru okpoga nnajiufu iya ono libe.

¹⁹ “Tọ dụ iya bụ; a nọokwaru jeye; yo be ujiku lanụ; nnajiufu ndu ono alata t'ephe l'ia gbazia okpoga ono. ²⁰ Onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego ise ono alufuta; chiru ụkporo ẹkpa-ego ise ọdo tukobe iya; sụ nnajiufu iya ono: ‘Nnajiufu; okpoga; i nuru iya dụ ụkporo ẹkpa-ego ise; obu lẹ nta-a b'ọ gbawaru mgburumgburu.’

²¹ “Nnajiufu iya ono asụ iya: ‘I meru ọhuma. I bụ ọkpobe nwozi, koshiru l'ị gbaru t'e gude ire ngu ẹka! Keshinu i koshiru l'ị gbaru t'e gude ire ngu ẹka l'iphe, ẹ-ta hadu nshinu; bẹ ya e-me ngu onye ishi l'iphe ha nshinu. Bya t'ẹhu tuko tsoo nggu lẹ nnajiufu ngu ẹna!’

²² “Onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego labụ ono abya alufuta; sụ iya: ‘Nnajiufu; okpoga, i nuru iya dụ ụkporo ẹkpa-ego labụ; obu lẹ nta-a b'ọ gbawaru mgburumgburu.’

²³ “Nnajiufu iya ono asụ iya: ‘I meru iya ọhuma. I bụ ọkpobe nwozi, koshiru l'ị gbaru t'e gude ire ngu ẹka! Keshinu i koshiru l'ị gbaru t'e gude ire ngu ẹka l'iphe ẹ-ta hadu nshinu; bẹ ya e-me ngu onye ishi l'iphe, ha nshinu. Bya t'ẹhu tuko tsoo nggu lẹ nnajiufu ngu ẹna!’

²⁴ “Onye onanu, a nuru ụkporo ẹkpa-ego lanụ ono abya alufuta; bya asụ iya: ‘Nnajiufu; ya maru l'ị kfube bụru ejo madzụ: iikpataje iphe l'ẹke ẹ ti mebedu iphe; l'ejekwaphu okpoko nebyi iphe l'ẹke ẹ-ta bụdu nggu gharu iya iphe. ²⁵ Ọo ya kparu iphe ya tsuhuru egvu je eworu okpoga ngu gvua alj libe iya. Ọ kwa t'ị nata iphe ngu.’

²⁶ “Nnajiufu iya ono asụ iya: ‘I phua nggube 'o-ga-lẹ-mkpa-wa, ejo okpoma egbu egbugbu-wa. Ọ -buru l'ị maru lẹ ya akpataje iphe l'ẹke ya te mebedu iphe; l'ejekwaphu okpoko nebyi iphe ẹ-ta bụdu iya; bẹ gharu iya nụ; ²⁷ ?nanu ẹge e meru ti wotakpoonu okpoga iya je eyeru iya l'ulo-okpoga; k'ophu bụ: ẹge-a, ya laru ọwaa; ya eje ewotakpoonu okpoga iya yele ọ-muru-nwa, tso iya nụ?’

²⁸ “ Ngwaa; unu nata onye mmanu ono okpoga ono; woru nụ onye ọphu nweru ụkporo ẹkpa-ego iri phụ. ²⁹ L'onye nweru nụ; bẹ aa-nufua ọdo t'ọ nweru nwegharu iya ẹka. Onye ọphu ẹ-te nwedu nụ; bẹ nwiya ọphu o nweru enwenwe; bẹ ee-gbe natafua ya nụ. ³⁰ Ọ -buru nwoke ọwaa, bụ 'o-ga-lẹ-mkpa-wa; unu pata iya tūa l'ẹkpuru-ochi ogbodufu, bụ ẹke madzụ a-nodu raa ejo ẹkwa; taa ikireze.’

Ikpe Ikperazu

³¹ “Teke Abubu-Ndiphe a-bya l'odu-biribiri nk'ia yele iphe bụ unwu ojozi-imigwe l'ephe ha; bẹ ọo-dugaru l'aba-eze iya, egbu nwjinwii. ³² Teke ono; bẹ iphe bụ mbakeshi e-dzu iya l'ifu. Yọ bya afọo ẹphe afọo ẹge ono, onye eche aturu afoshije aturu lẹ nebyi-eghu; dobe ephe iche iche ono. ³³ Ọphu bụ aturu; bẹ oo-dobe l'uzo ẹka-utara iya; dobe nebyi-eghu l'uzo ẹka-ibiyita.

³⁴ “Teke ono; bẹ eze a-sụ ndu ọphu nọ iya l'uzo ẹka-utara: ‘Unu bya; unubẹ ndu Nna iya goru onu-oma nụ. Unu bya bya enweru mgboko ọphungu ọphu Nchileke kwakobehawaruru unu b'ọ kederu mgboko; ³⁵ kẹ l'egu guru iya; unu anụ iya nri; mini agwa ya; unu echebe iya mini; ya aburu mbyamumba; unu edubata iya nk'unu; ³⁶ ya eshi agba ọtu; unu ewebe iya iphe; iphe eshi eme iya; unu abya iya ajiji; ya eshi nodu l'ulo-mkpọro; unu abya iya agbaphe.’

³⁷ “Teke ono; bẹ ndu ono, bụ ndu doberu ẹka ndoo ono a-sụ iya: ‘Nnajiufu; ?bunua teke ole; bẹ ephe phuru ngu l'ẹke ẹgu agu ngu; nụ ngu nri obu; ọdudu bụru teke mini agu ngu; ephe echebe ngu mini? ³⁸ Mbụ; ?bunua teke ole; bẹ ephe phuru ngu; nggu aburu mbyamumba; ephe edubata ngu lẹ nk'ephe; ọdudu bụru ẹke i gba ọtu; ephe ewebe ngu iphe l'ukfu obu? ³⁹ ?Bunua teke ole; bẹ ephe phuru ngu; iphe eme ngu; m'ọ bụ nggu anodu l'ulo-mkpọro; ephe abya ngu ajiji?’

⁴⁰ “Teke ono; bẹ onye ono, dugaru l'aba-eze ono a-sụ ephe: ‘Kamenu; tẹ ya karu unu: iphe bụ teke unu mejekpowaru iya onye lanụ, ẹnya iya katsua alala l'unwunna iya-a; bẹ buakwa yebedua; bẹ unu meru iya!’

⁴¹ “Teke ono; bẹ ọo-sù ndu onanu, nọ iya l’uzo ẹka-ibiyita ono: ‘Unu gbeshi iya l’ifu; unubẹ ndu Nchileke turu ọnu. Unu je awúba l’ọku ono, enwu gburruru jeye ono, bú iya bú ẹke Nchileke kwakọberu Obutuswe yele unwu-ojosi iya; ⁴² kẹ l’ẹgu guru iya; unu ta nù iya nri; mini agua ya; unu te chebe iya mini; ⁴³ ya aburu mbyamumbya; unu te edubata iya nk’unu; ya eshi agba ọtu; unu te webe iya iphe; iphe eshi eme iya; ya anọdu l’ulo-mkpọro; unu ta bya iya ajiji.’

⁴⁴ “Teke ono; bẹ ẹphe a-sù: ‘Nnajiufu; ?bù teke ole; bẹ ẹphe phujekpooru ngu ẹke ẹgu agu ngu; odudu buru ẹke mini agu ngu; m’ọ bú ẹke i bú mbyamumbya; m’ọ bú ẹke i gba ọtu? ?Teke ole; bẹ ẹphe phujekpooru ngu l’ẹke iphe eme ngu; m’ọ bú ẹke i nọ l’ulo-mkpọro; ẹphe ta bya eyeru ngu ẹka?’

⁴⁵ “Teke ono; bẹ ọo-sù ẹphe: ‘Iphe ya eme tẹ ya karu unu bú: lẹ keshinu unu ẹ-te mebukpooru iya nù m’ọ bú onye lanù, ẹnya iya katsua alala lẹ ndu-wa; bẹ unu ẹ-te mekwaru iya ẹya.’

⁴⁶ “Ọo ya bú l’ẹphe e-je l’ẹke ẹphe a-nọdu l’iphe-ehuka mkpürumkpuru gburruru jeye. Obenu lẹ ndu ọphu bú ndu, doberu ẹka ndoo e-je l’ẹke ẹphe e-nweru ndu mkpürumkpuru gburruru jeye.”

26

Idzu ishi Jisosu

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jọn 11:45-53)

¹ Ya ndono; Jisosu ekfugetsulephu okfu ono; bya asù ndu etsoje uzo iya: ² “?Ọ kwa l’unu marua l’ọ phoduwaru-a abali ẹbo; k’eto; yo rua mbù mbọku, Ajì Esweta adubeje? Ọ bú teke ono; bẹ aa-kpuru Abubu-Ndiphe nù t’a kpopyabe l’oshi-osweru.”

³ Tọ dù iya bú; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu bú ọgurennya mkpükpu abya edzukobe l’ogbodufu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja, eeku Káyafasu.

⁴ Ẹphe abya achia idzu ẹge ẹphe e-shi gude Jisosu l’edomi; gbua. ⁵ Ẹphe asù: “Lẹ tọ búkwa l’ime aji-wa; ẹphe -mee ya ẹge ono; bẹ utsu a-dakwa.”

Aakwabẹ Jisosu ugvu

lẹ Bétani

(Mak 14:3-9; Jọn 12:1-8)

⁶ Jisosu nọlephu lẹ Bétani l’ulo Sáyimonu, ẹhu-labù mējeru. ⁷ Eke ono b’ọ nọ gudekwadua nri l’ẹka; nwanji lanù abyakfuta iya; paru nwa akpamu, ama ntumatu, manù senti jiru ejiji. Manù ono bú manù, vu oke aswa. Yọ bya eworu manù senti ono wúa Jisosu l’ishi. ⁸ Ndu etsoje uzo iya aphule iya phù; ẹhu eghulaha ẹphe eghughu. Ẹphe asù: “?Bù ngunu kparu iphe eemebyishi ẹgiri manù ọwaa emebyishi? ⁹ M’a gage erekwa iya reta iya oke okpoga; wokpoorunu nù ndu ọkpa.”

¹⁰ Obenu lẹ Jisosu maleru-a iphe ẹphe ekfu. Yọ bya asù ẹphe: “?O meru imagha; bẹ unu ekfuchi nwanji-a nchi; lẹ nwanji, unu elee ẹnya l’o meru iya iphe dù mma. ¹¹ Ndu ọkpa; bẹ unu l’ẹphe anọ mkpürumkpuru; ọbu lẹ yẹbedua; bẹ yele unu ta anọdu tekenteke. ¹² Iphe meru iphe ọ wùru iya manù-a kwa t’o shi nta-a kwakọbeta iya; malẹ mbọku, ee-li iya. ¹³ Kamenu; tẹ ya karu unu: l’iphe búkpo ẹke, a rarun ozi-oma-wa lẹ mgboko gbaa mgburumgburu; bẹ aa-kojekwa akọ iphe-a, nwanji-a meru-wa gudeje nyata nwanji-a.”

Júdasu achita lẹ ya

e-deru Jisosu ye

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Onye lanù l’ime umadzu iri l’ẹbo ono, etsoje uzo iya ono, eeku Júdasu Isukáriyotu ejekfushia ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; ¹⁵ je aji ẹphe: “?Bù ngunu; bẹ unu a-nù iya tẹ ya deru iya ye unu l’ẹka?” Ẹphe akfua ya ọkporo pọngu lẹ pọngu iri. ¹⁶ Yo shi teke ono chọlahaa uzo ẹge oo-shi deru Jisosu ye ẹphe l’ẹka.

Nri-enyashi Nnajiufu

(Mak 14:12-26; Luk 22:7-23; Jọn 13:21-30)

¹⁷ Yo rua mbọku k’odungu l’oge Ajì Buredi, ẹ te kodu ekoko; ndu etsoje uzo iya abyakfuta iya; bya aji iya: “?Bù awe b’ọ dù ngu t’ẹphe je akwakọberu ngu; t’i nọdu ria nri Ajì Esweta ọbu?”

¹⁸ Yọ sù ẹphe: “Unu tğbua bahù lẹ Jerúsalemu. O nweru nwoke lanù, unu e-jekfu. Unu sù iya: ‘Lẹ O-zi-iphe sùru l’oge iya ruakwaru eruru; l’ọ kwa lẹ nke ngu gedegede; bẹ ya eme tẹ yele ndu etsoje uzo iya nọdu gbaa Ajì Esweta ọbu.’ ”

¹⁹ Tọ dù iya bú; ndu etsoje uzo iya emee ya ẹge ono, Jisosu kfuru ẹphe ono. Ẹphe anọdu l’ẹke ono; kwakọbelaha kẹ Ajì Esweta ono.

²⁰ Yo be l'urenyashi; Jisòsu yele umadzu iri l'èbo ono, etsoje ọ̀zo iya ono eje adọ̀ru l'eri nri ono. ²¹ Èphe erinyalephu nri ono; Jisòsu asụ: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọ kwa onye lanu l'ime unu e-deru iya ye."

²² Yo rua ephe l'èhu; ephe ajilahaa ya l'èhu l'èhu; sụ: "Nnajiufu; ?bụ yèbedua? ?tọ yèbedua?"

²³ Jisòsu asụ ephe: "Ọ bụ-a onye yele iya tsutaru buredi l'ochi lanu-a bụ onye ọ̀bu, e-deru iya ye ọ̀bu. ²⁴ Abubu-Ndiphe bụlekwa ege e deru iya l'èkwo okfu Nchileke; bẹ ọ̀la. Olobu; nshobukwaa onye ono, ee-shi l'èka iya deru Abubu-Ndiphe ye l'èka ndu achọ ishi iya ono! Ọ ga akakwaru onye ono mma l'è ta mụdua ya amumu lẹ phuu."

²⁵ Ya ndono; ọ̀phu bụ Júdasu, bụ onye deru iya ye ọ̀bu asụ: "Rábayi; ?bụ yèbedua?" Jisòsu asụ iya: "Ọ kwa nggu b'ọ shi l'ọnu."

²⁶ Èphe egudekwadua nri ono l'eri; Jisòsu ewota buredi; kele Nchileke ekele; washia ya; woru iya nù ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono; sụ ephe: "Unu nata; taa; ọ̀waa bụ ugwehu iya."

²⁷ Yo wotakwaphu okoro, mee nọ; kelebebe Nchileke ekele; woru iya nù ephe; sụ: ²⁸ "Unu ngua ya l'unu ha; ọ̀waa bụ mee yèbe Jisòsu; mbụ mee, e gude okfu èhu igweligwe madzụ lọkaa; k'ọphu Nchileke a-guru ephe nvù l'iphe dọ eji, ephe meshiru. Nchileke gude mee ya ono eme t'ogba-ndzụ, shi iya l'èka vuru ire. ²⁹ Tẹ ya karu unu: Ya ta anghekwa mee, shi l'akpuru vayinu ọ̀do jeye mbọku ono, unu l'iya a-ngu kẹ ọ̀phungu l'èke ono, Nna iya bụ eze ono."

³⁰ Èphe agutsulephu egvu, ephe gude aja Nchileke ajaja; tughua jeshia Ugwu Olivu.

Jisòsu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)

³¹ Jisòsu asụ ephe: "Unu l'unu ha a-paru iya haa gbakashihu l'enyashi-wa l'okfu èhu iya; bụ iya bụ ege e deru iya l'èkwo okfu Nchileke; sụ: 'Lẹ Nchileke suru lẹ ya e-chigbu onye eche aturu; ikpo aturu ono agbakashihu.' ³² Obenu lẹ teke e metsuaru tẹ ya shi l'onwu teta nọdu ndzụ; bẹ ya e-vuru unu ọ̀zo jeshia Gálili."

³³ Pyita asụ iya: "M'o -bụkpooru lẹ ndu ọ̀phu e-gude okfu èhu ngu paru ngu haa gbakashihu; yèbedua ta ahakwa ngu."

³⁴ Jisòsu asụ iya: "Kamenu; tẹ ya karu ngu: l'enyashi-wa; tẹmanu oke-ọku araa b'i kfuakwaru ugbo èto l'è tị madu iya."

³⁵ Pyita asụ iya: "M'o -ruhuru a sụ lẹ nggu l'iya nwuhufutaje anwuhu; ẹ to nwekwa lẹ ya ekfua lẹ ya ta madu ngu." Ndu ọ̀phunanu, bụ ndu etsoje ọ̀zo iya phụ l'ephe ha etsotakwaphu ege ono, Pyita kfuru ono kfua.

Jisòsu ekfu anụ Nchileke

lẹ Getusémeni

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ E meebe; Jisòsu yele ndu etsoje ọ̀zo iya ejeshia èke eekuje Getusémeni. Èphe erutsulephu èke ono; yọ sụ ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono: "Unu dugaru l'èke-a tẹ ya kpiribe nwanshi je ekfuru nù Nchileke." ³⁷ Yo duta Pyita; duta unwu Zébedi ephe èbo tughua. Aphụ eji iya obu; yọ tsulahaa egvu. ³⁸ Yo bya asụ ephe: "Ha! Egbe iya ọ̀waa: meji akfulekwa iya phụ nkfụ; l'ese iya agbabuhu. Unu nọdu l'èke-a t'unu l'iya chee nche."

³⁹ Yo kpribelephu nwanshi; tẹ onwiya; daa; kpube ifu l'alí; wata okfu anụ Nchileke wo: "Nna mu; ọ -buru l'ii-meghenu iya-a; manuru ege ii-me pafu okoro iphe-èhuka-wa tẹ ya ba angu iya. Olobu; t'ẹ b'ọ bụkwa iphe, nọ iya l'uche l'e-me; ọ kwa ọ̀phu bụ uche nke ngu e-me."

⁴⁰ Yọ latashia azụ byakfutashia ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono; rua; ephe ekuwa mgbenya. Yọ sụ Pyita: "Unu ta adukpoduanu ike t'unu l'iya muru enya; chefua nche ugbo lanu; mbukponu m'ọ bụ awa lanu? ⁴¹ Unu chee nche; kfuru nù Nchileke; tẹ Sétanu ba adata unu. Obu madzụ; bẹ ọ̀nodujekpokwaa evushi evuvu ike. Obenu lẹ madzụ l'onwiya ta adujedu ike."

⁴² Yọ lufu jeshia okfuru nù Nchileke kẹ ugbo èbo ya; sụ: "Nna mu; ọ -buru l'è to nwehedu ege ii-shi nafu iya okoro iphe-èhuka-wa; gbahalephu lẹ ya ngufutaje iya b'ọ dukwaa mma; ọ kwa ọ̀phu bụ uche-obu ngu e-me." ⁴³ Yọ bya bya aphukwaaphu ephe ọ̀do; ephe ekukwaphu mgbenya; kele mgbenya erotsua ephe.

⁴⁴ Jisòsu apakwaruphu ephe haa; tughua ọ̀do; bya eje ekfuru nù Nchileke k'ugbo èto; kfuakwaphu iphe o kfuhawaru. ⁴⁵ Yọ lata azụ byakfutashia ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono bya asụ ephe: "Unu ekukwadu-a mgbenya; l'atuta ume? O ruakwaru! Abubu-Ndiphe; bẹ aabyaakwa oderu ye ndu eme iphe dọ eji l'èka. ⁴⁶ Unu gbeshi t'ephe je. Unu lekwa; l'onye e-deru iya ye; bẹ tẹakwaru l'ukfu."

*Aakputa Jisọsu**(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴⁷ Ya ndono; Jisọsu egudekwadua ẹge ono l'ekfu; Júdasu, ẹyọ onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono abyawaphu yele igweligwe madzu ayiru. Ẹphe apagbaaru mma; mę mgboro. Ndu ziru ẹphe bu ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu bu ọgurennya ndu Ju.
⁴⁸ Onye ono, deru iya ye ono, bu iya bu Júdasu ekfuhawaru ẹphe iphe, ya e-me t'ẹphe gude maru onye ọpflu ọbu; sụ ẹphe: "L'ọo onye onanu, ya e-je amichata ishi-uga gude kele iya ekele ono; ẹ ẹyọ iya n; t'ẹphe kputa iya."

⁴⁹ Júdasu ejetalephu phaaa byakfutashia Jisọsu; bya asụ iya: "O-zi-iphe; ẹdupho!" Ẹyọ bya amichata iya ishi-uga.

⁵⁰ Jisọsu asụ iya: "Onya mu; jeru je emee iphe, i byaru ememe!"

Ẹphe azugudewaphu Jisọsu; kputa iya. ⁵¹ Onye lanu ẹ ẹyọ onye ẹ ẹyọ Jisọsu yi amia mma iya swangu; gbaa ya nwozi eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nchi. ⁵² Jisọsu asụ iya: "Mjiru mma ngu yepfu azu l'obo; l'iphe bu onye bu o-gbu-mma e-shi ẹ mma laa. ⁵³ Ẹri riru ẹ ya ta asu-ghedu Nna iya t'ọ dzọo ya; mbu yo ye unukurunu unwu ojozi-imigwe ẹgwegwa nta-a?" ⁵⁴ Olobu; ya -mekwanua ẹge ono; ?nanukwanu ẹge ee-shi t'o ree mbu iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke: l'iphe-wa eme n-ẹyọ mefutaje?"

⁵⁵ Ya ndono; Jisọsu abya asu ikpoto ndu ono, byaru iya akputa ono: "?Unu chigbaa mma; mę mgboro abya iya egude; ?ya bu onye ana nfu. Mboku-mboku; ẹ ye l'unu anoduje l'eze-ulo Nchileke; ya ezi unu iphe; unu te gudebua ya. ⁵⁶ Obenu l'iphe ọwaa l'ọ ha mewaru; k'ọpflu iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ekwo okfu Nchileke e-mefutakota ẹge ẹphe kfuru iya."

Ndu etsoje ọzo iya l'ẹphe ha aparu iya haa; gbakashihu.

*Jisọsu nọ l'ifu ndu ọgbo ikpe**(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)*

⁵⁷ Ndu ono, byaru ọtuta Jisọsu ono eduru iya jeshia ulo Káyafasu, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. Ẹke ono; ẹ ndu ezije ekemu; mę ndu bu ọgurennya gbe dzukohawanu. ⁵⁸ Pyita eshi etso iya ote-ẹnya ote-ẹnya jeye l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono. Pyita abya abahu; je adugaru l'ẹke ndu nche dugaru; woru ẹnya ye tẹ ya phuedukwa ishi iya. ⁵⁹ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono; mę ndu ọgbo ikpe ono l'ẹphe ha acholaha iphe, ẹphe a-su ẹ Jisọsu meru; ẹge ee-shi t'e kpee ya nkfugbu. ⁶⁰ To nwe iphe ẹphe phuru, bu iphe o meru; e gudekwaru l'ẹphe du l'igwe gbaa ya ẹjo ekebe. A nonyaa; umadzu labu alufuta; ⁶¹ bya asu: "?Tọ du iphe-a suru ẹ ya a-du ike mebyia eze-ulo Nchileke; gude abali eto kpukwazi iya."

⁶² Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono egbeshi bya asu iya: "?To nwe du onu, iyeru ndu-wa l'ẹkebe-wa, ẹphe agbagbaa ngu ẹge-a." ⁶³ Ẹyọ nọdu nggujungguji; to nwe iphe, o kfuru iya. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono asu iya: "Kfukwaa malẹ Nchileke ọpflu nọ ndzu: ?Bu nggu bu Kuráysutu ọbu; mbu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono? ?Bu nggu bu Nwatibe Nchileke ọbu tọ?"

⁶⁴ Jisọsu asu iya: "Ọ kwa nggu b'o shi onu. Obenu ẹ shita ntanu; ẹ unu a-phu yebe Abubu-Ndiphe l'ẹke ya dugaru l'ẹka-utara onye bu iya bu Ọkaribe-Kakota-Ike, bu Nchileke; phua ẹge ọo-nọ l'urukpu shi l'igwe abya."

⁶⁵ Eze onye ishi ono eworu uwe ke yebe eze onye ishi zijaa; sụ ẹphe: "O kfurushia ẹpha Nchileke-o! ?Bukpohunua egbe ekebe ngunu; ẹ ẹphe achokwadu ọdo? Nta-a; ẹ unu nuwaru-a eke ookfurushi ẹpha Nchileke. ⁶⁶ ?Ngunu; ẹ unu chitaru?"

Ẹphe atuko wua olu nanu; l'iphe gbaru iya n bu t'ọ nwuhu.

⁶⁷ Ndu awatawa iya phu ọyọ onu-mini l'ifu; l'echi iya iphe. Ndu ọdo l'echi iya ẹka l'ishi-nchi;* ⁶⁸ sụ iya: "Nggube ọpflu suru l'i bu Kuráysutu; konua onye chiru ngu iphe."

*Pyita ago ẹ ya ta madu Jisọsu**(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)*

⁶⁹ Pyita anodukwadua l'ogbodufu l'ẹke ono; nwamgboko, yele madzu bu ebubu abya ejekfuta iya; bya asu iya: "M'i tsokwa ẹ ndu ẹphe ẹ nwoke Gálili ono; mbu Jisọsu shi ayije."

⁷⁰ Pyita atua ego l'ifu edzudzu ọha ono; sụ iya: "Lẹ ya ta makwa iphe iikfu." ⁷¹ Pyita atugbua jeshia ọzo onu nggamgbo. Nwamgboko ọdo, yele madzu bukwaphu ebubu aphua ya l'ẹke ono; kfulahaaru ndu, vudo l'ẹke ono: "L'onye ọwaa shikwa etso Jisọsu ọpflu Názaretu."

⁷² Pyita atukwaa phu ẹgo ọdo; ria angu: "Ya -makpookwaru nwoke ọwaa!"

* 26:67 26:67 Azá 50:6; Mak 14:65.

⁷³ A nɔnyaa nwanshì; ndu, vudotsua l'èke ono abya asù Pyita: "Ba tshì ẹ̀go; l'ì yìchachaa ya phù; l'olu-okfu ngu gbawaru ngu ama."

⁷⁴ Pyita awata oburu onwiya ọ̀nu; ria angù; sù: "Ya -makpòkwaaru nwoke-wa, unu ekfu okfu iya-a tẹ̀ Nchileke nùkwaa ya aphù."

E jì ekfu-a; oke-ọ̀ku ewowaruphu ọ̀ra raa. ⁷⁵ Pyita anyatawaphu iphe, Jisọ̀su kfuhawaru iya; lẹ̀: "Tẹ̀manu oke-ọ̀ku araa ọ̀ra; bẹ̀ oo-kfu ugbo ẹ̀to l'ẹ̀ tọ̀ madu iya." Pyita egbeshì; lùfushia etezi je anọ̀du rashia ẹ̀kwa ike.

27

Jisọ̀su nọ̀ l'ifu Páyileti

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jọ̀n 18:28-32)

¹ Yo belephu l'ọ̀nma-ẹ̀wa ọ̀tsu echile iya; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja l'ẹ̀phe ha; mẹ̀ ndu bọ̀ ọ̀gurennya ọ̀gbo ikpe achia idzu t'ẹ̀phe gbua Jisọ̀su. ² Ẹ̀phe ekee Jisọ̀su; duta iya jekfushia Páyileti, bọ̀ gọ̀vano ẹ̀phe.

Anwùhu Júdasu

(Ndu 1:18-19)

³ Júdasu, bọ̀ iya bọ̀ onye ono, deru iya ye ono aphùlephu l'e kperu Jisọ̀su nkfugbu; talahaa onwiya ọ̀ta. Yọ̀ chita ọ̀kporo pọ̀ngu lẹ̀ pọ̀ngu iri ono chiphushiaru ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja; mẹ̀ ndu bọ̀ ọ̀gurennya ono azù; ⁴ sù ẹ̀phe: "Lẹ̀ ya mewaru ẹ̀jo iphe; okfu lẹ̀ ya deru onye ẹ̀-te nwedu ẹ̀jo iphe, o meru ye t'e gbua."

Ẹ̀phe asù iya: "Bọ̀ onye akpa ngu ishi iya ono? Tọ̀ bọ̀du t'i jewaru je amaru ẹ̀ge ii-me iya."

⁵ Júdasu achita okpoga ono ghaa l'ime eze-ùlo Nchileke; mee swi; tųgbua je eworu onwiya swi-gbua.

⁶ Obenu lẹ̀ ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹ̀ja ono chitaru okpoga ono; sù: "Okpoga-wa bukwa aswa mee ishi madzù. Ẹ̀ te eyekwa iya l'èke eeyeje okpoga eze-ùlo Nchileke." ⁷ Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; ẹ̀phe achia idzu; wota okpoga ono je azua onye ọ̀-kpù-ite alì; woru alì ono mee ẹ̀ke ẹ̀phe e-lije ndu mbyamumbya. ⁸ Ọ̀o ya kparu iphe a gùberu alì ono "Egu-mee" tsube mboku ono byeyekwaa nta-a.

⁹ Ọ̀o ya bọ̀ l'o ree mbù iphe Jeremáya, bọ̀ onye nkfuchiru Nchileke kfuru wo: "L'ẹ̀phe chitaru ọ̀kporo pọ̀ngu lẹ̀ pọ̀ngu iri ono, bọ̀ iya bọ̀ aswa, ndu Ízurelu haru kweta l'ẹ̀phe a-kfù l'ishi iya ono; ¹⁰ gude zua onye ọ̀-kpù-ite alì, bọ̀ iya bọ̀ ẹ̀ge Nnajiufu kfuru iya ẹ̀ya."

Páyileti aji Jisọ̀su aji

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jọ̀n 18:33-38)

¹¹ Jisọ̀su evudo l'ifu gọ̀vano; gọ̀vano aji iya: "Bọ̀ nggu bọ̀ eze ndu Ju?"

Jisọ̀su asù iya: "Ọ̀ kwa nggu b'o shi ọ̀nu." ¹² Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja; mẹ̀ ndu bọ̀ ọ̀gurennya asù l'o meru igweligwe iphe dọ̀ ẹ̀ji. Jisọ̀su te kfu okfu yeru ẹ̀phe.

¹³ Ya ndono; Páyileti asù iya: "Tì nọ̀du igweligwe iphe dọ̀ ẹ̀ji, ẹ̀phe ekfu l'i meshiru?"

¹⁴ Jisọ̀su anọ̀-kirishia nggujungguji; to yeru iya m'ọ̀o ọ̀nu lanù. Yọ̀ kwata jì gọ̀vano ẹ̀nya.

Eekpe Jisọ̀su nkfugbu

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jọ̀n 18:39—19:16)

¹⁵ Iphe bọ̀ Aji Esweta, sweru esweswe; bẹ̀ gọ̀vano atufujeru ndu ono onye mkpọ̀ro ọ̀phu ẹ̀phe sùru t'ọ̀ tufuru ẹ̀phe; t'ọ̀ laa. ¹⁶ Teke ono b'o nweru nwoke lanù, a maru amaru, eeku Barábasu, a tųru mkpọ̀ro. ¹⁷ Tọ̀ dọ̀ iya bọ̀; ndu ono edzukobelephu l'ẹ̀kalanu; Páyileti aji ẹ̀phe: "Bọ̀ onye ole b'ọ̀ du unu tẹ̀ ya haaru unu t'ọ̀ laa? Bọ̀ Barábasu; tọ̀ bọ̀ Jisọ̀su ọ̀phu eeku Kuráyisutu?" ¹⁸ Ẹ̀ke o maru l'ọ̀ bọ̀ ẹ̀nya-kfùrukufuru; bẹ̀ kparu iphe ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹ̀ja dufutaru iya Jisọ̀su.

¹⁹ Páyileti adugakwaduru-a l'ùlo-ikpe ono; nyee ya eziwaphu nzi t'a bya asù iya: "T'ọ̀ pakwaru nwoke ono, bọ̀ onye doberu ẹ̀ka ndoo ono paru haa; lẹ̀ ya rọ̀kwaru nrọ̀ l'enyashi jee iphe-ọ̀ku l'okfu ẹ̀ka iya."

²⁰ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹ̀ja ono; mẹ̀ ndu bọ̀ ọ̀gurennya ono akpatsua ikpoto ndu ono; sù t'ẹ̀phe kebekpelephu l'ọ̀ bọ̀ t'e gbua Jisọ̀su; hachiaru ẹ̀phe Barábasu.

²¹ Gọ̀vano aji ẹ̀phe ọ̀do; sù: "Bọ̀ onye ole l'umadzu ẹ̀bo-wa; bẹ̀ ya a-haru unu t'ọ̀ la?" Ẹ̀phe arashja; sù: "Barábasu!"

²² Páyileti asù ẹ̀phe: "Bùkwanu ngunu; bẹ̀ ya e-me Jisọ̀su ọ̀phu eeku Kuráyisutu?"

Ẹ̀phe atųko wųkoo ọ̀nu nanù l'ẹ̀phe ha; sù: "T'a kpọ̀pyabe iya l'oshi-osweru!"

²³ Páyileti aji ẹ̀phe: "Kẹ̀ ngunu? Bọ̀ egbe ẹ̀jo iphe ngunu b'o meru?"

Ẹ̀phe akakpọ̀o ya rù ọ̀rashi ike; sù: "T'a kpọ̀pyabe iya l'oshi-osweru!"

²⁴ Tò dù ipa iya bụ; Páiyileti anonyaa; bya amaru l'ẹ to nwedu iphe ya ekfuta iya; gbahaa nù l'utsu gbe ese adada; yo kuta mini; kwoo onwiya eka l'ifu mkporo-oha ono; sù: "L'ẹka iya ta dukwa l'ochi nwoke-wa. Unu maakwaruru ẹge unu e-me iya l'onwunu."

²⁵ Ndu ono atuko zua l'ẹphe ha; sù: "T'ochi iya tukoruru ẹphe l'ishi; mẹ l'ishi unwu ẹphe!"

²⁶ Páiyileti abya ahaaru ẹphe Barábasu t'ọ laa; bya asù t'e chia Jisosu ẹchachi. E chiehe iya ẹchachi; yo duta iya nù t'e je akpopyabewa iya rù l'oshi-osweru.

Ndu soja aja Jisosu ewena
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

²⁷ Ndu soja govano ono eduru Jisosu jeshia l'eze-ogbodufu govano. Yò bya ekukobe ndu ogobo soja ono l'ẹphe ha. ²⁸ Ẹphe eyefu Jisosu uwe iya; bya achita kpowula-kpowula uwe uswe yee ya; ²⁹ woru okpu-eze, ẹphe kparu l'ogvu kpube iya. Ẹphe abya eworu mgboro dee ya l'ẹka-utara; bya ebyishi iya ikpere l'ifu; aja iya ewena; asuje: "Ndzụ ngu ndzụ ogologo; Eze ndu Ju." ³⁰ Ẹphe avua ya onu-mini; wota mgboro ono chia ya l'ishi nchippyabe. ³¹ Ẹphe ajaebetsua ya ewena; lafù iya kpowula-kpowula uwe ono teke ono; woru uwe nk'ia yee ya; bẹ ẹphe dufuderu iya t'ẹphe kpopyabe iya l'oshi-osweru.

Aakpopyabe Jisosu
l'oshi-osweru

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Ẹphe awufutadelephu; phua nwoke lanu, bụ onye Sayirini, ẹpha iya bụ Sáyimonu. Ẹphe eyebuta iya t'o vuta oshi-osweru Jisosu. ³³ Ẹphe abyarutalephu ẹke, eekuje Gologota, bụ iya bụ "Okpokoro Ishi"; ³⁴ bya eworu mẹe, a gwakoberu ogvu, atso ile nù Jisosu t'ọ ngua. Jisosu abya ede iya onu; jika iya angungu.

³⁵ Ẹphe akpopyabe iya l'oshi-osweru; bya eworu enwa tua gude kee uwe iya. ³⁶ Ẹphe adugaru anodu l'ẹke ono eche iya nche. ³⁷ Iphe ono, ẹphe suru l'o meru ono b'e deru kfube l'oshi-osweru ono. Iphe e deru bụ: "Qwaa bụ Jisosu; Eze ndu Ju." ³⁸ Ẹphe kpopyabekwaruphu ndu iphura labu l'ẹke ono: onye lanu nọ Jisosu l'ẹka-utara; onye ophu anodu iya l'ẹka-ibiyita.

³⁹ Ndu, eswe l'ẹke ono ekfubyishi iya; l'azuru iya ukwe; l'atù l'ishi l'ishi; ⁴⁰ ekfushi; sù: "Nggube ophu suru l'ii-mebyishi eze-ulo Nchileke; gude abali ẹto kpukwazi iya; dzonua onwongu. O -buruphu nggu bụ Nwatibe Nchileke; shinu l'oshi-osweru ono nyifuta."

⁴¹ Ege ono b'ọ dukwaphu ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; ndu ezije ekemu; mẹ ndu bụ ogurenaya: ẹphe atuko aja iya ewena; asuje: ⁴² "Nta-a b'ọ dzoru ndu odo; tọ dù ike dzoo onwiya. O -buru l'ọ bụ eze ndu Izurelu; t'o nyifutunu l'oshi-osweru ono. Oo ya bụ; ẹphe ekweta l'ọo ya bụ Kuráiyisutu obu. ⁴³ Mgbe o suru l'ọ bụ Nchileke; bẹ ya ma. Ngwanu; tẹ Nchileke obu dzonua ya nta-a; m'ọ -buru l'ọ dù Nchileke mma ege o suru l'ọo ya bụ Nwatibe Nchileke."

⁴⁴ Ndu iphura labu ono, a kpopyaberu ẹphe l'ia l'oshi-osweru ono ekfubyishikwa iya phu ẹge ono.

Anwuhu Jisosu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Enyanwu egvuleruphu l'echi-ishi; nchi aburu pyiritikingu; jihu. Ẹkemeke obule agbakota tsubalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ⁴⁶ Yo be l'oke-eswe urenyashi ono; Jisosu echishia mkpu ike; sù: "Elayi! Elayi! ?Lema sabakitani?" bụ iya bụ: "Nchileke iya! Nchileke iya! Ngunu meru iphe i paru iya haa nkinyi iya?"

⁴⁷ Ndu haru vudotsua l'ẹke ono anua ya; sù: "M'o gbe eku Eláyija." ⁴⁸ Onye lanu agbafuta; wota egwo-ncha tsee le mẹe, shihuru uka; woru iya tsebe le nwoshi, du ogologo; nù iya t'ọ ngua.†

⁴⁹ Ndu ophunanu asu: "Unu ngabẹ t'ẹphe maru: ?bụ Eláyija, bụ onye nkfuchiru Nchileke a-bya adzoo ya?"

⁵⁰ Jisosu echishia mkpu ike odo; tubua ume.

⁵¹ Ya ndono; ẹkwa, eegechitaje onu-uzo ime ulo obu, bụ iya bụ enya eze-ulo Nchileke; eshilephu l'uzo eli iya lalẹphu tarara; lajahulephu ebo jeye l'uzo alj iya. Alj anmahu jijiji; oke mkpama awashihutsua; ⁵² iphe bụ ili eghekotaru onu; igweligwe ndu ke Nchileke, bụ ndu, shi nwuhuhawa anwuhu eshi l'onwu tetatsua nodu ndzụ. ⁵³ Ẹphe eshi l'ime ili ono lufuta; le Jisosu shitsua l'onwu teta nodu ndzụ ono; tugbua jeshia Jerúsalemu. A du l'igwe phu ẹphe.

* 27:35 27:35 Egvu 22:18. † 27:48 27:48 Egvu 69:21; Mak 15:36; Luk 23:36; Jon 19:28-29.

⁵⁴ Onye ishi soja; me ndu soja iya ono, ephe l'iya no l'eche Jisosu nche ono aphua eke alí anma jijiji; mewaru iphe meru nu; meji agbabuhu ephe; ephe asu: "Nwoke-wa bukwapu Nwatibe Nchileke l'oswiya!"

⁵⁵ O nweru igweligwe unwanyi, vudotsua ote-nya; l'ele t'ephe maru iphe eme nu. Unwanyi ono bu ndu, shi le Gálili tsoru Jisosu; l'eyeru iya eka. ⁵⁶ Méri ke Mágudala yikwa l'unwanyi ono. Méri ophu muru Jémusu; mua Joséfu ayikwaru iya phu. Onye odo bu nne unwu Zébedi: ephe ebo.

Eli Jisosu

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Yo be l'uren-yashi; onye oke amadu, shi Arimatiya abyatashia. Epha iya bu Joséfu. O bu onye lanu le ndu etsoje uzo Jisosu. ⁵⁸ Yo jekfushia Páyleti; je aruo ya t'o kwe te ya pata odzu Jisosu je elia. To du iya bu; Páyleti asu t'a pee ya eya. ⁵⁹ Joséfu apatsuta odzu ono; gude ekwa ocha, inyí e-ta nodu kwaa ya ege aakwaje odzu; ⁶⁰ bya eje enyobe iya l'ili ke yebe Joséfu, o turu k'ophungu l'ogba mkpuma. Yo swita eze mkpuma bechia onu iya; tugbua lasha. ⁶¹ Méri ke Mágudala; me Méri ophunanu nokwapu l'eke ono; ephe adugaru anodu cheeru ili ono ifu.

Eche ili ono nche

⁶² Yo be echile iya, bu iya bu mboku otu-ume; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Fárisii abya edzua l'ifu Páyleti; ⁶³ su iya: "Nnajiufu; me ephe nyatakwaru l'o nweru teke nwoke ono, dzugburu onwiya l'ejo-ire ono suseru teke o no; le: 'A -noo abali ebo gaa le ke eto; be ya e-shi l'onwu teta nodu ndzu odo.'" ⁶⁴ Zinua t'e cheje ili ono ogbodo echeche jeye l'abali k'eto ono; e menyaa; ndu etsoje uzo iya egbeshi je ezihaa odzu iya; kfulahakwaa l'o shi-wa l'onwu teta nodu ndzu. T'ejo-ire ke ikperazu ba kanu k'ivuzo."

⁶⁵ Páyleti asu ephe: "O kwa l'unu nweru ndu soja, echeje nche? Unu tugbunua je atuchikpoo ya ege ike beru unu."

⁶⁶ Ya ndono; ephe atugbua je eworu iphe kpuchishikpoo onu ili ono ohuma; mee ya iphe-ohubama; woru ndu nche ye iya. A wata iya oche nche.

28

Jisosu shi l'onwu eteta

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Mboku otu-ume eswebelephu; l'oswi ngguge-ngguge utsu mboku Sonde; Méri ke Mágudala; me Méri ophunanu atugbua jeshia l'ili ono. ² E ji ekfu-a; alí awatawaphu onma oke jijiji; ke l'o nweru ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu, shi l'imigwe phezita; bya eswifu eze mkpuma ono; metsua no-kirishia l'eli iya. ³ Ugbugba iya achalephu l'o bu ebemu-igwe; uwe iya achalephu l'o bu eberugo. ⁴ Ndu nche ono atshu egvu; nmahu kpakpakpa; dabutsuwarua l'o bu ndu nwuhuru anwuhu.

⁵ Ojozi-imigwe ono asu unwanyi ono: "Unubedua; unu ba tsushi egvu. Ya makwaru-a l'oo Jisosu ophu a kppyaberu l'oshi-osweru; be unu achu. ⁶ E to nohekwa l'eke-a. O tetaakwaru ege ono, o kfuahawaru unu ono. Unu bya aphu eke o shi daburu. ⁷ Unu tugbulekwaphu nta-a je ekfuru ndu etsoje uzo iya l'o shiakwa l'onwu teta nodu ndzu. O vuakwa unu uzo eje Gálili. O bu l'eke ono; be unu a-phu iya. O kwa iphe ya byaru unu ezizi ndono."

⁸ Ephe egude otsu-egvu; me ehu-otso-ena vuta oso; jeshiaru iya okoru ndu etsoje uzo Jisosu.

⁹ A bya ele nya; Jisosu abyakfutashia unwanyi ono; bya ekele ephe: "Unu etehu-o!" Ephe agbakfube iya; bya adaa l'alí; gudegbaa ya eka l'okpa ephe ebo; baaru iya eja. ¹⁰ Jisosu asu ephe: "Unu ba atshukwa egvu. Unu tugbulekwaphu je ekfuru unwanna iya t'ephe jeekwaru Gálili; l'o kwa eke ono; be ephe a-phu iya."

Iphe ndu nche ekfu

¹¹ Unwanyi ono atugbua; nodukwadua l'esu-uzo; ndu soja ono, eche nche ono aharu jeshikebe l'ime obodo; je akporu ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja iphemiphe obule ono, meru nu ono. ¹² Ndu ishi ono; me ndu bu ogurenaya edzukobelephe; chia idzu; woru okpoga, ha nshinu nu ndu soja ono nggalazu; ¹³ su ephe: "Unu suje le ndu etsoje uzo iya pyabataru teke unu eku mgbenya l'enyashi; bya ezita odzu iya. ¹⁴ A -makwarama; o -rua govano le nchi; unu be yekwa onu; ephe e-kfuru nu iya; haaru unu enge t'e b'o nwe iphe e-me unu." ¹⁵ Ya ndono; ephe achita okpoga ono; mee ege e kfuru ephe. Yo buru iya bu l'ephe ekfu ege ono; akó ono edzuru ndu ju; mbu byeyekwaa ntanu-a.

*Jisọsu ekoshi onwiya
ndu etsoje iya nū*

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jọn 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁶ Tọ dū iya bụ; ndu ono, etsoje ụzo iya ono: ẹphe ụmadzu iri 'ẹ nanụ; atụgbua jeshia Gálili; l'ugvu ono, Jisọsu tūhawaru ẹphe ọnu iya ono. ¹⁷ Ẹphe aphụlephu Jisọsu; bya abaaru iya ẹja; e gudekwaru l'o nweru ndu obu haru agba ẹbo wo: ?a maru bwa ya? ¹⁸ Jisọsu abyakfuta ẹphe; bya asụ ẹphe: "Lẹ Nchileke mewaru tẹ iphe bụ ike, nọ l'igwe; mę lẹ mgboko; nọdu iya l'ẹka. ¹⁹ Ọo ya bụ; unu jee l'iphe bụ mbakeshi; je emee ẹphe t'ẹphe bụru ndu etso ụzo iya. Unu gude ẹpha kẹ Nna; mę kẹ Nwa; mę kẹ Ume-dụ-Nsọ mee ẹphe baputizimu. ²⁰ Unu ezia ẹphe t'ẹphe meje iphemiphe ọbule ono, ya kfuru unu ono. Unu makwaru amaru lẹ yẹbedua nọkwa-a swiru unu mbọku-mbọku; jeye teke mgboko a-gvụ."

Ozi-Ọma, Maku deru

Ozi, Ọonu Baputizimu ezi
(Mát 3:1-12; Luk 3:1-18; Ọon 1:19-28)

¹ Ọwaa bu ishi ozi-ọma ke Ọisọsu Kuráyisutu, bu Nwatibe Nchileke. ² Ege o shi wata b'o deru l'ekwo mbu Azáya, bu onye nkfuchiru Nchileke; le Nchileke suru:

"Ọwaa bu onye ejeru iya ozi.

Ya e-zi iya t'o vuru ngu ọzo jee;
k'ophu ọo-boru ngu ọzo.

³ O nweru onye l'echi mkpu l'echi-egu;

su: 'T'e meeru Nnajiufu ọzo iya.

E doziaru iya oje iya t'o vudo ntumu!' "

⁴ Ya ndono; Ọonu abya anodu l'echi-egu; l'eme ndu madu baputizimu; ezikwaphu ozi-ọma. Yoo kfuru eph; su: "Unu taa onwunu uta sefu eka l'iphe du eji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e mee unu baputizimu. Oo ya bu; ege Nchileke a-guru unu nvu l'iphe du eji obu, unu meshiru obu." ⁵ Ndu, nokota l'ali Judiya; me ndu Jerusalemu mgburumgburu azafutakota byakfutashia ya t'ephe nua iphe ookfu. Ephe akoshitsua iphe du eji, ephe meshiru; yo mee ephe baputizimu le Enyimu Jodanu.

⁶ Ya ndono; Ọonu bu uwe, e gude eji inya-ivu mee be ooyeje. Akpo-anu aburu iya akpo-buleti, oogudeje kebudo uwe iya l'ukfu. Nri iya aburu igube; me manu-engu. ⁷ O kfuru ndu ono l'o nweru nwoke, abyanu, katabe iya nshinu; k'ophu bu le ya te gbe dzukpoduanu ke te ya furita efurita toshia ya eri akpokpa iya. ⁸ Le yebedua, bu Ọonu bu mini be ya gude mee unu baputizimu. Obenu le nwoke ono bu Ume-du-Nso be oo-gude mee unu baputizimu.

Ọonu eme Ọisọsu baputizimu
(Mát 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ E ta nohedu ophu baru ishi; Ọisọsu eshiwaphu Nazaretu, no l'ali Galili byakfutashia Ọonu; yo mee ya baputizimu le Enyimu Jodanu. ¹⁰ Ọisọsu eshilephu le mini ono l'erufuta; phuwaphu igweli l'eke ookpuha; me Ume-du-Nso eke o dulephu l'o bu ndo; shi l'igweli ono phezita bya anodu iya l'ehu. ¹¹ A nua olu, shi l'imigwe ono; su: "Oo nggubedua bu Nwatibe iya, ya yeru obu; iimeje: eh atso iya ena."

Setanu adata Ọisọsu
(Mát 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ya ndono; Ume Nchileke emewaphu Ọisọsu; yo bahushia l'echi-egu. ¹³ Yo noo l'eke ono ukporo abali ebo; Setanu adatakota iya. Unwu anu egu jikwaruphu eke ono; unwu ojozi-imigwe abya eyeru iya eka.

Ọisọsu awata ozi iya le Galili
(Mát 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ L'a tutsuaru Ọonu mkporo be Ọisọsu bahuru l'ali Galili; zilaha ozi-ọma, shi l'eka Nchileke; ¹⁵ l'asuje: "Le teke ono, Nchileke kweru ukwa iya ono ruakwaru. Nchileke abyaakwa okoshi l'oo ya bu eze. Unu taa onwunu uta; sefu eka l'iphe du eji, unu meshiru; bya ekweta ozi-ọma ono."

Ndu mbu, tsolahaaru Ọisọsu
(Mát 4:18-22; Luk 5:1)

¹⁶ Yo buru teke o tsoru iku Eze Enyimu Galili ogologo; b'o phuru unwoke labu, egbuje ema. Ndu ono bu Sayimonu; me nwunne iya, bu Anduru. Yo phua ephe eke ephe no; atu ntofu. ¹⁷ Ọisọsu asu eph: "Unu bya etsoru iya te ya mee unu t'unu rukoje madu l'o bu onye eruko ema." ¹⁸ Yo gudekwadua ege ono ekfu; ephe apawaruphu ntofu ephe ono haa; tsoru iya.

¹⁹ Ọisọsu akpiribelephu nwanshi bya aphua unwunne labu odo l'eke ephe no l'ugbo ephe l'edokwazi ntofu ephe. Ndu onanu bu Jemusuzébedi; me Ọonu Zébedi. ²⁰ Aphuphu, oophu ephe mbu Ọisọsu; kua ephe; ephe aparu nna ephe ono; mbu Zébedi me ndu, o buru ozi haa l'ugbo ono; tsoru iya.

Nwoke, ogvu bu l'ehu
(Luk 4:31-37)

²¹ Ɛphe abya abahụ lẹ Kapáníyomu. Yo be mbọku ọtu-ume; Jisọsu abya abahụ l'ulo-ndzuko ndu Ju; je awata ozi iphe. ²² Ndu ono akpọo-beru; kẹ l'ẹge o gude ezi ẹphe iphe dọ biribiri; kẹ l'ẹ too zidu iya l'ọ bụ ndu ọphunanu, ezije ekemu; oozu l'ia phụ l'ọ bụ onye ike nọ l'ẹka.

²³ L'ime ọlo-ndzuko ono b'ọ nweru nwoke, ọgvu bu l'ẹhu, nọ iya nụ. ²⁴ Nwoke ono arashia: “?Bụ ngunu b'ị chọ ẹphe l'ẹka; nggube Jisọsu kẹ Názaretu. ?Ị byawaru ẹphe emebyishi? Ya makwaru-a onye ị bụ. Ị bụ onye dọ nsọ, Nchileke ziru t'ọ bya.”

²⁵ Jisọsu abaaruu ọgvu ono mbà t'ọ nọdu nwandoo; shi nwoke ono l'ẹhu lufuta.

²⁶ Ọgvu ono arashia ọra ike; lọwaphu nwoke ono l'ọ bụ ọta; shi iya l'ẹhu lufutashia. ²⁷ Yọ dọ ẹphe biribiri; k'ọphu ẹphe wataru ọji onwẹphe: “?Bụ ngunu dọ ẹge-a? ?Ọ bụ iphe ọphungu tọo? Ike b'ọ gude baaru ọgvu mba; ẹphe emee iphe o kfulu!”

²⁸ Ɛpha Jisọsu edekotawaphu alị Gálili mgburumgburu.

Jisọsu agwọ ndu iphe eme

(Mát 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Alufuta, Jisọsu phẹ alufuta l'ulo-ndzuko ono; ẹphe lẹ Jémusu; mẹ Jónu ayiru tugbua; jeshia l'ulo Sáyimonu mẹ Ánduru phẹ. ³⁰ Nne nyee Sáyimonu bẹ ẹhu enwu ọku; yọ zẹru azẹe. Ɛphe eje ekfuwaru iya phụ Jisọsu l'ẹphe ruru ẹke ono. ³¹ Jisọsu ejekfubeshia ya je egude iya l'ẹka kpulia ya eli; ẹhu-ọku ono aparuu iya haa. Nwanyi ono awatawaphu ẹphe ọkwaru ẹbyee.

³² L'enyawu ribagetsuaru l'urenyashi; e dutasuaru Jisọsu ndu, iphe emetsua; mẹ ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu. ³³ Ndu obodo ono abya adọjia ifu ọlo ono. ³⁴ Jisọsu emekota ndu ono, ome-l'ẹhu, dọtsua iche iche eme ono; yọ dọ ẹphe mma. Yọ bya achifukwaphu ọgvu l'ẹhu ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu. Too kweje t'ọ nweru ọgwu ono ọphu e-kfu okfu; kẹ l'ẹphe makotahawaru onye ọ bụ.

Jisọsu ekfu okfu Nchileke

lẹ Gálili

(Luk 4:42-44)

³⁵ Yo be l'iphe-ọha-ẹnu echile iya; tẹmanu bẹ nchi bọhuderu; Jisọsu egbeshi l'ulo ono; jeshi ẹke, ọo-nọdu nwenkinyi iya; kfulu nụ Nchileke. ³⁶ Sáyimonu mẹ ndu ọphunanu alaa ya achokashi. ³⁷ Ɛphe aphụ l'ia phụ; sụ iya l'onyemonye tókokwa achọ iya.

³⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu t'ẹphe je lẹ mkpukpu ndu ọphu haru nọdugbaa ẹphe ntse; tẹ ya kfuaru ẹphe okfu Nchileke l'ẹke ono; l'ọo iphe ya byaru ndono.”

³⁹ Yo jekota ekemeke ọbule lẹ Gálili; ekfu okfu Nchileke l'iphe bụ ọlo-ndzuko ndu Ju; l'achishikwaphu ọgvu, butsuana madzụ l'ẹhu.

Jisọsu agwọ onye ẹhu-labụ

(Mát 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Yo be ujiku lanu; onye ẹhu-labụ abyakfuta Jisọsu bya ebyishi iya ikpere l'ifu; rọy ya; sụ iya: “Ọ -buru uche-ọbu ngu; bẹ ii-menu iya-a tẹ ya dọ mma.”

⁴¹ Imiko nwoke ono egude iya; yọ machiwaphu ẹka; byia ya; sụ iya: “Ọ bụ uche-ọbu iya. Ngwaa; ka mma.” ⁴² Teke onophu; ẹhu-labụ ono agvuwaphu nwoke ono l'ẹhu; yọ bya adu mma. ⁴³ Jisọsu anmashiaru iya ọkwa ike t'ọ tugbulekwaphu lashia l'ufu teke onophu; ⁴⁴ wo iya: “Ba dukwa onye ii-kfuru iya. Tugbulekwaphu je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke aja t'ọ lee ngu ẹnya. Nggw egworu ngejeja, onye e metaru l'iphe eme iya nụ anuje; nụ t'ọ chjaru ngu ẹge Mósisu ziru l'ekemu iya; k'ọphu ọha a-makota l'ẹhu dọwa ngu mma.”

⁴⁵ Nwoke ono egbe tugbulee je kfkukashia iphe ono, Jisọsu meru iya ono. Yo mee; to nwehe mkpukpu, Jisọsu abahukwadu; t'ẹ ba ma. Yọ buru iya meru; Jisọsu te ekwejeje alufuta l'edzudu ọha lẹ mkpukpu ono. Ndiphe eshijewaru ẹkemeke ọbule awakfuta iya.

2

Nwoke, iphe lónwuru

ibe-ẹhu lanu

(Mát 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Tọ dọ iya bụ; a nọlephu nwa abalị olemole; Jisọsu alatashia azu lẹ Kapáníyomu ọdo. Yọ ngakota ekemeke ọbule l'ọ nọwa l'ufu. ² A dukpo l'igwe bya eji; k'ọphu bụ l'ẹ to nwehedu ẹke ọzo nọkwadu; mbukponu m'ọ bụ l'onu-ibo. Jisọsu l'ezi ẹphe ozi-ọma ono. ³ Umadzu ẹno aparuu nwoke, iphe lónwuru ibe-ẹhu lanu pataru iya. ⁴ Ndu ono, dọru ẹge ono te kwe t'ẹphe phua ọzo pakfube iya Jisọsu. Ya ndono; ẹphe eje eworu ọzo bufua l'eli ọlo ono lẹ gẹdegede ibiyia ọphu Jisọsu nọ. Ɛphe eworu iphe ono nwoke

ono zẹ ono pyoo l'eke ono, ephe bufuru ono; shi iya pazita iya l'ime ọlo ono. ⁵ Jisọsu aphua ege ephe kwetaberu lẹ ya a-dụ ike mee tẹ nwoke ono jee ije; yọ sụ nwoke ono: "Nwa iya; a gụwaru ngu nvụ l'iphe dụ ejị, i mekotaru l'ọ ha."

⁶ Ndu ezije ekemu, haru ndu l'ẹke ono arilaha: ⁷ "ʔBụ ngunu bẹ nwoke-wa ekfu ẹge-a? Ookfurushikwa Nchileke ekfurushi! Mbu; ʔbụ onye a-dụ ike gwaru madzụ nvụ l'iphe dụ ejị, o meru; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya?"

⁸ Jisọsu egude obu iya mawaruphu iphe, ephe arị; bya aji ephe: "ʔNgunu meru iphe unu arị egbe ọriri ono? ⁹ ʔBụ ole ka ntse: ʔbụ t'a sụ nwoke-wa, iphe lɔnwuru ibe-ẹhu lanu-wa: 'A gụwaru ngu nvụ l'iphe dụ ejị, i meshiru;' t'ọ t'a sụ-chia ya: 'Gbeshi; pata iphe azẹe ngu jelahaa ije?' ¹⁰ Ya e-koshi unu lẹ yẹbe Abubu-Ndiphe b'e ziru tẹ ya gujeru madzụ nvụ l'iphe dụ ejị, o meshiru lẹ mgboko-a." Yọ bya sụ nwoke ono, iphe lɔnwuru ibe-ẹhu lanu ono: ¹¹ "Ya suru ngu t'i gbeshi; pata iphe azẹe ngu lashia l'ufu!"

¹² Nwoke ono ezilihu; pata iphe azẹe ya ono; yọ buru iya atugbu. Ephe atuko ele iya. Yọ ji ephe ọnya; ephe ajalaha Nchileke ajaja asuje: "L'ephe ta phubukwaa onye meru egbe iphe ophu dụ ege ọwaa!"

Jisọsu eku Lívayi

(Mát 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jisọsu alashia azụ l'onu eze ọnyimu Gálili; igweligwe madzụ awukfuta iya; yọ wata ephe ozi iphe. ¹⁴ Yo jenyalephu l'esu-uzo; phua Lívayi Álufiyọsu ẹke ọ dugaru l'ulo okpoga akiriko. Jisọsu asụ iya: "Lívayi; tsoru iya." Lívayi egbeshi; tsoru iya.

¹⁵ A nonyaa teke ọdo; Jisọsu ejee ori nri l'ulo Lívayi. L'ẹke ono b'a dụ l'igwe; mbụ ndu akiriko; mę ndu ọdo, bụ ndu ejo madzụ; ephe etsoru Jisọsu; mę ndu etsoje ọzo iya lẹ nri ono. ¹⁶ Ndu ezije ekemu, bụ nwa ndu ophu bụ ndu ọkpa Fárisii aphulephu lẹ Jisọsu yele ndu ono, bụ ndu emeje iphe dụ ejị; mę ndu akiriko ono l'eriko nri; ephe aja ndu etsoje ọzo Jisọsu; sụ: "ʔBụ ngunu meru iphe Nnajiufu unu yẹe ndu akiriko; mę ndu ọdo, bụ ndu emeje iphe dụ ejị erigba nri?"

¹⁷ Jisọsu anụ ya; sụ ephe: "Ndu ẹhu dụ mma bẹ mkpa onye eme ọgvu ta dukwaru. Ọ kwa ndu ẹhu dụ ejị bẹ mkpa onye eme ọgvu duru. Ya ta byakwa oku ndu doberu ẹka ndoo; ọ kwa ndu emeje iphe dụ ejị bẹ ya byaru ekuku."

Aji lẹ k'ọswi aswisi

(Mát 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Yo rua teke lanu; ndu etsoje ọzo Ọnu; mę ndu Fárisii anọdu l'aswi aswisi; ekfu anụ Nchileke. Yo nweru ndu byakfutaru Jisọsu bya aji ya: "ʔNgunu meru iphe ndu ophu etsoje ọzo Ọnu; mę ndu kẹ Fárisii aswi aswisi; ekfu anụ Nchileke; ndu etsoje ọzo ngu ta aswi?"

¹⁹ Jisọsu asụ ephe: "ʔO nweru ndu e kujeru l'ẹswa-nwanyi ophungu; ephe egbe wata ọswi aswisi; l'ẹke nwoke, kuru ephe ọkwaa? Ephe ta aswidu aswisi l'ẹke ephe lẹ nwoke ono, kuru ephe ono nọ. ²⁰ Obenu lẹ mbọku obu, aa-nafu ephe onye ono, alu nwanyi, kuru ephe l'ẹswa-nwanyi ono nọphu abya. Mbọku ono bẹ ephe a-kabẹ swia aswisi.

²¹ "E to nwedu onye gudeje ẹkwa ophungu je agbaa akahụ uwe. Ọ -tụ ya ama; k'ophungu ono alakata akahụ uwe ono; mee t'enu iya karu nshinu. ²² To nwe onye wotajeru akuru-akụ ophungu, atụ vavava je ọgha l'akahụ okurutu otumu. Ọ -tụ ya ama; męe ono agbajashia otumu obu; męe obu yẹ l'otumu obu alaa l'iyi. Ọ bụ akuru-akụ ophungu bẹ eeyeje l'otumu ophungu, karu akaka."

Aji lẹ kẹ mbọku ọtu-ume

(Mát 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Yo be ujiku lanu, bụ mbọku ọtu-ume; Jisọsu phẹ l'eswe l'egu ẹke a kọru akpe. Ndu etsoje ọzo iya awata okwo akpe ono. ²⁴ Ndu Fárisii asuwaphu Jisọsu: "Lenu! ʔBụ ngunu meru iphe ndu-wa kabẹ eme egbe iya ọwaa, ẹ tee mejedu mbọku ọtu-ume-wa?"

²⁵ Jisọsu aji ephe: "ʔUnu ta guvubua l'ekwo okfu Nchileke iphe Dévidi yele ndu ephe l'iya yi mejeru; ẹke iphe atsu ephe l'ẹhu; ẹgu l'agu ephe? ²⁶ Iphe ono meru teke nwoke, eeku Abáyata shi buru eze onye ishi ndu achijeru Nchileke aja. Dévidi abahushia l'ulo Nchileke je ewota buredi, duru Nchileke lẹ nsọ; taa; mbụ buredi, onye ọdo ẹ-ta hadu kẹ t'ọ wota taa; gbahaa ndu achijeru Nchileke aja. Dévidi taru iya; hakwaruphu nụ ndu ephe l'iya yi ko."

²⁷ Jisọsu asụ ephe: "Mbọku ọtu-ume kwa t'ọ kwọo madzụ bẹ Nchileke medoru iya; ẹ tọ bukwa madzụ b'ọ meru t'ọ kwọo mbọku ọtu-ume. ²⁸ Ọo ya bụ lẹ Abubu-Ndiphe bụ Nnajiufu k'iphemiphe ọbule; mbụ je akpaa lẹ mbọku ọtu-ume."

3

Nwoke, iphe lɔnwuru ẹka lanu
(Mát 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Ya ndono; Jisọsu alashia azu l'ulo-ndzuko ndu Ju l'ẹke, ọ nọ; mbu nwoke, iphe lɔnwuru ẹka lanu. ² Ẹphe anọdu l'ege Jisọsu t'ẹphe maru: "oo-mekwaphu t'ehu du madzu mma mboku ọtu-ume; t'ẹphe su l'o meru ejo iphe. ³ Jisọsu asu nwoke ono, ẹka lanu nwuhuru anwuhu ono: "Lufuta l'ifu ẹke-a." ⁴ Jisọsu asu ẹphe: "Te ya jja unu aji: ?Ọ bu omeyi ekemu mboku ọtu-ume t'e mee iphe-oma; ọo t'e mee ejo iphe? ?Bu ọdo madzu ndzu; t'ọ bu t'e gbua madzu egbugbu mboku ono?"

Ẹphe te kfu okfu yeru iya.

⁵ Jisọsu avọo ẹphe ẹnaya mgburumburu. Yo rua ya l'ehu; okfu l'ẹphe bu 'anuma-anuma. Yo su nwoke ono, ẹka lanu nwuhuru anwuhu ono: "Ngwaa; machia ẹka ngu amachi." Yo machia ya. Ẹka ono abya eteta; duwa iya phu mma. ⁶ Ndu Fárisii ono eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; jekfubeshia ndu ọkpà ke Hérọdu; ẹphe agbakobewaphu chia idzu ege ẹphe e-shi gbua Jisọsu.

A du l'igwe wu-tsoru Jisọsu

⁷ Jisọsu me ndu etsoje ọzo iya atugbua jeshia l'eze ẹnayimu Gálili; a du igwe shi le Gálili tsoru iya; mewaru ndu ophu shi Judiya; ⁸ me ndu Jerúsalemu; ndu Idumiya; ndu ophu shi azu Ẽnyimu Jodanu azu iya ophu; me ndu obutobu ndu Taya me Sayidonu. Ndu ono wu-lihuru tsoru iya; okfu l'ẹphe nuru iphe Jisọsu eme. ⁹ Ndu ono ha nshinu k'ophu Jisọsu suru ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe je achoo ugbo kwaberu iya; k'ophu ikpoto ndu ono ta akpagbudu iya le mkpa. ¹⁰ Iphe, meru ẹphe awu awukfuta iya aburu l'o mewaru igweligwe ndu iphe eme; ẹphe akorohu; k'ophu bu le ndu ọdo, iphe emetsu kpalahaaru mkpa ege ee-me t'ẹphe byikpoo ya nu ẹka. ¹¹ Ọo buje teke ogvu phuleruphu Jisọsu; yo dashia l'alì l'ifu iya; l'echi mkpu; ekfu "L'oo nggu bu Nwatibe Nchileke!"

¹² Jisọsu abaaru ogvu ono mbà t'e b'o kfujeshi onye ya bu l'edzudzu ọha.

Ndu ishi-ozì iri ẹbo ono
(Mát 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ E meebe; Jisọsu egbeshi jeshia l'eli ugvu; je anọdu kua ndu ophu du iya mma; ẹphe abyakfutashia ya. ¹⁴ Ọo bya afota ẹphe umadzu iri l'ẹbo; gua ndu ishi-ozì; su ẹphe: "Ya fotawaru unu t'unu l'ia nodu. Ya e-zi unu t'unu je ezia ozi-oma; ¹⁵ zikwaphu unu t'unu gude ike chifuje ogvu."

¹⁶ Umadzu iri l'ẹbo ono, ọ fotaru ono bu: Sáyimonu ophu Jisọsu guru Pyita; ¹⁷ me Jémusu Zébedi; me nwunne iya, bu Jonu Zébedi ophu Jisọsu guru Unwu Egbe-Igwe. ¹⁸ Ndu ọdo bu Aduru; Filipu; Batólomiyu; Mátiyu; Tómosu; me Jémusu, bu nwatibe Álufiyosu; me Tadiyosu; me Sáyimonu, bu onye yi l'ogbo, adzo te ali ndu Ju noduru ndu Ju; ¹⁹ me Júdasu Isukariyotu ophu deru Jisọsu ye.

Jisọsu; me Biyélezebolu
(Mát 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ya ndono; Jisọsu alashia l'ufu; igweligwe madzu abya edzua ọdo l'ẹke ono; k'ophu Jisọsu me ndu etsoje ọzo iya be ọzo ta dukpoduaru nu ke t'ẹphe ria nri. ²¹ Ndibe Jisọsu phe anua ya; jeshia t'ẹphe kpulata iya; okfu l'ẹphe haru ekfu l'ogvu yiwa iya eya.

²² Ndu ezije ekemu, shi Jerúsalemu abya bya ekfutsa l'ọ bu Biyélezebolu, bu iya bu ishi k'iphe bu ogvu b'o gude achifu ogvu.

²³ Jisọsu ekua ndu ono; ẹphe abyakfuta iya. Yo gude etu etu zilaha ẹphe iphe; su ẹphe: "Nanu ege Sétanu e-shi chifu Sétanu? ²⁴ Ọ -buru le ndu, bu l'alì-eze lanu woru onwephe kekahu ẹbo; selaha okfu be ali-eze obu a-dakposhihukwa. ²⁵ Ọ -bukwaruphu le ndu ẹnaya ọlo lanu kekashiru onwephe; tso onwephe ogu; ẹnaya ọlo obu e-chihukwa. ²⁶ Ọo ya bu l'ọ -buru le Sétanu gude nseku kee onwiya iche iche; e to nwekwa ege ọo-nobe; nk'ia agvu. ²⁷ Ọdo bu l'e to nwedu onye a-du-ghe ike baa l'ulo nwoke, agburu-ehu nọ; je egwota iya iphe; l'e b'o gudehaodu nwoke ono; kee ya egbu; temanu yo shide ishi lanu gwowaru iphe l'ulo ono ege du iya mma. ²⁸ Kamenu; te ya karu unu: aagukotaru madzu nu l'iphe bu iphe du eji, onye obu meshiru l'ọ ha; me ekfurushi, o kfurushikotaru Nchileke. ²⁹ Obenu l'onye ophu kfuru kfurushia Ume-du-Nso b'e ta abyakwa bya aguru nu; okfu l'o mewaru iphe du eji ke gbururu jeye."

³⁰ Jisọsu kfuru ẹphe okfu-a; okfu l'ẹphe shi su l'ogvu bu iya l'ehu.

Nne Jisọsu; me unwunne iya
(Mát 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Nne Jisọsu; mę unwunne iya abya abata vudo l'ogbodufu; zia t'e kuaru iya ęphe. ³² Teke ono b'a zaru igwe nọ-phee Jisọsu mgburumgburu; ęphe asų iya: "Nenu: nne ngu; mę unwunne ngu phez nọkwa l'ogbodufu; achọ ngu."

³³ Jisọsu aji ęphe: "?Bų ndu ole bų nne iya; mę unwunne iya obu?" ³⁴ Yo lewaphu ndu ono, dųgatsuaru l'ęke ono ęnya mgburumgburu; sų ęphe: "Ọ bų nne iya; mę unwunne iya phez ndọ-ọ nọ l'ęka-a!" ³⁵ Ọ bų iphe bų onye eme iphe, nọ Nchileke l'obu bę bų nwunne iya kę nwoke; bųru nwunne iya kę nwanyi; bųru nne iya."

4

*Etu, eegude onye agha
nebyi iphe anma*

(Mát 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Yo be teke ọdo; Jisọsu awatakwa ozi iphe l'iku eze ęnyimu. Madzų azaa ntumatu gbaphee ya mgburumgburu; k'ophu ọ bahuru l'ugbo je adųgaru; ndu ono adọo l'iku eze ęnyimu ono l'eli alį. ² Yo gude ętu ętu zilahaa ęphe igweligwe iphe. Teke oozu ęphe iphe ono b'ọ sųru ęphe:

³ "Unu gebekwa nchi. L'o nweru nwoke lanų, jeru ọgha nebyi iphe. ⁴ L'ọgha nebyi iphe ono b'o nweru ndu ophu daru lę mkpoworo ųzo; unwenu atųtua ya. ⁵ Ndu aharu daa l'alį mkpuma; fushikebewaphu; kę l'anų-alį ta nọdu iya. ⁶ Anwų awatawaphu akpọko; woru unwu iru nebyi iphe ono kponwushia; kę l'akwara iya te jerudu ime alį. ⁷ Ndu aharu daa l'alį ogvu; bya efushia. Yo vuta mbų ogvu ono; woru nebyi iphe ono kpagbushia; tọ mihe amįmi. ⁸ Obenu lę ndu ophu daru l'alį-ọtsu; byaru bya efushia; vua; mįshia. Ndu mįtaru ųkporo akpuru l'akpuru iri iri; ndu amįta ųkporo ęto ęto; ndu amįta ųkporo ise ųkporo ise."

⁹ Jisọsu asų ęphe: "T'onye nweru ęnu-nchi; nųkwaa ya."

*Iphe kparu iphe Jisọsu
egudeje ętu ezi iphe*

(Mát 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Yo rua teke Jisọsu nọ nkįnyi iya; ndu etso iya nų; mę ųmadzu iri l'ębo phų abyakfutashia ya t'ọ kọoru ęphe iphe ętu ętu ono bųtsua. ¹¹ Jisọsu asų ęphe: "Ọ bų unubędua bę eekoshi iphe ono, e shi domia edomi ono, bų iya bų k'ęke Nchileke bų eze. Obenu lę ndu ọdo bę aanmaru iphemiphe ọbule ono l'ętu ętu. ¹² Ọo ya bų k'ophu ọo-buru iphe e dehawaru; sų:

'L'ęphe e-le ęnya nta;
lee imo;
tọ dų iphe ęphe aphų.
Ęphe angaa nchi nta;
ngaa imo;
tọ dų iphe ęphe anų.
Ndege ę tọ dųdu ęge ono;
mę ęphe abyakfutakwaa Nchileke;
m'ọ gųaru ęphe nvų l'iphe dų ęji,
ęphe meshiru.' "

*Iphe ętu onye agha
nebyi iphe ono bų*

(Mát 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Jisọsu abya aji ęphe: "?Ętu ono, ya nmaru unu ono te dodu unu ęnya tọo? ? Nanųkpoo ęge ee-me tę ętu dojee unu ęnya? ¹⁴ Onye ono, agha nebyi iphe ono bų okfu Nchileke bę ọgha. ¹⁵ Ndu ono, nọ l'ęswara ųzo l'ęke aagha okfu Nchileke ono bų ndu ophu anųje iya nų. Anųnu, ęphe anųkwadu iya-a; Sętanu abya anafų ęphe okfu Nchileke ono, a gharu l'ime obu ęphe ono. ¹⁶ Ndu ophunanu dųkwaphu l'ọ bų nebyi iphe ophu a gharu l'alį mkpuma. ęphe anų-gee okfu ono; nata iya l'ęhu-ọtsọ-ęna. ¹⁷ Obenu l'ę tọ nwedu akwara, ęphe gbabęru l'ime onwęphe. ęphe -kpọlephu ųkfu nwanshi; iphe-ęhuka; m'ọ kwanu ome madzų kpakpawowo l'okfu iphe onye ono kweru -byalephų; yọ bųru iphe ęphe a-kpakota daa; paru ozi ono haa. ¹⁸ Ndu ophu adų l'ọ bų nebyi iphe ophu a gharu l'alį ogvu. ęphebedua abuje: ęphe -nųtsua okfu Nchileke ono; ¹⁹ ọriri kę ndzų; ęge ee-shi nweru ęku; mę iphe agugu ọdo abya akpalube; kpalahaa okfu ono ęhu; tọo mihe amįmi. ²⁰ Obenu lę ndu onanu, bų nebyi iphe, a gharu l'alį-ọtsu ono; bų ndu ophu anųtsujee okfu ono; ęphe ewotawa iya phų ye l'ọkpoma; yọ mįa nebyi: ndu amįta ųkporo l'iri; ndu amįta ųkporo ęto; ndu amįta ųkporo ise."

È te eyejedu òku l'uròku;
kpuchia ya iphe
(Luk 8:16-18)

²¹ Jisòsu asù èphe: “?O nweru onye ewojeru òku ye l'uròku gbe woru ite kpuchia ya; m'ò bụ woru iya ye lẹ mkpuli oshi-azèè? ?Tò bụdunia l'eli agomu bẹ aatukobeje iya? ²² L'iphe bụ iphe, e shi domia edomi bẹ ee-mekochakwaa mee t'a phụ l'ènya; ège ono kwaphu bẹ iphe bụ iphe eeme l'edomi bẹ ee-mekochakwaa mee t'a maru. ²³ T'onye nweru ènu-nchi; nùkwaa ya!”

²⁴ Jisòsu asùkwaphu èphe: “Unu ngabekwa nchì l'iphe unu anù! Ò kwa iphe unu gude turu nù onye òdo bẹ Nchileke e-gudekwaphu turu nù unu; mbụ; oo-gbekwanu nù unu òphu ka nù. ²⁵ Onye nweru nù bẹ Nchileke e-yekwafuaru òdo. Onye è-te nwedu nù bẹ nwiya òphu o nwekpooru nù enwenwe bẹ oo-gbe natafua ya nù.”

Ètu, eegude nebyi iphe
evu evuvu anma

²⁶ Yò sùkwaphu èphe: “L'èke Nchileke bụ eze dulephu l'ò bụ nwoke, je aghaa nebyi iphe l'alì. ²⁷ Ènyashi mbòku-mbòku; yo kuru mgbenya tehu echile iya; nebyi iphe ono efushia; l'evu; tọ ma ège òomuje. ²⁸ Alì l'onwiya emeje tẹ nebyi iphe ono vua; mishiya akpuru. Nongini-nongini iya evujeru ụzo lufuta bya akaa; yò bya afọo ishi; yee nebyi. ²⁹ Teke nebyi iphe ono charu; nwoke ono ewota mma iya wata iya egbushi; okfu l'ò ruwaru teke a kpataje iphe e meberu emebe.”

Ètu, eegude akpuru
oshi mọtadu anma

(Mát 13:31-32, 34; Luk 13:18-19)

³⁰ Yo kfutsua ège ono; bya asù: “?Ngunu bẹ ayi a-sù l'èke Nchileke bụ eze dù l'ò bụ iya? ?Egbe ètu ngunu bẹ ayi e-gudenua ya nmaa? ³¹ Ò dulephu l'ò bụ akpuru mọtadu, bụ iya kakọta nwanshì l'iphe bụ akpuru oshi, aakù akùku l'alì. ³² Obenu l'òbọje teke e wotaru iya kua l'ògbodali; taa nòdu òphu baru ishi; yo vua; buru eze oshi, katsukpo nshinu l'iphe bụ oshi, aadzajè adzadzà lẹ mgbabu; èkali iya ajakashia; unwenu, epe l'eli abya akpalahaa ya èkfuna.”

³³ Yò bụru ètu, dughaa ège ono bẹ Jisòsu gude zia okfu Nchileke ège òo-ka èphe òdo ènya. ³⁴ È too kfuduru èphe okfu; l'è b'ò gude ètu. Teke yeke ndu etsoje ụzo iya nọlephu; yò kofutatsuaru èphe iphe okfu iya ono bükota t'ò doo èphe ènya.

Oke pherephere anuru iya okfu
(Mát 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Tò dù iya bụ; yo be l'urènyashi ujiku lanù ono; Jisòsu asù ndu etsoje ụzo iya t'èphe l'iya dafù azù eze ènyimu ono azù iya òphu. ³⁶ Èphe aparu òha ono haa; bakfube Jisòsu l'ugbo èke ò nòhawa; èphe atughua. Ugbo ndu òdo l'etso èphe. ³⁷ Oke pherephere awatawaphu èphephe; eyii-mini atulahaa mini eye l'ugbo ono; jeye; yò phoduwaa nwanshì tẹ mini ji iya. ³⁸ Jisòsu bụ owaa, laruru l'azù ugbo ono; chebe ishi lẹ pyilo; kulahaa mgbenya. Ndu etsoje ụzo iya eje etewa iya phù; sù iya: “O-zi-iphe! Tiji kpakpòduaru ishi; mẹ ugbo abyaakwa èphe ekpukpu.”

³⁹ Jisòsu etehu bya abaaru pherephere ono mba; sù eze ènyimu ono: “Chaa! Daa ashì!” Pherephere ono adawaphu ashì; èke ono l'ò ha adakọta nyongu. ⁴⁰ Jisòsu ajì èphe: “?Ngunu meru iphe unu atsù egvu? ?Unu te kwetadua kẹ Nchileke tọ?”

⁴¹ Èphe anmakọta kpakpakpa; l'èke èphe atsù egvu; jilahaa onwèphe: “?Bụ egbe nwoke ngunu dù ège owaa, pherephere; mẹ eze ènyimu anuru okfu?”

5

Nwoke, ogvu bu l'èhu
(Mát 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisòsu yeke ndu etsoje ụzo iya abya erua l'azù eze ènyimu l'azù iya kẹ ndu Gérasa. ² Jisòsu alufutalephu l'ugbo ono; yeke nwoke òbu, shilephu l'ikiri-kpọo ahadzu. Nwoke ono bẹ ogvu bu l'èhu. ³ Nwoke ono bu ebubu l'ikiri-kpọo. Ogvu ono bẹ shihuru iya ike l'èhu; k'òphu è too kwejehedu t'e ketsua ya eketsu; mbükponu m'ò -ruhuru; ò bụru mkpòro b'a turu iya. ⁴ Tekenteke b'a tujehawa iya mkpakòbe l'èka; mẹ l'òkpa; yò zubbushia k'èka; chipyashia k'òkpa. Agburu-èhu, nò iya nù b'è to nwedu onye aduje ike lọ-gude iya. ⁵ Eswe mẹ ènyashi mbòku-mbòku bẹ òonoduje aghaphe l'ikiri-kpọo ono; mẹ l'ugvu ugvu; l'èchi mkpu; gude mkpuma agbùswashi onwiya èhu.

⁶ Yò nòdu ote-ènya phua Jisòsu; wuta òso gbakfushia ya bya adaa ya l'ifu; ⁷ chia mkpu; sù: “Jisòsu, Nwatibe Nchileke òphu bụ Òkaribe-Kakọta-Nù; ?bù ngunu bẹ nggu l'iya ji.

Ya arọkwa ngu aroro: Nchileke anụkwa iya-a: ba nụkwa iya aphụ.”⁸ Iphe meru iphe nwoke ono kfuru iphe ono bụ lẹ Jisọsu bẹ sùhwaru ọgvu ono t’o shi iya l’ẹhu lufu.

⁹ Jisọsu aji iya ẹpha iya.

Yọ sụ iya: “L’ẹpha iya bụ ‘Unubuku’; okfu l’ẹphe ha l’igweligwe.”¹⁰ Yọ rọlahaa Jisọsu; sụ: “Byiko; ẹka-l’alị; waa ikpere; t’ẹ b’ọ chifushi ẹphe l’alị ono.”

¹¹ Ya ndono; yo nweru igweligwe ezi, nọ lẹ mgbazita ugvu ono; l’ata nri.¹² Ọgvu ono arọlahaa Jisọsu; t’ọ haa ya tẹ ya wuba ezi ono l’ẹhu.¹³ Jisọsu ekweta. Ọgvu ono eshikota nwoke ono l’ẹhu wufuta bya awuba ezi ono l’ẹhu. Igweligwe ezi ono eshi lẹ mgbazita ugvu eze ẹnymu ono wụ-lihu; fọta ọso gidigidi; je aphulahu l’eze ẹnymu ono; mini eworu iya rigbushia; mbụ iphe ruru unu ezi ise.

¹⁴ Ndu eche ezi ono agbakashihu je eworu iya kfkukashia lẹ mkpukpu; mę lẹ ndu ọnu-ẹgu. Ya ndono; ndu ono, e kfuru iya ono awufuta t’ẹphe bya aphụ iphe meru nụ.¹⁵ Ẹphe abyakfutashia Jisọsu; bya aphua nwoke ono, unubuku ọgvu shi buru l’ẹhu ono; ẹke o yeru uwe; dugaru adugaru; nwewaru nụ egomunggo. Ẹphe atsulahaa egvu.¹⁶ Ndu ọphu nọ teke iphe ono meru ewowaruphu iphe meru nwoke ono, ọgvu shi buru l’ẹhu ono; mę ezi ono kwaphu kọoru ndu onanu, byaru k’ophungu ono.

¹⁷ Ẹphe arọlahaa Jisọsu t’o gbeshiru ẹphe l’ibiyia nk’ẹphe.

¹⁸ Jisọsu abyatashia ọbahu l’ugbo; nwoke ono, ọgvu shi buru l’ẹhu ono arọ ya tẹ yele iya yiru.

¹⁹ Jisọsu ajika; sụ iya: “Lashia; lakfube ndibe unu; je ekfuaru ẹphe eze iphe Nnajiufu meru ngu; mę ege ọ phụ-beru ngu imiko.”

²⁰ Nwoke ono ekwe tugbua; laa okfukashi eze iphe Jisọsu meru iya lẹ mkpukpu Mkpukpu-iri. Iphe ono, Jisọsu meru ono adukota ẹphe l’ẹphe ha biribiri.

Nwatibe Jáyirọsu;

mę nwanyi, nsọ eme

(Mát 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jisọsu atugbua daa eze mini ono lashia azụ l’azụ iya ọphu. Igweligwe madzụ abya anọ-pee ya mgburumburu. Yọ nọdu l’iku mini ono.²² Nwoke lanụ, eeku Jáyirọsu, bụ onye lanụ lẹ ndu ishi ọlo-ndzuko ẹphe abyakfuta Jisọsu; bya aburu iya pẹ l’iku ọkpa;²³ rọshikpoo ya ike; sụ iya: “Lẹ nwatibe iya kę nwanyi anwuhuakwa.” Wo iya: “Byiko; t’o bya ebyia ya ẹka; k’ọphu ọo-korohu; nọduru iya ru ndzụ.”

²⁴ Yele Jisọsu ayiko tugbua. A dụ l’igwe zehu tsoru Jisọsu ẹka ẹbo-ẹbo; l’akpa iya mkpa.

²⁵ Yo nweru nwanyi unwurukpo lanụ, nsọ-unwanyi mewaru afa iri l’ẹbo mgburumburu.²⁶ Yo jewa iphe-ẹhuka l’ẹka igweligwe ndu eme ọgvu. Iphemiphe ọbule, o nweru b’ọ tuko mephushibebewa; ọphu ‘ọ kadu mma; njo egbe akalee njo akaka atugbu.²⁷ Yọ nuhawa iphe Jisọsu emeje; tugbua shia Jisọsu ọzo azu; pyobata l’ẹke ono, a zaru l’igwe ege ono; bya ebyia uwe Jisọsu ẹka;²⁸ kę l’ọ sukwanuru onwiya: “Lẹ ya -denyiwa ẹka l’uwe Jisọsu bẹ ya a-korohu-a.”

²⁹ Ebyibiyi, oobyi ẹka l’uwe Jisọsu ono; yo mebuhuwa iya phụ mbụ nsọ-unwanyi ono. Yo ruwa iya phụ l’ẹhu lẹ Jisọsu mewaru tẹ ya korohu l’iphe ono, eme iya nụ ono.³⁰ Teke onowaphu; Jisọsu amawaruphu l’o nweru ike, shi iya l’ẹhu lufu. Yọ ghachiwaphu; ji igweligwe ndu ono: “?Bụ onye byiru ẹka l’uwe iya?”

³¹ Ndu etsoje iya nụ asụ iya: “?Ị phuru-a ndu akpa ngu mkpa; nggu ajikwaduru onye byiru ngu ẹka l’uwe?”

³² Jisọsu abya achikaa ẹnya tẹ ya maru: ?ya a-phụ onye meru iphe ono.³³ Nwanyi ono atsulahaa egvu; ẹhu anmalahaa ya anmanma; kę l’ọ mawaru iphe o meru iya. Yọ lufuta; bya adaa Jisọsu l’ifu; woru ire-lanụ dooru iya.³⁴ Jisọsu asụ iya: “Nwa iya nwanyi; ekwekwe ngu mewaru t’ẹhu dụ ngu mma. Laa l’ẹhu-agu; l’iphe eme ngu nụ b’e mewaru t’ọ dụ ngu mma.”

³⁵ Jisọsu egudekwadua ege ono ekfu; ndu shi kę Jáyirọsu abyawaphu bya ezia Jáyirọsu lẹ nwatibe iya nwanyi ọbu nwuhuakwaru; ?o nwekwaduru k’ọphu oo-jekwadu okfuchi O-zi-iphe nchi.

³⁶ Jisọsu ta ngakpọduaru nchi l’iphe ẹphe ekfu. Yọ sụ onye ishi ọlo-ndzuko ono: “Ba tsushi egvu; ọ bụa t’i kweta.”³⁷ Jisọsu atugbua; to nwe onye ọdo, o kweru t’o tsoru iya; gufuphu Pyita; Jémusu mę nwunne iya, bụ Jonu.³⁸ Ẹphe erua kę onye ishi ọlo-ndzuko ono; Jisọsu aphuwaphu ege ẹke ono swọkoberu l’ekwa mę mkpu.³⁹ Yọ bya abata; ji ẹphe: “?Ngunu kparu iphe unu swọkoberu ege ọwaa l’ekwa? Mę nwata ono ta nwuhukwa anwuhu; ọ kwa mgbenya bẹ ooku!”

⁴⁰ Ẹphe eze iya ọchi. Yọ chishikota ẹphe etezi l’ẹphe ha; bya eduta nna nwata ono; mę nne iya; mę ndu ono, ẹphe l’iya yi ono. Ẹphe abahushia l’ẹke nwata ono zę.⁴¹ Yọ

bya esekputa nwata ono l'eka; sù yia: "Talita kumi" bụ yia bụ: "Nwamgboko nshji; ya sùru t'i gbeshi egbeshi!"

⁴² Yo gbeshiwaphu; jephelaha. Nwamgboko nshji ono n'waru afa iri l'ebo k'ophu a muru yia. Iphe ono eji ndu, n' l'eka ono enya; eke o du ephe biribiri! ⁴³ Jisosu asu ephe t'e b'o dukwa onye ephe e-me t'o maru; sù ephe t'a nu nwata ono iphe t'o ria.

6

Aajika Jisosu le Nazaretu
(Mát 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jisosu egbeshi l'eka ono; y' buru yia oia ndu-ephe. Ndu etsoje uto yia etsoru yia. ² Yo rua mboku otu-ume; y' wata ozi iphe l'ulo-ndzuko ndu Ju. Ulo ono, ozi iphe ono be madzu ha igwe nodu. Y' du ephe biribiri mbu iphe Jisosu ezi ephe. Epe ajilaha: "B'u awe be nwoke-wa mutatsuaru egbe iphe owaa? B'u onye ziru yia egbe mmamphe owananu? Nanu ege o meru emeebe iphe-ophulenyia owaa, e ta phubua oyeru yia-a? ³ T'o budunua ya bu kapinta-wa, bu nwatibe Meri-wa; mbu nwunne Jemusu; Josesu; Judasu; me Sayimonu? Unwunne yia unwanyi ndu ophu ta budunua l'eka-a be ayi l'ephe tuko buru?" Iphe ono akposhia ephe okweta iphe ookfu.

⁴ Jisosu asu ephe: "Onye nkfuchiru Nchileke be aakwabejekwaru ugu l'ekemeke obule; gufukwaphu le mkpkpu, o nodu vufuta; me ndu ikfu yia; me ndu ulo yia."

⁵ O bu iphe ono meru iphe e to dudu iphe du biribiri, ha nshinu, Jisosu meru l'eka ono; gufu nwa ndu ophu ehu ta dudu mma, o byiberu eka; mee; ehu adu ephe mma. ⁶ Y' dua ya biribiri l'ephe ta chiduru ukfu kwee ya.

Jisosu ezifu ndu ishi-ozu;
umadzu iri ebo

(Mát 10:5-15; Luk 9:1-6)

Ya ndono; yoo jephetsua le mkpkpu le mkpkpu l'eka ono; ezi okfu Nchileke. ⁷ Jisosu ekukobe umadzu iri l'ebo ono; bya eworu ephe dzee ebo-ebo; zia ephe t'ephe je egude ike chifuje ogvu. ⁸ Yo kfuaru yia ephe kfushiaru yia ephe ike: "T'e b'o nwekwa iphe ephe e-gude eje; gufu oshi-ogude-l'eka. T'ephe be egudekwa nri; ephe te egude eka; ephe te eye okpoga l'ekpa uwe ephe. ⁹ T'ephe yekwaa akpokpa; ole t'ephe be eyekwa uwe odo; a gufu ophu ephe yeru l'ehu." ¹⁰ Y' sukwaphu: "Ufu, unu bahujewaru; a -nata unu; unu nodulekwaphu l'eka obu. Unu be ejekwa oburu l'eka odo jeye teke unu e-gbeshi l'ibiyia onanu. ¹¹ Eke unu jeru; ephe -jika unu; m'o bu le ndu obu te kwedu ngaberu unu nchi; teke unu e-gbeshi; unu ajishia udzu-eja, n' unu l'okpa l'eka ono; gude koshi l'eka unu ta duhedu yia."

¹² Ya ndono; ephe atugbua je ekfukashiru yia ndiphe t'ephe taa onwephe uta; sefu eka l'iphe du eji, ephe meshiru; lakfuta Nchileke. ¹³ Ephe achishitsua igweligwe ogvu l'ehu ndu ophu ogvu bu l'ehu; tetsua igweligwe ndu ophu iphe-ememe eme man; ephe akorohukota.

Eebuta Jonu Baputizimu ishi
(Mát 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Eze, bu Herodu anu iphe Jisosu eme l'eka o dengashikotaru ekemeke obule. Ndu aharu ekfu l'o kwa Jonu Baputizimu be tetaru nodu ndzu odo. L'oo ya meru iphe oduje ike emeshibebe iphemiphe obule ono.

¹⁵ Ndu ophu asu l'o bu Elayija; ndu asuwaru l'o bu onye nkfuchiru Nchileke, yeru onye lanu le ndu ke ndiche.

¹⁶ Herodu anu l'ia phu; su: "M'o kwa Jonu-wa, ya zijeru; e je ebutaru yia ishi yia-a be shiwa l'onwu teta bya anodu ndzu odo." ¹⁷ Iphe meru nu bu l'o nweru teke Herodu zijeru; e gude Jonu; kee ya egbu; ye yia l'ulo-mkpoko l'okfu eka Herodiyasu. Herodiyasu ono bu nyee Filipu. Filipu abukwanuru nwunne Herodu. Herodu egbeshi je akfuta nyee nwunne yia ono lulaha. ¹⁸ Jonu eshi asuje Herodu: "L'e to dukwa mma t'o nata nyee nwunne yia lulaha."

¹⁹ Ehu eghulaha Herodiyasu eghugu; y' cholaha ege oo-shi gbua Jonu. To ma ege oo-me yia; ²⁰ kele Herodu anoduje atsù Jonu egvu; okfu l'o maru le Jonu bu nwoke, doberu eka ndoo; dukwaruphu Nchileke iche. O bu yia meru iphe Herodu woru yia dobe l'eka e-to dudu iphe e-me yia nu. Herodu be okfu, Jonu anoduje ekfuru yia agbachije enya; l'awa yia obu. Obenu l'o gudejelee ehu-otso-ena ngaberu Jonu nchi.

²¹ Yo rua ujiku lanu; y' dabaru Herodiyasu. Y' buru mboku, Herodu meru eswe-iphe, oogudeje anyata teke a muru yia. Yo je ekukoo ndu ishi, ach' obodo ephe; me ndu ishi sja; me ndu oke amadu Galili t'ephe byaru yia l'eswe-iphe ono. ²² Nwatibe Herodiyasu

ke nwanayi abya etee egvu l'ifu ephe. Ehu atsɔo Hérođu; mę ndu ono, byaru iya l'eswe-
iphe ono ęna. Eze, bu Hérođu asu nwamgboko ono: "T'o kfulephu iphe du iya mma, ya
a-nu iya; ya a-nu iya iphe obu." ²³ Hérođu eworu angu riaru nwamgboko ono; su iya:
"Iphe i sukpooru te ya nu ngu be ya a-nu ngu; m'o -rururu; o buru nkere-ębo ali-eze
iya."

²⁴ Nwamgboko ono atugbua jekfushia nne iya je aji iya: "Bü ngunu be ya a-sukpoo
t'o nu iya?"

Nne iya ono asu iya: "L'o bu ishi Jonu Baputizimu."

²⁵ Nggube nwamgboko avuta ęso; gbakfushia eze; je asu iya: "L'iphe du iya mma bu
t'o gburu ishi Jonu Baputizimu ye l'efere; nu iya nta-a nta-a."

²⁶ Ehu adaa eze koo; l'ęke o ruru iya l'ęhu nshinu. Obekwanu le keshinu o riwaru
angu iya l'ifu edzudzu oha ono, byaru iya eswe-iphe ono b'e t'oo gbanwehedu iphe o
kforu. ²⁷ Hérođu eyefuwaphu onye soja lanu le ndu soja, eche iya nche t'o je ebuta Jonu
ishi; paru bya. Onye soja ono atugbua je ebuta Jonu ishi l'ulo-mkporo ono; ²⁸ woru
iya ye l'efere je apęe nwamgboko ono. Nggube nwamgboko eworu iya je anu nne iya.
²⁹ Ndu etsoje uzo Jonu anu ya; je apata ogwo iya je elia.

Jisosu anu unu madzu iri ębo

l'ukporo madzu iri nri

(Mát 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

³⁰ Ndu ishi-ozu ono ejebe bya awulatakota; bya edooru Jisosu iphe ephe mekotaru
l'o ha; mę iphe ephe ziru. ³¹ Madzu eji ęke ono: ndu l'abya; ndu l'ęje; k'ophu bu l'uzo ta
adukpoduaru nu Jisosu; mę ndu etsoje uzo iya; mbukpo m'oo ke ria nri. Jisosu asu ndu
ono, etsoje uzo iya ono t'ephe lufu je l'ęke madzu ta nodu; tuta ume nwanshi. ³² Ephe
ekwe wota ugbo tugbua jeshia l'ęke ephe a-nodu l'onwęphe.

³³ A du l'igwe phu teke ephe atugbu; hubewaphu ephe ama. Ndu ono eshitsuwaphu
le mkpukpu le mkpukpu gudegbaa okpa gbaru jeshia; vuru Jisosu phe uzo rua. ³⁴ Jisosu
eshi l'ugbo ono lufuta bya apuha igweligwe ndu ono l'ęke ono. Imiko ephe egude iya;
l'ęke ephe dutsulephu l'o bu igwe aturu, ę-te nwedu onye nche, a-gbaru ephe mkpu.
Yo wata ephe ozi igweligwe iphe. ³⁵ A nonyaa l'uzo uręnyashi; ndu etsoje uzo iya
abyakfuta iya bya asu iya: "I marua l'ęke-a te nwedu ndu, bu iya nu; nchi ejihuwaa.
³⁶ Ophu t'i su ephe t'ephe bahugbaa l'ufu l'ufu mę le mkpukpu le mkpukpu ndu-a,
bupheru mgburumgburu-wa je akpata nri, ephe e-ri."

³⁷ Jisosu asu ephe: "Unubędua; unu nnu ephe iphe t'ephe ria."

Ephe asu Jisosu: "Bü t'ephe je azuta buredi ukporo pongu bua anu ephe t'ephe taa
t'oo?"

³⁸ Jisosu asu ephe: "Bü ishi buredi ole be unu nweru? Unu je amaru ęge o ha."

Ephe amaęberu ęge o ha; bya asu Jisosu: "L'o bu ishi buredi ise; mę ęma ębo."

³⁹ Jisosu asu ephe t'ephe kekashia ndu ono l'itsutsu l'itsutsu; mee t'ephe nodugbaa
anodu l'ali l'unwu iru ęwu ono. ⁴⁰ Ndu ono abya anoo l'itsutsu l'itsutsu l'ukporo ise iya;
mę ukporo ębo l'iri iri. ⁴¹ Jisosu ewota ishi buredi ise ono; mę ęma labu ono; palia ęnya
imeli; kele Nchileke ekele ke nri ono; washia ya; woru nu ndu ono, etsoje uzo iya ono
t'ephe doberu iya ndu ono l'ifu. Yo wotakwaphu ęma ono ephe ębo kekashiaru ephe
l'ephe ha. ⁴² Ephe atuko l'ephe ha tajishia ephe. ⁴³ A bya atutukota ibiribe buredi; mę
ęma ono, bu ndu ophu a taphodoru ataphodo; yo jilephu nkata-ivu iri l'ębo. ⁴⁴ Unwoke,
tso le ndu taru buredi ono du unu unwoke iri l'ębo l'ukporo unwoke iri.*

Jisosu eje ije l'eli mini

(Mát 14:22-33; Jon 6:15-21)

⁴⁵ Jisosu asuwaphu ndu etsoje uzo iya t'ephe bahu l'ugbo vuru iya uzo jeshia
Bętusayida l'azu eze ęnyimu ono azu iya ophunanu; te yebedua jeodu je ekfuru ndu ono
t'ephe lashiwaru l'ufu. ⁴⁶ Yo sutsua ephe t'ephe lawaru; tugbua jeshia l'ugvu; okfuru
nu Nchileke. ⁴⁷ Yo be l'ime ęnyashi; ugbo ono anoduwano l'ęchi eze ęnyimu ono; Jisosu
anodu nwenkinyi iya l'eli nggodo. ⁴⁸ Yo nodu l'ęke ono phu le ndu etsoje uzo iya
be okpo ugbo ono atsu l'ęhu; kele pherephere shikwanu ephe ishifu. Iphe-ęha-ęnu
anodulephu l'ifu; Jisosu ejeru ije l'eli eze ęnyimu ono tugbua; l'eme t'o sweta ephe.
⁴⁹ Ephe apu l'iya phu ęke oje ije l'eli mini ono; tubesu l'oo maa. Ephe echia mkpu;
⁵⁰ ke l'ephe phukotaru iya l'ephe ha; ęhu anmalahaa ephe anmanma; ęke ephe atsu
egvu.

E ji ekfu-a; Jisosu asu ephe: "T'obu shihu unu ike; l'o bu yebedua. Unu ba atushi
egvu." ⁵¹ Yo bya abakfube ephe l'ugbo ono; pherephere ono ebuhuwaphu; ephe

* 6:44 6:44 Iphe o bu bu 5,000.

eghechawaa ọnu nwandoo; ⁵² okfu l'iphe Jisọsu meru l'ọ washiru ẹphe buredi ono te dodu ẹphe ẹnya; kẹ l'egomunggo ẹphe te rudu l'iphe ono.

Jisọsu agwo ndu iphe eme le Genésaretu
(Mát 14:34-36)

⁵³ Tọ dọ iya bụ; Jisọsu pẹ esweebe mini ono; bya erua l'ọnu-mini Genésaretu; woru ọgbo ono ngùbe l'ẹke ono. ⁵⁴ Ẹphe eshi l'ugbo ono lufuta; ndu ẹke ono ahubewaphu Jisọsu ama; ⁵⁵ gbabatsua l'uswe iya ono mgburumgburu; patsuaru ndu iphe eme l'ugboshi byatashia iphe bụ ẹke ẹphe nukpooru le Jisọsu nọ. ⁵⁶ Ẹke o shikpooru mbụ Jisọsu: m'ọ bụ l'ime mkpukpu-o; m'ọ bụ l'obodo-o bẹ ẹphe dutatsuaru ndu nk'ẹphe iphe emetsua je ezia l'oma-aswa; l'arọ Jisọsu t'ọ kwe t'ẹphe byikpoonu ẹka m'ọ -ruhuru; ọ bụru l'ọnonu uwe iya; t'ẹhu dọ ẹphe mma. E meebe; ẹge ẹphe ha; mbụ ndu byiru iya ẹka l'ẹhu bẹ kọrohukotaru nù l'iphe, eme ẹphe.

7

Ome-l'alị ndiche ndu Ju
(Mát 15:1-9)

¹ Ndu Fárisii; mę ndu ezije ekemu, haru shi Jerúsalemu abya adokobe l'ẹke ono dọphee Jisọsu mgburumgburu. ² Ẹphe aphaa l'ọ nweru ndu emebyi nsọ alị le ndu etsoje ọzo Jisọsu. Ishi iya aburu l'ẹphe gude ẹka, e merushiru emerushi l'eri nri; mbụ okfu l'ẹphe ta kwọdu ẹka akwọkwo l'ẹge ome-l'alị ndu Ju suru t'a kwọjee ya.

³ Iphe kparu iya nọ aburu le ndu Fárisii; mę iphe bụ ndu Ju l'ẹphe ha te erijedu nri; l'ẹphe ẹ ba kwọ ẹka akwọkwo ẹge ome-l'alị ndu Ju suru t'aakwoje iya, bụ iya bụ nsọ, shi ẹphe le ndiche. ⁴ Ẹphe te eri iphe mę ẹphe -shi aswa lata; ẹ ba bụ l'ẹphe gudeodu mini mefu nsọ. Ẹge ono bẹ ẹphe edobekwaphu nsọ alị ọdo, shi ẹphe le ndiche; mbụ nsọ ẹge e shi asa okoro; mę ite; mę iphe ọdo, e gude ope kpua; mę l'oshi-anọdu.

⁵ Ndu Fárisii ono; mę ndu ezije ekemu aji Jisọsu: "Bụ ngunu meru iphe ndu etsoje ọzo ngu te etsodu nsọ alị ophu shiru ndiche l'ẹka; ẹphe egbe gudetsua ẹka, e merushiru emerushi eri nri?"

⁶ Jisọsu asụ ẹphe: "Azáya kfugbuleruphu okfu teke o kfuchiru Nchileke tukobe iya unu l'ishi unubẹ o-kfuru-iche-eme-iche pẹ ọno; mbụ l'ẹke ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

Lẹ ndu-wa kwa ajaja eli ọnu;
bẹ ẹphe aja iya;
obu ẹphe anọduru ote-ẹnya.

⁷ Ẹphe abaru iya ẹja nggogo;
wota ekemu kẹ madzụ l'ezii;
t'e tuje iya ekemu Nchileke.' "

⁸ Jisọsu asụ ẹphe: "Unu ewotaje ekemu kẹ Nchileke dochi; gbe wata odo nsọ alị kẹ madzụ."

⁹ Jisọsu asukwaphu ẹphe: "Mgbẹ ọ bụ l'unu manukaru iphe meru iphe unu ajikaje ekemu Nchileke; k'ophu unu a-nọdu edo nsọ alị ophu unu ezi l'onwunu. ¹⁰ Mosisu sukwaru: 'Kwaberu nne le nna ngu ugwu; sukwaphu: 'Onye ophu kfuru nna iya; m'ọ bụ nne iya ẹjo okfu b'e gbuje egbugbu.' ¹¹ Obenu l'unu ezi: 'L'ọ -bụru l'ọ nweru onye suru nne le nna iya l'iphe ya ge gude yeru ẹphe ẹka buakwa "kọbanu"; bụ iya bụ iphe a nuru Nchileke; ¹² bẹ unu gufuwaru onye ọbu t'ẹ b'ọ yeru nne le nna iya ẹka. ¹³ Unu eshi ẹge ono gude ome nsọ alị, unu ezi ndu ọdo; męwaru igweligwe iphe ọdo, dutsua ẹge ono, unu anọduje eme; mee okfu Nchileke; yọ bụru iphe mmakanu."

Iphe emerushije madzụ
(Mát 15:10-20)

¹⁴ Jisọsu ekukoo igweligwe ndu ono ọdo; bya asụ ẹphe: "Unu ngaberu iya nchị l'unu ha; k'ophu iphe e-do unu ẹnya. ¹⁵ Ẹ tọ bukwa iphe madzụ riru l'ọnu bẹ emeruje onye ọbu. Ọ chikwaa iphe shi madzụ l'ime lufuta emeruje onye ọbu. ¹⁶ T'onye nweru ẹn-chị; nukwaa ya."

¹⁷ Yọ halephu ọha ono bahushia l'ulo; ndu etsoje ọzo iya aji iya iphe okfu ono, o kfuru ẹphe ono bụ. ¹⁸ Yọ sụ ẹphe: "Unu te nwekwaphu egomunggo tọ? Unu ta madu l'iphe bụ iphe madzụ riru l'ọnu te emerughedu onye ọbu; ¹⁹ keshinu ophu ẹ-tọ bọdu l'obu b'ọ bahuru iya; gbahaa l'ẹpho; yo shi ẹke ono; a nyifu iya le nshì." Yo shiwaphu ẹge ono kfua l'iphe bukpo nri b'ẹ te nwedu ophu e meruru emeru l'ifu Nchileke.

²⁰ Yọ sụ: "L'ọ bụ iphe shi madzụ l'obu bẹ emeruje onye ọbu; ²¹ kẹ l'ọ bụ l'ime obu madzụ bẹ ẹjo ọriri eshije lufuta, akpajẹ onye ọbu ome kẹ nwanyi mę ome kẹ nwoke;

ozi iphura; ogbu ọchi; ²² ori ogori; ogvu ẹnya-kfuru-kfuru; ẹjo ọkpoma; ụgho; ụru-alị; ijimena; okfubiyishi madzụ; oku onwonye ekuku; mę ome eswe. ²³ Iphe ono l'ọ ha shikota madzụ l'obu; bụru iya emerushije madzụ."

Ekweta Nwanyi, ẹ-ta bụdu onye Ju
(Mát 15:21-28)

²⁴ Jisọsu egbeshi jeshia ibyiya kę alị Táya. Yo rua ẹke ono; je abahụ l'ụlo lanụ; l'eme t'ẹ b'ọ dụ onye a-ma lę ya nọ l'ẹke ono; to nwehunu ẹge oo-shi domia onwiya. ²⁵ Ya ndono; yo nweru nwanyi lanụ, ogvu bu nwatibe iya kę nwanyi l'ẹhu. Nwanyi ono anụ ụdu Jisọsu; byatashia bya aburu pę l'iku ọkpa iya. ²⁶ Nwanyi l'onwiya ta bukwa onye Ju. O bụ onye Girisu; ọbu l'a mụru iya lę Finishiya, nọ lę Sáyira. Yọ rọo Jisọsu t'ọ chifu nwatibe iya ogvu ono l'ẹhu. ²⁷ Jisọsu asụ iya: "T'ọ ngabe t'a nufu-odu unwegirima nri. L'ę tọ dudu mma t'e wota nri, a gęga nụ unwegirima; nụ unwu nkuta."

²⁸ Nwanyi ono asụ iya: "Nnajiufu; ya makwaru-a; ọbu; mę unwu nkuta atutujekwaa ẹviriya iya ọphu dashiru lę nri ẹgirima."

²⁹ Jisọsu asụ iya: "Keshinu i yeru ọnu ẹge ono; lawaru; l'ogvu ono hawaru nwatibe ngu."

³⁰ Nggube nwanyi atugbua alala; rua ufu; ogvu ono apawaru nwatibe iya ono haa. Yọ zęwaru nụ l'oshi-azęe ya.

Jisọsu agwọ nwoke, ada nkichi

³¹ Ya ndono; Jisọsu abya ahaa ibyiya kę Táya je je eshia Sayidónu; mę ibyiya kę Mkpukpu-iri ono; yọ bụru iya oje Eze Enyimu Gálili. ³² Ẹphe edutaru iya nwoke ọbu, ada nkichi; to kfu okfu ọhuma; rọo ya t'ọ byia ya ẹka. ³³ Jisọsu edufuta iya iche nwenkinyi iya l'ẹke ono, ndu ọphu nọ ono; bya achiru mkpushi-ẹka ye iya lę nchị ẹphe ẹbo; gbuta ọnu-mini bya edee ya l'ire. ³⁴ Jisọsu apalia ẹnya lee l'imigwe; tsua ude bya asụ nwoke ono: "Ẹfata" bụ iya bụ "Guphohu!"

³⁵ Nchị nwoke ono ẹphe ẹbo agụ-phohuwa iya phụ; ire iya atushihu. Yọ wata okfu okfu gbororo. ³⁶ Jisọsu ekfushiaru iya ẹphe ike sụ t'ẹ b'ọ dụ onye ẹphe e-kfuru iya. Obenu l'ọbujie teke o kfuru ẹge ono; ẹphe egbe ka iya rụ ekfukashi. ³⁷ Yọ dda ndu nuru iya nụ biribiri ẹtu. Ẹphe asụ: "Ha! Ege oomemataye iphe ohuma. Ndu ada nkichi bę oomejekwaphu t'ẹphe nua iphe lę nchị; l'emeje ndu ẹ-te ekfudu okfu t'ẹphe kfua okfu."

8

Jisọsu anụ unu madzụ iri nri
(Mát 15:32-39)

¹ Yo be ujiku lanụ, igweligwe madzụ dzukoru ọdo; to nwe iphe ẹphe e-ri; Jisọsu ekua ndu etsoje ụzo iya; sụ ẹphe: ² "L'imiko ndu-a dukwa iya; l'ẹke ya l'ẹphe nọwaru abalị ẹto nta-a; tọ dụ iphe ẹphe gude, ẹphe e-ri. ³ Ya -sụ t'ẹphe swiru ẹgu la; bę ẹphe a-dashikwa mbà l'esu-uzo; l'ẹke ẹphe hatsukwaaru shi ẹke teru ẹnya."

⁴ Ndu etsoje ụzo iya asụ iya: "Bụ awe l'echi-ẹgu ọwaa bę aa-phụ nri ọphu e-dzu ndu ọwaa eriri?"

⁵ Jisọsu ajị ẹphe: "Bụ ishi buredi ole bę unu nweru?"

Ẹphe asụ iya l'ọ bụ ishi buredi ẹsaa.

⁶ Yọ sụ ọha ono t'ẹphe nọshia l'alị. Yọ bya achita ishi buredi ẹsaa ono bya ekele Nchileke ekele; woru iya washia; nụ iya ndu etsoje ụzo iya t'ẹphe kekashiaru igwe ọha ono. Ẹphe eworu iya kee. ⁷ O nwekwaruphu unwu ibiribe ẹma, ẹphe chị, ẹ ta hadu l'igwe. Jisọsu ewotafukwaa ya phụ; kele Nchileke ekele iya; bya eworu iya nụ ndu etsoje ụzo iya; t'ẹphe kekwaaru iya phụ ndu ono. ⁸ Ndu ono ataa ya tajishia ẹpho; taphodo ọphu a tutujiru nkata-ivu ẹsaa. ⁹ Ndu riru nri ono rukwaru unu madzụ ugbo iri.* Jisọsu asụ ẹphe t'ẹphe lawaru. ¹⁰ Yọ bya abahuwaphu l'ugbo yęle ndu etsoje ụzo iya; yọ bụru ẹphe oje Dalumanuta.

Eekfu tę Jisọsu koshi
l'ọo Nchileke ziru iya
(Mát 16:1-4)

¹¹ Ndu Fárisii abyakfutashia Jisọsu; ẹphe l'iya awata ntutego. Ẹphe eme t'ẹphe dataedu iya; bya asụ iya t'ọ meeru ẹphe iphe e-koshi l'ọo Nchileke ziru iya t'ọ bya l'oswiya. ¹² Jisọsu abya azua ume; sụ: "Ngunu meru iphe ndu ogbo kę nta-a bukpelephu ẹnya iphe-ophuleny, e-koshi l'ọo Nchileke ziru iya tę ya bya bę ẹphe anọduje ele? Kameņu; tę ya karu unu: Ẹ to nwekwa iphe-ophuleny, ee-koshi ẹphe."

* 8:9 8:9 Iphe ọ bụ 4,000.

¹³ Jisòsu phẹ aparu ephẹ haa; bahùshia l'ugbo; yọ búrú ephẹ oje azú eze ẹnyimu ono azú iya ophu.

*Onma okwa lẹ k'ejo nzizi
(Mát 16:5-12)*

¹⁴ Ndu etsoje ọ̀zo iya azahaa ogude nri; yọ búrúphu ishi buredi lanú bẹ ephẹ gude nõdu l'ugbo ono. ¹⁵ Jisòsu anmaaru ephẹ okwa: "T'ephẹ kwabẹkwa ẹnya; zejeeru iphe ekoje-buredi kẹ ndu Fárisii; mẹ kẹ Hérọdu."

¹⁶ Ephẹ awata okfuru ibe ephẹ: "M'ọ kwa l'ephẹ te gudedu buredi bẹ ookfu ege ono."

¹⁷ Jisòsu amawarúphu iphe ephẹ ekfu; sù ephẹ: "?Bù ngunu meru iphe unu atúkashi l'unu te gudedu buredi? ?Oriri unu te rudua l'iphe mu ekfu bú kẹ iphe ekoje buredi tọ? ?Nanu ege ọ dú bẹ iphe te edojedu unu ẹnya? ¹⁸ ?Unu nweru ẹnya; unu ta phụ ọ̀zo tọ. ?T'unu nweru nchi; unu ta nù iphe? ?To nwedu iphe unu anyatajẹkpoo? ¹⁹ Lẹ ya washírú ishi buredi ise, a nùru unu madzú iri l'ẹbo l'úkporo iri phụ; ?bunua nkata-ivu ole b'a tútujiru ophu ephẹ taphodoru?"

Ephẹ asù iya l'ọ bú nkata-ivu iri l'ẹbo.

²⁰ Yọ jikwaphu ephẹ: "Ishi buredi ẹsaa ono, a nukwarúphu unu madzú iri phụ; ? bunua nkata-ivu ole bẹ unu tútujiru ibiribe iya?"

Ephẹ asúkwa iya phụ l'ọ bú nkata-ivu ẹsaa.

²¹ Yọ jì ephẹ: "?To dodua unu ẹnya nta-a?"

Nwoke, atso ishi; aphụ ọ̀zo

²² Ephẹ abya erua Bétusáyida; yo nweru ndu dutaru Jisòsu nwoke, atsu ishi; rọo Jisòsu t'ọ byia ya ẹka. ²³ Jisòsu esekputa onye ishi ono l'ẹka; dufu iya lẹ mkpọkpọ ono; vutsua ya onu-mini l'ẹnya; bya ebyibe iya ẹka; jì iya: "?O nweru iphe ì phuru?"

²⁴ Nwoke ono elee ẹnya l'imeli; sù iya lẹ ya phuru madzú. Obenu l'ephẹ dutsua ya l'ọ bú oshi, eje ije.

²⁵ Jisòsu abya ewota ẹka byibe nwoke ono l'ẹnya ọdo; ẹnya amúsa ya. Yọ phúlaha iphemiphe ọ̀bule dachangu. ²⁶ Jisòsu asù iya t'ọ lalẹkwaphu; sù iya t'ẹ b'ọ bahùhekwa l'ime Bétusáyida.

*Pyita ekfu onye Jisòsu bú
(Mát 16:13-20; Luk 9:18-21)*

²⁷ Jisòsu mẹ ndu etsoje ọ̀zo iya atugbua jeshia mkpọkpọ, nõgbaa lẹ Sizariya Filipayi. Ephẹ erua esu-ọ̀zo; yọ jì ephẹ: "?Bù onye bẹ ndiphe asuje lẹ ya bú?"

²⁸ Ephẹ asù iya: "L'ọ nweru ndu sùru l'ì bú Jónu Baputizimu; nweru ndu asuje l'ì bú Eláyija; nweru ndu asuje l'ì bú onye lanú l'ime ndu nkfuchiru Nchileke."

²⁹ Yọ jì ephẹ: "Unubẹdua; ?unu sùkwanuru lẹ ya bú onye?"

Pyita asù iya: "L'ọ bú nggu bú Kuráyisutu ọ̀bu, bú iya bú Onye Ndzọta ono, Nchileke kweru ukwa iya ono."

³⁰ Jisòsu anmaaru ephẹ okwa t'ẹ b'ọ dukwa onye, ephẹ e-kfuru iya.

*Jisòsu ekfu lẹ ya e-je
iphe-ẹhuka; nwùhu*

(Mát 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Ya ndono; Jisòsu awata ozi ndu etsoje ọ̀zo iya iphe; sù ephẹ "Lẹ Abùbu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ẹhuka, dú igweligwe. Ndu bú ọ̀gurennya; mẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu ezije ekemu a-jika iya; woru iya gbua. A -nọ abalì ẹbo k'ẹto; ya eshi l'onwu teta; bya anọdu ndzú ọdo." ³² Yo kfua ya kfujaru iya ephẹ ekfua. Pyita ekuchi iya ekuchi; baaru iya mba; sù iya: "Tuswekwa; t'ẹ b'ọ rìkwaru onwiya ejo oriri."

³³ Jisòsu aghachiwaphu; lee ndu etsoje ọ̀zo iya ẹnya; gbọ-chia Pyita nchi; sù iya: "Gbeshi iya l'ẹhu nggùbe Sétanu ono! Uche-ọ̀bu ngu bú uche-ọ̀bu madzú; ẹ tọ búdu kẹ Nchileke."

³⁴ Jisòsu abya ekukoo igweligwe madzú; mẹ ndu ono, etsoje ọ̀zo iya ono t'ephẹ byakfuta iya. Yọ sù ephẹ: "O -nweru onye ọ dú t'ọ búrú onye etsoje iya nù; t'onye ono wofu ẹnya l'ẹhu kẹ onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'onwu iya vuru tsoru iya. ³⁵ L'iphe bú onye eme tẹ ya dzọ onwiya ndzú l'onwiya e-tufakwa ndzú iya; onye gudekwanu okfu ẹhu yẹbe Abùbu-Ndiphe yẹle k'ọzi-ọma Nchileke tufaa ndzú iya lẹ mgboko-a a-dzọta ndzú iya. ³⁶ Mbù; ?bù ngunu bú uru, madzú ritaru m'ọ -nwekotaru iphemiphe ọ̀bule, nọ lẹ mgboko-a; tufakwanua ndzú iya? ³⁷ ?O nwekpooru iphe madzú e-gudekpoo gbata ndzú iya m'ọ -tufuwa iya? ³⁸ Kẹ l'onye ya dú iphere; iphere iphe ya ezi l'ọ̀gbo ọwaa, rigburu onwẹphe l'ogori; megbua onwẹphe l'ẹjo iphe-a -dù iya; bẹ iphere onye ono a-dukwaphu yẹbe Abùbu-Ndiphe teke ya e-gude ọ̀gùkẹ kẹ Nna iya, egbu nwìnwii yẹle unwu ojozi-imigwe, dú nsọ ayìru l'abya."

9

¹ Yò sù ephè: “Kamènu; tẹ ya karu unu: l’o nweru ndu haru vudo l’èke-a, e-ta byadu bya anwuhu anwuhu; gbahaa l’èphe phụ-oduru ege Nchileke e-gude ike koshi l’o ya bu eze.”

Jisosu egbu nwijnwii
(Mát 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Abalí ishingu eswelephu; Jisosu eduta Pyita; Jémusu; mę Jonu; duru ephè je enyihu eli ugvu obu, ha l’eli je anodu nwenkinyi ephè. A nonyaa; Jisosu egbufu l’ifu ephè; gbulahaa oswi kę nwijnwii; ³ uwe iya achakota pemu-pemu; l’egbu nwijnwii; k’ophu bu l’è to nwedu iphe nokpoo lę mgboko-a, ee-gude saa uwe t’o chaa ege ono. ⁴ Ya ndono; Elájija yele Mósisu ehee ephè l’ifu; ekfu eyeru Jisosu. ⁵ Pyita akfubirihu; sù Jisosu: “Nnajiufu; o dukwanu mma l’èphe nọ l’èke-a; t’èphe tunua mkpu ęto l’èke-a: nanu nke ngu; nanu kę Mósisu; nanu kę Elájija.” ⁶ Iphe o gude kfua iphe ono bu l’è to makpodua iphe oo-kfu; kę l’èphe atsukwanu egvu atsushi iya ike ephè ęto ono.

⁷ Urukpu abya asakputa ephè; olu eshi l’urukpu ono; sù: “Owaa bu Nwata iya kę nwoke, ya yeru obu. Unu nujekwa iphe ookfu!” ⁸ Teke ono; teke onophu; ephè achikaa ęnya; chikaa ęnya; to nwehe onye ephè phuru l’èke ono; gufuphu Jisosu nwenkinyi iya.

⁹ Ephè enyizitade l’ugvu ono; Jisosu ekfushiaru iya ephè ike t’ę b’o dukwa onye ephè e-kfuru iphe ephè phuru jeye teke yebe Abubu-Ndiphe e-shi l’onwu teta nodu ndzu.

¹⁰ Iphe ono, o kfuru ono anodukpelephu ephè l’obu; ephè ajigbaa ibe ephè iphe o bu mbu k’oshi l’onwu teta nodu ndzu. ¹¹ Ephè aji Jisosu: “?Ngunu meru iphe ndu ezije ekemu asuje lę Elájija bę e-vuoduru ęzo bya?”

¹² Yò sù ephè: “O bu oswi-okfu lę Elájija e-vuoduru ęzo bya bya edozia iphemiphe obule t’o dọ mma. Obenu; ?bukwanu ngunu bę meru iphe ękwo okfu Nchileke suru lę Abubu-Ndiphe e-je igweligwe iphe-ęhuka; e mee ya iphe-iphere?” ¹³ Tẹ ya karu unu: Elájija byahaakwaru; ephè emewa iya ege dọ ephè mma; mbu ege e dekwaruphu l’ekwo okfu Nchileke l’èphe e-me iya.”

Jisosu agwo nwata nwoke, ogvu bu l’ęhu
(Mát 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Jisosu phę abyakfuta ndu etsoje ęzo iya ndu ophunanu, e-tę tsodu ephè je l’ugvu phu; bya aphua igweligwe ndu, dọru mgburumgburu l’èke ono. Ephè lę ndu ezije ekemu anoduwa l’atụ ntutego. ¹⁵ Aphuphu igwe oha ono aphu Jisosu; yọ dọ ephè biribiri. Ephè egude oso gbakfu iya je ekele iya. ¹⁶ Jisosu aji ndu etsoje ęzo iya iphe ephè lę ndu ezije ekemu aturu ntutego iya?

¹⁷ Nwoke lanu lę ndu ono asu iya: “O-zi-iphe! Ya dutaru ngu nwatibe iya kę nwoke; okfu l’ogvu, guderu iya nu meru iya; too kfu okfu. ¹⁸ Yọ buje; o kparutawa iya ege ono; yo gude iya tųa l’alí; yọ talahaa ikireze; uphu akpushi iya l’onu; yọ kpoo keru. Iphe ono bę ya suru ndu etsoje ęzo ngu t’èphe chifu ogvu ono; ephè ta dudu ike chifu iya.”

¹⁹ Jisosu asu ephè: “Oo-wa! Unube ogbo nta-a, e-te nwedu iphe unu ekwetaje-wa! ? Bu teke ole bę yele unu a-nota-be jeye? ?Teke ole bę ya a-tataberu unu nshi jeye? Unu dutaru iya nwata obu.” ²⁰ Ephè edutashiaru iya nwata ono.

Ogvu ono aphulephu Jisosu; zuta nwata ono tųa l’alí; woru iya lochia. Uphu l’akpushi iya l’onu. ²¹ Jisosu aji nna nwata ono teke iphe ono shi iya.

Yò sù iya: “L’o shikwa iya ru lę nwata. ²² L’o tųakwaru iya chee l’oku; mę lę mini ugbo olemole; k’ophu o ga lawa l’iyi. Obenu; o -buru l’o nweru iphe i-du ike mee; byiko; phuru iya ru imiko; yeru iya ęka.”

²³ Jisosu asu iya: “?I suru l’o o -buru lę ya a-du ike? Onye kweru kę Nchileke te nwekwa iphe a-kpo iya ęka ememe.”

²⁴ Nwoke ono arashiwaphu: “Ya kwewaru; yeru iya ru ęka; tẹ ya ba abuhe e-kwe-lete-kwe.”

²⁵ Jisosu aphua l’igweligwe oha ono bę wuritaru nshinu; yọ baaru ogvu ono mba; sù iya: “Nggube ogvu ophu l’ada nkichi; tii kfu okfu; ya suru t’i shi nwata ono l’ęhu lufuta. Ba laphuhekwa iya azu odo.”

²⁶ Ogvu ono echia mkpu; tųwaphu nwata ono onwu-onwu l’alí; woru iya lochia; bya eshi iya lufuta. Nwata ono adabuwarua l’o bu odzu; k’ophu bu lę ndu ophu suru l’o nwuhwaru ka l’igwe. ²⁷ Jisosu abya egude ęka selita iya; yọ gbalihu.

²⁸ Jisosu abahulephu l’ulo; ndu etsoje ęzo iya ajilaha ya l’edomi iphe meru iphe ephè ta dudu ike chifu ogvu ono?

²⁹ Jisosu asu ephè: “L’o kwa okfu anu Nchileke nwenkinyi bę madzu e-gude chifu-ęhee ege ogvu owaa.”

Jisosu ekfu k'anwuhu iya odo
(Mát 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Ephe egbeshi l'èke ono; shia Gálili. Jisosu l'eme t'è b'o nwe onye a-ma nù; ³¹ okfu l'oozi ndu etsoje ụzo iya iphe. Yò sù ephe: "Lè Abùbu-Ndiphe bẹ aa-kpùta kpuru iya ye ndiphe l'èka; ephe eworu iya gbua. Ephe -gbutsua ya; bẹ ya a-nọ abali ẹbo k'èto; ya eshi l'onwu teta bya anọdu ndzụ ọdo."

³² Ephe anùtsua ya; iphe o kfuru te edo ephe ẹnya. Ephe atsükwanu egvu ege ephe e-me jia ya ẹya.

Onye katsükpo nù
(Mát 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ephe abya erua Kapániyomu bya abahù l'ùlo; Jisosu aji ephe: "Bù ngunu bẹ unu shi ekfu l'esu-uzo?"

³⁴ Ephe adakọta ashì; kele teke ephe nọ l'uzo bẹ ephe shi atükashi k'onye katsükpo nù l'ège ephe ha. ³⁵ Yò bya anọdu anọdu; kua ephe iri l'èbo ono; sù ephe: "O -nweru onye ọ dù t'ọ buru onye ivuzọ; t'onye ono buru onye ikperazu mę onye a-nọdu ejeru onyemonye ọbule ozi." ³⁶ Yo duta nwata nshii bya edobe ephe l'ifu. Yò bya eheta nwata ono eheta; sù ephe: ³⁷ "L'iphe bù onye gude k'èpha iya nabata nwata nshii, ha ege-a; bẹ kwa yèbedua bẹ onye ọbu nabataru. Onye nabatakwanuru yèbedua ta bụlekwaa yèbedua b'ọ nabataru. Ọ nabatakwaruphu onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono."

Onye ẹ-ta nọduru ayi l'ejo oshi; bụ-a onye nk'ayi
(Luk 9:49-50)

³⁸ Jónu asù iya: "O-zi-iphe! Ephe phükwaru nwoke lanù, gude epha ngu achishi ọgvu. Ephe asù iya t'è b'o meshi; okfu l'è too tsodu ephe."

³⁹ Jisosu asù: "Unu ba nashishi iya; kẹ l'è to nwedu onye gude epha iya eme iphe dù biribiri, e-kfughekwaduru iya ejo okfu ẹgwegwa ege ono. ⁴⁰ Onye ta nọduru ayi l'ejo oshi bẹ búa onye nk'ayi. ⁴¹ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bù onye gude kẹ l'unu bù ndu kẹ Kuráiyisutu kee unu mini t'unu ngua b'e bufutajekwa nggo iya."

Okwa k'ome iphe dù eji
(Mát 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² "Iphe, bù onye kpataru tẹ onye lanù l'unwegirima-a, wowaru onwephe ye iya l'èka-a shiswee ụzo ono; b'ọ ga akakwaru mma l'a pataru eze o-ji-l'èka mkpuma; nmaa ya l'olu; je enwuru chee l'eze ẹnimu. ⁴³⁻⁴⁴ Ọ -buru ẹka ngu akpatajẹ ngu ome iphe dù eji; bufu iya. L'ọ kakwaru ngu mma l'i bù onye mburu-ẹka; bahù l'ọkpuberu ndzụ; karia l'èka dzuru ngu oke; nggu alaa l'ọku alì-maa, bù eke ọku iya ta anyihudu anyihu. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ọ -buru ọkpa ngu akpatajẹ ngu ome iphe dù eji; bufu iya. L'ọ kakwaru ngu mma l'i bù onye ngvuru; bahù l'ọkpuberu ndzụ; karia l'ọkpa dzuru ngu oke; e chee ngu l'ọku alì-maa. ⁴⁷ Ọ -buru l'ọ bù ẹnya ngu akpatajẹ ngu ome iphe dù eji; nggu aswofu iya; tufaa; l'ọ kakwaru mma l'i gude ẹnya lanù bahù l'èke Nchileke bù eze; karia l'ẹnya labù dzuru ngu oke; e chee ngu l'ọku alì-maa. ⁴⁸ Ọku alì-maa ono bẹ unwu ikpiri-ẹka iya ta anwuhuedu anwuhu; ophu ọku, eke l'èke ono 'anyihuedu anyihu.

⁴⁹ "Ọku, ee-gude dàà ngu a-dù l'ọ bù únú b'e yeru lẹ ndzụ ngu gude iya kwakọbe ngu. ⁵⁰ Únú bù iphe dù mma; ọbu l'únú -nonyaa; tso-buhu únú únú; ?unu e-shi ishi agha mee ya t'ọ buru únú; tsolahaa únú únú ọdo?

"Unu mee ndzụ unu t'ọ buru únú, a pyashiru; yò tsua l'èke, unu nọ; unu l'ibe unu eburu l'èhu-agu."

10

K'ochifu nwanyi
(Mát 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jisosu aparu ẹke ono haa; jeshia alì Judiya; mę mkpükpu, nọ l'azụ Ẽnyimu Jódanu. A dükwapu igwe wụ-kfuta iya ọdo. Yò wata ephe ozi iphe ege oozijehawa iya.

² Ndu Fárisii abya iya adata; jì iya: "Ọ dù mma tẹ nwoke chifu nyee ya?"

³ Yò sù ephe: "Bù ngunu bẹ Mósisu sùru t'unu meje?"

⁴ Ephe asù iya: "Lè Mósisu sùru tẹ nwoke, byajeru ọchifu nyee ya vujeoduru ụzo dee ẹkwo nù nwanyi ọbu lẹ ya ta aluhedu; temanu yọ chífude iya."

⁵ Jisosu asù ephe: "L'iphe meru iphe Mósisu deru unu ekemu ono ege ono bükwa okfu l'ọkpoma nmanukaru unu egbudegbu. ⁶ Obenu lẹ mbulembu teke Nchileke meru mgboko b'o meru nwoke; bya emee nwanyi. ⁷ Ọo ya meru iphe nwoke a-ha nne iya; haa nna iya; yẹle nyee ya tughabe. ⁸ Ephe ẹbo ono abya aburu nnanu. Ephe ta aduhedu

ẹbo. Ẹphe bụwa onye lanu. ⁹ Oo ya bu; iphe Nchileke gudewaa ẹka iya tugbabe nanu; t'ẹ b'o nwekwa madzu nwigbaleke-oma, e-kekafu iya nu."

¹⁰ Ẹphe abahulephu l'ulo; ndu etsoje ọzo iya aja ya iphe okfu ono bu. ¹¹ Yọ sụ ẹphe: "Iphe bu onye chifuru nyee ya; je alua nwanyi odo; bukwa ogori be oori. ¹² Teke bu l'ọ bu nwanyi nonyaaru sụ le ya ta aluhedu nji iya; gbeshi je alua nji odo; kwaphu ogori be oori."

Jisosu agoru unwegirima onu
(Mát 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ A haru dutalahaaru Jisosu unwegirima t'o byibegbaa ẹphe ẹka. Ndu etsoje ọzo iya abalahaaru ndu ono, edutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁴ Jisosu aphua ya; yo ghua ya eghughu; yọ sụ ẹphe: "Unu haa unwegirima t'ẹphe byakfuta iya! Unu ba anashishi ẹphe anashi. L'ọ kwa ndu du ẹge ono be ẹke Nchileke bu eze bu nk'ẹphe. ¹⁵ Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bu onye e-te gudedu obu, du l'ọ bu k'unwegirima kweta l'ọo Nchileke bu eze iya; ta abahukwa l'ẹke Nchileke bu eze." ¹⁶ Jisosu ekutatsua unwegirima ono; byigbakota ẹphe ẹka; goru ẹphe onu.

Nwata okoro, nweru iphe
(Mát 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisosu abyadelephu atugbu; nwoke lanu agbakfutashia ya bya ebyishiru iya ikpere l'ali; sụ iya: "O-zi-iphe; nwoke, dueberu mma! ?Bu ngunu be ya e-me; k'ophu ya e-nweru ndzu gbururu jeye?"

¹⁸ Jisosu asu iya: "?O meru agha be iiku iya onye dueberu mma? Ẹ to nwekwa onye dugeru mma; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya. ¹⁹ ?I manaru-a iphe ekemu Nchileke kfuru: 'Be egbukwa madzu; be erikwa ogori; be ezikwa iphura; ba adzukwa ẹjo-ire; be emegbutakwa madzu ibe ngu; kwaberu nne le nna ngu ugwu.' "

²⁰ Nwoke ono asu iya: "O-zi-iphe; keshinu ya bu nwata ta dukwa iphe ono ophu ya dakajeru."

²¹ Jisosu elee ya ẹnya; bya eyewaru iya phu obu; sụ iya: "Iphe lanu be phodufuaru ngu l'ememe; bu iya bu: je je erekota iphe i nweru l'ọ ha; nggu achiru okpoga iya nu ndu ukpa. Teke ono; nggu enweru okpobe iphe l'imigwe. I-meebe ẹge ono; nggu abya etsoru iya." ²² Nwoke ono anulephu iphe ono, Jisosu kfuru ono; ẹhu adaa ya kọo; aphu eji iya obu; yọ tugbua; ke l'ọ nwheshikwanuru iphe ike.

²³ Jisosu abya elee ndu etsoje ọzo iya ẹnya mgburumgburu; sụ ẹphe: "Iphe o dukwanu l'ọo ẹhuka te ndu, nweru iphe bahu l'ẹke Nchileke bu eze!"

²⁴ Iphe ono, o kfuru ono adu ndu etsoje ọzo iya biribiri. Jisosu asukwaphu ẹphe odo: "Unwegirima iya; iphe o du l'ọo ẹhuka mbu ẹge madzu e-me bahu l'ẹke Nchileke bu eze. ²⁵ L'ọ kakwa ntse t'inya pyoghata ẹnya ngga; karia t'onye nweru iphe bahu l'ẹke Nchileke bu eze."

²⁶ Qwaa akabakporu ndu etsoje ọzo iya odu-biribiri; ẹphe asu iya: "?Bu onye be aa-dzotakwadu; m'o -du ẹge ono?"

²⁷ Jisosu elee ẹphe ẹnya bya asu ẹphe: "L'ẹke madzu no b'ọ bukwa 'ama-ẹge-ee-me- iya. Obenu l'ẹ to dudu ẹge ono l'ẹke Nchileke no; kele Nchileke te nwedu iphe kporu iya ẹka ememe."

²⁸ Pyita asu iya: "Lewaru; ẹphebdua hakotaru iphemiphe obule bya etsoru ngu-a."

²⁹ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu unu: Ẹ to dukwa onye gude okfu ẹhu yebe Jisosu; me k'zi-oma ono haa ulo iya; m'o bu unwunne iya ndu k'unwoke; m'o bu unwunne iya ndu k'unwanyi; m'o bu nne iya; m'o bu nna iya; m'o bu ẹgirima iya; m'o bu ali iya, ³⁰ ẹ ta akfuru ugwu iya nkfungo ugbo ukporo ise l'uwaa owaa: l'ulo; me l'unwunne iya ndu k'unwoke-o; me l'unwunne iya ndu k'unwanyi; me le nne; me le nna; me l'egirima; me l'ali. O kwaphu ẹge ono be mkpamehu; me iphe-ẹhuka e-tso iya. Obenu le mgboko ophu abyanu be oo-nweru ndzu gbururu jeye. ³¹ Igweligwe ndu ophu vu ọzo nta-a e-mekochaa buru ndu ikperazu; ndu ophu bu ndu ikperazu aburu ndu ivuzo."

K'ugbo ẹto, Jisosu ekfu ke anwuha iya
(Mát 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Ẹphe anodu l'esu-uzo, ẹphe shi ẹje Jerusalemu; Jisosu akparu ndu etsoje ọzo iya ye l'azu; vutaru ẹphe ọzo. Yọ du ndu ono, etsoje ọzo iya ono biribiri. Ndu ophu etso ẹphe atsulahaa egvu. Yo kuchi umadzu iri l'ẹbo ono ekuchi odo; wataru ẹphe okfuru iphe abya iya ememe. ³³ Yọ sụ ẹphe: "Unu lekwa l'ẹphe ejeekwa Jerusalemu. Abubu-Ndiphe be ee-dekwaru nu ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; me ndu ezije ekemu. Ẹphe e-kpee

iya nkfugba; duru iya nū ndu ẹ-ta madu Nchileke. ³⁴ Aa-ja iya ewena; gbūshi iya ọnu-mini; chia ya iphe; woru iya gbua. Ya a-nọ abalí ẹbo; k'ẹto; ya eshi l'ọnwu teta; bya anọdu ndzụ ọdo."

Iphe Jémusu; mę Jónu arọ
(Mát 20:20-28)

³⁵ Jémusu; mę Jónu, bú unwu Zébedi abyakfuta Jisọsu bya asụ iya: "O-zi-iphe! O nweru iphe ọ dọ ẹphe t'i meeru ẹphe."

³⁶ Jisọsu aji ẹphe: "Bụ ngunu b'ọ dọ unu tẹ ya meeru unu ọbu?"

³⁷ Ẹphe asụ iya: "T'o kwe nū t'ẹphe nonyabe iya: onye lanụ l'ẹka-utara; onye ọphu l'ẹka-ibiyita teke ọo-buru eze l'ekoshi ọdu-biribiri iya."

³⁸ Jisọsu asụ ẹphe: "Unu ta makwa iphe unu aji aji iya. ?Unu a-dụa ike ngua l'okoro* ono, ya angu ono; m'ọ kwanu t'e mee unu egbe baputizimu ọphu ee-me iya?"

³⁹ Ẹphe asụ iya: "Iyee; l'ẹphe a-dụa ike."

Yọ sụ ẹphe: "Unu a-dukwa-a ike ngua iphe l'okoro, ya a-ngu; e mee unu egbe baputizimu e-me iya; ⁴⁰ ọbule; ọ -buru l'unu a-nọdu iya l'ẹka-utara; m'ọ bú l'ẹka-ibiyita ta bukwa iya b'ọ nọ l'ẹka. Ono kwa ndu, Nchileke kwakọberu iya b'ọ nọru."

⁴¹ Ụmadzu iri ndu ọphunanu anụlephu iphe Jémusu mę Jónu jeru; yo ghulahaah ẹphe eghughu. ⁴² Jisọsu ekukobewaphu ẹphe; sụ ẹphe: "Unu mawaru lẹ ndu a sụru l'ọo ẹphe bú ishi anọduje akpapyashị ndu ẹphe achị akpapyashị; bya aburu onye nọ l'oke ọkwa anọduje eme tẹ ndu ọdo maru l'ọo ya ka nshinu. ⁴³ Obenu lẹ nk'unu ta bukwa ege ono b'ọ dọ. Onye ọ dọ t'ọ ha nshinu l'unu; t'onye ono yejeru ndu ọphunanu ẹka. ⁴⁴ Onye ọ dọ t'ọ buru onye ivuzọ l'unu; t'onye ono wozita onwiya alí buru nwozi l'ẹke ndu ọphu nọ. ⁴⁵ Lẹ Abubu-Ndiphe ta byakwa t'e yeru iya ẹka. Iphe ọ byaru gbe bukwaru t'ọ yeru ndu ọdo ẹka; gude onwiya chiaru Nchileke ẹja t'ọ buru iphe ya e-gude gbata ndzụ igwe ọha."

Batimiyọsu aphi ụzo
(Mát 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Ẹphe abya erua Jériko; Jisọsu mę ndu etsoje ụzo iya; mę igweligwe ndu etso ẹphe atugbude; onye ishi, aza Batimiyọsu anọduwa l'iku esu-ụzo l'arọ arọ. Batimiyọsu ono bú nwatibe Timiyọsu. ⁴⁷ Yọ nulephu l'ọ bú Jisọsu kẹ Názaretu abya; chia mkpu; sụ: "Jisọsu! Nwatibe Dévidi; phuaru iya rụ imiko!"

⁴⁸ Ẹphe abaarụ iya mba; sụ iya t'ọ daa ashị. Yọ ka l'ia-a ọrashi ike: "O-shi-l'eri Dévidi; phuaru iya rụ imiko!"

⁴⁹ Jisọsu abya evudo; sụ t'e kua ya.

Ẹphe eje ekua ya; sụ iya: "T'o nweru iya obu!" Wo iya t'ọ gbeshi; l'ookukwa iya oku.

⁵⁰ Yọ chíru uwe iya ghaa; kfulihu byakfutashia Jisọsu.

⁵¹ Jisọsu aji iya: "Bụ ngunu b'ọ dọ ngu tẹ ya meeru ngu?"

Nwoke ono, atsu ishi ono asụ iya: "Nnajiufu; menua ya tẹ ya phua ụzo."

⁵² Jisọsu asụ iya t'ọ la; l'ekwekwe iya mewaru t'ẹhu dọ iya mma.

Teke onowaphu; nwoke ono awatawaphu ọphu ụzo; tsoru Jisọsu tugbua.

11

Jisọsu abahụ Jerúsalemu
(Mát 21:1-11; Luk 19:28-40; Jón 12:12-19)

¹ Ẹphe erudelephu Ugvu Olivu; mę mgboro Betuféji mę Bétani, nọwa Jerúsalemu ntse; yo zifu ndu etsoje ụzo iya ụmadzu ẹbo; ² sụ ẹphe: "Unu jee lẹ mkpukpu ono, nọ unu l'ụzo ifu ono. Unu -rulephu bẹ unu a-phua nwa nkakfụ-igara, e liberu elibe, madzụ tẹ tsubua enyishi. Unu tọshia ya; kpụta bya. ³ Amakwaru ama; o -nweru onye jiru unu: '?Nanụ ege ọ dọ?' unu sụ iya: 'Lẹ mkpa iya duru Nnajiufu; l'ọo-kpụlatakwa iya-a nta-a.'"

⁴ Ẹphe atugbua je aphiya nwa nkakfụ-igara ọbu l'ẹke e liberu iya l'ifu nggamgbo l'iku ụzo; laa ya atọta. ⁵ Ndu vudo l'ẹke ono aji ẹphe: "Ngunu meru iphe unu atọta nkakfụ-igara ono?"

⁶ Ẹphe eworu ege ono, Jisọsu ziru ẹphe ono kfuwa. Ndu ono aparu ẹphe haa; ẹphe akpụta iya tugbua. ⁷ Ẹphe akpataru iya Jisọsu; chíru uwe ẹphe wukobe nkakfụ-igara ono l'okpurukpazu; Jisọsu abya adugaru l'eli iya. ⁸ Ndu achita uwe ẹphe tọsaa l'echi esu-ụzo; ndu ọphu atusaa iru mkpekwo, ẹphe jitatsuaru l'egu l'ẹke ono. ⁹ Ndu ọphu nọ iya l'ụzo ifu; mę ndu ọphu tso iya l'azụ l'atụ okokooko; asuje: "Ndewo-o! Ndewo-o!"

* 10:38 10:38 Iphe "okoro"; mę "baputizimu" bú l'ẹke-a bú iphe-ẹhuka. (Luk 12:50).

Onye Nchileke goru onu-oma nu b'ọ bu; mbu onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono! ¹⁰ Tẹ Nchileke goru onu-oma nu okwa-eze nna ephe ochu, bu Dévidi; mbu okwa-eze ono, abya nu ono! Ndewo-o! Ndewo-o! Okaribe-Kakota-Nu, no 'imigwe!"

¹¹ Jisosu abya erua Jerusalemu; bya abahu l'eze-ulo Nchileke. Yo bya elee enya; gbua igo mgburumburu l'iphe nokota l'eke ono. Yele ndu etsoje uzo iya ephe iri l'ebọ atugbua oje Bétani; kele nchi ejihuwa.

Jisosu atụ oshi figu onu
(Mát 21:18-19)

¹² Yo be echile iya; ephe eshi Bétani l'ala azu; egu agulaha Jisosu. ¹³ Yo ndu otenya phua oshi figu l'eke o ruru iru; yo tugbua t'o je amaru: ?o-nweru akpuru, oo-phu iya. Yo rua; to nwe iphe o phuru iya; kpachikwaphu mkpekwo iya nwenkinyi iya; ke l'e t'ọ gbadau teke figu amije. ¹⁴ Yo su oshi figu ono: "E to nwedu le madzu awota akpuru ngu ria odo."

Ndu etsoje uzo iya anua iphe ono, o kuru ono.

Jisosu achishi ndu ngho
l'eze-ulo Nchileke

(Mát 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ Ephe erua Jerusalemu; Jisosu abahu abahu l'eze-ulo Nchileke; wata ochishi ndu azu aswa; me ndu ere aswa l'eze-ulo ono. Yo bya enwutsushikota okpokoro ndu agbanwe okpoga; me ekwechi ndu ophu eretsua ndo. ¹⁶ To kwe t'o nweru onye e-gude iphe shi l'eze-ulo ono sweta. ¹⁷ Yo zilaha ephe iphe; su: "?Unu ta madu l'e deru l'ekwo le Nchileke suru: 'L'ulo iya be ee-kuje ulo, iphe bu mbakeshi a-nduju ekfu anu iya.' Obule nta-a be unu mewaru iya; yo buru ulo, ndu iphura edomije onwephe."

¹⁸ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu ezije ekemu anua iphe o kuru; cholaha ege ephe e-me gbua ya. Ole ephe atsukwanu iya egvu; okfu le ndu ono l'ephe ha be iphe oozu du biribiri.

¹⁹ Yo be l'urenayashi; Jisosu phe eshi l'obodo ono lufu.

Iphe, eegude oshi figu ono amuta
(Mát 21:20-22)

²⁰ Yo be l'utsu echile iya; ephe eswede bya aphua oshi figu ono, o turu onu unyaphua ya ono. Yo nwukotawanu kpa a jeye l'ogvu iya. ²¹ Pyita anyatawaphu iphe ono, meru unyaphua ono; su Jisosu: "Nnajiufu! ?Lenu: me oshi figu-wa, i turu onu-wa nwukotawarunu kpa a."

²² Jisosu asu ephe: "Unu gude Nchileke vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru. ²³ Kamenu; te ya karu unu: o -nwekpooru onye suru ugwu-a: 'Ngwaa! Fota onwongu je echee l'eze enyimu;' obu ta agba iya ebo; yo kwetalephu l'iphe o kuru e-me be oomelephu ege ono, o kuru iya ono. ²⁴ Oo ya bu l'iphemiphe obule, unu suru te Nchileke nu unu teke unu ekfu anu iya; bya ekweta l'o nuwaru iya unu; iphe ono be oo-nu unu. ²⁵ Teke unu ndu ekfu anu Nchileke; o -nweru okfu, noru unu l'onye odo; unu guaru onye ono nvu; k'ophu Nna unu ophu bu l'imigwe a-guru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru. ²⁶ O -buru l'unu ta guduru ndu odo nvu; nna unu ophu bu l'imigwe ta agukwaru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru."

Aaji Jisosu ke ike,
o gude eme iphe oome

(Mát 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Ephe alatashia azu le Jerusalemu; Jisosu ejephelaha l'eze-ulo Nchileke. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu ezije ekemu; me ndu bu ogurennya abyakfutashia ya. ²⁸ Ephe aji iya: "?Bu egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe owananu, iime-wa? ?Bu onye ziru ngu t'i bya iya ememe?"

²⁹ Jisosu asu ephe: "Le ya a-ji unu nwaji lanu; unu -saa ya eya; ya akuru unu egbe ike, ya gude emeebe iya: ³⁰ ?Bu onye ziru Jonu t'ọ bya ome baputizimu: bu Nchileke t'ọ bu madzu? Unu saa ya eya."

³¹ Ephe alaa ya edzukashi l'ime onwephe; woo: "Ephe -su l'o shi Nchileke l'eka be oo-sukwa ephe: '?Ngunu mekwanuru iphe ephe te kwetadu iphe o kuru?' ³² Ephe -sukwanu l'o shi madzu l'eka; haa!" Yo buru egvu be ephe atsu ndu oha; ke le ndu oha kfkotawaru le Jonu bu ogbodo onye nkfuchiru Nchileke. ³³ Ya ndono; ephe asu Jisosu: "L'ephe ta madu."

Jisosu asu ephe: "O kwaphu ege ono be ya te ekfuduru unu onye ziru iya te ya meje iphemiphe obule ono."

12

Etu ke ndu e buru ozi

(Mát 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Jisòsù awataru ephe onmaru etu; sù ephe: "L'o nweru nwoke lanu, koru mgbo vayinu; bya agbaa ya agbagba; bya eworu nsu bua l'eke ophu aa-noduje adzoshi mee l'akpuru vayinu ono. Yo bya akpukwaaphu nwulo-eli, ee-nyihuje nodu eleta iphe a kuru le mgbo vayinu ono enya. Yo bya ebuta ndu ozi ye iya; yo buru iya oje iphe odo. ² Yo be teke eegbuje akpuru vayinu; yo zi nwozi iya t'o jekfu ndu ozi ono t'ephe wo ya okè vayinu nk'ia. ³ Ephe egude onye ono; tsua ya iphe; gbabè iya eka otu; nwufu iya; yo lashia. ⁴ Yo zi onye odo t'o jekfu ephe; ephe egudekwa iya phu; kujaa ya ishi; mee ya iphe-iphere. ⁵ Yo byakwa bya ezi onye odo; ephe eworu onye onanu gbua; mewaru igweligwe ndu odo: ndu be ephe tsuru iphe; ndu be ephe gburu egbugbu. ⁶ L'ikperazu iya; yo phodu-waa onye lanu, bu iya bu nwatibe iya ke nwoke, o yeru obu. Yo su nwatibe iya ono t'o jee; tubesu l'ephe a-kabee kwabè onye ophu bu nwatibe iya ugwu. ⁷ Ndu ono, o buru ozi ono azua mgbede; su: 'Yaa! Qwaa bu onye ali-a e-mekochaa buru nk'ia teke nna iya nwuhuru. Unu bu t'ephe gbua ya; k'ophu mgbo vayinu ono a-buru nk'ephe.' ⁸ Ephe egude onye ono; woru iya gbua; woru odzu iya tufaa l'azu mgbo vayinu ono."

⁹ Ya ndono; Jisòsù aji ephe: "Bukpo ngunu be nwoke, nwe mgbo vayinu ono e-me? Oo-bya bya egbushikota ndu ozi ono; woru mgbo vayinu ono ye ndu odo l'eka. ¹⁰ Unu ta gুবubua eke ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

'Le mkpuma ono,
ndu akpu ulo jikaru ono
bu iya mekochaa bya aburu
itso, gude ulo ono.

¹¹ Ono bu iphe Nnajiufu ayi meru;
yo buru iphe du ayi biribiri l'enya.' "

¹² Ndu ishi ndu Ju esee ya egude; l'eke ephe mawaru l'o bu ephe b'o gude nmaa etu ono. Obenu l'ephe tsuhuru pha ono, n'o l'eke ono egwu; paru iya haa gbakashihu.

Aji k'otu akiriko

(Mát 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ To du iya bu; a haru zi ndu Farisii; me ndu okpa ke Herodu t'ephe gude okfu, Jisòsù ekfu hata iya l'onya. ¹⁴ Ndu ono, e ziru ono abya asu iya: "O-zi-iphè! Ephe maru l'i bu onye ire-lanu; to du onye iile enya l'ifu; ti kpa ishi ege madzu beru. Yo bu leruphu ogbodo uzo ke Nchileke be iizi. ?To budunu omebyi ekemu Nchileke me ephe -tuje akiriko nu eze ndu Romu? ?Bu t'ephe tuje iya; to o t'ephe ba atujeshi?"

¹⁵ Jisòsù amawaru l'ephe bu okfuru-iche-eme-iche phe; su ephe: "B'u ngunu be unu ese iya adata? Unu nu iya nu okpoga obu te ya leedu enya."

¹⁶ Ephe ewotaru iya eya. Yo su ephe: "B'u ishi onye; me epha onye b'e deru iya ege-a?"

Ephe asu iya l'o bu ke Siza!

¹⁷ Jisòsù asu ephe: "Oo ya bu; unu woru iphe ophu bu ke Siza; nu Siza; unu eworu ke Nchileke nu Nchileke."

Onu, Jisòsù yeru ephe adu ephe biribiri.

Aji k'oshi l'onwu teta

(Mát 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Yo nweru ndu Sadosii, byakfutaria Jisòsù; mbu ndu ophu suru l'e te eshijedu l'onwu teta nodu ndzu. Ephe abyakfutaria Jisòsù bya asu iya: ¹⁹ "O-zi-iphè! Mòsisu deru ephe l'ekwo; su: Teke bu le madzu nwuhuru; haa nyee ya; l'e b'o mutaru iya nwa; te nwunne nwoke obu lupyabe nwanyi ono; k'ophu oo-mutaru onye onanu, nwuhuru anwuhu ono egirima. ²⁰ L'o nweru unwunne esaa, nonu. Onye k'odungu abya alua nwanyi; nonyaa; nwuhu; l'e b'o muta nwa. ²¹ Onye k'èbo alupyabe nwanyi ono; nonyakwaaphu; nwuhu; l'e b'o nwekwa nwa. Onye k'eto ege ono kwaphu; ²² jeye ephe esaa ono alukota nwanyi ono; nwushihukota; to nwe nwa, ephe mutaru. E meebe; nggube nwanyi; nggu anwuhufua. ²³ O -rua teke ee-shi l'onwu teta nodu ndzu; ?bu nyee onye ole be nwanyi ono a-bu; ege ono ephe shi lukotahawa iya ephe esaa ono?"

²⁴ Jisòsù asu ephe: "O bu iphe, meru iphe unu eshisweje iya obu ndono; ke l'ekwo okfu Nchileke te dodu unu enya; to do unu enya mbu ege ike Nchileke beru. ²⁵ Teke ndu nwuhuru anwuhu shiwa l'onwu teta nodu ndzu be ephe ta alukwa nwanyi; ophu nwanyi alukwa nji. Teke ono be ephe a-duwaa l'o bu unwu ojozi-imigwe. ²⁶ A bya le ke oshi l'onwu teta nodu ndzu ono; ?unu ta gubua l'ekwo Mòsisu eke ono, o deru k'iru,

oku enwu raphuraphu ono? Eke ono be Nchileke kfuru Mosisu l'ọ yẹbe Nchileke bu Nchileke ke Ebirihamu; buru Nchileke ke Ayizaku; bya aburu Nchileke ke Jekopu. ²⁷ ? To du iya bu le Nchileke ta budu Nchileke ndu nwuhuru anwuhu; o bu Nchileke ndu no ndzu. Oo ya bu l'unu kfubekpoo oswa shiswee ọzo."

*Ekemu ophu kakota nu
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Onye lanu le ndu ezije ekemu, no leke ono l'anu iphe ephe atu abya aphu ege Jisosu gude asa okfu ono ohuma. Yo ji Jisosu: "?Nanukpoo ekemu ophu bu iya katsukpo mkpa lekemu ono l'ọ ha?"

²⁹ Jisosu asu iya: "Ekemu k'odungu bu: 'Unu nua ya; unube ndu Izurelu! Le Nnajiufu ayi, bu Nchileke bulekwa iya phu kpuu bu Nnajiufu. ³⁰ Oo ya bu ti yeru Nnajiufu, bu Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha; nggu egude ndzu ngu l'ọ ha; me uche ngu l'ọ ha; me ike ngu l'ọ ha yeru iya obu.' ³¹ Kebo, tso iya bu: 'Ti yeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu.' E to nwehekwa ekemu odo, kariru ekemu labu-wa nshinu."

³² Onye ono, ezije ekemu ono asu iya: "O-zi-iphe! I kfutakwaru iya. O kwa oswi-okfu b'i kfuru le Nchileke bu Nchileke lanu; le to nwehedu Nchileke odo, nonu gbahaa yebedua; ³³ me te madzu yeru iya obu iya l'ọ ha. To gude egomunggo iya l'ọ ha; gude ike iya l'ọ ha yeru Nchileke obu. Yo yeru madzu ibe iya obu ege o yeru onwiya. Lome ekemu labu ono be dangokwaru ngweja-ukfuru; dangoo iphe, bu eja odo, aachijeru Nchileke l'ọ ha."

³⁴ Jisosu aphua l'ọ yeru iya onu l'ọ bu onye nweru egomunggo; su nwoke ono: "E ti nhekwa ote-nya leke Nchileke bu eze."

Jisosu ekfugetsua ege ono; to nwehe onye jebaaru ọtu ama k'oji iya aji odo.

*?Kurayisutu bu nwatibe onye?
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Yo be teke Jisosu ezi iphe leze-ulo Nchileke; yo kfunyaa bya aji: "?Nanu ege e meru be ndu ezije ekemu suru le Kurayisutu bu Nwatibe Dévidi; leke ³⁶ Dévidi l'onwiya be Ume-du-Nso meru; yo su:

'Le Nchileke suru Nnajiufu yebe Dévidi:
Nodu iya leka-utara
jeye teke ya e-me ndu ohogu ngu
t'ephe buru iphe
ii-dzopyabe l'okpa.'

³⁷ Dévidi l'onwiya eku iya Nnajiufu. ?Nanu ege e shi b'o gbe bya abwarunu Nwatibe Dévidi?"

*Okwa ehu ndu ezi ekemu;
me ndu Farisii
(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)*

Ehu atso igweligwe ndu, nuru iya nu ena. ³⁸ Teke oozu ephe iphe b'ọ suru ephe: "Unu kwabekwaru onwunu enya leke ndu ezije ekemu no; mbu ndu oduje mma t'ephe kechishia onwephe l'uwe-nlokpuru aghaphe; t'e kejele ephe l'ọ bu ndu oke amadu leke a du l'igwe; ³⁹ me te oshi ophu katsukpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru ephe a-noduje iya; me t'ọ buru ephe a-no leke, aa-katsukpo ephe okwaberu ugwu leke e jeru eswe-iphe. ⁴⁰ Ephe eripyaje nwanyi, maa tufuru; gude eregede ekfu anu Nchileke ogodo-orikoro. O bu ephe; be aa-ka onmashi ikpe ike!"

*Iphe nwanyi, maa tufuru
turu obu iya anu Nchileke
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jisosu abya adugaru l'iku okpoko, eechejeru Nchileke okpoga; lelahaa ndu eche okpoga l'okpoko ono. Ndu, nweru iphe abya eyetsua okpoga, ha nshinu. ⁴² Nwanyi lanu, nji iya e-ta nohedu, l'akpa ukpa abyatashia bya eworu afu labu chee. ⁴³ Jisosu abya eku ndu etsoje ọzo iya t'ephe bya. Yo su ephe: "Kamenu; te ya karu unu: l'ọ kwa nwanyi ukpa-wa, nji iya e-ta nohedu-wa be yeru iphe ka nu l'ephe ha. ⁴⁴ Ishi iya aburu le ndu ophu l'ephe ha shitsua l'eku ephe, tsuboru etsubo l'anu. Obenu le nwanyi-a be akpakpo ukpa; yo buru iphe o nweru l'ọ ha; mbu je akpaa l'iphe, o doberu, oo-gude kpata nri b'o wotaru bya echee-wa."

13

*Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke**(Mát 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Jisòsu eshilephu l'ime eze-ulo Nchileke l'alufuta; onye lanu le ndu etsoje ụzo iya asu iya: "O-zi-iphe! Lenu mkpuma, dughaa biribiri; me ụlo, du biribiri, no l'eke-a!"

² Jisòsu asu iya: "?! phuru eze-ulo ono, a kpuru; yo magbaa ege ono? Ee-mekochaa kukposhikota iphemiphe obule ono; k'ophu e to nwedu m'ofu bu mkpuma lanu, aa-ha t'ofu kpo-kfuru l'eli ibe iya."

*Okwa iphe-ehuka, a-bya nu**(Mát 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Jisòsu abya enyihu Ugwu Olivu; je adugaru; cheeru eze-ulo Nchileke ifu. Pyita; Jemusu; Jonu; me Anduru aji iya l'edomi; su: ⁴ "Bukpo teke ole be iphe ono e-me? Bu ngunu be ee-gude maru teke iphemiphe obule ono abyawa ememe?"

⁵ Jisòsu efulahaaru ephe: "L'ofu buphu t'unu kwabe enya; t'e b'ofu nwe onye e-duswe unu ụzo. ⁶ L'ofu nwekwaru igweligwe ndu a-zaru ephe iya bya. Onye ophu nnonu; yo su: 'L'ofu ya bu iya'; gude ege ono duswe igweligwe madzu. ⁷ Teke unu nuderu ako ofu, aalu l'eke teru enya; me ephuphu ofu, aalu l'eke du ntse; unu ba wakwa obu; l'iphe ono l'ofu ha mefutajekwa. Obenu le teke mgboko a-gvu te rukwaa. ⁸ Le mba e-gbeshikwa tso mba ibe iya ofu; ali-eze etso ali-eze ibe iya ofu. Ali a-nma jijiji l'eke, dutsua iche iche. Ejo ofu a-bya. Iphe ono l'ofu ha gbe bukwaru adube be iphe-ehuka adube ege ono, ime adubeje ome nwanyi k'odungu ono.

⁹ "Unu kwachakwaa unu onwu enya. L'aa-kpotsukwaa unu kpu-geru ndu ofu ikpe; e chia unu iphe l'ulo-ndzuko. Unu e-vudo l'ifu ndu govano; me l'ifu ndu eze l'okfu eka yebe Jisòsu; ege ee-shi t'ephe nukwaaphu ozi-oma ono. ¹⁰ Obenu l'e vufutajeodu ụzo zidzuru ozi-oma ono l'iphe bu mbakeshi. ¹¹ Teke ono, ephe a-kpufuta unu t'e kpee unu ikpe ono; unu be vukwaru ụzo wata ofu ofu iphe unu e-kfu. Unu kfulekwaphu iphe bataru unu l'onu teke ono; l'ofu bu bukwaa unubedu a-nodu ekfu iya l'onwunu; ofu kwa Ume-du-Nso a-nodu ekfu iya. ¹² Nwunne a-kpuru nwunne iya nu; t'e gbua. Nna akpuru nwatibe iya; nu t'e gbua. Unwegirima e-kwefuru ndu muru ephe ike; kpuru ephe nu; t'e je egbua. ¹³ Onyemone obule e-gude ke l'unu bu ndu ke yebe Jisòsu kpo unu ashi. Obenu l'onye ophu taru nshi jeye l'ikperazu be Nchileke a-dzofuta."

*Ejo akpamara**(Mát 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ "Unu a-phukwa ejo akpamara ofu-la-l'iyi l'eke, e-ta gbadu t'ofu vudo." Te nggube onye agu eke ofu rikwaa ofu iphe ofu bu t'ofu doo ngu enya. "Teke unu phuleru iya phu; te ndu no le Judia rebelekwapu lashia l'ugvu. ¹⁵ T'onye ophu no l'okpoku l'atuta ime be ehekwa okfu k'obahu l'ulo jee ogwota iphe, no l'ulo iya. ¹⁶ T'onye ophu no l'egu ba alahakwa azu k'ofu ofu uwe iya. ¹⁷ Nshoo ndu ophu du ime; me ndu ophu he egerima, angu era teke ono! ¹⁸ Unu kfuru nu Nchileke; t'e b'ofu bu bua l'oge winta teke oyi atsuje. ¹⁹ Ishi iya aburu le teke ono be eze iphe-ehuka ophu ta byabu keshinu Nchileke keru mgboko a-bya; ophu to nwekwanu ofu, bya a-du ege ono ofu. ²⁰ Ndege Nnajiufu te gburu teke iphe-ehuka ono e-me mkpirikpi; me to nwekwa onye ofu-ga emekochaa dzofuta. Ofu o gudewa okfu ofu ndu ophu ofu ofutawaru t'ephe buru ndu nk'ia gbua teke ono mkpirikpi.

²¹ "O -nweru onye suru unu teke ono: 'Lekwa: L'ofu kwa Kurayisutu ofu ndo-ofu;' m'ofu kwawu: 'Lenu: ya ndofu no l'ekaphu!' unu be eyekwaru iya ofu. ²² Iphe ofu bu le ndu a-nodu adu-ephe ejo-ire su l'ofu ephe bu Kurayisutu; me l'ephe bu ndu nkfuchiru Nchileke a-lufuta bya emeshilaha iphe-ophulena, dughaa biribiri ege ee-shi t'ephe duswe ndiphe; mbu je akpa l'ofu ndu ono, Nchileke ofutawaru ono; ndege ofu-buru l'ephe e-meghe iya. ²³ Ofu ya bu t'unu kwabekwapu enya; eshinu ya vuwaru ụzo kfukotaru unu iphemiphe obule-a l'ofu ha; t'emanu yo mede."

*Abyabya Abubu-Ndiphe**(Mát 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴ "Teke eze iphe-ehuka ono gvuleruphu be enyanwu e-jikputa; onwa echibuhu; ²⁵ mkpo-kpodo eshi l'igwe adashi. Iphemiphe obule, no l'igwe a-nmahu jijiji; l'osweshihu. ²⁶ Teke ono be aa-phu Abubu-Ndiphe eke ofu no l'urukpu; gude ike, du biribiri; egbu nwijnwii abya. ²⁷ Oo-zifu unu oji-imigwe iya t'ephe jee l'ifu; jee l'azu; jee l'uzo eka-utara; jee l'uzo eka-ibyita le mgboko mgburumgburu; jeye l'eke ali jeberu; igwe ejebe; je edutakota iphe, bu ndu ofu ofutaru."

*Iphe oshi figu ezi**(Mát 24:32-35; Luk 21:29-33)*

²⁸ “Unu gude oshi figu m̀ta iphe. Oobuje; ọ -lagee ẹkwo; teke ọ tushihwaru; wata oru iru; unu amaru l'udzu-mini t̀waru l'ukfu. ²⁹ Ẹge ono bẹ ọwaa d̀: teke unu phuru iphemiphe ọbule-a emetsuwaa; unu amaru lẹ Abubu-Ndiphe nọkwa ntse; mbu l'ọ nọwa l'onu-uzo. ³⁰ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ogbo ọwaa, nọ nta-a ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l'ọ ha e-mekota. ³¹ Igwe a-gvu; alj agvu; ọbu l'okfu, ya kfuru l'ọ ha te nwedu l'ọ rebuhu ire.”

*?B̀ mboku ole b'ọ bu?**(Mát 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)*

³² “Mboku ọbu; m'ọ bu teke ọbu gẹdegede te nwekwa onye maru iya nu. Ẹ tọ dukpoduanu m'ọ unwu ojozi-imigwe, maru iya nu; ọphu Nwatibe Nchileke 'amakwa iya. Ọ b̀lephu Nchileke, bu Nna bu onye maru iya nu. ³³ Unu kwabekwa ẹnya; chee nche; kẹ l'unu ta madu teke ọo-buru. ³⁴ Ọo-d̀lephu l'ọ bu nwoke, gbeshiru oje iphe ọdo; paru ufu iya haa; chiru ndu oozije ozi ye t'ephe lepyaberu iya ẹya ẹnya. Yọ bya ekeshiaru ephe ozi, ephe a-nodu eje l'ẹhu l'ẹhu. Yo rua l'onye ọphu eche ọnu nggambo; yọ nmaaru iya ọkwa; s̀ iya t'ọ m̀kwaru ẹnya. ³⁵ Ọo ya bu t'unu chekwaaphu nche; keshinu unu ta madu teke nnajiufu, nwe ufu a-lata azu. Ẹ ta madu: ?bu l'urenyashi; ? t'ọ teke echi-abalj keru ẹbo; ?t'ọ teke oke-oku raru ọra; ?t'ọ l'ọ l'utsu bẹ ọo-lata. ³⁶ Ọo ya bu; k'ọphu ẹ tọ tudu unu l'ukfu teke unu eku mgbenya. ³⁷ Ọ bu iphe ya ekfuru unu; bẹ ya ekfukwaruphu onyemonye ọbule: 'Unu chee nche!' ”

14*Idzu ishi Jisosu**(Mát 26:1-5; Luk 22:1-2; Jón 11:45-53)*

¹ Teke ono b'ọ phoduleruphu abalj ẹbo; tẹmanu a gbaa Aji Esweta; mẹ Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu acholaha ege ẹphe e-shi gude Jisosu l'edomi; gbua. ² Ẹphe asu: “Lẹ tọ bukwa l'ime aji-wa. Lẹ ẹphe -mee ya nta-a bẹ utsu a-dakwa.”

*Aakwabẹ Jisosu ugvu**lẹ Bétani**(Mát 26:6-13; Jón 12:1-8)*

³ Jisosu nọlephu lẹ Bétani l'ulo nwoke, eeku Sáyimonu, ẹhu-lab̀ mejeru Ẹke ono b'ọ nọ; gudekwadua nri l'eri; nwanyi lanu abata; paru nwa akpamu, manu nadu. Manu ono bu senti, vu oke aswa. Yọ bya eworu akpamu ono kukpoo; woru manu senti ono wua Jisosu l'ishi. ⁴ Ehu eghulaha ndu haru nodu l'ẹke ono eghughu. Ephe ekfulahaaru onwẹphe: “?Bu ngunu kparu iphe eemebyishi ẹgiri manu ọwaa emebyishi? ⁵ M'a ge erekwa iya reta iya iphe kariru ukporo pongu lẹ pongu iri; woru okpoga iya nu ndu ukpa.” Ẹphe eshiwaphu ẹge ono baaru nwanyi ono mba.

⁶ Jisosu asu ẹphe: “Unu haa nwanyi-a! ?O meru imagha bẹ unu ekfuchi iya nchi; ⁷ lẹ nwanyi, unu ele ẹnya l'ọ meru iya iphe du mma. Ndu ukpa bẹ unu l'ephe anọ mkpurumkpuru. Teke dukpolestu unu mma; unu emeeru ẹphe iphe-oma. Obenu lẹ yẹbedua bẹ yẹle unu ta anodu tekenteke. ⁸ Ọo ẹge ike beru iya b'ọ meru-a; l'ọ teru iya manu l'ẹhu; gude kwakobe teke ee-li yẹbe Jisosu. ⁹ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bu ẹke, a raru ozi-oma lẹ mgboko gbaa mgburumgburu bẹ aa-kojekwaphu akọ iphe-a, nwanyi-a meru-wa gude nyata yẹbe nwanyi.”

*Judasu achita lẹ ya**e-deru Jisosu ye**(Mát 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Judasu Isukariyotu, bu onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono, etsoje uzo Jisosu ono ejekfushia ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; k'ọphu oo-deru Jisosu ye ẹphe l'ẹka. ¹¹ Yo kfutsuaru iya ẹphe; ẹhu atso ẹphe ẹn; ẹphe ekweta iya ukwa l'ẹphe a-nu iya okpoga. Judasu acholaha ege oo-shi deru iya ye ẹphe l'ẹka.

*Nri-enyashi Nnajiufu**(Mát 26:17-30; Luk 22:7-23; Jón 13:21-30; 1 Kór 11:23-25)*

¹² Yo be mboku k'odungu l'oge Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; bu iya bu mboku, eegbuje nwaturu Aji Esweta; ndu etsoje uzo Jisosu aji iya: “?Bu awe b'ọ du ngu t'ephe je akwakoberu ngu t'ọ nodu gbaa Aji Esweta ọbu?”

¹³ Jisosu ezifu umadzu ebo le ndu etsoje uzo iya; su ephe: “Unu tugbua bahu le Jerúsalemu. Nwoke, vu ite, mini no e-jekfuta unu. Unu tsoru iya. ¹⁴ Iphe bu eke o bahuru; unu tsoru iya je asu onye nwe ufu ono: ‘Le O-zi-iphe suru: ?Nanu ulo ndu ebyee ophu bu nk’iya, bu eke ye le ndu etsoje uzo iya a-nodu gbaa Aji Esweta obu?’ ¹⁵ Oo-koshi unu ime ulo k’eli eli; mbu eze agalaga ime ulo, e doharwaru oshi ege o-du t’a nodu iya ria nri. O bu l’eke ono be unu a-kwakoberu ayi nri obu.”

¹⁶ Ndu ono, etsoje uzo iya ono atugbua je abahu l’obodo ono. Yo dukotalephu ege ono, Jisosu kfuru iya ephe ono. Ephe abya anodu l’eke ono; kwakobe ke Aji Esweta ono.

¹⁷ Yo be l’urennyashi; Jisosu ye le umadzu iri l’ebo ono abyatashia. ¹⁸ Ephe eridelephu nri ono; Jisosu asu ephe: “Kamenu; te ya karu unu: l’o kwa onye lanu l’ime unu e-deru iya ye; mbukwa onye ye le iya eri nri l’eke-a.”

¹⁹ Yo rua ephe l’ehu; ephe awata iya oji nanu nanu; su: “?Bu yebedua? ?too yebedua?”

²⁰ Jisosu asu ephe: “O bu onye lanu l’unu iri l’ebo-wa; mbu onye ye le iya tsutaru nri l’ochi lanu-a. ²¹ Le Abubu-Ndiphe bukewaa ege e deru iya l’ekwo okfu Nchileke be oola. Obenu; nsho onye ono, ee-shi l’eka iya deru Abubu-Ndiphe ye l’eka ndu acho ishi iya ono. O ga karu onye ono mma l’e ta mudua ya le phuu!”

²² Ephe egudekwadua nri ono eri; Jisosu ewota buredi; kele Nchileke ekele; washia ya; woru iya nu ephe; su ephe: “Unu nata; owaa bu ugwehu iya.”

²³ Yo wotakwaphu okoro; kelebebe Nchileke ekele; woru iya nu ephe; ephe eworu iya ngua l’ephe ha. ²⁴ Yo su ephe: “Qwaa bu mee ya, e gude okfu ehu igwe oha lokaa. Nchileke gude mee ya ono eme te ogba-ndzu, shi iya l’eka vuru ire. ²⁵ Kamenu; te ya karu unu: ya ta anguekwa mee, shi l’akpu ru vayinu odo jeye mboku ono, ya a-ngu k’ophungu le mgboko ophungu ke Nchileke ono.”

²⁶ Ephe agutsulephu egvu, ephe gude jaa Nchileke ajaja; tugbua jeshia Ugwu Olivu.

Jisosu ekfu le Pyita a-gbado iya

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

²⁷ Jisosu asu ephe: “Unu l’unu ha a-paru iya haa; gbakashihu, bu iya bu ege e deru iya l’ekwo okfu Nchileke; su:

“‘Le Nchileke suru le ya e-chigbu onye eche aturu; aturu ono agbakashihu.’

²⁸ Obenu le teke o metsuaru te ya shi l’onwu teta nodu ndzu; be ya e-vuru unu uzo jeshia Galili.”

²⁹ Pyita asu iya: “O -bukpooru le ndu ophunanu a-paru ngu haa; gbakashihu; be yebedua ta a-hakwa ngu.”

³⁰ Jisosu asu iya: “Kamenu; te ya karu unu: l’enyashi-a gedegede; temanu oke-oku nchi-abohu araa ora ugbo ebo b’i kfuakwaru ugbo eto l’e ti madu iya.”

³¹ Pyita akaba ya ru okfushi ike; su: “M’o -ruhuru a su le nggu l’iya nwuhufutaje anwuhu; be ya te ekfukwa le ya ta madu ngu.”

Ndu ophu l’ephe ha ekfukota ege ono.

Jisosu ekfu anu Nchileke

le Getusemeni

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Ephe ejeshia eke eeku je Getusemeni; rutsulephu eke ono; yo su ndu ono, etsoje uzo iya ono: “Unu nodu l’eke-a te ya kpiribe nwanshi je ekfuru nu Nchileke.”

³³ Yo duta Pyita; me Jemusu; me Jonu. Meji awata iya okfu nkfu; yo wata otsu egvu. ³⁴ Yo su ephe: “Ha! Meji akfulekwa iya phu nkfu; l’ese iya agbabuhu. Unu nodu l’eke-a chee nche.”

³⁵ Yo kpiribe lephu nwanshi; tua onwiya l’ali; wata okfu anu Nchileke; t’o mee t’iphe-ehuka ke nwa teke ono be ru iya l’ehu; m’o -buru l’oo iphe e-kwe ememe. ³⁶ Yo su: “Nna! Nna! O bu nggu bu onye a-du ike mekota iphemiphe obule. Pafunu iya okoro iphe-ehuka-wa l’ehu. Olobu; t’e b’o bukwa iphe no iya l’obu e-me. O kwa ophu bu uche-obu ngu e-me.”

³⁷ Yo latashia azu bya aphua ephe; ephe eku mgbenya. Yo su Pyita: “Saiyimonu; ?iiku mgbenya? ?Ti dudu ike muru enya; chefua nche awa lanu? ³⁸ Unu chee nche; kfuru nu Nchileke; t’e b’e nwuru unu ye l’iphe a-data unu. Obu madzu be ponodujekpokwaa evushi evuvu ike; obenu le madzu l’onwiya ta dujedu ike.”

³⁹ Yo lufu jeshia okfuru nu Nchileke odo; kfukwaaphu iphe ono, o kfuhawaru ono. ⁴⁰ Yo lata azu bya aphukwaaphu ephe odo; ephe ekukwaphu mgbenya; l’eke mgbenya erotsukwanua ephe; ephe ta ma iphe ephe e-kfuru iya.

⁴¹ Yò la azú k'ugbo èto ya bya asú èphe: “?Unu ekukwadua mgbenya; l'atúta ume? O dzuwaru. Teke òbu ruakwaru. Abùbu-Ndiphe bè abyakwa oderu ye ndu eme iphe dù èji l'èka. ⁴² Unu gbeshi t'èphe je. Unu lekwa l'onye òbu, e-deru iya ye òbu byaakwaru.”

Aakputa Jisòsu

(Mát 26:47-56; Luk 22:47-53; Jòn 18:3-12)

⁴³ Ya ndono; Jisòsu egudekwadua ège ono l'ekfu; Júdasu, bù onye lanù l'umadzu iri l'èbo ono abyawaphu. Ndu, tso iya nù adù l'igwe. Èphe apagbaaru mma; mē mgboro. Ndu ziru èphe bù ndu ishi ndu achijeru Nchileke èja; mē ndu ezije ekemu; mē ndu bù ògurennya ndu Ju. ⁴⁴ Júdasu ono, e-deru iya ye ono ekfuhawaru èphe iphe ya e-me t'èphe gude maru onye ophu òbu. Yò sù èphe: “L'òo onye onanu, ye e-tsuta ònu l'ishi-ùga gude kele iya ekele ono bù onye ophu unu a-kputa. Unu kwabekwaru iya ènya.”

⁴⁵ Júdasu erua; tugbulekwaphu waa; jekfushia Jisòsu ye asù iya: “Rábayi!” Tsuwa iya phù ònu l'ishi-ùga. ⁴⁶ Èphe azugudewaphu Jisòsu; kputa. ⁴⁷ Onye lanù lè ndu ono, vudo l'èke ono amia mma iya swangu; gbua ya nwozi eze onye ishi ndu achijeru Nchileke èja; kwata iya nchi. ⁴⁸ Jisòsu asù ndu ono, byaru iya egude ono: “?Unu chigbaa mma; mē mgboro abya iya egude; ?ya bù onye ana nfu? ⁴⁹ Mbòku-mbòku bè yèle unu anojè l'eze-ùlo Nchileke; ya ezi unu iphe; ophu unu 'egudebua ya. Obenu l'iphe e deru l'èkwo okfu Nchileke mefutaje.”

⁵⁰ Ndu etsoje ụzo iya l'èphe ha aparu iya haa; gbakashihu.

⁵¹ Yo nweru nwata okoròbya lanù, tsoru Jisòsu. To nwe iphe o yeru; gufu èkwa òcha, ò tuphuberu onwiya. Èphe akpachia ya; ⁵² yò mia onwiya; paru èkwa òcha iya ono haa; gbaru òtu k'furu kwasèru.

Jisòsu nò l'ifu ndu ògbo ikpe

(Mát 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jòn 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ya ndono; èphe eduru Jisòsu jeshia k'èze onye ishi ndu achijeru Nchileke èja; ndu ishi ophu achijeru Nchileke èja l'èphe ha; mē ndu bù ògurennya; mē ndu ezije ekemu abya edzua. ⁵⁴ Pyita eshi etso iya ote-ènya ote-ènya; tsoru iya jeye l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke èja ono. Yo je adugaru l'èke ndu nche nò; nyalahaa òku. ⁵⁵ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke èja ono; mē ndu ògbo ikpe ono l'èphe ha acholahaa iphe èphe a-sù lè Jisòsu meru; ège ee-shi t'e kpee ya nkfugbu. To nwe iphe èphe phuru, bù iphe o meru. ⁵⁶ Èphe dù l'igwe gbaa ya èjo ekebe; òbu l'èkebe èphe ta dakọtadu.

⁵⁷ Ndu egbeshi dzua èjo-ire; ⁵⁸ “L'èphebedua gudekpokwaa nchi èphe nua teke ò sùru: ‘Lè ya e-mebyishi eze-ùlo Nchileke-wa, bù èka b'e gude kpua ya-a; l'ime abali èto; ya akpua òdo, è te egudedu èka kpua.’ ” ⁵⁹ E guderu l'èphe k'furu ège ono; ekebe èphe ta dakọtakpokwanu.

⁶⁰ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke èja ono egbeshi l'edzudzu òha ono; sù Jisòsu: “?To nwedu ònu, iiyeru ndu-wa l'èkebe-wa, èphe agbagbaa ngu èga-wa?”

⁶¹ Jisòsu adaa nwanshi; to yeru iya ònu. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke èja ono aji Jisòsu òdo: “?Bù nggu bù Kuráiyisutu òbu, bù Nwatibe Nchileke òbu?”

⁶² Jisòsu asù iya: “Iyee; l'òo yèbedua bù iya. Unu a-phù yèbe Abùbu-Ndiphe l'èke ya dugaru l'èka-ùtara Òkaribe-Kakòta-Nù; phua ège ya e-gude urukpu kè imigwe l'abya!”

⁶³ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke èja ono eworu uwe nk'ia zija; sù èphe: “? Bù egbe ekebe ngunu òdo bè èphe achokwadu. ⁶⁴ ?Unu nwaru iphe ookfu l'ekfubyishi Nchileke? ?Bù ngunu bè unu chitaru?”

Èphe atuko sù l'iphe gbaru iya nù bù t'ò nwuhu.

⁶⁵ Ndu awata iya òvu ònu-mini; woru iya ifu kechia; chilahaa ya iphe; sù iya: t'ò kónua onye chiru iya iphe. Ndu nche akputa iya; chilahaa ya èka.*

Pyita agò lè ya ta madu Jisòsu

(Mát 26:69-75; Luk 22:56-62; Jòn 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pyita anòdukwadua l'ogbodufu l'èke ono; onye lanù l'unwu-mgbòko, ejeru eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke èja ono ozi abata; ⁶⁷ phua Pyita l'èke ònya òku. Yò bya elee Pyita ènya; sù iya: “M'i tsokwa lè ndu èphe l'òphu Názaretu ono; mbù Jisòsu shi ayi.”

⁶⁸ Pyita atua ègo; sù iya: “Lè ya ta makwa; iphe iikfu te do iya ènya.” Pyita atugbua jeshia ụzo ònu-òguzo; oke-òku arawaphu òra.

⁶⁹ Nwamgbòko ono aphaa ya òdo l'èke ono; kfulahaaru ndu vudo l'èke ono: “Lè nwoke-wa tsokwa èphe.” ⁷⁰ Pyita atukwaa ya phù ègo òdo.

* 14:65 14:65 Azá 50:6; Mát 26:67.

A nonyaa nwanshì; ndu vudotsua l'èke ono asù Pyita: “Ba tushi ègo; l'ì yichachaa ya-a. ?Tì bùdu onye Gálili?”

⁷¹ Pyita awata oburu onwiya ònu; l'eria angù ekpu iya: “Ya -makpòkwaaru nwoke-wa, unu ekfu okfu iya-a!”

⁷² Teke onophu; oke-òku arawaphu òra k'ugbo èbo ya. Pyita anyata iphe Jisòsu k'uhawaru iya: “Lè tẹmanu oke-òku araa òra ugbo èbo bè oo-kfu ugbo èto lè ya ta madu iya.” Yò wata òra èkwa.

15

Jisòsu nò l'ifu Páyileti

(Mát 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jòn 18:28-38)

¹ Yo be l'ònmewa ọtsu iya; ndu ogbo ikpe ono l'èphe ha, bù iya bù ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mē ndu bù ọgurennya mkpukpu; mē ndu ezije ekemu abya achia idzu. Èphe ekee Jisòsu eri; kpùta iya jekfushia Páyileti. ² Páyileti aji Jisòsu: “?Bù nggu bù Eze ndu Ju?”

Jisòsu asù iya: “Ò kwa nggu b'ò shi l'ònu.”

³ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja abya ekfushilaha igweligwe iphe, èphe suru l'ò meru. ⁴ Páyileti asù iya ọdo: “?To nwekpodua ònu, iyeè? ?Ò kwa l'ì nùru-a igweligwe iphe, èphe ekfugbaa l'ì meru.”

⁵ Jisòsu te k'fuekwa okfu ọdo. Yo ji Páyileti ẹnya.

Eekpe Jisòsu nkfugbu

(Mát 27:15-26; Luk 23:13-25; Jòn 18:39—19:16)

⁶ L'iphe bù Aji Esweta, sweru esweswe bè Páyileti atufujeru èphe onye mkpòro lanù, èphe suru t'ò tufuru èphe. ⁷ Yu nweru nwoke lanù, eeku Barábasu, a turu mkpòro. Barábasu tso lè ndu seru ọkwa-tsu gòvumentì l'ike; bya egbukwaaphu ọchi l'ogege ono. A tuko tua èphe mkpòro. ⁸ Igwe ọha ono abya asù Páyileti t'ò meeru èphe ège oomejehawa. ⁹ Páyileti aji èphe: “?Bù tẹ ya haaru unu Eze ndu Ju tọ?” ¹⁰ Kẹ l'ò mawaru l'ò bù ẹnya-kfùrukufuru bè kparu iphe ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja dufutaru iya Jisòsu.

¹¹ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono akpalia ikpoto ndu ono; sù èphe t'èphe kebe t'ò hachiaru èphe Barábasu. ¹² Páyileti asù èphe: “?Bùkwanu ngunu bè ya e-me nwoke ophu unu ékú Eze ndu Ju?”

¹³ Èphe atua uzu; sù: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

¹⁴ Páyileti asù èphe: “?Kẹ ngunu? ?Bù egbe ẹjo iphe ngunu b'ò meru?”

Èphe akakpọ ya ru orashi ike: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

¹⁵ Páyileti acholahaa ẹge ya e-me mee t'ẹhu tso ikpoto ndu ono ẹna. Yò haaru èphe Barábasu t'ò laa; sù t'ẹ chia Jisòsu ẹchachi. E chiehe iya ẹchachi; yo duta iya nù t'ẹ je akpopyabewa iya ru l'oshi-osweru.

Ndu soja aja Jisòsu ewena

(Mát 27:27-31; Jòn 19:2-3)

¹⁶ Ndu soja ono eduru iya jeshia l'ogbodufu nnajioha, bù Páyileti; èphe ekukoo ndu soja ono l'èphe ha. ¹⁷ Èphe achita kpowula kpowula uwe uswe yee Jisòsu; woru okpu-eze, èphe kparu l'ogvu kpube iya. ¹⁸ Èphe abya ekele iya ekele ndu soja; sù iya: “Ndzù ngu ndzù ogologo; Eze ndu Ju!” ¹⁹ Èphe eworu oshi chia ya l'ishi; vua ya ònu-mini. Èphe abya ebyishiru iya ikpere l'alì t'ooduye l'èphe akwabẹ iya ugvu. ²⁰ Èphe ajaebetsua ya ewena; bya eyefu iya kpowula kpowula uwe uswe ono; bya eworu uwe nk'ia yee ya; kpùta iya t'èphe je akpopyabe iya l'oshi-osweru.

Aakpopyabe Jisòsu

l'oshi-osweru

(Mát 27:32-44; Luk 23:26-43; Jòn 19:17-27)

²¹ Èphe eyebuta nwoke lanù, esewkwaru esweswe, eeku Sáyimonu, onye Sayirini t'ò vuta oshi-osweru ono. Sáyimonu ono shikwaru l'ẹgu alata. Ọ bù iya bù nna Alẹguzánda; mē Rúfosu. ²² Èphe eduru Jisòsu rua ẹke eekuje Golugóta, bù iya bù “Okpokoro Ishi” ²³ bya eworu mē, a gwakọberu mēeru; nù iya t'ò ngua. Yò jika iya angungu. ²⁴ Èphe akpopyabe iya l'oshi-osweru; bya eworu uwe iya kekashiaru onwèphe. Èphe atua ẹnwa t'èphe maru iphe onyenonù e-wota.* ²⁵ Ọ bùlephu l'ẹnyanwu-agbakota l'ùtsu bè èphe kpopyaberu iya l'oshi-osweru ono. ²⁶ Iphe ono, dù ẹji, èphe suru l'ò meru ono b'è deru kfube l'oshi-osweru ono; sù: “Eze ndu Ju.” ²⁷ Èphe akpopyabekwaphu ọmadzu labù

* 15:24 15:24 Egvu 22:18.

odo, bu ndu iphura l'oshi-osweru labu odo: onye lanu anodu Jisosu l'eka-utara; onye ophu anodu iya l'eka-ibyita. ²⁸ Yo buru ege ono b'e shi; yo ree mbu iphe e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "A gukoberu iya le ndu emebiyi ekemu."

²⁹ Ndu eswe l'eke ono ekfubyishi iya; latu l'ishi l'ishi; lazuru iya ukwe: "Hoo! Nggube ophu suru l'ii-mebiyishi eze-ulo Nchileke; gude abali eto kpu-kwazi iya; ³⁰ dzonua onwongu. Shinu l'oshi-osweru ono nyifuta!"

³¹ O kwaphu ege ono be ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu ezije ekemu tuko aja iya ewena. Epe ekfutsuaru onwephe: "Nta-a b'o dzoru ndu odo; to du ike dzoo onwiya. ³² Te Onye Ndzota obu, bu Eze ndu Izurelu obu nyifutano l'oshi-osweru ono; k'ophu epe a-phu iya; kweta l'oo ya bu Onye Ndzota obu l'oswiya."

Umadzu labu ono, a kpopyabekotaru epe l'iya l'oshi-osweru ono ekfubyishikwa iya phu.

Anwuhu Jisosu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Enyanwu egvuleruphu l'ishi; nchi ejihu l'ali ono mgburumgburu; ekemeke obule agbakaota tsabalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ³⁴ Yo be l'oke-eswe urenyashi iya; Jisosu echia mkpu; su: "Eloyi! Eloyi! Lema sabakitani?" bu iya bu: "Nchileke iya! Nchileke iya! ?Bu ngunu meru iphe i paru iya haa nkinyi iya?"

³⁵ Ndu haru vudotsua l'eke ono anua ya; su: "Unu nwa iya ru; m'o kwa Elayija be ooku." ³⁶ Onye lanu agbafuta; wota egwo-ncha; tsee le mee, shihuru uka; woru iya tsebe le nwoshi, du ogologo; nu iya t'o ngua;† bya asu: "Unu ngabe t'ephe maru: ?bu Elayija, bu onye nkfuchiru Nchileke a-bya ekufuta iya."

³⁷ Jisosu echishia mkpu ike; tubua ume.

³⁸ Ya ndono; ekwa, eegechitaje onu-uzo ime ulo obu, bu iya bu enya eze-ulo Nchileke; eshilephu l'eli iya gbaa tarara; lajahu ebo jeye ali iya. ³⁹ Onye ishi ndu soja, vudo cheeru Jisosu ifu anua teke ono, Jisosu chishiru mkpu ike; tubua ume ono; su: "Nwoke-wa bukwapu Nwatibe Nchileke l'oswiya!"

⁴⁰ O nweru unwanyi, vudo ote-nya; lele enya t'ephe maru iphe eme nu. Ndu ono bu Meri ke Magudala; me Meri, bu nne Jemus nshji; me Josesu. Onye odo bu Salomi.

⁴¹ Unwanyi ono bu ndu shi etso Jisosu l'ejeru iya ozi teke o shi nodu le Galili. Unwanyi ndu odo nokwapu l'eke ono, bu ndu tsoru iya nu rua Jerusalemu.

Eli Jisosu

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁴² Teke ono buwa urenyashi mboku, ndu Ju akwakobeje kwaberu echile iya, bu mboku otu-ume. ⁴³ Ya ndono; Josefu, bu onye Arimatiya ejekfushia Payeri. Josefu ono bu onye nweru enya l'ogbo ikpe ndu Ju. O shihakpowa teke teru etete leta enya teke Nchileke e-koshi l'oo ya bu eze. Ya ndono; yo gude obu-nwoke jekfushia Payeri je aru ya te ya pata odzu Jisosu je elia. ⁴⁴ Yo du Payeri biribiri l'o gbe nwuhu-kebanu mbu Jisosu. Yo bya ekua onye ishi soja ono; ji iya: "M'o bu oswi-okfu l'o nwuhwaru?"

⁴⁵ Payeri anutatsulephu l'onu onye ishi soja ono l'o nwuhwaru; kweta te Josefu je apatawaru odzu iya. ⁴⁶ Josefu eje anmata ekwa ocha; bya apatsuta odzu Jisosu; woru ekwa ocha ono nmaa ya; je eworu iya nyobe l'ili, a turu l'ogba mkpuma. Yo metsua bya eswita mkpuma, du egvu swichia onu ili ono. ⁴⁷ Meri ke Magudala; me Meri, nne Josesu aphua eke ono, e nyoberu odzu Jisosu ono.

16

Jisosu shi l'onwu eteta

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Mboku otu-ume ono eswelephu; Meri ke Magudala; me Salomi; me Meri, nne Jemus akpata man senti, du iche iche t'ephe je etee odzu Jisosu. ² Yo be mboku Sonde, bu mboku mbu l'idzu; epe anmaa ewa jeshia l'ili ono l'enyawu-ahata. ³ Epe ajitsua onwephe onye e-swifuru epe eze mkpuma ono, e gude bechia onu ili ono? ⁴ T'ephe palia enya; b'e gbe swifuwa nu eze mkpuma ono. ⁵ Abahu, epe abahu l'ili ono; epe aphuwaphu nwata okorobya, no epe l'eka utara yeru kpowula kpowula uwe ocha. Yo du epe biribiri; epe atsulahaa egvu.

⁶ Onye ono asu epe: "T'e b'o dushi unu biribiri. ?O kwa o bu Jisosu ke Nazaretu ophu a kpopyaberu l'oshi-osweru be unu achu? O tetaakwaru nodu ndu odo! E to nhekwa l'eke-a! Unu lekwa eke, e shi nyobe odzu iya! ⁷ Olobu; unu tugbuja je ekfuru

† 15:36 15:36 Egvu 69:21; Mat 27:48; Luk 23:36; Jon 19:28-29.

ndu etsoje ụzo iya mę Pyita l'ọ vuakwa unu ụzo jeshia Gálili. Ọ kwa l'ẹke ono bę unu a-phụ iya, bụ iya bụ ẹge o kfuhawaru unu."

⁸ Ẹphe eshi l'ẹke ono lufuta; vuta ọso; l'ẹke ẹhu-anmanma mę biribiri iya guderu ẹphe. Otsu-egvu iya te kwe t'ọ nweru onye ẹphe a-dụ ike kfuru okfu nụ.

⁹ Teke Jisọsu shi l'onwu teta ndu ndzụ lę mbọku mbụ l'idzu b'ọ meru tę Méri kę Mágudala vuru ụzo phụa ya, bụ iya bụ nwanyi ono, ọ chifujeru ọgvu ẹsaa, bu iya l'ẹhu ono. ¹⁰ Méri ono eje ekfuru iya ndu ono, ẹphe lę Jisọsu shi ayi ono l'ẹke ẹphe dọkoberu; l'ara ẹkwa. ¹¹ Yo kfutsuaru ẹphe l'ọ nọ ndzụ; mę lę ya gude ẹnya iya phụa ya; ẹphe te kweta.

¹² E meebe; Jisọsu agbaa ụgbugba ọdo bya eworu onwiya koshi ụmadzu ebo lę ndu ono, etsoje ụzo iya ono l'ẹke ẹphe eje iphe. ¹³ Ndu onanu alatashia azụ je ekfuru iya ndu ọphunanu; ẹphe te kwekwaphu.

*Jisọsu ekoshi onwiya
ndu etsoje iya nụ*

(Mát 28:16-20; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁴ E meebe; Jisọsu ewokwaruphu onwiya koshi ụmadzu iri lę nanụ ono l'onwẹphe l'ẹke ẹphe nọ eri nri. Yọ baaru ẹphe mbà l'ẹphe te ekwetajedu ekweta; mę l'ọkpoma nmaru ẹphe egbudegbu; okfu l'ẹphe te kwetadu l'iphe ndu ono, phuru iya nụ lę ya tetatsuaru ndu ndzụ ono kfuru bụ oswi-okfu.

*Unu jee mgboko kpoo-gbaa
je ekfukashia ozi-ọma-a*

¹⁵ Yọ sụ ẹphe: "Unu jee ẹkemeke ọbule lę mgboko gbaa mgburumgburu je ekfukashia ozi-ọma-wa tę onyemonye ọbule nwa ya. ¹⁶ Onye ọphu kwetaru nụ, e meru baputizimu bę Nchileke a-dzọfuta. Onye ọphu ẹ-te kwetadu nụ bę Nchileke a-nma ikpe. ¹⁷ Ndu ọphu woru onwẹphe ye iya l'ẹka bę ee-gude iphe-ọphulenyia ọwaa hube ama: ẹphe e-gude ẹpha yębe Jisọsu chishia ọgvu; gudekwa iya phụ ghaa okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi ẹphe. ¹⁸ Ẹphe -chita agwọ l'ẹka b'ę to nwedu iphe oome ẹphe. Ẹphe -ngua iphe egbu madzụ b'ę to nwedu iphe oome ẹphe. Ẹphe -byibe ndu iphe-ememe eme ẹka; ẹphe akorohu."

Jisọsu ala l'imigwe

(Luk 24:50-53; Ndu 1:9-11)

¹⁹ Ya ndono; Nnajiufu, bụ Jisọsu ekfugetsuaru ẹphe okfu ono; Nchileke ewolia ya woba l'imigwe. Yo je adugaru l'ẹka-utara Nchileke. ²⁰ Ndu ono, etsoje ụzo iya ono alaa je ezilahaa ozi-ọma ono l'ẹkemeke ọbule. Nnajiufu l'eyeru ẹphe ẹka l'ọzi ono; shi l'iphe-ọphulenyia, ẹphe emetsua ekoshi l'ọzi-ọma ono, ẹphe ezi ono bụ l'ẹka iya b'ọ shi. Ono kwa ẹge ọ dụ.

Ozi-Ọma, Luku deru

¹ Onye-ukfu-l'ọha, bụ Tiyófilosu;

A ọwá l'igwe wata ode akọ iphe ono, meeberu l'echilabu ayi ono l'ekwo. ² Ndu ono, deru iphe ono deleru iya phụ l'ẹge a kọru ayi mbụ ndu ophu gude ọnya ephe phua ya; mege bya aburu ndu, ezi ozi-ọma ono ezizi. ³ Ọ dukwa mu phụ mma; Onye-ukfu-l'ọha; tẹ mu kọru ngu iphe meru nọ l'okpa iya l'okpa iya; keshinu mu toru nwehu vọ iphemiphe ọbule ono, daru nọ ono shitakpo lẹ mbụ. ⁴ Iphe mu ede iya bụ t'ị maru ọkpobe okfu ono, bụ ọnu b'e gudehawa zia ngu iya ono.

Ozi kẹ l'aa-mụ Ọnu Bapuzizimu

⁵ Teke Hérodu shi buru eze, achị Judiya b'o nweru onye achijeru Nchileke eja, aza Zekaraya. Zekaraya shi l'ogbo ndu achijeru Nchileke eja, bụ Abija phe. Ọ luru nwanji l'ikfu Eronu, bukwapu ikfu ndu achijeru Nchileke eja. Epha nwanji ono bụ Elizabetu. ⁶ Ephe ẹbo tuko buru ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Ephe tuko ekemu Nchileke l'ọ ha l'eme; l'etsokwapu nsọ Nchileke l'ọ ha. E tọ dudu ẹke aata ephe uta. ⁷ Ọ bụlephu l'ephe luru gbururu jeye ephe akashi; to nwe nwa, ephe mutaru; okfu lẹ Elizabetu ta atşudu ime.

⁸ Tọ dọ iya bụ; Zekaraya ejelaha ozi k'ochiru Nchileke eja l'ifu Nchileke; kẹ l'ọ bukwanu ndu ogbo nk'ia b'o ruberu mbụ ozi k'ochiru Nchileke eja. ⁹ A turu ẹnwa, bụ nsọ, ephe emeje; yọ daaru iya mbụ ọbahu l'ime ọlo ẹke ọnya eze-ọlo Nchileke nọ; oje ọkpọ insensu ọku. ¹⁰ Mkporo-ọha ono akuru l'etezi; l'ekfu anụ Nchileke l'ọ gbaru teke eeyeje ọku l'insensu ono.

¹¹ Ojosi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu esee Zekaraya l'uzo ẹka-utara ọnya-ngweja ẹke ono, aakpoje insensu ọku ono. ¹² Meji agbabuhu Zekaraya l'ọ phuru iya. Yọ tsulaha egwu. Ojosi-imigwe ono asu iya: ¹³ "Ba atsushi egwu Zekaraya; l'okfu, i kfulu nọ Nchileke b'ọ nuakwaru. Nta-a; bẹ Elizabetu, bụ nyee ngu a-mutaru ngu nwata nwoke. Iphe ị-gu nwata ono bụ Ọnu. ¹⁴ Nwata ono e-me t'ehu tsoo ngu ẹná; a dọ l'igwe tee eswa kẹ l'a muru iya! ¹⁵ Iphe ọbu bụ lẹ ọo-buru onye nweru ọnya l'ifu Nchileke. E tọ ngukwa mee; too tsu ọnu l'iphe ọdo, bụ iphe aangụ angungu, eme l'ẹnya. Ume Nchileke bẹ e-shiru teke ọ nọ l'epho nne iya buru iya eburu l'ehu. ¹⁶ Igweligwe unwu Izurelu bẹ oo-me t'ephe lata azu lakfuta Nnajiufu, bụ Nchileke ephe. ¹⁷ Ọo ya bụ onye e-gude Ume Nchileke; gude ike, dọ l'ọ bụ kẹ Elájija, bụ onye nkfuchiru Nchileke; vuru iya uzo jee. Ọo-gọ-zitaru unwegirima obu nna ephe. Ọo-gota ndu bụ anumanuma phe; t'ephe kwaa ẹnya; tsoru uzo obu ndu doberu ẹka ndoo etso; k'ophu oo-shi iya mee tẹ ndu kẹ Nchileke l'ephe ha kwakoberu Nnajiufu."

¹⁸ Zekaraya ajị ojosi-imigwe ono: "Nanụ ẹge ya e-shi maru l'iphe-a, i kfushiru-wa bụ ire-lanụ; l'ẹke ya kahwaru akahụ; nyee ya akahukwapu ẹge ono?"

¹⁹ Ojosi-imigwe ono asu iya: "Ị marua l'ọo yẹbedua bụ Gẹburelu, anoje l'ifu Nchileke. Ọ kwa Nchileke bẹ ziru iya tẹ ya bya ekfuru yeru ngu; zia ngu ozi-ọma-wa; ²⁰ ophu 'i kwetadu l'okfu, ya kfulu ngu. Lekwa; shita nta-a bẹ ọnu a-buru ngu kpurumu: ẹ to nwehedu l'i kfu okfu ọdo jeye mbọku iphe-a l'ọ ha e-rekota. Okfu iya-a e-rekota l'oruberu iya."

²¹ Mkporo ọha ono adọru eche Zekaraya; ephe ta ma iphe meru iphe ọono anọno l'ime eze-ọlo Nchileke ono. ²² Yọ lufuta; tọ duhe ike kfulu okfu yeru ephe. Ephe amalẹruphu l'ọ phuru àphù l'ime eze-ọlo Nchileke ono; too kfuhe okfu lẹ phuu. Yọ bwaru-a ẹka bẹ oopheje gude l'ekfuru ephe okfu.

²³ Oge ozi iya l'ọlo Nchileke agvulephu; yọ tugbua lashia nk'ia. ²⁴ A nonyaa; nyee ya; mbụ Elizabetu abya atsuta ime; nọkota l'ọlo mkpurumkpuru ọnwa ise. ²⁵ Yọ sụ: "Nta-a bẹ Nnajiufu lewaru iya ẹnya; bya eshia ẹge-a nafu iya iphere l'ifu ndiphe."

Ozi l'aa-mụ Jisosu

²⁶ Be l'ọnwa kẹ isingwu k'ophu Elizabetu tsutaru ime; Nchileke abyakwapu bya ezia ojosi-imigwe, bụ Gẹburelu t'ọ je Názaretu l'alj Gálili; ²⁷ je ezia nwamgboko lanu ozi. Epha nwamgboko ono bụ Méri. Nwamgboko ono bẹ nwoke ta chikahubua okpa. Onye eje okfu iya bụ nwoke, aza Joséfu, shi l'awa eze ndiche ono; mbụ Dévidi. ²⁸ Gẹburelu abyakfuta nwamgboko ono bya asu iya: "Ị dọphu mma; nggube onye Nchileke kwabẹru oke ugwu! Nchileke swikwaru ngu eswiru."

²⁹ Méri anùlephu ekele ono; obu echia ya taa! Yò rja: “?Bù egbe ekele ngunu dù ẹge-a?” ³⁰ Ojozi-imigwe ono asù iya: “Ba atsùshi egwu Méri; lẹ Nchileke mewaru ngu eze-iphe-oma. ³¹ Lekwa; l'ì-tsùta ime; m̀ya nwata nwoke. Iphe ì-gù iya bù Jisùsu. ³² Oo-bùru onye kfube ọswa ha nshinu. Iphe ee-ku iya bù Nwatibe Ọkaribe-Kakọta-Nù. Nnajiufu, bù Nchileke e-me iya eze l'ọ bù onye iche iya ono; mbù Dévidi. ³³ Oo-bùru eze; ch̀ia ndu ọnu ọlọ Jékọpu gbururu jeyewaru; ọphu 'ọo-bubuhudu eze abubuhu gbururu jeye.”

³⁴ Méri asù ojozi-imigwe ono: “? Nanù ẹge oo-shi dù ẹge ono l'ẹke nwoke ta ch̀ikahubua ya ọkpa?”

³⁵ Ojozi-imigwe ono asù iya: “Ume Nchileke a-tsọpyabe ngu; ike kẹ Ọkaribe-Kakọta-Nù abya emee ngu ire l'ẹhu. Ọo ya bù lẹ nwata ono, ìi-mù ono bẹ ee-ku Nwa, dù nsọ kẹ Nchileke. ³⁶ Ọdo bù; lekwa: abùbu ngu, bù Elizabetu tsùtaakwaru ime nwata nwoke; l'ẹke ọ kahùwaru akahù ẹge-a. Ọnwa ọwaa ekwe iya ọnwa ishingù; mbù onye ono, e shi eku onye ẹ-ta tsùdu ime ono; ³⁷ kẹ lẹ Nchileke te nweđu iphe kporo iya ẹka l'ememe.”

³⁸ Méri asù: “Mgbẹ ya nọwaa! ?Ọ kwa lẹ ya nọwa l'ẹka Nchileke. T'ọ dùru iya ẹge i kfulu.” Ojozi-imigwe ono atùgbua lashia.

Méri eje kẹ Elizabetu phe

³⁹ E meebe; Méri ajikobe; gude ọso; yò bùru iya oje mkpukpu lanù obu l'alì ugwu Judíya. ⁴⁰ Yò bya abata l'ùlọ Zekaráya; bya ekele Elizabetu ekele. ⁴¹ Elizabetu anùlephu ekele Méri ono; nwata ono emee ya ọkporo l'ẹpho; Ume-dù-Nsọ akparuta Elizabetu l'ẹhu. ⁴² Yò raa ya tororo; sù: “Onye Nchileke gọru ọnu-oma nù b'ì bù l'ùnwanyi mgburumburu! Ẹge ono bẹ Nchileke gọkwaruphu nwata ono, nọ ngu l'ẹpho ono ọnu-oma! ⁴³ ?Bù ngunu meru iphe e kweru tẹ nggubedua, bù nne kẹ Nnajiufu iya bya nk'ia? ⁴⁴ Lẹ teke ono, ya nùleruphu ekele ono, i keleru iya ono bẹ nwata ono, nọ iya l'ẹpho ono meru ọkporo; l'ẹke ẹhu atso iya ẹna. ⁴⁵ Nggùbe nwanyi; tẹ ẹhu tsọo ngu ẹna; okfu l'ì kweru l'okfu ono, shi l'ẹka Nnajiufu rua ngu nchì ono e-re!”

Egvu, Méri agù gude aja Nchileke

- ⁴⁶ Méri asù:
 “Ya gude obu iya aja Nnajiufu ajaja.
- ⁴⁷ Ya ete ẹswa Onye Ndzọta iya,
 bù Nchileke.
- ⁴⁸ Nchileke gùberu yẹbe nwanyi,
 nọ iya l'ẹka iphe;
 bù iya bù yẹbe nwanyi,
 wozitaru onwiya alì.
 Ọgbo, nọnu e-shi nta-a kulahaa ya:
 onye a gọru ọnu-oma nù;
- ⁴⁹ okfu lẹ Ọkaribe,
 bù Nchileke;
 bẹ mewaru iya iphe ha nshinu.
 Ẹpha Nchileke dù nsọ.
- ⁵⁰ Ndu atsù Nchileke egwu;
 bẹ Nchileke aphùjeru imiko
 tsube l'ọgbo; rua l'ọgbo.
- ⁵¹ O gudewa ẹka iya koshi ike iya.
 O ch̀ikashiwaru ndu
 gude ekuku l'arì ọriri l'obu ẹphe.
⁵² Ndu ike nọ l'ẹka b'ọ nafùje ike ẹphe;
 bya apalishia ndu ọphu
 ọnodu ẹphe laru alì.
- ⁵³ Ndu ẹgu agù b'ọ gudeje
 iphe dù mma nùjishia ẹpho;
 bya asù ndu nweru iphe
 t'ẹphe gbaru ẹka laa.
- ⁵⁴ O gbaru ndu nk'ia;
 mbù ndu ìzurelu mkpu;
 kẹ l'ọ nyataru kẹ obu-imiko
 iya l'ẹke ẹphe nọ,
- ⁵⁵ bukwanu iphe o kfulu
 nna ayi oche phe, bù iya bù

Ébirihamu yele awa iya l'ephe ha!"

⁵⁶ Méri anọ-rua iphe ruru ọnwá ẹto ẹ ẹ ké Elízabetu phẹ; yọ búru iya alala.

Aamu Jónu Baputizimu

⁵⁷ Yo rua Elizabetu l'ezeda; yọ bya ezeda; mua nwata nwoke. ⁵⁸ Ndu obutobu ephe; me ndu abubu ephe anua ege Nnajiufu phu-beru iya imiko; byatashia; ephe l'iya l'etee eswa iya.

⁵⁹ Nwata ono anolephu abali esaa; ke esato iya; ephe abyatashia ya obu utsu. Ephe emelaha t'ephe gua ya nna iya, bu iya bu Zekaraya. ⁶⁰ Nne iya asu ephe: "Wawa; l'e to budu iya; l'iphe aa-gu iya bu Jonu."

⁶¹ Ephe asu iya: "?! phujeru abubu unu, aza egbe epha onanu?" ⁶² Ephe abya egude eka kfuru nu Zekaraya; ji iya iphe o du iya t'a gua nwata ono.

⁶³ Zekaraya amaa eka t'a nu iya ekwekwerekwe, eedeje iphe. Yo bya edee: "L'epha iya bu Jonu." Yo dukota ephe biribiri. ⁶⁴ Teke ono teke onophu; ire atushihuwa iya phu. Yo watawaphu okfu okfu; jalaha Nchileke ajaja. ⁶⁵ Ndu obutobu iya l'ephe ha atulahaa egvu. Ako iphe ono ejegbaru eke ono. Ndu ono, bu l'ali ugvu Judiya ono anukota iya. ⁶⁶ Iphe, bu ndu nuru iphe ono edobe l'iya phu l'okpoma; l'ajigbaa: "Bu egbe ngunu be nwata owaa e-mekochaa buru;" ke l'o doru enya le Nchileke turu iya eka t'o buru onye du iche.

Zekaraya ekfuchiru Nchileke

⁶⁷ Ume-du-Nso abya eji nna nwata ono; mbu Zekaraya ehu; yo wata okfuchiru Nchileke; su:

⁶⁸ "Ta jaa Nnajiufu, bu Nchileke

ke ndu Izurelu ajaja;
ke l'o byakfutawaru ndu nk'ia;
bya agbata ephe.

⁶⁹ O dufutaru ayi Onye Ndzota,
nyiberu anyibe,
shi l'eri onye ono,
no iya l'eka ono;
mbu Dévidi.

⁷⁰ Bu iya bu iphe o shi l'onu ndu
nkfuchiru iya, duru iya iche kfua teke ndiche:

⁷¹ L'aa-dzota ayi l'eka ndu ohogu ayi;
me l'eka ndu ono, ayi du ashu ono.

⁷² T'o phuaru ayi imiko ono,
o suru ndiche ayi phe le ya a-phu ono;
nyata ukwa ono, du nso, o kweru ono.

⁷³ O rihakpowaruru onye iche ayi;
mbu nna ayi Ébirihamu angu

⁷⁴ le ya a-nafuta ayi l'eka ndu ohogu ayi;
k'ophu ayi e-jelahaaru iya ozi l'o bu ndu
e-ta tsudu egvu;

⁷⁵ buru ndu bu ndu nk'ia;
bya abukwaruphu ndu doberu
eka ndoo l'ifu iya jeye l'oge
nka-ezekuna nk'ayi.

⁷⁶ A bya le nggube nwata owaa:
Iphe ee-ku ngu bu onye nkfuchiru
Okaribe-Kakota-Nu;
ke l'ii-vuru Nnajiufu uzo jee;
k'ophu ii-bu-oduru iya uzo;

⁷⁷ mee t'ephe maru le Nchileke
a-guru ephe nvu l'phe du eji, ephe meshiru;
shi ege ono dzota ephe.

⁷⁸ Oo-gude ome-odoo ya
phuaru ayi imiko.
Oo-me te ndzota ophu echi l'o bu enyanwu
hafuta bya echiaru ayi;

⁷⁹ k'ophu oo-buru iphoro;
chiaru ndu ophu no l'ochi;

mbụ ndu ọpụ ọnwu ọdụ swiru eswiru;
mẹ t'ọ duru ayi bahụ l'uzo ẹhu-agu."

⁸⁰ Nwata ono abya evua; kanwuru ẹhu; nweru egomunggo. Yọ ọọ l'echi-ẹgu jeye mbọku ọ lufutaru l'edzudzu ọha lẹ Ịzurẹlu.

2

Aamu Jisosu (Mát 1:18-25)

¹ Yọ buru teke ono bẹ eze, bụ Siza Ogósutosu turu ekemu; sụ t'a gua iphe bụ ndu bu l'alị-eze iya ọgụ; dekota ẹpha ẹphe l'ekwo. ² Ono bụ ọgụ ọdungu, e vutsukpo ụzo gua. Teke a guru ọgu ono bụ teke Kwíríníyosu shi buru ọvọvano ndu Síríya. ³ Ya ndono; onyenọnu alashia ẹke a mụru iya; t'e dee ẹpha iya.

⁴ Tọ dụ iya bụ; Jósẹfụ eshi lẹ Názaretu l'alị Gálili; jeshia Bétulehemu l'alị Judíya, bụkwanu ẹke a mụru eze ndiche; mbụ Dévidi; kele Jósẹfụ shikwanu l'eri ẹphe; bya abụkwaruphu onye ufu ono ọgedegede. ⁵ Jósẹfụ yele nwanyi ono, e doberu iya k'alulu ono; mbụ Méri ayiko tughua jeshia t'e dee ẹpha ẹphe. Teke ono bẹ Méri dükwanu ime. ⁶ Yọ buru teke ono, ẹphe ọ lẹ Bétulehemu ono b'ọ gbalẹru iya phụ l'ezeda. ⁷ Yọ bya ezeda; mụa nwata nwoke, bụ iya bụ ọkpara iya. Yọ woru mpete ẹkwa phukpua ya; nyobe iya l'ikweswi; ke lẹ tọ dudu ẹke ẹphe a-ọdụ l'ulo ndu-ije.

Ozi, eezi ndu eche aturu

⁸ O nweru ndu eche aturu, ọ l'egbudu; l'eche igwe aturu ẹphe l'enyashi ono. ⁹ Ojosi-imigwe, shi l'eka Nchileke abyakfutashia ẹphe. Ọcha-vji ke Nnajiufu achaphee ẹke ono mgburumburu. Egvu abya ẹphe l'ẹhu. ¹⁰ Ojosi-imigwe ono asụ ẹphe: "Unu ba atsushi egvu; unu ngabe nchi; lẹ ya byaru unu ozi ozi-oma, e-me t'ẹhu tsoo madzụ kpoo-gbaa ẹna nshinu. ¹¹ Iphe ọbu bụ l'a muru unu Onye Ndzota ntanụ lẹ Mkpukpu Dévidi; Onye Ndzota, bụ iya bụ Kuráiyisutu, bụ Nnajiufu! ¹² Ọwaa iphe unu e-gude maru ndọ-ọ: unu a-phụ nwaswa, a phukpuru mpete ẹkwa; woru iya nyobe l'ikweswi."

¹³ A bya ele ẹnya; igweligwe unwu ojosi-imigwe awukfuta ojosi-imigwe ono, nohawanu ono; ẹphe ajalaha Nchileke ajaja asuje:

¹⁴ "T'ugwu buru ke Nchileke, ọ l'imigwe;
ẹhu-agu aburu ke ndiphe lẹ mgboko,
bụ ndu kweru l'ọ yeru ẹphe obu!"

¹⁵ Unwu ojosi-imigwe ono awufulephu l'ẹke ono wuba l'imigwe; ndu ono, eche aturu ono ekfulahaa: "T'ẹphe jeedukwa Bétulehemu; je aphuedu iphe-a, meru nụ, Nnajiufu turu ẹphe onu iya-a."

¹⁶ Ẹphe egbeshiwaphu ẹgwegwa ono tughua; rua; bya aphua Méri yele Jósẹfụ; phukwaaphu nwata ono, ze l'ikweswi ono. ¹⁷ Ẹphe aphuebe l'iya phụ; bya etsota iphe ono, e kfuru ẹphe l'eka nwata ono; kooru ndu ọ l'ẹke ono. ¹⁸ Yọ dya ndu ono, nuru iya nụ ono biribiri; mbụ iphe ono, ndu ono, eche aturu kọru ẹphe ono. ¹⁹ Méri eworu iphe ono l'ọ ha suchia l'obu; rílahaa ya ariri. ²⁰ Ndu ono, eche aturu ono emeebe; lashia azu; l'etushi Nchileke ẹpha; aja iya ajaja ke iphe ono l'ọ ha, ẹphe nukotaru lẹ nchi; bya aphua ya l'ẹnya ono. Yọ dükotalephu ẹge ono, ojosi-imigwe ono kfuru iya ẹphe ono.

Eebu Jisosu útsù

²¹ Idzu eswelephu; e woru útsù bua nwata ono; gua ya Jisosu, bụ iya bụ ẹpha phụ, ojosi-imigwe gụha-oduru iya; b'a tsütaderu ime iya phụ.

Eekufu Jisosu eze-ulo Nchileke

²² Yo rua teke ẹphe e-me nsọ, ẹphe emeje, bụ iya bụ t'a safu nwata ono yele nne iya mmerushi ẹge ekemu, shi l'eka Mosisu suru t'e meje iya; ẹphe ekuru nwata ono jeshia Jerúsalemu t'e ye iya l'eka Nnajiufu, ²³ bụ iya bụ iphe e deru l'ekemu Nnajiufu; sụ: "L'iphe bụ nwa ọdungu lẹ nwoke bẹ ee-dobejeru Nnajiufu iche." ²⁴ Ẹphe jekwaruphu je anụ ngweja t'a chiaru Nchileke; bụ iya bụ ẹge e kfuru iya l'ekemu Nnajiufu. Ngweja ono bụ: a -phudu kparakobe labu; e gude nde labu.

²⁵ Tọ dụ iya bụ; yo nweru nwoke lanu, bu lẹ Jerúsalemu, ẹpha iya bụ Símiyonu. Símiyonu bụ nwoke, doberu ẹka ndoo, Nchileke duru lẹ nsọ; shihakpowa ele ẹnya teke obu, Nchileke a-dzofuta ndu Ịzurẹlu obu. Ọ bụ onye Ume Nchileke ọ l'ẹhu. ²⁶ Ume Nchileke ono mehawaru t'ọ maru l'ẹ to nwedu l'ọ nwuhu jeye teke ọo-phu-odu Kuráiyisutu obu, shi Nnajiufu l'eka obu. ²⁷ Ume Nchileke ono eduru iya bahụ l'eze-ulo Nchileke. Yo be teke ndu muru Jisosu ku iya bata t'ẹphe meeru iya iphe ekemu kfuru; ²⁸ Símiyonu abya ekuta iya heru; jalaha Nchileke; sụ:

²⁹ "Nnajiufu; hawaru nta-a tẹ yebe onye ono,

no ngu l'eka ono laa l'ehu-agu;
bu iya bu iphe i kfulu.

³⁰ Le ya gudewa enya iya phu Onye Ndzota,

³¹ i fotaru t'iphe bu mbakeshi phugbaru.

³² Iphoro, bu iya be ee-gude mee te
ndu ohodo maru ngu;
me iphoro, a-buru uguv ndu nke ngu,
bu Izurelu."

³³ Nna nwata ono; me nne iya eghechaaphu onu nwandoo l'iphe ono, Simiyonu kfulu l'eka nwata ono; l'eke o du ephe biribiri. ³⁴ Simiyonu abya agooru ephe onu; su Meri, bu nne nwata ono: "Nwata-wa be Nchileke fotaaakwaru t'o buru: e -vukota a daa; bukwaruphu a -kuba eka e gbeshi; noduru igweligwe madzu le Izurelu. O bukwapu onye aa-du l'igwe jika; ³⁵ e shi ege ono maru egbe iphe ephe ari l'obu ephe. Nngubedua be aphu a-nodu agbajashi obu l'o bu mma b'e gude suwaa ngu okpoma; mbu l'okfu ehu iya."

³⁶ O nwekwaruphu nwanyi, aza Ana, bu onye nkfuchiru Nchileke. Ana bu nwatibe Fanuwele, shi l'ikfu Asha phe. O bu ogbodo nwanyi ogurennya, nji iya kuru akuku; lua ya afa esaa. ³⁷ Nji iya ono anwuhu; yo buru eburu gbururu jeye yo gbaa ukporo afa iche iche ugbo ono l'afa eno to habua eze-ulo Nchileke ahaha. Oonoduje abaru Nchileke eja; aswikwapu aswiswi; ekfu anu Nchileke: eswe l'enyasi mkpurumkpuru. ³⁸ Ana abyakwapu teke ono bya ekele Nchileke ekele; bya ekfuaru ndu nokota l'eke ono ke nwata ono. Ndu ono, o kfulu iphe ono bu ndu shi ele enya te Nchileke gbata Jerusalemu.

Aalaphu azu le Nazaretu

³⁹ To du iya bu; ndu ono, muru nwata ono emeebe iphe ono l'o ha; bu iya bukwanu ege ekemu Nnajiufu kfulu; yo buru ephe ola nk'ephe le Nazaretu l'ali Galili. ⁴⁰ Nwata ono abya evua; shihu ike; kwaa enya; Nchileke l'emuru iya eze-iphe-oma.

Nwata ono; no l'eze-ulo

Nchileke

⁴¹ Afa l'afa be ndu muru Jisusu ejeje Jerusalemu; ogba Aji Esweta. ⁴² Jisusu anolephu afa iri l'ebo; ephe atuko jeshikwaa Jerusalemu ege ephe ejejhawa. ⁴³ Ephe agbaebelephu aji ono; yo buru ephe alala. Nwata ono; mbu Jisusu akwaa le Jerusalemu; ndu muru iya nu ta ma. ⁴⁴ Ephe atugbua alala; tubesu l'o tso ephe. Ephe egbe jewa ije ujiku ophu be ephe wataderu iya achochu; chokashilaha ya l'eke ndu abubu ephe; me ndu ephe maru no. ⁴⁵ Ephe achu ya chu chu; ephe ta phu iya. Ephe achu iya lasha azu le Jerusalemu odo. ⁴⁶ Ephe achu ya abali ebo; ga le k'eto ya be ephe je aphua ya l'eze-ulo Nchileke; eke yele ndu Ju, ezije iphe no; yo gebe nchi l'iphe ephe ekfu; l'ajikwapu ephe aji. ⁴⁷ Iphe ookfu adukota ndu nuru iya nu biribiri; mbu ege iphe dokwanuru iya enya; me ege o gude asa aji ohuma. ⁴⁸ Ephe aphu l'iya phu mbu ndu muru iya nu; yo kpo ephe okfu. Nne iya asu iya: "Nwa iya; ?nanu ege o du b'i meru ephe egbe iya owa. ?I marua le yele nna ngu be shi keshinu ono chiru obu l'eka l'eke ephe achu ngu."

⁴⁹ Yo su ephe: "?Nanu ege o du be unu achu iya? ?Unu ta mahaadu l'o gbaru iya ono l'ulo Nna iya too?" ⁵⁰ Iphe ono, o kfulu ono te do ephe enya.

⁵¹ Yo tsoru ephe lasha azu le Nazaretu; l'anuru ephe okfu. Nne iya atuko iphe ono l'o ha suchia l'okpoma. ⁵² Jisusu l'evu; l'aka okwa enya eje. Yo kafuaru ono Nchileke l'obu; nodukwa iya phu madzu.

3

Ozi, Jonu Bapuzizimu ezi

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)

¹ Yo be l'afa, kwe Tayibiriyosu Siza afa iri l'ise; k'ophu o du beru ochi ndu Romu. O bu teke ono be Ponchosu Panyileti shi buru govano ndu Judiya; Herodu aburu o-chi-oha ndu Galili. Nwana Herodu ke nwoke, eeku Filipu aburu o-chi-oha ndu Ituriya; me ndu Tirakonayitisu. Layseniyasu aburu o-chi-oha ndu Abilini. ² Teke ono kwaphu be Anasu me Kayafasu shi buru eze ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja. O bu teke ono be Jonu Zekaraya shi buru l'echi-egu; Nchileke abya ekua ya; zia ya ozi. ³ Ya ndono; Jonu etsoru iphe bu ohamoha, buru Enyimu Jodanu mgburumburu jegbaru; l'ara iya arara; asuje: "Unu taa onwunu uta; sefu eka l'iphe du eji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e mee unu bapuzizimu; k'ophu Nchileke a-guru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru." ⁴ Bu iya bu ege e deru iya l'ekwo Azaya, bu onye nkfuchiru Nchileke; su:

“O nweru onye l'echi mkpu l'echi-egu; su:

T'e meeru Nnajiufu ụzo iya;

T'a chikwaaru iya oje ono t'o vudo ntumu!

⁵ Eke, sɔdaru asuda be ee-nwuchi enwuchi.

Ugvu ke'ze iya; me ugvu

ke nshii;

be ee-gbuzitakota.

Iphe, bu eke ụzo gwo-jiru agwo-ji

be ee-me t'o kfu ru ntumu.

Eke o du nkwo godo nkwo godo

be ee-me t'o yi ko ayiko; kwoo akpehu.

⁶ Madzu kpoo gba a-phu ege

Nchileke e-shi dzota ndu nk'ia.”

⁷ Ya ndono; Jonu asu ikpetuma ndu wufutaru t'e mee ephe baputizimu: “Unube ndu-a, ikputu mushiru-wa! ?Bu onye suru unu t'unu gbalaaru oke ehu-eghughu ono, Nchileke a-zube unu mboke ono, oo-nma mgboko ikpe ono? ⁸ Unu mia amimi l'o bu oshi-omi. Nebyi, unu a-mj bu umere, e-koshi l'unu tawaru onwunu uta iphe du eji, unu meshiru; ghaawa umere lakfuta-wa Nchileke. Unu ba arikwa le keshinu Ebirhamu buwa nna unu oche; b'e to nwedu iphe e-me unu. Unu ta amakwa l'o be ke t'e b'o du; be Nchileke e-meshikwa mkpuma-wa, wushiru ege-a: yo buru unwu Ebirhamu! ⁹ Mbu le nta-a b'e byibekwaru ogbu-nku l'iphe bu ukfu oshi, nonu. Ophu e-ta midu nebyi, du mma; e gbatsua ya; chee l'oku.”

¹⁰ Ikpetuma ndu ono ajia ya; su: “?Bu ngunu be ephe e-me nta-a?”

¹¹ Yo su ephe: “T'onye nweru uwe ugwehu-labu; nu onye e-te nwedunu nanu. T'onye nweru nri mekwaa ya phu ege onye ophu meru.”

¹² Ndu akiriko byakwaruphu t'o mee ephe baputizimu. Ephe asu iya: “O-zi-iphe! ?Bu ngunu be ephebedua e-me?”

¹³ Yo su ephe: “Unu ba anaghatajeshi iphe a suru t'unu nataje l'akiriko.”

¹⁴ Ndu soja abyakwaphu; bya aji iya: “?Ephebedua eghee; ephe e-mekwanu iya imagha?”

Yo su ephe: “Unu be egudejehe okpehu ana madzu iphe. Unu te eboje madzu ibo iphe e to medu ege ee-shi t'unu naa ya iphe iya. Odo bu t'ugwo, a kfu ru unu dzujeeru unu.”

¹⁵ Ndu ono atubata onwephe. Ephe atuko rilahaa l'obu ephe; su: “Oo-bukwaru-a nwoke-wa bu Kurayisutu obu.” ¹⁶ Jonu asu ephe: “Le yebedua kwa mini be ya egudeje eme unu baputizimu. Obenu le nwoke ophu abya nu be kakwa iya l'ishi; ka iya l'okpa; mbu le ya te dzukupkwaanu ke te ya toshia ya eri akpokpa iya. Onye ono, abyanu ono bu Ume-du-Nso; me oku be oo-gude mee unu baputizimu nk'ia. ¹⁷ O gudekwa ajakpa, oogudeje aphushi eswa witu; vuta ophu bu nebyi iya vuba l'ulo; kpota ophu bu mbeku iya je enwuru ye l'oku, e-ta anyihudu anyihu.”

¹⁸ Jonu ezia ephe ozi-oma; gude ege ono kasaa ephe enu-nchi l'uzo, du igweligwe.

¹⁹ Obenu le Jonu kfu ru o-chi-oha, bu Herodu ejo iphe o meru ye iya l'eka; bu iya bu ke Herodiyasu, bu nyee nwanna ke yebe Herodu; mewaru ke ejo iphe odo, Herodu meeberu. ²⁰ Herodu emefua ophu ka njo tsoke ono; kpota Jonu je echee le mkporo.

Jonu eme Jisosu baputizimu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ To du iya bu; ndu ono abya; Jonu emekota ephe baputizimu. Jisosu abyakwaphu; yo mee ya. Jisosu anodukwadua ekfu anu Nchileke; igwe ekpuhaa gheru onu. ²² Ume-du-Nso adulephu l'o bu ndo; phezita; bya anodu iya l'ehu. A nua olu, shi l'imigwe ono; su: “I bu Nwata iya, ya yeru obu; iimeje: ehu atso iya ena.”

Eri Jisosu

(Mat 1:1-17)

²³ A muru Jisosu; yo nolephu ukporo afa l'afa iri; dube oje ozi iya. A suru l'o bu nwatibe Josefu, bu nwatibe Heli; ²⁴ Heli bu nwatibe Matatu. Matatu aburu nwatibe Livayi. Livayi bu nwatibe Meliki; Meliki aburu nwatibe Janayi. Janayi bu nwatibe Josefu; ²⁵ Josefu aburu nwatibe Matatayasu. Matatayasu bu nwatibe Emosu; Emosu aburu nwatibe Nahumu. Nahumu bu nwatibe Hesuli; Hesuli aburu nwatibe Nagayi. ²⁶ Nagayi bu nwatibe Maatu; Maatu aburu nwatibe Matatayasu. Matatayasu bu nwatibe Semeyinu; Semeyinu aburu nwatibe Joseku. Joseku bu nwatibe Joda; ²⁷ Joda aburu nwatibe Jowananu. Jowananu bu nwatibe Risa; Risa aburu nwatibe Zerubabelu.

Zerúbabelu bú nwatibe Shiyálutiyélu; Shiyálutiyélu abúru nwatibe Nèri. ²⁸ Nèri bú nwatibe Méliki; Méliki abúru nwatibe Adi. Adi bú nwatibe Kósamu; Kósamu abúru nwatibe Elumádamu. Elumádamu bú nwatibe Èru; ²⁹ Èru abúru nwatibe Jóshuwa. Jóshuwa bú nwatibe Eliyéza; Eliyéza abúru nwatibe Jórimu. Jórimu bú nwatibe Mátatu; Mátatu abúru nwatibe Lívayi; ³⁰ Lívayi bú nwatibe Símiyónu; Símiyónu abúru nwatibe Júda. Júda bú nwatibe Jósèfu; Jósèfu abúru nwatibe Jónamu. Jónamu bú nwatibe Eláyekimu; ³¹ Eláyekimu abúru nwatibe Melíya. Melíya bú nwatibe Mena; Mena abúru nwatibe Matáta. Matáta bú nwatibe Nétanu; Nétanu abúru nwatibe Dévidi. ³² Dévidi bú nwatibe Jesi; Jesi abúru nwatibe Óbèdu. Óbèdu bú nwatibe Bówazu; Bówazu abúru nwatibe Sálumónu. Sálumónu bú nwatibe Náshónu; ³³ Náshónu abúru nwatibe Amínadabu. Amínadabu bú nwatibe Áduminu; Áduminu abúru nwatibe Anì. Anì bú nwatibe Hézurónu; Hézurónu abúru nwatibe Pérezu. Pérezu bú nwatibe Júda; ³⁴ Júda abúru nwatibe Jékòpu. Jékòpu bú nwatibe Áyizaku; Áyizaku abúru nwatibe Ébirihamu. Ébirihamu bú nwatibe Téra; Téra abúru nwatibe Nehò. ³⁵ Nehò bú nwatibe Sérugu; Sérugu abúru nwatibe Reyu. Reyu bú nwatibe Pélegu; Pélegu abúru nwatibe Iba. Iba bú nwatibe Shéla; ³⁶ Shela abúru nwatibe Káyinanu. Káyinanu bú nwatibe Afákusadu; Afákusadu abúru nwatibe Shému. Shému bú nwatibe Nówá; Nówá abúru nwatibe Lémèku. ³⁷ Lémèku bú nwatibe Metúsela; Metúsela abúru nwatibe Ínòku. Ínòku bú nwatibe Jářèdu; Jářèdu abúru nwatibe Mahálalilu. Mahálalilu bú nwatibe Káyinanu; ³⁸ Káyinanu abúru nwatibe Ínòsu. Ínòsu bú nwatibe Šetu; Šetu abúru nwatibe Ádamu; Ádamu abúru nwatibe Nchileke.

4

Sétanu adata Jisòsu

(Mát 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Ume-dù-Nsò abya eji Jisòsu èhu; yo shi lẹ Jódanu latashia. Ume-dù-Nsò eduta iya; ² yo je anọ ọkporo abalẹ èbo l'echi-egu; Obutuswe adatakọta iya. L'ime ọkporo abalẹ èbo ono b'ẹ to nwedu nri, shiru iya ọnu. Yọ nọ-dzulephu ọkporo abalẹ èbo ono; ẹgu agulahaa ya.

³ Obutuswe asù iya: "Ọ -bùru l'ì bú Nwatibe Nchileke; kfunuru mkpuma-wa t'ọ ghọo nri!"

⁴ Jisòsu asù iya: "E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: 'L'ẹ tọ bọdu nri nwenkinyi iya bẹ madzù egudeje nọdu ndzù.' "

⁵ Obutuswe ono eduru iya lashia l'ephekerephe; t'a kwaa jia ẹnya ugbo lanu b'ọ koshikotawaru iya alì-eze ndiphe mgburumburu; ⁶ bya asù iya: "L'ọo nggu bẹ ya e-me t'ì bọru onye a-nọdu achikọta iphemiphe ọbule-a l'ọ ha; mẹ iphe, bú iphe dù mma, nọ iya nù; kẹ l'ọ bú yẹbe Obutuswe b'ẹ yeru iya l'ẹka; yọ bọru onye dù iya mma l'ọkpoma bẹ ya a-nù iya. Ọo ya bú lẹ: ⁷ i -bakpọwaru iya eja; ya ahaaru ngu iya l'ọ ha."

⁸ Jisòsu asù iya: "E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: 'L'ọo Nnajiufu, bú Nchileke ngu bú onye ìi-baru eja; bọru iya nkinyi iya bú onye ìi-nọdu l'ẹka.' "

⁹ Obutuswe ono abya eduru iya jeshia Jerúsalemu; je eworu iya dobe l'ọnungonu ẹke, katsua l'eli l'eze-ulo Nchileke; sù iya: "Ọ -bùru l'ì bú Nwatibe Nchileke; shinu l'eli ẹke-a kfúda l'alì; ¹⁰ l'ẹ dekwaru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: 'Lẹ Nchileke e-kfuru unwu ojozi-imigwe iya t'ẹphe leta ngu ẹnya; chee ngu nche. ¹¹ Ẹphe e-gbobe ẹka; wọta ngu tẹ ọkfu ba dù ngu l'ọkpa!' "

¹² Jisòsu asùkwa iya phù: "E dekwaru iya edede l'ẹkwo okfu Nchileke; sù: 'Ba adatakwa Nnajiufu, bú Nchileke ngu adata.' "

¹³ Obutuswe ono adatagelephu Jisòsu; paru iya haa kẹ nwa teke ono.

Jisòsu awata ozi iya lẹ Gálili

(Mát 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Jisòsu anọdu l'ike Ume-dù-Nsò ono latashia Gálili. E kfundzuru okfu iya l'iphe bú ndu bupheru Gálili mgburumburu. ¹⁵ Yoo zi iphe l'ime ọlo-ndzuko ndu Ju; onyenonu aja iya mma.

Aajika Jisòsu lẹ Názaretu

(Mát 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Tọ dù iya bú; yọ bya abahù lẹ Názaretu, bú iya bú ẹke a nọdu hefuta iya. Yo be mbọku ọtu-ume; yọ bya abahù l'ọlo-ndzuko ẹge ọobahujehawa. Yo rua; bya egbeshi tẹ ya gua iphe. ¹⁷ A bya eworu ẹkwo, Azáya, bú onye nkfuchiru Nchileke deru; nù iya. Yọ bya aphùshia ẹkwo ono; chọ-vu ẹke ọbu, e deru sù:

¹⁸ "Ume Nnajiufu nọ mu l'èhu;

ke l'ò fòtawaru mu tẹ mu je ezia
 ndu ukpa ozi-oma.
 O ziru mu tẹ mu je ezia
 ndu a kpuru lẹ ndzụ l'aa-ha ephẹ;
 mẹ tẹ mu je emee ndu ishi
 t'ephẹ wata ophu ụzo;
 mẹ tẹ mu je emee ndu aakpa ẹhu
 t'ephẹ nweru onwephẹ;

19 mẹ tẹ mu araa ya arara:
 l'afa, Nnajiufu a-dzọta
 ndu nk'ia ruakwaru."

20 Yo woru ẹkwo ono gwoo; woru iya nu-phu onye ejeru ndzuko ozi azu; bya adugaru anodu. Iphe bu ndu no l'ulo-ndzuko ono achiru enya dzeeru iya. 21 Yo kfulahaaru ephẹ: "L'oo ntanu be iphe-a, e deru l'ekwo okfu Nchileke, unu nuru-wa reru ege e deru iya."

22 Ephẹ azukota mgbede. Okfu oma, shi iya l'onu adukota ephẹ biribiri. Ephẹ asu: "Tọ budunua nwatibe Jófẹfu ndọ-o?"

23 Yọ sụ ephẹ: "O doru iya enya l'unu a-nmaru iya ẹtu: 'T'ophu eme ogvu; metanu onwiya l'iphe eme iya nu. L'unu nwaru iphe ya meeberu lẹ Kapaniyomu; tẹ ya menua ya l'alị iya l'ẹke-a.' " 24 Yọ sụ ephẹ: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe onye nkfuchiru Nchileke ekfu b'ẹ te ekwejekwa nata ohuma l'alị iya.

25 "Unu nyatakwa l'unwanyi, maa tufutsuaru dukwa-a l'igwe lẹ Ízurelu l'oge ke Eláyija; bu iya bu teke ono, igwe buchiru mini afa ẹto l'onwa ishingụ; ẹjo-egu abya l'alị ono gbaa mgburumgburu ono. 26 Ẹ tọ dukwa unwanyi ono m'oo nanu, Nchileke ziru Eláyija t'ọ yeru ẹka; gbahalephu nwanyi obu, nji iya ta nohedu, bu lẹ Zarefatu, no l'alị Sayidónu b'e ziru iya t'ọ jee nk'ia. 27 Ndu ẹhu-labụ hakwaphu l'igwe lẹ Ízurelu teke Eláyisha, bu onye nkfuchiru Nchileke shi nođu. Ophu 'o dudu m'oo onye lanu, o meru t'ọ korohu l'ẹhu-labụ iya; gbahalephu Némanu, bu onye Siriya."

28 Ephẹ anulephu onanu; ẹhu awata oghu iphe bu ndu no l'ulo-ndzuko ono eghughu l'ephẹ ha. Ephẹ aswo-lihu; 29 chifu iya lẹ Názaretu. Ephẹ eduta iya je enyihu onungonu eli ugvu, bu iya bu ẹke mkpukpu ephẹ tukoru; melahaa t'ephẹ shi l'ẹke ono nwufu iya t'ọ yia asua ishi l'alị. 30 Yo gbeshilee; je anyijahu igweligwe ndu ono; yọ buru iya alufu.

Nwoke, ogvu bu l'ẹhu
 (Mak 1:21-28)

31 Tọ dọ iya bu; Jisọsu atugbu; bahushia lẹ Kapaniyomu l'alị Gálili. Yo be mbọku ọtu-ume; yo je anodu l'ezị ephẹ iphe. 32 Ndu ono akpo-beru l'ẹge o gude ezi iphe; ke l'okfu iya adalephu kpaa kpaa. 33 Yo nweru nwoke lanu, ogvu bu l'ẹhu, no l'ulo-ndzuko ono. Nwoke ogvu ono echia mkpu; sụ: 34 "Taa! ?Bụ ngunu be nggu l'ephẹ gba; nggube Jisọsu ophu Názaretu. ?l byawaru ephẹ emebyishi. Ya makwaru-a onye i bu: i bu onye dọ nso ke Nchileke."

35 Jisọsu abaarụ ogvu ono mbà t'ọ nođu nwandoo; shi nwoke ono l'ẹhu lufuta. Ogvu ono atutsua nwoke ono l'alị l'edzudzu oha ono; shi iya l'ẹhu lufuta; tọ dọ ẹke o mekaru nwoke ono iphe.

36 Yọ dọ ephẹ biribiri; ephẹ ekfulahaa; sụ: "Bụ egbe okfu ngunu dọ ege-a? Nwoke owaa egudeje agburu-ẹhu mẹ ike; sụ tẹ ogvu shi madzụ l'ẹhu wushia; yo kwe wushia." 37 E kfigbaru okfu Jisọsu l'ekemeke obule l'iphe bu mkpukpu, no-pheru ẹke ono mgburumgburu.

Jisọsu agwo ndu iphe eme
 (Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

38 Jisọsu eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; bya abahushia lẹ ke Sáyimonu. Yo rua; ehoku l'enwu nne nyee Sáyimonu. Ephẹ ekfuaru Jisọsu t'ọ gbaaru iya mkpu. 39 Jisọsu abya evudonyabe iya; baaru ehoku ono mba. Ehoku ono aparu nwanyi ono haa. Nwanyi ono ekwolihu; watawaruphu ephẹ okwaru ẹbyee.

40 Enyanwu aribadelephu; iphe bu onye nweru onye iphe-ememe, dutsua iche iche eme; edutaru iya Jisọsu. Jisọsu ebyikota ephẹ ẹka; mee; ephẹ akorohu. 41 Ogvu eshitsu igweligwe ndu o bu l'ẹhu awushi; l'aratsua: "Oo nggubedua bu Nwatibe Nchileke."

Obenu lẹ Jisọsu abajeru ephẹ mba; jika t'ephẹ be ekfufuta okfu; ke l'ephẹ makotawaru l'oo ya bu Kuráiyisutu obu.

Jisọsu ekfu okfu Nchileke
 lẹ Judiya
 (Mak 1:35-39)

⁴² Nchi abòhulephu; Jisòsu atùgbua jeshia èke ò nòdu nwènkinyi iya. A dù l'igwe wata iya achòkashi; chònyaa ya bya achò-vu iya; melahaa t'èphe sedo iya t'è b'ò hahè èphe. ⁴³ Yò sù èphe: "Lè ya zifutajekwaphu ndu mkpùkpù òdo ozi-òma kè èke Nchileke bù eze ono; okfu l'ò bù iphe ono b'e ziru iya t'è ya bya."

⁴⁴ Yo tsoru ùlo-ndzuko ndu Ju lè Judíya l'ara okfu Nchileke arara.

5

Ndu mbù, tsolahaaru Jisòsu

(Mát 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Yo be ujiku lanù lè Jisòsu nò l'ìku Eze Ènyimu Genésaretu; a dù l'igwe zeta gidigidi zekfuta iya t'èphe nua okfu Nchileke. ² Yò phua ùgbo labù, nò l'ònu-èka ono. Ndu egbu èma, shi nòdu l'ùgbo ono alùfutawa je anòdu l'asa ntofu èphe asasa. ³ Jisòsu abya abahù l'ùgbo ono nanù: l'òphu bù kè Sáyìmonu; bya asù Sáyìmonu t'ò nwuribe ùgbo ono nwanshì lè mini. Yò bya adùgaru anòdu l'ùgbo ono; zilahaa ndu ono iphe.

⁴ Yo kfugetsulephu iphe, ookfu; sù Sáyìmonu: "T'ò kpòribefua ùgbo ono l'èke, mini ka ogvu; k'òphu èphe a-ghaa ntofu èphe; nmata èma."

⁵ Sáyìmonu asù iya: "Nnajiufu; mè èphe tükokwa ènyashi ophu sekota ege èphe e-me gbuta iya; yò buru kè mmanu. Olobu; k'òphu i kfuwaru ege-a bè ya a-chìkwaru-a ntofu òbu ghaa lè mini òbu." ⁶ Èphe emee ya ège ono, o kfururu ono; gbua èma, jiru ntofu ono; k'òphu o gbe eme t'ò lakaa ntofu òbu alaka. ⁷ Èphe epheeru ibe èphe ndu òphu, nò l'ùgbo òphu èka t'èphe bya eyeru èphe èka. Èphe abya egbuja èma l'ùgbo labù ono; k'òphu ùgbo òbu wataru emimi.

⁸ Sáyìmonu Pyita aphù l'ìya phù; buru Jisòsu pèe l'ifu; sù iya: "Nnajiufu; byiko gbeshi l'èke ya nò; lè ya kwa onye emeje iphe dù èji." ⁹ Biribiri èma, èphe gburu egude Pyita; mè ndu yèle iya yì. ¹⁰ Ège ono b'ò òkùkwaphu unwu Zébedi, bù iya bù Jémusu; mè Jònu; èphe lè Sáyìmonu tükoru shi egbu èma ono.

Ya ndono; Jisòsu asù Sáyìmonu: "Ba atsùshi egvu; tsube ntau bè ìi-nòdu eruko madzù l'ò bù onye eruko èma."

¹¹ Èphe akpufutatsua ùgbo ono l'ònu-èka; hakòta iphemiphe òbule; tsolaha Jisòsu.

Jisòsu agwò onye èhu-labu

(Mát 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Yo be ujiku lanù lè Jisòsu nò lè mkpùkpù lanù; nwoke òbu, èhu-labù dzuru èhu abyatashia. Yò phùlephu Jisòsu; daa; buaru iya ifu l'alì; ròlahaa ya; sù iya: "Nnajiufu; ò -buru uche-obu ngu bè ìi-menu iya-a t'è ya dù mma."

¹³ Jisòsu amachìwaphu èka; byia ya; sù iya: "Ò bù uche-obu iya. Ngwaa; t'èhu dù ngu mma." Teke onophu; èhu-labù ono agvuwaphu nwoke ono l'èhu. ¹⁴ Jisòsu akaru iya t'è b'ò òkùkwa onye oo-kfururu iya; wo iya: "Tùgbulekwaphu je eworu onwongu koshi onye achijeru Nchileke èja t'ò lee ngu ènyia; nggu egworu ngweja, onye e metaru l'iphe eme iya nù anùje; nù iya t'ò chìaru ngu ège Mòsisu t'uru l'ekemu iya; k'òphu òha a-makòta l'èhu dùwa ngu mma."

¹⁵ Obenu l'ò gbe kalèe okfukashi kè Jisòsu; k'òphu igweligwe madzù dzukoru t'èphe nua lè nchi; mè t'e mee èphe t'èphe òkùkota mma l'iphe-ememe, emetsua èphe. ¹⁶ Obenu lè Jisòsu atslajeleee azù je anòdu l'èchi-ègu; kfururu nù Nchileke.

Nwoke, iphe lònwuru

ibe-èhu lanù

(Mát 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Yo be ujiku lanù lè Jisòsu nò l'èzi iphe; ndu Fàrisii; mè ndu ezije ekemu adùgaru l'èke ono. Èphe shitsua lè mkpùkpù lè mkpùkpù, nò lè Gálili; mè Judíya; mèwaru Jerúsalemu bya. Ike Nnajiufu, bù Nchileke anòdu Jisòsu l'èhu; mee ya t'ò dù ike omeshi ndu iphe eme t'èhu òkùkota èphe mma. ¹⁸ Yo nweru nwoke lanù, iphe lònwuru ibe-èhu lanù, e gude oshi-azèe paru bya. Èphe achonyaa ège èphe e-me vubata iya bya edobe Jisòsu l'ifu; ¹⁹ tò dù; kèle madzù ò-jiru èke ono adò-ji. Èphe aparu iya nyihu ùlo ono; je eworu ùzo bufua l'eli iya; shi iya pyofu oshi-azèe ono, nwoke ono zè ono; patsuta iya l'ifu èke Jisòsu nò. ²⁰ Jisòsu aphua ège èphe kwetaberu lè ya a-dù ike mee t'è nwoke ono jee ije; yò sù iya: "Nwoke ibe mu; a guwaru ngu nvù l'iphe, dù èji, i mekotaru l'ò ha."

²¹ Ndu ezije ekemu; mè ndu Fàrisii awata iya arìri; sù: "Bù egbe madzù ngunu dù ège-a, ekfurushi èpha Nchileke èga-wa? Mbù; ?bù onye a-dù ike guaru madzù nvù l'iphe dù èji, o meru; gbahaa Nchileke nwènkinyi iya."

²² Jisõsu amawaruphu iphe ephe ekfu; sù ephe: “?Bù ngunu meru iphe unu ari egbe oriri owaa? ²³ ?Bù ole ka ntse l'a sùru: 'A guwaru ngu nvù l'iphe dù eji, i meshiru; t'ò bù t'a sù-chia: 'Gbeshi; jelahaa ije'? ²⁴ Òle ya e-koshi unu lè Abùbu-Ndiphe b'e ziru t'ò gujeeru madzù nvù l'iphe dù eji, onye ono meru lè mgboko-a.” Yò sù nwoke ono, iphe lonwuru ibe-èhu lanù ono: “Òo nggu bè ya ekfuru. Gbeshi; pata oshi-azèe ngu lashia.”

²⁵ Nwoke ono ezilihu l'edzudzu òha ono; pata ugbohi iya; yò buru iya alala; l'aja Nchileke ajaja. ²⁶ Ndu ono eghechawaa ònu nwandoo; l'èke biribiri iya gudekotaru ephe. Ephe ajalaha Nchileke ajaja; sù: “L'èphe akabèkwa phà iphe kporu ephe okfu ntanù.”

Jisõsu eku Lívayi

(Mát 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ E metsua; Jisõsu atugbua je apha onye ana akiriko lanù, aza Lívayi; l'èke ò dugaru l'ulo okpoga akiriko. Jisõsu asù iya: “Lívayi; tsoru iya.” ²⁸ Yò haa iphemiphe obule ono; gbeshi tsoru iya.

²⁹ Lívayi abya akwaaru iya eze ebyee lè kè yèbedua, bù Lívayi. Ndu akiriko azaa l'igwe; ephe lè ndu òdo bya anòdu; ephe l'èphe atùko l'eri nri ono. ³⁰ Ndu Fàrisii; mē ndu ezije ekemu atsolahaa gbùdagbuda; sù ndu etsoje ụzo iya: “?Bù ngunu meru iphe unu lè ndu akiriko; mē ndu òdo, emeje iphe dù eji eri l'angùko ege owaa?”

³¹ Jisõsu asù ephe: “Ndu èhu dù mma bē mkpa onye eme ogvu ta dukwaru. Ò bù ndu èhu dù eji bē mkpa onye eme ogvu duru. ³² Ya ta byakwa oku ndu doberu èka ndoo; ò kwa ndu eme iphe dù eji bē ya byaru t'èphe taa onwèphe ụta iphe dù eji, ephe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke.”

Aji lè k'oswi aswisiwi

(Mát 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Ndu Fàrisii ono asù iya: “Ndu etsoje ụzo Jõnu aswije aswisiwi tekenteke; l'ekfu anù Nchileke; ège ono bē ndu etso ayi aswije; obu lè ndu etsoje nggubèdua erilee; l'angù ège dù ephe mma.”

³⁴ Jisõsu aji ephe: “?Unu emeje tē ndu byaru ome eswa-nwanyi ophungu swia aswisiwi; l'èke onye kuru ephe òkwaa? ³⁵ Obenu lè mbòku obu, aa-nata ephe onye ono, alù nwanyi, kuru ephe l'eswe-iphe ono nòphu abya; mbòku ono bē ephe a-kabè swia aswisiwi.”

³⁶ Yò bya anmaaru ephe ètu; sù: “È ta alakatajèkwa uwe ophungu; gude gbaa akahù uwe. Onye tũru iya ama; onye ono alakaa kè ophungu ono; ophu iphe o byikataru lè kè ophungu ono yèle akahù iya ono ta adagbadu nanù. ³⁷ To nwe onye wotajeru akuru-akù ophungu, atù vavava je ogha l'akahù otumu. Ò -tùkwa ya phù ama; mēe ono agbajashia otumu obu; mēe obu yèle otumu obu alakota l'iyi. ³⁸ Ò bù akuru-akù ophungu bē eeyeje l'otumu ophungu, karu akaka. ³⁹ È to nwedu onye ngu-gejeeru akahù mēe, k'ophungu gujekwaduru òdo; èke òsoje l'akahù iya ono kakwa mma.”

6

Aji lè kè mbòku òtu-ume

(Mát 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Yo be mbòku òtu-ume; Jisõsu eswewaa l'ègu èke, a kòru akpe. Ndu etsoje ụzo iya awata okwo akpe ono; wata iya aswashì; l'ata. ² Ndu Fàrisii aharu sù ephe: “?Bù ngunu meru iphe unu kabè eme egbe iya owaa, è tee mejèdu mbòku òtu-ume-wa?”

³ Jisõsu asù ephe: “?Unu ta agu-nwaa l'èkwò okfu Nchileke iphe Dévidi mejeru l'èke ègu agu yèle ndu ephe l'iya yi? ⁴ L'ò bahuru l'ulo Nchileke je ewota buredi, e gude achìru Nchileke èja woru taa; mbù buredi, onye òdo è-ta ahadu kè t'ò wota taa; gbahaa ndu achìjeru Nchileke èja nwènkinyi ephe. Yò tatsua ya; bya ahakwaru iya phù hēe ndu ephe l'iya yi; ephe ataa.”

⁵ Jisõsu asù ephe: “L'ò kwa yèbedua, bù Abùbu-Ndiphe bù Nnajiufu kè mbòku òtu-ume.”

Nwoke, iphe lonwuru èka lanù

(Mát 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Yo be mbòku òtu-ume òdo; Jisõsu abya abahù l'ulo-ndzuko; je ezilaha iphe. Yo nweru nwoke, nò l'èke ono, iphe lonwuru èka-utara iya. ⁷ Ndu ezije ekemu; mē ndu Fàrisii egelaha Jisõsu; t'èphe maru: ?oo-mekwaphu t'èhu dù madzù mma mbòku òtu-ume; k'ophu ephe a-chòkwanu ophu ephe a-sù l'ò meru. ⁸ Obenu lè Jisõsu maru iphe ephe ari; bya asù nwoke ono: “Gbeshi bya evudo edzudzu òha-wa l'ifu.” Nwoke ono egbeshi je evudo edzudzu òha ono l'ifu. ⁹ Jisõsu asù ephe: “Tè ya jiedukwa unu: ?Ò bù

omebyi ekemu mbòku òtu-ume t'e mee iphe-oma; t'ò t'e mee ejo iphe? ?Bù t'a dzoje ndzù; t'ò t'a lajè ndzù l'iyi?" ¹⁰ Yò bya enyoo; lephekota ephe enya l'ephe ha; bya asù nwoke ono: "Ngwaa; machia eka ngu amachi." Yò machia ya. Eka ono abya eteta; dùwa iya phù mma.

¹¹ Ephe aswo-lihu; wata ochi idzu iphe ephe e-me Jisòsu.

Ndu ishi-ozì iri èbo ono

(Mát 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Yo be ujiku lanù; Jisòsu ejeshia eke, ugwu ha l'igwe; t'ò nõdu kfuru nõ Nchileke. Yò nõdu l'èke ono kfukota nõ Nchileke enyashi phuu. ¹³ Nchi abya abòhu; yo kua ndu etsoje ọ̀zo iya; bya afòta ephe umadzu iri l'èbo; gua ephe ndu ishi-ozì iya. ¹⁴ Ndu ono bù: Sáyimonu, o gùru Pyita; owaa Ánduru, bù nwunne iya; me Jémusu; me Jõnu; me Fílipu; me Batólómíyù; ¹⁵ me Mátíyù; me Tómosu; owaa Jémusu, bù iya bù Jémusu Álufiyòsu; me Sáyimonu, onye yì l'ogbo, adzò t'alj ndu Ju nõduru ndu Ju; ¹⁶ me Júdasu, bù nwatibe Jémusu; me Júdasu Isukáryòtu, bù iya mekochaaru deru Jisòsu ye.

Jisòsu ezi iphe; l'eme ndu

èhu dù èji; t'ephe ka mma

(Mát 4:23-25)

¹⁷ Jisòsu abya enyizita l'ugwu ono; ephe l'iya abya anòdu lè mgbazita iya; ephe l'ikpetuma ndu odo, etso iya nõ; me igweligwe ndu shigbaa lè Judiya phuu; me Jerúsalemu; me ndu iku enyimu Táya me Sayidónu. Ndu ono bukota ndu byaru t'ephe nua iphe oozì; me t'ò mee t'è iphe, emegbaa ephe dù ephe mma. ¹⁸ Iphe bù ndu ogwu akpa èhu bè èhu òkòta mma. ¹⁹ Iketuma ndu ono atùko eme t'ephe byigbaa ya eka; okfu l'ike, shi iya l'èhu emeje t'èhu òkòta ephe mma l'ephe ha.

Onu-oma; me aphu

(Mát 5:1-12)

²⁰ Jisòsu atangobe enya; lee ndu etsoje ọ̀zo iya; sù ephe:

"Onu-oma bù k'unubè ndu ọ̀kpa;

okfu l'èke Nchileke bù eze bù nk'unu.

²¹ Onu-oma bù k'unubè ndu ègu agù nta-a;

okfu l'ephe e-ji unu.

Onu-oma bù k'unubè ndu ara èkwa nta-a;

okfu l'unu a-chia ochi.

²² Onu-oma bù nk'unu teke

aakpò unu ashì; l'akpòfu unu akpòfu;

l'akò unu onu; l'eku unu ejo madzù;

okfu l'unu kweru kè Abùbu-Ndiphe.

²³ "T'èhu tsò unu ena mbòku ono; t'unu kfù-lihu tee eswa; kè l'obunggo unu ha nshinu l'imigwe; okfu l'ò bù ège ono bè nna ephe oche shi mee ndu nkfuchiru Nchileke.

²⁴ "Òlobu; nshòo unubè ndu nweru iphe;

okfu l'unu natagewaru iphe ruberu unu.

²⁵ Nshòo unubè ndu èpho jiru nta-a;

okfu l'ègu a-gua unu.

Nshòo unubè ndu achì ochi nta-a;

okfu l'unu a-raa èkwa; gua aphù.

²⁶ "Nshòo unu teke onyemonye obule a-nòdu ekfu l'unu eme ohuma; okfu l'ò kwaphu ège ono bè nna ephe oche phè shi kfuaru ndu gude ọ̀gho ekfuchiru Nchileke."

Oyeru ndu ohogu obu

(Mát 5:38-48; 7:12a)

²⁷ "Obenu l'iphe ya ekfuru unubè ndu anù iya nõ bù: Unu yeru ohogu unu obu; mejeru onye unu dù ashì ohuma; ²⁸ gojeru onu-oma nõ onye tũru unu onu; kfujeru nõ Nchileke k'onye kòru unu onu. ²⁹ Madzù -chia ngu eka l'ishi-nchì; dobefuaru iya ishi-nchì ophu. O -bũru lè madzù yetaru ngu uwe ugwehu ngu; haa ya t'ò yetafua ngu uwe ime èhu ngu. ³⁰ Madzù -bya ngu orota iphe i nweru; nũkwa iya eya. O -bũru lè madzù wotaru iphe ngu; ba jìhekwa iya aji iya. ³¹ Unu mejeru ndu odo ège o dù unu t'è ndu odo meuru unu.

³² "O -bũleruphu l'òo ndu yeru unu obu bè unu eyejeru obu nwenkinyi; ?bù egbe uru ngunu bè unu ritaru iya; kele ndu eme iphe dù èji kwaphu ndu yeru ephe obu; bè ephe eyejeru obu. ³³ O -bũleruphu l'òo ndu emeru unu ohuma bè unu emejeru ohuma; ?bù egbe uru ngunu bè unu ritaru iya; èle ndu eme iphe dù èji emejekwaa ège ono. ³⁴ O

-buleruphu l'ò ndu unu ele ɛnya l'unu a-phù iphe l'ɛka nata bɛ unu ejeje ɔgwo; ?bù egbe uru ngunu bɛ unu ritaru iya. Ndu eme iphe dù ɛji ejejekwaa ndu eme iphe dù ɛji ibe ɛphe ɔgwo; t'ɛphe nata iphe ha l'ò bù ɔphù ɛphe jeru ɔgwo iya. ³⁵ Iphe unu e-mejehia bù t'unu yeru ɔhogu unu obu; mejeeru ɛphe ɔhuma. Unu jeje madzù ɔgwo; haa ole ɛnya t'a kɔya ya unu; k'ɔphù obunggo unu a-ha nshinu. Ọo ya bù; unu abùru unwu kɛ Ọkaribe-Kakɔta-Nù, bù Nchileke. Lɛ ndu ɛ-ta madu iphe-oma; mɛ ndu bù ɛjo madzù bɛ Nchileke emejekwaru-a obu-oma. ³⁶ Unu bùru ndu obu-imiko ɛge Nna unu bù onye obu-imiko."

K'ɔnma ndu ɔdo ikpe
(Mát 7:1-5)

³⁷ "Unu ba tɔrushijekwa ndu ɔdo; k'ɔphù Nchileke e-te ekpedu unu ikpe. Unu ta anma madzù ikpe l'ime obu unu; k'ɔphù Nchileke ɛ-ta anmadu unubɛdua ikpe. Unu gujeeru ndu ɔdo nvù; k'ɔphù Nchileke a-gujekwaruphu unu nvù. ³⁸ Unu nùje madzù iphe; k'ɔphù Nchileke a-nùjekwaphu unu. Iphe Nchileke a-paru ɔee unu l'ɛka bù iphe e yejiru eyeji; nmawoo ya anmawo; bya atsua ya atsutsu; yo ji godogodo; awùshihu awùshihu. Kɛ l'ò bù iphe unu gude tɔru iphe yeru madzù bɛ Nchileke e-gudekwaphu tɔru iphe yeru unu."

³⁹ Yo bya anmaaru ɛphe ɛtu; sù: "Onye ishi; ?ooduje onye ishi ibe iya. ?ɛphe ta atùkodu nwulahu l'ime nsù tɔo. ⁴⁰ Onye amù iphe l'ɛka madzù ta akajekwa onye ezi iya iphe onweru ɛnya. Onye ono, amù iphe ono kwa: ɔ mɔta-gee iphe eezi iya; yò bya aha l'ò bù onye ono, ezi iya ɛya ono.

⁴¹ " ? Bù ngunu kparu iphe ì phùru nwiphe, laru nwanna ngu l'ɛnya; obu l'ɛ tì phùkwanu ɔphù ha l'ò bù osweru, gbaru ngu l'ɛnya nke ngu? ⁴² Ọdo bù: ?nanu ɛge ì gbe sù nwanna ngu: 'T'ò ngabe t'ì wofu iya nwiphe, turu iya kpõngu l'ɛnya; l'ɛke ɛ tì phùkwa ɔphù ha l'ò bù osweru, gbaru ngu l'ɛnya nke ngu? Nggube o-kfuru-iche-eme-iche ono; vuru uzo tɔfuodu iphe ɔphù ha l'ò bù osweru, gbaru ngu l'ɛnya nke ngu; tɛmanu nggu adù ike phùfu ɔzo; tɔfu nwiphe ɔphù nò nwanna ngu l'ɛnya."

Oshi-omi; mɛ akpuru iya
(Mát 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ " Ẹ tò nwedu oshi, ɛhu dù mma, mijeru ɛjo akpuru; ɔphù 'ò dukwa ɛjo oshi, mijeru akpuru oma. ⁴⁴ Eegudeje akpuru, oshi miru; maru egbe oshi ɔ bù. E ta awõtajekwa uchokoro l'oshi ága; ɔphù 'aawõtajekwa akpuru-ɛra lɛ eri-ɛgbara. ⁴⁵ Ọkpobe madzù eshije l'òkpuberu iphe nò iya l'òbu; wofuta ọkpobe iphe. Ejo madzù eshijekwaphu l'ɛjo iphe nò iya l'òbu; wofuta ɛjo iphe; kɛ l'ò bù iphe jiru iya obu l'enwushihu enwushihu bɛ ɔnonoduje ekfu l'ònu."

K'umadzù ɛbo, akpù ɔlo
(Mát 7:24-27)

⁴⁶ " ? Bù ngunu kparu iphe unu anɔduje eku iya: 'Nnajiufu; Nnajiufu;' l'unu ɛ-be emeje iphe ya sùru t'unu mee? ⁴⁷ Iphe bù onye byakfutaru iya nù; bya anù ọkfu iya; mee ya ememe bɛ ya e-koshi unu onye ɔ dù l'ò bù iya. ⁴⁸ Ọ dù l'ò bù nwoke, akpù ɔlo; bya awamia alì awami; tya ọkpa iya l'eli mkpuma. Yo be teke utso gbaru; mini abya ekpua ɔlo ono; tò ngakpòduanu m'òo anganga; okfu l'ò wamiru ọkpa iya awami; kpua ya ọhuma. ⁴⁹ Obenu l'onye anù okfu iya; too me iya ememe; dù l'ò bù onye kpuru ɔlo l'eli alì mmakanù; tò wa ọswa; k'ɔphù ɔ tɔru ọkpa iya. Yo be teke utso byaru; yò phùfuru l'ɛkaphu gwọo; daa; zee yogiriyogiri."

7

Ekweta onye ishi soja
(Mát 8:5-13)

¹ Jisòsu ekfuebe iphe ookfuru ndu jiru ɛke ono; bahushia Kapániyomu. ² Yo nweru onye ishi soja ndu Rómu, iphe eme nwozi iya; l'emeshikpoo ya ike; k'ɔphù ɔobyawa anwùhu. Nwozi iya ono b'ò yeru obu nshinu. ³ Onye ishi soja ono anulephu kɛ Jisòsu; bya ezia ndu bù ọgurennya ndu Ju t'ɛphe je arọ Jisòsu t'ò bya emee t'ɛhu dù nwozi iya ono mma. ⁴ Ẹphe abyakfutashia Jisòsu; bya aròshikpoo ya ike: "T'ò makwaru iphe oo-me; lɛ nwoke ono kwa onye gbaru kɛ t'ò yeru iya ɛka; ⁵ kɛ l'ò yeru ndu alì ɛphe obu; bùru iya kpuru ɛphe ɔlo-ndzuko ɛphe-a."

⁶ Jisòsu etsoru ɛphe jeshia. Ufu nwoke ono adùlephu ntse; onye ishi soja ono ezia ndu ọnyà iya t'ɛphe byakfuta Jisòsu bya asù iya: "Nnajiufu; ba anyishi onwongu ije; lɛ ya ta gbakwa kɛ t'ì bataru iya l'ufu. ⁷ Ẹge ono bɛ ya ta gbakwaphu kɛ tɛ ya byakfuta ngu ntse l'onwiya. Ọ búa t'ì kɔua okfu l'ònu; nwozi iya a-dù mma. ⁸ Lɛ yɛbedua bù onye nò

madzū l'ẹka. Yo nwekwaruphu ndu soja, nọ iya l'ẹka. Ya -sụ onye ọwaa t'o jee ọwaa; yo jee ya. Ya -sụ onye ọphu t'ọ bya; yọ bya. Ya -sụ nwozi iya t'o mee ọwaa; yo mee ya."

⁹ Jisọsu anụlephu iphe ono; yọ dū iya biribiri. Yọ ghachi; bya asụ mkporo-ọha ono, etso iya nū ono: "L'alị Ịzurẹlu kpọonu; bẹ ya ta phụkwaa onye kwetaberu ẹge-a."

¹⁰ Tẹ ndu ono kwaa rua ufu bẹ nwozi ono gbe kwanū mma.

*Jisọsu eme nwatibe nwanyi,
mma tufuru; t'o teta*

¹¹ Ẹ ta nọdu ọphu baru nwishi; yọ tugbua jeshia Nenu. Ndu etsoje ọzo iya; mę igweligwe ndu ọdo awuru tsoru iya. ¹² Yo rutadelephu onu-ọzo, e shi abahụ mkpukpu ono; a pawaru odzu nwoke ọbu, bụ iya bụ nne iya nwa lanū eje elili. Nne iya ono bụ ọwaa, nji iya e-ta nọhedu-a. Ndu mkpukpu ono adū l'igwe wufuta bya eswiru nwanyi ono. ¹³ Ya ndono; Nnajiufu aphulephu nwanyi ono; imiko iya egude iya. Yọ sụ nwanyi ono: "T'o gberuma; t'ẹ b'ọ rahẹ ẹkwa." ¹⁴ Jisọsu abya ebyia ẹka l'ẹkpakpara ono, odzu ono zẹ ono. Ndu ono, pa iya nū ono evudo. Yọ sụ odzu ono: "Nwokerọbya; ya sūru ngu t'i gbeshi." ¹⁵ Onye ono, nwuhuru anwuhu ono egbeshi; wata okfu okfu. Jisọsu eduru iya nū nne iya.

¹⁶ Egvu eria ẹphe ẹhu l'ẹphe ha; ẹphe ajalaha Nchileke ajaja; sụ: "Eze onye nkfuchiru Nchileke alufutaru ẹphe-o! Nchileke kpakfutawaru ndu nk'ia-o!"

¹⁷ E kfugbaru okfu Jisọsu l'alị Judiya mgburumgburu mę lẹ ndu bupheru Judiya mgburumgburu.

*Ndu ozi Ọnu Baputizimu
(Mát 11:1-19)*

¹⁸ Ndu etsoje ọzo Ọnu akọkotaru Ọnu iphe ono l'ọ ha. ¹⁹ Ọnu abya ekua ndu etsoje ọzo iya umadzu ebo; bya ezi ẹphe t'ẹphe je ajia Nnajiufu: "Bụ iya bụ onye ọbu, a-byanū ọbu; tọ t'ẹphe lee ẹnya onye ọdo?"

²⁰ Ndu ono erua bya asụ Jisọsu: "Lẹ Ọnu Baputizimu zikwaru t'ẹphe bya ajia: 'Bụ nggu bụ onye ọbu, abyanū ọbu; tọ t'ẹphe lee ẹnya onye ọdo?'"

²¹ Teke ono bẹ Jisọsu meshileruphu igweligwe ndu ẹhu dū ẹji; ẹphe akorohu. Ndu ejo iphe-ememe eme; mę ndu ogvu bu l'ẹhu; b'ọ mekotaru; ẹphe aka mma. Igweligwe ndu ọphu atşu ishi b'ọ mekwaruphu; ẹphe aphulaha ọzo. ²² Yọ sụ ndu ono, Ọnu ziru ono: "Unu je akọoru Ọnu iphe unu gude ẹnya unu phua; mę iphe unu gude nchị unu nua. Unu sụ iya lẹ ndu ishi b'e mewaru; ẹphe aphū ọzo. Ndu ngvuru ejewa ije. Ndu ẹhu-labū b'e mewaru; ẹphe akakọta mma. Ndu nkichi anūwa iphe lẹ nchị. Ndu nwuhuru anwuhu b'e mewaru; ẹphe eteta; nọdu ndzū. Ndu ụkpa b'e ziwaru ozi-ọma. ²³ Ọnu-ọma bụ k'onye ya e-ta bụdu ụkfu nọduru!"

²⁴ Ndu ono, Ọnu ziru ono atugbulephu; Jisọsu awata okfuru ikpetuma ndu ono kẹ Ọnu; sụ ẹphe: "Bụ ngunu bẹ unu jeru aphuphu l'echi-ẹgu? Bụ aswara, pherephere apanga apanga? ²⁵ Bụ ngunu bẹ unu jehunuru aphuphu? Unu jeru ọphu nwoke, yeru uwe, ama mma? Unu ta amadū lẹ ndu kwaru ngwa oke amadū; bya eburu l'eri ova ọva bụ ndu bu l'ufu ndu eze? ²⁶ Bụ ngunu ọdo bẹ unu jefuaru aphuphu? Bụ onye nkfuchiru Nchileke tọ? Ya sūru unu: Iyee; ọ bụ iya ndono. Onye unu phuru bukwa onye gbe ka onye nkfuchiru Nchileke ọkpobe akaka. ²⁷ Ọ bụ iya bụ onye ono, Nchileke kfuru okfu ẹhu iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: 'Ọwaa bụ nwozi iya. Ya e-zi iya t'o vuru ngu ọzo je je abo-oduru ngu ọzo.' ²⁸ Tẹ ya karu unu: ẹ tọ dukwa onye ka Ọnu l'iphe bụ iphe madzū mūrū lẹ mgboko-a. Obenu l'onye bụ iya bẹ onodu iya katsukpo ọla alị l'ẹke Nchileke bụ eze gbe kakwa Ọnu nshinu."

²⁹ Ndu ono l'ẹphe ha jeye mę ndu akirikọ anua iphe Jisọsu kfuru; sụ lẹ Nchileke bụ onye doberu ẹka ndoo; lẹ Ọnu metsuaru ẹphe baputizimu. ³⁰ Obenu lẹ ndu Fārisii; mę ndu ezije ekemu jikaru uche-ọbu Nchileke l'onwephe; bya aburu ndu Ọnu e-te mehedu baputizimu.

³¹ Jisọsu asụ: "Bunua ngunu bẹ ya a-turu ogbo nta-a yeru? Bukpo ngunu bẹ ẹphe dū l'ọ bụ iya? ³² Ẹphe dulephu l'ọ bụ egirima, nọ l'edukfu; l'eku ibe ẹphe oku; sụ: 'Ẹphe phuru unu opu; unu te kwe ote egvu. Ẹphe agua egvu anwuhu; unu ta ra ẹkwa.' ³³ Kẹle Ọnu Baputizimu bẹ byaru nū; tọ nwe iphe o kweru eriri; tọ ngu mee. Unu asụ l'ogvu bu iya l'ẹhu. ³⁴ Yẹbe Abūbu-Ndiphe abyaakwanua bya anọdu eri; l'angu; unu asụ t'e nenu; lẹ ya bụ o-ri-nri; buru o-ngu-mę; buru ọnya ndu akirikọ; mę ndu eme iphe dū ẹji. ³⁵ Obenu lẹ ndu kwetaru mmamiphe Nchileke; ekoshi lẹ mmamiphe iya bụ ọkpobe mmamiphe."

*Jisọsu nọ lẹ kẹ Sáyimonu,
onye Fārisii*

³⁶ Tò dù iya bụ; onye Fàrisii lanụ abya ezia Jisọsu t'ò bya t'èphe ria nri. Yo rua kẹ nwoke ono; bya anọdu kẹ nri ọbu. ³⁷ Nwanyi ọbu, bụ nwanyi ọkpara lẹ mkpukpu ono anụlephu l'ò nọ l'ulo onye Fàrisii l'eri nri; wota akpamu manụ senti ọbu, l'ere ntumatu; byatashia. ³⁸ Yò bya evudo Jisọsu l'iku ọkpa; wata ọra ẹkwa. Yò kwashilaha Jisọsu ẹnya-mini l'ọkpa; gude ẹgbushi, nọ iya l'ishi efucha iya ẹya; etsuta iya onu l'ọkpa ono; bya eworu manụ senti ono wya ya l'ọkpa ono phẹ ẹbo. ³⁹ Onye Fàrisii ono, kuru iya oku nri ono aphule iya phụ; rịa: "Lẹ ndege nwoke-wa bụ onye nkfuchiru Nchileke l'oswiya; ọ gẹga maru onye nwanyi-a, ebyi iya ẹka ẹge-a bụ; kẹle nwanyi ono megburu onwiya l'ejo iphe."

⁴⁰ Jisọsu asụ iya: "Sáyimonu; o nweru iphe ya e-kfuru ngu."

Sáyimonu asụ iya: "O-zi-iphe! ?Bukwa ole?"

⁴¹ Jisọsu asụ iya: "Nwoke lanụ bẹ nweru umadzu ẹbo, o jeru ugwo. Onye lanụ ji iya ugwo ọkporo pongu lanụ lẹ pongu iri. Onye ophu ejiru iya ugwo pongu ise kpu. ⁴² A nonyaa; ephe ta dù ike kfua ya ugwo ono. Yò pakọtaru ephe haa; ephe ẹbo; sù t'ephe riwa iya ru. ?Bụ onye ole bẹ a-ka iya oyeru obu l'ephe ẹbo ono?"

⁴³ Sáyimonu asụ iya: "Lẹ ya arikwa l'ò bụ onye onanu, ọ haru okpoga ophu ka nshinu ono."

Jisọsu asụ iya: "I kfutaru iya." ⁴⁴ Yò bya aghaa ẹnya l'ẹke nwanyi ono nọ; sù Sáyimonu: "?I phuru nwanyi-a? Ya bataru l'ulo ngu; t'j nù iya mini tẹ ya kwọo ọkpa. Ole o gude ẹnya-mini kwọo ya ọkpa; bya egude ẹgbushi, nọ iya l'ishi fuchaa ya ẹya. ⁴⁵ Ẹ ti tsutadu iya onu k'ẹkele. Obenu lẹ keshinu ya bataru b'ẹ tọ hadu iya otsuta onu l'ọkpa. ⁴⁶ Ẹ ti wukwa iya manụ l'ishi; gude kwaaru iya ẹbyee. Ole nwanyi-a gude manụ senti, eshi mkpọ; l'ere ire nshinu wukota iya l'ọkpa. ⁴⁷ Ọo ya bẹ ya eme tẹ ya karu ngu: A guwaru nwanyi-a nvụ l'iphe, bụ iphe, dù eji, o meshiru. Ọo ya kparu iphe o yeru iya obu nshinu. Obenu l'onye a guru nvụ l'iphe, ha nwanshị eyeje obu nwanshị."

⁴⁸ Yò sù nwanyi ono: "A guwaru ngu nvụ l'iphe dù eji ngu l'ò ha."

⁴⁹ Ndu ono, ephe l'iya eri nri ono awata iya ekfufu; sù: "?Bụ onye ndọ-ọ; mbụ onye ophu agujefuaru madzụ nvụ l'iphe dù eji, onye ọbu meru?"

⁵⁰ Jisọsu asụ nwanyi ono: "Ekwekwe ngu dzowaru ngu. Lashia l'ehu-agu."

8

Unwanyi, etso Jisọsu

¹ Lẹ ntso-l'ọhu ono; Jisọsu atuko obodo; mẹ mkpukpu lẹ mkpukpu ejephe; l'ara ozioma k'ẹke Nchileke bụ eze arara. Umadzu iri l'ẹbo ono etsokwaru iya phụ; ² mewartu unwanyi, Jisọsu haru mee t'ẹhu dù ephe mma. Mbụ ndu ọ chifutsuaru ogvu, bu ephe l'ehu; mẹ l'iphe-ememe mmanu ọdo. Unwanyi ono bụ: Méri ophu eekuje Mágudala; mbụ onye Jisọsu chifuru ogvu ẹsaa l'ẹhu; ³ mẹ Jowána; nyee Kúza, bụ onye ishi ndu eletaru Hérodu ẹnya l'ẹkù iya; mẹ Suzána; mewartu igweligwe ndu ọdo. L'ephe ha gude iphe ephe nweru eyeru Jisọsu phẹ ẹka l'ozì ephe.

Ẹtu, eegude onye

agha nebyi iphe anma

(Mát 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Ya ndono; ndiphe abya azaa; dzua l'ẹke ọ nọ. Ndu ono bụ ndu shitsua lẹ mkpukpu, dù iche l'iche. Yo gude ẹtu; sù ephe:

⁵ "Lẹ nwoke lanụ jeru ọgha nebyi iphe iya. L'oggha nebyi iphe ono b'ò nweru ndu ophu daru lẹ mkpoworo ọzo. E gude ọkpa dzopyashia ya; unwenu abya atutua ya.

⁶ Ndu aharu daa l'alì mkpuma. Efufu, oofushikwada; yò kúnwushihuwaphu; kẹle mini ta nọdu lẹ mkpuma ono. ⁷ Yo nweru ndu ophu daru l'alì ogvu. Yẹle ogvu ono atuko fushia; l'evu; jeye ogvu ono akpabushia ya. ⁸ Yo nwekwaruphu ndu ophu daru l'alì-otsu. Yò bya efushia; vuta; mja; mitatsua ọkporo ise ise."

Jisọsu ekfutsua ẹge ono; bya araa ya arara; sù: "T'onye nweru ẹnu-nchị; nụkwaa ya."

Iphe, kparu iphe Jisọsu

egudeje ẹtu ezi iphe

(Mát 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ndu etsoje ọzo iya ajia ya iphe ẹtu ono bụ. ¹⁰ Yò sù ephe: "Ọ bụ unubedua b'e meru t'unu maru iphe ono, e shi domigbaa edomi ono bụ, bụ iya bụ k'ẹke Nchileke bụ eze. Obenu lẹ ndu ọdo b'a tukoru iphemiphe ọbule ono anmaru l'etu ẹtu; k'ophu bụ l'ephe e-le ẹnya nta; lee imo; tọ dù iphe ephe aphụ. Ephe anụa nta nua imo; tọ dù iphe aga ephe ẹnu-nchị."

*Iphe etu onye agha
nebyi iphe ono bu*

(Mát 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ “Owaa iphe etu ono bu ndo-ọ: Nebyi iphe ono be bu okfu Nchileke. ¹² Ndu ophu daru l’eshwara uto; du l’o bu ndu ophu nutschuleruphu okfu ono; Obutuswe abya anafu epe okfu ono, e kfuru, no epe l’ime obu ono; t’ephe be kweta t’a dzofuta epe. ¹³ Ndu ophu daru l’ali mkpuma; du l’o bu ndu ophu bu teke epe nuru okfu ono be epe natakporu iya l’ehu-otso-ena. Obenu l’e to gbadu epe ogvu l’obu. Epe ekweta kpo okfu nwanshi; iphe-adata abyatashia; epe agwo be iya; dashikota. ¹⁴ Ndu ophu daru l’ali ogvu; bu ndu ophu nutschuleruphu okfu ono; jenia; oke mgbamuche; eku; me iphe-otso-ena, no le ndzu epe akpanuka epe ehu; ozi-oma ono te rehe epe ire l’ehu. ¹⁵ Ndu ophu daru l’ali-otsu; bu ndu ophu nuru okfu ono; bya egude ogbodo obu-oma gudesia ya ike; taa nshi; kfukashia okfu Nchileke ono jeye teke ndu odo kwetar.”

*E te eyejedu oku l’uroku;
kpuchia ya iphe*

(Mak 4:21-25)

¹⁶ “E to nwekwa onye yejeru oku l’uroku; gbe woru iphe kpuchia ya; m’o kwanu gbe wota iya nwua le mkpuli oshi-azee. O bu l’eli agomu be aatukobeje iya; k’ophu onyemonye obu, bataru nu a-phu iphoru iya.

¹⁷ “Ke l’e to nwekwa iphe e domiru edomi, e te emekochadua wofuta l’iphoro; to nwe iphe eeme le mpya, e te emekochadua mee t’a maru l’iphoro.

¹⁸ “Unu kwabekwa enya l’iphe unu anu le nchi; l’onye nweru nu be Nchileke anufukwaa odo. Onye e-te nwedu nu be nwiya ophu o tubesu le ya nweru be oo-gbe natafukwaa ya nu.”

Nne Jisosu; me unwanne iya

(Mát 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ E meebe; nne Jisosu; me unwanne iya abyakfutashia ya. Obenu l’ephe ta dudu ike phu iya; kele madzu ha l’igwe l’eke ono. ²⁰ Yo nweru onye jeru je asu iya: “Le nne iya; me unwanne iya nokwa l’etezi; eme t’ephe l’iya phu.”

²¹ Yo su: “L’e to nwekwa ndu odo, bu nne iya; me unwanne iya odo; gbahaa ndu nuru okfu Nchileke; l’eme iya ememe.”

Oke pherephere anuru iya okfu

(Mát 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Yo be ujiku lanu; Jisosu ye le ndu etsoje uto iya abahu l’ugbo. Yo su epe t’ephe l’iya dafu azu eze enyimu ono azu iya ophu. Epe akporu ugbo ono tugbu; ²³ jenyaa; mgbenya atsu Jisosu. Oke pherephere egude eyii-mini byakfutashia epe l’echi mini ono. Mini awujilaha ugbo ono; epe awalaha awawa. ²⁴ Epe eje etee Jisosu; su iya: “Nnajiufu; Nnajiufu; ugbo abyaakwa epe ekpuku.”

Yo gbeshi je abaar oke pherephere ono; me eyii-mini ono mba. Yo buru kengu; eke ono adakota shikongu. ²⁵ Yo su epe: “?Nanuhunu ekweke unu obu?”

Epe atsalaha egvu; gude ehu-anmanma jilaha onwephe: “?Bu egbe onye ngunu du ege owaa, pherephere ye eyii-mini anuru okfu?”

Nwoke, ogvu bu l’ehu

(Mát 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Jisosu phe abya erua l’ali ndu Gerasa, no cheeru Galili ifu. ²⁷ O kwadua alufuta, oolufuta l’ugbo; nwoke obu, ogvu jiru ehu, shi le mkpuku ono agbakfutashia ya. Nwoke ono b’o tewaru enya; k’ophu o yeberu uwe l’ehu; k’ophu o buru k’obu l’ulo. Yo buru l’ikirikpo b’o bu. ²⁸ Yo phulephu Jisosu; chia mkpu bya aburu iya pee l’ifu; chia mkpu; su: “Jisosu, Nwatibe Nchileke ophu bu Okaribe-Kakota-Nu! ?Bu ngunu be nggu l’iya ji. Ya arokwa ngu aroro: ba anukwa iya aphu.” ²⁹ Iphe meru iphe nwoke ono kfuru iphe ono bu le Jisosu be suhawaru ogvu ono t’o shi nwoke ono l’ehu lufuta. Ke l’ugbo olemole be abuje; ogvu ono byawa ege ono; a tua ya mkpakobe l’eka; me okpa; l’echi iya nche. Obenu l’ojikojeele iphe ono zubushia; ogvu ono aloru iya lashia l’echi-egu.

³⁰ Jisosu aji ya: “?Epha ngu bu ngunu?”

Yo su iya: “L’epha iya bu Unubuku;” okfu l’ephe ha l’igwe wuba iya l’ehu. ³¹ Ogvu ono atuko roo ya t’e b’o sukwa t’ephe wuba l’ime Iduma Maa ono.

³² Yo nweru igweligwe ezi, no l’iku ugu l’eke ono ata nri. Epe arolaha Jisosu t’o kwe t’ephe wubachia ezi ono l’ehu. Ya ndono; Jisosu ekweta t’ephe wuba iya. ³³ Ogvu

ono awufuta nwoke ono l'ehu; je awuba igwe ezi ono l'ehu. Ezi ono afota oso; shi le kperekpere eke ono; je aphulahu l'eze enyimu ono; mini eworu ephe rigbushia.

³⁴ Ndu shi eche ezi ono aphulephu iphe meru nu; gbakashihu; je eworu iya dooru ndu, bu l'ime mkpukpu; me ndu ophu bu l'ime obodo. ³⁵ Ndu madzu awufuta jeshia t'ephe je aphu iphe, meru nu. Ephe abyakfuta Jisosu; bya apuha onye obu, ogvu shi l'ehu wufuta obu l'eke o nonyabe iya; gbe yewanu uwe; nwewarunu egomunggo. Ephe atsulahaa egvu. ³⁶ Ndu phuru iphe meru nu akporu ephe ege e gude dzota onye ono, ogvu shi bujia ehuru ono. ³⁷ Ya ndono; ndu bupheru mkpukpu Gerasa mgburumburu arolahaa Jisosu t'o gbeshiru ephe l'ali; ke l'egvu guderu ephe. Jisosu abahushia l'ugbo; lashia azu. ³⁸ Nwoke ono, a chishiru ogvu l'ehu ono arolahaa Jisosu te yele iya yiru.

Jisosu te kwe; su iya: ³⁹ "Laa ndu-unu je ekfukashia iphe Nchileke meru ngu."

Nwoke ono atugbu; tsoru mkpukpu ono l'ekfukashi iphe Jisosu meru iya.

Nwatibe Jairosu;

me nwanyi, nsọ eme

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jisosu alatalephu azu; igweligwe ndu ono anabata iya ohuma; okfu l'ephe shi elehawa enya iya. ⁴¹ Yo nweru nwoke lanu, aha Jairosu, bu onye ishi ulo-ndzuko. Yo bya adaa Jisosu l'iku okpa; l'aro iya; l'eyeru iya eka-l'ali t'o bya nk'ia. ⁴² Ishi iya aburu l'oo nwata-nwanyi lanu be nwoke ono mutaru. Iphe nwata ono nowaru bu iphe du l'o bu afa iri l'eho. Nwata ono l'ese anwuhu.

Jisosu etsoru iya jeshia; madzu awu gidigidi; akpa mkpa; l'etso iya eka labu. ⁴³ Yo nwekwaruphu nwanyi lanu, nsọ mewaru mkpurumkpuru: afa iri l'eho, yi le ndu ono. Nwanyi ono be tukowaru iphemiphe obule, o nweru mephushikota l'eka ndu eme ogvu; to du onye ophu metaru iya nu. ⁴⁴ Yo shia Jisosu uzo azu; pyota byia onu-uwe iya eka; kperengu: nsọ onye ebuhu. ⁴⁵ Jisosu asu: "Bu onye byiru iya eka?"

To du onye kweru l'oo ya. Pyita asu iya: "Nnajiufu; mbu l'igweligwe madzu ekpo ngu ruturutu eka labu; l'akpa ngu mkpa ege-a."

⁴⁶ Jisosu asukwaphu: "L'o nweru onye byiru iya eka; keje ya maru l'o nweru ike, shi iya l'ehu lufu."

⁴⁷ Nwanyi ono amaru le ya te edomikotadu iya. Yo gude ehuru-anmanma je adaa Jisosu pee l'ifu; bya araa ya arara l'ifu edzudzu oha ono iphe kparu iphe ya byiru eka l'uwe Jisosu; kfukwaaphu ege ya gude dukebewaphu mma teke ono teke ono. ⁴⁸ Jisosu asu iya: "Nwa iya nwanyi; ekwekwe ngu mewaru t'ehu du ngu mma. Lashia l'ehu-agu!"

⁴⁹ Yo gudekwadua ege ono l'ekfu; onye shi ke onye ishi ulo-ndzuko ono abya asu nwoke ono: "Ophu t'i haa O-zi-iphe; be ekfuchihe iya nchi; le nwatibe ngu ke nwanyi ono be ike gvakwaru."

⁵⁰ Jisosu anya ya; su iya: "Ba atsushi egvu; o bua t'i kweta! I -kweta be nwatibe ngu a-du-a mma."

⁵¹ Jisosu abyarutalephu ufu ono; to duhe onye o kwekwaduru te yele iya yiru bahu l'ulo ono; gbahaa Pyita; Jonu; Jemusu; me nne le nna nwata ono. ⁵² Iphe bu onyenonu l'agu aphu; ara ekwa nwata ono. Jisosu asu: "Unu ba agushi aphu; le t'o nwuhudu anwuhu. Oo mghenya be ooku."

⁵³ Ephe eze iya ochi; ke l'o doru ephe enya le nwata ono bu anwuhu b'o nwuhuru.

⁵⁴ Yo bya aloa nwata ono l'eka; kua ya; su: "Nwata; teta." ⁵⁵ Nwata ono eteta; latashia azu l'oru iya; kwolihu. Jisosu asu t'a nu iya iphe t'o ria. ⁵⁶ Yo du ndibe ephe biribiri. Yo su t'e b'o dukwa onye ephe e-kfuru iphe ono, meru nu ono.

9

Jisosu ezifu ndu ishi-ozu

umadzu iri ebo

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jisosu abya ekukobe umadzu iri l'eho ono l'ekalanu; bya eyeshiru ephe oku t'ephe gude ike chifuje ogvu; m'o -ruhuru; ike ogvu obu du idagha; me t'ephe meje te madzu ka mma l'iphe-ememe, eme iya nu. ² Yo bya ezia ephe t'ephe je araa k'eke Nchileke bu eze arara. Odo bu t'ephe meje ndu iphe eme t'ephe ka mma. ³ Yo su ephe: "Unu ba adukwa iphe unu e-gude gbeshi ije. Unu be egudekwa nwoshi-ogude-l'eka; unu ta apa eda; unu te egude nri; unu te egude okpoga; unu te eye akpata uwe labu. ⁴ Iphe bu ufu, unu bahuru; unu nodulekwaphu l'eke ono. Unu -shi eke ono; unu ejeshia mkpukpu odo. ⁵ Iphe bu eke unu jeru, a jikaru unu; unu lufuta le mkpukpu obu; jishia udzu-eja, no unu l'okpa; gude koshi l'eka unu ta duhedu iya."

⁶ Ephe atugbua; jephelahaale mkpukpu le mkpukpu; ezi ozi-oma; l'emekwaphu t'ehu du ndu iphe emetsua mma l'ekemeke obule.

Iphe agbachi Hérodu enya
(Mát 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ O-chi-oha, bu Hérodu anukota iphe ono, meru nu ono; yo gbachia ya enya. Yo nweru ndu suru l'o bu Jonu tetaru nodu ndzu odo. ⁸ Ndu asu l'oo Eláyija lufutaru; ndu asu l'oo onye lanu l'akahu ndu nkfuchiru Nchileke tetaru. ⁹ Hérodu asu: "Jonu bu owaa, ya ziwaru; e je ebataru iya ishi-a? Buhunu onye bu onye owaa, ya anu udu iya ege-a?" Yo selahaa ege ee-shi te yele Jisosu phu l'ifu l'ifu.

Jisosu anu unu madzu iri ebo
l'ukporo madzu iri nri

(Mát 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-14)

¹⁰ Ndu ishi-ozu ono ejegee; bya alata; bya akokotaru Jisosu iphe ephe meru l'oh ha. Yo duta ephe; ephe ayiru jeshia Betusáyida nwenkinyi ephe. ¹¹ Igweligwe ndu ono anua ya; wu-tsoru iya. Yo nabatakpo ephe ohuma; bya awataru ephe okfuru ke eke Nchileke bu eze; l'emetsua ndu iphe eme t'ephe ka mma; mbu ndu o du t'ephe ka mma.

¹² Yo be l'uzo urenyashi; umadzu iri l'ebo ono abyakfutashia ya; bya asu iya: "Ophu t'i su igweligwe ndu-a t'ephe bahugbaa le mkpukpu le mkpukpu; me l'ufu l'ufu ndu-a, bupheru mgburumgburu-wa je akpata nri, ephe e-ri; choo eke ephe a-radu; ke l'eke-a, ephe no-a te nwekwa ndu bu iya nu."

¹³ Yo su ephe: "Unubedua; unu nnu ephe iphe t'ephe ria."

Ephe asu iya: "Me mkpako iphe ephe gude l'eke-a kwa ishi buredi ise; me ema labu nkinyi iya. To t'ephe je lonwephe je akpataru igweligwe ndu owaa nri?" ¹⁴ Ndu, no l'eke ono; be rukwaru unu unwoke iri l'ebo; l'ukporo unwoke iri.*

Jisosu asu ndu ono, etsoje uzo iya ono: "T'ephe mee ephe t'ephe nodugbaa anodu l'itsutsu l'itsutsu: ukporo ebo-ebo l'iri-iri."

¹⁵ Ephe abya emee ya ege ono: doo ndu ono; ephe anodukota anodu l'ephe ha. ¹⁶ Yo bya ewota ishi buredi ise ono; me ema labu ono; bya apalia enya imeli; kele Nchileke ekele ke nri ono; washia ya; woru iya nu ndu etsoje uzo iya t'ephe woru iya doberu igweligwe ndu ono l'ifu. ¹⁷ Ephe atuko ria ya rijishia epho. Ndu etsoje uzo iya abya atutukobe unwu ibiribe iya ophu ephe riphodoru; yo ji nkata-ivu iri l'ebo.

Pyita ekfu onye Jisosu bu
(Mát 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Yo be teke Jisosu nwenkinyi iya no; l'ekfu anu Nchileke yele ndu etsoje uzo iya anodu l'eke ono. Yo ji ephe: "?Bukpo onye be ndiphe asuje le ya bu?"

¹⁹ Ephe asu iya: "L'o nweru ndu asuje l'i bu Jonu Bapatizimu; nweru ndu asuje l'i bu Eláyija; nweru ndu asuje l'oo onye lanu l'akahu ndu nkfuchiru Nchileke be tetarunu."

²⁰ Yo ji ephe: "?Unubedua; unu sukwanuru le ya bu onye?"

Pyita asu iya: "Oo nggu bu Kuráyisutu obu, bu iya bu Onye Ndzota ono, shi l'eka Nchileke ono."

Jisosu ekfu le ya e-je
iphe-ehuka; nwuhu

(Mát 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

²¹ Yo nmaaru ephe okwa; su ephe t'e b'o dukwa onye ephe e-kfuru iphe ono; ²² su ephe: "Le yebe Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ehuka, ha igweligwe. Ndu bu ogurennya; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu a-jika iya; woru iya gbua. A-noo abali ebo; ke eto; Nchileke emee ya: ya eshi l'onwu teta; bya anodu ndzu odo."

²³ Jisosu asu ephe l'ephe ha: "O -nweru onye o du t'o tsoru iya; t'onye ono wofu enya l'ehu k'onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'onwu iya mboku-mboku; tso iya. ²⁴ L'iphe bu onye eme te ya dzoo onwiya ndzu l'onwiya; e-tufakwa iya etufua. Obenu l'onye gudekwanu okfu ehu yebe Abubu-Ndiphe tufaa ndzu iya; a-dzota onwiya ndzu. ²⁵ Mbu; ?bu ngunu bu uru, madzu ritaru; m'o -nwekotaru iphemiphe obule, no le mgboko-a; tufaa ndzu iya; laa onwiya l'iyi. ²⁶ Ke l'onye ya du iphere; okfu, ya ekfu adu iya iphere; onye obu be iphere iya a-dukwaphu yebe Abubu-Ndiphe me ya nodulephu l'ocha-vii iya l'abya; me l'ocha-vii ke Nna iya; me l'ocha-vii ke unwu ojizi-imigwe, du nsu. ²⁷ Ole; kamenu; te ya karu unu: l'o nwersuaru ndu haru vudo l'eke-a, e-ta hadu ke nwuhu anwuhu; gbahaa l'ephe phu-oduru ege Nchileke shi ekoshi l'oo ya bu eze."

* 9:14 9:14 Iphe o bu bu 5,000.

Jisòsu egbu nwíinwii
(Mát 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ A nòlèphu iphe ruru abalí ẹsato; k'òphu o kfuru iphe ono; yo duta Pyita; mẹ Jónu; mẹ Jémusu jeshia eli ugvu; okfuru nù Nchileke. ²⁹ Yo kfunyalephu nù Nchileke; ifu iya agbanwee; iphe bu uwe iya egbufu; gbulahaa oswi kẹ nwíinwii. ³⁰ A bya ele ẹnya; akahù ndiche ọmadzu ẹbo ọdo anọduwa ekfu anù iya. Ọmadzu ẹbo ono bu Mósisu; mẹ Eláyija. ³¹ Ẹphebedua anọdukwapu l'òcha-víi imigwe; ẹphe lẹ Jisòsu l'ekfu kẹ anwuhu, ọo-nwuhu, bu iphe Nchileke tũberu l'oo-me iya lẹ Jerúsalemu. ³² Teke ono bẹ Pyita mẹ ndu ẹphe l'íya yí gbe kumiwanu ngbẹnya ekumi. Ẹphe etehu; bya aphua ọcha-víi iya ono; phùkwaaphu ọmadzu ẹbo ono, ẹphe l'íya vudo l'ẹke ono. ³³ Ọmadzu ẹbo ono abyadẹlephu ọha Jisòsu; Pyita asù iya: "Nnajiufu; ọ dukwanu mma l'ẹphe nọ l'ẹke-a. T'ẹphe túnua ada ẹto: nanù nke ngu; nanù kẹ Mósisu; nanù kẹ Eláyija." Pyita ta mahẹdu iphe ookfu.

³⁴ Yoo kfukwadua ẹge ono; urukpu abya asakputa ẹphe. Pyita phẹ ẹphe ẹto awata ọtsu egvu l'urukpu ono sakputaleruphu ẹphe. ³⁵ Olu-okfu eshi l'urukpu ono; sù: "Qwaa bu Nwata iya kẹ nwoke, ya fọtaru. Unu nujekwaa iphe ookfu!"

³⁶ Olu-okfu ono ekfuebelephu iphe ono; onye a phuru l'ẹke ono abuwarunu Jisòsu nwenkinyi iya. Ẹphe anọ-kirishia kẹ nwa teke ono; tọ dọ onye ẹphe kfuru iphe ono, ẹphe phuru ono.

Jisòsu agwo nwata nwoke, ọgvu bu l'ẹhu
(Mát 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Yo be echile iya l'ẹphe nyizitatsuaru l'eli ugvu ono; a dọ l'igwe wu-kfuta iya. ³⁸ Ya ndono; nwoke lanù l'igwe ndu ono arashia; sù: "O-zi-iphe! Ya arọ ngu t'i lenua nwatibe iya-a ẹnya; kẹle nwata ono bu iya bu nwa lanù, ya nweru. ³⁹ L'o nweru egbe ọgvu, abyaje iya nu; ọ -byawa iya ẹge ono; yo rangarahu; yoo tọ iya l'ọ bu ndakfuku; k'òphu uphu anọduje akpushi iya l'onu. O -nuebele iya phù aphù ẹge ono; tẹmanu yo haa ya. ⁴⁰ Ya arọ ndu etsoje uzo ngu t'ẹphe chifu ọgvu ono; ẹphe ta adu ike."

⁴¹ Jisòsu asù ẹphe: "Oo-wa! Unubẹ ọgbo nta-a, bu ndu ejo ọkpoma, ẹ-te nwedu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bù teke ole bẹ ya a-tataberu unu nshi?" Yo sù nwoke ono: "T'o gude nwatibe iya ono bya."

⁴² Nwata ono abyadẹlephu; ọgvu ono atuta iya tuta l'alí; alọ iya l'ọ bu ọta. Jisòsu abya abaaru ọgvu ono mba; mee nwata ono; yo dọ mma. Yo duru iya nù nna iya. ⁴³ Ẹphe l'ẹphe ha eghechaaphu onu; l'ele ẹge ike Nchileke habe nshinu.

Jisòsu ekfu k'anwuhu iya ọdo
(Mát 17:22-23; Mak 9:30-32)

Yo tuko dukwadua ẹphe biribiri; mbù igweligwe iphe Jisòsu emeebe; yo sù ndu etsoje uzo iya: ⁴⁴ "T'okfu-wa bamikwaa unu lẹ nchí ọhuma: lẹ Abubu-Ndiphe bẹ ee-mekochaa kpuru ye ndiphe l'ẹka." ⁴⁵ Ẹphe ta ma iphe o kfuru; kẹ l'ọ domiru iya ẹphe edomi t'ẹ b'ọ doshi ẹphe ẹnya. Ẹphe atshukwanu egvu ẹge ẹphe e-shi jí iya ẹya.

Onye katsukpo nù
(Mát 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ndu etsoje uzo iya atulaha ntutego onye ọphu katsukpo nshinu l'ẹphe ha. ⁴⁷ Jisòsu amawaruphu iphe ẹphe arí; bya ekuta nwata nshí donyabe onwiya; ⁴⁸ bya asù ẹphe: "L'onye gude kẹ yẹbe Jisòsu koshi lẹ ya yeru nwata nshí-wa obu buakwa yẹbedua bẹ onye ono ekoshi lẹ ya yeru obu. Onye koshiru lẹ ya yeru yẹbe Jisòsu obu koshiakwaruphu lẹ ya yeru onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono obu; kẹ l'ọ bu onye ẹnya iya katsua alala l'unu ha bu iya bu onye katsua nshinu."

Onye ẹ-ta noduru ngu l'ejo oshi bẹ bu-a onye nke ngu
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jónu asù iya: "Nnajiufu; mẹ ẹphe phukwaru onye gude epha ngu achífu ọgvu. Ẹphe asù iya t'ẹ b'ọ meshi l'ẹ to tsođu ngu l'ọ bu ẹphebedua."

⁵⁰ Jisòsu asù iya: "Unu ba anashíshí iya ẹya; l'onye ta noduru unu l'ejo oshi bẹ bu onye nke unu."

Ndu Samériya ajika Jisòsu

⁵¹ Yo rudelephu ntse ntse; mbù teke ee-kuta Jisòsu kuba l'imigwe; yo tugbua lẹ ya jefutaje Jerúsalemu. ⁵² Yo haru ndu ozi ono zi t'ẹphe vuru iya uzo je. Ndu ozi ono atugbua je abahù mkpukpu, nọ lẹ Samériya t'ẹphe doziaru iya iphe. ⁵³ Ophu ndu ẹke ono 'ekwedu nata iya; okfu l'ọ cheberu ifu eje Jerúsalemu. ⁵⁴ Jémusu; mẹ Jónu, bu ndu

etsoje ụzo iya aphụa ege iphe ọbu dị; bya asụ iya: “Nnajiufu; ?ọ dị ngu t'ephe mee tẹ ọku shi l'igwe bya ekepyashia ephe tọ?”

⁵⁵ Jisọsu aghachiwaphu gbọ-chia ephe nchị. ⁵⁶ E meebe; ephe eshi l'ẹke ono jeshia mkpụkpu ọdo.

Ndu, e-mekochaa etso Jisọsu

(Mát 8:19-22)

⁵⁷ Ephe ejenyalephu l'esu-uzo; nwoke lanụ asụ iya: “Lẹ ya e-tsojekpelekwa ngu phụ eje iphe bụ ẹke iije.”

⁵⁸ Jisọsu asụ iya: “Uphegu ebu l'enu; unwenu, ephe l'eli enweru ẹkfunu; obenu lẹ Abubu-Ndiphe te nwekpoduanu ẹke oo-chebeje ishi.” ⁵⁹ Jisọsu asụ onye ọdo: “Tsoromu.”

Onye onanu asụ iya: “Nnajiufu; gebekwa tẹ ya je eliodu nna iya.”

⁶⁰ Jisọsu asụ iya: “Haa ndu nwuhuru anwuhu t'ephe lia ndu nk'ephe, nwuhuru anwuhu. Nngu egbeshi nggubedua je araa kẹ ẹke Nchileke bụ eze arara.”

⁶¹ Onye ọdo asụ iya: “Nnajiufu; ya e-tsokwaru ngu-a; ọle tẹ ya jeodu je ekfuru ndibe iya ege ya eje iya.”

⁶² Jisọsu asụ iya: “Ọ-pa-ọgu agha ọnya l'azụ ta ayikwa l'ozị k'ẹke Nchileke bụ eze.”

10

Ọgbà ẹbo-ẹbo eje ozi ozi-oma

¹ E meebe; Nnajiufu abya bya afọta ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri l'ẹbo ọdo; dzee ephe ẹbo-ẹbo; t'ephe vuru iya ụzo jekota l'iphe bụ mkpụkpu l'ọ ha; mękpo iphe bụ ẹke yebedua l'onwiya abya ejeje. ² Yọ sụ ephe: “L'iphe e meberu l'alj chashiakwaru ha nshinu; obenu lẹ ndu ozi, akpata iya akpata ha nwanshị. Unu kfuru nụ Nnajiufu, nwe iphe e meberu l'alj t'ọ ye ndu ozi, a-bya akpataru iya ẹya. ³ Unu tųgbua jeshia. Unu lekwa lẹ ya chįakwaru unu ye t'unu l'ephe gbaa ẹghirigha l'ọ bụ onye chįtaru unwu aturu ye; yẹ l'ágú agbaa ẹghirigha. ⁴ Unu be gudekwa ẹkpa, eeyeye okpoga; unu te egude ẹda mmanu; m'ọ bụ akpọkpa. Unu be ejejekwa ọnodu tųtushije-oduru madzų atųtushi ekele l'esu-uzo. ⁵ Iphe bụ ufu, unu bahuru; unu vujeoduru ụzo; sụ: ‘T'ẹhu dųkwa unu agu l'ufu-wa.’ ⁶ Ọ -bųru l'onye ẹhu-agu bẹ nọ l'ẹke ono; ẹhu-agu unu aburu nk'ia. Teke ẹ-tọ dųdu; ẹhu-agu unu alaphutaru unu azų. ⁷ Unu nọdųjelephu l'ufu ono rijee; ngųjee iphe bụ iphe ephe nuru unu; l'onye ese akanya bẹ gbakwaru kẹ t'ọ natajẹ ųgwo iphe o seru akanya iya. Unu be buphekwa l'ufu l'ufu. ⁸ Teke unu bahuru lẹ mkpụkpu, ephe nataru unu ọhuma; unu rijekwa iphe, bụ iphe, ephe nuru unu. ⁹ Unu emee ndu iphe eme lẹ mkpụkpu ono t'ephe ka mma. Unu ekfuru ephe: ‘Lẹ Nchileke abyaakwa ephe ọburu eze.’ ¹⁰ Ọ -bųru l'unu bahuru lẹ mkpụkpu; ephe ta nata unu; teke unu lufutaru esu-uzo; asụ ephe: ¹¹ ‘L'udzu-ẹja mkpụkpu ephe, nọ unu l'okpa bẹ unu jifwakwaru ephe-o! L'iphe ephe a-maru bųkwa lẹ Nchileke abyaakwa ọburu eze!’ ¹² Tẹ ya kakwaru unu: ọo-kakwaru ndu Sodomu mma mbọku ikpe ma l'ẹge ọo-dųru ndu mkpụkpu ono!”

Iphe e-me ọha, jikaru Jisọsu

(Mát 11:20-24)

¹³ “Nshọo unubẹ ndu Kórazinu! Nshọo unubẹ ndu Betusáyida; kele ndẹge e -wotaru iphe-ophuleny, e meshiru l'ẹke unu nọ; mee lẹ Táya; me Sayidónu; ephe gage eyehaakwa uwe-aphų; gwọo onwephe lẹ ntų teke teru ẹnya; gude koshi l'ephe tawaru onwephe ųta iphe dų ẹji, ephe meshiru; ghawa umere; lakfuta Nchileke! ¹⁴ Obenu l'ọo-karu ndu Táya; mę ndu Sayidónu mma mbọku ikpe; ma l'ẹge ọo-dųru unubedua. ¹⁵ Unubẹ ndu Kapániyomu; ?ọ dų unu l'ee-wolihu unu imeli t'unu tsukfuru l'igwe tọ. Wawakwa. Aa-kwatsutakwa unu; kwaru ngu ye l'ọku alj-maa.”

¹⁶ Yọ sụ ndu etsoje ụzo iya: “L'onye nuru iphe unu kfuru; nųwaru iphe ya kfuru. Onye jikaru unu; jikakwaruphu yebedua. Onye jikakwanuru yebedua; bųakwaphu onye ya shi l'ẹka bya b'ọ jikaru.”

Ndu Jisọsu ziru ozi;

alata l'ẹhu-otso-ena

¹⁷ Ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri l'ẹbo ono ejegee; bya awųlatakota l'ẹhu-otso-ena; bya asụ Jisọsu: “Nnajiufu; iphe bụ ọgvu l'ọ ha bẹ ephe gude ephe ngu kakọta ike!”

¹⁸ Jisọsu asụ ephe: “Ya shia ele Sétanu l'ọ shi l'igwe daa l'ọ bụ ebemu-igwe. ¹⁹ Ya nųwaru unu ike t'unu dzopyabeje agwọ; mę akpı l'okpa; mę t'unu kakọta iphe bụ ike kẹ Obutuswe, bụ onye ọhogu unu ono ike; tọ dų iphe eme unu. ²⁰ Obenu l'ẹ-tọ bųkwa

l'unu ka ogvu ike be ɛhu a-nodu atso unu ɛna. T'ɛhu tsoje-chia unu ɛna l'e dewaru ɛpha unu l'ɛkwo l'imigwe."

Jisosu ete ɛswa

(Mát 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Teke ono be Ume-du-Nso meru; Jisosu etelaha ɛswa; bya asu: "Ya ekele ngu ekele nggube Nna, bu Nnajiufu nwe igwe; nweru ali; ke l'i domiru iphe-a te ndu kwaru ɛnya; me ndu mmamiphe ba ma iya. Yo gbe buchiaru ndu obu guru iphoro l'o bu k'unwegirima b'i koshiru iya. Iyee Nna! O bu ege o bu uche-obu ngu; me ege o tsoru ngu ɛna t'i mee ya ndono.

²² "Iphemiphe obule be Nna iya yeekwaru iya l'eka. E to dukwa onye maru onye Nwatibe Nchileke bu; gbahaa Nna. Ophu 'o dukwa onye maru Nna bu; gbahaa Nwatibe iya ono; odo bu onye Nwatibe iya ono fotaru; koshi iya ɛya."

²³ Jisosu yeke ndu etsoje uzo iya anodulephu nwenkinyi ephe; yo ghachi; su ephe: "Onu-oma bu k'unube ndu gude ɛnya unu phua iphe-a, unu aphu-wa. ²⁴ Unu marua le ndu nkfuchiru Nchileke; me ndu eze, ha igweligwe b'o guru egu ophu iphe-a, unu aphu-wa; obu l'ephe ta phudu iya. O gukwaruphu ephe egu onu iphe-a, unu anu-wa; obu l'ephe ta ndu iya."

Etu onye Sameriya,

nweru obu-oma

²⁵ Ya ndono; onye ezije ekemu lanu egbeshi; gude aji eme te ya hata Jisosu l'onya; bya asu iya: "O-zi-iphel! ?Bu ngunu be ya e-me te ya nweru ndzu gburuu jeye?"

²⁶ Jisosu asu iya: "?Bu ngunu b'e deru l'ekwo ekemu? ?Bu ngunu b'i gu-taru iya?"

²⁷ Nwoke ono asu iya: "L'ekwo ekemu suru t'i yeru Nnajiufu, bu Nchileke ngu obu ngu l'o ha. T'i gude ndzu ngu l'o ha; gude ike ngu l'o ha; gude uche ngu l'o ha; yeru Nchileke obu. Nggu eyeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu."

²⁸ Jisosu asu iya: "I kftaru iya; i -mewa iya ege ono b'ii-nweru ndzu."

²⁹ Nwoke ono l'emekwanu te ya koshi le ya bu onye doberu aka ndoo; bya akuchata iya; ji Jisosu: "?Bukwanu onye bu madzu ibe iya?"

³⁰ Jisosu anmaaru iya etu; su: "L'o nweru nwoke lanu, shi Jerusalemu eje Jeriko. Yeke ndu iphura edzuda l'uzo. Ephe egude iya; tsua ya iphe; tsugbube iya ubele. Ephe agbabe iya ota; paru iya haa; gbakashihu; yo noduwa-a dzedze ndzu. ³¹ Yo mee ege o meru; yo nweru onye achijeru Nchileke aja, eswe l'eke ono. Yo bya akpo-luta nwoke ono; kwe gbangoo ya; shia uzo odo; yo buru iya atugbu. ³² Nwoke lanu, shi l'eri ndu Livayi abyatashikwaaphu oswe l'uzo ono. Yo rua bya aphua nwoke ono; gbangokwaa ya phu; shia uzo odo tugbua. ³³ Obenu l'o nweru nwoke Sameriya, ejekwaru iphe odo. Yo rua eke ono, nwoke ono daburu ono; bya aphua ya; imiko iya egude iya. ³⁴ Yo bya ejekfu iya; bya ekebegbaa ya iphe l'onya, notsua ya l'ehu; l'o debegeeru iya ɛya manu; gbaa ya ɛya mee. Yo bya apata iya tukobe l'anu, oogudeje evu iphe; pata iya paruta ulo ndu ebyee; bya edobe iya l'eke ono; nodu leta iya ɛnya. ³⁵ Yo be echile iya; yo chifuta shiru iri; chiru nu onye eleta ulo ndu ebyee ono ɛnya; su iya: 'T'o letakwa nwoke ono ɛnya. Teke ya laru azu; o -nweru iphe odo, o phuru iya; ya akfughachi iya ɛya.' Wo iya:

³⁶ "?Bu onye ole l'umadzu eto ono meru umere, koshiru le nwoke ono, vukotaru ndu iphura ono bu madzu ibe iya?"

³⁷ Onye ono, ezije ekemu ono asu iya: "L'o bu onye onanu, phuru iya imiko ono."

Jisosu asu iya: "Laa; je emejee ege ono."

Jisosu akpafu ke Mata;

me Meri

³⁸ Ya ndono; ephe atugbua; jeshia iphe ephe eje. Ephe jenya; Jisosu abahu l'oma mkpukpu lanu. Nwanyi ophu ɛpha iya bu Mata edubata iya le nk'ephe t'ephe kwaru iya ebyee. ³⁹ Nwanyi ono be nweru nwanyi odo, bu nwunne iya, ɛpha iya bu Meri. Meri iya anonyabe Nnajiufu; l'ege nchi l'iphe oozi. ⁴⁰ Ophube Mata eyenuka ehuru l'ome ke nri. A nonyaa; Mata ejekfushia Jisosu; je asu iya: "Nnajiufu; ?ti yedu onu le nwunne iya haru iya ozi-a; ya eje iya nwenkinyi iya? Kfunuru iya t'o bya eyetaru iya aka."

⁴¹ Nnajiufu asu iya: "Mata; Mata; i kunukaru photophoto; l'alu-gbushi onwongu le mee owaa; mee owaa. ⁴² Ole o kwanu iphe lanu bu iphe du mkpa nwenkinyi iya. Meri ahataakwanua oko iphe ono ophu ka mma. To buhe l'aa-nafukwadu iya ɛya anafu."

11

Jisòsu ezi ege ee-kfuje anù
Nchileke

(Mát 6:9-13; 7:7-11)

¹ Yo be ujiku lanù; yo nweru eke, Jisòsu nò l'ekfu anù Nchileke. Yo kfuebe l'iya phù; onye lanù lè ndu etsoje ụzo iya asù iya: "Nnajiufu; zinua ephè ege eekfuje anù Nchileke ege Jónu ziru ndu etsoje ụzo iya."

² Jisòsu asù ephè: "Teke unu ekfu anù Nchileke; unu sùje:
 " 'Nna; t'e dobe epha ngu nsò.

Koshinu l'òo nggu bụ Eze.

³ Nujenu ayi nri, e-dzu ayi l'uboku;

⁴ nggu aguaru ayi nvù

l'iphe dù eji ayi l'ò ha;

ege ayibedua agujeru

iphe bụ onye meshiru ayi.

Be ekwekwa t'e

nwuru ayi

ye l'iphe a-data ayi.' "

⁵ Jisòsu asù ephè: "T'e wota iya l'onye lanù l'unu ha e-je kẹ ọnya iya l'echi-abali; je asù iya: 'Ọnyà-e! Jenua ya ụgwò ishi buredi ẹto; ⁶ l'onya iya, shi iphe ọdo bẹ byaru nù; ya te nwe iphe ya a-nù iya.' ⁷ T'e wotakwa iya phù l'onya iya ono a-nòdu l'ime ụlo; sù iya: 'T'ẹ b'ò kfuchihe iya nchi! Lẹ ya guchiwaru ụlo; swòbewa iya iphe yele unwu iya azewa azẹe. Ya te egbeshighe abya ngu ọnu buredi kẹ nta-a.' ⁸ Tẹ ya kakwaru unu: Ọ -bùru l'ẹ t'ò gbeshidu bya iya ọnu buredi ono; okfu l'ò bụ ọnya iya bẹ oo-gudekpoonu kẹ nchi, ookfuchi iya; iphere ta adù iya; bya anù iya iphe ọ byaru t'ò nù iya.

⁹ "Ọ bụ iya meru iphe ya ekfuru unu; sù: Unu kfujee t'a nù unu iphe; aa-nù iya unu! Unu chojee iphe; unu a-cho-vu iya! Unu kujee eka l'ụzo; aa-gùharu iya unu! ¹⁰ Kẹ l'iphe bụ onye sùru t'a nù iya bẹ aanuje; onye chọru nù aphuje; onye kuru eka bẹ aaguhajeru ụzo. ¹¹ ?Nanù l'unu ha bùru nna, nweru onye ọphu bụ: nwatibe iya -sù t'ò nù iya ẹma; yò nù iya agwò. ¹² Teke ọ sùru t'ò nù iya ẹkwa-ọku; yò nù iya akpì? ¹³ Keshinu unubẹ ndu ejo iphe amajeru-a nù unwu unu iphe dù mma; ?buchia Nna unu k'imigwe ta akaduru ọma t'ò nù unu Ume Nchileke; mbụ unubẹ ndu sùru t'ò nù iya unu."

Jisòsu; mẹ Biyélezebòlu

(Mát 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Yo be teke ọdo; yo nweru nwoke, Jisòsu achifu ọgvu, bu iya l'ẹhu. Ọgvu ono meru nwoke ono too kfu okfu. Yò lufulephu nwoke ono l'ẹhu; nwoke ono awata okfu okfu. Yò dù igweligwe ndu ono biribiri. ¹⁵ Yo nweru ndu sùru l'òo Biyélezebòlu, bụ iya bụ ishi k'iphe bụ ọgvu be Jisòsu egudeje achishi ọgvu.

¹⁶ Yo nweru ndu ọphu byaru t'ephe bya adata iya; sù iya t'ò menuaru ephè iphe-ọphulenyà, e-koshi l'òo Nchileke ziru iya l'oswiya. ¹⁷ Jisòsu amawaruphu iphe ephè ari; bya asù ephè: "L'iphe, bụ aì-eze, keru onwiya ẹbo; selahaa okfu bẹ chihuakwaru achihu. Ege ono kwaphù b'ò dù iphe, bụ ufu, keru onwiya ẹbo. ¹⁸ Ọ -bùru l'okfu nọ lẹ kẹ Sétanu; ?nanù ege ee-me tẹ aì-eze iya ba achihu; m'ò -bùru l'unu sùru l'òo Biyélezebòlu bẹ ya gude achifu ọgvu. ¹⁹ Ọ -bùru l'òo Biyélezebòlu bẹ ya egudeje achifu ọgvu; ?bù ngunu be ndu nk'unu egudeje achifu ọgvu nk'ephe? Ọ kwa iya bụ l'òo ndu nk'unu e-koshiwaru unu l'ikpe nmaru unu. ²⁰ Teke bukwanu l'òo ike kẹ Nchileke bẹ ya egudeje achifu ọgvu ọbu; ọo ya bụ l'ono ekoshi lẹ Nchileke bụwa eze l'ẹke unu nọ.

²¹ "Nwoke mkparawa, akwara nò l'ẹhu -kwaa ngwa-ọgu ọhuma; nòdu eche ufu iya nche; ?tì madu l'ẹ t'ò dudu iphe eme iphe iya nù? ²² Obenu lẹ teke onye ka iya ike byaru bya afuaru iya; mekputa iya; yò naa ya ngwa-ọgu ono, bụ iphe o doberu ẹnya ono; gwoo iphe iya ono; kekashia.

²³ "Onye yele yẹbe Jisòsu ẹ-ta bụdu ẹhu bẹ bukwa onye ọgu iya. Onye ẹ-te tsodu iya achikobe achikobe; l'achikashikwa achikashi."

Iphe akpajẹ ọgvu ọla azu

(Mát 12:43-45)

²⁴ "Ọbuje teke a chifuru madzù ọgvu l'ẹhu; ọgvu ono eje etsoru echi-ẹgu eke mini ẹ-ta nòdu aghaphe; l'achọ eke ọo-nmẹ anmẹe. O -jenyaa; tọ dù eke ọ phuru; yò sù tẹ ya laphuedukwa azù l'akahù ụlo iya phù. ²⁵ Teke o ruru; a zawa iya azaza; doziwa iya ọhuma; ²⁶ yo je je achita ọgvu ẹsaa ọdo, ka yẹbedua eji; ephè awùba; je eburu iya. Ọo ya bụ lẹ ndzù nwoke ono abya aka eji; karia ege o shi dùhawa l'ọdungu."

Okpobe iphe ekweru

²⁷ Jisọsu ekfuebelephu ege ono; nwanyi lanu le ndu ono arangarahu; su: "L'iphe kwekwaru nwanyi ophu tsuru ime ngu; bya echee ngu era!"

²⁸ Jisọsu asu iya: "Wawakwa! L'iphe gbekwa kwechiaru ndu anuje okfu Nchileke; l'eme iya ememe!"

Eekfu te Jisosu koshi l'oo

Nchileke ziru iya

(*Mát 12:38-42*)

²⁹ Yo be l'igweligwe ndu ono aka nshinu; Jisọsu ekfulahaa: "L'ogbo nta-a pakpokwaaru eji. Ephe anoduje achọ iphe-ophuleny, e-koshi l'oo Nchileke ziru yebe Jisọsu te ya bya. Obenu l'e t'ọ dudu iphe-ophuleny, e-koshi ephe iphe ono; gbahaa iphe, meru l'ehu Jona. ³⁰ Mbụ l'oo ege Jona shi buru ndu Nínive iphe-ophuleny; bụ ege Abubu-Ndiphe a-buru iya ndu ogbo nta-a. ³¹ Nwanyi, bụ eze ndu Sheba e-gbeshi mbọku ikpe; nma ogbo nta-a ikpe; ke l'o shi l'eke igwe jeberu; alí ejebe; bya te ya nua okfu mmamiphe Sólomonu. Olobu lekwa: nta-a be onye nyiberu Sólomonu nọkwa l'eke-a. ³² Ndu Nínive e-gbeshi mbọku ikpe ono; nmaa ndu ogbo nta-a ikpe; kele ndu Nínive tawaru onwephe ụta iphe dụ eji, ephe meshiru; ghawa umere lakfuta Nchileke; l'okfu, Jona kfuru ephe. Olobu lekwa: nta-a be onye nyiberu Jona nọkwa l'eke-a."

Uroku, no madzu l'ehu

(*Mát 5:15; 6:22-23*)

³³ "E to nweedu onye abuje: o -yetsua oku l'uroku; yo gbe woru iya je edobe l'azu-utsulo; m'o kwanu woru ite kpupyabe iya. Owojeru iya tukobe l'eli agomu ege iphe bụ onye bataru nū a-phụ iphoro iya. ³⁴ Enya ngu bụ iya dū ududu uroku k'ehu ngu. Teke enya doru ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. Teke enya e-te dodu ngu edodo; ugwehu ngu abukotaru ngu ekpuru-ochi ekpuru-ochi. ³⁵ Oo ya bụ t'i letakwa enya t'e be iphoro ono, no ngu l'ehu ono ba gho ekpuru-ochi. ³⁶ O -buru l'ugwehu ngu bukota iphoro iphoro; to dū eke oogba ochi; oo ya bụ l'oo-nodu enwu l'ọ bụ uroku; iphoro iya angashia."

Nsho ndu Farisii;

me ndu ezije ekemu

(*Mát 23:1-36; Mak 12:38-40*)

³⁷ Jisọsu ekfugelephu okfu ono; onye Farisii lanu abya asu iya t'ọ bya eria nri le nk'iya. Yo kwe tsoru iya; je anodu ke nri ono. ³⁸ Yo dū onye Farisii ono biribiri le Jisọsu te vuoduduru ọzo kwọ eka, bụ nsọ, duru ephe; b'o rideru nri ono. ³⁹ Nnajiufu asu iya: "Unubę ndu Farisii anoduje asa azu okoro; l'asa azu ochi; obenu l'iphe jiru unu obu bụ ona ndu ọdo iphe l'eka-ike; me ejo okpoma. ⁴⁰ Unubę ndu eswe; ?to buhedu Nchileke, kpuru azu iya be kpukwaruphu ime iya. ⁴¹ O l'agha: unu wota iphe no l'ime okoro; me iphe no l'ime ochi; gude meeru ndu ukpa iphe-oma; unu aphu: ke nsọ nsọ l'iphemiphe obule ebuhu.

⁴² "Nsho unubę ndu Farisii! Unubę ndu evudojeru evudo; nū Nchileke ọzo lanu l'uzo iri unu l'agbo; me olubu; me iphe bukpo mkpekwo, eeri eriri; gbe paru odobe eka ndoo me oyeru Nchileke obu haa. Oo iphe ono be unu gega atuko eme; jeye le ndu ophananu.

⁴³ "Nsho unubę ndu Farisii! Unubę ndu oduje t'unu buru ndu ishi l'ulo-ndzuko; l'adujekwaphu unu t'e ekeleje unu ekele k'iche l'eke a ha l'igwe. ⁴⁴ Nsho unu! L'eke unu dū l'ọ bụ ili, takahuru atakahu, e ta aphujedu enya; madzu -jeta; yo bya eswee l'eli iya; to ma l'ime iya rehuru erehu."

⁴⁵ Onye lanu, bụ onye ezije ekemu asu iya: "O-zi-iphe! Keshinu iikfu ege-a b'i bakobekwaru ephe le mbà ono."

⁴⁶ Jisọsu asu iya: "Nshokwaphu unubę ndu ezije ekemu! Unu ewojeru ivu era, dū ehuka evuvu bo ndiphe; obu l'unubędua te ebyikwanu ivu ono eka t'ọ ka mma l'oo mkpushi-eka lanu. ⁴⁷ Nsho unu; l'eke unu akpushije ọlo ndu nwuhuru anwuhu l'enya eke ndiche unu litsuaru ndu ephe gbushiru, bụ ndu nkfuchiru Nchileke. ⁴⁸ Oo ya bụ l'unu ekoshi l'unu kweru l'iphe ndiche unu phe meru dū mma; eka unu adukwa iya phu; okfu l'ephe gburu ephe egbugbu; unubędua akpushiru ephe ọlo ndu nwuhuru anwuhu l'eke e liru ephe. ⁴⁹ Oo ya meru iphe Mmamiphe Nchileke suru: 'Le ya e-zi ndu nkfuchiru Nchileke; me ndu-ozí t'ephe jekfu ephe. Ndu ono, ya e-zi ono be aa-haru gbua egbugbu; haru kpa e phe ehu.' ⁵⁰ Oo ya bụ l'aa-gwata ogbo nta-a ugwo ochi ndu ono, bụ ndu ndiche ephe shiru teke e keru mgboko gbushita ono; ⁵¹ shitakpoo le mee ke Ebelu jeye le ke Zekaraya, bụ onye e gburu le mgbaku enya-ngweja Nchileke yebe eze-ulo Nchileke. Te ya karu unu: o kwa ogbo owaa be aa-gwata ugwo mee ephe.

⁵² “Nsho unubę ndu ezije ekemu! L’ęke unu chitaru ire-igodo ęlo mmamiphe. Bahę abahę; mgbę unu ta abahędu; l’akpọshikwaphu ndu eme t’ęphe bahę t’ęphe ba bahęshi.”

⁵³ Jisọsu eshilephu ęke ono tųbude; ndu ezije ekemu mę ndu Fąrisii ono akfube ọswa tsolahaa ya okfu; gbakųshilaha ya okfu l’igwe; ⁵⁴ l’ęgkwa iya phų ngge t’ęphe gude okfu iya hata iya l’onya.

12

O-kfuru-iche-eme iche ndu Fąrisii
(Mąt 10:26-27)

¹ Teke ono kwaphu; l’unukuru unu madų zakodzuru l’ęke ono; zaa kę mkpękwo - daa ọ dakoru; yo vuru ųzo kfulahaaru ndu etsoje ųzo iya: “T’ęphe zejekwaaru iphe ekoje-buredi ndu Fąrisii, bu iya bu o-kfuru-iche-eme-iche phę ono. ² L’ę to nwekwa iphe e kpuchiru ekpuchi, ę t’e mekochadua kpuhaa; to nwe iphe e domiru edomi, ę t’e mekochadua mee t’a maru. ³ Iphe i kfuru l’ọchi bę aa-nųkota l’iphoro; raa iphe i dzuru lę ndzųmuka l’ime ęlo ngu arara l’edzudzu ọha.”

Onye aa-tsųje egvu
(Mąt 10:28-31)

⁴ “Tę ya karu unubę ndu ọnyà iya: unu ba atsųkwa ndu egbu ugwehu mmakanų egvu; mbų ndu bu: ęphe -gbuebe iya to nwehe iphe ọdo, ęphe a-dų ike mebaa. ⁵ Tę ya karu unu onye unu a-tsųje egvu. Onye unu a-tsųje egvu bu onye ono, bu: o -gbuebe ugwehu; yo nwekwaruphu ike, oo-gude nwuru madų chee l’ọku alį-maa. Iye; ọ kwa onye unu a-tsųje egvu ndono!

⁶ “?Tọ bųdunua ọkpaleboku ise bę eereje penu labų? Obenu lę Nchileke ta dųkwa unwu ọkpaleboku m’ọo nanų, ọzahaje. ⁷ Mbų l’iphe bu ęgbushi, nọ unu l’ishi b’ọ gųkotaakwaru ọgu nanų nanų. Unu ba atsųshi egvu; l’unu bebekpo ka igweligwe ọkpaleboku ọga mkpa.”

Okfu l’edzudzu ọha;
l’a bu kę Kurąyisutu
(Mąt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Ọdo bu tę ya karu unu l’onye kfuru l’edzudzu ọha lę ya bu nk’iya bę yębe Abubu-Ndiphe e-kfukwaphu k’onye ono l’edzudzu unwu ojozi-imigwe teke Nchileke e-kpe ikpe. ⁹ Obenu l’onye kfuru l’edzudzu ọha lę ya ta madų yębe Jisọsu bę ya e-kfukwaphu l’edzudzu unwu ojozi-imigwe lę ya ta madu onye ọbu.

¹⁰ “Iphe bu onye kfuru Abubu-Ndiphe ęjo okfu bę aa-guru nvų. Obenu l’onye kfurushiru Ume Nchileke b’ę ta abyadų bya aguru nvų.

¹¹ “Teke bu l’ęphe kpų unu bya edobe l’ulo-ndzuko; mę l’ifu ndu ishi; mę l’ifu ndu gọvument; unu ba ayọkwa ọshi iphe unu e-kfu; m’ọ bu ęge unu e-kfu iya; gude kpefu; ¹² kęle Ume Nchileke e-koshikwaa unu iphe unu e-kfu teke ono.”

Ętu oke amadų, eme eswe

¹³ Nwoke lanų lę ndu ono, jiru ęke ono asų iya: “O-zi-iphe; rọnua nwunne iya t’o kwe t’ęphe kee iphe nna ęphe doberu ęphe.”

¹⁴ Jisọsu asų iya: “Nggube nwoke ono; ?bu onye meru iya tę ya buru unu onye ikpe mę onye ọkẹ.” ¹⁵ Jisọsu asų mkporo ọha ono: “Unu tọkwaa ęhu zejeeru iphe bu iphe akpataję oye ęnya l’ęku kę mgboko-a; l’ogbodo ndų madų te shikwa l’ęku, ọ kpataru akpata; m’o -ruhuru; ęku ọbu ha ihagha.”

¹⁶ Yo nmaaru ęphe ętu; sų: “Lę nwoke lanų, nweru iphe bę meberu iphe l’alį; bya akpata iya iphe ha nshinu. ¹⁷ Yo rįlahaa l’ime onwiya; sų: ‘?Nanų ęge ya e-me iya; ęge-a ę-tọ dųhedu ęke, ya a-kųbebebe iphe iya-a?’ ¹⁸ Yo sų: ‘Lę ya a-fọkashi ọba iya l’ọ ha; bya agbaa ọdo, kfube ọswa ka nshinu; vuwaruru iphe ya kpataru; mę ngwoko ngwoko iya ọdo doo ya. ¹⁹ Teke ono; ya asų onwiya: Ọ dabawaru iya! Iphe, ya nweru nta-a e-dzukupooru iya jeyewaru. Nta-a bųwa tę ya tuta ume; ria; ngua; tee ęswa onwiya!’

²⁰ “Obenu lę Nchileke suru iya: ‘Onye eswe! Ęnyashi-a bę i-ha ndų ngu ono. Iphemiphe ọbule-a, i doberu onwongu-wa; ?bu onye e-ri iya.’ ”

²¹ Jisọsu asų: “L’ọ bu ęge ono bę ọduje onye kparu ęku kųberu onwiya; tọ dų iphe ọ bu l’ifu Nchileke.”

K’ọku welengu
(Mąt 6:25-34)

²² Jisosu asụ ndu etsoje ụzo iya: “Oo ya bụ iphe ya sụru unu: t’unu ba akushi wөлengu ke ndzụ unu: iphe unu e-ri; odo bụ k’ẹhu unu: iphe unu e-ye l’ẹhu. ²³ Ishi iya aburu lẹ ndzụ ka nri; ugwehu aka uwe ọburu ọgbodo iphe. ²⁴ Unu lewaru ọphegu! Mgbẹ ẹ t’oo mebedu iphe l’alị; t’oo kpata akpata; to nwe ụlo ọkwakobe iphe; t’oo gba ọba. Obenu lẹ Nchileke anọdujekwaru azụ iya lẹ nri. ?T’unu ta madụ l’unu ka unwenu ọburu ọkpobe iphe t’oo? ²⁵ ?O nweru l’unu ha onye a-kunyaa wөлengu; yekwaru onwengu ujiku ophu lẹ ndzụ iya? ²⁶ Oo ya bụ; ọ -buru l’unu ta adudu ike mee nwiphe habe nwanshi ẹge ono; ?buhunu ngun kparu iphe unu akuhunu wөлengu k’iphe odo waru. ²⁷ Unu lewaru okfukfulike. Oonoduje evu evuvu. Obenu; mgbẹ ẹ too sekwa akanya; t’oo tū ọwuu ke ọkwa uwe. Obenu; mgbẹ unu phuru-a ege Sólomonu yeberu uwe, ama mma; uwe iya ẹ-ta matadu mma l’ọ bụ okfukfulike lanu. ²⁸ Teke bụ lẹ Nchileke letaberu ewu, nọ l’egbudu ẹnya ẹge ono: ke t’o mee ya t’o ma mma; mbụ iphe bu: ọ -nọdu ndzụ l’egbudu ntanu; echile; e woru iya shia ite; ?t’oo kaduru oma tẹ ya leta unu ẹnya. Oo-wa! Unubẹ ndu-a, ekwekwe unu ẹ-ta badu nwishi-wa! ²⁹ Unu ba anọdujeshi akuphe wөлengu k’iphe unu e-ri; mẹ iphe unu a-ngu. ³⁰ L’o kwa iphe dū ẹge ono bẹ iphe bụ mbakeshi anọduje ayo oshi iya. Nna unu amakwaru-a l’o dū unu mkpa. ³¹ Unu chọ-chia ẹke Nchileke bụ eze. Oo ya bụ; iphe ono l’o ha aburu iphe Nchileke e-yekwaru unu eyekwaru.”

*Ẹku imigwe
(Mát 6:19-21)*

³² “Unu ba atsushi egvu unubẹ ndokobe aturu, ẹ-ta hadu l’igwe; ke l’o dū Nna unu mma ọgbodo adudu t’o mee t’unu bukwaruphu eze l’ẹke ọ bụ eze. ³³ Unu reshia iphe unu nweru l’o ha; gude mee iphe-oma. Unu meeru onwunu ẹkpa okpoga ophu ẹ-ta akahudu akahu; kparu ẹku unu dobe l’imigwe, bụ ẹke ẹ t’oo ladu alị alala; kele ndu iphura te ezitadu iya l’ẹke ono; mkpu ta ata iya. ³⁴ Iphe ọ bu bụ l’o ọke ẹku ngu, katsua ngu mkpa nọ bẹ obu ngu nọkwaphu.”

Ndu ozi, mụ ẹnya

³⁵ “Unu nmashia anuma unu ike l’ukfu; unu egburu ọku ye l’urọku unu t’o nwu enwunwu. ³⁶ Unu dū l’o bụ unwu-okoro, mụ ẹnya; l’echi nnajiufu ẹphe t’o lata ẹswanwanyi, o jeru. Ege ẹphe a-guhakwanuru iya ụzo teke ọ kuru ẹka l’uzo. ³⁷ Onu-oma bụ ke ndu ozi ono, nnajiufu ẹphe bya a-bya; ẹphe amuru ẹnya. Kamenu; tẹ ya karu unu: ọo-rukota onwiya; bya anu ẹphe oshi; kwashiaru ẹphe nri l’onwiya. ³⁸ Onu-oma bụ ke ndu ozi ono; m’o -buru teke echi-abali keru ẹbo; m’o bụ l’iphe ọha-enu bẹ nnajiufu ẹphe byakfutaru ẹphe; ẹphe amukwaduru ẹnya. ³⁹ Obenu l’agha: unu makwaruphu ọwaa: Ndege oke, bu l’ufu maru teke iphura abya nk’iya; ọ gega mukwarua ẹnya. M’ẹ t’o ge ekwekwa t’iphura tsufua ụlo iya; bata. ⁴⁰ Unubedua l’onwunu; unu kwabekwaphu ẹnya; lẹ Abubu-Ndiphe a-byakwa teke unu ẹ-teeledu ẹnya iya.”

*Ozi, e yeru ngu l’ẹka; bẹ aa-ji ngu aji iya
(Mát 24:45-51)*

⁴¹ Pyita asụ iya: “Nnajiufu; ?bụ ẹphebedua; bẹ jinmaru ẹtu ọwaa; t’oo onyemonye ọbule?”

⁴² Nnajiufu asụ: “?Bụ onye bụ nwozi, eletaru madzụ ẹnya l’ufu iya; mbụ onye e gude ire iya ẹka; buru onye kwaru ẹnya? Ọ bụ onye ophu nnajiufu iya doberu l’ufu iya tẹ ọonuje ndibe iya okè nri ẹphe l’oruberu iya. ⁴³ Onu-oma bụ ke nwozi ono teke bụ lẹ nnajiufu iya a-lata; bya aphua l’oome iphe ono, o ziru iya ono. ⁴⁴ Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ nnajiufu iya ono e-wotakota ẹku iya l’o ha ye nwozi ono l’ẹka. ⁴⁵ Obenu lẹ teke nwozi ono riru; sụ: ‘Haa! Nnajiufu iya anokwa anono alata;’ wata otu ndu ozi nwoke ono iphe: unwoke mę unwanyi; rilahaa ẹge dū iya mma; ngulahaa mę; yọ tsulahaa ya atsutsu; ⁴⁶ nnajiufu nwozi ono a-bya mboku, ẹ too ledu ẹnya iya; mę teke ẹ t’o madu; bya agwaa ya ọchi; guru iya yekobe lẹ ndu ophu bụ ‘anuma-anuma.

⁴⁷ “Onye ozi, marua uche-obu nnajiufu iya; t’o kwakobe akwakobe; m’o kwanu to me iphe bụ uche-obu nnajiufu iya ono bẹ ee-chi echachi kpachaa akpacha. ⁴⁸ Obenu l’onye ẹ-ta madu iphe bụ uche-obu nnajiufu iya -meta iphe echachi bẹ ee-chipete iphe echipete. Iphe bụ onye a nuru iphe ha nshinu bẹ ee-lekwaphu ẹnya iphe ha nshinu l’ẹka. Onye e yekwanuru iphe kafua nshinu l’ẹka bẹ aa-jikwaphu aji iphe kafua nshinu.

*Ẹ t’o bukwa nchi-odu-ndo;
ọ kwa ọgu*

(Mát 10:34-36)

⁴⁹ “Ya byaru ọtu ọku l’eliphe. Ọ dū iya t’a sụ l’o gbe adzūwa adzūdu! ⁵⁰ O nweru baputizimu, e mefutaje iya; bụ iya bụ lẹ ya jefutaje iphe-ehuka. Obu te ekwedu anmakfuru iya anmakfuru jeye teke oo-me. ⁵¹ ?Unu tubesu lẹ ya byaru ome tẹ nchi

dụ ndiphe ndo? Wawakwa; ya ekfuru unu lẹ ya byachiaru agbaghashi; ⁵² kele dube nta-a bẹ ufu, a dụ ise buru a-kpakashihu: umadzu ẹto aburu oḡu umadzu ẹbo; umadzu ẹbo aburu oḡu umadzu ẹto. ⁵³ Ẹphe a-kpakahu: nna a-buru oḡu nwatibe iya; nwatibe aburu oḡu nna iya. Nne a-buru oḡu nwa-nwanyi iya; nwa-nwanyi aburu oḡu nne iya. Nne nji a-buru oḡu nyee nwa iya; nyee nwa aburu oḡu nne nji iya.”

Omaru ẹge ọboku gbaru
(Mát 16:2-3)

⁵⁴ Yọ sukwapu mkpọro oha ono: “Ọobuje teke unu phuru igwe; yo rua eruru l'uzo ẹnyanwu-ariba; unu asu l'igwe a-yo viriviri mini. E -megenuaphu; yo dunuphu ẹge ono. ⁵⁵ Teke unu phuru uguru alufuta; unu asu l'onanwu agbahwa. E -meebe; yo dunuphu ẹge ono. ⁵⁶ Unube o-kfuru-iche-eme-iche phe ono! Unu amaje lee enya l'eli lee l'ali; kọta ẹge ọboku gbaru. Olobu; ?nanu ẹge e meru; unu ta aduje ike kọo iphe nta-a dụ l'ọ bu iya.

T'e edoshijee okfu, ada nu
(Mát 5:25-26)

⁵⁷ “?Bu ngunu kparu iphe unu ta achijedu idzu l'ime obu unu; fota iphe dụ nhamunha; mee? ⁵⁸ Onye gbaru ngu ekwo -kpuru ngu l'eye kọti; kebe ẹhu te nggu l'iya doshia ya l'esu-uzo; t'ẹ b'ọ kpuru ngu je anu onye ikpe. Onye ikpe ekwekputa ngu nu ogbogbu; ogbogbu eje atua ngu mkpọro. ⁵⁹ Kamenu; ẹke ono bẹ ii-nodu: mgbẹ ẹ to nweddu l'i lufuta jeye teke ii-kfubebe okpoga e gburu ngu. I -kfu-phodo iya m'ọo afu; ẹ ta ahakwa ngu.”

13

Izimana 'anodu;
anwuhu etso iya.

¹ Yo nweru ndu nọ l'ẹke ono, kfuru Jisosu ke ndu Gálili, Páyileti gbushiru l'ẹke ẹphe achiru Nchileke ẹja; mee ẹphe agwakọbe lẹ mee iphe e gburu Nchileke. ² Yọ sù ẹphe: “?Unu tubesu lẹ ndu Gálili ono kakọta ndu Gálili ọdo ome iphe dụ ẹji; okfu l'e gbushiru ẹphe ẹge ono? ³ Ya asu unu: Wawa! Lẹ teke unu ta atadu onwunu ọta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke bẹ unu a-lakotakwaphu l'iyi ẹge ono l'unu ha! ⁴ Tọo umadzu iri l'ẹsato ono, eze origodo-origodo ulo-eli Sayilowamu daru; tugbushikota ono; ?unu tubesu l'ẹphe ka ndu Jerúsalemu ophu ome ẹjo iphe tọo. ⁵ Ya sọru unu: Wawa! Lẹ teke bu l'unu ta atadu onwunu ọta iphe dụ ẹji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke bẹ unu a-lakotakwaphu l'iyi ẹge ono l'unu ha!”

Oshi, ẹ-ta mīdu amimi

⁶ Yọ bya anmaa ẹtu-wa; sù: “L'ọo nwoke lanu bẹ nweru oshi figu, o yeru lẹ mgbu vayinu iya. Yọo byaje iya agbaphe tẹ ya maru: ?m'ọ mītaru akpuru. To nwe iphe ọpohuje iya. ⁷ Yọ sù nwozi mgbabu ono: ‘?I phuru-a. Afa ẹto mgburumburu bẹ ya byawaru ole enya akpuru lẹ figu-wa; to nwe iphe ọ mītaru? Nta-a bu t'i gbutsua ya! ?Bu ngunu meru iphe ọo-nodu emeyishiru iya ali?’ ⁸ Onye ozi mgbabu ono asu iya: ‘Byiko; t'ọ hafua ya ru afa lanu-a tẹ ya gvupheedu ukfu iya mgburumburu; yee ya ọzu. ⁹ Teke bu l'ọ mīnuru amimi afa ọdo; ọo ya bu l'ọ dụ mma. Teke ẹ tọ dudu; ọo ya bu; nggu egbutsuwa iya ru.’ ”

Nwanyi, oshiakfu eme
akorohu mboku ọtu-ume

¹⁰ Yo be mboku ọtu-ume; Jisosu anodu l'ulo-ndzuko ndu Ju ono nanu; ezi iphe. ¹¹ Yo nweru nwanyi, nọ l'ẹke ono, ogvu mewaru iphe-ememe afa iri l'ẹsato. Ogvu ono alotawa iya fobe efobe; too kweje t'ọ machia onwiya amachi. ¹² Jisosu aphuwaphu nwanyi ono; bya ekua ya; sù iya: “Nwanyi oma! I nwewa onwongu l'iphe ono, nggu l'iya eme ono!” ¹³ Yọ bya ebyibe nwanyi ono ẹka iya ẹphe ẹbo; nwanyi ono amachiwaphu onwiya; nọkwazi nhamunha teke onophu. Yo tulahaa Nchileke ẹpha.

¹⁴ Ẹhu eghulahaa onye ishi ulo-ndzuko eghughu lẹ Jisosu meru t'onye iphe eme dụ mma mboku ọtu-ume. Onye ishi ono asu ndu ono: “Abali ishing b'e doberu kẹ ojeje ozi; unu byaje t'ẹ mee unu t'unu dụ mma l'iphe eme unu l'ime abali ishing ono; unu ba abyajeshi mboku ọtu-ume.”

¹⁵ Nnajiufu asu iya: “Unube o-kfuru-iche-eme-iche phe-wa! ?Unu ta tufujedu eswi unu l'ehu l'ehu mẹ nkakfu-igara unu l'ọka iya; chiru iya t'ọ je anguta mini mboku ọtu-ume tọo? ¹⁶ Nwanyi-wa, bu awa Ẹbirhamu-wa, Sétanu keru egbu keshinu afa iri l'ẹsato-wa; t'ọ gbadu kẹ t'a tọfu iya l'ẹgbu ono mboku ọtu-ume tọo?” ¹⁷ Yo kfuebelephu ẹge ono;

iphere egude ndu ono etsophe iya okfu ono; igweligwe ndu nọ l'ẹke ono atuko ete ẹsua k'eze iphe ono, Jisọsu emeshibebe ono.

*Ẹtu, eegude akpuru
oshi mọsutadu anma*

(Mát 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jisọsu asu: “?Bụ ngunu bẹ ẹke Nchileke bụ eze dọ l'ọ bụ iya? ?Bụ ngunu bẹ ya a-turu iya yeru? ¹⁹ Ọ dọ l'ọ bụ akpuru mọsutadu, nwoke lanu wotaru kua lẹ mgbabu iya. Yo fua; vuta buru eze oshi k'ẹka iya; k'ọphu unwenu, epe l'eli byaru bya akpalahaa ẹkfuna l'ẹkali iya.”

²⁰ Yọ sukwapu epe: “?Bukpoo ngunu bẹ ya a-turu ẹke Nchileke bụ eze yeru? ²¹ Ọ dọ l'ọ bụ iphe ekoje buredi, eeku yisutu, nwanyi hataru nwanshi; gwakọbe lẹ ntụ iphe eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru ẹkpa mbacha; yo woru iya je edobe; jeye; yọ tuko bya ekoo ekoko.”

Uzo, du kpagungu

(Mát 7:13-14, 21-23)

²² Jisọsu etsoru ọzo Jerúsalemu, ooje; l'eswetsua obodo mę mkpukpu; ezi iphe. ²³ Yo nweru onye suru iya: “Nnajiufu! Ndu aa-dzofuta; ?epe a-ha nwanshi to?”

Yọ sọ epe: ²⁴ “Unu kpaata ọzo; shia ọzo, dọ kpagungu bahu; okfu l'aa-dọ igweligwe choọ abahu; ọbu l'ẹpe ta adudu ike. ²⁵ A -nonyawaa; onye nwe ọlo gbeshi woru ọzo guchia; unu evudo l'etezi akọ ẹka l'ọzo asuje: ‘Nnajiufu; guhaaru unu ọzo!’ Yọ sọ unu: ‘Lẹ ya ta makwa ẹke unu shi-o!’ ²⁶ Teke ono; unu awata okfu: ‘L'unu shikwa nọdu l'ifu iya ria; ngua. Ọdo aburu l'ọ shi ezijekwaphu iphe l'edukfu unu.’ ²⁷ Obenu l'ọ-sukwapu: ‘Lẹ ya suru unu lẹ ya ta madu ẹke unu shi bya. Unu gbeshi iya l'ifu l'unu ha; unubẹ ndu megburu onwunu l'ejo iphe!’ ²⁸ Ẹke ono bẹ unu a-nọdu raa ẹkwa; taa ikireze teke unu a-nọdu ele Ẹbirihamu; mę Áyizaku; mę Jékopu ẹke epe nọ l'ẹke Nchileke bụ eze; unubẹdua aburu ndu a chifuru achifu. ²⁹ Madzọ e-shi ọzo ẹnyanwu-ahata; shi l'ọzo ẹnyanwu-ariba; shikwapu l'ọzo isheli; mę l'ọzo ọhuda bya anọdu lẹ nri l'ẹke Nchileke bụ eze. ³⁰ Unu makwaru amaru l'ọ nweru ndu bụ ndu ikperazu, e-mekochaa buru ndu ivuzọ; nwekwaruphu ndu bụ ndu ivuzọ, e-mekochaa buru ndu ikperazu.”

Jisọsu yeru Jerúsalemu obu

(Mát 23:37-39)

³¹ Teke ono kwaphu b'ọ nweru ndu Fárisii, byaru bya asu iya: “T'ọ shilekwaphu l'ẹke-a tugbua nta-a; lẹ Hérodu achokwa t'ọ gude ya.”

³² Yọ sọ epe: “Unu je ezia uphegu ono lẹ ya achifu ogvu; l'eme t'ehu dọ ndu iphe eme mma ntanu yeke echile. O -be mbọku k'eto ya; ozi iya agvu. ³³ Ọle ẹge ọ dọ ẹge ọ dọ bẹ ya a-nọdupelekwaphu eje iphe, ya eje ntanu; mę echile; mę nwarechi; kẹ l'ẹ tọ dudu eke ọdo, onye nkfuchiru Nchileke e-phuhu ọdo; gbahaa lẹ Jerúsalemu.

³⁴ “Oo-wa Jerúsalemu! Jerúsalemu. I tukuru ndu nkfuchiru Nchileke egbushi; bya egude mkpuma atugbushi ndu e ziru t'ẹpe bya nke ngu. Tekenteke bẹ ya meru tẹ ya chikobe unwu ngu l'ẹkalanu ẹge nnukfu-ọku egudje ẹbà iya chikobe unwu iya; ọphu 'i kwedu! ³⁵ Lekwa: l'ufu ngu bẹ aa-gbagharu agbagharu! Tẹ ya karu unu: Unu ta aphuhakwa iya ọdo jeye teke unu a-su: ‘Tẹ Nchileke; gọru ọnu-ọma nọ onye ono, gude ẹpha Nnajiufu abya ono!’ ”

14

Jisọsu eme onye iphe eme t'ọ korohu

¹ Yo be mbọku ọtu-ume lanu; Jisọsu ejeshia ori nri l'ọlo onye ishi lanu, bụ onye ọkpa ndu Fárisii. Epe ebeye iya ẹnya; l'ege iya ngge. ² Ya ndono; nwoke ọbu, ehú-ekoko eme abya evudo iya l'ifu. ³ Jisọsu abya ekfuru yeru ndu ezije ekemu; mę ndu Fárisii; sọ epe: “?Ọ bụ omebyi ekemu mbu ome onye ehú dọ eji t'ọ dọ mma mbọku ọtu-ume; tẹ tọ budu?”

⁴ Epe te kfu okfu yeru iya. Yọ bya eduta onye ono; mee ya; ehú adu iya mma. Yo metsua bya asu iya t'ọ lashia. Yọ lashia. ⁵ Jisọsu asu epe: “?Nanu l'unu ha, onye nwatibe iya kẹ nwoke; m'ọ bụ oke-eswi iya a-dalahu lẹ welu mbọku ọtu-ume; t'ẹ b'ọ me ẹwegwa je agufuta-kebe iya?”

⁶ Epe ta mahẹ ẹge epe e-yeru iya ọnu l'okfu ono.

*Okwa ebyee;
mę owozita onwonye ali*

⁷ Yò bya anmaaru ndu ono, e kukoru kẹ nri ono ẹtu l'ẹphe fọtatsuaru oshi, ndu nweru ẹnya je adugatsuaru. Yò sù ẹphe: ⁸ "Teke bụ l'e kujeru ngu oku nri ẹswa-nwanyi; be ejejekwa je ebegeru l'oshi, ndu nweru ẹnya: 'amakwaru ama; o nweru onye ka ngu onwe ẹnya, e zikwaruphu nzi nri ẹswa-nwanyi ono. ⁹ Onye ono, kuru unu oku nri ẹswa-nwanyi ono a-byakwa bya asù ngu: 'T'i gbeshi tẹ nwoke-wa nọdu.' Nggu egbe teke ono rìgobe iya; je anọ-zita l'oshi, ndu laru alì nọ. ¹⁰ Obenu lẹ teke e kuru ngu oku nri; tũgbulekwaphu je anọdu l'oshi ndu laru alì; k'ọp̄hu bụ teke onye kuru unu oku byaru; yò sù ngu: 'Ọnyà-e; gbeshi bya l'ẹke-a, ndu ka onweru ẹnya nọ-wa.' Ọo ya bụ; a kwabẹ ngu ugwu l'ifu onyemonye ọbule, nggu l'ẹphe nọ l'eri nri ono. ¹¹ Kẹ l'iphe bụ onye ewoli onwiya eli bẹ ee-wozita alì; onye wozitakwanuru onwiya alì bẹ ee-woli eli."

¹² Yò sùkwaphu nwoke ono, kuru iya oku nri ono: "Teke bụ l'iizi nzi nri; m'ọ kwanu l'iizi t'a byaru ngu l'eswe-iphe; be ezijekwa ndu ọnyà ngu p̄hẹ; m'ọ bụ unwunne ngu p̄hẹ; m'ọ bụ ndu abụbu ngu p̄hẹ; m'ọ bụkwanu ndu obutobu ngu p̄hẹ, nweru iphe. Iphe ọbu bụ l'ẹphe e-ziphulata ngu azụ; e shi l'ẹke ono; yò buru ụgwo iphe i meru ẹphe; bẹ ẹphe akfụ ngu. ¹³ Ọ bụchia teke i shijeru nri eswe-iphe; nggu ezijee ndu ụkpa; ndu ibe-ẹhu ẹphe ẹ-te dzudu oke; ndu ngvuru; mẹ ndu ishi. ¹⁴ Ọo ya bụ; ọnu-oma aburu nke ngu; kẹ l'ẹphe ta akfuchihughedu ngu ụgwo iya. Teke Nchileke a-kfụ ngu ụgwo iya bụ teke ndu doberu ẹka ndoo e-shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ."

Etu eze eswe-iphe
(Mát 22:1-10)

¹⁵ Onye lanụ lẹ ndu ẹphe l'iya nọ l'eri nri ono anya iphe ono, o kfuru ono; sù iya: "Ọ iphe ẹhu a-tsọkwanu onye ono, e-ri nri l'ẹke Nchileke bụ eze ono."

¹⁶ Jisọsu asù iya: "L'o nweru nwoke, kwakọbejeru ọkwa eze ẹbyee; bya ezia t'a dū l'igwe byaru iya l'aji ono. ¹⁷ Yò gbaa teke ẹphe a-wata eswe-iphe ono; yò zia nwozi iya t'ọ je ekushia ndu ono, e ziru nzi t'ẹphe bya ono; l'iphemiphe ọbule b'a kwaziwaru ẹge ọo-dū. ¹⁸ E ziebe iya ẹphe; ẹphe atũko l'ẹphe ha; sù t'a haa ẹphe. Onye kẹ ọdungu suru iya: 'Byiko haa ya rụ; l'o nweru alì, ya zuru k'ọp̄hungu, ya eje aphuphu nta-a.' ¹⁹ Onye ọp̄hu asù iya: 'Byiko; haa ya rụ; lẹ ya zuru oke eswi iri, aajigbaje ẹbo-ẹbo; gude eje ozi; ya eje tẹ ya je amaru ẹge o shi arụ-tabe ọru.' ²⁰ Onye ọdo asù iya: 'Lẹ ya luru nwanyi ọp̄hungu; ya ta adudu ike abya.'

²¹ "Onye ozi ono abya eworu iphe ono kọoru nnajiufu iya. Nwoke, nwe ufu ono egude ẹhu-eghughu sù nwozi ono: 'Ngwaa; gude ọso lufu je je etsoru ogborogbo-uzo mkpukpu; mẹ woroworo tũko iphe bụ ndu ụkpa; ndu ibe-ẹhu ẹphe te dzudu oke; ndu ishi; mẹ ndu ngvuru chita.' ²² E meebe; nwozi ono eje asù iya: 'Nna; iphe i sùru t'e mee b'e meekwaru; ọbu l'ẹ ta nọ-chishigekwa ẹke, gbaru l'anọdu.' ²³ Nnajiufu nwozi ono asù iya: 'Ngwaa; je etsoru ụzo l'uzo; mẹ iphe bụ woroworo ẹgu je achita madzụ tẹ ufu iya ji ejiji. ²⁴ Ẹ to nwedu m'ọ bụ onye lanụ lẹ ndu ono, e ziharwaru nzi nri ono, e-de ọnu lẹ nri iya.' "

Iphe otso Jisọsu ephuje
(Mát 10:37-38)

²⁵ Teke ono; a kfube ọswa ha igweligwe etso Jisọsu; yò ghakọbe bya asù ẹphe: ²⁶ "Onye abyakfuta iya nụ; nna onye ọbu ta dū onye ọbu ashi; mẹ nne iya; mẹ nyee ya; mẹ unwu iya; mẹ unwunne iya unwoke; mẹ unwunne iya unwanyi; mbụ je akpaa lẹ ndzụ yẹbedua; kamenu onye ono te etsoghekwa iya. ²⁷ Onye ẹ-te vutadu oshi-osweru ọnwu k'ẹka iya; tsoru iya; te etsokotaghekwa iya. ²⁸ ?Nanụ l'unu ha, onye arì kẹ ọku ụlo-eli; t'ẹ b'ọ vuru ụzo nọ-duodu anọdu; pyaa iphe oo-phu iya; maru: ?ya nwekpoorunu okpoga, e-dzu iya nū. ²⁹ Ọdumeka; tọ bụdu: o -moebe ụlo ono; tọ dūhe ike kpuchia ya. Teke ono; ndu phuru iya nū awata iya ọja ewena; sù: ³⁰ 'Nwoke ọwaa wataru ọkpu ụlo; tọ dūhe ike kpụ-ghee ya-o!' ³¹ Ọobuje: onye eze -gbeshi jekfushia onye eze ibe iya ọgu-egbe; yò vuru ụzo nọ-duodu anọdu; rja ya ariri; sù: ?a maru bụ ụkporo unu ndu soja l'unu ise bẹ ya e-gude ejekfu onye gude ụkporo unu ndu soja labụ l'unu iri abyakfuta iya ọgu. ³² Ọdumeka; yò buru teke onye ọp̄hu nọkwaduru ote-ẹnya bẹ oo-yefu madzụ t'ẹ je edoshia okfu ọbu. ³³ Ọo ya bụ; l'unu ha te nwekwa onye tsuru kẹ buru onye etso iya nụ; m'ọ -bụdu l'onye ọbu swekotaru ẹnya l'iphe o nweru l'ọ ha."

Únú, tsuhuru etsuhu
(Mát 5:13; Mak 9:50)

³⁴ "Únú bụ iphe dū mma. Obenu; únú n-onyawa; tsọ-buhu únú únú; ?ee-shi ishi agha mee ya t'ọ buru únú; tsọlahaa únú únú ọdo. ³⁵ Ẹ tọ dūhekpokwanu m'ọo mma k'oye l'alì; m'ọ bụ k'oye l'ikpọzu. Ee-woru iya wushia awushi. T'onye nweru ẹnu-nchi; nùkwaa ya."

15

Aturu, ephuhu ephuhu
(Mát 18:12-14)

¹ Ndu akiriko me ndu odo, eme iphe du eji awata okpirita ntse t'ephe ngabe nchi l'iphe Jisosu ekfu. ² Ndu Farisii; me ndu ezije ekemu awata otso gbudagbuda; su: "Nta-a be nwoke owaa anataje ndu eme iphe du eji; ephe l'iya atuko eriko nri." ³ Jisosu abya anmaaru ephe etu; su ephe:

⁴ "O -buru l'onye lanu l'unu ha nweru ukporo aturu ise; nanu ephuhu; ?to hadu ukporo eno l'iri le tete ophu l'echi-egu; je achoo ono, phuhuru nu ono jeye teke oo-phu iya. ⁵ O -phu l'iya phu; yo pata iya tukobe l'ukuvu; teru eswa lasha. ⁶ Teke o ruru ufu; yo kukota ndu onya iya; me ndu obutobu iya; su ephe: 'T'ephe bya emeede iya eswa; le ya phuwaru aturu iya-a, shi phuhu ephuhu-wa-o.' ⁷ O bu ege ono be eh-u-otso-ena a-ka nshinu l'imigwe l'ishi onye lanu, eme iphe du eji, taru onwiya uta iphe du eji iya; ghaa umere lakfuta Nchileke; ma l'ukporo madzu eno l'umadzu iri le tete, doberu aka ndoo, mkpa ota onwephe uta ta aduduru."

Okpoga, ephuhu ephuhu

⁸ "Odo bu: ?Nanu nwanji, e-nweru shiru iri; te shiru olu tufahu; t'e b'o muta oku ye l'uroku; zakota ulo; leghee enya eleghe jeye teke oo-phu iya. ⁹ Teke o phuru iya; yo kukoo ndu onya iya; me ndu obutobu iya; su ephe: 'Unu bya emeede iya eswa; le ya phuwaru shiru olu iya-a, shi phuhu ephuhu-wa!' ¹⁰ Ege ono kwaphu be unwu ojozi-imigwe e-te eswa onye lanu, eme iphe du eji, taru onwiya uta iphe du eji, o meru; ghaa umere lakfuta Nchileke."

Nwata, jephuhuru nu

¹¹ Jisosu anmaa etu odo; su: 'L'o nweru nwoke lanu, mutaru unwokoro labu. ¹² Onye ke nwata anonyaa; bya asu nna iya ono: 'T'o kee iphe iya; nu iya ophu ruberu iya nu.' Nna ephe ono eworu iphe o nweru keeru ephe ebo ono. ¹³ Ta nodu ophu baru nwishi; onye ke nwata ono ajikobewaphu nwiphe o nweru; yo buru iya oje mkpukpu, teru enya. Yo je anodu l'eke ono; kpaphushibebe okpoga ono le wuruwuru. ¹⁴ Yo kpakashigelephu iphemiphe obule ono, a nuru iya ono; ejo-oge abya l'al'i ono; yo kpalahaa nri. ¹⁵ Yo lakfushia onye lanu le ndu a muru l'al'i ono. Onye ono ezia ya te ochejeru iya ezi iya l'egu. ¹⁶ Egu emee ya; k'ophu oduje iya t'a su l'a nuru iya nu ego iphe aawushijeru ezi ono te ya taa. Obenu l'e te dukpoduanu onye nuru iya ena nu. ¹⁷ A nonyaa; egomunggo ala iya azu; yo su: '?Bunua umadzu ole le ndu nna iya ebuje ozi be erije nri; riphodo iya eriphodo; ya abya anodu l'eke-a; egu abya iya egbugbu ege-a?' ¹⁸ Yo su le ya e-gbeshi lakfube nna iya; je asu iya: "Nna; ya meswewaru Nchileke; bya emeswe ndu. ¹⁹ Ya ta gbahekwa ke t'i kukwada ya nwatibe ngu odo. Mejewa iya nu ege iime ndu i buru ozi." ²⁰ Yo gbeshi lakfubeshia nna iya ono.

"Yo nodukwaduru ote-enya; nna iya ono aphua ya; imiko iya egude iya. Yo vuta oso; je anmaa nwatibe iya ono akpa; tsuta iya onu. ²¹ Nwatibe iya ono asu iya: 'Nna; ya meswewaru Nchileke; bya emeswee ngu. Ya ta gbahekwa ke t'i kukwada ya nwatibe ngu odo.' ²² Nna iya ono asulee unwokoro ono, ejeru iya ozi ono: 'Unu chita uwe-nlokpuru phu, katsua mma phu bya eyee ya. Unu agbabe iya echi mkpushi-eka; yee ya akpokpa. ²³ Unu akputa ada-eswi, eba no gbua t'ephe taa; mee eswa; ²⁴ kele nwatibe iya-wa shi nwuhua anwuhu; ole nta-a b'o nowa ndzu. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ole nta-a b'a phuwaru iya.' Ephe awata ote eswa.

²⁵ "Teke ono be okpara nwoke ono noru l'egu. Yo larutadelephu ufu ntse ntse; l'anuwa oda nkwa; me egvu. ²⁶ Yo bya ekua onye lanu le ndu ejeru nna iya ozi; ji iya: '?Bu ngunu be eeme le nk'ephe?' ²⁷ Onye ono asu iya: 'Le nwunne ngu lataru-o; nna ngu egbua ada-eswi, eba no; okfu l'o phuru iya le ndzu odo.'

²⁸ "Ehu eghulaha okpara nwoke ono eghughu; to kwe obata l'ufu. Nna iya ono abya ejekfu iya; je aruo ya; su iya t'o bataru. ²⁹ Yo su nna iya ono: 'I phu-a; afa olemole-wa be ya jekotawaru ngu ozi; to dubua iphe i zijeru iya, ya tujeru ngu ego ememe. Obenu l'e ti nubukwaa ya mbu m'oo mkpi te ya gude mee eswa ye le ndu onya iya phe. ³⁰ Yo be le nwatibe ngu owaa laru; mbu onye jeru je atuko iphe ngu mepushiaru unwany okpara; nggu egbe gbuaru iya ada eswe, eba no.' ³¹ Nna iya ono asu iya: 'Nwa iya; ?o kwa le nggu l'iya l'anonua tekenteke; iphe bu iphe ya nweru aburu nke ngu. ³² O gbaru t'e mee eswa; okfu le nwunne ngu-a shi nwuhu anwuhu; obu le nta-a b'o nowa ndzu odo. O shi phuhu ephuhu; obu le nta-a b'a phuwaru iya.' "

16

Onye ishi, kwaru ɛnya l'ozu nnajiufo

¹ Jisosu asụkwaphu ndu etsoje ụzo iya: "L'o nweru nwoke lanụ, nweru iphe; bya enwekwaruphu onye ishi ndu ejeru iya ozi. A nnyaa; ama abya agbaaru nwoke ono l'onye ishi ndu ozi iya ono emebyishi iphe iya emebyishi. ² Nwoke ono ekua onye ishi ndu ozi iya ono; sụ iya: "Bụ ngunu bẹ ya anụ ege-a l'iime-wa? Ngwaa; koshi iya ege i gude eletaru iya iphe iya ɛnya; kẹ l'ẹ tị bụheduru iya onye ishi ndu ozi iya ọdo." ³ Onye ishi ozi ono abya arja ya; sụ: "Bunua ngunu bẹ ya e-me lẹ nnajiufo iya abya iya ọnafu ishi ndu ozi iya-a? Lẹ-ba bụ l'ike ọkori dụ iya; yọ dukwanu iya iphere oje arọ. ⁴ Ya mawaru iphe ya e-me tẹ ndiphe kweje tẹ ya bataru ɛphe l'ufu teke a chifuleru iya phụ l'ọbu ishi ndu ozi ono."

⁵ "Yọ bya ekukoo ndu ji nnajiufo iya ono ụgwo nanụ nanụ. Yọ ji onye k'odungu: "Bụ ngunu b'i ji nnajiufo iya ụgwo iya?" ⁶ Onye ono asụ iya l'ọ kwa ụgwo ụkporo ite manụ ise. Yọ sụ iya: "Ngwaa; nggu ẹkwo-ụgwo ngu; nọ-zita ẹgwegwa; dee ya ụgwo ụkporo ite manụ ẹbo l'iri." ⁷ Yọ ji onye ọdo: "Nggubedua; ngunu b'i ji?" Onye onanu asụ iya l'ọ ụkporo ẹkpa witu ise. Yọ sụ iya: "Nggu ẹkwo-ụgwo ngu; dee ụkporo ẹkpa witu eno."

⁸ "Ya ndono; nnajiufo onye ishi-ozu ono, ẹ te gudedu ire iya ẹka ono ajaa ya ajaja; okfu l'o meru umere onye kwaru ɛnya. Kẹ l'unwu eliphe ka ọkwa ɛnya l'iphemiphe ọbule, ɛphe l'ogbo ɛphe eme; karia ndu nọ l'iphoro kẹ Nchileke."

⁹ Jisosu asụkwaphu: "L'ọo ya bụ iphe ya ekfuru unu: t'unu gude ẹku kẹ mgboko-a shitaru onwunu ọnyà; k'ophu bụ teke ẹku ọbu gvuleruphu; e duru unu lashia l'ufu, ẹ-ta byadu bya echihu echihu."

¹⁰ "Onye e gude ire iya ẹka l'iphe ha nwanshị bẹ ee-gudekwaphu ire iya ẹka l'iphe ha nshinu. Onye ẹ-te dobedu ẹka ndoo l'iphe ha nwanshị te edobekwa ẹka ndoo l'iphe ha nshinu. ¹¹ Ọo ya bụ; ọ -buru l'ẹ t'ẹ gudedu ire unu ẹka l'ẹku kẹ mgboko-a; ?nanụ ege ee-shi gude ire unu ẹka l'ẹku ophu bụ ọkpobe ẹku? ¹² Tẹmanu; ọ -buru l'ẹ t'ẹ egudedu ire unu ẹka l'iphe onye ọdo; ?bụ onye a-nụ unu iphe ophu a-buru nk'unu."

¹³ "E tọ dudu nwozi, a-chiṭa nnajiufo labụ ejeru ozi l'ugbo lanụ; t'ẹ b'ọ kpọ onye lanụ ashị; yeru onye ophu obu; ọdo bụ l'o yeru ẹhu l'ozu k'onye lanụ; l'apa ozi k'onye ophu ẹka lanụ. Unu te etsoghekwa ụzo kẹ Nchileke; l'achikwaphu nta okpoga."

*Jisusu ezi iphe bu
uche-obu Nchileke*

(Mát 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴ Ndu Fárisii atụko iphe ono l'ọ ha nụkota; bya awata ọturu Jisusu mgbonu; okfu l'ɛphe yenukaru okpoga ɛnya. ¹⁵ Yọ sụ ɛphe: "Ọ bụ unubedua eme onwunu ndu doberu ẹka ndoo l'ifu ndiphe; obu lẹ Nchileke marua obu unu; kẹ l'iphe madzụ riru l'ọ bụ iphe-oma gbe buru ejo iphe l'ɛnya Nchileke."

¹⁶ "Ekemu, shi l'ẹka Mosisu; mẹ okfu ndu nkfuchiru Nchileke nọkwaa jeye teke Jonu Baputizimu byaru. Keshinu ono b'a dūberu ozi ozi-oma kẹ ẹke Nchileke bụ eze; onyenonu adzolahaa ụzo abahụ iya. ¹⁷ Obenu l'ọ kakwa ntse tẹ igwe mẹ alị gvụ; malẹ t'akpuru okfu ekemu ono nanụ buru iphe mmakanu."

¹⁸ "Onye chifuru nyee ya; je alua nwanyi ọdo; bukwa ogori bẹ oori. Onye lukwanuru nwanyi, nji iya chifuru achifu erikwaphu ogori."

Oke amadu yele Lazarosu

¹⁹ "O nweru oke amadu lanụ, eyeje ẹgiri uwe, ere ire mkpurumkpuru. Ege ono bẹ ọonoduje eri ọva ọva mbọku-mbọku. ²⁰ Yo nwekwaruphu onye ụkpa, ọnya aba, ɛpha iya bụ Lazarosu. Lazarosu ono agwojeru l'onu nggamgbo oke amadu ono. ²¹ Yọ duje iya t'a sụ l'a nuru iya nụ ẹviriva nri, eshije l'okpokoro nri oke amadu ono adashi teke oke amadu ono eri nri. Ophu ka nụ bụ lẹ nkuta awujeru bya iya omicha ọnya ono."

²² "A nnyaa; onye ụkpa ono anwuhu; unwu ojosi-imigwe ekuta iya je edonyabe Ẹbirihamu l'imigwe. Oke amadu ono abya anwuhukwaphu; e lia ya. ²³ Yọ nodu l'alị-maa ẹke ọ nọ l'iphe-ɛhuka; palia ɛnya; phua Ẹbirihamu l'ote-ɛnya; phukwaaphu Lazarosu ẹke ọ nnyabe Ẹbirihamu. ²⁴ Yọ rashia: 'Nna iya Ẹbirihamu; tẹ imiko iya dū ngu ru! Zinua Lazarosu t'ọ tseeru mkpushi-ẹka lẹ mini; bya edenyi iya l'ire t'ọ gua ya egugu; lẹ ya ejekwa oke iphe-ɛhuka l'ọku-wa.'

²⁵ "Obenu lẹ Ẹbirihamu suru iya: 'Nyatakwa lẹ teke i shi nodu lẹ mgboko b'i natakotaru iphe-oma nke ngu; ege ono bẹ Lazarosu natakotaru iphe-ɛhuka teke ono. Nta-a bẹ ẹhu dūwa iya agu; nggubedua anodukwanu l'oke iphe-ɛhuka. ²⁶ A gufukpoonu ono b'ọ nweru ọgè, ha nshinu, nọ-buharu ayi l'unu; t'ẹ b'ọ dū onye shi l'ibiyi ọwaa a-bya ẹke unu nọ; tọd dū onye shi ẹke unu nọ, a-daghanụ byakfuta ayi.' ²⁷ Nwoke ono

asụ iya: 'L'ọ dū mma.' Wo iya: 'Keshinu ọp̄hu ọ dū ege ono; byiko Nna; zinua Lázarusu kẹ nna iya ²⁸ l'unwunne iya dūkwa ise l'ẹke ono. T'ọ je anmaaru ẹp̄he ọkwa t'ẹp̄he ba abyakfutabua ya l'ẹke-a, ya ejenwu ẹhu ẹge-a.'

²⁹ "Ébirihamu asụ iya: 'Unwunne ngu p̄hẹ nwewaru ẹkwo Mosisu; mẹ l'ẹkwo ndu nkfuchiru Nchileke; t'ẹp̄he nujee ip̄he ndu onanu ekfuru ẹp̄he.'

³⁰ "Yọ sụ iya: 'Wawa Ébirihamu nna; ọ -b̄uru lẹ madzụ shi l'alì-maa gbeshi jekfu ẹp̄he; bẹ ẹp̄he a-kabẹkwaa taa onwep̄he ụta.'

³¹ "Ébirihamu asụ iya: 'Eph̄e -anụdu okfu Mosisu; ẹp̄he ta nū kẹ ndu nkfuchiru Nchileke; ọ kwaphu ẹge ono bẹ ẹp̄he te ekwetadu; m'o -ruhuru; o nweru onye shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ.' "

17

Okwa k'ome ip̄he dū ejì

(Mát 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Jisọsu asụ ndu etsoje ụzo iya: "O doru ẹnya l'o nwetsuaru ip̄he e-mekochaa mee tẹ madzụ shiswee ụzo kẹ Nchileke. Obenu; nshọo onye ọp̄hu oo-shi l'ẹka! ² Ọ gẹga karu onye ono mma l'a pataru o-ji-l'ẹka mkpuma, ha nshinu; nmaa ya l'olu; je enwuru iya ye l'eze ẹnyimu; ma l'ome t'onye lanụ l'ẹgírìma-a shiswee ụzo ono. ³ Unu kwabẹru onwunu ẹnya!

"Teke ọ bụ lẹ nwanna ngu mesweru ngu; kfuru iya ẹya. Teke bụ l'ọ taru onwiya ụta ip̄he dū ejì, o meru; ḡuaru iya nvụ. ⁴ Teke bụ l'ọ mesweru ngu ugbo ẹsaa ujiku lanụ; byakfutakota ngu ugbo ẹsaa ono bya asụ ngu lẹ ya tawaru onwiya ụta iya; ghawa umere; ḡukotakwaru iya nvụ."

Ekweta

⁵ Ndu ishi-ozì asụ Nnajiufu: "Nna; menua tẹ ekwekwe ẹp̄he kafua oshihu ike!"

⁶ Nnajiufu asụ ẹp̄he: "Ndege ọ b̄uru l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke habekpoonu l'ọ bụ nwa ìrikirikwekwe akpuru m̄osutadu lanụ mẹ unu adujekwaa ike sụ m'ọo eze oshì shìkamayinu-wa: 'T̄ofu l'ukfu; je adzabẹ onwongu l'echi eze ẹnyimu!' Yo mee ya."

Ip̄he ḡbaru nwozi l'ememe

⁷ "T'a s̄ukwaru l'onye lanụ l'unu ha bẹ nweru nwozi lanụ, ak̄oru iya ọkori l'ẹgu; m'ọ kwanu l'oocheru iya aturu. Teke bụ lẹ nwozi ono shi l'ẹgu lata; ?ìi-sụ iya t'ọ byalẹkwaa nta-a bya adugaru anọdu ria nri. ⁸ ?Ip̄he ìi-gbechia k̄fuaru iya ta b̄udu t'ọ shiaru ngu nri-ẹnyashi ẹgwegwa; yo je epee uwe iya; pafutaru ngu nri t'ì riodu; tẹmanu yo ride nk'iya. ⁹ ?Oo-tu nwozi ono ẹpha ẹge ono, o jeru ozi ono, o ziru iya ono t̄oo. ¹⁰ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unu dū. Unu -meebelephu ip̄he e ziru unu; unu asụ: 'L'unu bụ ndu ozi, ẹ-ta gbadu k'otu ẹpha; l'ọ bụ ip̄he ḡbaru unu l'ememe bẹ unu meru.' "

Jisọsu eme ụmadzụ iri, bụ

ndu ẹhu-labụ t'ẹp̄he k̄rọhu

¹¹ Lẹ Jisọsu ejelephu l'esu-uzo, e shi eje Jerúsalemu bẹ ooswetalephu mgbaku Samériya mẹ Gálili. ¹² Yọ bahulephu l'oma mkp̄kp̄u lanụ; ụmadzụ iri, ẹhu-labụ eme awukfutashia ya; ¹³ nọduru ote-ẹnya; kp̄olahaah mkpu asuje: "Jisọsu; Nnajiufu; p̄h̄aruru ẹp̄he imiko-ol!"

¹⁴ Jisọsu aph̄ua ẹp̄he bya asụ ẹp̄he: "T'ẹp̄he je tẹ ndu achijeru Nchileke eja gbuedu ẹp̄he igo!"

Ẹp̄he aw̄uru t̄ugbua; ẹhu-labụ ono agv̄ukota ẹp̄he l'ẹhu; ẹp̄he ad̄uwaphu mma. ¹⁵ Onye lanụ aph̄ulephu lẹ ya d̄uwa mma; ghak̄obe lashia azu; l'at̄u okokooko; aja Nchileke ajaja. ¹⁶ Yọ bya erua ẹke Jisọsu nọ; b̄uru l'alì p̄ee l'iku ọkpa Jisọsu; kp̄ube ifu l'alì; etu Jisọsu ẹpha. Onye lanụ ono b̄u onye Samériya. ¹⁷ Jisọsu asu: "?T̄o b̄udunua ụmadzụ iri b'e meru t'ẹp̄he dū mma? ?Nan̄uhunu ụmadzụ tete ọp̄hu? ¹⁸ ?T̄o d̄uhedu onye ọdo, o ruru l'ẹhu kẹ t'ọ bya ekele Nchileke ekele; gbahalephu nwoke-wa, shiru alì ọdo-wa?" ¹⁹ Yọ sụ nwoke ono: "Gbeshi jeshia ip̄he iije; l'ekwekwe, i kweru kẹ Nchileke mewaru t'ẹhu dū ngu mma."

Nchileke abyaakwa ọbu eze

(Mát 24:23-28, 37-41)

²⁰ Ndu Fárisii ajì Jisọsu: "?B̄uhunu teke ole bẹ Nchileke e-koshihunu lẹ ya b̄u eze ọbu?" Yọ sụ ẹp̄he: "L'ẹ t'ọ nwekwa ah̄uma, e-meodu t'e gude maru lẹ Nchileke abyawa ọburu eze ọbu. ²¹ Ọp̄hu t̄o d̄ukwa onye a-sụ: 'Lekwa iya nd̄o l'ẹke-a; ọdo b̄u l'ọo ya nd̄ophu;' k̄ele Nchileke b̄ukwa eze l'obu unu nta-a."

²² Yò sù ndu etsoje ụzo iya: “L’ụboku nọpụ abya teke ọo-duje unu t’a sù l’unu nọkpoo ru nù ụjiku lanụ l’ẹke Abụbu-Ndiphe bụ eze; ọbu; mgbe unu ta anọdu iya. ²³ O nweru ndu a-sù unu: ‘Unu lekwa iya l’ẹkaphu; m’ọ kwanu t’unu lekwa iya l’ẹke-a!’ Unu be ejekwa; unu te etso ẹphe. ²⁴ L’ọ kwa ẹge ebemu-igwe echije taa l’akpamigwe; shi l’ẹka iya ọwaa l’ọjaa jeye l’ẹka iya ọpụ; bụ ẹge Abụbu-Ndiphe e-me mbọku ọo-bya. ²⁵ Obenu l’ọ jefutajee ọpụ-ehuka nshinu; ọgbo nta-a ajika iya. ²⁶ Ọ bụ ẹge ọ d’l’oge kẹ N’owa phụ; bụ ẹge ọo-d’teke Abụbu-Ndiphe a-bya. ²⁷ Teke ono bẹ ẹphe n’eri; l’angụ; aluphe nwanyi; ekephe nwanyi nji jeye mbọku, N’owa phẹ bahuru l’eze ụgbo, ọ kuru. Eze utso abya bya agbaa; mini erigbushikota ndu ọpụ l’ẹphe ha. ²⁸ Ẹge ono b’ọ dukwaphu l’oge kẹ L’otu. Ẹphe shi eri; l’angụ; agba ngho; akọ iphe l’ali; akpushi ulo. ²⁹ Yo be mbọku, L’otu lufuru lẹ S’odomu; ọku nshị-egbe eshi l’igwe; chĩa gbaragbara l’ọ bụ mini; bya ekegbushikota ẹphe l’ẹphe ha. ³⁰ Ẹge ono bẹ ọo-d’mbọku, Abụbu-Ndiphe e-he kfulangu.

³¹ “T’onye n’ọkpoku; iphe iya anọdu l’ime ụlo be ejekwa iya egwota. T’onye n’ọ l’ẹgu be ejehekwa ọla azụ l’ufu. ³² Nyatakwa iphe meru nyee L’otu. ³³ Iphe bụ onye achorẹ ndzụ iya buru iya uru-erita lẹ mgboko-a; e-tufakwa ọgbodo ndzụ iya. Obenu l’iphe bụ onye tufakwanuru ndzụ iya lẹ mgboko-a; e-nweru ndzụ gbururu jeye.” ³⁴ Jisọsu asụkwaphu ẹphe: “Tẹ ya karu unu: l’enyashi mbọku ono bẹ umadzu ẹbo a-zẹ l’oshi-aze lanụ; a dzuchata onye lanụ; haa onye ọpụ. ³⁵ Ụnwanyi labụ a-n’odu atsu nri; a dzuchata onye lanụ; onye ọpụ akwaa. ³⁶ Ụmadzu labụ a-n’odu l’ẹgu; a dzuchata onye lanụ; onye ọpụ akwaa.”

³⁷ Ndu etsoje ụzo iya aji iya: “Nnajiufu; ?bụ l’egbe awe bẹ iphe ono e-me?”
Yò sù ẹphe: “L’ọ kwa ẹke odzu daburu bẹ udele edzukobeje.”

18

Ẹtu nwanyi, maa tofuru; mę onye ikpe

¹ Jisọsu abya anmaaru ẹphe etu, o gude ekoshi ẹphe t’ẹphe kfuje nù Nchileke; t’ẹphe ba asuje l’ike ekfukfu iya gvwaru ẹphe. ² Yò sù ẹphe: “Lẹ mkpukpu lanụ b’o nweru onye ikpe, bu iya nù. Onye ikpe ono ta atsuđu Nchileke egvu; t’ọ d’iphe ọ guberu madzụ. ³ O nwekwaruphu nwanyi lanụ, nji iya ta n’ohedu, bu lẹ mkpukpu ono. Tekenteke bẹ nwanyi ono abyakfutaje onye ikpe ono l’ar’ọ iya: ‘Byiko; t’o kpefunu iya l’ẹka onye okfu adaru yee ya.’ ⁴ Onye ikpe ono ajikanyaa; jikanyaa; bya arĩa; sù: ‘L’a marua lẹ ya ta atsuđu Nchileke egvu; to nwe onye ya guberu iphe. ⁵ Obenu lẹ nwanyi-a kfuchishinukawaru iya nchị. Ya e-kperu iphe iya nù iya; ọdumeka b’ọ -byaphenyaa bẹ ọo-byaru njorehu nù iya.’”

⁶ T’ọ d’iphe bụ; Nnajiufu asụ: “?Unu nwaru iphe ẹjo onye ikpe ono kfuru? ⁷ ?Unu tubesu lẹ Nchileke ta akaduru okpefu ndu ọ f’otarua af’ota ẹgwegwa; mbụ ndu an’oduje araku iya: eswe l’enyashi? ?Oo-gbe bya an’odo an’odo oyeru ẹphe ẹka t’o? ⁸ Wawakwa. Tẹ ya karu unu; l’oo-kpefukwa ẹphe ẹgwegwa. Obenu; Abụbu-Ndiphe -byalẹpụ; ?ọ phụa ndu e-kwe n’odu iya l’ẹka lẹ mgboko-a?”

Ẹtu onye F’arisii; mę onye ak’iriko

⁹ Jisọsu abya anmaaru ndu tubesu l’ẹphe doberu ẹka ndoo; l’akp’o ndu ọdo ẹbo-ẹbo l’afu ẹtu-wa; sù ẹphe: ¹⁰ “L’o nweru umadzu labu, bahuru l’eze-ulo Nchileke je okfuru nù Nchileke. Onye lanụ bụ onye F’arisii; onye ọpụ aburu onye ana ak’iriko. ¹¹ Onye F’arisii ono egbeshi je akw’egeru; bya ekfuru nù Nchileke; sù iya: ‘Nchileke; ya etu ngu ẹpha lẹ ya te emedu ẹjo iphe l’ọ bụ ndu ọdo; mbụ-a; l’ọ bụ ẹge nwoke-wa, bụ onye ana ak’iriko-wa emeje. Kẹle ya te ezidu iphura; ya te emegbu madzụ emegbu; ya te eme kẹ nwanyi. ¹² Ya aswiye aswiwi abal’i ẹbo l’idzu; ekfu unu Nchileke. Iphe, bụ iphe ya dzutaru edzuta l’ọ ha bẹ ya ekeje ụzo iri; woru ụzo lanụ nù Nchileke.’”

¹³ “Onye onanu, bụ onye ak’iriko ono ejeru je evudo ote-nya; t’ọ palikpoduanu ifu apali; gbahaa l’ọ kuberu ẹka l’olu;” sù: ‘Nchileke; tẹ imiko yẹbe onye eme ẹjo iphe d’u ngu ru.’” ¹⁴ Jisọsu asụ ẹphe: “Tẹ ya karu unu: onye onanu, bụ onye ana ak’iriko ono byakwa bya ala nk’iya; Nchileke aguwa iya nù l’onye doberu ẹka ndoo; haa onye ọpụ; kẹ l’iphe bụ onye ewoli onwiya eli bẹ ee-wozita ali; onye wozitakwanuru onwiya ali bẹ ee-woli eli.”

* **18:13** 18:13 Iphe a kwata dee l’ekwo Giriku; l’ẹke-a kwa lẹ nwoke ono tsuru ẹka l’okpoma. L’ome-l’ali ndu ju bu ẹka bẹ madzụ etsuje l’okpoma gude koshi l’iphe ruru iya l’ẹhu.

*Jisòsu agòru ùnwegirima ònu**(Mát 19:13-15; Mak 10:13-16)*

¹⁵ A haru dutalahaaru Jisòsu egirima nshì t'o byigbaa ephe eka; ndu etsoje ụzo iya apha ya; baaru ndu ono, edutaru iya egirima ono mba. ¹⁶ Ya ndono; Jisòsu abya ekua ephe; sù ephe: "Unu haa egirima t'ephe bakfuta iya. Unu ba anashishi ephe anashì; l'ò kwa ndu òdu ege ono bẹ eke Nchileke bụ eze bụ nk'ephe. ¹⁷ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bụ onye ẹ-te gudedu obu, dū l'ò bụ k'unwegirima kweta l'òo Nchileke bụ eze iya; ta abahukwa l'ẹke Nchileke bụ eze."

*Nwata okoro, nweru iphe**(Mát 19:16-30; Mak 10:17-31)*

¹⁸ Yo nweru onye ishi ndu Ju, jiru Jisòsu; sù iya: "O-zi-iphe; nwoke, dūeberu mma! ? Bụ ngunu bẹ ya e-me tẹ ya nweru ndzụ gbururu jeye?"

¹⁹ Jisòsu asù iya: "Nanụ ege ọ dū bẹ iiku iya onye dūeberu mma? Ẹ to nwekwa onye ọdo, bụ onye dugeru mma; a gufu Nchileke nwēnkinyi iya. ²⁰ Ọ kwa l'ì mawaru ekemu-wa: 'Be erikwa ogori; be egbukwa madzụ; be ezikwa iphura; ba adzụkwa ẹjo-ire; kwaburu nne lẹ nna ngu ugwu.' "

²¹ Nwoke ono asù iya: "Lẹ keshinu ya bụ nwata bẹ ya shi kwabataru iphemiphe ọbule ono ẹnya; ọphu 'ò dukwa ọphu ya mebyijeru."

²² Jisòsu anụlephu iphe o kforu; sù iya: "Iphe lanụ bẹ phodufuaru ngu l'ememe: bụ iya bụ t'ì je je erekota iphe i nweru l'ò ha; chita okpoga iya keeru ndu ukpa. Ọo ya bụ; nggu enweru okpobe iphe l'imigwe. I -meebe ege ono; nggu abya etsoru iya." ²³ Nwoke ono anụlephu iphe ono; ẹhu adaa ya kọo; ẹke o nweshikwanuru iphe ike.

²⁴ Jisòsu elenyaa ya; sù iya: "Iphe ọ dukwanu l'òo ẹhuka tẹ ndu nweru iphe bahù l'ẹke Nchileke bụ eze! ²⁵ Ọ kakwa ntse t'e wota inya; pyoo l'ẹnya ngga; karia t'onye nweru iphe bahù l'ẹke Nchileke bụ eze!"

²⁶ Ndu nuru iya nù aji: "Buhunu onye bẹ aa-dzofuta; m'ò -dù ege ono?"

²⁷ Jisòsu asù ephe: "L'iphe kpọru madzụ l'ememe bẹ dukwa Nchileke ntse ememe."

²⁸ Pyita asù Iya: "Lewaru ephebedua, haru ufu ephe; bya etsoru ngu-a."

²⁹ Ọ sù ephe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ẹ t'ò dukwa onye gude kẹ ẹke Nchileke bụ eze; haa ụlo iya; haa nyee ya; haa nwunne iya; haa ndu muru iya nù; haa unwu iya, ³⁰ Nchileke ta akfuru ugwo iya nkfungo nta-a; yo nweru ndzụ gbururu jeye l'ogbo ọphu abya nù."

*K'ugbo ẹto, Jisòsu ekfu k'anwuhu iya**(Mát 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Jisòsu abya eduta ụmadzu iri l'ẹbo ono; sù ephe: "Unu lekwa l'ephe ejeekwa Jerúsalemu. Iphemiphe ọbule, ndu nkfuchiru Nchileke deru lẹ kẹ Abubu-Ndiphe bẹ e-rekotakwa l'ò ha! ³² Lẹ aa-kpuru iya ye ndu ẹ-ta madụ Nchileke l'ẹka; ephe ajaa ya ewena; mee ya iphe-iphere; vya ya onu-mini. ³³ Ephe e-chi iya ẹchachi; bya eworu iya gbua. Ọ -nọ abalị ẹbo; kẹ ẹto; yo shi l'onwu teta bya anodu ndzụ ọdo."

³⁴ Tọ dū iphe ono m'òo nanụ, doru ndu etsoje ụzo iya ẹnya; okfu ono atuko gbachia ephe ẹnya; kẹ l'e meru t'ephe ba ma iphe o kforu.

*Jisòsu agwo onye ishi, arọ arọ**(Mát 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Jisòsu erudelephu Jériko; yo nweru nwoke, atsù ishi, nọ l'iku esu-uzo arọ arọ. ³⁶ Ọ nua igidi ndu awuswe nù; jilaha iphe ada nù.

³⁷ Ephe asù iya l'ò kwa Jisòsu, onye Názaretu l'eswe.

³⁸ Ọ rangarahu: "Jisòsu Nwatibe Dévidi; phuru iya rù imiko!"

³⁹ Ndu nọ l'uzo ifu abaarua iya mba; sù iya t'ò daa nwanshi. Ọ ka l'iya-a ọrashi ike: "Nwatibe Dévidi; phuru iya rù imiko!"

⁴⁰ Jisòsu abya evudo; zia t'e dutaru iya ẹya. Ọ rutalephu ntse; Jisòsu aji iya: ⁴¹ "Bụ ngunu bẹ dū ngu tẹ ya meeru ngu?"

Ọ sù iya: "Nnajiufu; ọ bụ tẹ ya phua ụzo-o."

⁴² Jisòsu asù iya: "Wata ọphu ụzo ọbu; l'ekwekwe, i kweru kẹ Nchileke mewaru ngu t'ì dū mma."

⁴³ Teke onophu; ọ watawaphu ọphu ụzo; bya etsoru Jisòsu phẹ aja Nchileke ajaja. Iphe bụ onye phuru iya nù; ọ jaa Nchileke ajaja.

¹ Jisòsu abya abata Jérìko; swelahaà ya esweswe. ² Yo nweru nwoke, aza Zakíyòsu, bù iya bù onye ishi ndu akírìko. Yo nwekwánuru iphe nshinu. ³ Zakíyòsu-wa shihawa achò ege ya e-me maru onye bù Jisòsu. Obenu lẹ mkpa, aakpa l'ẹke ono te kwedu t'ò kpata ụzò; okfu l'ò ha mkpúrùkpu. ⁴ Tò dũ iya bù; yo vuru ụzò gbachia je enyihu eli oshi sikamo; je anòdu tẹ ya phụ Jisòsu; okfu lẹ Jisòsu e-shi ẹke ono swee. ⁵ Jisòsu abyarutalephu ẹke ono; bya apalia ẹnya; phụa ya; bya eku iya: "Zakíyòsu; nyizita ẹgwegwa; l'òo ụlò ngu bẹ ya nòfutate ntanụ."

⁶ Yo nyifutakebewaphu; gude ẹhu-òtso-ena dubata Jisòsu l'ufu iya. ⁷ Ẹhu eghulahaà iphe, bù ndu phuru iya nù eghughu; ephe ekfulahaà; sù: "Nenu; nwoke-wa abahụ jeshia t'a kwaarù iya ẹbyee lẹ kẹ nwoke-wa, megburu onwiya l'ejo iphe-a."

⁸ Zakíyòsu egbeshi bya asụ Nnajiufu: "Nnajiufu; iphe, bù iphe ya nweru enweru bẹ ya e-ke ụzò ẹbo; nù ndu ụkpa ụzò lanụ. Ọ -bùru l'ò nweru onye ya rijeru nriru; ya akfù-ghachi iya onye ọbu iphe ha l'ò bù iphe ya riru iya ugbo ẹno."

⁹ Jisòsu asụ iya: "Ntanụ ọwaa b'a dzòfutaru ndu ufu-wa; keshinu nwoke-wa l'onwiya bụkwaphu nwatibe Ẹbírìhamu. ¹⁰ Lẹ yẹbe Abụbu-Ndiphe kwa ndu phuhuru ephuhu bẹ ya chọru bya; k'òphu ya a-dzòta ephe."

*Etu, eegude ndu e yeru
iphe l'ẹka anma
(Mát 25:14-30)*

¹¹ Ẹphe anụnyalephu iphe ono, ookfushi ono; yò wataru ephe ọnmaru ẹtu; okfu l'ò nọ-wa Jerúsalemu nte; ọdò bù l'ephe shi tubesu lẹ Nchileke abyakebewa okoshi lẹ ya bù eze. ¹² Ya ndono; yò sù ephe: "L'ò nweru nwoke, shi l'eri ndu eze. Nwoke ono ejee ọba ọbu, teru ẹnya; t'ẹ chia ya eze; tẹmanu yò lata. ¹³ Yò bya ekuà ndu ejeru iya ozi ụmadzu iri; keeru ephe pọngu iri; sù ephe: 'Unu gude iya gbaa nghò jeye tẹ ya lata.' ¹⁴ Ọle nwoke ono dũ ndu alí iya ashí. Ephe eyefu ndu ozi t'ephe tso nwoke ono azụ azụ je asụ l'ẹ t'ò dũdu ephe mma t'ò bũru nwoke ono a-bũru ephe eze.

¹⁵ "E chibegelephu nwoke ono eze ono; yò lata bya ezia t'ẹ kuaru iya ndu ono, ejeru iya ozi, ọ nùtsuaru okpoga ono; tẹ ya maru iphe ephe ritatsuaru lẹ nghò ephe ọbu. ¹⁶ Onye k'òdungu abya evudo iya l'ifu; sù iya: 'Nna; pọngu olu ngu ono tukobekwaru onwiya pọngu iri ọdò.' ¹⁷ Yò sù iya: 'I meru ọhuma; ì bù nwoke. Keshinu i yeru ẹhu l'iphe ha nwanshí bẹ ya yewaru ngu mkpùkpu iri l'ẹka t'ì bũru onye ishi ephe.' ¹⁸ Onye k'ẹbo abya asụ iya: 'Nna; pọngu olu ngu ono tukobekwaru onwiya pọngu ise ọdò.' ¹⁹ Onye eze ono asụ iya: 'Ọ kwaphu mkpùkpu ise bẹ ì-bũru ishi ephe.'

²⁰ "Onye ọdò abya asụ iya: 'Nna; ọwaa pọngu olu ngu. Ya wolekwaru iya phụ kechia lẹ nwa mpete ẹkwa; ²¹ okfu lẹ ya atsù ngu egvu l'ì dũnukaru ẹhuka. Iiwotajẹ iphe ẹ ti dobedu; l'akpatajẹ iphe ẹ ti mebedu.' ²² Onye eze ono asụ iya: 'I phụa nggube iphe ono, ẹjọ okpoma egbu egbugbu ono! Okfu-ọnu ngu bẹ ya e-gude nma ngu ikpe. Ọ -bũru l'ì maru lẹ ya dũ ẹhuka; l'ewotajẹ iphe ya ẹ-te dobedu; l'akpatajẹ iphe ya ẹ-te mebedu; ²³ ?bù ngun meru iphe ẹ ti yeduru iya okpoga iya l'ùlò-okpoga; k'òphu bù: ẹge-a, ya larù-wa mẹ ya eje ewota iya nù yele ọ-mùru-nwa, tso iya nù.'

²⁴ "Yò bya asụ ndu vudo l'ẹke ono: 'Unu nata iya okpoga ono; woru nù onye ọphu nweru pọngu iri phụ.' ²⁵ Ẹphe asụ iya: 'Ì-nhì; ?bùchia yẹbedua, nweru pọngu iri?' ²⁶ Yò sù ephe: "Te ya karu unu: onye nweru nù bẹ Nchileke a-nùfua ọphu ka nshinu; onye ẹ-te nwedu nù bẹ ee-gbe natafua nù nwiya ọphu o nweru enweru ọbu. ²⁷ A bya lẹ ndu okfu iya-a, bù ndu ẹ-te kwedu l'òo ya a-bù eze ephe-wa; unu chíta ephe bya edobe l'ifu iya gbushikota ephe.'" "

*Jisòsu abahụ Jerúsalemu
(Mát 21:1-11; Mak 11:1-11; Jòn 12:12-19)*

²⁸ Jisòsu ekfugelephu iphe ono, ookfu ono; jeshia Jerúsalemu, ooje. ²⁹ Yò byarutalephu ugvu, eekuje Olivu, nọ lẹ mgboro Betuféjì mẹ Bétani; zia ndu etsoje ụzò iya ụmadzu ẹbo; sù ephe: ³⁰ "Unu jee lẹ mkpùkpu ono, nọ unu l'ụzò ifu ono. Unu -rulephu ọnu-ụzò, e shi abahụ mkpùkpu ono; bẹ unu a-phụa nwa nkakfù-igara, e liberu elibe, madzù te tsubua ẹnishi. Unu tọshia ya; kpùta bya ẹke-a. ³¹ Teke bù l'ò nweru onye jiru unu: '?Iphe kparu iphe unu atòta iya?' unu sù iya lẹ mkpa iya dũru Nnajiufu."

³² Ya ndono; ndu ono, e ziru ozi ono atùgbua bya erua; yò bũleruphu ege ono, o kforu iya ephe ono b'ò dũ. ³³ Ẹphe atòshidelephu nkakfù-igara ono; ndu nwe iya nù asụ ephe: "'?O meru agha bẹ unu atòshi nkakfù-igara ono?'"

³⁴ Ẹphe asụ ephe: "Lẹ mkpa iya dũru Nnajiufu." ³⁵ Ẹphe abya akpùtaru iya Jisòsu; woru uwe ugwehu ephe wukobe iya; bya eyeru Jisòsu ẹka; yò dugaru l'eli iya. ³⁶ Yò gbachidelephu atùgbu; ephe eyetatsua uwe ugwehu ephe; tọoru iya l'esu-ụzò.

³⁷ Yo rudelephu Jerúsalemu ntse; ñodulephu lẹ mgbazita Ugwu Olivu; iphe bu ikpetuma ndu ono, etsoje iya nu ono etelahaa ẹswa; echi mkpu aja Nchileke ajaja ke eze iphe ono, o meru; ẹphe aphukota ono. ³⁸ Ẹphe asu: "Onye Nchileke goru onu-oma nu be eze ono bu; mbu onye ono, Nnajiufu ziru t'ọ bya ono. Tẹ nchi du ndoo l'imigwe; t'ugwu tsoru Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu!"

³⁹ Ndu Farisii, yi ikpetuma ndu ono aharu su Jisosu: "O-zi-iphe! ?T'i gbọ-chidu ndu etsoje uzo ngu nchi?"

⁴⁰ Yo su ẹphe: "Tẹ ya karu unu: ndu-a -nọdu ndoo; be mkpuma, nọ l'al'i a-wu-lihukwa wata ochi mkpu ono l'onwiya."

Jisosu ara ẹkwa Jerúsalemu

⁴¹ Jisosu erudelephu Jerúsalemu; palia ẹnya; lee ya; ralahaa ẹkwa; su: ⁴² "Nggube Jerúsalemu; ndege i makpokwanuuru iphe e-me tẹ nchi du ngu ndo; obenu lẹ nta-a b'e domiwaru iya t'ẹnya ngu ba phu iya. ⁴³ L'ujiku lanu be ndu ohogu ngu a-furu ngu; gvua ogẹ nọ-phe ngu mgburumburu; nọ-chia ngu uzo nri; shi ẹkememe obule ripyabe ngu; ⁴⁴ gbupyata nggu l'unwu ngu kpakparakpa. Ẹ to nwekwa m'ọ bu mkpuma lanu, ẹphe a-ha t'ọ kpọ-kfuru l'eli ibe iya; okfu l'ẹ ti madu teke a byaru ngu adzofuta."

Jisosu achishi ndu ngho l'eze-ulo Nchileke

(Mát 21:12-17; Mak 11:15-19; Jón 2:13-22)

⁴⁵ Jisosu abya abahu l'eze-ulo Nchileke; wata ochishi ndu ere iphe. ⁴⁶ Yo su ẹphe: "E deru l'ekwo lẹ Nchileke suru: 'Ulo iya a-buru ulo, aa-nọduje ekfu anu iya;' unu egbe bya eworu iya mewanu ulo, ndu iphura edomije onwẹphe."

⁴⁷ Yo wata ono l'eze-ulo Nchileke ono; ezi iphe mbọku-mbọku. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu ezije ekemu; mewaru ndu nweru ẹnya l'oha ono acholahaa ẹge ẹphe e-me gbua ya. ⁴⁸ Ẹphe ta ma ẹge ẹphe e-me iya; l'ẹke onyemoneye obule dọ-pheru iya mgburumburu; ngabẹ nchi l'iphe ookfu.

20

Aaji Jisosu ke ike, o gude eme iphe oome

(Mát 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Yo be ujiku lanu lẹ Jisosu nọ l'ezu ndu ono iphe l'eze-ulo Nchileke; l'ara ozi-oma ono arara; ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; ndu ezije ekemu; me ndu bu ogurennya awukfufashia ya; ² bya asu iya: "Karu ẹphe: ?bu egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe owaa, iime-wa? ?Bu onye ziru ngu t'i bya iya ememe?"

³ Jisosu asu ẹphe: "Lẹ yẹbedua a-jikwaphu unu aji. Unu kaeduru iya: ⁴ ?Bu onye ziru Jónu t'ọ bya emee baputizimu: bu Nchileke t'ọ bu madzu?"

⁵ Ẹphe alaa ya edzkashi l'onwẹphe; woo: "Ẹphe -su l'o shi l'eka Nchileke be ọo-sukwa ẹphe: ?Ngunu mekwanuru iphe ẹphe te kwetadu iphe o kfuru?" ⁶ Ẹphe -sukwanu l'ọo madzu ziru iya be ndu oha a-tugbushikwa ẹphe lẹ mkpuma; ke l'o doru oha ẹnya lẹ Jónu bu onye nkfuchiru Nchileke." ⁷ Ya ndono; ẹphe asu iya l'ẹphe ta makwa onye ziru iya nu.

⁸ Jisosu asu ẹphe: "Ọ kwaphu ẹge ono be ya te ekfuduru unu onye ya deru ikẹ l'eka eme iphemiphe obule ono."

Ẹtu ke ndu e buru ozi

(Mát 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Yo wata onmaru ndu ono ẹtu-wa; su ẹphe: "Lẹ nwoke lanu koru mgbo vayinu; bya ebuta ndu ozi ye iya; yo buru iya oje ime mba odo ẹ-ke ọo-nọ odu. ¹⁰ Yo be teke aawoje akpuru vayinu; yo zi nwozi iya t'o jekfu ndu ozi ono t'ẹphe wọ ya okẹ iya nk'ia. Ẹphe egude onye ono; tsua ya iphe; gbabẹ iya ẹka ọtu; nwufu iya; yo lashia. ¹¹ Yo bya ezi onye odo; ẹphe etsukwaa ya phu iphe; mee ya iphe-iphere; gbabẹ iya ẹka ọtu; nwufukwa iya phu; yo lashia. ¹² Yo zikwaphu onye k'eto; ẹphe etsukwaa ya phu iphe; chifu iya. ¹³ Nwoke ono, nwe mgbo vayinu ono asu: 'L'ọ dūwa mma; lẹ ya mawaru iphe ya e-me nta-a. Ya e-ye nwatibe iya, ya yeru obu; l'ẹphe a-kabẹ kwabẹ nwatibe iya ono ugwu.' ¹⁴ Ndu ozi ono aphulephu nwatibe iya ono; zua mgbede; su ibe ẹphe: 'Ọwaa bu onye al'i-a e-mekochaa buru nk'ia teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'ẹphe gbua ya; k'ophu mgbo vayinu ono a-buru nk'ẹphe.' ¹⁵ Ẹphe achifu iya lẹ mgbo vayinu ono; je eworu iya gbua.

"Mbụ; ọọ du unu l'ọ bu ngunu be nwoke, nwe mgbo vayinu ono e-me ẹphe? ¹⁶ Ọo-bya egbushikota ndu ozi ono; woru mgbo vayinu iya ye ndu odo l'eka."

Oha ono anùtsulephu iphe ono; tũko sũ: "Tę njo gbakwa egbudu!"

¹⁷ Yo bya atabę ephę ęnya; ji ephę: "¿Bũhunu ngunu bę bũ iphe obo, e deru l'ękwo okfu Nchileke; sũ:

'Lę mkpuma ono,
ndu akpũ ọlo jikaru ono
bũ iya mekochaaru bya abũru
itso, gude ọlo ono.'

¹⁸ Onye vukotaru mkpuma ono daa e-tsukwa yogiriogiri. Onye o tũpyabekwanuru bę oo-gwekwa egwegwe."

Aji k'otu akiriko

(Mát 22:15-22; Mak 12:13-17)

¹⁹ Ndu ezije ekemu; mę ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja eselaha t'ephe gude iya teke ono; kę l'ephe mawaru l'ọ bũ ephę b'o gude nmaa ętu ono; egvu oha ono te kwe ephę. ²⁰ Ephę awata iya oge ngge; bya ezi ndu ngge t'ephe meje l'ęphę bũ oswi madzũ; tũbe nvọ l'iphe o kfuru mbũ Jisọsu; k'ophu ephę a-kpuru iya ye l'ęka onye nwe ike, bũ iya bũ govano, shi Rómu. ²¹ Ephę aji Jisọsu; sũ iya: "O-zi-iphe! Ephę maru lę iikfuje okfu nhamunha; l'ęzi iphe nhamunha; ophu 'ọ dũdu onye iileje ęnya l'ifu; gbahaa ọzo Nchileke b'i gude ire-lanũ ezi. ²² ?Tọ bũdu omebyi ekemu Nchileke mę ephę -tũjee akiriko nũ Sıza, bũ eze ndu Rómu?"

²³ Yo mawaruphu ugho, nọ ephę l'obu; sũ ephę: ²⁴ "Unu koshiedu iya nũ shĩru olu lanũ." Wo ephę: "¿Bũ ishi onye mę epha onye b'e deru l'okpoga-a ęge-a?"

Ephę asũ iya: "L'ọ bũ kę Sıza."

²⁵ Yo sũ ephę: "Oo ya bũ; unu woru iphe ophu bũ kę Sıza; nũ Sıza; woru kę Nchileke; nũ Nchileke."

²⁶ Ephę ta dũhe ike nọdu l'edzudzu oha ono shi l'okfu-ọnu iya gude iya. Ege o gude kfua okfu ono adũ ephę biribiri. Ephę te kfuhe okfu ọdo.

Aji k'oshi l'onwu teta

(Mát 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Yo nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisọsu; mbũ ndu ophu asuje l'ę te eshijedu l'onwu teta nọdu ndzũ. ²⁸ Ephę abyakfutashia Jisọsu; bya asũ iya: "O-zi-iphe! Mosisu dekwaru l'ękwo ekemu; sũ: Teke bũ lę madzũ nwũhuru; tọ mũta nwa; tę nwunne onye ono lũpyabe nyee ya; mũtaru iya nwa. ²⁹ Sũ iya l'ọ nweru unwunne ęsaa, nonũ; kę ọgurennya alũnyaa nwanyi; haa ya nwũhu l'ę-ba mũtakwa nwa. ³⁰ Onye kę ębo alũpyabe nwanyi ono; lũnyakwaa ya phũ; nwũhu; l'ę-ba mũtakwa nwa. ³¹ Onye k'ęto ęge ono kwaphu; jeye; ephę ęsaa alũgbakota nwanyi lanũ ono; nwũshihukota; ephę ta mũtakwa nwa-a. ³² E megee; nggube nwanyi; nggu anwũhufu-a. ³³ O -rua teke eeshi l'onwu teta nọdu ndzũ; ?bũ nyee onye ole bę nwanyi ono a-bũ ęge ono ephę shi lũkotahawa iya ono ephę ęsaa?"

³⁴ Jisọsu asũ ephę: "L'unwu ogbo nta-a alũshi nwanyi; unwanyi alũshi nji. ³⁵ Ọle ndu a guru lę ndu gbaru k'oshi l'onwu teta nọdu ndzũ bya eburu lę mgboko ophu a-byanũ ta alũkwa nwanyi; ophu nwanyi 'alũkwa nji. ³⁶ Ephę ta anwũhuhedu anwũhu ọdo; kę l'ephe l'unwu ojozi-imigwe bũwa nanũ. Keshinu ephę bũwa ndu shi l'onwu teta nọdu ndzũ bę ephę bũakwa unwu Nchileke. ³⁷ Ọ -bũru kę okuli ndu nwũhuru anwũhu; ękwo Mosisu koshiru iya l'ęke o kfuru k'iru, ọku enwu raphuraphu. Eke ono bę Mosisu kuru Nchileke: 'Nchileke kę Ębirihamu; Nchileke kę Ȳyizaku; mę Nchileke kę Jękọpu.' ³⁸ Ọo ya bũ lę Nchileke ta bũdu Nchileke ndu nwũhuru anwũhu. Ọ bũ Nchileke ndu nọ ndzũ. Ishi iya bũ l'onyemonye ọbule bũkwa onye nọ ndzũ l'ęnya Nchileke."

³⁹ Ndu ono, ezije ekemu ono aharu sũ iya: "O-zi-iphe! I kfuru ọhuma." ⁴⁰ Iphe meru iphe ephę kfuru iya ęge ono bũ l'ephe ta atũhedu ama oji iya aji ọdo.

?Kuráýisutu bũ nwatibe onye?

(Mát 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jisọsu abya asũ ndu Fárisii ono: "¿Nanũ ęge e meru b'a sũru lę Kuráýisutu obo bũ Nwatibe Dévidi; ⁴² l'ęke Dévidi l'onwiya kfukwaru l'ękwo Egvu Nchileke; sũ:

"Lę Nchileke sũru Nnajiufu yębe Dévidi:

Nọdu iya l'ęka-utara;

⁴³ jeye teke ya e-me ndu ọhogu ngu

t'ephe bũru iphe

ji-dzọpyabe l'okpa.'

⁴⁴ Tọ dũ iya bũ lę Dévidi kuru iya 'Nnajiufu.' ?Nanũhunu ęge e meru b'ọ bũ nwatibe iya?"

*Okwa ɛhu ndu ezije ekemu
(Mát 23:1-36; Mak 12:38-40)*

⁴⁵ Jisòsu anòdu l'edzudzu ɔha ono sù ndu etsoje ụzo iya: ⁴⁶ "Unu kwabẹkwaru onwunu ɛnya l'ẹke ndu ezije ekemu nọ; mbụ ndu bụ iphe aduje ɛphe mma bụ t'ɛphe kechishia onwɛphe l'uwe-nlọkpuru ɛphe; t'eekeleje ɛphe l'ọ bụ oke amadụ l'ẹke a dū l'igwe; tẹ oshi ọphu katsụkpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju bụru ɛphe a-nọduje iya; mę t'ọ bụru ɛphe a-nọduje l'ẹke aa-katsụkpooru ɛphe ọkwaberu ugvu l'ẹke e jeru eswe-iphe. ⁴⁷ ɛphe eripyaje unwanyi, maa tufuru; gude ɛregede ekfu ogologo okfu anụ Nchileke. Ọ bụ ɛphe bę aa-ka ọnmashi ikpe ike."

21

*Iphe nwanyi, maa tufuru
turu obu iya anụ Nchileke
(Mak 12:41-44)*

¹ Jisòsu abya apalia ɛnya; phụ ndu nweru iphe ẹke ɛphe echegbaa okpoga ɛphe l'okpoko, echejeru Nchileke okpoga l'eze-ulo Nchileke. ² Yọ phua nwanyi ukpa, nji iya ta nọhedu; ẹke nwanyi ono bya echee afụ labụ. ³ Jisòsu asụ ɛphe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: lẹ nwanyi ukpa-wa, nji iya ta nọhedu-wa bę nwaru iphe ka kẹ ndu ọphunanu l'ɛphe ha. ⁴ Ishi iya aburu lẹ ndu ọphu l'ɛphe ha hatatsuaru ẹku ɛphe, tsushitsuaru etsushi ahata bya echee. Obenu lẹ nwanyi-a akpa ukpa nshinu; ọbu l'ọ wokotaru iphe o gude buru bya echee."

*Aa-kukposhi eze-ulo Nchileke
(Mát 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Yo nweru ndu kfuphenyaleruphu k'eze-ulo Nchileke ono: ẹge e gude ẹgiri mkpuma, dū egvu kpumata iya; mę iphe a nugbaaru Nchileke, nọ iya nụ; Jisòsu asụ ɛphe: ⁶ "Teke ọ bụ iphe ọwaa, unu ele ɛnya-a; o nwekwaru mbọku, ee-mekochaa kukposhikota iphe ono akukposhi; mbụ; ẹ tọ dukwa m'ọ bụ mkpuma lanụ, aa-ha t'ọ kpọ-kfuru l'eli ibe iya."

*Okwa iphe-ɛhuka, a-bya nū
(Mát 24:3-14; Mak 13:3-13)*

⁷ ɛphe aija Jisòsu; sù iya: "O-zi-iphe! ?Bukpo teke ole bę iphe ono e-me? ?Bụ ngunu bụ iphe ee-gude maru teke iphe ono abyawa ememe?"

⁸ Yọ sù ɛphe: "L'ọ buphu t'unu kwabẹ ɛnya; t'ẹ b'ọ nwe onye e-duswe unu ụzo; l'ọ nweru igweligwe ndu a-zaru ɛpha iya bya. Onye ọphu nọnu; yọ sù l'ọo ya bụ iya; sụkwaphu l'ogbaakwa teke ọbu. Unu be etsokwa ɛphe. ⁹ Teke unu nuderu akọ ọgu; mę lẹ mkpaka aswọ-lihu l'ibiyi ọwaa m'ọ bụ l'ibiyi ọphu; unu ba atsukwa egvu; kẹ l'iphe ono l'ọ ha mefutajekwa; ọbu lẹ teke ikperazụ ono ta abyalekwaphu lẹ burigedengu ẹge ono."

¹⁰ Yọ sù ɛphe: "Lẹ mba e-gbeshi tso mba ibe iya ọgu; alị-eze etso alị-eze ibe iya ọgu. ¹¹ Alị ọnma jijiji a-nọdu anma ẹge dū egvu. Ejo egu; mę oke ome-l'ẹhu a-nọdu eme l'ẹke, dutsua iche iche. Ahuma; męwaru eze iphe-ọhubama ọdo a-nọdu emegbaa l'akpamigwe. ¹² Obenu l'agha; tẹmanu t'iphe ono mee bę ɛphe e-vuoduru ụzo kpaa unu ẹhu; kpukoo unu jee l'ulo-ndzuko ndu Ju t'e kpee unu ikpe; tja unu mkpọro. Aa-kpuko unu je edobe l'ifu ndu eze; mę l'ifu ndu gọvano l'okfu ẹka iya. ¹³ Ọ bụ teke ono bę gbaru tẹ unu koshi l'edzudzu ɔha l'unu bụ ndu nk'iya. ¹⁴ Unu be ejekwa ọri-odu iphe unu e-kfu gude kpefu onwunu. ¹⁵ Ya e-me t'unu maru okfu; maru iphe; k'ọphu ndu unu l'ɛphe ese okfu ta amadụ ẹge ɛphe e-ye ọnu l'iphe unu kfuru; ọphu ɛphe 'atukputadu unu l'ego. ¹⁶ Ndu mřuru unu; mbụ je akpa l'unwunne unu; ndu abụbu unu; mę ndu ọnyà unu phẹ e-deru unu ye t'e gbua. O nweru unu ndu ọphu aa-haru gbua egbugbu. ¹⁷ Onyemonye ọbule e-gude kẹ l'unu bụ ndu kẹ yẹbe Jisòsu kpoo unu ashị. ¹⁸ Obenu l'agha: egbushi, nọ unu l'ishi ta aladu l'iyi; k'ọphu ọburu unubedua. ¹⁹ Unu tajekwaa nshi; l'ọ kwa ọ-ta-nshi atataje ogbodo ndzụ."

*Ejo akpamara
(Mát 24:15-21; Mak 13:14-19)*

²⁰ Jisòsu asụ ɛphe: "Teke unu phuleruphu ndu soja; ɛphe anọ-phee Jerúsalemu mgburungburu; unu amaru l'emebyi iya dūwa ntse. ²¹ Ọo ya bụ tẹ ndu, nọ lẹ Judiya rebelekwapu ọso lashia l'ugvu. Tẹ ndu ọphu nọ l'ime mkpukpu wufukwa; ọphu ndu ọphu nọ l'egu 'ejehekwa ọlata l'ime mkpukpu ọdo; ²² kẹ l'ono kwa teke Nchileke a-hù ndiphe ahùhù; t'ẹ shi ẹge ono t'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke rekota. ²³ Nshobukwaa unwanyi ọphu dū ime; mę ndu ọphu he ẹgirim, angụ ẹra teke ono. Ishi iya aburu l'ejo iphe-ɛhuka, ẹ-ta dudu kẹ ekfukfu a-bya l'eliphe; Nchileke egude oke ẹhu-eghughu; kpee

ndu Ízurelu ikpe. ²⁴ Aa-haru ephe gbua lẹ mma; haru ephe kpua lẹ ndzụ laa iphe bu mbakeshi. Ndu ọhodo a-dzọ Jerúsalemu pyakapyaka jeye teke oge kẹ ndu ọhodo e-dzu.”

Abyabya Abubu-Ndiphe
(Mát 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Iphe-ọhubama a-nọdu eme l’enyawu; mę l’onwa; mę lẹ mkpọ-kpodo. L’eliphe bę ọda ọchoku-mini eze ẹnymu a-nọdu ede ekiri; k’ophu bu lẹ meji a-gbabushihu ndiphe mgburungburu; l’ẹke ephe atsu egvu. ²⁶ Madzụ a-nọdu avẹhu avẹhu; ẹke ọotsu egvu teke aa-nọdu ele ẹnya iphe abya ememe lẹ mgboko; kẹ l’iphemiphe ọbule, nọkota l’igwe a-nmahu jijiji; lọ-sweshihu. ²⁷ Teke ono bę ephe a-phụ Abubu-Ndiphe l’ẹke ọ nọ l’urukpu; acha vji; gude ike iya, ha nshinu abya. ²⁸ Teke iphemiphe ọbule ono watawaru ememe; unu kwolihu; palia ẹnya l’ooruwa teke aa-gbata unu.”

Iphe oshi figu ezi
(Mát 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Jisọsu abya anmakwaaruphu ephe etu-wa; sụ ephe: “Unu lewaru ẹnya l’oshi figu; mę oshi ndu ọphu l’ọ ha. ³⁰ Ọobuje; ọ -watawa oru iru; unu elewa iya-a l’onwunu; l’udzu-mini tųwaru l’ukfu. ³¹ Ege ono bę iphe ọwaa dų. Teke iphe-a kpmukpamu watawaru ememe; unu amaru lẹ teke Nchileke e-koshi lẹ ya bu eze dųwa ntse.

³² “Kamenu; tẹ ya karu unu: l’ogbo-wa, nọ nta-a ta agvuebekwa jeye teke iphe ono l’ọ ha e-mekota. ³³ Igwe a-gvụ; alị agvụ; ọbu l’okfu, ya kfuru l’ọ ha te nwedu l’ọ rebuhuru ire.”

Iphe gbaru unu; bu oche nche

³⁴ “Unu kwabekwaru onwunu ẹnya. Unu be ekwekwa tẹ ike gvụ unu; okfu l’unu eri ọva ọva; l’angunuka męe; l’acho-phe ẹku kẹ mgboko. Odumeka bę mbọku ono a-tụkwa unu l’ukfu; ³⁵ kẹ l’iphe bu ndu mgboko mgburungburu bę ọo-nmakwa l’ọ bu ọnya. ³⁶ Unu cheje nche tekenteke; l’ekfu anụ Nchileke ege unu a-dų ike vudoshia ike teke iphemiphe ọbule ono e-mede. Teke o meeberu t’unu bya evudo Abubu-Ndiphe l’ifu.”

³⁷ Ya ndono; Jisọsu abya anọdu l’eze-ulo Nchileke mbọku-mbọku l’ezi iphe. O -belephu l’enyashi; yo je aradụ l’ugvu, eekuje Olivu. ³⁸ Nchi -bọhulephu; a wųru wų-kfuta iya l’eze-ulo Nchileke t’ephe nua iphe ookfu.

22

Idzu ishi Jisọsu
(Mát 26:1-5; Mak 14:1-2; Jọn 11:45-53)

¹ Yo be l’oge Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko, eekuje Aji Esweta dųwa ntse; ² ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mę ndu ezije ekemu achokashilaha ege ephe e-shi gbua Jisọsu. Obenu l’ephe atsu ọha egvu.

Júdasu achita lẹ ya e-deru Jisọsu ye

(Mát 26:14-16; Mak 14:10-11)

³ Sétanu abya epheba Júdasu l’obu. Júdasu ono bę ephe etushi iya bu Isukáriyotu, bukwa-a onye lanụ l’umadzu iri l’ẹbo ono. ⁴ Yọ tųgbua jekfushia ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mę ndu ishi ogbogu, echeje eze-ulo Nchileke nche; je ekfuru ephe ege ya e-shi deru Jisọsu ye ephe l’ẹka. ⁵ Ehu atsolaha ege ephe ẹn; ephe ekweta iya okpoga. ⁶ Júdasu ekweta ege ono; watawaphu ole ẹnya teke gbaru nų, ya e-deru Jisọsu ye ndu ono l’ẹka t’ọha ba ama.

Nri-enyashi Nnajiufu
(Mát 26:17-30; Mak 14:12-26; Jọn 13:21-30; 1 Kór 11:23-25)

⁷ Ya ndono; mbọku Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko ono erua, bu iya bu mbọku, eegbuje nwaturu, e gude anyata mbọku Aji Esweta ono. ⁸ Jisọsu abya ezi Pyita; mę Jonu; sụ ephe: “Unu je akwakoberu ayi nri-enyashi Aji Esweta ọbu t’ayi bya eria.”

⁹ Ephe asụ iya: “?Bụ awe b’ọ dų ngu t’ephe je anọdu kwakọbe iya?”

¹⁰ Yọ sụ ephe: “Teke unu bahuleruphu lẹ Jerúsalemu bę nwoke, vu ite mini a-byakfuta unu. Unu tsoru iya bahụ l’ufu, ọo-bahụ. ¹¹ Unu sụ onye nwe ufu ono l’ọo O-zi-iphe sųru t’o koshi unu ẹke yele ndu etsoje ọzo iya a-nọdu gbaa Aji Esweta ọbu. ¹² Oo-duta unu bahụ l’ime ọlo k’eli eli. Ime ọlo ọbu hakpọ ọsa; e dow a iya oshi ege ọo-dų. Unu kwakoberu iya ephe l’ẹke ono.”

¹³ Ephe atųgbua bya erua; yọ bųleruphu ege o kfuru b’ọ dų. Ephe anọdu l’ẹke ono; kwakọbelaha kẹ Aji Esweta ono.

¹⁴ Yò gbalèphu teke eerije nri ono; Jisòsu yèlè ndu ishi-ozì iri l'èbo ono abya anòdu l'eri nri ono. ¹⁵ Jisòsu asù èphe: "L'òogushìkpokwaa ya ike t'unu l'ìya rifuòdu nri Aji Esweta-wa; tẹmanu ya ejede iphe-èhuka. ¹⁶ Mbù; tẹ ya karu unu: Ya te erìhekwa iya òdo jeye teke ee-ri òkpobe iya l'èke Nchileke bụ eze."

¹⁷ Yò bya ewolihu okoro; bya ekele Nchileke ekele; sù èphe: "Unu naru ngugbaru iya l'unu ha. ¹⁸ Lẹ ya ekfuru unu lẹ shita nta-a jeyewaru bẹ ya ta angùbahekwa mée, shi l'akpuru vayinu jeye teke Nchileke e-koshi l'ò bụ eze."

¹⁹ Yò bya ewota buredi; bya ekelekwaphu Nchileke ekele; bya eworu iya wakashjuru èphe; sù: "Òwaa bụ ugwehu iya, a nuru l'okfu èhu unu; unu meje iya gude nyatajè iya." ²⁰ Ège ono kwaphu l'èphe rigeeru nri; yò bya anù èphe okoro ono; sù èphe: "Okoro-wa ekoshi ògba-ndzù òphungu ono, shi l'èka Nchileke ono. O gude mee nk'ìya, ya lòkaru l'okfu èhu unu; mee t'ògba-ndzù, shi iya l'èka vuru ire."

²¹ "Obenu l'agha; unu makwaru amaru l'onye e-deru iya ye bẹ yè l'ìya eyekokwaa èka lẹ nri. ²² Lẹ Abùbu-Ndìphe alalèkwaa l'ège ò gbaru iya l'alala. Obenu; nshòo onye ono, ee-shi l'èka iya deru iya ye l'èka ndu achò ishi iya ono."

²³ Èphe awata òjifashi ibe èphe onye òbu l'èphe ha; sù: "Bụ onye e-mekpoo iphe dū ège ono?"

Ntutego onye ka nù

²⁴ Ndu etsoje ụzo iya awata òdo ẹnà onye ka nù. ²⁵ Jisòsu asù èphe: "Ndu bụ eze ndu eze lẹ mgboko-a anòduje akpapyashì ndu èphe achì akpapyashì. Ndu bụ ndu ishi, achì l'ike; b'e egbe anòduje eku 'ò-me-l'uko.' ²⁶ Obenu lẹ nk'unu ta dukwa ège ono. Ège òo-dù-chia bụ: t'onye bụ ishi l'unu ha dūje l'ò bụ iya katsua òbu nwata; t'onye ishi dūje l'ò bụ nwozi. ²⁷ Bụ onye ka nshinu l'onye dugaru eri nri; ma l'onye akwaru iya nri ono? Tò bụdu onye òphu dugaru eri nri ka nshinu? Obenu lẹ yèbedua bụ nwozi bẹ ya bụ l'èke unu nọ. ²⁸ L'iphe-adata iya l'òha bẹ unu l'ìya nòkotakpoo. ²⁹ Ọo ya bụ l'ò bụ ège Nna iya meru iya eze; bẹ ya e-me unu; ³⁰ t'unu ria; ngà l'èke ya bụ eze; dugagbaaru l'aba-eze; kpee ikfu iri l'èbo ndu Ízurelu ikpe."

Jisòsu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya

(Mát 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)

³¹ A nonyaa; Jisòsu ekua Pyita: "Sáyìmonu; Sáyìmonu; Sétanu sùkwaru t'a haa ya tẹ ya datakòta unu l'unu ha; k'òphu ya á-phúchá unu l'ò bụ onye aphúcha eswa ereshi. ³² Obenu lẹ ya kfuwaru nù Nchileke tẹ ekwekwe ngu ba afongá afongá. Ọo ya bụ teke i laphutaleruphu azu lakfuta iya; nggu eje emee unwunna ngu t'èphe vudoshia ike."

³³ Pyita asù iya: "Nnajiufu; ya kwakòbeekwaru onwiya k'otso ngu jee mkpòro; m'ò bụ laa maa."

³⁴ Jisòsu asù iya: "Tẹ ya karu ngu; Pyita: oke-òku nchi-abòhu -bya ara ọra; b'ì t'akwaru ego ugbo èto; l'è tì madu onye ya bụ."

Okpoga; èda; mẹ mma

³⁵ Ya ndono; Jisòsu asù èphe: "Teke ono, ya ziru unu t'unu je; sù t'è b'ò dukwa iphe unu e-gude eje ono: t'unu be egudekwa iphe eeyeje okpoga; m'ò bụ èda; m'ò bụ akpòka; ò nwekpoo iphe uko iya duru unu?"

Èphe asù iya l'è to nwekwa.

³⁶ Yò sù èphe: "Obenu lẹ nta-a bụ: t'onye nweru nwèda, eeyeje okpoga wota iya; nyakwaruphu èkpa iya; t'onye è-te nwedu ugu-mbeke; ree ukpo iya; zùta iya. ³⁷ Lẹ ya eme tẹ ya karu unu l'iphe-a, e deru l'ekwo okfu Nchileke-wa e-rekota ège e deru iya l'èhu iya; mbù èke ono, ò sùru: 'L'a gùkoberu iya lẹ ndu eme èjo iphe.' L'iphemiphe òbule, e deru k'èhu iya e-rekota ège e deru iya."

³⁸ Èphe asù iya: "Nnajiufu; lekwa mma labù, èphe gude."

Yò sù: "L'ò d'waa mma."

Jisòsu ekfu anu Nchileke; lẹ Ugwu Olivu

(Mát 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisòsu alufuta; t'ugbua jeshia lẹ Ugwu Olivu ège oojehawa. Ndu etsoje ụzo iya etsoru iya. ⁴⁰ Yo rua èke ono bya asù èphe: "Unu kfuwaru nù Nchileke t'è b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu."

⁴¹ Yò haa èphe; kpìrìbe jee iphe ha l'ò bụ òha-èka-mkpuma; byishiwaphu ikpere l'èke ono; kfuru nù Nchileke; sù iya: ⁴² "Nna; ò -b'uru l'ò bụ uche-obu ngu; pafunu iya okoro iphe-èhuka-wa l'èhu. Ọlòbu; t'è b'ò b'ukwa iphe nọ iya l'uche e-me; ò kwa òphu bụ uche ngu e-me." ⁴³ Ojosi-imigwe eshi l'imigwe bya esee ya l'ifu; bya awata iya òdu ike t'ò nweru iya òkpoma. ⁴⁴ Obu awalaha ya awawa; l'awashì iya èya ike. Yò kafaru okfu anù Nchileke. Èphuru, shi iya l'èhu ad'utsulephu l'ò bụ mee; adashì patapata l'alì.

⁴⁵ Yo kfuebeleruphu nū Nchileke; gbeshi; bya ejekfushia ndu etsoje ụzo iya; rua; ẹphe ekutsuwa mgbenya aphu. ⁴⁶ Yọ sụ ẹphe: “?Bụ ngunu kparu iphe unu eku mgbenya? Unu gbeshi kfuru nū Nchileke t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu.”

Aakputa Jisosu

(Mát 26:47-56; Mak 14:43-50; Jọn 18:3-11)

⁴⁷ Jisosu akpukwaduru-a okfu l'onu; mkporo-oha-a ezebata; ẹphe lẹ nwoke ono, epha iya bụ Júdasu ono, bụ onye lanu l'umadzu iri l'ẹbo ono. Yọ bụru iya du mkporo-oha ono. Yọ bya akpíríta Jisosu ntse ntse tẹ ya tsuta iya onu gude kele iya. ⁴⁸ Jisosu asuwa iya phụ: “Júdasu; ?bụ otsuta onu k'ekele b'i gude ederu Abubu-Ndiphe eye t'e gbua.”

⁴⁹ Yo be teke ndu nonyabe iya nū phuleruphu iphe abya iya ememe; ẹphe asụ: “Nnajiufu; ?t'ẹphe gbuwaru mma?” ⁵⁰ Onye lanu l'ime ẹphe amífuta mma iya; gbua ya ohu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nchí ẹka-utara.

⁵¹ Obenu lẹ Jisosu sụru: “Be emehakwa odo.” Jisosu abya ebyia ya ẹka lẹ nchí ono; yọ dụ iya ẹge o dūhawa iya.

⁵² Jisosu asụ ndu ishi ono, achijeru Nchileke ẹja ono; mę ndu ishi ogbogu, echeje eze-ulo Nchileke nche; mę ndu bụ ogurennya, byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; mę mgboro abya iya egude. ?Ya bụ onye ana nfu. ⁵³ Unu l'iya shi anokpoo mbokum-bokum l'eze-ulo Nchileke; unu te ebyibua ya ẹka kẹ egude. Obenu lẹ nta-a b'ọ gbaru unu l'ememe iya. Nta-a bẹ ike Obutuswe, bụ ike ẹkpuru-ochi achíwa.”

Ego Pyita

(Mát 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jọn 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Ẹphe akpachia Jisosu; kpuru iya jeshia ufu-eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja. Pyita etso ẹphe ote-ẹnya ote-ẹnya l'uzo azu. ⁵⁵ Ẹphe aphunwulephu oku l'ogbodufu ono; bya adọ-pee ya mgburumgburu l'anya; Pyita abya anonyabe ẹphe. ⁵⁶ A nonyalephu; nwata mgboko, ejeje ozi-ulo l'ẹke ono aphua Pyita l'ẹke Pyita nọ l'iphoro oku ono; yọ tube Pyita ẹnya; sụ: “Nwoke-wa bẹ ye lẹ Jisosu-wa shifukwaa ayi.”

⁵⁷ Pyita agoo; sụ iya: “Nwanyị ibe iya; ya ta makwa onye o bụ.”

⁵⁸ A notalephu nwanshi; onye odo aphukwaa ya phụ; bya asụ: “Mę nggubedua yikwa lẹ ndu etsoje iya nū.”

Pyita asụ iya: “Nwoke ibe iya; ya ta ayikwa-o!”

⁵⁹ A nokpowaru-oo jeye onye odo abya ẹkẹbéképélèphù: “L'ọ kwa okpobe okfu bẹ ya ekfu; lẹ nwoke-wa bẹ ye lẹ Jisosu shikwa ayi; keshinu o bụ onye Gálili.”

⁶⁰ Pyita asụ: “Nwoke ibe iya; ya ta makwa iphe iikfu.”

Yo gudekwadua ẹge ono ekfu; oke-oku arawaphu ora. ⁶¹ Nnajiufu abya aghaa ẹnya; lee Pyita. Pyita anyatawaphu okfu ono, Nnajiufu kfuru iya ono; bụ iya bụ iphe ono, o kfuru; sụ iya lẹ temanu oke-oku araa ora ntanụ owaa b'ọ tuakwaru ego ugbo ẹto lẹ ya ta madu iya. ⁶² Pyita egbeshi; lufushia etezi je anodu rashia ẹkwa ike.

Etsu Jisosu iphe; l'aja iya ewena

(Mát 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Ndu ono, nọ l'eché Jisosu nche ono ajalaha ya ewena; l'echi iya iphe. ⁶⁴ Ẹphe eworu iya ẹnya kechia; l'aji iya: “T'ọ koeduru ẹphe onye chiru iya iphe!” ⁶⁵ Ẹphe ekfushibebewaru igweligwe okfu odo, ẹphe gude kọ ya onu.

Jisosu nọ l'ifu ndu ogbo ikpe

(Mát 26:59-66; Mak 14:55-64; Jọn 18:19-24)

⁶⁶ Nchi abya abohu; ndu bụ ogurennya ndu Ju abya edzukota; mę ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu; ẹphe akpuru iya jekfushia ndu ogbo, ekpeje ikpe. ⁶⁷ Ẹphe asụ: “Kanuru ẹphe; ?bụ nggu bụ Onye Ndzota obu, Nchileke kweru ukwa iya obu?”

Jisosu asụ ẹphe: “Ya -karu unu; mgbe unu te ekwetadu. ⁶⁸ Ya -jia unu aji bẹ unu te eyeduru iya ẹya onu. ⁶⁹ Obenu lẹ shita ntanụ bẹ yebe Abubu-Ndiphe a-dugaru l'ẹka-utara Okaribe-Kakota-Ike, bụ Nchileke.”

⁷⁰ Ẹphe atuko; sụ: “?Bụ iya bụ l'ọo nggu bụ Nwatibe Nchileke obu to?”

Yọ sụ ẹphe: “O kwa unu sụru l'ọo ya bụ iya.”

⁷¹ Ẹphe asụ: “?Bụ egbe ekebe ngunu bẹ ẹphe elehunu ẹnya iya odo? Ẹphe nwaru iya l'onu iya l'onwephe.”

¹ Ya ndono; mkporo-oha ono awu-lihu; kputa Jisosu kpunjeshiaru Páyileti. ² Ephe erulephu eke ono; bya awata okfushi iphe ephe suru l'o meru; su: "L'ephe phuru nwoke-wa l'eke ooduweshi ndibe ephe. O jikaru t'ephe ba atushi akiriko nu Síza; sukwapu l'oo ya bu eze ephe ono, Nchileke suru l'oo-bya ono."

³ Ya ndono; Páyileti aji Jisosu; su iya: "Bú nggu bú Eze ndu Ju?"

Jisosu asu iya: "O kwa nggu b'o shi onu."

⁴ Páyileti asu ndu ishi, achijeru Nchileke eja; me mkporo oha ono: "L'e t'o dukwa iphe, ya phuru, nwoke-wa metaru."

⁵ Ephe akaru okfushi ike; su: "L'o tukoru Judiya zigbaru iphe egbuka mkpukpu egbuka. O wataru iya ezizi le Gálili; ziru iya ege ono gburu byeye l'eke-a."

Jisosu no l'ifu Hérodu

⁶ Páyileti anulephu iphe ndu Ju ono kuru; bya aji: "O bú onye Gálili?" ⁷ Yo maleruphu le Jisosu be shi ibiyi ophu Hérodu achi; su t'e duru iya jekfu Hérodu. Hérodu anodukwanu le Jerúsalemu teke ono. ⁸ Hérodu aphulephu Jisosu; ehu atsoo ya ena; okfu l'o shihawa teke teru etete; chota te ya pu iya; le ya nuwaru ako iya; chokwanua ege ya e-me haru pu iphe du biribiri, oomeje. ⁹ Yo buru iphe kparu iphe o jiru iya aji ogologo ndono. Obe Jisosu ta dudu onu, o yeru iya. ¹⁰ Ndu ishi, achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu abya evudo evudo kfushilaha iphe ephe suru l'o meru; l'ara iya arara. ¹¹ Hérodu; me ndu soja iya atuko wata oja Jisosu ewena. A nonyaa; Hérodu ezi ephe; ephe eje achita uwe, ama ntumatu, bu uwe ndu oke amadu woru yee ya; bya akpu-phuru iya Páyileti azu. ¹² Keshinu mboku ono; Páyileti ye le Hérodu adube shilaha ogbodo onya; ke l'ephe shikwanu noduru onwephe l'ejo oshi teke iphe ono e-ta adada.

Eekpe Jisosu nkfugbu

(Mát 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39—19:16)

¹³ Páyileti abya ekukobe ndu ishi, achijeru Nchileke eja; ndu gude oha; me oha l'ophu; su ephe: ¹⁴ "Unu shi dutaru iya nwoke-wa su l'ooduweshi ndu ndu-unu eduweshi. Ya ajjebe-wa iya aji l'ifu unu; to du iphe ono l'o ha, unu suru l'o meru ono, gbe nweru ophu ikpe iya nmaru iya. ¹⁵ Ege ono kwaphu be e-to nwe du iphe Hérodu phuru, meru iphe o suru t'a kpu-phutaru iya ephe azu. Unu phukwa l'e t'o dukwa iphe nwoke-wa metaru ke t'a kfgubua ya. ¹⁶ Ya a-su t'e chia ya echachi; paru iya haa."

¹⁷ L'iphe bu Aji Esweta, sweru esweswe b'a suru te Páyileti tufujeru ephe onye lanu le ndu mkporo t'o laa.

¹⁸ Mkporo oha ono atua uzu; su: "Kpaphua nwoke owaa; hachiaru ephe Barábasu t'o laa." ¹⁹ Barábasu ono bu nwoke, a turu mkporo l'o gburu ochi; me k'agbhashi, o gbaghashiru mkpukpu; te eyeheru govumenti onu.

²⁰ Páyileti abywa bya ekuru yeru ephe odo; l'eke oomekwanu te ya haa Jisosu. ²¹ Ephe atuko tua uzo odo; su: "Kpopyabe iya l'oshi-osweru! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!"

²² Páyileti asukwapu odo k'ugbo eto ya: "Ishi iya aburu le ngunu? Bu egbe ejo iphe ngunu b'o meketeeu? Me t'o dukwa ejo iphe ya phuru, o meru. Ikpe ta nmakwa iya; k'ophu ee-kpe iya nkfugbu. Iphe e-me nu bu le ee-chi iya iphe; paru iya haa."

²³ Ephe azulee gwogwogwo l'ekfushi iya ike t'a kpopyabe iya l'oshi-osweru. Ephe aranyaa; rata. ²⁴ Páyileti abya ebua ikpe; su te nk'ephe mee; ²⁵ bya aparu nwoke-wa, e shi tua mkporo ochi ke utsu, daru nu-wa haaru ephe; bukwanu iya bu onye ephe shi su t'a haaru ephe. Yo su t'a kpopyabe Jisosu l'oshi-osweru, bu iya bu iphe du ephe mma.

Aakpopyabe Jisosu

l'oshi-osweru

(Mát 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Ya ndono; ephe akpuru Jisosu tugbua. Ephe erua l'esu-uzo; bya egude onye Sayirini, shi iphe ala, epha iya bu Sayimonu. Ephe eyechia ya; bo iya oshi-osweru, Jisosu vu su t'o vuru iya tso Jisosu l'azu.

²⁷ Mkporo oha ono l'eze gbigbigbi etso iya l'azu; mekpowaru unwanyi, ara ekwa; atso aphu Jisosu. ²⁸ A nonyaa; Jisosu abya aghaa enya; lee ephe; su ephe: "Unwanyi Jerúsalemu; unu ba arashi ekwa iya. Unu raa ekwa onwunu; me ekwa unwu unu. ²⁹ Ishi iya aburu l'uboku abyaphu teke ephe a-su: 'Onu-oma bu k'unwanyi, e-ta tsubua ime; mbu nwany, nwa e-ta ngubua era.' ³⁰ Teke ono be oo-du ephe t'ugvu zee zekputa ephe; kpopyabe ephe. ³¹ T'e lewaru ege e meru oshi onyingu; akamaka oshi okponku."

³² O nwekwaruphu umadzu ebo odo, meru ejo iphe aakpukwaphu eje akfugbu; ephe le Jisosu. ³³ Ephe abyarutalephu eke obu, eeku je "Okpokoro Ishi"; woru Jisosu

kpopyabe l'oshi-osweru l'eke ono. Epe akpopyabekwaphu umadzu labu ono, meru ejo iphe ono: onye lanu l'eka-utara iya; onye ophu l'eka-ibyita iya. ³⁴ Jisosu asu: "Nna; guaru epe nvu; l'eppe ta madu iphe epe eme."

Epe atua enwa gude kee uwe iya. ³⁵ Mkporo-oha ono evudo chiru enya yeru iya. Ndu ono, gude oha ono l'aja iya ewena; asuje: "Mgbę odzofutaje ndu odo; t'ọ dzofutanu onwiya m'ọ -buru iya bu Kuráyisutu obu, shi l'eka Nchileke, bu iya bu onye obu, ọ fotaru obu."

³⁶ Ndu soja l'ajakwa iya phu ewena. Epe abyakfuta iya bya anu iya mee, shihuru uka t'ọ nua; * ³⁷ su iya: "Ọ -buru nggu bu Eze ndu Ju; dzonua onwongu!"

³⁸ O nwekwaruphu iphe e deru; kfube l'oshi-osweru ono, suru: "Qwaa bu Eze ndu Ju." E deru iya l'okfu Giriku; dee ya l'okfu Látinu; dekwa ya phu l'okfu Hibururu.

³⁹ Onye lanu le ndu ono, a kpopyabekotaru epe l'iya ono ajakwa iya phu ewena; su iya: "?Tọ budu nggu bu Kuráyisutu obu? Dzonua onwongu; dzọ epe."

⁴⁰ Onye ophu agbo-chia ya nchi; su iya: "Chaa! ?Tii tsudu Nchileke egvu l'a nmaru nggu le nwoke-wa egbe ikpe lanu? ⁴¹ Ikpe nk'eppe aburu ikpe, du maa: l'eppe eri-wa uru iphe epe meru. Obenu le nwoke-wa ta dudu iphe o meru eji." ⁴² Yọ su Jisosu teke ono: "Nyatakwa iya nu; Jisosu; teke ii-buru eze bya."

⁴³ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu ngu: ntanu owaa be nggu l'iya a-nọ l'ogbodufu Nchileke."

Anwuhu Jisosu

(Mát 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Enyanwu egvuleruphu l'echi ishi; nchi aburu pyiritikingu; jihu. Ekemeke obule agbakota tsabalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ⁴⁵ Enyanwu ejikputa; ekwa, eegechitaje onu-uzo ime ulo obu, bu iya bu enya eze-ulo Nchileke agbalephu tarara: lajahu ebo. ⁴⁶ Jisosu echia mkpu; su: "Nna; ya yeru ngu ume iya l'eka." Yo kfubelephu ege ono; tubua ume.

⁴⁷ Onye ishi ndu soja aphulephu iphe meru nu; jalahaa Nchileke ajaja; su: "Haa! Nwoke-wa kwaphu onye doberu eka ndoo l'oswiya."

⁴⁸ Ndu ono, dzuru l'eke ono t'eppe phu iphe ada nu aphulephu iphe meru nu; kutsuaru eka l'olu awu ala; eke aphu jiru epe okpoma. ⁴⁹ Iphe bu ndu maru Jisosu ohuma; je akpaa l'unwanyi, shi Galili tsoru iya evudokota ote-enya; l'ele iphe ono l'ọ ha.

Eli Jisosu

(Mát 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰ O nweru nwoke obu, epha iya bu Josefu. O bu onye Ju, shi Arimatya. Nwoke ono tso le ndu ogbo ikpe; buru okpobe madzu; bukwaruphu onye doberu eka ndoo. ⁵¹ Obu le to nweedu teke o kwejeru l'idzu, ono, ndu ogbo ikpe chiru ono; me iphe epe meru Jisosu. O gbe shi elehawa enya teke obu, Nchileke e-koshi l'ọo ya bu eze obu. ⁵² Nwoke ono ejekfushia Páyilet; je arọo ya t'ọ kwe te ya pata odzu Jisosu je elia. ⁵³ E meebe; yo je apatsuta odzu ono; gude ekwa ocha kwaa ya; pata iya je enyobe l'ili, a turu le mkpuma. Ili ono b'e t'e libua odzu. ⁵⁴ Mbọku ono bu mbọku, echile iya a-buru mbọku ọtu-ume, bu iya bu mbọku, e te ejejedu ozi le phuu; mbọku ọtu-ume ono egbe adubewa adube.

⁵⁵ Unwanyi ono, epe le Jisosu shi le Galili yiru ono etsokwaruphu Josefu. Epe erua bya ele enya l'ili ono; hupe iya ama; phukwaaphu ege e nyoberu odzu Jisosu ono. ⁵⁶ Epe alaa; bya akwakota iphe eshi mkpo; me manu-mbeleke, epe e-te odzu ono.

Yo rua mbọku ọtu-ume; epe atua ume l'ege ekemu epe kfuru iya.

24

Jisosu shi l'onwu eteta

(Mát 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

¹ Yo be le nchi-abohu mbọku mbu l'idzu, bu iya bu mbọku Sonde; unwanyi ono egude manu-mbeleke ono, epe kwakobehawaru ege ọo-du ono gude jeshia l'ili ono. ² Epe erua; e swifuwanu eze mkpuma ono, e gude swichita onu ili ono. ³ Epe abya abahu l'ime iya; epe ta phuhe odzu Jisosu. ⁴ Epe evudo l'eke ono arj iphe ono. Yo ji epe enya. A bya ele enya; unwoke labu, yeru uwe, acha vji evudonyabewa epe. ⁵ Epe atsujeegvu ege-a; wotsuaru ifu kpube l'alj. Unwoke ono asu epe: "?Bu ngunu meru iphe unu achọ onye nọ ndzu l'eke ndu maa nọ? ⁶ E tọ nohekwa l'eke-a. O tetaakwaru nọdu ndzu ọdo. Unu nyatakwa iphe o kfuru unu teke o shi nọdu le Galili: ⁷ Lẹ yebe

* **23:36** 23:36 Egvu 69:21; Mát 27:48; Mak 15:36; Jon 19:28-29. † **23:48** 23:48 Gufua iphe e deru l'alj alj Luk 18:13.

Abubu-Ndiphe bẹ ee-deru ye l'ẹka ndu eme iphe dọ ẹji; a kpopyabe iya l'oshi-osweru; o be lẹ mbọku k'eto ya; ya eteta nọdu ndzọ ọdo.' "

⁸ Ẹnya agbaruwaphu ẹphe l'okfu Jisọsu ono. ⁹ Ẹphe eshi l'ili ono lata; bya eje akooru iya ọmadzu iri lẹ nanu phu; męwaru ndu ophu l'ẹphe ha. ¹⁰ Ọnwanyi ono bu Méri kẹ Mágudala; mę Jowána; mę Méri, nne Jémusu; męwaru ọnwanyi ọdo, ẹphe l'ẹphe yi. Ẹphe akooru ndu ishi-ozì iphe ono. ¹¹ Iphe ono adulee ẹphe wujiwujì lẹ nchi: ẹphe te kwe l'ọ bu oswi-okfu. ¹² Pyita ekwolihu; gbaru jeshia l'ili ono. Yo rua; bya efurita; nyoo ime ili ono. Yo huleruphu ẹkwa-odzu ono b'ọ phuru kpurumu. Yo ghakọbe lashia l'ufu. Yo ji iya ẹnya mbu iphe ono, meru nu ono.

Ako, aako eje Eméyosu

(Mak 16:12-13)

¹³ Mbọku ono kwaphu bẹ ndu etsoje ọzo iya ọmadzu ẹbo yi l'eje mkpukpu, eekuje Eméyosu. Tsube lẹ Jerúsalemu jeye l'ẹke ono dọ manyiru ẹsaa. ¹⁴ Ẹphe akọkpelephu akọ iphemiphe ọbule ono, mekotaru nu ono. ¹⁵ Ẹphe egudekwadua akọ ono akọ; arikwa iya phu l'obu ẹphe; Jisọsu l'onwiya ejekfuta ẹphe; ẹphe l'iya ayiru. ¹⁶ E kwechia ẹphe ẹnya: ẹphe ta hubehe iya ama. ¹⁷ Yo sọ ẹphe: "Bụ egbe akọ ngunu bẹ unu akọ tsoru ogborogbo-ọzo ẹge-a?"

Ẹphe abya evudo; l'ẹke aphu jiru ẹphe obu. ¹⁸ Onye lanu l'ọmadzu ẹbo ono, ẹpha iya bu Kuliyopasu aji iya: "Bulephu nggu bu onye, byaru abyabya lẹ Jerúsalemu, ẹ-ta madu iphe ono, meeberu l'ẹke ono l'ohiyaa?"

¹⁹ Yo ji ẹphe: "Bụ ngunu ndono?"

Ẹphe asu iya: "Mbu kẹ Jisọsu, bu onye Názaretu; mbu onye nkfuchiru Nchileke; mbu onye karu ẹnya ogbodo akaka l'iphe bu iphe eeme eme; mę l'okfu-ọnu l'ifu Nchileke; mę l'ifu ọha. ²⁰ Ọo ya bẹ ndu ishi, achijeru Nchileke aja; mę ndu ishi ayi kputaru iya nu; e kpee ya nkfugbu; woru iya kpopyabe l'oshi-osweru. ²¹ Mbu onye-a, ẹphe shi ele ẹnya l'ọo ya a-gbafuta Ịzurelu-a. A kpachikpokwanu ono l'ọ ha; ntanu gbe ekweekwa iya abali ẹto, iphe ono meru. ²² Ophu ka nu bu l'ọ nweru unwanyi ọkpa ayi, bya ekfukpooru iphe teru ayi ukfu. Ọnwanyi ono bẹ nmaru ẹwa jee l'ili ono. ²³ Ẹphe eshi rua; ophu l'ọ dudedu onye phukwaduru odzu iya; ẹphe alata bya asu l'ẹphe phukwaru ọdo-o: l'ẹphe phukwaru aphu; l'ẹphe phukwaru unwu ojozi-imigwe, sọru ẹphe lẹ Jisọsu nọkwa ndzọ-o! ²⁴ Ndu ayi ẹphe anọ aharu jee l'ili ono. Ẹphe eshi rua; yu buruphu ẹge unwanyi ono kfuru b'ọ dọ; obu lẹ yebedua bẹ ẹphe ta phudu."

²⁵ Jisọsu asu ẹphe: "Oo-wa! Eswę nk'unu apaa; unubẹ ndu angale angale okweta iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono! ²⁶ Tọ gbadu Kuráyisutu obu l'oje iphe-ẹhuka ono; bahu l'ẹke e-koshi ugwu, Nchileke kwabẹru iya tọ?" ²⁷ Jisọsu abya eshikpowaru l'iphe bu ẹkwo Mosisu; mę ẹkwo ndu nkfuchiru Nchileke kowashiaru ẹphe iphe ono, e deru iya ono nanu nanu.

²⁸ Ẹphe erutadelephu mkpukpu ono, ẹphe eje ono; yo melahaa l'oome te ya sweta tugbufua. ²⁹ Ẹphe esedo iya; sọ iya: "Bya t'ẹphe radu; lẹ nchi-ẹjihuwa; uboku agvuwaa." Yo kwe tsoru ẹphe t'ẹphe l'iya radu. ³⁰ Ya ndono; ẹphe abyadelephu ori nri; yo wota buredi ono; kele Nchileke ekele; bya awashia ya; woru iya nu ẹphe. ³¹ Ẹnya asahu ẹphe teke ono; ẹphe ahubewaphu onye ọ bu ama! Yo mihi tuu; ẹphe aphu-beru iya. ³² Ẹphe awata okfuru ibe ẹphe: "Tọ kwa l'ọ shi aphu ẹphe uphu l'ọkpoma teke o shi ekfu anu ẹphe l'uzo; tuku iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke ekfujashiru ẹphe ekfujashi."

³³ Ẹphe ekwolihuwaphu teke onophu; gbaphushia azu lẹ Jerúsalemu. Ẹphe eshi rua; ọmadzu iri lẹ nanu ono anọkobewa l'ekalanu; mę ndu ẹphe l'ẹphe nọ, bu iya bu ³⁴ ndu sọru lẹ Nnajiufu tetaakwaru nọdu ndzọ l'oswiya; lẹ Sáyimonu phukwaru iya.

³⁵ Tọ dọ iya bu; ẹphebedua abya akọ iphe ono, meru l'uzo ono; kọo ẹge ẹphe shi hube iya ama lẹ teke ono, ọ washiru buredi ono.

Jisọsu ekoshi ndu etsoje iya nu onwiya

(Mát 28:16-20; Mak 16:14-18; Jón 20:19-23; Ndu 1:6-8)

³⁶ Ẹphe egudekwadua ẹge ono ekfu; Jisọsu evudo-wa ẹphe l'ifu; sọ ẹphe: "T'ẹhu dukwa unu agu."

³⁷ Ẹphe elua; meji atofu ẹphe. Ẹphe etubesu l'ọo maa bẹ ẹphe phuru. ³⁸ Yo sọ ẹphe: "Bụ ngunu bẹ unu atsuru egwu. Bụ ngunu meru iphe obu agba unu ẹbo? ³⁹ Unu phukwa ẹka iya; mę ọkpa iya: te unu maru l'ọ bu yebedua gedegede. Unu gude iya ẹka; unu apuhwaru: lẹ maa te enwejedu anu-ẹhu; mę ọkpu ẹge-a, unu ele lẹ ya nweru-a."

⁴⁰ Yo kfugee ẹge ono; bya ekoshi ẹphe ẹka iya; mę ọkpa iya. ⁴¹ Ẹhu-ẹna; mę biribiri, ọ dọ ẹphe emee; ẹphe ta akfube ọswa kweta ọkpobe ekweta. Yo jiwaphu ẹphe: "Tọ nweru iphe eeri eriri, unu gude l'ẹke-a?" ⁴² Ẹphe abya anu iya ẹma-egheghe. ⁴³ Yo nata iya nọdu ẹphe l'ifu l'ẹke ono taa ya.

⁴⁴ Yò sù ẹ̀pẹ: “L'iphe-a b̀kòtakwa iphe, ya shi kfuru unu teke unu l'iya nọ: l'iphemiphe ọ̀bule, e deru dekuta iya l'ẹ̀kwo ekemu Mòsisu; mẹ lẹ kẹ ndu nkfuchiru Nchileke; mẹ l'ẹ̀kwo Egvu Nchileke bẹ rekotaje nù ẹ̀ge e deru iya.”

⁴⁵ Yò bya amùsaa ẹ̀pẹ egomunggo tẹ iphe e deru l'ẹ̀kwo okfu Nchileke doo ẹ̀pẹ ẹ̀nya. ⁴⁶ Yò sù ẹ̀pẹ: “L'e deru sù lẹ Kuráyisutu jefutaje iphe-ẹ̀huka; nwùhu; o -be mbọku k'ẹ̀to ya; yo shi l'ọ̀nwu teta nọdu ndzù; ⁴⁷ sù l'ee-gude ẹ̀pha iya kfua lẹ Nchileke a-gùru madzù nvù l'iphe dù ẹ̀ji teke onye ọ̀bu taru onwiya ọ̀ta iphe dù ẹ̀ji, onye ọ̀bu meru. Ee-shi lẹ Jerúsalemu gude ẹ̀pha iya ono kfudzuru iphe b̀ mbakeshi lẹ mgboko mgburumburu. ⁴⁸ Ọ b̀ unu e-kfuru ndu ọ̀do k'iphemiphe ọ̀bule-a, unu gude ẹ̀nya unu ph̀ko-wa. ⁴⁹ Unu lekwa: lẹ ya e-zilatakwaru unu iphe ono, Nna iya kweru unu ọ̀kwa iya ono. Unu nọdukwa lẹ mkp̀kp̀u-wa jeye teke Nchileke e-gude ike, shi l'imigwe nùá unu ànùnù; unu anata ike, shi l'imigwe.”

Jisọsu ala l'imigwe

(Mak 16:19-20; Ndu 1:9-11)

⁵⁰ Ya ndono; Jisọsu abya eduru ẹ̀pẹ jeye lẹ Bétani; bya apalia ẹ̀ka iya eli; gọlahaaru ẹ̀pẹ ọ̀nu. ⁵¹ Yo gudekwadua ọ̀nu ono agọru ẹ̀pẹ; haa ẹ̀pẹ lashia. Nchileke ewolia ya woba l'imigwe. ⁵² Ẹ̀pẹ abaaru iya ẹ̀ja; bya alaphushia azù lẹ Jerúsalemu. Ẹ̀hu atsọ ẹ̀pẹ ntumatu. ⁵³ Ẹ̀pẹ erua; bya anọlahaa l'eze-ọ̀lo Nchileke mkp̀rump̀puru ekele Nchileke ekele.

Ozi-Ọma, Jonu deru

Okfu, ghoru madzu

¹ Lẹ mbulembu bẹ Okfu Nchileke ono nọhawa. Okfu ono yẹle Nchileke nọhawa. Okfu ono aburu Nchileke. ² Onye ono bẹ yẹle Nchileke shihawa lẹ mbulembu nọduta. ³ Ọ bụ l'ẹka iya bẹ Nchileke shi kee iphemiphe obule. Ẹ tọ dudu iphe lanu, e keru ekeke ophu ẹka iya ẹ-ta adudu. ⁴ Ọo ya bẹ ndzụ shi l'ẹka iya. Yọ buru ndzụ ono, shi iya l'ẹka ono bẹ bụ iphoro, nọru ndiphe. ⁵ Iphoro ono echi l'ẹkpuru-ọchi ono; ophu ẹkpuru-ọchi ono ta dũbua ike sakputa iya.

⁶ O nweru nwoke obu, Nchileke yeru t'ọ bya. Epha iya bụ Jonu. ⁷ Iphe ọ byaru bụ tẹ ya bya ekfua kẹ iphoro ono. Ọ byaru tẹ ya bya ekfuaru iya oha; k'ophu ephe a-nụ ozi ono; kweta. ⁸ Ẹ tọ kwa Jonu bụ iphoro ono. Iphe ọ byaru kwa tẹ ya bya akaru ephe ẹge iphoro ono dũ. ⁹ Ọ bụ iphoro ono bẹ bụ ogbodo iphoro; bụ iya bụ iphoro ono, byaru lẹ mgboko-a bya anoduru ndiphe kpmukpamu ono.

¹⁰ Ọo ya bụ lẹ Okfu Nchileke ono nọhawa lẹ mgboko-a. Ọ bụ l'ẹka iya bẹ Nchileke shi kee mgboko; obenu lẹ ndiphe ta madu onye ọ bụ. ¹¹ Ọ byakfutaru ndu nk'iya; ndu nk'iya ajika l'ephe ta anatadu iya. ¹² Obenu l'iphe bụ ndu nataru iya nụ; woru onwephe ye iya l'ẹka b'ọ suakwaru t'ephe buru unwu Nchileke. ¹³ Abubu ono, ephe bụ unwu Nchileke ono ta bukwa ẹge aamuje madzụ b'a muru ephe; tọ bụ l'ọo ẹgu nwa meru; a mua ephe; ophu ọ bukwa ẹge madzụ ritaru iya l'obu. Onye muru ephe buakwa Nchileke.

¹⁴ Ya ndono; Okfu ono abya aburu madzụ; ayi l'iya ebua. Ayi gude ẹnya ayi phua ọdu-biribiri iya, bụ ọdu-biribiri ruberu iya nụ; keshinu ọ bụ iya bụ Nwa nwoke lanu, Nna iya, bụ Nchileke murtaru. Iphe bụ ndzụ iya bulephu eze-iphe-ọma; mẹ ire-lanu.

¹⁵ Jonu abya ekfulahaa kẹ Nwatibe Nchileke ono; ara iya arara asuje: "Oo ya bụ onye obu, ya shi ekfuru unu okfu iya teke ono, ya suru unu: "Onye abya nụ bẹ ka iya l'ishi ka iya l'okpa; kẹ l'ọ nọha-oduru b'a muderu yẹbe Jonu.' "

¹⁶ Eze-iphe-ọma nk'iya nyiberu anyibe. Yọ buru l'eze-iphe-ọma iya ono bẹ ooshije emeru ayi eze-iphe-ọma; mbu; o -megee; yo mekwasekwaphu kẹ etsushi iya tukobe iya. ¹⁷ Nchileke shi l'ẹka Mosisu tuaru ayi ekemu. Ophube eze-iphe-ọma; mẹ ire-lanu eshikwanu l'ẹka Jisosu Kuráiyisutu bya. ¹⁸ Ẹ to nwekwa onye gudeje-wa ẹnya phua Nchileke; gufu Nwa lanu ono yẹle Nchileke, bụ Nna tugbaberu buru nanu ogbodo aburu ono bẹ bụ onye koshiru ayi ẹge Nchileke dũ.

Ozi, Jonu Baputizimu ezi

(Mát 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Tọ dũ iya bụ; ndu Ju shi Jerúsalemu eyefu ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu shi l'eri Livayi phẹ t'ephe je ajia Jonu onye ọ bụ. Ephe erua je aji iya Jonu.

²⁰ Jonu eyelekwaruphu ephe onu. Ẹ tọ jikakwa lẹ ya te yeduru ephe onu l'iphe ephe jiru iya. O gbe kakwaru ephe hoo-haa: "Lẹ tọ kwa yẹbedua, bụ Jonu bẹ bụ Onye Ndzota obu, Nchileke kweru ukwa iya lẹ ya e-zi t'ọ bya obu."

²¹ Ephe aji iya: "Yọ bũhunuru onye b'i bụ? Bụ nggu bụ Eláyija?"

Yọ sụ ephe: "Wawa! Lẹ ya ta abukwa Eláyija."

Ephe ajiyabe iya ọdo: "Bụ nggubedua bụ onye nkfuchiru Nchileke obu, ephe ele ẹnya iya obu too?"

Yọ sukwapu ephe: "Wawa!"

²² Ephe asụ iya: "Yọ bukponuuru onye b'i bụ? Yeru ephe okfu l'ẹda t'ephe wolaaru ndu, ziru ephe. ?Nanu ẹge i kfuokpooru okfu ẹhu ngu obu?"

²³ Jonu asụ ephe: "Ọo yẹbedua bụ onye ono, Azáya deru nk'iya l'ẹkwo; sụ:

" Olu onye ono, echi mkpu l'echi-egu; sụ:

Unu mee ọzo,

Nnajiufu e-shi t'ọ kfuru ntumu.' "

²⁴ Ya ndono; ndu ono, byaru oji Jonu aji ono kwa ndu Fárisii bẹ ziru ephe. ²⁵ Ephe aji Jonu: "O -buru l'ẹ t'i bũdu Kuráiyisutu; tii bụ Eláyija; tii bụ onye nkfuchiru Nchileke; ?nanuhunu ẹge ọ dũ; bẹ iime baputizimu?"

²⁶ Jonu asụ ephe: "Iye! Yẹbedua bụ mini bẹ ya gude eme baputizimu. Obenu l'ọ nweru onye unu l'iya tũko nọdu, unu ta madu; bụ iya bụ onye obu, abya nụ obu.

²⁷ Onye ono, abya nù ono bẹ kakwa yẹbe Jõnu nshinu. O katabe iya nshinu; k'õphu bụ lẹ ya te dzukpoduanu kẹ tẹ ya furita efurita tõshia ya eri akpõkpa iya."

²⁸ Ẹke iphe-a l'õ ha mekotaru bụ lẹ Bétani l'azụ Ẹnyimu Jõdanu azụ iya õphu, bụ ẹke Jõnu shi emeshi ndiphe baputizimu.

Jisõsu bụ Nwaturu Nchileke

²⁹ Ya ndono; yo be echile iya; Jõnu aphụ Jisõsu ẹke ooje abyakfuta iya; sụwaphu: "Unu lekwa onye bụ Nwaturu, shi l'ẹka Nchileke. O kwa yẹbedua meru onwiya Nwaturu, oogude chĩa ẹja gude nwehu iphe dũ ẹji, ndiphe meru." ³⁰ L'õ kwa iya bụ onye õbu, ya shi aturu unu õnu iya õbu: 'L'õ nweru onye abya nù, bụ onye ka iya l'ishi ka iya l'õkpa; kẹ l'õ nõha-oduru b'a mụderu yẹbe Jõnu.' ³¹ Yẹbedua l'onwiya te shikwa maru onye õbu. Obenu l'õ bụ k'õphu ndu Ízurelu a-maru iya bẹ ya byaru bya egude mini eme baputizimu."

³² Jõnu ekfukwaphu iphe o gude ẹnya iya phụ: "Lẹ ya phuru Ume Nchileke ẹke o shi l'imigwe dũ l'õ bụ ndo; bya anõdu iya l'ẹhu." ³³ Yẹbedua, bụ Jõnu te shikwa maru iya; õbu l'onye ono, ziru iya tẹ ya bya egude mini mee baputizimu ono sùru iya: 'O bụ onye ono, ya a-phụ Ume Nchileke; yo shi l'imigwe bya anõdu iya l'ẹhu ono bụ iya bụ onye õbu, e-gude Ume-dũ-Nsõ mee baputizimu õbu!' ³⁴ Nta-a bẹ ya gudewa ẹnya iya phụ; l'ekfukwaphu l'õo ya bụ Nwatibe Nchileke."

Ndu mbụ, etso Jisõsu

³⁵ Yo bekwa echile iya; Jõnu yẹle ndu etsoje ụzo iya ụmadzu ẹbo atũko vudo l'ẹke ono. ³⁶ Yõ phụa Jisõsu ẹke oosweta; sụ: "Unu lekwa Nwaturu õbu, shi l'ẹka Nchileke õbu."

³⁷ Ụmadzu ẹbo ono, etsoje iya nù ono anụlephu iphe ono, o kfuru ono; paru Jõnu haa; tsoru Jisõsu. ³⁸ Jisõsu aghaa ẹnya; phụ l'ẹphe etso iya; jì ẹphe: "Bụ ngunu bẹ unu achõ?"

Iphe asụ iya: "Rábayi; ?bụ awe bẹ ìraduje?" Iphe Rábayi bụ bụ: O-zi-iphe.

³⁹ Yõ sụ ẹphe: "Unu byanụ bya aphụ iya." Ya ndono; ẹphe etsoru iya je je aphụ ẹke ọraduje; ẹphe l'iya anõfufuwaru mbõku ono. Teke ono, ẹphe byaru ono bụ l'oke-eswe urenyashi.

⁴⁰ Ẹpha onye lanụ l'ụmadzu ẹbo ono, nuru okfu Jõnu; gbatsoru Jisõsu ono bụ Ánduru, bụ nwunne Sáyimonu Pyita. ⁴¹ Ánduru eje achõ-vukebewaphu nwunne iya; mbụ Sáyimonu; sụ iya: "L'ẹphe phụakwaru Mezaya õbu." Iphe Mezaya bụ bụ: Kuráyisutu, bụ iya bụ l'õo ya bụ onye ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono. ⁴² Yo duta Sáyimonu dutashiaru Jisõsu.

Jisõsu elee ya ẹnya; sụ iya: "O bụ nggu bụ Sáyimonu Jõnu. Iphe aa-nõdu eku ngu nta-a bụ Kéfasu. Iphe Kífasu bụ bụ Pyita." Iphe Pyita bụ bụ: mkpuma.

Jisõsu eku Fílipu yẹle Natániyelu

⁴³ Yo be echile iya; Jisõsu achĩa kẹ oje Gálili. Yõ phụa Fílipu; sụ iya: "T'o tsoru iya." ⁴⁴ Fílipu ono bụ onye Bétusáyida; bụkwaruphu lẹ Bétusáyida ono b'õ shi mbụ Ánduru yẹle Pyita. ⁴⁵ Fílipu ekwe iya hm; je acholaha Natániyelu. Yõ chõ-vule iya phụ bya asụ iya: "L'ẹphe phụakwaru onye õbu, Mósisu deru okfu ẹhu iya l'ẹkwo ekemu; ndu nkfuchiru Nchileke edekwaa ya phụ. Oo ya bụ onye õbu, bụ Jisõsu kẹ Názaretu, bụ nwatibe Jósẹfu."

⁴⁶ Natániyelu aji iya: "O nwekpooru iphe dũ mma, e-shi lẹ Názaretu?"

Fílipu asụ iya t'õ byanụ bya egude ẹnya iya phụ iya.

⁴⁷ Jisõsu aphụlephu Natániyelu ẹke ooje l'abya; sụ iya: "Owaa ọkpobe onye Ízurelu, ẹ-te nwedụ ẹkworo."

⁴⁸ Natániyelu asụ iya: "Nanụ ẹge i meru maru iya?"

Jisõsu asụ iya: "Ya phụhawaru ngu ru teke ì nõ l'ukfu oshi figu phụ; tẹmanu Fílipu abya ekua ngu."

⁴⁹ Natániyelu asụ iya: "O bụ nggubedua bụ Nwatibe Nchileke õbu! O bụ nggu bụ Eze ndu Ízurelu!"

⁵⁰ Jisõsu asụ iya: "Bụ l'õo lẹ ya sùru ngu lẹ ya phuru ngu l'ukfu oshi figu phụ bẹ kpataru iphe i kwetaru. Ìi-phụkwaru iphe odo, ka ọwaa." ⁵¹ Sụ iya: "Kamenu; tẹ ya karu ngu: l'unu a-phụ igweli ẹke o gheru õnu; unwu-ọjooi Nchileke enyiba enyiba l'imigwe; l'enyizitakwaphu enyizita awụ awụ-kfuta yẹbe Abụbu-Ndiphe."

¹ A nọlephu ujiku labu; yo be k'eto ya; yo nweru eke, eeke nwanyi le Kéna Gálili. Nne Jisọsu anọdukwaphu l'eke ono. ² Jisọsu yele ndu etsoje ọzo iya; b'e zikwaruphu t'ephe bya ome eswa-nwanyi ono; ephe atuko bya. ³ Mee eswa-nwanyi ono agvulephu; nne Jisọsu abya asu iya: "Le ndu-a te nwehekwa mee."

⁴ Jisọsu asu iya: "Nwanyi! Hanu ya. L'ogè teke ya e-me iphe ono, enya du ngu ono te erukwa-a."

⁵ Nne iya ono asu ndu akwa nri l'ulo ono: "Iphe, bu iphe o suru unu t'unu mee; unu mekwaa ya."

⁶ Yo nweru eze ite okpopya ishing, e gude ura kpushia, sugbaaru l'eke ono. O bu egbe ite ono be ndu Ju egudeje eme nsọ ke ofafu onwonye mmerushi. Iphe ejije ite ono nanu bu ukporo galonu; m'o kwanu ukporo galonu l'iri. ⁷ Jisọsu asu ndu ono, akwa nri-nwanyi ono: "Unu gude mini kujishia eze ite ono ekujishi l'o ha." Ephe ekujishia ya; yo jigbaa gungu gungu. ⁸ Yo su ephe: "Ngwaa; unu gbatawa iya ru je anu onye ishi eswa-nwanyi-a." Ephe ekwe gbata iya je anu iya. ⁹ Onye ishi eswa-nwanyi ono abya etsua onu le mini ono, ghwaru mee ono; yo gbachia ya enya eke egbe mee onanu shi. O buphu ndu ono, l'akwa nri, bu ephe kutaru mini ono be maru eke o shi. To du iya bu; yo bya eku nwoke ophu alu nwanyi obu; ¹⁰ su iya: "Ibe ngu evujeodu ọzo pashia mee ophu du mma t'a nguodu. Teke mee notsulephu madu l'enya; teke ono; yo pashia ayarabuku. Nggubedua gbe kpado mee ophu du mma byeye egbe nta-a!"

¹¹ Jisọsu meru iphe-ophulenya mbulembu iya ono le Kéna Gálili gude koshi odubiribiri nk'ia. Ndu etsoje ọzo iya ekweta nk'ia.

¹² E metsulephu iphe ono; Jisọsu yele nne iya; me unwunne iya ndu k'unwoke; me ndu etsoje ọzo iya atugbua jeshia Kapaniyomu. Ephe eje anọ nwa abali olemole l'eke ono.

Jisọsu achishi ndu ngho

l'eze-ulo Nchileke

(Mát 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Yo rua teke Aji Esweta, ndu Ju duwa ntse; Jisọsu atugbua jeshia Jerúsalemu. ¹⁴ Yo rua; je abahu l'eze-ulo Nchileke; bya aphua ndu, no l'eke ono ere eswi; me aturu; me ndo. Yo phukwaaphu ndu agbanwe okpoga; eke ephe no l'eke ono agbanweshi okpoga l'eli okpokoro ephe. ¹⁵ Yo bya achita udo; meta echachi; gude iya chikashia ephe l'ephe ha; chikashia aturu ephe; me eswi ephe ono l'eze-ulo Nchileke ono; bya aghakashia ophu bu akpuru okpoga, ndu ono gude agbanweshi okpoga ono; nwuta okpokoro ephe kpobetsua ifu l'ali. ¹⁶ Yo bya abaaruru ndu ophu ere ndo mba; su ephe: "Unu chishia iphe ono l'eke-a. ?Bu onye ziru unu t'unu gude ulo Nna iya mee ulo aswa." ¹⁷ Enya agbarua ndu etsoje ọzo iya l'iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke ono, suru: "L'obu, ya yeru ulo ngu evukwa iya oku l'ehu."

¹⁸ Ya ndono; ndu Ju asu iya: "?Nanu iphe ii-meru koshi ephe, ephe e-gude maru l'iphe ono, i meru ono b'i meru l'oruberu iya."

¹⁹ Jisọsu eyeeru ephe ono; su: "Unu chikoshia eze-ulo Nchileke-wa; o bu abali eto kpuu be ya e-gude kpukwazi iya; yo du ege o duhawa."

²⁰ Ndu Ju ono asu iya: "Ahaa! ?I suru l'oo abali eto be ii-gude kpokwazi ulo-wa; mbu ulo ophu naru ephe ukporo afa ugbo ebo l'afa ishing b'i suru l'oo abali eto nkinyi be ii-gude kpuphu iya azu?"

²¹ Obenu l'ephe ta madu l'eze-ulo Nchileke ophu Jisọsu ekfuru be bu onwiya gedegede. ²² Oo ya kparu iphe teke ono, o nwuhutsuaru, Nchileke meru iya; yo shi l'onwu teta nodu ndu ono be ndu etsoje ọzo iya nyataru l'o kfuhawaru ephe iphe ono; ephe ekweta iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; kwetakwaphu okfu ophu shi Jisọsu l'onu.

E to dudu onye

Jisọsu ta amaru

²³ Teke ono, Jisọsu nokwadu le Jerúsalemu, aagbakwadu Aji Esweta ono b'a dukpo igweligwe kweta nk'ia. Ishi iya aburu l'ephe phuru iphe-ophulenya, o meshiru.

²⁴ Obenu le Jisọsu te gudedu ire ephe eka; okfu l'o makotaru ege onyemonye obule du.

²⁵ E to budu ke t'a bya akolahaaru iya ege madu du; kele yebedua l'onwiya makotaru iphe no madu l'obu.

3

Nikodimosu akpakfuta Jisọsu

¹ O nweru nwoke lanu, epa iya bu Nikodimosu. Nikodimosu ono tso l'okpa ndu Farisii. O bukwaphu onye ishi ndu Ju. ² Yo be l'enyasihi ujiku lanu; yo gbeshi byakfuta

Jisòsù; bya asù iya: “L’èphe makwaru-a l’i bụ onye ezije mmamiphe; l’òo Nchileke ziru ngu t’i bya. Ishi iya bụ l’è t’ò dudu madzù, e-meghe egbe iphe biribiri òwaa, i meebe-e; a gufu lè Nchileke yeru iya eya èka.”

³ Jisòsù asù iya: “Kamènu; tẹ ya karu unu: ọ -bùru l’è ta mụdu madzù ọdo bẹ onye obu ta abyakwa bya apụ èke Nchileke bụ eze.”

⁴ Nikodímòsu asù iya: “?Nanù ege ee-shi mụa madzù ọdo teke ọ kahụwaru akahụ? ?Ọo-bahù nne iya l’èpho je anọdu t’a mụa ya k’ugbo èbo tọo?”

⁵ Jisòsù asù iya: “Kamènu; tẹ ya karu ngu: ọ -bùru l’è t’è gudedu mini yèle Ume-dù-Nsọ mụa madzù ọdo bẹ onye ono ta abyakwa bya abahù l’èke Nchileke bụ eze. ⁶ Onye madzù mụru; mę iphe shi madzù l’èka tųkokwa bụru kę madzù. Iphe Ume-dù-Nsọ mụru; mę iphe shi l’èka Ume-dù-Nsọ atųkokwanu bụru kę Ume-dù-Nsọ. ⁷ T’è b’ò dųkwa ngu biribiri lę ya sùru l’a mufutaje unu ọdo. ⁸ Phẹrephere anọduje ephe ala èke, dų iya mma; nggu anulephu ųkporo iya; ọbe tị makwa eke o shi eshishi; tị ma èke oophe ala. Ono kwa ege ọ dų iphe bụ onye Ume-dù-Nsọ mụru ndono.”

⁹ Nikodímòsu asù iya: “?Nanųkpoo ege ee-me tẹ ọwaa mee?”

¹⁰ Jisòsù asù iya: “?I bụ onye ezi iphe lę Ízurelụ; iphe ọwaa te do ngu ẹnya? ¹¹ Kamènu; tẹ ya karu ngu: l’oo iphe ayi maru bẹ ayi ekfuje; bụru iphe ayi phuru l’ènya bẹ ayi atuje ọnu iya. Obenu l’unu te kwetadu iphe ayi ekfu. ¹² Ọ -bùru lę ya kforu unu iphe kę mgboko-a; unu te kweta iya; ?nanųkwanu ege unu e-shi kweta teke ya kforu unu ege iphe kę imigwe dų. ¹³ È tọ dųkwa onye bahųjẹwaru l’imigwe; a gufu onye ono, shi l’imigwe bya ono; bụ iya bụ yèbedua, bụ Abụbu-Ndiphe. ¹⁴ Ọ kwa ege ono, Mòsìsu gudeje mgboro wolìa agwọ ono, e gude ope kpua l’echi-ẹgu ono; bụ ege e wolifutaje Abụbu-Ndiphe; ¹⁵ ege bųkwanu: onye woru onwiya ye iya l’èka; onye obu enweru ndzų gbururu jeye.

¹⁶ “Lę Nchileke yenukaru ndiphe obu; yetaberu iya ẹphe; k’ophu ọ bụ Nwa lanụ, o nweru kpụ b’o woru nų; k’ophu onye wokwanuru onwiya ye Nwa iya ono l’èka ta aladu l’iyi; yò nwèchiaru ndzų gbururu jeye. ¹⁷ Iphe Nchileke gude zi Nwatibe iya t’ọ bya lę mgboko ta bųkwa t’ọ bya ekpee ndiphe ikpe. Iphe ọ byaru buchikwaa t’ọ bụru l’èka iya bẹ ee-shi dzọo ndiphe. ¹⁸ Onye nọ iya l’èka b’è ta anmakwa ikpe; ọ bụ l’onye te kwetadu woru onwiya ye iya l’èka b’a nmahaakwaruru ikpe; okfu l’onye ono te kwetadu kę Nwa lanụ ono, bụ Nwatibe Nchileke ono. ¹⁹ Ege Nchileke e-bu ikpe ono bụ l’iphoro ono byaru lę mgboko; ndiphe ajika iya; gbe hatachia ẹkpuru-ọchi; kę l’oo ẹjo iphe bẹ ẹphe chiru ẹka ye. ²⁰ L’iphe bụ onye eme ẹjo iphe bẹ akpoje iphoro ashì; onye ono te eshitajedu ẹke iphoro nọ; e -menyaa; ẹjo iphe obu, oomeẹbe lufuta iphè. ²¹ Obenu l’onye eme ire-lanụ alufutaje bya anọdu l’èke iphoro nọ; k’ophu onyemonye ọbule a-phugbaru iya; maru l’iphe oome bẹ shi l’èka Nchileke.”

Jisòsù yèle Jonu Baputizimu

²² E meebeetsua; Jisòsù yèle ndu etsoje ọzo iya atųgbua jeshia alì Judíya. Ẹphe akpọo ųkfu l’èke ono; yoo meshi madzù baputizimu. ²³ Jonu l’onwiya emekwaphu baputizimu nk’iya lę Ínọnu. Ínọnu ono nọnyabe Sélìmu ntse ntse. Yọ nọdu l’èke ono emeshi baputizimu; okfu lę mini tufuru ẹphe ẹhu l’èke ono. Madzù awų awukfu iya l’èke ono; yoo meshi ẹphe baputizimu. ²⁴ Teke ono abųkwanuru teke ẹ ta tųduaru Jonu chee lę mkporo.

²⁵ Tọ dų iya bụ; ndu etsoje ọzo Jonu; ẹphe l’onye Ju lanụ atųkforu ẹgo kę nsọ ọsafu onwonye mmerushi. ²⁶ Ẹphe apụta iya jekfuta Jonu; bya asù iya: “?I nyatakwaduru-a onye obu, nggu l’iya shi nọdu l’azų Jódanu; mbụ onye i shi atų ọnu iya-a? Ọ kwa iya nọ l’èke-a nta-a eme baputizimu; madzù awų ejekfu iya-a.”

²⁷ Jonu asù ẹphe: “È tọ dųkwa onye nweru iphe ọ bya a-nata; ẹ-ba bụ iphe Nchileke nuru iya. ²⁸ Unubèdua l’onwunu kabẹkwa bụru ndu ẹto, nuru teke ya sùru; l’è t’ọ kwa yèbe Jonu bụ Kuráiyisutu obu, bụ onye Nchileke kweru ųkwa iya; obu l’è ziru iya tẹ ya vuru iya ọzo bya. ²⁹ Ọ kwa nwata-okoro, eje ọlu nwanyi bẹ nwanyi ono, aabya oke nji ono nọru. Onya nwata-okoro ono abyajekwa; o -vudo l’èke ọnya iya ono nọ anų iphe ookfu; ẹhu atso iya ẹtu. Ọ bụ yèbe Jonu bụ ọnya Jisòsù. Yọ bụru iphe ono meru iphe ẹhu atso iya ẹnà atsofu iya l’ishi nta-a. ³⁰ Ẹpha Jisòsù kafųtaje ode ude eje; kę yèbe Jonu aka ọla alì eje.”

Onye shi l’igwe bya

³¹ “Onye ono, shi l’igwe bya ono bẹ bụ iya bụ onye kakọta nshinu l’a ha. Onye shi lę mgboko-a bụlephu kę mgboko-a; iphe ọnoduje ekfu abụleruphu kę ndu mgboko-a. Onye onanu shi l’imigwe bya ono bụ iya kakọta nshinu l’a ha. ³² Ọo iphe ọ nuru lę nchì; phua l’ènya bẹ ọnoduje ekfu; ọbe ẹ to nwedu onye kweru nata ozi iya. ³³ Onye nataru

ozi, oozì bẹ̀ gude-wa ono kweta l'ọ̀o Nchileke bụ̀ iya. ³⁴ L'onye ono, Nchileke yeru ono bẹ̀ bụ̀ onye ekfu okfu, Nchileke kfururu. Ishi iya aburu lẹ̀ Ume-du-Nso, Nchileke nuru iya b'ẹ̀ tọ̀ hatadu ahata nū̀ iya. ³⁵ Nchileke, bụ̀ Nna yeru Nwatibe iya ono obu; woru iphemiphe ọ̀bule ye iya l'ẹ̀ka. ³⁶ Onye wowaru onwiya ye Nwatibe iya ono l'ẹ̀ka bẹ̀ nwewaru ndzụ̀ gbururu jeye. Obenu l'iphe, bụ̀ onye ẹ̀ ta nūduru Nwatibe Nchileke ono okfu bẹ̀ ndzụ̀ te erubekwa ẹ̀ka. O bụ̀ oke ẹ̀hu-eghughu kẹ̀ Nchileke bẹ̀ a-nọ̀duwaru onye ọ̀bu l'ẹ̀hu gbururu jeyewaru."

4

Jisọ̀su yẹ̀le nwanyi Samériya

¹ Ndu Fárisii abya anụ̀a lẹ̀ ndu, awụ̀ etso Jisọ̀su; yo meshi ẹ̀phe baputizimu bẹ̀ ka l'igwe karia ndu ophu awụ̀ etso Jonu; yo meshi ẹ̀phe baputizimu; ² e guderu l'ẹ̀ to nwedu onye Jisọ̀su gude ẹ̀ka iya mee baputizimu; gbahaa ndu etsoje ụ̀zo iya emeje iya ẹ̀phe. ³ Jisọ̀su anụ̀lephu iphe ada nū̀ lẹ̀ kẹ̀ baputizimu ono l'ẹ̀ke ndu Farisii nọ̀; gbeshi lẹ̀ Judiya lashia azụ̀ lẹ̀ Gálili. ⁴ Ụ̀zo, o shi eje Gálili ono dabuharu Samériya.

⁵ Ya ndono; Jisọ̀su ejenya; bya erua mkpukpu ndu Samériya lanụ̀, eekuje Sáyika. Sáyika ono nọ̀nyabe alì, Jékọ̀pu nuru nwatibe iya, bụ̀ Jósefu. ⁶ O nwekwaruphu wẹ̀lu, Jékọ̀pu tũ̀ru, nọ̀ l'ẹ̀ke ono. Teke Jisọ̀su ruru ẹ̀ke ono bụ̀ l'ẹ̀nyanwu-ogvuru-l'ishi. Yọ̀ bya bya eru iya; ike ije agvụ̀-wa iya. Yọ̀ bya anọ̀zita l'iku wẹ̀lu ono.

⁷ Yo nweru nwanyi, byaru oseta mini lẹ̀ wẹ̀lu ono. Nwanyi ono bụ̀ onye Samériya. Jisọ̀su asụ̀ iya t'ọ̀ kee ya nū̀ mini tẹ̀ ya ngua. ⁸ Teke ono bẹ̀ ndu etsoje ụ̀zo iya jeru l'ime mkpukpu; ọ̀kpata nri, ẹ̀phe e-ri.

⁹ Nwanyi Samériya ono asụ̀ iya: "Nanụ̀ ẹ̀ge o gude nggu aburu onye Ju l'ekfururu yẹ̀be onye Samériya tẹ̀ ya kee ngu mini t'ì ngua?" Iphe meru iphe nwanyi ono kfururu ẹ̀ge ono bụ̀ lẹ̀ ndu Ju; ẹ̀phe lẹ̀ ndu Samériya te emegbadu iphe.

¹⁰ Jisọ̀su asụ̀ iya: "Ha! Ndege ì -maru iphe-oma, Nchileke emejeru madzụ̀; ọ̀dumeka bũ̀ru l'ì -maru onye ọ̀bu, sũ̀ru ngu t'ì kee ya nū̀ mini tẹ̀ ya ngua; m'ọ̀ bũ̀ru nggubedua ge egbe roo ya; yo chebe ngu mini, anụ̀je ndzụ̀ t'ì ngua."

¹¹ Nwanyi ono asụ̀ iya: "Ya sũ̀ru ẹ̀ge-a: ẹ̀ge ẹ̀ ti nwekwanu iphe ii-gude seta mini; wẹ̀lu bụ̀ ọ̀waa, bụ̀ ẹ̀nya ruru ọ̀kpa te ru-wa; ?bụ̀ awe b'ì shi nweru mini ophu, anụ̀je ndzụ̀ ọ̀bu? ¹² ?Tì bya aka ochechoroche ayi Jékọ̀pu, bụ̀ iya tũ̀ru ayi wẹ̀lu-wa; tũ̀ebe iya bya angua ya mini; unwu iya angua ya; elu iya angukwaa ya phụ̀?"

¹³ Jisọ̀su asụ̀ iya: "L'iphe bụ̀ onye nguru mini lẹ̀ wẹ̀lu-wa bẹ̀ mini a-gukwa ọ̀do. ¹⁴ Obenu l'onye nguru mini ophu ọ̀ bụ̀ yẹ̀bedua a-nụ̀ iya ẹ̀ya bẹ̀ ọ̀o-bu ẹ̀gu mini gbururu jeye. Lẹ̀ mini ophu ya a-nụ̀ onye ono a-nọ̀duwa iya ru l'ẹ̀hu; bũ̀ru nwovgu, a-nọ̀du amũ̀shi mini, anụ̀je ndzụ̀ gbururu jeye."

¹⁵ Nwanyi ono asụ̀ iya: "Byiko; nũ̀nu iya egbe mini onanu tẹ̀ ya ngua; k'ọ̀phu ọ̀o-bu iya ẹ̀gu mini gbururu jeye; ya ahakwanụ̀a ogbatoshije ẹ̀ke-a lẹ̀ ya abya okuta mini."

¹⁶ Jisọ̀su asụ̀ iya t'ọ̀ je ekua nji iya tẹ̀ yẹ̀le iya yĩ̀ru bya.

¹⁷ Nwanyi ono asụ̀ iya: "Mẹ̀ ya ta alukwa nji."

Jisọ̀su asụ̀ iya: "I kfururu ire-lanụ̀; l'ì sũ̀ru l'ẹ̀ t'ì lũ̀du nji. ¹⁸ Iphe meru iphe ya sũ̀ru l'ọ̀ bụ̀ ire-lanụ̀ b'ì kfururu bụ̀ l'ì lũ̀waru unwoke ise. Tẹ̀manu bẹ̀ onye ophu nggu l'iya bu nta-a ta bũ̀kpokwanu m'ọ̀o nji ngu. Iphe i kfururu bụ̀ ire-lanụ̀."

¹⁹ Nwanyi ono asụ̀ iya: "Nta-a bẹ̀ ya mawaru l'ì bụ̀ onye nkfuchiru Nchileke. ²⁰ Nna ẹ̀phe oche phẹ̀ bẹ̀ bụ̀ l'eli ugvu-a bẹ̀ ẹ̀phe shi anọ̀duje abaru Nchileke eja. Unubẹ̀dua, bụ̀ ndu Ju abya asụ̀ l'ọ̀ bũ̀lephu lẹ̀ Jerúsalemu bẹ̀ aa-nọ̀duje abaru Nchileke eja."

²¹ Jisọ̀su asụ̀ iya: "Nwanyi; kwe nk'ia. L'oge eruakwa teke ẹ̀-tọ̀ dũ̀hedu onye a-nọ̀kwadu l'ugvu-a l'abaru Nchileke, bụ̀ Nna eja; ta anọ̀ lẹ̀ Jerúsalemu abaru iya ẹ̀ya. ²² Unubẹ̀ ndu Samériya abaru iphe unu ta madu eja. Oke ẹ̀phebe ndu Ju bụ̀ iphe ẹ̀phe maru bẹ̀ ẹ̀phe abaru eja; okfu lẹ̀ ndzọ̀futa bụ̀ lẹ̀ ndu Ju b'ọ̀ shi. ²³ Obenu l'oge ọ̀bu abyakwaa; mbũ̀kwa nta-a gẹ̀degede; teke ndu abaru Nchileke, bụ̀ Nna eja ọ̀kpobe abaru e-gude Ume-du-Nso; gude obu ẹ̀phe l'ọ̀ ha abaru iya eja ẹ̀ge ọ̀ gbaru. L'ọ̀ kwa egbe ndu dũ̀ ẹ̀ge ono bẹ̀ bụ̀ ndu ọ̀ dũ̀ Nchileke mma t'ẹ̀phe bajeru iya eja. ²⁴ Nchileke bụ̀ Ume. Ndu abaru iya eja gudefutaje Ume-du-Nso abaru iya eja ogbodo abaru."

²⁵ Nwanyi ono asụ̀ iya: "Ya makwaru-a lẹ̀ Mezaya ọ̀bu a-bya; bụ̀ iya bụ̀ onye eekuje Kuráiyisutu. Teke ọ̀ byaru bẹ̀ ọ̀o-tũ̀ko iphemiphe ọ̀bule kọ̀kotaru ẹ̀phe."

²⁶ Jisọ̀su asụ̀ iya: "M'ọ̀ kwa yẹ̀bedua, ekfu eyeru ngu nũ̀-wa bẹ̀ bụ̀ Kuráiyisutu ọ̀bu."

²⁷ Ẹ̀phe egude iya ekfu; ndu etsoje ụ̀zo Jisọ̀su alata. Yo ji ẹ̀phe ẹ̀nya l'ẹ̀phe bya aphua lẹ̀ Jisọ̀su yẹ̀e nwanyi ekfu okfu. Obenu l'ẹ̀ to nwekwanu onye jĩ̀ru nwanyi iphe ọ̀chocho? M'ọ̀ kwanu ji Jisọ̀su iphe meru iphe ookfu eyeru iya?

²⁸ Tò dù iya bụ; nwanyi ono agwòbe ite, ooku mini l'èke ono; gbagbua gbaba lè mkpukpu ono je echiku madzù; sù òphè: ²⁹ "Unu byakpòduaphu bya aphù nwoke, kòshikotaru iya iphe, bụ iphe ya shi meta keshinu. Ya ta makwa ?òò-bù iya bụ Kuráyisutu òbu, Nchileke kweru ukwa lè ya e-zì t'ò bya òbu." ³⁰ Òphè eshi lè mkpukpu ono kù-gbuhu wù-kfuta Jisòsu.

Nwanyi ono atùgbutsulephu; ndu etsoje ụzò Jisòsu arò Jisòsu t'ò kabèru ria nri!

³² Jisòsu asù òphè: "Lè ya nweru nri, ya eri, òphè è-ta madu."

³³ Ya ndono; ndu etsoje ụzò iya akpakashìlahaa onwèphè ishi; sù: "Òò-nwenua onye kabè wotaru iya nri t'ò?"

³⁴ Yò sù òphè: "Iphe bụ nri iya bụ tẹ ya mee iphe dù onye ono, ziru iya nù ono mma l'òbu; mē tẹ ya mekota ozi, o ziru iya; mefu iya l'ishi. ³⁵ ?Tò bụdu unu anmajè ètu; sù: 'Mgbè ò bụwa ònwa èno; yo rua teke eegwotaje iphe e meberu l'alì.' Òbe ya ekfuru unu t'unu palikpòduaphu ènya gbua igo l'ègu; phù ègè iphe e meberu iya kashìwaru akaka; dùwa kè akpata! ³⁶ Onye akpata iphe ono akpata bè aakfujè ugwo ozi iya. Onye ono achìkobe nebyi iphe a-nòdu èkalanu ngabèru ndzù gbururu jeye. Òo ya bụ k'òphu ndu akù iphe akùku; mē ndu òphu akpata iya akpata a-tùko teko-o èswa nanù. ³⁷ Ò bụ èke ono bè okfu òbu, e kfuru reru; mbù okfu ono, sùru: 'L'onye lanù emebe emebe l'alì; onye òphu l'akpata iya akpata.' ³⁸ Ya ziru unu t'unu je akpata iphe e meberu l'ègu èke unu te jedu ozi iya. Ò kwa ndu òdo jeru ozi l'ègu ono. Òlè ò kwa unubèdua bè unu l'èphè gbawa mgba eri uru iphe òphè seru akanya iya."

³⁹ Igwelìgwe ndu Samèriya, shi lè mkpukpu ono abya bya eworu onwèphè ye Jisòsu l'èka; okfu lè nwanyi ono sùru òphè: "L'ò kòshikotaru iya iphe bụ iphe ya shi meta keshinu." ⁴⁰ Yo bè teke ndu Samèriya byakfutaru Jisòsu; òphè arò ya t'èphè l'ìya nòtanyafua. Yo kwe; òphè l'ìya anò abalì èbo lè mkpukpu ono.

⁴¹ Òphè akafukpoorù l'ìgwe gude kè okfu, shi iya l'ònu kweta. ⁴² Òphè asù nwanyi ono: "L'è t'ò bùhekwa iphe òphu i kfuru kparu iphe èphè kwetaru. Iphe kparu iphe èphè kwetaru bukwa l'èphè gudewa nchì èphè nù; byakwaphu bya amawarù l'òo oswi-okfu l'òo onye òwaa bụ onye òbu, bụ iya bụ òkpobe Onye Ndzòta ndu mgboko-a l'oswiya."

Jisòsu agwò nwatibe onye ishi

(Mát 8:5-13; Luk 7:10)

⁴³ Yò nòtsulephu abalì èbo l'èke ono; gbeshi; yò bụru iya oje Gálili. ⁴⁴ Lè Jisòsu l'onwiya kfuhaakwaru: "L'onye nkfuchiru Nchileke b'è ta akwabèjekwa ugwu l'alì iya."

⁴⁵ Yo rua Gálili; ndu Gálili anata iya òhuma; okfu l'èphèbedua phùkotaru iphemiphe òbule, o mekotaru lè Jérusalemu teke ono, a gbaru ajì ono; kèlè èphèbedua jekwaruphu lè Ajì Esweta ono.

⁴⁶ Yò bya atùgbua lashia azù lè Kéna, bụ iya bụ mkpukpu phù, o mejeru mini; yò ghò mē phù. Yo nweru onye ishi lanù lè ndu ishi gòvumentì, èhu ta dùdu nwatibe iya mma lè Kapáníyòmù. ⁴⁷ Nwoke ono anùlephu lè Jisòsu shiwa lè Judíya bya Gálili; jekfushia ya je arò ya; t'ò byaruta bya emee nwatibe iya kè nwoke t'èhu dù iya mma; l'ò nòokwa dzèedzee ndzù. ⁴⁸ Ya ndono; Jisòsu asù iya: "Unu 'egudedu ènya unu phà iphe-òphulènya; mē iphe-òhubama, dùgbaa biribiri bè unu te ekwetakwa."

⁴⁹ Nwoke ono asù iya: "Nwoke òma; byiko byaru t'èphè je; e menyaa; nwatibe iya ono anahù iya nwùhu."

⁵⁰ Jisòsu asù iya: "Tùgbua lashia; lè nwatibe ngu a-nòduru ngu-a ndzù."

Nwoke ono ekwelekwaphu okfu, Jisòsu kfuru iya tùgbua; yò bụru iya alala. ⁵¹ Yò nòdukwadua l'ùzò; ndu ejeru iya ozi abya iya ndzuta bya asù iya lè nwatibe iya ono kòrohuakwaru.

⁵² Yò bya ajì èphè egbe teke nwata ono dùberu agbakerehu. Èphè asù iya: "L'ò bùlekwapu l'orifu-nri eswe ùnyaphua* bè èhoku ono zehuru iya l'èhu." ⁵³ Nna nwata ono amawaruphu l'ò bụ oge teke ono gèdegede bè Jisòsu sùru iya tẹ ya la; lè: "Nwatibe iya a-nòduru iya-a ndzù." Tò dù iya bụ; nwoke ono yèlè ndu ùlò iya abya eworu onwèphè ye Jisòsu l'èka.

⁵⁴ Onanu abùru iphe-òphulènya k'èbo, Jisòsu meru k'òphu o shi lè Judíya rua Gálili.

5

Jisòsu agwò nwanvuru, nò l'iku òkpuru

* 4:52 4:52 Teke ono bụ ènyanwu ògbufu l'ishi; m'ò kwanù teke kùlòku kùru nanù l'eswe ùnyaphua.

¹ E meebetsua; yo be l'oge aji ndu Ju; Jisosu atugbua jeshia Jerúsalemu. ² Le Jerúsalemu ono b'o nweru nwa okpuru, no iya nu. Onu-uzo eke, eeshije abahu iya du ise. Iphe ndu Hiburu eekuje okpuru ono bu Bétusáta. O no le mgboro Onu-oguzo Aturu. ³ Ndu iphe eme adu l'igwe zegbaaru l'eke ono: mbu ndu ishi; ndu ngvuru; me ndu ibe-ehu lanu nwuhutsuaru anwuhu. Ephe atuko zeshia l'eke ono; kwaberu teke mini ono a-tunga atunga; ⁴ ke l'e ta anojedu ophu baru nwishi; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu ephezita l'okpuru ono bya atungaa mini ono atunga. Yoo buje; onye iphe eme, vuru uzo tsee okpa le mini ono teke ojozi-imigwe ono tungatsuaru iya; yo korohu l'iphe eme iya nu. ⁵ Yo nweru nwoke lanu, no l'eke ono, nyawaru nnya ukporo afa l'afa iri l'esato. ⁶ Jisosu abya aphua ya; maru l'o shiwa teke teru enya dabutaru l'eke ono; bya asu iya: "O du ngu mma t'e mee ngu ti korohu to?"

⁷ Nwoke ono, iphe eme ono asu iya: "Nwoke oma; o kwa le ya te nwedu madzu, bu onye a-kwota iya ye le mini ono teke a tungaru iya. Ke l'obuje teke ya a-ndu eme te ya ye iya okpa; onye ode ewuaru iya nu uzo."

⁸ Jisosu asu iya: "Gbeshi gwota utute ngu wata oje ije." ⁹ Teke ono teke onophu; nwoke ono akorohuwaphu; gwotawaphu utute iya; jelahaa ije.

Mboku, iphe ono meru bu mboku otu-ume. ¹⁰ Ya ndono; ndu Ju asu nwoke ono, e meru; yo korohu l'iphe, shi eme iya nu ono: "Ntanu kwa mboku otu-ume; ti madu li dakawaru ekemu li pa utute ngu eje ege ono?"

¹¹ Yo su ephe: "L'o kwa nwoke ono, meru iya; ya akorohu ono be suru iya: "Te ya gwota utute iya wata oje ije." "

¹² Ephe aji iya: "Bu egbe madzu ngunu be nwoke obu bu, suru ngu ti gwota utute ngu wata oje ije?"

¹³ Ophu ka nu bu le nwoke ono, e meru; yo korohu ono ta mahedunu onye meru iya eya nu. Iphe kparu iya nu aburu le Jisosu byaru bya aphu ege a zaru l'igwe dzua l'eke ono; to nwehu pyofu.

¹⁴ A nonyaa; Jisosu abya aphu nwoke ono odo l'eze-ulo Nchileke; su iya: "Lekwa; i korohuakwaru nta-a. Be eyehenuphu eka l'ome iphe du eji odo; e-menyaa; iphe odo, ka ni dakfuta ngu."

¹⁵ Nwoke ono atugbua; je akoru ndu Ju l'o bu Jisosu bu onye obu, meru iya; ya akorohu obu. ¹⁶ O bu iphe ono kparu iphe ndu Ju chilahaaru nta Jisosu; okfu l'o bu mboku otu-ume b'o meru iphe ono. ¹⁷ Ya ndono; Jisosu asu ephe: "Nna iya ejelekwaazi ozi ege oje iya; yebedua lejekwaphu."

¹⁸ Iphe ono, Jisosu kfulu ono emee ndu Ju akafukpooru ocho ege ephe e-shi gbu ya. Iphe kparu iphe ephe wataru ocho ishi iya ta abukwa l'o tururu nsu mboku otu-ume ephe; ophu ka ephe ehuka bukwa l'o gbe ekufuanu Nchileke "Nna iya"; bu iya bu le ye Nchileke ha enya-nhamunha.

Ike ke Nwa ono

¹⁹ Ya ndono; Jisosu asu ephe: "Kamenu; te ya karu unu: l'e to nwekwa iphe Nwa ono egudeje ike ke eka iya eme l'onwiya, e-ta budu iphe o phuru, Nna iya eme; ke l'o kwa iphe Nna eme; bukwaphu iphe Nwa emeje. ²⁰ Nna be yeru Nwatibe iya obu; l'ekoshije iya iphemiphe obule, oome l'onwiya. Oo-koshifukwaa ya ru iphe ka owaa nshinu t'o mee; k'ophu oo-du unu biribiri. ²¹ L'o bu ege ono, Nna emeje ndu, nwuhuru anwuhu; ephe eshi l'onwu teta gbeshi; yo nu ephe ndu ono; bu ege Nwatibe Nchileke ono a-nu ndu du iya mma ndu. ²² E to dukwa onye Nna ekpeje ikpe l'onwiya; k'ikpe b'o wookwaru ye Nwatibe iya ono l'eka; ²³ k'ophu ndiphe mgburumgburu a-kwabeje Nwa ono ugwu ege ephe akwabeje Nna. Onye, ta akwabedu Nwa ono ugwu ta akwabekwa Nna, bu iya bu onye ziru iya nu.

²⁴ "Kamenu; te ya karu unu: iphe bu onye anu okfu iya bya ekweta k'onye ono, ziru iya te ya bya ono be nweru ndu gbururu jeye. E to nwehedu l'onye ono evudo t'e kpee ya ikpe; o shiwa l'onwu baa le ndu. ²⁵ Kamenu; te ya karu unu: teke obu abyakwaa; mbu; l'o ruakwaru teke ndu nwuhuru anwuhu a-nu olu ke Nwatibe Nchileke ono. Iphe bu ndu nuru iya nu a-no ndu. ²⁶ Ke l'o bu ege ndu shi Nna l'onwiya l'eka; bu ege Nna mekwaruphu te ndu shi Nwa ono l'eka. ²⁷ O nuru Nwatibe iya ono ike t'o kpeje ikpe; bua ikpe; ke l'oo ya bu Abubu-Ndiphe. ²⁸ T'owaa ba adukwa unu biribiri; l'oge abyaakwa teke iphe bu ndu ze l'ime ili l'ephe ha a-tuko nua olu iya; ²⁹ shi l'ime ili lufuta. Ndu ophu shi eme ohuma e-teta nweru ndu. Ndu ophu shi ye eka l'ejo iphe phu etetakwaphu t'e kpee ephe ikpe; nna ephe ikpe."

Iphe ekoshi l'ike no

Jisosu l'eka

³⁰ “E to nwekwa iphe ya egudeje ike l’eka iya eme. O kwa ege Nchileke suru te ya kpee ikpe be ya ekpeje iya; ikpe iya aburu ikpe vudo nhamunha. Ishi iya bu le ya te ekpedu ege du iya mma l’obu. O bulephu ege o du onye ono, ziru iya nu ono mma l’obu be ya ekpeje.

³¹ “O -buru le ya bya aghachi; wata odu onu onwiya; o kwa iya bu l’iphe obu, ya ekfu obu ta budu ire-lanu. ³² Obenu l’o nwekpooruru onye odo, bu iya a-tu onu iya; mbu l’ophu ya tuberu nvu bu l’iphe onye ono e-kfu l’ehu iya be bu okpobe okfu. ³³ Unu yeru ndu ozi t’ephe byakfuta Jonu; Jonu ekfuwaru unu k’okpuberu okfu ono. ³⁴ Iphe ya ekfu ta bukwa le ya eme te madzu bya atulahaa onu iya; iphe ya gude adzota okpa l’okfu ono, Jonu kfuru ono kwa k’ophu aa-dzota unu. ³⁵ Jonu l’onwiya bu uroku, enwu enwunwu; l’eke jajaja. O shikwaa evu unu evuvu t’unu kpoo ukfu nwanshi; nodu l’iphoro iya; tetota eswa. ³⁶ Iphe ya meshiru kakwa odu onu mu ma l’ophu Jonu turu. Ishi iya aburu l’ozi ono, Nna iya ziru iya te ya bya ejee jefu l’ishi ono; mbu ozi ono l’o ha, ya eje nta-a ono be atu onu iya: l’o bu-a Nna ziru iya te ya bya. ³⁷ Nna iya ono, bu iya ziru iya ono bu onye atu onu iya. Unu ta nubukwaa olu Nna iya ono; t’o bu l’unu phujewaru iya; k’ophu unu maru ege o du. ³⁸ Okfu ono, shi Nna iya l’onu ono ta kwata eswa buru unu eburu l’obu; okfu l’unu te ewoduru onwunu ye onye ono, o ziru t’o bya ono l’eka. ³⁹ Unu anoduje enyocha iphe e deru l’ekwo okfu Nchileke; tubesu l’oo l’eke ono be unu e-shi nweru ndzu gbururu jeye. Ekwo okfu Nchileke ono tukokwa l’atu onu yebe Jisosu. ⁴⁰ Obenu l’unu kwefuru ike l’unu ta abyakfutadu iya ege unu e-nweru ndzu.”

⁴¹ “E to nwekwa teke ya ele enya te ndiphe jaa ya ajaja. ⁴² Obenu le ya makwaru l’unu te yeduru Nchileke obu. ⁴³ O bu ike ke Nna iya be ya gude bya; unu ajika iya. O -buru l’onye odo gude ike ke eka iya bya; onye onanu be unu a-nata. ⁴⁴ ?Nanu ege unu e-mehunu woru onwunu ye yebe Jisosu l’eka; l’unube ndu abuje ibe unu -aja unu ajaja; yo tso unu ntumatu? Unu ta achu uzo, unu e-shi te Nchileke ono, bu Nchileke nwenkinyi iya ono jaa unu. ⁴⁵ Unu ba arikwa l’oo yebedua e-je edoo ege unu du l’ifu Nna iya. O kwaru Mosisu ono, bu iya bu onye obu, unu tukoberu obu obu be e-do ege unu du. ⁴⁶ Ndege o -bu l’unu kweru ke Mosisu; unu gage kwetakwaphu ke yebedua; keke Mosisu dekwaru dekuta iya l’ekwo iya. ⁴⁷ Obenu; keshinu ophu unu te kwetadu iphe Mosisu deru; ?nanu ege unu e-shi kweta l’okfu ke yebe Jisosu.”

6

Jisosu anu unu madzu iri l’ebo;
l’ukporo madzu iri nri

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ E metsulephu; Jisosu atugbua dafu azu Eze Enyimu Galili azu iya ophu; bukwa iya phu bu Eze Enyimu Tayiberiyasu. ² Mkpoko-oha awu etso iya l’eke ephe phuwaru iphe-ophulenyaa ono, o meshiru teke ono, o meshiru ndu iphe eme; ephe akorohukota ono. ³ Jisosu ekwelephu nwandoo bya enyihu eke obu, bu o-ka-l’ugwu ugwu; je adugaru anodu yehe ndu etsoje uzo iya. ⁴ Teke ono be Aji Esweta ndu Ju tuwaru l’ukfu. ⁵ Jisosu abya apalia enya; phu le mkporo-oha awu abyakfuta iya. Yo ku Filipu; su iya: “?Bu awe be ayi a-zuta buredi te ndu-wa ria nri?” ⁶ Iphe meru iphe o kfuru iphe ono bulekwaphu t’o maru iphe Filipu e-me. Odumeka be yebedua makwaru-a iphe oo-me.

⁷ Filipu asu iya: “Me buredi ukporo pongu te edzukwa; k’ophu o rugbakpoo nu ephe onu ilile.”

⁸ Onye lanu le ndu etsoje uzo iya; mbu Anduru, bu nwunne Sayimonu Pyita asu iya: ⁹ “O nwekwaru nwata nwoke, no l’eke-a, gude ishi buredi balj ise; me ema labu. Obenu; ?bu ngunu b’o bu; le mkporo-oha ophu ha ege-a?”

¹⁰ Jisosu asu ephe: “Unu kfuru ephe t’ephe dugagbaaru anodu l’ali.” Iphe bu mkporo-oha ono abya anoshia l’ali. Eke ono be unwu iru ewu hakwanu nshinu. Ndu bu iya unwoke le ndu ono rukwaru unu madzu iri l’ebo; l’ukporo madzu iri.* ¹¹ Jisosu abya achita buredi ono; kelebebe Nchileke; bya ekeshiaru iya oha ono, doru l’ali ono. Yo bya ewota ophube ema mekwaa ya phu ege ono. Onyenonu eria ege o guru iya. ¹² Ephe erijishibebe ephe l’ephe ha; yo su ndu etsoje uzo iya: “Ngwaa; unu tutukobe ibiribe iya ophu ephe riphodoru t’e b’o du ophu a-la iyl.” ¹³ Ephe abya eshi ishi lanu tutua unwu ibiribe ibiribe iya ophu shi l’ishi buredi ise ono; tutu-jia ya nkata-ivu iri l’ebo; mbu ophu ndu ono riphodoru.

¹⁴ Ndu ono aphulephu iphe-ophulenyaa ono, o meru ono; su: “O kwaphu oswi-okfu l’o bu nwoke-wa bu onye nkfuchiru Nchileke obu, a-bya le mgboko-a.” ¹⁵ Jisosu amaru

* 6:10 6:10 Iphe o bu bu 5,000.

l'ephe abya iya egude t'e chibe iya eze k'ehuka; yo pyofu lashia azu l'ugvu-ugvu ono nwenkinyi iya.

Jisosu eje ije l'eli mini
(Mat 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Yo be l'urenyashi; ndu etsoje uzo iya agbada l'eze enyimu; ¹⁷ nyida l'ugbo; kporu iya t'ephe taa uswe lufu jeshia Kapaniyomu. A noo jeye ochi ekpua ehu; Jisosu ta byakfutawa ephe. ¹⁸ A nonyaa; oke pherephere ephelaha; k'ophu eze enyimu ono wataru otu akpara atushi iya ike; eyii awata ememe l'eze enyimu ono. ¹⁹ Ephe akpo-wa ugbo iphe ha l'o bu manyiru eto; l'ejewa le ke eno ya teke ephe phuru Jisosu eke ooje l'eli mini l'eze enyimu ono; eje abyakfuta ephe l'ugbo ono; meji atofu ephe. ²⁰ Yo su ephe: "Unu ba atsushi egvu; o kwa yebedua!" ²¹ Yo buru l'o kforu ege ono meru iphe o lulahaaru ephe l'obu t'ephe bya edubata iya l'ugbo ono. E gude iya ekfu; ugbo ephe etsubewaphu l'onu eke, ephe eje.

A du igwe achọ Jisosu

²² Yo be echile iya; mkporo-oha ono, no l'azu eze enyimu ono azu iya ophu ono aphua l'o bu ugbo lanu likwaduraa l'eke ono. Ephe amakwaruphu le Jisosu te tsodu ndu etsoje uzo iya bahu l'ugbo; l'o bu ndu etsoje uzo iya be tugburu nu nkinyi ephe. ²³ Obenu l'o nwekwaruphu igweligwe ugbo odo, shitsua Tayiberiyasu bya etsuru l'iku eke ono, ephe nodu taa buredi le Nnajiufu kebeberu Nchileke ekele ono. ²⁴ Oha ono amaloruphu le Jisosu ta nodu l'eke ono; ndu etsoje uzo iya ta no iya; ephe adzuta ugbo nk'ephe jeshia Kapaniyomu ocho Jisosu.

Jisosu bu nri, anu ndzu

²⁵ Ephe abya achọ-vu iya l'azu eze enyimu ono azu iya ophu; ji iya: "?Buhunu teke ole b'i byaru eke-a?"

²⁶ Jisosu asu ephe: "Kamenu; te ya karu unu: l'iphe meru iphe unu achọ-phe iya nta-a ta bukwa l'oo l'unu phuru iphe iphe-ophulenyaa, ya meru ekoshi. Iphe meru iphe unu achọ-phe iya; kwa le ya nuru unu buredi; unu ataa; ephe adugbaa unu mma. ²⁷ Unu be esegbushihe onwunu l'akanya nri, ala iyi. Unu sechia akanya nri ophu a-noduje anu unu ndzu gbururu jeye. Nri onanu bu Abubu-Ndiphe a-nu iya unu. Ishi iya aburu l'oo yebe Abubu-Ndiphe be Nchileke, bu Nna meru t'e shi iya l'eka; phu ike, ekoshi l'oo iphe ono be Nna gude su te ya bya."

²⁸ Ephe abya aji iya: "?Bu ngunu be ephe e-me t'o buru iya bu l'ephe ejeje ozi Nchileke?"

²⁹ Yo su ephe: "Iphe bu ozi Nchileke bu t'unu woru onwunu ye onye ono, Nchileke ziru t'o bya ono l'eka."

³⁰ Ya ndono; ephe asu iya: "?Bu iphe-ophulenyaa, du idagha be ii-me koshi ephe; k'ophu ephe e-gude enya ephe phu; kweta woru onwephe ye ngu l'eka obu? ?Nanu iphe ii-me obu? ³¹ Le teke ndiche be nna ephe oche phe rikwaru mana teke ono, ephe no l'echi-egu ono; bu iya bu iphe obu, e deru ekwo okfu Nchileke; su: 'L'o nuru ephe nri, shi l'imigwe t'ephe ria.' "

³² Jisosu asu ephe: "Kamenu; te ya karu unu: nri onanu, Nna iya shi l'eka Mosisu nu unu ono bukwa nri ophu shi le mgboko-a. O kwa nri ophu Nna iya egudeje eka iya nu unu be bu ogbodo nri ophu shi l'imigwe. ³³ L'o kwa onye ono, shi l'imigwe bya ono be bu nri obu, Nchileke anuje obu. O bu onye ono anuje ndiphe ndzu."

³⁴ Ephe asu iya: "Nnajiufu; nujenu ephe egbe nri onanu tekenteke."

³⁵ Jisosu asu ephe: "L'o kwa yebedua gedegede bu nri ono, anu ndzu ono. Onye abyakfuta iya nu be egu ta aguhekwa odo. Odo aburu l'onye woru onwiya ye iya l'eka be mini ta aguhedu odo. ³⁶ Ole ya kfuakwaru iya unu l'unu phuraru iya; obenu l'unu te kwedu woru onwunu ye iya l'eka. ³⁷ Obenu l'iphe bu ndu Nna iya yeru iya l'eka a-byakfutakota iya. Onye bukwanu onye byakfutaru iya nu b'e te nwedu le ya achifu iya. ³⁸ Iphe obu bu le ya shi l'imigwe bya. Iphe ya byaru ta kwa te ya bya emee uche-obu nk'iya. O kwa uche-obu ke onye ono, ziru iya abyabya ono be ya byaru ememe. ³⁹ Iphe bu uche-obu onye ono, ziru iya nu ono bu t'e b'o du ndu ono l'ephe ha, o yeru iya l'eka ono, a-nahu iya tufahu; mbukwa m'o bu onye lanu; gbahaa te ya mee ephe t'ephe tuko l'ephe ha teta nodu ndzu mboku ikperazu ono. ⁴⁰ Ishi iya bu l'iphe du Nna iya mma bu t'onymonye obule, phuru Nwatibe iya ono; woru onwiya ye iya l'eka; nweru ndzu gbururu jeye. Ya emekwaaphu onye obu t'o shi l'onwu teta nodu ndzu mboku ikperazu ono."

⁴¹ Ya ndono; ndu Ju ataderu iya nwurinwuri l'eke ono; eke ehu egbu ephe eghugu; okfu l'o suru: "L'oo yebedua l'onwiya bu nri obu, shi l'imigwe bya obu." ⁴² Ephe asu:

“?Tõ bõdunua nwoke-wa bõ Jisõsu, bõ nwatibe Jõsefu; mbõ onye ephe majiru nna iya; me nne iya enya? ?Nanõ ege o shi bya asõ nta-a lë ya shi l'imigwe bya?”

⁴³ Yõ sù ephe: “Unu ba atahë nwurinwuri l'ime onwunu; ⁴⁴ l'ë to nwedu onye a-byakfuta iya nù; a gufu l'oo Nna iya ono, ziru iya nù ono bë kuritaru iya onye õbu. Yëbedua l'onwiya agbe teke ono mee onye õbu; yo shi l'õnwu teta nõdu ndzõ mbõku ikperazu ono. ⁴⁵ Ndu nkfuchiru Nchileke dekwaru l'ëkwo; sù: 'L'õ bõ Nchileke e-zi onyemonye õbule iphe.' L'iphe bõ onye nõru kë Nna ono; bya anõdu Nna ono l'ëka; mütã ëka iya; ono onye a-byakfuta yëbe Jisõsu. ⁴⁶ Iphe ya ekfu ta bukwa l'o nweru onye phujewaru Nna ono; gbahakwaa onye ono, shi l'ëka Nchileke bya ono. Oo yëbedua bõ onye phujewaru iya nù. ⁴⁷ Kamënu; të ya karu unu: l'onye woru onwiya ye iya l'ëka bë nweru ndzõ gbururu jeye. ⁴⁸ O kwa yëbedua, bõ Jisõsu bõ nri, anujë ndzõ. ⁴⁹ Nna unu oche phe bë riru mana l'echi-ëgu; nwushihulee. ⁵⁰ Obenu lë nri owaa, shi l'imigwe-wa bë bõ nri õphu anujë ndzõ; mbõ nri õphu onye riru iya nù ta anwuhuhedu anwuhu. ⁵¹ O kwa yëbe Jisõsu bõ nri, nõ ndzõ, shi l'imigwe bya. Iphe bõ onye riru nri ono a-nõ ndzõ gbururu jeye lë tutu yoyo. Nri ono, ya a-nõ ono bõ anõ-ëhu iya. Ya e-woru iya nù l'okfu ëhu ndu mgboko-a kpmukpamu; k'õphu bõ: onye riru iya nù; yõ nõdu ndzõ.”

⁵² Ndu Ju awata ntütëgo; jilaha: “?Nanõ ege nwoke õwaa e-me nù ephe anõ-ëhu iya t'ephe taa?”

⁵³ Jisõsu asù ephe: “Kamënu; të ya karu unu: õ -buru l'unu ta tadu anõ-ëhu Abõbu-Ndiphe; ngua mee ya bë unu te enwekwa ndzõ l'ime onwunu. ⁵⁴ Iphe bõ onye atakwanu anõ-ëhu yëbe Jisõsu; l'angü mee ya bë nwewaru ndzõ gbururu jeye. O bõ onye ono bë ya e-me t'õ shi l'õnwu teta nõdu ndzõ mbõku ikperazu ono. ⁵⁵ Ishi iya bõ l'anõ-ëhu iya kwata buru õgbodo nri eriri; mee ya abõkwaruphu õgbodo iphe-angungu. ⁵⁶ Onye eri anõ-ëhu iya; l'angukwaphu mee ya nõwa iya l'ime; yëbedua anõdu onye ono l'ime. ⁵⁷ O bõ Nna ono, bõ iya bõ ishi ndzõ ono bë ziru iya të ya bya. Yõ buru iya bë ya gude nõdu ndzõ. O kwaphu ege ono bë iphe bõ onye taru anõ-ëhu yëbe Jisõsu e-gude iya nõdu ndzõ. ⁵⁸ Oo ya bõ l'ono bõ nri ono, shi l'imigwe bya ono. E tõ bukwa egbe nri õphu ochechoroche unu phe rieberu; nwushihulee. Iphe bõ onye riru nri owaa a-nõwaru ndzõ gbururu jeye lë tutu yoyo.”

⁵⁹ Iphe ono bõ iphe Jisõsu tũko kfushikota teke oozi iphe l'õlo-ndzuko ndu Ju lë Kapaniyõmu.

Okfu ndzõ gbururu jeye

⁶⁰ Ya ndono; igweligwe ndu etso Jisõsu anõlephu õwaa; sù: “Haa! Okfu õwaa atakwa ëra lë nchi. E tõ bukwa iphe anunu.”

⁶¹ Jisõsu amalëru-a; l'ë b'õ dõ onye koru iya ëya nù; lë ndu etso iya nù ata nwurinwuri kë okfu ono. Yõ sù ephe: “?Bõ iphe ono, ya kfuru unu ono egbu unu egbughu tõõ?”

⁶² ?Nanõ ege õo-dõ më unu phã Abõbu-Ndiphe; yõ kwasëru ala imeli ëke o shi nõduhawa? ⁶³ O kwa Ume Nchileke bë anujë ndzõ. Ophu bõ anõ-ëhu madzõ bë bukwa iphe mmanu, ë-te nwedu õphu õ yì. Okfu ono, ya shi kfushitaru unu ono bë bukwa ume; bukwaruphu ndzõ. ⁶⁴ Obenu; m'õ nwewaru l'unu ha-a ndu õphu ë-te woduru onwëphe ye iya l'ëka.” Iphe kparu iya nù bõ lë Jisõsu shiru lë mbulembu maru ndu õphu õbu, ë-te ekwedu woru onwëphe ye iya l'ëka; makwaruphu onye õphu e-mekochaa deru iya ye. ⁶⁵ Yõ sù: “Oo ya bõ iphe ya gude sù unu l'ë to nwedu onye a-byakfutaghe iya nù; ë-ba bõ l'õo Nna b'õ shi l'ëka.”

⁶⁶ Yo kfutsulephu ege ono; igweligwe ndu ono, shi etso iya nù ono atsuphushia azù; ephe tee tsojehe iya ejephe. ⁶⁷ Jisõsu asù umadzu iri l'ëbo ono, etsoje uzo iya ono: “Unubëdua; ?unu e-je iya ijë agha? ?Unu alakwaphu azù tõõ?”

⁶⁸ Sãyimõnu Pyita asù iya: “Nnajiufu; ?bõ onye ole õdo bë ephe a-lakfube? Oo nggubëdua gude okfu, anujë ndzõ gbururu jeye. ⁶⁹ Ephe ekwetaakwa; bya amakwaruphu l'õo nggu bõ onye ono, dõ nsõ, shi l'ëka Nchileke ono.”

⁷⁰ Jisõsu asù ephe: “?Tõ dõ yëbedua fõtaru unubë umadzu iri l'ëbo-wa. Obenu l'onye lanõ l'ime unu gbe buwaru nù Obutuswe?” ⁷¹ Onye ookfu iya ele enya aburu Júdasu, bõ nwatibe Sãyimõnu Isukãriyõtu; kë l'õ bõ Júdasu bõ onye e-mekochaa deru iya ye; e gudekwaru l'õ bõ onye lanõ l'umadzu iri l'ëbo ono, etsoje uzo iya ono.

7

Jisõsu yele unwunne iya phe

¹ E meebelephu; Jisõsu ejephelahaa lë Gálili; tõ dõ iya t'õ je ojephe lë Judiya; kële ndu Ju, nõ ëke ono achõ ishi iya l'enya-mee. ² Teke ono bë ajì ndu Ju tũwaru l'ũkfu; bõ iya bõ Ajì Mkpù. ³ Ya ndono; unwunne iya asù iya: “T'õ gbeshikwaphu l'ëke-a jeshia Judiya; k'õphu ndu etsoje uzo iya a-phõ eze iphe dõ biribiri oome. ⁴ L'ë to nwekwa onye

anọduje edomi iphe oome edomi; m'ọ -buru l'onye ọbu eme tẹ ọha maru iya. Wo iya: Keshinu i tũkowa egbe eze iphe dũ ege ono emeshi; menua tẹ ndu mgboko magbaru ngu." ⁵ Iphe ọbu bũ lẹ ndu ọphu bũ unwunne iya l'onwẹphe te kwetakpoduanu nk'ia.

⁶ Ya ndono; Jisọsu asũ ẹphe: "L'oge nk'ia te erukwa-a. Obenu l'unubedua ta dudu teke unu gbeshiru, unu te jedu. ⁷ Ndu mgboko te nwekwa l'ẹphe akpoo unu ashị. Obenu lẹ yebedua bẹ ẹphe kpọru ashị. Iphe meru iphe ẹphe kpọru iya ashị bũ lẹ ya anọduje ekfuru iya ẹphe hoo-haa l'ọ bũlephu ejo iphe bẹ ẹphe eyeje ẹka. ⁸ Unu tũgbua jeshia l'aji, unu eje; lẹ yebedua b'ẹ tọ gbakwaa l'oje l'aji ọbu. Ishi iya aburu l'oge teke ya e-me iphe ono, ẹnya dũ unu ono ta agbadua." ⁹ Yo kfuebe ege ono; kwaa lẹ Gálili l'ẹke ono.

Jisọsu nọ lẹ Aji Mkpù

¹⁰ Unwunne iya egbeshitsulephu jeshia l'aji ono; Jisọsu epyota epyota jekwushia ẹphe. ¹¹ Ndu Ju etsoru achokashi iya l'ẹke ono, aagba aji ono l'ajigbaa: "Nanuhunu iya? ? Nanuhunu iya?"

¹² Ẹphe adzũ-phelephu taphatapha iya l'ẹke ono, e jiru ejiji ono. Yo nweru ndu sũru: "L'ọ kwa ọkpobe madzũ." Ndu ọphu asũ: "Iye-e! L'ọ bũ eduphu b'ọ gbe eduphujẹ madzũ." ¹³ Obenu l'ẹphe gude ọtsu-egvu ndu Ju; to nwehunu onye dũru ike kfufua ya ekfufu; k'ọphu aa-nũ iya.

¹⁴ Yo rulephu l'echi aji ono; Jisọsu abaa l'eze-ulo Nchileke je ezilaha iphe. ¹⁵ Yọ dũ ndu Ju biribiri. Ẹphe asũ: "Nanũ ege nwoke-wa meru matabe ẹkwo ẹge-a; l'ẹ b'ọ tũbaa ọkpa l'ẹke aamuje ẹkwo lẹ phuu?"

¹⁶ Yọ sũ ẹphe: "Iphe ya ezi ta bũkwa iya b'ọ shi l'ẹka. Onye o shi l'ẹka bẹ bũkwa Nchileke ono, ziru iya nũ ono. ¹⁷ Onye ọogu t'ọ mee iphe bũ uche-ọbu Nchileke amakwaa mẹ iphe-a, ya ezi-a: ?o shi Nchileke l'ẹka; tọo ike k'onwiya bẹ ya gude ezi iya. ¹⁸ Onye gude ike k'onwiya ekfu bẹ bũkwa onwiya bẹ oome t'a jaa ajaja. Obenu l'iphe bũ onye eme t'onye ono, ziru iya nũ ono jaa ya ajaja; bũkwa onye koshiru l'ọ gbaru t'e gude ire iya ẹka; to nwe eke ntũjo nũ iya l'ẹhu. ¹⁹ ?Tọ bũdu Mosisu doberu unu ekemu; tọ dũ unu l'unu ha, onye emeje iphe ekemu ono kfuru? ?Bũkpo ngũnu kparu iphe unu achọ ishi yebe Jisọsu?"

²⁰ Ọha ono asũ iya: "L'ọ kwa ọgvu guderu ngu! ?Bũ onye achọ ishi ngu ọbu?"

²¹ Jisọsu asũ ẹphe: "Mgbẹ ọ bũkwadu-a akpuru iphe lanũ bẹ ya meru mbọku ọtu-ume; unu avọru ọku ghũa ẹhu. ²² Ọ kwa-a lẹ Mosisu sũru: a -mujee nwata nwoke; ọ -nọlephu abalẹ esaa; k'ẹsato iya t'e bua ya utsũ. Unu ebu iya ẹphe: ebu iya m'ọ -ruhuru; ọ buru mbọku ọtu-ume; e guderu l'ẹ tọ bũdu Mosisu bẹ wataru iya nũ; l'ọ bũkpooru ochechoroche unu phe wataru iya. ²³ Ọ -buru l'iphe unu ebuje madzũ utsũ mbọku ọtu-ume bũ k'ọphu unu te emebyidu ekemu Mosisu; ?bũhunu ngũnu meru iphe unu vọru ọku ghũa ẹhu; okfu lẹ ya meru nwoke, ehu e-ta dudu mma; yọ korohu mbọku ọtu-ume. ²⁴ Ọphu t'unu haa ole madzũ ẹnya l'ifu ekpe iya ikpe. Unu kpeje ikpe nhamunha."

Ọo Jisọsu bũ Kuráiyisutu ọbu

²⁵ Ya ndono; yo nweru ndu Jerúsalemu haru; sũ: "Tọ bũdunua nwoke ọbu, aachokashi t'e gude gbua ọbu ndọ-ọ ²⁶ gbe bya anọdu asa ẹge-a l'edzudzu ọha-a; a chĩru ẹnya yeru iya; to nwe onye wotaru iya ẹya nũ. ?Ọ -bũ lẹ ndu achijeru Nchileke eja mawaru l'ọo ya bũ Kuráiyisutu ọbu, Nchileke kweru ọkwa iya ọbu tọo? ²⁷ Mẹ teke Kuráiyisutu ọbu a-bya b'ẹ to nwekwa onye a-ma ẹke o shi bya. Obenu lẹ nwoke ọwaa bẹ ayi kabekwa maru eke o shi."

²⁸ Ya ndono; Jisọsu ezinyaa iphe l'eze-ulo Nchileke ono; raaru iya ẹphe arara; sũ: "Unu makpọoru nũ onye ya bũ amama ọphu? ?Unu makpọoru-a ẹke ya shi eshishi? Ẹ tọ bũkwa ike k'ẹka iya bẹ ya gude bya. Onye ono, bũ iya ziru iya tẹ ya bya ono bũkwa onye ire-lanũ; ọbu l'unu ta madu onye ono. ²⁹ Ọo yebedua maru onye ọbu; okfu l'ọo ẹke ọ nọ bẹ ya shi bya. Yọ buru iya ziru iya tẹ ya bya."

³⁰ Ẹphe achode ege ẹphe e-shi gude iya; ọbe ẹ to nwedu onye sũru iya ẹka; kẹ l'oge nk'ia te erudua. ³¹ Obenu lẹ ndu shi lẹ mkporo-ọha ono kweta nk'ia kwata halẹe nshinu. Ẹphe asũ: "Teke Kuráiyisutu ọbu byaru; ?oo-mefua iphe-ọphulenyaa, a-dakata ọphu nwoke-wa shi keshinu teke-wa meta."

Eeye ndu nche t'ẹphe je egude Jisọsu

³² Ndu Fárisii abya anũa taba-taba, mkporo-ọha ono tũko adzũ lẹ kẹ Jisọsu. Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu Fárisii abya eyefu ndu nche t'ẹphe je egude Jisọsu. ³³ Tọ dũ iya bũ; Jisọsu asũ: "L'ọ kwa tẹ yeke unu nọfua nwanshii; ya alakfushia onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono. ³⁴ Unu a-chọ iya nta chọo ya imo; unu ta achọ-vu iya; ọphu 'ọ bũkwanu l'ẹke ya nọ bẹ unu ha kẹ abyabya."

³⁵ Ndu Ju ono ajilahaa onwèphe: “?Bunua awe bẹ nwoke-wa atụ egomunggo k'alala, èphe ta acho-vughedu iya òbu? ?O kwakò k'oje Gírísu, bụ èke ndu Ju gbakashihuru je eburu; mbụ tẹ ya je èke ono je ozi ndu Gírísu iphe tọ? ³⁶ ?Bukpoo ngunu b'ò bụ mbụ iphe ono, o kfuru ono: 'L'unu a-cho iya nta cho ya imo; unu ta aphụ iya.' Qdo aburu: 'L'èke ya nọ; bẹ unu ta hadu k'abyabya?' ”

Mini, anuje ndzu

³⁷ Yo be mbọku okpufu l'aji ono; bukwanu iya bụ mbọku, kakọta mkpa l'aji ono; Jisọsu egbeshi raa ya tororo wo: “O -buru l'o nweru onye mini agụ; tẹ onye òbu byakfuta iya bya anguta ogbodo mini. ³⁸ L'onye woru onwiya ye yebe Jisọsu l'èka bẹ iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke ono e-rekwa l'èhu iya, sụru: 'L'ọo l'ime èhu onye ono bẹ nggele ono, atsoshi mini, anuje ndzu ono a-nọdu.' ” ³⁹ O bụ kẹ Ume-dụ-Nsọ bẹ Jisọsu gude kfua iphe ono, o kfuru ono; bụ iya bụ Ume-dụ-Nsọ, ndu woru onwèphe ye iya l'èka a-nata. Iphe òbu aburu l'è ta nūdua èphe Ume-dụ-Nsọ teke ono; okfu lẹ Jisọsu bẹ Nchileke te wolidua dobe l'èke ọdu-biribiri yèbe Nchileke nọ l'imigwe.

Ndu oha eke onwèphe èbo

⁴⁰ Uphodu lẹ ndu ono anulephu iphe ono, o kfuru ono; sụ: “Ha! O kwa nwoke-a bụ onye nkfuchiru Nchileke òbu, èphe ele ènya iya òbu l'oswiya.”

⁴¹ Yo nweru ndu ophu sụru: “L'ọo ya bụ Kuráyisutu òbu, Nchileke kweru ukwa iya lẹ ya e-zi t'ọ bya òbu.”

Obenu l'o nwekwanuru ndu ophu, sụru: “?Bunu-a lẹ Gálili bẹ Kuráyisutu òbu e-shi bya tọ? ⁴² L'ekwo okfu Nchileke sukwaru lẹ Kuráyisutu òbu bụ l'eri Dévidi bẹ oo-shi. L'ọo lẹ Bétulehemu bẹ aa-mụ iya, bụ iya bụ mkpukpu, Dévidi shi buru gègedede.” ⁴³ Tọ dụ iya bụ; ndu ono egude okfu èhu Jisọsu ono kee onwèphe èbo. ⁴⁴ Yo nweru ndu ophu chọru ọzo, èphe e-shi gude iya l'èke ono; òbu l'è to nwedu onye sụru iya èka.

Ndu ishi ndu Ju;

bụ e-kwe-lẹ-te-kwe

⁴⁵ Ndu nche ono, èphe ziru ozi ono alaphuta azụ lakfuta ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke èja ono; mẹ ndu Fárisii ono, bụ èphe ziru èphe ozi ono. Èphe erua; ndu ono, ziru èphe ozi ono aji èphe: “?Bụ ngunu kparu iphe unu ta kputahedu iya?”

⁴⁶ Ndu nche ono asụ èphe: “Ha-o! L'èphe ta phubukwaa onye ekfu l'ọ bụ nwoke onanu.”

⁴⁷ Ndu Fárisii aji èphe: “?O duswefukwaaruphu unubèdua tọ? ⁴⁸ ?Akọ kọjeru unu l'o nweru onye ishi èphe; m'ọ bụ onye Fárisii, wojewaru onwiya ye iya l'èka tọ? ⁴⁹ A bya abya l'igwe oha-wa, bụ ekemu Mósisu bẹ èphe ta madu-a bẹ Nchileke tụawaru onu.”

⁵⁰ Ya ndono; Nikodímọsu, bụ onye lanụ lẹ ndu Fárisii, bukwa iya phụ bụ onye phụ, jekfujeru Jisọsu phụ asụ èphe: ⁵¹ “E -tsode iphe ekemu èphe kfuru; bẹ èphe ta anmakwa madzụ ikpe; l'èphe 'è be vuoduru ọzo nūta okfu, shi onye òbu l'onu; maru iphe òbu, o meru òbu.”

⁵² Èphe asụ iya: “Nggubedua; ?ì bífua onye Gálili tọ? Jenu je eleghee ènya eleghe l'ekwo okfu Nchileke; nggu aphụ l'è to nwedu onye nkfuchiru Nchileke, e-shi lẹ Gálili.”

⁵³ Èphe awúkahu; onyenonu alashia nk'ia.

8

Nwanyị, e guderu l'èke

oori ogori

¹ Yèbedua, bụ Jisọsu atugbua jeshia Ugwu Olivu. ² Yo rulephu l'onmewa ọtsu echile iya; yọ laphu azụ l'eze-ulo Nchileke. A dụ l'igwe zakọ bya ado-pee ya mgburumburu. Yọ bya adugaru anọdu; zilaha èphe iphe. ³ Ya ndono; ndu ezije ekemu; mẹ ndu Fárisii akpuru nwanyi, èphe guderu l'èke oori ogori kpukfuta iya; kputa iya bya edobe èphe l'ifu l'èke ono. ⁴ Èphe asụ Jisọsu: “O-zi-iphe! Nwanyi-a bẹ èphe jebuduru l'èke oori ogori. ⁵ L'ekemu èphe; bẹ Mósisu sụru t'è gudeje mkpuma tugbua onye a phuru, eme egbe iphe-a. ?Nanụ ege ọ dụ ngu t'e mee ya?” ⁶ Iphe ono, èphe ekfu ono bukwa ègedede okfu bẹ èphe agbaru iya t'èphe maru: ?o nweru iphe èphe e-gude gude iya; sụ l'ọo ono bụ ophu o meru. Jisọsu abya etsukfuru etsukfuru; gude mkpushi-èka delaha iphe l'alj.

⁷ Èphe ajinyaa ya aji; jinyaa ya aji; yo gbeshi sụ èphe: “O -buru l'o nweru l'unu ha èke-a; onye ophu te mebua iphe dụ èji; t'onye òbu vuru ọzo wota mkpuma tụa nwanyi-a.” ⁸ Yọ bya etsukfuru ọdo; gudekwa mkpushi-èka delaha iphe l'alj. ⁹ Èphe anulephu onanu; gbakashihulaha nanụ nanụ. Èphe eshi lẹ ndu ophu bụ ọgurennya alufu jeye teke ọ bụwa-a Jisọsu bẹ èphe haru nkinyi iya yele nwanyi ono, vudo iya l'uzo ifu ono.

¹⁰ Jisọsu abya apashia; sù iya: “Nwanyi; ?nanùhunu ephe? ?To nwehedu onye vudo nù tẹ ya nmaa ngu ikpe ọbu?”

¹¹ Nwanyi asù iya: “È to nwehekwa; Nnajiufu.”

Jisọsu asù iya: “Ahaa! Yẹbedua ta anmakwa ngu phù ikpe. Tugbua lashia; ọbu; be emehkwa iphe dù ẹjì ọdo.”

Jisọsu bụ iphoro kẹ ndiphe

¹² Jisọsu ekfuru nù ẹphe ọdo wo: “Oo yẹbedua bụ iphoro kẹ ndiphe; iphe bụ onye etso iya nù bẹ ta byadù bya ẹje ije l'ẹkpuru-ọchi; gbahaa iphoro bẹ a-nọ iya l'ẹhu.”

¹³ Ndu Fàrisii asù iya: “Oghoo! Nta-a bẹ nggùbedua atù ọnu onwongu. Iphe ono, iikfu ono te nwekwa ọp̄hu bụ ire-lanù.”

¹⁴ Jisọsu asù ẹphe: “Wawa; ya -atùkpoonu m'ọo ọnu onwiya bẹ iphe ya ekfu bụkotakwa ire-lanù; kẹle ya maru ẹke ya shi; makwaruphu ẹke ya ala. Obe unubedua ta madu ẹke ya shi; unu ta ama ẹke ya ala. ¹⁵ Unu ekepeje ikpe l'ọ bu madzù. Yẹbedua ta dũkwa onye ya ekpe ikpe. ¹⁶ Tẹmanu; ọ -bũkpooru nù lẹ ya ekpe ikpe bẹ ikpe nk'iya bũkwa ikpe, dù maa. Ishi iya bụ l'ẹ tọ bũdu yẹbedua nwenkinyi iya ekpe ikpe ono. Ọ bụ Nna iya ono, bụ onye ziru iya tẹ ya bya ono bẹ bụ onye yee ya ekpe iya. ¹⁷ L'e dekwaru l'ẹkwo ekemu unu; sù l'umadzu ẹbo -agbakpo-wa ekebe bẹ iphe ono bũnuphu oswi-okfu. ¹⁸ Ya atũkwa ọnu onwiya; Nna iya ono, bụ iya ziru iya tẹ ya bya ono atũkwaphu iya phù.”

¹⁹ Ẹphe aji iya: “?Nanù Nna ngu ọbu?”

Jisọsu asù ẹphe: “Unu ta makwa yẹbe Jisọsu; unu ta ama Nna iya. Ndẹge ọ -bũru l'unu maru yẹbedua; unu gega amakwaruphu Nna iya.”

²⁰ Okfu ono bẹ Jisọsu nọ l'ẹke aakwakọbeje okpoga, a nũru Nchileke kfushia teke ọ nọ l'ime eze-ùlo Nchileke ono ezi iphe; ọp̄hu ọ dũdũ onye sũru iya ẹka k'egude; okfu l'oge teke ee-gude iya te erudua.

Unu ta abyadù ẹke ya ala

²¹ Jisọsu asù ẹphe ọdo: “Ya a-la; unu a-chọ iya nta chọ ya imo; unu ta achọ-vu iya. Unu evuru iphe dù ẹjì, unu meru l'ishi ẹge unu vu iya; nwũshihu. Ẹke ọbu, ya ala ọbu bẹ unu ta hakwa kẹ abyabya.”

²² Ya ndono; ndu Ju asù: “Qwaa, ọ sũru: ‘L'ẹke ya ala bẹ ẹphe ta sũdu kẹ abyabya-’ ?ọo-kabẹ ẹje ọkfugbu onwiya tọo.”

²³ Yọ sù ẹphe: “Unubedua shi l'ẹke laru alì; ọbu lẹ yẹbedua shi l'imeli. Unubedua bụ ndu kẹ mgboko-a; obenu lẹ yẹbedua ta bũdu onye kẹ mgboko-a. ²⁴ Ya sũru unu l'ọo ya meru iphe unu e-vuru iphe dù ẹjì, unu meru; unu evuru iya l'ishi ẹge unu vu iya; nwũshihu; mbù yọ bũru ẹge ono bẹ unu a-nọduwaru l'iphe dù ẹjì unu ọbu; nwũshihu; a gũfulephu l'unu byaru iya ekweta l'ọo ya bụ ‘Onye ono, ya sũru lẹ ya bụ ono.’ ”

²⁵ Ẹphe aji iya: “?Bù onye b'ì bụ?”

Yọ sù ẹphe: “Ọ bụ iphe ono, ya shikpelephu lẹ mbũlembu kfutaru unu ono bẹ ya bụ. ²⁶ Ọ nweru igweligwe iphe ya e-kfu kfukuta unu; mękwaphu igweligwe iphe ya e-kpe unu ikpe iya. Obe onye ono, ziru iya nù ono bẹ bụ onye ire-lanù; tẹmanu b'ọ bụ iphe ya nũtaru onye ono, ziru iya nù ono l'ọnu bẹ ya arajẹ arara tẹ ndiphe nua.”

²⁷ Ndu ono ta ma l'ọo Nchileke, bụ Nna bẹ ookfu ekfuturu. ²⁸ Jisọsu asù ẹphe: “Teke unu wolileruphu Abũbu-Ndiphe kpọpyabe l'oshi-osweru bẹ unu a-ma teke ono l'ọo ya bụ ‘Onye ono, ya sũru lẹ ya bụ ono;’ l'ọ bũlephu iphe Nna ziru iya bẹ ya anọduje ekfu. ²⁹ Tẹmanu mę onye ono, ziru iya nù ono ta habũkwaa ya nkinyi iya. Ọ nọkwaa swiru iya; kẹ l'ọ bũlephu iphe dù Nna iya ono mma l'obu bẹ ya anọduje eme tekenteke.”

³⁰ Igweligwe ndu nũru teke Jisọsu ekfu okfu ono ekweta nk'iya.

Ohu lẹ amadù

³¹ Tọ dù iya bụ; Jisọsu asù ndu Ju ono, kwetaru nk'iya ono: “Ọ -bũru l'unu kwetaru l'emekpelephu iphe ya ekfu bẹ unu bũakwa ọkpobe ndu etsoje ọzo iya. ³² Unu a-makwanũru ọkpobe okfu ono; yọ bũru ọkpobe okfu ono a-tọfu unu l'ẹgbu; mee t'unu ba abũhe ohu.”

³³ Ẹphe asù iya: “Mẹ ẹphe shikwa l'eri Ẹbirihamu; ọp̄hu ọ bũdu l'ọ nweru ẹphe onye bũjeru ohu. ?Bũhunu ole bụ kẹ l'aa-tọ ẹphe l'ẹgbu; mee t'ẹphe ba bũhe ohu.”

³⁴ Jisọsu asù ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bụ onye eme iphe dù ẹjì bẹ bụ ohu kẹ iphe dù ẹjì. ³⁵ Ohu te ebujeekwaruru l'ulo nnajiufu iya gburruru jeye. Ọ kwa nwa, a mũru amũmu l'ufu ebujẹ iya gburruru jeye. ³⁶ Ọo ya bụ; ọ -bũru lẹ Nwa ono bẹ mewaru t'unu ba bũhe ohu; bũnu iya bụ l'a tọwaru unu l'ẹgbu ọkpobe atọto. ³⁷ Ya makwaru-a l'unu shi l'eri Ẹbirihamu; ọle unu emelee t'unu gbua ya; okfu l'unu te kwedu tẹ okfu iya

ree unu ire l'èhu. ³⁸ Iphe ya ekfu okfu iya bu iphe ya gude-wa ɛnya iya phua l'èke Nna nò. Iphe unubèdua eme aburu iphe unu nuru l'ònu nna unu."

³⁹ Ephe asu iya: "M'ò kwa Èbirihamu bu nna ephe."

Jisòsu asu ephe: "Ndege unu bu unwu Èbirihamu; me unu emenu-a iphe Èbirihamu meru. ⁴⁰ Obenu le nta-a be unu achò ege unu e-shi gbua ya; mbu yebe onye bu ire-lanu, ya nuru Nchileke l'ònu be ya kfulu unu. E to bukwa egbe iphe du ege ono be Èbirihamu meru. ⁴¹ O bu iphe nna unu meru be unu eme."

Ephe asu iya: "E ta gbatakwá ephe l'òkpara. M'ò kwa Nna lanu be ephe nweru, bu iya bu Nchileke."

⁴² Yo su ephe: "Ndege o bu Nchileke bu Nna unu; unu gage yeru yebe Jisòsu obu; ke l'ò bu èke Nchileke nò be ya shi bya. Ya ta nonyakwaa bya egude ike k'onwiya bya. O kwa Nchileke ziru iya te ya bya. ⁴³ ?Nanu ege e meru be iphe ya ekfu te edojedu unu ɛnya. Iphe kparu iya nu bu l'unu te kwetadu l'unu a-nu okfu iya. ⁴⁴ Unu bu unwu Obutuswe. Yo buru Obutuswe ono bu nna unu. Iphe du unu mma l'obu bu t'unu mee iphe du nna unu ono mma l'obu. O shikpolephu le mbulembu butaru mgbugbu-madzu. Èka iya ta dúbua l'ire-lanu; okfu l'ome ire-lanu ta nodu ya l'èhu. Teke o dzuru ejo-ire be ookfulekwaphu iphe ruberu egbe onye o bu. Ishi iya aburu l'ò bu onye ejo-ire. Yo bukwaru iya phu bu nna ejo-ire l'onwiya. ⁴⁵ Obenu le yebe Jisòsu ekfuge ire-lanu. Oo ya meru iphe unu te kwetadu nk'ia. ⁴⁶ ?O nweru l'unu ha onye e-gbeshi; su l'owaa bu iphe du eji, ya mejeru ndo-o? Teke bu l'ò ire-lanu be ya ekfu; ?bu ngunu kparu iphe unu te kwedu le nk'ia bu iya. ⁴⁷ Onye bu Nchileke bu Nna iya anoduje anu okfu Nchileke. Iphe kpataru unu ta anuje okfu Nchileke; bu l'unu ta budu unwu Nchileke."

Jisòsu yele Èbirihamu

⁴⁸ Ndu Ju ono asu Jisòsu: "?! riru l'ò bu ephe ekfuswe me ephe -su l'i bu onye Samèriya; ogvu eburu ngu l'èhu?"

⁴⁹ Jisòsu asu ephe: "E to nwekwa ogvu, bu iya l'èhu. O kwa Nna iya be ya akwabè ugwu; unubèdua ta akwabè yebe Jisòsu ugvu; ⁵⁰ l'e-ba bu le ya achò t'a jaa ya ajaja. O nweru onye lanu odo nkinyi iya, achò t'a jaa yebe Jisòsu ajaja. O bu onye ono e-kpe ikpe. ⁵¹ Kamenu; te ya karu unu: iphe bu onye eme iphe ya ekfu; onye ono ta abyadu bya anwuhu anwuhu gbururu jeye."

⁵² Ndu Ju asu iya: "Nta-a be ephe makporu l'ogvu bu ngu l'èhu l'oswiya. Èbirihamu nokpokwaaaru nta; noo imo; meebe nwuhule. Ege ono b'ò dukota iphe bu ndu nkfuchiru Nchileke. Nggubedua abya asu ephe: 'L'iphe bu onye eme okfu ngu ta abyadu bya anwuhu anwuhu gbururu jeye le tutu yoyo.' ⁵³ ?I bya aka nna ephe Èbirihamu ekuku, mekocharu nwuhu anwuhu to? Ndu nkfuchiru Nchileke anwushihukotakwaphu. ? Bu onye be iisukporu l'i bu?"

⁵⁴ Jisòsu asu ephe: "O -buru l'ò te ya bya ajalaha onwiya ajaja me ajaja, ya aja onwiya te ge nwekwa iphe oo-ga buru. O bu Nna iya ono, unu suru l'òo Nchileke unu ono ajaje iya ajaja. ⁵⁵ Yebedua maru iya. Obenu l'unubèdua ta amakwanu iya. Ndege o buru le ya ta madu iya; m'ò buru ejo-ire be ya adzu l'ò bu unubèdua. Obenu le ya maru iya; l'emeje iphe o kfulu. ⁵⁶ Onye iche unu; mbu Èbirihamu be èhu tsoru ɛna l'ò gude ɛnya iya phua mboku, yebe Jisòsu a-bya le mgboko-a. O phuru iya; èhu atsòo ya ɛna."

⁵⁷ Ndu Ju asu iya: "Ege tii no-rudua ukporo afa èbo l'afa iri-wa; b'i gbe phuwanu Èbirihamu?"

⁵⁸ Jisòsu asu ephe: "Kamenu; te ya karu unu: m'a byakwa bya amu Èbirihamu; ya anoduhawa."

⁵⁹ Ya ndono; ephe akpakoo mkpuma t'ephe tua ya. Yo domia onwiya; shi l'eze-ulo Nchileke ono lufu.

9

Nwoke, ishi shi l'epho aphu uzo

¹ Jisòsu ejekwaru èke ooje; bya aphua nwoke, shi otsu ishi l'epho nne iya. ² Ndu etsoje uzo iya aji iya: "Bù onye ole meru iphe du eji: ?bu nwoke meru iphe du eji; t'ò bu ndu muru iya nu, kparu iphe a bya amu iya; yo tsuwa ishi?"

³ Jisòsu asu ephe: "L'e to bukwa l'òo le nwoke-a meru iphe du eji; t'ò bu l'òo ndu muru iya nu kparu iya otsu ishi. Iphe kparu iya nu bu t'e gbe shi le ishi ono, ootsu ono; phu ege ike Nchileke reberu ire l'èhu iya. ⁴ Ayi jefutaje ozi ke onye ono, bu iya ziru yebe

Jisõsu ono teke iphoro dukwadu. L'enyashi abyaakwa; teke ẹ to nwedu onye hakwadu k'oje ozi. ⁵ Lẹ nta-a ya nõkwadua lẹ mgboko-a bẹ ya bukwa iphoro kẹ ndu mgboko-a."

⁶ Yo kfutsua ege ono; bya agbushi õnu-mini l'ali; bya egude õnu-mini ono gwõtota nwiphe ẹpoto tee nwoke ono l'enyaa; ⁷ sụ iya: "Tugbua je aswaa ifu ngu l'okpuru Sayilõwamu." Iphe Sayilõwamu bụ bụ "Onye e ziru". Tọ dụ iya bụ; nwoke ono atugbua jeshia je aswaa ifu l'okpuru ono; latashia azụ; l'aphụwa ụzo.

⁸ Ndu obutobu ẹphe; mę ndu shi aphụje iya l'ẹke ọoro arọ ajilahaa; sụ: "?Tọ bụdunu-a nwoke-a, shi anọduje arọ arọ-ọ ndọ-ọ?"

⁹ Ndu aharu sụ l'ọ kwa iya phụ. Ndu asụ: "Wawa; l'ẹ tọ bukwa iya; l'ọ kwa onye yeru iya nụ."

Nwoke ono asụ l'ọ kwa-a yebedua.

¹⁰ Ẹphe aji iya ege e meru b'ọ phulahaaru ụzo?

¹¹ Yọ sụ ẹphe: "L'ọ kwa nwoke ọbu, eeku Jisõsu bẹ gwõtotarụ ẹpoto tee ya l'enyaa phẹ ẹbo; wo iya: 'Tẹ ya tugbua je aswaa ifu l'okpuru Sayilõwamu.' Ya ndono; ya atugbua je aswaa ifu; watawaphu ọphụ ụzo."

¹² Ẹphe aji iya ẹke Jisõsu ọbu nọ.

Yọ sụ ẹphe lẹ ya ta makwa.

Ndu Fárisii aji

nwoke ishi ono aji

¹³ Ẹphe eduta nwoke ono, shi atsụ ishi ono dukfuta ndu Fárisii. ¹⁴ Mbọku ono, Jisõsu metotarụ ẹpoto tee nwoke ono l'enyaa; yọ phulahaaru ụzo ono bụ mbọku ọtu-ume. ¹⁵ Ndu Fárisii abya ajikwa iya ọdo ege e shikpooru b'ọ phụderu ụzo. Yọ sụ ẹphe: "L'ọ teru iya ẹpoto l'enyaa phẹ ẹbo; ya eje aswaa ifu; wata ọphụ ụzo."

¹⁶ Ndu Fárisii aharu; sụ: "Lẹ nwoke ono te shikwa l'ẹka Nchileke. Ọdumeka; ?nanu ege e meru t'ọ dobeje nsọ, nọ lẹ mbọku ọtu-ume."

Ndu ọphụ asụ: "Ìyèè! ?Nanukpoo ege onye eme iphe dụ eji e-me emekota egbe iphe-ọphulenya, dugbaa ege ono?" Olu ẹphe agbaa iche iche; ẹphe ekee onwẹphe ẹbo.

¹⁷ A nọnyakwaa; ndu Fárisii abya aji nwoke ono ọdo; sụ iya: "Yeedu õnu. ?Nanu iphe jiri lẹ kẹ nwoke ono; keshinu o mewaru ngu; nggu aphụ ụzo?"

Yọ sụ ẹphe: "L'ọ bụ onye nkfuchiru Nchileke b'ọ bụ."

¹⁸ Ndu Ju ono te kwe lẹ nwoke ono shi atsụ ishi; e mewa iya; yọ wata ọphụ ụzo nta-a. A nọnyaa; ẹphe eje ekua ndu mụru nwoke ono, e meru: yọ phulahaaru ụzo ono; ji ẹphe: ¹⁹ "?Bụ onye ọwaa bụ nwatibe unu ọbu, unu shi sụ l'a bya mụ; yọ tsụwa ishi-a? ?Nanu ege e meru b'ọ bya aphulahaaru ụzo nta-a?"

²⁰ Ndu mụru nwoke ono asụ: "L'ẹphe makwaru-a l'onye ọwaa bụ nwatibe ẹphe; makwaru-a l'ọ shi ọtsu ishi l'ẹpho nne iya. ²¹ Obenu l'ẹge e shiru; yọ bya aphude ụzo nta-a bẹ ẹphe ta makwa; ọphụ tọ bukwanu l'ẹphe gbe maru onye ọbu, meru t'ọ wata ọphụ ụzo ọbu. Unu jikwaa ya; l'ẹ tọ buhekwa nwata. Unu ji iya; yebedua e-kfuwaru l'õnu iya." ²² Iphe, meru iphe ndu mụru nwoke ono gude kfua ege ono bụ l'ẹphe atsụ ndu Ju egvu; okfu lẹ ndu Ju kfuhawaru iya kepyaa ya akụ l'ọ -nweru onye gude õnu kfua l'edzudzu ọha l'ọo Jisõsu bụ Kuráyisutu ọbu; ẹphe ebufu onye ọbu t'ẹ b'ọ batajẹhe l'ulo-ndzuko ẹphe. ²³ Ọ bụ iya meru iphe ndu mụru nwoke ono sụru: "T'ẹphe jikwaa ya; l'ẹ tọ buhekwa nwata nshii."

²⁴ Tọ dụ iya bụ; ẹphe abyakwa bya eku nwoke ono, shi atsụ ishi ono k'ugbo ẹbo; sụ iya: "Kwabẹ Nchileke nkinyi iya ugvu; nggu ekfuaru ẹphe ire-lanu; l'ẹphebedua l'onwẹphe marua lẹ nwoke ono bụ ejo madzụ."

²⁵ Yọ sụ ẹphe: "Ọ -buru lẹ nwoke ono bụ ejo madzụ bẹ ya ta makwa. Obenu l'iphe lanu, ya ka ogude ẹka bụ lẹ ya shi atsụ ishi; ọle nta-a bẹ ya aphụwa ụzo."

²⁶ Ẹphe aji iya: "?Nanu ege ọ mụru nggu l'iya? ?Nanu ege o meru ngu, meru; nggu awata ọphụ ụzo?"

²⁷ Yọ sụ ẹphe: "L'ọ kwa-a iphe lanu-wa, ya kfuhawaru unu; unu ta ngaru iya nchị-wa. ?Bụ ngunu kparu iphe unu eme t'unu nufua ya ọdo? ?Tọ dụ unu t'unu bụru ndu etsoje ụzo iya tọ?"

²⁸ Ẹphe awụpyabe iya iphu; wo iya: "Bukwaru onye etsoje ụzo iya nggubedua. Ẹphebedua kwa ụzo kẹ Mósisu bẹ ẹphe etso. ²⁹ L'ọo Mósisu bẹ ẹphe maru, Nchileke kfuuru okfu nụ; obenu lẹ nwoke ọwaa bẹ ẹphe ta makwa eke o shi."

³⁰ Nwoke ono, shi atsụ ishi ono ebu; ji ẹphe: "?Yọ bụru ngunu? Ọwaa dukwa iya biribiri! Unu ta madu ẹke o shi; ọle o mekwaru iya; ya aphụ ụzo. ³¹ Iphe doru ẹnya bụ lẹ Nchileke ta angajeduru ndu eme iphe dụ eji nchị. Obenu l'onye abaru Nchileke eja; l'eme uche-ọbu iya; bẹ ọngajeru nchị. ³² Lẹ keshinu mgboko dūberu b'ẹ tọ dūbukwaa

onye nujeru l'o nweru onye meru onye a bya bya amụ; yoo tsuwa ishi; yō wata ophu ụzo. ³³ Ndege nwoke-a te eshiru Nchileke l'eka m'ẹ tō dukwa iphe o gega dū ike ememe."

³⁴ Ẹphe avuaru iya pyii; wo iya: "ʔIime t'i zia ephe ngunu; lẹ nggube onye ngupyaberu ome iphe dū eji l'era?" Ẹphe achifu iya.

Otso ishi ke ndu Fārisii

³⁵ Jisosu anụa l'ephe chifuwaru nwoke ono; bya eje achọ-vu iya; ji iya: "ʔI kweru ke Abubu-Ndiphe?"

³⁶ Nwoke ono asụ Jisosu: "ʔBụ onye bụ Abubu-Ndiphe? Kanuru iya ẹya; k'ophu ya e-kweta nk'ia!"

³⁷ Jisosu asụ iya: "I gudeekwa ẹnya ngu phua ya; e bebekpoonu; yō buri iya ekfu anụ ngu nta-a."

³⁸ Nwoke ono asụ iya: "Owoo! Nnajiufu; ya kwetaakwaru;" bya ebua ifu l'alị; baaru iya ẹja.

³⁹ Jisosu asụ iya: "Iphe, meru iphe ya byaru lẹ mgboko bụ tẹ ya kpee ikpe; k'ophu ndu atsu ishi a-wata ophu ụzo; ndu ophu aphụ ụzo awata ọtsu ishi."

⁴⁰ Ndu Fārisii, haru nonyabe iya nū; anukota okfu ono; bya aji iya: "ʔIikfu l'ephebedua atsu fukwaaphu ishi tōo ngunu?"

⁴¹ Jisosu asụ ephe: "Ndege unu atsu ishi m'ẹ tō dukwa iphe dū eji, gega nō unu l'ehu. Obenu lẹ keshinu unu sūru l'unu aphụ ụzo bẹ unu vukwaphu iphe dū eji unu l'ishi ẹge unu vu iya."

10

Onye eche aturu

¹ Jisosu asụ ephe: "Kamenu; tẹ ya karu unu: onye ẹ-te shidu l'onu ụzo bahụ l'odu-aturu; onye ono -shia ibiyi ọdo nyiba iya enyiba; kamenu onye ono bụ onye iphura; buri onye ana nfu. ² Obenu onye shiru onu ụzo bahụ l'ẹke, aachibaje aturu; onye ono bụ onye eche aturu ono. ³ Oo onye ono bẹ onye eche ẹke ono, aachibaje aturu ono aguhajeru ụzo; buri onye eche aturu ono bẹ aturu ono anuje olu iya. Ookuje aturu nk'ia epha l'ehu l'ehu; chita iya; l'eduzi iya ụzo. ⁴ Teke o chifutabebeleruphu aturu nk'ia; yō vutaru iya ụzo; aturu ono l'ọ ha awu etso iya; ke l'ọ maru olu iya. ⁵ Ẹ too kwekwa etso onye ọdo. O -phua onye ọdo; yō gbe agbaru iya ọso; okfu l'ẹ tō madu olu ndu shi uswe."

⁶ Ono aburu etu; Jisosu anmaaru iya ephe. Obenu l'ẹ to dodu ephe ẹnya; mbu iphe ookfu.

Jisosu; onye obu-oma, eche aturu

⁷ Tō dū iya bụ; Jisosu asụ ephe ọdo: "Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọo yebedua bụ onu-uzo ẹke, aachibaje aturu. ⁸ Iphe bụ ndu vu iya ụzo bya bukota ndu iphura; buri ndu abali-d'egvu. Obenu l'aturu ono ta ngaduru ephe nchi." ⁹ Oo yebedua bụ onu-uzo ono. Onye shiru iya bahụ bẹ aa-dzofutakwa. Onye ono e-shi iya bata; shikwa iya phụ lufu; phua ẹke ọo-ta nri ẹge aturu aphuje. ¹⁰ Iphe onye iphura abyaje bụ tẹ ya zita iphe; gbushia egbushi; mẹ tẹ ya laa iphe l'iyi. Obenu l'iphe yebedua byadoru bụ k'ophu aturu ono e-nweru ndzu; nwee ya nweru k'etsutsu iya.

¹¹ "Oo yebedua bụ onye obu-oma obu, eche aturu obu. Onye obu-oma eche aturu egudeje ke aturu iya ono tūa ishi ndzu iya. ¹² Onye ophu e butaru ebuta apajeru aturu ono haa; gbalaa teke o phuru ẹke agu abya; okfu l'ẹ tō budi iya bụ onye eche aturu ono; tō bụ iya nwe iya. Agu ono -ruta; yō abya akfupyaabe aturu ono; chikashia ya. ¹³ Onye ono, e butaru ebuta ono agbalaje; okfu l'ọ bulephu ebuta b'e butaru iya. Ẹ tō kpadu ishi aturu ono." ¹⁴ "Oo yebedua bụ onye obu-oma ono, eche aturu ono. Ya maru ndu ophu bụ nk'ia; ndu ophu bụ nk'ia amaru iya. ¹⁵ O kwaphu ẹge ono bẹ Nna iya maru iya; yebedua amaru Nna iya. Ya egudeje ke aturu iya ono tūa ishi ndzu iya. ¹⁶ Ya nwekwaruphu aturu ọdo, ẹ-te tsodu ndu owaa. Ya jefutajekwa je achitafua ya; yō tuko anu olu iya. Oo ya bụ; yō tuko nmagbabe buri ikpo aturu lanu; nweru onye lanu, a-nodu eche iya nū.

¹⁷ "Iphe meru iphe Nna iya yeru iya obu bụ okfu lẹ ya turu ishi ndzu iya; k'ophu ya a-nataphu ndzu iya obu azu ọdo. ¹⁸ Ẹ tō nwekwa onye nafuru iya ẹya. O kwa yebedua chiru obu iya; tūa ishi ndzu iya obu. Oo yebedua b'ọ nō l'eka tẹ ya tūa ya; bukwaru iya ph b'ọ nō l'eka tẹ ya nataphu iya azu ọdo. O bụ iphe ono bẹ Nna iya ziru iya tẹ ya mee."

¹⁹ Ndu Ju egudekwaphu okfu ono, Jisõsu kfuru ono kejaa onwẽphe ẽbo. ²⁰ Igweligwe ẽphe asu: "L'õ kwa õgvu bu iya l'ẽhu. L'ifu bõhukwaru iya. ?Bũ ngũnu meru iphe unu ngaberu nchĩ l'iphe ono, ookfu ono?"

²¹ Ndu õphu asu: "L'okfu owaa, o kfushi-wa ta bukwa okfu onye õgvu bu l'ẽhu. ?Unu phujeru ẽke õgvu duru ike mee onye atsũ ishi; t'õ wata õphu ũzo odo?"

Ndu Ju ajika Jisõsu

²² Yo be l'oge, eemeje eswe-iphe lẹ Jerúsalemu; bũ iya bũ eswe-iphe, e gude anyata teke e megeru eze-ũlo Nchileke; goru iya ye Nchileke l'eka. Teke ono bũ oge oyi atsujẹ nshinu. ²³ Yõ buru l'oge winta; Jisõsu l'akpape l'eze-ũlo Nchileke; l'eka iya kẹ Onu-õguzo Sólomõnu. ²⁴ Tõ dũ iya bũ; ndu Ju abya adõ-pee ya mgburumburu; jĩ iya: "? Bũkpohunua a nõ-beru inobe agha bẹ ii-me t'obu be ekoheru ẽphe ekoru? Kfunuru ẽphe hoo-haa: ?Bũ nggu bũ Kuráiyisutu obu tõi?"

²⁵ Jisõsu asu ẽphe: "Ya kfuhaakwaru iya unu; õbe unu te kwetadu. Iphe bũ ozi ono, ya eje ono, bũ ozi ono, Nna ziru iya tẹ ya jee ono bũkotakwa iphe agbaru iya ekebe. ²⁶ Obenu l'unu te kwetadu; okfu l'unu ta ayidu lẹ ndu õphu bũ aturu kẹ yebe Jisõsu. ²⁷ Aturu nk'iya anõduje anũ olu iya. Ya maru iya; yõ nõduje awũ etso iya. ²⁸ Ya anuje iya ndzũ gbururu jeye; to nwe l'õ laa l'iyi; tõ dũ onye ha kẹ t'õ nafu iya ẽya l'eka. ²⁹ Nna iya ono, bũ iya woru iya ye iya l'eka ono bẹ kakõta iphemiphe õbule nshinu; õphu 'õ dudu onye a-dũ ike nafu iya Nna iya l'eka. ³⁰ Yẽbedua yele Nna iya bũ nanũ."

³¹ Ya ndono; ndu Ju akpakõkwaa mkpuma k'ugbo ẽbo t'ẽphe tugbua ya. ³² Jisõsu asu ẽphe: "Ya koshiakwaru unu igweligwe ozi, dũ mma, shi iya l'eka. ?Bũkpohunua ole l'iphe ono, ya meshiru ono bẹ unu e-gude tugbu iya lẹ mkpuma?"

³³ Ndu Ju asu iya: "E tũ kwa k'õzi, dũ mma, i jeru bẹ ẽphe eme t'ẽphe tugbua ngu lẹ mkpuma. Iphe meru iphe ẽphe eme t'ẽphe tugbua ngu lẹ mkpuma kwa l'iiikfubyishi ẽpha Nchileke; l'eka õ bũ nggũbe madzũ mmanu bẹ wotaru onwongu mebe Nchileke."

³⁴ Jisõsu asu ẽphe: "?T'e dedu iya edede l'ekwo ekemu lẹ Nchileke suru: 'L'unu bũtsua 'nchĩ l'ẽhu l'ẽhu.' ³⁵ Ayi makwaru l'iphe ẽkwo okfu Nchileke kfuru te enwedu echikpo. Q -buru lẹ Nchileke kuru ndu ono, o yeru okfu iya l'eka ono 'nchĩ l'ẽhu l'ẽhu; ³⁶ ?o meru imagha bẹ unu suru l'õ ekfurushi bẹ ya ekfurushi ẽpha Nchileke; okfu lẹ ya suru: 'L'õ yẽbedua bũ Nwatibe Nchileke.' Mbũ; õ kwa Nchileke ono fõturu iya; zi iya tẹ ya bya lẹ mgboko. ³⁷ Q -buru l'iphe-a, ya emegbaa-wa te shidu l'eka Nna iya; unu be kwetakpohekwa nk'iya. ³⁸ Obenu lẹ teke õ bukwanu l'õ bũ iphe shi l'eka Nna iya bẹ ya emegbaa-wa; unu kwetakpoonu l'iphemiphe õbule ono, ya emegbaa ono shia l'eka Nna iya; m'õ -ruhuru; unu 'ekwetakpodua nũ kẹ yebe Jisõsu. Unu -kweta; õo ya bũ; yo doo unu ẽnya: unu amaru lẹ Nna nõ iya l'ime; yẽbedua anõdu Nna l'ime."

³⁹ Ẹphe awũ-lihukwa odo t'ẽphe kpachĩa ya l'eke ono; yõ nyifu ẽphe l'eka.

⁴⁰ Yõ tugbukwaa odo je adaghaa Jõdanu; lufu azũ iya õphu; rua ẽke ono, Jonu shi anõduje emeshi baputizimu l'õdungu ono; nõdu l'eka ono. ⁴¹ A dũ l'igwe wũ-kfuta iya. Ẹphe ekfutsua: "Lẹ Jonu te mekwa iphe dũ biribiri; obu l'iphe bũ iphe o kfuru l'ẽhu nwoke-a bũkotakwa oswi-okfu." ⁴² A dũ l'igwe kweta nk'iya l'eke ono.

11

Anwũhu Lázarusu

¹ O nweru nwoke lanũ, aza Lázarusu, bũ onye Bétani; ẽhu ta dũ iya mma. Bétani bũ iya bũ mkpõkpũ, Méri yele nwunne iya kẹ nwanyi, bũ Mátá bu. ² Méri owaa bũ iya bũ nwanyi ono, wotajeru manũ-mbeleke, eshi kwẹkwẹkwe bya etee Nnajiufu, bũ Jisõsu l'õkpa labũ; gude ẽgbushi fucha ya ẽya ono. Q bũ nwunne iya kẹ nwoke, bũ Lázarusu; bẹ iphe eme õbu. ³ Ya ndono; unwunne iya ndu k'unwanyi ono ezia ozi t'e je ekfuru Jisõsu l'õnya iya-a, o yeru obu-wa bẹ ẽhu ta adũkwa mma.

⁴ Jisõsu anũle iya phũ; sũ: "L'ẽhu owaa bẹ yele ishi Lázarusu ta ayikwa. L'iphe meru iphe oome kwa k'õphu ee-gude iya kwabẹ Nchileke ugvu; shikwa iya phũ jaa Nwatibe Nchileke ono ajaja."

⁵ Jisõsu yeru Mátá; mẹ nwunne iya kẹ nwanyi; mẹ Lázarusu obu nshinu. ⁶ Ya ndono; Jisõsu anũtsulephu l'ome-l'ẽhu guderu Lázarusu; yõ kpõo ũkfu; nõfua abalĩ ẽbo l'eka ono, õ nõ ono. ⁷ E metsua; yõ sũ ndu etsoje ũzo iya: "Unu gbeshi t'ẽphe la azũ lẹ Judiya."

⁸ Ndu etsoje ũzo iya asu iya: "M'õ buwokwaa bẹ ndu Ju shi ese t'ẽphe gude mkpuma tugbua ngu; ?bũ iya b'j suru lẹ jĩ-la azũ l'eka ono odo?"

⁹ Jisõsu asu ẽphe: "?Tõ bũdunua awa iri l'ẽbo bẹ nõ l'eswe ujiku lanũ? Iphe bũ onye eje ije l'eswe ta akpakotajekwa iphe daa; kẹ l'onye ono gude iphoro kẹ mgboko aphũ ũzo. ¹⁰ Obenu l'õ -buru l'enyashi bẹ madzũ eje ije bẹ onye õbu akpakotaje iphe daa; okfu l'ẹ to nwedu iphoro, nõ iya l'ẽhu." ¹¹ Yo kfuebelephu ẽge ono; wo ẽphe: "Õnya

eppe; mbụ Lázarusu bẹ mgbenya tsuakwaru; ọle ya e-jewa tẹ ya je etee ya lẹ mgbenya ono.”

¹² Ndu etsoje ọzo iya asụ iya: “Nnajiufu; ọ -bụru l'ọo mgbenya bẹ ooku b'ọ buakwa iya akorohu teke o tehuru.” ¹³ Epe gbe tubesu l'ọo mgbenya bẹ ookfu okfu iya. Obenu l'iphe Jisọsu ekfu teke ono bụ l'ọ nwuhuwaru. ¹⁴ Ya ndono; Jisọsu abya ekfujaru iya epe ekfuja: “Lẹ Lázarusu nwuhuakwaru. ¹⁵ L'ọ kwa l'okfu ẹhu unu b'ọ gude ẹhu atso iya ẹn; lẹ ya ta nọdu l'ẹke ono. Ọ bụ iphe ono e-me t'unu kweta nk'ia. Unu tughua t'eppe jekfu iya.”

¹⁶ Tómosu, bụ onye eekuje “Ejima” asụ ndu epe l'ia tuko etso ọzo Jisọsu: “T'eppe tsoru Nnajiufu je; k'ophu epe l'ia a-nwuhukota l'ẹka lanu.”

*Jisọsu l'onwiya bụ
oteta-l'onwu; bụru ndzụ*

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; Jisọsu abyaruta bya apụa lẹ Lázarusu gbe nwanu abalị ẹno l'ime ili. ¹⁸ Bétani bẹ nonyabekwaa Jerusalemu ntse. Ọ dulephu iphe ha l'ọ bụ manyiru ẹbo; m'e -shi Jerusalemu. ¹⁹ Ọo ya meru iphe ndu Ju dọ igweligwe wuru bya okporu Mátá yele Méri ifu kẹ nwunne epe ono, nwuhuru nọ ono.

²⁰ Mátá anulephu lẹ Jisọsu abya; gbakfube iya. Méri yebedua adugaruru anọdu l'ulo. ²¹ Mátá abya asụ Jisọsu: “Nnajiufu; ndege ị nọ l'ẹke-a; mę nwunne ayi nwoke-a ta ga nwuhukwa. ²² Ọle jeyekwa m'ọo nta-a bẹ ya makwarua l'ẹ to nwedu iphe ị sụru Nchileke t'ọ meeru ngu, ẹ to mederu ngu.”

²³ Jisọsu asụ iya: “Lẹ nwunne ngu kẹ nwoke e-tetakwaa nọdu ndzụ.”

²⁴ Mátá asụ iya: “Ya makwarua l'oo-teta odo nọdu ndzụ teke iphe bụ madzụ kpmukpamu e-shi l'onwu tetakota nọdu ndzụ lẹ mbọku ikperazu.”

²⁵ Jisọsu asụ iya: “Ọ kwa yebedua, bụ Jisọsu bụ onye emeje ndu nwuhuru anwuhu; epe eshi l'onwu teta; ya anụ epe ndzụ. Iphe bụ onye woru onwiya ye iya l'ẹka a-nọdu ndzụ; m'ọ -ruhuru; onye ọbu nwuhu anwuhu. ²⁶ Iphe, bụ onye nọ ndzụ; wowaru onwiya ye iya l'ẹka te nwekwa l'ọ nwuhu anwuhu gbururu jeye. I kwetaru l'okfu iya ono; tẹ ti kwetadu?”

²⁷ Mátá asụ iya: “Iyee! Nnajiufu; ya kwetakwaru-a l'ọ bụ nggu bụ Kurávisutu ọbu, bụ Nwatibe Nchileke ono, bụ iya bụ onye ọbu, a-bya lẹ mgboko-a.”

*Enya-mini agbakahu
Jisọsu l'anya*

²⁸ Mátá ekfutsulephu ege ono; tughua je ekuchi nwunne iya; mbụ Méri ekuchi; tọo nwẹhu sụ iya: “O-zi-iphe nọkwa l'ẹke-a; l'ookukwa ngu oku.” ²⁹ Méri anule iya phụ; kwolihuwaphu jekfushia Jisọsu. ³⁰ Teke ono bẹ Jisọsu ta batakwaa l'ime mkpukpu ono. Ọ bukwadua l'ẹke ono, Mátá jekfuru iya ono b'ọ nọ. ³¹ Ndu Ju ono, epe lẹ Méri nọ l'ulo; epe ayọru iya kẹ nwunne iya ono aphulephu ege o zilihuru lufushia etezi; wu-lihu tsoru iya; l'ẹke epe tubesu lẹ oojewa l'ili; tẹ ya je anọdu l'ẹke ono raa ẹkwa.

³² Ya ndono; Méri abyaruta ẹke Jisọsu nọ. Aphuphu, o phụ Jisọsu; dawa iya phụ l'iku ọkpa; sụ iya: “Nnajiufu; ndege ị nọhawa l'ẹke-a; mę nwunne iya kẹ nwoke-a ta ga nwuhukwa.”

³³ Jisọsu aphulephu Méri ẹke ọra ẹkwa; mę ndu Ju ono, tso iya nọ ono ẹke epe tukokwaruphu ara ẹkwa; yo rua ya l'ẹhu; mbụ kfubekpoo ọswa rua ya l'ime mejị. ³⁴ Yọ jị epe: “?Bụ awe bẹ unu liru iya?”

Epe asụ iya: “Nnajiufu; byanụ bya apụ iya.”

³⁵ Enya-mini agbakahuwaphu Jisọsu l'anya. ³⁶ Ya ndono; ndu Ju asụ: “Nshọ! Unu lekpoduanu ege o yeberu Lázarusu obu.”

³⁷ Yo nweru ndu ophu haru; sụ: “?Bụ iya bụ lẹ nwoke-wa, bụ iya meru onye ishi; yọ phulahaa ọzo-wa ta ge emedunua Lázarusu t'ẹ b'ọ nwuhushi tọ?”

*Lázarusu tetaru;
nọdu ndzụ*

³⁸ Yo rua Jisọsu l'ẹhu ọdo; yọ tughua jeshia l'ili l'ẹke ono, e liru Lázarusu ono. Ili ono bẹ bụ ọgba b'e gude eze mkpuma bechia ọnu iya. ³⁹ Jisọsu asụ epe: “T'eppe nwufu-eze mkpuma ono.”

Ya ndono; Mátá, bụ nwunne nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono asụ iya: “Nnajiufu; mę ọo-nọdukwa eshiwa nshi. Ntanụ kweekwa iya abalị ẹno k'ophu e liru iya.”

⁴⁰ Jisọsu asụ iya: “?Ya ta sụhadunu ngu-a l'i -kweta b'ii-gude ẹnya ngu phụ ege Nchileke e-gude koshi ege ya dọ-be biribiri.” ⁴¹ Tọ dọ iya bụ; epe abya enwufu mkpuma ono; Jisọsu abya apalia ẹnya imeli; sụ: “Nna; ya ekele ngu ekele; okfu l'ị nwaru olu iya! ⁴² Ya makwarua l'ẹ to nwedu teke ẹ tị nujedu olu iya. Obenu l'ọ bụ

ndu-a, vudotsua l'êke-a bẹ ya gude okfu ẹhu ẹphe ekfu okfu-a; k'ophu ẹphe e-kweta l'oo nggu ziru iya tẹ ya bya." ⁴³ Yo kfuebelephu ege ono; bya arashia ya ike; su: "Lázaros; lufuta!" ⁴⁴ Nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono alufuta yele mbacha, e gude kegbabetsua ya ẹka m'okpa; owaa ẹkwa-odzu, e gude phuchia ya ifu. Jisosu asu ẹphe: "Unu toshia ya iphe ono; haa ya t'ọ tugbua."

Idzu ishi Jisosu

(Mát 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Igweligwe ndu Ju ono, ẹphe lẹ Méri yi ono aphua iphe ono, Jisosu meru ono; kweta nk'ia. ⁴⁶ Obenu l'ọ nweru ndu ophu haru jekfube ndu Fárisii je akooru ẹphe iphe Jisosu meru. ⁴⁷ Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Fárisii akpokoo ndu ogbo ikpe, etsoje ẹphe ekpe ikpe; su ẹphe: "Bụ ngunu bẹ ẹphe e-mekpoo? Lẹ nwoke-wa emekwa igweligwe iphe-ophulenyá. ⁴⁸ Ẹphe -haa ya t'ọ meru iya tugbua bẹ iphe bụ madzụ phuu a-tukokwa kweta nk'ia; ndu Rómu abya atuko eze-ulo ẹphe-wa tsupyashia; lua mba ẹphe-wa kpanu."

⁴⁹ Obenu l'onye lanu l'ẹphe, ẹpha iya bụ Káyafasu, bụ iya bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja k'afa onanu suru ẹphe: "L'ẹ tọ nwekwa iphe unu maru lẹ phuu. ⁵⁰ ?Unu ta madu l'ọ ka mma t'onye lanu nwu-chiaru oha; karia tẹ ndu alí-a l'ẹphe ha buru kpurupata?" ⁵¹ Okfu ono bukwa iya-a b'ọ shi onu bụ l'oswiya; obu l'ẹ tọ kwa iya gude ike k'onwiya kfua ya. Obenu lẹ keshinu ophu o bụ iya bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja k'afa onanu b'ọ phuru lẹ Jisosu e-mekochaa nwu-chiaru oha onwu. ⁵² Ẹ tọ bulekwaa mba ono nwenkinyi bẹ oo-nwu-chiru. O kwaphu ege ono; bẹ oo-chikobe unwu Nchileke ono, gbakashihuru; dzuru mgboko ono; t'ẹphe buru nanu.

⁵³ Dube mboku ono kwaseru; ndu Ju eshibekpelephu idzu ege ee-shi kphaphu Jisosu. ⁵⁴ Tọ dọ iya bụ; Jisosu akpabuhu l'edzudzu oha ẹke ndu Ju nọ. Yo shi l'ẹke ono tugbua jeshia alí obu, nonyabe echi-ẹgu; je abahu lẹ mkpukpu, eekuje Ifuremu. Yọ laa ẹke ono je anodu yele ndu etsoje uzo iya.

⁵⁵ Teke ono bẹ Aji Esweta ndu Ju tuwaru l'ukfu. Igweligwe ndu shigbaa l'alí ndu Ju atuko jeshia Jerúsalemu t'ẹphe je epeedu nsọ kẹ ọsafu onwonye mmerushi; tẹmanu a bahude l'aji ono. ⁵⁶ Ẹphe atuko l'elephe ẹnya Jisosu. Ẹphe edzukoo l'eze-ulo Nchileke; l'ajitsua ibe ẹphe: "Ege ẹphebedua arikpoo ya? Mbụ; ?oo-bya l'aji-a tọ?" ⁵⁷ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Fárisii ekfuhawa iya kepyia ya akụ: "L'ọ -nweru onye maru ẹke o nọ; t'onye obu bya agbaaru ẹphe ama t'ẹphe je egude iya."

12

Aakwabẹ Jisosu ugwu

lẹ Bétani

(Mát 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Yo wudu-waa abalí ishingu t'e kpuba lẹ Aji Esweta ono; Jisosu ejeshia Bétani. Bétani bụ mkpukpu, Lázaros bu; bụ iya bụ nwoke ono, o mejeru; yo shi l'onwu teta nodu ndzụ ono. ² Jisosu erua ẹke ono; ẹphe eshiaru iya ite ẹbye. Yọ buru Mátá bẹ bụ onye ophu akwashí nri; Lázaros yebedua etsoru lẹ ndu ẹphe lẹ Jisosu tukoru eri nri ono. ³ Ya ndono; Méri egbeshi je ewota akpamu obu, o nọ mbụ manụ-mbeleke, e gude nadu, guru egugu mee. Manu ono bẹ aazu l'oke aswa. Yo wota iya bya etee Jisosu l'okpa; gude egbushi, nọ iya l'ishi efucha iya ẹya. Mkpọ manu ono atuko ulo ono gvua kfurukfuru. ⁴ Tọ dọ iya bụ; Júdasu Isukáriyotu, bụ onye lanu lẹ ndu etsoje uzo iya, bụ iya bụ onye obu, e-mekochaa deru iya ye obu; atufulephu onu; su: ⁵ "Bunua ngunu meru iphe ẹ te redu ẹgiri manụ-a erere; reta iya ukporo pongu lẹ pongu iri; woru okpoga iya keeru ndu ukpa?" ⁶ Iphe meru iphe o kfuru iya kwa l'ọ bụ onye iphura. O bụ iya egudeje ẹda, ẹphe eyeje okpoga. Yoo yeje ẹka l'ẹda ono gbeta iya iphe.

⁷ Jisosu asu iya: "Sefu nwanyi-a onu l'ẹhu. Haa ya t'ọ kwakobe iphe o gude ngaberu mboku, ee-li yebe Jisosu. ⁸ Ndu ukpa bẹ unu l'ẹphe nọ tekenteke. Obenu lẹ yebedua bẹ unu l'ia ta anodu tekenteke."

Idzu kẹ t'e gbua Lázaros

⁹ Yo be teke igweligwe ndu Ju nuru lẹ Jisosu nọwa lẹ Bétani; ẹphe awuru jeshia ẹke ono. Ẹ tọ bulekwaa k'ẹhu Jisosu bẹ ẹphe gude je kpụ. Ẹphe jekwaruphu ophu Lázaros, bụ iya bụ onye ono, Jisosu meru: yo shi l'onwu teta nodu ndzụ ono. ¹⁰ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja achia idzu l'ẹphe e-gbukwaphu Lázaros. ¹¹ Ishi iya aburu l'ọ bụ okfu ẹhu iya bẹ igweligwe ndu Ju anashihu ndu ishi ẹphe; agbakashihu ejegbaa okweta kẹ Jisosu.

*Jisòsu abahù Jerúsalemu**(Mát 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

¹² Yo be echile iya; igweligwe ndu ono, byaru oḡba Aji Esweta ono anụa lẹ Jisòsu abya Jerúsalemu. ¹³ Èphe achitagbaa èkwo-igu; wù-lihu bya iya ndzuta; l'atù okokooko asuje: "Ajaja bụ kẹ Nchileke-o! Onye a ḡoru onu-oma nù b'ò bụ; mbụ onye ono, Nnajiufu, bụ Nchileke ziru t'ò bya ono. Tẹ Nchileke ḡoru onu-oma nù Eze ndu Ìzuru!"

¹⁴ Ya ndono; Jisòsu abya apha nwa nkakfu-igara bya aduḡaru l'eli iya; bụ iya bụ ège e deru iya l'èkwo okfu Nchileke; sù:

¹⁵ "Unubẹ ndu Záyonu; unu ba atsushi egvu; lẹ nta-a bẹ eze unu dḡaru l'eli nwa nkakfu-igara abya."*

¹⁶ Iphe ono adukota ndu etsoje ụzo iya wujiwuji lẹ nchì l'òdungu. Obenu l'ò bya ebelephu teke ono, Nchileke kubataru Jisòsu l'imigwe; kwabẹ iya eze ugwu ono; ephe egbe bya anyata teke ono l'èkwo okfu Nchileke kfuru iphe ono. Mbụ; ephe egbe mehawaru iya nù iphe ono, èkwo okfu Nchileke kfuru ono.

¹⁷ Teke ono, Jisòsu kuru Lázarusu; mee ya; yò nòdu ndzù ọdo; shi l'èke, e liru iya lufuta ono b'a ha l'igweligwe nòdu l'èke ono. Yò bụru igweligwe ndu ono, nò l'èke ono bẹ je ekfukashiaru ndu ọdo iphe ono, meru nù ono. ¹⁸ Ọo ya kparu iphe mkporo-gha zafuru bya iya ndzuta. Èphe nùhawaru l'oo Jisòsu bẹ meru iphe ono, dḡ biribiri ono. ¹⁹ Ndu Fàrisii l'asuje ibe ephe: "Unu lewaru l'iphe ayi ese te enwekwa ishi. Unu phụwaru ège ndu mgboko l'ophu zehuru etso iya."

Ndu Girisu, haru achò Jisòsu

²⁰ Ndu Girisu haru yiru lẹ ndu ono, jeru oḡbaru Nchileke eja lẹ Jerúsalemu teke ono, aagba aji ono. ²¹ Èphe abya awukfuta Filipu. Filipu bụ onye Betusáyida, bụ mkpukpu nò lẹ Gálili. Èphe asụ iya: "Nwoke; ?nanụ ège ephe e-me t'èphe lẹ Jisòsu phụ?"

²² Filipu eje ekfuru iya Ánduru. Ánduru yele Filipu ayiru je ekfuru iya Jisòsu. ²³ Jisòsu asụ ephe: "Iyaa! O ruakwaru mbụ teke aa-phù Abùbu-Ndiphe l'odu-biribiri iya. ²⁴ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ò kwa ège akpuru witu adalahuje l'alì rehu ewa; bụ ège yebedua nwùhufutaje. Ọ -bùru lẹ ya ta nwùhudu; bẹ ya dulekwaa nanù l'ò bụ akpuru witu lanù. Obenu lẹ ya -nwùhu; ya adù l'ò bụ akpuru witu lanù ono, mekocharu vuta; bya amìshia nebyi ono; bụ iya bụ l'igweligwe madzù e-shi iya l'èka nweru ndzù ophungu. ²⁵ Onye yeru obu lẹ ndzù iya etufaje iya etufa. Obenu l'onye ndzù iya dḡ ashì lẹ mgboko-a bẹ e-gude iya gbata ndzù gbururu jeye. ²⁶ Onye ọ dḡ t'ò bụru onye ejeru iya ozi; t'onye ọbu bya etsoruru iya; k'ophu bụ èke ya nò t'ò bukwaruphu èke ono bẹ onye ono, ejeru iya ozi ono a-nòdu. Onye bụ onye ejeru iya ozi bẹ Nna iya a-kwabẹ ugwu."

Jisòsu ekfu k'anwuhu iya

²⁷ Jisòsu asụ: "Nta-a bẹ ọkpoma awakwa iya awawa. ?Bụ ngunu bẹ ya e-kfu? ?Bụ tẹ ya su: 'Nna dzonua ya nta-a'? Tushewkwa! L'èke ọ bụ iphe-a, abya ememe l'oge nta-wa bẹ ya gude bya. ²⁸ Byiko; Nna menua t'a phù ọdu-biribiri ephe ngu!"

Ya ndono; olu eshiwaphu l'imigwe; sù: "Ya mehaakwaru; a phù ọdu-biribiri ono. Ya e-mefukwaa t'a phù iya ọdo."

²⁹ Mkporo-gha ono, vudo l'èke ono anụa olu ono; sù: "L'ò kwa igwe deru edede!"

Ndu asụ: "L'ò kwa ojozi-imigwe kfuru yeru iya."

³⁰ Jisòsu asụ ephe: "Ọ kwa l'okfu èhu k'unubedua bẹ olu ono gude daa; è tọ bukwa l'okfu èhu kẹ yebedua b'e kfturu iya. ³¹ Ọ kwa nta-a bẹ bụ teke Nchileke e-kpe ndu mgboko-a ikpe. Ọ kwa nta-a bẹ aabya ochikpo ike k'onye ono, bụ iya bụ ishi, achì ndu mgboko-a ono. ³² Teke ono, ee-shi l'alì wolía yebe Jisòsu eli ono bẹ ya a-tuko madzù kpmukpamu duta t'èphe tsoru iya." ³³ Ọ kfuru iya ège ono gude koshi ège ya e-shi nwùhu.

³⁴ Ọha ono asụ iya: "L'èphe nùwaru iphe e deru l'èkwo ekemu: lẹ Kuráyisutu ọbu a-nò gbururu jeye. ?Nanùhunụ ège e gude; nggu asù lẹ Abùbu-Ndiphe nwùhufutaje? ?Bùkpohunua onye bu Abùbu-Ndiphe ọbu?"

³⁵ Jisòsu asụ ephe: "L'iphoro ono bífukwaa nwanshì b'oo-nofuaru unu. Unu lóshinuphu ije nta-a, iphoro ono nòkwadurua unu; tẹ bẹ ọchi ba agbakfu unu. L'onye eje ije l'èkpuru-ochi ta amajekwa èke, ọoda-kpu l'eshi. ³⁶ Ophu t'unu kweta k'iphoro ono teke iphoro ono nòkwadua swiru unu; ège unu a-bùru ndu bu l'èke iphoro nò."

Ndu Ju bụ e-kwe-lẹ-te-kwe

* 12:15 12:15 Zek 9:9; Mát 21:5.

Jisõsu ekfuebelephu iphe ono; tũgbua je edomia onwiya t'ẽphe ba phũ iya. ³⁷ O bũ oswi-okfu lẹ Jisõsu mekotaru igweligwe iphe dũ biribiri l'ifu ẽphe; ọbu l'ẽphe te kwetadu l'ọo ya bũ onye ọbu, Nchileke ziru t'ọ bya ọbu; ³⁸ k'ọphu iphe ono, Azáya, bũ onye nkfuchiru Nchileke kfuru ono e-rekota ẹge o kfuru iya; sũ:

"Nnajiufu; ?bũ onye

kwetaru ozi, ayi ziru?

?Bũ onye b'e meru t'ọ maru l'ẹka

Nnajiufu dũ iya?"

³⁹ Ọo ya meru iphe ẽphe te kwetadu; kele Azáya kfukwaruphu ọdo; sũ:

⁴⁰ "Lẹ Nchileke mewaru ẽphe;

ẽphe atsũlahaa ishi; mekwaaphu ẽphe;

obu anmaa ẽphe kpungu!

E menyaa; ẽphe egude ẹnya ẽphe phũa ọzo;

oriri erua ẽphe ali;

ẽphe agbanwee

lakfutashia ya tẹ ya mee t'ẽphe ka mma."

⁴¹ O bũ Jisõsu bẹ Azáya ekfu okfu iya ono; ke l'ọ phũhwaruru ọdu-biribiri iya.

⁴² Obenu l'a dũlee l'igwe kweta l'ọo ya bũ onye ọbu, Nchileke ziru t'ọ bya ọbu; mbũ jeyekpo lẹ ndu ishi. O bũlephu l'ẽphe ta dũdu ike kfufuta iya; ke l'ẽphe atsũkwanu ndu Fárisii egvu; e menyakwaa; e bufu ẽphe t'ẽphe ba abatajẹhe l'ũlo-ndzuko. ⁴³ Iphe ọbu bũ l'ẽphe ka oye ẹnya l'ajaja ọphu ndiphe aja ẽphe; karia ajaja ọphu Nchileke ga aja ẽphe.

*Okfu, Jisõsu kfuru
e-kpe madzũ ikpe*

⁴⁴ Jisõsu araa ya arara: "L'onye woru onwiya ye yẹbe Jisõsu l'ẹka ta bũkwa yẹbe Jisõsu bẹ onye ọbu woru onwiya ye l'ẹka. O kwa onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono bẹ onye ọbu woru onwiya ye l'ẹka. ⁴⁵ Onye phũru iya nũ bẹ phũakwaru onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono. ⁴⁶ Lẹ yebedua byaru tẹ ya bũru iphoro l'eli mgboko-a; k'ọphu bũkwanu: onye woru onwiya ye iya l'ẹka; t'onye ono ba anọduhe l'ẹkpuru-ọchi. ⁴⁷ Onye anũ iphe ya ekfu; too me iya ememe bẹ ya te ekpekwa ikpe; kele ya ta byakwa tẹ ya kpee ndiphe ikpe. Iphe ya byachiaru bũkwa tẹ ya dzoo ndiphe. ⁴⁸ Onye jikaru iya nũ; jika ọnata iphe ya ekfu bẹ nwekwaru onye e-kpe iya ikpe. O bũ okfu ono, ya kfuru ono bẹ bũ onye e-kpe iya ikpe mbọku ikperazu! ⁴⁹ Ishi iya abũru l'ẹ tọ bũdu ike ke ẹka iya bẹ ya gude ekfu. O bũ Nna ono, bũ iya ziru iya tẹ ya bya ono bẹ bũ onye karu iya iphe ya e-kfu; mẹ ẹge ya e-kfu iya. ⁵⁰ Ya makwaruphu l'iphe ono, ọ suru tẹ ya kfua ono anũje ndzũ gburruru jeye. Ọo ya bũ l'iphe bũ iphe ya ekfu bẹ bũlephu iphe Nna suru tẹ ya kfua bẹ ya ekfu."

13

*Jisõsu akwo ndu
etsoje ọzo iya ọkpa*

¹ Yo rua mbọku nchi-ta-abọhu iya a-bũ mbọku ọbahu lẹ Aji Esweta ono; Jisõsu amawarũ l'ògè nk'iya eruwa, bũ iya bũ teke ya e-gbeshi lẹ mgboko-a lakfushia Nna iya. Jisõsu shikpelephu l'odungu yetaru ndu, bũ ndu nk'iya lẹ mgboko-a obu; mbũ yeeru iya ẽphe gburruru jeye l'ikperazu.

² Ya ndono; yo be teke Jisõsu yẹle ndu etsoje ọzo iya tũkoru nõdu l'eri nri-ẹnnyashi. Obutuswe yehawaruru Júdasu Isukáriyọtu, bũ nwatibe Sáyimonu ọriri l'ọkpoma t'ọ deru Jisõsu ye ndu ọhogu iya l'ẹka. ³ Jisõsu amakwaruphu lẹ Nna iya bẹ yekotaru iya iphemiphe ọbule l'ẹka; makwaruphu l'ọo l'ẹka Nchileke bẹ ya shi bya; bũkwaruphu Nchileke bẹ ya alakfube; ⁴ kwe gbeshi l'ẹke ono, ọ nõ l'eri nri-ẹnnyashi ono; yefu uwe ugwehu iya wushi; bya achita anũma ọghu-ẹhu kee onwiya l'ukfu. ⁵ Yo bya ekuru mini ye lẹ gbangugbangu ọghu-ẹhu; wata ọkwocha ndu etsoje ọzo iya ọkpa; gude anũma ọghu-ẹhu ono, o keru l'ukfu ono efucha ẽphe mini l'ọkpa. ⁶ Yo bya abyaruta ẹke Sáyimonu Pyita nõ; Pyita asũ iya: "Tũswekwa! Nnajiufu; ?bũchia nggubedua gbe abya iya ọkwo ọkpa?"

⁷ Jisõsu asũ iya: "Iphe ya eme b'ẹ tĩ makwa nta-a. O kwaa l'e -megee bẹ oo-do ngu-a ẹnnyá."

⁸ Pyita asũ iya: "E jekwa ephopho. Ẹ tĩ kwọkwa yẹbedua ọkpa lẹ phuu!"

Jisõsu asũ iya: "Lẹ ya akwọdu ngu ọkpa ono bẹ nggu l'iya e-bukahukwa."

⁹ Sáyimonu Pyita asũ iya: "Nnajiufu; ọ -dũakwa ẹge ono; ba akwọkwa iya ọkpa nkinyi iya. Kwọkwaa ya ẹka; nggu asaa ya ishi."

¹⁰ Jisòsu asù iya: “L’onye ghùwaru èhu bè mkpa oghu èhu òdo ta dùhekwaru. Q bù òkpa bè onye obu akwoje; keshinu è to nweđu eke inyi dekurru iya l’èhu lè phuu. Unubèdua achakòtakwa degedege; òlè è t’ò bùebekwa unu l’unu ha.” ¹¹ Iphe Jisòsu gude sù l’è t’ò bùebedu l’èphe ha bù l’ò maru onye òphu e-mekochaa deru iya ye.

¹² Ya ndono; yò kwòchabebelephu èphe òkpa ono; bya achìta uwe ugwèhu iya yee ège o yehawaru iya; je anòđu l’èke, o shi nòduhawa. Yò jì èphe: “?Unu makpòoru iphe ono, ya meru unu ono? ¹³ Unu anòđu eku iya O-zi-iphe; l’eku iya Nnajiufu. Yò bùkwarua oswi-okfu; kè l’ò bù iphe ya bù ndono. ¹⁴ Qo ya bù; ò -bùru l’òo yèbedua, bù Nnajiufu; bùru O-zi-iphe bè gbe kwòchaa unu òkpa; òo ya bù l’ò gbaru t’unu kwoje ibe unu òkpa ège ono, ya kwòru iya unu ono. ¹⁵ L’ò kwa iphe, unu e-letaje ènya eme bè ya meru koshi unu ono; k’òphu unubèdua e-mejekwa iya phù ège ono, ya meru iya unu ono. ¹⁶ Kamènu; tẹ ya karu unu: lẹ nwozi ta akajèkwa onye nwe iya nù; t’ò bùkwanu l’onye e ziru òzi akajè onye ziru iya èya nù. ¹⁷ Unu makòtaru-a iphe-a l’ò ha. Q -bùru l’unu t’òko iya eme ememe bè Nchileke a-gòru unu ònu.

¹⁸ “È t’ò kwa unu l’unu ha bè ya ekfuru. Ya makwarua ège ndu, ya fòtaru ò. Obenu l’iphe e deru l’èkwo okfu Nchileke mefutaje ège e deru iya: ‘L’onye riru nri iya gbe bya emede iya iphe a-tsùru iya nù.’” ¹⁹ Ya ekfukwaru iya unu nta-a, è to medua; ège bù teke o mederu; unu ekweta l’òo ya bù ‘Onye ono’. ²⁰ Kamènu; tẹ ya karu unu: l’onye bù onye nataru onye ya ziru òzi; nataakwaru yèbedua. Onye bù onye nataru yèbedua nataakwaruphu onye òphu ziru yèbedua tẹ ya bya.”

Jisòsu ekfu l’ee-deru iya ye

(Mát 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jisòsu ekfuebelephu iphe ono l’ò ha; òkpoma echia ya taa. Yò sù èphe: “Kamènu; tẹ ya karu unu: l’onye lanù l’unu ha e-deru iya ye ndu achì nta iya l’èka.”

²² Ndu ono, etsoje ụzo iya ono abya elegba onwèphe ènya; l’èke egbe okfu ono gbachiru èphe ènya; èphe ta ma onye òphu bù onye ookfuru ekfuru. ²³ Onye lanù lẹ ndu etsoje ụzo iya, bù iya bù onye òphu Jisòsu katsua oyeru obu bè n’onyabekwanu iya ntse teke ono. ²⁴ Sáyìmonu Pyita ajibuaru onye ono ènya; sù iya t’ò jìedu iya onye ookfuru.

²⁵ Onye ono akafua ònonyabe Jisòsu ntse; sù iya: “Nnajiufu; ?bù onye bè iikfu ele ènya?”

²⁶ Jisòsu asù iya: “L’ò kwa onye onanu, ya a-nù awawa buredi, ya tsutaru l’iphe-a, eeri nri-a bè bù onye obu.” Yò bya etsutawaphu awawa buredi ono; woru iya nù Júdasu, bù nwatibe Sáyìmonu Isukáryòtu. ²⁷ Júdasu ataèbelephu buredi ono; Sétanu epheba iya l’èhu. Jisòsu asù iya: “Ngwaa! Iphe, bù iphe jìbya ememe; mee ya ègwegwa.” ²⁸ To nwe l’èphe ha l’eri nri ono, maru iphe kparu iya okfu okfu ono. ²⁹ Ndu arĩa lẹ keshinu òphu ò bù Júdasu egudeje èkpa okpoga èphe; bè iphe Jisòsu ekfuru iya bù t’ò zùtatsua iphe èphe e-gude eme kẹ aji òbu; m’ò kwanu l’iphe Jisòsu ekfuru Júdasu bù t’ò nù ndu ùkpa iphe.

³⁰ Ya ndono; yò natatsùlephu awawa buredi ono; t’ògbuwaphu; l’ufushia. Yò bùwarunu ènyashi.

Ekemu òphungu

³¹ Ya ndono; Júdasu alufutsulephu; Jisòsu asù: “Q bù nta-a b’e koshiru òdu-biribiri kẹ Abùbu-Ndiphe. Q kwaphu l’èka iya b’e shi aphù òdu-biribiri kẹ Nchileke. ³² Qo ya bù; ò -bùru lẹ Abùbu-Ndiphe meru t’a phù òdu-biribiri kẹ Nchileke; ò kwaphù ège ono bè yèbedua, bù Nchileke e-mekwaphu t’e shi iya l’èka phù òdu-biribiri kẹ Abùbu-Ndiphe; mbùkwaa nta-a nta-a. ³³ Ùnwu iya yèlè unu ta anòhekwa òphu baru nwishi. Unu a-chòkashilaha ya; òlobu iphe ya kfuru ndu Ju bè ya ekfuru unu nta-a: ‘L’èke ya èje bè unu ta ahakwa kẹ t’unu bya.’ ³⁴ Ekemu òphungu bè ya aturu unu! Unu yeru ibe unu obu; mbù; t’ò bùlekwaruphu ège ya yeru unu obu bè unu e-yeru iya ibe unu. ³⁵ Q bù obu ono, unu e-yeru ibe unu ono bè ndu òdo e-shi maru l’unu bù ndu etsoje ụzo iya.”

Jisòsu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya

(Mát 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Sáyìmonu Pyita aji iya: “Nnajiufu; ?bù awe bè jìla òbu?”

Jisòsu asù iya: “L’èke ya ala b’è t’i òkwa ike tsoru iya ala nta-a. Q kwa alakfuta bè ii-mekochaa lakfuta iya l’èke ono.”

³⁷ Pyita asù iya: “?Bù ngunu mekwanuru iphe ya ta adùdu ike tsoru ngu nta-a? Mè ya e-swekwa ènya lẹ ndzù iya l’okfu èhu ngu.”

* 13:18 13:18 Egvu 41:9.

³⁸ Jisõsu asu iya: “?I sũru l'ii-sweghe ẽnya lẽ ndzũ ngu l'okfu ẽhu iya? Kamẽnu; tẽ ya karu ngu: tẽmanu tẽ oke-õku nchi-abõhu raa ẽra b'i tũakwaru ẽgo ugbo ẽto l'ẽ tĩ madu onye ya bu.”

14

*Oo Jisõsu bu uto,
e shi alakfu Nna*

¹ Jisõsu asu ephẽ: “T'okpoma ba awakwa unu awawa. Unu woru onwunu ye Nchileke l'ẽka; unu ewokwaruphu onwunu ye yẽbedua l'ẽka. ² L'ufu Nna iya bẽ ũlo, eebu ebubu ha l'igwe. Ndege ẽ -tõ dzũru ẽge ono; ?nanũhunu ẽge ya g'e-me sũ unu lẽ ya ẽjeru unu omeru ẽke unu e-buru. ³ Teke ya jeru lẽ emeeberu unu ẽke õbu bẽ ya a-bya odo; bya eduta unu yeru onwiya; k'õphu bu: ẽke ya bu bẽ unu e-bukwaruphu. ⁴ Unu mawaru ẽke ya ala; bya amakwaruphu uto, ya shi ala iya.”

⁵ Tõmosu asu iya: “Nnajiufu; mẽ ephẽ ta makwa ẽke õbu, jila õbu. ?Nanu ẽge ephẽ meru maru uto, e shi ala ẽke õbu?”

⁶ Jisõsu asu iya: “L'oo yẽbe Jisõsu l'onwiya bu uto ono; buru okpobe okfu ono; bya aburu ndzũ ono. Ẹ to nwekwa onye l'abyakfuta Nna, ẽ-ta budu l'ẽka yẽbe Jisõsu bẽ onye õbu e-shi. ⁷ Nta-a, unu maru iya-a bẽ unu a-makwaruphu Nna iya. Dũbe nta-a bẽ unu mawaru Nna; bya aphũakwa iya.”

⁸ Filipu asu iya: “Nnajiufu; koshi nu ephẽ Nna õbu; ẽge obu a-la ephẽ l'õrũ iya.”

⁹ Jisõsu asu iya: “Filipu; keshinu teke-wa bẽ unu l'iya shi nõduta; tĩ ma iya. Onye phũwaru yẽbedua phũakwaru Nna. ?Nanũhunu ẽge e meru; nggu asu tẽ ya koshi unu Nna õbu? ¹⁰ ?Ti kwetadu lẽ yẽbedua nõ Nna l'ime; Nna anõdu yẽbedua l'ime? Okfu, ya ekfujeru unu ta bukwa ike kẽ ẽka iya bẽ ya egudeje ekfu iya. O bu Nna ono, bu iya l'ime ono eshije iya l'ime eje ozi iya. ¹¹ O bũlephu t'unu kweta lẽ ya nõ Nna l'ime; Nna anõdu yẽbedua l'ime. O -dũkpoduanu; unu egude k'iphe ono, ya emeshi ono kweta okfu iya. ¹² Kamẽnu; tẽ ya karu unu: l'iphe bu onye nõ yẽbe Jisõsu l'ẽka a-dũkwaphu ike mee iphe-a, ya emeshi-wa. Onye õbu a-kakpõkwaaru ome õphu kariru õwaa; kẽ lẽ yẽbedua alakfuwa Nna. ¹³ Iphe bukpo iphe unu shi l'ẽka iya sũ tẽ Nna meeru unu; bẽ ya e-meru unu; k'õphu ee-shi l'ẽka Nwa; phũ õdu-biribiri kẽ Nna. ¹⁴ O -nwekpooru iphe unu shi iya l'ẽka sũ tẽ ya meeru unu; bẽ ya e-meru unu.”

Ukwa Ume-du-Nso

¹⁵ “O -buru l'unu yeru iya obu; unu mekotaje ekemu, ya tũru unu. ¹⁶ Ya e-kfuru Nna; yõ nu unu Agbarike odo, a-nõduwaru swiru unu gbururu jeye lẽ tutu yoyo. ¹⁷ Agbarike ono, Nna a-nũ unu ono bu Ume-du-Nso; bu iya bu Ume k'ire-lanu; bu onye ndiphe ta abyadu bya anata; okfu l'ẽphe ta aphũdu iya; ephẽ ta ma iya. Obenu l'unubẽdua maru iya; kẽ l'õ bu ebubu l'ime unu. O bu ẽge ono bẽ õo-nõduwaru l'ime unu tũgburu.

¹⁸ “Ya ta ahakwa unu ẽka. Ya a-byakfutakwaa unu. ¹⁹ O phõduru nwanshĩ nta-a; ndiphe ta aphũhe iya odo. Obenu l'unubẽdua a-phũ iya. Keshinu ya nõ ndzũ bẽ unubẽdua a-nõkwaphu ndzũ. ²⁰ Mbõku ono bẽ unu a-ma lẽ ya nõ Nna iya l'ime; unubẽdua anõdu yẽbedua l'ime; yẽbedua anõdukwapu unu l'ime.

²¹ “O bu onye maru ekemu ono, ya tũru ono; l'emekwaa ya phũ ememe bu onye yeru iya obu. Onye yeru iya obu bẽ Nna iya e-yekwaruphu obu. Yẽbedua l'onwiya e-yekwaru onye õphu obu; woru onwiya koshi onye õbu.”

²² Tõ du iya bu; Jũdasu; ẽ tõ bukwa Jũdasu Isukariyõtu; asu iya: “Nnajiufu; ?nanũ ẽge ii-shi koshi ephẽ onwongu; tõo l'oo ndiphe bẽ ii-koshi onwongu õbu tõo?”

²³ Jisõsu asu iya: “Onye yeru iya obu emeje iphe ya ekfu. Nna iya eyeru iya obu. Yẽbedua yẽle Nna iya abyakfuta onye õbu; ephẽ l'iya eburu eburu. ²⁴ Onye te yeduru iya obu te emejedu iphe ya ekfu. Odo bu l'okfu-wa, unu anũ-wa ta bukwa okfu iya. O kwa okfu Nna ono, bu iya bu onye ziru iya nu ono.

²⁵ “Ya kfukotaakwaru unu iphe-a l'õ ha kpamu nta-a, unu l'iya nõkwadu. ²⁶ Obenu lẽ Agbarike ono, bu iya bu Ume-du-Nso ono, Nna e-shi iya l'ẽka zitaru unu ono e-zikotawaru unu iphemiphe õbule; nyatakwaruphu unu iphemiphe õbule, ya kfuhawaru unu.

²⁷ “O bu ẽhu-agu bẽ ya aharu unu. O kwa ẽhu-agu nk'iya bẽ ya anũ unu. Ẹ tõ kwa egbe ẽhu-agu, ndiphe anũje bẽ ya anũ unu. T'õbu ba awakwa unu awawa; õphu unu atsũkwa egvu. ²⁸ Unu nuwaru teke ya sũru unu: ‘Lẽ ya alawaa; õbu le ya a-byakfutakwaa unu odo.’ Ndege unu yeru iya obu; unu gẽga anõdu ete ẽswa lẽ ya alakfube Nna; kẽle Nna ono ka yẽbedua. ²⁹ Nta-a bẽ ya tũkookwa iphemiphe õbule dojashiaru unu malẽ teke oo-mede; k'õphu bu: teke o mederu t'unu kweta. ³⁰ Ya te ekfuhẽkwaru unu okfu ogologo odo; kẽ l'onye ono, bu iya bu ishi, achĩ ndu mgboko-a ono abya-wa. O bu; ?bu ngunu

b'o me iya. ³¹ Ndiþhe mafútaje lẹ ya yeru Nna obu. Ọ bụ iya kparu iphe ya anọduje eme iphemiphe ọbule ege o ziru iya ẹya."

Yo kfuebe ẹge ono; sù ẹphe: "Ngwaa; unu gbeshi t'ẹphe lufu l'ẹke-a."

15

Jisọsu bụ ọkpobe oshi vayĩnu

¹ Jisọsu asù ẹphe: "Ọ bụ yẹbedua, bụ ọkpobe oshi vayĩnu ono. Nna iya aburu onye eletaje mgbo vayĩnu ono ẹnya. ² Iphe bụ ẹkali, kfutaru iya l'ẹhu, ẹ-ta amijedu nebyi bẹ ọokwafuje. Ẹkali ndu ophu amije nebyi bẹ ọokochaje akocha; k'ọphu ọo-dụ mma; kafuaru amimi. ³ Okfu ono, ya kfuru nù unu ono bẹ mewaru unu; unu adu-gewa mma. ⁴ Unu nọdu iya l'ẹhu; tẹ ya nọdukwapu unu l'ẹhu. Ọ bụ ege ẹkali-oshi vayĩnu ta amị-ghedu nebyi k'ẹka iya; ẹ-ba bụ l'ọ kfutaru l'oshi vayĩnu; bụkwaphu ege unu te eyeghedu nebyi; ẹ-ba bụ l'unu l'ia tųgbaberu buru nanu.

⁵ "Ọo yẹbedua bụ oshi vayĩnu ọbu; unubẹdua aburu ẹkali iya. Onye ophu nọ yẹbedua l'ẹhu; ya anọdu onye ọbu l'ẹhu; onye ono bụ onye a-mị nebyi mshikpoo ya ike; ke l'ẹ to nwekwa iphe unu a-dụ ike eme lẹ phuruphuru mẹ yele unu 'abudu nanu. ⁶ Iphe bụ onye ẹ-ta anọpyabedu iya l'ẹhu bẹ ee-tufa etufa l'ọ bụ ẹkali-oshi, a kwafuru akwafu; yọ kpoo nkụ. Egbe ẹkali ophu dọ ege ono b'aa-chịta chiri ye l'ọku; ọku ekepyashia ya. ⁷ Ọ -buru l'unu anọpyabe iya l'ẹhu; okfu iya eburu unu eburu l'ẹhu b'ẹ to nwekwa iphe dọ unu mma, unu suru t'e meuru unu, ẹ te emeduru unu. ⁸ Ọwaa bụ ege ee-shi koshi ọdu-biribiri ke Nna iya: mbụ t'unu mĩa nebyi mshikpoo ya ike; shi ege ono koshi l'unu bụ ndu etsoje ọzo iya. ⁹ Ọ bụ ege Nna yeru iya obu bụ ege ya yeru unu. Unu nọpyabelekwapu l'obu ono, ya yeru unu ono. ¹⁰ Ọ -buru l'unu eme iphemiphe ọbule, ya kfuru unu t'unu meje bẹ unu a-nọpyabekwaa lẹ n-yemobu nk'ia; mbụ ege ono, yẹbedua mekotaru iphe bụ iphe Nna iya suru iya tẹ ya mee; nọpyabe lẹ n-yemobu ke Nna iya ono.

¹¹ "Iphe-a l'ọ ha bẹ ya tųkookwa kfukotaru unu; k'ọphu ẹhu-ọtso-ẹna nk'ia a-buru nk'unu; ọdo bụ t'ẹhu-ọtso-ẹna unu dzua edzudzu. ¹² Ọwaa bụ iphe ya aturu unu ekemu iya; sù: t'unu yeru ibe unu obu ege ya yeru unu obu. ¹³ Ẹ to nwekwa egbe obu ọdo, madzụ e-yeru ibe iya, ka ọwaa: lẹ madzụ gude ke okfu ẹhu ndu ọnyà iya; swee ẹnya lẹ ndzụ iya; kweta anwuhu. ¹⁴ Unu bụgba ndu ọnyà iya; mẹ unu emee iphemiphe ọbule, ya kfuru t'unu meje. ¹⁵ Ya te ekuhekwa unu unwu-ozì iya phe ọdo; lẹ nwozi ta amajekwa iphe nnajiufu iya eme. Obenu lẹ ya kuwaru unu ndu ọnyà iya phe; okfu l'iphemiphe ọbule, ya nutaru l'onu Nna iya bẹ ya mekotawaru t'unu maru. ¹⁶ Ẹ tọ bụkwa unubẹdua ọfataru iya. Ọ gbe bụkwaru yẹbedua ọfataru unu dobe iche; k'ọphu unu a-dụ l'ọ bụ oshi-omi; mĩa nebyi, a-nọ gbururu jeye. Ọo ya bụ; iphe bụ iphe unu shi iya l'ẹka sù tẹ Nna nù unu; bẹ ọo-nù unu. ¹⁷ Ọwaa bụ ekemu, ya atụ anụ unu: unu yeru ibe unu obu."

Ọkpo-ashì ke ndiphe

¹⁸ "Ndu mgboko -kpoo unu ashì; unu nyatakwa l'ẹphe vuhaoduru ọzo kpoo yẹbedua ashì bẹ ẹphe kpoderu iya unu. ¹⁹ Ndege unu bụ ndu ke mgboko-a mẹ ndu mgboko eyekwarua unu obu; l'unu bụ ndu nk'ẹphe. Obenu lẹ ya ọfataru unu lẹ mgboko-a dobe iche; unu ta abuhe nk'ẹphe. Ọo ya meru iphe ẹphe kpuru unu ashì. ²⁰ Unu nyatakwa okfu ono, ya kfuru unu ono: 'Lẹ nwozi ta akajekwa nnajiufu iya.' Ọ bụ ege ẹphe kparu yẹbedua ẹhu bụ ege ẹphe a-kpa unu. Ọ -buru l'ẹphe te medu iphe ya kfuru bẹ ẹphe te emekwa iphe unu ekfu. ²¹ Obenu l'iphe ono l'ọ ha bẹ ẹphe a-tuko emekota unu; okfu l'unu bụ nk'ia; ẹphe ta ma onye ono, ya shi l'ẹka bya ono. ²² Ndege ọ -buru lẹ ya ta byaru bya ekfuaru ẹphe okfu; m'ẹ tọ ga abụkwa ẹphe ome iphe dọ ẹji. Obenu lẹ nta-a, ya byawaru-wa b'ẹ tọ duhekwa iphe ẹphe e-gude gofu ke iphe dọ ẹji, ẹphe meru. ²³ Iphe bụ onye ya dọ ashì bẹ Nna yebe Jisọsu dųkwaphu ashì. ²⁴ Ndege ọ -buru lẹ ya ta nọdudu ẹphe l'ifu mekota iphe ono, ẹ-ta dudu onye ọdo, a-dụ ike mee ya ono; m'ẹ tọ ga abụkwa ẹphe ome iphe dọ ẹji. Obenu lẹ nta-a bẹ ẹphe gude ẹnya ẹphe phukota iphemiphe ọbule ono, ya meshiru ono; kpoo ya ashì; kpọkwaaphu Nna iya ashì. ²⁵ Iphe ono vuru ege e deru iya l'ẹkwo ekemu: 'L'ẹphe kpuru iya ashì; l'ẹ-ba dọ iphe, ya meru ẹphe.'

²⁶ "Ya e-shi Nna iya l'ẹka zia Agbarike ono; yọ lakfuta unu. Agbarike ono bẹ bụ Ume-dụ-Nsọ, bụ iya bụ Ume ire-lanụ ophu shi Nna iya l'ẹka. Ọ -byalephu; yo kfua okfu ẹhu yebe Jisọsu yeru unu. ²⁷ Unubẹdua l'onwunu bụfukwaaphu ndu a-nọdu ekfu iphe unu gude ẹnya unu phua lẹ ke yebe Jisọsu; okfu lẹ ya l'unu shikpelephu lẹ mbulembu nọduta.

16

¹ “Ya kfushikotaakwaru unu iphe-a; k’ophu ɛ te emedu unu t’unu shiswee ɔzo. ² Ndu Ju e-bufukwa unu t’unu ba abatajehe l’ulo-ndzuko ephe. Teke obu abyaakwa; teke bu: onye gbujeru unu; yoo rinu le ya ejeru Nchileke ozi. ³ Iphe, kparu iphe ephe a-nodu eme iya ege ono bu l’ephe ta madu Nna; ephe ta ma yebedua, bu Jisosu. ⁴ Ole ya tukookwa iphe-a l’o ha kfuaru unu; k’ophu bu: teke ono -rulephu; unu anyataje le ya kfuhawaru iya unu.”

Ozi, Ume-du-Nso ejeje

“Iphe-a be ya te kfuhaakwaru unu l’odungu; okfu le ya nokwadia swiru unu. ⁵ Nta-a be ya alakfuwa onye ono, bu iya ziru iya te ya bya ono. Obenu l’ɛ to dudu l’unu ha onye ajijekpoo ya eke ya ala. ⁶ Yo gbe buru le ya kfuru unu iphe-a l’o ha be ehu gbe ru-shihu unu. ⁷ Ole te ya mekwaa ya t’o doo unu enya; l’o gbe kakwaru unu mma le ya laru. L’o -buru le ya ta aladu be Agbarike ono ta abyakfutakwa unu. Obenu le ya -lalephu eke ono be ya e-zi iya t’o byakfuta unu. ⁸ O -byalephu be oo-koshi ndiphe l’ɛ to budu iphe ephe ari l’iphe du eji bu; b’o bu; koshi ephe l’ɛ to budu iphe ephe riru l’o bu; mbu odobe-eka-ndoo; b’o bu; koshikwaphu ephe l’ɛ to budu iphe ephe riru l’ikpe Nchileke bu; b’o bu. Yo shi ege ono koshi ephe l’ikpe nmaru ephe. ⁹ Oo-koshi ephe l’ephe meru iphe du eji; okfu l’ephe te woduru onwephe ye yebe Jisosu l’eka; ¹⁰ koshi ephe iphe bu odobe-eka-ndoo ke Nchileke; ke l’oo le ya doberu eka ndoo meru iphe ya alakfube Nna; unu ta abya l’aphu iya odo. ¹¹ Yo koshikwaphu ephe iphe ikpe Nchileke bu; okfu l’onye ono, achij mgboko-a ono b’e kpewaru ikpe.

¹² “Okfu, ya gage ekfuru unu dukpokwaa l’igwe. Olobu; ya -kfueberu iya unu; be oopaaru unu l’igwe nta-a. ¹³ Teke Ume-du-Nso, bu iya bu Ume ire-lanu ono byaleruphu be oo-tuko iphe bu okpobe okfu ono l’o ha kpo-zikotaru unu ɔzo iya; okfu l’ɛ to budu ike ke eka iya be ee-gude ekfu. O bulephu iphe o gude nchi iya nua be oo-kfuje. Yo kfukwaaruphu unu iphe e-me nu l’uzo ifu. ¹⁴ O bu yebedua e-koshi unu odu-biribiri ke yebe Jisosu; ke l’oo-wota iphe o nuru iya l’onu bya akporu unu. ¹⁵ Iphemiphe obule, bu ke Nna bukota ke yebe Jisosu. Oo ya meru iphe ya suru l’oo-wota iphe o nuru yebe Jisosu l’onu bya akporu unu.”

Ndu raru ekwa; a-chi ochi

¹⁶ “O wuduoduru nwanshi; unu ta aphuhe iya. A -nokwaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo.”

¹⁷ Ndu etsoje ɔzo iya aharu jilaha onwephe: “?Bu egbe okfu ngunu be ookfuru ephe ege owaa? O gbe su: ‘L’o wuduoduru nwanshi; unu ta aphuhe iya. A -nokwaaaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo;’ byakwaphu bya asu: ‘Ya alakfube Nna.’ ” ¹⁸ Ephe asu: “?Bukpohunua ole bu ke: ‘L’o wuduoduru nwanshi?’ Ephe ta makwa iphe ookfu.”

¹⁹ Jisosu amaru l’ephe abya iya oji aji; ji ephe: “?Unu aji onwunu ke iphe-a, ya shi kfu: ‘L’o wuduoduru nwanshi; unu ta phuhe iya. A -nokwaaaphu nwanshi; unu aphukwaa ya phu odo?’ ²⁰ Kameɛ; te ya karu unu: l’unu a-ra ekwa; gua aphu. Ole ndiphe be ehu a-nodu atso ena. Unu a-tso aphu; obu l’aphu unu ono a-ghokwaru unu onu-ochi. ²¹ O bu teke ime eme nwanyi be onoduje ahɛ iya oku; okfu le teke oo-je iphe-ehuka nk’iya ruwaru. Obenu le teke o mufutaleruphu nwata obu; nwanyi ono azahashia iphe-ehuka ono, shi swiru iya nu ono; telahaa eswa le ya edobe akɔ le mgboko-a. ²² O kwaphu ege o du unu ndono: nta-a be unu h’aphu. Obenu l’ujiku lanu be yehe unu a-phukwaa odo. Teke ono be unu a-mu onu-ochi; to nwe onye a-nafukwadu unu ehu-otso-ena unu.

²³ “O -rulephu teke ono b’ɛ to duhekwa iphe unu aji iya aji iya. Kameɛ; te ya karu unu: l’iphe bu iphe unu shi l’eka iya su te Nna nu unu; be oo-nu unu. ²⁴ E to dubukwaa iphe unu shi iya l’eka su t’a nu unu byeyekwaa nta-a. Unu kfuru Nchileke t’o nu unu iphe mkpa iya duru unu; oo-nu iya unu. Oo ya bu k’ophu ehu-otso-ena unu e-dzu edzdu.”

Jisosu meekwaru mgboko eriri

²⁵ “Ya gudewa etu-okfu etu-okfu kfuaru unu iphe-a. Ooruakwa teke ya te egudehedu etu ekfuru unu okfu; mbu ya atogbojeru unu okfu ke Nna iya ono t’o daburu ifu. ²⁶ O -rulephu teke ono be unu ee-gude epha iya; su te Nna nu unu iphe, mkpa iya duru unu. Ya ta sukwa le ya e-gude k’okfu ehu unu kfuru yeru iya. ²⁷ Ishi iya bu le Nna l’onwiya yeru unu obu; okfu l’unu yeru yebedua obu bya ekweta le ya shi l’eke Nchileke t’o nu bya. ²⁸ Ya shi l’eke Nna no byatashia le mgboko-a. Nta-a be ya ahawa mgboko-a alakfube Nna.”

²⁹ To du iya bu; ndu etsoje ɔzo iya asu: “Aa-o! Mge nta-a b’i tuko-wa iphemiphe obule towashiaru ephe atowashi; ɛ ti kfuhedu iya l’etu etu ege iikfuje. ³⁰ Nta-a be ephe

maru l'í makotaru iphemiphe óbule. E tó gbahékwa ké t'ò nweru onye a-bya ajide ngu njikponu. L'ò ya meru iphe ephe kwetaru l'í shi l'èke Nchileke nò bya."

³¹ Jisòsu ají ephe: "¿Unu kwetawaru nta-a? ³² Teke óbu abyaakwa; mbù l'ò ruakwaru eruru teke aa-chíkashi unu nanù nanù; onyenónu alaa nk'íya; unu ahaa ya. Obenu lè ya ta anòdukwa nkìnì ya; kele Nna nò swiru iya. ³³ Ya kfuakwaru unu iphe-a; k'òphu èhu a-dù unu agu; mè unu l'íya -tugbabe búru nanù. Unu e-jekwa iphe-èhuka lè mgboko-a; òlobu t'unu nwekwaru iya obu. Ya meekwaru mgboko-a eriri; túru okookoo kpua ya."

17

Jisòsu ekfu anù Nchileke

¹ Jisòsu ekfugelephu okfu onò; bya apalia ifu imeli; ele ènya l'igweli; sù: "Nna; teke óbu ruakwaru. Menua tẹ ndiphe phù ódu-biribiri ké Nwatibe ngu; k'òphu Nwatibe ngu onò e-mekwaphu tẹ ndiphe phù ódu-biribiri nke ngu. ² Ó bú nggu nùru iya ike; ya kakòta iphe bú madzù kpamukpamu; k'òphu óo-nùje ndu onò, i yeru iya l'èka onò ndzù gbururu jeye. ³ Ndzù gbururu jeye óbu aburu t'èphe maru ngu; mbù nggube onye, bú nggu nwenkinyi ngu bú òkpobe Nchileke kpù. Ephe amakwaruphu Jisòsu Kuráýisutu, bú iya bú onye onò, bú nggu ziru iya t'ò bya onò. ⁴ Ya nòokwa lè mgboko-a; koshi ndiphe ódu-biribiri nke ngu; keshinu ya jedzuwaru ozi, ì sùru tẹ ya bya ejee ejedzu. ⁵ Nna; menua tẹ ya nòdu l'òdu-biribiri onò, ya shihawa nòdu l'ifu ngu onò nta-a; mbù l'òdu-biribiri, nggu l'íya shiru lè mgboko ta dúbèdua nòdua.

⁶ "Ya meekwaru ndu onò, ì fòtaru lè mgboko-a ye iya l'èka onò t'èphe maru ngu. Ó bú nggubèdua nwehawa ephe. Yò búru nggu yeru iya ephe l'èka. Ephe mekotaakwaru okfu ngu. ⁷ Nta-a bẹ ephe mawaru l'iphemiphe óbule, ì nùru iya shi ngu l'èka; ⁸ okfu lè ya ziwaru ephe ozi onò, ì ziru iya onò. Ephe anatawa iya; makwaruphu l'òo ire-lanù; l'ò bú l'èke ì nò bẹ ya shi bya; bya ekwetakwaphu l'òo nggu ziru iya tẹ ya bya.

⁹ "Ya ekfu anù ngu l'òkfu èhu ephe. E tó búkwa ndiphe bẹ ya ekfu anù ngu l'òkfu èhu ephe. Ó kwa ndu onò, i yeru iya l'èka onò bẹ ya ekfu nk'èphe; okfu l'èphe bú nke ngu. ¹⁰ Iphe bú iphe bú nk'íya búkwaphu nke ngu. Iphe bú iphe óphu bú nke ngu aburu nk'íya. Ó kwa ephe ekoshi ódu-biribiri nk'íya. ¹¹ Lekwa lè nta-a bẹ ya alakfutaakwa ngu. Ya ta anòhekwa lè mgboko; óbu l'èphebedua nòkwadua lè mgboko. Nna, dù nsò; gude ike onò, nò l'èpha ngu onò kwakòbe ephe; mbù èpha ngu onò, ì nùru iya onò; k'òphu ephe a-bùru nanù ège nggu l'íya bú nanù. ¹² Teke onò, ya shi nòdu swiru ephe onò búkwa ike, nò l'èpha ngu onò, ì nùru iya onò bẹ ya shi gude kwakòbe ephe. Ya cheekwaru ephe; tó dù m'ò bú onye lanù, phuhuru epuhuru; a gufukwa onye lanù óphu bú onye óphu kùru ógu eyifu. Nkiya adúkwanu ège onò; k'òphu iphe e deru l'èkwo okfu Nchileke e-rekota. ¹³ Obenu lè nta-a bẹ ya alakfutawa ngu. Iphe-a l'ò ha bẹ ya tókowa ekfushi nta-a, ya nòkwadua lè mgboko; k'òphu ephe e-nweru èhu-òtso-èna nk'íya l'òbu ephe; nweru iya t'ò dzua ephe edzudzù l'èhu. ¹⁴ Ya kfuwaru ephe okfu, shi ngu l'ònu; ndiphe akpòo ephe ashì; okfu l'èphe ta búdu ndu ké mgboko ówaa; ège yebedua l'onwiya ta búdu ké mgboko. ¹⁵ Ya te ekfukwa anù ngu t'ì wofu ephe lè mgboko; gbahaa t'ì kwakòbe ephe; t'èphe ba adalahùbua l'èka èjo Onye onò; mbù Obutuswe. ¹⁶ Ó búkwaphu ège yebedua ta búdu onye ké mgboko ówaa bú ège èphebedua ta búdu ndu ké mgboko ówaa. ¹⁷ Okfu ngu bú òkpobe okfu; gudenu òkpobe okfu nke ngu onò mee ephe t'èphe búru nke ngu. ¹⁸ Ó búkwaphu ège ì ziru iya tẹ ya bya lè mgboko bú ège ya ezikwaphu ephe t'èphe je lè mgboko. ¹⁹ Ó kwa l'òkfu èhu ephe; bẹ ya gude onwiya chíja èja; ège ee-shi t'èphebedua búru ndu nke ngu ógbodo aburu.

²⁰ "E tó búkwa l'òkfu èhu ndu ówaa nkìnì ephe; bẹ ya ekfu anù ngu. Ya ekfukwaphu anù ngu l'òkfu èhu iphe bú ndu, nùru ozi-òma onò, ephe ezi onò; woru onwephe ye yebedua l'èka. ²¹ Ya ekfukwaphu anù ngu t'ì mee t'èphe búru nanù l'èphe ha. Nna; t'ò búleruphu ège nggubèdua, bú Nna nò iya l'èhu; yebedua anòdu ngu l'èhu bú ège ephe a-nòdu ayi l'èhu búru nanù; k'òphu ndiphe e-kweta l'ò bú nggu ziru iya tẹ ya bya. ²² Ódu-biribiri onò, ì nùru iya onò bẹ ya wookwaruphu ye ephe l'èka; k'òphu ephe a-bùru nanù ège nggu l'íya bú nanù. ²³ Ya -nòdu ephe l'ime; nggubèdua anòdu iya l'ime; óo ya bú; ephe a-bu-gheeru nanù ógbodo aburu; k'òphu ndiphe a-ma l'òo nggu ziru iya; makwaruphu l'ò bú ège ì yeru iya obu bú ège ì yeru ephe.

²⁴ "Nna; ì wowaru ephe ye iya l'èka. Iphe ya ekfu aburu t'ò búru èke ya nò bẹ ephe a-nòkwaphu. Óo ya bú k'òphu ephe e-gude ènya ephe phù ódu-biribiri nk'íya; mbù ódu-biribiri, ì nùru iya; okfu l'ì yeru iya obu b'è kederu mgboko. ²⁵ Nggube Nna, bú onye doberu èka ndoo; ndiphe ta makwa ngu. Obenu lè yebedua makwaru ngu-a;

ndu-a amaakwaru l'ọo nggu ziru iya tẹ ya bya. ²⁶ Ya mewaru; ẹphe amaru ngu. Ya e-mekwaphu t'ẹphe magheeru ngu amaghe; k'ọphu obu ono, i yeru iya ono a-nọdu ẹphe l'ẹhu; yẹbedua anọdukwaphu ẹphe l'ẹhu."

18

¹ Jisọsu ekfuebetsua nọ Nchileke yele ndu etsoje ọzo iya ayiru tųgbua je adafu azu nwa nggele Kidirọnu. Yo nweru mgbabu, nọ l'azu nggele ono azu iya ọphu. Jisọsu yele ndu etsoje ọzo iya awuba lẹ mgbabu ono. ² Júdasu, bu iya bu onye obu, e-deru iya ye obu bẹ mahaakwaruphu ẹke ono; kele Jisọsu yele ndu etsoje ọzo iya edzukojuhawa l'ẹke ono tekenteke.

Aakputa Jisọsu

(Mát 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

³ Tọ du iya bu; Júdasu egbeshi byatashia ẹke ono. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Fárisii eyeru iya ndu soja ndu Rómu; bya eyeru iya ndu nche eze-ulo Nchileke; ẹphe l'iya atuko yiru. Ẹphe achigbaaru urọku; chiru itsu-ọku; mẹ ngwa-ọgu gude abya. ⁴ Jisọsu amahawaru iphe abya iya ememe; gbeshi jeshia ẹphe ndzuta; je aji ẹphe: "Bụ onye bẹ unu achọ?"

⁵ Ẹphe asu iya: "L'ọ bu Jisọsu; ọphu Názaretu."

Jisọsu asu ẹphe: "L'ọ kwa yẹbedua bu iya."

Júdasu, bu iya bu onye obu, e-deru iya ye obu bẹ ẹphe l'iya vudokwaa l'ẹke ono. ⁶ Teke ono, Jisọsu suleruphu ẹphe: "L'ọ kwa yẹbedua bu iya ono" bẹ ẹphe tsoru nyikunyiku laa azu; je adashia l'alí. ⁷ Yọ jí ẹphe ọdo: "Bụ onye bẹ unu achọ?"

Ẹphe asu iya: "L'ọ bu Jisọsu; ọphu Názaretu."

⁸ Jisọsu asu ẹphe: "Ya suru unu l'ọo yẹbedua bu iya. O -buru l'ọo ya bẹ unu achọ; ọo ya bu tẹ ndu ọwaa tųgbunua lashia." ⁹ Ono aburu k'ọphu okfu, shi iya l'ọnu e-rekota, o kfuru; su: "Nna; ẹ tọ dukwa m'ọ bu onye lanu, phuhuru nu lẹ ndu ono, i yeru iya l'ẹka ono."

¹⁰ Ya ndono; Sáyimonu Pyita eturu mma. Yọ mja mma ono; gbua ohu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata iya nchí ẹka-utara. Ẹpha ohu ono bu Málukọsu. ¹¹ Jisọsu asu Pyita: "Míru mma ngu ye l'ọbo. ?Jiri lẹ ya ta angu-ghedu iphe-angungu, nọ l'okoro iphe-ẹhuka ono, Nna iya nuru iya ono?"

Aakpu Jisọsu akpukfu Ánasu

¹² Ya ndono; ndu soja ono; mẹ onye ishi ẹphe; mẹ ndu nche ndu Ju egude Jisọsu; woru iya kee. ¹³ Ẹphe evuru ọzo kputa iya kpukfube Ánasu. Ánasu bu iya bu nna nyee Káyafasu. Yọ bukwanuru Káyafasu bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja k'afa onanu. ¹⁴ O bukwapu Káyafasu ọwaa bu onye ono, kfujeru ndu Ju l'ọ ka mma t'onye lanu nwu-chiaru ọha ọnuwọ ono.

Pyita ago; lẹ ya ta madu Jisọsu

(Mát 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Sáyimonu Pyita etsokwaphu Jisọsu; mękwaphu onye ọdo, yi lẹ ndu etsoje ọzo Jisọsu. Onye ono, etsoje ọzo Jisọsu ono bẹ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja mahawaru. Ọo ya meru iphe o tsoru Jisọsu bahu l'ulo-ikpe l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono. ¹⁶ Pyita evudo l'ogbodufu l'onu-uzo ulo-ikpe ono. Onye ophunanu, etsoje ọzo Jisọsu phu etso iya bahu l'ulo-ikpe ono; bu iya bu onye ono, eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja mahawaru ono. Onye ono alufuta je ekfuru nu nwata mgboko, bu iya eche ọnu-uzo ono nche. Yọ haa ya; yo duta Pyita dubata. ¹⁷ Nwata mgboko ono, eche ọnu-uzo ono asu Pyita: "Tí yidunua lẹ ndu etsoje nwoke-wa, e guderu-wa?"

Pyita asu iya: "Tuswekwa; ẹ tọ kwa iya."

¹⁸ Ndu eezije ozi; mẹ ndu nche egude icheku mekwawa ọku; vudo gbaa ya mgburungburu; l'anya iya; kẹ l'oyi atsukwa nu. Pyita abya evudonyabe ẹphe l'ẹge ẹka l'ọku.

Ánasu aji Jisọsu aji

(Mát 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Ya ndono; eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja abya aji Jisọsu kẹ ndu etsoje ọzo iya; mẹ k'iphe ọnoduje ezi. ²⁰ Jisọsu asu iya: "Ya tųkowaru iphe ono l'ọ ha rawaru ndiphe tororo. Iphe ono, ya ziru ono l'ọ ha bẹ ya nọdu l'ulo-ndzuko ndu Ju; mẹ l'eze-ulo Nchileke, bu ẹke ndu Ju edzukobeje zia. Ẹ tọ dukwa iphe ya kfujeru l'edomi. ²¹ ?Bu

kę ngunu b'i gude aji ya aji? Jĩnu ndu nũru iphe ya kfuru; l'ęphe marua iphe ya kfuru ęphe."

²² Jisõsu ekfulephu ęge ono; onye lanũ lę ndu nche ono, vudonyabe iya nũ agbakpõwaphu onwiya byiaru iya ęya l'ishi nchi; sũ iya: "?I marua l'õo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ęja bę jĩgbakushi okfu ęge ono?"

²³ Jisõsu asũ: "O -buru l'o nweru ęjo okfu, ya kfuru; kfunuaru iya edzudzu õha-a. O -bukwanuru l'iphe ya kfuru bũ ire-lanũ; ?nanũ ęge e meru; nggu echi iya ęka?"

²⁴ Jisõsu anõdukwaphu l'eri ono, e keru iya ono; Anasu asũ t'a kpũ-jeru iya Káyafasu, bũ iya bũ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ęja.

Pyita atũ ęgo õdo;

lę ya ta madũ Jisõsu

(Mát 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Sáyĩmonu Pyita evudokwaphu l'iku õku ono; l'ęge ęka l'õku. A nõnyaa; ęphe asũ iya: "?Tĩ yidunua lę ndu etsoje ũzo nwoke-wa?"

Pyita agõo; sũ: "Tũswekwa; ę tõ kwa iya."

²⁶ Onye lanũ lę ndu ęjeru eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke ęja ono ozi, bũ abũbu nwoke ono, Pyita kwataru nchi ono aji Pyita; sũ iya: "?Ya ta phũdunua nggu l'iya l'ime mgbabu phũ?"

²⁷ Pyita agõkwaaphu õdo. Teke ono teke onophu; oke-õku arawaphu õra.

Jisõsu nõ l'ifu Páyileti

(Mát 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Ya ndono; ęphe akpũfuta Jisõsu l'ũlo Káyafasu; kpũru iya jeshia l'ufu-eze gõvano, bũ onye Rõmu; l'achi ęke ono. Yõ bũleruphu oswi nchi-abõhu. Obenu lę ndu Ju te kwedu õbahu l'ufu-eze gõvano; l'ęke ęphe eme t'ęphe ba tũru nsõ; k'õphu ęphe a-yĩru lę ndu e-ri iphe Aji Esweta ono. ²⁹ Ya ndono; Páyileti alũfuta; jekfushia ęphe l'etezi je aji ęphe: "?Bũ ngunu bũ iphe unu sũru lę nwoke-a meru?"

³⁰ ęphe asũ iya: "L'ęphe ta ga kpũtakwaru ngu nwoke-a; ndęge ę to nweru ęjo iphe o meru."

³¹ Páyileti asũ ęphe: "Unu kpũta iya unubędua je ekpee ya ikpe ęge unu ekpeje l'ome-l'ali unu."

Ndu Ju asũ iya: "M'a tũkwaru ęphe ekemu t'ęphe ba akfugbujeshi madũ." ³² Iphe ono abũru k'õphu iphe Jisõsu kfuru erekota; bũ iya bũ iphe ono, o kfuru; gude kaa egbe anwũhu, ya a-nwũhu ono.

³³ Páyileti abya abahũ l'ũlo-ikpe ono õdo; bya ekua Jisõsu; sũ iya: "?Bũ nggũbedua bũ Eze ndu Ju?"

³⁴ Jisõsu aji iya: "?Bũ nggũbedua tũtaru õtu-õma aji iya aji ono; tõo ndu õdo kõru ngu l'õo iphe ya kfuru ndono?"

³⁵ Páyileti asũ iya: "?Ya bũ onye Ju? ?Tõ bũdu ndu ali ngu; mę ndu ishi ndu achijeru Nchileke ęja bę kpũru ngu bya anũ iya? ?Bũ ngunu b'i meru?"

³⁶ Jisõsu asũ iya: "Abũbu, ya bũ eze te shikwa lę mgboko-a. Ndęge abũbu, ya bũ eze shi lę mgboko-a; mę ndu etsoje ũzo iya awõta õgu; k'õphu ę ta ga akpũduru iya nũ ndu Ju. Obenu l'abũbu, ya bũ eze te shidu lę mgboko-a."

³⁷ Páyileti asũ iya: "Ha! ?Bũ iya bũ l'i bũ eze tõo?"

Jisõsu asũ iya: "O kwa nggu b'o shi õnu. O kwa tę ya bũru eze b'e gude mua ya; bũru iya bę ya gude bya mgboko; k'õphu ya e-koshi ndiphe iphe bũ õkpobe okfu. Iphe bũ ndu etso õkpobe okfu ono anõduje anũ olu iya."

³⁸ Páyileti aji iya: "?Bũkpo ngunu bũ õkpobe okfu?"

Ekpe Jisõsu nkfugbu

(Mát 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Ya ndono; Páyileti ekfuebe ęge ono; lufushia etezi je asũ ndu Ju ono õdo: "L'ę tõ dũkwa ęjo iphe, ya phũru, o meru. ³⁹ Obenu; keshinu ome-l'ali unu bũ tę ya tũfũjeru unu onye mkpõro lanũ t'õ laa; m'a gbadęlephu Aji Esweta; ?õ dũ unu tę ya haaru unu Eze ndu Ju?"

⁴⁰ ęphe aswõ-lihu; sũ: "Waawa. ę tõ bũdu onye õwaa; õ bũ Barábasu b'ji-haru ęphe t'õ la!" Barábasu õbu, ęphe sũru t'a haaru ęphe õbu; bũkwa onye anaję nfũ.

19

¹ Tõ dũ iya bũ; Páyileti abya akpũta Jisõsu; sũ t'e chia ya ęchachi. ² Ndu soja egude õgvu kpaa okpu-eze; kpube iya l'ishi; bya achĩta uwe-nlõkpuru, eke uswuswe yee ya.

³ Ɖphe abyakfuta iya l'ekfushi: “Ɖphe ekele ngu-o; nggube Eze ndu Ju!” Ɖphe echikwa iya phụ ẹka.

⁴ Páyileti alufutakwaphu ọdo bya asụ ẹphe: “Unu lekwa lẹ ya a-kpufutakwaru unu nwoke-wa; t'unu maru l'ẹ tọ dudu ẹjo iphe ya phuru, o meru.” ⁵ Ya ndono; Jisọsu alufutashia; kpuru okpu-eze ono, e gude ogvu kpa a ono; yekwaaphu uwe-nlọkpuru uswuswe ono. Páyileti asụ ẹphe: “Unu lekwa nwoke ọbu ndo-ọ.”

⁶ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu nche aphụ l'iya phụ; chishia mkpu; sụ: “Kpopyabe iya l'oshi-osweru! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

Páyileti asụ ẹphe: “Unubedua; unu kpata iya je akpopyabe iya l'oshi-osweru. Lẹ yebedua ta dukwa ẹjo iphe ya phuru, o meru.”

⁷ Ndu Ju asụ iya: “Lẹ keshinu o gude ọnu iya sụ l'ọ ya bụ Nwatibe Nchileke ọbu; bukwa t'a kfugbua ya; l'ọ kwa ege ekemu ẹphe kforu ndono.”

⁸ Páyileti anọbe iphe shi ẹphe l'ọnu; kafaru ọtsu egvu. ⁹ Yọ bya abahushia ọdo l'eze-ulo ono; bya aji Jisọsu: “?I bunua onye awe?”

Jisọsu te yeru iya ọnu. ¹⁰ Yọ sụ iya: “?Tii yeduru iya ọnu? ?O doru ngu-a ẹnya l'ọ yebedua bẹ oore l'ọnu iya? Ya -sụ t'a ha ngu; a haa ngu. Ya -sụ t'a kfugbua ngu; a kpopyabe ngu l'oshi-osweru.”

¹¹ Jisọsu asụ iya: “Ɖ tị gage nwekwa egbe ike onanu l'ẹke ya nọ; ndẹge ẹ tọ buru lẹ Nchileke, bu l'imigwe nuru ngu iya. Ọo ya bụ l'iphe dọ ẹji k'onye ono, deru iya ye ngu l'ẹka ono bẹ kakwa nke ngu nshinu.”

¹² Páyileti anọlephu okfu ono; chode ọzo, ya e-shi haa ya t'ọ laa. Obenu lẹ ndu Ju ono chiru mkpu; sụ iya: “I-haa nwoke-a t'ọ laa; a maru l'ẹ ti tsohekwa lẹ ndu k'eze, bụ Siza!”

¹³ Páyileti anọtsulephu iphe ono l'ọ ha; dufuta Jisọsu etezi; bya adugaru l'aba-ikpe, nọ l'ẹke ọbu, eekuje: “Onuno Mkpuma.” Iphe eekuje iya l'okfu Hibururu bụ Gábata. ¹⁴ Yọ rudelephu l'enyanywu-ogvuru-l'ishi lẹ mbọku nchi-abọhu a-buru mbọku ọbahu lẹ Aji Esweta ono; Páyileti asụ ndu Ju: “Unu lekwa eze unu.”

¹⁵ Ɖphe echishia: “Kfugbua ya! Kfugbua ya! Kpopyabe iya l'oshi-osweru!”

Páyileti aji ẹphe: “?Unu ekfu tẹ ya kpopyabe eze unu l'oshi-osweru tọ?”

Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja asụ iya: “Ɖphe te nwekwa eze ọdo; a gufu eze, bụ Siza.”

¹⁶ Ya ndono; Páyileti akpuru Jisọsu nọ ndu soja t'ẹphe je akpopyabe iya l'oshi-osweru.

Aakpopyabe Jisọsu l'oshi-osweru

(Mát 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Tọ dọ iya bụ; ẹphe akpata Jisọsu; ẹphe l'iya ayiru tugbua. Yọ buru iya vu oshi-osweru iya; vua ya jeye l'ẹke ọbu, eekuje Okpokoro Ishi. Iphe eekuje ẹke ono l'okfu Hibururu bụ Gologóta. ¹⁸ Yọ buru l'ẹke ono bẹ ẹphe kpopyaberu iya l'oshi-osweru. Ɖphe kpopyabekwaruphu unwoke labu ọdo l'ẹke ono: onye lanu l'ẹka iya ọwaa; onye ọphu l'ẹka iya ọphu. Jisọsu anọdu ẹphe l'echilabu. ¹⁹ Páyileti abya edee iphe kfube l'oshi-osweru ono. Iphe, o deru bụ: “JISOSU; ONYE NÁZARĒTU; EZE NDU JU.” ²⁰ Igweligwe ndu Ju agua iphe ono, Páyileti deru kfube l'oshi-osweru ono; kẹ l'ẹke ono, a kpopyaberu Jisọsu ono te tedu ẹnya lẹ mkpukpu ono. Iphe ono, e deru ono b'e deru l'okfu Hibururu; mẹ l'okfu Látinu; mẹ l'okfu Giriku. ²¹ Ya ndono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu Ju eje asụ Páyileti: “T'ẹ b'ọ deshi l'ọ bụ 'Eze ndu Ju.' T'ọ dechia 'Lẹ nwoke-a suru l'ọ yebedua bụ Eze ndu Ju.' ”

²² Páyileti asụ ẹphe: “L'iphe ya deru bẹ ya deekwaru.”

²³ Ndu soja ono akpopyabetsua Jisọsu l'oshi-osweru ono; bya achita uwe iya; kee ya ọzo ẹno. Onyenonu lẹ ndu soja ono ahata ọzo lanu. Ɖphe abya achitakwaphu uwe ime ẹhu iya. Ono, bụ uwe ime ẹhu ono b'e shi l'imeli kpa mkpalanu ege ono jeye l'ọzo alẹ. Ɖ to nwedu ẹke a gbagbaberu iya agbagbabe m'ọo ẹkalanu. ²⁴ Ndu soja ono asụ ibe ẹphe: “T'ẹphe ba alakwa iya alaka; t'ẹphe tuchia ya ẹnwa; maru onye ọo-laru.”*

“L'ẹphe kekashiru uwe iya l'ime onwẹphe.

Ọphube iphe ya eyeje l'ime ẹhu;
bẹ ẹphe turu ẹnwa;
t'ẹphe maru onye a-chita iya nu.”

Ọ bụ iphe ndu soja ono meru ndono.

²⁵ Ndu vudonyabe oshi-osweru Jisọsu ono teke ono bụ nne iya; mẹ nwunne nne iya kẹ nwanysi; mẹ Méri, bụ nyee Kulọpasu; mẹ Méri kẹ Mágudala. ²⁶ Jisọsu aphulephu nne

* 19:24 19:24 Egvu 22:18.

iya; me onye ono, etsoje ụzo iya, o yeru obu ono eke ephe vudonyabe eke ono; sụ iya: “Nwanyị; lekwa nwatibe ngu ke nwoke.”

²⁷ Yọ sụkwaphu onye ono, etsoje ụzo iya ono: “Lekwa nne ngu.” Shitakpelephu mbọku ono; onye ono, etsoje ụzo Jisọsu ono eduta Méri lashia nk'ia yele iya eje eburu.

Anwūhu Jisọsu

(Mát 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Onanu emeebetsua; Jisọsu amaru l'iphemiphe obule gvukotawaru; yọ sụ: “Lẹ mini agu iya.” Iphe ono abụkwaruphu k'ophu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-rekota ege e deru iya.

²⁹ Yo nweru ite, sụru l'ẹke ono, mee vayinu, shihuru ụka jiru iya ejiji. Ephe ewota egwo-ncha tsee le mee ono, shihuru ụka ono; bya ewota iya tsebe l'onunu ekali-oshi isopu; machiaru iya t'o rua ya l'onu.[†] ³⁰ Jisọsu angutalephu mee ono, shihuru ụka ono; sụ: “O gvụwaru!”

Yọ tya ishi kpokongu; tubua ume.

Aanmafu Jisọsu mgberemeķu

³¹ E meebetsua; ndu Ju arọ Páyileti t'ephe je akụ-kwoshia ndu ono, a kpọyaberu l'oshi-osweru ono okpa; ege aa-patsushi ephe; vufu. Iphe kparu iya nū aburu le mbọku ono bu mbọku, nchi-abọhu iya a-buru mbọku ọtu-ume; ephe emekwanu t'odzu ba akpogbaaru l'oshi-osweru le mbọku ọtu-ume; keshinu ophu mbọku ọtu-ume onanu bu mbọku ọtu-ume ophu du iche l'aji ephe ono. ³² Ya ndono; ndu soja ono abya akụ-kwoshia onye k'ivuzọ okpa; kukwoshikwaaphu onye ophu; bu iya bu ndu ono, a tukuru ephe le Jisọsu kpọyabe l'oshi-osweru ono. ³³ Ephe erua eke Jisọsu nọ; phua l'o gbe nwuhuhawaru. Ephe ahaa ya; ephe ta kukwoshihe yebedua okpa. ³⁴ Obenu l'onye soja lanu wotaru arwa; sụa ya le mgberemeķu. Teke onophu; mee yele mini agbaa eghirigha; shi l'onya arwa ono l'awushi patapata. ³⁵ O kwa onye phuru teke iphemiphe obule-a mekotaru be kfuru ege o du. Iphe ono, o kfuru ono bukotakwa ire-lanu. Yebedua l'onwiya makwarua l'oo ire-lanu mbu iphe ya ekfu. Oo ya bu t'unubedua kwetakwaphu. ³⁶ Iphe ono l'o ha mekotaru; k'ophu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke e-re, e deru; sụ: “Lẹ tọ dukwa okpu iya m'oo nanu, ejihu ejihu.” ³⁷ O nwekwaruphu eke odo, e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ: “L'ephe e-gude enya ephe lee onye ono, ephe sụru arwa ono.”

Eeli Jisọsu

(Mát 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ E metsua; Jósefu, bu onye Arimatíya ejekfube Páyileti; je arọ ya te ya pata odzu Jisọsu. Páyileti ekweta t'o pata iya. Ya ndono; yo je apatsuta iya pata pafu. Jósefu bukwapu onye etso ụzo Jisọsu; obu l'ootso iya le mpya; l'ẹke ootsu ndu Ju egvu. ³⁹ Nikodimọsu abyakwaphu. Nikodimọsu bu iya bu nwoke phu, byakfutajeru Jisọsu l'enyashi phu. Ya ndono; yọ byatashia; gude meuru, a gwakoberu alozu. Manu ono eshi mkpọ nshinu. E -wota manụ ono tukobe l'igwe, aatuje era iphe be era iya hakwa l'o bu era ekpa unu labu. ⁴⁰ Ephe eje apatsuta odzu Jisọsu; bya egude ekwa ocha, bu ekwa-odzu yele manụ ono, eshi kwekwekwe ono gude kwaa ya; bu iya bu ege ndu Ju akwaje odzu l'ome-l'ali ephe. ⁴¹ L'ẹke ono, ephe kpọyaberu Jisọsu l'oshi-osweru ono b'o nweru mgbabu, nonyabe iya nu. O nweru ili, du l'o bu ogba, a waru k'ophungu le mgbabu ono. Ili ono b'e te libua odzu odo. ⁴² Ya ndono; ephe apata Jisọsu je eye l'ẹke ono; keshinu mbọku ono buwa mbọku nchi-abọhu iya a-buru mbọku ọtu-ume; ili ono anodufua ntse l'ẹke ono.

20

Jisọsu shi l'onwu eteta

(Mát 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Yo rua l'utsu mbọku Sonde le nchi-abọhu dukwadu gerigeri; Méri ke Mágudala abyatashia l'ili ono teke ochi nokwadua; bya aphua le mkpuma ono, e gude bechia onu ili ono b'e swifuwaru. ² Yo gude oso gbakfu Sáyimonu Pyita; me onye ophunanu, etsojekwaphu ụzo Jisọsu, Jisọsu yeru obu phu; je asu ephe: “L'a pafukwaru Nnajufu l'ili ono; to bu l'ephe maru eke a togboru iya.”

³ Pyita yele onye onanu, etsojekwaphu ụzo Jisọsu ono egbeshi; tugbua jeshia l'ili ono. ⁴ Ephe ebo atuko gude oso; obu l'onye onanu, etsojekwaphu ụzo Jisọsu ono gbagharu Pyita; vuru iya ụzo gbarua ili ono. ⁵ Yọ bya efurita efurita; nyoo ime ili ono; phua ekwa

[†] **19:29** 19:29 Egvu 69:21; Mát 27:48; Mak 15:36; Luk 19:28-29.

o cha ono, e shi gude kwaa Jisōsu ono; l'ēke o wūshiru l'ēke ono. Obenu l'ē tō bahūdu l'ime ili ono. ⁶ Tō dū iya bụ; Sáyimonu Pyita etsowa iya-a l'azụ; rua bya abahū l'ime ili ono; bya aphūa ēkwa ocha ono ege o wūshiru; ⁷ mē ēkwa ono, e shi gude phuchia ya ishi ono. Ekwa onanu yele ekwa ocha phū ta wushikwaru l'ekalanu. A phūkowanu ekwa onanu, shi nōdu iya l'ishi phū aphūko; dobe iche. ⁸ Tō dū iya bụ; onye ono, etsojekwaphu ụzo Jisōsu, vuru ụzo gharua ili ono abya abahūkwapu; bya egude enya iya phūa; kweta. ⁹ Byeye teke ono b'ē to gbe edokwa-a ephe enya; mbū iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke, sūru lē Jisōsu shifutaje l'onwu teta nōdu ndzū ono. ¹⁰ Tō dū iya bụ; umadzu labū ono, etsoje ụzo Jisōsu ono atugbua; onyenonnu alashia nk'ia.

Jisōsu ekoshi onwiya

Méri kē Mágudala

(Mát 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Méri evudo l'iku ili ono; ara ekwa. Yō ranyaa ekwa; bya efurita efurita; nyoo ime ili ono; ¹² bya aphūa ojozi-imigwe labū, yeru uwe ocha; dūgaru l'ēke ono, e shi nyobe odzu Jisōsu ono: onye lanū adūgaru l'ūzo ishi; onye ophu adūgaru l'ūzo okpa. ¹³ Ephe aji iya: "Nwanyi; ?bū ngunu bē jiraru?"

Yō sū ephe: "L'ephe pataru odzu Nnajiufu iya; ya ta ma ēke ephe pataru iya; togbo."

¹⁴ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; yō ghachiwaphu; phūa Jisōsu ēke o vudo. Obenu l'ē tō madu l'ōo Jisōsu. ¹⁵ Jisōsu asū iya: "Nwanyi; ?bū ngunu bē jiraru; ?bū onye bē jicho?"

Méri edobenu l'ōo onye eche mgbabu ono; sū iya: "O -būru nggu pataru iya; byiko; tūnuru iya onu ēke i paru iya je atogbo; tē ya je apata iya."

¹⁶ Jisōsu ekuwa iya phū: "Méri!"

Méri abya aghachi; gude okfu Hiburū sū iya: "Rabónayi;" bū iya bū O-zi-iphe.

¹⁷ Jisōsu asū iya: "T'ēka ngu bē erukwa iya l'ehu; lē ya ta alarukwaa l'imigwe jekfube Nna iya. Olobu; tugbua je ekfuru unwunna iya phē lē ya alawa l'imigwe alakfube onye ono, bū Nna iya; buru Nna unu ono; mbū iya bū onye ono, bū Nchileke iya; bya abūkwaruphu Nchileke unu ono."

¹⁸ Ya ndono; Méri kē Mágudala ejekfube ndu ono, etsoje ụzo Jisōsu ono; sū ephe: "Lē ya gudeekwa enya iya ephe ēbo phū Nnajiufu; l'ō kwa iya ziru ozi ono."

Jisōsu ekoshi onwiya;

ndu etsoje iya nū

(Mát 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Yo be l'urēnyashi mbōku mbū l'idzu, bū iya bū mbōku Sonde; ndu etsoje ụzo iya aswō-chishikota iphe l'ūlo, ephe dōkoberu; l'ēke ephe atsū ndu Ju egvu. A bya ele enya; Jisōsu anōduwa l'ēke ono; kele ephe; sū ephe: "T'ēhu dūkwa unu agu." ²⁰ Yo keletsua ephe; bya ekoshi ephe ēka iya ephe ēbo; koshikwaphu ephe mgberemēku iya. Ehu atsoq ndu etsoje ụzo iya ena teke ono, ephe phūru Nnajiufu ono. ²¹ Yō sū ephe odo: "T'ēhu dūkwa unu agu. O bū ege Nna iya ziru iya; ya abya-wa; bū ege ya ezi unu t'unu je." ²² Yo kfutsua ege ono; bya atūshi ephe Ume; sū ephe: "Unu nata Ume-dū-Nso." ²³ Iphe, bū onye unu guru nvū l'iphe dū eji, o meru bē Nchileke guakwaruphu nvū. Onye unu ta gūduru nvū l'iphe dū eji, o meru bē Nchileke ta agūkwaru nvū."

Tōmosu; o-phu-l'enya-o-kwe

²⁴ Ya ndono; Tōmosu ophu eekuje Ejima ta nō l'ēke ono teke ono, Jisōsu byaru ono. Tōmosu yikwa l'umadzu iri l'ēbo ono, etsoje ụzo Jisōsu ono. ²⁵ Tō dū iya bụ; e meebetsua; ndu ophunanu, ephe l'iya etsojekwaphu ụzo Jisōsu phū asū iya: "L'ephe phūakwaru Nnajiufu obu."

Tōmosu asū ephe: "Lē ya te ekwetakwa; gbahaa lē ya gude enya iya phū ichii nturu ono l'ōbechere-ēka iya; mbū rua mkpūshi-ēka iya l'enya nturu ono l'ēka iya; pyokwaaphu ēka iya lē mgberemēku iya. O dūdu bē ya te ekwetakwa."

²⁶ Ya ndono; a nōlephu abalī esato; ndu etsoje ụzo iya edzukokwaa odo l'ūlo; ephe lē Tōmosu. A tūko ūlo swō-chishia aswō-chishi. Jisōsu abyale-ē bya evudo ephe l'echi; kele ephe ekele; sū ephe: "T'ēhu dūkwa unu agu." ²⁷ Yo kfuebe ege ono; bya asū Tōmosu: "Ngwaa; rua ya mkpūshi-ēka ngu l'ēka; nggu emee ya ēka lē mgberemēku. Tōmosu; ba abūhe e-kwe-lē-te-kwe. Kwetaje."

²⁸ Tōmosu asū iya: "Nnajiufu mu; mbū Nchileke mu!"

²⁹ Jisōsu asū iya: "?Bū okfu l'ī phūru iya kparu iphe i kwetaru? Onu-oma bū kē ndu ē-ta phūdu iya nū; kwetale-e."

Iphe e dedoru ekwo-a

³⁰ Jisōsu meshikwaruphu igweligwe iphe odo, dūgbaa biribiri, ē t'e dedu l'ekwo-a; l'ifu ndu etsoje ụzo iya. ³¹ Obenu lē ndu owaa, e deru-wa; b'e deru; k'ophu unu e-kweta l'ōo

Jisòsu bụ Kuráiyisutu ọbu, Nchileke kweru ụkwa iya ọbu, bụ iya bụ Nwatibe Nchileke; mę t'unu woru onwunu ye iya l'ẹka; k'ọphu unu e-shi iya l'ẹka nweru ndzụ.

21

Jisòsu ekoshi onwiya ụmadzu ẹsaa lę ndu etsoje ụzo iya

¹ E metsua; Jisòsu ewofuaru onwiya koshi ndu etsoje ụzo iya l'iku Eze Ңnyimu Tayibériyasu. Owaa ẹge o meru: ² Lę Sáyimonu Pyita yele Tómosu, ọphu eekuje Ejima; mę Natániyelu kę Kéna lę Gálili; mę ụnwu Zébedi ẹphe ẹbo; męfua ụmadzu ẹbo ọdo lę ndu etsoje ụzo Jisòsu tũko nọdu l'ẹkalanu. ³ Sáyimonu Pyita asụ ẹphe: “Yẹbedua ejeekwa ogbu ẹma.”

Ңphe asụ iya l'ẹphe e-tsokwa iya. Ңphe egbeshi; je awụba l'ugbo; tugbua. Obenu l'enyashi ono b'ę to nweudu m'ọ bụ ụba, ẹphe pyaru ishi. ⁴ Nchi abohudelephu; Jisòsu abya evudo l'ọnu-mini ono. Obenu lę ndu etsoje ụzo iya ta madu l'ọ bụ iya. ⁵ Yọ sụ ẹphe: “Ụnwu mu; ?o nweru iphe unu gbutaru?”

Ңphe asụ iya l'ę tọ dukwa.

⁶ Yọ sụ ẹphe: “Unu ghaa ntofu unu l'uzo ẹka-utara ugbo ono; gbuta ẹma.” Ңphe abya aghaa ntofu ono; ẹphe ta dụ ike kpụbata iya l'ugbo; l'ẹke ẹma, ẹphe gburu kfube ọswa ha igwe.

⁷ Ya ndono; onye onanu etsoje ụzo Jisòsu, Jisòsu yeru obu ono asụ Pyita: “L'ọ kwa Nnajiufu!” Sáyimonu Pyita anulephu l'ọ bụ Nnajiufu; chita uwe iya yekebe; l'ẹke o shi yeshia ya; buru lę mini ono voo; gvufushia. ⁸ Ndu etsoje ụzo iya ndu ọphu akwaa l'ugbo ono; akpụ ntofu ono, ẹma jiru tungu ono akpufuta eli nggodo; l'ẹke ẹphe ta nọhedu ote-nya l'eli nggodo. Ңphe nwa iya-a ntse ntse iphe ha l'ọ bụ ụkporo ntụ-ọkpa iche iche ugbo ise. ⁹ Ңphe enyifutalephu nggodo; phụ ọku, e gude icheku mekwaa l'ẹke ono. Ңphe aphụ ẹma, daburu l'ọku ono; phụkwaaphu buredi. ¹⁰ Jisòsu asụ ẹphe: “Unu hata ẹma ọbu, unu gburu ọbu gude bya.”

¹¹ Sáyimonu Pyita eje abahụkwa l'ugbo ono; je akpufuta ntofu ono eli nggodo. Iphe jiru iya nụ abuleruphu okporokpo okporokpo ẹma. Ңma, nọ iya nụ l'ọ ha tũko dọ ụkporo ẹma ẹsaa l'ẹma iri l'ęto. E gudekwaru l'ẹma, nọ lę ntofu ono ha nshinu; ntofu ono ta dukwa m'ọ ẹke ọ taru kingu. ¹² Jisòsu asụ ẹphe: “Unu bya akpọo uchi.” To nwe ndu ono, etsoje ụzo iya ono onye tũru iya ama k'ọji iya onye ọ bụ; l'ẹke ẹphe tũko mawaru l'ọ bụ Nnajiufu. ¹³ Jisòsu abya ewota buredi ono nụ ẹphe; nufukwaaphu ẹphe ẹma ono.

¹⁴ Ekoshi ono, o koshiru ẹphe onwiya ono kweekwa ugbo ęto, o woru onwiya koshi ndu etsoje ụzo iya l'o shitsua l'onwu teta nọdu ndzụ.

Jisòsu yele Pyita

¹⁵ Ңphe eriebe ọkpuchi ono; Jisòsu eku Sáyimonu Pyita: “Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i ka iya oyeru obu karia ẹge ndu owaa l'ẹphe ha yeru iya?”

Pyita asụ iya: “Iyee; Nnajiufu; i mawaru lę ya yeru ngu obu.”

Jisòsu asụ iya: “Nuje ụnwu aturu iya nri.” ¹⁶ Yọ bya eku iya k'ugbo ẹbo; sụ iya: “Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i yeru iya obu?”

Pyita asụ iya: “Iyee; Nnajiufu; i mawaru lę ya yeru ngu obu.”

Jisòsu asụ iya: “Letaje aturu iya ęnya.” ¹⁷ Yọ byakwaphu bya ekua ya k'ugbo ęto; sụ: “Sáyimonu; nwatibe Jónu; ?i yeru iya obu?”

Ehu adalephu Pyita kọo; kęle Jisòsu jiru iya k'ugbo ęto; ?m'o yeru iya obu? Yọ sụ iya: “Nnajiufu; nggubedua l'onwongu makọtaru iphemiphe ọbule; i maru lę ya yeru ngu obu.”

Jisòsu asụ iya: “Nuje aturu iya nri.” ¹⁸ Sụ iya: “Kamenu; tę ya karu ngu: lę teke ọ bụ ngu l'ikoro b'ọ bụ nggu egbeshiye; wota ẹkwa ngu weru; lobe jeshia ẹke, dọ ngu mma. Obenu lę teke i kahuleruphu bę ii-chili ẹka ngu ẹphe ẹbo; onye ọdo abya ewebe ngu ẹkwa; duta ngu jeshia ẹke ta dudu ngu k'ẹjeje.” ¹⁹ Okfu ono b'o kfuru gude koshi egbe ọnwu, Pyita a-nwụ; gude koshi ọdu-biribiri Nchileke. Jisòsu ekfuebe ẹge ono; sụ Pyita t'o tsoru iya.

Jisòsu yele onye ọphunanu, etsojekwaphu ụzo iya phụ

²⁰ Pyita abya aghaa ęnya; phụ onye ọphunanu, etsojekwaphu ụzo Jisòsu, Jisòsu yeru obu phụ; l'ẹke ootso ẹphe. Ọ bụ iya bụ onye ono, nonyabe Jisòsu teke ono, ẹphe eri nri-ęnyashi phụ; bụ iya jiru iya; sụ: “Nnajiufu; ?bụ onye bụ onye ọbu, e-deru ngu ye ọbu?” ²¹ Pyita aphụ l'iya phụ; sụ Jisòsu: “Nnajiufu; ?nanụ ẹge kę onye owaa du?”

²² Jisòsu asụ iya: “Ọ -buru l'ọ bụ uche-obu yebe Jisòsu l'ọo-nọdu ndzụ jeye teke ya a-bya ọdo; ?nke ngu bụ ole. Ọ bulephu t'i tsoru yebe Jisòsu.”

²³ Ya ndono; ụnwunna ekfulahaa iphe ono, o kfulu ono; l'onye onanu, etsojekwaphu ụzo Jisọsu ono ta anwuhedu anwuhu. Obenu l'iphe Jisọsu kfulu ta bukwa l'ẹ ọ nwuhedu anwuhu. Iphe o kfulu bu: "Ọ -buru uche-obu yẹbe Jisọsu l'ọo-ọdu ndzu jeye teke ya a-bya ọdo; ?nke ngu bu ole."

²⁴ Ọ bu onye ono, etsojekwaphu ụzo Jisọsu ono bu iya bu onye ekfu iphe o gude ẹnya iya phụa l'iphe-a l'ọ ha. Ọ kwa iya phụ deru iphemiphe ọbule-a. Ayi maru l'iphe o kfulu bukota ire-lanụ.

Mkpọ-chi ishi iya

²⁵ O nwekwaruru igweligwe iphe ọdo, Jisọsu meshiru. Ege ọ du mu bu le ndege e jeru t'a tuko iya l'ọ ha dekota l'ekwo nanu nanu; me mgboko-a l'ọha ta ge edzukwa odobe ekwo, e dekotaru iya.

Ozi, Ndu Ishi-Ozi Jeru

¹ Onye-ukfu-l'oha, bu Tiyofilosu; ekwo, mu vu uzo deeru ngu be mu deru iphe bu iphe Jisosu meru; me iphe bu iphe o ziru l'o ha shitakpo le mbu; ² jeye teke Nchileke wobaru iya l'imigwe. O byaru bya ala l'imigwe; yo shi l'eka Ume-du-Nso karu ndu ono, o fotaru t'ephe buru ndu ishi-ozu iya ono iphe ephe e-me. ³ O jeru iphe-ehuka; bya anwuhu; nwuhutsua; bya eteta nodu ndzu. Yo bya anoo ukporo abali labu. L'ime ukporo abali labu ono b'o woru onwiya koshi t'ephe maru le ya no ndzu. O koshibetaru ephe onwiya; k'opu e-to nweudu ephe onye atu ego ke wo: ?a maru m'o noo ndzu. Ephe gude enya ephe phua ya; yo kfuaru ephe ege Nchileke, bu eze e-shi medzua iphe o watawaru ememe. ⁴ Yo nweru teke ephe l'ia nokobe; yo su ephe: "Unu ba alufukwa le Jerusalemu. Unu nodukwa kwaberu iphe ono, Nna suru le ya a-nu ono, bu iya bu iphe-oma-wa, ya kfuuru unu-wa. ⁵ Le Jonu gude mini mee baputizimu; o bu l'a -nolephu nwa abali olemole nta-a be ee-gude Ume Nchileke mee unu baputizimu."

⁶ Ya ndono; ndu ishi-ozu ono edzukobelephu ephe le Jisosu; ephe aji iya: "Nnajiufu; ?o gbawaru teke ji-nuphu ndu izurelu ali-eze ephe obu azu too?" ⁷ Jisosu asu ephe: "Le to gbadu unu l'oma mboku obu me teke obu, Nna iya gudewa aka iya tua l'onwiya. ⁸ Obenu le Ume-du-Nso a-bya unu l'ehu; mee unu; unu eshihu ike; k'opu unu e-je Jerusalemu; jee Judiya; jee Sameriya; jekotakpoo ekemeke obule le mgboko gbaa mgburumburu; je ekfua iphe unu phuru, meru l'ehu iya."

Jisosu ala l'imigwe

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Yo kfugetsulephu ege ono; ephe atuko ele iya enya; Nchileke ewolia ya; urukpu eworu iya domia.

¹⁰ Ephe evudo elekwadua enya l'akpamigwe l'eke ono l'o mihugetsuaru ono; unwoke labu, yeru uwe ocha abya evudonyabe ephe; ¹¹ su ephe: "Unube unwoke Galili; ?bu ngunu meru iphe unu vudo ele akpamigwe. Jisosu ono, e dufuru l'eke, unu no lashia l'imigwe ono be buhukwaphu ege ono, unu ele iya; yo bahu l'imigwe ono bu ege oo-gude bya odo."

Onye e gude edochi enya Judasu

¹² To du iya bu; ephe eshi l'ugvu ono, eekuje Olivu ono latashia Jerusalemu. Ugvu ono be du iphe ha l'o bu mkpirikpi manyiru; m'e-shi le Jerusalemu. ¹³ Ephe erulephu Jerusalemu; bahushia l'ime ulo k'eli eli; shi le k'alij laa le k'eli iya, bu iya bu eke ephe nokpoo anono. Ndu ono bu: Pyita; Jonu; Jemus; Anduru; Filipu; Tomosu; Batolomiyu; Mاتي; Jemus Alufiyosu; owaa Sayimonu, onye adzo t'alij ndu ju noduru ndu Ju; mefua Judasu, bu nwatibe Jemus. ¹⁴ Ephe l'unwany nokwaphu l'eke ono; mekwaphu Meri, bu iya bu nne Jisosu; me unwunne Jisosu kwaphu. Ephe atuko l'ephe ha je anodu l'ekalanu; gude obu lanu ekfu anu Nchileke.

¹⁵ Yo be ujiku lanu l'ephe dzukoberu ege ono; ephe rukwaru ukporo ishingu l'eke ono; Pyita egbeshi; su ephe: ¹⁶ "Unwunna mu; iphe ono, e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke l'oo-me ono rekotaakwaru; bu iya bu iphe ono, Ume-du-Nso shihawa l'onu Dévidi kfua le ke Judasu ono; bu iya bu onye ono, du ndu byaru bya egude Jisosu ono. ¹⁷ Judasu ono b'e shi guru yeru ayi; yo shi yiru l'oje ozi-wa, ayi eje-wa."

¹⁸ O gude okpoga, a kfuuru iya l'ejo iphe o meru; zua ali. Yo metsua daa; sugbua onwiya; ephe agbafuhu iya; akurepho iya l'o ha ekposhihu. ¹⁹ Iphe bu ndu Jerusalemu mgburumburu anukota iphe ono, meru nu ono. Ephe eworu ali ono gua Akeludama l'okfu-ali ephe, bu iya bu "Egu-mee."

²⁰ "Le dekwaru l'ekwo Egvu-Oma; su:

T'egbara kfuakwa l'ufu iya;

t'e b'o dukwa onye e-bu iya ebubu.*

E dekwaaphu; su:

T'onye odo no-chikwaa enya iya

l'oje ozi, o shi eje.†

²¹ "Oo ya bu l'aa-fota onye lanu t'o tsoru ayi. T'onye ono bukwaru onye tsohawaru ayi jekota ekemeke obule, ayi le Nnajiufu, bu Jisosu jekpooru; ²² tsube teke Jonu shi eme baputizimu jeye mboku, e dufuru Jisosu ono l'eke ayi no kuba l'imigwe. Onye ono

* 1:20 1:20 Egvu 69:25. † 1:20 1:20 Egvu 109:8.

e-toruru l'ekfu iphe ayi phuru le ke Nnajiufu, bu Jisosu; bu iya bu l'o shi l'onwu teta nodu ndzu."

²³ Ya ndono; ephe abya akfube umadzu ebo: Josefu, ophu eekuje Basabasus, ephe etushi iya bu Josutosu; owaa onye odo, eekuje Matayasu. ²⁴ Ephe abya ekfuru nu Nchileke; su: "Nggube Nnajiufu; nggube onye maru obu onyemonye obule; koshi ephe onye ophu i fotaru l'ime umadzu ebo-wa ²⁵ t'o no-chia enya Judasu; buru onye ishi-ozii; meje iphe ono, Judasu haru; lashia eke gbaru iya nu ono." ²⁶ Ephe eworu enwa tua; yo daaru Matayasu. E woru iya yakobe le ndu ishi-ozii iri le nanu ono.

2

Abyabya Ume Nchileke

¹ Yo be mboku aji Pentikosutu gedegede; ephe atuko l'ephe ha dzukobe l'ekalanu. ² E ji ekfua; ephuphu, shi l'imigwe ederu kfuakfuka l'o bu ephuphu oke pherephere bya ejilephu ulo ono, ephe doru ono ejiji. ³ Ephe aphua iphe dutsua l'o bu ire-oku, jakashiru ajakashi; kekashia onwiya bya anodutsua ephe l'ishi l'ehu l'ehu. ⁴ Ume Nchileke eji ephe ehul'ephe ha. Ephe aghaa okfu-ali ephe; gudegbaa okfu-ali odo kfulahaa okfu ege Ume Nchileke ono meru t'ephe kfua.

⁵ Ya ndono; yo nweru ndu Ju, jiru Jerusalemu; mbu ndu Ju, Nchileke duru le nso, shigbaa le mba, no le mgboko mgburumburu. ⁶ Iketuma ndu ono anulephu ephuphu ono; gbakodzua. Yo kpo onyemonye obule okfu; l'eke onyemonye obule nuru eke ekfu okfu-ali iya. ⁷ Yo du ephe biribiri; ji ephe enya. Ephe ajilahaa; su: "Ndu-a, ekfu okfu-a; ?ephe ta budunua ndu Galili to. ⁸ ?Nanu ege e meru be ayi anutsua okfu-ali ayi l'ehu l'ehu? ⁹ Mbu okfu ayibe ndu Patiya; ndu Midiya; ndu Ilamu; ndu shi Mesopotemiya; ndu shi Judiya; ndu shi Kapadosiya; ndu Pontusu; ndu shi Eshiya; ¹⁰ mekpo ayibe ndu shi Firijiya; me Pamfliya; me ayibe ndu shigbakpo Ijiputu; me ndu shi Sayirini, no l'ali Libiya; jeyekpo le ndu byaru abyabya, shi Romu; ¹¹ me ndu Ju; ndu amu eka ndu Ju; ndu Kiritu; me ndu Arebiya. Ayi atuko anutsua eke ephe gude okfu-ali ayi ekfu okfu eze iphe, Nchileke emeebe." ¹² Yo du ephe biribiri; ji ephe enya. Ephe ajitsua ibe ephe: "?Bu ngunu be egbe iphe owaa bukpo?" ¹³ Yo nweru ndu gude mgbonu su l'o me emetsua ephe l'enya.

Pyita asa okfu

¹⁴ Ya ndono; Pyita egbeshi yele ndu ishi-ozii ophu ephe iri le nanu bya evudo. Pyita abya awata iya; raa ya arara; su: "Ndu Judiya ibe mu; me iphe, bu ndu bu le Jerusalemu mgburumburu; unu gebekwa-o! Unu ngabekwa nchi l'iphe-a, ya abya ekfuku-wa-o: ¹⁵ Ndu-a ta ngukwa mee, bu iya bu iphe unu ari. ?To budu nta-a be enyanwu agbakota? ¹⁶ Iphe owaa gbe bukwari iphe ono, onye nkfuchiru Nchileke; mbu Jowelu kfuru teke ndiche; su:

¹⁷ " L'owaa bu iphe Nchileke kfuru:

L'o -rua l'oge ikperazu;

be ya a-wushiru ndiphe

mgburumburu Ume iya.

Unwu unu ndu k'unwoke;

me ndu k'unwanyi

e-kfuchiru Nchileke.

Unwu-okorobya unu a-phu aphu;

ndu k'ogurennya aru nro.

¹⁸ Iye! Teke ono be ya a-wushi

Ume iya ono: wushi iya unwoke;

me unwanyi, ejeru iya ozi.

Ephebedua ekfuchilahaaru Nchileke.

¹⁹ Ya e-meshi iphe-ophulunya

l'akpamigwe; meshia iphe du biribiri

le mgboko.

Aa-phu mee; owaa oku;

me urukpu enwuru-oku.

²⁰ Enyanwu a-gbahu tsubalangu;

onwa ekelahaa l'o bu mee;

temanu Eswe ke Nnajiufu eruta,

bu iya bu eze mboku ono,

a-du biribiri ono.

21 Iphe bụ onye rakuru Nnajiufu;

bẹ ọo-dzọfuta.*

22 “Unubẹ ndu Ízurẹlu; ọ kwa Jisọsu kẹ Názaretu ono bụ nwoke ono, Nchileke shi l'iphe-ophulenyaa; mẹ iphe jiru ẹnya, dughbaa biribiri, Nchileke gude iya meshia l'ifu unu ono mee t'ọ doo unu ẹnya l'ọo yẹbe Nchileke ziru iya. Iphe ono l'ọ ha bẹ unu makọturu ọhuma l'onwunu. 23 Obenu l'a kpuru iya nụ unu; unu eshi l'ẹka ndu ẹ-ta madụ ekemu kpopyabe iya l'oshi-osweru; woru iya gbua. Iphe ono aburu iphe Nchileke mahawaru amama bya achia ya achichi dobe. 24 Obenu lẹ Nchileke tofufuwaru iya l'egbu, ọnwu shi kee ya; bya emee; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ; kẹ l'ọnwu ta dudu ike lopyabe iya. 25 Lẹ Dévidi kfukwaru kẹ Jisọsu; sụ:

“ Lẹ ya aphuje Nnajiufu iya tekenteke.

Tekenteke b'ọ nọ iya

l'eka-utara

t'ẹ b'ọ dọ iphe e-me iya nụ.

26 Q bụ iya kparu iphe

okpoma atso iya ẹnà;

ya agụ egvu; l'ete ẹswa.

Ya maru lẹ ya -nwuhutsua;

bẹ ii-dobe iya ndzụ ọdo.

27 Ya maru l'ẹ tji hadu iya l'alj-maa.

E tji hadu onye nke ngu,

i yeru obu t'ọ rehu erehu.

28 I koshiwaru iya ọzo ndzụ.

Ii-me t'ẹhu tsoo ya ẹnà; kẹle nggu l'iya bu.'

29 “Unwunna iya; ya a-togboru unu kẹ nna ẹphe oche, bụ Dévidi ẹba. E tọ bulekwaa l'ọ nwuhuru anwuhu nwenkinyi; obenu l'e liru iya elili. Ili iya nokwaa l'ẹke-a byeye nta-a. 30 Obenu l'ọ shi buru onye nkfuchiru Nchileke. Q maru lẹ Nchileke kweru iya ukwa; riru agụ yeru iya ẹya: lẹ ya e-shi l'awa iya fota onye a-nọ-chi iya l'okwa-eze iya. 31 Q phuru iphe Nchileke e-mekochaa mee; kfua lẹ Kuráyisutu e-shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ, bụ iya bụ teke ono, ọ sụru:

'Lẹ tọ hadu iya l'alj-maa;

anụ-ẹhu iya te rehu erehu.'

32 Nchileke mewaru Jisọsu ono; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ, bụ iya bụ ọwaa, ayi taktaru atụ ọnu iya-a. 33 Ọo ya bụ lẹ Nchileke woliru iya eli woru dobe l'ẹka-utara iya. Q natakwaru Ume-du-Nsọ l'ẹka Nna, bụ iphe-oma, Nchileke kweru ukwa iya. Iphe-a, unu phuru-wa; mẹ iphe-a, unu anụ lẹ nchi-wa bukwa iphe-oma ono, bụ iya bụ Ume iya ono, ọ wushiru ayi ono. 34 E tọ bukwa Dévidi bẹ laru l'imigwe l'onwiya; lẹ yẹbedua l'onwiya sukwaru:

'Lẹ Nchileke sụru Nnajiufu yẹbe Dévidi:

Nọdu iya l'ẹka-utara

35 jeye teke ya e-me ndu ọhogu ngu

t'ẹphe buru iphe

ii-dzopyabe l'okpa.'

36 “Ọo ya bụ; t'ọ doo Ízurẹlu mgburumgburu ẹnya lẹ Nchileke mewaru Jisọsu ono, unu kpopyaberu l'oshi-osweru ono t'ọ buru Nnajiufu; buru Kuráyisutu, bụ iya bụ Onye Ndzota ono.”

37 Ya ndono; ẹphe anutsu l'iya phụ; yo rua ẹphe l'anụ; ẹhu adaa ẹphe kọo. Ẹphe asụ Pyita; mẹ ndu ishi-ozí ọphu: “Unwunna ayi; ?bụ ngunu bẹ ayi e-me?”

38 Pyita asụ ẹphe: “Unu taa onwunu uta iphe dọ ejí, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e gude ẹpha Jisọsu Kuráyisutu mee unu baputizimu l'unu ha l'ẹhu l'ẹhu tẹ Nchileke guaru unu nvụ l'iphe dọ ejí ono, unu meru ono; unu anata iphe-oma, bụ iya bụ Ume-du-Nsọ. 39 L'iphe ono bẹ Nchileke kwekwaru ukwa iya lẹ ya e-meru iya unu; meeru iya unwu unu; meeru iya iphe bụ ndu nokwadu ote-ẹnya; mẹ iphe bụ ndu Nnajiufu, bụ Nchileke ayi e-ku.”

40 Pyita ekfuebe ẹge ono bya ekfukwaaphu igweligwe okfu ọdo kfushia ya ike; bya anmaaru ẹphe okwa; sụ: “Ọphu t'unu dzọo onwunu l'ogbo-wa, ala l'iyi-wa.” 41 Tọ dọ iya bụ; ẹphe adụ l'igweligwe nata ozi-oma ono; kweta; e mee ẹphe baputizimu. Mboku ono bẹ iphe ruru unu madzụ ugbo ẹsaa l'ukporo madzụ iri bya ayiru lẹ ndu kwetaru nụ.

Umere ndu chọchi ọdungu

* 2:21 2:21 Jów 2:28-32.

⁴² Ɛphe akfube ɔswa yeru ɛhu mkp̄urumkpuru l'ɔnu iphe, ndu ishi-ozu ono ezi ɛphe; l'atũkoje nɔkobe l'ɔ bu unwunne lanu; gbaru mgba eri Nri Nnajiufu; ekfu anu Nchileke.

⁴³ Onyemonye ɔbule atsulahaa egvu. Ndu ishi-ozu ono emetsua iphe-ɔphulenyia; me iphe du biribiri l'igweligwe. ⁴⁴ Iphe bu ndu woru onwephe ye Jis̄osu l'eka l'ephe ha atũko gbaru mgba l'iphemiphe ɔbule, ephe nweru enweru. ⁴⁵ Ephe ereshikota ɛku ephe; me iphe bu iphe ephe nweru enweru; keuru onyemonye ɔbule l'eghe mkpa haru onye. ⁴⁶ Mb̄oku-mb̄oku; ephe atũko tugbabe nanu je anodu l'eze-ulo Nchileke. Ephe atũkoje gbaru mgba eri Nri Nnajiufu l'ufu l'ufu; gudekwaphu ɛhu-ɔtso-ena; me obu iphoro eri iphe bu iphe ephe eri eriri. ⁴⁷ Ephe ekelekepelephu Nchileke ekele; buru ndu no ndiphe mgburumgburu l'obu. Nnajiufu l'eyekwaru ephe ndu, ɔ dz̄oru k'ɔphungu mb̄oku-mb̄oku.

3

Onye ngvuru eje ije

¹ Yo be ujiku lanu; Pyita yele Jonu ayiru ejewa eze-ulo Nchileke l'oke-eswe urenyashi nɔlephu l'ifu, bu iya bu teke eekfuje anu Nchileke. ² Yo nweru nwoke, shi k'op̄hu a muru iya dabutaru ngvuru, aapa eje odobe l'onu eke eeshije abata, eeku "Onu-uzo Egiri". Nwoke ono be aapataje mb̄oku-mb̄oku bya edobe l'onu-uzo ono t'ɔ roje ndu, abahu l'eze-ulo Nchileke ono iphe. ³ Yo phulephu Pyita yele Jonu; eke ephe abata l'eze-ulo ono; rokwaaphu ephe iphe. ⁴ Pyita yele Jonu eworu enya dab̄e iya. A nonyaa; Pyita asu iya: "Lee ayi enya!" ⁵ Yo lelaha ephe enya; tubesu l'o nweru iphe ephe abya iya anunu. ⁶ Pyita asu iya: "Ya te nwekwa okpoga; obu l'op̄hu ya nweru be ya a-nu ngu;" su iya: "L'ike ke Jis̄osu Kur̄ayisutu, bu onye Nazaretu; gbeshi nta-a jelaha ije." ⁷ Yo lota nwoke ono l'eka-utara; lo-lia ya eli. E ji ekfu ɔwaa; ɔkpa iya ephe ebo; me nkwo iya atũko tushihu iya. ⁸ Yo kfu-lihu; vudo evudo; jelaha ije; tsoru ephe bahu l'eze-ulo Nchileke ono. Yo kfu-phe; ete eswa; l'etushi Nchileke epha. ⁹ Onyemonye ɔbule aphua ya eke oojephe; l'etushi Nchileke epha; ¹⁰ hubetsuwa iya phu ama: l'oo ya bu onye-wa, shi nodu le Onu-uzo Egiri l'eze-ulo Nchileke l'aro ar̄o-wa. Yo du ephe biribiri; ji ephe enya; mb̄u iphe ono, e meru iya ono.

Pyita asa okfu

l'eze-ulo Nchileke

¹¹ Ndu ono l'ephe ha aphulephu ege ɔogba-tso Pyita yele Jonu l'ekemeke ɔbule; ephe awuru bya adoru; nodu ele iya l'onu-ulo ɔphu eeku je "Onu-uzo Solom̄onu". Yo kfu be ɔswa du ephe biribiri. ¹² Pyita aphulephu ndu ono; su ephe: "Unub̄e ndu Izur̄elu; ? bu ngunu meru iphe iphe-a du unu biribiri. ?Bu ngunu meru iphe unu ele ephe enya; yo gbe du l'ɔ bu ike k'eka ephe; be ephe gude mee te nwoke-wa jee ije; ɔ dudu buru l'oo k'eḡe ephe bu-tab̄e ndu akwab̄eru Nchileke egvu. ¹³ O kwa Nchileke ke nna ephe oche phe; mb̄u Nchileke ono, bu Nchileke ke Ebirihamu; buru Nchileke ke Ayizaku; bya aburu Nchileke ke Jek̄opu ono be gude-wa iphe-a, meru nu-wa; koshi ɔdu-biribiri ke Nwatibe iya, bu Jis̄osu. Mb̄u onye ono, unu kpuru ye l'eka ndu Romu; bya ajikakwa iya phu l'ifu P̄ayileti ono. P̄ayileti ekpebuhawa le ya a-ha iya t'ɔ la. ¹⁴ Unu ajika onye ono, du ns̄o; buru onye doberu eka ndoo ono. Yo gbe buchiaru onye ɔphu gburu ɔchi be unu suru t'a haaru unu t'ɔ la. ¹⁵ Unu eshi ege ono gbua onye gude ndzu. Obenu le Nchileke meru t'o shi l'onwu teta nodu ndzu; bu iya bu oswi-okfu-wa, ayi agbaru ɔdzori-wa. ¹⁶ Nwoke-wa, unu phuru-wa; mb̄u onye-wa, unu maru-wa bukwa ike ke Jis̄osu ono; be meru iya; yo du mma; okfu l'ephe kweru l'ike no l'epha iya. Mb̄u; ɔ bu ekweta, shi l'eka Jis̄osu be meru nwoke-wa l'ifu unu l'unu ha-wa; yo dzua oke ege-a.

¹⁷ "Ndibe ayi; ya marua l'iphe meru iphe unu le ndu ishi unu meru Jis̄osu ege ono be shitaru le 'amagama unu. ¹⁸ Nchileke eshi l'eke ono mee iphe o kfuru l'onu ndu nkfuchiru iya l'ephe ha teke ndiche; su le Onye Ndzōta ono, o kweru ukwa iya ono e-je iphe-ɛhuka. ¹⁹ Oo ya bu; t'unu taa onwunu uta iphe du eji, unu meru; ghaa umere. Unu laphuta azu lakfuta Nchileke t'o fuchafu unu iphe du eji, unu meshiru; ²⁰ k'op̄hu ɛhu-ago e-shikwaphu l'eka Nnajiufu byakfuta unu; m'o zilephu Onye Ndzōta ono, ɔ fotahawaru unu ono. Onye ono bu Jis̄osu. ²¹ Oo-nodu l'imigwe jeye teke Nchileke e-me iphemiphe ɔbule; t'ɔ du ege o shi du; mb̄u iya bu iphe ono, Nchileke shi l'onu ndu nkfuchiru iya kfuaru ayi teke ndiche ono. ²² Mosisu kfuokpwaaru; su: 'Le Nnajiufu, bu Nchileke be e-shi l'unwunna unu zia onye nkfuchiru Nchileke ege o ziru yeb̄edua. Onye ono be unu a-nujeru okfu l'iphemiphe ɔbule, o kfuru. ²³ Onye e-ta ngabeduru onye nkfuchiru ono nchi be ee-bufu ebufu l'eke ndibe Nchileke no; mee t'ɔ laa l'iyi.' ²⁴ Iphe bu ndu nkfuchiru Nchileke l'ephe ha; shitakpo le Samuwelu je akpaa le ndu ɔphu etso iya nu

l'ephe ha be ʔuko kfukota okfu iphe-a, eme nta-wa. ²⁵ Iphe ono, Nchileke shi l'onu ndu nkfuchiru iya su l'oo-me ono be bu unu b'o gude kfua ya; okfu l'oo unu bu unwu ndiche unu, Nchileke kweru ukwa teke ono, o suru Ebirihamu: 'O bu l'eri ngu be ya e-shi gooru mgboko mgburumburu onu.' ²⁶ Nchileke yeru onye ejeru iya ozi, bu Jisosu; su t'o vuru uzo byakfuta unu bya agooru unu onu-oma; bu iya bu l'oo-me unu l'ehu l'ehu t'unu ghaaru ejo iphe ono, unu eme ono azu."

4

Pyita asa okfu l'ifu ndu ishi ndu Ju

¹ Ephe akpukwaduru-a okfu ono, ephe ekfuru ndu Ju ono l'onu; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu Sádusii; me onye ishi ogbogwo eze-ulo Nchileke awukfuta ephe. ² Ehu eghulaha ephe eghughu; okfu l'umadzu ebo ono, ezi iphe ono l'ara iya arara; le keshinu Jisosu tetaru nodu ndzu be ee-mekochaa shi l'onwu teta nodu ndzu. ³ Ephe akputa ephe je atuchishia; kele nchi jihuwaru. Ephe anoo jeye le nchi-ta-abohu iya. ⁴ Obenu l'igweligwe ndu, nuru ozi Pyita phe ono woru onwephe ye Jisosu l'eka. Ndu, bu unwoke le ndu ono be rukwaru unu madzu ugbo iri l'ebo le ukporo madzu iri.

⁵ Yo be le nchi-ta-abohu iya; ndu ishi ndu Ju; ndu bu ogurenaya ephe; me ndu ezije ekemu abya edzukoo le Jerúsalemu. ⁶ Nwoke, eeku Anasu, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nokwaphu l'eke ono; me Kayafasu; me Jonu; me Aleguzanda; mewaru iphe bu ndu shigbaa l'eri ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja. ⁷ Ephe abya akpuru ndu ishi-ozii ono dobe ephe l'ifu; jilaha ephe ike onye ephe gude eme iphemiphe obule ono; me onye ziru iya ephe.

⁸ Ume Nchileke abya eji Pyita ehuru; yo su ephe: "Unube ndu ishi; me ndu bu ogurenaya Izurelu; ⁹ teke bu l'iphe unu ekpe ephe ikpe iya ntau bu k'iphe, du mma, ephe meru onye no l'iphe-ehuka; bu iya bu ege e gude mee nwoke ngvuru-wa t'o jee ije; ¹⁰ to du iya bu t'unube ndu no l'eke-a; me iphe bu ndu Izurelu mgburumburu makwaru l'o bu ike ke Jisosu Kuráiyisutu ke Názaretu be meru iphe nwoke-wa duwa mma; vudo unu l'ifu ege-a. Jisosu bu onye ono, unu kpopyaberu l'oshi-osweru l'onwunu ono; Nchileke emegekwanu-a bya emee ya; yo shi l'onwu teta nodu ndzu. ¹¹ O bu Jisosu ono b'e deru nk'ia l'ekwo okfu Nchileke; su:

L'oo mkpuma ono, unube ndu
akpu ulo jikaru ono;
bu iya mekocharu bya aburu
itso, gude ulo ono.*

¹² E to nwekwa onye odo, a-du ike dzota ayi; gbahaa Jisosu Kuráiyisutu nkinyi iya. Ophu to dukwa epha onye odo le mkpuli igwe owaa, Nchileke meru t'a maru, bu epha, a-du ike dzota madzu; gbahaa ke Jisosu ono nkinyi iya."

¹³ Ephe anubelephu ege Pyita ye le Jonu asa okfu ono kpa kpa; l'eke ephe bukwa madzu mmanu, e-ta budu l'ephe guru ekwo; yo ji ephe enya. Enya eje agbarua ephe le Pyita phe be ephe le Jisosu shi ayi. ¹⁴ Yo kpo ephe okfu; l'eke nwoke obu, e meru t'o du mma obu vudokwaa l'eke ono. ¹⁵ Ephe asu Pyita phe t'ephe lufu l'ulo-ikpe ono t'ephe chja idzu. Ephe alufulephu; ephe awata ochi idzu. ¹⁶ Ephe asu: "Bu ngunu be ephe e-me ndu-a? Iphe bu Jerúsalemu mgburumburu makotaakwaru l'oo ephe; be Nchileke shi l'eka; mee te nwoke-wa korohu. E te egbe atudu iya ego. ¹⁷ Iphe ephe e-me t'a haa okfukashi iphe-a l'alí Ju bu t'ephe yeshia ephe egvu ike: t'ephe be ekfuhekwa ke Jisosu ono odo."

¹⁸ Ephe ekua Pyita phe; bya anmashiaru ephe okwa ike t'ephe be ephotabahekwa ke Jisosu; m'o kwanu gude epha iya zia iphe l'edzudu ohodo.

¹⁹ Pyita ye le Jonu asu ephe: "Unu ghanu hata: ?Bu ole ka mma l'ifu Nchileke: ?bu t'ayi nujeru Nchileke okfu; to t'ayi nujeru unubeada okfu. ²⁰ L'ephe ta ahakwa okfu iphe ephe phuru l'enya bya anu ya le nchi." ²¹ Ephe abya akfube oswa yeshia Pyita phe egvu ike; paru ephe haa; ephe atugbu. To du iphe ephe maru, ephe a-dzobe okpa hua ephe ahuhu; kele ndiphe aja Nchileke ajaja k'iphe ono, meru nu ono; ²² okfu le nwoke ono, e gude uzo, du biribiri mee; yo du mma ono be nowaru iphe, kariru ukporo afa ugbo ebo.

Ndu ke Nchileke ekfu anu

Nchileke; t'o nu ephe ike

²³ A halephu Pyita phe; ephe atugbu jekfushia ndu, ephe l'ephe ayije; je akokotaru ephe iphemiphe obule ono, ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu bu ogurenaya

* 4:11 4:11 Egvu 118:22.

kfuru ephe ono. ²⁴ Ephe anɛbele iya phɛ; bya egude obu lanɛ kfube oswa kfuru nɛ Nchileke; sɛ iya: “Nnajiufu, bɛ Okaribe-Kakota-Nɛ. Ɔ bɛ nggu doberu igwe; dobe alɛ; dobe eze ɛnyimu; mɛ iphe, bu l'ime iya. ²⁵ Nngube onye gude ike Ume-du-Nsɔ mee onyiche ephe, bɛ Dévidi, bɛ onye shi ejeru ngu ozi; yo dee l'ekwo; sɛ:

“Bɛ ngunu meru iphe ɛhu egu
iphe bɛ mbakeshi eghughu?
?Nanɛ ɛge ɔ dɛ; bɛ ndiphe achɛ ejo idzu,
ɛ-te nwedu ishi?”

²⁶ Ndu eze, achɛ mgboko
akwakobe onwɛphe k'ogu;
Ndu ishi edzukowaphu t'ephe
kpɔshia iphe kɛ Nnajiufu ayi;
mɛ k'onye ono, ɔ fɔtaru ono;
mbɛ Jisɔsu.[†]

²⁷ Ɔ bɛ oswi-okfu lɛ Hérodu; Pónchosu Páyileti; ephe lɛ ndu ɔhodo; mɛ ndu Ízurelu dzukoru lɛ Jerúsalemu; chɛa idzu t'ephe tso Nwatibe ngu ono, dɛ nsɔ ono ɔgu; mbɛ Jisɔsu ono, i teru manɛ ono. ²⁸ Obenu l'iphe ono tɔko buru t'ephe mee iphe ɛ chɛhawaru l'idzu l'ɔo ɛge ono bɛ ee-me iya. ²⁹ Nta-a; Nnajiufu! Lewaru egbe ɔnwu, ephe anmashiru ayi. Yenu ayibe ndu ejeru ngu ozi ike l'ɛhu t'ayi ba atsɔjeshi egvu lɛ phuu k'okfu okfu ngu ono. ³⁰ Yeta nɛ ɛka; mee ndu iphe eme t'ephe ka mma; mɛ t'ayi gude ephe Jisɔsu, bɛ Nwatibe ngu, dɛ nsɔ; meshia iphe-ɔphulenyia; mɛ iphe-ɔhubama, dugbaa biribiri.”

³¹ Ephe ekfugelephu nɛ Nchileke; ɛke ono, ephe nɔ ono atɔko nmahe jijiji. Ume Nchileke abya eji ephe ɛhu; ephe abya akwata ɔswa zilaha a ozi-ɔma Nchileke; ephe ta tsɔhe egvu.

Ndu kɛ Nchileke

gba mɛba l'iphe ephe

³² Tɔ dɛ iya bɛ; ndu ono, kweru l'ɔo Jisɔsu bɛ Nnajiufu ephe ono l'ephe ha atɔko tugbabe buru nanɛ. Obu ephe aburu nanɛ. To nwe onye ɔphu asɛjekwadu l'iphe ya nweru bɛ kɛ ɛka iya. Iphemiphe ɔbule bɛ ephe tɔko tugbabe gbaru mɛba. ³³ Ndu ishi-ozɛ egude ike asa iya l'edzudzu ɔha t'ɔ doo madzɛ ɛnya lɛ Nnajiufu, bɛ Jisɔsu shiwa l'ɔnwu teta nɔdu ndzɛ. Nchileke akfubekpoo ɔswa emeru ephe eze-iphe-ɔma, ha nshinu l'ephe ha. ³⁴ Iphe bɛ l'ephe ha aphukota iphe mkpa iya duru ephe; l'ɛke ndu, nweru alɛ; m'ɔ bɛ ɔlo reshiru iya; chɛtakota okpoga, ephe retaru iya ³⁵ chɛta-shiaru ndu ishi-ozɛ ono. Ephe ewotaje iya keeru onyemoneye ɔbule l'ɛge mkpa iya ha.

³⁶ Ɔ bɛ ɛge ɔ dɛ ndono, kparu iphe Jósefu mekwaruphu nk'aya ege ono. Jósefu ono bɛ onye Lívayi, a muru lɛ Sáyipurosu. Ndu ishi-ozɛ guru iya Bánabasu; bɛ iya bɛ onye anɛje onye ɔdo ɔkpɛ-ikike. ³⁷ Yɛbedua bɛ woru alɛ, o nweru ree; bya achɛta okpoga iya nukota ndu ishi-ozɛ.

5

Ananáyasu yɛle Safáyira

¹ Ya ndono; nwoke lanɛ, eeku Ananáyasu yɛle nyee ya, bɛ Safáyira abya erekwaaphu alɛ nk'ephe. ² Ananáyasu ahaphodo aswa alɛ ono dobe; nyee ya amakwarɔa. Yɔ chɛta-shiaru ndu ishi-ozɛ uwudu iya; bya asɛ ephe l'ɔwaa kwa mkpakɔ iphe ephe retaru l'alɛ ephe ndɔ-ɔ. ³ Ya ndono; Pyita asɛ iya: “Ananáyasu; ?ngunu kparu iphe i kweru tɛ Sétanu bata ngu l'obu bya emee t'ɛ dzɔaru Ume-du-Nsɔ ejo-ire; mbɛ t'ɛ kweta haphodo okpoga, i retaru l'alɛ ngu ono? ⁴ Teke ono, ɛ ti shidu ree alɛ ono; ?tɔ bɛdu nke ngu b'ɔ bɛ tɔ? L'i retsuaru iya; ?tɔ bukwapu nggu bɛ okpoga iya nɔ l'ɛka; buru nggu maru iphe, dɛ ngu mma, ɛ ga e-gude iya mee? ?Bɛ ngunu meru iphe i kweru t'egbe iphe ono bata ngu l'obu? Ɛ tɔ bukwa madzɛ b'ɛ dzɔru ejo-ire. Ɔ kwa Nchileke.” ⁵ Anunɛ, Ananáyasu anɛ iphe ono; yɔ ngabuhu daa gbaa; nwuhu. Iphe bɛ ndu nuru iya nɛ atsɔlahaa egvu. ⁶ Ɔnwu-okorɔbya awu-lihu bya akwaa ya; pafɛ; pata iya je elia.

⁷ A nɔlephu iphe, ha l'ɔ bɛ iya mee? ?Bɛ ngunu meru iphe i kweru t'egbe iphe ono bata ngu l'obu? Ɛ tɔ bukwa madzɛ b'ɛ dzɔru ejo-ire. Ɔ kwa Nchileke.” ⁵ Anunɛ, Ananáyasu anɛ iphe ono; yɔ ngabuhu daa gbaa; nwuhu. Iphe bɛ ndu nuru iya nɛ atsɔlahaa egvu.

⁸ Pyita asɛ iya: “?Bɛ iphe nggu lɛ nji ngu retaru l'alɛ unu ndɔ-ɔ?”

Yɔ sɛ iya: “Iye; l'ɔ kwa iya ndono.”

⁹ Pyita asɛ iya: “?Ngunu kparu iphe nggu lɛ nji ngu chɛru idzu t'unu data Ume Nchileke adata? Lekwa ndu jeru oli nɛ iya ege ephe abata l'ɔnu-uzo. Ɔo ephe a-pafufukwaa ngu phɛ.” ¹⁰ Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; nwanyi ono angabuhukwapu daa gbaa l'iku ɔkpa Pyita l'ɛke ono; nwuhu. Ɔnwu-okorɔbya ono erutashia; yɔ nwuhuwanu. Ephe

[†] 4:26 4:26 Egvu 2:1-2.

apata iya je elinyabe nji iya. ¹¹ Iphe bu ndu chochi mgburumgburu; mewaru ndu odo, bu ndu nuru iphe ono atsujee egvu ege-a; nmahu ruuruu.

*Ndu ishi-ozu akafuaru
omeshi iphe-ophuleny*

¹² Ndu ishi-ozu ono emeshiaru ephe igweligwe iphe-ophuleny; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri l'eke ono. Ndu ono, kweru ke Nnajiufu ono l'ephe ha atugbabe nanu je anokobe l'ekalanu le Onu-uzo Solomonu l'eze-ulo Nchileke. ¹³ To nwe ndu e-ta yidu l'ogbo ono, jeru otu ama ke otosuru ephe; e gudekwaru l'iphe ephe eme kfube oswa du ephe ugwu l'eny. ¹⁴ Obenu l'igweligwe madzu byaleru-a bya eworu onwephe ye Nnajiufu l'eka: unwoke me unwany. ¹⁵ Ephe egude k'iphe ono, ndu ishi-ozu eme ono; pashia ndu iphe eme je edobegbaa l'iku esu-uzo; nyobegbaa ephe l'oshi-azege; me l'utute; k'ophu oo-buru: Pyita -swetade te nwononyo iya haru rua ephe l'edu. ¹⁶ Igweligwe ndu, shi le mkpukpu le mkpukpu, nonyabetsua Jerusalemu agbakodzua; patatsuaru ephe ndu nk'ephe, iphe eme; me ndu ogvu bu l'ehu. E mee; ephe adukota mma.

*Aakpa ndu ishi-ozu ehu
odokwa*

¹⁷ Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu etsoje iya nu, bu iya bu ndu tso l'ogbo ndu Sadiusi abya iya owaa mbu ijimanya. ¹⁸ Ephe atuta ndu ishi-ozu ono je achiru ye le mkporo. ¹⁹ Yo be l'enyashi; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abya aghashia uzo ulo-mkporo ono; bahu je edufuta ndu ishi-ozu ono; bya asu ephe: ²⁰ "Unu je evudo l'ime eze-ulo Nchileke; kfuaru ndiphe okfu ndzu, shi l'eka Kurayisutu." ²¹ Ndu ishi-ozu ono ekwe iya. Yo be l'utsu iya; ephe eje anodu l'eze-ulo Nchileke; wata ozi iphe.

Ya ndono; eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu etsoje iya nu; abya ekukoo iphe bu ndu ogbo ikpe ono l'ephe ha; mbu iphe bu ndu ishi ndu Izurelu t'ephe chia idzu. Ephe ezia t'e je akpufuta ndu ishi-ozu ono le mkporo; kputaru ephe. ²² Ndu ono, e ziru ono erua; ephe ta phue ephe l'ulo-mkporo ono. Ephe alaphushia azu; je asu ndu ikpe ono: ²³ "L'ephe shikwa rua; a tuchia ulo-mkporo atuchi; tuchikpoo ya gbagbaradingu; ndu nche anodu l'onu ulo-mkporo ono eche nche. Ephe abya atuhaa uzo; to nwe onye ephe phuru l'ime iya." ²⁴ Onye ishi ndu ogbogu eze-ulo Nchileke ono; me ndu ishi, achijeru Nchileke eja anu iphe ono; yo ji ephe enya. Ephe arilaha iphe e-me nu. ²⁵ Nwoke lanu agbabata bya asu: "?Unu marua l'unwoke ono, unu tuchiru le mkporo ono be no l'eze-ulo Nchileke ezi ndu no l'eke ono iphe?" ²⁶ Onye ishi ndu soja ono eduta ndu soja iya; ephe l'iya ayiru je achita ndu ishi-ozu ono; chi-phuta azu. Ephe te gudekwa ike chita ephe; ke l'ephe atsu egvu: e -menyaa; ndiphe egude mkpuma tugbushia ephe.

²⁷ Ephe akputa ndu ishi-ozu ono bya edobe l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ono. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ajilaha ephe aji; su ephe: ²⁸ "?O kwa l'ephe nmaru unu okwa nmashiaru iya unu ike t'unu be egudehe epha nwoke ono zia iphe odo? Unu egude iphe ono, unu ezi ono zigbaru Jerusalemu. Iphe unu emelephu bu t'unu tukobe ephe ochi nwoke ono l'ishi."

²⁹ Pyita phe asu ephe: "O kwa iphe Nchileke suru t'ephe mee be ephe e-meje. E to kwa ophu madzu kfuru. ³⁰ O kwa Nchileke ke nna ephe oche phe be meru te Jisosu shi l'onwu teta nodu ndzu l'unu kpopayabetsuaru iya l'oshi-osweru; yo nwuhu. ³¹ Nchileke ewolia ya dobe l'eka-utara iya; mee ya Nnajioha mee Onye Ndzoza; k'ophu oo-shi ege ono koshi ndu Izurelu uzo, ephe e-shi taa onwephe uta iphe du eji, ephe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke t'o guaru ephe nvu l'iphe du eji, ephe meshiru. ³² O kwa iphe ono be ephe atu onu iya. O kwa phu ege ono be Ume-du-Nso ophu Nchileke anuje onye emeje iphe o kfuru atukwaphu onu iya."

³³ Ndu ikpe ono anutsule iya phu; voru oku ghua ehu; su l'ephe e-gbushi ndu ishi-ozu ono. ³⁴ Onye lanu l'ime ephe, eeku Gameliyelu egbeshi t'o yee onu. Gameliyelu ono tso l'okpa ndu Farisii; bukwaruphu onye ezije ekemu; mbu onye ndiphe akwaberu ugwu. Yo su t'a chita ndu ishi-ozu ono chifu ogbodufu. ³⁵ A chifutsua ephe ogbodufu; yo su ndu ikpe ono: "Unube ndu Izurelu! Unu gebe-o! Unu kwabekwa enya l'iphe unu abya ome ndu-wa. ³⁶ L'unu marua l'o nwehawaru teke nwoke, eeku Tiyudasu sujeru le ya bu onye ha nshinu. Ndu ruru unu madzu etsolaha ya. E gbua ya. Ndu ono, shi etso iya nu ono agbakashihu. Ogbo ono, o wataru ono alaa. ³⁷ E meebe; teke phu, a gujeru ogu phu; Judasu, bu onye Galili alufutakwa; zakotakwaphu ndu ophu tsolahaaru iya nu. E gbukwaa ya phu; ndu ono, shi etso iya nu ono atuko gbakashihu. ³⁸ O bu ege ono be ke ndu-a abya adudu nta-a. Te ya kfuru unu: t'e b'o dukwa iphe unu e-me ndu-a. Unu pakwaru ephe haa. O -buru l'iphe-a, ephe eme-wa be shi l'eka madzu be oo-lakwaa. ³⁹ Teke bukwanu l'oo Nchileke b'o shi l'eka be unu ta akposhi-ghekwa iphe ephe eme.

L'o -shi Nchileke l'ẹka bẹ unu e-mekochakwaa gbe bya amaru l'ọo Nchileke l'onwiya bẹ unu etso ogu!"

⁴⁰ Ndu ikpe ono ekwe; mee iphe Gaméliyelu kfuru. Ẹphe ekua ndu ishi-ozí ono; chia ẹphe iphe; bya asu ẹphe t'ẹ b'ọ dúhekwa mbọku, ẹphe e-gudekwadu ẹpha Jisọsu ekfu okfu ọdo. Ẹphe emeebe; paru ẹphe haa. ⁴¹ Ndu ishi-ozí ono eshi l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ono lufuta; ẹhu atsọshi ẹphe lẹ Nchileke guru ẹphe lẹ ndu dú mma kẹ oje iphe-ẹhuka l'okfu ẹhu Jisọsu. ⁴² Ẹphe ta ha ozi iphe l'eze-ulo Nchileke; mẹ l'ufu l'ufu mbọku-mbọku; l'ara ozi-oma ono arara: l'ọo Jisọsu bụ Onye Ndzọta ọbu, Nchileke kweru ụkwa iya ọbu.

6

Aafota ụmadzu ẹsaa t'ẹphe

yeru ndu ishi-ozí ẹka

¹ A nọnyaa; lẹ ndu etsoje ụzo Jisọsu aka nshinu akaka eje; ndu Ju, bụ ndu ọp̄hu okfu-alí ẹphe bụ Giríku awata ọgushiru ndu Ju ọp̄hu okfu-alí ẹphe bụ Híburu aphụ. Iphe kparu iya nụ abụru lẹ mbọku-mbọku bẹ ọobuje: a -wata oke nri; ta akpadu ishi unwanyi nk'ẹphe; ndu ọp̄hu maa tufuru. ² Ndu ishi-ozí ono ẹphe iri l'ẹbo abya ekua ndu etsoje ụzo Jisọsu l'ẹphe ha; sù ẹphe: "L'ẹ tọ dukwa mma t'ẹphe gude okfu iphe eeri l'onu haa ozi ozi Nchileke. ³ Oo ya bụ; unwunna; unu fọta ụmadzu ẹsaa l'ime unu; t'ayi ye ẹphe okfu nri-a l'ẹka. Ndu obu a-bụ ndu, madzụ amaru ẹka oma; buru ndu Ume-dụ-Nsọ jiru ẹhu; bukwaruphu ndu maru mmamiphe. ⁴ Ẹp̄hebedua, bụ ndu ishi-ozí l'onwẹp̄he anọdulephu l'okfu anụ Nchileke; mẹ l'ozí ozi-oma."

⁵ Ẹp̄he azụkota gberegbedem l'iphe ono, ndu ishi-ozí sùru t'e mee ono. A bya afọta Sutívínu, bụ nwoke, kweru kẹ Nnajiufu ọkpobe ekwekwe, Ume-dụ-Nsọ jikwaruphu ẹhu; bya afọta Filipu; Pọrókorosu; Nikéno; Táyimonu; Pámenasu; mẹ Níkolasu, onye Ántiyọku, bụ onye ọhodo, meru onwiya onye Ju. ⁶ Ndu ono, etsoje ụzo Jisọsu ono abya eduta ẹp̄he byakfuta ndu ishi-ozí. Ẹp̄he abya ebyibe ẹp̄he ẹka l'ishi; kfuru nụ Nchileke l'okfu ẹhu ẹp̄he.

⁷ A kabakpọoru ọnu okfu Nchileke l'ẹkemeke ọbule. Ndu etso ụzo Jisọsu lẹ Jerúsalemu akfubekpoo ọsua l'aka nshinu akaka eje. Igweligwe ndu achijeru Nchileke ẹja ekweta ozi-oma ono; bya eworu onwẹp̄he ye Nnajiufu l'ẹka.

Aakputa Sutívínu

⁸ Sutívínu ono aburu onye Nchileke emeru eze-iphe-oma; gude iya l'eme ire; k'ọp̄hu oomeje eze iphe-ọp̄hulenyá, dú biribiri l'ifu ndiphe. ⁹ Ya ndono; yo nweru ndu shi l'ulo-ndzuko ndu Ju. Ndu ono bẹ nweru teke ẹp̄he shi buru ohu. Ẹke ẹp̄he shitsua bụ Sayírini; Aleguzándiriya; Silisiya; mẹ Ẹshiya. Tọ dú iya bụ; ẹp̄he abyakfutashia Sutívínu; ẹp̄he l'iya awata ntútego. ¹⁰ Obenu lẹ Ume Nchileke nuru Sutívínu mmamiphe; k'ọp̄hu ọobuje teke o yeru ọnu; to nwehedu onye amajekwadu iphe oo-kfu. ¹¹ Ẹp̄he eje ebuta madzụ; kfua ẹp̄he ugwo t'ẹp̄he sùje: "L'ẹp̄he nuru ẹke Sutívínu ekfurushi Mósísu yele Nchileke." ¹² Ẹp̄he eshi ẹge ono kpalia ndiphe; mẹ ndu bụ ọgurenya ndu Ju; mẹ ndu ezije ekemu. Ẹp̄he abya akputa Sutívínu kpụ-jeru ndu ndzuko ogbo ikpe; ¹³ je eduta ndu byaru bya agbalahaa ya ekebe; l'ebo iya ibo: "Lẹ nwoke-wa ta dukpokwaa teke ẹ tọ nọjeru ekfubyishi eze-ulo-wa, dú nsọ-wa; mẹ ekemu Mósísu. ¹⁴ L'ẹp̄he nụkwaru ẹke ọ sùru lẹ Jisọsu-wa, bụ onye Názaretu-wa e-mekochaa lakashia eze-ulo-wa; gbanweshikota ome-l'alí ẹp̄he, shi l'ẹka Mósísu." ¹⁵ Iphe bụ ndu nọ l'ulo-ikpe ono atọko dabẹ Sutívínu ẹnya l'ifu. Ifu egbu l'iya phụ oswi kẹ nwijnwii l'ọ bụ ifu ojozi-imigwe.

7

Onu, Sutívínu eye

¹ Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja aji Sutívínu: "Dukwanuphu; ?bụ iphe ndu-a kfuru bụ iphe meru nù?"

² Sutívínu asụ ẹp̄he: "Ndu nke mu; unu gebekpoduaphu-o! Lẹ Nchileke ọp̄hu gbaru t'aatukoje kwabẹ iya ugwu meru t'onychiye ayi, bụ Ẹbiríhamu phua ya. Teke ono bẹ Ẹbiríhamu bukquadua lẹ Mesopotémiya. Ẹ tọ ladua Háranu. ³ Ya ndono; Nchileke asụ t'ọ haa alí iya; haa unwunna iya; tųgbua jeshia alí, ya e-koshi iya. ⁴ Yọ haa alí Kalúdiya; tųgbua jeshia je eburu lẹ Háranu. Nna iya anwuhulephu; Nchileke emee ya; yọ bya eburu l'alí-a, unu bu ntan-a. ⁵ Ẹ to nwekwa alí ono ọp̄hu Nchileke nuru iya t'ọ buru nk'iya teke ono; mbukpo m'ọ bụ alí, ha l'ọ bụ ntụ-ọkpa lanụ. Obenu lẹ Nchileke kweru iya ụkwa lẹ ya a-nụ iya ẹya t'ọ buru nk'iya; buru kẹ nwanwanwanranwa

iya. Teke Nchileke kfulu Ébirihamu iphe-a bẹ Ébirihamu te gbe amutakwaa nwa. ⁶ Nchileke sūru Ébirihamu: 'L'awa iya e-mekochakwaa laa alì ọ̀do je aburu ohu. Ụnu afa mgburumburu; bẹ ee-mee ẹ̀phe aphụ. ⁷ Ọ bụ lẹ ndu ono, gbaru ẹ̀phe ohu ono; bẹ ya a-hù àhùhù. Ẹ̀phe eshikwa nù l'alì ono lufuta; bya abaaru iya ẹ̀ja l'ẹ̀ke-a.* ⁸ Nchileke abya ekwe Ébirihamu ụkwa; bya edobe ome-l'alì kẹ obu ụ̀tsù t'ọ̀ buru iphe-ọ̀hubama k'iphe ono, o kweru ụkwa iya ono. Ya ndono; Ébirihamu abya amuta Áyizaku. Áyizaku anọ̀lephu abalì ẹ̀saa; yo be k'ẹ̀sato iya; yo bua ya ugwu. Ọ kwaphu ẹ̀ge ono bẹ Áyizaku buru Jékọ̀pu. Yọ̀ bụkwaruphu ẹ̀ge ono bẹ Jékọ̀pu bukwaru iya phụ ochechoroche ayi phẹ; ẹ̀phe iri l'ẹ̀bo.

⁹ "Ochechoroche ayi phẹ ono egude ẹ̀nya-kfurukfuru; ree Jófẹ̀fu ndu Íjiputu. Obenu lẹ Nchileke nọ̀du swiru Jófẹ̀fu ọ̀huma ọ̀huma; ¹⁰ dzọkota iya l'iphe-ẹ̀huka iya l'ọ ha; bya anụ iya umere ọ̀ma; mẹ mmamiphe lẹ k'onye eze ndu Íjiputu, bụ iya bụ Fero. Fero emee Jófẹ̀fu; yọ̀ buru iya bụ onye achikota alì Íjiputu l'ọ̀phu; bụkwaru iya phụ bụ ishi l'iphe bụ ufu Fero l'ọha.

¹¹ "A nọnyaa; ẹ̀jo-ẹ̀gu abya abya l'alì Íjiputu mgburumburu; mẹ l'alì Kénanu. Iphe ono aburu eze iphe-ẹ̀huka. Ochechoroche ayi phẹ te nwehe iphe ẹ̀phe e-ri. ¹² A nọnyaa; Jékọ̀pu abya anụ lẹ nri nọ lẹ Íjiputu; bya ezi ochechoroche ayi phẹ t'ẹ̀phe jee. Yọ̀ buru ẹ̀jeje k'ọ̀dungu ndono. ¹³ Yo be lẹ k'ugbo ẹ̀bo; Jófẹ̀fu emee t'ẹ̀phe maru lẹ ya bụ nwanne ẹ̀phe. Fero eshikwaphu ẹ̀ge ono maru ndu ufu Jófẹ̀fu. ¹⁴ Tọ̀ dụ iya bụ; Jófẹ̀fu abya ezia ozi t'e je asụ nna iya; mbụ Jékọ̀pu t'ọ̀ lata Íjiputu yẹ̀le ndibe iya l'ẹ̀phe ha, bụ ndu kpakọ̀ru dụ ụkporo madzụ ugbo ẹ̀to l'umadzu iri ise. ¹⁵ Tọ̀ dụ iya bụ; Jékọ̀pu alaa Íjiputu, bụ iya bụ ẹ̀ke yẹ̀le ochechoroche ayi buru jeye ẹ̀phe anwushihu. ¹⁶ E vukotaru odzu ẹ̀phe laa Shékemu je elia l'ili, Ébirihamu gudehawa okpoga iya zuta ndu ikfu Hamọ̀ lẹ Shékemu l'ẹ̀ke ono.

¹⁷ "Yo rudelephu teke ono, Nchileke e-meru Ébirihamu iphe ono, o kweru iya ụkwa iya ono; ndibe ayi, bu lẹ Íjiputu azuwanu ha l'ọ bụ ngunu. ¹⁸ A nọnyaa; onye eze ọ̀do, ẹ-ta madụ onye Jófẹ̀fu bụ achilaha ndu Íjiputu. ¹⁹ Yọ̀ gbáláháárú ndibe ayi ono ẹ̀jo ẹ̀regede; wata ome nna ayi oche phẹ aphụ; k'ọ̀phu ọ̀ turu ẹ̀phe ekemu t'e tufajee nwegbu teke a muru iya; k'ọ̀phu ẹ̀ tọ̀ nọdudu ndzụ.

²⁰ "Ọ bụ teke ono b'a muru Mósisu. Mósisu aburu ẹ̀giri nwata, dụ mma l'ifu Nchileke. E hee ya l'ime ụ̀lo ime ụ̀lo onwa ẹ̀to. ²¹ Yo be teke a pataru iya je edobe; gbado iya; nwatibe Fero kẹ nwanji ẹ̀je eheta iya; hee ya; hefuta. Yọ̀ buru nwatibe iya. ²² E zikota iya iphe, bụ ẹ̀kwo, aamụje amumu lẹ Íjiputu teke ono. Yo shi ẹ̀ge ono buru eze madzụ l'okfu-ọ̀nu; mẹ l'iphe, eeme l'ẹ̀ka.

²³ "Mósisu anọ̀lephu ụkporo afa labụ; rìlaha lẹ ya e-je ajia ndu alì iya, bụ iya bụ ndu Ízurelụ. ²⁴ Yọ̀ phua onye lanụ l'ẹ̀ke onye Íjiputu eme iya ẹ̀ji. Yo jekfu ẹ̀phe; je agbalahaaru onye kẹ Ízurelụ ọ̀dzori. Yo gude okfu iphe ono chigbulekwaphu onye kẹ Íjiputu ono l'ẹ̀ke ono; shi ẹ̀ge ono melata ugwo iphe o meru onye Ízurelụ ono. ²⁵ Mósisu etubesu lẹ ndu nk'ia a-maru lẹ Nchileke e-mekochaa shi l'ẹ̀ka iya mee t'ẹ̀phe nweru onwẹ̀phe. Obenu l'ẹ̀ to dodu ẹ̀phe ẹ̀nya. ²⁶ Yo be echile iya; yọ̀ phua ẹ̀ke ndu Ízurelụ labụ alù ọ̀gu; jeshia tẹ ya je egboo ẹ̀phe; doshiaru ẹ̀phe iphe adaru ẹ̀phe. Yọ̀ sụ ẹ̀phe: 'Unu gebe! ?Unu ta madu l'unu bụ unwanne lanụ? ?Ngunu meru iphe unu eme t'unu meka onwunu iphe?'

²⁷ "Onye onanu, achọ okfu ono enwufu Mósisu; sụ iya: '?Bụ onye meru ngu onye ishi; mẹ onye ikpe ẹ̀phe?' ²⁸ ?Tọ̀ bụ l'i mewa t'i gbua ya ẹ̀ge i gburu onye Íjiputu unyaphua?' ²⁹ Mósisu anọ̀lephu iphe ono; gbafu l'alì Íjiputu; gbalaa; je eburu l'alì Mídiya. Yọ̀ nọdu l'ẹ̀ke ono mụta unwegirima ẹ̀bo.

³⁰ "A nọlephu ụkporo afa labụ; Mósisu aphua ojosi Nchileke l'echi-ẹ̀gu Ugwu Sáyinyinai. Ojosi ono nọkwanu l'ọku, enwu l'iru. ³¹ Mósisu ele iya ẹ̀nya; yọ̀ dụ iya biribiri. Yo jekfubedele iya phụ tẹ ya je amaru iphe ọ̀ bụ; nua olu Nnajiufu l'ọku ono. Olu ono asụ iya: ³² 'Ọo yẹ̀bedua bụ Nchileke kẹ nna ngu oche phẹ; bụ iya bụ Nchileke kẹ Ébirihamu; buru Nchileke kẹ Áyizaku; bya aburu Nchileke kẹ Jékọ̀pu.'† Mósisu awata ọ̀tsu egwu; tọ̀ tũhe ama ole ẹ̀nya l'ẹ̀ke ono ọ̀do.

³³ "Ya ndono; Nnajiufu asụ iya: 'T'ọ yefu akpokpa iya; l'ẹ̀ke ono, oovudo ono; bẹ bụkwa alì, dụ nsọ. ³⁴ Ya lewaru ẹ̀nya; phụ egbe aphụ, eeme ndibe iya lẹ Íjiputu. Ya

* 7:7 7:7 Mbụ 15:13-14. † 7:32 7:32 Awụ 3:6.

nɔwɔru ude, ɛphe atsɔ; byaakwanua tɛ ya dzɔo ɛphe. Ngwaa; bya tɛ ya zi ngu t'i je ƙjiputu.[‡]

³⁵ “Yɔ bɔkwɔru-a Mɔsisu-a, ndu ƙzurelu jikaru; jɔ iya onye meru iya onye ishi; mɛ onye ikpe ɛphe-wa. Nchileke shi l'ɛka ojozi iya, Mɔsisu phuru l'iru, enwu oku; fɔta iya; zi ya t'o je aburu onye ishi; mɛ onye a-gbafuta ɛphe. ³⁶ Mɔsisu emeshia iphe-ɔphulenyɔ, dugbaa biribiri lɛ ƙjiputu bya eshi lɛ ƙjiputu ono dufuta ɛphe; bya emeshikwaaphu iphe-ɔphulenyɔ, dugbaa biribiri lɛ Eze ɛnyimu Uswe; mɛ l'echi-ɛgu, ɛphe nɔru ukporo afa ugbo ɛbo.

³⁷ “O kwa iya bɔ Mɔsisu ono, sɔru ndu ƙzurelu: ‘Lɛ Nchileke e-shikwa l'unu zifu onye nkfuchiru iya; ɛge-a, o ziru Iya-a.’[§] ³⁸ Yɔ buru Mɔsisu ono bɛ nɔ-chiru ɛnya ndu ƙzurelu teke ono, ɛphe dzukuru lɛ Ugwu Sáyinayi l'echi-ɛgu ono. Oo ya shi anatajɛ iphe ojozi-imigwe ono, byakufataru iya l'ugwu ono shi ekfuje; kfuaru ochechoroche ayi phɛ. Oo ya shi l'ɛka Nchileke; nata okfu ono, anɔ ndzɔ ono kfuaru ayi.

³⁹ “Obenu lɛ ndiche ayi phɛ nyilɛrua nchɔ ɛphe manɔ l'iphe ono; jɔka iya. Yɔ dɔ ɛphe t'a sɔ l'ɛphe gbe laphu azɔ lɛ ƙjiputu; ⁴⁰ sɔ ɛronu: ‘T'o metaru ɛphe nte, e-vutaru ɛphe uzɔ. Lɛ Mɔsisu-a, bɔ iya shi lɛ ƙjiputu dufuta ɛphe-wa; bɛ ta mahɛdu ɛge o jeru iya.’^{*} ⁴¹ O bɔ teke ono bɛ ɛphe kpuru ntekpɛ, dɔ l'ɔ bɔ nweswi; wata iya agwagwa. ɛphe awata ogworu iphe ono ɛja; l'emɛru iya ɛswá; mbɔ iphe, bɔ ɛphebedua gude ɛka ɛphe kpɔa ya.[†] ⁴² Tɔ dɔ iya bɔ; Nchileke ewofu ɛphe ɛnya; ɛphe awata ogwa mkpɔ-kpodo, nɔgbaa l'igwe, bɔ iya bɔ iphe, e deru l'ɛkwo ndu nkfuchiru Nchileke lɛ Nchileke sɔru:

‘Ukporo afa labɔ;
bɛ unu gbushiru anɔ
gude gwaa nte l'echi-ɛgu.
?O nweru ɔphu unu gude
gwaa yɛbedua.[‡]

⁴³ ?Tɔ bɔdu ɔlo nte Mólɛku; bɛ unu vutaru;
bya evuta mkpɔ-kpodo, unu kpuru;
yɔ dɔ l'ɔ bɔ kɛ nte Réfanu?
Iphe ono bɔ iphe unu gude ɛka unu meshia;
t'unu bajɛru iya ɛja.
Oo ya kparu iphe ya a-chɔta
unu chighaa Bábyilonu.’

⁴⁴ “Ndice ayi phɛ shi nweru ɔlo-ɛkwá ndzuko, ɛphe shi egvubeje l'iphe, bɔ ɛke ɛphe jeberu l'echi-ɛgu ono. Yɔ buru ɔlo-ɛkwá ndzuko ono, ekoshije lɛ Nchileke nɔ-a swiru ɛphe. E meru ɔlo-ɛkwá ono ɛge Nchileke sɔru Mɔsisu t'e mee ya, bɔkwɔnu iya bɔ egbe iya ɔphu o koshihawaru iya. ⁴⁵ Ndice ayi phɛ eworu ɔlo-ɛkwá-dɔ-nsɔ ono; ye ogbo ɔphu etso ɛphe l'ɛka. Ogbo onanu agwɔta iya; tsoru Jóshuwa je anaa ndu mbakeshi alɔ ɛphe; mbɔ alɔ, Nchileke l'onwiya chɔshihawaru ndu bu iya nɔ. ɔlo-ɛkwá-dɔ-nsɔ ono anɔdu l'ɛke ono jeye l'ogbo kɛ Dévidi. ⁴⁶ Dévidi aburu onye yɛle Nchileke dɔ lɛ mma. Yɔ sɔ Nchileke t'ɔ haa tɛ ya kpɔaru yɛbe Nchileke kɛ Jékɔpu ɔlo. ⁴⁷ E mekochaa; yɔ buru Sólomɔnu kpuru Nchileke ɔlo ono.

⁴⁸ “Obenu lɛ Nchileke, bɔ Okaribe-Kakɔta-Nɔ te ebujedu l'ɔlo, madzɔ gude ɛka kpɔa, bɔ iya bɔ iphe Azáya, bɔ onye nkfuchiru Nchileke, kfuru sɔ lɛ Nchileke sɔru:

⁴⁹ “ ‘Igwe bɔ aba-eze iya;
eliphe aburu oshi-ɔdzobe-okpa iya.
?Bɔ egbe ɔlo ngɔnu bɛ unu a-kpuru iya?
?Bɔ egbe awe bɛ ya a-nɔduje iya
tɔta ume ɔbu?

⁵⁰ ?Tɔ bɔdu yɛbedua
gude ɛka iya mee iphe ono l'ɔ ha?’[§]

⁵¹ “Unubɛ ndu ɛjo ɔkpoma-wa; unubɛ ndu-wa, l'adagbu okfu Nchileke lɛ nkɔchi-wa; unubɛ ndu, kpɔ-chiru obu; kpɔ-chia nchi t'unu ba nɔ ozi Nchileke; l'ajikakwaphu Umedu-Nsɔ ɛge ndiche unu jikaru iya. ⁵² ?O nweru ndu nkfuchiru Nchileke m'ɔ bɔ unu lanɔ, ndiche unu ɛ-ta kpadu ehu? Ndu ɔphu Nchileke ziru ozi bɛ ɛphe gbukotaru egbugbu; mbɔ ndu bɔ ɛphe raru iya arara teke ono; l'onye lanɔ ono nwenkinyi, bɔ iya doberu ɛka ndoo ono e-mekochakwaa bya. Yo be nta-a; yɔ bya abya; unu ederu iya ye; woru iya gbua. ⁵³ O bɔ unu bɛ Nchileke shi l'ɛka unwu ojozi-imigwe iya tɔaru ekemu iya; unu ta ngaru ekemu ono nchɔ.”

‡ 7:34 7:34 Awɔ 3:5, 7, 8, 10. § 7:37 7:37 Dit 18:15. * 7:40 7:40 Awɔ 32:1, 23. † 7:41 7:41 Awɔ 32:4, 6.

‡ 7:42 7:42-43 ɛmɔ 5:25-27. § 7:50 7:50 Azá 66:2.

Aatugbu Sútívinu lẹ̀ mkpuma

⁵⁴ Ndu ogbo ikpe ono anọdu anu okfu ono; yoo ta ephẹ era lẹ nchị. Ephẹ atagbaa ikireze; l'ẹke ẹhu eghu ephẹ eghughu. ⁵⁵ Obenu lẹ Ume-dụ-Nsọ bya eji Sútívinu ẹhu; yoo palia enya lee l'imeli; phua ogbu nwijnwii kẹ Nchileke; phukwaaphu Jisọsu l'ẹke o vudo Nchileke l'ẹka-utara. ⁵⁶ Yoo sụ ephẹ: "Unu phukpoduaphu imigwe ẹge o gheru onu; Abubu-Ndiphe evudo l'uzo ẹka-utara Nchileke!"

⁵⁷ Ephẹ echishia mkpu; gude mkpushi-ẹka swọ-chishia nchị ephẹ; wu-lihu ugbo lanu; je azugude Sútívinu; ⁵⁸ kputa iya kpufu lẹ mkpukpu ono t'ephẹ je atugbaa ya lẹ mkpuma. Ndu, eje iya atugba achiru uwe ephẹ wushiru nwoke, eeku Sọlu. ⁵⁹ Ephẹ awata iya otu mkpuma ono; yo kua Nchileke; sụ iya: "Nnajiufu, bu Jisọsu; natakwa ndzụ mu!" ⁶⁰ Yo byishi ikpere; chia mkpu; sụ: "Nnajiufu; ba agukwaru ẹjo iphe-a, ephẹ eme iya-a yeru ephẹ." Yo kfuebe ẹge ono; ike agvu iya.

8

1 Sọlu eshi ekwe l'ishi l'ishi teke e shi egbu Sútívinu.

Sọlu akpa chọchi ẹhu

Ya ndono; e shiwaphu mbọku ono gedegede wata okpashi chọchi, no lẹ Jerusalemu ẹhu ike. A chikashibebe ndu ono, kweru nu ono l'ephẹ ha; gufukwa ndu ophu bu ndu ishi-ozí. Ephẹ agbakashihu dzuru alí Judíya; mę alí Samériya. ² Uphodu lẹ ndu, Nchileke duru lẹ nsọ abya araa ẹkwa Sútívinu rashia ya ike; pata iya je elia.

³ Sọlu ekebekpelephu ẹhu te ya chikaa chọchi obu; bya etsoru l'ejephe l'ufu l'ufu; l'akpuko unwanyi; mę unwoke eye l'ulo-mkpọro.

Ozi-oma eru Samériya

⁴ To du iya bu; ndu ono, kweru nu ono, a chikashiru; ephẹ edzuru ekemeke obule ono ezilee ozi-oma kẹ Jisọsu. ⁵ Filipu ejeshia Samériya je ekfukashiaru ndu ẹke ono l'oo Jisọsu bu Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. ⁶ Ndu ẹke ono anulephu iphe ookfu bya aphukwaaphu iphe du biribiri oomeshi; gebekotaru iya nchị. ⁷ Ephẹ aphua ẹke ogvu echitsua oke mkpu alufutatsua l'ehu ndu o bu l'ehu; phukwaaphu l'igweligwe ndu ibe-ehu ephẹ nwuhutsuaru anwuhu; mę ndu ngvuru b'e mekotaru: ẹhu adu ephẹ mma. ⁸ Ehu-otso-ena kẹ iphe ono edzuru mkpukpu ono.

⁹ Yo nweru nwoke lanu, epha iya bu Sáyimonu, bu lẹ mkpukpu ono, anọduje eme amamanshi. Yoo nọduje eme iphe dugbaa ndu Samériya biribiri; sụ l'ẹ to nwehedu onye ha l'ọ bu iya. ¹⁰ Ndu mkpukpu ono l'ephẹ ha; azafuje l'awu awu-kfuta iya: nwata mę ogurenya; sụ: "L'oo ya bu ike Nchileke ono, eekuje Eze Ike ono." ¹¹ O shi-wa teke teru etete meta amamanshi; k'ophu onyemonye obule tuko gube-wa iya okpobe madzụ. ¹² Ya ndono; Filipu abyalephu bya ezia ephẹ ozi-oma kẹ l'oo Nchileke bu eze; mę kẹ l'oo Jisọsu bu Onye Ndzota ono; ephẹ ekweta woru onwephẹ ye Jisọsu l'ẹka. A bya emeshia ephẹ baputizimu: unwanyi mę unwoke. ¹³ Sáyimonu l'onwiya ekwetawaphu. E mekwaa ya phu baputizimu; yoo nolahaa Filipu ntse-ntse. Yoo ghechajewaa onu nwandoo teke o phuru eze iphe-ophulenyaa, dugbaa biribiri, Filipu emeshi.

¹⁴ Ndu ishi-ozí, no Jerusalemu anua lẹ ndu Samériya natawaru okfu Nchileke. Ephẹ ezi Pyita yele Jonu t'ephẹ je ẹke ono. ¹⁵ Ephẹ abyaruta bya ekfuru nu Nchileke tẹ ndu ono, yewaru onwephẹ l'ẹka Jisọsu ono nata Ume-dụ-Nsọ. ¹⁶ Kẹle teke ono bẹ bukwaadua l'epha Nnajiufu, bu Jisọsu b'e meru ephẹ baputizimu; to du-wa onye ophu natawaru Ume-dụ-Nsọ. ¹⁷ Ya ndono; Pyita yele Jonu abya ebyibe ephẹ ẹka; ephẹ anata Ume-dụ-Nsọ ono.

¹⁸ Sáyimonu aphua l'ephẹ nataru Ume Nchileke lẹ ndu ishi-ozí ono byibetsuaru ephẹ ẹka ono; bya ekwe Pyita yele Jonu okpoga; ¹⁹ sụ: "T'ephẹ menua tẹ ya nweru egbe ike ono; k'ophu ọo-buje: onye ya byibejeru ẹka; yoo nata Ume-dụ-Nsọ."

²⁰ Pyita asu iya: "Nngu l'okpoga ngu lakwaa l'iyi. ?I tubes l'i-zuta iphe Nchileke nuru kẹ mmakanu azuta?" ²¹ E ti yikwa l'ozí-wa; kẹ l'okpoma ngu ta dudu mma l'ifu Nchileke. ²² Taa onwongu uta ẹjo oriri ngu ono; kfuru nu Nchileke t'a maru; ?oo-guru ngu nvu k'ẹjo oriri ono, i riru ono. ²³ Lẹ ya maru l'ọ bu enya-kfurukfuru jiru ngu ẹhu; ome ẹjo iphe ekewa ngu egbu."

²⁴ Sáyimonu asu Pyita phe: "Byiko; unu kfuru nu Nchileke t'ẹ b'ọ du iphe ono, unu kfuru ono ophu e-me iya nu."

²⁵ Ya ndono; Pyita yele Jonu akotsulephu akọ iphe Jisọsu meru; ziebe ozi-oma Nchileke l'ẹke ono; laphushia azu lẹ Jerusalemu. Teke ephẹ ala bẹ ephẹ tsoru ezi ozi-oma ono lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu lẹ Samériya.

Filipu yele onye Itiyópiya

²⁶ Ojozi Nnajiufu abyakfuta Filipu bya asụ iya: “Kwakọbe jeshia ụzo ọhuda. Tugbua l'ị-lkufu ụzo ono, shi lẹ Jerúsalemu dabua echi-egu jeshia Gáza ono.” ²⁷ Filipu akwakọta; yọ bụru iya ejeje. Yo rulephu esu-ụzo ono; phua onye Itiyópiya, kfubekpo bụru oke amadụ. Nwoke ono b'a haru aháhá. Yọ bụru iya eletaru Kandési, bụ eze-nwanyi Itiyópiya enya l'eku iya. O shi jee ọbaru Nchileke eja lẹ Jerúsalemu. ²⁸ Yọ nọdu l'ugbo-inya agba ala; l'agụ okfu Nchileke l'ekwo, Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke deru. ²⁹ Ume Nchileke asụ Filipu t'o je l'ugbo-inya ono je anonyabe iya. ³⁰ Filipu ejenyabe iya ntse bya anụ ẹke ọogu ẹkwo Azáya; jì iya: “?O doru ngu-a enya mbụ iphe jigu?”

³¹ Nwoke ono asụ iya: “?Nanu ẹge oo-shi doo ya enya m'o nwedu onye akpọziru iya eya?” Sụ Filipu t'o nyibata tẹ yele iya nọdu l'ime ugbo-inya ono. ³² Ẹke ono, ọogu l'ekwo okfu Nchileke ono bụ ẹke ono, Azáya deru; sụ:

“Onye ono dū l'ọ bụ nwaturu,
aakpu eje egbgbu;
Ọ nọ nwandoo l'ọ bụ
nwaturu, eebiyishi eji;
To kfu m'ọo akpuru okfu lanu.

³³ E meru iya iphe-iphere;
Nmaa ya ikpe inyigirinyi.
?Bụ onye a-tukota onu ẹge awa iya gbaru;
L'ẹke a gbakwofuru ndzu
iya agbakwofu lẹ mgboko.”

³⁴ Nwoke ono aji Filipu; sụ iya: “Byiko; ?bụ onye bẹ onye nkfuchiru Nchileke ono ekfuru? ?Okfu okfu ẹhu onwiya; tẹ ookfu okfu ẹhu onye ọdo?” ³⁵ Filipu awata iya ozi iphe; shiwaphu l'iphe ono, ọogu ono wata iya ozi ozi-oma kẹ Jisọsu. ³⁶ Ẹphe ejenyaa; bya erua ẹke mini nọ. Nwoke ono asụ Filipu: “?Tọ bụdu mini ndọ-ọ? ?Bụ ngunu kparu iphe ẹ tii medu iya baputizimu l'ẹke-a?”

³⁷ Filipu asụ iya: “I -gudewaa obu ngu l'ọ ha kweta bẹ ee-mekwa ngu-a baputizimu.”
Yọ sụ iya: “Iye-o! Ya kwetawaru l'ọo Jisọsu Kuráiyisutu bụ Nwatibe Nchileke.”

³⁸ Nwoke ono asụ onye anga ugbo-inya ono t'o vudo. Yọ bya evudo. Fílipu yele nwoke ono ayiru je eruba lẹ mini. Fílipu emee ya baputizimu. ³⁹ Ẹphe erufutalephu lẹ mini ono; Ume Nchileke emee Fílipu; yo mihi; nwoke ono ta phuhe iya ọdo. Onye Itiyópiya ono atugbua jeshia iphe ooje; ẹhu atsoshi iya ena. ⁴⁰ Eke a phuru Filipu ọdo abwaruru lẹ Azótọsu. Yoo je; l'ekfukashi okfu Nchileke l'ekemeke ọbule, o swetakpooru jeye yo rua Sizariya.

9

Jisọsu afuru Sọlu l'uzo Damásukọsu (Ndu 22:4-16; 26:12-18)

¹ Sọlu anọdukwaduru l'eyeshi ndu etso ụzo Jisọsu egvu ike; l'eseshikwa iya phụ ike tẹ ya gbushia ẹphe. Yọ tugbua jekfu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; ² je asụ iya t'o deru ẹkwo nụ iya, ya e-koshije l'ulo-ndzuko ndu ju teke ya ruru Damásukọsu; k'ophu bụ; ya -phua onye etsoje Ụzo Nnajiufu l'ẹke ono; ya akpata iya kpuru bya Jerúsalemu: m'ọ bụ nwoke m'ọ bụ nwanji.

³ Yọ tugbua; byadelephu oru Damásukọsu; iphoro, shi l'imigwe achalephu vji; chaphee ya mgburungburu. ⁴ Yọ daa l'alj mbụ Sọlu; bya anụ olu, suru iya: “Sọlu! Sọlu! ?Bụ ngunu meru iphe jikpa iya ẹhu?”

⁵ Sọlu aji iya: “?Bụ onye b'i bụ; Nnajiufu?”

Olu ono asụ iya: “L'ọo ya bụ Jisọsu, bụ onye-wa, jikpa ẹhu-wa. ⁶ Gbeshi; bahụ lẹ mkpukpu ono; aa-karu ngu-a iphe ii-me.”

⁷ Yọ kpokpoo ndu ẹphe lẹ Sọlu yi okfu; kẹ l'ẹphe anụ olu ono; ẹphe ẹ-ba phuhunu onye ekfu iya nụ. ⁸ Sọlu egbeshi bya amúsaá enya; ọphu ọophuhedu ụzo. Ẹphe egude iya ẹka; duru iya duba lẹ Damásukọsu. ⁹ Yọ nọkota abalí ẹto phuu; tọ phụ ụzo; to ri nri; to nwe iphe-angungu, shiru iya ọnu.

¹⁰ Yo nweru onye etsoje ụzo Jisọsu, bu lẹ Damásukọsu, aza Ananáyasu. Yọ phua àphù; Nnajiufu abyakfuta iya; bya asụ iya: “Ananáyasu!”

Yọ za iya: “Owe; Nnajiufu.”

¹¹ Yọ sụ iya: “Kwakọbe jeshia l'uzo ono, eekuje Ụzo-Vudo-Ntumu ono. I -rua l'ulo Júdasu; nggu aja aji onye Tásọsu, eeku Sọlu. Ọ nọ l'ẹke ono ekfu anụ Nchileke; ¹² bya aphua àphù; phua nwoke, eeku Ananáyasu ẹke ọ byaru bya ebyibe iya ẹka l'ishi; k'ophu ọo-wata ọphu ụzo.”

¹³ Ananáyasu asụ iya: “Nnajiufu; a dūwa l'igwe kfuaru iya okfu nwoke ono; kfuokotaru iya ejo iphe, o meru ndu nke ngu lẹ Jerúsalemu. ¹⁴ A sūru lẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja ziru iya t'ọ bya bya akpūta iphe, bụ onye sūru l'ọo nggu bụ Nnajiufu iya.”

¹⁵ Nnajiufu asụ iya: “T'ọ jeru; l'ọo yēbedua fōtaru Sōlu t'ọ jeeru iya ozi; mee tẹ ndu ẹ-ta būdu ndu Ju; mē iphe bụ ndu bụ eze; mēkpō ndu Ịzuruelū maru onye ya bụ. ¹⁶ Lẹ ya e-koshi iya iphe-ẹhuka, oo-jekota l'okfu ẹka iya.”

¹⁷ T'ọ dū iya bụ; Ananáyasu atūgbua bya erua; bya abahū l'ulo ọbu; bya ebyibe Sōlu ẹka; sū iya: “Nwunne iya Sōlu; l'ọ kwa Nnajiufu, bụ Jisōsu bẹ sūru tẹ ya bya. Ọ bụ Jisōsu ono bụ onye koshiru ngu onwiya l'uzo teke i shi abya ẹke-a. Ọ sūru tẹ ya bya emee t'ị phūlahaa ụzo ọdo; mē t'ị nata Ume-dū-Nsō.” ¹⁸ Teke ono teke onophu; iphe dū l'ọ bụ ẹkiri eshi Sōlu l'enyā phẹ ẹbo daa; yō wata ọphu ụzo. Yō gbeshi; e mee ya baputizimu. ¹⁹ Yō bya eria nri; ike adū iya.

Sōlu ekfu okfu Nchileke lẹ Damásukōsu

Sōlu yele ndu etsoje ụzo Jisōsu anọo nwa abalị olemole lẹ Damásukōsu. ²⁰ Yō wata ojephe l'ulo-ndzuko ndu Ju; l'ekfuru ephe l'ọo Jisōsu bụ Nwatibe Nchileke ono.

²¹ Yō dū ndu nuru iya nū biribiri. Ephe asụ: “?T'ọ būdunua nwoke wa bẹ shi egbushi ndu sūru l'ọo Jisōsu bụ Nnajiufu ephe-wa lẹ Jerúsalemu? Iphe o gude bya ẹke-a kwa tẹ ya bya akpūtatsua ephe kpū-jeru ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja.”

²² Sōlu ekfulee okfu Nchileke ekfushi iya ike atūgbu. Yoo koshi l'ọo Jisōsu bụ Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono; l'eyetsuaru iya ephe l'enyā iya l'enyā iya iphe kparu iphe ọ dū ẹge ono; k'ọphu ndu Ju, nọ lẹ Damásukōsu te nwehedu ọnu-okfu.

²³ A nọkpowaru-o; jeje ndu Ju abya achia idzu kẹ ogbu Sōlu. ²⁴ Ephe awata oche nche: eswe l'enyashi l'obu-edukfu mkpūkpū ono ẹge ee-shi phūa Sōlu; gbua. Obenu l'ama bya agbaaru iya. ²⁵ Yō be l'enyashi; ndu ọnya Sōlu eworu iya ye lẹ nkata, a tūru eri; pyoo ya l'enu ụzo, e buru l'upho-mkpuma mkpūkpū ono; e shi ẹke ono pazita iya.

Sōlu ala azu lẹ Jerúsalemu

²⁶ Sōlu atūgbua bya erua Jerúsalemu; jeshia tẹ ya jekfube ndu etsoje ụzo Jisōsu. Ephe atūko tsūhu Sōlu egvu; kẹ l'ephe te kwedu l'ọ būwa onye etsoje ụzo Jisōsu. ²⁷ Ya ndono; Bánabasu abya eyeta ẹka; duru iya jekfushia ndu ishi; bya akōru ephe ẹge Sōlu shi phūa Nnajiufu l'esu-uzo; kọkwaaruphu ephe ẹge Nnajiufu l'onwiya shi kfuru yeru Sōlu. Yō bya atūaru ephe ọnu ẹge Sōlu gude wata okfushi okfu ike lẹ Damásukōsu lẹ kẹ Jisōsu.

²⁸ T'ọ dū iya bụ; ndu ishi-ozī ono ekweta t'ọ jeje ẹge dū iya mma lẹ Jerúsalemu. Yō gude elha Nnajiufu l'ekfukashi okfu Nchileke; yō da kpaa kpaa. ²⁹ Yele ndu Ju, atụsū Giriku elijeru lẹ ntūtego. A nonyaa; ephe eselaha t'ephe gbua ya. ³⁰ Ndu kẹ chọchi abya anụ ya; duta Sōlu dufu Sizaríya; bya eyeru iya ẹka; yō jeshia Tásosu.

³¹ Yō buru iya bụ lẹ nchị adū chọchi ndoo; kẹ nwa teke ono; bụ iya bụ ndu ọphu nọkota lẹ Judíya; mē Gálili; mē Saméíya. Chọchi l'evu; l'aka oshihu ike eje. Ephe emekpelephu uche-obu Nchileke. Ume-dū-Nsō l'eyekwaru ephe madzū; obu l'aka ephe oshihu ike.

Pyita eje Lída yele Jópá

³² Pyita etsoru ẹkemeke ọbule l'eje. Yō be ujiku lanu; yō jeshia tẹ ye ndu kẹ Nchileke, bu lẹ Lída jja. ³³ Yō rua ẹke ono; bya aphūa nwoke, eeku Eníyasu, iphe lónwuru ibe-eku lanu; k'ọphu ọ tūru iya ye l'ulo; yō nọwa afa ẹsato; to gbeshibu egbeshi. ³⁴ Pyita eku iya: “Eníyasu! Gbeshi; lẹ Jisōsu mewaru t'ị ka mma. Shi l'ẹke ono, ịize ono lufuta.” Iníyasu egbeshiwaphu. ³⁵ Iphe bụ ndu bu lẹ Lída; mē lẹ Shéronu aphūa lẹ Iníyasu bẹ dūwa mma; l'ejephe; ephe ekweta l'ọo Jisōsu bụ Nnajiufu ephe.

³⁶ Lẹ Jópá b'ọ nweru nwanyi, bụ onye kẹ Kuráíyisutu. Mkpuru-mkpuru bẹ ọonoduje eme ọhuma; l'eyekwaruphu ndu e-te nweđu ẹge ephe maru iya onwephe ẹka. Ephe nwanyi ono bụ Tabyíta, bụ iya bụ “Dókasu” l'okfu Giriku; m'ọ bụ umoro. ³⁷ A nonyaa l'ogege ono; iphe awata iya ememe. Yō nwuhu. A bya aghūbe iya ẹhu; je nyobe iya l'ime ulo k'eli eli. ³⁸ Ya ndono; ndu etsoje ụzo Jisōsu, bu lẹ Jópá anụa lẹ Pyita bẹ nọ lẹ Lída, dūkwaa ntse lẹ Jópá ono. T'ọ dū iya bụ; ephe ezi umadzu labū t'ephe je ekua Pyita egwegwa. ³⁹ Pyita akwakobewaphu; tsoru ephe. Yō rua; e duru iya nyihu ime ulo k'eli eli. Unwanyi, nji ephe ẹ-ta nọhedu adọ-pee Pyita mgburumburu; tūko ara ẹkwa; l'ekoshitsua ya uwe, nwanyi ono kwashiru teke ọ nọ ndzū. ⁴⁰ Pyita achikashia ephe l'ẹke ono; bya ebyishi ikpere; kfuru nū Nchileke. Yō bya aghaa ẹnya lee odzu ono; bya asụ: “Tabyíta; gbeshi!” Yō mūsaa ẹnya; phūlephu Pyita; gbeshi dugaru adugaru. ⁴¹ Pyita abya alọta iya l'ẹka; yeru iya ẹka; yō vudo evudo. Pyita abya ekua ndu chọchi l'ephe ha; mē unwanyi ono, nji ephe ẹ-ta nọhedu ono; bya eduru Tabyíta nū ephe lẹ

ndzụ. ⁴² E kfgbaru iphe ono, meru nū ono lẹ Jópá mgburumgburu. A dụ igwe kweta l'ọ Jisọsu bẹ bụ Nnajiufu.

⁴³ Pyita eburu l'ulo Sáymonu; nọo anọno lẹ Jópá. Sáymonu ono bukwanu onye emekwaje akpọ-anụ t'ọ dụ k'ophu ee-gude iya eme nka.

10

Pyita ejekfu Koniliyosu

¹ O nweru onye ishi ndu soja, bu lẹ Sizaríya, epha iya bụ Koniliyosu. Koniliyosu bu onye ishi soja ndu Rómu, achị ndu soja ụkporo ise lẹ "Ogbo-amị ndu Ítali." ² Koniliyosu ono bụ onye akwabẹje Nchileke ugwu. Yẹlẹ ndibe iya l'ephe ha bẹ Nchileke dūru lẹ nsọ. Ndu Ju, ẹ-te nwedu ẹge ẹphe maru iya onwẹphe; bẹ ọonoduje anụ iphe nshinu. O kwaphụ ẹge ono bẹ ọonoduje ekfu anụ Nchileke tekenteke. ³ Yo be ujiku lanụ l'enyawwu gbufulwaru l'ishi; yọ phụa àphù; elekpo ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nchileke dachangu l'ẹke ọ bataru bya ekua ya: "Koniliyosu!"

⁴ Koniliyosu egude ọtsu-egwu bya elee ojozi-imigwe ono ẹnya; za iya: "Owe-e! ?Bukwa ole Nnajiufu?"

Ojozi-imigwe ono asụ iya: "Nchileke nwakwaru ekfufu, iikfuje anụ iya; bya anataakwaphu iphe-oma ono, iimeshije ono. Nchileke nyatawaru ngu. ⁵ Ye madzụ t'ephe je Jópá je ekua nwoke lanụ, aza Sáymonu, iphe eekuje iya bụ Pyita. ⁶ O shi eshishi bya; nọdu l'ulo nwoke akanya akpọ-anụ, eeku Sáymonu. O buphu lẹ mgboro eze ẹnymu." ⁷ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu anụ iya ono atugbulephu; Koniliyosu ekua ndu ejeru iya ozi ụmadzụ ẹbo bya eyeru ẹphe onye soja lanụ. Onye soja ono bukwapu onye Nchileke dūru lẹ nsọ. O yị lẹ ndu katsua ọnokube Koniliyosu ntse ejeru iya ozi. ⁸ Koniliyosu abya akọberu ẹphe iphe meru nū; bya ezifu ẹphe t'ephe jeshia Jópá. Ẹphe atugbua jeshia.

⁹ Yo rua nchi-ta-abọhu iya teke ndu ozi ono abyawa oru Jópá; Pyita enyihu eli okpotsu ụlo ono l'echi oke-eswe; jeshia okfuru nū Nchileke. ¹⁰ A nọnyaa; egu agulaha ya. Yọ dụ iya t'a sụ lẹ ya riwaru nri. Nri eshikwaduru l'ọku. Ya ndono; yọ dụ iya l'ọ bụ mgbenya jiyaberu iya ẹnya. ¹¹ Yọ phua ege imigwe gheru ọnu; phua iphe, shi l'igwe ala l'alị; mbụ iphe dụ l'ọ bụ ẹkwà, ha nshinu, e gude l'ishishi iya phẹ ẹno ewozita l'alị. ¹² L'ime ẹkwà ono b'ẹ to nwedu egbe anụ, nweru ọkpa eno, nọ lẹ mgboko-a, ẹ-ta nọru iya nū; to nwe anụ, akpụ l'alị, ẹ-ta nọru iya nū; to nwe egbe nwenu, ephe l'eli, ẹ-ta nọru iya nū. ¹³ Yọ nua olu, suru iya: "Pyita; ngwa; gbeshi gbua; ria!"

¹⁴ Pyita asụ iya: "Nnajiufu; wawakwa; kẹ lẹ ya te ribukwaa iphe ẹ-ta gbadu k'eriri; m'ọ bukwanu iphe, aasọ nsọ."

¹⁵ Olu ono asụkwa iya phụ: "Ba adụkwa teke ị-sụ l'iphe Nchileke suru t'ẹ b'a sọshi nsọ bẹ aasọ nsọ." ¹⁶ Iphe ono emelephu ẹge ono ugbo ẹto. E meebe; e wolía ya woba l'imigwe.

¹⁷ Pyita arilaha iphe àphù ono, ọ phuru ono bụ. Yọ gbachia ya ẹnya. Yọ bụru teke ono bẹ ndu ono, Koniliyosu ziru ono chọ-vuru ẹke ophu bu ụlo Sáymonu; vudowa l'ọnu-uzo. ¹⁸ Ẹphe ekua oku; ịi mē Sáymonu ophu eekuje Pyita nọ ẹke ono.

¹⁹ Pyita anọdukwadua l'arị iphe àphù phụ bụ; Ume Nchileke asụ iya: "L'ọ nwekwaru ụmadzụ ẹto, achọ ngu nū. ²⁰ Gbeshilekwaphu nyizita; je tsoru ẹphe. Be ejekwa ọbo obu ẹbo; l'ọ kwa yẹbedua ziru t'ephe bya." ²¹ Pyita enyifuta je asụ ẹphe: "L'ọ kwa yẹbedua bẹ unu achọ ọbu: ?Unu byaru ngunu?"

²² Ẹphe asụ iya: "L'ọ kwa Koniliyosu, bụ onye ishi soja ndu Rómu, achị ụkporo ndu soja ise bẹ ziru ẹphe t'ephe bya. O bụ onye obu-oma; bụru onye akwabẹje Nchileke ugwu. O bụ onye ndu Ju eyeru ugwu nshinu nshinu. Ojozi-imigwe suru iya t'ọ zia t'ị bya l'ulo iya; k'ophu ọo-nụ okfu, ii-kfu." ²³ Pyita abya eduta ẹphe; ẹphe ije aradụ aradụ.

Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya; yọ gbeshi tsoru ẹphe. Ụnwunna, bu lẹ Jópá ahakwaruphu tsoru iya. ²⁴ Yo be mbọku ophu tso iya nū; yo rua Sizaríya, bụ ẹke Koniliyosu yẹ l'abubu iya l'ephe ha; mē ndu ònyà iya, o ziru t'ephe bya nọ echeru Pyita. ²⁵ Pyita erutalephu l'ulo ono; Koniliyosu agbakfu iya; bụru iya pẹ l'ifu; kele iya ekele. ²⁶ Pyita akpu-lia ya; sụ iya t'ọ gbeshi egbeshi; lẹ ya bụa madzụ ẹge ọ bụ. ²⁷ Pyita egudewaru okfu ekfuru Koniliyosu; ẹphe abahụ l'ime ụlo Koniliyosu, bụ ẹke Pyita phuru igwe ọha, dọru iya nū. ²⁸ Yọ sụ ẹphe: "L'unubedua marua l'onwunu l'ọ dụ lẹ nsọ l'ome-l'alị ẹphebe ndu Ju; t'onye Ju kpakfu onye ẹ-ta bụdu onye Ju; m'ọ kwanu t'ọ nweru iphe yẹlẹ onye ẹ-ta bụdu onye Ju a-nọdu emegba. Obenu lẹ Nchileke koshiwaru iya t'ẹ b'ọ nwekwa onye ya a-soje nsọ; ophu too nwe onye ya a-suje l'ẹ t'ọ gbadu kẹ tẹ ya denyi iya eka. ²⁹ O kwa iya meru iphe ya te jekpodua ọkpa ishi iphe, eekuru iya; ya egbeshilekwaphu tsoru ndu, unu ziru t'ephe bya iya ekuku. Iphe ya aji nta-a aburu: ?Bụ ngunu bẹ unu ekuru iya?"

³⁰ Kõniliyosu asu iya: "L'ò bu egbe nta-a nwaraswaphu-a; l'oke-eswe urenyashi nõlephu l'ifu be ya nõ l'ulo iya; ekfu anu Nchileke. Ya bya ele enya; onye yeru uwe, chakotaru pemu-pemu evudowa iya l'ifu. ³¹ Yo ku iya: 'Kõniliyosu!' Ya aza iya. Yo su iya: 'Le Nchileke nuakwaru iphe mu anoduje ekfu anu iya. L'ò nyatawaru iphe-oma, mu emeje. ³² Wo te mu ye madzu t'e je ekua Sáyimonu ophu eekuje Pyita t'ò bya. O shi eshishi bya; nõdu l'ulo Sáyimonu onye akanya akpo-anu, bu l'iku eze enyimu.' ³³ Tò du iya bu; ya eyelekwaphu madzu teke onophu t'a bya ekua ngu. Nggu emekwaa ohuma ege-a, i byaru-wa. Nta-a be ephè nõkotaakwa l'ifu Nchileke; ngabè nchi t'ephe nua iphe Nchileke suru t'i kfuru ephè."

Onu, Pyita eyeru Kõniliyosu

³⁴ Ya ndono; Pyita awata oye onu; su: "Le nta-a b'ò dowaru iya enya le Nchileke ta akpõdu mkpõcha l'èke madzu nõ. ³⁵ E too kfudu le madzu shi l'alì owaa; o dudu buru alì ophu. Iphe bu onye atsu iya egvu; l'emeje iphe-oma be du-wa iya mma. Onye ono b'ò natawaru. ³⁶ Nchileke ziru ndu Ízurelu ozi; bya eshi l'eka Jisõsu Kuráyisutu zia ephè ozi-oma k'ehu-agu. O bu Kuráyisutu ono bu iya bu Nnajiufu onyemonye obule. ³⁷ Unu mawaru iphe, wataru ememe le Gálili jeye yo medzuru Judiya mgburumburu le Jonu zitsuaru ozi ke baputizimu. ³⁸ Unu nuwaru ke Jisõsu, bu onye Názaretu: ege Nchileke meru: Ume-du-Nso eji iya ehú; bya emee; ike adu iya; k'ophu o tukoru ekemeke obule jekota; l'eme iphe du mma; l'atofuje iphe bu onye Sétanu keru egbu; mee ya; yo du mma; okfu le Nchileke nõ swiru iya. ³⁹ Ephemeda gudokota enya ephè phú iphe Jisõsu meru le Jerúsalemu; me l'alì ndu Ju mgburumburu. Ndu Ju akputa iya kpopyabe l'oshi-osweru; yo nwuhu. ⁴⁰ Obenu le Nchileke meru; yo shi l'onwu teta nõdu ndzu l'ò nõtsuaru abali èto l'ili. Yo bya emee t'ò koshi onwiya le ya nõ ndzu. ⁴¹ E to bukwa madzu kpmukpamu b'ò koshiru onwiya. O bulekwapu ephèbudu, l'atu onu iya-a; mbu ephèbe ndu Nchileke fõtahawaru afõta b'ò koshiru onwiya. Ephè l'iya nõkpooru ria nri; ngua iphe-angungu le Nchileke metsuaru t'ò shi l'onwu teta nõdu ndzu ono. ⁴² O ziru ephè t'ephe je ezia ozi-oma ono t'ò rudzuru onyemonye obule. Su t'ephe je araru iya ndiphe arara; l'ò bu iya be Nchileke meru onye e-kpe ndu, nõ ndzu; me ndu, nwuhuru anwuhu ikpe. ⁴³ Ndu nkfuchiru Nchileke l'ephe ha kfuru iya. Ephè suru l'iphe bu onye woru onwiya ye iya l'eka be Nchileke e-gude k'epha iya garu nvu l'iphe du eji, onye obu meru."

Nchileke anu ndu e-ta budu ndu Ju Ume-du-Nso

⁴⁴ Pyita akpukwadurua okfu ono l'onu ekfu; Ume Nchileke abya ejikota iphe bu ndu anu okfu ono ehú. ⁴⁵ Yo kpoõ ndu ke Kuráyisutu ono, ephè le Pyita yi ono okfu; le Nchileke nukwaruphu ndu e-ta budu ndu Ju Ume-du-Nso.

⁴⁶ Ke l'ephe nuru eke ephè ghotsuaru okfu-alì ephè; gudetsua okfu, Ume-du-Nso ekoshi ephè ekfu okfu; aja Nchileke ajaja. Pyita asu: ⁴⁷ "Keshinu ndu-wa natawaru Ume Nchileke ege ephèbudua nataru-a; ?buhunu ngunu a-kpõshi t'e b'e me ephè baputizimu." ⁴⁸ Yo su t'e gude epha Jisõsu Kuráyisutu meshia ephè baputizimu. E meebe; ephè arõ ya t'ephe l'iya nõfua nwa abali olemole.

11

Iphe meru le Sizaríya

¹ Ndu ishi-ozì; me unwunna, nõ le Judiya mgburumburu anua le ndu e-ta budu ndu Ju nataru okfu Nchileke. ² Pyita alaphulephu azu le Jerúsalemu; ndu Ju awata iya ota uta; ³ ji iya: "?Bu ngunu meru iphe i jeru ke ndu akpapyi te nggu l'ephe rigba nri?" ⁴ Pyita eshilephu l'ishi kòkotaru ephè iphe meru nu l'ò ha nanu nanu; su ephè:

⁵ "Le ya nõ le Jõpa l'ekfu anu Nchileke. A nõnyaa; yo gbe du l'ò bu mgbenya jipyaberu iya enya. Ya phua àphù; phua ekwa, ha usa, e gude l'ishishi iya phè èno shi l'imigwe apazita l'alì. Ekwa ono abyaruta l'iya phù ntse bya evudo. ⁶ Ya abya elezita iya enya ohuma; phukota iphe bukpo anu, nweru okpa èno; mekpo iphe, bu anu-egu-egbudu; mekpo iphe bu anu, akpu l'alì; mekpo iphe bu unwenu, ephè l'eli. ⁷ Ya anua olu, suru iya: 'Pyita! Ngwaa; gbeshi gbua iphe ono ria!' ⁸ Ya asu iya: 'Nnajiufu; wawakwa; le ya te erikwa. L'iphe e-ta gbadu k'eriri; m'ò kwanu iphe aasõ nõ te shibukwaa ya onu.' ⁹ Okfu ono, shi l'imigwe ono asu iya: 'Ba adukwa teke ji-su l'iphe Nchileke suru t'e b'a asõshi nõ be aasõ nõ.' ¹⁰ Iphe ono emee ege ono ugbo èto. E meebe; e wolihu iphe ono woba l'imigwe. ¹¹ Teke ono kwaphu be umadzu èto, e shi le Sizaríya zia t'ephe bya ekua ya byarutaleruphu l'ulo, ya nõ. ¹² Ume Nchileke asu iya te ya tsolekwaruphu ephè; te ya be ejekwa obo obu èbo. Unwunna-wa, nõ l'èke-a ephè ishingwe etsoru iya je Sizaríya obu; ephè atuko bahù l'ulo Kõniliyosu. ¹³ Kõniliyosu akõru ephè le ya phuru

ojozi-imigwe, bya evudo l'ime ọlo iya. Ojozi ono asụ iya t'o ye madzụ t'e je ekuaru iya nwoke, aza Sáyimonu, iphe eekuje iya bụ Pyita. ¹⁴ Sụ iya lẹ Pyita ono e-kfuru iya okfu, Nchileke, e-gude dzọfuta yele ndibe iya. ¹⁵ Ya ndono; ya abya abyaruta bya awatalẹphu okfu okfu; Ume-dụ-Nsọ abya eji ẹphe ẹhu ẹge ono, o jiru iya ẹphebedua lẹ mbụ ono. ¹⁶ Ya anyata lẹ Nnajiufu suru: 'Lẹ Jọnu gude mini mee baputizimu; ọbu l'ẹphebedua ee-gude Ume-dụ-Nsọ mee ya.' ¹⁷ O doru enya lẹ Nchileke nuru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju iphe ono, ọ nuru ẹphebedua, bụ ndu Ju teke ono, ẹphe nataru Jisọsu Kuráiyisutu l'ọo ya bụ Nnajiufu ẹphe ono. Ọo ya bụ; ?bụ onye bẹ ya bụ kẹ tẹ ya akpọshi iphe Nchileke eme."

¹⁸ Ya ndono; ẹphe anọtsule iya phụ; tabuhu Pyita ụta bya awata okele Nchileke ekele teke ono; sụ: "L'ọo ya bụ lẹ Nchileke hakwaruphu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ụzo t'ẹphe taa onwẹphe ụta iphe dụ ẹji, ẹphe meru; gbanwee umere; nata ndzụ ọphungu."

Aawata Chọchi lẹ Ántiyọku

¹⁹ Ndu a chikashiru lẹ mkpamẹhu, a kparu ndu chọchi teke ono, e gburu Sutivinu ono agbakashihu jeshia Finishiya; mę Sáyipurọsu jeyekpo lẹ Ántiyọku. Yọ buleruphu ndu Ju nwenkinyi bẹ ẹphe ezi ozi-oma ono teke ono. ²⁰ Obenu lẹ ndu chọchi ono, ndu ọphu shi Sáyipurọsu; mę Sayirini tugburu je je ekfukashiaru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju, bugbaa l'ẹke ono ozi-oma kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu. ²¹ Nchileke eyeru ẹphe ẹka; a dụ igweligwe kweta l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu.

²² E kfukashia kẹ ekwekwe ono; k'ọphu o ruru ndu chọchi Jerúsalemu lẹ nchi. Ndu chọchi Jerúsalemu eye Bánabasu t'o je Ántiyọku. ²³ Yo rua je apha egbe eze-iphe-oma, Nchileke emeru ndu ono. ẹhu atso ya ẹna. Yọ sụ ẹphe t'ẹphe gudekpelekwaphu irelanu nọdushia ike l'ẹka Nnajiufu ẹge ẹphe tumberu l'obu ẹphe; ²⁴ kele Bánabasu ono bukwanu ọkpobe madzụ. Ume-dụ-Nsọ jiru iya ẹhu; yọ gude obu iya l'ọ ha kweta kẹ Nchileke. Ya ndono; Nnajiufu akafua oyekwa ndu ha l'igwe lẹ chọchi.

²⁵ E meebe; Bánabasu atugbaa jeshia ọcho Sọlu lẹ Tásọsu. ²⁶ Yọ bya apha ya; duta iya byatashia Ántiyọku. ẹphe ẹbo ono anọo mkpurophu afa l'ẹke ono; ẹphe lẹ ndu chọchi anọdu; ẹphe ezikota igweligwe madzụ ozi-oma ono. Ọ kwa lẹ Ántiyọku b'e vutsukpo ụzo kua ndu etso ụzo Jisọsu "ndu kẹ Kuráiyisutu".

²⁷ Teke ono b'o nweru ndu nkfuchiru Nchileke, shi lẹ Jerúsalemu bya Ántiyọku. ²⁸ Onye lanu bẹ epha iya bụ Ágabọsu. Ágabọsu egbeshi gude ike Ume Nchileke sụ l'ejo-ẹgu abyakwa lẹ mgboko mgburumgburu. ẹjo ẹgu ono emekochaa bya abyaa teke Kulódiyosu bụ eze alị ono. ²⁹ Ndu kẹ Kuráiyisutu ono achia idzu t'onyenonu tua iphe ẹge ike iya beru t'e wolaaru unwunna, bụ ndu ọphu bu lẹ Judiya. ³⁰ ẹphe emee ya ẹge ono. E woru iphe ọbu, a tataru ọbu nụ Bánabasu yele Sọlu; ẹphe ewolaaru ndu, e meru ọgurenya chọchi.

12

Egbu Jémusu; atuchi Pyita

¹ Yọ buri teke ono bẹ eze, bụ Hérodu haru dabẹ ndu chọchi ẹka; k'ọphu ọo-kpufu ẹphe mbeké. ² Yo gude Jémusu, bụ nwnne Jọnu; buta iya ishi. ³ Yo bya apha l'egbugbu, ya gburu nwoke ono bẹ dụ ndu Ju mma; yo gudehua Pyita. Teke o guderu Pyita bụ l'ẹphe agba Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. ⁴ Yo gude Pyita; tua ya mkpọro. A bya eye ndu soja iri l'ishingu t'ẹphe duje ẹno-ẹno l'ẹche iya nche. Iphe Hérodu shi arị bụ l'ọo teke a gbaeberu aji ono; ya akpufutaru iya ọha. ⁵ Ya ndono; Pyita anọdu l'ulo-mkpọro; ndu chọchi ekfuklephu anụ Nchileke l'okfu ẹhu iya.

Ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiufu adzọ Pyita lẹ mkpọro

⁶ Yo be l'enyashi, bụ nchi -bọhu; a kpuru Pyita kpufutaru ọha; Pyita anọdu eku mgbenya; ndu soja labu anọru iya ye l'echilabu; l'ẹche iya nche. E woru mkpakọbe labu ye iya l'ẹka. Ndu soja anodugbaa l'ẹche nche l'onu-uzo ọka-mkpọro ono. ⁷ A bya ele ẹnya; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiufu evudowa l'ẹke ono, Pyita nọ ono. Ụlo-mkpọro ono mgburumgburu achakotalephu kẹ phoo. Ojozi-imigwe ono abya enwua Pyita ẹka; tee ya; wo iya: "Ngwaa; tehu!" Mkpakọbe ono, e yeru Pyita l'ẹka labu ono agbabushihu; dashia l'alị. ⁸ Ojozi-imigwe ono asụ iya: "Ngwaa; chita uwe ngu yee; nggu eyee akpọkpa ngu ẹgwegwa." Pyita abya emee ẹge e kfuru iya. Ojozi-imigwe ono asụ iya: "Chita ukpo ngu tuphua onwongu; tso iya azu." ⁹ Pyita etsoru iya; ẹphe eshi l'ulo-mkpọro ono lufushia. Pyita ta ma l'iphe ono, ojozi ono eme ono bẹ bụ iphe, meru ememe. Yo tubesu l'ọ bụ nrọ bẹ ya arọ. ¹⁰ ẹphe abya esweta ndu nche kẹ ivuzọ; bya esweta ndu

ke ẹbo; gbururu jeye: ẹphe ejerua ọnu-uzo, eeshije abata le mkpukpu ono. Eke ono b'e gude ibo-igwe guchia ọnu iya; ọgu-nggamgbo ono aguhaa l'onwiya; ẹphe abya esweta; tugbua. Ẹphe etsoru mgbadamgba lanu l'ime mkpukpu ono. Ya ndono; a bya ele ẹnya; ojozi-imigwe ono emihuwanu; paru Pyita haa nkinyi iya.

¹¹ Pyita egbe bya amaru iphe, shi eme nu teke ono. Yo su: "L'oo nta-a b'o doru iya ẹnya l'iphe-a be bu iphe eme le madzu. L'o bu Nnajiufu be yeru ojozi-imigwe iya; yo bya adzo ya l'eka Herodu; dzo ya l'eka iphemiphe obule, ndu Ju shi ar l'ephe e-me iya."

¹² Yo maleruphu eke o no; tugbua teke ono jeshia ke Meri phe, bu iya bu nne Jonu Maku. A du l'igwe dzua l'eke ono; lekfu anu Nchileke. ¹³ Pyita abya akua eka l'ibo. Nwata mgboke obu, ye le madzu bu agbaru jeshia omaru onye obu. Epha nwata mgboke ono bu Roda. ¹⁴ Yo nua olu Pyita; ehu atsoo ya ntumatu; k'ophu bu l'e to gbe guhahedu nu ulo obu. Yo gbe gbaphu azu je echiaru ẹphe mkpu: l'o kwa Pyita be vudo l'onu uzo ono. ¹⁵ Ẹphe asu iya: "B'u ogwu eme ngu too?" Yoo kfushilee iphe ookfu ike. Ẹphe asu l'oo-me buru l'oo ojozi-imigwe Pyita.

¹⁶ Pyita l'akukwaphu eka ege oku iya. E meebe; ẹphe aguhaa uzo ono. Yo du ẹphe biribiri l'ephe phuru iya. ¹⁷ Yo meeru ẹphe eka popopo t'ephe dobekwa ọnu ndo; ngaberu iya nchi. Yo bya eshi ishi lanu kooru ẹphe ege Nnajiufu shi dufuta iya le mkporo ono. Yo su ẹphe t'ephe kooru iya Jemus; me ndu ophu bu unwunna. Yo kfutsua ege ono tugbua jeshia ibiyiyo odo.

¹⁸ Yo be l'utsu; yo ji ndu soja ono, no le nche ono ẹnya ege Pyita jekpooru iya. Ẹphe agbakashilaha kata kata ege ẹphe e-me iya. ¹⁹ Herodu asu t'a choo Pyita. A choo ya nta; choo ya imo; ta phu iya. Yo jibe ndu nche ono aji; bya ezi t'e je ebutatsua ẹphe ishi.

E metsua; Herodu eshi le Judiya jeshia Sizariya; je anota l'eke ono.

Herodu erehu le ndzu

²⁰ A nonyaa; okfu adaar Herodu ye le ndu Taya; me ndu Sayidonu. Herodu avoru oku ghua ehu. Ẹphe afoo madzu; woru ẹphe ye t'e je aroo Herodu. Ẹphe evuru uzo je aro-butao du Bulasutosu, bu iya bu onye eleta ẹnya l'ufu-eze; be ẹphe jekfuru eze teke ono je aroo ya t'e doshia okfu ono; okfu l'o bu l'ali eke o bu eze b'e shi ewotaru ndu ndu-ephe nri eriri.

²¹ Yo be mboku, Herodu yeru okfu ono; yo bya eyee uwe eze iya; bya asugaru l'aba-eze iya; wata okfu l'eyeru ndu ono. ²² Ẹphe atua uzu; wo: "E to buhekwa madzu mmakanu ekfu okfu-wa-o! O buakwa iya bu nchi-o!" ²³ Teke ono teke onophu; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiufu abya echitakpelephu Herodu tua gbaa; okfu l'o haru; e wota ugwu, gbaru t'a kwabe ye be Nchileke nwenkinyi iya gbe akwabẹ yebedua. Ehonwu abya eripyabe iya; yo nwuhu.

²⁴ Okfu Nchileke akakporu abarahu dzuru ekemeke obule; a kakporu odu l'igwe kweta ke Nnajiufu.

Aafota Banabasus ye le Solu

t'ephe je ozi-oma

²⁵ Banabasus ye le Solu ejeebe ozi, e ziru ẹphe; shi le Jerusalemu laphushia azu le Antiyoku. Ẹphe eduta Jonu Maku; ẹphe l'iya ayiru.

13

¹ Le chochi, no le Antiyoku b'o nweru ndu nkfuchiru Nchileke, no iya nu; me ndu ezije okfu Nchileke. Epha ẹphe bu Banabasus; me Simiyonu, onye epha etushi iya bu Nayija, bu iya bu Nwui; me Luisiyos, bu onye Sayirini; me Solu; me Maneyenu, onye bu ye le Herodu, bu eze b'e hefutaru l'ufu lanu. ² Yo be ujiku lanu, ẹphe nokobe; l'abaru Nchileke eja; aswi aswisiwisi ekfu anu iya; Ume-du-Nso asu ẹphe: "Unu ofuru iya Banabasus ye le Solu t'ephe je ejeeru iya ozi, ya kuru ẹphe t'ephe jeeru iya."

³ Ẹphe abya aswi-gee aswisiwisi ono; kfua nu Nchileke bya bya ebyibe ẹphe eka; bya ezifu ẹphe t'ephe je.

Iphe meru le Sayipurosu

⁴ Keshinu o bu Ume-du-Nso ziru Banabasus ye le Solu t'ephe jeeru iya ozi; ẹphe atugbua jeshia Selusiya je abahu l'ugbo-mini; jeshia ikfuli Sayipurosu. ⁵ Ẹphe ejerua Salamis; bya ekfua ke Nchileke l'ulo-ndzuko ndu Ju, nogbaa l'eke ono. Ẹphe le Jonu Maku ayikwaruphu toooyejeru ẹphe eka.

⁶ Ẹphe atugbua kwaseru ikfuli ono jeye: ẹphe abya erua Pafosu. L'eke ono be ẹphe phuru onye Ju, eme amamanshi; sukwapu le ya ekfuchiru Nchileke. Epha iya bu

Ba-Jisòsu. ⁷ Ẹ̀le ọ-chì-ọ̀ha, achi ikfuli ono eshikwanu ọ̀nya. Ẹ̀pha ọ-chì-ọ̀ha ono bu Séjìyosu Pòlosu. Ọ-chì-ọ̀ha ono bẹ̀ bu nwoke, kwata maru iphe nshinu. Yò bya ekua Bábábasu yẹ̀le Sòlu; okfu l'ọ̀ dọ̀ iya tẹ̀ ya nọ̀a okfu Nchileke. Ẹ̀phe abyakfutashia ya. ⁸ Ya ndono; Ba-Jisòsu eselaha tẹ̀ ya kpòshia iphe Sòlu phẹ̀ byaru; ẹ̀ke tọ̀ dọ̀du iya t'eze nwoke ono kwe kẹ̀ Nchileke. Iphe eekuje Ba-Jisòsu l'okfu Giriku bu Ẹ̀lìmasu, bu iya bu onye amamanshi. ⁹ Ya ndono; Ume-dụ-Nsọ̀ abya eji Sòlu ẹ̀hu. Ẹ̀pha ọ̀do, eekujewaphu Sòlu bu Pòlu. Pòlu abya áphùbẹ̀ onye amamanshi ono ẹn̄ya; ¹⁰ sù iya: "Nggube nwatibẹ̀ Obutuswe-a! Nggube onye anọ̀duje emebyishi iphemiphe ọ̀bule, dọ̀ mma emebyishi! Ẹ̀ to nwedu egbe ugho, ẹ̀ tì ghọ̀du; to nwe egbe ẹ̀regede, ẹ̀ tì gbadu. ?Bù teke ole b'ì-hakpọ̀o ogude ejo-ire ekfubyishi ọ̀kpobe okfu kẹ̀ Nchileke?" ¹¹ Nta-a bẹ̀ Nchileke e-byi ngu ẹ̀ka. Tsube nta-a bẹ̀ ìi-watalephu ọ̀tsu ishi. Yò buru ẹ̀ge ono bẹ̀ ìi-tụ̀ iya nọ̀a nwabalì olemole."

Teke onophu; ẹn̄ya agbawa iya phụ̀ tsùbalangu. Yo bukulahaa ebuku; chọ̀lahaa onye e-gude iya ẹ̀ka. ¹² Ọ-chì-ọ̀ha ono aphua iphe ono, meru nu ono; woru onwiya ye Nnajiufu, bu Jisòsu l'ẹ̀ka; kẹ̀ l'iphe kẹ̀ Jisòsu ono, e ziru iya ono bẹ̀ dọ̀ru iya biribiri.

Iphe, meru lẹ̀

Ántiyọ̀ku Pyisídiya

¹³ Pòlu phẹ̀ abya abahù l'ugbo lẹ̀ Páfòsu; jeshia Péga, bu mkpukpu, nọ̀ lẹ̀ Pamfiliya. Ẹ̀phe erua ẹ̀ke ono; Jónu Maku aparu ẹ̀phe haa; laphushia azù lẹ̀ Jerúsalemu. ¹⁴ Ẹ̀phe eshi lẹ̀ Péga tugbwa jeshia Ántiyọ̀ku Pyisídiya. Yo be mbọ̀ku ọ̀tu-ume; ẹ̀phe abahushia l'ulo-ndzuko ndu Ju; je adugaru anọ̀du. ¹⁵ A guebe iphe aagu agugu, shi l'ẹ̀kwo ekemu Mósìsu; mẹ̀ ọ̀phu shi l'ẹ̀kwo ndu nkfuchiru Nchileke; ndu ishi ọ̀lo-ndzuko ono asù t'e kfulu Pòlu phẹ̀: "Ndibe ayi; ọ̀ -buru l'o nweru iphe, unu e-kfu gude dua ndu-wa, nọ̀ l'ẹ̀ke-a ike; unu kfu ya-o." ¹⁶ Ya ndono; Pòlu egbeshi; bya apaliaru ẹ̀phe ẹ̀ka t'ẹ̀phe nọ̀du nwandoo.

Yò sù ẹ̀phe: "Unubẹ̀ ndu Ízurelù ibe iya; mẹ̀ ndu ẹ̀-ta bọ̀du ndu Ju; unubẹ̀ ndu Nchileke dọ̀ru lẹ̀ nsọ̀. ¹⁷ Nchileke kẹ̀ ndu-wa, bu ndu Ízurelù-a; bẹ̀ fọ̀taru ndiche ẹ̀phe; mee ẹ̀phe; ẹ̀phe aha l'igwe teke ẹ̀phe shi buru ndu mbyamubya l'alì Íjiputu. Nchileke gude eze ike nk'ia dufuta ẹ̀phe l'alì Íjiputu. ¹⁸ Yò takpelephu nshi; dua ẹ̀phe ọ̀kporo afa ugbo ẹ̀bo l'echi-egu. ¹⁹ Yò lua; lufu mba ẹ̀saa l'alì Kénanu; bya ewota ndibe iya dochia ẹ̀ke ono, ndu ono shi buru ono. ²⁰ Ẹ̀phe abya ebua l'alì ono unu afa l'ọ̀kporo afa labù l'afa iri.

"Yò bya eyelahaaru ẹ̀phe ndu ikpe jeye l'ogbo kẹ̀ onye nkfuchiru iya, bu Sámuwel. ²¹ Yo be teke a nonyaaru; yò dọ̀ ẹ̀phe t'a sù l'ẹ̀phe nweru iya; bẹ̀ Nchileke abya afọ̀taru ẹ̀phe Sòlu, bu iya bu nwatibẹ̀ Kìshu, shi l'eri Bénjaminu t'ọ̀ buru eze ẹ̀phe. Yò buru eze ono; chíja ẹ̀phe ọ̀kporo afa ugbo ẹ̀bo. ²² Nchileke ewofulephu onye onanu; bya afọ̀ta Dévidi t'ọ̀ buru eze ẹ̀phe. Nchileke kfulu okfu ẹ̀hu Dévidi; sù: 'L'ọ̀ Dévidi, bu nwatibẹ̀ Jesi bu onye nọ̀ iya l'obu; onye e-mekota iphemiphe ọ̀bule, ya túbèru.'

²³ "Ọ̀ bu o-shi-l'eri Dévidi ono, bu iya bu Jisòsu bẹ̀ Nchileke meru Onye Ndzọ̀ta kẹ̀ ndu Ízurelù, búkwanu iya bu iphe Nchileke kweru ọ̀kwa iya. ²⁴ Tẹ̀manu Jisòsu abya bẹ̀ Jónu vuhawaru ọ̀zo raaru iya ndu Ízurelù mgburumgburu arara t'ẹ̀phe taa onwẹ̀phe ọ̀ta iphe dọ̀ eji, ẹ̀phe meru; ghaa umere lakfuta Nchileke t'e mee ẹ̀phe baputizimu. ²⁵ Yo rudelephu teke Jónu abyawa ojege ozi iya; yò sù ẹ̀phe: '?Bù onye bẹ̀ unu tubesu lẹ̀ ya bọ̀? Ẹ̀ tọ̀ kwa yẹ̀bedua bu onye ono, unu ele ẹn̄ya iya ono. Obenu l'onye onanu e-mekochaa tso iya l'azù; mbù onye ya te dzukpoduanu kẹ̀ tẹ̀ ya tọ̀fu eri akpọ̀kpa, o yeru l'ọ̀kpa.'

²⁶ "Unwunna iya; unubẹ̀ ndu, shi l'eri Ẹ̀birihamu; mẹ̀ ndu ẹ̀-ta bọ̀du ndu Ju, nọ̀ l'ẹ̀ke-a; unubẹ̀ ndu ọ̀phu Nchileke dọ̀ru lẹ̀ nsọ̀: Ọ̀ bu unu l'ẹ̀phe; bẹ̀ Nchileke ziru ozi ono t'e zia l'ọ̀ Jisòsu adzọ̀ ndzù. ²⁷ Ndu bu lẹ̀ Jerúsalemu; mẹ̀ ndu ishi ẹ̀phe ta makpọ̀kwaanu l'ọ̀ Jisòsu bu Onye Ndzọ̀ta ono. Ẹ̀ to dokpoduanu ẹ̀phe ẹn̄ya; mbù okfu, ndu nkfuchiru Nchileke, aaguru ẹ̀phe iphe bu mbọ̀ku ọ̀tu-ume, mọ̀taru amọ̀ta. E meebe; ẹ̀phe egbe mee nù t'iphe ndu nkfuchiru Nchileke ono kfulu rekota ẹ̀ge e kfulu iya; bu iya bu teke ẹ̀phe kperu Jisòsu nkfugbu. ²⁸ Ẹ̀phe asù tẹ̀ Páyiletì haa t'e gbua ya; l'ẹ̀-ba bu l'o nweru iphe, ẹ̀phe maru, ẹ̀phe a-sù l'ọ̀o iphe kparu iphe e gude egbu iya. ²⁹ Ẹ̀phe emeebelephu iphemiphe ọ̀bule, ẹ̀kwo okfu Nchileke kfulu lẹ̀ nk'ia; bya eshi l'oshi-osweru ono pazita iya; lia. ³⁰ Obenu lẹ̀ Nchileke meru t'o shi l'onwu teta nọ̀du ndzù. ³¹ E meebe; yo woru onwiya koshi ndu ẹ̀phe l'ia shi lẹ̀ Gálilì yiri jee Jerúsalemu. O koshiru ẹ̀phe onwiya abalì olemole. Nta-a bẹ̀ ẹ̀phe vudotsua ekfulu ndu Ízurelù iphe ẹ̀phe phu-butaru lẹ̀ kẹ̀ nk'ia. ³² Iphe ẹ̀phe byaru bu t'ẹ̀phe bya akọ̀oru unu ozi-ọ̀ma ono, bu iya bu l'iphe ono, Nchileke kweru ndiche ẹ̀phe ọ̀kwa iya ono ³³ b'o meekwaru ẹ̀phebe o-shi-l'eri ẹ̀phe teke ono, o meru Jisòsu; yo shi l'onwu teta nọ̀du ndzù ono. Yò buru iphe ono bu iphe e deru lẹ̀ Egvu-ọ̀ma k'ẹ̀bo; sù:

“ ǀ bǀ Nwatibe iya kǀ nwoke;
tsube ntanǀ; bǀ ya bǀwa
Nna, mǀru ngu nǀ.”*

³⁴ Nchileke kǀfukwaruphu lǀ k'oshi l'ǀnǀwu mee ya t'o teta nǀdu ndzǀ t'ǀ b'ǀ nǀwǀhuhe anǀwǀhu; ǀphu ǀ bǀru k'orehu erehu; sǀ:

“ ǀa e-meru unu iphe-ǀma ono, dǀ nso,
ǀ-ta arǀhudu arǀhu ono,
ya kweru Dévidi ǀkwa iya ono.”†

³⁵ ǀo ya meru iphe o kǀfukwaruphu l'ǀke ǀdo; sǀ:

“ ǀ tǀi kǀwedu t'ǀnye nke ngu,
i yeru obu rehu erehu.”‡

³⁶ “ǀphe ono ta bǀkwa Dévidi b'e kǀfutura iya; kǀle Dévidi meru uche-obu Nchileke l'ǀgbo nk'iya. ǀǀ bya anǀwǀhu; e lia ya l'ǀke, e liru nna ayi oche phe; ǀǀ nǀdu l'ǀke ono rehu. ³⁷ Obenu l'ǀnye ono, Nchileke meru; ǀo shi l'ǀnǀwu teta nǀdu ndzǀ ono te rehudu erehu.

³⁸ “T'o dokwaa unu ǀnya; ǀnǀwunna mu; l'ǀǀ Jisǀsu ono bǀ Nchileke shi l'ǀka iya tǀ-fuaru unu ǀzo, unu e-shi t'ǀ guaru unu nǀvǀ l'iphe dǀ ǀji, unu meru. ³⁹ L'ekemu Mǀsisu ta dǀkwa ike mee unu t'unu bǀru ndu doberu ǀka ndoo l'ifu Nchileke. Obenu lǀ teke unu gudewa obu unu l'ǀ ha woru unǀunu ye Jisǀsu ono l'ǀka bǀ Nchileke a-gukotaru unu nǀvǀ l'iphe bǀ iphe dǀ ǀji, unu meru. ⁴⁰ ǀo ya bǀ; t'unu letakwa ǀnya tǀ iphe ono, ndu nkǀfuchiru Nchileke kǀfuru ono be me unu. Lǀ ǀphe sǀkwaru:

⁴¹ “ Unu nenu; unubǀ ndu
ono, akǀǀ Nchileke
ǀbo-ǀbo l'afǀ ono;
T'o jikwa unu ǀnya;
t'unu laa l'iyi;
kǀ l'iphe ya e-me l'ǀgbo unu-a
bǀ unu ta byadǀ bya
ekweta l'ǀ bǀ oswi-okǀu;
m'o -ruhuru e kǀfuaru iya unu.” §

⁴² ǀǀu ǀle Bánabasu alǀfudelephu l'ulo-ndzuko ono; ndu ono arǀǀ ǀphe t'ǀphe laǀkǀwaa azǀ mbǀku ǀtu-ume ǀphu tso iya nǀ; bya akǀfuaru ǀphe iphe ono. ⁴³ Ndu ono agbakashiǀhulephu; ndu Ju; mǀ ndu ǀhodo, meru onǀwǀphe ndu Ju etsoru ǀǀu ǀle Bánabasu phe. ǀǀu phe ekǀfushiaru iya ǀphe ike; t'ǀphe ba ahakwa eze-iphe-ǀma, Nchileke meru ǀphe.

⁴⁴ ǀo be mbǀku ǀtu-ume ǀdo; ǀǀ phǀdu nǀwansǀ mǀ iphe bǀ mkǀkǀpu ono phuu awǀfǀtakota bya l'ulo-ndzuko ono ǀnu okǀu Nchileke. ⁴⁵ Ndu Ju aphulephu igwe ǀha ono; jilahaaru ǀphe ijimǀnya; wata ǀnashi iphe ǀǀu ezi anashi; l'ǀphu iya iphu. ⁴⁶ ǀǀu mǀ Bánabasu awata iya okǀfushi ike; mbǀ ǀphe ta tsǀ egvu. ǀphe asǀ: “ǀo unubǀdua, bǀ ndu Ju b'ǀ gbaru kǀ t'e vuru ǀzo zia ozi-ǀma-wa. Obenu lǀ keshinu unu jikaru iya; unu te kwe l'unu dǀ k'onwe ndzǀ gburruru jeye bǀ ayi a-ha unu; cheeru ndu ǀ-ta bǀdu ndu Ju ifu nta-a. ⁴⁷ L'ǀ kwa iphe ono bǀ iphe Nnajiufu fǀtaru ayi; zia ayi teke ono, ǀ suru:

“ ǀa fǀtaru unu t'unu bǀru
iphoro kǀ ndu ǀ-ta bǀdu ndu Ju.
T'unu gude ozi ono,
Nchileke e-shi dzǀfuta ndiphe ono
jegbaru mgboko.”**

⁴⁸ Ndu ǀ-ta bǀdu ndu Ju anǀa ya; ǀhu atsǀǀ ǀphe ǀna; ǀphe ajalaha a ozi-ǀma kǀ Nnajiufu, bǀ Jisǀsu ajaja. Ndu ono, Nchileke guhawaru lǀ ndu e-nwe ndzǀ gburruru jeye ono abya ekweta kǀ Kuráyisutu; woru onǀwǀphe ye iya l'ǀka.

⁴⁹ Ozi-ǀma kǀ Nnajiufu edzuru ǀkemeke ǀbule l'uswe iya ono. ⁵⁰ Ndu Ju akǀpalia ǀnǀwanyǀ, ǀ-ta bǀdu ndu Ju, bǀ ndu nweru ǀnya lǀ mkǀkǀpu ono; bǀkǀwaruphu ndu amǀ ǀka ndu Ju. Ndu Ju ono akǀpalia ǀnǀwanyǀ ono; mǀ ndu bǀ ishi lǀ mkǀkǀpu ono; l'eyeshiru ǀphe ǀku t'ǀphe chǀfu ǀǀu phe. ǀphe awata ǀkpa ǀǀu ǀle Bánabasu ǀhu; chǀfu ǀphe l'ǀǀ ono. ⁵¹ Ndu ishi-ozǀ ono ajǀshiaru ǀphe udzu-ǀja, nǀ ǀphe l'ǀkpa; tǀgbua; ǀǀ bǀru ǀphe oje Ayikóniyomu. ⁵² ǀhu atsǀǀ ndu kǀ Kuráyisutu, nǀ lǀ Ántiyǀku ǀna. Ume-dǀ-ǀso ǀjikota ǀphe ǀhu.

* 13:33 13:33 Egvu 2:7. † 13:34 13:34 Azá 55:3. ‡ 13:35 13:35 Egvu 16:10. § 13:41 13:41 Hab 1:5. * 13:47 13:47 Azá 49:6.

14

Iphe, meru lẹ Ayikóniyomu

¹ A bya erua lẹ Ayikóniyomu; Pọlu yẹlẹ Bábabasu abya abahuwaphu l'ulo-ndzuko ndu Ju; je ekfutakpoo okfu ono; k'ophu igweligwe ndu Ju mę ndu Girisu kwetaru woru onwephe ye Kuráýisutu l'ẹka. ² Obenu lẹ ndu Ju onanu, ẹ-te kwetadu nų ono; jeru je akpalia ndu ophu ẹ-ta bųdu ndu Ju; l'eyeshiru ẹphe oku; k'ophu ẹphe kpọru unwunna ono ashị. ³ E meebe; ndu ishi-ozì ono anọdu l'ẹke ono; kpọo ukfu ogologo. Ẹphe anọdu l'ẹka Nnajiufu; asa nk'ia kpaa kpaa. Nnajiufu emee tẹ ike ome iphe-ophulenya; mę iphe-ophubama, dugbaa biribiri dų ẹphe; shi ẹge ono koshi l'iphe ono, ẹphe ezi lẹ k'eze-ipe-oma iya ono bųphu ire-lanų. ⁴ Ndu mkpukpu ono ekee onwephe ẹbo: ndu asų l'ọo kẹ ndu Ju bų iya; ndu asų l'ọo kẹ ndu ishi-ozì ono bų iya.

⁵ Ndu ono, ẹ-ta bųdu ndu Ju ono; ẹphe lẹ ndu ophu bų ndu Ju; mę ndu ishi ẹphe achia idzu t'ẹphe ripyabe ndu ishi-ozì ono; tugbushia ẹphe lẹ mkpuma. ⁶ Ya ndono; ama abya agbaaru ndu ishi-ozì ono; ẹphe agbalaa jeshia Lisutura; mę Débi, bų mkpukpu labu, nọtsua lẹ Layikóniya; męwaru ndu ọdo, bunyabetsua ẹphe. ⁷ Ẹke ono bẹ ẹphe je anọdu l'ezì-oma ono.

*Iphe, meru lẹ Lisutura;
mę Dábe*

⁸ Lẹ Lisutura b'ọ nweru nwoke lanų, iphe lonwushiru okpa phẹ ẹbo. Yọ buleruphu ngvuru keshinu nne mųru iya. To jebua ije; yọ buleruphu anọdu bẹ ọonoduje. ⁹ Yọ nọdukpelephu l'ẹke ọ nọ; ngabẹ nchi l'iphe Pọlu ekfu. Ya ndono; Pọlu aphulephu l'ọ kwetawaru k'ophu ee-me iya t'ọ ka mma l'iphe, eme iya nų; yọ bya adabe nwoke ono ẹnya l'ifu; ¹⁰ kfushia okfu ike; sų iya: "Gbeshi; vudo evudo l'okpa ngu!" Nwoke ono akfulihu; tsoru ẹkemeke ọbule dzọ-phelaha. ¹¹ Ikpetuma ndu ono aphulephu iphe Pọlu meru; gude okfu-alì ẹphe, bų iya bų okfu ndu Layikóniya chilaha. ¹² Ẹka-togbo: "L'ọ kwa oke agwa, doberu ẹphe; bẹ ghoshiru madzų byakfuta ẹphe!" ¹² Ẹphe asų lẹ Bábabasu bų oke agwa, eekuje Zeyúsu; Pọlu aburu agwa ophu eekuje Hémisu; keshinu ọ bų iya ekfu okfu. ¹³ Ya ndono; onye agwajẹ Zeyúsu eshi l'eze-ulo agwa ono, nọfuru anọfu iche lẹ mkpukpu ono chĩa oke-eswi yẹlẹ igu-oshi; byatashia l'obu-edukfu mkpukpu ono tẹ yẹlẹ igwe ọha ono gbua; gude chjaru ndu ishi-ozì ono eja.

¹⁴ Bábabasu yẹlẹ Pọlu anulephu iphe ẹphe abya ememe; lajahutsua uwe ẹphe ẹbo; gbachia gbakfube igwe-ọha ono; je adajahų ẹphe l'echi; chia mkpu; sų: ¹⁵ "Ndu-ayi; ?bų ngunu bẹ unu eme ẹge ono. ?Unu ta madu l'ẹphe bų madzų ẹge unu bų. Iphe ẹphe byaru bų t'ẹphe zia unu ozi-oma; t'ẹphe mee unu t'unu tųko agwa ono, ẹ-te nwedu iphe, ọ bų ono haa; byakfuta Nchileke, nọ ndzų; mbų Nchileke, bų iya meru igwe; mee alì; ẹya edobe eze ẹnymu; mę iphemiphe ọbule, bu iya nų. ¹⁶ Lẹ mbų b'ọ haru ndiphe; ẹphe eshi ọzo, dų ẹphe mma. ¹⁷ Obenu l'ooğudejelee iphe dų mma, oome koshi onye ya bų. Ọochijeru unu mini. Iphe unu meberu l'alì bẹ oomeje t'ọ yee nebyi l'oge iya. Ọonu-ijje unu ẹpho; l'emeje t'obu atsọ unu ẹna." ¹⁸ Ndu ishi-ozì ono ekfutsuaru ẹphe ẹge ono; yọ bulerua k'ẹhuka bẹ ẹphe gude lọ-de mkpukpu ono t'ẹphe be ejehe ọchi eja ono, ẹphe tųberu k'achichi ono.

¹⁹ E gudekwadua ono ekfu; ndu Ju, shi Ántiyọku Pyisídiya; mę Ayikóniyomu abyaruta; bya ekfuta ikpetuma ndu ono yeru onwephe; ẹphe awata ọtu Pọlu mkpuma. Ẹphe atųya ya mkpuma ono jeye ẹphe etubesu l'ọ nwųhuwaru. Ẹphe abya akpua ya wuruwuru; kpufu lẹ mkpukpu ono. ²⁰ Obenu lẹ ndu kẹ Kuráýisutu byaru bya anọ-pha ya mgburumburu; yo gbeshi; ẹphe alashia azų l'ime mkpukpu ono. Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya yẹlẹ Bábabasu ayiru jeshia Débi.

*Pọlu phẹ alaphu azų lẹ**Ántiyọku Siriya*

²¹ Pọlu yẹlẹ Bábabasu ezia ozi-oma kẹ Nchileke nshinu lẹ Dabi. Ẹphe ekfubuta ndu ha igwe; ẹphe etsolaha ọzo Jisọsu. Ẹphe atųgbua teke ono laphu azų lẹ Lisutura; shiwaru ẹke ono lufuta Ayikóniyomu; shikwaphu lẹ Ayikóniyomu lufuta Ántiyọku Pyisídiya. ²² Ẹphe eje je emee tẹ okpoma shihu ndu kẹ Kuráýisutu, nọ l'ẹke ono ike. Ẹphe abya eye ẹphe okpu-ikike t'ẹphe nọdushia ike l'iphe ono, ẹphe kwetaru ono. Iphe, bų ẹkemeke ọbule, ẹphe jeru; ẹphe ezi ndu ono t'ẹphe makwaru l'ayi jefutaje igweligwe iphe-ẹhuka tẹmanu ayi abahų l'ẹke Nchileke bų eze. ²³ Ẹphe abya afotagbaa madzų; meshia ẹphe ndu bų ọgurennya lẹ chọchi lẹ chọchi. Ẹphe abya aswĩa aswĩswi; kfuru nų Nchileke; bya eworu ẹphe ye l'ẹka Nchileke, bų iya bų onye ẹphe kweru l'ọo ya bų Nnajiufu ẹphe.

²⁴ Ẹphe ejeebetsua Pyisídiya; shi iya jeshia Pamfiliya. ²⁵ Ẹphe abya ekfuebetsua okfu kẹ Nchileke ono lẹ Péga; jeshia Atáliya. ²⁶ Ẹphe eshi ẹke ono jeshia Ántiyọku, bų iya

bụ ẹke ono, e yeoduru ẹphe l'ẹka Nchileke t'ooomejeru ẹphe eze-iphe-oma l'oje ozi ono, ẹphe jefuru nta-a ono.

²⁷ Ya ndono; ẹphe erua Ántiyọku; bya achikobe ndu chọchi l'ẹkalanu; kọoru ẹphe iphemiphe ọbule, Nchileke gude ẹphe mee; kọoru ẹphe ege Nchileke shi guhaaru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ọzo t'ẹphe kweta nk'ia. ²⁸ Pọlu mę Bánabasụ; ẹphe lę ndu kę Kuráiyisutu anọ anọ l'ẹke ono.

15

Ndzuko Jerúsalemu

¹ O nweru ndu shi lę Judíya bya awata ozi ọnwunna ono: "L'ọ -bụdu l'ẹphe buru útsù ẹge ekemu Mósísu kfurú; b'ę to nwekwa l'a dzọfuta ẹphe." ² Ẹphe lę Pọlu phę atụkfurú ntųtego. Pọlu yele Bánabasụ abalaha; sụ l'iphe, ẹphe ekfu bụ ẹjo-ire. A nọnyaa; a bya achia idzu sụ lę Pọlu; mę Bánabasụ; mę ndu kę Kuráiyisutu, haru nọdu lę Ántiyọku e-je Jerúsalemu je ekfurú ndu ishi-ozí; mę ndu e meru ọgurenya chọchi iphe ono, ada nų ono.

³ Ya ndono; ndu chọchi abyanų bya ezi ẹphe; ẹphe ejeshia. L'ẹphe shi eje bę ẹphe shiru Finíshiya; lųfuta Samériya jeshia. Ẹphe ekfukashi iya l'ẹkemeke ọbule ege ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju shi ghakọbe bya ekwetawa l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu. Ozi ono atsokota ọnwunna ẹna nshinu. ⁴ Pọlu phę erua Jerúsalemu; ndu chọchi; mę ndu ishi-ozí; mę ndu e meru ọgurenya chọchi akfube ọswa natakpọo ẹphe ọgbodo anata. Ẹphe abya akọkotaru ẹphe iphe, Nchileke gude ẹphe mee. ⁵ Ndu bụ ndu ọkpa Fárisii, haru bụwaru ndu kę Kuráiyisutu teke ono egbeshi; sụ: "Lę ndu ono, ẹ-ta bụdu ndu Ju ono bufutajekwaphu útsù; e zia ẹphe l'ẹphe mefutajekwaphu ekemu, Mósísu turu."

⁶ Ndu ishi-ozí; mę ndu e meru ọgurenya chọchi abya edzukobe t'e kfuwa okfu ono. ⁷ E kfunyakpele iya phų; tųkashinyaa ya; Pyita egbeshi; sụ ẹphe: "Ọnwunna iya; ọ kwa l'unu marua lę teke tewaru ẹnya bę Nchileke fọtajeru iya tę ya je ezia ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ozi-oma ono t'ẹphe nų; kweta l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu ẹphe. ⁸ Nchileke, bụ iya maru ọkpoma madzų koshiru ayi lę ya nataru ẹphe; okfu l'ọo nuru ẹphe Ume-du-Nsọ ẹge ọ nuru ayibedua. ⁹ Ọ bụ iphe ayi bụ bę ẹphe bųkwaphu l'ifu Nchileke. Ishi iya aburu l'ọo safuwaru ẹphe iphe dų ẹji, ẹphe meru; okfu l'ẹphe wotawaru onwephe ye iya l'ẹka. ¹⁰ Nta-a; ọ bụ ngunu meru iphe unu eme t'unu data Nchileke; sụ l'ọo t'ẹphe meje iphe ekemu kfurú. Ome ege ono bųkwa ivu ẹra bę unu ebo ẹphe; mbų ivu ẹra, ayi ẹ-ta dųdu ike vughee; ọphu nna ayi oche phę ta dųkwaphu ike vughee ya. ¹¹ Wawakwa-o! Ayi kwetaru lę Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu e-gude k'eze-iphe-oma iya dzọfuta ayi. Ọ bųkwaruphu ẹge ọo-dzọ ẹphe ndono."

¹² Igwe ọha ono ada rigbidingu; ngabę nchi. Pọlu yele Bánabasụ akọlaha iphe-ọphuleny; mę iphe-ọhubama, dųgba biribiri, Nchileke gude ẹphe meshiaru ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. ¹³ Ẹphe akọbe l'ia phų; Jémusu egbeshi; sụ ẹphe: "Ọnwunna iya; unu ngabękwa nchi l'iphe-a, ya abya ekfukfu-wa. ¹⁴ Lę Sáiyimonu Pyita kọwaru ayi ege Nchileke meru teke o beberu fotalaha ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju t'ẹphe buru ndu nk'ia. ¹⁵ Iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfurú yele okfu Pyita ono eje adakọta; bųleruphu iphe lanų; bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke:

¹⁶ "Lę Nnajiufu suru:

'E -meebe; bę ya a-lata;

bya akpųkwa ọlọ Dévidi
ono, daru adada ono.

Ya e-gude mkpọkpo
ozo-ọlọ ono kpukwazi iya ọdo;

¹⁷ k'ọphu ndu ọphu wafuru nų
a-watakwanų ọcho ọzo kę
Nnajiufu; bụ iya bụ iphe
bụ mbakeshi, ya kukotaru
t'ẹphe bya aburu nk'ia.
Ono iphe Nnajiufu ekfu;

yebedua, meru;*

¹⁸ a mahawaru iphe ono l'ọ ha teke teru etete.'

¹⁹ "Ọo ya bụ l'onu, yebe Jémusu eye bụ t'ayi be ejekwa ome iphe a-tsu ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju, abya otso Nchileke l'ehu; kę t'ayi sụ t'ẹphe tųkoje iphe ekemu kfurú mekotaje.

²⁰ T'ayi gbe dechia ẹkwo nų ẹphe t'ẹphe be erijekwa iphe a gwaru nte; kę l'e merushiru

* 15:17 15:17 Ẹmọ 9:11-12.

iya emerushi; ophu tọ ɖukwa onye yele e tọ ɖuɖu aluɖu a-zẹ azẹe-nwoke-yee-nwanyi. Ephe ta atajẹ anụ, a swi-gburu aswi-gbu. Ephe t'eriye mee iphe. ²¹ L'ekemu Mósisu b'e shiwa teke teru ẹnya guta l'ulo-ndzuko. E to nwedu mbọku ọtu-ume, sweru esweswe, e ta aguru iya. Ege ono b'aanọduje ara iya arara le mkpukpu le mkpukpu."

Ekwo, e deru nū ndu ke Kuráiyisutu, e-ta bụdu ndu Ju

²² Ya ndono; ndu ishi-ozii; me ndu e meru ogurenya chochi; mekpọ ndu chochi l'ophu abya achia idzu; haru madzụ fọta yeru Pọlu yele Bánabasu t'ephe je Ántiyọku. Ndu ephe fọtaru bụ: Júdasu, eekuje Basábasu; me Sáyilasu. Ụmadzụ ebo ono tuko yiru le ndu ishi le chochi. ²³ A bya edee ekwo nū ephe. Iphe, e deru bụ:

"Ayibe ndu ishi-ozii; me ndu, e meru ogurenya chochi, bụ unwanna unu ekele unu ekele l'unu ha unube unwanna, e-ta bụdu ndu Ju, nọ le Ántiyọku; me le Siríya; me le Silísiya. ²⁴ Ayi nuru l'o nweru ndu shi l'ogbo ayi-wa bya egude okfu-onu agbaghashi unu obu t'ehu be egvuru unu egvuru. E to nwekwa ayi, onye ziru ephe t'ephe bya ome ege ono. ²⁵ O bụ iya meru iphe ayi gude obu lanụ chia idzu; sụ l'ayi a-fọta madzụ; zi t'ephe byakfuta unu. Ndu ephe le ndu ono, a fọtaru ono a-yi bụ Bánabasu yele Pọlu, bukwanu ndu egiri onya ayi phe. ²⁶ Bánabasu yele Pọlu bụ ndu ono, tɔwaru ndzụ ephe l'okfu ehu Nnajiufu, bụ Jisọsụ Kuráiyisutu ono. ²⁷ Ayi yeru Júdasu yele Sáyilasu t'ephe bya l'onwephe; gudewaru onu kfuaru unu iphe-a, ayi deru edede-wa. ²⁸ Le Ume-dụ-Nsọ be koshiwaru iya ayi t'ayi be ebohe unu ivu ọdo; gbahalephu ishi okfu-a, bụ iya bụ: ²⁹ T'unu be erijekwa iphe, a gwaru nte; ophu unu 'erijekwa mee iphe; unu ta atajẹ anụ, a swi-gburu aswi-gbu; too nwe onye e-jekfufe nwanii, e ta bụdu nyee ya. Unu -mewa iya ege ono; be ọo-duru unu le mma. Unu buru ke nta-a."

³⁰ A sụ ndu ono, e ziru ozi ono t'ephe jeshia. Ephe atugbu; bya erua Ántiyọku; bya achikobe ndu chochi ono l'ekalanu; woru ekwo ono nū ephe. ³¹ Ephe agutsulephu ekwo ono; ehu atsohilaha epe ẹná k'ozii ono, meru t'ephe zua ume ono. ³² Júdasu; me Sáyilasu, bɔtsukwaaphu ndu nkfuchiru Nchileke l'onwephe abya ekfuaru unwanna ono okfu; nọ anono; adu ephe ike t'obu shihu ephe ike; emekwaphu te ekwekwe, ephe kweru ke Kuráiyisutu kafu oshihu ike. ³³⁻³⁴ Ephe anonyaa l'eke ono; unwanna ono edufu ephe; sụ ephe t'ephe tɔwaru ehu. Ephe atugbu laphushia azu le Jerúsalemu lakfushia ndu ziru epe ozi.

³⁵ Pọlu yele Bánabasu eje akwaa le Ántiyọku; l'ezii okfu Nnajiufu; ara iya arara; ephe le ndu ọdo.

Pọlu me Bánabasu aswikahu

³⁶ Yo be ujiku lanu; Pọlu asu Bánabasu: "T'ephe laphu azu l'iphe bu mkpukpu ono, ephe mwaru t'a nua okfu Nnajiufu ono; je agbaphetsua unwanna ono; shi ege ono makwanuru ege epe eme ala." ³⁷ Bánabasu asu t'ephe duta Jonu Maku t'ephe l'iya yiru. ³⁸ Pọlu asu l'ọ ka mma t'ephe be edutahe onye ono, gbalaru l'ephe nọ le Pamfiliya epe l'iya; t'o tsohe epe jefu ozi ono. ³⁹ Epe atuta-be iya ego; k'ophu a nonyaaru; epe aswikahu; shia iche iche. Bánabasu eduta Maku jeshia Sáyipurosu. ⁴⁰ Pọlu eduta Sáyilasu tugbu. Unwanna eworu epe ye l'eka Nchileke te Nchileke mejeru epe eze-iphe-oma. ⁴¹ Pọlu ejekota Siríya; me Silísiya; l'eme t'obu shihu ndu chochi, nọgbaa l'ibiyi ono ike.

16

Timoti etso Pọlu; me Sáyilasu

¹ Pọlu phe abya ejerua Débi me Lisutura. Yo nweru onye ke Kuráiyisutu, bu l'eke ono. Epha iya bu Timoti. Timoti bu nwanii Ju muru iya. Nwanii ono bukwapu onye woru onwii ye Kuráiyisutu l'eka. Nna Timoti bu onye Girísu. ² Onu awukoru unwanna, bu le Lisutura; me ndu ophu bu le Ayikóniyomu le Timoti bu okpobe madzụ. ³ Pọlu asu le ya e-duta Timoti te yele iya yiru. Yo duta iya bya ebua ya utsu. Iphe kparu iphe o buru iya ugu bu l'iphe bu ndu Ju, bukota l'eke ono mawaru le nna Timoti bu onye Girísu. ⁴ E meebe; epe l'iya ayiru tugbu. Iphe bu mkpukpu, epe swetaru; epe akokotaru ndu ke Kuráiyisutu idzu ono, ndu ishi-ozii; me ndu, e meru ogurenya chochi chiru le Jerúsalemu ono. Epe ekfujeru epe t'ephe meje iphe ono, a chiru l'idzu ono. ⁵ Tọ du iya bụ; e mee chochi ono l'ọ ha; yọ kabaa oshihu ike l'ekwekwe, epe kweru ke Kuráiyisutu; l'akakwaru l'igwe mbọku-mbọku.

Àphù, Pọlu aphụ le Túrowasu

⁶ Epe esee t'ephe bahu le Éshiya; kfuwa okfu Nchileke l'eke ono; Ume-dụ-Nsọ te kwe. Epe ekwe je adabua ali Firíjiya; me Galéshiya. ⁷ Epe erua Mísiya; see t'ephe bahu

lẹ Bitíniya; Ume Jisọsu te kwe. ⁸ Ẹphe eje adabua alí Mísiya jeshia Túrowasu. ⁹ Yo be l'enyashi l'ephe ruru Túrowasu; Pọlu aphua àphù; phua onye Masedóniya. Yo bya evudo Pọlu l'ifu; sù iya: "Byiko; dabunua byatashia Masedóniya bya eyeru ephe ẹka." ¹⁰ Pọlu aphù-gelephu àphù ono; ayi akwakọbewaphu teke ono teke ono; yọ buru ayi oje Masedóniya; okfu l'o dowaru ayi ẹnya lẹ Nchileke eku ayi t'ayi bya ezia ephe ozi-oma kẹ Nchileke l'ẹke ono.

*Lidiya anata Jisọsu t'ọ buru
Nnajiufu iya lẹ Filipayi*

¹¹ Tọ dọ iya bọ; ayi egude ọgbo shi lẹ Túrowasu tųgbua je akpọghaa jeshia Sámoturesu; shiwaru ẹke ono kpọru bahù lẹ Niyápolisu lẹ nchi-ta-abọhu iya. ¹² Ayi eshi lẹ Niyápolisu gude ọkpa bamiwaru l'ime Filipayi, bọ iya bọ ishi alí Masedóniya. O kwaphù lẹ mkpọkpu ono be ndu shi Rómu bu. Ayi anọ nwabalí olemole lẹ mkpọkpu ono. ¹³ Yo be mbọku ọtu-ume; ayi eswee obu-edukfu mkpọkpu ono jeshia l'iku enyimu. Ẹke ono bẹ ayi tubesu l'ọ bọ ẹke ndu Ju edzukobeje ekfu anọ Nchileke. Ayi erua bya anozita; wata okfuru unwanyi, dzukoberu l'ẹke ono okfu Nchileke. ¹⁴ Onye lanù l'unwanyi ono, nuru okfu ayi ono bẹ bọ Lidiya. Lidiya ono bọ onye Tayitáyira. Oogba nghọ ẹkwa uswe. O bọ nwanyi, e-ta bọdu onye Ju; obu lẹ Nchileke duru iya lẹ nsọ. Nnajiufu, bọ Nchileke abya ekpuhaa ya obu; yọ ngabẹ nchì l'iphe Pọlu ekfu. ¹⁵ E mee ye lẹ ndibe iya baputizimu. Yọ sù: "T'ayi bata nù bya anọta lẹ nk'ia; m'ọ -buruphu l'ayi kwewaru lẹ ya bọ-wa onye nataru Jisọsu ogbodo anata t'ọ buru Nnajiufu iya." Yọ ronnya ayi; ayi ekwe jeshia.

Pọlu nọ lẹ mkpọro lẹ Filipayi

¹⁶ Yo be ujiku lanù; ayi eje-wa ẹke aanọduje ekfu anọ Nchileke. Ayi aphù nwata mgbọko, bọ ohu. Nwata mgbọko ono bẹ ọgvu bu l'ẹhu; k'ọpflu ọhajeru akọ iphe e-me teke ọdo. Yo gude ọgba eja ono kfubekpo l'akparu ndu nwe iya nù okpoga nshinu. ¹⁷ Yo tsolahaa ayi lẹ Pọlu; l'echi mkpu asuje: "Lẹ ndu-wa bọkwa ndu, ejeru Ọkaribe-Kakọta-Nù ozi-o! Ẹphe akọru unu ọzo, ee-shi dzọfuta unu-o!" ¹⁸ Mbọku-mbọku; yoo kfu kwaphu iphe ono. A nonyaa; iphe ono, ookfu ono aka ọdu Pọlu ashì; k'ọpflu ẹ tọ dọhedu ike ọta nshi. Pọlu aghachiwaphu; sù ọgvu ono: "Ya gude epha Jisọsu, bọ Kuráyisutu; sù ngu t'ì lufu nwata ono l'ẹhu!" Ekfukfu, ookfukwadu iya-a; ọgvu ono alufuwaphu nwata ono l'ẹhu teke onoflu.

¹⁹ Ndu, nwe nwata mgbọko ono aphulephu l'ọgvu ono lufuwaru iya l'ẹhu; k'ọpflu ẹ tọ kpataheduru ephe okpoga; ephe egude Pọlu ye lẹ Sáyilasú; kpuru ephe kpufu aswa; kpufu ndu ikpe; ²⁰ bọ iya bọ ndu ikpe Rómu; je asù ephe: "Lẹ ndu-wa bọ ndu Ju, byaru ephe okpataru okfu lẹ mkpọkpu. ²¹ Ẹphe ezi ome-l'alí, ẹ-ta bọdu ekemu alí ẹpbebe ndu Rómu. Ọpflu ọ bọdu l'ephe etso ome-l'alí, dọ ege ono." ²² Igwe-ọha ndu ono awù-lihu wukputa Pọlu phẹ t'ephe nua ephe aphù. Ndu ikpe ono asù t'a labashia uwe Pọlu mẹ Sáyilasú; chia ephe iphe. ²³ E chiebe ephe echachi ono kpachaa ephe akpacha; nwuru ephe nwuba l'ulo-mkpọro. A sù onye eche ọlo-mkpọro ono t'ọ tuchikwaa ephe ọhuma ọhuma l'ulo-mkpọro ono. ²⁴ Onye echeje ọlo-mkpọro ono egudenu kẹ l'ẹ kforu ege ono woru ephe ye l'ime ime ọlo-mkpọro ono; bya eworu ephe ọkpa pyoshia l'enu oshi, a tufushiru ọzo.

²⁵ Echi-abalí ekelephu ẹbo; Pọlu mẹ Sáyilasú anọdu ekfu anọ Nchileke; agukwaphu egvu anọ iya. Ndu ephe l'ephe nọ l'ulo-mkpọro l'ẹke ono anọdu ngaberu ephe nchì. ²⁶ A bya ele ẹnya; alí anmalahaa jijiji; nmaa nmaa jeye lẹ ntọ-l'alí ọlo-mkpọro ono. E gudekwađu iya-a ekfu; ibo ọlo-mkpọro ono aguhashikota gheru ọnu. Mkpọro, a turu onyemoye ọbule aphushihukota. ²⁷ Onye ono, eche ọlo-mkpọro ono etehu bya elee ẹnya; ọlo-mkpọro ono aguhashiwanu ghetsuaru ọnu. Yo tubesu lẹ ndu, nọkota l'ulo-mkpọro ono gbalagewaru. Yọ mĩa mma iya sawangù tẹ ya gbua onwiya. ²⁸ Pọlu arashia; sù iya: "Be emekwa! Ba adukwa iphe ii-me onwongu; l'ephe nọkotakwaa l'ẹke-a!"

²⁹ Onye ono, eche ọlo-mkpọro ono asù t'a mụtaedu ọku. Yo gude ẹhu-anmanma; ẹke ọotsu egvu gbachia lẹ adaa gbaragadangù l'iku okpa Pọlu ye lẹ Sáyilasú. ³⁰ Yọ bya edufuta ephe bya asù ephe: "Ndu mu; ?bọ ngunu bẹ ya e-me t'a dzọfuta iya?"

³¹ Pọlu phẹ asù iya: "O bọ t'ì woru onwongu ye Jisọsu, bọ Nnajiufu l'ẹka tẹ Nchileke dzọo nggu lẹ ndibe ngu l'unu ha." ³² Pọlu phẹ abya ekfuaru iya kẹ Nnajiufu; kfu kwaaru iya phù ndu nọkota l'ulo iya l'ephe ha. ³³ Onye eche ọlo-mkpọro ono abya eduta ephe teke ono kwaphu l'enyashi ono je asachaa ephe ọnya l'ẹke ono, e chibashiru ephe ẹhu ono. E meebe; e mee ye lẹ ndibe iya baputizimu l'enyashi ono kwaphu. ³⁴ Yo duta Pọlu; mẹ Sáyilasú lashia nk'ia je anọ ephe nri; ephe eria. Ẹhu atsọ ye lẹ ndibe iya ẹnà; kẹ lẹ nta-a bẹ ephe byawaru bya amaru Nchileke ono, bọ iya bọ ogbodo Nchileke ono.

³⁵ Yo be l'utsu; ndu ikpe Rómu ono ezia ndu ogbogu ephe t'ephe je ezia t'a haa Pòlu phẹ t'ephe laa.

³⁶ Onye eche ụlo-mkpọro ono abya ezia ya Pòlu; sụ iya: "Lẹ ndu ishi sụkwaru t'a haa nggu lẹ Sáyilasụ t'unu laa. Unu tọkpolekwaphu nwẹhu lashia nta-a l'odoo."

³⁷ Obenu lẹ Pòlu sụru ndu ogbogu ono: "M'ẹ te jekwa ephe okpe ikpe t'ọ ka mma l'ikpe nmaru ephe; e chia ephe iphe l'edzudzu ọha; l'ẹke ephe bụkwaa ndu Rómu; nwuru ephe ye l'ulo-mkpọro. Nta-a bẹ ephe sụru t'ephe laa lẹ mpya. Ono t'emedu ephe! T'ephe bya l'onwẹphe bya atufu ephe."

³⁸ Ndu ogbogu ono eje ekfuru ndu ikpe ono ege ono. Egvu erua ephe l'ẹhu l'ephe nuru lẹ Pòlu yẹle Sáyilasụ bụ ndu Rómu. ³⁹ Ephe eje je arọo Pòlu phẹ arọo. E metsua; ephe edufuta ephe l'ulo-mkpọro ono bya arọo ephe t'ephe lufuru ephe lẹ mkpụkpu ono. ⁴⁰ Pòlu yẹle Sáyilasụ alufuta l'ulo-mkpọro ono bya ejeshia kẹ Lidiya. Yọ bụru l'ẹke ono bẹ ephe jekfuru unwanna je eyeshitsuaru ephe ọku t'obu shihu ephe ike; yọ bụru ephe atugbu.

17

Iphe, meru lẹ Tesalonáyika

¹ Pòlu yẹle Sáyilasụ atugbuwa ije; je adabua Amfípólísu; mẹ Apolóniya. Ephe abahu lẹ Tesalonáyika ẹke ụlo-ndzuko ndu Ju nọ. ² Pòlu abya ejee l'ulo-ndzuko ono, bụ iya bụ ege oomejehawa. Yọ dukfube jee ya oge ọtu-ume ẹto. Yo gude iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke asaru ephe okfu; ³ bya emee okfu Nchileke t'o doo ephe ọnya; koshi ephe lẹ Onye Ndzọta ono, e deru l'ọo-bya ono, bụ iya bụ Kuráyísutu bẹ jefutaje iphe-ẹhuka; nwụhu; lẹ Nchileke mefutaje iya t'o shi l'onwu teta nọdu ndzu. Yọ sụ ephe: "L'ọo Jisọsu-wa, ya ekfuru unu okfu iya-a bẹ bụ Onye Ndzọta ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono." ⁴ Yo nweru ndu ọphu Pòlu yẹle Sáyilasụ haru kfubuta; ephe alaaru ephe. Yo nwekwaruphu igweligwe ndu Girisu, Nchileke duru lẹ nsọ; mẹ igweligwe unwanyi, a maru epha ephe, ephe kfutakwaruphu yeru onwẹphe.

⁵ Obenu lẹ ndu Ju wataru ephe ojiru ijimẹnya. Ephe eje achita ndu bụ mbukombo mado l'aswa; bya agbaa ogbo. Ephe abya akpaka mkpụkpu ono; mkpụkpu agbalahaa gharaghara. Ephe ezeru gidigidi zeba lẹ kẹ Jésonu; ẹke ephe achọ Pòlu yẹle Sáyilasụ t'ephe kpufutaru ephe ọha. ⁶ Ephe ta phụ ephe; ephe ekwe kpụta Jésonu; bya ahakwaruphu unwanna ayi ọdo kpụta yeru iya. Ephe akpuru ephe kpụ-jeru ndu ikpe mkpụkpu je asụ ephe: "Lẹ ndu-wa, tuko mgboko agha ishi-okfuru-a; bẹ byarutaakwaru ẹke-a; ⁷ Jésonu edubata ephe nk'iya. Ekemu eze, bụ Siza bẹ ndu ono l'ephe ha tükookwa chikpoo; sụ l'ọ nweru eze ọdo, nọnu, epha iya bụ Jisọsu." ⁸ Ehu agbangahu ndu ọha; mẹ ndu ikpe mkpụkpu ono l'ephe nuru iphe ono. ⁹ A bya ege Jésonu yele ndu ono, e guderu ono okpoga, ephe a-sube; bụkwanu teke ẹ to nwehedu shikongu ọdo, ephe meru lẹ mkpụkpu ono; a chilataru ephe okpoga ephe azụ. Ephe abya asube okpoga ono; a haa ephe; ephe alashia.

Iphe, meru lẹ Beríya

¹⁰ Yo be l'enyashi; unwanna ono emelephu ẹgwegwa; dufu Pòlu yẹle Sáyilasụ; sụ t'ephe jeshia Beríya. Ephe erua Beríya; bya ejeshia l'ulo-ndzuko ndu Ju. ¹¹ Ndu ẹke ono aka onwe obu iphoro karia ndu Tesalonáyika. Yọo gụ ephe ọnu ozi-oma ono. Mbọku-mbọku; ephe agụ ẹkwo okfu Nchileke t'ephe maru: iphe, Pòlu phẹ ekfu: ?ọ bụa oswi-okfu. ¹² Tọ dụ iya bụ; a dụ l'igwe kweta l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu je akpaa l'igweligwe unwanyi Girisu, a maru epha ephe; mẹ ndu k'unwoke. ¹³ Ndu Ju, bu lẹ Tesalonáyika abya anụ lẹ Pòlu eziakwa okfu Nchileke lẹ Beríya; byatashia l'ẹke ono t'ephe bya agbaghashia ọha ono obu. Ephe abya eyeshiaru ọha ono ọku; woru ephe kpalia. ¹⁴ Unwanna ono edufukebewaphu Pòlu t'ọ rua iku eze ọnyimu. Yọ bụwaru-a Sáyilasụ mẹ Tímoti kwaru lẹ Beríya. ¹⁵ Ndu, edube Pòlu eduraa ya Átensu; laphushia azụ lẹ Beríya. Pòlu asụ ephe tẹ Sáyilasụ mẹ Tímoti byakfutakwa iya ẹgwegwa.

Iphe, meru lẹ Átensu

¹⁶ Pòlu anọdu lẹ Átensu chelahaa Sáyilasụ yẹle Tímoti. Yọ phua ege agwa tuko mkpụkpu ono naru. Yọ hushilaa ya ọku ike l'okpoma. ¹⁷ Ephe lẹ ndu Ju; mẹ ndu Girisu, amụ ẹka ndu Ju anọduje l'ulo-ndzuko ndu Ju l'ekfu kẹ Nchileke. Yoo jejekwaphu aswa mbọku-mbọku; yẹle nwa ndu ọphu ọ phuru l'ẹke ono ekfukwaphu kẹ Nchileke. ¹⁸ Yo be ujiku lanu; yọ daru Pòlu yẹle ndu ezi mmamiphe, shi l'ogbo, eeku Epikuriya mẹ Sutóyiku, byaru ọnu iphe ookfu. Ndu aji: "Bụkwa ole bẹ ọwaa, ẹ-te nwehu iphe ọ maru-wa ekfu?"

Ndu asụ: “L’ò òkwa l’ò nweru agwa ndu ọ̀do, ọ̀otu ọ̀nu iya.” Iphe meru iphe ephè ekfu ege onò bụ lẹ̀ Pòlu ekfu kẹ̀ Jisòsù mẹ̀ k’òshì l’ònwu teta nòdu ndzụ. ¹⁹ Ephè eduta Pòlu dufutashia ya l’ugwu ọ̀gbo Ariyópagosu; bya asụ iya: “L’ò dū ephè t’ephe maru iphe ọ̀phungu ọ̀waa, iikfu okfu iya-a. ²⁰ L’iphe ephè nūru, iikfu bẹ̀ bụ̀gbaa ephè nchị ọ̀phungu. L’ò dū ephè t’ephe maru iphe ọ̀ bụ.” ²¹ Iphe meru iphe ephè ekfu ege onò bụ lẹ̀ ndu Àtensu mgburumburu mę̀kpo ndu mbyamumbya, bu iya nū ta duhedu iphe ọ̀do, ephè ejeje ọ̀do; gbahaa t’ephe nūa iphe ọ̀phungu; mẹ̀ t’ephe kfuia iphe ọ̀phungu, eme nū.

²² Ya ndono; Pòlu abya evudo l’ifu ndu ọ̀gbo Ariyópagosu onò; sụ ephè: “Àtensu; unu gebekwa-o! Ya phuru l’unu yenukaru ehu l’agwa. ²³ Lẹ̀ teke ya ejephe lẹ̀ mkpukpu-wa bẹ̀ ya phutsuaru ẹ̀nya agwa unu. Ya phukwaruphu ẹ̀nya agwa ọ̀phu e deru; sụ: ‘Ọwaa bụ̀ k’agwa ọ̀phu e-ta madu epha iya.’ Onye onò, unu abaru eja; l’unu e-ba ama iya onò bụ̀ onye ọ̀bu, ya ekfuru unu okfu iya ọ̀bu.

²⁴ “Ọo ya bụ̀ Nchileke, bụ̀ iya meru mgboko; mee iphemiphe ọ̀bule, nọ̀ l’ime iya. Ọo ya bụ̀ Nnajiufu igwe mẹ̀ alị. E too bujekwa l’ulo, madzụ gude eka kpua. ²⁵ Ọphu mkpa iphe, madzụ e-jeta nū iya ta dukwaru iya; kẹ̀ l’ò bụ̀ iya anụ̀ ndzụ; l’anụ̀ ume; l’anụ̀ madzụ iphemiphe ọ̀bule. ²⁶ Ọ bụ̀ Nchileke lanụ̀ onò meru onye ivuzọ̀; bya eshi l’onye lanụ̀ onò mee iphe bụ̀ ọ̀hamoha, nọ̀kota lẹ̀ mgboko mgburumburu. Ọ bụ̀ iya tubuhawaru teke ephè a-nọ̀-bebe; tubuhaakwaphu eke ọ̀kẹ̀ alị ephè a-kpa. ²⁷ Iphe, meru iphe Nchileke meru iphemiphe ọ̀bule onò ege onò bụ̀ k’ọ̀phu ndiphe a-chọ̀ iya chọ̀-vu iya; mẹ̀ ephè -raa eka iya; keshinu Nchileke te nwedu onye ọ̀ nọ̀ ote-ẹ̀nya l’ayi ha; mbụ̀ m’ọ̀o onye lanụ̀. ²⁸ Kẹ̀le

“ Ọo ya gude ndzụ ayi;

buru iya meru iphe ayi ejephe ege-a;

buru iya meru iphe ayi nọ̀ anọ̀no ọ̀phu.’

Ọ dūa l’ò bụ̀ ọ̀waa, ndu wataru k’ife guru; sụ:

“ L’ayi tuko buru unwu iya.’

²⁹ “Keshinu ayi tuko buru unwu Nchileke; t’ayi ba arijekwa lẹ̀ Nchileke dū l’ò bụ̀ iphe, e gude ope wua; m’ọ̀ bukwanu iphe, a kpuru l’ura; ọ̀dumeka buru iphe e gude oshi pyia. Qriri madzụ te rukwa l’ẹ̀ge Nchileke gbaru; ọ̀phu ọ̀ buru k’ogude ome nka ekoshi ege ọ̀ gbaru. ³⁰ Nchileke leswetaakwaru teke e te shidu maru iya. Nta-a b’ọ̀ sūru t’onyemonye ọ̀bule, nọ̀ l’ẹ̀ke ọ̀ nọ̀ taa onwiya uta iphe dū eji, o meru; ghaa umere lakfuta iya. ³¹ L’ò dobekwaru mbọ̀ku, oo-kpe ndiphe mgburumburu ikpe nhamunha. Onye oo-gude kpee ikpe onò bụ̀ nwoke ọ̀bu, ọ̀ fọtaru l’onwiya. Iphe o gude mee t’onyenonu maru l’iphe onò e-mekota ege ya tūberu bụ̀ l’ò meru t’onye onò shi l’onwu teta nòdu ndzụ ọ̀do.”

³² Pòlu ekfutalephu kẹ̀ oshi l’onwu teta nòdu ndzụ onò; ephè aharu tūlahaaru iya mgbonu. Yo nwekwaruphu ndu ọ̀phu sūru: “T’ephe bya teke ọ̀do t’o kfulua onanu.”

³³ Pòlu aparu ephè haa; yọ̀ buru iya atugbu. ³⁴ Yo nweru ndu tsoru iya nū; kweta l’ọ̀o Jisòsù bụ̀ Nnajiufu ephè. Dayonisiyosu, onye gba l’ọ̀gbo Ariyópagosu yì lẹ̀ ndu onò, kwetaru nū onò; mẹ̀ nwanyi, aha Damarisu; mę̀waru ndu ọ̀do.

18

Iphe, meru lẹ̀ Kòrintu

¹ E meebe; Pòlu eshi lẹ̀ Àtensu jeshia Kòrintu. ² Yo rua eke onò; phua onye Ju, eeku Akwila. Eke a nọ̀ mụa Akwila amumu bụ̀ lẹ̀ Pòntusu. Yẹ̀le nyee ya; mbụ̀ Pyirisila shikwadau Ítali laa Kòrintu teke onò; okfu l’eze, bụ̀ Kulódiyosu sūru t’iphe bụ̀ ndu Ju mgburumburu gbeshi lẹ̀ Ítali. Pòlu ejee t’ephe l’iya jia. ³ Yo rua; ephè l’iya anọ̀du; yo tsoru ephè jelahawaru ozi okwe ekwá; kẹ̀ l’ò bụ̀ okwe ekwá, eegudeje eme ulo-ekwá bẹ̀ ephè gude buru. Pòlu l’onwiya bukwapu onye ekweje ekwá. ⁴ Yoo jeje l’ulo-ndzuko ndu Ju mbọ̀ku ọ̀tu-ume, sweru esweswe t’ephe wata okfu kẹ̀ Nchileke. Yoo mẹ̀ tẹ̀ ya kfuta ndu Ju; mẹ̀ ndu Girisu yeru Jisòsù.

⁵ Sáyilasu yẹ̀le Timoti eshi lẹ̀ Masedóniya latsulephu; Pòlu efupyabe ifu l’okfu kẹ̀ Nchileke mbọ̀ku-mbọ̀ku. Yoo koshi ndu Ju l’ọ̀o Jisòsù bụ̀ Onye Ndzọta onò, Nchileke kweru ukwa iya onò. ⁶ Teke ephè jikaru; kfulahaaru iya ejo okfu; yọ̀ jia uwe iya kpaphungu; sụ ephè: “Eka iya swoo; ọ̀kpa iya swoo. T’ochi unu tukokwaru unu l’ishi. Nta-a buakwa ndu e-ta buda ndu Ju bẹ̀ ya e-jekfuje.” ⁷ Yọ̀ paru ephè haa; je eburu lẹ̀ kẹ̀ onye Girisu, eeku Tishosu Jósutosu. Tishosu onò bụ̀ onye Nchileke dūru lẹ̀ nsọ̀. Ufu iya nonyabe ulo ndu Ju. ⁸ Onye ishi ulo-ndzuko onò, bụ̀ Kirisuposu bẹ̀ yẹ̀le ndibe iya kwetawaru l’ọ̀o Jisòsù bụ̀ Nnajiufu ephè. A hakwapu igweligwe lẹ̀ Kòrintu nūa kẹ̀ Jisòsù onò; wowaru onwephè ye Jisòsù l’eka; e mee ephè baputizimu.

⁹ Yo be l'enyashi ujiku lanu; Pölu aphua àphù; Jisösu asu iya: "Pölu; ba atsukwa egvu! Kfukwaphu iphe iikfu. Ba adukwa teke ji-ha iya. ¹⁰ Ya nokwaa swiru ngu. E to nwekwa onye a-furu ngu nu; meka ngu iphe; l'a dukwa l'igwe mbu ndu, bu ndu nk'iaa le mkpukpu-wa." ¹¹ Pölu anöo le mkpukpu ono afa lanu l'onwa ishingü; zikota ndu eke ono okfu Nchileke.

¹² Yo buru teke Gáliyo bu onye ishi, achi Akáya be ndu Ju bya anökobe gbakö eka gude Pölu kpuru jeshia kotu. ¹³ Ephe asu le Pölu eme t'o mee ndu ndu-ephe t'ephe bajeru Nchileke eja l'uzo, e-ta budu ege ekemu kfuru.

¹⁴ Pölu ejeshia oye önu; Gáliyo asu ndu Ju ono: "Ndege iphe-a bu okfu ke l'e mesweru; ö düdu buru l'öo l'e meru ejo iphe; me ya asu: Iyee! L'ö dua mma te ya yeeru unube ndu Ju önu. ¹⁵ Obenu le keshinu iphe unu adzo bu k'epha; me okfu-önu; me ekemu unu; unu jekwa je edoshia ya l'onwunu. Ya te ekpejekwa egbe ikpe ono." ¹⁶ Ya ndono; yo chishia ephe l'ulo-ikpe ono. ¹⁷ Ephe egude Sösutenisu, bu onye ishi ulo-ndzuko ndu Ju ono; tsua ya iphe l'ifu ulo-ikpe ono. Gáliyo te yeru ephe önu.

Pölu alaphu azu le Antiyoöku

¹⁸ Pölu yele ünwnna anölephu le Körintu abali olemole; yo paru ephe haa yele Pyirisila me Akwila ayiru bahu l'ugbo; jeshia Siriya l'ö kpushi-getsuaru ishi le Kenkiríya; okfu l'iphe o kweru Nchileke ukwa iya b'ö mewaru. ¹⁹ Ephe abya erua Éfesösu; Pölu ahaa Pyirisila me Akwila l'eke ono; bahushia l'ulo-ndzuko; yele ndu Ju awata okfu ke Nchileke. ²⁰ Ephe aröo ya t'ephe l'ia nonyafua; to kwe. ²¹ Yo tugbudelephu; su ephe le ya a-byakwaa ödo; m'ö -buru uche-obu Nchileke. Yo bahu l'ugbo le Éfesösu; tugbua.

²² Yo rulephu Sizariya; bya egude ökpa jeshia Jerúsalemu; je ekele ndu chöchi eke ono. Yo shiwaru üzo eli eli jeshia Antiyoöku. ²³ Yo nölephu nwanshi le Antiyoöku; gwolia ödo. Yo je eshia ali Galéshia me Firíjiya; eme t'obu kafua ndu ke Kuráyisutu l'ibiyia ono oshihu ike.

Apölosu nö le Éfesösu; me Körintu

²⁴ O nweru onye Ju, epha iya bu Apölosu, a muru le Aleguzándiriya, byaru Éfesösu. Ö maru okfu okfu; bya amaru iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke mashia ya ike. ²⁵ E ziru iya ke Üzo Nnajiufu; yoo nöduje evukpoo ya evuvu okfuru ndu ödo ke Jisösu ono; l'ezikwa iya phu ezizi. Qojikojekpoo ke Jisösu t'öo l'ökpa iya l'ökpa iya. Obenu l'eke ö maberu; be bülephu ke baputizimu öphu önu shi emeje. ²⁶ Yo kfulahaa ke Nchileke l'ulo-ndzuko ndu Ju l'e-ba tsu egvu. Pyirisila yele Akwila anua iphe ookfu; bya eduru iya laa nk'ephe je akafua ya ozimata Üzo ke Nnajiufu. ²⁷ Apölosu asu le ya e-je Akáya. Ünwnna, nö le Éfesösu asu l'ö dukwa mma nshinu. Ephe abya ederu ekwo nu iya te ndu ke Kuráyisutu, nö l'eke ono nata iya öhuma. Yo rua; kfube öswa yeru ephe eka nshinu; mbu ndu shi l'eze-iphe-öma, Nchileke eme kweta l'öo Jisösu bu Nnajiufu ephe. ²⁸ Yoo tukputaje ndu Ju le ntütögo l'edzudzu öha; l'egudeje iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke ekoshi ephe öhuma öhuma l'öo Jisösu bu Onye Ndzöta ono, Nchileke kweru ukwa iya ono. Mbu yoo kfukputaje ephe; k'öphu e to nwedü onye amajekwadu önu, oo-ye.

19

Pölu nö le Éfesösu

¹ Teke ono, Apölosu nö le Körintu ono be Pölu kwaseru shia üzo enyanwu-ariba; lufuwaru Éfesösu. Yo rua eke ono bya aharu phua ndu etso üzo Jisösu. ² Yo ji ephe: "Unu nataru Ume-dü-Nsö teke ono, unu kwetaru l'öo Jisösu bu Nnajiufu unu ono?"

Ephe asu iya: "Wawa; l'ephe ta anübukpökwaanu l'ö nweru iphe aza Ume-dü-Nsö."

³ Yo ji ephe: "Bü egbe baputizimu ngunu b'e meru unu?"

Ephe asu iya l'öo baputizimu ke önu.

⁴ Pölu asu ephe: "Le önu shikwa emeje baputizimu t'e gude koshi le madzu be tawaru onwiya üta iphe dü eji, o meru; ghawa umere lakfuta Nchileke. Iphe ödo, o shi ekfufuaru ndu Ju bu t'ephe woru onwephe ye onye ono, abya nu ono l'eka, bu iya bu Jisösu."

⁵ Ephe anütsua iphe ono, Pölu kfuru ono; e gude epha Nnajiufu, bu Jisösu mee ephe baputizimu. ⁶ Pölu abya ebyibe ephe eka; Ume-dü-Nsö abya eji ephe öhu. Ephe aghaa okfu-ali ephe; kfulahaa l'okfu, Ume-dü-Nsö ekoshi ephe; bya awatakwaphu okfuchiru Nchileke. ⁷ Ndu ono rukwaru ümadzu iri l'öbo.

⁸ Pòlu anòkòta ònwà èto mgburumburu; k'fukòta kẹ Nchileke l'ẹ ba tsụ egvu l'ùlo-ndzuko ndu Ju. Èp'he l'ìya anòdu adzò okfu onò. Yoo nòduje eme t'ò doo èp'he ẹn'ya l'òzi-òma kẹ ẹke onò, Nchileke bụ eze onò bụ òkpobe okfu. ⁹ Obenu lẹ ndu onò haru kpòchia nchi; èp'he te kweta iphe Pòlu ekfu. Èp'he awatawaphu okfubyishi Uzo kẹ Nnajiufu ekfubyishi l'ẹke onò. Pòlu aparu èp'he haa; duta ndu kẹ Kuráyisutu onò; yò b'uru iya atugbu. Mbòku-mbòku; yò je asa okfu l'ùlo, eedzukoje k'òmu iphe lẹ kẹ Tíránòsu. ¹⁰ Yò mee ya ège onò afa labu; k'òp'hu bụ l'iphe bụ ndu, bu l'alì Èshìya: ndu Ju; mẹ ndu Girísu nùkòtaru okfu Nnajiufu, bụ Nchileke.

Unwu Sukíva

¹¹ Nchileke eshi l'ẹka Pòlu emeshi iphe-òphulenyà, ẹ-te mejehaadu nù; ¹² k'òp'hu òbujje: e -shi iya l'èhu wota akachifu; m'ò bụ mpete ẹkwa òdo je ẹke ndu iphe eme nò; iphe-ememe òbu alaa; ogvu, bu èp'he l'èhu alufukòta. ¹³ Yò nwekwaruphu ndu Ju, tsoru ejephe; l'achìshitsua ogvu, bugbaa madzù l'èhu. Èp'he esenje t'èp'he gude epha Jisòsu l'eme iya. Èp'he asuje ogvu onò: "Lẹ ya gude epha Jisòsu, bụ onye onò, Pòlu ekfu okfu iya onò ekfuru ngu t'ì lufu." ¹⁴ Yò nweru nwoke Ju lanù, bụ eze onye ishi ndu achìjeru Nchileke eja, aza Sukíva. Nwoke onò m'utaru ùnwegirima unwoke ẹsaa. Yò be ujiku lanù; ùnwegirima onò esekwaphu t'èp'he gude epha Jisòsu chífu ogvu l'ò bụ ndu òphunanu.

¹⁵ Ogvu onò, èp'he eme t'èp'he chífu onò asù èp'he: "Jisòsu bẹ ya maru; bya amaru Pòlu. Unubèdua; ?unu bụ ndu ole?"

¹⁶ Onye onò, ogvu bu l'èhu onò egude ejo òkpèhu, nò iya nù tso èp'he ogu; mee èp'he ẹsaa onò eriri; mbù mekatsua èp'he iphe; gbabèkòta èp'he òtu. Èp'he eshi l'ùlo onò gbalashia. ¹⁷ Ndu Ju mẹ ndu ẹ-ta b'udu ndu Ju, bukòta lẹ Èfesòsu an'ya iphe onò; tsùlahaa egvu. A kwabèlahaa epha Nnajiufu, bụ Jisòsu ogbodo ugvu. ¹⁸ Igweligwe ndu, bụ ndu wòwaru onwèp'he ye Kuráyisutu l'ẹka awuru bya bya akòshilaha iphe èp'he shi emeje; bya egbukatsua oswi, èp'he shi kegbaaru ndu òdo. ¹⁹ Ndu amamanshi achìta ẹkwo, èp'he shi egudeje eme iya chikobe l'ẹkalanu; kpòo ya òku l'ifu òha. A bya edzee iphe aswa ẹkwo onò bụ; yò b'uru ùkporo ẹkpa-ego iri l'èbo l'ẹkpa-ego iri. ²⁰ E shi ège onò; okfu Nchileke ekoshi ẹge oorebe ire; káfua ejegbaru; kafùkwaaphu oshihu ike eje.

Utsu ada lẹ Èfesòsu

²¹ Iphe onò emebelephu; Ume-dù-Nsò emee Pòlu; yò kfua ya kepyaa ya akù; lẹ ya jefutaje Masedóniya; mẹ Akáya; shi iya jeshiwaru Jerúsalemu. Yò sù lẹ ya -jeebe ẹke onò bẹ ya e-jekwaphu Rómu. ²² Yò bya ezi ndu, eyejeru iya ẹka ùmadzu èbo, bụ iya bụ Tímoti yele Èrasútòsu t'èp'he vuru iya uzo je Masedóniya. Yèbedua an'onyafua lẹ Èshìya.

²³ Teke onò bẹ mkpaka, ha nshinu bataru lẹ Èfesòsu; l'okfu Uzo kẹ Nnajiufu onò. ²⁴ Ishi iya ab'uru l'ò nweru onye akpù uzu, eme nka nshinu, egudeje mkpòla-òcha akpùshi unwu iphe, adugbajee l'ò bụ eze-ùlo eze-nwanyi ndu Èfesòsu, epha iya bụ Atémisu. Èpha onye uzu onò bụ Dímítiriyòsu. Yele ndu akpùshijeru iya iphe onò egude iya akpa okpoga, dù egvu. ²⁵ Yò bya ekukobe ndu onò l'ẹkalanu; mẹ iphe bụ ndu uzu ibe iya l'èp'he ha; sù èp'he: "Ndu mu; unu marua l'òo iphe-a, èp'he eme-wa bẹ èp'he gude aba. ²⁶ ?Ò kwa l'unu gude-e nchì unu l'anù; gude ẹn'ya unu l'ele iphe nwoke-a, bụ Pòlu-a eme? Ò s'uru l'agwa, madzù gude ẹka dobe ta b'udu iya lẹ phuu. Nta-a b'ò gude-wa ège onò kfuta ndu ha igweligwe lẹ Èfesòsu yeru onwiya; yò phòdu m'ò jegbaru alì Èshìya mgburumburu. ²⁷ Iphe dù ẹjì, nò iya nù bụ l'òzi-wa, èp'he eje-wa a-zalaha ejo epha; eze-ùlo eze-nwanyi te nwehe iphe òo-bùkwadu. Òdo ab'uru l'èze-nwanyi onò, alì Èshìya; mẹ mgboko mgburumburu abaru eja onò bẹ aa-gbado."

²⁸ Ikpetuma ndu onò an'onyalephu iphe onò, ookfu onò; èhu agbanwuhu èp'he òku l'èhu-eghughu. Èp'he arashia: "Atémisu Èfesòsu bụ eze agwa-ò!" ²⁹ Utsu awata adada lẹ mkpùkpu onò. Èp'he edzokobewaphu egwegwa; gude Gáyòsu; mẹ Arisutákòsu, bụ ndu Masedóniya labù, èp'he lẹ Pòlu ayije; kp'uru èp'he kp'ufuru òha l'ẹke òha edzukoje. ³⁰ Pòlu l'onwiya ejeshia tẹ ya jekfu ikpetuma ndu onò; ndu kẹ Kuráyisutu te kwe. ³¹ Ndu nweru ẹn'ya lẹ Èshìya, bụ ndu ònyà iya ezia ozi t'e je ezia Pòlu; sù iya: "Byiko t'ẹ b'ò t'ukwa òkpa atùtu l'ẹke onò, eedzukoje onò." ³² Kẹle teke onò bẹ utsu onò adakpèlephu gidigidi lẹ ndzuko onò. Ndu ara kẹ nne èp'he; ndu ara kẹ nna èp'he; l'ẹke ò phòduru mẹ ège èp'he ha kuru l'ẹke onò ta ma ishi iphe èp'he gbafuta-turu; èp'he ta ma iphe, ada nù. ³³ E tubesu l'òo Alẹguzándà akpa iphe onò; okfu lẹ ndu Ju fofutaru iya; nwuru iya ye l'ifu ikpetuma ndu onò. Alẹguzándà apalia ẹka t'e gebekwa tẹ ya dofu iya onwiya. ³⁴ Èp'he aph'ulephu l'ò bụ onye Ju; l'èp'he ha atùko gude olu lanù ralahaa: "Atémisu Èfesòsu bụ

eze agwa! Atémisu Éfesosu bú eze agwa!” Éphe aralèphu iphe ono mkpútuma lanu-o jeye iphe ha l’ò bú awa labú eswe-e.

³⁵ E meebe; onye seketiri obodo ono ekebe éhu mee; a rabua iphe ono. Yò sù éphe: “Éfesosu-u! É to nwedu onye é-ta madú l’òo Éfesosu bú mkpúkpu, nwe eze-ùlo Atémisu; búru éphe abaru eze mkpuma ono, gbaru iche, shi l’igwe daa ono éja. ³⁶ É to nwedu onye a-sù l’òo éjire. Óo ya bú; t’unu daa ashì-o! Unu be emehewa l’ò bú ndu é-te nwedu egomunggo. ³⁷ Unu kpútawaru ndu-a bya éke-a; l’è ba bú l’èphe zitaru iphe l’èze-ùlo eze-nwanyi; tò dù éjò okfu, éphe kfuru iya. ³⁸ Ó -bùru l’è Dimítiriyòsu m’è ndu, éjeru iya ozi nweru ndu, éphe sùru l’ò nweru iphe éphe meru; mbòku ikpe kòtu nòlèphu anòno; t’èmanu b’è ndu achì mkpúkpu nòkwaphu anòno l’èke ono. T’èphe je éke ono je ekfua ya! ³⁹ Teke búkwanu l’ò nweru iphe ódo, unu ekfu; unu ekfua ya teke mkpúkpu dzuru ege éphe edzujè. ⁴⁰ L’ògu, nòru ayi nta-a búkwa l’aa-sù l’òo ayi kparu utsu ntanu-a; l’è-ba bú l’ò nweru ishi iphe búkwanu: e -kude ayi; t’ayi gude iya kpefu onwayi l’ègbe mkpu ówaa, a gbaru ége-a.” ⁴¹ Yo kfuebe iphe ono; sù éphe t’èphe laa-o. Éphe awúkahu lashia.

20

Iphe, meru l’è Masedóniya;

m’è l’è Gírisu

¹ Utsu ono adazitalephu; Pòlu abya ekukobe ndu k’è Kuráyisutu; bya adua éphe ike t’èphe ba atsúkwa egvu. Yo kelebebe éphe; yò búru iya oje Masedóniya. ² Yò t’ùko éke ono l’ò ha jekota; kfushiaru éphe iphe dù l’igweligwe; gude dua éphe ike. E meebe; yo jeshia Gírisu. ³ Yò n’òo l’èke ono ónwa éto. A n’onyaa; yò kwakòta jeshia t’ò bahù l’ùgbo; jeshia alì Síríya. Obenu l’è keshinu ndu Ju chíru idzu l’èphe l’iia e-me l’ùzo b’è yèbedua chítakwaruphu l’è ya a-laphu azú je je jeshia Masedóniya; lashia. ⁴ Ndu, éphe l’iia yì l’ije ono bú Sopéta, bú nwatibe Pírosu onye Beríya; Arisutákòsu; m’è Sekúndosu. Ndu onanu bú ndu Tesalonáika. Ndu ódo bú Gáyòsu onye Débe; Tikikòsu m’è Tirófimosu. Ndu onanu bú ndu Éshíya. Onye ódo bú Tímoti. ⁵ Ndu ono evuru úzo je anòdu l’è Túrowasu l’èche iya. ⁶ A gbaèbe Aji Buredi, é te kodu ekoko; ayi abahù l’ùgbo l’è Filipayi; t’ùgbua. A nòlèphu abalì ise; ayi abyakfuta éphe l’è Túrowasu. E rua éke ono; ayi abya anò abalì ésa l’èke ono.

Ejeje ikperazu, Pòlu eje

Túrowasu

⁷ Yo be l’è mbòku mbù l’idzu; ayi edzukobe t’ayi ria Nri-ényashi Nnajiufu. Pòlu awataru éphe okfuru okfu; k’è l’òokwakokwanu k’òla echile iya. Yo kfulephu okfu ege ono-o jeye echi-abalì ekee ébo. ⁸ Uròku hakwa l’igwe l’ime ùlo k’eli eli éke ayi dzuru. ⁹ Nwata okoro lanu, aza Yútíkòsu adúgaru adúgaru l’ònu windo. Pòlu ekfunyalephu okfu ono; mgbenya erolaha Yútíkòsu. A n’onyaa; mgbenya ono atsù iya ógbodo atsùtsu. Yo shi l’è mkpò-kfu ùlo-eli ono l’è k’èto ya ono ngabuhu; bya awaa onwíya l’alì. E jeshia ya apali; yò nwùhuwa. ¹⁰ Pòlu abya enyizita; bya adakobe iya; nmapyabè iya onwíya; gbakua ya éka; sù: “Unu ba aragbushíhe onwunu; l’ò n’òwa ndzù.” ¹¹ Yò t’ùgbua laphu azú; je awajaa buredi ono kee; éphe ataa. Yo kfulahaaru éphe okfu ódo; kfua ya jeye nchi abòhu; yò búru iya alala. ¹² Éphe eduta nwokoròbya ono l’è ndzù. Yò búru iphe e gude dua éphe ike t’è ókpoma shihu éphe ike.

Pòlu shi l’è Túrowasu

eje Milítòsu

¹³ Ayi at’ùgbua bya abahù l’ùgbo-mini; k’òru jeshia Ásòsu t’ayi kpòta Pòlu l’èke ono; l’èke ó sùkwánuru t’ayi gude ùgbo-mini byakfuta iya; l’è ya e-gudewaru ókpa l’ùfuta éke ono. ¹⁴ Yò byakfuta ayi l’è Ásòsu; ayi akpòta iya l’ùgbo t’ùgbua jeye ayi erua Mítílíni. ¹⁵ Ayi eshì éke ono t’ùgbua; yo be l’è nchi-ta-abòhu iya; ayi eshì l’èke ono gude ùgbo swee mgboro Kíyòsu. Yo be echile iya; ayi akpò-rua Sámòsu. Nchi abya abòhu tsobe echile iya ono; ayi akpò-rua Milétusu; ¹⁶ okfu l’è Pòlu kfuahawaru l’è ya e-swe Éfesosu esweswe t’è ya be eje ókpo ókfu l’è Éshíya. Yò dù iya ókoku; l’èke oome t’è ya kebe éhu jerua Jerúsalemu t’èmanu yo rua mbòku Péntíkòsutu.

Pòlu ekfuru ndu Éfesosu; t’èphe nòkwa óhuma

¹⁷ Pòlu anòdu l’è Milétusu zia nzi t’è je ezia ndu e meru ógurennya l’è chòchi Éfesosu t’èphe bya t’èphe l’iia phù. ¹⁸ Éphe erua; Pòlu asù éphe: “L’unubèdua l’onwunu marua ége ya shi emeje teke ono, unu l’iia n’ò ono; keshinu ya byaru alì Éshíya. ¹⁹ Ya wozitaru

onwiya alì ejeru Nnajiufu ozi. Ya gude ɛnya-mini; gude iphe-ɛhuka, byakfutakotaru iya nù, shiebe l'èjo idzu, ndu Ju achìru iya eje ozi ono. ²⁰ Unu marua l'è to nweđu iphe bụ k'uzo ono, Nchileke e-shi dzoo unu ono, ya ɛ-ta togboduru unu ɛba. Ẹ to nwekwa ɛke ya kfuchiru iya unu ekfuchi m'ò bụ ɛkalanu. Ya raru iya unu arara; zia ya unu ezizi l'edzudzu oha me lè nk'unu l'ufu l'ufu. ²¹ Ya nmaru ndu Ju; me ndu ɛ-ta bụđu ndu Ju ọkwa; sù t'ɛphe taa onwephe ụta iphe dụ ẹjì, ɛphe meru; ghaa umere; lakfuta Nchileke bya ekweta l'oo Jisọsu bụ Nnajiufu ɛphe. ²² Nta-a bẹ ya e-mekwa ege Ume-dụ-Nsọ ziru iya. Ya e-je Jerúsalemu; l'ɛ-bọ bukwa lẹ ya maru iphe, e-me iya nù l'ẹke ono. ²³ L'oo l'iphe ya maleruphu bụ lẹ Ume Nchileke emeje iya lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu; ya aphua lẹ mkporo; me iphe-ɛhuka, ha nshinu nọ l'eché iya lẹ Jerúsalemu. ²⁴ Obenu l'è to nwekwanu iphe ya guberu ndzụ iya. O bunu tẹ ya jefukpoonu ozi iya l'ishi; mbụ tẹ ya jefubebe ozi ono, Nnajiufu, bụ Jisọsu ziru iya tẹ ya jee ono, bụ iya bụ tẹ ya kfukashiaru ndzubebe ozi-oma lẹ Nchileke a-phuru ɛphe imiko.

²⁵ "Nta-a bẹ ya mawaru l'unubẹ ndu ono, ya tsoru jephee; zia ozi-oma l'oo Nchileke bụ eze ono ta aphubahewaa ya odo. ²⁶ Oo ya kparu iphe ya ekfuru unu; sù: o -nweru unu onye laru l'iyi bẹ ɛka yẹbe Pọlu ta duhekwa iya. ²⁷ Lẹ ya tukookwa iphemiphe ọbule, Nchileke tumberu togboru unu ɛba. Ẹ to dukwa ọphu ya kpuchiru unu ekpuchi m'oo nanu. ²⁸ Unu letakwa onwunu ɛnya. Unu eletakwaphu unwu aturu ono, Ume-dụ-Nsọ yeru unu l'ɛka ono ɛnya. Unu buru ndu, azụ ndu chochi; mbụ chochi, Nchileke gude mee, Nwatibe iya ọkaru l'oshi-osweru mee t'ọ buru nk'iya. ²⁹ Ya maru lẹ ya -tugbutsulephu bẹ ndu ejo nzizi a-wubata l'ọ bụ ejo agu; bya achikashia unu to nwekwa ege ee-me t'ɛphe be byi ɛka l'igwe aturu ono. ³⁰ O nweru teke aa-nonyaa; ndu, shikwaa l'ime unu awata odzu ejo-ire. Ẹphe e-gude iya ege ono; melahaa t'ɛphe rata ndu kweru kẹ Kuráýisutu t'ɛphe tsoru ɛka ɛphe. ³¹ Oo ya bụ; t'unu kwabekwa ɛnya. Unu nyatajekwa lẹ ya kfube ọsua gude ɛnya-mini; kebe ɛhu eme unu t'unu tsoru ụzo, vudo nhamunha. Ya ziru iya unu l'ehu l'ehu: eswe l'enyashi afa ɛto phuu.

³² "Nta-a bẹ ya eye unu l'ɛka Nchileke. Ya ziwaru unu ozi-oma kẹ eze-iphe-oma, Nchileke meru ndiphe. O bụ ozi-oma ono bẹ e-che unu; buru iya a-dụ ike l'emetse unu emetse; bukwaru iya phụ a-nọdu eme t'unu lẹ ndu odo, bụ ndu kẹ Nchileke gbaru mgbal'iphe ono, Nchileke doberu ndu nk'iya ono. ³³ Ẹ to nwekwa onye yẹbe Pọlu sjujeru t'ọ nù iya afụ; m'ò bụ penu; m'ò bụ uwe. ³⁴ Unu marua l'ọ bụ ɛka iya-wa ɛphe ebo bẹ ya gude seta iphe, bụ iphe mkpa iya duru iya; me iphe, bụ iphe mkpa iya duru ndu yele iya yi. ³⁵ Ya gudewa ege ono koshi unu l'ayi a-nọduje ejeshi ozi ike; k'ophu ayi e-gude ege ono yeru ndu ɛ-ta dudu ege ɛphe maru iya onwephe ɛka. T'ayi nyatajekwa iphe ono, Jisọsu, bụ Nnajiufu kfuru l'onwiya ono; sù: 'L'onu ọphu a gọru nù onye anụ anụnu kakwa k'onye ọphu anata anata.' "

³⁶ Pọlu ekfuebe iphe ono; byishi ikpere yele ndu ono l'ɛphe ha; kfuru nù Nchileke. ³⁷ Yọ byade atugbu; ɛphe atuko wata ɛkwa; je arukota iya; michata iya ishi-uga. ³⁸ Yọ buru iphe ono, o kfuru l'ɛphe ta aphuhedu iya odo ono bẹ katsukpo ɛphe oru l'ehu. Ẹphe eduru iya jeshia l'ugbo-mini.

21

Pọlu eje Jerúsalemu

¹ Ayi ekfutsuaru ɛphe l'ayi alawaa; bya abahụ l'ugbo; kpolephu nhamunha ege ono jeye ayi alufuta lẹ Kọsu. Yo be lẹ nchi-ta-abohu iya; ayi akpo-rua Ródu. Ayi eshi ɛke ono kporu jeshia Pátara. ² Ayi erua; bya aphua ugbo-mini, eswe eje Finishiya; bahụ iya; tugbua. ³ Ayi akporulephu ɛke ayi elewa Sáyipurosu ɛnya; bya ejiru Sáyipurosu ono ye l'uzo ɛka-ibiyita; kporu jeshia Siriya. Ayi abyarutalephu Táya, bụ iya bụ ɛke aabya ogwoshi iphe, ugbo-mini ono vu; ayi enyishia; ⁴ choo ndu kẹ Kuráýisutu l'ẹke ono. Ayi aphua ɛphe; ayi l'ɛphe anọ abalì ɛsaa. Ume Nchileke emee; ɛphe aphua iphe, e-me Pọlu lẹ Jerúsalemu; bya anmaaru iya okwa t'ẹ b'ọ jekwa. ⁵ Ayi anolephu abalì ɛsaa l'ẹke ono; tugbua jeshia iphe ayi eje. Ẹphe l'ɛphe ha; mbụ jeye l'unyomu ɛphe; me unwegirima ɛphe awuru tsoru ayi jeye ayi awufutabebe lẹ Táya. Ayi awufutabebelephu; bya atuko byishi ikpere l'alì l'onu-ɛka eze ɛnyimu ono; kfuru nù Nchileke. ⁶ Ẹphe edufutsua ayi; ayibedua abahụ l'ugbo; ephedua awuru lashia ibiyia nk'ɛphe.

⁷ Ayi eshi lẹ Táya l'ẹke ono kporu tugbua; bya akpobata l'alì Toleméyisu, bụ ɛke ayi nọ-buhuru l'ugbo l'ije ayi ono. Ayi abya eje ekelebebe unwunna; ayi l'ɛphe anọ ujiku ophu l'ẹke ono. ⁸ Yo be lẹ nchi-ta-abohu iya; ayi egude ọkpa tugbua bya erua Sizariya. Ayi erua bya abahụ l'ufu Filipu, bụ onye l'ezì ozi-oma; ayi l'ɛphe anọdu. Filipu yi

l'unwoke esaa p̄h̄, a ƒotar̄u t'ep̄he yeje eka p̄h̄. ⁹ O m̄utar̄u un̄wu-mgb̄oko ɛno, ɛ-ta l̄udua n̄ji. Un̄wu-mgb̄oko ono ep̄he ɛno t̄uko ekfuchiru Nchileke. ¹⁰ Ayi an̄okpoo abal̄i olemole l'ɛke ono. Ayi an̄onyaa; nwoke lan̄u, ep̄ha iya b̄u Ágab̄osu eshi Jud̄iya bya. Ágab̄osu ono b̄u onye nk̄fuchiru Nchileke. ¹¹ Ȳo byakfuta ayi bya ewota akp̄o, P̄olu ek̄bud̄oje uwe iya; keḡbabe onwiya eka; m̄e ɔkpa; bya asu: "L̄e Ume-d̄u-Ns̄o s̄uru: 'L'onye nwe akp̄o-wa b̄e ndu Ju e-ke ege-a l̄e Jerúsalemu; kp̄uru iya n̄u ndu ɛ-ta mad̄u Nchileke.' "

¹² Ayi an̄-getsua ya; ayi l̄e ndu, n̄o l'ɛke ono awata ɔro P̄olu t'ɛ b'o jeshi Jerúsalemu. ¹³ Ȳo s̄u: "Ɛkwa ɔwaa, unu ara ɔwaa b̄u k̄e ngunu? M̄e unu gbe eyekwa iya obu-ote. Ya kwak̄obeekwaru ogude ɛhu k̄e Nnajiufu, b̄u Jis̄osu nw̄uhu l̄e Jerúsalemu; ɛ t̄o b̄uledua t'e kee ya eḡbu kp̄urumu."

¹⁴ Ayi ekfua nta k̄fua imo; to kwebata. Ayi apar̄u iya haa; s̄u: "T'ip̄he n̄o Nnajiufu l'uche mee."

¹⁵ Ayi an̄onyaa l'ɛke ono; bya akwak̄obe jeshia Jerúsalemu. ¹⁶ Un̄wunna, n̄o l̄e Sizar̄iya aharu tsoru ayi. Ep̄he edua ayi durua ufu onye ayi eje ɛnodu nk̄'iya, ep̄ha iya b̄u Men̄és̄onu. Men̄és̄onu ono b̄u onye Sáyip̄uros̄u, shiwa l'ɔdungu buru onye k̄e Kur̄áiyisutu.

P̄olu eje ɔji Jémusu

¹⁷ Ayi erua Jerúsalemu; un̄wunna anatakp̄oo ayi ɔkpobe anata. ¹⁸ Yo be l̄e nchi-ta-ab̄ohu iya; ayi l̄e P̄olu ayīko jeshia t'ayi l̄e Jémusu j̄ia. Ayi eshi rua; ndu e meru ɔguren̄ya ch̄ochi eḡbe dzukotawa l'ɛke ono. ¹⁹ P̄olu aj̄jebe ep̄he; bya eshi ishi lan̄u k̄okotar̄u ep̄he ip̄he Nchileke gude ozi, ya jeru ndu ɛ-ta b̄udu ndu Ju meeru ep̄he. ²⁰ Ep̄he an̄utsulephu ip̄he ono, o k̄furu ono; bya at̄uko kele Nchileke ekele. Ep̄he as̄u P̄olu t'o lewaru ege ep̄he d̄u l'ɛke-a. "S̄u iya l'ik̄petuma ndu Ju b̄e kwetaakwaru l'ɔo Jis̄osu b̄u Nnajiufu ep̄he. O kwaphu ege ono b̄e oovu ep̄he ɛhu; mb̄u ekemu, shi l'ɛka Mós̄isu. ²¹ E k̄fuaru ep̄he l̄e iizi ndu Ju mgburumburu, buḡbaa l'al̄i ɔdo t'ep̄he gw̄obe ekemu, shi l'ɛka Mós̄isu; t'ep̄he be ebujeshi un̄wegirima ep̄he úts̄u; ep̄he t'ets̄ohe ome-l'al̄i ndu Ju. ²² ?Nan̄u ege ee-me iya nta-a; k̄ele ndu Ju nujekwa l'j̄ latawaru." ²³ Ep̄he as̄u iya: "Ip̄he ii-me b̄u: l'o nweru umadzu ɛno, kweru Nchileke uk̄wa l'ep̄he e-doberu iya onw̄ep̄he ns̄o; ba kp̄u ishi; ba nḡu m̄e. T̄o d̄u iya b̄u; ndu ono abya atubuwa teke ep̄he e-meshi ip̄he ono. ²⁴ Teke ɔbu, ep̄he tuburu ɔbu eruakwanua. O kwa t'i je etsoru ep̄he mee ns̄o, t̄so iya n̄u. Nggu ak̄fufuaru ep̄he uḡwo ip̄he, ip̄he ono e-phu ep̄he; k'ophu ep̄he a-kp̄ushikwanu ishi. Onyemonye ɔbule amakwan̄uru l'iphemip̄he ɔbule ono, a t̄uko ekfu l̄e iime ono b̄e b̄ukota ejo-ire. Ep̄he amaru l̄e nḡgubedua l'onwongu at̄ukoekwaa ege ekemu Mós̄isu k̄furu emekota. ²⁵ O -buru k̄e ndu ɛ-ta b̄udu ndu Ju, b̄u-wa ndu wowaru onw̄ep̄he ye Kur̄áiyisutu l'ɛka b̄e ayi ch̄ihaanarua idzu; dewa ɛkwo-oz̄i zilaaru ep̄he; s̄u ep̄he t'ep̄he be erijeshi ip̄he, a gwar̄u nte. Ep̄he ta ataj̄e mee ip̄he. Ep̄he ta ataj̄e an̄u, a sw̄i-gburu asw̄i-gbu. Ophu too nwe onye yele onye ɛ t̄oo l̄udu al̄ulu a-zeje az̄e-nwoke-yege-nwanyi."

²⁶ Ya ndono; P̄olu abyan̄u bya eduta umadzu ɛno ono yeru onwiya. Yo be l̄e nchi-ta-ab̄ohu iya; ep̄he l'iya eje emee ns̄o ono l'eze-ulo Nchileke. Ep̄he eshi ege ono mee; a mak̄otar̄u l'a -n̄ofu abal̄i esaa b̄e yele ndu ɔphu e-gude ip̄he bya t'a ch̄iaru ep̄he eja l'ɛhu l'ɛhu ege ḡbaru n̄u.

E guderu P̄olu l'eze-ulo Nchileke

²⁷ Abal̄i esaa ono l'agv̄wa; yo be ujiku lan̄u; ndu Ju, shi Ésh̄iya aharu p̄ha P̄olu l'ime eze-ulo Nchileke. Ep̄he akpalia igweligwe mad̄u l'ɛke ono; yeshiaru ep̄he ɔku; ep̄he abya egude P̄olu; ²⁸ chishia mkpu; s̄u: "Ízurelu; o-ji-l'ɛka-toḡbo-o; unu ḡbaru bya-o! Unu bya eyeta eka-o! Ɔwaa nwoke-wa, tsoru ekemeke ɔbule ejep̄he; l'ez̄i ip̄he; ekfubyishi ndibe ayi; ez̄ibyishi ekemu Mós̄isu; ekfubyishikwaphu eze-ulo Nchileke-wa-o! Ophu ka n̄j̄o b̄u l'o dutaru ndu ɛ-ta b̄udu ndu Ju dubata l'eze-ulo Nchileke; shi ege ono merushia eke d̄uru Nchileke l̄e ns̄o." ²⁹ Ip̄he meru ip̄he ep̄he ekfu ege ono b̄u l'ep̄he phujeru eke P̄olu yele onye Éfes̄osu, ep̄ha iya b̄u Tir̄ófimosu ȳi ejep̄he l̄e Jerúsalemu. Ep̄he etubesu l̄e P̄olu du nwoke ono bah̄u l'eze-ulo Nchileke.

³⁰ Mkp̄ukpu agbalahaa gharaghara. Ep̄he agbak̄o-dzua; bya akp̄uta P̄olu kp̄ufuta iya l'ime eze-ulo Nchileke guchishikebe ɔnu-uz̄o eze-ulo Nchileke ono teke onophu. ³¹ Ep̄he emekwadua t'ep̄he gbua P̄olu; yo ruwaphu eze onye ishi soja ndu Rómu, l'ach̄i eke ono l̄e nch̄i l'utsu ada l̄e Jerúsalemu. ³² Eze onye ishi ono ach̄ita-kebewaphu ndu ishi soja; m̄e ndu soja ep̄he egwegwa; gbak̄fushia ndu ono. Ep̄he aph̄ulephu eze onye ishi soja ono yele ndu soja ono; t̄subuhu P̄olu ip̄he. ³³ Eze onye ishi soja ono abya ejekfu

Pòlu je egude iya; bya asù t'a t'ua ya mkpakòbe labù. Yò jìde teke ono: “?Bù onye b'ò bù? ?Bù ngunu b'ò meru?”³⁴ Ndu echi l'ò meru òwaa; ndu echi l'ò meru òphu. Ephe ekfuphelephu iphe e-te dodu ɛnya; k'òphu onye ishi ndu soja ono ta mahèdu iphe bù l'òo iphe meru nù ndò-wa. Yò sù t'è ndu soja kpùba Pòlu l'è mbareke ndu soja.³⁵ Ephe akpùru iya rua ɛke, eeshije abata mbareke ono; pata iya apata; ɛke mkpùkpù ono ede igidi t'èphe gbua ya.³⁶ Ephe eze gidigidi etso iya l'azù; l'echi: “Chigbua ya! Chigbua ya!”

Pòlu eme t'ò dzòo onwiya

³⁷ Ephe ejeshia t'èphe paba Pòlu l'è mbareke ndu soja ono; yò sù eze onye ishi ndu soja ono: “?Tè ya kfuwaru iya ru iphe?”

Eze onye ishi ndu soja ono asù iya: “Inhi! ?I gbe maru okfu Giriku? ³⁸?Bù iya bù l'è t'ò bùdu nggu bù òphu l'jiputu ono, kpaworua ògu; chita unu ndu mgbugbu-madzù iri chiba l'echi-ègu; ephe eje anòdu-wa? ?Tò bùdu nggu?”

³⁹ Pòlu asù iya: “Wawa; l'è ya bukwa onye Ju, a muru l'alì Silisiya gèdegede. Ya shikwa Tàsòsu, bù mkpùkpù nweru ɛnya. Byiko; t'è ya kfururu nù ndu-wa!”

⁴⁰ Eze onye ishi ndu soja ono ekweta t'ò yee ònu. Pòlu abya evudo l'è mkpò-kobe ɛke eeshije enyiba l'ùlo; bya achiliaru ikpetuma ndu ono ɛka t'èphe gebe t'è ya yee ònu. Ephe adalèphu rìgbidingu; Pòlu egude okfu Hìburu kfulahaaru ephe okfu:

22

¹ “Unubè unwunna iya; m'è nna iya phè: unu ngabè nchì t'è ya dofu onwiya iphe-a l'ifu unu-o!”² Ephe anà l'òokfu okfu Hìburu; to nwehe onye mekwaduru m'òo pyìmu. Pòlu awata oye ònu l'òokfu ono; sù ephe:

³ “L'è ya bù onye Ju, a mùru l'è Tàsòsu Silisiya. ɛke ya nò vufuta bù l'è Jerúsalemu l'èke-a. Onye ziru iya ɛkwo bù Gaméliyelu. Ọ k'fube ɔswa zishia ya ekemu ndiche ephe ike. Ọ kwa ɛge oovu unu ɛhu; mbù iphe k'è Nchileke ntanù-a bù ɛge o shi evu iya. ⁴Ndu etso Ụzo Nnajiufu ono b'è ya shi akpashi ɛhu ike; mbù shi egbutsujee ephe egbugbu. Ya shi egudeje unwoke ephe m'è unwanyì ephe; t'ua ephe mkpòro. ⁵Eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; m'è ndu bù ọgurennya ọgbo ikpe unu l'èphe ha b'è a-gbakwa ekebe l'iphe-a, ya ekfu-wa bù oswi-okfu. Ya jeru je anata ephe ɛkwo, e deru nù unwunna ephe ndu Ju, bù l'è Damásukòsu; bya ejeshia ɛke ono t'è ya gudekota ndu kweru k'è Jisòsu t'ua ephe mkpòro; kpùta bya l'è Jerúsalemu t'a hùà ephe àhùhù.”

Ège ndzù Pòlu gude gbanwee

⁶ “Ya ndono; ya at'ugbua; rudelephu Damásukòsu l'ènyanwu abyawa ogvuru l'ishi; iphoro eshi l'igwe; bya enwua oswi k'è v'iji; nwuphee ya mgburumgburu. ⁷Ya adaa l'alì; nua olu, eku iya nù; sù: ‘Sòlu! Sòlu! ?Bù ngunu meru iphe jìkpa iya ɛhu?’

⁸ “Ya ajì iya: ‘?Bù onye b'ì bù; Nnajiufu?’

“Yò sù iya: ‘L'òo yèbedua bù Jisòsu k'è Nàzaretu-wa, jìkpa ɛhu-wa.’ ⁹Ndu yèlè iya yì aphùkota iphoro ono. Obenu l'èphe ta nùdu okfu ono, onye ono ekfu anù iya ono.

¹⁰ “Ya ajì iya: ‘Nnajiufu; ?bù ngunu b'è ya e-me?’

“Yò sù iya: ‘T'è ya gbeshi bahù Damásukòsu. Iya -rua ɛke ono; b'è aa-kòru iya-a iphemiphe ọbule, Nchileke suru l'ii-meru iya.’ ¹¹Iphoro ono emee; ya atsulahaah àshì. Ndu yèlè iya yì akpùru iya l'èka; ephe abahù l'è Damásukòsu.

¹² “Ephe erua ɛke ono; yo nweru nwoke, ephe iya bù Ananáyasu, Nchileke dùru l'è nsò. Oomekota iphe ekemu k'furu; bùru onye ndu Ju, bukota l'èke ono akwabèru ugwu.

¹³ Yò byakfuta iya bya evudonyabe iya; sù iya: ‘Sòlu nwunne iya; ngwa; wata òphu ụzo ọdo!’ Teke onophu; ya awatawaphù òphu ụzo; bya aphua ya. ¹⁴Yò sù iya: ‘L'è Nchileke ndiche ephe; b'è fòtawaru yèbe Pòlu t'è ya maru iphe, nò yèbe Nchileke l'uche; t'è ya phua onye ono, bù iya nwenkinyi iya doberu ɛka ndoo ono; bya anà iphe okfuku l'onwiya. ¹⁵L'iphe meru ọ òdu ɛge ono bù l'è ya a-gbaru iya ọdzori l'ifu ndiphe mgburumgburu; k'fuaru onyemonye ọbule iphe ono, ya phuru ono; m'è òphu ya nùru. ¹⁶Nta-a bù; ?bù ngunu ọdo b'è ya ngabèru. Wo t'è ya gbeshi t'è mee ya baputizimu; safu iya iphe òdu ɛji, ya meru; m'è ya k'fua l'è ya natawaru Jisòsu; t'ò bùru Nnajiufu iya.’

Nchileke ezi Pòlu t'ò je ezia ndu e-ta bùdu ndu Ju ozi-oma

¹⁷ “Ya ndono; ya alaphushia azù l'è Jerúsalemu. Ya anòdu l'èze-ùlo Nchileke ɛke ya ekfu anù Nchileke; phua àphù; ¹⁸phua Nnajiufu; yò sù iya: ‘T'è ya mee ɛgwegwa l'ufu l'è Jerúsalemu; k'èlè ndu ɛke-a ta angakwa nchì l'iphe iikfu k'èhu iya.’ ¹⁹Ya asù iya: ‘Nnajiufu; ephe makòtaru ọhuma ọhuma ɛge ya shi ejeje l'ime ụlo-ndzuko ndu Ju je at'ua ndu, woru onwèphe ye ngu l'èka mkpòro; sù t'è chia ephe iphe. ²⁰Teke e gburu

onye ekebe ngu, bu Sutivinu be ya nokwa l'eke ono; za mgbede l'egbugbu, e gburu iya du mma. Yo buru yebedua, bu Polu nu swiru uwe ndu, je je atugbua ya nu.' ²¹ Nnajiufu asu iya te ya tugbua l'ije iya; le ya e-zi yebe Polu eke teru enya te ya jekfu ndu e-ta budu ndu Ju."

Polu me eze onye ishi soja

²² Ndu ono adakpelephu nwanshi; gebe nchi l'iphe Polu ekfu; jeye yo kfulephu ke ndu e-ta budu ndu Ju ono; ephe aswo-lihu; su: "Unu wofu iya! Unu wofu iya! Unu gbu ya! Unu gbu ya! E to bukwa onye gbaru k'ono ndzu!" ²³ Ephe atu wowowo; gude uwe ephe l'ekpoka udzu agha l'imeli; eke ehu egu ephe eghughu. ²⁴ Eze onye ishi ndu soja ono asu te ndu soja kpaba Polu le mbareke ndu soja l'eke ono. Yo su ephe t'ephe chia ya echachi t'a maru: ?m'oo-kfu iphe kparu iphe ndu Ju adaji ege ono. ²⁵ A bya ekeebe Polu egbu t'e chia ya echachi ono; yo su onye ishi ndu soja lanu, vudo l'eke ono: "Ekemu ndu Romu; ?o suru t'eechijee onye Romu iphe l'e be ekpe iya ikpe; maru iphe o meru?"

²⁶ Onye ishi soja ono anua ya bya ejekfube eze onye ishi ndu soja ono; je asu iya: "?I marua iphe jibya ememe? ?I marua le nwoke-wa bu onye Romu?"

²⁷ Eze onye ishi ndu soja ono abya ejekfushia Polu; je aji iya: "?I bu onye Romu l'oswiya?"

Polu asu iya: "Iye."

²⁸ Eze onye ishi ndu soja ono asu le ya kfukwaru oke okpoga be ya buderu onye Romu.

Polu asu iya: "Obekwanu l'a muru yebedua gedegede; ya aburu onye Romu."

²⁹ Ndu ono, shi abya oji Polu aji ono ebuhaa ya eka. Eze onye ishi ndu soja ono atsulahaa egvu l'o nuru le Polu bu onye Romu. Yo buru nwa Romu b'o turu mmpakobe.

Polu no l'ifu ogbo ikpe ndu Ju

³⁰ Yo be le nchi-ta-aboju iya; eze onye ishi ndu soja ono asu t'a tofu Polu mmpakobe. Yo bya ezia te ndu ishi achijeru Nchileke eja; me ndu ogbo ikpe ndu Ju l'ephe ha dzukota. Ephe edzukotalaphu; yo duta Polu bya edobe ephe l'ifu. Iphe ochokpoo aburu t'o maru ishi iphe kparu iphe ndu Ju guderu Polu.

23

¹ Polu abya atakobe ndu ogbo ikpe ono enya l'ifu; su ephe: "Unwunna iya; e to nwekpodia iphe ya maru, ya mejeru byeye nta-a, bu iphe ya a-su l'o bu iya awa iya obu l'ifu Nchileke." ² Ya ndono; Ananayasu, bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja agbalihulephu su te ndu vudonyabe Polu chia ya eka l'onu. ³ Polu asu iya: "O kwaphu ege ono be Nchileke e-chi ngu iphe nggube oshi-epoto ono, e teru ndzu l'eli iya ono. Nta-a; b'i no l'eke-a eme t'i gude ekemu kpee ya ikpe; l'emebiykwaphu ekemu obu emebiy; keshinu i suru t'e chia ya iphe."

⁴ Ndu vudonyabe Polu asu iya: "Chaa! ?Ti madu l'oo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja be iiko onu ege ono?"

⁵ Polu asu: "Aa; wakwa eka-l'alij; unwunna iya. Ya te shikwa maru l'o bu iya bu eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: 'Te b'i kfukwaru ndu achijeru ndibe unu ejo okfu.' "

⁶ To du iya bu; Polu amawaruphu le ndzuko ndu ogbo ikpe ono du uzo ebo: l'ogbo ndu Sadiusi no iya; ogbo ndu Farisii anodu iya. Yo rashia: "Unwunna iya. Yo yikwa l'ogbo ndu Farisii. Ndu muru iya nu eshikwaphu l'ogbo ndu Farisii. Iphe e gude ekpe iya ikpe bukwa le ya ele enya le ndu nwuhuru anwuhu be Nchileke e-me ujiku lanu t'ephe teta nodu ndzu."

⁷ Ekfutsuta, ookfutsuta iphe ono; ndu ogbo ke Farisii; me ndu ogbo ke Sadiusi awata oswo uswo. Ogbo ikpe ono ekekahu onwephe ebo; ⁸ kele ndu ke Sadiusi suru le Nchileke t'emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta nodu ndzu odo; su l'unwu ojozi-imigwe ta nodu; to nwe ndu odo, e te egudejedu enya phua, nonu. Obenu le ndu ke Farisii tukto iphe ono kwetakota. ⁹ Ndu ophu atulee wowowo aka nshinu eje. Ndu ezije ekemu; ndu ophu bu kwetake ke ndu Farisii aharu gbeshi ekfushi iya ike: "Le to nweudu iphe du eji, ephe maru, nwoke-wa meru! ?A maru bu maa; to ojozi-imigwe kfujewaru nu iya?"

¹⁰ A nonyaa; uswo obu akaria eka; k'ophu eze onye ishi ndu soja ono tubesu l'ephe alakashiwa Polu nanu nanu. Yo su te ndu soja iya ye ishi je akpufuta Polu; kpabata le mbareke ndu soja odo.

¹¹ Yo be l'enyasi iya; Nnajiufu, bu Jisusu abya evudonyabe Polu; su iya: "Gudekpelekwa iya phu ege iigude iya; Polu! O kwa ege i gbaru odzori iya le Jerusalem l'eke-a bu ege i jefutaje je agbaaru iya eja le Romu."

Aachị idzu ishi Pọlu

¹² Nchi abọhulephu; ndu Ju abya edzukobe; ria nte l'ephe te eridu nri; to nwe iphe ephe a-ngu; ẹ ba bụ l'ephe gburu Pọlu. ¹³ Ephe karikwaru ụkporo madzụ labụ; mbụ ndu ono, chīru idzu ono. ¹⁴ Ephe abyakfutashia ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu bụ ọgurenya ndu Ju; bya asụ ephe: "Ephe riakwaru nte l'ephe ta akpadu nri l'onu; ọpụ ephe 'etsudu okoro l'onu; ẹ ba bụ l'ephe gburu Pọlu. ¹⁵ Oo ya bụ; t'unu lę ndu ọgbo ikpe zia eze onye ishi ndu soja Rómu t'o dutaru unu Pọlu. Unu mee ya t'o tubesu l'unu eme t'unu jifua ya aji. Ephe a-kwabęe; gbu ya l'uzo tẹmanu yo rua ẹke-a."

¹⁶ Ya ndono; nwata okorọbya lanụ, bụ nwunne Pọlu kę nwanyi bę mụru iya nụ anụa k'ejo idzu ono; kwe bahụ lę mbareke l'ẹke ono je ekfuaru iya Pọlu. ¹⁷ Pọlu abya ekua onye ishi ndu soja lanụ; sụ iya: "T'o duta onye-wa jekfu eze onye ishi ndu soja. L'o nweru iphe, oo-kfuru iya." ¹⁸ Onye ishi ndu soja ono eduta iya jekfushia eze onye ishi ndu soja ono; je asụ iya: "L'ọ bụ onye mkporo ono; mbụ Pọlu; bę kuru iya nū; sụ t'e dutaru ngu nwokorọbya-a; l'o nweru iphe dū mkpa, oo-kfuru ngu."

¹⁹ Eze onye ishi ndu soja ono abya eduta iya je anọdu iche; jia ya l'edomi: "Nanụ ẹge ọ du?"

²⁰ Yọ sụ iya: "Lę ndu Ju chīru idzu l'ephe a-sụ ngu t'i duta Pọlu dufutaru ndu ọgbo ikpe echile; lę ndzuko ọgbo ikpe achọ t'ephe jifua ya aji. ²¹ Olobu; ba angakwa nchi; l'o nwekwaru ndu, kariru ụkporo unwoke labụ, e-ke l'uzo; kwabęru iya. Ephe riakwaru nte l'ephe te eridu nri; to nwe iphe ephe a-ngu; ẹ ba bụ l'ephe gburu Pọlu. Nta-a bę ephe kwabęekwaru akwabę; t'ephe nua olu ngu lę ee-duta iya-a bya."

²² Eze onye ishi ndu soja ono asụ nwata-okoro ono t'ẹ b'ọ dukwa onye ọo-kfuru lę ya dowaru iya ẹya; sụ iya t'ọ lawaru. Yọ lashia.

Edu Pọlu edujeru nnajiọha, bụ Filikusu

²³ Eze onye ishi ndu soja ono abya ekua ndu ishi soja iya ẹbo; sụ ephe: "Unu guta ụkporo ndu soja iri; unu agutakwaphu ụkporo ndu inya eto lę ndu inya iri; mę ụkporo ndu arwa iri ọdo, bụ ndu a-chīru ara. Unu kwakọbe ephe k'oje Sizaríya l'ori nri-nyashi ntanụ-a. ²⁴ Unu hakwaruphu inya mekwaaru Pọlu, ọo-nọdu agba t'unu duru iya je anụ nnajiọha, bụ Filikusu lę chīriri werere." ²⁵ Eze onye ishi ndu soja ono abya edee ẹkwo; sụ:

²⁶ "Kulódíyosu Lísíyasu ede iya anụ Nnajiọha, bụ Filikusu. Ya ekele ngu. ²⁷ L'ọo bụ ndu Ju guderu nwoke-wa l'eme t'ephe gbu ya. A nọnyaa; ama abya agbaaru iya l'ọ bụ nwa Rómu. Ya egude ndu soja iya je anafu iya ephe. ²⁸ Ya emelaha te ya maru iphe o meru, kparu iphe ephe guderu iya. Ya eduru iya jekfu ndzuko ndu ọgbo ikpe ephe. ²⁹ Ya aphua l'iphe o meru ta buda iphe dū kę t'a kfu-gbu ya akfu-gbu; ophu ọ dukpoduanu kę t'a tya ya mkporo. Iphe ephe ekfu l'o meru bụ okfu kę ekemu alı ndu Ju. ³⁰ Ya anua lę ndu Ju chīru idzu t'ephe gbu ya l'uzo; sụ t'e gude iya byakfuta ngu-wa. Ya asụ ndu obu, ekfu iphe o meru obu t'ephe byakfuta ngu bya ekfu iya l'ifu ngu."

³¹ Ndu soja ono abya emee ẹge e ziru ephe. Ephe egude Pọlu jee l'enyashi ono jeye lę Antipátirisu. ³² Yo be echile iya; ndu soja ndu ophu gude okpa alaphushia azu lę mbareke. Ndu onanu, gude inya ono eduru iya jeshia. ³³ Ephe edurua ya Sizaríya; bya eworu ekwo ono nū ọvano; duru Pọlu ye iya l'eka. ³⁴ Ọvano agubebe ekwo ono; bya aji Pọlu ẹke, a muru iya. Yọ nulephu l'ọ bụ onye Silísiya; ³⁵ sụ iya: "L'ii-yewaru onu teke ndu ebo ngu ibo rutaru." Yọ sụ t'e je edobe Pọlu l'ufu-eze Hérodú; che iya nche.

24*Ibo, ebo Pọlu*

¹ A nulephu abalı ise; Ananáyasu, bụ eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę l'uphodu ndu bụ ọgurenya l'ogbo ikpe ndu Ju; ephe l'onye loya, aza Tétálosu ayiru jeshia Sizaríya. Ephe erua; bya atuko iphe ephe suru lę Pọlu meru dokotaru ọvano Filikusu. ² A bya ekua Pọlu; Tétálosu awata okfu iphe, ephe suru l'o meru; sụ:

"Onye-ukfu-l'ọha, bụ Filikusu. Ọ bụ ẹge i doberu ẹka achí ayi meru iphe nchí dū ayi ndo. Ọ bụ enya, ị kwaru meru iphe a gbanweshitsuaru iphemiphe obule ono, a gbanweshiru ono t'ọ duru ayi lę mma. ³ Ayi ekele ngu ekele l'ekemeke obule kę iphemiphe obule ono, i meru ayi ono. ⁴ Ya te ejekwaru ngu ru okfuru ogologo okfu. Iphe ya arọ ngu; byiko; bukwa t'i kweru nua iphe-a, ephe abyaru ngu ekfuru-wa. Ephe e-gbulekwaru ngu iya phụ mkpirikpi. ⁵ Nwoke-wa bę ephe phuwaru l'ọ bụ onye emeje t'ejo iphe tsa nwunne. Ọokpaje utsu l'iphe bụ ẹke ndu Ju nọ lę mgboko mgburumgburu. Ọo yębedua bụ ishi ndu ejo ọgbo ono, bụ ọgbo ndu Názaretu. ⁶ O seru ẹge ya e-shi merushia eze-ulo Nchileke; ayi egude iya t'ayi kpee ya ikpe l'ẹge ekemu-alı ayi kfuru. ⁷ Obenu l'eze onye ishi ndu soja, bụ Lísíyasu bya eye iya ẹka; gude ike nata iya ayi;

8 sù tẹ ayibe ndu, guderu iya nù bya l'ifu ngu. I -jia ya aji bẹ ìi-phùwaru iphe obu, ayi ekfuru ngu l'ò meru obu." 9 Ndu Ju ophunanu eye iya ẹka; sù l'iphe Tẹtálosu kfuru bukota oswi-okfu.

Polu edofu onwiya l'ifu

Filikusu

¹⁰ Gọvano abya epheeru Polu ẹka t'ọ watawaru oye onu. Polu asù iya:

"Lẹ ya marua l'i shiwa keshinu afa olemole ophu sweru nù nọduta l'ishi ikpe l'alì-a. Ọo ya meru iphe ehu beberu atọ iya ẹna tẹ ya dofu onwiya l'ifu ngu. ¹¹ Ẹ tọ karikwaa abalì iri l'ẹbo, ya jeru Jerúsalemu obaru Nchileke eja. Jikwaa ephe t'a maeduru: ?bù iya ẹjoi-ire. ¹² Ndu Ju tẹ nwekwa teke ephe phuru l'ò nweru onye yele iya atù ntutego; to nwe ẹke, ephe phuru, ya kparu utsu, ada l'ime eze-ulo Nchileke; m'ọ bù l'ulo-ndzuko ephe; ọdudu buru l'ime mkpukpu. ¹³ Odo bukpoonu t'ephe koshi l'ibo ono, ephe boshiru iya ono nweru ophu bù oswi-okfu. ¹⁴ Ophu ya kweru bù lẹ ya abaru Nchileke ndiche ayi phẹ eja lẹ Ụzo Nnajiufu ono, ephe ekuje ejo ogbo ono. Ya tükokwaruphu iphemiphe ọbule, e deru l'ẹkwo ekemu Mosisu; mẹ l'ẹkwo ndu nkfuchiru Nchileke kweta. ¹⁵ Ọ kwa iphe ndu-wa ele ẹnaya iya bẹ ya elekwaphu ẹnaya iya, bù iya bù lẹ Nchileke e-mekochaa mee onyemone ọbule t'ò shi l'onwu teta nọdu ndzù: mẹ ndu oma; mẹ ndu ejo iphe. ¹⁶ Ọo buru iphe ono bẹ ya ekebeje ehu eme t'obu ba nma iya ikpe l'ifu Nchileke; mẹ l'ifu madzù.

¹⁷ "Tọ dù iya bù; ya anọbe afa olemole l'ẹke ọdo; bya alata alì iya tẹ ya wolataru ndu alì iya okpoga, eegude eyeru ephe ẹka; mękwaphu tẹ ya bya egwooru Nchileke ngweja. ¹⁸ Ọ kwa lẹ ya metsuaru nsọ, tso ngweja ono bẹ ndu Ju, haru shi Eshiya lata phuru iya l'ogbodufu eze-ulo Nchileke l'ẹke ono. Ẹ to nwekwa ndu ephe l'iya yi; to nwe utsu, ya kpatsuru lẹ mkpukpu. ¹⁹ Ọ kwa ndu Ju ono, shi Eshiya ono b'ọ gbaru t'ephe bya l'ifu ngu l'ẹke-a; bya ekfu-a iphe ephe sùru lẹ ya meru obu; m'ò -nweru iphe ephe e-kfu. ²⁰ Odo bù tẹ ndu-wa, nọ l'ẹke-a kfunua ejo iphe obu, ephe phuru ya meru, bukpo iphe e gęga nma iya ikpe teke ono, a jiru iya aji l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ephe ono; ²¹ gbahakwaa iphe lanù ono, ya nọkwa-a l'ifu ndzuko ndu ogbo ikpe ono kfushia ike; sù: 'L'iphe unu gude ekpe iya ikpe ntanu-a bukwa lẹ ya kweru lẹ Nchileke e-mekochaa mee ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta nọdu ndzù.' "

²² Tọ dù iya bù; keshinu Filikusu makotawaru kẹ Ụzo Nnajiufu ono ohuma; yọ sù t'ephe la; lẹ ya e-kpe ikpe ono teke eze onye ishi ndu soja, bù Lísiyasu byaleruphu. ²³ Yọ sù tẹ onye ishi soja ndu Rómu, Polu nọ l'ẹka letakwa iya ẹnaya ohuma. Olobu; t'ọ hakwaa ya t'ọ túsaru ehu; tẹ ndu ọnyà iya byajẹ t'ephe l'iya jia; t'ephe jejeru iya iphe bù mkpa iya.

Polu ekfu okfu l'ifu Filikusu; mẹ Durusila, bù nyee ya

²⁴ A nọlephu abalì olemole; Filikusu eduru nyee ya, bù Durusila, bù nwanyi Ju byatashia. Yọ bya ezi; e je ekua Polu. Ephe angaberu iya nchi; yo kfulahaa k'oworu onwonye ye l'ẹka Kuráiyisutu, bù Jisọsu. ²⁵ Polu ekfukwadua okfu kẹ odobe ẹka ndoo; kẹ ọkpadeje onwonye; mẹ kẹ mbọku ikpe, abya nù; Filikusu atsulahaaa egvu. Yọ sù iya t'ò jewaru kẹ nta-a; lẹ ya e-ku iya-a ọdo teke ọzo dù iya. ²⁶ Iphe o shi ari bù lẹ Polu a-nù iya ẹka-azu. Yọ buru iya meru iphe ọobuje: nta-a nta-a; yo kua Polu t'ephe boọ ọja.

²⁷ A nọlephu afa labù; Filikusu alufu l'okwa iya; nwoke ọdo, epha iya bù Póshosu Fésutosu abya anọ-chia ẹnaya iya. Filikusu aparu Polu haa l'ulo-mkpọro; l'ẹke oome t'ò mee iphe dù ndu Ju mma.

25

Polu ekfu l'ọo eze ndu Rómu e-kpe ikpe iya

¹ A nọlephu abalì ẹto k'ophu Fésutosu lakfutaru ndu ono, ọ bù nnajioha ephe ono; yo shi lẹ Sizariya jeshia Jerúsalemu. ² E rua ẹke ono; ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu ishi ndu Ju abya ekfulahaaru iya iphe ephe sùru lẹ Polu meru. Ephe arọ ya; ³ t'ò meeru ephe iphe-oma, bù iya bù t'ò mee tẹ Polu lata azù lẹ Jerúsalemu. Ephe achikwanu idzu ono t'ephe kee l'uzo; gbua Polu. ⁴ Obenu lẹ Fésutosu sùru ephe lẹ Polu nọkwa lẹ mkpọro lẹ Sizariya. "Lẹ yẹbedua, bù Fésutosu habewaa nwanshi; ya alaphushia azù l'ẹke ono. ⁵ Tẹ ndu ishi unu ttoru iya je Sizariya; ọ -buru l'ò nweru iphe dù eji, o meru; t'ephe bya ekfua ya l'ẹke ono."

⁶ Ephe lẹ Fésutosu anọ iphe dzuru abalì ẹsato m'ọ bù abalì iri l'ẹke ono b'ọ laderu Sizariya. Yo be lẹ nchi-ta-abọhu iya; yo je anọdu l'ulo-ikpe; bya asù t'e dubata Polu. ⁷ Polu abatalẹphu; ndu Ju, shi Jerúsalemu abya akpọ-pee ya mgburumgburu; kfushilahaaa igweligwe akpamara, ephe sùru l'ò meshiru. Ophu tọ dù ophu ephe duru

ike koshi l'ò bụ oswi-okfu m'òo nanu. ⁸ Pòlu abya edolahaatè tẹ ya dofu onwiya; sù: "L'ẹ to nwekwa teke ya kfuswejeru ekemu ndu Ju; òphu ò òkwa teke ya kfuswejeru eze-ùlo Nchileke; ò dudu bụru Siza."

⁹ Fésutosu emelahaatè tẹ ya mee iphe dū ndu Ju mma; bya asù Pòlu: "Ọ dū ngu mma t'i je Jerúsalemu t'e kpee ngu ikpe iphe-a, ephe sùru l'i meru-wa l'ifu mu l'ẹke ono?"

¹⁰ Pòlu asù iya: "L'ẹ ya vudo-wa l'ifu ògbo ikpe k'eze ndu Rómu, bụkwanu iya bụ ẹke gbaru t'e kpee ya ikpe. Nggubedua l'onwongu maru l'ẹ to nwedu ẹjo iphe ya meru ndu Ju. ¹¹ Kele ndege ya meru ẹjo iphe; metakwanu iphe gbaru kẹ t'e kpee ya nkfugbu; mẹ ya asù: ?ya atshunu egvu anwuhu. Obenu lẹ teke iphe ephe sùru lẹ ya meru ta budu oswi-okfu; b'ẹ to nwekwa onye ha kẹ tẹ ya kpuru iya nù ephe. Iphe ya kfuru bụ tẹ ikpe iya laa l'ifu Siza."

¹² Tò dū iya bụ; Fésutosu yele ndu ògbo ikpe ono efogbatsua ishi; yò sù Pòlu: "L'ẹ keshinu ì sùru tẹ ikpe ngu laa l'ifu Siza; bụkwa l'ifu Siza ono bẹ ii-je."

*Pòlu nọ l'ifu Agirípa;
mẹ Baniísu*

¹³ Yo be ujiku lanu; onye eze, epha iya bụ Agirípa; mẹ nwunne iya kẹ nwanyi, epha iya bụ Baniísu abya Sizariya t'ephe kele Fésutosu. ¹⁴ Ephe anolephu abalì olemole l'ẹke ono; Fésutosu abya eworu kẹ Pòlu kooru Agirípa. Yò sù iya: "L'ò nweru nwoke, Filikusu haru iya l'ùlo-mkpòro. ¹⁵ Teke ya jeru Jerúsalemu; bẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu bụ ògurennya ògbo ikpe ephe kfulahaaru iya ẹjo iphe ephe sùru l'ò meshiru. Ephe asù tẹ ya nmaa ya ikpe.

¹⁶ "Ya asù ephe l'ẹ tọ bụkwa ome-l'alì ndu Rómu t'a kpuru onye bụlephu ibo bẹ eebo iya; nù; l'ẹ-ba bụ lẹ yele ndu òdaru ephe l'iya nọ ifu l'ifu t'ò doo ẹnya; mbụ iphe òbu, a sùru l'ò meru òbu. ¹⁷ Yo be mbòku, ephe dzuru l'ẹke-a; ya tẹ jekpohee òkpo òkfu. Ya ejeshiwaphu l'ùlo-ikpe ono lẹ nchi-ta-abòhu iya; sù t'e je edubata nwoke òbu. ¹⁸ Ndu, ebo iya ibo egbeshi; tọ dū ẹjo iphe, ya shi arì l'ò meru, nweru òphu ephe sùru l'ò meru. ¹⁹ Iphe ephe kfuleruphu aburu òkfu ọzo, ephe abajeru Nchileke ẹja; mẹ kẹ onye òbu, a sùru l'epha iya bụ Jisòsu, nwuhwaru nù; obenu lẹ Pòlu sùru l'ò nọo ndzụ. ²⁰ Ya ta ma iphe ya e-me l'okfu, dū ẹge ono. Ya ajja Pòlu tẹ ya maru: ?ò dū iya mma t'ò jee Jerúsalemu t'e kpee ya ikpe iphe ephe sùru l'ò meru òbu l'ẹke ono? ²¹ Pòlu ajjka; sù t'e che iya nche jeye teke eze, bụ Siza e-kpe iya ikpe. Ya ekwe; sù t'e che iya nche jeye teke ya e-zi iya t'ò jekfu eze, bụ Siza òbu."

²² Agirípa asù Fésutosu: "Ò òkwa iya t'a sù lẹ ya nuru olu nwoke-wa l'onwiya kwaphu." Fésutosu asù iya t'ò haa; echile bẹ ọo-nù-a olu iya.

²³ Yo be nchi-ta-abòhu iya; Agirípa yele Baniísu abya akwakpelephu onwephe ògbodo ngwa ndu eze. Ephe abya abahù l'ùlo-ikpe ono ephe l'ẹze ndu ishi soja; mẹ ndu, a maru epha ephe lẹ mkpukpu ono. Fésutosu abya ezi teke ono t'e je eduta Pòlu dubata. ²⁴ Fésutosu awata òkfu; sù: "Onyibe, bụ Agirípa; mẹ unubẹ ndu, nòkta l'ẹke-a; unu lekwa nwoke-wa, iphe bụ ndu Ju mgburumburu: ndu òphu nọ l'ẹke-a; mẹ ndu òphu nọ lẹ Jerúsalemu tukuru echi ichi iya-a. Ephe echi mkpu sù t'ẹ b'ò nòduhe ndzụ. ²⁵ Obenu l'ẹ to nwedu iphe ya phuru, o meru, bụkwanu iphe dū kẹ t'e gude kpee ya nkfugbu. Keshinu o gude ònu iya sù tẹ ikpe iya la l'ifu eze, bụ Siza; bẹ ya sùkwaru lẹ ya e-zi t'e dulaaru iya Siza òbu. ²⁶ Obenu lẹ ya ta madu iphe bụ iphe, ya e-deru eze, bụ Siza l'ẹkwo l'ò iphe o meru ndò-ò. Ò kwa iphe kparu iphe ya dufutaru iya unu ndono; dufutaru ngu iya nggubedua gedegede; Eze Agirípa; k'òphu ọo-bụkwanuru: e-leebe ẹnya l'ikpe-a; ya amakwanuru iphe ya e-de. ²⁷ L'ò òkwa yebedua l'ò bụ umere onye eswe; mbụ mẹ ya -sù t'e duru onye mkpòro je; lẹ ya ẹ-be koshi iphe a sùru l'ò iphe o meru."

26

Pòlu edofu onwiya l'ifu Agirípa

¹ Agirípa abya asù Pòlu: "A haakwaru nta-a t'i doo nke ngu; ì -makwaru iphe ii-do; dokwaa ya." Pòlu abya apalia ẹka; kele iya ekele; bya awata edodo; sù:

"Eze, bụ Agirípa; ẹhu atso iya ẹna l'i kweru tẹ ya vudo ngu l'ifu; kfua òkfu; dofu onwiya ntau-a l'iphemiphe òbule, ndu Ju sùru lẹ ya eme. ³ Iphe ẹhu atso iya ẹna bụ l'i maru ome-l'alì ndu Ju òhuma; bya amaru iphe ephe anòduje adzòkashi. Byiko; ngabekpelekwaphu nchi òhuma l'iphe-a, ya abya ekfuku-wa.

⁴ "Iphe bụ ndu Ju mgburumburu makotaru ẹge ndzụ iya dū shitakpoo teke ya bụ nwata; kele ya shilephu l'òdungu buru l'alì iya mẹ lẹ Jerúsalemu. ⁵ Ephe makwaruphu; m'ò -bùkpòro nù l'ephe e-kweta gbaa ekebe iya; lẹ ya shilephu l'òdungu gbaru l'ògbo ono, katsukpo òtubè nvo l'ekemu Nchileke ayi ono, bụ iya bụ ògbo kẹ ndu Fàrisii. ⁶ Nta-a bẹ ya vudo l'ẹke-a; eekpe iya ikpe; òkfu lẹ ya ele ẹnya iphe ono, Nchileke kweru nna

ayi oche phe ụkwa le ya e-me ono. ⁷ Oo iphe ono, o kweru ụkwa iya ono be ikfu iri l'ebo ndibe ayi phe elekpoo enya iya; gude ẹhu-anmanma iya abaru Nchileke eja: eswe l'enyasihi. Nta-a Onyibe; be ndu Ju suru le ya mesweeru; okfu le ya ele enya iphe lanu ono. ⁸ ?Bu ngunu kparu iphe ootsu unube ndu Ju l'ehu okweta le Nchileke e-me ndu, nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta nodu ndzu?

⁹ "Yebedua l'onwiya shikwaphu tubesu le ndege o nweru iphe ya e-me; gude mebyia iphemiphe obule, lakporu le ke epha Jisosu, bu onye Nazaretu me ya emekwaa ya. ¹⁰ Ono bu iphe ya meru le Jerusalemu. Ya jeru je anata ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja ekwo, ekoshi l'oo ephe ziru iya. Ya eje akputatsua igweligwe ndu ke Kurayisutu; tushia ephe mkporo. Teke e kperu ephe nkfugbu; ya azua mgbede l'o dya mma t'a kfgubua ephe. ¹¹ Ugbo olemole be ya zitsuaru; e chia ephe iphe l'iphe bu ulo-ndzuko ndu Ju; ege ee-shi t'ephe su l'ephe te kwetahedu iphe ono, ephe kwetaru ono. Ephe shi du-tabe iya eji; k'ophu bu le ya shi egbeshije jeshia ali odo je ephe egude."

Polu ako ege ndzu iya shi gbanwee

¹² "Yo buru iphe ono meru iphe ya tugburu jeshia Damasukosu. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja ekwe te ya je; yo buru ephe be ya gaberu okpa je. ¹³ Ya ndono; Onyibe; yo buru l'echi oke-eswe le ya no l'uzo be ya phuru iphoro, ka enyanwu, no l'akpamigwe ogbu nwijnwii. Yo no-pee ye le ndu ye l'iya yi mgburumgburu. ¹⁴ Ayi adakota gbaragadangu gbaragadangu l'ali. Ya anua olu, e gude okfu Arameyiku eku iya: 'Solu! Solu! ?Bu ngunu meru iphe ikpa iya ehu? O kwa onwongu be iimebata. Ishi iya aburu l'o dukewaphu l'o bu eswi, emeka onwiya iphe; l'eke oogba achile mkpirikpi-oshi, onye nwe iya nu gude achile iya.' ¹⁵ Ya aji iya: 'Bu onye bi bu; Nnajiufu?' Nnajiufu asu iya: 'L'oo ya bu Jisosu, onye ya akpa ehu.' ¹⁶ Wo mu: 'Te mu gbeshi vudo evudo. Iphe kparu iphe ya abyakfuta mu bu te ya gua mu le ndu ejeru iya ozi. Su te mu je ekfukashiaru ndu odo iphe-a, mu phuru le ke nk'iya ntanu-a; odo bu iphe ya e-koshi mu l'uzo ifu. ¹⁷ Ya a-dzofuta mu l'eka ndu izurelu; me l'eka ndu e-ta budu ndu Ju, bu iya bu ndu ya ezi mu te mu je ali ephe. ¹⁸ Mu e-je emee t'ephe musaa enya; k'ophu ephe e-shi l'ochi lufuta bata l'iphoro; me k'ophu ephe e-shi l'eka Setanu lufuta byakfuta Nchileke. Oo ya bu; ephe -kwelephu l'oo ya bu Nnajiufu ephe; Nchileke aguaru ephe nu l'iphe du eji, ephe meru; guru ephe yekobe le ndu ophu o fotaru t'ephe buru ndibe iya.' "

Polu ekfu k'ozu iya

¹⁹ "Ya ndono; nggube Eze, bu Agiripa; ya ta jikakwa ome iphe ono, ya nuru ono teke ono, ya phuru aphu ono, shi l'imigwe ono. ²⁰ Ya vu uzo jee Damasukosu; be ya jederu Jerusalemu; me ali Judiya mgburumgburu be ya bya adzobe jeshia ali ke ndu e-ta budu ndu Ju. Ishi iya aburu te ya karu ephe t'ephe taa onwephe uta iphe du eji, ephe meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Su ephe t'ephe meje iphe, e-koshi l'ephe mewaru ege ono l'oswiya. ²¹ O kwa iya kparu iphe ndu Ju guderu iya l'eke ya no l'eze-ulo Nchileke; ese t'ephe gbu ya. ²² Obenu le Nchileke eyekpelekwaru iya phu eka byeye ntanu-a. O kwa iya kparu iphe ya bya evudo l'eke-a; l'agba ekebe t'onwymonye obule nua ya: nwata me ogurennya; ya te ekfu iphe odo; gbahaa iphe ono, Mosisu me ndu nkfuchiru Nchileke kfuru su l'oo-me ono. ²³ Ephe suru le Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono jefutaje iphe-ehuka. E -meebe; yo buru iya a-bu onye Nchileke e-vuru uzo mee t'o shi l'onwu teta nodu ndzu; bya ekfukashiaru ndu Ju me ndu e-ta budu ndu Ju l'oo ya bu iphoro, Nchileke e-shi dzota ephe."

Onu, Agiripa eye

²⁴ Polu edonyalephu iphe ono; Fesutosu arangarahu; su iya: "Polu; o bu ogvu eme ngu! O bu oke ekwo, i guru agba ngu ishi gharaghara!"

²⁵ Polu asu Fesutosu: "Onye-ukfu-l'oha; ogvu te emekwa iya. Iphe ya ekfu dokwaru iya enya; bya abukwaruphu oswi-okfu. ²⁶ ?To budu Agiripa ndo-o! Iphe-a, ya ekfu-wa b'o makotahaakwaru ohuma. Ya ekfukwaru iya phu unu hoo haa; ke l'o dokporu yebe Polu enya l'e to nwedu iphe ono ophu e to nuhaadua; keshinu e to nwedu ophu e meru l'edomi. ²⁷ Nggube Eze, bu Agiripa: ?I kwetaru iphe ndu nkfuchiru Nchileke kfuru? Ya makwaru-a l'i kwetaru!"

²⁸ Agiripa asu Polu: " ?I tubesu l'o buwaphu ege ono be ii-kfutakebewa iya phu te ya buru onye ke Kurayisutu?"

²⁹ Polu asu iya: "M'o bu nta-a-o; m'o bu l'oo no odu-o; iphe ya ekfu anu Nchileke bu te nggu le ndu-wa, nokota l'eke-a, anu iphe-a, ya ekfu ntanu-a buru iphe ya bu; kpachikwa ke mkpakobe-wa, a turu iya-a."

³⁰ Yo kfuebelephu ege ono; eze, bu Agirípa; gòvano; me eze-nwanyi, bu Banísu atũko wu-lihu wufu. ³¹ Ephe alufulephu tũko kfulahaaru ibe ephe le nwoke ono te metakwa iphe okfu k'oje mkpõro; ophu o buru ke akfugbu. ³² Agirípa asũ Fésutosu: "Ndege nwoke-wa ta sũwaru te ikpe iya laa l'ifu Síza; me aa-ga ahakwa iya t'õ la."

27

Põlu nõ l'ugbo-mini eje Rõmu

¹ Yo be teke a chĩru iya; yõ wũkoo l'ayi a-nõ l'ugbo eje Ítali; e woru Põlu ye le ndu mkpõro odo ye Júliyõsu, bu onye ishi ndu soja Rõmu, l'achĩ ùkpõro ndu soja ise l'eka. Onye ono bu onye ishi ndu Ogbõ soja Ogbõsutosu. ² Ayi atũko baa l'ugbo-mini, shi Adaramítiyõmu l'abya oje odu ugbo-mini, nõgbaa le nkũpe-nkũpe mini alĩ Éshiya. O nwekwaruphu nwoke Masedóniya, a mũru le Tesalonáyika, epha iya bu Arisutakõsu, ayi l'ũgbo nõdu l'ugbo ono; tugbua. ³ Yo be le nchi-ta-abõhu iya; ayi erua Sayidõnu. E rua eke ono; Júliyõsu ekweta te Põlu je ekeletsua ndu õnyà iya phe; k'õphu ephe anũsua ya unwu iphe bu mkpa iya. ⁴ Ayi eshikwa l'eke ono tugbua odo. Pherephere eshi ayi ishifu. Yõ buru iya meru iphe ayi tugburu kwaseru ỳzo eñyanwu-ahata l'ũzo ikfuli Sáyipurõsu ibyiya ophu pherephere t'ephedu. ⁵ Ayi egude ugbo ono dabua mini Silisiya; me Pamfiliya; bya abata l'õdu ugbo Màyira le Lísiya. ⁶ E rua eke ono; onye ishi soja ono aphũa ugbo-mini, shi Alæguzándiriya leje Ítali. Yõ chĩru ayi ye iya.

⁷ Ayi atõkpelephu nwehu abalĩ olemole; gude iya l'eye. Yõ tsũkpoo ayi l'ẽhu be ayi ruru iku Náyidõsu. Pherephere te kwehekpoõ t'ayi shia ono. Ayi ugõzia; shia ỳzo ikfuli Kirítu l'ifu iya ke Saamóni. ⁸ Oshi mgboro Saamóni ono atsũkpoo ayi l'ẽhu. Ayi abya ekehekpoõ ehu be ayi ruru eke, eeku Odu Ugbo-õma. Eke ono be duwa ntse le Lasiya.

⁹ Ayi eshi ege ono nõo anõno l'eke ono; k'õphu ayi nõru jeye teke ije-ugbo atsũje l'ẽhu. Ayi abya anõ-swetakwaphu teke ndu Ízurelu emeje ome-l'alĩ õswi aswĩswi. Tõ du iya bu; Põlu anmaaru ndu ugbo ono; me ndu soja ephe õkwa; sũ ephe: ¹⁰ "Ndu mu; iphe ya phũru bu l'ije-ugbo ayi-wa e-mekochaa du ehuka nshinu. E tõ bũlekwa l'ivu, nõ l'ugbo-wa; me ugbo l'onwiya a-la l'iyi; ayibedua a-lõkwa ishi ayi alõlo." ¹¹ Yõ bũlerua iphe onye ishi ugbo; me onye nwe ugbo kũru be onye ishi ndu soja ono nuru. E tõ kũbeduru õswa yee õnu l'okfu ke Põlu. ¹² Keshinu õdu ugbo-mini ono ta bũdu eke aa-nõ-ghe l'oge winta; õnu aka awũko: t'e shi l'eke ono tugbua; t'a maru: ?me ephe a-du ike kpõrua Fínikusu? Fínikusu bu õdu ugbo-mini, nõ le Kirítu. Eke eeshije bahũ l'õdu ugbo-mini ono du ebo: nanũ nõ foo õnu l'e gude ala ỳzo eka-õtara; m'a -nõdu; chebe ifu l'ũzo eñyanwu-arĩba; ophu anõdu foo õnu l'e gude ala ỳzo eka-ibiyita. Yõ buru eke ono; be ephe a-nõ-ghe teke ono, oke oyi atsũje ono.

Oke pherephere abyakfuta ephe l'echi eze eñyimũ

¹³ Pherephere eshi l'ũzo õhuda wata ophe nwanshĩ nwanshĩ; ephe arĩa l'ephe a-dua ike mekota iya ege ephe tũberu. Ephe alõ-lita õngu;* chee l'ugbo ono wata õkpo mgboro mgboro Kirítu. ¹⁴ A nõlephu nwanshĩ; oke pherephere, shi l'ũzo ishi-eli abyatashia. ¹⁵ Oke pherephere ono atũru ugbo ono tugbua; tõ kwehe shia ibyiya ono, pherephere shi abya ono. Ayi ta mahẽ ege ayi e-me iya. Ayi apaakwaduru iya phũ haa te pherephere ono paru ayi tugbua. ¹⁶ Ayi eswedelephu l'iku nwa ikfuli Káwuda; pherephere t'epheshi ike ege o shi ephe. Ayi ekeshikpoõ ehu kpũru nwugbo ke nshĩ, eeligbabeje l'eze ugbo chee l'eze ugbo ono. ¹⁷ A kpubatatsulephu nwugbo nshĩ ye l'ugbo-mini ono; ephe abya egude eri kee ugbo-mini ono mgburumgburu; mbũ kee ya; yo shihu dingu dingu. Ephe atsulahaa egvu; wo: ?a maru ugbo ono te ejedunu je eliru l'eveve mini Líbiya. Ephe alõ-zita ekwa-ugbo† ono; ugbo ono atõo ehu jelahaa. ¹⁸ Oke pherephere ono ephewaphu k'ehuka ehuka; l'akwanga ayi; k'õphu a wataru õchishi ivu, nõ l'ugbo ono etufashi le mini le nchi-ta-abõhu mbõku ono. ¹⁹ Yo be le mbõku ke etõ ya; ephe egude eka ephe l'onwephe mĩshilahaa iphe e gude mee ugbo ono etufashi le mini. ²⁰ A nõo abalĩ olemole; ayi te gude eña ayi phũ eñyanwu; m'õ bu mkpõ-kpodo. Oke pherephere ono te kwe adazita. Yo mee k'õphu ayi ta arĩhedu ke ndzũ odo.

²¹ Ephe anõo anõno; tõ nwe iphe ephe riru. Tõ du iya bu; Põlu egbeshi bya ejekfube ephe je asũ ephe: "Ndu mu; ndege unu kweru nk'iyi; haa õlufuta le Kirítu me ayi ta ge tufashikwa iphemihie õbule-a, ayi tufashiru-wa; me iphe-a, mebyishihuru nu-wa. ²² Nta-a be ya arõ unu t'õbu shihu unu ike. E tõ nwekwa m'õo onye lanũ, ishi iya ephu iya; õ bũlephu ugbo-wa a-la l'iyi. ²³ L'eñyashi-wa, sweru nu-wa be ojõzi Nchileke; mbũ

* **27:13** 27:13 Ongu bu igwe, e meru; yõ du l'õ gbaru eba, eegudeje lõ-gude ugbo te mini ba apata iya. † **27:17** 27:17 Ekwa-ugbo bu ekwa, eekobeje l'eli ugbo-mini; pherephere egude iya l'apa ugbo õbu.

Nchileke ophu ya bu nk'ia; buru iya be ya ejeru ozi byakfutaru iya; ²⁴ bya asu iya: 'Polu; ba atsushi egvu; l'i jefutaje je evudo l'ifu Siza. Odo bu le Nchileke e-gudekwaphu okfu ehu nggube Polu dzoo iphe bu ndu nggu l'ephe no l'ugbo-wa l'ephe ha.' ²⁵ Oo ya bu; ndu mu; t'obu shihu unu ike. O dokpooru iya enya le Nchileke e-mekota iphe ono ege e kfuru iya eya l'o ha. ²⁶ Obenu l'o nweru ikfuli, ugbo-wa e-je anguru."

²⁷ Ya ndono; yo be l'enyasi ke abali iri l'eno ya; oke pherephere ono apakwaphu ayi akwase le mini Mediterenianu ono. Yo rudelephu echi-abali; ndu ugbo ono asu l'o dukwa l'ali duwa ayi ntse. ²⁸ A bya eworu onyi^z libe l'eri; chee le mini ono; tua ya. Ogvu mini ono aburu iphe du l'o bu ukporo ntu-eka. A nonyakwaaphu; bya atoo onyi ono odo; yo buwarua ntu-eka iri l'ise. ²⁹ Ephe atsulahaa egvu l'ugbo ono e-je ekwoo onwiya l'eze mkpuma; rikashihu. Ephe achita ongu-ugbo eno l'azu ugbo ono; ye le mini; yo lo-gude ugbo ono. Ephe ayolahaa te nchi bahu-kebe. ³⁰ Ndu ugbo ono emalahaa t'ephe paru ugbo ono haa; kfulashihu le mini. Ephe aparu ugbo ke nshii phu ye le mini. Ephe emee ege ono t'e tubesu l'ephe eje oshi ifu eze ugbo ono ye ongu-ugbo phu le mini. ³¹ Polu asuwaphu onye ishi soja ono; le ndu ugbo ono -kfufukwa be unu laakwaru. ³² Ndu soja ono abya ebufu eri nwegbo nshii ono; mini apata iya kwaseru.

³³ Nchi abyawa abohu; Polu arolahaa ephe t'ephe kaburu ria nri; su ephe: "Nta-a be unu nwaru abali iri l'eno; to nwe iphe unu riru. ³⁴ Byiko; unu riaru nri te ike du unu; l'e to nwekwa m'o bu egbushi, no unu l'ishi, etufahu nu." ³⁵ Yo kfuebe ege ono; bya ewota buredi; kele Nchileke ekele l'ifu ephe l'ephe ha; washia ya; wata atata. ³⁶ Ephe abya enweru iya obu teke ono; rikota nri l'ephe ha. ³⁷ Iphe ayi du nodu l'ugbo ono bu ukporo madzu ugbo iri l'eto l'umadzu iri l'ishingu. ³⁸ Onyemoneye obule eritsulephu nri; a pashia ereshi, e vu l'ugbo ono tushia le mini t'ugbo ono du nphie.

Ugbo-mini etsukposhihu

³⁹ Nchi abohulephu; ndu ugbo ono ta mahes uswe iya ophu ephe no anono. Iphe ephe maru bulephu l'ali duwa ephe ogbata ntse. Ephe aphua eke mini gwō-jiru agwo-ji; phua l'eke ono be ali duwa bachara bachara l'onu-eka ono. Ephe asu t'ephe maru: ? ephe e-meghe t'ugbo ono ye eliru l'eveve l'iku mini ono. ⁴⁰ Ephe eghubushia eri, gudetua ongu-ugbo ono; hakota iya le mini; bya atoshia okpukpu, e gude kegbabetsua eyari, eegudeje ago-zi ugbo ono ifu teke ono kwaphu. Ephe abya aphulia ekwa, no l'eli oshi, no l'ifu ugbo ono; k'ophu pherephere a-watakwanu onwu ugbo ono. Ephe atokpelephu ehu ago-zi iya ifu jeye yo lashia l'ibiya onanu, mini gwō-jiru agwo-ji ono. ⁴¹ Obenu l'ugbo ono gbaru l'ikpo eveve, no l'ime mini ono; ishi iya eje eliru l'eke ono; k'ophu ugbo ono kwaru l'eke ono. Oke eyi-mini ono etsukposhia azu ugbo ono yogiriyogiri.

⁴² Ndu soja ono arilahaa k'ogbushi ndu mkporo ono t'e b'o du onye ophu e-gvufu nu; nahu gbalaa. ⁴³ Obenu l'onye ishi ndu soja ono emenu t'o dzoo ishi Polu. Yo su iphe bu ndu, maru ogvu mini t'ephe kfufu; vuru uzo gvufu eli nggodo; ⁴⁴ te ndu ophu gudegbaa eka l'ekpete ugbo ono me l'ibiribe oshi ugbo ono; gude iya gvufuta. Yo buru ege ayi meru gvufukota ndono; to nwehe ayi onye iphe mekwaduru.

28

Iphe, meru le Moluta

¹ Ayi egvufutatsulephu eli nggodo; bya amaru l'ikfuli ono bu Moluta be eeku iya. ² Ndu eke ono apharu ayi imiko nshinu. Ephe abya akporo ayi oku t'ayi nyaru; l'eke igwe achikwanu mini; oyi atsu. ³ Polu erubata nwa nku; eye l'oku ono; agwo eshiwa iya phu wufuta; l'okpomoku oku ono ruru iya l'ehu. Yo wufuta bya atakfuru Polu l'eka. ⁴ Ndu eke ono aphua ege ejo agwo ono takfuru Polu l'eka; l'atu eregede; ephe ekfulahaa; su: "Le nwoke-wa gbukwaru ochi. Mini b'o gvuwaru gvufuta; obu l'ali te edobekwa iya ndzu." ⁵ Obenu le Polu phelerua eka kpaling; pheta agwo ono chee l'oku; to nwekpoonu eke o mekaru Polu iphe le phuu. ⁶ Ephe achiru enya ye; ele teke eka ono e-ko Polu ekoko; m'o bu teke oo-behu daa gbaa; nwuhu; to nwe. A nonyaa; ephe aphua l'e to nwedu iphe meru iya nu; ephe aghawa iya nu; su le Polu bu oke agwa.

⁷ Nwoke, achikfuli ono; be ali iya nru bya asukfuru l'eke ono. Ephe nwoke ono bu Pubulusu. Pubulusu abya egbobe eka nata ayi; bya achita ayi jeshia nk'ia; je akwaaru ayi ebyee abali eto. ⁸ Ayi eshi rua; nna iya azewaru l'ehu-oku; me l'epho-atsutsu. Polu abya abahu l'ime ulo iya; bya ekfuru nu Nchileke; bya ebyibe iya eka; mee ya; yo duwaphu mma. ⁹ Ya ndono; iphe ono emeebelephu; iphe bu ndu iphe emetsua l'ikfuli ono awuru byatashia; e mee ephe; ephe adukota mma. ¹⁰ Ephe anyako ayi iphe nshinu;

^z 27:28 27:28 Onyi bu iphe anyi era, eeyeje eri chee le mini t'e gude maru ege ogvu mini hatata tsube l'ugbo-mini rua l'ali.

shi ege ono kwabe ayi ugvu. Yo rua l'ayi byaderu atugbu; ephe egwotakotakpelephu iphe bu mkpa ayi; yejiaru ayi l'ugbo.

Polu phe shi Móluta eje Rómu

¹¹ Ayi anotsua onwa eto l'eke ono; tsoru ugbo, shi Aleğuzándiriya tugbua. Ugbo ono; be eekuje "Unwu Ejima". Ugbo ono; be nokotawaru oge winta ono l'odu-ugbo ndu ikfuli ono. ¹² Ayi abya erua Sáýirakusu; bya anoo l'eke ono abali eto. ¹³ Ayi eshi eke ono kpolephu mgburumburu mgburumburu jeye ayi erua Ríjiyomu. Yo be le nchi-ta-abohu iya; pherephere eshi ayi l'uzo azu phelaha. Yo be nwarechi iya; ayi erua Putiyóli. ¹⁴ Yo nweru ndu ke Kuráýisutu, ayi phuru l'eke ono. Ephe aroo ayi t'ayi l'ephe noo abali esaa; ayi ekweta; noo ege ono. E meebe; ayi atugbua jeshia Rómu. ¹⁵ Ndu ke Kuráýisutu le Rómu bu owaa nuhawaru l'ayi abya; byatashia ayi ndzuta; byarutatsuaru aswa Ápyiyosu; me mkpukpu, eeku "Ulo-nri-eto". Polu aphua ephe; bya ekele Nchileke; obu aka iya oshihu ike.

Polu no le Rómu ekfu okfu Nchileke

¹⁶ Ayi abya erua Rómu; a paru Polu haa; yo buru l'onwiya. E ye onye soja; yoo che iya nche.

¹⁷ A noplephu abali eto; Polu abya ekua ndu bu ndu ishi ndu Ju ndzuko. Ephe edzulephu; yo su ephe: "Unwunna iya; a turu iya mkporo le Jerúsalemu; kparu iya nu ndu Rómu; l'e-be nwe iphe ya meru ndibe ayi; to nwe iphe ya mebyiru l'ome-l'ali, shi le nna ayi oche phe. ¹⁸ Ndu Rómu ajebe iya aji; bya emelaha t'ephe haa ya; l'eke ephe phuru l'e to nwedu iphe ya metaru k'akfugbu. ¹⁹ Ndu Ju ajika; e nwupyabe iya k'ehuka; ya asu l'ikpe iya a-la l'ifu eze nnajioha; l'e ko nwe iphe ya e-bebekpo su l'oo iphe ndibe ayi meru iya. ²⁰ O bu iya meru iphe ya kuru unu; ke l'o du iya te yeke unu kfgba. Iphe kparu iphe unu phuru iya le mkporo-a, a turu iya l'eka-wa kwa le ya ele enya onye ono, ayibe ndu Ju ele enya iya ono."

²¹ Ephe asu iya: "Le to dukwa ekwo, e shi le Judiya detaru ephe, ekfu okfu ehú ngu. Ophu to dukwa nwanna ayi, byaru bya ekfua okfu ehú ngu k'aji; o dudu buru l'o nweru iphe du eji, i meru. ²² Oogukwa ephe t'ephe nua olu ngu; okfu l'ephe maru l'ekemeke obule be eekfulephu l'ogbo-wa, jigba-wa ta dudu mma."

²³ Ephe atuaru Polu onu mboku, ephe e-dzu. Yo be mboku ono; ephe akfube oswa zaa l'igwe bya eke Polu no. Polu eshi l'utsu kooru ephe iphe ya phuru, bu iya bu ege Nchileke shiwa ekoshi l'oo yebe Nchileke bu eze. Yo koo ya t'o doo ephe enya ohuma; ko-jia ya nchi. Yo gude iphe, e deru l'ekwo ekemu Mosisu me l'ekwo ndu nkfuchiru Nchileke mee te ya kfuta ephe yeru Jisosu. ²⁴ Yo nweru ndu ophu gude iphe ookfu kweta l'oo Jisosu bu Nnajiufu ephe; nweru ndu e-te kwedu nu. ²⁵ Ephe egude k'iphe ono kekashia onwephe iche l'iche. Ephe abyade atugbu; Polu asu ephe: "Aa; iphe-a, Ume-du-Nso shi l'onu onye nkfuchiru Nchileke, bu Azaya kfuaru ndiche unu phe-wa bukwa oswi-okfu.

²⁶ "O suru:

"Je ekfuru ndu-wa l'ephe
a-nga nchi nta;
ngaa ya imo;
to nwe iphe e-do ephe enya.
Ephe elee enya nta;
lee imo;
to nwe iphe ephe aphu.

²⁷ Okfu l'ephe kpo-chiwaru
obu; swo-chi-wa nchi;
tanyibe enya;
Obiyanu me ephe
egudee enya phu;
gude nchi ephe nua;
obu ephe emee t'o doo
ephe enya;
m'ephe aghakobekwaa
byakfuta iya te ya dzoo ephe.' "

²⁸ Polu asu ephe: "Iphe unu a-maru bu l'ozu-oma ndzota ono, Nchileke kweru ukwa iya ono b'o ziwaru t'e ezia ndu e-ta budu ndu Ju. E zia ya ephe; ephe anatawa iya." Ono kwa olu Polu. ²⁹ Yo kfuebe ege ono; ndu Ju ono atulaha ege l'ime onwephe; wukashihu.

³⁰ Pọlu ajịta ọlo buru; akfụ ụgwọ iya. Yo bua l'ẹke ono afa labụ; l'anataje iphe bụ onye byaru iya ajiji. ³¹ Yoo kfu ẹge Nchileke shi ekoshi l'ọo yebe Nchileke bụ eze; l'ezikwaphu iphemiphe ọbule lẹ kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu. Yọo sa iya ẹge dụ iya mma; ọọ tsụ egvu; to nwe onye akpọshije iya ẹya nụ.

Ěkwo, Pọlu deru nū Ndu Rómu

¹ Ěkwo-ozí ọwaa shi l'ẹka mubẹ Pọlu, bụ onye ejeru Kuráiyisutu Jisọsu ozi. Ọ bụ Nchileke kuru mu tẹ mu bụru onye ishi-ozí iya ono, rewaru nū ono.

² Ozi-ọma ono bụ iphe Nchileke shihawa l'ọnu ndu nkfuchiru nk'íya kwee ụkwa iya teke teruru etete; bya edekwaa ya phụ edede l'ẹkwo okfu Nchileke. ³ Ozi-ọma ono bụ kẹ Nwatibe iya, bụ iya bụ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráiyisutu. A -bya lẹ kẹ madzụ, ọ bụ; bụ l'a mụru iya; yọ bụru o-shi-l'eri Dévidi. ⁴ A -bya lẹ kẹ Nchileke, ọ bụ; bụ lẹ Nchileke shi l'ike ọp̄hu o gude mee ya; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ekoshi l'ọ bụ Nwatibe iya. ⁵ Ọ bụ iya bẹ Nchileke shi l'ẹka meeru mu eze-iphe-ọma kẹ tẹ mu bụru onye ishi-ozí; duru ndu, shi l'iphe bụ mbakeshi duba l'uzo, ẹphe e-shi kweta; meje iphe, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; ⁶ mbụ jeye l'unu bẹ ndu Rómu, bụ ndu Nchileke kuru t'unu bụru kẹ Jisọsu Kuráiyisutu.

⁷ Ọo ya bụ lẹ mu ede ẹkwo-wa anụ unu l'unu ha lẹ Rómu; mbụ unubẹ ndu Nchileke yeru obu bya ekua unu t'unu bụru ndibe iya: Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu meeru unu eze-iphe-ọma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

Pọlu ekfu k'ọje Rómu

⁸ Iphe bụ ivuzọ bụ lẹ mu shi Jisọsu Kuráiyisutu l'ẹka ekeleru unu Nchileke l'unu ha; okfu l'e kfuwaru k'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke kfudzuru iya eliphe mgburumgburu. ⁹ L'ọ kwa Nchileke maru lẹ mu anọduje ekfuru iya okfu ẹhu unu: eswe l'enyashi teke mu ekfu anụ iya. Ọ bụ Nchileke ono bẹ mu gude obu mu l'ọ ha ejeru ozi kẹ ọzi ozi-ọma kẹ Nwatibe iya ono; mbụ Jisọsu. ¹⁰ Mu anọduje ekfu anụ iya t'ọ gude obu-ọma iya mee tẹ mu kabẹ kpata ụzo bya agbaphee unu nta-a. ¹¹ L'ọ kfubekpokwaa ọswa agushi mu agugu ike; tẹ mu l'unu phụ ẹge mu e-me t'iphe-ọma, shi Ume-dụ-Nsọ l'ẹka rube unu ẹka. Ọo ya bụ; mu eshi l'abyabya ono, mu a-bya ono mee t'obu shihu unu ike. ¹² Iphe, mu ekfu bụ l'ekwekwe, unu kweru e-me t'obu shihu mu ike; ekwekwe nke mu emekwaaphu t'obu shihu unu ike. Ọo ya bụ; ayi eshi ẹge ono yeru onwayi ẹka.

¹³ Iphe unu a-maru; ununna mu; bụ l'ọnonduje agụ mu tekenteke tẹ mu bya agbaphee unu. Obenu lẹ keshinu teke ono byeye nta-a b'ọ nweleruphu iphe akpọshije mu abyabya. Mu atụ-buje lẹ mu a-bya ẹge mu a-haru ndu ndu-unu kfubutaru Kuráiyisutu ẹge-a mu ekfukwa iya phụ lẹ mba ọdo, ẹ-ta bụdu ndu Ju-wa. ¹⁴ Mu jikwa onyemonye ọbule ugwo ozi-ọma ono. Mu ji iya ndu eme mbeke; jiru iya ndu eme imọswa imọswa. Mu ji iya ndu maru ẹkwo; jiru iya ndu ẹ-ta madụ ẹkwo. ¹⁵ Ọ bụ iya kparu iphe ọogu mu agugu tẹ mu bya ezikwaaphu unubẹ ndu ọp̄hu nọ lẹ Rómu.

Ike ọp̄hu Nchileke gude adzọ ndiphe

¹⁶ L'iphere ozi-ọma ono, mu ezi ono ta adụkwa mu. Ọ kwa ozi-ọma ono bụ ike ọp̄hu Nchileke gude adzọ iphe bụ ndu woru onwẹphe ye Kuráiyisutu l'ẹka. O gude iya vuru ụzo adzọ ndu Ju; ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju etsota ẹphe. ¹⁷ L'ọ kwa ozi-ọma ono; bẹ Nchileke gude ekoshi ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo l'ifu iya. Ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo ono; te nwekwa iphe ọdo; gbahaa oworu onwonye ye Kuráiyisutu l'ẹka; kwe nk'íya; shi l'ọdungu jeye lẹ ikperazụ. Bụ iya bụ ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "L'onye woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; shi ẹge ono dobe ẹka ndoo a-dzụkwaru."*

Madzụ kpoo-gbaa;

bẹ ikpe Nchileke nmaru

¹⁸ Iphe Nchileke e-gude oke ẹhu-eghughu iya mee ndiphe b'ọ shi l'imigwe koshiwa; mbụ oke ẹhu-eghughu lẹ ndiphe kpọru yebe Nchileke ẹbo-ẹbo l'afu; l'eme ejo ememe. Ẹphe gude ejo ememe, ẹphe eme arushi ọkpobe okfu ono arushi. Mbụ lẹ Nchileke a-gwa ẹphe ọchi; ¹⁹ okfu l'iphe kẹ Nchileke, gbaru madzụ l'amama bẹ doru ẹphe ẹnya ọhuma; kẹle Nchileke koshiru iya ẹphe l'onwiya. ²⁰ Keshinu teke Nchileke meru mgboko bẹ madzụ shikwa l'iphe Nchileke meshiru; maru egbe onye Nchileke bụ, bụ iya bụ l'ẹ tẹ egudejedu ẹnya phụ iya. Ọ bụ oswi-okfu l'ẹ tẹ egudejedu ẹnya phụ iya; ọbụ lẹ madzụ gudewa uche-obu iya maru l'ike iya, nyiberu anyibẹ ta agvudu agvugvu; temanu bụ l'ọ bụ yẹbedua gẹdegede bụ Nchileke. Ọo ya bụ l'ẹphe ta agofughedu. ²¹ Lẹ madzụ machacharia lẹ Nchileke nọ; l'ọ gbaru tẹ aakwabeje iya ugvu; keleje iya ekele. Obenu l'ẹphe ta akwabedu iya ugvu l'ọ bụ Nchileke; ọp̄hu ẹphe ekeleje iya ekele iphe oome. Iphe gbe mechia nū; bụ l'egomunggo sweshihuru ẹphe; ọriri ẹphe

* 1:17 1:17 Hab 2:4.

abɔwuru iphe mmanɔ. To nwehe iphe edojekwadu ɛphe ɛnya; obu agbahɔwa ɛphe tsɔbalangu. ²² ɛphe gude kɛ l'ɛphe sɔru l'ɛphe maru iphe; gbe akakpɔoru obu ndu eswe. ²³ ɛphe woru ugwu, ɛ gɛga kwabɛ Nchileke ono, a-nɔ gburu jeyewaru ono tutehu atutehu; bya bya abalahaaru ntekpe ɛja; mbɔ ntekpe, a pyigbaaru; yɔ dɔ l'ɔ bɔ madzɔ, ɛ-ta dɔdu teke ɔo-nɔ-be; ɔdo bɔ; yɔ duphu l'ɔ bɔ nwɛnu, ɛphe l'eli; ɔdo bɔ anɔ; ɔdo bɔ agwɔ.

²⁴ ɔo ya kparu iphe Nchileke paru ɛphe haa t'ɛphe melahaa ɛjo ememe, bɔ iphe agu obu ɛphe; ɛphe awata ome ɛjo ememe, rehuru erehu; ɛphe lɛ madzɔ ibe ɛphe awata ogude ɛhu ɛphe eme onwɛphe ɛjo ememe. ²⁵ Madzɔ adɛbe ɔbaru iphe Nchileke keru ekeke ɛja; akwabɛ iya ugwu; gbe haa Nchileke ono, meshiru iya nɔ; mbɔ onye ɔ gbaru kɛ t'ayi tuje ɛpha gbururu jeye lɛ tutu yoyo. Ono kwa ɛge ɔ dɔ. ɔo ya bɔ lɛ madzɔ woru iphe bɔ oswi-okfu kɛ Nchileke ye l'azɔ; gbe kweta iphe ɔphu bɔ ɛjo-ire.

²⁶ Yɔ bɔru iphe ono kparu iphe Nchileke paru madzɔ haa; ɛphe awata oji tototo; eme iphe, dɔ ideyideyi. Kɛ t'unwanyi hajee ojekfu unwoke, bɔ iphe Nchileke gude kee ɛphe; wata ojekfu unwanyi ibe ɛphe! ²⁷ ɔ kwaphu ɛge ono bɛ unwoke haru ojekfu unwanyi, bɔ iphe gbaru ɛphe; ɛgu ojekfu unwoke ibe ɛphe anɔduje enwu ɛphe raphuraphu l'ɔ bɔ ɔku l'ehu. Nwoke yele nwoke ibe iya awata azɛze. ɛphe adɛbenu ɔphu uru, gbaru ɛphebe ndu egomunggo sweshihuru l'ehu ɛphe.

²⁸ Keshinu ndiphe te kwedu ɔmaru iphe bɔ ɔkpobe okfu kɛ Nchileke; Nchileke aparu ɛphe haa; ɛphe arilaha ɔriri, ɛ-te nwedu ishi; melahaa iphe, ɛ-ta gbadɔ ɛphe l'ememe. ²⁹ ɔphu ɔ dɔdu egbe ɛjo ememe; mɛ iphe ɛ-te vudodu nhamunha, ɛphe te medu; k'ɔphu o tsuboru ɛphe ɛhu etsubo ebushihu ebushihu. ɛphe ajitsua tototo t'ɛphe naa iphe, ɛ-ta bɔdu nk'ɛphe; edoberu ibe ɛphe ɔkpoma nshi. ɛnya-kfurukfuru akaria ɛphe ɛka l'ehu; ɛphe egbu ɔchi; esephe okfu; l'aghɔ-phe ugho; bɔru ndu ɛjo-obu; l'asɔ asɔ. ³⁰ ɛphe ekfujeru ibe ɛphe ɛjo okfu-azɔ; bɔru ndu Nchileke dɔ ashɔ; l'egudeje obu-ɔku eme ibe ɛphe ɛjo iphe-iphere; bɔru ndu eku onwɛphe ekuku; l'asa nsasa. ɔ bulɛphu ɛge ee-me mee ɛjo iphe bɛ ɛphe anɔduje arɔ; ɔphu ɛphe 'ekwejedu ome iphe nne mɛ nna ɛphe kfuru. ³¹ ɛphe bɔ ndu, ewotaje iphe dɔ mma gube iya ɛjo iphe; ɛphe azɔa gbururu l'ɛjo iphe bɔ iphe dɔ mma; ɔphu ɔ dɔdu iphe ɛphe kweru ukwa iya, ɛphe emeje. ɛphe te nwedu obu-ɔma l'ɛke ibe ɛphe nɔ; tɔo dɔ onye ɛphe aphujeru imiko. ³² Ndu machacharua l'obu ɛphe iphe bɔ uche-obu Nchileke; maru lɛ ndu eme ɛge ono bɛ Nchileke e-kpe nkfugbu, bɔ iphe gbaru ɛphe. ɛphe machacharua ɛge ono l'emekwa iya phɔ. ɛ tɔ bulekwa l'ɛphe eme iya l'onwɛphe; ɛphe gbe azɔjekwa gbururu lɛ ndu, eme ɛge ono eme ɔhuma.

2

Ikpe Nchileke nmaru onyemoye ɔbule

¹ ɔo ya kparu iphe mu sɔru l'ɛ tɔi gofukwa nggube onye ɔphu anma onye ɔdo ikpe l'obu; m'o -ruhuru; i bɔru egbe onye ngunu. ɔ bɔ iphe ono, iikfu l'ime obu ngu l'onye ɔdo meru ɛji; sɔ l'ikpe iya nmaru iya ono bɛ nggubedua gudekwaphu ɔnu ngu anmakwaphu onwongu ikpe iya; keke nggubedua, ekpe ikpe emekwaphu iphe ono, iinma onye ɔdo ikpe iya ono l'onwongu gɛdegede. ² Ii-sɔkwa mu ru: L'iphe ayi maru bɔ l'ɛge Nchileke gude ekpe ikpe l'anma ndu, eme ɛge ono ikpe bɛ vudo nhamunha. ³ Okishi-ɔma! ?I tubesu lɛ teke iinmaje ndu eme egbe iphe ono ikpe; gbe l'emekwa iya phɔ l'onwongu; ?i tubesu l'ii-nahɔ ikpe kɛ Nchileke tɔo. ⁴ ?T'i wotaru eze agɔ ono, ha nshinu, Nchileke eme ono akpɔ ɛbo-ɛbo l'afɔ? ?Iiri lɛ Nchileke bɔ onye eswe; kɛ l'ɔobuje; madzɔ -mee ɛjo iphe l'o meru iya; yɔ paru iya haa; l'ata nshi nshinu? Tɔ madɔ l'iphe kparu iphe Nchileke anɔduje emeru ngu agɔ agɔ bɔ l'oome t'i taa onwongu ɔta iphe dɔ ɛji, iime; ghaa umere lakfuta iya. ⁵ Obenu lɛ nta-a b'i nweru ɛjo ɔkpoma; kwefu ike; k'ɔphu agɔ, Nchileke eme te emedu ngu t'i taa onwongu ɔta. ɔo ya bɔ lɛ iime t'iphe-ɛhuka nke ngu ka nshinu mbɔku ikpe ono, Nchileke e-koshi oke ɛhu-eghughu iya; mɛ ɛge ikpe nk'ia dɔ, bɔ iya bɔ iphe iya ono, vudo nhamunha ono. ⁶ Mbɔku ono bɛ Nchileke e-bukwa onyemoye ɔbule nggo l'ɛge gbaru iphe o meru. ⁷ Ndu taru nshi nodu eme iphe dɔ mma; kebe ɛhu achɔ tɛ Nchileke jaa ɛphe ajaja; kwabɛ ɛphe ugwu bɛ ɔo-nɔ ndzɔ gbururu jeye; mbɔ ndu keberu ɛhu achɔ ndzɔ ɔphu ɛphe a-nɔdu, ɛphe ta anwuhuedu anwuhu. ⁸ Obenu lɛ ndu ono, bɔ ndu kwefuru ike ono; mbɔ ndu ono, ɛ-ta ngadɔ nchɔ l'ɔkpuberu okfu ono; mbɔ ndu gbe bɔru iphe ɛphe etso bɔ iphe ɛ-te vudodu nhamunha; ndu ono bɛ Nchileke a-zɛbe oke ɛhu-eghughu iya ono, ha nshinu ono. ⁹ Iphe bɔ ndu, eme ɛjo iphe bɛ oke ɔtsu-egwu a-byakfuta; Nchileke emee; ɛphe ejee iphe-ɛhuka. Oo-vuru ɔzo nɔkushi iya ndu Ju; tɛmanu ndu ɛ-ta bɔdu ndu Ju etsota iya. ¹⁰ Obenu l'iphe bɔ onye eme iphe dɔ mma l'ifu Nchileke bɛ Nchileke a-ja ajaja; kwabɛ iya ugwu; bya emee; ɛhu adɔ iya agu

gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Oo-vuru ọzo meeru iya ndu Ju; ẹmanu ndu ẹ-ta ẹdu ndu Ju etsota iya. ¹¹ Kele Nchileke ta adudu onye oole ẹnya l'ifu.

¹² Iphe, bu onye ẹ-ta madu ekemu Mosisu; mee iphe du eji be Nchileke a-nma ikpe; epe a-laa l'iyi m'o -ruhuru; epe ta ma ekemu. Iphe bukwanu ndu Ju, bu ndu maru ekemu gbe emelee iphe du eji be Nchileke e-gudekwaphu ekemu ono nmaa ikpe. ¹³ L'e to bukwa ndu anuje ekemu le nchi be bu ndu doberu eka ndoo Nchileke; o kwa ndu eme iphe ekemu kfuru bu ndu Nchileke a-gu le ndu doberu eka ndoo. ¹⁴ Le teke o bu le ndu ẹ-ta ẹdu ndu Ju, bu iya bu ndu ẹ-ta madu ekemu Mosisu be egudeje uche epe eme iphe ekemu kfuru; to du iya bunu l'ephe ekoshi l'ephe maru iphe gbaru epe l'ememe; m'o -ruhuru; epe ta ma ekemu Mosisu. ¹⁵ Umere epe ekoshi l'iphe ekemu kfuru be Nchileke dewaru l'obu epe. Ẽmanu be egomunggo epe anodujekwaphu ekoshi iya epe; keshinu ophu oriri epe anoduje anma epe ikpe; l'ahajekwaruphu aharu epe enge l'ugbo lanu ono. ¹⁶ Mboku ono, Nchileke e-kpe ikpe ono b'oo-shi Kurayisutu l'eka kpee madu ikpe iphe madu asumije l'egomunggo. O bu iphe ozi-oma ono, mu anoduje ezi unu ono kfuru ndono.

Ndu Ju; epe l'ekemu Mosisu

¹⁷ A bya l'ehu nggubedua, bu onye Ju: iitu onwongu onye Ju bya eworu obu ye l'ome ekemu unu; bya egude onodu nggu le Nchileke asa nsasa. ¹⁸ I maru iphe bu uche-obu Nchileke; ekemu iya ekoshije ngu iphe gbaru ngu l'ememe; me iphe ẹ-ta gbadu ngu l'ememe. ¹⁹ I makahawaru l'i bu onye edu ndu ishi; bukwaruphu iphoro ke ndu ophu no l'ochi. ²⁰ Nggu aburu onye akpoziru ndu eme eswe ọzo bya aburu onye ezi ndu du l'o bu unwegirima iphe. O doru ngu ẹnya l'i maru ekemu Nchileke, bu iya b'i shi tuko okpobe iphe gbaru madu l'amama le ke Nchileke tuko maebekotaru. ²¹ Oo ya bu; keshinu ophu jinoduje ezi ndu odo iphe; ?bu ngunu kparu iphe e tii zidu onwongu nggubedua. Nggu be onye ara iya arara t'e b'e ezijeshi iphura; ?tii zikwanu iphura nggubedua. ²² Nggu be onye ekfu t'e b'e erijeshi ogori; ?tii rikwanu ogori nggubedua? Nggu be onye ono, agburu nte tũphee; ?tii jejekwanu ozita iphe e doberu l'eze-ulo, a kpugbaaru nte l'iphura? ²³ Nggu be onye ono, asa nsasa le Nchileke turu ekemu doberu ngu ono; ?tii nodujekwanu emebyishi ekemu obu emebyishi; gude iya eme Nchileke iphe-iphere? ²⁴ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Ndu ohodo, bu iya bu ndu ẹ-ta ẹdu ndu Ju ekfubyishi Nchileke; ọ bu umere unube ndu Ju kparu iya."

²⁵ Uru nokwa l'obu utsu bu oswi-okfu; obu l'o kwaphu m'o -buru l'iimejee iphe ekemu kfuru. O -buru le jinoduje emebi ekemu emebi be nggu l'onye ẹ-te budu utsu zekwaa l'oshi lanu. ²⁶ O kwaphu ege ono b'o du onye ẹ-te budu utsu. Teke onye ẹ-te budu utsu emewa iphe ekemu kfuru be Nchileke a-gukwa iya phu l'onye buru utsu. ²⁷ Oo ya bu le ndu ono, ẹ-ta ẹdu ndu Ju; epe te bu utsu ono a-nma unu ikpe; unubedua, bu ndu Ju; nweru ekemu, e deru l'ekwo; bya ebua utsu; gbe l'emebiykwaphu ekemu obu emebi. ²⁸ Le madu bu onye Ju ta bukwa l'oo l'a bu iya l'ẹnya ndiphe. Obu utsu ta bu ophu e buru l'anu ehu, eegude ẹnya ele. ²⁹ Okpobe onye Ju kwa onye bu iya nu l'ime onwiya. Obu utsu ophu bu iya nu ta bukwa ophu e buru; okfu l'oo iphe e deru l'ekwo ekemu te eebu. Obu utsu ophu bu iya nu kwa ophu e buru l'ime okpoma onwonye; mbu ophu Ume Nchileke buru madu l'ime okpoma onye obu. Egbe onye ono ta bukwa madu ajaje iya ajaja; o kwa Nchileke be ajaje iya nu.

3

¹ ?Bukwanu ngunu be onye Ju gude ka onye ẹ-ta ẹdu onye Ju mma? ?Nanukwanu uru, no l'obu utsu? ² Uru kwatakpokwaa nodu iya nshinu. E to dukpokwaa ọzo, uru ẹ-ta noru iya. K'odungu kpoedua bu l'o bu ndu Ju be Nchileke woru okfu, o kfuru ye l'eka. ³ A makwaru l'ephe haru buru ndu ẹ-ta gbadu t'e gude ire epe eka teke ono. Obekwanu; ?a ge egude l'ephe du ege ono; su le Nchileke be te evudoshijedu ike l'iphe o kfuru to? ⁴ Tɔswekwa! T'e koshichikwaa le Nchileke bu onye ire-lanu ege o bu iya; m'o -ruhuru; l'aa-su le madu mgburumburu bukota ndu ntuphu-ire. Oo ya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

"O bu okfu ngu; Nchileke;

be ee-shi koshi l'i bu
onye vudo nhamunha.

E to dudu teke e kuru

ngu ikpe t'e b'i kpefu."*

⁵ Teke o bukwanu l'o bu ba agba ke t'e gude ire ayi eka emeje t'a phu ege Nchileke evudoshibeje ike l'iphe o kfuru; ?buhunu ngunu be ayi e-kfu? ?Ayí a-su le Nchileke meru

* 3:4 3:4 Egvu 51:4,

iphe ẹ-te vudodu nhamunha l'ọ zuberu ndiphe oke ẹhu-eghughu iya ọo? Aji, mu aji t'a-ka bẹ mu ajikwa ege madzọ ọdo ajije. ⁶ ?Ayi a-sụ lẹ Nchileke meru iphe ẹ-te vudodu nhamunha ọo? Tụswekwa! O -bụ l'ọ dọ ẹge ono; ?nanụ ẹge Nchileke g'eshihunu ekpe ndiphe ikpe.

⁷ Iphe mu ekfu bụ: teke ọ bụ l'ayi bụ ndu ntuphu-ire; yọ bụru ntuphu-ire ono gbe emeje t'a ka ọmaru lẹ Nchileke bụ onye ire-lanụ; jaa ya ajaja; ?ngunu kparu iphe Nchileke a-nmakwadu ayi ikpe l'ayi eme eji? ⁸ ?Bụ ngunu kparu iphe ayi ta asụdu t'ayi mewaru ejo iphe tugburu ẹge ee-shi tẹ k'oma lufuta? O nweru ndu ahajeru ekfurushi mu nụ; l'ebo mu ibo; lẹ mu sụru t'e meje ejo iphe; ẹge k'oma e-shi iya lufuta. Ikpe, Nchileke a-nma ndu ono bẹ ọo-nma ẹphe l'ọ ruberu iya.

Ikpe nmaru onyemonye

⁹ ?Nta-a-e! Onodu ayibe ndu Ju; ?ọ ka kẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju mma ọo? Wawakwa! Ayi ta kakkokwaa ẹphe mma lẹ phuu. Iphe ayi koshiru bụ l'ayibe ndu Ju; mẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju bẹ tuko bụru ndu ejo iphe pyitaru l'ekpiri. ¹⁰ Ọo ya bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

"L'ẹ tọ dudu m'ọo onye lanụ,
doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke.

¹¹ Tọ dọ m'ọ bụ onye lanụ,
nweru egomunggo;
Tọ dọ m'ọ bụ onye lanụ,
eseje tẹ ya maru Nchileke.

¹² Onyemonye ọbule ghawaru Nchileke azụ;
Ẹphe l'ẹphe ha yifuwaru.
Ẹ tọ dudu ẹphe onye eme
iphe dọ mma mbụkwa m'ọo onye lanụ.†

¹³ Okfu, eshije ẹphe l'ọnu anọduje eshi nshi
l'ọ bụ ili, gheru ọnu.
Yọ bụru ire ẹphe;
bẹ ẹphe gudeje eduphushi ibe ẹphe.
Okfu, shi ẹphe l'ọnu egbu
madzọ egbugbu l'ọ bụ ẹra ejo agwo.

¹⁴ Iphe jiru ẹphe ọnu bụ ọphu iphu yele okfu,
e gude ọkpoma nshi ekfu.

¹⁵ Ogbu madzọ te enwedu iphe ẹphe guberu iya;
Mbụ l'ẹphe akwabẹje akwabẹ iya.

¹⁶ Ụzo, ẹphe shiru abujeru kpurupyata.
Umere ẹphe aburu aphụ tsuru ndu ọdo.

¹⁷ Ẹphe ta madụ iphe emeje tẹ nchị dọ ndoo;

¹⁸ ọphu ẹphe atsukpoduanu
Nchileke egvu lẹ phuu."

¹⁹ Ọphu ka ayi ọdo ẹnya bụ l'iphe bụ iphe, e deru l'ekwo ekemu Nchileke bẹ bụ ndu a tūru ekemu ono nū b'e gude ẹhu ẹphe dee ya. Ọo ya bụ k'ọphu ẹ to nwedu onye a-gofu nū; t'ọnu bụru onyemonye ọbule shikpirikidingu. Ọdo bụ t'onyemonye ọbule shi ẹge ono bụru onye ikpe nmaru l'ifu Nchileke. ²⁰ Ishi iya bụ l'ẹ tọ dukwa onye a-sụ lẹ ya e-shi l'ome iphe ekemu kfuru bụru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; keshinu iphe ekemu emeje bụ l'oomẹje tẹ madzọ maru lẹ ya mewaru iphe dọ eji.

Odobe-ẹka-ndoo, shi l'ekweta

²¹ Obenu lẹ nta-a bẹ iphe ono, ẹkwo ekemu; mẹ ndu nkfuchiru Nchileke kfuru ono meekwaru. Nchileke meekwaru iphe gbaru yebe onye doberu ẹka ndoo. O koshiwaru ẹge ndiphe e-shi dobe ẹka ndoo. Ẹ tọ bụhedu ekemu b'ọ gude eme iya. ²² Ọogujewa ndiphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; m'ọ -būru-a l'ẹphe woru onwẹpẹ ye Jisọsu Kuráiyisutu l'ẹka nkinyi iya. Iphe bụ onye wowaru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka bẹ ọoguje l'onye doberu ẹka ndoo. Ẹ to nwedu onye ọogufuje m'ọ bụ onye lanu; ²³ okfu l'onyemonye ọbule mewaru iphe dọ eji; shi ẹge ono nafu onwiya ugvu, dọ biribiri, Nchileke meru t'ọ kwabẹ iya. ²⁴ Obenu lẹ Nchileke gudewa obu-imiko meeru onyemonye ọbule eze-iphe-oma; nata ẹphe t'ẹphe bụru ndu doberu ẹka ndoo. Iphe ono abuleruphu iphe-oma, Nchileke meru ayi. Ụzo, o shi bụru iphe-oma, Nchileke meru ayi bụ lẹ Nchileke shiwa l'ẹka Kuráiyisutu gbata ayi l'ẹka iphe dọ eji, tọpyitaru ayi l'ekpiri. ²⁵ Nchileke koshiru Kuráiyisutu l'edzudzu ọha t'ọ bụru eja, safuru iphe dọ eji, ndiphe

† 3:12 3:12 Egvu 14:1-3; 53:1-3.

meru. Yò buru mee, Kuráiyisutu lókaru teke ono, ò nwùhuru ono bè Nchileke egudje guaru madzù nvù l'iphe dù eji, o meru; mbúkwa ndu wowaru onwèphe ye Kuráiyisutu l'èka. Nchileke shi ège ono mee tẹ ya koshi lẹ ya bú onye doberu èka ndoo. Teke ndiche shi abujẹ; onye meru iphe dù eji; Nchileke atalẹe nshi; to yedu l'iya-a ònu. ²⁶ Obenu lẹ nta-a bè ookoshi ège ooshije mee ndiphe t'èphe buru ndu doberu èka ndoo; kẹle yebèdua l'onwiya eme tẹ ya koshi lẹ ya doberu èka ndoo; bya abúkwaruphu onye emeje iphe bú ndu wowaru onwèphe ye Kuráiyisutu l'èka l'èphe ha; t'èphe buru ndu doberu èka ndoo l'ifu iya.

²⁷ ?O nwekwaduru onye nweru iphe oo-gude asa nsasa l'ifu Nchileke nta-a tọ? È to nwekwa. ?Yò buru ngunu? ?Bù iphe-oma, ayi metaru l'onwayi bè Nchileke ele tọ? Wawakwa! Ò kwa oworu onwayi ye Kuráiyisutu l'èka bè oole kpúu. ²⁸ L'iphe ayi maru nkinyi iya bú lẹ Nchileke agujekwaphu madzù l'onye doberu èka ndoo nkinyi iya; m'ò -buru l'onye ono woru onwiya ye Kuráiyisutu l'èka. È tọ búkwa lẹ madzù eme iphe ekemu kfuru. ²⁹ Nchileke; ?ò bú Nchileke kẹ ndu Ju nkinyi iya tọ? ?Tọ buhedu Nchileke kẹ ndu è-ta búdu ndu Ju tọ? Wawakwa; ò búkwaphu Nchileke kẹ ndu è-ta búdu ndu Ju. ³⁰ Ò kwa Nchileke lanù bè ònu. Yò buru Nchileke lanù ono agujẹ ndu Ju, woru onwèphe ye Kuráiyisutu l'èka lẹ ndu doberu èka ndoo; búkwaru iya phù agujẹ ndu è-ta búdu ndu Ju, wokwaruphu onwèphe ye Kuráiyisutu l'èka lẹ ndu doberu èka ndoo. ³¹ Ayi -sù l'ò búphu oye onwonye Kuráiyisutu l'èka nkinyi iya bè Nchileke ele; ?bunu iya bú l'è to nwehedu iphe ayi gùberu ekemu òbu? Tùswekwa; iphe ayi eme gbe búkwaru tẹ ekemu vuru ogbodo ire.

4

Iphe leta; mee kẹ Ébirihamu

¹ ?Nanù ège ò mǔru nna ayi oche, bú Ébirihamu? ² Lẹ teke ò bú l'òo iphe-oma, Ébirihamu metaru kparu iphe Nchileke gùru iya l'onye doberu èka ndoo l'ifu iya; m'ò nweru iphe ò ga egude asa nsasa. Obenu l'è to nwekwanu iphe o gude asa nsasa l'ifu Nchileke. ³ Oo ya bú iphe e deru l'èkwo okfu Nchileke; sù: "Lẹ Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'èka. Nchileke aguaru iya èya l'onye doberu èka ndoo." ⁴ Onye jeru ozi b'è ta asujekwa l'iphe, a nuru iya l'òzi ono bú iphe èwoma; gbahaa l'ò bú ùgwo, gbaru iya nù b'a kfuru iya. ⁵ Obenu lẹ teke o nweru onye woru onwiya ye Nchileke l'èka; onye òbu ta tukobehe obu l'òo iphe-oma, ya gude èka iya meta bè Nchileke e-gude gù ya l'onye doberu èka ndoo bè Nchileke e-gudekwa-a kẹ l'onye ono woru onwiya ye iya l'èka gù ya l'onye doberu èka ndoo; mbù Nchileke ono, emeje ndu meru iphe dù eji t'èphe buru ndu doberu èka ndoo ono. ⁶ Ò kwaphu iphe dù ège ono bè Dévidi dzòberu òkpa ekfu teke ono, o kfuru k'ònu-oma òphu a gòru ndu doberu èka ndoo; l'è-ba bú l'ò bú ndu gude èka èphe meta tẹ Nchileke nata èphe. ⁷ Ò sùru:

"Ònu-oma bú kẹ ndu

Nchileke guru nvù

l'iphe èphe mesweru;

mbù ndu Nchileke safùkotawaru

iphe dù eji, èphe meru.

⁸ Ònu-oma bú k'onye Nnajiufu

è-ta gùkoduru iphe dù eji,

o meru."

⁹ ?Bùlephu ndu buru útsù nkinyi èphe; bè Nchileke ekfu l'èke-a t'ònu-oma buru nk'èphe? ?Tẹ ndu akpapyi yi iya-a? Ayi kfuhawaru; sù: "Lẹ Ébirihamu woru onwiya ye Nchileke l'èka; Nchileke aguaru iya èya l'òdobe èka ndoo." ¹⁰ ?Bù teke ole b'ò guru iya èya? ?Ò guru iya teke è too budua útsù; t'ò bú l'ò butsuaru útsù? Ò gù-òduru iya l'onye doberu èka ndoo b'ò buderu útsù. ¹¹ Útsù ono, o buru ono aburu iphe-òhubama, koshiru lẹ Nchileke gù-òduru iya l'onye doberu èka ndoo; kẹ l'ò woru onwiya ye Nchileke l'èka b'ò buderu útsù; k'òphu Ébirihamu a-buru nna k'iphe bú ndu woru onwèphe ye Nchileke l'èka; ndu Nchileke guru lẹ ndu doberu èka ndoo l'è-ba bú l'èphe buhaoduru útsù. ¹² Ò búkwaphu nna ndu buru útsù. Obenu l'è tọ búkwa nna èphe; kẹ l'èphe buru útsù. Iphe meru iphe ò bú nna èphe bú l'èphe tsoru èka nna ayi Ébirihamu, woru onwiya ye Nchileke l'èka b'ò buderu útsù.

Òphu bú ishi bú ekweta

¹³ Nchileke kweru Ébirihamu yele awa iya ùkwa iphe; sù èphe l'ò bú èphe e-nweru mgboko. Nchileke te kwekwanu Ébirihamu ùkwa iphe ono; okfu l'ò meru iphe ekemu

kfuru. O kwa okfu l'o woru onwiya ye Nchileke l'èka; Nchileke agwa ya l'onye doberu èka ndoo. ¹⁴ Ndege o bulephu ndu eme iphe ekemu kfuru be e-nweru mgboko ono, Nchileke kweru ukwa iya ono; me oworu onwonye ye Nchileke l'èka aburu iphe mmakanu; me ukwa iphe Nchileke kweru ta ge evukwanu ire. ¹⁵ L'iphe ekemu emeje bulephu l'okpataje te Nchileke zube ndiphe oke ehugughu iya. L'o kwa teke a maru l'ekemu no b'a maru le eemesweje iphe ekemu kfuru.

¹⁶ Oo ya kparu iphe iphe ono, Nchileke kweru ukwa iya ono bu iphe, shi l'oworu onwonye ye iya l'èka; ege ee-shi t'o buru iphe shi l'eze-iphe-oma, oome. Oo ya bu; e shi ege ono; ukwa iphe ono aburu iphe Nchileke kweshiru ike doberu iphe bu ndu awa Èbirihamu. E to bulekwaphu ndu emeje iphe ekemu kfuru nkinyi iya. Nchileke doberu iya phu iphe bu ndu woru onwephe ye Nchileke l'èka l'o bu Èbirihamu. L'o kwa Èbirihamu bu nna ayibe ndu woru onwayi ye Nchileke l'èka l'ayi ha kpakparakpamu. ¹⁷ Bu iya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su le Nchileke suru: "Ya mewaru ngu nna k'igwe mba." Oo ya bu le Èbirihamu bu nna ayi l'ifu Nchileke, bu onye o yeru onwiya l'èka; mbu Nchileke, emeje ndu, nwuhuru anwuhu t'ephe nodu ndu odo; l'emejekwaphu iphe e-te shihaadua nodu nu t'o bu anodu. ¹⁸ Èbirihamu woru onwiya ye Nchileke l'èka; bya anodu ele enya iphe teke e-ta dudu eke o dzoberu okpa ele enya iya. To du iya bu; yo buru nna k'igwe mba; bu iya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su: "L'awa ngu a-hatabe l'igwe l'o bu mkpo-kpodo, no l'igwe." ¹⁹ Teke ono be Èbirihamu nookwaru iphe ruru ukporo afa ise k'ophu a muru iya. O maru le ya ta aduhedu ike oye ime. Obenu l'e to nwedu teke o yenyaauru onwiya l'èka Nchileke; kpolahaa l'ohu l'ohu; okfu le ya kawaru nka likpahu alikpahu; ehuguhu ta nohe iya ndu; m'o bu t'o jekpoonu ori ke nyee ya, bu Sera, o maru l'e to tsudu ime. ²⁰ E to nwedu teke obu gbajeri iya ebo l'iphe Nchileke kweru iya ukwa iya; ke l'e to dudu teke e to kwedu ke Nchileke kweshia ya ike. O kwaburu Nchileke ugwu; bya akafua oyeshi onwiya ike l'èka Nchileke. ²¹ O dokporu iya enya ogbodo edodo le Nchileke a-du ike mekotakpo iphe o kweru iya ukwa iya. ²² Oo ya kparu iphe Nchileke guru iya eyeye ono, o woru onwiya ye yebe Nchileke l'èka ono l'odobe-eka-ndo. ²³ E to bukwa l'okfu eka Èbirihamu nkinyi iya b'e gude dee iphe ono, e deru; su: "L'o guru iya eya." ²⁴ O kwa l'okfu eka ayibedua b'e gudekwaphu dee ya; mbu ayibe ndu, Nchileke e-mekochaa gua le ndu doberu eka ndoo; bu iya bu ayibe ndu woru onwayi ye Nchileke l'èka; mbu Nchileke ono, bu onye meru Nnajiufu ayi, bu Jisosu; yo shi l'onwu teta nodu ndu. ²⁵ Jisosu ono be Nchileke haru; yo gude onwiya gwoo eja; nwuhu; k'ophu oo-nwefu ayi iphe du eji, ayi meru. Nchileke abya emee ya; yo shi l'onwu teta nodu ndu; ege ee-shi te ya gua ayi le ndu doberu eka ndoo.

5

Odu-le-mma onye le Nchileke

¹ Oo ya bu le Nchileke guwaru ayi le ndu doberu eka ndoo; okfu l'ayi woru onwayi ye iya l'èka. Nta-a be ayi shi-wa l'èka Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kurayisutu; ehuguhu adu ayi agu l'onodu ayi le Nchileke. ² O bu Jisosu Kurayisutu ono shi l'eyeye, ayi yeru iya onwayi l'èka duba ayi l'eze-iphe-oma owananu, ayi gude nodu ndu-wa. Ehu anoduje atso ayi ena l'ayi ele enya l'ayi le Nchileke e-mekochaa gbaru mgba l'odu-biribiri iya. ³ E to bulekwa ananu nwenkinyi iya be ehuguhu anoduje atso ayi ena ya. Ehu anodujekwaphu atso ayi ena teke ayi eje iphe-ehuka; okfu l'ayi mawaru l'o bu l'iphe-ehuka be ayi eshije muta ota-nshi. ⁴ Yo buru ota-nshi emeje t'ayi shihu ike teke aadata ayi. ⁵ Ophu ole-nya-iphe ono, ayi ele ono te emebiyekwa ayi ifu. Ege e meru too mebiye ayi ifu bu le Nchileke l'onwiya mewaru t'ayi maru l'ime obu ayi ege ya yeberu ayi obu. Uzo, o shi mee t'ayi maru bu l'o nuru ayi Ume-du-Nso. Yo buru Ume-du-Nso ono emeje t'ayi maru n-yemobu Nchileke ono.

⁶ L'o bukwarduru teke e to dudu ike, no ayi k'ome iphe du mma l'ifu Nchileke be Kurayisutu byaru bya anwu-chiaru ndu eme ejo iphe onwu. Iphe ono aburu teke Nchileke tiberu b'o meru. ⁷ Qotsukpokwaa l'ehuguhu ege ee-shi phua onye e-woru ndu iya tya l'okfu eka onye doberu eka ndoo. Aa! A-chode iya achode be aa-phukwaa onye adughe ike nwuhu l'okfu eka onye bu onye oma. ⁸ Obenu le Kurayisutu nwuhuru l'okfu eka ayi teke ayi bukwarduru ndu eme ejo iphe; shi ege ono koshi le Nchileke yenukaru ayi obu. ⁹ Oo ya bu le keshinu Nchileke shiwa l'anwuhu, Jisosu nwuhuru gua ayi le ndu doberu eka ndoo l'ifu iya be oo-gbe kakpokwaa odu ike shi l'èka Kurayisutu ono dzota ayi t'e b'o zube ayi oke ehugughu iya. ¹⁰ Keshinu ayi shi buru ohogu Nchileke; Nchileke abya eshi-wa l'anwuhu, Nwatibe iya nwuhuru me-wa ayi; ayi aburu

ndu ọnya iya bẹ nta-a, ayi bu-wa ndu ọnya iya-a bẹ ndzụ Kuráýisutu ọp̄hu nọ ayi l'ẹhu a-kakp̄okwaaru ayi adz̄ofuta l'oke ẹhu-eghughu Nchileke. ¹¹ Obenu l'ẹ tọ bulekwa onanu nkinyi iya; ayi etekwaphu ẹswa l'ọnodu ayi lẹ Nchileke. Iphe ono aburu iphe shi l'ẹka Jis̄osu Kuráýisutu, bu iya bẹ meru; ayi abuwaru ọnya Nchileke nta-a.

Ádamu; mę Kuráýisutu

¹² Ọ kwa nwoke lanu bẹ iphe du ẹji shi l'ẹka bata lẹ mgboko. Ọnwu eshikwaphu l'iphe ono, du ẹji ono batakwaphu lẹ mgboko. Ọnwu eshi ẹge ono ọdu swiru iphe bu madzụ k̄pamukpamu; okfu l'oniyemone ọbule mewaru iphe du ẹji. ¹³ Iphe ono, du ẹji ono bẹ dzuhawaru eliphe bẹ ekemu byaderu. Obenu l'ẹ ta gudu iphe du ẹji l'ọ bu iphe du ẹji l'ẹke ẹ ta tudu ekemu dobe. ¹⁴ Obenu l'ọnwu shilee l'ogbo kẹ Ádamu p̄he egbu ndiphe jeye l'ogbo kẹ Mósisu p̄he. O gbutsukwaaru gbua ndu ẹ-te meswedu ekemu ẹge Ádamu mesweru.

Ádamu l'onwiya bu nwonyonyo Kuráýisutu, bu iya bu onye onanu, e-mekochaa bya ono. ¹⁵ Obenu l'iphe-oma kẹ Nchileke b'ẹ ta atukwaru eyeru iphe du ẹji kẹ Ádamu. Iphe o gude du iche pakwaru nshinu. Ádamu meru iphe du ẹji. A du igweligwe nwuhu; okfu l'o meru iphe du ẹji. Obekwanu lẹ Nchileke mewaru ndu ha igweligwe eze-iphe-oma. Eze-iphe-oma ono; mę iphe-oma, shi l'ẹka iya, bu iya bu nwoke lanu ono; mbu Jis̄osu Kuráýisutu nyibekwanuru anyibe. ¹⁶ Ọ nyiberu anyibe; k'ophu iphe-oma ono kwata danyia iphe ono, du ẹji, nwoke ono; mbu Ádamu meru ono. L'ikpe, Nchileke kperu kẹ iphe du ẹji kẹ nwoke lanu ono bẹ nmakotaru ndiphe mgburumgburu. Obenu l'iphe-oma ọp̄hu Nchileke meru nyiberu igweligwe iphe du ẹji. Yọ buru iphe-oma ono bẹ meru t'ọ guje ndiphe lẹ ndu doberu ẹka ndoo. ¹⁷ Ọ bu emeswe, onye lanu mesweru bẹ ọnwu shi l'ẹka onye lanu ono wata ọchi l'ọ bu eze. Obenu l'ayi shi l'ẹka Jis̄osu Kuráýisutu nata iphe ka nshinu. Iphe bu ndu, nataru eze-iphe-oma kẹ Nchileke ono, nyiberu anyibe ono; ọwaa iphe-oma, bu iya bu odobe-ẹka-ndoo; ndu ono l'ephe ha e-shi l'ẹka onye lanu ono, bu iya bu Jis̄osu Kuráýisutu ọdu ndzụ; chilahaa l'ọ bu eze.

¹⁸ Ọo ya bu l'ọ bu ẹge emeswe lanu, Ádamu mesweru kparu iphe Nchileke nmakotaru oniyemone ọbule ikpe; bukwaphu ẹge Nchileke shi l'odobe-ẹka-ndoo Kuráýisutu mee tẹ ikpe laaru oniyemone ọbule t'ephe ọdu ndzụ. ¹⁹ Kẹ l'ọ bu ẹge nwoke lanu meru iphe Nchileke suru t'ẹ b'ọ meshi; e shi ẹge ono; Nchileke anmakotaa madzụ k̄pamukpamu ikpe; bukwaphu ẹge e shi l'ẹka onye lanu p̄hu, meru iphe Nchileke suru t'ọ mee p̄hu; Nchileke agua igweligwe madzụ lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya.

²⁰ Iphe kparu iphe e metsuaru t̄a ekemu bukwa t'a kafua ọmaru ẹge iphe du ẹji habe nshinu. Obenu l'ọ bu teke a ka ọmaru ẹge iphe du ẹji habe nshinu; eze-iphe-oma kẹ Nchileke akfube ọswa kafukwaphu nshinu. ²¹ Ọ bu ọnwu bẹ iphe du ẹji shi ekoshi ẹge ya eretabe ire. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ eze-iphe-oma kẹ Nchileke shi l'odobe-ẹka-ndoo ekoshi ẹge ya eretabe ire. Yọ buru odobe-ẹka-ndoo ono, shi l'ẹka Nnajiufu ayi; mbu Jis̄osu Kuráýisutu ono edu ayi eduba lẹ ndzụ gbururu jeye.

6

¹ ?Bu awe bẹ ayi a-sube iya ishi nta-a? ?Ayí a-nduje eme iphe du ẹji; k'ophu eze-iphe-oma kẹ Nchileke a-ka nshinu t̄o? ² T̄uswekwa! Ẹ t̄o dukwa ẹge ono. L'a -bya l'ome iphe du ẹji bẹ ayi nwuhakwaru anwuhu l'ẹke ọ nọ. ?Nanuhuna ẹge iphe du ẹji e-shi gudekwadu ndzụ ayi? ³ E shiwa lẹ baputizimu t̄ugbabe ayi lẹ Kuráýisutu Jis̄osu nanu. ?Unu ta madu l'ọ bu baputizimu ono t̄ugbaberu ayi l'anwuhu ono, ọ nwuhuru ono? ⁴ Lẹ teke ono, e meru ayi baputizimu ono bẹ ayi l'iya t̄ukookwa nwuhu; a t̄uko ayi l'iya likota. Ọo ya bu l'ọ bu ẹge ono, Kuráýisutu gude akpabiri ike kẹ Nna; shi l'ọnwu teta ọdu ndzụ ọdo ono; bukwaphu ẹge ayi a-du ike ọdu ndzụ ọphungu.

⁵ Ọ -buru l'ayi lẹ Kuráýisutu t̄ugbaberu buru nanu l'anwuhu, du l'ọ bu ọp̄hu ọ nwuhuru; ọ bunu iya bu lẹ Nchileke e-mekwaphu t'ayi t̄uko shi l'ọnwu teta ẹge ono, o meru iya; ayi l'iya anodu ndzụ ọphungu ono. ⁶ Ọp̄hu ayi maru ndo-ọ: bu l'e wotaru akahu iphe ayi shi buru t̄uko yele Kuráýisutu k̄poyabe l'oshi-osweru. Ọo ya bukwanu k'ophu ee-mebyi ike kẹ ejo-ọbu ono, ayi shi nweru teke ono, bulephu iphe du ẹji shi z̄a ayi unwu l'ẹhu ono; ẹge ayi ta abuhedu ohu k'iphe du ẹji. ⁷ L'ọ kwa teke madzụ nwuhuru bu teke ọ nahuru ome iphe du ẹji. ⁸ Ọ -buru l'ayi lẹ Kuráýisutu t̄ugbabewaru nwuhu bẹ ayi maru l'ayi l'iya a-t̄ukokwaphu ọdu ndzụ. ⁹ L'iphe doru ayi ẹnya bu lẹ keshinu Nchileke meru tẹ Kuráýisutu shi l'ọnwu teta ọdu ndzụ b'ẹ t̄o nwuhuhedu anwuhu ọdo. Ọnwu ta hadu kẹ t'ọ ka iya ike ọdo. ¹⁰ Anwuhu ọp̄hu ọ nwuhuru b'ọ nwuhuru ugbo lanu k̄p̄u; k'ophu oo-gude iya mekputa iphe du ẹji. Ndzụ ọp̄hu ọ nọ nta-a aburu tẹ yele Nchileke buru nanu jeyewaru. ¹¹ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ unu a-guje

onwunu l'unu b́waa ndu nẃhuru anẃhu l'ẹ́ke iphe d́ ẹ́ji nọ. Obenu lẹ keshinu unu lẹ Kuráýisutu Jisọsu t́gbabewaru b́ru nanu bẹ b́-wa Nchileke bẹ unu nọduru ndzụ.

¹² Unu be kwekwa tẹ iphe d́ ẹ́ji b́ru iya a-nọdu achí unu l'ọ b́ eze l'ẹhu unu ọwaa, b́ ẹhu ọp̄hu a-nẃhu anẃhu-wa; k'ọp̄hu oo-meje unu t'unu mee iphe d́ ẹ́ji, agụ unu. ¹³ Unu be kwekwa wota iphe, nọ unu l'ẹhu; m'ọ -ruhuru; ọ ha nwanshí íghaga haaru iphe d́ ẹ́ji t'ọ b́ru iphe, oo-gude ejekfu iphe vudo nhamunha ọgu. Iphe unu e-mechia b́ t'unu wotabebe onwunu haaru Nchileke; l'unu b́waa ndu shi l'ọnwu teta lufuta bya anọdu ndzụ. Ọo ya b́ k'ọp̄hu Nchileke e-gude unu alụ ọgu iphe vudo nhamunha. ¹⁴ Iphe d́ ẹ́ji ta akahedu unu ike; keshinu ọp̄hu ekemu te kehedu unu ẹgbu; kele nta-a bẹ Nchileke gudewa eze-iphe-oma iya tóshia unu l'ẹgbu ekemu ono.

Obu ohu kẹ odobe-ẹka-ndoo

¹⁵ Nta-a; ?ọ b́ l'ayi a-nọduru eme iphe d́ ẹ́ji okfu l'eze-iphe-oma kẹ Nchileke tóshiwaru ayi; ekemu te kehe ayi ẹgbu tọ? T́swekwa! ¹⁶ Unu ta mahaada lẹ teke unu woru onwunu t́gboru madzụ; melahaa iphe onye ọbu kfuru l'ọ b́ ohu iya; bẹ unu b́-wa ohu iya. Teke ọ b́ l'unu woru onwunu t́gboru iphe d́ ẹ́ji; b́ru ohu iya; b́ru iya b́ l'unu a-nẃhu anẃhu, b́ iphe tso iphe d́ ẹ́ji. Teke b́kwanu l'unu woru onwunu t́pyabe l'ọnu iphe Nchileke kfuru; ọo ya b́ l'ọ-ọgụ unu lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya. ¹⁷ O nweru teke unu shi b́ru ohu iphe d́ ẹ́ji. Obenu lẹ mu ekele Nchileke ekele; lẹ nta-a bẹ unu gudewa obu unu l'ọ ha eme iphe b́ ọkpobe okfu ono ege e ziru iya unu. ¹⁸ Keshinu a tówaru unu l'ẹgbu, iphe d́ ẹ́ji shi kee unu; bẹ unu b́waa ohu k'odobe-ẹka-ndo. ¹⁹ Mu gudekwa ẹhu ohu; mẹ Nnajiufu anmaru unu ẹtu okfu-a; ọdumeka bẹ iphe mu ekfu te edokwa unu ẹnya. Teke ọdungu bẹ unu shi woru onwunu t́gboru ejo umere, rehuru erehu; mẹ ome iphe ẹ-te vudodu nhamunha ege ee-shi t'iphe d́ ẹ́ji kakpọoru nshinu. Ọ b́kwaphu ege ono bẹ unu e-wotakota onwunu l'ọ ha t́pyabe l'ome iphe vudo nhamunha ege ee-shi tẹ ndzụ unu b́kotaru kẹ Nchileke.

²⁰ Teke unu shi b́ru ohu k'iphe d́ ẹ́ji b́kwa iphe ono, d́ ẹ́ji ono shi b́ru nnajiufu unu. Ẹ tọ b́kwa odobe-ẹka-ndoo. ²¹ ?B́hunu egbe uru ngunu bẹ unu ritaru l'ejo iphe ono, unu shi eme ono; mbụ iphe ono, iphere iya nọnyaaru bya adu unu nta-a ono? L'ẹke ishi iya tsuberu b́kwa l'anẃhu. ²² Obenu lẹ nta-a b'a tówaru unu l'ẹgbu ono, iphe d́ ẹ́ji shi kee unu ono; unu ab́waru ohu kẹ Nchileke. Uru, unu ritaru iya ab́ru lẹ ndzụ unu b́kotawa kẹ Nchileke. Ẹke o jeberu ab́ru lẹ ndzụ gbururu jeye. ²³ L'ugwo, iphe d́ ẹ́ji akfuje madzụ kwa ọnwu. Iphe-oma, Nchileke anuje ab́kwanuru ndzụ gbururu jeye ọp̄hu shi l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu, b́ Nnajiufu ayi.

7

Ẹtu iphe emeje nù l'alulu

¹ Unwunna mu; ọ kwa unu bẹ mu ekfuru nta-a; unubẹ ndu t́ko maru ekemu. ?Unu ta madu l'ọ b́ teke madzụ nọ ndzụ; bẹ ekemu vu ire l'ẹhu iya; onye ọbu nẃhuwaru; k'ekemu alaa? ² Unu gudenu nwanyi, alụ nji gee ya. Nwanyi, alụ nji nọfutaje l'ẹka nji iya jeye teke nji iya ọbu l'a-nọ-bebe. Nji iya ono nẃhuwa; b'ọ nweekwa onwiya. Ekemu ono, shi lopyabe iya l'ẹka nji iya ono te vuhekwa ire l'ẹke ọ nọ. ³ B́ iya b́; ọ -b́ru l'ọ je aluru nji ọdo teke nji iya nọkwada ndzụ; a sù l'ọ b́ ọgori bẹ oori. Teke b́kwanu lẹ nji iya nẃhuwaru; ọ b́ teke ono b'ọ b́ nwanyi, ee-keghe nji ọdo. Ekemu ta lopyabehekwa iya. Ẹ tọ b́hedu iya ori ọgori teke o je je aluru nji ọdo. ⁴ Ọ kwa ege ono b'ọ d́ l'ẹhu unu; unwunna mu. Ọ b́ ekemu shi b́ru nji unu. Obenu l'unu lẹ Kuráýisutu t́gbabewaru nẃhu. Ọo ya b́ lẹ keshinu ọp̄hu unu nẃhuwaru bẹ ekemu ta b́hedu nji unu. Ẹ to nwehedu iphe unu l'iya jikwadu ọdo. E metsua; unu abya anọdu ndzụ ọdo teke ono, Kuráýisutu tataru nọdu ndzụ ono. Nta-a bẹ b́waa onye ono, shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono b́ nji unu; k'ọp̄hu ayi a-nọdu ndzụ, vudo nhamunha; meje iphe d́ Nchileke mma. ⁵ Lẹ teke ono, ayi shi nọdukwadu ndzụ ono, ayi shi eme ege ọ guru ayi ono bẹ ẹgu ejo iphe ono meru ayi t'ayi meje iphe d́ ẹ́ji. Yọ b́ru ekemu meru t'ẹgu ome iphe ono, d́ ẹ́ji ono nwu ayi taphutaphu l'ẹhu. Iphe tso ome iphe ono, d́ ẹ́ji ono ab́kwanuru anẃhu. ⁶ Obenu lẹ nta-a; bẹ Nchileke mewaru ayi t'ẹ b'ọ d́he iphe ayi l'ekemu e-nwegbabe lẹ phuu. Ayi nẃhuwaru; nahu iphe ono, shi kee ayi ẹgbu ono. Ọo ya b́ l'ayi etsowa ọzo ndzụ ọp̄hungu, ọp̄hu shi l'ẹka Ume-d́-Nsọ; ejeru Nchileke ozi. Ayi te etsohedu akahụ ọzo ono, b́ iya b́ ekemu ono, e deru l'ẹkwo ono; gude eje iya.

Ekemu; mẹ iphe d́ ẹ́ji

⁷ ?B́ ngunu bẹ ayi e-kfu nta-a? ?Ayí a-sù l'ekemu l'onwiya b́ iphe d́ ẹ́ji tọ? T́swekwa! Ayi te ekfukwa ege ono. Obenu lẹ mu tẹ ga madu iphe b́ iphe d́ ẹ́ji; ndege ekemu ta nọ. Mu tẹ ga ma iphe b́ ijimęnya; ndege ekemu ta sù: "T'ẹ b'í jikwa

ijimēnya.”* ⁸ Iphe dū eji eshinu l'ekemu ono, sūru t'ẹ b'i jishi ijimēnya ono kpata ụzo; shi iya kpatshia mu iphe bụ ẹgu ejo iphe, dū iche iche. Kẹle ẹke ekemu ta nọdu bẹ iphe dū eji bụkwa iphe nwụhuru anwụhu. ⁹ O nweru teke mu shi nọdu; mu ta ma k'ekemu ono, sūru t'ẹ b'e jjiishi ijimēnya ono. Tọ dū iya bụ; k'ekemu ono abyalephu ẹge-a; iphe dū eji eteta jakerehu; ¹⁰ ekemu ono ekpeekwanwa mu nkfugbu. Ekemu ono gẹdegede; mbụ ekemu, ga ge koshi mu ụzo ndzụ gbururu jeye egbe kpee mu nkfugbu. ¹¹ Okfu l'iphe dū eji kpataru; ụzo gude ekemu ono gho-gbua mu; shi l'ekemu ono; woru mu gbua.

¹² Oo ya bụ l'ekemu l'ọ ha shi Nchileke l'ẹka; iphe ono, e deru l'ekemu ono eshikwaphu Nchileke l'ẹka; bụru iphe vudo nhamunha; bya adu mma. ¹³ ?Bụ iya bụ l'oo iphe ono, dū mma ono gbe kpataru mu onwu-wa tọ? Tushewkwa; ẹ tọ bụkwa iya. O bụ iphe dū eji gude iphe ono, dū mma ono kpataru mu onwu; ẹge ee-shi tẹ iphe dū eji bụru iphe aa-phụ l'ọ bụ iphe dū eji. Yọ bụru iya bụ lẹ Nchileke shi l'iphe e deru l'ekemu eme t'iphe dū eji koshikota onwiya ẹge yẹbe iphe dū eji dū-be eji.

*Uzo iphe labu, akpa enya
l'ehu madzu*

¹⁴ Iphe ayi maru bụ l'ekemu shi l'ẹka Ume Nchileke; obenu lẹ mu bụ madzụ mmakanu, bụ iya bụ onye, iphe dū eji gbaru ẹge aagbaje ohu. ¹⁵ Umere mu l'onwomu agbachije mu enya; okfu lẹ mu te emejedu iphe dū mu kẹ tẹ mu mee. Iphe mu emechia bụ iphe dū mu ashị ememe. ¹⁶ O -buru l'iphe mu gbe emeje bụ iphe, mu marua l'ẹ tọ dudu mu mma; oo ya bụ l'ookoshi lẹ mu kweru l'ekemu dū mma. ¹⁷ Oo ya bunu l'e -kfude iya ekfuku b'ẹ tọ bụkwa mbẹdua l'eme iphe ono, dū mu ashị ono. Iphe eme iya nū bụ iphe ono, dū eji, buwa mu ebubu l'ehu ono. ¹⁸ L'iphe mu maru bụ l'ẹ to nwekpodia iphe dū mma, nọ mu l'obu lẹ phuu; bụ iya bụ l'obu egbe onye mu shi bụru teke mu shi anọduje eme ejo iphe aguebe mu nū. Mu eseje tẹ mu mee iphe dū mma, dū mu kẹ ememe; obu lẹ mu ta adujedu ike mee ya. ¹⁹ Okfu lẹ mu t'emejedu iphe dū mma, dū mu t'a sụ lẹ mu meru iya. O bụlephu ejo iphe ono, ẹ-ta dudu mu tẹ mu mee ya ono bụ mu emeje. ²⁰ O -buru l'iphe mu anọduje eme; gbe bụru iphe ẹ-ta dudu mu mma; oo ya bụ l'e -kfude iya ekfuku; b'ẹ tọ bụdu mbẹdua l'eme iya. Iphe eme iya nū bụ ejo iphe ono, buwa mu ebubu l'ehu ono.

²¹ Oo ya bụ lẹ mu shi ẹge ono; maru l'ọ bụ ẹge-a bẹ iphe kẹ mgboko-a dū; l'ọ bụ teke mu eme tẹ mu mee iphe dū mma; yọ buleruphu ejo iya akpataje mu ụzo l'ehu. ²² L'ime onwomu; bẹ ekemu kẹ Nchileke aduebejekpokwaa mu mma l'obu; l'atsọ mu ena. ²³ Obenu lẹ mu phuru ekemu ọdo, dukpokwaa ru iche, anọduje adzọ ụzo l'ehu mu. Ekemu onanu bẹ yele ekemu ophu dū mu mma l'egomunggo anọduje adzọ ụzo. Ekemu onanu, bụ ekemu ọdo ono atuje mu mkporo; kpuru mu kpee iphe dū eji, bụ ophu ekemu, otujeru mu kpụ mu lẹ ndzụ. ²⁴ Nshobukwaa mu nsho! ?Bụ onye a-dzọ mu l'egbe onodu owaa, mu nọ nta-a, bụwa anwụhu-wa? ²⁵ Mu ekele Nchileke ekele. Mu shi l'ẹka Jisọsu Kuráiyisutu, bụ Nnajufu ayi, bụ iya dzọru mu l'onodu ono ekele Nchileke ekele.

Oo ya bụ lẹ mbẹdua l'uche-obu mu kwa ohu k'ekemu, shi l'ẹka Nchileke bẹ mu bụ. Obenu l'obu kẹ egbe onye ono, mu shi bụru ono kwa ohu kẹ ekemu kẹ iphe dū eji bẹ mu bụ.

8

Ume, anu ndzụ ophungu

¹ Oo ya bụ lẹ nta-a b'ẹ tọ nwehekwa ikpe, Nchileke anmakwadụ ndu, ẹphe lẹ Kuráiyisutu tugbareru bụru nanu. ² L'ekemu ophu Ume Nchileke aturu unu nta-a bụ ike, eshije l'ẹka Kuráiyisutu Jisọsu duru madzụ bahụ l'ụzo ndzụ. Yọ bụru ike ono tọfuwaru unu l'ike k'ekemu, bụ iya eshije l'iphe dū eji duru madzụ bahụ l'anwụhu. ³ Iphe ekemu ta dudu ike mee; okfu lẹ madzụ ta adujedu ike mee ẹge ekemu kfuru bẹ Nchileke mearu. O yewaru Nwatibe iya; yọ bya aburu madzụ; nweru anu-ehu, iphe dū eji anọduje akpa ụzo l'ọ bụ anu-ehu nk'ayi; bya eworu onwiya chia eja; nwefu iphe dū eji, ayi meru; shi ẹge ono mebyia ike k'iphe dū eji ono. Nchileke eshi l'ehu ono, Kuráiyisutu nweru ono nma iphe dū eji ikpe. ⁴ Iphe, kparu iphe Nchileke meru iphe ono bụ k'ophu ayi a-dū ike meebe iphe ono, vudo nhamunha, ekemu kfuru ono. Lẹ nta-a bụwa Ume Nchileke edu ayi lẹ ndzụ ayi; tọ bụhedu obu egbe madzụ ono, ayi shi bụru teke ayi shi anọduje eme ejo iphe, aguebe ayi ono edu ayi. ⁵ Ndu eme iphe egbe madzụ obu, ẹphe shi bụru suru t'ẹphe mee bụlephu ẹge ẹphe e-me mee iphe dū ẹphe mma bẹ ẹphe anọduje ese. Ndu emekwanu iphe Ume-dụ-Nsọ sūru t'ẹphe mee aburu iphe dū Nchileke mma bẹ ẹphe

* 7:7 7:7 Awụ 20:17; Dit 5:21.

anòduje ese. ⁶ L'ose anya k'ome iphe dū Ume-dū-Nsò mma bükwa ndzū; büru èhu-agu. Ose anya k'iphe agū obu egbe madzū ono, ayi shi büru teke ono, ayi shi anòduje eme èjo iphe, aguebe ayi ono abükwanuru onwu bū uru, eeritaje iya. ⁷ Yò büru iya meru iphe onye bñlephu iphe, agū iya nū bē òonoduje ese èza iya; abūje òhogu Nchileke. È too mejudu iphe ekemu Nchileke k'furu; mbū l'è tōo dūjekwa ike eme iya ememe ophu. ⁸ Ndu emeje iphe aguebe obu èphe ta abyakwa bya a-dū ike ome iphe dū Nchileke mma.

⁹ Obenu l'unubèdua te emejedu uche unu. Ò bñwa iphe Ume-dū-Nsò ekfu bē unu eme; mbükwa m'ò -bñru-a lē Ume kē Nchileke buphu ebubu l'ime unu. Iphe bñ onye è-te nwedū Ume ono, Kuráyisutu anū ono l'èhu iya ta bükwa onye nk'ia. ¹⁰ A makwarūa l'unu a-nwñhu; okfu l'unu mewaru iphe dū èjì. Obenu; ò -bñru lē Ume kē Kuráyisutu bu unu ebubu l'èhu bē Ume ono bñakwa unu ndzū; okfu lē Nchileke gñwaru unu lē ndu doberu èka ndoo. ¹¹ Teke ò bñ lē Ume kē Nchileke ono, meru tē Jisòsu shi l'onwu teta nòdu ndzū ono bu l'ime unu; òo ya bñ lē yebèdua ono, meru tē Kuráyisutu Jisòsu shi l'onwu teta nòdu ndzū ono e-mekwaphu t'èhu unu ono, bñ ophu a-nwñhu anwñhu ono nòdu ndzū. Nchileke e-shi lē Ume-dū-Nsò ono, bu unu l'èhu ono mee iphe ono.

¹² Òo ya bñ; ùnwunna mu; o nweru iphe gbaru ayi l'ememe. Obenu l'iphe ono, gbaru ayi l'ememe ono ta bükwa t'ayi meje iphe, agū egbe obu phū, ayi shi nweru phū. ¹³ Lē teke unu eme iphe shigbaa l'uche-obu unu ono bē unu a-nwñhukwa anwñhu. Obenu lē teke unu shi l'èka kē Ume-dū-Nsò kpagbua umere ono, shigbaa l'uche-obu unu ono; t'ò bñru iphe nwñhuru anwñhu; k'ophu unu a-nòdu ndzū. ¹⁴ L'ò kwa ndu kweru tē Ume-dū-Nsò bñru onye edu èphe; bē bñ ùnwu Nchileke. ¹⁵ Lē Ume-dū-Nsò, Nchileke nñru unu ta bükwa Ume, e-me t'unu bñru ohu l'ifu Nchileke; m'ò bñ t'ò mee t'unu gbe bya atsulahaa Nchileke egvu òdo. Iphe Ume ono gbe emeje bñ l'ooeme t'unu bñru unwu Nchileke. Keshinu Ume ono bu ayi ebubu l'èhu bē ayi ekuje Nchileke "Nna; Nna." ¹⁶ Ò bñ Ume Nchileke ono bē emeje t'ò doo ayi ènya l'òbu ayi l'ayi bñwa-a kē Nchileke. ¹⁷ Òo ya bñ l'ò -bñru l'ayi bñwa ùnwu iya; ò bñ iya bñ l'ayi bñwa ndu Nchileke a-nū iphe o kweru unwu iya ùkwa iya. Òo-nū ayi iphe ono, ò nñwaru Kuráyisutu ono. Ò -bñru-a l'ayi lē Kuráyisutu tñgbaberu eje iphe-èhuka bē Nchileke e-mekochakwaa mee t'ayi gbaru mgba l'òdu-biribiri kē Kuráyisutu.

Odu-biribiri ophu nò l'ifu

¹⁸ Iphe doru mu ènya bu l'iphe-èhuka òwananu, ayi eje nta-a te dzukpoduanu kē t'e wota iya tñru yeru egbe òdu-biribiri, Nchileke e-mekochaa woru ayi dobe. ¹⁹ Iphemiphe òbule, Nchileke keru ekeke bē èhu anma anmanma tē ya phū-kebe teke Nchileke e-koshi ùnwu iya l'òdu-biribiri ono. ²⁰ Okfu l'iphemiphe òbule ono, iphileke keru ekeke ono bē Nchileke tñru onu t'ò tñko bñru iphe laru l'iyi. È tō bükwa iphemiphe òbule, Nchileke keru ekeke meru iphe dū èjì l'onwiya. Ò kwa iphe tso ikpe, Nchileke nmaru madzū lē madzū mesweru. Obenu lē Nchileke mekwaruphu tē iphemiphe òbule ono, o keru ekeke ono; lekwaphu ènya ²¹ l'ujiku lanū; bē ya a-gòshi onu ono, ya tñru iya t'ò rekarashihu ono. Teke ono bē oo-me t'iphemiphe òbule ba abñheru ohu k'iphe dū èjì; yò bñ-chiaru òdu-biribiri k'ùnwu Nchileke. ²² Iphe ayi maru bñ lē byeyekwaa nta-a; bē iphemiphe òbule, Nchileke keru ekeke atsgbakwaa ude l'ò bñ nwanyi, ime eme. ²³ È tō bñlekwa iphe Nchileke keru ekeke nkñyì iya. Ayibèdua l'onwayi, bñ ndu nwewaru Ume Nchileke; mbū Ume, Nchileke yeru ayi l'èhu gude ekoshi lē ya e-mekochaa meeru ayi iphe ono, ya kweru ayi ùkwa iya ono; atsqkwaphu ude; ège ono ayi ele ènya lē Nchileke e-koshi l'ò nataru ayi l'èke ò nò t'ayi bñru ùnwu iya ono, bñ iya bñ teke Nchileke a-gbata èhu ayi l'ò hà. ²⁴ Nchileke dzòfutawaru ayi; òbu l'adzòta ono bē ayi elekwadu ènya teke oo-dzū oke. Ndege ò -bñru l'ayi natarawu iphe, ayi ele ènya iya; m'è tō ga adukwa iphe ayi ga anòdu elekwadu ènya iya. ?Bñ onye lejeru ènya iphe o gbe natawa? ²⁵ Teke bñ l'ayi ta natadu iphe, ayi ele ènya iya; òo ya bñ l'ayi a-ta nshi; nòdukwaphu ele ènya iphe òbu.

²⁶ Ò kwaphu ège ono bē Ume Nchileke anòduje eyeru ayi èka; okfu l'ike ta adòdu ayi k'òta nshi; l'è b'ò bñ l'ayi maru ège eekfuje anū Nchileke ège gbaru ayi. Òo ya bñ l'òo Ume-dū-Nsò l'onwiya egudeje ude ophu bñlephu yebèdua maru iphe o k'furu gude ekfu anñru ayi Nchileke. ²⁷ Ò bñ Nchileke, bñ yebèdua enyoje ime obu madzū bē mawaru iphe bñ uche-obu kē Ume-dū-Nsò; okfu lē Ume-dū-Nsò anòduje ekfu anñru èphe Nchileke; mbū ndu nk'ia l'ège ò dū Nchileke mma.

²⁸ Ayi maru l'iphe bñ iphe, eme l'èhu ndu yeru Nchileke obu anòduje eme l'ège òo-dñru èphe lē mma; mbū ndu Nchileke kuru ège ò tñberu. ²⁹ Ishi iya bñ lē Nchileke mahawaru ndu nk'ia tēmanu bē mgboko dñbederu; bya afòtahawa èphe t'èphe bñru ndu a-dū ège Nwatibe iya dū; tē Nwatibe iya ono bñru ògurennya m'a gudekwanu ùnwunna iya l'ophu. ³⁰ Ò bñ ndu, Nchileke fòtahawaru b'ò kuru. Yò bñru ndu ono, o kuru ono b'ò

guru lẹ ndu doberu ẹka ndoo. Yọ buru ndu ono, ọ guru lẹ ndu, doberu ẹka ndoo ono b'o doberu l'ọdu-biribiri iya.

N-yemobu Nchileke l'ẹhu ayi

³¹ ?Nanụ ege ayi e-dobe onu yee l'iphemiphe ọbule ono nta-a? Ọ -buru lẹ Nchileke agbaru ayi ọdzori; ?bụ onye e-meghe ayi ngunu. ³² Nchileke ta kfu kwekwa Nwatibe iya ẹka. O duru iya ye t'ọ bya anwụ-chiaru ayi l'ayi ha ọnwu. Keshinu ọphu Nchileke shi ẹge ono; nụ ayi Nwatibe iya ono; ?bụ egbe iphe ngunu b'ẹ to shidu l'ẹka Nwatibe iya ono nụ ayi kẹ mmanụ. ³³ ?Bụ onye bẹ dzuru kẹ oku ndu, Nchileke ọfataru afọta ikpe? Ẹ to nwekwa. Kẹ l'ọ bụ Nchileke l'onwiya gbe me-wa t'ikpe ba nma ẹphe. ³⁴ ?Bụ onye bẹ dzuru k'onna ẹphe ikpe? Ẹ to nwekwa. Kẹ l'ọo Kuráiyisutu Jisọsu l'onwiya bụ onye gude okfu ẹhu ẹphe nwhu. Ọphu tọ bulekwaa onanu nkinyi iya: o shi l'ọnwu teta ọndu ndzụ je anọdu l'ẹka-utara Nchileke ekfu anuru ayi Nchileke. ³⁵ ?O nwekpooru iphe a-kpohighe tẹ Kuráiyisutu be eyeheru ayi obu? ?Bụ oje iphe-ẹhuka? ?Tọ bụ oke mkpa? ?Bụ ome madzụ kpakpawowo? ?Tọ ẹgu ememe? ?Tọ ba ọphụ iphe owe l'ukfu? ?Tọ iphe ọlo ishi onwonye alọlo? ?Tọ l'ẹ gbugburu ayi lẹ mma bẹ e-meghe iya nụ? ³⁶ Ọ dọ l'ọ bụ iphe, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

“Ọ bụ l'okfu ẹhu ngu;
b'ẹ to nwedu mbọku, anwuhu
ta anọdujedu achị ayi.
Aanọduje eme ayi l'ọ bụ aturu,
a chitaru eje egbu.”*

³⁷ Ephoru ephopho! Iphe ono l'ọ ha e-mekota; ọbu l'ayi eshije l'ẹka onye ono, yeru ayi obu ono shihu ike; mekputakota iya. ³⁸ L'ọphu doru mu ẹnya bụ lẹ anwuhu ta tsudu iya; ndzụ ta tsu iya; tọ tsu iya mbu ojosi-imigwe; unwu ẹjo maa ta tsu iya. Iphe, bụ iphe eme nta-a; mẹ ọphu e-mekochaa mee l'uzo ifu ta fụ iya; to nwe iphe, bụ ike ọdo, furu iya nụ. ³⁹ Igwe ta fukwa iya; alị ta fụ iya. To nwe iphe, bụ iphe Nchileke keru ekeke, ha kẹ ọkposhi tẹ Nchileke be eyeheru ayi obu, o shi l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu yeru ayi.

9

Nchileke; mę ndu ọ fataru

¹ Iphe mu ekfu bukwa oswi-okfu. Mu bukwa onye kẹ Kuráiyisutu; mu ta adzuka ẹjo-ire. Ume-du-Nsọ bu mu ebubu l'ime obu; l'emeje t'obu mu maru iphe gbaru iya nụ ọhuma. Ọ bụ obu mu ono meru t'o doo mu ẹnya lẹ mu ta adzudu ẹjo-ire. ² Aphi jiru mu obu. Ọphu o nwedu teke ẹ tọ nodujedu atsu mu l'ẹhu; k'ọphu ooruje mu lanu mee; ³ mę mu nyata ndu nke mu, mu l'ẹphe bụ mee lanu. Ọduje mu t'a sụ lẹ mu bụ onye Nchileke turu onu tẹ mu lẹ Kuráiyisutu ba atugbabehe; m'ọ -buru l'ọo iphe a-dzọ ẹphe. ⁴ Ọ bụ ẹphe bụ unwu Ízuru; buru ẹphe; bẹ Nchileke ọfataru t'ẹphe buru unwu iya. Ọ bụ ẹphe b'o koshiru ọdu-biribiri iya. Ọ bụ ẹphe b'o kweshiru ukwa iphe tukobe lẹ ndzụ, ẹphe l'iya gbaru; buru ẹphe b'ọ turu ekemu nụ. Yọ buru ẹphe b'o koshiru ẹge ẹphe a-bajeru iya aja; buru ẹphe b'ọ nuru iphe o kweshiru ẹphe ukwa iya. ⁵ Ọ bụ ẹphe bụ awa ochechoroche ayi phe; Kuráiyisutu aburu eri ẹphe m'a -bya l'abubu ọphu ọ bụ madzụ. T'e tujee Nchileke, kangokotaru iphemiphe ọbule epha gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dọ.

⁶ Iphe mu ekfu ta bukwa l'iphe ono, Nchileke kfuru ono bẹ buwa iphe mmakanu; kẹ l'ẹ tọ bubekwa ndu, shi lẹ Ízuru bụ ọgbodo ndu Ízuru. ⁷ Ẹ tọ bubekwa ẹphe l'ẹphe ha bụ ọgbodo unwu Ébirihamu; okfu l'ẹphe shi l'awa iya. Lẹ Nchileke sukwaru Ébirihamu: “L'ọ kwa ndu, shi l'eri Áyizaku kpuu bẹ bụ ndu a-buru unwu ngu.” ⁸ Iphe, iphe ono ekoshi bụ l'ẹ tọ bụdu iphe bụ ndu, a muru amumu mmakanu bẹ bụ unwu Nchileke. Ọ bụ ndu, Nchileke kweru Ébirihamu ukwa l'ọo-muta bụ ndu, aagu l'ọgbodo unwu Ébirihamu. ⁹ L'ẹge Nchileke gude kwee Ébirihamu ukwa iphe ono bụ l'ọ suru iya: “Elenu akele bẹ ya a-bya agbaphee ngu; Séra amuta nwata nwoke.”

¹⁰ Ẹ tọ bulekwaa onanu nkinyi iya. Ọ kwaphu ẹge ọ dọ l'ẹhu unwu Ribéka ẹphe ẹbo ndono. Ẹphe shi lẹ nna lanu, bụ iya bụ Áyizaku, bụ ochechoroche ayi. ¹¹⁻¹² Yọ bukwanuru ẹge ee-shi t'afota, Nchileke ọfataru onye lanu buleruphu ẹge ọ tubehawaru l'uche iya; meru iphe ọ suru Ribéka: “Onye kẹ ọgurennya l'unwu ngu ono a-noduje ejeru onye kẹ nwata ozi.” Iphe ono b'o kfuru b'a muderu ẹphe amumu; mbu teke ẹ ta dudua iphe ẹgirima ono dzuwaru ememe; ọphu aa-sụ l'ẹphe meru ọhuma; m'ọ bụ l'ẹphe meru

* 8:36 8:36 Egvu 44:22.

eji. Oo ya bụ lẹ ndu ophu Nchileke ọtáru bụlephu ege o túburu l'uche iya. E tọ bụkwa ke l'ọ bụ ọhuma, ephé metaru l'onwéphe. ¹³ Bụ iya bụ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ lẹ Nchileke sùru: "Jékọpu bẹ ya yeru obu; Íso bẹ ya kpọru ashi."

¹⁴ ?Nanụ ege ayi e-ye iya onu nta-a? ?Ayi a-sụ lẹ Nchileke te emedu iphe vudo nhamunha tọ? Ejephi! ¹⁵ Ke l'ọ sùru Mósísi: "O -nweru onye o dú yébe Nchileke tẹ ya meeru obu-oma; ya meeru iya éya. Teke o nweru onye dú iya tẹ ya pháru imiko; ya aphaaru iya éya." ¹⁶ Oo ya bụ l'ọ bụlephu obu-imiko bẹ Nchileke egudeje afọta madzụ. E tọ bụkwa uche-obu madzụ; m'ọ bụ l'ọ bụ iphe madzụ metaru l'ike k'ẹka iya bẹ ọogu. ¹⁷ L'ẹkwo okfu Nchileke kfuwaru sụ lẹ Nchileke sùru Fero: "Iphe, kparu iphe ya meru ngu eze bụlekwaphu tẹ ya gude ngu koshi ege ike iya ha; ọdọ bụ k'ọphu ndiphe mgburumgburu e-shi ege ono maru onye ya bụ." ¹⁸ Oo ya bụ lẹ Nchileke emejeru madzụ ege yébe Nchileke túburu l'uche iya. O nweru ndu ọophujeru imiko; nweru ndu, ọkpo-chije ọkpoma ephé.

Ehu-eghughu; mę obu-imiko ke Nchileke

¹⁹ A makwaru-a l'onye lanụ l'ime unu e-gbeshi jia mu; sụ: "O -bùru l'ọ dú ege ono; ? bụ ngunu mehunuru bẹ Nchileke atajékwaphu madzụ ọta? Nchileke -túbewa l'ọ iphe ya e-me ndọ-ọ; ?bụ onye tsukwaduru iya akpọshi?" ²⁰ Obenu; nggube madzụ mmanu ophu sùru l'iphe Nchileke meru ta dudu mma; ?iitu onwongu ngunu? Ite, a kpuru l'ura ta ajjékwa onye kpuru iya nù: "?O meru imagha b'i gude kpa ya ege-a, i kpuru iya-a?" ²¹ ?Tọ bụdu ọ-kpu-ite maru ege oo-me ọra iya? O -dú iya t'ọ gude ọzo ọra lanụ ono kpa ite labu: tẹ nanụ buri ite, ama mma, ee-yeje iphe a zuru l'oke aswa; ophu aburu ite, ee-yeje iphe ọdọ; ?tọ kpudu iya?

²² ?Bụ ngunu bẹ ii-kfu; m'ọ -bùru l'ọo Nchileke eme ege ono? O nweru ndu Nchileke meru tẹ ya gude koshi oke ehu-eghughu iya mę ege ike iya habe. A makwaru lẹ ndu ono gbawaru ege o ge gudewa oke ehu-eghughu iya mebyia ephé; obu lẹ ọotaru ephé nshi nshinu. ²³ O nwekwaruphu ndu ophu Nchileke gude eme tẹ ya koshi l'odu-biribiri nk'ia tẹ nweduru etu. Ndu onanu b'ọ phuru imiko; bụ iya bụ ndu ono, o tubuhawaru l'ephe l'ia a-gbaru l'odu-biribiri iya ono. ²⁴ Yọ buri ayibedua bụ ndu onanu, o phuru imiko ono. E tọ bụlekwaa lẹ ndu Ju b'o shi fọta ayi nwenkinyi; o shikwaphu lẹ ndu ọhodo, e-ta bụdu ndu Ju fọta ayi. ²⁵ Yọ buri iphe ono b'o kfulu l'ẹkwo Hosáya; sụ:

"Lẹ ndu ono, e-te shidu buri ndu nk'ia ono;

bẹ ya e-ku 'ndu nk'ia.'

Nwanyi ono, ya te shidu yeru obu ono;

bẹ ya e-ku 'o-ri-ẹku iya.'

²⁶ Yọ buri l'ẹke ono,

a nọduru; sụ ephé l'ephe

ta abudu ndu nk'ia ono;

bẹ aa-nọdu kua ephé

'unwu Nchileke, nọ ndzụ.' "

²⁷ Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke chikwaruphu mkpu ehu ndu Ízuru; sụ: "L'ẹ to nweduru m'ọ -ruhuru; unwu Ízuru ha l'igweligwe l'ọ bụ eja, nọ l'ali; o kwa nwa ndu e-ta badu ishi bẹ aa-dzofuta. ²⁸ Onanu aburu kele Nnajiufu e-mekota iphemiphe obule, o kfulu ndiphe. Oo-mekotakpoo ya egwegwa; mee ya ọhuma ọhuma ege ọo-dụ." ²⁹ O dukwaa l'ọ bụ iphe Azáya kfuhawaru tẹmanu b'o mederu. O sùru: "Ndége Nnajiufu ayi; mbụ Ọkaribe-Kakọta-Ike tẹ kwedu t'awa ayi chíhu; mę ayi agvụ l'ọ bụ Sódomu; mbụ m'ọ mee ayi iphe o meru Gómóra."

Ukfu, adu ndu Ízuru l'ọkpa

³⁰ Nta-a; ?bụ awe bẹ ayi a-subekwanu iya ishi? Eke ayi a-sube iya ishi bụ lẹ ndu ono, e-ta bụdu ndu Ju; ephé te shi l'ese tẹ Nchileke gua ephé lẹ ndu doberu ẹka ndoo ono bẹ Nchileke gwaru lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; okfu l'ephe woru onwephe ye Kuráyisutu l'ẹka. ³¹ Obenu lẹ ndu Ízuru, bụ ndu keberu ehu eme iphe ekemu kfulu ege ee-shi tẹ Nchileke gua ephé lẹ ndu doberu ẹka ndoo ta dudu ike mekota iya. ³² ? Bụkwanu ngunu kparu iya? Iphe kparu iya nù bụ l'ephe te sedu tẹ Nchileke gude ke l'ephe woru onwephe ye iya l'ẹka; gua ephé lẹ ndu doberu ẹka ndoo. Ephé gbe gudechia iphe ephé gude ike ẹka ephé meta ese iya. Yọ buri l'ẹke ono bẹ mkpuma ono kpuru ephé ukfu; ³³ bụ iya bụ iphe ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ lẹ Nchileke sùru:

"Unu phududuphu!

Ya wowaru mkpuma,

a-nọdu adu ndiphe

ukfu ngube lẹ Záyonu;

mbụ oke mkpuma,
 ephe e-vukotaje daa;
 Obenu l'onye woru onwiya
 ye onye ono l'eka;
 ta byadụ bya akwa izimana.”

Ọ bụ mkpuma ono bę ephe vukotaru; yọ bụru ụkfu dụ ephe l'okpa.

10

¹ Ụnwunna mu; iphe dụ mu mma l'obu; bụru iphe mu anọduje ekfu anụ Nchileke t'o meeru iya ndu alị mu, bụ iya bụ ndu Ju bụ t'ọ dzofuta ephe. ² L'ophu dokpooru mu ęnya bụ l'oovu ephe ęhu t'ephe meje uche-obu Nchileke. Ono bę mu agbakpoooru ephe ọdzori iya. Obenu l'ęge ephe gude eme iya bę ephe te gudedu ogbodo mmamiphe eme iya. ³ Keshinu ephe ta amadụ ęge Nchileke eshije mee madzụ t'ọ bụru onye doberu ęka ndoo; bę iphe ephe achọ bụ obuta ụba k'ęka ephe; shi ęge ono meta tę Nchileke gua ephe lę ndu doberu ęka ndoo. Ephe eshi ęge ono jįka omeje iphe bụ uche-obu Nchileke. ⁴ Lę Kuráýisutu bę meekwaru tę ekemu ba abụhe ụzo, Nchileke shi agụ madzụ l'onye doberu ęka ndoo; k'ophu iphe bụ ndu, wokwanuru onwephe ye Kuráýisutu l'ęka a-bụru ndu, Nchileke a-gụ lę ndu doberu ęka ndoo.

Ndzofuta bụ k'onnyemonye

⁵ Ọwaa bụ ęge Mósisu deru kę ndu eme tę Nchileke gua ephe lę ndu doberu ęka ndoo; okfu l'ephe eme iphe ekemu kfuru: Ọ sụru l'iphe, bụ onye eme iphe ekemu kfuru e-shikwa iya nọdu ndzụ. ⁶ Obenu l'owaa bụ iphe, e deru lę k'uzo, Nchileke e-shi gua ndu woru onwephe ye Kuráýisutu l'ęka lę ndu doberu ęka ndoo l'ifu iya. E deru; sụ: “Ba dükwa teke ii-je ọri wo: ?Bụ onye a-dụ ike laa l'imigwe; mbụ je ekuzita Kuráýisutu? ⁷ Ọphu tọ dukwa teke ii-je ọri; sụ: ?Bụ onye a-bahụ l'alị-maa; mbụ shi iya kufuta Kuráýisutu?” ⁸ ?Bụ ngunu b'e deru? Iphe e deru bụ: “L'okfu Nchileke nọ ngu ntse. Ọo ya bụ iphe jįkpu l'onu; bụru iya bę ii-nọduje arị l'okpoma.” Ọo ya bụ ozi-oma ono, ayi ezi ono; bụ iya bụ l'onye Nchileke nataru bụ onye woru onwiya ye Kuráýisutu l'ęka. ⁹ Teke ọ bụ l'i gude onu ngu kfua ya kfushia ya ike l'ęke ndu ọdo nọ l'ọo Jisosu bụ Nnajiufu ọbu; bya egude okpoma ngu l'ọ ha kweta lę Nchileke meru iya; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ; bę Jisosu a-dzọta ngu. ¹⁰ Onye gude obu iya l'ọ ha woru onwiya ye Kuráýisutu l'ęka bę Nchileke a-gụ l'onye doberu ęka ndoo. Onye gude onu iya kfufuta iya l'edzudzu ọha; bę Kuráýisutu a-dzọta. ¹¹ L'e dekwaru l'ękwo okfu Nchileke; sụ: “L'iphe bụ onye woru onwiya ye iya l'ęka ta abyakwa bya akwa izimana.” ¹² E to nwehekwa mkpocha, nọ iya nụ: l'onye ọwaa bụ onye Ju; onye ọphu ta bụ onye Ju ta dųhekwa; kę l'ọ bųhukwaphu Nnajiufu lanụ ono bụ Nnajiufu ephe l'ephe ha. Yoo nọduje emeru iphe bụ ndu ekfu anụ iya nụ eze-iphe-oma, kfube ọswa ha nshinu. ¹³ Kę l'e dekwaruphu; sụ: “L'iphe bụ onye akpọ-ku epha Nnajiufu bę ọo-dzọta.”*

¹⁴ Obenu; ?nanụ ęge ephe e-shikwanu akpọ-ku iya; l'ephe be vuoduru ụzo woru onwephe ye iya l'ęka? ?Nanụ ęge ephe e-shi woru onwephe ye iya l'ęka; l'ephe ba nųbua ęke eekfu okfu iya? ?Nanųkwanu ęge ephe e-shi nųa ęke eekfu okfu iya; m'ọ -bụru l'ę to nwedu ndu ezi ozi-oma? ¹⁵ ?Nanųkwanu ęge ndu, ezi ozi-oma e-shi je ozi-oma m'ọ -bụru l'ę te zidu ephe t'ephe je iya ezizi? Ọ kwa iya meru iphe e deru l'ękwo okfu Nchileke; sụ: “Iphe ęhu atsokwanu ephe kę ndu ono, byaru ozi ozi-oma ono.” ¹⁶ Obenu l'ę tọ bųbebedu ndu e ziru ozi-oma ono l'ephe ha bę kwetaru iya nụ. Kęle Azáya kfukwaru; sụ: “Nnajiufu; ?bųhununu onye bę kweru okweta iphe ọ nųru ayi l'onu?” ¹⁷ Ọo ya bụ l'oworu onwonye ye Kuráýisutu l'ęka bę shi l'onuta ozi-oma. Ozi-oma ono bųkwanu ozi-oma, shi l'okfu kę Kuráýisutu.

¹⁸ A bya l'ęhu ndu Ízurelụ; mu aji; sụ: ?Bụ anụnu bę ephe ta nųdu ozi-oma ono tọ? Wawakwa! Ephe nųchachakwaaru iya-a; l'iphe e deru l'ękwo okfu Nchileke sųkwaru: “Ndu ozi-oma ono rakwaru okfu Nchileke arara; a nųgbaru olu ephe l'ękemeke ọbule lę mgboko.”

¹⁹ Iphe mu aji ọdo aburu: ?Bụ ęnya bę ozi-oma ono te shidu doo ndu Ízurelụ tọ? Wawakwa! K'odungu bụ lę Mósisu l'onwiya; bę yewaru onu l'iphe ono, mu jįru ono l'ęke o deru lę Nchileke sụru: “Yębe Nchileke e-gude mba, e-ta bųdu ogbodo mba

* 10:13 10:13 Jów 2:32.

meru okopho ye unu l'èhu.
Ya egude mba, eme eswe
kplatsua unu èhu-eghughu."

²⁰ Azáya akafúya ya ru okfushi ike; teke o raru iya tororo lè Nchileke sùru:

"O gbe búru nù ndu
è-te shidu achò yèbe Nchileke;
bè phùru iya nù.
Yò búru ndu è-te shidu
aji aji iya bè ya koshiru onwiya."

²¹ Yo bekwanu l'èhu kè ndu Ízuru; yò sù: "L'è to nwedu teke ya ta amachijedu èka tẹ ndu jikaru iphe ya ekfu; kwefuru iya ike laphuta azú byakfuta iya."

11

Nchileke ta jìka-gekwa ndu Ízuru l'èphe ha

¹ Oo ya bè mu ajikwaphu; odo sù: ?Bù ajika bè Nchileke jikawaru ndu nk'ia tọ? Tùswekwa! È tọ jikakwa èphe. Mbèdua l'onwomu bukwa onye Ízuru; mu shikwa l'eri Èbirihamu; bya abukwaruphu onye ikfu Bénjaminu. ² Nchileke ta jikakwa ndu nk'ia, bù ndu o vu ọzo fótahawa. ?Unu ta amadu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; mbù ège Eláyija gude chia Nchileke ichi-èhu ndu Ízuru. O sùru Nchileke: ³ "Nnajiufu; i phuru l'èphe gbugewaru ndu ekfuchiru ngu nù; bya atuko enya-ngweja ngu nwukposhibebe. O búwa-a yèbedua nwènkinyi iya; bè phoduru nù; èphe esekwaphu t'èphe gbufua ya."* ⁴ Obenu; ?bù ngunu bè Nchileke kfuru iya? O sùru iya: "Eláyija; ?tì madu ya doberu unu madu iri l'èsa l'ukporo madu iri, bù ndu è-te wotabua ikpere byishiru Balú l'èphe abaru iya èja." ⁵ O kwaphu ège ono b'ò du nta-a. O nwekwarua nwa ndu Nchileke gudelephu k'eze-iphe-oma, oome haru fota. ⁶ Nchileke gudelephu k'eze-iphe-oma, oome fota èphe. È tọ bùdu k'iphe èphe gude ike k'èka èphe meta b'ò gude fota èphe. Ndège o gude k'iphe èphe shi l'ike k'èka èphe meta fota èphe; mè eze-iphe-oma kè Nchileke ta ga abùhekwa eze-iphe-oma.

⁷ ?Bù awe bè ayi a-sube okfu ono ishi nta-a? Èke ayi a-sube iya ishi bù l'è tọ buebedu ndu Ízuru l'èphe ha bè phuru ọzo iphe èphe achò. O búlephu ndu ono, Nchileke fótaru ono bè bù ndu o ruberu èka. Ndu ophu l'èphe ha bè Nchileke woru nchi kpo-chishia; kpo-chishia obu èphe; ⁸ bù iya bù iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke; sù: "Lè Nchileke nuru èphe egomunggo, è-te edzudu edzudu; nù èphe enya; k'ophu èphe ta aphudu ọzo; nù èphe nchi; k'ophu è-to nwedu iphe èphe e-gude iya anù; mbù byeyekwa nta-a."† ⁹ Dévidi edekwaaphu; sù:

"Tẹ nri, èphe doberu k'eriri;
ghokwaa onya-ekobe; hata èphe;
anù, èphe gburu k'ogwa
Nchileke aburu onya; nmata èphe.

¹⁰ Tẹ enya kpukwaa èphe ishi.
Tẹ ekwebe nyajikwaa èphe èbo;
gbururu jeyewaru."‡

¹¹ Oo ya bè mu aji odo; sù: Ndu Ízuru; ?èphe kpakotaru iphe k'ophu èphe darukpooru alì; èphe ta dùhe ike gbeshi odo tọ? Tùswekwa! È tọ dukwa ège ono. O bù okpa, èphe hasweru kparu iphe Nchileke wataru odzofuta ndu è-ta bùdu ndu Ju; k'ophu ee-shikwanu ège ono tẹ ndu Ízuru wataru èphe okoru okopho. ¹² O bù emeswe, ndu Ju mesweru kparu iphe; uru kwata gbaaru ndiphe mgburumburu. Iyi, yitaru ndu Ju abukwaruphu uru; gbaaru ndu è-ta bùdu ndu Ju. Oo ya bù l'uru ge egbe kakpokwaaaru nshinu okpobe akaka; ndège ndu Ízuru l'èphe ha laphutakotaru azú byakfuta Nchileke.

Ndzota kwaa kè ndu ohodo

¹³ Nta-a bukwa unubè ndu è-ta bùdu ndu Ju bè mu ekfu eyeru. Mu eme tẹ unu maru lè Nchileke mewaru mu onye ishi-ozì t'ò búru mbèdua a-nòduje ezi ndu è-ta bùdu ndu Ju ozi-oma ono. Keshinu o dù ège ono bè ozi ono anòduje eme t'èhu atso mu èna. ¹⁴ K'ophu bù: Nchileke -kwe; mu egudeje iya eme tẹ ndu alì mu ono wataru unu okoru okopho; tẹ mu shi ège ono haru èphe dzota. ¹⁵ L'ò kwa teke ono, èphe jikaru Nchileke ono bè Nchileke gbe mee tẹ yèlè ndiphe bya adù lè mma. ?Bù ngunu e-mekwanu mè

* 11:3 11:3 1 Eze 19:10, 14. † 11:8 11:8 Dit 29:4; Azá 29:10. ‡ 11:10 11:10 Egvu 69:22, 23.

Nchileke natalẹphu ẹphe ọdo? Iphe e-me nọ bọ ndu nwụhuru anwụhu e-eshi l'ọnwu teta nọdu ndzọ ọdo.

¹⁶ Obenu l'ọpflu unu a-maru bọ l'e -wotawa iphe ọdungu, a wataru l'ishi buredi gude ọhuru Nchileke ẹja; bẹ ishi buredi ono l'ọpflu bụkọtaakwa nk'ia. Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dọ l'oshi. Teke bọ l'ogvu iya bọ kẹ Nchileke; bẹ ẹkali iya l'ọ ha bụkọtaakwaphu nk'ia. ¹⁷ Ndu Ju dọ l'ọ bọ oshi olivu ufu, a haru ẹkali iya kwashia. Unubẹdua, ẹ-ta bọdu ndu Ju dọ l'ọ bọ ẹkali-oshi olivu ẹgu, e wataru bya edekfube l'ẹke a kwafuru ẹkali iya k'ufu phụ; yo shi ẹke ono dzọta. Nta-a bẹ unu shi-wa l'ogvu olivu onanu, bọ k'ufu ono l'amịta mini; gude nọdu ndzọ. ¹⁸ Ọo ya bọ; t'unu be jekwa ọsu l'ẹ to nwedu iphe ẹkali ọpfunanu, a kwashiru akwashị phụ bọ. Mbụ; ?buchi ngunu bẹ unu e-gude eku onwunu ekuku? Unu nyatakwa l'ẹ tọ bọdu unu gude ọgvu oshi ono; l'ọ buchia ọgvu oshi ono bẹ gude unubẹdua.

¹⁹ Ii-sụkwaru: "L'a kwafuwaru ẹkali-oshi ono; k'ọpflu aa-nyapyabẹ unubẹdua." ²⁰ Ono kwaa oswi-okfu! Obenu l'iphe kparu iphe a kwafuru ẹphe kwa l'ẹphe te woduru onwephe ye Kuráiyisutu l'ẹka. Unubẹdua abya adzọ; vudoshia ike; okfu l'unu woru onwunu ye iya l'ẹka. Ọo ya bọ t'unu ba anọdukwa etse etsetse iya. Ọ kwa t'unu gbe kwaburu onwunu ẹnya. ²¹ Nchileke ta hakwa ndu Ju, bọ ẹphe dọ l'ọ bọ ọkpobe ẹkali-oshi phụ, shi l'ufu phụ kẹ mmanụ. ?Buchia nggubedua; bẹ ọo-ha tọ? ²² Ọ bọ ẹge ono; bẹ ii-gudewaru maru lẹ Nchileke emeje odo; makwaruphu l'ooemeje madzọ iphe kpangangangu. O meru ndu jikaru iya nọ iphe-kpangangangu; l'emekwanuru nggubedua odo; mbụkwa teke i kweru nọpyabe l'odoo ọbu, oomeru ngu ọbu. Odumeka bẹ ọo-kwafukwa ngu phụ ẹge ọ kwafuru ndu ọpflu. ²³ Ọ -buru lẹ ndu kẹ Ju haru ọjika eze-iphe-ọma ono; bẹ Nchileke e-wolekwarua ẹphe dobephu azụ l'ẹke ẹphe shi nọdu; lẹ Nchileke a-dukwaa ike dobephu ẹphe azụ l'ẹke ẹphe shi nọduhawa. ²⁴ Unu lewaru. Unubẹ ndu, ẹ-ta bọdu ndu Ju dọ l'ọ bọ ẹkali-oshi olivu ẹgu. A bya akwata unu l'ẹke ono je edekfube l'oshi olivu ufu phụ; mbụ yo buru iphe e meru ẹge ẹ te emejehaadu iya. Ndu Ju adukwanu l'ọ bọ ẹkali-oshi olivu ufu phụ. Ọo ya bọ l'oo-gbe karu Nchileke ntse owota ẹkali ono, o shi kwafu akwafu ono dekfube l'oshi, o shi nọduhawa.

Obu-imiko Nchileke bọ k'onnyemone

²⁵ Unwunna mu; o nweru ọgbodo iphe, unu ta mahaada, mu eme t'unu maru; k'ọpflu unu te ejejedu ọri l'unu manukaru iphe. Iphe unu a-maru bọ l'ẹ tọ bụkwa ẹge ọkpoma nmaru ndu Ịzuru kpungu nta-a bọ ẹge ọo-nmawa iya ru ẹphe jeyewaru. Teke ẹjo ọkpoma ẹphe ono a-nọ-bebe bụkwa teke ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju, Nchileke ọfataru l'a-tuko laphutabebewa azụ lakfuta iya. ²⁶ Ọo ya bọ; teke ono; a tukowaru iphe bọ Ịzuru l'ẹphe haa; dzọ; bọ iya bọ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ:

"Onye Ndzọta e-shi lẹ

Záyọnu bya.

Oo-wofukota unwu

Jékọpu ẹjo iphe,

ẹphe shi eme l'ẹhu."

²⁷ Nchileke asụ:

"L'ọo ọwaa bọ ọgba-ndzọ,

e-shi iya l'ẹka:

Ya a-gukotaru ẹphe nvu

l'iphe dọ ẹji, ẹphe meru."§

²⁸ A -bya lẹ kẹ ozi-ọma ono; gbe bụkwaru iphe kweru unu; l'ẹphe bọ ọhugu Nchileke; okfu l'ẹphe jikaru ozi-ọma ono. Obenu l'a -bya lẹ kẹ afofa, Nchileke ọfataru ndu Ju bẹ ẹphe bụakwa ndu, Nchileke yeru obu; shita l'okfu ẹhu ndiche ayi phe. ²⁹ Lẹ Nchileke ta agbanwejekwa iphe ọ rihawaru k'ememe l'ẹhu ndu ọ ọfataru t'ẹphe buru ndu nk'ia; mbụ ndu ọ ọfataru bya emeuru ẹphe iphe-ọma. ³⁰ L'unubẹ ndu ẹ-ta bọdu ndu Ju shi buru ndu, ẹ-te kwedu ome iphe Nchileke kfuru. Obenu lẹ nta-a bẹ Nchileke phuru unu imiko; okfu lẹ ndu Ju te ekwejedu ome iphe o kfuru. ³¹ Ọ kwaphu ẹge ono b'ọ dọ ndu Ju. Nta-a bẹ ẹphe te kwekwaphu ome iphe Nchileke kfuru ẹge ee-shi tẹ Nchileke phuru ẹphe imiko ẹge ọ phuru unu. ³² Ọo ya bọ lẹ Nchileke haru onnyemone ọbule ọzo t'ẹphe be kweshi ome iphe o kfuru; k'ọpflu ya a-phuru onnyemone ọbule imiko.

Ọdu-biribiri Nchileke

³³ Ha-oo! Ege Nchileke dọ-be biribiri! Ẹ to nwekwa onye maru ẹge ọo-tụ-be ọnu ẹge ọ kwata-beru ẹnya; ọpflu mmamiphe iya 'enwekwaphu ẹtu. Ẹ to nwekwa onye ha kẹ

omaebe iphe o tüberu; ophu 'o dukwa onye ha k'okoshi ụzo, Nchileke eshije eme iphe iya! ³⁴ O ụda l'ọ bụ iphe okfu Nchileke kfururu; sụ:

“?Bụ onye maru

uche-obu Nnajiufu?

?Bụ onye sụjeru iya

l'oo iphe oo-me ndo-ọ?

³⁵ ?Bụ onye nūjeru iya iphe;

k'ophu ọo-sụ t'ọ k'fukwaa ya ụgwo iya?”

³⁶ Ọo ya keru iphemiphe obule. Yọ bụru iya bę iphemiphe obule shi l'eka iya nọdu; bụkwaru iya phụ bę iphemiphe obule nọ-turu. T'ugvu bụru kę Nchileke gbururu jeye lę tutu yoyo. Ono kwa ege ọ dų.

12

Ono ndzụ l'ọjeru Nchileke ozi

¹ Ọo ya bụ; unwunna mu; keshinu ophu Nchileke aphuru ayi imiko ege ono bę mu arọ unu t'unu woru onwunu nū Nchileke ogbodo anunu. Unu bụru iphe, nọ ndzụ, unu gude achiru Nchileke eja; mbụ iphe unu doberu Nchileke nsọ bya aburu ophu dų Nchileke mma. Ono bụ iphe bụ ọkpobe ọbaru Nchileke eja ndono; bụru ono bụ iphe gbaru iya nū. ² Unu be kwehekwa t'e nwuru unu ye t'unu meje ege unwu eliphe eme. Iphe unu e-mejehia bụ t'unu haaru Nchileke onwunu tę Nchileke gbanwejee obu unu; t'uche unu buri iphe ophungu; k'ophu unu a-duje ike maru iphe, bụ uche-obu Nchileke; bụ iya bụ iphe dų iya mma; buri iphe ọ nataru; bya aburu iya bụ iphe dubeberu mma.

³ Iphe mu gude ekfuru unu iphe-a; bükwa lę Nchileke mewaru mu eze-iphe-oma. Mu ekfuru unu l'unu ha t'unu ba ariekwaru onwunu ege unu ta ahadu. Iphe unu e-mejehia bụ t'unu zijee obu l'ali; maru iphe unu arj. Nchileke nūwaru onyemonye obule okę iphe-oma, shi l'ekwekwe, onye obu kweru nk'ia. Ọ kwa iphe e-koshije onyemonye obule iphe ọo-nọduje arjru onwiya ndono. ⁴ L'ọ kwa ege ọ dų l'ehu madzụ ndono; l'ugwehu lanụ emokashijekwa ibe-ehu l'igweligwe; tuko emegbaa iphe dų iche iche. ⁵ Ọ kwaphu ege ono bę ayi dų l'igweligwe. Obenu l'ayi shikwa l'atugbabe, ayi lę Kuráyisutu tugbaberu buri ugwehu lanụ. Nta-a; bę ayi dų l'ọ bụ ibe-ehu iche l'iche; onyenonu; yoo me t'ibe-ehu ibe iya dzua oke. ⁶ Ayi nwegbaaru iphe-oma, Nchileke meru nū ayi l'ehu l'ehu; onye l'ege eze-iphe-oma nk'ia ha. Nta-a bụ t'ayi gudeje iya mee iphemiphe obule ege gbaru nū. Teke ọ bụ l'o nweru onye Nchileke meru iphe-oma t'o kfuchijeru yebe Nchileke; t'onye ono kfujekwa iya ege o koshiru iya eya l'ekwekwe, o kweru. ⁷ Teke ọ bụ onye Nchileke meru iphe-oma k'ọjeru chọchi ozi; t'onye ono yekwaru chọchi eka. Teke ọ bụ onye Nchileke guru l'ozu iphe ezizi; t'onye ono zijekwa iya. ⁸ Teke ọ bụ onye o yeru l'odu madzụ ike; t'onye ono dujukwa madzụ ike. T'onye anụ ibe iya iphe; nujukwa iya l'obu iphoro. T'onye nọ l'ishi; keshijekwaa ehu jeshi ozi ike. T'onye aphuru onye ọdo imiko phujukwa iya l'ehu-otso-ena.

⁹ Yejekwaru madzụ ibe ngu obu ogbodo eyeru. Bujeru ụba yeru ejo iphe; nggu akweshia eka ike l'ome iphe bụ iphe-oma. ¹⁰ T'onyenonu yejeru ibe iya obu ogbodo eyeru gude koshije l'unu tuko buri unwunna lanụ. ¹¹ T'onyenonu kajekwa okwabe ibe iya ugwu. Hakwaa tę Ume-dų-Nsọ meje ngu irę l'ehu ege oo-me t'ọjeru Nnajiufu ozi vuje ngu evuvu l'obu. ¹² T'iphe ono, unu ele enya iya ono meje t'ehu tso unu ena. Unu atakwaphu nshi teke unu eje iphe-ehuka. Unu ba atugbekwa eka l'okfu anụ Nchileke. ¹³ Unu yejeru ibe unu, unu l'ephe tuko buri ndu kę Nchileke eka lę mkpa, nọru ephe. Unu keshijekwa ehu kwaa ebyee, byaru unu.

¹⁴ Unu gojeru onu-oma nū ndu, akpa unu ehu. Unu asuje Nchileke t'o meeru ephe ohuma; t'ę b'ọ tuphukwa ephe l'onu. ¹⁵ Teke ndu ọdo eme eswa; unu tsokwaru ephe mee eswa. Teke ndu ọdo ara ekwa; unu tsokwaru ephe raa ekwa. ¹⁶ T'uche unu l'ibe unu bujekwaru nanụ. Unu be edobejekwa onwunu ege unu ta ahadu. Iphe unu e-gbe mejehia; bụ t'unu lę ndu enya laru megbaje. Unu ba abujukwa nwomaru-omachaa.

¹⁷ Unu be egudejekwa ejo iphe k'fua madzụ ugwo ejo iphe onye obu meru unu; gbahaa t'unu kebeje ehu mee iphe onyemonye obule maru l'oo iphe, dų mma. ¹⁸ Unu kebeje ehu seje mee t'unu l'onyemonye obule nọdu lę nchi-odu-ndoo l'iphe bụ iphe unubedua l'onwunu eme. ¹⁹ Ndu, mu yeru obu; unu ba agwatajekwa ugwo iphe, e meru unu. Unu hajekwaa tę Nchileke gude oke ehu-eghughu iya melata onye obu. L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; sụ lę Nchileke suru: “L'oo yebe Nchileke nwe kę emelata; bükwaru iya phụ a-kfu ugwo. Ono bụ iphe Nchileke kfururu ndono.” ²⁰ Ọ buchia iphe, unu e-meje bụ; teke ọ bụ l'onye nggu l'ia nọ l'okfu bę egu agụ; nū iya nri t'o ria. Teke mini agụ iya; nū iya mini t'ọ ngwa. Lę teke iime iya ege ono bę bụ iphere bę iimeta ekpu iya l'ishi; k'ophu

ọo-hụ iya ọku l'ẹhu. ²¹ Unu be ekwejekwa tẹ ẹjo iphe mekputa unu. Unu gudejehia iphe-oma lya ẹjo iya.

13

Onuru gọvumentị okfu

¹ T'onnyemonye ọbule mejekwa iphe ndu gọvu-menti sūru t'e meje. L'ẹ to nwekwa gọvumentị, byajeru bya aburu gọvumentị m'ọ -budu l'ọ shi Nchileke l'ẹka. L'ọ kwa Nchileke bẹ yeru ndu ophu nọ iya nọ nta-a. ² Ọo ya bụ; l'onye ekwefuru gọvumentị ikè bukwa ndu ishi, Nchileke yeru bẹ onye ono ekwefuru ikè. Ndu emekwanu ẹge ono bukwa ikpe bẹ ẹphe eseta ekpu onwẹphe. ³ Lẹ ndu eme iphe vudo nhamunha t'atsujekwa ndu gọvumentị egvu. Ndu atsujẹ ndu ishi egvu bukwa ndu eme ẹjo iphe. Teke bụ l'ọ dọ ngu t'ẹ b'ị tsushi onye ishi, achị nọ egvu; ọo ya bụ t'ị mejenu iphe vudo nhamunha; ẹge onye ishi, achị nọ a-ja ngu ajaja k'iphe i meru. ⁴ L'onye ishi, achị nọ bukwa nwozi Nchileke. Iphe ooje aburu iphe a-duru ngu lẹ mma. Obenu lẹ teke i mekwanuru iphe ẹ-ta dudu mma; tsukwaa ya egvu; l'ẹ t'ẹ yekwa iya t'ọ hùje madzụ àhùhù kẹ mmakanu. Ọ bụ nwozi Nchileke; buru onye àhù ndu eme ẹjo iphe àhùhù gude ekoshi oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke. ⁵ Ọo ya kparu iphe unu e-meje iphe gọvumentị kforu. Ẹ tọ bukwa ẹge ee-shi t'unu gbalaaru oke ẹhu-eghughu Nchileke; ọ bukwapu t'unu meje iphe unu maru l'ime obu unu l'ọ gbaru unu l'ememe.

⁶ Ọo ya kparu iphe unu a-kfuje akiriko mbeke. Lẹ ndu gọvumentị kwa Nchileke bẹ ẹphe ejeru ozi; ẹphe anọduje ese t'ẹphe jee ya ẹge ọ gbaru. ⁷ Ọo ya kparu iphe unu e-mejeru ẹphe iphe ruberu ẹphe. Onye o ruberu t'a turu akiriko nọ; unu turu akiriko nọ iya. Onye o ruberu t'a turu utu nọ; unu turu utu nọ iya. Onye o ruberu t'ẹ yeru ẹso; unu yeru iya ẹso. Onye o ruberu t'a kwabẹ ugvu; unu kwabẹ iya ugvu. Ọo ya bụ; t'unu mejeru onnyemonye ọbule iphe ruberu iya nọ.

Oyeru madzụ ibe ngu obu

⁸ T'ẹ b'ọ dukwa ugwo ọdo, unu e-jijeru madzụ; gbahaa ugwo iphe lanu ono, unu ji ono, bụ iya bụ t'unu yeru ibe unu obu. Onye yeru ibe iya obu mekotaakwaru iphe, ekemu Nchileke sūru t'ẹ meje. ⁹ L'ẹke iphe bụ ekemu l'ọ ha; bụ iya bụ: be erikwa ogori; be egbukwa ọchi; be ezikwa oshi; be ejijekwa ijimanya; męwaru unwu ekemu ọdo, yigbaa ya nọ; ekemu ono l'ọ ha je edzekfua ishi l'ekemu lanu-a, bụ iya bụ: "T'ị yeru madzụ ibe ngu obu ẹge i yeru onwongu." ¹⁰ Onye yeru madzụ ibe iya obu te emejekwa onye ọbu ẹjo iphe. Ọo ya kparu iphe n-yemobu bụ omeebe iphe ekemu kforu.

Kwakọbe k'abyabya Kuráiyisutu

¹¹ Iphe mefuaru iphe unu a-tukoje iphemiphe ọbule ono eme bụ l'ẹge nta-a gbaru; mbụ l'ọ ruwaru teke unu e-shi lẹ mgbenya tehu. Ishi iya bụ lẹ nta-a bẹ teke aa-dzọta ayi kaakwa ntse ma l'ẹge o shi tebe ęnya dube l'odungu teke ono, ayi woru onwayi ye Kuráiyisutu l'ẹka ono. ¹² Abalị kehakwaruru ẹbo; nchi-abọhu duakwa ntse. Ọo ya bụ; unu t'ayi gwobenu iphe eeme l'ochi; kwaa onwayi ngwa-ọgu ophu ayi e-gude alu ọgu l'iphoro. ¹³ T'ayi watanu ome umere, gbaru ayi l'ememe l'iphoro k'eswe. T'ayi haa ori l'angu-sweshi onwayi ifu; mę ọngunuka męe. T'ayi haa ome kẹ nwanyi; mę ome kẹ nwoke; mękpo ẹjo umere ọdo. Ayi ahakwaaphu osephe okfu; haa ijimanya. ¹⁴ Iphe unu e-gbe mee bụ t'unu tükokpelephu umere Nnajiufu ayi, bụ Jisọs Kuráiyisutu mekotaje l'ọ ha. Unu ba ahakwaru obu egbe madzụ ono, unu shi buri ono ọzo; k'ophu unu te emejedu ẹjo iphe, agu iya nọ.

14

Ba aturushije ibe ngu

¹ Unu kwejekwa nabata onye kwetawaru l'ọo Jisọs Kuráiyisutu bụ Nnajiufu iya; ekwekwe iya te shihuwa ike. Olobu t'unu l'iya be ejejekwa ọtu ẹgo l'iphe ọ suru l'ọo ọwaa bụ ẹge ọ dọ iya. ² O nweru ndu ẹ-ta dudu iphe ẹphe asọ nsọ eriri. Obenu l'onye ophu kwetawaru nọ; to shihuwa ike l'ekwekwe, o kweru phu atsukwanu egvu: e menyakwaa; ya eria ya; yọ buri iya ome iphe dọ ẹji. Iphe oorije nwenkinyi abuleruphu mkpekwo-ophe. ³ Ọo ya bụ t'onye ono, e-ta dudu iphe ọoso nsọ eriri ono ba akpokwa onye ophu ẹbo-ẹbo l'afu l'ẹ too ridu ẹge ya eri. Ophu t'onye ophu bulephu mkpekwo-ophe bẹ oorije phu ba aturushijekwa onye ophu ẹ-te nwedu iphe ọoso nsọ eriri phu. Ishi iya bụ lẹ Nchileke nataakwaruphu yebedua. ⁴ Bụ onye b'ị bụ; kẹ t'ọ buri onye ejeru onye ọdo ozi bẹ iiturushi. Ọ bụ Nnajiufu iya a-nma iya ikpe l'ooome ẹji; m'ọ bụ l'ooome ọhuma. Obekwanu l'ọo-nodu eme iya-a ọhuma; kele Nnajiufu iya bẹ sūru l'ooome iya-a ọhuma; t'ọ meru tųgburu.

⁵ O nweru onye a-foṭa eswe ujiku lanu dobe le mboku ono kakota iya ndu ophu mkpa; nweru onye a-nodu ari le to nwedu eswe mboku ophu ka ibe iya mkpa. T'onyenonu vudoshia ike l'ophu o vudo. ⁶ Onye riru l'o nweru mboku ophu ka ibe iya; eme iya gude l'akwabẹ Nnajiufu ugvu. Onye e-ta dudu iphe ooso nsọ eriri; eri iya gude l'akwabẹ Nnajiufu ugvu. Kẹ l'ookelejeodu Nnajiufu ekele; temanu yo ride iya. Onye ophu nweru iphe ophu oosu je ya te eridu; eme iya gude akwabẹ Nnajiufu ugvu; l'ekelejekwaphu Nchileke ekele kẹ nwa ndu ophu, oorije. ⁷ E to nwekwa l'ayi ha onye no ndzu, no-turu iya onwiya; to nwe onye anwuhu anwuhu, anwuhu-turu iya onwiya. ⁸ Ayi -nodu ndzu bukwa Nnajiufu be ayi no-turu iya. Teke ayi nwuhuru anwuhu; kwaphu Nnajiufu be ayi anwuhu alakfube. Oo ya bu l'ayi bu ke Nnajiufu: me ayi -no ndzu; me ayi -nwuhuru anwuhu. ⁹ Kele Kuráiyisutu nwuhu-getsuaru bya anodu ndzu; k'ophu oo-buru Nnajiufu ndu, nwuhuru anwuhu; me ke ndu, no ndzu. ¹⁰ Okishi-oma; ?nanu ege e meru; be iitrushu nwanna ngu? ?O meru imagha; be iikpo iya ebo-ebo l'afu? ?Ti madu l'ayi e-mekochaa l'ayi ha vudokota Nchileke l'ifu; onye bu iya l'e-kpekota ayi ikpe? ¹¹ Le dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su:

"Le Nchileke suru:

Kamenu;

l'iphe bu madzu e-mekochaa

byishiru iya ikpere.

Iphe, bu madzu e-gude

onu iya kfua l'oo ya bu Nchileke."*

¹² Oo ya bu l'oniyemonye obule a-nodu Nchileke l'ifu doo edo ehu onwiya.

Be emekwa t'onye odo daa

¹³ Oo ya bu t'ayi ba aturushijeshi ibe ayi. O buchia t'ayi tuko tubua t'ayi ba abujeru ukfu du ibe ayi l'okpa; m'o -bu meta iphe e-me t'o mee iphe du eji. ¹⁴ Keshinu mu le Nnajiufu, bu Jisosu tugbabewaru buru nanu be ophu dokpooru mu enya ogbodo edodo bu le to nwehedu iphe eeri eriri, mu asokwadu nsọ. Teke bukwanu l'o nweru onye suru l'iphe, du ege-a be ya aso nsọ; oo ya bu; iphe ono aburu iphe aaso nsọ l'ehu k'onye onanu. ¹⁵ Teke o bu l'i gude iphe iiri l'onu mekata nwanna ngu; oo ya bu l'e tii mehedu iphe ekoshi l'i yeru iya obu. Oo ya bu t'iphe, iiri l'onu ba akpatakwa te nwanna ngu ono, Kuráiyisutu nwu-chiru onwu ono laa l'iyi. ¹⁶ T'iphe ono, i suru l'o bu iphe, du ngu mma ono be evutakwa ejo epha. ¹⁷ L'iphe bu le Nchileke bu eze ta bukwa eriri; me angungu. Iphe bu le Nchileke bu eze bukwa odobe-eka-ndoo; nchi-odu-ndo; me ehu-otso-ena ophu shi l'eka Ume-du-Nso. ¹⁸ Iphe bu onye ejeru Kuráiyisutu ozi l'uzo, du ege ono eme iphe du Nchileke mma; l'emekwaphu iphe du ndiphe mma.

¹⁹ Oo ya bu t'ayi tubelephu l'ome iphe ono, emeje te nchi du ndoo ono; mbu iphe a-noduje eme t'ibe ayi vudoshia ike l'ekwekwe, epe kweru ke Nchileke. ²⁰ Be egudekwa k'iphe eeri l'onu mebyia iphe Nchileke eme. E to nwekwa iphe eeri eriri, ophu aaso nsọ l'ifu Nchileke. Obenu l'iphe ta dudu mma bu te madzu mee te ndu odo shi l'iphe o riru l'onu mee iphe du eji. ²¹ O kakwa mma t'e b'i tashi anu; ti ngu mee; too dukpo iphe ii-je ememe, bu iphe e-gbe mee te nwanna ngu mee iphe du eji. ²² Iphe i kweru; iphe i kweru le ke iphe ono, e kfushiru ono; t'o bulekwaruphu iphe noduru nggu le Nchileke. Onu-oma kwa k'onye meru iphe o riru l'o du mma k'ememe; to du teke obu iya ata iya uta l'a -maruru me ya te me iya ege ono. ²³ Obenu le teke bu l'obu madzu ata iya uta l'iphe oobyia eriri; oo ya bu le Nchileke a-nma iya ikpe teke o riru iya; okfu l'iphe oome ta budu ege o du iya l'obu be oome iya. Iphemiphe obule, madzu eme; okpoma iya ta azuru iya mgbede l'o du mma b'o bukwa onye obu ome iphe du eji.

15

Omuta eka Kuráiyisutu

¹ Ayibe ndu ophu kwetawaru ke Nchileke; obu eshihuwa ayi ike a-noduje ataru ndu ophu ekwekwe epe e-te shihudua ike nshi; l'eyeru epe eka l'eke, atsu epe l'ehu. T'ayi be emejelekwapu ehu ayi ehu ayi. ² O gbe buru te onyenonu l'ayi ha meje iphe du nwanna iya mma; mbu iphe a-duru iya le mma. Oo ya bu k'ophu obu a-kakwanu iya oshihu ike l'iphe ke Nchileke. ³ Le Kuráiyisutu ta bukwa ehu iya ehu iya b'o shi emeje. Iphe meru nu bulephu iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke le ke ehu iya ono: "L'iphe bu ejo iphe e kfuru ngu bukwa yebedua vutaru onu iya." ⁴ L'iphemiphe obule, e deru teke ndiche b'e dekwaru t'o zia ayi iphe. Oozije ayi ota-nshi; l'adu ayi ike; k'ophu ayi a-nodu ele enya iphe Nchileke kweru ayi ukwa iya. ⁵ Te Nchileke ono, bu iya emeje te

* 14:11 14:11 Azá 45:23.

ayi ata nshi; l'adujekwaphu ayi ike ono mee t'unu gude ome umere Kuráýisutu Jisòsu t'obu buru unu nanu. ⁶ Oo ya bu k'ophu unu a-tuko l'unu ha tugbabe gude obu lanu; gudekwaphu olu lanu aja Nchileke ajaja; mbu Nchileke, bu iya bu Nna ke Nnajiufu ayi Jisòsu Kuráýisutu.

Ozi-oma bu ke madzu mgburumburu

⁷ Oo ya bu; t'o shije unu l'obu t'unu l'ibe unu tugbabe ege Kuráýisutu hakwaruphu; unu l'iya atugbabe. O kwa ege ono be unu e-meje; k'ophu aa-jakwanu Nchileke ajaja. ⁸ L'iphe, mu ekfu bu le Kuráýisutu byaru bya aburu nwozi ndu Ju; ege ee-shi t'o mee t'iphe ono, Nchileke kweshiru ndiche ayi phe ukwa iya ono rekota. Yo shi ege ono koshi le Nchileke bu onye ire-lanu, emeje iphe o k'furu. ⁹ Iphe odo, o byakwaruphu bu k'ophu ndu e-ta budu ndu Ju a-ja Nchileke ajaja l'o phunukaru ephe imiko; bu iya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke:

"L'oo ya meru iphe

ya e-tu ngu epha l'eke
iphe, bu mbakeshi no.

Ya e-gude epha ngu

gua egvu; jaa ngu ajaja."*

¹⁰ E dekwaruphu; su

"T'unube ndu e-ta budu ndu Ju;

Unu le ndu Nchileke fotaru

tukokwa tee eswa!"†

¹¹ A sukwapu odo:

"Unube mbakeshi;

unu jaa Nnajiufu

ajaja l'unu ha.

Unube ndiphe l'unu ha;

unu tua ya epha!"‡

¹² Azaya abyakwaphu bya ekfua; su:

"L'o-shi-l'eri Jesi a-bya!

O bu iya a-bya aburu ishi

ke iphe bu mbakeshi.

Yo buru iya;

be ephe a-chiru enya tupyoo."§

¹³ Te Nchileke, onye bu iya emeje t'ayi lee enya iphe, o kweru ukwa iya; mee te ehuna unu dzua oke; yo mekwaaphu t'ehu-agu buru nk'unu l'unu ha; okfu l'unu kweru nk'ia. Oo ya bu k'ophu unu e-gude ike ke Ume-du-Nso kakporu ole enya iphe ono, Nchileke kweru ukwa iya ono.

*Iphe kparu iphe Polu deru
ekwo-wa ege-a*

¹⁴ Unwunna mu; unubedua be mu makwaru majia unu enya l'iphe unu maru bulophu ome iphe kfupe eswa du mma; l'unu maru iphe bu uche-obu Nchileke okpobe amaru; k'ophu unu dzuwaru okpoziru ibe unu uzo. ¹⁵ Obenu l'o nwekwaru nwiphe mu eme te mu haru nyataru unu. Yo buru iya meru iphe mu ederu unu l'ekwo-wa ahajeru ada ike-ike ike-ike. Mu deru iya ege ono; mu ta tsu egvu; okfu le Nchileke kwaberu mu ugwu, ha nshinu; ¹⁶ mee te mu buru nwozi Kuráýisutu Jisòsu l'ejeru ndu e-ta budu ndu Ju ozi. Mu eje ozi l'o bu onye achiru Nchileke eja l'ozi-oma ono, shi l'eke Nchileke ono. Oo ya bu k'ophu ndu e-ta budu ndu Ju a-bukwanuru eja, Nchileke a-nata; bukwaruphu iphe Ume-du-Nso e-me t'o buru iphe e doberu Nchileke nso. ¹⁷ Oo ya bu le mu a-nodu etu onwomu epha k'ozi, mu ejeru Nchileke; keshinu mu le Kuráýisutu tugbabewaru buru nanu. ¹⁸ E te nwekwa iphe, mu atu ama ekfukfu; gbahaa iphe ono, Kuráýisutu gbe shi mu l'eke mee ono, bu iya bu l'o meru te ndu e-ta budu ndu Ju bya aburu ndu, eme iphe Nchileke k'furu. Iphe ono be Kuráýisutu gude okfu-onu mu; me iphe mu eme ememe mee; yo du ege ono. ¹⁹ O gudekwaphu ike ke ome iphe-ophuleny, dugbaa biribiri; me ike ke Ume-du-Nso mee ya. Oo ya kparu iphe mu anodujelephu ara ozi-oma ke Kuráýisutu ono arara l'ekemeke obule: shita le Jerúsalemu jeye le Ilirikumu. ²⁰ Yo buleruphu iphe lanu, anoduje evu mu evuvu l'obu bu oje okfu okfu Nchileke. Obenu l'e te bukwata te mu je iya ekfukfu l'eke a mahawaru ke Kuráýisutu; te mu be egbe gbeshi je

* 15:9 15:9 2 Sám 22:50. † 15:10 15:10 Dit 32:43. ‡ 15:11 15:11 Egvu 117:1. § 15:12 15:12 Azá 11:10.

akpùlahaa ùlo l'eli òkpa-ùlo, onye òdo watahawaru. ²¹ Ò òdà l'ò bụ iphe e deru l'èkwo okfu Nchileke:

“Lè ndu, è te kfubuaru nk'ia
e-gude ẹnya ephe phụ iya.
Ndu è-ta nùbua kẹ nk'ia
bẹ kẹ nk'ia ono e-do ẹnya.”*

Pòlu e-je tẹ yẹle ndu Rómu jia

²² Ò bụ iphe ono kpòshihawaru mu ugbo olemole tẹ mu ba abya ndu-unu. ²³ Obenu lẹ nta-a bẹ keshinu mu jeebawaru iphe gbaru mu l'ejeje l'ibiyia ọwaa; bya anọwa afa olemole, mu shi seta ege mu e-me tẹ mu bya tẹ mu l'unu jia ²⁴ bẹ mu arikwa lẹ mu e-meghe iya nta-a. Mu arị lẹ mu a-bata mẹ mu jedelephu Supénu. Mu l'unu kpòtsua ùkfu nwanshì t'òbu shia mu ike; unu eyetaru mu ẹka l'ije mu obu. ²⁵ Ò -bùru kẹ nta-a bụkwa ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu bẹ mu gude iphe ewojueru t'ephe mee ẹke atsụ ephe l'anụ. ²⁶ Lẹ ndu kẹ Kuráiyisutu, nọ lẹ Masedóniya; mẹ Akáya chíru idzu; tịa iphe t'a nù ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu, è-te nwedu ege ọ haru ephe. ²⁷ Ephe chíkpooru obu ephe; nù iphe ono. Tẹmanu b'e -jedekpoo ya ekfukfu bẹ unu marua l'ò du-wa l'ò bụ ụgwo; ephe ejiru iya ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu. Lẹ teke ọ bụ lẹ ndu è-ta bụdu ndu Ju tso gbaru mgba l'iphe-oma ono, shi l'ẹka Ume-du-Nsọ ono, Kuráiyisutu meru; nù ndu Ju ono; ọọ ya bụ l'ò gbaru t'ephe gudeje ẹku ophu ephe kpataru akpata gude yeru ndu Ju ono ẹka. ²⁸ Teke mu jegeleruphu ozi ono; nù-gee ephe okpoga ono, a tataru ono; yọ bụru mu oje Supénu; mu eshiwaru ono bata teke ono. ²⁹ Ophu mu maru bụ lẹ teke mu byaru bẹ mu e-me t'iphe-oma, shi l'ẹka Kuráiyisutu dzua edzudzu l'ẹke unu nọ.

³⁰ Ụnwunna mu; mu arọ unu t'unu gude kẹ ẹhu Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu; ọwaa n-yemobu ophu shi Ume-du-Nsọ l'ẹka gude lụ-ede mu ogo ono; kfuje nù Nchileke l'okfu ẹhu mu: ³¹ tẹ Nchileke be ekwe tẹ ndu, jikaru ozi-oma ono l'alì Judíya fúaru mu l'uzo; ọdo bụ t'iphe mu gude eje dukwaphu ndu kẹ Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu mma anata. ³² Ọọ ya bụ; ọ -bùru uche-obu Nchileke bẹ mu e-gude ẹhu-ena byakfuta unu tẹ mu l'unu nọta; k'òphu ọo-buwa mu ru ọtata ume. ³³ Tẹ Nchileke, bụ iya emeje t'ẹhu òdù ayi agu swikwaru unu. Ono kwa ege ọ òdù.

16

Pòlu ekeletsua ndu ọ maru l'ẹhu l'ẹhu

¹ Mu eme t'unu maru nwanna ayi nwanyi, bụ Fibi; onye ejeru chọchi, nọ lẹ Kenkiríya ozi. ² Unu gude okfu ẹka Nnajiufu ayi nata iya ọgbodo anata l'ẹge ọ gbaru ndu kẹ Nchileke. Unu eyeru iya ẹka l'iphe bụ iphe mkpa iya òdù iya l'ẹke unu nọ; l'ò yekpookwaru ndu l'igwe ẹka jeyekpokwa lẹ mbèdua l'ishi onwomu.

³ Unu keleru mu Pýirisila yẹle Akwíla; ndu ayi l'ephe tükoru ejeru Kuráiyisutu Jisọsu ozi; ⁴ ndu gude okfu ẹhu mu; l'ọọ ishi ephe alọlo. È tọ bụlekwa mbèdua nwènkinyi mu ekele ephe ekele k'iphe ephe meru mu. Iphe bụ chọchi, nọ l'alì ndu è-ta bụdu ndu Ju mgburumgburu ekelekwaphu ephe. ⁵ Ò kwaphu ege ono bẹ unu e-keleru mu chọchi ono, edzukoje l'ùlo ephe ono.

Unu kelekwaru mu phụ Epenítọsu, bụ ọkpobe ọnya mu, mu yeru obu. Ọọ ya bụ onye vukotakpo ụzo woru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka lẹ Éshiya. ⁶ Unu kelekwaru mu phụ Méri; onye jeru unu ozi jeshia ya ike. ⁷ Unu ekelekwaru mu phụ Andurónikosu yẹle Júniasu; mbụ ndu mu l'ephe bụ ndu Ju lanụ; bya aburu ndu mu l'ephe shi tũko nòdu lẹ mkpòro. Ephe bụ ndu kfubekpo ọswa òdù onyemone ọbule lẹ nsọ; m'a -bua l'ẹke ndu ishi-ozi nọ; tẹmanu bẹ ephe vu mu ụzo bụru kẹ Kuráiyisutu.

⁸ Unu kelekwaru mu phụ Ámpuliyatọsu; mbụ ọnya mu, nọ mu l'obu; onye mu l'ia tũko nòdu Nnajiufu l'ẹka. ⁹ Unu ekelekwaphu Ubánọsu; onye ayi l'ia tũko ejeru Kuráiyisutu ozi; mękwaphu onye ono, mu yeru obu ono; mbụ Sutákisu. ¹⁰ Unu ekelekwaphu Apélisu; onye gudewa umere iya koshi lẹ ya vudoshi ike l'ekwekwe, o kweru kẹ Kuráiyisutu. Unu ekelekwaphu ndibe Arisutóbulosu. ¹¹ Unu ekelekwaphu Heródiyónu; onye mu l'ia tũko bụru ndu Ju. Unu ekelekwaphu ndu bu lẹ kẹ Nasísosu, bụ ndu nọwa l'ẹka Nnajiufu.

¹² Unu kelekwaphu Tirayifína yẹle Tirayifósa, bụ ndu ejeru Kuráiyisutu ozi ejeshikpoo ya ike. Unu kelekwaru mu phụ onye mu yeru obu, bụ Pésisu; mbụ onye jewaru Kuráiyisutu ozi jeshikwaa ya phụ ike. ¹³ Unu ekelekwaphu Rúfọsu, bụ onye ono, gbaru iche l'ojeshi ozi kẹ Nnajiufu ike ono. Unu kelekwaru mu phụ nne iya; mbụ nne iya ono, òdùkwaphu l'ò bụ nne nke mu ono. ¹⁴ Unu kelekwaru mu phụ Asinkiritọsu yẹle

* 15:21 15:21 Azá 52:15.

Fulégonu; mę Hémisu; Páturobasu; Hémasu; mękpowaru ụnwunna ọdo, ẹphe l'ẹphe tuko ọdudukota l'ẹke ono. ¹⁵ Unu kelekwaru mu phụ Filológosu; mę Júliya; mę Níriyosu yele nwanne iya kę nwanyi; mę Qlímpasu; mękpowaru iphe bu ndu kę Nchileke, ẹphe l'ẹphe nọ l'ẹke ono.

¹⁶ Unu kelejekwa ibe unu ekele; nmata ẹphe akpa. Ndu kę Kuráiyisutu, nọkota l'iphe bu chọchi l'ọ ha ekekakota unu ekele.

Okwa ikperazu

¹⁷ Ụnwunna mu; mu arọkwa unu arọro t'unu letakwa ẹnya mę l'ọgvù ndu ono, anọduje eme tẹ ẹkwò ọdu ono; mbụ ndu egudeje ege ono akpakashị iphe, ndu chọchi kweru l'ọ bu ọkpobe okfu akpakashị. Iphe ẹphe anọduje eme bę yele iphe ono, e ziru unu ono ta adagbajekwa. Unu bukwaru ụba yeru ẹphe. ¹⁸ Lẹ ndu, eme ege ono ta bukwa Nnajiufu ayi, bu Kuráiyisutu bę ẹphe ejeru ozi. Ọ kwa iphe ẹkpiri iya dọ ẹphe; bę ẹphe ejeru iya. Ẹphe ekfuje okfu; tee ya manụ; gude ire-gorogorogoro edusweshi ndu ẹ-ta madụ iphe bu ẹjo iphe ụzo. ¹⁹ Ẹ to nwedu onye ẹ-ta nụwaru ege unu shi ekoshibe iphe ozi-ọma ono kfuru l'ememe, unu eme iya. Yọ bụru iphe ono kparu iphe ẹhu anọduje atso mu ẹna. Obenu l'ọ dọ mu t'a sụ t'unu gudeje mmamiphe majeru iphe bu iphe dọ mma; sefuje ẹka l'iphe ẹ-ta dọdu mma. ²⁰ Nchileke, bu iya bu onye nchị-ọdu-ndoo shi l'ẹka; e-mekwa ẹgwegwa mebyia ike kę Sétanu. Ọo ya bu teke ono; Nchileke emee t'unu fupyaa Sétanu l'ọkpa.

Tẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráiyisutu mekwaaru unu eze-iphe-ọma.

²¹ Tímoti, mu l'iya tuko eje ozi ekekewaphu unu. Lúsiyosu yele Jésonu; mę Sosípeta phe, bu ndu ayi l'ẹphe tuko bụru ndu Ju ekekewaphu unu.

²² Mbẹdua, bu Tésdiyosu ekekewaphu unu. Ọ bu mbẹdua ederu Pọlu ẹkwo-ozí-wa; bya aburu onye unu l'iya shi l'ẹka Kuráiyisutu tugbabe bụru nanu.

²³ Gáyosu-a, mu bu l'ufu iya-a; mbụ onye bu lẹ nk'iya bę chọchi l'ophu edzukoje; ekekewaphu unu. Ọ kwaphu ege ono bę Ẹrásutosu; mbụ onye ọwaa, bu iya edobejeru ọha okpoga-wa ekekewaphu unu yele nwanna ayi, bu Kwótosu.

²⁴ Tẹ Nnajiufu ayi, bu Jisọsu Kuráiyisutu meeru unu l'unu ha eze-iphe-ọma.

Pọlu aja Nchileke ajaja; gude iya l'akpo-chi ozi-wa ishi

²⁵ T'ayi jaa Nchileke ajaja; l'ọo ya a-dụ ike mee t'unu vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru nk'iya. Yọ bụru ozi-ọma ono, mu ezi ono bę oogudeje eme t'unu vudoshia ike; mbụ ozi-ọma ono, ekfu kę Jisọsu Kuráiyisutu; l'ekoshikwaphu iphe ono, Nchileke shi l'odungu teke ẹ ta madụ domita edomi ono. ²⁶ Yọ bụru iphe ono b'ọ gbe bya emee nta-a t'a maru. Nta-a bę ọkpobe okfu ono shiwa l'iphe ndu nkfuchiru Nchileke deru lufuta iphẹ; a makotaru iya. Nta-a bę Nchileke ono, ẹ-ta dọdu teke aa-sụ l'ọ shi; tọ dọ teke aa-sụ l'ọo-ọo-bebe ono; ziwaru: e mewa ọkpobe okfu ono; iphe bu mbakeshi amakotaru iya; k'ophu ee-kweta ekweta; l'anuru iya okfu.

²⁷ T'e shi l'ẹka Jisọsu Kuráiyisutu jaa Nchileke ajaja; mbụ Nchileke lanu ono, bu yebedua nkinyi iya bu Nchileke; bukwaru iya phụ nwe kę mmamiphe ono. T'a jaa ya ajaja gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ege ọ dọ.

Èkwo ke mbụ, Pọlu deru nụ Ndu Kórintu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shi l'èka mbèdua, bụ Pọlu; mubè onye onò, Kuráiyisutu Jisọsu kuru; mee tẹ mu buru onye ishi-ozì iya onò. Ekuku onò, o kuru mu onò aburu iphe, bụ uche-òbu Nchileke. Onye mu l'iya gba mgba ede èkwo-wa bụ nwanna ayi Sósutenisu.

² Ndu ayi edejeru iya bụ chọchi kẹ Nchileke, bụ ndu ọpụ nọ lẹ Kórintu. Ayi gude iya ekele unubè ndu Nchileke doberu iche t'unu buru ndu dọ nso; okfu l'unu lẹ Kuráiyisutu Jisọsu tughaberu buru nanu. Ayi edekwa iya pụ anụ iphe bụ ndu nọ l'èkemeke ọbule; mbụ iphe bụ ndu abajeru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu eja. Jisọsu onò bụ Nnajiufu ẹphe; bya abụkwaruphụ Nnajiufu k'ayibedua.

³ Tẹ Nchileke, bụ Nna; mę Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu meeru unu eze-iphe-oma; yọ mekwaaphu t'unu buru l'èhu-agu.

*Ekele kẹ iphe-oma,
shi l'èka Kuráiyisutu*

⁴ Mu anọduje ekeleru unu Nchileke ekele k'eze-iphe-oma, o shi l'èka Kuráiyisutu Jisọsu meeru unu. ⁵ L'unu lẹ Kuráiyisutu tughaberu buru nanu; unu eshi ẹge onò báhú; buru eze l'iphemiphe ọbule, shi iya l'èka. Unu atuko okfu-ọnu makotaru; tuko mmamiphe makotaru. ⁶ Ozi kẹ Kuráiyisutu onò b'e mewaru; yọ nọshia unu ike ọkpobe anoshi l'obu; ⁷ k'ọpụ bụ l'ẹ tọ dudu iphe bụ iphe Ume Nchileke anụ anụnu m'ọo nanu, nweru ọpụ duru unu ọko ẹge onò unu eche teke Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu a-la azu; koshi onwiyi l'ọdu-biribiri iya onò. ⁸ Jisọsu onò e-me unu t'unu vudoshia ike; shihu dúngu dúngu jeye l'ikperazu. Oo ya bụ; t'ẹ b'ọ dọ eke aa-ta unu ọta mbọka onò, Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu e-kpe ikpe onò. ⁹ Nchileke evudoshije ike l'iphe o kfuru. Yọ buru Nchileke onò bẹ kuru unu t'unu lẹ Nwatibe iya, bụ Jisọsu Kuráiyisutu buru nanu; gbaru mgba l'iphemiphe ọbule; mbụ onye onò, bụhukwaphu Nnajiufu ayi onò.

Èkwò, nọ lẹ Chọchi

¹⁰ O kwa Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu bẹ mu nọ l'èka; l'arọ unubè unwunna ayi; t'olu buru unu nanu l'iphemiphe ọbule. Oo ya bụ t'unu ba awata okworu onwunu èkwò. Unu tughabekwa ọkpobe atughba buru nanu. T'oriri buru unu nanu; idzu aburu unu nanu. ¹¹ L'iphe onò, mu gude ekfu onò; unwunna mu; bụkwa lẹ ndibe Kulóy byakwaru bya akọru mu iya; kọjaaru mu iya akoja; l'unu kwaru lẹ ntútego. ¹² Mbụ l'iphe mu ekfu bụ l'a sụru l'unu anọduje adzo ẹnya. Onye ọpụ asụ: "Lẹ ya bụ kẹ Pọlu;" onye ọpụ asụ: "Lẹ ya bụ kẹ Apólosu;" onye ọpụ asụ: "Lẹ ya bụ kẹ Pyita;" onye ọpụ asụ: "Lẹ ya bụ kẹ Kuráiyisutu." ¹³ ?E gbe kekashiwanu Kuráiyisutu ekekashi tọ. ?Bụ mubè Pọlu bẹ gude k'èhu unu nwụhu l'oshi-osweru; tọ Kuráiyisutu. Mbụ; ?bunua ẹpha kẹ mbèdua, bụ Pọlu b'e gude mee unu baputizimu.

¹⁴ Mu ekele Nchileke ekele lẹ ndẹge ẹ tọ buru Kirisupọsu yele Gáyọsu nkinyi ẹphe; mę mu asụ l'ẹ tọ dudu l'unu ha; onye mu gude ẹka mu mee baputizimu; m'ọo onye lanu. ¹⁵ Oo ya bụ; t'ẹ b'ọ dọ onye a-sụ l'ẹ gude ẹpha mu mee ya baputizimu tẹ mu buru nnajiufu iya. ¹⁶ Ahaa; ndu, mu mefuaru baputizimu bụ Sutẹfanasu yele ndibe iya. Ẹ tọ dokwa mu ẹnya l'o nwenarua onye ọdo, mu meru baputizimu ọdo; m'a -gufu ndu onanu. ¹⁷ Ẹ tọ bụkwa ome baputizimu bẹ Kuráiyisutu yeru mu tẹ mu bya emeje. Iphe o ziru mu tẹ mu bya emeje bụkwa tẹ mu bya ezije ndiphe ozi-oma onò. Tẹ mu bẹ egudekwa okfu, ekoshi mmamiphe ndiphe ezi iya; e menyakwaa; ọ tunyia irè, nọ l'anwụhu, Kuráiyisutu nwụhuru l'oshi-osweru.

*Kuráiyisutu bụ ike; buru
mmamiphe, shi l'èka Nchileke*

¹⁸ L'okfu kẹ anwụhu Kuráiyisutu l'oshi-osweru onò bẹ bụkwa iphe éswè l'ẹnya ndu, ala iyi. Obenu l'ayibè ndu aadzofuta adzofuta b'ọ bụ ike, shi l'èka Nchileke. ¹⁹ Iphe ọbu bụ l'e deru iya edede l'èkwo okfu Nchileke; lẹ Nchileke sụru:

"Mmamiphe ndu maru iphe;

bẹ ya e-mebyishi.

Ya emee ẹnya, ndu kwaru ẹnya kwaru

t'ọ buru iphe mmakanu."

²⁰ Mbụ; ?buhunu awe bẹ ndu mmamiphe nọ nta-a? ?Bụ awe bẹ ndu maru oke èkwo nọ nta-a? ?Bụ awe bẹ ndu maru okfu lẹ mgboko-a nọ? Nchileke meekwaru tẹ mmamiphe, ndiphe maru buru iphe éswè.

²¹ A makwaru-a lẹ Nchileke meru madzụ; k'ophu madzụ e-shi lẹ mmamiphe, ọ nuru iya; maru iya; ọbu lẹ madzụ gude lẹ ya manụkaru mmamiphe; gwọbe ogude mmamiphe ono maru Nchileke. Ọo ya kpataru; Nchileke asụ lẹ ya e-shi l'iphe ono, ndu maru iphe suru l'ọ bụ iphe éswè ono, bụ iya bụ ozi-oma kẹ anwụhu ono, Kuráiyisutu nwụhuru l'oshi-osweru ono, ayi ezi ono; gude iya dzọo madzụ. Onye bụ onye nataru ozi-oma ono bẹ Nchileke dzọtawaru. ²² Lẹ ndu Ju bụ iphe-ophulenya bẹ epe suru t'e meru koshi epe. Ophube ndu Girísu aburu mmamiphe bẹ epe acho. ²³ Obenu l'ozí, ayi ezi bụ l'a kpopyaberu Kuráiyisutu l'oshi-osweru. Ono aburu iphe adu ndu Ju ukfu l'okpa; bya aburu iphe-éswè l'enyá ndu e-ta bụdu ndu Ju. ²⁴ Obenu lẹ ndu Nchileke kuru; mbụ ndu Ju; mę ndu e-ta bụdu ndu Ju bẹ Kuráiyisutu ono bụ ike Nchileke; bya abụkwaruphu mmamiphe, shi l'ẹka Nchileke. ²⁵ L'iphe Nchileke eme, ụda l'ọ bụ iphe éswè; gbe kakwa mmamiphe ndiphe nshinu. Iphe ophu ụda l'ọ bụ arụhu bẹ Nchileke rụhuru akakwaphu unwu-eliphe ike.

Ege Nchileke emeje iphe iya

²⁶ Ọo ya bụ; unwanna mu; unu nyatajẹkwa iphe unu shi bụru tẹmanu Nchileke ekua unu. Unu te shikwa ha l'igwe maru iphe l'ọ bụ ege ndiphe, maru ekwo amajeru. Unu te shi ha l'igwe nweru enya; ndu ophu ndu oke amadu muru ta ba nwishi. ²⁷ Obenu lẹ Nchileke fotalerua iphe, ụda éswè éswè l'enyá ndiphe; gude iya mee t'iphere gude ndu maru iphe. Yọ bya afotakwaphu iphe rụhuru arụhuru l'enyá ndiphe; gude iya mee ndu, agburu-ehu nọ iphe-iphere. ²⁸ Nchileke fotaru iphe enya iya laru l'eliphe; mbụ iphe ndiphe ta gubedu iphe; mbụ iphe epe suru l'ẹ tọ dudu iphe ọ bụ; gude iya tura iphe, ndiphe riru l'ọ bụ okpobe iphe; mee ya t'ẹ b'ọ dū iphe ọo-bụ. ²⁹ Ọo ya bụ t'ẹ b'ọ nwe akpuru onye lanu, a-saghe nsasa l'ifu Nchileke. ³⁰ Obenu l'unubedua bẹ Nchileke mewaru; unu lẹ Kuráiyisutu Jisọsu atugbabewa buru nanu. Yọ byakwaphu bya emee Kuráiyisutu; yọ bụru mmamiphe kẹ ayibedua. Ọ kwa iya b'ọ shi l'ẹka; yọ bụru iya bụ l'ayi bụ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Ayi shi l'ẹka iya buru ndibe Nchileke; bya aburu ndu, ọ gbataru l'iphe ụda eji, pyitaru ayi l'ekpiri. ³¹ Ọ bụ iya bụ l'ọ laru l'iphe ekwo okfu Nchileke kfururu; sụ: "T'onye ọ dū t'ọ saje nsasa; t'onye ono saje nsasa k'iphe Nnajiufu meru."

2

Kuráiyisutu l'oshi-osweru

¹ Unwanna ayi; teke odungu ono, mu byakfutaru unu; bya unu ozi ozi-oma kẹ Nchileke ono, dokpooru enya l'ọ bụ okpobe okfu ono bẹ mu te gudekwa ire-oma zia ya unu. Mu ta bya unu okoshi lẹ mu muru ekwo; bụru nwa ọ-maru-omachata. ² Ishi iya aburu lẹ mu kfuwaru iya kepyaa ya akụ; lẹ mu te emetakpodua umere l'ẹke unu nọ l'ọ nweru iphe mu maru; gbahaa Jisọsu Kuráiyisutu nwenkinyi; bụ iya bụ onye a kpopyaberu l'oshi-osweru. ³ Odo bụ lẹ teke ono, mu l'unu shi nọdu ono bẹ ike te shidu dū mu. Mu shi atsushikpo egvu ike; ehụ eshi anmakwa mu phụ anmanma. ⁴ Iphe mu kfururu ekfufu; mę ozi, mu ziru ezizi ta bụdu iphe mu gude ire-oma k'ophu manụkaru nụ kfa; ege ee-shi t'e kweta iya. Iphe gbe mee nū bụ lẹ mu koshiru unu l'ọ bụ Ume Nchileke yeke ike kẹ Nchileke l'ere ire l'okfu ono; ⁵ k'ophu ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráiyisutu te eshidu lẹ mmamiphe kẹ madzụ; gbahaa t'ọ gbe shi l'ike kẹ Nchileke.

Mmamiphe Nchileke

⁶ Ọobujekwa; mu lẹ ndu kanwụwaru ehụ l'iphe kẹ Ume Nchileke ekfu; mu egude mmamiphe ekfu eyeru epe. Ole e tọ kwa egbe mmamiphe ophu shi l'ẹka ndiphe; ophu ọ bụkwa mmamiphe ophu shi l'ẹka ndu, ike nọ, l'achị mgboko-a. Epehedua; bẹ Nchileke emewa ike epe t'ọ bụru iphe mmakanu. ⁷ Mmamiphe ophu mu egudeje ekfu bụkwa mmamiphe ophu Nchileke shi domia edomi, bụ mmamiphe ophu o meru tẹ ndiphe ba ma. Mmamiphe ono aburu lẹ tẹmanu tẹ Nchileke mee mgboko b'ọ tubuhakpowaruru l'ayi l'iya a-gbaru mgbá l'odu-biribiri iya. ⁸ E tọ dukwa ndu achị ndiphe mgburumburu m'ọ bụ onye lanu, maru mmamiphe ono. Ndege ọ bụ l'ephe maru iya; mę epe tẹ ga kpopyabekwa Nnajiufu ono l'oshi-osweru; mbụ Nnajiufu ono yeke Nchileke gba mgbá l'odu-biribiri iya ono. ⁹ Obenu l'iphe ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke suru:

"L'iphe enya ta phubua;
ophu nchị 'anubua ya;
tọ bụ l'egomunggo
ri-vujewaru iya;
bụ iya bẹ Nchileke

kwakoberu ndu yeru iya obu.”

¹⁰ Nchileke shi l'èka Ume nk'ya koshi ayi iphe ono, o shi domia edomi ono. L'unu maru lẹ Ume Nchileke avofutaje iphemiphe obule, bu iphe e domiru edomi; je akpaa l'idzu, Nchileke chիրiru l'ime obu iya dobe ke ememe. ¹¹ ?Bu onye maru iphe no ibe iya l'obu? ?To budu onyenonu maru iphe no l'obu nk'ya? O kwaphu ege ono be to dudu onye maru iphe, no Nchileke l'uche; gufu Ume Nchileke. ¹² E to bukwa eme ndiphe be ayi nataru; o kwa Ume, shi Nchileke l'eka be ayi nataru; bu iya bu Ume, e-mekwanu t'ayi makotaru iphe-oma, Nchileke meshiru ayi.

¹³ Oo ya bu l'e to bukwa okfu, e gude mmamiphe ndiphe zia ayi be ayi egudeje ekfu iphe ono. Iphe ayi egudeje ekfu iya bukwa okfu, Ume Nchileke ziru ayi. Oo ya bu l'ayi ewojeru okpobe okfu, shi Ume Nchileke l'eka akoru ndu, Ume Nchileke bu l'ehu; t'o doo ephe enya. ¹⁴ Madzu mmakanu, Ume Nchileke te budu l'ehu ta anatajekwa iphe shi Ume Nchileke l'eka. Ke l'iphe ono aduje iya eswe eswe l'enya. E too dojedu iya enya; t'o bya bya amaru uru iya; m'o -budu lẹ Ume Nchileke, no iya l'ehu eyeru iya eka. ¹⁵ Obenu l'onye Ume Nchileke bu l'ehu amajeru uru iphemiphe obule; maru iphe yebedua l'eme; ophu madzu mmakanu ta adujekwanu ike maru iphe onye ono eme. ¹⁶ Bu iya bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

“?Bu onye maru uche-obu

Nnajiufu, bu Nchileke;

k'ophu oo-kokwanu ru iya eya?”

Obekwanu l'ayibedua nweru uche-obu ke Kurayisutu, bu iya emeje t'ayi ri oriri ege oori.

3

Ndu ejeru Nchileke ozi

¹ Unwunna mu; mu te kfughekwaru unu okfu, eekfuru ndu Ume Nchileke bu l'ehu. Le keshinu unu dukwadia l'o bu ndu etso uzo ke ndu mgboko-a be mu kfuru unu okfu, eekfuru ndu bukwanua nwaswa l'iphe ke Kurayisutu. ² Oo ya kparu iphe mu cheru unu era; mu ta nu unu nri; ke l'unu te shidu dzukwanua eriri iya. Mbụ jeyekwa m'oo nta-a be unu te edzukupkwaanua eriri iya. ³ Ke l'unu emekwadia umere ndiphe. Le keshinu unu ejikwadia ijimanya; l'adzokwadia enya; bu nu iya ekoshi l'unu etsokwadia uzo ke ndu mgboko-a; l'unu emekwadia umere ndiphe. ⁴ Le teke onye owaa suru: “Le yebedua bu ke Polu;” onye ophu asu le yebedua kwa ke Apolosu; ?unu ta madu l'unu emekwadia umere l'o bu ndu, Ume Nchileke te budu l'ehu?

⁵ Mbụ; Apolosu obu; ?o bu onye? To Polu; ?o bu onye? E to nwekwa iphe odo, ayi bu; gbahaa ndu ejeru Nchileke ozi; ndu koshiru unu uzo, unu shiru bya eworu onwunu ye Jisosu l'eka. L'ayi ha nwegbaaru iphe Nnajiufu suru t'ayi meje l'ehu l'ehu. ⁶ Iphe ayi meru du l'o bu ege-a, aakuje akpuru oshi-wa. Mbēdua be kuru akpuru oshi ono akuku. Yo fuebe; Apolosu agbaa ya mini. Obenu l'o bukwanu Nchileke bu onye meru t'o vua evuvu. ⁷ Onye kuru akpuru oshi ono akuku; me onye gbaru iya mini te nwekwa iphe o kfube buru aburu. K'onye ophu bu iphe kwa ke Nchileke, bu iya meru iya t'o vua evuvu. ⁸ L'onye, aku iphe akuku; me onye, agba iya mini tukokwa buru ozi lanu be ephe eje. Obenu l'ephe ha l'ehu l'ehu be Nchileke e-bu nggo: onye l'ege ozi iya gbaru. ⁹ L'o kwa Nchileke be ayi l'iya tuko gbaru mgba eje ozi ono. Unubedua adu l'o bu eke Nchileke kuru okfu.

Unu dukwaphu l'o bu ulo, Nchileke akpu akpukpu. ¹⁰ Mu gude iphe-oma ono, Nchileke yeru mu l'eka te mu gude jeeru iya ozi ono; mee iphe onye manukaru okpu ulo emeje. Mu turu okpa-ulo; onye odo akpukwanu ulo obu akpukpu. Obenu; t'onye akpu ege okpu letakwa enya; maru iphe, okpu l'eli okpa-ulo obu. ¹¹ Le Nchileke be gudeekwa eka iya tua okpa-ulo obu. O kwa Jisosu Kurayisutu bu okpa-ulo ono. E to nwekwa onye ha k'osweta okpa-ulo ono, Nchileke twaru l'onwiya ono; je atua okpa-ulo odo. ¹² E -rua l'eli okpa-ulo ono b'o nweru ndu e-gude mkpola-ododo l'akpu iya; ndu egude mkpola-ocha; ndu egude mkpuma, aazu l'oke aswa. Yo nwekwaruphu ndu bu oshi be ephe e-gude akpu nk'ephe; ndu e-gude eta; ndu abururu ekete be ephe e-gude akpu nk'ephe. ¹³ Obenu l'onyenonu be a-marua ege iphe o gude kpua nk'ya bu-beru okpobe iphe mboku ikpe ono, Nchileke e-woru iya tua eba ono. L'oku, a-dzu mboku ono be bu: o -dzuebe; a phu ozi, onyenonu jeru ifu. Oku ono a-dzu iya; daa ya; koshikwanu ege o gbaru. ¹⁴ Onye oku e-te kedu iphe o gude kpua ulo l'eli okpa-ulo ono; onye ono be Nchileke e-bu nggo. ¹⁵ Onye oku kekwanuru nk'ya; yo laaru iya l'iyi. Obe yebedua l'ishi onwiya be aa-dzofutakwaa. Obenu l'adzofuta nk'ya a-duwaa l'o bu onye a lofutaru l'oku enwunwu.

¹⁶ ?Unu ta madụ l'unu bụ eze-ulo Nchileke; lẹ Ume Nchileke bu unu ebubu l'ẹhu ọtọ? ¹⁷ Onye emebiye eze-ulo Nchileke emebiye bẹ Nchileke e-mebiyikwaphu. L'eze-ulo Nchileke dukwa nsọ; unubedua l'onwunu abukwanuru eze-ulo iya obu.

¹⁸ T'ẹ b'o nwekwa l'unu ha, onye e-meje onwiya iphuruphuru-nya. T'onye arị lẹ ya maru iphe l'ogbo owaa hakwaa egbe oriri ono; bya aburu onye eswe; k'ophu oo-buru onye maru iphe maru iphe ogbodo amaru. ¹⁹ L'iphe ndiphe guberu mmamiphe lẹ mgboko-a bẹ bukwa iphe eswe l'anya Nchileke. L'e deru iya edede l'ekwo okfu Nchileke; sụ: "L'ọ bụ Nchileke bẹ anmataje ndu, kwaru ọnya l'anya, ẹphe kwaru." ²⁰ A bya edekwaa ya phụ l'ekwo okfu Nchileke; sụ: "Nnajiufu makwaru-a l'egomunggo ndu, maru iphe bụ iphe iphòró." ²¹ Oo ya bụ; t'ẹ b'o nwekwa onye e-gudeje madzụ asa nsasa. L'e -kfudefkpo ya ekfukfu bẹ iphemiphe obule tukokwa buru iphe unu iphe unu: ²² m'ọ bụ Ọlu; m'ọ bụ Apólolu; m'ọ bụ Pyita; m'ọ bụ mgboko mkpurophu; mę ndzụ; mę onwu; iphe eme nta-a; mę iphe e-me l'uzo ifu. Iphemiphe obule ono tuko bukotaruru iphe unu. ²³ Unubedua atukokwanu buru iphe ke Kuráyisutu; Kuráyisutu aburu ke Nchileke.

4

Iphe ndu ishi-ozì ke Kuráyisutu ekoshi ayi

¹ Unu be dobejekwa ayi l'ayi -bụ ndu odo; gbahaa ndu ozi ke Kuráyisutu; ndu Nchileke yeru t'ẹphe letaje ọnya l'okfu Nchileke ono, bụ okfu ophu Nchileke shi domia edomi ono. ² Ẹ to nwekwa iphe odo, nọ onye eleta ozi ọnya l'eka ememe; gbahaa t'ọ buru onye gbaru tẹ Nnajiufu iya gude ire iya ẹka. ³ Mu ta akpakwa ishi l'unu ege mu ngge; m'ọ kwanu lẹ madzụ kperu mu ikpe k'ozì, mu jeru. Bebekpoonu: mbedua l'ishi onwomu ta dukpokwaanu teke mu sụjeru l'ọo ẹge-a bẹ mu dū. ⁴ Ke l'ẹ to nwekwa iphe mu phuru onwomu l'ehu, bụ iphe mu a-sụ l'ọ bụ eke ono bẹ bụ eke, mu shisweru ọzo. Olee ẹ tọ bukwa ono koshiru lẹ mu kpefuwaru. O bụ Nnajiufu bụ onye e-kpe mu ikpe. ⁵ Oo ya bụ t'unu ba dushi onye unu a-nodu anmawa ikpe; l'ẹ b'o ruwa teke aa-nma ikpe. Ikpe bụ teke Nnajiufu byaru; yo kpee ya. Ono bụ teke oo-wofuta iphe e shi domia edomi l'ekpuru-ochi; bya edobe l'iphoro. Yọ bya eworu idzu, madzụ chiru l'okpoma iya k'ememe woru tya ẹba. Ono bụ teke Nchileke a-ja onyemonye ajaja, ruberu iya nū.

⁶ Unwunna mu; o kwa ẹge ee-shi t'ọ doo unu ọnya bẹ meru iphe mu wotaru iphemiphe obule ono dobe l'ẹhu mu lẹ Apólolu. Mu gude ẹhu mu lẹ Apólolu nmaaru unu ẹtu t'ọ buru l'unu amuta iphe l'iphe ono, e kforu; sụ: "Unu be emeghatajekwa iphe, e deru l'ekwo okfu Nchileke." T'ẹ b'ọ dukwa unu l'unu ha, onye e-gudeje onye lanu eku onwiya; woru onye ophu mee jolajola. ⁷ Oo ya meru iphe mu aji; sụ: ?Bukpo ngunu b'i gude kangoo onye odo? ?Bụ ngunu b'i nweru, ẹ-ta budu iphe Nchileke nuru ngu? O -bukwanuru l'ọ bụ Nchileke nuru ngu iya; ?bụ ngunu meru iphe i gbe gude iya eku onwongu; l'ẹ tọ buredu iphe, a nuru ngu anunu?

⁸ ?Epho gbe jikotawanu unu! ?Unu gbe nwekotawarunu iphemiphe obule! Unu gbe bukotawarunu ndu eze; ayibedua ta bụ! O dukwa-a mma; l'ọ gbe dukwa mu nū t'a sụ l'unu bukotawa eze. Ndege unu bukotawa eze; mę ayi abya t'ayi l'unu tuko buru eze; nweru ọnya. ⁹ Obenu l'ọ dukwa mu l'ayibedua, bụ ndu ishi-ozì Kuráyisutu bẹ Nchileke woru dobe l'ikperazu. Ayi nwa l'ọ bụ ndu, e doberu ke akfugbu l'edzudzu oha; mbụ t'ayi buru iphe mgboko mgburumgburu, bụ iya bụ ndiphe; mę unwu ojozi-imigwe a-byaje oleta eleta. ¹⁰ Ayi gude k'okfu ẹhu Kuráyisutu buru ndu eswe. Unubedua eshikwanu l'eka Kuráyisutu buru ndu maru iphe. Ayi bụ ndu uvo ta nodu; obenu l'unubedua bẹ ike nọ. Ayi bụ ndu a turu jolajola; obu l'unubedua b'a kwaberu ugu. ¹¹ Egu anodujekwa agu ayi; mbukwa byeye nta-a. Mini anoduje agu ayi; ayi ewe nkaraba iphe; eebo ayi gbingu gbingu; ayi ẹtsoru ẹkemeke obule aghaphe; ayi tē nwe ufu; ¹² ayi egbe gude ẹka ayi ese akanya ẹge ayi e-meje anu onwayi nri. Teke madzụ turu ayi onu; ayi agoru onu-oma nū onye obu. A -kpaa ayi ẹhu; ayi atagbua ya lẹ nshi. ¹³ Teke e kfubyishiru ẹpha ayi ekfubyishi; ayi egude olu odoo kforu nū onye obu. Ayi gbe bya adukwa ndiphe l'ọ bụ ikpọzu; mbụ iphe dū ideyideyi, e gude ẹza zafu l'ekemeke obule. O kwa iphe ayi bụ ndiphe l'anya ndono byeyekwaa eswe, dū g'oo ntanu.

¹⁴ Iphe mu gude ederu unu iphe-a ta bukwa tẹ mu mee t'iphere gude unu. Iphe mu gbe emechia bukwa tẹ mu mee unu t'unu tsoru ọzo, vudo nhamunha; l'unu kwa unwu mu, mu yeru obu. ¹⁵ L'ẹ to nwekwa m'ọ -ruhuru unu nweru unukurunu ndu eleta unu ọnya l'uzo ke Kuráyisutu; nna unu ta dukwa l'igwe. O kwa mbedua bụ nna unu, nuru unu ndzụ, shi l'eka Kuráyisutu; keshinu o bụ mbedua byaru bya ezia unu ozi-oma ono. ¹⁶ O kwa iya meru iphe mu arọ unu: Byiko; t'unu letaru umere mu. ¹⁷ O kwa iya kparu iphe mu ziru Timoti t'ọ byakfuta unu. Timoti ono bẹ keshinu o bụ mu ziru iya otso ọzo

Nnajiufu b'ò b'wà nwa mu, mu yeru obu. Tímoti ono koshiwaru lẹ ya gbaru tẹ mu gude ire iya ẹka. Oo ya b'ò t'ò byakfuta unu bya akafua ọnyataru unu ẹge mu egudeje etso ọzo kẹ Kuráiyisutu ono; mbụ ẹge mu ezije iya l'iphe b'ò chọchi k'pamukpamu l'ekemeke ọbule.

¹⁸ O nweru l'unu ha ndu ọp'hu wataru oku onwẹp'he ekuku; tubesu lẹ mu ta alah'edu azu abya unu agbap'he. ¹⁹ Obenu l'ẹ ta an'ohedu ọdu; mu abyakfuta unu; m'ẹ Nchileke -kwenu. Teke ono b'ẹ mu e-gude ẹnya mu ele iphe ndu ono, eku onwẹp'he ekuku ono a-d'ukpo ike mee; t'ò b'ò l'ẹp'he b'ò ọ-pa-ọnu-'a-pa-ẹka. ²⁰ Iphe b'ò l'ẹ Nchileke b'ò eze ta bukwa okfu, eekfu l'ọnu; ọ kwa iphe gude ike ere ire. ²¹ ?B'ò ole b'ẹ unu hataru? ?B'ò tẹ mu gude ẹchachi byakfuta unu? ?T'oo tẹ mu gude obu ip'horu byakfuta unu l'ẹ n'ch'í ndo?

5

Uru-alì, haru n'odu l'ẹ chọchi

¹ Mu an'ukwa l'unub'ẹ ndu chọchi haru aru alì. Mb'ù l'ẹjo uru-alì, unu haru aru d'utabe ẹji; k'ọp'hu b'ò l'ẹ ndu ẹ-ta madu ekemu Nchileke ta at'ukpodua ya n'ụ ama ememe. K'ẹ t'ẹ mu n'ụ l'ẹ nwoke edutaje nyee nna iya doberu onwiya l'ulo iya l'ọ b'ò n'wanyì, ọolu al'ulu. ² Mb'ù; unu egbe gudekwa iya ru l'eku onwunu ekuku. ?Unu ta madu l'ọ gbaru t'unu gbe daa ẹhu iphe unu meru. Mb'ù; t'unu bufukwa onye ono, meru iphe ono l'ẹke unu n'ọ. ³ Ọ b'ò oswi-okfu l'ẹ mu l'unu ta n'odu l'ifu l'ifu. Obenu l'obu mu n'okwaa l'ẹke unu n'ọ. Ọo ya k'paru iphe mu gude ike k'ẹ Nnajiufu, b'ò Jis'osu Kuráiyisutu nna onye ono, meru ah'uma ono ikpe; l'ẹ m'ù n'ò l'ẹke ono. ⁴ Unu -gude ẹpha k'ẹ Nnajiufu ayi, b'ò Jis'osu n'okobe; obu mu etsokwarup'hu unu n'odu l'ẹke ono; ike k'ẹ Nnajiufu ayi, b'ò Jis'osu an'odukwa iya ph'ù; ⁵ ono b'ò teke unu e-woru onye ono ye S'etanu l'ẹka t'ọ mebyia ugwehu iya; k'ọp'hu Nchileke a-dz'ofuta ndz'ụ iya mb'oku Ewe k'ẹ Nnajiufu ayi.

⁶ Ekuku ono, unu eku onwunu ono ta dukwa mma. ?Unu ta madu l'ọo nwa-ọchi-l'ẹka iphe shihuru ụka, ekolije buredi b'ẹ ekolije ishi buredi mkpuroph'ù? ⁷ Unu t'oo nw'ẹhu sashia akah'ù iphe ekoje-buredi ono, b'ò iya b'ò iphe d'ù ẹji; k'ọp'hu unu a-d'ù l'ọ b'ò buredi ọphungu; bya ad'ù mma. L'ọ b'ò ẹge ono b'ẹ Kuráiyisutu meru unu t'unu d'ù keshinu teke ono, ọ safuru unu iphe d'ù ẹji, unu meru ono, b'ò iya b'ò teke ono, o woru onwiya mee n'waturu Ajì Esweta; gude ch'iaru ayi Nchileke ẹja ono. ⁸ Ọo ya b'ò; t'ayi wata ọgba ajì ono ẹge ọ gbaru nta-a, b'ò iya b'ò t'ayi b'ẹ egudekwa buredi ọp'hu akah'ù iphe ekoje-buredi n'ọ, b'ò iya b'ò ẹjo iphe; m'ẹ nshiruma; gude agba iya. Unu t'ayi gude buredi ọp'hu iphe ekoje-buredi ẹ-ta n'odu, b'ò iya b'ò ndz'ụ, ẹkworo ẹ-ta n'odu; m'ẹ ire-lan'ù gude gbaa ya.

⁹ Mu dehaakwaru unu ẹkw'ọ; s'ù t'unu l'ẹ ndu eme k'ẹ n'wanyì m'ẹ ndu eme k'ẹ nwoke b'ẹ emegbajekwa. ¹⁰ Ndu mu ekfuru ta bukwa ndu ta madu Nchileke; l'eme egbe iphe ono; m'ọ bukwanu ndu ẹnya-kf'urukfuru; m'ọ b'ò ndu ana n'f'ù; m'ọ bukwanu ndu agwa nte. Ndu onanu b'ẹ unu -jeshiaru ẹp'he ezeru b'ulekwaphu t'unu gbeshi; l'ufu l'ẹ mgboko-a teng'ù! ¹¹ Iphe mu shi ekfu bukwa t'unu bujeru ụba yeru onye kuru onwiya n'wana; gbe l'eme k'ẹ n'wanyì; m'ọ bukwanu l'ooome k'ẹ nwoke; m'ọ b'ò b'ò onye ẹnya-kf'urukfuru; m'ọ bukwanu l'ọ b'ò onye agwa nte; ọdo b'ò l'ọ b'ò onye ekfujeru ibe iya okfu-az'ù; m'ọ bukwanu l'ọ b'ò onye angunuka m'ẹ; m'ọ b'ò onye ana n'f'ù. T'unu l'ẹgbe onye ono b'ẹ erigbakwa nri.

¹² Ọ -buru k'ẹ ndu ẹ-ta madu Jis'osu; ?nke mu b'ò ole k'okpe ẹp'he ikpe? Ọ kwa Nchileke e-kpe ẹp'he ikpe. Ndu ọp'hu gbaru t'unu k'p'ee ẹp'he ikpe kwa ndu ọp'hu y'ia l'ẹ ndu chọchi. ¹³ Ndu ọp'hu l'ẹp'he ha; kwa Nchileke e-kpe ẹp'he ikpe. L'ẹkw'ọ okfu Nchileke s'ukwaru: "T'ẹ chigbukwaa n'ọ l'igbo, o beru; t'ẹ ọdo b'ẹ ebehe iya."

6

Ọgbaru ụnwunna ẹkw'ọ

¹ ?Nanu ẹge e meru; y'oo buje teke ọ b'ò l'ọ nweru n'wana l'ime unu, okfu adaru yeje ibe iya; yo gbe paru iya jekfushia ndu ẹ-ta madu Nchileke t'ẹp'he k'peshia? ?Nanu ẹge e meru; ẹp'he t'ẹ gbe apajejeru iya ndu k'ẹ Nchileke ibe ẹp'he t'ẹp'he k'peshia? ² T'oo ?l'unu ta madu l'ọo unub'ẹ ndu k'ẹ Nchileke b'ò b'ò ndu e-mekochaa k'p'ee ndip'he k'pamukpamu ikpe? Ọ d'ù mma; keshinu ọ b'ò unu e-mekochaa k'p'ee ndip'he k'pamukpamu ikpe; ?unu ta kab'edu dzua t'unu k'peshia un'wu ibiribe okfu ono t'oo? ³ ?Unu ta madu l'ọo ayib'edua e-mekochaa k'p'ee un'wu oj'oji-imigwe ikpe? Y'ọ buchiarunu okfu k'elip'he ọwaa b'ẹ unu t'ad'udu ike k'peshia. ⁴ Ọ -buru l'ẹgbe okfu ono daru unu; ?b'ò n'gunu k'paru iphe unu apataje iya je odoru ndu ẹ-ta d'udu iphe unub'ẹ chọchi guberu ẹp'he? ⁵ Iphe mu gude ekfu iphe-a bukwa t'ip'here iya d'ù unu. ?To n'wekpodua; m'ọ b'ò onye lan'ù l'unu ha, maru iphe; k'ọp'hu oo-doshijeru unub'ẹ ụnwunna ono okfu, adaru unu t'oo? ⁶ Yo gbe abujeru: n'wana -gbeshi; yo je agbaaru n'wana iya ẹkw'ọ l'ifu ndu ẹ-ta madu Nchileke.

⁷ Ọgba ẹkwo ono, unu anọduje agbaru ibe unu ono bukwa iphe dụ eji bẹ unu anọduje emeta ekpu onwunu l'ishi. ?Bụ iya bụ l'unu ta adudu ike tagbua ejo iphe e mekataru unu lẹ nshi ọtọ? ?Tọ kachidua mma l'o gbe bụru unubedua bẹ onye ọdo gude ụgho emegbuta? ⁸ Unubedua l'onwunu egbe emeje ibe unu eji; gude ụgho emegbuta ibe unu l'ẹke ibe unu ono bụhukwaphu nwanna unu gededede! ⁹ ?Unu ta madu lẹ ndu ẹ-te dobedu ẹka ndoo bẹ ụzo ta nọduru l'ẹke Nchileke bụ eze? Unu be ekwenuphu t'e duswee unu ụzo. Ndu ụru-alị; ndu agwa nte; ndu eri ogori; mę unwoke, ejekfuje unwoke ibe ẹphe azęe-nwoke-yęe-nwanyi; ndu ono bẹ ụzo ta nọkwaru l'ẹke Nchileke bụ eze. ¹⁰ Ndu iphura; ndu ęnya-kfuru-kfuru; ndu angunuka mę; ndu ekfuru madzụ okfu-azụ; mę ndu ana nfu ta dukwa m'ọ bụ onye lanu l'ẹphe ha, a-bahu l'ẹke Nchileke bụ eze. ¹¹ Yọ bukwaru-a ege ono bẹ unu shi haru emegbaa. Obenu lẹ Kuráyisutu safuwaru unu iphe dụ eji, unu meru; bya emee unu ndu kę Nchileke, duru Nchileke iche. Ọ bụ l'ẹka Nnajiufu, bụ Jisọs Kuráyisutu; mę l'ẹka Ume-dụ-Nsọ; bẹ Nchileke shi gụa unu lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya.

Èhu ngu l'ọ ha bụ kę Nchileke

¹² Ọ nweru onye a-sụ l'a hawaru iya ụzo tẹ ya meje ege dụ iya mma. Ọ bụa ege ọ dụ; ọbu l'ẹ tọ kwa iphemiphe ọbule bẹ bụ: i -mee ya; yọ duru ngu lẹ mma. A haru mu ụzo tẹ mu meje iphemiphe ọbule ege dụ mu mma; ọbu lẹ mu t'ekwekwa t'ọ nweru iphe e-wota mu mee tẹ mu dụ l'ọ bụ ohu iya. ¹³ A nọnyaa; onye lanu asụ: “?Ọ kwa l'e meru nri t'ọ lajẹ l'ẹpho; bya emekwaaphu ẹpho t'e rije nri ye iya?” Ọ dua ege ono; obenu lẹ Nchileke e-mekochaa tuko ụzo iphe labu ono mebyishia. L'iphe, meru iphe Nchileke meru ẹhu madzụ ta bukwa t'ooruje ụru-alị. Ọ kwa Nnajiufu, bụ Jisọs b'ọ meru iya doberu; Nnajiufu l'onwiya abukwaruphu Nnajiufu k'ẹhu madzụ. ¹⁴ Ọ bụ Nchileke kiliru Nnajiufu; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ. Ọ bukwapu ege ono b'oo-gude ike iya kulia ayibedua.

¹⁵ ?Ọ dụ l'unu ta madu l'ugwẹhu unu bụ ibe-ẹhu Kuráyisutu ọtọ? ?Nanụ ege mu e-gbe wota ibe-ẹhu Kuráyisutu je eworu yegbabe l'ẹhu nwanyi ọkpara? Tụswekwa! ¹⁶ ?Tọ bụ l'unu ta madu l'onye nwoke, jeru yele nwanyi ọkpara azęe bẹ wotaworu ẹhu iya lẹ atugbabe lẹ kę nwanyi ọkpara ọbu; ẹphe aburu onye lanu? Iphe ọbu bụ l'e dekwaru iya edede l'ekwo okfu Nchileke; sụ: “L'ẹphe ẹbo l'a-buru onye lanu.” ¹⁷ Obenu l'onye yeę Nnajiufu, bụ Jisọs tugbabekpooru bụru nanu bẹ yele Jisọs ono bukwapu nanu lẹ Ume Nchileke.

¹⁸ Ndu mu; unu buru ụba yeru ụru-alị. Iphe bụ iphe dụ eji ọdo, eemekpoo ememe ta dukwa ophu emebyi anụ-ẹhu madzụ. Obenu l'onye arụ ụru-alị; bẹ bukwa anụ-ẹhu iya bẹ oomerushi emerushi. ¹⁹ ?Unu ta madu l'ugwẹhu unu bụ eze-ulo, dụ nsọ kę Ume-dụ-Nsọ ono, bụ l'ime unu ono; mbụ Ume-dụ-Nsọ ono, unu nataru l'ẹka Nchileke ono? Ọo ya kparu iphe ẹ tọ bhedu unu nwe onwunu. ²⁰ Unu bụwa aswa, Kuráyisutu zuru azuzu. Ọo ya bụ t'unu gude ugwẹhu unu kwabẹ Nchileke ugwu.

7

A bya lẹ k'ọlu nwanyi

¹ A bya abya lẹ k'iphe ono, unu deru mu ẹkwo iya ono. Ọnu, mu eye bukwa l'ọ dukwaa mma tẹ nwoke be ejeshi ọlu nwanyi. ² Obekwanu l'ọ bụ tẹ nwoke ba awata ome kę nwanyi; meru iphe mu ekfu; sụ: tẹ nwoke, nọnu lujee nwanyi. Nwanyi, nọnu eje alua nji. ³ Tẹ nwoke lajẹru nyee ya l'ulo ege gbaru nu; keshinu ọolu iya alulu. Ege ono bẹ nwanyi a-lajẹru nji iya l'ulo ege gbaru nu; l'ọ kwanu iya bụ nji iya. ⁴ Lẹ nwanyi, aalu alulu ta bukwa iya nwe ẹhu iya. Ọ kwa nwoke nwe ẹhu nyee ya. Ege ono b'ẹ tọ bukwapu nwoke nwe ẹhu nk'iya. Ọ kwa nwanyi nwe ẹhu nji iya. ⁵ Tẹ nwoke ba ajikajekwa nyee ya azęe; ophu nwanyi ajikajekwa nji iya azęe; gufukwa l'unu chiru iya achichi t'unu haa onwunu kę nwa teke ono; k'ophu unu e-woru obu unu l'ọ ha dobe; l'ekfu anụ Nchileke ọgbodo ekfukfu. Ọlobu; teke ọbu, unu tuburu k'okfu anụ Nchileke ọbu gvulephu; unu watakwa azęe ọdo; e menyaa; Sétanu nwuru unu ye l'ome iphe dụ eji; okfu l'unu ta adjude ike kpadu onwunu.

⁶ Obenu l'iphe-a, mu ekfuru unu-wa bukwa lẹ mu kwetaru t'ọ dụ ege ono; ẹ tọ bukwa l'ọ bụ ekemu, a turu atutu dobe edobe. ⁷ E -kfudekpoo ya ekfukfu bẹ iphe dukpoonu mbedua mma bukwa tẹ madzụ kpamukpamu nọdukota ege-a, mu nọ-wa. Obenu l'onyenonu nwegbaaruru iphe-oma, dụ iche, Nchileke yeru iya l'ẹka: onye nk'iya a-dụ ege-a; onye nk'iya a-dụwaru ege ọdo.

⁸ A bya lẹ kę ndu ẹ-ta aludu nji; mę ndu ta aludu nwanyi; mę unwanyi ophu nji ẹphe ta nọhedu: ndu onanu bẹ iphe mu ekfuru ẹphe bụ l'ọ karu ẹphe mma t'ẹphe nọdulephu: t'ẹphe be ejehẹ ọlu nji; nwoke te ejehẹ ọlu nwanyi; t'ẹphe tuko nọdu ege-a, mu nọ-wa.

⁹ Obenu; ọ -bùru l'èphe ta adùdu ike kpade onwèphe; tẹ nwoke lùkwaa nwanyi; nwanyi ejekwa je aluru nji. Lẹ ono kalẹkwaphu mma ma lẹ madzọ ata nshi atakworu eze l'iphe agushi iya ike.

¹⁰ Ndu ophu aluwa nji; mẹ ndu ophu aluwa nwanyi bẹ mu aturu ekemu. Obenu l'ẹ tọ bukwa mbẹdua l'atọ iya; ọ kwa Nnajiufu ayi, bụ Jisosu. Ọ suru tẹ nwanyi, luru nji ba ahakwa nji iya. ¹¹ Teke bukwanu l'ọ hawaru iya ahaha; tẹ nwanyi ọbu kwakwaa ege ono: t'ẹ b'ọ jehekwa ọlu nji ọdo. Ọdumeka t'ọ laphu azu lẹ k'akahu nji iya tẹ yele iya doshia; sukwapu tẹ nwoke ba adukwa teke ọo-chifu nyee ya.

¹² A bya lẹ kẹ ndu ophunanu bẹ bụ mu ekfu iya; ẹ tọ buekwa Nnajiufu. Teke ọ bụ l'onye kẹ Kuráiyisutu alu nwanyi, ẹ-te kwedu kẹ Kuráiyisutu; tẹ nwoke ọbu ba achifukwa iya; m'ọ -bùru lẹ nwanyi ọbu kweru-a lẹ yele iya a-nọdu alu. ¹³ M'ọ bukwanu l'ọo nwanyi, kweru kẹ Kuráiyisutu; alu nwoke, ẹ-te kwedu kẹ Kuráiyisutu: tẹ nwanyi ọbu be egbeshikwa lẹ kẹ nji iya ọbu; m'ọ -bùru lẹ nwoke ono kweru-a lẹ yele iya a-nọdu alu. ¹⁴ Lẹ nwoke, ẹ-te kwedu kẹ Kuráiyisutu; l'alụ nwanyi, kweru kẹ Kuráiyisutu; bẹ shiakwa l'ẹka nyee ya buru kẹ Nchileke. Ọ kwaphu ege ono bẹ nwanyi, ẹ-te kwedu kẹ Kuráiyisutu; l'alụ nwoke, kweru kẹ Kuráiyisutu; shiakwapu l'ẹka nji iya buru kẹ Nchileke. Ndege ẹ tọ -duru ege ono; mẹ unwu unu aburu ndu aasọ nsọ. Obekwanu l'ege ọ dọ nta-a; bẹ ephe dukwa nsọ. ¹⁵ Ọlobu; teke bụ lẹ nwanyi ono, ẹ-te kwedu kẹ Kuráiyisutu ono b'ọ dọ t'ọ gbeshi lẹ kẹ nji iya ono, woru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka ono; m'ọ kwanu l'ọo nwoke b'ọ dọ t'ọ chifu nyee ya; okfu lẹ nyee ya ọbu woru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka; t'onye ono mekwaa ege ọ dọ iya mma l'okpoma. Ọ -duwa ege ono bẹ bụ iya bụ l'onye ophu wowaru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka; mbu nwanyi; m'ọ bụ nwoke b'ẹ te eyebutakwa eyebuta ome iphe; keshinu ọ bụ t'ehu dọ ayi agụ bẹ Nchileke kuru ayi oku iya. ¹⁶ Nggube nwanyi, wowaru onwongu ye Kuráiyisutu l'ẹka; ?i meru imagha maru lẹ nji ngu te eshifudua ngu l'ẹka woru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka? Ọ kwaphu ege ono b'ọ dọ nggube nwoke, wowaru onwongu ye Kuráiyisutu l'ẹka; ?i meru imagha maru lẹ nyee ngu te eshidu ngu l'ẹka wofuaru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka?

T'onyenonu nọdu l'ẹge Nchileke doberu iya

¹⁷ Ọ bulephu t'onyenonu mejelephu iphe Nnajiufu, bụ Nchileke keru nọ iya t'ọ meje; mejekwa iya phụ ege Nchileke suru t'ọ meje iya teke ono, ọ kuru iya ono. Ono bụ ekemu, mu atọ edoberu iphe bụ chọchi l'ekemeke ọbule. ¹⁸ Iphe mu ekfu bụ t'onye gudewa ome-l'alị ndu Ju bua utsù b'ọ byaderu bya aburu onye kẹ Kuráiyisutu; bẹ ejehekwa ọyo oshi iya. T'onye byaru bya aburu onye kẹ Kuráiyisutu teke ọ bukwa akpapyi; bẹ ejehekwa iya ebubu. ¹⁹ Kẹ l'ẹ buru utsù; te bu; te nwekwa iphe ọ bụ l'ifu Nchileke. Ophu bụ iya nọ bụ t'ẹ meje iphe Nchileke suru t'ẹ meje. ²⁰ Ọo ya bụ t'onyenonu dulephu ege ọ dọ teke Nchileke kuru iya. ²¹ Teke ọ bụ l'ị bụ ohu teke Nchileke kuru ngu; ba ayohekwa oshi; karikwaa l'ị maru uzo, ii-shi gbaa onwongu; nggu emenua ya; nweru onwongu. ²² L'onye Nchileke kuru teke onye ọbu bụ ohu; yọ bya yele Kuráiyisutu abya atugbabe; t'onye ono nyatakwa lẹ Nnajiufu tọfuwaru iya l'egbu, iphe dọ eji keru iya. Ege ono bẹ onye ta bọdu ohu teke Nchileke kuru iya byaru bya aburu ohu Nnajiufu, bụ Jisosu. ²³ Unu bukwa aswa, Kuráiyisutu zuru azuzu. Ọo ya bụ; unu ba alahẹkwa lẹ mu aburu ohu kẹ ndu mgboko-a. ²⁴ Unwunna mu; byiko; t'onyenonu dukewaphu ege ọ dọ teke Nchileke kuru iya. T'onyenonu nọpabekwa l'atugbabe, yele Nchileke tugbaberu.

Ndu ẹ-ta aludu nji;

mẹ ndu ẹ-ta aludu nwanyi

²⁵ A bya l'ehu k'unwanyi, ẹ-ta ludu nji; mẹ unwoke, ẹ-ta ludu nwanyi; ẹ tọ nwekwa ekemu, mu a-sụ lẹ Nnajiufu turu doberu unu. Obenu lẹ mu e-ye ọnu, gbaru mu nọ; keshinu e shiwa l'imiko ophu Nchileke aphuru mu; mu aburu onye koshiwaru lẹ mu gbaru kẹ t'ẹ gude ire mu ẹka.

²⁶ L'iphe mu arikwa bụ l'ẹge iphe-ọtsu-l'ehu habe nshinu nta-a bẹ iphe kakwa mma bukwa t'onyenonu noderuphu onwiya ege ọ nọ. ²⁷ Teke bụ lẹ iluwa nwanyi; ba sukwa l'ẹ tị luhedu. Teke bukwanu l'ẹ tị ludu nwanyi; bẹ ejehekwa okpa ishi k'alulu. ²⁸ Ọle ẹ tọ bukwa ome iphe dọ eji; m'i -je alu nwanyi. Teke bukwanu lẹ nwamgboko jeru je aluru nji; ẹ tọ bukwa iya phụ ome iphe dọ eji. Iphe mu ekfu bụ lẹ ndu alu nwanyi; mẹ unwanyi, alu nji bẹ tukwa iphe-ọtsu-l'anụ kẹ mgboko ọwaa l'ukfu. Ophu tọ dukwanu mu t'unu dalahụ l'iphe-ọtsu-l'anụ, ha ege ono.

²⁹ Mbụ; iphe mu ekfu ndo-ọ; unwunna mu; bụ l'uboku agvukwa. Shita nta-a tugburu: tẹ ndu, alu nwanyi metajekpooru l'ephe ta ludu. ³⁰ Tẹ ndu ophu atso aphụ metajekpooru l'ẹ tọ nwedu iphe atso ephe l'ehu. Ndu ophu ehụ atso ẹna emetajekpooru l'ehu te shidu atso ephe ẹna. Tẹ ndu nweru aswa, ephe azu metajekpooru l'ẹ tọ nwedu

iphe ephe azú. ³¹ Tẹ ndu emekpo iphe ephe eme lẹ mgboko-a metajekpooru l'ẹ tọ dudu iphe iphe ono bu. Lẹ mgboko-a; mbu ege-a, o du-wa ta duhekwa teke oo-no-bebe.

³² Iphe mu eme tẹ mu karu unu bu t'unu haa oyo-phe oshi. L'iphe nwoke ta ludu nwanyi ekfuje bulephu ege ya e-me jeeru Nnajiufu, bu Jisosu ozi; bu iya bu ege ya e-me meje iphe atsọ Jisosu ẹna l'okpoma. ³³ Obenu l'onye alẹ nwanyi bẹ iphe oonoduje ayọ oshi iya bu iphe ke mgboko; bu iya bu ege ya e-me meje iphe atsọ nyee ya ẹna l'okpoma. ³⁴ Yo shi ege ono; chita uzo iphe labu l'ari. Ege ono bẹ nwanyi, e-ta aludu nji; me nwamgboko, e-ta alubua nji du: iphe ephe yeru ehu bukwapu ege ephe e-me jeeru Nnajiufu ozi; ege ephe e-me woru ehu ephe m'oriri ephe nuebe Nchileke; t'ehu ephe m'oriri ephe l'o ha buru nk'ia. Obenu lẹ nwanyi, alu nji bẹ iphe ooyo oshi iya bu iphe ke mgboko-a; bu iya bu ege ya e-me mee iphe atsọ nji iya ẹna l'okpoma.

³⁵ Iphe, meru iphe mu tuko iphe-a l'ekfushi bukwa lẹ mu eme tẹ mu yeru unu ẹka. Mu te emekwa tẹ mu nashia unu iphe. Iphe mu gbe eme bukwa tẹ mu mee t'unu meje iphe du nhamunha, gbaru unu l'ememe; t'ẹ b'o nwe iphe a-nafuje unu egomunggo l'oje ozi Nchileke ono.

³⁶ Teke bu lẹ nwoke lubutsuaru nwanyi; yo nonyaa; du iya lẹ ya t'emedu umere ege o gbaru l'ẹke nwanyi ono no; mbu; o -buru l'onye ono ta dudu ike kpadekota onwiya; t'onye obu mekwaa ege du iya mma; t'onye ono jekwa t'e kee ya nwanyi ono. E tọ bukwa iya ome iphe du eji. ³⁷ Obenu; onye obu shihuru ike; yo ribua ya l'obu iya; kfua ya kfushia ya ike l'ẹ tọ gbadua teke ephe a-lu; m'o -buru l'o maru l'ẹ tọ tsudu iya l'ehu; lẹ ya a-dua ike kpadekota onwiya; e tọ dukwa eji me nwoke ono -su l'ẹ tọ gbadua teke ya e-je t'e kee ya nwanyi ono. Onye ono mekwaru iphe du mma. ³⁸ Bu iya bu l'onye jeru; e kee ya nwanyi, o lubuhawaru alubu bẹ mekwaru ohuma. Onye hakwanuru nk'ia; kakwaru ome ohuma.

Nwanyi, nji iya e-ta anohedu

³⁹ Nwanyi, alu nji bẹ nji iya nwekwa enwenwe; me nji iya -nodukwadua ndzu. Mboku, a nonyaa; nji iya nwuhu; dube mboku ono b'e tọ duhekwa iphe gude iya nu t'e b'o je olu onye odo. Obenu; t'o lukwaa onye ke Kurayisutu. ⁴⁰ Obenu l'ehu ga ka iya otso ẹna; m'o -buru l'o haru olu nji odo. O kwa ege mube Polu yeru onu ndono. Mu arikwa lẹ Ume Nchileke bukwa mu phu l'ehu.

8

K'ori iphe, a gwaru nte

¹ Onu, mu eye lẹ k'iphe a gwaru nte bu l'a makwaru-a l'unu suru l'ayi tuko maru iphe. Iphe omaru iphe ege ono, unu suru l'unu maru ono emeje bu l'oomeje madzu tẹ ooku onwiya ekuku. Obenu lẹ n-yemobu anoduje emeli chochi emeli. ² O -nweru onye arije lẹ ya maru iphe bẹ onye ono ta amarukwaa iphe ege o gbaru iya l'amama. ³ Obekwanu l'onye yeru Nchileke obu bẹ Nchileke makwaru-a.

⁴ A bya abya lẹ ke ori iphe e meru nte; iphe bebekpo doo ayi ẹnya bu l'ẹ tọ dudu iphe bu iphe aagwa agwagwa, nweru iphe o bu lẹ phuu; mbu l'o okorofu iphe mmakanu b'o bukota. Ayi makwaruphu l'ẹ tọ nweru Nchileke odo, nonu; gufu Nchileke bu Nchileke onwengkinyi; ⁵ m'o -ruhuduru o nweru igweligwe iphe, no l'igwe me lẹ mgboko, bugbaa iphe ephebaje l'iphe; relahaa ire; a wataru iya obaru eja. E -kfude iya ekfufu bẹ iphe e doberu edobe; l'abaru eja hakwa l'igweligwe. Iphe aasugbajee l'o bu uwa madzu ahakwapu l'igwe. ⁶ Obekwanu l'iphe, doru ayibedua ẹnya bu lẹ Nchileke bu Nchileke lanu kpuu; bu iya bu Nna, iphemiphe obule shikota l'eka; buru iya bẹ ayi noru ndzu. O kwaphu Nnajiufu lanu kpuu no; bu iya bu Jisosu Kurayisutu: onye bu iya bẹ Nchileke shi l'eka iya kekota iphemiphe obule; yo bukwanuru iya bẹ ayi shi l'eka nodu ndzu.

⁷ Obenu l'unu maru l'ẹ tọ budu madzu l'o ha maebu iphe ege ono. L'o nweru ndu gudekwadua ome-l'alẹ ephe; k'ophu oobuje: ephe -eri iphe e meru nte nta-a; uche ephe anodukwadu iya: l'o bu iphe e meru nte. Ephe arilaha lẹ nri ono, ephe riru ono bẹ merushiwari obu ephe. E shi ege ono; obu ephe adu l'o bu iphe e merushiru emerushi l'ifu Nchileke; keshinu obu ephe anodujekwadua ekfuru ephe l'iphe ono, ephe meru ono ta dudu mma. Iphe kparu iya nu aburu l'okpuberu okfu ono, ephe maru ono te shihudua ephe ike l'obu. ⁸ Obe e tọ bukwa nri e-me t'ayi ka ononyabe Nchileke ntse. ? Me ayi riru iya-o; ?me ayi te ri iya-o; ayi ta akakwa eji; ophu ayi ta akakwa mma l'ifu Nchileke.

⁹ O bulephu t'unu kwabe ẹnya l'iphe unu eme; maru t'unubedua, okpobe okfu, unu maru shihuwari ike l'obu be eduru ndu ophu okpobe okfu ono te shihudua ike l'obu ye t'ephe dalahu l'ome iphe du eji. ¹⁰ T'e wota iya lẹ nggube onye maru iphe bẹ no l'ulo nte; l'eri iphe e meru nte; nggu adugakwaduraa l'eri iya; onye okpobe okfu ono te shihudua

ike l'obu ejobudo ngu; ?tj madu l'i gbe eyeru iya okpu-ikike t'o je eye onwiya l'ori iphe ono, e meru nte ono? ¹¹ Onye ono, okpobe okfu ono te shihudu ike l'obu ono eshi l'iphe nggubedua maru ono; laaru onwiya l'iyi; mbu nwanna ono, Kuráiyisutu nwuhuru l'okfu ehu iya ono. ¹² Oo ya bu le teke unu meru ege ono be unu meswewaru unwunna unu; okfu l'unu mekatawaru ephe l'obu; l'eke okpobe okfu ono te shihudu ephe ike l'obu. O kwa iya phu bu l'unu shiwa l'ehu unwunna unu ono meswee Kuráiyisutu. ¹³ Oo ya kparu iphe mu suru: o -buru l'oo iphe eeri l'onu; a-kpata te nwanna mu mee iphe du eji; mu ebuchilephu ke ota anu kparamukpamu. T'e b'o bu mu; be nwanna mu e-shi l'eka; wata ome iphe du eji.

9

Polu jikaru iphe ruberu iya nu

¹ ?O nweru madzu, bu iya atujeru mu iphe mu e-me too? ?Mu ta budu onye ishi-ozu too? ?Mu te gudedu enya mu phua Nnajiufu ayi ono; mbu Jisosu? Mbu; ?to budu unu bu iphe ekoshi le mu jeru Nnajiufu ozi; okfu l'unu l'iya tugbabwe buru nanu? ² O -buru le ndu odo ta gubedu mu onye ishi-ozu Jisosu; mu aburu iya nu l'eke ophu unu no. O bu unubedu bu iphe-ohubama, ekoshi le mu bu onye ishi-ozu Nnajiufu; ke l'unu byawaru bya aburu ndu ephe le Nnajiufu tugbaberu buru nanu.

³ Owaa iphe mu asajeru nu ndu asuje l'iphe Polu eme ta budu iya: ⁴ Mu asuje ephe: ?To rubedu mu t'a nuje mu nri; me iphe aangu angungu k'ozu, mu eje too? ⁵ Mbu ?to gbadu mu te mu eme ege ndu ishi-ozu odo emetsua; mbu ome l'o bu unwunne Nnajiufu phe; me Pyita phe? ?Mbu; luta nwanyi, etso uzo ke Kuráiyisutu; dujeru eje iphe bu eke mu eje. ⁶ ?To bulephu mu le Banabasu kpui; be sefutaje akanya nri ayi? ⁷ ?Akọ kojeru unu l'onye soja, eje ogu; bukwa iya phu akfu onwiya ugwo? ?T'akọ kojeru unu l'o nweru onye kwebejeru yayinu; to de onu l'akpuru, shi iya nu? ?T'a kojeru unu le madzu doberu aturu; to riswebua iphe shi l'aturu ono?

⁸ ?Q du unu le mu ekfu iphe-a l'o bu iphe ndiphe ekfufe too? Wawakwa! O kwa iphe ekemu kfukwaruphu ndono. ⁹ L'e dekwaru iya l'ekwo ekemu, Nchileke turu nu Mosisu; su: "Unu be ekechijekwa eswi onu teke odzoshiru unu witu unu." ?Q du unu l'o bu eswi be Nchileke ayọ oshi iya ege ono too? ¹⁰ Wawakwa! O kwa okfu ehu ayi b'o kfube ekfu ono? ?Kwa ayi b'e deturu iphe ono. L'unu marua l'onye akọ okori anoduje akọ iya; l'ele enya l'iphe oo-rita iya. Onye echishi eswa l'iphe o koru akoko a-nodujekwaphu echishi iya; dobe enya l'iphe oo-rita iya. ¹¹ Teke o buru l'ayi kuwaru iphe-oma, shi l'eka Ume Nchileke l'ime unu l'o bu ega-wa, aakuje akpuru iphe l'egu-wa; ?o kariru ayi eka me ayi -shi unu l'eka kpataje iphe eele enya; ria; nodu ndzu? ¹² Keshinu ophu unu ekweje l'o ruberu ndu odo t'ephe rita unu iphe l'eka; ?to kachiduaru ayibedua erube t'ayi shi unu l'eka rita too?

O rubekpokwaaru ayi; ole ayi ta tubukwaa ya ama. O bu-chikwa-a nshi; be ayi anoduje atagbu iphemiphe obule; ege ee-me t'ayi be gbe atuchi uzo ozi-oma ke Kuráiyisutu atuchi. ¹³ ?Unu ta madu le ndu eje ozi l'eze-ulo Nchileke be Nchileke suru t'ephe rijee nri, shi l'eze-ulo l'eke ono. Ndu eche enya-ngweja Nchileke eketajekwa iphe e gude chiaru Nchileke eja l'enya-ngweja ono. ¹⁴ O kwaphu ege ono be Nnajiufu turu iya l'ekemu; su te ndu ezi ozi-oma rijee iphe, shi l'ozi-oma ono, ephe ezi ono.

¹⁵ Obenu le mu ta jibukwa-a unu aji iphe du ege ono. Ophu to bukwa l'ekwo-wa, mu ederu unu-wa bu le mu suru l'iphe ono ruberu mu nta-a. O kachikwaa mu mma le mu nwuhuru anwuhu; m'o be ke te mu kwe t'o nweru onye e-me te nsasa ono, mu asa ono bya aburu mkpokoro okfu. ¹⁶ Unu maru l'iphe mu anoduje asa nsasa iya ta bukwa le mu ezi ozi-oma ono. Ozi ozi-oma ono bu iphe mu mefutaje. Nshobukwaa mu nsho m'o -buru le mu te ezidu iya. ¹⁷ Ndege o -buru le mu ezi ozi-oma ono; yo buru ozi, mu ziru onwomu; me mu eledu enya obunggo, ruberu mu nu. Obenu le mu eje iya l'o bu ozi, Nchileke yeru mu l'eka. Mu eje iya egbe iya owaa ohu ejeje ozi, Nnajiufu iya ziru iya-a. ¹⁸ ?Bu ngunu be bu mu obunggo iya nta-a? Iphe bu mu obunggo iya bu le mu a-nodu ezi ozi-oma ono ke mmanu; mu ta ana aswa iya, bu iphe, gbaru mu nu l'ozu ono.

Ome iphemiphe obule l'okfu ozi-oma ono

¹⁹ A makwaru-a l'e to nwedu madzu, bu iya atujeru mu iphe mu eje; to nwe onye mu bu ohu iya. Obenu le mu gudewa eka mu mebe onwomu ohu onyemone obule; ege ee-shi te mu gude ozi-oma ono kafua okfubutaru Kuráiyisutu igweligwe madzu. ²⁰ L'obuje teke mu le ndu Ju no; mu awata ome umere ndu Ju; ege ee-shi te mu kfubutaru Kuráiyisutu ndu Ju. E to bukwa ekemu Mosisu be mu gude buru. Ole oboje teke mu le ndu gude ekemu Mosisu buru no; mu awata ome l'o bu onye gude ekemu Mosisu buru; ege ee-shi te mu kfubutaru Kuráiyisutu ndu ono, gude ekemu buru ono.

²¹ Ege ono b'ò dukwaphu: teke mu lẹ ndu ẹ ta madu k'ekemu Mósisu nọ; mu ahakwanu k'ekemu; ege ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráiyisutu ndu ẹ-ta madu k'ekemu Mósisu. Iphe ono ta bukwa lẹ mu te etsodu ekemu Nchileke. Ishi iya kwa l'ọo ekemu ke Kuráiyisutu be mu kfube gude buru. ²² Teke mu lẹ ndu okpobe okfu, epe maru te shihudu ike l'obu nọ; mu eme l'ọo bu onye okpobe okfu ono te shihudu ike l'obu; ege ee-shi tẹ mu kfubutaru Kuráiyisutu ndu ono. Ọo ya bu l'iphe bu iphe onyemone obule suru lẹ ya bu; mu abukwaruphu iphe obu; ege ee-shi l'iphe bu ọzo, mu a-du ike; haru ndiphe kfubutaru Kuráiyisutu t'ọ dzofuta epe.

²³ Iphe ono, mu emekota ono bu k'ozio-oma ono be mu gude eme iya; ege ee-shi tẹ mu tsoru gbaru mgba l'iphe-oma, nọ iya nu. ²⁴ ?Unu ta mahaada l'obuje: a -tuko agba oso; iphe bu ndu atọ ego oso ono atuko agba iya. Olobu onye lanu nwenkinyi emekochajee nata obunggo oso obu. Ọo ya bu t'unu kebe ehu l'oso ono; k'ophu unu a-buru ndu a-nata obunggo iya. ²⁵ Onyemone obule, akwakọ k'otu ntutego oso ekebeje ehu akpade onwiya l'iphe bu iphe oome ememe. Ishi iya bu k'ophu oo-nata obunggo, tso l'oso ono; mbu obunggo, ẹ-ta akpọdu ukfu; yo mebyihu. Obenu l'ayibedua, bu ndu etso ọzo Kuráiyisutu akpadeje onwayi ege ayi a-nata obunggo ophu a-nọ gbururu jeye. ²⁶ Ọo ya kparu iphe mu agba oso ono tẹ mu gbarua ishi eke a tuburu. Yọ bukwaruphu iphe ono meru; mu te etsu eka l'ọo bu onye etsu eka lẹ pherephere. ²⁷ O gbe buru onwomu be mu anọduje etsu iya l'etsushi iya ike; k'ophu mu a-kpade onwomu ogbodo akpade t'ẹ b'ọ bu: mu -kfutatsua ndu ọdo yeru Kuráiyisutu; mu egbe buru onye ophu Nchileke e-mekochaa jika ajika.

10

Onma okwa

¹ Unwunna mu; iphe mu eme bu t'unu nyatakwa ege o muru nna ayi oche phe. Unu nyatakwa l'ephe l'ephe ha be nokotaru lẹ mkpuli urukpu ono. Epe l'ephe ha jekotaru ije l'alí okponku ono; swee eze enyimu ono. ² Epe l'ephe ha be Nchileke gude urukpu ono; me eze enyimu ono mee baputizimu; t'ephe buru ndu etso Mósisu. ³ Epe l'ephe ha rikotaru egbe nri lanu ono, shi l'imigwe ono; ⁴ ngukotakwaphu mini ono, shi l'eka Ume Nchileke ono. Unu marua l'ephe nguru mini, shi lẹ Mkpuma ono, ẹ ta phudu l'enya ono. Mkpuma ono bu iya bu Kuráiyisutu. Yọ buru Mkpuma ono be tsoru epe ono. ⁵ Obenu l'e metsukwaaru; ndu ophu meru iphe ẹ-ta dudu Nchileke mma l'okpoma l'ime epe aka l'igwe. Ndu onanu be dakotaru odaleba l'echi-egu teke ono.

⁶ Iphemiphe obule ono tukokwa buru iphe alọ ayi eka lẹ nchi: t'ayi kwaa enya; t'egu ome ejo iphe ba agushi ayi ege o guru ndu onanu. ⁷ Unu t'ayi ba agwakwa nte ege epe haru gwaa teke ndiche ono; bu iya b'e deru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Lẹ Ízurẹlu doru l'eri; l'angu; nonyaa; wu-lihu; telahaa egvu."* ⁸ Unu t'ayi be eyekwa eka l'uru-ali ege epe shi haru ye; e meebetsua; ukporo unu madzu labu; unu madzu iri esaa l'ukporo madzu iri† anwushihu l'ujiku lanu.‡ ⁹ Unu t'ayi be ejekwa ọdata Nnajiufu adata, bu ege epe haru data iya teke ndiche ono; agwo atagbushia epe.§ ¹⁰ Unu t'ayi ba agujekwa aphu ege epe haru gaa; Ojozi-imigwe, mgbugbu-madzu eshi Nchileke l'eka bya eworu epe gbushia.*

¹¹ Iphe ono l'ọo ha mekotaru l'ehu epe t'ọo buru iphe e gude anmaru ayi okwa. A bya edeshia ya edeshi l'ekwo t'ọo buru iphe e gude ezi ayi iphe; l'unu marua l'ogbo owaa, ayi nọ nta-wa bu teke iphemiphe obule a-gvu.

¹² Ọo ya bu t'onye ari lẹ ya vudoshiwa ike; vudokwa kwabe enya; e -menyakwaa; o daa. ¹³ E to nwekwa iphe byawaru t'ọo nwuru unu ye l'ome iphe du eji, ẹ-ta budu egbe iya ophu abyakfutajekwaphu ndu ọdo. Obenu lẹ Nchileke bu onye evudoshije ike l'iphe o kfu. E too kwedu t'e nwuru unu ye l'ome iphe du eji; nwughata iya ege ike ọta-nshi unu beru. O gbe buru te eenwu unu eye l'ome ejo iphe; be ookoshikwaphu unu ọzo, unu e-shi nahu; du ike tagbua ya lẹ nshi.

¹⁴ Ọo ya bu; ndu mu yeru obu; unu haa ke ogwa iphe aagwa agwagwa. ¹⁵ O kwa okfu, eekfujeru ndu nweru egomunggo be mu ekfuru unu. Unu gudewaru enya unu lee l'iphe ono, mu ekfu ono. ¹⁶ Okoro ono, ayi egudeje angu iphe l'anyata nri Nnajiufu; me ayi kelebebe Nchileke ekele iya ono; ?tọo budu mee Kuráiyisutu be ayi gba mgba l'okoro ono tọo? Tọo buredi ono, ayi awashije ata ono; ?tọo budu ehu Kuráiyisutu be ayi tukokwaphu gbaru mgba ono? ¹⁷ Keshinu o bu buredi lanu ono be nonu; ayi tukokwa buru ehu lanu;

* 10:7 10:7 Awu 32:1-6. † 10:8 10:8 Iphe o bu bu 23,000. ‡ 10:8 10:8 Ógú 25:1-18. § 10:9 10:9 Ógú 21:5-6.

* 10:10 10:10 Ógú 16:41-49.

m'o -ruhuduru ayi hakpoo l'igwe ihagha; keshinu ayi tuko gbaru mgba ata buredi lanu ono.

¹⁸ Unu lewaru iphe ndu Ízurelu emeje: Lẹ ndu Ízurelu atajekwa anu ono, e gude chiaru Nchileke eja l'enyangweja iya ono. Iphe bu ndu taru iphe ono, a nuru Nchileke ono; shiakwa l'atata ono, ephe taru iya ono, ephe lẹ Nchileke atugbabe buru nanu. ¹⁹ ? Unu maru iphe mu eme te mu kfuwa l'eke ono? ?Unu tubesu l'iphe mu ekfu bu l'iphe aagwa agwagwa; m'o kwanu iphe a tushiru iya nweru iphe o bu too? ²⁰ Wawakwa! Iphe mu ekfu bu l'iphe ephe agwaje mbu ndu ta budu ndu Ízurelu bu ogvu be ephe agwajeru iya. E to bukwa Nchileke be ephe agwajeru iya. Ophu mu te ekwekwanu t'unu l'ogvu tugbabe buru nanu. ²¹ Unu ta ahakwa ke t'unu angu iphe shi l'okoro ke Nnajiufu; l'angukwaphu ophu shi l'okoro k'ogvu. O kwaphu ege ono be unu ta ahadu ke t'unu eri nri l'okpokoro Nnajiufu; l'erikwaphu nri l'okpokoro k'ogvu. ²² ?To ayi e-gbe l'akpatsu Nnajiufu okopho too? ?O du unu l'ayi ka Nchileke ike too?

Ome iphe l'ogvu nwunne ngu

²³ Unu suru l'a haru onyemone obule t'o meje iphe du iya mma. Ono kwaa oswi-okfu. Obekwanu l'e to bukwa iphemiphe obule bu: e -mee ya; yo duru onye obu le mma. A haru onyenonu t'oomeje iphemiphe obule ege du iya mma; obenu l'e to budu iphemiphe obule be emeli chochi emeli. ²⁴ T'e b'o nwekwa onye a-noduje elelephu enya iphe a-duru iya le mma. T'onyenonu choje-chia iphe a-duru ibe iya le mma.

²⁵ Iphe bukpoo anu, eere l'aswa, i zuru; tajee ya. T'anu, i zuru l'aswa ba abukwa iphe e-me ti wata owaa obu; k'ophu ji-wata okpa ishi eke o shi. ²⁶ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Lẹ mgboko mgburumburu; me iphemiphe obule, no iya nu be bukotakwa ke Nchileke."

²⁷ Teke onye e-te kwedu ke Kuráiyisutu kuru ngu oku nri; nggu ekweta l'ii-je; teke i ruru; rilekwaphu iphe bu iphe, e gwofutaru ngu ti ria: Be ekwekwa t'iphe ono wata ngu owaa obu; k'ophu ji-wata okpocha mkpocha ke eke o shi. ²⁸ Obenu le teke bu l'o nweru onye vuwaru uzo su ngu: "L'iphe-a bukwa iphe a gwaru nte;" be erikwa iphe obu; ma l'ogvu onye ono, kfuru ngu iya nu ono; ma l'ogvu obu onma ikpe. ²⁹ Obu onma ikpe, mu ekfu kwa ke onye ono, kfuru ngu iya nu ono. E to bukwa nke ngu. Obenu l'e to bukwa obu ke onye odo a-nodu anma mbedua ikpe ke te mu ba atusashiru ehu. ³⁰ O -buru le mu ekeleje Nchileke ekele; ria nri mu; ?nanuhunu ege e meru; yo buru iphe ono, mu keleru Nchileke ekele; ria ono be ee-gbe agburu mu tuphee?

³¹ Oo ya bu; ?me unu riru nri-o; ?me unu nguru iphe aangu angungu-o; iphe unu eme iphe unu eme; unu meje iya t'o buru iphe unu gude aja Nchileke ajaja. ³² Unu ba abukwa ukfu; du onye odo l'okpa: ?m'o bu onye Ju; ?m'o bu onye e-ta budu onye Ju; ?m'o bukwanu chochi ke Nchileke. ³³ T'o bulekwapu ege ono, mu emeje ono be unu e-meje; mbu ege mu anoduje eme te mu mee iphemiphe obule t'o du onyemone obule mma l'obu. Mu ta achijekwa iphe a-duru mu le mma; gbahaa iphe a-duru igweligwe ndu odo le mma ege ee-shi t'a dzofuta ephe.

11

¹ Oo ya bu; t'unu meje umere mu; ege mu emeje umere ke Kuráiyisutu.

K'oke iphe l'ishi; abaru Nchileke eja

² Mu anoduje aja unu ajaja l'unu anyataje mu tekenteke; bya egudeshikwaaphu eka ike l'iphe ono, mu byaru bya ezia ya unu ono. ³ Obenu l'iphe mu eme t'unu makwaruphu bu l'o bu Kuráiyisutu bu ishi ke iphe bu onye nwoke; nwoke bukwanu ishi ke nwanyi, oolu alulu. Yo buru Nchileke bu ishi ke Kuráiyisutu. ⁴ Onye bu nwoke ekfu anu Nchileke l'eke abaru Nchileke eja; m'o bukwanu l'ookfuchiru Nchileke; kpuru okpu l'ishi; onye ono emechishikwa Kuráiyisutu ifu. ⁵ O -bukwanuru l'onye ke nwanyi ekfu anu Nchileke; m'o bukwanu l'ookfuchiru Nchileke; to kechi iphe l'ishi; nwanyi obu bukwa nji iya be oomechishi ifu. Nwanyi ono yeke nwanyi, kpushiru ishi akpushi bulephu iphe lanu. ⁶ Teke bu l'e nwanyi te ekechidu iphe l'ishi; t'o kpushina ya akpashi? Obenu le keshinu o bu iphe-lphere ke te nwanyi kpushia egbushi akpashi; m'o bukwanu t'o kpushia ya akpushi; oo ya bu t'unwanyi kechijee iphe l'egbushi. ⁷ Lẹ nwoke b'e to gbakwa t'o nweru iphe oo-gude kpuchia ishi iya; keshinu Nchileke meru iya t'o yeru yebedua; yo buru iya ekoshi ege Nchileke du-be biribiri. Obenu le nwanyi bulephu onye ekoshi ege nwoke du-be biribiri. ⁸ Unu nyatakwa l'e to bukwa nwoke be Nchileke gude iphe, shi l'ehu nwanyi mee; o gbe bukwaru nwanyi b'o gude iphe, shi l'ehu nwoke mee. ⁹ Ophu to bukwa ogvu nwanyi b'o gude mee nwoke; o bu ogvu nwoke b'o gude mee nwanyi. ¹⁰ Oo ya meru iphe nwanyi e-kechije iphe l'ishi; gude koshi l'oo nji iya nwe iya; odo aburu l'ogvu unwu ojozi-imigwe. ¹¹ Olobu; ege o du ege o du; m'e to dukwa iphe nwanyi bu;

m'e -wofu nwoke; ọ́phu tọ́ ọ́kwa iphe nwoke bụ́; m'e -wofu nwanyi l'atụ́gbabe ono, ayi lẹ́ Kuráiyisutu tų́gbaberu ono. ¹² Ọ́ kwa iphe shi l'ẹ́hu nwoke bẹ́ Nchileke gude mee nwanyi; yọ́ bụ́kwánuru nwanyi bẹ́ amụ́je nwoke. Obenu l'ẹ́phe ẹ́bo shikota Nchileke l'ẹ́ka, bụ́ iya keru iphemiphe ọ́bule.

¹³ Unu lewa iya ru ẹ́nya l'onwunu; ?ọ́ gbaru kẹ́ tẹ́ nwanyi nọ́duje l'ẹ́ke aabarụ́ Nchileke ẹ́ja; ekfu anụ́ Nchileke; l'ẹ́ b'ọ́ kechi iphe l'ishi tọ́o. ¹⁴ ?Unu ta madu l'ẹ́ge madụ́ gbaru b'ọ́ bụ́ ome onwonye iphe-iphere; mẹ́ nwoke -haa ẹ́gbushi; yo ruba iya l'onu? ¹⁵ Obenu lẹ́ teke nwanyi nweru ẹ́gbushi ogologo b'ọ́ bụ́-chiaru iya iphe o gude ama mma. Egbushi ogologo bẹ́ Nchileke nuru nwanyi t'ọ́ bụ́ru iphe e-kpuchije iya ishi. ¹⁶ Teke bụ́ l'ọ́ nweru onye atụ́ iya ẹ́go l'ẹ́ tọ́ dudu ẹ́ge ono; iphe lanu, mu ekfu bụ́ l'ayi te nwekwa ome-l'ali ọ́do, ayi gude abaru Nchileke ẹ́ja; ọ́phu chọ́chi kẹ́ Nchileke te nwehekwapu.

Nri-ẹ́nyashi Nnajiufu

¹⁷ Iphe ọ́waa, mu abya ekfuku-wa bẹ́ mu ta ajakwa unu ajaja iya. Ishi iya aburu l'edzuko, unubẹ́ chọ́chi edzukoje bẹ́ abuje: o be kẹ́ t'ọ́ gbe yeta ẹ́ka; yo gbe l'akpachishi ndu ọ́do ọ́zo akpachishi. ¹⁸ E -bebekpoo ya l'ọ́dungu bụ́ lẹ́ mu nuwaru l'unu anọ́duje abọ́ onwunu ẹ́bo; mbụ́; ọ́ ọ́kwa mu l'iphe ono haru bụ́ru ire-lanu. ¹⁹ Mu makwaru-a l'ọ́ bụ́ oswi-okfu l'ẹ́ to nwedu ẹ́ge ee-me t'olu unu ba aharu gbaa iche iche. Ọ́o ya bụ́kwana ẹ́ge aa-majẹ́ru ndu ọ́phu eme iphe gbaru l'ememe. ²⁰ Teke ono, unu edzukobeje ono ta bụ́kwa nri-ẹ́nyashi Nnajiufu bẹ́ unu erije; ²¹ keshinu ọ́obuje: unu -gbeshi; onyenonu apata nri nk'ia l'eri; l'angu. E -ritsua ya; ẹ́gu agulee ndu ọ́o-nodu agu; mee l'atsu ndu ọ́phu ọ́o-nodu atsu. ²² Ha! ?Unu te nwedu ọ́lo, unu a-nọ́duje l'ufu ria nri ọ́bu tọ́o? ?Tọ́o bụ́kpẹlephu chọ́chi kẹ́ Nchileke bẹ́ unu akpọ́ ẹ́bo-ẹ́bo l'afu; eme ndu ọ́phu ẹ́-te nwedu ẹ́ge ọ́ haru ẹ́phe iphe-iphere? ?Bụ́ ngunu bẹ́ mu e-kfukpooru nụ́ unu? ?Mu a-nọ́du etu unu ẹ́pha iya tọ́o? Wawakwa! Mu te etukwa.

²³ Iphe ono, mu ziru unu ono bụ́kwa Nnajiufu l'onwiya kfuru mu iya; lẹ́ yebedua, bụ́ Jisọ́su wotaru buredi l'ẹ́nyashi mbọ́ku ono, e deru iya ye ono; ²⁴ bya ekelebeetsua Nchileke; bya eworu buredi ono washia; bya asu: "Ọ́waa bụ́ ugwehu iya, ya gude chịa ẹ́ja l'okfu ẹ́ka unu. Unu meje iya; gude nyata iya."

²⁵ Ege ono b'ọ́ wotakwaruphu okoro ono l'ẹ́ritsuaru nri-ẹ́nyashi ono bya asu: "Okoro-wa ekoshi ọ́gba-ndzụ́ ọ́phungu, shi l'ẹ́ka Nchileke, bụ́ iya bụ́ ọ́gba-ndzụ́, o gude mee yebe Jisọ́su; mee t'ọ́ vuru ire. Iphe bụ́ teke unu nguru iya; unu egudeje iya nyata iya." ²⁶ Iphe bụ́ teke unu riru nri-wa; ngua l'okoro-wa bẹ́ unu ekfukashiakwa k'anwuhu, Nnajiufu nwuhuru l'oshi-osweru gbururu jeye teke Nnajiufu ọ́bu a-bya ọ́do.

²⁷ Ọ́o ya bụ́; iphe bụ́ onye taru buredi ono; m'ọ́ bụ́ l'ọ́ nguru mee, shi l'okoro kẹ́ Nnajiufu; l'uzo iya ẹ́-ba dụ́ nhamunha; onye ono bẹ́ Nchileke a-nma ikpe l'ọ́ meru ahuma gbaa ugwehu Nnajiufu jeye lẹ́ mee ya. ²⁸ Ọ́o ya bụ́ tẹ́ madzụ́ tujẹ́-odukwa onwiya ghachaa; temanu yo taa buredi ono; ngua iphe ono, shi l'okoro ono. ²⁹ L'onye eri; l'angu; l'ẹ́ b'ọ́ letaodu ẹ́nya; makahu iphe ugwehu Kuráiyisutu bụ́; l'eritakwa ikpe ekpu onwiya; l'angutakwaphu ikpe ekpu onwiya. ³⁰ Ọ́ kwa iphe ono kparu iphe ẹ́hu tsuru igweligwe unu ume; ndu azẹ́ l'iphe-ememe; ndu bẹ́ ọ́nwu haru gbushiwanu. ³¹ Obenu lẹ́ teke ayi vuwaru ọ́zo kpee onwayi ọ́kpobe ikpe; ọ́o ya bụ́ lẹ́ Nchileke te ekpehedu ayi ikpe; húa ayi ahuhù ẹ́ge ono. ³² Obenu lẹ́ teke bụ́kwanu lẹ́ Nnajiufu kperu ayi ikpe; kpetsua ya; bya a húa ayi ahuhù; iphe oome iya bụ́kwa t'ẹ́ b'ọ́ chigbabehe ayi lẹ́ ndiphe; tuko nma ayi ikpe.

³³ Ọ́o ya bụ́; unwanu mu; teke unu edzukobe kẹ́ nri Nnajiufu ono; unu nọ́duje cheodu ibe unu. ³⁴ Ọ́ -bụ́ru l'ọ́ nweru unu onye ẹ́gu agu; t'onye ono riodu nri l'ufu. Ono bụ́ iphe unu e-meje ndono; e menyaa; Nchileke nma unu ikpe k'edzukobe, unu edzukobeje. Yọ́ bụ́ru ẹ́ge k'onanu dụ́ ndono.

A bya lẹ́ k'iphe ndu ọ́phu nanu; ono bụ́waru mu -bya; mu eyefua ya ọ́nu.

12

Iphe-ọ́ma, shigbaa l'ẹ́ka Ume-dụ́-Nso

¹ A bya abya lẹ́ kẹ́ iphe-ọ́ma, shigbaa l'ẹ́ka Ume-dụ́-Nso; unwanu mu; bẹ́ mu e-mekwa t'ọ́ doo unu ẹ́nya. ² Unu manarua lẹ́ teke unu te shidu kwe kẹ́ Kuráiyisutu bẹ́ unu shikwa maru ẹ́ge onodu unu shi dụ́. Teke ono bụ́ ogvu bẹ́ unu shi nọ́du l'ẹ́ka; yọ́ lo-phe unu alo-phe; iphe bụ́ teke o guderu unu; yo deta unu deru nụ́ ntẹ́kpe, bụ́ iphe ẹ́-te kfudu okfu. ³ Ọ́ kwa iya kparu iphe mu eme t'ọ́ doo unu ẹ́nya l'ẹ́ to nwekwa onye bụ́ onye gude Ume Nchileke l'ekfu okfu, l'a-su: "Tẹ́ Jisọ́su bụ́kwaru onye vu ọ́nu;" to nwe onye a-dụ́ ike kfua l'oswiya lẹ́ Jisọ́su bụ́ Nnajiufu; gbahaa l'ọ́ gude Ume-dụ́-Nso ekfu iya.

⁴ Iphe-oma, shi l'èka Ume-dụ-Nsọ dukwa iche l'iche. Obenu l'ọ kwa Ume lanụ kpụu bụ Ume anụkota iphe-oma ono. ⁵ Ege ono bẹ ụzo, e shi ejeru Nnajiufu ozi dukwaphu iche iche. Obenu l'ọo Nnajiufu lanụ ono b'a tũko ejeru ozi ọbu. ⁶ Ike, Nchileke eyeje madzụ l'èhu t'ọ gude meje iphe dukwa iche iche. Obenu l'ọ kwa Nchileke lanụ emekotaje ike ono t'oo re ire l'èhu iphe bụ onye o yeru iya l'èhu. ⁷ Nchileke shi l'èka onyemonye ọbule l'èhu l'èhu ekoshi ege ike Ume-dụ-Nsọ erebe irè t'ọ buru iphe a-baru onyemonye ọbule uru. ⁸ Onye lanụ bẹ Ume-dụ-Nsọ ono eyeje ike l'èhu; k'ọphu oo-kfuje okfu, ekoshi lẹ Nchileke nuru iya mmamiphe. Yo ye onye ọdo ike l'èhu; k'ọphu oo-kfuje okfu, ekoshi l'ọ maru Nchileke ọgbodo amaru. Yo bụkwaru-a Ume-dụ-Nsọ lanụ ono. ⁹ Yo bya eye onye ọdo ike l'èhu; ike k'okweta kẹ Nchileke; gude iya l'eme iphe dughaa biribiri. Yo bụkwarua Ume-dụ-Nsọ lanụ ono. B'ọ bya eye onye ọphu ike l'èhu k'omeje onye iphe-ememe eme t'ọ korohu; bụkpelekwaphu Ume-dụ-Nsọ lanụ ono. ¹⁰ B'ọ bya eye onye ọdo ike l'èhu kẹ omeje iphe-ophuleny; bya eye onye ọdo ike l'èhu k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru; bya eye onye ọdo ike l'èhu k'okokahuje iphe shi l'èka Ume-dụ-Nsọ; mẹ ọphu, ẹ-te shidu l'èka iya. B'ọ bya eye onye ọdo ike l'èhu k'oghaje okfu-alị iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; bya eye onye ọdo ike l'èhu k'okoje iphe, iphe eekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ono koshiru bụ. ¹¹ Yo bụkwarua Ume-dụ-Nsọ lanụ tũko anụkota iphemiphe ọbule ono. Oomejeru onyemonye ọbule iphe-oma, dụ iche iche ege ọ tũru obu iya ama l'oo-me iya.

Ugwèhu lanụ yeke iphe motagbaaru iya nù

¹² Lẹ chọchi kẹ Kuráiyisutu dukwa l'ọ bụ ugwèhu lanụ. Ugwèhu madzụ emokashijekwa ibe-èhu igweligwe. A makwaru-a l'ọ mokashiru ibe-èhu igweligwe l'oswiya; ọbu l'ọ bụlekwa ugwèhu lanụ ege ọ bụ iya. ¹³ Ayi l'ayi ha: ?m'ì bụ onye Ju; ? m'ì bụdu onye Ju; ?m'ì bụ ohu; ?m'ì bụ amadụ; Ume-dụ-Nsọ tũkokwaphu ayi tughabe; ayi aburu ugwèhu lanụ teke ayi meru baputizimu; tũko gbaru mgba lẹ Ume-dụ-Nsọ ono, bụ iya bẹ eyeje ayi ike l'èhu ono.

¹⁴ L'ugwèhu l'onwiya ta kpukokwa ophu. O mokashikwaru ibe-èhu l'igweligwe. ¹⁵ Ọ -buru l'okpa a-sụ: lẹ keshinu ya ta bụdu ẹka bẹ ya ta bụkwa iphe motaru l'ugwèhu; ?bụ ono kposhiru iya ọburu iphe motaru l'ugwèhu tọo? ¹⁶ Nchì -sụ: lẹ keshinu ya ta bụdu ẹnya bẹ ya ta bụkwa iphe motaru l'ugwèhu; ?bụ ono kposhiru iya ọburu iphe motaru l'ugwèhu tọo? ¹⁷ Ndege ugwèhu l'ọphu tũko buru ẹnya lanụ; ?bụ ngunu b'a ge egudeje anụ iphe? Ndege ọ buru l'ugwèhu l'ọphu tũko buru nchì lanụ; ?bụ awe b'a ge egudeje anụ nshishi iphe? ¹⁸ Obenu l'ège o meru bụ lẹ Nchileke meru ugwèhu madzụ bya emokashia ya ibe-èhu ibe-èhu ege dụ iya mma. ¹⁹ Ndege iphemiphe ọbule ono tũko kpukokota ophu; mẹ ugwèhu ta ga nọkwa. ²⁰ Obenu lẹ nta-a; b'ọ mokashiru ibe-èhu igweligwe. Yo tũkokwa-a buru ugwèhu lanụ.

²¹ Ọo ya bụ l'ẹ to nwekwa teke ẹnya e-gbe gbeshi sụ ẹka: ?I garu iya lẹ ngunu? Ophu to nwekwa teke ishi e-gbe gbeshi sụ ọkpa: ?I garu iya lẹ ngunu? ²² Ege ọ dụ bụ l'ọ gbe bụkwaru nù ibe-èhu ayi ibiyiyanu, gbaru l'ọ bụ iya bẹ ẹnya iya katsua alala ono; bẹ gbe yihukwaru-a l'iphe aga mkpa. ²³ Ibe-èhu ayi ibiyiyanu, ayi riru l'ẹ tọ gbadu kẹ ọkwabe ugvu ono; bẹ ayi akwajẹ ngwa; akwabẹ iya ugvu, dụ iche. Ibiyiya ono, ayi akwachi akwachi ono; bẹ ayi gbe akajenu oleta ẹnya; ²⁴ mbụ letakpoo ya egbe ẹnya ọphu mkpa iya ta dũduru ibiyiyanu ọdo. Obenu lẹ Nchileke wolereta ẹhu madzụ dzekfua nanụ ege ono; bya eworu ugvu, ha nshinu kwabẹ ibe-èhu ibiyiyanu, ẹ-ta akwabedu ugvu ohuma ono. ²⁵ Ọ kwanu iya bụ k'ọphu ibe-èhu yẹ ibe-èhu ibe iya te ejedu ọkpa ẹnya; gbahaa t'èphe tũkoje leta ibe ẹphe ẹnya. ²⁶ Teke iphe-èhuka byakfutaru ibe-èhu lanụ; ọ byakfutakwaphu iphe bụ ẹhu phuu. Teke bụ l'a kwaberu ibe-èhu lanụ ugvu; ẹhu l'ọ ha etegbaru ẹnwa iya.

²⁷ Ọ kwa unubẹ chọchi bụ ugwèhu Kuráiyisutu; onyemonye ọbule l'èhu l'èhu aburu ibe-èhu, motaru iya nù. ²⁸ Nchileke abya ekoshi onyemonye ọbule iphe ọo-nọdu eme. O vuru ụzo fọta ndu ọphu bụ ndu ishi-ozì; bya afọta ndu ọphu; ẹphe aburu ndu ekfuchiru iya nù. Yo gbeshi ọdo; bya afọta ndu k'èto; ẹphe aburu ndu a-nọdu ezi iphe; b'ọ bya afotakwaphu ndu ọphu, o yeru ike l'èhu t'èphe meje ndu iphe eme t'èphe korohu; bya afọta ndu a-nọdu eyeje ẹka; bya afọta ndu a-nọdu akpo-zijeru chọchi ụzo; mẹ ndu a-ghajẹ okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi ẹphe. ²⁹ Ẹ tọ bụkwa chọchi l'ọphu bụkota ndu ishi-ozì; ọphu ẹphe 'abụkotakwa ndu nkfuchiru Nchileke; m'ọ bụ ndu ezi iphe. Ẹ tọ bụkwa ọha nwekotaru ike k'ome iphe-ophuleny. ³⁰ Ophu 'ọ bụkwa ọha bẹ Nchileke yeeberu ike l'èhu k'ome onye iphe eme t'ọ korohu; tọ bụ ọha aghaẹbeje okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ koshiru ẹphe; tọ bụ ọha aduje ike ọko iphe

iphe eekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ono koshiru. ³¹ T'onyenonnu yeru ẹhu l'ose ẹge ya e-me meje iphe ono ophu ka ọga mkpa.

Obenu ẹ nta-a; bẹ mu e-koshi unu ọzo ophu bụ iya kakọta.

13

N-yemobu

¹ Ẹ to nwekwa mę mu aghaję okfu-alį mu; gude iphe bụ okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshije madzų l'ekfu okfu; mbų gudetsua gude okfu unwu ojozi-imigwe l'ekfu; n-yemobu -rųhu mu l'ẹhu bę mu azujilekwaa l'ọ bu mkpokpo nggogo m'ọ bukwanu eze mgbirigba, azų yogoroyogoro. ² Ẹ to nwekwa mę Ume Nchileke yetsuaru mu ike l'ẹhu tę mu kfufe okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru; mbų; mu abya amaru Nchileke ọkpobe amaru; bya amakotakpooru iphemiphe ọbule, o shi domia edomi; bya akwatakpo kweta kę Nchileke ono kweshia ya ike; k'ophu bų: mu -sų ugvu t'ọ fọta l'ẹke, ọ nọ je anọdu l'ẹke ọdo; yọ fọta; mu -kwetakotakpokwaa kę Nchileke ẹge ono; mu te yeru madzų ibe mu obu b'ẹ to nwekwa iphe mu bų. ³ Ẹ to nwekwa mę mu wotakotaru iphe mu nweru enweru l'ọ ha mee iphe-ọma; bya ekwetakpokwaa kwe woru onwomu nų t'a kpọo ọku; mu te yeru madzų ibe mu obu; ẹ tọ dukwa uru, mu ritaru iya.

⁴ N-yemobu emeje madzų t'ọ ta nshi l'iphemiphe ọbule, dagbaru yele onye ono, o yeru obu ono. Yọ bųru oyeru ndu ọdo obu emeje madzų t'ọ nweru obu-ọma. Ọ bų n-yemobu emeje tę madzų be ejiru onye o yeru obu ijimęnya. Onye yeru ndu ọdo obu te ekudu onwiya ekuku; too tu onwiya oke ẹpha. ⁵ Oyeru ndu ọdo obu emeje tę madzų be eme iphe ẹ-ta dudu mma l'ęnya. Yọ bukwaru iya phų emeje madzų t'ẹ b'ọ bų onye-ọnwà. Onye yeru ndu ọdo obu ta makwa k'obu-ọku; tọ ma k'odo iphe l'ọkpoma. ⁶ Onye yeru madzų ibe iya obu te etejekwa ęswa l'iphe ẹ-te vudodu nhamunha. Ọ buchia iphe vudo nhamunha b'o teje ęswa iya. ⁷ Onye yeru madzų obu ta aswijedu uswi l'iphe bų iphe onye ono meru iya. Yọ bųru oyeru ndu ọdo obu emeje tę madzų kweta ẹ k'ọma l'iphe bų iphe byaru nų. Oyeru madzų obu emejekwaphu tę madzų ẹ ęnya ẹ k'ọma l'iphemiphe ọbule. Oyeru madzų obu emejekwaphu madzų t'ọ vudoshia ike l'iphe bų ẹge iphe obu dukpo.

⁸ N-yemobu a-nọdukwa gbururu jeye. Ike k'okfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru e-mekochaa gvų. Ẹge ono bę k'ọgha okfu-alį madzų; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi e-mekochaa gvų. Ọ kwaphu ẹge ono bę ọmaru Nchileke ọkpobe amaru a-gvųkwaphu. ⁹ Amama, ayi maru Nchileke nta-a peheru. Ekfuchita, ayi ekfuchitaru iya nta-a epehu. ¹⁰ Obenu ẹ teke iphe ophu dzuru oke byaru; bę ndu ophu pẹhuru epehu ta anghedu.

¹¹ Teke mu shi bųru nwata bę mu shi ekfufe l'ọ bų unwegirima; shi nweru egomunggo unwegirima; shi arije ọriri unwegirima. Mu abya aburu onye bų ọgurenya; tuko umere ęgirima gwọbe. ¹² Ẹ nta-a bę ayi gudekwa onyo aphų iphe ono l'ọ ha inyoki-inyoki. O -rua teke ono bę ayi ẹ Kurayisutu a-phųgba onwayi ifu l'ifu. Nta-a bę mu maru iphemiphe ọbule ẹka lanų ẹka lanų. O -rua teke ono bę mu a-makotaru iphemiphe ọbule ọkpobe amama; ẹge Nchileke makotaru mbẹdua nta-a.

¹³ Ọo ya bų l'uzo iphe ẹto, a-nọdu nų bų: ekwekwe; ole-ęnya-iphe; mę n-yemobu. Iphe ono ẹphe ẹto te nwedu l'ọ gvų. Ọ bų l'ophu katsukpo nų bų n-yemobu.

14

Oyefua ọnu l'iphe-ọma, shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ

¹ Ọo ya meru iphe mu ekfuru unu; su: T'unu keshia ẹhu yeru madzų ibe unu obu. Ọlobu; t'iphe-ọma ono, dų iche l'iche, shigbaa l'ẹka Ume-dụ-Nsọ ono gushijekwa unu ike. Ketekete k'iphe-ọma k'okfufe okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru. ² L'onye gharu okfu-alį iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya ta bukwa madzų bę ookfu anų; ọ kwa Nchileke bę ookfu anų. Ẹ to nwekwa onye ọdo, ookfu anų; keshinu ẹ to nwedu onye maru iphe ookfu. O gude Ume Nchileke ekfu iphe Nchileke shi domia edomi. ³ Obenu l'onye ekfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru bę bų madzų bę ookfu anų. O shi ẹge ono emeli onyemonye ọbule emeli; l'eyeshiru ẹphe ọku: t'obu shihu ẹphe ike; l'adukwaphu ẹphe ike. ⁴ Onye gharu okfu-alį iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya bukwa onwiya bę oomeli. Obenu l'onye ophu ekfufe okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru iya bę bų chochi bę oomeli emeli.

⁵ Iphe gega dų mu mma bų t'iphe bų l'unu ha ghaję okfu-alį unu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi unu. Obenu l'ọ ga ka mu rų mma l'unu ekfuchiru Nchileke. L'onye ekfuchiru Nchileke kapyabekwa onye gharu okfu-alį iya; kfulahaa okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; gbahakwaa l'o nweru onye nọ l'ẹke ono, duru ike ọko iphe ookfu, bukwanu

k'ophu okfu ono a-buru iphe emeli chochi emeli. ⁶ Unwunna mu; mu -byakfuta unu bya aghaa okfu-alí mu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu; ?nanu uru, unu e-rita iya? Unu ta anukwa iya; gbahakwa le mu byaru bya ekoshibebe unu iphe ophungu, shi l'eka Nchileke; odo bu le mu byaru bya ezilaha unu omaru Nchileke ogbodo amaru; m'o bukwanu le mu byaru bya ekfulahaaru unu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru mu; m'o bu le mu bya awata ozi unu iphe Nchileke kfulu.

⁷ Unu lewaru iphe dụ l'ọ bu opu; m'o bu ogumogu, e ta budu madzụ. Unu marua l'e to nwedu onye ama iphe ookfu; gufu l'ọ dafutaru ọda osuma. ⁸ Teke bu l'onye egbuje upyoku ogo te egbufudu iya ege eegbuje iya t'a maru l'ogu abya; ?bu onye a-kwakobe ke ogo? ⁹ Oo ya bu l'ọ bu ege ono b'ọ dukwaphu l'ehu unu. Teke bu l'unu gharu okfu-alí unu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi unu; mbu; unu ekfu okfu, e-ta kfubedu dofu madzụ enya; ?nanu ege madzụ e-shihunu maru iphe eekfu? ?Unu ta madu l'okfu, unu ekfu a-tuko buru ogba egbe eye l'egbudu? ¹⁰ E ta atukwa iya ego l'okfu-alí, dugbaa iche iche jiru le mgboko-a. Obenu l'e to nwedu m'ogo nanu, te edojedu ndu ekfu iya nu enya. ¹¹ O -buru le mu ta anudu okfu-alí obu; bunu iya bu le mu bu oha-ntsu l'enya onye ekfu iya nu; onye ekfu iya nu aburu mbedua oha-ntsu. ¹² Ege ono b'ọ dụ l'ehu unu: Keshinu iphe-oma, shi l'eka Ume-dụ-Nsọ agushi unu ike; unu keshia ehu t'ọ ha unu nshinu l'ehu; k'ophu ọo-bukwanuru iphe-oma, a-kfubeje oswa emeli chochi emeli.

¹³ Oo ya bu; t'onye aghaje okfu-alí iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; kfuljekwaruphu nu Nchileke t'ọ nu iya ike, oo-gudeje koo ya; t'a maru iphe ookfu. ¹⁴ Le teke mu gharu okfu-alí mu; gude okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu; ekfu anu Nchileke be bukwa obu mu ekfu anu Nchileke; egomunggo mu ta yikwa iya. ¹⁵ ?Bukwanu ngunu odo gharu mu l'ememe? Iphe mu e-me bu le mu e-gude Ume Nchileke, bu mu l'obu; bya egudekwaphu egomunggo mu ekfu anu Nchileke. Mu e-gude Ume Nchileke, bu mu l'obu; bya egudekwaphu egomunggo mu; agụ egvu anu Nchileke. ¹⁶ O -buru l'i gude Ume-dụ-Nsọ, bu ngu l'obu ekele Nchileke ekele; ?nanuhunu ege onye odo, n' l'eke ono, e-ta madu okfu, i gude ekele Nchileke ekele e-me kwee: "Ono kwa ege o dụ;" m'o -madu iphe iikfu? ¹⁷ Onye onanu b'e too melikwa emeli; m'o -rururu; ekele, iikele Nchileke atsokpoo oswi ke rengerenge.

¹⁸ Mu ekele Nchileke ekele le mbedua l'onwomu kakota unu oghaje okfu-alí mu; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi mu. ¹⁹ Obenu l'o be ke te mu nodu l'eke chochi dzukoberu; ghaa okfu-alí mu; gude okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; kfuwa unukurunu okfu; mu ahatachia ogude egomunggo mu kfuwa nwakpuru okfu ise, nweru ishi; k'ophu mu e-gudekwanu iya zia ndu odo iphe. ²⁰ Unwunna mu; unu ba ariekwa oriri l'ọ bu unwegirima nshii. A -bya le ke ome ejo iphe; unu dukwa l'ọ bu nwaswa. Teke e ruru l'egomunggo; unu enweru egomunggo ndu bu ogurennya. ²¹ L'e dekwaru l'ekwo ekemu Nchileke; le Nnajiufu, bu Nchileke suru:

"Ya e-gude okfu-alí odo;

gude okfu ndu oha-ntsu;

kfulu yeru ndu-wa.

Olobu; ?ephe gbe angaru iya nchi."

Ono iphe Nnajiufu ekfu ndono.

²² Oo ya bu l'ogha okfu-alí onye; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi bu iphe e meru t'ọ buru iphe a-dụ ndu te kwedu ke Kuráiyisutu l'ọ bu iphe-ohubama; e t'ọ bukwa ke ndu ke Kuráiyisutu. L'okfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru ta bukwa ke ndu te kwetadu ke Kuráiyisutu; o bukwa ke ndu kwetaru nu.

²³ Oo ya bu; teke bu le chochi mkpurophu dzukoberu; nyemonye obule atuko ghaa okfu-alí iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; a nonyaa; onye shi eshishi abatashia; m'o bu onye te kwedu ke Kuráiyisutu abyakfuta unu; ?ndu ono ta asuleduphu l'ogo ogvu eme unu? ²⁴ Obenu; o -buru l'onnyemonye obule ekfuchuru Nchileke; onye e-te kwedu ke Kuráiyisutu; m'o bu onye odo, shi eshishi bata; ?ti madu l'iphe ono, eekfushi ono a-awahu iya obu; yo kpo-phu egomunggo azu; bya amaru le ya bu ejo madzụ. ²⁵ Iphe ono, onu ono atuko iphe, o riru l'egomunggo vo-lishia avo-lishi. Yo buru pee l'alí; wata oharu Nchileke eja; watakwaphu okfu; su: "O bu oswi-okfu l'unu le Nchileke no phu l'eka-o!"

Iphe eeme ememe le Chochi

²⁶ Unwunna mu; ?o dụ unu l'ọ bu ngunu be mu ekfu ono? Iphe mu ekfu bu: teke unube chochi dzukoberu; onye egude Egvu-oma; onye egude okfu Nchileke l'ezi iphe; onye ekoshi unu iphe ophungu, shi l'eka Nchileke; onye aghaa okfu-alí iya; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi iya; odo bu; onye ako iphe okfu ono bu. T'onye, emekpo iphe oome mee ya t'ọ buru iphe ee-gude melia unu emeli. ²⁷ O -buru l'o nweru ndu agha okfu-alí

ephe; ekfu l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi; t'ọ bụru-a nwụmadzu ẹbo m'ọ bụ ẹto nwenkinyi. Qlobu; t'ephe haịkwa iya ahaha: onye -kfutsuje; onye ekfua; onye lanụ l'ime unu akọo iphe okfu ono bụ. ²⁸ Q -bụru l'ẹ to nwedu onye nọ l'ẹke ono, a-kọ-ghe iphe okfu ono bụ; t'ephe tükokwa dobe onu ndo; tẹ onyenonu kfujelephu nụ onwiya; kfkwaphu nụ Nchileke. ²⁹ Tẹ ndu ekfu okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru dujukwa ẹbo; m'ọ bụ ẹto; ndu ophu eleghee iphe ephe kfuru ẹnya eleghe. ³⁰ Teke ọ bukwanu l'onye ọdo, nọ lẹ ndzuko l'ẹke ono bẹ Ume-dụ-Nsọ koshiru iphe shi iya l'uche; tẹ onye k'odungu phụ, shi ekfu okfu phụ dakwaa ashị. ³¹ Q dukwa mma t'unu l'unu ha kfuchijeru Nchileke. Qle t'a ahajẹ iya ahaha; k'ophu onyemonye ọbule e-shi iya mụta iphe; e shi iya yeshiru onyemonye ọbule ọku t'obu shihu iya ike. ³² Onye Ume-dụ-Nsọ nuru iphe-oma k'okfuje okfu, ekoshi ozi, Nchileke ziru adujukwaa ike kpade onwiya teke ookfu iya. ³³ Lẹ Nchileke ta bukwa Nchileke mkpaka. Q kwa Nchileke ẹhu-agu.

³⁴ A bya l'ẹke unwanyi nọ; unu meje ege iphe bụ chọchi ọdo, bụ chọchi Nchileke emeje, bụ iya bụ t'unwanyi dajekwaa kfungu mẹ chọchi -dzukobe. Unwanyi b'ẹ te kwekwa t'ephe yejee onu l'okfu l'ẹke chọchi dzuru. T'ephe gbe wozitajechia onwephe alị; kẹ l'ọ bụ ege ekwo okfu Nchileke kfuru iya ndono. ³⁵ Q -bụru l'ọ nweru iphe dọ ephe kẹ t'ephe kpata ishi iya; teke ephe ruru ufu; ephe akpata iya nji ephe. L'ọ kwa iphe-iphere t'unwanyi vudoje l'ẹke chọchi dzuru edzudzu; kfu okfu.

³⁶ Mbụ; ?unu tubesu l'ọo l'ẹka unu bẹ okfu Nchileke shi tọo? ?T'unu arị l'ọo unu beberu nụ-sweru okfu Nchileke tọo? ³⁷ Onye arị lẹ ya bụ onye nkfuchiru Nchileke; m'ọ bụ lẹ ya nataru iphe-oma, shi l'ẹka Ume Nchileke; t'ọ doo onye ono ẹnya l'iphe-a l'ọ ha, mu deru nụ unu-wa bụ ekemu, shi l'ẹka Nchileke. ³⁸ Onye ẹ-ta agubedu iphe-a l'ọ ha iphe; t'ẹ ba agubekwaphu onye ọbu iphe.

³⁹ Qo ya bụ; unwunna mu; t'ọ gujukwa unu ẹgu okfuchiru Nchileke; ophu unu 'akposhikwa ọgha okfu-alị onye; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi. ⁴⁰ Ege ọ dọ bụlephu t'ẹ meje iphemiphe ọbule ege ọ gbaru; mẹ l'oruberu iya.

15

Oshi l'onwu teta kẹ Kuráiyisutu

¹ Unwunna ayi; nta-a bẹ mu eme tẹ mu nyatafuaru unu kẹ ozi-oma ono, mu zihawaru unu ono. Ozi-oma ono bẹ unu nataru. Yọ bụru iya meru iphe unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráiyisutu. ² Q kwa ozi-oma ono, mu ziru unu ono; bẹ Kuráiyisutu gude dzofuta unu; mbükwa mẹ unu -gudeshia ya ike ege mu ziru iya unu; gufukwa l'ekwekwe unu, kweru bẹ bụ ekwekwe mmakanu.

³ Iphe ono, katsua mkpa, e yeru mu l'ẹka, mu ziru unu ono; bukwaruphu iphe e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke l'ọo ege ọ dọ ndono; bụ lẹ Kuráiyisutu nwuhuru l'okfu iphe dọ ẹji, ayi meshiru. ⁴ L'ọ nwuhutsuaru; e lia ya. Yọ nọo abalị labụ; yo be k'eto ya; Nchileke ekulia ya. Yọ bukpelekwaruphu ege e dehawaru iya l'ekwo okfu Nchileke. ⁵ L'ọ woru onwiya koshi Pyita; Pyita egude ẹnya iya phụ iya. E metsua; yo woru onwiya koshi ndu ishi-ozí iri l'ẹbo ono; ephebedua egudekwaphu ẹnya ephe phụ iya. ⁶ E metsua; yo wokwaruphu onwiya koshi unwunna ayi; ndu ghataru unu madzụ l'ukporo ugbo ise; l'ugbo lanụ; ephe egudekota ẹnya ephe phụ iya. O nwekwaru ndu ophu haru nwuhuwa nọ lẹ ndu ono. Q bụ lẹ ndu ophu nọkwadua ndzụ nta-a kakwa l'igwe. ⁷ E metsua; yo bya eworu onwiya koshi Jémusu; b'ọ bya eworu onwiya koshi ndu ophunanu, bukwapu ndu ishi-ozí ono l'ephe ha.

⁸ Yo be l'ikperazụ iya; yo bya eworu onwiya koshi mu; mu egude ẹnya mu phụ iya. Mbẹdua bẹ unu marua l'onye ishi-ozí nke mu b'a tsuru mu atsutsu. Yo gbe dọ l'ọ bụ ọwaa, aasuje lẹ nwata b'a muru l'ẹ b'ọ ka akaka. ⁹ Iphe ọbu bụ l'ọ bụ mbẹdua bẹ ẹnya mu katsua alala l'iphe bụ ndu ishi-ozí Jisọsu l'ephe ha; mbụ lẹ mu ta agbakpọduanu kẹ tẹ eeku mu onye yí lẹ ndu ishi-ozí Jisọsu. Ishi iya aburu lẹ mu shi akpa chọchi kẹ Nchileke ẹhu. ¹⁰ Obenu lẹ Nchileke gude eze-iphe-oma nk'ia; mee mu; mu aburu onye mu bụ ntau. Ẹ tọ bukwa l'eze-iphe-oma ono, Nchileke meru mu ono bụ iphe ẹ-te vudu ire. Mu gbekwa bya akakọta ndu ishi-ozí ndu ophu l'ephe ha ọjeshi ozi ike. A makwaru-a l'ẹ tọ budo mbẹdua eme iya l'onwomu; l'ọ bụ ike kẹ Nchileke l'ere mu ire l'ẹhu. ¹¹ Qo ya bụ; ?m'ọ bụ mu ziru unu ozi ono; ?m'ọ bụ ephebedua; ọ kwa iphe lanụ bẹ ayi tuko ezi; bya aburu iphe lanụ ono bẹ unu kweru.

Oshi l'onwu teta nk'ayi

¹² Keshinu ozi ono, ayi ezi ono bụ lẹ Nchileke mewaru Kuráiyisutu; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ; ?hanuhunu ege e meru; unu aharu sụ lẹ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta nọdu ndzụ ọdo? ¹³ Q -bụru l'ọ bụ oswi-okfu lẹ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta nọdu ndzụ ọdo; ọo ya bụ lẹ Nchileke te

medu Kuráiyisutu t'o shi l'onwu teta ndzu. ¹⁴ Q -bukwanuru lẹ Nchileke te medu Kuráiyisutu t'o shi l'onwu teta ndzu; ọọ ya bụ l'iphe ono, ayi pata ezi ono bẹ bụ iphe mmakanu. Ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráiyisutu abukwaruphu iphe mmakanu. ¹⁵ E ọ bụlekwa iphe mmakanu kpụ. Ookoshikwaphu l'ayi ágbà Nchileke ire; keshinu ayi ekfu lẹ Nchileke meru Kuráiyisutu; yo shi l'onwu teta ndzu. E -metsunua; ọphu Nchileke emehedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta ndzu l'oswiyia; ọọ ya bụ l'ayi adzụ ejo-ire. ¹⁶ Lẹ teke ọ bụ lẹ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe shi l'onwu teta ndzu; ọ bụnu iya bụ lẹ Nchileke te mekwaphu Kuráiyisutu t'o shi l'onwu teta ndzu. ¹⁷ Teke ọ bukwanu lẹ Nchileke te medu Kuráiyisutu t'o shi l'onwu teta ndzu ọdo; ọọ ya bụ l'ekweta, unu kwetaru kẹ Kuráiyisutu bụ iphe iphòrò; iphe dū ẹji, unu megbaaru anodukwadua unu l'ẹhu ege ọ nọ iya unu. ¹⁸ Ọọ ya bụ lẹ ndu ono, ephẹ lẹ Kuráiyisutu tugbaberu buru nanu bẹ ephẹ nwuhuderu ono bẹ lawaru l'iyi. ¹⁹ Teke bụ l'ọ bụ lẹ ndzụ ọwaa, ayi nọ nta-wa nkinyi iya bụ ẹke ayi elebebe ẹnya iphe Kuráiyisutu e-meru ayi; ọọ ya bụ l'ayi bụ ndu, gbaru kẹ t'a katsụaru ayi ọkuru nshọ lẹ mgboko-a.

²⁰ Obenu l'ẹ tọ dudu ege ono. Iphe bụ ire-lanu bụ lẹ Nchileke meru Kuráiyisutu; yo shi l'onwu teta ndzu. Yọ buru iya bụ onye ọdungu, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta ndzu ndzụ; gude iya ekoshi ayi l'ọo oswi-okfu lẹ ya e-mekochaa mee tẹ ndu nwuhuru anwuhu teta ndzu ndzụ. ²¹ Q kwa ege ono, onwu shi l'ẹka nwoke lanu bya abarahụ ono bukwapu ege ono bẹ oteta l'onwu nweru ndzụ ọphungu shikwaphu l'ẹka nwoke lanu. ²² L'ọ kwa ege madzụ kparamkpamu anwuhuje; okfu l'ephe shi l'ẹhu Ádamu; bukwapu ege ono bẹ iphe bụ ndu ephẹ lẹ Kuráiyisutu tugbaberu buru nanu e-teta nweru ndzụ ọphungu. ²³ Obenu l'onymonye ọbule bẹ Nchileke l'ẹme t'ọ teta ndzu m'ọ -rubele iya phụ; Kuráiyisutu, bụ iya bụ onye ọdungu-wa bẹ bụ ivuzọ; ndu bụ ndu nk'iya etsota iya teke ọo-bya. ²⁴ E -metsua; yo rua teke ikperazu, bụ teke Kuráiyisutu e-woru ike, o gude buru eze; ye Nchileke, bụ Nna l'ẹka; teke ono bẹ oo-me tẹ ike iphe bụ ọ-chi-ọha; mę ọ-nọ-l'oke-ọkwa; mę ike o-gude-ike phẹ l'ephe ha dakota. ²⁵ Okfu lẹ Kuráiyisutu bífutaje eze, achị mgboko-a gbururu jeye teke ọo-dzọpyabe iphe bụ ndu ọhogu iya l'ọkpa. ²⁶ Ọhogu k'ikperazu, oo-mebyi irè iya bụ anwuhu. ²⁷ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; sụ: "Lẹ Nchileke mewaru t'ọ dzọpyabe iphemiphe ọbule l'ọkpa." Ọphu doru ẹnya aburu lẹ Nchileke gufuru onwiya l'iphemiphe ọbule ono, o meru tẹ Kuráiyisutu dzọpyabe l'ọkpa ono. ²⁸ Q bụ teke Nwa kẹ Nchileke bulephu ishi iphemiphe ọbule bẹ oo-woru onwiya ye l'ẹka Nchileke ono, meru t'ọ buru ishi iphemiphe ọbule ono; k'ọphu Nchileke a-buru mkpakọ ishi iphemiphe ọbule.

²⁹ Odumeka; mu asu: ?ee-mekwanu ndu ono imagha; bụ iya bụ ndu e meru baputizimu l'okfu ẹhu ndu nwuhuru anwuhu? ?Bụ ngunu bẹ ephẹ ele ẹnya iya? Q -buru l'ọ bụ oswi-okfu mbụ iphe eekfu lẹ Nchileke te emedu ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta ndzu ndzụ; ?bụ kẹ ngunu b'e gudekwanu eme baputizimu l'okfu ndu ono? ³⁰ ?Bụ ngunu meru iphe ayi anọjufe alọ ishi ayi alọ tekenteke? ³¹ Unwanu mu; ọ kwa ekuku, mu egudeje unu eku onwomu kẹ atugbabe, ayi l'unu tugbaberu lẹ Kuráiyisutu; meru iphe mu ekfu iphe-a; sụ lẹ mu ebegejekwaru anwuhu ebegeru l'onu mbọku-mbọku. ³² ?Bụ ngunu bụ uru, mu ritakpooru iya? E -kfudekpoo ya l'ọ bụ iphe meru l'ẹhu madzụ bẹ mu suru: ?bụ ngunu bụ uru, mu ritakpooru iya; ege mu l'anwuhu luru ọgu lẹ Ẹfesosu l'ọ bụ onye ye l'anu-egu-egbudu luru ọgu-a? ?Nanu uru iya m'ọ -buru lẹ Nchileke t'emekochadua mee ndu nwuhuru anwuhu t'ephe teta ndzu ọdo? Q bụ iya bụ t'ọ laa l'iphe aanmajẹ l'etu; sụ: "Tayi watawaru ori; l'angu ege dū ayi mma; teke o beru echile; ayi anwushihwaru."

³³ Unu bẹ ekwekwa t'e duswee unu ọzo. A sukwaru l'ejo ọyi emeyife umere oma. ³⁴ Ọphu tẹ ifu doo unu edodo; t'unu haa ome ejo iphe. Mu ekfukwa ọwaa tẹ mu kfuru iphere ye unu l'ifu: L'ọ nwekwaru l'unu ha ndu ọphu e-ta makpọduanu Nchileke lẹ phuu.

Ẹhu ọphu ee-gude shi l'onwu teta

³⁵ O nweru onye a-nonyaa nụ; yọ ji: ?Nanukpoo ege Nchileke e-shi mee tẹ ndu nwuhuru anwuhu teta ndzu ndzụ? ?Bụ egbe ugwehu, dū idagha bẹ onye ọbu e-gude lufuta? ³⁶ Nggube adukputa! ?Tị madu l'iphe i koru l'alị t'erutajedu ọdo; m'ọ bụdu l'ọ vuoduru ọzo rehu ẹwa. ³⁷ Unu lewaru oshi-omi. E tọ kwa ege ọodu teke o vufutaru; bụ ege ọoduje; ayi akua ya. Iphe ayi akuje bukwa akpuru iya; mbụ; dū l'ọ bụ akpuru akpe; m'ọ bụ akpuru iphe ọdo, dughbaa iche l'iche. ³⁸ Obenu lẹ Nchileke egudeje ẹka iya meru ugbugba nū iya ege dulephu yebe Nchileke mma l'obu. Oonuje akpuru iphemiphe ọbule ugbugba, gbaru iya nū.

³⁹ L'unu maru l'anụ-ẹhu iphemiphe ọbule ta ọ̀bebedu iphe lanụ. Madzụ nweru akpẹhu nk'ia; anụ enweru akpẹhu nk'ia; nwenụ enweru akpẹhu nk'ia; ẹma enweru nk'ia.

⁴⁰ Iphe nọ l'imigwe nweru ụgbugba nk'ia. Iphe nọ l'alị enweru ụgbugba nk'ia. Obe biribiri kẹ ụgbugba iphe nọ l'imigwe bẹ dụ iche; biribiri k'ụgbugba iphe ọphụ nọ l'alị adụkwaphu iche. ⁴¹ Ẹnyanwu nweru biribiri nk'ia iche; biribiri kẹ ọwa adụ iche; biribiri kẹ mkpọ-kpodo adụkwaphu iche. Biribiri kẹ mkpọ-kpodo bụ l'ọ nweru ọphụ akajẹ ibe iya ekeke.

⁴² Ọ bụ ẹge ono bẹ ọo-dụ teke Nchileke e-me ndu nwụhuru anwụhu t'ẹphe shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ. Ẹhu madzụ l'ọ bụ akpuru iphe a kuru l'alị. Ọ bụ iphe e-rehu erehu. Obe teke Nchileke e-me ẹhu ono t'ọ shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ọphungu bẹ ọo-buru iphe ta abyahedu bya erehu erehu ọdo. ⁴³ Ẹhu madzụ, e liru elili bẹ ike ta nọhedu; ẹmanu b'ọ dükwaphu oyi. Ophụ Nchileke e-me t'ọ teta e-nweru agburu-ẹhu; bya aburu ẹgiri iya, dọ biribiri. ⁴⁴ Teke e liru iya b'ọ bụ iphe shi nweru ndzụ k'unwu-eliphe. Teke Nchileke e-me t'ọ teta b'ọo-buru iphe nweru ndzụ, bụ kẹ Ume Nchileke. O nweru ẹhu ophụ nweru ndzụ, bụ k'unwu-eliphe. Obenu l'ọ nwekwaruphu ẹhu ọphụ nweru ndzụ, bụ kẹ Ume Nchileke. ⁴⁵ L'e dekwaru l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Lẹ Nchileke meru onye ivuzọ, bụ Ádamu t'ọ bụru madzụ, nọ ndzụ." Yọ bya emee Ádamu kẹ ikperazụ-a, bụ iya bụ Kuráiyisutu t'ọ bụru Ume, anụ ndzụ. ⁴⁶ Ẹ tọ bụkwa ụgbugba, shi l'imigwe evujeru ụzo. Ọ kwa ụgbugba k'eliphe evujeru ụzo; kẹ imigwe etsota iya. ⁴⁷ Ádamu kẹ mbụ bẹ Nchileke gude ẹja, shi l'alị mee. Ádamu k'ẹbo shikwanu l'imigwe. ⁴⁸ Madzụ kpamukpamu nweru ẹhu, dọ l'ọ bụ kẹ Ádamu ọphụ e gude ẹja, shi l'alị mee. Obenu lẹ ndu bụ kẹ Ádamu ọphụ shi l'imigwe e-nweru ẹhu, dọ l'ọ bụ nk'ia, bụ iya bụ ẹhu ọphụ shi l'imigwe. ⁴⁹ Ọ bụlephu ẹge ayi yeru onye ono, Nchileke gude ẹja, shi l'alị mee ono; bụkwaphu ẹge ayi e-yeru onye ono, shi l'imigwe ono.

Teke Kuráiyisutu a-bya ọdo

⁵⁰ Unwunna mu; iphe mu ekfu abya bụ: L'iphe nweru anụ-ẹhu mẹ mee ta abahụkwa l'ẹke Nchileke bụ eze. Ophụ iphe erehujẹ erehu ta anojekwa gbururu jeye.

⁵¹ Unu kpa iphe lẹ nchị tẹ mu kọoru unu iphe Nchileke shi domia edomi: Ayi l'ayi ha t'anwushihukotakwa; a tuko ayi gbanweshikota. ⁵² Mbụ l'a bya ele ẹnya bẹ Nchileke gbanwekotawaru ayi; m'e -gbulephu ụpyoku ikperazụ ono. E -gbulephu ụpyoku ono; bẹ Nchileke e-me ndu nwụhuru anwụhu t'ẹphe tetakota nọdu ndzụ ọdo; k'ọphụ ẹphe ta abyahedu bya anwụhu anwụhu ọdo; yọ gbanwekotakwaphu ayibedua. ⁵³ Iphe unu a-maru bụ l'ugwẹhu ọwaa, e-rehu erehu-wa chítafutajekwa ugwẹhu ọphungu, ẹ-te erehudu erehu yee onwiya l'ọ bụ uwe. Ugwẹhu ọwaa, a-nwụhu anwụhu-a chítafutajekwaphu ugwẹhu ọphụ bụ 'anwụhu anwụhu yee onwiya l'ọ bụ uwe. ⁵⁴ Teke ugwẹhu-wa, e-rehu erehu-wa chítaleruphu ugwẹhu ọphụ ẹ-te erehudu erehu yee onwiya; ugwẹhu ọwaa, a-nwụhu anwụhu-wa achíta ọphụ ẹ-ta anwuhudu anwụhu yee onwiya. Ọ bụ teke ono bẹ iphe e deru l'ẹkwo okfu Nchileke e-re ẹge e deru iya. Ọ sụru:

"Lẹ Nchileke mekputawaru anwụhu;

lee ya."*

⁵⁵ "Nggube anwụhu;

?nanuhunu ike ọbu,

iigudeje eme madzụ

eriri ọbu?

Mbụ; ?nanuhunu irè ngu ọbu?"†

⁵⁶ Iphe anwụhu gude eme ire bụ iphe dọ ẹji; ike k'iphe dọ ẹji eshikwanu l'ekemu.

⁵⁷ Ọlobu; t'ayi kelekwa Nchileke ekele; yẹbedua, meru t'ayi shi l'ẹka Nnajiufu ayi, bụ Jisọs Kuráiyisutu emekota iphemiphe ọbule ono eriri.

⁵⁸ Unwunna mu, mu yeru ọbu; unu vudokwa vudoshia ike; unu be kwekwa t'e mee unu t'unu tengaa etenga. T'ẹka unu kangojekwa l'ọjeru Nnajiufu ozi, nyiberu anyibẹ tekenteke; keshinu unu maru l'akanya, unu gude ike kẹ Jisọs l'ese ta abudu unu nsegbu-akanya.

16

Okpoga, e gude eyeru ndu kẹ Kuráiyisutu ẹka

* 15:54 15:54 Azá 25:8. † 15:55 15:55 Hos 13:14.

¹ A bya lẹ kẹ okpoga ono, unu gude obu-oma unu anu ndu kẹ Nchileke, bu lẹ Jerúsalemu ono. Iphe mu ekfu bu t'unu meje iya ege ono, mu ziru chochi, nogbaa lẹ Galéshiya t'ephe meje ono. ² Iphe bu chochi, sweru esweswe t'onyenonu wofutaje iphe l'ẹge ẹka ruru iya; kwakobe iche; t'ẹ b'ọ bu teke mu byaru; temanu unu egbe nakolaha ya teke ono. ³ Teke mu byaleruphu; mu edee ẹkwo ye l'iphe ono, unu nuru ono woru nu ndu, unu a-fofa t'ephe wolaa ya Jerúsalemu. ⁴ Teke ọ bu l'ọ gbaru k'ophu mu e-je; mu l'ephe ayiru jeshia.

Iphe Pọlu riru k'ememe

⁵ Mu a-kpakfutakwaa unu teke mu shilephu Masedóniya; lẹ mu arikuwa k'oshita ọzo ẹke ono. ⁶ O nweru ege ọo-du; mu l'unu anotaru nshinu me mu -byalephu. Ọdumeka; mu anokpoonu oge winta; ege unu e-du mu ije; tẹ mu je iphe, bu ẹke, mu eje. ⁷ Lẹ kẹ nta-a, mu eswe esweswe-wa b'ẹ t'ọ dukwa mu t'a sù lẹ mu l'unu phuru. Mu ari lẹ mu -byalephu bẹ mu l'unu a-nọ nwọdu; m'ọ -bunuru uche-obu Nnajiufu.

⁸ Ọbe mu a-nọ lẹ Éfesosu gbururu jeye l'aji Péntikosutu. ⁹ Lẹ Nchileke guhawaru mu ọzo ohuma tẹ mu jee ozi, oye ẹka jeshia ya ike; e gudekwaru lẹ ndu eme t'ephe kposhia mu iya akposhi ha igwe.

Timoti yele Apólolu

¹⁰ Teke Timoti byaru; unu letakwa ẹnya mee ya t'ọ túsaru ẹhu l'ẹhu unu. L'unu marua l'oojeru Nnajiufu ozi ege mbẹdua eje. ¹¹ Ọo ya bu t'unu be emekwa iya l'ọ bu onye ẹ ta gubedu iphe. Teke ọ lataderu; unu edua ya ije t'ọ lata l'ẹhu-agu; lẹ mu elekwa ẹnya iya lẹ yele unwunna ayi ndu ọphunanu a-yi lata.

¹² Ọ buri kẹ Apólolu, bukwapu onye ono, ayi l'iya tukokwapu ejeru Nnajiufu ozi ono; mu kfushikwaru iya ẹya ike tẹ yele unwunna ayi ndu ọphunanu tuko yiru bya ajia unu; ọbe ẹ t'ọ dudu iya t'ọ bya nta-a. Obenu l'ọo-byakwaa teke ọzo dudu iya.

Okfu, Pọlu gude akpochi iya ishi

¹³ Unu kwabejekwa ẹnya; unu evudoshikwaa ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráiyisutu; unu mejekwa iphe-nwoke l'iphe bu iphe unu eme ememe; tẹ Nchileke mekwaa unu t'unu shihu ike; vudoshia ike. ¹⁴ Unu gudeje n-yemobu me iphemiphe ọbule, unu eme ememe.

¹⁵ Unu maru l'ọ bu Sutéfanasu yele ndibe iya bẹ bu ndu e vutsukpoo ọzo kfubuta yeru Kuráiyisutu lẹ Akáya; ephe afotawa onwephe dobe; sù l'ephe a-nodujelephu eyeru ndu kẹ Nchileke ẹka. ¹⁶ Iphe mu ekfuru unu bu t'ọ buri egbe ndu ono bẹ unu e-meje iphe ephe kfuru. Ege ono bẹ unu e-meje k'iphe bu kẹ ndu ephe l'ephe gba mgba eje ozi; l'esekwaphu akanya kẹ chochi.

¹⁷ Ẹhu atso mu ẹnà l'abyabya, Sutéfanasu yele Fochunétosu; me Akáyikosu byaru ẹke-a; kẹ l'abyabya, ephe byaru duwa mu l'ọ bu unubẹdua byaru. ¹⁸ Ephe mewaru t'ẹhu ka mu ogvuru egvuru; kakwaphu unubẹdua ogvuru egvuru. Egbe ndu dudu ege ono bẹ a-dujekwaru unu lẹ nsọ.

¹⁹ Ndu chochi Éshiya ajikwapu unu. Akwila yele Pyirisila; me ndu chochi, edzukobeje l'ulo ephe gudekpokwa obu ephe l'aji unu; mbu unubẹ ndu unu l'ephe tugbaberu lẹ Kuráiyisutu buri nanu. ²⁰ Iphe bu unwunna ayi phe ajikotakwapu unu. Unu keleje ibe unu ekele; nmata ephe akpa.

Ekele ophu shi l'eka Pọlu gededede

²¹ Ekele ọwaa bukwa mbẹdua gededede gude ẹka mu ede iya; sù: Lẹ mubẹ Pọlu ekele unu ekele.

²² Onye ẹ-te yeduru Nnajiufu obu; tẹ onye ono bukwaru onye Nchileke tuphuru l'onu. "Marana ta."*

²³ Tẹ Nnajiufu, bu Jisosu meeru unu eze-iphe-oma.

²⁴ Mu yekotaru unu obu l'unu ha; okfu l'ayi l'unu tuko tugbabe lẹ Kuráiyisutu Jisosu buri nanu.

* 16:22 16:22 Iphe ọ bu l'okfu Áramu bu: "Byiko; Nnajiufu; byal!"

Èkwo k'èbo, Pòlu deru nù Ndu Kórintu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka m̀b̀edua, b̀u Pòlu; m̀ub̀e onye ono, Nchileke kuru; mee mu t̀e mu b̀uru onye ishi-ozì Kuráiyisutu Jisòsu. Onye mu l'ìya gba mgba ede èkwo-wa b̀u nwanna ayi Tímoti.

Ndu ayi ede iya anù b̀u ch̀ochi Nchileke l̀e Kórintu; m̀e iphe b̀u ndu k̀e Nchileke, ǹo l̀e Akáya gbaa mgburumgburu.

² Ayi asù t̀e Nchileke, b̀u Nna ayi ỳe Nnajiufu, b̀u Jisòsu Kuráiyisutu meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t̀unu buru l'èhu-agu.

Pòlu ekele Nchileke ekele

³ Unu t'ayi kele onye ono, b̀u Nchileke; b̀ukwaruphu Nna k̀e Nnajiufu ayi Jisòsu Kuráiyisutu ono ekele. Ọ b̀u iya b̀u Nna ọp̀hu obu-imiko nk'ìya nyìberu anyìbe; bya ab̀uru Nchileke, ad̀uje madz̀u ike èka èbo-èbo. ⁴ Ọ b̀u iya b̀u onye ad̀uje ayi ike l'iphe b̀u iphe-èhuka, ayi ejekpoo ejeje; k'ọp̀hu ayi a-d̀ujekwanu ike d̀ua ndu ọdo, eje iphe-èhuka ike; m'o -rururu; iphe-èhuka èp̀he d̀u idagha. Ayi egudekwanu ike ono, Nchileke ad̀u ayi ono gude d̀ua ndu ọdo. ⁵ Ọ kwa ège ayi ỳì l'iphe-èhuka ono, nyìberu anyìbe, Kuráiyisutu jeru ono b̀u ège ayi ỳìkwaphu l'ike ono, nyìberu anyìbe, Kuráiyisutu ad̀u ayi ono. ⁶ Ọ -b̀uru l'ayi eje iphe-èhuka; unu makwaru l'iphe-èhuka ono, ayi eje ono b̀e b̀ukwa ège ee-shi t̀e Nchileke d̀ua unu ike; b̀ukwaruphu ège Nchileke e-shi dzòta unu. Teke b̀u l̀e Nchileke ad̀ukwanu ayi ike; ọo ya b̀u l'ono b̀u iphe unu e-gude t'obu shihu unu ike teke unu a-nòdu ata nshi; l'eje iphe-èhuka ono, ayi eje ono. ⁷ Ọobuje ayi -nyata unu; ayi asù l'ayi maru l'unu e-vudoshia ike. Iphe ayi arìje iya ège ono b̀u l'ayi marua l'ọ b̀u-a ège unu ỳì l'iphe-èhuka, ayi eje; b̀u ège unu ỳìkwaphu l'ike ono, Kuráiyisutu ad̀u ayi ono.

⁸ Ọnwunna ayi; iphe ayi eme t'unu maru b̀e b̀ukwa k'iphe-èhuka, ayi jeru l̀e Èshiya. Èhu, a kparu ayi b'a kpatabekwaru ayi; k'ọp̀hu ọ d̀u l'e boru ayi ivu, nyikworu ayi olu. Ọ tsuta-bekwaru ayi l'èhu; k'ọp̀hu ayi è-te shidu rìkwadua l'ayi e-mekochaa nòdukwadu ndz̀u ọdo. ⁹ Mb̀u; l'ayi shi rìkwaa l'e kpewaru ayi nkfgbu. Obenu l'iphe ono shikwa b̀uru iphe e-me t'ayi ba anòdu arj l'ọ b̀u ayi a-d̀u ike dzòta onwayi; gbahaa t'ayi woru onwayi ye Nchileke l'èka, b̀u iya b̀u Nchileke, egudeje ike; mee t'onye nwùhuru anwùhu shi l'ọnwu teta nòdu ndz̀u. ¹⁰ Ọ dzòtaru ayi l'èjo ọgu ono, gage eri ayi ishi ono. Ọ kwaphu ège ono b̀e ọo-nòduje adzò ayi. Ọo ya b̀u èke ayi ewojeru ẹnya tupyoo l'ọo-dzòta ayi ọdo. ¹¹ Unub̀edua; unu yekwaruphu ayi èka; kfuje nuru ayi Nchileke. Ọo ya b̀u k'ọp̀hu aa-d̀ukwanu l'igwe ekele Nchileke ekele k'èhu ayi; ekele iya k'èze-iphe-oma, o meru ayi; l'ọ ǹwaru olu igweligwe ndu ekfu anù iya nù.

Pòlu agbanwe iphe, ọ t̀uberu k'ememe

¹² Obu ayi meru t'ọ doo ayi ẹnya l'è ta at̀ujodu umere ayi at̀ujo; ntuphu-ire ta d̀u iya; ketekete m'a -bya l'èhu ayi l'unu. Umere ayi daburu adaburu l'ìfu Nchileke. Ono ab̀uru iphe ayi gude eku onwayi k'iche. È t̀o b̀ukwa l̀e mmamiphe k̀e madz̀u b'ọ shi; ọ kwa eze-iphe-oma, Nchileke eme. ¹³ Iphe ayi ederu unu kwa iphe unu a-d̀u ike guta; maru iphe o kfu. Mu elekwa ẹnya l'ọo-mekochaa dokota unu ẹnya ọhuma; ¹⁴ mb̀u iphe ono, è-te dofubebedu unu ẹnya nta-a ono. Unu amaru l̀e mb̀oku Eswe k̀e Nnajiufu ayi, b̀u Jisòsu ono b̀e oo-nwe iphe unu a-dzòbe ọkpa gude ayi asa nsasa; ayìbedua enwekwaruphu iphe ayi a-dzòbe ọkpa gude unub̀edua l'asakwaphu nsasa.

¹⁵ Ọ doru mu ẹnya l'unu gude ayi asa nsasa; b̀ukwanu iya meru iphe mu sùru l̀e mu a-byaodu bya ajja unu; k'ọp̀hu abyabya mu a-b̀uru uru gbaaru unu ọzo lab̀u. ¹⁶ Ije mu b̀u l̀e mu e-shi l'ìbyia nk'unu jee Masedóniya. Mu -ladè alala; mu abatafua ọdo; k'ọp̀hu unu e-duwa mu ru ije t̀e mu jeshia Judíya. ¹⁷ ?Unu tubesu l̀e mu shi agha onwomu aghagha teke ono, mu shi t̀ube ije mu ège ono? ?T'unu rìru l̀e mu ekfuje iphe nke mu l'ọ b̀u ndiphe? L'ọ kwa ndiphe as̀uje: "Iye;" s̀ukwaphu: "Wawa" l'ugbo lanù ono. ¹⁸ T̀uswekwa! Ọ kwa ège Nchileke l'onwiya b̀u onye gbaru t'e gude ire iya èka; b̀u ège iphe mu ekfu gbaru t'e gude iya èka. Mb̀u l̀e mu -s̀u: "Iye" b'ọ b̀u "Iye". Mu -s̀u: "Wawa" b'ọ b̀u "Wawa". ¹⁹ L̀e Jisòsu Kuráiyisutu ono, b̀u Nwatibe Nchileke, Sáyilasú kfuuru unu okfu iya; Tímoti ekfuaru iya unu; m̀b̀edua l'ìshi onwomu ekfukwaaru iya ph̀u unu ono ta b̀ukwa ogharu-ọ-ghachi; mb̀u onye b̀u: ọ -s̀u: "Iye"; ỳo s̀ukwaphu: "Wawa" l'ugbo lanù ono. Iphe o gbe b̀uru kwa l̀e Kuráiyisutu ono -s̀uwa: "Iye" b̀e oomeje iphe o kfu. ²⁰ Ọo ya b̀u l̀e Nchileke shi l'èhu Kuráiyisutu ono emeebekota iphemiphe ọbule, ỳebe

Nchileke kweru ụkwa iya. Oo ya kparu iphe ayi eshije iya l'ẹka sù l'ono kwa ege o dọ, bụ iya bụ "Amenu"; k'ọphu ee-shi ege ono kwabẹ Nchileke ugwu. ²¹ O kwa Nchileke bụ onye emeje t'ayi l'unu tũko shi Kuráýisutu l'ẹka vudoshia ike; bụkwaru iya phụ ọfataru ayi. ²² O meru ayi iphe-ọhubama; koshi l'ayi bụ ndu nk'íya bya eworu Ume-dụ-Nsọ nk'íya ye ayi l'ọkpoma t'ọ bụru itumo iphe oo-mekochaa meeru ayi.

²³ O bụ Nchileke; bẹ bu ekebe mu; m'ọ -bụdu ire-lanụ bẹ mu ekfu-a. L'iphe kparu iphe mu haru ọbya Kórintu bụlekwaphu tẹ mu ba abaru unu mbà nshinu kẹ nwa teke ono. ²⁴ Ayi te emekwa t'ayi tubujeeru unu iphe unu e-kweta; keshinu unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu. Iphe ayi shiberu ite iya gbe bụkwaru t'ayi tũko mee t'ẹhu káfua unu ọtsoshi ẹnà ike.

2

¹ Oo ya kparu iphe mu gude obu mu l'ọ ha sù lẹ mu ta abyadụ ndu-unu; bya unu ọkpa-tsu aphụ ọdo. ² L'ọ -bụru lẹ mu akpatsu unu aphụ ọdo; ?bụkwanu onye a-nọdu eme t'ẹhu tsoje mu ẹnà; gbahaa ndu ono, mu kpatsuru aphụ ono? ³ Oo ya kparu iphe mu deru unu ẹkwo ono; t'ẹ b'ọ bụ teke mu byaru; ndu gage e-me t'ẹhu tsoo mu ẹnà; egbe kpatsua mu aphụ. L'iphe doru mu ẹnà bụ lẹ teke unu mewaru t'ẹhu tsoo mu ẹnà bẹ ẹhu a-tsọkwaphu unubedua ẹnà. ⁴ Teke mu shi ede ẹkwo ono b'ọ shikwa atsu mu l'ẹhu; k'ọphu ẹhu te shidu bụru mu ẹhu. Mbụ l'aphụ jiru mu obu; mu egude ẹnà-mini l'ede iya. Mu te dekwa iya tẹ mu kpatsua unu aphụ. Iphe mu gude dee ya bụ-chikwaa t'ọ bụru iphe e-me t'unu maru lẹ mu yeru unu obu nshinu.

Oguru onye a hụru àhùhù nvụ

⁵ O -bụru l'ọ nweru l'unu ha onye mewaru onye ọdo egbe iphe aphụ ono; unu makwaru l'ẹ t'ọ bụkwa mu b'ọ meru iya. O kwa unubedua l'unu ha b'ọ meru iya. Obe mu te jedu iya rụ ekfunuka. O bụlephu l'iphe mu ekfu bụ l'ọ wuduru m'ọ bụwaru unu l'unu ha b'ọ meru iphe aphụ ono. ⁶ Onye ono bẹ mu ekfukwa l'ahùhù ono, unu ha l'igwe hụa ya ono dọakwa mma; t'ẹ b'a hụhekwa iya ọdo. ⁷ Iphe unu e-gbe mechia nta-a bụ t'unu ghakọbe guaru iya nvụ; dọ ya ike; e menyaa; aphụ akaria ya ẹka; ẹhu anyịhu iya nkọ. ⁸ Oo ya bụ; byiko; iphe unu e-me nta-a bụ t'unu mee ya; k'ọphu ọo-maru l'unu yeru iya obu. ⁹ L'iphe mu shi ederu unu l'ekwo phụ kwa tẹ mu dataedu unu; maru: unu emeje-e iphe, bụ iphe, mu sụru t'unu mee. ¹⁰ L'iphe bụ onye unu guru nvụ l'iphe o mesweru bẹ mbedua l'ishi onwomu guakwaru nvụ. Iphe bụ iphe mu guru madzụ nvụ ya; mbụ m'ọ -nwekwaru iphe mu guru nvụ ya bẹ bụkwa l'okfu ẹhu unu bẹ mu nọ l'ifu Kuráýisutu gua ya. ¹¹ Oo ya bụ k'ọphu ee-shi ege ono kẹchia Sétanu ụzo t'ẹ b'ọ mehe ayi eriri; keshinu ayi majiwaru ẹregede iya ẹnà.

Teke Ọlu nọ lẹ Túrowasu

¹² Lẹ teke ono, mu jeruru Túrowasu je araa ozi-oma kẹ Kuráýisutu ono bẹ mu ruru je aphua lẹ Kuráýisutu bọwaru mu ụzo tẹ mu jeeru iya ozi ono. ¹³ Obenu lẹ mu ruru; ẹhu te gvukpooru mu egvuru; kẹle mu ruru; mu t'aphụ nwanna ayi Táyitọsu l'ẹke ono. Ya ndono; mu aparụ ephẹ haa; yọ bụru mu oje Masedóniya.

Oto Kuráýisutu atụ okokooko

¹⁴ Mu etu Nchileke epha; yebedua, shiwa l'iphe ono, Kuráýisutu meru ono; bụru onye aturu ayi okokooko; k'ọphu bụ: iphe bụ ẹke ayi jeru; e shi l'ẹhu ayi maru onye yebẹ Nchileke bụ. Ọdo bụ k'ọphu ozi-oma ono e-gvu ẹkemeke ọbule kfurukfuru l'ọ bụ iphe mkpọ iya eshi kwẹkwekwe. ¹⁵ E -k'fudekpoo ya ekfukfu; mu asụ l'ayi dọ l'ọ bụ iphe, eshi mkpọ, bụ iya bụ lẹ kẹ ozi-oma ono; kẹle mkpọ ono shikotaru kwẹkwekwe jeye l'ẹke ndu Kuráýisutu adzọta adzọta nọ; jeyekwaphu l'ẹke ndu ọphu ala l'íyi nọ. Iphe ono aburu l'ifu Nchileke bẹ ayi dọ ege ono. ¹⁶ L'ẹhu kẹ ndu ọphu ala l'íyi bẹ mkpọ ozi-oma ono arukwa epho. O bekwanu l'ẹhu kẹ ndu ọphu Kuráýisutu adzọta adzọta b'ọ bụ mkpọ iphe emeje tẹ ndzụ nọdu. Oo ya bụ; ?bụ onye ha k'ọje egbe ozi ọphu dọ ege ono? ¹⁷ Ayi te egudekwa ozi-oma ono agba nghọ, bụ iphe igweligwe ndu ọdo gude okfu Nchileke eme. Ayibedua, Nchileke ziru-wa egudeje obu iphoro ekfu okfu ono l'ifu Nchileke, bụ iya bụ iphe gbaru ndu ejeru Kuráýisutu ozi l'ememe. Ayi te emekwa t'ayi gude iya rita uru.

3

Akahụ ekemu; mę ekemu ọphungu

¹ ?O dọ unu l'ayi watawaru oja onwayi ajaja ọdo tọo? ?Bụ t'e dee ẹkwo l'ayi bụ ndu ire-lanụ nụ ayi t'ayi nụ unu ege ndu ọdo anuje unu tọo? ?Tọ bụ t'ayi sù unu t'unu nụ ayi ẹkwo, ekoshi l'ayi bụ ndu ire-lanụ t'ayi paru ege ndu ọdo apajeru tọo? ² Ẹ tọ dọkwa

ège ono. Ọ kwa unubèdua l'onwunu bú ẹkwo, e deru nù ayi. Ẹkwo onanu b'e deru ye ayi l'okpoma; t'onyenonu guje iya t'o doo ya ẹnya. ³ Ọ kwa t'unu koshije l'unu bú ẹkwo ọp̄hu Kuráiyisutu deru nù ayi t'ayi pajeru. Ẹkwo ọp̄hu ta búkwa mini-ẹkwo b'e gude dee ya. Iphe e gude dee ya kwa Ume, shi l'ẹka Nchileke; mbúkwa Nchileke ọp̄hu nọ ndzú. Ẹke e deru iya ta búkwa lẹ mkpuma, dọ l'ọ bú ekwekwerekwe. Ẹke e deru iya búkwa l'obu madzú.

⁴ Iphe meru iphe ayi ekfu ẹge ono bú lẹ Kuráiyisutu mewaru t'ayi gudeje ire Nchileke ẹka. ⁵ Iphe-a, mu ekfu-wa ta búkwa l'o nweru ike, nọ ayi l'ẹhu, bú ike k'ẹka ayi, bú iphe ayi e-gude ekfu l'ayi dzuru edzudzu oje egbe ozi ono. Ike, ayi nweru búkwa Nchileke b'o shi l'ẹka; ⁶ yebedua, bú iya meru ayi t'ayi dzua ome t'a maru k'ogba-ndzú ọp̄hungu iya. Ẹ tọ búkwa ekemu ọp̄hu e deru l'ẹkwo bẹ ọonu ayi nta-a. Ọ kwa Ume-dú-Nsọ nk'iya bẹ ọonu ayi. Ishi iya aburu l'ekemu ọp̄hu, e deru l'ẹkwo egbukwa madzú; obenu lẹ Ume Nchileke anuje ndzú.

⁷ Ekemu ndiche ono b'e byiru l'eli mkpuma, dọ l'ọ bú ekwekwerekwe. A gufukpokwaaru l'ekemu ono; bẹ Nchileke turu; gude koshi l'oniyemonye ọbule nwuhufutaje anwuhu; okfu l'ẹ te mehedu iphe ekemu ono kfulu; ono bẹ dukpooru iche. Obenu l'a nuleruphu ekemu ono; ọcha-vii kẹ Nchileke achaa vii; k'ọp̄hu ndu Ịzuru l'a dudu ike lee Mosisu ẹnya l'ifu. Ọcha-vii ono, charu nù ono metsukwaaruru chihu echihu. ⁸ Ọ -buru l'uzo k'ekemu ono shi l'ọcha-vii ọp̄hu dọ ẹge ono; ?buchia uzo ono, bú uzo kẹ Ume-dú-Nsọ ono t'akafuduaru ogbu nwijnwii; mbú uzo ono, bú: e -shia ya; e nweru ndzú gburruru jeye ono. ⁹ Ọ -buru l'uzo kẹ ekwekwe ono, meru Nchileke t'o kpee ndiphe nkfugbu ono bẹ egbu nwijnwii ẹge ono; ?buchia uzo kẹ Ume-dú-Nsọ ono, eme ndiphe t'ẹp̄he buru ndu doberu ẹka ndoo Nchileke ono t'akafuduaru ogbu nwijnwii? ¹⁰ Ọo ya bú l'e -kfude iya ekfukfu; mu asú l'ọcha-vii kẹ ọdungu phú te nwehedu iphe ọ bú l'ẹke ọcha-vii kẹ nta-a nọ. Ọcha-vii kẹ nta-a ono bú ọcha-vii, nyiberu anyibẹ. ¹¹ Ọ -buru l'uzo k'ekemu ono, bú ọ-nọta-o-chihu ono; gbe chaa vii ẹge ono; ọo ya bú lẹ kẹ Ume-dú-Nsọ; a-karu ọcha vii. Ishi iya aburu lẹ nk'iya a-nokwanu jeyewaru.

¹² Tọ dọ iya bú lẹ keshinu ẹnya nọwa ayi l'egbe iphe, dọ ẹge ono bẹ ayi evudoshije ike; asa okfu uzo kẹ Ume-dú-Nsọ ono asasa. ¹³ Ayi ta dukwa l'ọ bú Mosisu, shi achitaje ọlari-ifu; phuchia onwiya te ndu Ịzuru ba phú iya ifu; jeye teke ọcha-vii ono a-tọ nwehu nyihu. ¹⁴ Ọp̄hu tọ búkwa l'ẹp̄he ta phúdu iya. Nchileke kwechikwaruphu ẹp̄he ẹnya; okfu l'ọobuje: ẹp̄he agukpowa ẹkwo akahu ogba-ndzú ono; mbúkwa byeyekwa-a ntanú-a; yọ dọ l'e gude egbe ọlari ono kwechikwaaphu ẹp̄he ifu t'ẹp̄he ba ma iphe ẹp̄he ayi. Ọ bulephu otugbabe onwonye lẹ Kuráiyisutu nkinyin iya bẹ a-phufu-ghe ọlari ono. ¹⁵ Mbú byeyekwa ntanú-a; bẹ ọobuje; ẹp̄he agu ẹkwo ekemu Mosisu ono; egomunggo ekwechikwaaphu ẹp̄he ẹge ono. ¹⁶ Obenu l'ọ dua l'ọ bú ẹge ẹkwo okfu Nchileke kfulu kẹ Mosisu; sù: "L'ọobuje teke ọ gharu Nnajiufu ifu; ọlari-ifu ono aphafu." ¹⁷ Ọ bú Nnajiufu ono bú Ume-dú-Nsọ. Ọ bú ẹke Ume-dú-Nsọ kẹ Nnajiufu ono nọ bẹ ndu nọ iya nù a-buru ndu a tọfuru l'ẹgbu. ¹⁸ Ayibẹ ndu ono l'ayi ha, bú ndu ẹ-ta dudu iphe phuchiru ayi ifu ono; teke ayi ele ọcha-vii kẹ Nchileke ẹnya; yọ gbanwee ayi; k'ọp̄hu ayi a-buru ndu dọ l'ọ bú onye ono, ayi ele ẹnya ono. Teke ono; ọcha-vii kẹ Nchileke eshi ẹge ono aka nshinu eje lẹ ndzú ayi. Yọ buru onye o shi l'ẹka bú Nnajiufu ono, bú Ume-dú-Nsọ ono l'onwiya.

4

Ayi dọ l'ọ bú ite-ura

¹ Ọo ya bú; keshinu Nchileke phuru ayi imiko; bya eworu ozi ono ye ayi l'ẹka bẹ ike ta byakwa bya agvu ayi l'ẹjeje iya. ² Iphe ayi jikaru bú iphe, bú iphe-iphere; mbú iphe eeme l'edomi. Ẹka ayi ta dukwa l'eregede; ayi te ewotaje iphe ẹ-ta búdu okfu Nchileke gwakọbe l'okfu Nchileke. Iphe ayi emeje bú l'ayi ekfufe ọkpobe okfu ono; tógbo iya ẹba. Ayi anọduje l'ifu Nchileke eme ẹge ono; k'ọp̄hu onyenonu e-gude ẹge ono shi l'obu iya; maru egbe ndu ayi bú. ³ L'ọ -buru l'ozí-oma ono, ayi ezí ono b'e gude iphe kwechia ekwechi; ọ kwa l'ẹnya ndu ala l'iyi b'e kwechiru iya. ⁴ Sétanu, bú iya l'achí mgboko-a bẹ wookwaru ẹka pyichia ndu, bú e-kwe-lẹ-te-kwe l'egomunggo; k'ọp̄hu oo-me t'ẹp̄he ba phú iphoro ono, shi l'ozí-oma ono, echí phachaphacha ono; bú iya bú iphoro ono, ekoshi o-gbu-nwii-nwii kẹ Kuráiyisutu ono. Yọ buru lẹ Kuráiyisutu ono b'e gbe phua Nchileke l'onwiya. ⁵ Ọo ya bú l'ẹ tọ búkwa onwayi bẹ ayi anọduje ekfu t'a maru. Onye ayi ekfu t'a maru búkwa Kuráiyisutu Jisọsu; mbú t'a maru l'ọo ya bú Nnajiufu; ayibedua l'onwayi aburu ndu ejeru unu ozi l'okfu ẹhu Jisọsu. ⁶ Ọ kwa Nchileke ono, suru t'iphoro shi l'ọchi nwua phoo ono; búkwaphu Nchileke, meru t'iphoro iya nwukwaaphu l'ime obu ayi. Ọo

ya bu ẹge ndiphe a-maru ọdu-biribiri ke Nchileke ono, bu iya bu ọdu-biribiri ono, shi l'ifu Kuráiyisutu egbu nwíinwii ono.

⁷ Ayi dulephu l'ọ bu ite, e gude ọra kpua. Nchileke eworu iphe ono, vu oke aswa ono; bu iya bu iphoro iya ono woru dee l'ime ayi. Ishi iya aburu t'a phua l'ike iya ono, nyiberu anyibe ono te shidu ayi l'eka; l'ọ yebedua b'ọ shi l'eka. ⁸ Aanọduje eme ayi iphe ọtsu-l'ehu tekenteke l'ekemeke ọbule. Obenu l'e to bukwa l'aakpapyaje ayi ishi. A nonyaa; iphe atsulahaa ayi l'ehu; k'ọphu ayi ta amajehedu iphe ayi e-me; ọbu l'okpoma eshihujeele ayi ike. ⁹ Aakpaje ayi ẹhu; ọbu le Nchileke te ebuahjekwanu ayi ẹka. Eechitsuje ayi l'alj; ọbu l'e te echigbujedu ayi echigbu. ¹⁰ Mbọku-mbọku be ayi ejeje iphe-ẹhuka ono, Kuráiyisutu jeru teke ono, ọobyaw anwuhu ono; k'ọphu aa-phu ndzu ke Jisosu l'ehu ayi. ¹¹ E to dudu teke ayi e-te ebegejeduru ebegeru l'onu anwuhu l'okfu ẹhu Jisosu. Oo ya bu k'ọphu aa-phu ndzu, shi l'eka Jisosu l'ehu ọwaa, a-nwuhu anwuhu-wa. ¹² Oo ya bu l'onwu nọ swiru ayi; ndzu eshikwanu l'onwu ono swiru unu.

¹³ L'ekwo okfu Nchileke b'e deru; su: "Le mu woru onwomu ye Nchileke l'eka. Oo ya meru iphe mu ekfu okfu iya." O bu l'ayi kweru ke Nchileke ẹge ono meru iphe ayi ekfukwaphu okfu iya. ¹⁴ Ishi iya bu l'ayi maru le Nchileke ono, meru te Nnajiufu, bu Jisosu shi l'onwu teta nodu ndzu ono e-mekwaphu t'ayi shi l'onwu teta nodu ndzu; okfu l'ayi le Jisosu tugbaberu buru nanu. Teke ono; yo tuko ayi l'unu duta bya edobe l'ifu iya. ¹⁵ Iphe ono l'ọ ha tuko buru l'okfu ẹhu unu; k'ọphu eze-iphe-oma ke Nchileke a-kafua oru igweligwe madzu ẹka. Eze-iphe-oma ono e-me t'a ka l'igwe ekele Nchileke ekele; shikwaphu ẹge ono kwabe iya ugvu.

Ufu ayi nọ l'eke Nchileke nọ

¹⁶ Oo ya bu l'ike ta abyakpoda l'agvu ayi l'ozu ono. E gudekwaru l'ehu ayi egbedawa egbeda; l'abyaw anwushihu; obenu le ndzu ophungu ono, Nchileke nuru ayi ono; be ọonoduje eme; yo ka ọdu ophungu ophungu mbọku-mbọku. ¹⁷ Ishi iya aburu le nwa iphe-ẹhuka-wa, ayi eje, e-ta dudu eke ọo-nọ-bebe-wa; e-mekochaa wotaru ayi ugvu, ka l'ugvu, e-ta abyadu bya agvu agvugvu. ¹⁸ Iphe ọbu bu l'eka ayi chiru obu tupyoo; ta budu l'iphe enya ele. O gbe buru l'iphe enya e-te eledu. L'iphe enya ele ta dukwa ẹke ọo-nọ-bebe. Obenu l'iphe ophu e te gudedu enya ele; a-noje gbururu jeye.

5

¹ Le ayi marua le teke a fokataru nwa mkpu-wa, ayi bu l'eliphe-a; mbu ugwehu ayi a be ayi nwekwaru-a ugwehu ophungu, bu iya bu ufu ọdo, Nchileke kwataru ayi. Ulo k'ẹke ono ta bukwa ẹka b'e gude kpua ya. O bu ulo ophu ayi a-nowaru l'imigwe gbururu jeye. ² Le mgboko-a be ayi anodujelekwaphu atsu tungu tungu jeye teke ayi a-nọ-bebe. Iphe ẹgu iya anoduje agu ayi aburu teke Nchileke e-me t'ayi wota ugwehu ophungu ono, Nchileke e-shi l'imigwe nu ayi ono; yee l'ọ bu uwe. ³ Ayi -yewa ugwehu ophungu ono l'ọ bu uwe be ayi ta aduhedu l'ayi gba ọtu l'ifu ke Nchileke. ⁴ Le teke ayi nokwadu l'ime ugwehu-wa, ayi nweru nta-a be ayi atsukwa tungu tungu; yo gbe du l'ayi vu ivu era. E to bukwa l'ọ du ayi t'e yefu ayi ugwehu-wa, ayi nweru nta-a. Iphe ẹgu iya agu ayi kwa t'e gbe yekwasefua ayi ọdo l'eli iya, bu iya bu ugwehu ophungu ono. Oo ya bu; ugwehu ophungu ono eshi ẹge ono lee ọwaa, e-mekochaa nwuhu anwuhu-wa. ⁵ O kwa Nchileke l'onwiya be bu onye kwakobewaru ayi ke ututuru agbanwe-wa; ke l'ọ nuru ayi Ume-du-Nso; gude koshi ayi l'iphe ono, ya kweru ukwa iya ono be ya e-me.

⁶ O bu iphe ono meru iphe obu eshihujee ayi ike tekenteke; okfu l'ayi maru le teke ayi nokwadu ndzu l'ugwehu ọwaa be ayi nokwadu Nnajiufu ote-enya. ⁷ Iphe ayi gude buru bukwa l'ayi woru onwayi ye Nchileke l'eka; e to bukwa ke l'ayi gudewa enya ayi phu iya. ⁸ Obu kfube oswa shihu ayi ike. O gega kakwa ayi mma t'ayi gbe paru ugwehu ọwaa haa; lakfube Nnajiufu ono je eburu eburu le nk'ia. ⁹ Oo ya bu l'iphe ayi tuberu bu t'ayi meje iphe du Nnajiufu ono mma l'obu: ?me ayi nọ le nk'ia ono; ?me ayi nọ le mgboko l'eke-a. ¹⁰ L'ayi byafutajekwa bya evudo l'ifu Kuráiyisutu teke oo-kpe ikpe; k'ọphu onyenonu a-nata iphe, ruberu iya nu: ?m'ọ bu k'oma; ?m'ọ bu k'ẹji iya. Onyenonu a-nata ugwo iphe o meru teke o nọ ndzu le mgboko-a.

E shi Kuráiyisutu l'eka; eshita Nchileke onya

¹¹ O kwa l'ayi atsu Nnajiufu egvu; okfu l'ayi maru l'ọ ya e-kpe ikpe ono; meru iphe ayi anoduje eme t'ayi kfuta ndiphe yeru iya. Obenu l'ọ bu Nchileke makotaru ẹge ayi gbaeberu; mu arikwaphu l'unubedua l'onwunu gudekwaabu obu unu maru ẹge ayi gbaru. ¹² Ayi te emekwa t'a ayi jakposhia onwayi l'ifu unu ọdo. Iphe ayi gbe eme bukwa t'ayi koshi unu iphe kparu iphe unu e-gudeje ayi l'eku onwunu ekuku; k'ọphu unu a-majeru onu, unu e-yeru ndu ono, egudeje ẹge madzu gbaru l'eli ẹhu asa nsasa; gbe haa ẹge ẹphe gbaru l'ime obu ẹphe ono. ¹³ ?Unu riru l'ifu swehuru ayi to? O -buru ẹge o

dụ ndono be iphe ayi ekfu bukwa l'okfu ẹhu kẹ Nchileke. ?T'ọ bụ l'ifu ọya ayi npho ọọ? Ọ -bụru l'ifu ọya ayi npho; unu amaru l'ọo okfu ẹhu unu bẹ ayi ekfu. ¹⁴ L'iphe bụ iya egudeje ayi l'eme ẹge-a, ayi eme-wa bukwa obu ọpflu Kuráýisutu yeru ayi. L'iphe, kfuhekpooswa doo ayi ọya ọgbodo edodo bụ l'ọo onye lanụ nwuhuru l'okfu ẹhu ọha. Ọo ya bụ l'ọo ọha nwuhuru. ¹⁵ Ọ nwụ-chiru ọha kparamkparam ọnwu; tẹ ndu, nọ ndzụ ba anọhe ndzụ onọ nọ-doru iya onwẹphe. Ọ bụchia t'ẹphe nọdu ndzụ nọ-doru iya onye ono, nwụ-chiru ẹphe ọnwu; e meebe; Nchileke emee ya; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono.

¹⁶ Shita nta-a b'ẹ tọ ọdhekwa onye ayi elekwadu ọya, ndiphe eleje madzụ tẹmanu ayi amaru ẹge onye ọbu gbaru. Ẹ tọ nwekwa mę ayi shi lee Kuráýisutu ọya, ndiphe eleje madzụ; maru ẹge ọ gbaru; nta-a bẹ ayi t'elehekwa iya ẹge ono. ¹⁷ Ọo ya bụ l'iphe bụ onye yẹle Kuráýisutu tughabewaru bụru nanụ bẹ buwa onye Nchileke keru k'ophungu. Ẹ tọ ọdhekwa onye o shi bụru b'ọ bukwa. Nta-a b'ọ bukwa onye ophungu. ¹⁸ Iphe-a l'ọ ha bukota Nchileke b'ọ shi l'ẹka. Nchileke shi l'ẹka Kuráýisutu mee; yẹbe Nchileke elebuhu ayi ọya l'ayi bụ ọhogu iya; gbe mee ayi t'ayi bụru ndu ọya iya. Yọ bya eworu ozi k'ome tẹ ndu ọdo bukwaruphu ndu ọya iya ye ayi l'ẹka. ¹⁹ Ọo ya bụ lẹ Nchileke shi l'ẹka Kuráýisutu; lebuhu ndiphe mgburumgburu ọya l'ẹphe bụ ọhogu iya. Ophu tọo gukoheru ẹphe iphe ọdọ ẹji, ẹphe anọduje eme iya. Yọ bya ezikwaaphu ayi ozi ono t'ayi woru iya zia ẹphe; t'ẹphe shi ẹge ono bụru ndu ọya iya.

²⁰ Ọo ya bụ l'ayi bụ ndu nọ-chiru ọya Kuráýisutu; Nchileke eshi ayi l'ẹka arọ ndiphe aroro. Ayi nọ l'ọzori Kuráýisutu arọ unu; sụ: Unu kwe tẹ Nchileke nata unu t'unu bụru ọya iya! ²¹ Kuráýisutu te mebukwa iphe ọdọ ẹji. Ọ bụ Nchileke meru iya; yo vuta iphe ọdọ ẹji ayi l'okfu ẹhu ayi; k'ophu ayi e-shi yẹbe Kuráýisutu l'ẹka tuko bya aburu ndu doberu ẹka ndoo ẹge Nchileke l'onwiya doberu ẹka ndoo.

6

¹ Ayi arọkwa unu aroro; ayi bẹ ndu ayi lẹ Nchileke gba mgba eje ozi-wa; sụ: keshinu unu natawaru eze-iphe-ọma ono, Nchileke eme ono; unu be emekwa iya t'ọ bụru iphe mmakanu. ² Lẹ Nchileke sụkwaru:

“Lẹ teke gbaru l'onga nchi;

bẹ ya ngaberu unu nchi.

Yo rua mbọku ndzọta;

ya adzọta unu.”

Unu gebekpoduaphu tẹ mu karu unu: ọ kwa nta-a b'ọ gbaru l'ọnata eze-iphe-ọma ophu Nchileke eme. Ọ kwa ntanụ bụ mbọku, gbaru t'a dzọta unu.

Oje iphe-ẹhuka;

l'okfu ozi-ọma ono

³ Ẹ tọ ọdhekwa onye ọ dọ ayi t'a sụ l'ọ kfubyishiru ozi, ayi eje ekfubyishi. Ọ bụ iya meru iphe ayi t'emedu t'ọ nweru onye a-sụ l'umere ayi gbe bụru ọkfu ọdọ iya l'okpa. ⁴ Iphe ayi emejehia bụ l'ayi egudeje iphe bụ iphe byakfutaru ayi ekoshi l'ayi bụ ndu ejeru Nchileke ozi. Ayi atajẹ nshi mę iphe ọtsu-l'ẹhu -byaru ayi; ọdo bụ mę oke mkpa byaru ayi; m'ọ bụ l'aakpa ayi ẹhu; ⁵ mę teke echi ayi iphe; l'atụ ayi mkpọro; l'akụ utsu ekpu ayi. Ayi ejegbu onwayi l'ozii; ayi t'edobe ishi l'oshi; l'azẹ ẹgu. ⁶ Ẹge ayi egudeje ekoshi l'ayi bụ ndu ozi kẹ Nchileke bụ l'ome tẹ ẹkworo ba nọ lẹ ndzụ ayi; ọdo bụ l'okoshi l'ayi maru Nchileke. Ayi atajẹ nshi; nweru obu-ọma. Ayi shi l'ike, Ume-dụ-Nsọ anụ ekoshi iya; shi l'oyeru ndu ọdo obu; mbụ n-yemobu ophu ẹ-ta bụdu l'eli ọnu b'ọ shi l'ekoshi iya. ⁷ Ayi shikwaphu l'okfu ire-lanụ; mę l'ike, shi l'ẹka Nchileke ekoshi iya. Ngwa-ọgu, ayi akwajẹ onwayi; gude alụ ọgu; gudekwa iya phụ adzọ onwayi l'ọgu bụ ome iphe vudo nhamunha l'ifu Nchileke. ⁸ Ayi anọduje ekoshikwaphu l'ayi ejeru Nchileke ozi teke aakwabẹ ayi ugwu mę teke eepfu ayi iphu; l'ekoshi iya teke eekfubyishi ayi ekfubyishi; l'ekoshikwa iya phụ teke ekfu l'ayi eme ọhuma. Ọ nweru ndu eme ayi l'ayi -bụ ndu ẹjo-ire; nweru ndu kweru l'ayi bụ ndu ire-lanụ. ⁹ Ọ nweru ndu sụru l'ẹphe ta madzụ iphe ayi arị l'obu; yo nwekwaruru ndu ophu maru iphe ayi arị. Ayi anọduje anwuhu anwuhu; ọbe unu elewaa l'ayi nọlee ndzụ. E chijekpoo ayi iphe nshinu; ọbu lẹ Nchileke t'ekwejedu t'e chigbua ayi echigbu. ¹⁰ E mejekpoo t'aphu ji ayi obu; obenu l'ẹ to nwedu teke ẹhu t'anọduje atso ayi. Ayi bụ ndu ọkpa; ọbu l'ayi emejelee igweligwe ndu ọdo; ẹphe enweru iphe. Ọduje l'ẹ tọ dudu iphe ayi nweru; ọbu lẹ tọ ọdukanu iphe ayi ẹ-te nwedu.

¹¹ Unubẹ ndu ọya ayi phẹ lẹ Kórintu; ayi kfujaakwaru unu iphemiphe ọbule ekfuja; bya eyeru unu obu yeshiaru iya unu ike. ¹² Ayi ta kpo-chikwaru unu obu; ọ kwa unubẹdua gbe kpo-chiaru ayi obu. ¹³ Nta-a bẹ mu ekfukwaru unu okfu, nna ekfujeru

unwu iya; sù: t'unu yeru ayi obu yeshiaru iya ayi ike ege ono, ayi yeru unu obu yeshiaru iya unu ike ono.

Ozelaruru iphe, dù Nchileke eji

¹⁴ Unu lẹ ndu e-te kwedu kẹ Nchileke ba atugbabejekwa. Mbù; ?nanù ege ndu doberu eka ndoo; ephe lẹ ndu ejo iphe e-shi buru ehu? ?Nanù ege iphoro yele ochi e-shi buru nanù? ¹⁵ Kuráiyisutu yele Obutuswe ta agbakwa mgba chía idzu; mee iphe lanù. Oo ya bụ; ?buhunu ngunu be onye kweru kẹ Nchileke yele onye e-te kwedu kẹ Nchileke gba mgba? ¹⁶ ?Nanù ege ee-shi wota eze-ulo Nchileke ye l'ulo nte dogbabe l'ekalanu? O kwa ayi bụ eze-ulo Nchileke; mbù Nchileke ophu nọ ndzụ. Lẹ Nchileke kfukwaru iya l'onwiya; sù:

“Ya e-buru eburu l'ime ephe;
tsoru ephe eje eke ephe eje.
Ya a-buru Nchileke ephe;
ephebedua aburu ndibe iya.”

¹⁷ Oo ya meru iphe Nchileke kfukwaruphu; sù:

“Unu fofuta onwunu l'eke
ephe nọ; bya anodu iche.
Unu be ebyijekwa eka
l'iphe e merushiru emerushi
k'ophu ya a-nataru unu;

¹⁸ unu aburu unwu iya:
ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi.
Yebedua aburu nna unu.
Ono iphe Nnajiufu, bụ
Okaribe-Kakota-Ike ekfu ndono.”

7

¹ Ndu mu; keshinu Nchileke kweru ayi ukwa iphe, dù ege-a; bukwa t'ayi safukota onwayi iphe bụ iphe emeruje ugwehu mę obu madzụ. Unu t'ayi tsuje Nchileke egvu. Unu t'ayi kebe ehu dobeje onwayi iche; buru kẹ Nchileke okpobe abubu; meje iphe o suru t'ayi me.

Ehu-otso ena kẹ Pọlu

² Unu gudenu obu iphoro mee t'ayi maru l'ayi nokwadia unu l'obu. E to nwekwa l'unu ha, onye ayi mesewaru; to dù onye ayi dephuru; ophu o dukwa unu onye ayi gudeje ugho mee iphe e-te vudodu nhamunha. ³ Iphe-a, mu ekfu-wa ta bukwa lẹ mu aturushi unu aturushi; keshinu mu kfuahawaru unu l'unu nokwa ayi l'obu nshinu. Ayi l'unu bukwa nanu: ?mę ayi nọ ndzụ-o; ?mę ayi nwuhuru anwuhu-o. ⁴ Mu ta atsujekwa egvu okfuru unu okfu l'ifu. Mu egudeje unu asa nsasa. Ayi nọ l'iphe-ehuka; ole unu aduje mu ike. Mbù l'oo buje; mu nyata unu; ehu atsọo mu ena nshinu.

⁵ Lẹ teke ayi bataru Masedóniya bę ehu te gvuhekwaru ayi egvuru. Aakpapelephu ayi ehu ehu l'ekemeke obule abuleruphu okfu okfu; ayi awapelephu obu. ⁶ Obenu lẹ Nchileke ono, bụ onye aduje onye aphụ tsuru ono ike bę gude-wa abyabya, Táiyitọsu byaru gude dua ayi ike. ⁷ E to bukwa abyabya iya nkinyi iya. Ege o kọru ayi l'ege unu gude dua ya ike; yikwaphu l'iphe duru ayibedia ike. O kforu ayi l'ogushi unu ike tẹ mu l'unu phụ; l'unu kwaru izimana okpobe akwakwa l'iphe unu meru; odo aburu l'unu agbajeru mu odzori nshinu. Onanu bę mekpooru t'ehu kafukpoo mu ru otso ena nta-a.

⁸ L'ẹ to nwekwa m'o meru t'aphụ ji unu obu mbù ekwo-ozí-wa, mu deru-wa; mu ta atakwa onwomu uta lẹ mu deru iya. Teke mu ga ata onwomu uta kwa teke mu phuru lẹ mu gude iya mee t'aphụ ji unu obu; m'o -ruhuru; o buuleruphu kẹ nwa teke ono. ⁹ Obenu lẹ nta-a bę ehu atokwa mu ena. Ehu-otso-ena mu ta bukwa l'oo lẹ mu meru; unu agụ aphụ. Ehu-otso-ena mu bukwa l'aphụ ono mewaru; unu ataa onwomu uta iphe dù eji, unu meru. Ege aphụ onanu bę bukwa aphụ ophu meru t'unu mee iphe dù Nchileke mma. Oo ya bụ l'ẹ to nwekwa iphe ayi mekataru unu. ¹⁰ L'ọ -buru l'a taru madzụ uta; uta ono -mee onye ono; yo gude nggumaphu iya mee iphe dù Nchileke mma; bę aphụ e-me t'onye ono taa onwiya uta iphe dù eji, o meru; ghaa umere lakfuta Nchileke. Onye ono ta akwahedu izimana lẹ ya taru onwiya uta iphe dù eji iya. E shi ege ono; Nchileke adzota onye ono. Obekwanu; o -buru lẹ madzụ b'a taru uta; yo gulahaa aphụ; ehu eghulahaa ya eghughu; onye ono e-shikwa ege ono laa l'iyi. ¹¹ Unu lewaru iphe ogu aphụ ono, dù Nchileke mma ono meru. Unu lewaru ege unu yetaberu ehu l'ome t'a maru l'unu doberu eka ndoo l'ifu Nchileke. Unu lewaru ege iphe meru nọ nwụ-beru unu oku l'ehu.

Unu lewaru ege unu atsu-be egvu iphe e-me nù. Unu lewaru ege oogu-be unu agugu t'unu phù mu. Unu lewaru ege oolube unu l'obu t'unu gbaaru mu odzori. Unu lewaru ege o dù-be unu t'unu hù a onye ono, mesweru nù ono ahùhù! L'ime iphe ono l'o ha bẹ unu koshiru l'ẹ to nwedu eke o teru unu.

¹² Oo ya bụ l'edede, mu deru ekwo ono ta bukwa l'okfu eka onye ophu mesweru nù; tọ bụ l'okfu eka onye ophu e mesweru emeswe. Iphe mu deturu iya bukwa t'o mee t'unu maru ege unu a-gbaberu ayi odzori l'ifu Nchileke. ¹³ Oo ya bụ l'odu ayi ike.

A -gufukpooru ike ophu unu duru ayi; ehu kafukpokwaaru ayi lẹ Táyitọsu otso ẹna l'unu tuko l'unu ha mee ya; ehu egvuru iya egvuru. ¹⁴ Lẹ mu tukwaru Táyitọsu onu unu; gude unu saa nsasa. E megee; yọ buleruphu ege ono, mu kfuru ono bụ ege o d; unu te mechi mu ifu. E tọ dudu teke ayi te kfuduru unu oswi-okfu. O kwaphu ege ono bẹ iphe ayi tuko kfukotarua Táyitọsu k'ehu unu bụ oswi-okfu. ¹⁵ O bụ iya kparu iphe n-yemobu iya l'ẹke unu n' akabajeeru oshihu ike teke o nyataru ege unu l'unu ha atukoje eme iphe mu suru t'unu mee; mę ege unu gude otsu-egvu; mę ehu-anmanma nata iya. ¹⁶ Nta-a bẹ ehu atsokpoo mu ẹna atsoshi mu iya ike lẹ mu gude ire unu eka ogbodo egude l'iphemiphe obule.

8

Onu iphe ke ndu ke

Kuráyisutu

¹ Iphe ayi eme t'unu maru; unwanna mu; bụ k'eze-iphe-oma, Nchileke meshiru lẹ chochi, nogbaa lẹ Masedóniya. ² L'eze iphe-ehuka, dakfutaru ephe kwatakwa; data ephe okpobe adata. Obenu l'ehu tsoru ephe ẹna tsoshia ya ephe ike; k'ophu ephe járu eka ajàjà; jagharu iya eka; nù Nchileke iphe; l'ẹke ephe gbe akpakwa ukpa akpashi iya ike. ³ Ege mu e-kfubele iya phù bụ l'ephe nuru ege eka ephe beru; mbụ; gbe nuanu nughata ege ono. Ephe tukpooru obu ephe ama ⁴ arọ ayi aroshi ayi ike t'ayi kweru t'ephe lẹ ndu ke Kuráyisutu odo gbaru mgbá nujẹ iphe t'e gude gbataru ndu ke Nchileke, nọ lẹ Jerúsalemu. ⁵ Ephe meberu iphe ono ege ayi e-ta rivubua l'egomunggo. Ephe vuoduru ọzo gbeshi bya eworu onwephe ye Nnajiufu l'eka; bẹ ephe bya egbeshi; wokwaruphu onwephe ye ayi l'eka, bukwanu iya bụ ege o d Nchileke mma. ⁶ Oo ya kparu iphe ayi roru Táyitọsu, bụ iya gbuberu ishi oje ozi ono; t'o mekpelekwaphu iphe oome; t'o yekwaru unu eka t'unu jefu ozi ono, unu eje ono l'ishi; mbụ ozi ono, unu eje k'iphe-oma ono. ⁷ Iphe, bụ iphe unu nweru enweru bẹ unu nwekwaru nwegharu iya eka: ekwekwe bẹ unu kweru kwegharu iya eka; okfu Nchileke bẹ unu ekfu ekfugaru iya eka; maru ke Nchileke magharu iya eka; bya ekebe ehu eye eka; bya eyekwaruphu ayi obu yeshia ya ike. Oo ya bụ; unu nukwaphu nugharu iya eka t'e gude eje ozi ono, eje k'iphe-oma ono.

⁸ Iphe mu ekfu ta bukwa l'o bụ atukfube bẹ mu atukfube iya unu. Iphe mu eme bụ tẹ mu koshi unu ege oogu-be ndu odo egu t'ephe yeta eka; shikwanu ege ono mee unu t'unu koshi l'obu ophu unu yeru bụ ogbodo eyeye bẹ unu yeru iya. ⁹ Okfu l'unubedua makwarua eze-iphe-oma, Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráyisutu meru: l'a makwaru-a lẹ Kuráyisutu nweru iphe nshinu; obu l'o woleru-a onwiya mee onye ukpa l'okfu ehu unu. Iphe o meru iya aburu k'ophu oo-shita l'oburu onye ukpa ono; mee t'unu nweru iphe nshinu.

¹⁰ Onu, mu eye l'okfu ono bụ l'o karu unu mma nta-a t'unu mefufu iphe ono, unu wataru akaphua ono l'ishi; l'ẹ tọ bukwa l'oo unubedua vu ọzo chĩa idzu iya; o kwaphu unubedua vu ọzo wata iya ememe. ¹¹ Unu kebekwa ehu gudekpele iya phù ege ono gbururu jeye teke unu e-meebe iya. O kwaphu ege o phuru unu aphuphu l'ehu teke unu wataru iya ememe; bụ ege emefufu iya a-nodu aphu unu l'ehu. T'iphe unu gude eme iya bukwaruphu ege eka beru unu. ¹² Lẹ teke bụ l'ogogu ngu agugu onu Nchileke iphe bẹ Nchileke a-natakwa iphe i nuru iya ogbodo anata. Nchileke atujẹ iphe onyemone obule nuru iya l'ẹge eka beru onye obu. E tọ tuka iya l'ẹge onye ono e-te nwedu.

¹³ Iphe mu ekfu ta bukwa l'oo tẹ mu pata ivu ndu odo bo unu t'unu vuru; ephebedua evuru lẹ nphe. ¹⁴ Obenu lẹ keshinu ophu unu ka ndu onanu onwe iphe ke nwa nta-a; kwa iphe, ka mma; bụ t'unu gbataru ephe lẹ mkpa, kparu ephe. Teke mkpa kpakwanuru unu; ephebedua -nweru nshinu; ephe agbataru unu. Oo ya bụ l'eka-utara akwo eka-ibyita; eka-ibyita akwo eka-utara l'anya-nhamunha. ¹⁵ Yọ buru iya bụ iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

“Lẹ onye kpotaru nshinu;

te kpoghatadu;

ophu onye kpotaru nwanshi;

'ekpopetakwanu."

Táyitòsu; mę ndu yęe iya yi

¹⁶ Ayi ekele Nchileke ekele; okfu l'ò kwaphu ęe ono, ọpohu ayi l'obu t'ayi yeru unu ęka ono; bę ęe ọpohukwaphu Táyitòsu. ¹⁷ E tọ bụlekwaal'ò nataru aroro, ayi rọru iya nkinyi iya; ọpohukwa iya phu l'ęhu oye ęka nshinu, meru iphe ọ bụ iya chileruphu obu iya; lę ya a-byakfuta unu. ¹⁸ Ayi eyeru iya nwanna ayi nwoke tę yele iya yiru. Nwanna ayi nwoke ono bụ onye aakfubekpoo ọswa akwabę ugvu l'iphe bụ chọchi lę chọchi ha. Yọ buru ęe o gudekwanu ezi ozi-ọma ono kparu iya. ¹⁹ A -gufukpooru onanu; ọ bụ chọchi lę chọchi ha fọtaru iya; woru iya ye sụ t'ọ tsoje ayi je ozi ono, ayi gude agbataru ọnwunna ayi ono. Ayi egude ozi ono akwabę Nnajiufu ugvu; gudekwa iya phụ ekoshi l'ọ dụ ayi t'ayi yeta ęka.

²⁰ Ayi tọkwaru nwehu zia obu l'alị; k'ọpohu ę too nwedu ęke aa-ta ayi ọta ęe ayi gude eme k'iphe-ọma ono, nyiberu anyibę, e yeru ayi l'ęka ono. ²¹ L'iphe ayi tüberu k'ememe bukwa t'ayi mejee iphe dụ ugvu l'ęnya: ę tọ bụlekwaal'ọpohu dụ ugvu l'ęnya Nnajiufu bę ayi emeje nkinyi iya; ọ kwa t'ọ bukwaruphu iphe dụ ugvu l'ęnya ndiphe.

²² Tęmanu bę ayi eyekwaphu nwanna ayi ọdo t'ęphe l'iya yiru bya. Nwanna ayi onanu bę ayi adajękwa tekenteke; maru l'iphe agụ iya nụ bụlephu ęe ya e-me eye ęka. Nta-a b'ọ kafukpoo ya rụ ovu l'ęhu tę ya yeru unu ęka; okfu l'ọ gude ire unu ęka kę ba ma g'ee-me iya. ²³ A bya lę Táyitòsu bę mu sụru l'ọo ya bụ mu onye ebo, bụ iya bụ onye mu l'iya tuko eje ozi-ọma ono; gude eyeru unu ęka-wa. Ọnwunna ayi ọphunanu, ęphe l'iya yi phụ; bukwanu ęphe bụ ndu ọpohu nọ-chiru ęnya chọchi lę chọchi ha; bukwaruphu ęphe akwabę Kurayisutu ugvu. ²⁴ Unu koshikwa ęphe l'unu yeru ęphe obu ọkpobe eyeye; k'ọpohu iphe, bụ chọchi lę chọchi ha a-makwanu lę nsasa, ayi egudeje unu asa bę bụ-a l'oruberu iya.

9

Ome iphe-ọma

¹ Mu te ejeheduru oderu unu ękwo k'iche k'iphe unu a-nụ ndu kę Nchileke ọpohu nọ lę Jerusalemu. ² L'ọ doru mu-a ęnya l'ọogu-a unu agugu t'unu yeta ęka. Mu gude-wa unu asa nsasa l'ifu ndu Masedóniya. Mu sụru ęphe l'unubę ọnwunna ayi lę Akáya kwakobekwaru k'oye ęka keshinu akaphu-a. Aphuphu ono, ọpohu unu l'ęhu t'unu yeta ęka ono bę phoduru m'ọ kpalikota ęphebedua l'ęphe ha t'ęphe yeta ęka. ³ Iphe kparu iphe mu sụru t'ọnwunna-wa bya bụ tę nsasa ono, ayi egudeje unu asa ono ba bụru iphe mmakanu. ⁴ Ọbuchia t'ọ dụ ęe ono, mu kfulu ono: l'unu kwakobekwaru k'oyeta ęka. ⁵ Ọdumeka; ọ -bụru lę mu lę ndu Masedóniya haru yiru bya bya aphua l'ę tọ dudu ęe unu kwakoberu; ọ kwa iya bụ l'iphere a-buru nk'ayi; okfu lę mu sụwaru l'unu kwakobewaru ọhuma; ?bụ onye ejeru okfu k'iphere nk'unu. ⁶ Ọo ya kparu iphe mu sụru l'ọ dụ mma t'ọnwunna-wa vuru mu ọzo byaodu nk'unu; bya evuru ọzo kwakobe iphe ono, unu kweru ọkwa anụnu ono. Ọo ya bụ t'a maru l'unu gude obu unu l'ọ ha anụ iya; l'ę ta tųkfubedu iya unu atųkfube.

Ome o-me-l'uko

⁶ Iphe unu a-nyatajęlephu ndọ-ọ: Bụ l'onye meberu iphe, ha nwanshị l'alị akpatajękwaphu iphe, ha nwanshị. Onye mebekwanuru iphe, ha nshinu akpatajękwaphu iphe, ha nshinu. ⁷ T'onyenonu nulephu l'ęge ọ chiru l'obu iya. T'ę b'ọ dukwa onye a-nụ ọpohu bụ: ọ -nųtsule iya phụ; yo gbe bya atalahaa onwiya ọta. Ọpohu t'ę b'ọ dukwa onye a-nodu anụ iya: l'ọ bụ ọtu, ya tufutaje. L'ọ kwa onye gude ęhu-ọtso-ęna nụ bę Nchileke eyejeru obu. ⁸ Unu makwaru l'ọo Nchileke a-dụ ike meeru unu iphe-ọma megharu iya ęka; mbụ k'ọpohu unu e-nwetakotajeru iphe bụ iphe mkpa iya duru unu; unu abyakwaphu bya enweru iphe nwegharu iya ęka; k'ọpohu unu e-gude iya eme iphe, bụ iphe-ọma. ⁹ Ọo ya bụ iphe e deru l'ękwo okfu Nchileke; sụ:

"L'ọojaje ęka ajája nụ ndu ọkpa iphe;

Iphe-ọma nk'iya aburu 'agvugvu."

¹⁰ Ọ bụ Nchileke, bụ iya anjęe onye akọ iphe l'alị iphe oomebeje iya; nųkwa iya phu nri, oorije bę bukwapu onye a-nụ unu iphe mkpa iya duru unu, unu e-mebe. Ọ bụ iya bụ onye e-me t'iphe unu meberu l'alị mehu; k'ọpohu unu a-kafu enwenwe; gude iya kafuaru ome iphe-ọma ono, unu eme ono. ¹¹ Oo-me unu t'unu nweru iphe ọkpobe enweru. Unu eshị iya l'eme iphe-ọma tekenteke; k'ọpohu aa-dụ l'igwe l'ękele Nchileke ekele k'iphe-ọma ono, unu shi ayi l'ęka meeru ęphe ono. ¹² L'ozu-wa, unu eje-wa ta bụlekwaal'ọmkpa kę ndu kę Nchileke b'ooome nkinyi iya; oomefukwaaphu t'a dụ l'igwe ekele Nchileke ekele; ekelegharu iya ęka. ¹³ Ọ kwa iphe ono, unu eme ono e-koshi egbe

ndu unu bu. Oo ya bu; a du l'igwe jaa Nchileke ajaja. Ishi iya bu l'ẹ tọ bụlekwa t'unu gude iphe ono, unu meru ono koshi l'unu kwetawaru k'ozí-oma Kuráiyisutu ono; unu ekoshikwaphu l'unu emeje iphe ozi-oma ono k'furu. Mbụ iya bu l'unu ajájé ẹka ọkpobe ajaja mee iphe-oma ẹge ẹka beru unu; unu eshi ẹge ono; unu l'ẹphebueda agbaru mgbá l'iphe unu nweru enweru. ¹⁴ Oo ya bu l'ẹphe e-gude obu ẹphe okfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu unu; yoo gu ẹphe agụgu t'unu l'ẹphe phụ; okfu l'eze-iphe-oma ke Nchileke nyiberu anyibẹ l'ẹhu unu. ¹⁵ Unu t'ayi kejeje Nchileke ekele ke iphe-oma iya; mbụ iphe-oma ono, ẹtu iya ẹ-ta dudu ono.

10

Pọlu agbaru ozi iya ọdzori

¹ Nta-a bụkwa mubẹ Pọlu gededede arọ unu aroro ọwaa. A sụru l'ọobuje: mu -nọdu unu l'ifu; mu atsụ egvu ẹge mu e-me k'furu unu okfu. Mu -nọdulephu ote-nya; ike okfu adu mu. Mu gude odo; gudekwaphu obu-oma ke Kuráiyisutu arọ unu aroro sụ: ² Unu be emekwa tẹ mu gude olu-ike kfulaaharu unu okfu teke mu byaru. L'ẹ ta atukwa iya ẹgo ke wo: ?a maru mu e-k'furu ndu ono, sụru l'ayi emephelephu ẹhu ayi ẹhu ayi ono okfu ike. ³ A makwaru-a l'ayi bu lẹ mgboko-a; obu l'ayi ta alukwa ọgu ẹge ndu mgboko alu. ⁴ Ngwa-ọgu, ayi gude alu ọgu nk'ayi ta bụkwa ngwa-ọgu ke ndu mgboko-a. O bu ngwa-ọgu, shi l'ẹka Nchileke; bya abukwaruphu ngwa-ọgu ophu shihuru ẹjo ike. O bu ngwa-ọgu ophu e gude emebi iphe bu ẹke ohogu Nchileke domiru obu agburu-ẹhu iya. Oo ya be ayi gude emebi ntutego, ẹ-te nwehu ishi. ⁵ Bụru iya be ayi gude emebyishi ke oku onwonye ono, e gude ato-chishi uzo t'ẹ b'a ma Nchileke ono. Iphe bu ọriri, madzụ arị arị be ayi aluje; mee ya t'ọ du ẹge Kuráiyisutu sụru t'ọ du. ⁶ Nta-a be ayi kwabekwaru akwabẹ ọhù iphe, bu ndu, bu 'anu-lẹ-nchị àhùhù; me unu -wata ome iphe, a sụru t'unu meje.

⁷ Iphe unu l'iya eme kwa l'unu t'eleghedu ẹnya l'iphe eleghe. O -buri l'o nweru unu onye arị l'ọ yebueda nwenkinyi iya bu ke Kuráiyisutu; t'onye ono ri-phukwa ọriri azu; maru l'ọ bu ẹge ya bu ke Kuráiyisutu bu ẹge ayibedua bu iya. ⁸ L'ophu unu e-bebekpo maru bu l'ẹ tọ dukwa mu iphere; m'o -ruhuru; mu k'fube ọswa gudenuka ike ono, Nnajiufu yeru ayi l'ẹka ono asa nsasa. Iphe ono b'o yekwaru ayi l'ẹka t'ayi gude melia unu emeli. Ẹ tọ nukwa iya ayi t'ọ buri iphe ayi e-gude mebyia unu emebi. ⁹ Oo ya bu iphe mu ekfu sụ t'unu ba arikwa lẹ mu gude ẹkwo-ozí mu eme tẹ mu yee unu egvu. ¹⁰ O nwekwaru onye gbe sụ: "L'ekwo-ozí, Pọlu ede adanukajekwa kpa kpa; buri okfu, eru madzụ l'ẹhu. Teke ayi l'iya nlephu l'ifu l'ifu ẹge-a; yo gbe buri tsutokongu; okfu iya tee nwehe iphe ọo-bu." ¹¹ T'ọ dokwaa egbe onye ono ẹnya l'ọ kwa iphe mu deru l'ekwo-ozí teke mu l'unu ta nọdu; bu iphe mu e-me l'ẹka teke mu l'unu nlephu.

¹² Ophu ayi ẹ-ta atudu ama ememe bu t'ayi wota onwayi je agukobe lẹ ndu ono, anọduje atụ onu onwephe ono. Odo bu t'ayi je ọsu l'ayi l'ẹphe atụ. O bu ẹphebueda eme eswe; ẹphebueda egudeje ibe ẹphe atụ onwephe; gude ibe ẹphe eleta ẹge ẹphe ha. ¹³ Obenu l'ayibedua t'atujedu onu onwayi tughata iya ẹge Nchileke tū-buru; sụ t'ayi rua. Ayi atū-bejelephu onu onwayi l'ẹge gbaru ozi, Nchileke doberu ayi t'ayi jee. Ozi ono be ophu ayi ẹje l'ẹke unu nọ tükokwa yjru. ¹⁴ Ayi ta atukwa onu iphe ayi meru tugharu iya ẹka; keshinu ayi gudewa ozi-oma Kuráiyisutu ono rutsuwa ẹke unu nọ gededede; yọ buri ayi bu ndu vu ọzo gude ozi-oma ono byakfuta unu. ¹⁵ Oo ya bu l'ayibedua t'atujedu onu onwayi tughata iya ẹge Nchileke tū-buru; sụ t'ayi rua. Ayi te egudejekwa ozi, ndu ọdo jeru; asa nsasa. Iphe ayi gbe ele ẹnya iya; bu t'ọ buri l'unu a-ka okweshi ekwekwe ike ẹje; ayi akafuaru oje ozi, ha nshinu l'ẹke unu nọ; ke l'ayi anọdujelephu eme iya ẹge Nchileke sụru t'ayi meru ya. ¹⁶ Oo ya bu k'ophu ayi e-zí ozi-oma ono ziswetatsua ya mkpukpu unu; zikwaru iya ru kwaseru. Oo ya bu t'ayi ba anọdujekwa nọ asa nsasa ozi, onye ọdo jehawaru l'ẹka iya nk'ia.

¹⁷ Ẹkwo okfu Nchileke sụkaru: "T'onye asa nsasa; gudejekwa iphe Nnajiufu meru l'asa iya." ¹⁸ L'ẹ tọ bụkwa onye atụ onu onwiya be aagubeje iphe. Onye aagubeje iphe bụkwa onye Nnajiufu atụ onu iya.

11

Ndu, ẹ-ta budo ọkpobe

ndu ishi-ozí

¹ Byiko; unu byibekwa ẹka l'okpoma tẹ mu kabekpo k'fua l'ọ bu onye egomunggo swehuru. Mu makwaru-a l'unu a-taru mu-a nshi. ² Lẹ mu ekokwaru unu okopho l'ọ bu ẹge-a, Nchileke ekoje-wa. Ishi iya aburu l'unu du mu l'ọ bu nwamgboko, nwoke ta chikahubua ọkpa; mbụ nwamgboko, doberu onwiya ọga; mbụ nwamgboko, mu doberu

ke oke nji; mbúkwa k'oke iya onye lanú kpekpekpe, bú iya bú Kuráiyisutu. ³ Obenu lẹ mu anóduje atşu egvu: ʔmẹ t'a gbaghashidua nū unu obu; merushia uche unu; ʔkfu, unu kwẹru lẹ Kuráiyisutu e-ria mpere. Ọ kwa ẹge ono; bẹ agwọ meru; gude ẹregede duphua Ívu. ⁴ Ishi iya aburu l'unu egudeje ẹhu-ọtso-ẹna kwe k'onye byaru bya awataru unu okfuru ke ʔisoso ọdo, ẹ-ta búdu ọphu ayi kfuru unu okfu iya; unu ekwekwaphu nata une ọdo, dú iche l'ọphu unu natahawaru; bya ekweta ozi-oma ọdo, dú iche l'ọphu unu kwetahawaru.

⁵ L'iphe mu arikwá bú l'ẹ tọ búkwa mbẹdua bẹ ẹnya mu gbe bya aka alala ma lẹ ndu ono, ezi unu ozi-oma ono, etu onwẹphe ọ-ka-l'ike pẹ ono. ⁶ Ọ -búru lẹ mu ta madu ẹge eekfuje okfu; mu amaru nū Nchileke ọkpobe amaru. Ayi shiwa l'uzo, dú iche iche koshi iya unu.

⁷ ʔO gbe búru iphe dú ẹji bẹ mu meru lẹ mu wozitaru onwomu alí ẹge ee-shi tẹ Nchileke wolía unu eli; l'ẹ b'ọ nwe iphe mu sūru t'unu kfua mu l'ozi-oma Nchileke, mu byaru bya ezia unu. Ono; ʔo gbe búru iphe dú ẹji; mu emee ya tọo? ⁸ Teke mu jeru ozi lẹ ndu-unu; búkwa chóchi ọdo shi akfuje mu ʔgwọ. O gbe dúkwa lẹ mu shi ana ẹphe nfu ẹge ee-shi tẹ mu yeru unu ẹka. ⁹ Ẹ tọ dúkwa unu, onye mu kfuchijeru nchí t'ọ yeru mu ẹka mẹ mkpa -byaru mu teke ono, mu nọ l'ibiyi nk'unu ono. Ishi iya aburu l'unwunna ayi ndu ọphu shi Masedóniya wotakotaru mu iphe bú iphe mkpa iya kparu mu. Ọ kwa ẹge mu te shidu búru ivu ẹra nọduru unu teke ono bú ẹge mu ta abúdu iya lẹ mgbẹ l'ifu. ¹⁰ Mu gude ọkpobe oswi-okfu ke Kuráiyisutu, nọ mu l'ẹhu ekwe ʔkwa l'ẹ to nwekwa madzú nwigbaleke-oma, a mūru l'alí Akáya, ha k'ome tẹ nsasa-wa, mu asa-wa búru iphe mmakanu. ¹¹ ʔNanu ẹge e meru bẹ mu yederu ọnu ẹge ono? ʔO bú lẹ mu te yeduru unu obu tọo? A-o! Ọ kwaphu Nchileke maru lẹ mu yeru-a unu obu.

¹² Mu ta ahakwa ome iphe mu gude l'ẹka eme nta-a. Oo ya bú k'ọphu mu e-mekwanu ndu ozi ọphunanu t'ẹ b'ọ nwehe ẹke ẹphe a-gbabẹ ọkpa eku onwẹphe ekuku; sū l'ọ búkwaphu ẹge ayi ese akanya ozi-oma bú ẹge ẹphe ese iya. ¹³ ʔUnu ta madu lẹ ndu onanu ta kfúbedu ọswa búru ọkpobe ndu ishi-ozí Kuráiyisutu? Ẹphe bú ndu gude ʔgho ẹje ozi. Ẹphe ewojeru onwẹphe mee t'a sūje l'ẹphe bú ọkpobe ndu ishi-ozí Kuráiyisutu. ¹⁴ Ẹ tọ búhedu iphe dúkwadu biribiri; keshinu Sétanu ewojeruru onwiya mee t'e tubesu lẹ ya bú ojosi, Nchileke yeru t'ọ shi l'ọcha-vii l'imigwe bya. ¹⁵ Ọo ya bú l'ẹ tọ búhedu iphe dú biribiri lẹ ndu ejeru Sétanu ozi woru onwẹphe mee t'e tubesu l'ẹphe bú ndu ejeru Nchileke ozi. Teke o ruru mbọku ikperazú bẹ Nchileke a-gwa ẹphe ọchi iphe ẹphe meru.

Iphe-ẹhuka, Pọlu ete

¹⁶ Tẹ mu lakpookwaaru azú l'okfu ivuzọ: t'ẹ b'ọ dúkwa onye a-rije l'ọo egomunggo swehuru mu. Ọ -búru l'unu ari l'ọo egomunggo bẹ swehuru mu nū; unu hakpookwaru tẹ mu kfunyafua l'ọ bú onye egomunggo swehuru; k'ọphu mu a-kabẹ saa nwa nsasa. ¹⁷ Obenu l'iphe-a, mu ekfu nta-a bẹ mu makwaru-a l'ẹ tọ búdu Nnajiufu sūru tẹ mu kfua ya. Mu -salahaa nsasa bẹ mu asakwa iya l'ọ bú onye egomunggo swehuru. ¹⁸ Obenu lẹ keshinu ndiphe egudeje iphe ke mgboko-a asa nsasa bẹ mbẹdua a-sakwaphu nsasa nke mu. ¹⁹ ʔTọ búhedu okfu l'unu manúkaru iphe kparu iphe unu egudeje ẹhu-ọtso-ẹna haa ndu egomunggo swehuru t'unu l'ẹphe nọdu. ²⁰ Unu atajele nshi nọ-kirishia; teke a nọnyaaru; onye lanú abya eworu unu mee nwohu iya; onye ọdo abya anodu; tuko iphe unu nweru riebe; onye ọdo abya erigota unu ejo erigota; onye ọdo abya anwuphelahaa unu ẹnya; onye ọphu abya echia unu ẹka l'ishi-nchí. ²¹ Ha! O gbe dúkwa mu iphere ekfukfu; lẹ mbẹdua te nwekwa teke mu a-dú ike ome unu egbe iphe dú ẹge ono.

Obenu l'agha: owaa, mu abya ekfukfu-wa búkwa okfu, dú l'ọ bú ke onye egomunggo swehuru. E -kfuldekpooye ya ekfukfu; mu asu l'iphe bú iphe ndu ọdo tūru ama gude asa nsasa bẹ mbẹdua gudekwaphu asa nsasa nke mu. ²² Ọ -búru lẹ ndu ono bú ndu Híburu; gberegbede: mbẹdua búkwaphu onye Híburu. Teke bú l'ẹphe bú unwu Ízurelu; gberegbede: mbẹdua búkwaphu onye Ízurelu. Teke bú l'ẹphe shi l'eri Ébiríhamu; mbẹdua shikwaphu l'eri Ébiríhamu. ²³ Ẹphe bú ndu ejeru Kuráiyisutu ozi tọo? ʔBú onanu bẹ mu te gbe kadu ẹphe abubu? Nta-a bẹ mu ekfukpookwa l'ọ bú onye ogvu guderu. Mu kakwa iya ẹphe abubu; ẹge-a, mu gbe ka ẹphe oje ozi Kuráiyisutu-wa; bya aka ẹphe oje mkporo njeto; a kakwa mu phu ochi iphe nchito. Ọphu tọ dúkwa teke mu e-te bugededuru ebugeru l'onu anwuhu l'okfu ozi ono. ²⁴ Ugbo ise bẹ ndu Ju chiwaru mu ʔkporo ọnu echachi l'onu echachi iri-ẹ-tete ẹphe ono. ²⁵ Ndu ke Rómu abya echíwa mu iphe ugbo ẹto; a kpawa mkpuma tūa mu tugbuphodowa mu-a ndzú nwanshí ugbo lanú. Ugbo ẹto; bẹ mu nọwa l'ugbo-mini; yo kpua. Yo nweru ọphu mu nọru ujiku ọphu: eswe l'enyashi lẹ mini. ²⁶ L'igweligwe ije ono, mu jẹwaru ono bẹ mu lọwaru ishi mu alọlo l'utso, gbaru nū; lọo ishi mu alọlo l'ẹka ndu abalí-d'egvu; mẹ l'ẹka ndu Ju ibe mu; mẹ

l'èka ndu è-ta bũdu ndu Ju. Mu ejewa iphe mini pharũ mu l'eze l'obodo; mē l'echi-ēgu; mē l'echi eze enyimu; mē l'èka ndu è-ta bũdu ọkpobe ndu kē Kuráiyisutu. ²⁷ Mu jewaru ozi, dũ ẹhuka gbuta ẹphuru phee. Ugbo olemole; bē mu jewaru iphe mu te dobedu ishi l'oshi. Egu guwaru mu; ẹkpiri akpo-wa mu nkũ. Mu jewaru ọphu mu zẹru ẹgu; nọ ọyoi; mu te nwe iphe owe l'ukfu. ²⁸ ?Mu ele ole agu? Obenu l'o nwekpeleruphu iphe anọduje akpo mu mgbenya mbọku-mbọku. Iphe ono bũ lē mu anọdujekpelephu agba mgbamuche iphe bũ chọchi kē Kuráiyisutu l'ẹphe ha. ²⁹ Ọobuje; ike -gvũ onye ọdo; yọ bũhukwaruphu mbẹdua b'ọ gvũru. Teke bũ l'o nweru onye dalahũru l'ome iphe dũ ẹji; yọ hũkwa mu phũ ọku l'obu.

³⁰ Ọ -bũru lē mu safutaje nsasa; iphe mu e-gude asa iya bũkwa iphe ekoshi ẹge ike gvũ-beru mu. ³¹ Ọ kwa Nchileke, bũ Nna kē Nnajiufu ono, bũ Jisọsu ono bē bũ onye maru l'iphe-a, mu ekfu-wa te nwedũ ọphu bũ ẹjo-ire. Tē ekele bũkwaru nk'ia gbururu jeye lē tutu yoyo. ³² Lē teke mu nọ lē Damásukọsu bē govano bũ iya nọ-chiru ẹnya Arítasu, bũ eze ndu ono; woru ndu sọja ye t'ẹphe nọchia obu-edukfu ono; k'ọphu ee-gude mu. ³³ Tọ dũ iya bũ; e woru mu ye l'ime nkata; pyoo mu l'ẹnu ọzo, nọ l'eli ọpho-mkpuma, e gude kpũ-pheta obodo ono mgburumburu; mu eshi ẹke ono nahũ iya; gbalaa.

12

Iphe Nchileke koshiru Pọlu l'àphũ

¹ A makwarũa l'ẹ to nwedũ iphe eerita l'ọsa nsasa; ọbu lē mu safutajekwa iya phũ. Nta-a bē mu a-wata okfu kē ọphu àphũ; mē iphemiphe ọbule, Nnajiufu koshiru mu. ² Ọ nweru nwoke lanũ, mu maru, bũ onye kē Kuráiyisutu, Nchileke dzũchataru; yo jeru imigwe lē mkpo-kfu mkpo-kfu iya k'ẹto. A nọkwaru afa iri l'ẹno k'ọphu iphe ono meru. Obenu lē mu ta mahėdu: o -jeru ẹke ono l'oswiya; tọ phũru iya l'àphũ. Ọ bũlephu Nchileke nwenkinyi iya maru ẹge ọ mũru. ³ Ọ bũlephu l'o doru mu ẹnya lē nwoke ono bē mu maru lē Nchileke dzũchataru; worua ya ogbodufu Nchileke. Obenu lē mu ta makwa: ?o jeru-a l'onwiya; tọ àphũ b'ọ phũru. Ọ kwa Nchileke nwenkinyi iya maru. ⁴ Nwoke ono nọ l'ẹke ono nũkota iphe ọ nũru, kporu madzũ okfu; mbũ iphe Nchileke te kwedu tē madzũ gude ọnu kfua. ⁵ Ọo ya bũ lē nwoke ono bē mu e-gude asa nsasa. Obenu lē mu te egudedu onwomu asa nsasa; gbahalephu lē mu asa nsasa l'ike gvũru mu. ⁶ Ndege mu jeru ọsa nsasa k'onwomu; mē mu tē ga abũkwa onye egomunggo swehuru; okfu l'iphe mu gage e-kfu ga abũlephu oswi-okfu bē mu ga anọdu ekfu. Obenu lē mu te ejedu ọsa nsasa; lē teke mu jederu ọsa nsasa b'o nweru ndu a-wata ọri lē mu ka nshinu karia iphe ẹphe phũru mu l'ẹhu; mē iphe ẹphe nũru, mu kfuru.

⁷ Nchileke koshinukaru mu iphe, dũgbaa oke biribiri. Ọ bũ iya kparatu iphe Nchileke loru iphe ọ loru ye mu l'ẹhu. Iphe ono abũru mgbaji-ogu; kwaa mu l'ẹhu; k'ọphu mu te ejejedu oku onwomu ekuku. Iphe ono anọdu l'ọ bũ ọwaa, aa-sũ l'ọo ojozi Sétanu byaru bya etsua mu iphe; gọ-zita mu tē mu be ejeje oku onwomu ekuku k'iphe ono, mu phũru l'ẹnya; bya anũ lē nchi ono. ⁸ Iphe ono bē mu kfuwaru nũ Nchileke ugbo ẹto; sũ iya t'ọ mee t'iphe ono paru mu haa. ⁹ Iphe Nchileke ekfujeru mu abũru: "T'eze-iphe-ọma, ya meru mu dzujeeru mu. Lē teke irè kē yēbe Nchileke akajē mu nshinu l'ẹhu bũ teke ike ta nọdu mu." Yọ bũru iya bũ l'ẹhu atsọ mu ẹna lē mu gude l'ike ta nọdu mu asa nsasa; ẹge ee-shi tē ike kē Kuráiyisutu ree mu irè l'ẹhu. ¹⁰ Ọo ya bē mu sũru l'ike ono, gvũru mu nũ ono bē dũwa mu mma. Iphe-iphere, eeme mu; mē iphe ọtsu-l'ẹhu; mē mkpamẹhu; mē iphe-ẹhuka, aanọduje emekota mu l'okfu ẹhu Kuráiyisutu bē dũwa mu mma. Ọ bũ teke ike ta nọdu mu; bē ike nk'ia akajē mu ome irè l'ẹhu.

Pọlu agba mgbamuche ndu Kórintu

¹¹ Nta-a bē mu meekwaru l'ọ bũ onye egomunggo swehuru. Ọle ọ kwa unubėdua kparu iya. L'iphe gbaru unu l'ememe bũ l'unu ga anọdu etu mu ẹpha. L'a makwarũa l'ẹ to nwedũ iphe mu bũ; ọbu l'ẹ tọ bũkwa mu; bē ẹnya mu kachia alala l'èka ndu ono, ezi unu ozi-ọma ono; mbũ ndu ono, etu onwẹphe ọ-ka-l'ike phẹ ono. ¹² Mu taru nshi meshia iphe-ọphulenyia; mē iphe-ọhubama, dũgbaa biribiri; bya emeshikwaaphu iphe ọdo, kporu ọtukota ọnu iya, ekoshi ike Nchileke l'ẹke unu nọ. Iphe ono abũkotaru iphe mu gude koshi unu lē mu bũ oswi onye ishi-ozu Kuráiyisutu. ¹³ ?Ọ nweru ọzo ọdo, mu gbe ka ome chọchi ọdo ọhuma, mu t'emeduru unu? ?Bũlephu lē mu ta sũdu unu t'unu kfua mu ọgwo? A-oo! Ọwaa kwa ẹka-l'alĩ-o; keshinu ono gbe bũwaru ẹji; mu emee ya unu.

¹⁴ Ọwaa kweekwa ugbo ẹto, mu jikoberu k'ọbya ndu-unu. Mu -bya bē mu t'asũkwa t'unu kfua mu ọgwo; l'iphe mu achọ abya ta bũkwa okpoga unu. Ọ kwa unubėdua l'onwunu bē mu achọ abya. Ẹ tọ bũkwa ẹgirima akpatajē ẹku doberu ndu mũru ẹphe; ọ bũchikwaa nne lē nna akpatajē ẹku doberu unwu ẹphe. ¹⁵ Mu e-gudekpelekwaphu

òkpobe ẹhu-òtso-ẹna mephusiaru unu iphe mu nweru; ịta ishi onwomu ẹge ee-shi t'ò dũru unu lẹ mma. ?Unu e-gbe yepeteru mu obu; m'ò -bũru lẹ mu kafua unu oyeru obu t'ò?

¹⁶ O nwekwaru-a unu ndu ọp̄hu haru kwe lẹ mu te shidu bũru unu ivu ẹra. Obenu l'ò nwekwaruru ndu ekfu lẹ mu shi agbanuka ẹregede; l'ò bũ ụgho bẹ mu gude hata unu l'ò bũ onye hataru iphe l'onye. ¹⁷ ?Nanukpoo ẹge ọbu? ?O nwekpooru iphe bũ ndu ono, mu ziru t'ẹp̄he byakfuta unu ono, onye ọp̄hu mu gbe shi l'ẹka iya ria unu uru? ¹⁸ Mu roru Táyitọsu t'ò bya; bya asụ tẹ nwanna ayi ọp̄hu tsoru iya. ?O nweru iphe unu a-sụ lẹ Táyitọsu byaru bya erita unu? ?T'ò bũleduphu umere lanu bẹ mu l'iya eme; ?t'ẹ t'ò bũleduphu ọkpà lanu bẹ mu l'iya etso?

¹⁹ ?T'ò unu shi keshinu ono rita l'iphe ayi anọduje eme bũ ẹge ayi e-meje bya edofu onwayi l'ifu unu t'ò? Wawakwa. Iphe ayi anọduje ekfu bẹ ayi ekfuje maru l'ayi ekfu iya l'ifu Nchileke; ọdo bũ l'ayi lẹ Kuráiyisutu tũgbaberu bũru nanu. Ọo ya bũ; ndu-mu, ayi yeru obu; iphemiphe ọbule, ayi anọdujekpo eme bẹ ayi anọdujekwa eme t'ayi gude iya mefuta unu. ²⁰ Mu atsũkwa egvu; sũ: ?mu maru t'ò bũkwanu: mu -byaruta; unu ta adũhe ẹge mu riru l'unu dũ; mbẹdua ta adũhekwaphu ẹge unu riru lẹ mu dũ. Mu atsũkwa egvu; sũ: ?Mu ta abyakwanu bya ap̄hũ l'unu anọduje aswọ-phe uswo; ejiphe ijimęnya; bũru ndu obu-ọku; l'akpa ęnya; ephuphe ibe unu iphũ; agba ibe unu mgbam; ekuphe onwunu ekuku; bũru ọku-mkpaka phẹ. ²¹ Mu atsũkwa egvu lẹ mu -bya l'ugbo iya-a bẹ Nchileke e-wozita mu alj l'ifu unu; mu awata ọkwa ẹkwa ekpu igweligwe ndu mehawaru iphe dũ eji; ẹp̄he te kwe taa onwep̄he ụta iphe dũ eji, ẹp̄he meru; haa ejo umere, rehuru erehu; haa ome kẹ nwanji; mẹ t'ẹp̄he ba bũheru ndu iphere gvũru l'ifu.

13

Okwa ikperazu

¹ Abyabya ọwaa, mu abya abyabya-wa kweekwa ugbo ẹto, mu abya unu agbaphe. Ẹkwo okfu Nchileke sũkwaru: "L'onye e kuru ikpe b'ẹ ta anmajekwa ikpe; 'abudu l'a dũ ẹbo; m'ò bũ ẹto agba iya ekebe." ² Mu nmaakwaru ndu ono, mehawaru ejo iphe ono ọkwa; mẹ ndu ọp̄hunanu l'ẹp̄he ha. Mu anmakwaru iya ẹp̄he nta-a, mu ẹ-ta nọdu l'ẹke ono ẹge ono, mu nmaru iya ẹp̄he teke ono, mu byaru k'ugbo ẹbo ono. Lẹ mu -bya bẹ mu ta ahakwa ẹp̄he; lẹ mu ba àhũ ẹp̄he àhũhũ. ³ Ọo ya bũ; unu eshi ẹge ono maru lẹ Kuráiyisutu gude mu-a ekfu okfu; l'unu sũkwaru t'ẹ koshi unu iphe e-me t'unu maru l'ò gude mu-a ekfu okfu. Kuráiyisutu ono te emejekwa l'ò bũ onye ike ta nọdu teke oome unu iphe. O gbe bũru iphe oo-me bũ l'oo-koshi ẹge ọkp̄ehu iya habe l'ẹke unu nọ. ⁴ L'a makwaru-a l'ike ta nọdu iya teke a kp̄opyaberu iya l'oshi-osweru; obenu lẹ nta-a bẹ bũ ike Nchileke b'ò gude nọdu ndzũ. Ọ kwaphu ẹge ono, ike shi gvũ iya ono bũ ẹge ọ gvũkwaruphu ayibedua. Obenu lẹ nta-a bẹ ike kẹ Nchileke e-me; ayi anọdu ndzũ ẹge Kuráiyisutu nọ; ike anọdu ayi ẹge ọ nọ iya; k'ọp̄hu ike a-nọ ayi l'iphe bũ iphe ayi emekpooru unu.

⁵ Unu tũjeedukwa onwunu ghachaa; maru ẹge obu unu dũ; t'unu shije ẹge ono maru: unu -noshikwaduru-a ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráiyisutu. ?Unu ta madũ lẹ Jisọsu Kuráiyisutu bu unu ebubu l'ẹhu t'ò; gbahalekwaphu l'unu tũwaru onwunu ghachaa; phua l'unu te kwetahedu; yò bũru iya bũ l'ẹ to budu unu ebubu l'ẹhu. ⁶ Ọp̄hu mu gude ẹka bũ l'unu e-mekochaa maru l'ayi ta gwọbedu ekwekwe ono, ayi kweru unu. ⁷ Iphe ayi anọduje ekfu anũ Nchileke; bũ t'ẹ b'ò kwekwa t'unu mee iphe ẹ-ta dũdu mma. Ẹ t'ò bũkwa tẹ ayi koshi l'ayi bũ ndu oma; ọ chikwa-a t'unu meje iphe vudo nhamunha; m'ò -ruhuru; ọ -bũru l'ò-ò-du lẹ ayibedua bũwa ndu daru adada. ⁸ L'ẹ to nwekwa m'ò bũ iphe lanu; ayi e-meghe gude mebyia ọkpobe okfu ono. Iphe ayi anọduje eme bũkwa l'ayi anọduje ejeru ọkpobe okfu ono ozi. ⁹ Ọo ya bũ l'ẹhu anọduje atso ayi ẹna; m'ò bũru l'ike ta nọdu ayi; unubẹdua eshikwanu ike. Ọo ya kparu iphe ayi anọduje ekfufua l'anũ Nchileke t'ò mee t'ónodu unu ka mma. ¹⁰ Mu ede iphe-a nta-a, mu l'unu ta nọdu; l'ẹke ono; k'ọp̄hu mu te ejedu ogude ike ono, Nnajiufu yeru mu l'ẹka ono mee unu iphe ọnwũ-ọnwũ teke mu byaru. Ọo ya bũ tẹ mu be egude ike ono, o yeru mu l'ẹka k'ogude melia unu emeli ono gbe hũlahaa unu àhũhũ.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹¹ Nta-a ụnwunna mu; unu nọkwa ọhuma. Unu lakwa azũ l'ónodu, dũebe mma. Unu ngabejekwa nchĩ l'iphe mu ekfu. T'oriri unu bũkwaru nanu; unu eburu l'ẹhu-agu. Ọo ya bũ tẹ Nchileke ono, yeru ayi obu ono, bũ iya emeje t'ayi buru l'ẹhu-agu ono swikwaru unu eswiru.

¹² Unu keleje ibe unu ekele; nmata ẹp̄he akpa.

¹³ Iphe bũ ndu kẹ Nchileke l'ibiyia ọwaa ekelekwaphu unu.

¹⁴T'eze-iphe-oma kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu; obu ọpụ Nchileke eyejeru ndibe iya; mę ike ono, Ume-dụ-Nsọ meru t'unu gbaru mgba ono; dzukotakwa oke l'ẹhu unu l'unu ha.

Ekwo, Pòlu deru nù Ndu Galéshiya

¹ Ekwo-ozí-wa shi l'èka mbèdua, bụ Pòlu, bụ onye e meru tẹ mu bụru onye ishi-ozí Jisòsu Kuráiyisutu. È tọ bụkwa madzụ meru mu iya; òphu ò bụkwa madzụ b'ò shi l'èka. Ndu o shi l'èka kwa Jisòsu Kuráiyisutu; mę Nchileke, bụ Nna, bụ iya bụ onye meru tẹ Jisòsu Kuráiyisutu shi l'ònwu teta nòdu ndzụ. ² Ùnwunna ayí, mu l'èphe nò l'èke-a bę mu l'èphe tũko ekele iphe bụ chọchi, nò lẹ Galéshiya ekele.

³ Iphe mu anòduje ekfu anù Nchileke, bụ Nna; mę Nnajiufu, bụ Jisòsu Kuráiyisutu bụ t'èphe meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t'èhu dụ unu agu.

⁴ Ò bụ Kuráiyisutu ono gude onwiya chíja éja; nwùhu; shi ége ono safu ayi iphe dụ éji, ayi meshiru; ége ee-shi t'ò dzòfuta ayi lẹ mgboko-a, iphe dụ éji jiru ejiji-wa. Iphe ono abụru uche-obu Nna ayi, bụ Nchileke b'ò meru ono. ⁵ T'a jaa Nchileke ajaja gburruru jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ége ò dụ.

Ozi-oma lanù kpụu; bę nnonu

⁶ Iphe ówaa dũkwa mu biribiri l'ò bụ Nchileke ono, kuru unu tẹ Kuráiyisutu shi l'eze-iphe-oma ono, o meru unu dzòfuta unu ono b'è ta nòdu òphu baru ishi; unu egbe agbakutawaru nù Nchileke ono azụ; gbe aghawanu ifu l'ozí-oma ódo, gbaru iche. ⁷ E -kfuđe iya ekfukfu b'è to nwekwa ozi-oma ódo, nnonu. Obenu l'ò nweru ndu agbaghashi unu obu agbaghashi; mbụ ndu ese t'èphe gbanwee ozi-oma kę Kuráiyisutu ono. ⁸ A-ò! Ò -bùru l'òo ayibedua; m'ò bụ l'òo ojòzi, shi l'imigwe byaru bya ezilahaa unu ozi-oma òphu yele ono, ayi ziru unu ono ta dakòtadu; tẹ Nchileke tų-phukwaa ya l'ònu. ⁹ Ò kwa iphe ayi kfuhawaru bę mu ekfu ò bụru lẹ mu eme tẹ ndiphe sụ lẹ mu bụ onye óma; mę mu ta ga abũkwa nwozi Kuráiyisutu.

¹⁰ ?Ò dụ unu lẹ mu eme tẹ mu kfua iphe atso ndiphe éna lẹ nchị tọ? ?T'ò dụ unu lẹ mu eme tẹ ndiphe sụ lẹ mu bụ onye óma? Wawakwa. Iphe mu eme tẹ mu meje bũkwa iphe a-dù Nchileke mma. Ndege ò bụru lẹ mu eme tẹ ndiphe sụ lẹ mu bụ onye óma; mę mu ta ga abũkwa nwozi Kuráiyisutu.

Ége Pòlu shi bụru onye ishi-ozí

¹¹ Iphe unu a-maru; ùnwunna mu; bụ l'ozí-oma òphu mu ezije ta bũkwa l'uche-obu madzụ b'ò shi. ¹² Ishi iya abụru l'è tọ bũdu madzụ b'ò shi l'èka; òphu madzụ 'ezidu mu iya ezizi. Ò bụ Jisòsu Kuráiyisutu koshiru mu onwiya bya eworu ozi-oma ono ye mu l'èka.

¹³ Unu nùhawaru-a ége ndzụ mu shi dụ teke mu shi eme ome-l'ali, ndu Ju egudeje abaru Nchileke éja; nùwa ége mu kparu chọchi kę Nchileke éhu; mbụ shi see ége mu e-shi mebyia ya lẹ mkpurophu. ¹⁴ Mu shi etsokotakpolephu ekemu ndu Ju ono óhuma ége a tũru iya. Mu tsokpooru ekemu ono tsotabe iya k'òphu mu kakòta iya igweligwe ndu mu l'èphe bụ ógbo etsotso; ége ono bę ome ome-l'ali ndiche ayi phę shi anòduje evu mu éhu; l'evushi mu iya ike.

¹⁵ Obenu lẹ Nchileke fòtahawaru mu ru tẹmanu b'a mụderu mu; bya egude eze-iphe-oma iya kua mu l'ège ò choru; ¹⁶ koshi mu Nwa iya ono; k'òphu mu a-ra kę Nwa iya ono arara tẹ ndu é-ta bũdu ndu Ju nwa ya. Teke iphe ono meru ta dũkwa madzụ, kfụ éka kfuru ókpa, mu chí-koshiru idzu iya. ¹⁷ Òphu mu 'èjekwa Jerúsalemu kę tẹ mu jekfu ndu vuru mu ụzo bũru ndu ishi-ozí-wa je éphe ókpata ishi. Iphe mu meru bụ lẹ mu gbe tũgbua bahushia Arébiya bya eshi éke ono laphushia azụ lẹ Damásukòsu. ¹⁸ A nòlephu afa étò; mu atũgbua jeshia Jerúsalemu tẹ mu je amaru onye bụ Pyita. Mu eshi rua; mu l'iya anò abalí iri l'ise. ¹⁹ Obenu l'è tọ dũkwa ndu ishi-ozí ndu òphu, mu phũru; gbahaa Jémusu, bụ nwunne Nnajiufu ayi.

²⁰ Ò bụ Nchileke nwęnkinyi iya maru l'iphemiphe óbule-a, mu nò iya l'ifu ederu unu-wa ta dũdu òphu bụ éjo-ire bę mu adzụ.

²¹ Tọ dụ iya bụ; mu atũgbua; yò bũru mu oje alí Siríya; meebe bya ejee Silísiya. ²² Ége-a, mu ekfu-wa ta dũkwaa m'òo iphe bụ chọchi Kuráiyisutu lẹ Judiya, mawaru onye mu bụ. ²³ Iphe éphe anùlephu lẹ nchị lẹ nchị bụ l'a sũru: "L'onye ono, shi eme éphe kpakpawowo ono bę araakwa ozi-oma kę t'e kweta kę Kuráiyisutu arara; mbụ ekwekwe ono, o shi eme t'ò mebyia emebiyi ono." ²⁴ Óo ya kparu iphe éphe ekele Nchileke ekele; l'okfu éhu mu.

2

Pölu ejekfu ndu ishi-ozí ophu

¹ A ñolephu afa iri l'ëno; mu lë Bánabasu alashia azü lë Jerúsalemu. Mu eduta Táiyitösu; mu l'íya ayíru. ² Iphe kparu iphe mu jeru eke ono bú l'öo Nchileke koshiru mu iya; sü të mu je. Mu ekweta jeshia. Mu lë ndu ono, bú ndu ishi ono abya anöo ndzuko kë iche. Mu abya eworu ozi-öma ono, mu ziru ndu ë-ta búdu Ju ono tögboru ephe ëba; k'öphu akanya, mu sehawaru; më öphu mu ese nta-a ta búduru mu kë mmakanü. Ephe azüa gbüruru. ³ E to nwekwa onye ephe yebutaru t'ö bua útsü. Mbü jeyekwa lë Táiyitösu-a, ë-ta búdu onye Ju, mu l'íya yi-wa te nwekwa onye yebutaru iya sü l'ö bufutaje útsü. ⁴ E guderu l'ö nwekwaru-a ndu suru t'ephe bua ya ugvu; ndu ono bú ndu pyabataru nü; l'eme l'ephe -bü ndu kë Kuráýisutu; 'a ma l'ephe ta búdu; l'öo ngge bë ephe byaru egege t'ephe bya bya egeta ege ayi gbakutaberu ekemu azü; okfu l'ayi bú ndu kë Kuráýisutu. Iphe ephe shi achö úzo iya bú ege ephe e-me mee ayi t'ayi tsojelephu iphe ekemu ephe kfuru ege ohu anöduje eme iphe onye gbaru iya nü kfuru. ⁵ Öle ayi te kwekwa haaru ephe úzo; m'ö bú ugbo lanü; ege ee-shi t'ayi kwaköberu nu iphe ono, bú ökpobe okfu ono; mbü ozi-öma ono.

⁶ Obenu lë ndu öphu a süru l'ephe bú ndu ishi öbu; mbü; iphe mu gude ekfu ege-a kwa lë mu ta akpadu ishi iphe ephe bü; kële Nchileke te eledu madzü ënya l'ifu. Ndu ono, a süru l'ephe bú ishi ono ta dükwa iphe ödo, ephe süru të mu yefua l'özi-öma ono. ⁷ Iphe gbe mee nü bú l'ephe phuru lë Nchileke wowaru özi-öma ono ye mu l'ëka të mu je zia ya ndu ë-ta búdu ndu Ju; ege ono, ö yekwaru iya phü Pyita l'ëka t'ö je ezia ya ndu Ju ono. ⁸ Kë l'öo ege ike kë Nchileke meru irë l'ëhu Pyita; t'ö búru onye ishi-ozí; zia ndu Ju ozi-öma ono; bú ege ike kë Nchileke meru mu irë l'ëhu; mu abüru onye ishi-ozí; zia ya ndu ë-ta búdu ndu Ju. ⁹ Tö dü iya bü; Jémusu; më Pyita; më Jonu, bú ndu ono, a süru l'öo ephe bú ndu ishi, gudeshi chöchi-wa ike ono abya amaru l'öo Nchileke yeru mu ozi-öma ono l'ëka. Ephe azüa mgbede; bya ekwe mu lë Bánabasu l'ëka; bya ekweta l'ayi l'ephe a-tükö búru nanü. Ayi l'ephe abya atükökwapuhu zua gbüruru lë mu lë Bánabasu a-ndö ezi ndu ë-ta búdu ndu Ju ozi-öma ono; t'ephebedua zije iya ndu Ju. ¹⁰ Iphe lanü, ephe süru t'ayi mee bú t'ayi nyatajékwa ndu chöchi, akpa ukpa. Onanu bë mu kebekpooru öhu eme.

Mba, Pölu baru Pyita lë Ántiyöku

¹¹ Yo be lë Pyita byaru Ántiyöku; mu evudo iya l'ifu baaru iya mbà l'edzudzu öha; kë l'ö nweru iphe ö meru, teru iya nü. ¹² Lë teke ödungukpo bë Pyita yele ndu ë-ta búdu ndu Ju shi erigbaje nri. E meebe; yo be lë ndu, ephe lë Jémusu nö byakfutaleru iya phü; yo bufu onwaya; sü lë yele ndu ono, ë-ta búdu ndu Ju ono te erigbahedu nri. Ishi iya abüru lë Pyita atsu ndu Ju ono, süru l'onnyemönye öbule bufutaje útsü ono egvu. ¹³ Ünwunna ayi ndu Ju ndu öphu abya eyefua ëka l'öbu-ote Pyita phe ono. Mbü lufu lë Bánabasu bë ephe jítakwaruphu; yo tsoru ephe búkwaruphu ndu öbu-ote öbu. ¹⁴ Yo be teke mu byaru bya egude ënya mu phü; l'ephe tee tsodu ozi-öma ono lë nhamunha iya; mu evudo l'ifu ndu chöchi l'ephe ha; sü Pyita: "T'ö lewaru ege yëbedua, bú onye Ju gbe eme umere l'ö bú onye ë-ta búdu onye Ju; ?nanühunu ege oo-me yebuta ndu ë-ta búdu ndu Ju t'ephe tsoje ekemu ndu Ju?"

Ekweta kpü a-dzö ndu Ju; dzöo ndu öhodo

¹⁵ Ö bú oswi-okfu l'ayibedua b'a müru; ayi abüru ndu Ju; ayi ta bú ndu ë-ta madzü ekemu Nchileke; ¹⁶ obekwanu l'ayi marua l'ë tó búdu öme iphe a türü l'ekemu emeje madzü t'ö búru onye doberu ëka ndoo l'ifu Nchileke. Onye doberu ëka ndoo l'ifu Nchileke nwenkinyi búlekwapuhu onye woru onwaya ye Jisösu Kuráýisutu l'ëka. Öo ya bú l'ayibedua wowaru onwaya ye Jisösu Kuráýisutu l'ëka ege ayi a-büru ndu doberu ëka ndoo l'ifu Nchileke; okfu l'ayi kwetaru kë Jisösu Kuráýisutu; ë tó búkwa okfu l'ayi eme iphe a türü l'ekemu. L'ë tó dükwa onye Nchileke agu l'onnye doberu ëka ndoo; okfu l'onnye öme eme iphe a türü l'ekemu. ¹⁷ Keshinu öphu ayibe ndu Ju eme t'ayi lë Kuráýisutu tögbase búru nanü; k'öphu oo-me t'ayi búru ndu doberu ëka ndoo l'ifu Nchileke; öo ya bú l'ayi kweru l'ayi búhukwapuhu ndu eme iphe dü ëji l'ö bú ndu ë-ta madzü ekemu Nchileke. Teke bú l'ö bú ege ono b'ö dü; ?ö futaru lë Kuráýisutu eme t'iphe dü ëji kafua nshinu t'ö? Wawakwa! ¹⁸ Ö -büru lë madzü vuru úzo mee ya t'ö doo ënya l'ë tó búhedu öme iphe a türü l'ekemu emeje të Nchileke gua madzü l'onnye doberu ëka ndoo; bya ala azü wata iya ememe bë onye ono búakwa onye emebyi ekemu emebyi. ¹⁹ Mu gudeekwa k'otso ekemu bya aphua lë mu nwühuwaru anwühu; l'ekemu gbüwaru mu egbugbu. Mu abyaakwanü bya eswee ya ënya ege ee-shi të mu nöduru

Nchileke ndzú. ²⁰ A kpopyabewaru mu lẹ Kuráyisutu l'oshi-osweru. Oo ya bụ l'ẹ tọ bụhekwa mbẹdua nọ ndzú. O bụakwa Kuráyisutu nọ mu ndzú l'ẹhu. Ndzú ophu mu nọ nta-a bụkwa okfu lẹ mu woru onwomu ye Nwatibe Nchileke l'ẹka kparu iphe mu nọ iya; mbụ Nwatibe Nchileke ono, bụ onye yeru mu obu; woru ndzú iya taa l'okfu ẹhu mu ono. ²¹ Mu ta ajikakwa eze-iphe-oma Nchileke. Ndege o -bụru l'ọo shita l'ome ekemu bẹ madzú e-shi bụru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; m'ọ bụru iya bụ l'anwụhu, Kuráyisutu nwụhuru ta ge enwekwa ishi.

3

Ekweta; yele ekemu

¹ Owaa ẹge eswe nk'unu hakwanu; unubẹ ndu Galéshiya! ?Bụ onye kabẹ raa unu ẹka l'ifu ẹge owaa? ?Tọ bụdunua unu bẹ mu tuko ke anwụhu Jisọsu Kuráyisutu l'oshi-osweru togboru ẹba-wa. ² Iphe lanụ, mu aji unu bụ: ?Bụ iphe ekemu kfuru bẹ unu meoduru bẹ unu nataderu Ume-dụ-Nsọ ono, unu nataru ono tọo? Wawakwa! Unu nataru Ume-dụ-Nsọ; ke l'unu nuru ozi-oma ke Kuráyisutu ono bya eworu onwunu ye iya l'ẹka. ³ ?Nanu ẹge e meru bẹ unu gbe bya abụwaru nū ndu eswe ẹge ono? L'odungu bẹ unu gude Ume ke Nchileke dube otso Kuráyisutu. ?Buhunu ngunu meru iphe unu paru Ume Nchileke ono haa; gbe dobesu l'ọo ike nk'unu bẹ unu e-gude tsokota Kuráyisutu obo? ⁴ Iphemiphe obule ono, unu gude ẹnya unu phukota ono; ?o bụ ke mmakanu tọo? Ẹ tọ dukwa mu l'ọ bụ ke mmakanu. ⁵ ?O kwa lẹ Nchileke anoduje anu unu Ume-dụ-Nsọ iya; l'emeshi iphe-ophulenyia l'ẹke unu nọ. ?Oojikoje iphe ono eme; okfu l'unu eme iphe ekemu kfuru; t'ọ bụ-a l'ọo l'unu nuru ozi-oma ono bya eworu onwunu ye Kuráyisutu l'ẹka?

⁶ Unu lewaru iphe ẹkwo okfu Nchileke kfuru lẹ ke Ẹbirihamu. O sụru: "Lẹ Ẹbirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke aguaru iya ẹya l'odobe-ẹka-ndo." ⁷ Oo ya bụ l'unu elewa iya-a l'ọo ndu, kweru iphe Nchileke kfuru bẹ bụ unwu Ẹbirihamu. ⁸ Ẹkwo okfu Nchileke mehawaru t'a maru lẹ Nchileke e-me ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju t'ephẹ bụru ndu doberu ẹka ndoo; m'ọ -bụru l'ephẹ woru onwephẹ ye iya l'ẹka. Nchileke vuhawa ọzo zia Ẹbirihamu ozi-oma ono; sụ iya: "L'ọo l'ẹka iya bẹ ya e-shi gooru ndiphe mgburumburu onu." ⁹ Oo ya bụ lẹ keshinu Ẹbirihamu woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; Nchileke agooru iya onu; bụkwaphu ẹge ono bẹ Nchileke a-goru onu-oma nū iphe bụ ndu woru onwephẹ ye iya l'ẹka.

¹⁰ Iphe bụ ndu yeru ẹhu l'ome iphe a tūru l'ekemu; mbụ ndu, sūru l'ọo otso ekemu a-dzofuta ẹphe; bẹ bụkwa ndu vu onu. Kele e deru l'ẹkwo ekemu; sū: "L'onye ta tukodu iphe bụ iphe, e deru l'ẹkwo ekemu l'ọ ha eme bụkwa onye vu onu." ¹¹ Iphe lanụ, doru ẹnya oghama bụ l'ẹ tọ dudu onye a-dụ ike gude otso ekemu ono bụru onye doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke. Okfu l'ẹ deru; sū: "L'onye woru onwiya ye Nchileke l'ẹka; shi ẹge ono dobe ẹka ndoo a-dzūkwaru." ¹² Obenu l'ome iphe a tūru l'ekemu yele oworu onwonye ye Nchileke l'ẹka ta dukwa iphe ẹphe ji; okfu l'ẹ dekwaruphu l'ẹkwo; sū: "Lẹ ndu emeje iphe, bụ iphe ekemu kfuru l'ọ ha e-shikwaphu ẹge ono nọdu ndzú."

¹³ Kuráyisutu gbafutaru ayi lẹ mburonu, ekemu meru; ayi evuru; keshinu o vuchitaru ayi mburonu ono, ga ge gbu ayi ono; ke l'ẹkwo okfu Nchileke sūkwaru: "L'iphe bụ onye a kfugburu l'eli oshi bụkwa onye larụ lẹ mburonu." ¹⁴ Kuráyisutu larụ lẹ mburonu ono ẹge ee-shi tẹ eze-iphe-oma, Nchileke sūru lẹ ya e-meru Ẹbirihamu shi l'ẹka ke Kuráyisutu Jisọsu rua ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju ẹka. Ayibedua e-shikwaphu l'ekwekwe, ayi kweru ke Kuráyisutu nata Ume ono, Nchileke kwehawaru ụkwa lẹ ya a-nū ayi ono.

Ekemu; yele ukwa,

Nchileke kweru

¹⁵ Unwunna mu; tẹ mu gudekwa iphe ayi emeje nmaaru unu ẹtu owaa: Madzú -kee ekpe; dee ya edede l'ẹkwo; bya abyaa ya ẹka; b'ẹ tọ dukwa onye emebyije iya nū; ophu o dukwa onye eyekwaje iya iphe. Mbụ; a makwaru-a l'ọo ekpe, madzú keru. ¹⁶ O kwa Ẹbirihamu yele "o-shi-l'eri iya" bẹ Nchileke kweru ụkwa iphe.

Ẹ tọ sūkwa iya l'ọo "yele ndu, bụ o-shi-l'eri iya phe;" t'e shi ẹge ono maru l'ọo igwe madzú.

O sūru l'ọo yele "o-shi-l'eri iya", bụ iya bụ l'ọo onye lanụ, bụkwanu iya bụ Kuráyisutu. ¹⁷ Mbụ l'iphe mu ekfu bụ l'ogba-ndzú ono, shi l'ẹka Nchileke ono bẹ Nchileke kweru ụkwa iphe kweshia ya ike lẹ ya e-me iphe iya kfuru. Ekemu, a nọ-oduru unu afa l'ukporo afa iri k'ophu Nchileke kwetsuaru ụkwa ono tẹmanu bẹ ekemu ono byaru; te emebyighekwa ụkwa iphe ono, Nchileke kweru ono. Ẹ tọ mekwa ụkwa ono, Nchileke kweru ono t'ọ bụru ke mmakanu. ¹⁸ Ndege o bụru l'ọo t'e meodu iphe a tūru l'ekemu

tëmanu Nchileke emee iphe o kweru ùkwa iya; m'è tọ ga abùhekwa kẹ l'o kweru ùkwa iphe b'o gude eme iya. Obenu lẹ Nchileke nùru Èbirihamu iphe, o kweru iya ùkwa iya; okfu l'o kwewaru iya ùkwa iya.

¹⁹ ?Bùhununu ngunu b'a tų-turu ekemu? Iphe a tų-turu ekemu bų t'o koshi iphe ome ẹjọ iphe bų. A tųru iya; okfu l'ọo-nọdu jeye teke o-shi-l'eri Èbirihamu ono a-bya; bų iya bų onye ono, Nchileke kweru ùkwa iphe doberu ono. Ọo Nchileke tųru ekemu ono bya eshi l'ẹka ndu ojozi-imigwe woru iya nų onye ẹto, bų Mósisu, nọ-chiru ẹnya madzų t'ọ tųaru iya ndiphe. ²⁰ L'ọ kwa teke a dų ẹbo eme iphe bẹ aachọje onye-ẹto. Obekwanu l'onye lanų -ekwe ùkwa iphe bẹ mkpa onye k'ẹto ono ta dųhekwa. Yọ bųru Nchileke bų onye lanų ono.

²¹ ?Bų iya bų l'ekemu e-chikpo iphe ono, Nchileke kweru ùkwa iya tọo? Wawakwa!

Kẹle ndẹge o nweru ekemu, a tųru, l'anų ndzų; mẹ odobe-ẹka-ndoo eshikwanu l'ome iphe a tųru l'ekemu. ²² Obenu l'ẹkwo okfu Nchileke ekoshi lẹ ndiphe mgburumgburu bẹ iphe dų ẹji nmapyítawaru l'ẹkpiri. Iphe kparu iphe ookoshi iya ẹge ono; bų k'ọphu iphe ono, Nchileke kweru ùkwa lẹ ya e-meru onye woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka ono a-bùleruphu ndu woru onwẹphe ye Kuráýisutu l'ẹka kpa bẹ oo-meru iya.

²³ Teke Nchileke taa gùhaduaru ayi ọzo t'ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka bẹ ekemu shikwa tuchia ayi l'ọ bų ndu a tuchiru l'ọka-mkpọro jeye teke Nchileke koshiru ayi ọzo t'ayi woru onwayi ye Kuráýisutu l'ẹka. ²⁴ Ọo ya bų l'ekemu shi edu ayi ọzo l'ọ bų onye eleta ẹgirima ẹnya; dua ayi ẹge ono jeye Kuráýisutu abya; k'ọphu ayi a-bųru ndu Nchileke guru lẹ ndu doberu ẹka ndoo; okfu l'ayi woru onwayi ye Nchileke l'ẹka. ²⁵ Nta-a, Nchileke gùhawaru ayi ọzo t'ayi kweta kẹ Kuráýisutu-wa bẹ ayi ta nọhekwa l'ẹka onye ono, eleta ayi ono, bų iya bų ekemu.

²⁶ Ọo ya bų lẹ keshinu unu wowaru onwunu ye Kuráýisutu l'ẹka; unu l'iya atųgbabe-wa bųru nanų bẹ unu bųkotawa unwu Nchileke; ²⁷ kẹle teke ono, e meru unu baputizimu; unu lẹ Kuráýisutu atųgbabe ono b'e-kfude iya ekfukfu; a sų l'unu wowaru ndzų Kuráýisutu yee onwunu l'ọ bų onye yeru uwe. ²⁸ Mkpọcha kẹ l'onye ọwaa bų onye Ju; onye ọphu ta bų onye Ju ta dųhekwa. Ọphu 'ọ dųhekwa mbų mkpọcha kẹ l'onye ọwaa bų ohu; onye ọphu abųru amadų. Ọphu l'onye ọwaa bų nwoke; onye ọphu abųru nwanyi ta dųhekwapu; kẹ l'unu l'unu ha shi-wa l'ẹka Kuráýisutu tųgbabe bųru nanų. ²⁹ Ọo ya bų; ọ -bųru l'unu bųwa ndu kẹ Kuráýisutu bẹ unu bųwa o-shi-l'eri Èbirihamu; bų iya bų ndu iphe ono, Nchileke kweru Èbirihamu ùkwa iya ono ruberu.

4

¹ Ọwaa iphe, mu e-gude koshi unu iphe, mu ekfu: L'onye bų iya e-mekochaa ria iphe nna iya bẹ teke ọ bų nwata bẹ bųkwa ẹge eeme ohu bẹ aanọduje eme iya. A makwaru-a l'ọo ya nwe iphemiphe ọbule; ² ọbu lẹ teke ono, ọ bųkwadu nwata ono bẹ oonweje onye gude iya nų, bų iya bų onye e-mefuta iya nų. Yo nwekwaruphu onye a-nọdu eleta iphe, o nweru ẹnya jeye teke ono, nna iya kfuru sų l'ono bų teke nwata ono dzuru ogwota iphe iya ono. ³ Ọ bų ẹge ono b'ọ dų l'ẹka nk'ayi. Teke ayi te shidu maru iphe bẹ ọgvu imigwe, achigbaa mgboko-a shi eme ayi ohu ẹphe. ⁴ Yọ bya erua teke gbaru nų; Nchileke ezi Nwa iya t'ọ bya. Yọ bya abųru madzų; nwanyi amų ya. Yọ bųru iphe ekemu sųru tẹ ndu Ju meje bẹ oomeje; ⁵ t'ọ shi ẹge ono gbata ndu ekemu keru ẹgbu; k'ọphu Nchileke a-nata ayi l'ọ bų unwu iya.

⁶ Yọ bųru okfu l'unu bųwa unwu iya meru iphe Nchileke woru Ume kẹ Nwa iya ye ayi l'obu; mbų Ume ọphu emeje ayi t'ayi l'eku Nchileke: "Nna! Nna!" ⁷ Ọo ya bų l'e shi l'ẹka Nchileke; unu ta bųhe ohu; unu abųwarunu unwu Nchileke. Keshinu unu bųwa unwu Nchileke; bų nų iya bų l'unu yi-wa lẹ ndu e-ri iphe ono, Nchileke doberu unwu iya ono.

Pọlu agba mgbamuche ndu Galéshiya

⁸ Lẹ mbų; teke unu te shidu maru Nchileke bẹ unu shi bųgbaaru ohu k'iphe ẹ-ta bųdu Nchileke. ⁹ Yo be nta-a, unu byawaru bya amaru Nchileke-wa; waawa; tẹ mu gbe kfua ya ẹge-a: ọ bųchia nta-a, Nchileke mawaru unu-wa bẹ mu sųru: ?nanųhununu ẹge e meru: unu egbe ghakobe ala azų alakfu ọgvu ono, shi achítua unu, ẹ-ta dudu ike, nọ iya nų ono? ?Bų ngunu meru iphe unu eme t'unu lashia azų je abųru ohu ẹphe ọdo? ¹⁰ Unu anyatajẹ ọboku; mẹ ọnwa; mẹ ọgẹ teke iphe meru; mẹ afa; dobegbaa ya iche; unu etubesu l'unu-emewa iya ẹge ono; Nchileke asų l'unu eme iya ọhuma. ¹¹ Mu awakwaru unu obu; lẹ mu ta madu: ozi ono, mu jeru l'ishi unu ono; ?tọ bųdu mu nų kẹ mmakanu.

¹² Unwunna mu; mu arọ unu t'unu dųru ẹge mu dų; kẹle mbẹdua dųwa ẹge unu dų. Ẹ tọ dųkwa iphe dų ẹji, unu meru mu. ¹³ Unu marua l'ọo teke ẹhu ẹ-ta dudu mu mma bẹ mu byaru bya ezia unu ozi-oma ono l'ọdungu. ¹⁴ E gudekwaru l'iphe, shi eme mu nų shi bųru unu eze iphe-adata; unu ta kpọkwa mu ashị; unu ta jįka mu. Unu gbe

metabekwaru mu ōhuma lè mu -bù ōjozi-imigwe; m'ò bù lè mu -bù Kuráyisutu Jisòsu l'onwiyá. ¹⁵ ?Unu meru èhu ono, shi tsòo unu èna l'okfu èhu mu teke ono imagha? Kè lè mu maru l'è ta atùdu iya ègo; lè ndègè ō bùru lè ee-meghe iya teke ono; m'ò gbe bùru kè t'unu swòshia akpùru ènya nk'unu chèe mu. ¹⁶ ?Mu gbe bùwaru nù onye okfu unu nta-a; okfu lè mu ekfuru unu iphe bù oswi-okfu tòo?

¹⁷ Ndu ono bè oovukwa evuvu t'èphe kfuta unu yeru onwèphe. Olobu t'unu makwaru l'iphe èphe gude eme iya ta adùkwa mma. Èphe emekwa t'èphe chibuta unu t'unu gbafù mu l'èhu; tsoru èphe. ¹⁸ Ogbá-tso ndu ōdo ta dùkwa èji; olobu; t'unu gbátsojekwaru ndu ōbu m'ò -bùru l'èphe ekfu iphe dù mma. Unu mejekwa ègè ono tekenteke; t'è b'ò bùlekwapu teke mu l'unu nò. ¹⁹ Ünwu mu! Mu nòkwa l'iphe-èhuka l'okfu èhu unu nta-a; l'ò bù nwanyi, ime eme. Yò bùru ègè ono bè mu a-nò iya jeye teke unu a-dù ègè Kuráyisutu dù. ²⁰ Ō dùle mu phù t'a sù lè mu l'unu nò nta-a; mè mu amakwanùru ègè mu ge edobe ōnu ekfuru unu okfu. Nta-a b'ò jiru mu ènya ègè mu e-mekpo kè èhu unu!

Ètu èhu Héga yèlè Séra

²¹ Unubè ndu ōonoduje agù mbù ome iphe ekemu kfuru; unu kaèduru mu: ?unu ta nùdu iphe ekemu kfuru tòo? ²² Kè l'e dekwaru sù lè Èbirihamu mùtaru ègirima unwoke labù. Onye lanù bù nwanyi, bù ohu mùtaru iya èya; onye ophu bù nwanyi ophu, bù amadù mùtaru iya èya. ²³ Onye onanu, bù ohu mùru iya ono b'a tsùtaru ime iya; to nwe ùkwa, Nchileke kweru swibe l'èhu iya kè iche. Onye onanu, shi l'èka nwanyi ophu bù amadù phù b'a tsùtaru ime iya; okfu lè Nchileke kweru ùkwa l'aa-mù iya. ²⁴ Bù iya bù okfu; mè ètu iya. Ünwanyi labù ono, bùgbaa nne èphe ono nò-chiru ènya ogbá-ndzù labù, shi l'èka Nchileke. Onye ophu bù Héga nò-chiru ènya iphe ono, Nchileke kweru ùkwa iya l'ògbá-ndzù, shi l'eli Ugvu Sáyinayi, bù iya bù l'èke ō turu ekemu nù Mòsisu. Èpha nwanyi ono bù Héga, bùkwaphu èpha Ugvu Sáyinayi ono. Ünwu nk'íya b'a mùru t'èphe bùru ohu. ²⁵ Ugvu Sáyinayi ono nò l'alí Arébiya. Yò bùru Arébiya bù èke ünwu nwanwa kè Héga bu. Ō bù ègè Héga, bù iya bù nwanyi ophu bù ohu phù nò-chiru ènya Ugvu Sáyinayi bù ègè ō nò-chiru ènya Jerúsalemu ntanu-a; kèlè Jerúsalemu, bù iya bù ufu ndu ju; mè ndu nò iya nù bè ekemu mewaru; èphe atùko bùru ohu. ²⁶ Obenu lè Jerúsalemu kè Nchileke, bù iya bù Jerúsalemu ophu nò l'imigwe ta bùdu ohu. Ō bù yèbedua bù nne ayi. ²⁷ Kè l'e deru l'èkwo okfu Nchileke; sù:

"T'èhu tsòo ngu èna

nggùbe nwanyi,
keru ekeru, è-ta tsùbua ime!
Gude èhu-òtso-èna tee èswa;
nggùbe nwanyi, è-ta madù
ohoku ude nwanyi, ime eme;
kèlè nwanyi ophu
e shi gbèeru azù phù;
a-zù azùzu karia nwanyi
ophu yèlè nji iya bu ebubu."

²⁸ Ünwunna mu; unubèdua bùkwaphu ünwu Nchileke ègè Áyizaku bù iya. Ō bù ègè Nchileke kweru ùkwa l'aa-mù Áyizaku tèmánu a mùya ya; bù ègè ō kwekwaruphu ùkwa l'unu a-bùru ünwu iya tèmánu bè unu bya abùru iya. ²⁹ Ō bùkwaphu ègè ō dù teke ono bù ègè ō dù nta-a. Teke ono bè onye onanu, a tsùtaru ime iya l'ò bù kè ndu ōdo phù shi anòduje akpa onye ōphananu, ndzù iya shi l'èka Ume Nchileke phù èhu. Yò bùru ègè ō dù nta-a ndono. ³⁰ Obenu; ?bù ngunu bè èkwo okfu Nchileke kfuru? Ō sùru: "Chífukwa ohu yèlè nwa iya. Nwa, shi l'ohu bè yèlè nwa, amadù mùru ta agbakwaru mgba eke iphe nna èphe." ³¹ Oo ya bù; ünwunna mu; ayi ta bùkwa ünwu, ohu mùru; ayi bùkwa ünwu kè nwanyi ophu bù amadù.

5

Unu bè ekwekwa; t'e mee unu ohu ōdo

¹ Kuráyisutu tòokwaru ayi l'ègbu; sù t'ayi ba abùhe ohu. Oo ya bù t'unu vudoshia ike. Unu bè ekwekwa t'ò nweru onye e-gude ekemu mee unu t'unu bùru ohu ōdo.

² Tè mùbè Pòlu kakwaru iya unu: ō -bùru l'ò bù obu útsù bè unu gude eme t'unu bùru ndu doberu èka ndoo l'ifu Nchileke; ōo ya bùnu l'abyabya, Kuráyisutu byaru ta dùdu uru, ō baru unu. ³ Tè mu kasakwaa onyemonye ōbule, buru útsù ènu-nchì. T'onye buru útsù ègè ee-shi tè Nchileke gù ya l'onye doberu èka ndoo nyatakwa l'ò dobefutaje iphe bù iphe ekemu kfuru l'ò ha. ⁴ Unubè ndu eme tè Nchileke gù unu lè ndu doberu èka ndoo; okfu l'unu eme iphe ekemu kfuru; unu bufuakwaru onwunu l'èke Kuráyisutu nò.

Unu nashjākwaru onwunu eze-iphe-oma ke Nchileke. ⁵ A -bya l'ayibedua be iphe ayi dzoberu okpa ele enya iya eleshi iya ike le Nchileke a-gu ayi le ndu doberu eka ndoo l'ifu iya bukwa l'ayi nataru Ume-du-Nso; okfu l'ayi woru onwayi ye Kuráyisutu l'eka. ⁶ Ke l'onye yele Kuráyisutu Jisosu tugbaberu buru nanu b'e te ekfuhakwa ke l'e buru útsu; ophu bu l'e te budu. Iphe eekfu bu k'oworu onwonye ye Kuráyisutu l'eka; mbu okweta ke Kuráyisutu ophu ayi shi l'obu, ayi yeru ibe ayi ekoshi.

⁷ Unu shikwa etsokotahawa uzo ono ohuma. ?Buhunu onye kposhuru unu t'unu ba anoduhe eme iphe bu okpobe okfu ono nta-a? ⁸ Ophu doru mu enya bu l'e to budu Nchileke-wa, bu iya keru unu-wa be gbe nodu le mkposhi ono t'unu be emehe okpobe okfu ono. ⁹ A nmaru etu; su l'o bua nwa-ochi-l'eka iphe ekoje-buredi l'ekolije ishi buredi l'ophu. ¹⁰ Obenu l'atugbabe, ayi l'unu tugbaberu le Nnajiufu be meekwaru t'obu shihu mu ike l'eke unu no; l'unu a-laa azu tsochata uzo; wata ori iphe mu ari. L'onye obu onye obu; mbu onye ono, gbaghashiru unu obu ono be Nchileke a-nmakwa ikpe.

¹¹ Obenu: unwunna mu; o -buru l'oo t'e buje útsu be mu ezikwadu; l'ara iya arara; ?buhunu ole bu ke te aakpakwadu mu ehu? O buru ege ono b'o du; me arara, mu ara le Nchileke a-gulephu ayi le ndu doberu eka ndoo; okfu le Kuráyisutu nwuhuru l'oshi-osweru ta ga dukwa onye o ga abujeru iphe eghughu. ¹² Teke bu le ke obu útsu aphunuka ndu ono, agbaghashi unu obu ono l'ehu; t'ephe jenu je ahashia onwephe ahaha.

¹³ Ke l'unubedua; unwunna mu; b'e kuru t'unu buru ndu a toru l'egbu. A makwarua l'a towaru unu l'egbu. Obenu l'agha: unu ba ahaekwa onwunu t'iphe anoduje agu unu agugu; me iphe unu ari l'okpoma bya ekee unu egbu odo. Iphe unu e-me gbe buru t'onymonye obule yeru ibe iya obu; k'ophu unu a-noduje eyeru ibe unu eka. ¹⁴ Ishi iya aburu lekemu ono l'o ha tukokwa kpakorú l'okfu lanu; bu iya bu: "Yeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu." ¹⁵ Obenu le teke o bu l'unu gbe anoduje eme l'o bu anu-egu-egbudu, e-te yeduru ibe iya obu; gbe l'atakashi ibe unu era; anmabushi ibe unu anu; ha! Unu kwabekwa enya; unu 'atuko ibe unu taebe; guv.

Ume Nchileke; me ejo iphe aguebe madzu

¹⁶ Ole mbedua suru t'unu hakwaa Ume Nchileke t'ookoshije unu uzo. Oo ya bu ege unu e-te emejedu ejo iphe aguebe unu. ¹⁷ L'iphe aguebe madzu be ta adujekwa Ume Nchileke mma. Ophu iphe agu Ume Nchileke ta adujekwanu uche ke madzu mma. Iphe kparu iya nu bu l'uzo iphe labu ono be duru onwephe l'okfu. Yo buru iya kparu iphe unu ta adujedu ike mee iphe du mma, unu riru l'ememe. ¹⁸ Obenu le teke o bu Ume Nchileke ekoshije unu uzo; oo ya bu lekemu te ekehedu unu egbu.

¹⁹ Iphe shigbaa l'uche madzu doru enya: mbu ?ti phudu uru-ali; ?ti phudu ejo umere, rehuru erehu; ?ti phudu iphere ogvu l'ifu; ²⁰ ogwa iphe aagwa agwagwa; ogwo ogvu; osephe okfu; olu ogu; ijimanya; obu-okú; oke-enya; okekashi onwonye akpa iche iche; ²¹ enya-kfurukfuru; ongunuka mee; ori l'angusweshi onwonye ifu; mewaru egbe iphe du ege ono. O bu egbe iphe shigbaa l'uche madzu ndono. Te mu lokwaa unu eka le nchi ege mu lohawaru iya unu: ndu eme ege ono ta abyakwa bya abahu l'eke Nchileke bu eze.

²² Obekwanu l'iphe shigbaa le Ume Nchileke bu: n-yemobu; ehu-ena; nchi-odu-ndo; ota-nshi; ome odo; ome ohuma; ovudoshi ike l'iphe e kfuru; ²³ ome agu; me okpade onwonye. E to nwekwa ekemu, a turu su l'onye meru iphe dugbaa ege ono be aa-nma ikpe. ²⁴ Ndu bukwanu ndu ke Kuráyisutu Jisosu kpopyabewaru ejo iphe agugbaa uche ephe; me ejo umere ophu shigbaa ephe l'uche l'oshi-osweru. ²⁵ Nchileke shiwa l'eka Ume nk'ia; nu ayi ndzu ophungu. Oo ya bu; unu t'ayi hanua te Ume ono koshije ayi uzo. ²⁶ Unu t'ayi be emejelephu iphe ege ee-shi t'a jaa ayi ajaja; ayi te emeje iphe e-ghu ibe ayi eghughu; ophu ayi ejijekwaru ibe ayi ijimanya.

6

Oku -kota madzu

¹ Unwunna mu; teke bu l'o nweru onye eka guderu l'eke oome iphe e-ta dudu mma; unu koshinu l'oo Ume Nchileke edu unu; zia obu ali dulata iya azu l'uzo, vudo nhamunha. Obenu; te onymonye obule letakwa onwiya enya t'e b'e nwufuaru iya ye l'ome iphe du eji. ² T'onyenonu gbatajeru ibe iya l'iphe atsu iya l'ehu; k'ophu unu e-gude ege ono mekotaje ekemu, Kuráyisutu turu. ³ L'onye riru le ya bu iphe; l'eke e to dudu iphe o bu; onye ono kwa onwiya be oome eswe. ⁴ O kwa t'onyenonu letajeodu onwiya enya; maru ege umere iya gbaru. Teke i maru ege umere ngu gbaru; nggu ewotaje iphe i meru turu yeru umere, gbaru ngu l'ememe. Oo ya bu l'e tii jeheduru owota iphe i meru

aturu eyeru ke onye odo. ⁵ Ishi iya aburu l'onyenonu e-vukwaru iphe o shi emeebe le mgboko-a bya l'ifu Nchileke.

⁶ T'onye eezi ozi-oma ke Kuráiyisutu ono nujekwa onye ezi iya eya nu iphe du mma, o nweru.

⁷ Unu be ekwekwa t'e dughua unu uzo; le Nchileke ta abukwa onye eswé. O kwa iphe bu iphe onye kuru be owotaje akpuru iya. ⁸ L'onye eme ejo iphe agu uche iya be a-lakwa l'iyi. Obenu l'onye eme iphe Ume Nchileke ziru iya be Nchileke a-nu ndzu gbururu jeye. ⁹ Oo ya bu te ike ba agvukwa ayi l'ome ohuma; okfu l'ayi e-mekochaa ria uru iya teke o gbaleruphu; me ayi -gudekpele iya phu ege ayi gude iya. ¹⁰ Oo ya bu; t'ayi mejeru onyemone obule ohuma nta-a, uzo duru ayi k'ememe iya. Ndu, ayi a-katsujekpooru omeru ohuma ono bu ndu, ayi l'ephe tuko buru ndu onu ilo lanu; okfu l'ayi l'ephe tuko-wa woru onwayi ye Kuráiyisutu l'eka.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹¹ Nta-a be mu gudekpoo eka mu gedegede ederu unu ekwo obu. ?Unu ta phudu ege akpuru okfu, mu gude ede iya haje kakporo kakporo. ¹² O kwa ndu eme t'a jaa epe ajaja ke iphe epe suru l'e mefutaje l'eli ehu bu ndu eyebutaje unu t'unu bua utsu. Iphe epe gude eme iya bu te ndu Ju ba kpa epe ehu. Epe maru le ndu Ju ga ga akpa epe ehu; ndege epe kweru l'o bulephu Kuráiyisutu ono, nwuhuru l'oshi-osweru ono a-dzofuta epe. ¹³ Ndu obu, bukpooru nu utsu obu e-ba bu l'ephe emejekwanu iphe ekemu kfuru. Iphe meru iphe oogu epe t'ephe mee unu t'unu bua utsu bukwa k'ophu epe a-sashilaha nsasa l'ephe meru; unu emee onwunu iphe-ohubama l'anuehu. ¹⁴ A bya le mbedua; mu ta ahakwa ke osa nsasa l'iphe odo; gbahaa k'oshi-osweru Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráiyisutu. Le keshinu ophu o nwuhuru l'oshi-osweru be iphe ke mgboko-a ta duhekwa iphe o bu mu; temanu be mbedua dukwaphu l'o bu onye nwuhuru anwuhu l'eke iphe ke mgboko-a no. ¹⁵ Ke l'e buru utsu; te bu; te nwekwa iphe o bu. Iphe bu iya nu nwenkinyi bu oburu onye Nchileke keru k'ophungu. ¹⁶ Te Nchileke mee t'ehu du iphe bu ndu etsoje uzo iya ono, mu koshiru unu ono agu; yo phukwaaruphu epe imiko. O bu epe bu okpobe ndu Izurelu ke Nchileke.

¹⁷ Dube ntanu; t'e b'o dukwa onye e-kfuchibaa mu nchi odo. Ichii iphe owaa, mu vu l'ehu ege-a be bukwa iphe-ohubama, ekoshi le mu bu ohu Jisosu.

¹⁸ Unwunna mu; te Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráiyisutu mekwaaru unu eze-iphe-oma l'unu ha. Ono kwa ege o du.

Èkwo, Pòlu deru nù Ndu **Éfesoṣu**

¹ Qwaa bụ èkwo-ozì, mubè Pòlu ede. Mu bụ onye Nchileke fọtaru; mee mu tẹ mu buru onye ishi-ozì Kuráýisutu Jisòsu.

Mu ede iya anù ndu kẹ Nchileke, bu lẹ Éfesoṣu; mbụ ndu kweru kẹ Kuráýisutu Jisòsu; ephe l'ia atugbabe buru nanu.

² Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu, bụ Jisòsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t'èhu dọ unu agu.

Onu-oma, shi l'èka Kuráýisutu

³ T'ajaja buru kẹ Nchileke; mbụ Nchileke ono, bụ iya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisòsu Kuráýisutu ono. Q bụ l'èka Kuráýisutu ono bẹ onu-oma, dọ l'iche iche ophu shi l'imigwe shi rube ayi èka. ⁴ Tẹmanu Nchileke emee mgboko b'o vuhawa ụzọ shi l'atugbabe, ayi lẹ Kuráýisutu tughaberu fota ayi t'ayi buru ndu nk'ia; k'ophu ayi a-bu ndu, dọ nsọ; buru ndu, e-te nwedu èkworo l'ifu iya.

⁵ Q bụ okfu l'o yeru ayi obu; meru iphe o chihawaru iya achichi dobe: lẹ ya e-shi l'èka Jisòsu Kuráýisutu; nata ayi yeru onwiya t'ayi buru unwu iya. Q bụ ège ono b'ọ dughawa Nchileke mma l'obu; bukwaruphu ège o tumberu tẹ ya mee ya ndono; ⁶ k'ophu aa-ja iya ajaja kẹ udugburuku eze-iphe-oma nk'ia ono, dọ biribiri, o nuru ayi kẹ mmakanu ono; mbụ ayibe ndu ayi lẹ Nwa iya ono, o yeru obu ono tughaberu buru nanu.

⁷ Q bụ mee ono, Kuráýisutu lọkaru l'okfu èka ayi ono b'o gude gbata ayi. Yọ bukwaru iya phụ bụ lẹ Nchileke aguaru ayi nvu l'iphe dọ eji, ayi meru. Eze-iphe-oma ono aburu iphe-oma, kfube oswa ha nshinu b'o meru ayi ono; ⁸ mbụ eze-iphe-oma ophu o kfube jaa èka ogbodo ajaja meeru ayi.

⁹ O mekwaruphu t'ayi maru iphe; nweru okpobe egomunggo; k'ophu iphe oome e-doje ayi enya; bụ iya bụ l'o meru; ayi abya amaru iphe ono, shi buru iphe o domiru edomi, bụ iphe o kwakobehawaru t'o shi l'èka Kuráýisutu medzua. ¹⁰ Iphe ono, Nchileke tumberu lẹ ya e-me teke gbaru nọ ono bẹ bụ l'ọo-chigbabekota iphe bụ iphe, o keru ekeke l'ọ ha; bụ iya bụ iphemiphe obule, nọ l'igwe; mẹ ophu nọ l'alị. Yọ bya ewota Kuráýisutu mee ishi iya.

¹¹ Q bụ Kuráýisutu bẹ ayi l'ia tughaberu. Yọ buru iya meru t'ayi yiru l'iphe ono, o kweru ndu nk'ia ukwa iya ono. Oo ya kparu iphe Nchileke emekotaje iphemiphe obule ège o tubuhawaru iya; mee ya ège bụ uche-obu iya. Q bụ Nchileke ono vuhawa ụzọ fohawaru ayi. ¹² Oo ya bụ t'ayibedua, bụ ndu ophu vuhawa ụzọ leta enya Kuráýisutu gudeje umere ayi l'ọ ha koshi ège biribiri Nchileke habe nshinu.

¹³ Ège ono b'ọ dukwaphu unubedua, bụ ndu e-ta bụdu ndu Ju. Lẹ teke unu nuleruphu okpobe ozi-oma ono, e ziru unu lẹ Nchileke dzofutawaru unu ono bẹ unu kwetaru kẹ Kuráýisutu; Nchileke egude Ume-dụ-Nsọ, o kweru ukwa iya mee unu iphe-ohubama; gude koshi l'ọo ya nwe unu. ¹⁴ Q bụ Ume-dụ-Nsọ ono ekoshi l'ayi a-natakwa iphe ono, Nchileke kweru ndu nk'ia ukwa iya ono, bụ iphe ayi a-nata teke Nchileke a-gbafuta ndu nk'ia; gbafutagekpo ephe ohuma ohuma. T'ayi jaa odu-biribiri Nchileke ajaja!

Pòlu ekfu anù Nchileke

¹⁵ Q bụ iphe ono bẹ meru iphe mu ta habua okele Nchileke ekele mkpurumkpuru; shitakpooru teke ono, mu nuru l'unu woru onwunu ye Nnajiufu ayi, bụ Jisòsu l'èka ono; mẹ lẹ kẹ obu, unu yekotaru ndu kẹ Nchileke l'ephe ha. ¹⁶ Mu ekeleje Nchileke ekele; ekfu anù iya l'okfu èka unu tekenteke: ¹⁷ tẹ Nchileke ono, bụ Nchileke kẹ Nnajiufu ayi Jisòsu Kuráýisutu; bụ iya bụ Nna ono, bụ o-ka-lẹ-biribiri ono nù unu Ume-dụ-Nsọ, bụ iya e-me t'unu maru mmamiphe; yo koshikwaphu unu Nchileke; k'ophu unu a-maru iya. ¹⁸ Mu ekfujekwaru iya phụ t'o mee obu unu t'ọ phụ iphoro nk'ia; k'ophu unu a-maru iphe ono, o kuru unu t'unu le enya iya ono; makwaruphu ège eze iphe ophu o kweru ndu nk'ia ukwa iya habe l'uru; ¹⁹ mẹ ège ike nk'ia ono, e-te nwedu etu ono emebe iré l'èhu ayibe ndu kweru kẹ Kuráýisutu. Ike ono, eme ire, bu ayi l'èhu ono bẹ bukwa iphe lanu yele eze ike iya ono, ²⁰ o gude mee Kuráýisutu t'o shi l'onwu teta nodu ndzu; woru iya dobe l'èka-utara iya; bụ iya bụ okwá, a kwaberu iya ugwu l'imigwe. ²¹ Q bụ Kuráýisutu bụ ishi l'èke ono. Q kakota iphe, bụ o-chi-oha imigwe l'ephe ha; mẹ ndu ekfu iphe emenu l'ephe ha l'imigwe; mẹ iphe, bụ ndu, bụ ephe; bẹ ike nọ l'èka l'imigwe; mēwaru nnajioha imigwe l'ephe ha. Q kakwaphu iphe bụ ndu bụ onyibe nshinu; mbụ onyibe k'eliphe-a; mẹ k'eliphe ophu abya nù. ²² Nchileke meru

tẹ Kuráiyisutu tũko iphemiphe ọbule dzọpyabe l'ọkpa; woru yebe Kuráiyisutu ono nũ chọchi t'ọ bũru chọchi ishi l'iphemiphe ọbule. ²³ Ọ kwa chọchi bũ ugwehũ Kuráiyisutu. Yọ bũru lẹ chọchi bẹ iphe kẹ Kuráiyisutu dzuru edzudzu. Yọ bũkwanuru lẹ Kuráiyisutu bẹ iphemiphe ọbule kẹ Nchileke dzuru edzudzu.

2

Oshi l'anwũhu; bata lẹ ndzũ

¹ O nweru teke unu shi bũru ndu nwũhuru anwũhu; okfu l'unu te shidu anũru Nchileke okfu; unu eshi emephe iphe dũ eji. ² Teke ono; bẹ unu shi etso ẹka ndiphe. Unu shi anọduje eme iphe epherephere kfuru, bũ iya bũ onye ishi ophu achì l'ephekerephe; mbũ ọgvu ono, emeje tẹ madzũ kwefuru Nchileke ike ono. ³ Ayi l'ayi ha tũkokwaa shi dũ l'ọ epehedua. Ayi shi tso ru emephe ejo iphe, shi ayi lẹ mee. Iphe ayi emeje abũleruphu iphe dũ ayi mma l'ehu; mẹ iphe dũ ayi mma l'uche. Ayibedua shikwaa bũru ndu oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke dakfufutaje l'ọ bũ ndu ophunanu.

⁴ Obenu l'obu-imiko kẹ Nchileke kariru akari. O yeru ayi obu yegharu iya ayi ẹka. ⁵ Ayi shi l'emeswe, ayi mesweru Nchileke bũru ndu nwũhuru anwũhu. Obenu lẹ Nchileke mewaru; ayi lẹ Kuráiyisutu atũko bya anọdu ndzũ. Unu nyatakwa l'ọ bũ eze-iphe-oma kẹ Nchileke b'ọ gude dzọfuta unu. ⁶ Ayi lẹ Kuráiyisutu Jisọsu tũgbaberu bũru nanũ; Nchileke emee t'ayi teta nọdu ndzũ; k'ọphu ayi l'iya a-tũko achì l'imigwe. ⁷ Iphe kparu iphe o meru iya ẹge ono bũ t'ọ gude iya koshi ọgbo ophu nọ l'ifu eze-iphe-oma iya, nyiberu anyibẹ; koshikwaphu ẹge obu-oma iya, shi l'ẹka Kuráiyisutu Jisọsu habe ayi nshinu l'ehu. ⁸ Ọ bũ eze-iphe-oma kẹ Nchileke b'ọ gude dzọta unu. Adzọta ono, a dzọtaru unu ono shi l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráiyisutu. Ẹ to nwekwa iphe ọdo, unu eyekwadu iya ọdo. Adzọta ono ta bũdu obunggo kẹ iphe unu seru akanya iya. Ọ bũlephu iphe-oma, Nchileke meru unu ẹwoma. ⁹ E to nwekwa iphe bũ iphe unu e-gude l'asa nsasa k'egbe iphe unu meru. ¹⁰ Ọ bũ Nchileke keru ayi. O shi l'ẹka Kuráiyisutu Jisọsu kee ayi; k'ọphu ayi a-nọduje eje ọkpobe ozi, dũ mma ophu ọ kwakọbehawaru ayi t'ayi jeje.

Aabũ nanũ l'ime Kuráiyisutu

¹¹ Ọo ya bũ; unubẹ ndu ẹ-ta bũdu ndu Ju; unu nyatakwa iphe unu shi bũru teke ọhazu. Ndu Ju ekuje unu "ndu akpapyi;" l'eku onwẹphe "ndu, buru útsù" gude iya l'ekoshi l'ẹphe bũ ndu kẹ Nchileke. Ọle útsù, ẹphe buru bũlephu iphe madzũ egudeje ẹka ebu l'eli ẹhu. ¹² Unu nyatakwa lẹ teke ono bẹ unu te shidu nọdu Kuráiyisutu l'ẹka. Unu shi bũru ndu ọhodo, ẹ-te tso du lẹ ndu Ịzuru. Ọ bũ ndu Ịzuru ono; bẹ Nchileke fọtaru t'ẹphe bũru ndu nk'iya. Ẹka unu te shidu dũ l'iphe bũ ọkwa ono, Nchileke kweshiru ndu nk'iya ono; to nwe iphe unu shi ele ẹnya iya lẹ mgboko-a. Unu ta ma onye Nchileke bũ. ¹³ Obenu lẹ nta-a bẹ unubẹ ndu ono, shi nọdu Nchileke ote-ẹnya ono bẹ Nchileke shiwa l'atũgbabe, unu lẹ Kuráiyisutu tũgbaberu buru nanũ; kurita unu ntse ntse; Kuráiyisutu egude mee, ọ lọkaru l'oshi-osweru swafu iphe dũ eji, unu meshiru. ¹⁴ Kuráiyisutu l'onwiya bẹ bũ ẹhu-agu nk'ayi; yebedua, meru; ayibe ndu Ju; mẹ ndu ẹ-ta bũdu ndu Ju abũru nanũ. Tọ dũ iya bũ; yo shi l'anwũhu, ọ nwũhuru; nwukpofu ndumashi ono, dũ l'ọ bũ upho-mkpuma ophu nọnu; bũru ọhogu nọduru ayi l'unu ono. ¹⁵ Kuráiyisutu meru tẹ ekemu ndu Ju; mẹ unwu nsọ nsọ; mẹ ome-l'alì, tso iya nũ bẹ erehe ire. Iphe Nchileke eme bũ k'ọphu mba labũ ono a-bya abũru ndu lanũ k'ọphungu; t'ẹphe l'iya tũgbabe bũru nanũ; t'ọ shi ẹge ono mee tẹ nchì dũ ndo; ¹⁶ mẹ tẹ Kuráiyisutu shikwaphu l'anwũhu ono, ọ nwũhuru l'oshi-osweru ono; chikpoo ndumashi ono; shikwaphu l'anwũhu kẹ oshi-osweru ono; mee mba labũ ono t'ẹphe bũru nanũ; k'ọphu oo-dulata ẹphe azũ dukfuta Nchileke. ¹⁷ Ọo ya meru iphe Kuráiyisutu byaru ndu ya ezidzuru madzũ kpamukpamu ozi-oma kẹ ẹhu-agu ono; zia ya unubẹ ndu ẹ-ta bũdu ndu Ju, bũ iya bũ unubẹ ndu shi nọdu Nchileke ote-ẹnya; zikwaa ya phũ ndu Ju, bũ ndu ophu shi nọdu iya ntse ntse. ¹⁸ Ọ bũ l'ẹka Kuráiyisutu bẹ ayi l'ayi ha shi; mbũ ayibe ndu Ju; mẹ ndu ẹ-ta bũdu ndu Ju bya abũru ndu aduje ike gude Ume-dũ-Nsọ lanũ bya evudo Nna ono l'ifu.

¹⁹ Ọ bũ iya bũ l'unubẹ ndu ẹ-ta bũdu ndu Ju ta bũhekwa ndu alala; unu ta bũhe mbyamũmbya. Nta-a bẹ unu bũwa ndu ẹphe lẹ ndibe Nchileke tũko bũru ndu a mũru l'ẹkalanu; unu tũkowa bũru ndu onu-ulo Nchileke. ²⁰ Nta-a bẹ Nchileke gudeekwa unubedua akpuli ọlo iya ophu ndu ishi-ozi; mẹ ndu shi nkfuchiru Nchileke tọru ntọ-l'alì iya. Yọ bũru Kuráiyisutu Jisọsu l'onwiya bũ itso, gude ọlo ono. ²¹ Ọ bũ Kuráiyisutu ono bũ onye gudekota ọlo ono l'ọ ha; gudeshia ya ike; bũru iya emeje t'ọ vua evunu bũru eze-ọlo, e doberu Nnajufu nsọ. ²² Unubẹ ndu ophu unu l'iya tũgbaberu bũru nanũ bẹ

oòkpulekwaphu unu lẹ ndu ophunanu l'ò bụ ọlọ; t'unu bụru eze-ọlọ ẹke, Ume Nchileke a-bya eburu eburu.

3

Ozi, Pọlu ejeru ndu oghodo

¹ Ọ bụ iphe ono meru iphe mu anọduje ekfu anụ Nchileke mubẹ Pọlu, bụ onye nọru Kuráiyisutu Jisọsu lẹ mkpọro l'ishi unubẹ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju. ² O doru mu ọnya l'unu a-nuhawa lẹ Nchileke shiwa l'ome eze-iphe-oma iya ono; ye mu ozi-wa l'ẹka tẹ mu jee; t'ọ duru unu lẹ mma. ³ Nchileke woru iphe o shi domia edomi togboru mu ẹba tẹ mu maru iya. Mu tsọtahaakwaru ọnu l'okfu ono l'odungu; ọbu lẹ mu gburu iya mkpirikpi. ⁴ Unu -gulephu iphe mu dehawaru l'ekwo bẹ unu a-marua ẹge o dotaberu mu ọnya mbụ iphe ke Kuráiyisutu ono, Nchileke shi domia edomi ono. ⁵ Teke ndiche bẹ Nchileke tẹ shikwa emeje tẹ ndiphe maru iphe nk'ia ono, o shi domia edomi ono. Obenu lẹ nta-a bẹ Nchileke shiwa l'ẹka Ume-dụ-Nsọ iya togboro iya ẹba; k'ọphu ndu ọ fọtaru dobe iche; mbụ ndu ishi-ozii iya; mę ndu ekfuchiru iya nụ a-maru iphe ono. ⁶ Iphe ono, o shi domia edomi ono bụ l'ọ bụ ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju bẹ ẹphe lẹ ndu Ju gba mgba l'ọnu-oma ophu shi l'ẹka Nchileke. Ẹphe tuko dzekfua l'ẹhu onye lanu; tuko yiwaru l'ukwa iphe Nchileke shi l'ẹka Kuráiyisutu kwee. Yọ bụru ozi-oma ono meru t'ayi maru iya nta-a.

⁷ Ọ bụ ozi-oma ono bẹ mu ese akanya iya. Yọ bụru Nchileke fọtaru mu tẹ mu jeje ozi-oma ono. Onanu aburu eze-iphe-oma, Nchileke meru mu ẹwoma. Yo shi ẹge ono koshi mu ẹge ike iya retaberu mu ire l'ẹhu. ⁸ L'iphe bụ ndu ọnya ẹphe laru lẹ ndu ke Nchileke bẹ bụ mu b'ọ katsua alala. Yọ bularua mbẹdua bẹ Nchileke gbe meeru eze-iphe-oma ke tẹ mu bụru onye e-toru ohamoha; ekfukashiru mba, ẹ-ta bụdu ndu Ju k'eze-iphe-oma ono, shi l'ẹka Kuráiyisutu, paaru nshinu; k'ọphu bụ l'oriri madzu te erudu l'ẹge ọ ha. ⁹ Ọ bụ mu b'ọ ziru tẹ mu mee tẹ ndiphe kparamkparamu phụ ẹge Nchileke eshije eme iphe ọ tüberu. Nchileke, bụ iya tuko iphemiphe ọbule kee chihawaru iphe ono achichi dobe b'ọ kederu mgboko. Obenu l'ọ shiru keshinu teke ono domita iya edomi. ¹⁰ Yọ bụru nta-a bẹ Nchileke shi l'ẹka chochi mee tẹ ndu bụ ọ-chi-ọha imigwe; mę ndu ekfu iphe emenu, nọ l'imigwe maru ẹge mmamiphe ke Nchileke gbakotabeberu. ¹¹ Nchileke tuko iphemiphe ọbule ono mekota ẹge ọ rihawaru iya ru l'ede-nwede l'ọ bụ ẹge ono bẹ ya e-me iya. Yọ bụru onye o shi l'ẹka mee ya bụ Nnajiufu ayi, bụ Kuráiyisutu Jisọsu. ¹² Ọ bụ Jisọsu ono bụ onye ayi kweru nk'ia; ayi l'ia atugbabe buri nanu; k'ọphu ote ta anọhedu ayi l'obu; ayi enwewaru ọnu-okfu; ayi ta atsohe ọnya ọbaya ovudo Nchileke l'ifu. ¹³ Ọo ya bẹ mu arọ unu; byiko; t'unu be egudekwa ke iphe-ehuka-wa, mu eje l'okfu ẹhu unu-wa; t'obu jihu unu oyi lẹ ke Kuráiyisutu. Ọ bụkotakwa iphe e-wotaruu unu ugwu.

Obu, Kuráiyisutu yeru ayi

¹⁴ Ọ bụ iphe ono meru iphe mu ebyishije ikpere l'alị ekfu anụ Nchileke, bụ Nna; ¹⁵ mbụ onye bụ l'ẹka iya bẹ iphe bụ ikfu l'ikfu, nọ l'imigwe; mę l'eliphe shi gbube ishi ndzu ẹphe. ¹⁶ Mu anọduje ekfu anụ Nchileke t'ọ shi l'ọdu-biribiri iya, nyiberu anyibe; shi l'ẹka ke Ume-dụ-Nsọ iya nụ unu ike; k'ọphu obu e-shihu unu ike. ¹⁷ Mu ekfujekwaphu anụ Nchileke tẹ Kuráiyisutu kwata ufu; buru eburu l'ime obu unu; keshinu unu kwetawaru nk'ia. Mu ekfujekwaphu anụ Nchileke tẹ n-yemobu unu mee unu t'unu shihu ike; lopyabe unu ẹge ogvu-oshi aloyyabeje oshi, gvuru egvuru t'ọ shihu ike; mę tẹ n-yemobu unu ono mekwaaphu unu t'unu shihu ike ẹge ntọ-l'alị ọlọ emeje ọlọ t'ọ shihu ike. ¹⁸ Ẹge unu lẹ ndu ke Nchileke l'ẹphe ha a-duje ike t'ọ doo unu ọnya ọhuma mbụ ẹge adzọta, Kuráiyisutu dzọtaru unu hatabe ọsa-ọsa; hatabe ogologo; hatabe l'eli; mę ẹge ọ duta-be ogvu; ¹⁹ mę t'unu makwaruphu lẹ n-yemobu ke Kuráiyisutu hanuka nshinu. A makwaru-a l'ẹ tọ dudu teke o nweru onye a-makotaru iya nụ; k'ọphu aa-tukowaru ẹge Nchileke gburu phukota l'ẹhu unu.

²⁰ T'ajaja buru ke Nchileke ono, emeje megkata ẹge ayi aduje ike sụ t'ọ meeru ayi; mbụ mee mee ophu ayi ta ri-vudu l'egomunggo; ²¹ t'e shi l'ẹka chochi kwabẹ iya ugwu; shikwaphu l'ẹka Kuráiyisutu Jisọsu tuje iya ẹpha gbururu jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ du.

4

Ndu ke Kuráiyisutu bụ nanu

¹ Ọ bụ iphe ono kparu iphe mbẹdua, bụ onye nọ lẹ mkpọro; okfu lẹ mu ejeru Nnajiufu ozi arọ unu t'unubẹ ndu ke Nchileke nọdu ndzu; meje iphe Nchileke tüberu teke ono, ọ fọtaru unu ono. ² Unu wozitaje onwunu alị; unu emeje agu; buri ndu anwagbuje iphe l'obu. Unu nwagbuje iphe ibe unu meru unu l'obu; shi ẹge ono koshi ẹge unu yeberu

ibe unu obu. ³ Unu keshijee ehu t'unu ba aha oburu nanu ono, Ume ke Nchileke meru t'unu buru ono. Te Nchileke mee te nchi du unu ndo; t'unu l'ibe unu buru nanu ege unu bu iya. ⁴ Keshinu ayi tuko nata Ume-du-Nso lanu be ayi tukokwaphu buru ugwehu lanu. O bukwapu ege ono b'o bu iphe lanu be Nchileke kuru ayi t'ayi le enya iya. ⁵ O bu Nnajiufu lanu be ayi nweru; buru ekwekwe lanu be ayi kweru; bukwaruphu bapuzimu lanu be nonu. ⁶ O bu Nchileke lanu no; onye bu ayi bu Nna ayi l'ayi ha; bya aburu iya no-ngokotaru; gudekota onyemonye obule eje ozi iya; bya eburu l'ime ayi l'ayi ha.

⁷ Onyemonye obule l'ime ayi be Nchileke mewaru eze-iphe-oma. Yo buru ege Kurayisutu gude kee ya bu ege a natagbaaru iya. ⁸ O dua l'o bu iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

"Le teke o gbeshiru lashia l'imigwe
b'o dutaru igweligwe ndu
o lutaru l'ogu kpuaru onwiya.

O nuru madzu iphe ewoma."*

⁹ Bu ngunu b'o bu mbu "To gbeshiru lashia l'imigwe." Iphe o bu bu l'o vuru uzo shiodu l'igwe nyizita ali; bu iya bu l'ime ime ali ke nggodo owaa. ¹⁰ Oo ya bu l'oo onye lanu ono, nyizitaru nu ono bukwa iya phu be nyihuru nu; tuko imigwe l'o ha nyighaa; k'ophu o tukoru ekemeke obule ghakota. ¹¹ O bu iya bu onye "nuru madzu iphe ewoma". Iphe ewoma iya ono bu l'o gutaru madzu t'ephe haru buru ndu ishi-ozu; guta ndu odo t'ephe buru ndu nkfuchiru Nchileke; guta ndu odo t'ephe buru ndu e-jeje ozi ozi-oma; guta ndu odo t'ephe buru ndu a-noduje eleta chochi enya; bya agutakwaphu ndu odo t'ephe buru ndu a-noduje ezi okfu Nchileke. ¹² Iphe meru iphe o meru iya ege ono bu t'o shi ephe l'eka; mee ndu ke Nchileke k'ophu ephe a-du ike jeeru Kurayisutu ozi-wa; me k'ophu ugwehu Kurayisutu ono, bu iya bu chochi e-tsefuta etsefuta. ¹³ Yo buru ege ono b'oo-du jeye teke ayi a-tuko buru ndu tugaberu buru nanu; okfu l'ayi tuko kweta ke Nwatibe Nchileke; me ke l'ayi tukokwaphu majia ya enya. O bu iphe e-me t'ayi bukwaruphu ndu e-tsefuta; buru mkpurophu madzu lanu, dzuru oke ndono. ¹⁴ Iphe, bu iphe meru te Kurayisutu dzua oke; e-mekwaphu t'ayi dzua oke; k'ophu ayi ta abuhedu unwegirima, bu ndu uphere-onu ndu ejo nzizi a-noduje atuphe nwa-nkata-eweji l'o bu ugbo be eyi-mini atunga atunga l'echi enyimu. Onye vughawaru ege ono be ndu ejo nzizi te eduphuhekwa; mbu ndu ejo nzizi, egudeje eregede me ugho eduphu ndu odo uzo. ¹⁵ Iphe ayibedua e-gbe meje bu t'ayi kfujee ire-lanu; yeru ibe ayi obu gude ege ono evu evuvu l'iphe kpmakpamu; evukfube Kurayisutu; yebedua, bu iya bu ishi ayi. ¹⁶ Oo ya emeje t'ugwehu ono l'o ha dzekfutsua le nkwo iya le nkwo iya; buru nanu. Teke ono be ugwehu l'ophu a-tuko evu evuvu; shihu ike; keshinu iphe bu iphe e meru; yo nodu l'ehu tuko-wa emegbaa ege gbaru nu. O bu ege ono be oo-du l'ehu Kurayisutu me ndu ke Nchileke -yeru ibe ephe obu.

Ndzu ophungu shi l'eka Kurayisutu

¹⁷ Oo Nnajiufu be ziru mu te nu kfuia ya kfushia ya ike; te ndzu unu ba aduhekwa l'o bu ke ndu e-ta madu Nchileke; mbu ndu egomunggo swehuru; ¹⁸ oriri ephe agbakota tsabalangu. Ephe te enwekwa nke le ndzu ono, Nchileke anuje ono. Iphe kparu iya nu aburu l'ephe kpochiru nchi; to nwe iphe ephe maru le ke Nchileke obu. ¹⁹ Iphere gvwaru ephe l'ifu; ephe ewowaru onwephe togboru umere, rehuru erehu; wata ome mkpakomkpako iphe odo, ruhuru aruhu; k'ophu ephe ajitsua tototo ala l'oru uru-ali, dutsua iche l'iche.

²⁰ E to bukwa egbe iphe ono bu iphe unu mutaru l'eka Kurayisutu. ²¹ Ophu doru enya bu l'unu nwaru ke nk'iya; e zikwaaphu unu iphe, bu okpobe okfu, no l'ehu Jisusu ono; keshinu unu l'iya tugabewaru buru nanu. ²² Oo ya bu t'unu haa akahu umere ono, unu shi anoduje eme teke ono, unu te shidu buru ndu ke Kurayisutu ono. O bu akahu umere ono be ege iya meru unu; unu ta ma l'o bu onwunu be unu aghoru ugho; bukwaru iya phu emeje; unu alaa l'iyi. ²³ Te Nchileke mee okpoma unu; me uche unu t'o buru k'ophungu. ²⁴ Unu yekwase umere ophungu ono l'o bu onye yeru uwe; bu iya bu umere ophu Nchileke meru; yo yeru umere nk'iya. Egbe umere ono ekoshije onwiya l'okpuberu ndzu, vulo nhamunha; bya adu Nchileke mma.

²⁵ Oo ya bu; unu haa odzu-phe ejo-ire. T'onyenonu kfujeru ibe iya ire-lanu; okfu l'ayi bukota ndu lanu; likfuru l'ugwehu Kurayisutu. ²⁶ Teke bu l'ehu ghutaru unu eghughu; unu be ekwekwa t'ehu-eghughu ono mee t'unu mee iphe du eji. Unu be ekwekwa t'ehu ghua unu eghughu jeye t'enyawu riba. ²⁷ Unu ba ahakwaru Setanu uzo l'ehu unu. ²⁸ T'onye ezi iphura haa ya ezizi; gude eka iya setaje iphe l'uzo, vudo nhamunha; shi

* 4:8 4:8 Egvu 68:18.

ège ono setaje iphe oo-gude yeru ndu ọdo, mkpa nọru ẹka. ²⁹ Unu be ekfujekwaru ibe unu ẹjo okfu. O bu-chikwaa okfu ọma bu iphe e-shije unu l'ọnu; bu iya bu egbe okfu ọphu emeli madzụ emeli; lakwọkwaphu ndu nuru iya nu le mkpa. ³⁰ Unu be emekwa Ume-du-Nso iphe ọo-dzurobe adzurobe. O bu Ume-du-Nso ono be Nchileke gude mee unu iphe-ọhubama; l'ọ ya nwe unu. Ọo ya bu iphe Nchileke gude ekoshi unu le mboku ono, Nchileke a-gbafuta unu ono nọphu abya. ³¹ Unu tükokpoo k'ota ifu kọngukongu; obu-ọku; me ẹhu-eghughu paru haa. Unu ahaa ọra-chije ibe unu nchi; haa okfubyishi ibe unu. Unu be edobejekwaru ibe unu iphe l'obu; m'o -ruhuru; ngunu mee. ³² O buchia t'unu mejeru ibe unu odo; phujeru ẹphe imiko. Unu agujeeeru ibe unu nvu; egbe iya ono, Nchileke shiwa l'ẹka Kuráiyisutu gharu unu ono.

5

Umere, gbaru ndu ke Kuráiyisutu

¹ Ọo ya bu; keshinu ọphu unu buwa ẹgirima, Nchileke yeru obu; unu muje umere iya t'unu du ege o du. ² Te ndzu unu l'o ha koshije l'unu yeru ibe unu obu ege ono, Kuráiyisutu yeru ayi obu; swee ẹnya le ndzu iya l'okfu ẹhu ayi; woru onwiya chiaru Nchileke ẹja, du Nchileke mma ono.

³ Keshinu unu buwa ndu ke Nchileke b'e to gbahẹkwa t'unu ye ẹka l'uru-alj; me l'iphe bu ẹjo umere, rehuru erehu; m'o bu l'ogvu ẹnya-kfurukfuru. T'e b'o nwekwa ẹjo iphe ono, unu e-jejekpo ophota l'ẹpha l'ẹke unu nọ. ⁴ T'e b'o nwekwa teke unu e-kfuje okfu, rehuru erehu; m'o bu kfuje tükpotukpotukpo okfu; m'o -bu t'unu tuje ẹjo ntụ-okfu. Iphe ono te nwekwa ọphu gbaru unu l'ememe. Iphe unu e-mejehia bu t'unu gbe kejeje Nchileke ekele. ⁵ Unu tibe nvọ l'owaa: l'e to nwekwa onye aru uru-alj; m'o bu onye eme umere, rehuru erehu; m'o bu onye ẹnya-kfurukfuru, byaru bya a-bahu l'ẹke Kuráiyisutu me Nchileke bu eze; ke l'onye ẹnya-kfurukfuru be dukwaa ẹji l'o bu onye agwa nte.

⁶ Unu be ekwekwa t'o nweru onye e-gude mkpokoro okfu; duphua unu. O kwa iphemiphe ọbule ono akpataje te Nchileke zube ndu ẹ-ta anuduru iya okfu oke ẹhu-eghughu iya. ⁷ Ọo ya bu t'unu le ndu du ege ono be emegbajekwa iphe le phuu. ⁸ Unubedua shikwaa nọdugbaa l'ekpuru-ochi. Obenu le nta-a, unu le Nnajiufu bya atugbabewa buru nanu-wa be unu nọkwa l'iphoro ono. Ọo ya bu t'unu meje umere, e-koshi l'unu nọ l'iphoro ono. ⁹ L'iphe iphoro akpataje bu umere ọma; odobe-ẹka-ndoo; me ire-lanu. ¹⁰ Unu kebe ẹhu muta ome iphe atso Nchileke ẹna. ¹¹ Unu be etsokwa ndu ono; l'eme iphe ẹ-ta badu uru; mbu iphe ndu nọ l'ochi emeje. Unu gbe wofutaje iphe ẹphe eme; taru ẹphe jalangu l'ifu. ¹² Iphe ono, ẹphe anọduje emeebe l'edomi ono be dukpokwaa ẹji; k'ọphu iphere iya te ekwekpodua nu t'e je iya ephota le phuu. ¹³ Teke e wofutakotawaru iphe l'iphoro b'a phukotawaru ududu iphe obu; ¹⁴ ke l'iphe bu iphe e wofutakporawu iphoro be buwa iphoro l'onwiya. Ọo ya meru iphe aasuje:

“Tehu; muru ẹnya nggube edzu mgbenya.

Shi l'anwuhu, i nwuhuru teta; gbeshi;

te Kuráiyisutu buru iphoro;

chiaru ngu l'o bu anwu.”

¹⁵ Ọo ya bu; t'unu kwakwaa ẹnya l'egbe umere, unu a-nọduje eme nta-a. Unu meje l'o bu ndu maru iphe; be mehe l'o bu ndu ẹ-ta madu iphe. ¹⁶ Teke o nweru nwuzo, unu kpatajeru k'ome iphe du mma; unu ba ahajekwa iya t'o laa l'iyi; l'iphe du ẹji paakwaru apaa le mgboko nta-a. ¹⁷ Unu ba abukwa ndu eswe. Unu sejee; maru iphe du Nnajiufu mma t'unu mee.

¹⁸ Unu ba angujekwa mee; k'ọphu ọo-tsu unu atsutsu. Le mee emejekwa madzu; yo zahaa onwiya. O bu iphe unu e-gbe mee bu t'unu kwe t'o buru Ume-du-Nso e-jije unu ẹhu. ¹⁹ Unu gudeje Egvu-ọma; egvu ekele; me egvu ọdowaru, shitsua Ume-du-Nso l'ẹka gudeje kfuru ibe unu okfu, e-meje t'obu shihu ẹphe ike. Unu gujeru Nnajiufu egvu ekele; gujekwaru iya phu Egvu-ọma. Unu gudejekwaphu obu unu l'o ha kejeje iya ekele. ²⁰ Unu gudeje ẹpha Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráiyisutu kejeje Nchileke, bu Nna ekele k'iphemiphe ọbule tekenteke.

Umere, gbaru nwoke yele nyee ya

²¹ Unu wozitaje onwunu alj l'ẹke ibe unu nọ; gude koshi l'unu kwaberu Kuráiyisutu uguu.

²² Unube unwanyi; unu wozitaje onwunu alj l'ẹke ndu bu nji unu nọ; gude koshi l'unu wozitaru onwunu alj l'ẹke Nnajiufu, bu Kuráiyisutu nọ. ²³ Ishi iya bu l'o kwa nwoke bu ishi ke nyee ya; ege ono o bu Kuráiyisutu bu ishi ke chochi ono. O bu Kuráiyisutu bu Onye Ndzota k'ugwehu iya ono; mbu chochi. ²⁴ O bu ege chochi wozitaru onwiya alj l'ẹke

Kuráýisutu nọ; bụ ẹge ụnwanyi e-wozitaje onwẹphe alí l'ẹke nji ẹphe nọ l'iphemiphe ọbule.

²⁵ Unubẹ unwoke; unu yeru nyee unu obu ẹge Kuráýisutu yeru chọchi obu; woru ndzụ iya nọ l'okfu ẹka chọchi. ²⁶ Iphe, meru iphe o meru iya ẹge ono bụ: o -gudetsua mini; mę okfu-ọnu iya saghee chọchi t'ọ dọ mma; yo gude iya mee ya t'ọ dọru Nchileke iche; ²⁷ k'ọphu oo-kulataru onwiya chọchi l'ọ bụ nwanyi, eje ọlu nji; mbụ nwanyi, ama mma; to nwe ẹkworo, nọ iya l'ẹhu; ẹhu ta dọ iya ẹlikfuta ẹlikfuta; m'ọ bụ egbe iphe ọdo, dọ ẹge ono; mbụ t'ọ bọru onye dọru Nchileke iche; t'ọ nwe ẹke ọta nọ iya l'ẹhu lẹ phuu. ²⁸ Ọ bụ ẹge ono bẹ unwoke e-yejeru nyee ẹphe obu ẹge ẹphe yeru onwẹphe. Nwoke, yeru nyee ya obu bụ onwiya b'ọ yeru iya. ²⁹ Ẹ to nwekwa onye kpojeru onwiya ashi. Iphe o gbe emeje bụ l'ọonoduje anụ onwiya nri; eleta onwiya ẹnya. Ọ bụ ẹge ono bẹ Kuráýisutu anọduje emeru chọchi; ³⁰ kẹ l'ayi bụgbaa iphe motagbaaru iya l'ẹhu. ³¹ Ishi iya aburu l'e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke; sụ: "Ọ bụ iphe ono kparu iphe nwoke a-ha nna iya; haa nne iya; je yele nyee ya atụgbabe; ẹphe ẹbo ono obya aburu onye lanu." ³² Iphe ono, Nchileke shi domia edomi ono, e deru l'ẹke-a ono bụkwa ọkpobe katakpụ iphe. Iphe mu phuru l'ẹke ono bụ l'ookfu kẹ Kuráýisutu yee chọchi. ³³ Ẹge ono bẹ ookfukwaruphu unu l'ẹhu l'ẹhu; bụ iya bụ lẹ onyenonu yefutajeru nyee ya obu ẹge o yeru onwiya; nwanyi, nonu ekoshije lẹ nji iya dọru iya lẹ nsọ.

6

Umere, gbaru ụnwegirima;

mę ndu mọru ẹphe

¹ Unubẹ ẹgirima; ọ bụ iphe gbaru unu; mbụ t'unu nujeru ndu mọru unu okfu; l'ọ kwa uche-obu Nchileke t'unu meje iya ẹge ono. ² "Kwabeje nna ngu; mę nne ngu ugvu;" bụ ekemu ọdungu, Nchileke kweru ọkwa obunggo tukobe. Obunggo ọbu, Nchileke kweru ọkwa iya ọbu bụ: ³ "k'ọphu iphemiphe ọbule a-dọru ngu lẹ mma; nggu akakwaaphu nka lẹ mgboko-a."

⁴ Unubẹ ndu bụ nna; unu be emekwa ẹgirima unu iphe, e-ghu ẹphe eghughu. Unu gbe hụje ẹphe àhùhù l'uzo kẹ Kuráýisutu; kpo-zijeru ẹphe uzọ; shi ẹge ono zufuta ẹphe.

Umere, gbaru ndu bụ ohu;

mę Nnajiufu ẹphe

⁵ Unubẹ ndu, bụ ohu; unu gude ọtsu-egvu; mę ọkwabe-ugvu nujeru nnajiufu unu kẹ mgboko-a okfu. Unu wofutaje obu; mee iphe, ẹphe ziru unu; l'ọ bụ Kuráýisutu bẹ unu emeru iya. ⁶ T'ẹ b'ọ bụlekwaphu teke ẹphe ele unu ẹnya bẹ unu e-jeje ozi; ẹge ee-shi t'ẹphe jaa unu ajaja. Iphe unu e-meje bụ t'unu gudeje ọkpoma unu l'ọ ha; meje iphe nọ Nchileke l'uche, bụ iya bụ iphe gbaru ndu, bụ ohu kẹ Kuráýisutu. ⁷ T'ẹhu tsojekwa unu ẹna t'unu je ozi unu; l'ọ bụ Nnajiufu, bụ Jisọsu bẹ unu ejeru iya. ⁸ Unu nyatakwa lẹ Nnajiufu e-bu onyenonu nggo iphe dọ mma, o meru: ?m'í bụ ohu; ?m'í bụ amadụ.

⁹ Unubẹ ndu, bụ nnajiufu; unu mejekwaru ohu unu ọhuma ẹge ono kwaphu. Unu ahaa ẹphe ọnma-pheru ọnwu. Unu nyatakwa l'unu l'ohu unu bụ Nnajiufu lanu ono, bụ l'imigwe ono bẹ nwe unu. Yẹbedua te emekwa ele madzụ ẹnya l'ifu.

Ngwa-ọgu, Nchileke anuje

¹⁰ Iphe mu gude akpochi iya ishi bụ t'unu noshia ike l'atụgbabe, unu lẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu tūgbaberu; k'ọphu ike iya ono, nyiberu anyibẹ ono e-me unu t'unu shihu ike. ¹¹ Unu wotakota ngwa-ọgu ọphu shi l'ẹka Nchileke kwaa onwunu; k'ọphu unu a-dụkwanu ike vudoshia ike; lụa ejo ẹregede kẹ Obutuswe. ¹² L'ẹ tọ bụkwa madzụ mmakanu bẹ ayi l'ẹphe alu. Ndu ayi l'ẹphe alu bụkwa ndu ọ-chi-ọha imigwe; mę ndu ekfu iphe eme nọ l'imigwe; mę ndu imigwe, nwe mgboko, bụ k'ẹkpuru-ọchi ọwaa; me ikpetuma ndu sọja, nọkota l'imigwe. ¹³ Ọo ya bụ t'unu chilikota ngwa-ọgu, shi l'ẹka Nchileke nta-a; k'ọphu bụ teke ejo ọboku ono byaleruphu; t'unu dọ ike vudo vudoshia ike; t'ọ mọaru unu l'iya. Teke unu l'iya lụkpooru iya jeye l'ishi; t'unu vudolee l'ẹke, unu vudo.

¹⁴ Ọo ya bụ t'unu rụkota ẹhu ọhuma. Unu woru ire-lanu kee onwunu l'ọ bụ onye gude akpo-buleti kebata uwa iya l'ukfu. Unu eworu odobe-ẹka-ndoo kpua onwunu l'ọ bụ uwe-igwẹ ndu l'ẹje ọgu. ¹⁵ Unu gudesia ozi-ọma kẹ ẹhu-agu ono ike t'ọ bọru akpokpa, unu yeru tẹ ẹturu ba lọ unu. ¹⁶ Unu gudufukwaaphu ekwekwe, unu kweru kẹ Jisọsu t'ọ bọru iphe unu e-gbobeje gude l'ezeru onwunu; gude iya nashia akfu ono, ejo onye ono, bụ Obutuswe agba unu ono; mbụ akfu ono, enwu ọku, shi l'ẹka Sétanu ono. ¹⁷ Unu nata adzọta ọphu Nchileke dzọtaru unu t'ọ bọru okpu-igwẹ, unu e-kpuru

l'ishi. Unu anatakwapu okfu Nchileke t'ò b̄uru ogu-mbeke, Ume Nchileke yeru unu l'èka. ¹⁸ L'iphemiphe òbule ono b̄e unu a-nòduje ekfuru Nchileke t'ò yeru unu èka. Unu kfujekpelekwaphu n̄u Nchileke tekenteke ège Ume-d̄u-Nsò edu unu. Òo ya b̄u t'unu mùjeru ènya mkp̄urumkpuru. Unu kfujekwapu n̄u Nchileke l'okfu èka ndu nk'iya. ¹⁹ Unu kfujekwaruphu n̄u Nchileke l'okfu èka mu: t̄e Nchileke ye mu okfu l'ònu teke mu ghelijeru ònu k'okfu okfu; t̄e mu ba ats̄uje egvu okfu katakp̄u iphe ono, ozi-òma meru t'ayi maru ono. ²⁰ Ò b̄u l'okfu ozi-òma ono b̄e mu b̄u onye Kuráyisutu yeru t̄e mu nòchia ènya iya; 'e gudekwaru l̄e nta-a b̄e mu nò l̄e mkp̄oro. Òo ya b̄u iphe mu ekfu; s̄u t'unu kfuje n̄u Nchileke: t̄e mu kaa obu; sajà ozi-òma ono ège gbaru mu t̄e mu saa ya.

Ekele mkp̄o-chi ishi iya

²¹ Mu mawaru l̄e òo-d̄u unu t'unu maru ège mu d̄u; m̄e ège mu eme ala nta-a. Nwanna ayi Tikikòsu, ayi yeru obu; mb̄u onye e gude ire iya èka l'òzi k̄e Kuráyisutu; e-kfuwaruru unu iphemiphe òbule; k'òp̄hu unu a-ma ège mu eme ala. ²² Ò b̄u iphe meru iphe mu ezi iya t'ò byakfuta unu ndono; k'òp̄hu òo-kòru unu ège ayi d̄u; obu eshikwanua unu ike.

²³ T̄e Nchileke, b̄u Nna; m̄e Nnajiufu, b̄u Jisòsu Kuráyisutu mee t'èhu d̄u ndu nk'iya agu; mekwaaphu t'èphe yeru ibe èphe obu; m̄e t'èphe kweta nk'iya. ²⁴ T̄e Nchileke meeru madz̄u k̄pamukpamu eze-iphe-òma; mb̄u iphe b̄u ndu yeru Nnajiufu ayi, b̄u Jisòsu Kuráyisutu obu; yeru iya èya gbururu jeye.

Ekwo, Pọlu deru nù Ndu Fílípayi

¹ Ọ bụ mbẹdua, bụ Pọlu; mu lẹ Tímoti, bụ ndu ejeru Kuráýisutu Jisọsu ozi ede ẹkwo-ozí ọwaa.

Ndu ayi ede iya anụ bụ ndu kẹ Nchileke ono, bu lẹ Filipayi l'ephẹ ha ono; mbụ ndu ono, ẹphẹ lẹ Kuráýisutu tughaberu buru nanụ ono; mę ndu ishi chọchi ẹphẹ; mę ndu ejeru chọchi ẹphẹ ozi.

² Tẹ Nchileke, bụ Nna ayi; mę Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

Pọlu ekfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu ndu Fílípayi

³ Mu anọdujelephu ekeleru unu Nchileke ono, mu ejeru ozi ono ekele iphe bụ tekenteke, mu ari ọriri unu. ⁴ Iphe bụ teke mu ekfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu unu bę mu egudeje ẹhu-ọtso-ẹna ekfu anụ iya. ⁵ Iphe obu bụ lẹ keshinu mbọku ono, unu nuru ozi-ọma ono bę unu shikpelephu yetataru mu ẹka l'ọrà ozi-ọma ono arara: t'a nugharu iya gbururu byeye nta-a. ⁶ Iphe lanụ, dooru mu ẹnya ọhuma bụ lẹ Nchileke ono, bụ iya bụ onye wataru ome iphe-ọma ono l'ime unu ono e-gudekpelekwa iya phụ ege ono jeye teke oo-mefu iya l'ishi lẹ mbọku ono, Jisọsu Kuráýisutu a-bya ono. ⁷ Ọ bụ egbe ọriri, mu arijeru unu ndono. Yọ buru iphe gbaru mu l'ememe ndono; keshinu ọphụ unu nọ mu l'obu. Okfu l'unu l'unu ha bę ayi l'unu tũko gbaru mgba l'eze-iphe-ọma ono, Nchileke emeru mu lẹ mkpọro-a, mu nọ nta-a; ayi l'unu atũkokwaphu gbaru mgba l'eze-iphe-ọma kẹ ọgbaru ozi-ọma ono odzori; bya agbakwaruphu mgba l'eze-iphe-ọma kẹ omeje iya t'o shihu ike. ⁸ Ọ kwa Nchileke bę bụ onye maru l'ọo oswi-okfu bę mu ekfu: l'obu unu l'unu ha dũ mu. Obu unu ono, dũ mu nũ ono bę bũkwa l'obu ọphụ Kuráýisutu Jisọsu l'onwिया yeru ayi b'o shi.

⁹ Iphe mu anọduje ekfu anuru unu Nchileke bụ t'o mee t'obu ono, unu yeru ibe unu ono kaje nshinu akaka akaka eje; mę t'unu kafua ọmaru Nchileke ọgbodo amaru; unu amakwaruphu iphe gbaru unu l'ememe l'ifu Nchileke; t'o dokota unu ẹnya. ¹⁰ Ọo ya bụ ege unu a-dũ ike fọtaje iphe dũ mma; mee; k'ọphụ bụ: mbọku ono, Kuráýisutu e-kpe ndiphe ikpe ono -rulephu; yoo lewaru l'unu doberu onwunu ọgá; ẹ tọ dũhedu iphe ọta unu ọta iya. ¹¹ Yoo lekwaphu l'umere, unu shikpo meta lẹ ndzũ unu l'ọ ha bũkota umere, vudo nhamunha, shi l'ẹka Jisọsu Kuráýisutu. Ọ bụ umere ono e-me tẹ ndiphe kwabẹ Nchileke ugvu; jaa ya ajaja.

Ọgude ndzũ onye ekoshi l'a nọ-turu Kuráýisutu ndzũ

¹² Iphe mu eme t'unu maru; unwunna mu; bụ l'iphe-a, byakfutaru mu nũ-a bę gbe kakwaru ome t'ozí-ọma ono kafua odzuru mgboko; ¹³ kẹ l'iphe bụ ndu soja, eche nche lẹ kẹ onye eze; męwaru iphe bụ ndu ọdo bę tũkowa makọtaru nta-a l'ọo okfu lẹ mu ejeru Kuráýisutu ozi b'e gude tũta mu mkpọro. ¹⁴ Nta-a b'ọ phọdukwaru mę iphe bụ unwunna, bụ ndu wowaru onwephe ye Kuráýisutu l'ẹka l'ephẹ ha; aburu Kuráýisutu ono bę ẹphẹ atụ ume atukobe. Mbụ yọ bũkwaru mkpọro-a, a tũru mu-wa bę kparu iya nũ. Obu ka ẹphẹ oshihu ike nta-a; katabe iya; k'ọphụ ẹphẹ kafua ọra ozi-ọma ono arara; t' nwe onye ẹphẹ atụ egvu.

¹⁵ A makwaru-a l'ọ nweru ndu gude ẹkwò; l'ezí ozi-ọma kẹ Kuráýisutu ono l'ọ -bụ iphe, eeme l'okfu. Obenu l'ọ nwekwaru-a ndu ọphụ gude obu iphoro ezi iya. ¹⁶ Ndu onanu, gude obu iphoro ezi iya ono bę gude kẹ l'ephẹ yeru Kuráýisutu obu; ezi iya. Okfu l'ephẹ maru l'ọo ya bę kuru mu nũ; tẹ mu bya agbajeru ozi-ọma ono odzori. ¹⁷ Ndu ọphụ ezi ozi-ọma ono l'ọ -bụ iphe aakpa ẹnya phụ tẹ gudekwa obu iphoro ezi iya. Iphe ẹphẹ emelephu bụ t'iphe-ẹhuka, mu eje lẹ mkpọro-a, mu nọ-wa gbe karu nshinu.

¹⁸ Ọlobu; ?mu eyeru ẹphẹ ọnu. Mbụ; ?m'e -gude obu iphoro ekfu iya-o; ?m'ọ bụ l'ọ nweru iphe nọ ndu ekfu iya nũ l'okpoma; ẹphẹ ekfu iya; iphe ọ bụ iphe ọ bụ; t'e kfua ya nũ t'e shi ege ono mee tẹ okfu ẹhu Kuráýisutu dzuru mgboko. Ọ kwa iphe ono e-me mu; ẹhu atso mu ẹna; atso iya l'eje. ¹⁹ Okfu lẹ mu maru lẹ keshinu ọphụ unu anọduje ekfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu mu; tẹmanu bę Ume kẹ Jisọsu Kuráýisutu anọdujekwaphu eyeru mu ẹka bę mu maru l'ee-mekochaa haa mu. ²⁰ L'iphe mu dobekpooru ẹnya; doheshia ya ike; bũkwaruphu iphe mu ele ẹnya iya bụ l'iphe bụ ege ọ dũ bę mu ta abyadũ bya emeru iphe-iphere nũ onwomu l'iphe bụ iphe mu eme ememe. Iphe mu e-gbe shia obu ike l'eme; mbụ l'emekpole iya phụ nta-a ege ono, mu shihawa meta iya ono; bụ lẹ mu e-gude ndzũ mu; kwabẹ Kuráýisutu ugvu; ?m'ọ bụ mu lẹ ndzũ; ?m'ọ bụ mu l'ọnwu. ²¹ L'ẹhu nke mu bũkwa: mu -nọdu ndzũ; mu egudenuphu ndzũ mu ekoshi l'ọo

Kuráiyisutu bẹ mu nọ-turu iya. Teke bụ l'ọo anwụhu bẹ mu nwụhuru bẹ gbe bụkwaru uru gbaaru mu. ²² Obenu lẹ teke bụ lẹ mu -nọ ndzụ lẹ mgboko-a bẹ mu a-kakwa ojetaru Kuráiyisutu ozi. Ọo ya bụ lẹ mu ta madụ ọp̄hu mu a-hata. ²³ Uzo iphe labụ ono bẹ mu vudo l'echi; yọ tũko alọ mu ibe ẹka ẹbo-ẹbo. Obenu l'ọp̄hu agụ mu agushi mu ike bụ tẹ mu lakfube Kuráiyisutu tẹ mu l'iya nọdu. Onanu ka mu mma ugbo olemole. ²⁴ Obenu l'ọ kwa l'okfu ẹhu nk'unu b'ọ kfubekpo karu unu mma tẹ mu nọdu ndzụ; swiru unu. ²⁵ Keshinu ọp̄hu iphe ono doru mu ẹnya bẹ mu maru lẹ mu a-nọdu-a ndzụ; swiru unu l'unu ha; yetajeru unu ẹka t'ẹhu-otso-ẹna unu kafua nshinu; bụ iya bụ ẹhu-otso-ẹna, shi l'eworu, unu woru onwunu ye Kuráiyisutu l'ẹka. ²⁶ Ọo ya bụkwanu; teke mu l'unu nọlephu; unu akafuaru onwe iphe unu a-gbabẹ ọkpa gude mu anga; keshinu mu l'unu tũko bụru ndu ẹp̄he lẹ Kuráiyisutu tũgbaberu bụru nanu.

²⁷ Iphe lanu ọp̄hu bụ ọkpobe iya aburu t'unu mejekwaphu umere, gbaru onye anu ozi-oma Kuráiyisutu ono; k'ọp̄hu bụkwanu teke mu dọ ike bya nk'unu; m'ọ bụ lẹ mu ta dūhedu ike abyabya; mu anulee ọtu-ọnu unu: l'unu vudoshia ike; uche aburu unu nanu. Mu a-nụkwaphu l'unu gude obu lanu ehe onwunu; l'ese kẹ ekwekwe ono, unu kweru ono, bụ l'ozu-oma ono b'ọ shi. ²⁸ Unu be kwekwa t'ọ nweru iphe ndu okfu unu e-gude eye unu egvu lẹ phuu. Onanu bebekpokwa bụru iphe e-koshi ẹp̄he l'ọo ẹp̄hebedua e-mekochaa laa l'iyi; unubedua aburu ndu aa-dzọta. Yọ bụru Nchileke a-tuko iya mekota. ²⁹ L'unubedua bẹ Nchileke mewaru eze-iphe-oma. Eze-iphe-oma ono ta bụlekwa a t'unu woru onwunu ye Kuráiyisutu l'ẹka. Ọ bụkwap̄hu t'unu gude k'okfu ẹhu iya jejee iphe-ẹhuka. ³⁰ Nta-a bẹ mu l'unu gbaakwa mgba alu ọgu ono, mu shihawa alu ono, bụkwa iya phu bẹ mu alu nta-a. Teke ono, mu shi alu iya ono bẹ unu gude ẹnya unu phua ya; ọle nta-a bẹ unu anuwa iya lẹ nchi.

2

Omuta ẹka Kuráiyisutu

¹ Ọo ya bụ; eworu ono, unu woru onwunu ye Kuráiyisutu l'ẹka ono; ọo meru; obu eshihu unu ike tọo? Obu ono, o yeru unu ono; ọo duje unu ike? Unu lẹ Ume-du-Nso; ?unu tũgbaberu-a bụru nanu tọo? ?Unu anọdujee emeru ibe unu obu-oma; l'aphukwaruphu ẹp̄he imiko? ² Ọo ya bụ t'unu mee t'ẹhu-otso-ẹna mu dzua oke. Ege unu e-shi mee ya bụ tẹ egomunggo bụru unu nanu; n-yemobu unu aburu nanu; obu unu; mẹ uche unu abukwaruphu nanu. ³ Unu ba akpajekwa ẹnya l'iphemiphe obule, unu eme ememe. Unu te ekuje onwunu iphe unu ta hadu l'ọ bụ iya. Unu wozitaje onwunu alı l'eke ibe unu nọ; k'ọp̄hu onyenonu e-wotaje iya l'onye ọdo ka iya. ⁴ T'ẹ b'ọ dũkwa l'unu ha, onye bũlephu t'ọ duru iya lẹ mma bẹ ọo-nọduje achọ nkinyi iya. Tonyenonu chojekwa iphe a-duru ndu ọdo lẹ mma. ⁵ T'uche unu yele kẹ Kuráiyisutu Jisosu bũjeleruphu iphe lanu.

⁶ Lẹ Jisosu shikpelephu lẹ mbu dọ l'ọ bụ Nchileke.
Adudu ono, ọ dọ l'ọ bụ Nchileke ono te nwekwa teke
ọ rijeru lẹ yele Nchileke ha;
m'ọ kwanu l'ọo iphe ya te
eswefukwadu ẹnya.

⁷ Iphe o mechiary bụ
l'ọ chiru obu iya;
swee ẹnya l'onodu iya;
bya aburu nwozi; a mụ ya.
Yọ bụru madzụ;
bya anọ ndzụ lẹ mgboko-a
l'ọ bụ ayibedua.

⁸ Yọ naru Nchileke okfu;
wozita onwiya alı.
Yọ nu-taberu iya okfu ono;
k'ọp̄hu o kwetaru; nwụhu;
Bụ iya bụ anwụhu ono,
ọ nwụhuru l'oshi-osweru ono.

⁹ Ọo ya meru iphe Nchileke
wolikwanuru iya
oreke-imeli:
Yọ kakọta iphemiphe obule.

Yò bya anù iya ẹpha,
 kakọta nù l'iphe bụ ẹpha;
 10 k'ọphu iphemiphe ọbule, nọ l'imigwe;
 ọphu nọ lẹ mgboko-a;
 mẹ ọphu nọ lẹ mkpuli alì
 a-bùru:
 ẹphe -nùlephu ẹpha iya ono;
 ẹphe ebyishi ikpere; baaru iya ẹja;
 11 mẹ k'ọphu madzù kpamukpamu
 e-kfu l'edzudzu ọha l'ọo
 Jisọsu Kuráiyisutu bụ Nnajiufu;
 shì ẹge ono kwabẹ
 Nchileke, bụ Nna ugvu.

Obu iphoro l'ochi mgboko-a

12 Ọo ya bụ; ndu mu yeru obu; teke ono, mu l'unu shi nọdu ono bẹ unu shi anujeleru mu phụ okfu. T'ẹ b'ọ bụlekwaphu teke mu l'unu nọ bẹ unu a-nujeru mu okfu nkinyi iya. Unu kafukwaaru mu rụ ọnuru okfu nta-a, mu nọ unu ote-ẹnya-wa. Unu gude ọtsu-egvu; mẹ ẹhu-anmanma; kebe ẹhu meje t'adzọdzo ono, Nchileke dzọru unu ono ba bụ iphe mmakanụ. 13 L'ọ kwa Nchileke bẹ bụ onye ereshi ire ike l'ẹhu unu. Ọo ya emeje t'unu chja idzu ome iphe dụ iya mma l'obu; bụkwaru iya phụ emeje t'unu dụ ike mekota iya ẹge ọ tūberu.

14 Iphemiphe ọbule, unu eme ememe; unu ba agujekwa aphụ eme iya; unu ta alọjeru ntutego ye iya; 15 k'ọphu unu a-bụ ndu ẹ-te nwedu iphe ọta, aa-phuta unu l'ẹhu. Unu aburu ndu obu iphoro; bụkwaruphu unwu Nchileke; ndu ẹta dudu iphe ẹphe gude merushia onwẹphe l'ejo ọgbo-wa, egomunggo swehuru-wa. Ọgbo-wa bẹ egomunggo swehuru; ẹphe adu-tabe ẹji; k'ọphu ẹphe atso age. T'ọ buru ẹge mkpọ-kpodo anọduje echi l'enyashi; bụ ẹge unu a-bụ iphoro; l'echiru ndiphe lẹ mgboko-a; 16 mẹ unu -gude okfu ono, anụ ndzụ ono ewokfube ẹphe. Unu -emewa ẹge ono; ọo ya bụ lẹ mu nwewaru iphe mu e-gude eku onwomu mbọku ono, Kuráiyisutu a-bya ọdo ono; keshinu ọphu ọso ono, mu gbaẹberu lẹ mu ezi ozi-ọma ono ta bụhedu mu ọso iphòrò; akanya ono, mu seeberu ono ta bụhe mu nsegbu akanya.

17 Mu vudo l'ifu Nchileke nta-a l'ọ bụ onye achiru Nchileke ẹja; gude eworu, unu woru onwunu ye Nchileke l'ẹka; mee t'ọ buru ẹja, mu achì anụ Nchileke. Ẹ tọ dukwa m'ọ -ruhuru e je ewota mee mu; gbashifua l'eli ẹja ono; mbụ; ọ -bùru lẹ mu a-nwuhufua anwuhu l'okfu ẹhu unu; bẹ ẹhu a-nọdulekwaa atso mu ẹna; mu l'unu atukolee ete ẹswa. 18 T'ọ bụkwaruphu ẹge ono bẹ ẹhu a-nọdu atso unu ẹna; unu etsoru mu tee ẹswa.

Tímoti; mẹ Epafurodáyitọsu

19 Mu arikwa lẹ mu ta anọhedu anọno nta-a; mu ezi Tímoti t'ọ bya agbaphee unu. Mu wookwaru iphe ono ye Nnajiufu, bụ Jisọsu l'ẹka; lẹ mu e-zi iya t'ọ bya; k'ọphu oo-je; lakfuta mu; bya akọru mu ẹge unu eme ala; shì ẹge ono dya mu ike. 20 Ẹ tọ nwehekwa onye ọdo, mu nweru, dụ l'ọ bụ Tímoti, bụ onye ọriri ẹhu unu echije ẹhu. 21 Ndu ọphu l'ẹphe ha bụlekwaphu ọriri ẹhu ẹphe echije ẹphe ẹhu; ẹphe ta arì-vujehekwa iphe ọphu bụwa kẹ Jisọsu Kuráiyisutu l'ọriri. 22 Obenu lẹ Tímoti bẹ unu mawaru-a l'ọ koshiwaru lẹ ya bụ onye gbaru t'e gude ire iya ẹka. Unu mawaru-a ẹge o shi tsopheta mu l'ọ bụ ẹge nwata anọduje etsophe nna iya. Ẹge ono b'ọ shi tsota mu; l'eyeru mu ẹka l'ozì ọma-wa. 23 Ọo ya bẹ mu arì lẹ mu e-zi Tímoti nk'unu ẹgwegwa-a; mẹ mu -malẹruphu ẹge oo-mekochaa mọaru mu. 24 Tẹmanu bẹ mu gudekwaphu Nnajiufu ẹka lẹ mu ta anọhedu ọdu; mu abya agbaphee unu l'ishi onwomu.

25 Mu rìkwaruphu lẹ tọ nwedu ọzo ọdo, mu e-shi iya ọdo; gbahaa tẹ mu zi nwanna ayi Epafurodáyitosu t'ọ byakfuta unu. Epafurodáyitosu bụkwaphu onye mu l'iya tuko eje ozi; bụkwaruphu onye mu l'iya tukuru alù ọgu ẹhu Kuráiyisutu; bụkwaru iya phụ bụ onye ono, unu ziru t'ọ wotaru mu iphe ono, mkpa iya shì duru mu ono. 26 Mu e-zi iya t'ọ bya nk'unu t'unu l'iya jja; okfu l'obu unu l'unu ha bẹ shiwa teke teru ẹnya duta iya; mbụ; yo shiwa teke teru ẹnya tsuta iya l'ẹhu; l'e kforu unu l'ẹhu te shidu dụ iya mma. 27 O shikpokwaa daburu l'iphe-ememe l'oswiya; mbụ iphe-ememe, phọduru nwa gengu: m'ọ gbua ya. Obe Nchileke phuru iya imiko. Ẹ tọ bụlekwaa ya b'ọ phuru imiko ono nwenkinyi iya. Ọ phukwaru iya phụ mbẹdua; ọ buru abụ mẹ aphụ atso mu ntsoto. 28 Ọo ya bụ l'ọ gbe ka mbẹdua ohe uhère tẹ mu zikebe iya t'ọ bya t'unu l'iya jja; k'ọphu ẹhu a-tsokwanu unu ẹna l'unu gude ẹnya unu phua ya ọdo; mbẹdua agbabuhukwanu mgbamuche iya agbabuhu. 29 Ọo ya bụ; t'unu gudekwa ẹhu-ọtso-ẹna gbobe ẹka labụ; nata iya l'ọ bụ nwanna, unu l'iya mẹ Nnajiufu tukuru tūgbabe buru

nanu. Unu akwabeje ndu du l'ò bu iya ugvu; ³⁰ l'ò phòdukwaru nwanshì mē ishi iya abaa l'òjeru Kuráiyisutu ozi. Yo swee enya lē ndzū iya; l'emeru mu iphe unu gēga anòdu emeru mu ndēge unu te buru ote-ēnya.

3

Okpobe odobe-ēka-ndoo

¹ Èke mu a-sūberu iya unu ishi; ẓnwunna mu; abūru t'unu teje ešwa l'unu lē Nnajiufu tūgbaberu būru nanu. Odephu iphe mu dehawaru azu ta atsūkwa mu l'anu. Mu edephu iya azu. Ishi iya abūru l'oo-me t'unu kafua ogude ēka l'iphe ono, mu kfuhawaru unu ono. ² Unu zelajekwaru ndu ono, ezije ejo iphe ono; mbū ndu ono, bughaa nkuta-iphura phe ono; mbū ndu ono, ezije t'e gude iphe bua anu-ehu; su l'oo egbe ugvu, madzū bufutaje ndono. ³ Iphe mu gude ekfu iphe ono bu l'oo ayibedua bē buru okpobe útsū; mbū ayibe ndu ophu gude Ume-du-Nsò l'abaru Nchileke eja. Ayi anòduje aja Kuráiyisutu Jisòsu ajaja kē iphe o meru ayi; mbū; e t'ò bukwa l'ayi edobeje obu l'oo egbe madzū, ayi bu bē a-dzò ayi. ⁴ Ndēge o keru ama t'a sū l'oo egbe madzū, onye bu l'adzòtaje iya; bē mu asū l'ò bu mbēdua gage enwe iphe mu a-dzòbe okpa; su l'oo egbe madzū, mu bu bē a-dzò mu nu. O -būru l'ò nweru onye arì lē ya nweru iphe ya a-dzòbe okpa; dobe obu l'oo egbe madzū, ya bu a-dzò iya bē mbēdua kakwa onye obu enwenwe iya. ⁵ Okfu lē mu nòleruphu abalì ešaa k'òphu a mūru mu; kē ešato iya; e bua mu útsū. A mūru mu; mu abūru nwa Izurelu gēdegede. Ikfu, mu shi bu ikfu Bénjaminu. Mu bu onye Híburu; mbū okpobe nwa, ndu Híburu mūru. A -bya lē k'odobe ekemu ndu Ju bē mbēdua l'onwomu shi būru onye Fárisii. ⁶ Teke a byaru l'iphe bu iya shi kakòta mu óphú l'obu; mu asū l'iphe mu shi eme, shi kakòta mu óphú l'obu bu lē mu bu onye shi achì nta chòchi. A -bya lē k'iphe ono, bu iphe ekemu kfuru; su l'oo onye meru iya nu; onye ono abūru onye doberu ēka ndoo ono b'ē t'ò nwekwa ophu aata mu ẓta l'oo ophu mu mesweru. ⁷ Obekwanu l'iphemiphe obule ono, bu iphe mu shi anòduje arì l'oo iphe a-baru mu uru ono bē mu gudeekwa okfu ehu Kuráiyisutu swefukota enya; guru iya ye l'iphe bu mu o-la-l'iyi. ⁸ E t'ò bulekwaa ono nkìnyì iya. Iphemiphe obule odo bē mu tūko gukota; yò būru mu o-la-l'iyi. Ishi iya abūru l'uru, ophu nyíberu otu onu iya bē rubewaru mu ēka; bu iya bu lē Kuráiyisutu Jisòsu ono, bu Nnajiufu mu ono bē mu mawaru majia ya enya. O bu l'okfu ehu iya bē mu gude swekota enya l'iphemiphe obule, mu nweru enweru; t'ò būru iphe iyi yitaru. Iphemiphe obule ono dukotawá mu l'ò bu ntū-ekpofu l'enya; k'òphu oo-bùlephu Kuráiyisutu bē bu uru, mu e-rita nkìnyì iya; ⁹ mē k'òphu mu e-koshikwanu lē mu l'iya kwataakwanua tūgbabe ogbodo atūgbabe būru nanu. Oo ya bu l'iphe mu eme ta bukwa tē mu meje t'a sū lē mu bu onye doberu ēka ndoo; mbū egbe odobe-ēka-ndoo ophu bu l'ome iphe ekemu kfuru b'ò shi. Odobe-ēka-ndoo ophu mu ekoshi lē mu doberu nta-a bu ophu shi l'ewota, mu wotaru onwomu ye Kuráiyisutu l'ēka. Yò būru onanu bu odobe-ēka-ndoo ophu shi Nchileke l'ēka. O bulekwaphu ndu woru onwēphe ye iya l'ēka bē ooguje lē ndu doberu ēka ndoo. ¹⁰ Iphe meru iphe mu swekotaru enya l'iphe ono, mu nweru ono l'ò ha; guru iya ye l'iphe iyi yitaru bu k'òphu mu a-maru Kuráiyisutu; maru ike ono, o gude shi l'onwu teta nòdu ndzū ono; mē tē mu lē Kuráiyisutu tūko gbaru mgba l'iphe-ēhuka ono, ooje ono; mē tē Nchileke mee mu tē mu du l'ò bu Kuráiyisutu l'anwuhu ono, o nwuhuru ono; ¹¹ k'òphu Nchileke e-meru mu iphe mu ele enya iya: mbū mee mu tē mu shi l'onwu teta nòdu ndzū.

Ogba ošo ala l'ēke, a tūberu

¹² Iphe mu ekfu ta bukwa l'ò ruwaru mu ēka; odudu būru lē mu dukotabebewa mma. Obenu l'iphe mu anòduje eseshi ike; bu tē mu nata obunggo ošo, mu gbaru; okfu lē Kuráiyisutu Jisòsu natawaru mu; mee mu tē mu būru nk'iya. ¹³ ẓnwunna mu; mu te ekfukwa lē mu natawaru obunggo ošo ono. Obenu l'ò bu iphe lanu; bē mu emeje: mu atūkoje iphe ophu mu ghawaru ye l'azu; zahashja; kebekpelephu ehu agba agbakfube ophu nò mu l'uzo ifu. ¹⁴ Mu anòduje ese; tē mu gbafulu ošo ono l'ishi; k'òphu mu a-nata obunggo, tso iya nu. Obunggo ono bu ndzū gbururu jeye ono, Nchileke shi l'ēka Kuráiyisutu Jisòsu; kua mu tē mu bya anata ono.

¹⁵ Oo ya bu; t'iphe bu ndu, agu onwēphe eye lē ndu tsefutawaru l'enya Nchileke; t'ò bulekwaruphu iphe ono, mu arì ono bē epe a-nòduje arì. O -būru l'ò nweru ege o bya adu; unu aharu arì iphe odo bē Nchileke e-koshikwa iya-a unu; yo doo unu enya. ¹⁶ Oo ya bu; unu t'ayi tsolekwaruphu ẓzo ono, ayi shihawa tsota ono; mbū ẓzo, bu iya bē ayi tsoru ghabewa ošo ono ēke, ayi gbaberu iya nta-a.

¹⁷ ẓnwunna mu; unu tūko l'unu ha meje ege mu eme. Ayi ekoshikwa unu iphe unu e-meje. Unu tūko l'unu ha mūta umere ndu ono, eme iphe ono, ayi ekoshi unu ono. ¹⁸ Mu

kfuhaakwaru unu iphe-a ugbo olemole; nta-a bẹ mu gudekwa ẹnya-mini ekfuphuru iya unu azu; sù: l'ò nwekwaru igweligwe ndu umere ẹphe ekoshi l'ẹphe bụ ọhogu oshiosweru kẹ Kuráýisutu. ¹⁹ Ẹge ọo-mùrù ẹphe bụ l'ẹphe a-lakọta l'iyi. Iphe ẹphe abaru ẹja bụ iphe a-la ẹphe l'ẹpho. Yọ bụru iphe-iphere iya ga aduje ẹphe; bẹ ẹphe egudeje eku onwẹphe ekuku. Yọ bụleruphu l'iphe kẹ mgboko-a bẹ ẹphe woru obu tukobe. ²⁰ A-bya abya l'ayibedua bẹ eze-ufu ayi nọkwa l'imigwe. O bụ l'ẹke ono bẹ Onye Ndzọta ono, ayi ele ẹnya iya eleshi iya ike ono e-shi bya; bụ iya bụ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu. ²¹ Oo ya bụ onye a-gbanwe ugwehu ayi ọwaa, ẹ-te nwedu iphe ọ bụ-wa; mee ya t'ọ dụ l'ọ bụ ugwehu nk'iya, l'egbu nwjiiwii. Ike, oo-gude mee ya bụ ike ono, o gude mekota iphemiphe ọbule; ẹphe atuko nọdu iya lẹ mkpuli ono.

4

Odu, Pọlu adu ndu kẹ Kuráýisutu

¹ Ẹnwunna mu, mu yeru obu; ọo ya meru iphe mu sùru unu t'unu vudoshia ike l'atugbabe, unu lẹ Nnajiufu tugbaberu bụru nanu. Obu unu egbukwa mu egbugbu. O bụ unu emeje; ẹhu atso mu ẹnà; bukwaruphu unubedua bẹ bụ iphe ekoshi lẹ mu mekputawaru. Mu yeru unu obu nshinu.

² Mu arọ ẹnwunna labu ono, bụ iya bụ Yuwódiya yele Sintiki t'obu bụru ẹphe nanu; keshinu ẹphe lẹ Nnajiufu tugbaberu bụru nanu. ³ Mu arọkwaphu nggubedua, bụ ogbodo ọnya mu, mu lẹ nggu tsokoru eje egbe ozi lanu ono; sù t'i yejeru ẹnwanyi ono ẹka t'ẹphe meje iphe ono, mu sùru t'ẹphe me ono. Lẹ mu l'ẹphe tukokwa eseshi akanya ozikashi ozi-oma ono ike; mẹ Kelémenti; męwaru ndu ọdo, bụtsua ndu, ayi l'ẹphe eje ozi ono, bụ ndu ẹpha ẹphe nọkota l'ẹkwo, Nchileke deshuru ẹpha ndu, a-nọ ndzụ gburruru jeye.

⁴ T'ẹhu tsojekpelekwaphu unu ẹnà l'unu lẹ Nnajiufu tugbaberu bụru nanu. Tẹ mu kfufukwaa ya phụ ọdo: t'ẹhu tsojekpelekwaphu unu ẹnà.

⁵ Unu gudeje umere unu koshi ndiphe l'unu bụ ndu obu-oma. Nnajiufu nọkwa ntse. ⁶ T'ẹ b'ọ dukwa iphe, unu e-je ọchi obu l'ẹka. Iphe unu e-mejehia bụ t'unu kfujeru nù Nchileke; kajeru iya iphemiphe ọbule, mkpa iya duru unu. Teke unu ekfu anu iya; unu etukwa iya phụ ẹpha. ⁷ Oo ya bụ; ẹhu-agu kẹ Nchileke, bụ iphe kariru ege madzụ e-gude uche maru iya aburu iphe e-wota obu unu; mẹ uche unu; kwachia l'atugbabe, unu lẹ Kuráýisutu tugbaberu bụru nanu.

⁸ Ẹke mu e-jebele iya phụ; ẹnwunna mu; bụ: t'iphe e-shitajelephu unu l'uche bụru ọriri kẹ iphe ono, bukota ọkpobe okfu ono; mẹ iphe bụ iphe gbaru kẹ t'e yeru iya ugvu; mẹ iphe bụ iphe vudo nhamunha; mẹ iphe bụ iphe ẹ te merudu emeru; mẹ iphe dụ mma l'ẹnya; mẹ iphe bụ iphe ọnu wukoru l'ọ dukota mma; mẹ iphe bụ iphe, dụ ugvu; mẹ iphe bụ iphe aaja ajaja. ⁹ Unu meje iphemiphe ọbule ono, mu ziru unu ono; mẹ ophu unu mütaru mu l'ẹka; mẹ iphemiphe ọbule ono, unu nuru mu l'ọnu ono; mẹ ophu unu gude ẹnya unu phua l'ẹhu mu. Oo ya bụ; Nchileke ono, emeje t'unu buru l'ẹhu-agu ono; eswikwanuru unu eswiru.

Pọlu etu ndu Filipayi ẹpha; k'ohuma, ẹphe meru iya

¹⁰ Tẹ Nnajiufu lebukwaa ẹka; lẹ nta-a bẹ unu bya bya emewaru mu ọhuma, koshiru unu ọdo l'unu nyatakpọkwaduru mu-a keshinu ime teke ono. Unu ta maduru iphe ẹhu atso mu. Iphe mu ekfu ta bukwa l'unu ta anọdujedu ekfu okfu ẹhu mu. O gbe bukwaru ọzo te shidu aduje unu t'unu mee ya l'ẹka. ¹¹ Iphe mu ekfu ta bukwa l'ò nweru iphe ọko iya duru mu; lẹ mbedua mütakwaru t'iphe mu nweru: ẹge ọ ha ẹge ọ ha; dzujeeru mu; m'ò -ruhuduru ọ dụ mu idagha. ¹² Mu maru ẹge aabujeru onye ejo-ẹka; maru ẹge aabujeru onye eka nọ. Iphe bụ eke mu nọ; eke mu nọ; bẹ iphemiphe ọbule ono mewaru mu; to nwehe iphe abujekwadu mu ẹnya-aphapha: mbụ lẹ mu rijiru ẹpho; ọdudu bụru lẹ mu zẹ ẹgu; ?mu nweru iphe-o; ?mẹ mu te nwe-o; mu anọ-kirishilekwaa. ¹³ Ẹ tọ dudu iphe mu ta adudu ike eme; kẹ l'ọo Kuráýisutu bụ onye emeje tẹ ike k'ememe iya dụ mu.

¹⁴ Obenu lẹ teke ono, mu nọ l'iphe-ẹhuka ono bẹ unu nweru obu-oma l'ẹke mu nọ; yetaru mu eka. ¹⁵ Tẹmanu bẹ unubẹ ndu Filipayi l'onwunu maru lẹ teke mu watakpọoru ozi ozi-oma ono l'odungu; mbụ teke ono, mu shi lẹ Masedóniya lufuta ono b'ẹ to nwedu chochi ọdo, mu l'ẹphe tugbaberu nanu ọdo; gbahaa unubedua nwenkinyi unu. O bụ unubedua nwenkinyi unu bụ ndu shi anuje mu iphe; bukwaruphu unu bụ ndu shi anatajẹ iphe shi mu l'ẹka. ¹⁶ Mbụ je akpaa lẹ teke mu shi nọdu lẹ Tesalonáyika bẹ unu shi emejeru mu mkpa mu; mẹ mkpa -byaru mu; mbụ; ẹ tọ bukwa ẹgbo lanu bẹ unu meru mu iya nkinyi iya. ¹⁷ Ẹ tọ bukwa iphe ono, unu anuje mu ono bụ iphe mu ele ẹnya

iya. Iphe mu gbe ele ɛnya iya kwa t'uru byaru unu bɛrebere; bɛ iya bɛ t'unu kafia oshihu ike l'eworu ono, unu woru onwunu ye Kuráyisutu l'ɛka ono. ¹⁸ Mu natawaru iphemiphe ɔbule ono, unu nɔru Epafurodáyitɔsu t'o wotaru mu ono. Iphe ono, unu nɔru mu ono bɛ unu nɔkwaru mu nɔgharu mu iya ɛka. Oo-dzukpokwaa iphe mu eme iya; tsufu etsufu. Iphe ono, unu nɔru mu ono dɔ l'ɔ bɛ ngweja, eshi kwɛkwekwe, mkpɔ iya ekpo tɔu alakfube Nchileke. Mkpɔ iya ono atso Nchileke ɛna; yo gbobe ɛka labɔ; nata iya ɔhuma. ¹⁹ Nchileke ono, mu ejeru ozi ono a-nɔkota unu iphemiphe ɔbule, mkpa iya dɔru unu. ɔ bɛ l'ɛka Kuráyisutu Jisɔsu bɛ ooshije hata iphe nɔ ayi; mbɔ iphe ono, o nweru ono, bɛ ɔdu-biribiri iya, kariru ɔtukota ɔnu iya ono; woru nɔ ayi. ²⁰ T'ɔ bɔru Nchileke ono, bɛ iya bɛ Nna ayi ono bɛ ajaja a-bɔ nk'iya gbururu jeye lɛ tutu yoyo. Ono kwa ɛge ɔ dɔ.

Ekele mkpɔ-chi ishi iya

²¹ Unu jiaru mu iphe bɛ ndu kɛ Nchileke l'ɛhu l'ɛhu; mbɔ ndu ono, ɛphe lɛ Kuráyisutu Jisɔsu tɔgbaberu bɔru nanɔ ono. Unwunna ayi, ndu ɔphu mu l'ɛphe nɔ l'ɛke-a ajikwaphu unu. ²² Iphe bɛ ndu kɛ Nchileke, nɔ l'ɛke-a l'ɛphe ha ajikwaphu unu; ketekete kɛ ndu ejeru eze, bɛ Síza ozi.

²³ Tɛ Nnajiufu, bɛ Jisɔsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-ɔma l'unu ha.

Ekwo, Pọlu deru nù Ndu Kólósi

¹ Ọwaa bụ ẹkwo-ozì, mubẹ Pọlu ede. Mu bụ onye Nchileke ọtọ́rú; mee mu tẹ mu buru onye ishi-ozì Kuráýisutu Jisọsu. Onye mu l'iya gba mgba ede iya bụ nwanna ayi, bụ Tímoti.

² Ndu ayi ede iya anụ bụ ndu kẹ Nchileke; ndu ọpụ nọ lẹ Kólósi; mbụ unwanna ayi ndu ọpụ woru onwẹpẹ ye Kuráýisutu l'ẹka; ẹpẹ l'iya atụgbabewa buru nanụ.

Tẹ Nchileke, bụ Nna ayi meeru unu eze-iphe-ọma; yo mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu.

Okfu anụ Nchileke;

l'etu iya ẹpha

³ Ayi anọdujelekwapu etu Nchileke ẹpha, bụ iya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráýisutu teke ayi ekfu anụ iya l'okfu ẹhu unu. ⁴ Iphe kparu iya nù bụ l'ayi nwanu k'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu; nọdu iya l'ẹka; unu l'iya atụgbabe buru nanụ. Ayi abya anụkwaaphu l'unu yeru ndu kẹ Nchileke l'ẹpẹ ha obu. ⁵ Ekwekwe ono, unu kweru kẹ Kuráýisutu ono; mẹ obu ono, unu yeru ndu ọdo ono bẹ gbabẹru ọkpa l'iphe ono, unu ele ẹnya iya ono. Iphe ọbu, unu ele ẹnya iya ọbu bụ iphe ono, Nchileke kwakọberu unu l'imigwe ono. Yọ buru iphe ono, ọ kwakọberu unu l'imigwe ono bẹ bụ iphe ọbu, e meru; unu amaru teke ono, a byaru bya ezia unu ozi-ọma ono, bụ ọkpobe okfu ono. ⁶ Ozi-ọma ono erekwa ire l'ẹkemeke ọbule; bya atụkokwapu mgboko jegbaru. Yọ buru ẹge ono bụ ẹge o jegbaru l'ẹke unu nọ; l'ere ire lẹ ndzụ unu keshinu mbọku, unu nuru iya; yo doo unu ẹnya ọhuma; mbụ iphe eze-iphe-ọma Nchileke ono bụ. ⁷ Ọ bụ Epáfurasu, bụ onye ayi yeru obu; onye ayi l'iya tuko eje egbe ozi lanu-a bẹ bụ onye ziru unu ozi-ọma ono. Epáfurasu ono bụ onye koshiwaru lẹ ya bụ onye e gude ire iya ẹka l'ọjeru Kuráýisutu ozi. Yọ buru iya nọ-chiru ẹnya ayi l'ibiyi nk'unu; ⁸ ọmanu b'ọ bukwa iya phụ kfuru ayi k'obu ono, Ume-dụ-Nsọ meru; unu eyeru ibe unu ono.

⁹ Ọo ya meru iphe ayi ta tẹ-gbejedu ẹka l'okfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu unu keshinu teke ono, ayi nuru l'unu wowaru onwunu ye Kuráýisutu l'ẹka ono. Ayi anọduje ekfu anụ Nchileke t'ọ mee unu t'unu makọtajeru iphe bụ uche-obu iya; mee t'ọ shi l'ẹka Ume-dụ-Nsọ nụkwaphu unu mmamiphe ọpụ e-meje t'uche-obu iya doo unu ẹnya. ¹⁰ Ọo ya bukwanu k'ọpụ unu a-nọdu emeje umere, e-mekwanu tẹ ndzụ unu l'ọ ha buru iphe unu e-gude akwabẹ Nchileke ugwu; unu emekwapu iphe dū Nchileke mma l'iphemiphe ọbule, unu eme ememe. Unu eshi ẹge ono meje iphe bụ iphe-ọma tekenteke; kakwapu ọma onye Nchileke bụ. ¹¹ Ayi anọdujekwapu ekfu anụ Nchileke sụ t'ọ gude ike iya ono, dū biribiri ono; mee unu t'unu shihu ike ọgbodo eshihu; k'ọpụ unu a-duje ike gude ọtan-shi nwejeru obu l'iphemiphe ọbule, byaru unu. ¹² Ayi ekfuje anụ iya sụ t'ọ mee t'unu gudejekwapu ẹhu-otso-ẹna tuje Nchileke, bụ Nna ẹpha l'iphemiphe ọbule ono. Okfu l'ọ bụ iya bụ onye meru; unu aburu ndu gbaru tẹ unu lẹ ndu nk'ia gbaru mgba l'iphe ọ kwakọberu ndu nk'ia l'ẹke ono, bụ iphoro nọkota iya ono, bụ iya bụ ẹke Nchileke bụ eze. ¹³ Okfu l'ọ dzọfutawaru ayi l'ẹke ẹkpuru-ọchi nweru ike; bya ewota ayi je edobe l'ẹke Nwa iya ono, o yeru obu ono bụ eze. ¹⁴ Nchileke shi l'ẹka Nwa iya ono gbata ayi; bya agụkwaaruphu ayi nvụ l'iphe dū ẹji, ayi meshiru.

Kuráýisutu bụ

Ọkaribe-Kakota-Nu

¹⁵ Ọ bụ Kuráýisutu bẹ koshiru ayi egbe onye Nchileke bụ; mbụ Nchileke ono, ẹ te egudejedu ẹnya phụ ono. Ọ bụ Kuráýisutu ono bẹ Nchileke doberu l'ọnodu, kakota nshinu l'iphe bụ iphemiphe ọbule, o meru ememe. Kuráýisutu ono bẹ nọha-oduru bẹ Nchileke meshideru iphemiphe ọbule. ¹⁶ Yọ buru l'ẹka iya bẹ Nchileke shi mekota iphe bụ iphemiphe ọbule, bụ ọpụ nọ l'imigwe; mẹ ọpụ nọ lẹ mgboko: ọpụ eegudeje ẹnya phụ; mẹ ọpụ ẹ te egudejedu ẹnya aphụ; mbụ ndu eze ojizi-imigwe; mẹ ndu bụ nnajioha; mẹ ndu bụ eze l'ẹpẹ ha; mẹ ndu ọpụ ekfu iphe eme nù, nọkota l'imigwe. Ọ bụ yebedua, bụ Kuráýisutu ono bẹ Nchileke shi l'ẹka iya; mee iphemiphe ọbule; buru iya b'ọ meru iya doberu. ¹⁷ Yebedua l'onwiya vukota iphemiphe ọbule ọzo nọduhawa. Yọ bukwaruphu ike nk'ia b'ọ gude mee iphemiphe ọbule, Nchileke meru ememe; yo nọdukota l'ẹke Nchileke doberu iya. ¹⁸ Ọo ya bụ ishi; kpo-kfuru l'ugwehu iya ono; mbụ chọchi. Ọ bụ iya bụ ẹke ndzụ k'ugwehu ono futaru. Yọ bukwaru iya phụ bụ onye ivuzọ, Nchileke vutsukpo ọzo mee; yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ; k'ọpụ ọo-bụ iya ewota ọnodu mbụ l'iphemiphe ọbule, Nchileke meru ememe. ¹⁹ Ọ bụ Nchileke bẹ chiru

iya l'obu iya; mee t'ọ bọru l'ẹhu Nwa iya bẹ aa-phukota iphe yẹbe Nchileke bọ; ²⁰ mẹ t'ọ bukwaruphu l'ẹka Nwa iya ono bẹ ya e-shi mee tẹ yele iphemiphe ọbule dọ lẹ mma. Nchileke eshi ẹge ono gude mee ono, Nwa iya lọkaru teke ono, ọ nwụhuru l'oshi-osweru ono mee tẹ okfu ba dọheru yẹbe Nchileke; mẹ iphemiphe ọbule, o meru ememe. Mbụ l'ọ bọ l'ẹka Nwa iya ono bẹ ya e-shi mee iphemiphe ọbule, nọ l'imigwe; mẹ ọpflu nọ lẹ mgboko tẹ yele yẹbe Nchileke ndu lẹ mma.

²¹ Unubẹdua yikwaphu lẹ ndu ẹphe lẹ Nchileke dọ lẹ mma ọbu. Okfu l'ọ nwekwaruphu teke unubẹdua shi anọduje eme umere, koshiru l'unu ta madu Nchileke. Yọ bọru ẹjo iphe unu shi anọduje arị l'ọriri; l'eme iya ememe bẹ shi mee unu; unu aburu ọhogu Nchileke. ²² Obenu lẹ nta-a bẹ Nchileke shiwa lẹ ndzụ, Nwa iya shi nọdu l'eliphe-a; mẹ anwuhu, ọ nwụhuru; mee t'unu l'iya dọ lẹ mma; k'ọpflu Nwa iya ono e-duta unu; unu aburu ndu duru Nchileke iche, ẹ-ta dudu ẹke aata unu uta; ọpflu unu 'abudu ndu aamaru ẹjo ẹka; gbururu jeye; yo duta unu bya akfube l'ifu Nchileke ono. ²³ Obenu l'iphe unu mefutaje bọ l'unu e-kweshilekwaphu ike l'iphe unu kweru; shihu ike l'ọ bọ ẹge-a ọkpa-ulo emeje ọlo; yo shihu ike-wa. Unu be ekwekwe t'ọ nweru onye a-bya emee unu t'unu wofu obu l'iphe ono, unu ele ẹnaya iya ono. Mbụ iphe ono, unu shi l'ozí-oma ono, unu nuru ono dube ele ẹnaya iya ono. Ozi-oma ono, unu nuru ono bẹ bukwa iya-a bọ ozi-oma ọpflu e zigbakotaru mgboko mgburumburu; yọ bukwaru iya phụ bẹ Nchileke ziru mbẹdua, bọ Pọlu tẹ mu je ezia ya ndu ọdo.

Ozi, Pọlu ẹjeru Chọchi

²⁴ Nta-a bẹ ẹhu atsokpoo mu ẹnà; ke l'ọo okfu ẹhu unu bẹ mu gude eje iphe-ẹhuka-wa. L'ọ kwa iphe-ẹhuka-wa, mu eje nta-wa bẹ mu gude eyeta ẹka; eme t'ọ dzua edzudzu mbụ iphe ọpflu phodukwaduru l'iphe-ẹhuka ono, Kuráiyisutu gude okfu ẹhu ugwehu iya; mbụ chọchi jee ono. ²⁵ Ọ bọ Nchileke ono, bọ onye ọtataru mu nọ tẹ mu bọru nwozi chọchi ono bẹ ziru mu ozi-wa tẹ mu zia unu. Ozi ọbu, o ziru mu ọbu bọ tẹ mu mee unu t'unu tuko iphe ya kfuru makotaru; ²⁶ mu emekwaaphu t'a maru iphe ono, Nchileke tüberu lẹ ya e-me ono. Iphe ono b'ọ shi domia edomi; k'ọpflu ẹ to nwebua onye majeru iya nọ keshinu ọpflu o keru mgboko-a. Obenu l'ọ bya erua nta-a; yọ bya ekoshi iya ndu ọpflu bọ ndu nk'ia; ẹphe amaru iya. ²⁷ Nchileke bẹ chihawaru iya achichi dobe: l'ọo ndu bọ ndu nk'ia bẹ ya e-koshi iphe ono, ya shi domia edomi ono. L'ọo ẹphe; bẹ ya e-koshi iya t'ẹphe maru iya. T'ẹphe maru iphe ono, kporu otukota onu iya; bya adu biribiri; bọ iya bọ iphe ọ tüberu lẹ ya e-meru iphe bọ mba, nọ lẹ mgboko-a. Iphe ọbu, o shi domia edomi ọbu bọ lẹ Kuráiyisutu bu ebubu l'ime obu unu. Yọ bọru Kuráiyisutu ono emeje t'ayi woru ẹnaya tupyoo l'ayi lẹ Nchileke a-gbaru mgba l'odu-biribiri iya. ²⁸ Ọ bọ okfu ẹhu Kuráiyisutu ono bẹ ayi anọduje ara arara t'oniyemonye ọbule naya ya. Ayi anọduje alọ oniyemonye ọbule ẹka lẹ nchi; gude mmamiphe l'ezí oniyemonye iphe; k'ọpflu ayi e-shi ẹge ono duta oniyemonye ọbule t'ọ bọru onye dubebe mma bya l'ifu Kuráiyisutu. ²⁹ Ọ bọ iya meru iphe mu anọduje alibashi; kebe ẹhu eme ẹge mu e-shi tẹ mu jeebe ozi ono, Nchileke ziru mu ono. Ike, mu egudeje eje iya bẹ bọ ike ono, Kuráiyisutu eyeje mu l'ẹhu ono. Ọo ya bọ ike, ere mu ire l'ẹhu.

2

¹ Iphe mu eme t'unu maru bọ ẹge mu alibashi-be l'okfu ẹhu unu. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ mu alibashi l'okfu ẹhu chọchi, nọ lẹ Layodisiya; mawaru iphe bọ ndu ọdo, ifu mu l'ẹphe ta kpoqbabuaru. ² Iphe mu gude eme iya ẹge ono bọ k'ọpflu obu e-shihu ẹphe ike; mẹ k'ọpflu obu, ẹphe yeru ibe ẹphe e-me t'ẹphe bọru nanu. Ọo ya bọ t'ẹphe bya amaẹbekpooru ọkpobe okfu ono; shi ẹge ono phuebe uru, nyiberu anyibẹ, nọ l'omaru ọkpobe okfu ono. Ọo ya bọ; e shi ẹge ono; iphe ono, Nchileke shi domia edomi ono edoo ẹphe ẹnaya ọhuma. Iphe ọbu, Nchileke shi domia edomi ọbu bọ Kuráiyisutu l'onwiya. ³ Ọ bọ yẹbedua, bọ Kuráiyisutu ono bẹ Nchileke eshije l'ẹka iya mee tẹ madzụ maẹberu iphe bọ mmamiphe l'ọ ha; makotabebekwaruphu iphe ono, bọ ọkpobe okfu ono l'ọ ha. Iphe ono bugbaa iphe yẹbe Nchileke domiru edomi l'ime Kuráiyisutu ono.

⁴ Iphe mu gude ekufe iphe-a bọ k'ọpflu ẹ too nweđu onye e-gude ire-machamacha duswee unu ọzo. ⁵ A makwaru lẹ mu ta nọdu l'ẹke ono, unu nọ ono; ọbu l'ọ kwa l'ẹke ono, unu nọ ono bẹ obu mu nọ. ẹhu atsokwa mu phụ ẹnà lẹ mu phuru ẹge unu swikoberu onwunu nanu; mẹ ẹge unu gude bọru 'e-nwuribe-enwuribe l'eyeye, unu yeru onwunu Kuráiyisutu l'ẹka.

Kuráiyisutu bọ ishi

⁶ Ọo ya bọ; keshinu unu natawaru Kuráiyisutu Jisosu; yọ bọru Nnajiufu unu; t'unu l'iya tugbabelekwaplu bọru nanu kwaseru. ⁷ T'ọ bọle kwaruphu ẹge oshi agbabeje ọgvu

l'ime alí; bụ ẹge unu a-gbabe ogvu l'ime Kuráiyisutu. T'ọ bụru Kuráiyisutu a-bụ ọkpa-
 ọlo, unu a-nọdu akpụ ndzụ unu ẹge aakpụje ọlo; unu akafua okweshi ike l'iphe ono, e
 ziru unu ono. Unu egudejekwaphu obu unu l'ọ ha keleje Nchileke ekele; ekelegharu iya
 ẹka.

⁸ Unu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'o nwe onye e-gude mmamiphe nwa ọ-maru-omachata;
 me ụgho, ẹ-te nweudu ishi; bya eduswee unu ụzo l'okpuberu okfu ono. Iphe ono bukota
 iphe shi l'iphe ndiphe ezi; me iphe shi l'eka ogvu-imigwe, achí mgboko-a. Ẹ tọ bukwa
 Kuráiyisutu b'o shi l'eka. ⁹ Okfu l'ọ bụ l'ẹhu Kuráiyisutu ono, byaru bya aburu madzụ
 ono; be Nchileke l'onwiya byaru bya edzua oke; ekoshikota onye ya bụ. ¹⁰ Nchileke shi-
 wa l'eka Kuráiyisutu ono, unu l'iya tugbaberu bụru nanu ono; mee tẹ ndzụ unu dzua
 oke. Yọ bụru Kuráiyisutu ono bụ onye ishi, kakota iphe bụ ndu bụ eze imigwe l'ẹphe ha;
 bya akakotakwaphu ndu ekfu iphe emenu l'imigwe.

¹¹ Ọ kwa teke ono, unu l'iya bya atugbabe bụru nanu ono b'e buru unu utsù; mbụ
 utsù ọphu ẹ-ta bụdu ẹka b'e gude bua ya. Ọ bụ Kuráiyisutu l'onwiya bụ onye buru iya
 unu. Utsù ono, o buru unu ono be bukwa ugwehu unu l'ophu b'o yefuru unu l'ọ bụ
 onye yefuru uwe; mbụ ugwehu unu ono, iphe dụ eji shi faa kutukutu ono. ¹² Lẹ teke
 ono, e meru unu baputizimu ono b'a tükookwa unu lẹ Kuráiyisutu likota elili. Tẹmanu
 be Nchileke bya atukokwaphu unu l'iya mee; unu atuko shi l'onwu teta nọdu ndzụ.
 Iphe kparu iya nụ aburu l'unu dakoberu ike ono, nọ Nchileke ono; bụ iya bụ ike ono, o
 gude mee Kuráiyisutu: yo shi l'onwu teta nọdu ndzụ ono. ¹³ O nweru teke unu shi dụ
 l'unu nwuhuru anwuhu; okfu l'unu mesweru Nchileke; me okfu l'unu te shidu buhawa
 utsù ọphu shi l'eka Kuráiyisutu. Obenu lẹ nta-a be Nchileke byawaru bya emee; unu
 lẹ Kuráiyisutu atuko nọdu ndzụ; yọ gukotaru ayi nvu l'iphe bụ iphe dụ eji, ayi meru
 l'ọ ha. ¹⁴ Ọ tükowa iphe ono, e deru l'ekwo, bụ iya bụ iphe ekoshi l'ayi dakakotawaru
 iphe ekemu ono, ọ turu ono kfuru fuchakota. Mbụ fuchakota iphe ono, e deru ono, shi
 dūwa l'ọ bụ ugwo; tọpyita ayi l'ekpiri l'ayi ha ono. Nchileke emeebe; bya akpakọ iphe
 ono kpmakpamu kpopyabe l'oshi-osweru; gude ẹge ono mee ya; yo rebuhu ire. Ẹ to
 nwehedu l'ọ ree ire ọdo jeyewaru. ¹⁵ Ọ bụ teke ono, Kuráiyisutu nwuhuru l'oshi-osweru
 ono b'o chikporu ike iphe bụ ndu eze, nọkota l'imigwe l'ẹphe ha; me ike kẹ ndu ekfu
 iphe emenu l'imigwe; kputa ẹphe lẹ ndzụ; kpufuta ẹphe l'edzudzu ọha; yebedua atua
 okokoko teke ono lẹ k'emekputa ono, o mekputaru ẹphe ono.

¹⁶ Ọo ya bụ; t'ẹ b'o nwekwa onye a-bya anọdu akpocha-pheru unu mkpocha l'iphe
 unu eri eriri; me l'iphe unu angu angungu. Ọdo bụ t'ẹ b'o nwekwa onye a-bya bya
 akpochalahaaru unu mkpocha l'ọo ọwaa bụ eswe-iphe, unu e-meje; t'unu dobekwa
 mboku ọphu meje eswe-iphe; ọdudu bụru l'ọo ọphu be ee-rije lẹ Ají Onwa Ophungu;
 m'ọ bụ kẹ iphe unu e-meje mboku ọtu-ume. ¹⁷ Ekemu ndu Ju ono l'ọ ha, e shi tọ lẹ kẹ
 iphemiphe ọbule ono be shi dukota l'ọ bụ nwonyonyo iphe e-mekochaa bya l'uzo ifu.
 Obenu l'ọphu bụ ọkpobe iya bụ Kuráiyisutu. ¹⁸ Ọo ya bụ t'unu be ekwekwa t'ọ nweru
 onye a-bya akposhia unu ọnata obunggo ono, Nchileke a-nu unu ono. Unu be ekwekwa
 tẹ ndu ono, ọonoduje atso ẹna t'ẹphe meje t'a sụ l'ẹphe wozitaru onwephe alí ono
 nafu unu obunggo Nchileke. Ẹphe anọduje ekfu tẹ aabajeru unwu ojozi-imigwe ẹja; sụ
 l'iphe ẹphe dzọberu ọkpa ekfu iya bụ àphù, ẹphe phuru. Egbe ndu ono anọdujelephu
 eku onwephe iphe ẹphe ta hadu l'ọ bụ iya. Yọ buleruphu mkpokoro egomunggo, ẹ-te
 nweudu ishi be ẹphe anọduje arí. ¹⁹ Ẹphe ta anyatajedu l'ọ nweru onye bụ ishi chochi.
 L'ọ bụ Kuráiyisutu bụ ishi chochi; chochi aburu ugwehu. Unu manarua l'ugwehu l'ọ ha
 dzekfuru lẹ nkwo iya lẹ nkwo iya je akpaa l'akwara, nọkota l'ẹhu; ẹhu edzekfua bụru
 nanu. Yọ bụru ishi emeje ugwehu ono; yoo vu evuvu ẹge Nchileke tumberu. Yọ bụru ẹge
 ọ dụ l'ẹhu Kuráiyisutu yeke chochi ndono.

Anwuhu; me ọno ndzụ onye lẹ Kuráiyisutu

²⁰ Keshinu unu lẹ Kuráiyisutu tuko nwuhukotawa be Nchileke bofuakwaru unu l'iphe
 ogvu, shi l'imigwe ezi; mbụ ogvu ọphu bụ iya achikota mgboko-a. ?Bụ ngunu meru
 iphe unu emekwadua l'ọ bụ ndu bukwadua ndu mgboko-a? ?Bụ ngunu meru iphe unu
 emekwadua iphe o kfuru; mbụ ekemu ono, suru: ²¹ "Be ebyikwa ẹka lẹ nri ọwaa."
 "Be edekwa ọnu l'ọwaa." "Be edenyikwa ẹka l'ọphu." ²² Iphe bụ ekemu ono l'ọ ha be
 bulekwaphu iphe madzụ gude ẹka ezilephu. L'iphe eeri eriri bukwa e-riebewa iya b'ọ
 gvuchawaru. ²³ E -kfudekpoo ya ekfuku be iphe ono, ẹphe ezi ono abujekwa: ẹphe -ezi
 iya; yọ dụ l'oo-me tẹ madzụ nweru mmamiphe. Obenu l'iphe ẹphe anọduje ezi bulephu
 iphe shi l'uche-obu kẹ madzụ, bụ iya bụ iphe ono, ẹphe anọduje ezi; sụ tẹ aabajeru unwu
 ojozi-imigwe ẹja; ọdo bụ onanu, ẹphe anọdujekwaphu eme t'a suje l'ẹphe wozitaru
 onwephe alí; me aphụ, ẹphe anọduje anu ugwehu ẹphe. Obenu l'iphemiphe ọbule

ono te nwekwa ophu eyejeru ephé éka t'ephé kpadeghee onwéphe t'égú ejo iphe ba agújeshi ephé.

3

¹ Keshinu Nchileke mewaru: unu lẹ Kuráýisutu atúko shi l'onwu teta nòdu ndzú; unu anòdu-wa ndzú ophungu; unu watanú ocho ége unu e-me t'iphe ono, nò l'imigwe ono rube unu éka; mbú iphe nò l'imigwe l'èke ono, Kuráýisutu nò l'èka-útara Nchileke ono. ² Unu woru oriri unu dobe l'iphe nò l'eli l'èke ono; unu be ewokwaru iya dobe l'iphe nò lẹ mgboko l'èke-a. ³ Ishi iya abúru l'ò dúwa l'unu nwuhuru anwuhu. Ndzú unu b'e wowaru domia l'èka Kuráýisutu l'ime Nchileke. ⁴ O bú Kuráýisutu bẹ bú ogbodo ndzú ayi l'ayi ha. Teke ono, Kuráýisutu a-bya odo ono bẹ unu e-tsokwa iya phú bya. Unu l'iya agbakwaruphu mgba l'òdu-biribiri nk'íya.

*Ndzú unu teke ono;
mẹ ndzú unu nta-a*

⁵ Oo ya bú t'unu pyí-gbushia iphe, bú iphe kẹ mgboko-a ophu nòkwadua unu ndzú l'èhu; bú iya bú: úru-alí; umere, rehuru erehu; égu ejo iphe; ijiménya; mẹ énya-kfúrukufuru. Ishi iya bú l'énya-kfúrukufuru dúlekwapu éji l'è wòtaru iphe odo dochia énya Nchileke l'obu madzú. ⁶ O bú iphemiphe obule ono e-me tẹ oke éhu-eghughu kẹ Nchileke dakfu ndu é-ta anúdurú iya okfu. ⁷ O nwekwaruphu teke unubédua shi emetsua iphe ono l'ò ha. O bú teke ono, unu shi eme iya ono bẹ bú teke obu, iphemiphe obule ono shi gude ndzú unu eme ége dú iya mma.

⁸ Obenu lẹ nta-a, unu búwa ndu kẹ Kuráýisutu-wa bẹ unu a-hakòta iphe ono l'ò ha. Unu haa éhu-eghughu; haa okpoma-okú. Unu be edobejekwaru madzú ibe unu iphe l'obu; unu ahaa ophuje madzú iphu. Tẹ okfu erehu be eshíjekwa unu l'ònu. ⁹ Unu ba adzújekwaru ibe unu ejo-ire; keshinu unu hakòtawaru akahú umere ono yele ejo ememe, tso iya nù. ¹⁰ Oo ya bú t'unu yee umere ophungu ono l'ò bú onye yeru uwe. O kwa Nchileke ono, nùru unu umere ophungu ono; a-nòdu eme unu t'unu kafúa oburu ndu o meru k'ophungu. Oo ya bú t'unu makòtaru onye Nchileke bú; matabe iya; k'ophu unu a-kafúaru odu ége o dú kwaseru. ¹¹ Keshinu o dúwa ége ono b'ẹ ta akpahékwá ishi kẹ l'onye ophu bú onye Ju; onye ophu ta bú. Ta akpahé ishi kẹ l'e buru ugvu; te bu. Te ekfuhe kẹ l'onye ophu bú onye alala; onye ophu abúru onye imoswa. Te ekfuhe kẹ l'onye ophu bú ohu; onye ophu abúru amadú. É to nwehekwa iphe ono ophu aakpakwadu ishi iya. O búwa Kuráýisutu bú mkpakò-lẹ-nphuko. O buwa ebubu l'ime obu unu l'unu hakòta.

¹² Unubédua búwa unwu Nchileke. O yeru unu obu; fòta unu t'unu búru ndu nk'íya. Oo ya meru iphe unu a-phújeru madzú ibe unu imiko; mejeru madzú iphe-oma. Unu wozitaje onwunu alí; unu emeje odo; tajeju iphe nshi. Unu chíta iphe ono l'ò ha yee onwunu l'ò bú onye yeru uwe. ¹³ Ibe unu -mee unu éji; unu atagbujee ya lẹ nshi. Teke bú lẹ madzú meru unu iphe unu a-ta iya úta; unu agúaru iya nvú. Lẹ Nnajiufu guakwaru unu nvú l'iphe dú éji, unu meru. Oo ya bú t'unu gujekwaaru ndu odo nvú teke ephé mesweru unu. ¹⁴ Ophu katsúkpo nù l'iphemiphe obule ono bú t'unu yeru ibe unu obu. T'obu ono, unu yeru ibe unu ono swíkobe unu; mee unu t'unu tugbabe búru nanú ogbodo aburu. ¹⁵ T'èhu-agu ophu shi l'èka Kuráýisutu búru iya a-nò unu l'obu; l'eduzi unu úzo. Okfu l'ò bú éhu-agu ono kparu iphe Nchileke kukoberu unu t'unu bya abúru ugwehu lanú. Unu kejeje Nchileke ekele k'onanu. ¹⁶ Unu kwe t'ozí ono, shi Kuráýisutu l'ònu ono bya eburu unu eburu l'obu; dzua ya oke. Unu yejeru ibe unu éka; mee t'ozí ono kafúa ephé odo énya. Unu gudeje mmamiphe, Nchileke nùru yeru ephé éka. Unu egudejekwa iya phú alò ephé éka lẹ nchí. Unu gujee Egvu-oma nù Nchileke; mẹ egvu ekele; mẹ egvu mmakanú odo, shikota Ume-dú-Nsò l'èka. Unu gude obu unu l'ò ha mekota iphemiphe obule ono; shi ége ono kejeje Nchileke ekele. ¹⁷ Iphe bú iphe unu eme ememe; mẹ ophu unu ekfu ekfukfu; unu gudeje epha Nnajiufu, bú Jisòsu Kuráýisutu eme iya. Unu shíjelephu Kuráýisutu l'èka l'èkele Nchileke, bú Nna ekele.

Umere, ee-meje l'ufu ndu kẹ Kuráýisutu

¹⁸ Unubé unwanyí; unu wozitaje onwunu alí l'èke ndu bú nji unu nò; bú iya bú iphe gbaru ndu etso úzo Nnajiufu l'ememe.

¹⁹ Unubé unwoke; unu yeru nyee unu obu. Unu be emegbujekwa ephé emegbu.

²⁰ Unubé unwegirima; unu nùjeru nne lẹ nna unu okfu l'iphemiphe obule, ephé ekfuru unu. L'ò kwa iphe dú Nnajiufu mma ndono.

²¹ Unubé ndu ophu bú nna; unu be emejekwa unwu unu iphe éhu e-ghu ephé eghughu; e menyaa; obu dahú ephé ajílakpa.

²² Unubẹ ndu ọp̄hu bụ ohu; unu nujeru ndu bụ Nnajiufu unu kẹ mgboko-a okfu l'iphemiphe ọbule, ẹp̄he kfuru unu. Unu ba asujekwa l'ọ bụ teke ẹp̄he ele unu ẹnya bẹ unu e-jeje ozi; k'ọp̄hu ẹp̄he a-jajẹ unu ajaja. Unu gudeje obu iphoro ejeru ẹp̄he ozi. Ip̄he unu e-gude eme iya ẹge ono bụ lẹ Nchileke d̄uru unu lẹ nsọ. ²³ Ip̄he, bụ ip̄he e zijeru unu ememe; unu fubeje ifu mee ip̄he ọbu; nyata l'ọ bụ Nnajiufu ayi bẹ unu emeru iya. Unu bẹ emekwa l'ọ bụ madzụ mmakanụ bẹ unu emeru iya. ²⁴ Unu nyatajẹ l'ọo Nchileke bẹ e-bu unu nggo iya; bụ iya bụ lẹ Nnajiufu a-nụ unu ip̄he ono, o kwetaru ndu nk'ia ụkwa iya ono. L'ọ kwa Kuráiyisutu bẹ bụ ọgbodo Nnajiufu, unu ejeru ozi. ²⁵ Obenu l'onye yeru ẹka l'ejọ ip̄he bẹ Nchileke a-kfukwa ụgwọ ọp̄hu gbaru iya nụ; m'o -ruhuru; onye ọbu b̄uru egbe onye nḡunu. Lẹ yẹbedua, bụ Nchileke ta d̄ukwa onye oole ẹnya l'ifu.

4

¹ Unubẹ ndu bụ nnajiufu, nweru ohu; unu mejekwaru ohu unu nhamunha; mẹ ip̄he ruberu ẹp̄he. Unu nyatajẹkwa l'unubẹdua nwekwaruphu onye bụ iya bụ Nnajiufu unu, bu l'imigwe.

Ip̄he unu e-meje

² Unu ba atugbejekwa ẹka l'okfu anụ Nchileke. Unu kwabejekwa ẹnya; tẹ ike ba agv̄u unu teke unu ekfu anụ iya. Unu ekelejekwa iya ph̄u ekele teke unu ekfu anụ iya. ³ Unu kfujekwaruphu nụ iya l'okfu ẹhu ayi. Unu kfujeru iya t'ọ guhaaru ayi ụzo ọhuma t'ayi zijee ozi-oma ono; mbụ t'ayi zijẹ ip̄he ono, Nchileke shi domia edomi, bụ iya bụ Kuráiyisutu l'onwiyá. Ọ kwa k'ozí-oma kparu ip̄he mu nọ lẹ mkp̄oro nta-a. ⁴ Unu kfujekwaruphu nụ iya t'o mee mu tẹ mu d̄u ike kfujee t'o doo ndiphe ẹnya l'ẹge ọ gbaru mu l'ekfukfu iya.

⁵ Unu meje umere l'ọ bụ ndu maru ip̄he, gbaru ẹp̄he l'ẹke ndu ẹ-ta b̄udu ndu kẹ Kuráiyisutu nọ. Unu gudejekwa ụzo, n̄oru unu zijẹ ozi-oma ono; unu ba ahajekwa ụzo ọbu t'ọ laa kẹ mmakanụ. ⁶ T'okfu unu gujee egugu; ono tsojẹ l'ọ bụ ip̄he únú tsuru; k'ọp̄hu oo-heje ndu unu ekfuru iya uhere t'ẹp̄he gebejeru unu nch̄i. Unubẹdua amajekwanuru ẹge unu e-yejeru onyenon̄u ọnu l'aji, ọ j̄iru unu.

Ekele mkp̄o-chi ishi iya

⁷ Nwanna ayi Tíkik̄osu, bụ onye ayi yeru obu e-kfurua unu iphemiphe ọbule; k'ọp̄hu unu a-mawaruru ọnodu mu. Tíkik̄osu bụ onye koshiwaru lẹ ya gbaru kẹ t'ẹ gude ire iya ẹka. Yọ b̄ukwaruphu onye mu l'ia t̄uko ejeru Nnajiufu ozi ono. ⁸ Mu ziwaru Tíkik̄osu ono t'ọ bya ak̄oru unu ẹge ayi eme emechi; mẹ t'ọ bya emekwaaphu tẹ obu shihu unu ike. ⁹ Onye yele iya a-yi teke ọo-bya bụ Onésimosu, bụ onye ayi yeru obu; b̄ukwaruphu onye koshiwaru lẹ ya gbaru kẹ t'ẹ gude ire iya ẹka; mbụ Onésimosu k'ufu unu. Ẹp̄he ẹbo ono a-kowaruru unu ẹge iphemiphe ọbule d̄u l'ibiyi ọwaa.

¹⁰ Arisuták̄osu, bụ onye mu l'ia t̄uko n̄odu lẹ mkp̄oro ajikwaphu unu. Yọo j̄ikwaphu unu mb̄u Maku, bụ nwa nwanna nna Bánabasu. E zihakwaru nzi ẹhu iya; yo rua unu lẹ nch̄i. Teke o shitaru ụzo iya nk'unu; unu koshikwa iya l'ẹhu atso unu ẹna l'ọ byaru. ¹¹ Jis̄osu onanu, ẹpha etushi iya bụ J̄osutosu ono ajikwaphu unu. Ọ bụ ụmadzu ẹto ono bẹ b̄ukwadua ndu Ju, tso mu eje ozi ono, ayi eje; gude ekoshi l'ọo Nchileke bụ eze ono. Ọ bụ ẹp̄he bẹ an̄oduje ad̄u mu ike.

¹² Ọojikwaphu unu mb̄u Epáfurasu kẹ ufu unu. Yẹbedua bẹ b̄ukwaphu onye ejeru Kuráiyisutu Jis̄osu ozi. Oogudeje obu iya l'ọ ha fube ifu l'okfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu unu; l'ekfushi iya ike tẹ Nchileke mee unu t'unu ba akp̄oje laa azu. Yo mekwaaphu t'unu maru umere, gbaru onye kẹ Kuráiyisutu ọgbodo amaru. Unu mekwaaphu t'ọ heje unu uhere ome ip̄he bụ uche-oby Nchileke. ¹³ Mb̄edua ekfukpo l'onwomu lẹ oosekpo akanya ẹhu unu l'eseshi iya ike l'okfu anụ Nchileke ono. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ooseshi akanya ono ike l'okfu anụ Nchileke l'okfu ẹhu ndu Layodisiya; mẹ l'ẹhu ndu Hiyerápolis. ¹⁴ Onye d̄okinta ono, ayi yeru obu ono; mb̄u Luku ajikwaphu unu. Yọo j̄ikwaphu unu; mb̄u Dímasu.

¹⁵ Unu j̄ikwaaruphu ayi un̄wunna ayi ph̄e ono, nọ lẹ Layodisiya ono. Unu ajikwaaruphu ayi Nimfa; mẹ ch̄ochi ono, edzukobejẹ lẹ nk'ia ono. ¹⁶ Teke unu ḡutsuaru ẹkwo-ozí-wa; unu mekwaa t'ọ rua ndu Layodisiya ẹka; k'ọp̄hu ẹp̄hebedua a-ḡukwa iya ph̄u. Unu aḡukwaaphu ẹkwo-ozí onanu, shi Layodisiya ono. ¹⁷ Unu zia Ak̄ip̄osu lẹ mu s̄uru t'ọ keshikwaa ẹhu jekota ozi ono, e ziru iya t'ọ jee l'ozí ono, ayi ejeru Nnajiufu ono.

¹⁸ Ọ bụ mb̄edua, bụ P̄olu gude ẹka mu ede ọwaa nta-a gude l'ẹkele unu. Unu ba azahajekwa lẹ mu nọ lẹ mkp̄oro.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-ip̄he-oma.

Èkwo ke mbu, Pòlu deru nu Ndu Tesalonáyika

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mbèdua, bụ Pòlu alaru chọchi Tesalonáyika, bụ ndu ke Nchileke, bụ Nna; bya abụkwaruphu ndu ke Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu. Ndu mu l'èphe gbakọru èka ede iya bụ Siluvánọsu yèle Tímoti.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-ọma; yo mekwaaphu t'unu buru l'èhu-agu.

Umere ndu Tesalonáyika;

mẹ ekweta èphe

² Tekenteke ayi ekfu anụ Nchileke; bẹ ayi anyatajẹ unu; ekele iya ekele l'okfu èka unu l'unu ha. ³ Tekenteke bẹ ayi anyatajẹ unu l'ifu Nchileke, bụ Nna ayi; mbu nyata ège unu gudewa ozi, unu jeru iya; koshi l'unu kweshiru ike l'iphe unu kweru; mẹ ège unu gudewa osheshi akanya ike; koshi l'unu yeru iya obu; mẹ ège unu gude ọta-nshi; koshi l'unu eleshi ẹnya mbọku ono, Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráiyisutu a-bya ọdo ono ike. ⁴ Ụnwunna ayi; ayi makwaru-a lẹ Nchileke yeru unu obu; bya afọta unu t'unu buru ndu nk'ia. ⁵ Iphe ọbu bụ l'ayi byaru bya ezia unu ozi-ọma ono; tọ bụ okfu-ọnu nkinyi iya bẹ ayi gude zia ya unu. Nchileke bẹ shikwa iya phụ koshi unu l'ike iya ereshi ire ike. Ume Nchileke ono bẹ yeru ayi èka; ayi adu ike mee; unu amaru ọgbodo amaru l'iphe ayi ezi unu bụ oswi-okfu. Umere, ayi meru teke ayi l'unu nọ mewaruru; unu amaru egbe ndu ayi bụ. Ọ kwa ège ọo-duru unu lẹ mma meru; ayi emee egbe umere ono. ⁶ Tọ dọ iya bụ; unu abya awata ọmu umere ayi; yo bwaruru unu ọmu umere Nnajiufu. Ọphu unu te gudekaru l'unu eje iphe-ehuka teke ezi unu ozi-ọma ono; unu egudelee èhu-ọtso-ena ọphu shi Ume-dụ-Nsọ l'èka; nata ozi ono. ⁷ Ọo ya meru iphe unu bya aburu ndu, iphe bụ ndu ọphu wowaru onwèphe ye Kuráiyisutu l'èka lẹ Masedóniya; mẹ lẹ Akáya byaru bya awata ọmu èka èphe. ⁸ È tọ bụlekwa l'ozì-ọma ke Nnajiufu ono, unu ezi ono bẹ dzuru Masedóniya; mẹ Akáya nkinyi iya. E woru, unu woru onwunu ye Nchileke l'èka bẹ ngakọtaakwaru èkemeke ọbule; k'ọphu è to nwehedu onye ayi a-bya akọlahaaru iya akọru k'iche. ⁹ Iphe bụ èke ayi jeru bẹ aanọduje ekfugbaa k'ège unu gude meshiaru ayi teke ono, ayi byaru ndu-unu ono. Èphe akọkwaaphu ège unu gude sefukotawa èka l'ogwa iphe aagwa agwagwa; bya aghachiwaru Nchileke ifu; jelahaaru ọkpobe Nchileke ono, nọ ndzụ ono ozi; ¹⁰ bya awatakwaphu ole ẹnya Nwa iya ono, e-shi l'imigwe bya ono; mbu nwa iya ono, bụ Jisọsu ono, o meru; yo shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ ono. Ọo ya bụ onye a-dzọ ayi l'oke èhu-eghughu ke Nchileke; mbu l'oke èhu-eghughu ono, Nchileke a-zube ndu eme iphe dọ eji mbọku ikpe ono.

2

Ozi, Pòlu jeru lẹ Tesalonáyika

¹ Ụnwunna ayi; unubèdua l'onwunu marua l'akpakfuta ono, ayi kpakfutajeru unu ono ta bụkwa ke mmakanu. ² Unu makwaru-a egbe iphe-ehuka, ayi jeeberu lẹ Filipayi; makwaruphu ège e gude mee ayi iphe-iphèrè l'èke ono. Obenu lẹ Nchileke ayi melekwaru-a obu ayi; yo shihu ike; k'ọphu ayi byakwaduru bya ezia unu ozi-ọma Nchileke ono; ayi te dze lẹ ndu mkpọ-byi dọ-pheru ayi mgburumgburu. ³ Teke ono, ayi arọ unu t'unu bya aburu ndu ke Kuráiyisutu ono bẹ iphe nọ ayi l'ọkpoma; ayi arọ unu ta bụkwa t'ayi bya eduphua unu eduphu; tọ bụ l'ọ nweru ejo iphe ayi vu l'ọkpoma; tọ bụ l'ọ t'ayi bya egude ughu haru unu ghotá. ⁴ Iphe ayi gbe emeje bụ l'ayi ekfuje iphe bụ uche-obu Nchileke; okfu lẹ yèbèdua bẹ lewaru ayi ẹnya; maru l'ayi koshiwaru l'ọ gbaru ke t'ọ gude ire ayi èka; bya eworu ozi-ọma ono ye ayi l'èka. Ayi te ekfukwa t'ọ tsoje madzụ ẹnà lẹ nchì; gbahaa t'ayi kfujee ya ège ọo-dụ Nchileke mma, bụ iya bụ onye ono, eletaje ime obu ayi; maru iphe ayi arọ ono. ⁵ Unu makwaru-a l'ẹ to nwekpodua teke ayi gude ire-machamacha kfuru yeru unu teke ono, ayi byaru nk'unu ono; ayi te me umere l'á sùrù l'ọ iphe ayi ta bụdu bẹ ayi sùru l'ayi bụ; ège ee-shi t'unu nu ayi iphe. Ọ kwaphu Nchileke a-haru ayi enge iphe-a, ayi ekfu-wa. ⁶ È to nwekwa onye ayi meru k'ọphu ọo-ja ayi ajaja. Ayi te mekwa t'unu jaa ayi ajaja; ayi te me tẹ ndu ọdo jaa ayi ajaja. ⁷ Lẹ keshinu ayi bụ ndu ishi-ozì Kuráiyisutu b'ọ gbakwaru ke t'ayi sù t'unu vuta mkpa èhu ayi; obenu l'ayi melekwaru-a unu agu teke ono, ayi nọ lẹ nk'unu ono. Mbu l'ayi dukpooru unu agu ège nwanyi, eleta unwu iya ẹnya adujeru èphe agu. ⁸ Ayi yeru unu obu nshinu. Ọo ya meru iphe ayi chiru iya; sù l'ẹ tọ bụledua ozi-ọma ono, shi Nchileke l'èka ono bẹ ayi l'unu gba mgba; ndzụ ayi bẹ ayi l'unu gbakwaphu mgba. Iphe ọbu aburu l'unu nonuka ayi l'obu. ⁹ Ụnwunna ayi; unu nyatajekwa ège ayi seshiberu

akanya ike; jeta ozi; ike agvụ ayi. Teke ono, ayi ezi unu ozi-oma ono, shi l'eka Nchileke ono bę ayi jeru ozi: eswe; l'enyashi; jeta nri, ayi e-ri; t'ę b'ọ dụ onye ayi a-buru ivu ęra nọduru.

¹⁰ Unubędua a-nọdukpoo aharu ayi enge. Ege ono kwaphu bę Nchileke a-nọdu aharu iya ayi. Umere, ayi shi emejeru unubę ndu kwetaru l'ozi-oma ono bę gukwaru egugu; vudo nhamunha. Ę to nwekwa ęke ayi metaru iphe aa-ta ayi ęta. ¹¹ Unu makotaru l'ọo ege nna anọduje ehe unwu iya; bę ege ayi shi ehe unu l'ęhu l'ęhu. ¹² Ayi mewaru unu; obu eshihu unu ike. Ayi aduwa unu ike; kfuwa iya kfushiaru iya unu ike t'unu meje umere, dų Nchileke mma. Ọo Nchileke ono bę kuru unu t'unu bya abata l'ęke ya bų eze; mękwaphu t'unu l'iya gbaru mgba nweru ọdu-biribiri nk'iya.

¹³ Iphe meru iphe ayi ta atugbejedu ęka l'okele Nchileke ekele teke ayi ekfu anų iya bų lę teke unu nuru okfu Nchileke ono, ayi bya ezia unu ono bę unu gbobeleruphu ęka labų; nata iya. Unu ta natakwa iya; kua ya okfu madzu. Unu nataru iya l'ọ -bų okfu Nchileke; mbų yọ bųkwaru okfu Nchileke bų iphe ọ bų. L'ọ kwa Nchileke ono l'ere ire l'ime unubę ndu nataru ozi-oma ono. ¹⁴ Unwunna ayi; ọ bų iphe ono, shi mbaru unu ono bę bų iphe shi mbaru chọchi kę Nchileke, bų ndu ephe lę Kuráyisutu tugbaberu buru nanų l'alį judiya. Ọ bulephu ege ndu alį unu eme unu kpakpawowo bų ege ndu alį ephebe ndu Ju shi eme iya ephebedua. ¹⁵ Ọ bų ndu Ju ono bę bų ndu gburu Nnajiufu; mbų Jisọsu; gbaun ndu nkfuchiru Nchileke; bya achja ayibedua chifu ayi l'alį ephe. Ephe egude ege ono meta iphe ta dudu Nchileke mma swibe onwephe; bya aburu ọgu, nọru madzu kparamkparam. ¹⁶ Ege ephe shi buru ọgu ono bų l'ephe te kwedu t'ayi zia ndu ę-ta budu ndu Ju ozi-oma ono; k'ọphu Nchileke a-dzo ndu ono, ę-ta budu ndu Ju ono. Ę to nwekpoodua teke ephe te emetajedu iphe dų eji; yọ wọ ephe l'ękpiri. Obenu l'oke ęhu-eghughu kę Nchileke bę mekocharu dakfukwanu ephe.

Ọgu Pọlu t'o je ajia ndu Tesalonáyika

¹⁷ A bya abya l'ęhu nk'ayi; unwunna ayi; o teekwaru ęnya; k'ọphu ayi l'unu phų-beru. Ọ bų oswi-okfu l'ọ tewaru ęnya ifu ayi l'unu kpọberu; obenu l'obu ayi nọkwaa l'ęke unu nọ. Obu unu duta-beru ayi; k'ọphu ayi shiwa teke teru ęnya seta ege ayi e-me t'ayi l'unu phų ọdo. ¹⁸ Ayi seekwaru ege ayi e-me kpakfuta unu; mbų lę mbędua, bų Pọlu l'onwomu bę seekwaru abyabya ugbo olemole; ọbu lę Sétanu akpọshije iya ayi. ¹⁹ Ọo nwekpooru ege ọ dų, ę-ta budu unu nkinyi iya bę bų ndu ayi chiru ęka nyanwua; buru unu e-me t'ęhu tsoo ayi ęna. Ọ bų unu l'a-bų obunggo, ayi e-gude l'eku onwayi l'ifu Nnajiufu ayi, bų Jisọsu teke ono, ọo-bya ọdo ono. ²⁰ Ọo unubędua bę bų iphe ee-gude jaa ayi ajaja; bųkwaruphu unu bų ęhu-ọtso-ęna nk'ayi.

3

¹ Ya ndono; a nọnyaa; ayi ta dųhe ike tagbua ya lę nshi; ayi achipyaa ya l'ọ ka ayi mma ayibedua t'ayi kwaa lę Átęnsu; ² gbe zia nwanna ayi Timoti. Yebedua bųkwaphu onye ayi l'iya tukoru ejeru Nchileke ozi; mbų ozi k'ozi-oma kę Kuráyisutu. Ayi ziru iya t'ọ bya emee t'unu vudoshia ike l'iphe unu kweru; yo mekwaaphu t'obu shihu unu ike; ³ k'ọphu ę too nwedu m'ọ bų onye lanų l'unu ha, e-gude k'ęhu-wa, aakpa unu-wa kpọlaa azų. Unubędua l'onwunu makwaru-a l'ęhu ono, aakpaębeje ayi ono bę bųkotakwa iphe Nchileke makotahawaru l'ọo ege ọo-muru ayi. ⁴ Mbų; mę ayi kfukwaru iya unu l'odungu teke ono, ayi nọ lę nk'unu ono l'aa-kpakwa ayi ęhu. Unu elewaa l'ọ dųwa ege ono ọbu; yọ buru iphe unu tukọ makotahawaru. ⁵ Ọo ya meru iphe mu nọdunyaaru; to kwe tę mu tagbukota iya lę nshi; mu ezi Timoti t'ọ bya amaru ege unu vudoshibe ike l'ekwekwe, unu kweru kę Nchileke. Ọ bų egvu bę mu tsuhuru; sų: ?a maru o-nwuru-oye ono; mbų Sétanu te nwuakwarunu unu ye t'unu buhaa ekwekwe ono; akanya ono, ayi seru l'okfu ęhu unu ono aburu akanya ọ-la-l'iyi.

⁶ Obenu lę nta-a bę Timoti shiwa l'ęke unu nọ lawaa; lakfuta ayi; bya ezia ayi ozi, dų mma: l'ekwekwe unu shihuru-a ike; unu eyekwaruphu ibe unu obu. Ọ kọkwaruphu ayi l'unu anọduje achiru ayi idzu ọma; kpooru ayi l'obu ayi dų unu nshinu ege ono obu nk'unu dųkwaphu ayi ono. ⁷ Unwunna ayi; ọ bų okfu l'unu vudoshi ike l'ekwekwe, unu kweru kę Nchileke kparu iphe obu eshihuje ayi ike l'iphe bų iphe-ęhuka, ayi eje; mę ęhu, aakpaębe ayi. ⁸ L'ọ kwa nta-a bę ndzu byaru ayi l'ikoro; keshinu ọphu unu vudoshi ike l'atugbabe, unu lę Nnajiufu tugbaberu. ⁹ Mbų; ?nanukpo ege ayi e-bebe wata okele Nchileke ekele ęhu unu; mę k'ęhu ono, o meru; yoo tso ayi ęna l'ifu yębe Nchileke l'okfu ęhu unu ono? ¹⁰ Ayi egudejekwaphu obu ayi l'ọ ha ekfu anų iya: eswe l'enyashi; ekfushiru iya ike t'ọ mee t'ayi l'unu phų; t'ayi mee ęke ekwekwe unu t'eshihudua ike; t'ọ shihu ike.

¹¹ Nta-a bụ tẹ Nchileke, bụ Nna ayi l'onwiya; mę Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu bọoru ayi ụzo, ayi e-shi abya unu agbaphe. ¹² Tẹ Nnajiufu mekwaaphu t'unu kafua oyeru ibe unu obu; mbụ t'unu kfuibe ọswa yeru ibe unu obu ọkpobe eyeye; mbụ yee ya kẹ 'ama-ẹge-e-me iya. Yọ bụkwaruphu ẹge ono bę unu e-yeru iya iphe bụ madzụ phuu. Ọ kwa ẹge ono bę ayibedua yeru iya unu. ¹³ Ọo ya bụ k'ọphu oo-me t'obu shihu unu ike; unu evudo l'ifu Nchileke, bụ Nna ayi; bụru ndu dukota mma; too nwe ẹke aa-ta unu ụta teke ono, Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu yele ndu nk'ia a-yiru bya ono.

4

Umere, du Nchileke mma

¹ Ụnwunna ayi; iphe ọdo, tsofua ya nụ bụ: l'iphe unu mụtaru l'ẹka ayi bụkwa ẹge unu e-shi gude ndzụ unu eme iphe dụ Nchileke mma. Tẹmanu b'ọ bụlekwapu iphe ono, dụ Nchileke mma ono bę unu emekwaphu. Nta-a bę ayi gudekwa ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu arọ unu; ekfushiru iya unu ike t'unu kafuaru ome iphe dụ Nchileke mma l'ẹje. ² L'unu mawaru-a ọkwa, ayi shi l'ẹka Nnajiufu, bụ Jisọsu nmaaru unu; koshi unu ẹge unu e-meje umere. ³ L'iphe dụ Nchileke mma t'unu meje bụ tẹ ndzụ unu l'ọ ha bụkotaru nk'ia; mbụ t'unu sefu ẹka l'ome kẹ nwanyi. ⁴ Ọdo bụ: unubę unwoke; t'onyenonu maru ẹge oo-shi lụa nwanyi l'ụzo, vudo nhamunha, bụ iya bụ l'ẹge ọ dụ Nchileke mma; mę ẹge ugwu e-tso onye ọbu. ⁵ T'ẹ b'ọ bụkwa ẹgu ojekfu nwanyi a-lọtaje unu; unu eje alụa nwanyi ẹge ndu ẹ-ta bụdu ndu Ju; mbụ ndu ẹ-ta madụ Nchileke aluje. ⁶ Lẹ kẹ ọlu nwanyi-a, ayi ekfu-wa bụkwa t'ẹ b'ọ dụ onye e-meswe ibe iya; ọphu 'ọ dukwa onye e-megbuta ibe iya. Ayi kfuhaakwaru iya unu; rua ya unu aruru lẹ nchi l'onye eme egbe iphe ono bę Nnajiufu a-gwakwa ọchi. ⁷ Lẹ Nchileke te kukwa ayi t'ayi bya emerushije onwayi emerushi. Iphe o kuru ayi bụkwa tẹ ndzụ ayi bụru iphe ayi e-gude kwabe iya ugwu. ⁸ Ọo ya bụ l'iphe bụ onye jikaru iphe ono, ayi ezi ono ta bụkwa madzụ b'ọ jikaru; ọ kwa Nchileke b'ọ jikaru; mbụ Nchileke ono, anuje unu Ume-dụ-Nsọ iya ono.

⁹ A bya abya lẹ k'oyeru ụnwunna obu: onanu ta bụkwa iphe aa-bya awata oderu unu l'ẹkwo; l'unubedua l'onwunu bę Nchileke l'onwiya ziakwaru ẹge unu e-yejeru ibe unu obu. ¹⁰ Mbụ; yọ bụlekwaruphu ẹge e ziru iya unu; bę unu shi meta iya. Mbụ l'unu yeru iphe bụ ụnwunna ayi, nọkota lẹ Masedóniya mgburumgburu obu. Obenu l'ayi ekfushikwaru iya phụ unu ike ụnwunna ayi t'unu kafukwaaru ome ẹge ono l'ẹje. ¹¹ Unu kebejelekwapu ẹhu buru l'odoo. Unu ekebejelekwapu ẹhu lepyabe ẹnya l'ozu nk'unu. Unu egudeje ẹka unu seta iphe unu e-gude buru; bụkwa iya-a bụ iphe ayi kfuhawaru unu-wa. ¹² Ọ bụ umere ono bę unu a-noduje eme; bụkwaru iya phụ bụ umere, gbaru unu l'ẹke ndu ẹ-ta bụdu ndu kẹ Kuráiyisutu nọ; k'ọphu ẹphe a-kwabeje unu ugwu; too nwekwanu onye unu a-sụ: l'ọ -bụdu iya bę unu te emekwa mkpa, nọru unu.

Abyabya, Nnajiufu a-bya ọdo

¹³ Ụnwunna ayi; iphe ayi eme t'unu maru bụ okfu ẹhu ndu nwuhuru anwuhu; k'ọphu unu ta agudu aphụ iya l'ọ bụ ndu ẹ-te eledu ẹnya l'ẹphe lẹ Kuráiyisutu e-mekochaa nọdu. ¹⁴ Ayi kwetaru kweshia ike lẹ Jisọsu bę nwuhuru nụ; meebe teta nọdu ndzụ. Ege ono bę ayi kwetakwaruphu lẹ Nchileke e-shi Jisọsu l'ẹka; mee tẹ ndu, wooduru onwephe ye Jisọsu l'ẹka tẹmanu bę ẹphe nwuhuderu; t'ẹphe lẹ Jisọsu tuko teta nọdu ndzụ; ẹphe etsoru iya bya.

¹⁵ Iphe ayi ekfuru unu bụ ozi, shi Nnajiufu l'onu: l'ayibedua, bụ ndu ọphu a-nọkwadua ndzụ teke ono, Nnajiufu a-bya ọdo ono te evukwaru ndu ọphu nwuhuhawaru nụ ụzo. ¹⁶ Ishi iya aburu lẹ Nnajiufu l'onwiya e-shikwa l'imigwe alazita l'al; l'echi mkpu ọgu. Eze onye ishi ojozi Nchileke a-nọdu eku oku; l'egbukwapu ụpyoku Nchileke. Ọo ya bụ; ndu ono, wooduru onwephe ye Kuráiyisutu l'ẹka bę ẹphe nwuhuderu ono evuru ụzo teta; nọdukota ndzụ. ¹⁷ Ẹphe -tetabelephu; tẹmanu Nchileke adzuchata ayibedua, bụ ndu ọphu nọkwadu ndzụ teke ono; ayi l'ẹphe abya atuko nmagbabe nọdu l'ime urukpu; jekfushia Nnajiufu, bụ Jisọsu l'ephekerephe; k'ọphu ayi lẹ Nnajiufu a-nọduwaru. ¹⁸ Ọo ya bụ; t'unu gude okfu-a dọa ibe unu ike.

5

Kwaberu abyabya kẹ Nnajiufu

¹ Ụnwunna ayi; ẹ tọ bụhekwaru iphe aa-bya edederu unu l'ẹkwo sụ unu l'ọo teke ọbu ndọ; ọ dudu l'ọo mbọku ọbu, iphemiphe ọbule ono e-mekota ndọ-ọ. ² L'unubedua makwaru lẹ Eswe kẹ Nnajiufu a-tukwa madzụ l'ukfu ẹge ono, onye iphura atuje madzụ l'enyashi ono. ³ L'ọ kwa teke ndiphe sụru: "Ha! Lẹ mgboko dukwa agu; ọ bụakwa t'onyenonu túsaru ẹhu; wata oje ẹge dụ iya mma;" ono bụ teke bụ: a bya ele ẹnya;

íyí aburu phẹ́reketengu. Ọ bú ege ozeda ẹ́ku nwata a-phùshihujeru nwanyi, dù ime; bú ege íyí ọ́bu a-phùshihu: ẹ́phe atùko yifukota; too nwe m'ọ́o onye lanu, a-wafu nù. ⁴ Obenu l'unubèdua ta nọ́kwa l'ẹ́kpuru-ọ́chi; ụ́nwunna ayi; kẹ́ tẹ́ mbọ́ku ono, Nnajiufu a-bya ono tẹ́ unu l'ụ́kfu l'ọ́ bú abyabya onye iphura. ⁵ L'unubèdua bẹ́ bukwa l'ẹ́ke iphoro nọ́; mẹ́ l'ẹ́ke bú eswe. Ayi ta bukwa ndu bu l'ime ẹ́nyashi nọ́; ayi ta bú ndu bu l'ẹ́kpuru-ọ́chi. ⁶ Ọo ya bú; keshinu ọ́ dọ́wa ege ono; t'ayi be kukwaru mgbenya ege ndu ọ́phu ekutsua; t'ayi gbe muchikwaaru ẹ́nya; t'ẹ́nya doo ayi é́dòdò. ⁷ Ndu eku mgbenya bú l'ẹ́nyashi bẹ́ ẹ́phe ekuje iya; búru l'ẹ́nyashi bẹ́ ndu anguje mée; l'akpọ́ kulakula anguje iya. ⁸ Obenu lẹ́ keshinu ayibedua bú ndu bu l'ẹ́ke bú eswe; t'ẹ́nya dónúá ayi é́dòdò; tẹ́ ekwekwe, ayi kweru yele obu, ayi yeru ibe ayi búru uwe-ígwè, ayi e-yeje; mbụ́ uwe-ígwè, e-gbochitaje ayi ọ́kpoma. T'adzọ́ta ono, ayi ele ẹ́nya iya lẹ́ Nchileke a-dzọ́ta ayi ono buru iya a-bụ́ okpu-ígwè, ayi e-kpuru. ⁹ Nchileke ta tṹkwa ayi ẹ́ka; t'ayi buru ndu ya a-zube oke ẹ́hu-eghughu iya; gbahaa t'ayi bya tẹ́ ya shi l'ẹ́ka Nnajiufu ayi, bú Jisọ́su Kuráýisutu; dzọ́ ayi; ¹⁰ mbụ́ Jisọ́su ono, nwụ́-chiru ayi ọ́nwu ono; k'ọ́phu bú: e meebe; ayi l'iya atùko nọ́du ndzụ́: mẹ́ ayi -nọ́ ndzụ́; mẹ́ ayi -nwùhuru anwùhu teke ọ́o-bya. ¹¹ Ọo ya bú; t'unu meje t'ọ́bu shihu ibe unu ike; unu eyekwaruphu ibe unu ẹ́ka t'ẹ́phe vudoshia ike l'ekwekwe, ẹ́phe kweru; bú nù iya-a bú iphe-a, unu eme-wa.

Iphe unu e-meje

¹² Ayi arọ́ unu; ụ́nwunna ayi; t'unu yejeru iphe bú ndu ono, ese akanya ẹ́hu unu ono ugwu; mbụ́ ndu ono, bú ẹ́phe bú ndu, Nnajiufu fọ́taru t'ẹ́phe búru ndu ishi unu; bukwaruphu ndu a-nọ́du akpọ́-ziru unu ọ́zo ono. ¹³ Unu egudekwaphu k'ọ́zi ono, ẹ́phe ejeru unu ono; l'eyeru ẹ́phe ẹ́so; yekwaruphu ẹ́phe obu ọ́gbodo eyeru; unu l'ibe unu eburu l'ẹ́hu-agu.

¹⁴ Ayi arọ́kwaphu unu; ụ́nwunna ayi t'unu lojee ndu ẹ́nyiru ozi ẹ́ka lẹ́ nchị. Ndu ọ́phu obu e-te gvuduru egvuru bẹ́ unu e-meje t'ọ́bu shihu ike. Unu eyejeru ndu ekwekwe ẹ́phe te shihudu ike ẹ́ka t'ẹ́phe kweshia ike. Unu atajẹ́ nshi l'ẹ́ke onyemonye ọ́bule nọ́. ¹⁵ Unu akwabekwa ẹ́nya t'ẹ́ b'ọ́ nwe l'unu ha, onye e-gude ẹ́jo iphe gwata ugwo ẹ́jo iphe madzụ́ meru iya; gbahaa t'iphe unu a-nọ́dujelephu achọ́ ọ́zo iya búru ege unu e-shi mejeeru ibe unu ọ́huma; mekwaaaru iya phụ́ iphe bú madzụ́ kpamukpamu.

¹⁶ T'ẹ́hu tsojekpelekwaphu unu ẹ́na tekenteke. ¹⁷ Unu ba atugbejekwa ẹ́ka l'okfu anụ́ Nchileke mkpúrumpkuru. ¹⁸ Unu keleje Nchileke ekele l'iphemiphe ọ́bule, amuru unu: m'ọ́ -ruhuru; ọ́ dù ị́dagha. Ono kwa iphe Nchileke achọ́ unu l'ẹ́ka unubèdua ndono.

¹⁹ Unu ba akpọ́shijekwa Ume-dụ́-Nsọ́ iphe oome. ²⁰ Unu ba akpọ́jekwa iya ẹ́bo-ẹ́bo l'afu; mbụ́ okfu, ekoshi ozi, Ume-dụ́-Nsọ́ ziru. ²¹ Ọ́lobu; t'unu datajekwa iphemiphe ọ́bule adata; fọ́ta iphe ọ́phu du mma; gudepyabeshia ya ẹ́ka ike. ²² Unu sefukota ẹ́ka l'iphemiphe ọ́bule, bú ẹ́jo iphe; m'ọ́ -ruhuru; ọ́ du ị́dagha.

Ekele mkpọ́-chi ishi iya

²³ Tẹ́ Nchileke, bú iya emeje t'ayi buru l'ẹ́hu-agu; mee unu t'unu búru ndu nk'iya ọ́gbodo aburu. T'ọ́ dobe ndzụ́ unu kpamukpamu; mbụ́ mẹ́ uche unu; m'ọ́bu unu; m'ẹ́hu unu; t'ọ́ dobe iya ege ono t'ẹ́ b'ọ́ dù ẹ́ke ọ́ta a-dụ́ iya jeye teke Nnajiufu ayi, bú Jisọ́su Kuráýisutu a-bya ọ́do. ²⁴ Iphe ono bẹ́ bú iphe oo-mekota l'ọ́ ha; okfu l'ọ́o ya kuru unu; bukwaruphu onye evudoshije ike l'iphe o kfuru.

²⁵ Ụ́nwunna ayi; unu kfujekwaruphu nù Nchileke l'okfu ẹ́hu ayibedua.

²⁶ Unu kelekwa iphe bú ụ́nwunna ayi l'ẹ́phe ha; nmata ẹ́phe akpa.

²⁷ Unu gúkwaá ẹ́kwo-ozí-wa; t'ọ́ rukota iphe bú ụ́nwunna l'ẹ́phe ha nchị; Nnajiufu anukwaa iphe-a, mu ekfu-wa.

²⁸ Tẹ́ Nnajiufu ayi, bú Jisọ́su Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-ọ́ma l'unu ha.

Èkwo k'èbo, Pòlu deru nù Ndu Tesalonáyika

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka mbèdua, bụ Pòlu alarù chọchi Tesalonáyika, bụ ndu kẹ Nchileke, bụ Nna ayi; mę Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu. Ndu mu l'èphe gbakọru ẹka ede iya bụ Sulivánọsu; mę Tímoti.

² Tẹ Nchileke, bụ Nna; mę Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphu t'unu buru l'èhu-agu.

Ikpe, Kuráyisutu e-kpe teke ọ byaru

³ Ọnwunna ayi; ọ òkwa l'ọ bụ ọgwọ; ayi ejiru iya; mbụ l'ayi anọdujelephu ekeleru unu Nchileke ekele; okfu l'ọ bụ iphe gbaru ayi l'ememe. Iphe ọbu bụ l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke bẹ esihulephu ike ọgbodo esihue eje; obu, unu yeru ibe unu l'èhu l'èhu akakwaphu nshinu eje ejeje. ⁴ Ọ bụ iya meru iphe ayibedua l'onwayi egudeje unu asa nsasa l'iphe bụ chọchi Nchileke. Ishi nsasa ayi aburu l'unu richiru obu; kwelekwaphu l'iphe unu kweru: l'ège ono, eeme unu kpakpawowo ono; mę l'iphe-ẹhuka ono, unu eje ono.

⁵ Ono aburu iphe unu e-gudekwanu ẹka mawaruru nta-a l'ọ oswi-okfu; lẹ Nchileke ekpeje ikpe nhamunha. Ọ bụ iphemiphe ọbule ono, amutsuaru unu ono e-me; unu adu kẹ ọbahu l'èke Nchileke bụ eze, bụ iya bụ iphe ọbu, unu anwu ọnwu iya ọbu. ⁶ Nchileke bẹ bụ onye emeje iphe nhamunha; mbụ l'iphe bụ ndu ono, meru; unu eje iphe-ẹhuka ono l'èphe ha bẹ oo-mekwaphu t'èphe jee iphe-ẹhuka. ⁷ Unubèdua ọbu, aakpa ẹhu nta-a bẹ oo-me; unu enweru onwunu. Yọ bukwaruphu ẹge ono b'oo-me ayibedua. Teke oo-me iphe ono bẹ bụ teke Nnajiufu e-shilephu l'imigwe bya yeke unwu ojojimi-gwe iya ono, bụ ẹphe e-koshi egge ike iya hatabe nshinu ono. ⁸ Oo-gude ọku, ere raphuraphu; shi l'imigwe bya bya agwaa ndu ẹ-ta madu Nchileke ọchi; mę ndu ẹ-te emedu iphe ozi-oma k'èhu Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu kfuru. ⁹ Ọchi ọbu, aa-gwa ẹphe ọbu bụ l'ee-bufu ẹphe l'ifu Nchileke; je edobe ẹphe l'èke ẹphe a-nodu laa l'iyi jeye lẹ tutu yoyo. Ẹke ono bẹ ẹphe a-nodu; ẹphe ta abyadu bya aphukwadu Nnajiufu ayi ẹnya ọdo; ẹphe ta aphue ọdu-biribiri iya; mę ike iya. ¹⁰ Ono bụ iphe e-me mbọku ono, ọo-bya ono; k'ophu ndu nk'ia; mbụ ndu kwehawaru nk'ia a-kwabẹ iya ugwu; jakwaa ya phu ajaja. Unubèdua l'onwunu bẹ a-nodukwaphu l'èke ono, ndu nk'ia nọ ono; okfu l'unu kwetaru ozi ono, ayi byaru bya ezia unu ono.

¹¹ Ọo ya meru iphe ayi anọdujelephu ekfu anu Nchileke l'okfu ẹka unu; tẹ Nchileke ayi ono mee unu t'unu du kẹ ọnodu ndu ono, o kuru unu oku iya ono; mę t'ọ gude ike nk'ia; mee t'unu du ike mejeje iphe du mma, agu unu agugu ememe; yọ mekwaaphu t'ọ dzua ọkè mbụ ndu ono, unu nọ ono; okfu l'unu kweru nk'ia. ¹² Ọo ya bụ k'ophu ee-shi l'èka unu; kwabẹ ẹpha Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu ugwu; Nchileke eshikwanu l'èka Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu kwabẹ unubèdua ugwu. Iphemiphe ọbule ono bẹ Nchileke e-shikota l'eze-iphe-oma iya; mę kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráyisutu mekota.

2

O-chi-nta Kuráyisutu

¹ A bya abya nta-a lẹ kẹ abyabya kẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráyisutu; mę kẹ edzuko, ayi e-dzuko; jekfu iya t'ayi l'ia tugbabe buru nanu bẹ ayi arokwaa unu; ununna ayi; ² t'ẹ b'ọ jekwa ọtsu unu l'èhu; ọphu obu 'awatakebeka unu ote etete; okfu l'a suru unu l'è Ewe kẹ Nnajiufu gbe ruwa. Unu be eyekwa onu; mbụ m'ọ -ruhuduru: o nweru onye byaru bya asu unu l'ọ iphe Ume-du-Nsọ kfuru iya bẹ ya ekfu; ọdudu buru l'ọ kwa iphe madu kfuru iya bẹ ya ekfu; ọdudu buru l'è deru iya l'èkwo-ozì, a suru l'ọ ayibedua deru iya. ³ Unu be ekwekwa lẹ phuu t'ọ nweru onye e-duphu unu uzo; lẹ mbọku ono ta abyakwa jeye teke ọ bya-oduru mbụ teke ono, ndiphe e-kwefuru Nchileke ikè ono; mę teke ọ byaoduru mbụ Nwa-o-mebyi-ekemu ono, bụ iya bụ onye ono, lafutaje l'iyi ono. ⁴ Ọ -byalephu bẹ ọo-su l'ọ buru kẹ yeke iphe bụ iphe ndiphe ekukpo "nchi"; mę iphe bụ iphe ndiphe abaru ẹja. Oo-woru onwiya dobe lẹ ya kakọta iphemiphe ọbule nshinu. Oo-jetsubuaru je asugabe onwiya l'eze-ulo Nchileke; su l'ọo yebedua bụ Nchileke l'onwiya.

⁵ ?Unu ta nyatahedu lẹ mu kfuhawaru iya unu teke mu l'unu nọ? ⁶ Unubèdua l'onwunu makwaru-a iphe akposhi iya abyabya nta-a. Ọo ya bụ lẹ Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-byalephu teke ọ gbaru iya l'abyabya. ⁷ Ike ono, ẹ ta phudu l'ẹnya, bụ ike kẹ Nwa-o-mebyi-ekemu ono ereekwanua ire nta-a. Obenu lẹ yebedua t'abakwa bya abya jeye teke onye

ono, sedokwaduru iya nù ono a-tòchiru iya. ⁸ Ọo ya bụ l'ọ bụ teke ono bẹ Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-bya; a pughbaru iya; Nnajiufu, bụ Jisọsu egude uphere-ọnu iya gbua ya. Yọ bụru nwñinwii ono, Nnajiufu a-nọdu egbu teke ọo-bya ono bẹ bụ mkpakọ iphe e-me Nwa-o-mebyi-ekemu ono; yọ bụru kpurupyata. ⁹ Abyabya, Nwa-o-mebyi-ekemu ono a-bya bẹ bụkwa l'ike kẹ Sétanu bẹ oo-shi; yọ bya egude ụgho meshilaha iphe-ophulenyia; mẹ iphe-ọhubama, dugbaa biribiri. ¹⁰ Yo gude iphe bụ ejo ụgho obu-iwe eduphushi ndu ono, bụwa ndu ephe l'iya a-la l'iyi ono. Iphe meru iphe ephe a-laa l'iyi ono bụkwa l'ephe jikaru oyeru ọkpobe okfu ono obu, bụkwanu iya gęga dzokwanu ephe ono. ¹¹ Ọo ya meru iphe Nchileke haru ephe; ephe eshishweshia ụzo; shiswee ya k'ophu ọ bụlephu iphe ta bụdu ọkpobe okfu bẹ ephe ekwetaje l'ọ bụ ọkpobe okfu. ¹² Eke ọ wụkoru aburu l'iphe bụ ndu ono, ẹ-te kwetadu ọkpobe okfu ono; buchiaru ejo iphe ka ephe ọtso ẹna ono bẹ Nchileke a-nmakọta ikpe.

Nchileke fọtaru unu;

t'ọ dzọta unu

¹³ Ụnwunna ayi; Nnajiufu yekwaru unu obu. Ọ dukwa l'ọ bụ ụgwo; ayi ejiru iya; bụ iya bụ l'ayi a-nọdujekpelephu ekele Nchileke ekele l'okfu ẹhu unu; okfu l'ọ vuhadururu ụzo fọta unu tẹmanu b'ọ mederu mgboko; k'ophu ọo-dzọfuta unu; mbụ; oo-shikwa l'ẹka Ume-dụ-Nsọ ono, ere ire l'ẹhu unu ono; mẹ ekwekwe ono, unu kweru ọkpobe okfu ono; dzọo unu. ¹⁴ Ono bụ iphe o shi l'ẹka ozi-oma ono, ayi ziru unu ono kua unu oku iya; tẹ unu lẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu gbaru mgba nweru ọdu-biribiri iya. ¹⁵ Ọo ya bụ; ụnwunna ayi; unu vudo vudoshia ike; gudeshia ọkpobe okfu ono, ayi ziru unu ono ike: mẹ ayi -gude ọnu kfiaru iya unu; mẹ ayi -deru iya edede l'ekwo-ozi nù unu.

¹⁶ Nchileke, bụ Nna ayi bẹ koshiwaru ayi lẹ ya yeru ayi obu. O shi l'eze-iphe-oma ono, o meru unu ono ọna unu ike; shiwaru ẹge ono mee t'obu shihu unu ike gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Yọ bya emekwaaphu; ayi amaru ogbodo amaru lẹ Nchileke bẹ a-nụ ayi iphe ono, ayi ele ẹnya iya ono. Tẹ Nchileke ono yele Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu ¹⁷ mee t'obu shihu unu ike; mekwaaphu unu t'unu dū ike ome iphe dū mma, unu emekpo ememe; kfuje okfu, dū mma l'ọnu.

3

Unu kfujeru nù Nchileke l'okfu ẹhu ayi

¹ Ụnwunna ayi; ẹke, ayi a-sube iya ishi bụ t'unu kfujeru nù Nchileke l'okfu ẹhu ayi: t'ọ mee t'ozi-oma kẹ Nnajiufu kafua ọbarahu abarahụ dzuru ẹkemeke ọbule ẹywegwa; a kwabejekwaphu ozi-oma ono ugwu; ẹge ono, unu akwabeje iya ono. ² Unu ekfukwaruphu nù Nchileke t'ọ dzọo ayi l'ẹka ndu iwe; mẹ l'ẹka ndu ejo madzụ; okfu l'ẹ t'ọ buebedu ndiphe mgburumgburu bẹ kweru k'ozi-oma ono.

³ Obenu lẹ Nnajiufu bụ onye evudoshije ike l'iphe o kfiuru. Ọo ya bụ onye e-me t'unu shihu ike; tẹ ẹka O-me-njo ono be ru unu l'ẹhu. ⁴ Obenu l'ayibedua bẹ Nnajiufu mewaru; ayi ta awaheru unu obu. O doru ayi ẹnya l'unu eme-e iphe ayi sūru unu t'unu meje; mbụ l'unu e-meru iya tughbuwaruru.

⁵ Tẹ Nnajiufu duzia unu ụzo; k'ophu unu a-kafua ọnodu eyeru Nchileke obu eje l'ifu; mẹ k'ophu ọta-nshi unu a-bụ ọphu shi l'ẹka Kuráiyisutu.

Madzụ jefutaje ozi

⁶ Ụnwunna ayi; iphe ayi gude ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu ekfuru unu nta-a bụ: t'unu bujeru ụba yeru iphe bụ nwanna, ẹnyiru ozi nọ; yọ jika ome iphemiphe ọbule ono, ayi ziru unu t'unu meje ono. ⁷ Iphe ọbu bụ l'unubedua marua l'unu mutafutaje umere ayi; l'eme ẹge ayi shi eme. Ayi te shikwa bụru ndu ẹnyiru ozi teke ayi l'unu shi nọdu. ⁸ M'ẹ to nwekwa onye ayi natajeru iphe ria kẹ ẹwoma. Iphe ayi gbe emeje bụ l'ayi ejetaje ozi: eswe l'enyashi jeye; ike labụ agvụ ayi; k'ophu ẹ too nwedu l'unu ha, onye ọphu ayi a-pata mkpa ẹhu ayi je ebo t'ọ bụru iya ivu ẹra. ⁹ Iphe kparu iphe ayi shi eme iya ẹge ono ta bụkwa l'ẹ t'ọ gbadu kẹ t'ayi bo unu mkpa ẹhu ayi. Iphe kparu iphe ayi meru iya bụkwa t'ayi gude umere ayi koshi unu iphe unu e-letaje ẹnya eme. ¹⁰ Mbụ jeyekpowa lẹ teke ayi shi nọdu lẹ nk'unu bẹ ayi kfuhaakwaru unu iphe-a; kfushia ya ike; sū unu: "T'ẹ b'e ewojekwaru nri nù onye ẹnyiru-ozi."

¹¹ Iphe ayi gude ekfu iphe-a bụ l'ayi nwaru l'ọ nweru l'unu ha ndu ọphu bụ ndu ẹnyiru ozi; ndu bụlephu o-jeru-okfu-ẹ-te-kudu-ephe; to nwe iphe ọdo, ephe emeje. ¹² Ndu dū ẹge ono bẹ ayi gudekwa ẹpha Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu ekfuru ephe; alọ ephe ẹka lẹ nchi; sū t'ephe dobekwaphu onwephe ndo; seje akanya ẹhu ephe; seta iphe ephe e-gude buru.

¹³ Obenu; ụnwunna ayi; tẹ ike ba agvụkwa unu l'ome iphe dū mma.

¹⁴ Teke bụ l'ọ nweru onye jikaru lẹ ya te emedu iphemiphe obule ono, ayi deru l'ekwo-ozí-a ono; unu hụbelekwapu onye obu ama; bufu iya; t'ẹ b'ọ nwẹkpokwaa iphe unu l'iya e-je emegba; k'ọpụ iphere a-dụ iya. ¹⁵ Ọlobu; unu be mekwa iya l'a -suru l'ọ bụ onye okfu unu. Unu lojee ya ẹka lẹ nchị; l'ọ nwanna unu b'ọ bụ.

Mkpọ-chi ishi ekwo-ozí-wa

¹⁶ Tẹ Nnajiufu l'onwiya, bụ iya bẹ ẹhu-agu eshije l'ẹka; mee t'ẹhu dujekpelephu unu agu; t'ọ mejekpelekwapu t'ẹhu dụ unu agu ono mkpụrumkpuru l'iphe bụ iphe byaru nụ. Tẹ Nnajiufu nọdu swiru unu l'unu ha.

¹⁷ Ọ bụ mbẹdua, bụ Ọlu gẹdegede gude ẹka mu ede ekele-wa. Ọ buakwa ẹge mu edeje iya edede. Ọo ya bẹ unu e-gudeje hụbe iphe bụ ekwo-ozí, mu deru ama.

¹⁸ Tẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu meeru unu l'unu ha eze-iphe-oma.

Èkwo kẹ mbụ, Pọlu deru nù Tímoti

¹ Èkwo-ozì-wa shì l'èka mbèdua, bụ Pọlu; mbụ mubè onye ishi-ozì Kuráiyisutu Jisọsu. Ọ bụ Nchileke ono, bụ onye adzọje ayi ono; mę Kuráiyisutu Jisọsu ono, bụ onye ono, ayi ele ẹnya iya ono bę ziru mu tẹ mu bụru onye ishi-ozì ono.

² Onye mu ede èkwo-wa anụ bụ nggubedua, bụ Tímoti, dụwa l'ọ bụ nwatibe mu; okfu l'ọo mu; bę dutaru ngu nù; nggu abya ekweta l'ọo Kuráiyisutu Jisọsu bụ Nnajiufu.

Tẹ Nchileke, bụ Nna; mę Nnajiufu, bụ Kuráiyisutu Jisọsu meeru ngu eze-iphe-ọma; yọ phụaru ngu imiko; mekwaaaphu t'èhu dụ ngu agu.

Aalọ ndu ejo nzizi ẹka lẹ nchì

³ Teke ono, mu shì eje Masedóniya ono bę mu kfukwaru ngu; byiko; t'ì nọdukpelekwaphu lẹ Èfesọsu. L'ọ nwekwaru ndu nọ l'ẹke ono ezi iphe tuko bụkotaru ejo-ire. Ọo ya bụ iphe obu, mu ekfu t'ì nọdu l'ẹke ono gbọ-chijee ẹphe nchì; t'ẹphe be zishi iphe ẹ-ta bụdu ọkpobe okfu ono. ⁴ Nggụ ekfukwaruphu ẹphe t'ẹphe ba anọjehe akọ-phe mkpọkoro akọ-ife ndu Ju; mę ọgushi ndzekfu-ndzekfu ẹpha ndiche; mbụ ẹpha, ẹ-ta agvụjedu agvụgvu. Egbe iphe ono bę bụlekwaphu ntụtego bę ọokpataje. Ẹ too yejekwaru madzụ ẹka t'ẹphe mee iphe, Nchileke tüberu t'ẹphe mee; bụ iya bụ iphe ayi shì l'ozì-ọma ono, ayi kwetaru ono maru. ⁵ Iphe kparu iphe mu nmaru ngu ọkwa ono bę bụkwa l'ọphu ndu kẹ Kuráiyisutu e-yeru ibe ẹphe obu. Obu ono, ẹphe e-yeru ibe ẹphe ono abụru n-yemobu ophu e gude obu iphoro yee; bya egude obu ophu mawaru iphe, gbaru iya l'ememe; mę okweta kẹ Nchileke ọgbodo ekweta yee ya. ⁶ O nweru ndu hawaru shiswee ọkpobe ọzo ono; chebe ifu ichefu; shiwaru ẹge ono wata okuphe mkpọkoro okfu. ⁷ Ndu ono bę ọogu agụgu t'ẹphe bụru ndu ezi ekemu Nchileke; l'ẹ-ba bụ l'iphe ono, ẹphe ekfu ono doru ẹphe ẹnya; e guderu l'ẹphe arì l'ẹphe maru iya.

⁸ Ayibedua l'ayi ha bę tükokwa makọtawaru l'ekemu Nchileke bę dụ mma m'ọ -buru l'eetsokwa iya ẹge ọ gbaru t'e tsoje iya. ⁹ Iphe ophu dokwanuru ẹnya abụru l'ẹ tọ bụkwa ndu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke bę Nchileke gude k'èhu ẹphe tya ekemu ono. Ndu o gbe tya ya doberu bụkwa ndu emebyi ekemu ono emebyi; tųaru iya ndu ekwefuru iya ikẹ; tųaru iya ndu, eme iphe dụ ẹji; l'akpọ Nchileke ebo-ẹbo l'afu; tųaru iya ndu ẹ-te tsodu ọzo Nchileke; tųaru iya ndu ẹ-te nwedu iphe ophu bụ kẹ Nchileke m'ọo nanụ, ẹphe doberu nso; tųaru iya ndu egbuje nne lẹ nna ẹphe; tųaru iya ndu mgbugbu-madzụ l'ẹphe ha. ¹⁰ A tųru iya doberu ndu ọru-alì; mę unwoke, ejekfuje unwoke ibe ẹphe azẹenwoke-yẹe-nwanyi; bya atya ya doberu ndu apaję madzụ l'iphura. A tųru iya doberu ndu adzuję ejo-ire; mę ndu aguje ẹnwa tukobe onwẹphe l'ishi l'iphe ẹphe mechacharu; bya atya ya doberu iphe bụ ndu emeebe iphe ono, bụ iphe adaka ọkpobe okfu ono, e ziru unu ono adaka. Ọ bụ egbe ndu a tųru ekemu ono doberu ndono. ¹¹ Ọkpobe okfu ono, e ziru unu ono bę shì l'ozì-ọma ono, Jisọsu Kuráiyisutu yeru mu l'ẹka ono. Ozi-ọma ono abụkwanuru ozi-ọma k'odu-biribiri kẹ Nchileke ono, bụ Nchileke, dụberu mma; dzukota oke l'ime onwiyi ono.

Pọlu etu Nchileke ẹpha

¹² Mu etu Nnajiufu ayi, bụ Kuráiyisutu Jisọsu ẹpha. Ọo ya bę bụ onye meru; mu adu ike oje ozi-wa, mu eje-wa. Mu etu iya ẹpha ono; okfu l'ọ lewaru ẹnya; phụa lẹ mu dụ k'ọphu ya e-gude ire mu ẹka; fọta mu tẹ mu jeeru iya ozi ono. ¹³ A makwaru-a lẹ mu shì anọduje ekfurushi Jisọsu Kuráiyisutu ekfurushi l'ọdungu; shì anọduje achì nta iya; shikwaphu eme iya iphe-iphere. Obenu lẹ Nchileke bę phulekwaru mu-a imiko; okfu l'iphe ono, mu shì eme ono bę mu shì eme l'ọma-ama. Mu te shidu kwetawa teke ono l'ọo Jisọsu bụ Nnajiufu. ¹⁴ Tọ dụ iya bụ lẹ Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu ono abya aphaaru mu imiko, nyiberu ọtu ọnu iya. Yo mee mu; mu abya ekweta l'ọo yèbedua bụ Nnajiufu; mekwaa mu phụ; mu abya eyeru ndu ọdo obu. Onanu aburu iphe ọmejeeru iphe bụ ndu ẹphe l'iya tųgbaberu bụru nanụ. ¹⁵ Okfu-a bę bụkwa ọkpobe okfu, ophu gbaru tẹ ndiphe mgburumgburu gbobe ẹka labụ nata iya: lẹ Jisọsu Kuráiyisutu bę byaru lẹ mgboko-a tẹ ya bya adzọo ndu eme iphe dụ ẹji. Yọ bụru mbèdua bę bụ onye pataru ishi ome iphe dụ ẹji ono. ¹⁶ Ọ bụ iya meru iphe Jisọsu Kuráiyisutu phuru mu imiko; mee t'ọ bụru l'èhu mu; bę ya e-shi koshi ndu ọdo ẹge ọta-nshi nk'iya habe nshinu. Ọo ya bụ lẹ Jisọsu Kuráiyisutu bę gude ẹhu mu ekoshi ndu ọdo lẹ ya a-dzọlee ẹphe; nù ẹphe ndzụ gbururu jeye; m'ọ -ruhuru; iphe dụ ẹji, ẹphe meru dụ ẹji idagha; m'ọ -buru-a l'ẹphe woru onwẹphe ye iya l'ẹka. ¹⁷ Tẹ ndiphe kwabẹ Nchileke ugvu; ẹphe ajaaj ya ajaja; mbu

Nchileke ono, bụ eze; yọ bụru ege ono, ọ bụ eze ono b'ọo-bụru iya jeyewaru. Oo ya bụ Nchileke lanu, nonu nwenkinyi iya; bụru Nchileke ọphu e-ta anwụhujedu anwụhu; te egudeje ẹnya phụ iya. T'a kwabeje iya ugwu; jaa ya ajaja gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ege ọ dū.

¹⁸ Timoti; ọ kwa nggubedua, dūwa l'ọ bụ nwatibe mu; bẹ mu ekfushi iphe-a eye l'eka. Iphe mu gude ekfuru ngu iya ege ono bụ tẹ mu nyataru ngu iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru l'ẹhu ngu ono. T'iphe ono, ẹphe kfuru ono mee obu ngu t'o shihu ike; k'ọphu oo-nweeru iphe ii-gude aluru Nchileke ọgu ono, iluru iya ono. ¹⁹ Kwepolekwaphu kẹ Kuráiyisutu; t'iphemiphe ọbule, iime bujelekwaphu iphe obu ngu maru ọhuma l'ọ iphe gbaru iya l'ememe. O nwekwaru ndu machacharu-a iphe gbaru ẹphe l'ememe; jika iya ememe. Yọ bụru iya meru; ekwekwe obu, ẹphe kweru kẹ Kuráiyisutu ọbu eje avua onwiya l'ákpàà. ²⁰ Ndu haru yiru lẹ ndu ono bẹ bụ Hayimeníyosu; mẹ Alẹguzánda. Mu wookwaru ẹphe ye Sétanu l'eka t'ọ nua ẹphe aphụ; k'ọphu ẹphe a-mụtakwanu l'ẹ tọ dudu mma mbụ okfurushi Nchileke.

2

Obaru Nchileke ẹja lẹ Chọchi

¹ Iphe ọdungu, mu ekfu ekfushi iya ike bụ: t'e kfujeru nụ Nchileke t'ọ gbaaru ndu ọdo mkpu; kfujekwaruphu nụ iya t'o mejeeru ẹphe iphe mkpa iya dūru ẹphe. T'e kfujekwaruphu nụ iya l'okfu ẹka iphe bụ madzụ kparamupamu; kejelekwia iya phụ ekele. ² T'e kfujeru nụ Nchileke l'eka ndu eze; mēwaru iphe bụ ndu ishi, achị nū. Oo ya bụ k'ọphu nchị a-dū ayi ndo; ayi eburu l'ẹhu-agu; mẹ k'ọphu ayi a-nọduje anuru Nchileke okfu; eyeru iya ugwu; mẹ k'ọphu ayi a-nọduje eme umere, gbaru ayi l'iphemiphe ọbule, ayi eme ememe. ³ Ọ bụ ono bụ iphe dū mma; bukwaru iya phụ bụ iphe atso Nchileke ẹnà; mbụ Nchileke ono, bụ iya bụ onye ono, adzoje ayi ono. ⁴ Ọ dū Nchileke mma tẹ ya dzofuta iphe bụ madzụ kparamupamu; dukwa iya phụ t'a sụ l'iphe bụ madzụ kparamupamu byakotaru bya amaru iphe ono, bụ ọkpobe okfu ono. ⁵ Ishi iya aburu l'ọ bụ Nchileke lanu nwenkinyi bẹ nonu. Yọ bukwaruphu onye lanu nwenkinyi bẹ nọ lẹ mgbaku Nchileke yele madzụ. Onye ono bụ Kuráiyisutu Jisosu, bụhukwaphu madzụ l'onwiya. ⁶ Jisosu ono woru onwiya chjaru Nchileke ẹja l'okfu ẹhu madzụ kpogbaa; k'ọphu ọo-gbata ndiphe mgburumgburu. Iphe ono aburu iphe meleruphu teke Nchileke l'onwiya suru l'ọ teke oo-me; shi ege ono koshi l'ọ bụ uche iya tẹ ya dzoo ndiphe l'ephe ha. ⁷ Oo ya meru iphe ọ fotaru mu; mee mu tẹ mu buri onye ishi-ozí iya; k'ọphu mu e-gude ozi-oma ono je araa ya arara l'alí ndu e-ta budu ndu Ju; mu araa ya arara; zia ya ezizi; k'ọphu ẹphe e-kweta ọkpobe okfu ono. Ọ kwa oswi-okfu bẹ mu ekfu-wa. Mu ta adzuka iya ẹjo-ire.

⁸ Iphe dū mu mma bụ t'unwoke kfujekpelephu nū Nchileke l'ekemeke ọbule, ẹphe nọ. T'ẹphe chilihujẹ ẹka ẹphe; gude obu iphoro ekfu anụ Nchileke. T'ẹhu be eghujekwa ẹphe eghughu; obu ta agbajẹ ẹphe ebo teke ẹphe -ekfu anụ Nchileke.

⁹ A bya abya l'unwanyi; iphe dū mu mma bụ tẹ nwanýi ríjẹe ọriri; maru egbe uwe oo-ye l'ẹhu. Tẹ nwanýi yeje uwe, gbaru iya nū. T'iphe ẹphe e-gudeje emema onwẹphe buri iphe e-koshi l'ẹphe doberu onwẹphe ọgà; l'akpadeje onwẹphe. T'ẹ b'ọ bukwa omekwa ẹgbushi t'ọ buri iya bụ iphe ẹnya a-nọje eje. T'unwanyi be egudejekwa mkpola-ododo; mẹ ákà emema onwẹphe. Ẹphe t'eyeje uwe, erenuka ire gude akwa onwẹphe ngwa. ¹⁰ Iphe unwanyi e-gbe mejee bụ: t'ẹphe meje iphe-oma, bukwanu iya bụ iphe gbaru ndu suru lẹ Nchileke dūru ẹphe lẹ nsọ l'ememe. ¹¹ T'unwanyi wozitaje onwẹphe alí ọgbodo ewozita; nọduje nwanýingiji muje iphe, eezí ẹphe. ¹² Mu te ekwekwa t'unwanyi zije iphe. Mu te ekwe t'ọ nweru nwanýi, a-nọdu aturu nwoke iphe ọo-nọdu emeje. T'ẹphe nọdujelekwaphu nwandoo. ¹³ L'ọ kwa Ádamu; bẹ Nchileke vu ọzo mee; b'ọ mederu ívu. ¹⁴ Iphe ọdo bụ l'ẹ tọ bukwa Ádamu bẹ Sétanu ghoru ugho; ọ kwa ọphube nwanýi b'ọ ghoru iya; mee ya; yo mebyia ekemu, Nchileke tūru. ¹⁵ Obenu l'iphe Nchileke e-gude dzoo unwanyi bụ ọmushi unwu; m'ọ -bukpowaru l'ẹphe vudoshi ike l'ekwekwe, ẹphe kweru kẹ Kuráiyisutu; yekwaruphu ndu ọdo obu; buri ndu kẹ Nchileke ọkpobe abubu; bya edobekwaphu onwẹphe ọgà.

3

Kẹ ndu ishi Chọchi

¹ Iphe ono, e kfuru ono bukwa ọkpobe okfu, suru: L'ọ -buri l'ọ nweru onye ẹnya dū tẹ ya buri onye ishi chọchi; onye ono kwa ọkpobe ozi, dū mma bẹ agu iya nū. ² Onye ishi chọchi bẹ bífutajekwa onye ẹ ta amaduru ẹjo ẹka. Ọ bífutaje onye alú nwanýi

lanu kpu; bukwaruphu onye akpadeje onwiya akpade. O bufutaje onye nweru uche. O mefutaje umere, gbaru onye ishi chochi. T'onye obu bukwaru onye ooheje uhere okwaru onye bataru nk'ia ebyee. O bufutaje onye a-du ike ezi ndu odo iphe. ³ T'onye ono ba abukwa onye angunuka mee; to bu onye eme ehuka. T'onye ono buchiaru onye eme odo; onye ta aswojedu uswo. Onye obu bufutajekwa onye e-te yedu enya l'okpoga. ⁴ Onye ono bufutajekwa onye a-du ike leta ufu iya enya ohuma; bukwaruphu onye egirima iya anuru okfu; l'akwabekwa iya phu ugwu. ⁵ Le teke bu le madzu ta dudu ike o buru ishi l'ufu iya; ?nanuhunu ege onye obu e-me du ike buru onye eleta chochi ke Nchileke enya? ⁶ T'onye ono ba abukwa onye bu-wokwadua b'o bya aburu onye ke Nchileke; k'opu onye obu ta awatadu otse etsetse; shi ege ono; Nchileke anma iya ikpe ege o nmaru iya Setanu, bu iya bu Obutuswe. ⁷ Onye ishi chochi a-bukwaruphu onye e-te vudu ejo epha l'eke ndu e-ta budu ndu chochi no; oo ya bu t'e b'o nwekwanu onye a-sujekpo l'o phuru ejo iphe onye chochi meru; te Setanu, bu Obutuswe be egudeba ya hata onye ishi chochi l'onya.

Ndu ejeru Chochi ozi

⁸ Ndu ejeru chochi ozi be bufutajekwa ndu eeyeru ugwu; ndu bu: ephe -kfua okfu; a maru l'ephe kfuwaru uche-obu ephe. T'ephe ba abukwa ndu ngunukaru mee; ephe ta bu ndu anoduje achu uru l'uzo, e-ta dudu mma. ⁹ T'ephe gude obu ephe l'o ha gudepyabe okpobe okfu ono, ephe kwetaru ono, bu okpobe okfu ono, Nchileke koshiru ayi ono. T'obu ba awajekwa ephe awawa. ¹⁰ T'e vujudukwaru uzo data ephe adata. Teke a datatsuaru ephe; to nwe eke, onu boru ephe ebo; temanu unu eyewaru ephe t'ephe jejeru chochi ozi obu. ¹¹ Te nyee onye ejeru chochi ozi bukwaru onye aakwaberu ugwu. T'o bukwaru nwanyi e-ta asudu asu; bukwaruphu onye akpadeje onwiya akpade. T'o buru onye koshiru le ya gbaru t'e gude ire iya eka l'iphemiphe obule, oome. ¹² T'onye ejeru chochi ozi bukwaru nwanyi lanu kpu b'oo-nodu alu. T'o bukwaru onye aduje ike oleta unwu iya; me ufu iya enya ohuma. ¹³ L'o -buru le ndu ejeru chochi ozi be kfube oswa egehe iya egehe b'o gbakwaru t'a kwabeje ephe ugwu, ha nshinu. Ephe adujekwanu ike shia obu ike; asa iphe ono, ayi kweru ono kpa kpa; mbu iphe ono, ayi kweru l'ayi le Kurayisutu tugbareru buru nanu ono.

Iphe Nchileke shi domia edomi

¹⁴ Mu arikwa le mu ta anohedu anono nta-a; mu abyakfuta ngu. ¹⁵ Obenu le mu edekwanuru ngu ekwo-ozi-wa; kele mu ta madu ege oo-me; yo nweru iphe a-kpata; mu akpofua ukfu. Iphe meru iphe mu ederu ngu iya bu t'i gude iya maru iphe gbaru ndu ke Nchileke l'ememe. Chochi b'i manarua l'oo ya bu ufu Nchileke; mbu Nchileke ono, no ndzu ono. O kwa ege itso yele ukfu ulo egudeje ulo; bu ege chochi gude okpobe okfu ono. ¹⁶ A tuko kwetakota l'okpuberu okfu ono, Nchileke shi domia edomi ono; mbu okpobe okfu ono, kfube oswa ha nshinu ogbodo ahaha ono. Nchileke koshiru iya ayi; ayi ekwetawa iya. Okpobe okfu obu be suru:

Le Jisosu be byaru le
mgboko-a bya aburu madzu;
Ume Nchileke ekoshi
l'o bu onye doberu eka ndoo.
Unwu ojozi-imigwe
egudewa enya ephe phu iya.
E kfukotaru iphe bu
mbakeshi okfu ehu iya.
Ndiphe ekweta nk'ia.
Nchileke abya ekuta iya kuba l'imigwe;
bu akwabepu iya ugwu,
ka ugwu.

4

Ndu ejo nzizi

¹ Ume Nchileke be ekfuru iya ayi t'o gaa ayi enu-nchi ohuma; l'o -rudelephu l'oge ikperazu b'o nweru ndu e-wota okpobe okfu ono, ayi kwetaru ono dochi; wata onga nchi l'iphe ndu, ogwu, bu ephe l'ehu eduphu eduphu ekfu; ephe awata otso iphe ogwu ono ezi. ² Ndu ono, etso iphe ogwu ezi ono be ahaje te ndu bu o-kfuru-iche-eme-iche phe gude ejo-ire, ephe anoduje adzushi edusweshi ephe. Ndu ejo-ire ono be obu ephe ta amajehakwa iphe gbaru iya l'ememe; eke o duwa le Setanu wowaru mkpurukpu-igwe, oku no gude mee ephe iphe-ohubama l'oriri ephe; gude koshi l'oo ya nwe ephe. ³ Ndu,

dù ege ono bẹ iphe ephe anọduje ezi bụ l'ẹ tọ dudu mma t'a lujee nwanyi; l'ekfkwaphu l'o nweru egbe nri ophu e-ta dudu mma tẹ madzụ riye iya. Obenu l'ọ kwa-a Nchileke bẹ meru nri ono t'e riye iya eriri; mbụ tẹ ndu ono, kweru l'ọo Nchileke bụ Nchileke ephe ono riye iya; mẹ ephe -kelewa iya ekele iya; mbụkwa ndu ono, byawaru bya amaru ọkpobe okfu ono. ⁴ Iphemiphe ọbule, bụ iphe Nchileke meru bẹ dukotakwa mma kẹ eriri. Ẹ to nwekwa ophu gbaru kẹ t'ayi jikaje iya ajika. O kwa iphe ayi e-meje bụ t'ayi rijekwaa iphemiphe ọbule; m'ọ -buru-a l'ayi kelewaru Nchileke ekele iya. ⁵ Iphe ọbu bụ l'okfu Nchileke; mẹ ekfukfu ono, e kfuru nụ Nchileke ono bẹ mewaru iya; yọ dọ nso l'ifu Nchileke.

Okpobe onye ozi Kuráiyisutu

⁶ Teke i wotaru iphe-a, e kfukotaru ngu-wa; kfuaru iphe bụ unwunna l'ephe ha bẹ bukwa iya bụ l'ị bụ onye ejeru Kuráiyisutu ozi; eje iya ọgbodo ejeje. Oo ya bụ; l'ii-koshi l'ọo okfu Nchileke ono, i kwetaru ono; mẹ ọkpobe iphe ono, e ziru ngu ono, i shikpelephu tsota ono bẹ bụ nri, i gude azụ onwongu. ⁷ Ba angabẹjekwa nchị lẹ mkpọkoro ako-ife, ẹ-te nweđu oswi-okfu, nọ iya nụ lẹ phuu; mbụ akọ tuko bukotaru iphe mmakanu. Iphe ii-gbe mee bụ t'ị hụje onwongu àhùhù; k'ophu ii-shi ege ono nọdu ndzụ, dọ Nchileke mma. ⁸ O nweru ndu anọduje àhù ugwehu ephe àhùhù; k'ophu ephe e-shihu ike. Àhùhù ophu aahù ugwehu bẹ uru nọkwa-a. O kwa l'uru, nọ iya nụ ta haduru nshinu. Obenu l'ophu uru, nọ iya nù gbaru mgburumgburu bụ lẹ madzụ hùrù obu iya àhùhù; k'ophu obu iya a-nọduje etso Nchileke. Ishi iya abụkwanuru lẹ Nchileke kweru ukwa iya; lẹ ndu eme ege ono bẹ ya e-meru eze-iphe-oma lẹ ndzụ ophu ephe nọ nta-a; meeru iya ephe lẹ ndzụ ophu ephe a-nọ l'uzo ifu. ⁹ Okfu ono bẹ bụ okfu, e gude ẹka, gbaru t'onnyemone ọbule gbobe ẹka labu nata iya. ¹⁰ Oo ya meru iphe ayi ekebeje ehu ese akanya iya eseshi iya ike; okfu l'ayi ele ẹnya Nchileke ono, nọ ndzụ ono; mbụ Nchileke ono, bụ yẹbedua bụ Onye Ndzọta kẹ ndiphe kpmukpamu ono; ketekete kẹ ndu woru onwephe ye iya l'eka.

¹¹ Kfuaru ephe iphe ono kfushiaru iya ephe ike; nggu ezikwaa ya phụ ephe ezizi. ¹² Be ekwekwa t'o nweru onye a-nwuphe ngu ẹnya; okfu l'ị bukwađu nwata. Iphe ii-gbe mee bụ t'ị meje umere, a-nọdu ekoshi ndu ọdo ege ephe a-nọdu emeje iphe ono, iizi ephe ono; mēkpo iphe iime ememe. Nggu emeje umere, a-nọdu ekoshi ndu ọdo ege ephe e-shije yeru ibe ephe obu ege nggubedua yeru ephe. Umere ngu emekwaaphu t'ephe kweta kẹ Nchileke ege nggubedua kwetaru. Ephe edobekwaphu onwephe ọgà ege i doberu onwongu. ¹³ Iphe ii-nọdujekpelephu eme jeye teke mu a-bya bukwa: t'ị gujeru chọchi ekwo okfu Nchileke; nggu emeje t'obu shihu ephe ike; nggu atọwashijekwaruphu ephe okfu Nchileke t'ọ doo ephe ẹnya. ¹⁴ Ba akwasewkaru ẹnya l'iphe-oma ono, Nchileke meru ngu teke ono, ndu nkfuchiru Nchileke gude ike, Nchileke nuru ephe kfuchiaru iya ono; mbụ teke ono, ndu e meru ọgurennya chọchi byiberu ngu ẹka l'ishi ono. ¹⁵ Kebekpelekwaphu ehu meje iphe ono; nggu efupya ehu ifu; meje iya ọhuma; k'ophu onnyemone ọbule a-phụ ege iijekpelephu l'ifu l'ifu. ¹⁶ Kwabekwaru umere ngu ẹnya; nggu akwabekwaruphu ẹnya l'iphe ono, iizi ndu ọdo ono. Mejelekwaphu iphe ono ege ono; kẹ l'ị -mewa iya ege ono; nggu adzọo onwongu ndzụ; dzọo ndu anọduje eme iphe iikfu ndzụ.

5

¹ Ba abajekwaru nwoke ọgurennya mba. Iphe ii-meje bụ t'ị tojee nwẹhu kfuru yeru iya; l'ọ -bụ iya bụ nna ngu. Nggu emejeru unwu-okoroqbya; l'èphè -bù unwunne ngu. ² Unwanyi ọgurennya bẹ ii-mejeru; l'èphè -bù nne ngu. Nggu emejekwaruphu unwu-mgboko; l'èphè -bù unwunne ngu. Dobebukwaa onwongu ọgà l'ẹke, ephe nọ.

Unwanyi, maa tufuru

³ Kwabekwaa unwanyi, maa tufuru ugwu. Nggu eletaje ephe ẹnya; m'ọ -buru l'unwanyi ono te nwehedu ege ephe maru iya onwephe lẹ phuu. ⁴ Teke bụ lẹ nwanyi, nji iya ta nọhedu nweru nwa; ọdudu buru nwa-nwa; tẹ ẹgirimu ono mụta l'ọo epehedua e-vukpooduaru ọzo leta ndu ufu ephe ẹnya. L'ọ kwa iphe gbaru ndu kẹ Nchileke ndono. Oo ya bụ; ephe eshi ege ono melataru ndu muru ephe ọhuma, ndu ono, muru ephe ono meru ephe. O bụ ono bụ iphe dọ mma l'ifu Nchileke. ⁵ Olobu tẹ nwanyi, nji iya ta nọhedu, ẹ-te nwehedu ege ọ maru iya onwiya lẹ phuu; to nwe onye eleta iya ẹnya; bukwaru Nchileke b'ọo-nọduje ele ẹnya l'eka. Tẹ nwanyi ono ba atugbejekwa ẹka l'okfu anụ Nchileke: eswe l'enyashi. Iphe ọo-nọduje ekfuru Nchileke bụ t'ọ kwọo ya lẹ mkpa. ⁶ Obenu lẹ nwanyi, nji iya ta nọhedu ophu anọdujelephu emelephu iphe bataru iya l'obu bẹ nwuhwakwaru anwuhu l'ẹke ọ nọ ndzụ. ⁷ O bụ iphe ii-kfuru ephe ndono; mbụ kfua ya kwata kfushiaru iya ephe ike; k'ophu ephe a-nọdu eme umere, gbaru ephe.

Oo ya bu t'e b'o nwe eke aa-phuta ephe oru. ⁸ Teke bu l'o nweru onye haru ndu ephe l'ia bu; too leta ephe enya; ketekete ndu ophu bu ndu ulo iya gedegede be onye ono ekoshikwa le ya te kwedu ke Kuráyisutu; mbu; onye e-te kwedu ke Kuráyisutu be gbe kakwa iya nu mma.

⁹ Teke ii-nodu edeshi epha unwanyi, maa turu; be edebukwaa epha ndu ophu e-ta ano-rudua ukporo afa ugbo eto; k'ophu a muru ephe. Onye ii-deje epha iya bukwa onye bu nwoke lanu nwenkinyi b'o lujueru. ¹⁰ Te nwanyi, ii-de epha iya l'ekwo bukwaru nwanyi, onu wukoru l'ome ohuma nk'ia. T'o bukwaru nwanyi, zufutawaru unwu iya ohuma; buru nwanyi, bu o-kwa-eybee; bukwaruphu nwanyi, gudewa mini kwochawa ndu ke Nchileke okpa; buru nwanyi, yewaru ndu eje iphe-ehuka eka; bukwaruphu onye wowaru onwiya yekota l'ome iphe bu iphe-oma mgburumburu.

¹¹ Be edebukwaa epha unwanyi, maa tufuru; mbu ndu ophu bukwa du unwanyi ogbangga. Ishi iya aburu l'obuje teke egu iphe aguje ephe gutaleruphu ephe; ephe agberu Kuráyisutu azu; chode ege ephe e-me je aluru nji odo. ¹² Ephe -mee ya ege ono; kwa iya bu le Nchileke a-nma ephe ikpe; okfu l'ephe te mehedu iphe ono, ephe kweru Kuráyisutu ukwa iya l'odungu ono. ¹³ Iphe odo aburu l'unwanyi, nji ephe ta nohedu; mbu ndu ophu bukwa du unwanyi ogbangga anonyajee; enyiru atua ephe eka l'ishi; ephe etoruru kpuphelahaa l'ulo l'ulo. Ophu ka eji aburu l'ephe etoruru edophe kwekweekwee; buru o-je-ru-okfu-e-te-kudu-ephe. Ege ono be ephe anoduje ekfukwaphu iphe e-ta gbadu ephe l'ekfukfu. ¹⁴ O kwa iya meru iphe mu suru te unwanyi, maa tufuru; mbu ndu ophu bukwa du unwanyi ogbangga je alutsuaru nji odo; mushia unwu; leta ulo ephe enya. Oo ya bu k'ophu onye ogu ayi ono te enwedu iphe oo-phu ayi l'ehu; gude ekfubyishi ayi. ¹⁵ O nwekwaru-a unwanyi ono, nji ephe ta nohedu ono ndu ophu gbe hawanu otso Kuráyisutu; ghakobe tsolahaa Setanu. ¹⁶ Oo ya bu; o -buru l'o nweru nwanyi, kweru ke Kuráyisutu, nweru aburu iya onye ophu maa tufuru; te nwanyi obu letakwa nwanyi ono enya. Te nwanyi obu ba apatakwa mkpa ehu nwanyi onanu, maa tufuru ono bya ebo chochi. T'o bulekwaruphu unwanyi, nji ephe ta nohedu, bu ndu ophu e-te nwehedu ege ephe maru iya onwephe le phuu; be chochi a-noduje eleta enya.

Ndu e meru ogurennya Chochi

¹⁷ Iphe gbaru l'ememe bu t'a kwabeje ndu e meru ogurennya chochi ugwu okpobe akwabe; mbukwa ndu ophu ejeru chochi ozi ohuma; ketekete ke ndu ono, keberu ehu l'ara okfu Nchileke arara; ezikwa iya phu ezizi ono. ¹⁸ Le dekwaru iya l'ekwo okfu Nchileke; su: "Unu be ekehijekwa eswi onu teke odzoshiru unu witu unu." Bya asukwaphu: "Onye eje ozi be gbakwaru ke onataje ugwo onu, ooje." ¹⁹ O -buru l'o nweru onye suru l'onye e meru ogurennya chochi be meru eji; be eyekwaru onye obu onu; gbahakwaa l'a -du ebo; m'o bu eto agba iya ekebe l'o meru-a iphe obu l'oswiya. ²⁰ Ndu ophu, bu ndu eme iphe du eji; be ii-bajeru mbà l'edzudzu oha. Oo ya bu k'ophu ndu ophunanu a-tshukwanu egwu ome iphe du eji.

²¹ Mu ekfuru ngu iya ekfushiru ngu iya ike; mbu; Nchileke me Kuráyisutu; me unwu ojozi-imigwe ono, o fotaru ono anukwa iya-a; su t'i tukokwa iphe bu iphe-a, mu suru ngu t'i meje-wa l'o ha mekotaje. Ba anmajekwa madzu ikpe teke nggubedua ta maghedua iphe onye obu meru; ophu to nwekwa iphe ii-leje madzu enya l'ifu eme. ²² Riodujekwa iya ariri tmanu nggu ebyibe madzu eka l'ishi; be emejekwa iya gburugburu. T'eka ngu ba adukwa l'iphe du eji, ndu odo eme. Dobelekwapu onwongu oga.

²³ T'e b'o bulekwapu mini nkinyi iya; be ii-nguje. Ngutajekwa mee nwanshi; l'ogvu epho ngu ono; me l'ehu-ba-du-mma ono, anoduje eme ngu tekenteke ono.

²⁴ O nweru ndu iphe du eji, ephe eme bu iphe du eji ophu a tuko elewa-a l'enya; mbu; o gbekwa duwanu l'a -suru l'iphe du eji, ephe eme obu gbe vuwaru ephe uzo eje te Nchileke nmaa ephe ikpe. Yo nwekwaruphu ndu ophu abuje: a -nonya-odu; tmanu iphe du eji, ephe eme avo-lishihu. ²⁵ O kwaphu ege ono b'o du ome ohuma. O nweru ohuma, madzu emeje; yo buru ohuma ophu a tuko elewa-a l'enya. Teke bu l'o nwekwanuru ohuma, e meru, e ta phudu l'odungu; a -nonyakwaphu; yo tuko vo-lishi.

6

Ndu, bu ohu

¹ T'iphe bu ndu bu ohu gubeje nnajiufu, nwe ephe le ndu gbaru t'a kwabeje ugwu. Oo ya bu k'ophu e te ewotadu epha Nchileke; me iphe ono, ayi ezi ono gwoo le ntu.

² T'ohu ndu ophu nnajiufu ephe bu ndu kweru ke Kuráyisutu be engejekwa nnajiufu ephe eka l'ishi; l'ephe tukokwa buru unwanu lanu. Iphe ephe e-mejechia bu t'ephe gbe kakkporuru ephe ojeru ozi ejeshi iya ike; keshinu onye nweru ohu; bya ekwe ke

Kuráiyisutu maru lẹ Nchileke yeru iya obu; yoo nọduje emeru ohu iya ohuma; gude obu iya nggo ozi iya ono, oojeshiru iya ike ono.

Tímoti; o bu iphe ono be yi-nọduje ezi ephe. Nggw anmashijeeru ephe okwa iya ike t'ephe meje iya.

Ejo nzizi; me okpobe eku

³ Teke o nweru onye odo, bya ezide iphe odo, gbaru iche; onye obu te kwe l'okfu ke Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráiyisutu bu okfu, anu okpobe ndzu; mbu; onye obu -jikafua iphe ono, ayi ziru le ke ege ee-shi etso Nchileke ono; ⁴ onye ono be ekukwa onwiya ekuku; le b'o nwe iphe o maru. Iphe ye l'onye ono eme bukwa ntutego; me oba-phe mbà okfu, e-te nwedu ishi; okfu, bulephu iphe okpataje bu ekwò; madzu ye madzu odzo enya; okfurushi madzu; ole madzu ejo enya; ⁵ me onodujeru madzu l'ejo oshi. Ndu, du ege ono bu ndu egomunggo dahwaru ajilakpa; bukwaruphu ndu e-ta mahedu okpobe okfu ono. Ephe anọduje arị l'otso Nchileke bu uto, ephe e-shi rita uru.

⁶ Mbu; yo bukwaru-a oswi-okfu. Madzu eritajekwa uru, ha nshinu m'oo -tso Nchileke. Obenu l'o kwa m'o -buru l'iphe onye obu nweru: ege o ha ege o ha edzujeru iya. ⁷ L'e to nwekwa iphe ayi gude bya mgboko-a; o kwaphu ege ono b'e to nwedu iphe ayi e-gude shi le mgboko-a ala. ⁸ Oo ya bu; ayi -nwewaru nri; bya enweru uwe oye l'ehu; t'o dzujeeru ayi. ⁹ Obenu le ndu anọduje achọ ege ee-shi t'ephe kpa eku be ejo iphe ono, ephe anọduje achọ ono enwujeru ye l'ome iphe du eji. Yo buru iphe ono abujeru onya; hata ephe. Igweligwe ejo iphe agu ephe tukokwa buru iphe mmakanu; buru iya bu iphe e-buta ephe anu hube l'oku; lota ephe lo-mia l'eke ephe a-nodu mebyihu; lakota l'iyi. ¹⁰ L'o kwa oye enya l'okpoga be bu eke iphemiphe obule, bu ejo iphe futaru. O nwekwaru ndu bu okfu l'ephe achọ okpoga be ephe gudewa iya ru shisewaru uto; haa ekwekwe, ephe kweru ke Kuráiyisutu. Yo bukwaru iya phu meru; ephe egbe shi ege ono gude eka ephe kpataru onwephe iphe-ehuka, ha l'igweligwe.

Iphe Tímoti e-meje

¹¹ Obenu l'agha: nggubedua, bu onye ke Nchileke-wa; zelajekwaaru egbe iphe ono l'o ha. Keshia ehu seje t'i buru onye doberu eka ndoo; nggu esekwaphu t'i buru onye akwabeje Nchileke ugwu. Te eka shikwaa ngu ike l'ekwekwe ono, i kweru ke Kuráiyisutu ono; nggu eyeru ndu odo obu. Tajekwaru iphe nshi; nggu adukwaphu agu. ¹² Dulekwaphu l'o bu onye maru ogba oso; mbu; keshikpelekwaphu ehu gbaje oso-amama ono; bu iya bu oso, gbaru onye kweru ke Kuráiyisutu. Kebe ehu gbaje iya; k'ophu yi-gbaru eke a tuburu t'a gbarua; nata obunggo oso ono, bu iya bu ndzu gbururu jeye. O bu ke ndzu gbururu jeye ono be Nchileke kuru ngu t'i bya enweru teke ono, i vudo l'ifu igwe oha raa ya tororo; l'i kwetaru okpobe okfu ke Kuráiyisutu ono. ¹³ Oo l'ifu Nchileke ono, bu Nchileke ophu anuje iphemiphe obule ndzu; me l'ifu ke Kuráiyisutu ono, vudo l'ifu Páyileti gbaaru okpobe okfu ono ekebe ono; oo l'ifu ephe; be mu no l'ekfu iya ekfushiru ngu ike su. ¹⁴ t'i tukojekwaphu iphe mu kfuuru ngu l'o ha meje. Te b'o dukwa eke ii-tsoswe iya m'oo ekalanu; k'ophu e too nwedu eke aa-ta ngu uta jeye teke Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráiyisutu a-bya odo. ¹⁵ O -rulephu teke gbaru nu be Nchileke e-me t'a phugbaru Kuráiyisutu obu; mbu Nchileke ono, dueberu mma; dzukota oke l'ime onwiya; buru yebedua nwenkinyi iya bu Nnajioha; buru Eze, kakota iphe bu ndu eze; buru Nnajiufu, kakota iphe bu ndu bu nnajiufu. ¹⁶ Oo ya nkinyi iya bu onye e-ta byadu bya anwuhu anwuhu. Eke o bu be iphoro, no iya nu te ekwejekwa te madzu jenyabe iya ntse. E to nwekwa madzu nwigbaleke-oma, gudejewa enya phu iya; ophu to nwekwa onye byaru bya a-phu iya. T'o buru iya be ndiphe a-kwabeje ugwu; ike ono, bu 'o-nwe-agvugwu ono aburu nk'iya. Ono kwa ege o du.

¹⁷ A bya le ke ndu nweru iphe l'eli mgboko-a: iphe ii-kfuru ephe kfushiaru iya ephe ike bu t'ephe be egudekwa iya eku onwephe ekuku; ophu ephe 'edobejekwa obu l'iphe ono, e-te nwedu ege oo-no-bebe ono. T'ephe dobechia obu ephe le Nchileke ono, bu o-me-l'uko ono. Nchileke anukotaje ayi iphemiphe obule; nu ayi k'etsubo iya; ege oome t'ehu tsomahu ayi. ¹⁸ Te ndu nweru iphe meje iphe du mma; mbu t'ephe mejekpoo iphe du mma tekenteke; t'ephe buru o-me-l'uko; yoo heje ephe uhere t'ephe le ndu odo gbaru mgbal'iphe ephe nweru. ¹⁹ O bu teke ephe eme ege ono; bu iya bu l'ephe e-nweru okpobe iphe. Ishi iya aburu l'ephe e-shi ege ono kpata ogbodo iphe kuberu onwephe; mbu ogbodo iphe ophu a-noduru ephe jeyewaru l'uto ifu. Oo ya bu k'ophu bu teke o ruleruphu; ephe anata ndzu ono, bu okpobe ndzu ono.

²⁰ Byiko Tímoti; kwabelekwaruphu iphe ono, e yeru ngu l'eka ono enya. Nggw eletaje enya t'e b'i kfuje mkpokoro okfu, bu iphe eswe; tii tu-pheje mkpokoro ntutego, bu iphe madzu ahajeru su l'o bu mmamiphe; l'e b'o bu mmamiphe. ²¹ O nweru ndu anọduje arị l'ephe maru mmamiphe; ephe egude ege ono phua uto l'ekwekwe ono, ayi kweru ono.

Tę Nchileke meeru unu eze-iphe-oma.

Èkwo k'èbo, Pòlu deru nù Tímoti

¹ Èkwo-ozì-wa shì l'èka mbèdua, bụ Pòlu; mubè onye Nchileke kuru; mee tẹ mu bụru onye ishi-ozì Kuráýisutu Jisòsu. O bụ Nchileke onò bẹ zìru mu tẹ mu je ekfuaru ndiphe kẹ òkpobe ndzụ onò, o kweru ùkwa iya lẹ ya e-shì l'èka Kuráýisutu Jisòsu nù ayi onò.

² Onye mu ede iya anụ bụ nggubedua, bụ Tímoti onò, mu yeru obu onò; mbụ nggube onye onò, òwá l'ò bụ nwa mu onò.

Tẹ Nchileke, bụ Nna; mẹ Nnajiufu ayi, bụ Kuráýisutu Jisòsu meeru ngu eze-iphe-oma; yò phàru ngu imiko; mekwaaphu t'èhu dụ ngu agu.

Pòlu etu Nchileke èpha; l'adụkwaphu Tímoti ike

³ Mu etu Nchileke èpha; yèbedua onò, mu gude obu iphoro ejeru ozi ège nna mu oche phẹ jeru iya èya; obu ta awa mu awawa. Iphe bụ teke mu ekfu anụ Nchileke: eswe l'enyashi bẹ mu anyatajẹ tua ya èpha l'okfu èhu ngu. ⁴ Tímoti; mu nyatakwaru-a ènyamini onò, gbakahuru ngu l'ènya onò. Yò bụru iya meru iphe obu ngu egbu mu egbugbu. Mbụ; l'ò kfùbè agushi mu ike tẹ mu lẹ nggu phufua òdo; k'òphu èhu-òtso-èna e-jikwanu mu òkpoma. ⁵ Mu anyatajékwa òkpobe ekwekwe onò, i kweru kẹ Nnajiufu ayi onò. Ekwekwe onò bẹ nne ngu oche; mbụ Lóyisù; mẹ nne ngu; mbụ Yunáýisù vuhaodu ngu ru ụzò kweta. Yo dokwaa mu phụ ènya l'ò kwaphu ège onò bẹ nggubedua kwetaru. ⁶ O kwa iya meru iphe mu anyataru ngu iya; sù t'i mekwaa iphe-oma onò t'ò reje ire; bụ iya bụ iphe-oma onò, Nchileke shì l'èka onò, mu byiberu ngu l'ishi onò; nù ngu teke onò, mu kfuru nù Nchileke l'okfu èka ngu onò. ⁷ Lẹ Ume-dù-Nsò onò, Nchileke nuru ayi onò ta bụkwa Ume, emeje t'ayi atsu egvu. Ume-dù-Nsò, o nuru ayi bụ òphu anjje ayi ike; Ume, emeje t'ayi yeru ibe ayi obu; bya aburu Ume, emeje t'ayi dụ ike kpade onwayi.

⁸ Oo ya bụ; t'ẹ b'ò òkwa ngu iphere okfuru ndiphe l'i bụ kẹ Nnajiufu ayi. Ophu iphere mbèdua, e gude okfu èhu iya tụa mkpòro-a 'adujekwa ngu. Iphe ii-gbe mee bụ t'i jee òkè iphe-èhuka nke ngu l'iphe-èhuka onò, ayi eje l'okfu ozi-oma onò. Nchileke bẹ e-mekwa ngu-a tẹ ike ejeje iya dụ ngu. ⁹ O bụ Nchileke onò bụ onye dzòru ayi; kua ayi t'ayi bya aburu ndu nk'ia. Ishi iya ta bụkwa l'ò kẹ iphe-oma, ayi metaru l'onwayi. Ishi iya bụlekwapu l'ò bụ iphe ò túbèhawaru l'ò bụ ège onò bẹ ya e-me iya. O bụlekwapu eze-iphe-oma, o meru ayi. Eze-iphe-oma onò b'ò shihaakwaru l'èka Kuráýisutu Jisòsu mehaodururu ayi; bẹ yèbè Nchileke mederu mgboko-a. ¹⁰ Obenu lẹ nta-a b'ò bya emee; a phugbaru eze-iphe-oma onò; okfu lẹ Kuráýisutu Jisòsu onò, bụ Onye Ndzòta ayi onò bẹ byawaru l'eli mgboko-a; bya emebiwa ike kẹ anwùhu. Nta-a b'ò shiwa l'ozì-oma onò mee tẹ ndzụ onò lufuta iphoro; mbụ; ndzụ onò, bụ: a -nòduwa iya; ta anwùhuhe anwùhu onò.

¹¹ O kwa Nchileke onò bẹ fòtaru mu tẹ mu bụru onye a-nòdu ara ozi-oma onò arara; bụru onye ishi-ozì iya; bya abụkwaruphu onye ezi iya ezizi. ¹² O kwa iphe onò kparu iphe mu ejekota iphe-èhuka-wa, mu eje-wa; òphu to gbe bụkwa l'iphere iya aduje mu. Ishi iya aburu lẹ mu maru onye mu woru onwomu ye l'èka; yo doo mu ènya òhuma l'òo-dù ike kwakòbè iphe onò, o yeru mu l'èka onò jeye mbòku ikpe onò. ¹³ Tsotakpelekwaphu òkpobe okfu onò, i nuru mu l'ònu onò t'ò bụru iya a-nòduje akpòziru ngu ụzò ège ii-shije ekfu okfu. Gudekpelekwaphu ekwekwe onò, i kweru kẹ Kuráýisutu onò; mẹ obu onò, i yeru ndu òdo onò ège iigude iya. Iphe onò bẹ tükokwa bụru iphe shikota l'atugbabe onò, ayi lẹ Kuráýisutu Jisòsu tughaberu buru nanụ onò. ¹⁴ Kwabèlekwaruphu ènya l'òkpuberu okfu onò, Ume-dù-Nsò yeru ngu l'èka onò. O kwa Ume-dù-Nsò onò, bu ayi l'ime onò e-me ngu; nggu adụ ike letakota iya ènya.

¹⁵ Mgbè ì marua lẹ ndu kẹ Èshiya, mu l'èphe ayije eje ozi-a bẹ gbadowaru mu nù l'èphe ha; gbakashihu; mbụ jeye lẹ Fáyigèlosu; mẹ Hemòjinizu. ¹⁶ Tẹ Nnajiufu phàru ndibe Onèsiforosu imiko; okfu l'ò bụ iya shì anòduje adụ mu ike; iphere mu ta dụ iya ège-a, mu nò lẹ mkpòro-a. ¹⁷ Teke o rutaru Rómù; b'ò wataru mu achòcho jeye teke ò phuru mu. ¹⁸ Tẹ Nnajiufu yetabukwaaru iya èka; tẹ Nchileke phàru iya ru imiko mbòku ikpe onò. Nggubedua l'onwongu bẹ marua ège o yetaberu mu èka lẹ Èfèsòsu.

2

Òkpobe onye alù ògu èhu Kuráýisutu

¹ Oo ya bụ; nggubedua bụ nwa mu; kwekwa tẹ Nchileke mee ngu t'i gude eze-iphe-oma onò, shì l'èka Kuráýisutu Jisòsu onò shihu ike. ² I nùwaru-a iphemiphe òbule onò,

mu kfulu l'edzudzu oha ono. Woru iya ye l'eka ndu koshiwaru l'ephe gbaru t'e gude ire ephe eka, bukwanu ndu a-du ike zikwaa ya phu ndu odo.

³ Jekwaa okè iphe-ehuka nke ngu l'okfu ehu Kuráyisutu Jisosu, bu iphe gbaru okpobe onye alu ogu ehu Kuráyisutu ono. ⁴ E to nwekwa onye soja, no l'eke ogu shihuru ike, ekweje t'oriri k'ehu iya loru iya ye l'ome iphe ndu e-ta budu ndu soja eme. Iphe onoduje ese bu te ya mee iphe a-nodu atso onye ishi, deru epha iya l'ekwo ena. ⁵ Odo aburu l'onye agba oso b'e te ebujukwa nggo k'onye katsua agbagba l'oso ono; m'o -budu l'o mekotaru iphe a suru l'onye agba oso ono mefutaje. ⁶ O bu onye akò okfu; l'eseshi akanya ike be gbaru ke t'o vujeru uzo ria iphe shi l'okfu obu. ⁷ Rilekwaphu iphemiphe obule ono, mu ekfu ono ariri; le Nnajiufu e-yekwaru ngu-a eka; mee t'iphe ono l'o ha dokota ngu enya.

⁸ Nyatakwa Jisosu Kuráyisutu ono, Nchileke meru; yo shi l'onwu teta nodu ndzu ono. O bu l'eri Dévidi be Jisosu ono shi. Yo buru iphe ono bu iphe ozi-oma ono, mu ezi ono ekfu. ⁹ O bu okfu le mu ezi ozi-oma ono; meru iphe mu eje iphe-ehuka-wa, mu eje-wa; mbu; l'a tutsuwaru; tuwa mu mkpakobe le mu -bu onye metaru ejo iphe. Olobu; a -tutsua mu iya; ?a tuhunuru iya ozi-oma ono to? Wawakwa! E to nwekwa onye ha k'otu ozi-oma ono mkpakobe. ¹⁰ O bu iphe ono meru iphe mu gude k'okfu ehu ndu ono, Nchileke fotaru ono l'atagbukota iphemiphe obule ono le nshi; k'ophu Nchileke e-shi l'eka Kuráyisutu dzokwaaphu ephe; shi ege ono nu ephe ndzu, du biribiri, e-ta agvudu agvugvu. ¹¹ Okfu-a be bukwa okfu, e gude eka, suru:

"L'o -buru l'ayi le Kuráyisutu;
be tukoru nwuhukota;
be ayi l'iya a-tukokwaphu
nodukota ndzu.

¹² O -buru l'ayi atagbukotaje
iphemiphe obule le nshi;
be ayi le Jisosu
a-tukokwaphu buru eze.
O -buru l'ayi suru l'ayi
ta madu onye o bu;
b'oo-sukwaphu le
ya ta madu ndu ayi bu.

¹³ O -buru l'ayi te
evudoshijedu ike l'iphe
ayi kfulu;
be yebedua evudoshijekwa
ike l'iphe o kfulu;
kele e to gbanwejedu iphe o kfulu."

Onye e kwere l'oojema ozi ejema

¹⁴ Nyatajeru ephe iphemiphe obule ono; nggu anoduje l'ifu Nchileke kfulu iya ephe kfushiaru iya ephe ike; t'ephe ba anodujekwa abaphe mbà l'okfu, e-te nwedu ishi. E to nwekwa uru, no iya nu. O bulekwa emebyi be oomebyije ndu anu iya nu. ¹⁵ Keshia ehu koshije ephe le Nchileke datawaru ngu; gua ngu l'i bu onye gbaru ke t'i jejeru iya ozi; l'i bu nwozi, iphere ozi, ooje ta dudu; buru onye anoduje ezima okpobe okfu ono ezima; l'ewotaje iya togbo; yo daburu ifu. ¹⁶ Nggu ezalaje t'e b'i tsojeshi ekfu mkpokoro okfu, bu iphe eswe. Ishi iya aburu l'egbe okfu ono e-me; ndu anu iya nu alalaha azu-azu; ephe te eyehuru Nchileke ugvu. ¹⁷ Iphe ephe ezi aduje l'o bu ejo onya, anoduje aba l'atabushi anu. Ndu tso le ndu ono bu Hayimeniyosu; me Filitosu. ¹⁸ Ephe hawaru otso okpobe okfu ono; su le ndu nwuhuru anwuhu gbe shiwa l'onwu teta nodu ndzu. Ephe egude ege ono; nweru ndu ophu ephe haru enwunga enwunga; shi ege ono nwufu ephe l'ekwekwe, ephe kwere ke Nchileke. ¹⁹ Obenu le nto-l'alj ulo ono, shihuru ike ono, Nchileke toru ono be bukwanu 'enwuribe-enwuribe. Iphe-ohubama, Nchileke deru le nto-l'alj ulo ono bu: "Nnajiufu maru ndu bu ndu nk'ia." Iphe odo, o dekwaru iya phu bu: "T'iphe bu onye suru le ya bu ke Nnajiufu sefukwa eka l'ome ejo iphe."

²⁰ Leze-ulo, ha nshinu ta bulekwapu ite, du iche iche, e gude mkpola-ododo yeje ope, aswa iya ha nshinu kpushia ba anoje iya nu kpu. Iphe a pyishiru l'oshi; me ophu a kpushiru l'ura anojekwa iya phu. Ndu bu iphe aajaje ajaja; ndu aburu iphe e gude eme iphe mmakanu. ²¹ Oo ya bu; o -buru l'o nweru onye safukotaru onwiya ejo iphe ono, mu gushiru ono; o kwa iya bu l'onye obu duwa l'o bu ite ono, aajaje ajaja ono; mbu l'onye obu be bukotawa ke Nnajiufu; l'agaru Nnajiufu ono okpobe mkpa; buru onye e doberu kwabe; t'o du ike ojeru Nchileke iphe bu okpobe ozi, eejeru iya ejeru.

²² Oo ya bu; gbalajęeru ęgu ome ejo iphe ono, anęduje agu unwu-okorębya ono. Iphe ii-mejechia bu t'i keshia ęhu meje t'i buru onye doberu ęka ndoo; kwetakpelekwaphu ke Kurąyisutu ono, i kwetaru ono. Nngu eyeru ndu ędo obu; nngu le madzụ eburu le nchi ndo. O bu iphe ono be nngu le ndu ono, egudeje obu iphoro akwaku Nnajiufu ono a-tųkoje eme. ²³ Be eyejekwa ęnu le ntųtego ęswę, bu iphe ę-te nweđu ishi. L'i makwaru-a l'ęge iphe ono be bųlephu uswo be ęokpa-tsuje. ²⁴ Le nwozi ke Nnajiufu bųfutaje onye ę-ta aswųjedu uswo; onye emeru onyemonye ębule odo; onye maru ęge eezi je iphe; buru onye atagbu je iphe le nshi teke e meru iya ęji. ²⁵ O bųfutaje onye ewozitaje onwiya ali; l'akpo-ziru ndu agba je iya agbagba-okfu uzo. L'o nwekwaru ęge oo-me; Nchileke eyeru ęphe ęka; ęphe ataa onwęphe ųta ęjo iphe ęphe ono; lakfuta iya; bya amakųtaru ękpobe okfu ono. ²⁶ Teke ono; ęnya abya ephohu ęphe; ęphe anahu ęnya ono, Obutuswe hataru ęphe ono, bu iya shi mee ęphe; ęphe eme iphe bu uche-obu ke Obutuswe ono.

3

Umere ndiphe l'oge ikperazu

¹ Iphe lanu, i-maru bu l'o -rulephu l'oge ikperazu be ękpobe iphe-ęhuka a-byakwa. ² Teke ono be ndiphe a-bųlephu onyenonu: yo buru onwiya be oo-yeru obu nwenkinyi; ęphe aburu ndu nchamęnya okpoga; buru e-te-aja-onwęphe; kulahaa onwęphe ekuku; ndu anęduje ephu ndu ędo iphu; o-karia nne le nna ęphe ęka; o-ri-to-ma phe; buru ndu ę-te nweđu iphe adųjeru ęphe le nsọ. ³ ęphe a-buru ndu madzụ du ashij; ndu iphe ta agvųjedu l'obu; ndu nkfurushi; ndu obu-ęku; ndu eme igiri l'o bu anu-ęgu-ęgbudu; buru ndu iphe du mma aduje ashij. ⁴ ęphe a-buru o-nwuru-oye-phe; ekfu-ba-nu-phe; ndu anęduje eku onwęphe iphe ęphe ta hadu l'o bu iya; ndu ka oye obu l'iphe atsọ ęphe ęna; paru oyeru Nchileke obu haa. ⁵ ęphe anęduje eme l'ęphę -bų ndu kwetaru ke Nchileke; ębu l'ęphe te ekwetajedu le Nchileke ere ire. Byiko; bukwaru ųba yeru ndu du ęge ono. ⁶ O bu ndu du ęge ono ahajeru abaphe l'ųlo l'ųlo; edusweshi unwanyi, ę-te nweđu egomunggo; mbų unwanyi, metashiwaru ejo iphe; yo kwęwaru ęphe ęhu. Iphe alophe ęge unwanyi ono aburu ęgu ejo iphe, dugbaa iche iche, anęduje agu ęphe. ⁷ ęge unwanyi ono be ęonoduje ehe uhere t'ęphe mųta iphe; ębu l'ęphe t'abyakwanu bya adu ike tapyabę atapyabę; maru ękpobe okfu ono ęgbodo amaru. ⁸ Ndu ono, anęduje edusweshi unwanyi ono be no-chiru ękpobe okfu ono uzo l'o bu ęge Jąnesu ye le Jąmbirisu no-chiru iya Mosisu teke ndiche. Ndu ono, anęduje edusweshi unwanyi ono be egomunggo ęphe dahųwaru ajilakpa; ekwekwe, ęphe kweru ke Nchileke aburu ekwekwe, daru l'ęba l'ęnya ke Nchileke. ⁹ Obenu le ndu ono te nweđu eke ęphe ęjebe; ndiphe aphųkota l'ęphe bu ndu eswe; bu iya bu ęge madzụ kparamukpamu phųkotaru le Jąnesu; me Jąmbirisu be bu ndu eswe.

Iphe Polu gude akpochi ękwo-ozwa ishi

¹⁰ Obenu le nggubedua be tsowaru iphe mu ezi; l'emewa umere mu. Yo bukwaruphu iphe mu tųberu le ndzu mu; be bu iphe i wopyaberu; yo buru iphe i tųberu le ndzu nke ngu. Yo buru iphe mu kwetaru; b'i kwetakwaruphu. I phųkwaruphu ęge mu atajeru iphe nshi; phųkwaaphu ęge mu yetaberu ndu ędo obu; me ęge mu angagbutabeje iphe l'obu. ¹¹ I makwaru-a k'ęhu ono, a kparu mu ono; me iphe-ęhuka ono, mu jeeberu ono l'o ha, bu iya bu iphe tųko dakfukota mu le Antiyoku; Ayikóniyomu; me le Lisutura. ęge iphe-ęhuka, mu jeeberu ta dukwa k'ekfuku! Obenu le Nnajiufu be dzokotalekwaru mu-a l'iphemiphe ębule ono. ¹² Mbų l'iphe bu ndu ęogukpo t'ęphe le Kurąyisutu Jisųsu tugbabe buru nanu t'ęphe nọdu ndzụ, du Nchileke mma be aa-kpakotakwaphu ęhu. ¹³ Obenu le ndu bu ęjo madzụ; me ndu anęduje agho ugho l'ęphe ha be a-nọdulekwaphu aka ęji akaka akaka l'ome ejo iphe, ęphe eme; shi ęge ono edusweshi ndu ędo; ndu ędo edusweshikwaphu ęphebedua. ¹⁴ Olobu; nggubedua l'onwongu; vudoshilekwaphu ike l'ękpuberu okfu ono, e ziru ngu ono, bu iya bu iphe i kwetaru; okfu l'i makotaru ndu bu ęphe ziru ngu iya. ¹⁵ Nngu anyatakwaphu l'i shikpelephu le dędeedeede; makotaru iphe e deru l'ękwo okfu Nchileke. O bu iphe ono, e deru l'ękwo okfu Nchileke ono be a-du ike mee ngu t'i maru mmamiphe; k'ophu Nchileke e-shi l'ekwekwe, i kweru ke Kurąyisutu Jisųsu dzọ ngu. ¹⁶ Iphe, bu iphe e deru l'ękwo okfu Nchileke be shikota l'ęka eme Nchileke. Mkpa iya du k'ogudeje iya zia ękpobe okfu ono; me k'ogudeje iya koshi madzụ ęke, o meru iphe du ęji; me k'ogudeje iya kpo-zia madzụ egomunggo; me k'ogudeje iya zųfuta madzụ te onye ębu buru onye doberu ęka ndoo l'ifu Nchileke; ¹⁷ k'ophu onye ke Nchileke e-dzu oke; kwabę akwabę k'ojeru Nchileke iphe bu ękpobe ozi, nọru iya nu.

4

¹ Nyatakwa lẹ Kuráýisutu Jisòsu ono, bụ iya e-kpe ndu, nọ ndzụ; mę ndu, nwuhuru anwuhu ikpe ono bę a-bya odo ujiku lanu; bya ekoshi l'ọo ya bụ eze. Ọo ya bụ; mu nọkwa l'ifu Nchileke yele ifu Kuráýisutu Jisòsu ono ekfuru ngu iya ekfushiru ngu iya ike ² t'i raję ozi-oma Nchileke ono arara; ?m'ọ -dụ ndu ịraru iya ntse anunu-o; ?m'ọ -bụ l'ę tọ dudu iya ephe-o. Letajelekwaphu ozi ngu ęnya. Koshije madzụ eke onye ọbu mesweru; bajeru onye meru ęji mba. Gudejekwa ota-nshi mee t'obu shihu ephe ike; ọphu ị hajękwa ephe ozi iphe. ³ Ishi iya bụ l'ọ nweru teke ndiphe e-mekochaa jikalahaa ọkpobe okfu ono, ayi ezi ono. Yọ buleruphu ęgu ejo iphe, agu ephe; bę ephe a-gbatoru. Ephe achikoo ndu odo t'ephe bya ezije ephe iphe, atso ephe ęna lę nchi. ⁴ Ephe te ekwehedu ochebe nchi l'okpuberu okfu ono. Yọ buru ọphu ephe e-chebe nchi bụ ako-ife. ⁵ Ole; tę nggubedua kpadejekwa onwongu l'iphemiphe obule. Iphe-ehuka -byaru ngu; taaru iya nshi. T'ozì, a-noduru ngu nụ buru ọra ozi-oma ono arara. Jeje ozi, gbaru ngu nụ; l'ị bukwa nwozi Nchileke.

⁶ Lę mbędua bę ndzụ mu dukwa l'ọ bụ ęjà, mu achiebewa achiebe. Iphe mu ekfu bụ l'ọ gbawaru mu l'alala. ⁷ Mu mewaru ike mu l'oso ono. Mu gbaruwaru eke, a tuburu. Mu vudoshiwa ike l'ekwekwe ono, mu kweru kę Kuráýisutu ono. ⁸ Iphe phoduru nụ nta-a aburu tę Nchileke bua mu nggo, o dobehawaru kwaberu mu lę k'oso ono; mbụ lę Nnajiufu ono, bụ onye ekpeje ikpe nhamunha ono bę a-gu mu l'onye doberu ęka ndoo mboku ikpe ono. Ę tọ bulekwa mbędua nkinyi mu; bę oo-bu nggo ono; oo-bukotakwa iya phụ iphe bụ ndu gude obu ephe l'ọ ha ngaberu abyabya iya.

Ozi, Pọlu ziru Tímoti k'iche

⁹ Malekwaruphu ege ii-me byakfuta mu ęwegwa. ¹⁰ Lę Dímasu bę haakwaru mu nụ tugbua; okfu l'iphe kę mgboko-wa bę ka iya lę mkpa; karia Nchileke. Ọ tugbuwaru jeshia Tesalonáyika. Kerésensu bę jeru Galéshiya; Táyitọsu eje Dalumésha. ¹¹ Nta-a bukwa Luku nkinyi iya bę nọ swiru mu nụ. Tę nggu lę Maku yikwaru teke ị-bya; lę mkpa iya dukwaru mu t'ọ bya eyejeru mu ęka. ¹² Tikikọsu bę mu zikwaru Ęfesọsu. ¹³ Ị -byade; chitakwaru mu uwe-ukpo mu phụ, mu haru lę kę Káposu lę Túrowasu phụ. Nggwu achitakwaru mu phụ iphe bụ ękwo phụ l'ọ ha; ketekete ndu onanu, e gude akpo anụ mee ono.

¹⁴ Aleguzánda, ọphu akpụ uzu bę mekwaru mu ejo iphe ę-ta adudu kę ekfukfu. Ọo Nnajiufu bę a-kfukota iya ugwo iphe o meru. ¹⁵ Zelakwaaru iya nggubedua l'onwongu; l'ọ kfubekpokwaa ọswa nọ-chia ozi-wa, ayi eje-wa anọ-chi.

¹⁶ Ęgọ odungu ono, mu vudo l'ulo-ikpe goo ono b'ę to nwekwa m'ọ bụ onye lanu, gbaru yeru mu nụ. Iphe bụ madzụ kpamukpamu tukolekwaphu buhaa mu ęka. Tę Nchileke; byiko; ba agukwaru iya ephe l'ọo ejo iphe; ephe emee ya. ¹⁷ Ọ bụ Nnajiufu bụ onye vudonyabe mu nụ; l'eyeru mu okpu-ikike; k'ọphu mu e-zikota ozi ono l'ọ ha tę ndiphe mgburumburu nugaru iya. Ọ kwa iya bụ onye nafutaru mu l'ejo onodu. ¹⁸ Ọ kwaphu Nnajiufu ono bę a-nafuta mu l'iphe bụ ejo iphe l'ọ ha; dua mu gubalangu je edobe l'ęke, ọ bụ eze l'imigwe. T'ajaja buru nk'ia gbururu jeye lę tutu yoyo! Ono kwa ęge ọ dụ.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹⁹ Jiaru mu Pyirisila yele Akwila; mę ndibe Onęsiforosu. ²⁰ Ęrasutosu bę kwakwaru lę Kórintu. Tirófimosu bę mu hakwaru lę Milétusu; okfu l'ęhu ta dudu iya mma. ²¹ Keshikwaa ęhu byaodu tẹmanu winta afua.

Yúbulosu ajikwa ngu phụ. Yọo jikwa ngu phụ mbụ Púdensu; mę Láyinọsu; mę Kulódiya; mewaru unwunna ayi ndu ọphunanu l'ephe ha.

²² Tę Nnajiufu chee ngu ndzụ.

Nchileke emeeru unu l'unu ha eze-iphe-oma.

Èkwo, Pòlu deru nù Táyitòsu

¹ Èkwo-ozì ọwaa shì l'èka m̀bèdua, b̀ Pòlu, b̀ onye ejeru Nchileke ozì; b̀kwaruphu onye ishi-ozì Jisòsu Kuráyisutu.

Nchileke fòtaru mu; bya ezia mu t̀ mu mee t̀ ndu ono, ọ fòtaru, wowaru onwèphe ye iya iya l'èka ono kabaa oshihu ike; mu emekwaaphu t'èphe maru iphe b̀ ọkpobe okfu k̀ Nchileke; ² okfu l'ayi t̀ko ele ẹnà ndz̀ gbururu jeye ono. Ndz̀ gbururu jeye ono b̀ Nchileke, b̀ onye ẹ-ta adz̀ jedu ẹjo-ire kfuhaodururu l̀ ya a-nù ayi; t̀manu b̀ mgboko d̀ bederu. ³ Yo be teke gbalèru nù; Nchileke, b̀ Onye Ndz̀ ọta ayi emee t'è shì l'ozì-ọma iya; maru ndz̀ ono, o kweru ọkwa iya ono. Ozi-ọma iya ono b'ò woru ye mu l'èka; t̀ mu t̀washiaru iya ndiphe t'ò doo ẹphe ẹnà.

⁴ Mu ede ẹkwo-nwa anù ngu nggube Táyitòsu, b̀ ọgbodo nwa mu; okfu l'ì kwetaru ẹge mu kwetaru: l'ọ Jisòsu b̀ Nnajiufu.

T̀ Nchileke, b̀ Nna; m̀ Kuráyisutu Jisòsu, b̀ Onye Ndz̀ ọta ayi meeru ngu eze-iphe-ọma; mekwaaphu t'èhu d̀ ngu agu.

Ozi Táyitòsu l̀ Kirítu

⁵ Iphe kparu iphe mu haru ngu l̀ Kirítu b̀ t'ì mefufu iphe phòduru nù; nggu ag̀ta ndu a-b̀ru ndu ọgurennya ch̀ochi l̀ mkp̀kpu l̀ mkp̀kpu ẹge ono, mu kfuhawaru ngu iya ono. ⁶ T̀ ndu, jì-g̀ta b̀kwaru ndu ẹ-te mejedu iphe aa-ta ẹphe ọta; ndu al̀-gbaa nwanyi nanù nanù nwenkinyi. Ẹphe a-b̀ru ndu unwegirima ẹphe wowaru onwèphe ye Kuráyisutu l'èka; ndu ẹ ta amaduru unwegirima ẹphe ẹjo ẹka l'èphe eme gaphugaphugaphu; ẹphe ta b̀ ndu b̀ 'aǹma-aǹma. ⁷ L'onye ishi ch̀ochi b̀futajekwa onye ẹ-te emedu iphe aa-ta iya ọta; keshinu ọ b̀ onye ishi, eleta ozì Nchileke ẹnà. Ọ b̀futajekwaphu onye ẹ-ta b̀du ọ-ch̀a-o-kele-onwiya; onye obu-ọku; onye angunuka m̀ ẹ; onye eme ẹhuka; onye ẹkpìri ogude ọgho eri madz̀ uru aduje. ⁸ Onye obu b̀futajechia ọ-kwa-ẹbyee; onye yeru obu l'iphe d̀ mma; onye nweru egomunggo; onye doberu ẹka ndoo; onye umere iya ekoshi l'ọ b̀ onye d̀ru Nchileke ichè; b̀ru onye akpadeje onwiya akpade. ⁹ Ọ b̀futaje onye vudoshi ike l'okfu ono, a maru l'ọ gbaru k'ogude ẹka ẹge e ziru iya ẹya ono; k'ophu ọo-d̀ ike gude ozì ọkpobe okfu ono, eezì ezìzi ono d̀ ndu ọdo ike ọgbodo ad̀d̀; k'ophu ọo-d̀ ike gudeje iya koshi ndu j̀karu iphe oozi ẹke e jeberu; ọzo akpò-swehu ẹphe.

¹⁰ L'ò nwekwaru igweligwe ndu, b̀ o-kwefuru-ikè p̀ ẹ; mb̀ ndu gude mkp̀koro okfu; m̀ ọgho l'agh̀ta ndu ọdo; ketekete k̀ ndu Ju, byawaru bya ab̀ru ndu k̀ Kuráyisutu. ¹¹ T'a gb̀- b̀jekwaru okfu ye egbe ndu ono l'onu; k̀ l'èphe egudeje ozì iphe, ẹphe ta ge ezidu; agbhashi ufu ndiphe; ẹge ee-shì t'èphe rita uru; mb̀ ndu iphere gvuru l'ifu. ¹² L'onye lanù l̀ ndu Kirítu, b̀ onye ẹphe suru l'ọ b̀ onye agbajè ẹja s̀kwaru: "L̀ ndu Kirítu shikwa l'odungu b̀luruphu atukporoku; ẹjo aǹ-eg̀-egbudu p̀ ẹ; ndu ẹǹyiru, ẹkpìri egbu egbugbu." ¹³ Iphe ono, nwoke ono kfuru ono ab̀ru ọkpobe okfu. Ọo ya b̀ ẹ; bashiaru ẹphe mbà ike; t̀ ekweta, ẹphe kwetaru b̀ru ọkpobe ekweta; ¹⁴ t'èphe ba angabèhe nchì l'akò-ife ndu Ju; m̀ l'ekemu, ndu j̀karu ọkpobe okfu ono t̀ru l'onwèphe. ¹⁵ Ndu obu g̀ru iphorò l'ifu Nchileke b̀ aǹduje edò nsò. Obenu l̀ ndu merushiru onwèphe emerushi; mb̀ ndu ẹ-te kwedu k̀ Kuráyisutu te nwekwa iphe ẹphe edo nsò. Uche ẹphe r̀huwaru aruhu; ẹjo iphe ta awahè ẹphe obu. ¹⁶ Ẹphe aǹduje ekfu l'èphe maru Nchileke; obu l'èphe egudeje umere ẹphe ekoshi l'èphe ta madu iya. Ẹphe b̀ ndu aakpòfu akpòfu; ndu ẹ-ta ǹduru madz̀ okfu; bya ab̀kwaruphu 'ọ-ga-l̀-mpka, ẹ-te nwedu iphe d̀ mma, ẹphe d̀ru ike ememe.

2

Ọkpobe okfu, eezì ezìzi

¹ Obenu; nggubedua l'onwongu: t̀ iphe iizi ye l'okpuberu okfu ono, eezì ezìzi, aǹje ọkpobe ndz̀ ono dakòtakwa. ² Zia unwoke ndu ophu ka obu nwogurennya t'iphe ẹphe eme dojekwaa ẹphe ẹnà. T'èphe meje umere, koshiru l'ọ gbaru t'è yejeru ẹphe ugu; ẹphe akpadeje onwèphe akpade. T'ekwekwe, ẹphe kweru k̀ Kuráyisutu; m̀ n-nyemobu ẹphe; m̀ ọta-nshì ẹphe b̀ru ọkpobe iya. ³ Nggu ekfukwaruphu unwanyi ndu ophu ka obu nwogurennya t'èphe meje umere, ekoshi l̀ Nchileke d̀ru ẹphe l̀ nsò. T'èphe ba asujekwa asù; ẹphe ta b̀ ndu anguruma. Iphe, ẹphe e-mejechia b̀ t'èphe gbe zije iphe d̀ mma. ⁴ Ọo ya b̀ k'ophu ẹphe e-shì ẹge ono; z̀ ọta unwanyi ndu ophu b̀kwadu unwanyi ọgbangga t'èphe yejeru nji ẹphe; m̀ ẹgirima ẹphe obu. ⁵ Ẹphe eshikwaphu

ẹge ono; zua ẹphe t'ẹphe nweru egomunggo; dobe onwẹphe ògà; kwakọbeje ọlọ ẹphe; b̄ru ndu obu-ọma; l'anuru nji ẹphe okfu; t'e shi ẹge ono t'ẹ b'e gude okfu ẹhu ẹphe mee okfu Nchileke iphe-nmanu.

⁶ Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ii-kfuru unwu-okoroḡbya t'ẹphe kpadeje onwẹphe. ⁷ Mee onwongu; k'ọphu ii-buru onye ee-letaje ẹnya; l'ome umere ọma. Teke iizi iphe; nggu agbanwujee ifu; gude ire-lanḡ zije iya ọgbodo ezizi. ⁸ Kfujẹ okfu, nweru ishi; mbḡ okfu, ẹ ta avọchadu avọcha; nggu eshi ẹge ono mee ndu okfu ngu iphe-iphere; k'ọphu ẹphe ta amadu ẹjo iphe ẹphe e-gude ekfurushi ayi.

⁹ Kfujeru ndu ọphu bḡ ohu t'ẹphe nujeru ndu gbaru ẹphe nḡ okfu; t'iphe bḡ iphe ẹphe eme ememe bujeru iphe a-du nnajufu ẹphe mma l'okpoma. T'ẹphe ba agbajẹkwa ẹphe okfu; ¹⁰ ẹphe te emeje ẹka-ntubu. Ọ bḡ t'ẹphe koshijechia l'ẹphe bḡ ndu gbaru t'e gude ire ẹphe ẹka ọgbodo egude l'iphemiphe ọbule. Ọo ya bḡ k'ọphu ee-shi l'umere ẹphe l'ọ ha; melia iphe eezi ezizi kẹ Nchileke, bḡ Onye Ndzọta ayi ono.

¹¹ Lẹ Nchileke koshiakwaru eze-iphe-ọma iya; bḡ iya bḡ eze-iphe-ọma, ọ dḡ iya t'ọ gude dzọta onyemoye ọbule. ¹² Eze-iphe-ọma ono bẹ ezi ayi ẹge ayi e-shi haa onodu ndzḡ, ugvu Nchileke ta nḡdu; mẹ ẹge ayi e-shi nahḡ ẹgu ẹjo iphe kẹ mgboko. Eze-iphe-ọma ono ezikwaphu ayi ẹge ayi e-shije kpade onwayi; b̄ru ndu doberu ẹka ndoo; yejeru Nchileke ugvu lẹ mgboko-a. ¹³ Ayi nḡokwa kwab̄ru mb̄oku ẹhu-otso-ẹna ono, bḡ iya bḡ iphe ono, ayi ele ẹnya iya ono. Ọ bḡ mb̄oku ono e-koshi ọdu-biribiri kẹ Ọkaribe, bḡ Nchileke ono, bḡ Onye Ndzọta ayi ono; bḡ iya bḡ Jis̄osu Kuráiyisutu. ¹⁴ Ọ bḡ Jis̄osu Kuráiyisutu ono bẹ bḡ onye woru onwiya ch̄aru Nchileke ẹja l'okfu ẹka ayi; k'ọphu oo-shi ẹge ono gbata ayi l'ẹka iphe dḡ ẹji; mẹ t'ọ sachaa obu ayi t'ayi b̄ru ndu nk'iya; mee ayi ndibe iya; t'ayi b̄ru ndu ome iphe dḡ mma a-nḡduje anma ẹhu anmanma.

¹⁵ Tḡko iphe ono kfushia; nggu egude iya kasaa madzḡ ẹnu-nch̄i; nggu egudekwa iya phḡ koshije madzḡ ẹke o mesweru; t'i dulata iya azḡ. T'ẹ b'ọ dukwa onye e-me ngu l'ẹ to nwedu iphe i bḡ.

3

Umere, gbaru ndu kẹ Kuráiyisutu

¹ Nyatajeru ẹphe t'ẹphe nḡduje ndu ishi, ach̄i nḡ; mẹ ndu ekfu iphe eme nḡ l'ẹka. Ẹphe anḡjeru ẹphe okfu; b̄ru ndu kwakoberu onwẹphe k'ọje iphe bḡ ozi, buhuru ẹsa. ² T'ẹ b'ọ nwekwa onye ẹphe e-kfujeru ẹjo okfu; ẹphe ta swoje uswo. T'ẹphe gbe buchiaru ndu obu-ọma; l'emuru onyemoye ọbule odoo. ³ L'ayibedua l'onwayi nwekwaru teke ayi shi b̄ru ndu eswe; ndu ẹ-te nwedu onye ẹphe anḡru okfu; ndu e dusweru ọzo kẹ Kuráiyisutu; ndu shi b̄ru ohu ẹgu ẹjo iphe anḡduje agugbaa madzḡ; mẹ ohu ẹkp̄iri iphe dugbaa iche iche. Iphe ayi shi eshibeje ite iya mb̄oku-mb̄oku abuleruphu ẹjo ọriri; mẹ ogvu ẹnya-kfurukfuru. Ayi shi b̄ru ndu dḡ ndu ọdo ashi; madzḡ ibe ayi adukwaphu ayi ashi. ⁴ Ọbe ọ bya ebe teke Nchileke, bḡ Onye Ndzọta ayi koshiru ayi obu-ọma iya mẹ ẹge o yeberu ayi obu; ⁵ yọ dzọta ayi. Adzọta ono ta bukwa l'ọo iphe ayi metaru l'ọma; ọ b̄lephu imiko, ọophuru ayi. Adzọta ono shi l'asasa, ọ saru obu ayi; tẹ Ume-du-Nsọ mee ayi t'ayi b̄ru ndu a m̄uru ọdo; mekwaaphu ndzḡ ayi t'ọ b̄ru ndzḡ ọphungu. ⁶ Nchileke shi l'ẹka Jis̄osu Kuráiyisutu, bḡ Onye Ndzọta ayi; kwatakpo nḡ ayi Ume-du-Nsọ ono nshinu nshinu; ⁷ t'ayi b̄ru ndu o gude eze-iphe-ọma nk'iya gḡa lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya; mẹ ndu e-nweru òkè lẹ ndzḡ gbururu jeye, bḡ iphe ayi ele ẹnya iya. ⁸ Okfu-a bḡ okfu, e gude ẹka.

Iphe mu eme tẹ mu karu ngu bḡ t'i kfua ya; kfushia ya ike; k'ọphu ndu ọphu wowaru onwẹphe ye Nchileke l'ẹka e-yeru ẹhu l'ome iphe dḡ mma. Iphe-a bukota iphe buhuru ẹsa okpobe ebuhu; bya abukwaruphu iphe akwò madzḡ lẹ mkpa. ⁹ Obenu l'agha: zelaaru ntḡtego, ẹ-te nwedu ishi. Zelaaru otu ẹgo ndzẹkfu-ndzẹkfu ẹpha, shi lẹ ndiche; mẹ ọswo-phe uswo; jeye mẹ ọba-phe mb̄a k'iphe shi l'ekemu. Egbe ntḡtego ono bukota iphe ẹ-te nwedu iphe ọ bḡ; to nwe iphe eerita iya. ¹⁰ Tẹ nggu l'onye ebukataje ndu ọphu oo-bukata lẹ ch̄ochi be nwekwa iphe nggu l'iya e-megbakwadu m'i -nmawaru iya ọkwa iya ugbo lanḡ; gaa lẹ k'ẹbo; to kwe. ¹¹ Makwaru l'egbe onye ono gbajohuakwaru agbajohu. Oomewa iphe dḡ ẹji; makwaru l'ime obu iya lẹ ya b̄wa onye ikpe nmaru.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹² Mu -zilephu Átemasu; m'ọ bḡ Tikikọsu t'ọ bya; keshikwaa ẹhu; byakfuta mu lẹ Nikópolisu ẹgwegwa; l'ọ kwa l'ẹke ono; bẹ mu tuburu lẹ mu a-nḡ l'oge winta-wa, aabya abahḡ-wa. ¹³ Keshikwaa ẹhu yeru Zinasu, bḡ onye lọya; mẹ Apólusu ẹka; t'ẹphe tugbua ije ẹphe. Nḡkwa ẹphe iphe bḡ iphe mkpa iya duru ẹphe; t'ẹ b'ọ nwe iphe ọko iya a-duru ẹphe. ¹⁴ Mee unwunna ayi t'ẹphe mḡta oje ozi, dḡ mma; k'ọphu ee-shije iya dzọo

madzú lẹ mkpa, kparu iya nọ. Ẹphe 'emedu iya ẹge ono; t'ẹphe makwaru l'ozi ẹphe ọbu te nwekwa iphe ọ bu.

¹⁵ Iphe bu ndu mu l'ẹphe nọ l'ẹke-a ekele ngu. Kelekota ndu yeru ayi obu, bu ndu ayi l'ẹphe tọko kwetakota kẹ Nnajiufu.

Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Èkwo, Põlu deru nu Fayilímõnu

¹ O bu mbèdua, bu Põlu, bu onye e gude okfu èhu Kuráýisutu Jisõsu tũa mkpõro bẽ mu lẹ nwanna ayi, bu Tímoti gba mgba ede èkwo-ozí-wa.

Onye ayi ede iya anụ bu nggube onye ono, ayi yeru obu ono; mbụ Fayilímõnu; nggube onye ayi lẹ nggu tũko ejeru Kuráýisutu ozi. ² Ndu ayi edekwa iya phụ anụ bu Akwíya, bu nwunne ayi nwanyi; mẹ Akípõsu, ayi l'íya tũko alụ oḡu èhu Kuráýisutu; mẹ iphe bu chõchi ono, edzukobeje l'ũlo ngu ono.

³ Tẹ Nchileke, bu Nna ayi; mẹ Nnajiufu, bu Jisõsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-õma; mekwaaphu t'unu buru l'èhu-a.

Põlu ekele Nchileke ekele;

l'okfu èhu Fayilímõnu

⁴ Mu anõduje etu Nchileke ono, mu ejeru ozi ono èpha: t'o lee èka l'iphe bu teke mu ekfu anụ iya l'okfu èhu ngu. ⁵ Iphe õbu bukwa lẹ mu anụ l'i yekotaru ndu kẹ Nchileke obu l'èphe ha; l'anũkwaphu l'i wotaru onwongu ye Nnajiufu, bu Jisõsu l'èka. ⁶ Iphe mu anõduje ekfu anụ Nchileke bu t'o mee t'i gude anõno ono, i nọ l'èka Nnajiufu ono; mee tẹ nggu lẹ ndu ọdo tũgbabe buru nanụ ọkpobe abũbu; mbụ iphe bu ndu ono, wotakwaruphu onwèphe ye Nnajiufu, bu Jisõsu Kuráýisutu l'èka ono. Ọo ya bu; nggu eshikwanu ège ono kafuaru ọma iphe bu iphe-õma, gbaru ayi l'ememe; k'õphu aa-nõdu akwabẹ Kuráýisutu ugwu. ⁷ Nwanna mu; obu ono, i yeru ndu kẹ Nchileke ono kwa iya katsũkpo ome t'èhu tsõ mu èna. O mekwaruphu; obu aka mu oshihu ike. Iphe, kparu iya nụ abũru l'ọo l'èka ngu b'e shi; èhu awata ovo ndu kẹ Nchileke ọku.

Polu arõ Fayilímõnu arõro;

l'okfu èhu Onésimosu

⁸ Ọo ya meru iphe mu arõ ngu arõro; 'e gudekwaru l'õ gbaru-a kẹ tẹ mu kfujeru ngu ège õnu ha mu; okfu lẹ mu bu kẹ Kuráýisutu; mbụ tẹ mu gude olu ike kajeru ngu iphe gbaru ngu l'ememe. ⁹ Ọbe l'õ bu n-yemobu ono kparụ iphe mu a-nõdunuphu l'arõ ngu arõro; m'õ be kẹ tẹ mu gude olu ike kfuru ngu okfu ono. O kwa mbèdua, bu Põlu, buwa nwoke õgurenaya; nõdu lẹ mkpõro nta-a; okfu lẹ mu ejeru Kuráýisutu ozi arõ ngu iphe ono. ¹⁰ O kwa arõ èhu Onésimosu bẹ mu arõ ngu ono. Onésimosu ono bẹ dũakwa l'õ bu nwatibe mu; kẹ l'õ bu mu; bẹ kftaru iya yeru Kuráýisutu. O kwa lẹ mkpõro l'èke-a bẹ mu nõdu kfuta iya yeru Kuráýisutu õbu. ¹¹ L'õdungu b'õ shi buru 'õ-ga-lẹ-mkpa kẹ madzũ Obenu lẹ nta-a bẹ ọogawaru ngu mkpa; agakwaruphu mbèdua.

¹² Nta-a bẹ mu edufuakwa iya t'õ lata azụ lẹ nke ngu. O bukpokwa onye nọ mu l'obu nshinu. O nọ-tabe mu l'obu; k'õphu ọ dũa l'õ bu mbèdua l'onwomu alakfuta ngu. ¹³ Mu shikwa rĩa lẹ mu a-ha iya tẹ mu l'íya nõdu l'èke-a; k'õphu ọo-nõdu emeru mu iphe i ga nõdu emeru mu lẹ mu nọ lẹ mkpõro-a, mu nọ-a; okfu lẹ mu ezi ozi-õma Nchileke. ¹⁴ Mu arĩbe iya ège ono; bya asu: wawa; lẹ mu te esededu iya tẹ mu l'íya nõdu; l'è-ba bu lẹ mu kfuru ngu iya t'i kweta; t'ẹ b'õ dũ l'e guderu ngu egude; nggu eme iphe-õma, yele èhu ngu a-dũ l'okfu. O -buru nggubedua tũru obu ngu ama emeru mu iphe-õma; onanu akalèphu mma l'ọo l'obu ngu b'õ shi.

¹⁵ Mu -jeshia ekfukfu; mu asụ l'õ gbe dũ l'agbafụ, ọ gbafuru lẹ nke ngu kẹ nwa teke ono bẹ bu ège nggu l'íya e-mekochaa bupyabewaru jeye. ¹⁶ A makwaru-a l'õ bu ohu; õbu l'ẹ t'õ buhekwa ohu k'ège ono nta-a. O kaakwa ohu mma. Nta-a b'õ buakwa nwanna ayi, ayi yeru obu; ketekete kẹ mbèdua. Nggubedua a-kakwa iya rụ oyeru obu; keshinu ọphu ọ bu madzũ ibe ngu; bya abũkwaruphu onye yele Nnajiufu tũgbabewaru buru nanụ.

¹⁷ O bu iphe ono meru iphe mu sũru ngu: ọ -buruphu l'i wotaru mu lẹ mu bu onye nggu l'íya tũko ejeru Kuráýisutu ozi; nata iya ọkpobe anata ège i ga anata mu ndège ọ -buru l'ọo mu byaru. ¹⁸ Teke bu l'õ nweru iphe dũ eji, o meru ngu; ọdudu buru l'õ -nweru uḡwo, o ji ngu; tũko iya bo mu. ¹⁹ O bu mbèdua a-kfũ ngu iya. O kwa mbèdua, bu Põlu bẹ gude èka mu ede iphe-a; sũ t'í haa: lẹ mu a-kfũ ngu iya-a. Mu te ejekwaru ngu rụ okfuru l'i ji mu uḡwo; mbụ l'i ji mu uḡwo ndzũ ngu l'õ ha. ²⁰ Iye-o; iphe mu ekfu nwanna mu; byiko; bu t'í yeru mu rụ èka. Lẹ keshinu ayi tũko buru ndu kweru kẹ Nnajiufu; meeru tẹ meji nmakfuru mu anmakfuru; keshinu ayi lẹ Kuráýisutu tũgbareru buru nanụ.

²¹ Iphe mu gude ederu ngu ẹkwo-wa kwa ẹ mu maru l'ii-meru mu-a iphe mu sũru t'i meeru mu; mbũ meru k'etsutsu iya ye iya. ²² Iphe odo, mu ekfufua bũ t'i kwakọbekwaru mu ẹke, mu a-nọdu; ẹ mu arikwaa ẹ Nchileke e-mekwaru-a unu iphe ono, unu ekfu anũ iya ono. Mbũ l'oo-mekwaa tẹ mu bya; k'ọphu mu l'unu a-phũ.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

²³ Epáfurasu ajiḱwa ngu phũ. Mu l'iya bẹ tũkokwa nọdu ẹ mkpọro l'ẹke-a l'okfu ẹhu Kuráýisutu Jisọsu. ²⁴ Ẹphe ajiḱwa ngu phũ mbũ Maku yẹle Arisutáḱọsu; mẹ Dímasu; mẹ Luku. Ndu ono bẹ mu l'ẹphe tũko nọdu l'ẹke-a ejeru Nchileke ozi.

²⁵ Tẹ Nnajiufu ayi, bũ Jisọsu Kuráýisutu meeru unu eze-iphe-ọma.

Ẹkwo, E deru nū Ndu Hiburu

Nchileke shi l'onu Nwa iya kfu okfu

¹ Lẹ teke ọhazu bẹ Nchileke shi l'uzo, dū iche iche zia ndu ekfuchiru iya nū; ẹphe ekfuru nū ndiche ayi phẹ ugbo olemole. ² Yo be nta-a, bụwa oge ikperazu-wa; yọ buri onye bụ Nwa iya b'ọ gude kfuru nū ayi. Ọ bụ l'ẹka Nwa iya ono b'ọ shi mee mgboko mgburungburu. Yọ fọtakwaphu Nwa iya ono; sù l'ọo ya bụ ishi k'iphemiphe obule. ³ Nwatibe iya ono egbu nwjnwii; shi ẹge ono ekoshi l'ọ bukwapu ẹge ono; bẹ Nchileke egbu nwjnwii. I -phụwa Nwatibe iya ono; b'ị phụwaru Nchileke. Okfu, Nwatibe iya ono kfuru ereshi ire ike. Yọ buri ire ono, okfu iya ere ono; b'ọ gude gudekota mgboko mgburungburu. Ọ safutsuaru ndiphe iphe dū ẹji, ẹphe meru; gbeshi je adugaru anọdu l'imigwe l'ẹka-utara Nchileke, bụ iya bụ onye kakota ike.

Nwa ono ka ojozi-imigwe

⁴ Nwa ono bẹ Nchileke meru; yọ nyibekota iphe bụ unwu ojozi-imigwe. Yọ bukwaruphu ẹge ono bẹ ẹpha, Nchileke guru iya, bụ iya bụ Nwa kẹ Nchileke kangokwaruphu ẹpha k'iphe bụ unwu ojozi-imigwe. ⁵ Lẹ Nchileke te nwekwa ojozi-imigwe ọphu ọ sụjeru:

“Ọ bụ nggu bụ Nwa iya;
tsube ntanu;
bẹ ya buakwa Nna ngu.”

Ọphu 'onwekwa ojozi-imigwe,
ọ sụjeru:

“Ya a-buru ngu Nna;
nggubedua aburu iya nwa.”

Ọ bulekwapu kẹ Jisosu; bẹ Nchileke kfujeru ẹge ono. ⁶ Tẹmanu; teke Nchileke abya ọsu okpara iya ono t'ọ bata lẹ mgboko; b'ọ suru:

“T'iphe bụ unwu-ojozi
Nchileke l'ẹphe ha
bajekwaru iya ẹja.”

⁷ A bya l'ẹka k'unwu ojozi-imigwe; bẹ iphe Nchileke kfuru bụ:

“Ya mewaru unwu
ojozi-imigwe iya;
ẹphe adugbaa l'ọ bụ
pherephere; buri ndu ozi,
dugbaa l'ọ bụ oku,
enwu raphuraphu.”

⁸ A bya lẹ kẹ Nwa iya obu; Nchileke asu:

“Ya suru ngu nggube Nchileke:
Ọ bụ ẹge ị bụ eze nta-a
bẹ ị-buru iya gbururu
jeye lẹ tutu yoyo.
Ii-dobe ẹka ngu ndo;
l'achị ẹke ị bụ eze.”

⁹ Iphe vudo nhamunha
dū ngu mma.

Iphe ẹ-te vudodu
nhamunha adu ngu ashị.
Ọ bụ iya meru iphe
Nchileke ono, bụ Nchileke
ngu ono fotaruru ngu;
bya akwabẹ ngu ugvu;
mee: ẹhu atsọ ngu ẹna;
Mbụ ugvu;
mẹ ẹhu-otso-ẹna ọphu
ka k'ibe ngu phẹ.”

¹⁰ Nchileke abyakwa bya ekua ya “Nnajiufu”; sù:

“Lẹ mbulembu kpọoru;
bụ nggube Nnajiufu keru alị;

kee iphemiphe obule,
 nọ iya nọ.
 Nnggu abya egude ẹka ngu kee igwe;
 mẹ iphemiphe obule,
 nọ iya nọ.

- 11 Iphemiphe obule ono
 e-mekochaa yifukota.
 Obenu lẹ nggubedua
 a-nọlee ẹge ị nọ.
 Iphemiphe obule ono
 e-mekochaa kashihu l'ọ bụ uwe.
- 12 Teke ono; nggu aphuko
 ya aphuko; phufu l'ọ bụ
 onye phufuru ukpo.
 A bya agbanwee ya.
 Obenu lẹ nggubedua
 bụ onye ị bụ; bẹ ii-buru;
 buru iya jeye lẹ tutu yoyo.”
- 13 ?Nanụ ojozi-imigwe ophu Nchileke sọjeru:
 “Nọdu iya l'eka-utara
 jeye teke ya e-me ndu
 ohogu ngu t'ephe buru
 iphe ii-dzopyabe l'okpa.”
- 14 Unwu ojozi-imigwe; ?ephe ta tukodu buru ndu ojozi, ẹ ta aphudu l'enya, ejegbaaru Nchileke ozi; bya aburu ndu Nchileke yeru t'ephe bya eyeru ndu oo-mekochaa dzota ẹka.

2

Ndzota, paru apaa

¹ Ọo ya meru iphe ayi yefutaje ẹhu l'okfu ono, ayi nuru ono; t'ayi ba akponyaa galagala; kpofo. ² Ọ -buru l'ozì ono, unwu ojozi-imigwe zihawaru ono bẹ meru t'a maru l'okfu ono du ire; iphe bụ onye kwefuru ikẹ; jika iya; eshiwa l'ajika ono bẹ jee n-nawere, bụ iphe gbaru ẹphe; ³ ?nanụ ẹge ayibedua e-shi nahụ ikpe iya; m'ọ -buru l'ẹ to nwedu iphe ayi guberu eze ndzofuta ono. Ndzofuta ono bụ Nnajiufu l'onwiya bẹ vu ọzo kfu okfu iya; ndu nuru iya ẹya l'onu abya ekepyiaru iya ayi akụ. ⁴ Nchileke l'onwiya koshikwaruphu l'ọ bụ oswi-okfu teke ono, o gude ike iya meshia iphe-ohubama, dugbaa biribiri; bya eworu iphe-oma, shigbaa l'eka Ume-du-Nsọ keshikwaaruphu ndu kweru nk'ia ẹge ọ du iya mma l'uche tẹ ya kee ya.

Jisọsu ekoshi ọzo ndzota

⁵ L'ẹ tọ bukwa unwu ojozi-imigwe bẹ Nchileke meru t'ephe bugbaaru ishi lẹ mgboko ono, e-mekochaa byanụ ono, bụ iya bụ mgboko ono, ayi ekfu okfu iya ono. ⁶ Iphe Nchileke mechiaru bẹ dunua l'ọ bụ iphe e kfuru l'ekwo okfu iya; sụ:

- “Nngube Nchileke;
 ?bụ ngunu; bẹ madzụ bụ
 kẹ t'ị rije ọriri ẹhu iya.
 ?Bụ ngunu b'ọ bụ
 kẹ t'ị letaje iya ẹnya.
- ⁷ I meru iya; yọ laa alị l'ẹke
 unwu ojozi-imigwe nọ.
 Ọ bụ l'ẹ tọ ladu alị ono
 ophu baru nwishi.
 Ị kwabẹru iya ugvu;
 bya emee ya;
 yọ nweru ẹnya l'ọ bụ
 onye eze.
- ⁸ Nnggu abya emee ya;
 yọ dzopyabekota iphemiphe obule,
 i keru ekeke l'okpa.”

Keshinu o meru madzụ; yọ dzopyabekota iphemiphe obule l'okpa; bunu iya bụ l'ẹ to nwedu m'ọ bụ iphe lanu, ọ gufuru. Obenu lẹ nta-a b'ẹ ta phudua ẹge madzụ shi buru ishi iphemiphe obule. ⁹ Ọ buchia Jisọsu bẹ ayi phuru lẹ Nchileke meru: yọ laa alị l'ẹke

unwu ojozi-imigwe nọ; ọbule ẹ tọ ladu alì ọbu nọo ọdu. Iphe meru iphe ọ laru alì ono aburu ẹge oo-shita l'eze-iphe-oma ophu Nchileke eme; nwuhu l'okfu ẹhu onyemonye ọbule. Ayi phuru iya ẹge Nchileke kwabẹru iya ugvu; bya emee ya; yo nweru ẹnya l'ọ bu ẹge eemeje onye eze t'o nweru ẹnya; okfu l'ọ jeru iphe-ẹhuka; nwuhu. ¹⁰ Iphemiphe ọbule shi l'ẹka Nchileke; yọ buru iya bu ishi k'iphemiphe ọbule. Yọ buru yẹbedua, bu Nchileke b'ọ gbaru l'oshi l'iphe-ẹhuka, Jisọsu jeru; mee t'iphe gbaru onye ishi, ekoshi ndiphe uzo ndzofuta dzugbaa ọkè l'ẹhu iya. Ọo ya bu ẹge Jisọsu ono, ekoshije ndiphe uzo, ya e-shi dzota ẹphe ono e-shikwaphu l'iphe-ẹhuka ono, o jeru ono; mee ndu ha l'igweligwe t'ẹphe buru ndu kẹ Nchileke; ndu ẹphe lẹ Nchileke a-tuko egbu nwjinwii.

¹¹ L'ọ kwa yẹbedua, bu Jisọsu emeje tẹ madzọ ẹbebe mma l'ifu Nchileke. Ndu ono, o meru t'ẹphe ẹbebe mma ono be ẹphe l'iya tukokwaru shi lẹ nna lanu ono. Ọo ya meru iphe-iphere ta adujedu iya oku ẹphe unwunna iya. ¹² Ọ sukwaru:

“Lẹ ya e-me t'unwunna iya
maru nggube Nchileke;
Ya e-vudo l'ẹke ndu
nke ngu dzuru;
tua ngu ẹpha.”

¹³ Yọ sukwaphu: “Ọo Nchileke be ya e-woru onwiya ye l'ẹka.” Yọ sukwaphu ọdo: “Ọ kwa iya ndo-ọ nọ l'ẹke-a yele unwegirima ono, Nchileke nuru iya ono.”

¹⁴ Keshinu unwegirima ono bugbaa madzọ, kfu ẹka kfu ọkpa be Jisọsu gbeshileruphu; bya aburu madzọ ẹge ẹphe bu. Ishi iya aburu k'ophu oo-shi l'anwuhu ono, ọ nwuhuru ono; mebyia ike kẹ Obutuswe, bu Sétanu; keshinu ọ bu Sétanu ono be shihawa butaru ike, anwuhu gude ere ire. ¹⁵ Jisọsu eshi l'anwuhu ono, ọ nwuhuru ono; tọo ẹphe l'egbu; mbu ndu ono, shi keshinu ẹphe lufutaru eliphe nọtuta l'ẹphe bu ohu; okfu l'ẹphe atsu egvu anwuhu. ¹⁶ Iphe doru ẹnya bu l'ẹ tọ budu unwu ojozi-imigwe b'ọ byaru tẹ ya yeru ẹka. Ọ bu o-shi-l'eri Ẹbirhamu phe b'ọ byaru tẹ ya yeru ẹka, bu iya bu ẹge ẹkwo okfu Nchileke kfu. ¹⁷ Ọo ya meru iphe ọ bu iphe ruberu iya erube l'ọ byafutaje bya aburu madzọ ẹge unwunna iya bu l'iphemiphe ọbule; k'ophu oo-shi ẹge ono buru onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja, bu onye obu-imiko; bukwaruphu onye e gude ire iya ẹka l'iphemiphe ọbule, oomeru Nchileke. E shikwanu ẹge ono tẹ Nchileke garu ndiphe nvu l'iphe du ẹji, ẹphe meru l'ọ ha. ¹⁸ Yẹbedua l'onwiya be jewaru iphe-ẹhuka; yọ bukwaru iya phu iphe-adata. Ọo ya meru iphe ọduje ike yeru ndu iphe-adata byakfutaru nta-a ẹka.

3

Jisọsu kakwa Mosisu

¹ Ọo ya bu; unwunna mu, bu ndu Nchileke kukwaruphu t'unu buru ndu nk'ia; unu rijekponua ọriri kẹ Jisọsu ono, bu onye ishi-ozì; me onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; m'a -bya l'iphe ono, ayi suru l'ọ bu ọkpobe okfu ono. ² Lẹ yẹbedua koshilekwaruphu Nchileke ono, ọtaru iya t'ọ buru onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja ono lẹ ya bu onye gbaru t'e gude ire iya ẹka. Yọ bukwaruphu ẹge ono be Mosisu koshikwaruphu Nchileke lẹ ya gbaru t'e gude ire iya ẹka l'ozì, o jeru ndu Ịzuru l'ẹphe ha; mbu ndu Ịzuru, bu ẹphe bu ndu ọnu ọlo Nchileke. ³ Ọ bu ẹge ono, aakajẹ ọkwabe onye kpuru ọlo ugvu me l'ọlo ọbu, ọ kpuru ọbu bu ẹge ọ gbaru t'a ka ọja Jisọsu ajaja me lẹ Mosisu. ⁴ A makwaru-a l'ẹ to nwedu ọlo, ẹ-ta budu madzọ kpuru iya; obenu l'ọ Nchileke bu onye mekwanuru iphemiphe ọbule. ⁵ Mosisu bulekwapu nwozi kpọ. O koshiru Nchileke lẹ ya gbaru kẹ t'e gude ire iya ẹka l'ozì, o jeru ndu Ịzuru l'ẹphe ha; mbu ndu ọnu ọlo Nchileke. Yọ buru iya koshiru iphe Nchileke mekocharu mee l'uzo ifu. ⁶ A byakwanu lẹ Kuráiyutu: yọ buru iya bu Nwa, eleta ọlo Nna iya ẹnya. Nna iya ono bu Nchileke. Yo koshikwapu Nchileke lẹ ya gbaru t'e gude ire iya ẹka. Yọ bukwanuru ayibedua bu ndu ọnu ọlo iya ọbu; m'ọ -bukwaru l'ọkpoma shihuru ayi ike; ayi edobe obu l'iphe ono, ayi ele ẹnya iya ono.

Nchileke e-me tẹ ndu nk'ia tuta ume

⁷ Ume-dụ-Nsọ kfukwaru; sụ:
“Teke unu nuru olu Nchileke ntanu ọwaa;

⁸ Unu ba akpọ-chikwa obu ẹge
ndiche unu phe shi
kpọ-chia ya teke ono,
ẹphe kwefuru Nchileke ikè
l'echi-egu ono;

mbụ teke ono, ẹphe shi
anọduje adata Nchileke adata ono.

⁹ Ọ bụ l'ẹke ono;

bẹ ndiche unu phẹ nọdu;
data iya adata; ngee ya ọkpa l'ishi;
l'ẹke ẹphe phụkwaru-a
iphe ya meshiru l'ime ụkporo afa labụ.

¹⁰ Yọ bụru iya meru iphe ndu
ogbo ono kpatsuru iya iwe.

Ya asụ nū: 'L'ẹphe
arị-sweje ọriri arị-swe;
l'ẹphe te ekwedua shia ụzo,
ya sūru t'ẹphe shia.'

¹¹ Yọ bụru iya bụ l'ẹphe
akpatsua ya oke
ẹhu-eghughu.

Ya eribua ya; sū: 'L'ẹphe ta
abyadụ bya abata l'ẹke
yele ẹphe a-nọdu tuta ume.' "

¹² Ọo ya bụ; ụnwunna mu; unu kwabekwaru onwunu ẹnya t'ẹ b'o nwe onye a-bụ onye ejo ọkpoma l'unu; too nwe onye a-bụ onye te ekwetajedu iphe Nchileke ekfu; k'ọphu onye ono ta ahadu otso Nchileke ono, bụ Nchileke, nọ ndzụ ono. ¹³ Iphe unu a-nọdu emechia bụ t'unu kfushijeru ibe unu okfu ike mbọku-mbọku, e kukpooru "Ntanụ" t'ẹphe haa iphe dū ẹji; t'ẹ b'o nwe onye iphe dū ẹji e-duphu; kpọ-chia ya obu; t'ẹ b'ọ nū olu Nchileke. ¹⁴ L'ayi tūkokwa bụru ndu kẹ Kuráyisutu, bụ ndu ẹphe lẹ Kuráyisutu a-tūko gbaru mgba l'iphe kẹ Kuráyisutu m'ọ -būru l'ayi vudoshikpelephu ike l'iphe ono, ayi shi l'ọdungu dobe ọkpoma ono jeye l'ikperazụ.

¹⁵ Keshinu e deru l'ekwo okfu Nchileke; sū:

"Ntanụ ọwaa; teke unu nūru
olu Nchileke;
Unu ba akpọ-chikwa obu
ege ndiche unu phẹ shi
kpọ-chia ya teke ono,
ẹphe kwefuru iya ikẹ ono."

¹⁶ ?Bụ ndu ole bẹ n̄ebetsuaru olu Nchileke; bya ekwefuru iya ikẹ? ?Tọ b̄hedu ndu ono, Mósisu dufutaru l'alị Ịjiputu ono? ¹⁷ ?Bụ ndu ole bẹ kpatsukpeleruphu Nchileke ẹhu-eghughu ụkporo afa labụ? ?Tọ b̄du ndu meru iphe dū ẹji; meebe; nwushihukota l'echi-ẹgu? ¹⁸ ?Bụ ndu ole b'o riburu angu l'ẹphe ta abyadụ bya abata l'ẹke ẹphe l'iya a-nọdu tuta ume? Ọ bụ ndu ono, ẹ-te kwedu ome iphe o kfulu ono. ¹⁹ Ọo ya b̄nu l'ayi ph̄waru l'iphe kparu iphe ẹ to kwedu t'ẹphe bata t'ẹphe l'iya tuta ume b̄ l'ẹphe te kwedu; mee ẹge o kfulu.

4

¹ Ọo ya b̄ lẹ keshinu Nchileke kwewaru ayi ụkwa l'ayi a-bahụ l'ẹke ayi l'iya a-nọdu tuta ume; b̄nu iya b̄ t'ayi tsuje egvu; kwabẹ ẹnya; t'ẹ b'o nwe onye aa-sū l'ọ metaru iphe a-kpata t'ẹ b'o ru ẹke ono. ² L'ọ kwaphu ẹge ono, ndiche ono, Mósisu duru ụzo l'echi-ẹgu nūru ozi-oma kẹle Nchileke eme tẹ ya dzọta ẹphe ono b̄ ege ayibedua nūru iya nta-a. Obenu l'okfu ono, ẹphe nūru ono te nwedu uru, ọ baru ẹphe. Ishi iya aburu l'ẹphe n̄eberu ụkwa, Nchileke kweru; bya emee l'ẹphe ta n̄du iya. ³ L'ọ b̄lekwapuhu teke ayi nūru ozi Nchileke ono; kweta bẹ ayi a-bahụ l'ẹke ono, ayi l'iya a-nọdu tuta ume ono. L'ọ kfulwaru kẹ ndu ẹ-te kwedu ome iphe o kfulu; sū:

"Epehe kpatsuru iya oke ẹhu-eghughu;

Ya eribua ya; sū:

'L'ẹphe ta abyadụ bya abahụ
l'ẹke ẹphe l'iya a-nọdu tuta ume.' "

Yo k̄ua ya ege ono l'ẹke ozi iya gbe gv̄haakwanu l'ọ metsuaru mgboko. Ayi maru l'ọ shi teke ono kwabataru t'a bahụ l'ẹke ono. ⁴ L'ọ nwekwaru ẹke o kfulu k̄fukuta mbọku k'ẹsaa l'ekwo okfu Nchileke; sū: "Yo be lẹ mbọku k'ẹsaa; Nchileke atuta ume k'iphemiphe ọbule, o keru." ⁵ Obenu l'ọ k̄fukwaruphu l'ekalanu ono; sū: "Epehe ta abyadụ bya abahụ l'ẹke ẹphe l'iya a-nọdu tuta ume." ⁶ Keshinu ndu vuru ụzo n̄a ozi-oma lẹ Nchileke eme tẹ ya dzofuta ẹphe ta bah̄du l'ẹke ono; okfu l'ẹphe te kwedu; mee ẹge Nchileke kfulu; b̄nu iya b̄ l'ụzo n̄kwadua l'ẹke ono; k'ọphu oo-nwe ndu a-bahụ

iya nū. ⁷ Oo ya meru iphe Nchileke gbesikwaru; bya eworu mbòku òdo dobe, bụ iya bụ “Ntanu”. A bya anòkpoo anòno; l’abahụ onò ruhutsuaru; bẹ Nchileke shi l’ònu onye eze èphe kẹ ndiche; mbụ Dévidi; kfua okfu iya l’èke onò, e kfuhawaru onò; sụ: “Ntanu òwaa; teke unu nūru

olu Nchileke;

Unu ba akpò-chikwa obu.”

⁸ L’è tọ bükwa alì Ízuru lu phụ, Jóshuwa du èphe bahụ teke ndiche phụ bẹ ookfu okfu iya. Ndege ò buru lẹ Jóshuwa duwa èphe bahụ l’èke òbu, èphe lẹ Nchileke a-nòdu tuta ume òbu, Nchileke ekfu okfu iya òbu; mẹ Nchileke ta ge ekfuhakwa k’òdobe mbòku òdo. ⁹ Oo ya bụ l’iphe onò, Nchileke kfuru onò ekoshi lẹ teke ndu nk’iya a-bahù l’èke onò, èphe lẹ Nchileke a-nòdu; tuta ume onò abyakwadụ abyabya; mbụ òtuta ume òphu èphe a-tuta ògbodo atuta l’ifu iya. ¹⁰ L’iphe bụ onye bahuru l’èke onò, onye lẹ Nchileke a-nòdu tuta ume onò bẹ a-tuta ume iphe bụ ozi, o shi eje l’ò ha; ège Nchileke tụtakwaruphu ume lẹ mbòku, kwe iya èsaa, o ketsuaru mgboko. ¹¹ Oo ya bụ; t’ayi kebe èhu bahù l’èke yele ndu nk’iya a-nòdu tuta ume onò. T’è b’ò nwekwa l’ayi ha onye e-je okwefuru Nchileke ike ège ndu Ízuru kwefuru iya teke ndiche phụ; èphe ta bahùhe.

¹² L’okfu Nchileke nòkwa ndzụ; l’ere ire. O kakwa ogu-mbeke, atsu nkò ifu labụ òtsu nkò. Qotsushi nkò ike; k’òphu òosujaje madzụ; sụ-rua mgbaku òkpụ yele ùmì-òkpụ; mbụ sù-rutsua èke obu madzụ nò; uche iya anòdu iya. Oovofutaje iphe madzụ arì arìri jeyekpo l’ège madzụ gbaru l’ime obu iya. ¹³ Ophu to nwe iphe nò lẹ mgboko, nweru òphu Nchileke è-ta phudu. Iphemiphe òbule, nò lẹ mgboko bẹ gbakòta òtu; daburu èba l’ifu Nchileke. Yò buru Nchileke onò bụ onye ayi vudofutaje l’ifu iya; kòshikota iphe ayi meru.

Jisòsu bụ Okaribe lẹ ndu ishi, achijeru Nchileke èja

¹⁴ Oo ya bụ; unu t’ayi kwata gudeshia iphe onò, ayi sùru l’ò bụ òkpobe okfu onò ike; kẹ l’ayi nweru òkaribe onye ishi ndu achijeru Nchileke èja; onye tũko igwe l’òphu swekota; je anòduru l’imigwe l’èke Nchileke l’onwiya nò. Onye onò bụ Jisòsu, bụ Nwatibe Nchileke. ¹⁵ Eze onye ishi ndu onò, achijeru Nchileke èja onò, ayi nweru onò ta bükwa onye è-ta madụ èke atsu ayi l’èhu; m’ò -tee ayi. Onye ayi nweru bụ onye iphe-adata, dughbaa iche l’iche byakfutawaru teke ò nò lẹ mgboko. Iphe adata byakfutawaru iya ège onò, òobyakfutaje ayi onò; òphu to me iphe dụ èji. ¹⁶ Oo ya bụ; t’ayi buhaa onwayi èka jerua l’ifu aba-eze Nchileke, bụ èke òonoje emeru ayi eze-iphe-òma; k’òphu òo-phuru ayi imiko; meeru ayi eze-iphe-òma; yeru ayi èka mẹ mkpa -byaru ayi.

5

¹ L’iphe bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke èja l’èphe ha bükwa madzụ edzukobeje; shi l’ime onwèphe; fòta iya; woru iya mee onye a-nòdujeru òha l’ifu Nchileke. Iphe èphe afotaje iya bụ ège ee-shi t’ò nuje Nchileke iphe madzụ nūru iya; gwojekwaruphu Nchileke ngweja k’iphe dụ èji, èphe meru. ² Yèbedua egudaje obu eguda; etso ndu eshiswe ùzò; okfu l’èphe bụ ndu è-ta madụ iphe; keshinu yèbedua l’onwiya ahajekwaruphu meswee teke eenwu iya eye t’ò mee iphe dụ èji. ³ Keshinu yèbedua bükwaphu onye emeswejenù b’ò chifutajenuruphu Nchileke èja k’iphe dụ èji, yèbedua l’onwiya meru, bụ iya bụ ège onò, òochijekwaphu èja l’okfu èhu òha onò; mbụ ndu meru iphe dụ èji.

⁴ Iphe òdo bụ; l’è to nwekwa onye egbeshije; fòta onwiya; kwabẹ onwiya ugvu k’òburu onye ishi ndu achijeru Nchileke èja. O bụ onye Nchileke l’onwiya fòtaru abujeru iya, bụ iya bụ ège ò fòtaru Èronu teke ndiche.

⁵ O kwaphu ège onò b’è tọ buda Kurávisutu gbeshileruphu; kwabẹ onwiya ugvu k’òme onwiya onye ishi ndu achijeru Nchileke èja. Iphe meru nù buchia lẹ Nchileke sùru iya: “O bụ nggu bụ Nwa iya;

tsube ntanu;

bẹ ya bükwa Nna ngu.”

⁶ Yò byakwa bya ekfua l’èke òdo; sụ:

“Ìi-buru onye achijeru

Nchileke èja

gbururu jeye lẹ tutu yoyo,

ège Melikizedeku bụ iya.”*

⁷ Teke Jisòsu shi buru l’eliphe òwaa b’ò shi anòduje akwa èkwa akwashì enya-mini; gude ekfu anù Nchileke; l’arò iya; mbụ Nchileke, bụ onye bụ iya a-dù ike dzòfuta ayi

* 5:6 5:6 Egvu 110:4.

l'eka anwuhu. Yo kfuwa nu iya; Nchileke anwa olu iya; keshinu ophu o bu onye ewozitaje onwiya ali; kwabe Nchileke ugvu. ⁸ A makwaru-a l'o bu Nwa Nchileke; obu l'o bu iphe-ehuka, o jekotaru b'o gude muta iphe o bu mbu ome iphe Nchileke suru t'e meje. ⁹ Yo buru le jisosu ono tuko-oduru ege Nchileke tuberu medzukota b'o bya aburu onye adzotaje iphe bu ndu eme iphe o kforu; ephe aburu ndu o dzotaru gbururu jeyewaru; ¹⁰ keshinu ophu Nchileke bya afotawa iya; mee ya onye ishi ndu achijeru Nchileke eja gbururu jeye le tutu yoyo; ege Melikizedeku bu iya.[†]

Onma okwa le k'ola azu

¹¹ O nweru igweligwe iphe ayi gage kfu phota iphe owananu; ole ootsu l'ehu ege ee-shi kooru iya unu. Ishi iya aburu l'iphe te edojedu unu enya egwegwa. ¹² Obenu l'e -kfudefkoo ya ekfukfu nta-a b'o gbaakwaru k'ophu unu ga buwa ndu ezi ndu odo iphe. Obenu l'unu gbe la azu bya aburu ndu gbaru k'ophu aa-noduje ezi unu iphe gbaru ke t'unu mahawaru iya l'okfu Nchileke. Unu dukwadu l'o bu unwegirima, eeche era. Yo buru unube ndu gbaru ke t'unu buwaru ndu bu ogurennya, eriwa nri. ¹³ Onye eechekwadu era bukwa nwata. E to kwadua enya; k'ophu oo-ma iphe du eji; me iphe du mma. ¹⁴ Obenu le nri bu ke ndu buwa ogurennya; ndu a zufutawaru ephe amawaru iphe; k'ophu bu: ephe -lee iphe enya; ephe amaru: ?o du mma; ?to du eji?

6

¹ Oo ya bu t'ayi haa umere unwegirima l'ozi ono, e ziru ayi le ke Kurayisutu ono; wata omu iphe e-me t'ayi buru ogurennya; wofu obu l'ori l'oo iphe, ayi metaru be Nchileke e-gude dzoo ayi; ² mbu iphe du l'o bu k'ome baputizimu; ke obyibe madzu eka l'ishi; ke l'onymonye obule e-mekochaa shi l'onwu teta; me k'ikpe, Nchileke e-kpe ndiphe mboku ikperazu. ³ Unu t'ayi kwaseru l'omu iphe e-me t'ayi buru ogurennya, ozi ono doru enya. Ndu ophunanu be ayi e-mekochakwaa mee; m'o -buru l'o du Nchileke mma t'ayi mee ya.

⁴ ?Nanu ege ee-shi mee onye shi etsohawa iphoro ke Nchileke; nonyaa; haa ya; t'o latakwadu azu? Onye ono be shiwa buru iphoro ke Nchileke shi edu iya. Yo bya anatawa iphe-oma, shi l'eka Nchileke; bya ayiru le ndu gba mba le Ume-du-Nso. ⁵ Onye ono machacharu-a l'okfu Nchileke du mma; temanu b'o gudekwaphu ehui iya; phu ege ike ke mgboko ophu abyanu erebe ire. ⁶ Yo tuko iphe ono maebekotaru; bya agbakutaru Nchileke azu. Eka ta gakwa iya ege onye ono e-mekwadu taa onwiya uta; latakwadu azu odo; byakfuta Nchileke; keshinu ophu o lebeziwaru enya akpopyabe Nwatibe Nchileke l'oshi-osweru odo; eme iya iphe-iphere l'edzudzu oha.

⁷ Ali, amichataje mini, igwe achijeru iya tekenteke; l'egudejekwa iya phu eme t'iphe a kuru iya baaru ndu kuru iya nu uru be Nchileke a-gokwaru onu-oma nu. ⁸ Obenu l'ali ophu bulephu ewu-ogvu yee ogarama-mbo be efuje iya nu be bu mkpokoro ali. Ali onanu phoduru nwanshi; Nchileke atu iya onu. Ee-mekochaa; yo buru oku a-dzifu iya.

⁹ Ndu mu yeru obu; ayi ekfukwa-a ege-a bu oswi-okfu; obu l'ayi makwaru-a l'unu e-tSORU-a uzo ophu ka mma, e-me te Nchileke dzofuta unu. ¹⁰ Le Nchileke te nwekwa onye oomeje iphe l'uzo, e-ta budu le nhamunha iya. E to zahakwa ozi, unu jeru; to zaha ege unu gude yehawaru unwanha eka; me ophu unu eyekwaphu nta-a. Iphe ono tuko ekoshi l'unu yeru iya obu. ¹¹ Iphe agu ayi bu t'onymonye obule l'unu ha meje koshi ege ke Nchileke aphu-be iya l'ehu; t'onymonye obule meje iya ege ono jeye l'ikperazu; ege iphe unu ele enya iya erua unu eka. ¹² Iphe ayi ese bukwa t'unu ba buru ndu enyiru. Unu mutachia umere ndu ono, gude ekwekwe, ephe kweru okfu Nchileke; me nshi, ephe ata; nata iphe ono, Nchileke kwegbaaru ukwa iya ono.

Ukwa ke Nchileke kwa kamenu

¹³ Teke ono, Nchileke kweru Ebirihamu ukwa iphe ono be bukwa onwiya b'o gude riaru iya angu iya. O gude onwiya ria angu ono; okfu l'e to nwehedu onye odo, kafua ya nshinu, oo-ga egude ria ya. ¹⁴ Ya ndono; yo su Ebirihamu: "Ya a-goru ngu onu-oma; bya emee t'unwu ngu kfube oswa ha l'igwe." ¹⁵ E meebe; Ebirihamu ataa nshi; yo buru iya bu l'o taa nshi ono tata iphe-oma ono, Nchileke kweru iya ukwa iya ono. ¹⁶ Onye eri angu bu epha onye ka iya nshinu be oogudeje ria ya; temanu be obojuje: a -gwaru enwa ye l'okfu, ndiphe ekfukpo ekfukfu; k'ego ebuhu. ¹⁷ O kwaphu ege ono be Nchileke shi eme t'oo doo ephe enya; mbu ndu ono, a-nata iphe ono, o kweru ukwa iya ono: l'e to nwehu le ya agbanwee iphe ya tuberu k'ememe. Yo buru iya meru iphe o riru angu ye l'ukwa iphe ono, o kweru ono. ¹⁸ Nchileke kweru ayi ukwa iphe; bya eria angu ye iya. Uzo iphe labu ono butsua iphe ta agbanweje agbanwe; bukwaruphu iphe Nchileke

† 5:10 5:10 Egvu 110:4.

ta byadu bya adzuru ejo-ire ye. Oo ya bu ege obu e-shihu ayi ike; ayibe ndu gbakfutaru iya nu t'og dzoo ayi; t'ayi be eje obo obu ebo ke wo: ?a maru: ?oo-nua ayi iphe ono, ayi ele enya iya ono. ¹⁹ Iphe ono, ayi ele enya iya ono emeje t'obu nguru ayi anguru. Iphe ono, ayi ele enya iya ono wotaru ayi lipyabe l'eke Nchileke no l'onwiya; k'ophu ee-shi ege ono mee: t'ayi bahu l'ime ime eze-ulo iya ono, bu iya bu eke Nchileke l'onwiya no l'imigwe. ²⁰ O bu Jisosu bu onye vuru uzo bahu l'eke ono l'okfu ehuru ayi; okfu l'oo ya buwa onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. Yo buru iphe oo-buru ndono gbururu jeye le tutu yoyo, bu iya bu ege Melikizedeku bu iya.*

7

Melikizedeku bu eze; buru onye achijeru Nchileke eja

¹ Melikizedeku ono, ayi ekfuru ono shi buru eze ndu Salemu teke ndiche; bya aburu onye achijeru Nchileke eja; mbu Nchileke, bu Okaribe-Kakota-Nu. Teke ono, Ebirihamu phe shi ogo, epe gbushiru ndu eze l'alata ono be Melikizedeku ono jeru iya ndzuta. Yeke iya edzudalephu; yo goru onu-oma nu Ebirihamu. ² Ebirihamu abya eworu iphemiphe obule, o lutaru l'ogu; kee uzo iri; nu iya uzo lanu. A -kodekpo epha Melikizedeku be iphe ke mbu, o bu bu: "Onye eze, doberu eka ndoo." Iphe odo, epha iya bu bu: "Onye eze ehuru-agu;" keshinu o bu eze ndu Salemu. Iphe Salemu bu abukwanuru: "Ehuru-agu". ³ Melikizedeku te nwedu nne; to nwe nna; to nwe ikfu, o shi eshishi. A bya ele enya; yo noduwa. E ta mudu iya amumu; to nwuhu anwuhu. Oo ya bu l'og duwa l'og bu Nwatibe Nchileke; ke l'og buwa onye achijeru Nchileke eja gbururu jeye le tutu yoyo.

⁴ Unu lewaru ege Melikizedeku ono buta-be oke madzu. O buta-be oke madzu k'ophu o gbe buru yebedu be Ebirihamu ono, bu ya bu onyiche ayi ono gbe kee iphe o lutaru l'ogu uzo iri; woru uzo lanu nu iya. ⁵ O kwa ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu shi l'awa Liviayi nwenkinyi be ekemu Mosisu suru te ndu Izurelu kejee iphe epe uzo iri; woru uzo lanu nu epe. Yo buru epe; be ekemu kfuru su t'ephe nataje unwunne epe iphe ono; mbu eke epe l'ephe gbe tukokwa buru unwu Ebirihamu. ⁶ Obenu le Melikizedeku ta budu o-shi-l'eri Liviayi. Ebirihamu ono egbe wolerua iphe o nweru; kee uzo iri; woru uzo lanu nu iya. Melikizedeku abya agoru onu-oma nu Ebirihamu; mbu Ebirihamu ono, bu onye Nchileke kweshiru ukwa iphe ono. ⁷ E ta tudu ego ke t'a maru: onye ago onu-oma; ?o ka onye ogoru iya nshinu too? ⁸ A -bya l'ehu ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; mbu ndu ono, shi l'awa Liviayi ono; unu aphu l'og bu ndu e-mekochaa nwuhu anwuhu be anataje uzo lanu l'uzo iri ono. Teke a byakwanuru l'ehu ke Melikizedeku; unu aphu l'og bu onye ekwo okfu Nchileke kfuwaru l'e to nwuhudu anwuhu be nataru iya nu. ⁹ E -jeshia ya ekfuku; a phu le teke ono, Ebirihamu keru iphe iya uzo iri; nu Melikizedeku uzo lanu ono; be buwa Liviayi ono, unwu iya anataje utu nta-a ono; be shi l'eka Ebirihamu nukwa iya phu Melikizedeku. ¹⁰ A makwaru-a le Liviayi b'e ta mukpodaanu teke ono. Obenu l'og nowa l'ehu ochechoroche iya ono; mbu Ebirihamu teke ono, Ebirihamu keru iphe iya uzo iri; nu Melikizedeku uzo lanu ono.

¹¹ O kwa le ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu shi l'awa Liviayi no be Nchileke turu ekemu iya; nu ndu Izurelu. Obenu l'ozu ndu ono, achijeru Nchileke eja ono jeru ta dudu ike mee t'iphe Nchileke tuseru le k'ege ndiphe e-meje bata l'eke ya no medzua ege o tuseru iya. Ndege o -buru l'ozu, epe jeru duru ike mee iphe ono; me ta ge ejehekwa okfu okfu onye odo, a-chijeru Nchileke eja odo, bu iya bu Kurayisutu. Onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono te shikwa l'okpa Eronu, bu iya bu l'awa Liviayi. Oo ya bu l'e te ge ejededu okfu okfu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; mbu onye ophu du l'og bu Melikizedeku.* ¹² Obenu le teke Nchileke gbanwewaru ndu achijeru iya eja; bya afoo ndu odo, a-chijeru iya eja; mbu ndu yeke ndu ophunanu e-ta gbahedu; oo ya bu l'og gbanwefutaje ekemu phu, o tuhawaru phu. ¹³ Nnajiufu ayi, bu Kurayisutu, bu iya bu onye eekfukpo okfu iya-a be shikwa l'ikfu odo iche; ophu to nwe onye ikfu epe, jejeru ozi k'ochiru Nchileke eja l'enya-ngweja Nchileke. ¹⁴ A makwaru-a l'a muru iya; yo buru onye ikfu Juda; to nwe teke Mosisu photajeru Juda teke o kfuru okfu ke ndu achijeru Nchileke eja.

Onye odo, achijeru Nchileke eja l'og bu Melikizedeku

¹⁵ L'ozu, ndu achijeru Nchileke eja, shi l'eri Liviayi jeru ta dukwa ike mee t'iphe Nchileke tuseru le k'ege ndiphe e-meje bata l'eke ya no medzua ege o tuseru iya. Oo ya meru;

* 6:20 6:20 Egvu 110:4. * 7:11 7:11 Egvu 110:4.

yọ kafua odo enya teke ono, onye odo ono, achijeru Nchileke eja ono lufutaru; bu iya bu onye ophu du l'ọ bu Melikizedeku.† 16 Abubu ophu o bu onye achijeru Nchileke eja nk'ia ta buhekwa nsọ nsọ; me ekemu ekemu, madzu tushiru dobe b'ọ gude buru iya. O kwa ike ke ndzu gbururu jeye ophu o no b'ọ gude buru onye achijeru Nchileke eja. 17 L'iphe ono b'e dekaru l'ekwo okfu Nchileke; su: "Ii-buru onye achijeru Nchileke eja gbururu jeye le tutu yoyo, bu iya bu ege Melikizedeku bu iya." 18 Ekemu phu, Nchileke tuhawaru phu be Nchileke nwuchiakwaru; okfu l'e too redu ire; bya aburu mkpokpo iphe. 19 Iphe o gude du ege ono bu l'ekemu Mosisu ono te nwedu onye o duru ike mee t'ọ dubebe mma l'ifu Nchileke. Nta-a be ayi elewa enya iphe ka mma. Yo buru iphe ono, ka mma ono, ayi ele enya iya ono be ayi shiwa ejekfube Nchileke ntse.

20 Iphe odo, tso iya nu bu le Nchileke rikwaruphu angu ye iya. Ndu ophunanu b'e meru ndu achijeru Nchileke eja; k'ori angu ta no iya. 21 Obenu le Jisosu be Nchileke meru onye achijeru Nchileke eja; bya eribua ya teke ono, o suru iya:

"Nnajiufu ribuakwaru iya;

ophu ya ta agbanwekwa

iphe ya tüberu k'ememe.

Ii-buru onye achijeru

Nchileke eja jeyewaru."

22 Yo buru angu ono, Nchileke riru ono meru Jisosu; yo buru onye Nchileke gude koshi l'ogba-ndzu owaa, ya riru angu ye-wa ka akahu iya phu mma.

23 Iphe odo bu le ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu ophu shi l'eri Lívayi ha igweligwe. Qobuje onye ophu a fotaru; yo bya ejee ozi k'ochiru Nchileke eja ono jeye; yo kahụ. Onye odo abya anọ-chikwaa ya phu; okfu l'anwuhu te ekwejedu t'e jee ozi ono kwasewaruru. 24 Obenu le Jisosu bukpelephu onye achijeru Nchileke eja bushia ya ike; okfu le yebedua a-nwaru gbururu jeye. 25 Yo buru iphe ono meru iphe oduje ike dzoo ndu shi iya l'eka byakfuta Nchileke; mbu dzoo ephe t'ephe nodu ndzu gbururu jeye. Iphe ono be oduje ike mee; okfu le yebedua nowa ndzu gbururu jeye; l'ekfu anu Nchileke l'okfu eka ephe.

26 Oo ya bu l'ọ Jisosu bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja, bu iya bu egbe onye achijeru Nchileke eja, bu onye ophu mkpa iya duru ayi. O bu onye du iche l'ifu Nchileke. Uta ta nodu iya l'ehu; to nwe iphe du eji, o mejeru. Nchileke shi l'eke ndu emeje iphe du eji no; fofuta iya iche; bya ewota iya doghakota iphe bu igweli l'ọ ha. 27 Ndu ophunanu, bu ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu shi l'eri Lívayi phu shi anoduje achijeru eja mboku-mboku. Ephe shi anoduje achijeru eja ono k'iphe du eji, ephe meru; l'achitukwaru iya phu oha l'ophu. Obenu le Jisosu be mkpa iya ta duduru ke t'ọ chia eja k'onwiya l'ọ bu ephebedua. O chiru nk'ia ugbo lanu; sefu eka: ugbo lanu ono bu ophu o gude onwiya chia. 28 Ekemu ke Mosisu bukwa madzu mmakanu b'ọ suru t'ephe buru ndu ishi, a-chijeru Nchileke eja; mbu madzu mmakanu, ahajeru meswee l'onwephe. Obenu l'a nonyaaru; Nchileke abya eria angu phu; shi ege ono nwuchi ekemu ono; bya afota Nwa Nchileke; mee ya onye ishi ndu achijeru yebe Nchileke eja. Yebedua, bu Nwa Nchileke ono be medzuwaru iphemiphe obule le k'ege ndiphe e-meje bata l'eke Nchileke no ege Nchileke tüberu iya. Iphe ono b'ọ medzuwaru ege odo-du gbururu jeye le tutu yoyo.

8

Jisosu bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nk'ayi

1 Iphe bu ishi iphe ono, ayi ekfu ono bu l'ayi nweru egbe onye ishi ndu achijeru Nchileke eja ophu, bu iya bu Kuráiyisutu; onye ophu no anono l'imigwe l'eka-utara abaeze Okaribe-Kakota-Nu. 2 Yebedua eje ozi k'ochiru Nchileke eja nk'ia l'eke Nchileke no gedegede, bu iya bu l'eze-ulo Nchileke ophu no l'imigwe. Ulo onanu ta budu madzu gude eka mee ya. O buru Nchileke l'onwiya meru iya.

3 Nchileke fotaru iphe bu ndu ishi ndu achijeru iya eja; t'ephe nuje iya iphe ndiphe nuru iya; odo bu t'ephe chijekwaru iya phu eja. Oo ya bunu l'ọ gbaru t'ọ nweru iphe onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nk'ayi, bu iya bu Kuráiyisutu e-gudenu chjaru Nchileke eja. 4 Ndege Kuráiyisutu ono no le mgboko-a; me ta g'e kwekpokwaanu t'ọ buru onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; keshinu ndu achijeru Nchileke eja ke mgboko-a achijeru iya eja l'ege a turu iya l'ekemu ndu Ju. 5 Iphe ephe emeje l'eke aachijeru Nchileke eja ke mgboko-a bukwa iphe yeru ophu onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja nk'ayi ono eme l'imigwe. Ke mgboko-a bukwa nwononyo iya nk'ia l'imigwe. Le teke Mosisu shi eme t'ọ kpobe ọlo-ekwa ono, e shi achijeru Nchileke eja ono teke ndiche

† 7:15 7:15 Egvu 110:4.

bẹ Nchileke sũkwaru iya: “Nyatakwa; mekota ƙlo ono t'ọ dũlephu ẹge ono, ya tũru ngu ọnu iya l'eli uguv ono.” ⁶ Obenu l'ẹge ọ dũ nta-a bẹ Nchileke ziwaru Jisọsu oje ozi kẹ ọchijeru Nchileke ẹja; mbũ ozi ọphu ọkwa iya kfũbe ọswa ka nshinu ma lẹ kẹ ndu ọphunanu, bũlephu ndu achijeru Nchileke ẹja phũ. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ ọgba-ndzũ ọphu shi iya l'ẹka, o gude jigbabe Nchileke; mẹ madzũ kfũbe ọswa ka akahũ iya phũ mma; keshinu ọphu o shi l'ọgba-ndzũ ọwaa; kwee ayi ƙkwa iphe ka mma ma l'ọphu o shi l'ọphunanu kwee.

⁷ Ndege ọ -bũ l'uta ta nọdu l'ọgba-ndzũ kẹ ọdungu phũ; m'ẹ tọ ge ejekwa iya edocha; k'ọphu oo-je ọgba ndzũ ọdo. ⁸ Obenu lẹ Nchileke taru ndu nk'iya uta teke ndiche ono; sũ ephe:

“L'ọ nwekwaru-a teke

aa-nonyaa;

yẹbedua yẹle ndu Ízurelu;

mẹ ikfu Júda agbaa ndzũ

ọphu a-bũru k'ọphungu.

⁹ Ono ta adũhedu l'ọ bũ
ndzũ ọphu yẹle ndiche
ẹphe gbaru teke ono,
ya kpũtaru ẹphe l'ẹka;
kpũfuta lẹ Íjiputu ono.
L'e mekochakwaaru;
ẹphe emebyia ndzũ,
ẹphe l'iya gbaru.
Yọ bũru iya meru iphe
ya te yeheduru ẹphe ọnu.”

Ono iphe Nnajiufu ekfu ndono.

¹⁰ Nnajiufu asũkwaphu:

“Ọwaa bũ ndzũ yẹle ndu
ọnu-ulo Ízurelu a-gba
m'ọ -rulephu teke ono:
Ekemu iya bẹ ya a-tũshi;
ye ẹphe l'egomunggo;
dee ya ode ẹkwo l'obu ẹphe;
k'ọphu ẹphe a-majeru iphe
ya sũru t'ẹphe mee.
Ya a-bũru Nchileke ẹphe;
ẹphe abũru ndibe iya.

¹¹ Ẹ to nwehedu onye
ejekwadu ozi ibe iya;
m'ọ bũ zilahaaw nwanne iya
t'ọ 'Maru Nnajiufu.'
Ishi iya abũru l'ẹphe l'ẹphe
ha; a-tũkowa maru iya;
mbũ iphe bũ ẹge ẹphe ha:
nwata l'ọgurennya.

¹² Ya a-phũru ẹphe imiko
l'emeswe,
ẹphe mesweshiru iya;
To nwehe lẹ ya
anyatakwadũ iphe dũ ẹji,
ẹphe meshiru iya ọdo.”

¹³ Keshinu ọphu Nchileke kweshiru ƙkwa iphe ọphu dũ ẹge ono l'ọgba-ndzũ ọphu bũ k'ọphungu; bũnu iphe ọ bũ bũ lẹ k'ọdungu phũ b'ọ wowaru nwuchi l'ọ bũ iphe kahũwaru akahũ. Tẹmanu bẹ iphe bũ iphe kahũwaru akahũ; tsũwa ume te nwekwa ẹge ọo-nọ-bebe; yo chihu.

9

¹ Ndzũ ọdungu ono, Nchileke yẹle ndu nk'iya gbaru ono nwekwaru nsọ nsọ, eedoje teke aabaru Nchileke ẹja; bya enwekwaruphu ulo, madzũ gude ẹka mee, aanọduje teke aachĩru Nchileke ẹja. ² Ụlo ono, aachijeru Nchileke ẹja ono b'e gude ẹkwa mee. L'ulo ono bẹ eze ime ulo labũ nọ. K'ọdungu b'e kuru Ẹke-dũ-Nsọ. Iphe e shi edobeje

l'ime iya bu iphe aatukobejegbaa urōku; teburu; me buredi, dūru Nchileke nsō. ³ A -bya l'ime ulo ono k'ēbo: bu iphe e gude tubuta iya bu ēkwa. Iphe eeku je eke onanu bu Eke-Kakōta-ōdu-Nsō. ⁴ Iphe anoje iya nu bu enya-ngweja insensu. Iphe e gude mee enya-ngweja insensu ono bu mkpōla-ododo. Okpoko Ogbā-ndzū Nchileke nōkwa iya phū. E gudekwaphu mkpōla-ododo wūkota okpoko ono mgburumburu. Iphe nō l'okpoko ono bu ite, a wūru l'ē mkpōla-ododo. Iphe nō l'ime ite ono aburu mana. Mgboro Eronu nōkwa iya phū; mbū mgboro ono, e gbutaru dobe; yō wata oru iru; wata oṣu igu; wata amimi ono. Iphe odo, nōfukwaa ya phū bu ekwekwekwe mkpuma labū, Nchileke deru ekemu iri ono. ⁵ Iphe nō l'eli okpoko ono aburu unwu ojozi-imigwe labū, eeku Cherobimu, ekoshije lē Nchileke nō l'ēke ono. Ephe eworu ēba ephe sakaa; gude gbochita ēke ono, Nchileke aphujeru ndu nk'ia imiko; guaru ephe nvū l'iphe dū eji, ephe meru ono. O bu l'ē tō būdu nta-a bē mu a-bya akōlahaaru unu ēge ēke ono gbaru nanū nanū.

⁶ Yō buri ēke ono, e meru ēge ono bē ndu achijeru Nchileke eja abahuje l'ime ime ulo kē oḍungu ono mbōku-mbōku; je ejee ozi k'ōchiru Nchileke eja, gbaru ephe. ⁷ A bya l'ime ulo k'ēbo phū: bulephu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja nwenkinyi iya abahuje iya. Abahu ono, oobahuje iya ono bukwa ugbo lanū kpū l'afa. Ophu tō byakwa bya abahu iya oḅu; m'o -gudedu mee, oo-gude chīa eja ēhu onwiya; nwefu iphe dū eji, o meru; mekwaphu mee ophu oo-gude chīa eja; nwefu iphe dū eji ophu ndu kē Nchileke meshiru; l'amagu ama. ⁸ Iphe Ume-dū-Nsō gude iphe ono eme t'o doo enya bu lē keshinu ēke ono, madzū gude ēka mee, aachijeru Nchileke eja ono nōkwadua b'ē ta guhadua Eke-Kakōta-ōdu-Nsō tē onyemone oḅule bahū. ⁹ Eke ono, aachijeru Nchileke eja ono bē dukwa ududu etu, ekoshi iphe eme nta-a, bu iya bu l'iphemiphe oḅule, a nūru Nchileke; me iphe bu eja, a chīru iya ta ahadu kē mee t'obu onye abaru Nchileke eja haa ya onma ikpe. ¹⁰ Iphemiphe oḅule ono, e gude abaru Nchileke eja ono bukota iphe kē mgboko-a b'ē gude eme iya. O tūko buri nsō nsō, eedogbaa ala lē kē nri; me k'iphe aangu ngungu; mekpō kē nsō nsō, nō l'ōsashi iphe e gudegbaa mee k'oba eja ono. O tūko bu leruphu nsō nsō kē mgboko-a, Nchileke suru t'e tsoje jeye teke ya e-koshi ẓo ophungu, ee-shije abaru iya eja.

¹¹ Obenu lē nta-a bē Kuráiyisutu byawaru bya aburu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; mbū onye ishi ndu achijeru Nchileke eja l'uzo ono, ka mma, Nchileke koshiwaru nta-a. Eke o jeru ozi k'ōchiru Nchileke eja nk'ia kakwa nshinu; bya abukwaruphu ēke Nchileke ka ogude mee t'iphe ya tūberu lē k'ōdzota ndiphe medzua l'ēge ya tūberu iya. Eke ono ta nodu lē mgboko oḅaa; keshinu ē-tō būdu ēke madzū gude ēka mee. ¹² O kwa ugbo lanū nwenkinyi bē Kuráiyisutu bahuru lē Eke-Kakōta-ōdu-Nsō ono. E to gudekwa mee egħu; m'ō bu k'eswi; bahū; je ochiru Nchileke eja. O kwa mee nk'ia b'o gude je achīaru Nchileke eja l'okfu ēhu ayi; shi ēge ono gbata ayi l'ēka iphe dū eji; k'ōphu ayi a-buru ndu a tōru l'ēgbu gbururu jeye lē tutu yoyo. ¹³ L'ōḍungu bē oḅuje e -wotawa mee egħu; m'ō bu mee eswi; m'ō bu ntū ada-eswi, a kporo oḅu; woru phephee ndu mebyiru nsō ekemu; yō mee ndu oḅu; ephe adū mma l'ēge nsō, tso ekemu ephe gude dū. ¹⁴ Keshinu ophu o dū ēge ono l'oswiya bē mee kē Kuráiyisutu a-kafūkwaaru ore ire. Kuráiyisutu ono shi l'ēka Ume Nchileke ono, a-nō jeyewaru ono woru onwiya chīaru Nchileke eja, ē-te nwedū ēke ntūjo nō iya. Mee nk'ia ono a-kafūkwaaru oṣacha obu ayi t'ō dū mma l'ifu Nchileke; k'ōphu ayi a-hakwanu ome iphe Nchileke e-kperu ayi nkfugbu; gbe letachia enya l'ōzi Nchileke, bu Nchileke, nō ndzū.

¹⁵ Yō buri iphe ono meru iphe o bu Kuráiyisutu jigbabekota Nchileke yele madzū l'ogba-ndzū ophungu ono. Oo ya bu ēge ndu Nchileke fōtaru e-shikwanu l'ēka Kuráiyisutu; nōdu ndzū ophungu ono, Nchileke kweru ūkwa iya bu gbururu jeyewaru. Iphe meru iphe ephe a-nōdu ndzū ophungu bu lē Kuráiyisutu nwūhuwaru; shi ēge ono gbata ephe l'iphe dū eji, ephe meeberu teke ono, oḅba-ndzū kē oḍungu phū, shi l'ēka Nchileke phū shi erekwadu ire.

¹⁶ Ūkwa, Nchileke kweru tukobe l'ogba-ndzū nk'ia dukwa l'ō bu ekpe, e keru ekeke. L'ōobujekwa e -kee ekpe bē aavōjeedukwa iya t'a maru: onye keru ekpe oḅu; ?o nwūhuwaru; tēmanu yo nweru ēge ee-me iphe iya oḅu. ¹⁷ L'ekpe, madzū keru te evujekwa ire teke onye keru iya nu nōkwadua ndzū. Teke ooreje ire kwa me onye oḅu nwūhulephu. ¹⁸ Oo ya meru iphe o bu mee b'ē gude mee oḅba-ndzū oḍungu phū; yo relahaa ire. ¹⁹ Iphe oḍungu bu lē Mōsisu kferu ndu l'uzurelu iphe bu nsō nsō, nōṣua l'ekemu ono l'ō ha. Yō gbeshi; bya ewota oshi isopu yēe eji aturu; eji aturu ono bē eemeje yoo ke uswuswe. Yō bya ewota iya tseē lē mee unwu eswi nshī; me mee egħu; bya atsekwa ya phū lē mini; bya egude iya phegbaru l'ēkwo, e deru ekemu ono; bya ephegbakwaru iya phū iphe bu ndu ono l'ēphe ha. ²⁰ Teke o-ōdu ephe iya; yo kfushi:

“Owaa bu mee, ekoshi le ndzu, unu le Nchileke gbaru vuwa ire; mbu ogba-ndzu ono, o shi koshi unu iphe unu e-me; ege yebedua e-mekwanu iphe ya kfuru ono.” ²¹ Yo bukwaruphu ege ono be Mosisu meru; bya eworu mee ono phegbaru l’ulo ono, e gude ekwa mee ono, bu iya bu ulo ono, aanoduje chiaru Nchileke aja ono; bya ephegbakwaru iya phu l’iphe bu iphe, e gude abaru Nchileke aja. ²² Mbu; e -tsodekpoo ya ege ekemu du; b’o phodukwaru nwanshi me iphemiphe obule abukotaru mee be eegude mee ya t’o safu; du mma. To buhenu l’ee-gbe guaru madzu nvu l’iphe du eji, o meru; m’o budu lo nweru iphe e gburu; loka mee ya.

Eja Kurayisutu enwefuje iphe du eji, e meru

²³ O bu iphe gbaru lememe t’e shi l’uzo nso nso ono; loka-odu mee ono; mee te iphemiphe obule ono, tukko buru iphe yeru okpobe iya ophu no l’imigwe phu; buru iphe gbufuru egbufu; du mma. Obenu l’okpuberu iphe ono, no l’imigwe ono bu iphe gbaru iya nu bu ngweja ophu tuko kakota ophu eegbuje anu; gude chia mma. ²⁴ L’eke Kurayisutu bahuru ta bukwa eke aachijeru Nchileke aja, ophu bu madzu gude eka mee ya; mbu eke yeru okpobe iya phu. Eke o bahuru bu l’imigwe gedegede, bu iya bu eke o no l’ifu Nchileke; ekfu okfu ehu ayi. ²⁵ Onye ishi ndu achijeru Nchileke aja ke ndu Ju egudeje mee, e-ta budu ke yebe onye ishi ono; bahu le Eke-Kakota-odu-Nso afa l’afa; je ochi aja. Obenu le Kurayisutu ta bahudu l’eke ono iphe ka ugbo lanu. O bu ugbo lanu nwenkinyi b’o bahuru iya; woru onwiya chia aja. ²⁶ Ndege o jeshiaru ochi aja ono: o -chitsua ya t’o chikwazi iya odo; m’o jee iphe-ehuka k’o-jetsua-o-jekwazi; keshinu teke Nchileke keru mgboko. Obekwanu l’iphe o gbe mee bu l’o gbadeleruphu le mgboko abyawa agvugvu; te Nchileke kpee ndiphe ikpe; yo bya bya ejee iphe-ehuka ono ugbo lanu; sefu eka; woru onwiya chiaru ayi aja; nwuhu; shi ege ono safu iphe du eji, ayi meru l’o ha. ²⁷ Iphe nru onyemonye obule bu l’onyemonye obule nwuhufutaje anwuhu ugbo lanu. O -nwuhutsulephu; iphe odo, e-tso iya nu bu le Nchileke e-kpe iya ikpe. ²⁸ O kwaphu ege ono be Kurayisutu gude onwiya chia aja ugbo lanu nwenkinyi; nwuhu; k’ophu oo-shi ege ono; nwefu iphe du eji, igwe oha meru. Oo-mekochakwaa bya k’ugbo ebo; obenu l’o -byalephu k’ugbo ebo ono b’e to byatuhekwaru iya iphe du eji; iphe oobya buakwa t’o bya dzota ndu eche iya nu.

10

¹ Ekemu ndu Ju bu iphe du l’o bu nwinyokinyoki nwonyonyo iphe du mma, Nchileke tuberu, ya e-me l’uzo ifu. Ekemu ono te ekoshibebejekwa iphemiphe obule ono, Nchileke e-mekochaa mee l’uzo ifu ono. Ndu etso iphe a turu l’ekemu ono abyaje bya achiaru Nchileke aja afa l’afa. Ephe -byatsua; ephe abyakwaphu odo ochi ege aja lanu ono. Oo ya kparu iphe ekemu ono ta abyadu bya a-du ike mee te ndu etso iya nu buru ndu doberu eka ndoo l’ifu Nchileke. ?Oo-me imagha mee ya; l’eke ephe gbe abyaje ochi aja obu afa l’afa: a -chitsua; a chikwazikwa iya phu odo? ² Ndege ndu ono, achijeru Nchileke aja ono shi-wa l’ochi aja ono; gbuchafu ugbo lanu; buwaru ndu doberu eka ndoo l’ifu Nchileke; me ephe ahawa owa-phe obu iphe du eji, ephe meru; hakwanwa ochi aja anu Nchileke. ³ Obenu l’iphe emeje nu bu l’o aja ono, ephe anoduje achu ono emeje t’ephe nyata iphe du eji ephe afa l’afa. ⁴ Le mee eswi; me mee eghu ta ahakwa k’osafu iphe du eji, madzu emeebe.

⁵ Yo buru iphe ono kparu iphe teke Kurayisutu abya le mgboko b’o suru Nchileke:

“E tii ledu enya t’e wota iphe
gbua; gude chiaru ngu aja;
m’o bu t’e gworu iphe nu ngu.
Iphe i gbe mechia aburu
l’i meru iya; ya aburu madzu;
nweru ehu ophu ya e-wota
gude chiaru ngu aja.”

⁶ Ngweja-ukfuru;

me ngweja iphe-eji;
te nwekwa ophu i choru.

⁷ To du iya bu; ya asu:

‘Oo yebedua ndo-o; Nchileke:
ya byawaru te ya mee
iphe bu uche-obu ngu:
te ya mee ege e deru nk’iya l’ekwo ekemu.’ ”

⁸ Iphe ono, o kfuru ono b’o vuru uzo; su: “Iphe e wotaru; gude chiaru ngu aja; aja, a chiru; nu ngu; jeye le ngweja-ukfuru; me ngweja iphe-eji; iphe ono l’o ha te nweddu ophu

iile ɛnya iya; to nwe ɔphu jiru ngu ɛpho.” Ɔ bu iphe o kfuru ndono; e guderu l'ɛja ono l'ɔ ha bɛ aɕhɔkpelekwaphu l'ɛge a tɔru ekemu; sɔ t'a chije iya. ⁹ Yo kfuebe ɛge ono; bya asɔ: “Ɔo yɛbedua ndo-ɔ; Nchileke; ya byawaru tɛ ya mee iphe bu uche-obu ngu.” Tɔ du iya bu; Nchileke abya atɔko akahɔ ngweja dochi; bya eworu ɛja kɛ Kuráyisutu dochia ɛnya iya. ¹⁰ Ɔ bu okfu lɛ Jisɔsu Kuráyisutu meru iphe ono, bu uche-obu Nchileke t'o mee ono; meru iphe ayi bu ndu ɔ safuru iphe du ɛji, ayi meshiru. Iphe du ɛji, ayi meshiru b'ɔ safuru teke ono, o gude onwiya ɕhia ɛja ugbo lanu; sefu ɛka ono.

¹¹ A -bya l'ogba-ndzɔ k'ɔdungu bɛ iphe bu onye achiru Nchileke ɛja evudoje; eje ozi k'ɔchiru Nchileke ɛja mbɔku-mbɔku. Egbe ɛja, ɔ chihawaru; yɔ chikwatakwa iya phɔ ɔdo tekenteke. Obenu l'egbe ɛja ono ta abyadu bya a-du ike safu iphe du ɛji. ¹² Kuráyisutu abyakanu bya achɔ nk'iya; ɕhia ugbo ɛja lanu; safu iphe du ɛji. Onanu aburu ɛja, ɔ chiru, a-nɔduwaru ere ire jeyewaru. Yɔ chiebe iya; bya eje anɔ-zita l'ɛka-ɔtara Nchileke. ¹³ Yɔ buru ɛke ono bɛ ɔo-nɔdu jeye teke Nchileke e-woru ndu ɔhogu kɛ yebe Kuráyisutu mee t'ɛphe buru iphe ɔo-dzɔpyabe l'ɔkpa. ¹⁴ Tɔ du iya bu; yo shi ɛge ono buru ugbo ɛja lanu b'ɔ chiru; gude iya mee tɛ ndu ɔ safuru iphe du ɛji, ɛphe meshiru buru ndu doberu ɛka ndoo l'ifu Nchileke gbururu jeye lɛ tutu yoyo.

¹⁵ Lɛ Ume-du-Nsɔ koshikwaruphu ayi l'iphe ono bu oswi-okfu; okfu l'o vuru ɔzo; sɔ:

¹⁶ “Owaa bu ndzɔ, Nnajiufu

kfuru lɛ yeɛ ɔnwu ɔzurelu a-gba;

mɛ mbɔku ono -rulephu,

bu ɛge Nnajiufu kfuru.

Ekemu iya bɛ ya a-tu;

yetsua ɛphe l'ɔkpoma.

Ya e-de iya ɛge eedeje

ɛkwo l'egomunggo ɛphe.”

¹⁷ Yo gbeshikwa ɔdo bya asɔ: “Lɛ ya ta abyahɛdu bya anyatakwa du iphe du ɛji, ɛphe meshikotaru; mɛ ɛjo iphe, ɛphe mekotaru.” ¹⁸ Ɔo ya bu lɛ teke ɔ bu lɛ Nchileke guwaru ndu nk'iya nvɔ l'iphemiphe ɔbule ono; bɛ mkpa ɔchi ɛja k'ɔsafu iphe du ɛji ta duhekwa.

Okpirita Nchileke ntse

¹⁹ Nta-a; ɔnwunna mu; keshinu ɔphu ayi buhawaru onwayi ɛka k'oshi lɛ mee, Jisɔsu bahɔ lɛ ɛke-Kakɔta-ɔdu-Nsɔ ono; ²⁰ b'ɔ gudeekwa ugwehu iya; guhaaru ayi ɔzo ɔphungu ɔphu anu ndzɔ. Yɔ buru ugwehu iya ono nɔ ɔnodu ɛkwa ono, eegechitaje ɛke eeshije abahu ɛke-Kakɔta-ɔdu-Nsɔ. ɛkwa ono meeberu; lajahɔ ɛbo; shi ɛge ono ekoshi l'anwuhu, Kuráyisutu nwuhuru guhawaru ayi ɔzo t'ayi bahɔ l'ɛke ono, Nchileke nɔ ono. ²¹ Ayi nweru onye ishi ndu achijeru Nchileke ɛja, bu iya bɛ eze-ulo Nchileke nɔ l'ɛka. Keshinu ayi nweru onye ishi ndu achijeru Nchileke ɛja, du ɛge ono; onye bu iya bɛ ndu ɔnu ɔlo Nchileke nɔ l'ɛka; ²² bunu iya bu t'ayi gude obu ayi l'ɔ ha; mbɔ obu, kweshikpooru ike lɛ Nchileke a-nata ayi; gude kpɔrita iya ntse-ntse. Lɛ Jisɔsu gudeekwa mee ya; p hegbaru l'obu ayi; k'ɔphu bu l'ɛ to nwehedu m'ɔ bu akpuru iphe lanu, du ɛji, a-nɔdu awajɛkwadu ayi ɔkpoma. Ayi duakwa l'ɔ bu ndu o gude mini, doru edodo saa. ²³ Unu t'ayi kwata gudeshia iphe ono, ayi suru l'ayi ele ɛnya iya ono ike; t'ayi ba atɔhe onwayi nwa-nkata-ɛweji l'iphe ono, ayi ele ɛnya iya ono; lɛ Nchileke yɛbedua, kweru ayi ɔkwa iphe ono evudoshijekwa ike l'iphe o kfuru. ²⁴ Unu t'ayi yejeru ɛhu l'iphe a-duru ibe ayi lɛ mma; k'ɔphu ayi e-meje ndu ɔdo t'ɛphe yejeru ibe ɛphe obu; mɛ t'ɛphe meje iphe du mma. ²⁵ Unu t'ayi ba ahakwa odzukobeje l'ɛkalanu ono, ayi edzukobeje ono. Unu t'ayi ba ahakwa iya; wata agbala. L'o nwekwaru ndu, hawaru mee ya; yɔ duwa l'ɔ bu ozi; nɔduru ɛphe; l'ɛphe a-nɔdu agbalaje tekenteke. Unu t'ayi be emeshi ɛge ono. Iphe ayi e-gbe emeje bu t'ayi meje tɛ ɔkpoma shihu ibe ayi ike; ketekete ɛge-a unu phuru lɛ Eswɛ kɛ Nnajiufu duakwa ntse-a.

²⁶ Mbɔ: nta-a, ayi mawaru iphe bu ɔkpobe okfu ono; bya elebezi ɛnya eme iphe du ɛji b'ɛ to nwehekwa ngweja, asafukwadu iphe du ɛji, ayi meru. ²⁷ O gbe buru iphe lanu, nonu nwenkinyi bu ɔtsu-egvu k'iphe e-me nu, bu iya bu egvu ikpe Nchileke. L'ɔ kwa ɛjo ɔku ono, eme enari ono bɛ bu ɔku ɔphu e-mebyishi iphe bu ndu kwefuru Nchileke ike. ²⁸ Ɔobujekwa madzɔ -daka ekemu Mosisu; a -duwa ɛbo; m'ɔ bu ɛto gbaa ya ekebe; a nma iya ikpe; woru onye ɔbu megbua. ɛ ta phujekwaru iya imiko. ²⁹ Ɔ -buru l'eemegbuje onye dakaru ekemu Mosisu emegbu; unu lewaru ɛge ɔo-du onye kpɔru Nwatibe Nchileke ɛbo-ɛbo l'afu. Onye ono bɛ Nchileke a-kafukwaaaru ɔgwa ɔchi; mbɔ onye wotaru mee Nwa Nchileke; mee iphe mmakanu; mbɔ mee ono, Kuráyisutu gude mee tɛ ɔgba-ndzɔ Nchileke yeɛ madzɔ vuru ire ono; l'ɛke ɔ bukwaphu mee ono b'ɔ gude sachaa onye ɔbu; t'onye ɔbu buru onye duɛbe mma l'ifu Nchileke. Onye kpɔru Nwa Nchileke ɛbo-ɛbo l'afu buakwa Ume-du-Nsɔ, emejeru ayi eze-iphe-ɔma bɛ ɔgwo

l'aja. Egbe onye ono be Nchileke a-kakpokwaaru ogwa ochi. ³⁰ L'ayi makwaru onye ono, kfulu; su: "L'oo yebedua e-melata; buru iya be okfu ugwo no l'eka." Yo sukwapu odo: "L'oo yebe Nnajiufu e-kpe ndibe iya ikpe." ³¹ Mbụ l'onye Nchileke ono, no ndzu ono nmaru ikpe buakwa ejo iphe byaru iya.

³² Unu nyatakwa ege o shi duru unu le mbulembu teke ono, unu phuru iphoro ke Nchileke ono. Unu nyatakwa ege unu gude jee iphe-ehuka, ha igweligwe; unu atalee nshi; unu te kwe t'iphe ono kapyabe unu eka. ³³ O nwetsukwaaru teke e shi achije unu ochi; mee unu iphe-iphere l'edzudzu oha; nweru teke shi abuje: a -kpadu unubedua egbe ehụ ono; unu asu l'unu noduwa ohuma; l'unu le ndu ophu aakpa iya a-tuko jee iphe-ehuka obu. ³⁴ Unu aphu-tabejeru ndu, no le mkporo l'o -bu unu no le mkporo obu. Aanakotaje unu iphe unu nweru le mgboko; unu egudelee ehụ-otso-ena; tagbua ya le nshi; okfu l'unu maru l'unu nweru iphe odo, kafua mma, bu iphe ophu a-noduwaru gbururu jeye. ³⁵ Oo ya bu; t'okpoma shihulekwaphu unu ike ege o shihuru iya unu. T'obu ba agbakwa unu ebo; le Nchileke e-mekochakwaa kfu unu ugwo iya l'iphe ha nshinu. ³⁶ Iphe mkpa iya duru unu bu ota-nshi; k'ophu unu e-mejekwanu iphe bu uche-obu Nchileke; shi ege ono nata iphe o kweru ukwa iya. ³⁷ L'o dukwaa l'o bu ekwo okfu Nchileke, suru:

"L'o phoduakwarua nwanishi;
onye ono,
byafutaje nu ono abya.
E to o kpohakwa ukfu.

³⁸ L'onye woru onwiya ye
Nchileke l'eka;
shi ege ono dobe eka ndoo a-dzukwaru.
O -buru l'onye ono
tsulalaru azu; b'e to dukwa
yebe Nchileke mma l'obu."

³⁹ Obekwanu l'ayi ta budu ndu ophu tsularu azu, a-la l'iyi. Ayi bu-chia ndu ophu kwetaru nu; woru onwayi ye iya l'eka; ege ee-shi t'o dzoo ayi; t'ayi nweru ndzu gbururu jeye.

11

Iphe okweta ke Nchileke bu

¹ Iphe ono, bu ekweta ono bu ogudeshi eka ike l'iphe madzu ele enya iya; bya amakporu l'iphe ono, e ta phudu l'enya ono nophu l'oswiya. ² Ndiche ayi phe bu l'ephe kwetaru ke Nchileke; meru iphe ephe bu ndu Nchileke suru l'ephe meru ohuma.

³ O bu ekweta, ayi kwetaru ke Nchileke; meru iphe o doru ayi enya le mgboko-a bu okfu, Nchileke kfulu l'onu b'o gude mee ya; mbu l'iphemiphe obule-a, enya elegbaa-wa bu okfu, Nchileke kfulu l'onu b'o shi; mbu okfu, e kfulu l'onu, e ta phudu l'enya.

⁴ O bu ekweta, Ebelu kwetaru ke Nchileke; meru iphe o chiru Nchileke aja, ka ke Kenu, bu nwunne iya. Yo buru ekweta ono meru iphe Nchileke nataru aja ono, o chiru iya ono; gude koshi l'o bu onye doberu eka ndoo l'ifu yebe Nchileke. Yo buru ekweta, Ebelu kwetaru ke Nchileke; meru iphe iphe o meru ezilee ayi iphe byeye nta-a; l'o nwuhutsuaru.

⁵ O bu ekweta, Inoku kwetaru ke Nchileke; meru iphe o nokwaduru ndzu; Nchileke abya ewolita iya t'e b'o nwuhushi anwuhu le phuu; to nwehe onye phuru iya nu; kele Nchileke woliwaru iya. Ekwo okfu Nchileke suru le Inoku shi emeje iphe du Nchileke mma l'obu; b'o wolideru iya woba l'imigwe. ⁶ L'e to nwekwa onye a-du ike omu iphe du Nchileke mma l'obu; m'o -budu l'onye obu kwetaoduru le Nchileke no. L'onye akpirita Nchileke ntse vufutajeodukwa uzo kweta le Nchileke no; kwetakwaphu l'oobuje ndu achu iya nu nggo.

⁷ O bu ekweta, Nowa kwetaru ke Nchileke; meru iphe o ngaberu nchi teke Nchileke nmaru iya okwa iphe e-mekochaa mee nu, bu iya bu iphe e to gudedua enya iya phu. Yo mee iphe Nchileke kfulu: kua eze ugbo, Nchileke gude dzoo ye ndibe iya ndzu. Yo shi ege ono koshi madzu l'umere ndiphe du eji. Yo buru ekweta ono meru iphe Nchileke guru iya l'onye doberu eka ndoo; kele Nchileke aguje ndu kwetaru nk'iya le ndu doberu eka ndoo.

⁸ O bu ekweta, Ebirhamu kwetaru ke Nchileke; meru iphe o meru ege Nchileke kfulu teke o kuru iya. Yo tugbua; lufu jeshia alj, Nchileke kweru iya ukwa le ya a-nu iya t'o buru nk'iya. Ebirhamu shi l'alj iya tugbua ije; l'e b'o ma eke ooje. ⁹ O bu ekweta, o kwetaru ke Nchileke; meru iphe o je eburu l'alj ono, Nchileke kweru iya ukwa iya

ono. Yo buru iya l'ò bụ onye laru iya alala. Ụlo, yẹe Áyizaku; mę Jékọpu shi ebujе abuleruphu ụlo, e gude ẹkwa mee. Ẹphebedua bę Nchileke kwekaruphu ụkwa iphe lanu ono, o kweru Ẹbirihamu ono. ¹⁰ L'iphe Ẹbirihamu ele ẹnya iya bụ eze obodo ono, a tọru ntọ-l'alị iya k'ophungu, oo-nwewaruru gbururu jeye ono; mbụ eze obodo ophu bụ Nchileke gude ẹka iya tụa ege ọo-dụ; bya egude ẹka iya kpua ya l'onwiya.

¹¹ Yọ buru ekweta, Séra l'onwiya kwetaru kę Nchileke; mekaruphu; yọ buru yẹbe nwanyi, nọru; tọ tsụba ime jeye yọ noghaa teke gbaru iya l'otsuta ime bę Nchileke meleru-a; yọ tsuta ime. Ishi iya aburu l'o doberu Nchileke l'onye evudoshije ike l'iphe o kweru ụkwa iya. ¹² Yọ buru iphe ono meru iphe o bụ nwoke lanu ono; mbụ Ẹbirihamu mekocharu buru nna, muru igwe oha; lę nwoke ophu shi kahwa akahụ; mbụ dūwa l'ò bụ onye nwuhuru anwuhu. Ụnwu iya emeebe; bya ajaa àjàjà; l'ò bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe; mbụ l'ò bụ eveve mgbogidi ẹnimu; buru 'aguta aguta.

¹³ Iphe bụ ndu ono, a gushikotaru ono gudeshi ẹka ike l'iphe ono, Nchileke kweru ẹphe ụkwa iya ono jeye ẹphe anwushihu. Iphe ono, Nchileke kwegbaaru ẹphe ụkwa iya ono te rukwa ẹphe ẹka l'ẹphe nọkwadu ndzụ. Obenu l'ẹphe phukotaru iphe ono, nọkwadu ote-ẹnya ono; bya etee ẹsua iya. Ẹphe ekweta l'ẹphe l'ẹphe bụ mbyamumba; bya aburu ndu kpafutaru uri lę mgboko. ¹⁴ Ndu ekfu ege ono bụ iphe ẹphe ekoshi bụ l'ẹphe achokwadu alị, e-mekochaa buru nk'ẹphe achọcho. ¹⁵ Ndege obu obodo phụ, ẹphe shi lufuta phụ shi aduje ẹphe; mę ẹphe acholahaa ụzo; laphushia azụ. ¹⁶ Obenu l'ẹke ẹnya dū ẹphe bụ l'obodo ophu ka mma, bụ iya bụ obodo ophu nọ l'imigwe. Yọ buru iya meru iphe-iphere te emedu Nchileke l'ẹphe kuru iya Nchileke ẹphe; okfu l'ò kwakoberu ẹphe obodo kę imigwe.

¹⁷ O bụ ekweta, Ẹbirihamu kwetaru kę Nchileke; meru iphe o dutaru nwatibe iya; mbụ Áyizaku t'ò je egbua; gude chjaru Nchileke ẹja teke ono, Nchileke mejeru tę ya data iya ono. Yọ buru Ẹbirihamu ono, Nchileke kweru ụkwa lę ya a-nụ iya nwata ono; bę gbeshiru nụ duta nwa nanu iya ono jeshia o chiru Nchileke ẹja. ¹⁸ Nchileke kweru Ẹbirihamu ụkwa: "L'ọo Áyizaku bę oo-shi mshia unwu nwanwanwanwa." Yọ buru nwa lanu ono; mbụ Áyizaku bę Ẹbirihamu dutaru; gude jeshia o chiru Nchileke ẹja. ¹⁹ Iphe Ẹbirihamu phuru abuleruphu lę Nchileke a-dūa ike mee Áyizaku t'ò shi l'onwu teta nọdu ndzụ; bunu iya bụ l'e -kfude iya ekfuku bę Áyizaku dūwa l'ò bụ onye shi l'onwu teta nọdu ndzụ; keshinu o mekocharu; tsoru Ẹbirihamu lata azụ.

²⁰ O bụ ekweta, Áyizaku kwetaru kę Nchileke; meru iphe o goru onu-oma nụ Jékọpu yẹe ịso; bya ekwetakwaphu l'onu ono, ya goru ono e-rekota ege ya goru iya.

²¹ O bụ ekweta, Jékọpu kwetaru kę Nchileke; meru iphe o goru onu-oma nụ unwu Jósẹfu l'ẹhu l'ẹhu; b'ò nwuhuderu. Yo vudo evudo; woru mgboro iya tsube l'alị; fozita l'eli iya; baaru Nchileke ẹja l'ọogo onu-oma ono.

²² O bụ ekweta, Jósẹfu kwetaru kę Nchileke; meru iphe tẹmanu yọ nwuhude b'ò kfuru lę ndu Ịzurẹlu e-mekochaa shi l'alị Ịjiputu wufu; lashia alị, Nchileke kweru ẹphe ụkwa iya. Yọ bya ekoshikwaphu ẹphe ege ẹphe e-me okpu iya teke ẹphe wufuderu.

²³ O bụ ekweta, nne lę nna Mósisu kwetaru kę Nchileke; meru iphe ẹphe domiru Mósisu onwa ẹto l'a mụtsuaru iya; okfu l'ẹphe leri iya ẹnya; yọ buru nwata, dū ugwu; ẹphe ta tsụ egwu omebyi ekemu, eze ndu Ịjiputu turu sụ t'e gbujee iphe bụ nwata nwoke, onye ju muru k'ophungu.

²⁴ O bụ ekweta, Mósisu kwetaru kę Nchileke; meru iphe teke o vufutaru b'ò jikaru t'ẹ b'e kujehi iya nwatibe nwa-nwanyi eze ndu Ịjiputu. ²⁵ O hataru otsoru unwu Nchileke; jee iphe-ehuka; ma l'onodu l'ẹhu-otso-ena; eme iphe dū eji; mbụ ẹhu-otso-ena ophu ẹ-te nwedu ẹke onono-bebe. ²⁶ Iphe o kweru ẹka bụ l'ò -buru l'aakpa iya ẹhu l'okfu ẹka Onye Ndzota ono, Nchileke kweru ụkwa iya l'ọo-bya lę mgboko ono b'ò ka iya mma ma lę ya nwekotaru ẹku, nọ l'alị Ịjiputu mgburumgburu. Ishi iya aburu l'ẹnya dū iya l'obungo ophu nọ l'uzo ifu.

²⁷ Yọ buru ekweta, Mósisu kwetaru kę Nchileke; meru iphe o haru Ịjiputu; tųgbua; tọ tsụ egwu l'ẹhu e-ghu eze ndu Ịjiputu ono eghughu. Yo tsua ẹka l'okpoma; nọ-kirishia; l'à sùrù l'ò gude ẹnya iya phụ Nchileke; l'ẹ-ba bụ lę Nchileke bụ onye eegudeje ẹnya phụ.

²⁸ O bụ ekweta, Mósisu kwetaru kę Nchileke; meru iphe o gbuberu ishi kę Aji Esweta teke ono, o suru ndu Ịzurẹlu l'ẹphe ha t'ẹphe woru mee nwaturu phebbaa l'iphe bụ onu ibo ẹphe; tę onye mgbugbu-madzụ, byaru ogbushi ndu bụ okpara ndu Ịjiputu ba dū okpara kę ndu Ịzurẹlu, oo-gbu.

²⁹ O bu ekweta, ndu Ízurelu kwetaru ke Nchileke; meru iphe ephe walahuru l'echi Eze Enyimu Uswie; eje l'ogbodali l'ò bu onye eje l'echi esu-uzo. Ndu Íjiputu ejeshia esweswe; mini erigbushikota ephe.

³⁰ O bu ekweta, ndu Ízurelu kwetaru ke Nchileke; meru iphe upho-mkpuma, e gude kpu-phae Jéríko mgburumgburu daru le ndu Ízurelu jephetsuaru iya mgburumgburu abali esaa. ³¹ O bu ekweta, nwanyi okpara ono; mbu Réhabu kwetaru ke Nchileke; meru iphe a haru iya; ta tukohe ye le ndu kwefuru Nchileke ike gbushia; okfu l'ò domiru ndu Ízurelu ono, byaru ngge le Jéríko ono; shi ege ono dzoo ephe.

³² ?Mu e-le ole agu? ?Bu teke ole be mu a-nodu gushiwaru Gídiyónu phe; me Béraku; Sámusínu; Jéfuta; mekpó Dévidi phe; Sámuwelu; mewaru ndu nkfuchiru Nchileke? ? Teke ole be mu a-nodu kokota ako ege ephe kwetaberu ke Nchileke? ³³ O bu ekweta, ephe kwetaru ke Nchileke be meru iphe ephe tsoru mbakeshi ogu; lukota ephe kparamu. Yo buru ekweta ono be ephe shi egudeje eme ndu ali ephe t'ephe meje iphe vudo nhamunha; gude iya phya ege Nchileke shi meuru ephe iphe o kweru ephe ukwa iya; gude iya mekwaaphu agu, gage egbu ephe; to nwe ophu duru ike kúhaa onu akúhaa; ³⁴ bya egude iya dzo-nyia oku, ada ririri; bya egude iya nahu ndu gude ogu-mbeke achí ephe k'egbugbu. Ephe shi buru ndu ike ta nodu; e metsukwanua; ephe abya aburu ndu ike no. Ephe shi buru o-karia-eka l'ogu; k'ophu ephe shi achije ndu ohodo nanu nanu. ³⁵ Unwanyi, kwetaru nu phuru ndibe ephe, nwushihuru nu l'ephe shi l'onwu tetagbaa nodu ndzu.

O nweru ndu ophu e meru l'iwe jeye ephe anwushihu. Ephe ahata; l'o be ke t'ephe jika Nchileke ege ee-shi t'a haa ephe t'ephe gbalaa; t'e gbuchikwaa ephe t'ephe nwushihu. Iphe kparu iya nu bu l'ephe ele enya le Nchileke e-mekochaa mee t'ephe teta nodu ndzu ophu ka mma. ³⁶ O nweru ndu ophu a jaru ewena; chia ephe iphe; nweru ndu ophu a turu mkpakobe; chita ephe je eye le mkporo. ³⁷ O nweru ndu ophu a tugbushiru le mkpuma; nweru ndu ophu e kwobuhuru ebo; nweru ndu ophu e gude mma gbushia. Ephe eshi etsojeru aghaphelephu; iphe ephe shi eyeje l'ehu aburu akpo egbu. Ephe kparu ukpa; a kpaap ephe ehú; mee ephe; ephe ejee iphe-ehuka. ³⁸ Mgboko duta-be eji k'ophu bu l'e to gbadu k'ophu ephe a-nokota iya. Ephe shi anoduje aghaphe l'echi-egu, e te budu ebubu; me l'eke eze ugwu nogbaa. Ephe eshi ebuje l'ogba me l'enu.

³⁹ Ndu-wa tukokwa buru ndu ekwo okfu Nchileke ekoshi l'ephe bu ndu Nchileke suru l'ephe shi eme ohuma. Yo buru ekweta, ephe kwetaru ke Nchileke ono kparu iya. Ephe ano-o jeye; iphe ono, Nchileke kweru ukwa iya ono te rukwa ephe eka. ⁴⁰ Iphe meru iphe o du ege ono bu le Nchileke achiru ayi idzu, ophu ka mma. Iphe o tüberu bu l'oo-wota ayi l'ephe tugbabe; mee ayi ugbo lanu t'ayi tuko buru ndu dzuru oke; duebe mma l'ifu iya.

12

Nchileke ehe ayi l'ò bu nna

¹ A bya l'ehu k'ayibedua; iphe bu ndu ono tukookwaru no-phae ayi mgburumgburu l'ò bu onye urukpu no-pheru mgburumgburu. Ephe tuko eme t'ayi maru iphe okweta ke Nchileke ono bu. Oo ya bu t'ayi hakwaa iphe bu iphe aloa ayi azu; haa iphe bu iphe du eji ono, e-te kwedu ayi oha eka ono. T'ayi byibe eka l'okpoma; maa oso-amama ono, noru ayi ono; ² tubekpelephu Jisosu enya; agba oso ono; l'oo ya bu shi onye ivuzo oso k'okweta ke Nchileke ono; buru iya e-me t'ayi gbaa ya; gbafu iya l'ishi. Yebedua mawaru ehú-otso-ena, Nchileke doberu iya. Yo buru iphe ono meru iphe o kwetaru; jee iphe-ehuka jeye; a kpopyabe iya l'oshi-osweru; yo nwuhu; ophu iphe-iphere, e shi l'egbe anwuhu ono, o nwuhuru ono mee ya te nwe iphe o bu iya. Nta-a b'o jewaru je adugaru l'eka-utara aba-eze Nchileke.

³ Unu rijekponua ke Jisosu ono, tuko iphe-ehuka ono jeebe ono. O tuko ejo ememe, ndu eme iphe du eji meru iya; me ejo okfu, ephe kfuru iya dagbukota le nkichi. Unu nyataje iya; k'ophu ike ta agvudu unu. Odo bu t'unu ba su l'unu ta agbahedu oso ono. ⁴ L'ogu, unu l'iphe du eji alu be unu ta alurukwaa; k'ophu unu a-lu iya jeye; e gbushia unu egbushi. ⁵ ?Unu zahawaru okfu ono, Nchileke kfuru, o gude mee t'obu shihu unu ike l'unu bu unwu iya ono too? O suru:

“Nwa mu; ba arikuwa l'ahuhu,

Nnajiufu ahú ngu te nwedu iphe o bu;

ophu i gudekwa l'ò baru

ngu mba; wata ola azu-azu.

⁶ L'ò kwa onye Nnajiufu yeru

obu be oohuje ahuhu;

būru onye ọ nataru t'ọ būru nwa iya;
bẹ oochije echachi.”

⁷ Ọo ya bụ; teke Nchileke àhù unu àhùhù; unu tajekwa nshi; l'ahùhù ono bụkwa àhùhù, nna ahùje nwa iya t'ọ maru iphe. Ọ kwa àhùhù, Nchileke àhù unu ndono; okfu l'unu bụ unwu iya. ?Unu phujeru nwa, nna iya e-ta hùdu àhùhù t'ọ maru iphe? ⁸ Teke ọ bụ lẹ Nchileke ta ahùdu unu àhùhù t'unu maru iphe ege ọhù unwu iya ọdo; ọo ya bụ l'izu ta abùdu ọkpobe unwu iya. Unu bụ ndu a gbataru l'ọkpara. ⁹ Ọobuje teke ndu bụ nna ayi kẹ mgboko-a echi ayi echachi; ayi eyeleru-a ephe ugvu. ?Bụchia Nna ayi ọphu bu l'imigwe bẹ ayi ta akafùduaru oworu onwayi nù; shi ege ono nweru ndzu. ¹⁰ Ndu bụ nna ayi kẹ mgboko-a ahùta-bejelephu ayi àhùhù nwa afa olemole ege dọ ephe mma. Obenu lẹ Nchileke ahùje ayi àhùhù; k'ọphu ọo-duru ayi lẹ mma; t'ayi dọebe mma l'ọ bụ yebedua. ¹¹ Ọobuje teke aahù ayi àhùhù t'ayi maru iphe; yoo hụ ayi ọku teke ono; ẹhu ta atso ayi ẹna. Ndu, a hùrù àhùhù; hùta; ephe amaru iphe; emetsujekwaa būru ndu eme ọhuma; bụkwaruphu ndu ẹhu emetsujee dọ agu.

Onma ọkwa

¹² Ọo ya bụ; unu vudoshia ike l'ekwekwe ono, unu kweru kẹ Nchileke ono. L'ọ dukwa l'eka tsushiru unu ume; dụwa l'ọkpa afù unu kwèkwèkwè. Unu lọchia ẹka ono, tsushiru unu ume ono ałochi; unu emee ọkpa ono, afù unu kwèkwèkwè ono t'ọ shihutsua unu ike. ¹³ Unu tuko iphe bụ iphe a-nochi unu ọzo; wofu; k'ọphu unu tee medu tẹ ndu ọphunanu, dụwa l'ọ bụ ndu ọkpa nwùshihuru anwùshihu phụ paru okfu Nchileke ono haa. L'ọ kwa l'ọzo, vudo nhamunha bẹ ọkpa, nwuhuru anwùhu e-teta.

¹⁴ Unu kebe ẹhu meje iphe e-me t'unu l'onymonye ọbule nọdu lẹ nchị ọdu-ndo; būru ndu dọ nsọ; l'onye ta adudu nsọ ta abyakwa bya aphù Nchileke. ¹⁵ Iphe unu a-kwabẹru ẹnya bụ t'ẹ b'ọ nwe onye a-gbakutaru eze-iphe-oma kẹ Nchileke azu. Unu eletakwaphu ẹnya t'ẹ b'ọ nwe onye a-bya adù l'ọ bụ ọgbaragba-oshi, atso ile; kpofuta l'ẹke unu nọ; bya aghaswashilaha unu ẹhu; shi ege ono merushia igwe ọha. ¹⁶ Unu letakwa ẹnya t'ẹ b'ọ nwe onye a-nọdu eme kẹ nwanyi; too nwe onye a-nọduje elegbu iphe kẹ Nchileke l'ẹnya l'ọ bụ Íso. Lẹ Íso gudekwa ọji tototo kẹ nri; kweta tẹ nwunne iya bụwaruru ọkpara, yebedua, bụ Íso shi būru; l'okfu tẹ ya ria ugbo nri lanù. ¹⁷ L'unu manarua l'e metsuaru; yọ chọlaha tẹ nna iya gooru iya onu-oma. A sụ iya l'ọ gbawaru iya l'azu; okfu l'ẹ to nwehedu ege oo-shikwadu mekwaa iphe o mebyihawaru emebiyi. Yo gude ẹnya-mini; chọo onu-oma nna iya ono; to nwehe.

¹⁸ Eke unu byaru ta bụkwa Ugvu Sáyinayi, unu e-byi ẹka l'ọ bụ ndu Ízurelu teke ono, Nchileke turu ephe ekemu ono. Ẹ tọ bụkwa l'ọku ono, enwu rapuraphu ono bẹ unu byaru; tọ bụ l'ochi ono; m'ọ bụ ẹke ono gbahuru tsabalangu ono. Ẹ tọ bụkwa l'eze pherephere ono; ¹⁹ tọ bụ ọda ọpyoku ono; m'ọ bụ olu ono, daru l'ọ bụ egbe-igwe ono bẹ unu nuru. Lẹ teke ndu Ízurelu nuru olu ono bẹ ephe rọkwaru t'ẹ b'ọ kfuhekwa ọdo. ²⁰ Ishi iya aburu l'ekemu, Nchileke turu bẹ ephe suru l'ọ kariru ephe ẹka; bụ iya bụ ekemu ono, suru: “L'ẹ to nwedu m'ọ -ruhuru; ọ būru anụ bẹ ẹhu iya chiru l'eze ugvu ono; t'a tugbua ya lẹ mkpuma.” ²¹ Iphe ephe phuru l'ẹke ono dúnuka biribiri; k'ọphu Mosisu suru: “L'ẹ ya atsushikwa egvu ike; k'ọphu ẹhu anma iya anmanma.” Ẹ tọ bụkwa egbe ẹke ono bẹ unu byaru.

²² Ẹke unu gbe bya bụkwa Ugvu Záyonu; mbụ obodo kẹ Nchileke; Nchileke ọphu nọ ndzu. Ẹke unu byaru bụkwa obodo ọphu ẹpha iya bụ Jerúsalemu ọphu nọ l'imigwe; unu byakfutaru unwu ojozi-imigwe ọphu bụ 'aguta-aguta. ²³ Ẹke unu byaru bụkwa ẹke unwu Nchileke, o dobekotaru l'onodu ndu bụ ọkpara dzukoberu; ẹhu atso ephe ẹna; mbụ ndu e deru ẹpha ephe l'ekwo l'imigwe. Unu byakfutakwaru Nchileke; onye bụ iya e-kpe onyemonye ọbule ikpe. Ndu unu byakfutaru bụ ndu nwùhuhawaru nù, doberu ẹka ndoo; ndu Nchileke meru t'ephe dufubebe mma l'ifu iya. ²⁴ Onye unu byakfutaru bụkwa Jisosu; onye bụ iya jigbabe Nchileke yele madzù l'ogba-ndzù ọphungu ono. Unu byakfutakwaphu mee ono, ọ lọkaru l'oshi-osweru ono, bụ mee ọphu ekoshi iphe ọphu ka kẹ Ẹbelu mma.

²⁵ Ọo ya bụ t'unu kwabẹnuphu ẹnya t'unu ba ajika ọngaberu onye ono, ekfu okfu ono nchị. Lẹ keshinu ndiche ayi phẹ ta nahudu ikpe Nchileke; okfu l'ephe ta ngadu nchị l'iphe ono, a loru ephe ẹka lẹ nchị lẹ mgboko-a ono bẹ ayibedua ta anahukwa; m'ọ -būru l'ayi jikaru onye ono, nọ l'imigwe, alọ ayi ẹka lẹ nchị ono. ²⁶ Teke ndiche ono bẹ olu iya nmakotaru eliphe mgburumgburu jijiji; obenu lẹ nta-a b'ọ kfuwaru: “L'ọo ugbo lanù bẹ ya a-nmafua eliphe jijiji; nmakota nmaa imigwe.” ²⁷ Nchileke suru: “L'ọ bífua ugbo lanù.” Ugbo lanù ono, o kfuru ono koshiru l'iphe ono, o meeberu ono bẹ oo-mekota t'ọ nmaa jijiji; yo wofu iya. Ọo ya bụ k'ọphu ọphu ta nmadu jijiji a-nọdu.

²⁸ Oo ya bu t'ayi keleje Nchileke ekele; okfu l'ọ nwaru ayi ẹke ọ bu eze; mbu ẹke te nweu iphe ha k'onma iya jijiji. T'ayi keleje iya; gude ọdu-biribiri iya; wozita onwayi alj; kwabeje iya ugvu; ²⁹ ẹ Nchileke ayi bukwa ọku, te nweu iphe ọdzu-phodoje.

13

Ome iphe du Nchileke mma

¹ Unu ba ahakwa oyeru ibe unu obu ono, bu iya bu obu ono, unu gude okfu l'unu shiwa l'eka Kuráyisutu buru unwunna; yeru ibe unu ono. ² Unu ba azahakwa okwajeru ndu byaru abyabya ebyee okpobe akwakwa. L'o nwekwaru ndu gudetsu-a l'ephe akwaru ndu byaru abyabya ebyee; kwaaru unwu ojozi-imigwe ebyee; ephe ta ma. ³ Unu nyatajekwa ndu mkporo; t'ọ dujekwa unu l'ọ bu unu nọ ẹ mkporo obu. Unu nyatajekwa ndu eje iphe-ehuka; t'ọ dujekwa unu l'ọ bu unu eje iphe-ehuka obu.

⁴ T'ẹ ndu alu alulu mejekwa alulu, ephe; k'ophu ọo-buru iphe e-te nweu onye a-nodu amaru iya ejo eka. Tẹ nwoke yele nyee ya ba adukwa onye ophu e-ri ogori; shi ege ono merushia onwephe. Ẹ nwoke, eme ke nwanyi; m'ọ bu nwanyi, eme ke nwoke; me ndu eri ogori be Nchileke a-nmakwa ikpe.

⁵ Unu be eyenukakwa enya l'okpoga. T'iphe unu nweru dzujukwaaru unu. Ẹ Nchileke kfuakwaru iya l'onwiya; su: "Ẹ ya ta ahakwa ngu eka; ya te ebuhaa ngu eka." ⁶ Oo ya bu; unu t'ayi kfushijenu okfu-a ike; kfuje iya l'e-ba atsu egvu:

"L'ọ kwa Nnajiufu bu
onye eyeru mu eka;
to nwe ẹ mu atsua egvu.
?Bu onye e-me mu ngunu."

⁷ Unu nyataje ndu ono, vu ọzo koshi unu ọzo ono; bu iya bu ndu ono, ziru unu ozi-oma Nchileke ono. T'egomunggo rukwaa unu alj; t'unu nyata ege ephe shi anoduje eme teke ephe nọ ndu; jeye ephe anwu. T'ekwekwe, unu kweru ke Nchileke dukwa l'ọ bu nk'ephe. ⁸ Jisosu Kuráyisutu bu onye ono, ọ bu ono b'ọ bu unyaphua; ya b'ọ bu ntanu; ya bu ọo-bu gbururu jeye ẹ tutu yoyo. Ẹ to gbanweje agbanwe. ⁹ Unu be ekwekwa t'iphe eezi ezizi, dutsua iche iche shi uswe bya akpobyia unu ọzo. Ọ du mma t'ayi gude eze-iphe-oma, Nchileke eme; t'obu shihu ayi ike. Ome nsọ nsọ nri, eri eriri te emekwa t'obu shihu ayi ike; ẹ to nwebukwaa onye tsojeru iya ege ono, o yejeru eka.

¹⁰ Ayi nweru enya-ngweja Nchileke; mbu ophu ndu achikwaduru Nchileke eja l'ulo, e gude eka mee; ta hadu ke ria iphe shi iya nu. ¹¹ Onye, bu onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; egudeje mee anu bahu ẹ Eke-Kakota-odu-Nso t'ephe gude iya chia eja; nwefu iphe du eji. Obenu l'anu ono, e gbuwaru egbugbu ono; be eewotaje lufu l'odu ndu Ẹzurelu; je akpo ya ọku. ¹² Ọ bu iphe ono meru iphe Jisosu nokwaruphu l'azu mkpukpu; jee iphe-ehuka; nwuhu; ege ee-shi t'ọ gude mee ya; safu iphe du eji, ndiphe meru. ¹³ Oo ya bu; unu t'ayi jekfube iya l'azu mkpukpu; t'a tuko ayi l'iya mee iphe-iphere. ¹⁴ Ẹ to nwekwa obodo, ayi nweru ẹ mgboko-a, bu obodo ophu a-noduwaru jeye. Ọ buchia iphe meru nu bu l'ayi achọ obodo ophu abya nu. ¹⁵ Oo ya bu; t'e b'o nwekwa teke ayi a-haje otushi Nchileke epha. Tẹ otushi epha ono buru eja, ayi shi Jisosu l'eka achj anu iya. Ọ bu epha ono, ayi etushi iya ono a-bu iphe shi ayi l'onu, ekoshi l'ayi buwa ndu nk'iya. ¹⁶ Unu ba ahakwa ome iphe du mma; unu taa ha ogudeje iphe unu nweru eyeru ibe unu eka; l'ọ kwa egbe ngweja ono bu ophu du Nchileke mma.

¹⁷ Unu meje iphe ndu ishi unu suru t'unu mee; m'ọ -ruhuru; ọotsu unu l'ehu ememe. L'ọ kwa ndu ono, bu ndu ishi ono be anoduje eche ndu unu; keshinu ephe e-mekochaa vudo l'ifu Nchileke; doo ege ephe jetaberu ozi ehu unu. Teke unu emewa iphe ephe suru t'unu meje be ephe e-gude ehu-otso-ena; jee ozi ephe ono. Odumeka be ephe a-nodukwa atsu ude l'ime obu ephe; eme iya. Ono te nwekwa uru, unu erita iya.

¹⁸ Unu kfujekwa nuru ayi Nchileke. Ophu ayi makporu bu l'obu ta awadu ayi awawa; to nwe teke e to buleduphu t'ayi mee iphe du mma l'iphemiphe obule, ayi eme be ayi eshibeje ite iya. ¹⁹ Iphe mu aroshikpoo unu ike; unwunna mu; bu t'unu kfuje nu Nchileke; te Nchileke kwe te mu byakfuta unu egwegwa.

Okfu anu Nchileke

²⁰ Tẹ Nchileke ono, bu iya emeje t'ehu du agu ono; yekwaru unu eka. Oo ya meru te Nnajiufu ayi Jisosu Kuráyisutu shi l'onwu teta nodu ndu; bu iya bu onye shi l'anwu, ọ nwuhuru buru eze onye eche ayi ege eecheje aturu. Yo buru mee, ọ lokaru teke ono, ọ nwuhuru ono b'ọ gude mee ukwa ono, Nchileke kweru tukobe l'ogba-ndu yele madu ono t'ọ vuru ire jeyewaru. ²¹ Tẹ Nchileke ono mee t'unu nweru iphemiphe obule, bu iphe du mma; t'unu meje uche-obu iya. Tẹ Nchileke shikwapu l'eka Jisosu Kuráyisutu

mee iphe dụ iya mma l'obu ayi. Tẹ ajaja bụru kẹ Kuráýisutu gbururu jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ọ dụ.

Okfu, eegude akpochi iya ishi

²² Ọ kwa arọro bẹ mu arọ unu; ụnwunna mu; sụ t'unu takwaa nshi; nua ozi-wa; l'ẹkwowa, mu deru unu-wa ta dukwa ogologo. Ọo ya bụ t'o mee t'obu shia unu ike. ²³ Iphe mu eme t'unu maru bụ lẹ nwanna ayi Timoti, e shi tuchia lẹ mkporo b'a haakwaru. Ọ-byanụ ẹgwegwa bẹ mu l'iya a-yiru-a teke mu a-bya unu agbaphe.

²⁴ Unu kelekotaru mu iphe bụ ndu ishi unu; mẹ iphe bụ ndu kẹ Nchileke. Ụnwunna ayi ndu Ítali ekelekwaphu unu.

²⁵ Tẹ Nchileke meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha.

Èkwo, Jémusu deru

¹ Mbèdua, bụ Jémusu, bụ nwozi kẹ Nchileke; mę nwozi kẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu ekele ndu kẹ Nchileke, dzuru mgboko ekele.

Ekwekwe; mę mmamiphe

² Ụnwunna mu; teke iphe dụ l'ọga l'ọga byaru tẹ ya data unu; unu wotaje iya t'ọ bụru iphe ote ẹswa; ³ kẹ l'unu mawaru l'a -data unu adata kẹ ekwekwe, unu kweru bẹ unu e-shi iya mụta ọtaru iphe nshi. ⁴ Unu takpelephu nshi tafu iya l'ishi; ege unu a-đuebe mma; dzukwaaphu oke ege ẹ tọo dudu iphe a-phodu unu l'ẹhu. ⁵ O -nweru l'unu ha onye mmamiphe pẹhuru; t'onye ono sụ Nchileke t'ọ nụ iya mmamiphe. Ọo-nụ iya ẹya; kẹle Nchileke bụ o-me-l'uko; l'egudeje obu iphoro anụ onyemonye ọbule iphe ọ sụru t'ọ nụ iya. ⁶ Ọlobu; t'onye ono kwetakwa l'iphe ookfu tẹ Nchileke nụ iya bẹ ọo-nụ iya. T'obu ba agbakwa iya ẹbo; l'onye obu agba ẹbo dukwa l'ọ bụ akpara-mini eze ẹnyimu, bụ pherephere anọdaje atunga iya. Ọ -turu iya jee ifu; yọ turu iya laa azu. ⁷ T'egbe onye ono ba arikwá l'o nweru iphe ya a-nata l'ẹka Nnajiufu; ⁸ kẹ l'onye egomunggo agba ẹbo te evudoshijekwa ike l'iphe bụ iphe oome ememe.

Ụkpa; mę ẹku

⁹ Tẹ nwanna, akpa ụkpa saje nsasa k'emeli, Nchileke meliru iya. ¹⁰ T'onye ọphu bụ oke amadụ sajekwaphu nsasa mę Nchileke -meda iya. Okfu l'onye ono e-rifu l'ọ bụ igu oshi; ¹¹ kẹ l'ọobuje: ẹnyanwu -haa; wata ochishi ike; ẹwu anwụwa kpaa; igu iya erishihu. Mma iya agvụ. Ono bụ ẹge oke amadụ a-gbabuhukwaphu l'ẹke ọono lẹ mgbaphe.

Adata yele onwu eye

¹² Onu-oma bụ k'onye taru nshi teke iphe-adata dakfutaru iya; okfu lẹ teke a datatsuaru iya; tọ da; bẹ aa-nụ iya ndzụ, bụ obunggo, Nchileke sụru lẹ ya e-bu ndu, yeru iya obu. ¹³ Ọo ya bụ; onye iphe-adata dakfutaru; ome ẹjo iphe -wata iya agugu; t'onye ono ba asukwa l'ọo Nchileke enwu iya eye tẹ ya mee ẹjo iphe. L'ẹ tọ dukwa onye Nchileke enwuje eye t'o mee ẹjo iphe; tọ dụ onye enwu Nchileke eye t'o mee ẹjo iphe. ¹⁴ Ọ bụ ome ẹjo iphe, agụ madzụ edetaje onye ọbu ye; ẹjo iphe ono anmata iya l'onyá. ¹⁵ Teke ẹgu ẹjo iphe ono tsutaru ime; yọ mụa iphe dụ ẹji. Iphe dụ ẹji ono -kalẹphu; yọ mụa anwụhu.

¹⁶ Ụnwunna mu, mu yeru obu; unu be eshiswekwa ụzo. ¹⁷ Iphe, bụ iphe, aanụ anunu, dụ mma; mę iphe ẹwoma, ẹ-te nwedu ntupo bukwa l'imigwe b'ọ shikota. O shi l'ẹka Nna, meshiru iphoro, nọ l'imigwe; bụ iya bụ Nna ọphu ẹ-te chinyajedua echichi; nyihu l'ọ bụ ẹnyanwu; k'ọphu aa-sụ l'ọ -nyihu bẹ ọchi a-gbaa. ¹⁸ Ọ chiru obu iya; gude okfu ono, bụ ọkpobe okfu ono mụa ayi t'ayi bụru ndu ọdungu l'iphe bụ iphe o keru ekeke.

Onu-iphe-lẹ-nchi;

mę ememe iya

¹⁹ Ụnwunna mu, mu yeru obu; unu nyatakwa ọwaa: T'onyenonu bukwaru onye egebejeodu nchi; t'iphe eekfu doo ya ẹnya; tẹmanu yo yede iya onu. T'onye ono ba abukwa onye obu-ọku; ²⁰ kẹ l'iphe eeme l'ẹhu-eghughu ta bukwa iphe vudo nhamunha l'ifu Nchileke. ²¹ Ọo ya bụ; unu shi ishi lanụ tufu onwunu iphe bụ umere, dụ oyi; mę iphe bụ iphe ashị, unu eme; zia obu l'alị nata okfu ono, a kwaru l'ime ọkpoma unu l'ọ bụ onye kuru akpuru iphe ono. Ọ kwa okfu ono a-dụ ike dzofuta unu.

²² Ọlobu: unu bukwaru ndu eme okfu ono ememe; unu ba abukwaru ndu anụ iya anunu nkinyi iya; l'ono bukwa ome onwunu eswe. ²³ L'onye anulephu okfu ono; too me iya ememe yekwaru nwoke, eleje ege ifu gbaru iya l'onyo; ²⁴ o -lege l'iya phụ; yọ paru iya togbọ lufushia; zahaakwaphu ẹge ya shi gbaa. ²⁵ Obenu l'onye enyoje ekemu ono, ẹ-te nwedu ntujo ono; mbụ ekemu ono, emeje t'e nweru onwonye ono; o -fuberu iya ifu tekenteke; ọphu 'ọ bụdu ọ-nutsua-ọ-nọ-kirishia; ọ -būru onye emeje iya ememe; onye ono bẹ Nchileke e-gude k'iphe oome ọooru onu.

²⁶ Onye ari lẹ ya bụ onye kẹ Nchileke l'ẹ bọ taje ire iya ẹra; onye ono bukwa eswe bẹ oome onwiya. Onye ono bẹ kẹ Nchileke ọphu oome bukwa iphe mmanu. ²⁷ Obenu l'onye kẹ Nchileke ọphu Nchileke, bụ Nna kweru l'ọ bụ ọkpobe iya; bụru ọphu ẹ te merudu emeru bụ: ọkwo ndu a tọru ogbe lẹ mkpa; oyeru unwanyi, mma tufuru ẹka; ọwaa osefu ẹka l'ẹjo iphe kẹ mgboko.

2

Onma okwa ke obo madzu ebo

¹ Unwunna mu; t'unubedua, bu ndu kweru ke Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráyisutu; mbu Nnajiufu, du biribiri; unu ba abojekwa madzu ebo. ² T'a -su l'umadzu ebo bataru le ndzuko unu; onye lanu bu oke amadu, gba echi-mkpola; bya akwaa onwiya bugebe; onye ophu aburu onye ukpa; yee nkaraba uwe. ³ Teke unu ka okwabe onye ophu kwaru ngwa phu ugvu; su iya: "T'o tokwa ehu;" bya ekoshi iya oshi oo-nodu; bya asu onye k'ukpa phu: "T'o vudo l'eke ono;" m'o kwanu: "T'o bya anodu l'alì l'iku okpa mu eke-a;" ⁴ to du iya bu l'ikpe nmaru unu; ke l'unu abowa madzu ebo l'ime onwunu; bya egude ejo okpoma ekpe ikpe.

⁵ Unu gebeduduphu nchi; unwunna mu, mu yeru obu: ?to budunua ndu ukpa le mgboko-a be Nchileke fotaru t'ephe buru ndu e-shi lekwekwe, ephe kweru; nweru iphe l'ifu Nchileke; bukwaruphu ndu e-nweru eke o bu eze, bu iphe o suru le ya a-nu ndu yeru iya obu-a? ⁶ Obenu l'e to nwedu iphe unu guberu ndu ukpa. ?To budunua ndu oke amadu anoduje akpa unu ehu-a? ?To budunua ephe akpujeru unu je edobe l'ifu ndu ikpe-e! ⁷ ?To budunua ephe anoduje ekfubyishi egiri epha ono, unu aza ono ekfubyishi?

⁸ Teke unu emewa ekemu ono, shi l'eka Nchileke, bu eze ono; be unu emewa ohuma, bu iya bu ekemu ono, no l'ekwo okfu Nchileke ono, suru: "Ti yeru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu." ⁹ Obenu l'o -buru l'unu aboje madzu ebo be unu emekwa ejo iphe; ekemu anmakwaphu unu ikpe l'o bu ndu mebyiru ekemu. ¹⁰ L'onye mekotaru iphe ekemu ono kfuru l'o ha; mephodo iya nanu be ikpe nmaakwaru l'o mebyikotawaru ekemu ono l'o ha. ¹¹ L'o bukwapu onye ono, suru t'e b'i rishi ogori; suru t'e b'i gbushi ochi. O -buru l'e tii ridu ogori; l'egbu ochi; b'i buakwa onye emebyi ekemu. ¹² Oo ya bu t'unu kfuje okfu; unu emeje umere l'o bu ndu, ee-mekochaa gude ekemu ono, emeje t'e nweru onwonye ono kpee ikpe. ¹³ L'onye ta aphuduru ibe iya imiko be Nchileke ta aphukwaru imiko mboku ono, oo-kpe ikpe ono. Obenu l'onye aphujeru madzu imiko ta atsuhedu ikpe Nchileke egvu.

Iphe bu l'e kweru ke Nchileke

¹⁴ Unwunna mu; ?nanukpo uru, oo-baru onye suru le ya kweru ke Nchileke; ophu ookoshidu iya l'umere iya? Egbe ekwekwe ono; ?oo-dzofuta iya too? ¹⁵ O -buru le nwanna ngu ke nwoke m'o bu ke nwanyi be agbawa-a otu; to phu nri kpua akpo; ¹⁶ onye lanu l'ime unu asu iya: "T'o tokwa ehu-o! T'o laa je anyaru oku; rija epho"; l'e b'o nu iya iphe bu mkpa ehu iya; ?bu egbe uru ngunu be nokpoo l'egbe iphe ono? ¹⁷ O bu ege ono be ekwekwe du. Ekwekwe, e kweru ke Nchileke; ophu eekoshidu iya l'umere be bukwa iphe nwuhuru anwuhu l'onwiya.

¹⁸ T'e wota iya l'o -nweru onye suru mu: "L'onye owaa kwekwaru ke Nchileke; umere k'onye ophunanu adu ugvu;" iphe mu e-kfuru iya bu: "T'o koshidu mu ekwekwe, o kweru ke Nchileke; m'o -koshidu mu iya l'umere iya. Mbèdua e-gudekwanu umere mu koshi iya le mu kweru ke Nchileke." ¹⁹ I kweru le Nchileke bu Nchileke lanu; nggu emekwaa ohuma. O kwa ege ono be ogvu kwegbaaru; gude iya nmagbaru ruuruu. ²⁰ Olobu; nggube onye mmanu-a; ?iimekpo t'a karu ngu akaru l'ekwekwe, e kweru ke Nchileke; ophu eekoshidu iya l'umere bu iphe iphòrò too? ²¹ ?Nanu ege onye iche ayi; mbu Èbirihamu gude buru onye doberu eka ndoo l'ifu Nchileke? O shi l'iphe o meru. L'o gude Áyizaku, bu nwa iya je egbugbu te ya gude chjaru Nchileke eja l'enya-ngweja. ²² ? Unu ta phudu ege ekwekwe, o kweru ke Nchileke yele ememe iya dagbaru? Ekwekwe, o kweru be iphe ono, o meru ono koshiru l'ekwekwe ono dzuru oke. ²³ Oo ya bu ege iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke eree, e deru; su: "Le Èbirihamu kweru ke Nchileke; Nchileke aguaru iya eya l'odobe-eka-ndo; gua ya onya yebe Nchileke." ²⁴ Unu phukwa l'oo l'umere madzu b'e gude agu iya l'onye doberu eka ndoo; e to bukwa ekwekwe nwenkinyi iya.

²⁵ O kwaphu ege ke nwanyi okpara ono; mbu Réhabu du ndono. O kwaphu umere iya kpataru iphe Nchileke guru iya l'onye doberu eka ndoo; ke l'o kweru t'ephe bata mbu ndu Ju, e ziru ozi; bya eyeru ephe eka; ephe eshia uzo odo laa.

²⁶ Oo ya bu l'oo ege madzu, ume ta nodu bu iphe nwuhuru anwuhu bu ege ekwekwe, e kweru ke Nchileke; ophu eekoshidu iya l'umere bukwapu iphe, nwuhuru anwuhu.

3

Ire bu ogu

¹ Ụnwunna mu; unu ba adụkwa l'igwe bụru ndu ezije iphe. L'unu marua lẹ ayibedua, ezije iphe-a bẹ Nchileke a-kakwa okpeshi ikpe ike. ² Ayi l'ayi ha eshisweje ụzo l'igweligwe. Ọ kwa onye te kfuswebua okfu bẹ ọdeberu mma. Ọ bụ egbe onye ono akpadekotaje onwiya.

³ Ọ -bụru l'ayi egudeje igwe ọnu-inya; gagbabẹ inya ọnu t'o meje iphe ayi sūru t'o mee bẹ ayi eshije ege ono alo-zi inya ọbu t'o shia eke ayi tūberu. ⁴ Ọdo bu ụgbo-mini, bụ pherephere anọduje eme iya; yọo gba. Unu lewaru ege ọ habe nshinu; yọ bụru oke pherephere anọduje apa iya l'ejje; ọle ọ kwa nwa bakpabakpa eku-ugbo bẹ eegudeje anga iya t'o shia eke onye ishi, anga iya nū gọberu.

⁵ Ọ kwaphu ege ono bẹ ire bụ nwiphe nshiji, motaru madzū l'ẹhu. Ọle ọonoduje etu onwiya ikpa. ?Unu phuru ege egbudu habe nshinu l'echi-egu? Obenu l'oo akpuru ichechọku lanu adzūje obotegu. ⁶ Ire bụ akpuru ichechọku. Ire nọchiru ẹnya iphe bụ ejo iphe, nọ lẹ mgboko-a l'ẹhu ayi. Ire ekfurushije ugwehu madzū mgburumgburu; l'alotajekwaphu ọku alī-maa; tsobe lẹ ndzū madzū; yọ dzūya ya dzūfu. O shijelephu teke a mīru onye ono dzūya jeje teke ọo-ņe-bebe.

⁷ Ẹ tọ dudu egbe anu-egu-egbudu; m'ọ bụ nwenu; ọdumeka buri unwu anu, awu awuwu l'ali; m'ọ bukwanu unwu iphe, bu lẹ mini, ẹ ta ago-tajeghedu agota; yo buru l'ufu; tọ dukwa nū ọphu ẹ ta gọtawaru; yo buru l'ufu. ⁸ Obenu l'ire ta dudu madzū, tsuru iya agota. Ọ bụ ejo iphe ẹ-te kwedu ogude ẹka; tẹmanu b'ọ dū l'ọ bụ ẹzẹ ejo agwo, ẹ-tee dobejedu onye ọ taru ndzū.

⁹ Ọ kwa ire ono bẹ ayi gude aja Nchileke ono, bụ Nna bya aburu Nnajiufu ono ajaja. Ọ kwa iya phū bẹ ayi gude atū ibe ayi ọnu; mbukwa madzū ọphu Nchileke meru; yọ dū l'ọ bụ yebe Nchileke. ¹⁰ Ọ bụ ọnu ono kwaphu bẹ ọgo ọnu-oma shi; mburonu eshikwa iya phu. Unwunna mu; ẹ tọ bukwa ege ono b'ọ gbaru t'ọ dū. ¹¹ ?Akọ kọjeru unu lẹ nggele lanu atsofutaje mini, atso uto-mini; bya atsofutakwaphu mini, atso age l'ugbo lanu? ¹² Ụnwunna mu; ?unu phujeru eke uchokoro mīru akpuru igbogo? ?T'unu phujeru eke ube mīru uchokoro? Ono kwaphu ege ẹ te ekutadu mini, atso uto-mini lẹ mmaswi.

Mmamiphe, shi l'imigwe

¹³ ?O nweru onye ọ dū l'ọ maru mmamiphe; nweru egomunggo l'unu ha? T'onye ono koshiedu iya l'ome umere oma yele ome agū, shi lẹ mmamiphe. ¹⁴ Teke bukwanu l'oo ijimēnya jiru unu obu; obu aburu unu age; unu aburu ndu mkpamenya; unu be ejekwa otu onwunu ẹpha kẹ mmamiphe; kẹ l'ọ bụ ejo-ire bẹ unu gude mebyia ọkpobe okfu ono. ¹⁵ Egbe mmamiphe ono te eshikwa l'imigwe; ọ kwa mmamiphe ndiphe. Ẹ tọ shikwa Ume Nchileke l'eka; ọ kwa mmamiphe, shi Sétanu l'eka. ¹⁶ Iphe ọbu bụ l'ọo eke ijimēnya; mē mkpamenya nọ bẹ mkpaka nọkwaphu; tọ dū egbe ejo iphe ta nōru iya nū.

¹⁷ Obenu lẹ mmamiphe ọphu shi l'imigwe bẹ dū iche. Mmamiphe ono bẹ onye nweru iya nū ọdeberu mma; l'eme odo; l'eme ọnu-uto; l'ekweje t'a chia iphe l'idzu. Onye ono aphuru madzū imiko; nweru umere oma l'ẹke madzū nọ. Ẹ tọo kpochajedu mkpocha; ọphu ọ budu okfuru-iche-eme-iche. ¹⁸ Akpuru ndu, edokwa edokwa amitaje bụ ndzu, vudo nhamunha l'ifu Nchileke.

4

Oshita ndiphe ọnya

¹ ?Bụ awe bẹ ọba-phe mbà yele osephe okfu shigbaa unu? Eke ẹphe shigbaa unu bụ l'iphe egu iya alofu unu ogvu ẹkpiri. ?Tọ dū iya bụ iphe, unu ẹya alaji l'ẹhu unu? ² Ọbujje teke iphe agū unu; ẹka te eru iya unu; unu egude kẹ iphe ono gbua ọchi; jia ijimēnya: nkata te enwe okfu. Unu awata ose okfu; balahaa mba. Iphe agū unu; bẹ unu ta aphujedu ụzo iya; okfu l'unu ta asujedu Nchileke t'ọ nū iya unu. ³ Unu asuje t'a nū unu iphe; ta nū iya unu; kẹ l'iphe, unu vu l'obu gude arọ iya bụ ejo ọriri; ege unu ee-shi mee ẹhu unu ẹhu unu. ⁴ Unubẹ ndu-a, ẹ te gudedu ire ẹphe eka l'ọ bụ unwanyi, eri ogori-al! ?Unu ta madu l'onye eshita iphe-otso-ena kẹ mgboko-a ọnyà bẹ bụwa ọhogu Nchileke? Oo ya bụ l'iphe bụ onye hataru tẹ yele ndiphe l'eshi ọnya emekwa onwiya ọhogu Nchileke. ⁵ ?T'unu arije l'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke bụ kẹ mmakanu tọo? Bụ iya bụ ọphu sūru: "Lẹ Nchileke eko okopho ume ono, o yeru t'ọ buru l'ime ayi ono." ⁶ Obenu lẹ ndu e gude ire ẹphe eka bẹ Nchileke anuje iphe-oma, ka nshinu. Ọo ya kparu iphe ekwo okfu Nchileke sūru:

"Lẹ Nchileke akfuchije ndu
eku onwephe ekuku ụzo.
Ndu ọphu wozitaru

onwèphe alì; bẹ oomejeru
eze-iphe-oma.”*

⁷ Ọọ ya bụ t'unu wota onwunu ye Nchileke l'ẹka. Unu kfuchia Obutuswe ọzo; unu aphụ l'ọo-gbaru unu ọso. ⁸ Unu byakfuta Nchileke ntse; unu aphụ l'ọo-byakfutakwaphu unu ntse. Unu kwọọ onwunu ẹka unubẹ ndu ejo iphe. Unu mekwaa obu unu t'ọ dū Nchileke mma unubẹ ndu obu agba ẹbo. ⁹ T'ọ rua unu l'ẹhu; t'aphụ ji unu obu. Unu kwaa ẹkwa; tẹ nchịchochi bụru unu aphụ; ẹhu-ẹna aburu unu iphere. ¹⁰ Unu wozita onwunu alì l'ifu Nchileke; oo-gude ẹka iya woliam unu eli.

Aanma ọkwa k'okfurushi nwanna

¹¹ Ụnwunna mu; unu be ekfurushijekwa ibe unu; onye ekfubyishi nwanna iya; m'ọ kwanu onye gude obu iya l'anma nwanna iya ikpe bẹ bụkwa ekemu bẹ ookfubyishi; bụkwaruphu ekemu l'onwiya b'ọ gbe ekpe ikpe. I -kpedekwanu ekemu ikpe; ọọ ya bụ l'ẹ tii mehedu iphe ekemu ono kfuru; gbahaa l'ị bụwa onye ikpe. ¹² Ọ bụ onye lanụ nkinyi iya bụ onye atuje ekemu; buri iya nkinyi iya bụ onye ikpe. Ọ bụ iya nkinyi iya aduje ike dzofuta; buri iya aduje ike mebyia. ?Bụ onye bẹ iiriye l'ị bụ; nggube, onye anma ibe ngu ikpe?

Aanma ọkwa kẹ nsasa

¹³ Unu ngabẹ nchị unubẹ ndu asuje: “Lẹ ntanụ m'ọ bụ echile bẹ unu e-je mkpukpu, dū ẹgaphu; nọọ l'ẹke ono mkpurophu afa; gbaa ngho; rita uru.” ¹⁴ Obenu l'unu ta makwa ẹge echile a-dū. ?Bụ ngunu bẹ ndzụ unu bụ? Ndzụ unu dukwa l'ọ bụ ẹnwur-ọku, ekpolihuje; kpua tuu; a -nolephu nwanshi; yo phukashihu. ¹⁵ Iphe gbe gbaa t'unu kfujee bụ: “Ọ -buri uche-obu Nchileke bẹ ayi a-nodu ndzụ; gbaaru ọwaa; gbaaru ophu.” ¹⁶ Obenu ọwaa bẹ unu gbe etse etsetse; l'asashi nsasa. Unu ta madu l'egbe ekuku ono l'ọ ha bụ ejo iphe.

¹⁷ Ọọ ya bụ; l'iphe bụ onye machacharu-a iphe, dū mma, gbaru iya l'ememe; to me iya b'ọ bụakwa onye ọbu ome iphe dū eji.

5

Okwa, aanmaru ndu nweru iphe

¹ A bya abya nta-a lẹ kẹ unubẹ ndu nweru iphe. Unu ngabẹ nchị. Unu kwashia ẹnya-mini; unu echia mkpu k'ejo aphụ, a-byaru unu. ² Ẹku unu l'ọ ha bẹ bụakwa iphe reshihuru ereshihu. Ngwa unu; bẹ nra ripyashigeekwaru. ³ Okpoga unu; mẹ mkpola unu gbaakwaru egba. Ọ bụ ẹgba iya ono e-vudo agba unu ekebe. Oo-kepyashi anụ-ẹhu unu l'ọ bụ ọku. Nta-a unu kparu ẹku kuberu onwunu l'ikperazu-wa. ⁴ Ndu, jere unu ozi l'egu bẹ unu gudewa ugho kpamia ugwo, unu ga akfụ ẹphe. Aphụ, ẹphe agụ bẹ ruakwaru l'igwe; mkpu kẹ ndu, kpataru unu iphe unu meberu l'alì bẹ ngashiwaru Nchileke, bụ Ọkaribe-Kakota-Ike nchị angashi. ⁵ Unu buwa lẹ mgboko-a; tusaru ẹhu; l'eriphe ọva ọva; emephelephu iphe charu unu l'okpoma. Unu riwaru; gbaa ẹbà l'ọ bụ anụ-ẹbà; chaa tọọ; kwabẹru mbọku, ee-gbu unu. ⁶ Unu nmaru onye, doberu ẹka ndoo ikpe; woru iya gbaa; to yeru unu ọnu.

Ota-nshi; mẹ okfu anụ Nchileke

⁷ Ụnwunna mu; ọọ ya bụ t'unu takpelekwaphu nshi jeye teke Nnajiufu a-bya. Unu phụwaru ẹge onye ọoru okfu ataje nshi; kwabẹru iphe o meberu l'alì. Ọotaje nshi; ngabẹru mini ọdungu. Yọ taa nshi jeye l'uboku ephefu. ⁸ Unubedua; unu takwaphu nshi; obu eshihu unu ike. Ishi iya aburu lẹ teke Nnajiufu a-bya dukwa ntse.

⁹ Ụnwunna mu; unu ba agujekwaru ibe unu aphụ ẹge Nchileke ẹ-te ekpedu unu ikpe. Unu lekwa l'onye ikpe nọkwa ntse.

¹⁰ Ụnwunna mu; unu nyatajekwa ndu nkfuchiru Nchileke, shi gude ẹpha Nnajiufu ayi kfua okfu. Unu gude ẹphe; mụta ọtaru iphe-ẹhuka nshi. ¹¹ Unu eleenua: ọ kwa ndu taru nshi bẹ ayi ekuje ndu a goru ọnu-oma nū. Unu nwaru ota-nshi kẹ Jobu; unu anukwaaphu ẹge Nnajiufu gude kfua ya ugwo l'ikperazu. Lẹ Nnajiufu bụ onye obu-imiko; bụkwaruphu ọ-gba-mkpu.

¹² Ọphu katsuanu; ununna mu; bụ t'unu be erijekwa angu. Ophu ọ dukwa iphe ọdo, unu e-gude ria angu: m'ọ bụ igwe; m'ọ bụ alì. Teke unu suru: “Iye” t'ọ bụkwaru: iye. Teke unu suru: “Wawa” t'ọ bụkwaru: wawa; k'ophu Nchileke ta anmadu unu ikpe.

¹³ ?O nweru l'unu ha, onye eje iphe-ẹhuka? T'onye ọbu kfuru nū Nchileke. ?O nweru l'unu ha onye ẹhu atso ẹna? T'onye ọbu gwa egvu; gude jaa Nchileke ajaja. ¹⁴ ?O nweru l'unu ha, onye iphe-ememe eme? T'onye ọbu kukoo ndu, e meru ọgurennya chọchi

* 4:6 4:6 Ẹtu 3:34.

t'èphe bya ekfuru nù Nchileke l'ifu iya. T'èphe gude èpha Nnajiufu wùya ya manù l'ishi. ¹⁵ L'okfu, e kfuru nù Nchileke; bya ekweta l'oo-me bè a-dzòtakwa onye iphe-ememe eme; Nnajiufu e-me; yò gbakerehu. Teke bù l'o meru iphe dù èji bè aa-guru iya èya nvù.

¹⁶ Oo ya bù; unu kòshijeeru ibe unu iphe dù èji, unu meru. Unu kfujekwaruphu nù Nchileke l'okfu èhu ibe unu; ège ee-me t'èhu dù unu mma. Okfu, onye doberu èka ndoo kfuru nù Nchileke bè erejekwa; takpòshia alì. ¹⁷ Eláyija; ?tò bùdu madzù, kfù èka kfuru òkpa ège ayibedua kfù? O kfuru nù Nchileke kfushia ya ike; sù t'igwe b'egeda mini l'alì. Kè mini abùru kperengu afa èto l'ònwà ishingu. ¹⁸ Yò bya ekfuru nù Nchileke òdo; igwe abya enwushi mini; iphe a kùru l'alì awata amìshi òdo.

¹⁹ Ùnwunna mu; o -nweru l'unu ha onye shisweru ùzo l'òkpuberu okfu ono; onye òdo edulata iya azù l'ùzo, vudo nhamùnhà; ²⁰ t'onye ono maru l'onye dulataru onye meru iphe dù èji azù t'è b'o shishi èjo ùzo; onye ono, shisweru ùzo ono bè aa-dzòfuta obu iya l'èka ònwu; gùkwaaru iya nvù l'igweligwe iphe dù èji.

Ēkwo kẹ mbụ, Pyita deru

¹ Ēkwo-ozí-wa bẹ shi l'ẹka mbẹdua, bụ Pyita, bụ onye ishi-ozí Jisọsu Kuráýisutu.

Ndu mu ede iya anụ bụ unubẹ ndu Ju ono l'unu ha, a chikashiru l'alj unu; unu agbakashihu laa ohodo je eburu ono. Ndu je eburu lẹ Póntusu; ndu eje eburu lẹ Galéshiya; Kapadósiya; Éshiya mẹ lẹ Bitíniya. ² Mbụ unubẹ ndu, Nchileke, bụ Nna fọtaru; mee unu; unu aburu ndu nk'iya. Nchileke fọtaru unu; okfu l'ọ bebehoaduru l'odungu maru l'unu a-buru ndu nk'iya. Yọ bya ezi Ume-dụ-Nsọ; yọ mee unu; unu aburu nk'iya; k'ophu unu a-nọdu anụjeru Jisọsu Kuráýisutu okfu; mẹ k'ophu Jisọsu ono e-gude mee ya safukota unu iphe, bụ iphe dụ eji, unu meshiru l'ọ ha.

Tẹ Nchileke mee t'eze-iphe-oma nk'iya rube unu ẹka; rube iya unu k'anyinyi iya. Yọ mekwaaphu t'unu buru l'ẹhu-agu ogbodo eburu.

Ole ẹnya ndzụ gbururu jeye

³ Unu t'ayi jaa Nchileke ajaja. Oo ya bụ Nna kẹ Nnajiufu ayi Jisọsu Kuráýisutu! Ọ phụwaru ayi imiko, nyiberu anyibẹ. O mewaru Jisọsu Kuráýisutu; yọ shi l'onwu teta nọdu ndzụ; shi ẹge ono mụa ayi ọdo. Nta-a bẹ ayi elewa ẹnya ndzụ ophungu, ayi a-nọ gbururu jeye lẹ tutu yoyo. ⁴ Ayi elekwaphu ẹnya l'ayi l'unu e-mekochaa tuko gbaru mgba nweru iphe-oma, Nchileke doberu unu l'imigwe; mbụ iphe-oma ophu ẹ-ta hadu kẹ rehu erehu; tọ ha kẹ mebyihu emebyihu; tọ ha kẹ kahụ akahụ. ⁵ Ọ bụ okfu l'unu woru onwunu ye Jisọsu l'ẹka meru iphe oogudeje ike iya akwachi unu t'ẹ b'ọ nwe iphe e-me unu jeye teke oo-koshi unu lẹ ya dzọtahawaruru unu. Yọ bukwanuru l'ikperazụ bẹ oo-koshi iya unu ọbu.

⁶ Ono bebekpo bụru iphe unu a-nọdu ete ẹswa iya; a makwaru-a l'unu jefutaje iphe-ẹhuka, dutsua iche iche, bụ iphe a-data unu adata. Obenu l'ono bụa kẹ nwa nta-a; ẹ tọ dukwa ẹge ọo-nọ-bebe. ⁷ Iphe kparu iphe unu jefutaje iphe-ẹhuka ono bụ t'ẹ gude iya maru l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kuráýisutu ta bụdu ekwekwe nggogo. Unu lewaru mkpọla-ododo. Mkpọla-ododo bụ iphe vu oke aswa. Obenu l'ọ mebyihujekwanu emebyihu. Yọ bụlekwaru-a l'ọku b'aahujẹ iya; gude data iya t'a maru: ?ọ bụa ọkpobe iya t'ẹ tọ bụdu? Ọ kwaphu ẹge ono bẹ aa-data ekwekwe, unu kweru t'a maru: ?ọ bụ ọkpobe ekwekwe; t'ọ bụ ekwekwe nggogo. Ekwekwe ono bẹ unu manaru-a l'aswa iya ka aswa mkpọla nshinu. A -datatsua ya; ọ -bụru ọkpobe ekwekwe bẹ unu kweru; a jaa unu ajaja; mee t'unu gbufu chalahaa l'ọ bụ iphoro, shi Nchileke l'ẹka; a kwabekwaphu unu ugwu. Yọ bụru mbọku ono, Jisọsu Kuráýisutu a-bya ono b'ọo-dukota ẹge ono. ⁸ Unu yeru Jisọsu obu l'ẹ-ba bụ l'unu gudejewa ẹnya unu phụ iya. Unu ewotawa onwunu ye iya l'ẹka; l'ẹ-ba bụ l'unu gude ẹnya unu ele iya nta-a. Oo ya meru iphe unu e-te ẹswa; tee ẹswa, ẹtu iya ẹ-ta dudu; ⁹ kẹ l'unu eritawa uru, nọ l'ekweta, unu kwetaru, bụ iya bụ lẹ Kuráýisutu a-dzọfuta unu.

¹⁰ Lẹ ndu nkfuchiru Nchileke kfuakwaru kẹ adzọta ono, Nchileke a-dzọta unu ono. Ẹphe shi tọo nwehu ese t'ọ doo ẹphe ẹnya; t'ẹphe maru ẹge kẹ adzọdzo ono, Nchileke kweru ukwa iya ono e-shi ree; mẹ t'ẹphe makwaruphu egbe teke ọbu, oo-re ọbu. ¹¹ Ẹphe seru t'ẹphe maru ọgè teke iphe ono e-re; maru ẹge oo-shi ree; mbụ iphe ono, Ume Kuráýisutu, bu ẹphe l'ẹhu shi ama ẹka ala ono; tsube l'iphe-ẹhuka, Kuráýisutu e-je; jeye l'ugwu, Nchileke a-kwabẹ iya teke o jetsuaru iphe-ẹhuka ono. ¹² Nchileke abya emee ndu nkfuchiru iya ono; ẹphe amaru l'ozí ono, ya ziru ẹphe ono ta bụdu ozi ẹhu ẹphe; l'ọo unubẹdua b'e ziru iya ẹphe t'ẹphe bya ezia. Unu shiakwa l'ẹka ndu ozi ono, bụ ẹphe bya ezia ya unu ono maru iya nta-a. Ẹphe byaru bya ẹgude ike kẹ Ume-dụ-Nsọ zia ya unu. Ume-dụ-Nsọ ono bụ Nchileke bẹ shi l'imigwe ye iya ẹphe l'ẹhu. Ozi ono, e ziru unu ono bẹ agutsukwaa agụ unwu ojozi-imigwe. Yọ dụ ẹphe t'a sụ l'ọ nweru ẹge ee-me t'ọ doo ẹphe ẹnya.

Umere, dụ Nchileke mma

¹³ Ọo ya bụ t'unu mee obu unu t'ọ kwabẹ akwabẹ l'ọ bụ onye liru onwiya anuma l'ukfu; unu kpadeje onwunu akpade; unu elekwaphu ẹnya eze-iphe-oma ono, Nchileke e-meru unu teke ono, Jisọsu Kuráýisutu e-koshilephu onwiya ono. ¹⁴ Teke unu te shidu maru ọkpobe okfu ono bẹ bụ ẹgu ejo iphe, shi anọduje agụ unu shi kpuru unu l'ẹka. Keshinu ophu unu bụ-wa ndu anuru Nchileke okfu; unu be kwehekwa t'ẹgu ejo iphe ono kpukwaduru unu ẹge ono, o shihawa kpuru unu ono. ¹⁵ Iphe unu e-gbe mee bụ

t'unu shi l'iphemiphe obule, unu eme koshi l'unu du nsq; le Nchileke ono, bu iya kuru unu ono dukwa nsq. ¹⁶ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su le Nchileke suru: "Unu bukwaru ndu du nsq; le yebedua, bu Nchileke be dukwa nsq."

¹⁷ Qobuje teke unu ekfu anu Nchileke; unu eku iya Nna; mbu Nchileke ono, bu iya ekpeje onyemonye obule ikpe l'ege iphe onye obu meru du du-chi ono. E too kpekwa ikpe nk'iya ele madzu enya l'ifu. Oo ya bu t'unu gude ndzu unu l'o ha tsuje iya egvu le mgboko owaa, a byaru abyabya-a. ¹⁸ Unu marua iphe o phuru Nchileke t'o gbata unu l'eka ejo umere ono, mkpa iya e-ta dudu ono; mbu umere ono, unu mutaru l'eka ndu ono, muru unu ono. Iphe o gude kfua aswa ishi unu; gbata unu ta bukwa iphe emebiyhije emebiyihu l'o bu mkpola-ocha m'o bu mkpola-ododo. ¹⁹ Iphe o gude gbata unu bukwa mee ono, vu oke aswa ono, bu iya bu mee Kurayisutu. Kurayisutu du l'o bu nwaturu, e gude agba eja, e-te nwedu eke uta no iya l'ehu; ekworo ta no iya eya. ²⁰ O bu iphe ono be Nchileke gude fota iya. O fotaha-oduru iya ru; be yebe Nchileke mederu mgboko. Yo bya erua l'oge ikperazu-wa; yo gude okfu ehuru unu koshi iya ndiphe. ²¹ O bu Kurayisutu ono be unu shi l'eka iya woru onwunu ye Nchileke l'eka; mbu Nchileke ono, bu iya meru iya; yo shi l'onwu teta nodu ndzu; bukwaru iya phu kwaberu iya ugwu ono shi l'imigwe ono. Oo ya bu l'unu nowa Nchileke l'eka; elekwaphu enya l'oo ya a-dzo unu.

²² Unu anoduje eme iphe okpobe okfu ono kfuru. Unu shiwa ege ono safukota iphe bu iphe du eji le ndzu unu; k'ophu unu yewaru unwunna unu obu. Obu ono, unu yeru unwunna unu ono ta bukwa iwe-l'obu; ochi-l'onu-eze. Unu ba ahakwa oyeru ibe unu obu. Unu kebeje ehuru gude obu unu l'o ha yeru ibe unu obu. ²³ Ishi iya aburu le Nchileke mwaru unu odo; bya anawa unu ndzu ophungu. Ndzu, unu no nta-a te shikwa l'eka ndu muru unu, bu o-nota-o-laa. Ndzu unu nta-a shiwa Nchileke, bu ojejoje l'eka. Ndzu ono bu l'okfu-onu Nchileke b'o shi. Okfu-onu Nchileke bu okfu, no ndzu; buru ege ono be oo-no iya jeye le tutu yoyo. ²⁴ Oo ya meru iphe ekwo okfu Nchileke suru:

"Madzu l'oo ha du l'o bu ewu.

Mma ke madzu adu l'o bu

igu, ewu ono tsushiru.

Ewu ono -kpowa nku;

igu iya ono erishihu; dashia.

²⁵ Obenu l'okfu Nnajiufu a-no

gbururu jeye le tutu yoyo."*

O bu okfu ono bu ozi-oma ono, a bya ezia unu ono.

2

Mkpuma, no ndzu; me Mba, du nsq

¹ Oo ya bu t'unu sefukota eka l'iphe bu ejo iphe l'o ha. T'e b'o nwehekwa unu onye a-dzue ejo-ire; unu ta abuhe o-kfuru-iche-eme-iche phe; unu haa enya-kfurukfuru; unu ahakwaaphu okfubyishi madzu ibe unu. ² T'o buru ege egu era anoduje agu unwegirima, a muru k'ophungu bu ege egu okfu Nchileke a-noduje agu unu; mbu okfu Nchileke ono, e te merushidu emerushi ono; k'ophu unu e-vu; vukfuta ndzofuta unu. ³ O bu iya bu iphe obu, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su: "L'unu le Nnajiufu be megbawaru iphe; unu aphawa l'o bunuka onye obu-oma."

⁴ Unu byakfuta Nnajiufu ono. O bu iya bu mkpuma, no ndzu, Nchileke gude tua okpa-ulo iya. Mkpuma ono, no ndzu ono be ndiphe fofuru tufaa l'o bu l'o-ga-le-mkpa. Olobu; unu lewaru! L'enya Nchileke b'o gbe bukwaru iya b'o fotaru kwabe iya ugwu. ⁵ Unu dulephu l'o bu mkpuma, no ndzu, e gude akpu ulo; jeru byakfuta iya te Ume Nchileke gude unu kpa eze-ulo Nchileke ono, ookpu ono. Te Jisosu Kurayisutu l'onwiya mee unu t'unu buru ndu achijeru Nchileke eja; t'unu buru ndu a-noduje anu Nchileke ngweja, du iya mma. ⁶ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su le Nchileke kfuru okfu ehuru Kurayisutu; su:

"Lekwa; le ya fotaakwaru

mkpuma lanu, du iya ugwu.

Mkpuma ono be ya egvube

t'o buru itso, guderu iya Zayonu.

Iphe bu onye dakoberu

mkpuma ono te nwedu

l'oo-kwaa izimana."

* 1:25 1:24-25 Azá 40:6-9.

⁷ O kwa l'èhu kẹ unubèdua, wowaru onwunu ye Kuráýisutu l'èka bẹ mkpuma ono bụ iphe aakwabẹ ugwu. Obenu; l'èhu kẹ ndu ophu ẹ-te kwedu woru onwèphe ye Kuráýisutu l'èka; bẹ

“Mkpuma ono, ndu akpụ ụlo jikaru ono;
bụ iya mekochaarụ bya aburu
itso, gude ụlo ono.”

⁸ L'èkwò okfu Nchileke b'e dekwaruphu; sụ:

“Lẹ mkpuma ono bụkwa
mkpuma, a-nòduje adụ ndiphe ụkfu;
bụkwaruphu mkpuma,
a-buru ẹphe e -vukota;
a daa.”

Iphe a-kpa iphe o-nòduje adụ ẹphe ụkfu bụ l'ẹphe te ekwetadu okfu Nchileke. O bụ iya meru iphe o dufutaje ẹphe ụkfu ege ono.

⁹ Obenu l'unubèdua bụ ndu Nchileke gude ẹka iya fọta. O bụ unubèdua bụ ndu achijeru Nchileke ẹja; mbụ Nchileke ono, bụ eze ono. O bụ unu bụ mba, dụ nsọ; mbụ ndu Nchileke fọtaru; mee ndu nk'ia gèdegede; k'ophu unu e-me t'a maru l'iphemiphe ọbule, Nchileke meshiru bẹ bụ iphe gbaru tẹ ndiphe kwabẹ iya ugwu iya; mbụ Nchileke ono, bụ iya kuru unu kufuta unu l'ochi; bya ekuru unu ye l'iphoro nk'ia ono, dụ biribiri ono. ¹⁰ O nweru teke ẹ to nwedu iphe unu shi bụru. Obenu lẹ nta-a bẹ unu bụakwa ndu kẹ Nchileke. O nweru teke unu te shidu maru ẹge Nchileke bụ-tabe onye obu-imiko. Obenu lẹ nta-a b'o koshiwaru unu obu-imiko iya ọbu; unu aphu-wa iya.

Umere ndu, Kuráýisutu toru l'egbu

¹¹ Ndu mu yeru obu; unu bụkwa ndu laru alala lẹ mgboko-a; unu byakwaru iya abyabya. O kwa iya meru iphe mu ekfuru iya unu ekfushiru iya unu ike; sụ unu byiko; t'unu ba apakwaru onwunu ọgboru ẹgu ejo iphe dụ iche l'iche, anòduje agụ madzụ agugu ememe. O bụ ndzụ ọphungu ono, Nchileke nuru unu ono bẹ ẹgu ejo iphe ono anòduje etso ọgu. ¹² Unu mejeru ndu ẹ-te kwetadua kẹ Nchileke umere oma; k'ophu bụ; o -nweru m'ọ bụ teke ẹphe jederu okfu l'unu bụ ndu eme ẹji; ẹphe elewaa ege umere unu dụ-be mma. Ẹphe egudewa iya ru jaa Nchileke ajaja mbọku ono, Nchileke a-bya ẹphe okpe ikpe ono.

¹³ Unu be ekwefujekwa ikè ome iphe, bụ iphe gòvumentì, achì nù sùru t'e mee. Unu gudeje kẹ l'unu yeru Nnajiufu obu me iya. O -bùru l'ọo eze, bụ iya bụ ishi kpoo-gbaa nweru iphe o sùru t'e mee; unu mejekwaa ya. ¹⁴ Teke o bụ l'ọo ndu govano iya nweru iphe ẹphe sùru t'e mee; unu mekwaa ya. Lẹ ndu ono bụkwa ndu o yeru t'ẹphe hùjée ndu eme ẹji àhùhù; ẹphe ajakwaaphu ndu ophu eme iphe dụ mma ajaja l'edzudzu ọha. Unu ba ajikajekwa l'unu te emedu iphe ẹphe kfuru. ¹⁵ Okfu l'ọ bụ iphe dụ Nchileke mma l'obu t'unu gude umere oma, unu eme; mechishia eswe eswe ono, ndu ẹ-ta madu iphe anòduje ekfu ono. ¹⁶ Kuráýisutu bẹ tóshiakwaru unu l'egbu. Obenu l'ẹ to bụkwa l'a tófuru unu l'egbu; unu enweru onwunu a-kpata iphe unu e-woru onwunu ọgboru ome iphe dụ ẹji. Iphe unu e-gbe mee bụkwa t'unu meje umere, gbaru ndu ejeru Nchileke ozi. ¹⁷ Unu kwabeje onyemonye ọbule ugwu. Unu yejeru iphe bụ unwunna, unu l'ẹphe kweru kẹ Kuráýisutu obu. Unu tsuje Nchileke egvu; unu akwabẹje onye bụ eze ugwu.

Iphe-ẹhuka, Kuráýisutu jeru; bụ ayi iphe-leta-mee

¹⁸ Unubẹ ndu ejeru madzụ ozi; unu wozitaje onwunu alì l'ẹke ndu bụ nnajiufu unu nọ; kwabeje ẹphe ugwu; unu emeje iphe bụ iphe ẹphe ziru unu ememe. T'ẹ b'ọ bụlekwa onye ophu nnajiufu iya nweru obu-oma; duru iya agu b'a-nòduje akwabẹ iya ugwu nwenkinyi. T'onye ophu nnajiufu iya duru ẹhuka kwabejekwa iya phụ ugwu. ¹⁹ Nchileke bẹ ẹhu atsojekwa ẹna teke unu gude l'unu bụ ndu nk'ia richia obu eje iphe-ẹhuka; mbụ iphe-ẹhuka ìnyigirinyi, e meru unu; unu eje. ²⁰ Mbụ; m'ẹ to gbakwa kẹ t'a jaa unu ajaja l'unu richiru obu eje iphe-ẹhuka teke eechi unu iphe l'iphe unu meru-a ẹji. O kwa teke unu meru iphe dụ mma; eechi unu iphe iya; unu -richia obu teke ono: iya-a! Ẹhu atso Nchileke ẹna. ²¹ Okfu l'ọ bụ oje iphe-ẹhuka; mbụ egbe iya ophu dụ Nchileke mma bẹ Nchileke kuru unu oku iya. Lẹ Kuráýisutu l'onwiya bẹ gudekwaphu okfu ẹhu unu jee iphe-ẹhuka; yo shi ege ono; bụwaru iphe-leta-mee b'o meru doberu unu; k'ophu unu a-mụtakwanu umere iya. ²² O kwa iya bụ iphe ọbu, e dehawaruru l'èkwò okfu Nchileke; sụ: “L'ẹ to nwekwa-a iphe dụ ẹji, o mejeru; t'ọ bụ l'ọ dzujeru ejo-ire.” ²³ E huakwaru iya iphu; ọbu l'ẹ to phulatabukwaa. O jeru iphe-ẹhuka; ọbu l'ẹ to nwedu onye o chijeru ẹka l'iri-ise. Iphe o gbe mee bụ l'ọ woru onwiya ye Nchileke l'èka; mbụ Nchileke ono, bụ onye ophu ikpe nk'ia bụ ikpe, dụ maa ono. ²⁴ Kuráýisutu l'onwiya bẹ vutaru iphe dụ ẹji, ayi meru l'ọ hakọta l'èhu iya teke ono, a kpọyaberu iya l'oshi-osweru ono; k'ophu ayi

a-dù l'ò bú ndu nwùhuru anwùhu l'èke ome iphe dù eji nò; tẹ ndzù, ayi a-nò bú-chiaru iphe a-nòdu ekoshi l'ayi búwa ndu Nchileke guru lẹ ndu doberu ẹka ndoo l'ifu iya. Ọ bú uswiru ẹchachi ono, e chiru iya ono bẹ Nchileke gude mee t'unu kọrohu. ²⁵ L'unu shikwa agha ririri l'ò bú atùru, phuru ọzo; ọbu lẹ nta-a bẹ unu latawaru azù byakfuta onye ono, eche unu l'ò bú atùru, búkwa iya phù bú onye eleta ndzù unu ẹnya ono.

3

Umere, gbaru ndu alù alù

¹ Ẹge ono kwaphu; unubèdua, bú unwanyi, alùtsua nji; unu wozitaje onwunu alì l'èke ndu bú nji unu nò; k'òphu búkwanu teke bú l'ò nweru nji unu phẹ ono, bú ndu ẹ-ta angabèjedu nchì l'okfu Nchileke; ẹphe -phùkwanua umere, unu eme; ẹphe abya emelaha okfu, Nchileke kfuru. Yò búkwanuru umere unu ono e-me; ẹphe abya emelaha okfu ono, Nchileke kfuru ono; m'ò -ruhuru; to nwekpoonu okfu, unu kfuru nù ẹphe; ² kẹ l'ẹphe e-gudewaru ẹnya ẹphe ele umere, ẹ-ta dùdu ẹke ọta nò iya, unu eme eyeru ẹphe; okfu l'unu atşu Nchileke egvu. ³ T'iphe ọriri iya e-chije unu ẹhu ba abúkwa ẹge unu e-shi mema onwunu emema t'unu ma mma. T'iphe unu e-fujeru l'ọriri iya ba abúkwa ẹge unu e-me swengashia ẹgbushi unu; mẹ ẹge unu e-shi gude unwu iphe e gude mkpọla meshia; mẹwaru iphe dùtsua ẹge ono, búgbaa iphe vu oke aswa gude emema onwunu; ọphu l'ò búkwa ẹge unu e-shi eye uwe, vu oke aswa. ⁴ T'iphe ọriri iya e-chijechia unu ẹhu búkwaru ẹge unu e-shi mee obu unu t'ò dù mma; k'òphu ime obu ono, ẹ te egudejedu ẹnya phua ono a-nòdu ama mma; mbù mma ọphu ta byadù l'ala alala jeyewaru. Mma ono bú ome odo; mẹ oji obu oyi. Iphe ono l'ò ha bẹ tükokwa buru iphe vu oke aswa l'ifu Nchileke; ⁵ kẹ l'ò bú ẹge ono bẹ unwanyi shi egudeje eme mma nk'ẹphe teke ndiche. Ẹphe shi ewojeru onwẹphe doberu Nchileke iche. Mbù l'ò búlephu Nchileke bẹ ẹphe shi anòduje ele ẹnya l'ẹka. Ẹphe shi ewozitaje onwẹphe alì l'èke nji ẹphe nò. ⁶ Ọ bú ẹge ono bẹ Séra wozitaru onwiya alì l'èke Ẹbirihamu nò. Yò buru iphe ono meru iphe o shi emeje iphe Ẹbirihamu kfuru; l'akwabẹ iya ugvu; shi ekuje iya nnajiufo. Unubèdua búakwa ọkpobe unwu Séra; m'ò -buru l'unu emee iphe dù mma; unu te ekwejehe t'ò nweru iphe a-nòdu eyejekwadu unu egvu.

⁷ Unubẹ ndu ọphu bú unwoke, alùtsua nwanyi; unu mejekwaruphu unyomu unu umere, dù mma; unu l'ẹphe abùru ẹhu l'alùlu, unu alù. Unu mejeeru ẹphe umere, dù mma; keshinu unu marua l'unwanyi bẹ ọvo ta nòdu l'ò bú unwoke. Unu leta ẹphe ẹnya; mejeeru ẹphe iphe mkpa iya dùru ẹphe. Unu kwabeje ẹphe ugvu, gbaru ẹphe. Okfu l'ò bú unu l'ẹphe a-tùko shi l'ẹka Nchileke gbaru mgba nata eze-iphe-ọma ono, bú iya bú ndzù tutu yoyo ono. Unu tũko meje umere, dù ẹge ono; k'òphu umere unu ta anòchidu unu ọzo t'unu be ekfushiru nù Nchileke.

Ome madzù t'ò jee iphe-ẹhuka inyigirinyi

⁸ Ẹke mu a-sùchi okfu mu ono ishi bú t'egomunggo unu buru nanù; t'iphe-ẹhuka, byaru ibe unu ruje unu l'ehu ẹge o ruru iya onye ọbu, ọ byaru. Unu eyekwaruphu ibe unu obu; l'unu tükokwa buru ndibe Nchileke; unu buru ndu obu-imiko; unu aburu ndu ewozitaje onwunu alì l'èke ibe unu nò. ⁹ Madzù -meje unu ejo iphe; unu be egudejekwa ejo iphe gwata onye ọbu ọgwo iya. E -phujee unu iphu; unu be ephulatakwa. Iphe unu e-mejechia bú t'unu gbe gojeru ọnu-ọma nù onye ọbu; l'iphe Nchileke kuru unu oku iya kwa tẹ ya gọru ọnu-ọma nù unu. ¹⁰ L'ẹkwo okfu Nchileke b'e dekwaru; sù:

"Iphe bú onye ọogu t'ò kaa nka;
mbòku-mbòku aburu iya k'ọma;
t'onye ọphu be egudenuphu ire iya tũ ịkpoki;
ọphu ọodzujekwa ejo-ire.

¹¹ T'onye ono ghaaru ejo iphe azù;
watachia ome iphe dù mma.
Yo kebe ẹhu chọje iphe bú:
o -mee ya; nchì adù ndo;
Ọ -phua iphe ọbu;
t'ẹ b'ò tugbekwa iya ẹka.

¹² Lẹ Nnajiufu, bú Nchileke
anòdujelekwa eleta ndu
doberu ẹka ndoo ẹnya;
ngabekwaphu nchì l'iphe
ẹphe ekfuru iya teke ẹphe ekfu anù iya.
Obenu lẹ ndu ejo iya ono;

bẹ ọoghajeru azụ.”

¹³ Nta-a-e! ?Nanukpoo onye e-mekata unu m'ọ -bụru l'oohe unu uhere ome iphe vudo nhamunha? ¹⁴ Mbụ; ọ -bụru-a l'unu eme iphe vudo nhamunha; meru iphe aapakfuta unu iphe-ehuka; unu be eyekwa ọnu; lẹ Nchileke a-gokwaru-a unu ọnu. Unu ba atsujekwa madzụ egvu; ọphu obu 'awajekwa unu mini. ¹⁵ Iphe unu e-gbe meje bụ t'unu gudeje obu unu l'ọ ha kwabẹ Kuráiyisutu, bụ Nnajiufu unu ugvu; gude koshi l'ọ bụ iya bụ Nnajiufu unu ọbu. Unu kwabẹje akwabẹ tekenteke; 'amakwaru ama o -nweru onye jiru unu iphe ono, unu ele ẹnya iya ono: t'unu yeeru iya ọkpobe ọnu; koshi iya iphe kparu iphe unu ele ẹnya iphe ono, unu ele ẹnya iya ono. ¹⁶ Teke unu eyeru onye ọbu unu ono; unu zijekwaa obu l'alì yeeru iya ẹya; unu emekwaphu ekoshi ẹphe lẹ Nchileke dūru unu lẹ nsọ. Unu meje iya ẹge ono; k'ọphu obu ta awajedu unu awawa; k'ọphu bukwanu: o -nweru ndu ekfuru unu ejo okfu; unu egudekwanu umere oma ono, unubẹ ndu kẹ Kuráiyisutu eme ono meru iphere kpua ndu ọbu. ¹⁷ L'ọ kakwa mma tẹ madzụ jee iphe-ehuka; okfu l'ooome iphe dū mma; m'ọ -bụru l'ọ bụ ẹge ono bẹ dū Nchileke mma; karia l'ọ bụ ejo iphe onye ọbu meru bẹ ọonwu ọnwu iya. ¹⁸ Unu nyatakwa iphe meru l'ẹhu Kuráiyisutu. Yebedua bẹ jekwaru iphe-ehuka. Ọ bụ iphe dū eji, ndiphe eme bẹ kpataru iphe o jeru iphe-ehuka jeye yọ nwūhu. Anwūhu ono b'ọ nwūhuru ugbo lanu; sefu ẹka. Yebe onye ono, doberu ẹka ndoo ono anwū-chiaru ndu ẹ-te dobedu ẹka ndoo ọnwu; k'ọphu oo-duta ayi dukfuta Nchileke. Nndiphe bẹ gburu ugwehu mmakanu, bụ iya bụ ugwehu Kuráiyisutu. Obekwanu lẹ Ume Nchileke meru Ume iya; yọ nọdu ndzụ. ¹⁹ Yọ bụru Ume kẹ Nchileke ono b'ọ gude bahushia lẹ ndu maa jekfube ndu maa ono, a tuchiru lẹ mkporo ono; je ekfuaru ẹphe okfu Nchileke. ²⁰ Lẹ teke ndiche ono, Nówa kuru eze ugbo ono bẹ ndu kẹ teke ono jikakwaru ọngabe nchì l'iphe Nchileke ekfu; Nchileke ataa nshi ngakotaru ẹphe; tọ dū; jeye teke ọ nnyaaru; haa mini t'ọ rigbushia ẹphe. M'ọ bulekwaphu nwa ndu ẹ-ta badu nwishi bẹ bahuru l'eze ugbo ono. Ẹphe dū ụmadu ẹsato nwenkinyi baḅu iya. Nchileke eshi lẹ mini ono, ugbo ese eli l'eli iya ono; dzoo ẹphe. ²¹ Mini ono bẹ dū ụdudu mini, e gude eme baputizimu. Baputizimu-wa, a nmaru l'etu-wa ta adujekwa ike safu ayi inyi, nọ ayi l'ẹhu; ọ bulekwaphu l'ayi egudeje iya arọ Nchileke t'ọ sachaa obu ayi t'ẹ b'ọ nọdu awa ayi awawa. Yọ bụru l'eteta, Kuráiyisutu tetaru nọdu ndzụ bẹ ooshije dzoo ayi. ²² Yo tetatsua ono; lashia l'imigwe je anọdu l'ẹka-utara Nchileke, bụ Nna. Ọ bụ l'ẹke ono b'ọ nọdu bụru eze; l'achì iphe bụ ojosi-imigwe l'ẹphe ha; mẹ iphemiphe ọbule, ike nọ l'ẹka; mẹ iphe bụ ndu ishi l'imigwe.

4

Ndzụ ọphungu

¹ Kuráiyisutu bẹ jeru iphe-ehuka teke ọ nọ lẹ mgboko. Ọo ya bụ t'ọ bulekwaruphu ẹge kẹ iphe-ehuka dū Kuráiyisutu bụ ẹge ọo-duje unu; mbụ t'unu kwakobekwa k'oje iphe-ehuka unubedua. L'ẹ to nwekwa onye jeebejeru egbe iphe-ehuka ono lẹ mgboko-a, jekwadu je awata ome ejo iphe ọdo. ² Ọo ya bụ t'unu watalekwapu ome iphe bụ uche-obu Nchileke; unu egudekpele iya phụ ẹge ono tugbua kẹ nwa nta-a, unu nọkwadua lẹ mgboko-a; haa otso ẹgu ejo iphe, a-guebe ndiphe. ³ Unu lewaru egbe teke unu shi meta iphe ndiphe ono, ẹ-ta madu Nchileke ono eme. Nta-a bẹ unu metashiakwaru iya. Lẹ keshinu teke ono bẹ unu shi nọduta ndzụ; unu te nwe iphere. Unu eshi woru onwunu togboru iphe bụ ẹgu ome ejo iphe, agụ unu; mbụ; unu eshi angunuka mẹ; shi eri l'angu-sweshi onwunu ifu; shi tsokpeleruphu ekemeke ọbule achọ-phe ẹke unu a-ngu mẹ; l'agwaphelẹphu iphe bụ iphe aagwa agwagwa; mẹ ogvu, bụ iphe, dū Nchileke ashì. ⁴ Nta-a b'ọ gbekwa bya adu ndu ono, ẹ-ta madu Nchileke ono biribiri l'unu te etsojehedu ẹphe emephe ejo ememe ono; unu te etsojehe ẹphe nọdu ndzụ ọ-la-l'iyi ono nta-a. Ọo ya emeje ẹphe ekfubyishi unu. ⁵ Obenu lẹ mbọku, Nchileke e-kpe ikpe abyakwaa. Ọ bụ mbọku ono bẹ ẹphe a-bya evudo Nchileke l'ifu; gude ono ẹphe; shi ishi lanu dokotaru iya iphe ẹphe meru lẹ mgboko-a; mbụ Nchileke ono, gbe kwakobehawa k'okpe ndu nwūhuru anwūhu; mẹ ndu nọ ndzụ ikpe ono. ⁶ Ọ kwa iya meru iphe Kuráiyisutu jeru je zia ndu nwūhuru anwūhu ozi-oma ono. Ọ bụ oswi-okfu l'ẹphe nwūhuru anwūhu; ọbu lẹ Kuráiyisutu bẹ jeleru-a je ezia ẹphe ozi-oma; okfu l'anwūhu ono, ẹphe nwūhuru ono bukwa ikpe, Nchileke nmaru madzụ kpamukpamu. Iphe meru iphe o je ezia ẹphe ozi-oma ono bụ lẹ Nchileke bẹ meru t'a maeduru: ?ẹphe a-nata ozi-oma ono; nweru egbe ndzụ ọphu yebedua, bụ Nchileke nweru?

Gude iphe-oma, Nchileke meru ngu jeeru iya ozi

⁷ Teke mgboko-a; mẹ iphemiphe ọbule, nọ iya nọ a-gvụ bẹ dukwa ntse. Ọo ya bụ t'unu kpadejekwa onwunu; ẹnya edo unu edodo; k'ọphu unu a-duje ike okfu anu Nchileke.

⁸ Ophu, bukwanu iya ka; aburu t'unu yejeru ibe unu obu okpobe eyeye. L'egbe nyemobu ono emejekwa t'a gharu madzu nvu l'igweligwe iphe du eji, o meshiru. ⁹ Unu kwajeeeru ibe unu ebyee. Olobu t'unu be egudejekwa nggumaphu akwa iya. ¹⁰ Keshinu ophu Nchileke mewaru unu eze-iphe-oma, du iche iche; nupsukwaaphu unu iphe-oma l'ehu l'ehu; o kwa iya bu t'onyenonu l'unu ha wota iphe-oma, ophu Nchileke nuru iya gude mee iphe a-garu ibe iya le mkpa. O kwa teke unu eme iya ege ono be bu iya bu l'unu bu okpobe ndu letaru enya l'iphe-oma, Nchileke nuru unu. ¹¹ O -nweru onye ekfu okfu; t'onye obu kfuje l'iya phu l'a -suru l'oo Nchileke lonwiya ekfu iya. O -nweru onye l'eyetaru ndu odo aka; t'onye obu yejeru madzu aka nshinu l'ege Nchileke nu-taberu iya ike; k'ophu ee-shikwanu l'iphe bu iphe ayi eme ememe; ndiphe eshi l'eka Jisosu Kurayisutu kwabe Nchileke ugvu; mbu Jisosu Kurayisutu ono, eze ike, ha nshinu bu nk'iya ono. Yo bukwaru iya phu b'o gharu t'a kwabe ugvu gbururu jeye le tutu yoyo! Ono kwa ege o du.

Iphe-ehuka, ndu ke Kurayisutu eje

¹² Ndu mu yeru obu; t'ejo iphe-ehuka ono, abyakfutaje unu ono ba adujekwa unu biribiri. Egbe oke iphe-ehuka ono bukwa iphe e gude eme t'a maru: ?unu noshirua ike l'eka Nchileke. Unu ba ariekwa l'iphe-ehuka ono, byakfutaru unu ono be bu iphe etu iya ta dudu. E to kwa unu bu obebe. ¹³ Iphe unu e-gbe mee bu t'ehu tsoje unu ena l'unu tukko gbaru mgba eje egbe iphe-ehuka ono, Kurayisutu jeru ono. E -mekochakwanua; t'ehu kfube oswa tsoo unu ena; tsoshikpoo ya unu ike mboku ono, Nchileke e-koshi odu-biribiri Kurayisutu ono; mbu unu akfube oswa gude obu unu l'o ha tee eswa. ¹⁴ T'ehu tsoje unu ena teke ndiphe ekfutoshi unu; okfu l'unu bu ndu ke Kurayisutu. Ishi iya bu l'o bu teke unu eje egbe iphe-ehuka ono be Ume Nchileke ono, bu iya emeje t'unu gbaru mgba l'odu-biribiri Nchileke ono a-nopyabewaru unu l'ehu jeyewaru. ¹⁵ Olobu t'e b'o nwekwa l'unu ha, onye e-je iphe-ehuka; okfu l'onye obu gburu madzu; o dudu buru l'o zitaru iphura; o dudu buru l'oo ejo iphe odo, onye obu meru be onwu onwu iya; o dudu buru okfu l'onye obu bu onye okfu. T'egbe iphe-ehuka, du ege ono ba abyakfutakwa unu. ¹⁶ O gbe -buru teke bu l'unu eje iphe-ehuka; okfu l'oo l'unu bu ndu ke Kurayisutu; t'iphere iya ba adukwa unu. Iphe unu e-me bu t'unu kelejehia Nchileke ekele; l'oo epha Kurayisutu be eeku unu.

¹⁷ Le teke Nchileke e-kpe ndiphe ikpe be ruakwaru nu. O kwa ndu ophu bu ndibe Nchileke b'oo-vu uzo dabé iya l'ehu. O -buru l'o bu ayibedua be Nchileke a-dube okpe ikpe ono; ?nanukpo ege oo-du ndu ono, jikaru okfu Nchileke ono? ¹⁸ L'e dekwaru l'ekwo okfu Nchileke; su:

“O -buru l'ege Nchileke e-me
dzota onye doberu aka ndoo;
du l'o bu iphe, e shiru l'oku;
?nanu ege oo-muru ndu,
e-ta tsudu Nchileke egvu;
mewaru ndu ophu, e-ta
nuduru iya okfu?”

¹⁹ Oo ya bu t'iphe bu ndu eje iphe-ehuka l'ege o du Nchileke t'ephe jee ya; mejekwa umere oma; ephe eworu ndzu ephe ye Nchileke l'eka; mbu Nchileke ono, bu iya keru ephe; bukwaruphu onye evudoshije ike l'iphe o kforu ono.

5

Oleta ndu Chochi enya

¹ Iphe-a, mu abya ekfuku-wa bukwa ndu e meru ogurennya chochi be mu ekfu eyeru. Le mbedua, bu Pyita be bukwapu onye e meru ogurennya chochi ege e meru unubedua. A gufukpooru ono; mbedua be gudekwaphu enya mu phukota iphe-ehuka ono, Kurayisutu jeru ono kpakparakpamu. Mu abukwaruphu onye yi le ndu, ephe le Kurayisutu a-gbaru mgba nweru odu-biribiri Kurayisutu, bu iphe Nchileke e-me t'a phugbaru teke e-te thedu enya. ² Unu letakwa ephe enya ege ono, onye eche aturu eletaje aturu iya enya ono. Unu melekwa iya phu t'o buru iphe shi unu l'obu. Unu be emekwa iya l'o bu iphe e yebutaru unu eyebuta t'unu mee. Unu woru obu unu l'o ha ye l'oje ozi ono; unu ba anodukwa eje iya dobe enya l'uru, unu e-rita iya. Ono bukwa iphe-iphere. ³ Unu be emejekwa ndu ono, Nchileke yeru unu l'eka ono l'a -suru l'ephe bu ohu, unu gbaru agbagba; unubedua aburu ndu nwe ephe. T'umere unu buru iphe ephe e-letaje enya eme ephedua. ⁴ Oo ya bukwanu; teke Kurayisutu ono, bu iya bu ishi le ndu eche aturu ono a-bya ekoshi onwiya; yo nu unu ndzu gbururu jeye; mbu obunggo, du biribiri, e-te nweddu l'o mebyihu emebiyhu.

⁵ Ege ono be mu ekfukwaruphu unube ndu ophu ephe eleta enya. Unu wozitaje onwunu ali l'eke ndu ono, e meru ogurennya chochi ono no. Iphe mu e-kfuleruphu unu l'unu ha bu t'iphemiphe obule, unu eme koshijekwa l'unu ewozitaje onwunu ali l'eke ibe unu no; t'unu yejeru ibe unu ugvu; unu eyejekwaruphu ibe unu aka. L'ekwo okfu Nchileke sukwaru:

"Le Nchileke ajikaje ndu
eku onwephe ekuku.

Ndu ophu wozitaru

onwephe ali; be oomejeru eze-iphe-oma."*

⁶ Oo ya bu t'unu wozita onwunu ali l'ifu Nchileke, onye bu iya bu Okaribe-Kakota-Ike; k'opu oo-woli unu eli teke gbaru nu. ⁷ Unu tukoje iphemiphe obule, ats'u unu l'ehu ye Nchileke l'eka; l'enya iya ta alufujekwa alufu l'eke unu no.

⁸ T'enya rua onyemoneye obule ali; unu cheje nche. L'onye ohogu unu; mbu Setanu tsokwaru aghaphe; ede ekiri l'o bu agu; ach'o onye oo-labushi alabushi; taa. ⁹ Unu be ekwekwa haaru iya uzo; unu vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru ke Nchileke; l'unu makwaru-a l'unwunna unu l'ephe ha le mgboko-a be tukokwaphu eje egbe iphe-ehuka ono. ¹⁰ O bu Nchileke ono l'onwiya bu onye iphe bu eze-iphe-oma l'o ha shikota l'eka. O bu iya kuru unu t'unu le Kurayisutu tugbabe buru nanu. T'unu l'iya tuko nodukota l'ekalanu, bu eke odu-biribiri iya ono, ta agvujedu agvugvu ono no. Oo ya bu le teke unu jeleruphu iphe-ehuka ono nwanshi; yebedua l'onwiya emee unu; unu adubebe mma. Oo-me unu; unu eshihu ike; mekwaaphu unu; unu akafua ovudoshi ike le ke Kurayisutu, unu kweru. ¹¹ T'iphe bu ike buru nk'iya gbururu jeye le tutu yoyo. Ono kwa ege o du.

Ekele mkpo-chi ishi iya

¹² O kwa nwakpuru okfu olemole be mu gude deeru unu ekwo-ozu-wa. O kwa Sulivanosu, bu nwanna ayi, mu maru l'o bu onye e gude ire iya aka be gude aka iya deeru mu ekwo-ozu-wa. Mu ederu iya unu; gude iya adu unu ike; emekwaphu te mu gude iya kfuru unu l'iphemiphe obule ono be tukokwa buru eze-iphe-oma, shi l'eka Nchileke. Unu vudoshia ike l'eze-iphe-oma ono.

¹³ Ndu ke Nchileke, no le Babylonu; mbu ndu chochi ke eke ono, bu ndu Nchileke fotakwaruphu ege o fotaru unubedua ajikwaphu unu. Maku, bu nwa mu ajikwaphu unu. ¹⁴ Unu kejejekwa ibe unu ekele; gude n-yemobu nmata ephe akpa.

Te Nchileke mee t'unube ndu unu le Kurayisutu tugbaberu buru nanu l'unu ha buru l'ehu-agu.

* 5:5 5:5 Etu 3:34.

Ĕkwo k'ẹbo, Pyita deru

¹ Ĕkwo-ozí-wa shi l'ẹka mbẹdua, bụ Sáyimonu Pyita. Mu bụ onye ejeru Jisọsu Kuráiyisutu ozi; bya abụkwaruphu onye ishi-ozí iya.

Ndu mu ede iya anụ bụ unubẹ ndu ono, kwetaru woru onwunu ye Nchileke l'ẹka ẹge ono, ayibedua kwetakwaruphu ono. Ekwekwe ono, ayi l'ayi ha kwetaru ono bẹ shi Jisọsu Kuráiyisutu l'ẹka. Jisọsu Kuráiyisutu ono bụ Nchileke; bya abụkwaruphu Onye Ndzọta ayi. Ọ kwa l'ọ nwenukaru obu-ọma; meru iphe o kwetaru t'ayi l'unu tũko kwetakota nk'ia ẹnya-nhamunha.

² Mu ekfukwaru Nchileke t'ọ mee t'unu kafua ọmaru yẹbe Nchileke; yo mekwaaphu t'unu kafua ọmaru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu ọgbodo amaru eje. T'eze-iphe-ọma; mę ẹhu-agu, shi iya l'ẹka rubekwa unu ẹka; yo rubekwa iya k'etsushi iya.

Nchileke kuru unu; fọta unu

³ Ayi maru Nnajiufu ono; maghee ya amaghe; mbụ onye ono, bụ iya kuru ayi t'ayi bya t'ayi l'ia gbaru mgba l'ọdu-biribiri iya; mę l'iphe-ọma ono, ọonoduje eme ono. Ọ bụ amama ono, ayi maru iya ono bẹ Nchileke shi gude eze ike nk'ia; nụ ayi iphe bụ iphe mkpa iya dũru ayi l'ọ ha; t'ayi gude ọduru iya ndzụ; l'emekwaphu umere, ekoshi l'ayi akwabẹ iya ugwu. ⁴ Ọ bụ eze ike iya ono b'ọ gudekwaphu kweshia ayi ụkwa iphe, dukota mma ọgbodo adũdu; mbụ ụkwa iphe kariru ọtu ọnu iya. Ọo ya bụ k'ọphu unu e-gudekwanu k'ụkwa iphemiphe ọbule ono, o kweshiru ayi ono ghaaru omebyishi onwonye ono, ndu mgboko-a emebyishi onwephe ono azụ. Ishi iya abũru l'ẹphe eeyebeje ọnu l'ẹgu ẹjo iphe anọduje agu ẹphe. Unu gudekwaphu k'iphe ono, o kweshiru unu ụkwa iya ono t'unu lẹ Nchileke gbaru mgba meje umere ọma ono, oome ono. ⁵ Ọo ya bụ t'unu kebeje ẹhu see t'unu meje umere ọma yekwa l'ekwekwe, unu kweru kẹ Nchileke. Iphe, unu e-yekwa l'umere ọma ono abũru ọmu t'iphe dojee unu ẹnya. ⁶ Iphe, unu e-yekwa lẹ k'iphe-odo-ẹnya abũru t'unu kpadeje onwunu. Iphe, unu e-yekwa l'ọkpade onwonye abũru ọtaru iphe nshi. Iphe unu e-yekwa l'ọtaru iphe nshi abũru t'unu kwabeje Nchileke ugwu. ⁷ Iphe, unu e-yekwa l'ọkwabe Nchileke ugwu abũru oyeru ọnwunna, unu l'ẹphe tũko ye onwunu l'ẹka Kuráiyisutu obu. Iphe, unu e-yekwa l'oyeru ọnwunna obu abũru t'unu yeru onyemonye ọbule obu. ⁸ Ọ -bũru l'egbe umere ono bẹ unu hawaru t'ọ bũru ọra, raru unu; bẹ unu ta abụhekwa 'ọ-ga-lẹ-mkpa. Yo gbe mee t'amama, unu maru Nnajiufu ayi, bụ Jisọsu Kuráiyisutu ka unu ore irẹ l'ẹhu. ⁹ Teke bũkwanu l'ọ nweru onye woru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka; iphe ono kpamụkpamu t'erubewa iya ẹka; onye ono dukwa l'ọ bụ onye ishi; mbụ l'onye ọbu ta aphũdu ọzo. Onye ono bẹ gbekwanu zahawanu l'ọo Jisọsu bẹ safukotarun iya iphe dũ ẹji ono, o metakotarun kpube onwiya teke ono, ẹ too woduaru onwiya ye Kuráiyisutu l'ẹka ono.

¹⁰ Ọo ya bụ; ọnwunna mu; ọ kwa unu bụ ndu Nchileke kuru; fọta unu; bya emee unu; t'unu bũru ọnwu iya. Ọ bụ iya kparu iphe unu e-kebeje ẹhu eme t'unu gude umere unu ekoshi l'unu bũphu ọnwu iya ọbu l'oswiya; lẹ teke unu emewa iphe ono l'ọ ha bẹ ẹ-to nwehekwa l'unu eshiswee ọzo. ¹¹ Ọ -bũru l'unu emewa iya ẹge ono b'ẹ tũ duhekwa iphe a-n-ọ-chighe unu ọzo t'unu ba abahushi l'ẹke Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu bụ eze gburruru jeye; mbụ Jisọsu Kuráiyisutu ono, bụ iya bụ Onye Ndzọta ayi ono.

¹² Ọ kwa iya kparu iphe mu eme tẹ mu nyatajẹkpeleruphu unu iphemiphe ọbule ono; ẹ guderu l'unu makotawaru iya; bya evudoshiwa ike l'ọkpuberu okfu ono, e ziru unu ono. ¹³ Mu arj l'ọ ka mma tẹ mu nyatakotarun unu iphemiphe ọbule ono nta-a, mu ọnkwadua-a ndzụ-wa; gude iya yeshiru unu ọkũ. ¹⁴ Ishi iya abũru lẹ mu marua l'oge nka- Ezekuna mu eruwa; bụ iya bụ ẹge Nnajiufu, bụ Jisọsu Kuráiyisutu koshiru mu. ¹⁵ Mu e-keshikpelephu ẹhu anyataru iya unu; k'ọphu bụ l'unu ta azahahedu iya azaha; mbụ je akpaa lẹ teke mu ta ọnhedu.

Ugwu, Nchileke kwabẹru Kuráiyisutu

¹⁶ Lẹ teke ayi ziru unu k'ike Jisọsu Kuráiyisutu, bụ Nnajiufu ayi; mbụ iya bụ ike ono, oo-gude bya ọdo ono; b'ẹ tọ bũkwa akọ-ife, madzụ ritaru l'oriri iya; bẹ ayi kọru unu. Ayibedua gudekpokwaa ẹnya ayi phua ọdu-biribiri iya. ¹⁷ Ayi l'ia tũkoru ọdu l'ẹke ono teke Nchileke kwabẹru iya ugwu; bya anụ iya ọdu-biribiri, dũ egwu; teke olu, shi l'ọdu-biribiri ọphu kakọta nũ sũru: "Ọwaa bụ Nwata iya kẹ nwoke, ya yeru iya obu.

Oomeje; ehu atso iya ena." ¹⁸ Ayibedua nukwaru olu ono, shi l'imigwe kfuia iphe ono; ke l'ayi tsokwanu nodu l'ugvu ono, du nsq ono.

¹⁹ Q kwa iya kparu iphe ayi kafuaru okweshi ike; l'iphemiphe obule ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuhawaru ono be bukota okpobe okfu l'oh ha. Unu ngabejekwa nchi; mee iphe epe kfu; l'oh butukwaa ya phu bu l'unu eme ohuma. Iphe obu bu l'ozu iphe ono be iphe iphoru; nodu le mgboko-a, iphe du eji meru; yo gbahukota oswi ke tsabalangu-wa. Iphoro ono a-nodulephu jeye nchi-abohu; Kurayisutu abya odo. Kurayisutu ono a-dulephu l'oh bu mkpo-kpodo nchi-abohu, anoduje echi pamupamu le gerigeri nchi-abohu. Oo-me; iphoru iya ono angakota unu obu. ²⁰ Obenu l'ophu katsukpo nu, bu ophu unu e-bebekoodu maru bu l'eh to dudu meru a-du ike gude uche k'eka iya maru iphe iphe ono, ndu nkfuchiru Nchileke deru l'ekwo okfu Nchileke ono bu. ²¹ Ishi iya aburu l'ozu ono, ndu nkfuchiru Nchileke shi anoduje ezi teke ndiche ono ta budu iphe epe ritaleruphu l'uche epe. Q bu Ume-du-Nsq edu epe; epe ekfua okfu, shi l'eka Nchileke.

2

Ndu ejo nzizi

¹ Le teke ndiche b'oh nwejehaakwaru ndu suru l'ephe bu ndu nkfuchiru Nchileke l'eke ndu Izurelu no; l'ephe e-ba bu iya. Q kwaphu ege ono b'oh du nta-a. O nwekwaru ndu a-nodu l'eke unu no; su l'ephe bu ndu ezi okpobe okfu ono; l'ephe e-ba bu iya. Yo buru okpobe okfu ono be epe gude eregede gwakobe iya ejo-ire. Iphe bu onye kwetaru ejo-ire ono; yo mee onye obu: yo laa l'iyi. Ndu ejo-ire ono a-jikatsuaru jika Nnajiufu ayi, bu jisosu, bu iya gbafulataru epe l'eka iphe du eji ono, epe shi eme ono. Q bu iphe ono meru iphe, iphe du eji, epe meshiru a-tukuru epe l'ishi; epe alaa l'iyi egwegwa. ² Ikpetuma madzu e-mekochaa tsolahaa epe; melahaa ejo ememe. Yo buru iphe epe a-nodu emeebetsua be ndu e-ta budu ndu ke Nchileke e-gude wata okfubyishi okpobe okfu ono, bu iya bu uzo ke Nchileke ono, ayi etso ono ekfubyishi. ³ Ndu ono, anoduje ezi unu iphe e-ta budu okpobe okfu ono be bulekwapu ekpiri okpoga be eshitaje epe ifu. Epe -gbeshi; epe atuko ejo-ire, no le mgboko dzushia wushiru unu. Epe eshi ege ono; ghotu unu l'ugho; ria unu okpobe okpoga. Obenu l'eh ta anohkwa ophu baru nwishi; Nchileke anma egbe ndu ono ikpe. Ishi iya aburu le Nchileke kfuhawaru iya ru teke ndiche l'iphe ono, bu iya e-ghu epe ono t'ekujekwa mgbenya.

⁴ Unu nyatakwa iphe Nchileke meru teke ndiche. Le Nchileke ta ahakwa unwu ojozi-imigwe, meru iya iphe du eji t'ephe riru iya. Q turu epe chee l'oku ali-maa. Eke ono b'a turu epe mkporo dobe l'eke, ochi gbaru tsabalangu t'ephe nodu ngaberu mboku ikpe. ⁵ Q kwaphu ege ono be Nchileke ta hadu ndu ono, meru iya ejo iphe teke ndiche ono t'ephe righaru iya; gbahaa l'oh gude utso bya atuko unwu eliphe rigbushia; okfu l'ephe te yeduru yebe Nchileke ugvu. Ndu o dzofutaru abuleruphu Nowa ye l'umadzu esaa odo kpuu. Nowa ono raru iya ndiphe arara t'ephe nujeru Nchileke okfu. ⁶ Nchileke abyakwaphu bya anma Sodomu me Gomora ikpe; mee ya; oku adzufukota iya; yo buru ntq; chihu le mgboko. Iphemiphe obule ono be Nchileke meru; gude koshi ndu e-ta akwabedu Nchileke ugvu egbe iphe ya e-me epe. ⁷ Yo buleruphu nwoke lanu; mbu Lotu be Nchileke dzoru l'ali ono, ndu eme ejo ememe bu ono. Lotu ono bu onye doberu eka ndoo l'ifu Nchileke. Umere ono, rehuru erehu, ndu ali ono shi anoduje eme ono eshi akpoje iya mgbenya. ⁸ E to nwehu mboku, mutaru amuta, nwoke ono te shiru aphurushije enya; anughashi nchi l'ejo ememe, ndu ono shi anoduje emeebe; k'ophu bu l'ejo ememe, o shi egudeje enya phua; me ophu o shi anuje le nchi shi anoduje ahushi iya oku ike l'obu; ke l'oh bu onye e-ta dudu eke, aata iya uta. ⁹ Ono ekoshi le Nnajiufu marua ege ooshije dzoo ndu, woru onwephe ye iya l'eka; e ege o shi yeru epe eka; t'ephe nahu iphe-ehuka, byakfutaru epe. Q makwaruphu ege oo-shije tuchia ndu eme iphe du eji l'eke epe a-nodu jeye mboku ikpe; t'a nua epe aphu. ¹⁰ Iphe epe anoduje achu bu t'ephe mee iphe, bu iphe, egu iya enwu epe raphuraphu l'ehu; gude merushia onwephe.

Ndu ejo nzizi ono agbabeje okpa l'ali; l'eku onwephe ebyi; buru ndu e-ta atsujedu egvu okfubyishi ndu ono, e ta aphujedu l'enya l'oh-gbu-nwii-nwii imigwe ono.

¹¹ Unwu ojozi-imigwe kakwa ndu ono ike ogbodo akaka; kakwaphu epe onweru Ume. Obenu l'ephe te ejejekwa je anodu l'ifu Nchileke ekfurushi epe; l'ephe meru eji. ¹² Iphe bu ndu ono, anoduje ezi iphe e-ta budu okpobe okfu ono dulephu l'oh bu anu-egu-egbudu, e-te nwekpodua egomunggo le phuu. Amumu, a mushiru iya le mgboko-a bu t'oh bya anodu t'a hajé iya l'onya; gbua. Q bu iphe e-te dodu epe enya be epe egudeje ekfubyishi ekfubyishi. Yo buru ege eegbuje anu-egu-egbudu; bu ege ee-ghu

ephe; ephe alaa l'iyi. ¹³ Ono aburu uru, ephe e-rita l'ejo iphe ono, ephe yeru eka ono ndono. L'echi oke-eswe labu be ephe anodujelee eme t'ephe ria iphe ono, egu iya enwu ephe raphuraphu l'ehu ono; iphere taa du ephe. Ephe eme iya; yo tso ephe. Ephe bukwa iphere noduru unu; m'o -buru l'unu a-haje ephe t'unu l'ephe tuko eri nri teke unu dokoberu eri nri. Ephe -nodu; ephe ajakposhi unu; unu ta amaru l'ephe aghoru unu ugho. ¹⁴ Qobuje; ephe -gude enya phu nwanji; yo gu ephe t'a su l'ephe le nwanji obu zewaru. E to dudu teke egu ome ejo iphe agu-buhuje ephe agu-buhu. Nta-a nta-a; ephe edetawa ndu ophu e-ta noshidu ike l'iphe ephe kweru; ephe adaaru ephe l'onya. Iphe doru ephe enya bulephu ege ephe e-shi kpa okpoga. Ono be ephe metawaru; yo ria ephe arj ehu. Obekwanu le Nchileke tawaru ephe onu. ¹⁵ Ephe paru okpobe uzo ono, vudo nhamunha ono haa; l'agha ririri. Ephe emewa egbe umere, Belamu, bu onye nkfuchiru Nchileke meru teke ndiche. Belamu ono bu nwatibe Bosoru. Iphe Belamu shi yeru enya teke o no bulephu okpoga. O yetaberu okpoga enya; k'opbu bu l'o shi abuje: o-phuchachaa iphe du eji; o -mawaru l'okpoga e-ru iya eka me ya -mee ya; yo jelee je emee ya: te ya chita okpoga ria. ¹⁶ Nchileke abya abaaru iya mbà iphe ono, oome ono; l'o kwa iphe du eji be oome; l'e to kwedu anuru yebe Nchileke okfu; to nwe ishi. A nonyaa; nkakfu-igara, a machacharu-a l'e too kfujedu okfu; ekfua okfu l'o bu madzu; t'e gude kposhia onye nkfuchiru Nchileke ono ome umere onye ogvu ono, ochocho uzo ememe ono.

¹⁷ Ndu ono, ezi iphe e-ta budu okpobe okfu ono bu 'o-ga-le-mkpa be ephe bu. Ephe du l'o bu nwogvu, mini tahuru. Ephe adukwaphu l'o bu egbe iya owaa, abuje: igwe -ruebe eruru k'ochi mini; pherephere ephekashia ya-a. Nchileke be nmaakwaru ephe ikpe. Eke ephe a-nodu be gbaru tsabalangu. Yo buru ephe b'a kwakoberu eke ono, gbaru tsabalangu ono. ¹⁸ Ephe anodujelephu ekfu l'o bu ephe katsua amama; l'o bu ephe katsua amama. Okfu, shi ephe l'onu abujeru mkpokoro okfu. Ephe egudeje iphe ono, egu iya enwu ephe raphuraphu l'ehu, riwaru ephe arj l'ehu ono gbaa onya; hata ndu ono, bughokwadua be ephe nahuru ndiphe ono, eshiswe uzo, ephe l'ephe shi buru iphe lanu ono. ¹⁹ Ephe ekweje ephe ukwa: l'onye emewa iphe ephe ezi bulephu iphe, du onye obu mma be o-noduje eme. Obenu l'ephebedua l'ishi onwephe te gbe bukwa l'ephe nwe onwephe. Ephebedua bu ohu umere, rehurerehu ono, ephe anoduje eme ono. Ke l'o bu iphe eme madzu eriri be onye obu bu ohu iya. ²⁰ Ndu ono nwekwaru-a teke ephe shi maru Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kurayisutu ogbodo amaru; bu iya bu Onye Ndzota ayi ono. Mbù; ephe te eshihe ejo uzo ono, emerushije unwu eliphe emerushi ono. A nonyalephu; ejo umere ono, ephe shi hawa ememe ono; ala azu bya eria ephe arj l'ehu odo; ka ephe ike; mee ephe eriri. O kwa iya bu l'onodu onye ono abya aka eji; karia ege o duhawa l'odungu. ²¹ Mbù l'agha: o ga kakwaru onye ono mma l'e to mabukpoonu uzo, bu: madzu -shia ya; Nchileke agua ya l'onye eka ndoo; karia l'onye ono matsuaru uzo ke Nchileke; mee bya ala azu; haa omeje ekemu ono, Nchileke turu iya ono. ²² O kwa iya bu l'iphe ono, aanmajè l'etu ono be reru l'ehu onye obu; mbù etu ono, aanmajè; su: "Lè madzu bu nkuta laru azu l'enwa iya." Etu odo aburu: "Ezi, a ghugeeru ehu; yo je agwo onwiya l'epoto." O bu ege ono be ndu ono du.

3

Uboku ke Nnajiufu

¹ Ndu mu yeru obu; owaa ekweekwa ekwo-ozì ebo, mu dewaru nu unu. L'ime ekwo-ozì labu ono be mu dewaru; gude yeshiru unu oku; nyataru unu t'unu rije oriri iphemiphe obule ono, e ziru unu ono. ² Unu nyatajekwa okfu ono, ndu nkfuchiru Nchileke kfuru le teke ndiche ono; mbù ndu ono, du nsò ono. Unu anyatakwapu iphe ono, Nnajiufu, bu Onye Ndzota shi l'eka ndu ishi-ozì iya zia unu ono. ³ Iphe, e-bebekpoodu doo unu enya bu le tēmanu tē mgboko-a gv; b'o nwekwaru ndu emekochaa buru ndu e-ta adujedu ike kpade onwephe l'egu ejo iphe, enwu ephe raphuraphu l'ehu. Iphe ephe a-noduje eme bu l'ephe a-noduje aja unu ewena. ⁴ Ephe ekfushi: "L'ephe etukwa le Jisosu kweru unu ukwa le ya a-bya odo. ?Nanuhunu iya obu nta-a? Nna ephe ochè phè nwushihukotaakwaru l'ephe ha; to byakwa. Iphemiphe obule adulekwaa ege o du keshinu Nchileke keru mgboko byeye nta-a; e to dukwa iphe gbanwejeru nu. ?Ngunu mehunuru iphe e to byahedu obu?" ⁵ Ndu ono be lebezichacharu enya jika jinyia enya l'ephe ta aridu oriri iphe ono, Nchileke meru teke ndiche ono. L'o bulekwapu okfu, Nchileke kfuru l'onu kpau b'o gude mee igwe; me ali. Ali shi le mini bya anodu; yo buru mini ono meru iphe a no ndzu le mgboko. ⁶ Odo aburu le Nchileke meru; igwe achia mini; rigbushikota iphe shi nodu le mgboko

ophu shi nõdu teke ono; yò buru kpurupyata. ⁷ Igwe owaa, ayi nõ lẹ mkpuli iya-a; mę ali owaa, ayi dzoberu okpa-a bę bukwa Nchileke ono bę gude okfu-onu iya sede iya t'ò nõdu jeye mbòku oku e-kepyashi iya. Mbòku ono, oku e-ke iya ono bụ mbòku oke ikpe Nchileke. Ọ bụ mbòku ono bę aa-nma ndu ẹ-ta anuduru iya okfu ikpe; mee ẹphe; ẹphe aburu kpurupyata.

⁸ Obenu l'agha; ndu mu yeru obu; o nweru iphe lanu, unu a-tube nvọ. Iphe obu bụ lẹ Nnajiufu ono ta dukwa l'ọ bụ ayibedua. L'anya nk'ia bę ujiku lanu dukwa iya-a l'ọ bụ unukurunu afa; unukurunu afa adu iya l'ọ bụ ujiku lanu. ⁹ Iphe ndiphe ahajeru ari bụ lẹ Nnajiufu anonukawa anono; l'abyabya ono, o kweru ukwa lẹ ya a-bya ono b'ẹ too byahedu. Obenu l'ẹ tọ dudu ẹge ono. Iphe o kweru ukwa iya b'ọ mefutajekwa. Iphe kparu iphe ẹ tọ byadua keshinu ono bę bukwa nshi b'ọ taru unu. Ẹ tọ dudu onye du iya t'ọ laa l'iyi. Iphe du iya mma bụ t'onnyemone obule taa onwiya uta iphe du ẹji, o meru; ghaa umere lakfuta yebe Nchileke.

¹⁰ Iphe e-dolephu unu ẹnya bụ lẹ Eswe kẹ Nnajiufu a-tukwa madzu l'ukfu l'ọ bụ abyabya onye iphura. Mbòku ono bę igwe e-deru girigirigiri; mihu. Iphemiphe obule, nokota l'igwe; mkpo-kpodo; mę onwa; mę ẹnyanwu bę oku e-kekota. Mgboko kparamkparamu mę akanya, ndiphe seru kube l'ime iya bę oku e-kepyashikota. ¹¹ Ọo ya bụ; keshinu unu mawara l'iphemiphe obule, nokota lẹ mgboko-a bukota iphe oku e-kepyashikota; unu kwabekwaruphu onwunu ẹnya; meje umere, gbaru unu l'ememe. Unu nujeru Nchileke okfu; unu eworu ndzu unu l'ọ ha ye iya l'eka; t'ọ bukotaru nk'ia. ¹² Unu chileruphu ẹnya ye l'uzo; ngaberu mbòku, Nchileke a-bya emebyia mgbokoa. Unu gude okpoma unu l'ọ ha; kebe ẹhu; l'ejeru Nchileke ozi; tẹ mbòku ono byakebe ẹgwegwa. Mbòku ono bę Nchileke a-tu oku l'igwe; okpomoku a-kari ẹka; k'ophu iphe bụ mkpo-kpodo; mę onwa; mę ẹnyanwu a-dazeshihukota. ¹³ Obenu lẹ Nchileke kwekwaru ayi ukwa lẹ ya e-mefuta igwe ophungu; mę mgboko ophungu ẹke buphu ndu doberu ẹka ndoo l'ifu yebe Nchileke bụ ndu e-buru iya nu nwenkinyi. Yò buru mgboko ophungu ono bę ayi ele ẹnya iya obu.

¹⁴ Ọo ya bụ; ndu mu yeru obu; keshinu unu ele ẹnya mbòku ono; unu keshijekwa ẹhu; mee t'unu dube mma; t'ẹ b'ọ nwe iphe aa-ta unu uta iya l'ifu Nchileke. Unu lẹ Nchileke adu lẹ mma. ¹⁵ Unu nyatakwa l'iphe meru iphe Nchileke atakwadu nshi; ngabekwadu; to mebyiwa mgboko bụ l'oomekwadu tẹ ya haaru unu uzo t'unu bya tẹ ya dzoo unu. Ọ kwaphu iphe ono bę nwanna ayi Pọlu, ayi yeru obu dehaakwaruphu unu l'ekwo-ozu, o detaru unu. Yò buru Nchileke bę nuru iya mmamiphe, o gude dee ya. ¹⁶ L'iphe bụ ẹkwo-ozu, o deru l'ọ ha bę o kfukotakwaru okfu iphe-a, e-mekochaa mee nu-wa l'iphe bụ ẹke o kfuru okfu gbaa okpa l'iphe-a. Iphe ono, Pọlu deshuru ono nwekwaru ndu ophu te edofujedu madzu ẹnya. Yò buru iphe ono kparu iphe ndu ẹ-ta madu iphe; mbu ndu ẹ-te vudoshidu ike l'ekwekwe, ẹphe kweru kẹ Nchileke ewojeru iya ghaa igharafu, buphukwaa ẹge ẹphe aghashije igweligwe iphe ọdo, e deru l'ekwo okfu Nchileke. Yò buru ẹge ono bę ẹphe eshije; gude ẹka ẹphe; meta o-la-l'iyi tukobe onwephe l'ishi.

¹⁷ Ọo ya bụ; ndu mu yeru obu; keshinu ophu unu vuwa uzo makotaru iphemiphe obule ono; unu kwabekwaru onwunu ẹnya tẹ ndu ejo-uboku ono be eduswe unu; t'ẹphe be eme t'unu kweta l'ejo-ire ono, ẹphe anoduje adzushi ono bę bụ okpobe okfu. T'ẹphe be eme t'okpa chifu unu; t'unu lufu l'okpuberu okfu ono, unu vudo vudoshia ike ono; zaha okpobe okfu ono, unu kwetaru ono. ¹⁸ Iphe unu e-mechia bụ t'unu maru Nnajiufu ayi, bụ Jisosu Kurayisutu, bụ iya bụ Onye Ndzota ayi. Unu akafua ya omaru okpobe amaru l'ẹje. Unu amuta umere iya; k'ophu unu a-du ẹge ọ du. Ọ kwa yebedua nwenkinyi bụ onye aa-nodu akwabẹ ugwu mbòku-mbòku gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ du.

Ekwo ké mbu, Jónu deru

Okfu, bu ndzu shi l'eka Nchileke

¹ Iphe ayi ede l'ekwo-ozí-wa bukwa k'onye ono, epha iya bu Okfu Nchileke, bu iya bu ké okfu ono, bu ndzu, shi l'eka Nchileke ono. Okfu ono, anuje ndzu ono be shikpoo le mbulembu noduta. Ayi nukpooru iya le nchi; bya egudewa enya ayi phu iya; gbua ya igo; bya ebyikwaa ya phu eka. ² Onye ono, bu ndzu ono be Nchileke meru; e gude enya phua ya; ayibedua aphua iya. Yo buru iya be ayi aturu unu onu iya-a. Mbu; l'iphe ayi akoru unu bu ké ndzu gbururu jeye ono. Ndzú ono be yele Nchileke, bu Nna shihakpowa noduta. Nchileke abya ekoshi iya ayi; mee; ayi amaru iya. ³ O bu iphe ono, ayi phuru l'enya; bya anua le nchi ono be ayi akokwaruphu unu-wa: t'ayi l'unu tugbabe onwayi. Atugbabe ono bu atugbabe ophu ayi le Nchileke, bu Nna; me Nwa iya, bu Jisosu Kuráiyisutu tugbaberu. ⁴ Iphe ayi gude ederu unu iphe-a aburu k'ophu ehu a-tso ayi l'unu ena; tsofu iya l'ishi.

Nchileke bu iphoro, ngaru egu

⁵ O bu ozi, ayi nuru yebedua, bu Kuráiyisutu l'onu be ayi akoru unu-wa: bu iya bu le Nchileke bu iphoro; ochi ta nodu iya le phuu. ⁶ Teke ayi suru l'ayi l'iya tugbaberu onwayi; l'eke ayi nokwadu l'ochi bukwa ejo-ire be ayi adzu; ophu ayi te emedu irelanu. ⁷ Obenu le teke ayi bu l'iphoro ege yebedua no l'iphoro; oo ya bu l'ayi l'ibe ayi tugbaberu; mee Jisosu, bu iya bu Nwa Nchileke asafukotaje ayi iphe du eji, ayi meru l'oha.

⁸ Teke ayi suru l'ayi te medu iphe du eji bukwa onwayi be ayi eme eswe; okpobe okfu ono ta ano ayi l'ehu. ⁹ Teke bukwanu l'ayi koshiru iphe du eji, ayi meshiru be oo-guru ayi nvu l'iphe du eji ono l'oha; bya asafukota ayi iphe bu ejo umere, ayi eme; keshinu ophu o bu onye evudoshije ike l'iphe o kweru ukwa iya; bya abukwaruphu onye doberu eka ndoo. ¹⁰ Teke ayi suru l'ayi te medu iphe du eji be ayi mewaru iya onye ntuphu-ire; okfu iya ta no ayi l'ehu.

2

Kuráiyisutu bu o-kwo ayi le mkpa

¹ Unwegirima mu; iphe-a kpa mukpamu be mu edekwaru unu t'unu be emeje iphe du eji. Teke bukwanu l'o -nweru onye meru iphe du eji be ayi nwekwaru-a onye ekfuchiru ayi l'ifu Nna ayi. Onye ono bu Jisosu Kuráiyisutu, bu onye doberu eka ndoo. ² Jisosu ono woru onwiya chia eja oha; gude nwefu iphe du eji, ayi meru; jeye me iphe du eji ophu ndiphe mgburumburu meru; e to bulekwa ophu ayibedua meru nwenkinyi iya.

³ O -buru l'ayi emeje iphe Nchileke turu ekemu t'e meje; oo ya bu; yo doo ayi enya l'ayi maru onye o bu mbu Nchileke. ⁴ Onye suru le ya maru Nchileke; ophu oomedu iphe Nchileke turu l'ekemu t'e meje; onye ono bukwa onye ntuphu-ire; okpobe okfu ta no iya l'ehu. ⁵ Obenu l'onye emeje iphe Nchileke kuru be bu onye yeru iya obu; yekpooru iya eya; yefu iya l'ishi. O bu iphe ono bu iphe e-me t'ayi maru l'ayi l'iya tugbaberu buru nanu. ⁶ Onye suru le yele Nchileke tugbabewaru b'o gbaru t'o nodu egbe ndzu ono, Jisosu shi nodu ono.

Ekemu Ophungu

⁷ Ndu onya mu, no mu l'obu; ekemu-wa, mu ederu unu-wa ta buhekwa ekemu ophungu. O kwa akahu ekemu, unu shikpo le mbulembu nweru. Akahu ekemu ono bu ozi, unu nuhawaru. ⁸ Obenu l'e -kfude iya ekfuku; mu asu le mu edekwaru-a unu ekemu ophungu. ?To budu ekemu ophungu be mu ederu unu l'eke okpobe okfu ono b'e gbe elewa l'ehu Kuráiyisutu me l'ehu unubedua; okfu l'ochi agvua agvugvu; ogbodo iphoro egbe shiwa unu l'ehu byawa bya anodu.

⁹ Onye suru le ya no l'iphoro ono; nwanna iya adukwadu iya-a ashí be bukwa l'ekpuru-ochi b'o nokwada byeye nta-a. ¹⁰ Onye yeru nwanna iya obu; no l'iphoro ono; to du iphe oomeje, bu iphe e-me t'onye odo dalahu l'ome iphe du eji. ¹¹ Obenu l'onye nwanna iya dukwadu ashí; onye ono bu l'ekpuru-ochi b'o no; l'ejelephu ntsutso ntsutso l'ime ekpuru-ochi ono; to ma eke o cheberu ifu; okfu l'ochi ono meru; enya agbakota iya tsabalangu.

¹² Mu ede ekwo-wa anụ unubẹ ndu bụ unwegirima; okfu lẹ Nchileke gudewa k'ehu Jisọsu; guaru unu nvụ l'iphe dū ejī, unu meshiru. ¹³ Mu ede ekwo-wa anụ unubẹ ndu bụ nna; okfu l'unu maru onye ono, shiru lẹ mbụlembu nọduta ono. Mu edekwa iya phụ anụ unubẹ ndu bụ unwu-okoroṅbya; kẹ l'unu mekputawaru ẹjọ onye ono, bụ Obutuswe.

¹⁴ Mu ede iya anụ unubẹ unwegirima; okfu l'unu maru Nna ono. Mu ede iya anụ unubẹ ndu bụ nna; okfu l'unu maru onye ono, shiru lẹ mbụlembu nọduta ono. Mu ede iya anụ unubẹ unwu-okoroṅbya; okfu l'unu shihuru ike; okfu Nchileke eburu unu eburu l'ehu; unu emekputawa ẹjọ onye ono; mbụ Obutuswe.

¹⁵ Unu be eyekwaru mgboko-a obu; unu tee yeru iya iphe nọ l'ime iya. Onye yeru mgboko-a obu te yekwaru Nchileke, bụ Nna obu. ¹⁶ Ishi iya bụ l'iphe bụ iphe nọ lẹ mgboko-a kparamkpamu, bụ iya bụ ẹgu ẹjọ iphe, agugbaa madzụ; mę ẹgu k'onweru iphemiphe obule, ẹnya phuru; jeyekpo mę oku onwonye o-ka-l'ike l'iphe kẹ mgboko-a; iphe ono l'ọ ha te nwekwa ophu shi l'eka Nna. O shikotakwa lẹ mgboko. ¹⁷ Mgbo-wa; mę iphe nọ iya nụ, bụ iphe agugbaa madzụ tükokwa abyawa ephushihukota. Obenu l'onye eme iphe bụ uche-obu Nchileke bę a-nọdu ndzụ gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

O-chi-nta Kuráiyisutu

¹⁸ Unwu mu; teke ikperazụ abyaakwa. Unu nūhaakwaru lẹ O-chi-nta Kuráiyisutu a-bya; mbụ l'e -kfude iya ekfukfu bę igweligwe ndu-achi-nta Kuráiyisutu byaakwaru. Ọo ya meru iphe ayi maru lẹ nta-a bụ-wa teke ikperazụ. ¹⁹ Ndu ono bę ayi l'ephe shikwa nọduhawa. Ẹphe anonyaa bya alufushia. Obenu l'ẹ tọ dukwa teke ẹphe bụjeru ayi. Ndege ephe bụru ayi; mę ayi l'ephe anodukwaa. Obenu l'ephe lufuru; k'ophu ọo-buru iphe doru ẹnya l'ẹ tọ dudu l'ephe ha m'ọ bụ onye lanụ, bụ ayi.

²⁰ Obenu l'unubedua bę Kuráiyisutu yewaru Ume-dụ-Nsọ l'ehu; unu amakotaru iphe bụ ọkpobe okfu ono. ²¹ Iphe mu gude ederu unu ekwo-wa ta bukwa l'unu ta madu ọkpobe okfu ono. Iphe mu gude ede iya gbe bukwaru l'unu maru ọkpobe okfu ono; makwaruphu l'ejo-ire; m'o -ruhuru; ọ dū idagha ta bụdu l'okpuberu okfu bę ooshije.

²² ?Buhunu onye bụ onye obu, pataru ishi kẹ ẹjọ-ire, ẹ-ta bụdu onye te ekwetadu l'ọ Jisọsu bụ Kuráiyisutu obu, Nchileke kweru ukwa iya obu? Ọ bụ onye bụ O-chi-nta Kuráiyisutu ndono; mbụ onye ono, jikaru Nna; jika Nwa ono. ²³ Ishi iya aburu l'iphe bụ onye jikaru Nwa; jikaakwaru Nna. Obenu l'onye kwetaru kẹ Nwa bę woakwaruphu onwiya tųgbabe l'ehu Nna.

²⁴ A bya l'unubedua; iphe mu ekfu bụ t'ozī ono, unu nūwaru shitakpo lẹ mbụlembu ono noshilekwaphu unu ike l'okpoma; t'unu gudeshia ya ike. O -buru l'iphe ono, unu nūru shitakpo lẹ mbụlembu ono bę noshiru-a unu ike l'okpoma; ọo ya bụ; unu lẹ Nwa; mę Nna atųgbabe buru nanụ ẹge unu tųgbaberu iya kwasęru. ²⁵ Ọwaa bụ iphe Kuráiyisutu kweru ayi ukwa iya: bụ iya bụ ndzụ gbururu jeye.

²⁶ Ono bukwa kẹ ndu eme t'ephe mee unu iphuruphuru-ẹnya; duswee unu ọzo l'iphe kẹ Kuráiyisutu bę mu deru unu ono. ²⁷ Obenu l'unubedua bę Nchileke yewaru Ume-dụ-Nsọ nk'ya l'ehu. Mkpa onye ọdo, e-zi unu iphe ta aduhokwaru unu; keshinu ophu Ume ono ezikota unu iphemiphe obule; iphe ono, oozī ono aburu ọkpobe okfu; to nwe ẹjọ-ire, nọ iya nụ. Ọo ya bụ; t'unu lẹ Kuráiyisutu tųgbabekwa buru nanụ ẹge unu tųgbaberu iya kwasęru. Ọ kwa iphe Ume ono ziru ndono.

²⁸ Unwu mu; unu l'ya tųgbabekwa buru nanụ ẹge unu bụ iya; k'ophu bụ teke o koshileruphu onwiya; t'obu shihu ayi ike; t'ayi be egude iphere; tsuhu egvu teke ọ-nọdu abya. ²⁹ Teke bụ l'unu maru lẹ Nchileke bụ onye doberu ẹka ndoo; t'ọ dokwaaphu unu ẹnya l'oniyemonye obule, eme iphe nhamunha bę bụ nwa, Nchileke muru.

3

Ayi bụ unwu Nchileke

¹ Unu phūwaru ẹge Nchileke, bụ Nna yetaberu ayi obu kẹ t'ọ kua ayi unwu iya; yọ bukwaru iphe ayi bụ ndono. Iphe kparu iphe ndiphe ta madu ayi bụ l'ephe ta madu Nchileke. ² Ndu onya mu; nta-a bę ayi bụakwa unwu Nchileke. Obenu l'iphe ayi emekochaa buru te gbe alufutakwaa. Iphe ayi maru bụlekwaphu lẹ teke Kuráiyisutu byaleruphu bę ayi a-dū ẹge ọ dū; keshinu ọ bụlephu ẹge ọ dū bę ayi a-phụ iya. ³ Ọo ya bụ; onye nọ Kuráiyisutu l'eka; ele ẹnya abyabya iya ono a-bujeru onye obu guru iphoro; lẹ Jisọsu obu l'onwiya bę bukwa onye obu guru iphoro.

⁴ Iphe bụ onye meru iphe dū ejī bę ikpe nmaakwaru l'ọ mebyiru ekemu Nchileke; kẹ l'ome iphe dū ejī bę bụ omebyi ekemu Nchileke. ⁵ Unu marua l'ọ bụ Kuráiyisutu obu byaru t'ọ bya ewofu madzụ iphe dū ejī, o meshiru l'ehu; yebedua l'onwiya te nwekwa nụ iphe dū ejī, nọ iya l'ehu. ⁶ Ẹ to nwekwa onye ye lẹ Kuráiyisutu tųgbaberu buru nanụ,

emejekwadu iphe du eji; ophu to dukwa onye emeje iphe du eji, phujewaru iya nu; k'ophu o buru k'omaru iya amaru.

⁷ Unwu mu; unu be kwekwa t'o nweru onye e-me unu iphuruphuru-anya; duswee unu uzo l'iphe ke Kurayisutu. L'iphe bu onye eme iphe nhamunha be bukwa onye doberu eka ndoo ege Kurayisutu doberu. ⁸ Onye eme iphe du eji bukwa ke Obutuswe; kele Obutuswe shikpooru le mbulembu omeswe Nchileke. Iphe Nwatibe Nchileke byaturu bukwa t'o mebyia iphe Obutuswe eme emebyi.

⁹ Iphe bu onye Nchileke muru te emejehakwa iphe du eji; okfu le Ume Nchileke erewa iya ire l'ehu; to nwe ege oo-shi l'emekwadu iphe du eji; keshinu o buwa Nchileke muru iya. ¹⁰ Qwaa ege ee-shi maru ndu bu unwu Nchileke; me ndu bu unwu ke Obutuswe: iphe bu onye e-te emedu iphe nhamunha te shikwa le Nchileke; ophu onye e-te yeduru nwanna iya obu te shikwaphu le Nchileke.

Oyeru ibe onye obu

¹¹ Unu makwaru l'ozima ono, e shi le mbulembu zita unu ono bu t'ayi yeru ibe ayi obu. ¹² T'ayi ba adukwa l'o bu Kenu. Le Kenu nokwa l'eka ejo onye ono; mbu Obutuswe; gbua nwunne iya. ?Bu ngunu kparu iphe o gburu nwunne iya? Iphe kparu iya nu bu le Kenu be umere iya du eji; umere ke nwunne iya aburu umere, vudo nhamunha.

¹³ Unwunna mu; t'e b'o dukwa unu biribiri l'unu du ndiphe ashi. ¹⁴ Iphe ayi e-bebekpodua maru bu l'ayi shi nwuhu anwuhu; obu l'ayi shiwa l'onwu ono lufuta; bahu le ndzu. Iphe kparu iphe ayi maru l'o bu ege o du ndono bu l'ayi yeru unwunna ayi, ndu ayi l'ephe tuko kweta ke Nchileke obu. Onye e-te yeduru madzu ibe iya obu nwuhukwaru anwuhu ege o nwuhuru. ¹⁵ Iphe bu onye nwanna iya du ashi buakwa ochi b'o gburu. Unu manarua l'onye gburu ochi be ndzu gbururu jeye ta anodu l'ehu. ¹⁶ Qwaa ege ayi shi maru iphe bu n-yemobu ndo-o; le Kurayisutu haru t'e gbua ya; l'okfu ehuru ayi. Oo ya bu l'ayibedua b'o rubekwaruphu ohaje t'e gbua ayi; l'okfu ehuru onye ayi l'iya tuko ndu Nchileke l'eka. ¹⁷ Obenu le teke bu l'o nweru onye eku ke mgboko-a byaru; yo phukwaa l'onye yele iya tuko ndu Nchileke l'eka be mkpa byaru; o be ke t'o gbauru iya mkpu; yo woru enya kugbabe; ?nanukpo iphe egbe onye ono a-gbabe okpa; su le ya yeru Nchileke obu? ¹⁸ Unwu mu; t'ayi be egudejekwaphu onu nkinyi iya ekfu l'ayi yeru ibe ayi obu. T'ayi gudeje umere; koshi l'onye qwaa be ayi yeru obu l'oswiya.

T'ayi shihu ike l'ifu Nchileke

¹⁹ Ayi -mee ege ono; oo ya bu; ayi egude iya maru l'ayi shi-a le Nchileke ono, bu okpobe okfu l'onwiya ono. Yo buwaru iya ru be ayi e-gude mee t'obu kafuaru ayi oshihu ike l'ifu Nchileke; ²⁰ m'o -nweru teke obu awa ayi awawa; kele Nchileke kakwa obu ayi nshinu; bya abukwaruphu onye maru iphemiphe obule. ²¹ Ndu onya mu, no mu l'obu; o -buru l'obu ta awajedu ayi awawa; oo ya bu l'ayi ta atsuhedu egvu l'ifu Nchileke. ²² Iphe bu iphe ayi suru t'o nu ayi be ayi anataje l'eka iya; okfu l'ayi emeje ekemu, o turu; l'emeje iphe du iya mma. ²³ Ekemu ono, Nchileke turu t'ayi meje ono bu t'ayi woru onwayi ye Nwa iya ono l'eka; mbu Jisusu Kurayisutu; me t'ayi yeru ibe ayi obu. Ono bu ekemu o turu ayi; su t'ayi meje. ²⁴ Iphe, bu onye emeje iphe Nchileke kfuru be buakwa l'ime Nchileke; Nchileke ebukwaruphu l'ime iya. Iphe ayi egudeje maru le Nchileke bu l'ime ayi bu Ume iya ono, o nuru ayi ono.

4

Dataodujeodu Ume obu

¹ Ndu onya mu; e to bubekwa ndu suru le Ume Nchileke bu ephe l'ehu a-buje; ephe -kfua okfu; unu ekweta l'o bu oswi-okfu. Unu dataodujekwa iya adata t'unu maru: Ume obu; ?o shia le Nchileke? L'o nwekwaru ndu wufutaru; dzuru mgboko nta-a. Iphe ndu ono anoduje ekfu abukotajelephu ejo-ire; ephe asu l'ephe ekfuchiru Nchileke. ² Qwaa ege unu e-gudeje maru Ume ophu shi l'eka Nchileke ndo-o; Iphe bu onye kfuru l'edzudzu oha; su le Kurayisutu Jisusu byaruphu bya aburu madzu l'oswiya le mgboko-a; unu maru le Ume, bu onye ono l'ehu bua Ume, shi l'eka Nchileke. ³ Iphe bu onye e-te ekwejedu ekfu le Jisusu Kurayisutu byaru-a bya aburuphu madzu l'oswiya le mgboko-a; unu maru le Ume, bu onye ono l'ehu te shidu Nchileke l'eka. Ume, bu onye ono l'ehu bu ume k'onye ono, bu o-chi-nta Kurayisutu ono. Unu nuhaakwaru l'oo-mekochaa bya. O byaakwaru. Mbu; o nokwa le mgboko anono.

⁴ Obenu; unwu mu; unubedua shikwa le Nchileke. Ndu ono, gude ugho su l'ephe ekfuchiru Nchileke ono be unu mekputaakwaru. Ishi iya aburu le Ume Nchileke ophu bu unu l'ehu be kakwa ume ke o-chi-nta Kurayisutu ono, bu iya achu mgboko-a ekuku.

⁵ Ndu ono, anọduje aghọ-phe ụgho l'ẹphe ekfuchiru Nchileke ono bẹ shikwa lẹ mgboko-a. Oo ya bụ l'iphe ẹphe anọduje ekfu bẹ shi l'egomungo ndu kẹ mgboko-a. Yọ buru iya meru iphe ndiphe ekweje lẹ nk'ẹphe bụ iya. ⁶ Ayịbedua bụkwa kẹ Nchileke. Yọ buru ndu maru Nchileke bụ ndu ekweje lẹ nk'ayi bụ iya. Ndu ẹ-ta bụdu kẹ Nchileke te ekwejekwa lẹ nk'ayi bụ iya. O kwa ẹge ono bẹ ayi eshije amakahụ Ume ọpflu bu onye ekfu ọkpobe okfu l'ẹhu yele ọpflu bu onye adzụ ẹjo-ire l'ẹhu.

Nchileke bụ n-yemobu

⁷ Ndu ọnya mu; unu t'ayi tuko yeru ibe ayi obu; lẹ n-yemobu shikwa l'ẹka Nchileke; temanu bẹ onye yeru ibe iya obu bẹ bụkwa onye Nchileke muru; bya abụkwaruphu onye maru Nchileke. ⁸ Onye te yeduru ibe iya obu ta makwa Nchileke; kele Nchileke bụkwa n-yemobu l'onwiya. ⁹ Ẹge Nchileke gude koshi ayi ẹge ya yetaberu ayi obu bụ l'o ziru Nwa lanu, o muru t'ọ bya lẹ mgboko-a; k'ọpflu ayi e-shi iya l'ẹka ọndu ndzụ. ¹⁰ Ẹke n-yemobu ọwaa gude dū iche bụ l'ẹ tọ bụdu ayịbedua yeru Nchileke obu; o bụ-chia Nchileke bẹ koshiru l'ọo yẹbedua yeru ayi obu. Ẹge o gude koshi iya bụ l'o ziru Nwa iya t'ọ bya eworu onwiya chia ẹja ọha; gude nwefu iphe dū ẹji, ayi meru.

¹¹ Ndu ọnya mu; keshinu Nchileke yeberu ayi obu ẹge ono b'ọ gbakwaru t'on'yemonye ọbule yegbaaru ibe iya obu. ¹² Nchileke ta dūbukwaa onye phujewaru iya nū. Obenu l'ayi -yewaru ibe ayi obu; ọo ya bụ; Nchileke ebukwanuru ayi eburu l'ẹhu; n-yemobu Nchileke edzukwaaphu ayi oke l'ẹhu.

¹³ Lẹ Nchileke nuru ayi Ume nk'iya gẹgedede. Yọ buru Ume iya ono, o nuru ayi ono meru iphe ayi maru lẹ Nchileke bu ebubu l'ime ayi; ayịbedua ebukwaruphu l'ime iya. ¹⁴ Ayi gudeekwa ọnya ayi phụ; bya ekfuwaru iya on'yemonye ọbule: lẹ Nna yeru Nwatibe iya t'ọ bya aburu Onye Ndzọta, adzọje ndiphe. ¹⁵ Oo ya bụ l'iphe, bụ onye dūwaru ike vudo l'edzudu ọha; kfua lẹ Jisọsu bụ Nwatibe Nchileke b'a malaruphu lẹ Nchileke buwa iya ebubu l'ẹhu; onye obu ebukwaruphu Nchileke l'ẹhu. ¹⁶ Ayi maakwaru lẹ Nchileke yeru ayi obu; ayi abya ewowaru onwayi ye iya l'ẹka; okfu l'ayi kwetaru l'o yeruphu ayi obu l'oswiya.

Nchileke bụkwa n-yemobu l'onwiya. Oo ya bụ l'onye gude n-yemobu buru bẹ buwa ebubu l'ime Nchileke; Nchileke ebukwaruphu l'ime onye obu. ¹⁷ Iphe e-koshi lẹ n-yemobu dzuru edzudu l'ẹhu ayi bụ l'obu e-shihu ayi ike mbọku ikpe ono. Ishi iya aburu l'ọ bụ ẹge ndzụ Kuráiyisutu dū bụ ẹge ndzụ ayi dūkwaphu lẹ mgboko-a. ¹⁸ Onye yeru onye ọdo obu ta atsujekwa iya egvu. N-yemobu ọpflu bụ ọgbodo iya achifuje-chikwa iphe bụ ọtsu-egvu l'ọ ha. Okfu lẹ madzụ -emewa iphe; l'atsụ egvu b'ọ mawaru l'aa-hụ iya àhùhù. Oo ya bụ l'onye ono bẹ obu ọpflu o yeru te dzudu edzudu.

¹⁹ Ayi yeru Nchileke obu; okfu lẹ yẹbedua vuoduru ọzo yeru ayi obu. ²⁰ O -buru lẹ madzụ bẹ nwanna iya dū ashì; l'ẹke onye obu sùkwaru lẹ ya yeru Nchileke obu bẹ bụkwa ẹjo-ire bẹ onye obu adzụ. ?Nanụ ẹge o bụ onye yele iya bụ nwanna, bụ onye oole ọnya b'ẹ to yeduru obu; yo gbe buru Nchileke, ẹ tọ phudu bẹ oo-gbe yeru obu? ²¹ Jisọsu yẹbedua l'onwiya tükwaru ekemu-wa sù t'onye yeru Nchileke obu yekwaruphu nwanna iya obu.

5

Okokooko, ayi atụ ekpu iphe mgboko

¹ Iphe bụ onye kwetaru l'ọo Jisọsu bụ Onye Ndzọta obu, Nchileke kweru ụkwa iya lẹ ya e-zi t'ọ bya obu; bụakwa nwa Nchileke. Ọdo bụ l'iphe, bụ onye yeru onye muru nwa obu; atụkọjekwa onye obu yele nwa iya ono yekotaru obu. ² Ayi -yeru Nchileke obu; l'eme ekemu, o tūru; ọo ya bụ; ayi amaru l'ayi yeru unwu Nchileke obu. ³ L'iphe e-koshije l'ayi yeru Nchileke obu bụkwa omeje iphe bụ iphe Nchileke turu l'ekemu; sù t'e meje. Iphe o tūru l'ekemu iya ono ta bụkwa l'ọotsu l'ẹhu ememe. ⁴ Iphe bụ onye Nchileke muru emekputaje iphe kẹ mgboko; ka iya ike. Yọ buru okfu l'ayi wowaru onwayi ye Nchileke l'ẹka; meru iphe ayi mekputawaru iphe mgboko; tūru okokooko kpua ya. ⁵ ? Bụ onye dū idagha atuje okokooko kpua iphe mgboko? O bụ onye kwetaru l'ọo Jisọsu bụ Nwatibe Nchileke?

Ogbaru Jisọsu ekebe

⁶ O kwa Jisọsu Kuráiyisutu bụ onye ono, byaru nū ono. Teke o byaru b'ọ gude mini; gude mee. Ẹ tọ bụlekwaphu mini kpūu b'ọ gude bya; o gude mini; gude mee bya. Onye ekoshi l'iphe ono bụ oswi-okfu bụ Ume Nchileke; kẹ l'ọ bụ Ume Nchileke l'onwiya bụ oswi-okfu ono. ⁷ Oo ya bụ l'ẹphe dū ẹto agbaru Jisọsu ekebe: ⁸ bụ iya bụ Ume Nchileke; ọwaa mini; ọwaa mee. Ekebe ẹphe ẹto ono awụkolephu nanụ. ⁹ Yọ buru ẹge Nchileke shi ekoshi lẹ Jisọsu bụ Nwa iya ndono. Ayi ekwetaje ekebe, madzụ agba. Ekebe

ke Nchileke gbe kakwaru oshihu ike. ¹⁰ Oo ya bu l'iphe bu onye kwetaru ke Nwatibe Nchileke ono be ekebe iya ono nowa l'okpoma. Onye e-te kwetadu ke Nchileke ono be meekwaru Nchileke onye ntuphu-ire; okfu l'e to kwetadu l'iphe Nchileke ekfu le ke Nwa iya ono bu oswi-okfu. ¹¹ Ekebe ono be bu le Nchileke nuru ayi ndzu gbururu jeye; ndzu ono aburu l'ehu Nwa iya ono b'o shi. ¹² Onye yele Nwatibe Nchileke ono tugbaberu buru nanu; nweekwaru ndzu ono. Onye yele Nwatibe Nchileke ono ta tugbabe bu nanu; te nweekwa ndzu ono.

Ndzu gbururu jeye

¹³ Iphe-a, mu ede-wa bukwa unubedua, woru onwunu ye Nwatibe Nchileke ono l'eka be mu ederu iya: t'unu makwanuru l'unu nwewaru ndzu gbururu jeye ono. ¹⁴ Obu eshihuje ayi ike l'ifu Nchileke; ke l'onuje olu ayi; m'o -buru-a l'iphe ayi suru t'o nu ayi be ayi kfuru ege o bu uche-obu iya. ¹⁵ Oo ya bu le keshinu ayi maru l'onuje olu ayi l'iphe bu iphe ayi suru t'o nu ayi be ayi manaru l'ayi natawaru iphe obu, ayi suru t'o nu ayi obu.

¹⁶ O -nweru onye phuru nwanna iya l'eke oome iphe du eji; mbu egbe iphe du eji ophu ta budu: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nu; t'onye ono kfukwaru nu Nchileke l'okfu ehu nwanna iya ono; te Nchileke woru ndzu nu nwanna iya ono, meru iphe du eji ono. O nweekwaru iphe du eji ophu bu: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nu. Mu ta sukwa t'e kfuje nu Nchileke l'egbe iphe du eji onanu. ¹⁷ Iphe bu iphe e meru l'uzo, e-ta budu nhamunha iya bukwa iphe du eji. Obenu l'o nweekwaru iphe du eji ophu ta budu: e -mee ya; yo gbua onye meru iya nu.

¹⁸ Ayi mawaru l'iphe, bu onye Nchileke mwaru te emejedu iphe du eji. Iphe emeje nu bu le Jisosu, bu iya bu Nwa Nchileke anoduje eleta onye ono enya; t'ejo onye ono; mbu Obutuswe be ebyi iya eka.

¹⁹ Ayi maakwaru l'ayi bu ke Nchileke; le ndiphe mgburumgburu be ejo onye ono; mbu Obutuswe turu gbirimu; swechia.

²⁰ Ophu ayi maru bu le Nwatibe Nchileke ono byaru; bya emee t'enya sahu ayi; k'ophu ayi byaru bya amaru onye ono, bu iya bu okpobe Nchileke ono. Onye ono, bu okpobe Nchileke ono be ayi l'iya tugbaberu buru nanu, bu iya bu Jisosu Kurayisutu. O bu yebedua l'onwiya bu okpobe Nchileke ono; buru iya bu ndzu gbururu jeye ono.

²¹ Unwu mu; unu be ekwekwa t'o nweru iphe unu a-haje t'o bya ano chia enya Nchileke l'ime okpoma unu.

Ekwo k'èbo, Jónu deru

¹ Ekwo-ozì ọwaa shì l'èka mubẹ onye e meru ọgurenya chọchi. Onye mu ede iya anụ bụ eze-nwanyì onò, Nchileke ọtataru onò yèlè ndibe iya. Eze-nwanyì onò yèlè ndibe iya bẹ mu yeru obu; okfu lẹ mu l'èphe tũkowa bya amaru ọkpobe okfu onò. Ẹ tọ kwa mbèdua nkịnyì mu yeru èphe obu obu. Iphe bụ ndu mawaru ọkpobe okfu onò bẹ yekotakwaruphu èphe obu. ² Iphe kparu iphe ayi yeru iya obu ège onò bụ l'ọkpuberu okfu onò buwa ayi ebubu l'èhu. Yọ bụru ège onò bẹ oo-buwaruru; swiru ayi gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

³ Tẹ Nchileke, bụ Nna yèlè Nwa iya; mbụ Jisọsu Kuráýisutu meeru ayi eze-iphe-ọma; phụaru ayi imiko; mee tẹ nchị dụ ayi ndo; t'ayi gude ire-lanụ; mẹ n-yemobu tũgbabe bụru nanụ ège ayi tũgbaberu.

Okpobe okfu; mẹ n-yemobu

⁴ Èhu tsọru mu ẹnà nshinu lẹ mu haru phụa ndibe ngu ndu ọphu eme ọkpobe okfu onò ège Nna sùru t'ayi meje iya. ⁵ Nta-a bụ iphe mu arọ nggube eze-nwanyì bụ t'ayi yeru ibe ayi obu. Ẹ tọ bũkwa lẹ mu ederu ngu ekemu ọphungu; gbahaa onò, ayi natahawaru shitakpooru lẹ mbụlembu onò, bụ iya bụ t'ayi yeru ibe ayi obu. ⁶ Iphe bụ n-yemobu ndo-ọ: bụ t'iphe ayi e-mejekpelephu jeye teke ayi a-nọ-bebe ndzụ lẹ mgboko-a bụjeleruphu iphe Nchileke sùru t'e meje. Iphe obu, Nchileke sùru t'e meje obu abụlekwaruphu ekemu onò, unu shì l'ọdungu nùta onò, bụ iya bụ t'unu yeru ibe unu obu.

⁷ Ndu egudeje èregede; duswee madzụ ụzo wụfutaakwaru dzuru èkemeke ọbule lẹ mgboko; mbụ ndu jikaru lẹ Jisọsu byaruphu bya abụru madzụ l'oswiya lẹ mgboko-a. Ọ bụ egbe onye onò egudeje èregede; duswee madzụ ụzo; bụru egbe onye onò bụ O-chì-nta Kuráýisutu obu. ⁸ Iphe unu a-kwabeleruphu ẹnà iya bụ t'unu be eme t'iphe onò, unu jeru ozi iya onò nahụ unu tufahu kẹ mmakanụ. Unu kwabèru onwunu ẹnà; k'ọphu unu a-natadzu obungo unu anatadzu.

⁹ Iphe bụ onye l'eme iphe ọdo l'atukobe l'ọphu Kuráýisutu ziru; too me iya ège o ziru iya; onye onò ta bũkwa onye yèlè Nchileke tũgbaberu bụru nanụ. Onye emekwanu iphe onò, Kuráýisutu ziru onò; l'emele iya phụ ège o ziru iya; onye onò bẹ yèlè Nchileke; mẹ Nwa iya, bụ Jisọsu tũgbaberu bụru nanụ. ¹⁰ O -nweru onye byakfutaru unu; ọphu 'ọ bụdu iphe onò, e ziru ayi onò b'ọ gude bya; unu be ekwekwa t'ọ yeru unu ishi l'ulo; unu ba ajiyekpokwaa ya nù m'ọ bụ: ?ì dụphu mma? ¹¹ L'onye aji iya ?ì dụphu mma? bẹ yèlè iya dũakwa èbo; gbaru l'èjo iphe oome.

¹² Mu nweru igweligwe iphe mu gage ederu unu. Obenu l'ẹ tọ bụdu èkwo yèlè mini-èkwo bẹ mu e-gude dekotaru iya unu. Iphe mu gbe arị bụ lẹ mu e-gbe kpakfuta unu; ayi l'unu ekfugbawaru l'ifu l'ifu; k'ọphu èhu a-tsọkwanu ayi ẹnà; tsọfu iya ayi l'ishi.

¹³ Ụnwegirima nwanna ngu nwanyi, bụ onye Nchileke ọtataru ekelekwà ngu phụ.

Ekwo k'eto, Jónu deru

¹ Ekwo-ozí ọwaa shi l'ẹka mubẹ onye e meru ọgurenya chọchi. Onye mu ede iya anụ bụ onye ono, mu yeru obu ono, bụ iya bụ Gáyọsu; okfu lẹ mu l'iya tükowaru bya amaru ọkpobe okfu ono.

² Onya mu; mu ekfujekwa anụ Nchileke t'ọ mekwaa t'iphemiphe ọbule dūru ngu lẹ mma; yo mekwaaphu t'ọ bụru ẹhu-ba-du-mma nwenkinyi bụ iphe ọko iya a-duje ngu; mbụ ẹge mu mawaru-a l'ọgbodo ndzụ ngu ono, nọ l'ime obu ngu ono bẹ ẹhu dukwaphu mma. ³ Ẹhu tsọru mu ẹna nshinu teke o nweru unwunna, byaru bya akọoru mu l'i vudoshikwaduru-a ike l'ọkpuberu okfu ono; ndzụ ngu l'ọ ha abụkotaleruphu ndzụ ire-lanụ. ⁴ Ẹ to nwekwa iphe ọdo, a-kajefua mu ome t'ẹhu tsọ mu ẹna; t'a gufu lẹ mu nuru l'unwu mu; bẹ ndzụ ẹphe bụkotalephu ndzụ ire-lanụ.

Aaja Gáyọsu ajaja

⁵ Onya mu; iikoshijekwa l'ọ gbaru t'e gude ire ngu ẹka l'iphe iimekpooru unwunna ayi; mbụkpo jeye mẹ unwunna, byaru abyabya. ⁶ Ẹphe kọru chọchi-wa kẹ n-yemobu nke ngu. Byiko; yejekwaru ẹphe ẹka teke ẹphe gbeshiru ije ẹphe. Mejekpelekaruphu ẹphe iphe jiru Nchileke ẹpho. ⁷ Lẹ keshinu ẹphe gbeshiru ije k'okfu ẹhu Kuráýisutu b'ẹ to nwekwa iphe ẹphe kwejewaru nata l'ẹka ndu ẹ-ta bụdu ndu kẹ Kuráýisutu. ⁸ Ọo ya bụ lẹ ndu dū ẹge ono bẹ gbaru t'ayi yejeru ẹka; t'ọ bụru iya bụ l'ayi l'ẹphe tuko gbaru mgba l'ẹje ozi kẹ ọkpobe okfu ono.

Dayótirifisu; mẹ Dimítiriyọsu

⁹ O nweru nwekwo-ozí, mu deru nụ chọchi; ọbu lẹ Dayótirifisu, bụ onye woru onwiya dobe l'ishi te eyeduru mu ọnu. ¹⁰ Ọo ya bụ lẹ mu -bya bẹ mu e-wofuta iphe oomeebe, bụ iya bụ mkpokoro okfu, eshije iya l'ọnu, oogudeje adzushi ẹjo-ire ekpu ayi. Onanu te dzu iya; yo gbeshi ọdo; bya ajika t'unwunna ba abya t'ẹphe lẹ ndu chọchi jja; bya akpọshikwaphu unwunna t'ẹphe lẹ ndu chọchi ba ji; bya ebufu ẹphe lẹ chọchi.

¹¹ Onya mu; ba mụkwa ẹka ẹjo iphe; mụkwaa ẹka iphe-oma. Ọ kwa onye eme ọhuma bụ kẹ Nchileke. Onye eme ẹji ta phubukwaa Nchileke.

¹² Dimítiriyọsu bẹ ọnu wukoru l'ome-ọhuma nk'ia. Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ ọkpobe okfu ono l'onwiya aja iya; ayibedua l'onwayi l'ajakwa iya phụ. Unubedua marua l'ajaja, ayi aja iya bẹ bụkwa oswi-okfu.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹³ Iphe, mu ga e-de hakwa l'igwe; ọbu l'ẹ tọ bụdu mkpishi-ekwo; mẹ mini-ekwo bẹ mu e-gude dekotaru ngu iya. ¹⁴ Mu arikwa lẹ mu ta anọhedu ọphu baru ishi; mu akpakfuta ngu; mu lẹ nggu ekfugbawaru l'ifu l'ifu.

¹⁵ T'ẹhu dukwa ngu agu.

Onya ngu phẹ ajikwa ngu phụ. Jikwaaruphu ayi ndu ọnyà ayi phẹ l'ẹhu l'ẹhu-o.

Ekwo, Judu deru

¹ Ekwo-ozí-wa shi l'èka mbèdua, bú Judu; onye ejeru Jisòsu Kuráiyisutu ozi; búkwaruphu nwunne Jémusu.

Ndu mu ede iya anù bú iphe bú unubè ndu ono, Nchileke kuru; mee unu; unu abùru ndu nk'íya ono. Nchileke ono, bú Nna ono bè yeru unu obu; unu abúkwaruphu ndu, Jisòsu Kuráiyisutu kwakòberu t'è b'ò dù iphe e-me unu; t'unu nòdu ngabèru abyabya kè yèbe Jisòsu Kuráiyisutu ono.

² Tè Nchileke phúkwaaru unu imiko; yo mee t'èhu dù unu agu; yo yekwaruphu unu obu. T'ò tũko iphe ono meeru unu; mbù meeru iya unu k'etsutsu iya.

Ndu ejo nzizi

³ Ndu ònya mu, nò mu l'òbu; iphe ivuzò, mu shi ríja lè mu e-deru unu l'èkwo-ozí-wa bú k'adzòdzo ono, Nchileke dzòru ayi l'ayi ha; gude koshi lè ya yeru ayi obu ono. Obenu lè mu byaru bya arí-phu òriri azú; sù l'ò nweru iphe òdo, kachia mkpa, mu e-deru unu. Iphe ono, kachia mkpa ono bú tè mu rò-chia unu; ròshia unu ike t'unu bya awata ògbaru òkpobe okfu ono, Nchileke ziru ndu nk'íya ono òdzori. Mbù òkpobe okfu ono, Nchileke ziru t'ayi kweta; sù t'è b'ò dũkwa onye e-wofu iya iphe ewofu; t'ò dù onye e-yekwa iya iphe eyekwa ono. ⁴ Iphe mu gude ekfu iya bú l'ò haru nweru ndu è-ta akwabèdu Nchileke ugvu. Egbe ndu ono t'òru nwèhu pyabata l'èke unu nò; l'è ba ma. Èphe anòduje ezi l'ò òdu mma t'è madzù meje umere, rehuru erehu; keshinu òphu Nchileke bú onye emeje eze-iphe-òma. Èphe ajikaje Jisòsu Kuráiyisutu ono, bú iya bú Nnajiufu ayi nk'inyi iya ono; bya abúkwaru iya phù nk'inyi iya bú onye gude ndzù ayi. Lè teke ndiche b'è dehaakwaru iya rù l'èkwo okfu Nchileke; sù: Lè Nchileke a-nma èphe ikpe iphe ono, èphe meru ono.

⁵ Iphemiphe òbule ono kparamkpamu bè unu makòtakpooru òhuma òhuma; òbu l'iphe mu emelephu tè mu nyataru unu bú lè teke ndiche bè Nnajiufu dzòkwaru ndu nk'íya teke ono, èphe shi buru l'alí Ìjiputu ono. O meru; èphe awùfuta l'alí ono. Ò dzòbekwaru èphe ono; òbu l'è meebekwaru; yo gbushilee ndu òphu è-te kwedu woru onwèphe ye iya l'èka. ⁶ Unu nyatakwa ège ò dakfuru ùnwu ojozi-imigwe ono l'èphe ha, bú ndu òphu kwefuru ike l'èphe ta anòpyabèdu l'èke Nchileke doberu èphe t'èphe chíje. Èphe jìkakwaruphu l'èphe te ebuduru l'èke Nchileke sùru t'èphe buru l'imigwe. Ùnwu ojozi-imigwe ono l'èphe ha bè Nchileke tũakwaru mkpòro mgbe-agvù-agvù. Ò chíru èphe ye l'èkpuru-òchi eme gbahuru ejo tsùbalangu. Yò bũru èke ono bè èphe a-nòdu jeye l'òke ùboku ono; mbù mbòku ono, Nchileke a-nma èphe ikpe. ⁷ Unu nyatakwapù ège ò dakfuru Sòdomu mè Gòmóra; mèwaru iphe bú obodo obodo, èphe l'èphe naru ònu ègu. Ndu ono l'èphe ha woru onwèphe ye l'òme kè nwanyi; mèwaru iphe òdo, anyí ishi èdzu. Nchileke kpòokwaru èphe òku; yò bũru èke ono b'òo-nù èphe aphù jeye lè tutu yoyo. Iphe ono abùru iphe Nchileke gude alò ndiphe kparamkpamu èka lè nchí.

⁸ Ò kwaphu ège ono b'ò dù ndu ono, ezi ejo-ire ono. Èphe aròje nrò, emeje; èphe emerushia onwèphe emerushi. Ndu, nò l'ishí aduje èphe ashí. Ndu ono, è ta aphùdu l'ènya l'ògbu nwínwii imigwe ono bè èphe anòduje ekfubyishi ekfubyishi. ⁹ Ekfubyishi ono, èphe ekfubyishi ndu ono ta dũkwa m'ò bú Máyikelu, bú onye ishi ùnwu-ojozi l'imigwe, túru iya ama k'ememe. Mbù lè teke ono, Máyikelu yèle Sétanu atù ègo onye a-pata odzu Mòsisu ono bè Máyikelu ta tũkwa iya ama k'òphu Sétanu iphu. Iphe ò kfuleruphu Sétanu búkwa: "T'ò bũru Nchileke a-baru ngu mba!" ¹⁰ Obenu lè ndu ono bú iphe è-te dodu èphe ènya bè èphe anòduje ekfubyishi. Èphe dù l'ò bú anù-ègu-ègbudu, è-te nwedu egomunggo, búlephu iphe agù iya nù bè òomaje; yò búleruphu iphe ono bè oomeje. Ò bú iphe agù èphe; bè èphe anòduje eme. Yò bũru iya e-gbu èphe. ¹¹ Nshòbukwaa èphe! Ò bú èjo ùzo ono, Kenu t'òru teke ndiche ono bè èphe etsokwapù; mbù iphe ono, o meru, kparu iphe o gburu nwunne iya ono. Ndu òwaa búkwa nchamènya òkpoga bè kparu iphe èphe shisweru ùzo ono, vudo nhamunha ono. Èphe emelaha iphe ono, Bèlamu meru teke ndiche ono. Yò búkwaruphu ège Kóra kwefuru Nchileke ikè; bú ège èphe wataru ememe. Èphe a-lakwanu l'íyi ège ò laru. ¹² Òobuje: èphe -bya anònyabe unu l'eri nri l'èke unu dòkoberu; tũgbabe nri eri gude ekoshi l'unu yeru onwunu obu; èphe abùru iphe-iphere nòduru unu. Iphere ta adùjèdu èphe l'ò búlephu onwèphe; bè èphe letaru ènya. Èphe dù l'ò bú urukpu, phèrèphèrè phèkashiru; egbe iya òwaa bú: igwe -ruebetsua eruru; phèrèphèrè ephekashia ya; igwe

ta achihe mini obu. Ephe du l'ò bu oshi-òmi, e-ta amijedu nebyi teke gbaru iya nu. Egbe ndu ono be onwu gbuwaru l'ono-ndzu. E to buledua ugbo anwuhu lanu be ephe nwuhuru; ke l'e fefuwaru ephe tufaa ege-a, eefufuje oshi-wa. ¹³ Ephe dukwaphu l'ò bu eyii-mini, ha nshinu, atù l'eze enyimu. Ishi iya aburu l'aaphukotaje ejo umere ono, rehuru erehu, ephe eme ono; l'ò bu eke uphu-mini tselihuru. Ephe adu l'ò bu mkpòkpodo, phuru ọzo. Obenu l'èke Nchileke kwakoberu ephe bukwanu tsabalangu eke agba ejo ochi. Yo buru eke ono be ephe a-nodu jeye le tutu yoyo.

¹⁴ O kwa Inoku bu onye ogbo k'èsa l'eri Adamu. Inoku be Nchileke kfuwaru le ndu ono a-byakwa. Oo ya kparu iphe Inoku deru; su: "Unu lenu! Nnajiufu be yele ndu nk'ia, bu 'aguta aguta, shi l'imigwe a-yiru bya; ¹⁵ bya ekpee ndiphe l'ephe ha ikpe. Oo-koshikota iphe bu ndu ono, e-ta madu Nchileke ono iphemiphe obule, ephe meru, bu iphe du eji. Yo gude emeswe ono, ephe mesweru iya ono nma ephe ikpe; l'ephe ta akwabedu iya ugwu; bya anmakwaphu ephe ikpe k'iphe bu ejo okfu, ephe gude kfubyishia epha iya!"

¹⁶ Ndu ono abuje: iphe -byaru ephe; ephe awata ogu aphu; l'ata Nchileke uta. Ephe eworu onwephe togboru egu ejo iphe, agubebe ephe. Iphe eshije ephe l'onu abuleruphu oja onwonye mkpokoro ajaja. Ephe -phawa l'o nweru uru, ephe e-rita madzu l'eka; ephe awata ojakposhi onye obu.

Okwa ke ovudoshi ike

¹⁷ Olobu; ndu onya mu; iphe mu eme t'unu maru bu t'unu nyatajelephu iphemiphe obule ono, ndu ishi-ozì Nnajiufu ayi Jisosu Kuráiyisutu vuhawa ọzo kfuaru unu ono. ¹⁸ Mbù iphe ono, ephe shi anoduje aguru unu ogu egvu ono, bu iya bu: "L'o -rudelephu teke mgboko-a a-gvù; b'o nwetsuaru ndu a-nodu aja unu ewena. Iphe ephe a-nodu awogo eka iya; bu ege ephe e-shi mee iphe egu iya enwu ephe raphuraphu l'ehu; mbù iphe egu iya agu ephe; okfu l'ephe ta akwabedu Nchileke ugwu." ¹⁹ Ndu eme ege ono; bu ephe akpataje t'ogbo bua onwephe ebo; wata okpa iche iche. O kwa egu iphe, no le mgboko-a, l'agu ephe; be kpù ephe l'eka; e to bukwa Ume-du-Nso gude ndzu ephe. ²⁰ Olobu; ndu onya mu; unu vudoshikwaa ike l'ekwekwe ono, du iche, unu kweru ono; mbù ekwekwe ono, shi Nchileke l'eka ono. Unu gude ekwekwe ono vuje evuvu. Unu hajee te Ume-du-Nso koshije unu ege unu e-kfuje anu Nchileke. ²¹ Unu nopyabelekwapu le n-yemobu ono, Nchileke yeru unu ono. Unu anodukwapu ngaberu Nnajiufu, bu Jisosu Kuráiyisutu t'o phuru unu imiko; mekwaaphu t'unu nodu ndzu gbururu jeye.

²² Unu phujekwaaru ndu obu agbakwadu ebo imiko. ²³ Egbe ndu ono be unu e-yetajeru eka; lofuta ephe l'oku. Unu aphujekwaaruphu ephe imiko; mbù ndu ono, bu ejo iphe, agu ephe; be gude ndzu ephe ono. Olobu; unu ba akwaswejekwaru ephe enya teke unu aphuru ephe imiko obu. Unu kpojekwaa iphemiphe obule, bu nk'ephe ashì; mbù je akpaa l'uwe, ephe yewaru l'ehu; bu iya bu iphe ephe emekpo ememe, bu iphe ejo oriri ephe ono merushiwaru emerushi.

T'a jaa Nchileke ajaja

²⁴ T'ayi tua Nchileke epha; mbù onye ono, bu iya; be iphe bu ike kpakoru l'eka ono. O bu iya bu onye aduje ike mee t'unu ba ada; bukwaru iya phu e-me t'e b'o du iphe aa-ta unu uta iya teke oo-kuta unu dobe l'odu-biribiri iya, bu eke ehu a-nodu atsowaru unu ena. ²⁵ T'ayi tua ya epha; l'ò bu iya nkinyi iya; be bu Nchileke; buru l'eka Nnajiufu ayi, bu Jisosu Kuráiyisutu; be oo-shi dzoo ayi. T'odu-biribiri; oburu Okaribe-Kakota-Nu; ike; obu ishi, o buha-oduru temanu; be mgboko bya anodu; buru nk'ia nta-a; bukwaruphu nk'ia jeye le tutu yoyo. Ono kwa ege o du.

Iphe Jisòsu Kuráiyisutu koshiru Jónu lẹ Àphù

¹ Iphe e deru l'èkwo-wa; bụ iphe Jisòsu Kuráiyisutu koshiru ndu ejeru Nchileke ozi. O bụ Nchileke; bẹ wotaru iphe-a, o shi domishia edomi-wa; koshi Jisòsu Kuráiyisutu; k'òphu Jisòsu ono e-mekwanu tẹ ndu ono, ejeru Nchileke ozi ono maru iphe ẹ-ta anòhedu òphu, baru nwishi nta-a; yo mee. Tọ dọ iya bụ lẹ Jisòsu Kuráiyisutu ezi ojozi-imigwe iya; t'ò je ekoshikota Jónu, bụ onye ejeru iya ozi iphe ono; yo mee tẹ Jónu tũko iya maru. ² O bụ iphe, bụ iphe, Jónu phuru b'ò tũko l'ò ha kfushibebe-wa. Yò bũru l'èkwo-wa l'èka; bẹ Jónu tũko okfũ ono, Nchileke kfuru ono dekota. Iphe ono l'ò ha bũkota òkpobe okfũ, Jisòsu Kuráiyisutu ono koshikotaru iya. ³ Onu-oma bụ k'iphe bụ onye agũ ẹkwo-wa, e deru okfũ-a, e kfuchiru Nchileke-wa. Onu-oma abũru kẹ ndu nuru iya nũ; ngabẹ nchị; eme iya ememe. Lẹ teke iphemiphe òbule-a, aabya ekfukfũ-wa e-me òdakwa ntse.

Jónu ekele Chọchi ẹsaa

⁴ O bụ mbèdua, bụ Jónu bẹ ekele unubẹ chọchi ẹsaa ono, nòkota l'alì Éshiya ono ekele.

T'eze-iphe-oma; mę ẹhu-agu, shi l'èka Nchileke tsokwa unu. Mbụ Nchileke ono bụ onye nọ ndzũ nta-a; bũru onye shihawa nòduta tẹmanu mgboko adũbe; bũkwaruphu onye ono, abya nũ ono. T'eze-iphe-oma, shi iya l'èka; mękwaphu òphu shi l'èka Ume ẹsaa ono, anòduje l'ifu aba-eze ono bũru nk'unu jeyewaru. ⁵ Eze-iphe-oma; mę ẹhu-agu ono shikwaphu l'èka Jisòsu Kuráiyisutu, bụ onye evudoshije ike l'iphemiphe òbule, ookfuru ayi. O bụ iya bụ onye òdungu, Nchileke meru; yo shi l'ònwu teta nòdu ndzũ; bũkwaru iya phũ bẹ bụ onye achị iphe bụ ndu bụ eze l'eliphe-a.

O yeru ayi obu. Yò bũru obu ono, o yeru ayi ono meru iphe ò nwũ-chiru ayi ònwu, ayi gega nwũ. Yò bũkwaruphu mee ya b'ò gude tòshia ayi ẹgbu ono, iphe dọ ẹji shi kee ayi ono. ⁶ Yò bya emee ayi; ayi abũru eze; k'òphu ayi a-bũ ndu achijeru Nchileke ẹja; l'ejekwaruphu Nchileke, bụ Nna iya ozi. T'ajaja; mę ike bũru kẹ Jisòsu Kuráiyisutu gbururu jeye lẹ tutu yoyo! Ono kwa ẹge ò dọ.

⁷ Unu lekwapu l'ò nòkwa l'urukpu l'abya. Iphe, bụ madzũ kparamkparamu e-gudekota ẹnya ephe phũ iya. Iphe bụ ndu ono, tũru iya arwa ono a-phũkwa iya phũ. Iphe, bụ ndu, nòkota lẹ mgboko-a a-ra ẹjo ẹkwa; l'èke meji a-tòfu ephe m'ò -byalephu. O bụ iphe e-me nũ ndono! Ono kwa ẹge ò dọ.

⁸ Nnajiufu, bụ Nchileke; bũru iya bụ Okaribe-Kakota-Ike; mbụ onye ono, nọ ndzũ nta-a; bũru iya bụ onye shihawa nòduta tẹmanu bẹ mgboko dũberu; bũru iya bụ onye ono, abya nũ ono. O bụ Nchileke ono bẹ sũru: "L'òo ya bụ Onye Ivuzọ bya abũru Onye Ikerazu."

Jónu aphũ Jisòsu l'àphù

⁹ O bụ mbèdua bụ Jónu, bụ nwanna unu. Mu bụ onye mu l'unu tũko bũru nanũ lẹ Jisòsu. O bụ iya meru iphe mu l'unu atũkoje ejekota iphe bụ iphe-ẹhuka-wa, ayi eje-wa. Mu l'unu atũkojekwaphu ataru iphe nshì; yò bũkwaruphu ege ono bẹ ayi a-tũko gbaru mgba nweru mgboko òphungu ono, e-shi Nchileke l'èka ono. L'ò nweru teke òbũ, a kpũjeru mu je edobe lẹ Ikfuli Pátumosu. Ishi iya abũru lẹ mu ara okfũ Nchileke arara; yefuaru lẹ mu anòduje ekfuru ndiphe kẹ òkpobe iphe ono, Jisòsu Kuráiyisutu koshiru mu ono. ¹⁰ Yo be mbòku Chọchi; Ume Nchileke abya ẹji mu ẹhu. Mu awata òphu àphù; bya anũa olu òbũ, adalẹphu igiri-igiri l'ò bụ ụpyoku l'uzo azu mu. ¹¹ Olu ono asu mu: "Jónu! Tẹ mu tũkokwa iphemiphe òbule-a, mu abya aphũpu-a dekota l'èkwo. Mu -debe iya; tẹ mu zilaaru iya ụzo chọchi ẹsaa-wa, ya abya agũshi-wa. Wo tẹ mu zilaaru iya chọchi Éfesòsu; chọchi Suména; chọchi Pégamòmu; chọchi Tayitáyira; chọchi Sádìsu; chọchi Filadélufiyya; mękwaphu chọchi Layodisiya."

¹² Mu abya aghaa ẹnya tẹ mu phũedu onye ono, ekfũ eyeru mu ono; phũa uròku ẹsaa. Uròku ẹsaa ono bẹ bụ mkpòla-ododo b'e gude mekota iya. ¹³ L'echi uròku ẹsaa ono b'ò nweru onye vudo iya nũ, dũlephu l'ò bụ madzũ. Uwe, o yeru bụ uwe-nlòkpuru, akpa iya l'òkpurukpu-òkpa. O gudekwaphu akpò-buleti, e meru lẹ mkpòla-ododo kebuta uwe iya ono l'ume. ¹⁴ Ẹgbushi, nọ iya l'ishi bẹ achalẹphu degedege l'ò bụ ẹji atũru, maru òcha ụcha; mbụ chatakpòkwaa l'ò bụ eberugo. Ophu bụ ẹnya iya achalẹphu

l'ò bụ ire-òku, enwu enwunwu. ¹⁵ Òkpa iya ẹphe ẹbo enwulephu ziji l'ò bụ mkpuru-igwè, ama mma, a hùru l'ò-tata-kfukfu òku jeye yò chaa achacha; mbụ hụa ya jeye yò gbuchafu. Olu iya adalephu l'ò bụ ephuphu eze mini, l'atsò gbudugbudu teke o kforu okfu. ¹⁶ L'ẹka-utara iya b'ò chị mkpò-kpodo ẹsaa. Ogu-mbeke, atsu nkò ifu labụ eshi iya l'ònu lufuta. Ifu onye ono bẹ egbulephu oswi kẹ nwijnwii l'ò bụ ẹnyanwu teke ẹnyanwu laru l'echi-ishi. ¹⁷ Mu aphule iya phụ; daa kpube ifu l'iku òkpa iya; dabuleruphu l'ò bụ onye nwuhuru anwuhu. Yò bya ebyibe mu ẹka-utara iya; sù mu: "Tẹ mu ba atsushi egvu; l'ò kwa yẹbedua bụ Onye Ivuzò bya aburu Onye Ikperazu. ¹⁸ Ò kwa yẹbedua bụ onye nò ndzù gbururu jeye. Abyabya, ya byaru l'òdungu bukwa tẹ ya nwuhu anwuhu. Ya anwuhwakwanua obu. Ole; tẹ mu lekwa: lẹ nta-a bẹ ya nòkwa ndzù gbururu jeye. Ò kwa iya gude ire-igodo, eegudeje tũhaa ẹke onwu nò; mẹ ire-igodo, eegudeje tũhaa alj-maa. ¹⁹ Wo l'iphe mu e-me nta-a bụ tẹ mu dee iphemiphe obule-a, mu phũwaru-wa l'ẹkwo. Mu -deebe iya; tẹmanu mu edee iphe ophu ekoshi ege iphe dù nta-a; tẹmanu mu abyakwaphu bya edee iphe ophu e-mekwanu l'uzo ifu. ²⁰ A bya abya lẹ mkpò-kpodo ẹsaa-wa, ya chị l'ẹka-utara-wa; mẹ uròku ẹsaa ono, e gude mkpòla-ododo mee ono; ono bẹ ya abya tẹ ya karu mu iphe ò nò-chiru ẹnya iya. Lẹ mkpò-kpodo ẹsaa ono bẹ nò-chiru ẹnya unwu ojozi-imigwe; mbụ unwu ojozi-imigwe, anòduje eletagbaa chòchi ẹsaa ono ẹnya. Uròku ẹsaa ono bẹ nò-chiru ẹnya chòchi ẹsaa ono.

2

Ozi, e ziru Chòchi Éfesosu

¹ "Iphe mu e-de l'ẹkwo nù ojozi-imigwe, eleta chòchi Éfesosu ẹnya bụ:

Òwaa bụ ozi, onye ono, chị mkpò-kpodo ẹsaa l'ẹka-utara ono ziru; mbụ onye ono, ejephe l'echi uròku ẹsaa ono, e gude mkpòla-ododo mee ono. ² Lẹ ya makòtakwaru-a iphemiphe obule, unu emeje l'ò ha. Ya makwaru-a ege unu jeshiberu ozi ike; mẹ ege unu tataberu iphe nshi. Ya makwaru-a l'unu te ekwejedu tẹ ndu ejo madzù shita ẹke unu nò. Unu datakòtawaru iphe bụ ndu ono, sùru l'ẹphe bụ ndu ishi-ozì; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya ono. Unu abya amaru l'ẹphe ta abudu iya; l'ẹphe bụ ndu ntuphu-ire. ³ Ya makwaru-a l'unu atajeru iphe nshi; l'unu jewaru iphe-ẹhuka, ha nshinu l'okfu ẹka iya; unu ta la azu.

⁴ Obenu l'ò nweru ọru, ya phũtaru unu l'ẹhu. Ọru obu, unu vu obu bụ l'ẹ tọ bọhedu ege unu shi yeberu iya obu l'òdungu bụ ege unu yeru iya ẹya nta-a. ⁵ Ò kwa iya phũ bụ; t'unu nyatakwa ẹke unu yeberu; uzo akpò-swehu unu. Unu takwaaphu onwunu ụta iphe dù ẹji, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; bya emelaha iphe ono, unu shihawa eme l'òdungu ono. Ọdumeka bẹ ya a-byakfutakwa unu. Ya -byakwanu; ya ewofu uròku nk'unu l'ẹke ò nò; gbahalekwaphu l'unu taru onwunu ụta. ⁶ Obenu l'iphe ya aja unu ajaja iya bụ l'ẹjo iphe ono, ẹphe eme; mbụ ndu ọgbo Níkolasu ono bẹ unu kpòru ashì. Yò bukwaruphu ege yẹbedua kpòru iya ashì ndono.

⁷ T'onye nweru ẹnu-nchì ngabẹkwaphu nchì; nù iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bụ chòchi lẹ chòchi ha-wa!

Ò kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ ya e-kwe t'ò wòta akpuru oshi ono, emeje t'a ndzù ndzù ono ria; mbụ oshi ono, gvuru l'ogbodufu Nchileke ono.

Ozi, e ziru Chòchi Suména

⁸ "Iphe mu e-de l'ẹkwo nù ojozi-imigwe, eleta chòchi Suména ẹnya bụ:

Òwaa bụ ozi, onye ono, bụ iya bụ Onye Ivuzò; buri Onye Ikperazu ono ziru; mbụ onye ono, abyabya, ò byaru l'òdungu bụ tẹ ya nwuhu; nwuhutsua; bya anòdu ndzù ọdo ono. ⁹ Ya makwaru-a l'unu eje iphe-ẹhuka; makwaru-a l'unu akpa ụkpa. Ọbụ l'ẹ-kfude iya ekfukfu; bẹ unu nwekwaru iphe ọkpobe enwenwe l'imigwe. Ya makwaru-a kẹ ekfubyishi ono, ndu ejo-ire ono, sùru l'ẹphe bụ ndu Ju; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya ono anòduje ekfubyishi unu. Ndu dù ege ono ta bukwa ndu Ju lẹ phuu. Iphe ẹphe bụ kwa ndzuku ndu abajeru Sétanu ẹja. ¹⁰ Unu abyakwa oje iphe-ẹhuka nta-a. Ọlobu; unu ba atsukwa egvu. Unu lekwa lẹ Obutuswe abyaakwa t'ò haru unu chita je atushia mkpòro; k'ophu aa-data unu. Adata obu, aa-data unu obu bụ l'unu e-je iphe-ẹhuka abalì iri mkpurophu. Ọlobu; unu nòdukpelekwaphu yẹbedua l'ẹka ege unu nò iya nòshia ya ẹya ike; mbukwa m'ò -ruhuru; ee-meta unu iphe-ẹhuka obu jeye ishi unu abaa ya. Unu nòdukpeleka iya phũ l'ẹka ege unu nò iya ẹya; e -meebe bẹ ya e-kpubekwa unu okpu-eze, ekoshi l'unu mekputawaru. Okpu-eze ono bụ ndzù gbururu jeye.

¹¹ T'onye nweru ẹnu-nchì ngabẹkwa nchì; nù iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bụ chòchi lẹ chòchi ha-wa!

Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa bu onye ẹ te ekwedu t'ọnwu k'ugbo ẹbo ono gbua.

Ozi, e ziru Chọchi Pégamọmu

¹² "Iphe mu e-de l'ekwo nù ojozi-imigwe, eleta chọchi Pégamọmu ẹnya bu:

Ọwaa bu ozi, onye ono, gude ogu-mbeke ono, atsu nkọ ifu labu ono ziru. ¹³ Ya makwaru-a ẹke unu bu; mbu l'unu bu l'ẹke ono, Sétanu achị ono. Obenu l'unu anọdujekpelephu ekfu tekenteke l'edzudzu ọha l'ọo mbẹdua bu Nnajiufu ọphu unubẹdua maru. Ọphu unu ta lufutabua ya l'ẹka m'ọo ugbo lanu; mbu jeye me teke ono, e gburu Ántipasú; okfu l'o vudo l'edzudzu ọha; kfua l'ọo mbẹdua be ya no l'ẹka ono. Ántipasú eshi ẹge ono koshi le ya bu onye gbaru ke te ya gude ire iya ẹka; mbu yo bukwaru l'ifu unu; be iphe ono meru l'ẹke ono, Sétanu bu ebubu ono. ¹⁴ Obenu l'o nwekwaru unu iphe olemole, bu ọru, ya phutaru unu l'ehu. O nwekwaru ndu, unu l'ephe no l'ẹke ono; l'eme ejo iphe ephe mutaru l'ẹka Bélamu. Ọ kwa Bélamu ono be ziru eze, bu Bélaku teke ndiche ono ẹge oo-shi duphua unwu Ízuru ọzo; duru ephe ye l'ome ejo iphe. Yo mee unwu Ízuru; ephe erilaha iphe a gbaru eja; mekwaaphu ephe; ephe awata ofarushi onwephe; ephe l'unwanyi. ¹⁵ Ọ kwaphu ẹge ono b'o nweru unu; ndu ọphu amu iphe ono, ndu ogbo Níkolasu ezi ono. Ndu ogbo Níkolasu ono bukwapu ndu eme ejo iphe l'o bu Bélamu. ¹⁶ Ọ kwa iya bu t'unu taa onwunu uta iphe du eji, unu meru; ghaa umere lakfuta Nchileke; sefu ẹka l'ejo iphe ono l'o ha. Ọdumeka be ya a-byakfutakwa unu egwegwa; bya egude ogu-mbeke ono, shi iya l'onu ono bya etso ndu ono, eme ejo iphe ono ọgu.

¹⁷ T'onye nweru ẹnu-nchi ngabekwa nchi; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru iphe bu chochi le chochi ha-wa!

Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; be ya a-haru nri ono, Nchileke domiru edomi l'imigwe ono nu. Nri ono bu mana be eekuje iya. Ya a-nukwapu onye ono mkpuma ọcha, e deru ephe ọhungu. Ephe ono te nwedu onye ọdo, ama iya nu; gbahaa onye obu, a nuru iya nkinyi iya.

Ozi, e ziru Chọchi Tayitáyira

¹⁸ "Iphe mu e-de l'ekwo nù ojozi-imigwe, eleta chọchi Tayitáyira ẹnya bu:

Ọwaa bu ozi, Nwatibe Nchileke ono ziru; mbu onye ono, ẹnya iya dulephu l'o bu ire-oku, enwu enwunwu ono; mbu onye ono, ọkpa iya phe ẹbo enwulephu zii l'o bu mkpurukpu-igwe, ama mma, e fucharu efucha; yo gbuchafu egbuchafu ono. ¹⁹ Ya makotakwaru-a iphemiphe ọbule, unu anọduje eme l'o ha; maru ẹge unu gude yeberu ndu ọdo obu. Ya makwaruphu l'unu nokwadu iya-a l'ẹka ẹge unu no iya; makwaruphu ẹge unu gude ejeshiberu iya ozi ike; me ẹge unu gude atatabe nshi. Ya makwaru-a l'iphe ọphu unu eme nta-a be danyikotaru iphe ọphu unu shi eme l'odungu.

²⁰ Obenu l'o nweru ọru, ya phutaru unu l'ehu. Ọru obu, unu vu obu bu l'unu haru nwanyi ono; mbu Jézebelu; yo nodu unu l'ehu. L'ejo nwanyi ono be asuje le ya ekfuchiru Nchileke; obu l'iphe oozu ndu ejeru mu ozi bulephu ejo-ire. Yo buru iphe ono, oozu iyo be oogudeje ederu ephe eye; t'ephe wata ofarushi onwephe; ephe l'unwanyi. Yo gudekwa iya phu eme ephe t'ephe riye iphe a gbaru eja. ²¹ Ya hakporu iya; yo noo ọdu; ẹge ee-shi t'o taa onwiya uta iphe du eji, oome; ghaa umere lakfuta Nchileke. Obenu l'e to kwedu taa onwiya uta; haa uru-ali ono, ọoru ono. ²² Unu lekwa le ya abyaakwa te ya turu iya chee l'ulo. Ndu ono, ejekfuje iya azee ono be ya e-me t'ephe jee oke iphe-ehuka, ha nshinu; gbahakwaa l'ephe taru onwephe uta iphe du eji, ephe eme; haa otso nwanyi ono. ²³ Unwu iya l'ephe ha be ya e-chigbushikota kpakparakpamu. Ọ kwanu iya bu k'ọphu iphe bu chochi le chochi ha a-makwanuru l'ọo mbẹdua be bu onye ono, enyochaje uche-obu madzu; nyochaa ọkpoma iya; maru iphe no iya l'egomunggo ono. Ya a-nukotagekpoo unu l'unu ha l'onye l'onye iphe gbaru unu l'ehu l'ehu. Onyemonye ọbule be ya a-nu iphe l'ẹge iphe o metaru du du-chi.

²⁴ A bya abya l'unube ndu ọphu bukwapu le Tayitáyira: unubẹdua te kwekwa tsoru l'ejo iphe ono, ndu ono ezi ono. Unubẹdua bukwa ndu ọphu ẹ-ta madu iphe ono, o nweru ndu ahajeru su l'ọo iphe e domigbaaru edomi l'ehu Sétanu ono. Unubẹdua te nwehekwa iphe ọdo, ya a-sukwadu t'unu mee. ²⁵ Obenu l'ẹge o du ẹge o du; unu gudeshikpelekwaa iya phu ike; mbu iphemiphe ọbule ono, bu nk'unu ono jeye teke ya a-bya ọdo. ²⁶ Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; l'anuru iya okfu l'ozu ono jeye l'ikperazu; be ya e-ye ike l'ẹka t'o buru ishi; l'achị iphe bu mbakeshi. ²⁷ Ọ bu ẹge Nna

iya yeru iya ike l'èka; bụ ẹge ya eyekwa phụ ẹphe ike l'èka. Ẹphe e-gude mgboro-ígwè; chĩa iphe bụ mbakeshi ẹge eze achije mkpụkpu iya; ẹphe emee mba ono l'ẹphe ha; ẹphe adụ l'ọ bụ ite-ura, e tsuru yogiriyogiri. ²⁸ Ndu ono, ya yeru ike l'èka ono bẹ ya a-nufukwaaphu Mkpo-kpodo nchi-abọhu.

²⁹ T'onye nweru ẹnu-nchị ngabekwa nchi; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

3

Ozi, e ziru Chọchi Sádísu

¹ "Iphe mu e-de l'èkwo nù ojozi-imigwe, eleta chọchi Sádísu ẹnya bụ:

Qwaa bụ ozi, onye ono, bụ iya gude Ume ẹsaa ono, shi Nchileke l'èka ono; mę mkpò-kpodo ẹsaa phụ ziru. Ya makwaru-a iphe bụ iphe unu emeje l'ọ ha. Lẹ aanđujeru eku unu ndu nọ ndzụ; obenu l'unu bụ ndu nwuhuru anwuhu. ² Ọ phòduakwaru-a nwanshị nta-a; iphe ọbu, unu nweru ọbu anwunyihughee ẹnya. Ọo ya bụ t'unu lutehukwaphu muru ẹnya; kwaberu iya ẹnya; k'ophu ọo-jakerehu. Ya dataakwaru unu; phụwa l'iphemiphe ọbule, unu eme ta dudu ọphu unu metabewaru ẹge gbaru unu l'ifu Nchileke. ³ Ọo ya bụ t'unu nyatajekwaphu ozi-oma ono, unu nuru lẹ nchị nù; kwetakwaphu ono. Unu vudoshikwaaphu ike l'iphe ozi-oma ono ekfu. Unu atakwaaphu onwunu ọta iphe dụ eji, unu eme; ghaa umere lakfuta Nchileke. Ọ -bükwaru l'unu te elutehudu muru ẹnya bẹ ya a-tükwa unu l'ukfu; mbụ byalephu l'ọ bụ onye iphura, ẹ-te nwedu onye amaję teke ọoby. Ọo ya bụ l'unu ta abyadu bya ama egbe teke ọbu, ya a-byakfuta unu ọbu.

⁴ Obenu l'ọ nwekwaru-a umadzu olemole, unu l'ẹphe nọ lẹ Sádísu l'èke ono, e-te merushidu onwẹphe. Ọ bụ ndu ono e-ye uwe ọcha; yẹbedua yẹle ẹphe eburu eburu; okfu l'ọ bụ iphe ruberu ẹphe ndono. ⁵ Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ Nchileke e-ye uwe ọcha ono. Onye ono bẹ ya ta abyakwa bya efuchafu ẹpha iya l'èkwo ẹke e deshuru ẹpha ndu a-nọ ndzụ gbururu jeye. Ya e-vudo l'ifu Nna iya; mę l'ifu unwu-ojozi Nna iya ono, nọ l'imigwe ono raa ya arara: l'onye ono bẹ bükwa onye nọ iya l'èka.

⁶ T'onye nweru ẹnu-nchị ngabekwa nchi; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ozi, e ziru Chọchi Filadélufiya

⁷ "Iphe mu e-de l'èkwo nù ojozi-imigwe, eleta chọchi Filadélufiya ẹnya bụ:

Qwaa bụ ozi, onye ono, dụ nsọ; mbụ onye ono, bụ iya bụ ọkpobe onye ire-lanu ono ziru. Onye ono bụ iya gude ire-igodo eze, bụ Dévidi; mbụ onye bụ iya abuje: ọ -guhawa ọzo; to nwehedu onye ọdo, hakwadu k'aguchi iya. Teke bụ l'ọo aguchi b'ọ guchiru iya; to nwehedu onye ọdo, a-guha iya nù. ⁸ Ya makwaru-a iphemiphe ọbule, unu eme l'ọ ha. Unu lekwa lẹ ya guhaakwaru ọzo gheberu unu ọnu. E to nwekwa onye ha kẹ aguchi iya. Ya makwaru-a l'ike ta hadu unu nshinu. Obekwanu l'unu vudoshilekwaphu ike l'okfu ono, ya kfuru ono; l'emekwa iya phụ ememe; unu ta túbua ẹgo l'unu ta bụdu ndu nk'iya. ⁹ Unu lekwa ndu ono, bụ ọgbo, abajeru Sétanu ẹja ono; mbụ ndu ono, egudeje ẹjo-ire sù l'ẹphe bụ ndu Ju; l'ẹphe ẹ-ba bụ iya ono. Ndu ono bẹ ya e-me: ẹphe abya ebyishi ikpere l'ifu unu; baaru unu ẹja. Ọ bụ ẹge ono bẹ ya e-shi mee; ẹphe amaru lẹ ya yeru unu obu. ¹⁰ L'ọ nwekwaru iphe-ẹhuka a-dakfuta ndu bụ l'eliphe mgburumburu. Iphe-ẹhuka ono a-datakọta madzụ kpmakpamu. Teke iphe-ẹhuka ono byaru bẹ ya a-kwachikwa-a unu t'ẹ b'ọ nwe iphe e-me unu. Ishi iya aburu l'unu doberu obu l'iphe ono, ya ziru unu ono, bụ iya bụ t'unu vudoshia ike; unu atajeru iphemiphe ọbule nshi. ¹¹ Ya ta anọhekwa ọphu baru nwishi nta-a; ya abya. Unu gudeshikwaa iphe ono, bụ nk'unu ono ike; k'ophu ẹ too nwedu onye a-nyichata unu okpu-eze ono, bụ iya bụ ndzụ gbururu jeye ono, Nchileke e-gude bua unu nggo ono. ¹² Ọ kwa onye luru ọgu ono; mekputa; bẹ ya e-me t'ọ dụ l'ọ bụ itso lanu l'itso, gude eze-ọlo Nchileke iya. Yọ buru l'èke ono bẹ onye ọbu a-noduwaru jeye lẹ tutu yoyo. Ya abya edee onye ọbu ẹpha Nchileke iya ono l'atifu; dekwa ya phụ ẹpha obodo kẹ Nchileke iya ono, bụ iya bụ Jerúsalemu ọphungu ono. Obodo ono bụ l'imigwe l'èke Nchileke iya ono nọ bẹ oo-shi bya. Ya abya edefukwaaphu ẹpha ọphungu kẹ yẹbedua l'atifu onye ono.

¹³ T'onye nweru ẹnu-nchị ngabekwa nchi; nua iphe-a, Ume Nchileke ekfuru chọchi lẹ chọchi ha-wa!

Ozi, e ziru Chọchi Layodísiya

¹⁴ "Iphe mu e-de l'èkwo nù ojozi-imigwe, eleta chọchi Layodísiya ẹnya bụ:

Qwaa bụ ozi, o ziru mbụ onye ono, ẹpha iya bụ: 'Ono kwa ẹge ọ dū' ono; mbụ onye ono, gbaru t'ẹ gude ire iya ẹka l'iphemiphe ọbule, ookfu ono; b̄uru iya bụ onye kfuru ayi ọkpobe okfu Nchileke; b̄ukwaru iya ph̄u b̄u onye iphemiphe ọbule, Nchileke keru lẹ mgboko-a shi l'ẹka. ¹⁵ Ya makotakwaru-a iphe b̄u iphe unu eme l'ọ ha. Ya makwaru-a l'unu te kfukahudu ibyiya ọphu unu vudo; t'a maru iya. L'unu te gudedu obu unu l'ọ ha etso iya; unu te kfukahukwanu l'unu ta b̄udu ndu nk'iya. Obenu l'ọ ọbukwanu iya t'a s̄u l'unu n̄olephu lẹ nan̄u: l'unu gude obu unu l'ọ ha etso iya; ọphu b̄u l'unu ta b̄udu ndu nk'iya. ¹⁶ Ọo ya b̄u; keshinu unu te vudodu l'unu gude obu unu l'ọ ha etso iya; unu te vudo l'unu ta b̄udu ndu nk'iya b̄e ya a-jikakwa unu tengu. ¹⁷ Unu an̄oduje asa nsasa l'unu nweru iphe; l'iphe ekwebukwaaru unu; to nwe iphe ọko iya d̄uru unu. Ọlobu; nsh̄o unu; unu ta maduru l'unu d̄u k'oyoru ọshi; k̄e l'unu akpa ụkpa; l'ats̄u ishi; agba ọtu. ¹⁸ Ọo ya b̄u l'ọkwa, ya anmaru unu b̄u t'unu byachia bya az̄uta iya mkp̄ola-ododo, a n̄waru an̄n̄n̄ l'ọku; k'ọphu oo-me t'unu b̄uru ndu nweru iphe. Unu abyakwaphu bya anmata iya uwe ọcha yeje; t'unu ba agbahe ọtu. Unu az̄utakwa iya ph̄u ọḡvu-ẹnya; tee l'ẹnya unu ono; wata ọphu ụzo. ¹⁹ L'ọ kwa iphe b̄u ndu ya yeru obu b̄e ya abaj̄eru mba; h̄u ẹphe àh̄h̄h̄ t'ẹphe maru iphe. Ọo ya b̄u; unu guderu obu unu l'ọ ha meje ẹge ono, ya kfuru unu ono; unu ataa onwunu ụta iphe d̄u ẹji, unu eme; ghaa umere lakfuta Nchileke. ²⁰ Unu lekwa! Ya vudokwa l'onu ụlo; ak̄u ẹka l'ibo. Onye -n̄uru olu iya; ḡuhaar̄u iya ụlo; ya abata yele onye ọbu erigba nri: onye eria k'ibe iya; onye eria k'ibe iya.

²¹ Ọ kwa onye l̄uru ọgu ono; mekputa; b̄e ya e-kwe t'ọ n̄onyabe iya l'aba-eze iya; b̄u iya b̄u ẹge-a, ya l̄uru ọgu; yebedua; mekputa; bya an̄onyabe-wa Nna iya l'aba-eze nk'iya-a.

²² T'onye nweru ẹnu-nch̄i ngab̄ekwa nch̄i; n̄u iphe-a, Ume Nchileke ekfuru ch̄ochi lẹ ch̄ochi ha-wa!"

4

Obaru Nchileke ẹja l'imigwe

¹ T̄o d̄u iya b̄u; onanu emelelephu; mu abyakwa bya elee ẹnya; ph̄u ụzo, gheru onu l'imigwe.

Olu ono, kfuhawaru yeru mu l'odungu ono; mb̄u olu ono, ada l'ọ b̄u ụpyoku ono as̄u mu: "T̄e mu nyibata l'eli ẹke-a t̄e ya koshi mu iphe mefutaje n̄u l'uzo ifu." ² E ji ekfu-wa; Ume Nchileke abya ẹjile mu ph̄u ẹhu. Mu abya elee ẹnya; yo nweru aba-eze, n̄o l'imigwe l'ẹke ono. Yo nwekwaruphu onye d̄ugaru iya n̄u. ³ Onye ọbu, d̄ugaru l'aba-eze ọbu b̄e ifu egbulephu m̄urumuru l'ọ b̄u mkpuma ọbu, vu oke aswa, iphoro iya te ekwejedu t'ẹ lee ya ẹnya. Iphe eekuje mkpuma ono b̄u j̄as̄up̄a. Ifu onye ono achakwa v̄ji l'ọ b̄u egbe mkpuma ọbu, ereshikwaphu ire ike, ekeje uswuswe, eekuje k̄an̄liyan̄u. Iphe n̄o-pheru aba-eze ono mgburumgburu b̄u evu-mini, eekwaphu onyingu-onyingu l'ọ b̄u egbe mkpuma ọbu, vu oke aswa, eeku iya b̄u ẹm̄er̄al̄ud̄u. ⁴ O nweru ụkporo aba-eze l'aba-eze ẹno ọdo, n̄o-pheru aba-eze ono mgburumgburu. Ndu b̄u ọgurenya ad̄u ụkporo l'ẹno d̄ugatsuaru l'aba-eze ono. Ẹphe eyekota uwe ọcha, achagbaa pemu-pemu l'ẹhu l'ẹhu; kp̄utsuaru okpu-eze l'ishi. Okpu-eze ono l'ọ ha b̄e b̄ukota mkp̄ola-ododo b'ẹ gude meshia ya. ⁵ Ebemu-igwe eshi l'aba-eze ono l'eku oswi k̄e m̄eremu! M̄eremu! Igwe l'ede edede; agba agbagba; at̄u egbe-igwe. Its̄oku its̄oku ụzo ẹsaa an̄odugbaa l'ifu aba-eze ono; l'enwu ọku; b̄u iya b̄u Ume ẹsaa ono, shi l'ẹka Nchileke ono. ⁶ Iphe ọdo, n̄ofukwaaphu l'ifu aba-eze ono b̄u iphe ọbu, d̄u l'ọ b̄u eze ẹnyimu. Eze Ẹnyimu ono b̄e aph̄u ụzo l'ọ b̄u iphe e gude onyo mee.

O nweru ụzo iphe ẹno, n̄ogbaa ndz̄u, n̄o l'echi aba-eze ono. Iphe ono abya an̄-
phekwaaphu aba-eze ono mgburumgburu. Iphe ẹno ọbu b̄e t̄uko ẹkemeke ọbule l'iphe
b̄u ẹhu iya mokashia ẹnya: ifu l'az̄u. ⁷ K̄e ọdungu l'iphe ẹno ono, n̄ogbaa ndz̄u ono
b̄e d̄ulephu l'ọ b̄u agu. K̄e ebo ad̄ulephu l'ọ b̄u oke-eswi. K'ẹto nweleruphu ifu l'ọ b̄u
madz̄u. Ọphu kwe iya ẹno b̄e ifu nk'iya d̄ulephu l'ọ b̄u ugo, ephe ephephe. ⁸ Iphe ono,
n̄ogbaa ndz̄u ono; ẹphe ẹno b̄e nwetsuaru ẹb̄a ishingu ishingu l'ẹhu l'ẹhu. Ọ kwaphu
ẹge ono b̄e ẹnya t̄ukoru ephe ẹhu dzuru; mb̄u jeye lẹ mkpuli ẹb̄a iya ono. Eswe l'enyashi
b̄e ephe an̄okotaje l'egvu; l'agu:

"Ọ d̄u ns̄o; ọ d̄u ns̄o; ọ d̄u ns̄o;
mb̄u Nnajiufu ono,
b̄u Nchileke, b̄u iya
b̄u Ọkaribe-Kak̄ota-Ike.
Ọ b̄u iya b̄u Nchileke ono,
shikpelephu n̄oduta;

bùru iya nọ nta-a;
bùru iya bù onye ono, abya nù ono.”

⁹ Iphe ono, nọgbaa ndzù ono ẹphe ẹno agukpelephu egvu; aja onye ono, nọ ndzù gburruru jeye ono, bù iya dugaru l'aba-eze ono ajaja. Ẹphe agukwa iya phù gude akwabẹ iya ugvu; gude iya etu iya ẹpha. Yoo buje; ẹphe gulephu egvu ono; ¹⁰ ọphube ụkporo ndu bù ọgurenya lẹ ndu bù ọgurenya ẹno ono adashia; kpubetsua ifu l'alì ifu onye ono, nọ l'aba-eze ono; mbù onye ono, bù iya nọ ndzù gburruru jeye ono; l'abaru iya ẹja. Ẹphe abya ekpushia okpu-eze ẹphe dobegbaa l'ifu aba-eze ono; l'agù egvu; asuje:

¹¹ “Ọ bù nggu bù Nnajiufu ayi;
bùru nggu bù Nchileke ayi!
Ọ bù nggu bẹ iphe bù ajaja;
ugvu; mẹ ike bù nke ngu.
Ishi iya aburu l'ọo nggu
keru iphemiphe ọbule;
bùru l'ọ bù uche-obu ngu t'ẹphe nọdu;
meru iphe ẹphe nọ;
bùru iphe e keru ekeke dobe.”

5

Nwatùru ono; mẹ ẹkwo, a gwọru agwọgwo

¹ Tọ dọ iya bù; mu abya aphua l'o nweru ẹkwo, a gwọru agwọgwo, ọ pa l'ẹka mbù onye ono, dugaru l'aba-eze ono. Ẹkwo ono b'e deru iphe: ifu mẹ azụ. A gwọo ya agwọgwo; gude iphe-ọhubama ẹsaa nyachishia ya. ² Mu aphua ojozi-imigwe lanù, e yeru ike, ha nshinu l'ẹka; ẹke ọora iya arara arashì iya ike; asuje: “?Bù onye bù onye lefuru onwiya ẹnya lẹ ya gbaru k'oniyashi iphe-ọhubama ono, e gude nyachishia ẹkwo ono, a gwọru agwọgwo ono; ?onye a-bya anyashia ya; phushia ya?” ³ To nwe m'ọ bù onye lanù l'imigwe; mẹ lẹ mgboko; m'ọ bù l'ime alì, dọru ike phushia ẹkwo ono, a gwọru agwọgwo ono; ọphu ọ bùru kẹ lee ẹnya l'ime iya. ⁴ Mu awata ọra ẹkwa; rashia ya ike; kẹ l'ẹ to nwedu onye a phuru, gbaru k'ọphushi ẹkwo ono; ọphu ọ bùru kẹ ole ẹnya l'ime iya. ⁵ Tọ dọ iya bù; onye lanù lẹ ndu bù ọgurenya ono asù mu: “Tẹ mu ba arashì ẹkwa.” Wo mu: “Tẹ mu lekwa; l'onye ono, ẹpha iya bù Agu, shi l'ikfu Júda ono, bù iya bù O-shi-l'eri Dévidi bẹ luakwaru ọgu ono; mekputawa. Ọ kwa iya bù onye a-dù ike nyashia iphe-ọhubama ẹsaa ono, e gude nyachishia ẹkwo ono; woru iya phushia.”

⁶ Tọ dọ iya bù; mu abya aphua Nwatùru ono l'ẹke o vudo lẹ mgbaku aba-eze ono ye lẹ iphe ono, nọgbaa ndzù ono ẹphe ẹno. Yo vudokpelephu l'ifu ụkporo ndu bù ọgurenya lẹ ndu bù ọgurenya ẹno ono. Nwatùru ono bẹ dọkpelephu l'e gbujehawaru iya rù egbugbu; gude chĩa ẹja. Nwatùru ono bẹ furu mpo ẹsaa; mokwaaphu ẹnya ẹsaa, bù iphe nọ-chigbaaru ẹnya Ume ẹsaa Nchileke; mbù Ume ẹsaa, Nchileke zikashikotawaru t'ẹphe dzuru eliphe mgburumburu. ⁷ Nwatùru ono atugbua jekfube onye ono, dugaru l'aba-eze ono; bya anata iya ẹkwo ono, a gwọru agwọgwo, ọ pa l'ẹka-ùtara ono. ⁸ Yo wotalephu ẹkwo ono; iphe ono, nọgbaa ndzù ono ẹphe ẹno; mẹ ụkporo ndu bù ọgurenya lẹ ndu bù ọgurenya ẹno ono abya abụkotaru Nwatùru ono pee l'ifu; baaru iya ẹja. Ndu bù ọgurenya ono apatsuaru eze une l'ehu l'ẹhu; mẹ eze efere, e gude mkpọla-ododo kpọtusua. Iphe nọgbaa l'efere ono bù insensu. Ẹnwuru-ọku insensu ono nọ-chiru ẹnya ekfufu ono, unwu Nchileke anọduje ekfu anù yẹbe Nchileke ono. ⁹ Ya ndono; ndu bù ọgurenya ono agukpelephu egvu ọphungu asuje:

“Ọ bù nggu gbaru
k'owota ẹkwo ono;
nyashia ya iphe-ọhubama
ono, e gude
nyachishia ya ono.
E gburu ngu egbugbu;
nggu egudewa mee ngu
gbataru Nchileke madzù;
mbù ndu shigbaa l'iphe,
bù ikfu, dọ l'iche iche;
iphe bù okfu-alì ndu,
dọ iche iche;
mkpukpu lẹ mkpukpu ha;
mẹ iphe bù mbakeshi phuu.

¹⁰ I mewaru ẹphe;

èphe abùgbaaru eze;
mekwaaphu èphe;
èphe abùgbaaru ndu
achijeru Nchileke ayi eja.
Yò bùru èphe a-nòdu achì mgboko.”

¹¹ Ya ndono; mu abya aphua unwu ojozi-imigwe, ha l'igwe. Mu anukwaaphu olu èphe. Unwu ojozi-imigwe ono karikwaru unukurunu ugbo olemole; mbù l'èphe hakpoo l'igwe; k'ophu è to nwedu onye ha kẹ guta èphe l'ogu. Èphe atuko l'èphe ha; èphe l'iphe ono, nògbaa ndzù ono èphe èno; mẹ ndu bù ògurenya ono; dọ-pee aba-eze ono mgburumgburu. ¹² Èphe azù egvu azushi iya ike; asuje:

“Nwaturu ono, e gburu;
gude chia eja ono
gbakwaru t'iphe, bù ike;
iphe, bù mmamiphe;
iphe, bù èku; ugvu;
iphe bù ajaja; odu-biribiri;
mẹ onu-oma bùru nk'ia!”

¹³ Mu anua eke iphe bù iphe Nchileke keru ekeke dobe l'imigwe; mẹ ophu o keru dobe l'eliphe; mẹ ophu o keru dobe l'ime alì; mẹ ophu o keru dobe l'eze enyimu tukoru azù egvu asuje:

“T'iphe bù onu-oma;
ugvu; ajaja;
òbu ishi k'iphemiphe obule
bukotaru k'onye ono,
dugaru l'aba-eze ono;
mẹ Nwaturu ono gbururu
jeye lẹ tutu yoyo!”

¹⁴ Iphe ono, nògbaa ndzù ono èphe èno atuko zua: “Ono kwa ege o dọ-!” Ùkporo ndu bù ògurenya lẹ ndu bù ògurenya èno ono abukotaru pẹ; kpube ifu; baaru onye ono, dugaru l'aba-eze ono; mẹ Nwaturu ono eja.

6

Iphe-ohubama, e gude nyachishia ekwo ono

¹ Tò dọ iya bù; mu aphua teke Nwaturu ono bya bya anyafu k'odungu l'uzo iphe-ohubama esaa ono, e gude nyachishia ekwo ono. Mu anua ege nanu l'uzo iphe èno ono, nògbaa ndzù ono gude olu, daru l'ò bù egbe-igwe; sù: “Ngwaa!” ² Mu abya elee enya; phua inya ocha. Onye agba inya ono aparu uta, eegudeje agba akfu. Onye ono b'e kpuberu okpu-eze l'ishi. Yò dugaru l'eli inya ono gbachia; yò bùru iya oje ogu. Yo jeshia olu ndu ohogu iya ege oolujehawa èphe.

³ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama k'èbo l'uzo iphe-ohubama esaa ono, e gude nyachishia ekwo ono. Mu anua ege k'èbo l'uzo iphe èno ono, nògbaa ndzù ono sùru: “Ngwaa!” ⁴ Inya odo alufutakwa. Yò bùru inya, eke uswuswe l'ò bù oku. Onye dugaru l'eli iya b'a paru ogu-mbeke, ha nshinu pẹ. E zi iya t'o je emee tẹ ndiphe tsoje ibe èphe ogu; gbushije ibe èphe; k'ophu èhu-agu ta abyahedu bya anodukwadu l'eliphe.

⁵ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama k'eto l'iphe-ohubama ono. Mu anua ege k'eto l'iphe èno ono, nògbaa ndzù ono sùru: “Ngwaa!” Mu abya elee enya; phua inya ojingu. Onye dugaru l'eli iya aparu iphe eegudeje eme t'a maru ege era iphe beru. ⁶ Mu anua iphe dulephu l'ò bù olu madzù l'echilabu uzo iphe èno ono, nògbaa ndzù ono. Yoo sùje: “L'iphe e-retabe ire; k'ophu bù lẹ nji, e gude aswa ozi ujiku lanu gota bulephu onye lanu nwenkinyi b'oo-ji èpho. Echa, e gude aswa ozi ujiku lanu wuta aburu umadzu eto kpau b'oo-ji èpho.* O bulephu t'e b'e mebyikwa manu yele mée emebyi!”

⁷ Nwaturu ono abyakwa bya anyafu iphe-ohubama ono k'èno ya. Mu anua eke iphe ono, nògbaa ndzù ono k'èno sùru: “Ngwaa!” ⁸ Mu abya elee enya; phua inya, nwaru anwanwa l'ò bù odzu. Onye dugaru l'eli iya aburu Anwuha gedegede. Iphe etso iya l'azu aburu Alì-maa. A bya èkèè eliphe uzo èno; woru uzo lanu ye èphe l'eka t'èphe gude ogu-mbeke; mẹ ejo-egu; mẹ mgbonwu; mẹ ejo anu-egu-egbudu gbushia èphe.

* 6:6 6:6 Iphe a kwata dee l'okfu Giriku; l'èke-a ta bukwa nji; mẹ echa. Iphe eekfu okfu iya kwa “witu”, bù iphe eegudeje eme buredi; mẹ “balì” eerijekwaphu eriri.

⁹ Tò dù iya bú; Nwaturu ono abya anyafù iphe-òhubama ono k'ise. Mu aphua ɛnya-ngweja Nchileke l'èke ono. Iphe jiru mkpuli èke ono, aachijeru Nchileke eja ono aburu maa ndu ono, e gburu l'ike ono; okfu l'èphe kwetaru iphe okfu Nchileke k'furu; mè okfu l'èphe shi anòduje eme ekoshi l'èphe bú kẹ Nchileke. ¹⁰ Èphe atùko l'èphe ha l'ara iya arashì iya ike; sù: "Nnajiufu-e! O bú nggu bú onye dù nsò; búru nggu bú onye emeje iphe ège i k'furu iya. ?Nan ege aa-nò-tabe; temanu nggu ekpe-e ndu bu l'eliphe ikpe; gwata èphe ugwo egbugbu-wa, èphe gbushiru èphe-wa?" ¹¹ Tò dù iya bú; a bya ekeshikotaru èphe uwe-nlòkpuru, a chagbaa pemu-pemu l'èhu l'èhu; bya asù èphe: "T'èphe nòduru tuta ume, èphe atuta. Èphe ataa nshi; ngabèfua nwanshi; l'èphe tee dzukwaa." Wo èphe: "T'èphe tụtakpelephu ume ono jeye teke èphe e-dzu edzudzu; tẹmanu. L'ò kwa ège ono, e gbushiru èphebedua ono bú ège e gbufutajekwaphu igweligwe ndu òdo l'eliphe; mbù ndu ono, búkwaphu unwunna èphe; l'ejeru Nchileke ozi ège ono, èphebedua jeru iya èya ono."

¹² Mu aphua teke ò nyafuru iphe-òhubama ono k'ishingu. Alì awata onma jijiji anmashi iya ike. ɛnyanwu ejikputa; jihu kẹ hunyihunyi l'ò bú uwe-aphù. Onwa l'oplu aghò; kekota ròbóngu l'ò bú mee.† ¹³ Mkpò-kpodo, nò l'igwe adashì l'ò bú oshi figu, erishihu akpuru, è-ta kadù akaka teke oke phèrèphèrè èphe; l'anma iya yikayika. ¹⁴ Igwe agwolephu l'ò bú utute; gwofu; a phù-beru iya. A tuko iphe bú ugvu; mè ikfuli, nò nù wofu l'èke, o shi nòdugbaa. ¹⁵ Ya ndono; iphe bú ndu eze kẹ eliphe; ndu oke amadù phè; ndu ishi soja; ndu nweru iphe; ndu òkpèhu nò; mèkpo onyemonye òbule: ohu mè amadù atùko l'èphe ha je edomishia onwèphe l'ògba; mè lẹ mgbaku mkpuma, nògbaa l'èke ugvu nò. ¹⁶ Èphe echikutsua ugvu ono; mè eze mkpuma ono: "T'ò zee zèpyabe èphe; domia èphe t'onye ono, dùgaru l'aba-eze ono ba phù èphe; mè tẹ Nwaturu ono ba azùbe èphe oke èhu-eghughu iya. ¹⁷ Ishi iya aburu lẹ mbòku oke èhu-eghughu onye ono, dùgaru l'aba-eze ono; mè kẹ Nwaturu ono a-dakfuta ndiphe bẹ ruwaru nù. ?Bù onye ha k'òkpofu iya l'ifu nta-a?""‡

7

Ndu, e meru iphe-òhubama l'atatifu

¹ E meebelephu; mu abya aphua ojozi-imigwe èno ège èphe vudo l'uzo èke alì jèberu; igwe ejebe uzo èno. Ojozi ono èphe èno alo-gudetsua phèrèphèrè, eshije l'uzo èke ono; t'è b'ò phehe lẹ mgboko. To nwehe phèrèphèrè, èphe lẹ mgboko; too phe l'alì; too phe lẹ mini; too phe l'oshi. ² Mu abya aphua ojozi-imigwe òdo; l'èke o shi l'uzo ɛnyanwu-ahata èphe abya. Ojozi ono bẹ gude iphe shi l'èka Nchileke ono, nò ndzù ono; mbù iphe eegudeje eme iphe-òhubama l'èhu. Yò bya araa ya arara rashia ya ike; asùje ojozi èno phù, Nchileke ziru t'èphe je emebyishia alì; mebyishia mini phù; ³ sù èphe: "T'èphe be emebyiodukwa alì; m'ò bú mini; m'ò bú oshi. Iphe òdungu, èphe e-vuoduru uzo mee búkwa t'èphe meodu iphe bú ndu ejeru Nchileke ayi ozi iphe-òhubama l'atatifu." ⁴ A kò umadzu ole, e meru iphe-òhubama Nchileke ono; mu anà ya. Èphe dù òkporo unu madzù ugbo iri l'èsato.* Ndu ono shikota l'iphe bú ikfu unwu Ìzuru l'iche l'iche. ⁵ Ndu e meru iphe-òhubama ono

l'ikfu kẹ Júda dù
 òkporo unu l'unu iri.†
 Ndu k'ikfu Rúbènu dù
 òkporo unu l'unu iri.
 Ndu k'ikfu Gádu dù
 òkporo unu l'unu iri.

⁶ Ndu k'ikfu Ásha dù
 òkporo unu l'unu iri.
 Ndu k'ikfu Náfutali dù
 òkporo unu l'unu iri.
 Ndu k'ikfu Manásè dù
 òkporo unu l'unu iri.

⁷ Ndu k'ikfu Simiyónu dù
 òkporo unu l'unu iri.
 Ndu k'ikfu Lívayi dù
 òkporo unu l'unu iri.
 Ndu k'ikfu Ísaka dù
 òkporo unu l'unu iri.

† 6:12 6:12 Jów 2:31; Ndu 2:20. ‡ 6:17 6:17 Jów 2:31. * 7:4 7:4 Iphe ò bú bú 144,000. † 7:5 7:5 Iphe ò bú bú 12,000.

⁸ Ndu k'ikfu Zébulónu dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri.
 Ndu k'ikfu Jósefu dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri.
 Ndu k'ikfu Bénjaminu dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri.

Ikpoto ndu ọ̀do, bụ 'aguta aguta

⁹ E meebe; mu abya elee ẹnya; phua ikpoto ndu, nmaru ekfurekfu; k'ophu bụ l'ẹ to nwedu onye, ha kẹ guta ẹphe l'ogu. Ndu ono bụ ndu shikota l'iphe bụ mbakeshi; shi l'iphe, bụ ikfu l'ikfu, nonu; shi l'iphe bụ mkpukpu lẹ mkpukpu; mẹ l'iphe bụ okfu-ali, dù iche l'iche lẹ mgboko. Ẹphe atuko l'ẹphe ha yekota uwe-nlọkpuru, acha ụcha; vudokota l'ifu aba-eze ono; mẹ l'ifu Nwaturu ono; patsuaru igu l'ẹka. ¹⁰ Ẹphe atuko ara iya arara arashi iya ike; asuje: "Adzọdzo ono, a dzọru ayi ono bukwa l'ẹka Nchileke ayi b'o shi; mbụ Nchileke ono, bụ iya dugaru l'aba-eze ono. Adzọdzo ono eshikwaphu l'ẹka Nwaturu ono." ¹¹ Ojozi-imigwe ono l'ẹphe ha atuko bya adọ-peehe aba-eze ono mgburumgburu; dọ-peehe ndu bụ ọgurenya ono mgburumgburu; dọ-phekwaaphu iphe ẹno ono, nọgbaa ndzụ ono mgburumgburu. Ụnwu ojozi-imigwe ono l'ẹphe ha abya aburu pẹe l'ifu aba-eze ono; baaru Nchileke ẹja; ¹² asuje: "Ono kwa ẹge ọ dù! T'iphe bụ onu-oma, aago aogo; mẹ ajaja; mẹ mmamiphe; mẹ ekele; mẹ ụgvù; mẹ ike; mẹ agburu-ẹhu buru kẹ Nchileke ayi gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ono kwa ẹge ọ dù!"

¹³ Ya ndono; onye lanụ lẹ ndu bụ ọgurenya ono aji mu: "Ọ dù mu l'ọ bụ ndu ole bẹ ndu ono, e yetsuaru uwe-nlọkpuru, acha ụcha ono bụ? Ọ dù mu l'ọ bụ awe bẹ ẹphe shi?"

¹⁴ Mu asụ iya: "Nwoke oma; mẹ mu ta makwa. Sụ iya t'ọ kanuru mu ndu ẹphe bụ."

Yọ sụ mu: "Ndu-wa bukwa ndu ono, shi l'ẹjo oke iphe-ẹhuka ono lufuta. Ẹphe gude-wa mee Nwaturu ono, shi l'ẹka Nchileke ono saa uwe-nlọkpuru ẹphe ono; yọ cha ẹge ono. ¹⁵ Ọo ya meru iphe ẹphe vudo l'ifu aba-eze Nchileke; l'abaru iya ẹja eswe l'enyashi l'ime eze-ulo iya. Yọ buru onye ono, dugaru l'aba-eze ono bẹ anonyabeje ẹphe; l'echi ẹphe; t'ẹ b'o nwe iphe e-me ẹphe. ¹⁶ Ẹgu ta abyahedu bya agukwadu ẹphe; mini ta aguhe ẹphe. Anwu ta abyahakwa bya echi ẹphe ọdo; to nwehe okpomoku iphe ọdo, byakwadu bya ekpo ẹphe. ¹⁷ Ishi iya aburu lẹ Nwaturu ono, nọ l'echi aba-eze ono a-nodu eleta anye ẹnya l'ọ bụ onye echi aturu, letaru aturu iya ẹnya. Oo-dujeru ẹphe je ẹke mini, anje ndzụ futaru. Nchileke a-tuko iphe, bụ ẹnya-mini, nọ ẹphe l'ẹnya fuchaa."

8

Iphe-ohubama k'ẹsaa, e gude nyachishia ekwo ono

¹ Tọ dù iya bụ; Nwaturu ono anyafulephu iphe-ohubama ono kẹ ẹsaa, e gude nyachishia ekwo ono; ẹkemeke obule l'imigwe adakota shikongu; buru rigbidingu jeye iphe ha l'ọ bụ nkere-ẹbo awa lanụ. ² Ya ndono; mu abya aphua ojozi-imigwe ẹsaa ono, evudoje l'ifu Nchileke ono. A bya achee ẹphe ụpyoku ẹsaa.

³ Ojozi-imigwe ọdo abyatashia ẹke ono; byade; gude efere, e gude mkpola-ododo mee. Yọ buru l'efere ono bẹ aakpoje insensu oku. Ojozi-imigwe ono abya evudo l'ẹnya-ngweja Nchileke ono. Ẹnya-ngweja insensu ono dulephu l'ọ bụ okpokoro, e gude mkpola-ododo mee. Tọ dù iya bụ; a bya anụ ojozi-imigwe ono insensu, ha nshinu t'ọ gwakobe ẹnwuru-oku iya l'ekfukfu ono, ndu kẹ Nchileke anọduje ekfu anụ Nchileke ono t'ọ tuko kpolihu kpoo tūu kpokfube Nchileke. ⁴ Tọ dù iya bụ; ẹnwuru-oku insensu ono; mẹ ekfukfu ono, ndu kẹ Nchileke ekfufe anụ Nchileke ono ekpolihu; shi ojozi-imigwe ono l'ẹka kpoo tūu lakfushia Nchileke. ⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono ewota efere ono; bya eshi l'ẹnya-ngweja Nchileke ono vọ-jia ya oku; woru iya tūa l'eliphe. Mgboko aswokobe; igwe l'ede edede; l'agba agbagba; l'atụ egbe-igwe; ebemu-igwe l'eku oswi kẹ mọremu mọremu; ali l'anma jijiji.

Uppyoku

⁶ Ya ndono; ojozi-imigwe ẹsaa ono, chị ụpyoku ẹsaa ono abya akwakobe k'ogbu ụpyoku ẹphe.

⁷ Ojozi-imigwe kẹ ọdungu abya egbua ụpyoku nk'iya. Aka-mini; mẹ oku, a gwakoberu mee awatawaphu achichi l'ọ bụ mini l'eliphe. Oku ẹkẹe eliphe ụzo ẹto; kepyashia ụzo lanụ; bya ẹkẹe oshi ụzo ẹto; kepyashia ụzo lanụ; bya atuko iphe bụ ẹwu onyingu kepyashikota.

⁸ Ojozi-imigwe k'ẹbo abya egbua ụpyoku nk'iya. A bya aparu iphe obu, dù l'ọ bụ eze ugvu, ha nshinu, enwu oku raphuraphu chee l'eze ẹnnyimu, nọkota l'eliphe. Eze Ẹnyimu

ékèé ọ̀zo ẹ̀to; ọ̀zo lanu abukotarū mee. ⁹ Iphe, nọ ndzu, bu lẹ̀ mini ékèé ọ̀zo ẹ̀to; ọ̀zo lanu anwushihukota. Ugbō-mini ékèé ọ̀zo ẹ̀to; ọ̀zo lanu emebiyishihukota.

¹⁰ Ojosi-imigwe k'ẹ̀to abya egbua ọ̀pyoku nk'ia. Eze mkpọ-kpodo, enwu raphuraphu l'ọ̀ bụ ọ̀ku itsu-ọ̀ku eshi l'imigwe bya adaa; kélẹ̀phu iphe bụ mini l'ọ̀ ha; mẹ iphe bụ ọ̀gba-mini ọ̀zo ẹ̀to; daa l'uzo lanu. ¹¹ Ẹ̀pha mkpọ-kpodo ono bụ "Age". Mini, nọ lẹ̀ mgboko ékèé ọ̀zo ẹ̀to; ọ̀zo lanu awata ọ̀tso ile l'ọ̀ bụ age. Ikpetuma ndu ngataru mini ono, bụ ndu nọ lẹ̀ mgboko anwushikota. Ishi iya aburu lẹ̀ mini ono atso ile.

¹² Ojosi-imigwe k'ẹ̀no abya egbua ọ̀pyoku nk'ia. E kèé ẹ̀nyanwu ọ̀zo ẹ̀to; chia ọ̀zo lanu iphe. Bya ékèé ọ̀nwa ọ̀zo ẹ̀to; chia ọ̀zo lanu iphe. Bya ékèé mkpọ-kpodo ọ̀zo ẹ̀to; chia ọ̀zo lanu iphe; k'ọ̀phu ọ̀zo lanu l'iphoro ẹ̀phe gbahuru ọ̀chi. Eswe ékèé ọ̀zo ẹ̀to; iphoro ta nọhe l'uzo lanu. Yọ̀ bukwaruphu ege ono b'ọ̀ dakfuru ẹ̀nyashi; mbu yo kèé ẹ̀to; ọ̀zo lanu akafukpooru ọ̀gba ọ̀chi.

¹³ Mu abya elee enya; ọ̀pua ugo lanu; ẹ̀ke oophe l'akpamigwe. Ugo ono ara iya arara l'arashi iya ike; asuje: "Nshọ unwu-eliphe! Nshọ unwu-eliphe! Aphu atsuru ndu bu lẹ̀ mgboko teke ojosi-imigwe ẹ̀to ono, phoduru nu ono e-gbufua ọ̀pyoku ọ̀phu ẹ̀phe abya egbugbu!"

9

¹ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; ojosi-imigwe k'ise abya egbua ọ̀pyoku nk'ia. Mu aphua mkpọ-kpodo, shihawa l'imigwe daa lẹ̀ mgboko. E woru ire-igodo, eegudeje tuhaa ẹ̀ke eeshije enyiba l'ime Iduma Maa nu iya. ² Mkpọ-kpodo ono abya atuhaa ẹ̀ke eeshije nyiba lẹ̀ Iduma Maa ono. Iduma ono awata okpo ẹ̀nwuru-ọ̀ku; l'ọ̀ bụ ẹ̀ke a kpoberu ọ̀-tata-kfukfu ọ̀ku. Ẹ̀nwuru-ọ̀ku ono emee ẹ̀nyanwu; mẹ akpamigwe; yọ̀ gbaa tsabalangu.* ³ Ya ndono; igube eshi l'enwuru-ọ̀ku ono zelihi; zeba l'eliphe. Igube ono b'e meru t'ọ̀ dọ̀ ike meje iphe ahụ ọ̀ku l'ọ̀ bụ onye akpi gbaru. ⁴ A sụ igube ono t'ẹ̀ b'ọ̀ nwekwa iphe oo-me ẹ̀wu, nọ l'eliphe; too mebyi oshi; ọ̀phu o nwekwa iphe futaru l'alj, mkpekwo nọ, oo-mebyi. Lẹ̀ ndu ọ̀o-nodu anu aphu bukwapu ndiphe ono, ẹ̀ te medu iphe-ohubama Nchileke l'atatifu ono. ⁵ Igube ono b'e ziru t'ọ̀ nua ndiphe aphu ọ̀nwa ise. Olobu t'ẹ̀ b'ọ̀ nwekwa onye oo-gbu egbugbu. Obenu l'ejo ẹ̀hu, ọ̀o-kpa ndiphe bẹ̀ e-selephu ẹ̀phe esese ẹ̀ge akpi esese onye ọ̀ gbaru. ⁶ L'ime ọ̀nwa ise ono bẹ̀ ndiphe a-cho anwuhu; ẹ̀phe ta aphu iya. Ẹ̀gu t'ẹ̀phe nwushihu a-nodu agu ẹ̀phe; obenu lẹ̀ anwuhu phehuwaru; gbalaa.

⁷ Igube ono bẹ̀ dutsulephu l'ọ̀ bụ inya, a kwawaru ngwa k'oje ọ̀gu. Iphe nọtsua ya l'ishi bẹ̀ dutsua l'ọ̀ bụ okpu-eze, e gude mkpola-ododo mee. Ifu iya adutsua l'ọ̀ bụ ifu madzu.† ⁸ Egbushi, nọ iya l'ishi bẹ̀ hatsulephu ogologo-ogologo l'ọ̀ bụ egbushi unwanyi. Eze, nọ iya l'onu adutsulephu l'ọ̀ bụ eze agu.‡ ⁹ O yeshiru iphe l'ume; gude gbobudo obu iya l'ọ̀ bụ uwe-igwé, ndu eje ọ̀gu eje gude gbobudo okpoma. Igidi, o gude ẹ̀ba iya ede dulephu l'ọ̀ bụ ọ̀da igweligwe ugbo-inya; mẹ igweligwe inya kpọ̀ eje ọ̀gu. ¹⁰ Igube ono bẹ̀ nwetsukwaaru nde, oogudeje agba agbagba l'ọ̀ bụ akpi. Eke ike nọ iya, bụ iya bụ ike ono, oo-gude nua madzu aphu ọ̀nwa ise ono aburu l'ude iya ono; b'ọ̀ kpakoro. ¹¹ Onye eze ẹ̀phe aburu ojosi-imigwe ono, bụ iya bẹ̀ Iduma Maa ono n'ẹ̀ka. Ẹ̀pha ojosi-imigwe ono l'okfu Hiburu bụ Abádonu; l'okfu Giriku b'ọ̀ bụ Apóliyonu, bụ iya bụ Onye mgbugbu-madzu.

¹² Ya ndono; ejo iphe-ẹ̀huka kẹ̀ ọ̀dungu eswee; yọ̀ phodukwaru ọ̀zo ejo iphe-ẹ̀huka labu ọ̀do.

¹³ Tọ̀ dọ̀ iya bụ; ojosi-imigwe kẹ̀ ishingu abya egbua ọ̀pyoku nk'ia. Mu anua olu, shi l'enya-ngweja Nchileke ono, e gude mkpola-ododo mee ono. Okfu ono b'e kfuru l'ishi iya ọ̀waa; kfua ya l'ishi iya ọ̀phu; kfua ya l'ishi iya ọ̀phu; kfua ya l'ishi iya ọ̀phu: ọ̀zo ẹ̀no l'enya ẹ̀ke ono. A tuko nukota iya ugbo lanu. Ẹ̀nya ẹ̀ke ono abuleruphu l'ifu Nchileke gedegede b'ọ̀ nọ. ¹⁴ Olu ono asu ojosi-imigwe k'ishingu ono, bụ iya gude ọ̀pyoku ono: "T'ọ̀ tshikota ojosi ẹ̀no ono, e keru egbu dobe l'iku Eze Ẹ̀nyimu Yufurétisu ono." ¹⁵ Ya ndono; a paru ojosi ẹ̀no ono wehakota. Iphe e meru ẹ̀phe doberu bụ k'ọ̀phu ẹ̀phe e-mee iphe ono, a suru t'ẹ̀phe mee ono l'oge teke ono gedegede; mbu l'awa ono gedegede; lẹ̀ mboku ono gedegede; l'onwa ono gedegede; mẹ l'afa ono gedegede. Iphe a suru t'ẹ̀phe mee bụ t'ẹ̀phe kèé ndiphe ọ̀zo ẹ̀to; tuko ọ̀zo lanu gbushikota. ¹⁶ A sụ mu lẹ̀ ndu soja ọ̀phu agba inya bẹ̀ dọ̀ ukporo miliyonu iri.§ ¹⁷ Ya ndono; mu aphua ndu, agba inya l'aphu ono; bya aphua inya, ẹ̀phe agbatsua. Uwe-igwé, ndu ono yetsuru l'obu bẹ̀ ekegbaa l'ọ̀ bụ oku; l'ekekwapu onyingu-onyingu; l'ekekwapu ododo-ododo. Inya ono bẹ̀ ishi iya dutsulephu l'ọ̀ bụ ishi agu. Oku, enwu raphuraphu; mẹ ẹ̀nwuru-ọ̀ku; mẹ nshj-egbe eshi iya l'onu awushi. ¹⁸ Yọ̀ buru ọ̀zo mgbonwu ẹ̀to ono, bụ iya bụ ọ̀ku;

* 9:2 9:2 Jów 2:10. † 9:7 9:7-9 Jów 2:4-5. ‡ 9:8 9:8 Jów 1:6. § 9:16 9:16 Iphe ọ̀ bụ bụ 200,000,000.

enwuru-oku; mē nshì-egbe b'e gude kèè ndiphe èto; tũko ụzo lanụ gbushikota. ¹⁹ Èke ike nòtsua ìnya ono bụ l'ònu; mē lē mgbòdzu. Mgbòdzu adùkota iya l'ò bụ agwọ bya enwegbaaru ishi. Yò bụru ishi ono bē oogudeje emeru madzụ èhu.

²⁰ Obenu lē ndiphe ta takwa onwèphe ụta iphe dụ ejì, èphe eme; mbụ nwa ndu òphu mgbònwu ono gbuphodoru. Èphe ta ghakwa umere; lakfuta Nchileke. Èphe ta ha ome èjò iphe, èphe eme; èphe ta ha òbaru ògvu; mē iphe a pyiru apyipyi eja; mbụ iphe èphe gudetsua mkpòla-ododo; mē mkpòla-òcha; mē ope; mē mkpuma; mē oshi mee. Mbụ iphe tũko buru iphe è-ta aphùdu ụzo; tọo nù iphe lē nchi; too je ije. ²¹ Òphu èphe 'atakwa nù onwèphe ụta èjò iphe ono; ghaa umere lakfuta Nchileke; òphu èphe 'ahakwa ogbu òchi; èphe ta ha òto nshì; èphe ta ha òfarushi onwèphe èphe l'ùnwanyì; èphe ta ha ozi iphura.

10

Ojosi-imigwe, gude nwa èkwò, a gwòru agwògwò

¹ Tò dụ iya bụ; mu abya aphua ojosi-imigwe òdo, e yeru ike, ha nshinu l'èhu; yo shi l'imigwe alazita lē mgboko; urukpu agbaphee ya mgburumgburu. Evu-mini agbaphee ya l'ishi. Ifu acha l'iya phụ pemu-pemu l'ò bụ enyanwu. Òkpa iya phè èbò adùkota l'ò bụ òku, enwu enwunwu; mbụ òku, kpuru nmororo l'ò bụ ogwodogwo oshi, ha l'ò bụ ngùnù. ² Iphe o gude l'èka aburu nwa èkwò, a gwòru agwògwò; òbu l'a phùshiwari iya aphùshi. Yo woru òkpa èka-utara iya dzòbe l'eli eze enyimu; woru k'èka-ibiyita dzòbe l'eli nggodo. ³ Yò bya araa ya arara rashia ya ike. Ora iya adulephu l'ò bụ ekiri agu. Yò ralephu òra ono; egbe-igwe èsaa ono eyelahaaru iya ònu. ⁴ Mu emekwadua tē mu dee iphe egbe-igwe èsaa ono kfuru; mu anua olu, shi l'imigwe; sù: "T'è b'ò dũkwa onye mu e-kfuru iphe, ụzo egbe-igwe èsaa ono kfuru; òphu ò dũkwa òphu mu e-de edede."

⁵ Ya ndono; ojosi-imigwe ono, mu phuru ono, dzòberu òkpa lanụ l'èze enyimu; dzòbe nanụ l'eli nggodo ono abya apalia èka-utara iya imeli; ⁶ gude èpha Nchileke ono, nò ndzù gbururu jeye ono ria angù; mbụ Nchileke ono, bụ iya meru igwe mē iphemiphe òbule, nò iya nù; mee eliphe mē iphemiphe òbule, nò iya nù; mee eze enyimu mē iphemiphe òbule, nò iya nù. Yò bụru èpha Nchileke ono b'ò gude ria angù; sù: "Ò ruwaru teke Nchileke e-me iphe ò tũberu; l'è to nwehekwa kē òkpokwadu ùkfu. ⁷ Ò kwa teke ojosi-imigwe k'èsa ono gbuwaru ụpyoku nk'ia bē Nchileke e-medzukota iphe ono, ò chihawaruru dobe l'obu iya ono; mbụ ège o kfukotaruru iya ndu shi ejeru iya ozi, bụ ndu ekfuchiru iya nù lē ya e-me."

⁸ Tò dụ iya bụ; olu ono, shihawa l'imigwe kfuru yeru mu ono; abyakwa bya ekfuru yeru mu òdo; sù mu: "Tē mu je anata nwèkwò ono, a phùshiru aphùshi, o gude; mbụ ojosi-imigwe ono, dzòberu òkpa lanụ l'eli eze enyimu; dzòbe òphu l'eli nggodo ono."

⁹ Ya ndono; mu atũgbua; jekfube ojosi-imigwe ono je asụ iya t'ò nù mu nwèkwò ono. Yò sù mu: "Tē mu nata iya taa. Lē mu -taèbe iya; bē òo-tsòkwa mu ile jeye l'akùrepho. Obenu lē teke mu ata iya b'òo-nòdukwa atso mu l'ò bụ manù-èngu l'ònu."

¹⁰ Mu abya anata iya èkwò ono; taa. Teke mu ata iya bē òotsole mu phù l'ò bụ manù-èngu l'ònu. Mu elebale iya phù òhu èpho; yò tsoo mu ile jeye l'akùrepho. ¹¹ Ya ndono; yo nweru onye sùru mu: "Lē mu kfuchifutajeru Nchileke l'iphe bụ mbakeshi; ndu ekfu òkfu, dụ iche iche; ikfu l'ikfu ha; mē lē ndu eze ndu eze."

11

Umadzu labù, ara òkfu Nchileke arara

¹ Ya ndono; a bya eworu gharara oshi, eegudeje atò iphe nù mu; sù mu: "Tē mu gbeshi je atò iphe l'èze-ùlo Nchileke; mē ime èke ono, e doberu enya-ngwèja Nchileke ono; mu agua ndu anòduje iya l'abaru Nchileke èja ògu. ² Òlobu; tē mu ba atòkwa l'èchi ogbodufu ono, nò-pheru eze-ùlo ono mgburumgburu ono; l'òno b'e doberu iphe bụ mbakeshi. Èphe egude òkpa dzòo obodo ono, dù nsò ono pyakapyaka ùkporo ònwa labù l'ònwa labù. ³ Ono bụ teke ya e-zi umadzu labù, a-nòdu ekfuchiru iya nù. Umadzu labù ono e-yeghaa uwe-aphu. Yò bụru ụnu abalì èto l'ùkporo abalì èto* bē èphe e-gude zikota ozi, Nchileke ziru èphe."

⁴ Umadzu labù ono bē bụ oshi olivu labù ono; mē uròku labù ono, gvuru Nnajiufu ono, nwe mgboko ono l'ifu. ⁵ Ò -nweru onye jeru tē ya meka èphe iphe; òku eshi èphe l'ònu l'ufuta; bya eworu onye òbu yeje ndu èphe l'iya achì èjò idzu lanù kegbushia; mbụ ndu ono, bụwa òhogu èphe ono. Iphe bụ onye jeru tē ya meka èphe iphe b'è ta ahakwa t'è be kegbu iya l'òku, shi èphe l'ònu. ⁶ E yekwaruphu èphe ike l'èka; t'èphe guchia

* 11:3 11:3 Iphe ò bụ bụ 1,260.

akpamigwe; k'òphu bụ lẹ mini ta achịdu l'alị teke ono, ephe ekfuchikwaduru Nchileke ono. E yekwaruphu ụmadzu labụ ono ike; t'èphe òduje ike mee mini; t'ò buru mee; mē t'èphe gudejekwaphu iphe-ememe, òdu epe mma gbuje ndiphe mgbonwu ege òdu epe mma.

⁷ Èphe -ziebelephu ozi ono, Nchileke ziru epe t'èphe bya ezia ono bē ejo anụ-egugbuda òbu e-shi l'ime Iduma Maa ono lufuta bya etso ụmadzu èbo ono ogo. Oo-mekputa epe; woru epe gbushia. ⁸ Odzu epe awushiru lē mbadūzo eze obodo ono, bụ èke a kpopyaberu Nnajiufu epe l'oshi-osweru. Èpha mkpukpu, e gude anma ètu èhu obodo ono bụ Sòdomu m'ò bụ Ijiputu. ⁹ Odzu ụmadzu labụ ono b'è te ekwekwa t'e lia. Ndu shi l'iphe bụ mba; mē l'ikfu, òdu iche iche; mē ndu ekfu okfu-alì, òdu iche iche; mē iphe bụ mbakeshi a-wukotaru bya aphụ odzu ono. Yò buru ege aa-phụ odzu ono ndono abalì èto lē mkpirikpi iya. ¹⁰ Iphe bụ ndu bu lē mgboko-a bē èhu a-nòdu atso èna l'e gburu ụmadzu labụ ono. Èphe abya agbaa aji iya; gwoo iphe jeeru ibe epe l'aji; okfu l'e gburu ụmadzu labụ ono, ekfuchiru Nchileke ono; mbụ ndu ono, shi akpa ndu mgboko èhu nshinu ono. ¹¹ Ya ndono; lē mu aphù àphù ono bē mu phuru l'a nòtsuleruphu abalì èto lē mkpirikpi iya ono; Nchileke aturu ume-ndzụ ye ụmadzu labụ ono l'èhu; epe eteta; gbeshi nòdu ndzụ odo. Iphe bụ ndu phuru epe atsulaha egwu atsushi iya ike. ¹² Tò òdu iya bụ; ụmadzu labụ ono anụ olu-oku, e shi l'imigwe kua kushia ya ike; su: "Unu bata l'èka-a!" Ndu ohogu epe ono ele epe ènya; epe anòdu l'urukpu; bahù l'imigwe. ¹³ Teke onophu; alì awata onma jijiji. Obodo ono èkèè ụzo iri; ụzo lanù eyifukota. Ndu alì-onma-jijiji ono gburu òdu unu madzù iri èsaa l'ukporo madzù iri.[†] Meji agbabuhu ndu ophu phòduru nù; epe awata oja Nchileke kē imigwe ajaja.

¹⁴ Èjo iphe-èhuka k'èbo ono agaa. Olobu; unu lekwa; l'òphu kwe iya èto habekwaa; yò phushihu.

Ụpyoku kē esaa

¹⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe k'èsa abya egbuà ụpyoku nk'ia. Olu, òdu l'igwe awata ekfushi l'imigwe l'asuje: "L'ò nta-a bē ike kē òbu eze lē mgboko bụ kē Nchileke ayi; mē kē Kuráiyisutu iya ono. Oo-buru eze; chĩa gbururu jeye lē tutu yoyo!" ¹⁶ Ukpòro ndu bụ ogurennya lē ndu bụ ogurennya èno ono, nògbaa l'aba-eze epe l'ifu Nchileke ono adagbaa kfube ifu; baaru Nchileke èja. ¹⁷ Èphe agulaha egwu; asuje:

"Èphe ekele ngu ekele

Nnajiufu, bụ Nchileke,
bụ Okaribe-Kakòta-Ike.
Nggùbe Nchileke, nò ndzụ nta-a;
shihawa nòduta tēmanu;
bē mgboko dūbederu.
Èphe ekele ngu; kē l'i
gudewa ike ngu ono,
paru èka ono l'achì.

¹⁸ Iphe bụ mbakeshi

kwefuwaru ngu ikè;
Yo ruwaru mbù teke
ii-gude oke èhu-eghughu ngu;
kpee ndu nwùhuru anwùhu ikpe;
mē teke ii-bu ndu ozi ngu
l'èphe ha nggo ozi, epe jeru ngu;
Mbù ndu ekfuchiru ngu nù;
ndu nke ngu l'èphe ha;
mē iphe bụ ndu ì duru lē nsò l'èphe ha:
onye ukfu l'onye nta.
Teke ii-mebyishi ndu ono,
emebyishi mgboko ono ruakwaru!"

¹⁹ Ya ndono; a bya aguhaa eze-ulo Nchileke ono, nò l'imigwe ono. A phua Okpoko Ogba-ndzù ono, shi Nchileke l'èka ono l'ime eze-ulo ono. Igwe l'eku ebemu oswi kē mēremu mēremu; l'agba agbagba; ede edede; atù egbe-igwe. Alì awata onma jijiji. Oke aka-mini adashì.

[†] 11:13 11:13 Iphe o bụ bụ 7,000.

12

Nwanyi ono yee ejo agiyi ono

¹ Tò dù iya bù; a nnyaa; eze iphe-òhubama awata ome l'imigwe. Yo nweru nwanyi òbu, yeru ñyanwu ege eeyeye uwe. Yo vudo l'eli ònwa; kpuru mkpò-kpodo iri l'èbo l'ishi l'ò bù onye kpu okpu-eze. ² Nwanyi ono bẹ abyawa ezeda. Ime l'emeshi iya ike; k'òphu bù l'òora èkwa.

³ Iphe-òhubama òdo awata ome l'imigwe. Yò buru ejo agiyi bẹ lufutaru nù. Eze ejo agiyi ono l'èke uswuswe. O nweru ishi esaa; fua mpo iri; kputsuaru okpu-eze l'ishi iya ono ephe esaa l'èhu l'èhu. ⁴ Yo gude òdzu iya kèè mkpò-kpodo, nò l'igwe ụzo èto; chikoshia ụzo lanù; yò kuru l'alì. Yò bya evudo nwanyi ono, abya ezeda ono l'ifu; k'òphu bù: o bebe ezedakwadua; tẹ ya pata nwata iya lee. ⁵ Nwanyi ono abya ezeda; mua nwata-nwoke, bù iya e-mekochaa buru eze; gude mgbòro-igwè chja iphe bù mbakeshi ege eze achije mkpukpu iya. Tò dù iya bù; a bya adzuchata nwata ono; gude iya wokfube Nchileke l'aba-eze iya. ⁶ Nwanyi ono agbalaa; gbaba l'echi-egu. L'echi-egu ono bẹ Nchileke memahawaru iya èke oo-buru t'e leta iya ñya; lanù iya nri jeye teke unu abalì èto l'ùkporo abalì èto e-swe.

⁷ Iphe ono emeebelephu; ogu adaa l'imigwe l'èke ono. Màyikelu; mę ndu ojozi iya etso ejo agiyi ono ogu. Eze ejo agiyi ono yeke ndu ojozi nk'ia awòta ephe ogu. ⁸ Màyikelu phẹ emekputa ejo agiyi ono yeke ndu ojozi iya. Tò nwehe èke e kweru t'ephe òdu l'imigwe. ⁹ A chifu ejo agiyi ono l'imigwe. O kwa ejo agiyi ono bẹ bù agwò ndiche phu. O bù iya bù Obutuswe m'ò bù Sétanu, bù iya anòduje eduphushi ndiphe kparamukamu. A chifu iya l'imigwe l'èke ono; chidata iya lẹ mgboko yeke ndu ojozi iya l'ephe ha.

¹⁰ Mu anua mkpu, eechi l'imigwe echishi iya ike; asuje: "O muakwaru: Nchileke dzokwaru ayi òbu-o! Nchileke koshiakwaru nta-a l'oo ya l'achì iphemiphe òbule. Lẹ Eze ono, Nchileke ziru; yò bya ono, bù iya bù Kuráiyisutu bẹ koshiakwaru ike iya nta-a. A chifuwaru onye mgbamu ono, shi anòduje edophe edo unwunna ayi l'ifu Nchileke: eswe l'enyashi; l'ekfuru iya l'onye òphu meswekwaru; onye òphu emeswee ono. ¹¹ Iphe unwunna ayi phẹ gude mekputa Sétanu bù mee Nwaturu ono; mę arara ono, ephe evudoje l'edzudzu òha ara òkpobe okfu kẹ Nchileke ono. Ishi iya aburu l'ephe sweru ñya lẹ ndzù; sù l'ò -buru anwuhu; ephe anwuhu iya. ¹² Oo ya bù; t'imigwe tee eswa! Tẹ ndu bù iya nù tekwaaphu eswa! Olobu; nshòbukwanua nggube eliphe l'ò ha; nshò nggube eze ñyimu; okfu lẹ Obutuswe gudewa èhu-eghugu byakfuta unu; keshinu o mawaru l'oge iya nk'ia duma tso-kengu."

¹³ Eze ejo agiyi ono aphulephu l'e shiwa l'imigwe chidata iya l'eliphe; yò chilahaa nta nwanyi ono, muru nwata nwoke ono. ¹⁴ A bya achẹ nwanyi ono èbà eze ugo: èka labù t'ò gude phehu; nahù ejo agiyi ono; lashia l'echi-egu èke o bu; je ebua l'èke ono; t'a zua ya afa èto lẹ mkpirikpi iya. Tò nwehe iphe agwò ono jekwaduru iya ememe. ¹⁵ Tò dù iya bù; agwò ono awata ogobo mini l'ònu; mini ono atso l'ò bù eze nggele. Iphe oome aburu tẹ mini ono buru utso; kpota nwanyi ono. ¹⁶ Alì eyeru nwanyi ono èka; ghechaa ònu; tũko mini ono, ejo agiyi ono gbòru ono ngukota. ¹⁷ Èhu egulahaa ejo agiyi ono eghugu; l'okfu èhu nwanyi ono. Yò tugbua jekfushia unwu nwanyi ono ndu òphu wuduru nù ogu. Ndu òbu, o je etso ogu òbu bukwanu ndu doberu obu; l'eme iphe Nchileke suru t'ephe meje; mę ndu vudoshi ike l'òkpuuberu okfu ono, Jisosu meru; a maru ono. ¹⁸ Ya ndono; ejo agiyi ono atugbua je evudo lẹ mgbogidi eze ñyimu.

13

Ejo anu-egu-egbudu labu

¹ Ya ndono; mu abya aphua ejo anu-egu-egbudu, shi l'eze ñyimu ono lufuta. Ejo anu-egu-egbudu ono furu mpo iri; nweru ishi esaa. Yo kpuru okpu-eze lẹ mpo iya ono l'èhu l'èhu; ephe iri. L'ishi iya ono l'ò ha b'e dekotaru epha, ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. ² Ejo anu-egu-egbudu ono, mu phuru ono dulephu l'ò bù oduma. Okpa iya dù l'ò bù òkpa biye. Onu iya adù l'ò bù k'agu. Eze ejo agiyi phù abya eworu ike kẹ yebedua ye ejo anu-egu-egbudu ono, shi lẹ mini ono l'èka; bya anukwa iya phù aba-eze iya; sù iya t'ò mejelephu iphe dù iya mma. ³ Ishi ejo anu-egu-egbudu ono nanù bẹ ichii ònya, e gburu iya bẹ teke e gburu iya eya b'ò ga anwuhukwa. Obenu l'ònya ono kpohuwaru iya. Ejo anu-egu-egbudu ono adù ndiphe mgburumgburu biribiri; ephe etsolahaa ya. ⁴ Ndiphe abalahaaru ejo agiyi ono eja; okfu l'ò wowaru ike iya ye ejo anu-egu-egbudu ono l'èka. Ephe abakwaruphu ejo anu-egu-egbudu ono eja asuje: "Nanù onye òdo, dù l'ò bù ejo anu-egu-egbudu-a. ?Nanù onye a-dù ike kpofu iya l'ifu k'otso iya ogu."

⁵ A haa ejo anu-egu-egbudu ono t'ò kfuje ege ònu ha iya. Yoo jakposhi onwiya; gude ege ono ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. A hakwaaru iya phù èhu t'ò meje iphe dù iya

k'ememe l'ime ùkporo ọ̀nwa labù l'ọ̀nwa ẹ̀bo. ⁶ Yò wata ophu Nchileke iphu; l'ekfubyishi ẹ̀pha Nchileke ekfubyishi; ekfubyishikwaphu ẹ̀ke Nchileke bu ebubu; męwaru ndu bu l'imigwe. ⁷ Nchileke ahaa ya; t'ọ tso ndu kę yębe Nchileke ọgu; mekputa ẹ̀phe. A nù iya ike t'iphe bụ ikfu l'ikfu ha; iphe bụ mbakeshi; iphe bụ ndu okfu-alì, dù l'iche iche; mę ndiphe l'ẹ̀phe ha; yoo meje ẹ̀phe; t'ẹ̀phe meje iphe ọ sùru t'ẹ̀phe mee. ⁸ Iphe bụ ndu, bu l'eliphe mgburumburu a-nọdu abaru ẹ̀jo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono ẹja; mbụ ndu ẹ te dedu ẹ̀pha ẹ̀phe l'ẹkwọ Nwaturu ono, e gburu l'okfu ẹka ọha ono; bụ iya bụ ẹkwọ ono, e deshiru ẹ̀pha ndu a-nọ ndzụ gburruru jeye ono bę a-nọdu abaru iya ẹja ono.

⁹ T'onye nweru ẹnu-nchì nua ya. ¹⁰ Iphe bụ onye Nchileke tųwaru ẹka l'aa-tų mkporo b'a tųfu-taje mkporo. Iphe bụ onye ọ tųwaru ẹka l'ee-gbu lę mma; b'e gbufutaje lę mma. Ọ kwa iya bụ l'ụnwu Nchileke koshifutaje l'ẹ̀phe bụ ndu ata nshi; nọdu Nchileke l'ẹka ẹge ẹ̀phe nọ iya ẹya nọshia ya ike.

¹¹ Tọ dų iya bụ; mu abya aphua ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ọdo, shi l'ime alì mifuta. Yębedua furu mpo labù l'ọ bụ kę nwaruru; olu iya adù l'ọ bụ kę ẹjo agiyi. ¹² Yò bya egude ike ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu phụ; melahaa iphe bụ ẹge dų iya mma l'ifu ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu kę ọdungu phụ. Yò bya emee; ndiphe abalahaaru ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ọdungu phụ ẹja; mbụ anụ onanu, ọnya, e shi gbu ya l'ishi gage gbu iya; ọbu l'ọ kpohuhawaru iya. ¹³ Ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ẹbo ono emeshilephu eze iphe-ophuleny. Mbụ yoo meebeje ọku; yo shi l'igwe bya adaa l'alì l'ifu ndiphe. ¹⁴ Yo gude eze iphe-ophuleny ono, a haru iya t'ọ meje l'ifu ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ọdungu phụ dumphushia iphe bụ madzụ kpamụkpamu lę mgboko. Yò sù ndiphe t'ẹ̀phe kpua ntękpe, dulephu l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ọdungu phụ; bajeru iya ẹja; mbụ ntękpe, dų l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu phụ, e gburu ẹjo ọnya l'ishi; yò nyaa ya phụ. ¹⁵ A bya ekwe t'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ẹbo ono tųru ume-ndzụ ye ntękpe ono, a kpuru, dulephu l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ọdungu phụ l'ẹhu; t'ọ nọdu ndzụ; dų ike l'ekfu okfu. Yo mee; e gbushikota ndu ẹ-te kwedu baaru yębe ntękpe ono, a kpuru; yò dų l'ọ bụ ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono ẹja. ¹⁶ Ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu k'ẹbo ono eyebuta iphe bụ madzụ kpamụkpamu: onye ha nshinu mę onye ha nwanshi; onye nweru iphe mę onye ẹ-te nwedu iphe; ohu mę amadų; e mekota ẹ̀phe iphe-ọhubama l'ẹka-utara; m'ọ bụ l'atatifu; ¹⁷ k'ophu ẹ te nwedu onye a-zụ aswa; to nwe onye e-re aswa erere; gbahaa l'onye ọbu b'e meru iphe-ọhubama k'ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono. Iphe-ọhubama ono bę bụ ẹ̀pha ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono; m'ọ bukwanu ọgú, nọ ọnodu ẹ̀pha iya ọbu.

¹⁸ Ọ bụ ẹke-a bę gbaru tę madzụ koshi lę ya nweru mmamiphe. T'onye nweru egomunggo je arja ọgu ẹ̀pha ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono jeye teke ọo-maru iphe ọgú ono bụ; okfu l'ọgú ono bukwapu ẹ̀pha madzụ. Ogu ọbu bụ "666", bụ iya bụ unu l'ùkporo ugbo iri l'ẹto l'ishingu.

14

Egvu, ndu a gbataru ázù

¹ Ya ndono; mu abya elee ẹ̀nya; phua Nwaturu ono l'ẹke o vudo lę Ugwu Záyọnu. Ndu vudonyabe iya nù l'ẹke ono dų ùkporo unu madzụ ugbo iri l'ẹsato;* bụ ndu e deru ẹ̀pha Nwaturu ono; mę ẹ̀pha kę Nna iya l'atatifu. ² Mu abya anua okfu, a nọ l'imigwe kfua. Olu ono adalẹphu l'ọ bụ ẹke eze mini aphụ gbudugbudu; l'adakwaphu l'ọ bụ ẹke igwe ede edede; l'atụ egbe-igwe. Yoo dakwaphu l'ọ bụ ẹke ndu akpoje une chigbaa eze une; l'akpo. ³ Igweligwe ndu ono bę vudo l'ifu aba-eze phụ; mę l'ifu iphe ono, nọgbaa ndzụ ono ẹ̀phe ẹno; mę l'ifu ndu bụ ọgurennya ono; agụ egvu ọphungu ono. To nwe onye ọdo, duru ike ọmuta egvu ono; a gufulephu ùkporo unu umadzu iri l'ẹsato ono, bụ ndu ono, a gbataru l'eliphe ono. ⁴ Ndu ono bụ ndu ẹ te emerubua onwẹphe emeru l'ehu nwanji; ndu doberu onwẹphe ọgà l'ọ bụ nwamgboko, nwoke ta chikahubua ọkpa. Ọ bụ ẹ̀phe bụ ndu bụlephu Nwaturu ono bę ẹ̀phe anọduje awu etso; l'ẹje iphe, bụ ẹke ooje. Ndu ono bụ ndu a gbataturu l'ẹke ndiphe nọ; mee ẹ̀phe: ẹ̀phe adų l'ọ bụ ẹja, a chiru nù Nchileke yele Nwaturu ono. ⁵ Ẹphe bụ ndu ẹ-te nwedu onye a-sù l'ẹ̀phe dzujeru ẹjo-ire; to nwe iphe, a ta ẹ̀phe ụta iya.

Unwu ojozi-imigwe ẹto

⁶ Tọ dų iya bụ; mu abya aphua ojozi-imigwe ọdo, ephekwanu oreke-imeli. Yo gude ozi-oma ono, a-nọ gburruru jeye lę tutu yoyo ono tę ya je ezia ndiphe mgburumburu; bụ iya bụ iphe bụ mbakeshi lę mgboko; iphe, bụ ikfu l'ikfu ha; iphe, bụ ndu ekfu iphe bụ okfu-alì, dų iche iche, nọ lę mgboko-a; mę iphe bụ ndu, nọkota lę mgboko. ⁷ Ojozi-imigwe ono ara iya arara arashi iya ike; asuje: "Unu tsujekwa Nchileke egvu! Unu

* 14:1 14:1 Iphe ọ bụ bụ 144,000.

akwabèjekwa iya ugwu; lẹ teke oo-kpe ikpe ruakwaru! Unu bajèkwaru Nchileke eja; okfu l'ò bụ iya meru igweli; mee alì; mee eze ẹnụmu; mekwaaphu iphe bụ oḡba-mini!"

⁸ Ojosi-imigwe ọdo, kwe iya ẹbo ephetsoru k'odungu phụ; l'asujẹ: "Obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilonu bẹ ike gvuakwaru. Ike gvuakwaru Bábyilonu ono, bụ iya cheru iphe bụ mbakeshi mee k'omerushi onwonye lẹ nwanyi; shi iya kpakota oke ẹhu-eghughu, Nchileke!"

⁹ Ojosi-imigwe ọdo, kwe ndu ọphunanu ẹto epheru tsoru ẹphe; l'arakwa iya phụ arashi iya ike; asujẹ: "Onye abaru ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu phụ ẹja; mẹ ntẹkpe ono, a kpuru; yọ dọ l'ò bụ iya ono; mẹ onye kweru t'e mee ya iphe-ọhubama l'atatifu; ọdudu bụru l'ẹka; ¹⁰ onye ọbu bẹ Nchileke a-nmakwa ikpe. Iphe-ẹhuka, onye ọbu e-je yele ikpe, aa-nma iya e-tsule iya phụ pyaapya l'ò bụ onye nguru mee, ẹ ta gwadụ mini. Onye ono ta byadụ bya a-nahụ oke ẹhu-eghughu kẹ Nchileke! Ee-gude ọku, ere raphuraphu mẹ nshì-egbe; nua onye ọbu aphụ l'ifu unwu ojosi-imigwe, dọ nsọ; mẹ l'ifu Nwaturu ono. ¹¹ Ọkua ono, ee-gude nua ẹphe aphụ ono bẹ ẹnwuru-ọku iya a-nọdulephu ekpo tọtuta; kpuchia nanu; limobe ala l'imeli gbururu jeye lẹ tutu yoyo. Ndu ono b'ẹ ta byakpọdua bya aha t'ẹphe tuta ume m'oo ugbo lanu: eswe l'enyashi; mbụ ndu ono, abajeru ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono ẹja; abakwaru iya phụ ntẹkpe ono, a kpuru; yọ dọ l'ò bụ iya ono; mẹ iphe bụ onye kweru; e mee ya iphe-ọhubama ono, ekoshi ẹpha ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono."

¹² Ọ kwa iya bụ l'unwu Nchileke koshifutaje l'ẹphe bụ ndu ata nshì; mbụ ndu emeje iphe Nchileke kfuru; mẹ ndu nọ Jisọsu l'ẹka.

¹³ Mu abya anua okfu, a nọ l'imigwe kfua; sụ: "Tẹ mu dee iphe-a l'ẹkwo: Ọnu-oma bụ kẹ ndu a-nwuhu shita nta-a tughuru; mbụ ndu a-nwuhu nu; okfu l'ẹphe woru onwephe ye Nnajiufu l'ẹka."

Ume Nchileke analita iya; sụ: "Ọo ya-a! Ọ bụ ẹge ọ dọ ndono! Ẹhu a-nọdu atso ẹphe ẹna l'oswiya; okfu l'ozì, ẹphe jeru bẹ ẹphe jefuwaru l'ishi; l'atutawa ume. Yọ bụru ẹge ono bẹ ee-bukwanu ẹphe nggo ozi ono, ẹphe jeru ono."

Aakpata ndiphe l'ò bụ onye akpata iphe e meberu l'alì

¹⁴ Ya ndono; mu abya elele ẹnya; phua urukpu ọcha. Mu apua onye dugaru anodu l'urukpu ọcha ono. Onye ono, dugaru iya nù ono adulephu l'ò bụ madzụ; kpuru okpu-eze, e gude mkpola-ododo mee; bya apakwaruphu mma, atsụ nkọ l'ẹka. ¹⁵ Ojosi-imigwe ọdo eshi l'eze-ulo Nchileke lufuta; bya araku onye ono, dugaru l'eli urukpu ọcha ono; sụ iya: "Wota mma ngu ono kpatakota iphe e meberu l'alì; l'ò gbaakwaru teke aa-kpata iya. Ishi iya aburu l'iphe e meberu lẹ mgboko bẹ chashikwarunu; gbawa teke aa-kpata iya!" ¹⁶ Tọ dọ iya bụ; onye ono, dugaru l'eli urukpu ono abya ewota mma iya ono taa l'eliphe. Mma ono akpaa ndiphe ẹge aakpaje iphe e meberu l'alì.

¹⁷ Yo nwekwaruphu ojosi-imigwe ọdo, shikwaphu l'eze-ulo Nchileke ono, nọ l'imigwe ono lufuta. Yẹbedua egudekwaphu mma, atsụ nkọ.

¹⁸ Ojosi-imigwe ọdo eshikwaphu l'ẹnya-ngweja Nchileke ono; lufuta. Yẹbedua aburu ojosi-imigwe ọpụ e ziru t'ò gude ọku mebyia mgboko. Yo kua ojosi-imigwe ọphunanu, gude mma, atsụ nkọ phụ ọku; kushia ya ẹya ike; sụ iya: "Gude mma ngu ono, atsụ nkọ ono byibushikota nebyi vayinu ono, nọ lẹ mgbò vayinu, tũko mgboko dzuru ono; lẹ nebyi iya chashikotaakwaru!" ¹⁹ Tọ dọ iya bụ l'ojosi-imigwe ono ewota mma iya ono taa l'eliphe. Mma ono atũko nebyi vayinu ghebushikota; bya achiru iya ye lẹ phorokoto ẹke aadzoshije mee l'akpuru vayinu. Iphe ono aburu ẹtu, ekoshi oke ẹhu-eghughu Nchileke. ²⁰ A bya adzoshibebe mee l'akpuru vayinu ono l'ẹke aadzoshije iya l'azu mkpukpu; mee ono aburu mee madzụ. Mee ono atso l'ọbu nggele tughuru iphe ruru ụkporo manyiru iri. Yọ byakwaaphu utso; hatabe ogvu k'ọpụ bụ l'oo-wọ inya l'olu mẹ inya -ruba iya.

15

*Unwu ojosi-imigwe;
mẹ mgbonwu ẹsaa*

¹ Ya ndono; mu abya apua iphe-ọhubama, dọ biribiri ọdo, eme l'imigwe. Iphe ono bụ lẹ mu phuru ojosi-imigwe ẹsaa, gude ọzo mgbonwu ẹsaa. Mgbonwu ono bẹ bụ ẹjo iphe-ẹhuka kẹ ikperazu, Nchileke e-wokfuta ndiphe. Teke ọzo mgbonwu ẹsaa ono gvuleruphu; oke ẹhu-eghughu Nchileke agvụ.

² Mu aphukwaaphu iphe dọ l'ò bụ eze ẹnụmu, egbu ngerengere, e woru onyo yele ọku, enwu enwunwu gwakobe. Mu aphukwaaphu ndu luwaru ogu; mekputawa ẹjo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono yele ntẹkpe ono, a kpuru; yọ dọ l'ò bụ iya ono. Ndu ono

abùkwaruphu ndu jikaru l'èphe ta akwabèdu ógú ono, nõchiru ẹnya ẹpha ejo anù-ẹgu-ẹgbudu ono ugvu. Ẹphe evudonyabe eze ẹnyimu ono, dù l'ò bú onyo ono; pagbaaru eze une, Nchileke nùru ẹphe l'ẹka. ³ Ẹphe ebyi egvu Mósísu, bú nwozi Nchileke; mẹ egvu kẹ Nwaturu ono; asuje:

“Ò bú nggu; Nchileke;
 bú Ọkaribe-Kakọta-Ike.
 Oru ngu dù egvu; dù biribiri!
 Ọ bú nggu bú eze k'iphe bú mbakeshi.
 Ụzo ngu vudo nhamunha;
 búru ọkpobe ụzo;
 nggube Eze ojejoje.

⁴ Nnajiufu; ?bú onye bú onye
 a-sù lẹ ya ta atsudu ngu egvu?
 ?Bú onye ha k'ogheli onu;
 sù lẹ ya ta akwabèdu ẹpha ngu ugvu?
 Ọ bú nggubedua nwenkinyi ngu
 bú onye dù nsọ.
 Iphe bú mbakeshi a-bya abaaru ngu ẹja.
 Ishi iya aburu lẹ madzú kпамұkpamu;
 bẹ phukotawaru l'iphemiphe ọbule,
 iime bẹ vudo nhamunha.”

⁵ E meebe; mu abya elee ẹnya; phua eze-ulo Nchileke l'imigwe; l'ẹke a guharu ime iya aguha. Mbù ime ẹke ono, ụlo ono, e gude ẹkwa mee, bú Nchileke b'ò shi l'ẹke ono nõ; bú iya bú ụlo-ẹkwà ono, nõ-chiru ẹnya ogba-ndzú ono, shi Nchileke l'ẹka ono. ⁶ Ụnwu ojozi-imigwe ẹsaa ono, bú ẹphe gude mgbonwu ẹsaa ono eshi l'eze-ulo Nchileke ono lufuta; yegbaa uwe ocha, achatsua biribiri. Ẹphe egude akpọ-buleti, e meru lẹ mkpọla-ododo kebudotsua uwe ono l'ume. ⁷ Ya ndono; onye lanù l'iphe ẹno ono, nõgbaa ndzú ono abya eworu efere ẹsaa, e meru lẹ mkpọla-ododo nõ ojozi ẹsaa ono. Iphe jiru efere ono aburu oke ẹhu-eghughu Nchileke; mbù Nchileke ono, nõ ndzú gbururu jeye ono. ⁸ Ẹnwuru-ọku ekpohilephu; ji ụlo ono pyimu; okfu l'odu-biribiri Nchileke mẹ ike iya bẹ nõ l'ẹke ono. To nwe onye duru ike ọbahu l'ulo ono jeye teke ụzo mgbonwu ẹsaa ono, ojozi-imigwe ẹsaa phụ gude phụ gvụ-oduru.

16

Efere ẹsaa, e yejishiru oke ẹhu-eghughu Nchileke

¹ Tọ dù iya bú; mu anua olu, e shi l'eze-ulo Nchileke ono chia l'e chiru mkpu; sù ojozi-imigwe ẹsaa ono: “Unu je ewota ejo iphe-ẹhuka ono, shi l'oke ẹhu-eghughu Nchileke ono; mbù ejo iphe-ẹhuka ono, nõ l'efere ẹsaa ono; je awushikota lẹ mgboko mgburungburu!”

² Ojozi-imigwe kẹ ọdungu abya atugbua; je awushi ejo iphe-ẹhuka ophu nõ l'efere nk'ia lẹ mgboko. Ẹjo ọnya, eme ejo ẹhuka abalaha iphe bú ndu ono, e meru iphe-ọhubama k'ẹjo anù-ẹgu-ẹgbudu ono; mẹ ndu abaru ntẹkpe ono, a kpuru, dulephu l'ọ bú ejo anù-ẹgu-ẹgbudu ono ẹja.

³ Ojozi-imigwe k'ẹbo abya atugbua; je awushi ejo iphe-ẹhuka ophu nõ l'efere nk'ia l'eze ẹnyimu. Mini, nõ l'eze ẹnyimu aghọ mee; dulephu l'ọ bú mee onye nwuhuru anwuhu. Iphe bú iphe nõ ndzú l'ime mini anwushihukota.

⁴ Ojozi-imigwe k'eto atugbua; je awushi ejo iphe-ẹhuka ophu nõ l'efere nk'ia lẹ nggele; mẹ iphe bú ogba-mini l'ọ ha. Mini aghọ; bukotarú mee. ⁵ Mu anua ẹke ojozi-imigwe, bú iya eche iphe bú mini nche; sùru: “Nggube Nchileke, dù nsọ! Mbù nggube onye ono, nõnu; búru onye nõhawa nù; bẹ mgboko dúbederu. Ikpe-wa, i nmaru ndiphe-a; bẹ koshiru l'i bú onye ekpeje ikpe nhamunha! ⁶ Lẹ ndu ono, bú ẹphe gbushiru ndu nke ngu; bya egbushia ndu ekfuchiru ngu l'ifu ẹphe ono; mbù gbushia ẹphe; lọkaa mee ẹphe ono b'i nukwaruphu mee t'ẹphe ngua. Iphe ono, i meru ndiphe ono aburu iphe gbaru ẹphe ndono!” ⁷ Ya ndono; mu anua olu, shi l'ẹnya-ngweja Nchileke; sù: “Ono kwa ẹge ọ dù-o! Nnajiufu, bú Nchileke bẹ bukwa iya bú Ọkaribe-Kakọta-Ike-o! L'ikpe, i kperu ndiphe bẹ bulephu okpobe ikpe; bukwaruphu ikpe, dù maa.”

⁸ Tọ dù iya bú; ojozi-imigwe k'ẹno abya atugbua; je awushi ejo iphe-ẹhuka ophu nõ l'efere nk'ia l'ẹnyanwu. E mee ẹnyanwu; okpomọku iya erebushilaha madzú anù; k'ophu oomeje anù madzú; yọ dù l'ọ bú iphe a hùberu l'ọku. ⁹ Ẹjo okpomọku ono erebushi ndiphe anù. Ndihe awata ọko Nchileke onu; mbù yẹbedua, kweru t'egbe

ejo iphe-ehuka ono byakfuta ephe. Ophu ephe 'atakwanu onwephe uto; k'ophu ephe a-ghaa umere lakfuta Nchileke; bya akwabeje iya ugvu.

¹⁰ Ojozi-imigwe k'ise abya atugbua; je awushi ejo iphe-ehuka ophu no l'efere nk'ia l'aba-eze ejo anu-egu-egbudu ono. Ochi aburu bee; gbachishikota iphe bu ndu kwetaru t'ejo anu-egu-egbudu ono buru eze ephe. Ndi phe awata ota kpukpuruoku k'ejo iphe-ehuka ono, ephe eje ono. ¹¹ Ephe awata ophu Nchileke imigwe iphu ke iphe ono, aphugbaa ephe uphu ono; me k'ejo onya ono, aba ephe ono. Obenu l'ephe ta takwanu onwephe uto; paru ejo iphe ephe eme haa; lakfuta Nchileke.

¹² To du iya bu; ojozi-imigwe ke ishingu abya atugbua; je awushi ejo iphe-ehuka ophu no l'efere nk'ia le Eze Enyimu Yufuretu. Eze Enyimu ono atashihukota; esu-uzo abya a-nodu iya; k'ophu ndu eze, shi l'uzo enyanwu-ahata e-sweje iya. ¹³ Mu abya apuha ogvu eto, dutsua l'oh bu ewo; eke olufutagbaa. Nanu eshi ejo agiyi ono l'onu lufuta; nanu eshi ejo anu-egu-egbudu ono l'onu lufuta; nanu eshi onye ono, gude ugho edusweshi ndiphe uto ono l'onu lufuta; mbu onye ono, adzu ejo-ire; su le ya bu onye nkfuchiru Nchileke ono. Ogvu ono, dutsua l'oh bu ewo ono eshikota ephe l'onu lufutagbaa. ¹⁴ Ogvu eto ono be shikota l'eka Setanu. O bu ogvu, emegbaa iphe-ophulenyia. Yo jekfubekota iphe bu ndu eze ndiphe l'ephe ha; je achikobe ephe t'ephe dzukobe l'ekalanu ke ogvu; kwaberu mboku ono, Nchileke ono, bu iya bu Okaribe-Kakota-Ike ono a-bya ekoshi ndiphe onye ya bu.

¹⁵ Jisosu sukwaru: "Unu lekwa; l'oh kwa ege abyabya onye iphura atuje madzu l'ukfu; bu ege ya a-tu unu l'ukfu! Onu-oma bu k'onye mu enya; kwakobe uwe iya; k'ophu e to gbaduru ota mboku ono; iphere aburu nk'ia!"

¹⁶ Ya ndono; ogvu eto ono, shi l'eka Setanu ono abya emee ndu eze ke mgboko-a l'ephe ha; ephe abya akpakoh l'eke obu, eekuje Amagedonu l'okfu Hiburu.

¹⁷ Ojozi-imigwe k'esaa abya atugbua; je awushi ejo iphe-ehuka ophu no l'efere nk'ia le pherephere. Yo nweru olu, shi l'aba-eze ono, no l'ime eze-ulo Nchileke ono chia mkpu; su: "E mewaru iya!" ¹⁸ Ebemu-igwe ekulaha oswi ke mereme meremu! Igwe l'ede edede; l'atu egbe-igwe; l'agbakwaphu agbagba. Ali l'anma jijiji egbe iya ophu ta nmabua keshinu Nchileke keru madzu. ¹⁹ Obodo ono, a maru epha iya ono; mbu Babylonu etsukah uzo eto. Iphe bu obodo odo, nokota le mgboko adakashihu; yifu. Nchileke anyata obodo ono, a maru epha iya ono; mbu Babylonu; bya agbee ya mee l'okoro, e yejiru oke ehu-eghughu ke yebe Nchileke eyeji; bu iya bu ikpe, o nmaru iya. ²⁰ Iphe bu ikfuli, nonu emishihukota. Iphe bu ugvu, nonu te nwehe ophu a phukwaduru. ²¹ Eze aka-mini, anyitsua era l'oh bu mkpuma, eegwe uswe eshigba l'igweli ala berebere l'ali; atugbushi ndiphe. Ndi phe ebulahaaru Nchileke onu; okfu l'eze aka-mini ono anu ephe aphu. Ishi iya aburu l'iphe-ehuka, aka-mini ono pakfutaru ephe kporu ege aa-nodu atu onu iya.

17

Eze nwanyi okpara ono

¹ To du iya bu; ojozi lanu l'ojozi-imigwe esaa phu, shi gude efere oke ehu-eghughu esaa phu abyakfuta mu; bya asu mu: "Te mu bya te ya je ekoshi mu ege ee-shi nmaa eze nwanyi okpara ono ikpe, bu iya bu obodo ono, no l'eke ono ngele zaru l'igwe ono. ² Le ndu eze, achu mgboko be ephe l'ia zekotaakwaru. L'iphe bu uru-ali, ndiphe mgburumburu ephe l'obodo ono rukotaru be atsukwa ephe atsutsu l'oh bu mee."

³ Ume Nchileke abyakwa bya eji mu ehu pyimu. Ojozi-imigwe ono abya eduta mu jeshia l'echi-egu. Eke ono be mu phuru nwanyi, dugaru l'eli ejo anu-egu-egbudu obu, eke uswuswe. L'ehu ejo anu-egu-egbudu ono l'oh ha b'e deshira epha, ekfubyishi Nchileke ekfubyishi. Ejo anu-egu-egbudu ono be nweru ishi esaa; nweru mpo iri.

⁴ Ngwa, nwanyi ono kwaru aburu kpowula kpowula uwe uswe. Iphe, o gude memaa onwiya aburu iphe, e meru le mkpola-ododo. Echi-eka iya; me mgbubu-olu iya bu ndu ophu vugbaa oke aswa. Iphe o pa l'eka aburu okoro, e gude mkpola-ododo mee. Iphe jiru okoro ono aburu ejo ahuma; me iphe du ideyideyi, shi l'uru-ali, nwanyi ono arubebe. ⁵ A bya edee ya epha l'atatifu gedegede. Epha ono bu epha, e to nwedu onye mahawaru iya nu. Owaa ege e deru iya: "Babylonu ono, a maru amaru ono; bu iya bu nne iphe bu ndu agba okpara; me iphe bu ndu eme ahuma le mgboko." ⁶ Mu abya elee enya; phua ege nwanyi ono ngukotsuaru mee madzu; yoo me iya l'enya. Ndu o nguru mee ephe bu ndu ke Nchileke ono, e gburu l'ike; okfu l'ephe kweru l'oh Jisosu bu Nnajiufu ephe ono.

Mu apuha eze nwanyi okpara ono; yo dukpoo mu biribiri nshinu. ⁷ Ojozi-imigwe ono asu mu: "?Ngunu meru iphe o du mu biribiri? Wo mu te mu gebe te ya karu mu

iphe nò lẹ nwanyi ono, ẹ-ta bụdu madzụ l'ò ha maru iya; mękpọ k'ẹjọ anụ-ẹgu-ẹgbudu ono, nweru ishi esaa; mę mpo iri ono, bụ iya pa iya ono. ⁸ Ejo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono, mu phuru ono bę shikwa nọdu ndzụ; ọbu l'ẹ tọ nọhekwa ndzụ nta-a. O wuduakwaru-a nwanshị nta-a; yọ shi lẹ Iduma Maa ono lufuta; bya alaa l'iyi. Ndu ono, bu l'eliphe ono, ẹ te dedu ẹpha ẹphe l'ẹkwo, e deshiru ẹpha ndu a-nọ ndzụ gbururu jeye keshinu Nchileke meru mgboko ono; bę ọo-dụkota biribiri teke ẹphe phuleruphu ẹjọ anụ-ẹgu-ẹgbudu ono. Iphe ọbu aburu l'ò shi nọdu ndzụ; tọ nọhe iya nta-a. Obenu l'oo-mekochakwaa nọdu ndzụ ọdo.

⁹ "Onanu aburu iphe gbaru tẹ madzụ koshi lẹ ya nweru egomunggo; l'arije iphe ariri t'ò doo ya ẹnya. Ishi esaa ono bę nọ-chiru ẹnya ugwu esaa, nwanyi ono dugaru adugaru l'eli iya. ¹⁰ Iphe ọdo, ọ nọ-chifuaru ẹnya iya bụ ndu eze esaa. Umadzu ise lẹ ndu eze esaa ono ta nọhekwa. Onye lanu l'ime ẹphe bę nọkwadua; onye lanu ta alufutadua. Ọ -lufutalephu bę aa-ha iya t'ọ nọdu kpọo ukfu nwanshị. ¹¹ A bya abya l'ẹjọ anụ-ẹgu-ẹgbudu ono, shi nọdu ndzụ; tọ nọhe iya nta-a ono: yẹbedua bę bụ onye eze k'esato. Ole yele ndu eze esaa ọphunanu bę nọkwaa l'oshi lanu; mbụ l'oo-mekochakwaa laa l'iyi.

¹² "Mpo iri ono, mu phuru ono bę nọ-chiru ẹnya ndu eze iri, bukwanu ndu eze, ẹ te ezidua t'ẹphe bya achilaha ndiphe. Ee-me ẹphe l'ẹjọ anụ-ẹgu-ẹgbudu ono tẹ ike nọdu ẹphe nshinu; k'ọphu ẹphe l'ẹjọ anụ-ẹgu-ẹgbudu ono a-gbaru mgba; buru eze; chia ndiphe nwawa lanu kpọu. ¹³ Ndu eze ono bę obu ẹphe a-bukotaje nanu. Ẹphe ewota ike ẹphe; mę abubu ono, ẹphe bụ eze ono ye ẹjọ anụ-ẹgu-ẹgbudu ono l'ẹka. ¹⁴ Ẹphe atuko l'ẹphe ha; idzu aburu ẹphe nanu; ẹphe etso Nwaturu Nchileke phụ ọgu. Obenu lẹ Nwaturu ono e-mekputa ẹphe. Ishi iya aburu lẹ Nwaturu Nchileke bę bụ iya bụ Nnajiufu, kakọta iphe bụ ndu bụ nnajiufu ike; bukwaruphu Eze, kakọta iphe bụ ndu bụ ndu eze ike. Iphe bụ ndu ono, Nchileke kuru; fọta ono; mbụ ndu ono, nọpyaberu iya l'ẹka ono e-mekputakwaphu ẹphe."

¹⁵ Ya ndono; ojozi-imigwe ono asụ mu: "Mu phuruwuru mini ono, nwanyi ọkpara ono dugaru adugaru ono? Mini ono bę nọ-chiru ẹnya iphe bụ mkpukpu; nọ-chia ẹnya igweligwe madzụ; nọ-chia ẹnya iphe bụ mbakeshi; bya anọ-chia ẹnya ndu shi l'iphe bukota okfu-alị ndu, dọ iche iche, nọ lẹ mgboko. ¹⁶ Ejo anụ-ẹgu-ẹgbudu ono; mę mpo iri ono, mu phuru ono bę bụ ndu nwanyi ọkpara ono dọ ashị. Ẹphe a-natakotakpoo ya iphe o nweru enweru l'ò ha; yọ gbaru ọtu daburu. Ẹphe eria anụ iya; gude ọku kepyashia ya ekepyashi. ¹⁷ Iphe ọbu aburu l'oo Nchileke bę yeru ẹphe egbe ọriri ono l'okpoma; t'ọ guje ẹphe agugu t'ẹphe medzukota iphe Nchileke tuberu, bụ iya bụ tẹ ndu ono gbakọ ẹka; t'okpoma buru ẹphe nanu. K'ọphu ẹphe e-wota abubu ono, ẹphe bụ eze ono ye ẹjọ anụ-ẹgu-ẹgbudu ono l'ẹka; t'ọ buru eze; gude ẹka ike chije ẹphe jeye teke iphe Nchileke kfuru e-rekota.

¹⁸ "Nwanyi ono, mu phuru ono bę bụ iya bụ obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ obodo ono, bụ iya achikota iphe bụ ndu eze ndiphe mgburumgburu ono."

18

Ike gwuwaru Bábyilonu

¹ E metsua; mu abya aphua ojozi-imigwe ọdo, shi l'imigwe phezita. Ojozi-imigwe onanu bę Nchileke yeru ike, ha nshinu l'ẹka. Ojozi-imigwe onanu enwua vaa-a; mee eliphe mgburumgburu; yọ chi phoo phoo. ² Yọ raa ya arara rashia ya ike; sụ: "Ike gwuakwaru Bábyilonu! Ike gwuakwaru Bábyilonu! Obodo ono, a maru ẹpha iya ono; mbụ Bábyilonu bę ike gwuakwaru nta-a. Bábyilonu buakwa ẹke mkpakọ iphe bụ Obutuswe l'ò ha laru je eburu. Ọ buakwa ẹke unwu-ojozi Sétanu l'ẹphe ha kpakọru; mę ẹke iphe bụ unwenu ẹjọ ọra; mę unwenu, dukota ndiphe ashị kpakọru l'ẹphe ha. ³ Ishi iya aburu l'iphe bụ mbakeshi lẹ mgboko nguwaru mę ya ono, bụ iya bụ uru-alị ono, nwanyi ono arụ ono. Tẹmanu bę yele ndu eze, achị ndiphe zekotawaru. Iphe bụ ndu agba ikike nghọ lẹ mgboko-a mgburumgburu bę shiakwa l'ẹku ono, nwanyi ono nweru, kporu ọtukota onu iya ono báhú; bugbaaru eze."

⁴ Tọ dọ iya bụ; mu anua olu ọdo, shi l'imigwe asuje:

"Ndu nke mu; unu lufutakwa

nwanyi ono;

mbụ Bábyilonu l'ẹhu;

t'unu be eje eye ẹka l'ẹjọ

iphe ono, oome ono;

Odumeka bę unu l'iya

a-gbakwaru mgba

lẹ mgbonwu, a-byakfuta iya nu.

- 5 L'èjo iphe o meru kùkwaru
l'ikpo; ha l'eli l'ò bú egvu,
je etsu ishi l'igwe.
Nchileke nyatakwaru-a
èjo iphe iya l'ò ha.
- 6 T'e mee ya ège o meru ndu òdo;
kfua ya ùgwò iya nkfulabu.
T'e gude mée, atsù atsùtsu
l'ò bú nk'iya ugbo labù
gbajiaru iya okoro, o gude
gbée ndu òdo mée t'ò ngua.
- 7 T'a gwaa ya òchi;
nua ya aphù, ha l'ò bú
òdu-biribiri, ò nuru
onwiya; mē k'oburu òva òva.
Qonoduje apali onwiya:
'L'ò ya bú eze-nwanyi;
lẹ ya ta búdu nwaní,
maa tufuru;
ya ta abya l'ede onu l'aphù!'
- 8 Qo ya meru iphe ò bú
ujiku lanù bē mgbonwu ono,
tùko nòdu ngabèru iya
ono a-byakfuta iya;
bù iya bú: èjo iphe-ememe;
aphù; mē èjo-egu.
Ò bú òku e-kegbu iya;
kē l'ò bú Nnajiufu,
bù Nchileke; mbù onye
ike iya paru apaa;
bù iya nmaru iya ikpe."

⁹ Qo ya bú lẹ ndu eze ndiphe ono, bú ndu ono, ephe l'iya shi azeje ono; mē ndu ono, ephe l'iya atùkoje emegbaa èjo iphe agù ephe ono; ndu ono bē a-ra èkwa iya. Aphù e-ji ephe òkpoma; l'okfu èka iya teke ephe phuleruphu ège ènwuru-òku kpolihuru l'òbodo ono; èke òku adzupuyashi iya. ¹⁰ Èphe e-vudoru ote-ènya; ele iphe amuru obodo ono; l'èke ephe a-nòdukwanu atsù egvu, aphù, aanù obodo ono. Ephe evudoru ote-ènya asuje: "Tè njo gbakwa ègbudu! Iphe owaa ta dukwa k'ekfuku. M'òo nggube Bábyilonu, bú obodo, a maru èpha ngu; bya a makotaru l'ì bú obodo, shihuru ike bē búwaphu awa lanù b'e gude nma ngu ikpe; nggu aburu kpurupyata ège-a, ì bú iya-a!"

¹¹ Ndu agba ikike nghò l'eliphe a-rakwaphu èjo èkwa nk'èphe; gù aphù obodo ono; okfu l'ẹ to nwehedu onye a-zùkwadu ngwa-aswa ephe. ¹² È to nwehedu onye a-zùje ephe mkpòla-ododo ephe; mē mkpòla-òcha ephe; to nwehe onye a-zùje ogbu murumuru mkpuma ephe, bú mkpuma, vugbaa oke aswa; mēwaru mgbubu-òlu ephe. To nwehe onye a-zùje ephe èkwa òcha ephe; mē èkwa uswe ephe; mē gèbere gèbere iya ndu òphu eere oke aswa; mē ùvara-nggidi uswe ephe; mēwaru unwu oshi ephe, eshije mkpò, bú iphe ephe erekota erere; mētsua iphe e gude eze-enyi meshia; mētsua iphe e gude oshi, vu oke aswa mee; mētsua òphu e meru l'òpu; òphu e meru l'ìgwè; mē òphu e meru lẹ mkpuma mabùlu. ¹³ Mē mkpèkwo sinamónu; unwu iphe òdo, eshi mkpò; ìnsensu; mēeru; furakìnsensu; mē; mē manù, eeri iphe; ntù akpe, e tsuru etsutsu; akpe l'onwiya; eswi; aturu; ìnya; mē turòku, e gude ìnya akpù; mē ohu; mbù madzù gèdegede. ¹⁴ Ndu nghò ono a-suje obodo ono: "Ha! Nta-a bē iphe bú akpuru oshi ono, shi anòduje agù ngu agùwaru ono b'è te nwehekwa òphu nònu. Èku ono, i shi kpaa kùberu onwongu ono bē yifuakwaru nta-a. Iphemiphe òbule, atsoje ngu èna; búru iphe ama ngu mma gvakwaru; òphu tò bukwa l'ì bya bya aphùkwadu iya òdo!" ¹⁵ Ndu nghò ono, shi agbataje nghò iphemiphe òbule; je eree l'òbodo ono; rita iya uru, ha nshinu ono bē e-vudotsua ya ote-ènya ote-ènya; l'èke ephe a-nòdu atsù egvu-aphù ono, aanù obodo ono. Ephe a-ra èjo èkwa; gù aphù; asuje: ¹⁶ "Tè njo gbakwa ègbudu! Iphe owaa ta dukwa k'ekfuku! M'òo nggube eze obodo ono, a maru èpha ngu ono, shi eyeje uwe òcha; nmaru èkwa uswe; mē ùvara-nggidi uswe; gude iya kwamaa onwongu akwama; byakwaphu bya egude iphe e meru lẹ mkpòla memaa onwongu emema; woru echi, ere ire doo l'èka; woru mgbubu doo onwongu l'òlu ¹⁷ bē búwaphu awa lanù kpùu b'e gude mekota èku ngu ono l'ò ha; yò búru iphe iyi yitaru ège-a, o yitaru iya-a!"

Iphe bụ ndu ishi ugbo-mini l'ephe ha; ndu egudeje ugbo eje iphe; ndu anga ugbo; me ndu egudeje ugbo tsoru eze enyimu agba ngho l'ephe ha eje evudotsua ote-nya ote-nya; ¹⁸ ele enwuru-oku obodo ono enya. Ephe echia mkpu; asuje: "L'e to nwebukwaa obodo odo, dejeru ude, a maberu epha iya ege a maru obodo-a!" ¹⁹ Ephe ekpota aja kpua onwephe l'ishi; l'echi mkpu; ara ekwa; agu aphu; asuje: "Te njo gbakwa egbudu! Iphe owaa ta dukwa k'ekfukfu. ?I su l'oo obodo-a, a maru epha iya-a be du ege-a? Mbụ nggube obodo-a, bụ eku ono, i kparu, kporu otukota onu iya ono be iphe bụ ndu nweru ugbo-mini egudeje agba oke ngho shikota ngu l'eka bahu. ?M'o bupwaphu awa lanu kpuu b'e gude mee ya; yo buru kpurupyata ege-wa, o bu iya-a."

²⁰ Ndu bu l'imigwe; unu teje eswa l'obodo ono, a maru epha iya ono yifuwaru. Unu teje eswa unube ndu bu ndu ke Nchileke; me ndu ishi-ozu; me ndu ekfuchiru Nchileke. Unu teje eswa; le Nchileke be nmawaru iya ikpe ejo iphe ono, o meru unu ono!

²¹ Ya ndono; ojozi-imigwe lanu, agburu-ehu no abya apalia eze mkpuma obu, ha nshinu l'o bu o-ji-l'eka mkpuma; pata iya chee l'eze enyimu; su: "Ono ege ee-gude agburu-ehu; pata obodo ono, a maru epha iya ono; mbu Babylonu chee l'eke, to nwedu onye a-phukwadu iya odo. ²² E to nwekwa onye bya anukwadu oda nkwa; m'o bu nukwadu eke aagu egvu; m'o bu eke aaphu opu-inya; m'o bu upyoku le nggube obodo ono odo le phuruphurukpoo. E to nwehekwa onye eme nka, nweru ophu, a bya aghukwadu l'ime ngu odo. To buhe l'aa-nukwadu oda ikwe-nri l'ime ngu odo. ²³ E to nwehekwa l'iphoro oku uruku enwukwadu jaa l'ime ngu odo. Uzere ke l'eeke nwanyi nji; odudu buru l'a lutaru nwanyi be ta byahakwa bya eme l'ime ngu odo. Ishi iya aburu l'o bu ndu ono, shi buru l'ime ngu agba ngho ono be bu ephe shi buru ndu nweru enya l'eliphe-a. Nggugudewa ogwu; duphushikota iphe bu madu l'iphe bu mbakeshi mgburumburu!"

²⁴ Yo buru le Babylonu b'a phuru mee ndu nkfuchiru Nchileke; me mee ndu odo, bu ndu ke Nchileke; mekpoo mee iphe bu ndu ono, e gburu egbugbu l'eliphe l'ephe ha ono.

19

¹ Onanu emetsulephu; mu anua iphe odo, ada l'imigwe. Yoo dalaphu l'o bu olu-egvu, a du igwe agu. Egvu, ephe agu aburu: "T'ajaja buru ke Nchileke. L'adzodzo, a dzoru ayi; bukwa iya b'o shi l'eka. Oo ya b'o gbaru ke t'ayi kwabe ugwu, kakota ugwu. O bu yebe Nchileke ono be kakota iphemiphe obule ike. ² L'ikpe, o nmaru ndiphe b'o nmakwaru l'o-ruberu-ia; buru ikpe, du maa. O nmaru eze nwanyi okpara phu ikpe; mbu nwanyi ono, gude okpara, ogoba; mee unwu eliphe l'ephe ha; ephe aburu kpurupyata phu. Nchileke be gwataakwaru iya ugwo mee ndu ke Nchileke ono, o gbushiru ono, bu iya bu ndu ono, ochi ephe tukuru iya l'ishi ono." ³ Ephe abyakwa bya azua egvu odo; su: "T'ajaja buru ke Nchileke-o! Enwuru-oku obodo ono, oku adzu ono be ekpo tuu; ala l'imeli. Yo buru ege ono b'oo-kpo jeye le tutu yoyo." ⁴ Ukporo ndu bu ogurennya le ndu bu ogurennya eno phu; me iphe ono, nogbaa ndzu ono ephe eno adatsua kfupyabe ifu; baaru Nchileke aja; mbu Nchileke ono, no l'aba-eze ono. Ephe asu: "Ono kwa ege o du! T'ajaja buru ke Nchileke-o!"

Ome eswa-nwanyi ophungu

⁵ Ya ndono; yo nweru olu, shi l'aba-eze ono chia mkpu; su: "Unube ndu ejeru Nchileke ozi l'unu ha; unu jaa Nchileke ajaja! Unu kele iya ekele; unube ndu atsü iya egvu: onye ukfu l'onye nta!" ⁶ To du iya bu; mu abya anua olu-egvu, a du l'igwe agu. Olu-egvu ephe ono adalaphu l'o bu ephuphu eze mini, aphu wowowo. Yoo dakwaphu l'o bu ephuphu igweli, agba agbagba. Iphe ephe agu aburu: "T'ajaja buru ke Nchileke! Nnajiufu ayi, bu Nchileke ono, bu Okaribe-Kakota-Ike ono be koshiakwaru l'oo ya bu eze, achikota iphemiphe obule nta-a!" ⁷ T'ehu tsoo ayi ena; t'ayi tee eswa teshia ya ike; t'ayi jaa ya ajaja ke odu-biribiri iya! Le nta-a be onye ono, bu Nwaturu Nchileke ono b'o raakwaru l'olu nwanyi. Nwanyi obu, qobya alulu obu be kwaaakwaru onwiyi ngwa ngaberu iya. ⁸ Nchileke kwewaru te nwanyi ono yee uwe ocha, acha pemu-pemu, e-te nweru eke e meruru iya emeru." Uwe ocha ono bu umere, vudo nhamunha, unwu Nchileke eme.

⁹ To du iya bu; ojozi-imigwe ono asu mu: "Te mu dee iphe-a l'ekwo: Onu-oma bu ke ndu e kuru t'ephe tsoru le nri eswa-nwanyi ono, Nwaturu Nchileke eje alulu ono." Yo kfuebe ege ono; bya asukwaphu: "Okfu ono kwa Nchileke gude onu iya kfua ya; Nchileke ta bukwa onye adzue ejo-ire."

¹⁰ To du iya bu; mu abya aburu pee l'ifu ojozi-imigwe ono; gashia te mu baaru iya aja. Yo su mu: "Wawakwa! Te mu be ejakwa ememe! L'o kwa ege mbedua; mu l'unwunna mu phe bu ndu ejeru Nchileke ozi bu ege yebedua bukwapu onye ejeru Nchileke ozi;

mbù ùnwunna mu ono, bù èphe; bè Jisqsu koshiru òkpobe okfu nk'ia ono. Bachiaru Nchileke eja!"

L'òkpuberu okfu ono, Jisqsu koshiru ayi ono bè bükwa l'èka Ume Nchileke b'o shi; mbù Ume Nchileke ono, bù iya emeje tẹ madzù kfuchijeru Nchileke ono.

Onye dugaru l'eli ìnya òcha

¹¹ Mu abya aphua èke imigwe kpuharu; gheru onu; bya aphua ìnya òcha, nọ iya nù. Yo nweru onye dugaru l'eli ìnya ono. Èpha onye ono, dugaru l'eli ìnya òcha ono aburu: "O-me-g'o-kfuru"; bya abükwaruphu "Òkpobe Okfu". Yoo kpeje ikpe lẹ nhamunha iya; l'alükwapu ogu l'uzo, dù nhamunha. ¹² Iphoro enya iya dulephu l'ò bù iphoro oku, enwu enwunwu. Yo kpuru okpu-eze, ha igwe l'ishi iya. O nwekwaruphu èpha, e deshiru iya l'èhu. Èpha ono te nwedu onye òdo, maru iya nù; gbahalephu yebedua nwenkinyi iya. ¹³ Uwe nlokpuru, o yeru b'a tseru lẹ mee. Èpha onye ono aburu "Okfu Nchileke ono". ¹⁴ Iphe bù ndu soja imigwe abya egude uwe òcha, acha pemu-pemu; to nwe èke e meruru iya emeru; kwaa onwèphe ngwa. Èphe atuko l'èphe ha nọdu l'eli ìnya òcha; l'awù etso onye ono, dugaru l'eli ìnya òcha ono. ¹⁵ Iphe eshije onye ono l'onu lufuta bù ogu-mbeke, atsu nko, bù iphe oo-gude lua iphe bù mbakeshi lẹ mgboko. Yò bya aburu eze èphe; gude mgboro-igwè achị èphe ège eze achije mkpukpu iya-a. Oo ya a-dzoshi mee vayinu l'èke ono, aadzoshije mee l'akpuru vayinu ono. Iphe ono aburu etu, ekoshi eze oke èhu-eghughu kẹ Nchileke, bù Okaribe-Kakota-Ike. ¹⁶ E dee èpha l'uwe, o yeru; dekwaa ya eya phù l'utakfu. Èpha iya ono bù: "Eze, kakota ndu eze; mẹ Nnajiufu, kakota ndu bù nnajiufu."

¹⁷ Ya ndono; mu abya aphua ojozi-imigwe, vudo l'enyanwu. Yo chia mkpu chishia ya ike; gude kukoo iphe bù ùnwenu, èphe l'akpamigwe; sù èphe: "Unu phee bya edzukota; t'unu ria orimori, daru unu; orimori, bù l'èka Nchileke b'o shi. ¹⁸ Unu bya avukaa anù ndu eze; anù ndu ishi soja; anù ndu soja; anù ìnya; anù ndu agba iya nù; mẹ anù ndiphe mgburumgburu: ohu mọ amadu; onye ukfu l'onye nta."

¹⁹ Mu abya aphua èjo anù-egu-egbudu ono; mẹ ndu eze ndiphe mgburumgburu ège èphe chitawaru ndu soja èphe chikobe l'ekalanu; kẹ t'èphe bya etso onye ono, dugaru l'eli ìnya òcha ono ogu yele ndu soja iya. ²⁰ A kpua èjo anù-egu-egbudu ono lẹ ndzù; kpukwaaphu onye ono, egudeje ugho edusweshi ndiphe; l'adzù èjo-ire lẹ ya bù onye nkfuchiru Nchileke; l'è b'ò bù iya ono. O bù iya bù onye ono, shi anọduje èjo anù-egu-egbudu ono l'ifu; emeshi iphe-ophulenya, bù iya bù iphe ono, o gude ghotu ndu ono, kweru t'e mee èphe iphe-ophubama k'èjo anù-egu-egbudu ono; mẹ ndu ono, shi abaru ntẹke ono, a kpuru; yò dù l'ò bù anù ono eja. A kpukwaruphu; kpua onye ugho ono, adzùje èjo-ire; sù lẹ ya ekfuchiru Nchileke ono yele èjo anù-egu-egbudu ono lẹ ndzù je achiru ye l'eze-iduma, bù oku nshì-egbe l'enwu iya taphutaphu. ²¹ Onye ono, dugaru l'eli ìnya òcha ono abya egude ogu-mbeke ono, shi iya l'onu alufuta ono; gude tuko ndu ophu phoduru nù gbushikota. Iphe bù ùnwenu, nọ lẹ mgboko-a edzukoo; bya avua anù èphe avuvu; rijishia èpho.

20

Unu afa labù; l'ukporo afa iri

¹ Tò dù iya bù; mu abya aphua ojozi-imigwe, shi l'imigwe abya. Yo gude ire-igodo, eegudeje atuha onu Iduma Maa ono l'èka; chikwaruphu eze gwogirigwo. ² Yò bya azulephu èjo agiyi ono ghirimu, bù iya bù agwò teke ndiche ono, bukwa iya phù bù Obutuswe; bya aburu Sétanu ono. Ojozi-imigwe ono abya azude iya; kee ya egbu. Egbu ono, e keru iya ono bè bù ège ono b'òo-nọ iya unu afa labù l'ukporo afa iri. ³ Ojozi-imigwe ono aparu iya chee l'ime Iduma Maa ono. Yo chetsua ya; bya eworu iya guchia; woru iya tuchia; k'ophu è to nwedu onye ha k'atuhaa iya. Oo ya bù t'è b'o duphushihe ndiphe òdo jeye teke unu afa labù l'ukporo afa iri ono e-swe. Teke unu afa labù l'ukporo afa iri ono swetsuaru; a tuhaa ya t'ò túsaru èhu nwanshì.

⁴ Ya ndono; mu abya aphutsua aba-eze aba-eze; mẹ ndu dugagbaaru iya nù. Ndu ono, dugagbaaru iya nù ono bè bù ndu, a fotarù t'èphe kpee ikpe. Mu aphua maa ndu e butatsuaru ishi; okfu l'èphe vudo l'edzudzu oha; kfua l'òo Jisqsu bù Nnajiufu; mękwaphu okfu l'èphe shi anọduje ara okfu Nchileke arara. O bù èphebedua bù ndu è-te kwetadu baaru èjo anù-egu-egbudu phù eja; èphe te kwe baaru ntẹke iya ono, a kpuru; yò dù l'ò bù yebe èjo anù-egu-egbudu ono eja; ophu èphe 'ekwekwaphu t'e mee èphe iphe-ophubama k'èjo anù-egu-egbudu ono l'atatifu; m'ò bukwanu t'e mee ya èphe l'èka. Èphe tetatsuaru nọdu ndzù òdo; èphe lẹ Kuráiyisutu atuko bųwaru eze; chia unu afa labù l'ukporo afa iri. ⁵ Eteta onanu, ndu ono, e bufutsuaru ishi tetaru ono aburu eteta k'òdungu, Nchileke meru; madzù eteta nọdu ndzù. Ndu ophu, phoduru nù lẹ ndu

ono, nwùhuru anwùhu ono te nwekwa onye ophu tetaru nù jeye unu afa labù l'ùkporo afa iri ono agvù. ⁶ Onu-oma bù k'onye ono, e-tso lè ndu odungu ono, Nchileke e-me; ephe eshi l'onwu teta nõdu ndzù ono. Iphe obu abùru lè ndu ono b'a fõtaru t'ephe lè Nchileke buru l'èkalanu. Ndu ono bẹ onwu n-nwùlabu te enwehedu iphe oome ephe. O bù ephe a-bùru ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu achijeru Kuráiyisutu eja. Ephe lè Kuráiyisutu a-tùko bùru eze; gbaru mgba chĩa mgboko unu afa labù l'ùkporo afa iri.

Eemekputa Sétanu

⁷ Teke unu afa labù l'ùkporo afa iri ono gvuleruphu; a tọfu Sétanu l'egbu ono; paru iya haa. Yò lufuta lè mkporo ono, a tũru iya ono. ⁸ Yo shi eke ono byatashikwaa bya eduphushilaha iphe bù mbakeshi, nõ lè mgboko mgburumgburu, bù iya bù Gọgu yele Mégọgu. Yò chikobe ephe l'èkalanu t'ephe kwakobe k'ogu. Ndu bù: a -gua ephe ogu; ephe ahalephu l'ọ bù eveve mgbogidi ẹnymu. ⁹ Ya ndono; mu anodukwaphu l'aphù ono; phua ege ndu ono adzogbaa kporomu; kporomu; kporomu lè phorokoto mgboko; je anọ-pee eke ono, ndu kẹ Nchileke dọru ono mgburumgburu; nõ-phékwaaphu obodo ono, Nchileke yeru obu ono. Obenu l'ọku shilephu l'imigwe nwua kẹ phoo; bya eworu ephe kegbushia. ¹⁰ A bya ewota Obutuswe ono, bù iya anọduje eduphushi ephe ono; chee l'eze-iduma ono, bù ọku nshì-egbe enwule iya phù taphutaphu ono, bù iya bù eke ejo anọ-egu-egbudu phù; mẹ onye ejo-ire phù, sùru lè ya ekfuchiru Nchileke phù nõ. Yò buru eke ono bẹ ephe a-nọdu; a nua ephe chikikfu: eswe l'enyashi gburruru jeye lè tutu yoyo.

Ikpe Ikperazu

¹¹ Tọ dọ iya bù; mu abya aphua eze aba-eze ọcha; phukwaaphu onye dugaru iya nù. Alì yele igwe afota ọso shi iya l'ifu gbafu; gbalaa; to nwehe eke alì yele igwe ono a-nọdu. ¹² Mu aphukwaaphu iphe bù ndu nwùhuru anwùhu: onye ukfu l'onye nta; eke ephe vudogbaa l'ifu aba-eze ono. Yo nweru ekwo, e kpuhagbaaru ekpuha. Ekwo ono b'e deshuru iphe bù iphe onyemonye obule mejekpooru lè mgboko-a. A byakwaphu bya ekpuhaa ekwo ọdo. Onanu; mbù ekwo b'e deshuru epha ndu a-nọdu ndzù gburruru jeye. Yò buru iphe e deru l'ekwo ono b'e gude ekpe ndu nwùhuru anwùhu ikpe l'ege iphe onyemonye obule meru dọ. ¹³ Eze ẹnymu abya achifuta iphe bù ndu mini rijekpooru. Anwùhu yee alì-maa abya achifuta iphe bù ndu onwu gbujekpooru. A tũko ephe l'ephe ha kpee ikpe: onyemonyenonu l'ege gbaru iphe o meru. ¹⁴ A bya ewota anwùhu yele alì-maa chiru ye l'eze-iduma ono, ọku enwu taphutaphu ono. Yò buru iduma ono, ọku enwu taphutaphu ono bẹ bù onwu n-nwùlabu. ¹⁵ Iphe bù onye ẹ ta phudu epha iya l'ekwo ono, e deshuru epha ndu a-nọdu ndzù gburruru jeye ono b'e cheru l'eze-iduma ono, ọku enwu taphutaphu ono.

21

Imigwe ophungu

yele mgboko ophungu

¹ Tọ dọ iya bù; mu abya aphua igwe ophungu yele alì ophungu; kẹ l'igwe ophu shihawa nõdu ta nõhedu; alì ophu shihawa nõdu ta nõhe. Eze ẹnymu ta nõhe. ² Mu abya aphua Obodo ono, ndu nõso ono, bù iya bù Jerusalemu ophungu l'eke o shi l'imigwe l'eke Nchileke nõ l'alazita. E memakpele iya phù l'ọ bù nwanyi, aabya oke nji k'ophungu; mbù nwanyi, a kwawaru ngwa ege ọo-dọ tẹ yele nji iya yiru. ³ Mu anua olu, a nõ l'aba-eze ono chia ochi mkpu; sù: "Owaa ufu Nchileke ndo-ọ! Nta-a bẹ Nchileke byaakwaru onodu swiru madzù eswiru. Nta-a buakwa eke madzù bu bù eke Nchileke e-buru; madzù aburu ndibe iya. Nchileke l'onwiya e-swiru ephe eswiru; buru Nchileke ephe. ⁴ Oo-fuchagekpo ephe ẹnya-mini l'enya. Onwu ta anọhedu ọdo; ophu ọtso-aphu ta anọhe. Ẹ ta arahedu ekwa ọdo; to nwehe iphe ome madzù ehuka, a-nokwadu nù; okfu l'iphemiphe obule ono, shi nõdukota nù ono gvùwaru."

⁵ Tọ dọ iya bù; onye ono, dugaru l'aba-eze ono asù: "Lekwa! Lè nta-a bẹ ya emeekwa iphemiphe obule t'ọ bukotaruru iphe ophungu!" Yò sũkwa mu phù: "Tẹ mu tũko okfu ono dee l'ekwo; kẹ l'ọ bukota ọkpobe okfu; bukwaruphu okfu, gbaru kẹ t'e gude iya eka." ⁶ Yò sũkwa mu phù: "L'e meekwaru iya. O kwa yebe Nchileke bù Onye Ivuzọ; buru iya bù Onye Ikperazu; bù iya bù l'ọo ya bù ogbube ishi iphemiphe obule; buru iya bù eke iphemiphe obule jeberu. Iphe bù onye mini agù bẹ ya e-chebe mini kẹ mmanu. Eke mini obu, ya e-chebe onye obu shi bukwa l'eke mini, anù ndzù gburruru jeye futaru. ⁷ O kwa onye luru ogu ono; mekputa; bẹ yebe Nchileke e-meru iphe-oma-wa: Iphe-oma obu bù lè Ya a-buru Nchileke onye ono; onye ono aburu nwa kẹ yebe Nchileke.

⁸ “Obenu l’ophube ndu ono, atsu egvu enya ono; ndu ono, e-te evudoshijedu ike l’iphe ephuru ono; ndu ono, tsonyaaru Nchileke; tsuphu azu ono; ndu ono, egbu madzu ono; ndu ono, eme ke nwanji ono; ndu ono, ato nshi ono; ndu ono, agwa nte ono; ndu ono, adzujie ejo-ire ono; ndu ono l’ephe ha be iphe nodu swiru ephuru bu eze-iduma ono, oku; me nshi-egbe enwu taphutaphu ono; bu iya bu onwu n-nwulabu.”

Jerúsalemu ophungu

⁹ To du iya bu; ojozi-imigwe lanu l’ime ojozi esaa ono, shi gude efere esaa ono, uzo mgbonwu esaa ikperazu phu no phu abyakfuta mu bya asu mu: “Te mu bya te ya koshi mu nwanji ophungu obu, abya ala nji k’ophungu obu, bu iya bu nyee Nwaturu Nchileke ono.” ¹⁰ Ume Nchileke abya ejile mu phu ehu. Ojozi-imigwe ono eduta mu; je enyihu ephekerephe eze ugwu obu, ha l’eli l’o bu ngunu; je ekoshi mu obodo ono, du nso ono, bu iya bu Jerúsalemu; l’eke o shi l’imigwe eke Nchileke no alazita l’ali. ¹¹ O-gbu-nwiji-nwiji ke Nchileke emee ya; yo chakotalephu oswi ke pemu-pemu. Iphoro iya achakotalephu pemu-pemu l’o bu ke mkpuma obu, bu iya be aswa katsua; mbu iphoro iya adulephu l’o bu ke mkpuma obu, eke usuwuse, aza jasupa. Mkpuma ono anoduje aphu onyo; l’ama mma. ¹² Obodo ono b’e gude upho-mkpuma kpu-pheta mgburumburu. Uphi-mkpuma ono ahalephu l’eli okpobe ahaha. E bua ya onu-uzo iri l’ebo. E ye unwu ojozi-imigwe iri l’ebo t’ephe cheje onu-uzo ono nche. L’onu-uzo iri l’ebo ono b’e degbaaru epha ikfu iri l’ebo ono, no le Izurelu ono l’ehu l’ehu. ¹³ Yoo duje onu-uzo eto eto l’uswe iya lanu. Ophu cheru ifu l’ibiyi ke enyanwu-ahata b’e buru onu-uzo eto; bua onu-uzo eto l’ophu cheru ifu l’uzo enyanwu-ariba; bua onu-uzo eto l’ophu cheru ifu l’uzo isheli; bua ebua onu-uzo eto l’ophu cheru ifu l’uzo ohuda. ¹⁴ Yo buru mkpuma iri l’ebo; b’e gude tua okpa-ali upho-mkpuma ono mgburumburu. Mkpuma ono ephuru iri l’ebo b’e deshuru epha ndu ishi-ozu iri l’ebo; bu iya bu ndu ishi-ozu Nwaturu Nchileke ono.

¹⁵ Ojozi-imigwe ono, shi ekfu eyeru mu nu ono be gude iphe e meru le mkpola-ododo, du ogologo. Iphe ono, du ogologo ono be eegudeje ato iphe. Ojozi-imigwe ono emekwanu te ya bya ato obodo ono; maru ege ogologo iya yele usa iya ha. ¹⁶ Yo tokwaaphu onu-uzo ono; mewaru upho-mkpuma ono, e gude kpu-pheta iya mgburumburu ono. Obodo ono be nweru mgberemeke eno, halephu enya-nhamunha. Ojozi-imigwe ono abya egude iphe ono, du ogologo ono; too obodo ono. Ogologo obodo; l’usa iya; me l’eli iya ahalephu enya-nhamunha. Ogologo iya ono du unu manyiru ugbo eto l’ukporo manyiru iri l’ise.* ¹⁷ Yo byakwaphu bya ato upho-mkpuma iya; igbi iya adu ukporo ntu-okpa labu le ntu-okpa esato† l’ege madzu atoje iphe. Yo buru ege ono be ojozi-imigwe ono toru iya. ¹⁸ Iphe e gude kpu upho-mkpuma ono; bu mkpuma jasupa. Ophube obodo ono l’onwiya b’e gude mkpola-ododo mee; yoo gbu ngerengere l’o bu onyo. ¹⁹ Ophube okpa-ali iya b’e gudetsua mkpuma, dutsua iche iche, egbukwaphu ngerengere; l’reshi ire ike gude memaa; yoo ma ntumatu. Mkpuma ono

ke odungu bu jasupa

k’ebo bu safaya

k’eto bu agetu

k’eno bu emeraludu

²⁰ k’ise aburu onikusu

k’ishingu bu kaneliyanu

k’esaa aburu kirisolayitu

k’esato aburu berilu

ke tete aburu topazu

k’iri aburu kirisopurasu

k’iri le nanu bu jasintu

k’iri l’ebo bu amitsutu.

²¹ Onu-uzo iri l’ebo ono aburu mgubu iri l’ebo, vu oke aswa b’e gude mee ya. Ogunngamgbo, e yeshiru iya ephuru iri l’ebo l’ehu l’ehu abukotaru mgubu lanu b’e gude mee ya. Ogorogbo-uzo uzo, no l’ime obodo ono aburu okpobe mkpola b’e gude mee ya. Yoo gbu ngerengere l’o bu onyo.

²² Mu ta phukwa eze-ulo Nchileke l’obodo ono. Iphe kparu iphe e to nwedu eze-ulo Nchileke, no iya nu bu le Nnajiufu, bu Nchileke, bu iya bu Okaribe-Kakota-Ike yeke Nwaturu ono buwa eze-ulo Nchileke k’obodo ono. ²³ Obodo ono be mka enyanwu me onwa ta duhekwa. Ishi iya aburu l’o-gbu-nwiji-nwiji Nchileke be echiwa l’ime iya; Nwaturu Nchileke ono aburu iphoro, e gude aphu uzo. ²⁴ O bu iphoro, shi l’obodo ono

* **21:16** 21:16 Iphe, e deru l’eke-a l’okfu Giriku; bu 12,000 stadia. † **21:17** 21:17 Iphe, e deru l’eke-a l’okfu Giriku; bu 144 cubit.

bè iphe bụ mbakeshi e-gude nọdu ndzụ. Iphe bụ ndu eze, nọkota lẹ mgboko e-vuko ọdu-biribiri ephe; vubata l'obodo ono. ²⁵ Onu-uzo obodo ono e-ghekotajeru onu tekenteke; kẹ l'enyashi ta anọdu l'ẹke ono. ²⁶ Iphe bụ mbakeshi a-tuko ọdu-biribiri ephe, nweru enweru vuta bya akube l'obodo ono; ephe akwabẹ obodo ono ugvu. ²⁷ Obenu l'ẹ to nwekwanu ẹjo iphe, a-dụ ike bahụ l'obodo ono. Onye eme ahuma; m'ọ bụ onye ẹjo-ire b'ẹ te ekwekwa t'ọ bahụ iya. Ndu a-bahụ iya nū nwenkinyi bụlekwapu ndu, Nchileke deru ẹpha ephe l'ekwo Nwaturu ono, bụkwanu ẹke ono, e deshuru ẹpha ndu a-nọ ndzụ gbururu jeye ono.

22

¹ Tọ dụ iya bụ; ojozi-imigwe ono abyakwapu bya ekoshi mu nggele ọbu, bụ iya bụ mini ọbu, anuje ndzụ gbururu jeye ọbu. Mini ono edoo risanguu; l'aphù onyo. Yọ buru ẹke mini ono shi atsofuta bụ l'aba-eze Nchileke yeke kẹ Nwaturu ono. ² Mini ono atsokelephu l'echi esu-uzo obodo ono. Oshi ono, anuje ndzụ gbururu jeye ono egvugbaaru l'iku nggele ono ẹka labụ. Ugbo iri l'ẹbo bẹ oshi ono amije nebyi, dụ iche iche afa l'afa. Oomije iya l'onwa l'onwa. Yọ buru mkpẹkwo oshi ono bẹ aakpatajẹ gude mebe iphe bụ mbakeshi ọgvu l'iphe eme ephe; ephe adụ mma. ³ Ẹ to nwedu iphe Nchileke buru onu nū, byakwadụ bya anọdu l'obodo ono.

Iphe a-nọdu l'obodo ono bụ aba-eze Nchileke mę kẹ Nwaturu ono. Ndu ejeru iya ozi a-nọdu abaru iya ẹja. ⁴ Ndu ono, ejeru iya ozi ono a-phuje iya ifu l'ifu. Ẹpha iya bẹ eedetsua ephe l'atatifu. ⁵ Enyashi ta anọhedu. Mkpa iphoro k'urọku; m'ọ bụ k'enyanywu ta aduhekwaru ephe ọdo; okfu lẹ Nnajiufu, bụ Nchileke a-buru ephe iphoro. Ẹphebueda a-buru eze; chĩa gbururu jeye lẹ tutu yoyo.

Abyabya Jisọsu

⁶ Ya ndono; ojozi-imigwe ono asụ mu: "Okfu-a l'ọ ha bụkotakwa ọkpobe okfu; bụru okfu, gbaru kẹ t'ẹ gude iya ẹka. Lẹ Nnajiufu, bụ iya bụ Nchileke ono, anuje ndu ono, ekfuchiru iya nū Ume iya ono; bẹ ziakwaru ojozi-imigwe t'ọ bya ekoshi ndu ejeru Nnajiufu ono ozi iphe ẹ ta anọhedu ọphu baru nwishi nta-a; yo mee."

⁷ Jisọsu sụkwaru: "Lekwa-a. Lẹ ya abyakwa nta-a. Onu-oma bụ k'onye emeje iphemiphe ọbule-a, e deru l'ekwo-wa, e deshuru iphe, bụ iphe-a, e kfuru kfuchiaru yebe Jisọsu Kuráiyisutu-wa."

⁸ Ọ bụ mbẹdua, bụ Jonu gẹdegede bụ onye gude nchị mu nükota iphe-a l'ọ ha; bya egude ẹnya mu phukota iya. Mu anubebe l'iya phụ lẹ nchị; phubebe l'iya phụ l'ẹnya; buru ojozi-imigwe ono, koshiru mu iphe ono pẹ l'ifu, tẹ mu baaru iya ẹja. ⁹ Yọ sụ mu: "Wawakwa! Tẹ mu be ẹjekwa ememe! Sụ mu: m'ọ kwa ẹge mbẹdua mu l'unwunna mu bụ ndu ejeru Nchileke ozi bẹ bụkwaphu ẹge yebedua bụ onye ejeru Nchileke ozi; mbụ unwunna mu bụkwa ndu ono, ekfuchiru Nchileke; mę ndu ọdo, bụ ndu emeje iphe ẹkwo-wa kfuru. Wo mu l'ọ bụ Nchileke bẹ mu a-bachiaru ẹja!" ¹⁰ Jisọsu asụ mu: "T'ẹ b'ọ nwekwa okfu-a l'ọ ha, e deshuru l'ekwo-wa m'ọo nanụ ọphu mu e-domi edomi. Lẹ teke iphe-a l'ọ ha e-mekota bẹ ọakwa ntse. ¹¹ Sụ t'iphe bụ onye eme ẹjo iphe; kwẹlekwapu ẹka l'ẹjo iphe oome. T'onye umere iya eshi nshi; kwẹlekwapu ẹka l'ẹjo umere, eshi nshi, oome. Tẹ ndu ọphu doberu ẹka ndoo l'ifu Nchileke; kwẹlekwa iya phụ ẹka ẹge ono tųgburu. Onye ọphu doberu onwiya nsọ; edobelekwapu onwiya nsọ ẹge o doberu iya tųgburu."

¹² "Unu lekwa! Lẹ yebe Jisọsu abyaakwa nta-a nta-a! Ya -byade bẹ ya e-gude obunggo, ya e-bu onyenonu l'ẹge iphe o meru dụ." ¹³ Ọ bụ yebedua bụ Alufa; bụru Oméga; mbụ l'oo ya bụ Onye Ivuzo; bụru Onye Ikperazu. Ọ bụ iya bụ ogbube ishi k'iphemiphe ọbule; bụru iya bụ ẹke iphemiphe ọbule jeburu.

¹⁴ "Onu-oma bụ kẹ ndu asajẹ uwe-nlokpuru ephe; yọo cha pemu-pemu. L'ọ kwa ndu ono bẹ ee-kwe t'ephe ria akpuru, oshi ono, anuje ndzụ gbururu jeye ono mįtaru. Yọ buru ndu ono bẹ ee-kwe t'ephe shi l'onu-uzo; bahụ l'ime obodo ono, Nchileke nọ ono. ¹⁵ Obenu lẹ ndu ono, bụ nkuta uru-alj ono; ndu nshi; ndu ono, afarushi onwephe ephe l'unwanyị ono; ndu mgbughu-madzụ; ndu agwa nte; ndu ntumatu; ndu ono l'ephe ha ta abyadụ bya abahụ l'obodo ono. Ọo l'azụ iya bẹ ephe a-nọdu.

¹⁶ "L'ọo yebedua, bụ Jisọsu gẹdegede bẹ ziru ojozi-imigwe iya t'ọ bya emee t'unube chochi makotaru iphemiphe ọbule-a. Ya bụ o-shi-leri Dévidi; bya eshikwapu l'awa iya. Ya bụkwaphu Mkpo-kpodo nchi-abọhu ono, anọduje eke papapa ono."

¹⁷ Ume Nchileke yeke nwanyi ọphungu ono tukuru l'ekfu; sụ: "Bya-o!"

T'iphe bụ onye nuru iphe-a; sụ: "Bya-o!"

T'onye ẹgu-mini agu byakwa! T'onye ọ dụ t'ọ bya byakwa t'ẹ kee ya ẹya kẹ mmakanu t'ọ ngua. Ọ bụ mini ono anuje ndzụ gbururu jeye.

Ekele mkpọ-chi ishi iya

¹⁸ Mbèdua, bụ Ọnu aloy iphe bụ onye anụ okfu-a, e dekotaru l'ekwo-wa ẹka lẹ nchị; mbụ l'ekwo-wa, e deru iphemiphe ọbule, e kfuru kfuchiaru Nchileke-wa. Iphe bụ onye yekwaru iphe l'iphe-a, e deru l'ekwo-wa bẹ Nchileke e-yekwakwaruphu iphe l'iphe bụ ẹjo iphe-ẹhuka, e kfukotaru okfu iya l'ekwo-wa; tuko iya byabẹ onye ọbu l'ishi.

¹⁹ Teke bụ l'ọ nweru onye wofuru iphe l'ekwo-wa, e deru iphemiphe ọbule-a, e kfuchiru Nchileke-wa bẹ Nchileke e-wofukwaphu ókè iphe onye ono l'akpuru, ọ mītaru; mbụ oshi ono, anụje ndzụ gbururu jeye ono, bụ iya bụ oshi ono, e kfuru okfu iya l'ekwo-wa ono; bya ewofukwaphu ókè iphe k'onye ọbu l'obodo ono, dū nsọ ono, bụkwaphu iphe e kfuru okfu iya l'ekwo-wa.

²⁰ Ọ bụ onye ono, meru t'a maru iphemiphe ọbule-a, bụ ọkpobe okfu-a bẹ sūru: "Iyee! Ya abyaa lẹ ntse ntse-e."

Ono kwa ẹge ọ dū. "Byiko bya; Nnajiufu, bụ Jisọsu!"

²¹ Tẹ Nnajiufu, bụ Jisọsu meeru unu eze-iphe-oma l'unu ha. Ono kwa ẹge ọ dū.